I
00317

PALUDE
in
4. Sent.

BIBLIOTECA
DE LA
UNIVERSIDAD DE SALAMANCA.

Sala Est. Tab. Núm.

-317

00317

b18600049

- 314

2-13-3-9

Petrus de palude in quar
tum sententiarum

~~Num. 9. cas. 6. num. 36.~~

¶ Reuerendissimo in xpo patri dño dño Thome donato patriarche Uenetiaꝝ ordinis predicatoꝝ: Frater Paulus Soncinas eiusdem ordinis salutē ⁊ cōmendationem.

Onstituerā magnis ānitī viribꝰ ꝓpr reuerē dissime vt dignuꝫ aligd maiestate ⁊ gloria throni tui ad te ꝓficiscerer: sed paucis ⁊ ys qdē icultis vbis tecū agere ꝓpelloꝝ vrgente nūtio ⁊ iā iaꝫ naui īpōsito q̄ celerrime sulcato mari sit Uenetias aduēturus. voluissē.n. vt Petrus nr̄ de palude nr̄is ēt studys ⁊ ingenio illustrarer: q̄q̄ p seipꝫ magnificus ac sublimis ē: nec vlla ex pte deficiat gn cū laude ⁊ glia p oiuꝫ oza vser. Naꝫ quū variū sit philosophādi genꝰ: morale: dialeticū: mathematicū: nāle. id ego semp a ꝑma illa etate qua me xpo alebas tū sublime tū ēt excellēs ac pmagnificū iudicaui: quod xpianā maiores nr̄i theologiā ac sapiam appellarūt. Cetera.n. oīs phie studia tāetsi bonis artibꝰ mentē excolāt: ac liberales aios ⁊ alta īgenia vtuti alāt. nullū ē tamē pter hāc nr̄am diuinā celestemq̄ sapiam qō felices nos ac btōs efficiat: ea pserim felicitate q̄ sola stabilis ⁊ vera ⁊ incoꝛrupta br̄i potest. Quare Aristo. pstanti vir īgenio quū reliquas liberaliū artiū ptes īcredibili doctrina ⁊ ordine absoluisset: altū postremo ac venerabile metaphysices negociū est cōplexus: ⁊ eo vsq̄ ꝓgreditur modo disputans: mō edocens: mō etiā vetex errata refellēs: donec sublimē illū suū animum in separataꝝ quoddā substantiarū genus atq̄ notitiā ab humanaꝝ bis rex tenebꝛis euocarit. Platonē veto ea pserti ratione greci diuinū cognominarūt q̄ bonis artibꝰ ⁊ doctrinis sūmoq̄ ac incredibili sapientie studio ⁊ vita simul innocenter acta sese ad diuina ꝓtulerit. Qō cum Marcus varro ⁊ Apuleus viri tuꝫ singularis litterature: tū absoluti ⁊ excelsi animi cognouissent: buncip̄m Aristotelez q̄ Plato est: nō trī̄ heroibus superiorē existimarūt: sz dys etiā equalē fecere: qr̄n diuinaꝝ rex abdita penetrasset. Quum.n. aīoꝝ subam q̄ suapte natura īmortalis est ac excellens deus maximus in humana coꝛpoꝛa sparserit: nūq̄ certe felices erimus ac beati quoadusq̄ bis absoluti vinculis quasi ex obscuro quodā carcere ad sacrū illud domiciliū ⁊ celeste numen cū vtute ac sapientia euolemus. Quo circa vniuersi mortales: qbꝰ diuine philosophie ⁊ eruditionis: ⁊ eaꝝ rerum q̄ aut pietatē aut religionē pre se ferunt ingens cura ⁊ animus fuit: eternū sibi nomen ac laudem cōpararunt: qō nulla sit vnq̄ etas aut obliuio deletura. Prisci enī ac veteres illi theologi quos castos appellat Enniꝰ (Orpheū loquoꝛ) Trimegistū: Taletem: Pythagorā: nō trī̄ inter numina quēadmodū heroes: gn etiā iter semideos a sapiētissimis viris collocati sūt. Nihil ē qdem in terris quo magis saluti hominū ꝓsultū eat: q̄q̄ cū mozes in ꝑmis puros ac elegātes: tū diuine sapiētie studia ⁊ thesauros viris nostri seculi īpartimur. Par est.n. illos q ea tātū rōne creati sunt vt īmortalitate ac deo maximo pfrui liceat acerrimo vehemētiq̄ spū: ac totis eniti animis vt iter ipsum quod in celū ferat ⁊ querāt grauiter ⁊ clare intelligant: ac tandē magnifice assequant. Qō qr̄ humane mentis diu ac multū acte tenebꝛis excogitare non possunt aperuit nobis lumen xps rex noster: ac sese illū esse nobis e celo missum: qui via sit ⁊ veritas ⁊ vita: non modo litteris ac euangelio docet sed rebꝰ diuino ꝓsilio sapiēter gestis publice attestat. Nihil enim ab eo est prētermissū: qō ad bene beateq̄ viuēdū accōmodari possit: ⁊ vt reliq̄ taceaꝫ ea mihi nescio qd diuinitatis habere visa sunt q̄ Petrꝰ nouarē sis ex gallia cisalpina quē magistꝝ sniaꝝ apppellant admirabili sūmaq̄ doctrina quarto diniaꝝ sniarum libꝛo nō minus grauiter q̄q̄ lautissime disputauit. Precelsam enim sacꝛoꝛum vim ⁊ virtutem ⁊ dignitatem adeo clare ⁊ apposite ⁊ sapiēter docet: vt nihil desit qō in optimo splēdidoq̄ doctoꝛe desiderari queat. Nam q̄ clarissimis doctoꝛibus Augustino Veronimo Beda oꝛiegne chrisostomo Gregorio hylario ⁊ Ambꝛosio sparsiꝫ dicta ⁊ excogitata ⁊ lr̄is cōmendata sunt: īgenti vir hic sudoꝛe ac vigilys in vnuꝫ coꝛpus sua sapiētia ingenioq̄ coegit. Uerū qm̄ sacra diuinaq̄ ꝓphanis oꝛacula coīa esse nō debent: obscuris ea nō nūq̄ verbis ac enigmatibꝰ pres nobis vetustissimi tradiderūt. Sic dionysium areopagitā: sic Mercurū ⁊ Platonem fecisse cōperimus vt rerū celestium dignitatē ac maiestatez seruarent. Quāobrē interprete opus ē si grauis has pruz sentētias pura absolutaq̄ veritatis noticia te constitueris assecutuꝫ. Cum vero in bis permagnis rebus interpretādis frequens: varius doctoꝛ sit ac magr̄ offendi nunc Petrum cui de pallude agnomen est virū nō modo sacris litteris eruditū: sed qui ꝓpathetico ꝛū quoq̄ phiam ⁊ leges pontificias callet. Fuit Petrus vir sacris nostris initiatus bonaꝝ quoq̄ artiū cōsūmatissimus qdam ꝓceptoꝛ ac illustratoꝛ vsq̄ adeo vt nulli boīum etatis sue: aut magnitudine animi: aut sciaꝝ copia aut humanarū rex vsu atq̄ consilio: aut vllo virtutis gñe inferioꝛ vnq̄ habit⁹ sit. Naꝫ ꝓ religione ac pietate cuius ingens ei semp ratio ⁊ cura fuit in edē pontificiam ⁊ pr̄iarbalem est hierosolimis cōstitutus. Amplitudinem vero sapiētie qua vniuersos eius tpis mortales excelluit testanr̄ diuina illa cōmentaria q̄ in omīmodas pr̄um sententias grauiter ⁊ ornate digessit. A primis eni fidei rudimētis ad sūma queq̄ theoꝛemata ⁊ difficillimas questiones sublimesq̄ materias est nr̄am legem interpretatus. Et quāq̄ vniuersa q̄ scripsit oꝛnatissima ⁊ exculta sint ⁊ aperta: enitet tn̄ Petrus splēdoꝛe quodam ingeny quū de sacr̄is agit ⁊ reliqua omni theologia que quarto sniaꝝ libꝛo cōscripta est. Nolim aūt eum pretulisse thome agnati: qm̄ thomas numē quoddā in terris fuit cui latini omnes ac greci ⁊ barbari auctoꝛes cedant: sed ingenue illud fateoꝛ nullius cuiusꝑiā alterius editionē bis Petri cōmentarys: aut multitudinum questionū: aut sententiaꝝ copia: aut ꝓprietate sermonis equari ⁊ cōparari posse. Minutissima queq̄ in lucē pandit abdita reserat: archana docet: errores confutat: falsa explodit: ⁊ grauissimo quodam consilio altas sublimesq̄ sententias paradigmis imiscet vt sensiz indoctos ac rudes viros quasi manu ad veri cognitionez ducat. Dignosces aūt antistes Reuerendissime quas rei.p.christiane noster hic oꝛdo predicatoꝛi delicias ministrarit: ⁊ quātū de vniuersa romana fide bene meritus est. Nam si de vita ⁊ sanguine res agatur quot nostrates viri ꝓ euangelio ⁊ christi nomīe occubuerunt: vt vita ēt functi sacrosanctā ⁊ vnicam istam fidē amplificarent ⁊ cruoꝛe purpureo tuerētur: Si vero doctrina certandum erit: que nobiscū religio: q̄ cetus hominū contēdere ac congredi vnq̄ possunt gn triumphi atq̄ victoꝛie a viris nostris meis certe ꝓceptoꝛibus reportenr̄? Deniq̄ vbi alterum Thomā inueniet? vbi nouum Albertum quē magnū ob singularem doctrinam appellant? vbi bugonez alterum qui primus nouo scripturas mō ⁊ oꝛdine docuit? ac vt reliquos taceam: pmulti enim sunt: vbi alterum Petrum habes qui excelsa bec mysteria splendide ⁊ argute interpreꝛ? At hi omnes nostra regula: nr̄o viuendi moꝛe: nostrisq̄ sunt legibus instituti. Multa ꝑ tereo quibus hanc nostram religionem ⁊ academiam efferre laudibus in celum possem: sed vereoꝛ ne qui me putent amoꝛis magnitudine cōmoueri. Alterius quoq̄ loci ⁊ tpis ista sunt: alteriꝰ etiam negocy. nunc Petri agēda laudatio est: quē tā ⁊ si intelligam me satis laudare nō posse admiraboꝛ tamē ⁊ colam. Sum enim viri huius lectione magnope oblectatꝰ ⁊ quū petrum hunc ipm lego videoꝛ mihi non modo philosophū sed sacerdotem sed pontificem imo vatem ac fatidicum ⁊ diuinum hominem studuisse. Uidebis autez per te

ipm antistes q̃z preclare edisserat de baptismo: de peniten
tia: de chrismate: de eucharistia: ac ceteris omnibus eccle
sacramentis quibus in cruce occũbẽs christus robur ẽ ma
ximum ad delenda vitia elargitus. Animorum preterea
immortalitatem ita rõnibus ⁊ argumentis ꝓbat: vt nemo
cõmentaria ista diligentissime legens sit vnq̃z de futuro se
culorum statu dubitaturus. sed duo quidẽ maxima ⁊ opta
tissima consequetur. dei. s. in primis optimi cultũ: tum ani
morum diuinitatem. Memorie. n. proditus est pythago
ram ⁊ pythagoricos omnis viros: ac rursus Eraclitum
⁊ M. Manilium: ⁊ Uarronem: ⁊ eos qui platonici ac so
cratici essent philosophi existimasse animos sempiternos:
qñ si eum nobis vite terminũ atq; ceteris animantib⁹ na
tura dedisset: nullũ esset aĩal homine infelicius: q illis nul
li fortune impetus dominẽt: nõ exilia: non bella: nõ vrbiũ
euersiones: nõ charorum ⁊ aĩarum iactura: boies autẽ oĩ
viuendi munere perfruantur varie premant calamitates
atq; miserie. At petrus eaz esse aiorum diuinã ſubam de
monstrat: cui suapte natura mors ⁊ corruptio aduersetur.
Et ne vniuersa pcurram: de quibus ys in sententys disput
tat: tibi veli certo ꝑsuadeas oĩa te penaz ac ꝓmioz genera
cogniturum: ac itẽ dei iudicia ⁊ suppremã illaz ꝯflagratio
nem qua mũdus hic noster iubente christo maximo interi
bit. Erant autem hec ꝯmentaria siue (vt vsu euenit) tẽpo
rum diuturnitate: siue librariorz neglectu vsq; adeo corru
pta: manca: tetra: squalida: deturpata: vt splendorẽ nulluz
pre se oĩno ferrent: sed breui ꝑsius mortura iudicarentur.
Quocirca nõ absq; ingenti labore ⁊ ipẽsis maximis casti
gata sunt auro rẽ agẽte viro spectate fidei Ambrosio span
çota ciue Mediolanẽsi nr̃e religiõis amãtissimo. Nec tu
multuarie ꝑstino suo decori ac ornamẽto restituta sũt: sed
ãnos ferme tres viri clarissimi assumpsere: frater Bartho
lome⁹ cbarauaginus: ⁊ frater Thomas Mediolanensis:
accuratissime ꝑfecto ⁊ oculis vt ferũt linceis. Exemplari
bus vero cõpluribus: tum ex etruria tum ex Uenetia ⁊ in
subria cõportatis vsi sunt ⁊ adiuti: vt nullos putent ex his
q hactenus impressi sunt cõmentarys maiori studio casti
gatos. Me quoq; longis precibus ⁊ orarunt ⁊ obsecrarũt
non nihil laboris ⁊ temporis preclaro huic ac diuino operi
impartirer ipsumq; clarissimo cuipiam ex viris italis con
secrarem. Obstiti diu ac sepe: tum q arbitrabar nil me glo
rie vel vtilis ac honesti boni mea bis commentarys opera
prestiturum: q essent a sapientissimis hoib⁹ cognita: tuz q
vãrys laboribus ⁊ studys impedito vix satis ocy suppete
re cognoscebam. Annui tandem votis Ambrosy nostri q
de nobis ac de omni repu. nostra benemeritus est: tuz pre
terea q sua ingens virtus omne absme officium ꝓmeret.
Agende vero sunt gratie imortales non mihi certe at vi
ris illis quos supra Petruz ab interitu reuocasse cõmemo
rauimus. Sẽpiterna. n. laude ⁊ gra ꝓsequendi sunt: cum li
gurgo quoq; pstanti viro glie datũ sit q homerũ varys in
locis dispersum quẽ apud creophili nepotes integre serua
tũ iuenerat ex asia totũ in greciã reportauit. Et Cato ille p
fectus ciceronis sñia stoicus quũ ex asia pbum deduxisset
plus sibi glie q̃z. H. põpeo aut lucullo deberi existimauit.
qz iermis dignioza hõestioraq; spolia rettulisset q̃z illi ma
ximis copys magnis reb⁹ gestis eẽnt cõsequuti. Nulle sũt
enĩ opes: nullũ aurũ: ac nulla impia q̃ sapie thesauris cõfer
ri ac cõpari possint. Nam illa fluxa ⁊ fragilia sunt: hi vero
firmi: stabiles: perpetui: sẽpiterniq;. Opus aũt ipm tibi pa
triarcha Reuerendissime ꝑceteris oĩb⁹ esse dedicandum
adiudicaui q ⁊ sapientissimus es ⁊ christiane rez pitissim⁹
ac totius religiõis ꝓpugnator ⁊ custos. Nã cũ oẽs q te dili
gunt (diligũt aũt optimi qq; ac sapientes viri nec mõ dili
gũt sedamant quoq; ac venerant) ub felicẽ hũc tuũ ponti
ficatũ gratulentur tibi ac sacrosancte fidei christiane: pati
ego nequaq̃z potuissẽ pro veteri mea erga te pietate ac ob
seruãtia qn thron⁹ ac sedes tua meis q̃q; vigilys cũ bis
certe illustrari non possit collaĩ saltem ⁊ adoreĩ. Cũ enim
a teneris annis me q̃si pius qdam ac optim⁹ parens chri
sto nutrieris iure studioz meoruz fructus tibi Thoma do
nate venete pr̃iarcha cõsecrandi sunt. Tuis eniz auspicys
effectuz est vt nõ nibil sim ocy sacris lr̃is impartitus q̃z
scio exiguã ⁊ non mediocrẽ me sapiam cõpasse. Ceterũ cũ
fuerit Petrus hierosolymis pr̃iarcha eruditissimus ad te
priarcham venetũ visendi gra ꝑficiscẽt: tu vero illũ excipi
es cultu pontificio ⁊ honore: ⁊ qñ ꝑ ociũ tibi licebit stude
bis eũ ac leges: nã ei⁹ lectiõe atq; doctrina nil est tue sedi
magis accõmodatũ. Adde q̃z mirificã es inde laudẽ conse
quutur⁹. Recordaberis ẽt iter legẽdũ Pauli fily tui q cũ
cognouerit hec sua tibi studia placuisse ad maiora vehemẽ
tius exardescet. Uale diu ⁊ me ama: deus autẽ te nobis ⁊
ecclie sue custodiat. Boñ. klis July.

Idem frater Paulus ad lectorem.

Lector ingenue te ꝑ tuam rogo humanitatẽ ac ꝑ iura virtu
tis ⁊ amicitie ne me igni absũmas. Parce precor furori ⁊ te
furys tempa. Mea opa effectũ ẽ vt Petrũ habeas integrũ
⁊ appme castigatũ. Quãobrem mihi gr̃e habende sũt sem
piterne. Ceterz cogita non posse me flãmis tradi: gn edaci
tu primũ liuore estuq; inardescas. Agas igiẽ velim q ꝓbi
⁊ sapientissimi viri est. Uale.

¶ Incipit liber quartus sententiarum. De sacramentis ⁊ signis sacramentalibus.

Distinctio Prima. a

Samaritanus enī vulnerato appropians curationi eius sacramētoꝝ alligamēta adhibuit: quia cōtra originalis peccati ⁊ actualī vulnera sacramentoꝝ remedia deus īstituit. De q̄bus quattuor primo ꝑsideranda occurrūt. Quid sit sacramentū. Quare institutū. In quibus cōficiatur. Et que sit distātia inter sacramenta veteris ⁊ noue legis.

¶ Quid sit sacramentum. b

Sacramentum est sacre rei signuz. Dicit tamē sacramētū etiā sacrū secretū: sicut sacramētū diuinitatis: vt sacramētuz sit sacrū signans: ⁊ sacrū signatū. sed nūc agitur de sacramēto ꝑm q̄ē signū. Itē sacramētū est inuisibilis gratie visibilis forma. Signū vero est res ꝑter spēz quā īgerit sensib⁹ aliquid aliud ex se faciens in cognitionem venire. Signoꝝ vero alia sunt naturalia: vt fumus significās ignē: alia data. Et coꝝ q̄ data sūt q̄dam sūt sacra: q̄daz nō. Omne enim sacramētum est signum: sed non econuerso. Sacramentum eius rei similitudinē gerit cuius signum est. Si enim sacramenta nō haberēt similitudinē reruz quarum sacramenta sunt: proprie sacramenta nō dicerētur. Sacramentum enim proprie dicitur quod ita signum est gratie dei: ⁊ inuisibilis gratie forma: vt ipsi⁹ imaginem gerat ⁊ causa existat. Non ergo significandi tm̄ gratia sacramenta instituta sunt: sed etiam sanctificandi. Que enim significandi gratia tantum instituta sunt solum signa sunt: ⁊ nō sacramēta: sicut fuerūt sacrificia carnalia: ⁊ obseruantie cerimoniales veteris legis: q̄ nunq̄ ꝑ terant iustos facere offerentes. Quia vt ait apostolus. Sanguis hircoꝝ ⁊ taurorū ⁊ cinis vitule aspersus inquinatos sanctificabat ad emundationē carnis: nō aie. Nam inquinatio illa erat cōtactus mortui. Unde Aug⁹. Nihil aliud īrelligo inquinationē quā lex mundat nisi contactuz mortui hominis: quē qui tetigerat imūdus erat septem diebus: sed purificabatur ꝑm legem die tertio ⁊ septimo: ⁊ ita mundus erat vt iaz intraret in templum. Mundabant etiam interduz a corꝑali lepra illa legalia. Sz nūq̄ ex opib⁹ legis aliquis iustificat⁹ ē: vt ait apostolus: etiam si in fide ⁊ in charitate fierēt. Quare: qz imponit ea deus in seruitutem: nō in iustificationē: ⁊ vt figura futuri essent: volens sibīpsi potius offerri ea q̄z ydolis. Illa ergo signa erant: sed tamē sacramenta: licet minus proprie: in scripturis sepe vocantur: quia signa erant rei sacre: quā vtiq̄z non prestabant. Illa autem apostolus opera legis dicit: que tm̄ significandi gratia vel in onus instituta sunt.

¶ De causa institutionis sacramētoꝝ. c

Triplici autem de causa sacramenta instituta sunt. ꝓpter humiliationem. eruditionem: exercitationem. Propter humiliationem quidem vt dum homo in sensibilibus rebus: que natura infra ipsum sunt: ex precepto creatoris se reuerendo subīcit: vt ex hac humilitate ⁊ obedientia deo magis placeat: ⁊ vt apud eum mereatur cuius imperio salutem querit in inferioribus se: ⁊ si nō ab illis: sed per illa a deo. Propter eruditionē etiam instituta sunt: vt ꝑ id q̄ foris i specie visibili cernit: ad inuisibilē virtutem que intus est agnoscendaz mēs eruditur Homo enī q̄ ante pctm̄ sine medio deū videbat per pctm̄ a deo habuit vt nequaq̄z diuina nequeat capere nisi humanis exercitatus. Propter exercitationem similiter instituta sunt qz cum homo ociosus esse nō possit: ꝓponit ei vtilis ⁊ salubris exercitatio in sacramentis: qua vanam ⁊ noxiaz declinet occupationem. non enim facile capitur a tēptatore qui bono vacat exercitio. Uñ Hiero. monet. Semper aliquid boni operis facito vtte occupatum dyabolus inueniat.

¶ De triplici genere exercitationis. d

Unt autē exercitationū tres species: vna ad edificationem anime pertinet: alia ad corꝑis fomētū: alia ad vtriusq̄z subuersionem. Cum igitur absq̄z sacramentis: quibus non alligauit potentiam suam deus: homini gratiā donare posset: predictis de causis sacramenta instituit. Duo autem sunt in quibus sacramētū consistit: scilicet verba: ⁊ res. Verba vt inuocatio trinitatis: res vt aqua oleum ⁊ huiusmodi.

¶ De differentia sacramentoꝝ veterum ⁊ nouoꝝ. e

Am videre restat differētiā sacramētoꝝ veteꝝ ⁊ nouoꝝ vt sacramēta vocemus q̄ antiquit⁹ res sacras signabant: vt sacrificia ⁊ oblationes ⁊ huiusmodi. Eoꝝ aūt differentiam breuiter augustinus assignat dicēs: qz illa promittebant tantuz ⁊ significabant: hec autē dant salutem.

¶ De circuncisione. f

f Uit tamen inter illa sacramenta sacramē tum quoddam scilicet circuncisionis idē conferens remedium contra peccatum quod nunc baptismus. Unde Augu. Ex quo instituta est circuncisio in populo dei que erat tūc signaculum iusticie fidei: ad purgationem valebat magnis ⁊ paruulis originalis veterisq; peccati: sicut baptismus ex illo valere cepit ad innouationem hominis: ex quo institutus est. Item Beda. Idem salutifere curationis auxilium circuncisio in lege contra originalis peccati vuln⁹ agebat: qđ baptismus agere reuelate gratie tempore consueuit: excepto q̄ regni celestis ianuā nondum intrare poterant. Tamen in sinu abrae post mortem requie beata consolati superne pacis ingressum spe felici expectabant. His aperte traditur per circuncisionez: ex quo instituta fuit: scilicet remissionem peccati originalis ⁊ actualis paruulis ⁊ maioribus a deo prestitam: sicut nunc per baptismum datur.

¶ De viris qui fuerunt ante circuncisionē: ⁊ de feminis que fuerunt ante ⁊ post. g

q Queritur etiam de viris qui fuerunt ante circuncisionem: ⁊ de feminis que fuerūt ante ⁊ post: quod remedium contra peccatum habuerint. Quidam dicunt sacrificia ⁊ oblationes eis valuisse ad remissionē peccati. Sed melius est dicere illos qui de Abraam prodierunt per circuncisionem iustificatos: mulieres vero per fidem ⁊ operationem bonam: vel suam si adulte erant: vel parentum si paruule. Eos vero qui fuerunt ante circuncisionem paruulos in fide parentum: parentes vero per virtutem sacrificioꝝ. s. quā intelligebant spiritualiter in illis sacrificijs iustificatos. Unde Greg. Qđ apud nos valz aq̄ baptismi: hoc egit apđ veteres vt̄ p paruulis sola fides: vel pro maioribus virtus sacrificij: vel pro his qui ex abrae stirpe prodierūt mysterium circuncisionis.

¶ De institutione ⁊ causa circucisiois. h

h Je dicendum est in quo istitūta fuerit circuncisio. Et quare ⁊ cur mutata per baptismum. Abraam primus mādatuz circuncisionis habuit ad probationem obedientie: nec ei soli precepta fuit circuncisio sed ⁊ semini eius. i. omnibus hebreis: q̄ fiebat ꝑm legez octauo die lapideo cultro in carne ꝓpucij. Data autem fuit circuncisio pluribus de causis. s. vt per obedientiā mandati abraam placeret deo: cui per preuaricationem adam displicuerat. Data etiam fuit in signum magne fidei abrae: qui credidit se habiturum filiū in quo fieret benedictio omnium. Deinde vt hoc signo a ceteris nationibus discerneretur populus ille. In carne vero ꝓ pucij ideo iussa est fieri circuncisio: quia in remedium instituta est originalis peccati quod a parentibus trahimus per concupiscentiam: que in parte illa magis dominatur: ⁊ quia in parte illa culpam obedientie primus homo sensit decuit vt ibi signum obedientie acciperet.

¶ Quare die. viij. ⁊ petrino cultro. i

Iebat autem octaua die ⁊ petrino cultro: quia ⁊ in resurrectiōe cōmuni octaua die etate futura per petram christum omnis ab electis abscideturr corruptio: ⁊ p christi resurrectionem octaua die factam circuncidi tur a peccatis anima cuiusq; in eum credētis: due ergo res sunt illius sacramenti.

¶ Quare in baptismū mutata sit circūcisio. k

Deo autem mutata est circuncisio p baptismū: quia sacramentum baptismum cōius est ⁊ perfecti⁹ quia pleniori gradu accumulatum. Ibi enim peccata solum dimittebantur: sed nec gratia ad bene operandum adiutrix: nec virtutum possessio vel augmentum ibi prestabatur vt i baptismo: vbi non tantummodo abolentur peccata: sed ēt gratia adiutrix ꝓfertur ⁊ virtutes augentur. Unde aqua refectiōis vel regenerationis dicitur: quia aridos fecūdat: etiam fructificantes ampliori vbertate donat: quia quantūcunq; per fidem ⁊ charitatem ante habitam aliquis iustus ad baptismum accedit: vberiorem ibi recipit gratiam: sed non ita in circuncisione. Unde abrae per fidem iam iustificato signaculum tm̄ fuit: nihil enim intus obtulit.

¶ De paruulis defunctis añ diē octauum. l

J vero queritur ỏ paruulis qui ante diē octauuz moriebantur anteq̄z fiebat circūcisio ex lege: Utrum saluarentur vel nō. Idem potest responderi quod sentitur de paruulis ante baptismum defunctis: quos perire constat. Unde Beda. Qui nunc per euangeliū suum terribiliter ⁊ salubriter clamat. Nisi quis renatus fuerit ex aqua ⁊ spiritusancto non intrabit in regnum dei: ipse dudum clamat per suam legem: anima cuius prepucij caro circuncisa nō fuerit peribit de populo suo: quia pactum meū irritum fecit. Forte tamen sub lege ingruēte necessitate mortis ante octauum diem circuncidebant sine peccato filios: sicut modo in ecclesia fit de baptismo.

¶ Clarissimi doctoris fratris Petri de palude Patriarche hierosolymitani: Ordinis predicatorum in quartum Sententiarum scriptum felici ter incipit.

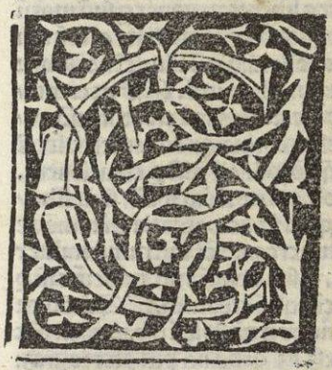

Circa quartum

sententiarū quo ad primaz distinctionē q̄rūtur sex. Primū ē de sacrorū noue legis vtute ⁊ operatiōe. z⁰ de sacramētorū diffinitiōe. Tertiuz de ipsorū institutione. Quartū de ipsorū ꝓstitutione. Quintuz de circūcisiōe. Sextū de legaliū virtute ⁊ cessatione.

PRimo ergo queritur Utruz sacramēta noue legis causent gr̄am dispositiue p virtutē inherētez: Et arguit̄ q̄ nō: ga sicut se hēt lex vetus ad legez nouā: sic sacr̄m vete. legis ad sacr̄m noue le. sz lex vet⁹ sic se hz ad legē nouā: q̄ illud quod p̄mittebatur in lege veteri: soluitur in noua: non per legem: sed a deo in lege. ergo similiter est q̄ gr̄a in sacr̄is veteris legis: promissa vel figurata exhibet̄ in sacr̄is no. leg. nō qdē p ipsa: sz a deo in ipīs. ¶ P. ē baptism⁹ in effectu maioz q̄z cetera sacramēta: sz baptism⁹ nihil efficit. g̃ ⁊c. Probo minorē: p̄mo quidē: quia idē remediū afferebat circūcisio: q̄ characterē nō causabat: z⁰ q⁹ vitas rn̄det figure: sz aq̄ iordanis nihil cāuit i Naamā vt sanaret̄: nec dispōnē: g̃ nec baptism⁹ quē significabat. Et idē est de baptismo ioānis. ¶ Cōtra. sacr̄a pfecta ōbēt aliquid agere ad scificatōez nō solū significare: q⁹ sacr̄m dr̄ a sacrando actiue: vñ nisi agat aliqd ad sacrandū nō est pfectum sacramentū: sed sacr̄a no. legis sūt pfectissima oīuz q̄ fuerūt ⁊ futura sunt: g̃ ⁊c. ¶ Scōo q⁹ eadez rō est de baptismo: ⁊ de alys: sz baptismus nō eēt lauacrū regnationis nisi renasceretur bō denuo ex aqua: ⁊ nisi eēt in eo vis regeneratiua p quā saltē dispōeret ad gratiā: sicut nec bō generat hoiez nisi per potētiā gr̄atiuā attingentē saltē ad dispōnē ad aiam. ergo ⁊c. ¶ Tertio. q⁹ eadē est rō de pnīa. ⁊ de alys: sz pnīa ē cā gr̄e: q⁹ als esset mendaciū in doctrina ⁊ pfessiōe xp̄iane religionis: cuz dicit sacerdos: ego te absoluo a peccatis tuis: ac si diceret: ego quidē nō te soluo: sz me dicente verba ista falsa: deus falsus testis te soluit: cuius forte opinionis greci dicūt. Baptiçet̄ seruus xp̄i. ⁊c. Probatio ꝓntie. q⁹ nō pōt dici soluere vinculū. nisi qui ipm per se amouet. vel ad amotionem disponit: vel ille cuius auct̄e ⁊ mandato hoc fit: vel cui⁹ meritis aut p̄cib⁹ ali⁹ mouet̄ ad soluēdū: sacerdos ār ñ soluit p auctoritatē: sz p ministeriū: nec p meritū: aut oronē suā: cū sit aliq̄ peccatoz: quē de⁹ nō audit. ¶ Et si dicat̄ q⁹ hoc ē p merita eccl̄ie: ℔ ñ valet: q⁹ tūc i psona eccl̄ie nō sua: deberet dr̄e: eccl̄ia te absoluit: ergo p hoc q⁹ dicit absoluo te nisi mētiat̄ dispōit. g̃ ⁊c. ¶ Rñdeo. ō ista qōne sunt q̄tuoz opiniones: quaz sc̄az sustinebo ad pñs. ¶ Circa p̄mā opinionez. p̄mo declarabit̄ ipa opīo. Scōo arguet̄ ꝺ eā. Tertio recitabunt̄ z. rōnes ad ꝓfirmationē opinionis ⁊ soluent̄.

¶ Opinio g̃ antiq̄ prima ē q⁹ in sacr̄is non est aliq̄ virtus actiua gr̄e: nec characteris vel cuiuscūq̄z dispōis: seu ornat⁹ exñtis i aīa: sz sunt sacr̄a cā sine q̄ nō ꝓferr̄ gr̄a. q⁹ ex diuina pactione vel ordinatione sic fit: q⁹ recipiens sacr̄m recipit ⁊ gr̄am: nisi ponat obicem: ⁊ recipit gr̄az non a sacro sz a deo: g̃ solus ptingit ad characterē ⁊ gr̄az ⁊ quēcunq̄z ornatū qui fit in aīa. Vocaūt declarat̄ per sile ⁊ p auct̄e. Per sile de illo q̄ recipit denariū plumbeū facta tali ordinatione vt q⁹ recipit vnū de illis recipiat elemosinā regis: nō q⁹ denari⁹ sit cā elemosyne: sz solū Rex: denari⁹ ār est signū: ⁊ cā sine qua nō: sic est in ꝓposito de sacr̄is respectu gr̄e vel characteris vel cuiuscūq̄z alterius effect⁹ spūalis. ¶ Ad idē est auctas Bernardi in sermone de cena domini: q̄ dicit sic: Sicut canonicus iuestit̄ p libz: abbas p bacculū: epus per annuluz: sic diuerse gr̄e sunt tradite sacr̄is. ¶ Sz ista opīo nō valet ꝓpter duo. Primo q⁹ vr̄ absurdū q⁹ deus non alr̄ agat i sacramētis ad iustificādū q̄z diabolus in sortilegys ad maleficiādū. s. ex pactione: berba vel charta posita sub lecto vel limine: ⁊ nihil penitus agēte. aut q⁹ verba sacramētalia nihil plus faciāt: nec minister q̄z verba icantatoris: aut ipse icantator: sz sicut illis dictis ex pactione demō agit in serpente trahēdo vel venenū mortificādo: vel aliqd huiusmodi: sic i ꝓposito. ¶ Scōo q⁹ ꝯm hoc seq̄ret̄ q⁹ sacr̄a veteris legis ⁊ q̄dā ve. ⁊ no. le. non sacr̄a: sint magis cā gr̄e q̄z sacr̄a. no. le. vel q̄z aliqua alia. aut q⁹ nō nisi duo aut tria sacr̄a. no. le. sint b̄ꝫ. q⁹ illō est cā sine qua nō: gratie potissima: quo solo posito ifundit̄ gr̄a aliunde: ⁊ quo solo remoto nullo alio posito ifundit̄: sicut quātitas būana est cā sine qua non bois. q⁹ bō nunq̄z est sine q̄ttate nec ecōuerso: sed nūq̄z ē ifusio gratie i adulto sine ꝑpletione ꝓceptoz: nec econuerso: iuxta illud: si vis ad vitā igredi serua mādata: ergo cū oīa sacr̄a ve. le. vl̄ fere oīa caderēt sub p̄cepto: ⁊ de vtraq̄z le. multa non sacr̄a cadāt sub p̄cepto. de sacr̄is ār noue legis: nō nisi duo sint sub p̄cepto dei. s. baptism⁹. ⁊ pnīa: q̄ sunt necessitatis: ⁊ eucharistia sub p̄cepto ecclie. g̃ sacr̄a ve. le. fere oīa ⁊ multa vete. ac no. le. nō sacr̄a: sunt magis cā sine q̄ non gr̄e q̄z q̄ttuoz sacr̄a no. le. ⁊ solū tria sacr̄a no. le. sunt isto mō cā sine qua non. qō videt̄ absurdū. ¶ Nec valet solo quā isti dant ad diffōez ⁊ ad auctes sanctoz ō sacr̄is dicētes q⁹ qñ dicūt q⁹ sunt cā: vez̄ est intelligendo de cā sine q̄ nō: q⁹ licet in descriptōib⁹ ⁊ notificatōib⁹ ponant̄ aliq̄ q̄ nō sunt cā diffiniti. sicut subalternat̄ p accñs: ⁊ cā p effciñ: tñ in nlla descriptōe vera dr̄ q⁹ illō sit cā diffiniti vel ecōuerso: qō nō est cā: nec intrinseca: nec extrīseca: nec p̄ncipal⁹: nec instr̄alis: nec effectiua nec dispositiua. Aliogn diffō esset falsa: ⁊ non va: ⁊ nō solum nō p̄pria. In diffōne aūt sine descriptōe sacr̄i dr̄ q⁹ cā existit gr̄e: ⁊ nō solū q⁹ est cū gr̄a: vl̄ aliqd b̄ꝫ. Cā aūt sine q̄ nō: ñ est cā: sic nec bō mortu⁹ ē bō: si nihil faciat ad cālitatē. Uñ si dr̄e tur sor. est bō: vez̄ est. mortu⁹. nō eēt bona expō. Simil⁹ nō eēt bona diffō calorīs dr̄e q⁹ est cā frigiditatis fontiū i estate: q̄z uis sit cā sine q̄ nō: ⁊ per accñs. Sic nec sacr̄m bñ diffinit̄ p hoc q⁹ dr̄ cā gr̄e si nō est alr̄ cā q̄z per accñs: ⁊ sine q̄ ñ: nisi forte dr̄et̄ q⁹ hoc est iō: q⁹ sacrñ ad nihil aliō est ordinatū. Sz hoc ipm ē icōueniēs. s. aliqd p se ordinari ad aliqd: ⁊ nihil ad illud facere. ¶ Nec ē istātia de sacr̄is. ve. le. q⁹ nō ordinabant̄ ad iustificādū sicut ista: sz solū ad significādū: nisi forte circūcisio: vt dicet̄ infra. Auctas aūt magr̄i quā iducūt: q⁹ data sūt sacr̄a: vt bō q̄rat salutē nō ab illis: sz a deo i illis: nō obstat: q⁹ nō ab illis q̄rit̄ p̄ncipalr̄ sz instr̄alr̄. ¶ Nec valet solo q̄ dñt: q⁹ in sacr̄is ē vis ablutiua vl̄ regnatiua: aut b̄ꝫ. q⁹. s. est in eis nō inherens sz assistēs: q⁹ hic modus nō ē aliqs de modis essendi in: quos ponit p̄bs. 4. phy. nisi sit ibi sicut cā i effcū: vt cāns ibi vtutē: ⁊ sic hr̄ ꝓpo⁰. ¶ Ad cōfirmationē ār h⁹ pōnis: ponūt. z. rōnes ꝑter illas q̄ posite sunt arguēdo: q̄ hic silr̄ ponēde sūt: ⁊ soluēde. Pria oñdit q⁹ non sit ibi aliq̄ virtus actiua: q⁹ ois forma actiua: ꝑter actionez instr̄alē habet aliā nālē: sic calor ꝑter gnāre ignē: vt est instrūm ignis: ⁊ ꝑter gnāre carnē: vt est instrūm aīe hz calefacere ex p̄pria nā ⁊ a tota spē: sed vtus q̄ eēt in sacr̄is ꝑter actionez instr̄alē: q̄ eēt ad gr̄am dispōnere: nihil aliō ageret: g̃ frustra ⁊ male ponit̄. ¶ Rñdeo dōz q⁹ maior ē va de forma: q̄ nō solū est ꝓpagere instr̄ale: sed ꝓpter pfectionē absolutam subi: sic calor g̃ nō frustra erit i igne post resurrectōez q̄n nō solū nullā substām gñabit: sz nec calefaciet: sz ignē i eē absoluto p ficiet. Secus aūt est de forma q̄ ñ est nisi ꝓpter agere instr̄a-

le:sicut aliq̃ formę artificiales ad nihil aliud ip̃rimunt̃ rebꝰ nãlibus nisi vt sint ist̃ra ad determinatas opatiões:pter q̃s ex nã sua nullaz penitus hñt opationẽ:sic̃ acuties securis nihil agit nisi diuidere ꝛ scindere ab alio mota. Et idez est de vtute:q̃ lz nõ solũ sit pp opationẽ vel opari: ſz pp pfectiõez sube nõ absolutã ſz relatã ad opus.ẽ.n.vtus q̃ hñtem pficit: ꝛ opꝰ eius bonũ reddit:nullã tñ opationẽ hz nisi quã potentia p eã ist̃ral'r exercet. Nec potẽtia ipa qz ẽ pp operatiõez aliq̃z actõez hz:nisi quẽ aĩa p ipaz exercet. Jta ꝛ vtus q̃ a'õo dat̃ sacr̃o nõ pp se:sed solũ ppter animaz disponẽdam nihil aliõ opat̃. Alꝰ deus nõ ipſaz sufficiẽter ordinasset in finez si ipa hret aliã opationẽ q̃z istã pp quã solã eã ões fec̃. ¶ Scõa rõ talis ẽ.Sic̃ albedo separata a q̃titate nõ posset imutare visum q est q̃tus ẽt in vtute dei:sic ecõuerso q̃litas extẽsa: qz recipit̃ in q̃to:mltominus imutabit spm̃ ẽt virtute diuina. ¶ Solo.dom̃ q dissil'ẽ ex vtraq̃ pte:pmo qz albedo non ẽ apta nata imutare visũ nisi ipa sit q̃ta:ecõuerso autẽ q̃litas extẽsa nata ẽ imutare spm̃ cõiunctũ: in vtute tñ qualitatis spũal:sic̃ fantasma i vtute itellectus agẽtis:sic̃ pbatũ fuit li.pmo.di.z 7.de cãlitate vbi:ꝛ di.6.de intellectu agente. ¶ zo.qz visus nõ ẽ natꝰ imutari a q̃li nõ q̃to.eꝫ ãt spũs ꝓiũctus natꝰ ẽ imutari a q̃to ꝓiũcto:vt vbi supra.Propter hoc .n.aĩa vnit̃ corpi vt pficiat̃. Uñ sic sensibilia mediãte corpi ꝓiũcto imutãt aĩam ad sciaz:ꝛ vtutes:pp qõ dñt phy:sciam nr̃az cãri a rebꝰ:in vtute tñ itellectꝰ agẽtis:q ẽ oĩa facere: q̃ potẽ ẽ fieri nãl'r:sic sensibilia eodẽ corpe cõiũcto mediante imutãt aĩam ad formã supnãlẽ: in vtute tñ dei q est oĩa facere supnãliter. ¶ Tertia rõ est.qz vtus corpea licz formã ad quã disponit itroducat i istãti:vel si ab alio itroducatur dispouit tñ in tpe nõ in istãti:sic̃ calor alterat gdez in tpe lz gñet in istãti:ſz character ita subito itroducit̃ sic̃ gr̃a q ẽ dispositio ad eã:igr̃ nõ fit a corpe sicut nec illa. Et ꝛcludit ista rõ:q si aliqd aliõ faceret i aĩa :q illud nõ eẽt dispõ ad gr̃az: Scõa vo rõ cõcludebat q nihil penitꝰ facere posset in aĩa. ¶ Solo.tũc solũ corpus dispõit in tpe qñ iuenit dispõnez i subo:positiuã ꝓriã formalẽ:nõ solũ vtualez.Alias disponit i istãti:sicut sol dispõit in istãti per lucez aerẽ ad calorẽ: qz tenebra pexñs ẽ pura puatio.Et dñt aliq q hñs hitũ appetitiuuz:vel itellectiuũ:p actũ quẽlz ꝓriũ dispõit̃ subito ad ꝓriũ hitũ:sic q sil'sunt vtriq̃z hitus in gradibus remissis:ꝛ quocũq̃z actu pmꝰ remittit̃ scõs itendit̃:quousq̃ pmus sit corruptus:qz nõ ẽ iter eos ꝓrietas formal': sic̃ iter albũ ꝛ nigz. quẽadmodũ nec iter visionẽ albi ꝛ nigri ſz solũ vtual':qz ad ꝓria nata sũt ĩclinare:iõ pñt sil'stare:sic̃ i ferro grauitas iclinatiua surſũ.Sz qcqd sit de hoc saltẽ hitus ifusus sil'stat cuz hitu acqsico ꝓrio:qz nõ ẽ ꝓrius formal'r:qz differũt gñe:ſz solũ vtual'r. Uñ manẽte hitu vicioso intẽperãtie subito p libex arbitriũ hõ ad gr̃az dispõit̃.ꝛ subito tẽperãtia supnãl'ifundit̃. Jta ꝛ suscipiẽs sacr̃z:si hz pctñ solũ quo ad maculã que ẽ pura puatio i istãti recipit dispõnẽ ad gr̃az sic̃ aer lucẽ:Si ãt hz hitũ pctĩ acqsitũ:adhuc ille nõ ẽ ꝓrius nisi vtual'r. Uñ cũ illo põt recipi dispõ ad gr̃am sic̃ sine illo:ꝛ p ões i istãti.

z° opio. ¶ Scõa opio ẽ Thome.ꝛ hz.3.ꝑnes. Quaꝛ pma ẽ q ñ sũt sic cã gr̃e q attigãt ad ipaz cẽntiã gr̃e pducẽdã. Scõa q attingũt ad dispõnẽ q ẽ character vl' ornatꝰ. Tertia q p vtutẽ liberẽtẽ.Circa q̃s sic pcedet̃.ga pmo ponet̃ pma ꝑ.ꝛ ꝓfirmabit̃.3.rõnibꝰ.ꝛ arguet̃ ꝺ eã tripl'r ꝛ soluet̃.zo eodem mõ ponet̃ ꝓfirmabit̃:ꝛ ipugnabit̃.zo ꝑ.3° eisdẽ modis ꝺducet̃.

pma ꝑ. 3° ꝑ. ¶ Prima g̃ ꝛclo ẽ q nõ attigũt imediate: ad ꝓducti onẽ gr̃e pp tria. Prio qz Augu.dic̃ li.8 3.q.qõne.53. Quedã ẽ ões faciẽs p seipz:q̃ illo solo digna sũt:eiq̃ soli ꝓueniũt:sicuti illuminare aĩas:ſz supma illuminatio q̃ ẽ i hacvita ẽ p gr̃az ꝛ charitatẽ sine qꝫ hꝰ hõ ẽ in tenebꝛis.pma Jo.g̃ tc̃. ¶ Et cõ firmat̃ rõne sic:qz alꝰ gr̃a nõ eẽt gr̃a. Nam sic̃ dr̃ ꝛ bñ: effectus necessariꝰ vl' ꝓtigẽs accipit̃ p ꝓpatõez ad cãz ꝓpinquã ꝛ imediatã nõ remotã:ẽt si illa nõ sit pncipal'ſz instr̃al':Sic̃ dr̃ vnũ celũ moueri ab alio nec̃io q̃uis nõ moueat nisi motũ ab angl'o mouẽte ꝓtigẽter ꝛ libere:qz mouet p suũ motũ q ẽ motꝰ nec̃io agẽs: sic i ꝓposito: si gr̃a imediate cãret̃ a sacr̃o lz p vtutẽ a ꝺo sibi gratis collatã:qz tñ illa vtꝰ nec̃io ageret.g̃ grã ñ gratis.nec libere:ſz nec̃io daret̃. ¶ zo qz creatori ꝺbet̃ adoratio latrie rõne creationis:sed creature nõ debetur latria:igituripsa non est creatiua:quod tamen esset si sacramentũ ꝓduceret gr̃az q̃ nõ ꝓducit̃ nisi p creationem. ¶ Si dicat̃ q latria ꝺbet̃ soli creatori pncipal'r ñ ãt istrumentaliter.Contra. qz quicquid sit de potentia ꝺi tamẽ de facto eẽ: vt coiter tenet̃ virtus creandi ẽt instrumentaliter nõ est cõmunicata creature: ſz ꝑm oẽs gr̃a nõ ꝓducit̃ nisi p creatoẽz.g̃ ipa ñ ꝓducit̃ a sacr̃o qõ ẽ creatura. ¶ Tert:o.qz xp̃s ꝑz q hõ p ptãtẽ excellẽtie de q̃ dr̃:Dic ẽ q baptizat: põt ꝓferre effectũ scr̃i sine sacr̃o:ſz ꝑz q hõ nõ põt ꝓferre gr̃az: qz nõ põt dare spũz.ſ.g̃ gr̃a ñ ẽ effcũs sacr̃i:sic q ab illo eẽntialiter ꝓducat̃: ĩmo sic̃ xp̃s dicẽs palitico: remittunt̃ tibi pctã tua: p ꝺ vba cãuit i ipo dispõnez ad gr̃am quã ñ hẽbat q̃rẽs magis salutẽ corpis q̃z aĩe:ſz p ꝺitatẽ cãuit gr̃az p quã formaliter peccatũ dimisit:ꝛ sic filiꝰ hois hz ptãtẽ in terra dimi.ꝛc.sic p absolutõez sacerdotis dispont̃ ꝓfitẽs:ꝛ a deo gr̃a ifundit̃. ¶ Scõz hoc itelligẽde sũt autẽs:q̃ dñt sacr̃a cãre gr̃az.ſ.dispositiue.sic̃ hõ ẽ cã hois disponẽdo: ꝛ ꝑz q di cim̃ q hũanitas xp̃i viuificat aĩas vl' aliqd hꝺ:nisi q hũanitas xp̃i:nõ solũ dispositiue vt sacr̃a:ſz etiã meritorie est cã gratie. ¶ Cõtra hoc arguit̃ tripl'r. Prio qz illa q̃ sũt eq̃liter i potẽtia:passiua:ꝛ actiua:eq̃liter ide educunt̃ seu p creationez vt vtutes ifuse:ꝛ dona:siue per generationem:vt forme corpales lz vna sit perfectior altera: sed gratia ꝛ character sunt huiusmodi.quia neutrum est in potẽtia actiua nature nec per ꝓns in potentia passiua mãe.ergo equaliter cãntur vel gnãr̃:ꝛ eq̃liter pñt a creatura ꝓduci vel non ꝓduci.

¶ Solutio.dom̃ q q̃tũ ad potẽtiã passiuã maior ẽ vera.ꝛ minor ẽ falsa :qz dissil'r sũt in potẽtia passiua: qz sicut in potẽtia passiua nãli simpl'r pexistit aliqd respcũ primi celi: qõ potest ꝓduci virtute ipius ꝓpria: sicut forma non viuens: aliquid autem pexistit minus in potentia:qõ potest ꝓducia celo in vtute dei:sicut aĩa corruptibilis ꝛ aliquid in sola potẽtia mãe obediẽti:qõ non põt ꝓduci aliq̃liter nisi a sola vtute dei:sic̃ aĩa rõnalis:sic aliqd simpliciter ẽ i potẽtia nãli aĩe:vt q̃ nãliter acgrunt̃: Aliqd vo total'r simpl'r i sola potẽtia obediẽtiali: sic̃ illa q̃ a solo deo recipit: sic̃ gratia ꝛ gl'ia q̃ dñt̃ ꝓprie creari vel ꝛcreari:alia mõ medio q̃ possũt ꝓduci a nã vtute ꝺi supnãliter collata:vt character ꝛ ornatus: vt ꝓcessus gratie rñdeat ꝓcessui nãe:quo supmũ ẽ a deo solo pncipal'r ꝛ istrumẽtal'r:ifimũ autẽ a nã pncipal'r ꝛ istrumẽtaliter:mediũ a nã istrumẽtal'r ꝛ a deo pncipal'r. ¶ Quãtũ ad aliã ptẽ de potẽtia actiua dõz q maior ẽ vã de bis q̃ sũt eq̃liter i potẽtia pncipali ꝛ istrumẽtali nõ ꝺ altera tñ.Minor ãt sub hoc sensu ẽ falsa:qz lz gratia ꝛ character sint eq̃l'r exẽ potẽtiã pricipalẽ creature:nõ tñ supra potentiã istrumẽtalẽ.Et rõ huiꝰ est:qz qõ nõ excedit limites creature põt cõicari creature:ꝛ qõ cõpetit vni creature p nãm pncipaliter si cõicetur alteri istrumẽtaliter non dicit̃ creari: ſz vel nãl'r ꝓduci:si ordo nature hoc ꝓmiserit:sicut ꝓducere aĩam vegetatiuã ꝛ sensitiuã cõpetit nãluter ꝛ pricipal'r plãte ꝛ aĩali: qz ẽ ꝑm suã spẽm.Uñ qz cõicatuz est celo sine planta ꝛ sine aĩali quasdã aĩas hꝺ ꝓducere in q̃tum semẽ dei est in nã nõ ppter hoc aĩe ille creantur q̃uis sine semine ꝓducant̃. Illud aũt qõ excedit limites creature:nec cõpetit alicui creature natural'r ꝛ pncipal'r: nec in se nec in suo sili non est ei cõicabile:ẽt istrumẽtal'r. Uñ cũ ꝓducere gratiã sic excedat limites creature: vt nulli ꝛpetat p nãz pncipal'r:nec i se nec i sili vel maiori:nulli ẽt est cõicabile:vel saltez nulli ẽ cõicatũ ẽt ist̃ral'r.Econtrario ãt cũ libero arbitrio ꝛpetat pncipali

ter se ad gratiã disponere ⁊ facere illud qõ est ĩmediata dispositio ad gratiã: si dispositionẽ ad gratiã facere ꝓmittat sacramẽto instrumẽtal᷑r: nec hoc erit creare: nec hoc erit creaturã extra limites suos ponere. verum est q᷑ ĩ hoc est dissimile: qz aĩa q᷑ p putrefactionẽ generat a celo ẽ eiusdez rõnis: cũ illa q᷑ per semẽ gnãtur a particulari agẽte quãdo q᷑: q᷑uis aliqui dixerint oppositũ. Dispõ ãt q᷑ ẽ character ñ est aligd vnius rõnis p essentiã cũ dispõne q᷑ ẽ actus liberi arbitry: c᷑uis sit vni⁹ rõnis per efficaciã: ẽt si sit alia gr̃a in sacr̃is ab illa que est ĩ vtutib⁹ ⁊ donis. qz character ⁊ ornatus sacr̃alis ꝑncipal᷑r disponũt ad gratiã gratũ faciẽtẽ: que est vna in oĩbus. Sz nec illa dissimilitudo obstat: qz ẽt sũt anime aliqe ĩperfecte que a solo celo ꝓducũtur: sz nõ creantur: qz nobiliores ab aĩato ꝓducũtur. Et sic ẽ ĩ ꝓposito si dispositio q᷑ ẽ p libe᷒ arbitriũ ẽ nobilior c᷑ illa que est p sacr̃m ⁊ efficatior. Tũc. n. si dispositio nobilior ꝓpetit p naturã ꝑncipal᷑r vni creature: alia q᷑ est inferior: poterit ĩstrumental᷑r aly creature inferiori ꝓmunicari. Si autẽ dispositio sacr̃alis ẽ nobilior c᷑ actualis liberi arbitry: adhuc segtur idẽ: sicut ꝓnter ꝓbabiť. ¶ ꝑ. qõ ẽ supnãle ẽm genus suũ totũ illõ creať: nec ei⁹ ꝓductio aliquo mõ creature cõmunicať: sed qõ nõ est supnaturale ẽm gen⁹ suũ: sz ẽm eẽ spẽi sit supnaturale: põt qdẽ cõicari creature ꝓducẽduz salte ĩstrumẽtal᷑r. sicut al᷑ dicũt q᷑ charitas q᷑ ẽm totũ genus suũ est supernãlis ⁊ gr̃a: nõ possunt ꝓduci virtute creata. sed diligere deũ sup oĩa est nãle ẽz gen⁹ suũ: diligere ãt meritorie supernãle ẽm spẽm suã: siue quo ad efficaciã: siue quo ad subiz: vt quidã dicũt: tñ hoc põt creatura p virtutẽ dei: vel manẽtẽ sicut charitas: vel ĩ motu: sicut magr̃ dixit. ¶ Ex his igiť pz: q᷑ id qõ ex nã sui generis ꝑncipaliter ꝓpetit alicui creature põt supnatural᷑r cõicari aly etiaz inferiori instrumẽtal᷑r: vel idẽ spẽ: sicut celũ ĩ virtute dei producit aĩam pfectã corꝑalẽ quã aĩal pfcñ ꝓducit ex nã: vel differentez spẽ siue excellẽtiorẽ: vt ĩ exẽplo dcñ ẽ de dilectione meritoria: vel inferioris spẽi: sicut celũ ĩ virtute dei aĩa alis ĩperfecti qõ generare nõ põt natura nisi per putrefactionẽ. Et huius rõ est: qz sicut videmus ĩ naturalib⁹ q᷑ aliqs effect⁹ est ĩ virtute vnius cause natural᷑r vninoce q᷑ tamẽ est ĩ virtute supioris equiuoce: sicut calefacere ẽ a calore vniuoce ⁊ a sole equiuoce: nõ vtiq᷑ nisi ordinatiõe ꝺi: sic nlla ꝺictio appet si illõ qõ vna creatura hz nãliter: ⁊ ẽ pfectiõis virtute dei deť alteri creature supnãliter: pp qõ cum xp̃s dicat. Data ẽ mihi oĩs ptãs in celo ⁊ in terra: nulli icõueĩẽs vť si oẽz potẽtiã alteratiuã: quã hz corꝑ⁹ qõcũ q᷑ habuerit corꝑ⁹ xp̃i: vt sic tactu suo curaret oẽz morbũ: quẽ herba vel gemma curaret suo tactu. ⁊ fimbrys vestis ei⁹: aut vmbre petri: hec virt⁹ potuit cõicari: si eã aliq᷑ vmbra bũerit vel corꝑus. Unñ de xp̃o dr̃ q᷑ virt⁹ de illo exibat ⁊ sanabat oẽs. Et sic verificať vbũ. Bre. z⁰ dialogo᷒ dicentis: q᷑ sancti viri alio᷒ miracula ex ptãte faciunt. Et simil᷑ aĩa xp̃i oẽm virtutẽ motiuã celi ⁊ corꝑoris supnaturaliter bũit quã babet gcũq᷑ angelus nãliter. ¶ Itẽ si illã vtutẽ quã habet vna creatura nãliter põt alia a deo obtinere supnaturaliter: multo magis aliã minus pfectã. Unñ cuz liberuz arbitriũ ex nã sua se possit disponere ad gratiã pfecti⁹ ⁊ nobilius c᷑ sit illa dispositio q᷑ dať cũ sacr̃o: siue sit ab eo siue nõ: pp qõ nobilius ꝓprio motu dicit᷑ adult⁹ saluari per dispositionẽ a se factã: c᷑ paruulus p dispõnẽ a se susceptaz: q᷑ sic dispõere põt cõicari sacr̃o cũ meli⁹ disponere sit nãle libero arbitrio: imo etiã si dispõ habitualis sacr̃i esset nobilior c᷑ actualis liberi arbitry: pp hoc q᷑ ipsa manet alia nõ: adhuc ex similitudine gene᷒ supradicta illa põt cõicari: sicut de dilectõe meritoria dr̃: que nobilior ẽ. Sz simpl᷑r loquendo dispõ liberi arbitry ẽ melior: qz illa posita nõ potest eẽ obex ad gratiam sicut põt eẽ cũ charactere. Forma ãt q᷑ ẽ dispõ: ⁊ c⁹a nã finis ẽ disponere tãto simpl᷑r melior est: c᷑ to dispõ efficacior ⁊ ifallibilior. ¶ Scõo ꝓncipaliter argnit᷑ ↄ ꝑmã ꝓnẽ sic. Cõtraria nata sunt fieri circa idẽ: ⁊ pari vtute cãri: vñ si vnũ ↄrio᷒ ẽ ĩ vtute passiua vel actiã nãe: ⁊ reliquũ: sz hõ p semẽ trãsfũdit dispõnẽ nõ solũ ad pctm̃: sic hõ male ꝓplexionis ⁊ ꝓne ad peccatũ qñcq᷑ generat filiuz ꝓsimiliter ꝓnuz ⁊ ad idẽ pctm̃: sz etiã trãsfundit ipm peccatũ originale: g᷑ minister p sacr̃m nõ solũ trãsfundit dispõnẽ ad gr̃az: sed etiã ipsam gratiã. ¶ Solutio. hõ põt ex se esse deo igrat⁹ p peccatũ qõ cõplete ⁊ pfecte põt ꝓpetrare: ⁊ nõ solũ ad igratitudinẽ seu ad peccatũ se disponere: sz nõ põt ex se deo grat⁹ eẽ: sed tm̃ põt ad gr̃am se disponere. vñ põt trãsfundere originale qõ ẽ culpa ⁊ dispõ ad culpã: nõ ãt gratiã: sz tm̃ dispõnẽ ad eaz. ¶ Tertio arguit᷑ sic. Lar̃etia subi nõ impedit: cũ gratia nõ subsistat: nec distãtia terminoruz: cũ tãtũ dr̃ant gr̃a ⁊ ꝓuatio ei⁹: c᷑tũ lux ⁊ tenebra nec plus: nec modus ꝓducẽdi: cũ sit vera mutatio: nec dignitas forme: cũ virt⁹ ĩstr̃alis ꝓducat digni⁹ se: vt vtus celi: aĩam bonus. g᷑ ⁊c. ¶ Solutio. Lar̃etia subi nõ ẽ in aĩa rõnali actu q᷑ creãdo ifundiť: q᷑ tñ actu creať: ⁊ nõ ẽ ibi vera mutatio sic ĩ gnãtione: sed est ibi tm̃ distãtia terminoz᷒ ⁊ dignitas for᷑: qz nãlis eius ꝓductio excedit oẽz vtutẽ nãe. vñ nec alicui coĩcata ẽ eius ꝓductio supnãliter: ⁊ silẽ ẽ de gr̃a. Secus ãt ẽ de luce q᷑ nõ tãtũ distat a tenebra respcũ subi c᷑tũ gratia a ꝓuatõe sua respectu aĩe: qz deꝰ plus distat ab aĩa c᷑ lumi nosuz ab illumĩabili: qz ĩfinitũ. Et cũ passionẽ nõ recipiat pfectiorẽ nisi med⁹ actiuo: tãtũ q᷑dãmõ distat a receptibili c᷑tũ a ꝓducto ⁊ plus: nõ ⁊c. ¶ Scõa ↄ ẽ q᷑ sacr̃a attigũt ad ꝓductionẽ dispõnis ad gr̃az: q᷑ ẽ character vl᷑ ornat⁹: ⁊ pari rõne ad gr̃am sacr̃alẽ: si differat ab alia gr̃a: ⁊ boc pp tria. z⁴ ↄ

ꝓ⁰ qz sicut p que peccat qs: p hec ⁊ torq᷑ť: sic qz hõ peccat p sensibilia torq᷑ť p sensibilia ĩ iferno: ⁊ bũlliať vt p illa iustificeť penites ĩ mundo: sz sensibilia fuerũt cã pctm̃ nõ solũ sine q᷑ nõ: sz ĩstrum̃taliter. qz vidit mulier lignũ qõ eẽt pulcrum visu ⁊ suaue ⁊c. ita q᷑ fruct⁹ visus mouit sensuz: ⁊ p illũ itellectũ ⁊ cũ hoc appetitũ g᷑ ẽ mouẽs motũ ab appetibili lz ĩ virtute itellect⁹ agẽtis vt dicit᷑ 3⁰ de aĩa: g᷑ ⁊ ĩ iustificatõe ipsa sensibilia actiue se bñt lz ĩ virtute dei. Secũdo qz non fuit alius modus reparationis nr̃e miserie cõueniẽtior c᷑ ille quo deus vtit᷑ ad iustificationẽ nr̃am: sz hõ aptⁿ⁹ natⁿ⁹ ẽ mediantibus sensibus ab ipsis sensibilibus acgrere pfectionẽ: ita vt ab illis pficiať sciẽtia: ⁊ vtutibus mediãte corꝑore ꝓiucto actiue: sz nõ ꝓncipl᷑r: sz ĩ vtute itellectus agẽtis: vt sepe dictũ ẽ: g᷑ sic oz acgrere pfectões supnãles vt p sensibilia ad illas disponať. vnde ⁊ fides que est vtus teologica ifusa ẽ ex auditu: iquãtũ audiẽdo hõ disponit᷑ vt ei fides ifundať ad quã dispõnem illa sensatio agit: c᷑uis illa sit actus libi arbitry. ista ãt nõ: q᷑ ẽ ĩ sacr̃is: sz sit bitus qdã. Tertio qz cuz gr̃a non deť ẽm legẽ cõem nisi dispositio oz q᷑ receptur⁹ gratiã vl᷑ dispõat se p libe᷒ arbitriũ vel disponať ab alio: sed paruulus nõ disponit se: g᷑ disponit᷑ a sacr̃o. ¶ Itẽ ĩ sacramẽtis noue legis ĩ qb⁹ dať gratia nisi hõ ponat obicẽ: nõ p se regrit᷑ q᷑ hõ se disponat: sz solũ q᷑ se nõ opponat. g᷑ p ipz sacr̃m disponit᷑. Et sic ẽ ꝓbabile ĩ oĩ sacramẽto noue legis q᷑ iustificat ex ope opato: ⁊ q᷑ ꝓferat dispõnẽ ad gratiã. Jn sacramẽtis ãt veteris legis nõ soluz ꝑmittebať gratia: sz dabať ĩ illis a deo: sz regrebať dispositio quã sacramẽta nõ faciebãt: nisi circũcisio: sz ipsemet suscipiẽs. vñ iustificabãt ex ope opãte nõ ex ope opato. Cũ igr̃ ista iustificẽt ex ope opato: sicut illa ex ope operãte: sic᷑ op⁹ opãs ibi formal᷑r cãbat dispõnẽ: ita h᷑ opus operatũ: vt sic ibi hõ suscipiẽs sacr̃m se disponebat ad gr̃az sic nũc ipsa susceptio sacr̃i vel sacr̃m suceptũ ipm disponit. Est tñ dr̃a iter hãc dispõnẽ ⁊ illã: sic᷑ iter actũ ⁊ habitũ c᷑tũ ad h᷑ q᷑ illa trãsit: h᷑ manet: ⁊ ista ẽt iclinat ad illã sicut habit⁹ ad actũ. Jsta ẽt põt eẽ imediata dispõ ĩ illo q᷑ nõ hz vsuz liberi arbitry: ⁊ ẽ illo q᷑ hz: ista dispõ p se: illa solũ p accñs: ad remouẽdũ ꝓhibens.

Nec iste bit⁹ causat ab actib⁹ ad quos disponit: sic nec bit⁹ ifusus. ¶ Et si dicat q op⁹ opatū ē qđ dispō: ſz nō ē op⁹ opatū a sacro ſz a deo i sacro vel cū sacro: sic ⁊ gratia ipsa ⁊ i hoc erit peminētia q i sacramētis illis nec a deo nec a sacramēto ſz a suscipiēte fiebat dispō: vñ nō magis iustificabāt q̄z alia opera vtutū imo minus effectiue: qz nō erāt bona ex genere sicut moralia: sed solū p obediētiā erāt actus latrie: ſz solū significatiue magis iustificabāt: qz significabāt magis xp̄z ⁊ alias cās iustificatōis q̄z alia i lege ꝓsulta vel p̄cepta: qz ad hoc p̄ncipal⁹ erāt cerimōialia: nō sic aūt moralia: ſz pp se: i sacramentis vo noue legis a deo disponitur hō. Si i q̄z ita dicat istud ñ valz: qz sacra noue le. pemi nēt i iustificādo oibus antigs. Sz sacr̄m q̄ originale i mulieribus delebat i lege: ⁊ ante circūcisionē i masculis nō poterat aligd cāre i eis: qz ab eis ñ suscipiebat: qz fides parētū vel obl'o facta p eis ipsos nō ꝓtingebat. Et f̄m illos q̄ sunt ꝺrie opionis certū ē q p illa nihil agebat a sacr̄is. Oportebat aūt paruulā vel paruulū: in q̄bus non erat vsus liberi arbitrij: ⁊ erat dispō: ad gr̄az disponi a sacro vel a deo: ſz nō a sacrāmēto: q̄ a deo: q̄ nihil plus hz sacrm noue legis: si in eo solus deus disponit ⁊ gr̄am infundit: a sacramntis. ve. le. ⁊ añ legē ꝺ originale p̄ter circūcisionē: i q̄bus sil'r de⁹ vtrūq̄z faciebat: qđ ē absurdū. Quare relinq̄tur: q p sacramēta. no. le. saltē alterz faciant: sed nō causant gratiā. q̄ cānt dispōnē ad eā. ¶ Sz ꝺ istaz ꝺnē arguit tripl'r. p qz virt⁹ i sacramētis agēs de necitate nāe eq̄liter agit characteriçādo dispōnēdo i voluntariū ⁊ in nō voluntariū: i dormiētē ⁊ vigilantē: sicut ferz candens adhibitū vtriusq̄z vel cauteriū eq̄liter iprimit suaz figurā: sed hoc ē fl'z. q̄ ⁊c. ¶ Dicēdū q p virtus sacr̄alis agit de necitate nāe: sed volēs ⁊ nolēs. vigilās ⁊ dormiēs nō sūt eq̄l'r dispositi respectu illi⁹ actionis: q̄ licz sit nčia quo ad istm: ē tñ voluntaria q̄ ap p̄n^{le} agēs. vñ qz de⁹ nō vult characterē ipmi nolēti sicut volēti: qz nō vult boiez cogere: iō non est eq̄liter dispositus. Et pterea. sicut ignis nō calefacit eq̄liter calefactibile: qñ de⁹ nō vl't: q̄uis agat de necitate nāe: sic nec sacr̄m: cū sacramēta nō dēant vtutē nisi qñ deus eā dat eis: qđ nō ē nisi ꝓcurrētibus illis q̄ sunt de eēntia sacramēti. vñ sicut deficiēte itētōe dandi ex parte ministri q̄ vult ludere nō ē ibi vtus: sic deficiente itentōe susceptiui q̄ nō vult suscipe nec p se nec p aliū qui ipz representat nō ē ibi vtus: qz nec ē sacramētū. Sec⁹ aūt ē de cauterio ignito i quo ē vtus: ſz si eēt refrigeratuz tunc eēt sil'e. Et qđ dicit q velle nō disponit nec nolle impedit verz ē respcū effect⁹ sacri: ſz bñ ipedit respcū ipi⁹ sacramēti. Siue. n. velit characteriçari siue nolit: duz tñ velit suscipere id qđ ecclesia vult dare seq̄t effect⁹: ſz si nolit illud recipe: nec istud recipiet: nec p ꝺñs effectū. ¶ Scdo p̄ncipaliter arguit ꝺ eādē ꝺnē sic. Instrumētū nō agit i vtute p̄ncipalis agentis nisi exercēdo suā actionē p̄paz: ſz aia nō ē susceptiua vnctionis vel ablutōis. q̄ ⁊c. ¶ Si dicat q circa totū exercet eā i parte aliā: nō valz: qz boc ē verz de pte. put ē pars ⁊ nō aliter. vñ ignis ꝺburēs boiez attigit aiam iquātū ē fo⁹ separās eā p mortē: ⁊ potētias organicas p accidēs corrūpit: ſz nō attigit eā fz eēntiaz, vt ipaz corrūpat: nec fz aliquā potētiā abstractā: q̄ cū character i eēntia vel i potētia abstracta recipiat boc nō ē p sacr̄m qđ corporaliter nō attigit nisi ꝺpositū. ¶ Sol'o: dōz. q p imo corp⁹ qđ exteri⁹ attīgit ꝺpm agit eo medi^{te} ēt i ptē sepatā actōez quā seq̄t passio: q̄ ē salus ⁊ pfectō: qz itellect⁹ itelligit corp⁹ p tactū sensatū: ⁊ volūtas dolet vel gaudet. Sz actionē c⁹ passio sit q̄ magis facta abyciat a suba nō: tū qz aia'illi⁹ capax nō ē: tū qz aia vnit corpi pp sui pfectionē: ⁊ nō pp sui corruptionē. Et sil'r sacr̄z p corp⁹ qđ attigit agit i intellectū characterē: q̄ ē salus ⁊ pfectio: ñ aligd aliō. ¶ Tertio arguit̄ p̄ncipl'r ꝺ eandē ꝺnē sic. Corp⁹ nō agit i illud qđ nō tāgit: ſz verz m̄rimo^m ꝺbit iter absētes p nūcios vl'r p epl̄az: vbi nō p̄t eē ꝺtact⁹: q̄ saltē sacr̄z m̄rimony tūc nihil agit i ꝺbētib⁹. ¶ Sol'o dōz q i bap⁹ ⁊ ꝺfirmatiōe ⁊ vnctiōe ⁊ ordine nisi eēt ꝺtact⁹ ver⁹ ñ eēt sacr̄z. In m̄rimo^o ām nisi eēt audit⁹ verboz vel visus nutuū: nec eēt mutua itellectio: nec mutu⁹ ꝺsensus: ⁊ p ꝺñs nihil eēt actū: nec i pnia ꝼz quosdā nisi eēt audit⁹ absol'onis. Et i eucharistia posſz dici sil'r: q̄ nisi son⁹ q̄ēiret ad q̄lz hostiā nō ꝺsecrareť. Nec obstat si sint multe vna sup aliā: qz q̄cūq̄z i aere se ꝺtīgūt aer medi⁹ ē p quē facil'r son⁹ spūal'r diffundit. Sz qz surdus p̄t absolui ⁊ pōt matrimo^m ꝺbere: ⁊ sil'r cec⁹: iō aliter ⁊ melius ē dōz: q̄ licz nāliter qđ nō tāgit nō agat: tñ supnāl'r ⁊ i vtute dei q̄ tulit spiritib⁹ p nāz agere sine tactu molis: p̄t boc dari corpi bus a deo p gr̄az. Posſz ēt ōs ꝺseruare lumē solis i lūa annullato luīe medio: ⁊ nihiloīus eēt illud lumē a sole: ⁊ non eēt p mediū. Et sic imediate ageret qđ imediate: nō tangeret: q̄uis dubiū sit vtz tūc ꝺseruareť a sole. Sz sicut deus pōt agere sine oī medio: sic pōt agere mediate: vno medio subtracto: sic q̄ pōt lucē ꝺseruare i luna sine alio lumīe ita mediate solo lumine solis. vī ēt q posſz ōs facere q̄ ignis combureret stupā distātē i vacuo. ¶ Et p̄. si tactus regrit boc est magis sig^m q̄ sacra agant q̄z q̄ sint soluz signa ⁊ cā sine qua nō: ex pactione: qz merell⁹ q ex pacto ē sig^m ⁊ cā sine qua nō hūdi prādiū pōt recipi p se vel p aliū vel cū cirotecha: sine boc q tāgat manu nuda: ⁊ p̄ recipit pro se ⁊ filio. Sic igit mr̄ baptizabit p se ⁊ filio marie quē gestat i vtero: nec oportebit q tāgat ab aqua. Et cū larua ⁊ veste poterit baptizari sine boc q attingat caro. Et si hō sic ꝺsequit gr̄am per sacr̄m: sicut cleric⁹ ō p̄hebēda iuestit⁹ p lib^m ⁊ nō aliter: tūc poterit per ꝓcuratorē baptizari: ꝺfirmari: iungi: ⁊ b⁹ sicut pōt de p̄bēda iuestiri: ꝺ qđ dic̄ Aug. Que ē ista vis aque: vt corp⁹ tāgat: ⁊ cor abluat: Nisi ergo tangeret corp⁹ nō abluereť spūs. Et iō i ꝺtactu materie ⁊ suscipiētis i bap⁹: ꝺfirmatiōe: vnctiōe: ⁊ ordine. ⁊ in vsu eucharistie: qz suscipe sacr̄al'r eucharistiā ē nō solū tangere: ſz gustare ⁊ māducare i bis est euidēs ꝺtact⁹: tñ mā eucharistie nō oz q tāgatur a ꝺficiēte: qz inq̄^m b⁹ nō ē suscipiēs ſz ē efficiēs sacr̄z: ſz oz q ꝺtingat a vbo. i. ab aere subo soni si ibi oz aligd agere: ſz si ibi nihil ageret sed de⁹: totū adhuc haberet ꝓpositū: qz sufficit q sacr̄m agat dispositionē i suscipiēte ad gr̄az: qđ faciūt spēs suscepte. Sz tūc nō eēt adhuc virtus in forma: ſz tñ i mā: si vba nihil agerēt ad cōuersionē. Uñ meli⁹ vī q verba ad hostiā attingūt: ⁊ ad ꝺuersionem disponūt. In ꝺfessiōe vo nō oz q sit ꝺtactus materie si mā ē ꝺfe⁹ q̄ ē magis in agēdo q̄z i patiēdo: ſz si mā ē peccator: ipe attigit verbis absol'onis: vt ifra dicet. In m̄rio^o aūt vbi mā sunt ꝺbentes: nullus ꝺtact⁹ regrit. Sz in oī sacramēto regrit p se ꝺtactus for^e. puta q son⁹ vboz veniat vsq̄z ad suscipiētē: qñ ꝺsistit i vsu vel vsq̄z ad mām qñ i cōsecratiōe materie. Sz nō regrit q̄ suscipiēs sacr̄m intelligat verba: cū aliq̄n sit puul⁹ vel laycus: nec ēt q audiat sonū. cū aliq̄n sit surdus: qz nō ex ope opante suscipiētis: sed ex ope opato a se ⁊ a deo ⁊ a passiōe suscipiētis opant vba ipa absol'onis. Uñ i sacro altaris vi verboz fit ꝺuersio dispositiue ipius panis ⁊ vini: in q̄b⁹ nō est audit⁹ nec intellectus. ¶ Qñ igit puer baptiçat sicut aq̄ f̄m nāle vtutē affligit eū si est nimis frigida: vel delectat: si ē tepida: ⁊ forte vsq̄z ad volūtatē peruenit hec passio ex q̄dā itellectiōe cōfusa: sic posset imaginari q p mediāte tali itellectiōe cōfusa transfunderet character a sono vboz mediāte itellectiōe vel spē sine itellectiōe. Doc tñ nō per se regrit ſz accidit: qz sicut sol nō illuminat sed tñ calefacit illud quod ē calefactibile ⁊ nō illuminabile: vt pfunde terre qđ q̄dē non illuminat: ſz solū superficiē terre ipius: sic i aqua ⁊ aere subo verboz est virtus: q̄ si suuz substantiuz sentiat mediante illa sensatiōe operat. Si autē nō sentiat nihilomīus opat. Nō. n. qz sentit a suscipiēte: ideo opat: ſz qz a deo applicat.

In mrimonio ãt qđ inter absentes ꝯbiť ipsa ẏba nũcy audiunť vel littere leguntť: ꝛ sic aliquis ꝓtactus sensuum iuenit. Si tñ sacrm mõ ordiato a deo ministrať ꝛ desit ꝓtactꝰ mãe vel forꝯ: ꝛ vex sit q corpale nõ possit agere ét dei virtute nisi tãgat: tũc deus ex pactõe illud supplet: sic qñ apostoli duo vel tria milia simul baptiçabãt. Tũc. n. forte nõ glibz ags ẽ tactus: g cũ dr nisi gs natus fuerit ex aq ꝛ spiritu ꝛc. posset intelligi ex aere g dr spiritꝰ: qz aer ẽ subm forꝯ q attingit baptiçatũ sic aq: nisi q i gbusdã libris addiť ex aq ꝛ spiritu sancto: q̃uis possit itelligi sancto: qz ẽ subz verbi scificãtis. Sz longe ẽ hoc ab expõne sancti ꝛ: Ideo illa
3ª ꝙ exposition nullo⁹ est tenenda. ¶ 3ª ꝙ ẽ. q sacra bñt hũc effectũ p ẏtutẽ ihereté: qđ pz tripliciter. ꝓ⁹ qz nõ min⁹ ꝑt corpus vt ist̃rm dine misericordie: q̃ vt ist̃rm dine iustitie: sed ignis purgatorij vel iferni pp hoc bz vim affligẽdi spñ q ẽ ist̃rm dine iusticie: g sacrm bz vim istituẽdi: qz ẽ ist̃rm diuine mificordie. Nec valz solo distiguẽs de actõe imissiua ꝛ detẽtiua: q. s. corpus ꝑt agere i spñ detinẽdo ꝛ nõ imittẽdo: qz sic ẽ supra nãm corporis aliquid imittere in spñ: sic spñ detinere: ꝛ plus: qz i imittẽdo corꝓ⁹ ꝑualet spũi creatori: qz oẽ corꝓ⁹ bz ẏtutẽ aliquã imissiuã alic⁹ forꝯ realis: spiritus ãt nullã. Sz in mouendo localiter vel i detinẽdo in loco spũs ꝑualet corpori: qđ sibi obedit ad nutũ in motu ꝛ gete. Nec ẽ ꝯ nãz spũs recipe: sic detineri iuitũ in loco. Si igiť corpus iquãtũ ẽ ist̃rm dine iustitie ꝑt spñ detinere in loco: multo magis iquantũ ẽ ist̃rm dine misericordie ꝑt i spñ imittere. ¶ Itẽ ꝑt dici q ꝛ si corꝓ⁹ separatũ nihil immittit i spñ nihiloĩus corpus ꝯiunctũ �pz eẽ imittere ꝑt: sic ẽꝰ: spũs separatus nõ imittit formaz: nec ĩmediate mouet ad formã: spiritus dico creatus. Ad nullã. n. volitionez angeli: segť imediate calefactio aut affectio vl passio q̃cũqz i corpore humão: sine motu locali. Spiritꝰ ãt ꝯiunctus corpori imittit formã: qz ad solã volitionẽ aie ꝓiuncte sine oi motu locali segť affectio: passio: alteratõ: i appetitu sensitiuo: g silr eꝰ: maxie: qz totus hõ g est ꝑstantioz q̃lz sui parte mouet vnã p aliã. Et sic mouẽs ꝑncipale ẽ nobilius moto. Nõ oz ãt de ist̃rali. sic aial p potẽtiã gnãtiuã: gnãt potẽtiã sensitiuã q̃ nobilioz ẽ. ¶ Si ãt dicať q potẽtia actiua fm q bz ẽ nobilioz passiua: dõz q ẽ bñ vex: lz non simplr ꝛ sp: qz sensus exterioz fz q bz actu spẽm: quã iterioz habz tñ i potẽtia: ẽ nobilioz: ꝛ sic mouet. Et silr potẽtia calefactiva respectu tactus ẽ actiua ꝛ ignobilioz simplr: sed nobilioz fm qđ: qz bz ẏtute: qđ illud potẽtia. Et tũc dicã q corpus mouet a sacro fm q̃litatẽ corporalẽ quã bz i potẽtia: ꝛ sensus seu sensibile i virtute nãli itellectus agẽtis mouet intellectũ ad spẽz: in ẏtute ãt supnãli sacrali mouet ad characterem vel ornatũ: itellectus ãt agẽs ẽ nobilioz oi potẽtia aie fz cõem opionẽ. ¶ Itẽ cũ vnus spiritus agat i aliũ saltẽ illuminãdo ꝑt cõicari corpori supnãlr q agat i spiritũ vt vr: ita q afflictio ꝛ dolor: g ẽ in dãnatis positiue: sit effectiue lz ist̃rumẽtaliter ꝛ supnaturaliter ab igne. ¶ Itẽ cũ ignis sit natus cãre dolorẽ i spiritu ꝯiuncto lz mediante corpore ꝑt ei ꝺs ꝓferre vt sine tali medio agat: qz i ẏtute ꝺi ñ minꝰ põt q̃ poterat i ẏtutẽ itellectus agẽtis: Et i ẏtute ꝺi põt sine corpe medio qđ de se nõ poterat sine illo: ꝛ sic i iferno ẽ imissio: ꝛ nõ solũ detẽtio. ¶ Scõo qz nõ minus põt scõs Adã p regnãtionẽ q̃ ꝑmus p carnalẽ generatiõez: sed ille trãsfundisset originalẽ iustitiã q̃ erat dispõ ad gr̃am p ẏtutẽ seminis: g̃ b ẽ talis ẏtus i sacris dispositiua: qz sunt sacra gr̃e ꝛ regeneratiua i spez viuã. ¶ Nec valz solo dicẽtiũ q solũ trãsfusum fuisset illud qđ erat ex parte corꝓs: qz fm eos tota eccl̃a originalis iustitie trãsfusa fuisset ab boie ꝛ p boiez. Et tñ lz sbiectio viriũ iferioꝝ ad supiores eẽt corporalis subiue erat tñ supnãlis. Nõ ãt ex ꝺ qđ aligd ẽ spũale supgredi ẏtutez creature: cũ gcqđ ẽ i itellectũ ꝛ volũtate: sive sit bitus sive actꝰ sit spũale: quoꝝ tñ oia nãlia ꝑducũť ẏtutute nãe. Sz ex hoc q ẽ supernãle sive sit corpale sive spũale supgredi ẏtutẽ nature: sicut ipsum nomẽ sonat: sic̃ gloria corporalis nõ potest eẽ i creatura ẏtute nature: nisi forte ist̃rumentaliter a gloria aie redundet gloria corpis: vt corpus perficiať ab aĩa in esse supernaturali per eius supernaturalitatẽ: sicut pficitur ab anime natura i esse naturali: fm quẽ moduz aliqui dicunt virtutes fluere a gratia sicut potẽtias ab aĩa. ¶ Si igr iustitia originalis nõ obstante natura supnaturaliter potuit a corpore transfundi pari ratõe character. Si aũt ꝑsideremus diuiuz ꝛ virtutẽ viriũ superioꝝ anime q̃ sic subyciebãt sibi iferiores dispositiue q rebellare non possent: illud erat qdem spirituale subiectiue ꝛ supnaturale: ꝛ tamẽ transfusum fuisset ab aĩa in animã mediãtibus corporibus: ita ꝛ hic ab aĩa baptiçãtis: ordinantis ꝛ cõfirmantis mediate sacramẽto trãsfundiť character i animã baptiçati: ꝓfirmati: ꝛ ordiati. nisi q ibi erat causa vniuoca: hic potest esse equiuoca: vt quando non baptiçatus baptiçat: vel impenitens absoluit penitentem: vel non inunctus inungit morientem. Quia enim subiectio corpalis ad aĩam nãlis est. lz nõ in tanta pfectione: nõ põt cõicari eiꝰ productio rei nãli. Et silr qz dispõ ad gr̃az est nãlis: licet nõ talis eiꝰ ꝓductio põt cõicari: ꝛ ẽ cõicata i repatiõe gr̃e: sicut illa erat i statu nature nõ lapse: qz illa originalis iustitia ita erat dispositio necessitans ad gratiã: sicut nũc character. Unde sicut p circuncisionem ꝛ bapm̃ puer ad gr̃am disponiť ꝛ recipit gr̃az sic tũc p iustitiã trãsfundendã disponẽdus erat fz habitꝰ. Et illud sufficit i illo q nõ põt habere actũ: vñ i hora q̃ aĩa in vtero ifundere tur ista iustitia trãsfunderetť q̃ si dispositio: ꝛ gr̃a a deo infusa fuisset: ꝛ sic oẽs fuissent ꝯcepti sci sicut xps: ꝛ nõ solũ i vtero scificati. Et hoc erat necesse i paruulo tũc: sicut nũc: nõ qz eẽt piculũ de morte: sed qz nõ habebat vsum liberi arbitrij sicut nũc. Unde ille statꝰ regrebat q q̃diu vires inferiores eẽnt subiecte viribꝰ supioribus tãdiu supiores essent subiecte deo: ꝛ p oñs nõ poterat trãsfundi añs: quin transfunderetť oñs. Subiectio aũt mẽtis ad deũ vl actualis vel habitualis: erat spũalis ꝛ supnaturalis: saltẽ illa habitualis: put pertinebat ad originalẽ iustitiã. ¶ Itẽ licet paruulꝰ nõ ꝯcipeť in originali pctõ: nec p oñs hẽret oppositam dispositionẽ ad gr̃am: hoc tñ nõ sufficiebat ad ipaz infundẽdã: sicut homini i puris nãlibꝰ exñti nisi se disponeret p libez arbitriũ deus gr̃am nõ infunderet: qz bonus vsus nãliũ oz eẽ dispositio media ad supnãlia dona; g̃. vel paruulus nõ habuisset gr̃az quousqz habuisset vsum liberi arbitrij ꝛ se disposuisset: ꝛ sic eẽt sibi melius quo ad corpus q̃ quo ad aĩam qđ videť absurdũ. vel aliqua dispositio sibi ifundebaťr: imo trãsfundebaťr: ꝛ sic hẽtur ꝓpositũ. ¶ Tertio qz oẽ ist̃rz dũ mouetť a ꝑncipali agẽte recipit aliquã ẏtutẽ ab eo p quã põt i aliquẽ effectũ i quẽ pri⁹ nõ poterat: vel alio mõ q̃ ꝑus: sicut celũ p hoc q ab angelo mouetur aliter opať q̃ si staret. Sz sacra dũ adhibenť sunt instrumẽta dei sanctificãtis: g̃ accipiũt ẏtutez ab eo ad aligd agẽdũ ad scificationẽ. ¶ Nec obstat q instrm̃ ꝯiũctũ nihil recipit sepatiz vo solũ motũ localẽ: qz hoc est flm: imo ex hoc ipo q aligd est põt ab alio habere ẏtutẽ quã ex se nõ hẽret: sicut celũ: vt dcm̃ ẽ. Et iterũ eo ipso q instrm̃ ab alio mouetť aligd efficit qđ ꝑus nõ efficeret: sz qz ars creata nõ ẽ ꝑn̄m factiuũ forꝯ realis p motũ artificis boĩs vel angeli nõ: ꝓsegť corꝓ⁹ q agat nisi forma artificialẽ: q̃ nõ est realis: sz ars diuina ẽ factiua vel factrix oĩuz rez: vñ ex hoc q corꝓ⁹ motũ ẽ a deo: põt attĩgere ad formã realẽ ꝯceptã a deo ꝓportiõalẽ ẏtuti creature: sicut ẽ dispo⁹ ad gr̃az: non aũt ipa gr̃a. ¶ Itẽ ist̃rm sepatũ qđ ẽ ab alio decisum: ex ꝺ ipso ꝑt aligd vltra suã spẽm agere sine motu locali i virtute ei⁹ c⁹ ẽ. q̃ ẽ sua forma nãlis: sic̃ semẽ aial. Et qz oĩs creatura a deo ẽ: ex hoc ipo ꝑt aligd vltra suã spẽz: sz hoc nõ nisi

ꝺm dīnaz ordinationē:ꝫ quā nō pōt illud qō ē infra spēm. virtus g̃ aptitudinalis q̃ ē in corpore ex hoc q᷑ ē a deo reducta est ad actū ex hoc q᷑ a deo ordinatū ē ad scificandū aīaz:vel reducīt ad actū aut accipit vtutez ex hoc q᷑ accedit vbū ad eleñtū ⁊ fit sacrz. Et sic a ministro iſtrāl᷑:a deo ãt ꝓncipal᷑ mouet᷑ ⁊ applicat᷑ ad scificādū. Et iō lz ex hꝫ ipo q᷑ res sacr̃oz sūt a deo hēant potētiā remotā ad aliqd agē dū vltra suā spēm ⁊ potētiā ꝓpinquā ex dīna ordinatiōe ⁊ ꝓpi ꝓtactu ⁊ iſtitutōe:tñ ī actu nō hñt hāc vtutē nisi simul ꝰcurrētibus oībus q̃ sūt de eēntia sacrī. ¶ Sz ꝫ hꝫ arguīt tripl᷑. ꝑ° qz nō pōt eē virtus spiritualis:qz aut hēret eē manēs:aut ī fluxu ⁊ fieri:nō ꝑ° mō:qz sicut corpus ē ꝰstans ex mā ⁊ corporeitate:⁊ corpale ē qō ē in corpore subiue. sic spiritꝰ est q᷑ ꝓ eēntiā: ⁊ spūale ē qō ī spiritu subiue. Nō ēt ī fluxu:qz nihil est subm rubedinis in transitu:sicut rubescunt verecūdati: nisi qō ē ī eē ꝓmanenti. ¶ ℟°.ꝫ veritatē illa virtus ē corpalis q̃litas eēntialiter ⁊ formaliter non nata eē ī spiritu subiectiue:tñ rō nō cogit:qz nō sequīt ē forma ī corpe. g̃ ē corpalis: qz aīa rōnalis ē actus corpis:⁊ tñ ē nō solū spiritualis:lz ēt spūs ꝓ eēntiā ⁊ efficaciā:qz hꝫ operationes ⁊ hītus spūales. ¶ Si dicat᷑ q᷑ hoc est: qz ipsa ē forma spūalis subalis:q̃ trahīt ad se ⁊ non trahitur a mā:⁊ nā ꝓcedit eē corporeū. Dōz q᷑ ēt dōa ⁊ vtutes morales ifuse: īmo ēt acqſite videñ eē spirituales effectiue: lz sint corporales subiue:qz faciunt obedire rationi q̃ spūalis ē. ¶ Et ad illud de fluxu dōm ē q᷑ nō cogit:qz nō ē ītētio dicere q᷑ sit vna vtus spē spūalis q̃ possīt manere ī corpe ad horaz ⁊ nō diu:ꝫ sīc̃ forª scamni ē ī dolabra ī fluxu nō formaliꝝ:ꝫ vtute ⁊ ī fluxu:ñ nisi q̃diu mouet᷑:sic ēt character qui manet ī aīa ē ēt ī sacro vtute solū q̃ diu sacrz ē ī vsu.i.ī ꝰiūctō ne māe ad formā a mīstrāte applicāte suscipiēti. ¶ Silr ad aliā rōnē qua dr̃:sic̃ ī spū nō pōt eē virtꝰ corporalis subiectiue sic nec eꝰ spiritualis ī corpore. Dōz q᷑ sicut virtus copal᷑ formaliꝝ nō pōt eē ī sēsu subiue: vt q̃titas ī āgelo:sic nec vtus spiritualis formaliꝝ pōt eē in corpe subiue:nisi vt dictū ē ꝓus. Sz sicut vtus spiritualis pōt agere corpale ⁊ ī corpꝰ:sic eꝰ virtꝰ corpalis pōt agere spirituale ⁊ ī spīm. Sz ī hoc ē differētia q᷑ illa ī ꝓpria virtute:qz hoc ē infra ⁊ nō supra spēm: hꝫ ãt ī aliena. ¶ Scdo arguīt᷑. q᷑ nō possīt esse virtus corplis:qz agit in spīm. ¶ Dicēdū:q᷑ falsum ē: īmo virtus in corpore potest agere in spiritum ⁊ aliquid spirituale:sic̃ fantasma ī ītellectū possibilē:qz ab agēte vl᷑ nihil in determinato ī passiuū ideterminatū nō segtur actio determinata nisi ꝰcurrēte agēte ꝑticulari.vñ cū intellectus agēs sit potēs oīa facere:q̃ potīs ē potēs fieri nisi fantasma ꝺtermiatū ꝰcurrat agēdo:qz nō pōt ꝰcurrere patiēdo ñ se q̃reī deꝺtermiata intllectio. ¶ ℟.sicut fantasia est motus factus a sensu ꝫ actū.sic vī ītelligēdo mutatio fcā a fā tasmate ꝺm actū. Et sic fl᷑m ē qō assumitur: cū ēt ignis inferni agat ī spīm:⁊ celū ī vtute dei ꝓducat aīaz sensitiuam: quā Hre. vocat spīm q᷑ carne tegīt:⁊ cū carne morīt .⁊ cū calor aliqd possit ī vtute aīe:qō nō pōt ī vtute ignis.vel alicꝰ ī feriozis puta generare carnē:sic q᷑ aliqō corpꝰ nō plꝰ possit ī vtute dei:q̃ ī virtute sua vel alteriꝰ corpis vel creature nō vī ꝓbabile. Sz vtz sit real᷑ vtus ⁊ q̃lis posset qdem imaginari:q᷑ vtus sacralis supra vtutē nāe non est aliq̃ vares:sicut nec vtus ī fanⁱᵉ ꝑ quā dr̃ mouere possibilē ī vtute agētis est aliq̃ res addita nāe ꝓpe:sicut ēt vtus ī celo q̃ generat᷑ vnū in vtute dei nō ē aliud a sua forma nāli:g̃ sicut deꝰ ꝫ cursū nāe aligbꝰ corporibꝰ ab origie ꝑstitit:vt ī virtute sua aliqd faciāt qō ī vtute ꝓꝑa nō possunt:sic nō ē incōuenies q᷑ ī cursu gre supnāl᷑ aligbꝰ rebꝰ in casu hoc faciat. Qz.n.calor calefaciat:hoc ñ hꝫ nisi a diuīa voluntate: qñ deꝰ voluit calor nō ꝰbussit tres pueros ī camino ignis. Si g̃ deꝰ vellet frigus calefaceret. Quis.n.ad actionē ꝓncipal᷑ agētis oporteat ī agēte eē ꝓꝑmꝫ ꝓnꝫ formā absolutā nō tñ ad actionē iſtr̃i oz ī eo eē illā formā ꝑ quā ꝓducitur

forma ad quā attīgit vt iſtr̃z. Et sicut de creatura fit quicqd ꝺus vl᷑ passiue:sic qcqd vl᷑ fit a creatura actiue:dū tñ ñ excedat limites creature. Sz iſtō nō vr̃:qz nihil agit:nisi ꝺm q᷑ ē ī actu. Uñ sicut deꝰ nō pōt facere aliqd eē de nouo nisi ꝑ nouā formā: sic non pōt realr̃ agere q᷑ ꝓus non poterat nisi ꝑ nouā formā. Nec ē silē de iſtro ꝺiūcto ꝫ eē: sicut ē fanᵐ qō ē idē subo cū ītellectu agēte vel saltē idez suppoſito:⁊ de sacro qō nō ē ꝺiūctū ꝺm eē deo vt ē instr̃m: ¶ Itē nō ē silē de forª celi q̃ a ꝓnꝰ habuit illā formā q̃ ē illa vtus:⁊ de sacro qō de nouo īcipit hr̃e illā vtutē:nō vtiq᷑ ꝑ nihil. Nec ē silē de poª passiua:q̃ ab alio trāsmutat᷑:⁊ de actīa q̃ ex se trāsmutat. Uñ ñ ita fac̃ creatura qcqd deꝰ vl᷑ eaz facere sine vtute addita sic̃ fit ex creatura qō deꝰ vult ex ea vel ī ea fieri sine additiōe alicuiꝰ ꝓcedētis factionez illā. Itē qñ sacr̃m applicat᷑ ipe motꝰ nō ē formaliꝝ illa vtus q̃ cāt:qz cū sit idē motꝰ ī ludēte sicut ī baptiçāte eēt eadez virtꝰ ī vtroq᷑. Et q᷑ nō idē faceret deꝰ ipediret: sicut eadē virtꝰ ī camīo puerozꝫ:qō ē absurdū.vñ nihil hꝫ realē vtutē ad aliqd agēdū qō ꝓus nō agebat nisi accipiat formā realē de nouo quā ꝓus ñ hēbat:q̃ ē illa vtus ꝑ eēntiā: vel nisi ꝑ eēntiā ipa forma fiat ꝑfectioz q̃ꝫ ꝓ° ꝑ ītēsionē sui ipiꝰ:sic̃ forma ītēsa aliqd pōt qō nō pōt remissa:qō nō hꝫ locū ī sacrāmēto. Uñ illa vtus nō ē ipa motio sacrī: put ē a deo ſz aliqd aliō. Et magis credo q᷑ ē alia aliq̃ forma: qz si calor ꝑ essentiā ē poª calefactiua:qcqd hꝫ calorē hꝫ potētiā calefaciēdi seu vtutē. vñ cū ī ludēte sit idē motꝰ spē q̃ ī nō ludēte ⁊ vterq᷑ a deo eq̃lr̃ effectiue:ita eēt ibi vtꝰ sic̃ hic:qō nō vr̃. ¶ ℨª ratio ē qz q̃ rōne talis virtꝰ eēt ī verbis:eadē rōe. eēt ī alys rebꝰ sacr̃alibꝰ ⁊ ī mīstro.qz oīa hec sunt de necessitate sacrī:ꝫ boc nō pōt eē vt ꝓbabiť:g̃ ⁊c. ꝓbo minorez. ꝓ° q̃ꝫ ad hoc q᷑ nō possīt eē talꝰ vtus ī mīstro ⁊ī alys rebꝰ sacr̃alibꝰ.qz aut illa virtus eēt ī eis vniꝰ rōis aut diuersārū rōnū. Nō vniꝰ:qz q̃ nō ꝰueniūt ī vna potētia receptiua nō ꝰueniūt ī forma recepta:ſz res sacr̃ales cū sint cōpales ⁊ mīster q̃ꝫ ad aīaz vel potētiā spūalē ipiꝰ aīe ñ ꝰueniūt in aliq̃ potētia receptiua:cū corpꝰ ⁊ spūs nllaz cōem potētiā receptiuā hēant:g̃ nō possunt ꝰuenire ī aliq̃ vna forma recepta:ſz virtꝰ sī q̃ sit ī mīstro rⁱᵘ effectꝰ sacrī ē vl᷑ ī aliq̃ eiꝰ poª spūali vel ī eēntia āie siue sit character siue qōcūq᷑ aliud:g̃ ipa nō pōt eē vniꝰ rōnis cū vtute q̃ ē ī alys rebꝰ sacramētalibꝰ q̃ sūt corpales. Item nec possunt iste due vtutes eē diuersaz rōnū:qz ipossibile ē q᷑ plres vtutes diuersaz rōnū ordinētur īmediate:⁊ī eodē genere cāe ad eūdē effectū:sicut oñsuz fuit li.i.d.z.g̃ nō possūt eē diuersaz rōnuz. Itē nō vr̃ ꝰueniēs q᷑ talis vtꝰ sit ī rebꝰ ⁊ vbis ꝑ idē qō statī dcīñ ē:qz nō eadē:cū nō appareat ī eisdē ea vtꝰ receptiua. Nec alia:cū ordinētur ad eūdē effectū: Itē nec ī ipis vbis vī eē talis vtꝰ:qz cū oro sit q̃titas discreta ipossibile ē vnā virtutē numero eē ī tota oratione. Oz g̃ q᷑ sint vel tot vtutes q̃t sūt syllabe ī oratione:vl᷑ q᷑ solū ī vltīa syllaba sit virtꝰ illa. Nō pōt dici q᷑ ī q̃libz syllaba sit vtꝰ spālis:qz cū sacra ñ beāt efficaciā suā nisi ī vltīo īstāti quo vba ꝓplēť añ qō instās ꝓcedētes syllabe deſierūt ⁊ ꝓ ꝑs vtutes existētes ī eis segtur q᷑ ille vtutes nihil faciunt ad effectū sacrī.nō gdez inducēdo ipm: qz tūc nō sunt:nec disponēdo:sicut dr̃ ō gutis ꝓcedētib⁹ cauationē lapidis q̃ disponūt ad illō qō vltīa perfic̃: qz añ characterē vel ornatū quē sacra efficiūt nulla dispositio ꝓcedit ī aīa q̃ fiat ꝑ sacra. Itē nec talꝰ vtus ē solū ī vltīa syllaba:qz ꝑ eādē rōnē virtꝰ q̃ ē ī aq̃ baptismi eēt solū ī vltīa ꝑte q̃ tāgit corpꝰ baptiçⁿ:qō sat] assīlat᷑ fictiōi. ¶ Itē illa virtus si qua esset ageret ex necessitate nature ⁊ nō ex aliq̃ electiōe: cū nō eēt cognitiua:g̃ eq̃liter ageret ī omne illud quod natum esset effectū eius recipe:ſz character g ponit᷑ ꝓpus effectꝰ talis vtus eq̃liter ꝑt recipe aīa dormiētis sic̃ aīa vigilātis:⁊ volētis sicut nolētis:qz solum velle nū q̃ꝫ disponit vel ipedit actionē q̃ est ex necitate nature:g̃ eq̃liter posset characterē ordinis recipe nolēs: sic̃

volēs:dormiēs sīc̄ vigilās:qō ē iconueniēs. ¶Solutio.ꝑ̄ ꝑt dici ꝙ ē eadē virtus spē:qz licz ꝑpuz accñs bēat vnam ꝑpaz potētiā receptiuā:tñ accñs nō ꝑpuz nō oz nō solum bñe remotā:sicut eadē albedo spē est ī cigno ⁊ ī niue:nec ēt ī mediatā cū lux sit ī celo ⁊ ī aere ⁊ ñ sit eadē diaphanitas spē hic ⁊ ibi:saltē de accñte supnāli certū ē:qz nō ē eiusdē spēi aīa ⁊ sue potētie cū suba angeli ⁊ suis potētys ꝑ eādez rōnez:qz si sūt idē qō eēntia certū ē:ꝙ eēntie ors spē. Si vo ors:differūt ꝑpa susceptiua ⁊ ꝑpetates nāles. Et tñ cō stat ꝙ virtutes ifuse vie ⁊ patrie nō ors spē ī hoibus ⁊ angelis. Alias ñ possent eq̄ri hoies angelis. vñ cuz virtus q̄ ē in sacrīs sit supnālis nihil ꝓhibz ipaz eē eiusdē rōnis:ēt in diuersis ꝛcurrētibus ad sacrm:q̄uis ors spē vel genere. ¶Similiter ꝑt dici ꝙ sūt diuersaꝝ rōnū. ¶Nec obstat ꝙ bñt vnū effectū:qz sicut ꝛueniūt q̄ttuoz ela ad vnū mixtū ⁊ q̄litates ꝑme ad me⁹ ⁊ sicut multa ⁊ diuersa instra ꝛcurrūt ad effectū vnū sic ⁊ hic. vna.n. ꝛstellatio q̄ ꝑducit vnū effectū est ex ꝛcursu diuersaꝝ vtutū:⁊ i eodez genere cāe. Tñ ꝑt dici ꝙ nō ē virtus ī mīstro:nisi iquātū adhibet res vtutē bñtes nisi ī solo xꝑo:ꝙ sine reb⁹ ℔ poterat. Et iō ī eo erat eadē vt⁹ q̄ in reb⁹ ⁊ maioz. Tñ virtus ē ī ministro si quē spālez sacrz regrit:q̄ ē alteri⁹ rōnis:sīc̄ character sacerdotal'ī vnctōe: pnīa ⁊ eucharistia:⁊ epal'ī ꝛfirmatōe:⁊ ordie:lz ista cā mediante agat. Est ꝙ vt⁹ ñ l oīb⁹ q̄ sūt ō eēntia sacrī:qz ī bap⁹ nō ē vtus ī ministro pls q̄ in hoie adhibē te ignē ad ꝛburredū domū. Nec ē ī suscipiēte ꝙ p nāz ē susceptiu⁹:lz ēī vbis ⁊ aq̄. In ꝛfirmatōe āt ē vtus i ministro s.character epalis ⁊ ī vbis ⁊ mā: sil'r ī ordie. In suscipiēte aūt ē potētia passiua character baptismalis. In pnīa tota vt⁹ ē ī ministris ⁊ vbis absolonis: potētia receptīa. vt ꝑpus character baptismal' nō ꝛfessio q̄ eē definit qñ īcipit absolutio pōt tñ dici ēt ī satisfactōe ꝑt ē a sacerdote iniūcta eē vtutē. Qō tñ nō videī: qz vna pars satisfactōis ē elemosīna q̄ ꝛsistit ī agēdo ī aliud:nō ī recipiēdo. In extrēa vnctione sil'r ī mīstro: vbis ⁊ vnctōe ⁊ oleo ē vt⁹ potētia receptīa character baptismal'. In mrīmo⁹ aūt ē vna potētia receptiua ēt ī ñ baptiçato si ē vez sacrz. Sz tñ forte lz sit vez matrimoniū sine chatactere bap¹ⁱ ñ ē vez sacrz:cū bap¹ⁱ⁹ sit ianua sacrōz:lz vt⁹ ē ī forma q̄ fit ꝑ vba vel signa aliq̄:ita ꝙ cū sacrm ꝛsistat ī suscipiēdo nō in agēdo verba viri cānt in muliere illā disponē: ⁊ c. In eucharistia vero ē virtus in verbis ⁊ mā ⁊ ministro ad ꝛuersionez:lz vtus imediate dispositiua ad gratiā est ī solis specieb⁹ post ꝛsecrationē: vnde virtus sacramtalis quādoq̄ ē in sola forma:sicut ī matrimonio: quādoq̄ in sola mā:sicut post consecrationem in spēb⁹ remanet virt⁹ disponēs ad gratiā suscipiētē: qñq̄ est in sola forma ⁊ ministro:sicut ī pnīa:qñq̄ in forma:mā ⁊ ministro:sīc̄ ī alys:nisi ꝙ ex cōmissiōe pape ali⁹ ꝛfirmat vel ordinat. Tūc.n.cōmissio pape nō pōt talē virtutē ī cōmissario cāre. ¶Tertia opio ē:ꝙ sūt cā:ñ ꝑ vtutē iherētē: nec solū ꝑ assistētē ex pactiōe:sed ꝑ inexistez mō spāli. ꝑ̄ qz sicut de⁹ vtebaī carne sicut īstro in his q̄ ꝑ se agebat: sic in his q̄ ꝑ mīstros agit vtiī sacrīs vt īstrīs: sed ibi qñ leprosuz curabat:erat deitas spāli mō:nō solū in curato a lepra pp nouū effectū sz etiā ī manu tāgēte.ḡ ⁊ hic. ¶Scdo qz hoc sonat auctas magri in lra:ꝙ hō querit salutē nō ab istis sz a deo in ipsis. ¶Tertio ꝑ diffonē sacrī. q̄ ē ꝙ est in quo sub tegumēto rerū diuina virtus salutē secreti⁹ opaī: q̄si sit ibi in exñs:nō solū assistēs:nō tñ iherēs. ¶Nec obstat ꝙ gdā dicūt:ꝙ de⁹ ꝑter cōes modos essēdi ī reb⁹ p esse tiā pñtiā ⁊ potētiā: nō est mō spāli nisi vel in scīs ꝑ gratiaz adoptiōis:vel in xꝑo ꝑ gratiā vniōis:qz hoc est falsuz:cum sit spāli reali:⁊ differēti mō in sacro altaris:⁊ in sacrīs vet. le.sīc̄ in signo:⁊ in alys sacrīs no.le.erit spāli mō:vt puta sicut in ꝑpo istro. ¶Sil'r nō obstat scdo ꝙ noua relatio nō aduenit alicui nisi ꝑpter nouū absolutū aduenīēs sibi vl alteri, Uñ cū deo nihil nouū possit aduenire nō poterit in

3ª opio

cipe esse nouo mō in sacrīs:nisi eis aligd absolutū influat qz deū esse in creatura nō ē nisi determiata habitudo dei ad creaturā rōnis:⁊ ecōuerso real'. Dicēdū enī ꝙ ex motu reali referī mobile ad mouēs: Uñ ex hoc ꝙ sacra a deo cuz ministro mouent:ad deū real'r referūī. ¶Nec obstat ꝙ dicūt 3° ꝙ de⁹ si est in sacrīs spāl'r:aut gram causādo in illis:aut de illis. Nō ꝑ⁹ mō: qz nō sūt capacia. Nec scdo mō: qz ly de:aut denotat terminū a quo aut causaz. Nō terminū:qz tūc desineret:nec maneret sacrm cāta gra: sicut quādo de albo fit nigrū:nec cām mālē ex q̄: qz gra nō ē qd cōpositū:nec in q̄:qz nō ē aptū natū:nec efficientē ꝓncipalez: nec istrālē:qz hoc est ꝺ ipsos:ḡ est in illis tanq̄ ꝑ illa agēs: ⁊ hoc nō ē nisi instrāl'r:ḡ bñt in se virtutē iherētē. ¶Rñderēt ꝙ de⁹ sic est in ipsis tanq̄ agēs de ipsis:sicut sol illuminat nos de celo:qz ē ī celo:ñ ꝙ celū aligd agat ad illuminandū:sic de⁹ ē in aq̄:tanq̄ de aq̄ baptizās. Nihilomin⁹ tñ nō videī opio ꝓbabil'. ꝑ⁹ gdē ꝙ dicunt deū eē mō spāli ī sacrīs:qz bñ scīt ꝙ ē spāli mō ī sacro eucharistie:sz ille cōse quīt modū:quo ē in hoie xꝑo ꝑ gratiā vniōis: qz soluz corpus xꝑi ⁊ sanguis sūt ibi ex vi sacrī:cetera aūt xꝑi ⁊ maxie deitas sūt ibi:ex ꝛcomitātia sola ꝑp vnionē. Sz ille mod⁹ nō facit ad cāndū gratiā:qz tūc solus filī⁹ g solus ē ibi: cāret eaz sine pre ⁊ spū scō. Nos āt q̄rim⁹ de tota trītate cui⁹ opa sunt idiuisa quō spāl'r habeat eē in sacrīs: q̄ nō ē in eucharistia quo ad ꝑpa prīs ⁊ spūs scī pluſq̄ in alys: nec in alys pluſq̄ in nō sacrīs:nisi spālē virtutē det eis:qz qñ ludicre vel a nō debito ministro eadē mā ⁊ eadē forma adhibereī de⁹ ibi mouet sīc̄ qñ cōcurrūt eēntialia. Uñ nec absolutū nec relatū ē ī vno pluſq̄ in alio. vñ sīc̄ bñ ꝛcludit scda rō:nō plus erit ibi nec aliter ī vno q̄ in alio. ¶Ꝑ.nihil dī eē cā alicui⁹ qō nihil ꝑ se facit cāl'r ad illud nisi qñ ē ꝓiūctū suppositō:cū illo qō ē cā ꝑ se:⁊ tūc ī ꝛcreto:⁊ nō ī abstracto.sicut dī ille hō creasse stellas:nō aūt hūanitas ei⁹. Uñ cū sacra ōs nō assumat in vnitate persone quātūcūq̄ spāli mō eēndi esset in eis:nunq̄ ꝑp hoc sacra possent dici eē cā grē:ꝑ hoc ꝙ ōs ꝙ nō ē ī ipsa:est ī eis. Sicut sctūs gsq̄ ī quo ōs est ꝑ graz adoptiōis:nō ꝑp hoc ipse ē gre cā ī alio. Sil'r nec spēs eucharistie ꝑ hoc ꝙ ōs spāli mō ē in eis: dicunī cā grē:si nihil agāt ī cōicāte:qz nō sunt vnū ī eē cum deo. ¶Ad ꝑm oōz:ꝙ xps erat mō spāli ī manu tāgente leprosuz:qz erat pars hūanitatis assūpte. Nō sic aūt sacrz est assūptū:nec ps assūpti:sīc̄ in fimbrys vestimēti sui nō erat ipse mō illo. vñ nec fimbrie pñt dici cā restrictiōis fluxꝰ sāguinis:nec ēt sua caro:nisi eēt virt⁹ ei⁹:ad hoc agēs aligd. Sz in ꝛcreto ꝑt dici:ille hō vel ille vestitus sanauit. Et sil'r in sacro altaris posset dici ꝙ opt⁹ nebula gratificat. Nō sic aūt de alys sacrīs in gb⁹ nō sic est vt ille modus eēndi ipz denoiet:quēad⁰ ex veste accñs. qō ē bitus cātur ī vestimēto real'r:qō nec de spēb⁹ ꝑt dici. Et m⁹to min⁹ ī alys sacrīs. ¶Ad z⁰ supra solutū fuit:ꝙ hō nō q̄rit salutē ab eis ꝓncipal'r:sz a deo ī illis:⁊ ꝑ illa istrāl'r. ¶Ad 3⁰ dom:ꝙ auctas dicit deū salutē nraz opari sub illis:lz ñ negat gn ēt ꝑ illa.

4ª opio

¶Quarta opio posset imaginarī:ꝙ sacra eēnt cā grē exēplaris ⁊ nullo mō effectiua.nec istrālis: sicut dī albebo cā exēplaris:qñ alb⁹ gnāt albū:⁊ nō sicut pictoz depigit vnū ad exēplar alteri⁹: qz tūc illud exēplar mouet ad cognitionez:q̄ mediāte ē cā effectiua artificiati: sz sicut refrectio xꝑi ē cā refrectiōis nre. Qz ḡ ōs effectū oēz ꝓportional'r cāt ī aīa:quē p sacrm repñtat extra:iō dī cā. Et hoc sonat diffō: ita vt imaginē gerat ⁊ cā existat.q.d.ꝑ hoc ē cā ꝙ ē repñtatiua non aliter. Sed in hoc differunt sacramenta no.le.a sacramētis ve.le. quia illa repzesentabāt effectū futurū ⁊ gratiā sctificantē effectiue:ideſt chzistū:ista effectū presentem:sicut verbum absoluendi:realē absolutionem:⁊ ablutio exterioz interiozem ⁊c. ¶Sed ista opinio non valet: quia cum non sint nisi quatuoz cause.z.phisi.⁊.5.metha. exēplaris nō est cā nisi ꝛcidat in aliq̄ istaꝝ. ¶Si dicaī ꝙ

ĩmo qz cã exẽplaris ẽ gnta cã p se ab alys distincta: qz si angelus ad effigiãdũ mortuũ assumat corp⁹ ꝑsile: q̃uis ab illo qõ vult effigiare nõ accipiat cognitionẽ: tñ illõ hz rõnẽ cãe exẽplaris. Dõz q i casu illo effigiatũ ẽ cã ex ẽplaris: z est cã finalis. Sed hic nõ põt dici q sacrm sit cã finalis: sz magis e ꝺ: repñtatio sacri ẽ pp repñtatũ iteri⁹. Et sic ĩuisibilis gra est magis exẽplar visibilis for^c. z visibilis for^a magis ẽ imago q̃z e ꝺ: sicut z diffinitio sonat. Et p hoc pz solo ad argumẽta. ¶ Ad p^m dõz q nõ est sile: qz legis nõ ẽ facere sz docere. vñ legis pfectoris nõ ẽ facere qõ iperfector nõ facit: sz pfectiora ꝓcepta aut ꝓsilia dare z iperfectã mure: z sic se hz lex noua ad veterẽ. Sz sacrm dr a sacrando: vñ impfectũ ẽ sacrm qõ scitatem significat: z ñ cãt: pfectũ ãt hz aliquo mõ cãre: iõ zc. Uel dõz q aliq̃ ꝓmissa i le. ve. solu unt ĩ noua p ipammet legẽ nouã: sicut declaratio vitatis gre. Qõ. n. lex vet⁹ dicebat obscure: z ꝓmittebat docẽdũ clare: hoc clare docet lex noua: sicut articulos de bũanitate xpi: z biusmõi. Aliq̃ vo deus exhibet i ea: sicut q̃ sũt gre: aliq̃ p⁹ eam sz p eã: sicut q̃ sunt glie. Et sile ẽ de sacris: quia graz quã vetera ꝓmittebãt: deus exhibz i nouis. s. p ea disꝑsitionẽ ad gram. ¶ Ad z^m dõm. q licet circũcisio non ĩprimeret characterẽ tñ disꝑsitionẽ ipzimebat: qz fz Beda agebat ad originale tollẽdũ: qz erat pfecti⁹ q̃z qõcunq; aliõ sacrz. ¶ Ad z^m dõz: q sic vitas rñdet fig^e vt nihil minus sit i veritate realr: q̃ ꝑcesserit i fig^a figuralr. nõ ãt q nõ sit plus realr i veritate q̃z i fig^a. Alias nõ eẽt corp⁹ xpi realiter i eucharistia: sicut nec fuit i mãna: nec i agno paschali: nec in oblone Melchisedech: q̃ fuerũt signa: nec eẽt peccatoz remissio i bap⁹ xpi: sicut nec i bap⁹ Joã. Jta etiam i bap⁹ ẽ realis virt⁹ disponẽs ad graz: licz nõ fuerit i aliq̃ ei⁹ figura nisi forte i circuncisiõe. Questio. II.

Secundo q̃rit de diffinitiõe sacri: qz cũ vni⁹ rei sit vnica diffinitio: z sacrm sit qd vnũ nõ vr q de sacro deberẽt poni multe diffinitiões. ¶ Lõtrariũ pz in lra: vbi plres ponũtur. ¶ R^o. de sacro generali dantur quattuoz descriptiões: ad quas omnes alie possunt reduci.

p^a ar^a **Prima** descriptio ẽ q sacramẽtũ ẽ sacre rei sig^m. ꝑ^o dr sacre. i. vt sacrans actu. i. adhibita ad sacrandũ spũalr: pp qõ nec ꝓpẽs ene⁹ ꝑt dici sacrz: qz adhibebat solũ ad curã corpalẽ: nec crux xpi q̃ ad repñtandũ tñ: nec creature q̃ sũt vestigiũ ꝺi i se possunt dici sacrm. Scõo additur rei: quia in sacramento sunt tria: aliquid qõ ẽ sacrm tñ: vt signũ exteri⁹: significãs ñ significatũ: aliud qõ ẽ res tñ: vt res vltia nõ significãs aliqd sz significata. Aliõ qõ ẽ mediũ ĩter illa: qõ dr res z sacrz significatũ a ꝓrio: z significans aliud: vt caracter: aut ornatus respectu gre vl' hõ. zº ꝓnitur signũ: qz sũt tria gnã signoz. s. demratiuũ: rememoratiuũ: z ꝓnosticũ: vt demratiuũ sit respectu rei ꝑtis: rememoratiuũ respectu ꝑteriti: ꝓnosticũ respectu futuri. Et sciẽdũ q sacrm dr signũ rememoratiuũ q̃tũ ad causã quã rememorat. s. xpi passionẽ: demratiuũ q̃tũ ad effectũ quẽ actu facit: qz sctificat: ꝓnosticũ q̃tũ ad finez quẽ ostẽdit. s. futurã gloriam.

z^a ar^a **Secunda** descriptio est: q sacrz est inuisibilis gre: visibilis forma: ita vt imaginẽ gerat z cã existat. Ubi ꝓrio est aduertẽdũ: q aliter se hz lex ad legẽ: aliter sacrz ad sacrz: qz lex ẽ recta regula agẽdoz z doctrix disciplineꝺei: nõ factrix. Uñ ad legẽ pfectã non ptinet plus facere: sz pfecti⁹ dictare agẽda. Sec⁹ ẽ in sacris: vt in ꝓcedẽti qõne dictũ ẽ in solone ꝓmi argumẽti. ¶ Scõo ẽ sciẽdũ: q sũt sanũ dr triplr. s. de hũte: efficiẽte: z significãte sanitatẽ: vt puta de alali: medicina: z vrina: sic sacrm dr de hũte formalr z eẽntialr scitatẽ: vt õ eucharistia ornẽte scñ scoz. itẽ de significãte z efficiẽte sil': non tũ hũte: sicut de ceteris sacris no. le. itẽ de efficiẽte tñ vt de xpi incarnatiõe z passione: itẽ de significãte tñ: vt de sacris ve. le. Uñ ista diffinitio seu descriptio: nõ ꝓuenit sacris ve. le. sicut nec pfecte rõ sacri: vt magr in littera inducit.

Tertia descriptio est: q sacrm est in quo sub tegumẽto rez visibiliũ diuina virt⁹ secreti⁹ operat̃ salutẽ. Qõ aũt h dr: q salutẽ secreti⁹ opat̃: verũ ẽ p se: sz p accidẽs ĩ ponẽte obicẽ ipediat̃: sic Augu. diffinit virtutẽ: Qz est optima q̃litas mẽtis q̃ recte viuit: q̃ nullus male vtit verum est per se. 3º ar^a

Quarta descriptio est: q sacrm est mãle elemẽtũ exteri⁹ occlis suppositũ: ex institone significãs: ex silitudie repzesentãs: ex scificatiõe iuisibilez gram ꝓtinẽs: Mãle el'z .i. el'atuz: ponit pars ꝑ toto. ¶ Et si dicat̃ ꝏ h: qz ps nõ dr de toto: z iõ dr. 7. metha. Qz statua nõ dr es sz erea. Dõz q pars nõ ꝑdicat̃ de parte: puta dõo q circulus est es: accipiendo circulũ: ꝑ forma. Sz si accipiat̃ ꝑ cõposito i toto artificiato: bũ ps subalis ꝑdicat̃ de toto: dicẽdo phiala est aurz z ecõuerso. Sz in eo qõ ẽ ens vnũ p se vl' p accns: nãl' nunq̃z ps ꝑdicat̃ de toto: nisi denoiatiue. Rõ aũt diuersitatis ẽ: qz i composito nãli ẽ diuersitas z plitas realis iter mãz z formã: subz z accns. Uñ hõ nõ est corp⁹ nec albedo: nec ecõuerso: sz corpoze⁹ z alb⁹: qz hõ sup corp⁹ qõ ẽ ps addit realẽ formã subalẽ: z hõ alb⁹ sup hoiez addit ẽt realez formã: accñtalẽ aũt. vñ se heñt ad iuicẽ realr sicut ps z totũ q̃ nõ ꝑdicant̃ de se iuicẽ nisi denoiatiue. Sz forma artificialis supza nãlẽ: nullã rẽ penit⁹ addit q̃ faciat realez cõpositionẽ. vñ aggregatũ ex forma artificiali z subo nãli: z ipm subm nãle nõ se heñt ad iuicẽ: sicẽ ps z totũ. vñ pñt de se iuice ꝑdicari sine denoiatiõe. Sz noia artificialiũ sunt eguoca. Qñq;. n. accipiunt̃ i abstracto ꝑ forma ipa tñ. et tũc nõ recipiũt ꝑdicationez subi: nisi denoiatiue: ꝺõo circulus ẽ ene⁹: ñ es: z spera enea: nõ es. ꝑ^o de aĩa: sic albedo dicitur hũana; ñ hõ. Qñq; ãt accipiunt̃ i ꝓcreto ꝑ ꝓpito z tẽ recipiũt: ꝺõo q statua ẽ aurũ nõ aurea rõne dicta de quo iterũ dicet infra. d. 3. q. i. Exteri⁹ occlis suppositũ. i. sensible: nõ q sit neẽe susciꝑẽtẽ ad effectũ sacri: vel sensu: vel itelectu ipm ꝓcipe: ꝺũ tñ corp⁹ ei⁹ attigat res ipa q̃ ẽ mã: vl' aer q ẽ subm verboz. vt dictũ ẽ in ꝓma qõne. Qz enĩ aĩa est in q̃libet pte corpis q̃tũcũq; extrẽa tota p eẽntiã z ibi etiaz dr eẽ q̃libet potẽtia ei⁹ abstracta: saltẽ p nãlẽ cõcomitãtiã qõ tãgit corp⁹: eo ipo ꝑt imutare aĩaz et ei⁹ potẽtiã. Ex institutiõe significãs. s. actu. Ex silitudie repñtãs. s. nãli aptitudine: ex q̃ hũit oꝛtũ: vt dictũ ẽ i ꝓcedẽti qõne opione. 4. Ex scificatiõe iuisibilẽ gi az ꝓtinẽs. nõ mãe ꝓcedẽtis qz ñ ẽ gnãle oĩ sacro: sed p verbũ sacrale scificat̃ creatura. Et hec sufficiãt. ¶ Ex hoc ẽt pz solo ad arg^m: qz vni⁹ rei ẽ vna diffinitio ꝓpria z ꝓpleta: sz nihil ꝓhibet vni⁹ rei esse plres descriptiones icõpletas. Qõ. III.

Tertio q̃rit de istone sacroz. Et vr q ꝓ post pctm: hũanũ gen⁹ nõ indigeat sacris: qz p graz z virtutes pcti vl'nera sananẽ in nobis: qz gra a sctis dr sanitas: z decoz aie. pbs ẽt cõparat virtutẽ. z. ethi. sanitati corpali: g̃ cũ sacra sint istituta vt medicine pcti: vt Hugo dicit: Uideẽ q eis nõ idigeam⁹. ¶ Uideẽ ẽt q añ peccatũ debuerũt institui: ga añ pctm hõ ipis indigebat: pbõ: qz idigebat gra: vt in. z. li. dictũ est: sz sacra sũt istituta ad gre collonez: iõ zc. ¶ In õ riũ sũt añtes scoz: z magr i lra. ¶ R^o. hic sũt q̃q; ones. p^a ?

Prza ẽ q debuerũt istitui nõ debito necitatis absolute. qz aliter de⁹ potuit: nec debito obligatõis: qz nob ñ põt eẽ debitor: sz debuerũt institui debito ꝏgruitatis: qz eisdẽ ꝺrio mõ factis virt⁹ corrũpit̃ z fit. Et qz hõ ꝑ sensibila deoꝛdinatus erat circa deũ: z quo ad cognitionẽ: z quo ad diffinitionẽ: z quo ad actionẽ: vt ex dictis sanctoz patet: ideo necessariuz fuit: vt ex sensibilibus sacramentis ozdinaretur in deũ q̃z ad hec tria. Sicut igit corruptio vtutis fcã ẽ in

hoīe:p hoc q̄ sensibilibus se humiliauit: ita ei⁹ reparatio fit p hoc q̄ sub eis hūiliat̄ ob dei reuerētiā. ℙrobāt ām ali qui nō posse nobis deū fieri debitorē:qz nihil equalēs sibi reddere possumus. Sed ꝺ hoc est.qz neq̄ parētib⁹ a gb⁹ habem⁹ eē possum⁹ equalēs reddere:ꝛ tñ ipi sūt nobis debitores nutrimēti ꝛ doctrine. Et ampli⁹ ex bono fuitio filiali possum⁹ eos nobis ꝺstrīgere debito aīcitie ꝛ beneficētie. Et dōm q̄ nō est silē. ꝑ⁰: qz q̄cq̄d a deo habem⁹: totuz est p cōicationē gratuitā ꝛ liberalē:nō nālē. vñ ex illa nos soli sum⁹ obligati nō ipe:ſz cōicatio pentū ē nālis ꝛ ipſcā: vñ ad eā pficiēdā nāl⁹ obligamur. Itē bonā volūtatē bz fili⁹ nō a pente p nālē ꝓpagationē: vñ p illaz pōt sibi obligare parētē: sed illā bz a deo: vñ p illā magis obligat deo q̄z obliget sibi deū: cū ex dono suo gratuito: nūq̄z aligs obliget. ¶ Scōa ꝺ ē:q̄ nō debuerūt īstitui ī statu īnocentie: nec pp eruditionē:qz nō a nālib⁹ erat cognitio supnālium sumēda: sicut nec nūc: ſz p reuelationē: licet posteri a parētib⁹ essent edocēdi: sicut nūc: nec pp curatiōez pseruatiuā vel aliā:qz sacra nō pseruāt nisi ꝺferēdo grām ꝛ fomitem mitigādo:ꝛ libez arbitriū fortificādo: tūc aūt fomes non fuit:ꝛ libez arbitrium ī potissimo statu suo fuit:ꝛ grām vl habuit: vel sine sacro habere potuit:ꝛ ī momēto pctī deus sacrm instituere potuit: vñ añ necesse nō fuit: sicut añ ꝓpparare medicinā op⁹ nō eēt medico quē morb⁹ nō posset latere:ꝛ q̄ posset ī instāti remediū adhibere. Sz pp boc medici añ ꝓpparāt: qz q̄ volūt non possunt statiz. ¶ Nec valet si dicat̄: q̄ sicut ignis a ꝓncipio mūdi patus ē ad puniēdū: sic cū deus sit ꝓnior ad miſendū q̄z ad puniēdum debuit pare remediū: qz ignis īferni q̄dā corp⁹ nāle ē:ꝛ sine destructiōe spere terre de nouo fieri non potuit: vñ qz ꝓncipales partes terre ī sua ītegritate debuerūt ꝑmanere: iō a ꝓncipio pp pfectionē vniuersi fieri debuit: ſz sacra sunt quedā artificialia q̄ ad pfectionē vniuersi nō ꝑtinēt: vnde ꝛc̄. ¶ Sz ꝺ hoc ē:qz ꝑ⁰ aq̄ sup terrā fuit:ꝛ postea ī mare cōgreata fuit:ꝛ sic terra discoopta remāsit. ¶ Sz nō ē silē ō aere ꝛ aq̄ q̄ facile:ꝛ sine sui corruptiōe ꝺdēsant ꝛ rare fiūt: ꝛ ita aer vsq̄z ad terram dilatat⁹ nihil ꝑdidit. eꝰ aquā ī seipsam ꝺdēsata eādē subam retinuit. Sz terra plus ꝺdēsari nō pōt: cū sit ī sūmo gradu dēsitatis sicut ignis ī sūmo leuitatis: vnde sine sui corruptōe igni locū facere nō potuit. ¶ Item potest dici:q̄ qz iam angeli peccauerant: ideo tā cito paratus est ignis: quia ille homicida erat ab initio. Sed quia parata est ab heri Tophet: vt dicitur in Jsaia: ideo ꝓma solutio melioꝛ est: qz etiam ante peccatū anglī parat⁹ erat ignis īferni. Mīimoniū aūt tūc nō erat sacrz: qz nō erat ī remediū. ¶ Tertia ꝺ est:q̄ tpe nāe lapse debuerūt īstitui:qz nunq̄z debuit deesse reme⁹: nec antidotū: q̄cito fuit venenū. Et iō q̄cito fuit morb⁹ pctī tā cito debuerūt eē sacra:q̄ sūt medicina ꝺ pctī: vt dic̄ Aug. ¶ 4ª ꝺ est:q̄ tpe legis nāe debuerūt īstitui:qz cū ea q̄ ab hoie fiunt a cognitiōe ortū habeāt: alr nō eēt hūana opatio: oz q̄ opatio cognitiōi rndeat: sic̄ effect⁹ cāe. In lege aūt nāe: nō sufficiebat sola cognitio nālis ad salutez: ſz exigebat̄ fides aliquoꝛ q̄ supza nāz sūt. ꝛ post lapsuz exigebat̄ fides de reparatione: p quā erat medicīa morbi: iō ī statu illo: nō tm erāt necessaria opa: q̄ sūt de dictamīe legis nālis: ſz ēt aliq̄ eēnt ptestatiōes: ꝛ signa coꝛ: q̄ ad repationē ptinebāt: ꝛ hec erāt illi⁹ tpis sacra: sic̄ sacrificia: decime: ꝛ obloes: ꝛ hꝺ. Debuit aūt aligd supaddi tpe Abrae: ꝛ legis scripte: qñ cepit fides augeri ꝛ ppl's dei distingui: sicut addita fuit circūcisio. ¶ Quinta ꝺ ē:q̄ ēt tpe gre debuerūt esse sacra: qz eadē est fides modernoꝛ ꝛ antiquoꝛ: vt Augu. dic̄. Et cuz sacra fidei correspōdeāt sicut ipsi⁹ ptestatiōes: vt ab ea vtutē bñtia: oz q̄ sicut antiq pres redēptiōis xpi participes effecti sunt p sacra q̄ erāt signa futuri: ita ꝛ in nos redēptio ei⁹ pueniat mediātib⁹ aligb⁹ sacris significātib⁹: qđ iā factū est: vt sūt sacra no.le. Sz in statu patrie debent cessare oia sacra:ꝛ fig⁹ pp id qđ dicit glo. ꝛc̄. coz. 3. sup illud: Hlozia vnlt⁹ Moysi:q̄ euacuat̄. Uenīte ingt impatoze: imagies tollunt̄ de me⁰. Ibi spectat̄ imago vbi impatoꝛ pñs nō ē: vbi aūt ē: imago remouet̄ ꝛ fulget pñtia īpatoris. ¶ Per hoc pz solutio ad argumēta. ¶ Ad ꝑm dōz:q̄ gra ꝛ vtutes sanāt formal'r: ſz sacra effectiue quodāmō. Et iō sicut ñ sequit̄: sanitas sanat: g̃ medicie nō sunt necessarie: sic ꝛ in ꝓposito: cū sacra sint q̄dā medicine aīe. ¶ Ad z⁹ dōz: q̄ sacramēta nō sūt īstituta ad grām ꝺferēdā: nisi ꝑut gra ē sanās formal'r morbū peccati. Et sic in statu īnocētie: bō gratia non indigebat.

Questio IIII

Quarto q̄rit̄: de ꝺstōne sacroꝛ. Utrū. ꝺstent ex rebus ꝛ vbis. Et vr q̄: nō: qz sacra no.le. succedūt sacris vet.le. Illis. n. ablatis ista sūt instituta: vt dic̄ Augu. ℣ Faustū. 19. sed in sacris ve.le: nō regrebat̄ aliq̄ forma vboꝛ: vt vr: g̃ nec in sacris no.le. ¶ Itē in gbusdā sacris sunt verba sine elemētis corpalib⁹: sicut in pnia ꝛ matrimonio: g̃ silr in aligbus sacris debēt sufficere elemēta: vel res corpales sine vbis. ¶ In ꝺtrariū est qđ dicit Aug⁹. sup Jo. omel. 80. Accedit verbū ad elm: ꝛ fit sacrm. Et apls ephe. 5. Xpus dilexit eccliaz ꝛ tradidit seipsuz ꝑ ea: vt illā scificaret: mūdās eā lauacro aq̄ in verbo vite. ¶ Rº. dōm. q̄ circa hoc sunt due opiões. ℙma ē Tho. q̄ dic̄ q̄ ꝛz boc sit cōe oib⁹ sacris opio sci q̄ ꝺstāt ī reb⁹ sensibilib⁹: inuisibilē grāz significantib⁹: B ē Tho. spāle sacris no.leg. q̄ reb⁹ vba addunt̄: ꝓpter tres rōnes.

ℙma ē: qz hec sacra nō solū significāt op⁹ redēptiōis: q̄ p xp̄z est facta: sicut alia sacra: ſz ab ipa xp̄i passiōe fluxerūt. Et iō sicut effect⁹ ꝓximi bñt sue cāe imaginē q̄ztuz pñt: vt .ſ. ex reb⁹ ꝛ vbis ꝺstāt: sicut xp̄s ex verbo ꝛ carne. zª rō ē: qz nō solū sūt signa futuroꝛ: sicut sacra ve.le. ſz pñtiū ꝛ ꝑteritoꝛ: vt dictū est: q̄ pñt exp̄ssius significari: q̄z futura: sic̄ ꝛ certi⁹ cognosci. Et iō significatio vboꝛ q̄ est exp̄ssiua: adiungit̄ significationi rerū. 3ª rō est: qz grāz ꝺtinēt ex scificatiōe. q̄ fit per verbū dei vt dictū ē. ¶ Scōa opinio habz 2ª opio trla mēbza. ꝑm q̄ oia sacra no.le. ꝺsistūt in verbis: z⁹ q̄ nō oia ꝺsistūt in reb⁹ ꝛ verbis: ſz solū illa q̄ ꝺferūt sctitatē: ꝛ vltra hoc mācipāt hoiez ad aligd sacruz: vt baptism⁹: ordo. ꝺfirmatio: extrēa vnctio. vl'saltē ꝺsistūt ī materie ꝺsecratiōe: vt eucharistia. Et ratio hoꝛ est: qz pfectioza sacra debēt eē pfectioza ī significādo. Et iō qz ista sūt pfectioza vltra vba debēt bre res vt pfecti⁹ significēt. Nō sic alia. ſ. pnia: matrioniū. 3ª mēbrū ē q̄ sacra ve.le ꝺsistebāt solū ī rebz sine verb̄. Et rō patebit in solone ꝓmi argumēti. Hec opio q̄tū ad ꝑm ꝛ 3ª mēbrū ꝺcordat cū ꝓma opio: ne: ſz q̄z ad z⁹ mēbrū patit̄ calūniā. ꝑ⁰. q̄ extrema vnctio manci pet ad aliq̄ sacrū: qz tūc ipzimeret characterē. z⁰. qz cuz de rōne sacri no.le. sit verbū ꝛ elm ꝑut ex opposito distinguunt̄ ꝓz illud Augu: Accedit verbū ad elm ꝛ fit sacrm. g̃ oē sacrm no.le. bz vtrūq̄z. Et iō dōm q̄ sicut in illis vbi est res distincta euidēter: nō ē ipa ibi vniuoce: qz in aligb⁹ est scificata: vt in ꝺfirmatiōe ꝛ extrema vnctione: in aligbus nō scificata: vt ī baptismo: ꝛ ordine: ꝛ eucharistia: sic nec in alys oz q̄ sit vniuoce: qz in pnia ꝑ mā est actus suscipiētis nō aligda mīstrāte exhibitū. In mīimonio aūt idē ē mā in q̄ ꝛ ex q̄ ꝓsone. ſ. suscipiētes: nisi qs dicat ꝺsensuz vnū eē māle respectu alteri⁹: qz vltim⁹ est q̄si forma ꝺplēs: vt in numeris vltima vnitas. ¶ Sciēdū ēt q̄ ꝛz in sacris ve.le. sint res sole: ꝛ non verba in quo deficiunt a sacramentis verbi incarnati: tamen sicut res non est vniuoce in omnibus sacramētis no.le. sic nec verba sunt ibi vniuoce: quia in quibusdaz requirunt̄ verba: vt verba: qz sunt ꝑ forma: qz sine eis nihil actū ē: vt ī bap⁹: ꝺfirmatiōe: eucharistia: oꝛ

dine:extrema vnctione:ꝛ in penitẽtia quo ad absolutionẽ que ẽ forma:nam ꝓfessio scripto vel nutu fieri põt: sicut ꝛ per interpꝛetẽ. Jn mrimo° aũt regruntur verba solum:vt sunt significatiua.vnde si loco verboꝝ sint nutus vel epla sufficit:ñ solũ ī mutis vel verecũdis ſz ẽt ī alys: qz ex q̃ ꝓfessus ẽ ꝑncipal' cã:sufficit q̃liscunq; exꝑssio. ¶ Utꝛ ãt mutuus cõsẽsus cũ carnali copla sine alio signo sufficiat:videt q; nõ: qz oz exprimi ꝑ signa ordinata ad exꝑssionẽ cõ sensus siue ꝑcedẽtia: vt ī spõsalib⁹ de futuro carnali copla subsequuta affectu maritali:vel subsequẽtia:qõ nõ est hic. Ad ß.n.datus ẽ nobis ſmo:vt ꝑsto fiãt mutue volũtat] indicia. ¶ Ad ꝑm dõm:q; ñ ẽ sile ỏ sacris no.ꝛ ve.le.qz sic lex vetus fuit figa ꝛ vmbꝛa noue:sic sacꝛa ve.le.fuerunt vmbꝛa ꝛ figura sacꝛoꝝ no.le.vt dicit Ugo li.i.pte.ii.ca.i. Sed obscuritas repũtationis magis fit ꝑ signa vel per res sensibiles q̃ per voces:q̃ ĩter signa obtinẽt ꝑncipatũ ſz Aug. Qr rõnabile fuit: vt sacꝛa ve.le.ꝓsisterẽt ī reb⁹ absq; vbis. Nec recolo q; ī aliquo vterẽtur vbis excepto sacrificio ze lotypie:de quo hẽtur numeroꝝ.5.ca.Cui⁹ forte rõ fuit:qz nõ tã fiebãt ad significãdũ futura:sicut ad exhibẽdũ aliq̃ pñtia:nõ qdẽ spũalia:vt sacꝛa no.le.ſz corpalia:q̃ significãt ꝑ vba ibidẽ exꝑssa:verũtñ ī oꝛonib⁹:bñdictiõib⁹:ꝛ gꝛaruꝝ actionib⁹:erat vsus vboꝝ ī ve.le.sicut noua pp eãdem rõnem. ¶ Ad zm dõm q; mrio m ſm q; ẽ in offiñ ꝛ pnia ſz q; est vtus:nõ bñt aliquã formã vboꝝ:ſz vtrũq; ſz q; ẽ sacrz in dispẽsatiõe mistroꝝ ecclie ꝓsistẽs hz verba aliq̃:sic ī matrimonio sũt vba exꝑmẽtia ꝓsensuz: ꝛ iterũ bñdictiões ab ecclia istitute. Jn pnia ãt ẽ absolo sacerdotis vboten⁹ fcã.

Questio. V

Quinto q̃rit de circũcisiõe vtꝛ ꝓueniẽter fuerit istituta. Et vr q; non qz pctõ originali nõ debeꝛ pena sensibilis: ſz pena dãni:ſz ī circũcisiõe fuit magna pena sensibilis:g̃ circũcisio nõ fuit ꝓueniẽs remediũ pctĩ originalis. ¶ Jtẽ medicia oz ꝑportionari morbo: ſz pctm originale fuit morb⁹ cõis oĩ populo ꝛ oĩ sexui.g̃ ei⁹ medicĩa debuit eẽ cõis.quod non fuit circũcisio q̃ data fuit tñ pplo isl'ꝛ tñ viris ꝛ nõ mulieribus. ¶ Jn ỏtiũ ẽ:qz fuit instituta a deo a quo nihil fit nisi ꝓuidentissime. ¶ Bo.circa qõnẽ istã videdi sꝛ quilꝫ articli.

2° ℘

Primus articulus ẽ de cã istitutionis:ꝛ iste hz tres ỏnes ſz tres cãs. ¶ Pria ỏ ẽ q; circũcisio est instituta pp curationẽ originalis pctĩ. Jpa.n. hz exꝑssionem significationẽ:ad ei⁹ curationẽ q̃ alia:ꝑmo q̃tum ad membꝛum generatiõis ꝑ quã pctm oꝛiginale transfundit.

2° q̃tũ ad figurã circularẽ:in qua significat circulus originalis ifectionis:ſm q; ꝑsona corꝛũpit nãm:ꝛ nã corꝛumpit ꝑsonã. 3° q̃tũ ad penã que erat in circũcisiõe ꝓtra delectationẽ ꝓcupiscẽtie:in qua ꝑcipue viget fomitis vt⁹. 4° q̃tũ ad sanguis effusionẽ:ī quo significat passio xꝑi:ꝑ quã pro originali satisfaciẽdũ erat. Et q̃tũ ad hoc dat talis diffinitio:de circũcisiõe: Qꝛ circũcisio est signaculum curationis ab originali. ¶ Scõa ꝓclusio:ẽ q; circũcisio est istituta ꝓpter distiuctionẽ fidelis pplĩ:ab infideli pp fidẽ ei⁹ cui data est circũcisio. Et q̃tũ ad hoc sic diffinit a Damasceno.Circũcisio est signũ determinãs israel a gẽtib⁹: cuz gb⁹ cõuersabat. Et iõ debuit dari ante legez:qz ꝑ eã ppls dei distiguebat ꝛ adunabat. Lex aũt nõ debet dari: nisi pplo dilicto ꝛ adunato. Uñ nõ lz miscere sanctũ semẽ: cũ semine nationũ:sicut nõ licuit filios dei.i. Seth. cõtrahere cũ filiab⁹ boiuz.i.Laym.. ¶ Tertia ỏ° est q; ipsa circumcisio est istituta pp triplicẽ significationẽ.s.mozalẽ: quia.s. erat signũ castitat] seruãde:allegozicã: inq̃tũ significabat purgationẽ ꝑ xꝑm futurã:ꝛ anagozicã:inq̃tũ significabat depõnẽ corꝛuptiõis carnis ꝛ sãguis ī refrectiõe. Et iõ ꝓueniẽter data ẽ tpe Abꝛae ꝛ nõ añ:qz ex corꝛuptiõe pcti oꝛiginalis hoiuz gen⁹ tpe Abꝛae vsq; ad ꝓfundissimũ pctõꝝ venerat.s.ad infidelitatẽ seu ydolatriã ꝛ turpissimũ viciũ ỏ nãm.Et iõ tũc tpis ꝑ° ꝓueniebat ꝓmissionẽ manifestaz fieri de semine nascituro in quo oẽs gẽtes bñdicerent' ꝛ a pctõ mũdarent'.Tũc ẽt oportebat in significatione aliq̃ ex⁹ fidei hoib⁹ ꝓponi ỏ infidelitatẽ:tũc ẽt signa castitatis dari ỏ turpissimaz ꝓcupiscẽtiã. Et iõ abꝛae pꝛio data ẽ circũcisio in signum paternitatis: vt ex quo nasciturus erat pctõꝝ destructoꝛ:ꝛ ī signũ fidei ꝛ distinctionis ab infidelibus:ꝛ in signũ castitatis ꝛ mũdicie.

Secundus articulus ẽ de subo circũcisiõis:vbi sũt tres ỏnes. Pria ẽ q; circũcisio solũ data est Abꝛae ꝛ semini ei⁹: qz sicut pctm ꝓadaz in oẽs trãsiuerat:ita oportebat ꝑ xꝑm scificationẽ a pctõ trãsire. Uñ ad ꝓrogatiuaz scitatis ei⁹ insinuandã oportebat quicquid ad xꝑm ptinebat spãli scitate pollere. Et iõ ī pplo: de quo xꝑs nascitur⁹ erat oportebat spãl'r cultũ dei eẽ:ꝛ ipsuz apõ eos signari.Et qz circũci° ẽ sigm distiguẽs ppz dei ab alys: iõ oportebat pplo isrl circũcisionẽ spãl'r dari:ñ solũ q̃tũ ad illos q; de stirpe Jacob erãt:ſz ẽt q̃tũ ad oẽs q; ad pplm illũ q̃literq; ptinẽt.verũ ẽ tñ q; q̃tũ ad ꝓmissionẽ factã Abꝛae separat⁹ ẽ ꝑ electionez Jsaac ab Jsmaele:ꝛ Jacob ab Esau:vt ꝓz Ro.9. Nõ aũt aliq̃ segregatio facta est in filys israel:ꝛ iõ oẽs fily israel ptinebãt ad ppz dei peculiarẽ.Et pp hoc illis solis circũcisio cõpetebat:q̃si nunq; a familia abꝛae sepatis. Jsmael ꝛ Esau tenebant' ad circũcisionẽ q̃diu erãt in familia parẽtũ:nõ aũt post recessũ ab eis. Ex quo ꝓz q; saraceni q; noie solũ a Sara:ſz re ab Agar descẽderũt:sicut Jsmaelite ad circũcisionẽ nõ tenebant': nec Job q; de Esau:sic nec idumei tenebant'. Sz qz.x.trib⁹ diuise sũt a duab⁹ sub Roboã deo ꝓmittẽte nõ ubẽte.sicut diuisus ẽ Jsaac ab Jsmaele:ꝛ Jacob ab Esau:ſz post reunite sũt ī rediru de captiuitate:ꝛ relige israel final'r salue fient.vñ nõ simpl'r fuerũt diuise a pplo dei:dicente dño Delie:'Relig mihi decẽ milia ī israel q; nõ curuauerũt genua sua ante Baal:iõ ẽt ille decẽ trib⁹ tenebant' ad circũcisionez faciẽdã. ¶ Scõa ỏ.est q; viris ꝛ nõ femis debuit dari; tũ qz curatiuuz erat.Cũ.n.pctm originale descẽdat a pꝛe i filios q̃tũ ad culpã ꝛ reatũ:q̃tũ aũt ad penalitatẽ descendat a femia:vt ī.z.li.dictũ ẽ:qz pꝛ ẽ efficiẽs ī gnãtiõe:ꝛ mr̃ mãz admistrat.circũci°ãt data ẽ ỏ orgiale ad tollẽdũ culpã ñ ãt ad tollẽdũ carnis corꝛuptionẽ:iõ viris ꝛ nõ mulieribus data ẽ:tũ ẽt qz distictiuũ:qz distictio pplĩ a pplo ꝑcipue ptinet ad viros:qz uulieres viris subdite sũt: ꝛ sequũt' forꝛuz viri.Et iõ apõ hebꝛeos nõ cõputant' genalogie ex pte mulierũ:ſz ex pte viroꝝ:Et ẽt hebꝛei ꝓhibebant' alienigenas ducere in vxores. ¶ Tertia ỏ.ẽ q; xꝑo circũcisio cõpetebat:nõ pp ĩdigentiã:tũ qz pctm non ỏrit originale: ỏ qõ erat circũcisio: tũ qz dñs circũcisionis: Et iõ sicut ꝑceps a legib⁹ est solut⁹:sic xꝑs a lege circũcisiõis: ſz pp decẽtiã. Decuit.n.eũ circũcidi. pꝛio vt ostẽderet se filiũ Abꝛae cui ꝑceptũ circũcisiõis erat factũ ꝛ pmissio nascituri seminis: ꝛ sic ỏi ꝓmissionẽ ipletã ĩsinuaret: 2°.vt circũcisionẽ sic ꝛ alia legalia in se suscipiẽs ab onere legis nos liberaret: 3° vt ffem iudeoꝝ se ostẽderet:ne baberẽt iustã occasionem ipsuz repellẽdi. 4°.vt patereꝛ legẽ quã tulit.de ỏsti.c.cuz oẽs.L.de legib⁹.digna vox.Et iõ vt ꝑceps ostẽdat se dñz legis:decet eũ q̃libz in se lege vti:ꝛ in se ꝛ ī alys q̃libz dispẽsare.Et ideo xꝑs in pueritia legi qdẽ subdi voluit vt eos q; sub lege erãt redimeret. Fact⁹ aũt vir dispẽsauit cũ aplis vt spicas vellerẽt sabbato:qz dñs est fili⁹ boiz:etiã sabbati:ꝛ cũ curato vt tolleret grabatũ: ꝛ ī se q̃ tetigit lepꝛosũ: vel loculũ adolescẽtis mortui:vl' cũ pmisit se tãgi ab emoroissa.Sic g̃ xꝑm decuit circũcidi sz nõ idignit.

Tertius articulus est de ritu

p° ꝯclo circūcisionis. Et habet tres ꝓnes. ¶ Prima ē de tēpore: qr cū circumcisio esset in ꝑcepto: ⁊ cuz hoc esset sacrm: octaua dies erat de necitate circūcisionis q̄tū ad obligationē ꝓcepti. Et ita reus trāsgressionis erat q illud tēpus nō obseruabat: sed non erat de necessitate eiꝰ q̄tū ad efficaciā sacramēti: qr etiā in alio tpe circūcisio facta suū effectū sacramēt talē habebat: sicut etiam accidit de ministrantibus nr̄a sacramēta q seruāt materiā ⁊ formā debitā ⁊ omittūt aliqd de ritu ad solennitatez sacrāmti ab ecclesia īstituto. ¶ De terminationis hꝰ temporis cā est: ⁊ mystica: q̄ tangitur in littera. ⁊ litteralis: q̄ tangit a Rabi moyse: qr puer āte octauū diē est ita tener quasi in vētre matris: ⁊ ideo sicut aialia ante octauū diē ꝓpter ꝓdictā cāz nō offerebātur: ita nec puer circūcidebat. Sic igitur pz q nō erat ō necessitate sacrī plz q̄ in baptismo: alias nō ꝓfuisset Abrae nec sue familie: nec achior: Erat tñ de necessitate ꝓcepti nō humāi sed diuini: Propter qō soli deo licebat dispensare ī tardādo: sicut illis q nati sunt ī deserto. Et hoc ꝓp necessitatē q̄ tāgitur Josue qnto: qr. ſ. nesciebāt qñ castra mouenda essent: ⁊ iterum qr nō erat necesse eos aliqō signū distinctionis habere: vt Dama. dic. qñ seorsuz ab alys hoīb⁹ bitabāt. Et tñ q̄tū ad aliquos q ex negligētia vel cōtemptu ꝓtermittebant dicit Augu. q inobediētiā īcurrebāt. Nō aūt cōstat q aliq de illis q in deserto nati sunt in deserto mortui sunt: ⁊ videt probabile q nō: qr dr̄ ī psalmo nō erat ī tribub⁹ eoz infirmus. Uñ illi q de egypto egressi sūt: q circūcisi erāt mortui sunt: ⁊ ita ibi nullus ē mortuus īcircūcisus. Si tñ ibi aliq incircūcisi mortui sunt: idē dōz ē de eis ⁊ de illis q añ circūcisionis īstitutionē moriebant. Poterat etiā dispēsare deus anticipādo: lz nulq̄z legat q dispēsauerit: nec ī filio dauid: qr nō fuit notat⁹: nec ꝓ ꝓnis circumcisus. vt dicit glo. sup illō ꝓuer. 4. vnigēitus erā cozā matre mea: sed in fide ꝓgentū saluabātur: lz nunc hoc nō sufficeret puulo: nō q fides antiquoruz esset efficaciox: sed qr nullo tpe homo natus fuit sine remedio salutis per se. Nūc enī moz natus pōt baptiçari: ⁊ si nō possit haberi aq̄ hoc accidit sacro. Tunc aūt circuncidi nō licebat ante octauū diē: ⁊ si nō erat aliud remedium. ergo septē dieb⁹ stabat puer sine remedio salutis: qō ñ cōueīt dine misericordie: g̃ tunc habebat tale remediū quale habebat ante: sicut mulieres tale tunc habebāt q̄le habebāt ante oī tpe: qr nullo tpe circūcisio eis cōpetebat. Si tñ aliqs ante octauū diez paruulū circūcidisset: puulo valuisset: licet ille peccasset. Nec itez puer circūcidi debuisset etiaz si potuisset: sicut si aliquis paruulū baptiçasset die epiphāie durāte prohibitione q tunc nullus baptiçaret. ad tollendum errorem dicentium illo solo die posse baptiçari quo christus baptiçatus est: baptiçatus esset: nec esset rebaptiçandus: sicut ⁊ qui de nocte celebraret: aut in fermentato vere conficeret: licet ī hoc sit dissimile: qr ista essent cōtra ꝑceptū hominis: illa cōtra ꝑceptum dei: cōtra qō datū sacramentū videt nullū: sicut contra legē humanā fact⁹ cōtractus nullus est. ¶ Sciendū aūt q illud ꝑceptum erat de nascituris de Abraā: nō de aduenis ⁊ ꝓselitis: q in quocunq̄ tempore volebant: circuncidi poterant vt Achior: sic etiā patuit in sichimitis. Or igit Moyses nō circumciderat filiū suū excusat: qr vxor nondū permiserat. Et q̄diu cuz socero erat: nō po-
2ª ꝯclo terat sic contra eius voluntatē filiū circuncidere. ¶ Secūda cōclusio ē de mēbro. Cum enī circumcisio eēt vt dictum est in signum purgationis originalis peccati ⁊ in signum distinctionis populi ex quo christ⁹ ꝓpagādus erat: ⁊ in signuz castitatis seruande: ideo q̄tū ad hec oīa decuit vt fieret in membro generatiōis: qr per actū generatiōis originale cōtrahitur: ⁊ xp̃s ab illo populo descendit ⁊ ī illo actu castitas cōsistit. Et ideo generationis membr̄ erat de necitate circūcisiōis: ⁊ q̄tū ad efficaciā sacramēti: ⁊ q̄tū ad obligationē ꝓcepti. Ex prima g̃ ꝓne apparet q sabbato circūcidebat puer quādoq̄: qr die octauo. Erat qdē aliqs nat⁹ sabbato. igit ⁊ sabbato sequēti circūcidendus erat. ¶ Ter- 3ª ꝯclo
tia cōclusio est de instro. Ubi sciendum est q sacramētum qō est signū ⁊ causa: efficit qō figurat. Et ideo illa significatio est de necessitate sacramēti q̄ ad effectū sacramēti refertur: nō aūt illa que refert ad causaz ꝓncipalē effectus: sed ē de bene eē ipius. Cultellus aūt lapideus nō est de necessitate īcisionis per quā significat circūcisio effectū suū. ſ. purgationē originalis: sed habet aliquā similitudinē ad causaz ꝓncipalē meritoriā remissiōis originalis. ſ. xp̃z. Et ideo nō erat de necessitate circūcisionis. Uñ nō erat necessariū q̄tū ad obligatatōez ꝑcepti: nec ēt q̄tū ad efficaciaz sacramenti: q fieret cultello lapideo: qō ritus iudeoz vsq̄z hodie ostēdit. Sz ī principalib⁹ circūcisiōibus ī q̄bus xp̃m significari oportebat tale īstrumētū adhibitū ē. Sz q Sephora tulit acutissimā petrā: hoc fuit vel qr cultellū paratū nō habuit: vel ꝓp mysteriū deus voluit sic: vt significaret petrā xp̃m suo sanguīe ecclīaz despōsatuz̄ ⁊ lauatuz̄. ¶ De ꝓpucio āt xpi dicit comestor ipm ab angelo delatū Carolo magno: ⁊ ab eo aquis granis positum. ⁊ a Carolo caluo translatum Larosium. Sed hoc theologi multi negāt: eo q tanq̄z ad veritatem humane nature ⁊ integritatē pertinens cum christo resurgere debuerit: licet cicatrix in signum victorie in mānibus ⁊ pedibus remāserit. Potuit tñ christ⁹ de materia alia sibi ꝓpuciū sīle repare ⁊ illō deuotōi fideliū dimittere.

Quartus articulus ē de effectu circūcisiōis. Et circa hoc sūt tres ꝯclusiones. ¶ Pria q nō ip̄i ꝑma ꝓ
mebat characterez: qr sufficiebat distinctio corporalis: nec iterabat. tum ꝓpter ip̄ossibilitatē: tuz qr ō originale. ¶ Sz tunc est dubiū si ornatū ip̄rimebat: ⁊ forte nō: sicut nec alia remedia cōtra originale: qr sicut dicit Beda q cōtra originale agebat: sic dicit Hze. q in puulis ante circūcisionem agebat sola fides parentū. Nō tamē ab illa fide aliquid infiebat. Uel dicēdum q circūcisio in hoc excellebat q alia nō nisi ex pactōe: hec āt vt sacrāmta no. le. scificabat agēdo ornatū: nō tñ q esset character: sed ornatus simplex. Baptismus āt imp̄rimit characterez. ⁊ ornatū: nō duas res distictas: sz qō ē tñ ornat⁹ ī alys hoc in ip̄rimētib⁹ characterem ē character ⁊ plus: sicut qō ē vegetatiuū ī plātis hoc ē sensitiuū ī aialib⁹: nō due aīe sz vna: ⁊ hoc ē ītellectiuū ī homine: nō tres aīe sz vna. ¶ Scōa ꝓ ē q auferebat peccatuz z° ꝯclo
originale: ⁊ ꝓ ꝓnis actuale mortale: non sic aūt veniale nec oēz penā vt baptismus. Sz videt q hoc ñ fuerit p vtutē īherētē sicut dr̄ de sacrīs no. le. qr hoc hñt ex ꝯtactu xp̃i qui tetigit aquā q̄ndo fuit baptiçatus: ⁊ christma quādo docuit conficere. Voleuz q̄ndo misit apostolos aliquādo iungere: ⁊ huiusmodi: circūcisio āt quādo fuit instituta xp̃z nō tetigerat: g̃ saltē āteq̄z xp̃s fuisset circūcisus effm̄ ex virtute inherēte nō habuit: sed si hūit hoc fuit solum a christi circumcisiōe vsq̄z ad eiꝰ passionē: qñ cessauit eiꝰ effcūs. Sz istud ñ videt neče: qr constat q xp̃s istas materias numero quib⁹ vtimur nō tetigit: vt istis eisdē numero cōtactus eius realiter vim dederit. Nec ēt apparet quō ī sīlī māz mrimony tetigerit nec māz ordinū: ꝑter subdiaconat⁹ ⁊ p̄sbrat⁹ ⁊ lectorat⁹: qr calicē accepit ⁊ libz̄ ysaie legit: Uñ real ꝯtact⁹ hoc nō dedit. Et iō dicēdū ē q siue circūcisio auferret culpā originalē p vtutē īherētē siue solū p pactionē: hoc tñ hūit p īstitutōez sacrī qō ordinabat ad auferēdā cl̄pā originalē. Et iō Beda dic. Qui nunc p euāgeliū terribiliter ⁊ salubriter clamat: nisi qs renat⁹ fuerit ex aq̄ ⁊ spūsco nō pōt ītrare regnū dei: ipse dudū clamabat p legē suā aīa cꝰ caro ꝓputy circumcisa nō fuerit pibit ō pplo suo: qr pactū meū irritū feč. Sic igit cum hec cōminatio fiat: non solum adultis sed ēt puulis qui non sunt capaces precepti: ideo potius est institutio sacramenti q̄z comminatio precepti. Nō sic autem erat de alys comminationibus que fiebant solum adultis que be-

ne erant comminatoria precepti: sicut illud de observatione sabbati Leui. xx. Anima que quippiaz operis fecerit de lebo eā de populo suo. Et exo. ix. de esu fermentati. ¶ Tertia ꝓ. est ꝙ cōferebat gratiā ꝟtū ad effect⁹ positiuos: ⁊ nō solum quantum ad priuatiuos: quia minima gratia sufficit ad merendū: ⁊ nō solū ad alia: ⁊ hoc siue gratie sacrales differāt a virtutib⁹ siue nō: qz vtreq; ꝓfluūt a gratia: ſz hꝰ cōtrariuz dicit magister: q videt sentire ꝙ licet circūcisio culpā auferret: tñ gr̄az nō cōferebat. Cui⁹ tñ ꝓriū cōiter tenet ꝓp duas rōnes. Prīa ē qz ꝓuatiue oppositoꝝ nece ē alterū ieſſe subo: ſz culpa ⁊ gratia se hūt vt ꝓuatiue opposita: culpa enī est ꝓuatio gr̄e: g̊ si ꝙ circūcisionē auferebat culpa necessariū erat ieſſe gr̄az. Scōa ē ista circūcisus decedēs si erat sine gratia nō ibat ī paradisuz: qz erat sine gratia ꝙ quā itur ad vitā eternā, Ro. vi. gr̄a dei vita eterna: Nec ī infernū: qz erat sine culpa: nec in purgatoriū: qz nō erat dign⁹ pena sensus. q̄ est ī purgatorio: ⁊ �considē nō fūt plures hītatōes aiaꝝ post mortē: g̊ nō ē cōueniēs dicere ꝙ circūcisio auferret culpā: ⁊ nō ꝓferret gratiā. ¶ Quidā tñ nitunt̄ rñdere ad istas rōnes. Ad ꝓmā dñt ꝙ culpa nō ē ꝓuatio gr̄e formaliter ⁊ directe: sed solū meritorie: qz ob meritū culpe vel demeritu3 ōs aufert gr̄az ab illo q peccat. Posset tñ de⁹ facere ꝙ aliqs eēt sine culpa ⁊ gr̄a: sic̄ si miracl̄ose formaret aliqs de limo terre: vt Adā. Talis enī nō haberet culpā originalē: nec esset necesse: ꝙ deus daret ei gratiā: qō etiā aliq exstimauerūt ō Adā ī ꝓma sui creatōe. ¶ Sed hec solutio nō valet: qz licet culpa actualis ⁊ gr̄a nō opponāt̄ ꝓuatiue: ſz demeritorie: tñ clpa original̄ nihil aliō ē formal̄r nisi ꝓuatio gr̄e ꝓp peccatuz ade. Et nō ē meritū aliqō nec ōmeritū ī puulo: q sic̄ ꝓp alienū: ⁊ nō suū meritū saluat̄: sic ꝓp alienū ⁊ nō suū demeritū dānat̄. Et ꝛz possit de⁹ de limo terre ꝓducere hoīez sine culpa ⁊ gr̄a ī puris nālib⁹: tñ de⁹ dedit ade ꝓ se ⁊ tota posteritate sua gratiā ifundēdā ⁊ iustitiā originalē trāſfūdēdā sub pacto nō peccādi. Uñ gcūq; ē de posteritate ade: aut ē in pctō ade vel suo: aut hz gratiā. Et iō mox vt aufert sibi clpa dat ei gratia. ¶ Ad scōaz rōnē soluūt sic: qz ꝓeter illas mānsiones fuit limb⁹ patr̄ꝝ ī quo de⁹ illas poneret si vellet: aut eis aliā assignaret ꝓ bñplacito suo. ¶ Sz nec ista solutio valz: qz limb⁹ patr̄ꝝ erat ꝓp pctiñ nature. Uñ ante solutū ꝑcium ꝙ peccato populi debereť bene illi q erat liberatus a peccato ꝓsone: sed nō postea. Nec ali⁹ locus pene debeť illi ī quo nulla ē culpa. Nō ē aūt ex̄ bāc uitā nisi aut locus pene. aut glorie: qz tūc ꝼm merita vel demerita debet esse ꝑmiū vel suppliciū. Et ad ꝟ dicereť ꝙ hoc verꝝ est ꝙ illis qui meruerūt vel demeruerūt: Ille aūt neutrū fecit: vel si hūit demeritū illud fuit ablatū. Et iō sicut locus purgatorij nō est locus nisi habēt̄is gr̄az cū culpa vel pena: sic libus nō est nisi hñtis gr̄am cū culpa nature nō ꝓsone: libus aūt pueroꝝ habētis culpā ꝓsone sine gr̄a. Uñ cū non sint plura receptacula aiaꝝ post mortē: licet de⁹ ī paradiſo terrestri vel alibi potuisset pōere aiaz puuli circūcisi: tñ de locis nob notis nullū hūisset. Et iō isti sic bas rōnes soluētes dicūt ꝙ q̄ꝟuis de⁹ possit facere aliquē sine gratia ⁊ culpa: tñ non ē possibile ꝙ remittat̄ culpa ⁊ nō ꝓferat̄ gratia: qz culpā remitti ē eaz nō īputari ad penā. Ōdiu aūt gratia nō redditur adhuc culpa īputatur ad penā dāni q̄ est cōis peccato originali ⁊ actuali mortali: g̊ nondū culpa totaliter ē dimiſſa. Dato ēt ꝙ deus posset facere ꝙ culpa auferreť ⁊ nō cōferreť gratia: tñ non facit hoc: sed ī oīb⁹ sacr̄is auferētib⁹ culpā ꝓfert gr̄am. Cuius rō est: qz sacra auferētia culpā reponūt hoīes ī statu pori ꝟtū ad id qō est necessitatis ad salutē: aliogn essent īperfecta. Nō aūt reponūt ī eodē statu ꝑstine dignitatis. Urgo enī ꝙ fornicationē corrupta ꝙ pniam reparat̄ ad gratiā: nō aūt repat̄ ad virginitatē. Sz status ante culpā fuit stat⁹ ad gratiā: g̊ ad hūc statū repatur: ꝙ sacra auferētia culpā ⁊ cōferētia gratiā. Circumcisio igit̄ nō solū aufert culpā ſz gr̄az cōfert: nō solū ꝟtū ad actus ꝓuatiuos vt qdā dixerūt: ſz ēt ꝟtū ad actus positiuos: qz positiua causa ponit positiuū effectū. Sz ꝙ dicunt ꝙ deus nō pōt auferre culpā nisi cōferēdo gratiā: nō videtur ꝼm eos: qz dicūt ꝙ post actū culpa nō manet: nisi ꝟtū ad reatū. Sicut aūt hō pōt alteri gtare qō ei debeť: nihil aliud sibi ꝓferēdo: sic deus pōt gratis cōdonare reatū ad penā nihil aliud cōferēdo. Et tūc ꝼm eos pctiñ originale qō nihil ē nisi reatus ad penā: pōt remitti sine gr̄a. Sz si actu trāseūte manet culpa nō solū quo ad reatū sed quo ad maculā q̄ est formaliter ꝓuatio gr̄e: tunc certū est ꝙ nō pōt tolli culpa quo ad hāc maculā nisi ꝙ restitutionē gr̄e: sicut nec cecitas nisi reddat̄ visus. ¶ Ad rōnē dicēduz ꝙ si culpā remitti nō ē aliud ꝟtū ad penā non īputari: hoc pōt eē sine gr̄a ⁊ sine culpa ꝟtū ad penā dāni: nō vt est pena sed vt ē nā. Dicā enī ꝙ sicut bō qui formareť de limo ⁊ morereť sine gr̄a ⁊ culpa careret visiōe diuina: qō tñ non eēt ei pena sed nā: ⁊ nō dareť ei gr̄a nec īputareť sibi ad penā: sic illi cui deus remisisset reatū pene ⁊ nō dedisset gr̄az: nihil īputareť ad penaz sed ad naturā. ¶ Qz āt dicūt scōo ꝙ omne sacr̄m qō aufert culpam ꝓfert gratiaz: est verꝝ pp causam dictā. s. qz aufert maculam nō reatū. Reatus enīz sine gratia tolli pōt: dico sine gratia gratū faciēte: q̄ꝟuis nō sine gr̄a gratis data vl̄ facta: sicut homo despectiue gtat debitoꝝ inimico debitū cui tñ non remittit offensam: adhuc odiens eū: vel saltē nō diligēs. i. nolens facere ei bonū: licet nolit facere ei malū. ¶ Sed ratio sua nō videť necessaria. Si enī sacramentū qō aufert culpā reponit ī statu pristino ꝟtū ad id qō est necessitatis: cum gr̄a sit necessaria ad salutez: tunc bene segtur ꝙ is qui ante peccatū gr̄am habebat ⁊ ꝙ pctiñ eā perdidit: ꝙ sacr̄m qō aufert illud pctiñ recuperet gr̄az quā perdidit. Sz puulus nunq; gr̄am hūit: Unde si ꝙ sacramentum qō purgat peccatum originale reponit ī statu pristino: gr̄az nō habebit quā ꝑus non hūit. Similiter si qs de limo terre formatus āteqū gr̄am haberet mortaliter peccaret ⁊ postea peniteret: si sacr̄m pnīe qō culpaz auferret solum in statu primo reponeret: gr̄am non conferret cū nec prius haberet eam. Concludit tamē ratio ⁊ si nō gratia formē vt dcīm est: tñ gr̄a materie in puulo descendente ab Adam ꝼm rōnez seminalē: q per sacramentū qō aufert ī eo peccatū Ade debet reponi ī statu in quo fuisset si Adā non peccasset: quo ad id qō est persone ⁊ necessitatis ad salutez. Si āt Adā nō peccasset ex pactione cū deo filius suus ī gra genitus fuisset. g̊ ⁊c. xps vero ī gratia cōceptus fuit non ꝓp donum fcīm Ade ꝓ se ⁊ posteritate: qz nō fuit ab eo ꝼm rōnē seminalē: sed ex dono ꝓprio. Sed sacr̄m nō reponit ī statu: quo ad originalē iustitiā: qz ꝑt excludit gratiā non ē necessaria ad salutē. ¶ Sed hic ozit̄ dubitatio quō circūcisio ex ope operato cōferat gratiā si nō imꝑimit characterem. ¶ Dicēdū ꝙ ꝼm viā Thome non aliter sacramētū causat gratiam nisi quia causat dispositionem ad gratiam que est character uel ornatus. Unde circumcisio non imꝑimebat characterem: sed ornatum. Uel dicendum ꝙ nullus sacramentum veteris leg. vel nature conferebat gratiaz ex opere operato nisi sola circumcisio ⁊ illa que erat contra originale: sed circumcisio ⁊ huiusmodi que ex opere operato conferebant gratiam in hoc differebant a sacramentis noue legis: non solum quia minus de gratia conferebant q̄ ista: sed etiam quia non conferebant nisi ex diuina pactione: ⁊ erant solum causa sine qua non. Et ꝓpter hoc non solū suscipiendo vt circumcisio: sed etiam offerendo vel credendo paruuli dīstātes iustificabātur. Dicitur enim ex opere operato iustificare: quando ꝓeter illud nullum opus requiritur per se. ex parte iustificandi: licet forte per accidēs requiratur vt remouēs ꝓhibens. Sed sacramenta no. lo. plus habēt: qz in suscipiēte aliqd efficiūt: qō ita disponit ad gratiā sicut facit opus operans: quod est motus liberi arbitrij

3ª ꝓclo

in deū ⁊ in peccatuz. Et illud dicitur character vel ornat⁹.

¶ Et ideo pōt cē tertia opinio que posset imaginari: ꝙ sola circūcisio disponebat: cetera que erant cōtra originale cōferebant ex ope operato solū sicut causa: sine qua non: omnia autem alia neutro modo.

Quintus articulus est de remedio ꝓtra originale añ circūcisionē. vbi silr sunt tres ꝓclusiones.

ꝓma ꝓclo. ¶ Prima est. ꝙ fides ꝓpa i adulto erat remediuz ꝓtra originale. De adulto. n. dicit Augu. Qui creauit te sine te: ñ iustificabit te sine te. Et fides formata: q̄ alr est mortua. Sed itelligendū est: formata ꝓnter nō antecedenter: qz et merituz ⁊ sacrm: ⁊ ois cā ꝑcedit suū effectū. Uñ cū remissio peccati mortal⁹ ⁊ original⁹ sit q̄si formalr ꝑ grām ⁊ caritatē: pus ꝑ se est sacrz: ⁊ dispō coexigita q̄z illa que sunt eius effectus. Jn paruulo aūt erat remediū fides aliena: nō cuiuscūq: sz ecclie que semꝑ est formata. Nec aūt nō est habit⁹ nec act⁹ vt q̄dam dicunt: sz fides mediatoris ꝟm actum sp regsita ē vt dicūt: qō nō credo. Qz aut itelligit de actu fidei ꝓtestatiuo. s. signo exterioꝛ: ⁊ sic vex est: ⁊ nulli hoc est dubiū: aut de actu fidei elicito vel imperato. qō nō videtur vex. qz nō plus regrebatur fides tunc q̄z nunc: sed modo si nullus de ecclesia esset in actu credendi: nec in actu alio: ⁊ vnus paganus intendens facere quod facit ecclesia baptiçaret paruulum: ipse esset vere baptiçatus: ⁊ omnem baptismi effectuz cōsequeret. Et similiter si tempoꝛe nature vl legis scripte intendens facere: qō faciebat fidelis ꝓ paruulo circuncidēdo vel offerendo: illud idez fecisset: videt ꝙ fuisset verum sacrāmētū: etiā si nullus fidelis tūc i actu fidei fuisset. īmo plus videt ꝙ si in toto mundo fides perisset actu ⁊ habitu: ⁊ infidelis baptiçaret paruulū: intēdens facere qō ecclesia faciebat: idē sacrāmētū eēt: cū haberet eandē materiā. ⁊ eā dem formam: iō ⁊c. ¶ Nec valet ꝓma ratio sua: que hoc ꝓbat: dicēs ꝙ ad actualē iustificationem regritur actualis vnio ad mediatorē: sed actualis vnio nō est nisi ꝑ actualem fidē. ideo ⁊c. Cōcedo maioꝛez: sed ad minoꝛē dico ꝙ actualis vnio fit ꝑ actualem vsuz sacrāmēti a mediatoꝛe īstituti: qñ in fide actuali implicita hoc fit: licet nō actuali: nec habituali explicita. ¶ Jtez non valet scda ratio. que dicit fides operabat per modū meriti: sed meritū cōsistit in actu. ꝯ ⁊c. Dicendum ꝙ non videtur verum. ꝙ fides operet per modum meriti: qz tūc ex ope opante: ⁊ nō ex ope operato ꝓdesset. Unde ꝑ modū sacrāmēti non meriti operabat fides cū signo: sicut nūc intentio ministri cū sacramento. ¶ Jtē nō valet tertia rō. que dicit ꝙ fides aliena nō possit valere alteri ad iustificatōez: nisi vel ꝑ modū meriti vel suffragy qō idē est: vel sacrī. sed fides aliena nō poterat valere ꝑ modū sacramenti: qz nōdum erāt īstituta sacramenta: ꝯ valebat ꝑ modū suffragy: vel meriti: hoc autez nō poterat fides aliena vt erat ꝑsone: qz frequenter erat informis: fides aūt informis vni⁹ nō meret aliq̄d alj: nec de ꝺigno: nec de cōgruo: licet ꝑ fidē informē aliqs possit sibi ꝑsi mereri de congruo. ꝯ oportebat ꝙ fides illa mereret puulo iustificatōez: vt erat fides ecclesie q̄ semꝑ formata est. Jsta ratio ꝓtinere videt multa nō vera. Primo qz dicit ꝙ nō ꝑ modū sacramenti. dicēdū ꝙ īmo fides cū signo videbat cē sacrēmētum. Et qō dicit ꝙ nō erāt aliq̄ sacra īstituta: dicēdū ꝙ īmo per ispiratōez. sz nō ꝑ exterioꝛē legē. Erat. n. sacrz matrimony i remediū ꝓcupiscētie. Circa qō ēt erat dispēsatio de pluralitate vxoꝛ: ⁊ sacrm pnie ꝺ actuale: ⁊ aliud ꝺ originale. Nec videt etiā ꝑ modū meriti de ꝺigno: qz nec tota ecclesia: xp̄o excepto: pōt alteri mererisic ꝓmā grāz. Jtē qō dicit ꝙ fides ecclesie semꝑ fuit formata. vex ē. Sz supposito ꝙ in tota ecclesia militāte nō eēt fides formata actu: adhuc saluarētur i fide ecclesie ⁊ nūc ⁊ tunc paruuli ꝑ sacra. Uñ enī sacramentū exhibet: intentōe faciēdi illud qō xp̄s īstituit ⁊ ecclesia catholica seruat: vel seruare debet: ꝑ hoc i fide actu ꝓficita: sz nō explicita saluat. Nec videt fides aliter regri ad efficaciā sacri: nisi ꝙ exhibeat intentōe tali: ⁊ ipsa intētio est fides.

2ª ꝓclo ¶ Scda ꝓ ē. ꝙ cū fide regrebat signuz sensibile exterius: tam ꝑ paruulo q̄z ꝓ adulto: sed ornter sicut nunc. Plus enī valet hoī fides ppria q̄z paruulo aliena: sicut plus pōt peccare ꝑ se: q̄z ꝑ aliū ꝺbere. Uñ fides baptismi ꝑ se sufficit i necessitate: nō āt fides ecclesie paruulo: siue tunc: siue nunc: qz pari rōne: sicut nūc nō ē peccati originalis actualis remissio sine sacrō: ꝺ cuius rōne est res exterioꝛ: sic nec tūc cū ēt tūc res exterioꝛ eēt rōne sacrī: qz nō ē sacramentuz ex solo actu iterioꝛi sine exterioꝛi: ⁊ opus opatū quo gs iustificat cū actu iterioꝛi: regrit exterius aliqd sensibile: vel actu qñ est respectu alteri⁹: vl saltē voto: qñ est respectu suyꝑi⁹. Unde quousqz puulo: vel ꝑ paruulo exhibita esset benedictio: vl oblatio: aut aliqd hꝺ: qō tūc fiebat: sz nō hēmus scriptū: non erat mundatus ab originali. Sed sicut lex Moysi traxit circuncisionē ex patrib⁹: ita forte traxit oblationez q̄ fiebat post partū. Et iō ēt i adulto regrebat exteri⁹ signuz: licet contrariuz gbusdā videat. Cū enī hō peccādo se auertat a deo ꝓuertendo se ad sensibilia exterioꝛa: iō oportet ꝙ se iustificando conuertat se ad deum: humiliādo se sensibilibus ꝓpter deū. Et iō omni tempoꝛe fuerunt sacrā necessaria ad salutē: etiam ante omnē legem scriptā. Sacramentū aūt est sacre rei signū: ⁊ est materiale elemētū: exterius ocularis suppositū. Unde videt de essentia ois sacramenti eē aliqd sensibile exterius: qō nō est actus interioꝛ: sed vex est ꝙ illō exteri⁹ nō erat sic determinatū sicut ē mō: qz ꝺ actuale mortale nūc nō ē remediū: sine exterioꝛi cōfessiōe: ꝺ originale sine baptismo: tūc āt ab actuali iustificabat ꝑ actū interioꝛē: cum ꝓposito satisfaciēdi exteri⁹: vel per ieiunia: vel p elemosynam: vel p oꝛonem: qz eedem partes satisfactionis erant q̄ ⁊ nunc. Sz qz originale satisfactionē non regrebat sed solum fidem. ꝑ quā sibi remitti peteret dicēs: ab alienis parce seruo tuo: iō ꝓbabile videtur ⁊ sine signo exterioꝛi nec in re: nec in voto adhibito adultos saluari. Sed ꝓ paruulis gb⁹ deerat act⁹ interioꝛ rerebat aliqd exteri⁹. ¶ Ad huc tñ restat dubiū. quō adult⁹ sine sacrāmēto a pctō mundabat. Unde videtur ꝙ vel oꝛe remissionē petebat dicēs: ab alienis pce seruo tuo: vel fidē de remissiōe aliquo signo exterioꝛi adhibito ꝺclarabat.

3ª ꝓclo ¶ Tertia ꝓ ē. ꝙ vtrūq: tā fides q̄z signū exteri⁹ regrebat ꝑ modū ꝑcepti ⁊ sacrī: sz differēter. Nā de precepto respectu gdē sui adultus tenebat ad vtrūq: respectu paruuli similiter. si videbat eū moriētē: qz si de necitate ꝑcepti debz hō moriēti exhibere elemosynā sine q̄ nō pōt viuere: multo magis ꝙ videbat puulū moriētē: maxime pater tenebat ei adhibere vel ꝑ eo exhibere illud: sine quo ñ saluabat: sic etiā sigs videret paruulū moriētez quē sciret nō esse baptiçatū: de lege charitatis: ⁊ ꝑcepto teneret eū baptiçare. Jtē videt: ꝙ ꝑ modū sacrī: vt dictuz est. Sed qz nō erat aliqd determinatū: sicut nūc aqua: ⁊ ꝑ circūcisio: ꝓpter hoc dicit Gregorius ꝙ sola fides saluabat ab originali: ꝑ quā tñ nō excludit signū exterius: ꝓtestās fidē. Uñ sola fides ꝓtestata: ⁊ aliquo signo exterioꝛi applicata sufficiebat: nec aliud regrebatur: nisi vt fidei protestatiuum: ⁊ per hoc integrans sacramentū. Qz aūt dicit illud valere per modū meriti videt ꝓ tanto habere colorem: qa fides ꝓpria adulto subuenit per modū meriti: quod tamen non est meritum condigni: sed tñ congrui: ergo a simili videtur ꝙ meritum ecclesie: licet non sit meritum condigni ad primam gratiam alteri promerendam: sed tñ meritum congrui: tamen sufficit ad saluandū puerum. Jstud tamen non valet: tum qz fides ꝓpria etiā per modum sacramenti voto suscepti operatur: tum quia nō tantum valet paruulo fides aliena quantum adulto fides ꝓpria. Unde non per modum meriti: sed sacramenti. ¶ Ad primum in contrarium dicendum: ꝙ pena sensibilis que est in circuncisione:

est ex natura actus: ⁊ nō ꝑ satisfactōe culpe: sicut ⁊ ī baptismo ē pena sensibilis: cū aqua ē nimis frigida. ¶ Ad scōm dicendum. ꝙ sicut dictū ē. circūcisio nō fuit remediū generale ꝺ originale: nisi vt significās causam traductionis eius: que est solum in masculis. Questio. VI.

SExto queritur Utr sacramēta legalia cōferrēt grāz. Et videt ꝙ sic: qr erant ꝓpingora legi noue ꝙz circūcisio: que eā cōferebat: q̄re ⁊c. ¶ Cōtra. qr erāt vacua ⁊ iperfecta ꝟz apl̄z: g̃ ⁊c. ¶ Respōdeo circa hanc questionē videndi sunt quinqz articuli.

Primus ꝙ sacramenta legalia: erant purgatoria ab irregularitatibus illius legis: quibus arcebāt aliqs ab īgrediēdo castra: vt leprosus: vel tēplū. vt puer: vel scā ad aliqd īmolāduz: vt leuite ⁊ sacerdotes. Rō hꝰ est: qr intētio legis veteris erat hoīes ad dei timorē ⁊ reuerētiā īducere: ⁊ a carnalibꝰ ad spūalia trahere paulati. Et iō īstituit multa impedimēta: quibus hoīes ab vsu illoꝝ sacramentoꝝ frequēti īpedirent: ⁊ vt sic magis ī reuerētia habe rent: qr oē raꝝ caꝝ. Et sic ēt paulati a carnalibus obseruātys dissuescerēt: q̄ꝺoqz ab eis totaliter abstrahēdi tpe gratie. Et hec īpedimēta īmunditie carnis dicebant: qbus hō corpaliter accedere ad scā īydoneus efficiebat. Et ab his carnis īmundicys sacramēta legis purgabāt: Quādoqz ēt post illamet sacramēta: sacerdos manus lauabat ⁊ vestimēta: ne cū manibus sanguinolentis ⁊ cinerosis alia tangeret: qñ. s. offerebat sacrificia ꝑ alys: vt sanguis hirci: ⁊ cinis vitule: ⁊ hꝺ: ⁊ qr sacramētoꝝ ad cōia non debet eē cōmixtio: pp qō ēt vncti chrismate manꝰ lauāt. Nō sic aūt sacramēta nra a nris irregularitatibus nos purgāt: nisi ꝙ baptismus forte tollit illā q̄ ꝺbit ex homicidio q̄cūqz. Sz illā q̄ ex sacramēto ꝺbit: vt bigamiā: nō purgat. Exēplū ꝺ ꝑma ē: qr paulꝰ homicida stephāi post baptismū sacerdos ⁊ epūs fuit. Sed aliquādo ꝓtingit ꝙ sacramēta etiā debite suscepta faciunt cōtrahi irregularitatē: vt secunde nuptie: aliquādo si īdebite vt ordines ī excōmunicatiōe susceptī. Nō sic aūt suscipe cetera sacramenta facit irregularē: qr nō ē expressum: licet ea cōferre ī excōicatiōe vel suspēsiōe faciat irregl̄arem.

Secundus articulus ē ꝙ erāt meritoria: vtpote qr erāt mā ⁊ actus latrie: Dī. n. aliqs actus meritoꝛiꝰ ꝺ se. i. ex ope opato. qñ est de gñe bonoꝝ: ⁊ ecōuerso de se ōmeritoꝛiꝰ. i. ex opere operato quādo est de genere maloꝝ. Silr aliqñ est opus opatū īdifferēs: ꝟz ex ope operāte meritoꝛiū vel demeritoꝛiū: vt iacere lapidē ꝑ fundatiōe ecclesie: vel ꝑ lapidatiōe īnocentis. Sic igr sacra legalia ꝟz se ꝓsiderata ex ope opato nō erant meritoria nec demeritoria: ꝟz indr̄ia: qr īmolare aīalia pōt bene ⁊ male fieri: ꝟz prout ex p̄cepto dei fiebant: ꝑ qō non solū īdifferens: ꝟz ēt ꝙ de se malū ē: pōt fieri bonū: sicut ducere vxorem fornicariaz: et īmolare filiū īnocentē: erant meritoria.

Tertius articulus ē: ꝙ erāt satisfactoria: qr opera ꝺo accepta: ⁊ penosa sunt satisfactoria: hꝺ autē erāt onerosa: vt notū est. Item erant deo accepta ꝟm ꝙ ab ipso īperata. ⁊ ad ꝺuotōez offerētiū relata: Licet eēnt odiosa relata ad idola: qbus ēt illa offerebant: ⁊ ad illos qui illa īdigne deo offerebāt. Secundū se autē absolute: nec erant accepta: nec non accepta.

Quartus articulus ē. ꝙ nō erāt dispositiua ad gr̄am vt qdā dicūt. distīguētes. qr q̄dā sunt: q̄ dicunt sacramēta large: vt illa q̄ a populo mediātibꝰ ministris offerebāt: puta decime: oblatōes: ⁊ sacrificia. i. aīalia ad sacrificādū: ⁊ cetere oblatōes. Et hec nō conferebāt gratiam ex ope opato. Huius gratia ē: qr ī sacramento nō confertur gr̄a nisi suscipiēti sacramētū: licet cōferenti vsus possit esse meritoriꝰ. Sed sacramēta hoc mō dicta nō suscipiebantur ab aliquo ꝑ modū sacramēti: sed erāt oblatiōes deo facte ꝑ manꝰ ministroꝝ legis: ergo ꝑ talia sacra nulli ꝓferebaī gr̄a. Alia vero dicebant magis ꝓprie sacra: q̄ ministrabant populo ꝑ sacerdotes ⁊ leuitas: sicut ꝑ aquā lustratōis purificabant leuite ⁊ alij: vt hr̄ numeroꝝ octauo: ⁊ sacerdotes ī sua ꝓsecratione tīgebant sanguine arietis in extremo auricule: ⁊ pollice mānus dextre ac pedis: vt dr̄ Leuitici. 8. ⁊ sic in plibus alys. Et iō sic sacra accipiēdo. ꝺōz ꝙ ī qbusdā cōfereba tur gr̄a: ī qbusdā nō: qr cū sacra efficaciā habeant ex īstitutōe diuina: illa sacra ve. le. que a deo īstituta sunt ad effectū: q nō pōt haberi sine gratia: aut ad effectū: q nō pōt exerceri sine gratia: ꝓferebāt gratiā ex pactione ⁊ ordinatiōe diuina: nō enim deficit deus in nečarijs: et talia videnī fuisse circuncisio: q̄ ordinabaī ad deletionē peccati originalis: que nō pōt fieri sine gratia: ⁊ vnctio sacerdotalis: q̄ ordinabaī ad administratōez sacramētoꝝ: q̄ nō poterat bene fieri sine gr̄a: vt īfra patebit. Alia aūt sacramenta: que ordinabanī ad effectum: pp quē nō regrebaī gratia: nō ꝓferebant gratiā: sicut fuit in emundatiōe leprosi q aspgebatur cū ligno cedrio: ⁊ ysopo sāguie passeris īmolati: ⁊ cetera q̄ tāguntī leuitici. 14. ⁊ ī similibus: qr hec etiaz signīficabāt aliqd sacrum in lege noua futuꝝ: tñ ꝓ tunc nō exhibebant: nisi ꝓpter coꝛpora lex effectū. s. ad tollēdā aliq̄z irregularitatē legis per quā arcebātur ab īgressu castroꝝ vel tēpli. ¶ Contra istud tamē videt. ꝑmo ꝙ aliqua cōsistebant in offerendo: q̄ tamē erant cōtra pctā: q̄ sine gratia nō remittunt: igit vel in illis dabaī gratia: qō est ꝓtra ꝑmū membꝝ: vel deꝰ ōficit ī necessarys: qō est cōtra tertiū: qr ad remissionē pctōꝝ plus requīt gratia q̄z ad īmolādū vnū bouē. ¶ Si dicaī ꝙ tūc solū cōferī gratia qñ vtrunqz cōcurrit. s. ꝙ ē ī suscipiēdo: ⁊ ꝙ ordinatur ad actū gratie: hoc ipsum ē deū deficere in nečys: qr ipse nō ꝓuideret de sacramēto susceptiuo: ī illo qō gratiā requirit. ¶ Ꝑ. cōtra originale in mulieribꝰ: ⁊ in viris ante circūcisionē nō erat aliquod sacramētuz ī suscipiēdo a paruulo: ꝟz oblatio aut sacrificiū aut hꝺ: igit si illud nō poterat ꝓferre gratiā ex ope operato: male erat ꝓuisū paruulis q nō poterant habere opus operās. ¶ Secundū membrū bñ est veruz. Sz secus est de sacramētis noue legis: qr ad vsuz matrimonij: ⁊ ꝓfirmatiōis nō est gratia necessaria: cum sine peccato vxor ⁊ vir possint mutuo petere: ⁊ rddere debitū: ⁊ cōfiteri xpm etiā carētes gratia: similiter ⁊ sine gratia cōfiteri pctā: ⁊ aliq̄ cōmunicare: ⁊ tñ in oībus istis cōferī gratia. ¶ Zᵐ qō dicit de sanctificatōe sacerdotū dubiū est: ⁊ vtruz idem ītelligat de scīficatione leuitaꝝ: qr ibi eadez ratio videt: qr neutꝝ sine gratia digne fieri pōt: iuxta illud. Mundamini q fertis vasa domini. Et tñ ibi non videtur dari gr̄a: dicēte apl̄o. Sine sanguinis effusiōe nō fit remissio peccatoꝝ. Ꝛbi aūt nō erat sanguinis: sed aque aspsio ī leuitis: nec similiter in sacerdotibus purificādis: ꝟz solū in ꝓsecrandis. ¶ Si dicaī ꝙ aqua lustratōis cōfecta erat ex ꝑma effusione sanguinis in die ꝓpitiatiōis: adhuc nō ē ratio cū esset vna aq̄ qua ois irregularitas tā laicoꝝ q̄z ministroꝝ purgabaī. quare ī vno causaret remissionē: in alio nō: cum tamen esset eadez materia: ⁊ non alia forma. ¶ Ad argumentū suum est dicēdum: ꝙ aqua lustrationis aliqui aspgebant. vt mūdarenī ab eo qō nullum peccatū erat immo erat meritum: vt moꝛtuum sepelire: quo facto Tobias gratiā ꝓmeruit. ergo buiusmōi sacramentū nō ordinabaī ad aliquid: ad qō ēet gr̄a necessaria. Magis aūt sacrificia: que ordinabant ad remissionez peccatoꝝ ꝓncipis: sacerdotis: populi: ⁊ anime videtur gratiam requirere: sine qua nullū peccatū dimittitur ⁊ tamen illa non ꝓsistebant in suscipiendo: sed in offerendo. ¶ Ꝑ. apostolus dicit: ꝙ sine sanguine nō fit remissio peccatoꝝ: ergo in solis illis peccata remittebantur: in quibus sanguis effundebaī. Sed ipse dicit ꝙ impossibile est sanguine bircoꝝ aut thauroꝝ auferri peccatū: ergo nec vbi sanguie

tingebaꝫ extremū auricule:policis:ꝛ pedis dextri:qō i suscipiēdo ꝓsistebat pctīm remittebaꝫ:g̃ gr̃a ꝓferebaꝫ: p quā pctīm remittiꝫ. ¶ P. apl's exp̄sse dicit q̄ sanguis vitule sanctificat:ad emūdatiōnē carnis:sz ad emūdandā ꝓscientiā ab op̄ibus mortuis.i.pctis solus sanguis xp̄i: q̄ p sacr̃a sup vtrūq; poste ecc'lie aspgiꝫ. ¶ Ad rōnē q̄ dicit:q̄ de⁹ nō deficit in necessarijs:verū est. Uñ qz paruulus non pōt se ad gratiā p̄parare:semp in paruulis necessariū fuit ꝺ originale tale remediū: p qō ex ope opato disponerent: g̃ p opus operās se p̄parare nō possunt. Et iō siue obligatiōes eēnt quas paruuli ante legē:ꝛ femie sub lege nō suscipiebāt: vl' in purificatiōe parturiētis ꝛ hȳ:siue circūcisio quā suscipiebat puulus:illud semp ex ope opato iustificabat. Jn adl'tis aūt nō est necessariū: q̄ p cōtritionē semp potuerūt iustificari:nō solū ab actuali:sz etiā ab originali. Nā i baptismo flaminis saluaꝫ: qui nō pōt habere baptismū flumis. Unde si pp hoc qō erāt in le.ve.aliqua sacr̃a ordinata ad aliqd:ad qō erat g̃a necessaria:illa ꝓferebāt g̃az: hec maxime fuissent illa:que fiebāt p̄o pctis:que sine g̃a remitti nō possunt. Sed illa g̃am nō ꝓferebāt ex ope opato:ſm regulā ipsoꝝ:qz cōsistebāt in suscipiendo: sz in offerēdo: g̃ distinctio nō est bona. Jn suscipiēdo aūt solū sacr̃a no.leg. ꝓferūt g̃am ꝛ nō in offerēdo:sicut in cōicando: ꝛ nō in cōsecrādo ex ope opato: homo ꝓsequiꝫ gratiā:ꝛ sic de alijs. ¶ Dōm g̃ q̄ sacr̃a ve.le.ꝓferebāt gratiā ex ope opante.sicut ex cā per quā:sed ex ope opato:sicut ex causa sine qua non. Ꝺ ꝛio aūt sacr̃a no:le.per se quidē ex ope operato:sed per accīs ex opere operāte:sicut ex cā sine qua nō:in adulto. De sacr̃is aūt ante legē videt:q̄ circūcisio ꝓferebat ex ope opato:siue ex sola pactiōe siue dispositione. Reliqua vero que erant ꝺ originale per se ex ope opato sicut ex pactione:nō aliter:qz in paruulis nō poterat esse op⁹ operās. Et de fide q̄dē pōt concedi:qz illa est a deo: de signo vero exteriori idez:qz erat institutū a deo p inspirationē:ꝛ si nō in spāli:saltē in gn̄ali. Et sic ex diuina instone poterat hoc habere. De pnīa vero que erat ꝓtra actuale: non videt q̄ ex ope opato: qz sz ordinaret ꝓtra defectū g̃ sine g̃a tolli nō pōt:poterat tū haberi ex ope operāte: sic de sacro quo fiebant sacerdotes. Sil'r de mr̃imonio:qz vsus eius g̃am nō requirit:ꝛ qz est p̄sonarū: q̄ per opus operans possunt g̃am acquirere. Sacrificia aūt:decime ꝛ oblatiōes nō cōferebāt ex ope opto:nisi qñ exhibebant vt signuz fidei p paruulo ab originali mūdādo:qz tūc solū erat necessariū. ¶ Sed dubiū videt de ꝺ qō dictū ē q̄ sacr̃a solū i suscipiendo causent gratiā:ꝛ nō aliter ex ope opato:qz hoc videt habere instātiā de mr̃imonio. Est.n. duplex sacri susceptio vna que est eēntia sacri:sicut in oībus p̄eter eucharistiā ꝛ mr̃imoniū:alia que ē vsus sacri: sicut in eucharistia: cuius ꝺsecratio mā est essentia: vsus vo ei⁹ est susceptio veri sacramēti ꝛ nō sacr̃m. Et iste due susceptiones sacroꝝ bene possunt eē mediū: p qō sacr̃m cōfert gratiā ex ope opato: qz ista susceptio sacri: vel est ipsuz sacrz: vel nō est sine eo. Sed in matrionio nō sic: quia eēntia sacri est in consensu expr̄esso p verba de p̄nti:nō aūt in benedictiōe nuptiali:q̄ nō est sacr̃m sed est qd sacr̃ale. vñ si in susceptione bñdictionis cōferaꝫ g̃a:hoc nō est ex ope opato:cū illud nō sit sacramētū:qō solū cōfert gratiā ex ope opato. Si autez ipse ꝺsensus expr̄essus gratiā cōfert:tūc nō ē ibi qō recipiat: ni si q̄ vnus suscipit ꝺsensuz alteri⁹:vel q̄ vnus suscipit aliū: cū dicit accipio te in meā vel in meū. Et sic ipsemet p̄sone sunt mā sacri: qz mā est id qō suscipiꝫ. Uel dōm q̄ in mr̃imonio suscipiꝫ forma ipsa verboꝝ ab illo qui acceptat. Et in pnīa forma absolutiōis ab illo g se subycit clauibus.

p⁹ ꝛ Quintus articulus est de cessatiōe legaliuz. Et sunt q̄tuor ꝺones. ¶ P̄ria q̄ circūcisio debuit cessare:qz sic dr̃. C. de iure deliberādi.l.scim⁹:ybi impator nouū remediū dedit heredib⁹ q̄ nō possunt vtroq; vti:immo q p̄o nouo bñficio vet⁹ elegit: grauamē iputet sibi. ꝛ tenet debitū soluere insolidū sicut dicit apl's. Si circūcidimini xp̄s nō ꝓderit vobis. Et ꝓtestor oī circuncidēti se q̄ debitor est vniuerse legis faciēde. vñ circuncisio totalr ꝛ vlr cessit baptismo: quia baptism⁹ est vlr oīuz sexuū ꝛ gentiū. Sz remediū qō erat ante circūcisionez:ipsa data solis viris de familia Abrae ꝛ seminis eius: nō cessauit in feminis ꝛ viris alterius generis. ¶ Scōa ꝓ est de legalib⁹: q̄ legalia cessauerūt: nisi q̄tū p leges aut canones inouanꝫ. sic̄ pena furti manifesti est q̄druplū postq; ꝺdenat⁹ est per iudicē. Cerimonialia multo magis cessauerūt que etiā renouari nō possunt: qz esset mēdaciū facto ꝛ iudaizare: quia sic gnificabāt xp̄m futurū. vñ ea seruare est xp̄m venisse negare: nisi thurificatio q̄ significat deuotionē ꝛ oronē: qz oz semp orare. ¶ Tertia ꝓ est de mozalib⁹: qz illa nunq; cessant sed semp remanēt: qz iura nālia semp ꝛ vbiq; imutabilr p̄manēt. instit'l. de iure nāli. §. ylti. ¶ Quarta ꝓ est de tēpore cessatiōis legaliū. Ubi sciēdū est q̄ circa hoc videt q̄daz difficultas ex q̄busdā ꝓbietatib⁹ q̄ circa hoc inueniūtur tā in canone q̄ dictis sanctoꝝ. Jnueniunt enī q̄q; ob seruata legalia tpe gr̃e: q̄q; aūt p̄hibita. De hoc etiā Petrus a Paulo redargut⁹ videt Hal'. z. Et iō sup ß Piero. ꝛ Augu. diuersa sensisse vident. Uolebat enī Piero. q̄ legalia statim post passionē xp̄i q̄tū ad illos ad quos g̃a noui testamēti diuulgata erat manifeste fuerūt mortifera: sz apl's q̄dam pia dispēsatione bis vsos fuisse ad vitandum scādalū iudeoꝝ. Et ideo Petrus iudaizās nō peccauit'dispēsatozie illud faciēs: ſm q̄ ét dr̃ p̄ Cozm. 9. Oībus oīa factus sum. Et sil'r Paulus dispensatozie eū redarguit: ne gē tiles quoꝝ ipse erat apl's exēplo Petri q̄si sacramenta ea q̄rerent: quia ipse inuenit eadē pia simulatiōe seruasse. Et sic vterq; excusaꝫ: ꝛ Petrus a culpa: ꝛ paulus a p̄rocaci reprehēsione. Sed qz nō videt cōueniēs q̄ apl's aliqd cōtra veritatē doctrine fecissent ad vitādū scādalū iudeoꝝ: nec iterū videtur ꝓueniēs q̄ Paulus in epl'a ad Hal'. Aliqd simulate diceret: ybi dicit Petrū reprehensibilē fuisse: iō Augu. aliter dicit ꝛ meli⁹: q̄ ante xp̄i passionē legalia fuerūt obseruāda ex necessitate diuine iussiōis: ꝛ būerūt adhuc effectū: sed post christi passionē ante diuulgationē euā gely obseruari poterāt a iudeis ad fidē ꝓuersis: nō spez in illis ponētibus: quasi alicuius virtutis essent: aut q̄si q̄ sine ipsis g̃a christi nō sufficeret ad salutē: sz ne oīno lex vetus videret reprobāda: si statiz q̄si idolatria fugeret: ꝛ iō mater sinagoga erat deducēda ad tumulū cū honoze. sed post diuulgationē euāgely nō soluz nō sunt salutifera: sed mortifera. Medio g̃ tpe Petrus ꝛ Paulus ꝛ alij apl's legalia obseruabāt: nō simulatozie sed vere. Petrus tū icaute se habuit i obseruatiōe legaliū: nimis ꝺescēdēs iudeis illis qui dicebāt legalia illa eē obseruāda: ita vt aliqui eius exēplo inducerent ad ea obseruanda q̄si necessaria. Et iō reprehēsibilis erat: et aliquā leuē culpā icurrit. Et Paulus vere ꝛ nō dispēsatiue ipsū reprehēdit. Diuulgatio aūt euā gely facta p apl's toti iudee ꝛ iudeis q̄ erant in dispersiōe sufficē ad cerimonias relīquēdas: qz gētiles illis nō erant subiecti. Alī āt diē iudicy oz i oēs gētes euāgeliū p̄dicari. ¶ Ad arg^m i opp^m dōz: q̄ sacr̃a ꝓpingoza no.le. fuerūt pfectioza ceteris paribꝰ: vt fiat ꝺparatio eoꝝ inter se q̄ in lege ꝛ añ legē istituta fuerūt solū ad significādū: ꝛ aliozū iter se que istituta fuerūt ad scificandū. Et iō si sub lege istitutū fuisset aliqō sacr̃m contra ꝺginale: fuisset perfetius ꝛ effi

catius q̄ circūcisio. sz nō fuit.

¶ Be sacr̃is no.le. Bi. II. a

Am ad sacramenta noue legis accedamus q̄ sunt baptismus: cōfirma-

tio: panis benedictio: idest eucharistia: penitē-
tia: vnctio extrema: ordo: cōiugiū. Quoꝝ alia
remediū contra peccatū prebent ꝛ gratiam ad
iutricem conferunt: vt baptismus: alia in reme
dium tm̄ sunt: vt coniugium. alia gratia ꝛ vir-
tute nos fulciunt: vt eucharistia ꝛ ordo.

¶Quare moꝝ post hominis casum non fue
rint instituta. b

Si vero queritur quare non fuerint hec
s sacramēta instituta: moꝝ post hominis
lapsum: cū in his sit iustitia ꝛ salus: Di
cimus ꝙ ante aduentum xpi qui gratiam attu-
lit gratie sacramāta fuisse danda: que ex ipsius
moꝛte ꝛ passione virtutem soꝛtita sunt. Chri-
stus autē venire noluit anteq̄ homo de lege na
turali ꝛ scripta conuinceretur: quod neutra iu-
uare posset.

¶Quod sacramentuꝫ coniugiū fuit ante pec
catum. c

Sit tamē coniugium ante peccatum in
f stitutū nō vtiq̄ per remediū: ꝫ ad sacra
mentum ꝛ ad officiuꝫ. post peccatū ve-
rō fuit ad remediū cōtra carnalis cōcupiscētie
coꝛꝛuptelam: de quo suo loco tractabimus.

¶De baptismo d

Nunc vero de baptismi sacramento vi-
n deamus qđ inter noue gratie sacramen
ta primū est. Baptismum xpi Joānes
suo baptismo prenūciauit: qui prim⁹ baptizas-
se legit: ꝫ in aqua: nō in spū: sicut ipse ait. Ego
baptizo vos in aqua. i. in penitētiā. Sola. n. coꝛ
poꝛa abluebat: a peccatis vero non mūdabat.
Baptismus Joānis erat in penitentiā: nō in re
missionem: baptismus vero christi in remissio
nem. Quia Joannes baptizās homines ad pe
nitentiam vocabat: ꝛ quos baptizabat penite
re docebat: ꝑm illud. veniebant ad Joānem cō
fitentes peccata sua. Sed in baptismo Joānis
non dabatur peccatoꝝuꝫ remissio: que data est
in christi baptismo.

¶Quid vtilitatis habe
bat baptism⁹ Joannis. e

Q quid ergo vtilis erat baptismus Jo-
a annis: Qui homines vsu baptizandi p̄
parabat ad baptismum christi. Sed q̄ri
tur quare dictus est baptismus Joannis sicut
veritas dicit. baptism⁹ Joānis vnde est: Quia
ibi Joānis operatio tm̄ visibilis erat exterius
lauātis: nō inuisibilis gratia dei virtutis operā-
tis interius. Sed tamen ꝛ illa Joannis opera
tio a deo erat ꝛ baptismus ille a deo erat nō ab
homine: sed hominis dictus est: quia nihil ge
rebatur quod non ageret homo. Si vero que-

ritur an sacramentum fuerit: Satis potest
concedi ex eo sensu: quo legalia signa dicuntur
sacramenta. Significabat enim baptismus Jo
annis esse rem sacramenti: scilicet baptismum
christi qui nō tm̄ est penitentie: sed ꝛ remissio-
nis peccatoꝝum.

¶De forma baptismi Joānis: ꝛ de baptiza
tis ab eo. f

Je considerandum est si baptizati a Jo
b anne iterū baptizati sunt baptismo chri
sti: ꝛ qua forma verboꝝum vsus sit Jo
annes. Illi qui baptizati sunt a Joanne nescie-
tes spiritum sanctū esse ac spem ponentes in il
lius baptismo postea baptizati sunt baptismo
christi. Baptismus autem Joannis in nomi-
ne venturi tradebatur. Unde Hieronymus su
per Jobelem. Qui dicit se i christum credere:
ꝛ non credit in spiritum sanctum: nondum ha
bet claros oculos. Unde baptizati a Joāne in
nomine venturi: ideſt domini Jesu: quia dixe-
runt: Sed neque si spiritussanctus est audiui-
mus: iterum baptizabautur: immo verum ba
ptisma accipiebant. Illi vero qui spem nō po-
suerunt in baptismo Joannis: ꝛ patrem ꝛ filiu
m ꝛ spiritumsanctum credebant: non bapti
zati fuerūt: sed impositione manuū ab apostō
lis super eos facta spiritūsactum receperunt.
Alij vero qui non ita credebant: baptizati sunt
baptismo christi: vt predictum est. Unde Hie
ronymus. Qui spiritumsanctum nesciebāt cū
baptismum a Joanne ceperunt: iterum bapti
zati sunt baptismo christi: vt predictum est: ne
quis ex iudeis vel gentibus putaret aquam si-
ne spiritu sancto ad salutez posse sufficere. De
hoc etiam ambroſius in libro de spiritusancto
ait. Quidam negauerunt se scire spiritum san-
ctum: cuꝫ baptizatos se dicerent baptismo Jo
annis qui aduenientis Jesu non in suo baptiza
uit nomine. Isti ergo quia nec in christi nomi-
ne: nec cum fide spiritussancti baptizati fuerāt:
non potuerunt accipere baptismi sacramentū.
Baptizati sunt ergo in nomine christi: nec ite
ratum est in his baptisma sed nouatum.

Circa secūdā distinctionez q̄runt tria.
primo de instōne sacroꝝ no.le.
2° de baptismo Joānis. 3° de gra sacrali.

Queritur ergo p̄mo de instōne sa-
cramētoꝝ no.le. an sint
a xpo instituta. Et videt ꝙ nō: qz ministri
legis gre sunt dignioꝛes q̄ sacerdotes sius
ministri legis nāe: qz illi sine ꝛsecratiōe iure priogenituꝛe
B bēbant: hi āt p verū sacrm fiūt: ꝫ illi ad libitū istituebāt
sacra. g̃ multo magis sacerdotes no.le. ¶Cōtra: qa sacra
no.le. sunt dignioꝛa sacris ve.le. qz illa erāt inania ꝛ mistra

mortis: ſz ipſa fuerũt a deo indicãte inſtituta ⁊ ſcripta ꝑ°: lz poſtea ſcripta a Moyſe ſicut ⁊ tota lex miniſtrata p angelos. g̃ multo magis ſacra gratie. ¶ ℟°. circa hãc q̃onem tria ſunt videnda. ꝑ° qñ ſacra no. le. fuerunt inſtituta. ⁊° a quo fuerũt inſtituta. ȝ° qs poſſit ea inſtituere.

p° ꝙ Circa primum ſunt tres ꝙnes. ¶ Prima de inſtõne ipſorum q̃tũ ad vinculũ ⁊ ligamẽ vel obligationes que cepit in paſſiõe: nõ ante nec tardius: puta q̃ baptſmus ⁊ pnia que ſũt ſacra neceſſitatis fuerũt i ꝓcepto chriſto mortuo: ita q̃ ante mortẽ chriſti non tenebat aliqs ad baptiſmũ ⁊ pniaz: ſed ſufficiebat ad ſalutẽ circũciſiõ ꝺ originale: ⁊ pnia ſm ritũ illius tpis ſine ꝓfeſſiõe: puta q̃ offerret hyrcũ vel capã ⁊ hꝺ: ſicut i lege erat ꝓceptũ: qz qñ vnũ remediũ ſufficit ad ſalutẽ qõ eſt in ꝓcepto: nõ ꝺz hõ cũ illo ad aliud obligari: maxime obligatiõe no. le. q̃ nõ eſt in on°. Si. n. hõ hz originale ⁊ mortale actuale: nõ teneꝯ ipſe baptizari ꝺ originale: ⁊ cũ hoc cõfiteri de actuali mortali: ſz p vtroq̃ ſufficit baptizari. Uñ cuz ante mortẽ xp̃i hñs actuale mortale eſſet obligat° ad pniam illius tpis: ſi erat iudeus ſm legẽ ſcriptã: ſi alius ſm legẽ nature: ⁊ ſi erat in originali tenebaꝯ circũcidi. vel alio mõ ſi alius: qz vſq̃ ad paſſionẽ oia ſacra durabãt: ⁊ obligabãt ⁊ valebãt ſicut pri°: ga añ mortẽ xp̃i nec circũciſio xp̃i ſoluit obligationẽ circũciſionis nec aliã obligationẽ p tũc: iõ ad ſacra no. le. p tũc nullus tenebaꝯ: nec erat i ꝓcepto ſz in ꝓſilio. Qõ aũt dictũ fuit niſi quis renatus fuerit ⁊c. ⁊ niſi pniam egeritis oẽs ſimul bibitis: itelligẽdũ ẽ pro tpe paſſiõis. Poſt paſſionẽ ãt ſtatiz q̃ innotuit: vel culpa nõ ſciendi fuit coz obligatio cepit: qz tũc obligatio legaliũ ⁊ etiã vtus ceſſauit: ⁊ ſola remedia legis gr̃e: q̃ ſola ſufficiebãt: ligare ceperũt: nõ ſolũ gẽtiles ſz ẽt iudeos. Naz circũciſus añ mortẽ xp̃i: nihilomin° poſtea debuit baptizari: vt Paulus ſi voluit ſaluari. Et ſil'r q̃uis õ pctis ſuis pri° fatiſſeciſſet ſufficiẽter ſz legẽ ſuã: tñ ſi mortalia erãt ꝓfiteri tenebaꝯ poſt paſſionẽ: qz ſic eſt neceſſaria ꝓfeſſio ꝺ actuale mortale. ſicut baptiſmus ꝓtra originale: ſed q̃uis eẽt deletũ originale p circũciſionẽ: nihilominus erat aliqs baptizandus: g̃ pari rõne de cõfeſſione reſpectu actualiũ: niſi de illis quib° xp̃s ꝓpio ore: ⁊ per ſe peccata remiſit: ſicut paralitico: ⁊ Magdalene: ⁊ Zacheo: qz eniz ſũmus ſacerdos eos abſoluerat: ſufficiebat. Et ſic tanetur quis bis ſatiſſacere pro eodẽ pctõ in tali caſu: qõ tñ eſt dubiuz. Et veri° videꝯ ꝺziuz: qz deꝰ nõ iudicabit bis in idip̃z: nec cõſurget duplex tribulatio. Nec eſt ſil'e de baptiſmo: qui ꝓpter characterz ẽt ſcificatis in vtero exhibeꝯ vt induant dñm Jeſuz xp̃m: ⁊ mẽbris ceteris cõformentur: ſicut Achior ⁊ alij proſeliti uolentes annumerari ppl'o iudeoz circuncidebant: q̃uis eſſet eis originale dimiſſum p remediuz aliud. Sz de pctis pro quib° ſuo ritu ſatiſſecerãt: non oportebat amplius obl'ones facere iuxta legẽ. Et pari rõe videtur q̃ ille qui ante paſſionẽ chriſti ſufficienter ſatiſſferat de peccato actuali ſm ritũ ſacri tũc ꝓcurrẽtis nõ tenebatur poſt paſſionez xp̃i ꝓfiteri. ¶ Scda ꝙ eſt de inſtõne q̃tũ ad documentũ ⁊ exercitiũ qõ nõ debuit eſſe ante tps gr̃e: cũ ſint ſacra gr̃e: ⁊ plena pro tpe plenitudinis refuata. Tẽpus aũt gr̃e quo ad incoationẽ fuit in ĩcarnatiõe: p preſentiam gr̃e in mũdo: maxime in natiuitate. Sz anteq̃ deceret eũ docere: nõ decebat eũ ſacra iſtituere: q̃ ad doctrinam ptinẽt. Uñ tps gr̃e quo ad diffuſionẽ: cepit in eius p̃dicatiõe: ⁊ tũc debuit ea inſtituere qõ ⁊ fecit. Baptiſm°. n. lz quo ad mãz fuerit inſtitut° qñ tactu ſue mũdiſſime carnis vim ꝓtulit ags: non tñ pfecte nec quo ad formaz quo uſq̃ apl'os miſit ad baptizanduz. Oia quidẽ ſacra quo ad ſubalia p̃dicãdo apl'os docuit: qui baptiſmo vſi ſũt diu ante paſſionẽ: ⁊ forte vnctione ⁊ euchariſtia in cena: ⁊ ordinati ſunt. Ceteris aũt vſi ſunt poſt aſcenſionẽ ⁊ ſpũs ſci miſſi onem. ¶ Tertia ꝙ. eſt quo ad effectũ: quia ex eodẽ tpe ex quo cõplete ea inſtituit. ex illo perfectũ effectũ habuerũt. Nec eſt veriſil'e ipſuz pro illo tpe iſtituiſſe ſacra: pro quo eſſent inania. Uñ ſil'legalia cũ euãgelicis cucurrerũt a tẽpore publice p̃dicationis xp̃i vſq̃ ad paſſionẽ: ⁊ vtraq̃ ad ſalutẽ valebãt. ſ. legalia q̃tũ nunq̃ ante: ⁊ euãgelica tãtuz quãtũ poſt: pp qõ baptizatus ab apl'is tũc nõ erat rebaptizãdus poſt xp̃i mortẽ: qz idẽ baptiſma ſuſcipiebat quo ad eſſentialia puta mãm ⁊ formã: ⁊ p ꝓñs effectũ. ſ. characteris: ⁊ p ꝓñs gr̃e cũ ſit diſpõ neceſſitans: lz nõ aperuiſſet celum ante mortẽ xp̃i. Sz tũc ſacra euãgelica erãt voluntatis ⁊ nõ neceſſitatis: puta baptiſmus ⁊ pnia. ⁊ cadebãt ſub cõſilio ⁊ nõ ſub p̃cepto: qz adhuc legalia erãt ſub p̃cepto ſicut pr̃ius: ⁊ erãt neceſſitatis: vt dictũ eſt in p̃ª ꝙne. ¶ Sz ꝺ hoc videt̃: qz ſacra euãgelica hñt effectũ ex paſſiõe xp̃i. g̃ nõ ante: qz effect° no p̃cedit ſuã cauſaz. ¶ Dicẽdũ q̃ ex paſſione xp̃i. i. ex merito xp̃i: qõ incoatũ eſt in ꝓceptiõe: lz cõſummatũ in paſſiõe q̃d aũt xp̃s meruit in paſſiõe: iaz meruerat ĩ pr̃io inſtanti ſue ꝓceptiõis. Uñ ex tũc qñ ẽt elegerat pro obediẽtia dei pati: incepat meritũ paſſiõis: ⁊ per ꝓñs effectus. Uel poſſet dici q̃ ad merituz xp̃i nihil addidit paſſio: ſed ad ſatiſſactionẽ: ita q̃ q̃tũ ad remiſſionẽ culpe ⁊ infuſionẽ gr̃e: ſacra tãtũ effectũ habuerũt: ex quo erãt a xp̃o inſtituta ante paſſionẽ quãtũ poſt: ſed quo ad remiſſionẽ pene totalis: plus poſt: q̃z ante: qz tps gr̃e tũc ꝓſummatũ eſt. Dico aũt cauſal'r nõ formal'r: qz formal'r in die pentecoſtes: ⁊ quotidie tps gr̃e cõſumaꝯ: ĩmo nec nũc: ſz in reſurrectiõe erit hoc mõ cõſumatũ: ſz cauſal'r: qz factuz fuit pro merito ⁊ cã gr̃e q̃d faciendũ erat in xp̃i morte. Uel dõm ⁊ veri° q̃ paſſio xp̃i addidit ad meritũ ⁊ ad ſatiſſactionez. Sed ſicut baptiſm° recedẽte fictiõe hz effectũ quez pr̃ius habuiſſet: ſic baptiſmus ſequuta morte xp̃i incepit hr̃e illũ ampliorẽ effectũ quẽ hũiſſet ſi paſſio p̃ceſſiſſet.

Secundus articulus ẽ a q̃ fuerũt inſtituta. ¶ Ubi ꝑª ꝙ eſt p̃ma ꝙ q̃ oia a xp̃o ĩmediate: lz non ꝓmulgata: niſi q̃ erãt neĉitatis. vt ſacrz ĩtrãtiũ. ſ. baptiſm° qñ dixit: Niſi qs renat° fuerit ex aqua ⁊ ſpũ ⁊c. ⁊ ſacr̃m redeuntiũ. ſ. pnia: qñ dixit: Niſi pniaz egeritis ⁊c. ⁊ pniaz agite: ⁊ ſacr̃m dignitatis: vt euchariſtia: qñ dixit: Niſi mãducaueritis. Uel ſacr̃m pnie inſtituit: qñ dixit lepr̃oſis. Jte oſtẽdite vos ſacerdotib°: vel apl'is: Soluite ⁊ ſinite abire: vel magis qñ dixit Petro: Tibi dabo claues ⁊c. aut apl'is qñ dixit: Quoz remiſeritis pctã: añ reſurrectionẽ. Matt. .18. Nõ qñ dixit poſt reſurrectionẽ: ſz ſacr̃m ĩtrãtiũ qñ miſit apl'os ad p̃dicandũ ſil'⁊ ad baptizãdũ: ⁊ tunc eſt ſacr̃m exeũtiũ qñ vngebãt oleo infirmos: ⁊ ſacr̃m pugnãtiũ: quãdo bñdicebat pueros eis man° ĩponens. vel qñ dixit: Qui me cõfeſſus fuerit ⁊c. ⁊ ſacr̃m progrediẽtiũ: qõ eſt viaticũ in cena: qñ cõſecrauit ſuũ corpus. ⁊ ſacr̃m ordinis ibidẽ dicens: Doc facite in meã cõmemoratiõnẽ: qõ ẽ ſacr̃m regẽtiũ. ſacr̃m aũt ꝺiugy qñ nuptias in miraculoz inicio conſecrauit mutans aquã in vinũ: oñdẽs p̃eminẽtiã matr̃ony: put eſt ſacr̃m gr̃e ⁊ put erat nãe vel legis ſcripte: ĩmo noz oiuz ad antiq̃: ſic vinũ meli° eſt aq̃. Sz ꝓfeſſionẽ ⁊ vnctionẽ ꝓmulgauit exꝑſſi°p Jacobũ: cetera p doctrinã apoſtoloz: vt pz in actib° apl'oz. ¶ Ex quo ſequitur ſcõa ꝙ: q̃ ꝙª oia per eccl'iam inſtituta vel a papa vel a cõcilys nõ ſũt ſacramẽta: ſed tñ ſacr̃alia: puta bñdictiones q̃cunq̃ abbatũ abbatiſſarũ: virginũ: veſtiũ: aque benedicte: vnctiones regũ: altariũ ꝓſecratiões: veſtiũ eccl'iarũ vaſoz: ⁊ oia hꝺ: in q̃bus ſicut eccl'ia potuit inſtituere ſic põt deſtituere ⁊ diſpẽſare ad libitũ ⁊ mutare. ſ. ille qui preeſt toti eccl'ie: vt papa põt cõmittere cõſecrationẽ altaris aut virginũ vel abbis ſimplici ſacerdoti ⁊ oia hꝺ: lz ſimplex eꝑus hoc nõ poſſit. Nõ tamẽ ſunt hec cõtẽnenda: lz nõ ſint ſacra: nec p modũ ſacramẽti habeãt effectũ ex opere operato: qz effectũ habent per modũ meriti ⁊ fidei ex opere operãte: ⁊ nõ ex ſo-

lo feruore ⁊ deuotione vtentiũ sed totius eccl'ie: Uñ sicut nõ est paruipẽdenda fides totius eccl'ie:meritũ eius ⁊ pre/ces eius:sic nec ista. Et quãto plus valet meritũ ⁊ fides et oro totius eccl'ie q̃ vnius pſone:tãto pcellunt iste gnãles cerimonie toti⁹ eccl'ie:que uõ sine inspiratione dei sunt in uẽte: singulari⁹ deuotioni⁹ singulo⁹. ¶ Ex quo sequi/
3ª ♁ tur 3ª ♁.q nõ põt papa nec tota eccl'ia sacra mutare. nec in eis dispẽsare:q⁹ seruus nõ põt tollere legẽ dñi sui.nisi q̃tũ deus reuelat vel dispensat:sicut in primitiua eccl'ia:q⁹ da/reť baptism⁹ in noie dñi iesu. Unde papa nõ põt dispẽsare q⁹ puer saluet sine baptismo:nec pari rõne:q⁹ a petõ mor/tali post baptismũ curet sine cõfessione:aut q⁹ conficiat si ne ordine:vel in matrionio per verba de pñti:ẽt ante ꝯsu/mationẽ:q⁹ ẽ verũ sacr̃z. Utrũ aũt possit dispẽsare ĩ gradu lege diuĩa ꝓhito vt faciat pſonas habiles;sic̃ fac̃ ĩhabiles vl' facere põt: videret q⁹ sic:q⁹ illud nõ est sacr̃z sz qõdã iu diciale sacr̃ale:⁊ sic bodie nõ ligat:nisi in q̃tũ ẽ p eccl'iaz ap probatũ:nec morale:cũ lege nãe sole due pſõe excipiañ.

2ª ♁ **Tertius** articulus est quis potuit ea instituere. Ubi sunt tres ♁nes. ¶ ⁊ria est de sacr̃is legis nãe. Ubi est sciendũ: q⁹ inter illa sola illa que erãt ♁ originale ♁ferebãt gr̃am ex ope opato:ꝓpter paruulos: qui nõ poterãt se ad ea disponere ex ope operãte. Nec fides alie/na ita sufficienter eos disponebat sicut fides ꝓpria adul/tos:cũ etiaz in lege noua sine exterioꝛi re:fides ꝓpria iusti/ficet adultũ:nõ aũt fides eccl'ie paruulũ:ꝓpter qõ oportu/it illa esse a deo istituta p auctez: cũ hõ nõ possit hoc dare sacr̃o q⁹ iustificet ex ope opato. Sed ea q̃ ante circuncisio/nem erãt in pueris: vel etiaz tpe ipsius in puellis hebꝛeis erant a deo instituta p inspirationẽ ideterminate:sz ab ho/mine determinabañ. Circũcisio aũt fuit a deo determia/ta. ⁊ Reliqua vo:nõ ex ope opato gr̃az cõferebãt:q⁹ nõ erãt necessaria eo q⁹ nõ cõpeterẽt nisi adultis:q ex ope operan/te poterãt iustificari. ⁊ Propter qõ nõ videret fuisse neces/se illa a deo instituí vt dicit obiectio. Et sic dz intelligi qõ dicit Tho.illa.s.ab hoie ⁊ nõ ex ope operato hr̃e efficaciã: quo ad alia:ꝑter illa que erãt ♁ originale. Sz ex alia parte cũ mr̃imoniũ ꝓput erat ẽt sacr̃m illius tpis videret esse a deo institutũ:ꝓpter qõ solo deo dispẽsante licebat eis hr̃e plures vxores:multo magis ẽt videť q⁹ pnia ♁ mortale fu/erit etiã a deo instituta:ita q⁹ nullus hõ potuisset dispensa/re gn tenereť hõ interius ♁teri ⁊ exterius satisfacere deo. Sz p gd satisfaceret:vtrũ p decimas:vel sacrificia: vel ie/iunia:vel elemosinas vel h⁹ in volũtate erat:sicut ẽt sacer dotes nostri tpis determinatã pniaz nõ iniũgũt aliq̃: sz qcqd hõ boni facit vl' mali ptulerit:q̃ satisfactio nihilomi n⁹ est ps sacr̃i ¶ Posset aũt dici ad hoc q⁹ hõ nõ potuit di spẽsare in pluralitate vxoꝛũ vel repudiatione:vel in habẽ do filiã vel h⁹:que sunt ♁ mr̃imonium:nõ q⁹ esset sacr̃m a deo istitutũ: q⁹ illa erãt ꝑcepta legis nãe respicientia mr̃i/moniũ vt est in officiũ nãe:nõ vt est sacr̃m. Sz ẽ alia rõ q̃/re mr̃imoniũ nõ potuit institui vt ẽ sacr̃z: nisi dei inspirati one ⁊ nõ ꝓpter effectũ:vt arguit':sed pp significatũ: qõ est ꝯiunctio xpi ⁊ ecclie q̃ nõ potuit sciri nisi p reuelationem. Sil'r pnia ⁊ alia sacra adulto⁹:q⁹ nõ erãt sacr̃a:nisi quia si gna rei sacre supnãl'r cognite in tãtũ dei inspiratiõe istitu/ta sunt:nõ pp effectũ. Sz pnia ⁊ satisfactio ꝓput sunt virtu/tes sunt de iure nãli:quo est ꝑceptũ de peccato dolere: ⁊ deo etiã exteri⁹ satisfacere rõne maleficy:p aliqd: sicut de aliquo exterioꝛi gr̃as agere rõne' bñficy: ⁊ facere aliquaz recognitionẽ dñy. Et sic hõ nõ poterat dispẽsare: nõ pp ef/fectũ:sed pp ꝑceptũ nãe ⁊ ꝓpter institutionẽ dei rõne si
2ª ♁ gnificati. ¶ Scõa ♁ est de sacr̃is ve.le.q⁹ necesse fuit ea a deo istituí:nõ q⁹ cõferret gr̃az ex ope opato:nisi forte erat aliqõ pro originali puelle:puta oblatio q̃ fiebat in die puri facatiõnis:que q̃uis nõ eẽt sacr̃m cõtra originale pro ma/sculo:cui sufficiebat circũcisio:forte tñ erat remediũ ♁tra originale pro puellis. Si aũt ante moriebañ:saluabañ ꝑ aliud remediũ:sicut etiã masculus ãte octauũ diẽ:⁊ tũc ta lia necesse erat a deo instituí:pp idẽ qõ circuncisio. Cetera vero que gratiã ♁ferebãt tñ ex ope operãte: oportuit etiã a deo vel eius auctẽ instituí:⁊ pp obligationes:q⁹ forte nõ potuit ea purus hõ ꝑcipe: q⁹ de illis nõ potuisset hõ homi ni ꝑceptũ dare:in quo tenereť obedire:cuz ille cerimonie: seu sacr̃a nõ essent act⁹ vtutũ:nec p se referibiles ad actus vtutũ. Sed deo tenet hõ in oibus ⁊ p oĩa obedire:nõ solũ in indifferẽtibus:sz in bis que de se videnť mala: sicut oc cisio innocẽtiũ:vel fornicatio. Nisi g̃ fuissent a deo vel ei⁹ auctẽ introducta:sine eis potuisset bẽri gr̃a:cuz ad ea hũa nũ ꝑceptũ nõ ligaret. Ul' ideo necesse fuit ea a deo instituí nõ pp efficaciã:quã eq̃liter habuissent: si hõ potuisset ea ꝑ cipe:sz pp humanã ignoꝛãtiã:⁊ sic pp eruditionez: q⁹ nesci uisset hõ p se tales modos colẽdi deũ iuenire. Uel si dica cať q⁹ sil'ia iuenit hõ in cultu idolo⁹. Dõz q⁹ verũ est q̃tũ ad aliqua:nõ tñ q̃tũ ad oĩa: ĩmo in adultis saltez in sacr̃is nesciuisset talia ad significãdũ mysteria gratie ⁊ glozie oꝛ dinasse. ¶ Tertia ♁ est de sacr̃is no.le. vbi suppoſito q⁹ in
5ª ♁ eis sit virtus.⁊ ex instõne auctas instituẽdi nõ potuit esse penes hoiez:sed solus de⁹ h⁹ sacr̃a gr̃e que iustificãt potu it instituere:q⁹ nõ sunt sacr̃a sicut medicine coꝛporales: q̃ ex nã rerũ ꝓtẽtarũ ⁊ nõ virtute medici adhibentis vel di ctantis operañ. ĩmo sacr̃a ex sola virtute istituẽtis operã tur qcqd operãtur: iõ ⁊c. Tñ auctẽ delegata potuit hõ ea instituere:⁊ a deo potuit hoi ipsa institutio cõmitti: sz hoc bene ꝓbet rõ quoꝛũdã dicẽtiũ sic. Nõ põt esse minister di spẽsationis:g̃ institutionis:q⁹ dispẽsatio nõ dat sacr̃o vtutẽ: sic̃ institutio. ⁊ Põt igit̃ hõ adhibere ignẽ q calefaciet: sz nõ põt dare nõ calido caloꝛẽ:p quez calefaciat: sicut angelus mouet ad locũ:nõ ad formã. Sed q⁹ xp̃o hoi nihil est col latuz qõ nõ potuerit puro hoi cõferri:ideo institutio sacra mento⁹ xp̃o hoi collata:potuit puro hoi cõferri. ⁊ Põt eni homini cõferri illa vtus:que etiã rei ianitate ♁fertur. Uñ xp̃s homo sine sacr̃o ♁ferre potuit rem sacr̃i. vnde sicut an gelus bz a nã vt volitione sua possit mouere celũ: sic forte hoi ꝑmo fuit collatũ q⁹ nutui suo: aĩalia obedirẽt: nõ solũ q⁹ hoie volentes adduceret ea vel angelus sicut ad Adã ⁊ Noe:sed q⁹ etiã eius iussio vel vocatio haberẽt quãdam vim cõpellẽdi ad se venire. Sic etiã forte aie xp̃i data est oĩs ptãs:etiã celũ mouendi per gratiã:quod bz angelus p naturã. Et sil'r quod sacr̃is deus dedit:puta causare chara cterẽ vel oꝛnatũ forte hoc dedit aie xp̃i: vt sicut sola volũ tate moueret coꝛpus xp̃i distans:sicut vnũ coꝛp⁹ suo tactu coꝛpus ꝓtiguũ mouet:sic sola volũtate characterez vel oꝛ natum in aĩa distãte faceret sicut mediãte tactu sacr̃i. Et q⁹ nihil impossibile est dare alteri qõ ipe bz siue habeat a se siue ab alio:ideo xp̃s habẽs banc ptãtem sacr̃a potuit instituere:⁊ instituẽdo hoc eis tribuere. Et sicut est cõmis sum humanitati xp̃i:sic potuit aly hoi ♁ferri. Et sicut xp̃s potuit sacr̃a mutare ⁊ in eis dispensare:q⁹ totũ fuit sibi cõ missuz:sic totũ potuit:vel vnũ sine alio cõmitti alteri hoi. Et tũc homo qui institutisset nõ potuisset mutare nec dispẽ sare:sicut nec modo:puta q⁹ puer saluareť sine baptismo. Et sic etiã videť q⁹ xp̃s ꝑz q⁹ hõ potuerit miracula facere: saltẽ aliqua. Si eniz que vni nãe ♁ueniũt possunt aly sup/naturaliꝛ ♁ferri:sicut dictũ est supra.ergo cũ sanare oculũ: vel mẽbꝛum aliud:aut a febꝛe curare cõpetat gbusdã p na turã:hoc alys põt tribui. Unde cũ dicit xp̃us. Data est mi hi omnis potestes in celo ⁊ in terra. videť q⁹ oĩs vtus acti ua creature sit sibi collata:ita vt volitione sua sola posset aĩa chr̃isti ĩmediate facere qcquid põt fieri virtute cuiuſ cunq⁹ creature. Et sic dic̃. Bꝛego.z.dyal'. Oꝛ sancti iterdũ miracula ex potestate faciunt:q⁹ dedit illis ptãtem ꝓfilios

dei fieri. Sed verius est q̄ nullus purus homo fecerit miracula ex ptāte prophetia: sic q̄ habuerit in se virtutē illi⁹ effectus: sed dicūtur facere ex ptāte: q̄ poterant orare ꝛ mox ad votū ds q̄si obediēs voci hois faciebat: sicut Josue fecit solē stare. Quia ergo aliqua nā disponit ad gr̄am: sed nulla causat gr̄am: ideo disponere ad gr̄am pōt supnāliter cōmitti: nō aūt causare gr̄am. Tū no videt sequi. xp̄s hz potestatē ip̄imēdi characterē vl' ornatū: g̃ pōt eā dare sacramentis: q̄ lz nullus det q̄ nō hz: nō tū ecōuerso vnūq̄q̄ pōt dare cuicūq̄ q̄ hz. Angelus enī hz vtutē mouēdi celū quā mihi dare nō pōt. Sz dōm: q̄ cui ꝓcedit q̄ maius ē. potest ꝓcedi q̄ minus est: nisi aliqd obsistat. Sicut aūt sanitas est qd melius q̄ medicina: cū sit finis eius: sic videt character vel ornat⁹: nobilioꝛ effectus q̄ vtus in sacramētis. Unde si xp̄o cōpetit causare characterē: pōt ei cōpetere causare etiā illā vtutē: ꝛ per ꝑs cōpetit: q̄ nō decuit sibi aliquid negari q̄ sibi potuit cōicari. Et sic nec illa vtus est per creationē cū xp̄s fm q̄ hō creare nō possit. ¶ Ex hoc patet solutio. Ad argū in oq̄positū. q̄ nō est sīle de illis ꝛ de istis: vt patet per ea que dicta sunt.

¶ Questio II.

Secundo queriť de baptismo Joannis. Et videt q̄ xp̄s nō debuerit illo baptizari: q̄ nobilioꝛ est baptismus xp̄i q̄ baptismus Joānis: sz ipse nō fuit baptizatus baptismo suo: g̃ multo minus alieno. ¶ Contra est auctoritas euangelij. ¶ R⁹. hic sunt quinque articuli.

Primus est de forma huius baptismi: q̄ erat q̄ baptizabat in noīe vēturi. Quia enīz erat expressioꝛ figura q̄ sacra antiqua: que: expressio maioꝛ est in forma q̄ in mā: nō tū debuit cōicare in mā cuz baptismo xp̄i: sicut oblatio Melchisedeh cū sacro altaris sed etiam cū boc in forma: vt aliquā formā verboꝝ haberet. Et illa fuit similis illi: quā apl̄s seruabāt baptizantes in noīe iesu. ¶ Sed ꝓtra hoc arguūt quidā: p̄mo probantes q̄ ex textu actuū. 19. vbi dicit Paulus ad illos qui erant baptizati baptismo Joānis. Joānes baptizauit baptismo pnīe ppl̄z .d. in eū qui venturus esset post ipsuz vt crederent: hoc est Iesuz: p quē cōiter ꝓbat q̄ hec fuerit forma: q̄ hec nō sit sufficiēs ꝓbatio. Videt enī intētio beati Pauli fuisse: q̄ illa essent vba Joānis docentis: nō forma baptizātis: q̄ ꝑz ex solo textu verboꝝ. Dic. n. p̄mo q̄ baptizabat baptismo pnīe: deinde q̄ dicebat vt crederēt in xp̄m venturū. Constat enīz q̄ de forma baptismi nō erat pnīa: sed solū de doctrina: g̃ sil'r de forma baptismi: nō erat q̄ crederēt in nomen vēturi: sed solū de doctrina. ¶ Scō sic Joānes baptizauit xp̄z: ꝛ ꝓstat q̄ non in forma venturi: g̃ ꝛc. ¶ Et iō 3⁹ dicūt q̄ Joānes nō baptizabat sub aliqua determinata forma vboꝝ: q̄ baptism⁹ Jo. fuit medi⁹ iter sacra ve. ꝛ no. leg. Cōueniebat. n. cū sacro no. le. ꝛ maxime cuz baptismo xp̄i in mā: vl' in expssa significātia: cū sacris vo ve. le. in insufficiētia: q̄ nō ꝓferebat gratiā vt dicet. Cum ergo efficacia sacri forme attribuat: sicut in reb⁹ nālibus tota vtus ꝛ actio est a forma: iō pōt dici ꝓbabil'r: q̄ nō vtebat Jo. aliq̄ forma vboꝝ. ¶ Sed ad p̄m argū istoꝝ dōm: q̄ sicut euāgeliste tractātes de sacro altaris ponūt quedā vba: q̄ pertinent ad narrationē histozie: ꝛ q̄dā q̄ ptinent ab subam forme: sicut hoc est corp⁹ meū: ꝛ hic est sanguis meus ꝛc. q̄ ptinent ad formā: sed hoc facite in meā cōmemorationē ꝛc. ptinet ad doctrinā: sic in actib⁹ q̄dam recitat Paulus: pertinētia ad doctrinā baptizātis: ꝛ q̄dā ad baptismi formaz. ¶ Ad zᵐ pōt dici: q̄ sicut xp̄s q̄n̄ vsus est sacris: vel in pso na sua: vel in alys. nō semp formā expsit: q̄ in se qdē non eguit: ꝛ sine forma effectū sacri alys tribuere potuit: nihilominus tū sacris suis certā formā ididit: quā cōiter seruari voluit: lz q̄nq̄ dispēsauerit: sicut forma baptismi mutata fuit de noīe trinitatis in nomē iesu: ita ꝛ in baptismo Joannis certa illa forma fuit: que tū in baptismo xp̄i seruata nō fuit: q̄ nō eadez in ipso ꝛ in alys rō: sed ꝺzia fuit. ¶ Ad 3ᵐ dōm: q̄ lz cū antigs sacris ꝙuenerit in nō habēdo efficaciaz. q̄ ꝓncipal'r est a forma: ꝙueniebat tū cū nouis in expsione significātia: q̄ etiā est a forma. Uñ ꝛ si nō eguit forma ꝓpter inefficaciā: indiguit tū forma pp significantiā. Naz quo ad māz ita expssa figura fuit in mari rubro ꝛ ī diluuio ꝛ plus. Qr̄ q̄ baptismus Joannis fuerit figura scripta canonis nō exprimit: sicut facit apl̄s de alys. d. Oēs in Moyse baptizati ꝛc. Et p⁹ -pe. 3⁹. de Noe ꝛ Diluuio: Similis forme saluos facit baptisma.

Secundus articulus est: q̄ fuit sacrm vt figura: sacramētale vt ꝓparatoziū: ꝙsiliū nō ꝓceptū. Fuit g̃ sacrz: eo mō quo fuit sacre rei signū: ad sacrā duz adhibituz ex opere operāte: nō ex ope opato: sicut sacra ve. le.: nō sic tū q̄ esset de necessitate salutis: sed erat in ꝙsilio. Et cōmēdant publicani ꝛ meretrices baptizati ab eo: quia p illud ad pnīaz sunt ꝙuersi cooperāte eius doctrina. Nihilomin⁹ tū videt tūc fuisse sub p̄cepto: q̄ rep̄hendūtur pharisei: qui voluerūt baptizari ab eo: nisi dicat q̄ sicut sacra aliqua no. le. nō sunt necessitatis: tū eoz ꝓcept⁹ ē mortalis: sicut forte ꝙfirmatio ꝛ extrema vnctio: sic pharisei mortal'r peccauerūt: nō q̄ illo baptismo baptizati nō fuerūt: sed q̄ illū baptismū q̄ a deo erat inspiratus ꝓtēpse serunt ꝛ despexerunt: dicentes: Quid ergo baptizas si tu non es chr̄istus.

Tertius articulus est de eius effectu. Ubi sciendu z q̄ nō cōferebat gratiā ex ope opato: sed ex opere operāte: nisi q̄ dz distingui ex ope opato: q̄ cū nihil creatū cōferat gr̄az: nisi dispositiue: fm q̄ op⁹ opatū tripliciter disponit: dicit aliud ex ope opato tripl'r ꝙferre gr̄az. Uno mō causando effectiue dispōnez ad eā: q̄ dicit character vel ornatus. Et sic sola sacra no. le. causant gratiam ꝛ forte circūcisio. Scōo mō sicut cā sine qua nō: sufficiens tū p ie: sine ope operante ex parte gr̄am suscipientis: ꝛ sic omne sacrm q̄ fuit ꝓncipal'r institutuz ꝺ originale in pueris: nisi circūcisio ꝙferebat gratiā: ex ope operato: nō q̄ aliquid efficeret in puero: sed q̄ ex hoc ipso quod exhibebat puero: vel ꝓ puero: sine aliquo alio: deus ifundebat gr̄az puero. Et sic sacra antiqua p adultis instituta gratiā non cōferebāt ex ope opato: sed tū ex ope operāte p se regsito q̄ q̄uis sine peccato mortali essent: nisi cū boc motū libi arbitry in deū actu haberēt illa sacra suscipiēdo nihil gr̄e recipiebāt. Tertio mō ex ope opato ñ excludēdo op⁹ operans. Et sic dicit ex ope opato ꝙferre gratiā id q̄ de se est bonū moral'r. sine ꝺ q̄ accipiat bonitatē ex operāte: sic dicere dare elemosinā: ꝛ q̄cūq̄ quod est de genere bonoꝝ cōferre gr̄am ex ope operato: inq̄tū ipsuz opus de se ē natū disponere ad gr̄az. Et sicut diceret illud: q̄ est de genere malorū auferre gratiā ex ope opato: q̄ de nā sua est ꝺzium gr̄e. Illa aūt que sunt indifferētia dicūtur nec auferre nec cōferre gr̄am ex ope opato: sz solū ex ope operāte: ex q̄ habēt q̄ sint bona vel mala: cuz possint bene ꝛ male fieri: vt leuare festucā: nec aufert nec cōfert gr̄am ex ope operato: sed ex ope operāte: si eleuet ad edificandū eccl'iam: cōfert gr̄am: si ad cōburēdū eccl'iam aufert gr̄az. Qr̄ ergo oē opus vtutis isto mō pōt dici ꝙferre gr̄am ex ope opato: iō sacra ve. le. que q̄ erāt a deo ꝓcepta ad dei cultū iā erant actus virtutis obediētie ꝛ latrie: ideo ex ope operato ꝓput erant a deo ꝓcepta: ꝛ si nō ex sua nā ꝙsiderata absolute poterāt dici ꝙferre gr̄am ex ope opato: nō excludēdo tū op⁹ operās: q̄ ex iussu diuino habebāt bonitatē mālez quam genus nāe negauit. Sz ex ope operāte habebāt bonitatē formalē. Et sic mal'r ex ope opato: sed formal'r ex ope ope

rante iustificabant. Et isto mō baptismus Jo. quia ex dei mandato ⁊ inspiratione istitutus erat: ex hoc erat bonꝰ et sanctus: ⁊ de se meritorius aptitudine: cuius actꝰ ⁊ forma erat ex ope operāte. Uñ nō erat pro paruulis. ¶ Sz ⁊tra hoc arguūt qdaz. ℞ro q auctas illa. Joānes baptizauit aq̄ ⁊c. nō ꝓbat q baptismꝰ xpi ꝛferat gr̄am ⁊ nō baptismꝰ Jo. nec illa silr: ego baptizo in aqua ⁊c. qz qñ dicit Uos autez baptizabimini ⁊c. itelligit de missione spūs scī in die pentecostes sup aplos: qui tūc baptiçati nō sunt. Jtē Joā. subiūgit. Ipse baptiçabit vos in spū ⁊ igne. i. in spū scō i spe ignis. Unde ille auctes loquūtur de baptismo metaphorice ñ ꝓprie de baptismo xpi: qō ꝓbāt: qz ex illis auctibꝰ habet q in baptismo Jo. nō dabat spūs scūs: p quē fit remissio pctōz ⁊ gr̄e infusio: iō nō videt q ꝛferret gr̄az. ¶ Secūdo rōne sic: qz sacr̄a nō efficiūt nisi ad qō instituta sūt: sz baptismꝰ Jo. nō fuit istitutꝰ nisi ad p̄figurādū baptismuz xpi ⁊ ad p̄parādū hoies ad baptismuz xpi ⁊ ad disponēdū māz p baptismo xpi: g̃ solū hoc ⁊ nō gr̄az ꝛferebat. ¶ Sz p̄mꝰ nō valet de methaphorico: qz statiz sequit. Uos aūt baptizabimini spū scō nō post multos hos dies: qz in diebus pētecostes: nō soluz fuit baptismꝰ flaminis sup. cxx. ⁊ sup alios particulares: sz ēt baptismꝰ fluminis: qz tria milia: ⁊ multo plura tūc baptizati sūt aqua. Uñ nō solū de baptismo metbaco sz magis de ꝓprie dicto: ⁊ de vtroq; intelligi pōt: magis q̄ de altero tñ: spāl̄r metbaco. Sil̄r ꝑma auctoritas qz segtur: baptizabit vos spū scō ⁊ igne: pōt itelligi de vtroq; baptismo: qz ante xpi passionē apli baptiçabāt i aq̄ baptismo xpi: in quo dabat gr̄a spūs scī: ⁊ postea in die pētecostes in igne eū suscepерūt. Sic g̃ ille due auctes: aut itelligūtur de vtroq; baptismo: aut si de altero: magis de illo q est in aqua: cū sit ꝓprie dictꝰ: q̄ de illo q dicit solū trāslatiue: sicut ridere p se sūptū: magis dz stare p actu oris q̄ ꝓ floritiōe prati. Et rō sua potiꝰ ē ad oppositū: qz si sacr̄z efficit id ad qō istitutū est: alias est frustra: cū nec ꝑparari ad xpm: nec penitere possit hō nisi p gr̄am: baptismꝰ pnie ⁊ ꝑparatoriꝰ xpi gr̄az cōtinebat. Sed hoc verū ē eo mō quo dictū est. s. meritorie: nō effectiue: itē ex ope operāte nō ex ope opato. ¶ Ad auctes posset dici q in baptismo Jo. dabat spūs scūs ex ope opato: sz nō solo sic in baptismo xpi. Sz qz loquēdū est vt plures: iō ꝓprie loquēdo nihil cōfert gratiā ex ope opato: nisi illud qō nō coexigit p se op⁹ operans. Et sic solūmō sacr̄a no. le. oīa etiā sacr̄a antiq̄ ꝺ originale ꝛferebāt gratiā ex ope opato: Baptismꝰ aūt Joā. p se requirebat opus operās: ideo non cōferebat gratiā ex ope opato sicut nec sacr̄a vetera adultorum.

Quartus articulus ē de subo bꝰ baptismi: qz ñ paruuli sed magni viri ⁊ mulieres: q̄bus eq̄l̄r pnīa cōuenit hoc baptismo baptizari debuerūt. Uñ mereтrices cum publicanis legunt baptiçati. Xp̄s etiam hoc baptismo debuit baptiçari ꝓp multas causas: que tangun tur in glo. Mat. p°. s. ꝓpter humilitatē iplēdā: vt ipsemet dicit Mat. 3. vt baptismū Jo. approbaret: ⁊ vt aquas ꝺsecraret sue carnis tactu: ⁊ sic baptismū suū istitueret. Quartaz causaz tangit Augu. in lib. de nā boni: vt. s. ostenderet non interesse quis a quo baptizaret. Quintā causaz tāgit ī lib. qōnū no. ⁊ ve. testamenti. s. ad exmeplū baptismi ꝓponendū bis q erāt futuri filij dei p fidē. Sextā tāgit Criso. s. vt in baptismo miracula ostēdēs euacuaret illoꝝ errorez: q Joānē maiorē xp̄o credebāt. ¶ Ad argum in ꝓriū dicendū q verū est q xp̄s nō fuit baptizatꝰ baptismo suo: et ad hoc assignātur ab aligbus aliq rōnes. ℞ro qz si fuisz baptiçatꝰ baptismo suo: aut ꝓpter characterē: aut ꝓpter augmētū gr̄e ꝫ fuisset: sz nihil isto ꝛ cōpetebat xp̄o: iō ⁊c. Sed ista rō nō cogit: qz nec effectus circūcisionis nec cōionis sibi cōpetebāt: ⁊ tñ circūcidi voluit: vt illā approbaret ⁊ cōicare voluit: vt nos institueret: qz cepit ieſus facere ⁊ docere. Jta diceret aligs q baptiçatus fuit suo baptismo: vt facto nos doceret nō solū verbo. Tñ creditꝰ q nec ipse baptiçauit suo baptismo aliquē: nec illo baptiçatus est Jo. q̄uis xp̄s nō baptiçaret: sed discipuli eiꝰ. Alia est rō quā q daz assignāt. s. q sicut nullus gnātur a seipso in esse nature sic nec regnāri dz a seipso in esse gr̄e: sz baptismꝰ est quedā regnātio: g̃ ⁊c. Sed nec hoc valet: qz sicut ipse ℞m q hō generat ex seipso ℞z qō deꝰ: sic potuit regnāri ⁊ fuit regnātus: qz ⁊ scificatꝰ. Uñ dicit. Ego ꝓ ipsis scifico meipsum. Sic enī de virgine se gnāuit sic ⁊ de massa Ade se regnāuit: qa se sanctū fecit: cū se sanctū facere nō sit aliud nisi se regnāre: nisi dicat q regnāre ē de filio ire filiū gr̄e facere: ⁊ sic sibi nō cōpetit regnāri. Sed tūc hoc nō est ꝓpter idētitatez agētis ⁊ patiētis. ¶ P̄. xp̄s potuit a Petro facere se baptiçari baptismo suo. sicut fuit baptiçatus a Jo. baptismo alieno. Qō aūt dixit de eo. Hic est q baptiçat: verū est baptismo interiori. Et iō alia ratio est: qz chr̄ist⁹ ꝺfiteri pctā nō potuit: quia ea nō habuit: ⁊ mētiri nō potuit: ⁊ quia qui baptiçat pctōrē se fatet: iō ⁊c. Sz si ist a rō est bona: tūc in baptismo Jo. nō debuit baptiçari: qz scriptuz est: Baptiçabantur ab eo cōfitentes peccata sua. Et ideo rationē suffi cientem ignoro: nisi suam voluntatem.

Quintus articulus est q baptiçati baptismo Jo. in oēm euētū baptiçari debuerūt baptismo chr̄isti. ℞ro qz apli baptiçati fuerūt baptismo chr̄isti: vt dicit glo. sup illud: Qui lotꝰ est nō indiget nisi vt pe. la. Et de ꝺsecra. di. 4. Uñ a hierlis. ⁊. c. sequēti: quoꝝ tñ aliqui baptiçati fuerūt baptismo Jo. vt illi qui fuerāt Jo. discipuli: de q̄bus p̄misl̄e est: q crediderūt in vēturū: nec spez suā ibi posuerūt. Scōo qz ꝛz fides ⁊ deuotio faciāt ad rē sacr̄i: nihil tñ faciūt ad substam sacr̄i que est sine illis: ⁊ non est illis solis positis: sicut decretal' dicit de iudeo: q ex fide ⁊ deuotiōe baptismo chr̄isti saliua se baptizare voluit. d. Ego me baptizo ⁊c. qz salvꝰ fuit baptismo flamis ñ flumis. Uñ ī cimiterio bñdictio sepeliēdus nō fuit: sicut excōicatꝰ qui in morte penituit quouscq; absolutꝰ sit: g tñ post mortē potuit absolui: sed nō baptizari. Uñ baptiçati baptismo Jo. ex fide ⁊ deuotione ad ieſuz ⁊ eius baptismū: nō susceperunt substam sacramenti baptismi chr̄isti. ℞propter qō indigebāt baptiçari: ꝛz haberēt rē sacramēti: sicut ⁊ ille iudeꝰ de quo dictū est. ⁊ habet ex de bap. c. debitū. Et q̄uis ille iudeꝰ videat mortuus fuisse hereticus q credebat posse baptiçari sine aqua: ⁊ a seipso q̄ duo sunt heretica. tñ nō fuit: qz vel ñ credebat illud esse baptismū verū: sed aliqd in illi⁹ signuz ⁊ memoriale faciebat: sicut q nō audēt cōicare sumūt paruez bñdictū loco illi⁹: ⁊ Rolādus morieṡ: herbā p cōione accepit: vel si errauit tūc hereticus nō fuit: qz baptismum credebat iplicite: sz explicite nescies illō opinabat; paratꝰ tñ aliter credere si sciret eccl'iaz aliter sentire. Nec teneba tur explicite scire: qz nō poterat scire. Uñ nō peccabat verāz mām ⁊ ministrū ignorādo: nec falsuz arbitrādo: qz nō ptinaciter. Et iō nō fuit hereticus sz fidelis. Qō III

Tertio q̄rit vtrū gr̄a q̄ est in sacr̄is no. le. differat a gr̄a q̄ est in virtutibus ⁊ donis. Et videt q non: qz aut ē gr̄a gratū faciēs: ⁊ illa est vna. aut ē gratis data ⁊ illa pōt eē sine gr̄a gratū faciente: sz gr̄a sacr̄alis nullo mō: ergo ⁊c. ¶ Cōtra B. di. Diuisiones gr̄arū diuersis sacr̄is sunt collate: sed hoc nō est de gr̄a gratū faciente: q̄ ē vna in oībus īdiuisa: g̃ ⁊c. ¶ R°. cōis opi. ē q sunt idez: qō ꝓbat gnq; rōnibus: q̄rū ꝓria est ex cōparatiōe sanitatis spūalis ad corporalē sic: qz sicut se hz sanitas p artē restituta ad sanitatez p nām: sic gr̄a sacr̄alis ad vtutes: qz sacr̄a sūt q̄dā medicine: sed illa est eadē. 7. meth. g̃ ⁊c. Scōa ē ex gnāli āmotione mali sic. ℞per idē tollit malū inq̄tū ꝑuat bonū opposituz:

& inq̃tū ledit subm diminuēdo habilitatē ad illud vnde & visus miraculose restitutus qui tollit cecitatē & indispositionē est vnus & idez cū visu naturali: sed peccatū vnuz & idē ē qđ tollit siue ꝓuat gr̃az & cozrūpit potētiaz aīe p maculā: g̃ eodē tollet formal'r q̃tuz ad vtrūq;. Tertia sumit̄ ex gr̃a fz q; fluit ad defect⁹ tollēdos & potētias pficiēdas sic eodē formal'r tollit̄ defcūs po⁹ & pficit̄ po⁹. Lū.n. ōfcūs po⁹ dicat purā ꝓuationē pfcōnis: q̃ ē iperfectio sola pōne. habit⁹ destruet̄ impfecto. ꝑ qđē ex pte māe. Ko pficiet̄ potētia: sic eodē lūe pellit̄ tenebza & illuiat̄ aer. Quarta sumit̄ ex oppōne sic. Lz vni fz diuersa opponant̄ pl'ra: vt eq̄li mai⁹ & min⁹. io. metha" tñ vni⁹ fz idē vnū ē oppo⁹. Sz vnū est peccatū quod habet inozdīationē actus & vulnerat potētias aīe: ergo vna est vtus q̃ pficit habētē & op⁹ ei⁹ bonū reddit. Quinta sumit̄ ex termīo sic: Per idē recedit aliqd ab vno termīo & tēdit ad oppm: vt p leuitatē a centro surſuz. Nec valet solo vt opponit̄ vtuti & vt vulnerat: qz si oppō ad vtutē eēt formal'r p aliud q̃ p vulnus: bñ regrereť aliud & aliō remediū: sic in vulnerato q cuz hoc bz febzē: regrit̄ duplex sanitas: fz qñ vtrūq; ē per idē: vtrūq; tollit̄ p idē: vbi gr̃a. Aer ē tenebzosus p abñtiā lumīosi & interpōne opaci. Uñ regrit̄ lux formal'r pellēs tenebzā & remouēs opacū iterpositū: qō cāt habilitatēz ad lucē. Sz si sola abñtia lucis causat tenebzā sola restitutio ei⁹ tollet tenebzā q̃tū ad oēz ei⁹ effectū. Et sic ē i ꝓposito: qz pctm̄ nō cozrūpit potētiā aīe: p bitū aliquē vl' ꝓuationē differentes ab bitu & ꝓuatiōe oppositis vtuti. Et iō sola vtus restituta sufficit q̃ ad vtrūq;. Nec obstat qō dr̄ q; sacr̄al' gr̃a nō erat in statu inocētie necria: fz gr̃a vtutū tūc erat necria: & sic vr̄ q; nō sint idē. nā lz gr̃a sacroꝝ & vtutū sit vna: tm̄ fuit necessaria hec & nō illa in statu inocētie inq̃tū hoc: sed tm̄ id qō ē vtraq; fuit necriū: sic̄ sanitas p medicinā restituta nō ē necessaria ei q nunq̃ fuit ifirm⁹: ē tm̄ necria infirmo: & tm̄ nō drm̄t a nāli nisi penes cām extrinsecā & accm̄talē. Uel dōz q; gr̃a sacr̄al' nō fuit in statu inocētie necria inq̃tū ꝓferť p sacr̄a: nec inq̃tū ordinat̄ ad sanādū: fz inq̃tuz ordinat̄ ad bñ opandū sic fuit necria. Nec obstat ko id qō dr̄: q; nō cōtrit⁹ recipit gr̃az sacr̄alē si nō fict⁹ accedat: nō ꝓtrit⁹ ät nō bz vtutē pnīe: nec p ꝑñs alias vtutes: & sic vr̄ q; nō sint idē. nā lz nullus adult⁹ recipiat gr̃az sacr̄alē: nisi nō fict⁹: tm̄ nō fict⁹ ꝑt carere gr̃a & vtutib⁹: vt si sit attrit⁹ & nō cōtrit⁹: nec tūc erit sine pctō & gr̃a: īmo erit in pctō mortali: fz vtute sacramēti attritio mutabit̄ in ꝓtritionē: & suscipiet gr̃az vtutū & sacr̄i. Sic.n. dicit fr̄ Tho. 4. sñiaꝝ. di. 6. q. i. articlo. 3. q. i. in vlt. argumēto Jn ꝑriū q; sufficit attritio ꝑcedēs ad excludēdū fictionē: Si aūt sit ꝓtrit⁹: tūc suscipiet gr̃az sacr̄alē: nō p infusionē noue gr̃e; fz p augmētū ꝑexītis: sic̄ in illo q bis vere penituit: et de eodē pctō. Nā i ka susceptiōe sacramēti ꝓstat q; nulla noua gr̃a sibi ifundit̄: sed sola ꝑēs auget̄: qz nouiter ifusa eēt eiusdē rōis cū p⁹. Nec valet qō tertio dr̄: q; vtutes sūt ꝓnexe: fz gr̃e sacr̄ales nō: g̃ñ sūt idē qz nō ē sil'e. Nā vtutes bñt ꝓnexionē qz fluūt ab vna gr̃a: q̃ sine eis eē nō ꝑt: fz sacr̄a nō fluūt a gr̃a: q̃ ēt sine eis: eē ꝑt.

¶ Nec valet ēt qō q̃rto ꝓsueuerit argui: qz diuersoꝝ effectuū sūt diuerse cāe: fz effcūs sacr̄ales sūt diuersi: g̃ sūt a diuersis gratys: & sic nō vna. Dōz q; diuersa sacr̄a bñt diuersos effect⁹: q; sūt characteres vl' ornat⁹: nō aūt gr̃e. Uel dicendū q; ad diuersitatē cārū formaliū seq̃t diuersitas effect⁹: nō aūt ad diuersitatē efficiētiū: maxīe instr̄aliū. Sic̄ enī vna est sanitas: q̃ diuersis īfirmitatib⁹ tolli pōt: & sic bz diuersis medicinis recuparī: ita vna ē gr̃a q̃ diuersis pctis tollit̄: & diuersis sacr̄is repat̄. Sz singularis opi. Tho. est i ꝑriū. Et sic posset ꝓcozdari. Oz.n. in. 4. dic̄ sacr̄a nō attingere ad gr̃az: fz ad ornatū: verū est de gr̃a gratū faciēte. Et qō dicit i vltia pte q; attīgūt ad gr̃az verū ē sacr̄alē q̃ dr̄ a ꝑma. Sz Tho. vr̄ velle q; ista gr̃a sacr̄alis nō solū differāt a gr̃a gratū faciente & vtutib⁹ acqsitis & infusis & donis: fz ēt ab ipso ornatu vl' characterе: qz dic̄ q; gr̃e sacr̄ales fluūt a gr̃a sic̄ & vtutes: & supponūt gr̃az gratū facientē: qō nō facit character vl' ornat⁹. Et ꝑ ista opi. ē: qz vnūqōq; sacr̄z ē introductū in spāle remediū ꝓ spālē defectū: siue sit cl'pa siue pena ex cl'pa derelicta: siue qō cūq; aliud. Uñ cū effcūs particl'aris reducat̄ i cāz particularē non vl'em imediatā: cū cōe sit sacr̄is no. le. ꝓferre gr̃az & vtutes: spāle vo sit vni cuiq; supposita gr̃a remediū ꝑbere ꝓ spālez defectū: vr̄ q; vnūqōq; sacr̄m bz spālē aliquē effectū ꝓ suū ꝓpriū öffcūm. Et hoc pz in singulis: sicut pnia cōtra oē pctm̄ actuale: baptism⁹ ꝓ originale: mr̄imoniū ꝓ cupiscētiā: ꝓfirmatio ꝓ timiditatē & verecūdiā. Jn ꝓfirmatiōe igit̄ audacia maioz formal'r ē p gr̃az sacr̄alē. & nō solū p vtutē fortitudis: q̃ maioz dat̄ in sacro qō plus ꝓfert de gr̃a: sic̄ in Eucharistia & ordīe. Et sil'r in eucha⁹ maioz tēperātia ifundit̄ q̃ i mr̄imonio: fz i mr̄imonio spālis gr̃a sacr̄al' dat̄: vt sciat vnusq; suū vas possidere: g̃ i ꝓfirmatiōe ē aliqō robur qō ē gr̃a gratis data: supponēs tm̄ gr̃az gratū faciētē: & sil'r i mr̄imonio. Jn ordine aūt dat̄ spālis gr̃a exequēdi suuz offm̄: & sic de alys. ¶ Si dicat̄ q; p vnū sacr̄z: pleni⁹ habeť effcūs alteri⁹ spālis: sicut p baptismū actualia pleni⁹ remittunt̄: q̃ p pniaz: g̃a sili nō ē icōueniēs per aliō sacm̄: plus mederi ꝓcupiscētiā q̃ p mr̄imoniū: & sic de alys: nō valet: qz illud ē p accns: istud aūt ē p se. s. collatio virtutū & augmētū in eu charistia. Uñ si spālia remedia i alys sacr̄is essent p se ex gr̃a gratū faciēte & vtutib⁹ p se: & ñ p accns: eucharistia pl's r̄mediaret ad oīa q̃ cetera: & sic sup fluerēt. ¶ Ad gnq; ät rōes ꝑ alia opi. q̃ sūt ꝓ ista ē siml'r rñdēdū p iterrēptionē ei⁹ qō supponit̄: qz in oi sacro dat̄ remediū ꝓ diuersis ōfectū: cui nō subuenit̄ p gr̃az gratū faciētē per se & imediate: nec p ei⁹ augmētū: cū se cōpatiant̄: sic̄ licz p gr̃az gratū facientē tollat̄ culpa & macula mortalis: & pena eterna: quia ista nō pñt siml' stare: tm̄ nec culpa venialis: nec pena tpal' nec verecādia: nec ꝓcupiscētia: nec m'lti alij defect⁹ iclinātes ad pctm̄: g stāt cū ea: ēt intēsa p eā tollunt̄: qz nihil corrūpit nisi a suo ꝓrio: g̃ ē alia gr̃a ꝓria istis p quā tollunt̄ vl' remittunt̄. ¶ Utruz aūt ex vno sacro iterato ꝑfluat vna gr̃a tm̄ spē: an diuerse dubiuz est. Et posset dici ꝑbabil'r q; ñ defect⁹ ē vni⁹ spēi tūc est vna: sic̄ in mr̄imonio & sil'ib⁹: fz q̃ defect⁹ lz sit vni⁹ generis: est tm̄ differēs spē: tunc forte gr̃e differūt spē: sic̄ in sacro pnīe: de eodez pctō numero vel spē bis ꝓfitēs gr̃az eādē vl' augm̄ recipet: de diuersis diuersā. Uel forte sic̄ vna vt⁹ pnīe est de oīb⁹: sic & ꝟ vna gr̃a differens tm̄ a pnīa vtute: cū illa maioz ifundat̄ in eucharistia. ¶ Ad arg^m in ꝑriū pz rñsio ꝑ ea que dicta sūt: quia gr̃a sacramētalis nō est gratia gratū faciēs: nec gratis data ifozmis: sed gratis data formata: sicut mozales infuse.

¶ Quid sit baptismus. Di. III. a

POst hec videndū est quid sit baptismus: & que sit fozma: & quādo istitutus: & cā istitutionis. Baptismus dicitur intinctio: idest ablutio cozpis exteriozis facta sub fozma verboz pscripta. Si.n. ablutio fiet sine verbo: nō ē ibi sacm̄. Sed accedente verbo ad elemētū: fit sacm̄. nō vtiq; ipsū elemētū fit sacm̄: fz ablutio fcā i elemēto. Uñ Augu. Uerbo baptisma ꝓsecrat̄. detrahe verbū: & quid ē aq̄ nisi aq̄: accedit verbū ad elemētū: & fit sacr̄z. Uñ ē hec tāta virt⁹ aque vt cozp⁹ tāgat & cor abluat nisi faciēte verbo: nō qz dr̄: fz qz credit. Nāq; &

in ipo verbo aliud est sonus transiens: aliud est virtus itus manēs. In duob⁹ g̃ ꝓsistit sacz̃ baptismi. s. in verbo ꝛ elemento. ergo ꝛ si alia desunt q̃ ad decorē sacī istituta sūt: nō iō min⁹ est verū sacm̃ ꝛ sanctū si verbū sit ibi ꝛ elemētuz. Nā ꝛ in hoc sacrāmēto ꝛ in alīs q̃dā solent fieri ad decorē ꝛ honestatez sacī: q̃dā ad substantiam ꝛ causaz sacī ptinētia. De substātia huj⁹ sacramenti sunt verbuz ꝛ elementū: cetera ad solennitatem eius pertinent.

¶ De forma baptismi. b

Ed qō est illud verbuz quo accedēte ad
f elementum: fit sacramētuz: veritas que docet huius sacramēti formam tradens ait discipulis. Ite docete omnes gentes baptizātes eos: in noie patris ꝛ filij ꝛ spūssancti. Invocatio igitur trinitatis verbū dicit quo baptisma cōsecrat: ꝛ hec est forma verborū sub qua traditur baptismus. Uñ bonifacio epo zacharias papa ait firmissime ꝓceptū ē in synodo anglorū: vt quicūq3 sine inuocatiōe trinitatis mersus fuisset: q̄ sacramentū regenerationis nō haberet: qō oino verū est. q̄ si mersus in fonte baptismi quis fuerit sine inuocatione trinitatis ꝓfectus christianus nō est nisi in noie patris ꝛ filij ꝛ spūssancti fuerit baptizatus. Legitur tamē in actibus apostolorū apostolos baptizasse in noie xpi: sed in hoc noie vt exponit Ambro. tota trinitas intelligit̃. Intelligitur enim cū xpm dicis: ꝛ pī a quo vnctus est: ꝛ ipsum qui vnctus est ꝛ spiritussanct⁹ per quē vnctus ē. Unde Nicolaus papa ad cōsulta bulgarorū a quodam in deo multos baptizatos asseritis: ꝛ quid inde agēdū sit consulitis. Hi profecto si in noie sancte trinitatis: vel in noie christi sicut in actibus apostolorū legimus baptizētur: baptizati sunt: vnū enim idēq3 ē vt exponit Ambrosius.

¶ Si in noie patris tm̃ vel spiritussancti possit tradi baptismus. c

Je queritur an baptismus esset verus si
b diceretur in noie patris tm̃: vel spūssancti tm̃: vt cuz dicitur in nomine christi: Ambrosius videtur dicere q̄ si fide mysteriuz trinitatis teneatur ꝛ vna persona tm̃ nomine tur: plenū est sacm̃. Et econuerso si tres nominent̃ ꝛ nō recte de aliquo illorū sentiat̃. vacuū fieret mysteriū trinitatis. ait. n. sic. Ubi non est plenū baptisma sacm̃: nec pticipiū nec species aliqua baptismi estimat̃. Plenū autē ē si patrē ꝛ filiū ꝛ spūmsanctuz fatearis. Si vnū neges: totū subrues: ꝛ si vnū i ꝑmōe cōprehēdas: vel patrē vel filiū vl spūmsanctū: fide aūt nec patrē nec filiū nec spūmsanctū abneges: plenū ē fidei sacm̃. Ita ēt lz patrē ꝛ filiū ꝛ spūmscūm dicas ꝛ pīs ꝛ filj ꝛ spūssci minuas ptātē: vacuū est oē mysteriū. Cū enim dī in noie xpi: p virtutez nois impletū ē mysteriū: nec a xpi baptismate spūs separat̃: q̄ xps baptizauit in spū.

¶ Questio Ambrosij. d

Une cōsideremus vtrū sicut xpi noie le
n gimus baptismi plenū eē sacm̃: ita etiā spūsco nūcupato: nihil desit ad mysterij plenitudinē. Rōnē sequmur q̄ vnū dixerit: trinitatē significauit. Si xpm dicas: ꝛ patrē a quo vnctus ē filius: ꝛ ipsum q̄ vnctus est. s. filiū: ꝛ spūmsanctū quo vnctus ē designasti. Scriptū est. n. hūc eē Jesuz a nazareth quē vnxit deus spiritusancto. ꝛ si patrē dicas: filiū eius ꝛ spūz oris eius pariter idicas: si tm̃ id ēt corde cōprehēdas. Et si spūmscm̃ dicas: deū patrē a quo ꝓcedit ꝛ filiū eius cuius ē spūs nūcupasti. Unde vt rōni copulet̃ auctoritas dñs dicit. Vos autē baptizabimini in spū sancto: ex quo idicat nos recte posse baptizari in spūsancto.

¶ Perstringit premissorū itelligētiā cū determiatiōe cuiusdam dicti. e

Ex his apte itelleristi in noie xpi verū ba
e ptisma tradi: vñ nihilomin⁹ insinuari vī verū baptisma dari posse i noie pīs tm̃ vl spūssācti. si tm̃ ille q̄ baptizat fidē trinitatis teneat: q̄ trinitas i quolibet hoz noium itelligit̃. Si aūt aliqs puersē credēs ꝛ errorē inducere in tēdēs vnū de tribus tm̃ nūcupet: nō iplenit mysteriū. Qō vero ait noiatis tribus vacuū eē mysteriū si baptizans minuat ptātē pīs ꝛ filj vel spūssci. i. male sētiat de potētia alicuius hoz: ñ credēs vnā potētiā triū: itelligēdū ē hoc sup eū q̄ nō itēdit nec credit baptizare q̄ nō tm̃ caret fide sed ēt intētionē baptizādi nō hēt. Qui ergo baptizat i noie xpi: baptizat i noie trinitatis qm̃ itelligit̃. tutius ē tm̃ tres personas ibi noiare: vt ibi dicat̃ i noie pīs ꝛ filj ꝛ spūssci: ñ i noibus sed in noie. i. inuocatiōe: vel i cōfessiōe pīs ꝛ filj ꝛ spūssancti. Jnuocat̃. n. ibi tota trinitas vt inuisibiliter ibi opet̃ p se sicut extra visibilr per ministeriū. Si aūt dicat̃ in noibus: nō est ibi sacrāmētū: q̄ nō seruat̃ forma baptismi.

¶ De institutione baptismi. f

Ē institutione baptismi q̄m cepit varie
o sūt estimatiōes. Alij dicūt tūc eē istitutū cū Nicodemo xps ait. Nisi quis renatus fuerit ex aqua ꝛ spūsancto ꝛc̄. Alij dicunt institutionē baptismi factā cū aplis dixit. Ite docete omnes gētes baptizātes eos in noie pa

tris ⁊ filij ⁊ spūssancti. Sz hoc dixit eis post resurrectionem: precipiens eis ō vocatiōe gētiū: quos añ passionē binos miserat ad predicādū in iudea ⁊ ad baptizādū dicēs. Jn viā gentiū ne abieritis. Jā ergo istitutus erat baptismus: q̄ baptizabant simul ⁊ predicabant.

¶ De forma i qua baptizauerūt apostoli ante passionem Christi. g

s Jvero q̄rit̄ in qua forma tunc baptizauerūt. Sane dici pōt i noīe trinitatis. s. i ea forma i q̄ baptizauerūt postea gētes: que añ passionē pōt intelligi fuisse tradita: lz nō sit scriptū. Nō ergo tē illā formā xp̄s p̄i⁹ tradidit cū ad euāgelizādū gētib⁹ misit: ⁊ quā añ tradiderat mittens eos i iudeā post iterauit cū ad gētes misit. Cōmodi⁹ ḡ dī istitutio fcā q̄n xp̄s a Joāne baptizatus ē i iordāe. q̄ō dispēsauit non q̄ mūdari voluit cū sine pctō fuerit: ⁊ q̄ ꝓtact⁹ mūde carnis sue viz regeneratiuā ꝓtulit aq̄s: vt qui postea īmergerēt̄ īuocato noīe trinitatis a pctis purgarēt̄. Tūc ergo istitut⁹ ē baptismus christi in quo trinitas cuius mysterium ibi innotuit interius hominem baptizat.

¶ Quare in aqua tantum fiat. h

E Lebrat̄ aūt hoc sacrm̄ i aq̄ nō in alio li-

c quore vt ait xp̄s. Nisi q̄s renatus fuerit tē. Jō vniformiter id fieri i aq̄ p̄cipitur vt intelligat̄: q̄ sic aq̄ sordes corpis ac vestes abluit: ita baptismus macias aie sordesq̄ viciorū emūdādo abstergit: vel iō vt nullū iopia excusaret q̄ō p̄t fieri si i vino vel oleo fieret: ⁊ vt cō munis materia baptizādi inueniret̄ apō oēs: q̄ō aq̄ signauit q̄ de latere xp̄i manauit: sic sanguis alterius sacīi signū fuit. Nō ergo i aliquo liquore potest consecrari baptismus nisi in aqua.

¶ De immersione quotiens fieri debeat. i

E īmersiōe vero si q̄rit̄ quō fieri dēat: p̄-

d cise rñdem⁹: vt sel̄ vl̄ tertio p vario mor̄ eccle. Añ Greg. De tria īmersiōe baptismi nil veri⁹ rñderi pōt q̄ō q̄ō vosipsi sensistis q̄ i vna fide nihil officit eccle sce ꝓsuetudo diuersa. Qz. n. i trib⁹ subsistētijs vna substātia ē: reprhēsibile eē nullaten⁹ pōt infantē i baptismo ter vl̄ sel̄ mergere: q̄ ⁊ i trib⁹ mersiōib⁹ psonarū trinitas: ⁊ i vna pōt dītatis sinḡlaritas designari. Nos vero q̄ tertio īmergim⁹ ēt triduane sepulture sacrm̄ signam⁹. Scōm hoc licet non mō ter ⁊ ēt sel̄ mergere tm̄. Jbi tm̄ dūtaxat mergere sel̄ licet: vbi ꝓsuetudo eccle tal̄ exīstit. Si q̄s vero id facere īcipiat vbi ꝓsuetudo tal̄ nō ē: vel sel̄ tm̄ mergēdū asserat: reprhēsibilē se eē cōstituit. Añ Haymo. Jn suo sensu habundabat Cyprian⁹ cū sel̄ mergebat i baptismo pu'os: q̄ō ītelligebat studiose iplebat bōis opibus abū dādo: lz i hoc nesci⁹ delinq̄ret: ⁊ q̄ bōis opib⁹ abūdabat postea correct⁹ a deo abūdauit altiori sensu: ter illos mergēdo. Ecce hēm⁹ q̄ deliq̄t: q̄ sel̄ mersit. Sz hoc iō: q̄ aliter se hēbat cōsuetudo illi⁹ eccle: vl̄ q̄ vnā tm̄ faciēdā mersionē asserebat. De tria mersiōe Aug. ait. Postꝫ nos credere ꝓmisim⁹: tertio capita i sacro fōte dimersim⁹: q̄ ordo baptizandi duplici mysteriū significatiōe celebrat̄. Recte. n. tertio immersi estis: q̄ accepistis baptismū i noīe trīratis. Recte tertio īmersi: q̄ accepistis baptismū in noīe xp̄i: q̄ die tertia resurrexit a mortuis. Jlla. n. tertio repetita īmersio typū dñice exprimit sepulture. Cōstat ḡ baptizādos tertio debē īmergi: ⁊ tm̄ si sel̄ tm̄ īmerganť: vez baptisma accipiūt: ⁊ q̄ sel̄ īmergit tm̄: ñ peccat: nisi ꝓsuetudo eccle obsistat vel hoc modo tm̄ debere fieri asserat.

¶ Quando circumcisio amisit vim suā. l

Q uer̄ ēt q̄ri si circūcisio amisit statuz ab

s institutiōe baptismi: ad q̄ō dicim⁹ in xp̄i morte terminata cē legalia oia. Et sic ḡ circūcisio pdidit viz suā: ita q̄ postea non ꝓfecerit: ⁊ potius obfuit obseruatoribus suis. Sz vl q̄ ad oblationē vere hostie ꝓtuit ꝓdesse. Si n. añ passionē legalia finē hūissent: nō ea īminente vetus pascha cum discipulis manducasset.

¶ De causa institutionis. l

A usa vero institutiōis baptismi ē inova-

c tio mētis: vt hō qui p pctm̄ vetus fuerat per gratiam baptismi renouetur: quod fit depositione viciorum ⁊ collatione virtutū. Sic enim fit quisq̄ nouus homo: cuz abolitis peccatis ornatur virtutibus. Abolitio peccatorum pellit feditatem. Appositio virtutū affert decorem. ⁊ hec est res huius sacramēti: scilicet interior mundicia.

¶ Queritur an baptismus aperuit celuz quod non aperuit circumcisio. m

J queritur vtruz baptismus aperuit ce-

s lum quod non aperuit circumcisio. Dicimus q̄ nec baptismus nec circūcisio regni nobis adituz aperuit: sed hostia saluatoris: que si tempore circūcisiōis oblata fuisset: illius temporis homines in regnum intrāssent. Res ergo huius sacramenti iustificatio est.

Circa tertiā distinctionem q̄runt̄ tria. Primū ē ō forma baptismi. 2m de ministro ei⁹. 3⁹ de materia.

Queri ḡ p̄mo ō forma baptismi an possit mutari. Et vr̄ q̄ sic: q̄ catheciśm⁹ ⁊ exorcism⁹ sūt de forma: quibus tm̄ omissis pōt dari baptism⁹ ḡ tē. ¶ Contra: q̄ nō pōt mutari mā: ḡ nec forma q̄ nō ē min⁹ de substa.

¶ Respondeo, Circa istam questionem sunt tria videnda.

Primo quid ē bap⁹. Ubi aduertēdū q⁹ sic diffinit a magro. Bap⁹ ē ablutio corpis exterior fcā sub forma ꝓscripta ꝟboꝝ. Circa quā ē sciēdū q⁹ nō ē iꝺens māz ꝓdicari ō toto i artificialib⁹ i recto sine denoiatōe: qz hꝺ noīa artificialiū sūt ꝯcreta: sic noīa itētionū: vt genus ⁊ spēs: ⁊ nō abstracta. Cui⁹ ꝓbatio ē: qz gnā suaꝝ formaꝝ ñ ꝓdicanť ō ipi⁹ nisi denoiatiue. Nō. n. archa ē q̄drāglus vl' q̄dratū: sz q̄drāgla vel q̄drata. Si aūt ñ ipoꝛtaret nisi foꝛ mā accīt̄alē bōa eēt ꝓdicatio: sic albedo ē color. Pōt etiā subz ꝓdicari sine denoiatiōe de accīte ꝯcreto: lz nō de abstracto: sicut si dico q⁹ albū ē hō: nō aūt albedo ē hō: sz hūana. Uñ hec ē ita ꝓpa. archa ē lignū: sicut ista. albū ē lignū. Sic ēt bñ dr̄: bap⁹ ē ablutio. Nō g̃ dr̄. 7. Meta. q⁹ spa non est es sz enea. ⁊ sil'r de circlo: ⁊ statua dōm. q⁹ accipit ibi in abstracto: qñ nō hz cōis vsus: ō q̄ pleni⁹ dcm̄ ē supr̄. d. i. q. z.

¶ Diffinitur ēt ab Ugone sic. Bap⁹ ē aq̄ abluēdis crimi nib⁹ scificata p̄ꝟbū ōi. Circa quā ē sciēdū q⁹ lz bap⁹ i ꝓposito nō ip̄mat characterē: tñ disp̄it ad susceptionē gr̃e: ⁊ statiz hō suscipit spūz scīm. Et ꝟ māifeste ꝓbať Act⁹. io. Ubi dixit ꝓetr⁹. Quis ꝓhibz baptizari istos q̄ spm̄ scm̄ susceperūt sicut ⁊ nos: multo magis q̄z p̄ pniaz i ꝓposito. Facili⁹. n. gs libať ab originali qō hz min⁹ rōnē pcti: q̄z ab actuali mortali. Uñ si ab illo mūdat sacr̄z i voto: multo magis hic Qz aūt cathecumini morientes dānātur: hoc ē qz fuerūt negligētes ad suscipiēdū bap^m actu: de q̄ negligētia nō penituerūt i spāli nec i gnāli. Alīs saluareť: hoc saluo q⁹ nō ē ita ꝓlōgatū tps ad bap^m hodie sicut ad ꝓfitēdū. Uñ q⁹ statiz nō baptizať hīta opportūitate nisi ex legitia cā: puta i structiōe fidei vel hꝺ dr̄at: peccat. Nō sic aūt q⁹ dr̄nt ꝓfiteri vl' q̄ ad pascha p⁹ ꝓtritionē. Uñ morientē sine bap⁹ negligētē: oz de negligētia penitere. Nō sic aūt nō ꝓfessus añ pascha qz nō fuit negligēs añ ꝓpletā iuris dilationē. sic g̃ nō soluz bap⁹ aque abluit peccata vt dicit predicta Ugonis diffinitio: sed etiam flaminis baptismus.

Secūdū est de forma baptismi q̄ ē. Ego baptizo te in noīe p̄ris ⁊ fi. ⁊ spūscī amē. Ubi ē sciēdū q⁹ in p̄dcā foꝛ sūt tria. Unū ē exp̄ssa noīatio p̄sonaꝝ i trinitate. 2^m ē exp̄ssio act⁹ baptizādi ⁊ p̄so^e suscipiētis. s. cuz dr̄: baptizo te. 3^m ē exp̄ssio baptizāt⁹: ego. ¶ Sz hic dōa sūt tria. ꝓi^m ē q⁹ exp̄ssio triū p̄sonaꝝ ē ō necitate baptismi. 2^m ē q⁹ exp̄ssio act⁹ ⁊ p̄so^e suscipiētis sil'r sūt ō necitate sacramēti. 3^m ē q⁹ exp̄ssio p̄sone baptizantis non ē ō necessitate sacr̄i. Et 4^m pōt addi q⁹ illō qō ptinet ad ꝓfirmationē toti⁹. s. amē nō ē de necitate sacr̄i. ꝓi^m pz tripl'r. ꝓio ex ꝟbi traditiōe q̄ hētur Math. vlt. Baptizantes eos in noie pa. ⁊ fi. ⁊ sp. scī. 2° ex rōe: qz cū bap⁹ sit spāl'r sacr̄m fidei: p bap^m. n. ascribiť gs p̄io cetui fidēliū: iō i ipo dz eē fidei pte statio ⁊ insinuatio ⁊ maiori exp̄ssio q̄z in ceteris sacr̄is: Ex ꝟ sic arguiť. Exterior fidei pteſtatio dz cōrñdere actui interiori: sz nō ē sufficiēs fides interior q̄ crediť i vnā p̄sonā sine alia. q̄ nō ē sufficiēs exterior pteſtatio: q̄ exp̄miť vna p̄sona sine alia. Uñ cū ad bap^m regrať pteſtatio fidei ⁊ maxime artic'li trītat⁹ q⁹ p̄m⁹ ē: pz q⁹ ñ suffic̄ exp̄ssio vni⁹ p̄sone nisi oēs exp̄mātur. 3° pz idē ex exp̄ssa determiatiōe eccl'e q̄ hētur de ꝓse. di. 4. i synodo anglor: vbi dr̄ sic in supr̄dcā synodo. Sacerdotes voluerūt vt q⁹ vel vnā de trītate p̄sonā i bap⁹ nō noīaret illō ꝟeꝝ bap^ma nō eēt nec eē posset: qō p certo veꝝ ē. Qz aūt i p̄mitīa eccl'a baptizabātur soluz in noīe xp̄i: vt hētur act⁹. 8. fcm̄ ē ex spāli reuelatiōe ⁊ dispensatiōe spūscī: sine q̄ nō potuisset fieri. Cā aūt fuit vt nomē xp̄i amabili⁹ redderet: qō valde odioſū erat ĩcredulis: vt dic̄ apo. i. 2° r. i. Nos āt p̄dicam⁹ xp̄z crucifixū iudeis qdē scādalū ⁊c. Et qz i bap⁹ dabať visibil'r spūscūs: ex ꝟ reddit ē nomē xp̄i amabili⁹ rōe bap^mi tal': qō cōferebať a noie ip̄i⁹. Cessāte āt cā cessauit ⁊ dispēsatio: vñ nc̄ ñ eēt bap⁹: si baptizareť solū i noīe xp̄i. In p̄dcō g̃ ar^o itelligēda ē rñsio Nicolai pape ad ꝓsulta bulgaroꝝ: ō ꝓse. d. 4. A q̄dā iudeo. alī nō. Uñ Jo. errauit i apparatu illi⁹ capli: ⁊ Ber. i illo c^o. Si gs pueꝝ. de bap⁹ ⁊ ei⁹ effectu. c^o. i. q⁹ dixerūt q⁹ si gs baptizareť i noīe xp̄i q⁹ ver⁹ bap⁹ eēt: qō ñ ē veꝝ: vt pz ex dcis qz lz i noīe xp̄i possit trītas itelligi. s. p̄s vngēs: filī⁹ vnct⁹: ⁊ spūs. s. vnctio: tñ hoc nō suffic̄: qz foꝛ ꝟboꝝ sacr̄aliū debēt eē vocabil'r ⁊ sensibil'r exp̄sse: sic ⁊ mā est sensibil'res. Nec sufficit itellectual' egpollētia. ¶ Scōz pz dupl'r. p̄mo q⁹ rō nē q̄ tal' ē. Illō ē directe ō foꝛ^a baptismi qō directe repñtat interiorē effcm̄ baptismi sz exp̄ssio act⁹ baptizādi: ⁊ p̄sone baptizate directe repñtat interiorē effcm̄ baptismi: g̃ ē ō necessitate sacr̄i. maior pz: qz sacr̄a efficiūt qō figurāt: ⁊ tā efficiētia q̄z significātia potissime attribuit foꝛ^c: Mior sil'r pz. qz interior effect⁹ baptismi ē ablutio suscipientis a pctō ori ginali: quā directe significat exp̄ssio act⁹ baptizandi cū p̄sona baptizati: cū dr̄ baptizo te: qō idē ē qō abluo te. 2° pz idē ex determiatiōe eccl'e: q̄ hētur ex̄: de bap⁹ ⁊ ei⁹ effectu. c^o. i. vbi dr̄ sic. Si gs pueꝝ ter i aq̄ imerserit i noīe pa. ⁊ fi. ⁊ s. ⁊ nō dixerit: ego baptizo te: nō ē puer baptizat⁹. ¶ Tertiū pz sic. Illō qō ē de necitate baptismi ē idē apō oēs ꝓferentes veꝝ bap⁹: qz omissio alicui⁹ qō ē de necitate sacr̄i euacuat sacr̄m: sz exp̄ssio p̄sone baptizāt⁹ nō obꝛuať apō greos: baptizāt. n. sic: baptizeť ꝛu⁹ xp̄i Nicola⁹ i noīe p̄ris ⁊ fi. ⁊. s. s. ⁊ tñ ꝓferūt veꝝ bap^m: qz reuerētes ex eis ad obedientiā eccl'e nō baptizāt⁹: g̃ exp̄ssio p̄sone baptizāt⁹ nō ē de necitate sacr̄i. Cā aūt qr̄ greci nō exp̄mūt p̄sonā baptizat⁹ ē erroꝛ q tāgiť. i. Coꝛ. i. q⁹ qdā eoꝝ attribuebāt bap^m ministro baptismi dicētes: ego qdē sū ꝓauli ego āt Apollo ⁊c. ad qō excludēdū nō exp̄mūt p̄sonā mīstri: q̄ tñ nō ē ō necitate: vt dcm̄ ē: sz de statuto eccl'e. Et qz statutū eccl'e pōt ligare mīstꝝ: sz nō euacuare sacr̄z: iō sciēter omittēs peccat: tñ ve baptizat. ¶ Quartū pz. s. q⁹ amē nō ē ō suba sacr̄i: nc de necitate p̄cepti: nisi vbi ꝓsuetudo pticlaris ꝟ hz: qz vl'is ꝓsuetudo ꝟ ñ hz: nc ē ō foꝛ^a xp̄i. sz li ego est de necitate p̄cepti: qz ē ō foꝛ^a vl'is eccl'e latine: sz nō sacr̄i. qz itelligiť i ꝟbo.

Tertiū p̄ncipale ē de mutatiōe: ⁊ p̄ i gnāli. Ubi sciendū ē q⁹ qz sacr̄a efficaciā hñt ex istitutiōe dia ⁊ p̄ncipali⁹ est i sacr̄is foꝛ^a q̄z mā. iō sic nlli lz mutare sacr̄z q̄ ad māz vl' aliqō nouū istituē: ita nlli lz mutare formam sacr̄i q̄z ad id qō ē de eētia foꝛ^c absq̄ spāli ꝓsilio spūs scī: q vtutē suā illis ꝟbis non alligauit. Et si mutať nihil agiť. Si aūt aliqd ptiner ad formā ex determiatiōe eccl'e: si illud mutať nihilomin⁹ ē sacr̄z: sz clpa icurriť. In foꝛ^a autē baptismi eētialius ē qō exp̄mit cāz agētē a q̄ ē tota efficacia q̄z qō exp̄mit actū exercitū. Et iō q̄z^m ad oēs inuocatio trinitatis ē de essentia formē: nec aliqd q̄ztū ad hoc mutari potest: vt dicit extra ō baptismo ⁊ ei⁹ effectu. c^o. i. Quidā vero dicebāt q⁹ act⁹ exercitus nō ē de essentia formē: ⁊ q⁹ in illa inuocātiōe trinitatis eētia formē ꝓsistit: quos refellit auctoꝛitas Alexādri pape: q⁹ dicit q⁹ nō est baptism⁹ illō lauacrū: quo aliqs i noīe p̄ris ⁊ filꝝ ⁊ spūscī: nihil addēdo baptizať. Et est sup hoc regula iuris q⁹ mutatio q̄cūq; mō fiat i foꝛ^a ecclastica sacroꝝ obligat ad peccatū: nisi ex ipotētia vel necitate fiat. Et ꝓsuetudo eccl'ie ligat vt statutū: sic ⁊ ꝓsuetudo ppli ligat vt lex. Sed sicut non oīs lex obligat ex p̄cepto: sic nec oīs consuetudo. Tuti⁹ ē tñ metuere i dubys. Non aūt viciatur sacramētū nisi mutētur subalia vl' cōtrarieť fidei. Uideret autē alicui ꝓbabil'r q⁹ intētio mutādi formā nō ipedit sacramētū: dū tñ nihil ō suba variet: ⁊ intēdat conferre qō xp̄s instituit: ⁊ illo modo faciēdi q̄ ecclesia catholica facit: licet crederet catholicā: que ē heretica ⁊ ecōuerso. Unde quod cōiter dicitur q⁹ si baptizans intendat inducere errorem nihil agitur: quia cuz intentio ministri sit de essentia: ex quo non intendit facere quod facit ecclesia: sed aliud. ergo non facit in fide ecclesie: non videtur eē veꝝ: qz greci ꝓficiētes i fermētato dñtes nō posse

cõfici i azimo errorẽ inducũt: vel nihilomin⁹ cõficiunt: ⁊ tñ mutãt materiã. Quare idẽ vr̃ de mutatione forme si maneat suba: qz licet ois hereticus intẽdat facere qõ facit illa eccl'a quã putat catholicã: tñ fm veritatẽ intẽdit aliud facere q̃ faciat eccl'a nr̃a in qua sola est vera fides: g̃ fm hoc nullum vex sacr̃m posset fieri vel dari ab heretico qõ fl'm est. Uñ videt q̃ si faciat totã subam quã eccl'ia catholica facit intẽdẽs facere qõ xps istituẽdo fecit: qcqd addat: qd quid detrahat vex sacr̃m tribuit. ¶ Scõo i spãli q̃ mutatio põt fieri multis modis. p⁹ p vocũ variationẽ. Ubi sciẽdum z est q̃ variatio vocũ põt fieri dupl'r .s. quo ad voces solum: ⁊ nõ quo ad pricipalia significata: vel quo ad voces ⁊ significata simul. Prima mutatio nõ obest sacr̃o: cuius rõ est: qz verba sacr̃oz hñt efficatiã ex eo qõ significant. Manente ergo eadẽ significatiõe vocũ: eadẽ est vtus sacr̃oz. Qualiscũq; g̃ variatio fiat circa voces si maneãt eadem significata semp ẽ vex sacr̃m. Aliogn nõ possent sacra ofer ri nisi sermõe hebraico: in quo forme sacr̃oz fuerũt a xpo i stitute. Nũc ãt põt ofer̃i qõcũq; sacr̃z in q̃cũq; lingua: hebraica: greca: ⁊ latia: ⁊ ẽt oi alia materna. Si vo fiat variatio vocũ ⁊ significatoz simul: siue fiat totaliter siue principaliter nullũ est sacr̃m. Et p̃mũ qdẽ de se planũ est. Si.n. nutrix imergendo puerũ diceret. Ego balneo te vt meli⁹ possis dormire nullus eẽt baptizat⁹: ꝓpter totalẽ mutationẽ significatoz. Sil'r si fiat mutatio significatoz quo ad p̃ncipalia significata. Si.n. dicat ego baptizo te in noie trinitatis vel in noie genitoris geniti ⁊ pcedẽtis: nõ ẽ ver⁹ baptismus: qz nomẽ trinitatis nõ significat psonas diuinas sz numex personax: genitoz vero: genit⁹ ⁊ pcedẽs lz dẽt itel ligere personas diuinas nõ tamẽ significant eas principaliter: sed act⁹ eax notionales. Cã aũt hoz ẽ: qz vt⁹ sacr̃alis est data vbis p̃ncipal'r significantib⁹ ea q̃ sunt de integritate sacr̃i. Unde si fiat variatio vocũ quãtũ ad totale vl' p̃ncipale significatũ nihil agit: vt i exẽplis positis. Si aũt fit variatio nõ i p̃ncipali significato: vt si dicat: Nos vbi ego. ⁊ dicat baptizam⁹ vbi baptizo: ⁊ vos vbi te: incurrit pctm̃ sed nõ viciat sacr̃z: qz q̃cq; hoc fit ex cõsueto modo loquẽdi: vt si prelat⁹ q̃ cõsuevit dicere nos facim⁹ hoc vel illud dicat nos baptizam⁹ te. Et sil'r si dicatur magno viro ex reuerẽtia baptizo vos: qz sufficit q̃ maneat sensus vboz ex accõmodatione vsus. Si aũt dicat vbi dicit in noie: in nominibus viciat: qz de forma est vsus essentialis psonarũ: quã repũtat numerus singularis: sicut ⁊ trinitas personal'. Et si exprnoat .i. inuocatione adhuc ẽ idẽ: qz vna ẽ inuocatio triuz. Sic ergo variatio vocis non significationis non obest: qz in oi lingua vt dcm̃ est põt ofer̃i: sed consuetudo lingue seruãda est: vt nec vetula in latino ne deficiat: nec latinus in greco: nec eꝑ: nec sacerdos in gallico baptizent. ¶ Sz dubiũ est de exẽplo posito. vtx si gs baptizaret in noie trinitatis esset verus baptism⁹. Et videt q̃ idẽ sit significatũ trinitatis ⁊ p̃ris ⁊ filij ⁊ spũssancti: nisi q̃ vnũ dicit explicite. qõ aliud dicit iplicite. Et iõ nõ videt mutari sensus: sicut nõ diceret mutari sensus oronis si loco diffiniti poneretur diffinitio. Et q̃m dr̃ q̃ trinitas significat numerũ nõ personas: dico q̃ in diuinis numer⁹ est idẽ cuz rebus numeratis: qz trinitas ẽ p̃r ⁊ fili⁹ ⁊ spũssanct⁹: ⁊ p̃r ⁊ filius ⁊ spũssanct⁹ sũt trinitas: Et magis ẽ pdicatio p ideptitatẽ eẽntie q̃z ista: hõ ẽ aial rõnale mortale. ¶ Itẽ qõ dcm̃ ẽ q̃ ñ ẽ idẽ significatũ gẽitoris geniti ⁊ pcedẽtis: sicut p̃ris filij ⁊ spũssct̃i. Cõtra qz act⁹ notionales q̃s p̃ncipal'r h̃ noia verbalia significãt sunt idẽ re cũ psonis q̃s alia noia p̃ncipal'r significant: g̃ nõ est vex q̃ nõ sit idẽ significatũ p̃ncipale. Si dicat q̃ trinitas icreata ẽ bene idẽ qõ psone: sz nõ ois trinitas ẽ illa q̃ est p̃r ⁊ fili⁹: vñ incertũ ẽ: iõ ꝛc: hoc non valet: qz sil'r põt dici q̃ alter ẽ p̃r ⁊ fili⁹ q̃z in diuis. Uñ ita incertũ est vnũ sicut aliud fm vtutẽ sermonũ. Sil'r est de genitore. ¶ Et doz ad primã instãtiã q̃ nõ ẽ idẽ sensus dicere in noie trinitatis ⁊ i noie p̃ris ⁊ filij ⁊ spũssancti: qz lz de se inuicẽ pdicẽt: nõ tñ de quolibet per se. Nõ.n. p̃r ẽ trinitas nec eꝑ: imo etiã si diceret i noie dei: lz deus sit trinitas: ⁊ quelibz psona p se nõ eẽt idẽ sensus: qz aligs ofitetur deũ: g̃ negat tres psonas. Et sil'r aligs ofiteꝛ p̃ez ⁊ filiũ qui negat trinitatẽ: vt Sabellius. Sed alia instãtia ẽ bona de genitore supposito q̃ eẽntia ⁊ psona sint ipe act⁹: sz suppositoq; differret eẽntia ⁊ relatio: adhuc tenet instãtia vt videt nisi dicat q̃ generare ⁊ p̃nitas sũt due res: qõ tñ nullus dic̃. Uñ cũ p̃r sit relatiuũ fm eẽ de p̃ncipali significato importat p̃nitatẽ. ⁊ hãc eãdẽ q̃ est generare iportat genitor: lz differant i rõe vel in mõ significãdi. Et siue dr̃at relatio ab eẽntia siue nõ: i noie p̃ris ⁊ filij ⁊ spũssancti põt dari: qz xps hoc dixit: ⁊ pari rõne in noie genitoris nisi dicetur q̃ p̃r ex accõmodatiõe vsus iportat p̃ncipal'r hypostasim ⁊ genitor notionẽ. Et si hec differrẽt re: tũc vex eẽt q̃ p̃r ⁊ genitor differrent re: al'r non. Sz videt q̃ psona baptizãs sit de eẽntia sicut actus baptizãdi: ⁊ sic baptismus grecor videt nullus: nã qua rõne exp̃mit ibi act⁹ baptizãdi videt q̃ exp̃mi debeat psona baptizãs. Sed potest dici q̃ actus est de eẽntia intrinsece: sicut cã mãlis: baptizãs aũt nõ est sic de eẽntia: cũ cã efficiẽs sit cã extrinseca: sz dr̃ de eẽntia qz facit essentiã: ⁊ sine ipo nõ esset eẽntia. Et iõ exp̃ssio persone baptizãtis nõ est de necitate sacr̃i: sic exp̃ssio act⁹: qz nõ est cã intrinseca sicut act⁹: q̃ est mã ex qua: nec sic expressio baptismati qui est cã intrinseca: sicut mã in q̃: nec sic exp̃ssio trinitatis q̃ ẽ cã extrinseca p̃ncipalis: baptizãs aũt cã extrinseca instrumẽtal'. ¶ Scõo mõ põt fieri mutatio p corruptionẽ. Circa qõ ẽ sciẽdũ: q̃ ille q corrupte p̃fert verba: aut hoc facit ex industria: ⁊ sic nõ videt intẽdere quod eccl'a intẽdit: vnde nõ est baptism⁹: aut hoc facit ex ignorãtia vel ex defectu lingue: ⁊ tũc dicit q̃ si sit tãta corruptio q̃ oio auferat sensum locutionis q̃ nõ est baptismus. Si aũt sẽsus locutiõis maneat: tũc erit baptism⁹. Et h̃ p̃cipue accidit q̃ sensus nõ mutat q̃ fit corruptio i fine: qz ex pte finis mutatio variat consignificationẽ nõ aũt significationem: vt dicũt grãmatici: vt si vetula vel alius ignar⁹ ligue latine infringẽs linguã diceret. ego te baptizo i noie patria ⁊ filia ⁊ spũs scã: nihilominus eẽt vex sacr̃z: sicut hẽtur de consecratiõe. d. 4. c⁹. Rettulerũt. Sz mutatio ex pte p̃cipy variat significationez. Uñ corruptio talis si sit magna oio sensum locutiõis auferret. Q̃n aũt sensus locutiõis aliquo modo manet: tũc q̃uis mutet forma q̃tũ ad sonum sensibilẽ nõ tñ mutat q̃m ad significationẽ: qz q̃uis oratio corrupte ꝓlata nihil significet ex vtute ipositionis significat tñ ex accõmodatiõe vsus. Et iõ si homines blesi nihil de sensu p̃ncipali corrũpãt valet q̃tũ ad eẽntiã sacr̃i: alias nõ: lz quo ad necitatẽ p̃cepti referat vtx ex malitia vel negligẽtia: aut ex ipotẽtia ⁊ ignorãtia corrũpant. Et qõ Tho. dicit q̃ lz oro corrupte ꝓlata nihil significet ex vtute ipositionis: significat tñ ex accõmodatione vsus: vr̃ ꝺ eũ: g non vl't q̃ possit dici baptizam⁹: cũ tñ vt dictũ ẽ supra ex accõmodatiõe ꝓlat⁹ dicat vel dicere possit q̃m ad rem sacr̃i: lz peccet: baptizam⁹. Sz ille q nescit aut nõ põt verba ad plenũ ꝓferre oz abstineri nisi in necessitate: qz melius ẽ talia nõ facere q̃z male facere. Impitia.n. culpe annumeratur. Unde sicut medicinã corpalẽ nõ debz adhibere nisi q̃ scit ⁊ põt: ita nec spũalẽ: qz lz nõ sit sil'e ex pte recipiẽtis cui corruptio medicine corpalis nocet nõ spũalis nisi i sbalibus: est tñ sil'e ex pte agẽtis. ¶ Tertio põt eẽ mutatio p additionẽ. Ubi ẽ sciẽdũ q̃ in additiõe duo sunt ꝺsideranda: p⁹ est ex pte addẽtis: qz si addẽs itẽdat illõ qõ addit eẽ ꝺ forma q̃si volẽs pl'h̃ iducere nouũ ritũ i eccl'a ꝺstat q̃ ñ itẽdit ꝓferre formã qua vtit eccl'a: ⁊ ita non faceret quod ecclesia facit: ⁊ ita non esset baptismus. Secus aũt si ex aliq̃ cã ad-

deret:aut ex deuotiõe q̃dam.Scõm ẽ ex pte additiõis:qz aut additũ ẽ corrũpẽs vez sensũ vboz sacr̃i:aut ñ.Si ẽ corrũpens:tũc nll'm est sacr̃m:vt si dicaf̃ baptizo te i noĩe patris maiozis:z filij minozis ꝛc.qz ista determinatio corrũpit fidẽ eccl'ie:in qua danf̃ sacr̃a.Si vo sit talis addito q̃ ñ corrũpat debitũ sensum vboz sacr̃i nõ tollif̃ sacr̃z:vt si aliquis dicat.ego baptizo te i noĩe p̃ris oĩpotẽt'is:z filij ei⁹ vnigeniti:z spũssancti paclíti.Et fortiozi rõne ẽ hoc vez quãdo talis additio fit in p̃ncipio vel in fine:vt si dicat beata vgo te adiuuet:z ego te baptizo i noĩe p̃ris z filij z spũssancti:z btã virgo te adiuuet:Si vo diceref̃.ego te baptizo in noĩe p̃ris z filij z spũssancti:z beate vginis.nõ eẽt baptism⁹ si itelligeref̃ i noĩe beate vginis baptizari:sicut i noĩe trinitatis:q̃ baptism⁹ ꝓsecraf̃:qz taľ sẽsus eẽt ꝺri⁹ ve fidei:z p ꝺñs tollẽt vitatẽ sacri.Si vo itelligaf̃ qõ addif̃ in noĩe btẽ virgis: ñ qz nomẽ btẽ vgis aligd opef̃ i forma baptismi:sz vt ei⁹ itercessio p̃sit baptizato:ñ tollif̃ pfectio sacri.Qz tñ iste sensus ẽ ip̃ropri⁹:nullo mõ ẽ illõ:vľ sile faciẽdũ.Sic g̃ si additio sit corrũpẽs fidẽ nõ est baptismus:sicut z ꝺditio ꝺria bonis mr̃imony exp̃ssa.Si aũt nõ ẽ corrũpẽs fidẽ ne qz sensum nõ obest.Si vo sit dubia ad intẽtionẽ recurrif̃. Et si intẽdebat aligd erroneũ nihil agif̃:alias sic. Nihil tñ addere debet sacerdos p̃eter id qõ i suo ordinario ꝓtineẽ f̃m ritũ eccl'e sue:sicut nec i missa cruces z bꝰ que corrumpũt mysteriũ.¶ Quarto p̃t fieri mutatio p subtractionẽ. Ubi sciẽdũ qz si subtrahaf̃ aliquid qõ sit de eẽntia forme: tollif̃ sacr̃m.Si vo tollif̃ id qõ nõ ẽ de eẽntia forme:remanet pfectũ sacr̃m.Uñ si a forma baptismi tollatur.ego:z a forma euchatistie tollaf̃ enĩ.Cũ hec sint de forma solũ ex institutiõe eccl'ie:nõ pp hoc tollif̃ sacr̃m:lz grauiter peccaret q sciẽter hoc tolleret.Quicqd aũt aliꝰ tolleref̃ sacr̃m nullũ eẽt.Et cã hꝰ ẽ:qz posita tota suba rei põif̃ res oĩ alio circũscripto.Deficiẽte aũt aliquo p̃nº essentiali res tollif̃ omni alio posito ideo ꝛc.¶ Quãto potest fieri mutatio p transpositionẽ vbozũ.Et dõz sicut dcm̃ ẽ ꝺ corruptiõe.Sz nõ vr̃ gbusdã qz in forma baptismi possit fieri aliq̃ taľ trãs positio q̃ sit ꝺria vo sensui:siue dicaf̃ i noĩe p̃ris z filij z spiritussancti baptizo te:siue in noiatiõe psonaz fiat trãspositio eaz:vt si dicaf̃ in noĩe spũssancti z filij z p̃ris:qz lz de fide nõ solũ sit numer⁹ psonaz sz etiã ordo eaz iste tñ ordo nõ est duratiõis vel vocalis expressionis f̃m solius originis:q sufficiẽter i noib⁹ personaz intelligif̃ q̃licũqz ordine persone exp̃manf̃.Sz hoc nõ vr̃.Possunt.n. transponi sic illa verba qz nullus sensus remanebit:vt si dicaf̃:baptizo i noĩe te p̃ris z filij z spũssancti nihil ẽ dcm̃. Si etiam transponerent̃ syllabe nullus sensus eẽt:vt si diceref̃ i nomine tris pa z huiusmodi:ĩmo ẽt sic possent trãsponi vba qz eẽt aligs bonꝰ sensus gramaticalis z tñ eẽt corruptiuus eẽntie:vt si diceref̃ sic.Ego baptiço te p̃ris z filij ĩ noĩe spiritussancti. Et mľta huiusmodi que iuenire ẽ:magis laboriosum q̃ vtile.¶ Sexto põt fieri mutatio p interruptionem.vbi sciẽdũ est qz si interruptio tanta ẽ qz nõ solũ intẽtio actualis sz habitualis interrũpaf̃ tũc viciat.Secus de actuali q̃ etiã sine interruptiõe vocũ interrũpit frequenter:qz mẽs subito i diuersa rapif̃.Sic ergo cõcludũt aliqui qz si fiat mutatio q̃ tollat eẽntiã.vel q̃ nõ tollat:si fiat sciẽter peccaf̃:excepta mutatione q̃ solũ ẽ i voce.Sz hoc non videf̃:qz ẽt in vocũ mutatiõe iccurrif̃ pctm̃:qz nõ solũ peccat inobediẽs xp̃o sz etiaz inobediẽs eccl'e:qz q vos spernit me spernit.Institutio aũt forme sacr̃oz quantũ est ad sentiã ẽ a xp̃o nõ quãtũ ad verba:qz voluit ea variari apꝰ diuersos f̃m varia:ydiomata.sz ecclesia certa verba instituit in cõcilys propter hereticos:cũ q̃bus nec verba debemus habere cõia:qz fz Dieronymũ ex verbis inordinate prolatis incurrif̃ heresis.Unde pp vnũ solũ verbũ qõ de nouo veniebat in vsum humanũ bene ꝓuocabaf̃ vnũ ꝓciliũ:z i vbo hõusion errauit totũ ꝓciliũ Ariminẽnse:z i noĩe ypostasis vt dicit Piero. Latet venenũ sb melle.Propter hoc eccl'ia verba certa statuit in formis sacr̃oz.Uñ q vba mutat:ordinatiõi eccl'ie repugnat:z sic peccat p̃ iobediẽtiã z supbiã:de quo extra ꝺ ꝓstitutiõib⁹. Ne initaris prudẽtie tue.Prudẽtie sue initif̃ q ea que sibi agenda vel dicenda vidẽtur decretis patz p̃põit. Nõ solũ ergo i agendo:sz ẽt i dicẽdo alr q̃ hũt patz decreta offendif̃.qz loquẽdũ est vt plures. Nec pp hoc dico qꝺ baptizare i aqua calida sit peccatũ:qz eccl'ia nõ plus determinauit aquã frigidaz q̃ calidam:sed eccl'ia ordinauit certa verba nisi i necitate: i qua etiã per statuta synodalia taxaf̃ formľa verboz z laycis z obstetricib⁹.Et p hoc pz rũsio ad argumẽta in oppositũ: qz nõ est vez qꝺ cathecism⁹ z exorcism⁹ sint de forma: sed sunt quedam dispositiones ad formã Qõ. II.

SEcundo queriť vtrũ plures possint vnũ baptizare.Et vr̃ qꝺ nõ. qz nec plures possunt esse p̃es carnales vnius:quare ꝛc.¶ Contra vnus põt simul baptizare plures:g̃ eꝫ plures vnũ pari rõe. ¶ Bº.tria videda sunt. Primũ ẽ vez vnꝰ possit baptizare simul plures.Scõo an eꝫ duo ex necitate possint baptizare vnũ quando neuter per se potest.Tertio an plures sine necessitate possint:z quõ.

Primo ergo videndũ est vtz vnꝰ possit simul plres baptizare:puta vna manu vnũ:z alia alium vľ aspergẽdo. Et lz nõ debeat hoc fieri nisi in necessitate quãdo timeť qꝺ baptizãdi nõ possint expectare vel nisi dispẽsatiue:sicut apľi multos simul aspgebãt.tñ si fiat posset videri verus baptism⁹ eẽ:qõ probaf̃. Prio qz sicut vnꝰ sacerdos põt simul plures hostias ꝓsecrare:sic z vnꝰ plures põt baptizare.Et lz nõ sit simile quo ad terminũ ad quẽ finalẽ:g est vn⁹ i eucharistia nõ aũt i bap⁹:tñ est sile q̃ ad terminũ a q̃ z ad quẽ imediate attingit sacr̃z hic z ibi:qz diuerse sunt materie hinc inde:lz sit dissimile in forma:qz illa eq̃liter respicit plures materias z vnã:ista aũt ñ. Scõo quia sicut vnus põt vno actu simul multos gnerare z mr̃ ꝓcipere:vt pz in gemelľ ita z hic.Tertio qz vnꝰ põt plres simul de sacro fonte leuare .igiť z baptizare.Sed hic posset dici qꝺ nõ est simile:qz susceptio nõ est de eẽntia nec suscipiẽs:sicut baptizãs.Sed ꝺ hoc videť eẽ qz lz sint hic due mãe z due aspersiões vel imersiões:qz cũ vna manu põt vnũ aspgere vel imergere:z cũ alia aliũ:sed tñ nõ põt simul pferre duas formas.Et cũ duaz rez nõ sit vna forma difficile videť quõ simul vnꝰ ꝓferat duo baptismata:qõ tñ necesse ẽ si sint duo baptizati:maxie si ponaf̃ vtus eẽ in sacro subiue z intrinsece:qz vtus differens solo numero non põt esse sil' in eodẽ.Sz ad.hoc posset dici qꝺ licet sit vna oro f̃m eẽ naturale cũ pferť simul sup duos baptizãdos: est tñ duplex f̃m esse signi.z f̃z hoc est in ea duplex vtus. Sed hec solo nõ valet:qz eẽ signi ẽ eẽ rõnis i oro̅ne quo multiplicato nõ multiplicaf̃ virtus realis:maxime cũ i naturalib⁹ materia numeretur a forma substantiali a qua distinguitur:z econuerso forma accidentalis a materia in qua.Sz neutro mõ est de materia z forma in sacr̃is:cum forma per se z ex se habeat vnitarẽ: z tñ ex mã:z eꝫ mã ex se nõ ex forma. Uñ licet sit duplex.materia sicut duplex ablutio: siue duplex imersio: qñ vnꝰ simul baptizat duos vna tñ ẽ oro:z p ꝺñs forma:qz solũ vnũ vbũ iteraf̃ vel explicite dicẽdo te z te: vel iplicite cũ dicet baptizo vos:cetera remanent vna non duo. ¶ Et iõ est ꝺz qꝺ licet sit forma vna mãlr: ẽ tñ plres vtuaľr realr:ita qꝺ formaľr ñ sũt subiue i ea plres vtutes:sz vna vtꝰ numero:qz ẽ i eodẽ subo:z sic nõ põt multiplicari. Sz effectꝰ eiꝰ ẽ duplex f̃m duo subta.sicut ab vno caloze:i igne ẽ vnũ calẽ:sz ab eodẽ sũt duo calẽ i duob⁹ calefactľ:ita z h. ¶ Ad formã g̃ posſz dici qꝺ ad ꝺ qꝺ sint duo baptizatľ:

non oz q̄ sint duo baptismata formal'r: sed solum virtualiter. Videtur tamen tutius ⁊ magis consonum doctrine cōmuni q̄ nō sint de lege cōi pl'es baptizādi nisi pluribus baptismis formal'r ⁊ māliter. Unde sup duos non sufficit dicere semel baptizo vos: nec baptiço te ⁊ te: cū distinctus baptism⁹ debeat hēre distīcta ⁊ explicita v̄ba. ¶ Ad pr̄im ⁊ 3m̄ in ꝯriū solutū ē. ¶ Ad 2m̄ pōt dici q̄ nō segtur si ita ē in gnātione carnali q̄ ita sit ī spūali: q̄ in plurib⁹ differt q̄ conueniat. ℙrima tamen opinio cōiter tenetur.

Secūdo videdū est an in necītate mut⁹ ⁊ mācus possint baptizare: vn⁹ dicēdo: ali⁹ agēdo. Et videtur q̄ nō: q̄ neuter facit totū ſz ptē tm̄. ¶ Contra ē decretū. 2z. d. c. quozūdā. ¶ Ad hoc posset dici q̄ in sacro q̄ nō est necītatis vn⁹ oz facere totū vt in sacro ordinis ⁊ cō firmatiōis ⁊ extreme vnctionis: sicut in casu decreti allegati: vbi dr̄ q̄ cec⁹ ordinabat ⁊ ali⁹ legebat: ⁊ nulla fuit ordinatio: ſz sec⁹ est de bap⁹ q̄ ē sacr̄m necītatis. Sacr̄m. n. q̄ nō est necītatis meli⁹ omittit̄ q̄ p inordinate ꝓferat̄. Sed in sacr̄is necītatis pp necītatē licite pōt omitti gcgd nō ē de suba. Cū igit̄ vnitas mīstri nō sit ō suba sacr̄i: vt dicunt cōiter oēs: g̃ in necītate lz duos ꝯcurrere: si vn⁹ non possit facere: totū faciat glibet q̄ pōt: ita tm̄ q̄ nō sit mendaciū: q̄ b̄ ēde suba cuiuslibet sacr̄i vītatis: q̄ non sit ibi mēdaciū: nec falsitas in forma: nec ī mā: ita q̄ sicut ex fl'a ⁊ nō vera mā nihil agit̄ sic: nec ex fl'a for⁹. Dicet g̃ mācus ī forma grecoꝝ muto īmergēte baptiçet̄ seruus xp̄i ⁊c. ⁊ tūc nō est mēdaciū: vel dicat: iste baptiçat te ⁊c. Si. n. exp̄ssio ministri nō est nēcia nō refert in q̄cūq̄ pſona exp̄matur ī p̄ima vel in tertia. vel pōt dici q̄ solus mut⁹ baptiçabit: ⁊ q̄ñ pt dicē v̄bo dicat nutu: ⁊ sufficit. Nō. n. ē v̄bū magis de suba bs̄ sacr̄i q̄ alioꝝ: ſz videm⁹ in sacro pn̄ie q̄ mut⁹ pōt ꝓfiteri: ⁊ forte absoluere p nutū ⁊ signa q̄ sunt v̄ba interp̄tatiua: q̄ sacr̄z necītatis oz eē oīb⁹ cōmune: nec refert vtꝝ pp̄s volūtatē suā declaret v̄bis aut factis: g̃ a simili ī bap⁹. Jtē ī mr̄imo⁹ q̄ nō est sacr̄m necītatis sufficiūt nut⁹ inter mutos: imo ēt nō mutis: dū tm̄ p exteriora exp̄imat̄ cōsensus: vt puella verecūda sine v̄bo ꝓbit: g̃ multo magis in sacro necītatis: ⁊ q̄ñ mut⁹ ꝓfert q̄ loqui nō pt. Sz q̄busdam nō vr̄ veruz q̄ dictū ē de absolutiōe: q̄ ī necītate pōt fieri per mutū sicut ꝓfessio. Dicūt. n. q̄ nō est sil'e: q̄ illō ē ex pte suscipiētis ī quo sufficit: q̄ faciat q̄ pōt: nō sic aūt ē ex pte mīstrātis. ¶ Sz vr̄ q̄ imo cū ꝓfessio sit ita de suba sic absolo: ⁊ ꝓfessio magis sit p se actus oris q̄ absolo: ſz cōfessio pōt fieri ī necītate scripto ⁊ nutu: g̃ pari rōne absolo. ¶ ℙ. lz bō dēat ꝓfiteri solus ex̄ ō penitētys. c. Dis vtriusq̄ sexus: tm̄ ī necītate pōt ꝓfiteri nō solus: puta p interpretē q̄ñ nescit log. Jta ⁊ hic lz dēat sol⁹ baptizare si tm̄ nō pōt. pōt cū alio ⁊ p alīū. ¶ ℙ. in q̄busdā ordinib⁹ eps dicit verba: ⁊ archidiacon⁹ tradit mām: g̃ non est de suba sacr̄i vnitas ministri ēt ī volūtarys: imo alius adhibz mām: ali⁹ p̄fert formā. ¶ ℙ. sicut dcm̄ ē ī mr̄io⁹ puella verecūda nullū sig̃m exteri⁹ oñdit: ſz ali⁹ cozā ipa p̄fert v̄ba: ⁊ ipa interius ꝓsentit: ⁊ ꝑbet mām ⁊ ille p̄fert formā. ¶ ℙ. que nō sunt de suba sacr̄i possunt mutari pp necītatē: sicut si sacerdos celebrās moriat̄: alius oz supplere vicē ei⁹: nō obstante q̄ regrat p se vnitatē mīstri: ita ēt ī ꝓposito erūt duo sil': sic ⁊ ibi duo successiue. ¶ ℙ. vnitas mīstri vl' plītas nō ē de suba: q̄ vn⁹ pōt baptizare vnū vel duos: ⁊ duo possunt baptiçare vnū: g̃ accidit vnitas vel plītas: ⁊ p ꝓns accidit q̄ totū fiat ab vno vel a duob⁹. Et sicut gdā argūt: q̄ q̄ñ duo baptiçāt: ⁊ vterq̄ dic totū ñ refert vtꝝ ī plr̄i vel ī sing'lari: q̄ plītas ⁊ singlītas mīstroꝝ accidit: ⁊ p ꝓns plītas vocū ⁊ singlītas ita accidit q̄ñ duo ꝯcurrūt q̄ vterq̄ dicat ⁊ faciat totū: dū tm̄ a duob⁹ fiat totū: siue total'r siue pticu lariter. Oz tm̄ argutū ē posse baptiçari ī necītate p mutū: siue v̄bo nō intelligat̄ dcm̄ assertiue: nec ēt opinatiue: sed disputādo ⁊ ingrēdo sub dubio: relīquēdo eccl'e declarande. Nec vr̄ declaratū p decretalē q̄ dicit q̄ ēt in casu īmesus nihil dicēdo nō ē baptizat⁹: q̄ logtur vbi īmergens poterat ꝑferre: ſz nō ꝑtulit. Nos aūt q̄rim⁹ de muto q̄ ꝑferre nō pōt: aut de idiota q̄ ꝑferre nescit aliq̄ mō. Securius tm̄ ē tenere q̄ nullo mō mut⁹ pōt baptizare: nec solus nec cū māco. Et hoc magis ex determinatiōe eccl'ie q̄z ex rōe: q̄ ecclia tz: q̄ si vetula baptizauerit puerꝝ credens eū sta tim morituꝝ ⁊ omiserit p ignoratiā aliqd de suba q̄ puer de nouo baptiçet̄: ⁊ sic necessitas baptiçādi ⁊ nesciētia baptiçātis nō faciūt q̄ subalia v̄boꝝ possint dimitti. Illa aūt nesciētia cāt ipotētiā. Nā q̄m ad formā, ignoratā ꝑferēdā: ita ē ipotēs q̄ ignorat sicut mut⁹: g̃ in nlla necītate pōt esse baptism⁹ sine v̄bo sicut nec sine aq̄ in q̄cūq̄ necītate pueri: nec in q̄cūq̄ ipotētia ministri. Quare aūt aliō sit ī matri

Tertio monio ⁊ confessione difficile ē videre. videdū ē vtꝝ si duo ex ꝓtētiōe sil' velīt baptizare ⁊ ꝑferāt sil' v̄ba ⁊ sil' īmergāt: vtrum sit baptismus. ¶ Dom̄ q̄ si glibet ītēdat p se baptizare ⁊ nō cū alio: tūc videtur eē duo baptismata: ex duab⁹ formis ⁊ materys ⁊ intētiōib⁹. Sz q̄ subm ē vnū nec ē capax nisi vn⁹: inde est q̄ nō ē nisi vnū ꝑt̄ ē passiuz. Nec ē mai⁹ q̄ nō recipit magis ⁊ min⁹: sicut si ei' q̄dō ē calidū in penultimo gradu: adhibeanť duo calefactiua: quoꝝ qlibz eēt p se sufficiēs: eēt calefactio ab ambob⁹: q̄ eq̄lis vtutis: ⁊ eq̄liter appꝛoxiata: nec se mutuo ipediūt. Jtē esset vna calefactio: ex q̄ eēt vnū calefactibile: q̄dō nō pōt sil' moueri plīb⁹ motib⁹ ciusdē rōnis. Nec eēt ītēsioꝝ: q̄ suppꝛem⁹ gradus q̄ sol⁹ restat nō pōt eē intēsioꝝ. Uñ non plus fieret a duob⁹ q̄ ab vno: q̄uis ī quolibet p se eēt vtus sufficiēs. Si aūt duo ex itentione vnū bap̄m ꝓferēdi sil' baptizarēt: vtruz sit vn⁹ baptismus: est duplex opio. Una q̄ dicit q̄ nullo⁹ sic duo possint baptizare: pp duo: ℙrimū ē q̄ act⁹ q̄ ab vno agente expleri pōt nō ꝓgredit̄ a plurib⁹ sil' iūctis: ſz vn⁹ solus p̄t baptizare: g̃ plures nō possunt ad eūdē baptizādum cōcurrere. Scōm ē q̄ mutata for⁹ bap̄m nō vr̄ q̄ sit ver⁹ baptism⁹: sed q̄ñ duo sic baptizāt vnū: dicētes: nos baptizam⁹ te mutat̄ forma baptismi: for⁹. n. baptismi ē ego baptizo te. ista aūt nos baptizam⁹ ñ resoluit̄ ī istas ego baptizo: ⁊ ego baptizo: ſz in istas ego baptizo ⁊ ille baptizat: ⁊ vtrobiq̄ ē mutatio forme: g̃ nō est ver⁹ baptism⁹. Sz gdā rōnes istas annullāt dicētes eas nō ꝯcludere. ℙrima nō: q̄ lz ī agētib⁹ p nām act⁹ q̄ pōt expleri p vnū nō possit ꝓgredi a plurib⁹ sil' iūctis: vel si iūganť pfectioꝝ ē effect⁹ duoꝝ q̄ vnius: vt pz de duab⁹ cādelis illuminātib⁹ domū q̄ cānt lumē intē sius q̄ faceret altera tm̄: tm̄ in agētib⁹ p volūtatē videm⁹ cōtrariū. Duo. n. q̄q̄ trabūt nauē remissius q̄ vn⁹ solus possit trahere: q̄ talia ñ agūt q̄m possunt ſz q̄m volūt. Sic ē de duob⁹ baptizātibus: q̄ nō ex necītate nature ſz p volūtatē ⁊ libere admīstrāt sacr̄m. Et hec rō sufficiēs ē si ī rebus sacr̄alib⁹ nō sit subiectiue aliqua vt⁹: ſz tm̄ vtus diuina asīstat sacr̄is ex pactiōe ad causandū effectū sacr̄i: q̄ tunc eadē vtus ē nō multiplicata nec ītēsa q̄ cāt effectū sacr̄i: siue mīstreť ab vno siue a plurib⁹. Et iō nō oz bap̄m vel ei⁹ effectū eē pfectioꝝ q̄ ꝓferť ab vno q̄m q ꝓferť a plībus. Si vo sit ī sacr̄is subiue aliq̄ vt⁹: tūc dicta rīsio ñ valeret: q̄ lz mīster volūtarie applicet formā baptismi ad mām: ⁊ ad baptizādū tm̄ vtus q̄ ē ī reb⁹ ⁊ v̄bis sacr̄alibus ex necītate opat̄. ℙropter q̄d talis vtus multiplicata habebit pfectiorem effectū q̄m simpler. Et iō plīficatis v̄bis sacr̄alib⁹ ⁊ per ꝓns vtutib⁹ exīstētib⁹ in eis: seq̄reť q̄ talis baptism⁹ ⁊ ei⁹ effect⁹ eēt pfectioꝝ: q̄m si esset ab vno solo: q̄d ē icōueniens. ¶ Scōa rō vt dicūt nihil cogit: q̄ mutatio for⁹ baptismi q̄m ad illō q̄d nō ē de necītate for⁹ ñ euacuat sacr̄z: nūc āt sic est q̄ expressio baptizantis ſz q̄cūq̄ pſonam: p̄imam scōam: ⁊ tertiā: nō est de necessitate baptismi: aliogn greci

non vere baptizarēt: iō mutatio formę q̄tū ad hoc in nllo obest sacro. ¶ Sz ꝓtra ista arguitur qz idē videt̄ seq si sit ibi virtus: qz sicut illa virtus. vel nō est ibi: vel non opatur ibi nisi sit in ministro intentio ꝓferēdi sacramētū: sic vī q̄ nō sit ibi nisi vna virtus: vel nō bēat nisi vnū effectū: si in ministris nō sit intētio ꝓferendi nisi vnū sacr̄m. Ab illo.n. habet aligd vnitatē a quo entitatē. Uñ sicut nō bēt entitatem nisi ab intētiōe: sic nec pluralitatē nisi ab intētiōe. Et sicut est vna virtus in forma z mā: q̄ sunt distincta suppositа: qz est vna nō numero sz ordine: sic est vna ī duab⁹ istis orationib⁹: a duob⁹ prolatis pp vnitatē intētionis. Sz verius est q̄ ī duob⁹ suppositis absolutis nō possit sil'ēe vna virtus realis qñ illa sunt discontinua. Sed sicut duo calores calefactiuoꝝ duoꝝ nō faciūt nisi vnuz calorem ī vno: calefactibili: sic due virtutes in istis duab⁹ formis nō bñt: nisi vnū effectū: tū ꝓpter vnitatē subi: tū ꝓpter vnitatem intētionis: Nec ē vez q̄ ista vt⁹ bēat vnitatē ab intētione ministri: nisi sicut a cā sine q̄ nō: nec sil'r effectū vnū: sz virtus z effect⁹ numerant̄ numero subi. ¶ Scōm bñ refellit: qz sicut ꝓpositio illa ꝓut ꝓferť ab isto resoluit̄ ī hanc ego baptizo: z ille baptizat. sic eꝰ ꝓout ꝓferť ab alio: z sic ꝑma forma seruat̄. ¶ Et preterea ē idē sensus ī quacunq; persona ꝓferat̄. Sed si dicat quilibz: ego te baptizo: vnus prius alter posteri⁹: z q̄libet ex ꝓtētiōe intēdat p se baptizare ꝑmus baptizat z scōs iterat: z q̄uis ñ ex intētione: tñ puniendus est: z si nō eque. Si aūt intētio eoꝝ nō esset cōtēdere: sed ūl' vnū baptisma ꝓferre: tūc sicut a cōcelebrantib⁹ eꝑo ordināti est vnū sacr̄m ex intētiōe: sic z ī ꝓposito q̄uis vnus añ aliū diceret: qz preter itētionē non opat̄ sacramētū p̄ncipalē z essentialē effectū. Sz puniēdi ſūt sil' baptizantes: nō sil' celebrātes: qz illō est cōsuetū ab eccl'a: istud ñ. Unde qñ z vbi mos erat: crimē nō erat. Sz Tho. dicit q̄ si dicūt: nos baptizam⁹ te nō valet. Et rō eius ē: qz hō nō baptizat nisi vt minister xp̄i: z eius vicē gerēs: sz xp̄s est vnus: g̃ oz ministroꝝ: qui xp̄m repñtat esse vnū. Propter qō signāter dic̄ apl's ad Ephe. 5. Un⁹ deus. vna fides. vnū baptisma. Sz cū dī nos baptizam⁹ te: talis intētio exp̄mitur sic q̄ pl'res vt pl'res ꝓueniūt ad vnū baptismū ꝓferendū: qō vī eē ꝓ rōnē ministerij. Et iō cōtraria itētio videt̄ excludere sacr̄m. ¶ Sz ꝑ: gdam reprobāt sic: qz aut oportet ministrū baptismi eē tñ vnū real'r loqñdo: aut oz q̄ q̄libz mīster exp̄mat se vt vnū. Si p̄m dicat̄ ꝓtradicit prio dicto eoꝝ: quo dicūt q̄ pl'res possunt eūdē baptizare si quilibet eoꝝ dicat: ego baptizo te. Si z̄m dicatur nō est rōnabile: prio qz nō ē de necessitate sacri q̄ minister exp̄mat̄: vt ꝑz ex forma grecoꝝ: qui vere baptizāt: g̃ nō oz q̄ minister exp̄mat̄: nec singl'r: net pl'al'r. Scdo: qz si oz ministrū exp̄imi fm ꝓgruētiā ad p̄ncipale agens: tē cū minister baptismi nō sit tñ mīster xp̄i: sz triū p̄sonaꝝ in trinitate: vt ꝑz ex for⁹ bap^{mi}: nō. n. dic̄ baptizās: baptizo te ī noīe xp̄i: sed ī noīe p̄ris z filij z spūs sācti: ꝓgruēti⁹ eēt q̄ exp̄mereť ī pl'ali q̄ in singulari. Tertio quia modus exp̄imēdi ministrum per modū vni⁹ vel pluriū: nihil vī facere ad sacr̄m: dūmō exp̄imat̄ p̄ncipale agēs: in cui⁹ vtute agit mīster. Sic enī excludit̄ ois error: q̄ ex exp̄ssione ministri posset cōtigere qō fit cū dī. in noīe p̄ris z̄c. g̃ nō est vis qual'cūq; exp̄imatur p̄sona ministri. ¶ Sz ad ista pōt dici ꝓcedēdo q̄ non regitur: nec vnitas: nec exp̄ssio ministri: sed supposito q̄ persona ministri exp̄imat̄: sic debet exp̄imi: vt conueniat ministro: al'r nō valet. Nā si diceret: ego p̄ncipal'r baptizo te: nō valeret: qz repugnat ministro q̄ sit p̄ncipale agens. Et sil'r si dicūt: nos baptizam⁹: vī ex forma inui q̄ xp̄s nō possit operari p vnū ministrum sz tñ p duos z̄c. ¶ Si aūt dicat̄: q̄ si duo traherēt nauē solo verbo z dicerēt: nos trahimus nauē: essent duo tractus nō vnus: vel saltē duo trahere actiue: g̃ si dicāt: nos baptizam⁹: erūt duo baptisma-

ta: nō est sil'e: qz vbū est qdē de eēntia baptismi: sz nō tota eēntia: nec multiplicat̄ res nisi ambo p̄incipia essentialia multiplicent̄. Unde fit iniuria sacro si forma sup eandem mām repetat̄. Nō tū ꝓpie pp solā iterationē formę sacramētū iterat̄: sz solū pars ei⁹ māliter. ¶ Scōm nō cogit: qz p̄incipale agens ī bap⁹ nō est trinitas fm illō qō in ea pl'ificat̄: sed fm illō qō est in ea vnū. Nō. n. agit deus ī creatura aligd fm illud qō ē trin⁹: sz fm illud qō est vnus: qz fm deitatē: z non fm relationem. ¶ Ad 3^m pōt dici q̄ qz baptismus est quedā gnātio spūalis ea q̄ ī bap⁹ fiūt sic debent exp̄mi: vt nō sit repugnātia nāe. vñ cū sit ꝑ nām q̄ vn⁹ bō habeat duos patres nāles se gnāntes: nō sic debz exp̄imi baptismus q̄si sint plures baptizātes: sic nec plures p̄es generātes. Sicut. n. nō pt nasci a xp̄o: nisi q̄ nat⁹ ē ab Ada: puta nō pōt baptizari q̄ adhuc ē in vtero: sic nec baptizari: a plurib⁹: sicut nec generari a plurib⁹. vnde z eccl'ia probibuit plures tenere vnū. qz nō est nisi vna mr̄ vni⁹: cuius typū gerit suscipiēs: p̄sona. s. mr̄is eccl'e. Nō tñ potuit facere quin eēt vcrus baptism⁹: lz pl'es susciperent: qz illa susceptio nihil facit ad eēntiā. ¶ Sz vī eē pro opione ꝓria: qz quando plures vxores sil'poterāt nubere vni viro: nō vī q̄ referret an q̄libz dicēt: ego accipio te ī vxz: an nos accipim⁹ te ī vxz: sz illō Isa. 4. Inuocet̄ nomē tuū sup nos: aufer op probriū nr̄z: z q̄ dicerēt: vir nr̄ esto: z p̄nceps nr̄ esto. ¶ ℙ. sicut vnus baptizans pl'es: diceret ego baptizo vos: ita eꝰ plures baptizātes vnū possunt dicere baptizam⁹ te. ¶ Et si dicat̄ q̄ vbi duo baptizant̄ sunt duo baptismi: vbi autē duo baptizāt ē vn⁹ tñ. Dōm q̄ vez ē q̄ ī hoc exēplo ē dissil'e: sed pp hoc magis debet dici ī pl'ali q̄ ī singulari: qz qñ q̄libet dic̄ baptizo te: seorsum p se: cū vnitas z pl'ralitas sit a forma videt̄ duplex baptism⁹. Sz qñ ꝓiūgunt̄ baptizantes in forma dicētes. nos baptizam⁹: tūc magis exp̄imit̄ vnitas baptismi. Sicut aūt de eēntia ē expressio actus: sic saltē de ꝓgruētia exp̄ssio vnitatis vel pluralitatis actus. ¶ ℙ. qñ sunt duo officiales q̄ q̄libz ē insolidū: z iō tātū p̄t vnus q̄tū duo: tūc ꝓgruētior mod⁹ ē: si ambo velit idē facere: vt dicāt ī plurali mādam⁹ vl' facim⁹ notū: aut ꝓnunciam⁹: z nō quilibet p se dicat mādo. ¶ ℙ. pl'ale nō ē nisi gemīatū singl'are. Idē. n. sensus ē dicere: Sor. z Plato currūt: z dicere Sor. currit z Plato currit. Et pari rōne idem est in pria p̄sona z in tertia. Uñ ex quo eq̄pollēt ī significādo: z ī efficiēdo: qz vba sacr̄alia significāt q̄ō efficiūt: vñ si idē significant idē efficiūt. Uñ nō video supposito q̄ duo possint sil'baptizare q̄ nō sit: ita baptism⁹ si dicāt. nos baptizam⁹: sicut si q̄libet diceret: ego baptizo te. ¶ Cōtra ℍ tñ est: qz vbi pl'res idē sacr̄z faciūt eadē verba q̄libet ꝑfert ac si solus eēt: sicut ī ordinib⁹ ī cōcelebrātib⁹ ordināti: g̃ z in ꝓposito. ¶ Sz ad hoc pōt dici q̄ aliō ē ō verbis illi⁹ sacri que ꝓferūtur ī p̄sona xp̄i: g nō mutat̄: siue sit vnus mīster siue plures. Uñ nec illa forma oz mutari mutato numero ministroꝝ: sic nec apō gregos mutareť forma bap^{mi} mutato numero ministroꝝ: qz apō eos nō exp̄mit̄ p̄sona ministri. Sz apō nos ī p̄sona ministri: q̄ exp̄mit̄: forma ꝑferť. vñ ꝑz q̄ numer⁹ mutat̄ ministroꝝ: oz forma mutari: ꝓut meli⁹ ꝓgruit veritati: vñ si ex ꝓtētiōe baptizaret glibz volēs p se nō cū alio baptizare: tūc glibz in singulari bz ꝑferre. Si aūt ambo sil'ꝓcoꝛditer velit vnū bap^m ꝓferre ꝓgruēti⁹ dicūt nos baptizam⁹: vt noteť ꝓcoꝛs itētio: q̄s si dicāt ego z ego: p qō notat̄ diuisio. Est tāt eadē qō: vt ꝛ possint sil' ꝓferre: ordinare: iungere: et gb⁹ vbis. nō āt de absolōne: qz de eodē petō pōt aligs bis absolui z succe^{uc}: z ē va pnia: z vez sacrz pnie scōa absolō sicut p̄a: nō sic āt scōs baptism⁹: sicut p̄m⁹: imo nō ē sacrz. Et iō si pl'res sacerdotes audirēt sil' vnā ofessionē possent dicere: ego absoluo: z eēt ꝓgruēti⁹ si glibz intenderet dare suā ꝓpām z distinctam absolutionem. Sed si ambo vnam: tunc videretur: q̄ deberent dicere nos ab-

soluimus: q̃uis suba nõ mutetur quocũq; modo dicatur.
¶ Ad argumẽtũ dõm. q̃ fm generationẽ carnalẽ plures non possunt cõcurrere ad eũdẽ generãdũ. Et iõ fz talẽ generationẽ aliqs nõ põt habere plures pres. Sz fm generationẽ spũalẽ plures possunt ꝯcurrere ad eũdẽ regenerandum. Nec oz q̃ sit p oĩa similitudo hinc ꝛ ide: q̃uis posset dici q̃ si duo ꝯcurrerẽt ad carnalẽ generationẽ successiue q̃ semen scõi viri sic posſz superuenire q̃ miscereꝛ p̃ꝰ: ꝛ ex vtroq; ꝯiuncto formareꝛ fetꝰ. Et sic eẽt vnꝰ filiꝰ duoꝝ parentũ: vel si demõ succubꝰ recipet a duobꝰ semina: ꝛ fil'custodiẽs cõiũcta: postea fieret icubꝰ mulieris vtrũq; fil'ifũdens forte: tũc generaret gigãtẽ: ꝛ maioris virtutis: ꝛ esset vtriusq; filius vna. ¶ Ad argumẽtũ in oppositũ dõm: q̃ actio transiens q̃lis est baptizare numeraꝛ numero patiẽtis: qz vnũ accñs non põt recipi fil'in multis subiectis: nec vnũ subm fm idẽ põt fil'recipe multa accñtia solo numero dria. Nõ aũt numeraꝛ numero agentis: cum plura possint agere vnũ: vt duo trahentes vnã nauẽ: ꝛ pr̃ ꝛ mr̃ q̃ sũt duo in carne vna ad generandũ vnũ fetũ: ꝛ vnũ agens põt simul ꝛ vno actu ꝓducere plures effectus: ꝛ vnꝰ pr̃ plures filios: ꝛ vnꝰ plures baptizare: ꝛ non ꝯuerso: quia non ẽ simile hinc inde.

Questio. III.

TErtio queritur de materia baptismi: vtꝝ baptismus debeat fieri in aqua. Et vr̃ q̃ nõ: qz per bapm̃ cõformamur sepulture xp̃i: sic dicit Ro.6. Cõsepulti.n. sumus cũ illo p bapm̃ in mortẽ: sz xp̃s sepultus non fuit in aqua sz in terra: q̃ baptismꝰ nõ oz fieri in aq̃: sed in terra. ¶ Cõtra ẽ qõ dicit Jo.3. Nisi quis renatꝰ fuerit ex aq̃ ꝛc. ¶ Rº. p̃mo videndũ est de materia remota. zº de materia propinqua.

De prima dicẽdũ est q̃ aqua elementaris: pura naturalis vere ꝛ ꝓprie dicta ẽ mã remota baptismi: siue sit terrestris: puta: maris: flumĩs: stagni: putei: ꝛ fontis: siue sit celestis: puta pluuialis: siue resoluta ex nubibus: rore: grãdine: glacie: ꝛ p̃ruina: q̃ oẽs sunt ṽe aque. ¶ Sed ꝫ hoc videꝛ esse qz aq̃ q̃ cõiter venit in vsuz nr̃m: nõ vr̃ eiusdẽ spẽi cũ elemẽtari: q̃ ñ ẽ susceptiua saporis: coloris: ꝛ bõ q̃litatũ secũdaꝝ: q̃ sũt ipius mixti. ¶ Dicẽdũ q̃ ois aqua cõis nãlis est idẽ spẽ cũ elemẽtari. Huiusmõi aũt sapores: puta dulcis: amarus: ꝛ sulphureus: ꝛ huiusmõi q̃s bñt aq̃ nr̃e: nõ sunt in ipa aq̃: sed ĩ aliquo vapore admixto subiectiue: qui realr̃ differt ab ea: sz nõ percipiamus: sicut athomi qui sunt ĩ aere. Unde plꝰ dicit de cã salsedis maris: q̃ est vapor terreꝰ admixtꝰ a solis radys eleuatus: vñ ꝛ in ꝓfundo maris nõ ẽ salsedo: sz vbi supficies nõ multũ distat a profũdo. Uel dõm q̃ licet elemẽtũ nõ sit susceptiuum q̃litatis secũde ab intra sicut mixtuz ex cõmixtione qualitatũ p̃maꝝ: tñ ab extra pt̃ ꝛ aer colorari ꝛ aq̃ saporari. Si q̃s aũt ꝯtẽdat aquã vsualẽ esse alteri ꝰ spẽi ab elemẽtari: tũ qz sapit: tũ qz nutrit: qõ nõ ꝯuẽit alicui simplici elemẽto: tñ certũ ẽ q̃ aquis vsualibꝰ dedit xp̃s vim regeneratiuã qñ ĩ iordane nõ ĩ oceano baptizatus ẽ. Aqua vero artificialis nõ est cõueniẽs mã: cũ nõ sit eiusdem spẽi cũ nãli s. aqua rosacea: aqua vite: ceruisia ꝛ hõ: itẽ sudor: vrina: salina: ꝛ hõ: de gbꝰ expressum ẽ exꝫ de bapº. cº. Non vt apponeres. Sed aq̃ de latere xp̃i fuit vera aqua. Brodium aũt si est expssum ex carnibꝰ vl'ex piscibꝰ non est vera aqua. Si aũt est aqua ipinguata sic est vera aqua: dũ tñ nõ sit nimis cõdẽsata. Silr̃ lixiuiũ: tipsana: ꝛ balnea sulpburea: pureta etiã ex suba pisꝝ extracta nõ videꝛ aqua: ideo nõ sunt cõueniẽs mã. Ex quibus patet q̃ q̃ teneꝛ ieiunare in pane ꝛ aqua oz eũ ab his ominibus abstinere.

Secundo videndũ est de mã ppinqua. vbi ꝑ sciẽdũ q̃ baptizamꝰ põt fieri p cõfessionẽ: sicut bt̃us Jacobꝰ baptizauit Josiam: ꝛ in multis locis fit ꝫ cõsuetudinẽ: itẽ scõo p aspersionẽ: sic apli q̃ tria milia baptizabãt: zº per imersionẽ: vel intinctionẽ: sicut sonãt auctoritates sanctoꝝ. Et qz perfecta ablutio est p imersionẽ: iõ ille vsus ẽ magl ꝯueniẽs: ꝛ ẽ sẽp ꝯuãdũ nisi cõsuetudo. vl'necessitas excusat: qz in his que nõ sunt de suba alterũ duoꝝ excusat: nã q̃ mos erat: crimen nõ erat. vñ vbi ẽ cõsuetudo aspergere vel ifundere nõ teneꝛ bõ imergere: ẽt si non sit necessitas: nec ex pte materie: qz satis ẽ de aq̃: nec ex pte pueri: qz nõ timeꝛ de morte: nec ex pte mistri: qz pt mergere ꝛ eleuare. Silr̃ vbi ẽ ꝯsuetudo imergẽdi nõ oz aspgi nec effundi sz imergi. Si tñ altera de tribꝰ necitatibꝰ patiaꝛ sufficit alr̃ baptizare. Silr̃ ẽt ẽ de vna vel trina imersione: in q̃ oz bõ seruare ꝯsuetudinẽ sue eccl'e matricis: nõ metropolitane: nec romane: nisi forte sit exẽptꝰ: ꝛ fm ordinariũ i sua synodo correctũ: ꝫ qõ tñ i necessitate facere pt: imo oz: qz forma xp̃i ẽ tenẽda vbi mora ẽ piculũ allatura. Nec eccl'ia i necitate vl't laqum dãnatiõis inycere. Uñ si pslbr̃ vbi ẽ ꝯsuetudo ter imergẽdi videt puer moriẽtẽ: nec posse expectare trinã imersionẽ: oz p̃mã ꝛ solã facẽ cũ itẽtõe baptizãdi. Alias si scõã faciat cũ itẽtõe ad tertiã ꝛ puer iteri moriaꝛ: ꝛ puer dãnaꝛ ꝛ ille reꝰ ẽ eiꝰ dãnatõis ꝛ irregl'aris efficiꝛ. Si ãt vidz eũ nec seml̃ sine morte posse imergi: oz eũ aspgere. Et si p hoc moreꝛ dũ tñ al'r baptizari non possit nõ ẽ irregularis. ¶ Ad argm̃ in ꝛiũ oõz ẽ q̃ repñtatio sepulture xp̃i nõ ẽ de necitate sacr̃i: sz solũ õ ꝯgruitate: sicut res extrinseca. Significatio ãt sacrꝝ p se respicit cõtẽtũ: cui i bapº rñdet magis aq̃ q̃ terra: qz est ablutiua ꝛ refrigeratiua: baptismꝰ aũt ordinaꝛ ad ablutionẽ pcti originalis: ꝛ refrigerationem fomitis.

¶ Qõ alíj suscipiũt sacrm̃ ꝛ rẽ. Alíj sacm̃ ꝛ nõ rez. Alíj rem ꝛ non sacramẽtũ. Bi. IIII a

Hic dicẽdũ ẽ aliquos suscipe sacr̃m ꝛ rẽ sacr̃i: aliquos sacr̃m ꝛ nõ rez: aliquos rẽ ꝛ nõ sacramẽtũ. Sacramẽtũ ꝛ rẽ sil'r̃ suscipiũt oẽs puuli: q̃ i baptismo ab originali mũdãꝛ peccato. Quãuis qdã diffiteãꝛ illꝝ q̃ pituri sũt puul' i baptismo dimitti pctã: ĩnitẽtes illi verbo Au. Sacramẽta i solis electis efficiũt qõ figurãt: ñ itelligẽtes illõ ita eẽ accipiẽdũ: qz cũ ĩ alíjs efficiãt sacramẽta remissionẽ: ñ hoc eis faciũt ad salutẽ: sz sol'electis. Nã q̃ oibꝰ puul' i baptismo remittaꝛ pctm̃ p baptismũ aug. euidẽter dic. A puulo igt recẽter nato vsq; ad õcrepitũ senẽ: sic̃ nllis phibeꝛ a baptismo: ita nllis ẽ qui non pctõ moriaꝛ ĩ baptismo. Sz puuli tm̃ originali: maiores vero ẽt oibꝰ q̃ male viuẽdo addiderũt ad illõ: nisi enormitas vite ipediet. i. fictio. adulti vero q̃ cũ fide baptizãꝛ: sacramẽtũ ꝛ rẽ suscipiũt.

¶ Bc ficte accedentibus. b

Ui vero sine fide vl'ficte accedũt: sacramẽtũ: ñ rẽ suscipiũt. Uñ Hie. Sũt lauacra gẽtiliũ bereticoꝝ: sz ñ lauãt ad salutẽ

q Jn eccl'a ẽt q̃ ñ plẽa fide accipiũt baptisma: nõ spũz sz aquã suscipiũt. aug. ẽt ait. Judeis oĩbus cõia erãt sacramẽta: sz ñ cõis oibꝰ erat gẽa: q̃ est virtꝰ sacramẽtoꝝ. Jta ꝛ nũc cõis ẽ baptismꝰ oibꝰ baptizatis: sz ñ virtꝰ baptismi. i. ipa gẽa. Itẽ ois q̃ iã sue volũtatis arbit ꝯstitutꝰ ẽ: cũ accedit ad sacz fiõliũ nisi pẽiteat eũ veteris vite nouã ñ pt icboare. Ab hac pnia cũ baptizãꝛ soli puuli i-

munes sunt. His alijsq; testimonijs apte ostenditur adultis sine fide & penitentia vera i baptismo nō ꝓferri gratiaz remissiōis: qz nec paruulis sine fide aliena q ꝑ ꝓpriā habere nequeūt: datur in baptismo remissio. Si qs ergo ficte accedit nō hīs verā cordis ꝓtritionē sacramētū sine recipit. Videt tn Aug. dicere q ēt ficte accedēti: q ēt hz odiuz fraternū i ipo momēto quo baptizatur oia condonēt: & p baptismū mox redeant. Sed nō hoc asserēdo dic: imo hāc opinionē & pmissam sniaz ꝓferēdo. ait. n. sic. His qui ficto corde baptizant: aut pctā nullaten⁹ dimittunt: qz spiritussanctus disciplie effugiet fictū: aut i ipo tpis pūcto per vim sacramēti dimissa: itez per fictionē replicātur: vt etiā illud verum sit. Quotquot i xpo baptizati estis &c. Etiā illud. Spiritussanct⁹ discipline effugiet fictum: vt induat eū xpm sanctitas baptismi: exuat euz xpm pnities fictiōis. Nā redire dimissa peccata: vbi fraterna charitas non ē: aperte dns docet etiam i illo seruo a quo dns dimissum debitū petijt: qz ille ꝓserno dimittere noluit. Sic nō ipedit baptismi gra quo minus oia pctā dimittant: & si fraternū odiū i eius cui dimittant aio perseuerat. Soluit enī hesternus dies & qcquid supest: & soluit etiā ipa hora: momentumq; ante baptismū: & i baptismo. Deinceps aūt ꝓtinuo reus incipit ee nō solū ꝓsequētiū: sz etiā preteritoz diez: horaz: momētoz: redeuntibus oib⁹ que dimissa sunt. Hoc aūt vt ꝑdixim⁹: nō sub assertiōe dixit: qō oñdit ex eo qō ait in eodē libro sic. Si ad baptismū fictus accedit dimissa sunt ei pctā: aut nō sunt dimissa: eligāt qō voluerint. Ecce apte cernis si tn itendis id dixisse aug. nō asserendo: & querēdo & aliozum opinionē referēdo. Idē. n. ait. Tūc valere incipit ad salutē baptismus cū illa fictio veraci cōfessiōe recesserit: q corde in malicia pseuerante peccatoz ablutionem non sinebat fieri. Non ergo ficte accedēti peccata dimittuntur.

¶ Quomodo intelligatur illud: quotquot i xpo baptizati estis xpm induistis. c

Veritur ergo quomodo illud accipiat. q Quotquot i xpo baptizati estis xpz induistis. Potest dici q q in xpo. i. in xpi cōformitate baptizantur. s. vt moriātur vetustati pcti: sicut xps vetustati pene: induunt christū quē per gziam inhabitātē hnt. Pōt & aliter solui. Duobus. n. modis xpz induere dicimur: vl assumptiōe sacri: vel rei pceptiōe. Vñ aug. Induūt boies xpm aliq̄ vsq; ad sacramēti perceptionē: aliq̄ vsq; ad vite sanctificationē: atq; illud primū bonis & malis pt eē cōe: hoc aūt est proprium bonoz & pioz. Oēs ergo qui i xpi nomine baptizant: xpm induunt: vel ꝑm sacramēti perceptionē: vel ꝑm vite sanctificationem.

¶ De illis qui suscipiunt rem & nō sacrm. d

Unt & alij vt supra posuimus: qui suscipiūt rem & nō sacramētū. Qui. n. effundunt sanguinē p noie Jesu: & si nō sacramentū: rem tn accipiūt. Unde Aug. Quicūq; nō pcepto regeneratiōis lauacro pro ꝓfessione christi moriuntur: tantū eis valet ad dimittenda pctā q̄ qui si abluerētur sacro fōte baptismi. Audistis q passio pro christi nomine suscepta supplet vicem baptismi. Nec tn passio vicem baptismi iplet: sed etiā fides & contritio vbi necessitas excludit sacramētū: sicut aperte docet Aug. dicens baptismi vicē aliq̄n iplere passionem. De latrone illo cui nō baptizato dictum est: hodie mecū eris in paradiso. Beatus Cyprianus in li. iij. de baptismo nō leue documētuz assumit. Quod etiā atq; etiā ego ꝓsideras inuenio: nō tn passionē pro nomine Christi id quod baptismo deerat posse supplere: & etiam fidem conuersionēq; cordis: si forte ad celebrādum mysteriū baptismi in angustijs temporuz succurri nō pōt. Neq; n. ille latro pro noie xpi crucifixus est: sed pro meritis facinorum suoz: nec q credidit passus est: sed dum patitur credit. Quātuz ergo valeat sine visibilis baptismi sacramento: quod apostol⁹ ait. Corde creditur ad iustitiā: ore aūt ꝓfessio fit ad salutez: in illo latrone declaratū est: sed tūc impletur inuisibiliter: cum mysterium baptismi non contemptus religionis: sed articul⁹ necessitatis excludit. Et baptismus quidem potest esse vbi ꝓuersio cordis defuerit: conuersio aūt cordi pōt quidē inesse non percepto baptismo: sed contēpto baptismo non potest: nec vllo mō dicēda est cōuersio cordis ad deū cum dei sacramentum cōtemnitur. Ecce hic habes non solum passionem: & etiam fidem: & contritionez conferre remissionem vbi non contemnit sacramētū: vt in latrone illo ostenditur qui non per passionē & per fidem saluatus est sine baptismo. Sed dicūt quidam hoc argumētum retractasse Aug. Retractauit quidem exēplū: sed sniam non. Ait. n. in quarto li. de baptismo. Cuz dicerem vicē baptismi posse habere passionem: non satis idoneū posui illi⁹ latronis exēplū: qz vtz non fuerit baptizatus incert⁹ ē. Cōstat & sine baptismo aliqs iustificari & saluari. Vñ Ambr. de valētiniano. Uētrē meū doleo: vt ꝓphetico vtar eloqo: qz quē regeneraturus eram amisi: verūtamen gratiam ille quam poposcit non amisit.

¶ Que videntur obuiare predictis. e

Is aūt videnť obuiare quod dñs dicit.
b Nisi quis renatꝰ fuerit ex aq̄ ⁊ spūsancto nō pōt intrare in regnū celoꝝ: quod si generaliter verum est: non videtur eē vera superius posita. Sꝫ illud intelligēdū de illis q possunt ⁊ ꝓtenūt baptizari. vel ita intelligēdū ē nisi quis renatus fuerit ex aqua ⁊ spū sancto. i. ex ea regeneratiōe que fit ꝑ aquā ⁊ spūmsāctū nō saluabiť. Illa aūt regeneratio fit nō tm̄ per baptismū: ꝫ etiā per penitētiā ⁊ sanguinē. Vñ auctoritas dicit: iō apostoluꝫ pluraliter dixisse fundamētū baptismatū: q̄ ē baptismꝰ i aqua: in sanguine: in penitētia. Hoc aūt nō ideo dicit q̄ sacramētū baptismi fiat nisi i aqua: ꝫ q̄ ipiꝰ virtus ⁊ sanctificatio dať nō tātūmodo ꝑ aquā ꝫ ꝑ sanguinē ⁊ penitētiam. rō. n. id suadet. Si enī nō valētibus credere paruulis sufficit baptismꝰ: multo magis sufficit fides adultis volētibꝰ ⁊ nō valētibꝰ baptizari. Vñ Aug. Queris quid sit maius: fides an aqua: non dubito quin respondeā fides. Si ergo qō minus ē sanctificare pōt: nōne qō maius est. i. fides de qua xps ait. Qui crediderit i me ēt si mortuꝰ fuerit viuet. Sꝫ dicūt aliq̄ nullū adultū i xpꝫ credere vel charitatē habere sine baptismo nisi sanguinem fundat ꝑ dño: subita introducētes testimonia. Aug. ait. Ex illo tpe quo saluator dixit: nisi quis renatus fuerit ⁊ c. absq̄ sacro baptismi ꝓeter eos qui in eccl'ia sanguinē fundūt aliqs vitā eternā accipere nō pōt. Itē nullū catbecuminū q̄ꝫ i bonis operibus defunctuꝫ vitam eternam habere credimus: excepto martyrio: vbi tota sacramenta baptismi cōplentur. Item baptizatis iter tm̄ salutis eē credimꝰ. Sed qō in his minus dixit ī alīs capitulis supꝛapositis suppleuit. Et ideo hec sic itelligēda sunt: vt illi soli habētes tempus baptizādi excipiātur: si. n. aliqs habēs fidē ⁊ charitatē voluerit baptizari ⁊ nō valet necessitate ꝓuētus: supplet oīpotētis dignitas qō sacro defuerat. Duꝫ. n. soluere pōt: nisi soluat tenetur: sed cum iam non potest: ⁊ tamē vult: nō iputat ei deus q̄ suā potentiā sacramētis nō alligauit. Qō vero inuisibilis sanctificatio sine visibili sacro qbusdā insit: apte Aug. tradit super leviticū dicēs. Inuisibilez sanctificationē quibusdā affuisse ⁊ ꝑfuisse sine visibilibus sacramētis. Visibilem vero sanctificationē que fit sacramēto visibili: sine inuisibili posse adesse: nō posse ꝓdesse. Nec tamē visibile sacramētum ideo cōtemnēdū est: q̄ contemptor eiꝰ inuisibiliter sanctificari non potest. Hinc cornelius: ⁊ qui cum eo erāt iam spiritu sanctificati baptizati sunt. Nec superflua iudicanda est sanctificatio visibilis: q̄ inuisibilis ꝓcessit. Sine visibili ergo inuisibilis sāctificatio eē potest ⁊ ꝓdesse. Visibilis aūt que fit sacramento tenꝰ sine inuisibili ꝑdesse nō potest: cuꝫ illa sit ois illius veritas. Symoni mago visibilis baptismꝰ nō ꝓfuit: q̄ inuisibiliter nō affuit. Sꝫ qbꝰ inuisibilis affuit: ꝑfuit. Nec tantū valet fides aliena puulo: q̄ꝫtū ꝓpꝛia adulto. Paruulis. n. nō sufficit fides eccl'e sine sacramēto: q si absq̄ baptismo fuerint defuncti etiā cū deferunť ad baptismū damnabunť: sicut mltis sanctoꝝ auctoritatibꝰ cōprobať. Ad hoc vnū sufficiat. Ang. ait. Firmissime tene puulos: q̄ vel i vteris matrū viuere incipiūt: ⁊ ibi moriūtur: vel de matribꝰ nati: sine sacramēto baptismi ō hoc seclo trāseunt: eterno supplicio puniēdos: q̄ ⁊ si ꝓꝑie actiōis pctā nō habuerūt: originale tm̄ pctm̄ traxerūt carnali cōceptione. Et sicut paruuli q̄ sine baptismo moriūtur ifideliū aſcribunť numero: ita qui baptizātur fideles dicuntur. Qui a fideliū ꝓsortio nō seꝑarātur: cū orat eccl'ia ꝓ fidelibꝰ defunctis. Fideles ergo sunt nō ꝓpter virtutē: ꝫ fidei sacramētū. Vñ Aug. Paruulū ⁊ si nōdum fides illa que etiā in credentiū volūtate ꝓsistit: iā tm̄ fidei ipiꝰ sacramentum. i. baptismus: fidelē facit: sicut credere respondeť: ita etiā fidelis vocať: nō rem ipsaz mēte annuendo: ꝫ ipsius rei ꝓcipiēdo sacramētū.

¶ Quid ꝓfit baptismꝰ his: q̄ cū fide accedūt. f

Olet etiam queri de illis: qui iā sanctifi
s cati spiritu cū fide ⁊ charitate ad baptismū accedūt: qd eis conferat baptismꝰ. Nihil. n. vī prestare: cū per fidē ⁊ cōtritionē iā remissis peccatis iustificati sūt. Ad qō sane dici pōt eos qdem per fidē ⁊ contritionē iustificatos. i. a macula pctī purgatos ⁊ a debito eterne pene absolutos: tamē adhuc teneri satisfactione tēporali qua penitētes liganť in ecclesia: Cū autē baptismū percipiunt: ⁊ a peccatis si q̄ interim post ꝓuersionē ꝓtraxerūt mundantur: ⁊ ab exteriori satisfactione absoluunť: ⁊ adiuťr gratia omnisq̄ virtus in eo augetur: vt vere nouus hō tūc dici possit. Fomes quoq̄ peccati in eo amplius debilitatur. Ideo Hieronym. dicit q̄ fides que fideles facit in aquis baptismi datur vel nutritur: q̄ non habenti aliquando ibi datur: ⁊ iam habēti vt plenius hēat dať. Sic ⁊ de alīs intelligenduꝫ est. Qui ergo mūdus accedit ibi fit mundioꝝ: ⁊ omni habēti ibi amplius datur. Qō vero omnis exterioꝝ satis-

factio ibi relaxetur Ambr. ostendit super illum locum. Sine penitentia sunt dona dei ⁊ vocatio dicens. Gratia dei in baptismo nō regrit gemitus ⁊ planctum: vel aliquod opus: ⁊ omnia gratis condonat. Quod quidem ō exteriori gemitu vel planctu accipiendum est. Nā sine interiore nemo adult⁹ renouat̄: ꝫ exteriores satisfactiones ⁊ afflictiones. s. sordes penitētiū ibi dimittuntur. Adultū ergo cōfert baptismus etiā iam per fidem iustificato: quia accedēs ad baptismum quasi ramus a columba portatur ī arcam. Ante intus erat iudicio dei: sed nunc etiaꝫ iudicio ecclesie intus est. Cuꝫ vero ī baptismo peccatum deleatur ⁊ satisfactio exterior nō imputetur: queritur cur penalitas: cui pro peccato adicti sumus non tollatur. Hoc ideo tradūt fieri sancti: qz si a pena homines per baptismuꝫ liberentur ipsam p̄sentarent baptismi preciuꝫ: non eternum regnum. Ideo soluto reatu peccati: temporalis pena tm̄ manet: vt illa vita studiosius queratur que erit a penis oibus aliena. Jō etiam manet vt sit fideli ⁊ certandi materia: ⁊ vicēdi occasio: q nō viceret si nō pugnaret: nec pugnaret si in baptismo fieret īmortalis.

¶ Cui⁹ rei baptism⁹: q dar̄ iā iusto sit sacm. g

s Jqueritur cuius rei baptismus ille sit sacrāmētum qui datur iam iusto. Dicim⁹ sacramentum esse: ⁊ rei que precessit. i. remissionis ante per fidem date: ⁊ remissionis temporalis pene siue peccati si habetur qō interim cōmittit̄: ⁊ nouitatis: ac oīs gratie ibi prestite. Omnis etenim rei signum ē: cuius cā est. Nec mireris rem aliquando p̄cedere sacramentum: cum aliquando etiam longe post sequatur: vt in illis qui ficte accedunt: quibus cū post penituerint icipiat baptismus prodesse: in quibus fuit baptismus sacramentum huius sanctificationis quam penitēdo habent. Sed si nūq̄ piterent nec a figmēto recederent: cui⁹ rei sacramētū eēt baptism⁹ ab illis susceptus? Pōt dici rei q̄ ibi fieret: si eoꝝ enormitas ñ ipediret.

¶ Si paruulis datur in baptismo gratia: qua possunt iu maiori etate proficere. h

Olet etiam queri si paruulis in baptis-

s mo datur gratia qua cum tempus habuerint vtendi libero arbitrio: possint velle ⁊ currere. De adultis enim q digne recipiūt sacramentum non ambigitur qui gratiam operantem ⁊ cooperantem perceperint: que in vacuum eis cedit si per liberuꝫ arbitriū post mortaliter delinquerunt: qui merito peccati gratiā appositam perdunt. Unde dicuntur contumeliam spiritui sancto facere ⁊ ipsum a se fugare. De paruulis vero qui nondum ratione vtunt̄ questio est: an in baptismo receperint gratiaꝫ: qua ad maiorem venientes etatem possint vel le ⁊ operari bonum. Videtur q nō receperint: quia gratia illa charitas est: ⁊ fides que voluntatem p̄parat ⁊ adiuuat. Sed qs dixerit eos accepisse fidem ⁊ charitatem? Si vero gratiā non receperint qua bene operari possint cum fuerint adulti: non ergo sufficit eis in hoc statu: gratia in baptismo data: nec per illam possunt modo boni esse nisi alia addatur: que si non additur: non est ex eorum culpa: qz iustificati sunt a peccato. Quidam putant gratiam operantē: ⁊ cooperantem cunctis paruulis in baptismo dari in numero non in vsu: vt cum ad maiorem venerint etatem ex munere sortiantur vsum: nisi per liberum arbitrium vsum muneris extinguant peccando: ⁊ ita ex culpa eoruꝫ est non ex defectu gratie q̄ mali fiunt: qui ex dei munere valentes habere vsum bonum: per liberum arbitrium renuerunt: ⁊ vsum p̄auum elegerunt.

Circa quartā distinctionē querunt̄ gn-

q. Primo de effectu baptismi vltimo. 2° an īprimat̄ character in eo. 3° ō vnitate baptismi. 4° de carentib⁹ vsu rōnis an sint baptizādi. 5° ō ficte accedētib⁹.

Primo igitur querit̄ ō effectu baptismi: vtꝫ baptism⁹ deleat omnē culpam ⁊ omnē penā. Et arguitur p̄mo q non omnem culpā nisi originalez: qz regeneratio spūalis opponit̄ carnali: sed per generationē carnalez solū ꝺ̄bitur originale: ergo p baptismū qui est regeneratio spūalis nō tollitur nisi peccatū originale. ¶ Jtē q nō tollat omnē penam arguitur sic. ¶ Si baptismus deleret omnē penā max̄ie deleret illā que ꝺ̄bitur p originale ꝺ̄ qō p̄cipue ordiat̄: ꝫ illā nō delet: qō probat̄: qz fames: sitis: repugnātia viriū inferioꝝ: ad supiores: ⁊ huiusmodi sunt pena peccati originalis: sed ista nō āmouentur p bap^m: ergo ⁊c. ¶ In ꝯtrariū sunt dicta sanctoꝝ. ¶ Respondeo hic primo dicendum est de effectu baptismi in adultis: secundo in paruulis.

Circa primū est p̄o sciēdū q in adultis est remissio

11 nō omnis culpe: nisi sit obex ex pte eoꝝ. Si autem nō sit penitēs de venialib⁹ vel si peniteat de vno ⁊ nō de alio solū remittuntur illa de quibus penitet: qz actual' culpa nūq̄ remittitur sine pnia. Uez est q est triplex pnia. prima que est sacm: ⁊ cōsistit in actu exteriori ꝺ̄fitentis: ⁊ absoluentis. Et ista est necessaria baptizādis quātūcunq̄ adultis: imo nec exhibēda: eo q baptism⁹ ē ianua sacꝝ: propter qō nō baptizātis nō ē adhibēdū aliq̄ sacm. Secūda ē ꝺ̄tritio sufficiēs iformata gratia: sm quā dicim⁹ cōtritū eē penitētē. Et ista non regritur ante bap^m. Alioquin adultus baptiçādus semp eēt ante bap^m iustificat⁹. 3ª est quedā displicētia peccati cōmissi: ꝫ iformis ⁊ īperfecta: q̄ dr̄ attritio: q̄ ꝫ nō sit sufficiēs ad delendū pctm̄: est tn̄ sufficiēs ad susciplēdū baptismū: eo q tollit fictionē. Et ō tali penitētia est intelligēdū qō dr̄ actuū. 2°. Pniam agite: ⁊ baptizetur vnusquisq̄ vr̄m: in noīe iesu xp̄i ī remissionez

peccatoꝝ:⁊ qđ dicũt auctoritates sanctoꝝ q̄ p baptismuz ⁊ pnīam remittīt oīs culpa. Scđo per baptismũ oīs pena debita pctō originali ⁊ actuali ī foro dei deletur. Ideo nec pnīa adulto baptizato iniungīt. qz fm Ambr. Hīa xp̄i oīa in baptismo condonat gratis. ¶ Tertio sciēduz q̄ p bap tismũ nō deleaī pena spūalis nature: qz pr̄ baptizat⁹ nihil omin⁹ generat filiũ cũ originali. nec corpal: qz defect⁹ pena les remanēt. ¶ Quarto sciēdũ q̄ nō tollit penā: q̄ debeī pctō ī foro humano: puta layco furtũ cōmittēti non tollit suspēdiũ: nec penā ecclīasticā: vt irregularitatē q̄ ꝯbīt ex bi gamia: ſz illā q̄ ꝯbīt ex hōicidio licito vl̄ illicito tollit ſz ve riorē opinionē. di. 50. Si quis viduā ī glo. que hoc dicit ſz aliquos. ¶ Quinto sciēdũ ē q̄ ī adultis nō est eq̄lis effe ctus baptismi quo ad effectũ priuatiuũ respectu culparuz venialiũ ⁊ penaꝝ ⁊ quo ad positiuũ: ſz solũ q̄ ad amotionē originalis: ⁊ mortalium que est connexa.

Secũdo videndũ est de effectu baptismi quo ad par uulos. Ubi sciēdũ q̄ in eis solũ deletur cul pa originalis nō actualis: qz illā nō hñt. Secũdo deleī pe na persone nō nature: pp id qđ dcm̄ est. 3° q̄ eq̄liter q̄̄m est de se: qz ex pte coꝝ nō ē dr̄ia: ⁊ quo ad effectuz p̄uatiuũ nō pōt esse diuersitas: ſz q̄̄tũ ad effectus positiuos: q̄̄tum ad illos quos deus scit ante vsuz rōnis morituros oz q̄ fit diuersitas: qz si sunt tot angeli btī quot boīes excepto xp̄o ⁊ matre eius qui sunt sup oēs angelos baptiçati mortui si equalē gratiā hñt ⁊ p ꝓñs gloriā plures vni angelo equan tur: ⁊ sic vel latera ciuitatis nō sunt equalia aliquib⁹ ange lis nō habētib⁹ boīes equales in gl̄ia: vel sunt plures ho mines beati q̄̄ angeli: qđ est cōtra dictū Greg. ¶ Ad argu mentū primū cū dr̄ q̄ regeneratio spūalis oppoīt carnali. Dicēdū q̄ falsum ē: imo proportionaī: qz sicut p genera tionē carnalē accquiritur eē carnale: ita p regenerationez spūalē acquiritur esse spūale. Uez est q̄ generationē car nalē concomitaī qdā defectus ſ. pctī originale: qui oppo nitur termino regenerationis spūals. ſ. gr̄e: ⁊ hic tollitur p baptismũ: ⁊ pari rōne pctī mortale: qđ sīl̄r opponitur gra tie baptismali. ¶ Ad scām dām. q̄ p baptismũ tollīt oīs pena peccati originalis que ē pena eius p se: sicut est priua tio gr̄e ī presenti: ⁊ carentia glorie ī futuro. Penā aūt que debeī pctō originali p accīs non tollit: vt est fames: sitis: corruptibilitas corpis ⁊ hꝺ: qz ista sunt a natura p se: ſz sint a pctō originali: sicut a cā remouente ꝓhibēs: qz pctī ori ginale tollit iustitiā originalē: que ipediebat defect⁹ istos ineſe nature. Nec fuit ꝓueniēs: vt isti defectus in presenti vita auferent. p̄mo ne mēbrũ caput excederet. Chr̄ist⁹. n. caput nr̄m plenus fuit gratia a p̄ncipio sue ꝯceptionis: ha buit tī corpus passibile in quo salutē nr̄am exercuit. Sīl̄r xp̄ianus gr̄am ꝓsequitur q̄̄tũ ad aīaz: corp⁹ tī manet pas sibile: in quo p xp̄o pati possit. Scđo vt hꝺ pugnādo ꝺ cō cupiscētiā: ⁊ alias passiones vicēdo mereaī coronā. 3° ne si baptism⁹ ꝓferret ipassibilitatē corpis: boies magis quere rent baptismũ pp cōmoditatē vite pn̄tis q̄̄ ꝓpter fructũ vite spiritualis. Qō. II.

Secundo querīt de characterē: vt̄z character ī baptismo imp̄ matur. Et videī q̄ nō: qz in circūcisione ⁊ sacr̄is ve. le. nō imprimebatur ī gb⁹ tamen erat distinctio sicut hic. ¶ Contra sunt au ctoritates sanctoꝝ. ¶ R°. hic sūt tria videnda. P̄mū est de eēntia characteris. 2° ꝺ subo. 3° in quibus sacramentis imp̄imitur.

Circa primum sunt tres conclusiones. P̄rima: q̄ non est relatio rationis. 2ª q̄ nō est relatio realis. 3ª qz est potentia ⁊ res absoluta. ¶ Quantū ad primū ē sciendū q̄ character sic diffinitur magistraliter. Qz est di stinctio a characterē eterno impressa aīe rōnali: fm imagi nē ꝓsignans trinitatem creatā trinitati increate creanti ⁊ recreanti: ⁊ distinguēs a nō cōfirmitatis fm statū fidei. Et ideo nō est relatio rōnis tī̄: sicut ex hoc q̄ aliquis fit nouus miles deputaī ad actū militie. ⁊ canonic⁹ ad actuz p̄bende: qz p hoc nihil reale potest qđ p̄ius nō posset: ſz per sacr̄m quandoq̄ recipiens pōt aliqd reale qđ p̄us non poterat: vnde cū ens rōnis nō sit cā entis realis: ideo ⁊c.

¶ Sed contra hoc arguunt quidā sic. ¶ Sīc nūmus sorti tur rōnē p̄ecy ⁊ merellus rōnē signi ex hūana īstitutione sic res naturales sortiūtur rōnē sacr̄i: ⁊ hꝺ rōnē mīstri ex diuina ordinatione: sed nūmus efficitur p̄eciū ⁊ merell⁹ signū p solā relationē rōnis hūane sic īstituētis: g̃ res sacr̄a les sortiunī rōnē sacr̄i: ⁊ hꝺ rōnē mīstri p̄solā relationē rō nis diuīe sic īstituētl. Cum aūt character sit id quo hꝺ effi citur mīster sacr̄oꝝ vel susceptiu⁹ coꝝ: p̄z q̄ character nō est nisi relatio rōnis ex ordinatione vel pactione diuina.

¶ Sed hec rō nō valet: qz īnstitutio humana: nō est causa rerū naturaliū. Unde nihil pōt addere vel detrahere na ture rez. P̄ropter qđ reb⁹ naturalib⁹ nihil acquirīt ex pa ctiōe humana q̄ sit forma realis: ſz solū ordo: ⁊ relatio rō nis. Unde oīa iura incorpalia de quib⁹ iura loquunī non sunt nisi entia rōnis. Unde q̄ ego emendo rē fiaz: dn̄s do miniū: seruitus: obligatio: accusatio: hereditas: ⁊ oīa hꝺ sūt entia rōnis. Sz dei ordinatio ⁊ īstitutio ē cā rez: vñ sīc in stitutio nature ponit ī reb⁹ entitatē nature: sic īstitutio gr̄e ponit entitatē ad gr̄am. ¶ Nō ē ēt relatio real̄: qz illa nō ē p̄ncipiū agēdi: sicut character ꝓfirmatiōis ⁊ ordis: nec pa tiendi sicut character baptismalis. ¶ Nec valet si dicaī q̄ ī politicis dn̄s pōt obligare ⁊ alienare rē: nō dn̄s aūt: nō pōt: ⁊ tī̄ dn̄s ñ dr̄ a ñ dño nisi r̄one rōnis: qz ibi nō ē effect⁹ real̄: cū ī re p trāslationē ꝓuētionalē nll̄a mutatio fiat real̄ ⁊ p ꝓñs nō regrīt cā real̄: ſz ꝓsecratio hoīuz q̄ ē sacr̄m ⁊ oīs vera sacr̄i administratio hēt effectū realē: g̃ illi⁹ oz eē cām realē ⁊ p̄ncipiū reale. ¶ P̄. sicut papa p̄t cōmittere cui vl̄t oēm ꝓsecrationē sacr̄alē q̄ nō ē sacr̄m: qz p illā sola relatio rōis acgrīt: sic posset oēz q̄ ē sacr̄m si p illā sīl̄r non nisi rela tio rōnis acgreret: nūc aūt nō pōt oēz: ſz aliq̄ sīc ⁊ aliquā nō. Et q̄̄uis ista rō ꝓcludat eq̄liter ō oī sacr̄o: tī̄ ē spālis rō q̄ papa plus possit īmutare circa vnū sacr̄m q̄̄ circa aliō. Et qr̄ ⁊ quō possit mutare mīstr̄ ꝓfirmatiōis vel ordinis dicetur ī loco suo. Qr̄ aūt pōt mutare mām mr̄imōy: ſz sit ipertinēs p̄ter id qđ de hoc alibi dicet: ad pn̄s p̄t dici q̄ sic deus res administrat: vt eas proprios motus agere sinat fm Aug. vñ sicut corpus suū facit real̄r ī sacr̄alib⁹ spēbus: q̄s tī̄ vl̄t ita subeē agētib⁹ nālib⁹ sicut p̄us suberāt ⁊ ſz va riationē illaꝝ diuersimode ibi est: puta si spēs corrūpātur desinit ibi eē. si augēī icipit ī maiori loco eē: si ꝺdēsanī in minori: sic vt⁹ quā pōit ī vbis ē subiue in aere: sicut ⁊ vba q̄ sunt qdā son⁹. Et q̄̄diu vba durāt: tādiu durat ibi vt⁹: hoc est q̄̄diu durat ꝓlatio vltīe sy̆llabe ī q̄ significatio ꝓpleī: postea aūt desinit ibi eē vt⁹: sicut colūba redyt ī piacētem māz pacto offō. Ucl si vba cessant añ q̄̄ mot⁹ aer ad rē ī q̄ oz eē effect⁹ pueniat spēs soni eodē īstāti deferī ad illā rē cū q̄ subiue ē vt⁹ ī aere. Alias eēt sine subo: cū son⁹ sit acci dēs cui⁹ subm̄ ē solus aer. Sic ⁊ de⁹ exp̄ssionē ꝓsensuū ac cipit p īstrumētis: dimittēs tī̄ eā sīb disponē platoꝝ: sicut nā hūane policie regrīt. P̄ropter qđ ſz q̄ papa dispēsat ⁊ vetat ē ibi vt⁹ vel nō ē: sicut ī spēb⁹ corruptis vel nō corru ptis ē vel nō ē corp⁹ xp̄i. ¶ Tertio dōz ē q̄ ē potētia ⁊ res absoluta: qz illō p qđ p̄t aliqs ī aliquē effectū realē actie vl̄ passiue p īdrīā ad bene vl̄ male ē res va ⁊ absoluta ⁊ potē tia ꝑpe dcā: qz potētia actiua ē p̄n̄ trāsmutādi aliō iq̄̄ ali ud: ⁊ passiua ē p̄n⁹ trāsmutādi ab altero iq̄̄ alteꝝ: ⁊ istud nō ē ens rōis: nec r̄lo: ſz absolutum: ſz character ē hꝺ: g̃ ⁊c. maioz ꝓbata est. minoz postea ꝓbabīt: ſz p̄us remouebun tur tres īstātie ꝺ maiorē ⁊ p̄nē. ¶ P̄ria ē: qz si dicaī q̄ cū in mr̄io⁹ nō sit aliq̄ res absoluta q̄ dicaī viculū qz Tho. di cit q̄ eēntialr̄ est r̄lo pari rōe effect⁹ alioꝝ sacr̄oꝝ. ſ. oīna

tus character ⁊ bꝫ ē aliq̄ rl̄o: ⁊ nō res absoluta. ¶ Dōz q̄ mr̄io^m ꝑut ē qd būanū ē pura rl̄o rōis: sz ꝑut ē qd diuinū ē ex eo cātū aliq̄ reale q̄ ē ens absolutū: q̄ tñ cōcomitat rl̄o. Sz forte ē i vtute organica. vñ i morte tollitur. alr ma neret īdelebiliter vt character. Sz de hoc pleni⁹ dicet infra d. 26. ¶ Secūa īstātia ē qz vr̄ q̄ posse ⁊ nō posse sacrz dare vel suscipe nō arguit diuersitatē realē i p̄n⁹: qz ꝑ cognatio nē spūalē ⁊ publice honestatis iustitiā q̄ sunt de iure positi uo būano dirimit mr̄io^m: ita q̄ nō pōt hō suscipe sacrz ma trimōy q̄ bz illō ipedimētū. Qui vo nō bz pōt illō suscipe: ⁊ q̄si dare: qz eēntiā mr̄imōy sibi mutuo cānt ꝓbētes: non cā a sacerdote suscipiūt. ¶ Sz forte hoc ē: qz illō omniuz reale q̄ ibi ē ꝯppōit ꝑuationē illi⁹ ipedimenti: iq̄m^m mr̄io^m ē q̄dā ꝓct⁹ q̄ sb̄est ordīatiōi p̄ncipuz ⁊ plato^z: ñ q̄ ens rea le fundet fūdamēto rōis: sz i ipa potētia vel eēntia nāli: lz in via gnātiōis ex diuīa ordīatiōe aliō p̄supponat: q̄ nō ē nisi ens rōis vel ei⁹ ꝑuatio. ¶ Tertia īstantia ē. qz si dicat q̄ sic sacerdos p̄t ligare ⁊ absoluere ⁊ ꝓficere ⁊ eps ordina re q̄ nō pōt nō eps ⁊ nō sacerdos: ita iudex p̄t ligare ⁊ ab soluere in foro exteriori: q̄ nō pōt nō iudex: qz a nō suo iu dice lata snīa nō tenet: nec tñ ptās iudiciaria ꝓp hoc ponit aliq̄d reale i iudice: nec habere claues iurisditionis nisi pu rū respectu rōnis: g̃a silī nec hēre claues ordis: ⁊ bꝫ: ponit aliq̄d i hoīe. ¶ Sz hoc nō valet: qz ille claues nō hīt rea lē effectū interi⁹ sicut iste hīt. Et pōt papa illas claues ꝑ li bito auferre nō istas: qz pōt facere de iudice nō iudicē: nō aūt de sacerdote nō sacerdotē. Et ꝓp hoc aliq̄d vr̄ dñiū in delebile in isto q̄ nō i illo. ꝓbatio minoris: qz sacerdos pōt ꝓficere ⁊ absoluere q̄ ꝑus non poterat: ⁊ eps ordina re q̄ ꝑus nō poterat: g̃ segtur ꝫ: qz. s. nihil pōt q̄ ꝑus non poterat: nisi hēat aliq̄ eē reale: q̄ ꝑus nō hēbat. Uñ istru mētū pōt q̄ ꝑus nō poterat: qz realr mouet: cū ꝑus ñ mo ueret. Et calor aīe ꝑticipat eē aīe: q̄ ꝑus nō hēbat vt agat q̄ ꝑus nō poterat. Uñ nō dicim⁹ q̄ sacerdos nō possit ce lebrare i calice nō ꝓsecrato ⁊ altari ⁊ vestib⁹ nō ꝓsecratis: sz solū q̄ nō debz: qz. s. pōt. Sz de eo q̄ characterē sacerdo talē nō hz: nō solū dicim⁹ q̄ nō dēt sz q̄ nō pōt ꝓsecrare: q tñ postq̄ hēt pōt q̄ ꝑus nō poterat. Silr eps post ꝓsecra tionē pōt ordines ꝓferre: q̄ ꝑus nō poterat. Si aūt sola re latio rōis fieret: sicut p ꝓsecrationē rex īaiataz: tūc idē eēt sic de illis. ¶ Ꝑ. si directe ⁊ p se nō ꝑt i effectū realē i quē prius nō poterat: sic dicūt q̄dā tūc mētr̄ sacerdos dicens: ego absoluo te vel ego baptizo te: sed dz dicere: ego aspgo corpalr: ⁊ xp̄s baptizat te spūalr. Si g̃ vē absoluit ⁊ vē ordi nat ⁊ vē iūgit ⁊ nō alr⁹: g̃ vē bz ptātē hoc faciēdi: qz cui⁹ ē act⁹: ei⁹ est ⁊ potētia: g̃ idē q̄ ꝑus. ¶ Ꝑ. sic differūt re abso luta potēs baptizare: ⁊ nō potēs baptizare ꝑ se. s. hō ⁊ non hō: ita differūt re absoluta potēs absoluere: ⁊ nō potēs ab soluere: potēs ordinare ⁊ nō potēs. i. sacerdos ⁊ non sacer dos: eps ⁊ nō eps. ¶ Ꝑ. si nō ē plus aliq̄d i marito q̄z i spō so: q̄re nō pōt papa dispēsare i mr̄io ficut i sponsalib⁹. Et sicut p̄p̄ pōt facere q̄ calix nō sit sacer post ꝓsecrationē: qz oē q̄ ē p solā ordinatiōe eccle: pōt ām̄ouere: q̄r nō pōt silr facere q̄ sacerdos sit ñ sacerdos: ¶ Ꝑ. q̄re sacrm eucharistie bz realē effectū qz realr desinit ibi eē pāis ⁊ vini suba ⁊ realr trāsbanat ꝑter effectū g̃re g ē i vsu nō i eēntia sacri: si alia sacra nō hīt aliquē effectū realē ꝑter g̃raz. Nec va let q̄ illi idē dicūt q̄ nec i saçro nec i mīstro ē vt⁹ subiue: ⁊ sic nō est p̄n^m effect⁹ real: qz ex q̄ actio ⁊ effect⁹ vtriq̄ attri buunt effectiue: qz sacrz dr̄ purgare illuminare ⁊ pficē: qz sacrm dr̄ a sacrādo actiē ⁊ mīster dr̄ soluere ⁊ ligare ⁊ silr dare claues regni eccl̄oz: ita q̄ nec soluī nec ligari possit gs nisi ꝑut ipe soluerit ⁊ ligauerit: pz q̄ ⁊ i sacro ⁊ i mīstro est ptās actīa: cū sit ibi act⁹. Alias nulls a deo i celis nec soluī tur nec ligat. Uez ē aūt q̄ sūt aliq̄ sacra i gb⁹ nulla vt⁹ spū alis ē i mīstris: sz tota i sacro: ⁊ sacrz ē totū sctificatiū ꝑter deū: mīster ātē ñ ē nisi sic cā sine q̄ nō: siue applicans. ꝓpter qō i ipo nō regrit aliqd sup nāz. Et hoc ē i bap⁹ ex pte mīstrātis: ⁊ ēt i sacro mr̄imony ex pte vtriusq̄: qz vterq̄ ē dās ⁊ recipiēs. Nec regrit dispositio sacral ad recipiēdū sacrm: cū apō nō baptizatos sit vez mr̄io^m: nisi aligs dice ret ⁊ ꝓbabilr q̄ añ bap^m ē vez mr̄io^m: sz illō nō ē sacrm: qz baptism⁹ ē ianua oīuz sacro^z no. le. Uñ añ bap^m nō ē mr̄i moniū sacrm no. le. sz solū ē tale sacrm q̄le erat tpe nāe vl legis scripte. In oīb⁹ ālr alys sacris ex pte suscipiētis ptās passiua supnālis regrit: q̄ character baptismalis dr̄. Alias si sola relatio rōnis ꝑ ea dar̄ non video q̄r añ bap⁹ talia nō possint recipi. In alys ēt gnq̄ sacris ex pte ꝓferētis vl faciētis illō ad qō segt eēntia sacri regrit i ministro pote stas alia ab illa q̄ ē i vbis ⁊ mā. Et i ipo ē p̄ncipaliz vt⁹ q̄z in ipa eēntia sacri. Alias sicut nō sacerdos ⁊ nō baptizatus pōt baptizare ⁊ mr̄io^m ꝓbere: sic nō eps pōt ordinare ⁊ ꝓfir mare: ⁊ nō sacerdos: ꝓficere: iungere: ⁊ absoluere. dū tñ di ceret vba ⁊ hēret mām si i mīstro nō plus aliqd regrer̄ hic q̄z q̄m^m ibi: qō nulls catholic⁹ diceret: imo erroz eēt q̄ ñ sacerdos possit ꝓficere sic sacerdos. Item i characterē bap tismali ē potētia trāsmutādi ab alio. i. recipiēdi sacra gbus realr transmutat ꝑ dispositionē realē. qz fm cursū nāe de us non dat g̃ram nisi subo ꝑparato ⁊ disposito nec tali ne gat. Uñ cū fm cōem cursū de⁹ det g̃raz puulo post bap^m ⁊ nō añ: ⁊ i puulo nō est alia ꝑparatio q̄z p us ptinēs ad' actū z^m. igitur ē ibi alia ꝑparatio q̄z ꝑus ptinēs ad actū p^m. Sed vez ē q̄ ista rō ꝓcluderet q̄ ēt i circūcisiōe fuisset chara cter vel ornat⁹: de quo dcm ē. d. 3. ¶ Itē i adulto semp est aliq̄ dispositio ꝑ se regsita ad hoc q̄ g̃ram recipiat: sz in su scipiēte actu bap^m nō requirit ꝑ se deuotio: sz solū ꝑ accns. g̃ alia est ibi dispositio: sz bꝫ nō ē id qō exterius gerit: g̃ ali quid interi⁹ fit qō ē imediata dispositio ad illō. ¶ Ꝑ. p sa cramēta q̄ ipm̄ut characterē hō recedēte fictiōe ꝓsegtur g̃ram quā a p̄n⁹ ꝓsecut⁹ fuisset: igit vr̄ q̄ q̄dā dispositio ad g̃ram ipressa fuit p modū habit⁹ imanētis nō transeuntis. ¶ Nec valet si dicat q̄ ꝑ characterē nō pōt hō i aliquē ef fectū quē ꝑus nō posset nisi sicut p cām sine q̄ non: qz cā q̄ pure ē sine q̄ nō nūq̄ attribuit effect⁹: Uerbi g̃ra: nūq̄ dr̄ q̄ Merellus det prādiū: sz ille a quo ē merellus. Nec di cim⁹ q̄ sacra ve. le. cārent g̃ram: ⁊ tñ erāt, cā sine q̄ nō: ita bñ sicut sacra no. le. ⁊ plus illa q̄ tunc erāt necitatis q̄z ista que nūc sunt volūtatis: lz seclū p se regrerēt op⁹ opās. Ex quo appet q̄ claues iurisditionis nō sunt res va sicut cla ues ordis: qz ad illas nō segtur nisi effect⁹ rōis: sicut eē ex cōicatū vel eē absolutū a vinculo exteriori: ⁊ q̄ nō ē parti ceps suffragioz eccle: hoc nō ē ex vtute excōicatiōis sz ex diuīa pactiōe: qz būana ordīatio nihil reale cāt. Sz secus ē de claib⁹ ordinis i gb⁹ diuina ordinatio opat. ¶ Sz ꝯ bꝫ arguit a gbusdā sic. Illō i opationē nō pōt i quo nō ē p̄n^m opatiōis: aliogn ageret q̄ nō posset: sz illō i quo nō ē cha racter pōt i opationē diuinā vt nūc logmur: inde⁹. n. vl' gē tilis i quo nullus ē character pōt baptizare: q̄. ē op⁹ diui nū: g̃ character ipressus ex sacro nō ē p̄n^m taliū opationū. ¶ Dōm q̄ nō ē aligs character g̃ sit potētia baptizādi ab solute nec actiue nec passiue: lz aligs sit potētia baptizādi ex offō: nō tñ passiue: sz eo ipo q̄ aligs ē volūtari⁹ vere vl interptatiue pōt baptizare ⁊ baptizari: eo q̄ character nō est p̄n^m ois actiōis ierarchie simplr exercēde: sz alicui⁹ sim pliciter ⁊ alicui⁹ ex offō. Uñ caracter sacerdotal ⁊ ēpalis ē p̄n^m simplr ꝓficiēdi: ⁊ ordinādi: ⁊ character baptismalis ē simplr p̄n^m recipiendi alia sacra. Uñ qui caret istis chara cteribus nihil bon facere aut recipe pōt: qz caret p̄n⁹ ope ratiuo. Sz character alioz ordinū ē p̄n^m opandi ex offō: ⁊ character ꝓfirmatiōis ꝓfitēdi ex offō: ⁊ character sacerdo talis baptizādi ex officio. Nullus ēt character est p̄n^m bap tizandi actiue vel passiue simpliciter loquendo. Et ideo bos actus potest quidem homo exercere sine omni cha ractere: sed non ex officio.

p³ ꝙ Secūdo videndū ē de subo i quo sit subiue. Circa qō sunt tres ꝓnes. ¶ Pria q nō est i eēntia aie sz i potētia: qz nā spūalitati ꝓportionalr substernit: sicut perfectibile pfectioni. Uñ sicut gra q ē spūalis vite ꝑn̄m ē in eēntia aie sicut i subo: ita character q ē spūalis potētia ē sicut in subo i nāli potētia aie: z ñ i eēntia aie nisi mediāte potētia. ¶ Sz ꝫ hoc arguūt qdā sic. Destructo ꝑncipio vite nālis destruit ꝑn̄m nālis opatiōis: g similr in vita spūali destructo ꝑncipio eēndi vl viuēdi destruit ꝑncipiū opādi: sz destructa gra nō destruit character: imo ponit manere i peccātib⁹ moztaliter: g character z gra nō se hñt sicut ꝓncipiū essendi z opandi in vita spūali. Sed hoc non valet: qz ois forma q est ꝑncipiū opādi qcūq; siue ꝓpinquū siue remotū: ē ꝑn̄m eēndi formalr: cuz oē qō agit: agat ꝑm q est in actu. Sz nō ꝓuertit: qz aliqd ē ꝑn̄m essendi qō nō operandi imediate: sicut forma subalis: vel nullo mō sicut quātitas: vel rlo: aut aliqd hꝫ. Illa igit forma accūtalis q sic est ꝑn̄m eēndi q nō opandi saltē imediate: ꝙgrue ponit ēē illi subo qō ñ ē ꝑn̄m opādi imediate: vt sic pfcō z pfectibile sibi ꝓportionabilr correspōdeāt. Et pp hoc gra q nullius opatiōis ē ꝑn̄m imediate ꝙgrue ē i eēntia: z nō i potentia. Sz ois forma q est imediate ꝑn̄m agēdi vl patiēdi supaddita essentie z potētie ꝙgruēti⁹ ponit i potētia q silr est ꝓncipiū imediatū q̄ i eēntia q solū ē ꝑn̄m remotuz. Et qz hꝫ ē character iō ꝙgrue ponit i potētia. Et cū dr q destructo ꝑn° eēndi destruit ꝑn̄m operādi: vez ē ꝑn̄m qō fundat sup illud. ꝓncipiū. n. opandi meritozie qō ē charitas: fū datur sup ꝑn̄m eēndi: qō est gra. Uñ destructa gra destruit charitas. Sz ꝑn̄m operādi actiue vel passiue opationes ierarchicas nō est gra: imo gra ē terminus z finis: qz ad hoc exercent vt gra hēat. Nec ꝓ tāto dicūtur character ꝓncipiū agēdi z gra eēndi q vnū rñdeat alteri sicut fundamētum: sed qz q̄tūcūq; sint dispata ꝑn̄m essendi z nō operandi dz ee in eēntia sibi ꝙformi: sz ꝓncipium opandi i potentia. ideo zc. ¶ Scōa ꝯclsio ē q nō ē i aliq potentia organica: qz cū character sit spūalis nō dz fūdari sicut i subo i aliquo corpali. ¶ Sz ꝫ hꝫ arguūt qdā sic: qz character nō ponitur i mīstro: nisi vt sit agēs īstrale respectu sacri:: sic̄ sunt res sacrales. Uidet g q character sit ponēdus i mīstro q̄tū ad id in quo magis ꝙuenit cū reb⁹ sacralib⁹: sed mīster ore vel lingua ꝓfert vba sacralia: cū manu vo applicat māz ad illū q suscipit sacrz: g character si sit talis potentia magl dz pōi i ore vl lingua vl manu q̄ i aliq spūali potētia: qz res sacrales: i gb⁹ ponit silis vt⁹ sūt qdā res corpales. Sed hoc non cogit: qz lz character non faciat subm nisi instrumētū agēdi vel patiendi respectu sacroz q̄ sunt corpalia: nō tñ pp hoc dēt ee character in pte corporea: puta manu q tāgit mām: vel ore: qō ꝓducit formā: qz hō est instrm dei aiatū qō p intellectū applicat se ad ꝓferēdū sacrm vel suscipiēdū: ad qō ēt requirit ītētio: q est actus intellect⁹ sic̄ dirigētis: vñ i primo ꝑncipio directiuo h⁹ ītētiōis z applicationis dz ee character: z nō in mēbris exequētib⁹: sicut etiā potētia medicatiua facit medicū coopatoze instralez nature p applicationē medicinaꝝ cū nā sit ꝑncipale agēs sanitatē. Nec pp hoc ars medicatiua ponit i ore dictante nec i manu cirugicāte. sed i intellectu dirigente: z silr ars domificatiua z hꝫ. Et silr ē in ꝓposito. iō zc. Nec obstat q talis ductio vel intētio nō pōt ee i puulo: qz istō accidit sacramēto. ¶ Et iō est ꝫª ꝯclusio q character est tñ i itellectu possibili: q̄tus ꝓbabilr videret q. 4ᵒʳ. ornat⁹ q i alys sacris imprimūt q nec ad agere nec ad pati ordinant: sz solum sunt dispositio ad gram in eēntia sicut z gra ponerentur: z q ꝑter characterē tria sacra alia illū ornatuz ipime rent. cū eque disponāt ad gram sicut ista: sz ꝑter hoc q ad gram disponūt: disponūt etiā ad aliqd agēdū vel patiēdū ad qō potētia nālis nō se extēdit. Et hoc ē p characterem qui est supnālis potētia. Tñ ꝓbabili⁹ ē q character siue cōsideret: vt est dispositio ad gram q est i eēntia z ad characterem: que est in volūtate nō est in vtroq; qz hoc ē impossibile: nec in vno magis q̄ i altero. Et iō est i medio. s. i intellectu possibili: g ē potētia media iter eēntiā z voluntatē. Et eadē est rō de ornatib⁹ q nō sūt characteres. ¶ Itē ꝓut est ꝑn̄m agēdi vel patiēdi spūalia dz ee ꝓma potentia spūali opatiua: cuiusmōi ē itellect⁹ possibil: ita q i bap°: ordine: z ꝙfirmatiōe nō ē aliō character z ornatus: sz sunt idē re. Est. n. character ornatus siue dispositio ad gram: z cū ꝫ est sigm distinctiuū z opatiuū: qō non est ornatus simplex. ¶ Sz ꝫ hoc arguūt quidaz sic. Aut est pp opationez elicitam aut pp ipatā: elicitā vt intelligere: ipatā vt mīstrare: nō ꝑter ꝓmam: qz nō aliō nec melius itelligit sacerdos p⁹ suā ordinationē i qua dr recipi character q̄ aū: nec pp secūdā: qz nihil exīs i potētia aliq pficit ad opationē ipataz nisi pficiēdo ad opationē elicitā: sicut charitas ñ pficit ad opus opatū exterius a volūtate nisi pficiēdo volūtatē ad opus elicitū qō est velle. Cū igit character nō pficiat itellectū respectu opatiōis elicite q ē itelligere vt dcm ē: ꝙñs est q nō pficiat ipm ad opationē extrinsecā impatā. Et sic nullomō vr q sit i potētia itellectiua. ¶ Sz hoc non bn ē dcm: qz sic̄ scia ꝓratica: z ars factiua sūt ꝑncipalr pp op⁹ operatū nec tñ sūt i potētia eliciēte illō pp qō sunt ꝑncipalr: sz in potētia dirigēte z opante: sic character ē ꝑncipalr pp recipere vel ꝙferre sacrm cui⁹ collatio vel susceptio imediate elicit a potētia organica: nō tñ pp hoc est i ea: qz ista collatio z susceptio exterioz dz regi z dirigi ab interiozi ītētione. Et iō in intellectu q ē ꝓmū regulās z dirigēs i dando z suscipiēdo sacra dz poni character: vt. s. ītellect⁹ p fidē illustrat⁹ dirigat ītētionē ad ꝙferendū z suscipiēdū sacrm ꝫ vel illud: q̄tuis ēt i infideli sit character: z in nō characteri zato sit fides: sicut i catheçumino. Et iō nō est sic itelligendū q character eliciat ītētionē: nec dirigat: cū eq̄liter nō characterizat⁹ ītēdat: z characterizat⁹ ñ ītēdat: sz qz ītētio p characterē dz vtutē quaz alias ñ hēret. Et iō dōz q character ē pp vtrāq; opationē nō vt elicitā dirigat z illaz imperet: sz vt directio z impiū hēant effectū. Qui. n. sacra ministrat dz intēdere q faciat illud qō facit eccla. Nec ad ꝫ iuuat directe character: sz facit vt ītētio hēat effectū. ꝓ characterē. n. baptismalē intētio recipiēdi alia sacra facit ipsum vere suscipe ea: z character sacerdotalis facit q sacerdos conficiendo vel absoluendo efficiat qō intendit.

p²ª ꝙ Tertio videndū ē i quib⁹ sacris character imꝑmat. Ubi sunt tres ꝯclusiōes: ꝓria est q iprimit i illis qbus deputat hō ad actiōes sacras suscipiēdas. Et sic est baptism⁹ ianua sacroz. Uñ nec aliā potētiā suscipiēdā a nā supponit. alias eēt ꝓcessus in ifinitū. Scōo ē i illis quib⁹ hō deputat ad actiōes sacras exercēdas ꝫ ifideles. Et sic ē character ꝙfirmatōis: nō absolute sz ex officio. Uñ antea nō exponebāt sicut dcm ē aplūs. Sedete in ciuitate donec induamini vtute ex alto. Et zº ē in illis qb⁹ hō deputatur ad exercēdas opationes sacras circa ppm fidelem. Et sic ē character ordinis. ¶ Ex his segtur zª ꝯclsio q in xpo nō fuit character nec baptismalis: qz actiones sacras habuit exercere ñ recipere: iuxta illud: ego a te debeo baptizari: nec ꝙfirmatiōis: qz ꝙfessionē bonā fecit coram pontio Pilato: sz ad hoc sacro nō eguit roborari: nec ordinis: quia ipe nō ordinat ad seipsum: sicut ille character ordinat ad corp⁹ xpi ꝓsecrādū principalr. ¶ Tertia ꝯclsio ē q ē indelebilis. Et pp hoc sunt tria sacra ista irreiterabilia ne fiat eis iniuria hñtib⁹ effectū ppetuū. Uñ i moztuis dānatis z saluatis remanēt ppetuo. ¶ Sz q ꝙsueuit q̄q; argui cōtra hoc qō dcm ē q est potētia: qz potētia ī est domini a nā character vo nō: ñ valet: qz ē potētia nō nālis sz supnāl: qz facit posse in sbam act⁹ agēdo vel patiēdo. in quā nllo mō posset alias. Et hec po⁹: ē potētia ꝑpe dicta: q̄ est ꝑn̄m transmutādi aliō vel ab alio. Uñ cū baptizat⁹ solus possit sbam

alioꝝ sacꝝoꝝ recipe quā nō baptizat⁹ nō pōt: nisi mīmony: cū etiā solus sacerdos possit cōficere ꝛ non ali⁹: ꝛ solus epūs ordinare ꝛ uō alius: ꝛ hoc est vere trāsmutare: ꝑz q⁹ est vera potentia. Sz de charactere ꝯfirmatiōis ꝛ inferiorum ordinū qui nō dāt posse absolute: sz ex officio ꝛ auctoritate nō vī tāta rō. ¶ Ad arg^m in oppositū est dōz q⁹ per sacrm ve. le. nō includēdo circūcisionē nō distinguebant fideles ab ifidelib⁹ vniuersal'r: cū Melchisedech ꝛ Job: ꝛ omnes sancti q fuerūt añ Abraā: ꝛ mlti aly eēnt fideles ꝛ scī ex̄ sinagogā: q ad illas cerimonias nō tenebātur: sz solū ad legē nature ꝛ fidei inspirate nō scripte. Sz sacra nr̄e legis excepto forte mr̄io⁹ distinguūt fideles ab infidelibus: qz extra eccl'iam nostrā q̄ est vl'is nō est fides: nec locus sacrificy: nec salus: sicut erat extra sinagogā q̄ solū fuit pars eccl'e nō tota eccl'a. Et iō in sacr̄is nr̄is magis impr̄mit⁹ character q̄z in illis. Cū ēt sacra illa nō iustificarēt ex ope opato nō bēbant aliquē realē effectū: nec p ꝯñs ī sacerdotib⁹ ministrantib⁹ ea oportebat eē aliquā realē ptātē: qz p suū sacerdotiū nihil reale trāsmutabat: nec in aīa nec in mā sacrificioꝝ p vba. Circuncisio āt q̄ est ex ope opato iustificabat. in se quidē realē vtutē habebat ad ornatū nō ad charakterem: sed in ministro non requirebat virtutem sicut nec baptismus: vt dictum est. Qō III

TErtio queritur de bap⁹ flāminis ꝛ sanguinis. Et vī q⁹ pter bap^m fluminis nō debeāt eē ista baptismata: qz in oīb⁹ q̄ sunt vni⁹ spēi ē vn⁹ modus gnātionis: sz bap⁹ ē regnātio in vitā spūalē q̄ ē vnus rōnis in oīb⁹ gnātis: g̃ debet esse tm̄ vna regeneratio siue vnus mod⁹ regenerationis .s. baptismus fluminis tm̄. ¶ Oppositum dicit Dam̄. i lra.

Respōdeo Ubi sunt tres ꝯclusiōes. ¶ Prima q⁹ iste baptismus deficit a duob⁹ in vero bap⁹. s. in charactere quē martyr nō hz: qz hz rē sacr̄i sine sacro. Itē deficit ī alio s. qz ad istū ñ sufficit attritio: sz regrit̄ ꝯtritio. ad illū vo sufficit attrio. Et cā ē qz ille iustificat ex ope opato: iste ex ope operāte. Et iō nisi sit ꝯtritio nō saluat. Raro tm̄ est electio martyry pſequutiōe ingruēte qn sit ꝯtritio: q̄ est tāt⁹ motus in deū pp qō est eālis in pctm̄ detestandū. ¶ Scōa ꝯ est q⁹ eqpollet in duob⁹ effectib⁹ priuatiuis vero bap⁹ qui sūt āmotio oīs culpe originalis: actualis: venialis: ꝛ mortalis: ꝛ remissio omnis pene eterne ꝛ tpalis: ꝛ forte plus: qz si latro martyr resurgeret suscipiēdus nō eēt. ¶ Tertia ꝯ ē q⁹ excedit in collatione boni ꝛ respectu p̄my eēntialis: qz plus ꝯfert de gr̄a: eo q⁹ maiori opi ad qō plus ē necia se exponit: vt deus nō deficit in necessarys: ꝛ sic hēt maiorem aureā. Itē respectu accēsital': vī hz aureolā. Pēt ēt ī eccl'ia honorabiliorē sepl'turā: qz pul'i ñ venerāt̄: vt sci inocētes.

Secūdo videdū est de baptismo flamis. Ubi sūt ēt tres ꝯnes. ¶ Prima q⁹ deficit a bap⁹ vo in charactere. vī ꝛ baptizandus est. Itē deficit in disponē: qz ad istud regrit̄ ꝯtritio: qz ex ope opante iustificat. ad illō sufficit attritio: qz ex ope opato: Itē deficit ī remissiōe pene tpalis: q̄ nō ē nisi fm q̄ttitatē ꝯtritiōis. Itē deficit in sepultura eccl'astica qua carēt catbecumini. lz p eis oret ecclesia. ¶ Scōa ꝯclusio ē. q⁹ eqpollet ī remissiōe mortaliū: ꝛ pene eterne: qz sunt ꝯnexa. ¶ Tertia ꝯclusio ē. q⁹ quo ad quid excedit. s. qz iterat̄: ꝛ qz ꝑpo merito saluat. ¶ Tertio videdū ē vtꝝ pfessio religiōis approbate quo ad deletionem oīs pene eqpolleat bap⁹. Et vī q⁹ sic: p visionē q̄ vidit gdā ī vitis patꝝ eādē gr̄am descēdere sup eos q habitum religiōis assumūt ꝛ sup baptizatos. Hr̄a aūt dei ī bap⁹ non regrit gemitū necꝝ plāctū: sz gratis oīa ꝯdonat fz Ambr. ¶ Itē hoc idē pz p aliā visionē btī Antony: q cū ab angelis leuaretur in celū obstitit ei diabolus obꝝciēs pctā seculi: cui dcm̄ ē ab angelo. Illa dimissa sunt ei ex quo seclm̄ dimisit: Sz si alia hēs illa ꝑponas. Que cū non hēret Antonius liber in celū leuat̄. ꝛ liber deponit̄. Itē in Aut'l. ō monachis. dī q⁹ ingressio monastery oēm maculam abstergit. ¶ Itē hoc idē apparet: qz q accipit crucē vltra marinā plenā idulgētiā ꝯsequit̄: à q̄ tm̄ cruce liberat̄ intrādo religionem: qz tollit post r̄pm crucē ꝑpetuā: Uñ idulgētiā videt̄ plenius ꝯseq. ¶ Sz qz ꝺ hoc sunt visiones aliq̄ de religiosis: qui post mortē visi sunt ī purgatorio ēt pro peccatis in seculo cōmissis: iō sic pōt distingui ꝑbabil'r: qz obligat⁹ ex delicto cedēdo bonis nihil lucrat̄ vt carcerē euadat: sz qō nō pōt soluere ere: luit ī corꝑe: ꝛ exigit̄ vsq̄ ad nouissimuz quadrātē: sz obligat⁹ ex ꝺctu vel q̄si cedēdo bonis euadit carcerē: ne postea ꝯueniat̄ deueniēs ad pinguiorē fortunā vltra quā facere possit deductone egeat. C. q bōis cedere possunt. l. i. Instit'l. de actiōib⁹. §. vl. Sic igit̄ religionē pro fitēs cedit oīb⁹ bōis suis de qbus ꝑ petis satisfieri pt: exterioribus p votū pauptatis: qz totū ꝺo dedit q sibi nihil retinuit: ꝛ a sequētib⁹ tot dimissa sunt quot a nō sequētibus cōcupiscī potuerūt fz Greg. Et tm̄ Zache⁹ dimidiū bonoꝝ suoꝝ dando pauꝑib⁹ audiuit hodie huic domui salus a ꝺo facta ē. Itē bonis corꝑis p votū castitatis cedit: pp qō implenda sunt ieiunia: disciplineꝛ ꝛ alie austeritates: ꝛ penalitates. Itē bonis aīe p votū obediētie cedit: in q̄ sūt oꝝones contente. Et iō ingressi monasteria se: ꝛ sua deo dedicāt. C. de sacra. ec. autē. ingressi. Uñ si nō sunt cōtriti nec ꝯfessi ex delicto sunt obligati: ꝛ sic moriētes tradūtur exactoꝛi mittendi ī carcerē ifernalē: donec reddāt nouissimū q̄drātez. ¶ Si aūt sunt ꝺtriti ꝛ cōfessi: remittit̄ eis oīs pena pro tali cessiōe bonoꝝ fm q⁹ arguūt p̄me visiōes: sz hoc est sub pacto vel sub tali ꝺditiōe vel mō: vt si supuiuāt qō ē puenire ad pinguiorē fortunā satisfaciāt. Qō si faciāt bñ gdez: si aūt nō satisfaciāt: sz negligētes sūt ī carcē purgatoꝛy satisfaciēt fm vltias visiōes. Sz si añ negligēciā moriunt̄: qz i iudicio ꝯfessiōis q̄si ꝺhit̄ ex cessione illa: gr̄a dei oīa gratis cōdōat: vt oñdūt p̄me visiōes. ¶ Ad arg^m ī Triuz ē dōz. q⁹ bap⁹ sanguis ꝛ flamis bñt eādē vim regenerādi cum bap⁹ aque: qz bap⁹ sanguis ꝛ flamis nō valeat ad regnātionem nisi ei q hz bap⁹ flumis in ꝓpōsito: q̄ñ. s. articul⁹ necitatis: nō ꝺtēpt⁹ religiōis sacrm excludit: vt dī ī lra. Et sic quodāmō agunt in virtute baptismi aque. Qō IIII.

QUarto queritur de carētib⁹ vsu rōnis vtꝝ sint baptizādi. Et vī q⁹ ñ. qz nō min⁹ indigēt puuli ifideliū saluari q̄z fideliū: sz illi nō sūt baptizādi: ergo nec isti. ¶ Contra. baptismus succesſit circuncisioni: sed illa dabatur infanti octo dierum: ergo ꝛ baptismus.

Respōdeo Prio videndū ē de paruulis fidelium. ¶ Ubi sciēdū ē q⁹ puuli fideliū nō solū possunt ī pueritia baptizari: imo dñt: ꝛ laudabiliꝰ ē q̄z expectare etatē pfectā: ꝛ l̄ pp. z. rōes. Prio qz pp ibecilitatē nāe defacili pñt mori ꝛ dānari. Uñ vt dānatiōis piculm euitet̄ dñt bap⁹ pueniri. Scōo pp ifestatōes demonū q ñ hñt tātā ptātē ī pueris baptizatis ab originali mūdat̄ q̄tā in illis q adhuc hñt orig^le: necꝝ q̄m ad nocumenta spūalia: necꝝ q̄m ad corꝑa^lia. Zº qz ī pueritia facili⁹ bō ad alia iducit̄ ꝛ firmi⁹ ibēret fz q⁹ dic̄ phs z° Eth. d. Nō paꝛ dñt sic vl'is ex iuuene ꝯfesti assuefieri sz multū: magis aūt oē. Et hanc cām assignat Diony. in fine eccl'iastice hierarchie dicens. Tradit aūt puꝝ sacris symbolis. i. sacralib⁹ signis sūm⁹ sacerdos: vt cum eis ꝺuersetur ꝛ non formetur vita altera nisi diuina contemplantem semper.

Secundo videdū ē vtꝝ furiosi amentes ꝛ hꝺ baptizādi sint. Ubi distinguēdū ē: qz qdā sūt q sunt ex natiuitate amētes: ꝛ nūq̄z būerūt lucida iteualla. Et de talib⁹ videt̄ idē iudiciū qō de pueris. Quidā aūt demētiā incurrerūt ex ifirmitate vel ex aliquo hꝺ. ꝛ bñt aliq̄

lucidā interualla. Et de istis dōz ē: q si añ q̄z istā demētiā incurrerēt: vel dū bñt lucida interualla fuerūt in ꝓposito bap^m suscipiēdi si nēcitas sit: possunt baptizari: ⁊ baptizati sacrm̄ susceperūt ⁊ rē sacrī: ēt si tūc actu dissentiāt ī amētia exñtes qñ baptizant. Uñ frenetici q añ petierūt imergū tur. Alias ex casū necitatis nō sūt baptizādi. Si āt añ amē tiā ꝺixerūt nō recipiūt sacrm̄ nec rē sacrī. In ꝑ^o aūt casu si īfirm^o ligat vt ei corpalr medeat mlto magis vt aīe: ⁊ ī bap^o necitatis, eēt ligādus q̄tūcūq̄ ēt irreuerentiā sacrō exhiberet: ēt si mingeret in aq̄: in q̄ eēt baptizād^o. Sz neo phiti assistētes ibi eēnt ꝓp scādalū amouendi. Eucharistia vo ⁊ extrema vnctio: q̄ nō sunt necitatis: frenetico qdem q pr̄ius petyt exhibētur: dū tñ irreuerētiā nō exhibeat: ⁊ ꝑci pue hoc ē de eucharistia: quā posset expuere. Sz de extre ma vnctione non sic oportet irreuerētiam timere: sed ma

Tertio gis anime languenti subuenire.

videdū ē de dormiētib^o de q̄b^o eodē mō dōm est sic de amētib^o ⁊ furiosis: q ipi ī picło sūt baptizādi si ī vigilia apparuit ꝓpositū q vellēt baptizari. Et iō hic pōt sumi arg^m q si dormiēs: q ī vigilia būit ꝓtētionē ⁊ ꝓpositū pcutiēdi clericū: lz ipz tūc nō pcusserit: postmodū dormiēs surgat ⁊ ipz pcutiat: q sit irregl'aris: ⁊ hoc rōne volūtatis ⁊ ꝓpositi añt. Et forte ē excōicat^o: cū illō qō fit ī sōno ꝓcedit ex malitia quā vigilās ꝓcepat: sicut ꝓyciēs lapidē: lz mox añ pcussionē peniteat nō euadit excōicationē: sicut nec ille q mādauit ⁊ añ peniteat sz mādatū nō reuocauit: ēt si nō potuit. Et hic ē casus ī quo sn̄ia iuris īcipit ligare ēt iustuz.

Ad arg^m ī oppositū ē dōz q circa pueros ifidelium ē di stinguēdū: q2 aut bñt vsū rōnis: ⁊ tūc possūt baptiza ri ēt inuitis parētib^o: sicut ⁊ mr̄io^m ꝺbere. aut nō bñt: ⁊ tūc circa hoc ē triplex opīo vtz. s. sint inuitis parētib^o baptizā di. ¶ Pria dicētiū duo. s. q ꝓncipes terreni possunt licite: īmo ⁊ meritorie auferre pueros iudeoz q sūt ī dominys suis ⁊ eos bap^o offerre. Et hoc ē pn^m dcm̄. Scdo dicūt q pueri sic baptizati suscipiunt vez bap^m. ¶ Pri^m pbat p^o sic. Res ⁊ bona ꝺuoz sūt dñoz suoz: lz iudei sūt ꝺui dño rū ī quoz terris bītāt: vt bētur ex. ō iudeis ⁊ saracenis. c^o. Etiā si iudeos: q̄ res ⁊ bona iudeoz sint ꝓncipū xp̄ianoz in quoz terris bītāt: lz filij sūt res quedā parentū: q̄ pueri iudeoz sūt ī ptāte p̄incipū: vt res q̄dā eoz. Possunt q̄ eis vti vt placet offerēdo eos. ¶ Scdo sic. ꝓnceps xp̄ian^o dñs iudeoz pōt filios eoz vēdere ī ꝺuitutē terrenā: q̄ fortiori rōne pōt eos offerre ī ꝺuitutē diuinā: qō fit p bap^m: īmo vi dent in hoc mereri. lz hoc faciūt pp salutē pueroz ⁊ bono rem dei: nō vt parētes cogātur ad credēdū: q2 illō nō ē licī tum. ¶ Scdz ꝓbat sic: q2 ad susceptionē bap^mi sufficit q nō īueniat obex ꝺrie volūtatis: vt pz ī puul' xp̄ianoz: lz in pualo iudei vl' ifidelis nō ē obex ꝺrie volūtat|: q̄ suscipiūt vez bap^m. Et dico ꝺrie volūtatis ī suscipiēte ⁊ nō ī parēte: q2 alias pctā ꝓrioz parētū nocerēt ⁊ trāsirēt ad filios: qō nō ē vez. ¶ Sz de rōes paz cogūt. ꝓma nō: q2 nō lz re sua vti ad oēz vsū. Nō. n. lz vti ancilla ad ꝺcubitū: lz ad ꝺuitiū q2 ad hoc ē sua nō ad illō. Uñ nec īuitā pōt dñs accipe vl' dare ī vxorē. Silr iude^o ē ꝺu^o ꝓncipis nō plus filij q̄z pr̄: ī mo filius nō ē ꝺu^o: nisi q2 pr̄ vel mr̄: q2 part^o sequit vētrē. Sic ḡ pr̄ez nō pōt cogere ad bap^m q̄uis sit res sua: ita non pōt cogere pr̄ez ī filio. Uolūtas. n. pr̄is volūtas filij reputa tur. Et sic pr̄ testat filio sic ⁊ sibi: ⁊ elegit ei sepulturā sicut ⁊ sibi. Uñ sic filiū adl'tū ꝺ ei^o volūtatē bap^re nō pōt: nec de bet ꝺ voluntatē ipi^o filij: sic nec filiū ī pubē ꝺ volūtatē pr̄is q̄ ē dispositia ō filio: q2 illo iure valz testm̄ pupillare fcm̄ a pr̄e: q̄ testm̄ adl'ti sui iuris fctm̄ ab eo. ¶ Per idē pz adz^m: q2 ī his q̄ sūt iuris būani ad q̄ se extēdit ꝺuit^o: pt disp̄oere pnceps de fi^o pr̄e īuito: sic ⁊ ō ipo pr̄e: lz n̄ ī his q̄ sūt de iure nāli vl' diui^o: nā nō possz ꝺbē spōsalia p fi^o vl' p filia pr̄e īnuito: sic nec ipz pr̄ez īuitū possz vxorare. ¶ Ad 3^m dōz q ē obex volūtas pētū: ⁊ iō n̄ baptizat. Et cū dr̄ q pctā pētū nō trāseūt ad filios: vez ē directe: q̄si q nascendo ab eis ꝺ bāt pctā eoz: sic ꝺbūt pctm̄ Ade: sed idirecte ⁊ p accñs bñ pōt pr̄ īpedire bonū filij ēt spūale. ¶ Et iō ē ꝺa opi. huic ꝺ ria: q̄ pōit q nō ē licitū pu'os iudeoz parētibus auferre: ⁊ eos bap^o offerre. Et si ō fcō baptizentur nō suscipiūt bap^m. Rō ꝑmi ē: q2 q̄uis alīq possint eē ꝺui alioz q̄z^o ad opa: in bis tñ q̄ eis ꝺpetūt iure nāli ⁊ diuio nō sūt ꝺui sz libi. Pōt n. ꝺu^o comedē ⁊ bibere īuito dño: ⁊ mr̄io^m ꝺbere vt dcm̄ ē. Et bētur ex. ō ꝺiugio ꝺuoz. c. p. Dec. n. ꝺpetūt eis ō iure nā li. Et silr pōt īuito dño credere ī deū: ⁊ bz q̄ ptinēt ad ius diuinū. Sz baptizari ptinz ad ius dīnū: ḡ cū cura pu'oz ō iure nāli ⁊ diuio ꝺpetat q̄z^m ad bz pentib^o: māifestū ē q nō pñt eis licite auferri: vt baptizentur: lz possint eis auferri: vt vēdātur sic ⁊ cetere res ⁊ opa ciuilia. ¶ Scdo q2 ñ mi norē ptātē bñt dñi tpales sup iudeū: q̄z sup ei^o filiū: īmo q̄ si maiorē: q2 a ꝺuitute pentis deriuat ꝺuit^o filij. Sz ꝺstat q ꝓnceps ñ possz licite iudeū ꝺpellere ad cr̄tū bap^mi suscipiēduz ī se vt hēt. d. 45. ex ꝺcilio tolletano: vbi dr̄ sic: ō iu deis ꝑcepit scā synod^o nemini ad credēdū vi īferre: ḡ nō pōt ei īferre vī auferēdo filiū vt baptizet: cū volūtas filij pu'i sit volūtas pr̄is q̄uscz bēat vsū rōis. ¶ Tertio q2 si bz eēt lucidū credēdū ē q ꝑmitiui sci ⁊ rectores eccl'e bz ꝺsti luissent terrēis ꝓncipib^o: q̄s būerūt valde fauorabiles: vt siluester Cōstātinū: ⁊ Ambrosi^o Theodosiū: q nūq̄z legūt hoc fecisse: ḡ nō ē ꝓbabile q bz possit licite fieri ¶ Quar to q2 bz nō eēt securz: lz valde piculosū: q2 puer baptizatus dū veniret ad etatē adl'tā possz de facili resilire ab eo qō fecisset ignorās ꝺ volūtatē bñtiū curā ei^o. Ex qb^o pz q nō ē licitū ꝓncipib^o terraz auferre filios iudeoz: ⁊ offerre eos bap^o. ¶ Scdm ꝓbat sic. s. q si baptizēt nō suscipiūt bap^m: q2 ad susceptionē bap^mi nō sufficit q nō īueniat obex ꝺrie volūtat| ī eo q dz bap^m: lz regrit iten^o suscipiendi bap^m di recta vl' iterptatia. Q2 pz: q2 si adl't^o aliqs sic nutrit^o eēt q nihil oīo audisset ō fide: ⁊ eēt ī solo oīgiali: si tal' dormiret ⁊ dormiēdo baptizaret ꝺstat q nihil fieret: vt pz ex pcedē tib^o: ⁊ tñ ī volūtate ei^o bap^o nll'm obicē īueīret. Plus ḡ regrit. s. iten^o suscipiēdi bap^m directa vl' iterptatia: directa ī adl'to: iterptatia ī pu'o. Sola āt volūtas pentū ē volūtas iterptatiua pu'oz añq̄z bēant vsū rōis. pp qō ꝺsueuit dici q2 antiqt^o añ datā circūcisionē saluabāt ī fide pentū: nō aūt alioz nisi q gerebāt vicē pentū. Qr̄ si īuit| pentib^o baptiza ret pu's nihil videret fieri cū desit volūtas eoz directa ⁊ iterptatiua. ¶ Sz lz be rōes saltē due ꝑme sint tacte supi^o ꝺ aliā opionē: tñ ad eas possz sic īstari: ⁊ p ꝺ pmā. Uñ possz sic dici ad mīorē q eductio liboz ē ō iure nāli qō oīa alia docet: lz doctria ī morib^o ō iure gētiū. Si tñ pr̄ vellz docē filiū malos mores nō eēt pmittēd^o: puta qō eēt mechādū: qō eēt furādū ⁊ bz: īmo iuste bec sibi ꝑbiberēt: ⁊ sibi tute la filij auferret: ⁊ merito ꝑuaret iure pr̄ie ptāt|: sic dñs p stituēs ancillā. C. de epa. au. si lenōes. Et si pr̄ lib eēt aufe rēda eēt sibi filia quā vellet ꝑstituē. Cū ḡ fornicatio spūal' sit peior ⁊ magis noceat ciuilitati xp̄iane: multo magis au feréda ē sibi ples quā vl't facere a fide adltera. ¶ Ad z^am ꝑt sic rñderi q ꝺ volūtatē suā directā vl' iterptatiuā nll's ē baptizād^o: lz volūtas pr̄is nō ē volūtas filij nisi ī bōis filij ⁊ in q̄z^m se exhibz piū pr̄ez nō aūt hostē: sic tutores ⁊ curati dicūt dñi qñ bñ admīstrāt: nō āt qñ pupillū spoliāt. ¶ P. si volūtas pentū nō regrit ad bap^m: ḡ ꝺria volūtas nō ipe dit bap^m: q2 si oppositū ī oppositō: ⁊ ꝓpositū in ꝓposito. Si puer nō bz pr̄ez nec mr̄ez: sed ābo sunt mortui: cū nō desit remediū salutis siue sit fideliū siue ifideliū filius pōt ⁊ dz baptizari: ⁊ parētis gerēs offm̄ q ei^o curā gerit bz facere bz sic ex pietate nutrit puer exposit^o cui^o pentes ignorantur.: Si igit sine volūtate pentū pōt eē ver^o bap^o: ⁊ ꝺ volūtatē eoz silr. In bñte. n. vsū rōis eoz volūtas nō regrit ad ef fectū: ⁊ p ꝺñs nec ꝺria volūtas ipedit effectuz: lz ad bz pōt dici q volūtas nō regrit: nec p oppositū ipedit qñ nō bēt

parẽtes vl̃ qñ finita est tutella pentũ. Sz q̃diu viuũt ꝛ cure eoꝝ icũbũt sec⁹ vr̃. ¶ Ad 3ᵐ dom. q̄ pp scãdalũ i p̄ncⁱ⁹ eccl̃e multa omittebãtur ꝛ dissimulaba nr̃ q̃ mõ non dissimulãtur. Tũc. n. heretici ad fidẽ nõ cogebãt: g tñ iuste poterãt: ne videret fides viriⁱ⁹ nõ vtutibⁱ⁹ p̄sp̄ari. Tũc. n. ecclesia pugnabat solũ gladio oris: nunc aũt ẽt gladio mãli pugnat ꝺ hostes fidei. ¶ Ad 4.ᵐ põt dici q̄ magis ẽ verisimile q̄ nõ redeat ad fidẽ i q̃ ñ ẽ nutrⁱ⁹ q̃z si eẽt i ea nutri⁹: qꝛ adolescẽs iuxta viã suã ꝛc̃. Uñ magis ꝓbabilr̃ timetur q̄ manẽs i iudaismo i ꝑpetuũ nõ ꝟuertaꝫ: vl̃ q̄ ꝟuersus ꝟuertaꝫ: sic̃ sepe accidit: q̃z si a puero eẽt ꝟuersus: ꝛ inter xp̃ianos solos ꝟuersaꝫ: qꝛ tũc raro ad iudaismũ redit. ¶ Si dicaꝫ q̄ B vr̃ ꝺ nãm sic̃ mulier bñs filiũ suũ mortuum: q̃ alterius filiũ surripuit cui iusto iudicio reddit⁹ fuit: ꝛ i pdicib⁹ vna alteri⁹ ona surripit: ꝛ q̃ nõ pepit fouet: ad vocẽ tñ vere mr̃is redit illa ꝓpria q̃ fouerat: dõz q̄ ñ ẽ sile i ꝓposito: qꝛ pia fraus ẽ hic: ꝛ nutrix ẽ mr̃: mr̃ aũt nouerca. ¶ Quita rõ in B vez dic̃ i maioze q̄ regrir̃ itẽtio ẽa vl̃ iterptatia: nec sufficit nõ hr̃e obicẽ: sic̃ i illo g hẽret legẽ nãlẽ ꝛ fidẽ. Sz i miozi possz dici q̄ itẽtio iterptatia nõ ẽ solũ pentũ carnaliũ sz magl spũaliũ: sic̃ olĩ saluabanꝫ̃ i fide pentũ. i. eccl̃ie: q̃ tc̃ erat: ñ solũ pẽtũ carnaliũ sz magl pẽtũ legaliũ siue spũaliũ vl̃ adoptãtiũ. Uñ cũ iste g agit curã salutis aie exhibeat se p̄ez: aliⁱ⁹ ꝟo bostẽ: ex q̃ iste g q̃si adoptat eũ exhibz se p̄ez: ꝛ ille tãq̄ p̄rinⁱ⁹ ꝓ eo rñdit g gerit typũ eccl̃ie itẽtio ꝛ volũtas iterptatia pentũ spũaliũ iteruenit: ꝛ B sufficit. Sin. tutoꝛ ꝓsᵉ ꝛ curatoꝛ rex̄ succedit loco pẽtũ: mlto magis isti g q̃si pentib⁹ furiosis exñtib⁹ tutellã ꝛ curaz filiozum

3ª opio suscipiũt. ¶ Tertia opio ẽ q̃ tz viã mediã. s. q̄ nõ ẽ licituz baptizare filios iudeoꝝ iuitis pentib⁹: si tñ fiat: ꝟe baptizari sũt. Primũ ꝓbaꝫ vt supⁱ i scõa opiõe. Scõm ꝓbaꝫ sic: qꝛ nõ potⁱ⁹ bz ius ifidel̃ supⁱ filiũ q̃z fidelis: sz si filⁱ⁹ fidelis xp̃iani baptizeꝫ iuite pente recipit vez bapᵐ: g̃ sil̃r si baptizeꝫ filⁱ⁹ ifidel̃ saraceni vel iudei recipit vez sacr̃m. Pro hac opione vr̃ eẽ qõ dr̃ de ꝟsec. d. 4. cᵒ. Paruuli fideles vocanꝫ̃: vbi vr̃ insinuari q̄ pulis sufficit fides offerẽtiũ nulla fcã mẽtiõe ꝺ fide pẽtũ. ¶ Primⁱ⁹ articls cõiter ꝟcedit. s. q̄ nõ lz p̄ncipibus xp̃ianis puulos iudeoꝝ: auferre pentib⁹: ꝛ eos bapᵗ⁹ offerre. Sz q̃dã B ꝟcesso fm articlz reputãt ou biũ. s. q̄ si baptizeꝫ q̄ sit ꝟe baptizat⁹. Uñ soluũt rõnes ad hoc iductas sic. Cũ. n. dr̃ q̄ filⁱ⁹ pentis xp̃iani põt baptizari iuitis pentib⁹: ꝛ suscipiet bapᵐ: vez. g̃ sil̃r filⁱ⁹ ifidel̃. dõz q̄ nõ valz: qꝛ eccl̃ia p̄est fidelib⁹: nõ solũ i actib⁹ ciuilib⁹: sz in his q̃ ad cultũ dei ptinẽt: iõ si xp̃ian⁹ vtaꝫ re sua ꝺ diuinũ cultũ nõ iuriaꝫ ei eccl̃a si p̄uet euz re sua ꝛ deputet eã ad diuinũ cultũ. Et i B casu volũtas eccl̃e ẽ volũtas puuli iterptatia qꝛ i B cãu eccl̃a bz iterptari volũtatẽ pentũ: imo vt veri⁹ dicaꝫ volũtas eccl̃e ẽ magis volũtas pul̃i iterptatia q̃z volũtas pentis carnal̃: eo q̄ de iure volũtas parentis fidel̃ sbest volũtati eccl̃e. Nõ sic aũt ẽ ꝺ pul̃is ifideliũ: qꝛ añ bapᵐ nõ sũt eccl̃e: nec rõne sui: nec rõe pẽtelle: vt sic volũtas eccl̃e possit eẽ volũtas eoꝝ iterptatia q̃q mõ. ¶ Decretũ ẽt allegatũ ñ cogit: qꝛ offerẽtes pulz ñ offerũt eũ vice sua cũ nihil iuris hẽant i filio aliẽo: nisi B ꝓcedat de volũtate pentũ: cũ supponam⁹ ex titlo q̃nis q̄ offerat eũ iuitis pentib⁹: nec vice eccl̃e. Cũ añ bapᵐ nõ hẽat ius i pulo pentis ifidel̃. Lanõ igit̃ allegat⁹ logtur i casu i q̃ offerentes gerũt vicẽ pentũ aut eccl̃e: q̃ põt ẽe i puul̃ xp̃iano ruz ñ aũt i puul̃ iudeoꝝ vl̃ q̃rũcũq̄z ifideliũ. Et ꝟfirmo q̄ non ẽ simile: de fideli ꝛ ifideli: qꝛ nõ solum illud est possibile: immo est licitum ꝛ debitum: nec esset acquiescendum fidelibus parentibus: similiter nec hereticis si nollent filium baptizari: sz de filio i fidel̃ gcgd sit ꝺ fcõ: saltẽ de iure certũ ẽ q̄ bapizari nõ dz: g̃ nõ ẽ sil̃e. ¶ P. rogãte fideli matre: vt Aug. baptizareꝫ sz renuẽte gẽtili p̄re bapᵐᵃ dilatuz ẽ q̃si ecclia noluerit cũ baptizare iuito p̄re q̃uis B mr̃ vel let: g̃ mltomin⁹ vtroq̄z pẽte iuito. ¶ Sz gcgd sit ꝺ pagãis vr̃ q̄ eccl̃ia possit ꝟpellẽ iudeos ꝛ filios eoꝝ ad bapᵐ: sic̃ filios xp̃ianoꝝ: qꝛ p̄res eoꝝ xp̃ani fuerũt: ꝛ ad legẽ Moysi ꝛ ad susceptionẽ xp̃i ꝓ se ꝛ ꝓ tota posteritate sua se obligauerũt: cũ sit eadẽ fides modernoꝝ ꝛ antiq̄ꝝ: ꝛ eadẽ eccl̃ia q̃ ẽ vna colũba: g̃ sic̃ heretici ab eccl̃a gẽtiũ exeũtes ad eaz cogi possũt: ꝛ iꝑis iuitis forte filij grecoꝝ ad ritũ nr̃m licite attrabũtur: sic ꝛ iudei filij scõꝝ patꝝ maxĩe qꝛ ꝛ ipi ad legẽ Moysi se obligãt. Exequutio aũt ptinz ad iudiciũ eccl̃e legis ve. sicut ꝛ legis noue. Sicut ergo hereticos legis noue ꝓfessoꝛes ecclesia cogit ad ipsius obseruantiam fz vez ipsius intellectum ꝛ sensum: qꝛ obligando se ad eam obligant se ad verum intellectum: q̃uis ipi non obligẽt se ad eam fm verum intellectum: similiter iudei ꝓfessoꝛes legis Moysi q̃uis non obligauerint se ad legem Moysi fz verum intellectum: sed fm suum: cogendi tamen sunt: vt videtur ad hocip̄m: ꝛ ẽt liberi eoꝝ: ideo ꝛc̃. Uideꝫ etiã q̄ omnis paganus posset cogi. Sicut enim omnis paganus posset puniri a principe catholico ꝓpter crimen. Unde saracenus si homicidium committeret ꝓ Parisius iuste suspenderetur: ita cum infidelitas sit maius peccatuz cũ ipe teneatur ad suscipiẽdũ legẽ xp̃i ꝛ fidẽ nõ suscipiẽdo eã peccat. Cũ igit̃ pctñ omissiõis sit pctñ pena dignũ: sic̃ pctñ cõmissiõis. sic̃ possz ab eccl̃a pũiri de blasphemia ꝛ ꝓtumelia creatoris: sic̃ q̃tidie puniũt iudei vt discãt nõ blasfemare: sic p̃t oẽs ifideles puniri: qꝛ nõ recipiũt nec fidẽ nec sacr̃a eccl̃e: vt sic idirecte eã suscipiãt. Et qꝛ ritⁱ⁹ iudeoꝝ ẽ idolatria: B saltẽ vt vr̃ punire põt eccl̃a. ¶ Sz lz ita videaꝫ esse fm rõnẽ alr̃ tñ ẽ fz diuinã ꝓhibitionẽ. A scis. n. traditũ habem⁹: q̄ nõ ẽ volũtas dei vt occidãt. ps. Ne occidas eos: ne q̃n obliuiscãt ppli mei: vt. s. mãeat memoria mortl xp̃i. Itẽ fz ꝓphetias p̄dicatiõe Enoch ꝛ Helie sũt ꝟuertẽdi: vñ vsq̄z tũc vl̃t de⁹ eos i sua cecitate tolerari. Si aũt vel ipi vl̃ eoꝝ filij ipis iuitis baptizarẽtur: tũc nll̃i tpe Enoch: ꝛ Helye inuenirẽtur: nec p ꝟñs ꝓphetie vificareẽt. Sil̃r idẽ vr̃ ꝺ alys ifidelib⁹: qꝛ ab apl̃is traditũ hẽm⁹ vt ad fidẽ nẽo iuitus trahaꝫ vl̃ cogaꝫ̃: sic̃ pz q̃ dr̃ Jacob⁹ dixit hec Hermogeni ꝛ Sileto. Et apl̃s dic̃. Quid ad nos ꝺ his q̄ foꝛis sũt iudicare: Uñ ñ hoies armatos foztes ꝛ potẽtes: fz ifirma ꝛ cõtẽptibilia mũdi elegit de⁹: vt gladio oris nõ mãli hoies cõuertat. Uñ de alys criminib⁹ pñt iuste ifideles a fidelibus puniri: qꝛ de⁹ nõ ꝓhibuit: ꝛ rõ nãlis dictat: de crimine aũt infidelitas nõ. Uñ sicut mlier si ordiet̃: ñ solũ peccat sed etiam nihil recipit: qꝛ deus ordinauit q̄ vir ꝛ non mulier ordinetur: sic deus ordinauit q̄ adultus volens ꝛ paruulus vountate pentuz baptizeꝫ. Unde aliter nihil agit̃. Uñ sicut bꝛutum non est: ꝭapax baptismi: sic nec puer sine voluntate parentum. Sed istud exemplum nihil valet: quia ex quo homo est susceptiuus baptismi est: sed preter hoc ad essentiam baptismi requiritur intentio sua vel illius: ideo non est ꝓpriũ exemplariter. ¶ Sed quod dicunt q̄ decretum eccl̃esie nihil iuris habet in paruulis nõ baptizatis: sed in paruulis baptizatoꝝ: non videtur: qꝛ eo ipso q̄ homo committit crimen heresis: cuius cognitio pertinet ad eccl̃esiam: eccl̃esia habet aliquid iuris in eo: ꝛ fit de foꝛo eccl̃esie. Cum igitur peccatum oꝛiginale solo iudicio eccl̃e possit purgari. s. sacramento baptismi quod est eccl̃esie solius: ergo eo ipso q̄ habet oꝛiginale: habet in eo aliquid eccl̃esia: immo cum nihil possit solui aut ligari nisi a superioꝛe nisi esset eccl̃esie subditus: non posset eccl̃esia per aliquod sacramentum ei exhibitum ipsum soluere a culpa nec a pena. Sed ad hoc diceretur q̄ adultus se subicit: paruulus autez se subdere non potest. Unde oportet: q̄ parens eum subdat: cui natura eum subycit ꝛ procuratoꝛem fecit. Si dicatur q̄ illud crimen non cõtraxit in terra eccl̃esie quando non est natus de ventre fideli: nec de patre fideli non videtur valere: qua dictum est ꝓ Petro. Quodcunque solueris super terram ꝛc̃. Unde mundus

totus est ei pro nauicula. Ita enim habuit sedez in Antiochia sic i Roma: & vbicūq; vult p̄t eē sedes sua ēt i Babylonia. Uñ cū bēat plenitudinē ptātis i oi terra: & i oi hoie eā hz: & si nec pentes nec ipi se sbyciāt: ds tñ sbycit sibi oēz hoiez. vñ ñ ꝟ fac̄ ofect⁹ iuris sz ꝓhibitio superioris. vñ & de alys crīb⁹ punit ifideles: sz ō isto ñ: qz ds ꝓhibz: cui coacta fuitia uō placēt. Et sic eccl'ia p̄t de bis q̄ foris sūt iudicare: sic̄ p̄t arcere ifideles a cōione fideliū pp pctm̄ i morib⁹ nō pp pctm̄ i fide: qđ ē i eoz ritu. ¶ Et si arguaf ꝺ. ea q̄ dicta sūt: q̄ magis ē occurrēdū pic'lo mortis eterne q̄ tpal': sed puero exñti i piculo mortis tpal' sbueniēdū ē ꝺ volūtatez parētū: ēt si ex malitia vellēt oppo⁹: g̃ multo magis sbueniēdū. ē pueris ifideliū ꝺ piculū mortis eterne: ēt iuitis parētib⁹. Ñdeō & bñ q̄ nulli sbueniēdū ē i piculo corpali ꝺ ordinē iuris ciuilis. Uñ sigs a suo iudice rite cōdēnef ad mortē nō ē p violētiā diripiēdus. Et silr ꝺ ordinē iuris nālis & diuini: q̄ fili⁹ ē sub cura parētū: ñ ē eripiēdus vt libeē a pic'lo mortis eterne. Nō. n. sūt faciēda mala vt veniant bona. Hoc āt fieret si fili⁹ ifidel' parētib⁹ auferref: q̄z cure sbest q̄tū ē de iure nāli & diuīo: qz sic ñ eēt auferēda aq̄ ppria alicui eo iuito ad puerū baptzādū: si nollet eā dare gratis: nec p pecunia: qz eēt ꝺ iustitiā: sic nec puer auferēdus ē pri pp bap⁹. Nec obstat si licet auferre panē pp necessitatē ꝓximi releuādā extremā: vl' aquā pp sitz: qz aq̄ & panis sūt ad ꝺ ex sua nā vt succurrāt corpi: sz ad subueiendū aīe: nō nisi ex positiua istōne: sic̄ pp mortē licet recipere el'ynā ab excōicato: ñ tñ ei log vl' ad missaz eū recipe si al'r mortē itēptet. ex de bis q̄ vi vl' metu. c. sacris: qz cib⁹ ē de se & p se i remediū ꝺ mortē: & silr pot⁹: nō sic āt loquella vl' missa: sic̄ nō licuit Susāne adulterari vt mortē euaderet: imo si medici dicerēt & verū eēt: nisi ifirm⁹ fornicationē facerit morief: nullo mō fornicari liceret. Sz nec ꝺ bere liceret religioso: vl' voto obligato pp tale pic'lm. Sz pp tale pic'z ꝺbere liceret nō obligato ad ꝓtinētiā. Sz de aq̄ videref q̄ posset auferri pp puerū baptizādū: qz & si vsus ei⁹ ñ sit p se ad lauādū aiaz: ē tñ ad lauādū corp⁹: & lotione ēt corpis idiget p corpis salute i refrectiōe. Uñ sic̄ si vita puēi sine balneo ñ possz fuari: pp ꝟ possz aq̄ auferri: ita vr & ꝟ. Sz ñ ē sil'e: qz lotio corpis ō nā sua ē mā balnei: ñ sic āt ē cā refrectiōis: nisi ex diuīa istōne. ¶ Si vo z° ꝺ dicta arguaf: q̄ glibz bō magis ē dei: a q̄ bz aiaz q̄ pris a q̄ bēt corp⁹: nō igr vr iniustū si pueri ifidelib⁹ auferanf: & deo p bap^m ꝓsecrēt. Ñdeō & bñ qz bō ordiaf i deū p rōnē p quā p̄t deū cog̃scere. Et iō puer añq̄ bēat vsuz rōnis: ordinaf i deū p rōnē parētū: q̄z cure nāl'r subiacer: pp qō fz eozuz dispōnē sūt circa eū agēda dīna. Uñ si puer pntes nō bēat vl' nō cōparēt: gcūq; vult loco parētis ei fit: & sic̄ in nutriēdo sic i baptiçādo: & suffic̄ q̄ nō appeat volūtas parētū ꝺria. Et si gdē pr & mr iudei mortui essent sic̄ aliq̄ñ pr moritur relicta vxore pgnāte: q̄ ēt moriē in partu vel moriunf anteq̄ puer bēat vsuz rōnis: tūc ppīgores de genere sunt tntores legitimi loco parētū. Uñ nō deberet nec posz baptiçari ipsis inuitis: sic̄ nec parētib⁹ iuitis. Sz si ñ apparēt nec parētes nec ꝓping: tc̄ loco parētū succedit gcūq; vl'. Et iō gcūq; vellet: posset eū tūc bap⁹ offerre: qz nālis rō dictat: vt cui parēs defic̄ ali⁹ parēs sit: sic̄ vna auis alios pullos nutrit q̄ñ mr deficit. ¶ Ex his oīb⁹ colligiē: q̄ sic̄ parētes ñ p̄nt cogi ad ea q̄ sūt pure fidei sup̄ legē nāe: & si coacti nō ꝓscētiētes recipiāt: nihil est factū: lzad ea q̄ sūt legis nature possit cogi: sic fily ꝺ eoz volūtatē i bis q̄ sūt legis nāe: p̄nt coerceri vt. s. eis non subyciāf. Sz i bis q̄ sūt pure iuris diuini: & volūtatē verā regrūt: vl' iterp̄tatiuā nō dz fieri nec factū valet. Sz gcūq; parētū ꝓsentit: cuiuscūq; etatis puulus existat i fauorē fidei videref baptiçādus: qz ō pre exp̄ssuz ē de ꝓuersiōe infidel'. c. Ex lris: de mre vr ꝺnū de fco i Aug. Sz sic̄ fm leges qñ pr egit ad diuortiū: & ē timor ne machinef in plē odio alteri⁹: penes matrē dz potius educari: sic ꝟ dz mri dari. Uñ qz ille g ñ vult ꝓuerti dat cāz diuorty: iō apō ꝓuersuz dz educari: siue sit pr siue mr: siue maior triēnio siue mīor. Ar. C. de diuortys. Auten. si mater: qz pupillus nō dz educari apō illas psonas q̄ ipsius pudicitie p̄nt insidiari. ff. vbi pupipillus educari debeat. l. vlt. Sicut matrimonium in dicto. c. Qō V

Quinto querit de ficte, accēdentibus: vtrū baptismus cessante ficti one habeat effectū suū. Et videtur q̄ nō: qz sacramētū eucharistie nisi statiz habeat effectiū: nunq̄ habebit effectū suū. ¶ Contra de ꝓsecra. di. 4. tunc valere incipit baptismus ꝛc̄.

Respondeo Circa istā questionē: ꝑmo videndum est quis sit fictus. Ubi sciendū est. q̄ quatuor modis cōtingit fictio. Dicit enim fict⁹ qui nō credit: qui indeuot⁹ accedit: qui aliter celebrat. i. ꝓtra ꝓhibiti onē eccl'esie suscipit: puta ab excōitato vel ꝓtra cōem ritū eccl'esie: qō in omni sacramēto est obseruādū: ne aliter celebref & fictio incurraf: & fructus pdaf: itez qui contēnit: sicut qui ridendo accedit. Unde beat⁹ Dōstanti⁹ cantuarien sis filiū regis qui risit in baptismo p̄dixit futurū malū: sicut & fuit. Sufficiētia aūt istorum modorū sic sumitur ꝟz Tho. qz ad hoc q̄ aliquid percipiat effectū alicuius agentis: oportet q̄ sit in debita dispositione: & ad causaz agentē & ad effectū percipiendū. Et ideo indispositio volūtatis q̄ effectū vltimū baptismi impedit est duplex: vna ꝟz ordinez ad ipsuz sacramētū: alia ꝟz ordinē ad effectū sacramēti. ad ipsuz aūt sacramentū volūtas est indispositā dupl'r: vno modo per subtractionē necessary: alio mō per positionez ꝓtrary. Qz aut ois actio est quodāmodo per cōtactū: ideo oportet q̄ recipiēs sacramētū aliquo mō ꝓtigat ipsū. Per intellectū aute cōtactū fit fides: per affectū deuotio. Et ideo indispositi⁹ reputaf: & qui nō credit: & qui indeuot⁹ accedit. Simil'r duplex est ꝓtrariū qō subtrahi oz. Unū est ex pte eorum q̄ exteri⁹ agunt. Et sic g al'r sacrm celebrat idispositi⁹ reputaf. Aliud est ex parte vtutis intrinsece q̄ secretius opat salutē. Et sic indispositus reputatur qui ꝓtenit. Similiter respectu effectus oportet q̄ homo disponat: & per habitum necessarium: & sic est fides que purificat fm illud fide purificās corda ꝛc̄. & q̄ remoueat ꝺriū. s. peccatū & hoc per ꝓtritionē. Et ideo ex parte hac fm Ambro. Non sunt necessaria nisi fides: & ꝓtritio. Cōtritio aūt includitur in deuotione.

Secundo videndū ē de impedimēto fictiōis. vbi ē itel ligendū: q̄ cū fict⁹ dicaf g vnū ptēdit exteri⁹: & aliud iteri⁹ itēdit: iō dr aligs fict⁹ respectu susceptionis sacri: qz ptēdit velle suscipe sacrz: & tñ nō itēdit. Itē fictus dr respectū ppatiōis ad sacrz: qz cū velit suscipe sacrm ipso fcō oñdit se dispositū & patū: & tñ nō ē: cū sit i ppposito peccādi. Fict⁹ p° nihil suscipit: c° rō ē: qz sic̄ ad sacrz regrit iten⁹ ministri ad ꝓferēdū. sic regrit iten⁹ suscipiēt] ipz: vl' pria si ē adult⁹: vl' alia si ē puulus: sz ōficiēte itētiōe ministri ꝓferētis: nullū ē sacrz: vt infra patebit. g ōficiēte intētiōe suscipiēt] nullū ē sacrz. Recedēte g̃ fictiōe nll's effect⁹ segf: qz nihil fuit p⁹ fcm. Tal' g̃ idiget bapti^m: qz nūq̄ fuit baptizat⁹: qō vez ē si ꝓstaret. Sz i foro exteriori nō credit volēti 2° bap^m. Nec parcit ab irregl'aritate 2° baptiçati: nec a morte iudeo bis bap^o: si diceret p^a vice se ñ fuisse baptizatū pp ōfectū itētiōis. & iō voluisse iterū bap^m. Sz vtz p solū pctm̄ vēiale possit eē hō fict⁹: certū ē q̄ sic respectu aliorū sacroz: sic i cōican°: risus: ioc⁹: & vagatio mētis faciūt hominē fictū: & per ꝓns auferūt effectum: nisi qs dicat id qō al's esset veniale pp irreuerentiā ad sacrz fieri mortale.

Tertio videndū ē de hoc qō q̄rit. Ubi sciēdū ē q̄ oēs dicūt q̄ baptism⁹ hz suū effectū fictiōe recedēte. Sz de mō sūt tres opi. ¶ Pria Tho. q dic̄ q̄ recedē

te fictiõe: baptismꝰ i isto hz totũ suũ effectũ: qz fictꝰ ko mõ cũ recipiat bapm recipit characterẽ. Character ãt q̃tũ ẽ de se: ẽ dispõ nećria ad gr̃az: nisi supueniat ipedim ꝓhibẽs eã: z illud ẽ fictio i illo q ficte accedit. Tũc ex hoc sic arguit. Remota cã remouet effectꝰ: sz cã qr̃ ad baptismalẽ chara cterẽ nõ semp seq̃t gr̃a cũ sit dispõ nećitatis ad eã: ẽ fictio suscipiẽtis bapm: q̃ ea recedẽte baptismꝰ hz totũ effectũ su uz. ¶ Sz circa istã opi. ẽ duplex dum sz q̃sdã: vnũ de ꝓne. alterꝫ de rõe ꝓhãte ꝓné. ꝙ ãt vr̃ i se dubia: qz effectꝰ i act u regrit cãz i actu: vt dr̃. z. phy. sz i eo q pꝰ ficte recipit bapm z postmõz recedit fictio: nõ suscipit actu bapmo. q̃ nõ pt esse actu i eo aligs effectꝰ baptismi. ¶ Cõtra rõnẽ põnis pt tri pliciter argui. Prio sic. dispõ nećitatis ad formã nũq̃ põt stare cũ oppo forc: gcqd sit de dispõne nećitatis ad motũ: sic dispõ nećitatis ad formã ignis: nõ pt stare cũ forma aq̃: sz character pt stare cũ oppo gr̃e: q̃ character nõ ẽ dispõ nećitat ad gr̃az. Scdo: qz illꝫ p qꝫ hõ dispõit ad aligd simplr: z nõ fm bñ: nõ ẽ dispõ nećitatis ad gr̃az: qz qꝫ simplr dr̃ z abrc idifferẽs ẽ ad bñ vl male: gr̃a ãt ꝺtermiat ad id qꝫ est bñ: sz character dispõit ad aligd agẽdũ simplr: z nõ fz de termiationẽ ad bñ: q̃ rc. Tertio: qz illꝫ nõ ẽ dispõ nećitat ad gr̃az sine quo dat gr̃a: z cũ quo nõ dat: sz sine characte re dat gr̃a: vt i bapo flamis. z cũ charactere qñz ñ dat: vt i ficte accedẽtibꝰ: q̃ rc. ¶ Alia opio ẽ q recedẽte fictiõe ab eo q ficte bapm recipit: seq̃t remissio pctõz: q̃ p bapm rece ptũ i fictiõe fcã nõ fuit: nõ qdẽ vtute baptismi ꝑcedẽtis: sz pp cozdis ꝓtritiõez: z hũilitatẽ mẽt: quã hz cũ ꝓtritiõe coz dis. Et isti sñie ẽ Jo. i appatu: z aly iuriste sup. c. de ꝓsecra. di. 4. Tũc valere. ¶ Sz ista glo. cozrũpit textũ: qz textus capl̃ dic q icipit valere baptismꝰ: qñ fictio recedit: glo. di cit q remissio pctõrũ nõ ẽ pp bapm: sz pp cozdis ꝓtritionẽ Ex quo seq̃t q recedẽte fictiõe nõ ẽ ibi valoz baptismi: sz solũ ꝓtritiõis. Nõ q̃ tẽ icipit valere baptismꝰ: vt dic textꝰ. Jtẽ nõ ꝓcozdat ei qꝫ tz eccl̃ia de remissiõe pctõz p bapm: qz p bapm tollit oĩs clꝑa saltẽ mortalis: z oĩs pena. Si igit fiat remissio solũ rõne ꝓtritiõis pctã ꝓmissa añ bapm ñ de lerẽt q̃ ad penã: cuiꝰ ꝓtriũ cõiter docet eccl̃ia. ¶ Zo opio est quozũdã modernoz dicẽtiũ dupl̃r. Prio. n. dixerũt sic: q si i sacr̃is ẽ subiue aliq̃ vtꝰ spũal̃ agẽs ad effectũ baptismi: tũc nõ appet q̃l̃r recedẽte fictiõe: baptismꝰ pꝰ recepꝰ posit ỏnouo hr̃e alquẽ effectũ: qz vt illa agit ex nećitate nãe nec agere pt nisi dũ ẽ: sz tal vtꝰ ñ ẽ nisi i actuali exhibitiõe. trãsit. n. z nõ pmanet: vt dictũ fuit sup. d. i. q̃ nihil pt nisi in actuali exhibitiõe. Et i hoc sensu recte ꝓcedit: rõ sup posita ꝺ ꝓmã pone. Nec valz si dicat q lz baptismꝰ trãseat: q tñ manz character: ad quẽ nećio seq̃t gr̃a. Oñsũ ẽ. n. q cha racter nõ ẽ dispõ nećitatis ad gr̃az: si aliq̃ vtꝰ iberẽs sit in sacr̃is: qz ista vtꝰ nõ excludit pactionẽ z ordiationẽ diuinã sz icludit. Nõ. n. res sacr̃ales ꝺ se hñt talẽ vtutẽ: sz ex diuina ordiatiõe: hac rõne: qz cũ ds nõ deficiat in nećys quo tiẽscũq̃ ꝓfert p sacr̃z ptãtẽ: cuiꝰ actꝰ ñ pt exerceri sine gr̃a: ꝓfert cũ ea z gr̃az: z si nõ tũc pp fictionẽ suscipiẽtis: tñ rece dẽte fictiõe vt sacr̃z sit plenũ. Cũ igr̃ character sit ptãs ad actũ q nõ pt ꝺenter ipleri sine gr̃a: ex ordiatiõe diuia ẽ vt ad characterẽ seq̃t gr̃a ifallibil̃r. Uel tũc si desit fictio: vl̃ postea fictiõe recedẽte. Et hoc mõ dr̃ valer baptismꝰ q̃ ad characterẽ ipssũ: q ex ordiatiõe diuia seq̃t gr̃a recedẽte fi ctiõe: sic a pnꝰ fuisz si fictio nõ fuisz. Si aũt i sacr̃is nõ sit aliq̃ vtꝰ iberẽs: sz solũ vtꝰ diuia assistẽs p modũ diuie pa ctiõis z ordiatiõis: tũc põt ꝓbabil̃r sustineri: q recedẽte fi ctiõ baptismꝰ pꝰ recepꝰ bẽat suũ effectũ: qz pactio z ordi natio dina pt eẽ ꝺ effecũ sacr̃i: vl̃ qñ actu suscipit: z suscipi ens ñ põit ipedim vl̃ obicẽ: vl̃ postq̃ receptũ ẽ ãmoto ipe dimẽto: siqdẽ fuit i recipo: sic dicim ꝺ merello: mediãte q dat el̃yna. Nõ. n. statĩ el̃yna recipit: cũ merello ondit: sz vl̃ tc. vl̃ post fz bñplacitũ ordiator. Et pp hoc i sacr̃is: i gbꝰ gs pt ponẽt obicẽ: z i gbꝰ gr̃a ẽ ꝓncipal effcus sacr̃i: vtpote qz p se ordinãt ad ꝺletionẽ clꝑe: vt bapꝰ z pnia vr̃ hr̃e locũ hꝫ pacto dilatoria: vt sic põit q bapꝰ hz suũ effcm recedẽte fi ctiõe: sic ẽt põit ꝺ pnia iformali. Postea ãt isti idẽ cozrexe rũt hꝫ: dicẽtes q idẽ pt sustineri si vtꝰ iberẽs sit i sacr̃is: qz ista vtꝰ nõ excludit pactionẽ z ordiationẽ dinã: sz icludit. Nõ enĩ res sacr̃ales ꝺ se hñt talẽ vtutẽ: sz ex dina ordiatiõe: ac rõe: qz cũ ds ñ ꝺeficiat i nećys q̃tiẽscũq̃ ꝓfert p sacr̃z pote statẽ: cuiꝰ actꝰ ñ pt exerceri sine gr̃a: ꝓfert cũ ea z gr̃az: z si ñ: tũc pp fictionẽ suscipiẽtis: tñ recedẽte fictione vt sacr̃z sit plenũ: Cũ igr̃ charact sit ptãs ad actũ: q ñ pt ꝺenter ipleri sine gr̃a: ex ordiatiõe dina ẽ vt ad characterẽ seq̃t gr̃a ifal libil̃r: vl̃ tc si desit fictio vel postea fictiõe recedẽte. Et hꝫ mõ dr̃ valer bapꝰ q̃ ad characterẽ ipssũ: qz ex ordiatiõe dina seq̃t gr̃a recedẽte fictiõe sic a pnꝰ fuisz si fictio ñ affu isset. ¶ His tribꝰ opi. positis teneo pam. s. fris Th. tãq̃ vio rẽ: addẽdo ad ꝓfirmationẽ q i sacr̃is ipmẽtibꝰ characterẽ ẽ spal̃ nećitas q sortiãt effectũ suũ recedẽte fictiõe: qz alis ñ possz eoz effectꝰ br̃i: qz ñ pñt iterari. Sz si aligs cõicãdo ꝓfitẽdo: z hꝫ faciẽdo ñ hũerit effcm: pt iterũ cõicare z ꝓfi teri: z hr̃e iterãdo qꝫ plus ñ hũit. Sic ãt ñ ẽ de istis: iõ rc. ¶ Rndẽdo igr̃ p ad rõnẽ fcãz ꝺ opi. cũ dr̃: effcus i actu re grit cãz i actu. Ꝺz q sic pr̃ relict i vtero mr̃is illꝫ vtute cꝰ eo mortuo gnãt posthumꝰ: qz pr̃ ẽ cã plis: nõ imediate sz medirc dispõne: cꝰ ẽ cã i fieri: z ñ i eẽ: vñ ipo ñ exñte vtꝰ foz matiua opat: sic i regnãtiõe spũali p bapm: sic p cãz i fieri p ducit character: q recedẽte fictiõe est dispõ ad gr̃az. Et iõ maioz ppõ itelligẽda ẽ ꝺ cã i eẽ z effcũ imediato: ñ ꝺ cã i fi eri. Uñ cã i actu gr̃e efficiẽs ẽ ds. disponẽs ãt character vl̃ ornatꝰ. ¶ Nõ valẽt ẽt rõnes ꝺ rõnẽ positiõis. Uñ ad pam ꝺz: cũ dr̃ q dispõ nećitatis nõ stat cũ oppo forc: qꝫ vez ẽ de dispõne q̃ ẽ nećitas simplex: ñ ãt de illa q̃ ẽ nećitas ex suppõe: sic ꝺ yaphanitas ẽ dispõ ad illũinationẽ: ñ simplr: sz suppositio q ñ sit iterpositũ aliqꝺ cozpꝰ opacũ i medio. z tal dispositio bene stat cũ cozpoze opaco. Et tñ illo remo to est dispositio necessaria: suppositio q corpus luminosuz sit pñs: ꝓsilr character ẽ dispõ nećia ad lucez gr̃e deo sem per pñte: suppositio q peccatũ mortale nõ diuidat iter deuz z hoiez. Sz sicut ꝺyaphanũ põt hr̃e corpꝰ mediũ: quo stãte nõ illuminat: z quo remoto statiz illuiabit: sic chara cter stat cũ pctõ mortali: quo stãte nõ ifundit lux gr̃e. Sꝺ lata aũt vmbra mortalis culpe: statiz infundit lux gratie. ¶ Uel põt ꝺici q character nõ ẽ dispõ necessitãs: nec ex pte agẽtis qz ꝺs nõ necessitat: nec ex pte patiẽtis: qz libuz arbitriũ nõ cogit: sic gnãtio hois ẽ dispõ ex pte mãe. dispõ inq̃ necessitãs mãz ad receptionẽ aie: sz ẽ dispõ necessitãs respectu eiꝰ ad qꝫ disponit: suppisita ordinatiõe diuia: et remoto phibẽte ex pte hois: qz istis positis nećio seq̃t gr̃e infusio: sicut organizatio fetꝰ ẽ dispõ necessitãs ad infusio nez aie: nisi sit idispõ ex ordinatiõe diuina. ¶ Ad scꝺaz pt ꝺici q nihil phibet aligd de se esse ideterminatũ: z p aligd supueniẽs determiari. Sicut potẽtia ẽ ideterminata ad be ne z male ꝺcupiscẽdũ: sz p bituz supueniẽtẽ determinat ad alterũ. Et sil̃r character de se ẽ ideterminatꝰ ad bñ z male: sz p gr̃az determinat ad bene. ¶ Sz ista solo parũ valet: qz tũc nõ eẽt dispõ ad gr̃az pluscq̃ ad opposituz: sic nec po tẽtia plus ad bitũ bonũ q̃ ad malũ. ¶ Jdeo ꝺz q chara cter p se gdẽ ẽ dispõ ad gr̃am: suppositia carẽtia pctĩ morta lis: z sic determinat ad bene. Sz qr põt stare cuz oppositꝰ gr̃e: ex hoc ẽ q indifferẽter se hz ad bene z male: sicut dya phanitas ẽ dispõ necessitatis ad lucẽ. Sz inq̃tũ põt ꝓiũgi opaco medio idifferẽs est ad lucẽ z tenebrã. ¶ Uel ꝺm est p iterruptionẽ: qz granitas ẽ dispõ ad esse deorsuz: z ad motũ deorsuz: z tñ põt eẽ vel sursuz ꝑter nãz: vel deorsum p nãz: nec pp hoc ẽ p se indifferens ad vtrũq̃: sic supficies ad albũ: z ad nigrũ. Si dicat q aliꝺ ẽ de dispõne ad motũ z aliud de dispõne ad formã: nõ valet: qz ꝓportio i motibꝰ z formis eq̃l̃r respicit causã suã. Uidemꝰ. n. q forma aque

que ē p se determiata dispō ad frigiditatē pōt stare cū calore: Sz hoc ē pter suā nāz. Sic ⁊ character p se gdē dispo nit ad gr̄az: sz p accn̄s stat cū opposito. ¶ Ad 4m dōm q̄ triplex ē dispō necessitatis. vna sine qua nō ē id ad qō disponit: siue sit illa posita siue nō: sicut q̄titas ē dispō necessaria ad triāgulū ⁊ albedinē: q̄ sublata nō pōt eē hoc vl̄ illud. Uñ ē necessaria ad hoc q̄ sint: sz tñ posita supficie: nō pp hoc illa ponunt̄: sz forte eox opposita. Et talis dispositio ad gr̄az nō est character: cū nō sit īmediatū subz gr̄e: ⁊ cū gr̄a sit in xp̄o: ⁊ in angelis: ⁊ in mltis viris scis ⁊ cathecuminis: ēt veteris testis: i gbō nullus character ē. Nā talis dispō ad gr̄az nō ē nisi subē itellectualis: q̄ sola est susceptiua gr̄e ⁊ sue p̄uatiōis. Scōo dr̄ eox: dispō necessaria nō sine qua eē nō possit illud ad qō disponit: sz q̄ posita necessario ponit̄ illud ad qō disponit: ⁊ hoc dupl̄r: vel simpl̄r: sic alteratio cōpleta ē dispō necessaria ad gnātionez ⁊ corruptionez: sine q̄ ōs posset gnāre ⁊ corrūpe: sed illa posita necessario sequit̄ gnātio ⁊ corruptio: vel ex suppōne: sic dyaphanitas respectu lucis: vt dictū ē. 3o mō dr̄ dispō necessaria vtroq; mō: sic ē subm respectu p̄pe passionis: q̄ iest soli: oi: ⁊ semp: qz illo posito necessario ponit̄ p̄pa passio: ⁊ illo sblato corrūpit̄. Character aūt īcidit in scōz mēbrū scōi modi: qz ē dispō sicut dyaphanitas vt dictū ē. ¶ Uel dōm q̄ duplex ē dispō ad gr̄az: vna p se: vt mot⁹ liberi arbitrij i deuz: ⁊ hāc supplet character: alia mot⁹ in peccatū: si hz peccatū: ⁊ hāc nō supplet. Uñ in puulis sufficit character: ⁊ in amētib⁹ ⁊ dormiētib⁹: lz nunq̄ habuerīt pn̄iaz de pctis qz tūc hr̄e nō pñt. ¶ Scda opio iuristarū: sicut bñ repro bata ē supra nō valet. Nec valet si dicat̄ q̄ op⁹ mortuū ñ viuū: nec viuificatū: nō potest vnq̄ hr̄e effectū. Uñ cū oē opus factū in mortali sit bo: nunq̄ igit̄ poterit p pn̄iaz aliquā viuificari: neq; hr̄e effectū viui. Uñ cū fictio q̄ excludit effectū baptismi sit pctm̄ mortale: vr̄ q̄ p nullā pn̄iam possit baptismus in mortali susceptus viuificari ad hoc q̄ hēat effectū vite. Et si dicat̄ q̄ fictio q̄nq; ē pctm̄ veniale p quā tñ ipedit̄ effect⁹ sacr̄i: adhuc videt̄ idē: qz el̄yna: vel aliud bonū opus pp vanā gl̄iaz factū: q̄nq; sūt pctā venialia: nec tñ pp pn̄iaz sequētē pñt sic viuificari: q̄ valeāt ad meritū auree vel aureole. Et iō dōm q̄ sec⁹ est de opibus q̄ hñt effectū p modū meriti: de gbō arguit̄: ⁊ sec⁹ de bis q̄ p modū sacr̄i: ⁊ opis opati: cuiusmodi sūt sacr̄a: qz ad merēdū supponit̄ gr̄a: ad sacr̄z aūt nō. Et iō p nullā pn̄iam fieri pōt vt baptism⁹ quē ficte suscepit: siue illa susceptio valeat sibi p modū meriti: qz op⁹ mortuū nunq̄ erit meritoriū: sz p modū sacr̄i sic: qz vt sacr̄z nō fuit op⁹ motuū sed viuū: qz cānit characterē: iō ⁊c. Sic igit̄ ista opio nō valet in se: qz lz sine remotiōe fictiōis nihil remoueat̄: tñ cū fictio removeat̄ p solā attritiōez sine ꝯtritiōe: si remota fictiōe baptism⁹ dz hr̄e effectū: q̄ hēbit sine ꝯtritiōe. Q̄ aūt p solam attritionez fictio tollat̄ appet: qz vnūq̄q; tollit̄ p positiōē sui ꝯry: qz ꝯria nō sūt sil̄. Uñ cū fictio nō sit aliqd q̄ñ penitere de pctis: vl̄ ideuote accedere: vl̄ hō: q̄ oia ꝯriant̄ ei qō ē displicere ista ⁊ nō placere: qō tñ pt eē p dolorē: ip fectū: q nō ē ꝯritio: iō ⁊c. Sed si hō fictio fuerit mortal̄: tc dicūt gdā q̄ pterita pctā tollūt̄ p bap̄m: sequētia aūt p cōtritionē. Sz hoc nō videt̄ valere: qz ipole ē q̄ vnū mortale remittat̄ sine alio quo ad clpā: q̄ p qōcūq; remittit̄ clpa vni⁹ mortal̄ ⁊ alia. Dicere q̄ pctā pterita recedēte fictione remittūt̄ p vnū sacr̄z: ⁊ nō alia: ⁊ alia p aliud sacr̄z ⁊ nō illa: vr̄ absurdū. Sz de pena hoc bñ dici pōt. Sz ipsi pp bō dicūt vnū remitti sine alio: qz credūt q̄ pctm̄ remitti: ñ sit aliud q̄ ad penā nō iputari. Hoc igit̄ verū ē: q̄ illō pctm̄ mortale cōmissū post bap̄m ꝯfitēdū ē: nō qz al̄r nō remittatur. s. p remotionē fictiōis ex nāli cōcomitātia: sed pp pceptū de ꝯfitēdo: ad qō obligat̄ ēt ille: cui ex maria ꝯtritiōe eēt dimissa culpa ⁊ pena. Pena āt illi⁹ mortal̄ postea cōmissi cū ipsa nullā necessariā ꝯnexionē hēat ad remissionē culpe: nisi q̄ de eterna mutat̄ i tpalē vtute baptismi: nisi aliud sit nō remittit̄. Sic igit̄ possz dici q̄ attritio sufficit: ⁊ tūc vtute baptismi ēt fictio mortal̄ ⁊ mortalia seqn̄tia ōlent̄ quo ad clpā ⁊ penā eternā. q̄ bñt ꝯnexionē: lz alias mortale post bap̄m cōmissū: nō remitteret̄ sine ꝯtritiōe. Sz hoc ē p accn̄s. Ul̄pt dici eox: q̄ lz alias attritio sufficeret: tūc tñ mortale adiūctū ipedit ne sufficiat. Et tc̄ ꝓpter vtrūq; sacr̄z: ⁊ pteritū ⁊ futurū remittunt̄ oia mortalia: sz differēter: qz p bap̄m p̄cedētia directe: sequētia vo ex nāli ꝯcomitātia: eox. Dicio aūt pp pn̄iaz i voto: qz ⁊ de fictiōe i bap⁹ hz ꝯfiteri: nō solū de pctis post bap⁹: sz de pctis añ bap̄m ñ hz ꝯfiteri. ¶ Opinio 3a ē dubia. deficit. n. ꝓmo: qz suppositō q̄ sacr̄a ex sola pactiōe dei: sic merellus ꝯferāt gr̄az: tūc pactio dei lz possit eē dilatoria: sic ē de pñti: tñ ipe hz ꝓbare q̄ sit dilatoria: qō ñ fac̄: q̄ sz eā nll̄a via restat: p quā baptism⁹ sit fictiōe recedēte cā gr̄e: qz i dāte merellū nō assignat̄ boza dādi p̄ādiū qñ placebit recipiēti: sz qñ placebit dāti: vel dare mādāti. Uñ si nō sit pat⁹ recipe qñ ille vult dare: ⁊ dat alys: postea nō recipiet. Uñ cū ōs velit dare tē poze sacr̄i: ⁊ det oībus dispositis: si tūc nolūt recipe: postea vi pactiōis nō recipiēt: nisi aliud dicat̄. Et lz sic possit dari merellus: vt qñ placebit recipiēti illū oñdere tūc recipiat sic dāt̄ lr̄e: tñ magis ꝓsueruīt dari: q̄ qñ placebit dño tē reddat̄ p̄ādiū: ⁊ q tūc nō erit pat⁹ postea pdat. Posset āt q̄tū ad hoc sic colorari opio q̄tū ad id qō p⁹ dixit: qz lr̄a sūmi regis data ē nobis: q crediderit ⁊ baptizat⁹ fuerit ⁊c. ⁊ nō distīguit qñ credat vl̄ nō: dū tñ i hat vita. Uñ cū non distinguat: dū tñ hō añ mortē fuerit baptizat⁹: ⁊ crediderit fide formata añ mortē saluat̄. Al̄r nisi i fide moriat̄: p⁹ si potuit baptizat⁹ dānat̄. vñ vr̄ pactio diuia: q̄ dūmō aliqs baptizat⁹ i fide moriat̄: saluat̄: lz hec nō ꝓcurrāt. sz ista pactio nō excludit characterē: nec vtutē: sic nec eox: vt ipsi postea dixerūt ⁊ bñ. ¶ Sz p ista opione vr̄: qz si in ꝓhēdo mr̄imo⁹ vir sit fict⁹ itēdēs decipe ⁊ solū carnalē copulā ex tozq̄re: nihil ē actū ⁊ nihil ē cātū: ⁊ tñ postea fictiōe recedēte ē verū mr̄imo⁹: ita ⁊ hō lz nihil sit cātū: nec character nc aliud. ¶ Sz nō ē sil̄e: qz ibi reiterant̄ oia q̄ sūt de fuba: qz ibi ē nou⁹ ꝓsensus ei⁹: q nō ꝓsenſat: ⁊ pseuerat ꝓsensus ei⁹ q p⁹ ꝓsenſat: q si mutat⁹ eēt mr̄imo⁹ nō eēt. ad cui⁹ eēntiaz oz ꝓcurrere mutuū ꝓsensū. Dic āt iā trāsierūt mā ⁊ forma baptismi. ¶ Est āt ꝺ eos illō qō dicūt in alia mā de satisfactiōe. s. q̄ pnia fcā i statu pctī mortal̄ aio satisfaciēdi post pniaz ō mortali icipit valer̄ p modū sacr̄i nō p modū meriti: si ex ea ē aliqd relictū: puta macies vel pauptas vl̄ aliqd hō al̄r ñ. Ita si ex sacro est aliqd ōrelictū. puta character vel ornat⁹: illo durāte poterit remota fictiōe seq effectus: al̄r ex nulla pactiōe poterit. ¶ Jtez ex nulla pactiōe ōi dicerem⁹ si sacerdos nō itēderet ꝓsecrare q̄ postea ipo reitēdēte ⁊ nihil dicēte cōficeret̄ corp⁹ xp̄i: qz nll̄s effect⁹ bret̄. g̃ si p bap̄m pp fictionē nihil fiat ex pactiōe ōi postea recedēte fictiōe nihil fiet. Sic igit̄ tenēda ē opi. Tho. tanq̄ viox. ¶ Ad arg̃m in opp⁹ dōz: q̄ nō ē sil̄e de sacro eucharistie qō ꝓsistit i ꝓsecratiōe māe. q̄ ñ pt p̄stare ipedi⁹ sacro vt de sacro pnie ⁊ baptismi. i gb⁹ suscipiēs pt ipedi⁹ p̄stare.

¶ Qō baptismus aque sanctus est a bono ⁊ a malo datus bono vel malo. Bi. V. q

Post hec sciēdū ē sacm̄ baptismi a bonis ⁊ a malis mīstris dari: sic a bonis ⁊ a malis sumit̄: nec melior est baptism⁹ q̄ p meliorez dat̄: nec min⁹ bon⁹ q̄ p min⁹ bonū dat̄: nec malus q̄ p malū dat̄: nec malus mun⁹ dat̄ i baptismo dato a bono: nec min⁹ i baptismo dato a malo: sz eq̄le: qz nō ē mun⁹ hois: sz dei. qō to-

tñ subditis declarat testionijs. Augu. ait. Baptism⁹ talis ē qlis ē ille i cui⁹ ptāte dat: nō qlis est ille p cuius misteriū dat. Jtē. Prorsus fieri pōt: vt aliq verū habeāt baptisma: ⁊ nō habeāt verā fidē. Jtē. Si iter bonos mīstros cuz sit ali⁹ alio melior: nō ē melior baptism⁹ q p meliorē dat: nullo mō malus ē q ēt p malū dat: qz idez baptism⁹ dat: ⁊ iō p mīstros dispares dei munus ē eqle: qz nō illoꝝ: sz eius ē. Jdē. Cū baptizat malus: illud qō datū ē: vnū ē: nō ipar: p pter ipares mīstros: sz par ⁊ eqle pp hoc: Hic est q baptizat. Jtē. Ego dico ⁊ nos dicim⁹ oēs qz iustos oz esse: p quos baptizat: iustos oz eē tāti iudicis mīstros. Sint mīstri iusti si volūt. Si āt noluerit eē iusti q sedēt i cathedra moysi: securum me facit magister meus. s. xps: de quo spūssanctus dicit. Hic ē qui baptizat. Jtez Quos baptizauit iudas xpus baptizauit. Si quos ⁊ baptizauit ebriosus: homicida: adulter: si xpi erat baptism⁹: xps baptizauit. Non timeo adulterū: nec ebriosū: nec homicidā: qz colūbā attēdo: p quā mihi dī. Hic ē q baptizat. Jtē homicida dedit baptismū xpi: qō sacīm tā sactū ē vt nec homicida mīstrāte polluat. Jtē si in heresi qcūqz vel scismate qsqz in noie pīs ⁊ filij ⁊ spūs sancti: baptismi sacīm accepit: integrū sacīm accepit: sz saltē q virt⁹ ē sacī nō habebit: si extra eccliaz catholicā ipsuz sacīm hūerit. Oz ergo ad eccleſiā redire: nō vt sacīm baptismi iterū accipiat qō nemo oz i aliquo repetere: sz vt in societate catholica vitam accipiat. Baptism⁹. n. extra eccliam neqt pdesse. Jbi enī cuiqz pdesse pōt baptismus: vbi pōt pdesse elemosyna. s. in eccliq. Jtē Jsidorus Romanus pōtifex nō hoiez iudicat qui baptizat: sz spirituz dei submīstrare gratiā baptismi: lz paganus sit q baptizat. Jn his pspicue cernis baptismū verū bonis ⁊ malis dari: ⁊ a bonis ⁊ a malis: ⁊ ipz tñ eque sanctū esse: ⁊ munus ei⁹ eqle i bonis: siue a bonis siue a malis baptizantur.

¶ De potestate baptismi ⁊ ministerio. b

q Via misteriū tm habēt nō ptāte baptismi. Ptāte. n. sibi retinuit. Qō nouit ioannes: cū vidit colūbā descendēte super xpm. Vñ Aug. Quid nouerat Joā. bap. dñz. Quid nō nouerat: ptāte dñici baptismi in nullū hoiem a dño trasiturā: sed ministeriuz plane trāsiturū. Ptāte a dño in neminē: sz misteriuz in bonos ⁊ in malos. Nō exhorreat colūba ministeriū malorū: tespiciat ptātē dñi. Quid faciat tibi mīster malus vbi bon⁹ ē dñs? Neqz qui plātat: neqz q rigat ē aliqd: sz qui icrementū dat deus. Si supbus fuerit mīster: cuz diabolo cōputat: sz nō cōtamiat donū xpi. Qō p illū fluit purū ē. Per lapideū canalē trāsit aq ad areolas in canali lapideo nil generat: sz ortus fruct⁹ plurimos affert. Non ergo nō mō boni: sed ēt mali misterij baptizādi: sed neutri ptātem baptismi. Ministeriū. n. dedit xps suis: sz ptātē sibi retinuit: quā si vellet poterat suis dare: vt seruus daret baptismū suū tanqz vice sua. ⁊ ptātē suaz ꝯstituere poterat in aliquo vel i aliqbus suis suis: vt tāta vis esset in baptismo serui quāta ē in baptismo dñi: sed noluit: ne seruus in seruo spē poneret. Baptizat seruus vt mīster: baptizat dñs tanqz ptātē habēs: quā si daret seruis: vt. s. ipsoꝝ eēt qō dñi erat: tot essent baptismi quot serui: vt sic dictus ē baptism⁹ ioānis: sic diceretur baptismus Petri ⁊ Pauli. Qō ne fieret: retinuit sibi dñs ptātē baptismi: seruis aūt ministeriū dedit. Si ergo seruus dic se baptizare: recte dicit: sed tanqz mīster baptizat: ⁊ ideo nō differt siue bonus siue malus baptizet. Jnde ēt nemo dicit baptism⁹ me⁹: cū tñ dicat euāgeliuz meū prudētia mea: lz hec sint a dño: in qb⁹ differētia est. Alius. n. alio melius opaī in euāgelizando: ⁊ alius alio prudētior ē. Alius aūt alio magis minusne baptizatus siue ab iferiori siue a maiori baptizetur dici non potest.

¶ Que fuit potestas baptismi: quā potuit xps dare seruis. c

h Jc queritꝝ que sit illa ptās baptismi quā xps sibi retinuit ⁊ potuit dare seruis.

Hec ē vt plurimū volūt ptās dimittēdi pctā in baptismo: sed ptās dimittēdi pctā que i deo ē deus est. Jdeo alij dicūt hāc ptātē nō potuisse dare alicui suoꝝ: qz nulli potuit dare vt eēt qō ipse ē: vel vt hēret eēntiā quā ipse hz: cui hoc ē esse qō posse. Dicūt. n. si hanc potētiā alicui dare potuit: potuit ei dare creaturas creare qz nō ē hoc maioris potētie ꝗ illud. ad qō dici pōt: qz potuit eis dare potētiā dimittēdi pctā ⁊ nō ipsam eādē: q ipse potēs est: sed potētiā creatam: qua seruus posset dimittere pctā. nō tñ vt auctor remissiōis. sed vt mīster: nec tñ sine deo auctore. vt sicut in misterio hēt exteri⁹ scīficare ita in misterio hēret iteri⁹ mūdare. ⁊ sicut illud facit deo auctore: q cū eo: ⁊ in eo opaī illud exterius: ita iterius mūdaret deo auctore q eius verbo velut quodā misterio vteretur. Jta etiā posset deus p aliquē creare aliq: non p eū tanqz auctorē sed mīstrū cū quo ⁊ in quo oparet: sic ē i bonis opib⁹ nostris ipse operat ⁊ nos: nec ipse tm: nec nos tm: sed ipe nobiscū ⁊ i nobis: ⁊ tñ in illis agēdis mīstri eius sum⁹ nō auctores. ita ergo potuit dare suo ptātē dimittendi peccāta

in baptismo. i. vt i mūdatiōe iteriori ꝑ cū dño opareť: ñ ꝑ sine dño: nec dñs sine ꝑo: ꝫ dñs cū ꝑo ⁊ i ꝑo: sic i exteriori misterio dñs opatur cū ꝑo ⁊ i ꝑo. Uñ ⁊ dñs dr scificare ⁊ seruus: ꝫ dñs inuisibili gr̄a: ꝑ visibili sacr̄o. Uñ Aug. sup leuiticū. Dñs ait. Ego dñs q scifico. Et de moyse ēt dictū ē: ⁊ scificabis eū. Sz moyses scificat visibilib⁹ sacr̄is ꝑ misteriū: dñs āt inuisibili gr̄a ꝑ spiritū: vbi ē tot⁹ fruct⁹ visibiliū sacramēto⁹. Sine hac scificatiōe visibilia sacr̄a nil ꝑsūt. Sīqs hoc melio⁹ apire poterit ñ iudico.

Circa distinctionē gntaz queruntr tria. ꝓmo an xp̄s ꝫ q hō potuerit dimittē pctā. Scōo an malus possit baptizare. Tertio an liceat alicui a malo baptm recipere.

Ad primū arguit̄ ⁊ vr̄ q sic: qr in Mat. legit̄. Ut aūt scias q filio⁹ hois hz ptātez i terra dimittēdi pctā: rc̄ ait palitico: rc̄. ¶ Cōtra: gs. n. pōt pctā dimittere nisi solus ds: vt dr in Luc. iō rc̄. ¶ R°. h̄ sūt tria videnda. ꝑ° quā ptātē habuit xp̄s. ⁊° quā ꝓtulit mīstrīs. ʒ° quā ꝓferre potuit.

Circa ꝑmū ē sciendū: q cū i sacr̄is sit triplex ptās. s. auctoritas: excellētie: ⁊ mīstery. xp̄s ꝑmā nō habuit: ꝫ q hō: qr illa ē soli⁹ dei. Illā aūt q̄ ē mīstery xp̄s hūit: qr hec ē cōis oīb⁹ mīstrātib⁹ sacr̄a: xp̄s aūt venit mīstrare ⁊ multa vel forte oīa sacr̄a i ꝑpa ꝑsona mīstrauit: excepto forte bap°. Uñ Jo. dic̄: Quis iesus nō baptizaret sed discipuli ei⁹. Ptātē aūt excellētie xp̄s pre oīb⁹ alys hūit: q̄ attē dic̄ q̄tū ad tria. Prio q̄tū ad meritū: qr ex merito passionis xp̄i oīa sacr̄a effectū hūt: nō aūt ex merito alicui⁹ alteri⁹ baptizātis. Et iō nō ē melior baptism⁹ a meliore dat⁹. Scōo q̄tū ad hoc q xp̄s sine sacr̄o effectū sacr̄o⁹ cōferre poterat: q̄si dñs ⁊ mīstrator sacr̄o⁹: qō de alys nō ē verū. Tertio q̄tū ad hoc q ad īuocationē noīs ei⁹ i bap° ꝑmitt̄ur ecclia dabať remissio pctō⁹. Et iō xp̄s ꝓp hāc ptātez sacr̄a potuit mutare ⁊ i eis dispēsare.

Secundo videndū ē: quā ptātē mīstris ꝓtulerit. Ubi sciendū q ꝓtulit eis ptātē mīstery. i. coopatiōis īstr̄alis. Ad qō intelligendū notandū ē q q̄tuor modis pōt vnū alteri coopari. Prio sic adiuuās ei cui auxiliū ꝑbet coopať. ⁊° sicut ꝓsiliū ꝑbēs. ʒ° sic quo mediāte agēs ꝑmū introducit suū effectū: sicut coopať instr̄z ꝑncipali agēti. 4° sicut dispones māz ad effectū ꝑncipalis agētis suscipiendū. Primis g̃ duob⁹ modis i nulla actiōe aliqd deo coopať ꝓp pfectā ei⁹ potētiā q̄ nullo auxilio idiget: ⁊ ꝓp pfectā ei⁹ sapia q̄ nulli⁹ ꝓsilio eget. In Isa. Quis adiuuit spūz dñi: aut gs ꝓsiliar⁹ ei⁹ fuit: Sz ʒ° mō coopať aliq̄ creatura deo in ei⁹ actiōe: nō tm̄ in oīb⁹. Cū. n. de⁹ sit ꝑm agēs nāliuz actionū: qcqd nā agit: hoc efficit q̄si īstr̄ale agēs coperās ꝑmo agēti. Sz q̄dā sūt q̄ de⁹ sibi retinuit īmediate illa opās: ⁊ i istis creatura deo ñ coopať tertio mō: ꝫ q̄rto mō ei pōt coopari: sicut pr̄ in creatiōe aie rōnalis quā īmediate de⁹ ꝓducit: ꝫ tm̄ nā disponit māz ad aie rōnalis receptionē. Et qr recreatio aie creatiōi ipsi⁹ rñdet: iō emūdationē ei⁹ īmediate ipe opať: ꝫ ad hoc hō coopať disponēdo aiaz ⁊ hoc dupl̄r. s. ex ope opante: sicut docēdo: siue ēt merēdo: ⁊ hoc mō hoies deo coopant̄ i remissiōe pctō⁹: de gb⁹ dr ꝑ° ad Corī. 3. Dei adiutores sum⁹: vel ex ope opato: sic q cōferūt sacr̄a: que ad gr̄az disponūt: ꝑ quā fit remissio pctō⁹. Et h̄ ē cōparatio mīstery: q̄ mīstris eccl̄ie cōpetit: de qbus dr ꝑ° Corī. 4. Sic nos existimet hō vt mīstros xp̄i rc̄. Uerū ē q iste vltim⁹ modus coopatiōis mīstery ē dupl̄x: qa i qbusdā sacr̄is regrit̄ mīster spāl̄is: sic q ab alio nihil agere ťr. Et ibi mīster nō ē solū sicut cā sine q̄ nō: ꝫ ē cā ꝑ se: sic q̄ñ artifex mediāte istr̄o ē cā artificiati: vtus nō solū ē in īstrumēto: ꝫ ēt i artifice: qr ars ē potētia opatiua. Uñ ñ hīs artē ⁊ hīs idē iustr̄z nihil ide faceret. Et sil̄r character sacerdotalis vl ēpalis i ꝓficiēdo ⁊ ordinādo: iungendo ⁊ absoluēdo: ē potētia opatiua siue actiua: ⁊ nō solū ē vtus i vbis ⁊ mā. In alys aūt sacr̄is q̄ spāl̄ mīstrū nō regrūt: tota vtus ē in vbis ⁊ reb⁹: nec mīster regrit̄: nisi sicut cā sine q̄ nō: sicut ad cōburēdū domū: requirit̄ adhibēs ignē: qr dom⁹ nō adhiberet eū: nec ignis se applicaret domui. Et sic baptiçās se hz ad baptiçādū: applicādo alteri bap^m: nō aūt sibi vt fecit iude⁹ seipsuz baptizās. ex. e. debitū: qr semp iter dātē ⁊ accipiētē qōcūq; sacr̄z: cui⁹ ēentia ꝓsistit in susceptione dz eē distinctio ꝑsonalis. Uñ nec ꝑp pōt se absoluere: nec se inūgere: nec ē alia cogēs rō: nisi dei ordiatio: ⁊ qr mīstrās sacr̄z est q̄si mediator loco xp̄i iter deū ⁊ suscipientes. Idē autez nō ē mediator ꝑ seipso. Pōt g̃ dici q character sacerdotalis ē p se ptās baptiçādi: sed sicut v̄ba ⁊ mā habent virtutē in trāsitu: sic q̄ñ nō sacerdos baptiçat accipit vtutē in transitu: ideo rc̄.

Tertio videndū est quā ptātez xp̄s ꝓferre potuerit. Ubi sciēdū: q nō illā auctis: qr dato q posſz cōicare creature: q ꝑpria vtute ꝓferret gr̄az ⁊ remitteret culpā: nō tm̄ q ꝑncipal̄r. i. sic in vtute sua: q nō in vtute alteri⁹: qō iportat auctis ptās. s. q sola sua vtute: ⁊ alia circūscripta posset agere: ꝫ quē modū nulla vt⁹ creata: aut creabilis aliqd agere pōt: qr nec eē nec agere hz: nisi vtute ōi suppositā: q̄ est alia. Illā aūt mīstery ⁊ potuit ꝓferre ⁊ ꝓtulit: nō tm̄ eā ꝓtulit oīb⁹ gb⁹ potuit: qr nō mulieribus: ⁊ nō nisi sacerdotib⁹: gb⁹ hoc solū cōpetit ex offō: vt ifra patebit. ¶ De ptāte aūt excellentie cōiter tenet q eā cōicare hoībus potuit: ꝫ nō decuit. R° ꝑmi assignat̄: qr gcqd cōicatū est xp̄o inq̄tū hō: potuit cōicari puro hoi: ꝫ ꝑdicta ptās fuit cōicata xp̄o inq̄tū hō: g̃ rc̄. Minor ꝑz ex dictis. ꝫ maior ꝑbať: qr de⁹ pōt cōicare nāe hūane oē id c⁹ ipsa est capax. ꝫ nā hūana ē capax ois pfectiōis: q̄ cōicata ē xp̄o ꝫ nām humanā: aliogn ei nō fuisset cōicatū: si nā nō fuisset capax. Potuit g̃ alicui puro hoi ꝑm hāc opi. cōicari: q meritū ei⁹ baptismo efficaciā tribueret: ⁊ q bap^m institueret: ⁊ q sine bap°: effectuz baptismi tribueret: ⁊ q ad īuocationē noīs eius tribuereť baptism⁹: ⁊ q ꝑñs pctō⁹ remissio. Sz istud nō decuit: ne seruus in ꝓseruo poneret spez salutis: ⁊ ne mltiplicareť baptism⁹ ꝫ multiplicationē mīstroꝝ. ¶ Sz in his videť quibusdā eē vnū dubiū. s. vtrū puro hoi cōicari possit: vt meritū ei⁹ sacr̄is efficaciā dareť. Hoc. n. nō videtur possibile: nisi dicať q pura creatura potuerit ꝓ toto humano genere satisfacere. Cuius rō est. qr cū sacramēta sint remediū sufficiēs nostre iustificatiōis nulli⁹ ꝑsone meritū pōt efficaciā tribuere sacr̄is: nisi q̄ potuit satisfacere ꝑ oīb⁹ pctis. Si g̃ illud ꝑmū potuit cōicari puro hoi: videť q ⁊ scōm: qō tm̄ cōiter negať. Et ideo q vellet tenere qōnez ꝛriā: posset ꝑbabil̄r ad rōnē factā in ꝛriū rñdere: dōo q ñ est cōicatū xp̄o ꝫ q hō absolute: q ei⁹ meritū efficaciā sacramētis tribueret: sed ꝑm q hūanitas eius cōiuncta est deitati: ex qua ꝓiūctione cōpetit ei q ei⁹ meritū est aliquo mō efficacie infinite. Et iō istud nō pōt cōicari alv humanitati: nisi assumereť in vnitatē dei. Et istud dictū satis rōnabile videť: qr aliquoꝝ est capax humana nā ꝓiūcta diuinitati: quoꝝ nō ē capax separata: sicut calor cōiūct⁹ aie aliqd facit qō facere nō pōt ab aia separat⁹. Et hoc maxime videť de his q̄ in quadā relatiōe ꝓsistūt. Si. n. mors illius q̄ius nō fuerit: nisi ꝑm humanitatē pro tanto fuit infiniti meriti ⁊ satisfactionis: quia fuit ifiniti suppositi: hoc nulli alv ꝑstari ꝑt cui vnio nō ꝑstať. Et q̄ñ dr q cōicatū est ei ꝫ q hō est alteri cōicabile: verū ē ꝑut ly ꝑm reduplicat nāz absolute: nō ꝑut reduplicat eā ꝑut est ꝓiūcta deo. Uñ ⁊ sl creatura potuit satisfacere pro tota humana nā ex diuina

acceptione: nō tñ ex digna iustitie eq̄litate: nisi nā eēt sup positi infiniti: vel potuit cōicari q̄ hēret efficaciā ex ei⁹ merito: quo ad vnuz vel duos: non quo ad oēs vel infinitos. ¶ Uel dōm: q̄ lz de merito ꝺdigni sine aucte meriti infiniti: potuerit sibi aliqs mereri vitā beatā: sicut qlibet āgelus: cui⁹ meritū nō hūit efficaciā a passione xp̄i: tñ mereri alteri vitā beatā de ꝺdig̃: ñ ꝓt eē nisi ꝑ meritū ifinitū: qō ē soli⁹ hois dei: ita q̄ nō solū oia sacra: quo ad oēs: nō potuerūt hēre efficaciā ex merito hois puri: ſz nec q̄tū ad vnuz solū. ¶ Potētia vo creādi vtrū pure creature cōicari poterit: dictū est in scdo. ¶ Ad arg^m in cōtrariū: dōm ē q̄ fili⁹ hois hūit ptātē dimittēdi pcta: inq̄tū de⁹: qō manifestabat curatio paralitici: iō tūc ait palitico ⁊c. ſz ptātez excellētie ⁊ mīstery habuit inq̄tū hō: iō ⁊c. Qō II

Secundo q̄rit vtrū malus ministerposſit baptiçare. Et videt ꝓmo q̄ nō: qz nō min⁹ requirit in sacro ministeq̄ mā ⁊ forma: sed indebita mā ⁊ indebita forma euacuat sacrz. g̃ ⁊c. ¶ Scdo qz mēbrū aridū nō pcipit actionē corꝓis. sed baptiçare est actio corꝓis mystici. g̃ ministeq̄ malus q ē sicut mēbrū aridū hāc actionē nō poterit exercere. ¶ Cōtra ꝓz ꝑ Aug. in lra dicētē. Nō timeo adulterū nō ebriosuz: nō homicidā: qz colūbā attēdo ꝑ quā dr hic ē q baptiçat. ¶ R^o. hic sunt duo videda. ꝓmo de ministro. zo de bonitate ministri.

p^a ꝑ **Quantuz** ad ꝓmū sunt tres ꝓnes. ¶ Pria q̄ taz ordinat⁹ q̄ nō ordinatus: iude⁹ vel pagan⁹ scismatic⁹ vel nō baptiçat⁹ ꝓt verū baptismū ꝓferre: qz dicit Augu. q̄ Judas baptizauit: ⁊ xp̄s baptiçauit ꝑ eū: imo oīs hō: oīs mulier: ois ēt hermafrodit⁹ dūmō sit hō baptiçare pōt: si debitā formā ⁊ debitā materiā adhibeat: ⁊ erit verus baptism⁹: ⁊ quo ad sacrm ⁊ quo ad rē sacri. sicut baptismus Petri vel Pauli. Uñ ex de sūma trini. c. i. §. vlti. dicit q̄ baptismi sacrz i forma eccl'ie a quocūq̄ rite collatuz ꝓficit ad salutē. ¶ Scda ꝑ est q̄ ex officio solus sacerz ꝺos bz baptizare. Propter qō ex necessitatē nulla mulier nullus laycus: nullus clericus: nullus archidiacon⁹: nec diaconus cardinalis oz baptizare. Qō si fecerit qcunq̄ vir nō sacerdos ex necitatē irregularis efficit: ex de clerico ñ ordiato ministrā. c. i. Nullus ēt sacerdos ex necessitatē oz baptizare nisi parochianū suū. vel nisi de licētia curati. nisi hoc ꝓuilegiū hēat a supioze. qz sacra a suis ꝓbyteris parochialibz sūt recipiēda. vt dr. 16. q. i. Interdicim⁹. Sed sicut eps ꝓt inuito curato absoluere ⁊ ptātē absoluē dare. sic videt q̄ inuito curato possit ei⁹ parochianū baptizare ⁊ ptātez baptizandi alteri dare. Non tamen segt q̄ si aliqs habeat ptātē absolnēdi: q̄ pp hoc habeat ptātē baptizandi: vel alia sacra ministrādi. Sed verū ē q̄ baptizans nō subditū nō sit irregularis nec etiā suspensus sic oz

3^a ꝑ dinās alienū: qz hoc nō ē exꝑssuz i iure sic ē de alys. ¶ 3^a ꝑ ē: q̄ i casu necitatis: ois vir vel mulier q scit baptiçare licite pōt baptiçare: nisi q̄ si plures ꝓcurāt minoz oz cedere maiozi: ⁊ exne⁹ curato: ⁊ clic⁹ ꝑbro: ⁊ layc⁹ clico: ⁊ mulier viro: nisi supiozes nescirēt formā ⁊ inferiozes scirēt. puta q̄ mulier sciret formā baptismi vbi vir iḡraret: quā ñ oēs scire tenent: nisi ḡbus icūbit ex offō: vt curat⁹ vl' obstetrix cui sepe icūbit. Et nō solū hi ꝑnt baptiçare i casu necitatis ſz debēt: qz si nō succurreres morti corꝓis cuz posses esses reus mortis: sic multo magis si nō succurras morti aie. vñ si hoīes appetūt diuitias corꝑales vt ide faciant elemosynas: multo magis deberent appetere scīaz de qua possent facere elynas spūales: que meliozes sunt.

Secundo videdū est de bonitate vel malicia ministroꝝ. Et h̄ sūt tres ꝓnes. Pria quo ad veritatē sacri. Scda quo ad rē sacri. Tertia quo ad culpaz ⁊

p^a ꝑ excusationē mīstri. ¶ Quātū ad ꝓmā ē sciēdū ꝓmo q̄ dr

eē bonū bonitate moris: q̄ ē bonitas simpl'r: de qua cōiter hoīes loquūt: ⁊ eē bonū artificē: q̄ ē bonitas fm gd: ⁊ cum additiōe. Aliqs. n. ē bon⁹ faber. g nō ē bon⁹ simpl'r. Et e⁹ ali⁹ ē bon⁹ simpl'r g nō ē bon⁹ faber sed malus. be enim due bonitates se bñt ꝑ accñs ad inuicē: ita q̄ nō lz ī bis ex diuisis iferre ꝓiūctū vel ex ꝓiūctis diuisū. Uñ si dicas iste ē bon⁹ ⁊ ē fab: g ē bon⁹ faber: ñ segt imo ē fallacia accidētis. Sic ē de bonitate hois inq̄tuz ē mīster. ⁊ de bonitate ei⁹ simpl'r. ¶ Dōz ē igit q̄ a malo mīstro si ē malus inq̄tū mīster: nullū verū sacrz pōt ꝓferri. Sed a malo simpl'r ꝓtingit verū sacrz ꝓferri sic a bono. ꝑmū ꝑbat sic. Nullus est malus mīster: nisi sit defectuosus i aliquo pticulari ad suū mīsteriū ptinēte: ſz defect⁹ eoz q̄ ptinēt ad sacrz euacuat sacrz: g ⁊c. Maioz pz: qz cū mālū sit ꝑuatio alicui⁹ rei debite: nō pōt eē malus mīster: cui nō deficit aliqd ptinēs ad mīsteriū suū. Maioz ꝑbat: qz ad mīsteriū cuiuscūq̄ artificy nō ꝓcurrunt ex pte mīstri in gnāli nisi tria. s. scire: velle: siue itēdere ⁊ posse. g nō ē malus mīster nisi g in bis ē defectuosus. Sz quocūq̄ istoz deficiēte nullū ē sacrm: vt q nescit nec itēdit: nec pōt ꝓferre vba: no pōt ꝓferre sacramētū. g ⁊c. Et hoc itelligēdū ē qñ ē malus ī isto genere simpl'r: qz si fz qd: vt si nescit ita bene ꝓferre sic⁹ cleric⁹ vl' qz nō expt⁹ vl' blesus vl' lingue latine ignarus: sicut dr de ꝓse. d. 4. c. pe. qui baptizat ī noie p̄ria ⁊c. nihilominus esset verū sacrz: qz defect⁹ fz qd nō anfert effectū simpl'r. Lz āt in mīstro respectu sacri baptismi nō regrat: vt dictū ē: nisi velle: scire: ⁊ posse facti: tñ respectu alioz sacroz requirit scire: velle ⁊ posse: nō solū facti: imo ēt iuris: sicut ad ꝓficiēdū vel ordinādū: nō solū sufficit q̄ sciat: ⁊ velit: ⁊ possit v̄ba ꝓferre: ſz q̄ recepit illa q̄ sūt de eēntia sacri ordis: ⁊ cōsecratiōis ep̄al'ita q̄ si aliqd de eēntialib⁹ desit nihil agit. Si aūt aliqd eoz q̄ sūt accñtalia: puta q̄ ñ sūt de necitate sacri ſz p̄cepti: sine illis gdē ꝓfert sacrz: ſz male ꝓfert q̄tuz ad se: nec ali⁹ si sciret deberet recipe. ¶ Scōz pz. s. q̄ a malis malitia moris pōt ꝓferri ver⁹ baptism⁹. Prio: qz ea q̄ ꝑtinēt ad sacra necessitatis debent eē cōissima ⁊ notissima. baptism⁹ ē hō: p̄cipue quo ad ꝓuulos q nō hūt aliud remediū salutis. Bonitas aūt moralis q̄ ē ꝑ gr̄az nō ē cōissima nec notissima: ſz est valde rara ⁊ ignota: g nō regrit ī sacro baptismi. Scōo: qz illō qō ꝓsistit ī ope opato nō viciat ex demerito opantis: si tñ ꝓcurrūt q̄ sūt de necitate opis: sed oē sacrz ꝓsistit i ope opato: g nō viciat ex malicia: vl' demerito opantis mīstri. Hoc idē dic Aug. sup Jo. pte p^a omel. 6^a. Et recitat ō ꝓsecra. di. 4. c. Ego dico: ⁊ nos dicim⁹ q̄ iustos oz eē tāti iudicl mīstros. Sit āt mīstri iusti si volūt: si āt nolūt eē iusti g ī cathedra Moysi sedēt: securū me fec magr me⁹: de quo dic spūs scūs. Hic ē q baptizat. Et idem hētur eadē di. Rōan⁹ pōtifex: ⁊ plib⁹ alys locis. Et sic pz

z^a ꝑ pria ꝑ. ¶ Scda ꝑ ē: q̄ malus mīster ēt ꝓfert rē sacri: ⁊ eq̄lē sic bon⁹: illā inq̄tū q̄ ē ex ope opato: lz aliā: puta q̄ baptiçādo saneť lepꝛos⁹ aut hꝛ: q̄ sūt ꝑ accñs: possit maioze hre ex bōitate mīstri. Rō ē. qz sic adhibēs ignē ꝓburit nec diuersificat ꝓbustio pp diuersitatē adhibētiū: sic ⁊ h̄ vbi mīster sacri nō ē nisi adhibēs sic ī bap⁹. Ubi aūt ī mīstro requirit aliqd spāle: puta q̄ sit sacerdos vl' eps: tūc sil'r sic ex bona arte fac hō malus bonā archā: sic ex bono charactere malus sacerdos vel eps facit bonū op⁹ opatū: quod ē sacrm.

3^a ꝑ ¶ Tertia ꝑ ē: q̄ malus peccat ꝓferēdo sacrz baptismi. Et qz ista ē dubia: iō circa eā sic ꝓcedet: qz ꝑmo ponet circa hoc opio cōis. scdo opio ꝺria singularis. 3° arguet ꝺ eā. 4° rñdebit ad argumēta scde opionis. Est g cōis opio: q̄ peccator peccat baptizādo vt mīster ⁊ cū solēnitate: nō aūt in casu necessitatis: ⁊ sine solēnitate. ¶ Rō primi est: qz irreuerētia circa sacrz vr eē pctm mortale. ſz mali ꝓferēdo sacrauētū faciūt irreuerētiā sacro: ē enī irreuerētia cū vasa santitatis tractātur ab ī mūdis: g ⁊c. ¶ Confirmatur hoc ꝑ Dio. de celesti hierarchia q dic q̄ īmūdis sacra simbola

ꝛ firma sacꝛalia tractare vel tãgere nephas ẽ. ¶ Scõo qꝛ
minꝰ maluꝫ fuit: vt videꝯ accedere ad sacꝛa ve. le. cũ ĩmũ/
dicia ꝓhibita in lege q̃ accedere ad sacꝛa no. le. cũ ĩmũdi/
cia ꝓsciẽtie: ſꝫ ꝑmũ fuit pctũ moꝛtale: g̃ ꝛ scõꝫ. Minoꝛ ꝓ/
baꝯ ꝓ illud leuit. zz. Oĩs hõ de ſtirpe vꝛa: in quo ẽ ĩmũdi/
cia: qui acceſſerit ad ꝓsecrata ꝓbibit coꝛaꝫ dño. Hoc dicunt
canões. i. q. i. c. Remiſſionẽ pctõꝝ: vbi dr̃ qꝫ q̃uis sacrꝫ ad
moduꝫ lucis ab ĩmũdis ꝓtaminari nõ poſſit: ipſi tñ ꝓnitio
ſe habẽt: q̃ q̃ alys ſalubꝛiter ꝛ vtiliter adminiſtrent. Et. e.
. q. c. ꝑ Iſaiã: dicit qꝫ sacꝛa obſunt ĩdigne tractãtib⁹: ꝓſunt
tamẽ ꝓ eos digne ſumẽtib⁹. ¶ Rõ ſcdi eſt: qꝛ g baptiçat ĩ
caſu neceſſitatis ꝛ ſine ſolẽnitate: nõ baptiçat vt miniſter:
ſed ſic vetula baptiçaret: iõ nihil ĩdebitũ videꝯ agere ꝓtra
Opinio ſingula/ris miniſteriũ ſuũ. Excuſat ẽt eũ caſus neceſſitatis. ¶ Scõo
ponẽda eſt opio ſingl̃aris. Dicunt. n. aly ꝫ iſtos qꝫ in nullo
caſu malus miſter põt baptiçare gn peccet: qꝛ ſemꝑ bapti/
çat vt miniſter: nec caſus neçitatis eũ excuſat: qõ ꝓbãt ſic.
Qõ nõ põt aligs facere niſi miſter: nõ põt aligs facere niſi
vt miniſter: ſed adminiſtrare qõcũqꝫ sacrꝫ: nõ põt niſi mini/
ſter tñ: ille. ſ. g ex ordine diuĩo eſt miſter: qꝛ miſter eſt de
neçttate sacrĩ: ſiç mã vel forma: g̃ nullus põt miniſtrare ſa
cramẽtũ niſi vt miſter. Jõ oꝫ qꝫ gcũqꝫ baptiçat: ſi ẽ verus
baptiſmꝰ qꝫ ſit miſter baptiſmi: ꝛ qꝫ baptiçet vt miniſter:
ſꝫ nõ in ſolẽnitate ab eccl̃ia inſtituta. Solẽnitas. n. nõ dat
ei eſſe miſtrũ: ſed ẽ ſignũ miſteꝛy ſui. Ex quo ꝓbãt ſcõo qꝫ
nullus caſus neçitatis excuſat eũ: qꝛ caſus euitabilis nõ ẽ
caſus neceſſariꝰ excuſabilitatis a peccato: qꝛ eſt volũtariꝰ:
ſiue nõ tollit rõnẽ volũtary: ſꝫ talis videꝯ iſte caſus: qꝛ ſi ĩ/
cũbit alicui baptizare puerũ mozientẽ: ꝛ eſt ſibi ꝓſcius de
peccato mortali: eiꝰ eſt bẽre diſplicẽtiã de illo pctõ: ꝛ tunc
põt ſine ſcrupulo puerũ baptizare: igiꝛ talis caſus neçtatl
nõ excuſat baptiçãtẽ gn peccet. ¶ Tertio arguẽduꝫ eſt ꝫ
opinionẽ iſtã ſic: qꝛ qñ ad adminiſtrationẽ sacrĩ regrir̃ ſãcti
tas miſtri: ſolet ad hoc ipm miſter ſcificari. Qñ aũt ad ad
miſtrationẽ sacrĩ nõ oꝫ miſtrũ ſcificari exteriꝰ: ꝓ ꝓñs nõ oꝫ
ipm eẽ ſcm̃ interiꝰ: cũ exterioꝛ ſcificatio ſit ſignũ iteriozis:
ꝛ ad eã ordineꝯ ſicut ad finẽ: pp qõ sacꝛa q̃ nõ pñt miſtrari
niſi a miſtro ſcificato exteriꝰ videꝯ qꝫ nullo mõ poſſint mi
niſtrari niſi a miſtro ſeificato ĩteriꝰ. Et ſic gcũqꝫ celebꝛat
vel iungit: ꝓfirmat: vel ordinat: vel abſoluit in moꝛtali exi
ſtens: moꝛtaliꝛ peccat. Sꝫ miſtrare illa ad quoꝛ ꝓ ſe admĩ
ſtrationẽ: nõ regrir̃ ſcificatio miſtri exteriꝰ: ſine interiozi
ſcitate: maxie in neçitate: nõ videꝯ pctũ moꝛtale. vñ audi
re ꝓfeſſicnẽ mozietis ſine obſolutione ĩdicatiua: qõ põt ẽt
nõ ſacerdos: itẽ baptizare in neçitate: qõ põt ẽt gẽtilis: vr̃
nõ eẽ pctũ. Et ſi peccator ſine pctõ põt ꝓtingere coꝛpꝰ dñi
qõ cecidit in lutũ: ne bꝛutũ ipm ꝓculcet: vel comedat: in q̃
eſt ſcitas foꝛmaliꝛ: multo magis ne aĩa paruuli peat: pt pec
catoꝛ tãgere id in quo nõ ẽ ſcitas niſi vtualiꝛ. ſ. aquã baptiſ
mi. ¶ Ꝑ. nõ videꝯ qꝫ pctõꝛ ꝫbẽs mrimoniũ peccet: cuꝫ tñ
eẽntia mr̃imony ꝓſiſtat in mutuo ꝓſenſu ꝑ verba vniꝰ: al
teri exꝑſſa: ꝫ enĩ cõſenſus sacrm̃ miſtrat: nõ aũt ſacerdos
bñdicẽs: g ſolũ sacrale qõdã adhibet. ¶ Quarto rñdẽduꝫ
eſt ad argumẽta ſcõe opionis: ꝛ dõꝫ qꝫ maioꝛ ꝑmi argumẽ
ti q̃tũ eſt ex forma ẽ falſa: qꝛ hõ nõ ꝑt baptizare niſi ſit co
loꝛatꝰ: qꝛ ſi nõ ſit coloꝛatꝰ nõ ẽ hõ: nõ tñ baptizat inq̃tũ co
loꝛatꝰ: tñ ꝓcedendũ eſt gr̃a mãe: qꝫ hõ nõ baptizat: niſi vt
miſter xꝑi ꝛ sacrĩ. nec tñ iudex: qui vt miſter xꝑi ꝛ legis ſu
ſpẽdit latronẽ iudicãdo: ꝛ carnifex exercẽdo actũ: pp hoc
peccãt: poſito ẽt qꝫ ſint in pctõ. Sꝫ q facit aligd inq̃tũ mi
niſter eccl̃ie ſcũs ꝛ ſcificatꝰ: ille niſi ſcũs ſit peccat. Sꝫ ſi fa
cit aligd: nõ inq̃tũ miniſter eccl̃ie: ad hoc ipm ſcificatꝰ ex
teriꝰ: qꝛ ꝫ idẽ de volũtate eccl̃ie facit miſter nõ ſcificatꝰ
tũc ſecus eſt. Uñ ſi mãchus videret puerũ mozientẽ: cõſu
lere deberet pctõꝛi: ẽt dicenti ſe nolle de pctõ penitere: vt
baptizaret eũ: ꝛ tñ nulli conſulendũ eſt qꝫ peccet. ¶ Ꝑ. de
cretalꝯ dicit recipiẽdã eẽ ꝓfeſſionẽ eiꝰ: qui ẽt dicit ſe de pec
cato nõ penitere: ꝛ ſic ẽt ꝓſuliꝯ ei ſꝫ immũdo sacrm̃ tãgere.
Sꝫ hoc nõ facit vt miſter ad hoc ſcificatꝰ: ſicut ſacer dos q
abſoluit. ¶ Itẽ dicit Jnno. eꝯ de pe. ꝛ re. c. qꝫ in te: qꝫ ſacer/
dos peccator in neçitate cõicãs moziẽtem excuſatꝯ a pctõ.
Siliter ſi aligs nõ ſoleniter dicat epiſtolã ſiç ꝛ laicus fcae
ret: q̃uis ſit ſubdiacon⁹ excõicatꝰ: irregularis nõ ẽ: qꝛ non
adminiſtrat in ſuo ordine ſoleniter ſicut ꝓs: g̃ a ſili in ꝓpo/
ſito. Uñ tũc peccat qñ adminiſtrat ſoleniter sacrꝫ ſolẽnitate
ab eccl̃ia inſtituta: qꝛ ſic miſtrare ñ oꝫ: niſi q ad hoc ẽ ſoleni/
ter ꝓsecratꝰ. Et ſꝫ ſolẽnitas sacrĩ qõ dat: nõ faciat ipꝫ mini
ſtrũ: tñ ſupponit eũ: ut regrit miſtrũ ſolẽnẽ ꝛ ſoleniter ſcifi
catũ. Uñ ſolẽnitas sacrĩ regrit ſolẽnitatẽꝫ miſtri. Et ſicut
ſolẽnitas regrit ſolẽnitatẽ: ſic ſcitas ſcificationẽ. ¶ Ad ſe/
cũdũ de neceſſitate dõꝫ qꝫ imo fuit poſſibile tale eſſe ipe
dimẽtũ: qꝫ ipſe nõ põt ãmouere: vt ſi eſt catbecuminꝰ: non
baptiçatꝰ: nõ põt ſeipſuꝫ baptiçare: ſaltẽ baptiſmo flumis.
Itẽ ſi eſt excõicatꝰ nõ põt ſeipſuꝫ abſoluere: ꝛ ſic neceſſita
tur ĩ ſuo ipedimẽto remanere. Et tñ hoc nõ obſtãte põt ꝛ
oꝫ baptiçare multo magis q̃ fame moziẽtẽ paſcere. Et tñ
excõicatꝰ eſt magis ſeparatꝰ a ſcis q̃ pctõꝛ. Plus enĩꝫ pec
caret ſciẽs ſe excõicãtũ ſi celebraret anteq̃ abſolueret: da
to qꝫ de oĩ pctõ eſſet ꝓritꝰ: q̃ nõ excõicatꝰ ſi in pctõ moꝛta
li celebꝛaret. Et gcqd ſit de hoc adminꝰ epũs ꝓferẽs ordi/
nes plus peccaret excõicatꝰ: q̃ in pctõ moꝛtali exñs. Uñ
plus punir̃ ꝛ ipe: ꝛ g ſciẽter ab ipo recipet. Et tñ nõ obſtãte
qꝫ magis ſit ꝓhibitũ excõicato ꝓferre sacrm̃ q̃ peccatoꝛi:
tñ excõicatꝰ in ceceſſitate baptiçãs nõ peccat: g̃ multo mi/
nus peccatoꝛ. ¶ Itẽ põt dici qꝫ ſola neçitas nõ excuſat: qꝛ
nõ eſt neçitas abſolute ſicut bene arguitur: qꝛ ita hꝫ ſacer
dos neceſſe baptiçare puerũ ſoleniter: qñ requirir̃ ĩ eccl̃ia
ſicut vetula qñ moriꝛ. Et ſic peccaret moꝛtaliꝛ ſi renueret.
Nec ꝓꝑ hoc excuſaꝯ ſi eſt in pctõ moꝛtali: qꝛ põt penitere.
Sꝫ qñ neçitas eſt tãta qꝫ ipe sacrm̃ miniſtrat: ſine tñ ſolen
nitate illa q̃ eſt ꝓꝑia miſtro eccl̃ie: g ad hoc eſt ꝓſecratus
talis neçitas excuſat: qꝛ tũc nõ miſtrat vt miſter ſcificatꝰ:
ꝑ ꝓñs nõ requirir̃ qꝫ ſit ipſe ſcũs ĩteriꝰ: ſicut nec qꝫ ſcifica/
tus exteriꝰ. Itẽ neceſſitas facit qꝫ ipſe nõ ex cõtẽptu ꝫ faç:
ſꝫ cũ doloꝛe ꝛ inuitꝰ timẽs qꝫ plus peccaret ſi omitteret: ꝛ
ſic nõ exhibet irreuerẽtiã sacro nec ꝓtẽptũ: ſicut ille q nul
la neceſſitate ĩmineꝫte ſe ſpõte ingerit: Qui ẽt ſoleniter ſa/
cramẽta miſtrat mẽtir̃ facto in eo qꝫ eſt xꝑiane religiõis:
oſtẽdẽs ſe ſanctũ in veſtibus sacris: ſaltẽ ſtolla: cũ tñ ſcũs
nõ ſit. Sed g vt vetula baptiçat nullã ſcitatẽ oſtẽtat: ſꝫ ſo/
luꝫ hic eſt qꝫ ſacrm̃ pollutꝰ tãgit: ſicut ꝛ ille qui coꝛpꝰ dñi/
cũ cũ metu ꝛ tremoꝛe: ꝫ pectatoꝛ de luto recolligit. ¶ Ulꝫ
põt dici qꝫ ẽ hic neceſſitas: qꝛ de quolibet peccato moꝛtali
oꝫ hõ in ſpeciali ꝓteri. Et iõ magnꝰ peccatoꝛ: ſi deberet do
lere de ſingulis: anteq̃ de ſingulis doluiſſet: ꝓtingeret par
uulũ baptiçãdũ: qñq̃ ſine baptiſmo moꝛi. Uñ ſi tũc dolo
re coꝛdis cõtritus in gn̄ali: currat ꝛ ipſuꝫ baptiçet: cũ ꝓpo
ſito ꝓfitẽdi ꝛ ꝓterẽdi poſtea in ſpãli melius facit. Et ideo
poſſet ĩueniri via media talis: de illo q eſt in neceſſitate ꝛ
ſine ſolẽnitate baptiçat: qꝛ aut recolit de pctõ: nec atterir̃:
nec cõterir̃ de pctõ: ſꝫ vult in pctõ remanere: ꝛ nihilomin⁹
vult baptizare: ꝛ tũc ſi ẽ talis q ſcire debeat: qꝛ hꝫ a pctoꝛi
bus ꝓtingi nõ deberẽt: q̃uis nõ ex libidine: nec ex ꝓtẽptu
baptiçet: ſꝫ ituitu neceſſitatis hoc facit: nõ excuſaꝯ ab irre
uerẽtia ꝛ ꝓtẽptu: qꝛ ſic ꝓſcia ei dicebat vl̃ dicere debebat:
ĩmũde: tu nũc ſancta ꝓtractas: Et ſic ẽ va ſupioꝛ opio. qꝛ ꝛ
miſter ẽ: ꝛ neceſſe nõ hꝫ cũ pctõ baptiçare: ꝫ neçe habeat
baptiçare. Si aũt cũ metu ꝛ tremoꝛe: ꝛ dolẽs de peccato ĩ
gn̄ali: ꝫ ꝑpter hoc ſciat ſe de pctõ nõ mundari: ſub ſpe tñ
ad plenũ ꝓterẽdi: vl̃ qꝛ eſt excõicatꝰ: ꝛ nõ põt abſolui: vl̃ ꝑ
aligd hꝫ hoc facit: tũc excuſaꝯ: argto illoꝛ q ĩmũdi mãdu
cauerũt paſcha: qꝛ ñ ita cito forte poterãt purificari ꝑ gb⁹

Ezechias orauit: & deus cito remisit. Et sic ē ẏa opio Tho. Sz g soleniter baptiçat ex quo nō est ꝑiculū in mora ꝑus oz se ꝑfecta pnīa lauare: vel salte si sacerdos nō adest: oz se lauare ꝑ ꝑfectā ↄtritionē. Si aūt nō recoleret: nō faceret irreuerētiā sacro & excusaf. ¶ Ad rones in oppositū ē dōz. Ad primā q eē idebituz ministrū quo ad subaz ministery: facit sacz nullū: sicut indebita mā & īdebita forma subalr. Sicut. n. in nō aqua nō est baptism⁹: sic a non boie: puta ab angelo bono vel malo vel aīa separata: nō est baptism⁹: sed indebit⁹ minister quo ad circūstātiā ꝑ accns se habētē facit gdē sibi malū baptismū: nō in se & absolute sicut est de inā imūda & forma corrupta. Nō. n. de suba ministri in baptismo est plus: nisi hūanitas & ītentio & tactus materie: sicut de suba forme est ꝑlatio & significatio: & de suba māe q sit aqua q̄ possit abluere & īmergere vel aspergere. Uñ glaties q̄ etiā manet īfra spēm aque durāte tali dispositiōe nō videf ↄueniēs mā: qz de crystallo que desinit esse aqua: nō ē dubiū. Sz & de aqua bñdicta videf q si est ↄgelata nō habeat effectū suū: qz ad aspergēdū bñdicitur: & aspgere nō pōt. Sz qz ad suā nāz redire pōt: nō desinit esse bñdicta: qz resoluta nō ē iterū bñdicēda. Similr etiā fons baptisteryz lz in hyeme q̄diu est ↄgelatus nō possit ī eo vē baptizari nisi igne dissoluaf: postq̄ tñ liq̄factus ē sine iterata bñdictione: lz īde baptiçari. ¶ Ad zm dōm: q malus hō ē mēbrū aridū quo ad meritū: nō quo ad ministeriū. ¶ Uel pōt dici q ad hoc q ꝑficiat sibi ē mēbrū aridū: lz ad hoc q alq ꝑficiat nō: qz sicut carnifex baptizat martyrē in sanguīe: ita malus hō in flumine: nisi q ibi est occasio: hic aūt est cā per se: & nō cā sine qua nō. ¶ Uel potest dici q mēbrū aridū nō pōt in ea q̄ sūt ꝑpria mēbra: vt viuū est vel vt mēbrū est: qz est mēbrū equiuoce: sicut oculus cecus ē oculus equoce. Dico aūt nō quo ad substātiā: sicut hō mortuus: sed quo ad accītalē ꝑprietatē: que ē ꝑ pria mēbra: sed illa q̄ pōt nō mēbrū: nō oz tollere a mēbro arido: sicut cū eo tāgere: sicut cū baculo. Baptizare autez nō est ꝑpriū mēbri xpi: qz iudeus vel paganus hoc possūt qui nō sunt mēbra xpi: g malus xpianus qui est mēbrū aridum christi: ꝑpter hoc nō ipedtur. Qō III

TErtio queriē vtrū liceat petere vl recipere baptismū a malo mīstro Et videf q nō: qz nō lz ↄsentire malo quin potius melius ē oīa mala pati: ex de his q̄ vi metusue cā fiūt. c. sacris. & z. ethi. & Ro. p. nō solū g faciūt sed g ↄsentiūt: sed malus peccat baptiçando: g & iste g ↄsentit: petendo: vel recipiēdo. ¶ Contra nemini facit iniuriā: qui suo iure vtiē: & peccatuz vni⁹ nō oz alteri nocere: sed ius parochiani est a curato petere sacra ꝑ se & pro suis: g boc iure ꝑpter peccatū illi⁹ nō oz ꝑuari: nec peccat hoc iure vtēs. ¶ Rñ⁹. tria sūt faciēda. Prio ponef opio quorūdā probabilis. Secō ingref de ipsa q̄stuz ad multa. Tertio in speciali q̄stū ad articulū de symonia in baptismo.

Quantum ad primū sciēdum est fz aliquos: q̄ minister vel est ꝑcisus ab ecclia: qz bereticus vel excōicat⁹: aut nō: si ꝑcisus: aut baptiçandus est puer vel adult⁹: si puer nō peccat: cū non habeat vsuz rōnis siue libi arbitry: sed offerēs illū peccat in illo casu: in quo adult⁹ peccaret offerēdo seipsum. Si aūt sit adult⁹: aut latet eū ꝑbabilr talē ministrū esse ꝑcisum: & tūc non peccat: qz talis ignorātia eū excusat: aut nō latet eū: & tunc peccat mortalr recipiēdo ab eo baptismū. Rō est: qz eodē precepto quo ꝑcipiē excōicato vel cuicūq̄ ab ecclia ꝑciso: ne se ↄiūgat diuinis ꝑcipiē cuilibet ne sibi cōicet in eisdē: fz ꝑ cisus iungēdo se administrationi diuinoz peccat mortalr faciēdo ↄ ꝑceptū ecclesie: g recipiēs ab ipso sacm peccat mortalr faciēdo ↄtra idē ꝑceptū. Et boc est intelligendū: nisi in casu extreme necessitatis: g nō pōt ab ecclia ꝓhiberi: in quo casu pōt qlibet recipe sacz baptismi a iudeo pagano vel heretico. Si aūt minister nō est ꝑcisus: fz tñ peccator: nō peccat recipiēs ab eo baptismū. qz si aliquo modo peccaret: hoc nō esset nisi qz videf eū inducere ad peccandū: petēdo ab eo sacm: qō ille nō pōt ↄferre nisi peccādo: fz boc nō oz: qz cū malus minister possit in mometo penitere de petō cōmisso: ꝑbabilr ignorabiē ab eo qui petit baptismū: an ille penituerit vel nō: & in dubio ē melior ps supponeda. Et siue penituerit siue nō: petēs ab eo bap^m nō inducit eū ad pecccandū: cū iste solū petat ius suū: & ille si vult pōt sine peccato ei exhibere. Si vo minister eēt adeo malus q̄ nō vellet sine pecunia baptiçare: nullo mō eēt ꝑ baptismo pecunia sibi dāda: qz hoc eēt simonia: & nō sūt facienda mala vt veniāt bona. Ro. z. Sed in hoc casu si sit adult⁹: & nō hz aliū q eū baptizet: sufficit ei ↄtritio & fides ad salutē. Nec tñ ꝑpter hoc oz baptiçare seipsuz: qz nullū eēt sacm: eo q̄ sicut in gnātione cozporali: alius est generans: alter g gnātur: sic & in regnātiōe spūali que ē baptismus. Uñ qō dicit Jnno. z. de quodā iudeo q baptiçauit seipsuz: Oz si ↄtinuo decessisset: q̄ ad patriā euolasset: intellīgendū est: q̄ boc nō fuisset vtute sacri qō qdez nullū fuit: sed ꝑpter fidē & deuotionē quā habuit: maxime cū exposuerit se piculo mortis: qñ ītер iudeos existēs seipsū baptizauit: vt recitaf extra de bap. & eius effectu. c. debituz. Si aūt sit paruulus: quē sacerdos nō vult baptizare nisi ꝑ pecunia: tūc puer baptiçādus est ab offerēte si sit necessitas: aliogn reseruādus est quouscq̄ sit alius minister: g eū gratis baptizet. Si aūt sit necessitas & offerēs ñ habeat aquā: nec ↄsecratā nec nō ↄsecratā: nisi emat eā a sacerdote: qui vult rōne ↄsecrationis eā plus vēdere: tūc dōm est q̄ offerens nō oz eā plus emere rōne ↄsecratiōis: qz boc esset simonia: fz pōt aquā vt aqua ē: qz talis sufficit ad baptismū rōne indigētie sue: q̄tūcūq̄ care emere: qz etiaz in gbuscunq̄ alys reb⁹ augeē ptiū ꝑp indigētiā rei.

Secundo inquirendū est de ilis. Prio eniz qō diē q̄ offerēs paruulū ꝑciso peccat siē peccaret adultus recipiēs vel offerēs seipsuz: videf q̄ nō solum tñ peccet sed q̄ plus: qz adult⁹ nō pōt baptizare seipsuz. Unde si alq nō pōt se offerre necessitaf se ilsi offerre. Sz g aliū offert: cū ī necessitate possit eū baptizare: nō necesse hz excōicato offerre. ¶ Oz aūt dicūt vtrūq̄ obligari eodem ꝑcepto nō videf: qz qō est ↄ idē ꝑceptū videf eē idē vel eq̄le peccatū: plus aūt peccat: vt videf excōicat⁹ se igerens diuinis: q̄ q ei cōicat in diuinis: & plus videf peccare excōicatus ꝓticipās cū alys in cōib⁹: q̄ illi q euz recipiūt. qñq̄ tñ pari pena puniūtur: vt in participatiōe in crimine criminoso: qñq̄ plus punif se ingerēs q̄ recipiēs. Nō. eniz audiēs missaz excōicati: fit irregularis sicut ille. Qñq̄ cō tra plus ali⁹: sicut recipiēs ad diuina publice excōicatū: fit suspēsus: nō aūt ille se ingerēs. Sz ↄ boc videf: q lz ab excōicato petere debituz. Uñ cuz debeat filios parochianoruz suoz baptizare: lz ab eo petere boc debituz. ¶ Sol⁹: verum est de debito cozporali: & de spūali qō nō est ꝓhibitū soluere. Uñ tenef hozas dicere: fz ꝓhibitū est ei celebrare: & sacra ↄferre. Uñ boc nō est ab eo ꝑ nūc debitū: fz indebituz. Nec pp hoc repoztat ex malo suo cōmoduz: fz incōmodū. Si dicaf q̄ ab vsurario q̄q̄ lz accipe sub vsuris: nō obstat: qz sic nō ē ꝓhibitū vbi ē necessitas & euidēs vtilitas: Lū excōicato aūt ē oino ꝓhibituz cōicare maxie in diuinis. ¶ Si autē in villa ē vn⁹ solus curat⁹: & ipse sit excōicat⁹: nec sit vicari⁹: nūquid licet eoipso se vel alū offerre alteri⁹ ville curato: ad baptismū & ad alia sacra: Uñ q̄ sic: sicut qñ eps est suspēsus a collatiōe ordinū: eoipso lz ire ad aliuz: postq̄ īnotuerit de tpib⁹ ordin. c. Eos qui li. 6. ¶ Sed ↄ est: qz nō est exp̄ssum: q̄ in isto casu liceat alteri

parochiano mīstrare sacrā:qō ꝓhibitū est a iure cōi:nisi ꝓ recursū ad superiorē: ⁊ licētiā ei⁹. Si aūt ē pctōr uō p̄cisus: nō peccat supponēdo eū penitētē:nec ēt supponēdo ꝓiuz: qz petit ius suū:qō ille si vult iuste ⁊ licite reddere pōt. Sz p̄cisus iudicādus ē nō solū g excōicat⁹ est: sz ēt g publicus fornicator ē:a quo nullus dz missaz audire: nec sacrā recipere:ex̄ de vita ⁊ ho.cle.c.vlt. ¶ Sz rō sua nō vr̄ valere in hoc qō dicit:nō peccat:nisi qz vr̄ eū īducere. Nā ille g non īducit hoiez ad celebrādū:sz ponit se ad audiēdū ei⁹ missā inchoatā:ex hoc solū pōt peccare mortalr: qz recipit ab eo diuina ⁊ ei pticipat ⁊ cōicat in dīnis: lz eū ad hoc nō inducat:g̈ nō ꝓp hoc ñ peccat:qz nō īducit:cū nō īducēdo possit peccare:sed vl qz ius suū recipit aut repetit: vl qz nescit eū peccare baptizādo:qa nescit eū ī pctō eē: lz sciat fuisse. Si dicaī q a pctōre nō p̄ciso nō lz petere sacrā: qa nō licet ei soluere:sic̄ ⁊ de excōicato dr̄ ne hō cōicet ei in delicto. Dōz q īmo licet ei soluere:qz pōt ī momēto penitere.

Tertio ingrēdū ē spāliter de simōia circa hoc: Et statim dōz q nullo mō licet dare pecuniā pro se vel pro alio baptizādo. Si dicaī q lz ille intēderet vēdere baptismū:iste aūt nolit eū emere sz vexationē suā redimere:cū ali⁹ velit eū ꝑuare iure sibi debito nō peccat: ñ valet:qa aliud est redimere vexationē ab illo g pōt dc fcō obesse:⁊ nihil de iure ꝓdesse:sic̄ qñ elect⁹ canonice dat īpe diētibz iniuste:ꝓ quoz cessationē nihil iuris acgrit qō forte licet:aliud ē dare ꝓfirmatori g teneī ꝓfirmare vt cōfirmet: ꝓ quā ꝓfirmationē ius acgrit. Hoc.n.ius spūale sibi emēdo acgrere: ⁊ ñ solū ab acgsito īpedim facti amouere. Uñ illicitū est. Et sic de illo g ꝓ pecunia baptiçat g characterē ⁊ alia spūalia mediāte sacro bz ꝓferre. ¶ Qō aūt dicūt in isto casu nullū debere baptizare seipsuz:sic̄ nec ī generatiōe carnali gs gnāt seipsuz: verū ē: nō tñ pp hoc credendū ē silitudinē ī oīb⁹ alys cē ꝑfuādā.s.q gcūq pōt generare carnalr:possit baptizare ⁊ non alius:qz multi sunt frigidi:maleficiati:spadōes:vetuli:īpotētes ad generādū ⁊ mulieres steriles:g tñ oēs pñt baptizare. Ecōuerso autē mut⁹ gnāre pōt:g tñ baptizare nō pōt. De iudeo g se baptizauit:dōz q in hoc errauit:sz excusaī pp ignorātiā. Ul forte noluit se baptizare sz ex deuotiōe aliqō exp̄ssiuū baptismi voluit ostēdere:sic̄ ⁊ soli moriētes terrā vel aliō ꝓsignificatiuū recipiūt in ore in repñtationē ⁊ memoriā eucharistie. Si parulus est ⁊ nō sit piculū dz expectare idoneuz mīstrū:qz solus sacerdos ex officio baptizare bz nec aly licet nisi in necitate:tñ qñcūq sua ꝓsciētia dictabit ei q puer est in piculo moriēdi anteq̄ veniat potēs ⁊ debēs ⁊ volens baptizare īpe nō solū pōt sz ēt dz eū baptizare si sciat formā baptismi:quā tñ nullus scire teneī nisi curatus ad quē ex offō ptinet ⁊ forte obstetrices q̄ ex offō suo per accidens plus habēt hoc facere q̄ aly:q̄uis pñte clerico deberet laycus cedere:⁊ mulier viro ⁊ eū docere formaz si ipsa sciat ⁊ ille nō:⁊ retinere formā quā seruauit: vt ecclie iudiciuz expectet de baptizādo. Sz si nolit aquā in necessitate dare nisi eā carius vēdat rōne cōsecratiōis: nō ē pp hoc carius emēda:q̄uis ꝓsecratio illa nihil reale ponat ī aqua ꝓsecrata sed solū relationē rōnis:sicut ⁊ oēs ꝓsecrationes rebus inanimatis exhibite. Uñ hoc nō ē emere rez sacrā formaliter:sz solū rē sacrā significatiue:sicut vrina ē sana: q̄uis ipsuz sacrm ꝓut ꝓrehēdit simul mām ⁊ formā possit dici aliqd sacrū formalr si in ipso cēt vtus spūalis subiecti ue:nō q̄ sit grā:sz que sit ad grāz disp̄sitiua. Sz lz vēditor intēdat vēdere ꝓsecrationē:emptor tñ pōt emere nō illaz sz aquā ipsaz ita care sicut vult:nec peccat p simoniā:qz nō emit spūale vel aliqd spūali ānexū sz spūali ānectēdū. Sicut si filius Sichen carius voluit vēdere Abrae speluncā duplicē:qz sciebat q volebat ibi facere sepulchrū. Abraaz aūt noluit emere ius sepulture nec sepulchrū sz simpliciz agrū: g nūdū erat religiosus. Sil̄r multi religiosi res suas carius vēdūt qz ꝑuidēt eos carius empturos vt ibi faciāt eccl̄ias suas ⁊ illis licet plus dare. Nec ē simonia nec peccant p iniustitiā:qz licet emptori dare gratis qō vult vltra iustū p̄ciū ⁊ vēditori diminuere nō ecōuerso: qz istud est liberale:aliud aūt cēt illiberale ⁊ iniustuz. Et istud nō ē dubiū si aqua nunq̄ fuit bñdicta eo mō quo bñdicunt in baptisteryis in vigilia pasche ⁊ pēthecostes:nec sic̄ bñdicitur aqua q ea que p̄cedūt baptismū spūalez. Sed si aliq̄ bñdictio p̄cedit:tūc videt nō posse excusari a simonia: qz emit vel emere intēdit spūale.i.subm spūalitatis vel spūalitati ānexū. ¶ Sz dōz q nō oē spūalitati annexū ꝓhibeī vēdi ⁊ emi:sed quoddā sic̄ chrisma:oleū scm̄ ⁊ bꝰ: lz q̄ sic sūt spiritualia qz ad hoc ꝓsecrata vt per ipsa vere sacrā ⁊ spūalia trādātur:qz ex sola istōne eccl̄ie habēt scitatē:eiusdē p̄missione in necitate emi ⁊ vēdi pñt rōne māe corpalis:sic̄ vasa aurea ⁊ argētea ꝓsecrata etiā in ꝓpria forma nō ꝓfracta nec ꝓflata eccl̄iasticis psonis. Uñ cuz maior necessitas sit sūuenire aie peunti q̄z corpi moriēti:si licet p redēptiōe captiuoꝝ ⁊ subleuatiōe pauperū calices bñdictos vēdere alteri eccl̄ie:sil̄r licet ꝑ siti si aliter aqua haberi nō pōt aquā bñdictā emere:⁊ sil̄r forte ꝓ moriēte corp⁹ ⁊ sanguinē dñi emere si aliud nec istud alr possit bēri:qz ipse spēs corporales sunt aligd nō spūale:dū tñ intētio sit ad corpalitatē nō ad spūalitatē:sic videt q multo magis ad saluādū aīam pueri moriētis licet emere aquaz fontis bñdicti:lz ille pp bñdictionē eā plus velit vendere: dū tñ pp bñdictionem iste nō ītēdat plus dare nec ꝓ hoc:sz pro sola aqua:⁊ q̄ resī duū sit datū pro pietate ⁊ elyna non amore illi⁹ simoniaci cui daī:sed aie pro q̄ daī:sicut malū granatū plus emit q̄z valeat pro infirmo. Sed qō dicūt q rōne idigētie pōt care emere:qz pp indigētiā cē. videt deficere. ꝑ qz nō est qō si licet emere aligd gn liceat emere id quātūcūq care etiam sine indigētia:cū hoc nō faciat emptorē iniustuz si det plus q̄z debeat:sz venditor g accipit plus q̄z debet est iniustus. Sz verū ē q necessitas facit q licet emere qō alīs nō liceret:sicut licet vēdere qō alias nō liceret vēdere pp indigētiā:qñ ꝓ vēdere succurrit̄ idigētie cui alr succurri nō pōt:sicut dictū est de calice. Sic eō licet emere qō alīs non liceret pp indigētiā:cui aliter succurri nō pōt q̄z emēdo sicut in ꝓposito. Nō.n.plus ꝓhibeī vēditio spūaliū q̄z emptio:vñ sic̄ pp necitatē ꝑmittit̄ vēditio rez ꝓsecrataruz ⁊ bñdictaꝝ:sic ⁊ emptio. Sz q̄uis emēs calicē nō bēat neče emere g nō emēdo posset pecuniā mutuare:qz tñ nō tenetur illi necessitati subuenire:pp solā necessitatē qua ali⁹ vēdere pōt:isti emere licet: sz in ꝓposito sec⁹ ē. Nō.n.vterq̄ excusaī sic̄ ibi:sz tñ emptor:qz hec necitas q̄ iste emit licite nō facit aliū licite vēdere:qz nō vēdēdo poterat subuenire gratis dādo:⁊ sic gratis tenebaī subuenire. Et idē cēt in casu vbi teneret emēs calicē paupi subuenire: qz peccaret emēdo. Sz bona eccl̄ie plus debenī paupib⁹ q̄z alia:⁊ q̄libz eccl̄ia plus teneī suis paupib⁹ subuenire q̄z alienis: ⁊ si eccl̄ia mō non bz alias habebit:⁊ si nō obligat postea redimet:pp qō aliq̄ emēs vel mutuās sup rē sacrā nō tenebaī dare nec sine pignore mutuare:qz forte pdidisset:⁊ tūc licet ei emere vel pignori accipe. Itez hoc qō dicūt de indigētia nō videt ad ꝓpositū:qz pp cōez hominū indigētiā bñ augeret ptiū rez licite:nō aūt pp mirabilē idigētiā vni⁹ dz sibi cari⁹ vēdi: vel ab eo vili⁹ emi. Magis.n.ipiuz esset care vēdere paupi moriēti fame:qō ꝑ vili ptio cōiter hoīes habēt. Et sil̄r eō vili p̄cio emere hēditates pauperū pp illoꝝ pauptatē:ꝺ iustitiā ē: h aūt nō ē cōis idigētia sed particularis:qz ex̄ istū casuz iste nō emeret: q̄uis ēt illa q̄ pp cōem infirmoꝝ idigētiā carioza sunt:cari⁹ vēdi possint: nunq̄z tñ ꝓpter istius solius indigētiā. ¶ Ad argumenta patet ex dictis:quia procedunt suis vijs.

¶ Quibus liceat baptizare. Di. VI.

a Nunc qbus liceat baptizare addamus. De hoc Isodorus ait. Constat baptismū solis sacerdotib⁹ esse traditū: eiusq; ministeriū: nec ipsis diaconis iplere est licitū absq; epō vel pbytero: nisi his ꝓcul absentibus vltia langoris cogat necitas: qđ et laycis fidelib⁹ pmittit ex ꝓcilio chartaginēsi qnto. Itē mlier q̄uis sca baptizare nō ꝓsumat: nisi necitate cogente. De illis vero q ab hereticis baptizatur vtr̄ baptizādi sint q̄ri solet. Ad qđ breuiter dicim⁹: qz quicūq; sit q baptizet si ꝓuat forma a xp̄o tradita: verū baptismū dat: t iō q illū sumit nō dz rebaptizari. Un̄ Beda. Siue hereticus siue scismaticus siue facinorosus q̄sq; in ꝓfessiōe scē trinitatis baptizet: si valet ille q baptizatus ē a bonis catholicis rebaptizari ne ꝓfessio t trinitatis inuocatio videat annullari. Itē Augu. Qnāuis vnū sit baptisma t hereticor̄. s. cor̄ q i noīe patris t filij t spūssci baptizāt: t ecclie catholice tñ q foris ecclias baptizant: nō sumūt ad salutē baptismū: sz ad pniciē hñtes formā sacrī: virtutē aūt eius abnegātes: t iō eccl̄ia nō eos baptizat. q i noīe trinitatis baptizati sūt: t ipsa ē forma sacri. Itē rebaptizare hereticū qui hec scificatiōis signa ꝓcepit: oino pctm̄ ē: catholicū vero inanissimuz scelus ē. Ex his apte colligit̄ q q etiā ab hereticis baptizati sūt ꝓuato characte re xp̄i rebaptizādi nō sūt: sz tm̄ ipositiōe manus recōciliādi vt spūm sanctū accipiant: t in signū detestatiōis hereticor̄. Sūt tm̄ nōnulli doctor̄ vt Cipr̄ianus t alij qdaz qui dicere vident̄ ab hereticis nō posse tradi baptismū: t eos esse rebaptizādos cū veniūt ad eccl̄iam qui ab illis dicunt̄ baptizati. Sz hoc de illis verū ē qui extra formā eccl̄ie baptizare ꝓsumūt. Cipr̄ianus tm̄ ibi a veritate deuiasse videt̄ qui ait de heretico quō scificare aquā pōt cū ipse imūdus ē t apud quē spūssc̄us nō ē: cū dns dicat i lege. Quecūq; tetigerit imūdus imūda erūt. quis pōt dare qđ ipse nō hz. Hoc ergo ex ignorātia eū dixisse augu. inuit dicēs. Martyrē Cypr̄ianū gloriosuz qui apud hereticos vel scismaticos datū baptismū nolebat cognoscere dū eos nimis detestare tur: tanta eius merita vsq; ad triūphū martyrij secuta sunt: vt t charitas q̄ exrellebat luce obū bratio illa fugaret̄: sz siqd purgādū erat passionis falce tolleret̄. Nec nos q baptismi veritatē t hereticor̄ iniquitatē agnoscim⁹: iō cipr̄iano meliores sumus: sicut nec petro: qz gentes iudaizare non cogimus.

¶ Hieronymus sup ep̄lam ad romanos.

b Oc ēt sciēdū est q̄ sz ter imergat̄ pp mysterij trinitatis: tm̄ vnū baptisma reputatur. Illud ēt ignorādū nō ē q̄ i materno vtero nullus baptizari pōt ēt si mater baptizet̄. Un̄ Isidorus. Qui i maternis vteris sūt: baptizari nō pñt: qz qui natus adhuc ꝑm adā nō est ꝑm xp̄m nō pōt renasci: neq; regnatio in eū dici pōt in quē generatio nō p̄cessit. Itē Augu. Nō pōt q̄sq; renasci anteq; natꝰ sit. Si vero opponit̄ de hieremia t de Joāne baptista q ab vtero scificati legunt̄: qđ etiā de Jacob quidā putāt. Dicim⁹ si scificatio ibi accipit̄ iterior emū datio i miraculis diuine potētie eē habendū: vt Augu. ait ambigue sup hoc loquens. Si vsq; adeo inqt i illo puero acceleratus est vsus rōis t volūtatis vt itra materna viscera iam posset agnoscere t credere qđ i alijs paruul̄ expectat etas vt possint in miraculis: habēdū esse diuine potētie nō ad humane trahēdū exēplū nature. Nā q̄n voluit ds ēt iumētū locutū ē. Jō de Hieremia legit̄. Priusq; exires de ventre scificaui te. Illa tm̄ scificatio qua efficimur tēplū dei nō nisi renatoz est. Nisi. n. qs renatus fuerit ex aq̄ t spūsc̄o nō pōt itrare in regnū dei. Nemo aūt renasci t̄: nisi prius nascat̄. Un̄ illia scificatio potest ꝑm predestinationē accipi. Ecce videt̄ dubitāter loqui: ēt i eodē dicit. Nō dictū ē qz credidit ifans i vtero: sz exultauit. nec Elisabet dicē exultauit in fide sed exultauit in vtero meo. Et potuit eē scificatio tāte rei a maiori cognoscēde idiciū nō a puulo cognite absq; assertione. De hac scificatiōe loquit̄: nō diffiniēs q̄liter intelligēda sit illa scificatio: an sit signū future rei: an veritas iustificatiōis p̄ spiritū facte. Sz melius est vt dicamus illos p̄ter cōem legē i vteris iustificatos: t gr̄ia p̄uētos: dimissis oibus pctis: qđ etiā mltis scor̄ testimonijs edocet̄.

¶ Si baptism⁹ sit verbis corrupte ꝓlatis.

c Ueri ēt solet si corrupte ꝓferant̄ verba

q illa an baptism⁹ sit. De hoc Zacharias bonifacio scribit. Rettulerūt mihi nūcij tui q fuerit sacerdos in eadē ꝓuincia q latinaz liguā penitus ignorabat: t dū baptizaret nesciens latini eloquij ifrigēs linguā diceret baptizato te i noīe patria t filia t spūsc̄ā: t pp hoc cō sideraſti rebaptizare. Sz si ille q baptizauit nō errorē iducēs vel beresim: sz pro sola ignorātia romane locutiōis ifrigēdo liguā baptizās dixisset: nō possumus ꝓsentire vt denuo baptizet̄.

¶ Leo papa.

d Retereq sciendū est q̄ illi de qbus nulla

extãt indicia iter ꝓpinquos vel domesticos vt vicinos a qbus baptizati fuisse doceant agẽdũ est vt renascant ne pereant i quibus quod non ostenditur gestũ: ratio non sinit vt videat iteratũ. Cõferendũ eis videt quod collatũ esse nescitur: qz non temeritas iteruenit ꝓsũptionis vbi est diligẽti a pietatis.

¶ De illo qui ꝓ ludo immergitur. e

Dolet etiã qri de illo qui iocãs sic mim⁹: cõmemoratiõe trĩ trinitatis imergitur: vtz baptizatus sit: Hoc aũt Augu. non diffinit ita iquiẽs. Si totũ ludicre t mimice: t ioculariter ageret: vtrũ approbãdus esset baptismus qui sic daret: diuinũ iudiciũ p alicuius reuelatiõis miraculũ oõne iplorãdũ eẽ cẽsere. Videt trĩ sapiẽtibus nõ fuisse baptisma: vt cuz aliqui in balneũ vel i flumẽ mergunt in noĩe trinitatis: nõ est trĩ baptismus: qz nõ intẽtione baptizãdi illõ gerit. Nã i hoc t i alijs sacris sicut forma est ꝑuãda: ita t itẽtio illud celebrãdũ ẽ habẽda. Illud etiaz nõ te moueat q qdã nõ ea fide paruulos ad baptismũ ferũt: vt p spũm ad vitã regenerẽt eternã: sed eos putãt hoc remedio tpalẽ accipe sanitatẽ: nõ eni ꝓpterea illi nõ regenerant: qz nec ab illis hac itẽtiõe offerunt.

¶ Leo papa. f

Gnoscẽdũ ẽ ẽt i baptizãdis electis duo tpa esse seruanda. i. pascha t pẽtecosten. vt in sabbato pasce vel pẽtecostes baptismi sacrz celebret. Qui vero necessitate mortis vel piculi vrgent oi tpe debẽt baptizari.

¶ De responsione patrinoꝝ. g

Oro cĩcti ad baptismũ veniẽtes fidez suã profiteri debẽt t exponere qd petẽdũ venerint ad eccliã. Vñ ẽt a baptizando quirit: qd venisti ad eccliã petere: Qui si adultus est p se rñdet fidẽ. i. sacrm fidei t doctrinã. Ita ẽt p singula iterrogatus rñdet se credere in patrẽ t filiũ t spũmscñ. Si aũt paruulus est nõ valẽs credere vel loqui: ali⁹ ꝓ eo rñdet. Vñ Isidorus. Paruuli alio ꝓfitẽte baptizantur qui adhuc loqui vel credere nesciũt: sic etiã p egris: mutis vel surdis alius pfiteꝝ dum baptizant. sic t de penitẽtibus agendũ est. Si vero p eo qui rñdere põt alius rñdeat: nõ itidẽ valet sicut dictũ est. Etatẽ hz p se loquat. Si vero qrit ex quo sẽsu p paruulo dicat credo t fidẽ peto. Dicim⁹ de sacro fidei id esse itelligendũ: qõ rñdet petere cũ deferẽt ad eccliã t bñe cũ baptizat: vt sit sensus cũ dr fidẽ peto. i. sacrz fidei põsto sum recipe: credo. i. sacrm fidei susciꝓ: qõ est: hic paruulus põsto est sacrm fidei accipe. Vñ Aug. Nihil est aliõ credere qz fidem hñe: t iõ cũ rñdet credere paruulus q fidei non dum effectũ hz: rñdet fidẽ hñe ꝓ fidei sacrm: t conuertere se ad deũ ꝓ conuersionis sacrm. Sed adhuc qrit ex quo sensu ꝓ paruulo rñdeat credo in deũ patrẽ. t in iesum xpm t i spiritũ sanctũ. Nũqd de sacro fidei an de fide mentis ibi agit: Si de sacro cur noiatim distinguũtur psone: Si vero de fidei affectu quo verũ ẽ: cũ ea paruulus careat: rñdet. An illud fact⁹ paruulus spõdet cũ creuerit: sicut t oib⁹ pompis dyaboli spondet abrenũciare: qõ si nõ fuerit fact⁹ adult⁹ tenebit ipse vel spõsor. Sane etiã dici põt ibi spõderi ꝓ paruulo: q ad maiorem etatẽ si venerit: t põpis dyaboli renunciabit: t sanã fidẽ tenebit: cuius tũc sacrm recipit. Hac aũt spõsione puulus ꝓ quo fit tenebit nõ spõsor: si trĩ vt cautio ipleat quãtũ in se est operã dederit: qz exigit a patrino vt sit diligẽs circa eũ ꝓ quo spopõdit sollicitudo. De hoc Augu. Certissimã emisistis cautionẽ qua renũciare pompis dyaboli spopondistis.

¶ De catheciſmo t exorciſmo. h

Ita aũt interrogatio t respõsio fidei fit in cathecumino cui addit exorciſmus. Ante baptismũ. n. fit catheciſmus. post catheciſmũ segtur exorciſmus: vt ab eo qui taz fide instructus est aduersaria virtus pellat. Exorciſmus de greco dicit in latinũ adiuratio Catheciſmus istructio. Catheticare. n. est instruere: vt de symbolo ac rudimẽtis fidei. Exorciza re ẽ adiuuare: vt exi ab eo spũs imunde. Symbolum: est signũ vel collatio. Signũ: quia eo fideles ab infidelibus discernunt. Collatio: qz ibi totius fidei sufficientia t integritas est collata. Catheciſmos t exorciſmus neophitorũ sunt: magisqz sacramẽtalia qz sacramẽta dici debẽt. Neophitus nouitius interptatur vel rudis: t dr neophic⁹ nup ad fidẽ ꝓuersus: vel in discipli na religiose ꝓuersatiõis rudis. Hec ergo precedũt baptismũ: nõ q sine istis nõ possit eẽ baptismus verus: ñ t baptizãdus de fide instruatur t sciat cui debitor fiat deinceps: t vt dyaboli ptãs in eo minuat. Vñ Raban⁹. Ante baptismũ catheticãdi deberet in hoie ꝓuenire officiũ vt fidei cathecumin⁹ accipiat rudimẽtũ t sciat cui debitor fuit deinceps. Itẽ Augu. Paruuli exufflãtur t exorcizantur vt ab eis pellatur potestas dyaboli ne iam cõtendat eos subuertere ne baptismũ conse quãtur. Nõ ergo ab infantibus creatura dei exufflatur vel exorcizatur: sed dyabolus vt recedat ab homine.

Circa sextã distin. q̃runt. 4. de ꝯcurrẽtib⁹ ad bap⁽m⁾. p⁰ ō natiuitate. z⁰ de ītētiõe. 3⁰ de fide. 4⁰ de cerimonys.

Primo q̃rit vtr̃ ad bap⁽m⁾ regrat natitas ex vtero. Et vr̃ q ñ: qz ñ regrit ad scificatiõez nec ad martyriũ. g nec ad bap⁽m⁾. ¶ In ꝟriũ sũt mlte auctes ī lra. ¶ R⁰. h sũt tria videda. p⁽m⁾ de baptismo flumis. z⁰ de scificatis in vtero. 3⁽m⁾ de baptismo sanguinis.

p⁰ ꝙ **Quatuz** ad p⁽m⁾ sũt. 3. ꝟnes. ¶ Prĩa q puer exñs in vtero mr̃is ñ pt bap⁽ri⁾ nec bap⁹ mr̃is: qz dictꝫ supposita regrũt dictꝫ bap⁽ta⁾: nec bap⁰ ꝓpo: qz qõ ñ tãgit nõ agit: ꝛ nõ pt attigi ablõ⁽ne⁾ ecclie: g ꝛc. ¶ z⁰ ꝙ ẽ: q puer nascẽs añ cꝫ egressus sit ex vtero ñ dz bap⁽ri⁾: nisi in piculo. Et tc̃ q̃cũqꝫ ps appeat baptiçãda ẽ. Et postꝫ ẽ viu⁹ egressus ñ ẽ ãpli⁹ baptiçãd⁹ si caput fuerit aspsũ: qz sensus oẽs ī eo viget. Et vbi caput sepltũ ẽ ille loc⁹ fit religiosus ac si totũ corp⁹ ibi eẽt. ff. õ reli. ꝛ sup. fu. l. 9. In diuersis. Si ãt alia ps fuerit aspsa sub ꝟditiõe pp du⁽m⁾ postea baptiçet. ¶ Sz ꝟ̃ B istat triplr. p⁰ qz apli aspgebãt tria milia vno die sine rebaptiçatiõe: nec ẽ visile q oẽs ī capite tãgerẽt: sz ī hũero vl alibi. Dici pt q de⁹ supplebat: vl dispẽsatio dei erat: fiẽ ꝛ ī forma ō noie xpi. ¶ z⁰ istat sic. qz aia p eẽntiã ꝛ po⁽n⁾ abstracta p ꝯcomitatiã eq̃lr sũt ī q̃libz parte corpis: g eq̃lr suffic̃ aspsio cuiuslibz ptl cũ vl ī eẽntia vl ī po⁽n⁾ abstracta sit ozigl⁽r⁾ pctñ: cõtra qõ ẽ bap⁹. Dõz q bap⁹ ñ solũ dat ꝟ̃ ozigl⁽r⁾: sz ẽt ꝟ̃ fomitẽ: g viget ī virib⁹ sensit⁽iis⁾. Uñ maxie ī capite dz fieri: vbi sũt gnqꝫ sensus. Ul dõz q lz eẽntia aie sit in q̃libet pte corpis eq̃lr tñ eẽntia aie nõ ẽ nata recipe aliqd nisi a solo deo a quo recipit potẽtias ad q̃s bz potentiã obediẽtialẽ nõ nãlez: qz nõ põt p nãz pduci ei⁹ eẽntia: nec p ꝟ̃s potẽtia abstracta: cũ ab eodẽ sit sic subz ꝛ ꝓpria passio. vñ. z⁰. de aia ꝑma mutatio sẽsitiua ẽ a generãte. Ad nihil aũt ẽ ī potẽtia aia siue in agẽdo siue in patiendo nãlr nisi mediãte sua potẽtia nãli. Uñ agẽs nãle nõ põt attingere ĩmediate eẽntiã: sz potẽtiã solũ. Uñ cũ eẽntia sit ĩmediatũ gr̃e subm solus ds põt attĩgere ad ꝓductionẽ gr̃e ĩmediate: sicut ꝛ potẽtie nõ organice. Sz ad ꝓducẽdũ character ẽ in potẽtia põt attingere creatura. Uñ cũ fãtasma qõ mouet ītellectũ sit natũ ĩmutari ab oi potẽtia sensitiua exteriori ꝛ plus a pluribz q̃ ab vna: illa pars ẽ cõueniẽtior ad bap⁽m⁾: in q̃ viget plures sensus: sz B ẽ caput: g ꝛc̃.

¶ Tertio istat sic: qz cũ solus sensus tact⁹ p se sufficiat ad hoc: qz visus nõ regrit: qz cecus põt baptiçari: nec auditus qz surdus: ꝛ sic de alys: sz solus tact⁹: hic aũt magis viget ī palma q̃ in capite: ñ g videt caput pars ꝓueniẽtior ad baptismũ. ¶ Dicẽdus q lz ītellect⁹ vbiqꝫ sit: siẽ ꝛ eẽntia aie: tñ a nullo sensu ĩmutat: nisi mediãte fantasia q̃ ẽ in capite: iõ caput aptior pars ẽ. Itẽ qz sine manib⁹ ꝛ sine pedib⁹ est bõ: nõ aũt sine capite: iõ eẽntialior pars boĩs est caput. Posset aũt ad hoc dici: q lz via nãe nõ ĩmutet itellectus: nisi a fantasia: tñ supnãlr ad characterẽ ĩmutat ex ꝓtactu corpis aiati ab elemẽto: qz ẽ ꝟiuct⁹ eẽntie aie sine alia potẽtia media.

3ª ꝙ ¶ Tertia ꝙ ẽ: q mulier viua nõ dz scindi: vt puer viuus baptiçet: si etiã ꝟstaret ipsuz sine bap⁹ als moriturũ: qz nõ sunt faciẽda mala vt veniãt bona. Si aũt sit ad mortẽ dãnata dz differri exequutio vsq̃ ad ptũ ne pereat ĩnocẽs cũ nocẽte. ff. de penis. l. Pregnãtl. Sed tũc est dubiũ: si licet matrẽ sic dãnatã occidere vt puer extract⁹ viuus baptiçet: si alias timeat ne differẽdo vsq̃ ad partũ moriat. Dõm q nõ: qz nõ est exp̃sius. Si aũt sit mortua ñ dz sepeliri: quousq̃ aluo cesa fetus extrahat. ff. de mortuo ĩferẽdo. l. negat lex regia: siẽ Juli⁹ cesar exectus fuit: ꝛ ide Cesar dict⁹: vt Solin⁹ refert: qui dicit tales fortunatos.

p⁰ ꝙ **Secundo** vidẽdũ est de scificatis in vtero. vbi sunt tres ꝟnes. ¶ Prĩa q pueri pñt in vtero scificari. Qõ ꝓbãt gdã sic multũ pulchre: qz triplex ẽ stat⁹ pueri postq̃ ẽ aiat⁹: gdã in vtero materno in quo ẽ tñ notus deo nõ ecclie vel sibi. Scõs ẽ tẽp⁹ infantie: in quo est nut⁹ ecclie ꝛ deo sz nõ sibi: notitia humana q̃ ẽp rõnẽ. Tertius ẽ qñ ẽ in adulta etate: ꝛ tũc ẽ not⁹ deo: ecclie ꝛ sibi. Ex hoc sic arguit. Act⁹ actiuoꝝ sũt in patiẽte ꝛ disposito: sz puer in p⁰ statu ẽ nat⁹ suscipe actionẽ dei: cui solũ not⁹ est: nõ aũt actionẽ ecclie: nec ad actionẽ dei natus ẽ coagere. scõo aũt statu nat⁹ ẽ suscipe actionẽ dei ꝛ ecclie: cũ sit vtriqꝫ notus: nõdũ tñ ẽ nat⁹ coagere: pp defectũ vsus liberi arbitrij. 3⁰ aũt statu põt actionẽ dei ꝛ ecclie suscipe: põt ẽt cuz hoc coagere ex parte sui: g in p statu põt a solo deo scificari pter sacrã ecclie: in ko a deo ꝛ ecclia ꝼm legẽ cõez: ipso tñ nihil operãte: qõ fit p bap⁽m⁾. in 3⁰ aũt põt scificari a deo ꝛ ab ecclia ipso coopante ei qõ fit p bap⁽m⁾ fluminis ꝛ flaminis ꝛ sanguinis: adiũcta ĩteriori pnĩa quo ad pctõres: vel fide ꝛ deuotiõe quo ad innocẽtes. ¶ Sz ꝟ̃ hoc sic arguit: Primo: qz puer ī vtero mr̃is nõ solũ ẽ not⁹ deo: sz ecclie: cuius ꝟriũ dicũt: qõ ꝓbat: qz ex tumore vẽtris scit certitudina liter matrẽ hr̃e puerũ ī vẽtre: lz nesciat vtrũ masculũ vel feminã: qz illud nõ ĩpedit: qz ꝟz aplm ī xpo iesu ñ ẽ masculus nec femia. Uñ ꝛ beata vgo iuẽta est ī vtero hñs de spũ scõ. Ecclia ẽt iudicat de puero ī vtero exñte: qz eũ q pgnãté facit abortire postq̃ fet⁹ ẽ aiat⁹ iudicat homicidã ꝛ mortẽ reũ tã ꝼm legẽ Moysi cꝫ ꝼz iudiciũ ecclie xpi g eũ iudicat irregularẽ. Lũ g nullus sit bon⁹ iudex nisi de ys q̃ nouit nõ dz dici q nõ sit notus ecclie ille de q̃ ecclia iudicat. ¶ P. olim puer circũcidi nõ poterat ante octauũ diẽ: ꝛ tñ erat iã not⁹ ecclie: nec tñ poterat nisi a deo iustificari nõ p opationẽ ecclie qõ ẽ ꝟ̃ scõz mẽbr̃. ¶ Sz hñ ītellecta ꝑma dicta adhuc manẽt ī vigore: vñ ad ꝑmũ est dõz: q loquit de notitia ptica q̃ ẽ ꝑncipiũ opis p quã ipsa res exterior immediate attingit ad quã ars applicat: ꝛ sic puer nõ ẽ not⁹ ecclie. s. q̃ artẽ suã possit ĩmediate circa ip̃z exercere ip̃z laudo vel vngẽdo: sz tñ sciẽtia speculatiua: siẽ celi sũt nobis noti circa q̃s tñ nihil agim⁹: qz nec attĩgere possum⁹. Uel logit de notitia ĩmediata q̃ aliqd p se: ñ p aliõ sentiri pt vidẽdo ĩmed⁽e⁾ vl tãgẽdo quõ puer ī vtero ñ ẽ ab ecclia not⁹.

¶ Ad z⁰ pt dici q B ip̃z erat ĩpfectiõis ī lege q septẽ diebus erat not⁹ ecclie: nec tñ poterat remediuz adhibẽ. Uel dõz q saluabat ī fide parẽtũ: ꝛ p ꝟ̃s scificabat p ecclĩaz.

z⁰ ꝙ ¶ z⁰ ẽ q tres p ẽto fuerũt ī vtero scificati. s. Jeremias: vgo btã ꝛ Jo. bap. de Jacob dñt ẽt qdã idẽ: pp id qõ bẽtur Ro. 9. Cũ nõdũ nati eẽnt ꝛc̃. dcm ẽ ei maior quiet miori: sicut scriptũ ẽ: Jacob dilexi. De btõ rẽigio ẽt tenẽt sui qz lacte mr̃is cec⁹ bẽmita ꝛ ꝓpha pueri nasciturj visũ recepit. Sz B ñ arguit: qz iã erat p bap⁹ scificãdus: ꝛ mlti fuerũt añ ꝯceptionẽ ꝓphtati: ñ tñ ī vtero scificati vt Josias ꝛ isaac. Qõ ẽt de iacob ĩductũ ẽ ad pdestiatiõem referri nõ ad gratie ī vtero ifusionẽ. Pñt g ī vtero a ꝺo scificari ifãtes: ñ obstãte q sũt ꝟiucti ozigl⁽r⁾: qz ozil⁽r⁾ ꝟ̃ hĩ ex pr̃e: cui fet⁹ ꝟiũct⁹ ñ ẽ: ñ ãt ex mr̃e. Sz pctñ actuale ꝟiũctũ actu ñ pt dimitti: vt pctñ ōtinẽdi alienũ nisi restituat: qz nõ solũ auferẽdo: sz ẽt ōtinẽdo peccat: vñ ꝟsulti⁹ agũt q se ī vita ꝺuesti unt ꝛ ōsartiũt. Sz ozigl⁽r⁾ illo moñto ꝟ̃ hĩ q̃ aia ꝟfudit: vñ ex tc̃ ñ ẽ ī ꝟ̃hẽdo. vñ ñ tc̃: sz ex tc̃ ī aña sẽp pt dimitti siue remitti.

3ª ꝙ ¶ z⁰ ẽ q scificati ī vtero nihilomin⁹ sũt baptizandi: qz scitas a p̃cepto ñ excusat: vt pz ī ieunys.

Tertio vidẽdũ ẽ ō bap⁰ sãguis. Ubi sũt ẽt tres ꝟnes.

p⁰ ꝙ ¶ Prĩa qz pbabilr vr̃ q puer ī vtero possit martyrizari: siẽ ẽt scificari: lz ñ bap⁽ri⁾. vñ si iude⁹ filiã suã a xpiano ip̃z gnatã ī despectũ xpi pede ī vẽtrẽ pcutiẽs abortire faciat: vr̃ q martyr fiat: hñs cãz ꝛ penã lz ñ volũtatẽ: siẽ n⁽c⁾ ĩocẽtes: siẽ ẽt si pp x⁽m⁾ mlier p̃gnãs iterficiat: ꝛ sic mõiat puul⁹ vterꝫ martyr efficit. Qõ ãt Aug. diẽ: Perire eos q ivto mozi ũt: vex ẽ ō morte nãli: ꝛ ō morte violẽta: ñ pp x⁽m⁾ illata: ꝛ lz pp B ñ possit bap⁽ri⁾: qz ñ pt aq̃ attigi qz tñ pt ab ense attigi: pt martyr fieri.

z⁰ ꝙ ¶ z⁰ ẽ: vtr̃ puer sõmersus ī aq̃ vt sepeliat ꝛ⁰ dato q ñ sit baptizat⁹ bap⁰ fluis: pp ōfũz mãe ꝓpiq̃: q̃ ẽ ablõ vt stati p⁰ dicet: erit ne mãtyr qz submersus

est ꝓpter xp̃m: vt xp̃o cõsepelirẽ. Videt̃ q̃ sic: qz nõ solũ occisus ꝓpter odiũ xp̃i martyr ẽ: sz etiã occisus ꝓp idiscretũ dei amorẽ: sicut si heretici vel greci catholicũ iterficerent credẽtes se in hoc obseqũ ꝑstare deo. Sed quicquid sit de isto nõ credo tñ illũ esse martyrẽ sic submersuz: quia nõ memini me legisse hoc martyrũ gen⁹. ¶ Utrũ autẽ sit baptiçat⁹ talis puer: si baiulus videꝫ eũ morti ꝓximũ ⁊ nõ hñs aquã: ꝓiciat eũ in puteũ: vel de põte in fluuiũ: cuz debita forma baptismi: ⁊ intẽdens eũ baptiçare credo q̃ nõ: qz lz ibi fuerit vera intẽtio ⁊ vera forma: ⁊ vera mã remota. s. aqua vera: tñ defuit mã ꝓpinqua baptismi: que ẽ ablutio in aqua. Qõ enim aqua abluit: ꝑ aqua coopit̃ in toto vel in ꝑte: postea discoopit̃ vel eleuat̃: quoꝝ ꝓmuz representat i baptismo xp̃i sepulturã: scõz xp̃i resurrectionẽ. Ad hoc autem nõ ordinat̃ submersio ex sui nã: vt puer abluat̃. Uñ si ꝓtigat puerũ euadere: nõ erit bapiçat⁹. ¶ Si aũt nõ potẽs aquã attingere manu de põte vel de ore putei: puerũ in canistro cũ corda dimittat ⁊ eũ sic ĩmergat ⁊ eleuet cũ forma baptismi ⁊ itẽdẽs eũ baptiçare nõ potens alr appropinq̃re aque: ⁊ puer sit vel esse putet̃ ꝓxim⁹ morti: dico q̃ baptiçat⁹ est: si calat⁹ fuit talis: q̃ aqua subintrauerit ad abluẽdũ puerũ: qz q̃ baptizãs ĩmediate tãgat puerũ qué baptiçat nõ est de eẽntia bap¹. Et in ꝑdicto casu ẽ ĩmersio ⁊ eleuatio de aq̃: q̃ ĩmersio de sui nã ñ ordinat̃ ad pueri submersionẽ: sicut alia ꝑus dicta: sz ad eius de aqua eleuationẽ: qõ ꝓz ꝓ B: qz ille q̃ eũ õmisit semp tz eũ cũ corda ad eleuãduz. Si tñ occurreret ꝑdicta necessitas deberent diuitti panni in aquã: ⁊ de illis eductis aqua exp̃mi sup corpus pueri sub forma v̄borũ debita in baptismo ⁊ intentione baptiçãdi. ¶ Tertia ꝓ est vtrũ puer qui in vtero baptiçari nõ pot̃: possit i eo legittimari a papa: Et vr̃ q̃ nõ sic nec ab originali p ecclesiã mũdari: qz legittiari ẽ quasi a vitiosa origine mũdari. ¶ Sz in ꝓriũ vr̃ qz nõ est sile: nã legittiatio siue fiat v̄bo siue scripto pot̃ fieri inter abñtes. Uñ nõ oz q̃ legitimat⁹ attingat̃ ab ipso actu legittimãtis: sic oz baptiçatũ ab ipso actu baptiçãtis attingi. Itẽ ꝑm leges puer in vtero pot̃ in vtero manumitti: q̃ pari rõne pot̃ legittimari: qz illud ẽt est a vitiosa origine purgari. Sz nõ oz q̃ mr̃e p̃gnãte legittimata sit ꝓp hoc fet⁹ legitimat⁹: sic ecõuerso. Part⁹ enim sequit̃ vẽtrẽ: Uñ mr̃e manumissa: filius nõ manumittit̃: sz liber nascit̃: ⁊ ĩgenuus. Itẽ pot̃ qui i vtero ẽ heres ĩstitui. Sz tñ quouisq̃ viuus nascit̃: nisi sibi acquirit̃: nec aliqd ad ꝓximos trãsmittit: q̃ a filio in ꝓposito. Sic igit̃ cũ legittimari possit absens: qui nõ attingit̃ ab actiõe legittimãtis: qz nec p hãc actionẽ aliq̃ res in legitimato efficit̃ sicut fit p baptismũ sic nec p manumissionẽ: ⁊ institutionẽ: iõ videt̃ q̃ i vtero exist̃s legittimari pot̃: sicut ⁊ manumitti: ⁊ heres ĩstitui: ⁊ ei tutor dari ꝫ iura ⁊ legatũ relinqui. ¶ Ad argu^m in opp^m ꝓz ex dictis responsio: qz nõ est simile de baptismo ⁊ sanctificatione. Qõ II

Secundo quirit̃ vtrũ intentio in baptismo requirat̃. Et videt̃ q̃ nõ: qz si regreret̃: regreret̃ intẽtio baptiçati: sed neutra regrit̃. Nõ baptiçati cũ puer itẽtiõe carẽs possit baptiçari. Non ẽt baptiçãtis: cũ ebriosus possit baptiçare. nulla autẽ alia videt̃ requiri: q̃ ꝛc. ¶ Cõtra: qz si ludo fiat baptism⁹: nõ est baptism⁹. ¶ R^o. hic sunt tria videnda. ꝓmo an regrat̃ intẽtio in baptiçante: ⁊ in baptiçato. Scõo vtrũ regrat̃ rectitudo itẽtionis. Tertio vtrũ in baptiçãte regrat̃ itẽtio mẽtalis: vl sufficiat exp̃ssio vocal.

Quantũ ad ꝓmũ dicẽdũ q̃ vtriusq̃ intentio regrit̃: sz differenter: qz paruulus vel ab infantia furiosus nõ sua: sz aliena itẽtione parẽtũ: vel offerẽtiũ: aut baptiçãtis si solus eẽt cũ baptiçãdo baptiçat̃. Si aũt dormiẽs sit vel amẽs q̃ ꝑus habuit vsuz rõnis nõ baptiçat̃: ni si ꝑus itẽderit actu: ⁊ ꝑ ꝓñs tẽ hitu. Uñ q̃ semp ꝺixerũt ñ recipiũt characterẽ. Qui aũt timore vel alr ꝓsentiunt characterẽ recipiũt. ⁊ ad fidẽ cogunt. ex̃. e. c. Maiores. Qui ãt vsuz rõnis actu habẽt: nisi actu ꝓsentiãt nihil recipiũt. Baptiçãtis v̄o intentio semper est necessaria.

Quantuz ad z^m sciẽdũ ẽ q̃ rectitudo intẽtionis nõ regrit̃ ex parte baptiçãtis q̃ forte saltẽ solũ corpis pueri itẽdit: vt habeat̃ de ꝓsecra. di. 4. Nõ illud te moueat: ⁊ habeat̃ in lra: nec baptiçati q̃ forte q̃stũ itẽdit: vt iudei scpe faciũt: sz puersitas itẽtiõis baptiçãdi sibi aufert rẽ sacrã: baptiçãs aũt sibi soli nocet: sz regrit̃ intẽtio q̃ ad sacrm. s. q̃ iste itẽdat recipe ⁊ ille tradere: qõ eccl'ia fac. Qõ nõ ẽ sic itelligẽdũ qõ fac eccl'a R^o. vel catholica ista: sz qõ xp̃s ordinauit: ⁊ qõ fac eccl'ia catholica: q̃cũq̃z sit illa qz sic nos itẽdim⁹ facere qõ fac eccl'ia nr̃a: ⁊ nulla alia: ita silr itẽdũt facere greci ⁊ heretici qõ fac eccl'ia illoꝝ ⁊ nulla alia. Eccl'ia aũt illoꝝ nõ ẽ eccl'ia sz synagoga sathane: et tñ nõ rebaptiçam⁹ ab eis baptiçatos. Et hoc ẽ qz itẽdũt facere qõ xp̃s instituit: ⁊ dare verũ baptismũ: lz putẽt nos ñ dare baptismũ verũ: Et hoc sufficit. Uñ nõ oz q̃ itẽdat facere qõ facit eccl'ia formalr: sz mãlr: ⁊ dare vex bap^m xp̃i.

Quãtuz ad z^m: dicũt q̃dã q̃ nõ sufficit sola exp̃ssio vocalis: sz regrit̃ mẽtalis: Qz ꝓbãt q̃drupliciter. ꝓmo: qz dicere q̃ sola vocal' exp̃ssio requirat̃: ꝺicit ꝓncipali ꝺni: q̃ dic̃ q̃ intẽtio mistri regrit̃ ad baptismũ: qz ꝺstat q̃ intẽtio ẽ act⁹ iterior ⁊ mẽtalis. Si g̃ ille desit q̃ntũ cũqz v̄ba exteriora significãtia intẽtionẽ proferant̃: nõ est ibi intẽtio: sz, pferũtur v̄ba sicut a nõ itelligẽte: sicut cẽt pica: vel sic̃ a mẽtiẽte si itelligat. Scõo qz plus regrit̃ ad sacramẽtũ itẽtio mẽtalis ꝓferẽtis q̃ suscipiẽtis: nã in oi actione itẽtio magis atribuit̃ agẽti q̃ passo: sz ad sacrz regrit̃ intẽtio suscipiẽtis sacrm iterp̃tatiua: si sit paruulus: ⁊ si sit adult⁹ ꝓpria: q̃ eniz nec simplr: nec ꝺitionalr vult baptizari nihil recipit: vt habeat̃ ex̃ de bap^o. ⁊ ei⁹ effectu. c. Maiores: q̃ fortiori rõne regrit̃ mẽtalis intẽtio ex parte baptiçantis. Tertio: qz si sufficeret exterior exp̃ssio v̄boꝝ absq̃ mẽtali intẽtione tũc q̃ baptiçat̃ sub ꝑscripta forma v̄boꝝ ab aliquo itendẽte solũ iocũ: ve eẽt baptizat⁹: hoc aũt falsuz est: vt ꝓz ꝓ Augu. in lib. de baptismo puuloꝝ: licet i lra pñtis distinctiõis dicat: q̃ i hoc eẽt diuinũ oraculũ iplorãduz: hoc. n. dicit qñ icertũ ẽ an fuerit solo ioco baptizatus: an cũ ioco itẽderet sacrz. Legim⁹. n. q̃ cũ puer Athanasius ludẽdo se simulãs epm q̃sdã pueros baptizauerit: iudicatũ est q̃ nõ rebãptizarent̃: qz inuẽtũ fuit q̃ ipse intẽtionẽ habuit ve baptizãdi. Qz ex hoc patuit: qz nõ nisi catheçumẽos baptizauit. Ubi aũt ꝓstaret q̃ solo ioco faceret: nõ intẽtione baptizãdi: essent oino rebaptizãdi: eo q̃ ꝓmo nihil esset factũ. Quarto: qz sicut act⁹ exercit⁹ exp̃mit̃ in forma v̄boruz baptismi: sic exp̃mit̃ in forma v̄boꝝ mr̃imony: vt cuz dr̃ accipio te in meã: sz nullũ ẽ mr̃imoniũ: si desit interior ꝓsensus: vl intẽtio aiꝝ: q̃ntũcũq̃z sit exp̃ssa exterior forma v̄boꝝ: ex̃ de spõsa. c. Tua dudũ: g̃ ꝛc. Et iõ dicũt q̃ solã expressionez v̄boꝝ regri: pot̃ dupl'r itelligi: vno mõ sic q̃ ad bap^m nõ regrat̃ mẽtalis mistri intẽtio: q̃ semp ⁊ actu ꝯmitt̃ actũ eius: ⁊ hoc verũ est: sz sufficit q̃ ab intẽtiõe pcedat ⁊ ex vi ꝓncipalis tanq̃ ex radice pficiat̃: qz in opibus meritoꝝs nõ plus regrit̃ in gb⁹ tñ vl plus est necria intẽtio operãtis: qz talis opa totã efficatiã hñt ex intẽtiõe operãtis. Uir. n. ẽ pole q̃ in vno ope q̃ntũcũq̃z modico interrũpat̃ intẽtio. Et hoc dicũt eẽ de mẽte Tho. in ope: ⁊ in sũma i solone argumẽti ꝓmi. In. 4. vbi dicit q̃ i ist̃o iaiato nõ regrit̃ ꝓprie intẽtio: sz in ist̃o aiato: qõ nõ agit̃ tñ: sz quodãmõ agit: regrit̃ intẽtio exequẽdi mistery: ad qõ applicatũ ẽ. In sũma. q. 64. dicit q̃ regrit̃ intẽtio mistri sic q̃ intẽdat facere qõ fac eccl'ia. Et si nõ adsit actualis intẽtio: q̃ñ actu ꝓfert v̄ba: dũmõ ꝑus intenderit: sacrm nõ ipe-

dit: qz tē opaī in vi ꝑncipaī intētiōis. Nō.n.oz ꝙ semper in ope ītētio ꝺiūgaī: ſz ſufficit ꝙ op⁹ ex ītētiōe ꝓcedat. hec Tho. Addūt aūt iſti ꝙ ſi itelligaī ꝙ mētaī intētio miſtri: in ſacro nullo mō regraī: ſz ꝙ ſufficit vocalis exꝑſſio vboꝝ iſtituto⁊ ab eccl'ia: abſq; hoc ꝙ miſter a ꝑncipio vel tē ītēdat facere qō facit eccl'ia: falſuz ē: vt deductuz ē. ¶ Sz bis nō obſtātib⁹ pōt ſuſtineri ꝙ ſola exꝑſſio vboꝝ ſufficiat qz q̄dā ſacra ſūt in gb⁹ hō nō ē ꝑncipale agēs: ſz iſtrale: ⁊ tē nō regrit ei⁹ intetio iterioꝝ: ſz ſufficit exterioꝝ exꝑſſio: per quā ſaluaī vt⁹ vbi: ſic in bap⁹ ⁊ ꝺfirmatiōe: ⁊ ꝺſecratiōe: ſiue ille intēdat ſiue nō: cū dic baptiço te: vel hoc ē coꝛp⁹ meuz: ſicut qñ dñs ꝑ ſeruū rē ſuā vendit: ꝙ vba ꝺgrua ꝓfert: ſiue intēdat ſiue nō: dūmō dñs intēdat trāſferī rei dñiuz. Et ſil'r de ꝺfeſſiōe ꝙ iterꝑtez lz iterꝑes ludere ītēdat: ſi tñ ꝺfitēs ꝺfiteri intēdat verū ſacrz ē. Et ſil'r ſi gs ꝑ nūciū vl'ꝑ lraz mrimoniū ꝺhere intēdat verū mrimoniū eſt lz lra nihil ītēdat: ⁊ nūtius ꝺriū ītēdat. Mō ꝺferēs ſacrz ē ſic kuus ⁊ nūcius: ⁊ inſtrz: ꝙ nō regrit ei⁹ intētio: ſz ſufficit ītētio ꝑncipalis agētis: q̄ nec̄rio regrit: alꝫ nihil fieret. Itē qñ aligs applicat ignē ad ſtupā cōburit ſtupa ſiue ille ītendat ſiue nō: ⁊ medicina data ⁊ recepta opaī: ſiue ille intendat ſiue nō: qz vt⁹ in eis exꝑis agit ex nā ſua: ſicut venenuz datuz a muliere viro ſuo leꝓroſo vt occideret ſanauit eū. Sic ⁊ vtus q̄ eſt in ſacris a deo agit effectū ſuū: ſiue miſter ītēdat ſiue nō. Uñ ſi nō cēt aligs in mūdo ꝙ itederet bap^m recipe ꝑ paruulo: dū tñ gs intēderet eū vere baptiçare: vere eēt baptiçat⁹. De adulto aūt qz ipſe coopaī ad ſui ſaluté: oz ꝙ intēdat illud recipe: ⁊ bñ recipe: qō nō regrit in miſtrāte. ¶ Sz ꝑma opi. tanq̄ cōioꝝ ⁊ tutioꝝ eſt tenēda. Ideo ad ꝓdicta dōz ad ꝑmū: ꝙ ſi dñs nollet rei vendite dñiuz trāſferri niſi ꝑ volūtatē kui: tūc defect⁹ ītētiōis in ſeruo ipedi ret trāſlationē dñy. Sic aūt ē hic: qz volūtas xꝑi ē kz intē tionē miſtri ſacra opari: vt pz per illud: qōcūq; ſolueris ſuper terrā ⁊c. Et quoꝝ remiſeritis pcta ⁊c. Cui.n. dñs cōmittit claues: cōmittit ptātē kz volūtatē ſuā apiēdi ⁊ claudēdi. Per idē ad alia de igne ⁊ medicina: qz nō hñt vtutē agēdi ex intētiōe applicātis ſic hñt ſacra. vñ nō eſt ſile. ¶ Ad arg⁹ in ꝺriū nō valet ſolo q̄tūdā: qz q̄tūcūq; offerētes intendāt bap^m verū: ſi deficit mā vel forma de⁹ nō ſupplet. Uñ nō ita eēntiaī regrit intētio miſtri: ſic mā vel forma: cū kz eos de⁹ intētionē ſuppleat ꝙ formā ⁊ māz ñ ſupplet.

¶ Queſtio. III.

TErtio querit an fides regraī in bap⁹. Et videt ꝙ ſic: qz ē ſacrz fidei. In cōtrariū ē: qz hereticus pōt baptizare ⁊ baptizari: vt habet in littera. ¶ Reſpondeo hic ſunt tria videnda. ⁊Primo de fide baptizati. ꝛo de fide baptizātis. ꝫo vtruz ab heretico liceat baptiſmum petere.

Quantum ad ꝑmū: ſciēdū ē ꝙ ſi ē puulus ꝙ baptizandus ē: nō regrit fides: nec q̄tum ad ſacrz: nec q̄tū ad rē ſacri: ſz ſufficit ei fides parētū: vel offerentiū: aut baptizātis: aut ſi oēs iſti eēnt heretici: ſufficit ei fides eccl'ie: q̄ nunq̄ tota deficit: ꝙ ſi ꝺficeret: adhuc viſio ī triūphāte eccl'ia fidei ſuccedēs: puulo ſbueniret. Jn adulto āt fides regrit: ñ q̄ ad ſacrz: ſz q̄ ad rē ſacri ꝙ alr ē fict⁹.

Quantum ad ſcōm ſciēdū ē ꝙ fides baptizātis nō regrit: nec quo ad ſacrm: nec quo ad rē ſacri: reſpectu paruuli: ꝙ peccare nō pōt in patiēdo: ſz reſpectu adulti. nō regrit ēt quo ad ſacrz: ſz quo ad rē ſacri regrit ꝑ accidēs: qz ſi ꝺceptuz eccl'ie ab heretico ſacrz recipiat: aliter celebrat et fit fictus: ⁊ peccat.

Quantum ad tertiū ē ſciēdū ꝙ ſi hereticus ē occultus ⁊ toleratur ab eccl'ia licz petere ⁊ ꝑ ſe ⁊ ꝓ alio. Si aūt ꝑciſus eſt: nō licet ꝑ alio petere: etiā in neceſſitate: niſi ipſe ꝙ petit neſciret puuluz baptizare: nec aliū ſciēte poſſet hre. Tūc tñ mulier poti⁹ deberet baptizare: ⁊ ille poti⁹ deberet facere a muliere baptizari q̄ ab heretico vel excōicato: qz participādo ī diuinis cū eo ſine neceſſitate mortalr peccaret: ⁊ cū hoc ꝛcurreret mioꝝ excōicatiōē: imo ⁊ maioꝝ participādo in crimie crimioſo: ſi ille hereticus ī forma aligd erroneū admiſceret ſic cōiter faciūt heretici. Si aūt ſit occult⁹: pōt ſe vel aliū offerre ei q̄dīu ab eccl'ia toleraī. Et idē eſt de pctōre: niſi ſit ſimoniacus ī ordie ꝙ hz characterē vitioſuz: ⁊ eſt ſuſpēſus q̄ ad ſe ⁊ alios. Uñ nō deberēt ab eo recipi eccl'iaſtica ſacra. Nō tñ ab eo recipiēs bap⁹ ē irregularis: qz ñ ē iure⁹ cautū ſicut ꝙ ſcienter ab heretico manifeſto vel ꝑciſo recipit baptiſmū ē irregularis: niſi in neçitate: vt habetur. ꝛo. di. ꝺfirmatū. ⁊. i. q. i. ventū in fine. ⁊. q. 7. ꝙ in q̄libet. Non ſic autē de illo ꝙ puulū ſibi pñtat baptizādū: qz nō ē exꝑſſū. Et per hoc patet ſolutio ad oppoſitū. Qō IIII.

Quarto q̄rit an ad bap^m regraī catheciſmus ⁊ exoꝛciſm⁹. Et videt ꝙ nō: qz ſine talib⁹ vetula vel obſtetrix vere baptizat: nec ē puer iteruz baptizandus. ¶ Cōtra eſt magiſter in littera. ¶ Reſpō deo hic ſūt tria videda. ꝑ de vnitate bap^i: ꝛo de catheciſmo. ꝫo de exoꝛciſmo.

Quantum ad ꝑmū ſunt tres ꝓnes. ¶ Prima ꝙ baptiſmus nō eſt iterādus: tum qz ipſe imit characterē: tū qz ē ꝺ oꝛiginale: qō nō bis ꝺhit: tū qz ꝺfiguraī mortī xꝑi: ꝙ tñ ſemel mortuꝰ ē: tū qz ē q̄dā gnātio que tñ ſemel eſt. Si igit certū eſt: oīa q̄ ſunt de ſuba ſacri concurriſſe: lz cetera q̄ ſūt de ſolēnitate ꝺfuerīt: puta ꝙ vetula vba ꝺbita ꝓtulit: ⁊ ī verā aquā imerſit: q̄uis catheciſmus ⁊ exoꝛciſm⁹ ꝺfuerīt: nllo mō nec ſimplr: nec ſub ꝺditiōe rebaptizādus ē: ſz caute ſupplēdū ē: qō ꝑ neçtate: vel incaute fuerat ꝓtermiſſuz. Si autē ꝺſtet aligd de ſubalib⁹ defuiſſe: tūc oīa ſubalia q̄ ſimul oz ꝛcurrere ſūt iterāda: q̄ iā fuerant adhibita: ⁊ ēt alia q̄ ſūt de ſolēnitate ꝺm theologos: qz qñ verū ſacrz ꝺferī ⁊ tps patiī: debita ſolēnitas ē adhibēda: ⁊ nihil de ꝛcurrētib⁹ ē omittēdū. Nec eſt vis ſi repetunt q̄ ſacra nō ſūt: ⁊ ēt q̄ de ſuba ſunt: qñ nihil fuit factuz: ⁊ ꝑ ꝺñs nō ſacrz fuit: nec ſic fit iniuria ſacro. Juriſte vo dicūt ꝙ nihil eſt iterādū: ſz ſolū eſt ſupplēdū qō fuerat ꝓtermiſſuz. Sz kz hoc pari rōne: nec ſi aligd de ſubalib⁹ fuiſſz adhibitū: illud nō eēt repetēdū. Hoc aūt mō nō eēt verus ſacrz ka vice: ꝑꝑ omiſſionē ei⁹ qō nō ē adhibitū: ſicut nō fuerat ꝓma vice ꝑꝑ omiſſionē ei⁹: qō nūc ē ſuppletū. Si aūt ſit ꝑbablr dubiū: vt qz puer ī nemore expoſit⁹ iueniī baptizādus ē ſub ꝺditiōe: q̄ habet exī. e. c. z. ꝓmiſſa negatiua: Si tu es baptizat⁹: ego te nō baptizo ⁊c. De illo aūt qui ex xꝑianis nat⁹ ē: ⁊ iter xꝑianos ꝺuerſat⁹: nō ē in dubiū reuocandū: niſi nō baptizat⁹ euidētiſſime ꝑbaret: exī de ꝑſby. nō baptizato. c. vlt. Si aūt vno teſte: puta ipſa obſtetrice aſſerēte baptizat⁹ ꝑbet credēdū ē ſicut ⁊ de eccl'ia ꝺſecrata. Si tñ ageret ad depoſitionē rebaptizantis vel rebaptizati: ⁊ vno ſolo teſte ꝑbaret alter baptiſm⁹ nō ſufficeret. ¶ Scōa ꝓ ē de pena rebaptizātis: ꝙ ſi ſciēter: vel ꝑ ignoraīā iuris hoc fecerit: vel ēt in faciēdo iuuerit: irregularis ē: niſi cū eo diſpēſet. C. ne ſacrū bap^a. l. i. ⁊ exī de apoſtatis. c. z. Si aūt ꝑ ignoꝛantiā facti ꝑbabilē hoc fecerit excuſaī ꝑ regulā gnālez: qz erroꝛ facti nō nocet in dānis vitādis. Alias legis aucte decipet ⁊ ꝺſilio ꝙ baptizat illos: de gb⁹ dubiū eſt. Ubi tñ aduertēdū ē ꝙ ſi ꝑbablr credaī ꝙ nō fuerint baptizati ⁊ nō ſit aliq̄ argu^m ꝙ fuerint baptizati: tūc debēt ſimplr baptizari. Sz vbi dubiū ē an fuerint vl' non fuerint: tūc ſub ꝺditiōe ſunt baptizādi. Sz qd eſt de illo q̄ bis baptizaī. Dicūt qdā ꝙ ſuſcipiēs ko bap^m: q̄uis ignoraret ſe fuiſſe ꝑus baptizatū irregularis eſt. Uñ de ꝺſecrat. .d. 4. Qui bis. dr ꝙ bis ignoraīter baptizati ſunt nō indigēt

pro eo penitere: nisi q3 fz canones ordinari nō pñt: nisi aliqua magna necitas cogat: qō iō addit̃ ē: qz iminēte necitate cū tali dispēsandū ē p epm. Cū illo tñ q sciēter se faceret rebaptizare: nō posset eps dispēsare. Fuit aūt ꝟ statutū p pter sacri reuerētiā: z ī ōtestationē iniuriātiū sacro. Aly dicūt q3 tal' nō eēt irregl'aris: qz q̃uis hoc oliz fuerit obſuatū in odiū rebaptizātiū: mō tñ pñt ꝓmoueri: qz igr̃ātia facti excusat eos. Aly dicūt p̄dcm̄ decretū itelligi de igr̃ātia iuris q̃ ñ excusat. Et hec sūpta sūt ex glosa sup locū p̄dcm̄.

¶ Sz ꝯ hāc vltimā opi. vr eē qō ibi dr: ñ idiget p ea pēitē: qō nō eēt verū: si cū igr̃ātia iuris bērēt sciaz facti: vt pt p bari p ea q̃ dicunt ī. c. imediate seq. Qui vult tenere p̄mā opi. q̃ magis vr ꝟsona textui: pt dicere ad illud qō possz opponi. ꝓiō sic oppōi pt. p eodē facto illicito magis dz puniri agēs q̃z patiēs: fz nō iuenit iure cautū: q3 baptizās eū quē nescit baptiçatū sit irregularis: g̃ ꝛc. ¶ So. maior intelligēda ē de pena q̃ ifligit p pctō. Irregl'aritas āt in casu predicto: nō ifligit p pctō: vt pz p textū allegati ōcreti: fz pp sacri reuerētiā: z vt hoies sint diligētiores i sollicite cauēdo: ī his q̃ sūt ī iniuriā sacri. Jn talib⁹ āt penis q̃q̃z magis faueāt supioribꝫ q̃z iferioribꝫ: eo q3 irregularitas piculosior ē ī eis: ex̄ de snīa excōi. c. Oē piculosuz. ¶ Scōo argr̃ q̃q̃z sic: Nullus dz eē irregularis pp alienū factū: ad qō ipse nō coopat̃: nec auxilio nec ꝟsilio: nec fauore: fz ꝟ ñ eēt verū si fo baptizat⁹ igr̃ās fieret irregularis: qz petens bap^m pt ab aliq̃ dormiēs baptizari. Uñ si die crastia post petitionē baptismi dormiēs baptizat⁹ foret ex hoc irregularis: ꝟ eēt occasione facti: ad qō nō eēt coopat⁹. ¶ Solo aliq̃n punit̃ qs pp factū alienū: ad qō nihil est coopat⁹: vt habeāt. i. q. 5. c. i. vt pz ēt ī spuriꝭ: g nō pñt ordiari. Et p̄: p ꝟ q3 petit baptizari vigilās coopat⁹ ē ad scōaz baptismi susceptionē factā ēt ī sōno. Qui aūt vult tenere ꝟria opi. pōt rñdere ad argu^m qō ꝟsueuit fieri in opp^m: cū dr: magis cauetur epis q̃tū ad statuta: p q̃rū trāsgressionē icurrit snīa suspēsionis ipo fcō q̃z iferioribꝫ. ex̄ de sen. exco. Oē piculosū: g silr magis dz caueri irregl'aritati eoz q̃z iferioz. Sz. C. ne sacrū bap. itereāt. l. i. dr: Antistitē q scitatē baptismat̃ il licita vsurpatiōe gemiauerit: sacerdotio idignū eē cēsem⁹ g̃ multo fort⁹ subdit⁹ ī quo iterat̃ ē irregularis. Solo lex illa logt̃ de rebaptizāte sciēter. Et p̄. nō ligat. Nō. n. ptiet ad impatorē penā irregl'aritatis ifligere. Sciēter tñ rebaptizantē eē irregl'arē si publicū ē: pbari pt p illō qō habeāt ex̄ de aposta. c. Ex lr̃arū. ¶ Ad decretū aūt qō adducit̃ p pte alia pōt dici vt dictuz ē: q3 itelligit̃ de illis q postea q̃z sciuerūt ratū hñt. ¶ 3ª ꝟ est de illo mōstro: qō dz gemina ta mēbra: vtrū ī illo debeat gemiari bap⁹? Et dicūt doctores q3 si mēbra p̄ncipalia ī eo geminent̃: z pfecte distiguātur: puta q3 dz duo capita: duo pectora: duos vētes: z p ñs duo corda: qz visuz ē vnū mortuū p annū z aliud remanisse viuū dicūt q3 duo sunt boies: z p ñs duo bap^{ta} regrētes. Si aūt eꝟ vnū est caput sz cetera geminant̃: sic vidi ō pectore vni⁹ bois aliū egredi: vbi nates z crura z tibie soluz erāt duplicia: vn⁹ hō vr: ex mā supflua. Uñ vnicus dz eē bap⁹. Si aūt eēt vnū caput pfectū z aliud ip̄fectū: z silr de alys mēbris p̄ncipalib⁹: tūc vno bap⁹ simplr eēt baptizandū corp⁹ illud ī q̃ mēbra p̄ncipalia apparēt pfcā: aliō aūt ī quo apparēt ip̄fecta eēt sub ꝺditiōe baptizāduz. Uideret tñ alr distinguēdū: qz si in illo toto corpe mōstruoso est aliq̃ pars q̃ lesa vel puncta nō trāseat doloꝛ ad aliō caput vr vnū ꝟtinuū: z p ñs nō nisi vn⁹ hō: cū ī eadē pte materie nō sint plures aīe eiusdē rōnis: nec potest ibi sentire vbi aīa ñ ē. Si āt sit aliq̃ ps q̃ pūcta vl lesa vn⁹ sentiat ali⁹ ñ sētiat vr ꝟtigua nō ꝟtinua: sic fet⁹ matri: z sic duo boies: q̃tuis aliqs diceret: q3 ēt ī vno ꝟtinuo sūt ptes ꝟsensibiles sic capilli z dētes z vngues. Sz tūc nō eēt rō: quare magis vni essēt illa pars insensibilis q̃z aly.

Quantum ad scōm sūt q̃tuor ꝟnes. ¶ Pria q3 catheciſm⁹ q est istructio circa fidei rudimenta. i. circa gnālia fidei: dz p̄cedere in adultis: vt sciant ad qd se obligāt: sic mulierib⁹ fz leges dz expōi tenor vel leiani: vt sciāt cui renūtiāt: z nouitys pūcta religionis: vt sciāt ad qd se obligāt. Sic Samuel exposuit ius regni: vt petētes regē scirēt qd peterēt. i. R. 8. Sic a gb⁹ exigit̃ iura re statuta: debēt si pñt puidere ea. Alias nō intēdāt iurare nisi licita z honesta: nec tenent̃ ad alia: vt dr de iureiur. li. 6. c. i. Et tñ ista ratio parū valet: qz siue adulto exp̄mat̃ siue ñ: nihilomin⁹ obligat̃: qz ista sūt necitatis: qz cū q̃daz sit obligatio necia: q̃dā volūtaria: de volūtaria verū ē q3 nemo obligat̃: nisi sciēs z volēs. Uñ iustū est q3 obligādo exponit̃. Alia aūt ē que ē necia: ad quā nescies z iuitus obligatur: sic glibet obligat̃ ad ea q̃ sūt iuris nālis z diuini z ēt humani. velit nolit. Uñ fz expediat ei ista scire: tñ si ista exponant̃ ei: hoc nō ē ad hoc q3 p hāc exp̄ssionez obliget̃. Et talia sūt articuli fidei: ad quos credēdos oīs hō obligat̃: si ue velit siue nolit: fz plus fidelis q̃z infidelis. Uñ nō ē silr de pueris religionē ītrātib⁹ qb⁹ q̃ sūt religionis exponunt z de mulierib⁹ fideiubētib⁹: qz ad illa nō nisi volēs obliga tur aligs: z qz nō ꝟsentiūt g errāt: iō teno⁹ velleiani eis exponēdus ē z oīa: vt sciāt ad qd se obligāt p votū volūtatl. fz votū baptismi ē votū necessitatis. vñ nō est silr. ¶ P. si iō exp̄munt̃ vt sciat ad qd obligat̃: cū ipse ad oīa que sūt fidei obligeāt oīa exp̄mi deberēt. Cōpellit̃ eni stare ī fide ēt q̃tū ad oīa nō exp̄ssa: nō mīn⁹ q̃z q̃tū ad exp̄ssa. imo cōpellitur credere oīa q̃ sūt fidei: oīa q̃ sūt in biblia: vel p eccliaz determiata. Alꝭ tanq̃ heretic⁹ iudicat̃. ¶ Scōa ꝟ ē: q3 si milr puuli sūt cathetizandi: vt sic nihil minus obligent̃ p aliū ad bonū suū q̃z p Adā ad malū. Et hoc q̃tū ad votuz: qō est necitatis: nō q̃tū ad votū volūtatis: vt si mr pro sanitate piclitātis gcq̃z vouerit: nō pp hoc ipse: nisi vouerit ē ad illud obligat⁹. Et ideo nō valet rō dicētiū: q3 iō puulus est cathetizādus: qz p aliū pōt obligari: qz p aliuz pōt obligari ēt si nihil ei exp̄mereāt. qñ eni in necitate baptizat̃ tē tñ suba nō solēnitas seruat̃. Et si postea qō omissuz ē non suppleat̃ nihilomin⁹ nec plus nec min⁹ ad illa obligat̃: igitur nec ī adulto nec ī puulo: pp hoc regrit̃ cathecismus vt ipse obligeāt: cū siue fiat siue nō eq̃lr obligent̃. ¶ P. si nullus patrin⁹ eēt q3 p puero rñderet nihilomin⁹ puer obligatur: iō ꝛc. Sed forte pp hoc: qz sacr̃m istud ē ianua sacroꝝ: z fides est ianua p̄ma z ex fide ecclesie hñt efficaciā sacra: ꝺgruū ē vt ea q̃ sūt in fide p̄ncipalia ī hoc sacro exponant̃ z pponant̃. ¶ 3ª ꝟ ē de ritu cathecismi. Ubi sciēduz est q3 ibi dz eē patrin⁹ q̃ sit baptizat⁹: nō monach⁹: qz nō baptizat⁹ nō dz suscipe de sacro fonte: silr monachi nō debēt habere comatres. Dz ēt eē vn⁹ nō plures: sic ē vna mr nō plures: q̃tuis nūc de fcō nō seruet̃. Nō dz ēt eē patrin⁹ in ꝺfirmatiōe ille q fuit patrin⁹ ī bap^o. qz idē nō gnāt bis eundez: q̃tuis epus possit ꝺfirmare quē baptizauit: qz nō ē phibitū p̄mū aūt ē phibitū: nisi pp necessitatē. ¶ 4ª ꝟ est de effectu cathecismi. Ubi sciēdū q3 in eo spūalis cognatio ꝺbit̃ iperfecta. s. q̃ mr̃imoniū impedit ꝺbēdū: fz nō dirimit post ꝺctū: sic illa q̃ est ex vero bap^o: z ꝺfirmatiōe: vt habeāt de cognā. spūali. c. i. z. 7. 6. Et q̃tuis nō debeāt eē plures patrini: ad oēs tñ ꝺbit̃: lz nō iter eos ad iuicē: nec ad baptizātē: nec ad cathetizātē: fz ad parētes carnales baptizati: vel cathetizati: z ad ipm met baptizatū vel cathetizatū. Qñ q̃ puer ab obstetrice baptizat̃ postea a sacerdote cathetizat̃ z exorcizat̃ soleniter pfecta cognatio in p̄mo ꝺbit̃: vbi ē verū

Quantum ad 3^m sunt tres ꝛcliones. ¶ Pria q3 exorcism⁹ dz p̄cedere bap^m: nisi necessitas occurrat: nec ē sacramētū cū p̄cedat bap^m: q̃ est ianua sacroꝝ. Uñ nec ꝺfert gr̃am: nec aufert originalē culpā. vñ cathetizat⁹ z exorci-

zatus paruulus moziens ante bapm: nihilominus dãnat:
z^a p qz nõ ē renat⁹ ex aq̃ ⁊ spũ scõ. ¶ z^a ꝓclo ē de ritu exorcismi. Ubi sciẽdũ ē q̃ sic in cathecismo ē man⁹ ipositio:ita in exorcismo:⁊ neuter ē ꝓfirmatio:tũ qz a simplici sacerdote est:nã sine epo est vtrũq;:tũ qz añ bapm ante quẽ nõ ē ꝓfirmatio:nec aliud sacrm. Cũ aũt fit vnctio ad cathecumios in cathecismo dz eẽ de oleo eodẽ anno ꝓsecrato: qõ a suo epo dz p̃sbyter p seipsuz petere. Nõ ē aũt vnctio chrisma tis ī exorcismo: qz chrisma soli cõpetit xp̃iano: ⁊ post bapptisma ī vertice chrismate pungit̃. Sic igit̃ exorcism⁹ cuz sit adiuratio:p quã demonis ptãs arcet̃:nec ipediat baptizandũ a susceptiõe sacrĩ ꝯenter ꝑmittit̃. Sic enī in gnãtione nãli:p remouent̃ dispões ꝺie ipedietes susceptionez forme:añq̃ introducat̃ forma: sic ⁊ in gnãtiõe spũali: q̃ ē p bapm:p remouẽda sũt ipedimẽta vite spũalis: vt ē demonis ptãs: quã ipse accepit ex pctõ ꝑmoz parẽtũ: q̃ introducat̃ vita spũal̃. Et qz hoc fit p exorcismuz: iõ p̃cedit bapm. Et hoc ē qõ dicit Raban⁹ de instõne clericoz: ⁊ recitatur de ꝺsec. di. 4. vbi dr̃ sic. Postq̃z se baptizãdus p ꝓfessionẽ vere fidei in alteri⁹ cõmẽdauerit dñiuz ⁊ p abrenũciationez priozis posteriozis se alienauerit seruitio:exsufflat̃ baptizãdo ptãs sceua: vt p piũ ministeriũ sacerdotis spũisco
3^a p cedat fugiẽs malign⁹ spũs. ¶ 3ª ꝓclo ē de effectu exorcismi. Ubi sciẽdũ q̃ q̃dã fiũt in exorcismo:q̃ solũ significant. Et illa ꝓsistũt ī factis ⁊ nõ ī verbis: vt sal in oze positũ: ⁊ linitio auriũ:⁊ nariũ cũ sputo:⁊ vnctio olei in pectoze:⁊ iter spatulas. Primũ significat discretionẽ diuĩe sapiẽtie.s.sal ī oze positũ:Scõz significat aptitudinez respcũ fidei discẽde ⁊ approbãde.s.linitio auriũ ⁊ nariũ. Audit⁹.n. maxie p̃ficit ad doctrinã. Nares vo de odoze iudicãt. Tertiũ vo.s. linitio olei:significat expõnẽ ad pugnã ꝺ hostẽ. Sz tria adhuc ptinẽtia ad exorcismũ sequunt̃ bapm.s.chrisma⁹ ī vertice:q̃ significat gr̃am xp̃i descẽdisse ī baptizatũ:scõz traditio cerei accẽsi in signũ claritatis fidei: ⁊ cãdida vestis ī signũ inocẽtie restitute. Alia vero efficiũt qõ significant ex ope opato ⁊ ꝓsistunt in factis simul ⁊ verbis: vt insufflatio ⁊ exsufflatio cũ vbis ad hoc ĩstitutis:q̃ sunt:maledicte exi ab eo ⁊c. ⁊ manuũ ipositio cũ bñdictione. Primũ.n.significat ⁊ efficit expulsionẽ demonis:ne ipediat baptizãdũ a susceptiõe baptismi. Scõm aũt p̃cludit ei viã redeũdi. Et q̃ ita sit p̃z rõe ⁊ auc̃te. Rõne qz in ritu ecclesie q̃ regit̃ spũsco nihil efficit̃ frustra vel falso sz nisi p̃dicta efficeret qõ significãt maxie illa q̃ pferunt̃ ipatiue vt adiuratio demonis frustra ꝑferrent̃:q̃ hñt efficaciã in illud qõ significãt. Ad idẽ est auctozitas Augu. de symbolo.li.i. ⁊ recitat̃ de ꝺse. di. 4. Sicut nostis: vbi dr̃ sic. Paruuli exsufflant̃ ⁊ exorcisant̃ vt pellat̃ ab eis ptãs diaboli inimica. Et idẽ dr̃ .c. Ad hoc iterũ:tũ nõ pp hoc exorcism⁹ est sacrm: qz eius vtus nõ efficit spũalẽ effectũ q̃ sit amotio culpe vel pene debite pro culpa: sed est solũ ad remouẽdũ ipedimẽtũ qõ posset accidere susceptioni sacrĩ. Circa hoc tũ sunt diuerse opi.s.circa modũ expellẽdi: qz quidã dicũt q̃ exorcismus nãli virtute expellere bz diabolicã ptãtem. Et hãc opi.tãgit magister in hist̃oz⁹. Quã opi.nitũtur ꝓbare anc̃te. ꝓ° Regum.16.c. vbi dr̃ q̃ Dauid q̃si citharizãdo repmebat ptãtẽ mali spũs a vexatõe Saulis. Uirtuosioz ãt ē vox p lata ab boĩe q̃z vox citbare. Rõne etiã arguũt sic. Oẽs effect⁹ participãt aliq̃d de vtute siue cãe:cã aũt vocis humane est q̃d cõpositũ ex cozpoze ⁊ aĩa: q̃ ī voce boĩs est aliq̃d ⁊ de vtute cozpis ⁊ de vtute aĩe. Uñ vna ⁊ eadẽ vox plata ab vno ē vtuosioz q̃z plata ab alio: sicut dic̃ Piero. in epla ad Paulinũ:bz aliq̃d latẽtis energie viue vocis act⁹. Dñt q̃ q̃z exorcism⁹ nõ possit artare ptãtez demonis rõne cozpozalis vtutis:tũ pot̃ rõne vtutis aĩe ⁊ faciẽdo in baptizando aliquã dispositionẽ q̃ magis ē indispositus ad patiendũ a demone:⁊ etiã directe agẽdo in ipsuz demonẽ: nõ obstãte q̃ fortioz sit nãlis ei⁹ vtus q̃z vt⁹ aĩe nãlis: sic enīz ignis q̃z uis potẽtioz sit terra:tñ agẽs ī eã ꝺbilitat̃ ab ei⁹ vtute inq̃tũ rõne sue mãe iferioz est forma terre: sic ⁊ demon rõne sui passibilis pot̃ pati a vtute vocis q̃ est in ea ab actuo ipsius aĩe. Et iõ ẽt si p nãlẽ vtutẽ vocis nõ possit totaliꝛ vinci ptãs demõis:pot̃ tñ debilitari p eã. ¶ Cõtra hãc tñ opi. arguit̃ sic. Aia exorcizãtis p nãlẽ virtutẽ nõ pot̃ facere aliquã ipressionẽ in aiaz ītellectiuã puuli:nec in sensitiuaz: qz in articulo excõicato a dño epo parisiensis ꝺtinet̃: qz ītelligẽtie sixpiozes ipzimũt in iferiozes: sicut aĩa vna intellectiua in aliã ⁊ in animã sensitiuã:erroz. Ut enī dictuz est in lib.2.di.8. Diabolus p suã nãlẽ vtutẽ nõ pot̃ ĩmediate trãsmutare res ĩsas nãles nisi ad sitũ ⁊ ad formã artificialez. Nõ pot̃ g̃ exorcism⁹ p nãlẽ vtutẽ aĩe exorcizãtis aliquã dispositionẽ cãre in paruulo: p quã magis sit indispositus ad suscipiẽdã demõis actionẽ. Et si hoc vtus nõ pot̃ agere in paruulũ:multominus in demonẽ. ¶ P. exorcismus pot̃ plus rõne significatiõis q̃z rõe vocũ: significatio enī dictiõis ē foꝛ⁹: vox mã. Dictio.n.ē vox significatiua:sz significatio vocis nõ pot̃ nãliꝛ agere in aliũ nisi mediante apphẽsione illius. Cũ g̃ paruulus significatiões nõ apphẽdat:voces exorcizãtis nihil agere possũt nãliꝛ in paruulũ. Nõ pot̃ ẽt significatio vocũ nãliꝛ mouere motiõe coactiua volũtatẽ apprehẽdẽtis:qz ipsaz nõ mouet nisi mediãte vi cognitiua q̃ nõ p̃t cogere volũtatẽ:⁊ ex ꝺnti nec vtutẽ exercutiuã:igit̃ significatio vocũ q̃ dicunt̃ in exorcizãdo:nõ p̃t nãliꝛ artare demonis opatiuã ptãtẽ. Et iõ ē alia opi. q̃ non vtute nãli nec vtute supnãli sicut in subiecto existẽte ī exorcismo:sz ex vtute diuina sibi ex decreto diuine mirificoz die assistẽte ptãs diaboli ab applicãte expellit̃: sic ītelligẽdo q̃ ptãs diaboli artat per ꝓparationẽ ad illũ ne ceteris paribꝰ possit de cetero tãtũ ꝺ illũ:quãtũ posz si exorcizat⁹ nõ esset. Et maxime ipediẽdo baptizãdũ a susceptione baptismi ⁊ ei⁹ effectu. ¶ Sz circa ea q̃ dicta sũt ē dubitatio quõ ex ope opato exorcism⁹ bẽat aliquẽ effectũ:qz aut per modũ cãe p quã:sicut dicim⁹ de sacrĩs no.le. Et hoc ē ipossibile:qz ē ĩstitut⁹ ab eccl̃ia:Cõstat aũt q̃ p hoc q̃ aliq̃d aboĩe ordinat̃ ad aliq̃d :nõ ꝑpter hoc aliqua realis forma vel virtus in eo sit quã prius nõ haberet:sz solũ relatio rationis. Et sicut verba cõsecrationis nihil ponunt in calice nec verba ĩcantatoruz quicq̃z efficiunt in serpente:sic nec exorcismus Salomonis in demone. Si autez dicat̃ sicut ĩsti videtur dicere:q̃ ex pactione dei:hoc non videt̃:cũ in scriptura deus nõ pepigerit. Sz potest dici q̃ vbi christus dixit: qui vos audit me audit: ⁊ dedi vobis potestatẽ calcandi sup oẽz virtutẽ inimici:dedit hãc potestatẽ ecclie q̃ ꝺ cũ dicerẽt id qõ p eã ad hoc ĩstitutũ est: deus arceret potestatẽ illius: ita q̃ ex ope opato hic fit q̃ nisi baptizãdus ipedimẽtuz apponat etiã si exorcizans sit malus sine ope operãte:sequit̃ hic effect⁹ exorcismi sicut a cã sine qua nõ: sicut olim in sacrĩs ve.le. ⁊ plus: quia ibi requirebat̃ opus operans nisi in circõcisione. Si aũt ratio prima est bona: tunc aqua benedicta ex opere opato expelleret demonez quia ibi dicit̃ fiat aqua exorcizata ad effugandũ ⁊c. Et eẽt mendaciũ ⁊ falsuz nisi fugaret. ¶ Uel dicendũ q̃ ex ope operante: idest fide ecclesie per modũ oationis ⁊ meriti ⁊ suffragy nõ ex opere operato habent ĩstuz effectuz exorcismus ⁊ aqua benedicta:⁊ tunc saluat̃ veritas verboruz. Potest igitur dici q̃ exorcismus habet effectũ spiritualẽ ex opere operante: non ex opere operato: vel q̃ habet ex opere operato ex pactione sola: vel ex virtute inherẽte: sz nõ talẽ qui sit dispositio sufficiens ad gr̃az. Et qõcunq̃z taliũ det̃:hoc sufficit ad saluãdũ vnitatem verboruz ⁊ ad distinguẽdũ ipsuz ab omni sacro no.le. fm opinionẽ que supposita est de sacrĩs q̃ sint causa per se dispositiua ad gr̃az. Et per hec patet responsio ad oppositum.

¶ De confirmatione. Di. VII. a

NUnc de sacramento ꝯfirmationis addēdū est de cui⁹ virtute q̄ri solet. Forma.n. apta ē. s. verba. que dic̄ ep̄s cū baptizatos i frōtib⁹ sacro signat chrismate. Hoc sacr̄z ab alijs perfici nō p̄t nisi a sūmis sacerdotib⁹: nec tpe ap̄lor ab alijs q̄z ab ip̄is ap̄lis legit pactuz: nec ab alijs q̄z ab illis q locū eor tenēt pfici p̄t aut dz. Nā si aliter p̄sūptū fuerit irrituz hētur ꝛ vacuū: nec iter eccl̄iastica reputabit sacia: licet ā pſbyteris baptizatos tāgē i pectore: ꝫ nō chrismate signare i frōte. Virt⁹ āt hui⁹ sacri ē donatō spūscī: ad robur q i baptismo dat ad remissionē. Vñ Rabanus. A sūmo sacerdote p ipositionē man⁹ paclit⁹ traditē baptizato vt roboret p spūmscūz ad p̄dicādū alijs illō qō ipe i baptismo cōsecutū est. Itē oēs fideles p man⁹ ipositionē epor post baptismū accipe debēt spiritū sanctū vt pleni chr̄istiani inueniantur.

¶ Melchiades. b

Licto vtrūq; eē magnū sacm ꝫ vnū maiori veneratiōe tenēdū sicut a maioribus dat. Ecce mai⁹ dicit sacm ꝯfirmatiōis. ꝫ forte non ob maiorē virtutē ꝛ vtilitatē q̄z cōferat: ꝫ qz a dignioribus dat: ꝛ idigniori pte cor poris fit. s. i frōte: vel forte qz mai⁹ augmētū virtutū p̄stat: licet baptism⁹ plus ad remissionem valeat. Q̄ vī inuere Rabanus dicēs: i vnctione baptismi spūmscūm descendere ad habitationē deo cōsecrandā. In hoc vero eiusdē septiformē gr̄iam cū oī plenitudine scitatis ꝛ virtutis venire i hoiem. Hoc sacm tm̄ a ieiunis accipi ꝛ ieiunis tradi dz sicut ꝛ baptism⁹: nisi aliter cogat necitas. Nec dz iterari sic nec baptismus vl ordo. Nulli.n. sacio faciēda ē iniuria: q̄ fieri putat q̄n nō iterādū iterat. Sz vtrq; aliq̄ vel nulla iterari possint qō ē. Nā de baptismo ꝛ ordine q nō debeāt iterari apte Augu. dicit. Utrūq; sacm ē ꝛ quadā ꝯsecratiōe dat: illō q dē cū baptizatur: illud vero cū ordinat. Jōq; i ecclesia catholica vtrūq; nō licet iterari: qz neutri faciēda ē iniuria: q̄ indubitāter etiā de confirmatiōe tenendū est. De alijs vero vtrum iterari valeāt: vel debeant postea disseremus.

CIrca distinctionē 7am q̄rūtur 4or. ꝓ. ꝓ. de ꝯfirmatiōe ꝫ se. 2o ē effectu eius. 3o de subo. 4o de mīstro. Quō. I.

Quātū ad p̄m q̄rit vtr ꝯfirmatio sit sacr̄z. Et vī q nō: qz nō legit a xp̄o istitutū: g̃ ꝛc. ¶ Suppositū dic magr in l̄ra. ¶ Ad euidētiā h⁹ qōnis sunt tria notāda. primo quō ꝯfirmatio est sacramētū. 2o ei⁹ mā. 3o de eius forma.

ꝓ ꝯ Quantū ad p̄m sūt tres ꝯnes. ¶ ꝓ. ia q ē sacr̄z spāle ab alys distinctum: quod ꝓbatur: quia omne sacians mē tē cū signo visibili ad spāle effectū gr̄e ē spāle sacr̄z: ꝯfirmatio ē hꝺ vt patebit: g̃ ꝛc. Et ꝓbat̄ h̄: de cōse. di. 5. c⁰. De his. vbi dr. Scitote vtrūq; magnū eē sacr̄z. Et postea hec duo sacra: loquēs de bap⁰ ꝛ ꝯfirmatiōe. Nā q ab alys distīgua tur: ꝓz ex mā ꝛ forma ꝛ effectu. ¶ Scōa ꝯ ē q ē sacr̄z neci tat̄: nō qdē simplr: ꝛ ex sua istitutiōe sicut illa sine qb⁹ nō est salus: vt ē baptism⁹ ꝛ pnīa: ꝫ ꝫz qd: qz de facto: ꝛ merito rie p̄t hō ꝯfiteri fidē tpe p̄secutiōis p donū fortitudinis: ꝛ vtutē charitat̄ q̄ i bap⁰ dātur: qz minima charitas suffic ad resistendū cuiuscūq; tēptatōi. Unī cū hētici sine spūscō sustineāt mortē p sua heresi: mlto magis ꝑphe sine sacro cōfirmatiōis mortē ꝯstāter sustinuerūt: ꝛ Emerētiana āte bap⁰: ꝛ mlti alj. Itē ad sustinēdū mort̄ picla sufficit vtus fortitudis ꝛ charitatis: qz fortis ē vt mors dilectio: sed oēs virtutes hītur p bap⁰: g̃ pp op⁹ fortitudis nō ē aliō sacm necīū nisi pp hī eē ip̄i⁹: ꝛ hec ē necitas ꝼm gd. ¶ Itē ꝯfirmatio nō ē necia ex istitutiōe xp̄i: qz xp̄s p se ipz ꝑmulgauit sb cōminatiōe dānatiōis illa q̄ sūt necitat̄. vel ex istitutiōe vt bap⁰: de q̄ dic nisi qs renat⁰ fuerit denuo ꝛc. ꝛ pnīa de q̄ dic nisi pnīaz egeritis ꝛc. vel ex sua p̄ceptiōe vt eucharistia: de q̄ dic nisi māducaueritis carnē filij hois ꝛc. nihil aūt tale legit de ꝯfirmatiōe: g̃ ipa nō ē necitatis simplr vt p̄dicta. Sz in casu vbi iminet ꝯfiteri fidē cozā tyrāno tali si hz ꝯfirmātē ꝛ oia pata vī neče vt ꝯfirmet: qz tē vix posset excusari a ꝯtēptu vel p̄sūptiōe. Licet.n. ad cōfitēdū fidē sufficeret gr̄a baptismal̄: nescit tñ se hr̄e eā. Unī pp periculū dz magis facē certā vocationē suā ex susceptiōe sacri ad h̄ spāliter ꝑparātis: ꝫ ēt tūc nō possz eē cert⁰ q̄ recipet gr̄az. Unī act̄. p⁰. Sedete i ciuitate donec iduamini vtute ex alto. Quāuis.n. haberēt gr̄az baptismalem tñ eis p̄hibuit ne se exponerēt pic̄lo publice ꝯfessiōis q̄usq; eēnt cō firmati. Multo min⁹ alj h̄ dōt facere. ¶ Itē h̄ vī neciū ex ordinatiōe eccl̄e: ita. s. q sicut ex ordinatiōe eccl̄e hō te neť ꝯfiteri ꝛ cōicare sel̄ in āno al̄s peccaret mortal̄r: sic ex sui ordiatiōe: ēt si nūq; occurrat ꝯfessio p̄sequutiōis. tñ hō teneť sel̄ vita confirmari. Et si possit ꝛ negligat: ꝫz aliter sacr̄z nō ꝯtēnat mortal̄r peccat: ꝛ dānat̄ moriēs nisi cōfiret tūc si p̄t: vel nisi peniteat ꝛ ꝯfiteat ō h̄ qō ī sanitate potuit ꝛ neglexit. Silr si qs bellū mortale ītret q ꝑus ꝯfirmari potuit ꝛ neglexit: dz ō h̄ tūc ꝯfiteri vel confirmari si p̄t: sicut ꝛ ꝑus dz aceipe viaticū vbi ē mort̄ piculuz. Sic n. dr ex: de peni. ꝛ remiſ. Ois vtriusq; sex⁹ sel̄ āno ꝯfiteat ꝛ recipiat eucharistiā: qō si nō fecerit ꝛ viuus ab ingressu ecclesie arceat̄ ꝛ mortu⁹ xp̄iana careat sepultura: per qō ꝫz nō sit ibi vbū p̄cepti: reputat̄ tñ p̄ceptū. Silr dr de ꝯse. di. 5. Oēs fideles p⁰ bap⁰ recipe debēt p man⁹ impositionē spūmscūz: qz vt dr. e. di. c⁰. Ut ieiūi. ñ erit xp̄ian⁰: g vnctione ep̄ali chrismat⁰ nō fuerit: supple si potuerit. Et. ea. di. c. Spūscūs. victur̄ necia sūt ꝯfirmatiōis auxilia. Et. c. De his. dr q hec duo sacra bap⁰ ꝛ cōfirma⁹ ita cōiuncta sūt q nisi morte iteruenīte vnū sine altero p̄fici nō p̄t: qō ō effectu itelligit: qz. s. effect⁹ bap⁰ nō sufficit ad salutē illi qui p̄t supaddere cōfirmatronē ꝛ nō vult. ¶ Tertia ꝯ ē. q ē sacm magne dignitatis. Sic dē sacra se hīt vt excedētia ꝛ excessa ꝫz illos versus. Maiori effectu baptismus. cor⁹ in esse: coniugium signo: sed ꝛ ordo christma mīstro. Sz simpliciter loquendo eucharistia tenet p̄mū gradū dignitatis. qz cōtinet maiorē sanctitatē itrīsece: qz xp̄m: cetera vero extrinsece tñ causaliter ꝛ dispositiue: qz i hoc sacro est deus modo speciali: ꝛ nō tātūmō i suscipiēte hoc sacr̄z. In alys aūt nō: ꝫz in suscipiēte per illa fit trinitas mō spāli Scōz gradū tenet ordo: nō solū rōne mīstri: ꝫz pp maiorez collationē boni: qz imediatius ordinat ad cor⁹ xp̄i verū.

3⁹ ꝯfirmatio q̄ plenitudinē spūssancti ꝯtinet. 4⁰ baptisma i amotiōe oīs mali culpe ꝛ pene. 5⁹ pnīa i amotiōe oīs culpe actualis. 6⁰ extrema vnctio: i amotōe venialiū

vel reliquiarū. Ultimū matrimoniū: qō ē oībus indigni⁹ simpl'r ⁊ infirmius in collatiōe boni ⁊ amotiōe mali: licet sit expressius signū ꝓiūctiōis xp̄i ⁊ eccl'e: pp qō dr̄ ad Eph. Hoc aūt sacr̄z magnū est: dico aūt in xp̄o ⁊ eccl'a. Qz autez confirmatio sit sacr̄m dignius bap⁹: hētur exp̄sse: de ꝓsec. di. 5. c⁹. de his. Maiori inquit veneratiōe venerādū ē ⁊ tenendū supple sacr̄z ꝓfirmationis respectu baptismi: qz illa duo cōparant̄ ad inuicē. Et qz baptism⁹ ē digni⁹ oīb⁹ alys p̄ter eucharistiā ⁊ ordinez: ideo ⁊c̄.

p⁸ ♀ **Circa** z^m^ sunt tres ꝯclusiōes. ·P̄ria est qꝫ ei⁹ materia est chr̄isma ex oleo oliuaz ꝓpter nitorez ꝓsciē: ⁊ ex balsamo pp odorē bone fame ꝓpositū: vt hētur ex̄: de sacra vnc. c⁹. Unico. Xp̄s aūt qñ quulus man⁹ iponēs benedixit vel sacr̄m ꝓfirmationis tūc non ꝓtulit: qz ei⁹ vsus ante missionē spūssancti nō ꝓueniebat: sed tūc instituit ipz figurādo. Uel si tūc figurabat manus ipositionē que fit in cathec^m^ ⁊ exorcismo añ baptismū. al's tñ ipz istituit: lz scr̄ptū nō sit: qz multa fecit xp̄s q̄ nō sunt scripta: vel si tūc instituit ⁊ sacr̄z ꝓtulit chr̄ismate tñ vsus nō fuit: qz sacr̄i effectū sine materia ⁊ forma ꝓferre potuit. Ap'li aūt in die pēthe. cōfirmati fuerūt sine chr̄ismate a spūscō descēdēte in igneis linguis. Nā si xp̄s ꝑm qꝫ hō sacr̄i effectū sine materia ꝓferre potuit: multo magis spūssanct⁹ q tā visibil'r apparuit qꝫ aliud sig^m^ neciū nō fuit. Nec aliā ꝓfirmationem illi. izo. habuerūt ⁊ characterē recepunt: sicut nec ap'li aliā ordīationē habuerūt q̄z illā q̄ dictū ē eis hoc facite i meā cōmemoratione: ⁊ quoz̄ remiseritis. ⁊c̄. Uel qz baptizare ⁊ īungere infirmos ē officium sacerdotis: diceret aliqs qꝫ eo ipo qꝫ eos misit p̄dicare iponēs eis ℔ offiū inūgēdi ⁊ baptizādi fecit eos sacerdotes: etiā añ cenā: qñ. dixit eis hoc facite ⁊c̄. ⁊ anteq̄z eis diceret quoz̄ remis. ⁊c̄: siue ante passionez: vt Mat. 18. siue post vt Joā. 20. ¶ Qñ āt ap'li ceteris manus iponebāt ꝓfirmātes act'l. 8. ⁊. 19. chr̄isma vtebātur. Uel si non vtebātur qz tūc dabaī spūssc̄us visibil'r fuit dispēsatiue spū sc̄o: sicut baptizabāt in noīe Jesu. Uñ sicut nūc nō pōt baptizari in illa forma: qz cessat cā: ⁊ p cōsequēs dispēsatio ipa: sic qz nō daī nunc spūssc̄us visibil'r cessat dispensatio. Nec modo ·Petrus si viueret sine chr̄is

z⁴ ♀ mate cōfirmaret. ¶ Scōa ꝯclusio ē qꝫ chr̄isma debet esse per ep̄m consecratū: Qz aūt ꝓsecratio regrat̄ ꝓbat̄ dupl'r. ·P̄rio qz xp̄s ista materia vsus nō ē. s. vnctiōe nec i ꝓfirmatione nec in extrema vnctiōe: iō indiget cōsecratione. Al's fieret iniuria satisfactiōi q̄ fiebat ex tactu xp̄i in materys: quib⁹ ipe vtebat̄. ¶ Sz hoc reprobāt quidā: qz vt dicunt xp̄s fuit vsus vnctiōe quā fecit Magdalena pluries i vita ⁊ ēt Nichodem⁹ in morte. ¶ Et dicūt qꝫ si materia ex tactu xp̄i habuit sanctificationē: vt aqua in bap⁹ ⁊ panis in consecratiōe ⁊c̄. videt̄ qꝫ vltra fact̄ificari nō debeat: aut fit iniuria p̄rioi sanctificationi: ⁊ tñ aqua baptismi ⁊ pāis sanctificat̄. ¶ Jdeo dicūt aliter ad ꝓbādū ꝓpositum. s. qꝫ cū mā sacr̄i sit quasi quoddā instr̄m quo minister vtit: iō debet ꝯuenire ministro: ⁊ ministeri materie. Jdeo i quocū q̄z sacr̄o minister ē determinat⁹ aliqua ordinatiōe: mā est determinata aliqua benedictōe: ⁊ vbi vnū deest ⁊ altez: sicut patet i bap⁹: cui⁹ minister nō ē determinat⁹ aliq̄ ordinatiōe. ·P̄ōt enī quilibet baptizare: nec materia q̄tū ē de necessitate sacr̄i idiget aliq̄ benedictiōe. Sed i sacr̄o ꝓfirmationis minister est determinatus certa ordinatione. s. ep̄ali: iō neciū ē māz eē determinataz certa bñdictione: et sic de chr̄isma te nō bñdicto nullus ꝓfirmare pōt. ¶ Sz lz hec rō sit ꝓbabilis nō tñ necia: qz i sacr̄o altaris minister ē determinat⁹ certa ordīatiōe: qz sacerdos ē: ita qꝫ ali⁹ cōficere nō pōt: ⁊ tñ nō ē neče māz eē determinatā certa bñdictiōe imo omisso toto canōe p sola vba sz̄alia forme possz ꝓfici: sic sine aq̄ exorcismo ⁊ bñdictiōe pōt qs baptizari: ⁊ sine euāgelioz li⁹ bñdicto dar̄ diaconat⁹. ¶ Nec valet istātia eoz̄ potētia: qz x̄ps viuus ⁊ mortu⁹ vsus fuit vnctiōib⁹ visibilib⁹: sz nō p modū sacr̄i: sic vsus fuit pane ⁊ vino ꝓsecratis ⁊ ꝯuersis: n^c^ p modū sacr̄al': sic vsus ē bap⁹ Joānis. Nō enī oleo cū q̄ misit ap'los vnct⁹ est: nec p se vnxit aliquem. ¶ Nec valet qō dr̄ de ūuria: qz tūc fit ūuria rei cōsecrate qñ idē gen⁹ ꝓsecratiōis repetit̄: nō qñ aliō ⁊ aliō: maxime qñ vnū ordinat̄ ad aliō. Cōsecratio aūt sacr̄al' p̄cedit ꝓsecrationē q̄ est sacr̄m i eadē mā: sicut post bñdictiōes multas sup panē ⁊ vinū p̄ferūtur vba ꝓsecratiōis. Sic i ꝓposito i mā chr̄ismatis p̄cedit ꝓsecratio sacr̄al' cā q̄ ē sacr̄z. Sic ⁊ sanctificatio quā x̄ps ꝓtulit materys aliqb⁹ sacr̄o cū sit alteri⁹ rōnis a scīficatiōib⁹ sacr̄alib⁹ ⁊ vbalib⁹ nihil ꝓhibz eas illi supuenire i eodē: sz bñ vnā alteri eiusdē rōnis: sic i eodē subo i nālib⁹ sūt pl'ra accītia sil'diuersaz rōnū: nō āt rōnis vni⁹. ¶ Uidet̄ g̃ dōz ꝑm ꝓmā ꝓbationē qꝫ oz chr̄isma eē ꝓsecratū: qz ad sacr̄z qō regrit mīstz ꝓsecratuz ꝑexigit nec̄io: de nec̄itate sacr̄i māe exteriozis scīficatio: q̄ sit vl' a xp̄o illi māe collata ex ꝓtactu xp̄i: vt i sacr̄o alta. ⁊ bap⁹ si tue ex vsu sacr̄i i ꝑsona xp̄i: ēt sine illa mā vel q̄ sit ab eccl'ia exhibita illi reseruata vt ē i ꝓposito. Simplex tñ sacerdos nō pōt chr̄isma ꝓficere: nec ēt oleū ad cathecumios ⁊ ad infirmos: q̄ mīoza sūt pōt ꝓsecrare. z6. q. 6. c⁹. z. ⁊. c⁹. z. pbiter chr̄isma nūq̄z ꝓficiat. Jtē eps elect⁹ ⁊ ꝓfirmat⁹ si nō est ꝓsecrat⁹ nō pōt chr̄isma ꝓficere: qz ℔ ē ordis ⁊ ꝓsecratōis ep'al' 68. di. Quāuis. ·P̄ōt tñ alteri epo cōmittere. Doc. n. ē iurisdictiōis: illō aūt ꝓsecratiōis. Jurisdictiōez. n. bz sz nō cōsecrationē. Sil'r archieps añq̄z bēat pallū q̄uis sit ꝓsecrat⁹ nō dz se vocare ep̄m: nec facere ea q̄ sūt ordis ep'al': puta cōferre ordies: eccl'as ꝓsecrare nec ēt chr̄isma ꝓficere. Jta expressū ē de electiōe. Qz sicut. Tñ si ꝓsecraret ex q̄ ꝓsecrat⁹ est vez chr̄isma eēt. Debz aūt i die cene ꝓsecrari. ¶ Tertia ♀ ē. qꝫ si ꝓfirmatio fiat ab epo sine chr̄ismate cōsecrato 3ª ♀ nō est ꝓfirmatio siue sacr̄z: sz itez ē ꝓferēdū: qz qꝫ sit chr̄isma ⁊ qꝫ sit ab epo ꝓsecratū ē de eēntia: nisi forte p̄p dispensante. vt dicēt ifra. q. vl. Qz aūt ꝓsecratio sit fcā p⁹ obtētuz palliū vl' i die cene: nō ē de nec̄itate sacr̄i: lz sit de nec̄itate p̄cepti: sic ⁊ qꝫ sit chr̄isma eiusdē āni q̄ dz baptizat⁹ i vtice inūgi a sacerdote. de ꝓsec. di. 4. c. Si qs de alio chr̄ismate. Multo magis ꝓfirmatio dz eē de chr̄ismate eiusdez anni i. ꝓfecto ⁊ ꝓsecrato illo āno. ¶ Sz ꝝ hāc ♀ vr̄ eē decretalis: de sacra. iterā. c⁹. i. vbi dr̄. Si qs p errorē nō chr̄ismate sz oleo fuerit delinit⁹ nō ē aliqd iterādū: sz caute supplēdū qō fuerat p̄termissuz ī caute. Et sic nec forma repetet̄: sz debita mā linie⁹. ·P̄ropter qō vr̄ chr̄isma nō eē de eēntia: eo qꝫ qñ aliqd de eēntia ē omissū. ñ tñ illō supplet̄ sz oīa eēntialia sil' addūtur. Al's si p̄us nō fuit sacr̄z pp defectū vni⁹ eēntialiū m'to min⁹ tūc eēt pp defectū pl'riū. ¶ Dōz g̃ qꝫ chr̄isma ē de eēntia sine q̄ nihil actū ē: sz qñ aliqs effectus nō segtur nec gr̄e nec characteris: tūc nihil vr̄ eē actuz. Et iō si denuo totum agit̄ nihil iterat̄: qz qō iteratur licet aliquid fuerit de facto nihil tamē fuit de sacr̄o.

Circa z^m^ sūt tres ♀nes. ¶ ·P̄ria qꝫ oz hr̄e formā vboz̄ p³ ♀ certā: qz lz sacr̄a q̄ nō bñt māz alia ex̄ suscipiētē nō sic requirāt determinatā formā vboz̄: vt pnia ⁊ mīo^m^: tñ q̄cūq̄z requirūt ōtermiatā māz exteri⁹ suscipiēti applicādā regrūt ēt determiatā formā vboz̄: vt bap⁹ ⁊ eucharⁱ: ⁊ vnctio extrēa ⁊ hȝ ō gb⁹ dic̄ Aug. Accedit vbū ad elemtū ⁊ fit sacr̄z. ¶ Scōa ꝯclusio est qꝫ forma nō ē ꝓsecratio māe. Soluz. n. z⁴ ♀ sacr̄m eucharistie. est cui⁹ eēntia existit ⁊ ꝓsistit i ꝓsecratione māe: cetera vo ñ: ⁊ ꝑcipue istō: vl' sic nec extrema vnctio de cui⁹ eēntia ē mā ꝓsecrata: sicut istō. Aliogn sicut vbicū q̄z ē mā ꝓsecrata eucharistie ē coz⁹ xp̄i siue vēiat i bonuz vsuz siue nō: sic vbicūq̄z eēt chr̄isma ꝓsecratuz ibi eēt ℔ sacramētū. Et sic qñ sacerdos simplex iungeret baptizatum chr̄ismate in vtice ꝓfirmaret: qō tñ falsū est: qz ꝓfirmatio nō est nisi i fronte: nec ē a simplici sacerdote. Sil'r qñ chr̄is

ma fundit in aquã baptismi ꝛ calix vl'altare inũgũtur: vt
btũs Siluester istituit: de sacra vnc.cº. Uno. vsus finẽ. eẽt
cõfirmatio qõ ẽ flm: qz susceptiuũ hui⁹ sacri nõ ẽ res iaiã
ta. Itẽ caput ꝛ man⁹ põtificis ꝛ sacerdotis chrismate inun
guntur: sicut ibidem dicitur: nec tamen est confirmatio: qz
consecratio sacerdotalis ꝛ episcopalis supponunt confir
mationem saltem de ꝯgruitate. Et sic ꝯfirmatio ĩ eodem
iterarẽt. ¶ Tertia ꝯclusio ẽ ꝙ forma ẽ ista. Cõsigno te sig⁹
crucis: ꝛ ꝯfirmo te chrismate salutis vel sanctificatiõis: in
noie pris ꝛ fi. ꝛ spũs. s. Hãc aũt formã nõ hẽm⁹ ab euange
lys: sz a traditiõe Romane eccl'e: q eã accepit ab apl'is qui
eã a xpo accepunt. Unde. p. Lozi. ii. Ego. n. accepi a dño qõ ꝛ
tradidi vob. Et qm nõ ab hoie nec ꝙ hoiez sz ꝙ reuelatio
nez iesu xpi accepi illõ. Et si apl'i nõ fuerũt vsi hac forma:
hoc dispẽsatiue fuit: sicut tunc de forma baptismi. Magis
tñ credunt vsi licet nõ legat: qz occultabãt formas sacro/
ruz pp irrisiões gẽtiliũ. Dicit. n. ꝯsigno te signo crucis: qz ĩ
signo crucis oĩa sacra pficiũtur: de ꝯsec. di. 5. cº. Nũgd. Con/
firmo te chrismate salutis: mã finis. In noie pris ꝛc. cã pn
cipalis. De mutatiõe aũt forme idẽ sciẽdũ ẽ qõ dcm ẽ supꝛ
di. 3. De mutatiõe forme baptismi. ¶ Ad argm ĩ oppositũ
dõz ẽ ꝙ licet nõ legat hoc sacz institutũ a xpo: fuit tñ ab
eo institutũ non ab apl'is: ꝛ multo min⁹ a ꝯcilio nec ab ec
clesia: qz cũ ipi nõ sint fũdatores ꝛ factozes legl: sz ministri
ꝛ fundamẽtũ cuuslibet legis ĩ sacris ꝯsistat: iõ ꝛc. Dato ẽt
ꝙ apl'i fuerint bases legis ꝛ eccl'e nõ tamẽ fundatozes: iõ
ad eos non pertinebat sacra instituere. Qõ. II

Ecundo queriꝫ vtꝛ ꝯfirmatio cha
racterẽ ipzimat. Et vr ꝙ ñ:
qz ꝙ hoc ꝙ olim eligebãtur fontes a timidis
vt pliarentur ĩ deserto ꝛ in alys bell'oñi non
impmebat eis character: g nec nũc. ¶ Cõ
tra qz pp hoc negat ꝑ sacm iterari. ¶ Ad
enidẽtiã hui⁹ qõnis tria sũt videda ꝛz tres
effect⁹ hui⁹ sacri: g sunt character: gra: ꝛ cognatio spũalis.

ꝑ⁹ ? Quantuz ad pmũ sũt tres ꝺnes. ¶ Pria ꝙ pm⁹ ef/
fect⁹ ꝯfirmatiõis ẽ character. Cũ. n. confir
matio sit sacm q: hõ deputat ad aliqd sacrũ: puta ad ꝯfes
sionẽ fidei: ꝛ ꝺstãtẽ ei⁹ õfessionẽ: iõ characterẽ ipzimit. Sic
n. videm⁹ ꝙ bis g ad mũdi militiã eligũtur ipzimit aliqõ
signũ pmanẽs: puta ꝙ aureis paramẽtis vtũtur ĩ armis ꝛ
equestrib⁹ ĩstrumẽtis ad differẽtiã alioꝝ. In bellis ẽt cer
ta signa portãtur añ eos: ꝛ oli militibus ĩ brachio vel alibi
cauteriũ impzimebat: g ꝺueniẽs ẽ milites xpi aliq spũali
charactẽ distingui ꝛ cõsignari. Nec obstat qõ arguit: qz ĩ ve.
le. illa distinctio nõ erat sacm: ꝛ sacz qõ ibi erat distictiuũ
vt circũcisio signũ sensibile ipzimebat: vñ iuisibili nõ ege/
bãt. ¶ Scõa ꝺ ẽ ꝙ ꝯfirmatio ipzimit characterẽ distictũ
ꝛ⁹ ? a baptismali ꝛ ordinis: qz diuersaꝝ cãꝝ sũt diuersi effect⁹
ĩmediati. Uñ cũ character sit ĩmediat⁹ effect⁹ sacri chara
cterẽ ipzimẽtis tria sacra no. le. characterẽ ipzimẽtia tres
diuersos characteres ipzimũt. Propter qõ nullũ hoꝝ triũ
est iterabile. Dic tñ est dubiũ vtꝛ sit irregularis reconfir
mãs: sicut rebaptizãs sciẽter ꝛ recõfirmat⁹ sicut rebaptiza
tus ignoranter. Nã de rebaptizãte vel mĩsteriũ pbẽte habe
tur exẽ: de apostꝰ. cº. z. de rebaptizato: de ꝯse. di. 4. Qui bis.
De reconfirmãte nõ sic expssum ẽ nec de recõfirmato: nisi
ꝙ dr: de ꝯsec. di. 5. Dictũ ẽ nobis bis vel ter vel ampli⁹ bap
tizatos. aut ꝯfirmatos nõ seculo sz soli deo sb hitu regula
ri vel clericali religiosissime famulari decretũ ẽ. Ex q⁹ pos
set videri ꝙ eẽliter vterqꝫ eẽt irregl'aris: sz glo. itelligit ad
oppositũ pp id qõ dicit ĩ hitu. Ex quo vr ꝙ ĩ clericatu pos
sit remanere ꝛ pmoueri. Uñ significat ꝺziũ decretuz. cº. q
bis. vbi dicit ꝙ ẽ irregularis. Et rñdet ꝙ ĩ cãu necitatis re
manẽt in hitu clericali dispẽsatiue vel ĩ hitu clericali: sz si
ne ordine ꝛ dignitate: p qõ nihil hẽtur: de recõfirmato si
istõ capitulũ qõ dcm ẽ nõ ipõit irregularitatẽ: qz illõ capl'z
qui bis: nõ logtur nisi de rebaptizato. Et licet eẽliter phi
beant reiterari: qz tñ pena q õ vno expmit ĩ alio tacet: nõ
est extendẽda maxie ista pena: qz nullus iudicãdus ẽ irre
gularis: nisi ñt iure expssum. de sen. ex. Is qui ĩ eccl'ia li. 6.
¶ Tertia ꝯclusio ẽ. ꝙ character ꝯfirmatiõis pssuppõit cha 3ª ?
racterẽ baptismalẽ: nõ illũ ordinis cuiuscũqꝫ. Primuz pz:
qz bap⁹ ẽ ianua sacroꝝ: sine quo nullũ sacz recipi põt: nisi
forte mrimoniũ. Uñ ꝛ pslbr ñ baptizat⁹ baptizãd⁹ ẽ: ꝛ ꝙ oia
ordinandus: ꝛ pari rõne ꝯfirmãdus si ꝑus fuisset de facto
cõfirmat⁹. de pslbro nõ baptizato. cº. p. Scõs pz: ꝙ licet apl'i
prius fuerit ordinati q̃z ꝯfirmati qz nõ fuerũt ꝯfirmati ipi
nec aligs alius hoc sacro añ penthe. qz nec añ debuit dari
spũs robur ꝛ plenitudo g tñ añ fuerãt sacerdotes: non sic
tñ dz fieri ĩ nobis. Prius. n. dz recipi sacm qõ est cõe q̃z id
qõ ẽ spãle. Uñ de ꝯgruitate character ordis pssuppõit cha
racterẽ ꝯfirmatiõis: ꝛ nõ eꝰ. Nã ꝛ si apl'i ꝑus comederunt
agnũ postea cõicauerũt nõ pp hoc nos sic facere debem⁹.
De iteratiõe aũt ꝯfirmatiõis ꝓhibita hẽtur. i. q. i. manus
ipositio: vbi glo. dicit ꝙ ẽ q̃dã man⁹ ipositio recõciliatia: q̃
recõciliãtur ab hereti reuertẽtes: q̃ põt iterari. Alia ẽ cura
tozia: sup egros man⁹ iponẽs ꝛ bñ habebũt. Et hec ẽt itera
tur qõ põt itelligi de extrema vnctiõe. 3ª ẽ absolutozia ĩ
sacro pnie: q̃ ẽt iterat: nisi solẽnis. 4ª. ẽ ꝯfirmatozia. vna oz
diatozia. Dee due ñ repetũt. qz p eas characteres ipmũt.

Circa ꝛz sciẽdũ ẽ. ꝙ scõs effect⁹ ꝯfirmatiõis ẽ gratia.
Ubi sũt tres ꝺnes. ¶ Pria ꝙ sacm ꝯfirmatio ꝑ⁹ ?
nis ꝯfert graz: ꝛ nõ solũ cõi rõne: qz ẽ sacm no. le. sz spetia
li rõne: qz deputat ad aligd sacrum: qõ digne sine gra fieri
nõ põt: qz non ẽ speciosa laus ĩ ore pctoris. Itẽ qz deputat
ad op⁹ arduissimũ: ꝛ maxie charitatis: vt aiaz suã ponat gs
pro xpo. Uñ qz de⁹ ñ deficit i necessarys: iõ ĩ hoc sacro dat
graz ꝛ ẽt plenitudinẽ gre. vt dr ĩ lra. Et hẽtur de ꝯsec. di. 5.
cº. Nouissime: vbi dr ꝙ ĩ sb sacro dat sps. s. gra septifozmis
cũ oĩ plenitudie scitatis. ¶ Scõa ꝺ ẽ. ꝙ gra ꝯfirmationis
differt a gra bap⁹: ñ gdẽ gratũ faciẽte: q̃ ẽ vna ĩ oib⁹ sacris ꝛz⁹ ?
sz gra sacral' q̃ differẽs ẽ idifferẽtib⁹ sacris: vt declaratũ ẽ
supꝛ. di. z. Nihilomin⁹ tñ qz ꝛ hec gra sacral' fluit ab illa q̃ ẽ
ĩ eẽntia ad eã dz adult⁹ p libeꝝ arbitriũ se ꝑparare. Jñ ẽ ꝙ
illi g pfcẽ etat' sũt monẽt ꝯfessionẽ facẽ ꝑus: vt mũdi do
nũ spũs. s. valeãt accipe: ꝺ ꝯsec. di. 5. cº. Ut ieiuni: qõ ẽt ĩ oĩ
susceptiõe sacri p⁹ bap⁹ obꝑuãdũ ẽ ei: g ꝙ p⁹ bap⁹ mortal'r
peccanit: qz sic bap⁹ ẽ ianua sacroꝝ añ qõ nllm sacz reci
pi põt: aut dz: sic pnia ẽ fa tabl'a p⁹ naufragiũ. Uñ post nau
fragiũ ad eã ꝑus q̃z ad aliꝺ ẽ recurrẽdũ. Uñ ꝺtrit⁹ añq̃z cõ
fessus si cõmode ꝑt nec eucharistiã nec ordinẽ nc extremã
vnctionẽ nc ꝯfirmationẽ accipe dz añ ꝯfessionẽ. ¶ Tertia 3ª ?
ꝺ ẽ. ꝙ gra ꝯfirmatiõis pficit graz baptismalẽ: sz differẽter
qz gra sacral' ꝯfirmatiõis pficit sacral'ẽ bap⁹: sic vna vt⁹ p
ficit aliã a se differẽtẽ: sic fortior min⁹ fortẽ: vñ pfectio ea
rũ regrit ꝺnexionẽ. Uñ ꝺ ꝯsec. di. 5. cº. De bis ĩ fine. vnũ si
ne altero pfici nõ pt: sic nec libalitas sine magnificẽtia: nc
aliq vt⁹ sine magnanimitate. Hra vo gratũ faciẽs in bap⁹
collata si pseuerat p ꝯfirmationẽ perficit: qz ꝛ eẽntial'r au
get: vt aucta mereat pfici. Uñ de ꝯsec. di. 5. cº. ꝑ. Oẽs fide
les p man⁹ ipositionẽ epoꝝ p⁹ bap⁹ spũm sanctũ accipere
debẽt: vt pleni christiani inueniantur.

Circa 3ᵐ sciẽdũ ẽ ꝙ terti⁹ effect⁹ spũs sci ẽ cognatio spi ꝑ⁹ ?
ritual'. Circa quã sũt tres ꝺnes. ¶ Pria ꝙ ꝯfir
matio iduat spũalẽ cognationẽ sic bap⁹. 30. q. 4. Si gs vn⁹
Uñ sic ĩter baptizãtẽ: ꝛ vxorẽ ei⁹ mrio⁹ ꝯsũmato: ꝛ oẽs fi
lios ei⁹ ex vna pte: ꝛ baptizatũ ꝛ prez ꝛ mrez ei⁹ ex altera: ꝛ
sil'r ĩter leuãtem de sacro fonte: ꝛ vxorem ei⁹ matrimonio
consũmato ex vna parte cum filys suis: ꝛ baptizatum ex
alia cũ patre ꝛ matre eius cõtrahit cognatio spũalis: que
matrimonium impedit ꝛ dirimit: oib⁹ illis modis ẽ ꝺ ꝯfir-

mante ⁊ confirmato: ⁊ tenente eū ⁊ vxoꝛib⁹ ⁊ liberis: de cognatiõe spūali. c. p. lib. 6. ¶ Scõa cõclusio ē. q⁹ sicut nõ debẽt plures leuare baptizatuꝫ: si tñ fiat spūalis cognatio ad oēs ꝓbiť: nõ quidē inter illos adiuicẽ: ſz inter quẽlibet eoꝝ ex vna pte: ⁊ baptizatũ ⁊ pentes ei⁹ ex altera: sic ꝓ oīa est de tenẽtib⁹ ꝓfirmatũ: de ꝓsec. di. 4. Nõ plures: ⁊ de cognatiõe spūali. c⁹. z. lib. 6. ¶ Tertia ꝯclusio ē. q⁹ sicut vir nõ ꝺꝫ tenere vxoꝛē nec filium ei⁹ in baptismo: qõ si sciẽter fecerit ꝑuat se iure suo ī petẽdo debituꝫ: si aũt ignoꝛanter: nõ pp hoc separanť: sic ꝓ oīa est de ꝓfirmatiõe. 30. q. i. ō his. ⁊ infra de cognatione spūali. qz. di. Et p hec patet reſpõsio ad oppositum: qz nõ est simile. Qõ III

Tertio queriť vtꝝ ꝓfirmatio debeat fieri ī fronte. Et vť q⁹ nõ: qz extrema vnctio q̃ est ipfectioꝛ fit in oī tpe: ergo multo magis ꝓfirmatio ꝺꝫ fieri ī oī pte: Contra est qõ dť de sacra vnc. c. vno. ¶ Ad euidẽtiã qõnis tria videda sũt: ꝑmo de mẽbꝛo. zº de tpe. 3º de loco.

Quantũ ad ꝑm sunt due ꝯnes. ¶ Pꝛia q⁹ ī fronte tñ est facienda: quia vt magis audacter ⁊ sine timoꝛe ⁊ ruboꝛe hõ ꝓfiteať nomẽ xp̃i fit ꝓfirmatio. Et iõ poti⁹ ī frõte ꝺꝫ fieri. vbi apparẽt magis hꝺ passiões. Et ſz ex hoc magis videreť debere fieri ī genis: tñ diciť de hoie nõ timẽte nec verecũdãte q⁹ frõte apta ⁊ effrõte agit hꝺ vl illud. ¶ Scõa ꝯclusio ē q⁹ ꝺꝫ frõs ligari quouſqꝫ chꝛisma deficceť. Nõ ꝺꝫ aũt q⁹ pãnus. 7. dieb⁹ ligato capite poꝛteť sed q⁹. 7. dieb⁹ caput a lotiõe fueť: ⁊ hoc ꝓpter reuerẽtiaꝫ chꝛismatis: pp. 7. spũs. s. dona. Propter qõ etiaꝫ. 7. diebus

Quantũ aduentus spiritus sancti celebꝛatur. ad ⁊ᵐ sũt tres ꝯnes. ¶ Pꝛia q⁹ chꝛisma solũ die cene ꝺꝫ ꝓfici. eť. de ꝓsec. di. 3. lras. Chꝛisma in cena dñi quolibet anno ꝓficiẽdũ ē: ⁊ vet⁹ intra eccliaz ē exurẽduꝫ. Et qõ dť de ꝓsec. di. 5. Si tpe liceat epo chꝛisma ꝓficere. i. oī anno: sed in die cene tñ tpe misse. Cõfirmatio aũt sicut ⁊ tõsura oī tpe ꝓferri põt sine pctõ. ¶ Scõa ꝯ est. q⁹ a ieiunis suscipi ⁊ dari dẽat: de ꝓsec. di. 5. cº. Ne ieiuni ⁊. cº. sequẽti: qõ ⁊ de oī sacro intelligẽdũ ē. Uñ nec post prandiũ sine magna ⁊ iusta cã audiẽda vel faciẽda est ꝓfessio: maxie ō moꝛtalib⁹. Est aũt iusta cã si hõ timeat obliuisci pctñ: differẽs vsqꝫ ī crastinũ: vl se bitꝫ tps ita oppoꝛtune: ⁊ simil⁹ si epus dẽat mane recedere: q⁹ post prãdiũ patus ē ꝓfirmare. Sil⁹ indecẽs ē. q⁹ in ꝓuincia ꝓuincie ꝓsuetũ ē nuptias in vespis ⁊ de nocte celebꝛare: qz sacꝛa lucis nõ debẽt ministrari tẽpoꝛe tenebꝛaꝝ: sicut heretici q male agũt fugiũt lucẽ: nisi necessitas vꝛgeat. ¶ Tertia ꝯ est. q⁹ tpe interdicti ꝓfirmatio sicut ⁊ baptism⁹ dari põt: ⁊ occasione huius chꝛisma ꝓfici: eť de sen. excõi. cº. Lũ ex eo: ⁊. e. ti. cº. Qñ li. 6. Ex quo alig arguũt ꝓfirmationẽ ee sacꝛz necitatis: ⁊ magis q̃ pniaz: eo q⁹ tpe interdicti ẽt vinẽti ⁊ sano nõ negatur sicut nec baptism⁹: cũ tñ pnia iure ve. negareť: nisi peregrinis ⁊ cruce signatis ⁊ moꝛiẽtib⁹: ſz iure no. ꝺcedať: de sent. excõi. cº. Alma. lib. 6. ¶ Ubi etiaꝫ dubitari põt: an sicut p cõfirmationẽ q̃ dari põt tpe interdicti: licet tũc chꝛisma celebꝛari. liceat sil⁹ pp bap⁹ fontes bñdici ī sabbato scõ pasce ⁊ penthe. ¶ Dõm q⁹ nõ est sil⁹: qz chꝛisma ē de necitate ꝓfirmatiõis: fontiũ ā t bñdictio ñ ē ō necitate baptismi: videreť tñ alicui de solẽnitate paschali ⁊ penthe. esse offñ vigilie. Et qz iure no. illius ꝺecretalis Alma: licet solemniter eccliã officiare sic ⁊ vigiliã: ⁊ per ꝓsequẽs bñdicere fõtes: ⁊ letanias facere: sicut sabbatum requirit.

Quantũ ad ꝫᵐ sũt tres ꝯnes. ¶ Pꝛia. q⁹ ī oī loco dũ tñ decẽti ⁊ honesto põt epus ꝓfirmare sine pctõ: nõ solũ ī eccla sꝛ exꝑ̃: quis chꝛisma ī eccla solũ confici debeat: qz qõ nõ ē ꝓhibitũ ē ꝺcessum. Et sacꝛz ordinis merito dať in eccliã: qz ī eccliã é ei⁹ exequutio. sil⁹ sacm̃ baptismi p qõ ē ingressus ad eccleſiiã: ſz nõ sic extrema vnctio per quã est exitus: sil⁹ nec ꝓfirmatio p quaz hõ exꝑ̃ eccl'am armať. ¶ Scõa ꝯ ē. q⁹ ī loco siue dioc⁹: ⁊ nõ exꝑ̃: epus debet cõfirmare: sicut nec alia sacꝛa nec sacꝛalia ministrare. Nõ eni exꝑ̃ ꝺꝫ eccliãs vel vgines ꝓsecrare: nec hꝺ facere: q̃uis sit dissimile: qz ꝓfirmatio homini ñ loco exhibeť: q homo vbicũq̃ sit subdit⁹ ē epo suo. Et ea q̃ sũt volũtarie iurisdictiõis exꝑ̃ territoꝛiũ ī sibi subditos alias exercẽtur: nõ tñ inuenit de ꝓfirmatiõe exꝑ̃sse pmissuꝫ. Et iure cõi epi extra suã dioceſiz ꝓhibeť ea que sunt oꝛdinis exercere: ímo nullus exꝑ̃ suã dioceſiz ꝺꝫ sacꝛa ꝑcipe. Nec distinguiť a suo vl alieno epo: 16. q. 3. licet ī fine: qz exꝑ̃ territoꝛiũ ius dicẽti ipune nõ peť. ff. de vnc. c. iude. l. inter: licet illa lex loq̃tur ī his que sunt ꝓtẽtiose iurisdictiõis. De hoc tñ pleni⁹ diceť ifra di. 19. q̃tũ ad absolutionẽ iudicialẽ ⁊ sacꝛalẽ exꝑ̃ dioceſiz faciendã. ¶ Tertia ꝯ ē. q⁹ archiepus q visitat ꝑuinciaz posset vt videreť alicui illos q sunt de familia sua cõfirmare: dũ ē in dioceſib⁹ suffraganeoꝝ: qz tũc sibi subditi sunt: ⁊ locus �something gd aliq̃ mõ sibi subdit⁹ ē ꝑ tũc: ſz non simpliciter. Utꝝ aũt subditos suffraganeoꝝ: tũc possit ꝓfirmare: vi debiť in sequẽti qõne. ¶ Ad arg⁹ ī oppositũ ꝺꝫ ē. q⁹ nõ ē sil'e de extrema vnctiõe ⁊ ꝓfirmatione: qz extrema vnctio datur ꝺ religas pctõꝝ actualiũ: vñ ipis oīb⁹ radicib⁹ pec catoꝝ adhibeť: istud aũt ad audaciaz ⁊ foꝛtitudinem conferendã: que magis in fronte apparet. Qõ. IIII.

Quarto queriť vtꝝ epus sit ꝑbus ministeꝛ but⁹ sacri. Et vť q⁹ non: qz plus est minoꝛes oꝛdines ꝓferre q̃ ꝓfirmare: sed illos põt ꝓferre nõ epus: puta ꝑs biter cardinalis: g̃ ⁊c. ¶ Cõtra qz ꝓfirmare est ꝑꝓriũ epoꝝ: vt dť. di. 68. q̃uis. Et. di. 95. Presbiteros. ¶ Ad euidẽtiã hꝰ qõnis sciẽdũ est q⁹ cũ tres psone ꝯueniãt in cõfirmatiõe. s. ꝓfirmans cõfirmatus ⁊ tenẽs. ꝑme due. s. ꝓfirmãs ⁊ ꝓfirmat⁹: sunt ꝺ necitate: qz idẽ nõ põt seipm ꝓfirmare: sicut nec baptizare exꝑ̃ de bap⁹. cº. Debitũ. Tertia ē de ꝓgruitate: ⁊ de necitate nõ simpl'r sed ꝑcepti: si adsit facultas. Scõm hec igitur circa qõnẽ istã tria sunt videda. Pꝛimo de psona tenente: zº de confirmata. 3º de confirmante.

Quantũ ad ꝑmũ sunt. 5. ꝯnes. Pꝛia q⁹ iõ tenẽs ꝯueit huic sacꝛo qz ille vt infirm⁹ petit ꝓfirmari: ⁊ iõ alio est vt bacꝛo sꝛstẽrand⁹. Propter qõ dicũt alig q⁹ mulier tenere vixꝝ nõ ꝺꝫ: qz repugnat significatiõi. Videť tñ q⁹ mulier possit tenere siť ⁊ ī bap⁹: qz nõ significať q⁹ ipa teneat: ſz q⁹ ille ab alio teneri indiget. ¶ Scõa ꝯ ē. q⁹ non plres vno tenere debẽt sicut nec ī bap⁹: ī quo tñ ꝓia ꝓsuetudo foꝛte excusat: ō ꝓsec. di. 4. Nõ plres. Et qñ mos erat crimẽ nõ erat. ¶ Tertia ꝯclusio est. q⁹ sicut ī baptismo nõ baptizat⁹ nõ ꝺꝫ tenere baptizatũ sic nec ī confirmatiõe nõ cõfirmat⁹ nõ ꝺꝫ tenere ꝓfirmãdũ: de ꝓsec. di. 4. In baptismate. ¶ Quarta ꝯclsio ē. q⁹ nec q leuauit ī bap⁹ ꝺꝫ tenere in ꝓfirmatiõe: nisi ī necitate. ¶ Quinta ꝯ ē. q⁹ nõ debẽt se mutuo tenere consanguinei vel affines: qz ad amicitiam sufficit eis vinculum naturale ⁊ carnale.

Circa scõm sũt 4ᵒʳ ꝯclsiões. Pꝛia q⁹ oīs hõ qui fuit capax baptismi ꝺꝫ ⁊ põt ꝓfirmari. Uñ de ꝓsec. di. 5. Oēs fideles p man⁹ ipositionẽ ⁊c. spũs scñ post bap⁹ recipere debẽt. Qui dicit oẽ nihil excepit: ⁊ ꝺcipit femininũ: qz ī xp̃o iesu nõ est masculus nec femia: qz ⁊ mulieres pro xp̃o dimicauerũt. Et sic nõ solũ masculi ſz femie ⁊ hermoꝛfoditi ⁊ mõstruosi qcũq̃ ex quo xp̃iani sũt põt ꝓfirmari. ¶ Scõa ꝯclusio ē. q⁹ nõ solũ adulti ſz ẽt puuli põt ꝓfirmari: qz ⁊ si nũc nõ hẽant tñ foꝛte postea hẽbũt ꝓfiteri: ⁊ tunc magis parati sũt: inq̃tũ minus ficti. Xp̃s ẽt puulis manus imposuit. Tñ qz hoc sacm̃ iterari nõ ꝺꝫ: nec sic ꝑsumiť de cõuersato inter xp̃ianos q⁹ fuerit ꝓfirmat⁹: sicut q⁹ fuerit

baptizat⁹:iō nō expedit q̄ puli ꝓfirmētur q̄uscq̄ sint circa septēniū: vt magis recolere possint:qb⁹ ꝛ pp̄ hoc solet dari alapa. Et ī illa etate nō añ ꝺz dari tōsura clericalis:de tpe ordi.c⁹.vlt.li.6:lz ꝑm legē Moysi ad militiā nō ascribant nisi.a.24.annis ꝛ supra:qz statiz armabant ad bella. Sed licet sacrm ꝓfirmatiōis eq̄liter det puulis ꝛ adultis:nō tñ preceptum eius qō eccla fecit:ligat nisi adultos. Uñ baptizati paruuli morientes sine distinctiōe saluant añ ꝓfirmationē:nō sic adulti si neglexerint vel ꝺtēpserit. ¶ Tertia 3ª ? conclusio est.q̄ surdi ꝛ muti ꝛ hꝺ possunt ꝓfirmari: qz ꝛ istos xp̄s tetigit. Unde expuens tetigit linguā ꝛ misit digitos in aures: vt dicit in Marco. ¶ Quarta ꝺ est. q̄ ſfirmi 4ª ? ꝛ morientes debent ꝛ possunt ꝓfirmari:qz tunc iminet pugna inuisibilis ꝺ hostē. Et si dicat q̄ contra illā nō est cō firmatio:potest dici q̄ si nobiles īminētib⁹ ꝛflictibus mortalib⁹ faciunt se fieri milites ne morianť nō milites: multo magis vt morientes ānumerent militie xp̄i ꝛ nobiliter:nō solū vt agricole de simplici familia debēt se fi pñr facere confirmari:Christo autē qui oīa portabat:ꝛ portat verbo vtutis sue non competebat confirmatio.

5ª ? **Quantū** ad 3ᵐ sunt tres ꝺclusiōes. ¶ Pria q̄ solus eps hz ex officio cōfirmare:sicut ꝛ chrisma cōficere:licet nō sequat:solus habet materie consecrationez:ergo solus hz vsuz:qz oleū ad catbecuminos: ꝛ ad ifirmos solus ꝓsecrat:q̄ tamen nō solus vtit:sed etiā simplex sacerdos. Si aūt eps quēcūq̄ hoiem siue subditū siue nō subditū cōfirmet ē ꝓfirmatus:cuius nō debeat non subditum ꝓfirmare:sicut nec ordinare. Non tamē ꝓfirmās alienū suspēsus est a collatione ꝓfirmatiōis: sicut ille a collatione ordinū ꝛ tonsure:de tpe ordi.c⁹.z.ꝛ vult li.6. qz hoc non est expressum:sed generaliter ꝓhibitū est: ne exteris sacra ministrēt.16.q.i. Interdicim⁹. Archiep̄s aūt lz possit dare indulgentias per totā ꝓuinciā:de pe.ꝛ re.c⁹. Cum ex eo. licet etiā possit audire confessiones subditorum suffraganeoꝝ quādo visitat diocesim eoruz: de censibus.c⁹.vlt. li.6. Non tñ licite pōt confirmare subditos coꝝ:qz non hz ptātem nec iurisdictionē in eos:visitās nec non visitās:nisi in casibus in iure concessis ꝛ expressis. Iste aūt non ē de illis:q̄ ꝛc. Electus aūt ꝛ confirmat⁹ sz nō consecrat⁹ ēt subditos nō solū non hz:sz nō potest confirmare:sz alius eps de volūtate eius pōt:qz hz ea q̄ sunt iurisdictiōis cū sit confirmatus:non aūt ea q̄ sunt ꝓsecrationis:qz non est ꝓsecratus. Uñ potest demandare qō est iurisdictiōis: sz non pōt per se cōferre quod ē ꝓsecratiōis. Nō tñ eēt irregularis si confirmaret:lz exercēs ea q̄ sunt ordinis sacerdotalis nō habēs ip̄m sit irregularis:qz non est exp̄ssum de illo sicut de isto. Idē de archiep̄o ante obtentū palliū ꝓsecrationis sicut de ep̄o ꝓfirmato sed non consecrato dcm̄ ē. ¶ Scōa 2ª ? conclsio ē. q̄ simplex sacerdos ex comissione pape potest confirmare:ꝛ minores ordines ꝓferre:qñ papa ꝓsecratus sit non autē maiores. Nec ex comissione cuiuscūq̄ inferioris potest predicta. Ratio est qz cū epatus non addat aliquid supra sacrm per relationē ad corpus xp̄i vez:sz solū per relationē ad corp⁹ mysticū papa p̄ hoc q̄ ē eps sūmus ep̄oꝝ non dicit habere plenitudinē ptātis per relationez ad corpus xp̄i vez:sz ad mysticū. Ptās aūt pfecta sup corpus xp̄i mysticū supponit ꝛ regrit ptātē sup verū:qz ab ea descēdit. Unde solus sacerdos pōt absoluere in foro penitentiali ꝛ baptizare ex officio. Et ideo ꝓmouere ad illas perfectiones q̄ non respiciūt corpus xp̄i verū: sz corp⁹ mysticū potest papa q̄ habet plenitudinē pontificalis ptātis sacerdoti comittere q̄ habet actū suū sup corpus oñi vez: non aūt diacono nec alteri inferiori: q̄ non habet ptātem sup corpus xp̄i vez. Simplici etiā sacerdoti nō pōt comittere q̄ promoueat ad pfectionē q̄ respicit corpus xp̄i vez: sicut sunt sacri ordines. Secus aūt est de minoribus ordinibus ꝛ ꝓfirmatiōe: que respiciūt corp⁹ xp̄i mysticū. supra qō est plenitudo ptātis cōmittētis. Et comissari⁹ ē capax ptātis pfecte sup corpus mysticū cū hēat ptātē super vez. Supra ordines vero maiores q̄ imediate respiciūt corp⁹ xp̄i vez nō hz papa plenitudinē ptātis. vt possit eoꝝ collationē cōmittere simplici sacerdoti:licet sit capax. Qz vero diacon⁹ ꝛ ceteri inferiores sacerdote nō sunt capaces potestatis perfecte sup corp⁹ mysticū ad quā ptinet ꝓfirmare ꝛ ordinare cū nō hēat pfectā ptātē sup corp⁹ xp̄i verū: ideo papa nō pōt eis cōmittere hꝺ:lz nō sit defect⁹ cōmittētis q̄ hēt talē ptātē pfectā. Itē inferior pp̄ nō posset cōmittere sacerdoti ꝓfirmationē:qz ipe ñ hz plenitudinē ptātis. Itē dico q̄ pp̄ nō possz ꝓfirmare sine chrismate:qz nō pōt mutare formā vel māz sacri. ¶ Sz ꝺ ea q̄ dicta sunt arguunt alig triplr. Prio q̄ papa nō possit mutare ministrum sacri ꝓfirmatiōis:qz de integritate cuiuslibet sacri sūt mā forma ꝛ mīster:sz pp̄ nihil pōt īmutare circa māz ꝛ formā sacroꝝ:q̄ nec circa ministr̄. Aut q̄ sacerdos simplex ex institutiōe diuia ē mīster ꝓfirmatiōis:ꝛ tūc absq̄ cōmissiōe pape pōt eā conferre:aut nō est mīster sz solus eps:ꝛ tunc ex quacūq̄ cōmissione nō pōt. ¶ Sed forte ad hoc dicetur q̄ minister nō sit ō integritate sacri: sicut mā ꝛ forma: qz materia ꝛ forma sunt ītrinseca sacro. mīster aūt extrinsece se hēt ad ip̄m: pp̄ qō aliqua variatio pōt fieri circa ministrū:nō aūt circa materiā vel formā:qō pz in sacro pnie: in quo pōt fieri p papā circa ministr̄ variatio:sicut qñ pp̄ dat aligbus puilegiū absoluēdi q̄ pri⁹ absoluere non poterāt.ꝛ ab eis aufert qñ vult: vel ēt ab alys q̄ pus habebant ptātē. Nūcq̄ aūt pōt mutare māz ꝛ formā sacri pnie. Et similr vr̄ q̄ possit facere circa alia sacra:mutādo ministr̄: nō aūt māz vel formā. ¶ Sz hoc nō valet. Primo qz pp̄ circa sacrm pnie nō mutat mīstrū:qz minister eius ē oīs sacerdos:cū oī sacerdoti dicat in sua ordinatione. Accipite spūm scm̄ quoꝝ remiseri.pec.ꝛc:sz subtrahit māz isti vl illi:sicut sibi placet ꝛ alteri tribuit. Qō est pro tanto:qz cum sacrm pnie sit iudiciale mā hui⁹ ē peccatoꝝ subditus. Pōt aūt pp̄ facere q̄ subditus isti sacerdoti sibi ampli⁹ non sit subdit⁹:ꝛ sic subtrahit ei māz absoluēdi:q̄ subtracta nō pt absoluere vel ligare:sicut si sacerdoti subtraherēť panis ꝛ vinū nō posset ꝓficere. Silr pp̄ pōt alicui sbdere sbditū q̄ pri⁹ ei sbdit⁹ nō erat:ꝛ tūc poterit eū absoluere q̄ pus non poterat ex defectu materie. Nō mutat q̄ pp̄ mīstr̄ pnie: sicut nec i alys sacri:sz dat māz: vel sbtrahit. ¶ Uel potest alio mō dici q̄ pp̄ ministr̄ alicui⁹ sacri mutare nō pōt: pt tñ p̄cipere q̄ nullus sacra recipiat a tali vel tali ministro. Et tūc recipiēs contra ihibitionē pape peccat: nec recipit gr̄am. Et quātū ad sacrm pnie aut nihil oīo recipit nec sacramētū nec rē sacri:nō qz sacerdos nō sit mīster:sz qz confessio nō est integra qñ tacet pctm̄ q̄ō actu cōmittit cōtra ihibitionē pape faciens:ꝛ sic est defectus in mā:aut si nō tacet nihilomin⁹ non recipit rē sacri.ſ.gr̄az cū actu cōmittat culpā:ē tñ vez sacrz. Sz qz tot⁹ effect⁹ pnie ē remissio culpe:iō sacrm ē in tali iterādū:sicut eēt aliud sacrm p qō nihil penit⁹ ē factū. ¶ Nō valet ēt qō ꝺ q̄ minister extrī secus se hz ad sacrm:mā vo ꝛ forma ītrinsece:qz sicut minister ꝓferēs se hz extrisece ad sacrm sic ꝛ suscipiēs ip̄m. Sz vbi suscipiēs aliquod sacrm determinat⁹ est:sicut in extrema vnctiōe infirmus vel in ordine masculus p papā mutari nō possunt:ꝛ tñ si fiat vez est sacrz:vt si sanus inungatur vel mulier ordinet:q̄ silr circa ministruz facientez nihil oīo mutari pōt absq̄ euacuatiōe sacri. cuius extrinsece se habeat ad sacrm. ¶ Tertio pz idē p̄ncipalr sic. dispensare sacra q̄rū act⁹ respiciūt corp⁹ xp̄i mysticū nō cōuenit: pape ꝛ epis rōne iurisdictiōis:qz cū pp̄ elect⁹ ꝛ eps ꝓfirmatus hēant plenariā iurisdictionem anteq̄ sint consecrati possent tunc sacramenta conferre seu dispensare quod falsum est:ergo non conuenit eis ratiōe iurisdictiōis: sz rōne consecrationis:sz ea que ꝓsecrationē respiciūt nō ꝓsecrato

cõmitti non pñt: vt habeť ex: de consecr.ec. vel al.c⁹. vlt. ergo papa vel episcopus nõ pñt cõmittere nõ epo q⁹ possit talia sacra conferre. ¶ Quarto sic. Papa nõ habet maiores ptãtẽ q̃s eps nisi in foro causax:si ergo ex cõmissiõe pape simplex sacerdos põt ꝯfirmationẽ vel minores ordies conferre:idẽ poterit sacerdos glibz ex comissiõe ppzy epi: qõ a nullo ꝯcedit. ¶ Quinto sic. Sicut ī bap⁹ cõferť ptãs suscipiẽdi sacra sic in ordine ꝯferť ptãs dispẽsandi ea:sz papa nõ põt facere q⁹ nõ baptizat⁹ suscipiat vex sacrm: g̃ nõ põt facere q⁹ nõ ordinat⁹ illa ordinatiõe q̃ quis recipit potestatẽ dispẽsatiuã ꝯfirmatiõis vl ordis possit hec sacra cõferre. ¶ Sexto.qz mix eẽt si aliqs posset in actũ respectu cui⁹ nõ bz potẽtiã:sz fm istos character ordinis vel baptismi sunt potestas suscipiendi:ꝛ conferendi sacramenta:nullus autem potest habere characterem ordinis vel baptismi ex comissione pape:sz regriť susceptio sacrox: g̃ nõ habẽti characterẽ ordis p susceptionẽ sacri nõ põt p quẽcũq; cõmitti act⁹ illi⁹ sacri. Tũc deducať vt pus:qz mister ꝯfirmatiõis:aut ẽ ordiat⁹ ordinatiõe epali:aut simplicis sacerdoty:si epali:cõmitti non pt nõ epo:si simplicis sacerdoty non est necia cõmissio:nisi forte pp ꝓhibitionẽ eccle ad vitandũ culpã iobediẽtie. Ex his pz q⁹ ex comissiõe cuiuscũ q; illius posset ꝯferre sacrm qõ non posset conferre ex se. ¶ Septimo rõ pcedẽtis opinionis nõ vr ꝯcludere. Cũ.n. dicit q⁹ pp bẽt plenitudinẽ ptãtis sup corp⁹ mysticũ: verũ est illã q̃ põt sacra dispẽsare sz nõ cõmittere:cũ hec sit potestas ꝯsecratiõis ī qua cũ ipo cõicãt oẽs epi. Aliã ptãtem bz q̃ est iurisdictiõis q̃ ẽ in statuẽdo:citãdo:excõicãdo: suspendẽdo:ī q̃ nullus ei eq̃tur. Et hãc põt comittere cui vlt: vel in toto vel in pte. Sz de ħ nihil ad ꝓpositũ:sz soluz de potẽtia:q̃ comitti nõ pt. ¶ Octauo qõ dr.q⁹ illa comissio nõ põt fieri nisi sacerdoti q bẽt ptãtẽ sup corp⁹ dñi vex nõ videť cogere:qz a corpe dñi vt ꝯsiderať p se vel ī se:puta passo vel mortuo fluit gra ī corp⁹ mysticũ:ꝛ nõ ab ipo solũ: vt est in sacro. Sacerdos aũt nõ bẽt ptãtẽ sup corp⁹ dñi verũ vt ẽ in se:sz solũ ꝓut est in sacro. Et iõ q̃m ẽ de vtute rõnis nõ est necium q⁹ sibi soli ꝯpetat dispẽsatio sacrox:p q̃ effluit gra in corp⁹ xpi mysticũ. Qõ ẽt pz qz ali⁹ a sacerdote pt cõferre bap^m:q̃m ẽ de rõne sacri:licet ex istitutiõe eccle solus sacerdos bẽat aucitatẽ misterãdi. ¶ Ad p^m arg^m ꝯ id qõ dr q⁹ pbzi cardinales ꝯferunt minores ordines: dõz q⁹ eque dubiũ ẽ de minorib⁹ ordinib⁹ sicut de ꝯfirmatiõe. Nõ.n. claret quõ possint a nõ epo ꝯferri:si solus eps ex ordinatione xpi sit hox sacrox mister. Si vero ois sacerdos sit miniſter si ex ordinatione eccle reseruať solis epis:tũc glibz sacerdos põt ve ꝯfirmare:ꝛ minores ordines ꝯferre:sz peccet ꝯferẽdo:faciens ꝯ statutũ eccl'ie. Eccl'ia.n.potest ministrũ sacri suo statuto ligare:sz nõ põt irritare sacrm ꝯcurrẽtib⁹ his q̃ sũt de necitate sacri. Et si hoc ẽ vex:tũc Brego. potuit ꝯferre sacerdotib⁹ q⁹ licite ꝯfirmarent:q alias peccassent ꝯfirmãdo:licet ve ꝯfirmassent. Si aũt nõ ẽ ita:sed solus eps ẽ miſter:nescio cur nõ possit dici q⁹ Breg. cũ fuerit hõ ꝛ non deus errare potuerit. Et p hoc pz ad fz. Uidetur aũt q⁹ ꝓprius miſter ꝯfirmatiõis sit eps p id qõ dr: de consec.di.ȝ.c⁹. Man⁹. Miniſter aũt minox ordinũ vr ee simplex sacerdos:vt pz p illõ qõ dr ex de ordinato ab epo qui renũtiauit epatui.c⁹.i. Sustinẽdo aũt cõez opionẽ põt rñderi ad ista p ordinẽ. ¶ Ad p^m dõm.q⁹ cuz sacerdos fiat eps ꝛ miſter hui⁹ sacri sit sacerdos eps:qz nec põt ee eps: nisi sit sacerdos:imo nõ vr ali⁹ character:sz idez vtriusq; plenior tĩ epi cõmittere sacerdoti simplici est nõ mutare miniſtx quo ad sbaz. ¶ Ad cui⁹ euidẽtiã est sciẽdũ q⁹ forte ex dispensatiõe pape ex chrismate nõ ꝯsecrato:ꝛ õ oleo nõ bñdicto possent sani ꝯfirmari ꝛ morientes inũgi:ꝛ eẽt eadẽ mã:qz ꝯsecratio illa nihil reale addit:sz purã relationẽ rõnis dicit. Uñ xps mãm instituit sz scifiationẽ ecclie cõmisit. Uñ papa g ẽ super totã eccl'az nõ põt gdem materiã mutare:sz ei⁹ ꝯsecrationẽ põt mutare vel omittere: qz sic xps instituit q⁹ oleũ vel chrizma sit mã:eodẽ mõ q̃ fuerit p eccl'iam determinatũ. Uñ forte nõ idẽ modus ẽ consecrãdi apõ oẽs. Et qz ꝯsecratio illa nõ est sacrm: sz aliqd sacrale:iõ vr eẽ ī dispositiõe eccl'e. Sicut aũt nullũ ẽ matrimoniũ inter personas quas eccl'a reddit illegitimas:sic non eẽt confirmatio nec vnctio si fieret de mã ꝯ ritũ eccle sie ꝓparata:g̃ a simili si cõsecratio epi nõ sit sacrz sz sacrale vr q⁹ pp possit circa illõ dispẽsare:vt.s. miniſter ꝯferẽs illa sacra quib⁹ aliquis pficiť corpi xpi mystico sic sit a xpo determiat⁹ q⁹.s. sit sacerdos fm q⁹ placuerit eccle ipm conserare. Unde g pest toti eccle põt ei cõmittere sine hac cõsecratiõe. Sz qz gnãliter statuit q⁹ nõ eps ħ nõ faciat:iõ g cõtra hoc agit nihil facit. Determiationẽ.n.sacerdot] xps eccle cõmisit:sz q⁹ sacerdos eẽt hoc determinauit. Uñ forte papa facere posset q⁹ simplices sacerdotes epm ꝯsecrarẽt. Sed respectu aliox sacrox q̃ respiciunt corp⁹ xpi vex xps determinauit nõ solũ q⁹ eẽt sacerdos:sed ẽt q̃lis sacerdos:qz eps.s.fm ritũ eccle ꝯsecrat⁹. Unde modũ ꝯsecrãdi eccle cõmisit:sz eũ ꝯsecratũ noluit eẽ vlteriozi ritu q̃ simplicẽ sacerdotẽ. Et q̃uis ista nõ ꝓbẽtur:tamẽ isto mõ esse potuit. Et isto modo saluari põt qõ eccl'a romana facit. de qua supponẽdũ ẽ q⁹ nõ errat. ¶ Ad illud qõ dicũt de suscipiẽte ꝛ ꝯferẽte. dõm q⁹ actõ trãsiens nõ solũ eẽntialr:sz ẽt subiue differt ab agẽte:sed patiẽs est idẽ subo cũ ea. Unde eẽntialr se bz patiẽs ad actionẽ transeũtẽ q̃ agẽs. Uñ dissimile est de vtroq;. ¶ Uel dõm q⁹ sicut papa nõ põt mutare subm a deo determinatũ sic nec agẽs a deo determinatuz. Sz subm qdẽ ẽ qñq; a deo determinatũ totaliter ꝛ simplr:ꝛ tũc papa nihil põt:aliqñ conditionalr.s. suppositã ordinatiõe eccle:sicut ī mrio⁹ vir ꝛ mulier. Uñ ibi põt pp facere ꝓpias illegitias ꝛ legitias. Et silr ẽ ex parte ministri qñ ẽ determinat⁹ totalr ꝛ simplr pp nihil põt:puta sacerdos est determinat⁹ ad iungendũ ꝛ ad absoluendum. Qñ aũt est determinat⁹ sub ꝯditiõe cui⁹ ipletio est ī ptãte eccle:tũc papa põt. Et sic supponiť esse hic:sicut eꝛio supponiť in suscipiẽte oia sacra ꝑter bap^m ꝛ mrio^m q⁹ baptizatus ẽ susceptiu⁹ ꝛ nõ ali⁹: Uñ nec papa facere põt q⁹ non baptizat⁹ possit aliqõ sacrm recipere:qz sic xps ordinauit. Si aũt silr ordinauit q⁹ solus sacerdos sit susceptiu⁹ epal' cõsecratiõis:tũc papa non põt dispẽsare. Uñ qz suppõim⁹ q⁹ eccleſia non errat in his quibus eccleſia dispẽsatiue vtitur:supponẽduz est a xpo determinationẽ vltimatã eccle cõmissam esse. Jn quib⁹ vero nõdum attẽptauit supponẽdum est a xpo determinationẽ factã esse. ¶ Ad ȝ^m dõm. q⁹ nõ est simile:qz licet eps nõ possit cõmittere non consecrato in episcopum ea que sunt episcopalis ꝯsecratiõis:puta dedicare eccl'ias:ꝛ huiusmodi:papa tamẽ posset nõ epo immo ẽt nõ sacerdoti. nisi illa que includũt misse celebzationẽ cõmittere:qz talia sunt de iure positiuo. De his vero que sunt de iure diuino nihil licet inferiozi papa:sed pape sic:fm distinctionẽ factã. Uel põt dici q⁹ nõ cõsecrato nõ possit cõmitti ẽt a papa:sz ꝯsecrato ī sacerdotem:licet non sit consecratus in episcopum possunt aliqua cõmitti a papa ꝛ nõ ab alio:sicut illa de quibus agitur. Unde decretalis illa:de consecra.ecclesie:non est ad ꝓpositux:quia loquitur de episcopo qui ea que sunt consecrationis nõ ꝓpõt non episcopo cõmittere:imo nec tonsuram conferre cum tamen constet q⁹ huiusmõi papa cõmittat:qz cum habeat plenitudinem pontificatus ea que sunt pontificum etiam non pontifici committit: quod non potest facere particularis pontifex. Perfectũ.n.est qõ põt sibi simile generare. Et quandoq; vnus eps alteri cõmittit q⁹ ordines in sua dyocesi teneat:vel hõ.ille qui ordines confert iure suo: ꝛ auctozitate sua cõfert:non cõmittẽt]:qz etiã nõ consecrat⁹

cõmittere põt. Propter qđ oz q is cui cõmittit: q iure suo hoc facere bz sit ꝓsecrat⁹ illa ꝓsecratiõe ad quã ꝑtinet. Sz qñ ex cõmissiõe pape ꝓfirmat: vel dat mioꝛes ordines non sua auctoꝛitate sed vice pape hoc facit: quia si potest facere perfectum epm: sicut vult. s. mutãdo materiã ꝛ foꝛmam potest ꝛ partialez episcopũ facere. i. ĩ pte dare alicui potestatẽ epi vt eps ẽ: nõ. quã bz vt eps ꝛ sacerdos. i. collationẽ maioꝛ ordinũ q̃ respiciũt coꝛpus xpi vex. ¶ Ad 4m dom q licet pp̃ nõ bẽat maioꝛẽ ptãtẽ in conferẽdo sacrã p se q̃ eps tñ bẽt maioꝛẽ ptãtẽ in ꝓferẽdo ea p aliũ: qz ꝓferre est cõsecratiõis: sed ꝓmittere ẽ iurisdictiõis. Est aũt pp̃ maioꝛ in iurisdictiõe q̃ ali⁹ eps: sz equal' ẽ ĩ ꝓsecratõe: qz equalis ẽ vtriusq̃ ꝓsecratio: cũ sit eadẽ. Uñ eps factus pp̃ non amplius ꝓsecrat. Et põt põi ex[m] ĩ epo ꝛ ĩquisitoꝛe: qz non habet eps maioꝛẽ ptãtẽ ĩ cognoscẽdo de crimie heresis p se: imo de pari currũt: sz eps cũ sit ordinari⁹ bz maioꝛẽ ĩ cõmittẽdo q̃ inquisitoꝛ: q cõmittere nõ põt. ¶ Ꝑ. ꝓsequẽtia appet fl'a ĩ oib⁹ ꝓsecratiõib⁹ q̃ sũt sacrales ꝛ ñ sacra: qz ita põt eps p se ĩ illis sicut pp̃: sz pp̃ ꝑt eas cõmittere nõ epo: nõ aũt ℔ põt simpleꝛ eps. Uñ in decretali aquaz. pp̃ dissimulando ratã bz ꝓsecrationẽ factã a simplicib⁹ sacerdotibus ad qđ ratihibitio inferioris nihil faceret. ¶ Ad. 5. dõz. q sic pp̃ nõ põt facere q nõ baptizatus suscipiat alia sacra: quia character baptismi ẽ simpliciter potẽtia passiua ad alia sacramẽta: ꝛ nemo recipit illõ cui⁹ nõ bz potẽtiã receptiuaz: sic nõ põt facere pp̃ q non ordinat⁹ q caret charactere ordinis possit ꝓferre ꝓfirmationẽ vel mioꝛẽ ordinẽ: qz character ordinis ẽ potestas actiua ad ꝓferẽdum ea. Uñ bñ oz q characterẽ sacerdotalẽ bẽat cui pp̃ ℔ cõmittit: sz nõ q habeat ordinẽ epalẽ: sic diceret q character ordinũ iferioꝛ est ptãs faciẽdi ex offõ qđ sine illis hõ ex se facere nõ põt: sed ex comissiõe. Ita ẽt ordo epal'est ptãs ꝓferẽdi ordines ex se sine q̃ ex se: ꝛ ex ꝓpõ offõ nullus põt ꝓferre. Sz ex comissiõe pape sacerdos põt illõ qđ eps põt ex se ĩ talib⁹: quasi nõ sit ordo ptãs ꝓferẽdi sic character baptismal' recipiẽdi. Sz aliqs ordo ẽ ptãs faciẽdi qđ aliter fieri nõ põt: vt sacerdotium ꝓficiẽdi ꝛ ligandi ꝛ absoluẽdi: ꝛ epat⁹ ad maioꝛes ordines ordinãdi: qđ ali⁹ nõ põt. Est aũt ptãs ĩ alys faciẽdi ex offõ ordinare qđ ali⁹ nõ põt: nisi ex cõmisso ꝛ vice alteri⁹. Et sic ordo iferioꝛ ad suos act⁹: ꝛ epat⁹ ad minoꝛũ collationẽ ꝛ cõsecrationẽ ꝓportionalr ꝛ ꝓformiter se hñt. ¶ Ad. 6. dom q minister ẽ duplex: vn⁹ simpl'r q sic põt facere ℔ qđ nullus ali⁹: ꝛ tal' p papam nõ põt põi nec amoueri: sicut sacerdos ẽ miꝰter ꝓficiẽdi: qz nec ꝓhibitio pape impedit qn sacerdos possit ꝓficẽ: nec fac ei⁹ cõmissio q nõ sacerdos ꝓficiat. Et sic nullus ẽ miꝰter ꝓfirmãdi vel ordinãdi mioꝛes ordines. 2° ẽ alius miꝰter nõ simpl'r sz ex offõ q ſ. põt aliqd ex offõ suo q̃si ordinarie qđ ali⁹ iure suo nõ põt sz tñ ex cõmisso: ꝛ talis miꝰter p potẽtiã põi põt: sz p papaz ille q ex se hoc bz: ãmoueri nõ possit: sic ꝓficiens fidẽ ꝑtinz ad ꝓfirmatũ ꝛ ad mioꝛes ordies act⁹ illi quos tñ supioꝛ alteri ꝑt cõmittere: vt fiant ab aliolicite: aucitate ẽt mioꝛis prelati q̃ sit pp̃. Sz nõ põt facere qn ad istos ex offõ istud pertineat: sz possit ꝓhibere q offm̃ suũ nõ exerceãt. Et sic miꝰter ꝓfirmatiõis ꝛ collatiõis minoꝛ ordinũ est eps: vt ad ipz solũ ptineat ex offõ qđ pp̃ sibi auferre nõ ꝑt: sz possit eũ ab exequutiõe suspẽdere. Sz hoc ipm põt pp̃ nõ epo cõmittere: dũ tñ sit sacerdos: qz ille ẽ miꝰter simpl'r ꝛ iperfectus de se: nisi maioꝛ ꝓsecratio vl' supioris cõmissio supleat. ¶ Ad 7m ĩ quo inuũt talẽ rõnẽ. Qz aut itelligit papã habere plenitudinẽ ptãtis rõne ꝓsecrationis vel rõne iurisdictiõis: nõ rõne ꝓsecratiõis: qz q̃m ad istã oẽs epi sũt sibi eq̃les. Si rõne iurisdictiõis sic ẽ vex: sz ad illã nõ ptinet commissio tal': q̃ pp̃ ñ ꝑt cõmittere sacerdoti ꝓfirmationẽ ꝛ minoꝛes ordies ꝓferre. Dõz q pp̃ bz plenitudiez ptãtis ẽt q̃m ad cõsecrationẽ ĩ q̃ ẽt aly epi sibi nõ equant: qz licet oia sacramẽta possint aly epi ꝓferre: sic ipe: tñ in sacris ꝓferẽdis aly tenẽtur ad modos ꝓsecrãdi ad quos ipe nõ teneꝝ. Jtẽ in multis ꝓsecratiõib⁹ ipe bz ptãtẽ excellẽtie: qz sine illis põt res ꝓsecrare: ex q̃ ꝓsecratio ẽ p institutionem ecclesie. ¶ Jtẽ qđ dicũt q ad plenitudinẽ iurisdictiõis ĩ q̃ nullus ei eq̃tur nõ pertinet cõmissio: flm ẽ. Dis. n. cõmissio ad iurisdictionẽ ꝑtinet: qz ĩ iurisdictiõe ꝓtineꝝ iudic] dãdi licẽtia. ff. de iure cõi. Jud. li. i. Et bz p se ordinare ꝛ ꝓfirmare sit consecratiõis: tñ ℔ cõmittere ẽ iurisdictiõis. Uñ nõ sacerdos curat⁹ ꝑt cõmittẽ audiẽtiã ꝓfessionũ sacerdoti: ꝛ ñ cõsecrat⁹ eps cõmittit epo ordies ꝓferre ĩ sua dioceſi. ¶ Ad 8q dom. q licet gra fluat a xpo nõ solũ ꝑut ẽ in hoc sacro sz ẽt ꝑut ẽ ĩ se ꝛ ꝑut ẽ ĩ alys sacris q̃uis sacerdos nõ bẽat ptãtẽ sup ipm ꝑut ẽ in se: bz tñ ptãtẽ sup eũ: ꝑut ẽ i hoc sacramẽto ꝛ in alys: qz oĩa alia ordinãtur quodã mõ ad istũ. Et iõ ille q ex offõ bz ptãtẽ in istũ sacrm. s. eucharistiã ex ℔ ipo apt⁹ est vt bẽat ptãtẽ in alia ex comisso. ¶ Potuit tñ deus aliter ordinare. sz supponim⁹ q sic ordinauerit: ex q̃ eccl'ia romana sic facit. Qđ aũt dicit q nõ sacerdos potest baptizare: ꝛ sic ꝓfert sacrm gre q nõ bz ptãtẽ sup coꝛp⁹ xpi vex. dom q ℔ ẽ ex ordinatiõe xpi ꝛ nõ pape. Et sil'r mio⁹ contrahũt in quo dat gra nõ sacerdotes qđ nõ ẽ ex comissione pape sz ex ordinatiõe dei. Sz ex comissiõe pape fieri nõ põt: q ille ꝓferat sacrm gre: q nec ẽ sacerdos: nec alias sine ordinatiõe pape illud ꝓferre posset. Tũc. n. pp̃ bñet potestatẽ excellẽtie ĩ sacris si ad libitũ posset mistꝛ statuere vel destituere. ¶ Ad arg[m] dom. q aliqua sunt epi: vt eps est q̃[m] ad posse simpl'r ꝛ total'r q̃ nõ pñt cõmitti nõ epo: sic illa nõ ꝑsõro: sicut ꝓferre maioꝛes ordies: aliq̃ aũt sunt epi vt eps ẽ nõ q̃[m] ad posse simpl'r sz q̃[m] ad posse ex offõ: sicut cõfirmare ꝛ ad mioꝛes ordiare. Et ista a solo pp̃ pñt committi nõ epo: vt fiãt aucitate sũmi epi. ¶ Ad illud de Hre. nõ bñ dicit: qz ex de ꝓsue. c°. 4. exꝑsse dr q si simpleꝛ sacerdos sine cõmissiõe cõfirmat: nõ solũ peccat: sz ianiter confert: ꝛ veritas sacri nõ ſbest: ꝛ multo magis de mioꝛib⁹ ordinib⁹: q̃ illõ mẽbrũ q̃ dicit sacerdotib⁹ ꝓpetere sz supioꝛibꝰ refutatũ nõ valet. Aliud vo q̃ dic Hreg[m] errasse ẽ pei⁹. ¶ Ad z[m] cũ dicit q simpleꝛ sacerdos ẽ miꝰter minoꝛ ordinũ dõz q vex ẽ ex cõmissiõe iuris: vt abbates lectoꝛat⁹ ſm q̃ſdã antigt⁹: vl' ex cõmissiõe pape: vt p̃sbri cardinales: al'r nõ. Uñ dr de ordinatis ab illo q renũ. epi. q tales ordines q̃q̃ a nõ epis ꝓferũtur: q̃ñ. s. eis committit: ꝛ non ex officio: vt de etate ꝛ equal. Cũ ꝓtingat. 70. di. Qñ videtur. Et si dicerem⁹ ſbdiaconatũ ꝛ mioꝛes ordies ab eccl'a ĩstitutos ꝓpa aucitate: tũc papa p libito possz boꝛ collationẽ cõmittere: ẽt nõ sacerdoti: sicut ꝓsecratiões alias q̃ nõ sũt sacra. ¶ Tertia ꝓ ẽ. q ex cõmissiõe electi ĩ papã: ꝛ nõdum cõsecrati nõ põt ℔ simpleꝛ sacerdos: sz posset eps electus in papã añ coronationẽ: p quã quidẽ nõ recipit cõsecrationẽ. Et si p̃sbri cardinales pp̃ nõ electo vel electo nõdũ tñ cõsecrato ꝓferant mioꝛes ordines ℔ ẽ ex iuris ꝓcessiõe: vl' ex ꝓsuetudine q̃ iuri eqpollet si sit p romanã eccl'az approbata. Sz pp̃ ñ ꝓsecrat⁹ ꝓferre mioꝛes ordies cõmittere sacerdoti nõ põt: qz cũ oporteat p̃ncipale agẽs vel istrale cẽtale formal'r vel vtual'r qđ ẽ nobili⁹: ꝛ ordo vel ordiat⁹ sit altioꝛ stat⁹ in eccl'a nõ ordinato vel nõ ordine cũ sacerdos iure suo ℔ nõ possit: vr neče q cõmittẽs iure suo ℔ possit. Unde cũ iure suo nullus nõ ordinat⁹ ℔ possit: qz ẽ inferioꝛ ordiato: imo cũ nullus nisi eps iure suo ℔ possit: vr neče. q papa hoc cõmittẽs sit ĩ papã cõsecrat⁹: ita q ista cõmissio est sil'r ĩ iurisdictiõis ꝛ ordinis: quã solus pp̃ põt facere nõ consecrato epal'r: dũ tñ sit ꝓsecratus sacerdotal'r. Nec hoc al'r ꝓbari põt: nisi qz eccl'a romana sic vtit: ꝛ credit non errare. Jpa etiã tenet: q si simpleꝛ sacerdos sine pape commissione confirmet vel ordinet: q nihil agit. ¶ Ex his patet ad argumentũ in oppositum.

¶ De sacro altaris ⁊ eucharistie. Di. VIII. a

POst sacramentū baptismi ⁊ cōfirmatiōis sequitur eucharistie sacramentū. Per baptismū mūdamur. Per eucharistiā in bono cōsūmamur. Baptism⁹ estus vitiorū extinguit. eucharistia spūaliter reficit. Unde excellēter eucharistia dicitur. i. bona gratia: qz i hoc sacramento nō modo est augmentū virtutis ⁊ gratie: sed ille totus sumitur: qui est fons ⁊ origo totius gratie. Cuius figura p̄cessit: qō mā na pluit deus patribus in deserto: q quottidiano celi pascebantur alimento. Unde panez angelorum manducauit homo. Sed tūc qui panem illum māducauerūt mortui sunt. Iste vero panis viuus qui de celo descendit vitā mundo tribuit. Māna illud de celo: hoc super celū. Illud scaturiebat in diem alterū reseruatū: hoc ab omni corruptione alienum. Quicunqz religiose gustauerit corruptionē nō videbit. Illud datum fuit antiquis post transitū maris rubri: vbi submersis egyptijs liberati sūt hebrei. Ita hoc celeste manna: nō nisi renatis p̄stari dz. Panis ille corpalis populum antiquū ad terrā promissiōis per desertuz eduxit. Hec esca celestis fideles huius seculi desertū trāseuntes i celum subuehit. Unde recte viaticū appellatur: qz in via nos reficiēs vsqz in patriā deducit. Sicut ergo in mari rubro figura baptismi p̄cessit: ita i manna significatio dñici corpis. Hec duo sacramēta demōstratiua sunt: vbi de latere xp̄i sanguis ⁊ aqua p̄fluxerūt: qz per sanguinem redemptionis ⁊ aquaz ablutionis nos redimere venit a dyabolo ⁊ a peccato: sicut israelitas per sanguinē agni paschalis ab exterminatore: ⁊ per aquam maris rubri ab egyptijs liberauit. Huius etiā sacramēti ritum melchisedech ostēdit vbi panē ⁊ vinū abrahe obtulit. Ūñ vt ait Ambrosius intelligi dat anteriora eē sacramēta christianorum q̄z iudeorum.

¶ De institutione sacramenti. b

b Je etiam illa ꝓsideranda occurrūt quatuor. s. sacramētum: institutio: forma: ⁊ res. Sacramentū dominus instituit quādo post typicū agnū corpus ⁊ sanguinem suū discipulis in cena porrexit. Unde Eusebi⁹ emisenus. Quia corpus assumptuz ablaturus erat ab oculis: ⁊ illatur⁹ syderib⁹: necesse erat vt die cene sacramentuz nobis corporis ⁊ sanguinis cōsecraret. Ut coleret iugiter p̄ mysterū quod semel offerebatur in p̄cium.

¶ De forma. c

f Orma vero est quam ipse ibidez edidit dicēs: hoc est corpus meū: ⁊ post. Hic est sanguis meus. Cum enīz hec verba proferunt: conuersio fit panis et vini i substantiam corpis et sanguinis xp̄i. Reliqua ad laudē dei dicuntur. Unde Ambr. Sermone xp̄i hoc conficit sacim: qz sermo xp̄i creaturā mutat: et sic ex pane fit corpus xp̄i: et vinū cū aqua i calicē missum fit sanguis consecratione verbi celestis. Consecratio quib⁹ fit verbis. Attēde que sūt verba. Accipite ergo et comedite ex eo oēs: hoc est corpus meū: et itez. Accipite et bibite ex hoc oēs: hic est sanguis meus. Per reliqua oīa que dicuntur laus deo referē: oratio p̄mittitur p̄ populo: p̄ regibus. Item Aug. Credēdum ē q̄ in illis verbis xp̄i sacramenta conficiātur: reliqua omnia nihil aliud sunt q̄z laudes vl̄ obsecrationes fideliuz ⁊ petitiones. Ecce que sit institutio ⁊ forma hui⁹ sacramēti. Ubi cōsideratiōe dignū est: quare illud sacramētū post cenam dedit discipulis. Dominus igitur iesus ad inuisibilia paterne maiestatis migratur⁹ celebrato cuz discipulis typico pasca: quoddā memoriale eis cōmendare volēs: sub specie panis ⁊ vini: corpus ⁊ sanguinē suū ita eis tradidit vt ostenderet legis veteris sacramēta: inter q̄ p̄cipuū erat agni paschalis sacrificiū: in morte sua terminari: ac legis noue sacramenta substitui i quib⁹ excellit mysteriū eucharistie. Ideo etiaz post alia dedit: vt hoc vnum artius memorie discipulorū infigeretur: ⁊ ab ecclesia deiceps frequentaret. Sed nō ex inde disciplinā sanxit i posterz: vt post alios cibos sumat. potius a ieiunis sumi oportet: sic̄ apostolus docet: vt singulari reuerētia dijudicet. i. discernat ab alijs cibis. Quod dominus apostolis disponēduz reliquit. Unde Aug. Apparet cū primo acceperunt discipuli eucharistiā nō eos accepisse ieiunos. Non ideo tamē calúniandū est vniuerse ecclesie q̄ a ieiunis sumit semper. Placuit. n. spirituisancto vt i honore tanti sacramēti p̄ius in os christiāi dominicū corp⁹ itraret q̄z alij cibi: ideo vbiq̄z mos iste seruatur. Non eni qz post cibos dedit dominus: ideo p̄āsi vel cenati illō accipere debēt: vt illi faciebāt quos apostolus redarguit. Mā saluator quo vehemēti⁹ cōmendaret mysterij illius altitudinē vltimū hoc voluit infigere cordibus ⁊ memorie discipulorz a quibus ad passionē digressurus erat. Quo aūt ordine deinceps sumeret: apostolis p̄ quos ecclesias dispositurus erat reseruauit docenduz.

¶ De sacramento ⁊ re. d

Questio. I.

Circa octauā distinctionē tria q̄runt. p° vtr eucharistia sit sacramē-tū: quō p̄figuratū t qñ īstitutū. 2° de suscipiētib⁹ vtrū debeāt eē ieiuni. 3° de forma.

Querit ergo p° vtrū eucharistia sit sacr̄m. Et videt q̄ non: q̄ sacri nō ē scitate habere in se: sed i alio causare: vñ t dicit a sacrando actiue: sed eucharistia ptinet in se eēntialr sctūz scōrū: g̃ nō ē sacr̄m sed potius sanctuariū. ¶ Cōtra. q̄ eucharistia dr̄ sacr̄m pgrediētiū: vñ dicit viaticū. 26. q. 6. Qui recedūt t. c. De hys. ¶ R° circa istā questionē tria sunt considerāda. p° vtr eucharistia sit sacr̄m: Scōo de p̄figuratiōe h⁹ scri. 3° de institutione.

Quātuz ad p̄m sunt tres ꝓnes. ¶ Prima q̄ ē sacr̄m dignissimum: t plusq̄z sacr̄m. Est. n. aliquid sanctū tm̄ t non sacr̄m nec sacrale: sicut illud qō hz i se sanctitatē formaliter t subiue nō aūt effectiue nec significatiue: vt hō scūs. Scōo est aliqd sacrale tm̄: vt qō hz habitudinē dispositiuā ad sacramētū: ante vel post: sicut illa que ptinēt ad solēnitatē cuiusl̄z sacri: vt catbecismus t hꝺ. 3° ē aliqd sacramētū imp̄fectū: vt sacra ve. le. i q̄bus nō erat scitas nec subiue nec effectiue: sed tm̄ significatiue. 4° ē aliqd sacr̄m p̄fectū in quo ē sanctitas t signficatiue t causatiue: vt i. 6. sacris no. le. hec ē. n. tota t pfcā rō sacri: vt sit iuisibilis gr̄e visibilis forma: vt ymaginē gerat t causa existat. 5° ē aliqd qō ē sacr̄m: q̄ est cā t signū scitatis t plusq̄z sacr̄m: q̄ intra se ptinet eēntialiter scitatē: t tale ē eucharistia. Propter qō sicut Joānes bap. fuit p̄pheta p̄dicendo futura t plusq̄z p̄pha demostrādo p̄ntia. puta agnū dei digito. sic ē i p̄posito de eucharistia. ¶ Ex quo stati apparet solo ad argumētū in oppositū: q̄ eucharistia ē sacr̄m rōne signi t effect⁹: t plusq̄z sacr̄z rōne ptenti: q̄ ē sanctuariuz. ¶ Scōa ꝓ ē. q̄ vnū ē sacr̄z: q̄ vnū idē ē qō idiuisū ē i se: t diuisuz ab alio. Istud aūt sacr̄m ē indiuisum nō qdē rōne materie t forme: q̄ illa bene sūt diuisa t diuersa i se: sz rōne q̄ sacr̄m ē idiuisuz. s. rōne signi t cause: q̄ oia q̄ hic sunt ad vnū t idē p̄figurādū ordināt: t ad idē causandū: siue illud sit res t sacr̄z. sic corpus t sanguis x̄pi q̄ sūt vnū suppositū t subō quomō forte nō fuisz vnū si fuisset ꝓsecratū tē pore mortis sue q̄n sanguis erat a corpe separat⁹ siue quo ad illud qō ē res tm̄ siue in gnāli. s. corpus x̄pi mysticū qō ē vnū ordie. siue in spāli. s. aīe pfecta refectio. sicut dr̄ vnū prādiū: vna cena illud i quo mlta ꝓcurrūt ad vnā refectionē. s. cibi t potus. Scōo ē vnū q̄ ab alys diuisuz t distictū. s. a bap° t confirmatōe: q̄ q̄uis vna eēt potētia gnātiua nutritiua t augumētatiua t vnū istrumētū. puta calor: t vna mā puta alimētū nihiloīus diuerse sunt actōes generare nutrire t auguñtare. vñ aīalia sp gdē nutriūt: nō sp autē augēt vel generāt. Silr q̄uis vna sit p̄cipalis potentia dei t vnū istr̄z character epal t vna mā. i. gra gratū faciēs q̄bus hō idē p° gnāt in bap°. scōo augmētat i confirmatiōe. tertio nutrit p eucharistiā i vtroq̄ tm̄ diuerse sūt actiōes regenerare: p̄ficere: t reficere. vñ cū sacra sint actiōes q̄dā exteriores ordinate ad istas diuersas interiores p̄ñs diuersa sunt sacra. ¶ Tertia ꝓ ē q̄ licet illud sacr̄m sit vnū p̄fectōe t ordine ē tm̄ diuersis noīb⁹ nūcupatū. Prio. n. in q̄tū est rememoratiuū dñice passiōis dr̄ sacrificiū: hostia: oblatio. vñ dr̄ sacrificiuz altaris. 13. q. 2. Non extimemus. Et q̄ oia sacrificia p̄cellit corp⁹ t sāguis x̄pi. de ꝓsecra. di. 2. Nihil. De 3° dicit de cōsecra. di. 2. Trib⁹ i fine. q̄ ē oblatio spūalr corpus t sanguis x̄pi: t q̄ oblatio eucharistie q̄ pure spūalis ē p̄cedit oēm oblationē de ꝓsecra. di. 2. Nihil. Et ab hac oblatōe p̄hibent i mūdi. 82. di. Proposuisti. Scōo quo ad rē significatā t ptentā dr̄ eucharistia q̄si bona gra: q̄ ptinet fontē gr̄e. Eucharistia. n. grece latine bōa

Hanc q̄d ibi sacramētū sit t quid res videamus. Sacramētū est inuisibilis gratie visibilis forma. Forma ergo pānis t vini q̄ ibi videt est sacrz. i. signū sacre rei: q̄ p̄ter speciē quā igerit sensibus aliqd aliud facit i cognitionē venire. Tenēt ergo spēs vocabula rer̄ q̄ ante fuerunt. s. panis t vini. Huius āt sacramēti gemina est res: vna. s. cōtenta t significata: altera significata t nō ꝓtēta. Res ꝓtēta t significata ē caro x̄pi quā de virgie traxit: t sanguis quē pro nobis fudit. Res āt significata t nō ꝓtenta ē vnitas ecclesie in p̄destinatis vocatis: iustificatis: t glificatis. Hec ē duplex. caro x̄pi: t sanguis. Vñ Hiero. Dupliciter ingt itelligit caro x̄pi t sanguis: vl illa q̄ crucifixa est t sepulta. t sanguis q̄ militis lancea effusus ē: vl illa spiritual ac dīna de qua ipse ait. Caro mea vere ē cibus t sanguis me⁹ vere ē potus: t nisi māducaueritis carnē meā t biberitis meū sanguinē nō habebitis vitā i vobis. Sūt ergo hic tria distinguenda. Unū quod tm̄ est sacramentum: alterz quod est sacramētū t res: t tertiuz qō est res t nō sacramētū. Sacramentū t nō res: est species visibilis panis t vini. Sacrz t res: caro x̄pi proꝓria: t sanguis. Res t ñ sacrz: mystica eius caro. Proꝓro illa species visibilis sacramētū est gemine rei: q̄ vtranq̄z rem significat: vtriusq̄z rei similitudinem gerit expressam: Nam sicut panis pre ceteris cibis corpus refic t sustentat: t vinū hoiez letificat atq̄z inebriat: Sic caro x̄pi iteriorem hoiem plus ceteris gratijs spūalr reficit t saginat. Vñ calix tuus inebrians q̄z p̄clar⁹ est. Habet etiā similitudinē cū re mystica q̄ est vnitas fideliū q̄ sicut ex mltis granis cōficit vnus panis t ex pluribus acinis vinū i vnū confluit: sic ex multis fideliū p̄sonis vnitas ecclesiastica cōstat. Vñ apostolus: Unus panis t vnuz corpus multi sumus t c. Vñ augu. Unus panis t vnū corpus eccl'ia dicit: ꝓ eo q̄ sicut vnus panis ex multis granis t vnū corp⁹ ex multis membris cōponit: sic ecclesia ex multis fidelib⁹ charitate copulāte connectit. Hoc mysteriuz pacis t vnitatis nostre x̄ps i sua mēsa ꝓsecrauit. qui accipit hoc mysteriū vnitatis t nō tenet viculū pacis: nō accipit hoc mysteriū ꝓ se sed contra se. Cuius etiaz sacramētū ē corpus x̄pi p̄priū de virgine sūptū q̄ vt corpus x̄pi ex mltis mēbris purissimis t immaculatis ꝓstat: ita societas eccl'iastica ex multis p̄sonis a criminali macula liberis ꝓsistit. In cuius rei typo facta ē arca dñi de lignis setbim que sunt imputribilia t albe spine similia.

gra iterpretat.i.q.i.Multi.Et ibidē ante mediū.Or caro xpi iter alia sacra eucharistia dicit. 3° quo ad finē i via dicit cōmunio:qz sicut cib⁹ vnit oibus mēbris ad q singula defert ⁊ sic qlibz pars aucti aucta ē.sic p hoc sacrz nō solū xpo capiti:sz ēt oib⁹ mēbris ei⁹ vnimur:vt simus oēs vnū corp⁹ i xpo.vñ ab illis q i vnione eccl'ie sūt recipit eucharistia spūal'r ⁊ si nō recipiat sacramentaliter:de psecra.di.z. qz passus ⁊.c.qz qd ē. 4° quo ad finē i patria ad quē pducit dicit viaticū:qz sustētat i via quousqz pueniamus. viaticū.n.dr eucharistia.dcā.l.his vo.⁊ qō viaticū i mōte nulli ē negādū di.ea.Penitētes.z7.q.i.virgib⁹.z6.q.6.bis q.

β° ♁ **Quantū** ad z^m sunt tres ♁nes.¶Pria q sacramēto rū no.le.tria pcesserūt realiter licet nō fm ritū sacramētalē quē bēt i lege noua: sicut matrimoniū: pnia:⁊ ordo:qz ⁊ mīmo^m ab initio fuit i officiuz ⁊ post peccatū i remediū:sz habebat aliqs psonas tūc habiles q nūc sūt ihabiles:vt q i tertio ⁊ 4° gradu:⁊ vxor fratris sine liberis mortui tūc habilis:nūc ihabilis.Et pnia tūc nō regrebat hoiez homini pfiteri.sz soli deo q nōduz erat hō.Et ordo nō habebat characterē:nec vera sacramēta dispensabat.Baptismus aūt ⁊ eucharistia pcesserūt nō realiter: sz figural'r:sed extrema vnctio ⁊ pfirmatio neutro mō:qz sūt plenitudinis gratie: nec sunt necessaria: nec quo ad se vt baptismus nec quo ad fidē rei contente saltē explicitā vt eucharistia:cuius posset dici prefiguratā esse pfirmationē in benedictione filiorū israel a sacerdotib⁹: numeri.6. vel in benedictionibus Jacob ⁊ Moysi ⁊ similibus:aut i electōe pugnatoz ⁊ remissiōe formidolosoz a pugna: extremā vero vnctionē qua quis intraturus ē celū in vnctione vasoz tabernaculi q fiebat de oleo vnctiōis priusqz inferrētur i tabernaculū ad aliquē vsuz. 2° ♁ ¶Secūda ♁ est q eucharistia fuit multipliciter prefigurata:qz quantum ad illud cuius rememoratiua est per oia sacrificia ve.le.que erāt figure hostie facte i ara crucis precipue per iugem sacrificium agni quod figurabat iugē huius sacrificij representationē. z°.quo ad sacrm tm:per oblationez Melchi sedech.3°.quo ad rē ⁊ sacramētū p agnū paschalē.4°.quo ad usum fideliū i māna.5°. quo ad finē vltimū in ligno vite. 3° ♁ ¶Tertia ♁ ē.q ppter hoc dicit xps sacerdos i eternū fm ordinē Melchisedech potius qz fm ordinē Aaron qz Aarō suo sacerdotio sacerdotiū summi pontificis repsentat.di.zi.c.i.nihilominus tm in ꝟ deficit qz peccauit.di.50. Ecōtra i lumbis Abrae deciātus fuit:⁊ sacerdos aaronica i maximo sacrificio vitule immundus fiebat.Melchisedech aūt nō sic:sz qz do obtulit panē ⁊ vinū benedicens recepit decimas ab Abraā.Sic xps inocēs ipollutus in hoc sacramento perfectā nobis benedictionē tribuit: qō oblatio Melchisedech expressius quo ad ritū sacrificy figura uit:pter alias causas qs apl's psequit ad Hebr.

β° ♁ **Quantum** ad z^m sunt.3.♁nes.¶Prima q debuit istitui sacrm i quo xps ptineret eēntialiter ⁊ real'r:qz ad perfectionē membroz requirit q capiti vniātur:⁊ qz sacris deo iungimur:sacramētū aūt ē signū sensibile:sicut ad hoc q aia pficiat sensib⁹ pter sensibilia que sibi ♁iungunt per solā similitudinez distātia medio separato vt color ⁊ odor ⁊ sonus qbus assimilāt sacra ve.le. q erant tm signa diuine gre ⁊ nō causa sūt sensibilia q per realē virtutē ♁iugunt sensui p mediū ♁iunctū: q tm nō fiūt vnū cū eo:vt i tactu patet:qbus assimilāt sacra no.le.i quibus diuina virtus iterius opat. Est aūt vlterius gust⁹ quo sensibile nobis real'r ♁iūgit:⁊ nobis incorporat:⁊ vnū efficit p cōuersionē ipius in nos.Sic debuit hoc sacrz istitui in quo capiti ♁iungamur ⁊ icorporemur:⁊ eius mēbra efficiamur:nō p eius ♁uersionē i nos:sz ecōuerso fz qō Aug. dictū fuit. 2° ♁ ¶Scōa ♁ ē q nō debuit istitui ante xpi aduentū:qz ♁tinet verbū icarnatū ⁊ iō ante verbi icarnatiōez istituti nō potuit:qz nihil pt ♁uerti i id qō nō ē.Ideo cū status eccl'ie sit medius iter statū legis antique ⁊ gl'ie prius erat rez sperāda figura nō veritas:sed i patria ē veritas sine figura nunc autem est veritas cum figura:quia in speculo in enigmate maxime in sacramento encharistie. 3° ♁ ¶Tertia ♁ est.q instituī debuit in cena dominī sicut fuit. p° qz qñ oñdit cessare virtutē legaliū i agno paschali debuit oñdere virtutē nouoz in maximo sacro. z° qz qñ erat recessurus visibiliter debuit,remāere spūal'r. 3°vt altius cordi bus ifigeret qō vltimo traderet. 4° in memoriā iminentis passionis.¶Argumentū in oppositum solutuz fuit in prima conclusione.

Questio. II.

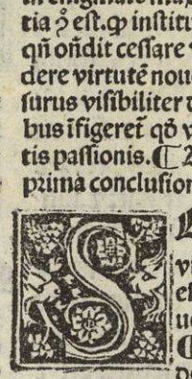

Secundo queritur vtz eucharistia sit tm sūmēda a ieunis. Et videt q nō qz apl's dicit immitatores mei estote sic ⁊ ego xpi:sz taz xps qz apl's cōicauerūt in cena sumpto agno paschali: g ⁊c. ¶Cōtra.qz ♁firmatio sumēda ā a ieunis de ♁secra.di.5.c.Ut ieiuni: g multo magis eucharistia. ¶Ad euidētiā:h⁹ qōnis sunt tria declarāda. Primo i gnāli declarabit qō qrit:scōo hoc idē fiet magis i speciali:⁊.3°. declarabit vtz post cōionē sit ieiunādū. 3ª

Quantum ad p̄mū sūt tres ♁nes. β° ♁ ¶Prima q eucharistia nō debet sūmi nisi ieiuno stomaco:nisi i necessitatis articlo:vt qñ timet q infirmus prā sus nō possit crastinū expectare gn moriat: vel gn cadat i frenesim:vel i aliū grauē casum ipz puantē a cōmunionis pceptōe:nā aliq ♁ueniūt rei qz tū ad initiū q nō ♁ueniūt ei quo ad ꝓgressuz:sic aliud ē de puero i vtero matris vbi respiratōe nō idiget.aliud qñ nat⁹ ē:qz tūc nisi respiraret suffocaret.Ita huic sacro debebat in sui exordio q post cōmestionē agni i die cene sumeret pp causas dictas in fine pcedētis argumēti.postea vero ꝓpter hoc sacri oīmodā reuerētiā debet vt a ieiunis sumat:de cōsecra.di.z. Ligdo apparet.Or aūt dicit de cōsecra.di.i.c. Sacra. sacra a ieiunis sūmant excepto die cene.exponi posset de sumentib⁹ spūal'r:sz ñ sacra'l'r:qz ēt ñ ieiūo licet astare misse ⁊ audire missaz qō ē spūal'r manducare:sz celebrare aut cōicare nō licet:qō ē sacra'liter māducare.Sed tūc nō deberet excipi dies cene magis qz alia dies:sed minus:qz licet illa die qñ missa fuit īstituta magis debeat audiri nō tm minus debet audiri a ieiunis qz alio die:qz dies ē ieiuny: nec vsqz p⁹ missaz ⁊ vesperas ē comedēdū:sicut i alys dieb⁹ qdragesime: nisi q quidam religiosi tūc habent de ♁suetudine refectoriū ītrare ante missaz:⁊ aliqd gustare vt i sancto Mauro. β° ♁ ¶Pōt ġaliter dici q in p̄mitiua eccl'ia i repītatione dominice cene celebrabat post prandiū illo die:sz p ♁trariaz ♁suetudinē ē abrogatū:nec mō ē obseruādū. z° ♁ ¶Scōa ♁ ē. q cōicare post prandiū nō ē malū de se:qz tūc nulla necessitate posset bene fieri:nisi forte deo dispensante: sic illud qō fm leges tales ⁊ rationē inferiorē ē malū vt fornicari ⁊ occidere inocentē:q ratio humana iudicat p se mala deo dispensante sūt licita:q in preceptis scōe tabule dispensare pōt:vt de immolatōe Isaac:expoliatione egiptioz: vxore fornicationū:sed nō homine dispensante.Unde q apl's cōcauerūt in die cene post esum agni si de se fuisset malum fuisz excusatū:qz hoc fecerūt xpo dispensante:⁊ corp⁹ suū eis tradente ⁊ dicente accipite ⁊ comedite ⁊c.sic excusant q sabbato euellebant spicas:qz filius hois dominus ē etiā sabbati:cuius nec illud essz malū de se.Sed nūc qz xps nō dispensat si etiā papa dispensaret nō videt ei⁹ dispensatio nec aliq cōsuetudo excusare infirmos cōmunicare i necessitate post prandiū si esset malū de se:qz in his q sunt de se mala nulla cōsuetudo excusat:de ♁sue.c.cū tanto. Nec seruus pōt tollere legē dñi sui nec papa dispensare in pceptis dei.Unde de penitētys ⁊ remiss.c.cū infirmitas i fine. ꝑbi

bet medicis ne pp qcūq; periculū corpalis vite suadeāt infirmis aliqd qō sit ꝓtrariū aie: puta sacrilegiū ⁊ fornicationē ⁊ hꝺ. Cū igr sit licitū pranso celebrare etiā pro cōione morientis. ergo illud nō ē de se malū: sz solū malū qr ab eccl̄ia ꝓhibitū. Nec etiā tenēdū ē qō notauit Ugo. d. 75. Qr a patrib⁹. q cū cetera sacra possint ꝺfici a pransis licet nō debeāt. eucharistia tñ nec debet nec pōt ꝺfici post prādiū: qr imo pōt sicut ante: sz nō debet. qr ⁊ xps post prādiū ꝺfecit: ⁊ positis illis q̄ fūt de suba ē vez sacrm. Cū g̃ character ⁊ intentio sacerdotis ⁊ verba ⁊ mā possint ita ꝺcurrere post sicut ante: ita esset verum sacramentum post sicut ante. Sed non licet p necessitate celebrare nō ieiuno sicut lz non cōicare: qr cū vtrūq; sit a papa ⁊ vniuersali cōsuetudine eccl̄ie ꝓhibitū solus papa vel gnālis ꝺsuetudo pōt dispēsare. Inuēit aūt de cōmunione i necessitate permissuz ⁊ dispēsatū a papa ⁊ a gnāli ꝺsuetudine: nō sic aūt de celebratiōe: imo qñ licet pluries celebrare i p̄ma nō ē sumēda lotio q̄ soluit ieiuniū: g̃ i nulla necitate celebrare licet nō ieiuno. ¶ 3ª ꝺ ē. q hꝺ ieiuniū quo debēt esse ieiuni sumētes eucharistiā intelligendū ē de ieiunio nature nō eccl̄esie: qr nō solū i ieiunys eccl̄esie sed etiā alys diebus licet cōicare ⁊ celebrare: vt i dominicis dieb⁹ gbus eccl̄esia nō ꝺsuevit ieiūare. Uñ nec post prādiū in .4o². licz cōicare: qñ tñ homo ē ieiunus ieiunio eccl̄esie qō durat ante prandiū ⁊ post: qr nō soluit nisi p scōaz comestionē. Jeiunio igr nature qō soluit p oēz cibi ⁊ potus sumptionē q̄lēcūq; debz esse ieiunus q digne vult cōicare vel celebrare. Uñ. 7. q. i. Nihil. Nullus post sumptū cibū potūq; quātūlibz minimū missas facere p̄sumat. Excipit casus qñ licet secūdo celebrare. Scōo enim celebrans nō ē ieiunus. ieiunio nature: qr spēs sumpte nutriūt: ⁊ sic soluūt ieiuniū nature: sz nō soluūt ieiuniū eccl̄esie. Aliter in diebus ieiuniorū vel nō liceret communicare semel comedenti: vel non liceret comunicanti etiam semel comedere: qr cōio cū alio cibo ē duplex comestio ⁊ nutritio. Et scōm hꝺ intelligenda ē ꝺ pª sequentis articuli.

2ª ꝺ **Quātuz** ad scōm sūt tres ꝺnes. ¶ Pria. q ois potatio vel cibatio ꝓprie dicta q̄cūq; fine fuerit facta ipedit dignā eucharistie sumptionē: etiā si fiat causa medendi tñ nō nutriendi: sicut i electuarys ⁊ potionibus q̄ tñ causa medecine comedunt ⁊ bibunt: sicut dicit glo. i dicto. c. Nihil. §. Nullus: ⁊ ex de celebratiōe missaꝝ. c. Ex parte: qr ibi dicit q sacerdos debet facere post cōmunionē ⁊ sumere vini pfusionē: nisi sit scōo celebratur⁹: ne illa pfusio ipediat: q̄si diceret si sumeret illō vinū qō tñ nō sumeret aio nutriēdi nihilomin⁹ ieiuniū solueret ⁊ scōo celebrare nō posset: g̃ lz nō cā nutriēdi sz medendi biberet vel comederz postea cōicare nō debet. ¶ Quidā āt adducūt vnā talē rationē ad ꝓbādū q talis q sumit medicinā ante cōionem sit fraudator precepti eccl̄esie: qr hoc sacramentū debet sumi ante sumptionē cuiuscūq; ad nutritionē ptinentis per se vl cōmixtiz: vt patet de ꝺsecra. di. z. c. Liquido: sz sicut ē irreuerētia sacro pferre aliū cibū sic ⁊ preferre aliaz medicinaz: hoc enim sacrm nō solū ē spūalis cibus sz ⁊ spūalis medicina: ergo sumēs eucharistiā post medicinā ē trangressor ꝑcepti eccl̄esie. Hoc vez ē si medicina sumaī per modū cibi ⁊ pot⁹: nō aūt si per modū aliū sicut sumit clistere vel vnctio: ⁊ sicut fit minutio ⁊ hꝺ: q̄ ante communionē sumpta: cōionē nō impediūt. ¶ Sed ꝺtra hoc ē alia opinio q̄ dicit q licet post hꝺ cōicare: qō probāt multipliciter: p qr ꝑceptū eccl̄ie de ieiunio accipiēdū ē fm q ecclesia iterpretaī ieiuniū: ergo ꝑceptū decretalis q hoc sacramētū sumaī a ieiuno debet itelligi de ieiunis ieiūio eccl̄esie: sz electuria nō soluūt ieiuniū eccl̄esie nec etiā medicine: g̃ post talia pōt licite sumi hoc sacrz. ¶ Scōo qr quādo ꝓhibet absolute vsus alic⁹ rei itelligēdū ē de vsu pncipali ⁊ nō de alys: Cū g̃ ꝓhibet sumptio cibi āte sumptōez eucharistie itelligēdū ē q̄tū ad pncipalē vsū q ē nutritio: siue ad nutriēdū: ⁊ sic sumit p modū cibi. nō aūt de vsu ei⁹ solū ad alterādū: qr sic sumit solū p modū medicine. Sic igit sumēdo cibū ante sacrz non est transgressio precepti. ¶ Et ꝺfirmaī hꝺ: qr qñ pluries celebraī sumere spēs i pª celebratiōe nō ipedit scōaz celebratōez q̄uis nutriāt: ⁊ hꝺ ideo qr nō sumūt ꝓpter corpale alimētū: sz pp aliud: qr pp spūale. Ita lz medicinalia nutriāt: si nō nutrimētū sz aliud itēdaī post ea sumpta poterit cōicari. ¶ Itē xps ⁊ apli cōmunicauerūt post esuz agni: eo q nō pp nutrimētū comederūt illū sz ꝓpter mysteriū. Et q nō pp alimētū ꝓbaī. qr xps nūq; legit alias comedisse carnes. Itē sub appellatōe nutrimētoz nō intelliguntur medicamēta. ff. de penu. leg. l. Nō oē. Sz hꝺ nō valet. ¶ Uñ ad ꝓmuz dicēdū q ieiuniū qō regrit ecclesia ad cōicandū ⁊ celebrādū nō ē ieiuniū eccl̄esie vt dictū ē sz nature: qr si ieiuniū eccl̄esie solū regreret qñ nō ē ieiuniuz nō posset cōicari: ⁊ ēt posset vt dictū ē supra licite sumi post prādiū i q̄dragesima. Sic igit interpretatio eccl̄ie sumēda ē taz ex ꝺsuetudie eccl̄ie q̄ ex verbis capli pallegati. Liqdo ⁊ ibidē. c. placuit. ¶ Ad zm dōz. q vñ ꝓhibet pncipalis vsus alicuius rei ꝓhibet etiaz oīs alius i pncipali iclusus: pcipue si subē cadē cā ꝓhibitōis. Nūc aūt sumere cibū p modū medicine icludit pncipalē vsuz cibi q ē nutrire. Semp. n. sumpt⁹ cib⁹ nutrit vel aptus ē nutrire de se. Et causa ꝓhibitōis i ꝓposito ē irreuerētia sacri q̄ vtrobiq; comittit: ideo ⁊c. Et ideo non ē simile de duplici vsu cibi: licet scōs icludaī i pmo qñ ē eadē cā ꝓhibitōis. Nec ē simile qō dicit de specieb⁹: qr nō ē ꝓhibitū ante cōionē sumere aliqd nisi qō est aliud separatū ab ipsa eucharistia: spēs aūt nō sunt separate ab eucharistia: nec vna eucharistia ē alius cib⁹ ab alia: sz vnus ⁊ idē nūero: quo ad rē ꝺtentā: ⁊ eusdē ratōis sacralis quo ad rē ꝺtinētē. Uñ nō ē ad ꝓpositū. ¶ Nō fuit etiā cā q xps ⁊ apli cōicauerūt post esuz agni vt dicūt pp sacrz: sz pp causaz dictā i pº articulo. ¶ Itē appellatōe cibi ⁊ pot⁹ cōtinet qcqd comedit: ⁊ bibit: siue nutriat siue sumaī ad nutriēdū siue ad qōcūq; aliud: cōicaturo aūt siue celebraturo nō ꝓhibetur alimētū nec nutrimētū sz cib⁹ ⁊ potus q̄tūlibet minimus: nec distinguit quo fine sumaī. ¶ Secūda ꝺ ē de reliquys cibi q̄ remanēt i oze ⁊ cālr trayciūt: qr hꝺ ñ ipediūt cōionē: tuz qr trayciunt p modū saliue: tū qr nō sumūt de nouo. Uez ē q si ex ꝓposito trayciūt q̄uis illo die non intrent i os de nouo nō ꝓpter hoc impedit qn ieiuniū soluant: vt si qs zucharū ab heri i oze posuit ⁊ hodie trayciat ieiunus nō est. Unde qñcūq; sumptū sit illud cibi ⁊ potus qō traycit de nouo ex itentiōe ⁊ ꝓposito dū tñ nō sit saliua videt ipedire sumptionē. Si qs aūt sale ⁊ aceto pfūderet dētes ⁊ gcgd facerz siue medēdo: siue lauādo dū tñ nō deglutiret nō esset comestio nec bibitio: ideo nō ipdiret: qr stomachus ē ieiun⁹ lz os nō sit ieiunū. De religis āt aq̄ ex quo casualiter nō ex ꝓposito os abluēdo trayciūt licet ñ sint ꝺuerse i saliuā dicendū est q non impediūt: qr nec p modū cibi nec per modū potus sumūt: qr neutrū itēdit. Secus aūt ē de medicina q̄ ex itētōe bibit vel comedit licet nō ex intētione nutrimēti. Nutrimentū aūt ante cōionē nō prohibet cum tūc maxime fiat nutritio cū homo ē ieiunus cibo digesto: sz cib⁹ ⁊ potus prohibent: non aūt ratio dentiū: nec ablutio oris: nec transglutitio: nisi ꝓut est pars comestionis. Unde si id qō positū ē per modum cibi ⁊ potus qñcūq; per modum cibi transglutiaī comestio reputaī: ⁊ nō solū ieiuniū nature: sed etiam eccl̄esie soluit. Nec dz esse homo vt animal ruminās aut canis lingēs labia. Sumptū aūt nō ad cibum nec potum si transglutiaī animo potus idem est ac si sic a principio sumptum esset. Sz si casualiter transglutitur nullū ieiuniū soluit: ac si nunq;

3ª ꝑ fuerit comestio vel bibitio. ¶ Tertia ꝑ ē de his q̄ sumuntur per modū gustationis: sicut tabernary ⁊ cog faciunt: q̄ cibum vel potum super linguā ponūt solūz ad probandū ⁊ statiz proyciunt q̄ nō videt̄ q̄ ipediant. sicut si aligs ad probanduz vt̄ sit aq̄ vel vinuz album hoc facit. Non. n. est cibus ⁊ potus: q̄ ex quo non glutit̄ nec per se nec per accidēs pōt nutrire. Et de xp̄o dicit̄ q̄ cum gustasset noluit bibere. i. glutire: g̃ gustare nō est comedere vel bibere. Tabernarius tñ ⁊ coquus q̄ debēt cōicare ex decētia debēt a talib⁹ abstinere. Et ille q̄ celebrat si odorez vini nō discernit faciat aliū nō cōicatu⁊ gustare. Si autez deglutiret ex proposito lz statiz euomeret nō alteratuz in aliquo nihilominꝰ impediret: q̄ vera comestio vel bibitio fuit: Si autē inductū ābelitus intrasset illa comestio vel bibitio ⁊ eiecisset illa deglutio nō fuisset: nec ptineret ad comestionez: q̄ nec ex illo nutritio sed potiꝰ suffocatio seq̄ posset. Si vero ad gustāduz sumeret̄ ⁊ p̄ter intentionē descēderet: idez videt̄ dōm q̄ de reliquys aque q̄ñ os lauat̄: q̄ neutrū intentōe cibi vel potus sumit̄: iō nō impediūt.

Circa tertiū sunt tres ꝑnes. ¶ Prima q̄ oz grās agere de tanto bñficio. Nō tamē necesse ē illud tps seruare q̄ ponit̄ de cōsecra. di. z. c. tribus gradib⁹. puta q̄ cōicās māe ieiunet vsq̄ ad sextā. cōicans tertia vel quarta hora ieiunet vsq̄ ad vesperaz: q̄ sicut dicit Tho. illud erat quando raro celebrabant: q̄ tunc maxima reuerentia exhibebat̄ ad sacramētū ante ⁊ post: sicut Dion. i eplis de Hayo narrat q̄ nō celebrabat nisi diuina reuelatōe sibi facta. Et hoc fuit post primitiuaz ecclesiaz: sicut ⁊ tpe heremitaꝝ egipti iter quos paucissimi audebāt fieri sacerdotes. Nā i p̄mitia eccl̄ia tpe apl̄oꝝ pp maximū feruorē oī die cōicabāt ēt nō sacerdotes. ⁊ multo magis sacerdotes. ¶ Uel p̄t dici q̄ illō capitulū p̄ priā ꝯsuetudinē est abrogatū: ⁊ ideo nūc non est obligatoziū: sicut dicit. di. 4. c. in istis tpalibus. Actualis g̃ deuotio p̄cedere debet ⁊ etiā seq̄ aliquādiu: q̄ nec ē possibile q̄ semp̄ duret: lz sufficit q̄ habitualis perseueret: sicut ad hoc q̄ cera figureꝫ oz q̄ actu mollescat: sed postq̄ figurata ē si indurescat nihilominus character perdurat. Sumenda est tñ itez̄: ⁊ iteruz eucharistia: ne cor nimis idureꝫ: q̄ cū diu eucharistia non
2ª ꝑ percipit̄ cor idurat̄. 8z. di. Presbiter. circa mediū. ¶ Secūda ꝑ ē ꝓpter euidētiā eoꝝ q̄ dicta sunt q̄ ieiuniuz natura ē quādo homo illo die a media nocte nihil cibi aut potꝰ sumpsit ex intentione: q̄ media nocte quo ad hoc dies incipit q̄ñ sol ō sub terra ad nos redire icipit. ff. de fer. l. More romano. Dies a media nocte incipit. Et ita nota. glo. 7. q. i. Nihil. ℌ. Nullꝰ ⁊ de cele. mis. ex parte. Unde si aligs post mediā noctez aligd cibi vel potus sumpserit licet postea vsq̄ ad sextaz dormierit ⁊ oīe digestus sit nec celebrare nec cōicare oz: q̄ ieiunus non ē. Ecōtra si post matutinas in sero dictas biberet ante mediā noctē lz i Te deū dicat̄ dignare dñe die isto nō propter hoc impedit̄ celebrare vl̄ cōicare die sequenti: q̄ dies nō incipit ab officio matutinarum que possunt dici diuersis tempozibus: ⁊ de die ⁊ ante diem: sed a media nocte tempozis: q̄ non mutatur: lz illud non multū deceat. s. bibere post matutinas: ⁊ multominꝰ comedere nisi ñ necessitas vrgeat. ¶ Tertia ꝑ ē de illo qui
3ª ꝑ ante mediā noctē bibit vel comedit aligd sed post mediā noctez nec bibit nec comedit nec dormiuit vt̄ celebrare aut cōicare possit. Dicēdū q̄ nō impedit̄ a celebratiōe vel cōmunione q̄ dormitio nihil facit ad hoc: q̄ multi ducūt noctes ysomnes: vel ꝓpter oratiōē vel q̄ nō possunt dormire. Et q̄d dicit̄ de accusationibus. c. cōstitutus. intelligit̄ de illo q̄ in taberna vbi ꝓtinue vinū apponit̄ p̄ totā noctē pernoctauit. sine somno. Et sic ē verisimile q̄ post mediā noctē bibit ⁊ postea celebrauit. Ideo ab ecclesia p̄uatur quasi nō ieiunus celebrauerit p̄sumptione iuris ⁊ de iure: ꝓtra quā nō admittit̄ probatio: vel saltē p̄sumptione iuris cui stat̄ quādo ꝓtrariū non ꝓbat̄: q̄ ille qui vigilās stetit a media nocte in taberna vsq̄z ad diem non taz diu stetit quin biberit vl̄ dato q̄ nō bibisset sed ieiunus cēt post tantam deordinationem ⁊ dissolutionem qua per totā noctem in taberna fuerat celebrare magne irreuerentie ⁊ in deuotionis fuit: ꝓpter qō solum p̄uari meruit: sicut si in lupanari pernoctasset: cum illa vicia ⁊ loca sint vicina ⁊ coniuncta. ¶ Argumentum in oppositum est solutum ex dictis. Questio. III.

¶ **Tertio** querit̄ de forma hꝰ sacri. s. vt̄ vna dependeat ab alia. Et videtur q̄ sic: q̄ sicut corpus xp̄i non ē sine sanguine ita videt̄ q̄ forma consecratōis sanguinis nō possit esse sine illa forma nec econuerso: ita vt habeat effectum: g̃ adinuicem dependent. ¶ Cōtra. forma cuiuslibet sacramēti mox̄ vt plata ē habet suū effectuz aut nunq̄: nisi forte sit impedimētū fictionis ex parte suscipientis: sed in materia super quā verba ꝯsecratōis ꝓferunt̄ nō cadit fictio: g̃ cum forma corporis proferat̄ ante formam sanguinis imo cū cadat interuallū medium quo hostia eleuat̄ ⁊ deponit̄ ⁊ calix discooperitur ⁊ eleuat̄ ⁊ benedicat̄ ⁊ multa verba media ꝓferunt̄: p̄ª forma ante scōam habebit effectū vel nūq̄ habebit. ¶ Ꝛº circa istā q̄stionē. 3ª sunt facienda. ¶ Primo videdū ē de forma corporis in cōi: scōo de forma sanguinis. 3º de eo q̄ queritur.

Quantū ad p̄mū sūt tres ꝑnes. ¶ Prima. q̄ forma p̄ª ꝑ ꝯgrua h̄ ē. Hoc ē corpus meū: q̄ totuz effectū sacramēti ꝓtinet. Quecūq̄ aūt p̄cedūt vel sequūt̄ non sunt de essentia formē: sed de bene ēē: licet aliq̄ sint posita q̄ nō sunt i euāgelio puta Eleuatis oc̄lis ⁊c. q̄ vt dic̄ Innocentiꝰ mlta xp̄s fecit ⁊ dixit q̄ ibi scripta nō sūt sic exstra. c. cuz Matthe. vt ē illud. beatiꝰ magis dare q̄z accipere. Et si i suscitatione lazari ⁊ arduis oculos ad celū leuauit mlto magis h̄ vbi yma sūmus sociand̄: de ꝯsecra. di. z. c. Quid sit. Et q̄d dicit̄ manducate. ibi legit̄ comedite: q̄d idē ē. Ul̄ forte alia translatio sic habet. Nec ē credendū xp̄m alys verbis ꝓfecisse: q̄ vt dicit Innocētius vbi supra. Ecclesia formā sacramēto⁊ ab apl̄is accepit: ⁊ illi a xp̄o īmediate: g̃ cepit facere ⁊ docere. Unde illā formā docuit quam tenuit. ¶ Scōa ꝑ ē de singulis in speciali. Hoc ē enim corpus meū: Hoc: ē demōstratio ad sensuz indiuidui significati: ⁊ ad intellectum indiuidui vagi ⁊ temporis īdeterminati: vt sit sensus ē: ꝓtentū sub his speciebus ē corpus meū. Est. melius dicit̄ q̄z fit vel q̄z erit vt notet̄ terminus i facto ēē: q̄ diuina virtus subito operatur. Et q̄ efficit in signando. vnde significat in presenti vt fiat incontinenti ⁊ verbum substantiuū magis cōuenit: q̄ h̄ actio solū attingit ad substātiā. Enim: ꝓtinuat̄iuū ē: q̄ sacerdos in persona xp̄i profert. Unde nō licet ipsum omittere: q̄ sic ecclesia romana tenet quaz Petrus imediate docuit: pro cꝰ fide ne deficeret xp̄s orauit vnde. C. de su. trinitate. l. i. Petrus romāis fidem docuit. Corpus: dicitur melius q̄z caro: q̄ nō in carne solā sed in totum corpus quod continet carnez ⁊ ossa ⁊ neruos ⁊ omnia alia fit transubstantiatio. Meum: q̄ hoc dicit i psona xp̄i qui sic locutus est. Et nō dicit corpus xp̄i ne xp̄s videretur esse aliꝰ a xp̄o. ¶ Tertia ꝑ ē videre quō h̄ verba possunt verificari. Circa qō ē sciendū q̄ quidam dicūt q̄ hoc pnomen hoc faciat demōstratiōē ad intellectum ⁊ ad sensum simul: sic intelligendo q̄ demōstrat aliquid qō est obiectū itellectus ⁊ aliquid qō est obiectū sensus: primū in recto scōz in obliquo: vt sit sensus. Hoc. i. aliquid sub hac specie sensibili: non restringendo existentia sub hac specie sensibili ad aliq̄z determinatam tpis differētiaz. Significatio. n. nois siue adiectiui siue substantiui

non restringitur ad aliquā tpis differentiā. Unde fm Donatuz tempus eniz non ē de accidentibus nominis nec pronominis. Unde non ꝯcernit tempus determinatū in eoꝝ significationibus. Et qz suppositio nominis fundat̄ super eius significationē ita q nihil supponit nisi in quo saluat̄ significatum suum: ideo per hunc terminum substantialē hoc: pōt supponi substantia que est vel que fuit vel q̄ erit. Cum ergo fm Donatum ideo dicatur pronomen quia ponitur pro nomine demonstratiuo per istud pronomē hoc pōt intelligi aliquid prius vel de ꝓpinquo futuꝝ sub hac specie: fm enim Donatuz pronomini non accidit tempus. Nec dici potest qz restringat̄ per verbum presentis tēporis ad supponēdū ꝓ aliquo qō prius est sub illa specie: cuz nec verbū futuri tēporis restringere possit terminum ad supponendū tm̄ pro re futura. Cuius ratio ē: qz quāuis res significata per verbum sit immediata vnita rei significate per suppositum: tamen significat p modū distantis. Idē autez significatuz p modū distātis non restringit qō significatū est p modū distantis. Cū enim dicit̄ homo ē albus: iste terminus homo nō restringit̄ ad supponēdū pro albis tm̄: sicut cum dicitur homo albus. Cum ergo sacerdos in ꝑsona xp̄i proferat hanc ꝓpositionē. hoc est corpus meū. sensus est: aliqd sub hac specie ꝑsens vel de ꝓpinquo futurum est corpus meū. Et hoc simpliciter est verꝝ: qz quāuis hec disiunctiua ratione huius partis aliqd ꝑsens sub hac specie non sit vera nisi fm loquendi vsum quo aliquid statiz ꝓuertendū in rem aliquā dicit̄ res illa esse: vt aqua statim ꝓuertenda in aerem dicit̄ aer: z humor statim ꝓuertēdo in carnē dicit̄ caro: tamen ratione alterius partis disiūctiue ex vi locutōis vera est. Orationi enim assistit virtus operans in fine ꝓpositionis rem significataz p eam. Disiūctiua āt vera est si altera pars ē vera. Et idefinita vel particularis similiter ē vera cuicunq; supposito p subiectum ꝓueniat predicatuz. Sed hec dicta de demonstratione videtur ꝓuenientia quantuz ad intellectuz z sensum p individuum vagum vt nō sit in oratione falsitas. Naz si soluz ad intellectum esset demonstratio: nō eēt necesse q̄ sacerdos haberet ante se materiaz: cum demonstratio ad intellectum abstrahat ab hic z nunc: sed ex quo sensus est cōtētum sub his speciebus est corpus meum vel id quod continetur sub his speciebus ꝛc. est duplex demonstratio: Una ad sensum que refertur ad species: z hec est individui signati: Alia ad itellectū que est individui vagi: z potest esse vera. sed pro diuersis. Quia si dicat illud quod est contentum sub his speciebus est corpus: est verum: qz corpus panis: si dicat corpus meum verum est: quia quādo dicit meū tunc ibi est corpus christi. Et potest poni tale exemplum. Ponatur q deus ex aere faciat ignez remanente quantitate z qualitate symbola sicut aliq dicunt posse fieri naturaliter: z ponatur q alteratio qua hoc fit incipiat me incipiete dicere. istud quod continet̄ sub hac quātitate z qualitate est ignis z compleatur me complente hāc orationē: tunc oratio est vera: Sz cōtra hoc videtur qz quando dico istud qō continetur vel est contētuz sub his speciebus ꝛc. vtrūq; verbū est presentis temporis. Unde sensus ē: istud quod nunc continetur vel ē contentuz est istud z hoc ē falsum: qz aliud continetur in principio orationis. aliud in fine nec vnum ē aliud. Et ē dicendum q sermoni non res sed rei sermo subiectus est z intentioni dicentis. ¶ Uel dicēdū q sicut demōstratio ad itellectū ē de idiuiduo vago sic ēt ꝓsignificat tps vagū: eo q res de qua ē sermo non ē facta sz etiā fiēda z aliud ē log de rebꝰ factis i gbꝰ ex proprietate loquendi significatio refert̄ ad futuꝝ: z aliud de sermone speculatiuo qui segtur rem z de operatiuo q ꝑcedit. Et talis ē sermo iste. Uñ nō ē intentio q ꝑ primo nūc nec pro tēpore antecedenti vltimū nūc sit vꝝ loquutio sue ꝓbatio sermonis sed pro vltimo. Unde sensus ē. Hoc ē corpus meū. i. cōtentū sub his speciebus ē corpus meuz. Et tūc ꝓnomē supponit z demōstrat ꝓtentū abstrahēdo ab oī differentia tpis. Unde pōt verificari p vltimo istāti loquutōis: sicut si diceretur hic ē panis verificat̄ ꝑ pō istā ti. Nomen enim z pronomen nō consignificant tempus. ¶ Nec obstat q ly ē: quod ē verbuz substantiuuz ꝓsignificat tempus ꝑsens: qz pōz ē eius significatio qua copulat ꝑdicatū subiecto q̄ cōsignificatio temporis que designat tempus illius copule. Unde cum copulatio non complea tur ante vltime dictionis prolationem p consequens non designatur nisi illud tempus. Unde ē sensus. Contentum sub his specieb⁹ ē corpus meū nūc ꝓmo cū hoc dictū ē.

Circa secunduz sūt tres q̄nes. ¶ Prima q q̄dam dicūt q forma sanguinis p̄cise ē hec. Hic ē calix sanguis mei. vel hic ē sanguis meꝰ: nihil plus addendo. Pro qua opinione adducuntur quatuor rationes. Prima talis. In illis verbis cōsistit p̄cise sacramēti huius forma que sunt expressiua totius effectꝰ cōtenti in hoc sacramēto cum hoc sacramētū ꝓsistat in cōsecratiōe materie: sz h̄ sunt hꝫ: qz quicqd ē in ꝓsecrata materia exprimit̄ sufficiēter per verba p̄dicta. g̃ ꝛc. ¶ Secūda est talis. Uerba pertinētia ad vsum huius sacramenti magis ptinēt ad itegritatē forme q̄ verba ptinentia ad eius effectū: qz iter hoc sacramētum qō ꝓsistit i ꝓsecratōe materie z eius effectum ē vsus medius: sz verba ptinētia ad vsum nō sunt de itegritate forme vt illud. Accipite z māducate vel illō. Accipite z bibite. g̃ multo minus verba ptinentia ad eiꝰ effectū: talia aūt sūt illa q̄ addūt vt noui z eterni testamēti vsqz i remissionē peccatoꝝ: g̃ non sunt de essentia forme. ¶ Tertia talis: qz i ꝓsecratōe corporis forma cōsistit p̄cise i illis verbis hoc ē corpus meū. g̃ cum ista nō sint minoris efficacie videt̄ q p̄cise cōsistat i his verbis nihil addēdo: sicut nec ibi aliqd addit̄. ¶ Quarta talis. qz greci dicūt ꝓficere sicut z baptiçare: sz ipi i ꝓsecratōe sanguinis nō addūt oia illa verba. g̃ ꝛc. ¶ Solutio. Ad p̄m dicēduz. q materia ē falsa: qz i illis verbis q̄ xp̄s istituit ꝓsistit forma: z nō i medietate illoꝝ q̄uis ptinerēt totū effectū. Si enī qs dicat: ego baptiço te z nihil plꝰ nō ē baptismꝰ q̄uis illō qō addit̄. s. i noīe patris ꝛc. nō ptineat ad effectū: sz ad causam. Et similiter si dicat̄ ꝓfirmo te z nō addat̄ ꝓsigno te z chrismate: z i noīe ꝛc. nō ē cōfirmatio. Ita i ꝓposito qz ex ritu romane eccl̄e ab aplis tradituz supponimus sicut acceperunt a domino q illa verba dicantur sub eodem ritu. Jō supponimus illis oibus z nō paucioribus cōsecrari. ¶ Ad secundum dicenduz q verba pertinētia ad effectū qui causatur ex vsu huius sacramenti inter qnem z sacramentum est vsus medius non sunt de essentia sacramenti nec de his verbis fit hic mentio: sz verba pertinētia ad effectum sanguinis xp̄i nō prout est i sacramēto sed prout fuit fusus i cruce pertinēt ad essentiaz p tāto: qz vt determinatiua predicati sunt posita i oratōe vna que ē ꝓsecratiua sanguinis: nec est cōpleta significatio quousq; tota oratio sit completa. Nec per ꝓsequens ē totalis effectus ante: qz significando causant. Et de talibus verbis ē questio nō de primis. ¶ Ad tertium dicēdum. q nō est miruz si verba cōsecrationis panis sine determinatione sufficiūt qz in ꝓsecrādo christus sine determinatōe ea protulit z talē viz eis dedit: qui potuit z vni verbo eādez vim tribuere si voluit. Nam quod addidit qō pro vobis tradet̄ nō in ꝓsecrādo sed ante vel post dictuz ē: vt supponimus ex ritu ecclesie: que nec ante nec post illud dicit: que tamē in ꝓsecrādo nihil de verbis xp̄i omittit. In cōsecratione autez sanguinis pro tanto talia verba sine determinatione nō sufficiūt qz christus sine determinatione ea nō protulit: sicut protulit prima. Et sic voluit proferri vt ipse protulit: z sic habe

re efficaciam sicut tunc habuerūt non aliter. ¶ Si autez queratur quare in cōsecratione sanguinis plus voluit addere determinationem q̄z in ꝓsecratione corporis: pōt dici q̄ ideo quia in effusione totali sanguinis fuit consumatum mysteriū redemptiōis nō in traditiōe corporis quod die precedēte factum est: ꝛ quia in lanceatōe expressius significatum est q̄ de latere christi formata ē ecclesia sicut de latere Ade dormientis Eua. ideo ꝛc. ¶ Ad quartuz dicendum q̄ si verum est quod dicitur. s. q̄z q̄ aliqua verba omittant ipsi non cōficiunt: licet baptiçent. Nec negātur conficere propter mutationem forme: sed soluz dicitur q̄ mutatio qualitatis materie q̄z i fermēto ꝓficiūt nō ipedit sacrm: licet ipsi ecōtrario dicant nos nō cōficere: q̄z in azimo conficimus. ¶ Secūda ꝑ est de opinione beati Thome. s. q̄ forma sanguinis ꝓsistit i oibus verbis vsq̄ inclusiue i remissionē peccatorū. Quod probat dupliciter. primo quia cum forma sacramenti sit enunciatiue quicquid est de integritate enunciationis est de integritate consecrationis: sed totum illud inclusiue vsq̄ ad remissionem peccatoz ē de integritate enunciatiōis cum sit determinatio predicati. ḡ ē de essentia forme. ¶ Secūdo. q̄z sub eodem ritu ꝓferī totū a principio vsq̄ in finē: dicendo: hic ē calix sanguinis mei noui ꝛ eterni testamēti ꝛc. vsq̄ i remissionē peccatorū: qō nō fieret nisi totū pertineret ad formā cōsecrationis. ¶ Sed q̄dam dicūt has rationes nō valere: primo quidē q̄z determinatio p̄dicati etiā ē q̄ pro nobis tradet ꝛ tñ nō ē de essentia forme. Similiter scōa nō valet: q̄z nō quecūq̄ ꝓferunt eodē ritu sunt de essentia: sicut accepit panez ꝛ huiꝰ q̄ non sunt de essentia. ¶ Sed hec impugnatiōes nō valent: prima nō: q̄z illa determinatio nō ponit i forma ꝛz ponat in bistoria euāgely: Alia vero ponit i forma pluſq̄ i bistoria: q̄z nec itentio euāgelistarum fuit ponere formas sacramētorū sed magis bistorias dictoz ꝛ factoz xpi. ¶ Scōa etiaz nō valet: q̄z nō oia q̄ pertinent ad ritū sunt de essentia: ꝛz illa solū q̄ significāt illa q̄ ad eēntiaz pertinēt vel ex parte subiecti vel ex parte predicati: ꝛ sub eodē ritu ꝓferūtur: ꝛ de talibus itelligitur maior de quibus ē illud. No. ꝛ eterni testamēti ꝛc. ¶ Qō autē dicit magister i littera ꝛ Ambro. de ꝓsecra. di. 2. Pāis ē in altari qō illis verbis ꝓficit ꝛ. c. Q̄z corpus. ꝛ reliqua pertinēt ad laudes ꝛ oratiōes referēduz ē ad reliqua que nō sunt pars oratiōis illius qua fit ꝓsecratio. ¶ Cōfirmat etiaz opinio Thome q̄z i missali ambrosiano vt dicitur totuz hoc vsq̄z in remissionē peccatoruz iclusiue scriptū ē litteris aureis sicut illō. hoc ē corpus meū. ¶ Nec obstat si dicat q̄ eniz est etiā scriptū litteris aureis ꝛ tamē nō ē de eēntia: q̄z hoc est ideo q̄z est i medio partiuz essentialiuz forme. Et ne viderēt due forme ex disiunctione ideo factuz est. ¶ Tertia ꝑ ē declaratio particulaꝝ i forma hac posita ꝛ. Prima clausula ē. Hic ē eniz calix sanguinis mei ꝓtentiuus. s. vel hic ē sanguis. passionis. s. rememoratiuus: Noui ꝛ eterni testamēti. q̄z eterna que nō veterascūt promittit lex noua: ꝛ dicendo nouuz: q̄z veterauit prius. huic eni sacramēto vetera cedūt. Misteriū fidei: nō q̄z solū sit hic sicut in signo vt dicūt heretici: sed q̄z aliud credit aliud videt: q̄z fides est credere qō nō vides sicut exponit Innocētius i. c. Luz Marthe. qui pro vobis. s. apostolis ꝛ pro multis. s. omnib⁹ electis effundet i remissionez peccatoꝝ. supple. quo ad efficiētiaz: Naz ꝓ toto mundo effusus ē quo ad sufficiētiaz.

¶ Quātuz ad tertiuz sunt tres ꝑnes. ¶ Prima. de eo qō arguit. Ubi sciēduz q̄ forme nō mutuo se expectāt: q̄z facta ꝓsecratiōe super hostiaz: ipsa eleuat: ꝛ tunc precipit hostia a populo adorari. Et de hoc sacerdos debet istruere populum vt dicitur extra de celebratione nisi. Sane. Certum est autem q̄ nō adoratur nisi quod ē ꝛ nō quod erit. Aut ergo est tūc panis ꝛ tunc si adoraretur esset ydolatria. aut est tūc corpus xpi sicut vere ē ꝛ tūc nō expectat forma sanguinis. ¶ Secunda ꝑ ē. de sacerdotis defectu qui si in missa morit ꝛ nescit vbi dimisit incboanduz est a capite. Si autez certū est vbi dimisit incboandū est vbi certū ē ipsuz dimisisse vt i sequenti distinctione dicet. ¶ Tertia ꝑ ē. q̄ sine verbis precedētibus ꝛ subsequē tibus formas veruz ē sacramentū sicut i baptismo ꝛ alys: quāuis oia que sunt i missa ꝛ precipue i canone sint de necessitate precepti. Nec i necessitate. licet solēnitatez huius sacramēti pretermittere sicut licet solemnitates aliozuz q̄ sunt de necessitate i casu necessitatis pretermittere: q̄z potius gs debz ab heretico baptiçari. q̄z mori sine baptismo. Melius ē tamē mori sine eucharistia q̄z de manu heretici cōicare. ꝛ 4. q. i. Lepit. Unde in nulla necessitate. licet celebrare si desit aliqd illoz que de precepto ecclesie ꝛ generali vsu seruant: siue sint vestimenta siue bō: que tamē non sunt de essentia. ¶ Ad argumētū in oppositū ē dicendum q̄ in sacramēto dupliciter aliqd ꝓtinet. s. ex vi sacramenti ꝛ ex naturali cōcomitātia: ꝛ q̄z sacramētū ē institutū i vsuz fideliū ideo ex vi sacramēti ꝓtinet in hoc sacramēto quod i vsuz fideliuz venit. Et q̄z in pane ꝓsecrato nō continetur sanguis xpi sed q̄ est i vsu potus fideliuz ideo nō continet ibi ex vi sacramēti sed ex naturali ꝓcomitantia qua conuenit vt corpus christi nō sit sine sanguine. Et econuerso ē de vino consecrato. Unde panis nō conuertitur per vim primoruz verboꝝ in corpus extra sanguinē: ꝛz in corpus sine sanguine veniente in vsum potus fideliū. Secūdū hoc debet intelligi illud quod dicitur extra de sum. trinita. c. i. ℌ. Una. ita transubstātiatis pane in corpus ꝛ vino i sanguinē. s. ex vi sacramēti. Quolibet trāsubstātiat in vtrūq̄. Causa autez quare corpus diuisim ꝓsecrat ꝛ sanguis cuz tamē nō sint diuisa potest sumi ex vsu ad quem est sacramentū: quia māducatio in cibo ꝛ potu cōsistit: ꝛ etiam ex eo quod per sacramentum representatur: quia in passiōe christi sanguis a corpore diuisus fuit.

¶ De duobus modis māducādi. Di. IX. a

Et sicut due sunt res illiꝰ sacrāmti ita etiam duo modi manducandi. Unus sacramtalis. s. quo boni ꝛ mali edūt. Alter spūalis quo soli bōi māducāt. Unde augu. Quid est xpm māducare? Nō est hoc soluz i sacramē to cozpꝰ eiꝰ accipe: multi. n. idigne accipiūt: sed in ipso manere ꝛ habere ipsū in se manentem. Spualiter. n. māducat q̄ i vnitate xpi ꝛ ecclesie quā sacramētū significat manet. Mā qui discoz dat a xpo: nec carnē xpi māducat: nec sāguinē bibit: ꝛ si tante rei sacramentum ad iudiciū sui quottidie accipiat. Spiritualem manducationem augu. distinguens a sacramentali ait. Ut quid paras ventrem ꝛ dentem: crede ꝛ manducasti. Credere. n. in eū boc est comedere panem ꝛ vinum. Qui credit in eum māducat eū. Item. Qūo māducandus est christus? Quomodo ipse dicit. Qui māducat carnem meā ꝛ bibit sanguinem meū in me manet ꝛ ego in eo. Si i me manet ꝛ ego i eo: tūc bibit: qui vero in me nō manet nec ego i illo: ꝛ si accipit sacramē tum: egrit magnum tormentū. Item. Nulli

ambigēdū est tūc quēcūz corpis ⁊ sanguinis dñi participē fieri qñ xpi mēbrū efficit: nec alienari ab illius panis calicisqz psortio: ēt si antecēz illū panem edat ⁊ calicem bibat de hoc seclo i vnitate corporis constitutus abscedat: quia illius sacramenti beneficio non priuatur: quando ille in hoc quod illud sacramentum signat inuenitur. In illo enim sacramēto corpus ⁊ sanguinē suuz nobis cōmendauit quod ⁊ fecit nosipsos. Nam ⁊ nos corpus ipsius facti sumus. Item qui discordat a christo nō manducat carnē eius nec sanguinem: ⁊ si tante rei sacramētum ad iudicium sibi quotidie accipit.

¶ De errore quorundam qui dicunt a bonis tātum corpus christi sumi. b

b Hec verba ⁊ alia huiusmodi vbi de spirituali manducatiōe agitur quidam obtuso corde legentes errōis caligine inoluti sunt adeo vt presumpserit dicere corpus ⁊ sanguinem christi: a bonis tantum sumi ⁊ non a malis. Sed indubitanter tenendum est a bonis sumi: non modo sacramentaliter: sed ⁊ spiritualiter. A malis vero tantum sacramentaliter. i. sub sacramento. s. sub specie visibili carnem christi de virgine sumptā ⁊ sanguinez pro nobis fusum sumi: sed non mysticam que tantum bonorum est. Quod subditis probatur testimonijs. Grego. Est quidem i peccatoribus ⁊ indigne sumētibus vera christi caro ⁊ verus sanguis: sed essentia: non salubri efficiētia. Itē Augustinus. Multi indigne accipiunt corpus dominū de quibus apostolus ait. Qui manducat ⁊ bibit calicem domini indigne iudicium sibi mādueat ⁊ bibit. Per quod docemur cēz sit cauendum male accipere bonum. Ecce enim factum est malum: dum male accipitur bonū: sicut econtra apostolo factum est bonum: cuz bene accipitur malū. s. dū stimulus sathane patiēter portat: ergo ⁊ mala prosunt bonis: sicut angelus sathane paulo: ⁊ scā obsunt malis. bonis sūt ad salutē: malis ad iudiciū. Unde q mā-ducat ⁊ bibit indigne iudiciū sibi mādueat ⁊ bibit: non qz res illa mala est: sed qz malus male accipit qō bonū ē: Idē. Indigne qs sumēs corpus xpi non efficit: vt qz malus est: malū sit qō accipit: vel qz nō ad salutez accipit nil accipiat. Corpus enī ⁊ sāguis dñi nihilominus erat i illo qb⁹ ait aplis: q mādueat idigne ⁊c. His aliisqz pluribus aperte ostēditur q etiā a malis verus corpus christi ⁊ sanguis sumit: sed sacrāliter: non spiritualiter.

¶ De intelligētia quorundā verborz. c

Ecundum hos duos modos sumendi
s intelligētia quorūdā verborz ambigue dictorz distinguēda ē. Ait. n. Aug. Bon⁹ accipit sacramentū ⁊ rem sacrā: malus vero sacramentum ⁊ non rem. Sacramentum hic dicit corpus xpi propriū de virgine natum. Rem vero spiritualem christi carnem. Bonus ergo vtrāqz christi carnaz accipit. Malus vero tm̄ sacramentum. i. corpus christi sub sacramento ⁊ nō rē spūalē. Item. Non māducās māducat ⁊ māducās non māducat: qz non māducās sacramentaliter aliquādo māducat spiritualiter ⁊ ecōuerso. Et q māducāt spūaliter veritatem carnis ⁊ sāguinis dicunt sumere: qz ipsam efficientiā hnt. i. remissionē pctorz pro q̄ videt orari cū dicit. Perficiāt in nobis dñe q̄sumus tua sacramēta qō continent: vt qō nunc specie geri mus rez veritate capiamus. Rez veritatem dicit ipsam efficientiā q̄si per hec sacramenta presta: vt sicut sacramētaliter carnem christi sumimus: ita spiritualiter sumamus. Vl petit sacerdos vt christus qui nunc sub specie panis ⁊ vini sumitur māifesta visione sicut in essentia diuinitatis est quandoqz capiat. Constat ergo a bonis ⁊ a malis sumi corpus christi: sed a bonis ad salutē: a malis ad pernicie. Qō. I.

Circa distinctionez. 9. queruntur quatuor. p⁰ vtrum peccator possit sumere corpus xpi. 2⁰ vtrum debeat. 3⁰ vtrum pollutio impediat. 4⁰ vtrum peccatori sit neganda cōmunio.

Primo ergo q̄ritur vtruz. peccator sūmat corpus christi. Et videt q̄ nō: qz plus potest angelus bonus vel malus q̄z peccator: sz nullus angelus etiam in corpore assumpto potest manducare. g̃ ⁊c. ¶ Contra. Nō minus potest peccator q̄z brutū. Sed mus q̄doqz ipm comedit. g̃ ⁊c. ¶ Respōdeo circa istā questionē sunt 3ª videda: primo de diuersis modis sumendi: secūdo de creatura ratiōali quomodo sumit corpus christi. 3⁰ de creatura irrationali.

Circa primuz sunt tres p̄nes. ¶ Prima. q̄ conueienter sumit p modū māducatiōis: extra de sūma tri. c. i. §. penlt̄io. In misteriū vnitatis: vt sumamus ipsi de suo qō accepit ipse de nro. Non possumus āt magis sumere corp⁹ qō a nobis sumpsit q̄z p manducationē p quā fit vnū ex manducāte ⁊ manducato: Differēter tamē in cibo q assumit ad cibatū ⁊ i isto qō ad se sumit: qz spūalia p̄tinent ea in qbus sūt: sicut anima corp⁹ vt dicit i fi. p̄mi. de aīa. vt ea recedēte marcescat corp⁹: qz sic soluto dolio fundit vinū sic cadauer redigit in puluerem. Et ideo dictū ē Aug. Nec tu me mutabis in te sicut cibuz carnis tue: sz tu mutaberis i me. ¶ Scōa p̄ ē. q ē duplex modus manducandi. s. spūaliter ⁊ sacramentaliter: de cōsecra. di. 2. c. qz passus ⁊c. Qui māducat cū mlt̄is alys. Unaliqs māducat sacramētaliter ⁊ spūaliter vt i fide ⁊ charitate cōicans. alius neutro mō nec sacr̄aliter nec spūaliter: sic̄ peccator nō cōicans: tertio sacramētaliter nō spūaliter: sicut peccator fidelis cōicans: q̄rtus spūaliter ⁊ nō sacr̄aliter vt iust⁹ nō cōicans. Sed si habet actu deuotionē ad sa-

crameñtū vt deuote audiēs missaz tūc magis: si autē desiderz cōicare aut celebrare nec possit: tūc maxime. ¶ Tertia ꝑ est. an manducatio sacrālis sit de necessitate saluti s. Dicūt iuriste. q cū sint septē sacra. Dis versibus cōtenta. Ordinat ⁊ iūgit: baptiçat chrismat ⁊ vngit. Peccatū plāgit in altari sacra tāgit. duo sunt volūtatis. s. ordo ⁊ matrimoniū: Alia gnaz sunt necessitatis. Unde versus. Ordo volūtatis iungit dant. ſ. necesse. Ita notat Hlo. de ꝓsecra. c. Ueniēs. Et. i. q. i. ſ. sz notādū. Theologi aūt cōiter dicūt oppositū. s. q sūt duo necessitatis. s. baptism⁹ ⁊ pnia ⁊ alia gnaz sūt volūtatis nisi eucharistia: q̄ ꝓpter ꝑceptū ꝓcily de. pe. ⁊ remis. c. Dis. ē de necessitate semel i āno. Qz āt dicit. Nisi māducaueritis: itelligūt de spūali māducatiōe vel de illo q puipēdit ⁊ ꝓtēnit. ¶ Quidā vero satis probabiliter dicūt q omnia sūt necessitatis aliquo modo vel alicui. Dicūt enim q sacramentū esse necessariū ad salutē pōt intelligi dupliciter: Uno modo ratiōe sui. Alio modo ratiōe ꝓcepti. ratione sui q̄dō effectus ei⁹ ē necessarius ad salutē. Et sic dicendū est q sacramentoz q̄daz sunt de necessitate salutis q̄tū ad cōitatē ita. s. q ab aliq⁹ vel aliquo sumant: nō aūt a q̄libet persona. Et talia sunt ordo ⁊ matrimoniū: qō patet qz effect⁹ cuiuslibet istoz necessarius est cōitati. Naz sine ordine nō esset q ministraret sacramēta cōitati q̄ sunt de necessitate salutis: saltez sacramentū penitentie quo ad lapsos in peccato mortali. Sine matrimonio etiā nō maneret cult⁹ diuinus deficientibus fidelib⁹. Quia tamē ꝓ cōitate ad hos actus sufficiūt alig: ideo nō q̄libet persona ad hoc obligat nisi in casu vbi tota cōitas deficeret nisi persona suppleret. Alia sacramenta sunt necessitatis q̄ respiciūt personā quālibet sicut baptism⁹ quo ad omnes. penitentia quo ad lapsos. Ratio ē. qz illa sacramenta sūt de necessitate salutis quo ad omnem personaz q̄ ordinant ad tollendū defectū incompossibilē saluti: baptismus ⁊ penitētia sunt h⁹: baptism⁹ quo ad omnes q̄tū ad pctm̄ originale: qz omnes nascimur filyre Ephe. z. penitētia: quo ad mortale tollendū quo ad lapsos: vtrūq; est incompossibile saluti. q̄ ista sunt de necessitate salutis: vt. s. actu ſuscipiant vel voto si articulus necessitatis susceptionez actualē impediat. ¶ Alia sacra sūt de necessitate salutis ratōe ꝑcepti. s. eucharistia ⁊ extrema vnctio: p̄ qdē rationē ꝑcepti diuini: qz cū sacra sint īstituta pp salutē viatoz hominū nō videt q absq; contēptu viator possit totaliter cōtemnere habita copia ministri ea ꝓferre valentis ⁊ volentis. Unde q talia nō recipit. s. eucharistiā ⁊ extremam vnctionē qñ ꝓbabiliter imminet ei exit⁹ de statu viatoris ⁊ ecclesie militātis videt ꝓtemnere ꝑceptū diuinū. Et pp hoc dictū fuit supius. d. 7. q ꝓfirmatio ē de necessitate salutis qñ imminet casus ꝓfitendi fidē coz̄ pſequutoz: qz qui tūc nō recipit sacramētū ꝓfirmatiōis nonduz receptū habita opportunitate ꝓferentis cū pio tūc idiguerit effectu eius videt esse ꝓtemptor sacri qō est ꝓtrariū saluti: Patet q̄ q eucharistia nō ē de necessitate salutis ratōe sui q̄si eius effect⁹ sit necessarius ad salutē: cū ei⁹ effect⁹ sit confirmatio in bono ⁊ i gratia qō ptinet ad pfectionez magis q̄tū ad necessitatē. Est tñ de necessitate salutis ratiōe ꝑcepti diuini: itē ratōe ꝑcepti ecclesie q̄ statuit q semel i anno sumat. s. i pascate: extra de pe. ⁊ remis. Dis vtriusq; sexus. ¶ Dec positio videt ꝓbabilis i hoc qō dic̄ q ordo ⁊ matrimoniū ratione sui sūt necessaria cōitati: qz sine ordine non pōt penitētia q̄ necessaria ē perfecte ministrari: nec sine mr̄imonio numerus electoz pōt debite compleri ⁊ sic sunt necessaria cōitati: sz nō singulari persone nisi ꝓstarz ei q sine ea ꝓtrabēte vel ordinē suscipiente nō posset numerus electorū cōpleri. Tūc enī teneret vnusq;q: qz eadē ratione qua i p̄ncipio generis humani pceptuz illud ligabat Lrescite ⁊ multiplicamini: etiā post diluuiū: ⁊ q̄libet p̄mogenit⁹ tenebat esse sacerdos: forte fortiori ratōe nūc teneret ille sine quo h⁹ fieri nō possent si certū esset. Ratōe sui sunt necessaria singulis. baptismus quo ad omnes. penitētia quo ad lapsos i mortale post baptismū. Et sicut post cōciliū Dis vtriusq; nō sufficit semel ante mortē ꝓfiteri ad qō solū obligabat illud diuinū ꝑceptū ꝓfitemini alterutr pctā vra. Jaco. vlti. sed oz semel i anno. sic post statutū de duob⁹ tē poz̄ib⁹ baptismi. s. i pascha ⁊ pentbe. nō licuit vltra differre: nisi ex cā: q̄uis pus sufficerz semel i vita. ¶ Reliq̄ aūt tria sunt necessaria nō ratōe sui cū ad salutez sufficiat gratia q̄ pōt haberi nō obstāte originali p baptismū nec obstāte actuali per penitentiā sed ratione ꝑcepti. ¶ Hoc aūt nō ꝓpter rationē istius positionis q̄ ē q ea q̄ sunt instituta a deo ꝓ salute viatoz sunt necessario sumēda i vita. Nā si hec ratio esset bona tunc homo teneretur ordinari ⁊ cōtrahere matrimoniuz: cum hec duo sacramenta sint ꝓpter salutez viatoruz instituta non solum cōmunitati sed cuilibet singulari: qui non esset debite in vita sine matrimonio parentum: nec haberet debite sacramenta salutis nisi ab ordinato. ¶ Si dicatur q sunt ꝓ salute viatoruz non sicut a quolibet suscipienda sed a quibusdam tunc est petitio principy q hec magis sint ꝓ singulis q̄tū illa. ¶ Preterea consilia sunt a deo data ꝓ salute viatorum: nullus autem tenetur ea implere nisi velit. Unde eadem conclusio aliter probatur dupliciter: Primo qz dicitur i decreto distin. i i. In his rebus in quibus nihil certi diuina lex statuit considerandū est quid mos populi habeat: ⁊ sicut preuaricatores diuinarum leguz sic trāsgressores ecclesiasticarum consuetudinuz coercendi sunt: sed ecclesiastica cōsuetudo est egris dare viaticum ⁊ extremam vnctionem aliter nisi peterēt nō reputarentur boni chriſtiāi. ergo ⁊c. Et per accidens possent hec esse necessaria attrito non cōtrito non valenti confiteri ⁊ potenti communicare ⁊ inungi vel confirmari: virtute quoruz sacramētorum de attrito fit cōtritus: quia ex quo fictus non est gratia sibi infundit. Unde si nō potēs log habet mortale dū morit qz nescit se cōtritū: exponit se periculo nisi cōicet ⁊ iungat. Unde pp peccata p negligentiā oblita delenda debet vtrūq; suscipe. ¶ Scōa rō ē qz cū sit eadē ratio de istis tribus videt q eucharistia sit i precepto diuino ⁊ p cōsequens alia. De eucharistia patet q papa nō pōt illā rē q̄ per diuinā ordinationem cadit sub consilio tm̄: ponere genāliter ⁊ vl̄r sub ꝑcepto: puta ꝑcipere q oēs teneant ad virginitatez ⁊ ad voluntariā paupt̄atē ⁊ obediētiā ⁊ h⁹. Sz ipse pōt ꝑceptū diuinū sine tempore datū determinare quo ad tps: vt patet i ꝓfessione ānua. Uñ cū potuerit ꝑcipere cōionez in pascate. g̃ illa erat i ꝑcepto: sz tps i cōsilio qō determinare potuit: lz alicui videret q q̄ ratiōe nō pōt ponere in precepto substātiā fci q̄ ē i ꝓsilio pari ratiōe nec tps: maxime qz obligat ad aliqd pl̄ries faciēdū ad qō homo nō nisi semel tenebat: tū etiā qz pari ratōe posset obligare ad cōfitēduz oī anno qōlibet mortale cōmissuz ad qō ꝓfitēdū homo nō teneret nisi semel: qō tamē multi negarēt. s. papā posse obligare boiez ad pluries ꝓfitēdū idē pctm̄. ¶ Utr aūt ille q cōicauit i pascate si illo āno moriturus sit teneat tūc itez cōicare: videt q nō qz a ꝑcepto diuino liberatus ē semel i vita cōicādo sicut semel ꝓfitēdo. Itē a ꝑcepto eccl̄ie cōicādo i pascate illo āno. Sicut. g̃ nō tenet itez ꝓfiteri: ita nec cōicare vt videt. Quod satis est rationabile si non distat multum a communione: puta quia eadem hebdomada vl̄ gndēa egrotat q̄ cōicauit. Sz si diu ē q nō cōicauit maxime si cōicādo nō cogitabat se agtare a ꝑcepto diuio: sed tm̄ a positiuo: vl̄ etiam si cogitabat: tm̄ ꝓpter gnālē ꝓsuetudinē xp̄ianoz moriētiū q viaticū petūt tenet petere. Et silr si i alia ifirmitate diu ē ⁊ iunct⁹ fuit nihilominus in noua ifirmitate diu ⁊ postea superueniēte oz iterum inungi.

Circa z⁹ sunt tres cōclusiones. ¶ Prima. q peccatoz sumit corpus xp̄i vere ⁊ sacr̄aliter si habz fidē:

vel saltem id qō res ē ⁊ sacr̄m. i. corpus xp̄i verū: siue hēat fidē siue nō. Et qō dicit glo. de cons. di. 2. c. Trib⁹ q ꝙ cito spēs vētib⁹ terūtur in celū rapiť: lz dicat eē certū: est tn̄ hereticū ⁊ sibyp̄i ꝺicit: qz p̄us reprehēdit illos q dicūt q nō trās it corp⁹ xp̄i ad stomachū: qz dicit̄ ead. di. c. Si quis p ebrietatē. q qui eucharistiā euomuerit peniteat sic vl̄ sic. Non pōt aūt eucharistia euomi ⁊ a stomacho reyci nisi in stomachū sit traiecta. Quādiu. n. maneret substanstia panis si eēt: tādiu manet corpus xp̄i succedēs: ⁊ ꝙdiu maneret suba vini: tandiu manet sanguis. Qz etiā dicit glo. q in secessum nō emittit̄ sed p sudores vel aliter emanat: ēt fatuū ē fingē: qz p secessū tal̄r emittunt̄ spēs sicut emitteret̄ suba pānis vel vini nō al̄r. Hic aūt qnq nō corrupta emittuntur vt in babētib⁹ fluxū: q ⁊ spēs. Propter qō nō esset dāda eucharistia hn̄ti talē fluxū: q integrū emittit ℔ qō sumit sic̄ nec hn̄ti vomitū. cū illō cederet magl̄ i irreuerētiā ꝙ istō. Corp⁹ āt ⁊ sanguis xp̄i tādiu fūt i vētre ⁊ ącunq alibi ꝙdiu spēs manēt: ⁊ ꝙdiu sō eis suba ꝺuersa māsisz si eēt. Nec ꝓpter secessum flux⁹ vētris corrūpuntur: sicut nec p vomitū: qz si spēs incorrupte euomūtur vel egerūtur vere ē ibi corp⁹ xp̄i. Et sicut Hre. nō hz p inconueniēti q xp̄s a diabolo p̄miserit se in montē ⁊ sup̄a pīnaculū tēpli portari: qui permisit se a membris diaboli crucifigi: sic i ꝓposito: maxime qz per omnia hoc corpus xp̄i manet incontaminatum. ¶ Et quod arguitur q i maliuolam aīaz nō introibit sapientia verū est de inhabitatione spūali non sacramētali. ¶ Et qō dicicitur q iste cibus non vadit in vētrē sed in mētē: verū est finaliter: qz est ꝓpter mētem nō ꝓpter ventrē: sed illuc vadit sacr̄aliter quo spēs localiter. ¶ Scōa ꝑ ē. q sancti p̄res xp̄m māducauerūt spūal̄r: qz p fidē ⁊ charitatē sibi īcorporati fuerūt. Nō aūt mandu cauerūt sacr̄m hoc nec xp̄m in sacro sacr̄al̄r: qz nō sumpserunt real̄r qō nōdū erat. Hz nec sacr̄aliter ēt si fidē explicitā habuerint: ⁊ deuotionē: puta Abraā recipiēdo panē ⁊ vinū a Melchisedech si intellexisset eucharistiā: sicut vidit diē xp̄i vidit ⁊ gauisus ē: nō ꝓp hoc sacr̄z spūal̄r manducasset: qz sacr̄m añq eēt institutum nullo modo sumi potuit. ¶ Qō ergo dī bibebāt aūt de ꝓsequnti: eos petra: petra aūt erat xp̄s: intelligiť de xp̄o ꝑz se nō de sacro nec de xp̄o: qui est i hoc sacro. ¶ Tertia ꝑ est. q nullus angelus bon⁹ nec malus ēt in corpe assumpto pōt corp⁹ xp̄i māducare sacramētaliter lz posset in os ponere ⁊ masticare ⁊ traycere: qz nō est māducare cū i corpe assumpto ñ exerceāt opa vite. Sil̄r istō sacr̄z nullus angelus pōt spūal̄r māducare: qz ℔ nō est nisi illoꝝ q pñt corpal̄r māducare. Et ꝓterea bonus angelus sumēdo spēm in corpe assumpto fidē nō hz sed visionē. Māducare aūt xp̄m spūal̄r nō ꝓuenit malis angel̄ qui charitatē nō hn̄t. Bonis āt ꝓpetit illo mō quo vniunt̄ xp̄o: sicut membra capiti: quod est quantum ad rationem influentie non quantum ad conformitatem nature.

Circa 3ᵐ sunt tres ꝓclusiones. ¶ Pria. q brutū nullus sacr̄m pōt suscipe nisi istud: qz essentia alioꝝ sacramentoꝝ est actio vel passio hois: puta ablutio hois. vnctio ⁊ hz. Unde si abluerēt vel vngerēt brutū nō eēt baptismus nec sacr̄m. ¶ Scōa ꝓclusio ē. q pōt istud sacr̄z suscipere: qz ei⁹ essentia est materie cōsecratio quā brutum vere sumit qz vere māducat spēs sub qb⁹ vere est corpus xp̄i. Et dato q p hoc reddātur i habiles ad vsum hominis ꝓpter quem sunt: nihilomin⁹ ōꝓpter hoc desinit ibi esse corpus xp̄i: sicut per hoc q aqua cōgelatur nō desinit esse benedicta: sed per accidens est: sicut si homo comederet hostiā cōsecratā quā crederet simplicez: quaz si brutuz manducare nō possit miraculū ē: sicut asinus heretici māducare nō potuit: sed flexis genibus hostiam adorauit.

¶ Tertia conclusio est de hostia ꝓsecrata quā mus comedit quid faciēdum sit. ¶ Rᵒ. si mus capi potest exenterari debet: ⁊ mus quidez debet cōburi ⁊ cinis in piscinā ꝓyci, ꝑs aūt hostie si homo eam sūmere horreret debet in tabernaculo reuerenter reponi ⁊ tādiu ibi dimitti quousq naturaliter consūmatur. ¶ Ipsa aūt nequaq debet i piscinam ꝓyci sicut quidā sacerdos fecit de micha repta i calice post consecrationē. ¶ Nec etiam debet cōburi ⁊ cinis in piscinā ꝓyci: sicut fecit alius sacerdos de hostys mucidis consecratis: qz hoc est immane sacrilegiū. Et iō q̄ tūcū q modica particula inueniatur cum reuerentia debet repeni: qz in quacūq parua particula est totum corpus xp̄i. Et si quidem homo esset tanti feruoris q huiusmodi non horreret: sed eā sumeret comendandus esset dum tamen esset ieiunus: sicut beatus Hug. Cluniacensis comēdauit Hoderanū sūmentem portiunculas eucharistie q̄s leproſus cū vilissimo sputo euomuerat dicens craticulā Laurenty fuisse tolerabiliorem. Et sic dicitur: de conse. di. 2. c. Tribus. q portiones fragmentoꝝ ō reliquys cōmunionis populi debent sūmi a ministris: non in crastinum reseruari. s. si sunt ieiuni. Als debent seruari in crastinum sūmēde. Hz eucharistia integra pro infirmis reſuatur. Si aūt non sit ieiunus ꝓpter generalem prohibitionem q pransus eucharistiam non sūmat: sumere non debet cū sit vera eucharistia i minima particula: nec necessitas excuset cum reseruari possit. Nam de gutta sanguinis stillāte que recolligi non potest necessitas est lambendi. Unde tunc etiam pransо lambere liceret forte ſm illud capitulū: de consec. di. 2. Si per negligentiam. ¶ Ad argumentum in oppositum dicendū q non est simile: sicut visum est. Qō. II

Secundo queritur vtruz peccatori liceat sūmere corpus xp̄i. Et videť q non: qz minus est videre vel tāgere q̄ sūmere: sed peccatori nō licet videre qz bethsamite vidētes archā dn̄i sunt pcuſſi. i. Reg. 6. non licet etiam tangere qz Oza tangens archā dn̄i pcussus est. 2. Reg. 6. g nec sumere licet. ¶ Contra qz oēs peccauerunt: ⁊ peccatores cōstituti sunt: qz oās declinauerunt ⁊ nō est g faciat bonum nō est vsq ad vnū: g nullus deberet cōicare: ergo ꝛc̄. ¶ Rᵒ. circa id qō queriť videda sunt tria. Primo id quod queritur. 2ᵒ ostendetur grauitas peccati indigne siue cū peccato mortali sūmēti. 3ᵒ pp argumētū factū videbiť vtrū peccatori liceat corpus xp̄i videre vel tangere.

Quantū ad primū ē sciendū q peccator sumens hoc sacramentū aut est sibi conscius ō peccato mortali aut nō: si sic peccat mortaliter sumendo nō contritus ⁊ nō cōfessus si haberet copiā sacerdotis. Rō est: qz irreuerentia ⁊ abusus tanti sacramenti nō pōt eē sine peccato mortali: lz in accipiēte cū cōsciētia mortalis ē irreuerētia ⁊ abusus tanti sacramenti: g talis abusus ⁊ accessus nō est sine mortali. Minor ꝑbať dupl̄r. ꝑᵒ ex modo sumendi ℔ sacr̄z sic. Sic̄ vsus cibi corpal̄ nō ꝓpetit nisi viuēti corpal̄r sic nec vsus cibi spūalis nisi viuēti spūal̄r: peccator aūt est mortuus spiritual̄r: g abutitur si sumat. ¶ Scōo pz idem ex re sacri: q̄ ē duplex. vna ꝓpria ⁊ signata: que ē xp̄s. Alia signata: lz ñ ꝓpria q̄ ē corp⁹ mysticū ei⁹ qō ē societas scōz sibi ⁊ x̄o capiti p charitatē cohērētiū. Ex ℔ āt arguiť sic. Qui cūq ad ℔ sacr̄z accedit ꝑpedit se anelare ad vnionē cū xp̄o ⁊ mēbris ei⁹: lz existēs i ꝓscia mōtal̄ ad ℔ ñ tēdit lz magl̄ recedit: g pctōr accedēs cū ꝓscia mortal̄ re⁹ē fictōis: cū vnū ītēdat ⁊ aliū ꝑtēdat: fictio āt respectu sacri. ⁊ maxie tal̄ est pctm̄ mortl̄e: g ꝛc̄. Si āt pctōr nō sit ꝓsci⁹ ō pctō mortl̄i ℔ pōt eē dupl̄r. vno⁹ qz nescit se ℔ cōmisisse pctm̄. 2ᵒ qz scit se cōmisisse lz reputat sibi fuisse dimissuz: qz credit se ꝓtritū eē. Primᵐ pt ꝓtigē dupl̄r. vno⁹ qz nō recolit ō fctō. alio⁹ qz recolit lz nō credit illō eē pctm̄ qō tn̄ ꝑz vītatē pctm̄ ē. Si nō recolit ō fcō: aut discussit ꝓscia⁹ aut nō. Si discussit: ⁊ tn̄ nō recolit nō peccat accedēdo ad sacr̄z: imo forte veniā obliti cōsequť ex vi sacr̄ti. Un̄ Aug. diť i quodā ſmōe q corpus

domini duz manducaf vinificat mortuos. Si vero non discussit diligenter: z ob hoc non devenit in notitiã peccati cõmissi peccat mortaliter. Ratio horũ duoꝝ ẽ: qz voluntaria omissio circũstãtie que ad factũ requiritf nõ excusat sed aggrauat: sed discussio ꝺscientie ẽ cõdicio que requiritf in suscipiẽte hoc sacramẽtũ iuxta illud. z. Cor. ii. Probet se ip̃m homo ꝛc. ergo talis omissio nullũ excusat sz aggrauat: ergo si propter idiscussionẽ ꝺsciẽtie aligs nõ recolit de peccato nõ excusatur gn accedat ad sacr̃m vt peccator. Nam z iustus accedens ad hoc sacr̃m sine discussione forte peccat: nisi q̃ in ipso iusto qui cõsueuit passiz scrutari ꝺsciẽtiã suã sufficit breuis z quasi trãsitoria discussio: q̃ nõ sufficeret in alio. per eandẽ rõnem diligẽs discussio excusat istuz qui nõ recolit ỏ peccato cõmisso: ex quo feẽ quod i se fuit. Si aũt recolit licet de facto nõ credat illud esse peccatum nõ excusatur quin peccet accedendo: quoniã ignorãtia q̃ nõ excusat faciẽtẽ a peccato dum facit nõ excusat eũ a peccato dum sacr̃m recipit: sz talis est huiꝫ ignorãtia. Nõ. n. excusat faciẽtez a peccato ex quo ponim⁹ eũ in peccato: lz ignoret. Nec enĩ ignorãtia vel est iuris vel particularis circunstantie quã talis tenebatur scire: alioquin nõ peccassz: ergo non excusatur quin accedat vt peccator z p̃ ꝺsequẽs peccat. Qui ãt scit se cõmisisse peccatũ credit tamẽ sibi eẽ dimissum qui credit se esse contritũ z scit se eẽ ꝺfessum nõ peccat si sacr̃m sumat: qz vbi nõ põt haberi certitudo plena sufficit ꝓbabilis cõiectura. s. q̃ homo doleat de p̃terito: z caueat p̃ propositũ de futuris. Sed si hõ nõ habeat nisi venialia nũq̃ impeditur. Unde de ꝺsecra. di. z. Si non tãta sint peccata: vt p̃ eis quis excõicef. i. mortalia nõ debet se a medicina corꝓris z sanguinis domini separe. i. non tenetur. Si aũt homo est cõtritus z nõ ꝺfessus de pctõ mortali nõ debet cõicare quousq̃z confessus fuerit: nisi necessitas vrgeat: vel qz est dies pasce qua tenef celebrare parochianis vel cõicare: nec habet qui eũ possit absoluere: vel parochianus habet casuz ep̃alẽ a quo curatus non põt absoluere. Tũc enim potest cõicare cũ spe postea confitendi. Si aũt dubitat vtrũ sit i mortali aut credit se esse in eo: z tunc aut hoc est ex ꝺscientia scrupulosa z temeraria: aut ex ꝓbabili cõiectura. Si p̃mo modo: debet ꝺsciẽtiaz deponere: sz quousq̃z ꝺsciẽtiam deposuerit cõicare nõ debet: qz cõ sciẽtia erronea ligat z obligat. Si scõo mõ debet ꝺteri z cõfiteri: alr periclõ se exponit. Si vero credit se non habere mortale si fecit quod debuit non peccat: sz sibi dimittitur: vt dictũ est. Si nõ fecit qõ debuit peccat: sz min⁹ q̃ sciẽs.

p³ ? **Quantum** ad z^m sunt tres ꝺclusiones. ¶ Prima. q̃ cõicare cũ ꝺsciẽtia peccati mortalis: videtur mediũ inter peccata que committuntur in deuz: z q̃ cõmittuntur in proximũ sicut homo assumptus est medi⁹ inter deũ z hominẽ. Et ideo q̃tũ ẽ ex parte ꝺbiecti videf grauius q̃ oẽ peccatũ i proximũ cõmissum: q̃uis ex genere operis z ex cõtemptu faciẽtis possit illud esse grauius: quẽadmodũ homicidiũ est grauius q̃ violatio sabbati q̃ ẽ cõtra deũ. ¶ Ulterius videf q̃ licet dicaf reus sanguinis z corꝓris dñi: q̃ nõ ita grauiter peccet: sicut crucifixores: quãtũ ad hoc q̃ illa ꝺtumelia fuit tũc facta xp̃o in ꝓpria forma. hec aũt in alia effigie. Sed quãtũ ad ignorãtiã quã illi habebãt ỏ xp̃o: xp̃ianus ãt credit xp̃z hic eẽ z nihilominus indigne sũmit: ideo plus peccat q̃tũ ad hoc. ¶ Scõa cõclusio est. Qz licet infidelis indignior sumat hoc sacrz q̃ fidelis peccator: qz infidelitas est grauius peccatũ: tamen fidelis peccator indignius sũmit. Et ideo graui⁹ peccat q̃

z^a ? 3^a ? infidelis sumẽs ifideliter. ¶ Tertia ꝺclusio est. Qz peccata spũalia q̃tũ ad genus peccati plus reddũt hoiem indignũ ad huius sacri ꝓceptione q̃ carnalia: qz carnalia sunt maiozis infamie z minozis culpe ꝛm Grego. sz ratione scãdali z distractionis z ratione certitudinis plus impediunt: qz plus homo scit in istis quid mortale z quid veniale q̃ i alys. Et iterũ plus scãdalizãt: z plus hominẽ distrahũt.

p⁴ ? **Quãtum** ad z^m sunt ẽt tres ꝺclusiones. Pria q̃ peꝯ catozi licet videre hoc sacr̃m: ex quo non est excõicatus nec suspensus nec interdictus. Illis aũt nõ licet sancta intueri. Unde tẽpoze interdicti qui pfozant fores ecclesie ad vidẽdum corpus xp̃i male faciunt: non tñ vt puto mortaliter delinquũt: qz sola visio nõ est participatio. Sed nõ habenti vinculũ ecclesie sz solũ culpe cum habeat fidem z baptismũ licet videre: sed non sumere: qz nõ habet charitatẽ que incorꝓrat. ¶ Secunda conclusio ẽ. z^a ? Qz non licet peccatozi hoc sacramẽtũ tangere nisi in necessitate: vt si inueniret in luto nec eẽt alius qui vellet eleuare. ¶ Si aũt bethsamite pcussi sunt: hoc est: qz ꝓhibitum erat: omnibus ẽt leuitis archaz nudam videre. Qz autem Oza percussus est fuit qz terrozis lex erat. ¶ Tercia con- 3^a ? clusio ẽ. Qz si peccator ex deuotione qz se indignum reputat nõ vult xp̃m videre dicit Tho. q̃ bene facit: tamẽ melius est ex deuotione aspicere q̃ ex deuotione oculos auertere:: cum aspectus serpẽtis Enei liberaret a morsu serpentis igniti. ¶ Sed ꝓpter id quod dictum est i secũda cõclusione dicit Innoc. de pe. z re. c. Qz in te. q̃ sacerdos peccatoz in necessitate cõicans morientem excusatur a peccato. ¶ Argumentum in oppositũ solutũ ẽ. Qõ. III.

Tertio queritur vtz polluto liceat sũmere corꝓ⁹ xp̃i. Et videf q̃ sic: qz plus est pollutio maritalis naturalis vel carnalis q̃ somnialis: sed nulla illarum impedit vt videf: ergo ꝛc. ¶ Cõtra: qz nõ licz immundis tãgere sancta: sz iste est imũdus ꝛm legẽ qui somno nocturno est pollutus. sicut z ip̃m nomẽ sonat: ergo ꝛc. ¶ R⁰. tria sunt hic videnda. Primũ de nocturna pollutiõe. z^m de maritali. 3^m de immunditia corꝓrali.

p³ ? **Quantum** ad p̃mũ sunt tres ꝺclusiões. ¶ Prima q̃ quomodo nocturna pollutio sit pctñ. Ubi sciẽdũ ẽ q̃ pollutio incboata z terminata in somnis nunq̃ est peccatũ: licet quandoq̃z sit signũ z effectus peccati: qz tunc non est pfectus vsus rõnis. Unde ille clericus cuius virtus gressiua dormiẽtis soluta est: z iuit ad domuz inimici z occidit eũ z rediẽs semp dormiuit vsq̃ mãe. Audito clamoze z cõscius odij p̃cedẽtis z cõsuetudinis antiq̃ inuenit ensez sanguinolentũ: z statiz fugit ad ecclesiaz: non est homicida ipo facto: licet forte sit irregularis: sicut ebri⁹ homicida: maxie qz fuit in cã rixa p̃cedẽs. Alias secus eẽt: vt in furioso forte. Silr si terminet i vigilia: qz nec q̃diu durat bz hõ iudiciũ rõis: imo min⁹ q̃ i passione somni. Delectatio. n. ꝺcupiscẽtie corrupit extimationẽ prudẽtie. Sz si placeat postea pp delectationẽ ẽ pctñ veniale. Nõ aũt videf mortale ẽt cũ delibatione: qz cõsensus i delectationez licitã nõ est pctñ. Si. n. marit⁹ cõcupiscat cognoscere vxorẽ pp delectationẽ vel cõplaceat sibi in delectatione preterita erit qdẽ pctñ veniale sz nõ mortale sicut z ipse actus. Et silr si qs appetat delectationẽ pollutiõis nocturne vel cõplaceat sibi i ea: ita tñ q̃ scit eã nõ eẽ pctñ z vellz delectari sine pctõ nullo⁹ ꝺplacitur⁹ sibi i ea: nec appetitus eã si eẽt pctñ: vr̃ q̃ nõ sit pctñ mortale: sed tñ peccat venialiter q̃uis pollutio i se nõ sit pctñ vẽiale: qz ipe nũc bz iudiciũ rõnis: q̃ nihil iordinatũ ẽ appetẽdũ. Sz si vellz q̃ ex sua cogitatiõe p̃cedẽte seq̃reꝯ illa pollutio: tc̃ ipe consentiret i pctñ ꝺ näz: qz eẽt sibi volũtarie cã pollutiõis. Et qz p̃cedẽs ꝺsensus põt eẽ cã nõ aũt seq̃ns: iõ q̃ delibate appetit i vigilia pollui i somno ex bꝫ ipo peccat: q̃uis nõ faceret bꝫ: nec obdormiret in tali consensu si sciret ex hoc seq pollutionẽ: qz. s. periclõ se expõit. ¶ Et dõz ẽ veri⁹ q̃ ꝺsensus delibatiu⁹ i delectatiõem pollutiõis nocturne p̃terite

vel future propter se est peccatū mortale: qz qñ causa: que excusat pollutionem a peccato: ocurrit in consensu excusatur cōsensus a peccato sicut pollutio. Quādo aūt nō: tunc pollutio nō est peccatū: cōsensus tñ in ea ē peccatū: qz vbi eadē ratio ibi idē ius: vbi vero diuersa diuersum: qz manēte causa manet effectus. ⁊ cessante cessat. Uñ sicut furiosus occidēdo hoīem nō peccat: sic nec cōsentiēdo ī mortez preteritam vel futurā peccat: qz defectus iudicy rōnis: qui excusabat actū cōcurrit ad ꝯsensuz. Unde pariter excusat Si aūt in lucido interuallo ꝯsentiat deliberate occidere hominē i furia sequēte vel cōplaceat sibi ī homicidio preterito peccat mortaliter. Sed maritus ꝯsentiēs in pollutionem cum vxore preteritā vel futurā pp delectationē non peccat mortaliter: cuius deliberate cōsentiat: dum tñ non excedat limites matrimony: sicut nec cognoscēdo ꝓpter delectationem: qz eadē rō est vtrobiqz: in excusando. s. bonum matrimony: nō defectus iudicy rationis. Si enim in actu cōiugali posset habere actu iudiciū rōnis ⁊ consentiret nō propter hoc peccaret nisi forte venialiter: qz limitē matrimony nō excedit cōsensus sicut nec actus. Sed pollutionem nocturnam excusat a peccato nō aliquod bonū extrinsecū: qz inde proles sequi nō potest quod est bonum speciei: nec etiam bonum indiuidui. s. alleuiatio nature: qz nō licet ꝓpter hanc causam eā sibi extorqre: sicut nec propter prolē licet fornicari: sed solū defectus liberi arbitry: ⁊ iudicy rationis ꝑm oēs doctores. Sed supponitur qz cōsensus pcedēs. vel sequēs hz iudiciū rōnis ꝯcomitās: g̃ cāque excusabat actū nō excusat cōsensum: ergo ꝯsensus est peccatum nō aūt actus: magis aūt precedēs qui potest eē causa cū sequēs qui non. ¶ Nec obstat de soluto qui appetit delectationē ꝓpter se cū vxore futura: qz ⁊ huic consensui ꝯiungitur bonū fidei quod excusabit actum futurū consensui aūt ī pollutionē somni nō ꝯiungitur defectus iudicy qui excusabat pollutionē. ¶ De illo aūt qui appetit pollutionē ꝓpter exonerationē nature: dixerūt alig qz nō peccat nisi suus cōsensus sit causa eius. Sicut enim ꝯsensus sequēs ꝓpter exonerationē nō est peccatū sic nec precedēs. Sed hoc habet precedēs vltra sequentē: quia pōt esse causa ⁊ tūc est peccatum: sicut aliquis appetēs mortē inimici ꝓpter bonū finem: nō peccat nisi suus ꝯsensus sit causa: vt puta qz expressit volūtatē suā cozā hys qui aīati sunt ad occidēdum. Cui eni nō licet occidere propter quē cūqz finem ei nō licet cōsentire in necem. ꝓpter quēcunqz finē: ita qz suus ꝯsensus sit causa mortis: nisi ꝯsensus habeat excusationem quam nō haberet factum. Unde si priuatus cōsulat iudici mortem latronis: ⁊ ob hoc latro suspendatur quem priuatus nō posset suspendere nō peccat consulendo qui tamen peccaret suspendēdo: quia ꝯsilium habet nō solū finē: sed modum debitum: suspendēdo aūt nō. Alij aūt cōcordāt qz pollutio in se nūqz est peccatuz siue terminetur in vigilia siue ī somno: sed ꝯsensus in eam futuram ꝑm eos semper est peccatum vel mortale: si ꝓpter voluptatē deliberate cōsenserit vl' veniale si subito propter illam: vel etiam si deliberate ꝓpter bonū. Sed ꝯsensus in preteritam ꝓpter exonerationem nature vel aliam bonā causam nō est peccatum: ꝓpter voluptatem aūt semper ē peccatum vel veniale si subitus vl' mortale si deliberat⁹.

z^a ♀ ¶ Scda ꝯclusio est. qz impedit sumptionē huius sacramēti: ⁊ ratiōe delicti: si ex delicto ꝓcedit: ⁊ ratione ūnundicie que semp est si citra mediam noctem accidit: vel forte si citra. 24. horas ꝑm Thomā impedit etiā ratiōe distractōis mentis si est. Et si quidem est cū peccato mortali impedit quouscqz sit cōtrit⁹ ⁊ ꝯfessus: sicut dictum est in questione proxima pcedēte. Nec etiam eodem die peccati mortalis est cōicandum: cuius cōtritus ⁊ cōfessus. Si tamē faceret credo qz nō mortaliter peccaret. Silr īmūdicia ⁊ distractio impediūt: nisi deuotio recōpenset: aut scādalum īmineat. Si tamen cum his celebret aut cōicet exquo mortale nō adest mortaliter nō peccat. ¶ Tertia ꝯclusio est. qz si homo ꝓbabiliter credat qz ex illusiōe demonis sibi cōtingit: nō ꝓpter hoc debet dimittere celebrationē nec cōionem: vtpote si cōtra eā specialiter ⁊ ex ꝓposito se ratiōe munierit: nec ꝑ ea aliquid fecerit nō debet abstinere tunc: qz tūc faceret volūtatē demōis. Et quod dictū ē i primo mēbro: qz propter cōplacētiaz sequentē est pctm: verū ē si cōplaceat pp delectationē. Sz si pp nature exoneratiōez: aut pp hoc ne die prima magis deuota ei contingat. ⁊ a celebratiōe impediatur ⁊ deuotionem perdat: tūc nō est peccatū. 3^a ♀

Circa z^m sunt tres cōclusiones. ¶ Prima, qz illud qō dicitur de cōsecra. di. z. c. Dis homo qui debet cōicare ab vxore tribus vel quatuor aut quīqz diebus abstineat ē ꝯsiliū: nō preceptū: vt ibi dicit glo. Nisi qz diebus ieiuniorū ⁊ orationū nō debet homo petere debitū: ⁊ maxime septimana scā: quādo īminet cōmunio. ¶ Scda cōclusio est. qz sicut dicit Greg. 33. q. 4. vir cū propria vxore q cognouit vxorez reddēdo debituz vel causa ꝓlis de cōicādo est suo iudicio relinquēdus: quia nullum peccatum ē. Si aūt causa delectatiōis petyt debet abstinere: quia lz solum veniale aut sola pollutio non impediat: vtrūqz tamē simul impedit. Unde ⁊ sacerdotes in hebdomoda sua qñ ministrabāt ab vxoribus abstinebant. Nec licebat comedere panes sanctos nisi mūdis a mulieribus: ⁊ multo minus sancta sanctoꝝ: cū tamē non esset peccatum mortale: sicut nec illud est mortale. ¶ Tertia cōclusio est. an die cōmunionis liceat petere debitum causa prolis: qz causa voluptatis nunqz. Uideī qz nō propter reuerētiā: tamen nō est forte mortale. Reddere aūt omni tempore petenti est licitum: immo debitum. z^a ♀ 3^a ♀

Circa 3^m sunt tres ꝯclusiones. ¶ Prima qz si īmundicia corpozalis sit perpetua vl' diuturna vt lepra vel fluxus seminis vel sanguīnis mēstrui continuus nō impedit: nec ex hoc abstinere debet: nec prohibeī: qz afflictio nō est addēda afflicto. ¶ Scda ꝯclusio ē. qz si illa īmundicia est ad tempus modicū: vt est mēstruū mulieris naturale vel aliqd hꝺ melius est abstinere ꝓpter reuerētiā. Si tñ velit nō debet prohiberi ne pena vertatur ī culpā. Unde ⁊ puerpa pōt si vult añ purgationē cōicare: de purificatiōe post partū. c. i. ¶ Tertia ♀ est de leproso sacerdote. De q̄ ē dicēdū qz si vl' ī occulto celebrare nō ē phibēdus: dum tñ possit sine periculo: nō tamen in publico ꝓpter scandalū. ¶ Ex bis patet solutio ad oppositum. p^a ♀ z^a ♀ 3^a ♀

Qō. IIII

Quarto queriē vtrū peccatozi sit negāda cōmunio. Et videī qz non: qz nō negaī furioso nec frenetico: qui carēt vsu: rōnis: g̃ multo minꝰ peccatozi g ñ carz. ¶ Contra. qz negaī puulo inocēti: g̃ multo magis isti. ¶ 8°. circa istā questionē videnda sunt tria. Primo de peccatoribus vtruz sit eis cōio denegāda. 2° de amētib⁹. 3° de ipuberibus.

Quantū ad ꝑmū sunt vndecī ꝯclusiōes ꝑm multas diuisiōes. ¶ Prima. qz aut sacerdos habet certitudinē aut suspitionē. Si habz certitudinē aut ē sacerdos: g nō teneī ei mīstrare sacrā: puta qz nō ē curat⁹ ei⁹: vl' nō teneī ꝓ tūc. qz nō ē dies paschatis nec ē īfirm⁹. ⁊ tē dz ei denegare: qz dz a pctō mortali primū ipedire qñ pt: pōt ām hic: qz ēt nō pctōz nō teneī dare. Uñ si nesciat ēt nisi ꝑ cōfessionē pōt negare: qz nō ex ꝯfessiōe ius illō acqrit: qz alꝰ hz ius negādi: eo ipo qz aliꝰ ñ hz ius petēdi ab eo. Et sic dī de tpe ordi. c. Ad aures. qz religiosis ꝺ volūtatē abbatū petentib⁹ ordines debēt negari: qz nō hūt ius petēdi. Et verisimile ē qz sunt indigni qñ qui nouit eozum cōsciētias non vlt eos promoueri. ¶ Scda ♀ ē. qz si sacerdos g inocenti p^a ♀ z^a ♀

tenetur dare: sicut curatus vel vicarius eius in paschate scit crimen eius eē notorium ⁊ manifestū: tūc dz negare: in publico ⁊ priuato quādo est mortale. Si aūt est occultus tūc debet negare in occulto nō in publico: qz esset proditor criminis aut reuelator. Quod ꝓbatur de officio ordinary .c. z. vbi dicitur. q̄ sacerdos qui nouit crimen occultum parochiani debet eū arguere in priuato nō in publico nominatim. Si aūt requiratur ab illo qui passus est dānū debz excōicare in generali nō nominatim: sicut xps dixit in generali vnus ex vobis me tradet. Et similiter illi debet negare eucharistiā in occulto nō in publico: sicut ⁊ xps dedit eā iude corā alys. Et ad idem est de tēpore ordi.c. Ex tenore: vbi illos qui habēt ius petēdi ordines rōne beneficy: non
3ª ♀ debet ꝑlatus repellere pretextu peccati occulti. ¶ Tertia cōclusio est. q̄ hoc est verū de peccato occulto aliter notoq̄ per cōfessionē: qz si p cōfessionē solū nouit peccatum in penitēte debet quidem eū monere in occulto vt desistat. Sed si instet ⁊ petat vt sibi debitū: nō debet ei negare: qz scit vt deus nō vt homo: vt dicit in decre. ō offi. ordi. c. z. Negat aūt vt homo in foro contentioso: nec ex confessione acquiritur sibi ius negādi quod prius non habebat. Et quāuis repellendo in occulto nullo alio vidente nō reuelaret cōfessionē: tamē ex ꝓfessione: extra iudiciū ꝓfessionis nulla exceptio sibi datur plusq̄ si nesciret: qz nescit vt de⁹. Si aūt peteret ab illo qui nō teneť vel quādo nō tenetur cum possit negare etiā sine pecato multo magis peccatori non quidē obiciēdo sibi peccatum cōfessum: ſz dicendo se non teneri: ⁊ in hoc bene facit negādo gladiuz furioso. Ex bis manifestum est q̄ publice meretrices ⁊ publici vsurary sunt oīo ab altari arcēdi nisi penitētiā egerint: ita q̄ p⁹ pniam priuatam possunt admitti ad eucharistiaz secreto: nō aūt in publico nisi post publicā penitētiā pp scandalū. Nā manifesta delicta nō sunt occulte corrigenda: ſz debēt edificari de penitētia qui fuerūt scādalizati de culpa. Unde vl' sacerdos debet iniūgere penitētiaz publicā vl' debz publicare q̄ ipe est vere penitēs. Ar. extra: ō pe. ⁊ remiſ. c⁰.
4ª ♀ i. De vsuris. c. Qz ī omnib⁹. ¶ Quarta cōclusio est. q̄ bystrionibus negāda est communio vt videť ſm q̄ dicitur de cōsecra. di. z. c. Pro dilectione. Sed ibi loquitur de bystriōe mago cuius ars ē mortalis. Sed vbi ars bystrionuz sine mortali exercetur nō videtur eis propter venialia cō
5ª ♀ munia denegāda. ¶ Quinta cōclusio: est. q̄ nō est danda hostia simplex pro hostia cōsecrata: qz esset ydolatria: cum iste cibus sit a sumētibus adorādus: iuxta illud. Manducauerūt ⁊ adorauerūt ⁊c̄. Unde extra de celebra. miſ. c. de homine. dicitur de sacerdote qui suppressis verbis quibus conficitur corp⁹ xp̄i ꝓpter remorsuz cōsciētie reliqua miſſe se agere simulabat. q̄ grauius peccat qz populū decipit. Et abycienda sunt falsa remedia que sunt veris periculis
6ª ♀ grauiora. ¶ Sexta cōclusio est: q̄ si queratur vtrū eucharistia sit propter suspitionem denegāda: videtur distinguēdum: qz si leuis est deponi debet: si probabilis nec etiā propter hoc debet negari: si violēta: negari debet: vbi ꝓpter certitudinem negaretur. Qz aūt si est suspicio ꝓbabilis nō debeat negari probatur: quia nec maritus propter huiusmodi suspitionē debet negari debitū: vt dicitur de senten.
7ª ♀ excōi. Inquisitioni. ¶ Septima cōclusio est. q̄ nō est propter suspicionē probādam danda eucharistia: vt dicitur. z.
8ª ♀ q. 5. Sepe contingit. ¶ Octaua cōclusio est. q̄ pugnātibus in duello nō est dāda vt dicit glo. z. q. 4. Monomachiam:
9ª ♀ ¶ Nona cōclusio ē. Qz illō quod dictum est de peccatore intelligendum est de non penitente: quia si peniteret ⁊ cōfiteretur etiam suspendēdo non negatur: sicut de hereticis. c. Super eo lib. 6. vbi penitentia ⁊ eucharistia non negantur relapso cū paratus est incendio. Et di. 86. c. Tanta. etiam excōicato ⁊ cuicūq̄ in morte nō negatur penitētia: nec per consequēs viaticū quod in penitētia iclusum intelligitur: vt dicitur de peni. ⁊ remiſ. c. Qz in te. ¶ Decima cō
10ª ♀ clusio est. Qz si est contritus ⁊ cōfessus: sed sacerdos nō pōt absoluere nō propter hoc debet ei eucharistiam negare in paschate: nisi esset vinculum sentētie excōicatiōis: qz sicut sacerdos contritus quādo nō habet cui cōfiteatur ꝓpter necessitatem potest celebrare: sic iste cōmunicare. ¶ Un-
11ª ♀ decima conclusio est. Qz quādo sacerdos ibibet venire ad cōmunionē nisi sibi aut vicario confessos: ⁊ excōicat cōtra faciētes quātū ad confessos predicatoribus ⁊ minoribus sentētia talis est nulla: tum qz est error intollerabilis ⁊ expressus: qz cōfessis fratribus nō debēt ipsi negare: tū quia sentētia lata est cōtra cōstitutionez. c. Inter cūctas: ⁊ ibidē denunciatur irrita. licet nūc videatur illa irritatio in vienensi concilio reuocata.

Circa 2ᵐ sunt q̄tuor conclusiones. ¶ Prima q̄ si sunt
p⁰ ♀ perpetuo furiosi: ita q̄ nec actuales nec habitua lem habuerit vnquam deuotionem: circa sacrm non sunt cōcādi: ſz sint baptizati ⁊ confirmati: qz hoc sacrm requirit deuotionem dicēte apostolo. Probet autez se ipm homo.
2ª ♀ ¶ Secūda conclusio est. q̄ si habēt lucida interualla: ⁊ tūc habuerūt deuotionē ad sacrm ⁊ petiuerūt debēt cōcari: sicut dicitur. z6. q. 6. Si quis in ifirmitate penitētiam petierit: ⁊ post in frenesim lapsus ⁊c̄. eucharistia ozi ci⁹ infunda tur: supple si sine expuitiōe vel vomitu vel irreuerētia fieri potest: alr nō. ¶ Tertia cōclusio est. Qz si in sanitate nō
3ª ♀ petut dari nō debet: sicut nec baptismus. nisi ex bona ꝓuersatiōe preterita verisimile sit q̄ si ꝓuidisset istum casuz q̄ eā petiuisſz. Tūc enī habet deuotionē habitualē interpretatiuā que sufficit. ¶ Quarta conclusio ē. q̄ demoniacis dz
4ª ♀ dari cōmunio ſm Thomā. Nisi ꝓstet eos p crimie tozāri quo casu. pro excōicatis sunt habēdi: qui sunt traditi satha ne. Et sic posset intelligi quod dicit Dio. de energuminis.

Circa 3ᵐ sunt due conclusiones. ¶ Prima q̄ impuberes
p⁰ ♀ qui carēt penit⁹ discretiōe vt ante septēniū: qz infantiū etas qō videt ignorat vt dicit. C. de fal. mo. l. vnica. non sunt cōcādi: q̄uis greci ꝓium faciant. qz dr̄. i. Loz. ii. paccare: non dyuidicans corpus dñi. Ex qno non videť debere dari nisi dyudicanti actu vel habitu: quod nō ē in illo qui nō habz nec unq̄ habuit iudiciuz rōnis. ¶ Scōa
2ª ♀ cōclusio ē q̄ si habēt aliquā deuotionem: vt circa .9. vel io. annū: qz innocentia recompensat ignorantiam possunt cōcari. ¶ Per hoc patet solutio ad oppositum.

¶ De hereſi aliorum qui dicūt corpus xp̄i nō eē in altari nisi in signo. Di. X. a

SUnt item alij p̄cedētiū insaniaz trā scendētes qui dei virtutē iuxta modum naturaliū rez metiētes audaci⁹ ac piculosius veritati ꝺdicunt. asserētes ī altari nō eē corp⁹ xp̄i vl' sanguinē: nec subaz panis vel vini in subaz carnis ⁊ sanguinis ꝓuerti: ꝯ ita xp̄m dixisse. Hoc ē corp⁹ meū: sicut apl's dicit: petra aūt erat xps. Dicūt. n. ibi eē corp⁹ xp̄i tm̄ i sacrō. i. ī signo: ⁊ tm̄ ī signo māducari a nob: q errādi occasionē sumūt a verbo veritatis. Uñ p̄ria hereſis fcā ē i discipul' xp̄i. Cū. n. diceret. Nisi qs māducauerit carnē meā: ⁊ biberit sanguinē meū nō habebit vitam eternā. Illi nō intelligentes dixerūt: durus est hic sermo: quis pōt eū audire: ⁊ abierunt retro. Illis discedentibus instruxit duo-

decim qui remanserant. Spūs est iquit qui vi uificat caro nihil prodest. verba que locut⁹ sūz vobis spūs ⁊ vita sūt. Intellexisti spiritualiter spūs ⁊ vita sunt. Intellexisti carnaliter: etiam sic spiritus ⁊ vita sunt: ꝫ tibi non sunt. Spūaliter intellige que locutus sum. Non hoc corp⁹ quod videtis manducaturi estis ⁊ bibituri illū sangui nē quem fusuri sunt: qui me crucifigent. Sacramentū aliquod vobis cōmendaui: spiritualiter intellectuz vivificabit vos: caro autem non prodest quicqz. Sunt etiā ⁊ alia illoz insanie fomitez ministrātia. Ait enim Aug. Donec seculum finiatur sursum est dominus: ꝫ tamē etiam hic nobiscū est veritas domini. Corpus enim in quo resurrexit in vno loco eē oportet: veritas autem eius vbiqz diffusa est. Item vna psona deus ⁊ homo: vbiqz per id quod ē de⁹. in celo per id quod homo est. Christus etiam dicit. Paupperes semper habebitis vobiscum: me autē nō semper habebitis. His alijsqz vtuntur prefati heretici in assertione sui erroris.

¶ Determinatio premissorum. b

q Ue ex eadem ratione omnia accipiēda sunt: non enim his negatur veruz corp⁹ xpi a fidelibus sumi vel i altari eē: ꝫ his veritas apostolos ⁊ in eis nos instruxit. Nō ipsius corpus nō in partes direptuz vt putauerunt illi discipuli qui retroierunt: sed integz nec visibiliter i forma humana: ꝫ invisibiliter, sub forma panis ⁊ vini corpus ⁊ sanguinē nobis traderet. Quem sensum Aug. confirmat dicens. Ipsum quidem ⁊ nō ipsuz corpus quod videbatur māducatur ipm invisibiliter: nō ipsuz visibiliter. Item. Etsi necesse est illud visibiliter celebrari necesse est tamen invisibiliter itelligi. Ita etiā intelligendū est corpus xpi esse in vno loco. s. visibiliter in forma humana: veritas tamen eius. i. divinitas vbiqz est. veritas etiā ei⁹: idest verum corpus in omni altari est vbicūqz celebratur. Sic etiam illud intelligenduz ē: pauperes semp habetis vobiscum: me autē nō semper habebitis ꝑm corporalem presentiā. s. qua cum eis conuersabatur. Similiter per id quod homo est in celo est visibiliter: invisibiliter autē est in altari: qz non in forma humana apparet: sed forma panis ⁊ vini operitur. Unde ⁊ invisibilis caro eius dicitur que vere est i altari. Sz qz in specie sua non apparet: invisibilis dicitur. Ait. n. Augu. Hoc ē quod dicimus: quod modis omnibus approbare cōtendimus sacrificiū ecclesie duobus confici. duobus constare: visibili elemētoruz specie: ⁊ invisibili dñi nostri Jesu xpi carne ⁊ sanguine: sacramento ⁊ re sacramenti. i. corpore xpi: sicut xpi psona cōstat ⁊ cōficitur ex deo ⁊ hoīe. Cum xps sit verus deus ⁊ homo: qz omnis res illarū rez naturā ⁊ veritatem in se continet ex quibus conficitur. Conficitur aūt sacrificiū eccle duobus: sacramēto ⁊ re sacramēti. i. corpore xpi. Est ergo sacramentum ⁊ res sacramēti idē corpus xpi. Ecce invisibilē dixit carnē xpi: quia forma panis operta sumitur ⁊ tractatur. Idemqz corpus christi dixit esse sacramētum ⁊ rem: ex quo cōfirmatur: quod supra diximus. Deinde addit quod magis mouet lectorem. Caro inquit eius est: quaz sub forma panis opertam in sacramēto accipimus: ⁊ sanguis eius quē sub vini specie ac sapore potam⁹: caro vz carnis ⁊ sanguis sacrz ē sanguis: carne ⁊ sanguie vtroqz invisibili: intelligibili ⁊ spūali significatur corpus xpi visibile: ⁊ palpabile: plenum gratia ⁊ divina maiestate.

¶ Que sit intelligentia premissorum. c

Tendite his diligēter: quia tropo quo a damvtitur hic Augu. Quo solent res significantes rerum sortiri vocabla quas significant. Hic. n. visibilis species panis vocatur nomine carnis: ⁊ visibilis species vini noīe sanguinis. Invisibilis vero ⁊ intelligibilis dicitur caro xpi: qz ꝑm illā speciē non videtur caro: sed intelligitur: ita ⁊ sanguis. Caro ergo invisibilis dicitur esse sacramentum carnis visibilis: quia species panis ꝑm quam illa nō videtur caro: est sacramentuz carnis visibilis: quia carne invisibili. idest specie ꝑm quam caro xpi non videtur caro: significatur corp⁹ xpi quod est visibile ⁊ palpabile vbi in sua forma apparet. Ita ⁊ de sanguine accipi debet. Quē sensum cōfirmat Aug. Aperiens qualiter predicta intelligēda sint: quia obscure dixerat consequēter dicēs ita panem vocari corpus christi cuz vere sit sacramentum corporis christi quod in cruce positum est: sicut ipsa imolatio que fit manib⁹ sacerdotis vocatur christi passio non rei veritate: ꝫ significandi mysterio: ⁊ sicut sacramentum fidei dicitur fides. Satis responsum ē hereticis: ⁊ obiectionibus corum qui negant verum corpus xpi in altari esse ⁊ panem in corpus: vel vinum in sanguinem mystica consecratione conuerti dicentes. Quis audeat manducare dominum suum? Quis etiam audeat dicere quotti die formari corpus Christi: de materia vel substantia: que non fuit virginis caro.

¶ Auctoritatibus probat vez corp⁹ xpi eē i altari: ⁊ in id panem conuerti. d

Ec ⁊ his similia obiciunt illi in diuino
b mysterio legem nature sectantes: quorum perfidiam subdita cōuicūt testimonia. Ait enim veritas. Accipite hoc est corpus meum. Itē Ambrosius. Si tātū valuit sermo Helye vt ignem de celo deponeret: nō valebit tātū ꝑmo xpi vt substātias mutet? De toti⁹ mūdi operibus legit: qz ipse dixit ⁊ facta sunt ⁊c. Sermo igitur. i. filius qui potuit ex nihilo facere quod non erat: non potest ea q̄ sunt in id mutare quod non erāt? Non enim minus ē causare q̄z mutare nouas naturas rebus. Item si ordinem querimus: viro mixta femina generare consueuerat: liquet ergo q̄ ꝓter nature ordinem virgo generauit: ⁊ hoc quod conficim⁹ corpus ex virgine est. Quid ergo hic queris nature ordinem in xpi corpore: cum ꝓter naturam sit ipse partus ex virgine? Item ante benedictionem alia species nominatur: post consecrationem corpus significatur. Ante consecrationem aliud dicitur: post consecrationem sanguis nūcupatur. Tu dicis amen ideſt verum ē. quod sermo sonat: affectus sentiat. Itē Augu. In specie panis ⁊ vini quam videm⁹: res inuisibiles. i. carmen ⁊ sanguinem honoram⁹: nec similiter pendimus has duas species: sicut aī consecrationem pendebamus: cum fideliter fateamur ante consecrationem panē eē ⁊ vinum: quod natura formauit. Post consecrationem vero carnem xpi ⁊ sanguinem quod benedictio consecrauit. Item Ambro. Panis est in altari vsitatus ante verba sacra. vbi accessit cōsecratio: de pane fit xpi caro. Quomodo autē pōt quod panis est esse corpus xpi? Consecratione que fit sermone xpi. Itē si tanta vis ē i sermōe domini vt incipiant eē que nō erāt: quanto magis operatorius ē: vt sint que erāt: ⁊ in aliud cō mutentur. Et sic q̄ erat panis ante ꝓsecrationē: iam corp⁹ xpi ē post ꝓsecrationē: qz sermo xpi creaturā mutat: ⁊ sic ex pane fit corp⁹ xpi. ⁊ vinū cum aqua in calice missum fit sanguis consecratione verbi celestis. Item Augu⁹. Sicut ꝑ spiritum scūm vera xpi caro sine coitu creatur: ita ꝑ eundē ex suba panis ⁊ vini idē corp⁹ xpi ⁊ sanguis cōsecratur. Corpus xpi ⁊ veritas ē ⁊ figura. Veritas dū corp⁹ xpi ⁊ sanguis virtute spiritus ē panis viniq̄z substantia efficit. Figura vero est id quod exterius sentit. Itē Eusebi⁹ emisenus. Inuisibilis sacerdos visibiles creaturas in substātiā corporis ⁊ sanguinis sui verbo suo secreta potestate cōmutat. Ex his alīs q̄z pluribus constat verum corp⁹ xpi ⁊ sanguinē i altari eē: imo itegz xp̄z ibi sb̄ vtraq̄z specie: et substantiam panis in corpus: viniq̄z substantiam in sanguinem conuerti. Nō. I.

Circa decimam distinctionez querunt q̄tuor. Primo vtrū corpus xpi sit in sacro altaris real⁹ ⁊ p̄tial⁹ ⁊ essential⁹: Et videt q̄ nō: qz idē corp⁹ nō pōt esse simul in diuersis locis: ꝛz corpus xpi est in celo: ergo non ē in altari. ¶ Contra ē qō dixit xps. Hoc est corp⁹ meū: quod pro vobis tradet: sed illud fuit verū nō aūt fantasticū: vt manichei dicūt: ergo non est figurate dictū: sicut illud: ego sum vitis vera: ⁊ vos palmites: quod ex cōsequentib⁹ apparet methaphorice dictum. ¶ R⁹. circa istam questionē sic ꝓcedenduz est: qz primo est firmiter fide tenēdū corp⁹ xpi realiter p̄tialiter: ⁊ essential⁹: eē in altari. Modus aūt quo ē ibi i sequēti distinctiōe dicet. Sz qz circa modū essendi ē quedaz sbtilis opinio: iō ꝑmo recitabitur opinio illa. 2⁹ arguetur cōtra eam. 3⁹ tāgentur quedam dubia incidentia circa eas.

Quantū ad ꝑmū premittūt isti q̄ refert aliquid esse presens alteri: ⁊ aliquid esse in altero. Et vt loquamur ad ꝓpositum refert aliquid eē presens loco: ⁊ aliquid esse in loco. Esse enim in loco importat habitudinē continentie ex pte loci. Esse aūt p̄s loco nō importat habitudinē continētie ꝛz solū realiter exhibitionem p̄sentie. Unde ⁊ locus ē presens real⁹ locato: sicut ecōuerso: q̄uis locus nō contineat a locato: sed magis econuerso. Et q̄uis ꝓprie ita sit vt dictū est: tamen large loquēdō consueuit dici omne illud esse in loco qō ē presens loco. Un̄ dicimus deū eē i loco ⁊ āgelū i loco: ꝛz de⁹ ⁊ angel⁹ nō cōtineāt a loco. Scōz ꝛz q̄ possum⁹ dicē q̄ eē i loco dr̄ dupl⁹. vno mō ꝑ ꝑe rōe ꝓtinētie. Alio mō large rōe soli⁹ p̄tie ad locū. Prio mō aliqd ē i loco dupl⁹. s. quātitiue vl circūscriptiue: vt q̄ntitas ⁊ ea que ꝑ quātitatē extenduntur alio mō diffinitiue: vt ea q̄ sūt i q̄nto: ꝛz q̄ntitate nō extēdūt: sicut ponit exēplū cōiter de anima humana. Ex quo enim corp⁹ cuius anima est actus loco terminat ⁊ finit tāq̄z fine extrinseco ꝓsequus est q̄ anima eodē termino finiat: ꝛz nō circūscriptiue: qz nō ē quanta nec ꝑ se nec ꝑ accidēs. Large vero dicit aliquid eē in loco rōne solius p̄sentie ad locū: sicut illud qō nō ē q̄ntū: nec in quāto: vt angelus qui dicitur esse in loco rōne ordis quem habet ad locū vel ad corp⁹ in loco existens: sicut dictum fuit in ꝑmo lib. Et ꝑm oēs istos modos ē realis p̄sentia vnius ad alterū. Hoc satis patet in duobus primis modis. Illud enim qō est in loco diffinitiue vel circūscriptiue modo dicto est realiter presens loco: vt de se patet. Angelus ēt ē real⁹ p̄s corpi qō mouet: ⁊ per ꝓns loco i quo est corp⁹ motū: qz semp oz actiuū ꝑus saltē ordie nāe passiuo eē p̄s q̄z q̄ real⁹ agat: vt ꝑz ꝑ⁹ de gnātiōe. ¶ Quātū ḡ ad ꝓpositū dicūt q̄ corp⁹ xpi nō est i hoc sacro ꝑ⁹ mō. s. circūscriptiue: nec scōo. s. diffinitiue: ꝛz solū 3⁹ mō. Primū patet sic. Illud qō ē alicubi circūscriptiue cōmensurat ⁊ configurat loco cōtinenti: sicut ꝑz ex rōne circūscriptionis localis: ꝛz corp⁹ xpi nō cōmensurat: nec ꝓfigurat dimēsionib⁹ panis ⁊ vini nec loco eoz: sicut oēs doctores ꝓcedūt: nō. n. efficit rotūdū ad modū hostie: hoc. n. eēt absurdū dicere: ⁊ multa alia q̄ ad hoc sequūtur: ḡ ⁊c. ¶ Itē nec diffinitiue: qz corp⁹ xpi nō est in specieb⁹ sacralibus: nec i aliq̄ alio subiectiue vt anima in corpore: vt ꝓ illud possit dici corpus xpi eē i loco spē diffinitiue: quēadmodum aīa ē diffinitiue in loco vbi est corpus circūscriptie. ¶ Qz aūt sit i loco. 3⁹ mō persuadet sic: qz similis cōparatio ē subie corpal⁹ ad locū circūscripta q̄ntitate q̄lis ē subie spūalis ad locū: ⁊ hoc ꝑz ex ꝑmissis. Corpi. n. nō plus cōpetit sit⁹ ⁊ loc⁹ q̄z subie spirituali nisi ratione quantitatis qua amota non aliter com-

paratur ad locum substantia corporalis q̄z spiritualis: sed spiritualis substantia vt angelus potest simul esse presens omnibus locis vel corporibus ad que potest simul habere immediatum ordinem: ergo idē est de creatura corporali circunscripta quantitate. s. q̄ potest esse presens omni re ad quam virtus diuina daret ei immediatum ordinez. ¶ Ulterius sic arguitur. Illud quod habet substantia de se vel substātia corporalis si non esset quāta dato sibi ordine ad aliquas res hoc potest habere substantia quanta ratione qua substantia: non ratione qua quanta diuina virtute: sed spirituali substantie vel corporali: si esset actualiter non quanta conueniret q̄ esset realiter presens cuilibet rei adquam haberet immediatum ordinem vt declaratū est: ergo hoc potest conuenire diuina vtute substantie quāte ratione qua substantia: non ratione qua quāta. Minor iam patet. Sed maior probatur: quia cui potest cōuenire cā seu ratio alicui⁹ effectus ei pōt ꝓuenire ille effect⁹ siue ꝓpietas: nō faciēdo vī i noīe effect⁹ siue ꝓprietatis: sz causa vel ratio per quam conuenit substantie spirituali: vel p quam conueniret substantie corporali non quante eē presentem alteri est immediatus ordo ad alterum vt dictum est prius. hāc aūt rōnem seu cām deus potest comunicare substantie quante in quātū substantia est: ergo idem censendum est quātum ad hoc de substantia manente quāta sicut de spirituali vel de corporali si non esset quanta actualiter. Oz autem talem ordinem possit substātie cōmunicare patet ex hoc: quia si non esset quanta actu nō haberet ordinem nouū ad alias res sine ratione conuersionis ea⁹ in ipam: siue alia quacunq; ratione quam nō possit habe manēs sub quātitate. ¶ Item virtute diuīa potest impediri omnis effectus quātitatis manēte quantitate excepto effectu formali qui est dare esse quātum: quia priuare quātitatē omni effectu nō implicat cōtradictionē: sz quātitas per hoc solum quod est dare esse quātuz nō impedit formaliter: quin substantia possit habere omnem istuz ordiuem ad aliam rem quē haberet vel habere posset si non esset quanta: ordo enim substātie ad substātiā precedit vl precedere potest quantitatem: z omnia que competuut ei ratione quantitatis: ergo substantia quāta manēs quanta pōt habere ordinē cūdē ad quācūq; rem quē pōt habere: si esset sine quātitate: ergo cuz substātie spirituali de se: vl corporali si nō esset quāta posset cōuenire q̄ esset presens omni alij rei ad quam haberet immediatū ordinem. Idē potest diuina virtute conuenire corpori Christi manente eius quantitate: vt sit presens cuilibz corpori ad qō habet immediatum ordinē diuina virtute. Et ideo nō obstante: q̄ sit in celo circūscriptiue: habet tamē immediatū ordinē ad species sacramētales ratiōe substantie cōuerse i ipsuz: vel ex aliqua alia causa nobis occulta. Propter quod pōt esse realiter vbicunq; sunt species sacramētales quarum substantie sunt in corpus xp̄i cōuerse.

Sed licet ista opinio sit multū subtilis z probabilis tamen cōtinet aliqua dubia. Oz enim primo ponit triplicez modum essendi in alio verum est q̄ illud quod supponit in secūdo membro q̄ omnis distātia ē per interpositionem quātitatis que impedit presentiam: intelligendum est actu vel aptitudine: quia si solū de actuali intelligeret falsum esset. Si. n. esset vacuū inter Romam z Parisius vel inter celū z terram: z nulla quātitas i medio nō propter hoc vnum esset alteri presens: sed ita absens: sicut modo: quia si nō esset actu q̄titas distinguēs vnū ab altero posset tamē esse. Sed quādo nec actu nec potētia est quantitas distinguēs: nec i extremis nec ī medys: tūc nō est distantia. Unde cum quātitas nō distinguat nisi quāta que prohibet simul eē: inquātū vna extremitate sui tenet vnū z alia aliud: ipm nō quātū: quod quidē nō contigit a nullo disiungit. Unde angelus non potest dici distare ab alio si non sit diffinitiue in quanto. ¶ Uel potest dici q̄ si actu tm̄ z non solum aptitudine ab omni substantia amouereē quātitas illa a nulla re distaret nec presens: aut propiqua esset propinquitate z presentia situali: presentia aūt z propinquitate virtuali z essentiali posset esse presens. Et cum esse presens z propinquū sit aliqd positiue per hoc solum q̄ aliquid nō est alicui absens vel distās localiter z situaliter non sequitur q̄ sit ei presens vel propinquū situaliter nec localiter: qz non quantum non est natum affici hꝰ relationibus corporalibus. ¶ Similiter non videtur bona consequentia sua q̄ omnia non quanta sint omnib⁹ presentia: qz nulli sunt absentia vel distātia: qz si intelligaē de presentia situali bene sequeretur ī subiecto apto nato: sed tale nō nonquātū. Si aūt loquatur de alia non sunt opposita priuatiue: propter quod carentia vnius nō poneret alterū. ¶ Itē bñ dicit q̄ corp⁹ xp̄i in loco spēx nō est circūscriptiue nec diffinitiue sed presentialiter p exhibitionem sue essentie. Sz comparatio corpis sine quātitate ad spūz est intelligēda q̄tū ad distātiā z absentiā: qz sicut spūs nō distat ab aliquo corpore sic nec corpus circūscripta quantitate. Sed q̄ vltra dicit q̄ sicut spiritus potest cē presens locis plurib⁹ sic corpus circūscripta quātitate nō videtur: qz spūs ē presens plurib⁹ locis per carētiā quātitatis: sicut per cām sine qua nō: sz per suam virtutez z naturam: sicut per causam ꝓpriā: qua oē corp⁹ est ab eo mobile z sibi subicibile fm eos. Sic aūt nō potest dici de suba corporali, sblata quātitate: nisi dicatur q̄ humanitas xp̄i hoc z plus hz per gratiā quod aligs angelus per naturā: imo etiaz corpi xp̄i collata est ptās super omne corp⁹. Jn Math. Data est mihi oīs ptās in celo z in terra: vt sicut omnis virtus actiua angeli est data anime xp̄i. sic omnis virtus actiua corporis cuiuscūq; sit data corpi xp̄i. Propter quod sublata quantitate nō solū nō distaret sz eēt pūs oī corpori: sicut angelus fm eos presens ē oī corpori: qz omne corpus ab eo moueē. Et tunc anima xp̄i z corpus xp̄i essent vbiq; ꝓpter immediatum ordinem ad posse mouere omne corpus añ cōuersionem: nō obstante quātitate: sicut est in altari p ordinem cōuersionis nō obstāte q̄titate. Unde sequerēt duo contra eos. primo q̄ nullum aliō corpus a corpe xp̄i posset eē presens alteri corpori quod nō tāgeret: sicut nec potest aliud corpus mouere nisi p cōtactum sue q̄titatis. 2° q̄ corpus xp̄i sine cōuersione z ante ꝓuersionē nō solū posset eē: sed esset actu presens omni corpori qō nō tāgeret: quia sine cōtactu molis pōt mouere per appetere suū omne corpus sicut angelus p velle fm quosdam. ¶ Postea dubiū est quod assumit: q̄ deus pōt dare subē quāte rōne q̄ suba id quod habet suba nō quāta de se: qz hoc verū est: de his in quibus quātitas impedit effectū: puta q̄ suba moueat intellectum nō mediante q̄titate q̄ mouet sensuz vel aliō huiꝰ: sed nō illō quod ipa impedit formaliter quādiu ipsa est forma. Cū ergo q̄titas corpis xp̄i: p quam formaliter ē in celo circūscriptiue impediat nō effectiue sz formaliter z faciat ipm distare z esse alibi ab altari quādiu manet in formatū quātitate nō videē q̄ possit esse presens in altari quacunq; virtute: nisi forte dicaē sic q̄ sicut esse extēsuz ē effect⁹ formalis q̄titatis z tū pōt fieri q̄ aliqd hēat q̄titatem z sit subm ei⁹: nec tū erit extēsū fm oē illud qō substēt q̄titatē: sed fm q̄titatē quā hēt z materiā z hꝰ: sz non fm formā subalē: vt hō: sic nō pōt fieri gn corp⁹ xp̄i q̄diu habet q̄titatē fm illā q̄titatez distet ab alio q̄to separato: sed potest fieri q̄ fm q̄ corp⁹ suba ē nō distet sz sit pūs. Et sic ē in proposito p ꝓuersionem subē in subam non vt quāta est sz vt suba est. Sed tunc ipa quātitas nō eēt ī altari.

Nunc 3° tangenda sunt quedam dubia circa predicta. Et videē q̄ si deus cōuerteret panē in corp⁹ pe

tri:sicut quæritur in corpore xpi nō propter hoc corpus petri esset in loco panis:sicut nūc ē corpus xpi:qz licet p illā conversionem subam corporis petri vt suba:z non vt q̄titas br̄et habitudinē ad locū:sicut terminus alicui⁹ ibi prius locati: non tñ habitudinē realis presentie:qz non habet sic habitudinez super omne corpus:sicut corpus Christi:sed si data esset ei omnis potestas sicut corpori Christi: tunc idem esset. ¶ Uel pōt dici q̄ hoc habet corp⁹ xpi nō ratiōe potestatis:sed rōne vnionis diuinitatis:pp quod si nō eēt quātum: ipz esset vbiqz sicut deus. Sz sola quātitas que facit ipm eē hic impedit ipm esse alibi:quānis nūq̄z deitas filij sit sine corpe:sicut aīa rōnalis est tota ī qualibet pte corporis. Et q̄uis ipa existēs ī pede bēat potētiā visiuā nō tamē habet eā in pede:qz illa est determinata ad oculū. Sz potentiā itellectiuā z volitiuā ipa habet vbiqz:sic q̄ nullius corpis est actus: Sic si deus assumpsisset angelū ille fuisset vbiqz per naturalē cōmitātiā. Sic g̃ si sit aliqd ī loco ad qō corp⁹ xpi coniūctū diuinitati habeat habitudinē nō vt corp⁹ quātū ē:sed solū vt suba ē:ibi poterit eē cū diuinitate sua:z ī plurib⁹ locis simul:si plura talia habeāt habitudinē talē. Et sic ē hic p̄ vnionē. ¶ Sed cōtra hoc est: quod dicit de aīa xpi separata q̄ quātitate nō afficiebatur:z erat vnita diuinitati. nec tñ pp̄ h̄ erat vbiqz sz tm̄ ī inferno. Alias nō diceret descendisse ad inferos. Sed posset dici descēdisse ad inferos fm spālē effectū quo illuminauit aīas scōz patz existētes in limbo. Et sic nō erat in celo:qz nō illuminauit angelos vsqz ad refrectionē vel ascēsionē. Sz per cōmitātiā z ēntie pūtiaz ex quo nusq̄z erat diffinitiue:sed eos videt q̄ vbiqz erat sicut de⁹: sicut itellect⁹ est vbiqz in corpe cū aīa:lz sit spāliter pūs fantasmati ī q̄z ab eo moueā. ¶ Sz nō est simile:qz nō est deitas affecta aīa:vt nō possit eē vbi nō est illa:sicut aīa afficit suā potentia abstracta. ¶ Alia aūt instantia est difficilior oīb⁹ his: cū oēs ponāt hoc eē corp⁹ xpi p hoc q̄ parat vt suba non vt quāta: videt q̄ quātitas corporis nō possit eē hic realr: qz q̄uis q̄titas xpi sit idē supposito cū deo qui est vbiqz: ipa tñ qz est de se determinata ad vnū locū non est in alio aliquo modo lz nō deserat deitatē. Et simliter lz quātitas xpi nō desat corp⁹ xpi:qz tñ ipa sibi ōterminat locū ī celo nō pp̄ hoc ipa erit alibi vbi ē corp⁹ xpi p modū quo ipz accipit nō vt q̄titū. nisi dicat q̄ aliud est de humanitate xpi: aliud de diuinitate ex quib⁹ nō fit vna ēntia. nec p se nec per accidēs:nec vna natura numero:licet ī eis sit vna persona. Et ideo pōt eē psona alicubi vbi non est vtraqz natura. ¶ Aliud ē de suba z accidēte ex qbus per inherentiaz fit vna natura cōposita:ita q̄ vnū ē in loco alteri⁹ p accēs: ita q̄ vbicūq̄z est vnū p se:aliud ē ibi p accēs:ita q̄ sic suba corporis xpi ē ī celo p q̄titatē realr sic econuerso q̄titas eius ē in altari p subam sacrāl'r. ¶ Dicēdū ē ergo q̄ datio oīs ptātis nō dat corpori xpi q̄ sit vel eē possit pūs oī corpori. Nec cōsimilis virtus dat hoc āgelo:qz si ignis g habz virtutē sup oē calefactibile. vel p̄m celū qō habet vtutem sup oē alterabile p̄uarēt suis q̄titatib⁹ nō ppter hoc ipoz suba eēt pūs realr suis mobilib⁹ plus q̄z ante. Nec iterum coniunctio ad diuinitatē dat hoc sibi etiā si eēt nō q̄tum. Nec hoc dedit anime in triduo:qz sicut quātum:cuius albedo nō est ei coextensa nisi in pte nō facit q̄ sua albedo sit vbicūq̄z ipsum est:qz non est ī illo loco vbi est pars non alba. sic:qz nulla creatura coequatur deo in extēsione virtuali rōne cuius ipse est vbiqz realiter presens:quānis aīa vel angelus:aut corp⁹ vt suba sit deo cōiūctū nūq̄z ex hoc habet q̄ sit vel esse possit vltra q̄z coartatio sue nature requirit. Sola ergo causa essendi corpus xpi in altari realiter est cōuersio corporis preexistentis ibi localiter facta ī ipm: sicut alias declarabit. ¶ Et licet p̄dicta opinio non dicat q̄ potestas data vel diuinitas cōiuncta hoc faciant: sed sola conuersio. tamē in hoc deficit q̄ non sufficiēter declarat quomodo cōuersio hoc faciat. Si enī conuersio nō facit hoc:nisi qz facit habere ordinē ad subam vt suba est: sicut angelus nō quātus habet ordinē ad corpora istō nō sufficit:qz sicut modo dictum est:z ī p̄. li. di. 37. Habitudo vel ordo motoris ad mobile quem habet angelus ad corpora nō suffiicit ad hoc q̄ dicat eis esse presens rōnalr. Et ita per banc viā nō sufficienter patet modus p quē corpus xpi sit realr presens. ¶ Ad argumentū dicēdū. q̄ idez corpus nō pōt esse in pluribus locis localr z circūscriptiue vl diffinitiue:sz pōt esse ī pluribus sacrāliter z ī vno localiter z in alio sacrāliter. Et hoc haberet corp⁹ petri:sicut z corpus Christi:si ita fieret conuersio in ipsum dato q̄ nec daretur sibi omnis potestas:nec vniretur sibi diuinitas. Et hec sufficiant ad presens de questo. Qō II

Secundo queritur vtz xps sit in altari totaliter. Et videt q̄ nō sit ibi fm diuinitatē:qz cū brutum manducet corpus xpi manducaret diuinitatez:qō videtur absurduz. ¶ Contra. si vbicunq̄z ē xps modo indiuisibili ibi est tot⁹: z totum quicquid est xpi:sic est in proposito:g̃ z̄c.

Respōdeo dicendum q̄ xps totus est hic: z totum quod est in xpo:totum quod est persone nature diuine z humane:substātialis z accidentalis:sed solum corpus xpi ē sub spē panis ex vi sacrī:z solus sanguis sub specie vini. Reliqua vero vtrobiqz sunt ex naturali cōcomitantia. Primum patet:quia quicquid significatur p verba fozme est in sacramento ex vi sacramenti: aliter essent falsa:z nihil plus:quia non agunt nisi significando. Unde directe non plus agunt q̄z significent. Secundum patet: quia que abinuicem non separantur vbi est vnum reliquum ex naturali concomitantia:saltem vbi est illud quod non excedit z reliquum:quod dico:quia non vbicunqz est deus:est homo assumptus:sed econuerso: sed sic est in proposito:ergo z̄c.

De quantitate aūt quō sit hic ē vna singularis opio:q̄ p⁹ recitabit cū suis anne xis. Scōo inquiretur de bis que opiniōes implicat. ¶ Lir ca primum primo ponetur opinio cum suis motiuis. Secundo ponentur rationes ad principale quas faciunt pro. z contra. Tertio ponetur responsio ipsozum. ¶ Quantuz ad primum dicunt isti q̄ corpus Christi potest esse in hoc sacramento sine quantitate:quanuis substantia z quantitas non separentur secundum inherentiam vnius ad alterum:quia difficile videtur q̄ quantitas sit alicubi nisi modo quantitatiuo. Probant autem hoc multipliciter: primo sic:quia non sequitur. quantitas Christi non separatur a corpore suo:ergo est cum corpore in sacramento per concomitantiam. Sicut enim locus celi non separatur ab eo fm contactum:qui tamen propter hoc non est in sacramē to sic videtur z hic. ¶ Secundo sic. cessante causa cessat effectus:z ideo cum corpus Christi sit hic propter ordinez quem habet ad species: vt substantia non vt quanta: ergo est hic substantia z non quantitas. ¶ Tertio arguunt. q̄ non sequatur. deus facit q̄ calidum presens calefactibili non comparetur ei in ratione calefacientis suspendendo actionem z retinendo calorem. ergo licet non faciat quantitatem corporis Christi in se indiuisibilem:quia esset contradictio:potest tamen facere ipsaz comparari ad species que sunt extra modo indiuisibili. hoc non sequitur:qz non est simile:quia quod sequitur ad approximationem agentis ad patiens est aliquid absolutum:quod deus potest impedire. Sed sicut non potest facere q̄ q̄litates vni⁹ rōnis adinuicē cōparate vna nō sit īferior alia vl eqlis:sic ēt nec q̄titates ad inuicē gn vna sit maior vl mīor aut eqlis. Quo

facto:non ꝓpararet silr ad totū ꝛ ad partē. ¶ 4ᵒ sic. impoſſe est q̄ q̄titas cōpareť q̄titati: modo nature icompoſſi:ſz modus nature q̄titatis ē diuiſibilitas. ergo impoſſe est: q̄ quantitas ꝓpareť modo idiuiſibili. Sed ſi q̄titas corpis xp̄i pñs eēt ſpēbus modo ſubē: ꝓpareť ad eas mō idiuiſibili. g̃ ꝛc. ¶ His viſis ponēde ſunt rōnes q̄ fiunt ad q̄ſtionem. pro. et ꝓtra. Cōtra ſunt due. p̄ma talis. Jdē non pōt eē maius ꝛ minus alio. ſed hoc ſeq̄retur ſi xp̄s eēt totus in hoc ſacr̄o. ergo ꝛc. pbatur minor: qz xp̄s p̄m veritatē maior est in ꝓpria q̄titate dimēſionibus ſpēruz: ſed ſi eēt corpus ſub ſpēbus: nō eēt maior: imo minor: qz cōtentū nō excedit cōtinens: imo excedit. ergo ꝛc. ¶ Scōa est talis. corpus rōne ſue q̄titatis ꝓparať ad locū circūſcriptiue: ſz corpus xp̄i nō est in hoc ſacramēto circūſcriptiue. g̃ non ē ibi q̄titū ad q̄titatē. ¶ Rō pro. est iſta. Ubi est ps: ibi est totū: niſi ab iuicē ſepent̄: ſz corpus xp̄i qō est pars totius ſuppoſiti: est i hoc ſacr̄o: nec ſeparať a q̄titate ſua: nec ab alys q̄ ſunt in xp̄o. ergo oīa illa ſunt in ſacr̄o. ¶ Rñdent ad p̄mā contra. quando dr̄: q̄ xp̄s est maior ſpēb⁹ ſacr̄i: vez est p̄m ſe. Qñ aūt dicit̄ q̄ nō ē maior q̄ cōtentū ꝛc. dicunt q̄ hic ē mala imaginatio. Nō enī chriſtus cōtineť a ſpēbus: quaſi ſpēs ſint cōcaue: ifra q̄s ꝓtinea tur corp⁹ xp̄i. ſed ſic ē ibi: vt nec eis cōmēſureť: nec excedat nec excedať per ꝓtēs: ſed ſolū p̄ſens est ſpēbus abſq̄ cōmēſuratōe ſui ad eos. ¶ Ad 2ᵐ dicūt: q̄ licet xp̄s ſit i hoc ſacr̄o nō tñ ē ibi rōne q̄titatis. qz ſic eēt ibi circūſcriptiue: ſz ſolū rōne ſubſtātie. ꝛ p accidens ē ibi q̄titas: p̄m modum ſubē. ¶ Ad argumētū pro. dicūt. tenēdo modū iſtū. q̄ ſicut nō ē ſepatū corpus xp̄i a loco ſuo: p hoc q̄ est in hoc ſacr̄o: cui tñ ꝓprius locus xp̄i nō ē pñs: ita nō oz corpus xp̄i ſepari: a ſua q̄titate realr̄: ſz corpus xp̄i: ſit pñs huic: ꝛ nō ſua q̄titas. Cū ergo arguit̄. vbi est pars ibi ē totū: niſi ab iuicē ſeparent̄: verū est de his: q̄ ſunt in loco localr̄. Que aūt ſunt in loco per ſolā habitudinē ad locū: ſz ſint iſeparata in eēndo in ſe: pñt tamen ſepatiz. ꝛ ſeoꝛſū alteri pñtia eē. ſi vnuz ſine alio bēat habitudinē: quēadmoduz corpus xp̄i pñs est ſpēbus: ꝓpter bitudinē cōuerſionis in ip̄m: nihil aūt alteꝛ eoꝛū: que ſunt ꝓiuncta ei realr̄: oz habere bitudinē ad locū talē: nec p ꝓtēs fieri ei p̄ſens. ¶ Scōo ingrendū est de iſtis duplr̄. p̄mo rñdendo ad rōnes quarte opinionis. ſcōo ingrendo de ſolonibus q̄s dāt ad alias tres rōnes. ¶ Subſtinēdo igit̄ opinionem cōem. ſ. q̄ ſit ibi q̄titas modo idiuiſibili. qz per modū ſubē. nō ex vi ſacr̄i. ſed ex nāli cōcomitantia. ad rōnes eoꝛū est rñdendū. Ad p̄mā dōm: q̄ nō est ſilr̄ de ꝓtiguis: quoꝛū nō ipa ſunt ſilr̄: ſz eoꝛ vltima ſunt ſilr̄: nec vnū locať per aliō. Unde ignis ꝛ aer nō ſepanť p̄m cōtactū: tamen ignis est in celo: ſicut in loco īmediato: aer aūt nō: ſz in ipſo igne. Aliud est de accidente ꝛ ſubo: quoꝛū vnū per aliō est in loco: ꝛ quorum vnū cū alio facit vnā nām: ita q̄ illud qō ꝓuenit vni p ſe: cōuenit alteri p accidens. Et est ꝓia talis. q̄titas xp̄i non ſeparať ab eēntia ꝛ nā corpis xp̄i: ſic̄ nec albedo a q̄titate. g̃ cū corpus xp̄i ſit in ſacr̄o per ſe: ibi erit q̄titas p accidens: ſicut vbi est q̄titas p ſe: ibi est ꝛ eius color per accidēs. Nec ē ſilr̄ de loco ꝛ locante. q̄ differūt p eēntiā ꝛ naturā: ꝛ ſubto ꝛ ſuppoſito. ꝛ vnū est exť aliud ꝛ ſepatum. vt dr̄. 4. phyſicoꝛ. ¶ Ad 2ᵐ pōt dici. q̄ ꝓſequentia ē nulla. qz licet ceſſante cā ceſſet effectus in q̄titū hȝ. tñ qz aliqd est cauſa vnius per ſe. ꝛ alterius p accidens: imo etiā calidū qō est cā calefaciēdi p ſe est cā oppoſiti. ſ. frigefaciēdi per accidēs. iō nō ſeqť. ceſſat a caliditate p ſe. g̃ ceſſat a cāndo. Cōſtat. n. q̄ ſubſtātia nō ē in loco cauſalr̄ vt ſuba ē. ſz vt q̄titas: ita q̄ q̄titas est cā eēndi in loco: nō tamē ꝓpter hoc ſequitur: q̄ ſola quantitas ſubē ſit i loco: imo ipa qdē q̄titas est i loco p ſe: ſuba vero per accidēs. Et ſilr̄ qz ſuba est i ſacr̄o. vt ſuba ē: nō vt q̄titas ē: ꝓpter hoc ſeqtur. q̄ q̄titas nō ē hic p ſe ꝛ directe ex vi ſacr̄i. ſz ſolū ſuba. Non tñ ſeqť: q̄n q̄titas ſit hic cum ſuba. ex nāli cōcomitātia. imo ſeqtur q̄ ſit ex quo est idē ſubo. ¶ Ad 3ᵐ dōz: q̄ deus non pōt facere q̄n q̄titas corpoꝛis xp̄i. alteri ꝓparata. non ſit maioꝛ. vel minoꝛ. vel equal̄. Unde q̄titas corpis xp̄i est mlto maioꝛ q̄ quātitas hoſtie. Sz qz quātitas corporis xp̄i: nō est in hoſtia per ſe. ſz per hoc q̄ ipa est in ſubo corpoꝛis xp̄i. iō cū ſuba corpis xp̄i ſit i altari. ſolū ifra circūferē tiā hoſtie: ſicut ꝛ ſuba ꝓuerſa erat. iō ſolū ibi: ꝛ nō exť ē q̄titas corpoꝛis xp̄i ſacr̄alr̄. Et ſicut aīa ꝓiuncta est in loco p accīs rōne. ſ. q̄titatis ſui corpoꝛis: nec tñ ꝓpter hoc ei ꝓmēſurať: qz ei repugnat: ſic q̄titas est in hoſtia per neceſſariā ꝓcomitantiā corpoꝛis: nō tamen ꝓmenſuratur q̄titati hoſtie. qz repugnat quātitati p̄m eē non q̄titatiuū ꝓmēſurari quātitati ꝓut hȝ modū q̄titatis: vel ſicut aīa cui repugnat p ſe circūſcribi. est tñ circūſcriptiue i loco p q̄titatē: non q̄ ipa immediate circūſcribať. ſed qz ſua q̄titas circunſcribit̄. ꝛ ipa mediāte est in loco circūſcribente. Sic ecōuerſo q̄titas cui repugnat eſſe idiuiſibile: est tñ modo indiuiſibili in ſacr̄o: per ſubaz idiuiſibilem: nō q̄ ipa in ſe habeat modum idiuiſibilem. ſed qz ſuba in qua est: vt ſic: hȝ modū idiuiſibilem. qz ſicut punctus tāgit lineā modo idiuiſibili. ſ. p̄m modū ſuū: nō illius: ſic ſuba q̄ ſine quātitate ꝓuertit̄. ꝛ per ꝑs vt idiuiſibilis: ꝓparať ad ſuū terminū idiuiſibilr̄. licet ille ſit diuiſibilis in q̄tum quātitati ꝓiūctus. Et ſicut aīa erat in loco p diuiſibile: modo diuiſibili. qz mediāte ſua q̄titate occupabat locū diuiſibilē ꝛ diuiſibilr̄: ſic ecōuerſo q̄titas xp̄i: p ei⁹ ſubaz ſuccedentē mō idiuiſibili ſubē ꝓuerſe ifra ſpēs: erit ibi mō idiuiſibili. qz p ſuā ſubaz erit ibi p̄ñs mediāte idiuiſibili. Nō .n. plus repugnat diuiſibili eē in loco idiuiſibilr̄: q̄ econuerſo idiuiſibili eē in loco diuiſibilr̄. Nec obſtat ſi dicať: potentia viſiua ꝫberet aīe: nec ꝓpter hoc est in pede vbi est aīa. qz aīa excedit potentiā viſiuā: nec per eā tota terminať. ſed corpus xp̄i qō rōne corpoꝛeitatis est in ſacr̄o: nō excedit ſuā q̄titatē. vt poſſit eē alicubi ſine illa q̄ est ſuus termin⁹ ꝛ totalis. ¶ Ad 4ᵐ dōm: q̄ vez est deū nō poſſe facere de aliquo aliqd illi icompoſſe. qz ꝓtradictio eēt. Jtez bene est icōpoſſe id qō est diuiſibile in q̄tum hȝ eſſe idiuiſibile. ꝛ econuerſo. Sed id qō ē trinſece ē diuiſibile: ꝓparari ad aliqd extra mō idiuiſibili: videť poſſe etiaz per nām: p̄m q̄ dicunt pſpectiui ſpēm viſibilē que diuiſibilr̄ ē vt ad oculū apparet: modo idiuiſibili ꝓparari ad ſpeculū. tū qz vt dicūt recipit̄ in pūcto: tū qz ad diuiſionē ſpeculi multiplicať in tanta quātitate: ſicut ꝓius: ſic punctus ad diuiſionē linee. Multo magis hoc eſt poſſe diuina vtute. Item ſicut qñ ſpericū tāgit in pūcto planū: vel vnū ſpericū aliud in conuexo vtrūq̄ est diuiſibile. ꝛ tñ adinuicē ꝓparata ꝓmenſuranť modo idiuiſibili. qz illud p̄m qō ſe contingūt est idiuiſibile: ita q̄titas hoſtie ꝛ corpis xp̄i: licet ſint duo i ſe diuiſibilia. qz tñ adiuicem cōparantur mediantibus duob⁹ indiuiſibilib⁹. ſ. ſuba panis ꝛ vini q̄ cōuerſa est. ꝛ ſuba corpoꝛis xp̄i: in quā conuerſa est: q̄ ꝓme ſucceſſit: quoꝛ ꝓparatio adiuicē būit mōz idiuiſibilē. iō ꝛ iſta mediata mō idiuiſibili adiuicē ꝓparanť. ¶ Scōo ingrēdū est de ſolonibus: quas dant ad tres alias rōnes. ¶ Solutio quā dant ad p̄mū argumentū est bona. qz non ſeqť q̄ chriſtus ſit maius ꝛ non maiꝰ. ſed ſeqtur q̄ p̄z q̄ est in celo ē maioꝛ hoſtia. p̄z aūt q̄ est in hoſtia. nec est maioꝛ. nec minoꝛ. nec equal̄. qz non est ibi modo q̄titatis per circūſcriptionē. ſed p conuerſionē. nec est i concauitate aliqua. ꝓterea cum duo corpoꝛa ſint maioꝛa q̄ vnū: cuz deus poſſit facere duo corpoꝛa eſſe in eodē loco: pari rōne ꝛ maiꝰ corpus eſſe in minoꝛi loco. Et ſi pōt hoc localr̄: multo magis non localr̄. ſed ſacr̄aliter. ¶ Ad 2ᵐ etiā bene ſoluūt. qz nō ſeqtur ſi ñ est circūſcriptiue. g̃ nō est hȝ ei⁹ q̄titas. ſz tñ q̄ non est hȝ q̄titas p ſe: ſz p ꝓcomitantiā ad corpus. qō ē hic ꝓuerſiue. Non aūt pōt dici. q̄ ſicut q̄titas xp̄i ē hȝ p ꝓuerſionē factā i ſuū ſubz: q̄ ſic eȝ q̄titas hoſtie ſit i celo p ꝓuerſionez ſui ſubi in illō qō ē in celo. qz q̄titas hoſtie ſepať a ſuo ſubo ꝛ fit ſine ſubo. Et ſilr̄ ſi quātitas xp̄i qñ in eiꝰ ſubaz ſuba panis ꝓuertit̄ ſe-

Opi. ſ. tho.

parareť a subo xpi.nō eēt i hoc sacramēto:sicut nec aīa fuisset i triduo:qñ erat sepata.cūis i hoc sit dissimile de aīa ⁊ ō cūtitate:qz aīa nō determinat sibi locū sicut cūtitas. Uñ sic ī pcedēti cōe dictū ē.vbi ē aīa ibi sūt potētie abstracte:q̄ nō ōtermināt sibi locū. ñ aūt organice q̄ determināt. sic ēt facile ē dicere de oibus ñ cūtis:q̄ sūt vnū subo cū corpe xpi:q̄ sint i sacro p cōitātiā. Sz ō quātitate q̄ determinat sibi sitū:ē difficili⁹. Dissimile tamē ē vt sup dictū ē ō potētia quā aīa excedit:⁊ de cūtitate q̄ ē totaľ termin⁹ corpeitatē itra se includēs:vt nisi separeť nusquā possit esse sine ea. ¶ Ad argumētū i ōriū ꝓput ē ōtra suā singularē opinionē nō bene respōdet. Uerū ē tamē q̄ forma arguēdi nō valet:qz ēt logn do ō eēndo i.locaľ maioz ē falsa. Si.n.brachiū meū qō est ps mei sit i aq̄:nō sū p hoc tot⁹ i aq̄:sz tñ fm illā ptē:⁊ tamñ nō sū separatus a pte illa. Sic posset dici q̄ xps nō ē separatus a suo corpe:nec tamñ totus ē.vbi ē suū corpus:sz alias sui ptes: licet sit ibi fm ptē:q̄ ē corp⁹.sicut tot⁹ xps ē vbiq̄:nō tamñ totū corp⁹ xpi:nec ipe fm totū sui.sz solū sz deitatē. Sz sua solutio nō videť valere:qz licet ꝓiūcto xz fm rē:vnū possit habere hitudinē realē ad aliqd extrīsecū:ad qō aliō nō habet: imo nullā vel ōriā:sicut cūtitas hoīs:⁊ cūtitas rei iaiate sūt equales.substātie vero sūt ieqles.tamē ꝓiūcto xz sz rē īsepabiľ fm cūtz ptē sui:q̄ vnū sit realiť:vbi aliō nō ē realiť:⁊ sit realiť presēs:vbi aliō realiť ē absēs:⁊ distās:quādo sūt equal ambit⁹:⁊ maxie q̄ ptētū sit ex ōtinēs idē suppositō:⁊ vbi ñ ē ipsū ōtinēs:videť absurdū. Et sic ē ī ppositō:qz si corp⁹ xpi non hret hitudinē ad spēs:nisi sicut signatū ad signū:⁊ non eēt ibi nisi sicut i signo:nullū icōueniēs eēt: ibi eē corp⁹ xpi sine cūtitate:sicut spēs aliqua repsētat subam:q̄ nō repsētat ei⁹ cūtitatē:⁊ spēs itelligibiľ vl̄e sine singularib⁹:a qb⁹ tamñ nō sepať. Sz q̄ corp⁹ realiť ptētū ifra suā cūtitatē:⁊ limitatū ⁊ terminatū p eā:illa nō derelicta:sz manēs sic ea affectū ifra eā iclusū ⁊ diffinitū possit eē realiť pesēs alicubi ex eam ⁊ sine ea:vī silē ydeis pl̄onis:q̄ posuit vlīa separata sz eē:q̄ tamñ ponebat eē subam corpaliū. Et iō nō valet. ¶ Ad argumentū i oppositū dicēdū q̄ nō sequiť:qz ēt de⁹ ē i feno qō asin⁹ comedit per essentiam:presentiam:⁊ potentiam.⁊ tamē de⁹ ab asino non comeditur.ideo ⁊c. Qō. III.

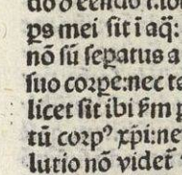

Queritur 3⁰ vtrū xps sit i sacro altaris localiť. Et videť q̄ sic: qz portať de loco ad locū ¶ Cōtra: qz sedet a dextris dei.q̄ nō ē alibi localiť. ¶ R⁰. circa istaz qōnē sūt tria videda.pmo q̄ nō ē i altari:nec vbi sūt spēs circūscriptiue:nec p ꝓsequēs localiť.scdo q̄ nō diffinitiue.⁊ tertio q̄ mouet ⁊ gescit p accidēs ad motum specierum ⁊ quietē localem p se fm eē reale:⁊ sacrale qō habet in speciebus.

Primū breuiter pbať sic:qz si eēt circūscriptiue ⁊ localiť vbi sūt spēs:tūc ꝓmēsurareť ⁊ nō eēt tot⁹ i q̄lz pte:cū tñ sit:siue itegre sint spēs:siue diuise:qz cūis existēs ibi sit cūt⁹.est tñ ibi mō subatiuo.i.idiuisibiliť:⁊ nō mō cūtitatiuo.vt dicit de ꝓsecra.di.z.c.singuli.

Secundū ēt pbať.s.q̄ nō sit ibi diffinitie ppie: puta q̄ ita sit i isto altari:q̄ nō i alio: qz sicut xps ē diffinitie:vbicūq̄ ē sua cūtitas circūscriptiue q̄ ad diffinitionē localē:sic ipe diffinitie ē:vbicūq̄ ē cūtitas pāis ⁊ vini i se cōuersi circūscriptie:q̄ ad diffōez sacrale. vnde si i vno solo altari ē ꝓuersio facta sacramentaliter: in illo solo ē sacramētaliter.si facta ē i mille:erit i mille sacramētaliť.

Circa 3ⁱᵐ. articulum pcedeť sic:qz p⁹ pbabit ꝙ iba. scdo ponet ipugnatio quoz ūdā.tertio rñdebit ad illa. Qz aūt corp⁹ xpi.sz eē qō hēt i sacro:muteť ⁊ moueať saltē p accidēs pbať sic:qz illō qō icipit eē realiť: vbi priꝰ nō erat p aliqd i se realiť factū.i.ad se mutatū:vl̄ i se ꝓuersū: illō ē m o tū realiť fm realitatē eēndi:q̄ ibi erat.sic ē ī ppositō.ergo ⁊c. ¶ P. sicut ñ obstāte sua ipassibilitate:pōt eē mutabile ō loco ad locū:⁊ icipit eē localiť vbi priꝰ nō erat: sic nō pīudicat sue ipassibilitati:si icipit eē realiť pses vbi pus nō erat:qz nō pl⁹ fit i eo p istā nouā pītiā:cū fieret realiť p nouā circūscriptiōez. Sicut g̊ diceret mot⁹ localiť:si icipet eē circūscriptie vbi priꝰ nō erat:sic pōt dici mot⁹ sacraliť:qz ē sacraliť vbi priꝰ nō erat:sz motū localiť desinat eē vbi priꝰ erat:nō aūt motū sacraliť. ¶ P. videť q̄ posset dici realiť mutat⁹:qz ē subz realis mutatōis:⁊ modū eēndi realē hz: quez priꝰ nō hēbat.ita enī realiť ē i sacro:sicut ē i celo. Uñ sicut eē localiť alicubi:ē i eo modus realis eēndi:ita eē i sacro. Et sic̄ si icipit eē localiť vbi priꝰ nō erat: ē i eo facta mutatio realis: qz se hz aliť nūc cūt priꝰ.qō tamē nō pīudicat sue ipassibilitati:qz p hoc nihil mutať de absolutis i eo:sic i ppositō. ¶ Nec valet si dicať de⁹ icipit eē ō nouo i mūdo realiť:cū priꝰ nō eēt:sine sui mutatione.nā deus nō icipit eē i re p mutatōez rei i se:sic̄ corp⁹ xpi. Unde cū realiť res i corp⁹ xpi ꝙuertať:⁊ p hoc corp⁹ xpi hic eē icipiat.nō videť absurdū dicere corp⁹ xpi mutatū:cū hoc sit min⁹ cūis si localiť mutareť. ¶ P. corruptis spēb⁹ ōsinit ibi eē. Et cū oīs corruptio sit q̄dā mutatio:cū eē qō habebat ibi eēt qōdā eē reale:⁊ nō tñ relatio rōis. sic̄ ē signatū i signo:sicut quādo aliqd desinit eē i loco:ipsū vbi corrūpiť:⁊ ē realis mutatio:sic vbi sacrale generať qñ hostia ꝓsecrat:⁊ corrūpiť qñ hostia corrūpiť. Et cū corp⁹ xpi sz subaz sit subz isti⁹ vbi sacralis:sicut ei⁹ cūtitas ē subm sui vbi nālis:videť hic sicut ibi eē quedā mutatio:cui⁹ subm ē suba:⁊ p ꝓsequēs ē mutata:se hns aliť nūc cūis priꝰ:sz tale vbi extrīsecū. ¶ Si dicať sic̄ alig dicūt:q̄ trāslatis spēb⁹ icipit eē:⁊ desinit sine sui motu:vez ē fm eē locale ⁊ nāle:sz nō sine sui motu sz eē qō hz i sacro: qz exquo ipm eē i sacro mutať:p cōsequēs corp⁹ xpi subm illi⁹ eē:mutať subiue sicut terminatiue. Et qñ dicūt q̄ nō ē pns loco.nisi qz ē pns spēbus exītib⁹ i loco.vez ē. Et qñ subiūgiť q̄ eādē rationē pītie hz ad spēs motas:et gescētes:verū ē. Sz pp hoc nō seqť quī ad motū eaz moueať:⁊ ad getē eaz gescat:sz eē qō hz i eis:sic̄ color ē i cūto moto ⁊ gescēte eodē mō.s.p iherētiā:q̄ iherētia ñ variať p motū subi:nec p getē.tñ qz ad motū subi accidit ipsū colorē distare ⁊ appropinq̄re:pses ⁊ absces eē:dr moueri p accns. ita ē ī ppositō. ¶ Nec ē silē qō adducūt de deo q̄ icipit eē ⁊ desinit alicubi pp gnatōez ⁊ corruptōez sine sui mutatōe.nā deus nō ē diffinitiue i loco sic hic q̄ nō alibi.imo i oī qō ē ōs ē. Sz corp⁹ xpi sic̄ ē localiť vbi ē sua cūtitas:ita ē diffinitiue sacraliť vbi ē cūtitas subē i ipm ꝙuerse. Et qz i multis locis pt eē silista ꝙuersio.iō nō ē diffinitie i vno loco ꝙuersionis:sic q̄ nō i alio. Sz locū subē ꝙuerse sic sibi diffinit:q̄ ē vbi erat qō i ipsū ꝙuersū ē ⁊ nō alibi:rōe cui⁹ diffinitōis moueri pōt.

¶ Sz quidā negāt minoꝛē dicētes q̄ corpus xpi est solū pns hostie ex vi sacri.sz ad locū hostie nulla pītia hz: rōe qua ē i hoc sacro:qz p alia rōez cōpanť spēs ad locū:⁊ corpus xpi ad spēs:vt ad sacrm. Et iō manentibus speciebus cūis trāsferanť de loco ad locū:corpus christi qō ē pns eis sp est vbi erat. ¶ Sz pp hoc nō est neganda minoꝛ.iō pbať sic:qz qñ aliqs cōmunicat corpus christi est i oze eius ⁊ i ventre eius. ⁊ realiť suscipit corpus christi:⁊ sic icipit eē vbi priꝰ nō erat. vnde apls. Panem quem sumim⁹ ⁊c. Et q̄ māducat ⁊ bibit ⁊c. Māducatio aūt est motus quidā. Et sic est vbi prius nō erat. Et qñ ablatū est de altari iā plus ibi ñ est. ¶ Unde ad rōem suā dōm q̄ licet corpus christi nō sit pns nisi specieb⁹ imediate:tamñ ipsis mediātibus est pns illis qbus ille sunt presētes. Et exquo isepabiliť ꝓcomitať:sequiť eas quocūq̄ vadāt. Unde licet corpus christi trāslatis spēbus sēper sit vbi erat:loquēdo de loco imediato:qz est i speciebus:sicut prius erat.tamñ loquēdo de loco remoto ⁊ cōi:ē vbi prius ñ erat:⁊ non ē vbi erat.sicut q̄ ē i naui sēper est vbi erat si de sua sede non se moueat cūtū ad nauē. qz i eadem pte nauis vbi prius. sed respectu aque vl̄ ripe exquo nauis mota est.ē vbi prius non erat.⁊ non ē vbi prius erat.a simili i ppositō

est de eē sacrāli: sicut ibi de eē locali.nā corpus christi fm eē sacrāle:sic ē in altari:q nō est in celo:imo fm illud esse: realr est absēs ⁊ distās a celo:⁊ realr pīs ⁊ ppiquū altari. ergo fm tale eē cōpetit ei motus fm q diffinit sibi locū.⁊ si nō quo ad circūscriptionē ⁊ situ:saltē quo ad realez ꝓsentiā.vt nō dicā ppiquitatem q̄ sonat i q̄titatis moduz: qz nō est hic modo q̄titatiuo ¶ Si dicat q ad motū locālē requirit deꝛtio primi loci ⁊ adeptio scōi.vnde qō mouet a loco ad vacuū:vl a vacuo ad locū:nō mouet localr: licet possit dici motū a loco vel ad locū:⁊ per ꝛsequens facta ꝓuersione nō pōt dici mutatus:qz non desinit eē i celo: ⁊ corruptis speciebus non ē mutat⁹:qz nō icipit per hoc eē alicubi.sicut creatū i loco vel annullatū i loco:nō ē motū localr:licet icipiat vel desinat esse i loco realr .Dōz q̄ saltem qñ hostia ꝓsecrata trāsferet de loco ad locū corp⁹ xpi ꝓcomitās:pōt dici moueri sacrālr:qz deserit primū locū sacrālez:⁊ hz nouū locū sacrālē:imo ēt per nouā cōuersionē ⁊ nouā corruptionē specierū pōt dici motū eē sacrālr:qz nō solū dicit mutari illud qō de vno eē trāsit ad aliud:ſz etiā illud qō trāsit de nō eē ad eē ⁊ de eē ad nō eē:sicē aer cū detenebroso fit lucidus ⁊ ecōuerso.Similiter motū de loco i vacuū vel ecōuerso pōt dici mutatū accipiēdo vel perdēdo vbi nouū:sic i ꝓposito corpus xpi nouū eē sacrāle acqrēdo ⁊ nullū perdēdo.⁊ similr eē sacrāle perdēdo ⁊ nullū acqrēdo mutat realr.cuz illō esse sit vā res vel realis modus eēndi. Nec ē simile de illo qō creat vel annullat i loco:qz qō creat nō pexistit.⁊ qō annullat nō remanet. Oz aūt ad verā mutationem idē numero substerni vtriq; termino. Dic aūt corp⁹ xpi idē numero pexistit ꝓuersioni et remanet post corruptionē. Qō ergo dicūt doctores q nō mutat.verū ē pse:ſz per accidēs mutat:sicē dicit .s.phy.q relatio noua realis aduenit alicui nulla mutatione facta i ipo vez est p se ſz p accidēs sic: qz hz modū essendi realē quē prius nō habebat. ¶ Sz qz cōis opinio est i ꝓriū:q.s. sine sui mutatione corpus xpi icipit eē ⁊ desinit i altari. iō cōtrariū sine assertiōe iquisitiue dictū accipiat . Sz quin moueat p accidēs ad motū spēz nō vr. ¶ Contra ea que dicta sūt arguit tripliciter.primo sic.Quādo aliq̄ duo ita se hnt q̄ non sūt vnū fm subiectū:nec se habent vt continens ⁊ ptentū:nec habent colligationem vl ꝓtactū .nullo mō vno moto moueī alterz.sed corp⁹ xpi ⁊ species sacri nō sūt vnū subō:nec vnū ꝓtinet ab altero:nec hnt colligationem.nec se tāgūt.ergo ad motū speciez nullo modo nec p se nec p accidens sequit motus corporis xpi.Maior patet inducendo i omnes modos fm quos vno moto mouetur aliud.minor patet ex eoz dictis. ¶ Scōo sic. vnū ⁊ idem non pt moueri simul motibus oppositis maxie qñ vterq; motus ꝓuenit eidem eodem modo.sed illō ꝓtigeret si corpus christi moueret ad motum hostie.ergo ⁊c.mior ꝓbat qz vno leuante hostiā:alius deponit aliā. Si ergo corpus christi moueret ad motum hostie.simul moueretur sursū ⁊ dorsū. ¶ Tertio sic.qz si cōp⁹ xpi moueret mota hostia: eadem rōe frāgeret fracta hostia:sed hoc est falsum.ergo ⁊ primum. ¶ Sed dicendum ad primum q maior eius in naturalibus non habet īstātiam.sed simpliciter falsa est i ꝓposito. quia si aliqua duo non se habent aliquo illorum modorum quos ponit.si tamen se habeant per cōcomitātiam inseparabilem.sic.s.q non solum vbicūq; est vnum: ⁊ reliquum.sed vbicunq; vnū incipit esse localiter ibi aliō incipit esse realiter ꝓsens:cum prius realiter esset absēs. ⁊ vbicunq; vnum desinit esse localiter.aliud incipit ibi realiter esse absens.cum prius realiter esset ibi ꝓsens.tunc verū ē q ad motū vni⁹ p se moueī aliō p accīs . Moueri .n.ō loco ad locū ē realr ōpere p⁹ locū ⁊ realr petē scōz locū: q̄uis vt dcīm ē ſz q̄sdā alterz ñ sufficiat:qz corp⁹ qō ō nouo creat hz nouū locū.nec tamē est realr motū. Et silr qō de nouo generat ⁊ ecōuerso.qō de nouo corrūpit perdit locū quē hēbat.nō tamē est localr motū. Sz corp⁹ xpi dato q nullo modo alterz quos ponūt se haberet ad spēs .tamen hz se ad eas fm huius ꝓcomitātiā īseparabilē.ergo ipsum moueī p accidēs ad motū illaz per se. Unde dato q corpus xpi nō possit dici motū localr sacrālr:quādo de nouo ꝓsecrat:qz licet habeat locū quē prius nō habebat,ñ tamē deserit pmū locū.⁊ similiter dato q non possit dici motū quando species corrumpitur.quia licet desinat esse hic nō tamen propter hoc desinere incipit alibi esse cum vtrūq; requiratur:tamen quia per motum localem specierum desinit esse in primo loco specierum: ⁊ incipit esse i scōo loco eaz videtur esse motū fm illud esse locale qō habet in sacramento. ¶ Ad scōm dicendū q idem fm idem esse numerale non potest moueri diuersis motibus.sed ſz diuersa sic. Sicut.n.fm vnaz manū potest homo moueri sursū ⁊ fm aliam deorsum.sic si vna manus posset esse dextra et sinistra fm esse dextrū posset leuari ⁊ fm sinistrū deponi. Cū eni motus localis fūdetur imediate non sup illud qō est i loco:ſz sup ipsū esse i loco: si vnū ⁊ idē habet duo esse: poterit habere duos motus. Igitur fm vnam hostiam ñ diuisam i qua xps hz vnū esse sacrāle numero.non potest idem moueri motibus oppositis :sed fm duas hostias in quibus habet duplex esse sacrāle fm numerum sic .Qz āt in diuersis hostys corpus xpi habeat duplex eē sacrāle ſz numerū.licet vnū fm speciē ꝓbat:qz que sunt vnū fm eē numerale:simul generant ⁊ corrūpuntur.Sed corpus xpi seorsū icipit eē ⁊ dsinit i loc diuersaz hostiaz:ſz q̄ diuersis temporibus ꝓsecrantur ⁊ corrumpunt.ergo sunt ibi diuersa eē:⁊ per cōsequēs cōtrarij motus possūt in esse.Qz āt simul incipiat eē in pluribus hostys:que simul a pluribus vel ab eodem consecrantur hoc accidit.Similiter motus ⁊ quies non pūt cōuenire eidē fm eūdē modū eēndi. et ſz idem esse i. Sed supposito q aliquid habeat esse i plurib⁹ locis: nihil ꝓhibet ipsū moueri fm vnum locū ⁊ manere fm aliū. Et sic supposito q xps nō sit localiter per se nisi i celo:ipossibile est q per se localiter moueatur ⁊ quiescat Et silr supposito q non sit sacrāliter nisi in vno altari.ipossibile est q fm esse sacramentale moueatur ⁊ gesicat. Sz si est i celo localiter.⁊ i altari sacramentalr poterit discurrere per celū:⁊ quiescere in altari:⁊ poterit quiescere in celo.⁊ portari per vicū ad infirmum.Et si est i multis altaribus sacramentaliter poterit in vno quiescere ⁊ i alio moueri: sicut si fm pedē ego sū in aqua:⁊ fm manum in aere: fm vnum possum moueri:⁊ fm alterum quiescere.Et idē esset de sola manu supposito q ipsa posset eē in diuersis locis. ¶ Ad ȝm dom q non sequitur:mouetur mota hostia. ergo frāgitur fracta hostia:quia ad motum localez sufficit q aliqd deserat locum quem prius habebat:⁊ accipiat locum nouum quem prius non habebat. Tunc eniz sicē dicebatur prius esse in loco:⁊ nunc in loco dicitur motuz de loco ad locum:quia mutari non est aliud q̄ aliter se habere nunc ⁊ prius fm vnumquodq; genus mutationis. Unde aliter se habere ad locum q̄z prius:est mutari fm locum.

Unde cum corpus christi dicatur esse in illo loco vbi ē hostia realiter ⁊ presentialiter ⁊ si non localiter:sicut illi qui dicunt angelum esse in loco diffinitiue dicunt eum moueri localiter:quia icipit esse realiter absens cui erat realiter presens:⁊ econuerso:q̄uis non sit alicubi localiter:sed diffinitiue: sic exquo ad motum hostie corpus christi incipit eē ⁊ desinit esse in loco. ⁊ reali presentia ⁊ absentia conuenit ei:sic moueri de loco ad locum ad motum hostie: sicut esse in loco ad positionem hostie.Sed ad fractionem non sufficit q ipsum qō erat in vno loco:fiat in pluribus.cū ēt in vacuo fractio esse possit. sed q id qō erat vnū continuū ⁊ integrum perviolentiaz diuidatur in partes:quaz q̄libz

sit minor toto. Et qz hoc realr cõpetit ẽtitati hostie. ideo ẽtitas illa que perdita sua itegritate i minutas partes diuiditur vere frãgitur. Sed sic nõ est de corpore xpi ⁊ eius ẽtitate qõ manet itegrum ⁊ iscissum cũ sit ipassibile: ⁊ est totũ integrum i qualz parte hostie fracte: ita ꝙ nõ solũ i se ẽ integer. imo itegro mõ sacrali est in pte fracta: sicut erat in itegra. ideo nec fm ꝙ est i se. nec fm ꝙ est in hostia frangitur. Sed si ad fractionẽ hostie: xps in se manẽs iteger ñ esset fm se totuz in qualibet parte: sed fm partẽ tantũ: tũc haberet colorem: ꝙ sicut ad motũ hostie mouetur non fz esse locale qõ habet in celo. sed fm esse sacrale qõ habet in sacrã: sic fm fractionez hostie frangeretur ⁊ ipse: nõ fm eẽ nãle qõ habet in se: sed fm esse sacrale qõ habet in alio. Et forte talẽ fractionẽ itellexit Berengari⁹ fieri i corpore christi fz esse sacramentale: non naturale. ¶ Ex his patet solutio ad argumentum in oppositum. Qõ. IIII.

Queritur 4°. vtz xps sit i altari visibiliter. Et videtur ꝙ sic. qz aliquãdo apparet i specie pueri: vel carnis crude: vel sãguinis. ¶ Contra. qz fides ẽ õ non visis. Et ꝓpter hoc dicitur mysterium fidei: qz aliõ ibi videt ⁊ aliud creditr. eẽ. eo. cũ marthe. ¶ R°. ria sũt videnda. primo vtrũ videat oculo corpali. scõo vtz oculo mentali. tertio õ spẽ visibili apparẽte aliqd dicet ꝓp argumẽti solonẽ.

β°ɔ°. **Quantum** ad primũ sũt. 5. ɔclusiones. ¶ Prima ꝙ oculo corporali mortali nõ videtur fm ꝙ ẽ ibi. Et ratio ẽ. qz velatũ ẽ spẽb⁹ opacl. vltra quas acies visus figi nõ põt: ẽt si eẽt ibi localr ẽsi i poris vel cõcauita-
2°ɔ°. te sicut medicina cooperta nebula non videtur. ¶ Scõa ɔclusio ẽ. ꝙ nec ẽt videt oculo ĩmortali beate virginis. data ẽt ꝙ opacitas medy iterposita ñ ipediret visũ oculi glorificati vt ꝙ existẽtes i celo sine motu: viderẽt dãnatos in ĩferno ñ obstãte opacitate terre. qõ forte eẽt possibile si ñ ab obiecto specie recipit oculus: sicut nũc fz a õo: ꝙ hic eẽ nõ põt: qz eẽ sẽsatũ nõ põt nisi qõ sensibile ẽ. sẽsibile autez ꝓpriũ ẽ sine sensibili cõi: qz albedo nõ ẽtas visibilis nõ est. Idẽ aũt ẽ eẽ nõ ẽtũ ⁊ nõ habere modũ ẽtitatiuũ: ẽtũ ad ꝓpositũ. ꝓpter qõ xps ẽt⁹ equalr ẽ i parua hostia ac si ñ eẽt ẽt⁹: qz nõ ẽ ibi mõ ẽtitatis. ergo nec oculus glorificat⁹ põt videre ibi corp⁹ xpi. vbi nõ ẽ mõ ẽtitatio: sicut nõ posset videre ipz ibi: vbi eẽt sine ẽtitate. ¶ Tertia ɔclo ẽ. ꝙ
3°ɔ°. nec oculus xpi: ẽtuis tbo. Idicat arguẽdo ⁊ soluẽdo. dic. n. ꝙ si eẽt ex ꝙ: ñ videret se nisi p miraculũ. vbi tñ nõ asserit ꝙ existẽs itra: se videat: nec p miracz. Et iõ prio oñdo ꝙ nõ videt se. put ẽ ex: qz oculus xpi ẽ localr ex: ⁊ itra sacrãlr: qz lz oculus xpi. put ẽ ex hoc sacrz localr sit visiu⁹. ñ tñ est visiu⁹ eẽ itelligibilis: fz eẽ sẽsibilis. cũ ḡ nullũ eẽ subale sit sẽsibile: nisi mediãte accñtali ista mutatio: put balis ẽ in nullo attigẽs accidẽs: nõ est sẽsibilis: maxie sẽsu exteriori: qõ dico ꝓpter aliquos qui dicũt subam idiuidualẽ sẽtiri p cogitatiuã. Cũ ergo accidẽs xpi ñ fiat hic nisi p subaz. ergo nec suũ fieri ẽ hic cognoscibile: nisi p fieri sube: qz eadẽ sũt principia eẽndi ⁊ cognoscẽdi. Ulteri⁹ aũt si mutatio nõ est sensibilis: nec per cõsequẽs mutarum esse: vel termin⁹ ei⁹. ita. n. est sẽsibilis de albatio: sicut albedo. ergo ⁊c. ¶ Ꝑ. corpus xpi fm eẽ sacrale nõ est ꝓsens: sed absens oculo xpi fm eẽ locale. ergo oz ꝙ ei ꝑsẽtetur: Aut ergo fm modum quo est in sacramento ⁊ ille nõ est modus visibilis: cũ fm figuram pyramidalem nata sit fieri visio: ⁊ ñ fm modum idiuisibilem: aut repsentabitur alr cẽ sit: ⁊ sic nõ videbit
4°ɔ°. put ibi est. ¶ Quarta ɔclusio est: ꝙ nec ẽt videt se put ẽ intra sacraliter. Rõ est: quia nõ est ibi oculus xpi mõ visiuo: cum de ratiõe oculi: vt visiuus est: sit extensio. Oculus aũt xpi nõ est i sacro mõ ẽtitatis: sicut nec corp⁹ xpi: ita ꝙ nec corpus xpi est hic mõ visibili: nec oculus mõ visiuo: qz neutrum est ibi modo ẽtitatis: qui solus ẽ modus visibilis ⁊ visiuus. Et ideo oculus xpi absolute loquendo videbat christum existentem in sacro in cena: ⁊ nũc ẽt videt se existẽtẽ: fz ñ videt oclz xpi. put ẽ ex localr vl itra sacrãlr: vl quolibz alr xpz. put ẽ in sacro. i. fz eẽ sacrale: fz fm eẽ nãle oculus xpi. put ẽ extra hoc sacrm: semp eũ videre põt: fm aũt eẽ qõ hz hic: nõ cõuenit ei videri nec vidẽ. ¶ Quinta 5°ɔ°.
ɔclusio ẽ. ꝙ nec etiã per miraculũ hoc fieri põt: qz nõ põt fieri ꝙ potentia ferat nisi i suũ obiectũ. Cũ igit obiectum visus sit ẽtitas ⁊ qualitas inẽtum hz: nõ substantia: ẽtitas que ẽ hic per modum substantie: est inuisibilis. Et licet deus possit facere sine obiecto spẽz visibilẽ. tamẽ spẽs quã deus faceret: si repsẽtaret corpus xpi. put ibi ẽ: nõ repsentaret eũ mõ visibili. Unde sicut ñ põt fieri p miraculũ ꝙ oculus videat spñs: sic nec ꝙ videat corpus fm ꝙ habz modũ spũs: nisi forte dicerẽt: ꝙ si aligs sẽsus iterior cog- p°ɔ°
scat subam: põt deus facere ꝙ sẽsus exterior cognoscat eã vel ẽtitatẽ. vt habet modũ substantie: sed nec istud segt: qz deus nõ ꝑt facere ꝙ oculus videat sonũ: ẽtuis sonus sit ꝓceptibilis aliquo sẽsu. ¶ Ꝑ. cũ corp⁹ xpi sit ibi mõ spũali nõ corporali: qz nõ est ibi situaliter: nec localiter: nec hic nec nunc ꝓprie: sub quibus ɔditionib⁹ tãtũ sensus apprehẽdit. iõ est ibi ĩsensibiliter. ¶ Nõ videtur ẽt verũ illo qõ statim supponebatur. s. ꝙ sensus aliquis ẽtũcunqz altus possit subam apphendere: qz substãtia nõ ẽ sensibile ꝓpriũ nec cõe: que sola seutiũtur sensibus exterioribus ⁊ iterioribus excepta estimatiua: quia illa sunt forme accñtales. vt patet discurrẽdo per oia illa. nec ẽt p estimatiuã: qz illa apprehendit formas itentionales. sed tamẽ accidẽtales. Uñ nullus sensus apprehendit qõ qd ẽ subsãtie qõ ẽ ꝓprium obm itellectus: vt dicit. z. de anima. z°ɔ°

Quantum ad scõz. cũ sit triplex oculus mẽtal. s. viatoris. angeli. ⁊ btĩ hoĩs. tres sũt ɔclones. ¶ Prĩa ꝙ oclz viatoris nõ videt corp⁹ xpi i sacro. qz oclz viatoris ñ videt ꝓpe: nisi aut imediate p⁹ pncipia: aut mediate cõclones p illa. sicut oclus corporalis videt lucẽ immediate: ⁊ colorẽ mediãte luce. Neutro ãt mõ videt hic: qõ ẽ sacri fidei: qz nõ ẽ p se notum: nec ẽ õmõstrabile. ḡ ⁊c. 2°ɔ°
¶ Scõa ɔclo ẽ de oclo nãli angeli boni vel mali. ꝙ nec iste corpus xpi i altari videre põt clare ⁊ imediate ⁊ directe. qz ẽ de supnãlib⁹ itelligibilib⁹. qz supnãlia sensibilia ãgelus nouit. cũ ẽt ad oclz hõ videat ea. puta mortuũ resuscitatũ: vel oculũ restitutũ. supnãlia ãt ita itelligibilia angelus nõ videt nãlr. tale aũt ẽ eẽ corporis xpi i altari. iõ ⁊c. ¶ Sz qõ 3°ɔ°
aliq dñt: ꝙ ex nãlib⁹ angelus cognoscit hic eẽ accidẽs sine subo. nõ ãt hic eẽ corp⁹ xpi. dubiũ ẽ: qz ipe põt scire qd fcm ẽ de suba: ꝙ nõ ẽ ãnihilata: ⁊ ꝙ ẽ cõuersa in corp⁹ xpi: sicut ꝙ cib⁹ ꝓuertit i cibatũ. ⁊ hz. Scit eni gnãtionẽ ⁊ corruptionẽ rerũ nãlũ. fz corpus xpi nõ ẽ hic: nisi p hoc ꝙ i ipz est cõuersũ id qõ erat hic. ḡ ⁊c. ¶ Sz põt dici ꝙ angelus scit vl scire põt: nisi ꝓhibeat spãliter gcgd fit i nãlib⁹ mõ nãli fz qõ fit mõ supnãli nõ oz. Nec apparz q̃re plus cognoscat accidẽs eẽ sine subo: ẽtuis cõuersionẽ factã i corp⁹ xpi: cũ vtrũqz sit ꝓter cursũ nature. ¶ Uel dõz: ꝙ sicut cognoscim⁹ sensibilia: sic ipe itelligibilia. Uñ sicut videmus accidẽtia corporea nõ eẽ. fz nõ videm⁹ qd de eis factũ ẽ: cũ apparet i forma carnis vl pueri: sic angelus videt subaz ibi nõ eẽ. fz nõ videt vtrũ sit annihilata vel cõuersa. Sz hz supnãlia pñt ipi citi⁹ ẽtuis nos conuicere indirecte p miracula fcã q̃ ipli sciũt eẽ vera: nos aũt nõ. qz ꝙ nobis vr suscitat⁹: forte ẽ angelus i corpore assũpto. fz talis deceptio nõ cadit i angelo. vñ credũt ⁊ otremiscũt. credũt: qz nõ. videt illõ i se. sic nec trinitatẽ: nec vnionẽ vbi i carne. tñ sciunt indirecte. qz per miracla ɔiecturãt: qõ impolẽ ẽ nõ eẽ verũ. sicut alr cognosco puerũ natũ: qõ in se video: alr qñ adhuc ẽ i vtero tumẽ scẽte. fz nescio qd sit determinate: an viuũ an mortuũ: an

masculus an femina. Et sic est ō supnālibus respectu ōmo nū: q̄ p miracula cadētia sub coꝛ nāli euidētia sunt ꝓbata Oculus ḡ nālis angeli nō videt clare hic cē coꝛp⁹ xp̄i: sed conijcit ifallibiliꝛ ex miraculis sēsibilib⁹: q̄ clare videt fieri ad testimoniū vitatis. ¶ Tertia ꝛclo ē de oculo btō hois ⁊ angeli q̄ vterq; videt hoc clare: hois gdē: qꝛ qō audiuit hic: ⁊ credidit: illic clare videbit: ꝑm illō: nisi crediderit̄ ñ ſtelligetis: ⁊ sicut audiuim⁹ sic vidim⁹. idē de oclo angeli: qꝛ ierarchya nr̄a illumiabit̄ a ierarchya celesti a qua differt in luce ⁊ enigmate. Uñ ipi clare videt oia: ō gbus credendis nos illuminā, credibilia vero nobis ⁊ eis ꝑ statu vie cōia: sic̄ trinitatē ⁊ hȳ: meruerūt ipi videre sicut ⁊ nos. Credibilia āt nobis ꝓpria: sic̄ articulos icarnatōis videt p reuelationez. vñ de oib⁹ mysteryꝭ gr̄e: de gbus nos illuminā ad fidē: bñt ipi gratuitā visionē.

p°ꝯ°. **Quantum** ad 3ᵐ sūt tres ꝓnes. ¶ Prīa q̄ ille spēs carnis vl̄ pueri apparētis: ñ sūt ꝑpe species xp̄i apparētis i ꝓpria effigie: plus q̄ ꝑus: qꝛ tē oportet ipz ōscēdere de celo: ⁊ cū ille spēs aliq̄ diu fuerint sub claue reſuate: tā diu coꝛp⁹ xp̄i fuisset icarceratū: ſz sūt spēs supiducte ꝓpib⁹ coꝛruptis. Uñ nec tē vr̄ i ꝑpa specie: ga nec ipe ē i forma pueri: vl̄ carnis: vl̄ sāguis: ſz totus integer

ꝯ°ꝯ°. ¶ Scōa ꝓ ē. q̄ ē ibi coꝛp⁹ xp̄i vuz: ñ obstāte rōe q̄rūdā dicētiū: q̄ nō manet sacr̄z: qꝛ ibi mutāt̄ spēs sēsibiles: q̄ sūt ō rōe sacr̄i. ḡ xp̄s nō manet sub sacro. Nā si istud argumētū verū ꝓcluderet. tūc eccl̄a ydolatraret: q̄ hui⁹ spēs adorat. ¶ Et iō ad rōez eoꝛ dōm ē: q̄ q̄nis q̄litates mutent̄: puta q̄ spēs a fumo denigrent̄: vel spēs vini ifrigident̄: aut tale fiāt: aut rarefiāt: dū tñ q̄titas maneat: sp ē ibi coꝛp⁹ xp̄i. ḡ cū hic q̄titas remaneat eadē numero sp manet coꝛp⁹ xp̄i: qꝛ lz spēs sēsibil̄ sit de rōe sacr̄i. tñ ñ ista vl̄ illa determiate. De rōe. n. sacr̄i altaris ē q̄titas cū aliquo coloꝛe: et figura. Sz accidit ei q̄ sit iste coloꝛ: vel ȝri⁹ illi: ista figura vl̄ alia. Uñ mutatio circa ista: dū tñ maneat q̄titas ñ mutat sacramētū. Tādiu. n. ibi mānet coꝛp⁹ xp̄i: q̄diu ibi mānt sba panis. Sz manēte sba panis: ōs potuisset ibi facē talē apparitiōez: ſz mutatōem coloꝛis ⁊ figure: sic̄ panifici ō panib⁹

3°ꝯ°. possūt effigiare pueros: ⁊ gcgd volūt. iō ⁊c. ¶ Tertia ꝓ ē. gd faciēdū sit ō hȳ spēbus: ¶ Dicēdū q̄ non dz eas mini ſter sumere ꝑpter honorē: ⁊ excusāt̄ a p̄cepto eccl̄esie: q̄ celebrātes cōicēt: qꝛ ad ifolitū nō referr̄: vel cōficiat i alia mā. vt ifra dicet̄. di. prima. q. de mā. Debet aūt reſuari in loco vbi est verum coꝛpus chr̄isti: cum sit verū coꝛpus xp̄i.

¶ Et sic patet solutio ad oppositum.

¶ De modo conuersionis. Di. XI. a

Sed aūt queritur qualis sit illa ꝓuersio an formalis an substantialis vl̄ alterius generis: Diffinire nō sufficio. Formalē tamen non esse cognosco: qꝛ species rez que ante fuerant remanent ⁊ sapoꝛ ⁊ pōdus. Quibusdaz eē videtur substātialis: dicētibus sic substātiam cōuerti i substantiam vt hec eēntialiter fiat illa. Cui sēsui ꝑmisse auctoꝛitates ꝓsētire videtur.

¶ Oppositio. b

Ed huic sētētie sic opponitur ab alīs.

ſ Si substātia panis iquiunt vel vini conuertitur substātialiter i coꝛpus vel i sanguinē xp̄i: quotidie fit aliqua suba coꝛpus vel sāguis xp̄i: q̄ ante nō erat: ⁊ hodie ē aliqd coꝛpus xp̄i: qō heri nō erat: et quotidie augetur coꝛpus xp̄i atq; formaī de materia: de qua i ꝓceptōe ñ fuit factū. Quibus hoc mō respōderi pōt: qꝛ ñ ea rōne dicitur coꝛpus xp̄i ꝓfici verbo celesti q̄ ipsū coꝛp⁹ i cōceptu virginis formatū ōinceps formetur: ſz suba panis vel vini q̄ ante non fuerat coꝛpus xp̄i vel sanguis verbo celesti fit coꝛpus et sanguis. Et iō sacerdotes dicunt̄ ꝓficere coꝛpus xp̄i et sāguinē: qꝛ eoꝛ misterio suba panis fit caro: et suba vini fit sanguis chr̄isti: nec tamen aliquid additur coꝛpori vl̄ sanguini: nec augeī coꝛpus chr̄isti vel sāguis.

¶ Augustinus i libro sētētiaꝝ ꝓsperi. c

I vero queris modum quo id fieri possit: breuiter respōdeo. Mysteriuz fidei credi salubr̄iter pōt: iuestigari salubr̄iter ñ pōt. Q̄ ō ergo coꝛpus xp̄i panis mutatiōe i id nō augmētat̄: nec sāguis ex vini cōuersione: ei⁹ volūtati et potētie ascribat̄: q̄ idē coꝛpus de virgine eduxit. fit ergo suba illa ista sine ei⁹ augmēto. Nec tamen ꝓcedūt quidā q̄ substātia panis aliquādo fit caro xp̄i: et si fiat caro xp̄i: sic̄ faria facta ē panis: ⁊ aqua facta ē vinum. nec tamen dicitur farina est panis: ⁊ aqua est vinuz. Alīj vero cōcedūt illud q̄ō erat panis vel vinū: post ꝓsecrationez cē coꝛpus ⁊ sāguinem: nō tñ seq̄t panis est caro xp̄i: vel vinū ē sanguis: qꝛ substātia panis vel vini post q̄ facta ē caro xp̄i vel sanguis: nō ē suba panis vel vini: ſz caro ⁊ sāguis Ideo distiguēdū videt̄: cū dicit substātia panis vel id quod erat panis modo ē coꝛpus chr̄isti. Manens eni panis nō est coꝛpus xp̄i: ſz mutata in id q̄ō facta est: ē coꝛpus xp̄i. Nec dicimus substātiam panis vel vini materiam eē coꝛpis vel sāguinis: qꝛ non ō ea vt de materia formaī coꝛpus: ſz ipsa formatur in illō ⁊ efficitur illud. Unde augu. Corpus xp̄i dicimus illud quod ex fructibus terre acceptū ⁊ prece mystica consecratū sumimus in memoriam dominice passionis. Q̄ō cū per manus hominis ad illā visibilē speciē ꝓducatur: nō sāctificaī: vt sit tā dignuz sacramētū nisi opāte inuisibiliter spū ōi.

¶ Asserūt dictū panē trāsire i coꝛpus xp̄i. d

Alīā vero sic dicūt ꝓuersionem illam eē intelligendā: vt sub illis accidētib⁹ sub q b⁹ erat prī⁹ substātia panis ⁊ vini: post ꝓsecrationē sit suba coꝛporis ⁊ sāguis: sic tñ vt nō eis afficiaī: ⁊ sic asserūt dictū panē trāsire in coꝛpus xp̄i: qꝛ vbi erat panis nūc ē coꝛpus xp̄i. Q̄ō si ē: gd ergo fit de substātia panis ⁊ vini? Illi dicūt vl̄ i ꝓiacētē materiā resolui vl̄ i nihilū redigi. Alīj vero putauerūt ibi substātiaz panis ⁊ vini remānere: et ibidē coꝛpus xp̄i eē et sangui

nẽ: et hac rõe dici illã substãtiam fieri istam: qz vbi est hec: ẽ z illa. Qõ mirũ est: z ipsã substantiã panis vel vini dicũt eẽ sacramẽtũ. Sz qz nõ sit ibi substãtia nisi corpus xpi et sãguis: ex põdictis et subditis aperte ostenditur. Ait. n. amb. Panẽ istum quez sumim⁹ i mysterio: illũ itelligo vtiqz qui manu sãcti spũs formatus ẽ i vtero virginis: et igne passionis decoct⁹ i ara crucis. Panis. n. angelorz factus ẽ cibus hominũ. Vñ veritas ait. Ego sũ panis viuus q de celo descendi: et iterũ. Panis quem ego dabo caro mea ẽ p mũdi vita. Ex his nãqz duabus sẽtẽtijs aperte datur itelligi: qz panis ille et iste: nõ duo sed vnus panis: et vna caro: proculdubio vnũ efficitur corpus. Illud vere: illud sane: qõ sũptum ẽ de virgine: qõ resurrexit et i celũ ascẽdit. Itẽ Grego. Quis fideliũ habere dubiũ possit i ipsa imolationis hora ad sacerdotis vocez celos apiri illo xpi mysterio: angelorũz choros adeẽ: sũma et ima sociari: vnum quid ex inuisibilibus atqz visibilibus fieri idem. Eodem momento z i celuz rapitur ministerio angelorum consociandum corpori xpi z ante oculos sacerdotis i altari videt. Sicut diuinitas verbi totũ iplet mundum: ita multis locis illõ corpus cõsecratur. Nec sũt tamẽ multa corpa xpi: sz vnũ corpus et vnus sanguis. Idcoqz siue plus siue minus quis ide pcipiat: oẽs equaliter corpus xpi integerrime sumunt. Post consecratiõez ergo nõ ẽ ibi substãtia panis vel vini: lz spẽs remanent. Est. n. ibi spẽs panis et vini: sicut et sapor. Vñ aliud videt: aliud intelligitur.

¶ Quare sub alia specie. e

Ab alia ãt specie trib⁹ de causis carnez
f z sãguinẽ tradidit xps: z ỏinceps sumẽdum instituit: vt fides. s. haberet merituz q̃ est ỏ his q̃ nõ vidẽtur: qz fides nõ hz merituz vbi humana ratio prebz experimentum. Et iõ ẽt ne abhorreret anim⁹ qõ cerneret oculus. qz nõ habemus in vsu carnez crudã z sãguinẽ comedere. Qz ergo xpz vorari dẽtib⁹ fas ñ ẽ: in mysterio carnẽ z sanguiez nob ꝓmẽdauit. Et ẽt iõ ne ab incredul' religiõi xpiãe insultaret. Vñ aug. Nihil rõnabili⁹ q̃z vt sãguis siluitudinẽ sumam⁹ vt ita z veritas ñ ỏsit: z ridiculũ nullũ fiat a pagãis: qz cruorez occisi hois bibamus. Ne ergo hoc fieret: z neveluti qdã horror eẽt cruoris: i similitudinẽ accipimus sacrz. Ex pmissis iam liquet q̃re ñ sub alia specie: z q̃re sub ista hoc sacramentũ dominus celebrauerit z celebrari nobis instituerit.

¶ Quare sub duplici specie. f

Ed quare sub duplici spẽ sumit eũ sub
f alterutra tot⁹ sit xps: Ut oñderet totaz humanã naturã assũpsisse: vt totã redimeret. Panis. n. ad carnẽ refert: vinũ ad aiaz: qz vinũ opat sanguinẽ in quo sedes aie a physicis eẽ dicit. Jõ ergo in duab⁹ spẽbus celebrat: vt aie z carnis susceptio ixpo z vtriusqz liberatio i nobis significet. Valet eni: vt ambro. ait: ad tuitionẽ corpis z aie qõ pcipim⁹: qz caro xpi p salute corpis: sanguis vero p aia nra offert: sicut pfigurauit moyses: caro inqt pro corpore vestro offert: sanguis pro aia. sed tamẽ sub vtraque specie sumitur. quod ad vtrãqz valet. qz sub vtraqz sumit ipse totus xps. Sz si i altera tantũ sumeret: ad alterius tantũ. i. anime vel corpis ñ ad vtriusqz pariter tuitõez valere significaret. Sub vtraqz spẽ tamẽ totus sumit xps Nec plus sub vtraqz: nec min⁹ sub altera tm̃ sumit. Eadẽ eni rõ est: vt ait Hylarius: in corpe xpi: q̃ i mãna pcessit. De quo dicit. Qui plus collegerat non habuit amplius: nec qui minus parauerat habuit min⁹. Et licet sub vtraqz spẽ sumat totus christus: tm̃ non fit conuersio panis nisi in carnẽ: nec vini nisi in sanguinez. Nec dz dici duo sacramenta: sed vnũ: quia sub vtraqz specie idẽ sumitur. Neqz debet iterari saczz qz benedictio non reperit super spẽz eandem. Neqz alie substãtie in sacrificium veritatis offerri debent. quia de alijs non potest cõsecrari corpus christi vel sanguis.

¶ Quare aqua admisceatur. g

Qua vero admiscẽda est vino. qz aqua
a populũ signat q̃ p xpi passionẽ redẽptus ẽ. Calix ergo dñic⁹ iuxta canonũ pceptũ aq̃ z vino mixtus dz offerri: qz videm⁹ in aqua pplm itelligi: in vino oñdi sanguinẽ xpi. Cũ ergo i calice vino aqua miscet: xpo ppls adunat: z credẽtiũ plebs z in quez credit copulat: q̃ copulatio aque z vini sic miscet i calice christi: vt mixtio illa nõ possit separi. Nã si vinũ qs tm̃ offerat: sanguis xpi incipit esse sine nobis.

¶ Julius papa h

J vero q̃ritur an irrituz sit qõ geritf si aq̃
f ptermittatur. Audi qõ sequtur in eodez canone. Nõ pot inqt calix dñi esse aqua sola aut vinũ solũ nisi vtrũqz misceat. Itez Cyprianus. Calix dñi nõ est aq̃ sola aut vinũ soluz nisi vtrũqz misceatur. sicut nec corpus dñi pot eẽ farina sola nec aq̃ sola nisi vtrũqz fuerit adunatũ: z panis vni⁹ cõpage solidatũ. Si quis tm̃ nõ intendens ũtroducere heresim obliuiõe vel ignorantia aquã ptermiserit: nõ videtur esse ir-

ritū sacīz: sed ille grauiter est corripiēdus. Maz ⁊ grecorū ecclesia non apponere aquā dicitur. Quod ēt ex dictis cypriani videtur posse colligi: ait. n. Si quis de antecessoribus nostris: vel ignoranter vel simpliciter hoc nō seruauerit qđ nos dñs facere ⁊ exēplo ⁊ magisterio docuit: pōt simplicitati eius indulgētia dñi venia cōcedi. Nobis vero nō potest ignoscī: qui nunc a domino instructi sumus: vt calicē domini cū vino mixtuz ꝓm q dominus obtulit offeramus. Ex hoc videtur q si quis simpliciter vel ignorāter vinū offerat sīn aqua: sacramētū ꝓficiat. Aqua vero nullaten⁹ sine vino pōt offerri i sacrificiū: nec panis nisi ō fruméto: nec granū fruméti nisi redactū fuerit i panē: qz xps ⁊ panē se dicit ⁊ grano fruméti se ꝓpat. Qđ ergo suprādictū est nō posse vinū solū offerri ōterminari oz: recipit .n. exceptionē. Nō ꝑt nisi simpl'r vl' ignorāter fiat: vl' nō pōt. i. nō ōbz. Quibusdā tñ videt hoc gñal'r vez. Colligit ēt ex ꝑdictis q xps vinum aqua mixtū dedit discipulis. Corpus vero tale dedit quale tunc habuit .i. mortale ⁊ passibile. Nūc vero sumitur a nobis imortale ⁊ ipassibile: nec tamen maiorem habet efficiētiā. Eucharistia quoqz intacta nō debet dari populo ꝑ supplemēto cōmunionis: qz nō legit xps alicui discipulorz prebuisse panē intinctū nisi iude. Tunc vero non accepit iudas corp⁹ xpi sz tantum panem: corpus vero ⁊ sanguinem christi ante cū alijs discipulis perceperat. Qō. I.

Circa vndecimā distictionem q̄runtur 4. primo de mā eucharistie. scōo de cōuersione vtz sit tota ⁊ pcisa rō eēndi corpus xpi i sacro. tertio vtz deus posset cō uertere oēm creaturā i corpus suū. quarto vtz possit ꝓuertere vnū corpus i plura corpora. De mā eucharistie. vtz panis ⁊ vinū sit ꝓueniēs materia hui⁹ sacri. Et videt q nō: qz in alijs sacramētis non est nisi vna materia simplex: puta aqua vel oleū: aut si ē duplex ipsa est cōpositā: vt chrisma: vel ꝓiuncta respectu vni⁹ forme: vt calix cū pane ⁊ vino in sacro sacerdotij. hic aūt sūt diuerse materie: respectu diuersaz formaz. ergo male. ¶ In cōtrarium ē xps: eccl'a: ⁊ magister: ¶ R⁰. circa istā q̄stionē sūt septē articuli declarandi. prim⁹ de materia i gñali. scōs de mā i spāli. terti⁹ de q̄titate materie. quart⁹ de materia panis i generali. quint⁹ de materia sanguinis. sextus de aqua que ibi miscetur. septimus ō forma qua christus celebrauit ⁊ cōmunicauit.

Quantum ad primū sūt quinqz ꝓclones. ¶ Prima q duplex debz eē materia huius sacri. s. materia cibi ⁊ potus: qz effectus sacri debet perfecte repzsētari p materiā modo cōueniēti naturalibus: qz sacra efficiunt qđ figurāt: sed huius sacri effectus est pfecta aie refectio. ergo materia repzsētans debet eē p pfectaz corporis refectionē: que nō ē nisi per cibū ⁊ potum. Et iō cibus ⁊ pptus sint materia huius sacri. ¶ Scōa ꝓclo est. q non debz sub vtraqz specie dari populo: sz solū sub specie panis ꝓpter periculū effusionis: sicut oli offerētes edebāt de sacrificijs ⁊ oblationibus q̄ erant i materia solida: sz soli ministri de libaminibus que erāt i materia liquida. Breci tñ cōicant carni ⁊ sanguini. Et in quibusdā ecclesijs est cōsuetudo: qđ cōicāt sub vtraqz specie. Nec ē peccatum: qz quando mos erat crimen non erat. Et ita caute in illis ecclesijs siue monasterijs faciunt: q nihil effūdūt. Sz si vulgo idifferēter daret eēt maius periculum. ¶ Tertia ꝓclo ē q ñ debet celebrari nisi sub vtraqz materia. Et si altera deest melius est dimittere celebrationem: qđ sacrm mutare: vel diuidere. Et celebrās ēt debz vtrāqz sumere: nisi mors aut īfirmitas ipsum ipediat de ꝓse. di. z. c. Relatū. ⁊. c. Lōperimus. ¶ Quarta ꝓclo ē qđ sit faciēdū si postq̄ aliqs missā īchoauerit. occurrat sibi peccatū mortale: aut q nō est ieiunus. aut q ē suspēsus: vel irregularis. Hic distīguēdū ē: qz aut cōsecrauit vtrāqz māz vl' alterā. ⁊ tūc oz ꝓsumare celebratōez. Et hoc pp gñalē ꝓhibitōez q sacra nō remaneāt īpfecta. Et pp hāc necessitatē excusaī a culpa: al's eēt pplexus. Sz forte nō excusaī a pena irregularitatis: quā icidit celebrādo excōicat⁹: maxīe si nōdū ꝓsecrauerat sanguinē: lz vsqz tūc ñ icurrisset: qz fortē būerat ignorātiā excusātē: sīc hō q suscipet offīm iudicādi vsqz ad ānū cū iuramēto ñ dimittēdi vsqz ad ānū: si iterī occurrat latro iudicād⁹: ꝓdēnādo ipsū quē pp iuramētū ñ pōt nō ꝓdēnare: nihilomin⁹ efficit irregularis. Uel forte necessitas hic excusat: qz legis auctoritate hoc facit. Sz aliō ē de celebrāte legis auctoritate simpl'r: aliud ō celebrāte legis aūcte sub ꝓditōe: sicut ē hic: qz lex ꝓmittit hic excōicatū celebrare: suppositō q iā ꝓsecrauerit. qz hoc ē min⁹ malū: sz nō simpl'r. Si āt añ oēz ꝓsecratiōez: aut ē ipedimētū q sola ꝓtritione deleī: puta culpa: ⁊ tūc ꝓterat: ⁊ cepta finiat cū ꝓpositō cōfitēdi: ⁊ sufficit: ēt si sine scādalo dimittere posset: aut ē tale ipedimētū: qō p cōtritōez nō deleī: puta qz occurrit ei q nō ē ieiun⁹: vel q ē suspēsus: aut excōicat⁹ maiozi vel minozi excōicatiōe. ⁊ tūc si sine scādalo dimittere pt oīno dimittat. Si aūt sine scādalo dimittere nō pōt. tūc videt q pōt ceptā ꝓficere. Et q ñ ieiun⁹: aut ligat⁹ ꝓhibeī celebrare: ītelligit nō icipe. nō aūt postq̄ īchoauerit ꝓsumare. Uel forte non lz ꝓseq: qz oia q̄ sūt ante cōsecratiōnē sūt ꝓparatōes q̄daz ⁊ non inchoationes intrinsece. Nullo autem scandalo debet dimitti veritas vite ⁊ cōsciētie: sicut ñ oz celebrare si nō īchoasset ⁊ eēt sibi cōsci⁹ q̄uis scandalum nasceretur. ¶ Quīta ꝓclo ē. si ipe in sanguine venenū ispiceret: ñ oz sumere nec sumēdū dare: qz alias eēt homicida sui aut alterius: aut ēt tēptaret deū. Sz illo ad partē posito ⁊ reuerenter ꝓseruato faciat sicut faceret vbi mā vini sibi deesset: vt dicet in seq̄nti articulo. si āt musica vel aranea ceciderūt oz bestia si pōt: capi ⁊ lauari. ⁊ postea cōburi: ⁊ lotio: ⁊ cineres in piscinā poni: in qua ponunt q̄ ꝓtigerunt corpus aūt sanguinē mediate: vl' imediate: in qbus tñ nihil est de corpore aut sanguine: sicut rasura tabule: ⁊ terre sup quā stillauit de sanguine: q lambi ōbet: ⁊ pōt ēt a nō ieiuno sumi. Nō sic aūt particula corporis q̄ leuari pōt vt in crastinum seruetur sumenda a ieiuno stomacho. Si autez timet sanguinem veneno infectum non sumat ratione dicta. sed faciat seruari sicut dictum est de veneno. Nec istam bestiaz venenosam sumere debet. Fertur autem quidam sacerdos simplex ex deuotōe nesciēs qđ facere arauceā cū sāguine sūpsisse: ⁊ postea sibi minuēs: eā cū sanguīe ꝓmit⁹ emisisse: qō fuit miraclz maximū dei siue simplicitati ꝓpatietis.

Quantū ad secundum sūt. 5. cōclusiones. ¶ Prima q̄lis sit illa mā: qz panis ⁊ vinū: sicut xps instituit: qui tñ in alia quacūqz sil'r potuit: sed cōgruenti⁹ fuit q̄zcū ad nobis apparētia: qz huius cōmunius in cibuz et potum sumunt a valentibus bre. Sed in defectū istorum alia ꝓ istis sumunt: Ubi autē hec adsunt hec cōiter in cibum ⁊ potū sumunt ꝑ se: aut cū alijs. nec ꝓpter alia respu

unꝝ.ꝛ ħ magis sine alys sufficiunt:ꝯ ecõuerso. ¶ Scõa ꝓ
ẽ.qꝫ nõ debuit istitui ī mã mellis:ꝯuis sit dulce.qꝛ est ifla
3ª ꝑ° tiuũ.Unde nec in aliquo sacrificio vete.le.ponebaꝝ. ¶ 3ª
ꝓ ẽ.qꝫ nec ī lacte:qꝛ ẽ cibꝰ paruuloꝝ:ħ ãt ẽ cibꝰ:ꝛ si paruu/
loꝝ humilitate tñ est solidꝰ ꝛ magnoꝝ charitate. ꝓpter qõ
dcin est Augu. Libꝰ suꝫ grandiũ. Cresce ꝛ mãducabis me.
4ª ꝑ° ¶ 4ª ꝓ.qd si sacerdos iueniat idebitã mãꝫ pãis ministra
tam:Et si qdem ante ꝯsecrationẽ sanguinis:qꝛ adhuc ni
hil est de eẽntia sacr̃i actũ:si posset bñe mãm panis veraꝫ:
adhibeat ꝛ reincipiat canonẽ a capite:adhibita alia mã vi
ni:si eam hꝫ in ꝓptu.ꝛ tunc nulla repetitio fiat sup idez.
Si autem non habet in promptu aliam materiam vini:
similr idẽ faciat:nec mãm vini segreget timoꝛe reiteratio
nis:qꝛ nõ ẽ aliqd:qõ nõ liceat repeti:sicut si aliqua oꝛatio
canonis bis dicaꝝ:nõ est magnũ ꝑiculuꝫ:nec silr si cruces
iterent:ꝯuis numerus hẽat certũ mysteriuꝫ.qꝛ tunc non
tollit mysteriũ:ſꝫ repetitur.Si aũt non possit bñe mãꝫ pa
nis:vltra nõ ꝓcedat:ne sacr̃m diuidat:sicut nec a ꝓncipio
debet ichoare:si nõ põt vtrãqꝫ mãm bñe. Si aũt post cõse
crationẽ sanguinis:ante perceptionẽ:tunc si põt bñe mãm
pãis õbitã:reicipiat a capite canõis:qꝛ ñ ꝺꝫ ꝯsecrare mãꝫ
nisi ꝑcedentibus cerimonys solitis sup eã. Et si in ꝓmptu
hẽat vinum:vtrãqꝫ nouã mãꝫ adhibeat:ꝛ vltra ꝓcedat:ꝛ
sanguinem ꝓmo cõsecratũ:post cõsecrationẽ misceat:vl
ante finẽ misse ꝛ ante sũptionẽ ablutionis cũ alio:vel post
aliũ sumat. Si ãt nõ habet vinũ in ꝓmptu:nõ ꝺꝫ ꝙ sangui
nẽ segreget. ꝺñ tñ verba ꝯsecratõis nõ iteret sup sãguinez:
sed omnia alia sine iniuria sacr̃i iterare põt. Nec erit men
daciũ cũ dicetur: coꝛpꝰ ꝛ sãguis dñi nostri ieſu xp̃i fiat ꝛc̃.
qꝛ referr̃ ad hoc ꝙ vtrũqꝫ ẽ sub forma panis:ꝫ differẽter.
5ª ꝓ° ¶ Quita ꝛcio ẽ gd facere debeat si deprehẽdat materiam
vini idebitã. ¶ Distiguẽdũ ẽ vt pri:qꝛ aut ante ꝯsecratio
nẽ oẽz:ꝛ tũc sicut de pane dictũ ẽ si põt bñe vtrãqꝫ materiã
nouã adhibeat. Si solaꝫ mãm vini nouã:reicipiat a capite
canonis. Si aũt nõ possit bñe dimittat totũ. Si ꝺo post cõ
secratõez añ ꝓceptõez hoc ꝓcipiat. tũc sicut priꝰ vtrãqꝫ no
uã mãꝫ adhibeat:coꝛpe sepatī posito:postea cũ alio sumẽ
do. Si vero nõ possit bñe nisi nouũ vinũ:cuꝫ ipo ꝛ coꝛpe a
capite canonẽ reicipiat: ne diuidat sacr̃z:oĩa repetẽdo: ꝓ
ter v̄ba ꝯsecratõis coꝛpis:q̃ sine iniuria sacr̃i nõ possunt sup
eãdẽ mãm repeti:sic nec baptismꝰ debꝫ iterari:Et ꝫ nõ sit
pena irregr̃aritatis hic:sicibi:ẽ tñ grauis clꝛa vtrobiqꝫ. Si
ãt nõ possit bñe vinũ:vltra ꝓcedat faciẽdo qõ põt .ſ.coꝛpꝰ
sumẽdo ꝛ cetera ꝛplẽdo. Qꝛ si post sumptiõez mãe pãis in/
uenit nõ fuisse panẽ frumẽti. ꝺꝫ ſꝫ tho. ꝫ nõ iciunꝰ mã ad/
hibita reicipe:qꝛ maiꝰ ẽ ꝓceptuꝫ vnitatis qõ a dei istitutõe
hꝫ oꝛtũ:ꝯ ꝓceptũ eccl̃ie de iciunio. Uel qꝛ nũq̃ ꝑmittitur
ꝓsõ celebꝛare:ſꝫ solũ cõicare: iste nõ ꝺꝫ ꝯsecrare: ſꝫ vltra
sãguinẽ sumere:ꝫ nõ iciunꝰ. Quis alicui videreꝝ ꝙ sic vo
lẽs lauare os:si ꝓter itẽtõez gutta trãseat:reputaꝝ iciunus:
sic qꝛ nõ itẽdebat sumere aliqd soluẽs iciuniũ: si ꝓter itẽti
onẽ hfec̃:iciunꝰ reputari põt. Si ãt post ꝯsecratõez ꝛ sũpti
onẽ coꝛpis:deprehẽdit nõ eẽ vinũ: anteq̃ illã liquoꝛẽ sũpse/
rit:cum adhuc sit iciunus:adhibeat vtrãqꝫ materiã nouã:
si bñe potest. Si autem solũ panẽ nihil agat:sed vltra pro
cedat. Si vero solum vinum.qꝛ iam consecrauit coꝛpus.ꝛ
sumpsit: procedat reincipiens canonem: omissis verbis
coꝛporis.ꝛ pertinentibus ad illud soluꝫ. Si autẽ post sum
ptionem vtriusq̃:deprehendit functus est officio suo licꝫ
male nihil repetat:sed vltra procedat.

ꝑª ꝓ° **Quantum** ad tertium sunt gnqꝫ ꝛcl'ones. ¶ Pria
est de q̃titate materie. ¶ Ubi sciendũ
est:ꝙ cum virtus finita:non possit agere sil'in quantãcũqꝫ
mãm:sed finitã ꝛ determinataꝫ:ille tamen terminus non
semꝑ est notus homini:sicut nescimus vsqꝫ ad quaꝫ distã
tiam lux solis simul se extendat: sed scimus ꝙ non in in fi
nitum:sed vsqꝫ ad certam ꝛ determinatam distantiã q̃cũ
q̃ sit illa. Uirtus autẽ dei licet non sit ad infinituꝫ simul:
est tamen ad finitum simul ꝛ indeterminatum:qꝛ non est
dare etiam ab ipso aliqua certa.in que sic agere possit pre
cise ꝙ non in plura. Unde cuꝫ in consecratione concurrat
virtus dei ꝛ creature.scilicet verboꝝ: ꝛ characteris sa/
cerdotalis: licet respectu dei non sit simplr determinata
quãtitas:quã possit conuertere:sed quacunqꝫ data adhuc
plus potest:tamen respectu virtutum creatarum est apud
notitiam dei dare determinatam quantitatem:ꝛ certam:
vltra quam simul non posset: sed non est ab homine de
terminata. ¶ Secunda conclusio est. ꝙ quãuis ratione 2ª ꝓ°
maleficy:aut veneficy intendat quis consecrare:est tamẽ
vera consecratio:siue etiam irrisionem fideliuꝫ intendat:
vel aliquid huiusmodi:duꝫ tamen intendat facere quod
facit ecclesia: sicut ille qui vult contrahere ꝓpter volu/
ptatem:aut lucrum vere contrahit matrimoniuꝫ. Et iude
us etiam qui vult baptiçari propter questũ est vere bapti
çatus: vt dr̃ ꝺ ꝯse.di.4. Nõ illꝺ te moueat. Jta ꝛ ħ. ¶ 3ª ꝓ 3ª ꝓ°
ẽ.qꝫ nõ põt ꝯsecrare nisi mãꝫ pñtẽ:ꝛ añ se positã. Alꝫ esset
falsitas ī sacr̃o vitatis:ꝑꝑ ꝓnomẽ ꝺmr̃atiuũ.hocvl'hic.Lũ
demr̃atio nõ sit nisi rei pñtis. Unde exñs in eccl'ia nõ põt
ꝯsecrare panẽ q ẽ ī foꝛo:nec vinũ qõ ẽ ī cellario. ¶ 4ª ꝓ ẽ. 4ª ꝓ°
ꝙ de mã quã hꝫ ī sua pñtia:nõ ẽ nob determinata q̃titas.
v̄bi gr̃a. vtꝛ exñs ī oꝛe clibani magni: vel in foꝛo maximo
pleno panibꝰ: vel exñs ī cellario pleno vino:aut in nauibꝰ
plenis dolys vini: vtꝛ possit ꝯsecrare hec oĩa sil'.nescio de
hoc. Sed si regritur tal'pñtia ꝙ sil'possit tãgere oĩa:tũc ñ
posset sil'centũ hostias ꝯsecrare:quas sigillatim sil'attinge
re nõ põt. Et si sufficit pñtia visus:non q̃ actu videat: cũ
cecus ꝯficiat.sed q̃ sit visibile:tũc aerẽ plenũ vsqꝫ ad celũ
posset sil'cõficere. Uñ ista distãtia.ꝛ pñtia.ꝛ quãtitas:non
sunt apꝺ homines determinata. ¶ 5ª ꝓ ẽ.qꝫ si ꝑter itẽtõez 5ª ꝓ°
sacerdotis ẽ aliqua materia ꝺ qua nõ cogitauit:illa nõ est
consecrata: vt si gutta vini ministrãdo cecidit super pedez
calicis: vel hostia in piscide ibi remansit:non est cõsecratũ:
qꝛ de quo non est excogitatum:nec implicite nec explicite
actu:nec hĩtu:non potest esse consecratum. Dico autez ex/
cogitatũ:nec q̃tum ad effectum:nec q̃tuꝫ ad verba:qꝛ .ſ.
non itendebat illud consecrare:nec super illud verba pro
ferre:nec ad illud verba referre:qꝛ si super debitam mate
riam intenderet verba proferre:ꝛ proferret'licet nollet se
qui consecrationem:sed irrisionem:forte consecratum es/
set:cum virtus sacramenti operetur ꝑm voluntatẽ dei nõ
ministri:ꝑm vnam opinionez que tractata fuit supra.di.6.
de intentione ministri. ꝑª ꝓ°

Circa quartũ sunt sex conclusiones. ¶ Prima ꝙ ma
teria panis ꝑm ꝙ omnes dicunt: debet esse de
grano frumenti:cui christus se comparat: ꝛ de quo credit
christus cõfecisse:quia ille est panis proprie per se dictus.
Ceteri autem in supplementum istius. Unde ꝛ vulgo dici
tur:iste querit panem meliorem q̃ de frumento. ¶ Se/ 2ª ꝓ°
cunda cõclusio est. de spelta ꝛ farre pane facto: potest ī eo
confici.non quidem per rationez quoꝛũdã: que est: qꝛ fru
mentum est genus ad triticum:far ꝛ speltam.ideo indiffe
renter in quolibet istoꝝ potest cofici:licet differant spe
cie. Nam licet ad vnum sacramentum concurrant mate/
rie specie differentes per modũ totius integralis respectu
vnius forme siue commixte:vt ichrisimate oleum ꝛ balsa
mum:siue contigue:vt in sacerdotio:calix:ꝛ panis:ꝛ vinũ:
ꝛ respectu diuersarum formaꝝ:vt in hoc sacr̃o panis ꝛ vi/
num.tamen ꝙ respectu eiusdẽ forme concurrãt ad modũ
partiũ subiectiuaꝝ diuerse materie spẽ:nõ est ꝓbabile:qꝛ
in illa materia ꝯficiendũ est: in qua xps ꝯfecit:qui non in
tribus:ſꝫ in vna tantũ confecit. ¶ Et si dicatur ꝙ licet in
vna cõfecerit:qꝛ tamẽ sciuit illã nõ vbiqꝫ eẽ: puta triticũ:
iõ voluit ꝙ ī alys possit confici.nõ valet:qꝛ pari ratõe pos/
set dici de vino:qõ nõ solum de vite.sed ꝺ pomis ꝛ ceraſis

possz ꝓfici: qz vnū vitis i pauciozib⁹ locis crescit q̄ triticū Alia ḡ rō ꝑt dari qz ista tria sūt vni⁹ spēi: qz ꝓptū ē: ꝙ i eadē terra triticū semiatū vno āno: gñabat speltā ⁊ far: i alio triticū. vt i territozio leodiēsi: palmēsi mōasterio pōposiano: vt ipi dicūt. ¶ Licet āt asinus generet extra speciē suā mulū de equa. nō tamē de asina generat nisi asinū. qz diuersitas effect⁹ ē ex diuersitate agētis: vel materie. ꝙ meta. Et sil'r si triticū i vna terra generet speltā i alia triticū: nō ꝓbatur idētitas spēi fm quosdā. sz ad min⁹ ꝓbat: qñ in eadē parte terre gñat vtrūq3: imo ēt si i diuersis ꝑ tāto qz i grano vis gnātionis masculina ⁊ feminina sunt vnita. ⁊ plāta ē generās vniuocū. ꝓpter qō cū nā sit determinata ad vnū: videtur eē vni⁹ spēi ista q̄ ex vno grano spē generātur. ¶ Et si dicatur ꝙ spelta nunq3 generat triticum: lz econuerso. nō obstat. qz forte hoc ē ꝓpter ipfectā virtutē in spelta. Et si mil'r ꝙ triticū generet speltā vel far: nō triticū: est ex debilitate vtutis: sicut alīq masculi nō pñt gnāre nisi feminas: nec aliq̄ femie nisi feminas. Sz sicut masculus: ⁊ femina ñ drīt spē sic nec frumentū far ⁊ spelta. ¶ Si dicatur ꝙ alicubi tritico seminato crescit ordeū: alibi siligo: alibi loliū: nec tñ ꝓpter hoc ꝫ sunt vni⁹ spēi: dōm ꝙ vex est: nec de ipsis pōt ꝓfici. Et rō diuersitatis ē. qz hꝫ tria ex tritico gnānt ꝑ accūs: ⁊ via corruptōis: sic ex vino gñatur cadauer: ⁊ ex vino acetū: vel magis sicut ex sudore aīalis pfecti generatur aīal imꝑfectū. puta vermis: q̄ est gnātio eguoca. Sz far et spelta ex tritico via gnātiōis gnānt: sicut ꝑ seminationez aīal ꝓducit aīal: ⁊ oliua oliuā. ¶ Licet āt ista sint ꝓbabilia: magis tamē tenendū ē id qō facit auctas multaꝝ ecclīarū de spelta celebrātiū q̄ rōnib⁹ ꝓdictis. qz ō eodez grano ⁊ i eadē terra pōt generari diuersis tpib⁹ granū diuersarū spēꝝ ꝓpter diuersos aspectus celi ⁊ cōstellationū ⁊ virtutū eaꝝ. sicut ēt de semie hois aliquādo virtute celi ꝑ viaz corruptōis generāt alia q̄ hō. ¶ 3ª ꝓclo ē de mixtiōe. vbi dōm ꝙ sola mixtio granoꝝ adiuicē cū sint solida nō tollit spēz. Sz sic nō ē ad ꝓpositū: cū i granis nō possit ꝓfici: nisi sit inde cōfect⁹ panis. sz quādo grana sil'r molēdino terūtur: ⁊ postea faria simul cū aqua mixta cōpaginaī: ⁊ coagulata coquiī pōt mutari spēs. ⁊ si fuerit mutata: ita ꝙ fuerit fcā tertia spēs. vel aliō granū traxit istō ad suā spēm: ita ꝙ suba isti⁹ panis sit altera spē a suba panis ꝙ eēt fact⁹ de puro frumēto: nō pōt tūc confici: alīs sic. ¶ Propter qō si ꝑ ozem regis eligīt ānona: ml'to magis spāli diligētia eligēda eēnt grana frumēti ⁊ ab alys discernēda ꝑ pane altaris ꝓficiendo rōne periculi. ¶ 4ª ꝓ est de corruptōe panis. qz si tāta ē vt spēs subē nō maneat: cōfici nō pōt. alīs sic: sz nō dz: puta de hostia mucida: adhuc tñ ꝓtinua. qz vbi appz ꝓtinuitas soluta: nō violētia: sz nā ⁊ vetustate. vī corruptio subalis facta. ⁊ ꝑ ons spēs mutata. qz gnātū ⁊ corruptum nāl'r drīt spē: vt vinū ⁊ acetū. z. meta. vt i granis seminatis. ¶ 5ª ꝓ. de amido cū sit pasta ⁊ nōdū panis: cōfici nō pōt. sz si ide fiat panis: cū sit farina tritici purgatissima: magis pōt de ipso ⁊ ipo ꝓfici q̄ ō alio. ¶ 6ª ꝓ ē: ꝙ idifferēter de oi pane de frumēto pōt ꝓfici ⁊ i azimo ⁊ fermētato. sicut et i vino albo et rubeo. qz spē nō drīt. Sz latini i azimo ꝓficiūt: sic̄ xps cōfecit. greci vo i fermētato: vocātes nos azimitas ⁊ iudaizātes. qz cum eccl̄ia pri⁹ cōficeret i azimo ꝺ errorē ebyonitarū statuit i fermētato ꝓfici: ne cū illis videret legē cū euāgelio seruare. quo errore cessante: redyt ad felicioꝝ cōsuetudinē. Grecia vero de dispēsatiōe fecit legē cōem. ⁊ ō hoc scismate venerī ad hereſiz: ꝙ xps i fermētato ꝓfecerit. Latinus ḡ i fermētato conficiēs: cōficit gdē: sz grauiter deliquit. extra eo. c. vlti. vbi ꝺonīt q cōfecerat i fermētato: lz alie cāe assignēt: sed q̄libet erat sufficiēs. Ecōtrario dicūt alīq peccare grecū si ꝓficiat in azimo: qz cū fueris Rome romano viuito more. Sz qz illi sunt scismatici: nullus etiā ipoꝝ dz eis adherere: ⁊ sicut i toto sic ⁊ in parte pōt ab eis discordare: nō teneī gscq̄ eoꝝ: illoꝝ statutis vl' ꝓsuetudinibus: qa ab obedientia scismaticoꝝ ⁊ hereticoꝝ omnis homo est absolutus.

Quantum ad. 5ᵐ. sūt octo cōcl'ones. ¶ Pria ꝙ mā p⁸ ꝟ⁰
sāguis ē vinū de vite: i quo xps confecit Uñ ⁊ dixit. Amodo nō bibā ꝺ genimine vitis ⁊c. Ipe ēt se ꝓparat viti: sic̄ ⁊ grano frumēti. Et qz istud ē ꝓprie vinuz alia nō: nisi equiuoce: sic̄ pomaticū: aut qō de cerasis: vel ꝺ malogranatis exprimit: seu prunis ⁊ ceruisia: ⁊ hꝫ: qz non sunt ve vinū. ⁊ ideo i eis ꝓfici nō pōt. ¶ Scōa ꝫ est. ꝙ nec x⁸ ꝟ⁰
ēt i balsamo: q̄uis dicāt vinee engadi: ⁊ vinee balsami: qz nō est vinū. ⁊ iō ꝓfici non pōt. Sed vinū vernacinū: grecū: cretēse sunt vina ꝑe dicta: imo āthonomasice. iō i eis ꝓfici pōt. ¶ Tertia ꝫ ē de clareto. de quo ē dōm: ꝙ si ꝑ vtutē spēꝝ ⁊ mellis admixti: spēs vini mutata est ꝓfici ñ pōt: alias sic: sz nō debet: qz sola admixtio aque: ⁊ non alteri⁹ liquoris fieri dz. ¶ 4ª ꝫ ē. de aceto: de quo ē cōis opinio: ꝙ 4ª ꝟ⁰
si est pfecte acetū ꝙ nō est vinū: iō nec i eo ꝓfici pōt. Sz si solū vgat ad accedinē pōt. sz nō debet: sic̄ nec de pane mucido. ¶ 5ª ꝫ ē de musto. de quo dr̄ cōiter ꝙ est vinū. Unde 5ª ꝟ⁰
pōt ꝓfici: sz nō dz: pp ipuritatē: nisi aliud defecatū bri non possit. Tūc. n. lz. Uñ decretū dicit vuas posse exprimi in calicē. ⁊ sic celebrari: ō ꝓsecra. di. z. Si neče. ¶ 6ª ꝫ ē. de agre 6ª ꝟ⁰
sta: ō qua dr̄ cōiter: ꝙ nec ē: nec vnq3 fuit vinū: sz dr̄t ab eo spē: q̄uis sit argᵐ ꝺ. de pomo: qz pomū viride ⁊ maturū nō differt spē: nec puer ⁊ senex. ¶ Sz dōz: ꝙ licet vua acerba ⁊ matura nō drant spē: pñt tñ humoꝝ vue acerbe. ⁊ mature differre spē. ¶ 7ª ꝫ est de vineta: q̄ post vinū exprēsiuz 7ª ꝟ⁰
de torculari supposita aq̄ exprimit: ⁊ est liquor habens colorem vini: ⁊ aliqualē saporem. de qua dicendū ꝙ non est vinum purū. sed ꝓpter aquaz nimiā quandoq3 reducitur ad speciem aque: vel si nō nimia: saltē in tanta quātitate superponitur: ꝙ ad tertiā speciem trahitur. ⁊ ideo in ea confici non potest. ¶ 8ª ꝓclusio: ꝙ si similiter super feces vege- 8ª ꝟ⁰
tis aqua projiciatur: eodem modo non est vinū ꝓpter eandem rationē: licet colorem ⁊ aliquem saporez retineat. Et similiter de aqua rubefacta ex pāno rubeo immisso. ⁊ hꝫ. in quo multominus potest confici. quia etiā huius consuetudinē reprobat decretum.

Quantum ad sextum sunt quinq3 ꝓclones. ¶ Pri- p⁸ ꝟ⁰
ma. ꝙ aqua admiscenda est vino: quam christus creditur admiscuisse. vtpote cuz tam fortia vina ibidē a nullo sobrio nisi tēperata bibant. Et ꝓpter mysteriū. Iō qui scienter nō apponit mortaliter delinquit. Et sil'r q ignorāter: lz minus: nisi sit talis ignorātia inuincibilis ⁊ facti que excusat. Nam iuris ignorātia non excusat. qz in artifice ignorātia culpe ānumeratur. qz non debet officium sacerdot⁊ exercere: nisi sciat ea que sacerdos debet facere. fm illud. Qz tu sciam repulisti: repellam te: ne tu sacerdotio fungaris mihi. sicut filij Heli nescientes dominuz nec officium sacerdotū. ꝑ Re. z. Et extra. de cel. miſ. c. litteras deponitur qui in fermentato ⁊ ligneo cipho sine aq̄ ⁊ igne celebrabat. qz aut malicia aut nimia insipiētia fuit ⁊c. Et ideo in talibus insipientia nō excusat: sed accusat. ¶ 2ª cō- 2ª ꝟ⁰
clusio est: ꝙ si aqua omittatur nihilomin⁹ est sacramētū. qz nec ipsa manet: sed cōuertitur. Et greci etiam nō apponunt: qui tamē conficiunt. Et ēt si qs aquā non apponens intendat inducere errorem: dum tamen formam non mutet. quia materia remanet: nihilominus conficit: q̄uis in littera videatur magister contrariuz innuere. Sed subaudiendū est ibi maxime. Sed si aliquis forme addit vl' detrahit intendens inducere errorem. qz mutat sensus oronis. ⁊ si non de virtute sermonis: saltem fm intentionem ꝓferentis. per consequens mutatur etiam forma substantialiter. ⁊ si non materialiter: saltem formaliter nihil agitur. vt dictum est supra. distin. z. de mutatione forme. Secus autem ē de mutatione materie: q̄ exnāli ꝓpetate repsentat: ⁊ nō ex itentione applicantis. sicut ẏba ex intentio-

ne ꝓferẽtis.qz voces sũt aĩe passionũ note. Uñ q̃uis itendat ex pte materie ĩducere errorẽ:nihilomin⁹ si ex se ẽ sufficiẽs materia sufficit.Et ista opinio de mutatõe forme est
3ª ꝯ. coĩor ꝛ verior q̃ illa que posita ẽ supra.di.3.¶ 3ª ꝯclo ẽ:qꝺ oz apponi aqua ꝟa.qz si apponatur aqua roseacea: vel alia q̃ nõ est vere ꝛ ꝓprie aqua:erit gdẽ vex sacrz:sicut ꝛ si nulla eẽt aq̃.sz tamẽ ĩcurritur peccatũ: ꝛ equale ac si nlla aq̃ ponereť:nisi hõ nõ possz hre aliã aquã:ꝛ iã ꝓcessisset vsqz ad offertoriũ:ꝛ nõ posset dimittere sine scãdalo: tũc forte liceret miscere aquã artificialẽ ꝓ nãli.Alias si a principio non habet aquã:nõ ponat se ad celebrãdũ.sicut nec si non hret ignẽ:aut debitũ calicẽ:vel altare:vl hõ:q̃ sũt de necesÿ
4ª ꝯ. sitate ꝓcepti:sz nõ de necessitate sacri.¶ 4ª ꝯclo ẽ: qꝺ sz aqua nõ sit de necessitate sacri ex pte sãguis:ẽ tñ de necessitate sacri ex pte corꝑis.qz ẽ vex vinũ si ñ sit ibi aqua: ac si ibi eẽt.ꝛ ita ẽt si sit ibi aqua roseacea:sicut si eẽt naturaľ. sz nõ ẽ verꝰ panis si nõ sit vera aq̃ ĩ cõmixtiõe posita.sicut nec si nõ sit de farina frumẽti:cũ vtrũq̃ sit de substãtia pa
5ª ꝯ. nis.vñ si de vino eẽt factꝰ panis nihil eẽt actũ.¶ 5ª ꝯclo ẽ qꝺ debet apponi ĩ modica q̃titate.ꝛ ita diu ante ꝯsecratiõnẽ qꝺ fuerit ꝑuersa ĩ vinũ.qz alr ipsa manẽs aqua:nõ ẽ mã sacri:sz effecta vinũ.Uñ ponẽ plus ꝺ aq̃ q̃ ꝺ vino tãq̃ pniciosũ reꝓbať.exẽ.de cele.mis.ca.pniciosus. Et oz apponi sil cũ vino.qz simul de latere xpi exiuerũt sanguis ꝛ aqua vno ictu.Et nõ sufficit pluisse ĩ vineã:nec posuisse aquã ĩ dolio:aut ĩ ciato cũ vino:qꝺ sic dicit mixtũ.sz ĩ calice ẽ cuz vino ponẽda:ꝛ spãliter bñdicẽda:qz nihil venit ĩ ℔ sacrm: nisi bñdictũ.sz sup vinũ restãt benedictões multe. sic sup panẽ. Unde ista nõ benedicũtur ĩ ꝓncipio quãdo ponunť: qz adhuc mansiua sũt ꝟm se ad tps:sz aqua stati trãsit ĩ vinũ.ió tũc benedicit ĩ ꝓncipio.ꝛ sola illa q̃ iponit q̃ venit ad sacrm.ꝛ sacerdos quãdo vadit ad abluẽdũ digitos post offertoriũ.male facit si calicẽ signet: qz tollit mysteriũ qꝺ ẽ in numero crucum.

ꝓª ꝯ. **Quantum** ad septimũ.sunt sex ꝺnes.¶ Prima qꝺ xps ĩ cena celebrauit:ꝛ seipm coicauit: docẽs oẽs celebrãtes debere coicare.versus. Rex sedet ĩ cena turba cinctꝰ duodena.Se tenet ĩ manibꝰ se cibat ipse cibus.Et tũc fuit ipletũ illud ꝓ.Rz.xi.Dauid ferebatur manibus suis.Et illud Job. Alam meã ĩ manibꝰ meis pocto. Nõ mãducauit ãt se sacrãliter ꝑ fidẽ cũ hret visionez: nec spiritualiter quo ad augmẽtũ charitatis:qꝺ nõ poterat vltra suscipere:sz sacrãliter:qz vex sacrm:ꝛ spũaliter qz dele-
2ª ꝯ. ctabať.¶ Scꝺa ꝯclo ẽ:qꝺ coicauit iudã:qz sicut noluit ipz q erat occultꝰ peccatoꝛ ꝓdere vbo.sz ĩcoi dixit:vnus ex vobis me tradet:ꝺans exemplũ:vt si iudex vt priuatꝰ scit alicuiꝰ delictũ:nõ oz ipz noiatim excoĩcare.sz corripere inter se ꝛ ipz solũ.Matth.18.in coi aũt istante illo qui passus est damnũ:põt excoĩcare quẽcũq̃ q fecit illꝺ:ẽt si ĩ cõfessione sciat illũ qui fecit:ita xps noluit eũ diffamare fcõ a coĩone publica ꝓhibẽdo.qz nec ꝓ crimine occulto est negãda eu-
3ª ꝯ. charistia.exẽ.de offi.ord.c.z. Post coĩonẽ ãt ꝺedit ei bucellã ĩtinctã:q̃ fuit panis purꝰ.¶ 3ª ꝯclo ẽ:qꝺ ꝺedit corꝑ passibile:qz tale habuit:nõ tamẽ quãdo mãducabať in sacro patiebať.qz passio q̃ ẽ diuisio vel tritio:ꝛ hꝺ:nõ recipiť nisi in q̃to:ꝛ mõ q̃titatiuo. Uñ cũ q̃titas xpi:vl nõ sit ĩ sacro: vel est ibi mõ nõ q̃titatiuo:nulla passio põt eẽ ĩ eo ꝟz eẽ qꝺ hz ibi.sicut.n.angelus ĩ igne:nõ cõbureretur ibi.sic nec hõ carẽs q̃titate.qz corpus xpi nõ põt tãgi tactu phi^co ab alio
4ª ꝯ. corꝑe:nisi prius tangereť tactu mathe^co:quo non potest tãgi nisi q̃tũ ꝛ a q̃to.¶ 4ª ꝯclo ẽ:qꝺ passiõe q̃ ẽ ab ĩtra patiebať vbicũq̃ eẽt.sicut.n.aĩa ĩ quacũq̃ pte sit:dolet:vbi cũq̃ ledať pars corꝑis.vñ aĩa ẽt put ẽ ĩ capite dolet qñ spĩa ĩtrat pedẽ:sz caput ñ pũgať.sic ĩ piscide ꝟnato poteris copulare dolorẽ ĩnatũ:sz nõ illat⁹ ꝓuenit ei. Uñ si fuisset ĩ sacro dũ erat ĩ cruce:ẽt ĩ sacro doluisset:ꝛ mortuꝰ fuisz:sed nõ in sacro pũctꝰ fuisset vel occisus. Ecõtrario ãt si hostia ꝺsecreť ꝛ pyciať ĩ ignẽ:ipe spẽs cõburerẽtur:ꝛ corpus xpi nõ ledereť ẽt si eẽt passibile.qz cũ nõ possit tãgi nisi ꝑ suaz q̃titatẽ:q̃ nõ ẽ ibi mõ q̃titatis:nec situaľr nõ põt tãgi nec pũctaliter:nec supficiaľr.ꝛ ꝑ ñs nec ledi.ió ꝛc. ¶ 5ª ꝯclo 5ª ꝯ.
est:qꝺ si ĩ triduo cõsecratũ fuisz:fuisz ibi corꝑ exaie quale erat ĩ sepulchro:ꝛ nõ aliud.qz q̃uis forma indicet qꝺ ibi sit corꝑ:qꝺ erat tradẽdũ:ꝛ nõ fuerit idẽ spẽ viuum ꝛ mortuũ:fuit tamẽ idẽ nũero nũerositate suppositi:nõ eẽntie. ꝛ nũero materie:q̃ ẽ vna nũero ĩ gnãto ꝛ corrupto:ꝑ dẽ gnãtione. Uñ si assumpsisset corꝑ Petri:nõ sic fuisz idẽ:saltẽ ex pte mãe.sicut fuit idẽ viuũ ꝛ mortuũ. ¶ 6ª ꝯclo ẽ ꝺ san 6ª ꝯ.
guine.qz si ẽ aligd discõtinuũ a corꝑe nõ hñs eandẽ formã subalẽ:sz aliã:videť qꝺ idẽ sit spẽ ꝛ nũero effusus ꝛ non effusus. Sz forte nõ erat assũpt⁹ qñ fuit effusus. sz quãdo ĩ corꝑe erat:tũc erat vnit⁹ forte suppositꝺ. Si ãt sanguis cõiũct⁹ sit gd ꝺtinuũ corꝑi:tũc effusus differt nũero ꝑ diuisionẽ a seipo:put prⁱ erat ĩ corꝑe.itẽ spẽ ꝓpter hre nouã formã subalẽ.sicut oculus erutus. sic ꝟm quẽcunqz modũ sãguis effusus se hẽat i spẽb⁹ vini cõsecratⁱ ĩ triduo fuisset:siue differret in viuo ꝛ mortuo:siue non. Per hec patet solutio ad argumentum. Questio II.

Queritur 2° de ꝑuersiõe. Utz cõuersio sit cõpleta rõ eẽndi corpus xpi ĩ altari realr.Et videť qꝺ nõ.qz illꝺ qꝺ ꝑ ꝑuersionẽ ĩcipit eẽ ĩ loco ꝑuersi:cũ ꝑⁱ ibi nõ eẽt:ẽ terminⁱ ꝑ gnãtionẽ ꝺ nouo ꝓducetⁱ ꝛ nõ aliqd ꝑexñs:sic q̃ ignis gñať ex aere:dicit aer ꝑuerti ĩ ignẽ:ꝛ vbi prⁱ erat cõuersuz ibi ẽ terminⁱ cõuersiõis.qz idẽ ẽ locⁱ hois viui:ꝛ cadaueris eo mortuo:ĩ lecto vel alibi.sz suba panis ꝛ vini cõuertũť ĩ corꝑ ꝛ sanguinẽ xpi nõ ꝑ nouã gnãtionẽ illoꝝ ex istis quẽadmodũ fuerũt formata ex purissimis sanguibꝰ vgis. ꝛ ió vere fuerũt ĩ corꝑe vgis.sz si ẽ ibi ꝑuersio:ẽ in ꝑexistẽs.ģ nõ oz qꝺ terminⁱ cõuersiõis sit ĩ loco rei cõuerse. ¶ Cõtra ẽ magr ĩ littera ꝑ multas auctes. ¶ Rz. circa istã qõnẽ tria sũt facienda.qz ꝑmo recitabiť vna opio cũ suis motiuis.ꝛ reꝓbabitur.2° alia.ꝛ reꝓbabiť.3° gd sentiẽdum de qõne.ꝛ respõdebitur ad argumenta.

Circa ꝑmũ q̃tuoꝛ sũt faciẽda.ꝑ ponet opio cũ suis motiuis ꝓprys.2° ponet ꝺfirmatio quoꝛũdã.3° arguet ꝺ opionẽ:ꝛ rñdebiť ad rõnes eiⁱ.4° rñdebiť ad rões ꝺfirmatõis. ¶ Est igiť opio quoꝛũdã dicẽtiũ:qꝺ ꝑuersio si Opio
ẽ nihil facit nisi dispositiue.ꝛ qꝺ ꝺs sine ꝑuersiõe põt eque facere ibi eẽ corꝑ xpi:sicut facit cũ cõuersiõe. Et ꝓ suppo- scoti
nit qꝺ ꝑ carentiã q̃titat ẽ ãgelus pñs oi corꝑi.qz sola q̃titas facit distare ꝛ eẽ absens.ꝛ ꝑ ñs ꝑuatio q̃titatis facit realiter esse ꝓsens. Et idẽ cõueniret ꝺi si eẽt sine q̃titate sicut angelo. Et idẽ ĩ oi q̃to: si nõ vtereť q̃titate respcũ oiuz:vel si absolvereť ab vsu q̃titatis respcũ hꝺ ꝛ nõ illⁱ: isti eẽt pñs:ꝛ illi absens. ¶ 2° oñdũt qd cõuersio faciat.nã qz suba ꝑuertiť ꝛ accũtia manẽt:accũtia remanẽtia faciũt eẽ ibi corꝑ xpi sacrãliter.qz significãt ipm: sicut prⁱ significabãt ibi eẽ subaz suã. Sz hoc nõ ẽ ibi eẽ realr.sz eẽ sicut ĩ signo.ꝑuersio vo subẽ ĩ corꝑ xpi facit gdẽ hre hitudinez ad istas spẽs ĩmediataz. Sz ex hoc nõ seqť:qꝺ corꝑ xpi sit ℔ realr.qz sz ꝑuersio fiat ĩ corꝑ xpi directe ex vi sacri,put ẽ suba.fit tamẽ ꝺñr ex nãli ꝺcomitãtia ĩ corꝑ qꝺ ẽ q̃titas. Et sic cũ corꝑ xpi etiã sit q̃tũ:put est terminus conuersionis:nõ põt per hoc hic eẽ realiter ꝓsens:cũ secũ ferat q̃titatẽ per quã distat.ꝛ est realiter absens. ¶ 3° dicũt qꝺ diuina virtꝰ absolutẽ q̃titatẽ ab vsu q̃titatis:q ẽ facere distare:ꝛ eẽ absens. completiue ꝛ vltiate facit ℔ eẽ corpus christi.illud enim quod est realiter ꝛ est non absens nec distans realiter alicui:est ei ꝓsens realiter. Unde qz ꝑuersio facit habere corꝑ xpi hitudinem ad istas spẽs ꝛ non ad lapidẽ ģ nõ ẽ in ipm conuersus inde est qꝺ absolutio ab

vsu ẽstitatis:quã sola diuina virtus facit:est respectu istarũ spẽz tm̃. Propter qõ ẽ ibi pn̄s:vbi est fcã cõuersio.z nõ alibi. Si ãt vbiq; facta eẽt cõuersio:vbiq; eẽt.nõ q; cõuersio faciat ipz eẽ ibi.sed solũ determiat absolutõez ab vsu ẽstitatis:per quã ẽ ibi. ¶ 4° dicunt:q; de° nulla ꝺuersione fcã põt facere istã absolutionẽ ab vsu ẽstitatis:sic̃ fecit quãdo itrauit ad discipulos ianuis clausis. Quãdo enī erat in eodẽ loco cũ ianuis:nõ erat ibi localiter:vel ianue nõ erant ibi localr.qz duo corpora esse simul localr:ẽ duo ꝺria esse sil;qõ ẽ ipossi:sz altez p̄uat vsu ẽstitatis:ne locũ occupet: qõ ẽ effect° nõ formalis:cũ vltima sphera ī supficie ꝺuexa nõ occupet locũ. Et qz ianue videbant:z nõ corp° xp̄i:ideo p tunc ianue qdẽ erãt ī loco suo localr.corp° ãt xp̄i erat cũ eis sil;sicut eẽt vnus spẽ:nõ localr:nec p motũ localez: per quẽ ad discipulos sensibiliter venit:sz p absolutionẽ ab vsu ẽstitatis effectiue:z p realẽ exhibitionẽ pn̄tie sue formalr. Uñ si ianue significassent xp̄z:fuissz ibi sacr̃aliter. Nũc ãt ꝓpter defectũ signi fuit tm̃ realr pn̄s:z nõ sacr̃alr. Sz illõ fuit nõ cõuersiõe facta alic° ī corp° xp̄i.ergo corp° dei virtute p solã absolutõez ab vsu ẽstitatis:fit realr pn̄s sine cõuersiõe. ¶ 5° declarãt hoc sic.qz de° põt facere effectũ q; ẽ res absoluta vl relatio sine cã ei° ī fieri. sic̃ gnãtionez sine alteratiõe. Uñ si ex ꝺuersiõe cãtur ista hitudo ī corpe xp̄i ad spẽs:p quã dicit pn̄s realiter loco specierũ:cũ eẽ hic remaneat ī corpore xp̄i trãseũte ꝺuersione.ergo sine ꝺuersione põt ds causare ī corpe xp̄i ista hitudinẽ:q; ẽ eẽ hic realr pn̄s.z sic hr̃ ꝓpm. ¶ Quidã ãt videnī velle ꝓfirmare hãc põnẽ.nõ q; sit de fcõ:sz q; de posli.s.q; possit eẽ corp° xp̄i ī altari:nulla fcã ꝺuersione:sz manẽte suba. Et p̄mittũt q;daz diuisionẽ:ex q; postea formãt argumenta sua.qz si ꝺuersio regrereī:hoc eẽt ꝓpter alterã istaz triũ causaz.aut qz corpus xp̄i nõ põt eẽ sil; sub illis spẽbus cũ alio corpore:aut qz corp° xp̄i nõ posset esse in sacramẽto:nisi suba panis mutaretur in ipz:aut qz nõ saluaretur veritas verborũ sacr̃aliũ. sed nullo istorũ modorũ impedir̃.ergo z̃. ¶ Oz nõ ꝓp primũ. ꝓbatur ꝓmo sic. Corpus quod potest simul eẽ cũ aliẽa ẽstitate:potest sil; eẽ cũ substãtia subiecta illi ẽstitati.nõ.n. repugnat duob° corporib° eẽ sil;nisi rõne ẽstitatis:cuius ẽ excludere ab eodẽ situ aliã ẽstitatẽ.sz corpus xp̄i põt eẽ sil; cũ ẽstitate panis:vt ponit cois opio:q; tenet corp° xp̄i eẽ in hoc sacr̃o.ergo eq; faciliter p̄t eẽ cũ suba panis. ¶ Nõ etiã ꝓpter z° debet poni.qz conuersio panis in corp° xp̄i:si ponatur:nõ eẽt ratio q̃re corpus xp̄i sit ibi ō nouo.qõ patz dupliciter. Primo qz si ꝓp ꝺuersionẽ panis ī corp° xp̄i:eẽt corpus xp̄i vbi fuit pri° substãtia panis.eadẽ rõne si totus panis:quo ad subam z ẽstitatẽ:cõuertereī i substantiã z ẽstitatẽ corporis xp̄i:corp° xp̄i z sua ẽstitas ex vi talis ꝺuersionis eẽnt de nouo ibi:vbi fuit pri° panis.hoc aũt est falsum: qz tunc oporteret q; corpus xp̄i mutareī fz locũ:cõpararetur.n.circũscriptiue ad locũ vbi fuit prius panis:qz nõ cõpareī ad ipm rõne sube:sz rõne sue ẽstitatis: cũ ꝺuersio eẽt nõ solũ substãtie in subaz:sz ẽstitatis ī ẽstitatẽ. g̃ sil; videtur q; ꝓpter solã cõuersionẽ sube panis ī corpus xp̄i:nõ sit vbi fuit prius panis. ¶ Scõo qz p cõuersionẽ alicuius rei ī aliquam ꝑexistentẽ videtur magis fieri q; res ꝺuersa sit:vbi pri° erat res ī quã cõuertit̃:ẽ ecõuerso.sicut cũ conuertit̃ alimẽtũ i substãtiã comedẽtis:alimẽtũ fit vbi erat comedens.z nõ ecõuerso. Cum ergo substãtia panis cõuertit̃ in corp° xp̄i: tanẽ ī aliqd ꝑexistẽs:magis fit vtute ꝺuersiõis:q; pãis sit vbi erat corp° xp̄i:ẽ ecõuerso. ¶ Propter tertiũ sil; nõ oz dicere:q; substãtia panis nõ remaneat. qz exquo ponitur corpus christi realiter eẽ in hoc sacramẽto p ipo põt reddi vera locutio: vt nõ solũ dicatur corp° xp̄i eẽ hic.sz dicat hoc.i.ꝑtentũ sub h:ẽ corp° meũ:qz ideſinita vificat̃ p vno solo.nec oporterz q; demr̃areī sba panis dato q; eẽt ibi:sic̃ ñ fit demr̃atio speciez ibidẽ exñtiũ. ¶ Sz hec opinio videī deficere:ꝓmo in eo qõ ꝓmo assumũt: qz ſm eos in angelo sunt cause:quare ipse est oī corpori pn̄s reali exhibitione sui.s.carẽtia ẽstitatis actu z aptitudine:ẽ est solũ cã sine qua non:z imediatus ordo ad oẽ corpus:qõ põt ipse mouere imediate: ꝓpter qõ ſm eos aīa separata ẽ qdem nusq; ꝓpter carẽtiã ẽstitatis: sz non est alicubi pn̄s: ꝓpter nullũ ordinẽ mouendi ad corpus: Unde si suba corporea ẽ est nata eẽ quãta: sit separata actu a ẽstitate: dato q; p hoc sit nusquã.z indistãs.qz quantitas sola facit distare localr.non tm̃ ꝓpter hoc erit realr pn̄s cuilibet corpori: qz nõ ex se habz imediatũ ordinẽ mouẽdi qõ libz corp°:sic̃ nec aīa separata. Et p pn̄s absolo ab vsu ẽstitatis ñ facẽ eã pn̄tẽ alicubi. Et licet faciat nõ distãtem vel nõ absentẽ.tamẽ oz dare aliqõ positiuum qõ faciat eã presentem:qz substãtia que ẽ nata eẽ ẽsta:nõ est nata eẽ presens vel absẽs nisi per ẽstitatem:aut nisi sibi detur modus spũs.qõ forte ō solo xp̄i corpore posset verificari ſm illũ modum:quia si corpus xp̄i habet virtutẽ mouendi oẽ corpus imediate: sicut angelus:z absoluatur ab vsu ẽstitatis.tũc eadẽ ratione ẽ z angulus erat realr pn̄s oī corpori:corp° xp̄i ō se sine aliq; ꝺuersiõe eẽt pn̄s oī corpi: Sz istũ modũ ipi nõ ponũt: nec ẽt sufficit in angelo. vt dñ est in li° ꝓmo.di.37. de loco angeli. Et si sufficeret in angelo:q; non est natus distare:nõ tm̃ in corpe qõ ẽ natũ distare:z maxime qõ actu distat:quia si aia:ẽ diu est ifra corpus hr̃et potẽtiam mouendi oẽ aliud corp° imediate:nõ ꝓpter hoc min° distaret a corpe exteriore ẽ prius. Ab oi enī corpe distat:ẽtũ suũ corpus distat: ẽ diu ẽ forma ei°.z corpus eius vtit̃ quãtitate. Unde cuz corp° xp̄i sit subñ quãtitatis: p quã ẽ localr ī loco.s. ī celo:z si nõ soluat̃ ab vsu quãtitatis.qz locũ occupat i celo:videt sola absolo respectu panis: nõ facere ipz min° distare ẽ pus. Aliud ergo ẽrẽdũ est. ¶ Ad z° dõz:q; vez ẽ remanẽtia accñtia nõ plus facere ẽ dicit. sed falsũ ẽ ꝺuersionẽ sube h ñ facẽ qõ fac̃:qz fac̃ terminũ ꝺuersiõis loco ꝺuersi succedere. Nec est vez q; fiat ꝺuersio ī ẽstitate ex ꝺñti:qz terminus iste.s.suba nõ ꝺuertit̃ in accñs.nec ecõuerso. dato q; ẽstitas possit ꝺuerti ī ẽstitatẽ. Uñ cũ cõuersũ sit suba nõ ẽstitas:nõ est ꝺuersio nisi ī subaz. Nec segr̃.si quãtitas ẽ ibi:q; sit ibi sic̃ termin° ꝺuersiõis:sic̃ pz de deitate:in quã nihil ꝺuerti põt:ẽ tm̃ ẽ ibi. Nec regrit̃ ibi absolo ab vsu ẽstitatis vbi ẽstitas nõ est per se:sz p subaz:qz sicut subam eẽ alicubi p ẽstitatẽ:sine alio facit eã ibi eẽ mõ ẽstitatiuo. sic eẽ ẽstitatẽ eẽ alicubi p subaz:facit eã ibi eẽ mõ substãtino ¶ Ad 3m. ꝓcedendũ:q; ꝺtermiata ꝺuersio dat habitudinẽ ad ꝺterminatũ:sz plus:qz dat ẽt ibi eẽ realr:per hoc q; facẽ succedere illi qõ hic erat realr. ¶ Ad 4° dõz:q; põt deus absoluere ẽstitatẽ ab vsu occupãdi locũ:sz p hoc ẽstitas z res ẽsta nõ erit nisi vbi ꝑus erat. Et nisi corpus xp̄i fuisset motũ de loco vbi ꝑius erat:absolutio ab vsu ẽstitatis nõ fecisset ipz eẽ vbi ꝑus nõ erat:sic̃ vltia spera ñ ẽ nisi vbi eẽt si hr̃et corp° continens mãliter:z tm̃ distat a ceteris:ẽstitatis distaret:si circũscriberet z occuparet locũ.absolo g̃ ab vsu ẽstitatis nõ dat realẽ pn̄tiã:sz illa supposita facẽ ñ eẽ localr vbi eẽt localr. ¶ Ad 5° dõ.q; dato q; ds corpi exñti i celo possit dare illõ vbi nũero qõ hr̃et exñs ī terra:ñ tm̃ pp heẽt i terra. sic̃ si posset hoi dare pn̄itatẽ:sine hoc q; geuisset:ñ tm̃ eẽt pr̃:qz ñ ẽ eẽ prez hr̃e pn̄itatẽ:sic̃ eẽ albũ hr̃e albedinẽ:sz ẽ genuisse. Uñ z xp̄s ẽ fili° ꝺginis nõ p hr̃e filiatõez:sz p eẽ genitũ. Sic ẽt sz ds posset dare corpi xp̄i idẽ vbi sacr̃ale nũero:qõ ī eo cãt ex ꝺuersiõe.si ẽ aliq; res drñs: tm̃ ñ eẽt h realr ẽtuis hr̃et ipz eẽ h.qz eẽ h sacr̃alr realr ẽ succedẽ vl successisse h ei qõ h erat localr:qõ sine ꝺuersiõe eẽ nõ põt. ¶ Nõ valẽt ẽt argta eoz q; eos iuuare nitũr. Uñ ad p̄m dõz. q; corp° xp̄i bñ eẽ pt ī altari cũ suba pãis:localr ꝺscẽdẽdo ō celo:ꝺo faciẽte duo corpa eẽ ī eoꝺ loco:sz q; manẽsi celo localr sit ī altari cũ sba pãis sacr̃alr ñ pt eẽ. ¶ Ad 4or̃ q; dõ,

Impro batio opini. scoti.

q; maioꝛ est vera de eē locali: ⁊ falsa de eē sacrali. Esse enim cū alio localiꝛ q̄titas ipedit: non aūt sacraliꝛ: quia nō est ibi mō q̄titatis. Minoꝛ ē vera de eē sacrali: nō locali. Et sic ꝯ nō segtur. qꝛ corpus xp̄i pōt ēsse cū q̄titate panis sacraliꝛ: p hoc q; succedit subē eius. g̃ pōt eē cū suba. ñ segt̄. ¶ Ad 2m dōm: q; nō segt̄ q; si pp uersionē subē i subam ē vbi p⁹ panis erat subaliter ⁊ sacraliter. g̃ per uersionē subē cuꝫ q̄titate eēt vbi pri⁹ ñ erat situaliꝛ ⁊ circūscriptiue: imo tūc ñ eēt ibi aliq̄ mō: nec q̄ ad subaꝫ: nec q̄ ad q̄titatē: nec mō subali: nec mō q̄titatiuo: qꝛ p tāto ponit eē: vbi erat suba i se uersa. qꝛ ibi manēt spēs locū occupātes: sic̄ pus: mediātibus q;bus suba cōuersa ibi erat. Et qꝛ corp⁹ xp̄i succedit subē in se uerse: nō q̄tū ad iherētiā: sꝫ q̄tū ad imediataꝫ pñtiam: iō sicut nō eēt ibi suba panis: nisi eēnt spēs: ita nec corp⁹ xp̄i. Uñ si panis uerteret i corp⁹ xp̄i ⁊ accña ei⁹ ānihilarent: nō eēt ibi corp⁹ xp̄i. ⁊ qꝛ p uersionē q̄titat; ñ remanēt q̄titas. iō p ℔ ñ eēt ibi corp⁹ xp̄i. ¶ Ad 3m dōz: q; p uersionē fit cōuersuꝫ in loco termini. nō eꝫ. si est uersio in preexistēs: qō vex ē qñ conuersū ꝼm nihil sui remanet in loco priori. ⁊ ꝼm aliqd sui addit ad cōuertens: sic̄ in alimento. Sed quādo cōuersū sic trāsubstātiat: q; nihil eius remanet additū uertenti: ⁊ aliqd eius remanet i loco pri: tunc uersū nō pōt dici eē in loco cōuertētis: nec ꝼm id qō manet: qꝛ illō cōuersū nō est. sꝫ ē a cōuertente sepatuꝫ: nec ꝼm id qō uersū ē: qꝛ id nō manet. ⁊ qō nihil est i se: nihil est in alio. Sꝫ econuerso uertens pōt dici in loco conuersi. qꝛ p conuersionē factā i se succedit ꝼm pñtialitatem ipsi: qō in ipsuꝫ uersū est. Et sic sicut illō erat ibi: sic ⁊ istō ibi fit: q̄tuis istō imaginatione trāscēdat: ⁊ nihil tale videamus in nāl̄ib⁹. ¶ Ad 4m dōz: q; bene vex est: q; si corpus xp̄i eēt ibi: possꝫ dici: ℔ ē corp⁹ meū. manēte sba panis: sic̄ si eēt ibi localiꝛ vtrūq; corp⁹: vtrūq; possꝫ demōrari: ⁊ ad vtrū q; ōmratio fieri ad sēsū si sēsibiliꝛ: ad itellectū si solū sacraliter. Et si posset demōrari: nō obstāte sba: sicut nūc ñ obstāte q̄titate ⁊ q̄litate. sil̄r posset adorari sine ydolaria: nō obstāte suba. sic̄ nūc ñ obstāte q̄titate. qꝛ q;cūd ibi sit cū corpore xp̄i: siue accidēs. siue suba: siue vtrūq;: sacerdos nō intendit pñtare ad adorādū: nec ppl̄s adorare itēdit nisi corpus xp̄i. Sꝫ ꝓbatū ē: q; manēte suba panis: non pōt ibi fieri corp⁹ xp̄i. g̃ ibi nō pōt eē aliqd realiꝛ: nisi aut p illapsum: quēadmodū de⁹ ē i oibus spiritib⁹: ⁊ spūs creat⁹ i corpore assūpto: aut localiꝛ: quēadmodū p miraculū duo corpa sūt sil̄: aut p uersionē. Si g̃ ē hic corp⁹ xp̄i: cū ñ possit hic eē p illapsū: si nō ē hic p uersionē: erit hic p locationē. sicut fuit qñ exiuit clauso virginis utero: ⁊ sepulchro: ⁊ hostio. ⁊ sic nō erit sil̄ i celo: nec i plib⁹ altaribus: qō ē erroneum.

Quantum ad sc̄am opinionē singulārē sic ꝓcedetur. ꝓmo recitabiť mod⁹ ponēdi. 2° ponent rōnes ⁊ auctates quas adducūt. 3° ponet defensio eorū ab hereſi i quā videtur icidere. 4° oñdetur quomodo opinio deficit i se. 5° quomō deficit i suis motiuis. 6° cōcludet vitas. ¶ Est igit opinio quoꝛūdā dicētiū: q; ē hic vl esse pōt corp⁹ xp̄i per assūptōez paneitatis mediāte corpe: qō ē pars: ⁊ non toto supposito nec humanitate: vt sit coīcatio ydiomatū corporis ⁊ panis: sicut nūc dei ⁊ hominis. quia immediate assumpsit humanitatem: non aūt assumētis ad assumptuꝫ: qꝛ reputať erroneū dicere verbū incarnatū. sicut dicitur album cui albedo ineſt mediante tota superficie. ⁊ ethiops dicitur alb⁹ dentem: quia dens eius albus est: qꝛ est pars mediāte qua albedo ieſt: sꝫ nō ipe. qꝛ nō ꝼm totū sui cōiūgiť albedī. ¶ 2° dñt q; ex ℔ segt̄: corp⁹ xp̄i ō vgie natū: crucifixū eē ℔ realiꝛ. qꝛ q̄cūq; ꝓdicāt ō ꝓdicato: ⁊ō subo. Cū g̃ panis sit ℏ: qꝛ corp⁹ xp̄i ē panis: p ꝓñs corpus illud ē hic: sic̄ qꝛ bō erat i ꝑsepio: vel i cruce: vel i utero: ibi erat ōs: g; erat hō. Et sic̄ qꝛ ōs est ille homo: g; ē passus mortuus ⁊c. de⁹ ē ille: sic per ꝓñs. qꝛ panis māducať: frangiť: ⁊ diuidiť. corpus xp̄i qō est panis frāgiť ⁊c. ¶ 3° dicunt: q; nihilominus saluanť auctes sc̄oꝛ de uersione cū assumptōe. Cū. n. esse differat ab eēntia ꝼm eos: vnū pōt assumi alio nō assumpto. Unde nō sic est dictū icarnatū: sicut ipanatū: qꝛ i illa assumptione preuēta: fuit eēntia assūpta anteq̄ hret eē. Unde nunq̄ būit eē aliō ab eē diuino sibi cōicato: pp qō fuit assumptio sine cōuersione aliq̄ assumpti i assumēs. ⁊ ꝯ. Unde nō uersiōe deitatis i carnē: nec supple ecōuerso: sꝫ assumptione humanitatis i deo. Sꝫ panis p̄existēs hz eē ⁊ eēntiā: ⁊ assumptio ad vnitatē suppositi ꝓsumit ipm subsistere: nō per annihilationē sed p uersionē. Unde p uersionē eē subalis. ⁊ p assumptionē eēntie subalis pficiť istud mysterium. Et sic oēs auctates de transubstātiatione loquētes: ⁊ uersione pñt referri ad eē: ñ ad eēntiā. Et auctes q; post ꝯsecratōez nō manet panis: sꝫ fuit: verū est ꝼz eē. sꝫ solum ꝼm eēntiā: Sic igit dicūt q; ita vaciter pōt eē in altari: ⁊ sacraliꝛ corp⁹ xp̄i sine uersione p assumptionē paneitatis. sicut mō cōiter ponit p uersionē. ¶ Et ꝼirmāt hoc rōnibus: postea auctoritatibus. ꝓmo sic. Quecūq; sunt idem supposito limitata: vbicūq; ē vnū: ibi ē reliquū: sic̄ vbicūq; est musica sortis: ibi ē eius albedo: dico āt limitata. qꝛ si vnū eēt limitatuꝫ: ⁊ aliud illimitatū: q̄uis vbicūq; eēt limitatum: ibi esset illimitatum: non tamē econuerso: vbicunq; esset illimitatum esset limitatuꝫ: nec identitas suppositi sufficeret ad hoc. verbi gꝛa. licet eniꝫ vbicunq; est corpus xp̄i. ibi sit xp̄s: non tamen vbicūq; est xp̄s ꝼm deitatez: ibi est sua humanitas: sꝫ pane assumpto: corpus xp̄i humanū: ⁊ corpus panis eēnt vnū supposito: ⁊ vtrūq; est limitatū. g̃ cū in altari eēt panis assumptus. per ꝯsequēs esset ibi corpus xp̄i. ¶ P. mediū est ꝓpinquus q̄ extremum: sed si xp̄s assumeret paneitatē: hoc faceret mediante sua corporeitate: quia idignius assumptibile est mediante digniore ꝼm congruitatē assumptionis. ergo cū supposituꝫ xp̄i assumens eēt in altari cū pane assumpto: multo magis ibi esset corpus xp̄i: qō esset mediū assumptionis. ¶ P. ibi est christus sacramentaliter: vbi est virtute sacramenti directe: sed directius fit christus in altari per assumptionem q̄ per conuersionez. quia forma huius sacramenti que efficit significando: directius ⁊ verius efficit: id qō magis proprie significat: hec autem est vnio per assumptionem: qua communicantur ydiomata: ita vt hoc sit id quod sonant verba forme. hoc ē corpus meum: non autem vnio conuersionis: quia per illam panis non est christus: nec ecōuerso: sed panis fit christus: vel conuertitur in ipsum. vnde ⁊c. ¶ Confirmatur aūt hec positio q;busdā auctoritatibus: ꝓmo auctē Dam. 4. libro. ca°. 5. vbi dicit: q; panis assumiť ⁊ vnitur deitati: in hac esca spirituali: sicut carbo est lignum vnitum igni: ⁊ humanitas deo i icarnatōe. ¶ Itē apl̄s p⁹ corinth. io. Panis quē cōicamus ⁊c. ¶ Itē in li. anti. inuēta ē hec opinio: nō solū de possibilitate: sꝫ ō entitate. Et rō eius: qꝛ p hāc positionē plures difficultates tollūtur. Sola. n. difficultas de vnione ē hic. Cum igiť pauciora icōueniēntia sint ponenda in articulis fidei: ⁊ illa que saluāt apparentia. appareat aūt eē panis ⁊ vinū: que conuersio non saluat. sed assumptio. ⁊ assumptio est specialis articulus fidei: non conuersio. g̃ ⁊c. Et ꝓpter hoc confessio Berengarij est: q; corpus xp̄i sensibiliter frangiť. Nec obstat q; nō eēt ibi veritas. qꝛ sic̄ dicis subam panis non manere. i. subam que est panis: vt creatura salis: sic dicimus corpus christi. idest corpus quod ē xp̄s. ⁊ hoc est corpus meum: quod pro vobis tradetur. ¶ Dñt etiaꝫ hanc opinionem in multis differre ab illa: que ponit substātiā panis manere: que reputatur heretica ⁊ impoſsis. primo qꝛ illa ponit post ꝯsecrationē duo supposita. hec aūt vnū solum in tribus naturis. scō quia illa ponit manere panis subsistentiā. hec aūt substātiā per modū accñtis: nō

Opinio Jo. parisiēsis.

subē. tertiō qz illa ponit manere panē quo ad eē ꝑpriū: hꝫ quo ad eēntiā tñ. ꝯrto. qz illa pōit eūdē panē z idē vinū. hꝫ vero aliū panē z aliud vinū: lz eandē paneitatē z vineitatē. 5°: qz ex illa sequit veraciter ī altari ō nouo corp⁹ xp̄i nō eē: cū nec ipz mutet: nec aliō ī ipz: hꝫ ät sic: qz ponit panē mutari q̄ ad eē. 6° qz ex illa ñ ē cōicatio ydiomatū cū sint duo suppōsita. Ex ista ät sic. 7°. qz ex illa nō adorat gcgd ē ī altari adoratōe latrie. ex ista ät sic: ꝑꝫ vnitatē suppōsiti 8°. qz illa dic sic eē. hꝫ ät ñ sic eē lz posse eē. ¶ Sz hꝫ opīo ñ valet ī se: nec ī suis motiuis. Jn se gdē appet falsa: ꝑ qz aut assumeret panē cū accīt ib⁹: aut solā subaz. Si ꝑmo° ꝯquis hoc sit pole ꝓbm illos q dicūt: q de potētia absoluta ds pōt assumere nāz irrōnalē. tñ ꝑ hoc nō eēt in altari sacrat̄: lz localr ꝑ ꝯtitatē cū suba assumpta ī altari: nec ide motā: sicut localr fuit ī vtero ꝑ ꝯtitatē cū humānitate ibi assūpta. Si scōo mō forte hoc ē ipole: qz qđ nō ē ꝑ se factibile: nec sustētabile quacūqz virtute: vt rel'o: vel aligd hꝺ: nō est ꝑ se assūptibile: suba ät corporat̄ sine ꝯtitate fieri non pōt: q ē su⁹ termin⁹: z ꝓpa passio. magis ꝯ ꝯtitas sine figura ꝓz quosdā. ¶ ℙ. dato q eēt pole adhuc hō facēt ibi eē corp⁹ xp̄i: qz aliō ē dicere corpus qō ē xp̄s. hoc. n. ē gen⁹ ad aial. z dicit totū suppositū xp̄i: aliō corp⁹ xp̄i: qō dicit ptē humanitatis. Licet ät corpus vtroqz modo sumptū sit in altari tñ differēter: qz corp⁹ qō est suppositū: ē ibi tñ scōario ex nāli cōmitātia. Sz corpus qō ē per se ps: ē ibi vtute sacrī: z ex vi vboz directe: qō ꝑz ex forma cōsecratiōis ipius corporis: qua dr: hoc ē corpus meū: qō non pōt itelligi de corpore qō est gen⁹: lz solū de corpe qō est pars: qz genus non ꝑdicat̄ possessiue de iferiori: sicut pars de toto. Bene enim dico humanitas mea. z manus mea. nō aūt aial meuz. vel hō meus de meipo. ¶ Hoc idē ꝑz ex cōsecratōe sanguinis: qua dr: hic ē calix sanguinis mei. Sanguis. n. nō ē eguocū ad genus z ad ptē: sic corpus: lz tantū sumit̄ ꝑ parte. Dato ḡ q corpus qō ē xp̄s ꝓ illā assumptionē eēt ex vi sacrī in altari: nō tñ corpus xp̄i qō ē pars: nisi tñ ex nāli cōmitātia. qz ꝑ assumptionē nō fieret vnio in naturis. lz tñ in ꝓsona. Uñ ꝓ illā assumptionē fieret q panis eēt corpus. qō ē xp̄s nō ät corp⁹ xp̄i: sicut nec mō diuinitas ē humanitas. ¶ ℙ. corp⁹ xp̄i nō icipit eē realr: nisi mutatiōe fcā in ipo: puta si ꝑm locū de celo moueat̄: vel mutatione facta in ipm: sed neutr ꝛ igit ꝑ assumptōez: qz licet panis assumpt⁹ mutaret̄ ꝑdendo subsistentiā ꝓpriā: nō tñ mutaret̄ ī xp̄m: nec ī corpus xp̄i: vt postea dicet̄. ḡ ꝛc̄. ¶ ℙ. paneitas assumpta corruptis spēb⁹ cū qbus fuit assumpta: maneret oīno frustra in eternū. Nō. n. corrūpi posset: cū careret q̄litatibus ꝛrys: nec sumi posset ī vsuz fideliū: ꝑꝫ qō tamē fit ꝯsecratio. Et sic si maneret frustra maneret. ¶ Si dicāt q non maneret. ℞. qz sicut corp⁹ bois assumptū nō debuit corrūpi nec putrefieri: nec in suba: nec ī ꝯtitate: sic nec deberet corrumpi panis si assumeret̄. ¶ ℙ. si assumeret vna nā sp eēt distincta ab alia: ita q vna nō eēt forma alterius: cū duē substales pfecte nō possint se informare. Sz manente distinctione naturaz z finitate vtriusqz idēptitas suppositi ñ facit ibi eē vnū. vbi ē reliqnū. Nō. n. si xp̄s assumit lapidē Rome. z lignū Parisi⁹: ꝓpter hoc lapis ē parisius. nec e℞. ḡ ꝯquis panis assumpt⁹ sit ī altari: nō tñ ꝓpter hoc corpus xp̄i humanū est ibi. ¶ ℙ. nō posset assumere mediāte ꝓmo corpe: qz aut eēt mediū ī substātificādo: ita q ꝓ substātificaret̄ in corpe xp̄i: postea ī supposito diuino: qō nō ē possibile: tū qz suppositū finitū non pōt substātificare alienam nām: tuz qz suppositū humanū nō babet ibi subsistētiam ꝓpriā: Unde oēm naturā a deo assumptā oz ī mediante substātificari i supposito eterno: aut eēt mediū ꝯgruitatis ꝓpter dignitatē. z hoc nō est pole: cū vnū non sit forma alterius. qz forme substalis non est alia forma: nec māe est mā. ¶ ℙ. si eēt mediatio nihil faceret ad ꝓpositū. Nō enī eēt maior vnio panis ad corpus ꝯ fuerit vnio aīe ad corp⁹ in triduo: qz cum ibi manserit vnio in suppōsito si hec eēt maior: oporteret q eēt in nā: ita q vnū ꝯuerteret̄ in aliō: vel per ꝯpositionē vnū esset forma alterius: qō est impole. lz in triduo per ꝯsecrationē: aīa non fuisset in sacro: ad minus ex vi sacrī: ꝯquis in sacro eēt corpus exanime. ergo nec hic eēt corpus: ꝯquis eēt panis. ¶ ℙ. falsitas esset in sacro vitatis: qua dr: hoc ē corpus meū: qz cōtentū sub spēb⁹: ꝯquis eēt corpus qō est xp̄s: nō tū corpus xp̄i: vt dictum est. ¶ Nec valēt corr motiua: nā ꝓma rō adducta. tenet solū in his q̄ sunt in loco ꝓ accīs. Secus aūt est de his q̄ sunt ī loco per se. vt dcm̄ est de duob⁹ corpibus. ¶ Alie ät rōes si bene ꝯsiderent̄: solute sunt ꝓ iā dcā: z deducēda. ¶ Nō valet ēt illud qō in ꝓncipio opinionis ponebat̄. qz lz corp⁹ assumptū sit mediāte aīa: non tñ ꝓpter hoc corpus ē aīa. nec e℞. Nunqꝫ enim vna pars ꝑdicat̄ de alia sub noie ptis: ꝯquis sint idē supposito: nisi solū ōnoiatīe. qz sic ipostat totū. ¶ ℙ. sic dr in duobus accīt ib⁹: vel in suba z accīte. vt albū musicū. z dens albus: nō sic aūt ī duab⁹ partib⁹ suba lib⁹. Unde nō dr caput peditatū: nec pes capitatus: nec tibia peditata: ꝯquis pes ist mediāte tibia. Et si ꝓpter hanc mediationē posset dici tibia peditata: aut brachiū manuatū: non tñ pōt dici tibia pes: nec brachiū manus. nec e℞. lz magis dicit̄ homo pedatus. sic igit̄ ꝓpter illam mediationē posset dici corpus christi forte paneū: vel paneatum: nō tamen posset dici panis. Sed totum suppositū diceretur ꝛmpanatum: vel paneatum: aut paneum: sicut dicitur corporeum a corpore: immo cum panis dicat suppositū. quia panis est quoddam corpus: posset dici q suppositum est panis. z sic esset cōicatio ydiomatum respectu assumentis z assumpti: non respectu medy assumptionis. Hoc enī nō facit immediatio assumptiōis: sed idēptitas suppositi. z modus predicandi. quia concretum significat modum totius non partis. ¶ Nec valet secundum. qz sublata communicatione ydiomatum destruitur q inexistentia vnius non verificat predicationem inexistentie alterius. Dato etiaz q esset ibi cōmunicatio ydiomatum: non sequeret̄ corpus xp̄i magis eē in altari: ꝯ e℞. panem eē in celo: qz sicut de⁹ ē mortuus: per hoc q de⁹ ē ille hō: ita filius hois ē ī celo: ꝑ hoc q deus est ī celo: qō ipsi nō dicūt. Nec hoc ē eēntiam corpis xp̄i eē realiter hic: sed suppositū corpis: qz eē corpis z sāguis nō ē vsqꝫ nisi vl'localr vl'ꝑ ꝯuersionē. ¶ Tertiū ēt nō valet: qz si ꝓpter hoc: q eēntia panis nō bz ꝓpriū eē posset dici nō manere sed trāsire pari ratione ī icarnatiōe posset dici huāna nā trāsire nō manere: qz ꝝm eos ñ bz ibi ꝓpriū eē. ¶ ℙ. cū ꝯuersio nō sit nisi cōcātiū i mā ꝝm eos si ī deo ñ ē nisi vnū eē. s. diuinū cū ī eē diuinū: nihil possit cōuerti. ergo nō ē in qō illud eē panis conuertat̄. ¶ Et qō dicunt: q panis fit corpus xp̄i z corpus xp̄i fit panis qō non esset nisi maneret. exponendum est. i. vbi erat panis: ibi fit corpus christi. ¶ Qō aūt Dyo. vocat hoc sacrm assūptionis: hoc est qz spēs assumūtur ad vsum mysteryz: z substātia conuertitur: sicut dicitur cibus sūptus vel assumptus. q tñ non manet. ¶ Qō aūt ℞ama. dicit. deus coniugauit deitatem pani. dicendum q non per assumptionem: sed sicut cibus coniungitur cibato: qz conuertitur in ipsum. ¶ Ad auctoritatem ℞ama. superius positam: dicendum q est. simile ꝯtum ad hoc: quia in carbone lignum conuertitur ī ignem: quādo perfecte accenditur: z tunc nō manet lignū z in incarnatione: sanguis virginis est conuersus in corpus christi. Sed non est simile ꝯtum ad alia. vel sic est hic sic ibi. i. ita vere: est hic deus z homo: sicut ibi: sed per aliū modum. ¶ Quod autem inducunt Berengarium: q corpus christi frangitur. exponendū est. i. manet sub spēbus q̄ frā

Impro ba° opi. ꝓmisse.

Sicut gunt ꝯdiu manent in ꝯtacū qz modica parte.

Igitur dico q deus posset panem z vinum

assumere sicut pōt ꝟuertere.ꝛ ꝙ posset verba istituere: ad quoꝝ ꝓlationē seq̄ret assūptio.sicut nūc ad hoꝝ ꝓlationē seqtur ꝟuersio:nō tñ ōdit hāc vtutē istis verbis.nec posset saluari sensus modernus verboꝝ si fieret assumptio ñ cō/uersio.Auctes vt dcm̄ ē exponēde sūt. ¶ Dōz ēt ꝙ articu lus ō eucharistia pōt eē spālis sub illo ꝟbo.scōꝝ cōionē.ꝛ il la assūptio magis saluaret apparētia ad sensū. sed ꝟuersio magꝫ saluat apparētia ad itellectū.i.ꝟba euāgely.q̄ melio ē saluare.qz ñ possunt mētiri.sicut sensus pōt ōcipi. ¶ Ad argumētū i opo dōm:ꝙ aliō est esse in loco ꝟuersi localr. qō nō ꝟuenit nisi gnāto vt arguit.aliud est eē i loco ꝟuersi sacrar qō ꝟuenit ei qō est terminꝰ ꝟuersionis sube:licet ñ generet. Isto āt modo est corpꝰ xpi i altari per ꝟuersionez ꝛ non primo modo. Qō. III.

Querit 3o. vtꝝ deꝰ possit ꝟuertere oēm creaturā in sūū corpus.illo mō cōuersionis quo ꝟuertit panē. Et videt ꝙ sic.qz vtus dei plus pōt facere de potentia obediētiali creature:q̄ vtus celi de poten tia nāli māe.sz celū pōt cōuertere iuicē oīa in gb9 est potentia ꝓuatiōi adiūcta:sic sunt illa q̄ sunt ifra sperā actiuoꝝ ꝛ passiuoꝝ.g̊ ōs oēz creaturā i aliā pōt ꝟuertere.qz i oī creatura est potentia obediētie. ¶ Sz ꝛ.pbs ꝓmo de gnātione dicit ꝙ illa sola sunt adiuī cē trāsmutabilia.q̄ cōicāt in mā. ¶ Itē Aug. dicit.ꝙ ōs ñ pōt corpus ꝟuertere i spm̄. ¶ Rō. circa istā qōnē pmo videdū est q̄lis sit ista ꝟuersio.scōo ꝙ nō est ānihilatio.3o qō q̄rit.

p. 2o. Quantum ad pm̄ sūt due ꝓnes. ꝓma ꝙ ē ꝟuersio totar.scōa ꝙ est supnālis. De pmo scien dū:ꝙ est ꝟuersio totius i totū:ita ꝙ nihil de suba remanet ex pte termi a quo.nec addit termino ad quē. sz corrūpit tā forma q̄ mā:q̄ oñr ꝟuerti q̄tū ad essentiā ꝛ esse. ¶ Sz gdā dicunt formā gdez corrūpi. sz nudā mām realr vniri corpori xpi:sic fit i nutritiōe. Et silr factū fuisse:qñ xps co medit post resurrectōez.alr nō fuisset bonū argum resurre ctionis. ¶ Sz ꝟ.qz tūc quotidie corpus xpi augeret p ad/ditionē māe:sicut illō qō nutrit:vl saltē i die cene. qñ erat corpꝰ passibile fuisset augmētatū.ꝛ aligd p secessū fuisset ꝛ eēt emittendū:qō ē absurdū. ¶ Nec valet si dicat ꝙ aug mētat in q̄tū q̄tū:h āt q̄titas ñ ꝟuertit.qz augmētum q̄ titatis ē p quātitatē.ꝛ augm sube p subam. qz ex nō subys nō fit suba. Et gegd sit ō hoc:cū mutari sit alr se hr̄e nūc et ꝓus:ñ pōt negari mutatū subalr illō:qō hz subaz realē quā ꝓus nō hēbat:cū āt mā sit suba realr si hz māz manētē quā ꝓus nō hēbat.g̊ subalr ē mutatū corpꝰ xpi. Et qz ipi adduc cūt auctē Dam̄. dicētis.ꝙ h mutatio nō ē mutatio subar. qz mā pāis ꝛ vini fit sub forma sāguinis ꝛ corpis xpi. sic in nutritōe.dōz ꝙ sile ē quo ad corruptōez formę:ñ quo ad ꝓmanētiā māe:sic nec quo ad corruptōez accñtiū. Nec est verꝝ ꝙ per aduētū alimēti corpꝰ nō mutet. imo mutat se hñs alr nūc ꝛ ꝓus.qz forma iformat qō ꝓus nō iformabat ꝛ ꝓom hz ptē quā ꝓus nō hēbat.licet nō significabilez nec distictā. Et sic̄ p hoc ꝙ aliq̄ ps māe depdit nutritū mutat: sic p hoc ꝙ aliq̄ restituit. Cū.n. nutritio sit q̄dā mutatio. g̊ nutritū inquātū hꝰ ē mutatū. sz nutritū nō ē nutrimētū. g̊ i nutritōe ñ solū ē mutatio ipsi9 nutrimēti qō corrūpit. sz etiā ipsius nutriti.q̄uis.n. mutatio nō respiciat māz sic̄ terminū sz vt subz:formā ꝟo sic̄ terminū: tñ nō solū ē mu tatio qñ noua forma gñat vel corrūpit. sz etiā qñ modus formę pexñtis mutat vl variat. sic̄ pz i itensione ꝛ remis sione. Uñ cū i nutritiōe forma nutriti se hēat alr nūc ꝛ pꝰ .s.iformādo qō ꝓus ñ iformabat subalr.g̊ pōt dici mutatō subal nutriti.qō repugnat imortalitati corpis xpi. ¶ Nec valet qō dñt ꝙ i corpe xpi post resurrectōez p comestionē ñ ꝓbaret ꝟa caro nisi esset ꝟuersio:cū āgelus i corpe assū/pto posset oīa facē pter cōuersionez.hoc nō valet.qz nec il la cōuersio est aliqd sensibile. Uñ per eā nō plus credidit sēt q̄ sine ea.qz ñ videbāt eā. ¶ P.secutū fuisset augm̄tū i corpe xpi.qz additio māe vl restaurat depditū:vl cāt au mentū:vel vtrūq̄.Et si in his q trāsierūt tps augm̄ti nihil augmētet:hoc est qz totū ē nēcariū i restauratōez depditi. Alias de nēcitate nāe videret seq vl augmētū vel ꝺdensa tio:si plus hret de mā q̄ ꝓus.nec eēt maioꝝ quātitas q̄ pꝰ. ¶ Ex hoc seq̄t scōa ꝑ.ꝙ ista cōuersio ē supnālis duplr: p quo ad modū faciēdi:ꝓpter realē distātiā terminoꝝ:i iui cez trāseuntiū.qz virtus creata qō nō tāgit i illō non agit Unde vtus verboꝝ pōt attingere panē ad hoc qō desinat h esse.sz ñ attigit ad celū.ꝛ per ꝺns ñ agit etiā istralr ad cō uersionē ex pte termi ad quē.Scōo ē supnālis q̄ ad subaz facti:licet gdā dicāt ꝺniū dicētes:ꝙ ista conuersio ē solū su pnālis quo ad modū faciēdi.qz subito agere excedit virtu tē nāe:sz ñ quo ad genꝰ facti:qz nā ꝟuertit totū i totū:gene rādo ꝛ nutriēdo.ꝛ sic hz ptātē sup vtrūqz lz nō creādo nec ānihilādo. ¶ Sz hoc nō videt:qz saltē nā nec subito nec in tpe pōt aliqd ꝟuertere i distās. Uñ cū corpꝰ xpi sit in ce lo.ꝛ hostia vl vinū sit i altari ꝙ isto manēte hic.ꝛ illo illic: fiat ꝟuersio vniꝰ in altez:i mille ānis nā nō faceret. ¶ Et si dicat ꝙ hoc ptinet ad modū faciēdi.nō ad subam facti: dōm ꝙ nec quo ad subam facti. Nā dr totū ꝟuerti in totū qñ nihil ꝟuersi manet scōz actū eēndi. Unde qñ aer ꝟuer tit i ignē p sui corruptōez:ꝛ illiꝰ gñationē.ꝛ qñ alimētū in nutritū:ñ mutat totū i totū vniformiter.qz mā māet eius dē rōis sic̄ ꝓius.sz nō forma:nisi i pura potētia. Dic āt sic totū ꝟuertit in totū:ꝙ nō plus remāet mā q̄ forma.sz per dit materia entitatē sic̄ forma:qō nā facere nō pt. auferre s.māe eēntiā suā sicut nec dare: cū sit ignābil ꝛ icorrupti bilis. Nā.n.nō pōt gnāre qō ñ pōt corrūpere: nec eꝰ. qz oē gñabile p nāz ē corruptibile pmo ō celo. Uñ sic nā nō pōt ꝓducere aiaz rōnalē.ꝛ celū :sic nec destruere. ¶ Ad rōnē qua dicūt:ꝙ si ē i potētia vnū ad aliud qz cōicant in mā.g̊ vnū pōt i aliō ꝟuerti:vez ē mō nāli: q est vt mā sp mane at icorrupta:quod non est hic.

Circa 2m sciēdū ꝙ ista ꝟuersio nō est annihilatio. qz ñ ē versio i nihil.sz i aliqd: lz illud i qō ē versio nō acgrat ex vsione nouā formā sic̄ cū aervtit i ignē p gnātio nē:nec nouā māz:sic̄ cibꝰ ꝟuertit i cibatū:sed sic̄ qñ est cor ruptio sine gnātiōe:vt qñ lux corrūpit ipa forma nō ānihi lat:sz ꝟuertit i subz:ñ sic ꝙ subz ex luce generet.nec ꝙ ali qd lucis addat eēntie subi: sz trāsit in subz cedēs i potētiā Et q̄uis nō sit plus i potētia hꝰ ptis i q̄ cedit q̄ alteriꝰ:dr tñ plus i istā ptē ꝟuerti vl trāsire. Sic dr suba ꝟuerti i cor pus xpi.ꝛ trāsubari:ꝛ hec suba i illā trāsire:nō qz i illa fiat noua forma subar aut mā. sz p simplicez trāsitiōez in illā. quia ibi relinqt nouū effectū vt statim dicet. ¶ Sz ꝟ hoc arguūt alig ꝙ mā maneat gnāt vys. ꝓio sic:Qō nō ē ma gis in alio nūc q̄ ꝓus nō est magis ꝟuersuz vel mutatum i ipz:nunc q̄ priꝰ. Sz si panis nō manet post ꝟuersionē i cor pore xpi:ꝑm se totū:nec ꝑm aliqd sui:puta ꝑm māz:aut for mā:ñ est i ipso post ꝟuersionē plus q̄ ante:ergo non dz dici conuersū in ipz nunc plus q̄ pꝰ. ¶ Si dicatur ꝙ vnū ma net i alio.qz cōicant in materia cū eo.ꝛ vnū est educibile ō altero virtute diuina:ñ valet.qz simili modo maneret pa nis in corpore xpi si essz corruptus corruptione nāli:qz eo/dem modo cōicaret cum ipso in materia.et posset educi ō ipso virtute diuina. ¶ Scōo sic.oīs terminus actiōis atti git p actionez:sed in ꝟuersione panis in corpus xpi:corpus xpi est terminus.g̊ per talē actionē attigit. Sed si nihil sit i ipso:q̄liter attingat nō ē itelligibile:qz sic essz actio p quā nihil ageret. ¶ Nec valz si dicat:ꝙ p ꝟuersionē fit aliqd i esse corpis xpi:h.s.ꝙ ō nouo corpꝰ xpi ē i sacro altar.qz istō directe ñ fit p ꝟuersionē. qz si fieret ꝟuersio totiꝰ i totū ꝑz subaz ꝛ oīa accñtia corpis xpi ñ eēt ibi plusq̄ priꝰ.g̊ rc. ¶ 3o

fic. si ī corruptōe mā desineret eē quēadmodū ⁊ forma: nō eēt corruptio: sz annihilatio. sed ꝑm hanc positionez mā panis desinit eē sicut forma. g̃ ibi est vera annihilatio: ⁊ nō cōuersio. ¶ 4° sic. qualiter potest intelligi cōuersio formę in formā ꝑexistētez? Nō ē itelligibile. qz nihil videt hic eē nisi q̄ vna desinit eē: alia icipit eē: ex quo per desitionē vnius nihil aduenit alteri. ⁊ q̄ mā que fuit sub vna forma: fit de nouo sub alia: quēadmōz dicit ph̄s. p. ph̄y. q̄ mā ꝑmo fit sub vno ꝯrario ꝓ postea sub alio: quod est ꝑ opinione ꝯraria. ¶ 5° sic. qz si materia nō annihilat. sed ꝓuertit hoc ē altero duoꝝ modoꝝ: aut qz manet non in se. sz in suo simili. s. ī materia alterius. aut qz ex ipa ⁊ mā alterius efficit vnū. ꝓ primo nō pōt dici. qz ꝓuersio non differret ab annihilatōe. annihilata. n. mā vnius nihilominus ipa remanet in sili ī materia alterius. Nec pōt dici magis cōuerti ī māz alicui⁹ determinati: q̄ ī māz cuiuscūq; alterius: cū mā oiuz sit eiusdē rōis. Si vo dicat ꝛ^m hr̄ ꝑpositū. qz sicut mā nō distinguit a mā nisi ꝑ formā sub qua ē: sic non pōt effici vnū cū mā alterius. nisi qz vtrūq; efficit sub eadē forma. ¶ Sz dicendū ad p^m ꝑ interēptionē maioris: q̄ ꝯ ꝓuersum ꝑm q̄ dō. nō manet ꝑm aliqd sui. Unde aer ꝓuertitur in ignē. ⁊ dr̄ conuerti ꝑm formā: ⁊ forma dr̄ ꝓuersa ꝑm nihil sui manēs: non aūt dicit ꝓuersus ꝑz māz sed additus. Et sil'r qz hic est conuersio ꝑm totū. iō totū desinit eē. alias non eēt conuersio totius ī totū. Uel pōt dici sine assertione: q̄ deus pōt conuertere subam in accīs: ⁊ econuerso: sicut in gn̄atione que fit ex spēbus. Et tūc suba panis conuertit ī corpus x̄pi. ꝑm eē pīs real'r in altari. ⁊ corpus x̄pi esse ī altari est in potētia obediētiali ad eē subaz panis. vt sic mā in māz ⁊ forma ī formā conuertant: nō ꝑm eē absolutū subale: sed ꝑz illō eē in altari: Cū. n. eorū quoꝝ vnū est in potētia ad aliud ōs possit vnū cōuertere in aliud si mā est in potētia ad formā deus potest materiā cōuertere in formā ⁊ e^o. qz potest reparare qō destruxit. Nec oz illud de quo fit aliud manere in illo actu tanq̄ pars: qz de mā educit forma: cuius ps non ē mā. Et sil'r cū oē accīs corporeū sit in potētia māe: de potētia māe educi pōt ⁊ in illud mā ꝓuerti pōt. ⁊ e^o accīs in māz. Et ꝑm hoc post cōuersionē manet ꝑm eē potētiale totū in corpe x̄pi ꝑm esse in altari. Dico ā potētiale a potētia obediētiali: non a naturali. Sc̄oz ā istū modū al'r māet panis ī potētia post ꝓuersionē ī corpe x̄pi: q̄ māeret post ānihilationē. nā post ānihilatōez fieret vl' de nihilo. vl' de corpe x̄pi ꝑm se. ⁊ nō de eē corpus x̄pi ī altari: cū illō eē ñ eēt. ¶ Ad 2^m dōz. q̄ termin⁹ actōis q̄ ē ꝓuersio ē corpus x̄pi eē in altari. Et hic attigit. qz sicut termin⁹ corruptōis ē gn̄atio. sic termin⁹ corruptōis panis ē termin⁹ gn̄atōis illi⁹ modi eēndi ī corpe x̄pi. Et sic magr̄ posuit nihil de alimēto ꝓuerti ī vitatē būane nāe q̄ ad additōez. sz quo ad modū eēndi. vt nō ꝓsumat. vl' vt bēat in gd agat: sic ⁊ corruptio panis fit. vt nō cōuertat in corp⁹ x̄pi ꝑm esse itrinsecū ei additū. sz in modū eēndi ei⁹ ī sacro. ⁊ ꝯ termin⁹ attingit. ¶ Ad ꝓbatōez q̄ adducit: rn̄sum ē in ꝑcedēti qō ne. ¶ Ad 3^m dōm. q̄ licet totū desinat eē: nō tn̄ totū est ānihilatū. qz ānihilatio ē versio in nihil: hic āt ē vsio ī aliqd. Et q̄n aer ꝓuertit ī ignē: ñ solū aer cui⁹ aliqd manet: nō dr̄ ānihilari. sz nec forma subalis. nec accītia: de gb⁹ nec totū nec ps manet: dr̄ ānihilari. sed ꝓuerti. qz vtunt ī aliqd. ⁊ nō in nihil. Et sil'r ī nutritōe ꝑm opinionē magr̄i diceret alimentū ꝓuerti i eē mag^m corpis nutriti. si augeat. ñ i aliq d itrinsecū vitatis. Et licet nihil māeat. sz totū secedat: tn̄ ꝓp effectū positiuū q̄ relingit: dr̄ nō ānihilari. Et sil'r conuersio ī corpus x̄pi. ꝑm eē i altari sacr̄al'r quāuis nihil remāeat de conuerso. qz tn̄ manet ī suo effectū reali. ō quo pōt dici vtute reduci. iō nō annihilat. ¶ Ad 4^m cū dr̄. formā nō ꝓuerti i formā nisi ꝑ hoc q̄ cōicāt sibi māz. ⁊ sic vnū ꝓriū ꝓuertit ī aliū: verū ē via nāe. sz dr̄ hic formā ꝓuerti i formā. nō qz vna forma fiat simpl'r ex alia corrupta. nec q̄ vna q̄ddat alteri. tūc enī ñ fieret vna ex alia. sz fieret vna cū alia: ⁊ ꝯpositū ex duab⁹ sz dr̄ forma panis ꝓuerti in formā corpis. qz ex desitione forme pānis. fit exn̄tia forme corporis x̄pi: ubi vbi erat forma panis. ¶ Ad 5^m dōz. q̄ mā neutro mō cōuertit in māz. s. nec ꝑ remanere ī suo sili tn̄. qz hoc eēt ēt si ve annihilaret. nec ꝑ ꝓiūgi māe corpis x̄pi. sz ꝑ hoc q̄ ī eā trāsubat ad eē vbi ipa erat. Jnq̄tū. n. ꝑ ōsitionē māe panis fit mā corporis. ibi realiter pn̄s. vbi illa erat local'r dr̄ ꝓuerti mā in mām.

Circa 3^m sunt q̄tuor ꝓnes. ¶ Prima ꝓ ē. q̄ loq̄ndo ō cōuersione q̄ ē ꝑ imissionē alicui⁹ ōs nō pōt cōuerte re nisi cōicantia ī mā. Et hoc ēt vex ē de ꝓuersiōe q̄ ē ꝑ gn̄ationē: sic q̄ aliqd cōuersi maneat vt ꝑn^m iexn̄s conuertētis. puta ō terra facē celū nouū: vl' de luna nouū solē: aut āgelū nisi sit mā cōis apta nata subyci istis formis equaliter. ⁊ pari rōne ō ꝓuersione in ꝑexn̄s manēte mā: vt in alimēto. Et hoc itelligit de ꝓpositis. nō de formis. qz forme cōicāt i mā nec tū vna forma fit alia: nec ex albedine fit nigredo ꝑ nāz. 1ª ꝓ. ¶ Scōa ꝓ ē. q̄ forma conuerti ī formā. et mām in formā. et e^o. forte diuina vtute fieri pt. Exquo. n. mā ē i potētia ad formā. nō solū nāl'r vt de ea forma educat. sed ēt obediētialiter vl' q̄ mā possit cōuerti in formā. ⁊ econuerso. ⁊ per ꝓns forma conuerti in formam. Et tunc si aliqua non cōmunicant in materia: oū tamen cōicent i forma aliq̄. potest vnuz ꝓuerti in aliud ꝑz eē illius forme: ita q̄ licet corp⁹ x̄pi ⁊ celū non coicent ī mā. qz tn̄ ꝓueniūt i eē local'r vl' pn̄tial'r alicubi diffinitiue: q̄tū ad hoc poterūt cōuerti i seiuicē: ita q̄ sicut suba panis. pōt ꝓuerti in corpus x̄pi: ad hoc q̄ sit pn̄tialiter vbi ipa erat local'r. sic ⁊ corp⁹ celi: q̄tū ad hoc: ñ āt angelus: cui ñ ꝓuenit eē pn̄s circūscriptiue ēt si ꝓueniret diffinitiue. Et licz hoc videat ꝑbabile: tn̄ coīs opinio tz simpl'r q̄ non possint iuicē ꝓuerti: nisi q̄ coicant ī mā: de quoꝝ. s. vno pōt fieri aliud. qz illud de quo fit aliud est ꝑn^s inexn̄s. nō aūt ē aliqd i angelo vl' i celo: qō possit eē pars corpis corruptibil'. qz nec mā nec forma. g̃ nec vnū i aliud videt posse cōuerti simpl'r. ¶ Sed ꝯ hoc ē. qz nā cōuertit alimētū i hoiem: quę tn̄ ex alimēto nunq̄ gn̄aret hoiem. g̃ ōs pōt ꝓuertē corpus corruptibile i icorruptibile. ⁊ corp⁹ in spm̄: licz ex vno ñ posset facere aliō. ¶ Sz dōm. q̄ ōs pōt facere imediate q̄cqd pōt mediate: nā aūt multa pōt facere mediate q̄ non pōt imediate. Unū conuertit alimētū imediate i aial: ex quo tn̄ imediate ñ pōt aial gn̄are sz mediate. qz semen ē superfluū alimenti. Sz illō ex quo nec mediate: nec imediate pōt aliud gn̄are: nunq̄ pōt in aliud cōuertere: sicut nunq̄ ꝓuertit vapores ī corp⁹ celeste. nec e^o. Nec Raphael ꝓuertebat cibū quē assumebat ī seipz. nec hō. Unū cū ōs nec mediate. nec imediate possit de ñ cōicāte in mā facē aliud: sic ex ꝑncipio iexn̄te. g̃ nec vnū in aliō ꝓuertere. Sz si faceret vnū ex alio accipet ordinabil'r. i. vnū post aliō. Et sic ex corpore faceret angelū. i. post corp⁹. ¶ 3ª ꝓ ē. ad ꝓpo^m. s. q̄ si pōt ꝓuerti: ñ solū oē corpus i aliō. sz etiā ī spm̄ tūc ꝓuertat pāis i corp⁹ x̄pi. sic q̄ ñ solū ī māz. sz i formā q̄ ē aia rōnal'. Si āt ñ possit corpus ꝓuerti ī spm̄. nec suba in accīs. tūc dr̄ pāis ꝓuerti i corp⁹ x̄pi: ñ ꝑt corpus dicit genus subē: nec ꝑt dicit solā q̄titatē: nec ꝑt dicit māz cū q̄titate. vl' māz cū mō q̄titatis ꝑ ut dicit ꝑtē. i. ꝓpo^m ex mā. ⁊ aia rōnali: ꝑt dat eē corporeū: nō sic itelligēdo q̄ real'r fiat ꝓuersio i aiaz: q̄ nō differt nisi rōne. ꝑt ē spūs aial' rōnal'. ⁊ ꝑt dat eē corporeū. sz rōne solius māe dicit ꝓuerti i ꝓpo^m: sic dr̄ corp⁹ būanū eē q̄tum: ⁊ extēsuz. ⁊ alimētū cōuerti i corp⁹ humanū: ꝑt dicit ꝓpo^m: nō rōe forme sz soli⁹ māe. ¶ 4 ꝓ ē. q̄ cū pāis ꝑz nihil sui ad dat corpi x̄pi: sic nec corp⁹ celi cū ēt suba celi. ita posset ōsinē manēte q̄titate dīna vtute. sic suba pāis cū ēt corp⁹ x̄pi possit eē presens realiter in loco celi: sicut in loco panis. non est ratio quare non possit celum conuerti in corpus christi. sicut panis isto modo conuertendi. ¶ Si dicat q̄ nihil pōt cōuerti trāsubatiue ī aliqd nisi qō est i eo ī potētia videt q̄ 2ª ꝓ. 3ª ꝓ. 4ª ꝓ.

imo diuina virtute possit forma celi cedere ī materiā celi: ⁊ ieā conuerti: de cuius tñ potētia nō educitur: sicut forma corruptibilis cedit ī potentiā sue materie quādo corrūpit. Et sic quasi trāsit in eā sine hoc q aliquid addat ei: ⁊ simili ter lux celi quando corrumpitur: ⁊ pari ratione alia forma celi: virtute ōi. Et ex hoc pz solutio ad opposita. Qō. IIII.

Quarto querit. vtr de⁹ possit cōuertere vnū corp⁹ ī plura corpora: sicut eōuerso facit: Et videtur q nō: qz vn⁹ cib⁹ nō pōt cōuerti ī plura cibata: licet eōuerso. ergo a simili ē hic. ¶ Cōtra: qz sicut per gñationez natura cōuertit plura corpora ī vnuz qñ mixtū generat ex q̄tuor elemētis: sic eō uerso in corruptione mixti. resoluit vnuz corpus in multa. ideo ⁊c. ¶ R⁹. circa istam questionem tria sunt videnda. Primo qūo vnū corpus possit conuerti ī plura. ⁊ quomodo non. Scōo quomō pars hostie cōtinue possit cōuerti: ⁊ quō nō. Tertio quomō de pluribus hostys p̄sētib⁹: vna possit conuertialia nō conuersa.

Quantum ad primū sciendū: q licet tota suba panis nō possit sil' ꝯuerti ī pl'a: qz hic eēt ꝺdictio. tñ successiue pōt: sic. s. q ꝑ cōuertaī: ⁊ scōo ꝯuersuz repareī: ⁊ tertio ī scōz corp⁹ ꝯuertaī: ⁊ sic deiceps alternādo ꝯuersio nē ⁊ reparationē ī infinitum. Sil'r etiā fm partē: quia suba panis prius fz naturam cōuertitur: q̄ priuetur quantitate: cū nō priuetur q̄titate: nisi per hoc q cōuertitur. vnde cuz ipsa incipit eē terminus a quo conuersionis: ipsa est affecta q̄titate. ⁊ per consequēs diuisibilis: ita q fm partem vnaz pōt conuerti in vnū corpus: ⁊ fm aliam partem in aliud: sic ⁊ fm partē pōt conuerti: ⁊ fm partē non cōuerti. vnde quot sūt partes signabiles: quaꝯ quelibz est substātia materialis in tot pōt simul cōuerti. non aūt in īfinita: quia nō sūt infinite partes suē. sicut q̄titatis. p̄. phy. vbi dicit q est dare minimam carnem. licet nō minimum cōtinuū. Cū. n. ōus p̄dicatt īgit suba: adhuc ē q̄titas. vnde pōt fz diuersas partes ī diuersa trā substātiari. licet qō trā substātiatū ē sit ñ q̄tū: qz substātia sublata q̄titate est indiuisibilis. ¶ Ratio tamē īducta pro ista parte nō cogit: quia natura resoluens vnum mixtū in plura elementa cōuertit substantiā cum q̄titate. Unde sic inuenit eā q̄tā. Et preterea sicut domus pōt resolui in lapides ex q̄bus facta ē: sic virt⁹ diuina posset reparare oia corpora vsqz nunc in corpus xp̄i cōuersa. sed hoc nō eēt per cōuersionē corporis xp̄i in ipsa: fz per reparatōem nouā cōuersoꝝ: cū rē omnino anichilatā possit eādē numero repa rare ¶ P. nō est simile de hac cōuersione mixti in elemēta: ⁊ panis in corpus xp̄i: qz in illa verū est assignare: ēt post con uersionē diuersa: fm q̄ in diuersa cōuertitur. s. diuersas partes materie: q̄ sūt actu distincte p diuersas formas: ⁊ q̄titatē eoꝝ in que cōuertuntur diuerse partes mixti. hic aūt nihil actu manet cōuersi distinctū: vel nō distictū. vnde nō est di stincte signare aliquid in qō cōuertaī diuerse partes. ¶ Sz cōtra hoc arguitur tripliciter. primo. qz plura nō possunt eē in eodē loco fm eūdē modū eēndi: sed solū fz diuersū: sicut spūs ⁊ corpus simul: vel spūs ⁊ aīa: ⁊ deus ⁊ aīa siue spūs. nō aūt duo corpora simul: aut due anime: aut duo angeli. Si āt vnū corpus q̄titate manēte cōuerteretur simul ī plura corpora: plura corpora simul eēnt eodē modo essēdi in .s. sacramentaliter: vel hō. ¶ Sz hoc faciliter soluitur: qz licet hoc sit īpossibile per naturā: nō tamen per miraculū. vnde sicut miraculose possūt eē plura corpora simul localiter: sic ēt sacramētaliter. ¶ Scōo arguitur contra hoc: qz qua ratione possent eē duo sil': eadē rōne ifinita: sicut de eē in local' arguit philosophus 4°. phy. ¶ Sz dicēdū q ñ ē simile: qz corpora se mutuo īpediūt: in esse locali nō in spūali. idē dicitur q pari ratione possent eē ifinita successiue: ñ simul. ¶ Tertio arguitur sic: qz aut vna cōuersione: aut pluribus: nō vna: eo q cōuersiones plurificātur. penes terminoꝝ: a quib⁹ vl ad quos sūt: plurificatōez: nec pluribus successiue: quia substātia panis cōuersa in corp⁹ xp̄i: post nō posset cōuerti ī corpus aliud. quia per primā cōuersionē desinit eē. et illud qō nō est: in aliud cōuerti nō pōt. nec pluribus simul. quia īpossibile est eandē rez numero sil' mutari. ⁊ fm idem diuersis mutatōnibus eiusdē spēi ad diuersos terminos disparatos. ¶ Ad hoc dicūt quidā q deus eandē substantiā numero p̄t ꝯuertere simul in plura corpora. ⁊ sic pōt facere vnū corp⁹ simul eē in diuersis locis. nō q idē corpus sit hic ⁊ ñ hic sil'. qz hec ē ꝺdictio. fz q corpus qō est hic: simul per diuinā potētiam sit alibi. qō ñ ꝺdicit ꝓpter diuersum modū essendi: sicut corpus xp̄i qō est in celo localiter simul est in altari sacramētaliter. nō aūt localiter. ¶ Uel dō'm q eēt vna cōuersio. qz ꝯuersio denominatur a termino a quo. ñ ad quē. Nō eni ē vnica ꝯuersio omniū panū in corp⁹ xp̄i: q̄uis sit vnus terminus ad quē. fz ē plures fz terminos a quo. ī quib⁹ subiectiue est cōuersio. nec ē vnū accidēs in diuersis subiectis. ¶ Nec obstat q mutatio nūeraī a termio ad quē. qz verū ē de mutatōne que ē generatio. nō de illa q̄ ē corruptio. Sicut eni generatio denominaī a termino ad quē. sic ⁊ numeratur. ⁊ sic corruptio denominatur a termino a quo: sic ⁊ specificaī ⁊ numeratur. Unde si ex vno mixto fiāt multa elemēta per resolutionē erit vna corruptio ab vnitate termini a quo. ⁊ multe generationes a pl'alitate terminoꝝ ad quos Cōuersio aūt hec pertinet ad corruptōem: nō ad gñationē. vnde denoīat panem qui nō manet: ⁊ nō corpus xp̄i: qō ibi fit de nouo. ¶ Ad argumētū in oppositū principale dicere tur q diuina virtute: simul vnus cibus posset conuerti in multa cibata fm diuersas partes: sicut naturaliter conuertitur in diuersa membra. Et ī hō videī q deus posset eandē substātiam panis numero simul cōuertere ī plura corpora. Quelz. n. pars corporis xp̄i simul tota ē sub qualz parte hostie ꝺsecrate: vt postea ostēdetur. qō verū nō eēt nisi eadem pars suē panis ꝯuertereī ī q̄lz partē corporis xp̄i. ¶ Sed qua ratōe suba panis fm eādem sui partē simul pōt ꝯuerti in caput corporis xp̄i: ⁊ in pedes ⁊ ī alia mēbra: videī q posset ꝯuerti per diuinā potētiā si deo placeret ī plura corpora simul. Et sic nō solum fm diuersas partes: fz fm idē potest vnū ꝯuerti ī plura simul. ¶ Sz dō'm q partes corporis xp̄i nō sūt plura actu distincta. vnde nō sic pōt panis ꝯuerti in diuersa corpora: sic in diuersas partes eiusdē corporis. ¶ Ut dōm q ī corpus xp̄i fit cōuersio fz q ē suba: nō fz q ē q̄tū. Unde partes corporis xp̄i sunt hic modo īdiuisibili. Unde nō pq hoc pōt fieri eiusdē ꝯuersio ī actu distincta.

Quantum ad z⁹ quō vna hostia possit parti cōsecrari. dicēdū q aut ꝺsecrās ītēdit ōtermina tā partē ꝺsecrare: ⁊ signatā: non digito: fz animo: puta que ē īfra circulū qui ibi apparet ⁊ ñ aliā. ⁊ tūc illa tātum ꝺsecraī ⁊ ñ alia: qz ad ꝺsecrationē isti⁹ oia substātialia ꝯcurrunt: ad ꝺsecratōez aūt alteri⁹ deest ītētio. Et hoc pz ex ritu grecoꝝ qui vt dicit: magnū panē signāt: ⁊ hodie vnā partē ꝺficiunt ⁊ cras aliā. Si aūt vult īdeterminate ꝺsecrare medietatez ⁊ ñ plus: non designās: nihil agit: qz determinata ītētio defi cit. Indiuiduū eni signatū ⁊ ñ vagū oz subyci trā smutatiōi. In vtroq tñ casu peccat ꝺsecrans ꝺtra ꝺsuetudinē ecclesie faciēs: quomōcūq sciēter ptē ōtinni panis vel vini velit cō secrare. sed tñ ī primo casu ꝺsecratū ē. ¶ Nec valet rō quā quidā adducūt ad ꝓbandū hoc. qz. s. plus potest deus q̄ natura. fz natura vnā partē ōtinui ꝯuertit altera remanēte. vt patet in mutua alteratiōe elemētoꝝ in suis extremitatib⁹ qz natura ibi simul corrūpit accidens cū suba: qō nō ēī ꝓposito. Sz ꝺsiderādū ē: q pōt deus albedinē ī superficie extē sā particulariter corrūpere: superficie manēte itegra: nō sic q vna pars albedinis ꝓpzie corrūpatur: ⁊ alia maneat cuz nō habeat partibilitatē aliā a q̄titate. fz qz facit q albedo

manet ſm eẽntiã: ꝑt afficit vnã ꝑtem: ⁊ nõ manet ꝑt afficit aliã: ita ꝙ mãet tota eẽntia albedinis: ⁊ tota corrũpit̃ per aliũ ⁊ aliũ modũ eẽndi. ſic q̃uis ſubã nõ hẽat ꝓtẽ ⁊ ꝓtẽ aliã a q̃titate. põt tamẽ ipa corrũpi a deo ſm ꝙ afficit̃ hac parte q̃titatis: ⁊ manere ſm ꝙ afficit̃ alia ꝓte. Uel ſicut ī primo articulo dictũ eſt: actio dei iuenit ſubam q̃tã. ió de ipſa agit diuiſim: ſicut de q̃ta q̃titate non diuiſa. ¶ Sz ꝑ hoc arguũt quidã multipliciter. ꝓmo ſic. Que nõ ſũt diſtincta ſm eẽ: nõ ſũt diſtincta ſz agere ⁊ pati. q⁹ agere ⁊ pati ponũt eẽ. ⁊ per ꝓns diſtinctũ agere diſtincti eẽ. ſz ī cõtinuo vna pars nõ hz eẽ diſtinctũ ab alia. q⁹ ꝓtinuũ ẽ actu indiuiſũ. ergo ⁊c. ¶ Dõz ꝙ ſuppoſiti diſtincti ẽ agere ꝓncipal̃r: ⁊ nõ partis. ſz pars nõ diſtincta ſm eẽ põt eẽ rõ agẽdi diſtincte ſine alia. vt homo itelligit ꝓ aĩaz: nõ ꝓ corꝑ: nõ ãt ipſa itelligit. Sic̃ ergo pars põt eẽ rõ agẽdi: ſic̃ eẽndi vt forma dat eẽ: nõ mã: ſic cũ vna pars cõſecrat̃: dõm ꝙ totũ ⁊ non pars ꝓuertit̃ ⁊ cõſecrat̃. nõ gdẽ ſimpl̃r aut ſm totũ: ſed ſz ptẽ. ſic̃ ethiops ẽ albꝰ ſz dẽtẽ. Que. n. idrnter ꝓ quãlibz ptẽ nata ſũt ieſſe toti nõ denoĩant ipm ꝓ ptez ſimpl̃r ſz ſm gd.

¶ 2° ſic: qõ nõ ẽ ſubz motꝰ ꝓ ſe: ñ ẽ terminꝰ motꝰ ꝓ ſe. q⁹ idẽ eſt terminꝰ vtriuſq; ī vbi: ⁊ motu locali: ī qualitate: ⁊ alteratiõe ⁊c. ſed vna pars cõtinui nõ põt eẽ ſubm motus ſine alia. q⁹ ꝓtinui eſt vnꝰ motus. 5. phy. ⁊ 5. meta. ergo cũ tranſubſtãtiatio ſit terminꝰ motꝰ: nõ põt vna pars ſine alia cõſecrari. ¶ Dõm ꝙ idẽ ẽ ſubiectũ motꝰ: ⁊ termini motꝰ intrinſeci: nõ aũt extrinſeci: vt ꝑz in illuminatiõe ⁊ alteratiõe. illuminatio enĩ q̃ ẽ terminꝰ motꝰ ipſi⁹ ſolis ẽ in aere. ⁊ alteratio ẽ in ente actu. gñatio ãt ſeq̃ns eſt ī pura potẽtia. Trã ſubſtãtiatio ãt ẽ terminꝰ extrinſecꝰ motꝰ localis. nõ qui eſt eleuatio hoſtie: vel aligd hõ: ſed ꝓlationis vbozũ. Uñ ẽt cũ tota hoſtia ꝓſecrat̃ motꝰ ⁊ terminus drñt ſubo. q⁹ ꝓlatio ſubiue ẽ ī aere vel ī oze. ⁊ ꝓuerſio eſt ī pane vel in vino. Motꝰ etiã localis g accidit ẽ ſubiue ī q̃to. ſz cõuerſio ī nuda ſuba.

¶ Tertio ſic. panis ī potẽtia nõ ẽ mã buius ſacri. ſed tñ in actu. ſilr ⁊ vinũ: vt ꝑz de paſta ⁊ agreſta. ſed pars hz eẽ ī potẽtia: nõ ī actu: alias ex plurib⁹ talibus non fieret vnum per ſe. g̃ ⁊c. ¶ Dõz ꝙ panis ī potẽtia diſtãte ab actu vt granũ vel paſta nõ ẽ mã: ſz panis ī potẽtia cõiũcta actui ꝓprio vel coĩ: vt pars. ¶ Quarto ſic. nõ poſſum⁹ alr confiteri q̃ xp̃s: ſed ipſe cõfecit ī toto pane: nõ ī ꝓte. Nec obſtat de azimo ⁊ fermẽtato. q⁹ differunt accidentaliter tñ: ⁊ nõ ſubſtãtialiter: ſicut pars ⁊ totũ. ¶ Dõm ꝙ poſſum⁹ cõficere in materia differente ſubſtãtialiter ab illa ī qua xp̃s cõfecit: imo ſemꝑ cõficim⁹ in alio pane ⁊ vino nũero: ſz nõ in alio: ſpẽ. ¶ Quinto ſic. oz ꝓuerſum diſtingui a nõ cõuerſo realiter ⁊ actu. ſz pars cõuerſa non diſtinguebatur ante: cũ eandem hr̃et q̃titatẽ: nec poſtea: cum nullã habeat q̃titatem. g̃ ⁊c. ¶ Dicendũ ꝙ pars conuerſa diſtinguitur a nõ conuerſa: ſicut non ens ab ente. ¶ Sexto ſic. idez accidẽs numero nõ poteſt eẽ ſine ſubiecto ⁊ in ſubo. ſz accñs partis nõ cõuerſe habet ſubz: accñs aũt alteri⁹ partis nõ hz ſubz.

¶ Dõm ꝙ idem accidens numero extenſũ ſz diuerſas partes põt eſſe ſine ſubiecto ⁊ ſubo. ¶ Septimo ſic. q⁹ corꝑ xp̃i non incipit ibi eẽ: q̃diu eſt ibi ſuba panis que pri⁹ erat.

¶ Dõm ꝙ in illa parte nõ incepit eſſe corꝑ chriſti vbi eſt ſubſtantia panis: ſed in alia.

Circa 3ᵐ notandum: ꝙ ſi ſacerdos ītendat oẽs hoſtias ſil̃ cõſecrare: ſz ignorꝫ quot ſint: nulla eſt ambiguitas gn omnes cõſecret. Sed poſito ꝙ nolit tot cõſecrare: tũc eſt diſtinctio. q⁹ ſi credit ꝙ ſint .x. tñ ⁊ ſint .xi. ſz nõ vult ꝑcire niſi .x. cõſecrare: aut vult qdez oẽs pñtes ꝓſecrare. tñ non credit ꝙ ſint niſi .x. ⁊ ſi ſciret ꝙ eſſent .xi. amoueret vndecimaz: nihilomin⁹ oẽs ſũt cõſecrate. q⁹ ponit̃ ꝙ vult omnes conſecrare: ſz deceptus ſit: aut nõ vult ꝓſecrare omnes que ſunt ibi: ſed tñ .x. nec plures: nec ſignat eas ⁊ tunc nihil eſt cõſecratum ꝓpter defectum indeterminationis itentõis iteriozis. ¶ Ad argumẽta ſoluta ſũt ſuꝑ.

¶ Ubi illa accidentia fundent̃. Bi. XII. a

Saĩt q̃ritur de accidẽtib⁹ q̃ remanẽt. i. de ſpẽb⁹ ⁊ ſapoze ⁊ põdere ī quo ſubiecto fũdẽt̃ poti⁹ mihi vr̃ fatẽdũ exiſtere ſine ſubo q̃ eẽ ī ſubiecto. q⁹ ibi ñ ẽ ſuba niſi corꝑis ⁊ ſãguis dominici q̃ ñ afficit̃ illis accñtib⁹. Nõ. n. corꝑ xp̃i talẽ habet ī ſe formã ſz q̃lis ī iudicio apparebit. Remanẽt ergo illa accidentia ꝑ ſe ſubſiſtẽtia ad myſterĩ ritũ ad guſt⁹ fideiq; ſuffragium: quibus corpus chriſti habẽs formã ⁊ naturam ſuam tegitur.

¶ De fractione ⁊ partib⁹. b

Olet etiam queri de fractione ⁊ ꝓticulatõe q̃ ibi videt̃ fieri vtq; vera ſit. ⁊ ſi vera fractio ẽ: cui⁹ rei ſit vl̃ in q̃ re fiat? Cũ q̃ nõ ſit ibi alia ſubſtãtia q̃ xp̃i: Si ī aliq̃ ſubſtãtia ẽ illa fractio: ī corꝑe xp̃i videt̃ eẽ. Sz ecõtra cũ ipſz corꝑ ī coꝛruptibile ſit: q⁹ imortale ⁊ impaſſibile: ī xp̃o nõ poſſe eſſe videt̃. Nã ⁊ xp̃s redarguit carnalem ſenſum diſcipulorum qui putabãt carnẽ xp̃i ſicut aliam in ꝓtes diuidendã ⁊ morſib⁹ dilaceranda. Ideo q̃buſdã placet q⁹ nõ ſit ibi fractio ſicut videt̃: ſed dr̃ frangi: q⁹ videt̃ frangi. Quibus obĵcit̃ quod ait Amb. Nihil falſi putãdũ ẽ ī ſacrificio veritatis vel ſic̃ fit ī magorum ꝑſtigĩs: vbi deluſione quadã falluntur oculi: vt videant eẽ q̃ ñ eſt. Ad hoc illi dicũt. Nõ fallit nos viſus nec fallit̃: quod eſſz ſi crederet̃ ita frãgi vt videt̃. Nec illuſio ẽ: q⁹ ad vtilitatem fidei nõ ad deceptionẽ ita fit: ſicut ⁊ chriſtus ſe oſtendit duobus diſcipulis in via in ſpecie ꝑegrini: nec ī eo tñ talis forma erat: ſz oc̃li eorum tenebantur ne eum agnoſcerent.

¶ Aliorum opinio. c

Lĵ vero dicunt ꝙ ſicut ibi ſpẽs pãis ẽ
a ⁊ nõ eſt ibi res cui⁹ vel ī qua ſit illa ſpecies: ita ibi eſt fractio q̃ nõ fit ī aliq̃ re: q⁹ nihil ibi frangitur: quod mirabiliter dĩ potẽtia fieri dicunt: vt fiat fractio vbi nihil frangitur.

¶ Aliorum opinio. d

Lĵ tradunt corꝑis chriſti eſſentialiter
a frãgi ⁊ diuidi: ⁊ tñ integrũ ⁊ incoꝛrupti
bile exiſtere. Quõ ſe colligere aſſerunt ex cõfeſſiõe berẽgarĵ: q⁹ cõfeſſus eſt coꝛã Nicolao papa ⁊ plibus epis: panẽ ⁊ vinũ q̃ in altari ponunt̃ poſt ꝓſecrationẽ nõ ſolũ ſacm: ſed ẽt verũ corꝑis ⁊ ſanguinẽ xp̃i eẽ. ⁊ ſenſualiter nõ ſolũ ſacrameẽto: ſz ī veritate manibus ſacerdotũ tractari ⁊ frangi: ⁊ fidelium dentibus atteri.

¶ Sententia probabilior. e

Ed q2 corpus xpi incorruptibile ē: sane
f dici potest fractio illa ⁊ partitio non in
substātia corporis: sed in ipsa forma pa-
nis sacramētalis fieri: vt vera fractio ⁊ partitio
sit ibi: que fit nō in substātia corporis: sz i sacra
mēto. i. in specie. Ne aūt mireris vl̄ insultes si ac
cidentia videāt frāgi: cū ibi sint sine subiecto: lz
qdā asserāt ea fūdari i aere: est ibi vera fractio
⁊ partitio q̄ fit in pane. i. i forma panis. Unde
apl's ait. Panis quez frāgim⁹: q2 forma panis
ibi frāgit̄: ⁊ i ptes diuidit̄: xps vero iteger mānet
⁊ tot⁹ est i singlis. Uñ aug. Qñ xps māducat̄.
vita manducatur. sz qs audeat māducare dñm
suū: ⁊ tamē veritas iuitans nos ad māducādū
ait. Qui māducat me viuet ppter me. Nec oc-
cidit̄ xps vt māducet̄: sz mortuos viuificat qñ
māducat̄. reficit: nō deficit. viuit māducat⁹: q2
surrexit occisus. nec quādo māducam⁹ ptes de
illo facimus. ⁊ qdē i sacio sic fit. Itē: nostī fide
les quō māducēt carnem xpi. vnusqsq; accipit
partē suā. Unde ⁊ ipa gratia ptes vocāt: p par
tes māducat̄ ⁊ manet iteger tot⁹. p ptes mādu
cat̄ in sacramento: et manet iteger totus i celo:
manet iteger tot⁹ i corde tuo. Jō ista dñr sacia.
q2 i eis aliud vī ⁊ aliud itelligit̄. videt̄ panis ⁊
calix: qō ⁊ oculi renūciāt. qō aūt fides istruen-
da postulat panis est corp⁹ xpi: calix ē sanguis.
Ex his dat̄ itelligi: q fractio ⁊ partes q̄ ibi vidē
tur fieri: i sacio fiūt. i. i spē visibili. Jōq; illa Be
rengarij verba ita distiguēda sūt: vt sensualiter
nō mō i sacio: sz i veritate dicat̄ corp⁹ xpi tracta
ri manibus sacerdotū: frāgi vero ⁊ atteri denti
bus vere qdē: sz i sacio tm̄. Uera ergo ē ibi attri
tio ⁊ partitio. sed i singulis partib⁹ totus ē xps.
Uñ Hiero. Siguli accipiūt xpm dñm: i. singul'
portionib⁹ totus est: nec p singulos minuit̄: sed
integrum se prebet singulis. Item Hyla. Ubi
pars est corporis: ibi est ⁊ totū.

¶ Quid ille partes significent. f.

Uid āt ptes ille significēt: Sergi⁹ papa
q tradit inquiēs. Triformē ē corp⁹ xpi: ps
ablata i calicē missa: corpus xpi qō iam
surrexit mōstrat. pars ꝓmesta ambulās adhuc
sup terrā. pars i altari vsq; ad finē misse rema-
nens. corp⁹ iacēs i sepulchro significat: q2 vsq;
in finē seculi corpora scōrū i sepulchris erūt. Et
sicut partes ille mystica tenēt significationē: ita
etiā ⁊ fractio passiōis xpi et mortis ē repntatio.
Unde ipse ait. Hoc facite i meā cōmemoratio
nē. i. in memoriam passiōis ⁊ mortis mee. Uñ
vt ait ambrosius. Quia i morte xpi liberati su-
mus: huius in edēdo ⁊ bibēdo carnē ⁊ sāguinē
memores eē debemus. Sz caueat qsq; ne indi
gne pcipiat. q2 iudiciū māducat. Nō ē. n. iste pa
nis: q vadit i corp⁹ sz panis vite eterne q aie nīe
subam fulcit. Sic ergo viue vt quotidie merea
ris accipe: nec accedas idignus. Indignus ē q
alr celebrat mysteriū q̄z xps tradidit: vl̄ q hīs
mortale peccatū accedit. Ergo ⁊ si sint peccata
quotidiana vel nō sint mortifera: añq; accedas
dimitte debitoribus tuis. Si dimittis: dimittit̄
tibi. ⁊ sic securus accede. Panis. n. salutaris ē
⁊ nō venenū. Si ita accedis spūalr manducas.
spūaliter enim manducat: qui innocentiam ad
altare portat.

¶ Si illud sit sacrificium: ⁊ si sepius īmoletur
christus. g

p Ost hec q̄ritur si qō gerit sacerdos pro-
prie dicat̄ sacrificiū vl̄ imolatio. ⁊ si xps
quotidie imolet̄: vl̄ semel tm̄ imolatus sit: Ad
hoc breuiter dici pōt: illō qō offert̄ ⁊ ꝓsecrat̄ a
sacerdote vocari sacrificiuz ⁊ oblationē: q2 me-
moria ē ⁊ repntatio veri sacrificij: ⁊ scē imola-
tiōis fcē i ara crucis. Et sel' xps mortu⁹ i cruce
est: ibiq; imolatus ē i semetipso: quotidie autē
imolatur i sacio: q2 i sacio recordatio fit illius
qō factū est semel. Uñ aug. Certū hēmus quia
xps resurgens ex mortuis iā nō moit̄ ⁊ c. tamē
ne obliuiscamur qō semel factū est i memoria
nīa: oi āno fit. s. quotiēs pascha celebrat̄. Nun
qd totiēs xps occiditur: sz tm̄ āniuersaria recor
datio repntat qō oli factū ē. ⁊ sic nos facit mo
neri tanq; videamus dñz i cruce. Itē semel im
molatus ē xps i semetipo. ⁊ tm̄ quotidie imola
tur i sacio. Qō sic itelligēdū ē. q2 i manifestatio
ne corporis ⁊ distinctōe mēbroz semel tm̄ i cru
ce pepēdit: offerens se deo pri hostiā redēptōis
efficacē: corū. s. quos ꝓdestinauit. Itē Amb. In
xpo. n. oblata ē hostia ad salutez potēs. qd ergo
nos: Nonne p singulos dies offerimus: Et si
quotidie offeram⁹ ad recordatōez eius mortis
fit: ⁊ vna ē hostia nō multe. Quō vna ⁊ nō ml̄
te: q2 semel imolatus ē xps. Hoc aūt sacrificiuz
exēplū ē illius. idipz sp ad ipz offert̄. pinde hoc
ē sacrificiū. alioqn qm̄ i multis locis offert̄ mul
ti sūt xpi: nō. sz vnus vbiq; ē xps: ⁊ hic plenus
existēs: ⁊ illic plenus. sicut qō vbiq; offert̄ vnū
est corpus: ita ⁊ vnū sacrificiū. xps hostiā obtu
lit: ipsā offerimus ⁊ nūc. sz qō nos agim⁹ recor
datio ē sacrificij. Nec cā sue ifirmitatis repetit:
q2 pficit hoiem: sed nīe. q2 quotidie peccamus
Ex his colligit̄ esse sacrificiū et dici qō agit̄ in
altari: ⁊ xpz semel oblatū: ⁊ quotidie o fferri:
sz alr tūc: alr nūc. Et ēt que sit virt⁹ huius sacra
menti oñditur: remissio. s. peccatoz venialium
⁊ perfectio virtutis.

¶ De causa istitutõis. b

Astitutum est enim hoc sacramentum i duab⁹ de causis. Jn augmẽtuz virtutis .ſ. charitatis: z i medicinã quotidiane infirmitatis. Und e amb. Si quoties effũdit sanguis xp̃i: i remissionẽ pctoꝝ effũdit: debeo sem p accipe: q ſp pecco: debeo ſp hr̃e medicinam. Jtẽ augu⁹. Jterat quotidie hec oblatio lz xp̃s sel sit passus: qz quotidie peccam⁹ pctis sine q̃b⁹ mortal' infirmitas viuẽ ñ põt. Et qz quotidie labimur: quotidie xp̃s mystice ĩmolat ꝓ nob. Dedit. n. nob hoc sacm salutis: vt qz nos quotidie peccam⁹: z ille iã mori ñ põt: p hoc sacramẽtũ remissionẽ ꝓſeq̃mur. Quotidie comedit ipe z bibit in veritate: sed iteger z viu⁹ manet. Jtẽ. Mysteriũ fidei dr̃: qz credere debes q ibi sal⁹ nr̃a cõsistit. Si aũt q̃rat vtꝝ quotidie cõicã dũ sit: Audi qd ide tradit Aug. Quotidie igt eucharistiã accipe nec laudo nec vitupo: oĩb⁹ tñ dñicis dieb⁹ coicãdũ horto. Si tamẽ mẽs i affectu peccãdi est: grauari magis dico eucharistie pceptõe q̃ purificari. Et lz qs pctõ mor deat: si peccãdi tñ de cetero nõ habeat voluntatem z satiſſaciat lachrymis z oõnib⁹: accedat secur⁹. ſz hoc de illo dico quem mortalia pctã nõ grauãt. Si nõ freq̃ntius saltẽ ter i ãno hoies cõicẽt: nisi forte qs criminalib⁹ ipediat: i pasca .ſ. pẽtehecoste: z i natali. Q̃ es ergo cõicẽt qui noluerit carere ecclĩasticis liminib⁹. Q̃. I.

¶ Circa duodecimaz distinctionẽ q̃runt gnqz. primo vtruz liceat plies in die coicare. ſcõ vtrũ de⁹ possit facere accidens sine subiecto. tertio vtrũ in sacramẽto altar' sint accñtia sine subo. 4° vtꝝ spẽs in sacro altaris possint aligd inmutare. gnto vtꝝ sangui possit fieri admixtio alteri⁹ liquoris. Primo q̃ queriť vtꝝ liceat plies i die coicare. Et videť q sic: qz pluries coicare nõ est plura xp̃i corpora sumere: qz nõ est nisi vnũ corpus xp̃i: z ipropꝛie imo falſe dic vulgus plures personas: plures hostias ꝓſecratas: cum sit ibi vna psona tñ. ſz pluries coicare ẽ corp⁹ xp̃i sub plũbus spẽbus sumere. boc aũt facit gcũqz celebrat: qz sumit in q̃tuor spẽbus: vna vini: z tribus panis: qz dr̃ frãgere hostiaz in tres ptes. ¶ Cõtra qz si liceret plies coicare: boc essz pp maiorẽ fructũ: vel plies pcipiendũ: ſz maior fruct⁹ est i celebrãdo q̃ in coicãdo: nõ tñ licz plies i die celebrare. ꝺ ꝓſecra. di. i. ca. ſufficit. ergo nec coicare. ¶ R⁹. circa banc q̃stionẽ de gnqz videndũ ẽ. ꝑmo de fractiõe. ſcõ de effectu positiuo hui⁹ sacri. tertio de priuatiuo. q̃rto de frequentatione. quinto de cessatione.

p̃ª 2° ¶ Quantum ad primũ sũt tres ꝓclones. ¶ Prima q̃ corp⁹ xp̃i ad fractionẽ hostie nõ frãgit. qz nihil frangit nisi p hoc q̃ sua q̃ntitas diuidit: qđ nõ pt eẽ vbi q̃ntitas nõ bz modũ q̃ntitatiuũ. Uñ pũct⁹ nõ põt frãgi qz nec põt diuidi. Uñ cũ corpus xp̃i licet sit hic q̃ntũ: nõ tñ mõ q̃ntitatiuo. iõ hic non frangit. nec frãgeretur: etiam dato q̃ eẽt i se frãgibile: aut passibile sicut erat i cena. ¶ Se 2ª 2° cũda ꝓclo ẽ: q̃ spẽs vere frãguntur: qz illõ qđ nõ conuenit sube: nisi per q̃ntitatem equaliter conuenit q̃ntitati cõiũcte z separate: sicut diuidi z situari: z locũ occupare. vnde cuz frangi sit hꝺ. iõ licet q̃ntitas sit sine subo: hic frangiť z diuiditur. Utrũqz tamẽ manducatur: qz quo ad primũ qđ est in manducatione. ſ. attritio z diuisio: sole species manducãtur. quo ad 2ª: qđ est in ventrem traiectio: vtrũqz mãducatur: qz vbi vadunt species local'r: illuc cõcomitatiue corpus xp̃i sequitur sacr̃aliter. quo ad tertiũ qđ ẽ nutritio: species mãducãtur corporal'r: qz nutriũt corp⁹: ſz corp⁹ xp̃i spiritualiter: qz nutrit aiam. primũ tñ nõ ẽ de eẽntia mandu cationis: qz qđ colãdo vel sorbendo: sine diuisione traycit manducari dicit: ẽt solidũ qđ itegrum ꝺglutitur. Et sic corpus xp̃i vere manducatur: ex hoc solo q̃ cũ cibo vere trayeitur: qđ non possũt ponere illi qui dicũt ipz nullo modo moueri fm eẽ qđ habet i sacro. ¶ Tertia ꝓclo ẽ: q̃ fit signi 3ª 2° ficatio fractõis ptiũ hostie. Et preter cõem significatiõez de q̃ extãt vsus. Hostia diuidit in ptes: prima btõs plene. sicca notat viuos: fuata ꝺfũctos. Primi iebriãtur ab vbertate dom⁹ dei. vnde significanť per partem missã i calicẽ. Alia q̃ sicca sumit significat existẽtes in tribulatiõib⁹: que terũtur: sive i mũdo: sive i purgatorio. expectãtes ãt statũ corpis vl' vtrũqz significat p tertiã: q̃ solebat reseruari vsqz ifinẽ. Alia significatio ẽ: qz ps alys dupla significat ꝺitate. Alie due duas partes humanitatis: z q̃ in calicẽ mergit corpus sanguine cruẽtatũ: pars reseruata aiaz fm supioꝛẽ partem: q̃ fruebatur: vel ecõuerso seruata corp⁹ passibile: qđ expectabat stolã suã: mersa vero animã btãm.

Quantuz ad secũduz sunt tres cõclusiones. ¶ Prima p̃ª 2° q̃ i digne sumẽtib⁹ operatur reparatiõnẽ feruoris deperditi: augmentũ virtutũ: fortitudinem eaz: multiplicatiõem bonoz opez: qz sacm efficit spũal'r: illud qđ sua mã repꝛesentat z efficit corporal'r. Nec ãt oĩa consequunť ex cibo bono debite sũpto: i subo apto nato. ſ. nutritio: augmẽtatio: gñatio: z fortificatio. ergo ꝛc. ¶ Se z ª 2° cũda ꝓclo ẽ. q̃ btis ad quoz honorẽ offerť: vt qñ ꝺ sanctis canonizatis celebratur: vel qñ pro eis: per modũ suffragy celebratur: q in purgatorio eẽ putãtur: z nõ sunt: nihil eis ꝓfert q̃tum ad premiuz eẽntiale: qđ quidẽ non recipit in eis augmẽtũ: sed quo ad accñtale: qz gaudent de oĩ bono: qđ sciunt fieri ad honorem dei: sicut gaudẽt super vno peccatore pniaz agente: maxime ãt ꝺ illo bono: qđ hꝫ specialẽ ordinẽ ad eos: qñ pp se z in se videt deum honorari. Nouerunt aũt: do reuelãte gcgd fit pp eos. vnde ꝛc. Sz p eis q̃s fide tenem⁹ eẽ in paradiso: nõ ꝺbem⁹ celebrare missaz: per modũ suffragy: qz iuriã facit martyri q orat p martyre. q̃ solũ missa cantari dr̃ p his: quos credimus eẽ in purgatorio. Pro pueris ãt baptizatis: qñ sepeliũť: dr̃ missa celebrari: vt oñdantur ptinere ad vnitatẽ corpis xp̃i mystici: z saluari merito xp̃i: cuius rememoratiõ ẽ hoc sacr̃z. Dz aũt fieri collecta ñ p eis: sed p coi fideliũ defũcto. ¶ Notãdũ aũt de paruulis. qz nescitur vtꝝ sint baptiçati nisi forte ab illo q eos baptiçauit: nemo ẽt pt scire se baptiçasse adultũ: qz nescit vtꝝ ille itendat baptiçari: qđ regritur: imo nemo scit se baptiçasse paruulũ: qz licet sciat se intendisse: possibile tñ ẽ parẽtes illius eẽ ifideles: ꝺ quoꝝ volũtatẽ baptizari nõ potuit. Et spãl'r q nõ baptiçauerũt nõ pñt scire baptiçatũ. Unde p paruulo baptiçato de facto: rõne dubitabi põt orari fm quosdã. ¶ Sz nõ valet: qz aut nõ est baptiçatus fm veritatẽ: z tũc fides dicit eũ eẽ dãnatũ: aut est baptizat⁹. z tũc fides dicit eũ euolasse: ergo vr̃ sp eẽ contra fidẽ orare p illo: q nũq̃ bũit vsũ rõnis. Qui vo bũit vsũ rõnis: ẽt si baptizat⁹ mox decessit: qz potuit hr̃e vẽiale nõ diſplicitũ: põt hr̃e aligd purgãdũ. Uñ p eo põt orari: Sz de martire: q se ipm abnegat ꝓpter xp̃z ꝓbabile ẽ: q̃ ei displiceat oĩe malũ iplicite. Uñ ñ dr̃ orari p eo: qa fit iuria martyrio: maxime qñ canonizatus ẽ: qz ecclesia tũc tenet ipm eẽ in celo. ¶ Tª 3ª 2° ꝓ est. q̃ effectus huius sacri põt ipediri p peccatũ veniale non ꝺdẽ per omne: sed solũ per illud qđ impedit actuale z

deuotionē:ꝛ distrahit ꝛ..ētē ne actu ferat in deum:sic̄ ōbz: qz ad hoc ꝙ aliquid generet̄:nō oz agere sz pati:ad hoc āt ꝙ nutriat̄ oz ip̄m coopari:qz nutriēs agit in nutrimentū. Unde effect⁹ baptismi nō ipedit̄ nisi ꝓpter peccatū mortale:qđ ꝓtrariatur effectui:nō per veniale qđ cōtrariatur actui deuotiōis:quā nō requirit per se:sz per accidēs:vt remouēs ꝓhibēs. Sz in isto nutrimēto: licet de⁹ opetur pr̄cipaliter:oz tamē ꝙ hō coopetur istrumētaliter: ip̄m ōuote amplectēdo:iuxta illō Jaco. In mās̄uetudie suscipite isti verbuz: qđ pōt saluare aias vr̄as. Illud igit̄ veniale qđ ipedit actualē deuotionē: ipedit fructū:nec tamen facit ī currere mortale peccatū:qz nō tenet̄ hō eā hr̄e nisi ad hoc ꝙ ñ ipediat fructū:siue ꝙ pcipiat ip̄z.sz habitualē tenetur hr̄e.i.mortali carere. Quecūqz aūt venialia hēat: de qbus nō peniteat: dūmō deuote coīcet: effectum participat. Dr̄ āt ōuote coīcare si conatur oēm distractionē ꝛ euagatōez mētis expellere:ꝛ nō deliberate eā teneat.

p°.2° **Quantum** ad tertiū sūt tres ꝛcl'ones. ¶ Prima ꝙ remittit venialia: sicut dicit Inocēti⁹ ꝙ venialia delet. Et apolloni⁹ ī vitis patr̄ dicit:ꝙ per hoc penitētibus remissio peccatoꝝ datur. Unde sup ip̄m dicitur oratio dominica pater noster:cui⁹ penultima petitio ē:dimitte nobis debita nostra. Et posset cū tāta ōuotiōe sumi: ꝙ oia venialia deleret:ꝛ hō sine peccato ad illā horā eēt. Nec ē hoc impossibile:sz diu sine veniali viuere oī habēti vsū rōnis:ē ꝓtra legē coēz:ꝛ rōnē:sz soli⁹ mr̄is dei ꝑuilegiū

2°.2° ē. ¶ Scōa.ꝙ cauet a mortali:vt dicit Innocēti⁹:ī qua fortificat ꝓtra tentationē:ꝛ delet venialia inclinantia ad peccatū mortale. Unī Bernardus ī s̄mōe ō cena dñi attribuit freq̄nti sūptiōi h⁹ sacr̄i ꝓtinētiā a mortalib⁹:ī suis fratribus. Paraſti ī ꝓspectu meo mēsā aduersus tē.sic̄ esus agni paschalis ꝙabat ab exterminatore:ꝛ māna ab infirmitate: qz nō erat i tribub⁹ eoꝝ ifirm⁹. Nō āt delet mortale qđ ē ī ꝓscia coīcātis:sz auget ꝛ multiplicat:qz q̄uis ī se sit medicina:tamen est venenū male sumentib⁹. Qui.n.māducat īdigne iudiciū sibi manducat. Si vero sit mortale in aīa:ꝛ non sit i ꝓscia:ꝛ nō sit etiā ignorantia crassa ꝛ supina: ꝛ pr̄emissa discussione diligēti:ꝛ si nō sufficiēti:elapsū ē a memoria:s̄m illud. pbet aūt se ipsum hō.ꝛc.ꝛ s̄m illud. Si nosmetipsos diiudicaremꝰ:ꝛc.tūc remittitur vt dictū fuit .di. .9. Sed quādo missa ꝑ alio celebratur: ēt mortale qđ ē in alterius cōscīa delet:nō per modū sacr̄i:qđ solum ꝑdest suscipienti:sed per modum sacrificy ex merito xp̄i: quo sibi venia ipetretur.i.gratia ꝓtritiōis. Unde nec maius donū pōt homo homini facere.q̄z sibi missaz dare:aut ꝑ eo celebrare. Hoc.n.est singulare in hoc sacro ꝙ ꝑ alio pōt offer-

3°.2° ri ꝛ suscipi:nī sic āt ō alys. ¶ 3ª ꝓ ē.ꝙ valz ad pene remissionē actual'pctī mortalis ꝛ venial'.p̄mo qdē rōe sacr̄i inq̄tū valet ad ōletionē culpe:qz q̄cūqz culpa delet̄:pena aūt ō eterna ī tpalē ꝓmutat̄: aut tpal'diminuit̄. Oz.n. ꝙ eterna ꝓmutet̄:q̄ nō stat cū amicitia. ¶ Sz dubiū ē vtr̄ q̄cūqz veniale remittit̄ quo ad culpaz aliqd diminuat̄ de pena:? Et videt̄ ꝙ nō:qz pōt hō hoī remittere offensā sine hoc ꝙ aliqd relaxet de debito tpali. Scōo ratione sacrificy:quo ē satisfactoriū magis ꝛ minus:s̄m deuotionē sumētis:ꝛ celebrātis:ꝛ nō solū ꝑ se:sed ꝑ alio:nō solū ꝑ viuo. sz ꝑ mortuo. Et sic pōt eē tanta ꝓtritio ꝙ ex opere operāte omnez penā deleat:modica ꝓtritio cum ope operato in hoc sacro multū deberet opari ad deletionē pene in viuo ꝛ in mortuo. Nā nihil ē in hac vita qđ tātuz satisfaciat ꝑ mortuis: q̄tū sacrificiū mediatoris s̄m Augu.qz hic ē calix sanguinis testamēti: ꝙ educit victos de lacu: vt pz ꝑ exēpla Hre. plā in .4. dyal. Et Btūs Bernar.i vita bti Malachie narrat sororē illi⁹ per missas eius de purgatorio liberatā.

p°.2° **Quantum** ad 4ᵐ sunt quatuor cōcl'ones. ¶ Pria ꝙ expedit frequēter sumere:qz sepe peccamus: ꝛ sepe medela īdigemus. Et sicut cōtinuū ieiunū cibi corporalis attenuat ꝛ debilitat: ꝛ si nō minuat vitā ꝑ ut viuere viuētibus ē eē:qz eē subale non ītenditur nec remittitur:tñ disponit ad mortez: sic nimis ieiunare ab isto cibo aīaz ōbilitat: Et si charitatē in eēntia nō remittat:tñ ad mortale īclinat:ꝛ īfirmitates venialium multiplicat: ꝛ feruorē consumit: Ecōtra qñ sepe ꝛ digne sumit̄:semp nutrit restaurādo deperdita ī illo ꝙ bz venialia:ꝛ semp auget in illo ꝙ nō habet:sicut in btā virgine quā credo sepe ꝓmunicasse multiplicat bona opera. Unī Bernardus.i vita bti Malachie. Hoc sacr̄m potēs est peccata cōsumere: debel lare obuias potestates:īferre celis aias reuertentes. ¶ 2ª 2°.2°
cōclusio ē.vtr̄ expediat oī die cōicare? Et qdem in hoīe ꝙ sentit per hoc deuotionē augeri: reuerētiā nō minui: expedit. Unde in vitis patr̄ cōsuetudo erat scō Hor. nō ꝓius corporalē cibū sumere:q̄z spūalē xp̄i cōionē acciperet. Unī di.68.c.Lassianus eps quotidianū sacrificiū offerre cōsueuerat deo ꝙ audiuit vocē. Age qđ agis: operare qđ oparis: natali apl'oꝝ venies ad me:ꝛ reddā tibi mercedē:qui post septimū ānū ī natali apostoloꝝ cū missaꝝ solēnia peregisset e corpore exiuit. Eō.si sentiat hō deuotionē nō augeri. ꝛ reuerentiā minui.qz nimia familiaritas parit ꝓemptū: oz aliqñ abstinere.ꝛ nō quotidie sumere. Unde ī vitis patrū btūs Apollonius admonebat: vt si fieri posset:supple sine minutōe reuerētie monachi quotidie coīcarent mysterys xp̄i:ne forte ꝙ se longe facit ab bis: lōge fiat a deo.
¶ 3ª ꝛclusio ē.ꝙ nō est pluries in die cōicandu:vt in hoc 3ª.2°
vl' vnica xp̄i passio repūtet̄:dico āt pluries cōicari nō quoties sub plurib⁹ spēb⁹ sumit̄:sz sicut oī vnū ꝓandium aut vna cena vnitate ordinis:licet sint ibi multe potationes ꝛ multe comestiones:sed diuersa ꝓandia ꝛ diuerse cene:qñ diuersis horis nō būtib⁹ aliquā vnitatē:ex itentōe comedētis. Sic si sacerdos sumat ꝓius sub duabus spēbus fractionis:ꝛ postea sub alys duab⁹.i.vini ꝛ panis fracti vnū ē sacr̄m:vna est cōio. Et sil'r si simul ꝑpter periculum custodie sumeret.io.hostias cōsecratas:nō dico.io. personas: vt vulgus dicit.nā in oībus nō est nisi vna persona xp̄i nō diceretur nisi semel coīcare. Postq̄z aūt celebrauit vel alias coīcauit:licet nō plus coīcare itenderet:si sit ꝑiculum:licet ei:ieiuno tañ hostiā ꝓsecratam sumere:ꝛ sic scōo vl' tertio coīcare. Arᵐ. de ꝓsec.di.2.ca. Trib⁹:vbi mīstri post cōmunionē populi porciones populi remanētes debēt sumere: de quibus tamē supponit̄ eos ante ppl'z coicasse. ¶ Et sic patet solutio ad argumētum. ¶ Quarta ꝛcl'o est an liceat 4ª
pluries celebrare in die. Et dicit glo.ꝙ sic.extra.e.de cele. mis.ca. Cōsuluisti:vbi dicit̄. Sufficit sacerdoti semel ī die missam celebrare.nō āt inhibetur. Unī si pluries celebrat non peccat. ¶ Sed hoc non valet:quia quod dicitur sufficit:debet exponi:idest sufficere debet.alias falsum esset: quia illi qui non est contentus celebrare semel:certum est ꝙ ñ suffic̄. Unī.e.ti.ca.ō referēte papa rephēdit illū q ī die cene ī duob⁹ locis celebrabat:di.ꝙ vbi hz chrisma ꝓficere ibi celebret:ñ āt alibi illo die. In aliqb⁹ āt casib⁹ lz.p̄m⁹.in die natal'dñi:ō q̄ Hre.ī ome. Exyt edictū. Missaꝝ solēnia ter bodie celebraturi sum⁹.ꝛ docō ca.Cōsuluisti:ꝛ ō ꝛse.di.i. Suffic̄. Et cā hⁿ ē:vl' eē ꝑ triplex.vna ꝑꝑ tres ī vna xp̄i ꝑsona subas: vt illa ō nocte significet corꝑ⁹:illa ō auroza aīaz: illa ō die ōitatē. Scōa cā ē:vt ꝑª significet statū añ legē:secūda statū sub lege:tertia statū gr̄e. Tertia cā ē ꝓpr̄ius ꝙ dicūt. Tres ī natali misse ōbēt celebrari. Quaꝝ ꝑª sacrā xp̄i signat geniturā: Altera vēturi ōsignat gaudia xp̄i. Tertia iam factū qđ lex sacra fore signat. ¶ Scōs casus ē ꝑꝑ ōfūctū ꝙ subito occurrit sepeliēdus post missā dictā: ñ oz sine missa sepelīri si sit tempus misse.immo etiam dicit Raymundus ꝙ ex intentione potest dicere vnam ꝓ vivis: aliam ꝓ defunctis:non quidem regulariter nec oī die:

sed ex cā rōnabili. puta si parrochian⁹ vel cui teneꝝ petit āniuersariū: vel ānuale: vel trecēnale: qō vult facere: nec ille pōt cōmode vicariū hre. ¶ Terti⁹ casus ē p necessita te infirmoꝝ petētiū viaticū si nō sit cozp⁹ dñi Fuatū. nec alr possit hri. Iz celebrare ꝛ pluribus hostys: vt vna infirmo poz teꝝ: alia Fueꝝ. ¶ Quart⁹ p necessitate pegrinoꝝ: maxime die dñico vl festiuo: qñ oēs maxime peregrini debēt missā audire. ¶ 5⁹ p nuptys: qz laudabilis ꝯsuetudo ē nō nisi in missa dare bñdictionē nuptialē: cuis i gbusdaz ptib⁹ post vesperas: ꝛ aliquādo i pfūda nocte soleāt ista fieri: ꝛ cū mlta dissolutōe. ¶ Sextus fm Hosti. si hēat duas ecclias cō mendatas. vel vnā intitulatā: aliā cōmēdatā ꝓpter paup tatē: nec pōt hre vicariū: ꝛ qlibet ppls vult hre missā i sua ecclesia: cū vtriqz equalr teneat: vtrobiqz pōt equalr cele brare. In decretali āt exē. e. de referēte. nō erat necesse eꝝ celebrare: nisi i illa i qua de ꝯsuetudie debebat christma cō ficere: qz hoc nō pōt nisi eps: sed aliā missā celebrare pote rat simplex sacerdos. Et verisimile ē epm bene posse p vi cariū celebrare: ꝛ in illa ecclesia plures presbyteros fuisse. Si ēt occurrerēt eadē die due misse: vna forte ō festo: alia de ieiunio: vt frequēter cōtingit i q̄dragesima: ēt iusta cau sa videtur bis celebrādi: si alias nō potest audire secūdaz missaz. nō tamē teneꝝ: Iz sufficit de vno celebrare: ō alio di cere officiū: ita tñ q⁹ i istis casib⁹ nūq̄ licet dre vltra duas missas: nisi in natali. Itē itelligit q⁹ ipse pōt dicere secūdaz missā si ipse ē ieiunus: alias nō ieiuno i nlla necessitate licz celebrare: Iz liceat coīcare. Unū dr exē. eo. c. Ex pte. q⁹ sacer dos semp vino pfūdere dz: postq̄ totū acceperit eucharis stie sacrm: nisi cū eadez die aliā debuerit missā celebrare: ne si forte vinū perfusiōis acciperet: celebrationē aliā im pediret. q̄si dicat. oīno ipediret: qz ieiunus nō ect. Sz dicit forte: ꝓpter opionē q̄ dicit vinū admixtū sanguini fieri san guinē: ꝛ sic esset ieiunus. Iz illa opinio erronea ē. Unde sa cerdos cui solēt tales casus occurrere: dz a ꝯceptione pfu sionis abstinere. Iz si perfūdit: i piscinā ponat ꝛ nō sumat.

Quantum ad gntū sunt tres ꝯclones. ¶ Prima q⁹ xp̄iani i ꝑncipio eccl'ie omni die cōmu nicabāt: postea singlis diebus dñicis. Unū exē. de paroch. c. p. prohibeꝝ quis alienū parochianū ad missam recipere. qz hoc erat ad eucharistiā recipere: cū sacra sint a suis p̄sbyte ris ministrāda: nō ab extraneis. postea ter i anno: i pascha te: pentbecostē: ꝛ natali. Nūc aūt tenentur oēs: exquo ad annos discretōis venerīt: ad minus semel i anno. s. i pascha te coīcare: nisi forte de ꝓpriu sacerdotis ꝯsiljo: ob aliquam cām ad tps ab eius perceptōe duxerit abstinēdum. exē. de pe. ꝛ re. Diꝫ vtriusqz sex⁹. In quo casu nō debz ipe vsqz ad sequēs pascha differre coīonē. Iz q̄citr⁹ pōt ipedimto cessā te dz coīcare. sicut illi q̄ ꝓpter īmūdiciā nō poterant olim pascha celebrare ꝓmo mēse: tenebātur scōo mēse celebra re: nec vltra debebāt differre. sicut si bō dz soluere. x. i pa schate: ꝛ tūc nō pōt soluere: iperator nō dat sibi diiationez vsqz ad aliud pascha alterius āni. Iz statī post: qñ pōt debet soluere. ff. de arbitris. l. Celsus. §. Duo sūt p̄cepta arbitris. sez dare: ꝛ i tēpus dare. Tēpore enī elapso adhuc teneꝝ da re. Si gs āt a coīone cessat i pascate: nisi mō p̄dicto modo ta liter peccat. qō pz per penā graue q̄ idicit tali i decretali p cedēti: vbi sic dicit. Aliogn ab īgressu eccl'ie arceat: ꝛ mori ens xp̄iana careat sepultura. q̄ pene ñ nisi p mortali solent infligi. Nō tñ ꝓpter illud verbū reputo hoiem eē suspēsū ab ingressu eccl'ie. sic q⁹ viculo ligeꝝ illo: quo iterī celebrās ꝛ eū recipiēs eēt irregularis. sicut nec moriēs i torneamē tis est excōmunicat⁹: ꝓpter hoc q⁹ negatur ei ecclesiastica sepultura. Dico āt ānos discretōis nō pubertatis: qui sunt anni nubiles: i viro. 14. i muliere. 12. sed postq̄ icipit eē do li capax: q⁹ pōt mortalr peccare: Ex tūc enī ligat p̄cepto ō fessione. ꝛ per ꝯns de coīone. q̄ simul dant. qz exquo pōt peccare debz remediū ꝓfessiōis ꝛ coīonis adhibere. ¶ z⁹ ꝯclo ē. q⁹ sacerdoti celebrāti ñ licet a coīone abstinere: īmo etiā totū sacrm sub vtraqz spē dz sumere. de ꝯsecra. dist. 2. Cōperim⁹. In paraſceue aūt nō sumit nisi i spē panis: quia tūc non celebrat: Iz de cozpore Fuato coīcat. nec ē verū q̄ aliq dñt: vinū ꝓtactu cozporis verti i sanguinem: sicut nec cōtactu panis verteret i panē. maxime qz sine verbis non fit trā substātiatio. Si aūt infirm⁹ cōicādus tūc occurrat ho stiā ꝯsecratā sibi diuidat. Nā ꝛ oli ꝓpter hoc Fuabaꝝ vsqz in finē misse pars tertia. Pōt ēt de plurib⁹ hostys ꝯsecra tis reseruare quot sibi visū fuerit. Nec teneꝝ oē ꝯsecratz sumere: dū tñ sub vtraqz spē sumat. Cum hoc etiā debz su mere vini pfusionē: q̄ nō est aliā missā celebraturꝰ. vt dr de ꝯsecra. exē. e. ex parte. Etiā si sit dies qua debeat ieiuna re in pane ꝛ aqua: siue ex voto: siue ex pnia: siue ex obediē tia. qz nec votū: nec penitētia. nec obediētia imutare debz ritū eccl'ie ꝛ ordinatōes ꝯciliorz. ¶ 3⁹ ꝯclo ē: quid sit me lius abstinere aut celebrare. Et quidē indispōsito bonuz ē abstinere: ꝛ malū ē sibi coīcare. sed dispōsito bonū ē ex fer uore coīcare. ꝛ bonum est ex humilitate abstinere. Et si ex maiori charitate iste abstinet. ꝛ ille ex minori sumit: ille qui plus habet de charitate plus mereꝝ de pmio eēntiali. Sz simpliciter loquēdo multo meli⁹ est debite sumere q̄z debite omittere: quia illi sumenti pdest ex opere operato. ꝛ datur ei remissio peccatorū: ꝛ augmentū virtutū. ¶ Ar gumentum solutum fuit supra. Questio II.

Queritur scōo vtrū de⁹ possit facere accns sine subiecto. Et vi deꝝ q⁹ nō. qz sicut se hz accidēs absolutum ad subm: sic respectiuū ad obm: qz sic accidentis eē est iesse: sic relonis eē ē adesse. Iz de⁹ nō pōt facere relationē sine termio. qz relatiua posita se ponūt. ergo nec accns sine subo. ¶ Cōtra. qz sicut accnti p nām debetur eē in alio: ꝛ nō per se. sic ecōuerso subē perfecte ꝑme debeꝝ per se eē: ꝛ nō in alio. sed bñanitas xp̄i q̄ est ꝑma substātia: ꝛ hoc ali quid nō subsistit p se: Iz i diuino supposito sustentaꝝ. g̃ ꝛc. ¶ R⁹. cū duplex sit accidēs. s. absolutū ꝛ respectiuū. ꝛ absolutū duplex. q̄titas: ꝛ q̄litas. Ideo circa istaz qōnē tria sūt videnda. ꝑmo de q̄titate. scōo de q̄litate. tertio ō relone scz vtrum de⁹ ista posset sine subiecto facere.

Quantum ad p̄imū sūt tria videda. ꝑmo de q̄ti tate ꝯtinua ꝑmanēte. scōo ō successiua. tertio de discreta. ¶ Quātū ad p̄imū videꝝ q⁹ de⁹ possit separare q̄titatē ꝯtinuā remanētē a subo: qō ꝓbant aliqui sic. deus pōt facere oēm effectū imediate sine cā extrinse ca. puta efficiēte ꝛ finali. qz ipe est p̄imū ꝑncipiū ꝛ finis vl timus oīum. ꝛ sic pōt supplere vicē hax causarū: nō autez sine cā ītrīseca. puta materia ꝛ forma: qz ipse neutra haruz est. sicut hoiem pōt facere sine hoīe: nō sine aīa ꝛ corpore. sed in sustētando accns subm est cā extrīseca: cū nō sit for ma nec mā ex qua. g̃ ꝛc. ¶ Sz ista ratio vt mihi videꝝ nō valet: qz sic posset deus facere relonez sine subiecto ꝛ ter mino: precipue si differūt realiter a subiecto. Nec eēt tunc aliqua instantia. ¶ Scōa ratio ꝯsueuit adduci. qz ōs pōt conseruare immediate quicqd seruat mediante alio, non materialiter nec formaliter: sed effectiue. sed sic cōseruat accns mediāte suba: nō formalr. qz accns nō hz eē forma liter a subo: Iz ecōuerso: nec mäliter. qz nō vt ē subm sustē tat ꝛ ꝯseruat: qz tūc nihil nisi subm sustētaret: cui⁹ ꝓtrariū est in christo. ꝛ omne subm sustētaret: cui⁹ ꝓtrariū apparz in mā p̄ima. g̃ cōseruat effectiue. ¶ Et si dicaꝝ hoc nō pōt dici de subiecto violēto vt de aqua respectu calozis. dōm q⁹ imo. qz sicut terra naturaliter sustētat aquā: qz nata est substerni. ꝛ tectū sustentat tegulas violēter. sic subm sustē tat accns ꝓpriū nāliter: sed violētū violēter eadem violē

tia qua recipit. ¶ Sz nec ista rō cogit. qz sicut calor nulla violētia frigefacit: sic nec aq̄ violētia aliq̄ se calefacē. sz calefit. z p ons nulla violētia cōseruat actiue i se calorē: sz magis destruit. Uñ pōt dici q̄ lz subyci nō sit ꝑcisa z tota cā sustentādi: ꝓpter qō nō sub̄m aliqō sustētat: z subiectū alicui nō sustentat: vt arguit: nihilominus tñ substātie create subyci est ratio sustētādi. qz per hoc q̄ subycit accīti ipa alteri nō innixa sustētat ipm. Et gcgd sit de hoc certū est q̄ q̄titas nō sustētat qualitatē cui subycitur effectiue: sed solū materialr z subiue. sicut mā formam. Sz hic ē mā ex trisecta quā de⁹ supplere pōt. puta faciēdo formā subalem sine materia: z qualitatē sine q̄titate: vt post dicet. qz cuz vnum nō sit de rōne alteri⁹ nulla ꝓtradictio iplicat. ¶ 3ª ratio est q̄ quādo aliqua sūt sic ad inuicē diuisa: q̄ vnū nō iplicat aliud nec i sua eēntia: nec i suo eē: nec sicut partem: nec alr. nulla cōtradictio est vnū eē sine alio. z p ons deus illa seorsū facere potest. sic ē i ꝓposito. g̃ zc. maior pz. quia solū ꝓpter hoc deus potest facere materiā sine forma. qz materia iplicat formā. z si nō q̄titū ad eēntiā i qua ē distincta saltē q̄titū ad esse. qz eē est q̄dā forma cū sit actus. z nō solū qz est vnū eē vtriusq̄. qz tūc p hoc nō possz facere formā sine mā. sicut nec ecōuerso. Nūc aūt pōt facere formā sine materia. z nō ecōuerso. qz mā non ē eē forme. nec ē cā formalis ipsi⁹. forma āt vel est ipz eē vel ē cā formal' ipsi⁹ z deus nō pōt facere effectū formalē sine cā. puta eē albū sine albedine: z pari rōne nec esse sine forma absolute: nec esse subale sine forma subali. cōstat āt q̄ illud eē nō pōt eē nisi substātiale. cū mā q̄ ē p̄mū subiectū ñ possit inherere. ꝓbatio minoris. qz q̄titas ē diuisibilis i ea q̄ insūt. Uñ si ea q̄ p se z primo ꝓueniūt q̄titati. vt puta hꝛe partē. vl q̄ scōo: vt puta hꝛe sitū z hꝫ: oia ꝓsiderētur: equaliter cōueniunt q̄titati separate sicut ꝓiūcte: siue p polē siue p impolē separatur. Et quo ēt pōt sumi alia ratio ad p̄ncipale. qz sic phs arguit aiam separabilē a corꝓre nāliter. qz nāliter hz operationem subiue z actiue separatā a corꝓre: ita illud qō posset hꝛe supnāliter operatōez subiue z actiue separata a substātia: videt ab ea separabile supernāliter. Sic aūt ē hic. qz q̄titas si eēt separata non min⁹ eēt qualis: nec tm nus ēt ageret ītentionalr z realiter: q̄ si eēt cū suba. g̃ zc.

z ª ꝑ° ¶ Scōo de q̄titate succesſiua ꝓtinua q̄ ē mot⁹ videt dōm: q̄ cū mot⁹ sit eēntialiter fluxus forme z nō forma pōt ītelligi fluxus forme: vel cui⁹ ē vt subiecti vel cui⁹ ē vt termi. ꝓtest igit mot⁹ eē sine termino: dū tñ sit i subiecto. sicut de⁹ posset vltimā spherā mouere. z ille motus i superficie conuexa exist̄s nō hꝛet terminū q̄ ē vbi: cū ipa sit nusq̄ z incircūscripta: sed hꝛet subz. ¶ Scōo ecōuerso i oi forma quā de⁹ pōt facere sine subiecto potest eē mot⁹ sine subo. sicut quādo rarefiūt z cōdensant spēs in sacro altaris. rarefactio quidē z cōdensatio bñt ꝓ subiecto q̄titatez z p termino q̄litatē: sz augmētū z decremētū q̄ sequunt istas alterationes sunt ibi sine subo: qz bñt q̄titatē p termino: nō aūt subaz p subiecto: qz ibi nō est: nec q̄titatē: qz idē re ñ est subñ z termin⁹. Nec ē maior difficultas facere accīs fluēs sine subo q̄ accīs stās: cū vtrūq̄ sit eiusdē actualitatis spē: licet in gradu pfecto z ipfecto differāt: imo aliqō accīs fluens ē actualius q̄ aliqō stans: sicut albedo fluēs a gradu ipfecto ad pfectū ē pfectior q̄ gescens i gradu ipfecto. Uñ cum hꝫ possit sustentari sine suba multo

3ª ꝑ° magis illa. ¶ 3° ñ pōt eē motus sine vtroq̄. s. sine termio z subo: qz eēt diffinitū sine diffōne. s. fluxus forme: z nō eēt forma fluens: nec vt subñ: nec vt terminus. ¶ 3° de q̄titate discreta q̄ est numer⁹ in ꝓtinuis ꝑmanentibus: videt q̄ nō possit fieri sine numeratis. qz non est aliq̄ res ꝑter illa. Cū enī vnitas q̄ est p̄ncipiū nūeri sup ꝓtinuū nō addat rē. sz ꝓpationē tñ. puta i diuisionē: numerus q nō est aliud q̄ vnitas: nō addet aligd sup oia nisi q̄tū vnitus sup singula: z sic non addit nisi ꝓpationez. Et si addit aliqō positiuum illō ē ens rōnis. Facere aūt aligd realiter eē sine sua realitate est ꝺdictio. Unde cū numer⁹ ꝑter res numeratas non dicat rē. g̃ nō ē p se factibil'. ¶ Scōo ō q̄titate discreta q̄ est tps: qō est numerus ꝓtis z posteriorꝭ i motu: videtur idem: qz aut nō addit aliqd sup motū: aut illud qō addit ē ab aia: vt phs videt inuere: qz si addit: hꝫ est rō mēsure: Relatio āt mēsure est rōnis tm̄. Dato ēt q̄ rel'o quā addit eēt real' adhuc tñ rel'o nō pōt fieri sine subo: vt dicet in. 3. mēbro. Et tñ non videt ꝓbabile q̄ tps sup motuz addat rel'onem realē: qz tūc nō esset spēs quātitatis distincta a motu: sz magis spēs rel'onis. ¶ Tertio videt idē de quātitate discreta q̄ est oō: qz cum illa nō sit q̄titas nisi ꝓut est in voce q̄ est son⁹ cū motu ꝓtinuo delatus: vel cū discōtinuo: ipa est qdaz numerus: Unde sup q̄titatē vl q̄titates ꝓtinuas non addit plusq̄ numerus sup res manentes: imo nō videtur q̄ super sonū: sz sup q̄titatem ꝓtinuā fundet imediate. Et sic super sonū vocis z q̄titatē nullā rem absolutam addit: ꝓpter qō seorsū fieri nō potest.

Quantū ad z^m p̄ncipale: sunt tria videda. ꝓmo ō q̄litate sensibili: i tertia z scōa spē. scōo ō q̄litate q̄ est sensibile cōe: q̄ est in q̄rta spē: tertio de q̄litate spūali. ¶ Prio g̃ de q̄litate i tertia spē: que est passio z passibil' p² ꝑ° q̄litas de qbus alique sunt: in scōa sil' z in tertia: sic ille que habēt actionē nāles z aialem vt p̄me qualitates actiue de his videt q̄ possint diuina virtute separi: cadē rōne qua z q̄titas. Sed tūc qualitas illa nō erit sensibilis actu: sed tm̄ aptitudine: nisi vtute diuina: qz eē sensibile nō est rō itrīseca colorꝭ: sicut nec eē disgregatiuū: qz eē sensibile ē eē motiuū sensus. Et ideo si separaret eēt qdē sensibilis: licet nō actu sentiret: sicut aliqs ignis posset eē ita paruus q̄ actu nō calefaceret: q̄uis eēt apt⁹ natus calefacere: sicut oculus eger nō pōt videre lucez excedentem: q̄uis sit apt⁹ nat⁹ videre fz q̄ visus. ¶ Sed vtrum deus posset facere videri colorem separatū: ē dubiuz. Et videtur q̄ sic. quia diuina virtute ꝓtest separari a posteriori. Unde cum qualitas ꝓtius sentiatur z quantitas posterius: videtur q̄ de⁹ posset facere videri qualitatem sine q̄titate: z p cōsequēs facere videri qualitatē que esset sine q̄titate. Cū etiā qdā dicant posse dei virtute videri: qō nō est: sicut z fantasiari: qz certū est q̄ spēm pōt deus causare vel conseruare sine obiecto. Si ergo ꝑpter nihil aliud ē imaginatio rei absentis: nō aūt visio. qz manet spēs i imaginatione re absēte. ñ aūt i visu cū deus possit re absēte seruare speciē i visu: per cōsequēs facit rē absētē vl nō entem videri: maxime si videre nō est sola habitudo ad eē rei vise: sz actus absolutus terminatus ad rē vt visa est: nō fm id qō ē. pōt. n. de⁹ talē visionē conseruare. Et sic non pōt ds facere q̄ ego videaz rem z res nō sit visa: sed potest facere q̄ ego videā rē z res non sit in rerū natura: sicut res opinata z scita ē quidez cognita: sz nō oz q̄ sit in rerū nā: qz eē cognitū itellectu vl sensu in ipo qdē cognoscēte ponit ens rei. s. cognitionē ipam. sz in ipso cognito non ponit nisi ens rōnis: qō nō regrit ꝓ fundamēto ens reale: nisi i aliqbus fm cursū nature: quaz deus pōt immutare. ¶ P. q̄titas ꝑter hoc est sepabilis in esse. qz est separabilis i operatu. Si ergo q̄litas separata p polē vel ipolē nullā hēat opationē. g̃ nō erit separabilis fm esse. ¶ Sz ad hꝫ posset dici q̄ nō segt. qz licet sepabile fm opationē sit sepabile fm esse. nō tñ e ds. De hꝫ aūt dcm ē s. di. io. ¶ Secundo de qualitate que est sensibile cōe: q̄ ē i z³ ꝑ° quarta specie qualitatis: forma z circa aliqd cōstās figura vt curuitas: rectitudo: z hꝫ. qz si iste qualitates differūt re absoluta a q̄titate possūt fieri: z separari: sic alie q̄litates scōe z tertie spēi. Si aūt ñ differāt re absoluta nō pōt tunc fieri sine q̄titate ꝓtinua pmanēte: sicut nec q̄titas discreta. Supposito igit q̄ differāt pōt fieri aliter nō. Sed sup

posito q̄ differāt adhuc ē istātia de figura: q̄ cū sit termi/natio corporis limitati: ⁊ cū impoſe sit corp⁹ eē infinitū: impos/sibile est eē finitū. ⁊ nō bñe terminū. Et iō ꝓtradictio eēt q̄ deus faceret corp⁹ finitū sine figura. ergo multo magis eꝫ. ¶ Et dōm ſm illos qui distīguūt vnū ab alio: q̄ ē p̄dicatio per cām: ⁊ est equiuocatio de figura. q̄ eēntial᷑ figura dif/fert ab illa terminatōe q̄ ē p̄uatio vlteriozis q̄titatis. Ei/gura aūt ē aliq̄d reale positiuū. Uñ figura ē equiuocuꝫ ad vtrūq; ꝑpter q̄ deus nō pōt facere corp⁹ finitū sine figu/ra: ꝑ̄t figura dicit illā p̄uationē: ſꝫ pōt de⁹ facere corp⁹ fi/nitū sine figura: ꝑ̄t dicit illud reale positiuū ꝯsequēs illā p̄uationē vlteriozis q̄titatis. ⁊ eꝫ. Et sil᷑ est de curuitate ⁊ rectitudine linee. q̄ vt dicūt p̄uationē hāc q̄ ē q̄ mediū nō exit ab extremis: vel istā pōnem q̄ exit: nō ē mediū in/ter illa: nō pōt de⁹ facere lineā q̄ non sit recta vel curua ſꝫ istum modū. sed ꝑ̄t rectitudo dicit rem absolutā q̄ ꝯsegt lineā ſm q̄ ei⁹ mediū nō exit ab extremis: ⁊ curuitas ean/dem ꝑ̄t exit: sic de⁹ pōt facere lineā sine rectitudie ⁊ cur/uitate. ⁊ eꝫ. ⁊ sic erit linea recta sine rectitudine: ⁊ curua si/ne curuitate: ꝑpter eq̄uocationē. sicut dī q̄ xp̄s ē fili⁹ v̄gi/nis: non ꝑpter filiationē quā bēat: sed q̄ ab ea genit⁹ ē. sic ⁊ deus dī dñs: nō ꝑpter rel̄onem quā in se bēat: sed quia ē terminus rel̄onis oppoſite. ¶ Tertio de qualitate spūali/que est ī p̄ma ⁊ tertia specie: vt habitus ⁊ actus. vel ī scda specie: vt potētia. de q̄b⁹ oībus videt̄ q̄ diuina v̄tute fieri possint sine ſubiecto: q̄ differūt a subiecto re absoluta ſm cōem opinionē: ⁊ nō sūt minus entia q̄̄ qualitates corpora/les. Unde si ille vbi dr̄ñt p̄ñt separari a suis subiectis mul/to magis iste. ¶ Sꝫ tūc ē instātia: q̄ ītellectus separat⁹ po/terit ītelligere: ⁊ sic beatificari: quod ē absurdū. q̄ nō ē ad īmaginē dei. Et similiter absurdius ē ō habitu v̄ ō actu se parato q̄ est sup se reflexiu⁹. Et si possit dici q̄ act⁹ v̄ hit⁹ nō possint ītelligere: q̄ nō bñt potentiā nec sūt potētia: nec potētia ipsa possit: q̄ ꝑncipalis potētia ītelligēdi ē ipa ſuba aīe vel āgeli. nō valet. q̄ saltē de⁹ possꝫ ītellectui sepato ipri mereeūdē bitū glozioſū: ⁊ eādē btītudinē quā ꝓducto: ⁊ tūc esset beat⁹: bñs eēntiā btītudinis subiue. Et dōm q̄ verus ē: q̄ vno incōueniēti dato alia cōtingūt. sed eēt beat⁹ tunc fīt potētia btificabilis ē: nō āt fīt p̄fecta creatura rōnalis.

Quantum ad tertiū. de rel̄one sunt q̄tuoꝫ ꝯcl̄ones. ¶ P̄ma: q̄ relatio nll̄o mō pōt fieri si/ne subiecto: q̄ illud accñs q̄ō implicat subm nō pōt eē sine subo: gn sit ꝓtradictio: q̄uis subm sit extra eēntiā ei⁹. fīt nō pōt deus facere albū sine subo. q̄ lꝫ albū solā q̄litatē signi/ficet: tñ albū implicat subiectū significās albedinē ī subo ꝑpter q̄ eē albū sine subo ē esse albedinē sine subiecto ⁊ ī subiecto. Simil᷑ si sit accñs q̄ō in abstracto īplicet subm idem dicendum est. sicut simitas est nasi curuitas. Unde quecunq; curuitas fieret sine naso: ipsa non esset symitas. Ita cum relatio ſm q̄ditatē suā sit modus ⁊ habitudo b⁹ rei. ⁊ sil᷑ oē accñs relatiuū ipoſe est eē accñs respectiuum: sine eo q̄ō per īpm formal᷑ referī. puta p̄nitatē sine p̄/ ⁊ filitudinē sine q̄litate. ¶ Sꝫ ꝫ hoc videt̄ eē: q̄ si pōt eē in spēbus alterius augmētū ⁊ decrementū sine suba: tūc ē ibi augmētari: ⁊ diminui q̄ sunt pati: ⁊ nō est ibi subiñ eoꝝ ⁊ sil᷑ augmētare ⁊ dimīuere. Sꝫ de hoc dicet̄ ifra cū ageī de actione ⁊ passiōe spēz. ¶ z^a ꝫ ē. de rel̄one reali ī abstra/cto: q̄ sicut nō pōt eē sine subo ita nec sine termio: ſꝫ eē ab/solutū nō dico relatū. q̄ rel̄o ē īpm esse ad aliud: Uñ si nō ē illud aliō nō est rel̄o. sed sufficit illō eē ſꝫ id q̄ō est: Non oꝝ aūt q̄ ſm respectū bēat eē reale: cuꝫ possit eē vna rel̄o realis q̄ñ alia est tñ rōnis: sicut rel̄o scie ad scibile: mēsura ti ad mensurā. ¶ z^a ꝫ est. de relatiuo ſm eē: de quo idē v̄ dōm. q̄. ſ. nō pōt eē real᷑ tale. Et dico realitate relatōis: vl̄ ētrealitate fūdamēti: nisi bēat extremū distinctū in eē rea/li vel fūdamēti vel relatiui: sicut nō pōt eē realiter filius vel dñs nisi bēat realiter parentē vel seruuꝫ: siue illa reali/tas sit a realitate gñationis ⁊ subiectionis: siue a realitate relationis. ¶ 4^a ꝫ est. de relatiuo ſm dici q̄ īpm regrit ex tremū semꝑ: nō q̄dē in eē reali distīcto absoluto vel relato sicut īpm regrūt relatio realis ⁊ relatiuuꝫ ſm esse: siue sit rōnis: siue rei: vt dcm̄ est: sed ī esse relatiui: sic ītelligēdo q̄ in tali eē īpm regrit in q̄li īpm denotat ⁊ respicit. vbi gr̄a. scia ⁊ potētia sunt relatiua ſꝫ dici semper. q̄ꝫ aūt ſm rē: vt ī creaturis cōiter: q̄ꝫ āt ſm rōnem vt scia ⁊ potētia dī respectu creaturaꝝ. Impossibile tñ est eē sciam vel poten/tiā alicuius: nisi vt illō sit mox ineē scibili vel poti. Sed nō oꝝ īpm eē in esse reali: nec itez opꝫ ipsum eē in esse distīcto real᷑: cum in deo sit realis scia respectu sui ipsius: ⁊ realis potentia ītelligēdi: ⁊ volēdi: ⁊ gnāndi: ⁊ spirādi q̄ nō distin/guunt ab obo. Et per hoc pꝫ solo ad p̄mū. ¶ Ad argumē/tum in oppositū dōꝫ q̄ nō est simile: q̄ accñs respectiuuꝫ ī sui significato ēt abstractiue sūptū īplicat obꝫ: nō sic aūt accidens absolutum implicat subiectum: vt patet per di/cta. ideo ⁊c. Questio. III.

Queritur 2° vtꝫ ī sacr̄o altaris sint ac/cidētia sine subo: Et videt̄ q̄ nō: q̄ eucharistia est q̄dāꝫ sacr̄m sicut ⁊ alia: ⁊ alia supnālia sicut istud: sed in alijs nō ponunt̄ accñtia sine subo: ergo nec ī isto po/ni debēt. ¶ Cōtra. q̄ si essent in subo aut ī corpore xp̄i: aut in suba panis: aut in aere: ſꝫ nō in corpe xp̄i: in quo sūt alia eiusdē rōnis. Itez necē xp̄s ita paruus sicut hostia: nec ita colozatus. Nec ī suba panis ⁊ vini: q̄ nō manet. Nec in aere: q̄ ē loc⁹ spēz. q̄ differt sup/posito ⁊ subo a locato. Et itez sunt ibi alie dimēsiones eius/dem speciei. ¶ Et si dicat̄: q̄ de⁹ pōt facere duo accidētia eiusdē spēi ī eodē subiecto. nō videt̄: q̄ q̄cūq; sūt vnū subo sunt vnū per accñs. sed sicut ipse nō pōt facere vnū per se ex duob⁹ actib⁹ nisi vnū sit actu ⁊ aliud ī potētia. ita videt̄ q̄ nō possit facere vnū p accidēs ex duob⁹ actib⁹ eq̄lib⁹: ni/si vnū sit potētiali⁹ ⁊ aliud actuali⁹: q̄ō nō est ī his q̄ nō dif/ferūt specie nisi p accñs: quādo differūt gradu. ¶ R^o. cois opinio oīum catholicoꝝ ē hic eē accidētia sine subo. Circa hoc tamē est triplex modus dicēdi.

Primus q̄ sunt hic nāliter: nec ꝑprie subsistunt: q̄ sunt in alio. Dicunt enim q̄ sicut qualitas remanet hic naturaliter: q̄ remanet suū īmediatū subm: q̄ō est q̄titas: ſꝫ tollatur suuꝫ remotum q̄ō est substātia. ⁊ sic ipsa qualitas non subsistit: ſꝫ inheret. sic etiā q̄titas ca/ret q̄dem suo subiecto remoto: q̄ō est essentia substātie q̄ conuertitur: sed habet suū subm ꝓpriū ⁊ ꝑpinquū: quod est eē substātie quo mediāte ineſt substātie. q̄ illud eē pos/sibile est remanere essentia nō remanēte: īmo necesse est īpm remanere cōsiderato modo quo desinit hic eē. Et qui/dem q̄ hoc sit possibile pꝫ: q̄ ſꝫ essentia sit p̄rior ipso eē ex/quo videt̄ cum p̄r⁹ possit separari a posteriori q̄ magis possit separari ⁊ fieri eēntia sine esse q̄̄ eꝫ. tamē ꝯsideran/do ex alia parte q̄ essentia se habet ad esse: sicut potentia ad actū. ⁊ sicut materia ad formā: q̄ actus mīn⁹ depēdet a potētia q̄̄ ecōuerso. sicut de⁹ magis pōt facere formam sine mā: q̄̄ eꝫ. imo illud potest ⁊ istud nō pōt: sic videt̄ ma/gis factibile eē sine essentia q̄̄ eꝫ. sed deus in incarnatiōe verbi fecit essentiam humanitatis sine suo esse. ergo mul/to magis hic potest facere esse subē panis sine eēntia. vt si/cut ē ibi assumpta essentia ⁊ manet: nō autem eē ⁊ non ma/net. sic ecōuerso hic ꝯuersa pōt eē essentia ⁊ non manet: et non cōuersum esse ⁊ manebit. ¶ Scōo ostendunt q̄ non solum istud fit possibile sed necesse: q̄ nihil creatum pōt cōuerti in increatū. sed vnum creatū potest cōuerti ī aliō: q̄ñ coīcāt in materia ⁊ in genere: aliter non. sicut accidens nō cōuertitur in substantiā nec in accidens alteri⁹ predica/

menti ꝼm cõez opinionẽ.essentia aũt panis cũ essentia coꝛ poꝛis xp̃i cõuenit in materia ⁊ in genere. Unde vna põt cõuerti in aliã etiã per naturã si coꝛpus eẽt moꝛtale. ſz eẽ panis non cõicat in materia nec in genere cũ esse coꝛpoꝛis xp̃i subali:cũ illud sit increatũ diuinũ:qõ est suppositi diui ni:cũ ĩ xp̃o nõ sit nisi vnũ eẽ actualis exiſtẽtie subalis.ergo impoſe ẽ eẽ panis ꝯuerti:⁊ necesse ẽ ip̃z remanere. ¶Sz ꝯtra hãc opinionẽ arguiť p̃mo qꝫ nõ necesse sit ip̃m rema nere.tñ qꝛ si nõ posset ꝯuerti:pt tñ ãnibilari vl põt coꝛrum pi cedẽdo ĩ potẽtiã materie. ita qꝫ sicut humanitas potuit assumi nõ assumpto eẽ:ſz manẽte ĩ potẽtia materie:sic eẽn tia põt ꝯuerti nõ ꝯuerso eẽ:ſz redacto ĩ potẽtia eẽntie. Jtez licet eẽ panis nõ possit cõuerti i eẽ icreatũ:põt tñ ꝯuerti in eẽntiã creatã:qꝛ q̃ cõicant in materia sunt adinuicẽ trans mutabilia:dato qꝫ nõ coicent in mã ꝓpiqua:ſz solũ i remo ta.sicut elm põt cõuerti i aiatum ⁊ e.ſ.esse autez panis ⁊ eẽ coꝛpoꝛis xp̃i ꝯueniũt ĩ materia prima:q̃ ẽ vtriusqz potẽtia remota:ſz ñ ꝯueniãt i ꝓpinqua:qꝛ mã ẽ pura potẽtia.essen tia ãt ẽ potẽtia cũ actu:imo ẽt ratio ꝯtraria si aliqd valerz: cõcluderet qꝫ de oi cibo quẽ xp̃s ante passionez sũpsit:sola eẽntia ĩ ip̃z ꝯuersa fuit:⁊ ñ eẽ ſz remãsit:vl alr q̃ ꝓ ꝯuersio nẽ coꝛruptũ fuit.qꝛ eẽ ſbale xp̃i erat icreatũ añ resurrectio nẽ:sicut post. ¶Ꝺ.sic dicim⁹ qꝫ aqua q̃ de potẽtia oꝛdina ta nõ põt ꝯuerti i sanguinẽ xp̃i:pri⁹ ꝯuertiť i vinũ:⁊ postea totũ i sanguinẽ.sic eẽ si nõ potest de potẽtia absoluta ꝯuer ti i aliqd xp̃i:pri⁹ nã ꝯuertiť in suã eẽntiã trãsiens in eam. sicut foꝛma q̃ cedit in potentiaz materie:⁊ post illa eẽntia tota ꝯuertiť i eẽntiã.Et sic nõ necesse ẽ eẽ remanere vt ꝓ babat vltima rõ:q̃ ꝓ hoc ẽ soluta. ¶Scõo ẽt videť qꝫ nõ sit possibile ip̃m manere:qꝛ ipossibile ẽ qꝫ de⁹ faciat effectũ foꝛmalẽ sine cã foꝛmali sua.puta eẽ albũ sine albedine.vñ cũ eẽ panis sit effect⁹ foꝛmalis eẽntie panis:videť impoſe qꝫ de⁹ faciat eẽ panis sine eẽntia pãis. ¶Et ad argumẽtũ est dõm:qꝫ de⁹ nõ põt facere eẽntiã sine oi esse:qꝛ tunc essz ⁊ non eẽt.sed bene põt facere eẽntiã sine suo eẽ nãli:coicã do sibi eẽ pfect⁹.Sic etiã nõ põt facere eẽ panis sine essen tia panis vel aliq̃ nobilioꝛe:q̃ sit vnũ cũ ea.hec aũt non est eẽntia accidẽtis.ergo nõ põt manere eẽ panis nisi cuz aliq̃ eẽntia substantie:que vel sit panis vel alia nobilioꝛ:que sit idẽ suppoſito:⁊ per se cũ ipso eẽ.ergo cũ hec nõ sit essentia coꝛpoꝛis xp̃i:opoꝛtet ibi aliã eẽ cũ qua nõ plus ibi eẽt coꝛ pus xp̃i:sicut nec erat añ cõuersionẽ:sic fit quando ex spẽ bus alia substãtia generatur.

Secundus modus dicendi est:qꝫ ibi subsistunt ac cidẽtia supernãliter per virtutẽ super additã.qꝛ qꝫ aliqd bẽat actu illõ qõ debeť sue nãe:põt esse nõ per aliqd additũ:ſz solũ ꝓ ꝯseruatõez nãe ⁊ p remotio nẽ ꝓhibẽtis si qõ est.Sicut qꝫ leue ferať surſuz:ad qõ ẽ tñ in potẽtia accidẽtali:sufficit tñ generãs cõseruãs ĩ eẽ ⁊ re mouẽs ꝓhibẽs.ad hoc aũt qꝫ nõ leue possit surſũ ferri cuz sit i potẽtia eẽntiali:oꝛ sibi addi actũ primuz:vt dicit.z.de aĩa.⁊.8.phyſi.qꝛ nihil põt aliqd cũ pri⁹ nõ posset nisi p ali quid sibi additũ.Sic igiť qꝛ substãtie nãle ẽ subsistere: nõ opoꝛtet aliqd superaddere sibi ad subsistendũ: sed sufficit ipsaz cõseruare.Unde suba per nihil sibi additũ subsistit: qꝫ si ipsa ꝓhibeatur subsistere aliquo alio.sufficit illõ amo uere nec oꝛ aliqd addere.sic humãitas xp̃i sola depositõe a deitate sibi derelicta nullo addito subsisteret. Sz accñs nõ hz per nãm subsistere sed magis inherere:vnde nõ põt subsistere nisi per aliquid sibi additũ:sicut nec vapoꝛ surſum stare:nisi per caloꝛẽ icoꝛpoꝛatũ. ¶Sz nec ista opinio valet.qꝛ illõ additũ aut eẽt eẽntia aut eẽ.i.aut eẽt ꝓncipiũ subsistẽdi aut ip̃z subsistere:Nõ primũ.qꝛ tũc iter eẽntiaz q̃titatis ⁊ suũ eẽ caderet mediũ:qõ est absurdũ. Et iteruz eẽt vnicũ eẽ duplicis eẽntie.qõ nõ ẽ nisi mãe ⁊ foꝛme. Nõ ẽt z^m.qꝛ illud subsistere cũ eẽ ꝑexistẽte eẽnt duo eẽ vnius eẽntie.qõ ẽ incõueniẽs.Et iteꝛ illi subsistere ieẽt eẽ ꝓmuz ⁊ ihereret.⁊ p ꝯs eẽntia sua.⁊sic nõ subsisteret q̃titas:sed ihereret:aut si ñ ihereret p ꝯs subsisteret.⁊ sic ñ eẽnt duo subsistere. ¶Et qõ dr̃ õ posse qõ pri⁹ñ poterat.dõz qꝫ ad hꝫ qꝫ aliqd possit p se ⁊ õ se ĩtrisece:qõ pri⁹ñ poterat ĩdiget ali quo sibi addito:sicut graue ad hoc qꝫ ab ĩtra surſũ feratur reqrit aliqd sibi imꝑsũ a celo vl ab adamãte. Sz ad hꝫ qꝫ ex alio ⁊ p aliud nõ ĩdiget.sicut ad hoc qꝫ graue aliquo su stenteť surſũ:nõ oꝛ aliõ sibi addere:ſz p aliõ sepatũ illic põt teneri:vel violẽter ab agẽte ꝑticulari:puta colũna.vl sup nãlr a nã vlt supplẽte vacuũ.ita accñtia ñ ex se subsistũt.ſz diuina vtute:q̃ poꝛtat oia vbo vtutis sue:⁊ lapidẽ posset su stẽtare surſũ nullo ei addito:q̃uis nã ei⁹ tẽdat deoꝛsũ.sic ⁊ accñti qõ natũ ẽ iheꝛẽ alteri tribuit subsistẽ i se:ñ p additũ

Et ideo est tertius modus dicẽdi: qꝫ per nihil additũ:ſz p solam diuinã vtutẽ ſbsistũt:nec p hoc qꝫ ẽ ibi coꝛpus xp̃i:sine cui⁹ pñtia idẽ posset fieri.⁊ hoc pz. qꝛ illud additũ aut eẽt suba aut accñs.nõ accñs:qꝛ pari ra tiõe idigeret aliquo alio sustentãte:cũ equalr oi accñti ab soluto eẽ sit ieẽse:nõ min⁹ nãli q̃ supnãli:nec min⁹ coꝛpali q̃ spirituali:nec ecõuerso:nec suba:qꝛ aut illa eẽt affecta il la q̃titate subiue:aut nõ. Nõ ꝑmo mõ:qꝛ tũc nõ eẽt ibi coꝛ pus xp̃i: exquo est ibi alia substãtia q̃ succederet loco pri me: qꝛ coꝛpus xp̃i non est ibi nisi qꝛ succedit substãtie pri⁹ e xistenti.aut nõ esset affecta:⁊ tunc non posset sustentare illam cũ hoc sit ꝓprium virtutis infinite .ſ.posse sustenta re aliquid in se a se distinctũ natura vel subiecto: qõ nõ põt virtus finita per aliquod mediũ. ¶Ad argumẽtũ ĩ oppo sitũ dõm:qꝫ non est simile de eucharistia ⁊ alys sacramen tis:quia in eucharistia debet esse chriſt⁹ realiter:⁊ nõ i alys sacramẽtis:nisi virtualiter.ideo hic opoꝛtet subam i ip̃z cõ uerti:cũ ali⁹ modus sufficiens nõdum sit inuentus:ꝓ quez possit hoc esse:non autem in alys. Questio. IIII.

Queritur quarto. vtruz species in sa cramento altaris possint aliquid ĩmutare.Et videť qꝫ nõ.qꝛ pari ra tione possent ĩmutari. qꝛ agẽs nãle agẽdo ꝓpatiť.ꝓmo de generatõe.nõ ãt põt ĩmuta ri nãlr:nec ãnihilãdo:qꝛ nã sicut nõ agit ex nihilo sic nec redigit i nihil: nec cedẽdo in potẽtiã materie q̃ ibi nõ est.q̃ ꝛc. ¶Jn contrariũ ẽ sensus. qꝛ oi illo modo apparẽt ĩmutare ⁊ ĩmutari quo pri⁹ facie bant. ¶Ꝺ⁹.circa hoc duo sunt videnda.primo quomõ põt immutare. Scõo quomodo immutari.

Quantum ad primũ sunt tres ꝺcl̃ones. ¶Prima ꝑ⁹ꝑ⁹ qꝫ spẽs remanẽtes ĩ sacro altar possunt ĩmutare accidẽtalr:⁊ non minus q̃ pri⁹:siue generãdo tñ vt est i mutatõe intentionali:q̃ ẽ ꝼm passionẽ aĩe:que est sa lus ⁊ perfectio:ꝼm quã dicũť passibiles qualitates:q̃ ex se passionẽ inferũt sensibus:siue coꝛrũpendo ⁊ generãdo.sic̃ est i mutatõe reali:que ẽ ꝼm passionez nature:q̃ magis fcã abycit a substãtia. Primũ pz quo ad qualitates:q̃ sunt pri mo sensibiles:⁊ nõ habent a suba:sed a se sensus ĩmediate mouere.Unde cũ habeãt idẽ esse qõ prius:per cõsequens idẽ agere.De quantitate vero dicunt quidã:qꝫ licet sit p se sensibile:hoc tamẽ non est quia agat aliquid in sensum:ſz qꝛ ꝓcipitur a sensu:sicut econtrario suba dr̃ per accñs sensi bile:qꝛ non ꝓcipiť a sensu:licet agat in sensuz.⁊ tunc qꝫ quã titas careat subo:nõ mutat actionẽ q̃litatũ sensibiliuz:que exñtes i ea subiue agũt sine ea. Si aũt dicať q̃titas eẽ per se sensibile p tãto qꝫ agat ẽt ad sensationẽ simplr:cũ ꝼm ea q̃ sũt q̃titatis puta magnitudinẽ paruitatẽ ⁊ figurã ⁊ distã tiã.⁊ hꝫ:sequať variatio i ĩmutando sensũ a q̃litate:q̃ est p sensibilis:⁊ qõ est cã magis ⁊ minus est cã simplr:nihilomi nus hoc ip̃z põt saluari in q̃titate ſblata suba. qꝛ hoc nõ hz q̃titas a substãtia in qua ẽ:ſz a q̃litate cui subest nũc sic̃

ꝓius. vnde ꝛc. ¶ Item scdo hoc idē ꝑz de imutatione naturali: qz qualitates habent idē eē qđ ꝓius. g̃ idē agere: qz agere sequitur eē: q̃titas vero nihil ad hoc coagit: Unde ī mathematicis nō ē motus. Licet aūt sensus idicet hāc imutationem realem. ratio tamen hesitat: qz vbi nō est ꝓcipale actiuū: nec aliud: sed ꝓcipale actiuuz nō pōt eē nisi ꝓcipale ens: qđ solū est suba: que hic nō est. iō ꝛc. ¶ Et ad ß dici pōt ꝙ actio q̃ est ad ꝓcipalē effectū qui est substantia non est sine ꝓcipali actiuo: qđ est substātia: nisi vt in sequenti articulo dicetur. ſz actio q̃ ē ad effectū nō ꝓcipalē sed secūdariū: qui est accidens pōt eē a solo accidente: cū in actione vniuoca nō oporteat agens excedere effectum.

2ª 2º ¶ Scđa ꝓclo est. ꝙ possūt imutare substantialiter corrūpendo: puta ꝙ spes vini pōt corrūpere guttā aq̃ ipositā: qz qcquid ē cā cāe ē cā cāti: sed alteratio est causa corruptionis: ꝛ species alterāt per se et primo. ergo ex cōsequēti corrumpunt: sicut quod est alterās hominem ad mortem est cā mortis: ꝛ iudicat irregularis ꝙ facit illud: ad qđ mors sequit: ac si imediate occideret. Nec dico ꝙ qcqd ē cā añtis sit cā ꝓntis semp in positiuis: ſz vbi ē effectus ꝓtiuatiu⁹ sic est corruptio: qz aut regrit ꝓpter se cāz aut ꝓp antecedēs. ꝓpter se nō: qz nō ē ens. g̃ soluz ꝓpter añs. Et sic qđ potest in añs pōt in ꝓns: tale: ꝓpter qđ in oibus segt ꝙ qcqd ē cā sufficiēs alteratiōis ad quā de necitate segt corruptio ex ß ipo est cā sufficiēs corruptiōis. ſz vbi est effectus positiu⁹ nō oz. Nō enī qcqd alterat ad gnātionē sufficit ad ꝓductionē forme: sic hō generat hoiem ꝛ sol alterando: sed solus ds creat aīam ifundēdo. Unde ēt in artificialibus iferior ars ꝓparat māz ꝛ superior iducit formā. ¶ ſz ꝓtra ß videt qz nā nō pōt corrūpere nisi qđ pōt gnāre. Uñ mām primā ꝛ aīam rōnalē ꝛ formā celi quā nō pōt gnāre nec pōt corrūpere. Itē qz corruptio nō est nisi ꝓp gnātionem: nisi possit gnāre nō itendit corruptiōez. ¶ Dōm ad primū ꝙ forma que ſm suā spēm nō est a nā ꝓducibilis: ipsa nec ē a nā corruptibilis. Unde ꝛ si corruptio huius sequat ad opus nāe hoc nō est effectiue: ſz meritorie vel demeritorie: sicut ī formis gratū facientibus: ad quaz ꝓductionē ꝛ destructōez liberū arbitriū nō agit nisi dispositiue ꝛ meritorie: nō actiue. Dico aūt de bis ad que attīgit naturali virtute: q̃ est ad generandum ꝛ corrūpendum. secus de bis ad que supnaturali virtute sicut sacra habēt virtutē characterem ꝓducē di: nō corrūpendi. ¶ Ad scām dicendum ꝙ natura corrūpit dupliciter. vno modo ꝙ subtractionē cōseruātis: ꝛ hoc facit ñ generādo: sicut per motū celi corrūpitur lux ꝛ nihil inde generatur: qz intendit alibi generare: ꝛ iō cessat ibi: qz simul nō pōt vbiqz. alio modo per actionē: ꝛ sic natura nihil corrūpit nisi sit nata inde generare: ſz quādoqz ipa nō generat nisi partē. sicut in embrionis corruptione: q̃ ē a natura accidētal'r multa generant a natura: ꝛ alia forma naturalis generari potuit: licet nō illa q̃ ifusa est. Et similiter spes possūt corrūpe: qz ide generāt formā accidētalē: ꝛ si ñ subalem: quā tamē apte nate eēnt generare: licet forte hoc ipediatur per accidēs ex parte subi ꝓpter defectum eius. ¶ Et ex hoc sequit tertia conclusio: q̃ ē: ꝙ possūt generare formā subalē: cuius cōtrariū dicūt quidā: qz nec virtute ꝓpria: qz tūc ageret vltra suā spēm: nec virtute sube: cui isūt: qz sūt sine subiecto: nec virtute sube cui ifuerūt: qz ꝑz oz dinē nāe nullū istrumētū pōt agere vtute ꝓncipal' agētis nisi sit actualiter ꝓiūctum: vel nisi recipiat ab eo formā imanētem: vt patet ī decisione seminis. Sed spes sūt actu separate a suba: nec recipiūt ab ea aliquā formā imanētē: per quā agāt: iō ꝛc. ¶ Sed ista ratio ē contra eos: vt vr: qz sicut nihil ꝓducit nobilius se ī virtute ꝓpria: sic vt videt: ī virtute sua nihil corrūpit nobilius se: qz nihil corrūpitur nisi a fortiori ꝛ digniori. Qđ. n. corrūpit aliud dñatur illi. Unde videt extraneū ꝙ spes possint subam corrūpere: vt dicit: ꝛ nō subam generare. ¶ Et dicēdū ꝙ ad generationez oz dare generās vniuocuz: qđ est eque nobile: vel equiuocuz ꝓcipale: qđ est nobilius effectu. ſz ad corruptionē q̃ pōt eē per solā subtractionē ifluentie ꝓseruantis: qz ꝓseruans ifluit mediātibus dispositionibus accidētalib⁹: sufficit corrūpens dominari illis dispositionibus: gb⁹ destructis subiectū corrūpit. ¶ Et sic ꝓpria virtute spes possūt corrūpere ꝛ nō generare. Cū. n. nō habeāt plusq̃ añ conuersionez: sic tūc ꝓpria vtute nō gnabāt: ita nec nūc. ſz qđ postea dicit ꝙ nec ēt alteri⁹ virtute gnant: videt falsū. Et qđ dicit ꝙ ñ vtute sube cui isūt: vez ē: qz sūt sine suba. Et vltra ꝙ ñ vtute sube cui ifuerūt possz ꝓcedi: ſz vtute di sustentātis. Pōt. n. ds accidētia sustētare ī eq̃li vigore ī q̃to cū suba sustentabāt. Uñ si tē gnabāt ī vtute sube create sustētantis: ꝛ nūc gnabunt vtute di sustentātis. ¶ Pōt ēt dici ꝙ ī vtute sube ꝓuerse: sic serū ōcisū: qz licet nō bēant formā aliā sibi impssā: tamē totū id qđ sūt ꝛ totā nāz habuerūt ī subo ꝛ a subo: saltē sic a cā māli. Et iō q̃diu fuat ī eis eē q̃le ī subo bēbāt: ꝙ ꝓsequēs bēnt tale agere oio sic ꝓus bēbāt: ꝛī tātū dicuntur agere in virtute substantie conuerse: ex quo illō quod in ea habuerunt illud idem numero eis seruatur.

¶ Ex bis ergo ꝑz ꝙ triplici vtute gnāre pōt: primo virtute dei: qz cū gnāre nō sit magis act⁹ sube q̃ subsistere: cū ois prima suba subsistat ſm nām: nō āt generet: sicut illis accūtibus vtute dei ꝓpetit subsistere: pari rōne gnāre: cū deus possit cōicare supnāliter vni creature licet iferiori: illō qđ ꝓuenit supiori nāliter: sicut celo generare aīam: qđ ꝓuenit aīali natural'r: sic ꝛ gnāre subam: qđ cōuenit sube natural'r deus pōt cōicare accidenti supnāliter. Sōo virtute sube q̃ fuit ibi. vt dcm̃ est. Tertio vtute celi. Sicut enī cuz mus generat murem hoc facit imediate potētia gnātiua muris in vtute ipius muris ꝑticularis agētis: ꝛ cū hoc in vtute celi. qñ āt mus ꝑ putrefactōez gnāt: hoc est total'r a vtute celi: sic qñ celū ꝓseruat vinū añ ꝓsecrationē: qualitas vini in vtute ipi⁹ ꝛ celi gnāt ex gutta aq̃ apposite vinū. ſz quādo spes sunt sepate post ꝓsecrationē: tunc ipe vtute celi ꝛ ꝓseruantis in eodē vigore gnānt idē qđ ꝓius: sicut si deus separet q̃titatē ignis cū calore: ille calor ꝓburēdo aerē generaret ignē sic ꝓius in vtute celi: qz celū nō ipzimit accñtib⁹ mediāte suba. ſz eꝯ. Uñ nō cessat ifluere ꝛ ꝓseruare accñs substantia corrupta.

Circa zᵐ sunt ēt. ʒ. ꝯnes. ¶ Pria ꝙ q̃litates pñt nāl'r corrūpi: qz hñt subm̃: ꝛ pōt itez adhiberi ꝓria q̃litas ꝑdominās. ¶ ſz hoc videt eē ꝓtra ph̃m. z. meta. dicētē ī oi re mota imaginandā māz ꝓprie dicta ſi sit ꝓprius mot⁹: ꝛ maxīe ad formā. Uñ cū alteratio sit mot⁹ ꝓprie dict⁹ vr ꝙ spes siue q̃litates gb⁹ ñ subē mā nec forma suba l' ñ possint corrūpi: nec alterari: puta ītēdi ꝛ rēitti: ꝛ mlto min⁹ ex toto corrūpi. ¶ Ad qđ dōz ꝙ ī oi re mota oz eē māz actu vl' aptitudīe. Exq̃. n. q̃litas remāet ꝛ tale eē q̃le ꝓus bēbat ī mā: pōt agē ꝛ pati: sic poterat ꝓus: qz bz māz aptitudie. ¶ Uel dōz ꝙ oz eē mām. i. subz: ſz nō oz eē māz ꝑ⁹ⁿ: sic aliq̃ ī celo ponūt motū: ꝛ tñ nō ponūt ī eo māz: ſz solum subz q̃tū: sic ꝛ h: qz oē q̃tū eo ipo ꝙ q̃tū vr mobile. Sic igr realr pñt imutari: ſz nō itētional'r: qz ñ sunt capaces mutatōis itētōal': nec vt extremū sēsus nec vt mediū sēsus: qz nec sūt mediū ꝓiūctū nec sepatū. ¶ zª 2º. ē de q̃titate vtz nāl'r possit corrūpi: Et dicunt gdam ꝙ nō. qz non rōne māe cū ipaz nō bēat. nec ꝑpter ꝓtrariū: cū q̃titati nihil sit ꝓtrarium: nec per diuisionē quia diuisio q̃ facit ad corruptiōez subiecti: oz ꝙ habeat terminū ī minus: sed hoc nō bz q̃titas: quia ſm se ē diuisibilis in ifinitum. ergo ꝛc. ¶ ſz contra hoc sic arguitur: qz ſm eos ꝛ ſm nos qcquid pōt ab aliquo alterari pōt ab illo corrūpi: vt fuit dictum ī primo articulo in prima cōclusione. qđ est talis corruptio que naturaliter sequit ad alterationem. Unde cuz naturaliter q̃ti

p² 2º

z³ 2º

tas ſi ſeparetur a qualitatibus ꝙcquid põt illas corrũpere directe põt corrũpere ꝯtitatem ex conſequẽti: ita ꝙ ſicut ipſi concludunt ꝙ ſpecies vini corrumpendo q̃litates aq̃ corrumpũt formã aque: q̃ non eſt ſine ſuis diſpoſitionib⁹ ſic ⁊ aqua nimia appoſita paruis ſpecieb⁹ vini corrumpendo qualitates ſpecierũ corrũpit quãtitatem. ¶ Argumẽtum aũt vt videt in oibus tribus mẽbris deficit que aſſumit. primo quia corrumpitur per cõtrariũ: q̃ ſicut ſubſtantia non habet contrariũ: eſt tamen ſuſceptibilis ꝓtrariorũ rõne quoꝝ oĩs paſſio magis facta abycit a ſuba ⁊ corrũpit ſuba aque p corruptionẽ frigiditatis a ſuo ꝓtrario calido ſic licet ꝯtitati nihil ſit contrariũ: quia tñ eſt ſuſceptibilis ꝓtrarioꝝ: quorũ vnum eſt ſibi connaturale ⁊ ꝓſeruatiuum: aliud contrariũ ex quo retinet tale eſſe ⁊ talis nature quale prius. Licet. n. ꝯtitas de ſe ſit idifferens ad calorẽ ⁊ frigus. tñ ꝯtitas vt eſt ignis determinat ſibi calorem: vt eſt aque determinat ſibi frigus. ⁊ per corruptionẽ qualitatis ꝓnaturalis ⁊ per aduentũ ꝓtrarie naturaliter corrumpit. ¶ Scõo poteſt dici ꝙ corrumpitur corruptione materie ſiue ſubiecti: non actuali ſz aptitudinali: q̃ ſubiectum ſuũ fuit corruptũ quãdo fuit ꝓuerſum: ⁊ nihilominus ꝯtitas mãſit. Sz q̃ ꝯtitati ſeruatur idem eſſe qõ põs: q̃ eſſe eſt terminus corruptionis: oĩbus modis quibus pri⁹ poterat corrũpi: ⁊ nũc. Unde oĩs alteratio q̃ corrupiſſet ſubiectũ ſi mãſiſſet: corrũpit ea que manent: q̃ poſſet videri alicui ꝙ ſicut ſuba eſt prior generatione: ſic eſt poſterior corruptione. Cũ. n. accidẽs non ſit nãliter ſine ſubiecto: oportet põs eẽ ſubſtãtiã ꝯ accidẽs. Alias eẽt ante ſubſtãtiã. Itez opz pri⁹ corrũpi accidens ꝯ ſubm. Alias maneret poſt ſubm: ⁊ ſine ſubo. Dicit aũt accns corrũpi corruptione ſubi: non ſicut per cãm efficiẽtẽ: q̃ precedit effectũ: ſed ſic ꝑpter finalem que ſequit: vt ſit ſenſus ꝙ qñcunq; ſubm eſt corrumpendum: prius oẽ accidens eius corrũpatur: quia hec ẽ diſpoſitio ad corruptionẽ ſube. Unde accidẽs corrumpitur ꝑpter ſubſtantiã corrũpendam: ſicut generatur ꝑpter generandam. ¶ Tertio poteſt dici ꝙ corrumpitur per diuiſionem: q̃ licet ꝯtitas vt ꝯtitas eſt ſit diuiſibilis i ifinitũ: tamẽ vt naturalis eſt habet minimũ. Et q̃ per naturã põt ꝯtitas ab omni qualitate naturali ſeparari: q̃ p diuiſionẽ fieri põt vt nulla q̃litas nãlis remaneat. q̃ in oĩ tali ẽ dare minimum: per conſequens corrupta oĩ q̃litate corrumpit ꝯtitas: q̃ a qualitate oĩ ſeparari nõ põt: q̃ oĩum nã ꝟſtãtiũ eſt terminus. ¶ Et ideo per idẽ. 4°. dici põt ꝙ corrũpitur per augmẽtatõez. Quia. n. ꝯtitas retinet idem eẽ ⁊ eiuſdẽ nature qõ pri⁹ habuit: q̃ ſm ꝙ erat talis ⁊ taliũ qualitatũ erat diminuibil ⁊ augmentabilis vſq; ad certũ terminuz. vltra quẽ nõ poterat manere in illo ſubiecto: nec cum illis qualitatibus naturalib⁹: ſed corrumpitur: ita nũc per augmentum ⁊ diminutionem perdens qualitates perderet ⁊ pdidiſſet naturale ſubiectuz: ⁊ ſic corrũperetur. ¶ Tertia ꝟcl'o eſt. ꝙ ex eis põt aliquid generari ⁊ nutriri: licet quidã dicant ꝙ ſola virtute diuina põt ex eis aliqd generari. Et ſine dubio nõ ſic põt poni ꝙ natura ex eis generet ſiẽ ꝙ natura per eas generet. In his. n. in quibus natura inferior ⁊ particularis deficit: natura ſuperior ⁊ vniuerſalis ſubuenit: ne ſit mõſtrũ i natura. Uñ q̃ eẽ corruptionem ſine generatione niſi i nutritione ẽ mõſtrũ i natura maius ꝯ eſſe vacuũ: cũ ad illud ſequatur vel mãm eſſe ſine forma: vl' ipſam annullari ⁊ corrũpi. Ideo poſt ꝯ ſpẽs corrũpit illud i qõ agebãt: puta ſpecies vini modicã ꝯtitatẽ aque: natura ſuperior vel ipſe ſpecies i virtute nature ſuperioris create iducũt formã vini i materiã: ſicut graue moueretur ſurſuz ne eſſet vacuum. Sed vbi natura creata nõ põt oz ad deũ recurrere. Sic aũt ẽ in productione mãe. Unde cũ ex his ſpẽbus aliquid generat: materia que ẽ in genito aut ẽ per creationem: ⁊ ſic ẽ a ſolo ꝺeo: aut ẽ per conuerſionem ſpẽ in materiam: ⁊ nec hoc põt natura: ſed ſi deus põt ann ulla tũ idẽ numero reparare: cũ minus ſit conuerti ꝯ annullari. põt multo magis mãm ꝓuerſã eãdẽ numero facere redire. Nec oportet ꝑpter hoc corp⁹ xpi ꝓuerti i panem: quia materia nõ fuit ipi addita ſicut fit i nutritione. imo etiã in nutritione deus poſſet mãm extrahere que fuit vnita: et aquã õ vino liphato. ¶ Uel poſſet dici ꝙ i oĩb⁹ generatis ex ſpẽbus eẽt forma ſubſtãtialis cũ accidẽtibus ſine materia p⁹: ꝯ quis meli⁹ videat ꝙ ſit ſtat⁹ i miraclis: nec vltra ℔ ſacz ſit aliqd miraculoſũ: ſed redeatur ad ſtatũ nature: deo .ſ. materiã creante: vel reparãte: vel i eã accñtia ꝓuertẽte: quoꝝ oĩuz creatio videt rõnabilioꝛ. q̃ ad eã nihil nouuz ſeq̃t: qõ deus nõ fecerit alias: cũ oĩs mã ſit a deo p creationẽ. ¶ Itẽ de nutritione illi idem dicunt qõ de gnãtiõe: q̃ vel deus mãz creat vel reparat: vel in eã accñtia cõuertit. Sz nõ oz ꝙ vtute diuina fiant ſub forma nutriti: ſicut opz ꝙ fiãt ſimplr: q̃ mãz de nouo creari: vel ꝓuerſaz: vel ãnullataz reparari excedit vtutes nãe: ⁊ plus creatio ꝯ reparatio. Sz ꝙ mã facta fiat ſub forma nutriti nãle eſt: nec excedit nãm forme ꝙ iformet potentiã oẽm ſue mãe ꝓiunctã. Item nõ eſt imaginandũ ꝙ ꝑus fiat mã ſub ſpẽbus ꝯ ſub forma nutriti: q̃ tunc deſineret ibi eſſe corp⁹ xpi: manentibus ſpẽbus: qõ non dicitur: q̃ ſi poſſet ibi cẽ manente materia nulla neceſſitas eẽt materiã ꝓuerti pp preſentiã corporis xpi. Nec itez materia poſſet eſſe ſub accidẽtib⁹ ſine forma ſubſtãtiali. Unde cũ ſola materia neceſſaria ſit ad hoc ꝙ ex ſpẽbus fiat generatio ⁊ nutritio ipſa ſola redit: ⁊ nõ prius ꝯ fiat ſua forma nutriti vel geniti. Qõ aũt Tho. hic dicit nõ poſſe redire ſubaz panis nec i toto: nec i pte verũ ẽ ꝙ nãz vl' ꝙ dinã potẽtiã ſuppoſito ꝙ ñ poſſit idẽ nũcro repare ãnll'atũ: ex q̃ ꝑn⁹ ℔ ꝓcedit. Alibi vo ꝓbat ꝓriũ. Et ſz illõ dõm ẽ ꝙ ml'to magis ꝑt repare ꝓuerſũ: ꝯ ãnll'atũ: ⁊ ſiẽ ꝓductio character ſ̃pt cõicari creature: ñ ãt ꝓductio gr̃e ſic ⁊ reſtauratio ꝓuerſi: ñ repatio ãnullati: q̃ ex quo ẽ annulla tũ ẽ factũ nihil. Ex nihilo ãt creatura ñ agit. ſz qõ ẽ ꝓuerſũ ⁊ nõ ãnullatũ nõ ẽ factũ oĩo nihil: ſz ẽ redactũ ie ẽ potẽtia li potẽtia obediẽtiali: ⁊ ſi ñ nãli. vñ forte ꝑt cõmũicari. Et ſic illõ qõ corrũpit ſpẽs: vtute õi repat ex eis mãz: q̃ i eis in potẽtia obediẽtiali remãſit. Nã ſi dicat ꝙ illõ eẽ potẽtiale i quo mã remãſit ẽ i corpe xpi ñ i ſpẽb⁹ cũ corp⁹ xpi a corrũpẽte ſpẽs ñ attigat tẽ a ſolo deo fit illa repatio. Sz quãdo Tho. dicit: ꝙ ſpẽs ꝓuertũtur in materiã quantitati intermiate datur nã mãe. ſ. potẽtia: vt ſẽtire ꝙ eẽ iſtõ potẽtiale obediẽtiale remãet i ſpẽb⁹: ⁊ eẽ potẽtiale nãle trãſit: quia ꝯ quis eẽ potẽtiale nãle ſit eẽntia mãe: nihil tñ phibet eſſe aliqõ eẽ potẽtiale obediẽtiale ⁊ ſupnãle: qõ eſt alia eẽntia a materia: ſm hãc opionẽ q̃ ponit formã ⁊ accidẽtia poſſe cõuerti in mãm. ¶ Ad argumẽtũ in oppoſitũ dõm ꝙ q̃litas corrupta non cedit in nihil: ſed cedit in potẽtiã ꝯtitatis: ⁊ illa corrupta in potẽtiã materie create vel redcũtis: aut in quã ꝓuertit. ⁊ ſic non annulat. ꝯ quis ẽt poſſz dici ꝙ ſz nã forte non agat ex nihilo: põt tamẽ per accns annullare. i. facere corrũptionẽ: ad quã ſequitur ãnullatio. vt ſi pugillus terre virtute ſtelle condenſaret maiori condẽſatione ꝯ patiatur forma terre ſequeretur corruptio: nec ſequeret gnãtio. q̃ non poteſt eſſe corpus minus terra: et p conſequens ſequeretur annullatio ſm quosdã. Qõ V.

Queritur gnto vtruz ſpẽb⁹ vini poſſit liquor aliquis admiſceri ſine hoc ꝙ deſinat ibi eſſe ſanguis xpi. Et vt ꝙ ſic. imo ꝙ icipiat eẽ i admixto. q̃ dr ex. de conſecra. c. ꝙ in dubys. nõ negam⁹ ꝙ oleo conſecrato poteſt admiſceri oleũ nõ conſecratum. Ubi dicunt doctores ꝙ nõ ſolum preexiſtens remanet conſecratum: ſed etiam additum icipit eẽ conſecratũ. Idem dicunt alig ꝺ aqua bñdicta

ergo a simili in ꝓposito. ¶ Contra post susceptionē sāguinis verisimile est aliquā guttā vel stillaz remanere: pp qō fit frequens superfusio ⁊ extersio: ꝫ quicūqz illam supfusionem vini vel aque sumit reputatur non ieiun⁹ quasi purū elementū ⁊ nō sacramētum sumpserit. extra de ce. misca. ex parte ergo non solum superadditum nō cōsecratur sed etiaz ꝓexistēs gutta vel stilla desinit eē sacrz. ¶ R°. circa istā qōnem sunt tria videda: ꝑ qñ liquor superadditus differt spē subalr ⁊ accñtalr: vt qz addit aqua ceruisia pomatium vel oleū spēbus. scōo qñ addit liquor eiusdē spēi vtrobiqz vt de eodē dolio. ꝫ° qñ vinū differens in q̄litate colozis vel alia: vt albū rubeo. vel econuerso.

Opin. quorū dam

Quantum ad ꝑ⁹ est vna opio que dicit q̄ si liquor supadditus dr̄ns spē est equalis vl' mazioris vtutis deficit ibi eē totalr sanguis xp̄i. Si āt minoris remanet ibi totalr sub oī parte sanguis xp̄i sub qua ꝓius erat: ꝫ nō icipit esse sub liquore admixto ⁊ corrupto: qz qō ide gñaf est vinū: ⁊ nō spēs vini. Primū ꝓbaf: qz qñ defic eē ꝺsecratio: desinit eē sanguis: ꝫ sic est ī ꝓposito. ergo ⁊c. Minor ꝓbaf: qz q̄ desinat ibi eē q̄tum ad q̄litates coloris ⁊ sapozis nō est difficile videre: qz vt dr̄ ꝑmo ꝓbycorū. ad agendū sufficiūt duo ẽria: ad patiendū vero vnū subz: ꝫ hic est dare ẽrietates iter q̄litates eius qō apponit: puta aque: ⁊ illius cui apponitur: subiectuz autem passibile sub vtraqz qualitate est q̄titas: que de se nata est subyci contrarys: g̃ ista sufficiūt ad ℔ vt q̄litates spēz vini p admixtionem contrary. puta qualitatis aque corrumpantur. De q̄titate aūt quomō corrumpaf per admixtionē liquoris nō clare patet: quia nō per actionem contrary: nec per corruptionez subiecti: nec per diuisionē. sed diuīa virtute corrumpitur: vt deductum ē in precedēti questione per eos. Sed dato q̄ non corrūp;tur q̄titas: corruptio qualitatuz sufficeret ad hoc vt sanguis xp̄i ꝺsineret ibi eē ꝼm eos: pp duo. primo: quia spēs vini pertinēt ad sacramētū: quatenꝰ representant substantiā vini: que versa est ꝫ substantiā vini magis representāt qualitates q̄ q̄titas: qz q̄titas oib⁹ est cōmunis. qualitates aūt alique sūt ꝓprie ꝼm naturam forme specifice. ergo qualitates magis pertinent ad sacramentuz ℔ q̄ q̄titas. Ipsis g̃ corruptis desinit sacrz. Scōo qz sacrm ē signū sensibile: vt pz ex sua diffone. est. n. ꝺuisibilis gr̃e visibil' forma: ꝫ spēs magis sūt sensibiles rone q̄litatū q̄ q̄titatis. g̃ magis ptinēt ad sacrz q̄ q̄titas: vt sic earū corruptio sufficiat ad corruptōez sacri. Unde Innocentius tertiꝰ dic: q̄ vbi silitudo ꝺficeret sacrm nō eēt. Silitudo aūt attendit penes qualitates. ¶ Scōm patet: qz tandiu manet sāguis q̄diu manent ꝓme species: sed ille manent icorrupte: siue diuise: siue nō: q̄diu sūt maioris virtutis: quia corrūpūt ⁊ nō corrumpūtur. ergo ⁊c. ¶ Quicqd aūt sit de veritate conclusionis. falsū tamen videt: q̄ q̄titate manente corruptis qualitatibus desinat ibi esse corpꝰ xp̄i. ¶ Rones aūt sunt solubiles. Unde ad ꝓmam dom q̄ si q̄litates manēte q̄titate sic corrumperent q̄ non remaneret silitudo: nec rei cōtente: nec rei ꝺuerse: tūc ꝺsineret ibi eē corpus xp̄i ⁊ sanguis xp̄i: sicut qñ fit totū aquaticū vel acetū: qz tunc ē noua gñatio: nec manet eadem q̄titas qñ de spēbꝰ fit aqua vel acetū. Sz si manet silitudo rei ꝺtente. i. corpis xp̄i: cuius nō rei ꝺuerse: vt qñ fit sub specie carnis: vl' sanguinis: aut pueri: manet ibi corpus xp̄i: immo supposita cōi opione q̄ corpꝰ xp̄i sit ibi loco subē in se conuerse: cum absentia substātie sit cā presentie corporis xp̄i: q̄diu remanet ibi vel tota q̄titas vel pars sine subo: q̄tū cunqz oēs q̄litates sint corrupte manet ibi corpꝰ xp̄i: ⁊ sanguis xp̄i. Ꝯ āt q̄ cito icipit fieri sub spēbꝰ noua suba q̄tūcū eēomnia alia manerent: icipit ibi vbi ē substātia desinere q̄ corpus xp̄i: ⁊ sanguis. Et iō maioz sue rōnis prime est interimenda: quia species nō ꝓtinēt ad sacramētuz p hoc q̄ repñtāt rē ꝺuersā: sed magis per hoc q̄ repzesētāt rem cō tētā: Unde hac similitudine manente manet sacramētū. ¶ Ad scōm dom q̄ vbi similitudo rei ꝺtente deficeret sacramentum non eēt: qz tunc ēt separatio a subiecto defice ret: quia vt in precedēti questione dictū ē: corruptis qualitatibus cōnaturalibus ⁊ q̄titas corrumpitur: ⁊ alia substātia ⁊ accidētia alia generantur. Sz si corrupta silitudine remaneret q̄titas sine subo vt pri⁹: adhuc remāeret sacramētū ibi. Sic igitur si silitudo rei ꝺtente remaneat: suffic it. Et de ista ꝺcludunt sue rationes. Dato etiaz q̄ silitudo rei ꝺtente non remaneret nec alicuius alterius: ⁊ nulla ēt qualitas ibi remaneret. si tamē q̄titas ibi remaneret sanguis xp̄i remāeret: qz tādiu manet ibi sāguis xp̄i sacramentaliter: q̄diu ibi mansisset suba vini localr: si ꝺuersa nō fuisset: sed illa māsisset semper cū sua q̄titate oībus alys corruptis: alias suba corrupta nō pōt q̄titas nō corrumpi: ergo ⁊c. Qō aūt ꝓbatur q̄ sacramentū corrūpitur p solaz corruptionem signi sensibilis ⁊ silitudinis: dicenduz q̄ aliquādo plus requiritur ad rei factionē q̄z ad facte cōseruationem: sicut mollicies requiritur ad figure ipressionez ī cera nō ad ꝺseruationem. Et similiter vez ē q̄ rō signi ⁊ silitudinis magis attēdit ꝼm qualitates q̄z ꝼz q̄titatē. imo q̄titas sola nihil ē hoz: ꝫ be rationes licet requirantur a principio ad hoc q̄ de nō sacro fiat sacrm. tamen ex quo semel factū ē sacrm non desinit eē sacrm: licet ꝺsinat eē signū: vel si desinit bre nomen sacri nō tamē desinit habere eēntiam rei: sicut oleū ꝓgelatū ꝺ quo nō pōt fieri vnctio corporalis: nec per ꝺsequēs significari spūalis: nō pp hoc desinit eē ꝺsecratū: ita ⁊ bic. ¶ Scōa opinio est Tho. distinguētis de q̄titate molis: nō virtutis: sic. s. q̄ si liquor appositus ē tantus vel maior desinit ibi eē totalr sanguis: qz p subtractionē mutuā partiū oēs partes ꝑexistētes corrumpūtur: vel in speciem liquoris additi si est maior: vel in tertiam si est equalis. Si autem liquor superadditus ē minor: particule ad quas attingit non alie corrumpuntur. Unde in illis solis ꝺsinit esse sanguis. ¶ Sed contra hoc videtur: qz non magis sequitur corruptio specierum p additionem aque post consecrationem: q̄z corruptio vini per additionem aque ante: sed per appositionez aque ante cōsecrationem non dicimus aliquam partem: q̄tūcūqz modicam vini corrūpi: sic q̄ in illa non fiat sanguis xp̄i: sic in alys. imo vinum conuertit in se aquam ⁊ totum est vinū: qō totū ꝺuertit in sanguinē: sicut ipsemet Tho. dicit di. ii. articulo de aqua. ergo a simili gutta aque apposita speciebus vini: nulla pars specierum corrumpitur: sed sola gutta aque que conuertitur. Unde in nulla parte specierum ꝺsinit esse sanguis christi in qua ꝓius esset. ¶ Sed ad hoc dici potest concedendo maiorem q̄ minor est falsa. Ita enim corrumpitur particula vini per appositionez gutte aque sicut aliqua specierum. Sed sicut species cōuertunt guttā aque in verum vinum nouum generando quod continuatur partibus ꝓexistentibus: ⁊ posset conuerti in sanguinez si dicerentur verba: ita gutta aque apposita vino ante consecrationem corrumpit aliquam particulam vini: de qua cum gutta aque generatur vinum: ⁊ totum fit vinum continuum: quod totum per verba consecratur. Cum enī omne agens naturale compatiatur: quando minus de aq̄ apponitur vino vel speciebus vini ꝓpter aliqualem resistentiam aque: modicum quid de vino corrumpitur: vel ꝺ speciebus: ⁊ sic ex vtroqz fit generatio vini. Uel ista corruptio fit per diuisionem: sicut ꝺsequenter tangitur. ¶ Posunt autem he due opiniones concordari sic: q̄ talis liquor potest addi speciebus differens specie qui non est penetrabilis ab eis nec penetratus: sicut si oleum addatur: quod natum est alys liquoribus non misceri ꝫ supernatare. Aliquādo aūt liquor additus ⁊ ꝓpositꝰ sūt adiuicez

Opin. ſ. tho.

penetrabiles: ꝫ ꝓpter spissitudinē ⁊ ꝯpactionē alteriꝰ per talē mixtionē nullus liquoꝝ pōt sic diuidi: gn quelibꝫ pars remaneat ita magna qꝫ ī ea nata ē saluari forma totius: sic eēt de ceruisia ⁊ quibusdā vinis grossissimis īstar sāguinis canini. Aliquādo aūt ⁊ si sint liquores inuicē cōmistibiles ⁊ diuisibiles vsq; ad talia minima in quibus spēs saluari ñ pōt. ista tamē tanta diuisio fit tarde ⁊ ñ statī. Jn istis vero oībus est vera opinio ꝓma: qz in talibꝰ nō fit corruptio p diuisionē. ergo aut nō fit ibi aliqua corruptio aut fit p actionē virtutis contrarie. Et qz virtus dominans corrumpit ⁊ non corrumpitur. virtus autem contraria equalis corrūpit ⁊ corrūpitur: sicut pz ī gnatione mixti. ide ē qꝫ quādo species vini sūt maioris virtutis q̄ liquoꝝ appositus tunc corrūpunt ipsū: vel si nondum corruperūt. tamē anteq̄ sit facta cōmixtio nō possūt corrūpi: qz nec rōe virtutis q̄ minoꝝ est: nec rōe diuisionis: que aut nō fit si nō sebintrat: vt oleū: aut supponitur nōdum facta. Et sic adhuc ex pte specierū nulla facta corruptione manet sub oībus partibꝰ sāguis: sicut pzꝰ. Si autez sint equalis virtutis: q̄uis iequalis q̄titatis adhuc finaliter gnāt ide tertia spēs: Et sic tūc totaliter ibi deficit eē sanguis xpi. Si aūt superadditus liquoꝝ est maioris virtutis. tunc corrūpit ⁊ ꝯuertit ī se spēs. ⁊ pari ratione desinit ibi eē sāguis. Si aūt liquores sint ad inuicē penetrabiles: ⁊ fiat diuisio ꝑexistētis vsq; ad minīa: locū hz scōa opinio distīguēs de q̄titate molis: qz si liquor addit ē equalis vel maior facta perfecta cōmixtione ī minimas partes diuidit ꝑexistēs. Et sic nō manet aliqua pticula nō corrupta: qz vel ꝯuertitur in liquorē superadditū si ē virtutis maioris vel ī tertiuz vtriq;. Si aūt ē minoris q̄titatis sicut se habet totū ad totū: sic pars ad partē. Uñ tūc facta permixtione ad partes ꝓportionatas: ⁊ ille corrūpitur ꝓ viā diuisionis: ⁊ per ꝯsequēs desinit ibi eē sanguis xpi: siue ex ipsis fiat vinum: qñ spēs ꝑualēt virtute: siue liquoꝝ additus: quando econuerso: siue tertia species: quando est equalis virtutis: licet inequalis q̄titatis.

Opi. s. tbo. **Circa** scōm ē duplex opinio. ¶ Prima Tho. que idez dicit de hoc sicut de differētib⁹ spē pp rōez diuisionis q̄ ē generalis. ¶ Scōa ē opinio quorūdā dicentiuz qꝫ siue ī maiore siue ī minore aut equali addat: remāet nihilominus in oīb⁹ ptibus sanguis: cui⁹ rō est: qz corruptio est a ẓio: nō a sili. hic aūt sunt oia silia. iō ⁊c. Ex his ēt fit vnū ꝯtinuū: licet ptes situ distinguant. ¶ Sz cōtra istam secundā opinione videtur esse. quia tūc si gutta sanguinis proiciatur in dolium plenum vino eiusdem speciei non desineret ibi esse sanguis: quod videtur ridiculuz. ¶ Unde videt distinguendū vt pri⁹: qz aut illud vinū ē ita spissū qꝫ nō cōmiscetur cū speciebus per diuisionē vsq; ad minima que per se nō possūt saluari: vel tarde hoc fit: ⁊ añ̄ hoc factū sit: cū plures particule nō sint cōrupte nec p viā diuisionis que nōdū in tātū ꝓcessit: nec per alteratōez cōtrarie virtutis: qz sūt eiusdē rōnis: sic vera ē prima opinio: qꝫ remanet ītegre ī oībus partib⁹ sanguinis xpi: aut facta ē cōmixtio vsq; ad talia minima: ⁊ tūc desinit ibi eē sanguis xpi: vel totaliter si maioris vel equalis q̄titatis sit vinum additū: vel particulariter: si minoris: vt dictū ē. ¶ Ad rationem opinionis dicendum qꝫ nihil corrupit a suo simili p se: sed a ꝯtrario: sed tamē per accidens sic: qz q̄ñ fit diuisio alicuius elementi: vel mixti vsq; ad minimum q̄ ē dare tale. ipsa amplius facta fit corruptio: vnde cū̄q; fiat hec diuisio: siue per virtutē ẓry siue per subintrationem similis. Jn illo vero q̄ admiscet: siue corrūpat: siue corrūpat nū̄q; fit sanguis xpi: qz nū̄q; perdit materiā suā: vel formaz nisi corrūpat. Uñ ät corrūpit retinet māz ꝛpdit p̄mā formā substantialē: ꝫ accipit nouam. Unde cū ista substantia q̄ nū̄q; fuit ꝯuersa in sāguinem nō stat sāguis. ¶ Sciēdum aūt qꝫ in cōmixtione liquoꝝ siue equalis: siue iequalis virtutis: quādo sūt facilis subintrationis: adinuicē dissimilia: sepius fit corruptio via diuisionis q̄ via alteratōnis: qz virtus diuisa ē debiliorq̄ vnita. Unde quādo nō ē notabilis excessus virtutis: vel ē equalitas: statī incipit diuisio ⁊ remittit actio q̄ erat p ꝯtactū: ita qꝫ citius partes corrumpunt p diuisionē sui q̄ per actionē ẓry: vbi est ẓrietas. Jtez qñ illud qō additū est: est mīoris q̄titatis differens spē vel nō: tunc in pte eq̄li post factā diuisionē pfectā desinit eē sanguis: ñ sic ītelligēdo qꝫ sit vna pars sola ꝯtinua e regiōe sita ist cōiuncta: in q̄ desinat eē sanguis: ꝫ sic̄ si duo pugilli aq̄ vl aq̄ vnus ⁊ vini alius pfecte miscerent. ⁊ totū illud corrumperet. ⁊ gnāret aliqō tertiū: sic gutta aq̄ vel vini addita subintrat partē equalē: ⁊ adiuicē fit mixtū ⁊ diuisio: vel in diuersis sitibus vel in vno: ⁊ totū corrūpit: ⁊ vna forma in particulis ꝯiunctis iducit. ⁊ per creationē vel repationē vel cōuersionē eēntia māe ꝓportionalr superaddit: ⁊ sic desinit ibi eē sanguis. ¶ Si dicat qꝫ immo in oībus desinit. qz tm̄ extēdit suba q̄tū sua q̄titas: ⁊ cū sit vna q̄titas numero spēz manentiū ⁊ subē gnate ex pte addita ⁊ parte ꝑexistē corrupta. g̃ sub vtraq; suba illa extēdit. ⁊ p oñs desinit ibi eē sanguis. dōz qꝫ suba tm̄ extendit q̄tū sua q̄titas: q̄ ē per se sua: nō als q̄ illa q̄ per accīs ē sua. i. q̄ per accīs fcā ē vna ꝯtinua cū illa q̄ erat sua: sic̄ si ōs duas. aq̄s sic ꝯiūgeret p iuxpōnem qꝫ vna nō subintraret alia: fieret vnū ꝯtinuuz: nec tm̄ eēt vna aq̄ affecta q̄titate alteriꝰ: sicut nec pes afficit q̄titate manus q̄uis ꝯtiuetur. Ita ⁊ hic pars ꝑexistēs māet sine suba: addita tm̄ suba hz q̄titatis ptē: q̄uis sit difficile imaginari: cū suba se extēdat quousq; terminet q̄titate. ⁊ q̄titas vbi nō ē termiata ibi nō possit terminare: cū q̄titas ꝯtinua nō hēat terminum in medio quo modo ibi terminet substantiam.

Quantum ad tertiū de admixtione vini dissimilis coloris vel virtutis sēper Tho. idē dicit siue sit similitudo totalis: siue dissimilitudo totalis: vl partialis. ¶ Quidā vero dicūt qꝫ sēper remanet sanguis: quā docūq; liquor admixtus nō differt specie ī substātia: licet ī accidētibus differat. primo: qz nō ē color precedēs corruptus: nec nouus generatus ꝼm rē: sed soluz ꝼm apparentiā per secus positōem paruarū partiuz vtriusq; liquoris: qō ex hoc videtur: qz color q̄ resultat albi cū rubeo nū̄q; apparet ita purus: nec ita vnifozmis in partib⁹: sicut si esset naturalis. ¶ Scōo qz dato qꝫ eēt ali⁹ color realr ñ obest: qz variatio illoꝝ que per accidēs se habēt ad sacramētuz non mutat ipm: qz accidēs ē qō adest ⁊ abest ꝓter subi corruptionem. Sz iste p accidēs se habēt: cū indifferēter possit cōficī de albo ⁊ rubeo: ideo ⁊c. Jste ēt qualitates nō ꝓpꝛie demꝛant spēm vini: cū possint equaliter in alys ineniri. Secus aūt est ō sapore: ⁊ aliquo tali. ¶ Sed ista opinio deficit. primo qz dicit qꝫ manet idem color numero q̄ pri⁹ qz tunc essent multi colores ꝼm speciem: ⁊ per consequens nō ꝯtinui: qz sicut motus differentes specie nō possunt cōtinuari: sic nec qualitates: hoc autē videtur falsum. qz cuz per liquidoꝝ mixtionem fiat vnum ꝯtinuum ꝼm q̄titatē ⁊ per ꝯsequens ꝼm qualitatem: quia qualitas coextendit q̄to: ⁊ sic copulantur ad vnum terminum cōmunez. ergo cū totus color sit ꝯtinuꝰ: videt esse vnus: ⁊ si duo p̄mi sunt corrupti ē etiā tertius gnātus. ¶ Sz rō nō videt nec̄aria: qz vnius cōtinui vna pars pōt esse alba alia nigra: nec erit aliqua ps supficiei absq; color media: sed distīguent se ipsis: nec erūt ꝯtinui colores: ꝫ nec discōtinui: licet sint ī ꝯtinuo. Nec oz qꝫ si ex substātys: ⁊ q̄titate: q̄ sunt vnius rationis fiat tertia qꝫ pp hoc ex q̄litatib⁹: q̄ drīt spē: fiat tertia. Magis tm̄ ꝓbabile est qꝫ sicut ex diuersis subys. ⁊ qualitatib⁹ eloꝝ fit imixtio suba media ⁊ q̄litas media: sic ⁊ hic: maxie si vez est qꝫ ex mixtiōe ligdoꝝ pp subintrationē ptiū diuz sequat vtriusq; subi corruptio. qz per oñs. ⁊ q̄titates: ⁊ oia

alia accidẽtia corrũpunt. Et qõ dicitur q̃ secus ẽ de colore qui accidit: ꝛ õ sapore qui videt eẽ ꝓpria qualitas vini: videt eẽ ꝺ id qõ supra dixerat idistincte: q̃ corruptio soli⁹ qualitatis facit desinere eẽ sacr̃m. hic aũt dicit q̃ nõ õ illa qualitate que accidit: sicut color: sed de illa que ẽ ꝓpria vini: sicut sapor. ¶ Preterea p admixtionẽ vini alteri⁹ i magna q̃titate: qõ est fortissimũ: vt vernacinũ ꝛ hꝺ. non solũ mutat̃ color: sed imutat̃ totaliter sapor: odor: ꝛ vigor: ꝛ calor: ꝛ fere oẽs qualitates sensibiles. Et sic ꝑm eũ nõ maneret sacr̃m: cum sicut supra dictus est: q̃cunq; accidẽtia mutentur: si q̃titas manet eadẽ numero ꝛ sine subiecto: sicut prius semp̃ manet sacr̃m. sed per tantã mutationẽ qualitatũ naturaliũ ex nã indiuidui videtur quantitas corrumpi vt dictum est. ꝛ etiam per subintrationẽ oĩum partiũ videtur nulla manere sine subiecto. ꝛ sic vbiq; est substantia alia. ꝛ per ꝓsequẽs desinit esse sacramentũ. ¶ Itẽ p talem mixtionẽ fit corruptio substãtialis: ꝛ p ꝓñs oĩum accñtiuꝫ: vt ex supra dictis patet. ¶ Itẽ si ẽ alia q̃litas noua corrupta cõnaturali: totum desinit vt supra dictũ est. ¶ Et ideo non valet illud qõ adducũt. q̃ q̃uis qualitates diuersoꝝ vinoꝝ accidant sacro: tamẽ qualitatib⁹ cõnaturalib⁹ corruptis cetera corrũpũtur: ẽt substãtia si ẽ ꝛ q̃titas nisi miraculose retineãt̃. sicut qñ apparẽt species carnis ꝛ sanguinis vel pueri per nouas spẽs superinductas: hoc non posset fieri nisi cum corruptione primoꝝũ. ꝛ per ꝓñs q̃titatis nisi deus eam retineret. Et ideo cũ eadẽ q̃titas parti possit esse sine subiecto: partĩ in subo: dũ tamẽ quelibet pars p se sumpta sit tanta q̃ posset eẽ per se separata ab oĩ alia in tali natura: quale ẽ subz qõ habz vel habuit: si minor liquor admiscetur fit vnũ ꝓtinuũ q̃tum occupat pars adiuncta. Si aũt est maior vel equalis fit vnũ ꝓtinuũ: q̃ oẽs partes subintrantur ꝛ penetrãtur. vnde totũ corrũpitur ꝛ tertiuꝫ generatur: generata noua forma: lz hic non sit illa mixtio cuius quelibet pars mixti ẽ mixta. ¶ Qõ aũt dicitur: q̃ similia nullo mõ se alterãt: verũ est per se: sed p accidẽs sic: vt supra dictũ est. ¶ Et qõ dicunt: q̃ dissimilia ꝑm qualitates pñt se alterare: nõ corrumpere: nõ valet. q̃ alteratio magis fcã abycit a substãtia. sicut maior ignis corrumpit minorẽ: vel saltem per diuisionẽ ꝛ subintrationẽ. ¶ Et qõ dicitur q̃ mixtio est p secus põnem partiũ: nõ videt. quia sicut in nutritõe per hoc q̃ materia cibi fit sub forma nutriti non est dictũ qõ distinguat̃ situ materia adueniens a preexistẽte. sed vtraq; est indiuisibil⁹ cõmixta: sic quia fit vna q̃titas: ꝛ vna forma substãtialis: p ꝓñs cõmixtorum. ideo non videt̃ q̃ materia vna sub alia distiguat̃ situ. Als eodẽ mõ miscerent̃ arida bõgenea ꝛ liquida: qõ tamẽ ipse negat. verũ est q̃ ipse intelligit differentiã in hoc q̃ in coniunctione aridoꝝ totũ additũ distinguit̃ situ a toto cui additur etiã perceptibiliter. sicut ꝛ vnũqõq; nullo sibi addito. in mixtione vero liquidoꝝ nõ totũ stat seorsũ a toto sed pars a parte imperceptibiliter. ¶ Et iõ videt̃ mihi eẽ distinguendũ sicut pri⁹: qõ põt eẽ vinũ eiusdẽ spẽi habens qualitates ꝓtrarias: sicut si differret specie. Si ergo vinũ dissimile superadditũ penetrat vl̃ penetret̃: sic q̃ preexistẽs diuidatur i minima nõ subsistẽtia desinit ibi eẽ sanguis xp̃i: vl̃ totaliter si ad oẽs partes hec diuisio ꝛ corruptio ꝓtingat: vel particulariter si ad quasdã tm̃. Si aũt ibi nõ fiat corruptio per diuisionem: ꝛ sit virtus contraria in vinis: ꝛ per ꝓñs in se mutuo actiua si est equalitas vtutis: tandẽ fit tertiũ vinũ differẽs numero. ꝛ per ꝓñs desinit eẽ sanguis. Si autẽ fit maior in p̃existẽte: q̃ forte erat vernacinum: vel grecũ aut cretense: aliud debile gallicum: vel in magna q̃titate erant species: ꝛ istud in vna gutta vel q̃si: tunc species corrumpunt ꝛ nõ corrumpuntur: ꝛ sic manet ibi integraliter sanguis. Si aũt ecõuerso: non manet: q̃ totum corrumpitur. ¶ Ad primũ argumentũ i oppositũ dõz: q̃ nõ est sile. nam de oleo admixto: q̃ nõ corrumpat ꝓsecrationẽ primi ratio est in promptu. q̃ non ẽ ita penetrabile vel penetratiuum quin admixtum possit stare e regione ꝓtra aliud. ꝛ sic primum non perdit suaz consecrationem. sicut nec corrumpitur in esse naturali. Si autem fiat commixtio ꝛ diuisio: ꝛ per ꝓsequens priozis destructio: nõ video quare nõ destruatur consecratio destructa re consecrata. sicut cõsecratio calicis eo destructo: nisi q̃ papa sic statuit: qui in talibus non sacramẽtis: sed ecclesiasticis institutis hz plenitudinem potestatis. eẽ. de ꝓsecra. eccle. ca. aqua. vbi p prati babitationẽ ecclesie cõsecrantur. Similiter q̃ oleum additum sine noua consecratione fiat oleum consecratum: non ẽ ratio: nisi quia papa sic statuit: qui posset statuere q̃ calix conflatus vel aliter destructus ꝛ postea reparat⁹ sem per staret consecratus. Similiter quare aqua benedicta sine noua benedictione fiat benedicta: non est nisi ex ordinatione pape. sed sacramẽta non subsunt pape. Unde non potest facere q̃ mortuus resuscitatus sit maritus: nisi ex nouo consensu. nec q̃ non consentiens sit nouus maritus. ita non potest facere q̃ speciebus corruptis remaneat ibi sanguis. aut q̃ in liquore addito sine verbis incipiat eẽ sanguis. Unde ꝓut oleum consecratuz est materia ad vnctiones cerimoniales. que non sunt sacr̃m a xp̃o institutum: lz sacramentales ab institutione ecclesie: non est difficile videre quomodo ex solo statuto pape admixto faciat reputari sacramentum. Sed prout oleum consecratuz est materia sacramenti extreme vnctionis difficile est: nisi quis dicat: q̃ sicut in materia matrimoniali aliquid potest papa: sic hic. Tum quia decretalis nihil exprimit chrisma-te: quod est materia confirmationis. q̃ hic non sacruz possit admisceri sacro: tuz quia qõ dicit de oleo consecrato: q̃ non consecratum potest admisceri nihil aliud explicans: potest intelligi quo ad sacramẽtalia nõ quo ad sacramẽta. Dicere autem q̃ potest cõmisceri sic q̃ primũ nõ desinat esse consecratum: nec tamen q̃ illud qõ additum est sit cõsecratum: ꝓpter hoc est contra mentem decretalis: quia intelligit q̃ totum reputetur consecratum. ¶ Ad secũdũ dicendum q̃ quando de sanguine non remanet in calice nisi gutta vel stilla: illud quod additur in magna quãtitate corrumpit illam speciem: vel per viam diuisionis si non habet qualitatem contrariam: vel per viam alterationis si habet. ꝛ sic non remanet.

¶ Si heretici ꝛ excommunicati hoc sacramentum cõficiant. Di. XIII. a

Solet etiã queri vtz praui sacerdotes hoc sacramẽtũ cõficere queãt. Ad qõ dici põt q̃ aliq; lz sint praui cõsecrãt vere. s. q̃ it⁹ sũt noie ꝛ facio ꝛ si nõ vita. q̃ nõ i merito cõsecrãtis: sz i verbo efficit̃ creatoris. Ãi aug. Intra catholicã eccl̃iam i mysterio corpis ꝛ sãguinis dñi nihil a bono mai⁹: nihil a malo min⁹ p-ficit̃ sacerdote: q̃ nõ i merito cõsecrãtis lz i verbo cõficitur creatoris ꝛ virtute spũsancti. Credẽdũ ẽ. n. q̃ i verbis xp̃i sacramẽta ꝓficiãt. Sic ipse ẽ q̃ baptizat. ita ipse ẽ q̃ p spũz sanctũ suã effic̃ carnẽ ꝛ sãguinem. Item Gre. Putãt quidam communionem corporis min⁹ eẽ sanctificataz

si illorum fiat officio: quorum vita eorum oculis videtur ignobilis. Nec inq̃ magnū laqueum ici dūt: vt diuina ⁊ occulta mysteria plus ab alijs sanctificata posse fieri credant: cum vnus idē q̃ spiritussanctus in tota ecclesia inuisibiliter ea mysteria ⁊ opando sanctificet: ⁊ sanctificādo benedicat. Mysterium ideo dī q̃ secretam ⁊ recōditaz habeat dispēsationē: Sacrificiuz vero quasi sacrum factum: qz prece mystica consecratur pro nobis in memoriaz dominice passionis. Sacramentū ē in aliqua celebratiōe: cū res ita fit vt aliqd significate rei accipiam⁹. Sacramenta sūt baptisma: chrisma: corp⁹: q̃ ideo sacramēta dicuntur: qz sub tegumēto visibiliū rerum: diuina virtus secretius salutem eorundē sacramētorū operatur. Unde a secretis virtutibus vel sacris sacramēta dicuntur. Panis ⁊ calicis sacramentum grece eucharistia dicitur: latine bona gratia interp̄tatur: ⁊ quid melius corpore ⁊ sanguine christi? Sive ergo per bonos: sive per malos ministros intra ecclesiā dispensetur: sacrum tamē est: qz spiritussanct⁹ viuificat. Nec bonorum dispensatoz meritis ampliat̄. nec maloz attenuat̄. Hoc ō corpe domini: hoc ⁊ de baptismate chrismate sciendum ⁊ tenendum: qz virtus diuina secreti⁹ operat̄ in eis: ⁊ diuia solūmō ē hec virt⁹ sive potestas: non humane efficacie. Illi vero qui excommunicati sunt vel de heresi manifeste notati: nō videntur hoc sacramentum posse conficere: licet sacerdotes sint. qz nemo dicit i ipsa p̄secratiōe: offero: sz offerim⁹: quasi ex persona ecclesie. ⁊ iō cum alia sacramenta extra ecclesiam possint celebrari de hoc non videtur. Qō etiam aug. tradere videt dicens. Recolite nomē ⁊ aduertite veritatem. Missa enī dicitur: eo q̃ celestis missus ad consecrandum viuificandum corpus adueniat iuxta dictū sacerdotis dicētis. Omnipotēs deus iube hec perferri per manus sancti angeli tui in sublime altare tuum ⁊c. Iccirco nisi angelus venerit: missa nequaq̃ iure vocari potest. Nunquid enim si hoc mysterium hereticus ausus fuerit vsurpare: angelū ō cel' mittit de⁹ oblationē ei⁹ cōsecrare maxie cū eisdē per prophetā p̄minat⁹ sit dicēs: maledicaz bñdictionib⁹ vr̄is. Qō si bñdictōib⁹ coz se asserit maledicturū veritas: qd erit de hostia? ergo dicem⁹ illaz posse benedici ab illo quē scim⁹ a deo fore maledictum cuz sua benedictione? Si enī de⁹ maledixerit bñdictiōib⁹ hereticoz ⁊ simōiacus bñdixerit: qs eoz p̄ualebit? Nunquid benedictio maledicti ad nihilū poterit redigere verba verissima cōminantis dei? Ex his colligitur q̃ hereticus a catholica fide p̄cisus nequeat hoc sacm̄ cōficere qz sancti angeli q̃ hui⁹ mysterij celebrationi assistūt: tūc nō assunt qñ hereticus ⁊ simoniacus hoc mysteriū temerarie p̄sumit. Non enim dubitari licet vbi corporis dñici ⁊ sanguinis mysteria gerunt̄ supernoz ciuiuz ad esse conuēt⁹. In huius mysterij expletiōe sicut formā seruari: ita ordinē hz. s. vt sit sacerdos ⁊ intētionē adhiberi oportet vt illō facere intēdat. Si nō credit de illo mysterio sic veritas habet nūqd pōt intēdere illō p̄ficere? ⁊ si ñ intēdit nunqd p̄ficit? Aliq dicūt etiā ñ recte ō illō mysterio sentiētē posse intēdere: ñ qdē illō p̄ficere: qō iaz eēt recte credere: sz id agere q̃ō geritur ab alijs dū p̄ficit: ⁊ sic adhibet intētio: ⁊ si intētio dicat ō/ eē p̄ficiēdi illō mysteriū tūc exquo intēdit ea dicere ⁊ agere q̃ ab alijs gerunt implet mysteriuz. Illō etiā sane dici pōt q̃ a brutis aialib⁹ corp⁹ xp̄i ñ sumit: ⁊ si videat. Quid g̃ sūt mus: vt qd māducat? De⁹ nouit. De hoc celesti mysterio aliq̃ pstrinxim⁹ a catholicis fideliter tenenda. Qui enim his cōtradicit: hereticus iudicatur.

¶ Quid facit hereticum ⁊ quid sit hereticus. b

Et autem ignores quid faciat hereticuz
n vel quid sit hereticus: audi breuiter qd
ide sci doctores tradāt. Hyla. ait. Extirpūt plures q̃ celestiū verboz simplicitatē ñ veritatis ip̄i⁹ absolutōez susceperit: aliter interp̄tātes q̃z dictoz virt⁹ postularet. De intelligētia enim heresis ñ ō scriptura ē. ⁊ sensus ñ sermo fit crimē. Idē in viij. Intelligētie sensus i crimine ē. Hiero. dicit: q̃ ex verbis ioꝛdiate platis incurrit heresis Aug. diffiniēs quid sit hereticus ait. Hereticus ē q̃ p alicui⁹ tpalis cōmodi ⁊ maxime glie p̄cipatusq̃ sui gratia falsas ait nouas opiniones gignit vel sequitur Qō. I.

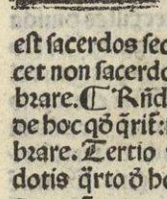

Circa tertiādecimā distinctōz q̃rūt̃ q̃tuor. p̄mo. vtr̃ ñ sacerdos possit cōficere: scōo vtr̃ sacerdos teneat̄ celebrare: 3° de hereticis. 4° vtr̃ ples sacerdotes possint eādē hostiaz consecrare. ¶ Primo ergo queritur. vtrum non sacerdos possit cōficere. Et videtur q̃ sic: quia omnis sanct⁹ est sacerdos secundum Chrysostomum. ¶ Contra non licet non sacerdoti corpus xp̄i dispēsare: g̃ multomin⁹ celebrare. ¶ Rñdeo. circa istā qōnē sunt q̃tuoz videnda. Prio de hoc qō q̃rit: scōo vtr̃ papa p̄hibēte possit sacerdos celebrare. Tertio vtr̃ plus valeat missa boni vel mali sacerdotis q̃rto ō hoc qō tangit̃ in argumēto.

Quātum ad p̄m sunt. 5. p̄nes. ¶ Prima q̃ nō sacerdos pp q̃cūq̃z sanctitatē aut ptātē a papa p̄missā nō pōt corp⁹ ⁊ sanguinē xp̄i p̄secrare: qz cui⁹ nō ē potētia illi⁹ nō ē act⁹. Uñ sicut papa non posset facere q̃ ceci videret: q̃ nō hz potētiā videndi: sic non pōt facere q̃ nō sacerdos conficiat aut absoluat: qz non habet characterem:

q̄ est ꝓprie potētia ꝺficiēdi. ⁊ ligādi ⁊ soluēdi. Nam qō est ēpi nō pōt nō ep̄s: nec qō ē sacerdotis: nō pōt nō sacerdos.

Actus vero iferiox ordinū ēt non habēs ordinē pōt. qz nō
2ª 2º sunt ad posse simplr: sed ad posse ex officio. ¶ 2ª ꝓ ē. qꝺ fortē exorciste officiū: nō posset non exorcista: cū hēat spālem ptātem ad expellēdū demones: qō alius nō pōt: nisi sorte p gr̄am gratis datā: ⁊ tunc iter miracula ꝓputaf̄: ⁊ nō inter sacr̄a. Sz qꝺ exorcista p exorcismū demonē expellat videt nō esse miraculū: sed de lege coi: sicut qꝺ sacerdos cōficiat. Sz qz illud non exp̄imur: videt magis actus exorciste exorcismos dicere q̄z demones expellere. Unde qꝺ beatus Martinus a btō Hylario factus exorcista mox demonia cū liberauit: miraculo nō sacro attribuit: qz non sic est de
3ª 2º alys exorcistis. ¶ 3ª ꝓ est. qꝺ sanctitas facit hoiem sacerdotem dupl̄r: ꝑmo q̄ si sacrū ducē alioꝝ exēplo. ⁊ fortē vbo. 2º qz offert seip̄m deo hostiā viuentē: non aūt qꝺ possit conficere vel absoluere: vt dicūt hereticī: ꝺ quos dicit. ex. de sūma trini. c. i. §. vna vo. v. Et hoc vtiqz sacr̄m nemo pōt cōficere nisi sacerdos: g ad hoc rite fuerit ordinat⁹: ꝓz claues eccl̄ie: quas ip̄e cōcessit ap̄lis eorūqz successoribus Jesus
4ª 2º xp̄s. ¶ 4ª ꝓ ē. qꝺ qui non sacerdos de facto celebrare p̄sumit irregularitatē incurrit: vt dicit de clerico nō ordinato
5ª 2º ministrāte. c. p̄. ⁊. z. ¶ 5ª ꝓ ē. qꝺ archid yacon⁹ q visitans cōfessiones audiebat: dicēs se p manus ip̄ositionez recepisse spīm scm̄: in quo dat remissio peccatoꝝ: errabat: qz ꝛz ꝺyacono det spūs scūs cuz manus impositione: non tm̄ ei dat cū manus ip̄ositione sicut sacerdoti cui ꝺr: quoꝝ remiseritis pctā. re. ⁊c. Et sic. qz vt sacerdos absoluebat ideo irregularitatē incurrit: sicut ille q ñ sacerdos solēniter baptizabat: ex. de cleri. nō ordi. ca. p̄.

p̄ª 2º **Quantum** ad scōm sūt ēt qnq̄ ꝛcl̄ones. ꝓma. qꝺ sacerdos ēt papa ꝓhibēte pōt ꝺsecrare licet nō sit ep̄s: qz i cōsecratōe corpis ⁊ sāguinis veri: tātuz p̄t minim⁹ sacerdos: q̄tū sūm⁹ pōtifex: ēt petr⁹ ap̄ls: qz ita habet potētiā q̄ ē caracter: sicut eque p̄t videre fu⁹ sic rex: si hz eque potētiā visiuā. In ꝺsecratōe aūt corpis x̄pi mystici: sicut abbatū. virginū. epoꝝ: ⁊ hoꝝ: plus pōt ep̄s q̄z simplex sacerdos. imo tātū p se q̄tū papa: licet nō ita cōmittere. Unde cōsecrationē eccl̄ie. ca. pe. ratā būit ꝺsecratōez factā p simplices p̄byteros. qō nō potuisset si a p̄ncipio ꝺmittere nō posset Sz qz rati habitio retro trahit ⁊ mādato cōparat. iō rati habitiōe cōsecratio facta ē: q̄ pri⁹ cōmissione fieri potuit. Et iō nō sequit qꝺ si papa pōt cōmittere cōfirmatōez ⁊ minores ordines: qꝺ ꝓpter hoc iferioꝝ ep̄s possit. Nec tamen papa pōt hr̄e ratā cōfirmatōez vel collatōez minoꝝ ordinū factā de facto a nō ep̄o: sicut ꝺsecratōez: qz illō ē sacr̄m: istud aūt ē sacr̄ale. Nō pōt aūt papa dare effectū sacri sine sacro: qz nō hz ptātez excellētie i sacris: sicut x̄ps. Uñ cum absolutio i foro p̄n̄ie ⁊ cōfirmatio ⁊ ordinatio sint sacr̄a: si a p̄ncipio nihil actū ē sacz nō ē. Nec pōt rati habitio pape facere illō sacr̄m: qō a p̄ncipio fuit nō sacr̄m: g cō valere. Sz i sacr̄alib⁹ ipse hz plenitudinē ptātis: cū sacr̄alia per ecclesiā istituta ab ipso hēant robur: p q̄ ēt sola relatio rationis acquirit. Pōt igit pape rati habitio facere qꝺ eccl̄ia sit cōsecrata. i. qꝺ licite possit i ea ita celebrari missa: ⁊ ordines ⁊ chrisma: ac si eēt p ep̄m cōsecrata. Sz nō tm̄ valebūt ordinatōes i ea fcē q̄tū si ꝓpter orationes fuisz sc̄ificata. ¶ Se-
2ª 2º cūda ꝛcl̄o ē. qꝺ si eēt pessim⁹ hō: puta iudas: ꝺficeret nihilominꝰ: dūmō sacerdos eēt: nō illa ratione quā ponūt qdā. s. qz q̄ sūt de eēntia sacri debēt eē nota ministrāti saltē: alias nescirēt eē sacr̄m. bonitas aūt nō p̄t eē sibi nota: qz nescit hō vtr̄ amore dign⁹ sit. ⁊c. iō ⁊c. Nec. n. rō nō valz. Impossibile. n. ē ea scire q̄ sūt de eēntia sacri: si ītētio ē ō eēntia: qz tūc ordinās nescit se conferre ordinē: qz nescit vtr̄ ille ītē dat recipe: qz nemo scit q̄ sūt hoīs nisi spirit⁹ hoīs g ē i ip̄o Et simil̄r e ꝺ. Uñ sacerdos ñ p̄t scire per euidētiā vtr̄ conficiat: qz nescit vtr̄ sit sacerdos: qz nescit vtr̄ fuerit ip̄e vl̄ qui ordinauit baptiçatus: ⁊ vtrum ille intenderit ordinari vel ordinare: vel vtrum fuerit episcopus: ⁊ multa hꝺ.

Unde est alia ratio. qz potestas artis sine bonitate morali nihil minus potest operari: sicut est bonus artifex qui est malus hō. Et sil̄r etiā qui hz characterez sacerdotalē licet sit malus homo est tamen eque potens conficere sicut bonus: sicut etiam sequitur p̄oles ex adulterio. ⁊ ex actu debito: sic ⁊ in proposito. ¶ Tertia cōclusio est. qꝺ etiā hereticus conficit: ⁊ scismaticus: qz q̄z de ordinatis ab hereticis posset magis dubitari. qz illō facit cēps rōne ꝺsecrationis episcopalis: que qz non est sacramēta le qō videretur magis subiacere potestati pape: vt potestatē acquisitam per eaz posset auferre: tamen de hereticis ⁊ ordinatis a catholicis certum est qꝺ ꝺficiunt: qz cum potestas confeiendi fundetur in charactere impressō per sacramentum: super qō papa nihil potest: eque conficit hereticus sicut catholicus: dum tamen nō mutet formaz neqz mātez. ¶ Quarta ꝛclusio est. qꝺ suspensus ⁊ excoicatus licz 4ª 2º non habeat executionē clauiū iurisditionis: habet tamen executionem clauiuz ordinis. Unde conficere potest: sed absoluere non potest: quia absolutio requirit characterez hinc ⁊ subiectionem inde: ⁊ sic vtranqz clauez siue potestatem regrit: qz sicut papa non pōt impedire hoīem gr̄a videat si habet visibile ⁊ potentiaz visiuam nisi amoueat sibi obiectum vel claudat ei oculum. sic non potest impedire quin sacerdos conficiat nisi amoueat sibi materiaz vel p̄escindat sibi linguam. ¶ Quinta conclusio est. qꝺ si est 5ª 2º degradatus vel symoniacus in ordine qꝺ etiam conficit: qz licet iste habeat characterem vitiosum: ita qꝺ non licet ei celebrare: exquo tamen habet sacramentum absolute siue ordinem quantum ad posse absolute: posset conficere degradatus: brachio seculari expositus: in scala existens ad suspendium: si materiam haberet: quia manente tota causa manet totus effectus.

Quantum ad tertium. Sciendum qꝺ istis non obstantibus: melius valet missam boni sacerdotis q̄z mali: ⁊ melius est audienti: ⁊ melius est ei pro quo dicitur: qz licet sit idem sacr̄m: ⁊ ex ope opato equalis sit valoz. tamē qz missa non dicit solum sacr̄m: sed includit omnia que procedūt ab exordio confessionis vsqz in finez gratiarum actionis: vel saltem ab introitu misse vbi sunt multe conclusiones: ⁊ deus peccatores nō audit sz iustos. inde est qꝺ ex opere operante plus valet missa boni q̄z mali sacerdotis. Dico autē opus operās: persone: nō eccl̄esie: qz exquo sacerdos malus nō est ab eccl̄esia p̄ecisus eque gerit personaz eccl̄esie celebrādo bonus sicut malus. Unde ex parte meriti eccl̄ie est ēt equalis valoris.

Circa quartum. s. circa id quod arguitur sunt sex ꝛclusiones. ¶ ꝓma qꝺ solus sacerdos est ꝺispensa- p̄ª 2º toz huius sacramenti: sicut ⁊ celebrato. Nullus. n. iferior sacerdote habet ex officio aliquod sacramentuz mīistrare. Diaconus autem ex officio partem eucharistie hz dare. s. sanguiem: sicut beatus Laurenti⁹ dixit. Cui commisisti dominici sanguis dispēsationem. non autem corpus: quia sāguis mediāte calice sacrato dispēsatur. Unde non oportet manus dispensantes esse sacratas. Corpus autem cum dispensatur dispensatur immediate manibus contrectantibus. Unde ab illo solo debet dispensari cuius digiti sunt sacrati: ⁊ manus. s. sacerdotis: qui etiam non ꝺbet tangere nisi duob⁹ digitis sacratis. ¶ Scꝺa ꝛcl̄o ē. qꝺ eadē rō ife- 2ª 2º rioꝝ ꝺyacono vasa sacra non hz tāgere q̄z i eis est corpus ⁊ sanguis dominī: quia ꝺyaconi est sāguinē dn̄i dispēsare ⁊ corp⁹ ad sacerdotē deferre. Uñ āt non ē in eis corpus aut

sanguis subdiaconus tãgit ministrans: qz ꝛ tangit quando ordinaꝫ. vasa aũt reliquiaꝝ ꝛ bꝰ: accoliti: nõ aly. Nec accolitoꝝ ẽ tangere calicem consecratum: nec laicoꝝ vasa reliquiaꝝ: siue religas portare: q̃tũcũq; sint nobiles: nec etiã in choro stare: cũ etiã Ambro. iperatorẽ ide expelleret: qõ mõ nullus facit. De istis bñ. xi. di. c. Sacer. ꝛ c. Nõ oz. ꝛ c. sequẽti. licite. ꝛ di. 24. nullus. ¶ Tertia ꝑ̃ est. q; ꝓpter necessitatẽ ꝑs bytero infirmo: ꝛ nõ valẽte: vel ẽt absente: licet dyacono infirmo eucharistiã portare: non aũt inferioribus: cuius tamẽ ꝓtrariũ legiꝫ in ecclĩastica hystoria. 6. vel. 36. ca. de Serapione: q; mozies misit pueꝝ ad sacerdotẽ petẽs viaticuz. ꝛ ille qui infirmus erat: partem eucharistie misit ei per eũdẽ puerum. Nec est verisimile q; ille puer fuerit diaconus. Sed nõ qõ fit ⁊ Rome: sed qõ fieri debet spectandũ est. ¶ Quarta cõclusio ẽ. q; licet layco non liceat corp9 xpi dispẽsare: licet tamen inuẽtũ eleuare reuerẽter: vt ad locũ debitũ per sacerdotẽ portẽꝫ: licet nõ habeat man9 sacratas: qz hoc nõ est ad consecrãdum vel dispẽsandũ. sz ad custodiẽdum. Illa aũt quibus ꝫm legem cõem tãgitur cõsecrandũ vel dispensandũ debent esse cõsecrata: vel benedicta. vt corporale: ꝛ calix. Non sic autẽ pixis: in qua est in tabernaculo reseruãdum. ¶ Quinta conclusio est õ hereticis: scismaticis excomunicatis: ꝛ ceteris ab ecclesia precisis. Et de hereticis est regula generalis q; siue sint publici siue occulti. ab eis non ẽ eucharistia recipienda: necalia ecclesiastica sacra. ĩmo melius ẽ mozi q̃ ꝏ manu heretici eucharistiã recipe: ẽt ĩ morte. 24. q. 3. Lepit. vbi Ermigilduz regez martyrem facit Greg. qz in festo pasce maluit securi iterire q̃ mãdato patris ꝏ manu arriani episcopi eucharistiam suscipere. Sed qz occulte excõmunicatus ꝛ multo magis occulte simoniacus non debet vitari publice: sed tantũ occulte. extra. de sent. excom. cum nõ ab homine. iõ intelligendum ẽ q; ab istis nõ debent talia recipi occulte: nec ẽt publice si sit manifestum: vel ẽt si occultũ: dũ tamẽ sine ꝑditõe occulti possint talia omitti. ¶ Sexta ꝑ̃ est. q; de criminib9 est distiguendũ: qz si est fornicarius vel simoniacus nõ in ordine occult9 vel notoz9 vel si ẽ irretit9 quocunq; alio crimine occulto vel publico: duz tñ non sit irregularis: g; per ꝓñs est suspẽsus: sicut homicida: ab oi inq̃ tali licet: recipe eucharistiã: ꝛ missam audire. Sed si ẽ fornicarius notozius per ꝓfessionẽ in iure: aut sententiã ꝛ facti euidentiã: nõ licet talis missã audire: nec per ꝓñs ab eo sacra recipere publice vel occulte. Si aũt nõ ẽ notoz9 tunc licet. Et idẽ est de symoniaco nõ in ordine. Symoniac9 vo in ordine est suspẽsus quo ad se ꝛ quo ad alios: sicut et excõicatus maioꝝ excõicatiõe. Uñ etiam si isti sunt occulti in occulto nõ in publico sunt vitãdi. Sz in oĩbus talib9 si qs in occulto: vt rubozẽ ad pñam sacerdoti peccãti incutiat: non recipiẽdo sacra. vel missaz eius non audiendo: si ꝫ ex despectu nõ faciat: bñ facit. Et sic intelliguntꝫ de cleri. ex co. mi. c. Nra. ꝛ c. vlti. ¶ Ad argumentũ dõm: q; oĩs scus est sacerdos ad ĩmolandũ se: nõ xpi corpus ꝓficiendũ.

Quantum ad primũ sũt tres conclusiones. ¶ Prima q; sacerdos teneꝫ celebrare ratione qua sacerdos: licet non teneaꝫ confessionem audire: baptizare: aut sacra alia ministrare: nisi ratione cure vel alteri9 officy: non ratione sacerdoty: quia illud respicit corp9 xpi mysticũ: licet ẽt ipse non teneat sacerdotiũ recipe: qz ordo est sacramẽtum volũtatis nõ necessitatis. postq̃ tñ recepit teneꝫ celebrare: qz teneꝫ non ĩ vacuũ gratiã dei recipere. Et qui non bene vtiꝫ acceptis: indignus est accipiẽdis. Est aũt maxia gra quã sibi deus fecit p manus impositionem ꝑs biteri: ꝛ vane bz si non vtiꝫ ad finem ad quẽ est. ergo ꝛc. q̃uis ista ratio non sit demr̃atio: qz minozes ordines bñs põt sine mortali ꝓbere cũ corrupta vl vidua. ꝛ sic nõ vteꝫ gratia ordinis sibi facta. Dicit aũt Tho. q; teneꝫ in festis ꝑcipuis ꝛ gbus fideles cõicant. ex. de cele. mis. ca. Dolẽtes referimus. vbi reꝑhendiꝫ q; aliqui vix quater in anno celebrant: ꝛ precipiꝫ talia corrigi. Undẽ nisi ter vl pluries celebrẽt puta pascha te pẽthecostẽ. ꝛ natiuitate dñi. ꝛ assumptione beate virginis: ꝛ festo omniũ sãctoꝝ: quando ꝛ mulieres religiose ꝛ cõuersi cõicãt: peccãt: cũ plus deberẽt appropinq̃re ꝺo q̃ alij. ¶ Scõa ꝑ̃ est. de adiuuante: qz dicit glo. q; debet sp si põt bñe ad minus duos assistentes: ꝺ ꝑse. di. i. c. Hoc quoq; statutũ est. qz dicit: dñs vobiscuz: ꝛ orate fratres pliter. ꝛ pluralis locutio duoꝝ numero est cõtenta ꝛ nõ pauciozib9. Sed in necessitate sufficit vnus solus: sicut etiã ad iungendũ infirmũ debent plres sacerdotes cõuenire si bñ pñt. Uñ Jac. vlt. Infirmaꝫ qs in vobis ꝛ Inducat ꝓsbyteros eccle ꝛc. qõ in collegys seruaꝫ. Sed si sacerdos nõ possit plres bñe: sufficit q; cũ vno clerico iungat. exꝫ. de vbor signi. Quesiuit ℟. Sz qz ꝓsuetudo ẽ optima legũ ĩterpres. ꝛ Augu. dicit. Qñ mos erat crimẽ non erat: qz cõis ꝓsuetudo est ĩ missa vnũ assistentẽ sufficere. Jõ hoc sufficit. sicut olĩ epo celebrãte ꝺebãt adesse: plres sacerdotes q; illo deficiente possent supplere. ꝛ eadẽ rõne de alys sacerdotibus. 7. q. i. c. illud. ꝛ c. nihil. Qõ qz ꝺria cõsuetudine abrogatũ est: nõ obseruãtes trãsgressiõis reos nõ arguit. 4. di. c. Jn istis tpalibus. Mulier aũt sacerdoti celebrãti ministrare nõ ꝺz: nõ solũ mãm ꝓparando qõ nec vir facere debet nisi sit subdyaconus. sz nec iuuare ĩ aqua ꝛ talibus. Sed vir ad hoc ꝺz adesse: extra. õ cohabita cleri. c. i. Sed viro iuuãte mulieres a longe in choro rñdere possũt ꝛ sic iuuare: non tñ altari appropinq̃re: nisi offerẽdo vl cõicãdo vt layci. ¶ Tza ꝑ̃ est. q; plres pñt sil celebrare: ꝛ eandez hostiã ꝓsecrare: ꝛ licitũ ẽ vbi hoc est de ꝓsuetudine: extra. de electione: Qz sicut. Sed difficultas de modo videbitur in qõne quarta huius distinctionis.

Quantũ ad scõm sũt etiam tres ꝛcl̃ones. ¶ Prima q; missa debet de die celebrari: nõ de nocte: qz missa pertinet ad tempus gre: qõ ꝑ diem significaꝫ. Uñ nox preceꝺit: dies aũt appropiquauit. Et xps dicit. lux suz mundi. Uñ oĩ die debet missa celebrari ĩ ecclesys collegiatis: de cele. mis. ca. Cum creatura vt sit iuge sacrificium agni ĩmaculati: nisi ĩ parasceue: qz nec ĩ triduo mortis: apli celebrauerũt. Et si celebramus in sabbato sãcto: ad noctẽ referꝫ. Jn parasceue aũt sacerdos communicat corpori: ñ sanguini: sed vino perfusionis: qõ non fit sanguis ex contactu corpis: sicut dictũ est supra. Illo ergo die ñ celebraꝫ: qz nihil conficiꝫ. Duabus autem noctib9 licet celebrare. s. natiuitatis dñi: qz media nocte clamoz factus est ab angelis. ecce sponsus venit: ꝛ xps nat9 est tunc. Item ĩ vigilia pasce apud aliquas ecclesias. ¶ Scõa ꝛcl̃o ẽ q; hora prima põt missa celebrari: qz tũc xps stetit ante preside: ꝛ i aurora qñ luceꝛcit: qz tũc fecerũt consiliũ ꝺtra eũ. vnde ex tc vsq; ad sextã vel nonam misse nõ solẽnes possunt celebrari. Hora aũt tertia quãdo spũs sãctus descendit: ꝛ xps liguis crucifixus ẽ: ꝛ sexta quãdo manibus crucifixus est: ꝛ nona ĩ ieiunys: ꝛ in ordinibus. ꝛ ĩ quadragesima solẽnis missa debz

celebrari. Nō dz ät dici missa nisi ab eo q̄ dixit matutinas: cū ß bēat ꝯsuetudo eccl̄ie gnālis: licz possit ante audiri: ꝛ ß nisi i p̄ma missa natalis: q̄ de ꝯsuetudīe dr̄ añ laudes. Similr nō dz dici ante p̄mā: nisi qñ ꝯsuetudo ē vel gnālis: vt i scōa missa natalis: vel spālis sicut ī gbusdaz monasteryis dr̄ missa matutinal' añ p̄mā. Et qñ ꝛ vbi mos erat crimē ñ erat. cū legati iuenerīt tales ꝯsuetudies nec reprobauerīt.

¶ Tertia ꝑ ē de dispensatōe circa hoc q̄ cardiales alīn ex dispēsatōe pape celebrāt añ diē. Et sic dic̄ glo. de p̄uileg. c. vlt. lib⁹. 6. Epi itinerātes ante diē p̄fīt celebrare: ne i via impediāt. Silr p cōicando ifirmo si alr viaticū nō bēatur vr̄ eē bōa cā. Qui ät credit añ diē eē cū ñ sit cū i talib⁹ bō sepe decipiat aut credit nō eē meridiē cū sit q̄uis ex vna parte videat accusari q̄ se discrimini exponit: ex alia tn̄ si deuotio exposcit ꝛ alr missaz celebrare nō p̄t vel bēre: excusat: q̄ qō pax deest q̄si nihil deeē vr̄. z. phy. Dies ät artificiāl' itelligīt g̃ icipit i fine noctis. Sz ieiuniū cōprehendit diez nāle a media nocte ichoando. Abstinētia ät a missa pp polutionē diē nālē cōplectit: ichoādo ab hora q̄ ptigerit: vt p 24. horas abstineat: siue ptigerit añ mediā noctē siue post: q̄ ī tāto tpe nā deordiata reordinat: qō ibi ꝯsiderat: ꝛ nō i ieiunio: q̄ si pax añ mediā noctē comedisset i p̄ncipio diei celebrare posz q̄uis pax distarz. Si ät stati post mediā noctē comedisset nō posset ēt post nonā celebrare.

Circa 3m. sūt silr tres ꝑnes. ¶ Pria. q̄ nō licet celebrare nisi i eccl'ia ꝯsecrata. nisi de licentia epi vel suioris: aut i necitate. Sz i nulla necitate licz in naui i mari vel sup fluuiū celebrare: vbi pbabilr de effusione sanguis timet pp agitationē nauis. Sz non bēntib⁹ eccl'ias licz pti⁹ celebrare sub diuo: aut i domib⁹ p̄uat̄: dū tn̄ nēcia alia bēant: añq̄ missaz pdere: q̄ nō p̄t licentia peti ab eōo. In tali. n. necitate dat papa licētiā. Et gdē vbi sunt eccl'ie ꝯsecrate destricte i capellis i itinere sub diuo: aut in tētioris licet: de ꝯsecra. di. i. c. Lōcedimus ꝛ. c. seq̄nti. In exercitu ēt xpiāo idē fiēdū: marie q̄ cōicare debēt gb⁹ piculū mortis iminet. Sz a p̄ncip⁹ si ꝯmode p̄t licētia ab eōo petēda est. Nūq̄z. n. sine necitate ex eccl'iaz celebrare lz: nisi eps pmiserit: de ꝯsecra. di. i. c. Missaz. In capell' ät p̄uatis licz orare: sz nō celebrare: nisi eōo ꝯcedente: de ꝯsecra. di. i. c. Unicuiq. Uñ pz q̄ nō licz i aula: i camera: in ifirmaria altaria erigere ꝛ celebrare: nisi eōo cōcedente. ¶ Dñt ät p̄dicatores ꝛ minores p̄uilegiū vbicūq̄ fuerit sup altare viaticuz celebrare. Uñ ꝛ sine licētia epi possunt. Alīs illō p̄uilegiuz nihil operaret: cū eps possit hoc cuilibz ꝯcedere: ex de p̄uilegi. In his. Et ē argumētū q̄ si bēnt p̄uilegiū audiēdi confessiōis q̄ itelligit sine licētia curatoz ꝛ dyocesanoz. Alīs nihil operaret clausula vl' p̄uilegiū. Pñt igit ī ifirmaria cōi ꝛ i cameris p̄uatis ifirmoz altaria erigere ad libitū. Item exēpti nō debēt oratoria facere in locis exēptis vel nō exēptis sine licētia eoz. Et in talib⁹ sine licētia factis non dz celebrari: nisi habeāt sup ß p̄uilegiū spāle: de p̄uileg. c. Auctoritate. li. 6. ¶ Scōa ꝑ est. Q̄ nō dz celebrari i eccl'ia ꝯsecrata si sit destructa icēdio vel ruīa: nisi fuerit iterꝫ ꝯsecrata: supple nisi i casu i quo ēt liceret sub diuo vel i loco non ꝯsecrato. Sic̄. n. qñ dubiū ē an sit cōsecrata dz ꝯsecrari sic qñ certū ē q̄ fuit ꝯsecrata sz tn̄ nūc ē destructa ita q̄ p̄ncipales ei⁹ ptes nō manēt. puta parietes vel illis manēt⁹ lignis edificys destructis ꝛ tabl'a altaris mota vl' enormiter fracta recōsecrāda ē: de ꝯsecra. eccl'ie vl' alt. c. Ligneis: q̄ ꝯsecratio oī die fieri p̄t excepto pasceue: qñ celebrari nō p̄t: q̄ p̄t fieri cū missa fieri p̄t. Et qō oī die missa fieri possit ps. e. c. Qñ ät solū altare destructū ē nō parietes vel tectū illō solū ꝯsecrādū ē: nō eccl'ia. e. ti. c. i. Q̄ in dubys. ¶ Tertia ꝑ ē. q̄ nō dz celebrari i eccl'ia iterdicta vel poluta q̄uscq̄ sit recōciliata: siue sit ꝯsecrata vt. e. c. Proposuisti de ecclesia brī Jac. q̄ cōsecrata erat siue nō. vt. e. t. c. ylti. vbi exp̄sse logt̄ de nō ꝯsecrata. Et tn̄ pp hoc multi dimittunt eccl'ias suas nō ꝯsecrari q̄ ibi freq̄nter brige ptigūt ꝛ sanguis effusiōes: putātes nō idigere reconciliatōe: q̄ graue eēt eis toties eōz pcurare. Sz ī oīb⁹ p̄dcis casib⁹ gb⁹ nō licz i eccl'ia celebrare vel ex̄ nunq̄ incurrīt irregularitas: nisi q̄ celebrāt scienter i ecclesia iterdicta: q̄ de alys nō ē exp̄ressum extra de seten. exco. lib⁹. sexto.

Circa 4m sūt ēt teres ꝑnes. ¶ Pria. q̄ altare dz eē de lapide. de q̄ fuit xp̄i sepulcrū. de ꝯse. di. i. c. altaria. p̄ gdē añ Silvestr̄ lignea crāt: vt portari posset: pp psequutōes. vñ ꝛ altare lateranēse dr̄ eē ligneū. Sz Silue. statuit q̄ lapideū sit illō altare sup q̄ ꝯsecrāt: ꝛ sup q̄ i mediate celebrāt: sīue sit portatile siue imobile. Nā altare pōtatile lapideū eē dz. Aptari vo dz capsule aly imobiliter: q̄ p̄t eē idifferēter de lapide vel de ligno vl' de alia mā solida. Et dz cauere q̄ celebrat q̄ sit tāta lōgitudo ꝛ latitudo lapidis itra capsulā q̄ itra ea possit capi pes calicis ꝛ hostia ꝯsecrāda: vl' q̄ i cōficiēdo cū tenet mān⁹ panē vel calicē sup lapidez teneat: vt sic sup lapidē cōficiat. Sz altare sup q̄ ponīt portatile altare ñ refert vtr̄ sit ligneū vl' lapideū: vtr̄ mēsa hostiuz vel fenestra. ¶ Scōa ꝑ ē de recōseruatōe: q̄ sic altare immobile q̄ tabula ē totalr mota a sua sede vel sine motiōe ē enormiter fracta sic q̄ fixura a sūmo vsq̄ deorsuz ptigat dz reconsecrari sic altare portatile: si ē āmotū a capsula totalr: aut si ñ ē motū sz ē ꝯfractū enormiter. Ar. eī ō ꝯse. eccle. c. i. ꝛ. c. Q̄ ī dubys. Si ät nō sit fractū nec āmotū lz conglutīatio sit dissoluta ita vt facile possit āmoueri nō dz reconsecrari. Uī ät q̄ sic̄ destructio soli⁹ altaris nō tollit cōsecratōez eccl'ie. sic nec eō. Ar. de ꝯse. c. i. lz ñ sit sile: q̄ eccl'ia ꝯtinet altare. Sz ex alia pte vr̄ p̄ncipaliōr ꝯsecratio altāis ī q̄ eps ñ p̄t dispēsare: q̄ ꝯsecra⁹ eccl'ie ī q̄ eps dispēsat:: q̄ licētia epi licz celebrare i eccl'ia nō ꝯsecrata: nō ät sup altare nō ꝯsecratū. ¶ 3ª ꝑ ē. q̄ sup altare i q̄ eps missaz celebrauit illo die null's alr celebrare dz iferiōr. de ꝯse. di. 2. c. vlt. nisi eps deficiat. 7. q. i. Nihil: vel nisi necitas vrgeat: puta q̄ collegiū tenet ad missaz de die officiādo eccl'iam ꝛ ipse eps forte celebrauit ō mōtuis: vl' de festo: vl' nisi de licētia eiusdē epi: q̄ p̄t renūciare ei q̄ ī fauoē suū ītroductū ē.

Circa 5m sunt silr tres ꝑnes. ¶ Pria de calicis mā: q̄ licz oli fuerit ligneus vel vitr⁹ nūc tn̄ nō dz eē nec de ere nec de auricalco aut cupro aut plūbo: q̄ ista pp eruginē vomitū ꝓuocāt: nec de ligno ēt pp poros: ne subitrarz sanguis: nec de vitro: pp fragilitatē: de ꝯse. di. i. c. Uasa: ꝛ seq̄nti: nec de lapide: pp ineptitudinē: ibidē de ꝯsecratione. Tn̄ i illī capl'is nō ꝓhibet exp̄sse de lapide: nec ō plūbo: nec de cupro. Sz q̄ ī. c. z. Calix dñi dr̄: q̄ taz calix q̄ patēa dz eē de auro vl' de argēto vl' saltē de stāno oēz aliā materiā ꝓhibere vr̄. ¶ z³ ꝑ ē de ꝯsecratiōe calicis: q̄ debent ista eē ꝯsecrata ꝛ puncta chrismate: in q̄ nec eōo licitū ē dispēsare: q̄ sic ordīauit Silvester pp̄: de sacra. vn. c. i. Nec licet iferiori dispēsare. Si aurez sit ꝯflat⁹ ꝛ ī massaz redact⁹ totalr ꝛ utr̄ fiat itr̄ bñdici neēe est. Nā si modica ps pedis aut sciphi refectōe idiget sine fox̄ p̄ncipal' āmotōe ꝯsecrat⁹ manet. Si ät vt i gbusdaz solet sciphus a pede ex toto sepat⁹ ē lz fract⁹ nō sit. vt puta q̄ iūctura tornatil' ē ꝯsecratōe idiget: sic̄ altare a q̄ tabula ē āmota: q̄ nec pes sine sciphō nec sciph⁹ sine pede ꝯsecrari p̄t. ¶ 3ª ꝑ ē. q̄ sacerdotib⁹ solēniter celebrātib⁹ ñ licz p seipsos tollere calicē: nisi p̄us p dyaconos porrigat̄. 93. di. Diacon⁹: q̄ ē monitio donestatis nō p̄ceptū necessitatis.

Circa 6m sunt q̄ttor ꝑnes. ¶ Pria q̄ pale altaris q̄ ad min⁹ debēt eē due q̄ rūdēt liteamibus gb⁹ inuolutuz fuit corp⁹ dñi Jesu q̄ plr noiank ꝛ corpale debēt eē de lino simplici: nō de fico vl' pāno tincto: q̄ ī syndone simplici ꝛ sudario ꝛ liteamib⁹ lieis fuit xp̄s sepult⁹: ꝛ pls ē h̄ i significādo q̄ pān⁹ seric⁹: licz ille pls valeret i foro: q̄ sic̄ linū multis

tũsiõb⁹ ad candorẽ pducit sic corp⁹ xpi p passionez ad im-
z⁸ ♀ mortalitatẽ. ¶ z⁸ ♀ ẽ.q⁹ missa sine sacratis vestib⁹ non dz celebrari:de ꝛse.di.i. Uestimẽta:spãlr sine manipulo ꝛ stola:de ꝛse.di.zz. Eccl'astica. Et idẽ ẽ de alba amictu ꝛ singulo ꝛ casula:qz ista sex benedicũt. Uñ vr de necitate p̃cepti: nõ sic ãt de camisia q̃ nõ bñdicat. Uidet ãt q⁹ õ lõgo mãi pulo liceat facere stolã:ꝛ e♀ de pua stola manipulũ vl' cingulũ:qz oia h̃ vna bñdictõe ꝛsecrãt. Et qñ ẽ casula duplicata cũ possit eẽ simpla sup quãlz ptẽ fit bñdictio. Uñ ꝛ in celebrãdo verti pt:vt ps nigra suppõat ꝑ defunctis:pars alia ꝑ viuis. Propter qõ si vna ps ãmoueat alia remanet
3⁸ ♀ bñdcã:ꝛ licz cũ ea celebrare. Silr de stolã duppla. ¶ z⁸ ♀ ẽ.q⁹ qñ vestimẽta reparãt pp pauptatẽ vr distingendũ:qz aut tãta ps ãmota fuit q⁹ sine illa non bñdicerẽt nec celebrarẽt vt tota manica vel ps supior ꝛ tunc desinit esse bñdicta:ꝛ appositõe noue nõ fit bñdicta:cũ bñdictio nõ fiat sine vbis:nec nisi ab epo. Si ãt modica ptic'a c⁹ defectus nec bñdictionẽ nec celebrationẽ ipediret.tũc licz celebrare. ¶ Lõtra ♁ tñ vr q⁹ imo idistincte p glo.exõ ꝛse.ecc.c. Qz i dubys.dic sup illud. Nõ negam⁹ gn oleũ nõ ꝛsecratũ possit oleo ꝛsecrato ꝛmiscerι. dic glo.arg^m ẽ q⁹ i reficiẽdis pamẽtis vel sacris vestib⁹ nõ sacrũ filũ ꝛ pãnũ sacro lz apponi. Nec ẽ op⁹ noua ꝛsecratõe. ¶ Sz boc nõ ẽ sil'e: qz qñ oleũ admisceꝛ oleo vel aq̃ aq̃ liq̃ ꝛ pexistens nõ desierat eẽ sacer:vel bñdict⁹:ꝛ talia ꝛtiguitate fiũt ꝛtinua:ꝛ fiũt vnũ. Uñ maxie si id qõ apponit ẽ min⁹ fit totũ ꝛsecratũ oleuz: ꝛ aq̃ bñdcã. Sz pãnus addit⁹ pãno nõ facit vnũ nisi colligatiõe. ¶ Et p̃.iaz ꝑm⁹ desierat eẽ bñdictus:pp qõ apposi tio ñ bñdci nõ bñdic illũ q õsierat eẽ bñdict⁹:cũ bñdictio nõ fiat sine vbis. Uñ si anteq̃z ãmoueat illa ps supsuereꝛ noua tũc nũq̃z desisz eẽ bñdcã:ꝛ postea ea ãmota remanere itegra:ꝛ vna vnitate tali q̃ nauis dr vna p tabl'as reno
4⁸ ♀ uata. ¶ 4ª ♀ ẽ.q⁹ taz oratoria q̃z vtensilia vestes ꝛ oia paramẽta altaris debẽt eẽ mũda:qz pp dic. Precipim⁹ mũda ꝛ nitida ꝛseruari:cũ nimis absurdũ sit i dinis reb⁹ sordes negligere:q̃s dedecz ẽt i ꝓbãis:de custodia eucharistie.c.i.

♀³ ♀ **Circa** 7^m sũt tres bzeues ♀nes. ¶ Pria q⁹ eucharistia dz ferri ad ifirmũ añ pect⁹ reuereꝛ:sp lumie precedẽte. Est.n.cando⁹ lucis eterne:de cele.misc. Sane.
z⁸ ♀ ¶ z⁸ ♀ ẽ.q⁹ nũq̃z dz celebrari sine lumie. Uñ depõit⁹ fuit
3⁸ ♀ sacerdos q sine igne celebrabat:de cele.misc.vlti. ¶ 3ª ♀ ẽ.q⁹ eucharistia dz seruari i loco honesto:ꝛ mũdo:ꝛ firmiter clauso:ꝛ ẽt cũ lumie lãpadis:vel cere:licz istud nõ sic exprimat sic alia:de custodia eucharistie.c.i. Sz sic dũ ꝛsecrat ꝛ portat dz adeẽ lumen:ita ꝛ vbi ꝛseruat:cũ vbiq̃ sit candor lucis eterne. ¶ Argumẽtũ.i opp^m solutũ ẽ Qõ. III.

Ertio q̃rit õ hereticis:vtꝛ sint exterminãdi. Et vr q⁹ nõ. Sicut.n.illi erãt circa nouũ testañ:cũ sic iudei circa vetus:ꝛ saracẽi circa vtrũq̃z:lz iudei nõ debẽt extermiari:fm illõ.ps. Ne occidas eos:ne qñ obliuiscãt ppli mei:silr nec saraceni: q i mltis regnis xpiãitatis cũ suis ritib⁹ tolerãt: igr nec hereticι. ¶ Lõtra.ois hereticⁱ ẽ scismaticⁱ:ꝛ apostata a fide: lz scismatici tãq̃z ifructuosi palmites succidẽdi sint:de scismaticis.c.z.li⁰ sexto:ꝛ apostate a fide fm leges capite plectẽdi sũt:igr ꝛ hereticι. ¶ ℟⁰.circa istã qõnẽ gnq̃z videda sũt:ꝑ de hereticis:z⁰ de scismaticis:3⁰ de apostatis:4.⁰de iu
♀³ ♀ **Quantũ** deis:5⁰ de saracenis. ad ꝑmũ sũt nouẽ ♀nes. ¶ Pria.qd ẽ hereticus:ꝛ vñ dicat. Dr.n.hereticⁱ ab herendo:ꝛ heresis ẽ secta vl' disio ꝛ a pheresi.qõ ẽ electio. Uñ qñ ex electõe:ꝛ nõ ex simplici ignorãtia qs diuidit se a fide catho^{ca} i q̃cũq̃ artic'o quẽ explicite tenet scire vl' alio p eccl'iaz declarato cũ ptinacia ipse ẽ hereticⁱ ve. Dico ãt p eccl'iaz vniuersalẽ vl' romanã:qz ad ptic'arẽ eccl'iã nõ ptiet õ fide vl' iudicare; eꝛ de bap⁹.c. Maiores. Uñ dicẽs ꝫ artic'os vni⁹ epi excõi
z⁸ ♀ catoez ꝑt icurrere sz nõ heresiz. Utq̃ aligs exẽpt⁹ vel etiã eꝛ diocesiz pp h̃ ẽt excõitatõez icurrat dubiũ ẽ. ¶ z⁸ ♀ ẽ. Qz hereticⁱ iterp̃tratie ẽ q̃ ꝓtumacia vel fautoria i cã heresis p ãnũ excõicat⁹ extitit:eꝛ de hereticis.c. Ex cõtumacia lib⁹.6.ꝛ q̃ pbabl'r suspect⁹ ifra ãnũ nõ se purgauit ꝛ mlta bz. ¶ 3ª ♀ ẽ.q⁹ pena hẽtici q̃ mãifeste i heresi depheꝛsus
3⁸ ♀ ẽnisi mor arbitrio ecclie satisfaciat si sit layc⁹ stati:si sit ericus ꝑus a suis ordib⁹ degradat⁹ debẽt exponi iusticie seculari:aiaduersiõe debita puniẽdi:ne ouis morbida inficiat totũ gregẽ:eꝛ.e. Ad abolẽdã. Dicũt ãt i heresi depheꝛdi tripl'r.s.q̃ facti euidẽtiã si publice dogmatiçauit vel al's i actu heresis fuit capt⁹. Scdo si legitie p testes vel ĩstrumẽta ẽ ꝓuict⁹:3⁰ si coram iudice spõte ẽ ꝓfessus. Nã i tormentis aut metu tormẽtoꝛ extorta ꝓffesio suspicionẽ facꝛ:nõ plenã fidẽ. Si ãt hereticι ẽtẽt ppetuo sũt murãdi: de hereticis.c.vlt.ꝛ magis religiosi q̃z aly:de hereticis. Acusat⁹ li⁰ sexto.lz misericorditer possit cũ eis miti⁰ agi. Doc ãt itelligẽdũ ẽ de hereticis relapsis. ¶ 4ª ♀ ẽ.q⁹ illi q̃ sunt relapsi 4⁸ ♀
stati sine audiẽtia exponẽdi sũt iusticie secl'ari. Si tñ sunt clerici ꝑus sũt degradãdi. Sz si penitẽt ꝛ absolui petũt nõ sũt eis negãda pnie ꝛ eucharistie sacrã:qz ecc'ia nõ claudit gremiũ redeũti:eꝛ.e. Sup eo.li⁰ sexto. ¶ 5ª ♀ ẽ.q⁹ relapsi 5⁸ ♀
dicũt q p⁹ abiuratã heresiz ꝛ recõciliationẽ ecc'ie solẽnez reicidũt i ꝑmã heresiz vel aliã quãcõq̃z. Si ãt p⁹ puatã penitẽtiã añ publicã reicideꝛẽt relapsi nõ eẽnt q̃ ad foꝛ ꝓtioſuz. Et sic itelligẽdũ ẽ illud cap^m. Accusat⁹ i pn⁰. ¶ 6ª ♀ 6⁸ ♀
ẽ.q⁹ relapsi ĩterp̃tatiue sũt q̃ post abiuratã heresiz vt ꝑus fauoꝛẽ quẽcũq̃z hereticis ipẽdũt. Et qz fauoꝛẽ nõ solũ facto sz vbo q ꝑus ꝓfessus ẽ de se vl' de alio. si postea negat õ se vel de alio asserẽs aliũ bonũ vr relapsus.ar. Illi⁰.§.q̃q̃ .c. Accusat⁹.ar.ꝫ de ꝑsum.c.lris. vbi ille q ꝑus ꝓfessus fuerat se ꝛ frez suũ eẽ hẽticũ ꝛ postea de heresi purgauit frem 3⁸
suspect⁹ qdẽ ex h̃ de heresi vehemẽter hẽtur:ꝛ p oñs õ relapsu. Nõ tñ vl't eũ pp ex ꝑsumptõib⁹ ꝓdẽnare. Et pt dici q⁹ illud fuit añ abiurationẽ licz post ꝓfessionẽ: vel ita erat iure antiq̃. Sz iure nouo reputareꝛ iuris fictiõe relapsus. ¶ 7ª ♀ ẽ.q⁹ credẽtes sũt q licz nulli heresi explicite adhe 7⁸ ♀
reãt tñ credũt hẽticos eẽ bonos boies:ꝛ hẽre bonã fidẽ:si cut sũt apõ nos simplices nõ hũtes fidẽ explicitã: sic̃ qdaz hereticulus capt⁹ cũ vno hereticο pfecto iterogatus dicebat. Uolo morι i fide dñi Huliclini lãtery. Sic.n. vocabatur ille pfect⁹. Iste aligs erat credẽs ꝓprie:habẽs pfidiaz eoꝛ iplicitaz nõ explicitaz. ¶ Defensatores ãt sunt q ꝑsonã defendũt:vt aduocati p̃standο patrociniũ:vel tabellio nes faciẽdo istrumẽta:vl' iuuãtes i causa. ¶ Qui ãt ñ ꝑsonã sz heresiz defendit heresiarcha ẽ. ¶ Receptatores vο z⁴
sunt q i domo vel terra sua eos recipiunt: semel vl' plries: publice vel ꝓuate. ¶ Fautores aũt sunt q aliq̃ fauent facto:mittẽdo alimoniã vel bz: vel aliq̃ vbo: vt dicendo isti sunt bõi boies:iuste agit õ eos:ꝛ ingsitores iponũt eis maligne ꝓficta:ꝛ bz. Item omissione quando qui potestate fũgit i capiẽdo ꝛ alys nõ fauent ingsitoꝛib⁹ sicut debẽt: qz qui non est mecũ contra me ẽ. ¶ 8ª ♀ est.q⁹ omnes isti 8⁸ ♀
sunt excõmunicati ipso facto sicut hereticι:quod intelligẽdum est duz tamẽ vicium suum aliquo actu exteriori prodãt:publice vel occulte. Aliter ꝓ solo actu interiori lz sit perfecte hereticus quo ad deum nõ tamen excõmunicatus est quo ad ecclesiam:que videt illa que foris parent. Sed ꝑ actu exteriori lz occulto bene icurrit homo penam iuris i generali ꝑlatam. Qui vo in potestate existẽs omittit facere quod debet licet nihil exterius agat incurrit: qz ad idem iudiciũ ptinet habitus ꝛ puatio. ¶ 9ª ♀ est q⁹ bo 9⁸ ♀
na hereticoꝛ confiscanꝛ exheredatis filys:extra.ea. Uergentis. Sed confiscationis exequutio seu bonorum occupatio differꝛ quousq̃z p sententiã ecclesie sint tãq̃z hereticι

demnati.c. Lũ fz. lib.6. Et filij eoꝝ vsqz ad secundã gnã tionẽ ad bñficia eccliastica nõ ꝓmouẽt si i hereſi decesserunt. Filij ãt ꝑ lineã maternã vsqz ad ꝑ^am^ tñ gnãtionẽ puniunt. c. Statutũ Felicis. lib^o^ sexto. Et bñficia ad eoꝝ preces collata vacant: extra: e.c.3. lib^o^ sexto.

Quãtuz ad z^m^ sunt due ꝓnes. ¶ Prĩa q̃ sciſmaticus ꝓprie ẽ q̃ ab vnitate toti^o^ ecclie se diuidit: vl̃ q̃ ab obedientia romane eccl'ie se subtrahit total'r. Qui vo ſ vno articulo nõ obedit nõ ꝓp hoc statim sciſmatic^o^ reputaf: puta ſi nõ ſtatĩ dimittit adulterã: vel hõ. Qui ãt dic̃ pape nõ cẽ obediẽdũ ꝛ ita sentit nõ taz sciſmatic^o^ q̃z hereticꝰ reputaf. ¶ Scõa ꝓ ẽ de pena sciſmatici q̃ ẽ excõicatio ꝛ ſuspensio ordinatoꝝ ab eis: ꝛ annullatio alienationũ factaꝝ ab eis ꝛ huiuſmodi.

Circa 3^m^ ſũt tres ꝓnes. ¶ Prĩa q̃ triplex ẽ apoſtaſia. Una a fide: ſcõa a clero: tertia a monaſterio. De ꝑma dicẽdũ ẽ. q̃ lz oĩs hereticus ſit apoſtata ꝑm gd non tñ ſimplici ter: ſz magis eꝓ oĩs apoſtata ẽ hereticus: qz ꝑpe ẽ apoſtata q̃ ex toto dimittit legẽ xp̃i ꝛ fit iude^o^: vel ſaracenus: vl̃ paganus. Uñ oĩs pena q̃ debeẽ hereticꝰ debeẽ iſti: ꝛ maioꝝ. Qui vo metu tozmentoꝝ nõ cozde ſz oze apoſtatãt mẽtiẽtes ẽt moztal'r peccant: qz deũ blaſſemant: ſicut ꝛ illi q̃ cõtra alios metu tozmẽtoꝝ mẽtiunt accuſando: qõ ẽ ꝓnicioſus mendaciũ. Sil'r ẽt q̃ ſe dicũt falſo crimen qõcunq̃z comiſiſſe: qz ſe ipſos diffamãt. ¶ Scõa ꝓ ẽ de scõa apoſtaſia q̃ ſine peccato eẽ põt. Ubi ſciẽdũ q̃ ſi hõ tranſferat ſe ad actũ oĩno incõpoſibilẽ puta ad bigamina ſtatĩ exuit oĩ pri uilegio clericali. Sil'r ſi i iudicio ꝙuẽtus recuſet ſe rñdere cozã iudice eccl'iaſtico: publice ſe negãs velle clerical'r viuere. Nudat ẽt oĩ ꝓuilegio clericali: tertio ſi laycal'r ſe gerẽs admonitus tertio redire nolnerit. Jdez q̃rto ſi ſic agit poſſa vt laycus nõ vt clericus. Et de ℞ dr. is. di. ¶ Tertia ꝓ ẽ de apoſtaſia a religione. q̃ ipſo facto ſũt excõicati ſi habitũ reliq̃erũt: ꝛ regrẽdi ꝛ recipiẽdi ſunt: niſi ſit tale crimẽ pp qõ poſſent expelli: qz cui damus actionẽ multo magis exceptionẽ. Qñ ãt iuiti reducũt icarcerẽt ne fugiãt: ſic dic̃ lex: ſui fugit iui pede ãputato debilitãt. Qui ãt ſpõte redeunt neq̃q̃z. Bõa vo i apoſtaſia acq̃ſita ſũt mõaſtery: qõ nõ eos expulit nec recipe recuſauit.

Quantum ad 4^m^ ſunt tres ꝓnes. ¶ Prĩa q̃ iudei nõ debẽt habere xp̃ianũ mancipiũ: nec ſeruiẽtẽ: nec nutriẽ i domo: lz poſſint habere colonũ vel marcẽariũ i agro: nec debẽt habere officiũ vl̃ poteſtatẽ ſup xp̃ianos: nec cõi care cohabitãdo: comedẽdo: ab eis medicinas recipiẽdo: quoꝝ familiaritas talẽ retributionẽ nob ꝑſtat qualẽ mus i pera: ꝓpẽs i gremio ꝛ ignis i ſinu ſuis ſolẽt boſpitib^o^ exhibere: ex̃ de iudeis. c. ꝛ ſi iudeos. ¶ Scõa ꝓ ẽ. q̃ ipſi nõ ſũt i ꝓnis aut reb^o^ aut ſepulturis moleſtandi: niſi iuſte p publicã ptãtẽ: ꝛ ſunt ꝑmittẽdi ſinagogas i antiquo ſtatu tenere: nõ nouas erigere: ſed antiq̃s reparare: ꝛ in ſuo ritu pdurare: dũ tñ i paſceue nõ exeant: nec hoſtia aut feneſtras habeãt aptas. Bona vero eoꝝ iuſte acq̃ſita dñi poſſunt accipere ſicut ſeruoꝝ ſuoꝝ: dũ tñ eis victũ ꝛ veſtitũ reſeruẽt q̃ ſeruis ẽt malis tenẽt: maxie de peculio ſuo laboze acq̃ſito exhibere. Acq̃ſita vo vſurarie poſſunt ꝛ debẽt eis auferre: nõ ad lucrũ ſuũ: al's furti ſunt ꝑticipes: nec ius acq̃rũt: qz nemo põt plus iuris i alteꝝ trãſferre q̃ ipſe habeat: de reg. iuris. l. Nemo plus iuris. Nec pari rõne poſſũt ab eis õ tal^o^ munera recipe: nec ꝑdicatozes ſicut ab alys vſurarys: qz nõ ẽ ſpes q̃ reducere eos poſſint ad reſtitutionẽ. vt ſic vtiliter gerãt negociũ creditoꝝ. Sz ſi ꝑncipes accipiũt vt faciãt qõ illi facere teneẽt bene faciũt: puta vt reſtituant certis ꝓnis: ſi iueniri poſſunt. Sin ãt i pios vſus expẽdãt: maxime paupeꝝ. In quo caſu maxie ſi cõitas idigeat p defenſiõe regni tũc ſoluz põt retinere nõ al'r: ꝛ hoc maxie ſi de licẽtia epi ad illũ vſuz applicenẽt. Al'r nõ video q̃ colecte facte ſup iudeos q̃ nihil habent niſi de vſuris poſſint excuſari. ¶ Tertia ꝓ ẽ de ꝙerſiõe ipſoꝝ. Ubi ẽ ſciẽdũ q̃ cogi nõ debẽt: nec põt. Si tñ metu inducti ſunt ad fidẽ ſũt cogẽdi fidẽ ſuare: ꝛ apoſtatãtes tãq̃z hereticꝰ lapſi: ñ relapſi ſt cẽſcẽdi: ex̃ de hẽticis. c. Cõtra li. 6. Cõuerſi vo nõ deñt cohabitare iudeis: qz dcñ ẽ Leuit. Neſtes i oĩ circa regiõez. Sz ꝛ filiꝰ cõis parẽti ꝙerſo ſiue ſit pr̃ ſue mr̃ ẽ tradẽdus: q̃ rõnis causa pax nõ ẽ. Al's lib ẽ: i seq̃ndo quẽ vlt: pfidũ. ſ. vel fidelẽ. Conuerſus ãt deſpici nõ dz: nec i aliq̃ irregularis ẽ: nec vt dñt gdã bonis ſuis ſpoliãdũ ẽ: qz ml'ti bñt fidẽ exoſaz qñ ꝙerſi ſpoliãt q̃ ꝙerſi nõ ſpoliabãt. Et ſi qdẽ ſunt bona vſuraria nõ ſũt ſpoliãdi niſi vt reddãt: ſi ãt iuſte acq̃ſita: vbi dominus ſciẽs baptiçãdo nõ fuit ꝓteſtat^o^ de bonis videẽ peculiũ pdere vel donare: ſicut q̃ ſciẽter ꝑmittit ſeruũ ordiari vel monachari pdit eũ. Nã ſi neſciuit vel exꝑſſe dixit ſe bõa ſua velle hẽre vꝰ q̃ poſſit eũ ſic pri^o^ ſuis bõis ſpoliare qz ſuo mãumiſſo nõ teneẽ peculiuz dare imo videẽ q̃ batiſm^o^ nõ eximat eos a ſeruitute chriſtiãi: lz a ſeruitute iudei ꝑm leges: ꝓpter piculũ cohabitãdi.

Quãtum ad 5^m^ ſunt ẽt tres ꝓnes. ¶ Prĩa. q̃ ſaracenis nõ licz cõicare: ſic nec iudeis: nec licz ire ad eos nec cũ eis cõmozari niſi ꝑdicatozib^o^ ſpe cõuerſiõis: aut niſi illis q̃ vadũt ad redimẽdũ captiuos: qõ ẽt tpe guerre licitũ ẽ: dũ tñ tũc nihil aliud comerty cuz eis bẽant. Si ãt tpe guerre qõcũq̃z aliud comertiũ cũ eis bñt ẽt ſine armis ꝛ hõ ẽt excõicati ſunt. Qui ãt quocũq̃z tpe eis arma vẽdunt mittũt vel tradũt excõicati ſũt: ꝛ ꝙi capiẽtiũ bõa eoꝝ ꝓfiſcãtur: q̃ nec abſoluꝫ ꝑñt niſi duplũ dent in ſubſidiũ terre ſancte: ex̃. c. Ad liberãdã. ¶ Scõa ꝓ ẽ. q̃ nõ deñt hẽre dñiuz ſup xp̃ianos: ſicut nec iudei: ꝛ debẽt hitu diſtingui. De eo ãt qõ arguiẽ de ritu eoꝝ certũ ẽ i Aragonia ꝛ i Nauara ritus eorũ tolerari a xp̃iãis: nõ minus q̃z iudeoꝝ: q̃uis nõ videaẽ rõnabile: tñ qz illi. ſ. iudei nõ ſũt ydolatre ſicut iſti lz vezꝝ deũ colũt ꝛ ideo meli^o^ tolerãt. ¶ Tertia ꝓ ẽ. q̃ illi q̃ terrã xp̃i ſanguine ꝓſecratã xp̃ianis ꝛ a deo nobis collatã q̃ filij veri Abzahe ſumus de lapidib^o^ ſuſcitati a nobis iuſte ab illa hereditate pellũf: ꝛ iuſto bello occidũt: quicquid ſit de alys: ſed iudei ꝓpter memoziã xp̃i ꝛ ꝓpter reliquias iſrael reſeruanf. ¶ Argumẽtũ. ſolutũ eſt. Qõ. IIII.

Quarto q̃rit vtꝝ plres ſacerdotes poſſint eãdẽ hoſtiã cõſecrare. Et vꝰ q̃ nõ: qz nõ põt idẽ mobile ſimul moueri plurib^o^ motibus eiuſdẽ ratõis: ſicut ꝑm eãdẽ ptẽ nõ põt vnũ calefactibile ſimlca lefieri plurib^o^ calefactõib^o^: ſz ſi plres vnã hoſtiã ꝓſecrarẽt vnũ ꝓſecrabile ꝓſecrareẽ plurib^o^ ꝓſecratõib^o^: qz eẽnt plures formẽ: q̃c. ¶ Cõtra. qz nõ min^o^ ꝑñt plura agẽtia ſup vnũ paſſiuũ q̃z vnuz ſup plura: ſz vnus ꝓſecrat plres: vt cõiter curati i paſcate: q̃c. ¶ ℟^o^. circa iſtã q̃ſtionẽ ſũt duo vidẽda: ꝑ^o^ an plres poſſint ꝓſecrare vnã hoſtiã particulariter. Scõo an totaliter.

Circa ꝑ^o^ ſũt tres opiniones. ¶ Prĩa. q̃ nullo modo ſiue ſignẽt ptes ſiue ñ ꝓp duas ratões. Prio. qz ſuba nõ bz ptes niſi p q̃ſtitatẽ: ꝛ ſi hoſtia poſita iter duos ignes vl̃ mures bic ide diuiſiz cozzũpaf hoc ẽ p ptes q̃ſtitatis que ſimul cozzũpũt. Sz i ꝓſecratiõe ſuba nõ q̃ſtitas ꝙuertif. q̃ nõ põt fieri a diuerſis p partes diuerſas. 2° qz vnũ nõ fit ml'ta niſi p diſionẽ q̃ſtitatis: ſed hic nõ ẽ diuiſo quãtitatis: q̃ ſuba panis q̃ erat vna remãet vna: q̃ nõ põt recipe duas ꝓſecrationes: ſic nec vna mã duas gnãtões vel cozzuptiões ſiml. ¶ Sz cõtra iſtã opionẽ ẽ. qz licz diſio requirat q̃ſtitatẽ q̃ ad ꝑn^m^ ñ tñ q̃ ad terminũ: ſic cõzuptio regrit ens p termio a quo: non ꝓ termino ad quem. Non enim de^o^ põt diuidere nõ q̃ſtũ: lz bñ põt diuidere q̃ſtũ i nõ q̃ſtũ: imo i nõ entia: qz diuidẽdo põt ãnulare vel vtrãq̃z ptẽ vl̃ alterã. Et qñ nã reſoluit mixtũ i q̃ttuoꝝ elemẽta lz diſtin-

ctio gnãtoꝫ sit pp diuisionẽ ꝯtitatis manentis: tñ diuisio corrupti puta q̃ hꝰ ps ꝟuertaꝫ ī elemẽtū istud: illa ī illud nõ ẽ pp ꝯtitatẽ q̃ maneat sz pp illã q̃ corrũpiť. Qz. n. ĩuẽit ꝯtũ illud qõ corrũpiť iõ ꝑt diuisiz corrũpe. Qz ãt corrũpit cũ suba ꝯtitatẽ hꝫ ẽ qz alr nõ ꝑt attĩgere subaz. Deus igr̃ q ꝑt ĩmediate attĩgere subaz nõ gdẽ p diuisionẽ ptiũ q̃ non sũt sz p mltiplicatõez ꝑt ꝟuertere subam: put stat sub hac pte nõ put sub illa. Et silr q̃ sine corruptione ꝯtitatis albedo vel q̃litas alia ī vna pte corrũpiť nõ ꝑt dici q̃ ps sit corrupta z ps ĩcorrupta: cuz nõ sit ibi ps nisi ī ꝯtitate. Uñ ꝺdictio ẽ dicere q̃ suba vel q̃litas nõ hñt ptialitatẽ nisi illã q̃ ẽ ꝯtitas z illa non tacta dicať suba vel q̃litas ptita sive in partes manentes sive non manentes. ¶ Nec valet prima ratio que adducebatur: qz sz substãtia non habeat partialitatẽ formalẽ nisi ꝯtitatẽ tñ inq̃tũ substantia pãis stat formalr sub ista pte ꝯtitatis ipsa ẽ distincta situ a suba q̃ stat sub alia pte. Uñ cũ ꝓius attingať a ꝟuertẽte z separãte ꝯ desinat eẽ formalr ꝯta: vr̃ q̃ hoc sufficit ad hoc q̃ nõ possit parcialiter ꝟuerti. Posset. n. ꝺs retẽta ĩtegra ꝯtitate ãnullare substãtiã: ꝓout stat sub ista pte z retinere ꝑt stat sub alia. Et pari ratõe põt ꝟuertere. ¶ Ad zm põt dici q̃ vnũ ꝑt fieri mlta sine diuisiõe vniꝰ ꝯtitatis ī duas: cũ illa mlta hẽant ꝯtitates distinctas: sicut de suba vnius ignis manẽte ꝯtitate vel ãnullata z non distincta posset facere duas aq̃s: z de vno mixto corrupto non diuisio põt gnãri. 4. elemẽta. Qz si nã põt facere ꝯtitate corrupta nõ diuisa ꝺs possz hꝫ facere ꝯtitate ꝟuata ĩtegra. ¶ Solo aũt q̃ dñt q̃ diuisio ī ptes manẽtes nõ ẽ sine diuisiõe ꝯtitatis sz ī ptes nõ manẽtes sic nõ valz: qz nihil diuidiť realr nec ī manẽtia nec ī non manẽtia nisi ꝯtũ. Et nõ ꝑt de illo fieri ꝟuersio de q̃ nõ ꝑt fieri gnãtio. Uñ si de suba panis ꝯtitate non diuisa nõ ꝑt fieri gnãtio sic q̃ aligd de suba mãeat sub ꝑma ꝯtitate z aligd sub nouã pari rõne nec ꝟuersio. ¶ Uñ ꝺz ẽ q̃ nõ ẽ ꝑpe diuisio. Nã vnũ lignũ ꝯdiu ẽ ꝯtũ ꝑt diuidi ī duo ligna: z illud idẽ sepata ꝯtitate possz fieri duo ligna p gnãtionẽ ñ p ꝺistionẽ. Et sic ẽ hꝫ: qz sz ꝯtitas corpis ꝟuersi maneat ĩtegra ẽ tñ ꝺisa a ꝯtitate corpis xꝑi: ī qõ ẽ ꝟuersa. Uñ suba pãis put stat sub vna pte sue ꝯtitatis ꝟuerteť ī illud ꝯtũ qõ ẽ corꝓ xꝑi: Et ipsa eadẽ put stabit sub alia pte ꝯtitatl sub eadẽ remãebit. ¶ Ꝑ. fz q̃ illi dicũt ad oppm eadẽ ẽ rõ de suba z q̃litate q̃ ad extẽsionẽ. Uñ cũ ad sensuz appeat q̃ adhibito igne ad aquã ex vna pte ex illa pte corrũpiť frigiditas p calorẽ z manet adhuc ī pte oppolita ꝯtitate aq̃ nõ diuisa nec corrupta ī pte nec ī toto: sic deꝰ ꝑt suꝫ p pte ꝟuertere z p pte nõ: ꝯtitate nõ diuisa nec corrupta nec ꝟuersa. Si dicať. g̃ ẽ alia ps subẽ a pte ꝯtitatis: non segr̃: qz nõ ꝓpe ꝺr q̃ ps subẽ ꝟuertať z ps maneat: Sz vna z eadẽ suba ꝑm q̃ substat vni pti ꝯtitatis ꝟuertiť z fz q̃ substat alȳ: manet. Sz ī his q̃ sũt actu distincta sic sũt duo ligna diuisa bñ ẽ vez q̃ hñt alietatẽ z diuersitatẽ aliã a diuersitate ꝯtitatis: qz illa ptialitas ñ ẽ eẽntialr ꝯtitas: sz ẽ p ꝯtitatẽ sic p cãz ī fieri: z sine q̃ ñ. vñ qñ q̃m lignũ ꝺidiť due sũt mltiplicatões: sz ẽ vna ꝺistio: ita q̃ ꝯtitas gdẽ ꝺidiť z mltiplicať: sz suba gdẽ p se formalr z eẽntialr mltiplicať: sz nõ diuidiť: nisi qz ẽ subm ei⁹ qõ diuidiť. ¶ Scõa opio ẽ q̃ non signãdo ptẽ non pñt: z hꝫ pp incertitudinẽ ītentionis. Et dato q̃ ī gnãli diceret glz q̃ itẽ deret medietatẽ ꝟsecrare si nõ signaret quã: qz q̃ rõne talr sacerdos ꝟsecrat hanc medietatẽ puta q̃ ẽ a dextris: eadẽ rõne illã q̃ a sinistris qz sua ītẽtio nõ ẽ magis de hac ꝯ de illa sz ẽ absolute ꝺ medietate qz ĩdifferẽter se hz ad hãc z ad illã: igiť aut eq̃lr vtrũq; ꝟsecrat aut neutrã. Nõ vtrãq; qz tũc ꝟsecraret totã: qõ nõ ꝑt eẽ cũ nõ ītendat nisi medietatẽ ꝟsecrare: g̃ neutrã ꝟsecrat: qõ ẽ ꝓpter defectũ ītẽtiõis de mã ꝟsecrãda. Sz si fiat signatio de pte ꝟsecrãda vl sensu vel imaginatione sic dicũt q̃ possunt: qz oia q̃ regruntr̃ ad sacrz sũt ibi. s. mã: forma: z ministri ītẽtio. Est tñ valde difficile ītelligere qũo sensus ĩter ptes ꝺtinuas q̃ hñt vnũ terminũ cõez possit distincte signare vnã ptẽ nihil accipiendo de altera. Uez ẽ q̃ ī hostia ī q̃ sunt linee z circls põt signare facilr q̃ ipe vlt ꝟsecrare illõ qõ ẽ ifra circulũ exclusiue z nihil aliud: z eꝫ: z sic erit facile. Et tũc ps ꝺtinua ꝟsecrať. ¶ Tertia opio ẽ q̃ si sensu nõ signeť dũ tñ ītellectu signeť idẽ segr̃: puta si de hostia plana ītẽdat ꝟsecrare solã medietatẽ q̃ ẽ ex pte sua z nõ aliã vl aliud hꝫ. Cũ. n. cecus possit ꝟficere z videꝫ hostias suppositus alȳs q̃s nõ videt nihil facit signatio: nec demonstratio ad sensuz: duz tñ sit ī ꝑsentia: qz ꝟcurrũt ibi mã cũ q̃lz pars panis z vini sit pãis z vinũ: z forma z ītẽtio determiata ꝑm ītellectm z si nõ ꝑm sensuz: cũ intẽtio sit actꝰ ptis ītellectiue nõ sensitiue. Et q̃uis alias determinatio ītellectꝰ sit ꝑm determiationẽ sensus hic tñ nõ ꝺz q̃ sit signatio certe ptis ꝑz sensuz: qz nõ ꝑ visuz cũ cecus possit ꝟficere: nec p tactũ: qz sine tactu etiã mãchus ꝟsecrare põt: nec p imaginationẽ aut aliũ sensuz: qz ĩdiuisibile ꝑz q̃ hꝫ nõ ẽ sensu pceptiˡᵉ. Illud ãt q̃ ps ꝺtinui ab alia distinguiť ꝑm q̃ hꝫ ẽ oĩno ĩdiuisibile: sicut linea q̃ ꝑm latitudinẽ ẽ ĩdiuisibiľ ꝑm q̃ vnã ptẽ supficiei diuidit ab alia: vñ ꝛc. Qõ ãt dr̃ magnitudo eẽ vnũ de sensibilibus cõibꝰ. vez ẽ ī ꝯtũ magnitudo ẽ diuisibilis nõ inq̃tũ ĩdiuisibilis. Uñ sufficit signatio ꝑm ītellectũ: qz itellectꝰ hꝫ ptẽ ĩdiuisibilẽ apprehẽdere ꝑt qõ nõ ꝑt sensus: ideo ꝛc.

Circa zᵐ. s. an ples ꝟsecrẽt eandẽ hostiã totã ẽ duplex modꝰ dicẽdi: vnus q̃ ꝟsecrãt. dato q̃ nõ simul ꝓferãt: sz vnꝰ post aliũ: q̃z rõ ẽ qz sacerdos cũ ordiať ꝟstituiť ī gradu eoz q̃ ī cena accepunt a dño potãtẽ ꝟsecrãdi. Sz aplꝰ q̃ accepũt hãc ptãtẽ xꝑo cenãti ꝟcenauerũt: iõ non ui ordiati ꝑm ꝟsuetudinẽ q̃rũdã eccliaz eꝑo celebrãti ꝟcelebrãt. Nec p hꝫ iterať ꝟsecratio sup eãdẽ mãz: qz sz diuersis tpibꝰ ꝓferãt vba tñ sic dicẽ Jnno. Tertiꝰ intẽtio ꝺz ferri ad idẽ istans ꝟsecratõis: forte ad illud ī quo ꝟsecrat eps. Sz hec opinio a gbusdã vr̃ reꝓbari: qz dicunt q̃ sz aplꝰ xꝑo ꝟcenarũt nõ tñ ẽ certũ q̃ ꝟcelebrauerit. Et iõ noui ordinati eꝑo cõicanti cõicare debẽt sz nõ ꝟcelebrare. Et hꝫ ẽ fere ꝟsuetudo ī oibꝰ eccliys. ¶ Et qõ dicũt q̃ ꝟsuetudo ẽ aligbꝰ q̃ ꝟcelebrãt ꝺz. q̃ bñ ẽ ꝟsuetudo q̃ eꝑo icipiẽte canonẽ misse ꝑ ordinãť icipiũt z ꝑficiũt totũ cũ eo exceptis vbis ꝟsecratõis: q̃ nõ dicũt. Et sup illis spãlr istruũť. Et cũ ī illis vbis ꝟsistat ꝟsecratio ꝟstat q̃ nõ ꝟsecrẽt cuz eꝑo. Qz si alicubi sit ꝟsuetudo q̃ dicũt vba ꝟsecratõis: potiꝰ ꝺz dici corruptela vel abusus ꝯ ꝟsuetudo. Luiꝰ rõ ẽ: qz qñ aligd ẽ omissuz de ptinẽtibꝰ ad ordinationẽ alicuiꝰ illud ꝺz supleri añ ꝯ ille exeq̃ť officiũ sui ordis: sz ordinatio sacerdotũ nõ ẽ ꝟpleta qñ fit ꝟsecratio ī missa: ĩmo restãt q̃dã facienda. s. manuũ ipositio cũ ꝑscripta forꝰ vboz. Accipite igt spiritũ scm̃: g̃ irrõnale ẽ q̃ sacerdotes sim̃l cũ eꝑo sint ꝟcelebrãtes: cuz nõdũ ꝟpleta sit ordinatio eoz. ¶ Et qõ dicũt q̃ vnꝰ post aliũ ꝑt ꝟsecrare p eo q̃ ad istãs idẽ ꝟsecratiõis ferť intẽtio eoz valdẽ difficile ītelligere: qz intẽtio nõ facit q̃ vba hẽant suã efficaciã añ ꝯ ꝓferanť: vel post ꝯ plata sũt. Aliq̃n effectꝰ ꝟsecratõis posset anticipari vl differri ꝑm volũtatẽ sacerdotis: ita q̃ ꝓferẽs vba ꝟsecrationis ī mane intẽdẽs q̃ hẽant efficm̃ suũ nõ tũc sz circa tertiã: ꝟsecraret circa tertiã virtute vboz ꝓcedẽtiũ: qõ nõ vr̃. g̃ vba ꝟsecratõis hẽnt efficm̃ suũ ī ꝓio istãti quo plata sunt. Si g̃ nõ oẽs sim̃l vba ꝟsecratõis ꝓferãt q̃ ꝑmus ꝓfert totũ ꝟsecrat: z seq̃ntes nihil faciũt: sz solũ vba ꝟseratõis iterãt sup mãz ꝟsecrãti. ¶ Jõ ẽ aliꝰ modus. s. q̃ ples sacerdotes ꝑñt eãdẽ hostiã ꝟsecrare: dũ tñ vba ꝟsecrationis sim̃l ꝓferãt: alꝫ nõ: sz ꝑ ꝓferẽs totũ facit: aly nihil: qõ ꝑbať sic. Cõcurrẽtibꝰ oibꝰ q̃ sũt de necessitate sacrı̃ vere ꝑficiť sacrm̃: sed qñ sacerdos ꝓfert vba ꝟsecrationis tunc cõcurrunt oia q̃ sunt de necessitate sacrı̃: g̃ vere ꝟsecrat. Sed q̃ ratione iste consecrat eadẽ ratione z ille qui simul ꝓfert verba z sim̃li intẽtõe. Nec sunt due consecrationes sed vna: qz virtus

diuina põt ꝓm suum bñplacitũ aligd vnũ facere ꝑ ministeriũ vni⁹ vel pluriuz. ¶ Sz gcgd sit de hoc tñ reprobatio ꝓme opionis non valeat. Uñ qñ dicit q nõ ꝓsecrauerunt apli: vex dicit: sz tñ cõicauerũt carni ⁊ sanguini. Et dcñ ẽ eis. Hoc facite i meã ꝓmorationẽ. In c⁹ repñtationẽ ⁊ cõicant ⁊ cõcelebrant: qz dcñ ẽ eis hoc facite i meã cõmorationẽ. Sz bñ vex ẽ q istud nullã hz necitatẽ: qz magis repñtaret qõ tunc factũ fuit si tñ ordinarentur ⁊ cõicaret nõ ãt ꝓcelebraret sicut tũc de aplis factũ ẽ q̃ si pls. Nec Tho. iducit hoc ꝑ cã necia: qz tũc eccle hoc faciẽtes peccarẽt: qz debẽt se ꝓformare xpo i dispensatiõe sacrox: nisi q̃ ad ea i gb⁹ ẽ ꝓria rõ i xpo ⁊ i nobis: sicut i celebrãdo post cenã. ¶ Et qõ dicit nõ eẽ ꝓsuetudinẽ magis credẽdũ ẽ Innocẽtio q̃ sibi: q hoc dicit docẽs dirigere itẽtionẽ in dicẽdo vba. Dicit ẽt inocẽti⁹ de officio misse pte. z. c. 9. Cõsueuerũt pl̃s biteri cardiales Romanũ circõstare põtificẽ: ⁊ cũ eo pariter celebrare: Cũq ꝓsumatũ ẽ sacrificiũ õ manu eius cõionẽ accipe: significãtes aplos q cũ dño pariter discũbẽtes de manu ei⁹ eucharistiã acceperũt. Sz in b̃ verũ dicit q si residuũ canonis diceret ⁊ sola vba forme omitterent nihil ꝓsecrarẽt: sic ẽ de cathecismo ⁊ exorcismo ⁊ alys respectu for⁹ baptis⁹. ¶ Et qõ dicit q ẽ corruptella qz nõ dz exeq quousq̃ sua ordinatio sit ꝓpleta: ẽ dicẽdũ q respectu rit⁹ exeq nõ dz: sz i casu ⁊ dispensatiue de ꝓsuetudine eccl̃ie quã romana eccl̃ia scit ⁊ dissim̃lat: Immo ⁊ innocẽti⁹ papa approbat: q ex quo caracterẽ sacerdotalẽ recepit ẽt si nihil aliõ adderet ꝓficere põt ⁊ dz i casu ab eccl̃ia ꝓcesso. Et sicut celebrãt missa i ꝓsumatõe ꝓsecrationis eccl̃ie ⁊ ꝓsũmat̃ dedicatio i celebratiõe ⁊ terminatiõe misse sic ⁊ hic ꝓsuetudo eccl̃ie excusat: ⁊ qñ mos erat crimen nõ erat. Uñ ⁊ si nõ dicat nisi verba consecratõis excusat̃: si talis ẽ mos illi⁹ eccl̃ie a romana eccl̃ia scit⁹ ⁊ nõ reprobat⁹. ¶ Et qõ postea dicit q ipossibile ẽ plures cõsecrare si i diuersis tpib⁹ vba ꝑferãt sine dubio difficile ẽ: qz vt dic̃ intẽtio ꝓsecratõis nõ põt anticipare vel retardare effectũ verborũ: qn i vltio istanti habeãt effectuz vel nũq̃. ¶ Sz dõm q oia q̃ sũt de eẽntia alic⁹ effect⁹ oz simul cõcurrere: sz cũ ꝑncipale agẽs in sacr̃is sit virt⁹ diuina q̃ ex voluntate agit sic sufficit ad vex sacr̃m ea q̃ aligd agũt ꝓcurrere sicut õs vl̃t. Qz. g eccl̃ia regit spũ scõ supponimus ꝓsuetudines ab eccl̃ia approbatas eẽ cõformas dei voluntati. Qz igit oẽs simil̃ cõsecrãtes intẽtionẽ suã ordinãt ad horã platiõis ꝑncipalis licz alig ꝑus alig posterius ꝑferãt tũc tñ ẽ effectus ex diua ordinatõe: q̃uis alias ex curſuz cõez intẽtio non posset anticipare nec retardare. Hoc tñ ẽ vex q ꝑm⁹ qui verba ꝑfert nõ consecrat añ alios si hoc nõ intẽdat. Uñ si hõ ꝑferat verba ꝓsecratõis intẽtione nõ ꝓsecrãdi nihil cõsecrat: g̃ si ꝑferat intẽtõe non tũc ꝓsecrãdi tũc nõ ꝓsecrat. Sz vbi ẽ vtus q̃ postea ꝓsecratur: põt dici q vtus subiue manet i aere subo vocis q̃ trãsit dei vtute eã ꝓseruãte quo usq̃oia sint ꝓpleta. Itẽ sic̃ spũs scũs i ꝑmitia eccl̃ia diuersas formas baptismi ordinauit ꝑ diuersas cãs sic ordiare potuit diuersas formas i talib⁹ eccl̃ys vbi sũ tales rit⁹: sic̃ alr ꝓsecrãt greci alr nos. Jn illo igr ritu quo plures ꝓcelebrãt cũ vltim⁹ cõpleuerit oẽs hñt effectũ suũ: ita q taz diu manet i aere vt⁹ ꝑcedẽs quosq̃ veniat vtus seq̃ns: non ex intẽtõe dicẽtis solũ: sz ex vtute dei virtutẽ illã ꝑducẽtis ⁊ ꝓseruãtis. Certũ ẽ. n. q hic oz aligd de ꝓmuni cursu mutari. ſ. q verba bẽant effectũ vel post q̃ plata sũt q̃m ad illos g ꝑus cõplẽt vel añq̃ sint plata q̃⁹ ad illos g postea ꝑfe rũt: nisi oiuz itẽtio referat̃ ad instãs quo vltius ꝑfert. Si ãt nõ oẽes ꝓsecrant sz tñ vnus nõ eẽt dicẽdũ q solus ille cõsecret g ꝑus verba ꝑfert cũ hoc nõ intẽdat sz vel eps vl̃ vltimus: nisi diceret q glz intendit ꝓsecrare verba sua dicẽdo vel cõplẽdo: sed nõ intẽdit ea cõplere nisi simul cuz ẽpo vel cũ vltio: tunc verisimile ẽ qõ dicit q solus g ꝑ feẽ confecit. ¶ Uex qz ipse dic̃ q si virt⁹ ꝓsecrãdi sit ĩherẽs subiue verbis ipossibile ẽ q plures simul ꝓsecrent ẽt si simul verba ꝑferãt ⁊ cõpleãt qz ab agẽtib⁹ nãlib⁹ simul cõcurrẽtib⁹ nõ ꝓcedit effect⁹ nisi intẽsior. dicẽdũ q lz intentio sit volũtaria ⁊ actio sacr̃ox nẽcia sicut duo voluntarie applicarẽt ignẽ g nẽcio ꝓbureret: tñ si vel passiuũ non eẽt natũ suscipe pl̃s ab vno q̃ a duob⁹ vel effect⁹ nõ eẽt intẽsibilis vt dcñ fuit sup̃. di. z. de duob⁹ vnũ baptiçãtib⁹ nihilominꝰ a vnob⁹ seq̃ret idẽ effect⁹ g ab vno. Nõ. n. pl̃s ab vno q̃ ab alio cũ sit eq̃lis rõ: nec a neutro: cũ qõlz sit sufficiẽter approximatũ ⁊ dispositũ: nec vnũ ipedit sz iuuat aliud. Et ita ẽ i ꝓposito. Uñ ab vtroq̃ erit cõsecraꝰ: nõ tñ maioꝛ nec minoꝛ q̃ ab vno. Et pbo ꝓ rõnẽ suã: qz concurrẽtib⁹ necessarys ad sacr̃m sequit sacr̃m: sz hic sunt oia nẽcia respectu vtriusq̃ agẽtis: ⁊ mã ⁊ foꝛ⁹ ⁊ itẽtio ⁊ agẽs. g̃ rc̃. ¶ Et qõ dicit q si sit virt⁹ dina assistẽs tunc ipsa põt ꝑ vnũ ⁊ p plures sic̃ sibi placet. dicẽdũ q ℔ ẽ bñ vex: sz tunc nõ dz distingui vtr̃ simil̃ an successiue ꝑferãt: qz sic̃ õs põt agere i differẽter cũ vno ⁊ plib⁹ ita cũ plib⁹ simil̃ ⁊ ñ sil̃: qz sp sũt cã sine q̃ ñ. Posset. n. õs ordinare q nõ fieret ꝓuersio nisi duo vl̃ tres ꝑferrẽt vba vnus post aliũ. ¶ Ad illõ qõ i ꝓriũ obicit dicẽdũ q ẽt si virt⁹ ẽ i sacr̃is adhuc possunt ad vnũ effectũ cõcurrere mlta agẽtia: quoꝛ qõlz facit totũ. Et qñcũq̃ cum deo vel agẽte vl̃ cõcurrit pticlare agẽs nõ ẽ dicere q effect⁹ diuidat̃ i duas partes vel tres q̃ꝛ glz sit ab vna causa sz totũ ab oib⁹. In agẽtib⁹ gdẽ p se ordinatis ℔ ẽ neẽe. Sz i alys agẽtib⁹ nõ nẽcio fit ꝑ pl̃ra qõ põt fieri ꝑ vnũ. Põt tñ fieri ꝑ accñs vt dcñ ẽ. ¶ Ad z⁹ dõm. q sicut in opib⁹ gr̃e vnũ ⁊ idẽ opus meritoriũ totũ ẽ a diuersis. ſ. deo ⁊ libo arbitrio: q̃ꝛ vnũ sufficerz. ſ. õs. Et gcgd sit de hoc i opib⁹ nãe ꝓtingit ℔: vt si calefactibili sũme disposito ad sũmũ gradũ caloris eẽnt apposita eq̃l̃r hic ⁊ ide duo calefactiua eq̃lia quoꝛ qõlz p se sufficeret ab vtroq̃ fieret vnicus gradus: g restat nec pl̃s nec min⁹ q̃ ab vno solo. Sz boc eẽt p accñs ⁊ nõ nẽcio. Et sic ẽ i ꝓposito. ¶ Argumenta facta ad ꝓncipale nõ cogũt: qz nõ seq̃t si vnus põt mlt̃as hostias ꝓsecrare simil̃ vel successiue q pp hoc eꝫ plures simil̃ vel successiue possint ꝓsecrare vnã: qz hõ hz mlt̃os filios nõ mlt̃os patres: ⁊ vnũ mobile nõ mouet simil̃ diuersis motib⁹ eiusdẽ generis: nec vno a plib⁹ pfectis: nisi p accñs vt dictum est. ¶ Nec cogit, scõz. vbi sciẽdũ q licz pl̃es actões imediate nõ possunt hẽre simul vnicũ terminũ qz pl̃res dealbatões simul existẽtes nõ sunt ad vnã albedinẽ tñ plures remote possent hẽre vnũ terminũ. Uñ i casu q ꝓponebat̃ ẽ vnica ꝓsecratio cui⁹ termin⁹ itrinsecus ⁊ imediatus ẽ ꝓuersio ⁊ corꝛis xpi pñtia: sz pl̃res actões remote. ſ. platões vborũ quot sũt ꝑferẽtes ⁊ vba plata q̃ possunt dici ꝓsecrationes eo modo quo alteratio dr̃ gnãtio: ⁊ multe alteratiões concurrunt ad vnã corꝛuptionẽ ⁊ generationem.

¶ De penitentia. Di. XIIII. a

POst hec de pnia agẽdũ est. Pnia longe positis a deo nẽcia est vt apꝛopinquẽt. Est. n. vt ait Hiero. secũda tabula post naufragium: qz si qs vestẽ innocẽtie i baptismo perceptã peccãdo corꝛupit: penitentie remedio reparare põt. Prima tabula est baptism⁹ vbi deponit vetus hõ ⁊ induit̃ nouus. Scõa pnia q̃ post lapsuz resurgimus: dũ vetustas reuersa repellit̃: ⁊ nouitas ꝑdita resumitur. Post baptismũ ꝓlapsi ꝑ penitentiã renouari valẽt: ℔ nõ ꝑ baptismũ. licet boi sepi⁹ penitere: ℔ nõ baptizari. Baptismus tñ est sacm̃ ℔ penitẽtia dicit ⁊

sacr̃z ⁊ virtus mẽtis. Est.n. penitẽtia interior: ⁊ est penitẽtia exterior. Exterior sacr̃z est: interior virtus mentis est: ⁊ vtraqz cã salutis est: ⁊ iustificationis. Utr̃ vero oĩs exterior penitentia sit sacr̃m: vel si nõ oĩs: q̃ hoc noĩe cẽsenda sit ꝯsequenter inuestigabim⁹. A pnĩa cepit Joannis p̃dicatio dicentis. Penitentiã agite appropinq̃bit enim regnuz celoꝝ. Qd̃ aũt precio docuit: illud post veritas p̃dicauit: exordiũ sumẽs sermonis a penitẽtia. Pnĩa dicit̃ a puniẽdo q̃ qs punit illicita q̃ ꝯmisit. Penitentie virtus timore ꝯcipit̃. Unde Isa. A timore tuo dñe ꝯcepimus ⁊ pepimus spm̃ salutis. Est aũt penitẽtia: vt ait Ambro. mala p̃terita plãgere: ⁊ plangenda iteꝝ nõ ꝯmittere. Itẽ Grego. Penitere ẽ ante acta peccata deflere: ⁊ flenda nõ cõmittere. Nã qui sic alia deplorat vt alia tñ cõmittat: adhuc penitentiam agere aut ignorat aut dissimulat. Quid.n. ꝓdest si peccata luxurie qs defleat ⁊ adhuc auaritie estibus anhelat. His verbis quidam vehementius inherẽtes ꝯtendunt vere penitentẽ vltra nõ posse peccare dãnabiliter. ⁊ si grauiter peccauerit: verã nõ ꝑcepisse penitentiã. Qd̃ etiã alijs muniunt testimõijs. Ait enim Isa. Irrisor ẽ ⁊ nõ penitens q adhuc agit quod penitet. Nec videt̃ deũ poscere subditus sed subsannare suꝑbus. Canis reuersus ad vomitum ⁊ penitẽs ad peccatum. Multi lachrymas indesinenter fundunt: ⁊ peccare non desinunt. quosdã accipe lachrymas ad penitẽtiam cerno: ⁊ affectuz penitẽtie non habere: qꝛ incõstantia mẽtis nunc recordatiõe peccati lachrymas fundunt: nunc reuiuiscente vsu ea que fleuerunt iterando committũt. Esa. de peccatoribus dic̃. Lauamini: mundi estote: Lauatur ⁊ mundus est qui preterita plangit ⁊ flenda iteꝝ nõ committit. Lauatur ⁊ non est mundus qui plangit q̃ gessit nec deserit ⁊ post lachrymas ea que defleuerat repetit. Item Augu. Inanis ẽ penitẽtia quã seq̃ns culpa coiquĩat. Nihil ꝓsũt lamẽta si replicant̃ peccata. Nihil valet veniaz a mal' poscere ⁊ mala denuo iterare. Itẽ Grego. Qui cõmissa plangit nec tamen deserit: pene grauiori se subijcit. Itẽ Ambro. Reperiunt̃ qui sepius agendaz penitentiam putant qui luxuriant̃ in christo. Nam si vere penitentiam in christo agerent: iterandam postea nõ putarẽt. qꝛ sicut vnum baptisma: ita est vna penitentia. Hijs alijsqz plurib⁹ vtunt̃ in assertione sue opiniõis. Sed Ambrosius dicit. Hec vera pnĩa ẽ cessare a peccato. Et idez. Magni profectus ẽ renũciasse errori. imbutos eniz vicijs aĩos exuere atqz emẽdare virtutis est perfecte ⁊ celestis gratie: ⁊ ideo sane ita diffiniri potest. Pẽitẽtia est virtus qua commissa mala cum emẽdationis proposito plãgimus ⁊ odim⁹: ⁊ plangẽda vlterius committere nolumus: qꝛ penitẽtia vera est in aĩo dolere ⁊ odire vicia. Unde illa verba premissa penitere ẽ añacta deflere ⁊ flendo nõ committere: recte sic accipi possunt vt nõ ad diuersa tẽpora ꝫ ad idẽ referuntur: vt.s. tẽpore quo deflet commissa mala: nõ committat volũtate vel ope flenda. quod innuitur ex verbis cõsequẽtibus. Nam q sic alia deplorat ⁊c̃. Hinc Augu. ait. Cauẽdum est ne quis existimet nephãda illa crimina (qualia qui agunt regnũ dei nõ possidebunt) quotidie ꝑpetranda: ⁊ elemosinis quotidie redimenda. In melius est enim vita mutanda: ⁊ ꝑ elemosinas de peccatis preteritis propiciandus ẽ deus: non ad hoc emẽdus quodãmodo: vt ea semꝑ liceat impune cõmittere. Nemini enim dedit laxamẽtum peccãdi: ⁊ si miserando deleat cõmissa peccata: si nõ satisfactio cõgrua negligatur. Item pius papa. nihil prodest homini ieiunare ⁊ orare ⁊ alia religionis opa agere nisi mens ab iniquitate reuocetur. Qui ergo a malis sic mentez reuocat vt commissa plãgat: ⁊ plangẽda committere nõ velit: nec satisfacere negligit: vere penitet. Nec ideo non est vera penitentia: quia forte non de proposito: ꝫ casu: vl' infirmitate peccabit. Ille autem irrisor est ⁊ non penitẽs qui sic cõmissa plangit vt plãgenda volũtate vel opere cõmittere nõ desinat. Ille etiã qui post lachrymas repetit que fleuit lauatur ad tempus: sed mũdus nõ est. idest illa mũdicia nõ est ei sufficiẽs ad salutẽ: qꝛ est momẽtanea nõ ꝑseuerãs. Itẽ illud. Inanis est penitẽtia quã sequens culpa coinq̃nat: sic intelligẽdum est. Inanis est.s. carẽs fructu illius penitẽtie quam sequens culpa nõ inq̃nat. Illius eniz fructus est vitatio gehẽne: adeptio glorie. mortificat̃ enim illa penitẽtia ⁊ alia anteacta bona sequens peccatũ: vt nõ sortiant̃ mercedem quam meruerũt cũ fierẽt ⁊ quã haberẽt si peccatũ nõ succederet. Sed ⁊ si de peccato succedenti penitentia agat̃ ⁊ pnĩa que precessit: ⁊ alia anteacta bona reuiuiscunt: sed illi tm̃ que ex charitate prodierũt. Illa eniz sola viua sunt: que ex charitate fiunt. Ideoqz si per sequentia peccata mortificãtur: per subsequentẽ penitẽtiam reuiuiscere possunt. Que vero sine charitate fiũt mortua ⁊ inania generat̃: ⁊ ideo ꝑ penitentiã reuiuiscere nõ valẽt. Similiter intelligendũ est illud. Nihil prosunt lamẽta ⁊c̃.

Et illud. Nihil valet ⁊c̄. Si enim replicantur peccata nihil valet ad salutem vel ad veniā in fine precedens lamentuz q̄ nihil relinquit̄ de vite mundicia: q̄ aut peccata dimissa redeunt vt quibusdā placet cum replicātur: vel si nō redeunt eis tamen deletis pp ingratitudinē ita reꝰ ⁊ immundus cōstituitur: cuz adhuc in expiandis implicatur: vt si iā deleta redirent. De hoc tamē. s. an peccata redeāt post plenū agenū. Similiter nihil valet ad salutem obtinendam: vel ad mūditiā vite habendā: veniā de male factis poscere: ⁊ malefacta denuo iterare. Ita etiā intelligendū est illud q̄ idem Aug. alibi ait. Penitentia est quedā dolentis vindicta semper puniens in se q̄ dolet commisisse ⁊ infra. Quotidie dolendum est de peccato q̄ declarat ipa dilectionis virtus. penitere enim est penā tenere: vt semp puniat in se vlciscēdo q̄ cōmisit peccādo. Ille penā tenet: q̄ semper vindicat q̄ commisisse dolet. penitētia ergo est vindicta sp puniens i se q̄ dolet cōmisisse. Quid restat nobis nisi dolere i vita. vbi enim dolor finitur: deficit ⁊ penitentia. Si vero pnia finitur quid reliquitur de venia? Tādiu gaudeat ⁊ speret de gratia q̄diu sustentatur a penitētia. Dicit enim dominus. Vade ⁊ amplius noli peccare. non dixit: Ne pecces: sed ne voluntas peccādi in te oriatur. Quod quomodo fuabitur nisi dolor in penitentia continue custodiatur: semper doleat: ⁊ de dolore gaudeat. ⁊ non sit satis q̄ doleat: sed ex fide doleat: ⁊ nō sp voluisse doleat.

¶ Determinatio itelligētie dictoꝝ. b

Et penitentia perfectorum vel ad salutē
d sufficiēti intelligēdū est q̄ supra dixit. s.
Penitentia est vindicta semp puniens q̄ cōmisit. ⁊ alia huiusmōi. Illud vero. Si penitentia finit̄ nihil de venia relinquitur duplicit̄ accipi potest. Si enim iuxta quorundam intelligētiam peccata dimissa redeunt: facile ē itelligere nihil de venia relinqui: q̄ peccata dimissa iteruz replicantur. Sicut enim ille qui ex seruitute in libertatem manumittitur: iterum vere liber est ⁊ tamen pp offensam in seruitutez postea reuocat̄: Sic ⁊ penitēti pctā vere dimittūtur: ⁊ tamē pp offensam q̄ replicatur iteruz redeunt. Si vero redire dicantur: sane potest dici etiaz sic nihil de venia relinqui: non q̄ dimissa peccata iterum imputētur: sed q̄ propter ingratitudinem ita reus ⁊ immundus cōstituit̄: ac si illa redirent.

¶ De solēni ⁊ vnica penitentia. c

i Illud autē quod Ambro. ait. Reperimus ⁊ce. Sicut vnum baptisma ita ⁊ vna penitentia non fm generalem ꝫ fm spālem morem ecclesie: de solēni pnia dictū intelligit̄: que apud quosdā semel celebrata nō iterat̄. Itē illō aliud Ambro. Penitentia semel vsurpata nec vere celebrata: ⁊ fructū prioris aufert ⁊ vsum sequentis amittit: de solēni itelligit̄. Solemnis ergo penitentia vt Ambro. in eodez ait: est que fit extra ecclesiā in manifesto in cinere ⁊ cilicio q̄ p grauioribus horrendisq̄ ac manifestis delictis tm̄ imponit̄: ⁊ illa nō est iteranda pro reuerentia sacramenti: ⁊ ne vilescat ⁊ contemptibilis fiat hoibus. Vñ Aug. Quanuis caute ⁊ salubriter prouisuz sit vt locꝰ illius humillime penitentie semel in ecclesia concedat̄ ne medicina vilis minus vtilis esset egrotis. que tāto magis salubris est q̄stomin⁹ cōtēptibilis fuerit. Quis tamen audeat deo dicere. Quare huic homini qui post pniam primā rursus se laqueis iniquitatis obstringit adhuc iterū parcis? Origenes quoq̄ de hac solēni penitentia que pro grauioribus criminibus iniūgitur ait. Si nos aliqua culpa mortalis inuenerit q̄ non in crimine mortali vel in blasphemia fidei sed in sermonis vel in morum vicio consistat. Hec culpa semper reparari potest. Nec iterdicit̄ aliquando de huiusmodi penitentiam agere. Sed nō ita de grauioribus criminibus. In grauioribus enim criminibus semel tm̄ penitentie concedit̄ locus.

Cōmunia que frequenter incurrimus semper penitentiam recipiunt ⁊ semper redimuntur. Cōmunia dicit venialia peccata ⁊ forte mortalia q̄dam alijs minꝰ grauia. Que sic̄ sepe committunt̄: ita freq̄nter per pniam redimunt̄. Sz de grauioribus crimimbus semel tantū agitur penitentia. s. solennis. Nam ⁊ de illis si iterent̄ iterat̄ penitentia sed non solennis quod tamen i quibusdam ecclesijs non seruatur.

¶ Auctoritatibus probat q̄ nō semel tm̄ sed frequenter pctā dimittant̄ per pniam. d

Quod vero penitentia nō semel tātū agatur: sed frequenter iteret̄: ⁊ per eam frq
q uēter iteruz venia prestetur: pluribus sanctoꝝ testimonijs probatur. ait enī Aug. scribens contra quosdā hereticos qui peccantibus post baptismum semel tantum dicebant vtilez esse penitentiaz: ita adhuc instant perfidi qui sapiunt plusq̄ oportet: nō sobrij sed excedētes mensuram: dicunt: ⁊ si semel peccātibus post baptismum valeat peniteutia: non tamen sepe peccātibus proderit iterata: alioquin remissio ad peccandum esset incitatio. Dicunt enim. qs

non semper peccaret si semp redire posset: Dicunt enim dominum incitatorē mali: si semper peccātibus subuenit: ⁊ ei peccata placere qbus semper prēsto ē gratia. Errant aūt. Cōstat enī ei peccata displicere: qui semper prēsto ē ea destruere: si ea amaret: non semper ea destrueret. Idē ad macedonium. Inrantū hominū iniquitas aliquando prōgreditur: vt etiam post peractā penitentiā: post altaris reconciliationē: vel similia vel grauiora cōmittant: ⁊ tamē deus facit etiam super tales orīri solē suū nec minus tribuit q̄z ante tribuerat largissima munera vite ⁊ salutis. ⁊ q̄uis eis in ecclesia locus ille penitentie non concedatur: deus tamen sup eos sue patientie non obliuiscitur. Ex quoz numero si qs nobis dicat: dicite mihi vtrū aliquid prōsit ad vitā futuraz si in ista vita illecebrosissime voluptatis blandimenta cōtempsero: si me penitendo vehemētius q̄z prius excruciauero: si vberi⁹ fleuero: si melius vixero: si pauperes largius sustētauero: si charitate ardētius flagrauero: qs verum ita desipit: vt huic homini dicat: nihil tibi ista in posterum prōderūt: Uade saltem huius vite suauitate fruere. Auertat deus taz immanē sacrilegamq̄z dementiā. Item Joannes chrisosto. de reparatione lapsi. Talis mihi crede talis est erga homines pietas dei. Nunquaz spernit penitentiā si ei sincere ⁊ simpliciter offeratur etiā si ad summū quis perueniat malorū: ⁊ inde tamen velit reuerti ad virtutis vitaz suscipit libēter ⁊ amplectit: ⁊ facit oīa quatinus ad prīorē reuocet statū. Quodq̄z est adhuc prestantius ⁊ eminentius etiaz si nō potuerit quis explere omnē satisfaciendi ordinē: quantulamcunq̄z tamen ⁊ quālibet breui tēpore gestā non respuit penitentiam suscipit etiaz ip saz: nec patitur quāuis exigue conuersionis perdere mercedem. Exemplis etiā hoc idem astrui potest. Dauid enim per penitentiaz adulterij simul ⁊ homicidij veniaz impetrauit: grauiter tamē postea deliquit i populi enumeratōe: quod populi multitudo prostrata ostendit. Illud autē mirabile est q̄ angelo ferienti plebem se obtulit dicens. Ego iste quid fecit: fiat manus tua in me ⁊ in domum patris mei. Quo facto statim sacrificio dignus iudicatur: q absolutione estimabatur indignus. Nec mirum si tali sua oblatōe pro populo: peccati sui adeptus est veniaz: cū moyses offerendo se pro plebis errore peccata diluerit. His alijsq̄z testimonijs plurib⁹ euidenter ostenditur per penitentiaz non semel tantū: sed sepius nos a peccatis surgere: ⁊ veraz penitentiam sepius agi. Uoluntarie enim peccantibus nobis: vt ait apostolus pro peccatis nō reliquitur hostia secunda. s. q̄z semel tm̄ christum oportuit pati. nec relinq̄tur scōs baptismus. relinquitur vero scōa pnia ⁊ tertia ⁊ deinceps vt Joan. chrisosto. super hunc locuz ait. Sciēdū inquit q̄ hic quidam exurgunt horum verboz occasione penitentiam auferētes: quasi per penitentiam non valeat peccator post lapsum resurgere secundo ⁊ tertio ⁊ deinceps. Uerū etiam in hoc penitentiam non excludit nec propiationē que sepe fit per penitentiam sed secūdum baptismum ⁊ hostiam. Qō. I.

Circa .14. di. q̄runt septez. p° vtz penitētia sit sacrz. 2° q̄r ē vt°. 3° de pnia in ꝓparatiōe ad alias vtutes. 4° de subo pnie. 5° de ꝓtinuatiōe pnie. 6° de solēni pnia. 7° de effectu penitētie.

Primo ergo q̄rit vtz pnia sit sacramētū. Et vr q̄ nō q̄ illō qō ē virt⁹ moralis nō ē sacrm: q̄ vt° ē qd nāle: sacrm qd supnaturale: sz pnia ē vt°: g̃ ꝛc. ¶ In ꝺriuz sūt sci: ⁊ magister i lra. ¶ B°. tria videda sūt: p illō qō ꝓncipl̄r q̄rit. s. q̄ pnia ē sacrm: scōo qūo i pnia ē aliud qō ē res ⁊ sacrm. tertio qūo i isto ⁊ in alys sacris nō caractariçantibus est aliquis .ornatus loco caracteris.

Circa p̄m articulū sunt tres ꝺnes. ¶ Pria. q̄ ē sacrm: 2° q̄ bz illa tria q̄ inueniūt i alys: qō melio⁹ declarabit i se cūdo articlo: 3° q̄ nō bz māz exteriorē ⁊ q̄re. ¶ Pria ꝺ ē. q̄ pnia ē sacrz: quā ꝺnē pbāt alig sic. Omē remediū extrinsecū sensibl̄r appositū ad effectū curatōis spūalis ē sacrm. sz pnia ē hoc: g̃ ꝛc. Maior pz ex ꝺn°. hoc q̄ti. Minor ēt pz: q̄ forma absolonis significat absolonē a morbo spūali. s. ego te absoluo ꝛc. ⁊ h efficiūt qō signāt: q̄ quoz remiseritis peccata iō ꝛc. ¶ Sed h rō ē defectuosa. Nō. n. oē exteri⁹ sensibil̄r appom ad effectū spūalis scificatōis ē scrm: sz illud qō ad hoc a deo ē institutū: ⁊ qō bz hoc ex ope opato. Alr nō ē sacrm no. le. Multa. n. remedia corpalia iuēta sūt ab hoib⁹ ꝺ pctm̄: vt tonsio pectoris: ieiuniū: religio: ⁊ pauptas: ⁊ hmōi ta: q̄ nec sūt sacra nec sacralia: nec ēt ps sacri: q̄ñ nō sūt i pnia iūncta: q̄ nec sūt a deo imediate instituta: nec bēnt effectū expiatiōis pcti ex ope opato. Silr ē a deo aliqō remedm̄ sensibile iuētū ꝺ pctm̄ qō tm̄ nō ē sacrm: puta oro dominica: ⁊ mlta hmōi: q̄ nō bñt effectū ꝺ pctm̄: nisi ex ope opāte. Sz q̄ñ illa duo ꝺcurrūt q̄z p̄m p̄t eē fine vltio sz non eē tūc ē sacrz. Sz pnia bz illa duo: q̄ ē remedm̄ īstitutū a deo dicēte. Pniaz agite ꝛc. Et p Jac. ꝺfitemini alterutz. Et bz mūdare ex ope opato: q̄ q̄z remiseritl pctā ꝛc. Nec suffic ad supplectōez maioris addere q̄ fit significās curatōem nisi pdcā duo ꝺcurrāt: q̄ ēt absolo gnālis nō sacral signific at rmissionē oi illo mō q̄ sacral: nec tm̄ pp bē ē sacrz: q̄ desūt alia duo q̄uis hēat ⁊ forma deꝑcatiuā ⁊ idicatiuā. Sic igr̄ supplēda ē vt dicat sic. Oē remediū sensibile a deo īstitutū ad repsentādū ⁊ causandū ex ope opato sanitatē ꝺ morbū pcti ē sacrz: pnia ē hoc: g̃ ꝛc. ¶ Tria ꝺ ē. q̄ i pnia sē tria q̄ i alys sacris iuēiunt. s. qō ē sacrm tm̄. s. illud qō externis geriē vt ē absolo p for⁹. ꝺfessio p mā ⁊ satisfactio: itē illud qō ē res tm̄: vt remissio pctoz: Et id qō ē res ⁊ sacrm. s. ornat⁹ ⁊ iterior pnia. ¶ Tria ꝺ ē. q̄ pnia nō bz p sacro tm̄ māmexteriorē aliā a suscipiēte: sz solū act⁹ vboz. Rō hoc triplex ē: p⁹ quā Tho. tāgit: q̄ sīc: sunt diuerse medicie: q̄dā q̄ ꝺsistūt i sola passiōe ⁊ receptōe curati vt sectio vulneris vel appō emplastri. q̄dā vo q̄ ꝺsistūt i actu laborātis vt exercitatiōes ⁊ hmōi: ita i sacris q̄dā nō regrūt actū ei⁹ q̄ scificat q̄m ad subaz sacri nisi p accīs ⁊ sīc remouēs phibēs: vt ap

paret ibap° ⁊ ꝓfirmatiõe ⁊ hꝫ:q̃dã vo sũt q̃ ẽẽntialr ⁊ p se regrũt actũ ei° q recipit sacr̃m:vt pz i matrimonio ⁊ pnia. Jn illis g̃ sacr̃is q̃ sine actu nr̃o ꝓplent ẽ mã q̃ cãt ⁊ signi ficat:vt medicia exteri° apposita. Jn illis ãt sacr̃is q̃ actuz nr̃m regrunt nõ ẽ talis mã:fz ipsi act° exteri° apparẽtes ꝫ idẽ faciũt qõ mã i alys sacr̃is. ¶ Scõo alig reddũt causaz huius q alia mã nõ requirit: qz nõ mancipat ad aliquod sacrũ.sicut etiã matrimoniũ. ¶ Sed hec rõ nõ ẽ bona:qz extrema vnctio cũ nõ ipzimat characterẽ nõ mancipat ad aliqõ sacrũ:nec eucharistia mãcipat ad aliqõ sacrum: ⁊ tñ pzeter vba regrũt aliqd aliõ pzo mã. ¶ Jtẽ videm° eꝫ ali quid mãcipari ad aliqõ sacrũ p sola vba sine alia mã. ꝓzeter illa q̃ deputãtur ad sacr̃m:sicut p solã bñdictionẽ sine vnctiõe ꝓsecrant aliq̃:vt vestes ⁊ hꝫ:iõ ⁊c. ¶ Et iõ potest alia rõ assignari:⁊ ẽ tertia:q cũ sacr̃m regrat materiaz ad repzesentandũ ⁊ efficiẽdũ qñ p sola vba sufficiẽter repñta tur ⁊ efficit effect° sacri nulla alia mã regrit:alias sic. Uñ in bap° requirit aqua ablues ꝓter vba:qz nõ pfecte significaret ablutionẽ vel mederet si nõ realr ablueret aiam: di cẽdo ego baptizo te:⁊ sic õ alys. Sz qñ dicit: ego absoluo te ab oĩb° pctis tuis:⁊ pctã pzius dicũtur in spãli ⁊ in gnãli sacer effect° repñtat:iõ ⁊c. Sic ergo i oi sacro cui° eẽn° cõ sistit in vsu mãe aut verba sine mã nõ sufficiẽter significa rẽt aut falsa eẽnt. Nisi.n.chrismate signaret aut iungeret qñ hoc dicit eps vel sacerdos vt in forma ꝓfirmationis ⁊ extreme vnctiõis flm diceret:⁊ sic de alys. Sed i pnia ⁊ i matrimonio vba sufficienter ⁊ veraciter repñtant totum effectum:ideo ⁊c.

Secundus articulus est de re ⁊ sacro: vbi sunt due concluſiões. ¶ Pzia de eo qõ est res ⁊ sacr̃m. z° õ eo qõ est res tñ. ¶ Circa pmũ.pzio ponet opio ꝓria. z° arguet cõtra eã pzo vera ꝓne.⁊ tertio rñdebit ad rões ꝓrias. Di cũt g̃ quidã q sola sacra q̃ ipzimũt characterẽ hñt in susci piẽte illud mediũ iter rẽ ⁊ sacr̃m qõ est res ⁊ sacr̃m .s. ipm characterẽ:alia vo oia non hñt aliqd tale vt pnia mrio^m ⁊ extrema vnctio: vl si hñt illud nõ est in suscipiente aliqd i berens.fz i mã ipa:sic in eucharistia. ¶ Qz aũt in istis 4^or nullus ornat° ipzimat p ipoz susceptionẽ i ipo suscipiẽte: ⁊ q in isto sacro pnia iterioz nõ possit dici res ⁊ sacr̃m pzo bant hoc ipi multipliciter. pmo qz ista dispositio vel ozna tus eẽt potẽtia vel hitus.nõ põt eẽ potẽtia: qz p talẽ ozna tũ nõ pducit nouus.act° potẽtia ãt respicit actũ ⁊ noua no uũ.nec hitus:qz p hituz habem° nos hñ vel male ad actũ: bene gdẽ p bonũ ⁊ male p malũ:fz p talẽ oznatũ nõ hẽm° nos ad aliquẽ actũ hñ nec male.g̃ ñ ẽ hit°. ¶ Scõo sic.illa dispositio vel oznat° aut remãet amissa gr̃a ⁊ sic eẽt indele bilis ⁊ multiplicaret solo numero i eodẽ cũ ꝓtingat eũdẽ plies recipe sacr̃z pnie:aut nõ remaneret amissa gr̃a fz cuz ea daret ⁊ cũ ea amitteret. Doc aũt eẽt frustra:qz cuz non ponat nisi ꝓpter oznatũ aie ⁊ nõ ꝓpter opationẽ vel mo dũ opandi vt dictũ ẽ.gr̃a aũt satis oznat aiam sine illo alio vr̃ q frustra ponat. ¶ Sed q illi de prima opione dicũt alibi q illõ qõ ẽ sacr̃m ⁊ res i pnia q̃ ẽ sacr̃m ẽ pnia iterioz que est act° vtutis:iõ isti 3° arguũt ꝓ hoc:qz illud qõ est sil res ⁊ sacr̃m suppõit illud qõ ẽ sacr̃m tñ tãq̃ cãm instrale vel cãm sine qua nõ:fz pnia interioz nõ suppõit illõ qõ ex teri° agit i sacro pnie:imo vt cõiter pcedit:g̃ nõ ẽ res ⁊ sa cramẽtũ. ¶ Scõo arguẽdũ ẽ ꝓ hãc opionẽ p vitate sic:qz hõ qñq pfecte ꝓterit de pctõ cũ ꝓposito ꝓfitẽdi ⁊ satisfa ciẽdi:⁊ tũc est sufficiẽter dispos^t° ad gr̃am:vñ ⁊ statim su scipit eã sine oznatu medio:sicut p bap^m flamis sine chara ctere aliquo.aliq̃ vo ẽ attrit° nõ ꝓrit°:fz supueniẽs ꝓfes sio ⁊ satisfactio vi clauiũ facit attritionẽ ꝓritionẽ: vt reci piat gr̃am. Cũ igit flm legẽ cõez nulli deꝫ gr̃a nisi intus suf ficienter dispositus ex quo ipe nõ est sufficienter dispositus per actũ suũ intrinsec°:vt supponit:g̃ est sufficiẽter dispositus p aliquid aliõ:⁊ istõ vocam° oznatũ. Uñ res ⁊ sacr̃m i pnia ẽ aliq̃ pnia interior vt q̃ sufficiẽter de se ꝓterit qz ẽ dispositio necitas ad gr̃am vt character:aliq̃ ẽ oznatus a sacro ipzessus:vt q̃ nõ ẽ act° ꝓritionis de se pfect°:⁊ ipse submittit se clauib°. Et flm hoc nõ sil ꝓcurrũt iste due res: ⁊ variat res sacri:⁊ nõ semp ipzimit oznat°. Si ãt dicam° q gratia sacr̃alis ẽ alia a gr̃a gratũ faciẽte tunc diceret q semper imprimit oznat° ẽt cũ ꝓritiõe. Nec supfluit:qz cõ tritio ẽ dispositio ⁊ res ⁊ sacr̃m respectu gr̃e gratũ faciẽtis: oznat° vo respectu gr̃e sacr̃alis. Sic igit dici põt q fz sacra imꝑmẽtia characterẽ ipz imprimãt semp siue recipiẽs sit dispositus sufficiẽter ad gr̃az p ꝓritionẽ sine nõ:qz de alio deseruit character.s.q deputat ad aliqd sacrũ ⁊ ꝓsignifi cat ⁊ distinguit:tñ sacra ipzimẽtia oznatũ tũc solũ ipzimũt qñ in suscipiẽte deficit sufficiẽs dispositio. Uel põt dici q semp imprimũt illa characterẽ:ista oznatus pp dispositio nẽ ad gr̃az sacr̃alẽ:⁊ si nõ ꝓpter aliã:qz ad vtrãq̃z disponũt Ueri° tñ videt q nõ solũ attritus fz ẽt ꝓrit° licet:non ita egeat recipiat oznatũ:qz ex quo nõ ponit obicẽ:non ẽ cã vt ꝑuet effectu sacri:⁊ tũc maioz gr̃a ifundet pp duplicez dis positionẽ.s.sacri ⁊ liberi arbitrij. Qñ aũt sic ẽ fict° q nõ cõ currit eẽntia sacri:puta i mrio° qz itẽdit decipe non ꝓhere vl i pnia qz nullo mõ penitet vel celat aliqd:aut i alys q̃ hz ꝓriã dispositionẽ sic in receptiõe eucharistie ⁊ extreme vnctiõis si hz ꝓsciaz mortalis de quo nõ penitet nulluz or natũ recipit:i quo differt oznat° a charactere: qz characte rẽ recipit ꝓrit° attrit° ⁊ fict° dũ tñ velit vez sacr̃m recipe. Oznatũ vo nõ recipit nisi ꝓrit° vl attrit°. ¶ Tertio rñdẽ dum ẽ ad argumẽta opiniõis. Ad pmũ dõz. q oznat° non est potẽtia nec hit°: sed dispositio:nõ ad agẽdũ fz ad recipi endũ. Sicut.n.p actũ ꝓritiõis ẽ hõ dispos^t° nãliter ad,ha bendũ gr̃am gratũ faciẽtẽ sic p oznatũ a sacro ipzessum est dispos^t° supnãliter ad recipiẽdũ gr̃az gratũ faciẽtẽ ⁊ sa cr̃alem ⁊ p istũ oznatũ hẽmus nos hñ nõ ad agẽdũ fz ad re cipiẽdũ gr̃az:⁊ ẽ dispositio necia ⁊ necitans nõ simplr sed sub ꝺditiõe. Suppositio.n. q i suscipiẽte sacr̃m nõ sit ꝓri tio tũc est necia hec dispositio ad gr̃az gratũ faciẽtẽ: alias nõ est necia:nisi ad gr̃az sacr̃alẽ si differãt. Silr supposito q suscipiẽs sacr̃m nõ sit fict° ẽ dispositio necessitas: nõ q ipm deũ necitet sed qz ex dei volũtate necie ẽ gr̃az ifundi. ¶ Ad z^m dõm. q nõ solũ iste oznat° nõ manet amissa gr̃a: fz nec manet q̃diu manet gr̃a:qz cũ nõ ipzimat:nisi vt sit dispositio ad receptionẽ gr̃e nõ ad retẽtionẽ vl receptionẽ intẽsiõis gr̃e recepta gr̃a vel itẽsa euanescit. Uñ nõ ẽ hit° de dificili mobilis fz ẽ dispositio trãsitoria:sic ẽ ipe act° cõ tritiõis:in cui° supplemẽtũ maxie ẽ hic oznat°: quo suppo sito nõ ẽ necia ad salutẽ q̃uis eẽt necius ad gr̃az sacr̃alẽ:qz sola gr̃a gratũ faciẽs suffic ad salutẽ. Qz aũt sbdit q gr̃a or nat aiaz:g̃ frustra ponit:dõm q ꝓter gr̃am multa alia po nunt ad oznatũ aie:tñ iste oznat° dr̃ oznare aiam dispositi ue:qz dispõit ad gr̃am:q̃ ẽ nitor aie:⁊ ꝓcedit eã i fieri ⁊ esse nãlr:siue duret istãti siue tpe ipceptibili: qz sic vt° sacroz trãsitoria ẽ sic ⁊ iste oznat°:i q̃ dr̃t a charactẽ:fz tñ nõ sup fluit q̃diu ẽ sic ñ supfluit medicia disponẽdo ad sanitatẽ. ¶ Ad z^m q̃ pbat pnia iterioꝛ nõ eẽ rẽ sacri qz ꝓcedit. di cẽdũ q sic fz i oi sacro sint ista tria nõ tñ vnifozmiter qz i gbusdã sacr̃is id qõ est sacr̃z tñ sũt sola vba aliqñ res alia ⁊ sil id qõ ẽ res tñ nõ ẽ vnũ in oĩb° sacr̃is:ita res ⁊ sacr̃m nõ ẽ idẽ:nec eodẽ mõ se hñs i oĩb° sacr̃is:qz i sacr̃is ipzimẽ tib° characterẽ res ⁊ sacr̃m segt sacr̃m nõ solũ i ꝓposito fz in facto. Et sil i sacro eucharistie. Jn alys vo nõ segt vel cãtur ab eo: vel actu vel i ꝓposito:sic hic. Uel põt dici q pnia iterioz ñ ẽ sacr̃z nisi qñ ꝓuũgit ꝓfessiõi ⁊ ablõni a gb° hz ꝓplemẽtũ:maxie qñ ẽ attritio ⁊ fit ꝓritio:qz sic segt ex terioꝛẽ vt effect° cãz. De his aũt tractat Tho .zz. di. ũrti. ar^o. 6. ¶ z^a ꝑ ẽ õ qõ ẽ res tñ i hñ sacro:qõ ẽ rmissio pctoꝛ z^a ꝑ

quam consequitur vinificatio mortificatoꝝ. Ubi ꝓmo ponetur adaptatio quorūdã. 2° declaratio illius. 3° tangeť ꝛ soluet quedã difficultas. Hãc ergo vinificationẽ qdã declarant sic ꝓmittẽtes quãdã deductionẽ q̃ opa nr̃a dicuntur viua ꝛ mortua: ꝛ vinificata ꝛ mortificata p̃ operationẽ ad ea q̃ vinũt in nãlib⁹. Illa.n. dicũtur viua q̃ nõ solũz hñt ꝓncipiũ vite sz operationẽ: vt oculus videndo: pes ambulãdo. Mortua vo q̃ neutr̃ hñt. Mortificata vo q̃ habẽt ꝓncipiũ vite: sz nõ operationẽ pp aliqđ ipedimẽtũ: vt mẽbr̃ stupidũ vel paraliticũ. Uinificata vo q̃ per amotionẽ impedimẽti operatiõis vite redeũt ad suas operatiões. Silr opa nr̃a spũaliter dicunť viua qꝛ ꝓcedũt a charitate: q̃ est ꝓncipiũ spũalis vite: ꝛ per meritũ pñt ꝓducere ad vitã glie: que est vera vita. Iste aũt est finalis actꝰ opuz nr̃oꝝ. Mortua vo dicunť qũ fiũt extra charitatẽ. Mortificata vo q̃ facta sũt in charitate q̃ est ꝓnᵐ vite: sz per meritũ nõ pñt efficaciter ducere ad vitã glozie: ꝓpter ipedimẽtũ pcti mortalis supueniẽtis. Uinificãť aũt cũ ipedimẽtũ mortificatiõis amouetur. Et hoc est pctm̃ mortale seq̃ns: cũ q̃ nullus põt venire ad vitã glie. Hoc supposito sic arguũt. Illo vinificat opus mortuũ per qđ amouet ipedimẽtũ mortificãs ipm: sed ꝓpriam amouet pctm̃ mortale mortificãs opꝰ precedens meritoziũ: g̃ ꝓpriam vinificatur opus mortificatum. ¶ Et si quis hesitaret vt dicũt quõ opa precedẽtia q̃ non sunt iã vinificãtur. Rñdent q̃ opa bona manẽt ex q̃ sunt i acceptatione ꝓ modũ meriti: ꝛ sic pñt vinificari: sicut opa mala trãseũte actu manẽt in reatu. ¶ Sed lz ista adoptatio sit pulcra tñ ẽ dubia. Prio quo ad hoc q̃ opꝰ mortuum dicať qđ nũq̃z fuit viuũ: qꝛ ꝓpe mors nõ est nisi viuentis. ¶ Sz sicut dr̃ cecũ nõ solũ qđ aliq̃n vidit sz ẽt cecus natꝰ qui nũq̃z actu vidit ex visione aptitudinali: sic ꝑt dici opꝰ mortuũ ex hoc solo q̃ natũ fuit eẽ viuũ: sicut dicitur puer nasci mortuus: etiã si nũq̃z fuit viuus: dũ tñ hẽat organicũ corpus qđ natũ sit aĥari. ¶ Scõo dubiũ ẽ qđ dicũt mortificatũ illud qđ ẽ cũ ꝓncipio vite. Charitas enim q̃dũ est in hoie nõ sinit mortificari aliqđ opuz suoꝝ. Uñ dicit mortificatũ nõ qđ ẽ ꝟiunctũ ꝓncipio vite: sz qđ fuit coniunctũ: ꝛ non ẽ: sz adhuc eẽ põt: vt mortuũ dicať qđ nõ ẽ nec eẽ põt: sicut diceret mẽbrũ nõ mortuũ sz mortificatuz qđ actum suũ amisit ꝛ recupare põt: ꝛ sanari. ¶ Si arguať ꝫ̃ b̃ sic: qꝛ non oz penitẽtẽ resurgere in equali vel maiori charitate: sz põt resurgere cũ minori. Ponať ergo q̃ hõ q̃ p multos actus charitatis meruit augmentum charitatis ꝛ habuit: peccet mortaliꝛ ꝛ penitẽdo resurgat i miori ꝛ i illa moriať. quero vtrũ hẽbit ꝓmiũ correspõdẽs charitati pdite vel recupate. si dicas q̃ ƒz gradũ charitatis pdite. Contra qꝛ ƒm gradũ charitatis cũ quo moriť oz remũerari. Si dicas q̃ ƒm gradũ charitatis recupate tm̃: ꝫ.g̃ mortificata merita nõ reuiuiscũt qꝛ ipe meruerit ꝓmiũ correspõdẽs charitati perdite cuiꝰ augmentũ meruerat. Dicendum q̃ p̃ priam reuiuiscere merita põt intelligi dupliꝛ. Unoꝰ q̃tũ ad ꝓmiũ accidẽtale. alioꝰ q̃ᵐ ad essentiale. Si q̃ᵐ ad accidẽtale: sic reuiuiscũt: nisi illi⁹ ꝓmy sit talis ꝺditio q̃ regrat ꝓtinuitatẽ ꝛ perpetuitatẽ: sicut est aureola virginũ: qꝛ si vgo corrumpitur ꝛ peniteat: nõ recupat aureolã q̃ nõ debeť eligẽti virginitatẽ ꝛ seruãti ad horã: sz vsq; ad mortẽ. Si aũt querať quãtũ ad ꝓmiũ eẽntiale: sic p̃ se loquẽdo reuiuiscũt: p accidẽs aũt põt eẽ ex ĩdispositiõe recipientis q̃ nõ reuiuiscũt quo ad integritatẽ. Uerbi gr̃a. hñs charitatẽ meretꝰ p opꝰ virtutis vitã btãm i morte nisi p eũ steterit. ſ. q̃ non hẽat charitatẽ: qꝛ illa nõ dať nisi hñti charitatẽ q̃uis eã meruerit: ꝛ dať hñti ẽt si eã nõ meruit: vt ꝓtulo. Si aũt pdat charitatẽ ꝛ postea penitẽdo eã recupet: adhuc recupat qđ perdidit: vt. ſ. eã hẽat ex ꝓpri merito nisi pdat eã: ita ẽ i ꝓposito hñs maiorẽ charitatẽ meretꝰ maiꝰ ꝓmiũ suppositio q̃ in morte hẽat maiorẽ charitatẽ: qꝛ sic charitas ẽ nec̃ia ꝺ ispositio ad recipiẽdũ gl'az: sic maioz charitas ad maiorẽ gl'am. Si ergo penitẽs nõ recupet maiorẽ charitatẽ añ mortez: per accñs ẽ ex indispositiõe sua q̃ moriẽs ñ hz maiꝰ ꝓmiũ: qꝛ si penitẽdo hret minimũ gradũ charitatis ꝛ moriendo intẽdisset charitatẽ suã q̃ta erat illa quã perdiderat: haberet vtiq; tãtaz gl'am nõ tm̃ ex merito vltimo sz ex merito primo p se ꝛ ex pnia sicut ex remouẽte ꝓhibẽs ꝛ ex vltia charitate sicut ex naturali dispositiõe necessaria.

Tertius articulus hz q̃tuoꝝ p̃nes. ¶ Pria ꝑ ẽ. Qꝛ illa tria ẽt inueniũtur in sacr̃is nõ ipzimentibus characterẽ: vt ī eucaristia vbi res ꝛ sacr̃m ẽ corpꝰ xp̃i vez: ꝛ ī mr̃io⁹ vbi interior ꝓsensus vel vinculũ: ꝛ in extrema vnctiõe vt ifra videbiť di. 23. Sic igiť i oi sacro no.le. impzimit aliqđ p̃ter actũ suscipiẽtis: qđ ẽ sufficies dispositio ad gr̃az ẽt gratũ facientẽ: siue illõ sit character vt in tribus siue simplex ornatꝰ vt in alys: ita q̃ in eucharistia p̃ter illõ qđ ẽ res ꝛ sacr̃m ex̃ suscipiẽtẽ ꝛ añq̃z suscipiať. i. corpus xp̃i vez i suscipiẽte sit ẽt ornatꝰ q̃ ẽ res ꝛ sacr̃m. Et sic sicut q̃dam sacr̃a hñt vnũ sacr̃m tm̃ puta sola ẽba: sic penitẽtia ꝛ mr̃iomᵘ si ita ẽ ꝛ alia res sil'ꝛ ẽba vt oĩa alia: sic sũt quedã sacr̃a q̃ hñt p re ꝛ sacro vnuz tm̃. sicut illa q̃ nõ requirũt p se actũ suscipiẽtis alia vo p re ꝛ sacro hñt duo diuersa: Et hec adhuc differẽter: qꝛ vel vtrũq; ẽ ī suscipiente sicut actꝰ iterior est vna res ꝛ sacr̃m ī mr̃io⁹ ꝛ pnia: alia est ornatus: ꝛ sic vtrũq; ẽ ī suscipiente: in eucharistia aũt vna res ẽ in suscipiẽte: alia i materia. ¶ Scõa ꝑ ẽ. ch nõ soluz i ĩstis: sz q̃ ī oi sacro impzmať ornatꝰ: qđ pz sic. Ubicũq; ƒm legẽ cõem ẽ remissio pctī actualis mortal' ꝛ p ꝺñs gr̃e ifusio ibi ẽ alia dispositio sufficies p̃ter motuz liberi arbitrij: qꝛ vbicũq; ẽ motꝰ liberi arbitrij sufficiẽter disponens ad gr̃am ibi statī ẽ gr̃a: nec p ꝺñs ẽ pctm̃ mortale. Hr̃a aũt nõ infundiť ƒm legẽ cõem nisi sufficiẽter dispositio. qđ deꝰdat vnicuiq; ƒm suã virtutem. Sz oẽ sacr̃m no.le. si digne suscipiať remittit pctm̃ mortale si inuenit: ꝛ si nũq̃z inueniret nũq̃z tolleret. Si ergo qõlibet sacr̃m aliqñ põt tollere peccatũ mortale. igiť aliqñ inuenire põt. Tñc aũt nõ ẽ dispositio sufficies ex pte liberi arbitrij cũ q̃ nõ stat pctm̃ mortale. qꝛ illa ẽ ꝺtritio. igiť ex ope opato alia dispositio ifũdiť. Propter qđ videť q̃ ad hoc q̃ sacr̃m ꝺferat: gr̃az nõ regritur aligs actꝰ respectu effectꝰ sacrī i suscipiẽte vel q̃ gerit personã eiꝰ: sz tm̃ respectu sacrī. q̃. ſ. ipe velit suscipe sacr̃z si sit adultꝰ ꝛ hẽat vsũ liberi arbitrij: vel aliꝰ p eo: vl' q̃ ipe voluerit. Sz respectu effectꝰ sacrī solũ regriť q̃ nõ ponat obicẽ: ꝛ q̃ faciat q̃ susceptio sacrī regrit: puta ī mr̃io⁹ q̃ intẽdat ꝺbere: licet nõ recolat ꝺ pctis. ¶ Tertia ꝺclo ẽ. q̃ oꝝ nat⁹ posset eẽ aliqđ manẽs: lz videamur supi⁹ dixisse ꝺtriũ. Nec pp hoc segtur q̃ pnia nõ possit iterari sine iniuria sacramẽti: sicut bapꝰ: qꝛ qñ sacr̃m ipzimit talẽ dispõnez q̃ p illã statī natꝰ est seq̃ total' ꝛ plenꝰ effectꝰ sacrī: tũc sine iniuria nõ põt tale sacr̃m iterari: sicut ī bapꝰ. cuiꝰ character diponit ad remissionẽ oĩs culpe ꝛ pene: q̃tũ ẽ de se. Et silr ẽ de alys ipzimẽtib⁹ characterẽ suo mõ. Nõ sic aũt de alys puta pnia: qꝛ p vnã ꝺfessionẽ non segtur pfecta remissio q̃ ad penã ꝛ sequelã. Uñ qꝛ de ꝓpiciatu actualiũ non ꝺz hõ esse sine metu sine iniuria repetiť pnia. Sz de originali nõ debemꝰ eẽ ī motu pꝰ bapᵐ: vñ ꝛc. Uñ qñ ꝺ eodẽ aligs bis cõfiteť nõ aliꝰ ornatꝰ numero ipzimiť: sz ꝓmꝰ itẽdiť: ꝛ forte est vnꝰ ornatꝰ spẽ ī vno sacro q̃ intẽdiť p illiꝰ iterationẽ ꝛ pari rõne remittiť p illiꝰ tardationez: ꝛ forte cozrũpiť p nimiaz tardationẽ: sicut ẽ habitꝰ q̃ acgriť ex actib⁹ ꝓncipaliter ipis ex toto cessantib⁹ cozrũpiť ita ꝛ ornatus q̃ acgriť ex susceptiõe sacrī instr̃aliter ex cessatiõe vl' nimia retardatiõe cozrũpiť. Uñ character q̃ nõ põt amitti ꝛ õleri p ꝺñs: sic nõ ꝑt cozrũpi ita nec remitti: qꝛ remissio ẽ via ad cozruptionẽ: nec p ꝺñs itẽdi. Sed ornatꝰ põt intendi ꝛ remitti: ꝛ ẽt cozrũpi: ꝛ itez acgri. ¶ Quarta ꝑ ẽ. q̃ pnia iterior ipa ẽ

res ⁊ sacramentum: quod probat sic: qz illō qō causatur ⁊ significat ab actu exteriore: qui ē sacrm ⁊ vlteri⁹ causat ⁊ significat aliū effectū vltimū ⁊ pncipalē dr eē res ⁊ sacrm: sz hō est pnia interior: qz pfitēs significat se penitere: ⁊ cū hoc ipa confessio ⁊ absolō bita in re ⁊ in voto ē cā illi⁹ iterioris: nō fm eēntiam: sz magis eō: sz fm efficiētiaz: qz ab illa hz vtutē sacrālē: sine q nō valeret: g̃ tc. ¶ Qō aūt ꝫ B dr. q res sacrī nō ē de iure nāli sic ē penitere cū sit act⁹ vtutis. dōz q penitere de pctō ad expiationez vt vitet gehēna ⁊ habeat glia ⁊ cū ꝓposito ofitendi nō ē de iure nāli: quo h̄ sunt ignota: sz diuino: quo hec sunt reuelata. Et per hoc patet responseo ad argumētum.

Questio. II.

Ecūdo queritꝝ vtꝝ pnia sit vtus. Et vr q nō: qz vt⁹ ē de bono: sed pnia est de malo: g̃ tc. ¶ Cōtra. ꝑcepta leg. nō sunt de actib⁹ vtutū: sz lex euāgelica ꝑcipit. d. ꝓnīam agite: g̃ tc. ¶ B⁹. duo sunt facieda: qz ꝓponet vna opinio ꝓbabilis ⁊ subtilis. z⁹ igretur de qbusdam que implicat.

Circa pm sciēdū ē. q alig pmittūt q̃dā distinctionē: q̃ supposita ꝓbāt tres ꝯnes de pnia. Et ex hoc iferūt qōdā corrolariū. ¶ ꝓio g̃ distingūt de penitere: dicētes q cū penitere icludat dolorē de pctō cōmisso pōt accipi dupl'r: vel ꝓ dolore q ē act⁹ sensitiue ptis: vel ꝓ displicētia volūtatis. ꝓio⁹ dolere nō est actus vtutis pnie: saltē ab ea imediate elicit⁹: ꝓut de pnia logmur: qz nulla potentia sensitiua apphēdit pctm̃ ꝓut ē dei offensiuū: qō tm̃ fac pnia de q̃ logmur. Sz penitere scōo mō acceptū ꝓ displicentia volūtatis ē act⁹ de q̃ qrit an sit vtuosus. Et de hoc dicunt tria. s. q ē vtuosus act⁹. z⁹. q ē act⁹ virtutis mōal': ⁊ nō theorice. 3⁹. q ptinet ad iustitiā. ¶ Quātū ad pm dicūt q act⁹ virtutis aliq̃ accipit stricte. s. ꝓ solo actu elicito a po⁹ pfecta ꝓ hītū vtuosum. ⁊ sic nō oz q penitere semꝑ sit act⁹ virtuosus. qnqꝫ vo sūmit ꝓ oi actu regulato a rōne: q vel ē elicitus a virtute vel q̃m ē de se generariu⁹ ē virtutis: ⁊ isto⁹ penitere semꝑ ē actus virtuosus. ꝓimꝰ pz: qz hīt⁹ nūqꝫ requirit ad eliciēdū actū q̃m ad eēntiaz act⁹: sz soluz q̃m ad ponēdū modū: qō pz ex diffinitiōe po⁹ ⁊ hīt⁹: qz po⁹ ē q̃ possum⁹: hīt⁹ vo q̃ bñ vl' male possum⁹: z⁹ Eth̄. Et. 5⁹. Meth. dr q hītus ē q̃ qs bñ vel male dispōit. ꝓz ēt ꝑ ex⁹. Ad cōcupiscere. n. nō regrit hītus: sz ad sic ocupiscere: puta tēperate regrit hit⁹ tēperātie. Sz penitere solū dic actuz quo ad subaz act⁹ ⁊ nō modū ꝓ quē nos hēam⁹ sic vel aliter indolēdo: g̃ nō regrit aliquē hītū a quo eliciat. Scōm pz sic: qz oīs act⁹ ab electiōe ꝓcedēs cadēs sup debitā mām cuz debitis circūstātys pōt eē virtuosus: sz penitere de pctō cōmisso pōt eē ex electiōe ꝓcedēs: ⁊ cadit sup debitā mām: qz sicut bonū debite placet: ita malū debite displicet: ꝑ ēt informari debitis circūstātys: ⁊ ꝓut ō ipo logmur debite informat: qz detestat pctm̃ vt cōmissuz ē in irreuerētiam dei cū ꝓposito ofitēdi: g̃ tal' act⁹ pōt eē act⁹ virtutis. Minor iā pz. Maior ēt pz ꝑ diffinitionem virtutis z⁹ Eth̄. Qz virtus ē hītus electiu⁹: imediate ofistens ꝓut recta rō determinabit. Uerūtī nō pōt eē pm⁹ ⁊ pncipal' act⁹ alicuius virtutis: qz pm⁹ ⁊ pncipal' act⁹ alicui⁹ virtutis nunqꝫ perigit actionē vicy i opante virtuose. Act⁹. n. pncipal' tēperantie nō regrit q̃ hō ꝓus itēperate egerit. nec act⁹ pncipalis liberalitatis regrit q̃ aligs ꝓus auar⁹ fuerit: ⁊ sic de singulis vtutib⁹. Aliogn nullus posset eē virtuosus nisi ꝓus fuerit viciosus. qō ñ ē vez. Sz penitere ꝑsuppōit nec̄rio actū viciosum fuisse i penitēte: ē. n. de malo cōmisso. Qr penitere nō est pm⁹ ⁊ pncipal' act⁹ alicui⁹ vtutis. Et sic pz pmū.

¶ Scōm sic pz: qz virt⁹ illa q̃ nō hz deū ꝓ imediato obiecto nō est theorica sz moralis: si tm̃ eius obz sit de agibili a nob: sz obm imediatū pnie nō ē de⁹: sz pctm̃ opatū a nob: g̃ pnia ñ ē vt⁹ theo^ca sz mōal'. maior ⁊ mīor ō se patēt: iō tc.

¶ Est tm̃ itelligendum q cū virtutes morales non hēant deū ꝓ imediato fine sic nec ꝓ imediato obo: pnia tm̃ vt de ipsa logmur hz deū ꝓ imediato fine. Sz oz q h̄ insit ei ꝓut act⁹ ei⁹ ipa ab aliq̃ virtute theorica. s. fide ⁊ spe. Et sic pz scōm. ¶ Tertiū sic pz: qz oīs hītus moral' g ordinat hominē i rōe debiti ptinet ad iustitiā: sz pnia vt ē virt⁹ moralis ē hō: g̃ tc. Maior pz: qz alie virtutes morales a iustitia nō ordināt hoiem ad alterꝫ: vt tēperātia. Liberalitas aūt ⁊ si ordinat ad alterꝫ nō tm̃ i rōe debiti: qz libalis nō dat ex debito: qz nō teneꝫ dare ex debito. Ad iustitiā aūt pertinet rō debiti: vt ipm nomē sonat. Jō tc. Minor ꝓbat: qz q penitētia ordinet hoiez ad deū iā ꝓbatū ē: sz q i rōne debiti probat: qz hō efficit alteri ōbitor dupl'r. Uno⁹ ꝑ hoc q aliquid volūtarie recipit: sicut icōmutatiōibus volūtarys: in emptiōe ⁊ vēditiōe. Alio⁹ ꝑ hoc q aligd iiuste sūstraxit: sic in violētis: vt i furto rapina ⁊ pcussiōe ⁊ hō. Silr hō efficit deo debitor ꝑ B q aligd ab eo recipit. Et redditio hui⁹ debiti ptinet ad virtutē latrie: ꝑ quā exhibem⁹ deo ōbitū honorē i oblatiōib⁹ ⁊ sacrificijs ⁊ hō. Alio⁹ ꝑ B q ꝯ deū peccauit. Et sic sūtraxit ei debitā ruerētiā ⁊ obedientiā. Et q̃ ad hoc reddit hō pniam debitā. ꝓpter qō sic latria ptinet ad iustitiā sic ⁊ pnia. Et sic pz 3m. ¶ Ex q̃ pz. q pnia ē spāl' virtus: qz lz gnāliter ofideret malū tā q̃ obm: tm̃ ofiderat i eo spālē rōnē: qz cōmissum ꝯ obediētiā deo debitā vt ē expiabil' ꝑ satisfactionē qō nō facit alia virt⁹. Ex quo ēt pz q si act⁹ pnie eēt solū dolor de pctō cōmisso q̃ten⁹ ē ꝯ rōnez rectā penitere nō ptinet ad aliquā spālē virtutē: qz p eundē actū placet vnicuiq; qō ē ꝯneniēs ⁊ displicet qō ē inconueniēs. Et cū oīs hītus virtuosus sit ꝯ oz rōni recte ꝑ euz displicet. quicquid discordat a recta ratiōe. Hec ē opinio

Quātū Durandi de verbo ad verbum.

ad zm ingrēdo de ꝓdictis videtur oīa bñ dcā ꝓeter sex dubia q̃ iplicat. ꝓio qz penitere sensitiuuz siue sit ipm plāgere vel flere siue dolor cordis: lz sit act⁹ nō a pena elicit⁹: qz ipa ē i volūtate ⁊ nullū actū elicit ex suū subz nihilomin⁹ tm̃ ꝑt dici act⁹ virtutis pnie simpl'r: qz ē ab ea ꝑ se ⁊ nō ꝑ accīs itēt⁹ ⁊ impat⁹. Et B ꝓ pz ꝑ sill'e: qz sic genuflexiōes ⁊ hō sūt actus latrie impati ⁊ affectio ai iterior q̃uis ipa sit i volūtate ⁊ hēat dei honorē ꝑ formali obo q̄ nō ꝑt virt⁹ sensitiua apphēdere ⁊ nihilomin⁹ dicūt eē act⁹ latrie simpl'r: lz nō ꝓncipal'r: sic lz pctm̃ vt ē dei offensiuū nō sit a sensu cogscibile nihilomin⁹ circa B pōt act⁹ sensitiu⁹ imꝑari ꝑ se ⁊ directe: ⁊ ꝑ B eē actus vtutis simpl'r. Als nullus act⁹ exterior erit act⁹ vtutis. Itē si sua rō ē bona q dolere sensibile nō sit act⁹ virtutis: qz sensus nō apphēdit pctm̃ vt est dei offensiuū: tūc nulla virt⁹ eēt i appetitu sensitiuo: qz virt⁹ ē hit⁹ electiu⁹ i medietate ofistēs: vt recta rō determinabit: sensus aūt apphēdit obm sz nō ꝓut ē ꝯueniēs rōi vel discōueniēs: ⁊ tm̃ ordo ad rōnē ē formale in virtute: nihilomin⁹ tm̃ ē virt⁹ ⁊ act⁹ vtutis i appetitu sensitiuo: sic tē perātia ⁊ fortitudo ⁊ ocupiscere tēperate: ⁊ irasci fortiter: ꝓut recta rō dictat: ad qō sufficit sensum obedire ratiōi. Nec oz sensum obm referre ad rōnē. imo ēt videreꝫ alicui q si sensus obediat rōni dolēdo de pctō: sicut rō dictat dolendū ēt ꝓ hoc hītus g in sensu ad hoc gnābit erit virtutis vel virtuosus. Et sicut habit⁹ detestatiu⁹ luxurie vt est quid turpe fm rōnem est in sensu: sic hītus penitiu⁹ de luxuria vt est contra deū potest in eo poni: qz non magis sensus cognoscit pctm̃ vt ē contra rationem q̃m vt est ꝯ deum: cum vtrūq; sit supra sensum. Sed sicut iustitia virtus proprie est in voluntate: sed aliquid correspōdens ei ē i sensu sic de pnia dici pōt. ¶ Et qō Tho. dicit. q pnie passio nō ē actus virtutis verum ē: sed ꝓut ex electione elicitur vel imparatur: ⁊ fm rationem penitet est actus virtutis.

¶ Qō aūt dic scōo. q penitere: ꝓut ē displicētia volūtatis potest esse sine habitu: ⁊ hoc vez ē de actu vtutis pollitice

ꝛ acquisite: imo etiam de actu vtutis theorice infuse: sicut credere articlos fidei ꝛ spare: pōt eē sine hitu infuso: vt i beretico: ꝛ ēt sine agsito. Et nō solū penitere mala sicut i Juda ꝛ dānatis: sz ēt penitere bonū ex genere ꝛ circūstantys: sicut pz i attrito ꝛ nō ꝯtrito. Et ē eiusdē spēi in genere nāe: qñ est sine hitu: sicut qñ est ex hitu: siue pnia sit hitus acgsitus siue infusus: q̄uis differāt in genere moris: sicut actꝰ virtutis agsite ꝛ infuse: qz ad aliū ꝛ aliū finē g̃ pstituuntur ab eꝝ. s. a rōne: sicut iactꝰ lapidis vl sagitte pōt ꝓcedere ex diuersis hitibꝫ: ꝛ ꝑm qꝫ ad diuersos fines ordinatur: qz erit actus eutropelie si ad ludū: iusticie si ad latronē: iniusticie si ad innocētē. Uñ actꝰ exterior ꝛ appetitꝰ sensitiuꝰ nō differūt i genere nāe: nō solū diuersaꝝ vtutū: sz nec vtutis ꝛ vicy. Jrasci. n. bñ ꝛ male nō dīnt spē. Sz actꝰ elicit a volūtate forte dīrt spē vtut i fuse ꝛ acgsite: qz ex fine sīc obo ꝑncipali hz actꝰ ille spēm etiā nature. Uelle. n. placere deo. ꝛ velle obedire rōni dīnt spē. ¶ Qō aūt dictū ē actū oīs vtucis posse eē sine habitu est dubiū de charitate: cuiꝰ actꝰ primus ꝛ ꝑncipalis ē diligere deū sup oīa: cū quo nō stat mortalis culpa: qz in illo tota lex ipleī: oē aūt mortale ē ꝺ aliqō ꝓceptū legis: g̃ iste actꝰ nō pōt esse sine charitate ꝓnte: q̄uis possit eē nō elicitꝰ ab ea: sz disponēs ad eā: cū quo simꝫ charitas infundīt: sz remissa si remisse diligit: vel intensa si intēse. Et si hoc ē verū pari rōne vr qꝫ penitere nō possit esse sine vtute pnie ꝓsequēte vel remisse vel intēse: ꝑm qꝫ diuersimode peniteat: qz nisi doleat ō oibꝰ pctis ꝓut offendit ꝑ ea deū: ꝛ doleat plus q̄ de oi alio nō est tale penitere etiam in genere nature q̄le ē illō qō pnia elicit. Si aūt sic dolet statim charitas ꝛ oīs vtus infundīt: qō videī dubiū ꝛ ingsitiōe dignū. ¶ Qō aūt 3ᵒ dicit. qꝫ pōt eē ex hitu vtuoso: qz ex electiōe cū debitis circūstātys sup debitaz mām. Cōtra illō qōē malū iq̄ᵐ malū nō ꝑt eē debita mā alicuiꝰ sz pctm̃ inq̄ᵐ ē cōtra deū ē malū ꝛ indebitū: g̃ nō est debita materia: sz indebita. ¶ Dōm qꝫ debitū ꝛ indebitū in materia morali nō dicūt absolute: sz i relatiōe ad rōnē. Et qz ꝑ idē aliqd moueī ad aliqd. ꝛ ab eiꝰ oppositō cū bonū ꝛ malū sint opposita bonū ꝛ malum sunt debita mā volūtatis differenter: qz volūtas debet declinare malū ꝛ eligere bonū. Uñ bonū inq̄tū hꝺ est debita mā volūtatis ad eligendū ꝛ indebita ad respuēdū. Eꝺ est de malo. Uñ pctm̃ ē debita mā ad respuēdū ꝛ detestādū: sz indebita ad eligēdū. Unde actus detestās pctm̃ cadit sup debitā māz respectu talis actus: q̄ in se ē mala respectu actꝰ electiōis ꝛ i se bona respectu actꝰ detestatiōis. Et ꝑm qꝫ ē de se mala nō pōt eē bona nec eꝺ. ¶ Qō aūt 4ᵒ dicit qꝫ nō pōt eē ꝑmꝫ ꝛ ꝓncipalis actꝰ vtutis: qz vtꝰ nō ꝑsuppōit viciū. Cōtra: qz si oīs actꝰ ex electiōe ꝓcedēs ꝓgruēs rōni cui ꝓuenit ꝑpa diffinitio actꝰ vtuosi pōt eē ꝑmꝫ ꝛ ꝑprius vtutis cuz iste sit hꝺ: g̃ ꝛc. Formale. n. in vtute ē qꝫ eius actus sit ꝛmediate cōsistens: ꝓut recta rō determinauit. Uñ circa qōcūqꝫ hoc sit illō virtuosuz erit. Pōt. n. vtuosus rōnabilr se hr̃e circa malū nature: sicut circa bonū nāe. Et vtuosioꝛ est actꝰ quē hz circa mala q̄ q̄ habet circa bona: puta nō timere mortē q̄ cōcupiscere ordīate: ꝛ hꝺ. Et silr circa malū moris detestādo pōt se hr̃e eque virtuose: sicut circa bonū moris prosequēdo. Si g̃ detestari vitiū est vtuosuz sicut amare bonū ꝛ plꝰ debet hō detestari suū viciū q̄ alienū. igit pōt eē ꝑmus ꝛ principalis actus alicuiꝰ vtutis. ¶ Et qñ dr̃ qꝫ vtꝰ nō ꝑsupponit viciū. dōz. qꝫ nō est verū de oi vtute: qz si oīs actꝰ bonus g̃ habet spāle difficultatē reqrit spāle vtutē: detestari pctm̃ ad expiationē qō est bonū: ꝛ hz difficultatē distinctā ab alys debet habere spāle virtutē. Uirtus. n. sbuenit hoi ꝑm quēcūqꝫ statū: ita vt si a vtute cecidit possit vtutē recuperare: ꝛ id qō pdidit ꝑ pctm̃: g̃ lz nō oīs virtꝰ supponat in virtuoso viciū tñ illa vtus q̄ pficit hoīez spāliꝫ ꝺ defectum vicy p̄cedentis supponit illū: ita vt sit aliq̄ vtus supponēs viciuz nūq̄ fuisse: sicut vginitas quedā supponēs fuisse sīc pnia: q̄dā cui hoc accidit sicut alie cōiter. ¶ Qō āt gnto dicit. qꝫ est vtus moral nō theoca excedēs tñ vt latria habēs deū ꝑ fine imediato: sz ꝑ obo aligd agibile a nobis vez ē: nisi qꝫ magis ꝑpe videreī dōm qꝫ hz ꝑ obo non agibile a nobis sz qō actū ē a nobis male: vel qō agi debuit ꝛ est omissum. Peccatū. n. actuale ōmissionis vel cōmissiōis est eius ꝑpa mā ꝛ obm. ¶ Et vez dicit. qꝫ a virtute theca ad istū finē impaī: qz nihil ꝓponit alicui vt finis nisi ab hitu cuius illō ē obm. Pōt tñ eē actꝰ penitēdi sine hitu vtutis fidei spei ꝛ charitatis: si vez ē qō ipe dicit. qꝫ pōt eē ꝛ sine habitu ꝑprio a quo magis tñ dependet q̄ ab alio. Jtez pōt eē nō solū infusa sz ēt acquisita: sicut ꝛ cetere morales. Sz ad eius acgsitionez magis reqrīt fides vel actus fidei q̄ aliaꝝ: qz finis ꝛmediatꝰ ē deꝰ cognitꝰ supnāliter: Nō. n. cognitio nālis docet deū sic placari ad euadēdū gehēnā ꝛ ad babēdū gl̄iam. ¶ Jtē qñ dr̃ qꝫ eiꝰ finis ꝛmediatꝰ ē deus intelligīt de fine cuiꝰ: nō de fine q̄: vel deꝰ nō ꝑm se: sz ꝑm qꝫ placādus: vel dei placatio vl recōciliatio ē eiꝰ finis ꝑprioꝰ: ꝛ ñ deꝰ ꝑ ē i se. Pōt ēt addi ad illō: qō dcm̃ ē i 4ᵒ artiˡᵒ. qꝫ licet actꝰ pnie suppōat actū vicy tñ hitus ei si sit infusus nō suppōit: qz i bapᵒ ifundīt: vt hō sit paratꝰ penitere si vnquā ꝛueniat se deū offendisse. Et sic ē ēt i ꝛocētibꝰ. ¶ Qō āt. 6. dicit. ꝛ bñ qꝫ pnia ē spālis vtꝰ vr̃ ꝺicere ei qō dixit qꝫ penitere ñ pōt eē ꝑmꝫ ꝛ ꝓncipal actꝰ alicuiꝰ virtutis: qz oīs virtus spālis hz aliquē actū ꝑmū ꝛ ꝓncipalē a q̄ specificaī ꝛ ꝓꝑ quē ē ꝓncipal r. Nō ē aūt dare aliū actū pnie ꝑmꝫ ꝛ ꝓncipalē q̄ penitere: sicut ipm nomē sonat: sicut ꝛ iustitie iuste agere: ꝛ tēperantie tpate: ꝛ sic de alys: g̃ in hoc ꝺicit ei qō dixerat i 4ᵒ articulo. ¶ Ad argumentum dōz. qꝫ vtꝰ ē de bono formaliter ꝛ finaliter: licet possit esse de malo materialiter: quia actus eius est bonus. Qō. III.

TErtio querīt ō pnia i ꝓparatione ad alias vtutes. Et vr̃ qꝫ sit ꝑma omniū vtutū: qz cā ē ꝓr effectu: sz ꝑ pniaz acgrūtur ꝛ causāt i peccatoꝛe oēs vtutes: ergo ꝛc. ¶ Contra. fundamentum ē ꝑma pars edificy: sed fides est fundamentū totius spiritualis edificy: ergo ꝛ ꝑma.

Respōdeo hic sunt qn̄q ꝙnes. ¶ Prīa. qꝫ pnia tiꝓ moꝛe ꝓcipit: qz Odiī peccare bōi vtutis amoꝛe: Odiī peccare mali formidīe pene: itaqꝫ cū sint plures mali q̄ boni vt i plībꝰ ꝓcipit timoꝛe pene: lz i aligbus bōis ꝓcipiaī vtutis amoꝛe. ¶ Scōa ꝺ ē. quō ipa ē ꝑ virtutū: qz lz oēs vtutes sil ifundant q̄ᵐ ad hitū vna tñ ē prioꝛ altera q̄ᵐ ad ordinē ꝑm actū. Et iō ex actibꝰ ista ꝓritas ē attēdēda. Motū aūt volūtatis cuismōi ē motꝰ vtutū moraliū p̄cedit motꝰ cognitiōis: qz appetibile imaginatuz vl itellectū mouet appetitū: vt dr̃ i 3ᵒ ō aīa: ꝛ itez extiatio possibilitatis: qz electio q̄ ē ꝑncipal motꝰ vtutis nō pōt eē de ipossibili extimato. Motꝰ aūt appetitꝰ i duobꝰ ꝓsistit: i fuga mali ꝛ i ꝑsequutiōe bōi. Et hec duo diuersimode generant. Q̄q. n. aligs fugit malū pp desideriuz bōi: q̄q alioᵒ. Et hic motꝰ ē vt freq̄ntiꝰ i reuersiōe pctōris ad deū per pniaz. Et iō motū pnie p̄cedit motꝰ fidei: qz accedentē ad deū oz credē: Heb. ii. ꝛ itez motꝰ spei ꝓiunctꝰ motui timoris: pp quē fit extimatio ō possibilitate venie ꝓseq̄nde. Et iō dic Greg. qꝫ penitēs mouet iter spē ꝛ timoꝛē: deiñ vt in plībꝰ segtur motꝰ pnie: deiñ motꝰ charitatis ꝛ aliaꝝ virtutū p ordinē. Q̄q ēt motꝰ moris p̄cedit motū pnie: vt dcm̃ ē. Sz ille amoꝛ nō ē charitatis: qz charitas amissa nō recupaī: nisi p ꝛtritionē de pctis p̄cedētibꝰ: q̄ ē motꝰ pnie virtutis. ꝑm Ꝺ g̃ dōm ē. qꝫ pnia ē ꝑoꝛ gbusdā virtutibꝰ. s. charitate ꝛ seq̄ntibꝰ ipaz: ꝛ posterioꝛ fide ꝛ spe. ¶ Tertia conclusio est. Qꝛ penitentia potest dici fundamentum. ¶ Ad cuius euidentiam est sciendū qꝫ fundamētū dr̃ in spūalibus ad similitudinē fundamēti coꝛpalis: qō duas hz ꝓpetates. Pria ē qꝫ ipm ē ꝑma pars edificy. Alia qꝫ fun-

damēto totū edificiū sustentat. Et iō i spūali⁹ fūdamētū dr̄ aliqd vl rōe ꝓximitat vl rōe ꝓfuatiōis aliorū ⁊ sustētatio nis: aut ēt rōe vtriusq;. Primitas aūt pt attēdi dupliciter. Uno⁰ q̄m ad disciplinā spūaliū: ⁊ sic illa q̄ ꝑmo occurrunt edocēda i xp̄iana religiōe fundamētū dr̄ Heb. 6. Alio⁰ q̄m ad vitā spūalē: ⁊ sic fides dr̄ simplr̄ fūdamētū: sed timor ⁊ pnia i genere eor̄ q̄ ad effectū ptinēt quātū ad fugā mali: charitas aūt q̄m ad ꝓsequtionez boni: ꝑut dr̄ Ephe. 4. In charitate radicati ⁊ fundati. Sz rōne sustētatiōis in ꝓfpis dr̄ hūilitas fundamētū: in aduersis fortitudo. Pnia aūt ⁊ timor i recedēdo a malo diuersimode sunt fundamēta: q̄ timor ē pmū i isto genere qō ē recedēdo a malo cōmisso. Et iō ēt timor precedit pniam sicut ꝓncipia generis prece dūt ꝓncipia spēi. ¶ Quarta ꝓ ē. q̄ pnia dr̄ scda tabla post naufragiū ex Iero. ⁊ ē methaphorica locutio. Illi. n. q̄ ꝑ spero itinere mare nauigāt p⁹ tabula sustētātur. s. ipa naui integra. Sz naufragiū passi alicui⁹ tabule nauis fracte au xīlio ad portū salutis ducūtur. Et hec scda tabula dr̄ q̄ ē p⁹ naufragiū: nō q̄ sit scda p⁹ naufragiū: sz q̄ existēs p⁹ nau fragiū ē scda a p⁹ q̄ erat añ naufragiū. Hāc igit baptismal̄ per quā i eccl̄a collocamur cui⁹ figura fuit archa Noe, dr̄ prima tabla añ naufragiū. Sz q̄ p pctm̄ mor̄t naufragiū passis ⁊ a gra inocētie cadētib⁹ nō restat aliqō remediū ni si pnis: iō pnia scda tabla dr̄. ¶ Quinta ꝓ est. q̄ pnia multi plr̄ diffinit. Pria ē Amb. ⁊ Greg. q̄ pnia ē mala ꝑterita plā gere ⁊ plāgenda itez nō cōmittere. Quā diffinitionez ma gister ad formā debitā reducēs dicit. Q̄ pnia est vtus qua comissa mala plāgim⁹ cū emēdatiōis ꝓpōsito: vbi p⁹ ponitur gen⁹ q̄ vtus. Alia duo ptinēt ad dr̄am. s. dolor de pctis preteritis qō tāgit i hoc qō dr̄ q̄ comissa mala plāgimus: ⁊ propositū de futura emēdatiōe cū emēdatōis ꝓpōsito. Et hec duo pfecte recōpēsant diuinā offensaz exteri⁹. Sic igi tur hec diffinitio ꝓpletissima ē: q̄ tāgit: ⁊ gen⁹: ⁊ actū: ⁊ obz ⁊ vtrūq; illoz q̄ ad emēdationē ēo exhibēda regrūt. Alia diffinitio ē Aug. q̄ i lra ponit. q̄ q̄si ē eadē cū ista: nisi q̄ ma gis exꝑmit ꝓximū gen⁹ ipi⁹: ⁊ prias magis dras. Dicit. n. q̄ pnia ē q̄dā vindicta dolēt⁊ ⁊c. ꝓximū gen⁹: q̄ ponit ipaz nō solū i genere vtutis sz iusticie i ℔ qō dic̄ vindicta: ⁊ dras i hoc qō addit rōnē punitiōis ⁊ doloꝛē. Alia ē diffi⁰ Amb. q̄ pnia ē dolor cordis ⁊ amaritudo aīe ꝑ malis q̄ gsq; comis sit. Et ē q̄si eadē pdictis: nisi q̄ nō pōit nisi vnū eor̄ que po nūt pdicte diffinitiōes. s. detestationez pcti cōmissi. Alia ē qua dicit q̄ pnia ē res optima q̄ oēs defect⁹ reuocat ad p fectū. Et dat̄ hec diffi⁰ p effectū. Dr̄ etiā res optia nō sim pliciter sz i genere declinatiōis a malo p⁹ pctm̄ cōmissuz. Alia est Damasceni q̄ dr̄ q̄ pnia ē remotio ab eo qō est ꝺ nām ad id qō est ꝼm nām. Et i idē redit: q̄ ē etiā p effectū. Pctm̄. n. qō dicebat̄ i prima defectus: nūc i ista dr̄ q̄ ē con tra nām. Status aūt gre vel vtutis q̄ i pma diffinitiōe dr̄ perfectio i ista dr̄ ꝼm nām eē: q̄ ad ℔ nā ē ordiata. ¶ Ad arg⁹ dōz. q̄ q̄n p actū pnie recupāt vtutes illū pcedit act⁹ fidei ⁊ spei vt dctm̄ ē. Uñ ille sunt ꝑores. Qō. IIII.

Quarto querit̄ de subo pnie. Et vr̄ q̄ pnia sit i oi potētia aīe: q̄ ꝺria nata sūt fieri circa idē: sz pnia oppōit oi pec cato qō pōt eē i q̄libz po⁹ aīe: g̃ ⁊c. ¶ Cōtra virt⁹ vna ē i vnica po⁹: q̄ vna ē: ⁊ nō ē eēn tia: q̄ vt⁹ ē: sz pnia ē vt⁹ vna ⁊ spālis vt dctm̄ est: ergo non est in essentia nec in pluribus potētys: sed in vna tm̄.

Respōdeo hic sunt q̄q; ꝺnes. ¶ Pria. q̄ pnia est i voluntate: quia est pars iusticie: que est in voluntate: q̄ eli gere est actus voluntatis: ⁊ pari ratione resuere fugere ⁊ detestari: quod est pnie propus act⁹. ¶ Scda ꝺ ē. q̄ ē i inocētib⁹ ⁊ puris hoīb⁹: ēt i btā vgine: q̄ ⁊ si nūq; peccauit: tm̄ añ ꝺceptionē filij peccare potuit: ⁊ g pul̄i mortui sūt ex nā peccare potuerūt: sicut ⁊ viuere vsq; ad tps peccandi.

¶ Tertia ꝺ est. q̄ ē i btis hoīb⁹ puris: nō q̄ ad actū dolen di: sz q̄ ad actū gaudēdi de doloꝛe ꝑterito nō pñti: sic̄ aliuz actū hz graue q̄n ē sursum tēdere. s. ꝺorsū: ⁊ aliū q̄n ē deor sum. s. descere: sic vtutes morales hñt actū tēdētē i via: ge tē i pria i fine. ¶ Quarta ꝺ ē. q̄ nō fuit i xp̄o: q̄ peccare nū q̄ potuit: eo q̄ semp hūāitas ꝺitati ꝺiūcta fuit: ex q̄ q̄diu fuit. ¶ Quita ꝺ ē. q̄ ñ ē i angelis ꝑut ē vt⁹ vel act⁹ vtutis: q̄ angelus nūq; potuit peccare expiabil̄r. Sic āt ⁊ nō al̄r est pctm̄ obm pnie: vt ē vt⁹ ⁊ ēt act⁹ ei⁹. Sz penitere vitio sum qō ē dolere de ptō nō vt ē ꝺ deū: sz vt ē ꝺ seipz ⁊ sui vo luptatē ē i dānatis oīb⁹. ¶ Ad arg⁹ dōm. q̄ pnia ē spālis virt⁹ vñ opponit̄ ꝑ se ⁊ directe vnico vicio. s. ipnie vl obsti nationi: q̄ ē in volūtate. Alys aūt opponit̄ nō formal̄r ⁊ di recte: sed effectiue ⁊ indirecte. Qō. V.

Quinto querit̄ de ꝺtinuatione pnie. Et vr̄ q̄ nō possit ītermpi nec ite rari: q̄ illō qō ē vnū numero ꝺtinuum vsq; ad mortē. nec iterat̄ nec ītermpit̄: sz pnia q̄ ad hītū ē hꝺ sz nō q̄ ad actū. vñ ē ꝺtinu⁹ do loz cōdis: g̃ ⁊c. ¶ Cōtra ē ō Dauid: q̄ pnia⁊ de adulterio ītermpit ꝑ peccatū: de nume ratione populi postea penitentiam iterauit. d. De abissis

Respondeo terre iterum redu.me.

hic sūt tres ꝺnes. ¶ Pria. q̄ va pnia pōt ītermpi. q̄ pnia nō ꝺfirmat hoīez i gra: q̄ nō ē fortioz gra ꝑ pnia⁊ recupata ꝑ se loq̄ndo q̄ gra ꝑ bap⁹ ⁊ ī nocētiā. p hīta: a q̄ gs pōt excidere ex legē cōem. ¶ Scda ꝺ ē. q̄ ñ ītermpit̄ ꝑ gaudiū. Ubi sciēdū ē q̄ ē triplex gaudiū siue doloꝛ. s. passio ipa ꝺcupiscibil̄: ⁊ sic sil̄ nō sūt: ēt de diuersis: sz i volūtate eē possint: sic albū ⁊ nigz nō sūt sil̄: sz ītētio al bi ⁊ nigri sint sil̄. z⁰ accipit̄ ꝑ motu cordis: q̄ letitia ē cor dis latitia: ⁊ tristitia ē cordis ꝺstrictia: q̄ duo ēt sil̄ eē ñ pñt: sic̄ n⁰ duo mot⁹ locales i eodē. 3⁰ accipit̄ ꝑ simplici actu volūtatis: ⁊ tē ꝑut sūt de eodē nō sūt sil̄: q̄ ꝺriātur: ꝑut āt sūt in diuersis nō sꝺordiatis nō sūt sil̄: q̄ pl̄es act⁹ dispati nō stāt sil̄: sz ꝑut sūt sꝺordiati sic. q̄ vnū ē rō alteri⁹ sic stāt sil̄. Et sic ē i ꝓposito. Immo forte sūt vn⁹ actus: sic̄ finis: ⁊ ei⁹ qō ē ad finē: q̄ vbi duo pp vnū vtrobiq; tm̄ vnuz. Uñ qō dic̄ Tho. Utrūq; ñ posse sil̄ eē eq̄liter ītelligēdū ē q̄m ad cālitatē ⁊ ꝑncipalitatē: ñ q̄ ad ītēsionē ⁊ remissionē ex rē si differūt re: vl ex rōez si sūt vn⁹ act⁹ re: q̄ vnū ē cā alte ri⁹. Segtur āt ad ītēsionē cāe ītēsio effectus. ⁊ ad remissio nē remissio. Uñ q̄to pl̄s dolet de petō tāto pl̄s gaudet de doloꝛe: q̄n dolor ē cā gaudy. Et eꝺ q̄n gaudiū de spe venie est cā doloris hīti facit vt magis gaudeat q̄n magis vl̄t do lere. Et si ē vn⁹ act⁹ nūero respectu vtriusq; obi tūc ex rō nē ex vna pte ē causa: ⁊ ex alia cātū. Si aūt differūt re tē est ibi cālitas real̄. ¶ Tertia ꝺ ē. q̄ pnia iterari pōt ꝑ cās oppositas ꝑ q̄s bap⁹ iterari nō pt. Quidam tñ hꝺ. rōem assignāt: q̄ nō pl̄s deꝺ exigit a nob q̄ ipe dat nobis: cū ipo nat nob modū mificōdie ad ꝓximū quē hūit ad nos: Lu. 6. Estote mificordes ⁊c. Sz deꝺ ipōit nūc modū ad pri mū: vt ei penitēti remittam⁹ offensaz nō solū septies: sz ēt septuagiessepties Mat. 18. g̃ nob pl̄ies penitētib⁹ pl̄ies re mittere debet. Sz hec rō nō vr̄ valere: q̄ ēt deꝺ exigit a no bis q̄ mifeamur ēt ipenitētib⁹ ⁊ pcam⁹ eis: ⁊ orem⁹ ꝑ eis ⁊ hñ faciam⁹ eis. Sz deꝺ nō mifeꝛ ipenitēti: sz expetit vin dictā. Itē ēt deꝺ a penitēiib⁹ expetit vindictā: ⁊ nobis phi bet q̄rere vltionē: g̃ ⁊c. Uñ nō segtur si ipōit nobis miseri pl̄s q̄ sel̄ q̄ ipe mifeat pl̄s q̄ sel̄. ¶ Si dicat̄. q̄ deꝺ solez suū fac oriri sup bonos ⁊ malos vez ē. q̄ mltā mificordiā exhibz ēt illis q̄s dānat puniēdo eos citra ꝺdignū: sz ipam cl̄pam nūq; remittit nisi penitēti: nec sic q̄n pfectā exigat vindictā: q̄ tñ duo a nob exigit. Sz qegd faciam⁹ adhuc su mus min⁹ mificōdes deo: q̄ maioꝛē mīam amouet. s. ñ eēn di: ⁊ hꝺ. Et aliqd decz deū qō ñ decz nos. Cū. n. malū ñ deat remanē ipūitū: ⁊ ad ipz q̄ ē sūm⁹ iudex ptieat sūma instītia

Non credatur hoc de Virgine dña nra;

pertinet nō sine pena relaxare culpā: nec nisi penitēti. Nobis aūt iponit misereri: g sumus fratres ⁊ cōserui: ⁊ ad ꝗs nō spectat vindicta. Nā iudex ad quē spectat nō debz parcere: sz pniuat⁹ ad quez non spectat. Et si iudex spe correctiōis sel' pcit: nō tñ. lxx vy^es. imo incorrigibilez punit: ⁊ ēt eū g penitet: qz nemo pnia nocēs eē desinit iure fori: lz cōtrariū sit iure poli. ¶ Sed vr̄ rō nō neccia: lz conclusio vā sit: immo cōtrariū ē hereticū. ¶ Ad arg^m dicēdū. q̄ penitētia: si ē vera semp ē cōtinua q̄tū ad ꝓpositū: sed q̄tum ad effectum ipsa est continua habitualiter in bonis non in recidiuantibus. Questio. VI.

SExto queritur de solemni pnia. Et videtur q̄ nō debet eē in eccl'ia: qz eccl'ia nō claudit gremiū redeunti: sz soleniter penitētes eyciunt de eccl'ia: g̃ ⁊c. ¶ In contrariū est consuetudo ecclesie.

p^a ꝑ Respōdeo hec sunt gnq̄z conclusiones. ¶ Pria q̄ solēnis pnia nō est iponēda nisi solo epo: ⁊ nō ab inferiore: eo ēt cōmittēte fm Hullielmū durañ. i speculo: qz q̄ sunt ordis sine dignitatis epalis nō pōt eps cōmittere nō hñti ordinez eūdē sine dignitatē: ex ō ꝓsec. eccle. vl' alta. c. Aqua. ¶ Sz cōtrariū tenet ꝓsuetudo q̄ in talib⁹ posituis q̄ non sunt de iure diuino seruanda est. Unū penitētiary epoz ipis absentib⁹ ipaz imponūt. Silr solēnis recōciliatio eius ptinet ad epm: qz ad eūdē ptinet soluere ⁊ ligare. Jn hoc aūt differt pnia solēnis a publica: qz illa pōt iniūgi a quolibet ꝓfessore. ¶ Scōa ꝑ ē. q̄ indifferenter tā viro q̄z mulieri solēnis pnia pōt iponi: nisi q̄ mulieri capilli ꝓ velamie dati sunt. Unū nō deponitur ei coma sicut vtro. Nō aūt iponi dz clerico. Cui si semel imposita fuerit irregularis ē: nisi p epz cū eo in nēcitate dispēset i minorib⁹ ordinib⁹ tñ: qz i maiorib⁹ nō pōt. Qz aūt decretū penā iponit eps tales ordinati est: vel qz ordinat i maiorib⁹ ordinib⁹ qō nō potuit. vel qz sine dispēsatiōe vel sine iusta cā ad minores eos ꝓmouit. ¶ Videt aūt q̄ possit cū eis dispēsare i būficio simplici sine cura: nō aūt in dignitate vel in cura: qz ille dispēsatiōes ad paria iudicātur. de filys ꝓsbiteroz. c. i. li. 6. Et pari rōne videt q̄ si is qui soleniter penituit ingrediat religionē q̄ profession irregularis dispēset cū eo quo ad oēs ordies: sed nō quo ad curā ⁊ dignitatē: sicut ēt de illegitimo. Jn b aūt differūt a publica q̄ pōt iponi clerico: lz quidā ꝑdicāt: cum etiā multoz collegioz ꝓsuetudo bēat suos deliquētes publice i processiōe coā oibus punire. ¶ Tertia ꝓclusio est. pro qua cā est imponēda: qz nō nisi ꝓ graui ⁊ manifesto crimine: ⁊ nō pro alio. Unū nunq̄z ꝓ veniali nec pro quocunq̄z mortali: nec vnq̄z pro occulto: imo boc eēt eū infamare: q̄ q̄ in foro ꝓenitētie iponit pniam publicā ēt ꝓ occulto crimie nō diffamat: nec ꝓfessionē renelat: qz ipa est occulta: ⁊ q̄ñ videtur pnia nescir̄ q̄ sit iposita ꝓ pniam: cū multi faciāt graues pnias sibi nō ipositas: nō hñtes graues clpas: imo illi sunt maioris pnie q̄ sunt minoris culpe. ¶ Sz ista pnia nō solet agi nisi iposita: imo esset peccatū eā agere sine impositione: cū ex ꝓcepto ecclesie teneat̄ hō in pascate cōicare: ⁊ qualibet die dñica ⁊ festo soleni missam audire: a quib⁹ soleniter penitēs hñt abstiere. ¶ Itē iponit publice coraz toto mūdo: ⁊ nō debet iponi nisi ꝓ graui crimine: g̃ eā imponere ꝓ crimine occulto ē hoiem diffamare. Pro crimine vero veniali vel nullo: puta qz filius sine culpa sua est mortuus: ⁊ nullū scādalū ē in villa: qz soli illi de domo sciūt est mēdaciter diffamare. Uidet etiā q̄ iposītio ipius pertineat ad foz ꝓtētiosum qz publice iponit. Non. n. sic liceret pniaz iiūgē absoluēti q̄ circūstātes audirēt. ¶ Quarta cōclusio ē. Quō ⁊ q̄ñ est iponēda: qz i capite ieiuny veniūt. Modus aūt vel forma bētur. di. 50. c. In capite. Et debet abstinere q̄ñ est in tali pnia a cōione: ⁊ pace ⁊ ab ingressu

4^a ꝑ

ecclē: nisi a cena domini vsq̄z ad octauā pasce: ⁊ a mr̄imo⁹ cōtrahēdo: qz in foro eccl'e est ꝓbendū: ⁊ ibi recipit benedictio nuptial': sz nō pp hoc a pnia priuata. Unū multū repellit hoiem a deuotione: pp q̄ō raro ⁊ nō sine magna cā imponēda ē: ⁊ vt dictū est: tūc solū q̄ñ est necesse vt edificent de publica pena qui scādalizati sunt de culpa publica. Pec cata. n. māifesta publice sūt puniēda: ⁊ occl'ta occl'te: ō pe. ⁊ remis. c. i. ¶ Quō igit excusant pnīary epoz ⁊ pape q̄ cora toto mūdo i publico spectacl'o sibi ꝓfessos vberāt spolia tos: Forte qz illō ē ꝓ excōicatiōe: cui⁹ absol'o ptinet ad forum ꝓtētiosū. Unū nō est reuelare ꝓfessionē ꝓpe: qz ꝓ excō municatiōe poterat denūciari publice: g̃ reputat publicū. ¶ Quīta ꝑ ē. quotiēs ē iponēda. qz nō nisi sel' de lege cōi: sz vna vice ad duos vl' tres ānos vel min⁹ sic Ambr. iposuit impatori. Tñ si ꝓsuetudo bēat q̄ iterē illa excusat: qz q̄ñ mos erat crimē nō erat. ¶ Si aūt arguat q̄ pu^ca ⁊ solēnis pnia nō dz ipōi qz manifestat pctīn ⁊ ꝓfessionē ⁊c. dr̄ q̄ sacerdos nō pu^cat pctīn penitētis: qz ꝓfessor nō dic se audiuisse tale pctīn i ꝓfessiōe: sz ipe pctōr exeq̄ndo pniaz sibi iūncta pctīn ꝓfessuz mānifestat. ¶ Sed q̄dā bāc sol'onē repro bāt dicētes q̄ ille facit rē cui⁹ aucītate fit: sz aucītate sacerdot' penitēs fac̄ q̄ō sibi iniūctū ē: q̄ō al's nō faceret: g̃ sacerdos vr̄ b facere. ¶ Sz forte illi ō p^a sol'one itelligūt q̄ nō segtur fac̄ graue pniaz: g̃ cōmisit graue culpā: cū illi g sunt miozis cl'pe sint graviozis pnie. ¶ Et si dicat q̄ nō inuenitur q̄ ꝓ alio faciat: qz vix ꝓ se ipo gs fac̄ hoc. vez ē ō mal'. Nā bōi ⁊ pfecti ꝓ se ⁊ palys ml'ta pu^cc ⁊ occl'te faciūt. Nec intelligūt q̄ penitēs renelet delictū: sz ꝓfessionē ꝓ delictū si illō ē publicū. Et iō cū renelatio nō sit nisi occl'ti ⁊ ignoti cū istō delictū sit publicū ꝓ pniam nō publicat': sz ei⁹ scāda lū sedat. Et iō peccāt ipenētes ꝓ leui ⁊ occl'to: vt dictū est. ¶ Posset aūt dici vt dictū ē. q̄ cū iniūctio huius pnie pti neat ad foz ꝓtētiosum: qz siue peniteat siue non peniteat: quādoq̄z iponit hec publica pnia. Jdeo non est renelatio. ¶ Argumētū in contrariū solutū ē ex dictis. Qō. VII.

SEptimo queritur de effectu pnie vtz sit necia ad salutē. Et vr̄ q̄ nō: qz sine ea pōt eē salus: vt pz in pul'is baptizatis. ¶ Cōtra. nisi pniaz būerit loēs sil'pibitis. ¶ B^o. circa istā qōnē sūt vidēda q^or. Pro quō delet pctīn. z^o quō restituit vtutes. 3° quomodo viuificat opera mortua per peccatum. 4° de hoc quod queritur.

Circa p^m sūt tres ꝑnes. ¶ Pria q̄ delet oēm actualez culpā taz mortalē q̄z venialē cui spāliter applicat. Sz pt̄ō lere mortalia sine venialib⁹: ⁊ vnū veniale sine alio: sz non vnū mortale sine alio. ¶ Scōa ꝑ ē. q̄ oēz penā eternā i tē pozalē cōmutat: ⁊ oēm tpalē minuit: ⁊ si sit pfectā total'r tollit. ¶ Tertia ꝑ ē. q̄ seq̄lla ad pctīn q̄ ē trahere ad malū ⁊ retrahere a bono si pnia q̄ ē vtus ⁊ sacr̄m sit pfecta total'r dolz istā seq̄llā ⁊ istas religas. Si aūt eēt ꝓpleta pnia q̄ ē sacramētū ⁊ nō q̄ ē vtus: eēt gdē deleta pena sz nō seq̄lla: cuz in momēto posset eē deleta oīs pena: nō aūt hīt⁹ male acq̄sit⁹. Sz eꝑ. si eēt vt⁹ pnie pfecta nō sacr̄m tūc seq̄lla eēt deleta: qz vbi hīt⁹ vtuosus ē pfect⁹ hītus opposius ē totaliter corrupt⁹: sz nō pp hoc eēt pena oīs exoluta: cū pfecte virtuosus possit esse debitor pene.

Circa z^m sūt tres ꝑnes. ¶ Pria. q̄ ꝓ pniaz restituunt oēs vtutes ptinētes ad nēcitatē salut': qz amouēdo obstaculū restituit grāz cū q̄ vtutes ifundūtur. sz nēcitas ad dignitatē vt vgitatē ⁊ inocētiā nō restituit. Restituit āt i maiori vl' miori vl' eq̄li gradu fz diuersaz dispōnez. ¶ Scōa ꝓclusio ē. Qz nō restituit ipunitatē i foro ꝓtētioso: imo hūs bullā de absol'one ab hōicidio nihilomin⁹ suspēderet ⁊ iuste: sic iude⁹ hōicida si baptizat nō pp hoc euadit suppliciū: qz satisfacit q̄ ad deū nō q̄ ad hoies: qz ciuil' actio criminali

non iudicat. Fur.n. pecunialiter ꝛ ciuil'r ꝓuict⁹ nihilomi/nus postea criminal'r accusabit. ¶ Tertia ꝑ est. q⁹ nec ab irregularitate liberat: sicut nec baptism⁹ quo ad bigamiã: pnia vero nec quo ad homicidiũ: nec aliquã irregularitatẽ proprie dictã amouet: qꝛ quo ad irregularitatẽ pnia nemo desinit esse nocẽs de tpe ord.c.vlt.

Circa 3^m sunt due ꝑnes. ¶ Pria. q⁹ opa dicunt vita q̃ sunt fcã a viuẽte vita gr̃e: ꝛ sũt meritoria vite eterne q̃diu nõ impediũtur: sz dicũtur mortua illa que facta sunt a carente vita gr̃e: vel que nõ sunt meritoria vite eterne pp defectũ debite circũstãtie: que tñ sunt bona ex genere: ꝛ per cõsequẽs nata viuere. Que vero sunt mala ex genere non sunt mortua priuatiue: qꝛ nũq̃ sunt nata viuere. Que aũt a pncipio erãt meritoria: ꝛ postea supuenit mortale dicũtur mortificata. ¶ Scõa ꝯclusio ẽ. q⁹ nulla reuiuiscunt q̃ mortua facta fuerũt: sz illa sola reuiuiscunt q̃ mortificata fuerũt. De hoc aũt pleni⁹ discussum fuit pma qõne huius distinc. in fine secũdi articuli.

Circa 4^m sunt tres ꝑnes. ¶ Pria. q⁹ hñtib⁹ pctñ mortale pnia sacr̃m ẽ necia quo ad ꝓtritionẽ in hac vita simpliciter: ꝛ q̃ ad ꝯfessionẽ si possit bri: sz quo ad satisfactionẽ vel hic vel alibi. Sz quo ad hñtẽ venialia nõ necia ẽ: quia pñt dimitti post hãc vitã. Nõ hñti aũt aliq̃ nullo modo necessaria ẽ: nec q̃ ad ad actũ exteriorẽ nec quo ad iteriorez. ¶ Scõa ꝑ ẽ. q⁹ pnia q̃ ẽ vtus agsita nulli ẽ necia ad salutẽ cũ vltio vite possit hõ penitere: qñ nõ põt actu vno bitum vtutis i se gnãre. Sz q̃ ad actũ aptitudie necia ẽ i hac vita hñti mortale qõ occurrit memorie. ñ ãt ñ hñti. ¶ Tertia ꝯclusio ẽ. q⁹ pnia q̃ ẽ vt⁹ ifusa necia ẽ oi puro hõi ad salutẽ: nõ aũt pp se inocẽtib⁹: sz pp ꝯnexionẽ eius cũ charitate: sine q̃ nõ ẽ salus: q̃ nõ põt eẽ nisi cũ ista ꝛ alys. Actus vo eius actu ẽ necius oi hñti mortale cognitũ. Dico act⁹ iteriorꝛ: qꝛ exteriorꝛ hic vl' alibi expleri põt. ¶ Et p̃ pz solo ad opp⁹.

¶ Qõ plib⁹ irretit⁹ pctis nõ põt penitere de vno vere: nisi de oib⁹ peniteat. Bi. xv a

Sicut p̃dictis auctoritatib⁹ illoꝛ erroꝛ cõuincit̃: q pniaz sepe agẽdã ꝛ per eã a lapsu peccãtes frequẽter surgere diffitẽtur: ita eisdẽ illoꝛum opio elidit̃: q plurib⁹ irretitũ pctis asserũt de vno vere penitere: eiusdẽq; veniaz a dño ꝯseq posse sine alteri⁹ pnia. Qõ i auctoritatibus astruere conãtur. Ait.n. ppheta nõ iudicabit de⁹ bis i idip̃z: vl' vt alij trãstulerũt. Nõ ꝯsurget duplex tribulatio. Si g̃ igũt illi aliqs sacerdoti fuerit ꝯfessus vnũ ꝛ duob⁹ vl' plib⁹ pctis: ꝛ de illo iuncta sibi pniaz a sacerdote satisfactionez expleuerit: ceteris tacitis nõ p illo pctõ amplius iudicãdus ẽ: de quo satisfecit ad arbitriũ sacerdotis: q vicẽ xp̃i i eccl'a gerit. Jõq; si ꝛ eo itez iudiceṫ bis i idip̃m iudicat deus ꝛ ꝯsurget duplex tribulatio. Sed ꝛ his ergo oportet illꝛ tñ itelligi q⁹ p̃cedẽtib⁹ supplicijs cõmutãt i bonũ: ꝛ sic pseuerãt: sup quos nõ ꝯsurget duplex tribulatio: q vero iter flagella duriores ꝛ deteriores fiũt vt pharao: p̃sentib⁹ eterna ꝯnectũt: vt tpale supplicium sit eis eterne pene initiũ. Vñ Aug. Ignis succẽsus ẽ ꝛ c̃. i. vidicta hic icipiet ꝛ ardebit vsq; ad extremã dãnationẽ. Hoc ꝛ illos notãdũ ẽ q̃ dicũt illꝛ. s. nõ iudicabit de⁹ bis in idip̃m: ad oia ptinere flagella: qꝛ qdã his flagell' emẽdãt: alij hic ꝛ i eternũ puniũt. Quiq; n. mõis flagella ꝓtingũt: vel vt iustis p patiẽtiã merita augeant̃ vt Job: vl' ad custodiã virtutũ ne supbia tẽtet: vt Paulo: vel ad cognitẽda peccata vt marie lepꝛa: vel ad gl'iaz dei: vt de ceconato: vel ad initiũ pene: vt herodi: q̃tinus hic videat̃ qd i iferno seq̃tur scꝛz illꝛ. Duplici cõtritiõe ꝑtere eos dñe. Jta g̃ auctitas non cogit nos sentire oia q̃ tpal'r puniũtur nõ vlteri⁹ a deo puniẽda. Nã ꝛ si supꝛa cũdẽ locũ Hieron⁹. dicat egyptios ꝛ israelitas a deo tpal'r punitos ne in eternũ puniret̃: nõ ẽ tñ de oib⁹ general'r intelligẽdũ. Ait.n. sic. Qꝛ genus hũanũ diluuio sodomitas igne: egyptios mari: ꝛ israelitas in heremo pdidit scitote iõ tpal'r ꝑ pctis punisse ne in eternũ puniret: qꝛ nõ iudicabit de⁹ bis i idip̃m. Qui ergo puniti sũt postea nõ punient̃: alioqn mentit̃ scriptura: quod nephas est dicere.

¶ Que sit intelligentia p̃missoꝛum. b

Tẽde lectoꝛ his verb̃ ꝛ caue ne ꝛ oib⁹ a generaliter itelligas sz de his tñ q inter ipa flagella pniaz egerũt: credẽtes i deũ hebꝛeoꝛ: quã ꝛ si breuẽ ꝛ momentaneã tñ nõ respuit de⁹. Qꝛ ait qui p tpale flagellũ nõ corrigunt̃ p⁹ eternal'r puniãtur: ibidẽ oñdit agẽs de fideli deꝑhẽso i adulterio q ꝛ collaṫ: vbi oñdit leuia pcta breui ꝛ tẽporali supplicio purgari: magna vero diuturnis eternisq; supplicijs reseruari ita inq̃s. Querat hic aliqs si fideṫ deprehẽsus i adulterio decolleṫ: qd de eo postea fiat? Aut.n. punieṫ ꝛ fl'm ẽ qꝛ dꝛ nõ iudicabit de⁹ bis i idip̃m: aut nõ punieṫ: ꝛ optãdũ ẽ adulteris: vt hic breui pena puniãtur vt frustrentur ibi cruciat⁹ eternos. Ad qꝛ rñdemus deum vt oium rex ita supplicioꝛ quoq; scire mẽsuras: ꝛ nõ ꝓueniri sniaz iudicis: nec illi i pctõrẽ exercẽde debinc pene auferri ptãtẽ ꝛ magnũ pctñ magnis diuturnisq; lui cruciatib⁹. Siqs vero punit⁹ sit tpal'r vt ille q israelite maledixerat ꝛ q i sabbato ligna collegerat: tales postea nõ puniri: qꝛ cl'pa leuis pniti supplicio ꝓpẽsaṫ: leuis. n. cl'pa leui supplicio ꝓpẽsaṫ. His satis innuit Hieron⁹. grauia pctã ꝛ hic puniri graui supplicio: ꝛ i futuro puniẽda eternal'r: de qb⁹ pnia nõ agitur iter flagella. Leuia vero q̃ hic puniunt̃: leui pena ꝓpẽsationẽ recipe. qꝛ i hõis fieri nõ ãbigimus: ꝛ i malis forte ẽt fit ita. Satis iam appet quod illi de prophetia induxerũt nõ facere proeis qui dicũt ei q crimen sibi reseruat: de alioveniã p̃stari per pniam. Alias quoq; auctoritates

inducunt. Ait ei Greg. Pluit dñs super vnaz ciuitatē z super alterā nō pluit: z eādē ciuitatez ex parte cōpluit z ex parte aridā relīqt. Cuz ille qui primū odit ab alijs vicijs se corrigit: vna eadēqz ciuitas ex pte ꝓpluit z ex pte arida remanet: qz sūt quidā cū quedā vicia recēsent: i alijs grauiter perdurāt. Jtē Ambro. Prima ꝓsolatio est qz non obliuiscit miseri de⁹. Scōa p punitionē: vbi z si fides desit pena satisfacit z reuelat. Rōne quoqz vtunt dicētes. Si quis vnū pctm̄ ꝓfiteret altero tacito: z satisfactionē a sacerdote illicitā expleuerit: nūqd si z pctm̄ tacitū confessus fuerit ꝓfessus p vtroqz ei pnia ponetur. Longe hoc videt a rōne z eccle ꝓsuetudine que pro eodē pctō ne reitereť nulli bis penitētiam ponit. Fuit ergo illa peccati cōdigna satisfactio: vnde z peccatum deletum videtur.

¶ Quomodo accipienda sunt premissa. c

b Js respōderi pōt sic. illō Greg. Pluit dñs z c: nō ad criminis veniā ꝛ ad opis peccati desertionē referēdum ē: vt ideo pars ciuitatis dicať ꝓpluit: qz ab actu z delectatione peccati cui ante seruiebat mō cessat: non q ei⁹ veniā habeat. Vocaťqz pluuia illa taľ cōtinētia qua ab opere peccati reuocaťur: qz ex fonte gratie dei id cordi instillaťur: vt vel sic paulatiz ad pniam veniat: vel eo min⁹ a deo puniať qui diuturniori delectatiōe z actu peccati mai⁹ sibi accumulet tormētum. Si vero ad indulgentiā reat⁹ pluuia referatur: euangelice snie cōtrarie videbitur. Si.n. ꝓpter misericordiā q̄ qs proximo suo nō misereť: etiā q̄ dimissa sunt replicātur ad penā: multo magis q̄ nōdū sunt dimissa propter odiū fratrū ad penā reseruari ꝓbantur. Et si ille qui arbiter sue volūtatis ꝓstitut⁹ ē: nō pōt ichoare nouā vitā: vt ait Aug. nisi peniteat cū veteris vite: quomodo ad nouitatē idulgētie perueniet qui odij vetustatē nō deposuit? Illō etiā qō Ambro. ait. z si fides desit pena satisfacit z c. nō de fide intelligit q̄ credit in deū: ꝛ de cōsciētia delicti. Deest enim fides cū ꝓscia pcti nō subest. Nā cū oia delicta nemo itelligat: est aliqñ i hoie pctm̄ eius nō hz ꝓsciam. Vñ apls. Nihil mihi cōsci⁹ sū: ꝛ nō in hoc iustificat⁹ suz. Cū ergo qs flagellaťur p pctō cui⁹ nō ē ꝓsci⁹ si patiēter fert penā z hūilitatē amplectit cogitās se forte pctm̄ hīe qō nō intelligit: z pro eo puniri a deo pena illa: satisfacit z releuat grauatuz. Ad hoc autem qō obijcitur de satisfactione illa si satisfactio non fuit: iterum imponenda est. Si vero itez iponēda non est: satisfactio fuit: z si satisfactio fuit: veniā ipetrauit. Rnderi pōt satisfactionē iō nō fuisse: qz ille dignos fructus pnie nō feč. Est.n. satisfactio pnie vt ait Aug. Pctōz cās excidere nec suggestiōibus eaz aditum idulgere. Jtē sane q scelerate viuūt nec curant talē vitā morescqz corrigere: z inter ipa facinora sua elemosynas frequētare non cessant: frustra tō sibi blādiūť: qz dñs ait. Date elemosynā: z ecce oia mūda sūt vobis. Hoc.n. ꝛ late pateat nō itelligūt. Adulta.n. sūt genera elemosynarū q̄ cū facim⁹ adiuuamur: nō solum q dat esurīēti cibū: sitiēti potū z huiusmōi: ꝛ etiā qui dat veniam petēti: elemosynā dat: z q emēdat verbere in quē ptās dať: vel cohercet aliq̄ disciplina: vl̄ orat vt ei pctm̄ dimittať: elemosynam dat: qz misericordiā p̄stat. Adulta.n. bona p̄stātur inuitis qñ eoz ꝓsulitur vtilitati z nō volūtati: ꝛ ea maior ē q̄ ex corde dimittim⁹ qō in nob quisqz peccauit. Adin⁹.n. magnū ē erga eū esse benīuolū q tibi nihil mali fecit. Illud mlto grādius vt tuū ēt inimicū diligas: z ei q tibi maluz vlt: z si pōt facit: semp bonū velis: faciasqz qō possis. Qō ergo dñs ait. Date ele. z oia mūda sunt vobis: ita nec itellecturi sum⁹ vt nō credēti bus in xp̄m mūda sunt oia si elemosynas istas dederint. Qui vult ordinate elemosynā dare a se dz primū icipe z eā primū sibi dare. Est eni elemosyna op⁹ misericordie. verissimeqz dictū est. Miserere aie tue placēs dō. Nō ergo se fallāt: q p elemosynas largissimas fructū suorū vel pecunie: ipunitatē se emere estimāt in pctis pmanētes: q̄ ita diligūt vt i eis oporteat versari. Qui vero diligit iniqtatē odit animā suaz: z qui odit aiam suā nō ē misericors ei ꝛ crudelis. Diligēdo quippe eā p̄m seculuz: odit eā p̄m deū. Si ergo vult ei dare elemosynam suā per quā fit mūda: odiat eā p̄m seculū z diligat eam p̄m deū. Hac elemosyna quā sibi homo primitus dz: mundant interiora. Ad qō hortās xp̄s ait. Mūdate q̄ int⁹ sūt: i mūdis.n. nihil ē mūdū: ꝛ polluta sūt eoz mēs z ꝓscia vt ait apls. Jmmūdi vero sūt oēs quos nō mūdat fides: q̄ credit i xp̄z de q̄ scriptū ē. Mūdās fide corda eoz. Sz ne istas elemosynas q̄ fiūt de fructib⁹ terre respuere xp̄s videreť. Hec igt opōtuit facere. s. iudiciū z charitatē dī: z illa nō omittere. i. elemosynas fructū terrenoz. Ex his dať intelligi q i pctō mōtali pmanētes: z si elemosynas largas faciāt: ñ tñ p eas satisfaciūt. qz iordiate agit dū a se nō incipiūt: nec ꝓprie dr elemosyna tale op⁹: dū sibi ꝓpis crudeles existūt ñ placētes dō. Nō ergo dicēda ē illa pcti satisfactio: quā quis agit p vno pctō: dū pdurat i altero: qz nihil p-

dest ieiunare ⁊ orare: ⁊ alia bõa agere nisi mẽs renoceẽ a pctõ: ⁊ si aliqñ cõuersus tacitũ pecca tũ sacerdoti fuerit ꝓfessus: de vtroqꝫ iponenda ẽ ei satisfactio: qz de primo ꝓdigne nõ satisfecit.

¶ Scõm quosdam fuit satisfactio. d

q Quibusdã tñ videẽ fuisse satisfactio ꝫ infructuosa dũ i pctõ altero psistit: pcipietur tñ fructꝰ ei⁹: icipietqꝫ pficere cũ petit alteriꝰ penituerit. Tũc.n. vtrũqꝫ dimittit pctm ⁊ satisfactio p̃cedẽs vinificaẽ q̃ fuerat mortua: sic̃ baptismꝰ illi q̃ ficte accepit: tũc primit⁹ valz cũ fictõ a mẽte recedit p̃pniaz. Et i huius opionis munimẽtũ aũcates inducunt. Ait.n. augu. Piũ ẽ credere ⁊ nostra fides exposulat vt cuz gia xp̃i i hoie destruxerit mala prioza: ẽt remũeret bõa: ⁊ cũ destruxerit qõ suũ nõ iueit: diligit bonũ qõ i peccãte plantauit. Jrẽ Hiero. Si q̃ñ videris iter mlta pctã qnẽqꝫ facere aliqua iusta opa: nõ ẽ tñ iustus de⁹: vt pp multa mala obliuiscaẽ paucoꝝ bonoꝝ sed faciet ea metere ⁊ in horrea ꝓgregare q̃ bona i terra seminaui. Sed hec dicta itelligim⁹ de illo q̃ i charitate quodã tpe bõa faẽ ⁊ bon⁹ ẽ. alio vero tpe mal⁹ ẽ ⁊ ml̃ta pctã facit. Nõ ergo itelligẽdũ ẽ eũ iter multa pctã iusta opa feciss̃e: q̃si simℓ eodẽqꝫ tpe pctã fecerit ⁊ iusta opa: ꝫ diuersis tpib⁹ vtraqꝫ fecisse. Nisi.n. bon⁹ foret qñ bona fecit nõ seminasse diceret i terra bona. Destructis ergo malis post opa bõa cõmissis: prioza bõa i charitate. s. facta q̃ seq̃ntia mala mortificauerãt: pnia de ill̃ malis habita vinificaẽ ⁊ remũerant. Vñ apls. Jaciẽtes fundamẽtũ pnie ab opibus mortuis: opa mõtua noians prioza bõa signat q̃ p seq̃ns pctũ erãt mortua. qz hi peccãdo prioza bõa irrita fecerũt. Hec sic̃ peccãdo irrita fiũt: ita p penitẽtiã reuiuiscũt ⁊ ad meritũ eternitatis ꝓdesse icipiũt. Silr ⁊ illud. Bonũ amat ds qõ plãtauit i peccãte: in illo. s. q̃ post illud bonũ peccauit: ñ sil̃ peccãs ⁊ bonũ opãs extitit: qz talℓ hois op⁹ ñ diligeret ds ad remũeratõez. Põt ẽt accipi de opib⁹ bõis q̃ ab aliquo fiũt dũ mal⁹ ẽ ⁊ i pctõ mortali psistit: vel ad tps vel vsqꝫ in finẽ. Q. ue dicũt a ds remunerari ⁊ nõ dari obliuiõi nõ qz. pficiãt ad vitã eternã obtinẽdã: ꝫ ad tolerabili⁹ extrẽi iudicij suppliciũ sẽtiẽdũ. sic̃ de fide ⁊ ceteris q̃ sine charitate hñt̃. Aug. ait. Si qs ñ hñs charitatẽ q̃ ptiet ad vnitatẽ spũs ⁊ vinculũ pacis quo eccl̃ia ꝓnectit̃: i aliquo scismate cõstitut⁹ ne xp̃z negz patit̃ tribl̃atões: famẽ: psecutõez: vℓ flãmas: vℓ bestias: vℓ ipaz crucẽ: timore gehẽne: nllo mõ ista culpãda sẽ̃ imo ⁊ ℏ laudãda ẽ patiẽti. Nõ.n. dicere poterim⁹ meli⁹ ei fuisse: vt xp̃m negando nihil hoz patereẽ q̃ passus est ꝓfitendo: ꝫ estimãdũ est foztasse tolerabili⁹ ei esse futuz iudiciũ qꝫ si xp̃m negãdo nihil hoz patereẽ: vt illud qõ ait apls. Si tradidero coꝛp⁹ meũ ita vt ardeã: charitatẽ ãt nõ hũero nihil mihi ꝓdest: nihil ꝓdesse itelligaẽ ad regnuz obtinendũ: nõ ad extremi iudicij tolerabili⁹ sub eundũ suppliciũ: ⁊ i fra. Dec pp charitatem dicta sunt: sine q̃ i nobis nõ põt eẽ vera pnia: qñ i bonis charitas dei est que tollerat omnia.

¶ Perstringit dictoz sũmã vt alia addat. e

e Xhis oñdit̃ bõa q̃ sine charitate fiũt ꝓ odesse qdẽ ad tolerabiliozez penã sentiendã: ꝫ nõ ad vitã obtinendã. Jlla etiã q̃ i charitate qs faẽ: si postea ꝓlapsus fuerit nec exurrexerit: nõ esse in memoria dei. Ezech. dicit. Si auerterit se iust⁹ a iusticia ⁊ fecerit iniquitatẽ nũquid viuet: oẽs iusticie ei⁹ q̃s fecerit nõ recordabũt̃. i pctõ suo moziet̃: ⁊ nõ erũt i memoria iusticie q̃s feẽ. Jn cui⁹ loci expositõe Greg. ait. Hic nobis maxie ꝓsiderãdũ ẽ qz cũ mala cõmittim⁹ sine cã ad memoziã trãsacta bõa renouam⁹: qñ i ꝓpetratõe maloꝝ nll̃a oz eẽ fiducia bonoꝝ ꝑeritoꝝ. itelligẽdũ ẽ hoc ad vitã pcipiẽdã bõa ꝑerita ñ dare fiduciã: ⁊ si ad mitiozẽ penã alioqn p̃misse auctitati aug. obuiarz. ⁊ bõa q̃ sine charitate feã ⁊ bõa in charitate feã q̃ concomitaẽ mortalis cl̃pa: quã nõ delet seq̃ns pnia: ad sensuz mitiozis pene, pficiũt ñ ad vite fructũ.

¶ Auctozitates alias iducit ꝓtra eos qui dicunt de vno pctõ pniam agi altero tacito. f

f Atis arbitroz ill̃ eẽ rñsuz qui asserunt ꝺ vno crie pniaz agi ⁊ veniã ꝑstari: alio i ꝺlectatõe retẽto vℓ p ꝓfessionẽ ñ exposito: qui nõ mõ p̃missis aũcitatib⁹ ꝓfutãt̃: ꝫ ẽt subditis. Ait.n. aug. Sũt plℓs quos penitet peccasse: ꝫ tñ oio reseruãtes sibi q̃dã i quib⁹ delectẽt̃: ñ aiaduertentes dñz sil̃ mutũ ⁊ surdũ a ꝺmõio liberasse. p hoc docet nunqꝫ nisi de oib⁹ sanari. Si.n. vellet pctã ex pte reseruari: hñtẽ septẽ demonia pficere potuit sex expulsis. expulit ãt septẽ vt oia cria sil̃ eĳciẽda doceret. Legionẽ vero demonũ ab alio eĳciens nullũ reliqt ꝺ oib⁹ q̃ liberatũ possideret: oñdẽs qꝫ si etiã pctã sint mille: oz ꝺ oib⁹ penitere. Nũqꝫ aliquẽ sanauit dñs quẽ ñ oino liberauit. Totũ.n. hoiem sanauit in sabbato: qz ⁊ coꝛp⁹ ab oi ifirmitate: ⁊ aiam ab oi ꝓtagiõe: idicãs penitẽtẽ opõtere sil̃ dolere ꝺ oi crie. Scio.n. dñz iimicũ eẽ oi crioso. Quo ꝫ q̃ crimẽ reseruat: ꝺ alio recipet veniã: sine amore dei ꝓseq̃reẽ veniã: sine quo nemo vnqꝫ inuẽit gratiaz. Hostis.n. dei ẽ dũ offendit pseueranter.

Quedã.n.ipletas ifidelitatis ê:ab illo q iust⁹ ⁊ iusticia est dimidiã spare veniã. Jã.n.sine vera pnia iuẽiret gr̃az. Pnia.n. vera ad baptismi puritatẽ conaꝫ ducere. Recte.n.penitẽs qcqd sordis post purificatõez baptismi ꝓtraxit: oz vt abluat saltẽ lachrymis mẽtis. Sz satis dur⁹ ê cui⁹ mẽtis dolorẽ ocli nõ declarãt: ꝫ sciat se cl'pabiliter duꝛ q deflet dãna tpis vel mortẽ amici: ⁊ dolorẽ pcti ñ oñdit i lachrymis. Quẽ g̃ pẽiter: oio pẽiteat. Jdẽ. Pẽitẽtes: si vere estis penitẽtes ⁊ ñ estis irridẽtes: mutate vitã. recõciliamĩ võ. Pniaz agis gẽua figis ⁊ rides: subsanas võ patriaz. Si pniaz agis pẽitet. si nõ peniteꝛ: nõ es pẽitẽs. Si g̃ pẽiteꝛ: cur facis q̃ male feciſti: Si feciſſe pẽitet: noli facere. si adhuc facis: certe ñ es penitẽs. Jtẽ inocẽti⁹ scõs. Ammonem⁹ frẽs nr̃os ne falſis penitentr̃js laycoꝝ aĩas võcipi ⁊ ĩ ifernũ ptrahi patiant̃. Falſaz ãt penitentiã esse cõstat: cũ spretis plurib⁹ de vno solo pnia agit: vel cũ sic agit̃ de vno: vt nõ discedaꝫ ab alio.

¶ Repetit de vera pnia vt addat. g

X p̃missis pspicua fit noticia pnie vel satisfactõis. Jlla.n. vera ê pnia q̃ pcm̃ abolet: qõ illa sola facẽ q̃ scelus corrigit. Jlla vero scelus corrigit q̃ odiũ ꝓmissi criſ ⁊ ꝓmittẽ di cũ desiderio satisfaciẽdi affert. Judas.n. pẽituisse legit̃ sine assecutõe vẽie: qꝛ tali pnia ñ coꝛrexit crimẽ. Ũñ Hiero. Nihil iude pfuit egisse pniaz p quã scel⁹ corrigere ñ potuit. Sic q̃ frater peccat i frem vt emẽdare ñ valeat qõ peccauit: p̃t ei dimitti. sinaũt pmanẽt opa: frustra voce assumit̃ pnia. hoc ê qõ de eo dr̃: ⁊ oio ei⁹ fiat i pcm̃: vt ñ solũ emẽdare nequiuerit ꝓditõis nephas: ꝫ ꝓpr̃ũ homicidiũ scel⁹ addiderit. Caue q̃ir itelligas illõ: vt emẽdare ñ valeat: qõ peccauit ⁊c. Nõ.n. emẽdatio h̃ itelligẽda ê rei dẽpte recõpẽsatio: ꝫ võlicti exꝓbratõ ⁊ abhomiatio cũ satisfactõis desiderio. Demit.n. ũiuste qs alicui qõ restituere ñ valet: vt oclm vl' vitã ⁊ hr̃: ⁊ tñ si penituerit pcm̃ cũ amoꝛe cõdigne satisfactõis veniã hz. Nec iõ q̃sq̃ putet q rẽ alienã iniuste abstulerit quã reddere p̃t: de illo pctõ pẽitere ac veniã ꝓseq nisi restituat ablatũ. q̃diu.n. res: pp quã pcm̃ ê nõ reddit̃ si reddi potest: nõ agit̃ penitentia sed fingitur. Nõ. I.

Circa distĩ.15.q̃runt̃ gnq̃. p̃ vtꝛ pcm̃ ipediat satisfactõez. 2° õ restitutõe. 3° õ eleosina. 4° de ieiũio. 5° õ oꝛne.

Querit̃ g̃ p̃mo vtꝛ pcm̃ ipediat satisfactionẽ. Et vr̃ q̃ non. qꝛ pcm̃ non ipedit illud qõ p̃ceptũ ipedit: qꝛ peccatũ ê ꝺriũ pcepto: dicẽte Amb. q̃ peccatũ ê trãsgressio legis dine: ⁊ celestiũ iobediẽtia pcepto ꝝ: ꝺrio ꝝ ãt sũt ꝺry effectus: ꝫ pceptũ ipedit satisfactionẽ: vt dr̃: g̃ ⁊c. ¶ Cõtra. qcqd ipedit meritũ ipedit satisfactõez: ꝫ peccatũ mortale impedit meritum: g̃ ⁊c. ¶ R°. circa istã questionẽ sur. qnq̃ videnda. p̃mo qũo satisfactio ê possibilis homini i statu gratie. scõo qũo pceptũ impedit satisfactionẽ. tertio qũo pcm̃. quarto ponẽtur rõnes quorũ dã contra boc ⁊ soluentur.

p̃mũ ê sciendũ q̃ cũ satisfactio sit actus iustitie ⁊ ideo eq̃litas q̃dã requiraꝫ inter offensam ⁊ opus satisfactionis hõ ꝑm se deo nõ posset satisfacere de offensa cũ sit infinita ⁊ opus finitũ: adiutus tamẽ merito passiõis xp̃i satisfacere põt. Et hec ê opio Tho. ¶ Cõtra hoc dicũt q̃daz dicẽtes q̃ hõ satisfactio nõ potest fieri ꝑm eq̃litatẽ: ẽt virtute passiõis xp̃i: ꝫ solũ ꝑz dei acceptationẽ. Cui⁹ rõ duplex est: p̃ma qꝛ nõ minus efficit̃ qs debitoꝛi deo ratione peccati cõmissi q̃: ratiõe bñficy accepti: ꝫ hõ nõ potest reddere aliqd equiualẽs deo ꝑm q̃titatẽz bñficy: g̃ nec silr facere emẽdã eq̃lẽ ꝑm quantitatẽ offense peccati cõmissi. Scõa qꝛ xp̃s ꝑm q̃ hõ nõ potuit equalẽs reddere p̃ro beneficijs acceptis. Cum g̃ quicqd erat i xp̃o ꝑm humanã nãm totũ eẽt obligatũ deo non potuit esse satisfactio de ꝺigno p̃ro quocũq̃ pctõ ꝺsiderãdo nãm opis vel rei: sed ꝑm dei acceptationẽ gratuitam potuit. Quod declarãt sic: q̃ amicitia non reqrit equalens ꝑz rẽ: sed illud qõ ê possibile: vt dr̃. 8. ethi: ꝫ acceptatio ê ex amicitia: g̃ sufficit ad satisfactionez large dictã reddere equiualẽs ꝑm acceptationẽ diuinam: ⁊ istud ê homini possibile: cũ acceptatio amicitie sit solum de possibili: g̃ ⁊c. ¶ Sed iste rõnes nõ multuz cogunt: nec opio videt̃ vera: qꝛ cũ illa acceptatio sit p gr̃am p̃ius ꝓpone q̃ operis: ideo lz op⁹ istud sit satisfactoꝛiuz qꝛ est deo acceptũ: tamẽ ex hoc ê deo acceptabile qõ est de se bonuz: ⁊ ab illo qui ê deo acceptus p gratiã gratũ facientez. Unde p̃ma possibilitas satisfaciẽdi ê ex gratia: vt ẽt Tho. dicit. Et similiter ex merito xp̃i: qꝛ ꝫ humanitas eius nõ posset deo reddere equiualens: tñ supposituz potuit: alias p alio satisfacere nõ potuisset: ꝫ se totuz debuisset. Ũñ ad satisfactionẽ que ê ꝑm diuinaz acceptationẽ potuit pura creatura: qꝛ si illa ê ex gratia habituali cũ tanta gratiã: quãta habuit aĩa xp̃i: potuerit de potẽtia absoluta habere pura creatura: per ꝺsequens potuit satisfacere. Sz ad satisfactionez que est ꝑm equiualentiã absolutã: opoꝛtuit satisfactionez esse ifiniti valoris. Et qꝛ xp̃s voluit iplere omnem iustitiã: ideo ex deitate sua fuit q̃ perfecte ⁊ plenarie satisfecit qõ creatura non potuit.

Quantũ ad 2ᵐ ê sciẽdũ. q̃ p̃ceptũ ꝓprie loq̃ndo nõ ipedit satisfactionẽ sic̃ peccatuz: ita. ſ. vt hõ nõ possit satisfacere q̃diu ipleꝛ p̃cepta: vl' nisi trãsgrediaꝫ p̃cepta: sic̃ diceꝫ: q̃ nõ p̃t satisfacere q̃diu ê i peccato nisi dimittat peccatũ: imo q̃diu ê trãsgressoꝛ p̃cepto ꝝ nõ põt satisfacere. Sz sic q̃ i hoc q̃ hõ iplet illud ad qõ ex p̃cepto teneꝫ non satisfacit: sic̃ dicim⁹ q̃ elemosina q̃z ê i p̃cepto absolute: ⁊ tũc non ê satisfactoria: qꝛ non ê op⁹ penale: q qõ nõ sibi subtrahit̃: qꝛ bona itelligũt̃ deducto ere alieo. Ũñ nõ ê suũ qõ dat: ꝫ ei⁹ cui dat: ⁊ tãtũ teneꝫ ipe dare ẽt si ñ hẽret peccatũ. Ũñ cuz ad aliqd teneaꝫ peccatoꝛ ad satisfaciẽdũ ad qõ nõ teneꝫ q̃ non peccauit nũq̃ de illo satisfacit qõ nõ peccãs facere teneꝫ. Et q̃ñ ꝓfessoꝛes ũungũt oĩa bona q̃ faciet: intelligit̃ q̃ sponte ⁊ gratis nõ ex debito. Alias si ũuncti sunt sibi q̃draginta dies ieiuny q̃ satisfactiõe agtaret se i q̃drageſima: ad quã alias teneꝫ: qõ nll's dic̃. Sz q̃ñ elemosina ê i p̃cepto non simplr̃ ⁊ absolute: ꝫ ad hr̃ ipz vt q̃ ea satisfaciat: sic̃ q̃ñ ꝑcipit elemosinaz dari paupi: talis elemosina q̃ nõ ê i p̃cepto nisi ad satisfaciẽdum ipsa ê satisfactoria. Ex q̃ appeat q̃ aliqd ê meritoriũ qõ nõ ê satisfactoriũ sicut ipletio cuiuslibz p̃cepti charitate iformata: qꝛ oĩs actus virtutis charitate iformat⁹ ê meritoꝛius. Precepta aũt dant̃ de actibus virtutũ: ideo ⁊c. Non ãt iste actus ê satisfactoꝛius si alias debebatur: quia aliud ê facere dignos fructus: aliud fructus dignos penitentie.

Econuerſo ãt oĩs actus ſatiſfactorius ẽ meritorius qz ẽ bonus ⁊ gr̃a iformatus: qz ſatiſfactio addit rõnẽ pene ſup bonũ: accipiẽdo penale ĩ ſe nõ reſpcũ volũtatis. Dr̃. n. penale vno⁹ gcgd ẽ ↄ rõnẽ volũtatis: ⁊ hꝺ nõ ẽ ſatiſfactoriũ: qz nec virtuoſuz. Scõo mõ dr̃ penale gcgd ẽ ꝑuatio alicuius bõi: cuius placeat voluntati. Et ꝑ tale opus penale in ſe: ſz libe-

rale voluntati fit ſatiſfactio.

p° ꝓ Circa 3° ſunt q̃ttuor ꝓnes. ¶ Prĩa qũo veniale impedit ſatiſfactõez: qz nõ directe. Põt. n. hõ ſatiſfacere de vno veniali ſine alio: ⁊ de mortali ſine veniali. ⁊ pnĩa facta ĩ veniali ẽ ſatiſfactoria: qz veniale nõ tollit dei aceptationẽ pp ꝑſone ꝺignitatẽ. Sed ꝺirecte ex parte opis opati venia-le tollit ſatiſfactionẽ ſicut ⁊ meritũ: tollẽdo bonitatẽ act⁹: g ſi fiat pp vanã gl̃iaz vel alias cũ veniali ex ſe hz q nõ ſit deo gratus: qz ẽ malus: ⁊ p ↄnſ nõ ẽ meritorius: nec ſatiſfactorius. Sed de hoc nõ ẽ q̃ſtio.

2° ꝓ ¶ Scõa ꝓ ẽ de mortali qõ ĩpedit ſic. ſ. q hõ nõ põt ſciẽter de vno mortali ſine alio ſatiſfacere: nec valet ſatiſfactio: nec tunc nec poſtea: qz opus mõtuũ nõ ꝑt viuificari. Et ẽt qz pnĩe repumgat ꝺimidiari.

3° ꝓ ¶ Tertio ꝓ ẽ. q qñ hõ de oĩb⁹ ẽ ↄtritus ⁊ ↄfeſſus ⁊ recepit pnĩaz cũ abſolone ſi recidiuãs ĩ mõtali pagat eã ipe gdẽ ſe libat ab ĩiunctiõe ſacerdotis: nec icurrat peccatũ ĩ obediẽtie qõ icurreret ſi eã nõ feciſſet: qz non eſt fortius viculum ↄfeſſoris q̃ dei vel eccl̃ie. Sz hõ ĩ mortali exiſtẽs iplendo ꝑceptũ dei de bonore parẽtũ vel ꝑceptũ eccl̃ie de ieiunio

4° ꝓ q̃drageſimale ab illa abſolte ſe libat: g ⁊ hic. ¶ Quarta ꝓ ẽ. q ſi pnĩa hz aliquẽ effectũ derelictũ vt elemoſina pr̃iuationẽ eris. ieiuniũ debilitatiõez corporis vel hꝺ: ſi poſtea peniteat ⁊ pſeueret ſic̃ character baptiſmalis hz effectũ ſictõe recedẽte: ſic ⁊ iſtud derelictũ ex ſacro qõ opaꝫ ex opato icipit valere ex ſubſeq̃nte ipſi⁹ approbatõe ⁊ ſacerdotis ratihitione ⁊ nõ ex ſimplici viuificatiõe: qz opus operans mortuũ nũq̃ viuificaꝫ. Si ãt nõ hz effectũ derelictũ pnĩa facta ĩ mortali ĩ nullo ẽ ſatiſfactoria: gn ex itegro hic vl̃ alibi oporteat ſatiſfacere. Et idẽ ſi hũiſſet effectũ derelictum nec fuiſſet ſubſecuta pnĩa finalis. ¶ Primũ ꝓbaꝫ dupliciter: ꝓ qz nõ ẽ ſatiſfactio niſi ſit grata ⁊ accepta deo. nõ ẽ ãt grata q̃ nõ ẽ gr̃a iformata. Si ꝺicaꝫ q deus nõ retractat: illud qõ ſemel acceptauit: acceptauit aũt ſemel abſolonẽ a pẽa eterna. illa nõ redit. ꝺõz. q ve⁊ ẽ de acceptatõe ſz ꝑde ſtiationẽ ⁊ ꝑſcientiã nõ ãt de illa q̃ ẽ ꝑm pñtẽ iuſtitiã: cuius modi ẽ iſta. Ul̃ ſi ꝺicaꝫ q nec retractat id qõ iſto mõ acceptat: qz pcta ꝺimiſſa nõ redeũt ẽt i ꝑſcito tũc ꝑt ꝺici q de⁹ ſz pñtẽ iuſtitiã nõ acceptat op⁹ niſi qñ ẽ. Et qz ↄtritio ⁊ cõfeſſio fiũt tpe gr̃e iõ acceptat de⁹ irretractabil̃r. ita q non oz plus ↄfiteri. ſz op⁹ ſatiſfactoriũ qõ fiebat tpe inimicitie nũq̃ fuit deo gratũ nec acceptuz: ſz acceptauit abſolonẽ a pena eterna ⁊ ipoſitionẽ pene ſub ↄditione ſi i gr̃a fieret.

¶ Et ſi q̃ꝫ q̃re magis acceptat abſolonẽ a culpa ſine cõditione q̃ abſolonẽ a pena ꝺõz q clpa trãſit: ⁊ macula trãſit: ⁊ gr̃a i momẽto aduẽit: ſz ſatiſfactio futura eſt. Futuris ãt ſolet ↄditio apponi ñ ãt ꝑterit̃ nec pñtib⁹. Ul̃ ſi appõit ↄditio certa ẽ: qz ſic ẽ i gr̃a ꝑ tũc nõ ꝑt eẽ ſine gr̃a: iõ remiſſio clpe fit ſine ↄditiõe: vel fit ſimpl̃r qz ↄditio non exiſtit. Uñ ſic̃ ꝑ ſacr̃z nõ remitteret culpa niſi adeſſet gr̃a: ſic nec p ſatiſfactoez remittit̃ pena niſi adſit gr̃a. ¶ Sõo qz non minoris valoris oz eẽ pecunia de q̃ ſoluit̃ debitũ illa de q̃ emit̃ alienũ: ſz p nullũ opus põt hõ mereri celuz niſi ſit actũ i gr̃a. g nec ſoluere pctm̃. Nec valet rñſio q ad merendũ ſp regrit̃ gr̃a: qz meritũ nũq̃ fuit acceptũ. ſz nõ ad ſatiſfaciẽdũ de pcto ꝑus ꝺimiſſo c⁹ ſatiſfactio tpalis ſemel fuit accepta: qz opus nunq̃ fuit acceptatũ i ſe: ſz bene fuit acceptatum in ſua cauſa: q. ſ. ille poſſet ſe liberare pena finita

Quarto ſuppoſito q maneret in gratia.

ponẽde ſunt rõnes ar̃ũdã ↄ hoc ⁊ ſoluẽde. Dicũt. n. gdã q hõ accepta pnĩa ſi icidat in pctm̃ mortale ꝑt eã ꝑficere ſatiſfaciẽdo: qõ ꝓbãt multipl̃r: ꝓ⁰ ſic: qz talis ẽ ſolũ ꝺebitor pene certe ⁊ finite: ſz illã exoluit. g non plus ab eo exigitur. ¶ Itẽ ꝯz iuſtitiã bũanã ſi qs penã taxataz ⁊ acceptã ꝑ ꝑcedente offenſa ſibi ꝺimiſſa exoluerit etiam poſtq̃ denuo offendit libat⁹ ẽ totaliter. g ſil̃r ꝑm iuſtitiã diuinã. ¶ Itẽ ſi ñ eẽt libat⁹ ab hac pẽa ⁊ exoluerz eã ĩ ĩferno: aut g finitã aut ĩfinitã. ſi finitã eadẽ rõne finita pẽa fcã in pctõ mõtali oz ſatiſfacere. ſi ĩfinitã vr̃ icõueniẽs: qz ñ erat ꝺebitor niſi pene finite. ¶ Itẽ vr̃ icõueniẽs q hõ tãtũ pũiaꝫ ꝑ pctõ qõ ſibi fuit ꝺimiſſũ ſic̃ ꝑ ñ ꝺimiſſo: aliqn ñ ꝓdeſſz ↄtritio nec ↄfeſſio: ſed iſtud ſegr̃ ſi talis puniret eterna pena ĩ ĩferno. g ⁊c. ¶ Et ſi ꝺicaꝫ nõ ẽ icõueniens q aliqs puniaꝫ eq̃li pena ꝑ pctõ ꝺimiſſo ac ſi nõ fuiſſet ꝺimiſſuz non gdẽ p ſe. qz ĩ ꝺimiſſiõe culpe ꝺimittit̃ reat⁹ pene eterne: ſz p accñs. ſ. rõne ſtat⁹: qz i ĩferno nulla ẽ redẽptio: nõ valet: qz q ĩ ĩferno nõ ſit ſtatus expiandi pctũ hoc ẽ qz nõ ẽ ibi ſtat⁹ expiãdi culpã: ⁊ ad culpã ſegr̃ pena. Sz iſtud nõ hz locũ quo ad penã culpe ꝺimiſſe debitã: qz illa iã eſt expiata. Et hoc exp̃ſſe vr̃ tenere frater Tho. infra ꝺi. xx. articulo. i. ĩ ſolutõe gnti articli. ¶ Sz qz cõis opio theologoz ẽ i contrariũ iõ ad ꝺictas rõnes rñdẽdũ ẽ. ¶ Ad ꝑm ꝺõz q pctor poſtq̃ ẽ deo recõciliatus ẽ ꝺebitor pene finite: nõ q̃litercũ qz ſoluẽde ſz ĩ ſtatu gr̃e: ĩ q̃ ſolũ ẽ deo accepta. Aliqn ẽ ꝺebitor tãte pene q̃tã mereret culpa: ⁊ illa ẽ infinita. Uñ ꝑ ſe gdẽ pctõ ꝺebebaꝫ pena ĩfinita ſi erat mortale: ſed mutata fuit ĩ tpalẽ ſuppoſito q pſeueraret ĩ amicitia. Nec ẽ ſil̃e de recõpẽſatione pecunie: q̃ nec plus nec minus valet tpe amicitie ſicut tpe inimicitie: ⁊ de ſatiſfactione iiurie ⁊ maxĩe dei q̃ non hz valoꝛẽ niſi ex ꝺina acceptatõe. Uñ ſi fiat tpe gr̃e ſatiſfacit: alias nũq̃: qz nõ ex equalẽtia ſimpl̃r nec gr̃e hz efficaciã. Uel ſi ꝺicaꝫ q hz equalẽtia ex gr̃a. rñdendũ vt ꝑus q nõ ſimpl̃r ſz ſub ↄditione erit fcã ꝺimiſſio pene: ſz ꝺimiſſio culpe q̃ ſtati hz effectũ eẽt facta ſimpliciter.

¶ Ad 2m ꝺicẽdũ q nõ ẽ ſil̃e de pena cõmiſſa ĩ hoiez cui ꝑt rñdere emẽda eq̃lis ꝑm q̃titatẽ rei ⁊ de illa q̃ ꝺebeꝫ ꝑ offenſa ĩ deũ ↄmiſſa: cui rñdet emẽda eq̃lis ſolum ꝑm ꝺiuinã acceptationẽ: q̃ nõ ẽ de opib⁹ ex̃ charitatẽ factis. Uñ ſi iudex dãnaret aliquẽ ad emẽdã gratioſaz duz tũ ſolueret ĩfra tale tps ⁊ caueret ab offenſa al̃s ſi itez offenderet exigeret ab eo penã ꝑſtinã: deficiẽte ↄditõe: ad eã tenereꝫ. ſic ẽ hic. g ⁊c. ¶ Ad 3m ꝺõz q culpa ꝺimiſſa talis puniet̃ ĩ inferno pena ĩfinita: nõ pp commutationẽ pene finite in ĩfinitã: ſz qz ꝺebitor ẽ pene ĩfinite: ex quo nõ ſoluit penã finitã ſub illa ↄditõe q̃ ꝺebuit: ſic̃ gdẽs ꝓilegiũ clericale icidit de foro miti ĩ foꝛ ſanguis: ſic g ꝺeclinat foꝛ miſericoꝛdie icidẽs ĩ mortale ad foꝛ iuſticie exterminãtis iuenit pnĩaz eternã. ¶ Ad 4m ꝺõz. q ĩ ĩferno tantũ punit̃ hõ ꝑ peccato ꝺimiſſo ꝑ quo nõ fecit pnĩam ĩ ſtatu gr̃e ac ſi nõ fuiſſet ꝺimiſſum: nec pp hoc eſt ĩutilis ↄfeſſio ⁊ ↄtritio: qz iſta ꝑ ſe ĩtroducũt ad regnũ ⁊ liberãt a pena eterna: ꝑ accñs aũt vtrũq̃ ipediri ꝑt. ſ. ꝑ pcm̃ ſupueniẽs: rõne c⁹ interimit̃ ꝑcedẽs ↄfeſſio ⁊ ↄtritio: ⁊ pena eterna exoluet̃: qz tpal̃ i quaz ꝑ ↄtritionẽ mutata fuit nõ ẽ ſoluta ĩ eo ſtatu ⁊ ↄditione ingb⁹ ꝺebuit. Uel poſſz ꝺici q licz puniaꝫ tãtũ extẽſiue nõ tñ intẽſiue: ſic̃ ꝑ vno pctõ tãdiu q̃m ꝑ mille tãtũ ſz nõ acerbe. Si ẽt ꝑtẽ pnĩe fecit ⁊ vnus ꝺies remanſit ꝑ illa ꝺie penã luet ĩ eternũ: nõ tñ taz acerbe ac ſi nũq̃ ↄfeſſus ⁊ ↄtrit⁹ eẽt nec ĩ aliq̃ ſatiſfeciſſz: alias peccatũ rediret. ¶ Inſtantia facta non valuit vt ſequẽs ſolo declarat. Non. n. pp ſtatũ damnatoꝛ ꝺicimus q pena ꝑ peccato ꝺimiſſa ſit ĩfinita. ſz qz talis ẽ ꝺebiti abſolute: niſi tpal̃ ſoluaꝫ ſic̃ oz ſolui.

Quantum ad 5m tria facienda ſunt: quiaꝑ ponetur communis opinio doctoꝛuz ⁊ reꝓbabiꝫ q̃dã ãtiq̃ opio circa ℔. Scõo ponẽt iſtãtie quorundã ↄ dcñ cõe de merito ↄgrui. ꝫ⁰ de merito ↄdigni. ¶ Quantũ ad ꝑmũ ſciẽdũ ẽ q peccatũ veniale nõ ipedit rõnẽ meriti

nec meritū: nisi sicut dictū ē de satisfactōe. Sz mortalē ipedit qdē meritū ꝺdigni respcū ois ꝑmy (r meritz ꝺgruure spectu ꝑmy eterni imediate pcipiēdi: qz nō decet deū dare gl̄iaz nō hñti gr̄az: sz nō ipedit respectu ꝑmy tpalis tripl̄r r spūal̄r h̄: qz bonū factū i mortali dispōit ad gr̄az: sic̄ pz i vitis ꝑtum de multis pctōrib⁹ q ꝑ bōa opa i latrocinio facta dē ꝺgruo gr̄am meruerūt (r cozpalis: qz ad bona tpalia: sic̄ ōs bñ fecit obstetricib⁹ q̄ erāt īdigne ꝑmio eterno. Itē ad dimiutionē pene: Itelligēdo sane: nō sic̄ gdaz q⁹ diminuūt penā non qdē subtrahēdo vel diminuēdo sz subz fortifiādo vbi gr̄a. Et possuz minuere penē hoīs laborātis sub honere vel minuēdo pond⁹ vel fortificādo subm: dādo cibū vel potū gb⁹ hō fortificat⁹ faciliter portat onus. Et tūc dicūt q⁹ opa facta ex̄ charitatē valēt ad diminutionē pene ñ tollēdo aliqd de ea: sz ꝺfortādo subm. Primū declarāt q⁹ manēte culpa manet pena sibi ꝑpoꝛtōāta: sz ī dānatis manet clpa i nullo diminuta ꝑ opa ex̄ charitatē facta: g̃ sil̄r remāct pena. Scōz declarāt: qz nisi talia aliq̄ mō valerēt ad diminutionē pene frustra viderēt eē facta: g̃ cū nō valeāt aliqd diminuēdo valēt subm ꝺfortādo. Sz istō nihil ē: qz q̄l̄r ī dānatis subm ꝺfortet ipsi nō dicūt: nec B ē facile dicere: nisi diceret q⁹ placeat ipsi dānato q⁹ fecit talia opa. Et sic ei⁹ ꝺplacētia q̄ ē delectabil̄ r ꝺsentanea nāe cōfortat nā ad sufferētiā pene. Sz hoc non valz: qz si hꝫ opa dānatis placerēt: aut placerēt eis sz se qz bona fuerūt ex genere: aut ꝓꝑ vitationē pene quā īcurrissent si talia bona omisissēt. ꝑmū ñ ꝑt dici: qz cōiter dr̄ q⁹ volūtas dānatorū sp ē mala: aut qz vult illud qō malū ē ex gñe: aut qz si velit bonū vl̄t malo fine: g̃ dānati nūq̄z volunt bonū sz se r ꝓꝑ se. Si āt dicat scōo mō hoc nō facit ipz magis suppoꝛtare penā hitaz sz facit ipz nolle hēre amplioꝛē. Et iō ē dōz q⁹ penam iferni diminui ꝑ hꝫ opa ꝑt itelligi dup̄: vno⁰ vt minuat illa q̄ iā ē debita: alio⁰ vt nō debeat tāta q̄ta debereť si illa ñ fuissz fcā. ꝑmo⁰ pēa iferni nūq̄z miui ꝑt: c⁹ rō ē. qz pena iferni magis dr̄et miui ꝑ opa mōtua. sz ꝑ opa fcā ī charitate r postea mortificata q̄ ꝑ opa mōtua. sz ꝑ opa fcā ī charitate r postea mortificata ñ miui tur: g̃ nec ꝑ opa facta ex̄ charitatē: q̄ sunt mortua. Minoꝛ ꝓbat̄: qz si ꝑ opa facta ī charitate minuīť pena B ē qz recū pēsat̄ ī diminutione pene qō fuit ī merito vite: sz talib⁹ opib⁹ debebat̄ vita eterna: g̃ ꝑ talia opa totaliter tolleret pena eterna: qō ē icōueniēs: qz q semel feciss̄et op⁹ bonū ī charitate nō posset postea puniri eternal̄r: saltē si seq̄ns pctm nō ꝓponderaret ī culpa meriti bōi opis ꝓcedētis ī gr̄a. Scōo mō ꝑt pena iferni diminui vt nō debeat tāta: qz q̄dā sunt opa q̄ loco r tpe nō possunt dimitti sine pctō mortali: vt cōfiteri xp̄z cozā ꝓsequutoꝛe: r honoꝛare parētes ī necitate. Qui g̃ talia facit vitat culpā r penā culpe debitā: quā sibi accumularet si ꝓdicta opa non faceret. Quantū ad z⁹. qz fr̄ Tho. dicit q⁹ opa ex̄ charitatē nō sūt meritoꝛia ꝺ cō digno alic⁹ bōi ēt tpalis r rōnē assignat qz ꝑ⁹ rō oīuz q̄ de⁹ dat nob ē amoꝛ q̄ q caret ab eo nihil digne mereť: iō arguunt alig r dicūt q⁹ rō nō ꝺcludit: qz arguit ꝺ amoꝛe dei ad nos ꝑ quē nobis dat: nō de amoꝛe nr̄i ad deū q̄ carēt mali q nō carēt ꝑ. qz de⁹ diligit ēt malos. Ad qō dōz. q⁹ altis simus odio hꝫ pctoꝛes. Et si eos diligit: diligit gratis nō ex debito. Uñ si qcqd de⁹ dat ex amoꝛe suo dat gcūq̄z nō mereť ei⁹ amoꝛē sz poti⁹ ei⁹ odiū: nihil mereť apud eū: pctoꝛ āt q̄diu ī pctō manere eligit mereť odiū dei nō amoꝛez: g̃ nihil mereť ab eo de ꝺdigno. Et bñ vex ē q⁹ magis est gratuitū qō dat̄ ūmico q̄ qō dat̄ amico: sz ꝓꝑ hꝫ min⁹ debitū. Uñ supposito q⁹ de⁹ nihil det nisi ex amoꝛe suo q̄diu aliqs nō mereť ei⁹ amoꝛē nō ꝑt aliqd ꝺdigne mereri dāduz ei⁹ amoꝛe: nō rc̄. Scōo arguūt q⁹ sic̄ existens ī charitate mereť bōa gr̄e: qz hz amorē gratuitū sic existēs ī statu nāe mereť bōa q̄ sunt ad ꝺseruationē nature: quia sic se habet amoꝛ gratuitus ad bona gratie: sicut naturalis ad ea que sunt nature. Sed dicenduz q⁹ non est simile. ꝓmo qz g ē in statu gr̄e omnia ei⁹ bōa opa sunt ꝓpoꝛtiōata ad merēdū r bōa nāe r gr̄e r gl̄ie: q̄ ꝓpoꝛtio facit meritū ꝺdigni: sz g nō ē ī gr̄a neq̄z: imo ex q̄ nō ē dign⁹ dīno amoꝛe nec ꝓ ꝺns aliq̄ dono amoꝛis. Et ꝓterea nemo pōt eē in statu dilectōis nāl̄is debite gn sit ī statu dilectōis gratuite: qz ꝑ⁹ est dispō necitās ad scōaz. Et gcūq̄z capax rōnis nō ē ī statu dilectōis gratuitate ꝑ ꝺns nō ē ī statu dilectōis nāl̄is a ōo debite: qz est ī statu odij hīti r debiti. Et si diligit ꝼm gd hoc ē gratuituz nō debitū: qz ipse nō ē dign⁹ pane q̄ vescit̄: nec vita ipa: r ꝑ ꝺns nihil apud deū mereť: qz si diligit q̄ ad bona nature hoc ipso dignus ē: r ꝑ ꝺns pl̄ri r maioꝛi honore īdign⁹ ē. Sz g ē ī gr̄a dign⁹ ē amoꝛe gratuito r ꝺnitibus ad ipz. Et dato q⁹ eēt ꝓpoꝛtio amoꝛis nāe ad bōa tpalia r gratuiti ad bōa gr̄e ī illo q eēt ī puris nālib⁹: g hz nō mereri qō hz sicut nec ille q hz gr̄az bñ tñ vtēdo nālib⁹ vī dign⁹ bis q̄ hz: r bñ vtēdo mereť ꝺseruātia bōa nāe: sic̄ de hēnte gr̄az: nō tñ g ē ī pctō mortali ē dign⁹ vt detiñ ēiō nō ē sil̄e. 3° pbāt nichil mereri de ꝺdigno: qz totū ē ex liberalitate dātis ꝼm gr̄az r nō ꝼz debitū. Ad qō dōm q⁹ dare aliqd ex mera libalitate ē tripl̄r: vno⁰ respectu dantis. alo⁰ respectu accipiētis: 3° mō respcū vtriusq̄z. Qñz. n. nec dās tenet dare nec recipiēs ex pso⁰ r ex ope mereť recipe: r tūc respcū vtriusq̄z ē libale donū: respcū c⁹ nō ē meritū nisi cōgrui. Scōo mō r dans tenet dare r recipiēs ex pson⁰ r ex ope mereť recipe: r sibi debitū facit: r sic ꝓpe ē meritū cōdigni. 3° recipiēs qdē ex pso⁰ r ope ꝓpoꝛtiōato mercedi mereť tñ dās nō tenet dare: qz nec ꝑmisso nec al̄r ē obligat⁹: r tūc ē meritū ꝺdigni respcū merētis q̄uis sit gratuitū respcū remunerātis: g sine iūsticia potuit nō remūerare: sic̄ si aliqs nō ꝺduct⁹ faceret ꝓ rege tñ q̄m stipēdiari⁹. Prio mō se hēnt faciēdo bōa pctōres ad deū: scōo mō iusti: si ōs ē eis obligat⁹ ex ꝑmisso: 3° mō ipsi ydē fide⁹ nō tenet eis ex ꝑmisso. Est igr̄ meritū ꝺdigni opantis debitū dato q⁹ dās nō sit debitoꝛ: qz si meritū ꝺdigni ñ ē nisi ꝑ hꝫ q⁹ retribuēs sit debitoꝛ tūc nō ē meritū cōdigni respcū supplicy pluſq̄z respcū ꝑmy. Nō. n. pl̄s tenet de⁹ dānare Judā q̄z saluare Petrū: imo saluare iudā videret miſicoꝛdia r dānare petrū iūstitia: g̃ si ꝑt dici meritū ꝺdigni respcū pene non obstāte q⁹ de⁹ nō tenet punire ex sola hītudie peccātis r culpe ad penā ꝺdignā: pari rōne ex parte meriti. Itē vex ē q⁹ de⁹ posset iuste ab hoīe exigere qōcūq̄z bonū facit: sz non exigit: r ea q̄ exigit sic̄ sūt q̄ cadūt sub ꝓceptō: r ea q̄ nō exigit sic̄ sūt q̄ cadūt sub ꝺsilio mereť hō de ꝺdigno: supposito dīno statuto q⁹ bona bonis creata sūt: sicut ē de bonis coītat̄ ex statuto ꝓncipis: g lege sua ligat⁹ nō ē. Itē 4°. ꝓbāt q⁹ nihil possum⁹ mereri de ꝺdigno: qz deo nō possum⁹ reddere equalēs: g̃ multominus possumus eū nob ꝺstituere debitoꝛē. Dicēdū q⁹ vex ē absolute: sz cū de⁹ nō exigat ab hoīe qcqd ipse ꝑt: sz qtet eū a debito iplēdo ꝓcepta. de alys ꝑt apud eū mereri q̄ gratis ei exhibz. Et q̄uis nihil faciat dignū ad deū sibi obligādū tñ ex pso⁰ r ex ope ꝓpoꝛtionato mereť q̄m ī se ē de ꝺdigno. Et sz faciēs debitū nihil mereat apud ꝑuatā psonā tñ apud eū g bōa cōia hꝫ fuata ad hoc vt bōis destribuāt talis mereť faciēdo illū sibi debitoꝛē q ē solus admīstratoꝛ. Sz eū q ē dñs r nō se obligauit sz sic sponte oꝛdinauit q⁹ bōa sua det bñfaciētib⁹ fz pl̄s r min⁹ apud talē faciēdo ēt id ad qō tenet debito legali. puta qz se exponit moꝛtis pic̄o ꝑ repu. ī casu ī q̄ tenet vel mozali mereť ꝺdigne: nō ꝺstituēdo illū debitorē: sz ex pte sua faciēs se dignū: supposita illius oꝛdiatōe r sua bōa opatōe. Nā dicere q⁹ meritū mozale nō excludit meritū ꝺdigni sz solū legale qō ē de ꝓceptis ñ ē bñdctñ: qz si mutuo illi g mihi mutauit ñ ꝓꝑ hꝫ mereoꝛ: sz soluo debitū: sz ipse ꝺo meruit. Itē cū aliqs gerit vtil̄r negocia bereditat̄ iacētis ipse mereť de ꝺdigno: r facit sibi debitas expēsas. Uñ r hz actionē negotioꝝ fz leges: r tñ non ē aliqs ꝑ sibi debitoꝛ: ac si gereret negocia viuētis: g ꝑt ei obli

Trp̄z bona facta in peccō mortali ꝓsunt

Qmodo intelligit ꝓ ꝑt ꝓtra Scōm

S. Thomas

gari. Ita ḡ p deo opans facit sibi mercedez debitā: sz deus nō ꝓstituat debitorē sibi: sicut si opareť p hoīe q pōt ei debitor fieri. ¶ Itē si diceret q nō debem⁹ deo totū qđ agimus debito legali nisi ꝑcepta: sz debito morali cōsilia: non valet: qz tūc saltē nō meremur apud deū gēcz iplendo ꝑcepta qđ eēt graue. ¶ Itē si debito morali ōbem⁹ ei ꝓsilia B ē itelligēdū de debito taz debili qđ possimus nō soluere sine pctō. Propter qđ male dicūt q dicūt q sp ē pctm saltez veniale qm̄ bō nō facē qđ dz debito quocūqz. Alias oīs bō omittēdo qōcūqz bonū peccaret: si gcgd facit z facere pōt totū deo dz. ¶ Nec ꝑt dici q qñ facē tūc dz qñ nō facit nō dz: qz hoc nūcz ꝓtingit q facere bonū caret obligatione: qđ magis natū ē tollere obligationē cz ꝑere. Nihilomius tñ debitū morale ipedit debitū eq̄lr sicut legale: sic in exēplo posito. Propter hoc alia solō melior ē: qz soluendo debitū meret: nō icm soluit debitū sz iquātū iplet illud sub cui⁹ ꝓditōe fuit ordinatū q bēret mercedē vel ꝑmiuz: sic si aliqs ꝑmisit michi scribere libz z ꝑmisi sibi soluere decz sub ꝓditōe si scribit: scribēdo libz libať ab obligatōe q̄ mihi tenebať: nec possuz facere ipz icarcerari vt librum scribat sic ꝑus poterā z cū hoc nihilomius meret mercedē: z ꝓstituit me sibi debitorē: nō qz soluit debitū: sz qz implet ꝓditionē ꝓmissi. Uñ si ipe ñ obligassz se ad scribēdū: tñ ꝑmisissez ei mercedē si scriberz libz scribēdo ñ soluerz debitū z nihilomn⁹ ꝑmiū mereret. Ita ēt si ipe ꝑmisit mihi scribere libz z ego nil ꝑmisi ei nisi q sine aliq̄ obligatōe isinuaui ei q libalr ei darē si vellē z nō alr si bñ facerz curialitatē tūc eo bñfaciēte ego qdē nō sz debitor z tñ illō ē sibi debitū: q ita dignū se facē sic si sibi me obligassez. Ita ē h. lō ꝛc. ¶ Argumētū i oppm solutū ē. Dō. II.

Secundo q̄riť vt z: restitutio sit pars satisfactōis. Et vr q sic: qz p satisfactionē reconciliādi deo z ꝓxio: sz p restitutionē recōciliamur ꝓxio: ḡ ē ps satisfactiōis. ¶ Cōtra. qz satisfactio ē i arbitrio sacerdotis: sz non restitutio: ḡ ꝛc. ¶ Bo. circa istā qōnē sunt sex videnda. ꝑ an sit restituo faciēda. 2o de gb⁹ reb⁹ sit faciēda. 3o a quo sit faciēda. 4o cui sit faciēda. 5o iquātū sit faciēda. 6o qñ sit faciēda.

Quātū ad p̄m sunt gnaz ꝓnes. ¶ Pria. q restitutio sp ē faciēda: nisi sit excusatio: ꝑ pp ipossibilitatē bacten⁹ ātenus in q̄ dz ꝓsiderari si ē eq̄lis nēcitas i illo q ē creditor respectu scōe nēcitatis. Tūc. n. iusti⁹ ē aly subuēire de suo cz isti de aliēo. Nā si eēt extrema nēcitas q̄ facit oīa cōia melior eēt ꝓditio possidētis. ¶ 2a ꝓ est. q scōo excusať pp remissionē creditoris: qz p acceptationē tollit: nisi sit talis p̄sona q̄ nō bz admīstrationē: vel q̄ nō ꝑt donare: nec p ꝓns remittere: qz remittere ē dare. Itē qñ i iure cautuz ē q remissio nō valet tūc nō excusat. sicut i iudice delegato q in debite munera z expēsas recipiēs vel extorq̄ns teneť reddere: nlla ei ptiū remissiōe ꝑfutura: de rescriptis. c. Statutū ē. lib⁹ sexto. Itē de visitāte iure ordinario recipiēte munus: ad c⁹ duplū restituēdū teneť. Nec ꝓdest remissio. de cēsib⁹. c. Exigit. ¶ 3a ꝓ ē. q teneť restituere nisi recōpēsando excuset. Sicut z i foro ꝓtētioso ligdi ad ligdū fit cōpensatio vt si debes mihi decē z ego tibi alia decem neuter teneť alteri soluere sz pōt vterq̄z cōpēsare sic z si foro ꝓscie: vbi oīa sūt ligda coā deo. Et sicut i foro exteriori si res debitoris ad me q̄ēit sine dolo meo possum eā retinere q̄sq̄ p modū pignoris q̄usq̄z mihi satisfecerit sic z h: ēt si cū dolo: sic dicēt infra. ¶ 4a ꝓ ē. q excusat ꝑscriptio si iusto titulo z bōa fide sp fuerit res aliēa possessa: non vitio furti aut violētie affecta: ꝓpleta ꝑscriptione iuris aucītate: pt licite retineri: alr nō: ex de ꝑscriptōib⁹. c. Uigilāti. ¶ 5a ꝓ ē. q vo excusat amissio rei: cū distictōe tñ: qz aut illicite erat acceptā vel retēta tpe quo amissa ē: z sic teneť ad extimationē idistictē: qz i delictis teneť delinq̄ns emēdare dānuz ēt si nihil sibi adsit. Est ēt dānū dñi ēt si apud eū fuisset res eo dē mō pitura pp iuriā sibi factā i auferēdo vel idebite retinēdo. Uñ fur z raptor sp a p̄n⁰ sunt i mora. Mora autē trahit ad sepiculū fm iura. Idē ē si depositari⁹ vel cōmodatari⁹ q a p̄n⁰ licite accepit dño repetēti idebite negauit: qz ex tūc mora facit ad mozosuz rei piculū ptinere idistincte. Si āt tpe amissionis nō fuerat i mora vl erat purgata aut cl̄pa sua quā p̄stare teneť fz nāz ꝓtractus res pyt z sic ad ipz spectat piculū: qz cl̄pa trahit ad se picl̄z sicut mora: qz dānū qđ gs sua culpa sentit sentire nō vr: dico āt fz nāz ꝓctus: qz qñ ꝓtract⁹ ē solū gr̄a tradentis: sic i depositō recipiens teneť solū de dolo z lata culpa. Qñ vo solū gr̄a recipiētis sic i cōmodato teneť ēt de leuissima cl̄pa. Sz cz̄ dogratia vtriusq̄ vt in societate z pignore tunc tenetur de leui: sic ē i locato z ducto. Aut sine mora z culpa ei⁹ pyt res quā restituere tenebať z tūc subdistiguiť: qz aut trāslatuz fuit dominiū i recipiētē aut nō. ꝑmo casu cū dominio trasferť picl̄m: si ꝓtractus erat tm̄ gr̄a recipiētis: sicut est i mutuo. Uñ. C. si certū petať. l. Incēdiū. ere aliēo ñ exuit debitorē. Si antē gr̄a vtriusq̄ sicut i dote tūc piculū ptinet ad illū q dedit. Si āt nō fuit trāslatū dñiū tunc vr tenēda distictio Maritimi: qz aut erat eq̄lr apud dñm pitura z tūc nō teneť dare extimationē: qz ali⁹ locupletareť cū isti⁹ iactura: qđ ē ꝺ nālē egtatē: aut nō erat pitura: z tunc si totaliter gr̄a vni⁹ erat ꝓtract⁹ illius ē totū picl̄m: ne ex sua libalitate dānū patiať: si ptiz tūc glibz ptī bz piculū: qz qđ iuris ē de toto ad totū z de pte ad partē. ff. de rei vendi. q̄ de tota. Uñ i depōito picl̄z ē deponētis: i cōmodato cōmodatarij: i mutuo recipiētis: i pignore z locato vtriusq̄: q̄uis iuriste nūcz dicant piculuz cōe: sed semper alterius tm̄. Sed

Quantuz ꝑmū ē rōnalib⁹ i foro ꝓsciētie. ad z^m sūt ēt gnaz ꝓclones. ¶ Pria. q de bōis aīe: de gb⁹ rōne rei magis dz fieri restit⁰: qz maius dānū: rōne mōi minor: qz nō cogiť aīa. Uñ q mulierē ad peccatū traxit dz bortari p se: vel p aliū ad pniaz. Qui ēt a religiōe retraxit teneť īducere ad īgressuz vel regressuz religiōis. Si āt ille nolit ītrare vel redire teneť eq̄ ydoneū p̄curare. Qz si nō possit teneť p eo intrare: qđ fecit magister Raymūdus qz dederat ꝓsiliū q nouituis exiret z exiuit: de q̄ penitēs ītrauit. Sic. n. ille q ordiat dño iuito ei⁹ fuuz sic sibi auferēdo fuitiū teneť dare ꝓparem fuū vel ei⁹ estimationē imo etiā duplū. 54. di. Si fu⁹. m'lto magis q deo abstulit fuuz suū nouitiū vel ītratuz teneť si pōt recūpērare i silū. ¶ 2a ꝓ ē de bonis corpis: puta de muliere vbere z virgitate. In ꝑmis. n. duob⁹ casibus teneť emēdare arbitrio bōi viri expēsas rōnabl'r factas z iuriā z dānū icursū z lucz pditū. Sz de vgitate ablata notādū q lex Moysi q ꝓdēnat ad dotādū licz iquātū iudicialis mō nō liget inquantū tñ moralis ligat: maxie qz illud statutuz ē renouatū p eccl'iaz de vbo ad vbuz: ex de adulter. c. i. ¶ 3a ꝓ ē de fama: qz si debite eū diffamauit nō teneť: qz nemini facit iuriā q iure suo vtiť: z iuris exequutio nō bz iuriā. Si āt idebite teneť ei restituere sicut melius pt sine mēdacio: ēt cū sui diffamatōe: si alias nō pōt. ¶ 4a ꝓ ē de bonore z de pbēda: qz si ille q boc facit: facit qz idignus ē vel vt de alio meli⁹ puideať nō iuste facit. Uñ nō teneť ad restitutōez. Si āt aio ledēdi ipz teneť ad restitutionē: nō qdē tāti cz̄ valebat pbēda: qz ipse nōdū erat eā ꝓsequut⁹ sz pēsatis cōditionib⁹ vtriusq̄ fz arbitriū bonoz. Et iō si pcurauit dari eq̄ digno vel digniori nō teneť ad restitutionē. Si āt minus digno sibi vel aly teneť. Secus āt ē i alys donis vl legatis i q̄b⁹ nihil ē debitū legatario vel donatario: sed tm̄ gratuitū. Uñ si tibi dādū vel iā legatū adhuc tm̄ revocabile pcuro mihi vel amico dari: nō facio tibi iuriā nec iusti tiā: qz non aufero tibi ius tuū. Nihil erat. n. adhuc tibi de-

Raymūdus vehgnō ꝓtrauit sacrificiū

Statutū renouat legē moysi ligat

de diffāmatōe

Casus in qb⁹ nō est restituēda res ei cui ablata fuit. J.

bitū. Sz ꝑbēde bēnt distribui nō ꝓ libalitatē sz ꝓ iustitiaz: q̄ respicit debitū. Uñ melioꝛi debēt respectu minus boni: qz ieq̄lr bonis locus ē gratificatōi. Uñ hic fit iiustitia melioꝛi ⁊ iiuria qñ dat minus bono: q̄uis ista rō ꝛcludat nō solū ꝛ illū q ipedit ne det melioꝛi cui erat dāda nō solū de iure sz ēt de facto ab illo q poterat imo ēt ꝛcludit ꝛ platuz q ꝛfert minus bono spreto melioꝛe. Sz alia rō reformat pactū qz non eq̄ certū ē quis sit melioꝛ sicut cui placuit ul't dare. ¶ 5ª ꝓ ē de reb⁹: ⁊ qdē de iiuste ablatis ⁊ detētis sine iiustitia pdentis certū ē q ꝓ subiacēt restitutōi: vt res furtiue vi metu vsura ⁊ al's illicite acq̄site. Si āt eēt res iiuste acq̄sita ⁊ iuste detēta puta qz dominus ꝓpus noluit ⁊ modo vult. vel qz quis rē suā furat⁹ ē nō subiacet restitutioni: sz peccauerit i mō. Uñ tū ꝓbabil'r credit q pp po'm alteri⁹ vl' iudicis iiustitiā vel defectū ꝓbationū vel expēsaꝝ nō posset cōmode suū vel sibi debitū repetere si accipit sine scādalo ecclē dñi qdā q nō peccat: qz i defectū iudicis pōt sibi ius dicere: ita q filius ⁊ vxoꝛ ⁊ serui vl' familia possūt accipe debitū qñ pei⁹ seq̄ret litigādo ¶ Itē de iiuste possessis sz nō acceptis sicut i volūtarys ꝓmutatōib⁹: i desposito: cōmodato ⁊ ceteris q̄ bona fides nō patit retinere tenet ad restitutionē. Sz de pignoꝛe dubiuz ē: qz iura ꝑmittunt retinere: scriptura ꝑcipit reddere. Uñ si sit nēciuz debitoꝛi ad vitā vt mola supioꝛi ⁊ iferioꝛi: ⁊ opimētū quo solo opit tenet: alias nō: sz bñ faceret reddēdo: vbi ille idiget ⁊ ipse secur⁹ ē: sicut scolaris li⁹. ¶ Itē tenet ur ad restitutionē de pditis ⁊ iuentis. Et certū ē q ꝓuat⁹ iueniēs nō ꝓt retiere. Sz de dño dicet i 4.° articlo. Thesaur⁹ āt iuēt⁹ ꝑ pte restituēdū ē dño soli: vel i totū ꝋz ꝓsuetudinē: ⁊ dño generali. De symonia ⁊ ludo dī ifra qōne seq̄nti. Sz de colū barys vī q dñs eoꝝ teneat restituere dāna dñis agroꝛuz semiatoꝝ quos colūbi dānificant: nisi sit veꝝ quod quidā fingunt q colūbi q̄dā nociua simul cū granis comedētes plus ꝓsunt q̄ obsint: qz domin⁹ tenet emēdare dānuz illatū a suo aliteri ꝑcipue qñ ē i cl'pa: alias libat dādo ipz ꝑ noxa. Sil'e ē iudiciū q̄ ad hoc de fuo ⁊ de bruto. Uñ sp ad alteꝝ ad minus tenet. Uñ cū dñs colūbary sit i culpa sciēter sic tenēs colūbos tenet i solidū.

de Colūbarys

Circa 3ᵐ sciēdū ē q ꝑter eū q accepit tenent ꝓsentientes i. 9. casib⁹ q notāt i his versib⁹. Jussio ꝓsiliū ⁊c. Uñ restitutio fit faciēda. ꝑ a ꝑncipali: Jussio. Ratihabitio retro trahit ⁊ mādato comparat. Consilium. Aduocatus tenet ēt si ignorabat iiustā causaz ꝑ errorē iuris: qz turpe ē nobili ⁊ patricio ignorare iura i gbus vsat. ff. de origine iuris. l. z⁹. ¶ Sed dubiū est de illo cuius ꝓsilio aligs mutuat ad vsurā an iste ꝓsiliari⁹ teneat. Et vī q nō: qz sicut nemo ex ꝓsilio obligat qz libeꝝ ē seq vel nō: ītit'l. mādati: sic qz nō dat vsurā nisi q vult: ꝓsiliari⁹ vsurary nō vī teneri. Sz qz agētes ⁊ ꝓsentiētes pari pena puniunt iō tenet vt vī. Consensus q̄ ē causa sine q̄ nō. Uñ famulus vsurary q nō facit nisi man⁹ suas denigrare ꝓputādo nō vī teneri: sine q̄ erat idē factur⁹. ⁊ palpo. i. adulatoꝛ. Idē ēt ē de detractatore: si ꝑ detractionē audiēs ꝓuocatus dānificet detractū. ¶ Recursus. Si receptat rē vel furē sic q ꝑ hoc ipediat nō solū punitio sz ēt restitutio. ¶ Participās. Famulus q qñ se locauit nesciebat vsurariū nec i vsuris fuiuit mercedē recipe pōt. Al's īputet sibi: q illi seruiuit quē sciuit nihil hēre nisi de vsuris. Mutuus. Qui scit vbi res ē absc̄dita ⁊ non renelat. Nō obstās. Propter cui⁹ culpā i purgādo ꝓuiciā malis hoībus furta ⁊ latrocinia cōmittunt: sicut tenet pastoꝛ ꝑ cui⁹ cl'pā lupus oues comedit. Nō manifestās. Judex q de ea re de q̄ cognoscit ꝑnūciare dz ⁊ sic manifesta reius ptiū: si nō facit tenet. Nec valet distinctio iuristaꝝ: q dicūt q iniq̄ ꝑmūtiās facit rē suā. Nō āt a iure deficiēs: qz ꝑt hēri recursus ad supioꝛē: qz ita ꝑt hēri ab iniusta sniā ꝑ appellatōez. Uñ i vtroq̄ casu tenet ad restitutōez dāni.

§. 9ª casus in qb⁹ consentientes tenēt ad restitutionem

Jussio Consilii

§ cā sine qua nō. s. qz alias nō erat dat⁹ ad vsuras

Palpo Detractor receptans participans mutuus nō obstans nō manifestās

Circa 4ᵐ sciendū q regulariter illi cui ablata ē res q restitutōi subiacz fallit i casib⁹ q sequūt. ꝑ qñ ⁊ ipse peccauit: vt i ludo: ⁊ symonia ⁊ quocūq̄ ob turpē causam: qz i pari cā turpitudinis melioꝛ est ꝓditio possidentis. ¶ Scdo qz nō expedit ei: vt furioso gladius: pupillo auꝝ: sz tutoꝛi vel curatoꝛi. ¶ Tertio qñ icertū ē: ⁊ tūc facta diligēti iquisitōe paupib⁹ dādū ē. Alio. n. mō nō ꝓt meli⁹ pficere illi cui⁹ ē: cui⁹ noīe dandū ē nō restituētis. Mereret tñ vterq̄: iste reddēdo debitū noīe suo: ⁊ ille cui⁹ noīe fit elemosina: q̄ faciēda ē arbitrio epi vl' ꝑs byteri. Et qñ pdit tū iueīt reddat iusticie. ¶ Quarto qñ mōtuis heredib⁹. Uñ ⁊ depositū vī reddēdū officiali qñ bōa deponētis sūt ꝓfiscata nō deponenti: q dñs eē desyt: dū tñ ꝓstet. Al's furi magis q̄ dño ꝓposit⁹ ē reddēdū. ¶ Quīto qñ absēs mittē dū. ⁊ iputet sibi q alibi asportauit. Uñ fortes ec⁹ ē qñ ille se absentauit. ¶ Sexto qñ dillapidatoꝛ: tūc dño nō ꝑcuratoꝛi: vt si religiosus vl' cleric⁹ bōa monastery vl' ecclie derit vl' luserit reddat nō sibi sz ecclie. ¶ Septio. qñ exequutoꝛib⁹ potius restituēdū ē q̄ heredib⁹. ¶ Octauo. qz nō ipsimet vsuratio: sz a q̄ accepit. Uñ āt ille a quo est res accepta tenet aly. 3° libat ille q illi 3° soluit ꝋz iura: nisi q i hoc picto se exponit: qz fortes non poterit ꝑbare illū cui soluit fuisse creditoꝛē. Uñ vī distīguēdū qz aut recipiēdo ab isto scdo peccauit i illū tertiū puta qz sciēter recepit rē ei⁹ vsurariā vel furtiuā i casu illicito ⁊ ex hoc obligat⁹ est illi rōne delicti ⁊ tenet illi p° restituere nec libat restituendo ei a q̄ accepit aut bona fide aut al's licite recepit: ⁊ tūc non tenet illi pmo: nisi rōne detētionis: ꝑpter qō si non tenet reddere scdo puta qz accepit dono tenet reddere illi prio: nec libat reddendo ei a q̄ accepit nisi speret illū restituturū. Si āt accepit mutuo vel alio ꝓtractu quo tenet cū possit se libare vtriq̄ soluēdo tū si timet se deficere i ꝑbatiōe si soluerit ꝑmo ꝑt licite reddere scdo. Al's meli⁹ faciet reddēdo p°: maxie si credit q vsurarius nūq̄ ei restitueret sicut tenet. Tenet. n. hō bñ facere alteri cū pōt: ⁊ iuuare in recuperādo rē suā quā alias perderet: si potest.

Circa 5ᵐ ē sciēdū. q restitutio faciēda ē a ꝑncipali inquātū accepit. i. simplū nō mlt'plr: habet tñ rō dāni: ēt extrīseci ⁊ inimici: vt si paup ꝑ vsuraꝝ ꝑstationē coact⁹ ē minus vēdere bladū suū: vel pdiderit lucrari vel mercari: lucꝝ quo viuebat cū essz opari⁹: expēsas medicorū: dāna opaꝝ ⁊ hꝰ oīa. Lz eni in itereſſe qō ex ☉ctu debeatur ñ habeat rō dāni ⁊ lucri extrīseci. ff. de actio. emp. Si sterilis. §. Cum ꝑ vēditoꝛē. tñ habet i eo qō debet ex delicto. Ad. l. agl'. l. Jnō neraci⁹. ⁊. l. ꝑcedēti. Itē cū fructib⁹ pceptis q̄tenus fcūs ē locupletioꝛ: ēt si fuit sp bōe fidei possessoꝛ. Itē ⁊ de pceptis ⁊ ꝓsumptis ⁊ pcipiendis q̄ dñs pcepisset: q̄ oīa i rōne bāni cōputāt si ē male fidei possessoꝛ a tpe q̄ durauit mala fides. Fructⁿ āt dico nāles vel idustriales: q ex nā rei vt merces dom⁹ locate vel q̄ locari potuit cuz ea restitui dz: sic vinū cū vinea. Nō āt oz restituere cuz lucro pure ex idustria obtēto. Uñ pecunia ex pecunia vsuraria q̄sita nō ē restituēda. ¶ De re āt pdita qñ ⁊ quo sit reddēda q̄uis iuriste al'r dicāt vī i foro ꝓscie ꝑbabilis distinctio posita i 5ª ꝓne ꝑmi articli. h⁹ qōnis: nisi q̄ heredes nō tenāt ex dilect⁹ defuctoꝝ: nisi q̄ᵐ ad eos pueīt ex delicto eoꝝ: vel nisi qñ ꝓ defunctū fuerit lis ꝓtestata. C. q̄ delict⁹ defun. l. vna. Ex ☉ctu autez nihil q̄si tenet ꝓsolutū nisi fecerit iuētariū al's tenet q̄ᵐ hereditas sufficit. C. de iure del'. l. Scim⁹. Hoc ꝑᵐ dcñ ē fm canones rōnabili⁹ i foro ꝓscie tie. In his āt q̄ gra vtriusq̄ fiūt vt i locato ⁊ pignoꝛe vī piculū dñi: q nullā graz ꝑstat: vt vbi ꝓmodū ibi ⁊ piculū collocet. Dñs. n. sicut hz sue rei fructū regulariter sic ⁊ picz. Uñ ⁊ emptoꝛ anteq̄ sit dñs qz nō hz emolumētū non hz picz. Socy āt maleficy eq̄lr vt qdā dicūt nō tenet insolidū: sz ꝑ pte vel q̄ᵐ ad eos pueīt de vsura. Sz i furto ⁊ ra-

pina secus ē. ¶ Sz ꝫ:qz ēt ī obligatōib⁹ ex delicto qñz gli bet teneꝫ īsolidū:ꝛ ī his q̄ non sunt delicta nisi qz ꝓhibita. Uñ mlto magis ī vsuris sicut ī furto ꝛ rapina oēs īsoliduz tenēꝫ si gdē simul fecerūt maleficiū:alʒ si seozsuz glibz p se:lz eēnt socy ex pacto:ꝛ tūc sūt plura maleficia distincta. Sz vn⁹ soluēdo alios libat. Et licz nō hēat actionē ꝫ alios iure ciuili:nec ꝓ socio qz maloꝝ nulla ē societas:nec māda ti qz rei turpis nullū ē mādatū:nec negocioꝝ gestoꝝ qz nō illoꝝ sz suo noīe soluit:tñ ī foro pnīe alȳ sibi tenēꝫ: nō gdē īsolidū sicut dño:sz ꝓ pte tm̄ maleficy q̄ ad eos puēit. Tā tū.n.isti abest ꝛ illis adest. ¶ Collegiū āt vel Ciuitas si cō muni ꝓsensu fenus exerceāt vel vi rapiāt oīs res sūt toti⁹ delicti rōne ꝓsensus. Sz ꝑncipales ꝛ capitāei īsolidū tenē tur restituere:minozes nō:nisi q̄m ad eos puēit:directe vl̄ idirecte. ¶ De exercitu āt sciēdū ꝙ qñ ꝓstat dñz bēre iu stū bellū:subditi tenēꝫ iuuare:vel qñ dubiū ē. Uñ nec est pcm̄:nec ē restit⁹ faciēda. Qñ āt ē certum de oppōsito pec cāt obediēdo. Sz qz nō sūt ꝑncipales nec vnusqsq; ē adiu nās tal⁹ ꝙ sine eo nō fieret ꝑdatio nō teneꝫ restituere oīa spolia exercit⁹:sz solū q̄m ad eū puenit. Illi āt q vadūt ītē tione iuuādi si opozteret dato ꝙ nihil fere faciant ꝛ nihil accipiant nihilomin⁹ teneꝫ rei crimīs:ꝛ restituere q̄m arbi trio bōi viri iudicari pōt ꝙ eoꝝ pñtia nocuerit. Jdē vr̄ de illis q cā pacificādi vadūt nisi adnersarys hoc significaue rit: si ꝑ eoꝝ pñtiā aduersary territi omiserūt se defende re:alʒ non. Qui vo solū cā curiositatī vadunt nec aliqd fa ciūt nec alicui⁹ mali occasio sūt nō teneꝫ. ¶ Heres āt tan tū teneꝫ q̄m ad eū puenit:nō solū ex delicto sed ēt ex here ditate defuncti:ꝛ nō plʒ:siue fecerit iuētariū siue non:siue fuerit lis ꝓtestata ꝫ defunctū siue nō:lz legiste secus dicāt. Nō.n.equū ē ꝙ heres ex reb⁹ defuncti locupleteꝫ ꝛ alius depaupeꝫ. Nec ē min⁹ debitū qđ debetur ex delicto q̄ qđ ex ꝫctu. Nec ē min⁹ diligēs qñz g litē ñ ꝓtestat⁹ ē forte ꝑꝑ aduersary potē⁹ ꝛ suā impo⁹ q̄ ali⁹. Teneꝫ āt heredes ꝑ portionib⁹ hereditarys:nisi ī solidū res ipsa ad aliquē pue nerit. Nec ꝑt gs deducere q̄rtaz debitaz iure nāe nec iure īstitutōis:qz vtrūq; itelligiꝫ deducto ere aliēo. Pōt āt de ducere ipensaz funeris:q̄ omne es alienū excedit. ff. ō reli gio. ꝛ sūpti. l. fi. Nō teneꝫ etiā vltra q̄ valeat hereditas. ēt si īuētariū nō fecit q̄uscq; ꝺdēnat⁹ fuerit. Tūc.n. teneretꝫ si cut ī alys penis legalib⁹:. Nō tñ vr̄ ꝙ heres ipēsaz funeris possit deducere īmoderatā:qñ vsurariū sicut comitē sepe liuit:imo nec moderatā:si plus ipe de suo q̄ ali⁹ poterat ꝛ tenebaꝫ defūctū sepelire:vt puta qz filius hr̄s erat diues: ꝛ creditoꝝ paup exne⁹. Lex āt logꝫ forte ī herede exneo: g solū amoze creditoꝝ adyt hereditatē. ¶ Successoꝝ aūt ī re q̄ subiacet restitutōi si sit affecta vt ī furto ꝛ rapina te neꝫ:qz res teneꝫ cum onere ꝛ ī metu. Uñ sine ꝑcio ꝛ curet cautius negociary. C. de furtis. l. z. nisi vbi ē ꝓsuetudo cō traria. Jn vsura idē si sit actio ī rē scripta. Nā lz in furto ꝛ rapina nō trāsferaꝫ dñiū tñ ī vsura trāsferr̄. Si.n. traditio metu moztis facta trāsfert dñiū multo magis vsura:q̄ ma gis volūtaria tradiꝫ:ꝛ minus ꝫ legē dei recipiꝫ. Nec enim duo solū videbāt ipedire trāslationē dñy. ¶ De singlari āt successoze ī vsura g hz titulū lucratiuū vr̄ ꝙ teneaꝫ exi stēte nō soluēdo vsurario:alʒ nō. ¶ De domino aūt q lo cat vsurario domū suā ad fenerādū vel sustinet ī terra sua manifestos vsurarios vel collectat siue taliat iudeos vel alios q̄s scit nihil bēre nisi de vsuris dicēdū ꝙ teneꝫ resti tuere illis a gb⁹ illi exegerūt:sicut ꝛ ꝓuati. Jtē qñ res ꝑdita īuēta reddiꝫ iustitie ꝛ ꝑdituꝝ q̄sit⁹ nō īueniꝫ oz erogare:ꝛ ñ sibi retinere. Sz possz videri ex hoc ꝙ ad ipm spectat red dere ꝑdita. g ꝛ lucrari. Dōz ꝙ nō:qz ꝑdita violētia maloꝝ boīuz a gb⁹ oz purgari ꝓuiciā suā oz reddere: nō āt ꝑdita p negligētiā ꝑdētis:nec ꝑdita alio casu fortuito:puta īcen dio vel naufragio. Uñ sic nō redderet nauigātib⁹ illa q̄ p diderūt naufragio si illa nō extarēt ita nō oz ea sibi retine re si īueniauꝫ:sz reddere dñis:si appareāt:vel paupib⁹ da re:si illi nō cōpareāt. Nec valet ꝓsuetudo ꝫria:cū sit repro bata a iure:ꝛ ꝫ ius nāle ē spoliare. s. īnocētez:ꝛ afflicto dare afflictionē. ¶ De fuiēte dr̄ ꝙ si fuiāt ī licitis ꝛ honestis ꝛ neēys pōt recipe mercedē:ēt ab eo q̄ non hz aliqd nisi de vsuris. Qui āt fuit ī vsuris recipiēdis mercedē ꝑdit:sz nō obligaꝫ ad restitutionē si alʒ ꝑ se vel p aliū erat ille ꝓputa tur⁹ pecuniā. ¶ Nec obstat qz p man⁹ ei⁹ trāsyt: qz nō ad eū puēit:qz nō ī vtilitatē ei⁹ cessit. nec effectu qđ nō regriꝫ nec affectu g regriꝫ. Qui.n. nō est ꝑncipalis nec ē cā sine q̄ nō:nō teneꝫ ad restitutionē:nisi q̄m ad eū puēit. ¶ De cre ditoze āt dr̄ ꝙ g bōa fide mutuauit vsurario pt repetere ꝛ retinere:sec⁹ si ī ludo ꝑditōis ꝛ sciēter. ¶ De illo aut̄ g bz cāz lucratiuā nisi ī casu ī quo elemosina fieri pt dicūt ꝙ te neꝫ ī subsidiū si ille sit ī nō soluendo:qz ꝑciū succedit loco rei. ¶ Hener vo g dotē ab vsurario accepit g nihil hz nisi de vsuris teneꝫ reddere:si scienter ꝓtraxit. Si autez igno ranter nō:qz p onerib⁹ mr̄imōy hz dotē:sed filia sic:qz nec

Circa quartā nature potest retinere.

6m̄ sūt ḡttuoꝝ ꝓnes. ¶ Prīa. ꝙ restit⁹ ē statiz fa ciēda:qz ꝑceptū ē negatiuū:nō remāebit op⁹ mercenay ꝛc. Si.n. ꝓtinue. detineo rē tuā pl̄s te ipedio in vsu ei⁹ q̄ si fre q̄nter eā subtraherē. ¶ 2ª ꝓ ē. ꝙ ē aliqd spāle in vsurarys mānifestis. Debet.n. restituere: vl̄ ydonee cauere de restitu endo añ ꝓfessionē ꝛ eucharistiaz ꝛ oblationē ad altare: qz vsurarioꝝ mānifestoꝝ nō ē ꝓfessio admittēda q̄uscq; satisfe cerit:cū tñ alioꝝ fuꝝ ꝛ raptoꝝ sufficiat ꝑpositū ꝛ libal̄ ꝑ missio:ex de vsur. c. vlti. Ante sepulturā:qz nō debent sepe liri q̄uis penituerit nisi satisfecerint. ¶ 3ª ꝓ ē. ꝙ excusanꝫ religiosi sepeliētes sex modis: ꝑ qñ sunt vsurary indigene ꝛ nō aduene. Nā decretalis q̄ hoc ꝓhibz de vsurarys sim plr vr̄ itelligēda ꝫz illā vsuraꝝ vozaginē:qz intentio pape Hre. potissime fuit extirpare illos vsurarios q ad alienas ꝓuicias vadūt ad fenerādū. Uñ dicit alienigenas: ꝛ nō ī de oriūdos. ¶ Scōo ꝙ licz vsus ozdiarioꝝ ꝫ extēdat ad īdigenas tñ solis mānifestas negaꝫ eccl̄iastica sepl̄tura. Di co āt manifestos q palā ī ꝓspectu oīuz mutuāt:sicut facie bāt a lig tpe illo bēntes ī palā mēsas suas:sicut numulary ꝛ indei. Nō āt dicēdi sūt manifesti illi q occulte:licz ml̄ti di cāt hoc. Nō enī oīa q̄ a multis dicūt vā sūt:vel si vā sūt nō ꝑꝑ sunt notoria ꝛ manifesta. Si enī homicidiū occulte factū ē nō ꝑꝑ hoc dr̄ qs mānifesti⁹ homicidia: qđ a ml̄tis q nō viderūt ita dr̄. Et manifestus fur ē ille tñ q ī furto dep hendiꝫ. Si dicaꝫ ꝙ oīs vsurarius dephendiꝫ ab illo q tra dit sibi vsurā hoc nō valet:qz tūc oīs vsurarius eēt māife stus:qđ nō ē de itentiōe ꝑꝑ:sz de eo q vr̄ a multis. ¶ 3º. qz post cautionē datā ozdinario tradiꝫ eccl̄iastice sepulture. Uñ cū sp sit ꝑsumendū ꝓ iudice q̄ ipse āmouit manum suā quā appōsuerat arrestādo:vel qñ nō appōsuit nec ipse ꝓhibz cū sciat: supponēdū ē oīa recta acta:q. s. vl̄ ille non sit talis q̄lis dr̄:vl̄ ꝙ cautū fuit vt debuit. Nec ē ꝑsumēdū ꝙ ipse pecunia corrupt⁹ ōmiserit arrestare vel suspēderit arrestationē. Nec vane voces ppl̄i sūt audiende. ¶ 4º. ꝙ nullus vitād⁹ ē ī mōte nec ī vita q̄diu ab eccl̄ia tolleraꝫ: Jste ab eccl̄ia tolleraꝫ qz ozdiarius g tātū audiuit de eius vita q̄m nos dissimulat:nec ei viuo iterdicit ingressum ec clesie:nec moztuo sepl̄turā. ¶ 5º. qz sufficꝫ ꝙ cauerit ī ma nu creditoris vl̄ curati eccl̄ie. Uñ cū ad curatū ptineat de nūtiare pachianos suos suspēsos vel excōicatos taz viuos q̄ defūctos cū ēt ptineat ad eū illū sepl̄tura asini sepelire eyciēdo moztuū de suo cimiterio sic viuū de eccl̄ia ꝛ ipse eū apportet vr̄ ꝙ sit recipiēdū. ¶ 6º. qz māifesti vsurary ob̄o ad altare nō ē recipiēda:nec ad ꝓfessionē:nec ad com munionē:nec ꝓ ñis ad extremā vnctionē recipiēd⁹ ē. Uñ cū sacerdos g ei⁹ īfamiā audiuit ꝛ nihilominus ad cōionē

die pasce recepit vt ps.qz nō arcebat euz ab ingressu eccl'ie
ꝫ ꝓceptuz decretalis. Ois vtriusqz sexus. cui⁹ executio vr
ptiere ad curatū g sibi oia sacra exhibuit. vñ cū curat⁹ cū
clericis ipm comitet z efferat vsqz ad tumulū g et pus in
suā eccliaz itroduxit z cātat missaz z obl'onē vbicz recipit
quē nemo ꝺdēnat nec curatus nec offerens vr̄ q tute pos-
sint eū recipe fratres. Sed gdā videt festucā in oculis fra
trū: nō āt trabē i oculo suo. mihi āt p minimo ē vt a vobis
iudicer aut ab humano die: vt dicit apl's. Sic igit aliq sūt
spālia circa manifestos vsurarios: q̄ nō sūt circa alios: z in
morte vt dcm̄ ē z i vita: sicut dr̄ ex de vsuris. c. Qz i oib⁹. li.
sexto. ¶ 4ª ♀ ē. q i raptoribꝰ publicis z violatoribꝰ eccle-
siaz ē aliō spāle. s. q i vita nō sūt admittēdi ad pniaz quo-
usqz satisfecerit: vel securitatē dederit: necal'r in morte: qz
et data i morte qñ i sanitate dare noluerūt sepultura gdē
ꝺcedit sz clericus iteresse phibet: sub pena depositiōis: z
phibet obl'onē recipere sicut habet ex de raptoribus. c. z.
¶ Ad argumētū i oppositū ē dōz. q dc offensa hō ꝓximo
nō recōciliat p hoc q sua ei restituit sz p hoc q supra hoc
aligd humilitat' exhibz. Et ita ñ segt q restitutio sit satis-
factionis pars: vt infra spāliter videbit. Dō. III.

TErtio q̄rit vtz elemosina sit satisfa-
ctōis ps. Et vr̄ q ñ: qz illō qō ē i
ꝓcepto ñ ē satisfactoriū: sz elemosina ē hꝺ:
g z̄c. ¶ Contra. i Dan. dr̄. Ptā tua elemosi
nis redime. ¶ B°. circa istā qōnē videda
sunt septez. p q elemosina ē potissima pª
pars satisfactiōis. z° de ei⁹ necitate. 3° de
eius vtilitate. 4° de eius distinctione. 5° quo ad mām de
gb⁹. 6ª a gbus danda. 7° gbus danda.

ꝑª ♀ Quantuz ad pmū sūt tres ♀nes. ¶ Pria. q elemo
sina ē pars satisfactōis: qō ꝓbat dupl'r: p°
sic. Omne op⁹ bonū penale ē satisfactoriuz: sz elemosina ē
buiꝺ: g z̄c. Sz maioz z minoz debēt itelligi de eo qō est pe-
nale in se: nō respectu volūtatis. Dr̄ eniz pena dupl'r. vno°
gcgd ē ꝺ volūtatez z hꝺ nō ē satisfactoriū: qz nec ē vtuosuz
nec meritoriū: dicēte Augustīo q nemo iuit⁹ bñ facit: etiā
si bonū ē qō facit. Scō mō dr̄ pena gcgd ē ꝓuatio alicui⁹
boni: q̄uis placeat volūtati: Et talis pena ē satisfactoria: sz
elemosina ē hꝺ qz diminuit bona tpalia z sic ē penalis. g ē
satisfactoria. ¶ Scō sic. Justitia hūana ē exēplata a iusti
tia dīna: sz ſm iustitiaz humanā satisfacit hō de offensa cō
missa ñ solū p penā quā sustiet sz p redēptionē quā exhibz:
ergo ſm iustitiā diuinā nō solū satisfacit hō p ieiuniū: tāq̄
p penā q̄ corp⁹ affligit' sed etiā p elemosinā tāq̄ p redem
ptionē q̄ exhibet. Ubi ē aduertēdū q patiēti iniuriā satis-
fit p pecuniā nō solū solutā sibi sz quā q̄docz recipe dedi-
gnat vl' nō idiget si aly det de mandato ei⁹ g eam recipit
noīe suo. Et isto mō satisfit deo p elemosynā q̄ ē op⁹ i quo
aligd dat idigēti ex ꝓpassiōe z ad honorem dñi z non ipsi
deo: qz bonoꝝ nr̄oꝝ nō idiget: sz paupi de mādato ei⁹ ipaz
recipienti. ¶ zª ♀ ē. q elemosina est potissima pars satisfa
ctionis: qō sic ꝓbat. Illa ps satisfactōis i q̄ ꝓtinent alie par
tes ē potissima: sz i elemosina virtute ꝓtinent ieiunium z
oro. g z̄c. Minoz ps. p°: qz elemosina eū cui dat ꝓstituit de
bitorē ad ieiunādū z orādū z ad faciēdū alia bona p eo q
dedit. Et ē intelligēda ista rō nō de debito legali sed moza
li. Si eni facio tibi curialitatē pp aliū z ꝓtēplatione alteri⁹
nō te cui facio sz solū illū pp quē facio ꝓstituo mihi debi-
torē si solū cedit i illi⁹ vtilitatē: vt si pcuratori i negocio do
mini nō suo pp dñz mutuo: z ipse se nō obligat: i nullo me-
reoz apud ipm. Si āt facio tibi vtilitatē ꝓtēplatōe alteri⁹:
negociū tuū gero re ipsa: sed alteri⁹ ex intētōe. vñ vtrunqz
hēo obligatū si vtriusqz iterfit. Alias illuz cui facio qñ. s. al
terius non ē negociū ſm vitarē licet putarē eē illi⁹ nō isti⁹.
Sed hec oia hēnt locū qñ gerit negociū alio repetēdi. Qñ
autē alio dandi liberaliter cuiuscūqz fiat amoze: cui sic da-
tur nō obligat' nisi debito morali: z sic ē hic: qz cū elemosi-
na dat' liberaliter ꝓpter deū si etiā cuz hoc pp pietatē ad
ꝓximū: non pp hoc ē obligatus paup nisi moraliter ad re-
tribuēdū tpaliter vel spiritual'r. Et si dicat': donatio libera
lis nō ē respectu remunerationis tpal' quā non intēdit ele
mosinari⁹: sed respectu boni spūalis quod intēdit. Dicen
dum q nō eēt elemosina sed simonia si pp hoc vellet sibi
aliū obligare efficaciter: sz si pp hoc intēdit q alius ex bo
na affectōe mouebit' ad orādū: licet. Sed tñ alius nō obli
gat' nec ex pacto expresso qō nō ē: nec re ipsa sicut i mutuo
vel hꝺ: qz donatio liberalis nō ē ꝺtractus vltro citroqz ob-
ligatorius. vñ nec in iudicio seculari nec in foro cōscientie
obligat' ex precepto: nec esset peccatū mortale talis ingra-
titudo maxime qz facta est pp deum: z ideo nō pōt eē pdi-
ta illi qui fecit: cum deus nunqz sit ingratus etiam si iste
qui recipit sit ingratus.

Circa zm sūt tres ♀nes. ¶ Pria q elemosina ē in duo
bus casib⁹ i ꝓcepto. p q̄ñ is cui ē faciēda patit extremā ne
cessitatē. sic q nisi tūc ei subueniat i victu vel vestitu mor-
tē aut graue ifirmitatē visil'r incurreret: z iste q videt nōꝺz
istā necitatē: sz supfluitatez quo ad ista: iō diues epulo nō
subueniēs Lazaro mendico sepultus ē i iferno. Propter
hoc btūs Dominicus libꝛos suos z oēm suppellectilē vēdi
dit pp famē paupꝝ Palētie: que tñ erāt uecia suo statui.
Causa āt q̄re elemosina sic ē i ꝓcepto. s. vt fiat de supfluo z
i extrema necitate alteri⁹ ē qz charitas plus diligit vitam
ꝓximi q̄ oia bona tpalia z decētia. Unde beat⁹ Martin⁹ cū
idecētia vestitus sui vestiuit pauperē. Et hoc ē ꝓceptū Joā
nis baptiste. Qui hꝺ duas tunicas qō ē decētie det vnā nō
hīti: qō ē nature: qz ex padisū nō pt viuere nudus. ¶ Se
cūdus casus ē ad subueniēdū necessitati ꝺditioⁱᶜ de B qō
sibi ad hāc supfluit: Dō eniz dz sibi velle ex charitate illō
idē qō ꝓximo. Unū ꝺ charitatē faceret si se ipm dehoneста
ret: qz crudelis ē g famā negligit. Contra charitatē et ꝓxi
mi facit si ei⁹ honestati de sic supfluo nō subuenit. Jō bea
tus Nicholaus vicino g dehonestare se volui: pstituēdo
filias subuenit: q̄uis videret maioz necitas vitādi pecca-
tū. ¶ De p°dic Ambroſi⁹. Pasce fame morientē: quē si nō
pauisti occidisti. Jn nālib⁹ colūba z turtur z hꝺ nāli pieta-
te nutriūt alienos pullos. ff. de. li. cognos. l. Necare vr̄ ptū
g alimēta denegat. ¶ Quātū ad zm i Neemia z Esdra q̄ſi
de mortali repbēdūt iudei de B q frēs possidebāt i suos
z ātillas: dātes eis victū z vestitū: qz ñ tenebāt eos ꝫ ꝺcē-
tiā sui stat⁹: cū eēnt libi z ñ sui: z ō supfluo q̄ eos tenebāt vt
suos: poterāt eos tenere vt liberos: vel mutuādo vt Tho
bias Habelo. vel dādo: sic fecit beat⁹ Nicholaus: g de sua
abūdātia dedit ꝓxio ad decentiā maritādi filias. ¶ zº ♀
est. q sūt aly duo casus i qb⁹ elemosina cadit sub ꝺsilio. pri
m⁹ ad supplēdū alteri⁹ idigētiā q̄ ad bñ eē. Si qs. n. hꝺz pa
nē z aq̄z z vnā vestē trāsire pt: sz ñ bñ. Et talib⁹ subueniri ꝺ
bis q̄ nec sūt oio supflua nec oio necia sz media qb⁹ pt iste
sibi z illi subuenire ē ꝺsily z pfectionis. zº casus ē oia reli-
q̄re pp deū: de q̄ Matth. Si vis pfect⁹ eē vade z vēde z̄c.
¶ 3ª ♀ ē. q sūt aly duo casus: qb⁹ ē i phibitōe. p rōne sui
q̄ eq̄l'r idiget vel plus i ꝓpa pso⁴: qz ordinata charitas ici
pit a seipso: z amicabilia q̄ sūt ad alterꝝ venerūt ex amica-
bilib⁹ q̄ sūt ad seipz. Et qō dr̄ ex oi ligno padisi comede z
miserere aīe tue placēs deo: sūt ꝓcepta de ꝺseruatōe ꝓpꝝ
subi. Et qui sibi neq̄z ē cui aly bonus erit. zº casus est si in-
diget p suis. i. Thi. 5. Si qs suoꝝ z maxie domesticoꝝ cu
rā nō hꝫ fidē negauit: z ē ifideli deterioꝛ. Unū Augu. Si qs
vl't filios exheredare z eccliā istituere aliū q̄rat p ꝺsilio q̄z
Augustinū. Unū dr̄. C. de fuitu. z aq̄. l. Preses. Absurduz ē
tuis agris sitientib⁹ alios irrigare. Et B nisi alia rō vtilitati
pu^ce ꝺriū suadeat: sic vidua victui suo z filij ꝓposuit victū
Delye dicēt l. Fac mihi p°sbcienciū panē tibi āt z filio tuo
fac postea. Et q̄uis pp vbū Delye speraret farinā ñ defice

re tñ etiã si sciret defecturã laudabilr p cõi salute poterat se morti exponere. preferẽdo vitã Helye q erat currus israel ⁊ auriga ei⁹. Or aũt in vitis patr comẽdanr duo iuuenes qui iuẽti sunt mortui fame nõ tactis ficub⁹ quas alys deferebãt credẽdũ est q spãli consilio spũssancti hoc fecerunt. Alias fuissent homicide.

Circa 3⁹ sunt gnẽ ꝑnes. ¶ Prima. q elemosyna liberat a morte eterna: nõ quidẽ moriẽtẽ i pctõ: siue fcã fuerit ab eo in vita qr si distribuero in cib. pau. ⁊c. Siue fiat p eo mortuo qñ nõ est apud inferos inuenire cibos: ſz liberat a pctõ disponẽdo ad ꝓtritionẽ pctĩ. Ignẽ ardẽtẽ extinguit aqua: ⁊ elemosyna resistit peccatis. Itẽ satisfaciendo p eo. Date elemosynã: ⁊ ecce oĩa mũda sũt vobis: qr aqua ꝓpassionis lauat sordes affectiõis. Itẽ preseruat a pctõ. Non te pigeat vestire infirmũ. Ex hoc eniz i dilectiõe firmaberis. et sic min⁹ laberis: qr bitus augeť p actũ. Itez q pozzigit manũ stanti erigit si cecidit: ⁊ si non a casu preseruat. Opi manuũ tuar pozziges dexterã. Man⁹ suas extẽdit ad pauperẽ: g̃ ad xp̃m: qr qõ vni ex minimis ⁊c. ¶ Scda ꝑ ẽ. q plus valet elemosyna vt dictũ fuit supra q̃ ieiunium ⁊ oro: qr ad hec obligat recipiẽtẽ vñ in vitis patr dr̃ i z⁹ lib. de abbate Lucio. Qñ dormio illi p me orant. Et sic dixit beat⁹ Ludouicus in mari hora matutina r. Et lz oro reddat hoiem deo familiarẽ tñ multor oro magis exaudit. Et corporalis exercitatio ⁊c. ſz directe elemosyna ẽ ꝺ̃ aũritiaz. Jeiunio sanant pestes corpis: oro ne pestes mẽtis: ſz elemosyna pestes medie circa exteriora. ¶ Tertia ꝑ est. q plus ẽ elemosyne vtus ex effectu q̃ cẽsu: qr cũ elemosy⁹ efficaciã bẽat vt ps ex dictis ex ipo faciẽte inq̃m est opus meritoriũ ⁊ ex recipiẽte inq̃m obligat ad orãdũ p illo qui elemosynã dedit: iõ si ꝓsideret elemosyne efficacia ex pte recipiẽtis sic maior efficacia in maiori dato ꝓsistit: inq̃tuz per hoc plures ⁊ magis debitores efficiũtur. Ex pte aũt dãtis sic respectu ꝓmy essentialis efficacia elimosyne magis pensat ex affectu q̃ ex dato. Sz respectu ꝓmy acctñal: vt puta remissiõis pene vel alicui⁹ bui⁹ magnificat efficacia elemosine ex magnitudine dati. Qñq tamẽ magnitudini dati ꝓpõderat intẽsio affectiõis. ꝓpt. n. tã intensa eẽ volũtas q ẽt oẽm penã absorbet ⁊ reatũ: sic ⁊ de ꝓtritiõe dr̃: qr bñficior retributio fit ꝓm affectũ: qõ vexr ẽ i aĩcitia ⁊ gra. Sz iustitia effectũ exteriorẽ ꝓsiderat. ¶ Quarta ꝑ est. q plus valet oĩa sil distribuere q̃ figillati. Sed circa hoc sũt duo errores extremi. s. vigilãtu q eqt diuitias pauptati: ⁊ paupes de lugduno: q dãnant diuites. Sz aduertẽdũ qõ dr̃. Si vis pfect⁹ ee ⁊c. ¶ Quinta ꝑ ẽ. q elemosyna plus valet in vita q̃ in morte. Uñ vsurary in morte mãdantes restitui si tũc pñt p se restituere nõ liberãtur: tũ qr ad statim tenẽtur: tũ qr nõ videnr habere pfectã voluntatẽ: qr in legato ⁊ in oi donatiõe cã mortis testator plus vlr bre se q̃ illũ cui donat: lz plus illũ q̃ heredẽ: qõ ps: qr vel tenet q̃diu põt vt de legato: vel nõ abdicat sic gn possit reuocare si cõualescat: vt i donatiõe cã mortis. Uñ si vsurari⁹ nõ caueat per talẽ cautionẽ q̃ nõ possit penitere nõ est vere penitẽs: Uñ ⁊ alr sibi sepultura denegat: de vsuris. c. z. lib. 6. Si ãt sic exuat se ⁊ inotescat creditorib⁹ exonerãdo eos a probãdo qr forte ꝓbare nõ potuerũt. als ipe nõ faceret qõ possz tunc excusat: qr parua hora ẽ vsq̃ ad mortẽ vel ꝓualescentiã. Et ex tunc ẽt possunt exequtores etiam in vita eius procedere ad restitutionem.

Circa 4m sunt gnẽ ꝑnes. ¶ Pria. q diuisio elemosyne est in corporalẽ ⁊ spũalẽ. Et corpales sunt septẽ q̃ i bis versibus ꝓtinẽtur. Uisito: poto: cibo: redimo: tego: colligo: cõdo. Et sex ꝓme ꝓbant i euãgelio Mat. qr ꝺ̃ bis examinandi sum⁹ in die iudicy. De septima. s. de sepultura probatur in Tobia: Symeõe: ⁊ Nicodemo. ¶ Scda ꝑ ẽ ꝺ̃ elemosynis spũalib⁹ q̃ in bis vsib⁹ ꝓtinẽtur. Consule: castiga: solare: remitte: fer: ora. Lõsule ignorãti: ⁊ dirige dubitãtez. Intelligiť. n. in hoc dupl'r spũal' elemosyna. Castiga delinquẽtẽ. Solare. i. ꝓsolare tristẽ. Remitte delinq̃ntib⁹ in te. Fer. i. porta infirmitates alior ⁊ grauamia. Ora ꝓ oĩbus. ¶ Tertia ꝑ ẽ. q spũales elemosyne p̃ferũtur corpalib⁹ ex parte dãtis. qr q aliũ docet se ipm instruit. Itẽ ex pte doni. qr spũalia pcellũt. 3⁹ ex pte aĩe: qr plus ẽ aĩam in eternuz victurã pabulo vbi reficere q̃ vẽtrẽ moriture carnis terreno pane satiare. vt dicit Grego. in omelia. Cum audisset Joã. ⁊c. ¶ Quarta ꝑ ẽ. q ex his q̃ dicta sunt apparet q ꝺ tiores sũt pdicatores gb⁹ aur ⁊ argẽtũ deest ⁊ pl's merenr carnes lingẽdo Lazari vulnera q̃ meruisset diues epulando vẽtri micas. Et eꝑ: plus peccat absc̃dẽs talẽtũ dñi. s. vbi q̃ diues negãs micas: qr aĩe exuriũt vehemẽter. Et dr̃. sanguinẽ ei⁹ de ma. t. reg. Job. 3z. Si comedi absq̃ pecunia ⁊c. Et q absc̃dit frumẽta maledicer. Ne retineas verbũ in tpe salutis. ¶ Quinta ꝑ ẽ. q cũ medici visitãt infirmos aut aduocati defendũt pupillos ⁊ doctores leguz docent inscios q̃uis nõ sit pctñ nõ tñ ẽ elemosyna: qr nõ faciũt ex ꝓassiõe ⁊ pp deũ: ſz pp lucrũ. Si aũt hoc facerẽt propter deũ ⁊ ex ꝓassiõe eẽt elemosyna: ſz nõ spũal': ſz corporalis: qr ille scie lucratiue sunt p̃ncipalr pp indigentias corpales supplẽdas. Sz theologi docẽtes vel ꝓsulẽtes qui collectas nõ faciũt elemosynas spũales conferunt. Gratis inquit accepistis: gratis date.

Quãtũ ad 5m sũt q̃tuor ꝓclones. ¶ Pria an sit facienda de illicite acqsitis: ⁊ p q̃m ad ea i qb⁹ dñiũ nõ trãsferť: ⁊ cõpetit repetitio: sic ẽ furtũ ⁊ rapia: certũ ẽ q ñ: qr spes furti ẽ ꝺ aliẽo largiri. puer. Honora deũ ꝺ tua substãa Eccl. 34. Immolãtis ex iniq̃ oblo ẽ maculata. Uñ pdonũ publicorũ oblo ñ ẽ recipiẽda ad altare: ⁊ pticipat i crimie crimioso q sciẽter recipit: qr ille ꝓtractat rẽ alienã inuito dño cũ eam donat: nisi in necitate i qua ẽt sup altare liceret accipe ad dandũ: nisi bẽat de suo. Or si fur bz de suo dz dare illꝺ nõ alienũ. z. &. Ultio. Nõ offerã deo holocausta gratuita. i. ꝺ alieno: qr satis bẽo de meo. Uñ si fur bꝺet vnũ panẽ furtiuum ⁊ aliũ ppriũ nec esuriret deberet moriẽti dare suum nõ furtiuũ. Nõ. n. dz gs soluere debitũ suũ de alieno: ſz de suo. Qñ aũt dr̃ q necitas facit oĩa cõia: itelligiť quo ad debitũ: ita q ille q sic indiget pt accipe qcqd occurrit: ñ tãq̃ suũ ſz tãq̃ sibi debitũ: si nõ sit pñs iudex vel ali⁹ q sibi det. Cũ aũt ali⁹ ẽ pñs ille fit debitor q videt eũ: nõ aũt absẽs: q videt eũ. Uñ de suo se libet nõ de alieno. Dico aũt rapinã iniustã: qr i acqsitis i bello iusto trãsferť dñiũ ⁊ lib captus fit seru⁹. Nõ puto ãt ꝺ de xp̃ianis ab alys xp̃ianis i bello etiã iusto captis: ſz qñ ab hostib⁹ toti⁹ ipery capiũtur: puta saracenis vel eꝑ. Tñ q̃m ad inaiata de vtrisq̃ fiũt elemo^c Uñ isr'l iuste spoliãtes egyptios obtulerũt. Exo. z5. ⁊. 35. ⁊ iuste de ꝑda madiã p̃ncipes obtulerunt i donarys dñi: Numeri. 3i. Ad istũ aũt casuz possũt referri res iuẽte. Uñ de intẽtiõe thesauri dic lex Jnstit. de iurisdic. q si gs inueniat thesaur i agro suo totũ ẽ suũ. Si ãt i agro aliẽo medietas dñi: ⁊ medietas inuẽtoris. Sz ille q inuenit thesaur absc̃di tũ i agro Mat. z3. Uoluit totũ nõ ptẽ bre. De ꝓsuetudine aũt thesaur⁹ vbicũq̃ inuẽt⁹ sit ẽ p̃ncipis. Et sic ille solus p̃t facere elemosynã. Et. n. thesaur⁹ vetus depositio pecunie: cui⁹ memoria nõ extat. Sil'r qr qõ i nulli⁹ bõis ẽ occupãti cõcedit gẽme ⁊ hꝺ q a nullo pdita inueniũt: qr occupatiõe fiũt inuẽtoris ad libitũ ei⁹ dari pñt. Sz res pdite inuẽte ñ ac grũt inuẽtori: n' ẽt phisco: imo res pditas dz ꝺuare: ⁊ reddẽ dñis si apparẽt. Nec lucrat ipe dñis nõ apparẽtib⁹: qr bz alia stipẽdia p quib⁹ tenet ad ista. Igit de re pdita ⁊ inuẽta nõ potest fieri elemosyna ab inuẽtore: nisi q̃ dominus nõ põt inueniri. Tũc. n. nõ dz sibi retinere: sed ꝓ illis paupib⁹ erogare. ¶ z⁹ ꝑ ẽ ꝺ illis i gb⁹ dñiũ trãsferť ⁊ tñ ꝓpetit

repetitio: sicut ī vsura: de qua nō dz fieri elemosyna ꝫ q̄s-
dam: qz dñiū nō trāsferē: tū qz iuolūtarie daē: tū qz iniusto
titulo accipiē. Nec.n. nudis pactis sine traditiōe: nec tradi
tione sine titulo trāsferē dñiū: nec sine volūtate. ¶ Sz cō
tra: qz nō ē plus de volūtario ī metu q̄ ī vsura: qz ibi aliq̄
est met⁹ mortis: ibi nō: aliq̄ in vsura ē iust⁹ met⁹ ⁊ q cadit
in ꝯstanté vi⁊. s. vt min⁹ dānū eligat pp vitādū mai⁹: vtpu
ta qz nisi recipiāt mutuū sb paucis vsuris pdet plus. Dato
etiā q nō esset met⁹ cadēs ī ꝯstāte vi⁊ posset repetere: ⁊ si
nō edicto q met⁹ cā: tñ ꝯditiōe ob turpē cām: qz quotiens-
cunq; ē turpitudo solū ex pte recipiētis bz locuz illud edi-
ctū. Qñ aūt aliqs dat metu īsufficiēti ipe ē ī culpa ꝫ alius
in dolo q ꝓpōderat culpe. Itē min⁹ iust⁹ titulus ē ī illo qui
extoꝛquet aliqd metu mortis q̄ in vsuraria extoꝛsiōe. Itē
min⁹ iust⁹ titulus est accipe ꝓ vēditiōe ſpūaliū q̄ mutui.
Itē meticulosus nō plus ꝯsentit dare ꝓprietatē q̄ qui dat
vsuras. Uterq;.n. ꝯsentit nisi mētiaē: vñ si illis casib⁹ tran
sferē dñiū nō obstāte īuolūtario ⁊ iniusto: multo magis in
vsura. Prohibeē ḡ de vsura recipi elemosyna iure positio
qñ vsurari⁹ ē manifest⁹: ꝫ sic nō ꝓhibeē nisi publica obla-
tio ad altare pp scādalū: q̄ ꝓhibereē ēt si bret aliūde vnde
redderet ⁊ offerret rē nō vsurariā. ō vsu. c. Quia ī oīb⁹. Ab
bꝫ ḡ ꝓhibitiōis trāsgressiōe excusanē recipiētes elemosy-
nā: pmo si ī occulto. z° si ignoꝛāter ꝓbabili ignoꝛantia: de
cōsti. c. z. 3° si nō ē māifest⁹: qz occult⁹ ēt excōicatus vitan
dus nō est in publico. ¶ Scōo ꝓhibeē iure nāli: si eādem
rē quā potius expedit bre q̄ extimationem daret. vel al's
nō bret vñ aliūde redderet vsuras: qz nā equū ē neminez
cū alteri⁹ iactura locupletari. ff. de ꝯdi. ide. l. Nā nā. Ab bꝫ
aūt excusaē q ignoꝛās recipit. Si tñ postea sciat teneē q̄m
fact⁹ ē locupletioꝛ ⁊ maxie ī foꝛo ꝯscie. ¶ Scōo excusaē si
aliūde bēat ille q ⁊ modicū dat ꝓ deo ⁊ multo plus lucraē
iusta mercatiōe p̄ter vsuras. ¶ Tertia excusatio ē ꝓpa p̄-
dicatoꝛ: q a raptoꝛib⁹ ⁊ extōicatis ⁊ vsurarys ꝓ victu ⁊ ve
stitu ⁊ libꝛis gb⁹ alioꝛ negotia vtiliter gerunt pñt recipe:
qz ꝓ vno denario qđ recipiūt ab eis faciūt restitui. io. vel
.c. Nulli.n. aly ꝓcurāt bodie fieri restitutiōes nisi pdicato
res. Et tal' frater p̄dicatoꝛ vel ēt ꝯfessoꝛ fecit restitui mille
libꝛas q nū q̄ ab eis recepit mille obolos. Creditoꝛes tñ re
gis libenter dāt tertiā ptē illi q ꝓcurat eis duas. Istis ergo
licet sicut exp̄sse bētur eē de sen. excōi. c. Lū volūtate. Al in
deis aūt nō licet recipe pp scādalū. Alias ēt nō licet: qz do-
na iniquoꝛ nō ꝓbat altissim⁹ ⁊ postea. Qui offert sacrificiū
de suba pauꝑ: ⁊c. ecc. l. 34. Sz pharisei ⁊ sacerdotes q de
cimāt mētez ⁊ rutā dicebāt discipulis xp̄i qr cū publicā is
⁊ pctōrib⁹ māducatis ⁊ bibitis: qr̄ pictantias ab vsurarys
recipitis: q tñ libēter ab eis accipiūt qđ pñt. ¶ Solet aūt
dubitari de illis q ī hyspania recipiūt ad firmā. p̄mitias ꝓ
trib⁹ vel q̄tuoꝛ annis a p̄n⁹ soluētes totū spe lucri tanta q
quasi semp lucrātur fere dimidiū ⁊ q̄si nūq̄ pdūt: vtrū de
bis sicut de vsura ꝓhibeaē fieri elemosi⁹. ¶ Et dōz q sic:
qz ī emptiōe reddituū ad tps certū semp ē vsura ex parte
emptoꝛis affectu ⁊ effectu lucrātis: nisi qñ verisiliꝫ dubita-
tur vt⁊ plus vel min⁹ sint reddit⁹ valituri. Arg^m de vsuris
c. Nauigāti. ℌ. Ille quoq;: maxie si sint reddit⁹ ī pecunia cu
ius p̄ciū nō bz nāliter variari. ¶ De ludo aūt aleaꝛ vꝫ q
ꝓ ius positiuū ñ veteē aliqs facere elemosynā: qz penale ē
⁊ rigidū cū regula cōis sit q ī pari cā turpitudis potioꝛ est
cōditio possidētis. Turpi⁹ aūt vt cōiter se bz pdēs q ꝯsue-
uit blasfemare: pp qđ vitādū ꝓhibit⁹ est ludus. Uñ vꝫ q
possit facere elemosynā de lucratis i ludo: ꝓ qñ ē ludus cō
cessus: vt cā solacy vel ꝯuiuy. Scōo qñ nō ē foꝛtuit⁹: ꝫ in-
geny excitatiu⁹: vt in scachoꝛ ludo: vel roboꝛis vt itoꝛnea
mentis: de cui⁹ tñ lucro in publico nō recipeē oblo. 3° qñ
nōdū est ꝯdēnat⁹ restituere: qz si ꝑus erogauerit pōt exci-
pere coꝛam iudice. Qñ aūt traxit vel p falsos taxillos aut
assecando aut al'r ꝺ naturā ludi. Item ab eo q alienare non
potuit lucreē. itē postq̄ condēnatus est si faciat elemosynā
teneē de suo restituere: vel perdēti ī casu vl' parētib⁹. Nec
obstat q fur ꝯdēnaē ad duplū nō obstāte q satisfecerit ar
bitrio sacerdotis: qz ipe nō ꝯdēnaē ad bꝫ qō iā soluit ꝫ aliō.
Lucrās aūt de iure nāli dz paupib⁹. pdēti de iuris positiui
rigoꝛe: ḡ si soluat p̄mo liberaē. ¶ Et vꝫ veri⁹. q q lucraē
nū q̄ possit sibi retinere: qz turpis q̄stus ē: ⁊ ꝺ rōnē: nisi eēt
ludus rōnabil' ad exercitiū viriū: ⁊ fructuosus: al's nō pro-
hibit⁹: sicut in bis q stadio currūt: ⁊ bꝫ q agiliozes ⁊ foꝛtio-
res fūt. Uñ Dauid. z'. Regū. p̄. voluit filios israel discere
arcū. Sz nulla rō ē ī ludo aleaꝛ ⁊ taxilloꝛ ⁊ scachoꝛ ⁊ bꝫ
ociosis lucrari quēquā: vñ sibi retinere nō pōt: ꝫ ō iure na
turali illi q ꝯsensit ī ludū ⁊ sic volūtarie pdidit nō tenetur
restituere: si pares fūt ī turpitudie: vt qz nullus traxit aliū:
qz ī pari cā turpitudinis melioꝛ ē ꝯditio possidētis: ⁊ multo
magis si ali⁹ sit ī cā. Si aūt ex pte isti⁹ sit dolus: qz cupidi-
tate lucri iduxit aliū aut fraudulēter ⁊ ꝺ artē ludi fecit: ī q
casu ꝺ volūtatē dñi simpl'r tulit: teneē restituere iure nāli.
Alias nō ei teneē: nisi iure ciuili. C. de relig. ⁊ sumpt. Sz bꝫ
nō ligat in foꝛo ꝯscie quousq; bō sit ꝯdēnat⁹. ¶ Si autem
plus pdiderit vl' tātū q̄m lucrat⁹ ē vꝫ nihilomin⁹ q restitue
re teneaē: qz moꝛ vt lucrat⁹ fuit pauꝑ ꝺbitoꝛ fuit: a quo
debito nō liberaē nisi soluat. Et si illō idē pdidit culpa sua
fuit. Alys vꝫ q qz nūc locupletioꝛ nō ē: ampli⁹ nō teneē: qz
nō erat obligat⁹ paupib⁹ rōne alicui⁹ ab eis recepti vel in
eos comissi. Sicut ēt phisc⁹ q turpia lucra aufert ab indi-
gnis: nō vꝫ q teneāt⁹ vltra q̄ facti sūt locupletioꝛes: qz p
hoc q̄riē nō q ipi dānificēt⁹ ꝫ q turpiter nō lucrent⁹.
Qō aūt de phisco dcm̄ ē ī foꝛo ꝯscie tz: ī q ipse turpia lucra
ablata dz dare paupib⁹: qz q̄uis iure ciuili sint sua: tñ qz iu
re nāli nō plus iuris bz ī eis q̄ ille cui aufert nō pōt ipe reti
nere sibi plus q̄ ille. ¶ Tertia ꝯclo ē de bis ī gb⁹ trāsferē
dñiū ⁊ nō ꝯpetit repetitio nec retētio: vt sūt illa ī gb⁹ ē tur
pitudo ex vtraq; pte: vt ī symonia. Nec.n. non pñt repeti:
qz turpiter data sūt: nec retineri: qz turpiter accepta. Uñ ñ
solū pñt ꝫ debēt paupib⁹ errogari. Alias ad phiscū ptinet
ab indignis turpia lucra auferre. ff. de calūpniatoꝛib⁹. l. in
beredū. Sz sibi nō retinebit: ꝫ paupib⁹ dabit. 6. di. Coꝛru-
pit iudicē: nisi de bōis eccl'e datū eēt. Tūc.n. illi reddēdus
eēt. ¶ Quarta ꝓ ē de bis ī gb⁹ dñiū trāsferē nec ꝯpetit re-
petitio ꝫ retētio: vt ī meritritio ⁊ lenocinio ⁊ hystrionatu:
in gb⁹ ē turpitudo dare nō recipe. Sed meretrix si īmode
rate extoꝛq̄at p fallacias ⁊ soꝛtilegia dz restituere: cū ēt do
natiōes īter vi⁊ vꝛoꝛez sint ꝓhibite: ne mutuo amoꝛe se
expoliēt. ff. de do. inter vi. ⁊ vꝛo. l. i. Uñ m'to magis dānā
da ē ad restituēdū inueni quē decepit ⁊ spoliauit tota suba
Luc. 15. Et puer. 8. Uñ. C. de dona. īter vi⁊. l. z. milites no-
stros volum⁹ a focarys fictis adulatiōib⁹ spoliari. Et q mi
les possit repetere semp ꝓuilegiū ē. Qz aūt ipa q̄ fictis adu
latiōib⁹ extoꝛsit teneaē reddere ē ius cōe ī foꝛo ꝯscie. Sil'r
si dedisset alienū vt monach⁹ vel adolescēs nō valēs alie-
nare. z. Esdre. 4. Lū fecerit furtuz amabili sue affert. Et iō
quidā irrōnabil'r dicūt q meretrix licite pōt retinere p̄ciū
sibi datū a religioso: qz ñ pl's dz valere alienatio fcā ad tur
pes vsus q̄ ad honestos: ꝫ alienatio fcā de alieno ꝺ volun
tatē dñi ī elemosynā nō trāsfert dñiū ꝫ dz restitui: ḡ mul-
to magis ī ea q̄ fit ī turpes vsus: sic ē ista a nō dño ꝺ volun
tatē dñi: īmo oīo īuolūtary: qz nūq̄ ꝓlatus nec ꝯsuēt bꝫ vo
luit. ¶ De munerib⁹ aūt iudicū si sūt licita iure cōi vt ex-
culētū ⁊ potulētū qō infra paucos dies ꝯsūmi pōt: lz de eo
facē elemosynā: sic ō suo. de alys āt q̄ ñ iuste recipit ⁊ illicite
si est sibi ꝯsci⁹ q per se vel p aliū minas iutulerit ad crimē
concussiōis pertinet ⁊ restitutiōi subiacet: ⁊ p qñs de bꝫ ele
mosynā facere nō pōt. Si aūt nō: tūc restitutiōi non subia-
cet: qz aut ille dedit liberal'r ⁊ sic ē donatio irredibilis: aut

volunt eū corrūpere ꝛ sic turpiter vedit. Utroq; aūt casu illi nō debz nec oz restitui: sz pōt ide fieri elemosyna: imo ꝛ oz si iudex corrupta ītētione recepit. Et ita pōt eē vbi corrupt⁹ p iuramētū tenebaī nullū mun⁹ suscipe. Si aūt non est sibi ꝺsci⁹ q; corrupte recepit: nec illū ꝺcusserit: nec alꝰ ē prohibit⁹ recipe: tūc posset inde elemosynā facere. Ad crimē aūt cōcussionis ptinet si ille vedit putās se nō alr posse iustitiā obtinere: ꝛ iudex turpiter recepit p̄ciū p eo qō oz gratis facere: ꝛ tenet illi reddere q nolunt iudicē corrūpere: sz a corruptione p̄seruare: ꝛ suā vexationē redimere.

p² 2° **Quantū** ad 6m sunt gnq; ꝺnes. ¶ Pria. q; elemosyna oz fieri ab hūte plenariū dñium ꝛ plenariā administrationē. Uñ nō a minore. 25. annis: nisi sit taz modica q; nō videaī circūscript⁹. Tutor aūt ꝛ curator⁹ posunt de eis deficiētib⁹ suis: q; possūt remunerare benemeritos pupilli: ꝛ magis paupes loco x̄pi. gall'. 4. Quanto tpe
2ª ♀ beres pupilus ꝛc. ¶ Scda ♀ ē. q; vxor in mltis casib⁹ p̄t facere elemosynā ꝛ alienationē sine licētia viri. p̄ ad vitādū dānū viri: sicut Abigail. i. R. 25. q; mulier bz p̄prietatē in bonis cōib⁹ fīc ꝛ vir. Uñ si pp negligētiā vel malitiaz viri immineat piclm pōt ipa obuiare. Scdo si sit lucratiua: vt dicit Raymōdus. Talis. n. mulier q̄si virilis ꝛ virago minus sōest viro q; alie. ° si vir sit fatu⁹. Tunc. n. dispēsatio dom⁹ ptinet ad vxorē nisi alr p supiorē fuerit ordinatum.
4° si vir absens nō posuit aliū dispēsatorē dom⁹ sue loco sui. 5° si pegrinatur⁹ expēsas taxatas dederit: tunc. n. vxor si vult sibi subtrabere pōt paupib⁹ dare. 6° de pafrenalibus quoz ipa de iure bz dñiū ꝛ administrationē: q̄uis deceat vt ꝛ illoz viro gubernationē cōmittat: sicut ꝛ sui ipi⁹.
7° de bōis cōib⁹ fm facultates suas q̄m redire oz ad eaz vel liberos rōne ei⁹ soluto mrio⁹. 8° existēti i extrema ne-
3ª ♀ cessitate: q; tūc oīa sūt cōia. ¶ Tertia ♀ est. q; filiꝰ familias de castrēsi peculio sicut ꝛ miles pōt facere elemosynā. Dr aūt peculiū castrēse illō qō acgrit miles armate militie occasiōe militie: sicut Dauid de p̄da dñi misit senioribus. Itez de q̄si castrēse: vt aduocat⁹ de aduētitio q̄ ad p̄prietatē: sz forte fm iura nō posset (alias sic) ꝛ de p̄fectitio i scolis in itinere modicas expēsas faciens. Dr aūt aduētitiū ēt qō a linea materna aduenit vl quomōcūq; alr q̄ p̄mis illis tri-
4ª ♀ bus mōis. ¶ Quarta ♀ ē. q; idē ē de suiēte ꝛ suo: nisi q̄ ad
5ª 2° mercedē. ¶ Quinta ♀ ē. q; monachus admīstrator pt facē elemosynā dū ē administrator: nō tū pōt legare i morte: q; tūc icipit eē nō administrator: ita q; nō est dñs in morte. Uñ qō pōt abbas viu⁹ i sui p̄iudiciū nō pōt p⁹ mortē i successoris dānū. Cleric⁹ aūt sicut pt supflua errogare i vita: sic ꝛ i morte pt testari de pecunia redacta ex p̄bēda ꝛ fructibus i
p³ 2° honeo ꝺditis: quod non esset: nisi esset dominus ꝛ de iure fructuarius: non solum vsuarius.

Quantū ad 7m sunt septē ♀nes. ¶ Pria. q; elemosyna ē faciēda nō sibi sz alq; ī tpalib⁹: q; iter dātē ꝛ recipiētez oz eē distinctio psonalis: de p̄bendis. c. Si. Tū suo collegio pōt dare: q; bōa vniuersalitatis nō sūt singulox: ꝛ si ipe in de debeat recipe: sic collator ī dulgētiaz lucraī eas. Unde
2ª ♀ Paulus ō collectis q̄ fiūt i scōs elemosynas factur⁹ i gētez meā. ¶ Scda ♀ ē. q; nō oz dari pctōri: sz iusto. Da misericordi: ꝛ nō suscepieris pctōrē: da gdē vt foueaī nā: nō culpa da ribaldo panē nō pecuniā vt luxurieī. Bona bonis creata sunt: pctōr aūt nō ē dign⁹ pane q̄ vescīt. Sacerdotibus p̄bonis dabaī oliz annona de publico: q; multitudo sapiētum sanitas ē orbis terraz. Propter. io. n. iustos pepercisset dñs pētapeleos. Uñ isti sūt vigiles q; custodiūt ciuitatē.
3ª ♀ Uñ leuite nutriebātur de bōis cōib⁹. ¶ Tertia ♀ ē. q; magis predicatoī. i. Thi. Nō alligabis os ꝛc. ꝛ. i. Lozin. 9. Dignus ē operarius ꝛc. Nō solū aūt auditoī tenet p̄dicatores alere: sz plat⁹ cui⁹ fily lacte vbi nutriūtur iure p̄bet victuz nutrici. Uñ Nabal negās bñdictionē Dauid ꝛ socys q; custodierāt gregē ei⁹ fideli⁹ p̄cussus ē: ēt nō audiētes tenētur. Uñ illi de Socho ꝛ Phanuel ꝓriti sunt. q; negauerūt victū militib⁹ dñi q; ei⁹ hostes fugauerāt cū tuba Gedeonis: ꝛ populū dñi p̄texerūt. ¶ Quarta ♀ ē. q; elemosyna dāda 4ª ♀
est paupi nō diuiti Eph̄. 6. Ut bēat vñ necitatē tribuat patienti. Et ī Luc. cū facis p̄ādiū ꝛc. Qō āt legaī canonicis legaī nūtys paupū. Inuitare aūt aīcos nō ē pctm: cū pertineat ad vtutē aīcitie: q̄ vult ꝺuiuere aīco: sz non ē elemosyna. Qz aūt legaī paupib⁹ distribuēdū ē senodochio nō habenti reddit⁹ saltē sufficiētes. Alias nō sūt paupum q; bīt victū p̄uisū: sz q; incertū. Uñ iuste ꝺdēnaui pozē lugduñ. qui medietatē retinuit de legato sibi oblato qō erat factū paupib⁹ de lugduno. Lex. n. illa. C. de emp. ꝛ le. l. Si quis ad declarādū: q̄ tale legatū dat illis de hospitali tāq; pauperiozib⁹: intelligiē de illis q; necesse bīt victū ꝛ vestitum querere nec pōt p se ipos. ¶ Quinta ꝺcl'o ē. q; magis ē elemosyna dāda p̄pinquo indigēti q̄ alq. Ubi sciēdū ē. q; nō est facile determinare cui m gis ē bñfaciēdū: vt dicit p̄bs 9. Eth̄. ꝛ hoc pp multas diuersitates boni ꝛ necessarij. Tñ hoc est tenēdū. q; magis ē reddēdū debitū q̄ bñficiū impēdēdū vt ipe dic ibidē: nisi ex altera pte adsit maiō bōitas vel necitas. Et iō parētib⁹ ꝛ p̄pings ꝛ bñfactozib⁹ ꝛ eis a quib⁹ spūalia accipit magis oz hō elemosynā facere si indigeāt: ꝛ ceteris paribꝰ melioribus magis: ꝛ magis idigētib⁹ magis. Et sic fm has tres ꝺditiones oz ī elemosynis gradus cōstituī. s. fm necīuz: honestū ꝛ debitū. Assignare aūt i singulis q̄ vnū alteri p̄ferat ē ipossibile: q; singulares ꝺditiones q̄ attēdende sūt: sunt ifinite: ꝛ nō cadūt sb arte. De his aūt docet vnctio ꝛ prudētie ꝓfiliū. ¶ Sexta ♀ ē. q; magis 6ª ♀
est dādū plurib⁹ q̄ vni. Uñ apl's. i. Lozin. 13. Si distribuero ī cibos paupum: vbi dicit glo. p pl'ale cautella docet: vt nō vni sz multis det: vt plūb⁹ p̄sit: nisi q̄ vni p multis datur vt p̄curatoī. ¶ Septia ♀ ē. q; abūdanter ē dandum. 7ª ♀
Ubi ē aduertēdū q; abūdātia elemosyne attendi pōt ꝛ ex parte dātis ꝛ ex pte recipiētis: ex pte q̄dē dantis cū. s. aliqs dat qō ē multū fz p̄portionē p̄pe facultatis. Et sic laudabile ē abūdanter dare. Uñ ꝛ dns Luc. 21. Laudauit viduā q̄ de eo qō ōerat illi oēm victuz qō būit misit: obstuatis tñ bis q̄ dcā sūt de elemo faciēda ō nec̄ys. Ex pte vō eius cui daī ē abūdās elemosi⁹ dupl'r. vno⁹ qz supplet sufficienter ei⁹ idigētiā. Et sic laudabile ē elemosynā abūdāter tribuē. Alio⁹ vt supabūdet ad supfluitatē. Et hec nō ē laudabilis. ¶ Ex his pz solo ad arg⁹: q; elemoª ñ semp ē ī p̄cepto: ꝛ illa q̄ ē i p̄cepto ē meritoria ꝛ ñ satisfactoria: iō ꝛc. Qō IIII.

Quarto queriē vtz ieiuniū sit ps satisfactiōis. Et vr q; non: q; dr in Ysa. Jeiunauim⁹ ꝛ nō aspexisti: hūili. a. n. ꝛ ne. sz nihil ē satisfactoriū nisi qō ē a deo approbatū ꝛ acceptū: q̄ ꝛc. ¶ Cōtra. ꝺuertimini ad me ī ieiunio ꝛc. ¶ R⁹. circa istā qōnē quīq; sūt videda. p̄ō ieiuniū obligatōe. 2° de excusatiōe ieiuny. 3° ō tpis obseruatione. 4° ō fractione. 5° vtz toties quoties homo sumit frangat ieiunium.

Quātū ad p̄m sūt gnq; ♀nes. ¶ Pria. ō ei⁹ diffinitōe ꝛ p⁸ ♀
diuisiōe. Diffinit aūt sic ab Ysid. Jeiuniū est psimōia victꝰ abstinētiaq; cibozx. Nō vti vnguēto ē de bñ eē. ¶ Diuidit aūt sic ieiuniū. aliō spūale puta a vicys abstinere. aliō nāle añ cibū. aliō morale sobrie sūmē: ꝛ aliō ceri-
z⁴ ♀ moniale solū sel'sumē. ¶ Scda ♀ ē. quō ieiuniū cadit sub precepto ꝛ iuris nālis ꝛ positiui. Ubi ē sciēdū q; q̄m ē nec̄ia carnis castigatio ad cohibitionē a mortali ꝛ ad eleuationē mētis ad spūalia: q̄ ē in precepto pertinet ad ius naturale: Unde ebrietas ꝛ excessiua crapula est mortalis: vt in diuite epulone: qui epulabatur quotidie splendide: ꝛ per consequēs non poterat deo vacare: dñte Hyero. difficile ē: imo impossibile vt hic ventrē illic mētē impleas. Itē cadit sub iure positiuo. Uñ eius trāsgressio sine cā est pctm mortale vt in Adā. Et oli aia q̄ se nō afflixerit peribit de pp'lo. Qñ

aũt fractio est cũ cã nõ ex toto sufficiẽte ẽ venialis: vt i his qui legũt instituta in completorio. Qñ aũt est cã simplr sufficiẽs nulla ẽ culpa: vt in nẽcitate: exẽ de obser. ieiu. c. i. Itẽ cadit sub p̃cepto diuino: put ẽ iniũctũ i pnia simplr: qz sic est pars sacri. Sed put iniũgitur ab hoĩe. exẽ foꝛ ꝓscie sic cadit sub p̃cepto humão: nec sic ẽ satisfactoriũ: ſz ꝑmo mõ valet ad satisfactionẽ. Si est ẽt iniũctũ i pnia p modũ ꝓsilij nõ simplr: ſz sic abstinere q semel tm̃ comedaẽ ꝛ de talib⁹ cibis tm̃ ẽ ab eccl'ia p̃ceptũ. ¶ Sz ꝺ istã conclusionez arguiẽ: qz de illo qõ cadit sub ꝓsilio diuino eccl'a nõ põt facere p̃ceptũ vl'e: puta q oẽs teneanẽ relinquere oĩa ꝛ dare paupib⁹ vel intrare religionẽ: sil'r de elemosina q oẽs teneanẽ dare vltra decimã puta dimidiũ q̃ sunt õ iure diuino: g̃ nec de ieiunio. ¶ ℞. plus castigaẽ caro ꝺ luxuriã per abstinẽtiã ab actu carnali q̃z p ieiuniũ quo abstineẽ a cibo. Sed nõ põt eccl'a p̃cipere alicui sine culpa q nõ ꝺbat vel q debitũ nõ petat: g̃ multo min⁹ q ieiunet. ¶ Dõm. q illud qõ ẽ simplr volũtatis eccl'a nõ p̃t facere nẽcitatis simplr: ſz ꝼm quid ꝛ ad tp̃s: ꝛ ex rõnabili cã põt: sicut q homo oret horis ꝛ tpib⁹ ꝓstitutis: q̃uis determinatio non cadat sub p̃cepto diuino. Et sil'r ieiuniũ cadit sub p̃cepto diuino: vt. s. homo domet carnẽ p sobrietatẽ: ſz determinatio eius cadit sub p̃cepto eccl'e. Et q̃uis eccl'a nõ possit obligare ad ieiunãdũ semp sicut nec ad ꝓtinẽdũ tm̃ põt obligare ad ieiunãdũ aliq̃n: sicut ad nõ nubẽdũ certis tpib⁹ ꝛ ꝓtinẽdum põt. Et sicut obligat ad decimas q̃ in veteri lege p̃cipiebãtur sic ꝛ ad ieiuniũ qõ ibi erat sub pena mortis. ¶ Tertia cõcl'o ẽ de dispẽsatiõe. q nullus auẽitate sua debz soluere ieiuniũ: qz nullus est iudex in cã sua: si cõmode põt hr̃i recursus ad superiorẽ. Dicit tm̃ Hostiẽ. exẽ. e. ꝓsiliũ q nõ sufficit licẽtia simplicis sacerdotis: si põt hr̃i eps: qz sicut absol'o a snĩa iuris nõ ptinet nisi ad epm̃: g ꝛ põt facere ius' synodale sic nec dispẽsatio i ꝓhibitiõe iuris. Alias si nõ põt cõmode recurri ad epm̃ põt curat⁹ dispẽsare ex iusta cã: puta infirmitatis: debilitatis: carisꝛie: penurie: laboris: peregrinatiõis: ꝛ hꝺ. Qõ ergo dicit decretalis debilib⁹ ꝛ infirmis nõ pꝛeiudiceẽ: intelligiẽ nõ ipo iure ſz dispẽsatiue. Uñ nõ dicẽ q tales nõ ligenẽ ſz q eis nõ ꝓiudiceẽ. ¶ Quarta ꝺ ẽ de redẽptiõe de qua dicit Jnoc. q ieiunia ab eccl'a ĩstituta non põt redimi pecunia: nec alio mõ: nisi cã vel nẽcitas in ieiunãte subsit. Sed ieiunia volũtaria. i. votiua ẽt sine cã q̃ in ieiunãte subsit: dummõ alias sit vtile redimi põt auẽitate superioris di. Sz. c. Ult ꝛ. c. ꝓesbr. Et idẽ ẽ de ieiunys q̃ ponũtur: exẽ de voto. c. i. ¶ Quinta ꝺ ẽ de supfluo ieiuny: qz nõ est i p̃cepto dare paupib⁹ tãto plus q̃to ꝓsumit minus q̃ alias: nisi paupe indigente: ſz ẽ in ꝓsilio: qz bona est elemosyna cũ ieiunio: que sunt due ale oꝛonis. Jõ Brego. cõsulit i omelia qõ tibi subtrabis alteri elargire: Et vñ caro tua affligiẽ inde caro indigẽtis ꝓximi recreetur.

Quantũ ad z^m de excusatiõe sunt 8° cl'ones. ¶ Prima. q excusanẽ alig pp etatẽ: vt nõ bñtes vsum rõnis: g nulli⁹ p̃cepti iuris nãlis vel positiui sunt capaces: nec p ꝓñs ligati: ſz q eos regũt debent eos ab his restringere a qb⁹ hz xp̃iana ꝓsuetudo: vt a carnib⁹ in diebus ieiunioꝝ ꝛ hꝺ abstineãt: ſz nõ a bina comestiõe: qz non possũt vna vice tm̃ sumere qõ sufficat. Unde pueri excusanẽ vsq̃ ad vigesimũ p̃mũ annũ: ẽt si añ peccauerint mortal'r. Nõ. n. tenẽtur satisfacere cũ destructiõe nature. Nõ autez coniugati excusanẽ ꝓ eo q indigẽt alimẽto ꝓ generatiõe: sicut iuuenes p augmẽto: qz dieb⁹ ieiunioꝝ nõ debent vti illis actib⁹. Et qz sufficit sel' in anno ip̃regnare: ꝛ cũ in ieiunys adhuc plus abũdent semine q̃z sit necesse. Circa tamẽ tertiũ septẽniuz: qz gdã sunt alys fortiores relingtur arbitrio ꝓfessoris de consilio medicine: qz cũ ieiuniũ fit p̃cipaliter pp carnis castigationẽ nõ mortẽ: de hoc ẽ medici iudicare. ¶ Scda ꝺ ẽ. q pp infirmitatẽ: aut debilitatẽ. Uñ Brego. de ꝺsecr. di. 5. quadragesimale ieiuniũ nõ ẽ soluendũ nisi nẽcitas ifirmitatis cogat. Et di. 3. Jeiunia legitima nõ sunt soluẽda nisi grãdis nẽcitas cogat. Pꝛegnãtes autẽ ꝛ nutrices si ꝓbabil'r timeẽ de piculo eaꝝ vel fet⁹ i vtero: aut pueri ad vbera nõ debẽt ieiunare. Jnnoc. idẽ dicem⁹ i senib⁹ quod in ifirmis ꝛ debilib⁹. ¶ Tertia ꝓcl'o ẽ pp paupertatẽ. Uñ q frustatiz mẽdicãt excusanẽ: nõ aũt cũ seẽ in die sufficiẽter refeciũtur p deo. ¶ Quarta ꝺ ẽ propter laborẽ: qñ tenẽtur dñis suis laborãdo seruire: vt serui ꝛ rustici excusanẽ si a dñis cogunẽ ad talẽ laborẽ cũ quo non possint ieiunare. Ubi aũt volũtarie laborãt teneẽ: nisi sit tant⁹ labor q nõ ꝓpatiaẽ ieiuniũ: ꝛ sit nẽcius pp victũ ꝛ vestitũ sui ꝛ suoꝝ ꝛ nõ volũtari⁹ ꝓpter cupiditatis lucrũ. Qui etiã i cõducẽdo pactũ ponũt q frãgãt ieiuniũ peccãt: nisi festinãtia operis necessary regrat: Dico autẽ necessary vel ad diẽ festũ vel ꝓtra hostes aut hꝺ. Nõ teneẽ ẽt hõ mẽdicare vt ieiunet: si sit ꝓtra natales suos sic indigne agi. ¶ Quinta pꝛopter: peregrinationẽ: qñ nõ patiẽ secũ cõmode ieiuniũ ꝛ ẽ nẽcia: vt qz ꝓpellẽ exulare infra certũ terminũ: vel ire in exercitũ: vel vltra mare in passagiũ ꝓpter crucez: vel si alꝭ inciderint i hãc nẽcitatẽ sine clꝑa: qz ꝓpter vẽtũ ꝺziũ oportuit stare supra mare vbi ñ habuit sic nẽcitatẽ vl'hꝺ. Si aũt nõ tenẽtur tũc peccãt aggrediẽdo pegrinationẽ indiscrete. Si tm̃ idiscrete aggressa ẽ pegrinatio nõ ꝓpatiens ieiuniũ ne sit pplex⁹ licite frãgiẽ: sicut q̃uis pp culpam sit infirm⁹ durãte tm̃ infirmitate nõ teneẽ. Nihilomin⁹ cum finis p̃cipal' ieiuny sit carnẽ domare: ꝛ ad deuotionẽ mẽtẽ leuare: qõ aliq̃n pl's ẽ p peregrinari peditãdo bona cã p̃t eẽ dispẽsandi. ¶ Sexta de cursoꝛib⁹ egtũ qñ trotãr: qz labor multuz ꝓsumit de bũido: qz nimis grauareẽ vna vice ad sufficiẽtiã sumere. Jõ videẽ excusati: nõ solũ si sine tali offõ nõ p̃t viuere qz tũc pauptas excusaret ſz ẽt si alr̃ possent viuere ſz nõ eq̃ bñ: qz aliõ ẽ de illis q ad certũ diẽ se locãt q nõ debẽt se locare nisi possint tũc ieiunare si bñt alꝭ vnde tũc viuãt: ꝛ nõ solũ p tũc ſz p alias. aliõ de alio q locat se ad totũ ãnũ: ꝛ ad torale fuitiũ: q si excipet q nunq̃ trotaret in die ieiuny nõ ĩueniret q eũ recipet. ¶ Septima cõcl'o ẽ de fuitoꝛib⁹ nobiliũ: qz licet alias possint viuere ex quo tm̃ licitũ ẽ se ad fuitiũ obligare q̃ ad debitũ fuitiũ exigunẽ tenẽtur facere. Uñ cũ nõ teneãtur ieiunare vltra nonã: nec tũc possint comedẽ: qz bñt dñis fuire ſz illõ Luc. Ministra mihi tu aũt comedes postea. vel qz hz enceniuz portare ꝛ hꝺ. qz nõ teneẽ vsq̃ pꝛ ieiunare si ex hoc accipãt plenã cõmestionẽ vel facit aliq̃s plibationez vt postea comedat nõ est trãsgressoꝛ p̃cepti. Nõ tm̃ ex hoc q est cursoꝛ vel fuitoꝛ hoc hz: ſz ex hoc iustã cãm hz vt secũ dispenseẽ propter hoc. Et multo magis q i refectoꝛys legunt vel seruiũt: qz hora debita comedere nõ p̃t: nec ipi peccauerũt: vt ipi diuti⁹ q̃z aly abstinere teneãtur: iõ meretur secũ dispensari. Sil'r nouity ꝛ iuuenes q bñt alia grauamia ꝛ grauia onera sustinere. ¶ Octaua ꝺ ẽ. q ꝓhibitio viri mulierẽ excusat a ieiunys votiuis: qz sine ci⁹ licẽtia vouere põt: ſz ille põt irritare. Sz nõ sic ẽ de ieiunys indictis ab eccl'a: q̃ eq̃liter indicũtur ꝺiugatis ꝛ alys. Sed pp viri scãdaluz eẽt cũ ea dispẽsandũ: sic̃ q dã dicũt. ¶ Sz istõ vr̃ eẽ scandalũ ꝓhiscoꝝ: ꝛ p ꝓñs ꝓtenẽdũ: si nõ vult vxorẽ ieiunare: nisi

Circa z^m õ tpe sũt tres ꝓnes. ¶ Pꝛia. q ad ieiunia cõ suetudialia ꝓsuetudo ipa obligat: ẽt si scriptura nõ dicat. Uñ. ii. di. i bis reb⁹ i gb⁹ nihil certũ scriptura statuit mos ppl'i mos õi: ꝛ ĩstituta maioꝝ p lege fuãda sũt. Et sic̃ puaricatoꝛes diuinarũ legũ fic trãsgressoꝛes ꝓsuetudinũ ecclesiasticarum cohercẽdi sunt. Si ergo ꝓsuetũ ẽ i aliqua dyocesi q ieiuneẽ certo die illi de dyocesi teneẽ ieiunare: sic̃ ꝛ tenerenẽ si eps indiceret: qz nõ refert vtꝝ ppl's voluntatẽ suã declaret vbis aut factis. ff. de legibus. l. De quibus: de

cõsec.di.5. Jeiunia ī eccl'a a sacerdotib⁹ ꝓstituta sine necessitate rõnabili nõ soluãt. Cõsuetudo.n. rõnabilis ⁊ ꝓscripta obligat.di.12.c. Illud ⁊.c. Illa: ⁊ hoc quo ad īdigenas. Alie nigene vero si veniunt animo habitandi ex tunc ligantur ieiunio consuetudinario: sicut ⁊ scripto. Si autem transeant solum per terram non ligantur consuetudibus: nec statutis: tñ tenẽtur nõ scãdalizare. Uñ occulte comedere possunt ꝑm morẽ terre sue: sz nõ publice: qz si esca scandalizat fratrẽ meũ nõ mãducabo in eternũ. Uñ Aug. interrogãti ꝓ mre rñdit Amb. Cũ romã venio sabbato ieiuno. Cum mediolani sum nõ ieiuno. Sic ⁊ tu ad quãcũq; eccl'am veneris eiꝰ morẽ ꝙua: si cuiq; nõ vis eẽ scãdalũ: nec quẽq; tibi. Unde ex illa respõsiõe vidẽtur accepti vsus. Cũ fueris rome romano viuito more. Cuz fueris alibi: viuito sic ibi. Tamẽ vr̃ q consuetudo laycoꝝ nõ liget clericos: nec secularium religiosos: qz distincti sunt modi abstinẽtie iter hos tres statꝰ. Et plures abstinentias bñt clerici q̃z layci: ⁊ religiosi q̃z seculares. Unde nõ oz q ad ieiunia illoꝝ ligentur: quoꝝ etiã ꝓsuetudinib⁹ a suis ieiunys nõ absoluũtur ꝑm illã regulã iuris. Quẽ nõ honoꝛo: nõ onero. Uñ illoꝝ cum quib⁹ viuit mores ꝙuare oz. Sz spãlis rõ quare clerici nõ tenẽtur ad ieiunia laycoꝝ est: qz plebescita nõ ligabãt senatores quousq; ꝓsentirẽt: qz inferior superiori legẽ imponere nõ põt: silr nec ꝓsuetudinẽ. Instit. de iure nãli. Sz plebescita. i. pleb sancita vel statuta. Qz tñ nõ glibz tenẽt alteꝝ nõ scandalizare: iõ vbi est consuetudo ieiunare in festo sancti Marci a laycis sequẽtib⁹ ⁊ clericis faciẽtib⁹ ꝓcessionem siue letaniã maiorẽ a Greg. institutã. religiosi sicut nec ad processionẽ sic nec ad ieiuniũ tenẽtur: sz publice pp scandalũ non debẽt bis comedere. ¶ Scõa ꝓ ẽ. q ẽ ꝓ vbi ẽ ieiuniũ iure indictũ ꝓsuetudo q̃ ꝙualet iuri excusat: lz gnãliter dicat q ꝓsuetudo q̃ ẽ ꝓ scõs canões nõ excusat: qz veꝝ est q̃ per alios canones ī se vel in silr nõ fulcit. Sic aũt est de ista. Unde di. 4. c. In istis tpib⁹ ⁊.c. Statuim⁹. dr̃ q canon Thelesphori pape q clerici a gnquagesi[a] ieiunẽt: qz moribus vtẽtiũ approbatũ nõ est: alr agentes trãsgressiõis reos nõ arguit. Excusant ergo a ieiunio ⁊ carniũ esu īdigene ꝙuintie vel dyoc. vbi nõ ieiunat ẽt a viris moz̃igeratis: in vigilys Jacobi: Bartholomei ⁊ Mathie: qz multi religiosi bis comedũt: q̃uis decretal' dicat ī gnãli oẽs vigilias apostoloꝝ ieiunãdas nisi vigilia Philippi ⁊ Jac. ⁊ Bernabe: qz tẽpore paschali. ⁊ Joãnis euãgeliste: qz ī crastino natiuitatis dñi. nõ aũt si ribaldi ⁊ mali: lz plures numero: q nec certa ieiunia seruãt qz nõ est ꝓsuetudo rõne obtẽta sz corrupte la. Itẽ excusant alienigene q̃uis ī terra eoꝝ ieiunet: ex q̃ venerũt, aio remanẽdi: qz sicut tenẽt ad ieiunia terre quã inhitant sic etiã nõ tenẽtur ad ieiunia ad q̃ prius tenebantur. Et sic mr̃i Augu. licuit sabbo nõ ieiunare Mediolani que cũ filio venerat habitare. Sic ⁊ Amb. ꝙuis eẽt romanus. Qui aũt trãsitũ facit p terrã sicut nõ obligatur ad ieiunia illi⁹ terre sic nõ liberat a ieiunys ⁊ abstinẽtia terre sue: sicut iudei remãserũt obligati ad legalia quousq; post morte xp̃i cepunt ligari ad euãgelica sacra. Tũc.n. in spãli ꝑ fuerũt soluti a lege antiq̃. ¶ Tertia ꝓ ẽ de q̃dragesi[a]: de qua certũ ẽ q cadit sub p̃cepto: tũ pp gnãlẽ ꝓsuetudinem xp̃ianoꝝ: tũ ꝑpter eccl'e statutũ: de ꝓsue. di. 5. c. q̃dragesi[a]: vbi dr̃ q quatuor dies p̃cedẽtes sunt additi pp numeꝝ cõplẽdũ: qz subtractis dñicis restabãt ieiunãdi solũ. 36. dies: qui sunt decima toti⁹ anni. Duo aũt dies ꝑm cõsuetudini relinquũtur: quo ad esuz carniũ ⁊ ieiuniũ: de hoc: de ꝓsecra. di. 1. c. Solẽt. itẽ. di. 4. c. Statuim⁹. ¶ Itẽ ieiuniũ 4ᵉʳ tempoꝛũ ẽ ī p̃cepto: q̃ accipiũtur ꝑm illos vsus. Dãt crux Lucia cinis ⁊ charismata dia. Ut sit in angaria 4[a] sequens feria. Nã feria 4[a] pp hoc qz illa die vendit⁹ ẽ xp̃s: feria 6[a]: qz moꝛtu⁹: sabbato: qz in sepulchꝛo: 76. di. c. Jeiuniũ: ⁊ p totũ. Itẽ vigilie solẽnes sunt ī p̃cepto, vt Natiui. xp̃i ⁊ p̃cursoris: non aũt decollatõis. Assumptiõis virginis: nõ aũt natiuitatis: nec purificatiõis: ⁊ apl'oꝝ oium. de gb⁹ supra exceptis. Ubi ãt Jac. Bar. ⁊ Mathie. ieiunaẽ ibi ligat: vbi nõ ibi absoluit. Si.n. decretalis celebratione festi ꝓmittit cõsuetudini: pari rõne ⁊ ieiuniũ ei⁹. Et intelligiẽ de festis p̃ncipalibus apl'oꝝ q vigilia ieiunaẽ. Rogatiões sunt necitatis ꝛz glo. Sz ꝑter die tertiũ ꝓsuetudini relinq̃tur. Unde Rome comedunẽ carnes. In Hallia nõ sed ieiunaẽ. Qr ãt sint in p̃cepto vr̃ de ꝓsec. di. 3. Rogatiões. Meli⁹ tamẽ ꝓsuetudini relinquiẽ: nisi q̃ ꝓsuetudo reprobaẽ. sicut de illis q ī die cene nõ ieiunabãt: quod reprobaẽ: de cõse. di. 3. Non liceat. ⁊ sequẽti. ¶ De aduentu dicit p̃p: de obser. ie. c. 2. Jeiunium apõ nos agiẽ in aduẽtu. Uñ videẽ ieiunium deuotiõis ⁊ nõ necessitatis. in dominica nõ est ieiunandũ q̃si ex debito. Uñ quando festũ habẽs vigiliã euenit feria 2[a] sabbato p̃cedẽti ieiunaẽ: de obser. ie. c. i. ⁊. 2. Nec ꝓsuetudo ꝑt facere q hõ teneaẽ die dominico ieiunare. Põt aũt ligari ad ieiuniũ quis alys diebꝰ festiuis: sicut ī festo Marci: ī vigilia ascẽsionis: ⁊ pẽtecostẽ: q̃uis sint tpe festiuo. Unde ⁊ multi religiosi ieiunãt ī die natal': nũq̃ tamẽ in die dñica: inter vigilias ẽt ꝓputatur q sit in precepto illa oiuz scõꝝ.

Quantũ ad 4.ᵐ de fractiõe sunt tres ꝓnes. ¶ Pria. q ieiuniũ frangitur notabili hore anticipatiõe sine cã. Dico aũt notabili nõ de illa q̃ notatur spes gule. Dico etiã horã nonã oĩ tẽpore in q̃dragesi[a] ⁊ vigilia pasce expectari. Nec oz tũc expectare vespam diei sz officy vt. s. añq̃ celebreẽ vesptinũ offiñ nõ edaẽ. Nec oz q sim⁹ iudei ieiunãtes vsq; ad vespam vel noctẽ: q sum⁹ filyi lucis: licet tardi⁹ debeat edi ī q̃dragesima q̃z in alys ieiunys nisi forte in sabbatis ordinũ: ī gb⁹ ẽt alig añ prandiũ dicũt vespas. sicut in q̃dragesi[a] post offiñ vespaꝝ añ horã vesptinã lz edere ex quo ꝓstat q nona trãsyt: sic ī alys ieiunys post offiñ none añ horã none: dũ tñ ꝓstet horã sexte trãsyse vel eẽ. Põt aũt dispensari vel pp lectionẽ vel pp debilitatẽ: vel pp iter: vel pp alias iustas cãs: ⁊ pp hospites: sicut in 3°li. in vitis patꝝ dr̃ q senex qdã añ horã canonicã refectiõis hospites prãdere coegit. ¶ Scõa ꝓ ẽ. q frangiẽ per esum carniũ: ⁊ in q̃dragesi[a] ab oĩb⁹ q̃ semẽtinã trabunt ori ginẽ: vt a caseo: lacte: butiro: ouis: ⁊ hꝺ abstinẽdũ ẽ. Et grauius soluit ieiuniũ comestio carniũ q̃z aliaꝛ bina comestio. Delyas.n. q̃ ieiunauit carnes nõ comedit: sz tũc q̃ mane ⁊ vespe edebat. Sel' comedere ẽ angeloꝝ: bis boium frequẽti⁹ bruto ꝝ. Xp̃s aũt nõ comedit carnes nisi agni. Daniel ẽt q̃ ieiunauit caro nõ itrauit ī os ei⁹. Nõ oz ẽ ꝓ tamẽ semꝫ ieiunare q̃ a carnib⁹ abstineẽ. Feria.n. 6[a] a carnib⁹ abstineẽ excepto solo natali: q̃ ī feria 6[a] ꝓtingit: ⁊ tñ nec festũ assũptiõis nec oĩum scõꝝ excipiẽ. Itẽ in sabbato a carnib⁹ abstinere iubet decretũ: qõ ꝓsuetudie abrogatũ est in multis locis: ⁊ ī Grãcia a natiuitate vsq; ad purificationẽ: cui⁹ cã reprobata ẽ: qz btã vgo ī partu ñ doluit: ⁊ p ꝓseq̃ns nec carnib⁹ idiguit. In ꝓuincia ⁊ lõbardia ī aligb⁹ terris nõ abstinẽt. Monachi vo oĩ tpe ꝑm decretũ debẽt a carnib⁹ abstinere: nisi gallici q hoc dicũt indultũ a p̃p. qõ non credo. Lacticinia ī alys ieiunys a q̃dragesima nõ sunt interdicta: nisi ꝓsuetudo bẽat abstinere: quã vbiq; ī ieiunys seruãdã censent Augustin⁹ Hieron⁹. ⁊ Amb. Uñ cui iunctũ ẽ ieiunare simplr̃: nõ hz nisi a carnib⁹ abstinere: sz põt cũ potagio pĩgui ⁊ lacticinys ⁊ ouis vti. Britões ãt q in q̃dragesi[a] vtũtur butiro videẽ excusari: qz ī illis ī gb⁹ ecclesia dispẽsare põt si scit ⁊ dissimulat dispẽsat. Si tñ ita dissimulat q nec puniat excõicãdo: nec ꝓhibeat vbo. Multa qdẽ p patiẽtiã tollerãtur q̃ si deducta essent in iudicio non tollerarẽtur. Si aũt eccl'a q̃ teneaẽ ad correctionem fraternã nec puniret: nec corrigeret fcõ pticiparet ī crimie. Nã ⁊ si simplicẽ fornicationẽ ⁊ hꝺ nõ puniat p̃dicat tñ illicitam. Uñ cũ eccl'a illõ sciat: nec eos ꝓhibeat. n[c] p̃dicet eos male

facere ⁊ si aliud priuilegiū non habeant excusant. Uñ quidā ppli gbusdā auib⁹ i q̄drageſi⁹ vtebāt. Sz i lateranēſi cōcilio fuit ꝓhibitū: ⁊ ex tūc cessauerūt. ¶ Tertia cōclūsio ē. q̄ bina comestio ē frāgit illoz. ſ. q̄ cōiter sumi solēt in cibū vbi ēt fruct⁹ vt ceresa ⁊ pira ⁊ nuces ꝓputant: qz in loco refectiōis sumūtur in prādio ⁊ cena. Verbe etiaz: qz scti pres radicib⁹ herbaz vtebant. Ab his ēt ādā abstinere debuit ⁊ hec sola añ diluuiū in cibū sumebant. Excipit aūt cū cā medicine sumūtur. Tūc. n. nō soluūt ieiuniū eccle sed nāe. Itē electuaria: dico aūt oia hȝ q̄ ꝓsueuerūt sicut spes sumi post prādiū ad aduuādū digestionē etiā si ex talib⁹ ꝓfecta sint q̄ p se in cibū sumi ꝓsueuerūt: dūmō sint alterata sic p decoctionē vel ꝓfectionē q̄ iā nō in cibū sz in cibi aduitoriū ab vtētib⁹ cōiter sumūtur: vt i dactil⁹ ⁊ nucib⁹ ꝓfectis ⁊ pignolato. Dactilis aūt simplex ieiuniū soluit. cū hoc solo fructu palme pres quidā viuerēt in egypto. Pot⁹ etiā añ et post nō soluit: qđ intelligo q̄n nō ꝓficit ex esibilib⁹: vt vini ⁊ aque: vel q̄n ꝓficit nō tñ ꝓsueuit sumi in cibū vt pot⁹ ceruisie. Q̄n aūt ꝓficit ex illis q̄ ꝓsueuerūt sumi in cibū vt amigdalatū ⁊ brodiū ⁊ hȝ q̄ ēt añ cibū sumūtur. Sec⁹ forte est in pureta: cuius possz dici q̄ hȝ brodia ēt q̄ añ cibū sumunt q̄ pp pparationē ad cibū sumunt. ¶ Qđ aūt fuitores nobiliū gustāt aligd ad faciēdū ꝓbationē de toxico: vl cog ad pbādū cibū: qz nō sumūt p modū nutrimēti nlla ē fractio ieiunij: ēt si trāsglutirēt. Si qs ēt nō pp famē vl voluptatē sz timoze ne fōte deficiat pīnāitate fic⁹ aut puretā: aut aligd hȝ plibarz p modū medicīe sic ñ ē fractio ieiunij.

Quantū ad 5ᵐ vtz totiēs frāgat qs ieiuniū quotiēs comedit vltra vnā vicē: sunt tres opiniōes. ꝓma opio ē q̄ sic: qz ē ꝑceptū negatiuū: hoc aūt obligat semp: ⁊ ad semper: ġ ⁊c. Nec valet solutio q̄ dat ab aligb⁹: q̄ vez ē de ꝑcepto negatio iuris nālis: nō positiui: qz ieiuniū q̄dragesimale licet sit ad ıstar ieiunij xp̄i nō tñ ex precepto dei sicut ieiuniū Ade i paradiſo: sz ex ꝑcepto eccle: ⁊ tñ ita soluit si frangat scōa die sicut si ꝓma: ⁊ eq̄liter die q̄cunq̄: ġ ꝓhibitio posituia nō impedit qn frangat: ita p tertiā ⁊ q̄rtā comestionē sic p ꝓmā. ¶ Scōo pp itētionē legislatoris de domando carnem: contra quam equaliter fit p tertiā sicut p primā ⁊ plus. Et si dicatur q̄ per vnaz comestionem quandoq̄ plus foueꝰ caro q̄ p q̄tuor: Uerum est sed hoc est p accñs nec cadit sub arte: sz p. se loq̄ndo ceteris parib⁹ quāto sunt ples cōmestiōes tāto plus deordinat cōcupiscētia carnis qđ ē ꝺ itētionē ꝑcipiētis ieiuniū. 3ª qz nō minus 3ª vel 4ª q̄ ꝑª. Nec valet solo quā aliq dant q̄ oēs hñt rōnē vni⁹ plitatis ꝓhibite: qz aut illō intelligit: q̄ nisi omnes sil ꝓcurrāt nō ē fractio ieiunij: ⁊ tūc scōa comestio nō solueret: aut sic q̄ indifferenter q̄libet soluit: sz nō ē nisi vna solutio: ⁊ tūc sic scōa soluit: sic 3ª ⁊ 4ª. Et est inconueniēs q̄ vbi sunt diuersi act⁹ quoz̄ q̄libz ē eq̄liter trāsgressio ꝑcepti q̄ non sint pl'ra pctā distincta. Nihilominus nec rōnes sic ꝓfirmate cogūt. Prīa nō: qz ī xlª quot sūt dies tot sunt ieiunia ⁊ tot possunt ee fractiōes: sz vni⁹ diei nō ē nisi vnū ieiuniū ⁊ p ꝓñs nisi vna fractio vni⁹ rōnis: vnde ē ſm intētionē vnū. Uñ nec quotiēscūq̄ ponit morsellus in ore dī frāgere ieiuniū qđ tū oporteret. Uñ iste ē obligat⁹ ad ieiunādū isto die sel' ⁊ nō obligatus ad ieiunādū pl'ries eodē die: qz nec pōt nisi sel' ieiunare in die. Uñ licet ieiunare implicet negationē pl'riū comestionū: tñ quotecūq̄ sint: vna ē fractio ieiunij: qz nō ē nisi vna fractio vna die: iō sic vnius oculi nō sunt ples cecitates: sic nec vni⁹ ieiunij ples fractiones. ¶ Ad 2ᵐ ꝺm. q̄ lex illa. C. de leg. l. Nō dubiū. ē i legem cōmittere eū q̄ verba legis amplexus ꝺ legis vtit volūtatē: intelligit de intētione ⁊ volūtate legis q̄ respicit ſbam act⁹ nō finē: qz finis eccle ieiunātis ē meritū ⁊ satisfactio q̄ nō cōsequit q̄ i mortali ieiunat: ⁊ tñ se liberat: ⁊ talis intentio ē hec de carnis domatiōe. Sz intētio respiciēs subaz facti est abstinere a scōa comestiōe ⁊ a carnib⁹: vñ p quodlibet horz duoz facit ieiuniū: vñ si in scōa comestiōe comedit carnes est duplex fractio vni⁹ ieiunij: qz vni opponunt duo ſm diuersas rōnes oppositionis: si aūt comederet tñ semel carnes esse t vna fractio: si etiam comederet tertia vice carnes: nō eēt noua fractio vt videbit. ¶ Tertiuz ēt solubile ē: qz licet sit ꝓbabile q̄ in ꝺrium assumit inter id quod est de se maluz ⁊ inter illud qđ ē malū qz ꝓhibituz. Uñ si vsufructuari⁹ caueat se vsurā arbitrio bōi viri: totiēs ꝺmittit stipulatio q̄tiēs abutit: siue male vtit: qz ꝺ ē de se malū: ⁊ tenebaꝰ bñ vti ēt si ñ cauisz. ff. vsufructuari⁹ quē ad. ca. l. p⁴. ℈. bēt. itē. ff. ò v. ob. l. si sit stipulat⁹. Ecōtrario āt dicit. ff. de le. in. l. fideicōmissa. Si qs decē alicui reliq̄rit ⁊ si pdidisset rursus ei reliquerit: nō ampli⁹ q̄z sel' si pdiderit eē p̄standū: qz nō ē ista restitutio ex delicto heredū sz solū ex bñplacito testatoris: vñ sequit ibidē: nec si sepius pdiderit ei restitui debeat. Nihilominus tñ qz illud ibi exp̄mit ⁊ non hic: iō ista solo ꝓtinet petitionem p̄ncipy. Posſz ergo dici q̄ tertia comestio nō min⁹ oppōit vnice q̄z scōa: ⁊ ideo si tertia inueniret obligationē ieiuny sicut scōa: frangeret sic tertia sicut scōa: sz nō inuenit: qz scōa comestio que ē fractio p̄me trāsfert obligationē ieiuny ad aliū diē vt statim dicet. ¶ Scōa opinio ē tota l'r huic ꝺria: ⁊ licet sit probabilioz hz tñ rōnes solubiles. Prīa q̄ nō duplicat dies ⁊ q̄ sel' fractū itez frāgi nō pōt: pōt solui q illō qđ dī. ff. ò furtis. l. Si q hz furti actionē: assidua ꝺctatiōe furis nō magis actio furti nascit ⁊ hoc nō qn fur q̄libz ꝺctatiōe furtū cō mittat: sz qz nō plus interest dñi per vnā q̄z p multas: ⁊ si sel' restituat res eq̄litas iustitie fcā ē quo ad hoc: ita ⁊ hic cū nō sit obligat⁹ nisi ad ieiuniū vni⁹ diei. Si ēt illa die multotiens frangeret: puta comedēdo scōo carnes: pp hoc nō esset obligat⁹ nisi ad vnū diē nisi ꝓfessoz iūgeret sibi p pctō aliuz diē: q ēt posset aliā pnīam iniūgere sicut ⁊ p pctō qđ non ē trāsgressio ieiunij bñ ieiuniū ponitur p pnīa. Scōa etiam q̄ ad ea q̄ frequēter accidūt iura adaptant: vñ qz cōiter comedit bis nō ter vel q̄ter. iō scōa comestio frangit nō tertia nec quarta. Sz istō nō cogit: qz si lex ꝑcipit nō mecaberis: multo magis peccatū ꝺ nām insolitū: imo tūc sequeretur q̄ non frāgeret ieiuniū comedēdo fruct⁹ q̄ aliq̄n extra horā prādy comedūtur nisi p cenā ordinariā ⁊ ꝓsuetā: qđ nullus dicit. Et si ꝓhibeꝰ id quod ē licitū ⁊ ꝓsuetū: multo magis id qđ ē inordinatū: comedēāt plus q̄z bis ē pueroz ⁊ iumētoz sz bis ē boūm: sel' angeloz. Sic igit q bñt regulam sci Augu. q̄bus est insolitū aligd ex hora alimētoz sumere p nullā exordinariā sumptionē frāgerēt ieiunium eccle. ¶ P. sunt multi q̄bus cōsuetudo ē plus q̄z bis comedere: sicut opary i estate cōiter: ġ saltē illi tertia comestiōe frāgerēt. Tertiū argumētum. De bis q p se sunt mala q̄z qulibet act⁹ obligat: ⁊ talia ꝓhibētur iure nāli: sz illa q̄ p se nō sunt mala: sz q̄nq̄z bona q̄ ꝓhibent iure positiuo vt hic taliū quilibz act⁹ nō obligat. hec rō non valet. qz tertia comestio moderata nō ē de se mala cū possit bñ fieri ⁊ ab infirmo ⁊ a puero ⁊ a viatoze ⁊ a paupe: cū tñ idqđ ē ꝺ se malum a nemine sit' faciēdū. Et itez ꝑcepto eccle ēt usure ⁊ fraudes ⁊ multa de se mala ꝓhibētur. ¶ Et iō ē tertia opinio q̄ illa tertia comestio aut ē ꝑter itētionē aut ex itētiōe. Si ꝑter itentionē: sic qz itēdit cenare: ⁊ q̄z quis sint ibi multi morsselli ⁊ multi act⁹ exteriores: nō tñ ē nisi vn⁹ interior: ⁊ sic vna comestio reputat ab vnitate ordinis exteri⁹ ⁊ vnitate itētiōis iteri⁹: ⁊ sic vna fractio ⁊ vnū pctñ licet graui⁹ q̄z de vno morsello: sic si multi ict⁹ i vna ꝺberatiōe dant: reputat vna iuria. ⁊ vnū dānū dī ⁊ vna actio iuriaz ⁊ legis aglie orit ſm iura nō plures. Si ēt aliqs nō aduertēs de ieiunio comederet in mane: si qđ scire tenebaꝰ q̄ esset ieiuniū nō excusat a fractiōe ieiunij: ñ tñ teneꝰ tota die postea ieiunare: cū iā sit obligat⁹ ad aliū diē vt statim dicet. Et si

gtiē ñ liceret sibi plꝰ cōedē nimis grauarek:nc cū toto ß ceēt vez ieiuniū pp ātīcipationē nimiā. Sz si ñ tenebaꝝ scire:ñ reputaꝝ fractio ieiuny: vñ ac si ceēt ieiunꝰ ꝑt illo die ieiunare:qz iciuniū hoī idictū ñ soluiꝝ nisi p actū būanū gregrit ītētionē ⁊ ōliberatio nē verā vl interptatiuā. Si aūt tertia cōestio ex ītētiōe ꝓcessit:aut fuit ītētio ꝓtēptia:aut obeditia:si ꝓtēptia:puta qz ipe sciēs iā fregisse se vellet ēt ō nouo frāgere:ēt si nōdū fregisſz:nō iō qz ītēdat alio die itez ieiunare integre:tē pp actū exteriozē ñ ceēt fractio ieiuny: nihilomin⁹ tñ pp īteriozē ē eq̄le pctīn qz eq̄lis ꝓtēptꝰ. sic g cogscit vrozē pp voluptatē idē factur⁹ cū alia:cōmittit adulteriū:⁊ si nō pp actū exteriozē tñ pp īteriozē:⁊ ē eq̄lis ꝓtēptꝰ. Posset ēt ad ß iduci dictū Iurista ꝙ g dñt qꝫ iurās ō calūnia totiēs peierat q̄tiēs calūniā cōmittit i cā:qz calūnia ipō tat cōtēptū ⁊ malitiā intētā. Si āt fuit ītētio obeditiua: qz recolēs se comedisse scōa vice forte pp īcautellā videꝫ sibi ipossibile illo die pfecte ieiunare:cogitās qꝫ alio die integre ieiunabit:si sic comedat ne duob⁹ dieb⁹ vl vno cū dimidio bēat ieiūare nō vr frāgē. Et ls ꝙ ß possz adduci lex p sile q die:qꝫ g ꝓmisit stare ínie arbitrꝫ sb pena:ptia vice ꝓueniēs incidit i penā:ñ āt āpli⁹. ff. ō arbi. l. Si duo. §. pen. Et gnāl⁹ vbi ē mera pena:scl tñ cōmittit ñ totiēs q̄tiēs. Tñ sequendo rōnē tñ istō vr dōm. qꝫ qz ieiunare ꝓpe ē abstinē ab oī comestiōe nō vna:postq̄ p culpā suā bis comedendo fcīm est sibi ipossibile ieiunare illo die:ex tūc obligat⁹ ē ad integre ieiunādū alio die: qz duo sunt arbitrī pcepta pcipiētis solui certa die. s. solui ⁊ certa die. Si igit illa die non fuerit solutū:alia die ē soluēdū. ff. de arbi. l. Celsus:imo etiā qñ ieiunīū ē in vigilia alicui⁹ scī:qz nō pōt ieiunari ex debito in illa si sit oñica ex hoc tpo teneꝫ hō ieiunare die pcedēti. s. sabbato. Sz vbi hō pp egpollēs vel mai⁹ grauamē:ls clpa sua accīs nō pōt ieiunare puta pp ifirmitatē quā clpa sua būit:nō pp hoc ꝙualescens teneꝫ ieiunare. Sic igit qz non erat obligat⁹ ad ieiunādū plusq̄ vno die cū ex illa hora q̄ fecit sibi ipossibile illud ieiuniū illius diei:trāslata sit obligatio ad aliū diē:ex tūc nō frāgit ieiuniū qō nō est. Uñ pz solutio quozūdā nō bona ad istud qō mō tangit. s. qꝫ illud qō nō est frāgi nō pōt. Dicūt. n. qꝫ pceptū manet ītegꝫ ⁊ obligatio eī⁹:⁊ dr frāgi ieiūiū p trāsgressionē pcepti:qz ls pceptū i se maneat integꝫ ⁊ obligatio:nō tñ quo ad illū diez: qz iā ē trāslata: nec p pceptū erat ipe obligat⁹ ad ieiunandū nisi vno die. Si aūt teneret ieiunare reiteruū illi⁹ diei ⁊ cū hoc aliū diē ceēt plus. Nec pōt dici qꝫ pctīn suuz obliget eū ad ieiuniū nisi sibi ipōnaꝝ plusq̄ ad aliā pniam. ¶ Si q̄raꝝ iuxta ß de illo g vouit nō bibere vinū: an totiēs frangat votū quotiēs bibit vinū. Uideꝫ distinguēdū an vouerit i ppetuū an certo die. In ꝓmo casu:totiēs q̄tiēs:in secō nō:nisi ex ꝓtēptu fecerit sicut pri⁹. Qō ꝓbaꝝ ꝓmo p sile in casu opposito. qz qñ sūt indulgētie pbennes fine diei ⁊ tēporis pfinitiōe:tūc totiēs hō eas lucraꝝ quotiēs vadit siue eodē die siue diuersis. Sz qñ sūt tpales ad certos dies: vr intētio qꝫ g nō pōt venire vno die veniet alio vsq̄ ad octauam vel gndenā: vñ veniēs plies i die ñ lucreꝫ nisi sel: ita ⁊ in proposito. Idē etiā patet p rōnē tactā: qz qñ ē votum pbēne ñ pōt dici qꝫ vna die sit finita obligatio illi⁹ diei: vel qꝫ obligatio transeat ad aliā: qz oēs dies erāt in obligatiōe equaliter ⁊ sic ñ liberaꝝ ad obligationē illi⁹ diei: ꝓpter qō quotiens bibit totiēs ieiuniū frangit. Et sic ꝓcedit rō dicentiū oppositū. s. qꝫ est obligat⁹ ad nō bibēdū omni hora diei: vez ē simplr qñ est votū pbēne: vñ quacūq̄ hora bibit ⁊ totiēs quotiēs facit ꝺ ꝓmissuz. Sz qñ vouit nō bibere certo die: vouit nō bibere qualibet hora illi⁹ diei: supposito qꝫ in ꝓpri nō biberit. Sz qz votum ei⁹ intelligiꝫ ꝼm iuris interpretationē ex quo vna hora vinū bibit obligat⁹ ē ad nō bibēdū alio die:⁊ ex tē illo die ñ ē plꝰ ligatus: vñ ⁊c. ¶ Per idē ad tertiū de illo g contra votū simpler de virginitate ꝺbit mrio⁹: qz ꝓsumādo mrio⁹ frāgit votū: ñ aūt postea debitū reddendo: qz ad ß teneꝫ: qz nēo peccat legis aucītate ꝼz Aug. ſz petēdo ⁊ exigēdo totiēs peccat q̄tiens exigit: qz ñ ꝓt dici qꝫ ex q̄ pdidit vgitatē qꝫ translata sit ad aliā diē obligatio i q̄ integre fueꝫ: qz oī tpe cōliter tenebaꝝ ⁊ idē dz soluere sic ꝑ⁹ vt saltē nō pctat qō ē ei liberū. Sz si hō vouēt: qꝫ ī ppetuū i sabbatis ꝓtineret ñ pp ß ꝓhiberet mrio⁹ ꝺbere: nc pp ß opōtēt vxozi votū exprīere ⁊ ō obseruātia pactū facē: nihilomin⁹ si sabbo vna vice petēt: ⁊ sic sibi ipossibile obfuātiā facēt: ex ß ipo ad ꝓtinēdū illo die obligat⁹ ñ ceēt: sb q̄ ipe si itez petēt debitū votū minie frāgēt. Uel ꝓt distingui i duob⁹ casib⁹ q̄ ad votū tpale ñ phēne: qz aut ñ exꝑsit certū diē ſz vouit sel vl bis i septiana abstinē a vio vl coitu:⁊ tē trāsferꝫ obligatio ad aliū diē nec p. ꝓmā trangressionē frāgiꝫ: aut exꝑsit diē puta qꝫ sabbato abstineret a coitu pp brām vginē. vel feria sexta a vino pp xpi acetū:⁊ tūc p ꝓmā fractionē nō trāsferꝫ obligatio ad aliuz diē i quo nō sbest illa cā: ſz teneꝫ residuo diei abstinere faciēdo qō pōt: vnde tūc totiens frangit: quotiens multiplicat actū illum. ¶ Solutio ad argumētū patet. Qō V

Uinto querit de oſone vtz sit satisfactiōis ps. Et vr qꝫ ñ: qz nihil est satisfactoziū nisi qō ē penolū: oſo āt est delectabil: g ⁊c. ¶ In ꝺriū ē Aug. i littera. ¶ B⁹. circa istā questionē sūt videda tria. ⁹ꝓio de necessitate ⁊ obligatione oſonis. z⁹ de modo. 3⁹ de effectu.

Quantū ad ꝓmū sūt 6 ꝓnes. ¶ ⁹ꝓia. qꝫ i gnāli oſo cadit sb ꝑcepto triplici. ꝓ sub illo q̄ hō tenetur deū sup oīa diligē: ⁊ sibi dz honozē ipendē. s. latriecui⁹ act⁹ est oſo. Latria āt ē duit⁹ ōbita ⁊ gratuita. ¶ Scōo rōe q̄ teneꝫ diligere seipm: nō min⁹ i aīa q̄ i corpe. Uñ sicut tenetur p se mēdicare si alr nō possz: ⁊ sibi nēcia corpis optare: sic sibi nēcia aīe dz optare: ⁊ a deo mēdicare p oſonē q̄ ē petītio decētiū deū. Nō aūt ē decēs qꝫ de⁹ det ſpūalia nisi desiderāti: ⁊ petēti: ⁊ postulāti. ¶ Tertio ex charitate proximi q̄ teneꝫ sibi optare ⁊ ꝓcurare bona aīe: nō tñ corpis. Est aūt ozare postulare. Uñ ⁊ aduocatos dicim⁹ ozatores ⁊ oſones vocātur postulatiōes. Et postulare ꝼm leges est desideriū suū vel aīci i iudicio cozā iudice ꝓponere vel exponere. Nō ē aūt iure nāli vel diuīo determinatū: qñ: quō ⁊ q̄m⁹ dz hō ozare deū: aut ꝑ idigētia sui aut ꝓximi: nisi qꝫ ꝑ se maxīe qñ sentit se i mortali hz ozare. Nec tñ semp tē nō ozādo peccat: qz alr ꝑt ei succurri. Silr ꝑ pctōrib⁹ maxime ē ozādū Sz nec ē certū qñ: qz pūt alr iuuari q̄ꝫ p oſonē meā. ¶ z⁹ ꝑ ē. qꝫ i spāli sūt q̄dā oſoes ꝑ eccliaz ⁊ ꝑ ꝺsuetudinē determīate. ꝑ q̄m⁹ ad oēs l⁹ycos viros ⁊ mlieres g bñt vsū rōnis: qz alr nō sūt obligati ad aliq̄ legē plq̄ bruta: qz teneꝫ oēs ad audiēdā missā i dieb⁹ dñicis integre: ō ꝺse. di. z. c. Missas. Idē vr ō vtrisq̄ vespis ⁊ ꝓpletorio pp ꝺsuetudinē. Itē ō dieb⁹ festiuis clero ⁊ pplo: vt corruptio vni⁹ fit gnātio alteri⁹. ⁹ꝓpter ß. n. vacaꝝ ab opib⁹ mūdi vt iſisti tur opib⁹ dei. ps. Uaca. ⁊ vi. ⁊c. Uñ de ꝺse. di. z. Qui i die solēnitatl itermisso eccle ꝺuētu ad spectacla vadit excōicet: qō ñ fit nisi p pctō mortl. Est āt eccⁱ ꝺuēt⁹ ad missam ⁊ ad vespas: ⁊ ēt ad ꝼmonē qñ tē fit. Uñ ēt ad illū tenētur. Qui vos spnit me spnit. Ab ß āt ñ excipiuꝫ Qui plꝰ q̄ libi: aut ācille plꝰ q̄ dñe: imo ku⁹ ⁊ ācilla ita dēnt gescē sic dñi ⁊ deo vacare. ⁹ Peccāt g mortalr q ñ audiūt fine cā iusta: sic q vadūt ad spectacla. Nec pegrinātes excusāꝫ si cōmode pūt. Sz qz oz aliquē domi remanē pp hs pūt famli ⁊ ācille excusari. Itē videꝫ obligari ad oſonē dñicā: ⁊ salutatiōnē āgelicā: ⁊ symbolū fidei: qz ista sūt fidei rudimēta ⁊ q̄si ꝓncipia: q̄ oēs discipulū hre oz. Nec pp ß oz scire enāgelia qō ē pfcōꝝ discipl⁹ꝝ: nō simpliciū. ¶ 3⁹ ꝑ ē de ordiatis i spāli. Nō ē aūt autēticū qꝫ corona clical⁹ obliget ad septez psal. nec qꝫ minores ordines ad offiū de btā vgine: vel hs. Tamen qz per hoc diuīo cultui ascribūtur ad aliquid plꝰ

tenenť ꝯz layci. Et qz ēt gaudent priuilegio clericali ꝯdiu ipo gaudent bñficio debēt recōpēsare aliq̄ spūali seruitio. Uñ z bene deceret epm aligd eis spūale iūgere. Uñ nec infanté dz tonsorare sz maiorē:g iā possit aliquid deuote dicere. ¶ De ordinatis vo in sacris dicūt doctores eos teneri ex pcepto eccle ad horas canonicas:q̄ sūt septē: iurta illō ps. Septies i die laudi.tibi.ō cele.mis.c. Dolētes. Si aūt nō bñt breuiariū nec possunt bre emēdo vel cōmodo excusanť. Sz si emūt libros legales medicinales z physicos:imo etiā theologicos nō excusanť:qz potiº breuiariuz ꝯz bibliā emere debēt:si alias bre ñ pñt. Si āt nesciāt officiū addiscāt ipz:z pus psalteriū ꝯz phz. Alias nō excusanť: immo iperita culpe annumerāť. ¶ Quarta ꝑ ē de religiosis professis clericis:g codē mō ligātur:qz vt mīstri eccle de bonis eccle sustentantť:z mēdicantes:qz vt sūt portio cetus eccliastici z collegium approbant ad cōes eccle horas sicut ceteri obligātur. Nouity ēt lz nō sint religiosi nec in sacris obligātur tñ:qz vt ministri eccle ō bonis ipius sustē tantur:sicut dicit decretalis de sen.excō. Reglioso.c.vlti. qz ꝯuis nō sint religiosi anteꝯ religionē tacite vel expsse sint pfessi:tñ g manº inyciūt in eos violētas nihilominus incidūt i canonē:ēt si nō sint clerici a cozona:clerici lz a corona monachali:vel nulla vt quersi. Itē quersi ad offiū diuinū obligantť ꝑm modū sibi taxatū:non ad horas canonicas:que sunt tñ clericoꝝ. ¶ Quinta ꝑ est de bñficiatis:ō quibº idē dōm ē:ita tñ g bñficiatº dī gcunqz hz bñficium propter offiū spūale:qō respicit ipm diuinuz offiū:qz si gs ab eccla hz reddit:p officio mriculary vel bꝺg nec ē clericus nec i choro recipit:nō tenet. ¶ De illo aūt g pp magisterium hz reddit ad eccla siue magr in theologia qui bēt fructº vniº prebēde:aut magr in grāmatica:g hz expēsas si pp hoc nō venit ad chorꝝ nō vr teneri. Si autē venit ad chorꝝ vr teneri saltē ad illā horā in q̄ distributionē accipit:nō simplr g eiusmodi sūt:qz nō bñt simplr beneficiuz z ad vitā:lz ad tps:iō nō videtur simplr obligati:sicut nec clericus canonici qui associat eū in choro z comedit i mēsa eiº nullos spāles reddit bñs nō videť teneri:ex hoc solū g bonis hꝺ eccla sustētať:nec illi g bñt pbendas victus cozpalis in monasterys siue pcio siue dono. ¶ De illo aūt qui hz duplex bñficiū pp quoꝝ qōlibet teneť an teneatur ad dōm duplicatū bñficiū p se vel p aliū vr distinguēdū: qz aut tenet illicite z tūc qz nullū ius hz in altero nō reputatur bre nisi vnū bñficiū:nec p ꝯns pp illud teneť ad officiuz aliqō directe. Indirecte tñ pōt teneri:qz defraudat deū seruitio sibi debito. Et pp hoc teneť ad restitutionem seruity sūtracti:aut possidet ea iure fori z iure poli.s. ex cā rōnabili:dispēsante eo g pōt:z tūc nō teneť:qz illa cā recō pēsat:aut tenet illicite iure poli:lz licite iure fori:z tunc vr ex quolibet obligatº:z sic p se vel p aliū dicat. ¶ Nec obstat.q sacerdos nō teneť ad offiū triplicatū:qz sacerdotiū includit pcedētes ordines licite iure poli. Nec p hoc impeditur alius g est dyaconº tñ vel subdyaconº reddere deo debitū pensum fuitutis q̄ iste ē sacerdos. Dic aūt deº defraudať indebite vno seruitore. Uñ teneť recompēsare. Quādo vo vtroqz mō licite locus ē gratificationi:vt.s. eligat ꝑm cuiº eccle ritū offiū dicat:qz idifferēter alterꝝ sufficit. ¶ De illo aūt q nullos fructº capit vr dōm q si nō est in pacifica possessiōe bñficy:nec p eū stat q nō teneť. Si aūt est i possessiōe vel per eū stat tūc tenet:ar. de prebē.c. licet epo. Si aūt est receptus z p eū stat q fructº non recipiat:qz nō vult ibi facere residētiā vel pmā vel aliam nihilominus reputať bñficiatº:multo magis ꝯz si nō possessionem haberet sed per eū staret. Si etiā per eū non stat z tñ fructº habet z distributōes quotidianas sicut z canonicus reputať beneficiatus z ēt si distributiōes non habeat sed prebēdam. Item si distributiones nō percipit nec prebende emolumētū ad presens sz recipere expectat i futurum: ē āt receptus i canonicū z in fratrē vez bñficiū hz. Unde z obligatus ē ad officiū qz vocē i cap° habet z starū in choro. Et si postꝯ prebendā adeptus ē totū emolumentū perderet obligatus remaneret:si tñ ver° canonicus eēt. qz si desinat eē canonicº per irregularitatē:vel aliter ex toto qz nō ois irregularitas ipo facto deponit tūc desinit teneri. ¶ Sexta conclusio ē.q de omnibus qui ad horas canonicas tenenť videť q ad hos de beata virgine teneanť de consuetudine:sicut bēt eccliesie cōsuetudo generalis:q̄ ligat sicut ius scriptū. Itē ad vigilias defunctoꝝ sicut bēt consuetudo sue dyoc̄.aut sue eccliesie. Et similiter celebrare totiēs vel pluries sicut consuetudo eccle sue vl capelle: vel seruitus fundatiōis habet. Similiter etiam postꝯ decrepiti sunt z vsum rōnis perdiderunt obligari desinunt. ¶ Dicunt tamē quidā omnes quocūqz iure obligatos ad horas p cōsequens obligari ad missam omni die dicēdam vel audiēdā:qz propter qō vnū quodqz tale z illud magis horę autez sunt propter missam z ad illas ꝓpter illā eligūtur:ergo zc. ¶ Sed contrariū dicūt alij: q: nō inuenit obligatio expssa. Unde cū dicať de priuilegijs.c.vltio libz.6. q episcopi itinerantes:super altare portatile vbiqz possūt facere celebrari cū nō deceat eos aliquā diem transigere sine missa:vbi suppōit eos ñ obligari ad quotidianā misse auditionē nisi ex decētia:z multo minus alij ex debito obligantur. Nec segtur si horę ad missam ordinātur q obligati ad eas:ad missam obligentur.

Quantum ad secūdū de modo ordi sūt quinque cōclusiōes. ¶ Prima ē.q oratio aut ē priuata quā quis pro se facit:aut publica:q̄ facienda ministris eccle icūbit. Publica ğ:qz nō fit solū ꝓ se sed etiā pro alijs:iō nō solū debet eē mentalis sz vocalis:vt p oronem voce expssam:aly ad deuotionē excitētur z ad ꝓtinuādū. Et pp hoc cant° ab eccla instituti sunt. Uñ Augu. dicit de seipo q flebat vberrime in ymnis z cāticis suaue cātātis eccle vocib° vehemēter affect°. Sz oro ꝓuata quā gs ꝓ se ipso facit:pōt z voce z sine voce fieri:ꝑm q magis orantis aio suppetit. Sz tñ oroni vox adiungiť ꝓpter q̄tuor. ꝑ vt hō excitet se ipm vbis ad orādū deuote. 2° vt itētionē custodiat ne euageť. 3° ex vehemētia deuotiōis i orāte vox segtur: vñ z cū mēs orātis per deuotionē accendiť i fletus z suspiria z ubilos z voces icōsiderate ꝓrūpit. 4° pp debitum iustitie:qz deo cui p orationē reuerētia exhibeť nō solum mēte sz ēt corpe seruiēdū est. Et iō nō excusanť prelati audiētes z nō dicētes:sicut ꝓncipes seculares faciunt sibi dici:nec clerici i choro audiētes z nihil dicētes:sic̄ quersi z layci. vt in eis verificeť illō. Sicut ppls sic erit z sacerdos. Oro.n.indiciť laycis audiēda:istis aūt dicēda. Uñ ad illō qō teneť dicere nō sufficit ꝯtūcūqz deuote cogitare. Cantus aūt nō dz eē tragedicus: vt dī.93.di. Cātantes: ꝺ illos qui dicūt motetos i festis:nec cū istris z orgāis z alys corporeis:sicut dicit Tho. 2ª 2ę. de laude dei:ne audiētes magis ad lasciuiā ꝯz ad deuotionē excitēť:qō ē ꝺriū fini orationis. ¶ Scōa ꝑ ē de diuturnitate oronis:qz cū i orone ꝓcipue attēdar orātis deuotio:iō tātū dz oro extēdi ꝯz orātis deuotio pōt ꝓtēdi. Ideo si multū pōt ꝓtendi z oro debet eē diuturna z plixa. Si aūt plixitas vl diuturnitas fastidiū parit:nō ē vltra ꝓtrahēda. de ꝺse.di.5. Nō medio criter.meliº ē septē psal. ōcātare cū puritate z spūali hylaritate ꝯz totius psaltery modulatio cū tristitia. Ceteris ğ paribº crebrius oro meliº valet. ¶ De plixitate igiť oronis exempla sūt i xpo i Arsenio i btō Dñico g plies pnoctabāt in orone. De crebritate i Bartolomeo:qui centies per diez z centies per noctem flexis genibus orabat. De attentione z deuotione in monachis egypti:qui vt dicitur in vitis patrum: nec ositabant: nec spuebant psalmodizantes.

3ª 2º ¶ Tertia ꝟclo est de ꝺtinuitate ozationis: qz lz nō semper actualiter debeamus ozare. tamen in virtute semp ozare debemus. quia vt dicit glosa ad thessaloni. Non cessat ozare qui non cessat bene agere. Elemosyna ēt in sinu pauperis exozat. Dozis tamē ꝛ tēpozib⁹ cōstitutis ozare debemus: ne intētio nostra frigescat. Unde tenētur surgere ad matutinas quicūqz tenentur dicere eas. qz tenētur eas dicere tēpoze suo: qō est de nocte. ps. Media nocte surgebā ad cōfitendū tibi. Unde bozā nō lz ꝓterire nec anticipare: vt nomē sit ꝟsonū rei: nisi ex cā. Et ſm hoc ꝓnt accusari vl excusari q̄ dñt matutinas i sero: qz si hoc faciūt vt plus dormiant: vel ꝓpter aliā non licitā causam accusabiles sunt. si autē ꝓpter brevitatē noctiū ꝛ solennitatē officy: vt q̄daz ecclesie faciūt excusabiles sūt. Oō aūt hugo dicit: q̄ añ horam ozare ꝙuidentia est: post negligentia: in hora obediētia: intelligendū est qñ hoc fit ex rōnabili cā: qz qō iurisē ō toto ad totū: ꝛ de parte ad partē. Uñ si toti ecclie licet prevenire horam ex causa rōnabili. ſ. vt devotius dicaſ: vel ꝓpter ꝓcessionē: vel ſynodū: aut alia agēda: sic ꝓpter p̄dicationē vel ſtudiū vel timorē occupationis supueniētis licz anticipare: cū etiā ꝑsbytero ꝓpter agricultrā liceat i mane simul dicere oēs horas. de cele. miſ. ca. ꝓmo. Jtē dz esse continua. i. non interrupta: vel diuisa vocalr q̄tū ad vnaz horā: q̄ vno ꝓtextu dicēda est: nō alys occupatōibus interdenda. Petrus vero ꝑseverabat pulsans. ¶ Quarta ꝟclo est de attētione. qz dz eē attēta q̄tuz ad verba: vt impleaſ p̄ceptū: nec ad hoc devotio iterioz regriſ: quā pur⁹ bō imperare nō pōt. sicut nec i ytero baptiçare. Uñ ſtudiose et devote sine syncopa ꝛ festinatione ꝛ garulatiōe loco ꝛ tempore dici dz. Jtē q̄tum ad meritū dz eē attēta ad illū finē vel ſensū habitu vel ꝟtute: nō actu. qz impoſe ē: sicut ō cūte ad sanctū iacobū. Jtē q̄tum ad dulcedinis experimentū dz eē attēta actualiter. qz operatio nō habit⁹ causat delectationē. Attediatio aūt signū est defect⁹ latrie. qz virt⁹ facit delectabiliter operari. Euagatio aūt ſpōtanea: cui⁹ cā fuit illicita: peccatū ē. illa āt q̄ ꝓter ītentionē ꝛ ꝓpter occupationē licitā precedentē peccatū nō ē. ¶ Sciēdū igit q̄ ad oſonē: sicut ad qōlibet op⁹ bonū pōt regri duplex attētio. vno mō vt ozatio ab intētione ꝓcedat. alio mō vt attētio ꝺtīue cōcomiteſ oſonē. ꝑ mō regriſ attētio ad oſonez tā publicā q̄tū ꝓuatā: nō solū qdē ꝓpter meritū: sz ēt ad vitandū peccatū: qñ ozatio dī ex ꝓcepto. Primū ꝑz sic. q̄ nll lz opus meritoziū ē nisi ex intentione ꝓcedat. Alr. n. non est opus humanū: cū hō sit homo p rōnē ꝛ vo⁽ᵗᵉᵐ⁾. Si q̄ ozatio dz esse meritoria: oz q̄ ꝓcedat ex intētione. silr si vitetur trāgressio ꝓcepti. qz ꝓceptū daſ hoib⁹. ideo oz q̄ ñ ꝓcedat ex sola imaginatōe: q̄ coīs est nobis ꝛ brutis: sed ex deliberatōe que requirit attētionē. Nō requirit tñ q̄ attētio cōcomiteſ actualr totā oſonem. qz nec hoc regritur in q̄busq̄z bonis operib⁹. nec ē pole ꝓpter euagationē mentis humane. Requiriſ tñ q̄ ozans sciēter nō distrahat mētē ab intentione. Hoc eni nō pōt eē sine culpa mortali vl veniali. si eni euagatio sit solū ſm actū interiozē: lz sit temeraria ꝛ grauis: ex quo ē a ꝓposito: fortē tamē nō ē pctm̄ saltē graue: nisi eēt ꝟtempt⁹. qz ecclesia nō hz iudicare ō actib⁹ interiozib⁹ mere. Propter hoc eni nō pōt ea ꝓhibere ex p̄cepto. ꝓpter qō si minister ecclie vicēdo horas cogitet aliud: nō videt trāsgressor p̄cepti ecclesie: q̄tuz ē ex nā facti. Si āt euagatio mētis sit: ex hoc q̄ aliqs sciēter se occupat i actu exteriozi: qui nō secū patitur attentionē oſonis: tūc videt eē culpa mortalis ꝛ directe ꝺtra p̄ceptū ecclie: qō bī ex. ō ce. miſ. Dolētes: vbi dicitur. Districte p̄cipiētes i ꝟtute sancte obediētie: vt diurnū officiū pariter ꝛ nocturnū: q̄tū eis deus dederit: studiose pariter celebrent ꝛ devote. hoc aūt nō obseruāt q̄ occupātes se i actu exteriozi sciēter sibi attentionē subtrahunt. ¶ Jtez videt q̄ i illa oſone q̄ cadit sub p̄cepto diuino euagatio deliberatiua sine exteriozi occupatōe sit mortaſ. sicut eni se hz occupatio exterioz ad oſonem precepti humani: sic iterioz ad oſonē p̄cepti diuini. qz de⁹ ꝛ pōt p̄cipere actū iteriozē: ꝛ phibet euagationē mētis. dicēs: ppls hic labys me honorat ꝛc. sed nō facile est scire qñ oratio cadat sub p̄cepto diuino. Oō aūt dicit Tho. Oz si in ꝺtrariū vergit culpa ē mortalis: ō sola oſone p̄cepti diuini pōt itelligi: quādo ꝟsentiſ i cogitationē non tñ in opus vel delectationē. Si aūt itelligat ō oſone p̄cepti humani: tūc dicit i ꝺtrariū vergi qñ exteri⁹ se occupat circa aliqd incōpossibile attētioni. Et ꝓpter hoc dī cōtrariū nō oſoni lz attētiōi. qō pt eē ēt si sit bonū op⁹: qō tñ nō est ꝺtrariū oſoni: sed est q̄dā oratio. Uñ dz accipi ꝺriuz nō orationi lz attētiōi. Jtē sicut dī q̄ dare aliqd ministris ecclesie ē de iure diuino ꝛ morale. sed determinare q̄tū: erat iudiciale. ꝛ nūc p ecclīam determinatū ē illud idē. ſ. decima. ꝛ iō nūc decima ē de iure diuino: ita ꝛ cū homo sit obligatus ad orandū aliquādo ꝛ aliquo modo istud tps ꝛ modus videnſ determinata p ecclīam i ordiatis: ꝛ bñficiatis ꝛ religiosis. Uñ ad horas canonicas tenētur iure diuino ꝛ humano. Et ꝓpter hoc tenētur attēdere corde p̄cepto diuino. ꝛ si nō humano. qz hoc iportat oſo q̄ ē ascēsus mētis in deū. ¶ Ad hoc ergo q̄ oratio sit meritoria vl satisfactoria: vel liberatoria siue acqetatiua regriſ q̄ ei⁹ attentio sit intenta. Jtē q̄ sit ꝺtinuata habitu: nō aūt actu: nisi q̄ sponte nō euageſ mens. qz si ſpōte ꝛ deliberatiue euagauerit i illis q̄ tūc dicit nō videſ acqetare: lz teneſ redicere: cū ozare sit act⁹ mētis nō ozis. ꝛ sic nō est oratio nisi sit attentio.

5ª 2º ¶ Quinta ꝟclo est: q̄ debet eē ītegra: vt nihil de ea furetur ſyncopādo: omittēdo: nimis festinando. Uñ teneſ redicere q̄ notabiliter male dixit: licz possit ei pnīa cōmutari: ne duplicatū dicat officiū: qz dei vicarius pōt cōmutare restitutiōem deo faciendā i aliqd deo accepti⁹. Dicere aūt parum cū devotiōe est gratiosi⁹. vñ ꝛ pniam omissam pōt cō mutare sine audiētia alioz peccatoz: Restitutio autem hoi faciēda nō sic subiacet arbitrio cōfessoris. Qui autem omisit horam vnā: nō oportz q̄ dicat oēs alias: nec ēt illā. qz indecēs eēt dicere cōpletoziū i mane: dicēdo. dignare dñe nocte ista: quādo dz dicere die isto. Similiter si p̄nū dimisit officiū: nō oz q̄ totū duplicet: vt dicat alla in q̄dragesima: lz in aliud pōt cōmutari: qz magis placebit deo. et qz i tediū eēt penitēti. vñ patres dicebant meli⁹ eē decem versus psalteri cū cōtritiōe cordis ꝛ cū rōnabili assignatione cātare q̄tuz totidē psalmos cū cōfusiōe mētis effūdere. Jtē homo q dz mile si totū soluat vna picta excepta tenetur ad restitutōez illi⁹. Et silr q̄cqd de hora vel psalmū vel versuz vl dictionē omiserit videt q̄ teneaſ ad illō. Tñ sic dictū ē ꝟfessor pōt illud i aliō cōmutare: nec oz totū redde re nisi illō solū omissum: vt si quis non dixerit ꝑmā. ꝓpter hoc non oportet totū post cōpletoziū redicere.

Quantum ad tertiū de effectu ozatiōis sunt nouez ꝟclones. ¶ Prima q̄ ozatio est meritoria: cū sit act⁹ latrie elicitiue. ¶ Sed ꝺtra. habit⁹ nō transcēdit ambitū potētie in qua ē. sed ecōuerso: cū plures sint in vna potētia. lz vna potētia nō elicit actū alteri⁹: sed tñ imperat. ergo latria q̄ ē i volūtate nō elicit oſonē q̄ ē actus itellect⁹. ¶ Dōm q̄ oratio videt eē act⁹ fidei elicitiue respectu supnaturaliū petitoz: vel virtutis ītellectualis respectu nāliū. lz ꝑ tanto dicit elicitiue nō impatiue eē act⁹ latrie. qz imediati⁹ ipaſ ab ea q̄tz ab alia aliq̄ ꝟtute: puta charitate vel castitate. ¶ Uel dōm q̄ q̄tū ad eē mozis habitus trāscēdit potētiā: ꝛ potētia seipsā respectu esse nāe: qz nō ē vni⁹ rōnis i eē nāe act⁹ potētie obediētis cū actu potentie ꝑātis. Nō. n. appetere ꝑatū ē velle ēntialiter. sed tñ est quid volūtariū participatiue. Et silr act⁹ habitus imperātis ꝛ eliciētis ē vni⁹ rōnis i gñe moris. vñ act⁹ volēdi quo

quis imperat casta: ꝛ actus appetendi quo concupiscibilis exequitur ea: vterqꝫ est actus castus: similiter velle deum reuereri ꝛ ipsū per aliā potētiam reuereri: vtrunqꝫ est deo reuerentiam exhibere: ꝛ per ꝯsequens actus latrie. ¶ Vl̄ dicitur actus latrie elicitiue non voluntatis: quia est a voluntate mediante alia potētia: non autem a latria: mediante alio habitu: sicut cōcupiscere castitatem: ꝛ respuere mehabari est iustitie elicitiue: vel quādo nondum est temperātia in ꝯcupiscibili: cum iam sit iustitia in voluntate: qō gdē aliquo tēpore esse potest: vel quādo caste viuit non ꝓpter bonum temperantie: sed iustitie. Unde cum ñ sit dare habitum ozatiuum in ozatione qui eliciat actū ozandi: ad minus eo mō et fine quo latria ꝑat: dicitur etiā esse latrie
2ª ꝯ° elicitiue. ¶ Scōa ꝯclusio est ꝙ est satisfactoria: qz est afflictiua. vnde frequens meditatio est carnis afflictio. Unde Jacob emarcuit: Daniel elanguit. Unde plus ꝯsumuntur studiosi q̄z corporaliter laboriosi: ꝛ plus idigent refici licet
3ª ꝯ° sit menti delectabil. ¶ Tertia cōclusio est. ꝙ est ēt meritoria si fiat ꝓpter deum. Alias canonicus ꝓpter lucrum captandum ꝛ monachus ꝓpter damnum vitandum discipline receperūt mercedem suam: nisi mutent intentionez
4ª ꝯ° ad deum. ¶ Quarta ꝯclusio est: ꝙ est impetratoria cum q̄tuor ꝯditionibus: quādo. s. ꝓ se: ad salutem: pie: ꝛ perseueranter. Tunc enī semper est ipetratoria. Et quandoqꝫ sine his ipetrat in peccatore: quādoqꝫ in maledicente cū amaritudine mentis. vt patet. 3. dya. de florentio: ad cuius maledictionem mortui sūt morbo elefantino quatuor monachi. qui eius vrsum occiderāt. Item de Eliseo: qui maledixit pueris in nomine domini. ꝛ vrsi occiderūt eos. 4. Re.
5ª ꝯ° .3. ¶ Quinta ꝯclusio est. ꝙ plus valet ozatio iusti q̄z pecca-
6ª ꝯ° toris: quia scimus ꝙ peccatores de⁹ ꝛc. ¶ Sexta ꝯclusio est ꝙ plus in templo ꝯsecrato q̄z non ꝯsecrato. Unde p̄s. Adorabo ad tēplum sanctum tuum. Non. n. sine causa taz
7ª ꝯ° solenniter cōsecratur. ¶ Septima ꝯclusio est. ꝙ plus valet multoz q̄z vnius: quia vbi duo vel tres ꝛc. ꝛ impossibile est orationes multoz nō exaudiri. Qui aūt ꝓpter rationabilem causam vtiliorem coitati q̄z sit sua presentia se subtrahunt a cōmuni ozatōe ꝛ loco: pticipes sunt illius: nō minus q̄z si essent presētes: vt sit equa pars descēdentium ad prelium ꝛ remanentium ad sarcinas: ꝛ duo seniores remāserunt in castris: nec minus de spiritu Moysi acceperunt numeri. ii. In vitis patrum legitur ꝙ ozatio vniuersitatis per hebdomadaz liberauit monachum: quē. i 4. annis pro
8ª ꝯ° pria ozatio ꝛ abstinentia nequiuerat liberare. ¶ Octaua ꝯclusio est. ꝙ illa ozatio est melioz: vt dicit Brego. non vbi verba ꝯposita resonant: sed quam spūs sanctus docuit: vt ozatio Manasse ꝓ se: Jeremie ꝓ eccl̄ia: ꝛ collegio: ꝛ super omnes ozatio dominica. iz. p̄s. in matutinis. Unde i vitis patrū in. 3. lib. cum esset questio de psalmodia fratrum: ꝛ ō numero psalmoz: vnus in medio cantauit duodecim psalmos ꝛ subito disparuit: exinde angeli docuerūt suo magi
9ª ꝯ° sterio hunc numerum custodiri. ¶ Nona cōclusio dubia est. vtrum canonicus qui non est integre in boza: sed ꝑm libertatem ꝛ ꝯsuetudinem ecclesie nō facit nisi itrare ꝛ exire: vtrū bona ꝯscia lucret̄. ¶ Dicēdū ꝙ si sic residuū tempozis expendit i negocys ecclie idem est. si tamen in bonis actib⁹ ēt si in alys recōpēsat. Secus aūt si ociose ꝛ sine bona cā spōte exit: nec in alio recōpēsat: qz dz lex ꝑuari quaz vnusqsqz posuit i traditōe rei sue. Et ꝛz ꝙ tradit rē suaz ecclie. cōmittat eaz ordiatōi ecclie rōnabili. ñ tñ irrōnabili. Nec statutū irrōnabile aut ꝯsuetudo irrōabil̄ excusat i foro ꝯscie. Licet ꝙ ille ꝙ religt āniuersariū vl̄ alios reddit⁹: itēderet ꝙ itereſſēt totis vigilys vl̄ totis bozis: tñ ñ potuit artare illos: qn ex cā rōnabili aliter ordinarēt. Cū aūt oporteat ꝓ bonis ecclie ōfēdēdis ꝛ ꝓmouēdis ꝯsiliari ꝛ agere extra chozꝫ: si ꝓpter hoc statuitur ꝙ liceat se a chozo subtrahere ꝛ ad capitulū ire ꝓ consilio illa boza q̄ magis ē expediēs: rationabile est: ꝛ excusatur. Si aūt ordinaret̄ ꝙ solū ꝑgrediens ꝛ postea vadens ad spectacula tantum haberet q̄tū persistens: iiustum eēt. Et similiter si statueret̄ ꝙ vacās negocys suis licet honestis tñ hēret iiustū eēt: cū bñficium det̄ ꝓpter officiū. Sz qñ statuit̄ gñal̄r ꝙ tali puncto presens si nec ante nec post cōpareat lucret̄: sic dz intelligi vt ꝯsonet rōni: ꝙ si hoc est ꝓpter negocia ecclie: bñ gdē: si ꝓpter ociū nō ē itētio. Si ꝓ honestā cāz q̄ aliqñ tē magis occurrit q̄z alias. dū tamen alias in alys recompenset excusatur: aliter non in foro dei: licet non possit sibi contra statuta distributio denegari. ¶ Argumentum solutum est in secunda conclusione terty articuli.

¶ De tribus que in penitentia considerande sunt. Distin. XVI. a

N perfectione autem penitentie tria obseruanda sunt. s. cōpunctio cordis: ꝯfessio oris: satisfactio operis. Unde Joan. os aureuz. Perfecta penitentia cogit peccatorem omnia libenter ferre: in corde eius ꝓtrītio: i ore confessio: in opere tota humilitas. Hec est fructifera penitentia: vt sicut tribus modis deum offendimus. s. corde: ore: opere: ita tribus modis satisfaciamus. Sunt enī tres peccati differentie: vt ait Augu. ꝛ in corde: ꝛ in facto: ꝛ in cōsuetudine: vl̄ verbo: tanq̄z tres mortes. Una quasi i domo. s. cum in corde ꝯsentitur libidini: altera quasi ꝓlata iam extra portam: cuz in factum procedit libidini assensio. tertia cum male consuetudinis tanq̄z mole premitur animus vel norie defensionis clipeo armat̄: quasi in sepulchro iā fetens. hec sunt tria genera mortuorum que deus legitur suscitasse. Huic ergo triplici morti triplici remedio occurritur. contritione: confessione: satisfactione. compunctio nobis cōmendatur ibi. Scindite corda vestra ꝛ non vestimenta vestra. confessio ibi. Justus in principio sermonis accusator est sui. vere enīz confitetur qui se accusat: qui execrando maluz sibi imputat. Et ibi. Effundite coraz illo corda vestra. Et iterum. confitemini alterutrū pecca ta vestra. Satisfactio a ioanne precipitur vbi ait. Facite dignos fructus penitentie. s. vt ꝑm qualitatem ꝛ quantitatem culpe: sit qualitas ꝛ quantitas pene. Non enim par debet esse frūctus boni operis eius qui nihil vel minus peccauit: ꝛ eius qui grauius cecidit. Ideo discretio penitenti valde necessaria est: vt illa gerat que tradit Augustinus dicens. Cōsideret qualitatem criminis: in loco in tempore: in perseuerantia: in varietate persone: ꝛ quali hoc fecerit tentatione: ꝛ in ipsius vicij multiplici executione. Oportet enim penitere fornicantem scōm excellentiam sui status vel officij: vel scōm mo

dum meretricis: ⁊ in modum operis sui: ⁊ qualiter turpitudinem egerit: si in loco sacrato: si in tempore orationi constituto: vt sūt festiuitates ⁊ tēpora ieiunij. Consideret quantū perseuerauerit: ⁊ defleat q̄ perseueranter peccauerit: et quanta victus fuerit impugnatione. Sunt enī qui non solum non vincuntur: sz vltro se peccato offerunt: nec expectant tentationem: sed p̄ueniunt voluptatem. ⁊ pertractet secū q̄z multiplici actione vicij ōlectabiliter peccauit. Omnis ista varietas confitenda est ⁊ ōflenda: vt cū cognouerit quod peccatum est: cito inueniat deuz propitium. In cognoscēdo augmentum peccati: inueniat etiam cuius etatis fuerit: cuius sapientie ⁊ ordinis. Immoretur i singulis istis ⁊ sentiat modum criminis: purgās lachrymis omnem qualitatem vicij: defleat virtutem qua interim caruit. Dolendum est enim non solum q̄ peccauit: sed quia se virtute p̄iuauit. Defleat etiam quoniam offendens in vno factus ē oīum reus. Ingratus enim extitit qui plen⁹ virtutibus deum omnino non timuit. In hoc enīz quisq̄z peccator fit culpabilior: quo ē deo acceptior. Ideo enī adam plus peccauit: q̄ omni bono abundauit. Alio etiam modo offendens in vno fact⁹ ē omniū reus: q̄ omnis virt⁹ patit detrimentū ab vno vitio. Ponat se omnino i iudicio ⁊ ptāte sacerdotis nihil sui reseruans sibi vt omnia eo iubente paratus sit facere p̄ recipienda vita anime: que faceret p̄ euitanda corporis morte: ⁊ hoc cum desiderio: q̄ vitam recuperat infinitam. Cum gaudio enim facere debet immortalis futurus: que faceret pro differenda morte moriturus. semper deprecetur deū. offerat deo mentem ⁊ cordis contritionē. deinde ⁊ q̄ ō pōt det de possessiōe. ⁊ tūc q̄ ō offert secur⁹ offerat. Respexit dñs ad abel ⁊ ad munera ei⁹. Pri⁹ dicit ad abel: q̄z ad munera ei⁹. In iudicio ergo cordis p̄ferēda ē elemosina tribuētis. Nec p̄siderandū ē q̄z tū sz q̄ mēte: qua affectiōe dat q̄ ō pōt. Qui ergo sua petā redimere vult tēporalīū oblatiōe p̄i⁹ offerat mētē. Caueat ne duct⁹ verecūdia diuidat apō se p̄fessionez: vt diuersa diuersis velit sacerdotib⁹ manifestare. Quidā. n. vni celāt q̄ ō alteri manifestāda p̄seruant: q̄ ō est se laudare: ⁊ ad hypocrisiz tendere. ⁊ semp venia carere ad quam p̄ frusta putat p̄uenire. Caueat etiā ne p̄i⁹ ad dñicū corpus accedat: q̄z p̄fortet se bona cōscia: ⁊ doleat q̄ nōdū audeat sumere: quē multū desiderat cibum salutarē. Cohibeat ēt se a ludis a spectaculis seculi: qui pfectā vult consequi remissionis gratiam. Isti sunt digni fructus penitentie aīaz captiuaz elaqueantes ⁊ i libertate seruātes. Et infra. Querat anima dignos fructus: ⁊ si nō dignos penitentie. Sunt enīz digni fructus virtutū qui non sufficiunt penitentibus. Pnīa enim grauiores postulat: vt dolore ⁊ gemitib⁹ mortuus impetret vitam. Ex his ostenditur q̄ sint digni fructus penitentie: quibus vera satisfactio expletur: ⁊ q̄ non omnes digni fructus sunt digni fruct⁹ pnīe. Ō de illa pnīa itelligitur que maiorūz est criminū. Nō. n. sufficiunt grauiter delinquentibus: que sufficiunt minus vel paꝝ peccantibus.

¶ Que sit falsa satisfactio. b

Sicut sūt digni fruct⁹ penitētie ac vera satisfactio: ita ⁊ idigni fructus ⁊ falsa satisfactio. i. falsa penitentia. Unde gre. Falsas penitētias dicimus que nō fm auctoritates sāctoꝝ p̄ q̄litate criminū iponunt. Jōq̄z miles vel negociator vel alicui officio ōditus: q̄ ō sine peccato exerceri nō possit: si culpis grauioribus irretit⁹ ad pnīaz venerit. vel qui bona alteri⁹ iuste detinet: vel q̄ odiū i corde gerit: recognoscat se verā penitentiam nō posse pagere: nisi negociū reliquat: vel officiū deserat: ⁊ odiuz ex corde dimittat: ⁊ bona q̄ iuste abstulit restituat. Ne tamē ōsperet iterū qcquid boni facere pōt hortamur vt faciat: vt de⁹ cor illi⁹ illustret ad penitētiam cū sit pnīa iterior ⁊ exterior. Be vtraq̄z per p̄missa satis apparet que sit vera ⁊ que sit falsa.

¶ De trib⁹ actionib⁹ penitentie. c

Predictis vero adjiciendū est q̄ tribus mōis agit pnīa añ baptismū. s. de priorib⁹ peccatis: post baptismū: de grauioribus q̄ post cōmittuntur. Est ēt pnīa venialiū quotidiana q̄ etiā humiliū est ⁊ pfectorūz. Unde aug. Tres sunt actiones pnie: quas mecū eruditio vestra recognoscit. Una ē que nouū hominē parturit donec p̄ baptismū oīum preteritorū ablutio fiat peccatorū: q̄ nullus sue volūtatis arbiter: nisi peniteat eum veteris vite: nouā inchoare potest: a qua puuli sūt imunes cū baptizātur: quia nondū possūt vti libero arbitrio: quibus tū ad remissionē originalis peccati prodest eoꝝ fides a q⁹ offerūtur. Altera ē actio pnie post baptismū q̄ fit p̄ illis peccatis q̄ legis decalogus cōtinet. agūt ergo boies pniaz añ baptismū de peccatis priorib⁹: ita tamē vt ēt baptizentur: sicut Petrus ait. Agite pniaz ⁊ baptizetur vnusq̄z vestꝝ i noīe dñi ⁊ c. agūt ēt pniaz si post baptismū ita peccauerūt vt excōicari ⁊ reconciliari mereantur. Est ēt penitētia bonorū ⁊ humiliū fideliū pene quotidiana i qua pectora tondim⁹

dicẽtes. ℣Dimitte nobis de.no. ⁊c̃. ℣Neq3 ea nobis dimitti volum⁹: q̃ dimissa nobis i baptismo nõ dubitam⁹: sz illa q̃ humane fragilitati: q̃uis pua tamẽ crebra surrepũt: q̃ si collecta ꝓtra nos fuerit: ita nos grauabũt ⁊ opprimẽt sic̃ vnũ ali qõ grãde pctm. Quid.n. ĩterest ad naufragiũ: an vno grãdi fluctu nauis operiat̃ ⁊ obruatur: an paulati surrepẽs aqua i sentinã ꝑ negligẽtiũ culpã ipleat nauez ⁊ submergat̃: Jõ ieiunium ⁊ elemosyne ⁊ orationes ĩuigilẽt. Jn quib⁹ cũ dicim⁹ dimitte nobis debita nostra ⁊c̃. manifestam⁹ nos hẽre qõ nobis dimittat̃: ⁊ in his verbis humiliantes animas nostras quotidianam agere penitentiã nõ cessamus.

¶ De satisfactiõe venialiũ.

Ue autez ꝑ venialib⁹ sit satisfactio sufficiẽs Aug. isinuat ita iquiẽs i enchi. De quotidianis ⁊ breuib⁹ leuibusq3 pctis: sine quib⁹ hec vita ñ ducit̃: quotidiana oõo fideliũ satisfacit. Eoz.n. est dicere. pater noster qui es i celis ⁊c̃. Delet oõo hec oõo minia ⁊ quotidiana petã. delet ⁊ illa: a quib⁹ vita fideliũ ẽt scelerate gesta: sz penitẽdo i meli⁹ cõmutata discedit: sicut veraciter dicit̃: dimitte nobis ꝺbita nostra: ita veraciter dicat̃: sic̃ ⁊ nos dimittim⁹ debitoꝛib⁹ nr̃is. i. sic fiat qõ dicit̃: qz ⁊ ipsa el'yna est veniã penitẽtib⁹ oõo ignoscere. Ex his alijsq3 p̃missis iã facile est itelligere q̃ ꝑ venialibus sit exhibẽda satisfactio. Sufficit enim dominica oratio cum ieiunio aliquo ⁊ elemosynis: sic tamen vt precedat contritio aliquantula: ⁊ addatur confessio: si assit facultas: de qua confessione post tractabitur. Ꝓ grauioꝛib⁹ vero peccatis hec etiaz in satisfactione adhibenda sunt: sed multo vehementius atqz districtius: quia vt ait augu. ad agendum penitentiam non sufficit moꝛes in meli⁹ commutare: ⁊ a malis factis recedere: nisi de his que facta sunt satisfaciat domino per penitentie doloꝛem: per humilitatis gemitum: per contriti cordis sacrificiuz cooperantibus elemosynis. Questio. I.

Circa distictionẽ sextãdeci mã querũt q̃tuoꝛ. Primo de remissione venialiũ. Scõo ꝺ ipedimẽtis pnie. Tertio ꝺ circũstãtys. Quarto de partib⁹ penitentie. ¶ Queritur ergo primo de remissione venialium vtrum possint remitti sine moꝛtalibus. Et videtur q̃ sic: quia cum veniale possit fieri moꝛtale: ⁊ ecõuerso: videt̃ nõ plus dependere remissio venialiũ a remissione moꝛtaliũ q̃ eꝫ: sz moꝛtale ꝑt remitti sine veniali. ergo ⁊ eꝫ. ¶ Lõtra: qz sine gr̃a nõ ẽ remissio pcti. g̃ cũ illa ñ sit cũ moꝛtali: veniale ñ ꝑt remitti sine moꝛtali. ¶ R°. circa istã qõnẽ tria sũt videnda. Primo de mõ remissionis venialiũ. 2° ꝺ cã remissiõis. Tertio ꝺ eo qõ i argumẽto iplicat̃. s. quõ veniale fiat moꝛtale.

Quantum ad p̃mũ sũt tres ꝛc̃ones. ¶ Pria. q̃ veniale nõ ꝑt remitti volũtate manẽte ad illõ actu vl'hĩtu. Et de actu planũ ẽ: qz cũ velle peccare sit peccatũ: remitti aũt peccatũ sit nõ habere pctm̃: q̃diu homo vult peccare: vel peccasse: nõ põt sibi illõ dimitti. Sz ista rõ nõ directe cõcludit gn iꝑz pctm̃ volitũ: qõ nõ est in actu: possit remitti. sz de ipo velle. Uñ dom q̃ de ipo pctõ qõ ẽ velle peccasse ẽ ipol'e de potẽtia absoluta: vt rõ ꝛc̃lu dit. De ipo aũt pctõ ꝑterito ẽ incõueniẽs de potẽtia ordinata q̃ remittat̃: q̃diu volũtas i ipso cõplacet sibi: cũ ꝑ hoc cõmittat̃: ⁊ manẽte cã ꝺz manere effect⁹. Si autez voluntas sit ad illud habitu. sic. s. q̃ si actu recoleret q̃ i eo sibi cõplaceret: nec q̃diu sic ẽ remitti ꝑt. qz saltẽ iplicite displicere ꝺz. Si vo sic eẽt i habitu: q̃ ex frequẽtia ipi⁹ eẽt habit⁹ adq̃natus: dũ tñ de hoc peniteret: remitti posset: ẽt durante habitu acq̃sito: ẽt moꝛtale. sz difficili⁹ ẽ de tali penitere.

¶ Scõa ꝛc̃lo est. q̃ põt remitti vnũ veniale sine alio: vel õ mille vnũ: nullo alio remisso. qz ad venialis remissionem sufficit displicẽtia de ipso cũ ꝓposito abstinẽdi ⁊ satisfaciẽdi: gr̃a informata. hoc aũt põt eẽ de vno sine alio. ideo ⁊c̃.

¶ Tertia ꝛc̃lo ẽ. q̃ non põt remitti aliq̃ veniale hñti moꝛtale actuale: nisi illo moꝛtali remisso ꝑi⁹ vel sil'. Et hoc ꝓ tres rõnes. Primo. qz remoto ꝑiori remouẽt posteri⁹: nec posteri⁹ restituit̃ nisi ꝑori restituto. feruoꝛ aũt charitat̃: cui veniale opponit̃: est posterioꝛ ipsa charitate. vñ q̃diu nec charitas restituit̃: nec feruoꝛ charitatis reparari põt: i qua reparatõe ꝓsistit venialis pcti remissio. iõ ⁊c̃. ¶ Et ꝓfirmatur ratio. qz q̃uis nõ sit hic oppositio formalis: vt gdã obiciunt: tñ ꝓut feruoꝛ charitatis dicit̃ act⁹ charitatis: pctm̃ actu detestantis. sic certũ ẽ q̃ act⁹ peccati venialis ẽ ꝺri⁹ formaliter feruoꝛi charitatis. qz fm illũ actũ quo tẽdit in peccatũ nõ tendit in deũ. Uñ feruoꝛ charitatis stat cũ reatu pcti venial'. sz nõ cũ actu: qz q̃n actu peccatur venialiter nõ fertur feruoꝛ charitatis i deũ actu pfcõ. sicut enim peccãs moꝛtal'r recedit a charitate: sic peccãs venialiter i ℔ ipso recedit a charitat̃ feruoꝛe. ¶ Si dicat̃ vt isti dñt q̃ sine feruoꝛe ꝑ solã ꝓtritionẽ remittit̃ veniale. ꝺz q̃ ꝓtritio ẽ gdã feruoꝛ: cũ sit actus charitatis. Et sicut vnuz pctm̃ veniale nõ remittit̃ ꝑ ꝓtritionẽ de alio nõ de isto. sed ꝑ ꝓtritõez de isto sine alio. sic ꝑ feruoꝛẽ charitat̃ sup hoc pctm̃ detestãdũ ꝓpter deũ nõ sup aliud remittit̃ veniale. ⁊ ꝓpter feruoꝛẽ in generali ⁊ implicite delentur venialia gñaliter: nõ ãt moꝛtalia. Uñ nũq3 sine feruoꝛe remittit̃ veniale: sz nõ per oẽm feruoꝛẽ: ls moꝛtale poẽm charitatẽ: qz põt eẽ feruoꝛ q̃ nullũ pctm̃ respicit nec recolit. ¶ Scõo sic. pena nõ ẽ satisfactoꝛia nisi sit deo grata ⁊ accepta. sed qcqd fiat ab existente i moꝛtali nõ acceptat̃ a deo cuz sit ei⁹ inimic⁹. iõ ⁊c̃.

¶ Si dicatur q̃ ẽ deo accepta: ex quo est talis qualis est ab eo taxata. sicut illa inferni est taxata. ideo vlterioꝛ non requirit̃: ls maioꝛ possit infligi. ¶ Dicendum q̃ non valz quia licet illa inferni sit a deo taxata non tamen est culpe expiatiua. ⁊ est deo accepta: quo ad hoc q̃ non vult accipere maioꝛẽ: non quo ad hoc q̃ per illam remittat culpam. Hic aũt taxata ẽ pena finita. supposito q̃ fiat i gr̃a: ⁊ volũtas reꝺinet̃: qõ nõ ẽ sine gr̃a: vl'saltẽ q̃diu ẽ in moꝛtali. ¶ 3° qz vẽiale obscurat mẽtẽ. obscuritas aũt ñ tollit̃ nisi p lucẽ. iõ ⁊c̃. ¶ Ubi sciẽdũ q̃ ls vẽiale ñ minuat lucẽ gr̃e: quã tollit moꝛtale: cũ ex miꝛi de fcũ rõnis p̃cedat q̃z moꝛtale: nihilominꝰ tñ sic̃ ꝺr̃ obscurari sol p nubẽ q̃ actu ipedit ne illumiet aerẽ: q tñ i se ñ obscurat̃: sic ꝺr̃ obscurari lux gr̃e p veniale: p qõ ꝑ tũc nõ exit i actũ: ⁊ sic̃ sole subtracto ñ põt claritas restitui aeri p amotionẽ nubis nisi sol redeat: sic ẽ i ꝓposito. iõ ⁊c̃. ¶ Sz ꝓtra arguit̃. gnq3 rõib⁹. Prio sic: qz sicut vnũ sine alio: puta moꝛtale sine veniali: ita ecõuerso Et ista rõ fuit tacta in opponẽdo. ¶ Dicẽdũ q̃ ñ ẽ simile: qz illõ quo remittit̃ pctm̃ veniale. s. feruoꝛ charitat̃ suppo

nit illud quo remittit mortale. s. charitatē: nō econuerso. vl si istō negetur: saltē remissio ois pcti ē p gr̄az dei: nō ex operib⁹ bois. alis gētilis posset satisfacere ō veniali ꝛ sine fide: sine qua impole ē placere deo. nō aūt remittit nisi ei q sibi placet. gr̄a aūt nō dat cū mortali. ideo ꝛc. ¶ Scōo sic. qz pena p veniali ē finita simplr: ꝛ nō sub ꝯditōe. sicut de pena debita mortali ꝯfesso. ergo pōt solui. ¶ Sz dōm q liz sit finita regrit tn̄ q sit deo accepta: qō nō ē q̄diu psona ē deo exosa. ¶ Tertio sic. qz nō ē ibi offensa. sicut i mortali: sz solū deordiatio volūtatis: ꝛ pena finita. g̃ sufficiunt duo opposita. ergo ꝛc. ¶ Dōm q liz bō ex se possit deordinari ꝛ ad penā obligari: nō tn̄ pōt se ex puris nālib⁹ reordinare. maxime quādo est deordinat⁹ p mortale. Cōtritio enim ē mot⁹ liberi arbitry: non solū i pctō detestandū simplr: sz i pctō detestandū ꝓpter deū: ꝛ mot⁹ liberi arbitry i deū sup oīa diligēdū: quoz neutz fac̄ g ē i mortali: qz nec deū diligit sup oīa: qz tē nō adhereret ei qō ē ꝺ deū: nec ōtestat pctō pure pp deū: qz tē magis ōtestaret qō ē mag ꝺ deū: iō ꝛc. Nō pt ēt bō se lib̄are a reatu pene nisi a ꝺo p gr̄az rēittat. ¶ 4°. qz qō ñ tollit actu ꝛ aptitudine p pctō non pōt restitui ad remissionē pctī: sz p veniale nō tollit gr̄a actu sicut p pctō mortale: nec aptitudine sic̄ p scōz. g̃ ꝛc. ¶ Dōz q illud qō nec tollit nec ꝑsupponit ad restitutionez ei⁹ qō directe tollit p peccatū non opz restitui. sed qō ꝑsupponit sic: sicut p peccatū qōcunq; in mortib⁹ nec tollit fides nec spes: qz peccator ꝛ credere ꝛ spare pōt: ꝛ tn̄ ō nullo peccato pōt homo liberari sine fide ꝛ spe: qz sine fide ipole est placere deo: ꝛ sic ꝑsupponit ad oēm reordinationē. ꝛ sil̄r est de charitate ꝛ gr̄a. ¶ 5°. qz puer non baptiçatus i originali existens: si qñ venit ad etatē i qua ꝑmo pōt peccare: peccet venialr p suppositionē ꝛ tūc ōcedat: aut tūc puer erit i iferno ꝛ punie. p pctō veniali pena finita vl infinita. si finita: fortiori rōe potuit eā i hoc seculo soluere si vixisset: non obstā re originali: cū quo nō stat gr̄a. si infinita: videt iconueniēs: cū fm taxationē diuiam peccato veniali non debeat nisi pena finita. ¶ Sed ad hoc dicēdū q non ē simile: qz ille q i solo originali ꝛ veniali ē: pt ex puris nālibus deū super oīa diligere: ꝛ sic voluntatē hr̄e ordinatā: ꝛ ē gratus deo ad bona nāe babēda: ꝛ ad mala pene fēsus euadēda: q̄ non debet peccato originali: liz non sit grat⁹ quo ad hēndā gloriā ꝛ vitandā penā dāni. Sed ille q ē i mortali hēt volūtatem deordinatā simplr: ꝛ est reus pene eterne dāni ꝛ sēsus: vñ non pt reordinare: vnde p veniali cū mortali moziens in eternū punie. non sic āt est de originali ꝛ veniali. Unde dico q sine gr̄a posset remitti veniale in non habente mortale actuale: non tamen sine mortali: q̄uis aliqui dicant etiam q nec sine gratia simpliciter.

Quantum ad scōz ō cā remissionis venialiū sunt q̄tuor ꝓnes. ¶ Pria q veniale pōt remitti sine gr̄e ifusione: ꝛ ēt sine augmento. ꝓ primū pz: qz ñ ꝓuat gr̄am sicut mortale. Uñ cū illa pt cōmitti: ꝛ ipa manēte remitti. de augmēto ēt pz: qz cū charitas nō augmentet nisi p illū actū q ē cū conatu p leuē displicētiā sine conatu leuis cōplacētia possz tolli. ¶ Si dicat q veniale ñ remittit nisi per feruorē charitatis: q nō pt eē sine augmēto. dōm q equocatio ē de feruore itendēte charitatē: q accipit p actu cū conatu: nō feruore remittēte veniale q accipit p simplici actu i quē ꝓrumpit charitas ēt tepidē detestādo. ¶ 2° dco ē. q peccatū veniale nō remittit sine cōtritione: saltē iplicita. qz ꝺtraria ꝺrys curāt. si āt non committit nisi volūtate explicita vel iterpretatiua. puta qz potuit ꝓuenire ꝛ ipedire: nec fecit. sic ad delēdū regrit displicētia: saltē implicita ꝛ iterpretatiua. puta q i gnāli displicet sibi actu qcqd fecit deo ꝺtrariū: vel ab ipso retardatiuum in qua cū gnāli cōtritōe veniūt ea de quib⁹ doleret: si actu recoleret: nō alia q̄ optime de⁹ nouit. ¶ Sz vtrū cōtritio deleat effectiue veniale: dato q nō deleat mortale: nisi dispositiue. dñt qdā q liz aīa nullo mō sit cā efficiēs remissionis pcti mortalis. sz tn̄ meritoria vel de ꝯgruo p attritionē: vel de condigno p contritionē: fm illos q dñt q formatio actus penitendi ꝓcedit peccati remissionem: tn̄ anima sub deo est causa efficiens remissionis peccati venialis. Qō tripliciter ōclarāt. ꝓ primo sic: qō pt maius: pt minus i habētibus ordinē: sed volūtas cū charitate pōt i actū ꝺtritionis q est nobilissimus ꝛ pri⁹ remissione peccati. ergo ꝛ in illā. ¶ Scōo sic. sic̄ peccatū mortale remittit q̄tū ad offēsā per gr̄e ifusionē: ita pctō veniale remittit p cōtritionis motū: sed si eēt possibile q aīa eēt cā efficiēs ifusionis gr̄e: ipsa ifusione gr̄e mediāte eēt vel esse posset causa efficiēs remissionis peccati mortalis. cū ergo aīa charitate iformata: sit cā efficiens motus cōtritionis: qz ipsū elicit: videt q aīa charitate formata mediāte motu ꝺtritionis sit cā efficiēs remissionis pcti venialis. ¶ P. in peccatore nō existēte in actu venialis peccati peccatū veniale nihil aliō est q̄ carentia satisfactionis debite p actu pcti venialis inq̄tuz pctō veniale est aliqua dispositio ad diuinā offensā: seu obliquatio a diuina amicitia. Destructio aūt carentie debite satisfactionis est per satisfactionis positōez. Illa aūt satisfactio est mot⁹ ꝺtritionis vel p ipsū motū causata. Cū ergo aīa charitate iformata sit causa efficiens mot⁹ ꝺtritionis. vt q mediāte motu ꝺtritionis effectiue destruat veniale peccatū. Sz qz hoc nō pt facere nisi mediāte hītu charitatis: cui⁹ solus ōs ē cā efficiens. ideo aīa charitate iformata pctō veniale ñ remittit effectiue nisi i psona vl ꝺture ōi. ¶ Alys aūt videt dōm: q q̄uis aīa iformata charitate meretur per contritionem remissionem venialis peccati. tamen illi⁹ remissionis non ꝺz dici cā efficiēs: saltē loquēdo de cā per se. qz motus contritōis nō est cā remissiōis venialis peccati efficiēs. per hoc solū q contritio imediate elicitur a volūtate charitate informata. sed est ꝓncipali⁹ p hoc q illa contritio ē ipsi⁹ dei imediat⁹ effect⁹. ¶ Uñ ad primam rōnem aliorum dicit q liz aīa charitate informata possit eē causa efficiēs illi⁹ actus: qui formatus est: nō tn̄ pōt eē cā efficiens charitatis. p quā formal. Act⁹ āt ille rōne eēntie act⁹ nō ē nobilior remissiōe pctī. sz ē q̄dā cōgrua dispositio ad eā. sz rōe charitatis q̄ formal dr̄ ea nobilior. ¶ Per idē pōt dici ad scōm. ¶ Ad tertiuz dōm q aīa nō est cā efficiēs satisfactionis seu recōciliationis q̄tū est offensa seu dispositio ad offensā: sed solū deus. Si quis aūt vellet sustinere primā opinionē posset respondere ad duas rationes scōe opinionis: quaz prima talis ē. Per auctoritatē glo. Mat. 9. Dimittunt tibi peccata. solus deus peccata dimittere nouit. ¶ Solutio: ꝓncipal̄r: vel loquitur de mortalibus. ¶ Ad scōaz q̄ talis ē: tale remittere pctō q̄tū ad offensā: nō tātū ē remouere a pctōre deformitatē ꝓpter quā deo displicebat: sed ēt ipsā dei displicētiā remouere: qz aīa q̄ ante peccati remissionē deo displicebat: post ei⁹ remissionē deo ñ displicet: sz nulla creatura pōt esse cā efficiens remotōis diuie displicētie: sic̄ nulla creatura pt eē cā diuie placētie seu acceptatōis efficiēs: qz placētia diuia ē act⁹ volūtatis ōi: q ē real̄r idē qō ipe. g̃ cum ꝺtritio sit creatura non pōt esse causa efficiens remissionis peccati. ¶ Solutio remouere diuinā displicentiā: nō est remouere aliquē actū diuine volūtatis: sed remouere defectū aie ꝓpter quē displicebat deo āte: quo defectu remoto aīa q̄ añ deo displicebat sibi nō displicet: nō per aliquā mutationē fcām i volūtate ōi. sz ex pte aie. Et sz B pōt hō i hoza sepe a veniali quo ad culpā liberari. qz sepe ē dispositꝰ q̄ gnāli de oībus doleat ꝛ in speciali de occurrētibus: ꝛ sic etiaz doleret de oībus i speciali: si in speciali occurrerēt: sed statim reincidit bō. Non aūt quecūq; displicētia sufficit ad remissionem pene sicut culpe: sed regrit ꝓfecta satisfactio.

3°2° ¶ 3° ꝓ ē: ꝙ sine ꝓfessiõe remitti põt veniale: sacr̃m. n. nõ ē de necitate salutis sine quo põt hr̃i gr̃a: nec p ꝓñs respcũ illi⁹ effect⁹ tollẽdi q nõ tollit gr̃az dei: q̃ ē vita eterna. vñ cũ veniale sit hꝺ: ꝺ veniali nõ ē neĉe ꝓfiteri rõne sacr̃i vel p̃cepti dñi. sz forte rõe p̃cepti ecclie teneť qs sel'ī ãno: si ñ hz mortale. sic papa p̃cipit recipe eucharistiã sacr̃al'r: qꝺ ñ erat neĉe: sed solũ spũal'r. ¶ Et si dicať g̃ ad plus teneť ca rés mortali q̃z hñs mortale. qz ille nõ teneť ad cõfessionez venialiũ. Ddm ꝙ hoc ē p accñs. Alꝝ vꝺ dñt ꝙ nõ ē itẽtio pape ligare ad cõfessionẽ ãnuã: nisi ꝺ ill'ꝺ gb⁹ hõ al's teneť cõfiteri. Alꝝ dicũt ꝙ nec papa p̄ obligare ad ꝓfessionẽ venialiũ. sic nec ad mr̃imoniũ. qz hoc eẽt imutare sacr̃a. s. facere illꝺ neĉitatis. qꝺ ē volũtatis. ¶ 4° ꝓ ē ꝺ modis i spãli gbus venialia dimittũť. Ubi sciẽdũ ē ꝙ p illos modos plusq̃z p alia bona opa dimittũť: lz nec p hos dimittãť nisi cũ displicẽtia volũtatis. ꝑ qz isti modi plus icitãt hoiem ad motũ libery arbitry detestãtis pctã. z° qz plus valent ad remissiõez pene ex merito ⁊ p̃cib⁹ toti⁹ ecclie. 3° qz plus sufficit gnãlis ꝓtritio hꝺ q̃z alibi. ita tñ ꝙ hꝺ vtatur istis bac itẽtiõe. Uñ vsus. Dr̃ãs: tict⁹: edẽs: ꝓfessus: dãs: bñdicẽs. Dr̃ãs oꝛone dñica. Dimitte nobis debita nr̃a. Itẽ tõsione pectoris. ꝓblican⁹ pcutiebat pect⁹ suũ dicẽs. De⁹ ppiti⁹ esto mihi pctõri. Itẽ i eccl'ia ꝓsecrata. z. Re. 4. Qui oraverit i domo hac ꝓpiciaber'. Tinct⁹. i. aq̃ bñdicta: q̃ ignatos scificat: ⁊ purgat. Edẽs. i. coicãs. imo oĩs digna sacr̃i sũptõ: ⁊ ẽt sacr̃alis vnctio: vt epoꝛ ⁊ regũ. p̃. Re. 16. Cum vnxisset dauid: spũs dñi venit i eũ. nõ aũt illa qua vngũť pugiles q̃ oĩo carnalis ẽ: sz q̃ vngũť baptiçati ⁊ sacerdotũ man⁹. Cõfessus sive sit ꝓfessio gnãlis sive spãlis: sacr̃alis vel nõ. Dãs elemosynas corporales vl' spũales. Bñdicẽs. i. pane bñdicto i dñica p sacerdoteˊ. nõ dico de pane cõi q cũ bñdictiõe sumiť. Itẽ bñdictio monialiũ ⁊ hꝺ: q̃ oĩa cũ ꝓtritiõe remittũť. ⁊ bñdictio episcopal': nõ aũt idulgẽtie: q̃ solũ penã non culpã etiã venialẽ remittũť. dico ãt ꝙ minor dolor cũ his sufficit ad remissionẽ venialiũ q̃z sine his. Uñ nõ frustra adhibenť. Qz ãt p oꝛonẽ ⁊ p̃cipue dñicã hꝺ remittãť: ꝑbať ꝺ pe. di. z. ꝺ quotidianis letuⁱb⁹ q̃z pctis. quotidiana oꝛo fideliũ sufficit pr̃ nr̃ ⁊c. Itẽ ꝙ p aquã bñdictã ꝑbať ꝺ ꝺsec. di. z. Aquã sale ꝓspã ppl'is bñdicim⁹: vt ea ꝓcti aspsi scificẽtur. Cui⁹ rõ subdiť. Si. n. salis aspsione p Heliseũ ꝓphetã sterilitas aq̃ sanata ẽ: q̃z to magꝭ diuis p̃cib⁹ sacrat⁹ sal steri litatẽ aufert reꝛ hũanarũ: ⁊ coignatos scificat: ⁊ purgat: ⁊ cũcta bona opa mꝭtiplicat: ⁊ insidias dyaboli auertit: ⁊ a fãtasmatib⁹ et vsutys defẽdiť: supple qz sic cinis vitule aspsus. i. aq̃ lustratõis ⁊ expiatiõis ignatos scificat ad emũdationẽ carnis: sic ista ad emũdatõez mẽtis. Itẽ ꝙ p dignam sũptionẽ eucharistie ꝑbať. de ꝓse. di. z. Lũ oẽ crimẽ. ⁊ ca. si quotiẽs. vbi dr̃. ⁊ hr̃ di. iz. q̃rti sniaꝛ. Qui sp pecco sp ꝺbeo accipere medicinã. s. coꝛp⁹ dñi. Itẽ ꝺ ꝓfessiõe ꝑbať ꝺ pnia di. z. c. De q̃tidianis. Itẽ ꝙ p elargitionẽ elemosynaꝛ ꝑbatur de peni. di. i. medicinã. c. q̃obrẽ. vbi Diero. iducit illud Danieˊ. 4. Pctã tua elemosynis redime. Itẽ ꝙ p bñdictionẽ episcopalẽ abbatũ ⁊ monialiũ ꝑbať. i. q. i. dictũ. c. bñdictio. Nũeri. vi. Uos ponite nomẽ meũ super filios israel. ⁊ ego bñdicã eis. Dos q̃tuoꝛ modos ponit hostien. ꝺ pe. ⁊ re. ca. oĩs. Itẽ ꝙ tõsio pectoris ꝑbať ꝺ peni. di. i. Tres actões. di. z. Sic igt. Itẽ ꝙ extrema vnctio ꝑbať ꝺ sacra vnctõe. ca. nup. §. i. Ubi pr̃i⁹ post. imo ⁊ oĩs sacr̃i digna susceptio: veꝛ ē ꝙ ad gntũ modũ ꝓsuevit addi patientiã flagelloꝛ.

Circa tertiũ. s. quõ veniale fiat mortale: ē sciẽdũ ꝙ veniale pctñ dr̃ q̃tuoꝛ modis. s. ex cã: ex euẽtu: ex gñe: ex mõ seu ipfectõe. Duob⁹ pr̃imis modis idẽ numero act⁹ iteriꝛ ⁊ exteriꝛ ē venial' ⁊ mortalis sil'. ꝑ mõ succession. scꝺo q fuit venialis fit mortal'. tertio mõ idẽ nũero act⁹ exteriꝛ põt eẽ venialis ⁊ mortalis. sic bon⁹ ⁊ mal⁹. nõ aũt iteriꝛ: sz idẽ spẽ tripl'r. ꝓmo ꝙ ꝓscia erroneam q̃ iudicat mortale: qꝺ ē veniale. scꝺo ꝙ ꝓtẽptũ. tertio ꝙ finẽ ibi cõstitutũ. c⁹ signũ ē qñ faceret ẽt si ꝓhibitũ. q̃rto mõ ē idem nũero iteriꝛ ⁊ exteriꝛ. puta mor⁹ carnis supueniẽte ꝓsensu deliberatiuo icipit eẽ mortale. sz dispositiue veniale fit mortale. vñ piculosũ ē venialia mꝭtiplicare. qz qdã dñt ea sic posse mꝭtiplicari: vt hõ ñ possit postea peccare nisi mortal'r ꝓmo pctõ. piculosũ ẽt ē vnũ pctñ veniale nimis assuescere. qz facillimũ ē agere ꝼm hitũ firmiter radicatũ. ⁊ difficillimũ ē agẽ ꝓtra. qz ꝓsuetudo facĩ neĉitatẽ. vñ hõ assuet⁹ vbis ociosis si occurrat sibi tẽtatio qd faceret si a ꝺo eẽt ꝓhibitũ: ꝓsentiet facere illꝺ: Et iõ ne hitual'r in hoie ꝓfirmẽť frequẽter ꝓfitẽda sũt. ⁊ sic nũq̃z radicabitur habitus.

¶ Ad argumẽtum ꝺm: ꝙ veniale idẽ nũero nõ fit mortale: nisi denominatione extrinseca: quãdo super motuz primum supueniť deliberatus ꝓsensus rõnis. Qõ. II.

Secundo q̃riť ꝺ ipediũntis pnie. vtꝛ pnia possit p aliqd ipediri. Et videť ꝙ nõ. qz si p aliqd ipedireť hꝺ eẽt pctñ. sz ipa destruit oẽ pctñ. g̃ nõ põt ipediri p aliqꝺ pctñ. ¶ Cõtra. qz ipedit p nõ pctñ: qz ludi q sũt mã vtutis eutropelie. ⁊ militia q̃ ē act⁹ vtutis fortitudis: ⁊ negociatio q̃ ē act⁹ iustitie ꝓmutatiue ipsã ipediũt: vt hr̃ i lr̃a. g̃ rc̃. ¶ R°. circa istã qõnẽ faciẽda sũt q̃tuoꝛ: ꝼm ꝙ q̃tuoꝛ sũt impedimẽta: hypocrisis: ludus: spectaculũ: ⁊ negociũ.

Primo qdẽ videndũ ē ꝺ p: vbi sũt tres ꝓnes. ¶ Pria ꝙ sp hypocrisis ē pctñ. qz sp ē oppositũ vtutis vitatis p quã hõ ondit se taleˊ i fcis ⁊ dictis exteri⁹ q̃lis ē iterius. hꝺ ãt mentiť fcõ. nec refert vtꝛ aliqs declaret volũtatẽ suã vbis an factis. ff. de legib⁹. l. idẽ gb⁹. Sic g̃ oẽ mẽdaciũ vbi ē pctñ ꝼm augu. sic ⁊ hypocrisis q̃ hõ mẽtiť ostẽtatõe exteriori simulãs scitatẽ quã nõ hz. Et hec ē melioꝛ ratio q̃z ꝓma. qz act⁹ mr̃imony ē ꝺri⁹ vginitati q̃ ē vtus: nec tñ ē pctñ. ¶ Scꝺa ꝓclo ē: ꝙ nõ sp ē pctñ mortale. si enim hypocrisis dicať oĩs simulatio q̃ ē in aliquo ꝺcõ vel fcõ vt cum aliqs vult videri bon⁹ ppter hoies: nõ ē i mortale: nisi itẽderet hereſiz seminare: vl' nisi obtinere itẽderet indignus aliqꝺ bñficiũ: ꝺ q̃ dr̃. ē g negter se humiliat ⁊c. Si ãt hypocrisis dicat illud viciũ p qꝺ hõ simulat se eẽ bonum: cũ nõ sit: sicut pharisei. g oĩa faciẽdo ppter hoies ĩtus erãt pleni rapina ⁊ oĩ inigtate: qz carere bonitate ẽt sine silatõe nõ ē sine mortali i hñte vsũ rõnis: multo magis ea carere ⁊ ipsã ostẽtare: qꝺ addit mẽdaciũ. vñ simulata equitas ẽ duplex inigtas. ¶ Tertia ꝓclo ē: ꝙ ipedit verã pniaz. Nam ꝑ put ē pctñ mortale: certũ ē ꝙ ipedit. sic ꝙ cũ ea nõ ꝑt eẽ aliqua vã pnia deo grata vl' accepta: ꝑ put ãt ē tñ pctñ veniale adhuc ipa ē impedimẽtũ pnie. ꝑ qz cũ ille act⁹ g fit cũ hypocrisi sit malus ppter deformitatẽ finis iã nõ ē deo acept⁹. Scꝺo qz hypocrisis dr̃ hitus mal⁹ q̃ hõ ē pmpt⁹ bona opa facere pp hoies. Et sic inclinat vt opa q̃ alˊs cẽnt digni fruct⁹ pnie: nõ hẽant hũc effectũ. sic ãt nõ ē ꝺ alys peccatis. Si qs. n. hr̃et habitũ homicidy vel furti: nõ pp hoc iclinareť ad oĩa ordinãda ad illꝺ ppter qꝺ supbia ⁊ ianis gl'ia ē radix oĩuz pctõꝛ: oĩa trahens ad suũ finẽ. Propter hoc igr̃ hypocrisis ē spãle impedimẽtũ. Itez qz pctõr q̃tuo deo se elõgauit ⁊ ei displicuit: tãto plus reducit eũ ꝺ pnia ad placẽdũ deo: ꝺ qꝺ spãliter iclinat hypocrisis.

Quantum ad z^m ꝺ ludis sũt tres ꝓclones. ¶ Pria ꝙ ludi fuiles ⁊ illiberales q oĩb⁹ iterdicũť ipediũt: vt ludẽtes viros cũ mulieribꝰ maledixit Barnabas. ẽt cozee q̃ damnabiles sũt: qz nõ sunt q̃les oli sozor Moysi ducebat: q̃ seorsũ a viris cãtabat laudẽ deo. Item ludus aleaꝛ ⁊ taxilloꝛ. Uñ gdã dñt ꝙ ludere ad taxillos ē pctñ mortale laycis ⁊ clericis. Uñ Ber. Ego te aquisiui manib⁹ crucifixis: ⁊ tu te cõsumis manib⁹ dedicatis. Ideo si q sũt ludi illiberales: q vl' ꝺ se sũt pctñ mortale: vl' qz p

hibiti vt torneamentū ⁊ hꝺ. isti semp ipediūt: de gbꝰ dicit
2ª 2ª lex: ꝙ ludus norꝰ semp ē i culpa. ¶ 2ª ꝯclo ē: ꝙ ludi libe
rales g sūt mā eutropelie ꝓ tāto ipediūt: qz aliquid ē vni
virtuosū: qꝺ alꝫ vicioſū. Uñ g ducit vroꝛē ꝺcet eū hre leti
tiā. Et g hz pfem mortuū decet eū hre tristitiā. Sicut ec
clesia deponit cātica letitie tpe doloris: que resumit tem
poze gaudy. Qz ergo penitentia est opus doloris. ideo cō
trariat ei letitia: q̄ alꝫ eēt vtuosa. Nō āt ē totalr penitēti
iterdicēda: ne āpliꝛi tristitia absoꝛbeat. Sz tpe pnie plus
a ludis ē abstinēdū. Cū ēt nobiles abstineant: g i q̄drageſi
ma: qñ ē tps pnie: ioculatoꝛes licētiāt: g tc̄ veniūt pisi⁹ addi
3ª 2ª scere ꝺ q̄ postea possūt ludere. ¶ 3ª ꝯ ē ꝙ ludi spūales de
cēt penitentes. quoꝝ ē ꝺ dolore gaudere ⁊c.

p³ 2ª **Quantū** ad tertiū ꝺ spectaclis sūt tres conclusiones.
¶ Prīa ꝙ spectacla turpia ad malū īcitan
tia ipediūt: qz ad mortale alliciūt. Uñ ⁊ ad pniaz agēdā ꝯz
iura alig i mōasterys: vl i locis religiosis tēdebāt: ne bēret
2ª 2ª videre vāitates mūdi. ¶ Scōa ꝯ ē ꝙ spectacla curiosa vo
luptuosa: sic̄ vēatōes cū canib⁹ ⁊ auib⁹ q̄ maxie i q̄drageſi
ma fiūt qñ soli voluptati seruiūt: cū ꝫ coꝛ distrahāt ⁊ a ꝺo re
trahāt: ad quē penitēs ꝺz hre cor collectū ⁊ attentū pniaz
ipediūt. Ob quā ēt cāz psonis ecclīasticis ꝓhibet ex. ꝺ cle.
vē. p totū. ¶ Tertia ꝯ ē ꝙ sūt spectacla necitatis: sic̄ petr⁹
ad piscādū hamo redyt: vt hret vñ solucret didragma. Et
itez: Duc i altū ⁊ laxare retia i luc. Itē i ioh̄e Mittite i de
xterā nauigy rbete. Et talia pniaz nō ipediunt.

p³ 2ª **Quantum** ad q̄rtū sunt tres ꝯnes. ¶ Prīa ꝙ nego
tiū publicanaꝝ ipedit: qz icit̄ū ad pctm̄
iplicat: itantū nec̄e ē ꝙ ad illꝺ penitēs ñ recurrat ꝯz Hre.
Est āt istꝺ pctm̄ trib⁹ mōis. ꝓ. si noua vectigalia leuet sine
aucitate pncipis ꝺ iura. C. noua vectigalia: ⁊c. p totū. Se
cūdo si īmoderate adaugeat ātiq̄ pedagia. 3º si a psonis vl
ꝓ reb⁹ exigat a gb⁹ vl ꝓ gb⁹ ñ lz: q̄ Zache⁹ restituebat i q̄
2ª 2ª druplū. ¶ Scōa ꝯ ē ꝙ militia ēt ē ipedimētū ñ icit̄ū ꝺfen
dit eccl̄iaz: cū ēt deē i pniaz: vel ire vltra mare: vl hꝺ: ꝯz icit̄ū
ad ea i gb⁹ milites ꝺ iustitiā agūt: trāsgrediētes ꝓceptū
Joan. bap. Neminē ꝺcutatis: ⁊ estote ꝓtēti stipēdys vr̄is:
vt qñ faciūt extoꝛsiones illicitas ⁊ isolitas: sic̄ Roboā vo
luit aggrauare iugū pr̄is sui. Nec ⁊ hꝺ pniam impediunt.
3ª 2ª ¶ Tertia ꝯ ē ꝙ ois negociatio icit̄ū ē pctm̄ ipedit pniaz: qz
vnū ꝓtrariū destruit aliꝺ. Est āt pctm̄ vl rōe psone cui est
iterdicta mercatio: vt qz ē monach⁹ clericꝰ vl ꝺuersus. Nō
eni excusāt ꝺuersi: qz sunt layci: qz sūt vi religiosi: Et si ꝓ
lucrū faciūt nō videē excusari a mortali. Si vo ꝓpter ne
cessitatē victꝰ iā nō ē mercatio ꝓprie dcā: nec p ꝯsequens
ꝓhibita. ¶ Scōo rōne loci. ꝺ īmunitate eccl̄iaꝝ. c. Decet
domū dei. qz mercata i eccl̄ys ⁊ i cimiterys fieri nō debēt
nisi ꝯsuetudo excuset: quā plati sciūt ⁊ dissimulāt. Alr si p
latis ꝺicētib⁹ ē p violētiā introducta ē corruptela. Uñ xps
eiecit emētes ⁊ vēdētes ꝺ tēplo. ¶ Tertio rōne tpis: qz di
ebus dñicis ⁊ festiuis ñ ē mercādū alicubi. Tñ ē ꝓilegiuz
pape vt teneāt nūdie i dñicis: qz dñs ē filiꝰ hois ēt sabbati.
Uñ ⁊ eiꝰ vicariꝰ pōt dispēsare: qz sabbatum sctificare ꝯz sit
mortale q̄tū ad ꝫ ꝙ aliq̄ ꝺ vacaē: ⁊ ē idispēsabile ab ho
mie: tñ ꝙ tali tpe tm̄ ⁊ talr vaceē ē positiuū ⁊ dispēsabile.
Et p ꝺns vbi ē ꝯsuetudo a papa scita ⁊ dissimlata pctm̄ nō
ē. Et ide ē ꝙ g tūc ñ pdit missā ⁊ ꝓmonē: cū alias ꝓ bebdo
madā ire nō possit: si ꝓ necessarys emēdis vel vēdēdis tē
vadit: nō peccat: qz finē ꝓcepti ꝫuat: ꝯz nō sic liceret vacare
agriculture post auditā missā: ꝯz nō sūt excusati q toto die
festo i foꝛo sedēt: sic̄ i feriali nō audiētes missā. ¶ Quarto
rōe modi: qz plus debito vēdēs aut vili⁹ emēs ēt citra di
midiū iusti ꝓcy teneē ad restitutōez: qz boc regrit egtas iu
sti ꝓcy: ꝯsiderato ꝓm iustā extimatōez q̄tum res valebat
tpe ꝺct⁹. Si āt tpe ꝺct⁹ dolus iterueniat: forte qz celat vi
tiū equi: si gdē sit dolus dās cāz ꝺctui: qz. s. non erat alias
emptur⁹: nisi qz iste decepit: sic̄ equū cadētē piculosū si gs
sciret fatu⁹ eēt si emeret: tūc ꝯz valeat ꝓciū tñ vēditoꝛ q ce
lādo ꝺcipit emptoꝛē teneē ad restitutōez ꝓcy emptoꝛi re
offereti rē: qz ꝓp talē dolū pōt rescīdi ꝺctus ꝯz iura. Si aūt
fuit dolus icidēs i ꝺctu: qz emisset gdē ꝯz nō tāti: tūc ē gdē
pctm̄ i celādo ꝯz nō teneē ad restitutōez: supposito ꝙ equ⁹
tāti valeat q̄tū vēdit⁹ ē: qz exquo volebat emere ꝺbebat
emere iusto ꝓcio. ⁊ iuste emptoꝛ ē si velit ꝓ min⁹ hre iusto
ꝓcio. ¶ Quito rōe rei q̄ si sit talis ꝙ nō cadat i cōmerciuz
aut ꝓpter bonitatē: vt res sacra: vl ꝓp religionē: vel qz solo
malo vsui ē apta: vt venenū: sp ē pctm̄. Si āt sit tale vene
nū ꝺ quo pōt ēt fieri medicamētū. tūc licz: ⁊ vēdi pt. Sz tñ
i bis ꝺs nō decipiē nec irrideē. Nā si res ē talis ꝙ coiter ea
male emētes vtuē vt taxillo ⁊ hꝺ: peccat vēdēs moztaliter
vel venialr: sic̄ ē vsus illi⁹ rei: vt ꝺ sertis ⁊ hꝺ: q̄ ꝓp vanitatē
fieri solēt: ꝯz ꝺferāt aliq̄ ad sāitatē. Que āt idifferēter bñ
⁊ male vsitāt vt glady vēdi possūt: sic tñ ꝙ nūq̄ illi vēdā
tur quē visimile sit abusurū. Aliogn ꝺsētir illi i crimine: ⁊
coopaē: ꝛticipat i crimie crimioso. ¶ Ad argumētū ꝺꝯz
ꝙ pnia destruit peccatum de quo est: sed destruitur ab il
lo de quo non est.

Questio. III.

Queritur tertio ꝺ circūstātys: an sint
ꝺfitēde. Et vr̄ ꝙ sic: qz cum
ꝺfessio sit ad sciēdū grauitatē pctī: vt ꝯz q̄
titatē ꝺlicti sit plaga ꝛ mod⁹: cū circūstātia
aggraueē: illā dici ꝺz. ¶ Cōtra: qz i cōfessio
ne hꝺ nō ꝺz aliū ꝓdere: ꝯz tātū se: qz iust⁹ in
ꝓncipio sui ꝓmōis accusatoꝛ ē sui. freq̄nter
āt ēt ꝙ si vellet circūstātiā dicere aliū diffamaret. g̃ saltē
tc̄ ꝺz subticere. ¶ Rº circa istā qōnē. ꝓ videndū ē ꝺ circūstā
tys q̄tū ad nūerū. 2º q̄tū ad effectū. 3º q̄tū ad ꝺfessionē.

Quantū ad ꝓmū. sciēdū ꝙ nūet⁹ circūstātia ꝛ cōsuenit
his vsib⁹ ꝺnotari. Quis: qd: vbi: p quos: quo
tiēs: cur: quō: qñ: Quilz ꝫ fuet moꝛbi medicamia dādo. vl
ꝯz Bonauētura. Aggrauat oꝛdo: loc⁹: psona: scia: tps. Etas
ꝺditio: nūer⁹: moꝛa: copia: cā. Est mod⁹ i clpa: stat⁹ altus: lu
cra pusilla. Sz gs ꝺr ꝓ variatōe psone: stat⁹: etatis: sapie:
oꝛdis. Quāto. n. altioꝛ ē grad⁹: tāto picloſioꝛ ē casus: ⁊ igra
titudo maioꝛ. Quid: vtrum malum quia ꝓhibitum: vel
ex genere suo malum: mortale vl veniale. Ubi. vtrum in
loco sacro: qꝺ grauius est q̄ non in sacro. Per quos. s. alios
trahēdo ad peccatū: qꝺ est ꝓprium diaboli. Quotiens.
si i ꝺsuetudīe: ⁊ de numero act⁹. Cur. an ex īfirmitate: igno
rātia: vl electōe. Quō. vtꝛ nāli mō vl nō nāli. Qñ. si i festo
vl ieiunio solēni. ¶ Sciēdū ꝙ i actu ipo eēntialr ē pctm̄.
vñ nō pōt vnū pctm̄ esse in pluribus actib⁹.

Quantum ad 3m de effectu circūstātiaꝝ sciendū ꝙ
circūstātie sunt in gntuplici gñe. Prime
nec alleniāt nec aggrauāt: sicut ille q̄ nō ipoꝛtant aliquaz
ꝺuenientiā nec diſcōueniētiā ad rōnē: nec ex se: nec ex sup
pōne: sicut furari cū dextera vel cū siniſtra. Scōe alleniāt
sic̄ ille q̄ ipoꝛtāt ꝺuenientiā: vt facere malū bona ītentiōe:
vel ex ignorātia. Tertie aggrauāt: ꝯz nō mutant: sic̄ ille q̄ i
poꝛtant diſconueniētiaz ex suppōne: vt furari mlt̄ū. Quar
te grauāt ⁊ mutāt: nō in īfinitū. vt qñ vtrūqz ē veniale: vl
vtrūqz mortale: vel 3m mortale 4m veniale: vt in spēbus
gule: quaꝛ vna aduenit alij. ⁊ qñqz sunt mortales: quādo
qz veniales. Quinte mutāt ⁊ grauāt in īfinitū: vt qñ actui
veniali: puta laute ⁊ studiose ꝓparatiōi addaē ebrietas: vl
notabilis anticipatio hoꝛe in ieiunio fine cā. ¶ Sed vtrū
religioso sit mortale qꝺ alteri ē veniale? ¶ Ꝺōm ꝙ nō: vt
puta verbū ociosū vel hꝺ: nisi spēm mutaret: qz nubere: vl
velle nuberē: qꝺ secularī nō est pctm̄: si ꝓp plez vel venia
le: si ꝓpter voluptatez: ē mortale. ꝓfesso vel ordinato in sa
cris: qz sacrilegiū ē: nō aūt motus primi lu xurie: furti vel
iobedientie: qz nullus vouet se non habitu ꝛ primos mot⁹

g nō sūt i potestate nr̄a. Utrū ät sint plura peccata circū/
stätia ꝛ sba: dñt quidä ꝙ sic. qñ sic sūt dispata ꝙ nō faciūt
vnū: vt genus ꝛ differētia: ꝑ gb⁹ est: qz aliter nō essent cir
cunstätie de necessitate ꝟfessionis. ¶ Sz ga actus exteri
ozes nō bñt rōnē peccati: nisi ex iteriozi: videt̄ ꝙ sint vnū
peccatū semp: qñ ē vnus ꝟsensus: vt si qs vno solo actu cō
sentiat furari ꝙ mechari: ñ sūt duo peccata: ēt si actus ex
teriozes sint diuersi. Si ät ecōuerso actus exteriozsit vn⁹
vt furari vel fornicari et sacrilegiū: duz tñ alio actu velit
vnū q̄z aliū: eēnt duo peccata: alr vnū. Est ät circa h̄ cōis
opinio ꝙ ēt si est vnus actus iteriozex quo sūt plures de/
formitates spē: ꝙ sūt diuersa peccata: qz peccatū nihil est.
g̃ scōz ꝓuationē ipsā multiplicat̄. ¶ Sz ꝫ hoc est: ga act⁹
est de eēntia peccati cōmissionis: primo ga aliter nō differ
ret a peccato omissiōis: scōo ga diffinitur ꝑ actū: tertio ga
de ipso p̄dicatur in abstracto ꝛ i recto: ꝛ sic eēntia peccati
cōmissiōis non est sola priuatio: immo actus subtractus.
Nā dicit̄ dictū vl factū vel ꝟcupitū ꝫ legē dei: ꝛ cōuersio
ad bonū ꝟmutabile: ꝛ auersio a bono icōmutabili. Unde
lz auersio ꝛ priuatio sit formale i peccato: nō est tamen to
tale peccatū: sz ē ibi materiale aligd positiuū. Sicut g̃ nō
essent duo homines si haberēt duas aias ꝛ nō bērent nisi
vnū corpus: ga est ps essētie lz materialis: ita nisi sint plu
res actus quāuis sint plures deformitates nō erūt plura
peccata vt videt̄. ¶ Itē si ipa auersio ꝛ factū ipm nō eēt
peccatū nec ps peccati. g̃ nō oporteret cōfiteri: nec posset
de peccato i abstracto predicari: cuz tamen dicatur ꝙ fur
tuz est cōtrectatio: ꝛ fornicatio est cōcubitus ꝛ hꝫ. ¶ Sz
posset dici ꝙ priuatio ē tota essentia peccati: nō solū i pec/
cato omissionis: qđ ē priuatio actus debiti: imo ēt i pecca
to ꝟmissionis: qđ ē priuatio debite circūstätie: qz idē nō
est de essentia duoꝝ ꝟtrariorꝝ: lz possit esse materia i qua
respectu vtriusqz. Unde cū actus scōz spēm nature idiffe
rēter subyciat̄ bonitati ꝛ malitie morali. q̄ sūt ꝟtratria: vi
det̄ ꝙ nō itret essentiä alicuius: sicut nec superficies est de
essentia albedinis aut nigredinis. Et qñ diffinitur pecca/
tū ꝑ actū: ē diffinitio ꝑ additamētū: sicut qñ diffinit̄ acci/
dens ꝑ subiectū. ¶ Ad id quod dr̄ ꝫ dicēdū ꝙ differūt i
hēre actū ꝛ non habere sicut sōm. nō sicut ptem essentie.
¶ Ad scōz dicendū ꝙ est diffinitio ꝑ additamētū. ¶ Ad
tertiū dicēdū ꝙ sicut cuz dr̄: archa ē lignū: ipa accipit̄ i cō
creto: sic qñ dr̄ peccatū est dictuz vl factū ꝛc̄. hoc autē est
qñ vna circūstantia nō est alterius determinatiua. vt dif
ferētia: alias secus ē. g̃ fornicatio ꝛ adulteriū vident̄ vna
spēs nō due. Et sil̄r incestus: ga fornicatio ē genus ad ista.
Nō tñ sequit̄ gn ista circūstätia sit dicenda: ga licet nō sit
alia spēs: tñ est spēs. Si qs aūt ꝟfitet̄ genus ꝛ nō spēm: pu
ta si qs diceret ego nimis comedi ꝛ nō diceret in ieiunys i
frägēdo ieiuniū: nō sufficeret: ita ꝛ hic non sufficit dicere
ego cognoui mulierē: nisi specificet̄. ¶ Alys ät videt̄ ꝙ ē
duplex peccatū sicut i sacrilegio. qz sicut pōt fieri irreue/
rētia loco sacro sine homicidio: quod sufficit ad rōnem sa
crilegy: ꝛ ecōuerso pōt fieri homicidiū in loco nō sacro: in
de est ꝙ homicidiū fcūz in loco sacro est duplex delictuz
ꝛ nō vnū: ita ꝛ hic: qz iuria vel irreuerētia ad matrimoni
uz suuz vel alienuz vl vtrūqz: quā iportat adulteriū sup
fornicationē pōt iueniri sine alia ꝛ ecōuerso sicut si de fa
cto ꝟtraberet cuz tali ꝛ matrimoniū nō ꝟsūmaret: ꝛ forni
catio simplex iueni ꝑter alias spēs. g̃ nō ē genus eoꝝ: qz
nihil est in genere qđ nō sit in aliqua specie eius: nisi dicat̄
ꝙ fornicatio est genus ad omnē illicitū ꝟcubituz sz forni
catio simplex dicit vnā spēz: alie aliā.

Quantū ad tertiuz vtruz circunstätie sint ꝟfitēde
sciēduz ꝙ q̄dā circūstätie sunt q̄ nihil faci
unt ad peccatū: ꝛ istas ꝟfiteri ē supfluuz quedā q̄ alleniät
ꝛ istas ꝟfiteri ē impfectuz: nisi qs timeret scādalū cōfesso
ris: quedā q̄ mutāt i mortale: ꝛ istas ꝫfiteri ē necessariuz.
quedā que aggrauāt ꝛ nō mutāt: ꝛ istas ꝫfiteri est pfectū:
nisi pp sui pcl̄z: vl ꝫfessoris: vl tertij. Nō ät q̄re istas nō
est necessarium confiteri est ista: quia circunstantia est cō
fitenda necessario: non qz mutat: vt pz in veniali. sed quia
grauat in ifinituz vt patet in mortali. Sed circunstantia
non mutans nunq̄z aggrauat in infinitum: qz intendit pe
nā ꝛ non extendit. Extensio enim est infinita; nec potest
crescere: sed intensio est finita: et semper potest crescere:
sed per nullam circunstätiam fit infinita: ergo nulla talis
est de necessitate confitenda. ¶ Ad argumenta dicendū
ad primum ꝙ si esset necesse scōz quätitatem delicti sem
per taxare penam bene argueret̄: nō est autem necesse: lz
frequenter minus imponitur ꝛ laudabiliter. ¶ Ad scōm
i oppositum dicēduz ꝙ circunstantiä mutantez in morta
le tenet̄ dicere. Qz si nō potest dicere sine diffamatione
isti sacerdoti vadat ad superiorē: vel ab altero petat licen
tiam eundi ad extraneum. Non autez eo ipso habet licē
tiam eundi ad aliuz: nisi quando sacerdos est i culpa: vel
ꝑpter nescientiaz: vel quia confessiones reuelat.

Questio IIII.

Queritur quarto. vtrū pnia bēat par
tes. ꝛ vr̄ ꝙ non. qz simplex
nō habet ptes. sed pnia cū sit virt⁹ ē hꝫ. er/
go ꝛc̄. ¶ Lōtra ē magister in lr̄a. ¶ Rº. cir
ca istā qōnem tria sūt faciēda. Primo ē vi
dēdū de istis partibus in generali. zº i spe/
ciali ꝺ cōtritōe. Et tertio de satisfactione.

Quantum ad p̄mū ē sciēdū: ꝙ pnia hz tria gña par
tiū. p̄mo hz partes q̄si potētiales siue po
testatiuas: quaꝝ vna cōtinet aliā ꝛ plus: sicut i figuris. Et
sic dicimus aiam diuidi i vegetatiuā ꝛ sensitiuā ꝛc̄. sic̄ totū
potētiale ptätiuū i suas ptes. sensitiuū enī ꝟtinet vegetati
uum ꝛ plus: ꝛ intellectiuū cōtinet illa duo ꝛ plus. sic̄ tetra
gonū trigonū: ꝛ pentagonū illa duo: vt dr̄ in. z. de aia. Et hz
hoc accipiūt ptes ab Aug. posite i littera. prima pnia añ ba
ptismū: scōa post baptismū de venialib⁹. tertia post bapti/
smū de mortalib⁹. Prima regrit solū cōtritionē. Secūda
cōtritionē ꝛ satisfactionē. Tertia cōtritionē satisfactōez ꝛ
cōfessionē. ¶ Scōo habet partes subiectiuas q̄ rūdent to
ti vl̄i. sicut idiuidua sūt ptes spēi: ꝛ species sūt partes gene
ris. ꝛ sic diuiditur pnia in priuatam publicā ꝛ solēnez. Qđ
aūt dicit̄: ꝙ simplex sacerdos potest ꝫponere solēnez: lz nō
soleniter: nō est bñ dictū. qz eiusdē est pnias ꝫponere ꝛ cul
pam scire. Unde si soleniter imponit debet sibi peccatum
dici. Nec oportet ꝙ soleniter cozā oibus: sicut cozam oib⁹
ꝫponitur. qz nullus tenet̄ sacramentaliter in publicū confi
teri. Et iō meli⁹ ē remittere ad epz: ēt ꝑ absolone: ñ solū ꝑ
pene impōne: qz eiusdē ē a clpa absoluere ꝛ penā ꝫponere.
Nēo. n. q ꝺdēnare nō pt absoluere pt: ꝛ eꝫ. ¶ zº hz ptes ite
grales eēntiales: ñ iq̄tū ē vt⁹ sicut argm̄ ꝟcludit: sed inq̄tū
est sacrm̄: q̄ sunt ꝟtritio. ꝟfessio: absolo: ꝛ satisfactio. Qđ pz
tripl̄r: p̄mo in gnāli sic. Illō sacrm̄ qđ per eēntias fuit in oi
lege q̄tuz ad aligd fuit: ꝫm illō hz ptem eēntie in noua ꝫm
qđ in antiq̄: sicut mrimoniū qđ ꝑ eēntiā fuit in oi lege: ꝺsē/
suz: ꝛ exꝑssionē quā būit in oi lege hz ꝑ eēntiā i noua sicut
in antiq̄: alias nō fuisset ꝑ eēntiā si nihil idē eēntiale habu
isset in oi lege: lz pnia fuit ꝑ eēntiā i oi lege post pctm: ꝛ hz
nunc ꝟtritionē ꝛ satisfactionē nō min⁹ q̄z tunc: lz tunc erat
vtrūqz ei⁹ ps eēntialr: ꝟtritio qdē qz maxime opabat̄ ex
ope operāte i quo illa excellit: itē satisfactio: alias nihil sen
sibile fuisset ps illius sacri: in quo nō erat ꝟfessio nec abso/
lutio. g̃ ꝛc̄. ¶ zº qz ꝟfessio ꝛ absolo nō sunt eēntialr pnia: qz
pōt ꝫfiteri ipenitens ꝛ absolui: cōteri vero est essentialr pe
nitere: qz actus a penitētia elicitus: similiter satisfacere est
penam tenere. ꝛ actus a penitentia imperatus: ꝛ ab istis

duobus tractum ē nomē pnīe: nō ab illis duobus. vnde ꝛ erat pnīa qū nō erat ꝓfessio ꝛ absolutio: ꝑpter qō si ī noua lege ꝓtritio ꝛ satisfactio nō fūt de itegritate ꝛ eēntia sacrī. ſz solū se bñt ad ipm sacrm: sicut dispositio: añs: ꝛ ꝓñs non dz dici sacrm pnīe: ſz solū sacrm cōfessiōis ꝛ absolutionis. sicut dr remediū ꝺ originale: nō sacrm cathecismi ꝛ exorcismi: vl'ēt pnīa añ baptismū: q̄ tñ nēcio regrīr ī adlto: nec vnctio q̄ postea fit ī vrtice. ſz dr sacrz baptismi. qz baptismꝰ ē ablutio sub forma vboꝝ ī q̄ ē tota eēntia. ſz hoc ē ꝓtra cōmune dictū tbeologoꝝ ꝛ iuristaꝝ g vocāt sacrz pnīe. g̃ ꝛc.

¶ Tertio sic. sicut se habet baptismꝰ ad originale: sic penitētia ad actuale. ſz solus baptismus circūscripto oi alio qō ñ est de eēntia: sufficit ad deletionē originalis. g̃ sola penitētia ad deletionē actualis. ſz ꝓfessio ꝛ ablolutio nō sufficiūt: sine ꝓtritione ꝛ satisfactione. ergo ista duo fūt de eēntia: sicut illa. ¶ Sed ꝺ hoc arguīt dupl'r. ꝑmo ꝓtra hoc qō dcīt est ō materia ꝛ forma. dñt gdam q cōtritio ꝛ satisfactio nō fūt ptes pnīe ꝓpīe. qz extra mām q ē cōfessio: ꝛ formaz q̄ est absolutio. ¶ Ad qō dici pōt q ī substātia nāli non sunt partes eēntiales nisi vna mā ꝛ vna forma ſubal'tīs in ꝓpositō artificiali ptes dr māles que se tenēt ex pte materie: ꝛ formales q̄ se tenēt ex parte forme. Uñ ꝓtritio q̄ ē dispō ꝓfessionis ꝛ parit ꝓfessionē: pōt dici mā remota: sīc ꝓfessio materia ꝓpinqua. Et sicut absolutio ē forma: sic satisfactio in absolutōe iniuncta ē pars formalis ꝛ ps forme. qz satisfactio nō est pfecta ꝓfessio nisi ꝓtritio p̄cedat vel concurrat. sic nō est absolutio pfecta a culpa ꝛ a totali pena: nisi satisfactōe cōpleta. Uñ sicut cōtritio ē ps materie: sic satisfactio ē ps forme. ¶ Scō arguīt q̄si ꝓtra ꝑmam rōnez. qz nō segt̄. si cōtritio ꝛ satisfactio erāt olī sacra: q ꝓpter hoc mō sīnt. qz ī lege antiqua satisfactōes q̄ fiebāt ꝑ pctis erāt sacra: nō aūt mō. Et sil'r decīe ꝛ oblatōes erāt sacramenta que mō nō fūt. ¶ Sz dōm q illa q̄ ī lege noua remāserūt nō ꝼm rōnem illā ꝼz quā erāt olī sacra mō fūt sacramēta: qz cessante cā cessat effectꝰ. sicut illa de qbꝰ arguīt nō erāt sacra: nisi iq̄tū figuralia. sic aūt nō remāserunt nūc. qz sic eēt iudaīçare: ſz inq̄tū moralia ī sustentationē pauperum ꝛ ministroꝝ. Sz illa ī quibꝰ eadē rō sacramēti remānsit vl' melioꝛ succesīt illa fūt sacra: sicut ꝑ⁹. sicut oblatio altaris ē pfectꝰ sacrm q̄ agnus paschalis: ꝛ q̄cū qz oblatio antiq̄. qz significat gr̄am: ꝛ cōtinet ꝛ causat eā p eēntiā. Et sil'r qz cōtritio ꝛ satisfactio erāt ptes sacrī: iquātū erant medela pcti: qō nō minus bñt nūc q̄ ante. ideo nunc sunt pars sacramenti sicut tunc.

Quantum ad scōz sciēdū: q cōtritio ē ps sacrī pnīe eēntialis: qō pz dupl'r. ꝑmo qz sicut matrimoniū cōsistit ī actu suscipiētis nō habēs mām exteriꝰ. sic pnīa. sed semp hoc ibi est ō eēntia nō solū actꝰ exteriorꝝ sed etiā cōsensus iteriorꝝ. sine quo nihil agīt. ergo sil'r ꝛ contritio ī pnīa: nisi q ī hoc differūt pnīa a matrimonio. quia ī mr̄imonio idē est actus interior quo itendit suscipere sacrm: ꝛ q est ps sacrī. s. ꝓsensus nisi forte respectu bñdictiōis ecclesie: quā si recipe itenderet nisi in ꝓuigiū ꝓsentiret nō eēt matrimoniū hic aūt ē alter actus quo intendit suscipe sacrm pnīe: q nō est ps sacrī. ꝛ alter ē actꝰ quo dolet de peccato: q ē pars sacramenti: ꝛ p se regrīr. Jn ceteris āt sacramētis itentio in adulto dāte ꝛ suscipiēte regrīr sicut dispō ꝑambula necessaria: nō sicut ps. sicut nec hic: sed dolor de peccato ibi nō regrīr nisi p accīs: hic āt p se. Unde nō ē solum dispō sicut ī illis: ſz est pars sacrī. ¶ ꝛ° qz si esset solum ꝑambulū: cū restitutio q̄ solū regrīr: ista mō ñ ĩcludat partes pnīe: nec i facto nec i ꝓpposito: ſz ē pfecta restitutio sine ꝓpposito ꝓfitēdi. nō est aūt ꝓtritio vā nisi cū ꝓpposito ꝓfitēdi: ꝛ satisfaciēdi: si facultas adsit. hoc aūt est ꝓpriuz partis bñe bītudinē ad aliā partē in cōparatione ad totū: ꝛ nō ꝼm se. sicut lapides ꝛ ligna nō bñt habitudinē inq̄tū huiusmodi ad fundamentū ꝛ tectū: ſz vt sunt illa ps domus q̄ dicīt paries: sic bñt. ergo ꝛc. ¶ Sz ꝓtra hoc arguīt dupl'r: ꝑmo qz oē sacrm no. le. ministrat' ꝼm oēm suā ptem a ministris ecclesie. ¶ Dōm q hoc est vez q̄tum ad ꝓlūmationez ꝛ applicationē māe in his q̄ bñt māz exteriorē: nō aūt ī alys ĩmo aliq̄n tota eēntia ē absq̄ ministerio ecclesie: ꝛ sola ꝓsummatio accīdtalis ē p ministeriū ecclesie: vt in matrimonio cuiꝰ eēntia ē sine ministerio ecclie ēt tota: ḥ autē cōstat q ꝓfessio ꝼz oēs ē ps sacrī pnīe: de qua certū ē q nō ministratur p ministeriū ecclīe: sed ipsi ministro ab alio. Sacerdos .n. nō est ꝓfessionis factor sed tñ auditor. Uñ maior soluz hz locū in sacrīs: quoꝝ mā est aliō ab actu suscipiētis. iō ꝛc.

¶ Scō qz ps sacrī qō est sacrm tñ ē aliqd sensibile: qō nō pōt dici de cōtritōe. ¶ Dōm est p itereīptionē maioris. qz cū de integritate sacrī sit intentio ꝼm illos: ꝛ spāl'r ī matrimonio: q̄ tñ nō ē sensibilis: pōt dici q cōsensus i mr̄imonio ē ps sacrī. siue mālis iq̄tū ē dispositio māe. i. psone cōtrahētis: vel formalis: inq̄tum exprimīt p verba forme. ꝛ in alys intētio cōferētis ē q̄si formalis. ꝛ itentio suscipientis ē q̄si mālis. Exquo eni ē de eēntia videt reduci vel ad mām vel ad formā: ꝛ ad qō est sacrm tñ: cum ꝑter illud sit ibi res ꝛ sacrm. i. character vel viculū: aut ornatꝰ: ꝛ res tñ. .s. gr̄a vel hꝺ. ¶ Uel pōt dici q ꝓtritio nō est ps pnīe sacrī nisi ꝓut per vba sensibil'r manifestāt': ꝛ per satisfactiones. sic eni tres partes pnīe iueniunt' in exteriori pnīa. ꝛ in iteriori ꝛ iteriori pnīa ꝼm q ī se manet disponēs ad gr̄am ē res sacrī: ꝛ nō ps sacrī: ꝼm aūt q iuenit' p signa sensibilia ī exteriori pnīa sic ē ps sacrī. Et sic dicit Tho. ifra. xi. di. gnto articulo. i solone terty arguméti ad scōam qōnem. ¶ Propter qō sciēdū est q ꝓtritio dupl'r accipīt'. vno mō ꝓpīe p actu gr̄a informato: ꝛ sic nō ē ps sacrī: ſz ē res sacrī: vel ꝑmus effectꝰ eiꝰ vel biti ī facto vel suscepti. Scō mō pro actu liberi arbitrij volētis ō pctō: q nō pōt dici res sacrī: cū nō sit effectꝰ eiꝰ. ſz est ꝓrimū ꝑnᵐ eiꝰ: ꝛ sic ē ps sacrī: ꝓut exterius significat' actu vl' bitu: sīc ꝓsecratio chrismatis ꝛ olei ad infirmos ē ps sacrī mālis: inq̄tū nō est mā imediata sacroꝝ illoꝝ nisi ꝓsecrata: ꝛ tñ ſz consecratio sit aliquid sensibile: tñ eē ꝓsecratū nō est aliqd sensibile: ſz solū intelligibile: qz tñ est ī mā sensibili ꝛ inoteſcibile per cōsecrationē que est actio sensibilis. iō est pars sacrī.

Circa tertiū sciēdū q satisfactio est ps pnīe. ꝑmo qz illud qō recedēte fictione viuificatur ꝛ habet effi caciaz factū in moztali est sacramētū vel pars eiꝰ. nullum enim opus qō non est sacramentum factum ī moztali pōt viuificari: sed penitentia facta in moztali si habuit effectū derelictum per penitentiaz incipit esse satisfactoria: sicut baptismus recedente fictione. ergo ꝛc. ¶ Secundo. qz sicut ad deletionem originalis sufficit baptismus vel ꝓpositū solius baptismi veri: ꝛ nō alterius nisi forte per accīs. vñ nō diffinīt' baptismꝰ flaminis q̄ sit ꝓpᵐ baptismi vi ꝛ vnctōis in vrtice: ſz soliꝰ baptismi veri: sic ad deletōez actualis sufficit ꝓpᵐ ve pnīe: vl' eiꝰ susceptio p se: ſz nisi homo hr̄et ꝓpositū satisfaciēdi sīc ꝓfitēdi nō remitteret' clſpa: nisi ēt sequeret' satisfactio vel p̄cederet: nō remitter̄et' tota pena. g̃ satisfactio ita ē de eēntia pnīe sicut ꝓfessio. ¶ Sz ꝺ ḥ arguīt'. ꝑmo qz deficiēte illo qō est de eēntia defīt' res: sed de satisfactione nō est sic. ergo ꝛc. ¶ Dōm q hꝺ ptes non sunt partes itegrales eēntiales totiꝰ ꝑmanētis: qz ille sunt sil': sed totius successiui: cuiꝰ ptes non sunt sil'. Unde videt' q satisfactio sit magis pars eēntialis q̄ confessio ꝛ absolutio: qz cum penitētia fuerit verū sacrm in oī lege: ꝛ nature: ꝛ scripte: ꝛ gratie: maxime ꝼz illud qō in ea est sensibile de tota penitētia in lege nature: nihil erat sensibile nisi sola satisfactio. qz tunc nō erat ꝓfessio nec absolō. Nec in lege veteri erat absolō. ergo vel pnīa nō erat sacrz in lege nāe: vel sacrm erat aliqd non sensibile vl' satisfactio erat ō eiꝰ eēn-

tia. Cū igit̄ satisfactio nūc nō sit min⁹ necia q̄z tūc: videt̄ q̄ nunc sit de essentia sicut tunc: licet aliquid sit additum: q⁹ sacramentis cōibus si legi remansit aligd eēntiale cōe: sic matrimonio consensus ⁊ verba ⁊ alia signa. sicut olim ita ⁊ nunc sunt de essentia:. ¶ Preterea si argumentū valeret cōfessio ⁊ absolutio: q̄ nō sūt fil: nō eēnt ptes integrales. Si militer aīa cōsecrationē sāguis ⁊ vnctionē pedū ē verū sacr̄m: sed nō cōpletū: ⁊ tū ille sūt ptes eēntiales ⁊ sacr̄i eucharistie: ⁊ extreme vnctiōis: g̃ ⁊ hic. ¶ 2° arguit̄ ꝺ B sic: q⁹ sine eēntia sacr̄i ñ hr̄ tot⁹ effect⁹: sz q̄q̄z ē tāta ꝓtritio q⁹ nō regrit̄ satisfactio: ⁊ sic sine satisfactiōe ē pfectū sacr̄z penitētie: et p ꝓns nō ē de eēntia: cū sine pte eēntiali nō possit eē pfecta eēntia rei. ¶ Dōm q⁹ pfect⁹ effect⁹ sacr̄i aliq̄ hēt̄ ex solo ppōito sacr̄i. sine hoc q⁹ aliq̄ ō eēntia sacr̄i hē aī: sic̄ p bap⁹m flamis ⁊ sāguis aliq̄ hēt̄ gcgd ē res tm̄ i baptismo: g tū ñ ē ō eēntia baptismi flumis: vt pz i pueris batizatis: ⁊ mlt̄omagis ppt̄ sacr̄i q̄ ē cōtritio sine cōfessiōe ⁊ satisfactiōe hēt̄ aliq̄ effect⁹: q̄uis ō cōfessiōe ⁊ absolone nō sit dubiū: gn̄ sit de eēntia sacr̄i. ¶ Si dicat̄ q⁹ p se regritur cōfessio ⁊ absolo: nō sp satisfactio. ¶ Dōz q⁹ imo sp regrit̄ cōtritio ⁊ satisfactio. ñ āt cōfessio nec absolo: q⁹ i vēia lib⁹ nō regrit̄ cōfessio nec absolo: sed regrit̄ cōtritio ⁊ satisfactio vel hic vel alibi. ¶ Et si dicat̄ q⁹ nō ē sacr̄m q̄ ē p⁹ bāc vitā. ¶ Dōz q⁹ verū ē iq̄tū hō: sed q⁹ ibi regrūt i supplemētū q̄ hic nō fuerūt vbi p se ⁊ pmo eē ōbuerūt. Et sil̄r cōfessio ⁊ absolo si necessitas ipediat nō sūt necessaria: sed alia duo sp sūt necia vl̄ hō vl̄ alibi. Itē q̄n ꝓtritio ōlet oēm penā. hō ē iquātū hz doloꝛē p satisfactiōe admixtū: g egpollet pene alteri: cū ēt q̄nq̄z sit tā pēal̄ q⁹ mori faciat. ¶ Q̄n āt dr̄ q⁹ magr̄ vocat ⁊ alij sci h⁹ ptes: rñdēt gdā. ⁊ dicūt q⁹ accipiūt̄ ptes large: p eo q̄ ad pniaz regrit̄ vl̄ añcedēter vel ꝓnr. ¶ Sz hō ē falsū q⁹ si sic eēt. tūc nō oz dici sacr̄z penitētie sed ꝓfessiōis vel absolonis. ex q̄ nec pnia interioꝛ nec exterioꝛ ē de ei⁹ eēntia. ⁊ tūc sacr̄m pnie ñ ē i lege gr̃e: sz solū sacr̄m cōfessiōis ⁊ absolonis: q̄ō dr̄t spē nihil hns eēntiale q̄ le sacr̄m pnie hūit i lege nē vl̄ moysi: q̄ō vr̄ absurdum: q⁹ ē ex toto sacr̄m nouū: si ñ fuit i lege antiq̄: f̄m eēn⁹m nec f̄m ptēeēntie: sed solū f̄m figurā. Et q̄ō dic̄ tho q⁹ mr̄imoniū et pnia p̄fuerūt eēntialr̄. nō vt sacra. sed ꝓput sūt i officiū ⁊ actuz vtutis: verū ē q⁹ nō p̄fuerūt vt sūt sacra no. le. totalr̄: sed vt sacra p̄fuerūt: q⁹ q̄ncūq̄z fuit morbus fuit sacr̄z ꝺ morbū remediās. Uñ cū adā fuerit educt⁹ a suo peccato: q̄ō ñ ē nisi p sacr̄z pnie. g̃ oio erat pnie sacr̄z: sz nō q̄ ad cōfessionez ⁊ absolonē: nec q̄ ad alia ꝓput ista icludūt: q⁹ nō oportebat q⁹ ēēt ꝓtritio cū ꝓposito cōfitēdi: nec satisfactio iniuncta a sacerdote: sed f̄m se mālr̄ erāt sil̄r ⁊ mr̄imoniū Argumētū i oppositū solutū ē p eaq̄ dicta sūt.

¶ Tria ꝓponunt̄ querenda. ꝓmū an sine cōfessione dimittat̄ pctm̄. Bi. XVII. a

Dic oritur questio multiplex. Primo eni queritur vtz absq⁹ satisfactione ⁊ oris ꝓfessione per solā coꝛdis cōtritionē peccatū alicui dimittat̄: Secōo an aliq̄ sufficiat ꝓfiteri ꝺo sine sacerdote: Tertio an layco fideli facta valeat cōfessio. In his eni etiā docti diuersa sentire inueniunt̄. q⁹ sup his varia ac pene diuersa tradidisse videnꝫ doctoꝛes. Dicunt eni quidaz sine ꝓfessione oris ⁊ satisfactione opis neminē a pctō mūdari: si tps illa faciēdi habuerit. Alij vero dicunt aī oris cōfessionē ⁊ satisfactionez in coꝛdis cōtritione pctm̄ dimitti a deo: si tamē votū cōfitendi habeat. vnde ꝓpheta. Dici cōfitebor aduersū me. i. m. do. ⁊ tu re. im. ⁊c̄. Qꝺ exponens Cassiod. ait. Dixi. i. deliberaui apud me q⁹ confitebor: ⁊ tu remisisti. Magna pietas dei: q⁹ ad solam ꝓmissionem peccatuz dimittit. votū. n. ꝓ opatōe iudicat̄. Itē aug. Nō dū ꝓnūciat: ꝓmittit se ꝓnūciaturū: ⁊ deus dimittit. q⁹ hoc ipm̄ dicere: quoddā ꝓnunciare ē coꝛde. Nondū ē voꝛ i oꝛe vt hō audiat ꝓfessionē: ⁊ ꝺs audit. Itē sacrificiū ꝺo spūs ꝓtri. coꝛ. cō. ⁊c̄. alibi ēt legit̄. Quacūq̄z hoꝛa pctoꝛ cōuersus fuerit ⁊ ingemuerit vita viuet ⁊ nō morieꝫ. Non dī oꝛe ꝓfessus fuerit: sz ꝓuersus igemuerit. Uñ dat̄ itelligi q⁹ ēt oꝛe tacēte veniaz ĩterdū conseq̃mur. Hic ēt lepꝛosi illi qꝺ dñs p̄cepit vt ostenderēt se sacerdotiꝫ: i itinere anteq̄z ad sacerdotes venirēt: mūdati sunt. Exquo isinuat̄ q⁹ añq̄z oꝛaña sacerdotiꝫ apiam⁹. i. pctā confiteamur a leꝛa pcti mūdamur. Lazar⁹ ēt nō pri⁹ de monumēto est deduct⁹ ⁊ post a dño suscitat⁹: sz itus suscitat⁹ pdijt foras viu⁹: vt ostenderet suscitatio aie p̄cedere cōfessionē. Nemo. n. pōt cōfiteri nisi suscitat⁹: q⁹ a moꝛtuo velut q⁹ nō est: perit cōfessio. Nullus ergo cōfiteꝫ nisi resuscitat⁹. nēo añ suscitat̄ nisi q⁹ a pctō soluit̄: q⁹ pctm̄ moꝛs aie est: q̄ vt est vita coꝛpis: ita ei⁹ vita ꝺs est. His alijsq̄z plib⁹ auctoꝛitatib⁹ ꝓbat̄ añ cōfessionez vel satisfactionē sola cōpunctiōe pctm̄ dimitti. Qꝺ q⁹ negāt: eas ꝺtermiare laboꝛāt. nec nō i h⁹ snie depꝛessionē: ⁊ ad sue opionis assertionem scōz testimōia iducūt. Ait. n. dñs p Esaiā. Dic tu iniqtates tuas vt iustificeris. Itē ambr. Nō pōt q̄sq̄z iustificari a pctō nisi pctm̄ ipsuz antea fuerit ꝓfessus. Idē dicit. Cōfessio a moꝛte aiaz liberat. Cōfessio apit paradisū: cōfessio spē salutis tribuit: q⁹ nō mereꝫ iustificari q⁹ in vita sua ñ vult pctm̄ cōfiteri. Illa confessio nos liberat q̄ fit cū pnia. Pnia vero est doloꝛ coꝛdis ⁊ amaritudo aie ꝓ malis q̄ q̄sq̄z cōmisit. Itē ioh. Nō pōt q̄sq̄z gratiā dei accipe nisi purgat⁹ fuerit ab oi pctō p pnie confessionē ⁊ p baptismū. Item aug. Agite pniaz q̄lis agit̄ in ecclia. Nēo dicat sibi: occulte ago: apud deū ago: nouit de⁹ q⁹ mihi ignoscit: q⁹ i coꝛde ago. Ergo sine cā dcm̄ ē. q̄ solueris sup terrā soluta erūt i celo: Ergo sine cā claues date sūt: Frustra⁹ verbū xpi. Job dic̄. Si erubui i ꝓspectu ppli pctā mea cōfiteri. Itē amb. Veniaꝫ ē cl̄pa quā seq̄t ꝓfessio ōlicto rū. Itē aug. sup illū locū ps. Non absoꝛbeat me p̄fūdū nec vꝛgeat sup me pute⁹ os suū. Pute⁹ ē p̄funditas iniqtatis: i quā si ceciderit ñ claudet sup te os suū: si tu ñ claudis os tuuz. Cōfitere ꝺ

ꝛ dic. Be ꝓfūdis clamaui ad te dñe ꝛc. ꝛ euadens Claudit sup illū q̄ i ꝓfūdū ꝓtēnit a quo mor tuo velut q̄ nō sit perit cōfessio. Itē. Nullus debite grauioris pene accipit veniā: nisi qualēcūq; ꝛ si lōge minorē: q̄ꝫ ōbeat soluerit penā. Ita eni ipartit a deo largitas misericordie: vt nō relinquat iustitie disciplia. Itē Hiero. Qui pctōr ē plāgat delicta ꝓpria vel ppli: ꝛ igrediat ecclesiā: de qua pp pctā fuerat egressus: ꝛ dormiat in sacco ꝛ pteritas delitias p quas deū offenderat: vite austeritate cōpenset. His alijsq; auctoritatibus nitunt asserere: sine cōfessiōe vocis ꝛ aliq̄ absolutiōe pene: neminē a pctō mūdari.

¶ Cui sniē potius cōsentiendū sit. b

Quid ergo sup his sentiendum: q̄d tenēdū? Sane dici pōt q̄ sine ꝓfessione oris: ꝛ solone pene exterioris pctā delent per cōtritionē ꝛ humilitatē cordis. Exquo. n. ꝓponit mēte cōpuncta se ꝓfessuꝝ ōs dimittit: qr ibi est cōfessio cordis ꝛ si nō oris: p quā aia iterius mūdat a macula ꝛ cōtagio pcti ꝓmissi ꝛ debitū eterne mortis relaxat. Illa g̃ q̄ superi⁹ dcā sunt de ꝓfessiōe ꝛ pnia: vel ad cōfessionē cordis vel ad iteriorē penā referēda sūt. Sic illō aug. Qr null⁹ dr veniā cōseq̄ nisi pri⁹ quātulācunq; pcti soluerit penā: vl de exteriori pena accipiēda sūt ꝛ ad cōtēnētes vel negligētes referēda. sic illud Nemo dicat occulte ꝛc. Nōnulli. n. i vita pctā cōfiteri negligūt vl erubescūt: ꝛ iō non merent iustificari. Sicut. n. p̄cepta ē nobis iterior pnia ita oris cōfessio ꝛ exterior satisfactio si assit facultas. Alī nec vere penitēs ē: q̄ ꝓfessiōis votū nō hz. ꝛ sicut pcti remissio mun⁹ dī ē: ita pnia ꝛ cōfessio p quā pctm̃ ōlet ñ p̄t eē nisi a dō: vt augu. ait. Jā igt donū spūssācti hz q̄ cōfiteꝛ ꝛ penitet. qr ñ p̄t eē cōfessio pcti ꝛ cōplictio i hoie ex seipso. Cū. n. irascit sibi q̄sq; ꝛ displicet: sine dono spūssci nō est. Qz ergo penitētē ꝓfiteri si tps hēat. ꝛ tñ anteq̄ꝫ fiat ꝓfessio in ore: si votuꝫ sit in corde: prestatur ei remissio.

¶ Si sufficit soli deo confiteri. c

Am scōz questiōis articulū ispiciam⁹. s. i vtruꝫ sufficiat pctā cōfiteri soli deo: an oporteat cōfiteri sacerdoti? q̄buscā visū est sufficere si soli deo fiat cōfessio sine iudicio sacerdotali ꝛ cōfessiōe eccl̄ie: quia dauid dixit. Dixi cōfiteboꝛ dño: ꝛ tu re. ꝛc. Nō ait sacerdoti: ꝛ tñ remissū sibi pctm̃ dicit. Itē amb. Jō fleuit petrus qr culpa obrepsit ei. nō inuenio quid dixerit: inuenio q̄ fleuerit. lachrymas eius lego satisfactōez nō lego. Sz q̄ō defendi non potest ablui pōt: lauāt lachrymę delictum q̄ō voce pudoꝛ est cōfiteri: ꝛ venie fletus cōsulit. ꝛ verecūdie. Hoc ēt Maxim⁹ dicit episcopus. Itē Jo. Chrys. Non tibi dico vt te ꝓdas in publicuꝫ ne q̄ꝫ apud alios accuses: sz obedire te volo ꝓphe dicēti. Renela viā tuā ante dñm. Ergo tua cōfitere pctā apud veꝝ iudicē: cū oꝛone ōlicta tua ꝓnuncia non lingua sed cōscie tue memoria: ꝛ tūc demū spera te misericordiā posse cōseq̄. Si habueris pctā tua in mēte ꝓtinue: nunq̄ꝫ malū aduersus proximū in corde tuo tenebis. Idez. Pctā tua dicito: vt deleas illa. Sz si cōfunderis alicui dicere: dicito ea quotidie in aia tua: nō dico vt cōfitearis ea conseruo tuo. vt tibi exprobret. dicito deo qui curat ea: nec enī si non dixeris ignorat ea. cū faciebas ea presto erat. cuꝫ admitteres ea: cognouerat. Nūq̄d ea vlt te cognoscere? Peccare nō erubuisti: ꝛ cōfiteri erubescis? Dicito i hac vita: vt in alia regem habeas. dicito igemiscens ꝛ lachrymās. In codice scripta sunt pctā tua. Spōgia pctōꝝ tuoruꝫ lachrymę tue sunt. Itē ꝓsper. Illi quoꝝ pctā humanā notitiā latēt nō ab ipsis confessa. nec ab alijs publicata: si ea cōfiteri vel emēdare noluerint: deū quē habēt testē: ipm̃ ꝛ hituri sunt vltorē: Qr si ipsi sui iudices fiant ꝛ veluti sue inigtatis vltores: hic in se volūtariaꝫ penam seueriſſime aiaduersionis exerceāt tpalib⁹ penis: mutabūt eterna supplicia: ꝛ lachrymis ex vera cordis cōtritione fluētibus: restr ingunt eterni ignis icēdia. Et infra. Facili⁹ sibi deū placabūt illi q̄ aut ꝓprijs cōfessionib⁹ crimē ꝓdunt: aut nesciētibus alijs ipsi in se volūtarie excōicatōis ferunt sniaz: ꝛ ab altari cui ministrabāt nō aio: sed officio separati: vitā suā q̄si mortuā plangāt. Certi q̄ reconciliati sibi efficacis pnie fructibus: a deo nō soluz amissa recipiāt. sz scā ēt supne ciuitatis gaudia recipiāt. His auctoritatibus initunt q̄ sufficere cōtēdūt deo cōfiteri pctā sine sacerdote. Sicut. n. q̄ si qs timēs ōtegit culpā suam apud homines ne inde opprobrio habeat vel alij suo exemplo ad peccādū accingant. ꝛ iō tacet hoi ꝛ reuelat deo: consequitur veniam.

¶ Qr ñ suffic̄ soli dō ꝓfiteri si tñ hoi possit. d

Ed q̄ sacerdotib⁹ ꝓfiteri oporteat: nō solū illa auctoritate Jacobi. Cōfitemini alterutrū pctā vestra ꝛc. sed etiā aliorum pluribus testimonijs comprobat. Ait. n. aug. Judicet seipsum homo volūtarie dum potest: ꝛ mores cōuertat in melius. Nec cum iaz non poterit: pter voluntatē a dño iudicet: ꝛ cū in se ptulerit seueriſſime medicine: sed tñ vtiliſſime sniam: veniat ad antistites per quos illi claues

miniſtrant ecclie. Tanꝫ bonꝰ iam icipiẽs eẽ ſi
liꝰ mĩoꝝ mẽbroꝝ ordie cuſtodito: a ꝓpoſitis
ſacramentoꝝ accipiat ſatiſfactionis ſue moduꝫ
i offerẽdo ſacrificio ꝓtriti cordis deuotꝰ ꝛ ſup-
pleꝝ. Id tñ agat qđ non ſolũ ſibi ꝓfit ad ſalutẽ:
ſꝫ etiã ad exemplũ ceteris: vt ſi pctm̃ eiꝰ nõ mõ
i graui eiꝰ malo: ſꝫ etiã in tãto ſcãdalo alioꝝ eſt:
atqꝫ hoc expedire vtilitati ecclie videt ãtiſtiti: in
notitiã multoꝝ: vl totius plebis agere pniaꝫ nõ
recuſet: ne letali plage ꝑ pudorem addat tumo
rẽ. Cũ tãta ẽ plaga pcti ꝛ ipetꝰ morbi: vt medi
camenta corpis ꝛ ſanguis dñi differẽda ſint au
ctoritate ãtiſtitis: debꝫ ſe remouere ab altari ad
agendã pniaꝫ: ꝛ eadẽ recõciliari. Itẽ leo papa.
Adultiplex miſericordia ꝺi ita lapſibus ſubue-
nit humanis: vt nõ modo ꝑ baptiſmũ: ſꝫ ẽt per
pniam ſpes vite reparetur: ſic diuine volũtatis
ꝑſidijs ordinatis: vt idulgẽtiã dei niſi ſupplica
tionibꝰ ſacerdotũ nequeãt obtinere. Chriſtꝰ. n.
hãc ꝓpoſitis ecclie tradidit poteſtatẽ: vt ꝓfitẽti
bus pnie ſatiſfactionẽ darent: ꝛ eoſdeꝫ ſalubri
ſatiſfactõe purgatos: ad cõionẽ ſacramentoꝝ ꝑ
ianuã reconciliationis admitterent. Itẽ Augu.
Quẽ penitet oĩno peniteat: ꝛ dolorem lachry
mis oñdat. repñtet vitã ſuam deo ꝑ ſacerdotẽ.
ꝑueniat iudiciũ vel per cõfeſſionem. Precepit
enim dñs mũdandis vt oſtenderẽt ora ſacerdo
tibus: docens corporali pñtia confitẽda pecca
ta: nõ per ſcripta manifeſtanda. Dixit eniꝫ: ora
monſtrate. ꝛ omnes: nõ vnus ꝑ oĩbus: non aliũ
ſtatuatis nuncium q̃ pro vobis offerat munus
a moyſe ſtatutũ: ſed qui ꝑ vos peccaſtis: ꝑ vos
erubeſcatis. Erubeſcentia. n. ipſa partem habet
remiſſionis. Ex miſericordia enĩ hoc ꝑcepit do
minus: vt nemo peniteret ĩ occulto. Jn hoc. n.
q̃ per ſeipm dicit ſacerdoti: ꝛ erubeſcentiaꝫ vi-
cit timore offenſi: fit venia criminis. Fit enim
veniale per cõfeſſionem: quod criminale eſt in
operatione: ꝛ ſi non ſtatim purgatur: fit tamen
veniale qđ cõmiſerat mortale. Adultum eni ſa
tiſfactionis obtulit qui erubeſcentie dominans
nihil eoꝝ q̃ cõmiſit nuncio dei negauit. Deꝰ. n.
q̃ miſericors ꝛ iuſtus eſt ſicut ſeruat miſericor
diam in iuſtitia: ita ꝛ iuſtitiam in miſericordia.
Opus. n. miſericordie eſt peccanti peccata di
mittere: ſed oportet vt iuſtus miſereatur iuſte.
Conſiderat eniꝫ ſi dignus eſt non dico iuſtitia:
ſꝫ ꝛ miſericordia. Juſtitia. n. ſola damnat: ſꝫ di
gnus eſt miſericordia qui ſpirituali labore que
rit gratiam. Laborat. n. mens patiendo erube
ſcentiam. Et quoniã verecundia magna eſt pe
na. qui erubeſcit pro ꝛ̃po: fit dignꝰ miſericordia
Vñ patet. q̃ ꝛ̃to pluribus ꝓfitebit̃ in tempore
venie turpitudinẽ criminis: tanto facilius cõſe
quitur gratiam remiſſionis. Jpſi enim ſacerdo
tes plus poſſunt proficere: plus confitentibus
parcere. Jtem leo papa. Quãuis plenitudo fi
dei videatur eſſe laudabilis que propter dei ti
morem apud homines erubeſcere nõ veretur:
tamen q̃ non omniuꝫ ſunt huiuſcemodi pecca
ta: vt ea qui penitentiam poſcunt non timeant
publicari: remoueat̃ ĩprobabilis conſuetudo
ne multi a penitentie remedijs arceant̃: dũ aut
erubeſcunt aut timent inimicis ſua facta reſera
re: quibus poſſunt legum percelli cõſtitutione.
Sufficit. n. cõfeſſio que primũ deo offertur: ꝛ
tunc etiaꝫ ſacerdoti: qui pro delictis penitentiũ
precatoꝝ accedit. Tunc eniꝫ plures ad peniten
tiaꝫ poterunt prouocari: ſi populi auribus non
publicet̃ ꝓſcientia ꝓfitentis. Ex his alijſqꝫ plu-
ribꝰ idubitãter oñdit̃: oportere ꝺo primũ: ꝛ dei
de ſacerdoti offerri confeſſionẽ: nec alr poſſe p
uenire ad ingreſſum paradiſi: ſi aſſit facultas.

¶ De tertio articulo. ſ. an ſufficiat cõfiteri layco

Nunc priuſq̃ ꝑmiſſis auctoritatibꝰ: que
n his ꝓtradicere videnr̃: rñdeamus: tertiã
queſtionẽ ĩtueamur. Qđ eniꝫ ſcõa que
ſtio cõtinebat. ſ. an ſine cõfeſſiõe ꝛ iudicio ſacer
dotis ſoli deo cõfiteri ſufficeret: expeditum ẽ: ꝛ
certificatũ ꝑmiſſis teſtimonijs: q̃ nõ ſufficit ꝓfi
teri deo ſine ſacerdote: nec ẽ vere humil ꝛ pen
tẽs ſi non deſiderat ꝛ reqrit ſacerdotis iudiciũ.
Sꝫ nũqd equalet alicui cõfiteri ſocio vl primo
ſuo: ſaltẽ cũ deeſt ſacerdos? Sane ad hoc ꝑt di
ci q̃ ſacerdotis examen reqrendũ eſt ſtudioſe.
q̃ ſacerdotibꝰ ceſſit deus ptãtẽ ligãdi atqꝫ ſol
uendi. Et iõ qbus ipi dimittunt ꝛ deus dimit-
tit: ſi tñ defuerit ſacerdos primo vel ſocio ẽ fa
ciẽda ꝓfeſſio. Sed curet qſqꝫ ſacerdoteꝫ quere
re q̃ ſciat ligare ꝛ ſoluere. Talẽ. n. eẽ oꝫ q̃ alioꝝ
crimina diiudicat. Vñ aug. Qui vult confite
ri peccata vt inueniat gratiã: querat ſacerdotẽ
qui ſciat ligare ꝛ ſoluere: ne cum negligẽs circa
ſe extiterit: negligatur ab eo qui eum miſericor
diter monet ꝛ petit: ne ambo ĩ foueã cadãt: quã
ſtultꝰ euitare noluit. Tanta itaqꝫ vis cõfeſſiõis
eſt: vt ſi deeſt ſacerdos cõfiteatur primo. Se
pe. n. ꝓtingit q̃ penitẽs nõ põt verecũdari coram
ſacerdote: quẽ deſideranti nec tẽpus nec locus
offert: ꝛ ſi ille cui cõfitebitur ptãtẽ non habeat
ſoluẽdi: fit tñ dignꝰ venia ſacerdotis ꝺeſiderio q̃
crimẽ cõfiteꝛ ſocio. Abundati. n. ſunt leproſi dũ
ibant ora vel ſe oñdere ſacerdotibus: anteqꝫ ad
eos peruenirent. Vnde patet deum ad cor in-
ſpicere: dum ex neceſſitate phibent̃ ad ſacerdo
tes puenire. Sepe quidẽ querũt eos ſani ꝛ leti.

sed dum querunt anteꝯ pueniunt moriuntur. Sed misericordia dei vbiqꝫ ē: qui ⁊ iustis parcere nouit ⁊ si nō tā cito sicut soluerent̄ a sacerdote. Qui ergo oio ꝓfiteꝫ: sacerdoti meliori qꝫ pōt cōfiteaꝫ. ⁊ si pctm̄ occultū est: sufficiat referre in notitiā sacerdotis. Nā in resurrectōe puelle pauci iterfuerūt q̄ viderēt. Mondū. n. erat sepulta: nōdū extra portā delata: nōduꝫ extra domū in notitiā portata. Intus resuscitauit quam ihus inuenit: relictis solis Petro ⁊ Jacobo ⁊ Joanne ⁊ pīe ⁊ matre puelle: in qbus figuralr ꝓtinētur sacerdotes ecclesie. Quos alit extra iuenit: aduertēdū quomodo suscitauit. Flebat .n. turba post filiū vidue: fleuit martha ⁊ maria supplicantes pro fratre. flebat ⁊ turba mariam secuta. In quo docemur publice peccātibus nō ꝓprium sed ecclesie sufficere meritū. Laboret ergo penitēs in ecclesia esse ⁊ ad ecclesie vnitatē tendere. Nisi eniꝫ vnitas ecclesie succurrat: nisi qd̄ deest peccatori sua oratiōe cōpleat: ⁊ de manibus inimici nō eripietur aia mortui. Credendum est enī q̄ oēs orationes ⁊ elemosyne ecclesie: ⁊ opera iustitie ⁊ misericordie succurrāt recognoscēti mortē suā ad cōuersionē. Jōqꝫ nēo digne penitere pōt: quē non sustineat vnitas ecclesie. Jdeoqꝫ nō petāt sacerdotes p aliquā culpaꝫ ab vnitate ecclesie diuisos. Ex his satis aperitur ⁊ absoluit premisse questionis articulus. Querendus est enī sacerdos sapiēs ⁊ discret⁹: qui cū potestate sil̄ habeat iudiciuꝫ: q si forte defuerit: cōfiteri dꝫ socio. Beda vero inter cōfessionē venialiū ⁊ mortaliū distiguit sup illū locū. Cōfitemini alterutrū pctā vestra. Ait. n. Quoq̄ lib⁹ quotidiana ⁊ leuia: grauiora vero sacerdoti pandamus: ⁊ quāto iustius tpe purgare curemus: q̄ sine cōfessione emēdatiōis peccata nequeunt dimitti. Sed ⁊ grauiora coequalib⁹ pāda sunt: cum deest sacerdos ⁊ vrget periculuꝫ. Venialia vero etiā sacerdotū ablata copia licet cōfiteri coequali: ⁊ sufficit vt qbusdā placet. si tñ ex cōtēptu non prētermittat sacerdos. Tutius est tñ ⁊ pfecti⁹ vt riusqꝫ generis peccata sacerdotib⁹ pādere: ⁊ cōsiliū medicine ab eis q̄rere: quib⁹ cōcessa est ptās ligādi ⁊ soluēdi

¶ Hic aperit qualr supradicte auctoritates itel ligende sunt.

c Um ergo ex his alijsqꝫ plurib⁹ testimonijs pspicuū fiat ⁊ ienitabilr cōstet peccata primū deo: deinde sacerdoti esse cōfitenda: ⁊ si ipse defuerit: etiā socio: Illud ioannis chrysostomi superius positū nō est ita intelligendū: vt liceat alicui si tēpus habeat sacerdoti nō confiteri: sed q̄ sufficit vbi crimen occultū ē soli deo p sacerdotē dicere ⁊ semel. Nec oportet publicari corā multis qd̄ occultuꝫ est. Qd̄ notauit dicēs: nō tibi dico vt te prodas in publicum. Sicut. n. publica nota publico eget remedio: ita occulta secreta cōfessione ⁊ occulta satisfactione purgaī. Nec necesse ē vt qd̄ sacerdoti semel cōfessi sum⁹: iteꝫ confiteamur sed lingua cordis nō carnis apō vel̄ iudicez id iugiter cōfiteri debem⁹. Unde idē ioannes ait. Nunc aūt si recorderis pctōꝝ tuoꝝ: ⁊ frequenter ea in cōspectu dei ꝓnuncies ⁊ pro eis depceris: citius illa delebis. Si vero obliuiscaris: tūc eorum recordaberis nolēs: qñ publicabunt̄: ⁊ in ꝓspectu diuum amicoꝝ ⁊ inimicoꝝ sanctorūqꝫ angeloꝝ proferētur. Jta etiam illud Ambr. Lachryme lauant delictuꝫ quod voce pudor est confiteri: ad publicam penitentiam referēdum ē. Ibi enī virtutē lachrymarum ⁊ confessionis ostēdens significare voluit q̄ lachryme occulte ⁊ confessio secreta sicut que fit soli sacerdoti: lauant delictum: qd̄ pudet aliquē publice confiteri. Qd̄ vero dicit se lachrymas petri legisse: nō satisfactionem ⁊ confessionem: per hoc non excludi tur illa. Multa enim facta sunt que scripta non sunt: et forte nondum facta erat institutio cōfessionis: que modo est. Similiter ⁊ illud prosperi. Si sui iudices fiant mutabunt eterna supplicia. ⁊ illud. Facilius deum placabunt sibi: qui aut propijs confessionibus crimen produnt: aut nescientibus alijs in se sententiam excōmunicatiōis ferunt: ad publicam confessionez ⁊ satisfactionem referri oportet. Non enim solis sacerdotibus ius ligādi atqꝫ soluendi datuꝫ est: si cuiqꝫ suo arbitrio se pena vel excōmunicationis sententia ligare ⁊ absqꝫ sacerdotali iudicio seipsum deo ⁊ alteri recōciliare licet. Quod ecclesiastice institutioni ⁊ consuetudini penitus repugnat. Potius ergo si publice peccasti: publice cōfitere te reum ⁊ emēda. Si vero occulte deliquisti: etiam sic non taceas. nec tamen dico vt publices: taciturnitas enim peccati ex superbia nascitur cordis. ideo enim peccatuꝫ suū quis celat: ne reputetur foris qualē se iā diuino conspectui exhibuit: quod ex fonte superbie nascitur. Species enim superbie est se velle iustū videri qui peccator est: atqꝫ hypocrita conuincitur: qui ad instar primorum parentum vl̄ tergiuersatione verborūꝫ peccata sua leuigare cōtendit: vel sicut cain peccata sua reticendo supprimere querit. Ubi ergo superbia regnat ⁊ hypocrisis humilitas locum non habet. Sine humilitate vero alicui veniā sperare ñ licet. vbi ē ꝫ taciturnitas ꝓfessiōis. ñ ē sperāda vēia crimis.

Jam certissime liquet q̃z sit detestabile peccati silentium. ⁊ ecõuerso q̃z sit necessaria cõfessio. Est enim confessio testimonium cosciẽtie deuz timẽtis. Qui.n. timet iudicium dei peccatũ nõ erubescit confiteri. Perfectus timor soluit oẽz pudorem: confessio peccati pudorem hz. ⁊ ipa erubescentia est grauis pena. Jõqz iubemur confiteri peccata vt erubescentiã patiamur pro pena. Nam hoc ipsũ ps ẽ diuini iudicij. Si ergo queritur ad quid confessio sit necessaria: cũ i contritione tam deletũ sit peccatũ. Dicimus qz quedam punitio peccati est sicut satisfactio operis. Per confessionem etiam itelligit sacerdos qualiter debeat iudicare de crimine. Per eam quoqz peccator fit humilior: ⁊ cautior.

Circa distictõez decimã septimã q̃runt octo. Primo ō cõtritiõe. Scõo de ꝑfessiõe q̃tũ ad necessitatẽ. Tertio an sit facienda ꝓpo sacerdoti. 4° an possit fieri aliẽo de licẽtia ꝓpria. Quito ō iteratione ꝑfessiõis i generali. Sexto i spãli an ipedimẽtũ occltũ excuset ab iteratõe. Septimo an ꝑfitẽs ipenitẽs ipleat ꝓceptũ. 8° vtz ꝑfessio requirat contritionem.

Queritur ergo primo de cõtritione vtz deleat peccatũ. Et dicit q nõ: qz cõtritio ẽ gd causatũ. solus aũt deus delet peccata. ergo ⁊c. ¶ In ꝯtrarium ẽ Augu. qui dicit q contritio ẽ dolor remittens peccatum. ¶ R°. circa istã questionẽ videda sũt sex. Primo ō ꝯtritione q̃tũ ad eius quiditatẽ. Scõo q̃tũ ad ei⁹ obiectũ. 3° q̃tũ ad durationẽ. 4° q̃tũ ad effectũ. Quito q̃tũ ad affectũ. Sexto vtrũ dolor ꝯtritõis õbeat eẽ tãt⁹ q poti⁹ õbeat hõ velle ãnihilari vl dãpnari q̃z peccare vl peccasse.

Quantum ad primũ de qditate ꝯtritionis sũt tres cõclusiones. quaz prima ẽ q de ꝯtritione dãtur quiqz diffinitiones. prima Augu. que dicta ẽ. s. q cõtritio est dolor remittens peccatũ: supple dispositiue: nõ effectiue: nisi forte veniale: de quo videtur q sit effectiue ab homine: cũ nihil ad illi⁹ dimissionẽ regrat: qõ nõ subsit hoi: qz nec noue gre infusio: nec augmẽtũ: sz solũ dispicẽtia volũtatis: ⁊ solũmõ pene debite: ex gra quã ia hõ hz: vt sic hõ efficit suũ meritũ: sic ⁊ remissionẽ venialis. ¶ Scõa diffinitio ẽ Hre. Cõtritio ẽ humilitas spũs annihilãs peccatũ iter spẽ ⁊ timorẽ: ne aut sit psũptio: aut desperatio: ⁊ annihilat quo ad culpã: ⁊ tãta põt eẽ q ẽt quo ad penã: ⁊ inter vtranqz mediam. ¶ Tertia ẽ ysi. q cõtritio ẽ humilitas ⁊ cõpũctio mẽtis cũ lachrumis: veniẽs de recordatiõe peccati ⁊ timore iudicy. ¶ Quarta ẽ magistralis ex dictis aug. Cõtritio ẽ dolor p peccatis assũptus ⁊ volũtarius: semper puniẽs qõ dolet cõmisisse. ¶ Quita ẽ cõpletior ⁊ magra lis. Cõtritio est dolor p peccatis assũptus cũ ꝓposito cõfitendi ⁊ satisfaciẽdi: quo ad mortale: qz quo ad veniale non requirit ꝓpositum ꝑfitendi: nec forte satisfaciẽdi: qz põt remitti vbi nõ est satisfactio sicut i purgatorio: sz non sic pro mortali. vnde non videt eẽ i statu salutis qui p mortali nõ vult hic satisfacere sed tm̃ i purgatorio. ¶ Scõa ꝛclo est: q ad verã contritionẽ ꝯcurrũt illa q̃tuor: q̃ regrit iustificatio ipy. s. motus liberi arbitry i peccatũ õtestãdo: scõo motus liberi arbitry i deum super oia diligẽdo. tertio gre infusio: ⁊ quarto peccati remissio: q̃ oia sũt i vno instãti: ita q i motu liberi arbitry primo icluditur ꝓpositũ ꝑfitẽdi ⁊ satisfaciẽdi. Ex quo apparet dria iter ꝯtritionẽ ⁊ attritionez duplr. vno mõ ex parte liberi arbitry: qz dolor iperfect⁹ dr attritio. dolor vero pfect⁹ dr ꝯtritio. scõo ex pte õi: qz dolor gra iformat⁹ dr ꝯtritio q̃tũcũqz modicus sit. dolor vero q ñ est gra iformatus nõ põt dici ꝯtritio: sed attritio. nã dolor desperationis ẽ maior dolore ꝯtritiõis: qui tamẽ nõ ẽ ꝯtritio: qz caret gra. ¶ 3ª ꝓ ẽ videre vtz attritio possit fieri ꝯtritio. Nã si hoc itelligat õ vno actu fm spẽm nõ est dubiũ qn attritio fieri possit cõtritio: vl qn ex vno fiat alius: sicut ex mane fit meridies. i. vn⁹ actus. post aliũ: ⁊ vn⁹ ẽ dispositio ad aliũ. Sicut. n. i actib⁹ nãlib⁹ nã ꝓcedit de ipfecto ad pfectũ. vñ primo phy. ꝓ itelligim⁹ ꝯfuse: postea determinate: sic q act⁹ iperfect⁹ cedit: ⁊ perfect⁹ succedit: ⁊ hic põt hõ dolere iperfecte sine gra: ⁊ ẽ attritio: postea pfecte ⁊ cũ gra: ⁊ ẽ ꝯtritio. ¶ Sed vtz idẽ actus numero? Doctor nr̃ frater tho. dicit q ñ: qõ põt verificari dupl̃r. vno mõ fm illos q dicũt q act⁹ itellect⁹: simil̃r ⁊ volũtatis cũ sit simplex nõ hñs ptẽ ⁊ ptẽ: ñ põt itẽdi ⁊ remitti. Ut dicat ꝓpus ipfect⁹: postea pfect⁹. Et qõ dicit q itelligere fit cum ꝯtinuo ⁊ tpe: alterz. s. ō cõtinuitate referũt ad fãtasma: alterũ de tpe referũt ad itellectũ: q ẽ successio distinctoz ⁊ ñ variatio ꝯtinuoz. ¶ Itẽ zᵒ si dicat q ꝯtritio ẽ act⁹ a gra elicit⁹: cũ nõ possit eẽ actus a gra elicit⁹ q a ꝑn° non erat gra iformat⁹: ⁊ p ꝯns ñ erit ꝯtritio act⁹ ille q tm̃ fuit a ꝑn° attritio. ¶ Si aũt dicat q cã itẽsa itendit effect⁹. fãtasiatio ãt ⁊ itellectio manẽs ꝑt itẽdi ⁊ pfici: sic ⁊ bit⁹ simplex itẽditur. ⁊ sic ex pte liberi arbitry attritio ꝑt fieri ꝯtritio: qz actus ipfect⁹ ñ corrupt⁹ ꝑt pfici: seqtur q ille act⁹ fm pmaz ptẽ sue durationis erit attritio ⁊ fm aliã ꝯtritio.

Quantuz ad zᵐ de obiecto ꝯtritiõis sunt. 5. ꝛclusiones. Prima ẽ q ꝯtritio est de solo malo clpe nõ nature: nec pene: qõ ps ex oibus ꝓhabitis diffõnib⁹. qz agit in pctm̃ sicut in ꝓpriũ obm̃ ad destruẽdũ ipz. ¶ zª ꝓ ẽ. q est de solo pctõ actuali: ⁊ nullo mõ originali: qz cum sit actus vtutis pnie cõtra solũ pctm̃ actuale ordiat: veniale. s. ⁊ mortale idifferẽter: nisi q de mortali ẽ necessaria i pñti: de veniali ãt hic vel alibi. ¶ 3ª ꝛclusio ẽ. q nõ est de pctõ alieno: sed solũ de ꝓprio. Licet. n. ō illo õbeat hõ dolere: nõ tm̃ hz illõ dolere ꝓprio actu sic pctm̃ ꝓpriuz. ¶ 4ª cõclusio est. q solum est de peccato ꝑterito: nõ de futuro: qz licet debeat ꝓponere ab illo cauere: nõ tm̃ est dolor de futuro malo, sed timor ⁊ cautela tm̃: dolor aũt est de pñti ⁊ de ꝑterito. ¶ 5ª 2° est. q dz esse ō qualibet mortali i spãli: si in spãli habeat memoria: qõ tm̃ nõ oz de veniali: qz sic leues ifirmitates aliqñ licz mlte vna medicina sufficiẽter curant. sed graues morbi spãles medicinas regrunt: sic ⁊ hic silr̃ pnia ante baptismũ nõ regrit sic spãlẽ dolorem: qz sicut in gnãtiõe vnica ⁊ nãli actione oia ꝯtraria expelluntur sz in sanatiõe diuersa remedia adhibent sic ⁊ i ꝓposito: spãliter: qz hõ plus tenet ad cõtritiõez habendã de pctõ q̃z ad ꝑfessionẽ: Nã nulla necitas excusat a ꝯtritiõe. Si enim pctõ cõmisso hõ ante cõtritionẽ moriat: ẽt nõ potuit cõteri. vt qz peccando moriẽ: dãnatur: Non sic aũt q voluit ꝑfiteri: ⁊ non potuit: qz velle cõteri ẽ conteri: nõ aũt velle cõfiteri ẽ cõfiteri. Et tm̃ hõ tenet cõfiteri de mortali in spãli: qz tenet oia ꝑfiteri: ex. de pe. ⁊ remiss. Dis vtriusqz sexus. q filr̃ i spãli cõteri. Si aũt non bẽat memoriã: nec in gnãli: nec in spãli: excusat. Si vo in gnãli non in spãli discutiat ꝓsciam debito mõ: quo facto ōs ad memoriã reducit: aut remittitur: qz si nosmetipsos iudicarem⁹ nõ vtiqz a dño iudicaremur. ꝑ. ad Cor. ii. q in vtroqz casu de ipsamet negligẽtia ne forte p culpã elapsũ sit aliqõ pctm̃ a mẽoria dz hõ conteri Dita vero spãli ꝯtritiõe de singulis expedit signuz sensibile tonsionis pectoris: vel aliud adhibere ad certitudinez conscie: postea vo in gnãli de oib⁹ cõtera: vt sic oibus spãliter enumeratis sequat gnãlis clausula: q̃ oia ꝓrebẽdat: vt alibi dicitur: q illum modũ debet homo gerere interi⁹

p ꝟtritionē:quē fozis p̄tēdit per ꝯfessionē.ibi aūt spāle seg
tur gnāle.g̃ ꝛ intē. Nō oz ät ꝙ absolutio fiat sigillati singu
lis.ſz sufficit ꝙ gnāliter ab oībus.nec sil'r oz pniam iniūgi
p singulis seoꝛsū:nec p singulis sigillati facere.ſz sufficit p
oib⁹ sil'.qz cōnexa est pctōz remissio:quā significat ꝯnexa
absolutio.q̃uis ēt de vēialib⁹ quoꝝ remissio nō ē cōnexa:
ñ opoꝛteat absolutionē vl' impōnē vl' satisfactōz diuidere.

Quantum ad tertiū de duratōe ꝟtritōis sūt tres cō
clusiōes. ¶ Prima.ꝙ ꝟtritio ꝑpie dcā
ſi durat nisi i hac vita.qz ꝟtritio hz doloꝛē eēntial'r ꝛ mā'r:
ꝑpter qō nō pōt eē i paradiſo:nec i lībo pueroꝝ vl' patruz:
i gb⁹ nō ē pena saltē sensus. Doloꝛ ät penaz hz ꝛ sensus. qz
hic pena dī ēt itellectualis. ¶ Scōo ꝟtritio hz gr̃az in foꝛ
mantē:pp c⁹ defectū nō pōt eē i īferno:nec i limbo pueroꝝ.
¶ Tertio ē act⁹ satisfactoꝛi⁹:ꝑpter qō nec ē i purgatoꝛio:vbi ē tm̃ pene solutio. Vl'qz act⁹ satisfactoꝛi⁹ ē volūta
ri⁹ simpl'r:i purgatoꝛio aūt nō sic. ¶ 2ª ꝺcl'o ē.ꝙ tota vita
ista ē tp̄s ꝟtritiōis quo ad hītū. sic.ſ.ꝙ hō sp̄ oz eē ꝑmpt⁹
ad dolēdū de oī moꝛtali:ſi ipm cōmitteret:nisi al's doluiſ
set.imo ēt dñt alig: ꝙ q̃tiēs recolit ō moꝛtali teneī dolere
ꝛ cōteri: qō ē duꝝ:ꝛ videī falsū.qz p̄ceptū affirmatiuū nō
obligat ad semp.vñ lz semp siue recolat siue nō: teneatur
nō cōplacere sibi i pctō:nō tm̃ teneī odire actu pctm̃: sicut
nō teneī diligere deū actu quotiēs de deo recolit. Aliogn
nullus posset cogitare ō deo speculatiue gn peccaret moꝛ
tal'r.qz nō pōt diligere deū nisi cogitet de ōo ꝓactice. Uñ
pōt dici ꝙ ē veꝝ ō debito ꝺgruitatis:nō necessitatis. Uel
ſi itelligaī ō debito necessitatis:ponderādū ē qō dicit apo
stolus. Nemini gcēz debeatis:nisi vt iuicē diligatis:. ꝙ ab
illo ōbito nūq̃ possit aligs liberari.g̃ p̄ceptū ō charitate q̃z
tū ad actū iteriozē videī magis ligare q̃z affirmatiua:vt sit
q̃si mediū iter negatiua q̃ ligāt ad semper:ꝛ affirmatiua:q̃
solū tpe necessitatis. Jstud vo qñcūq̃z ci⁹ mā occurrit ꝓac
tice ꝛ non speculatiue. Si.n.ꝓactice occurrit de⁹ vt dili
gēdus vel nō diligēdus teneī hō iudicare deū diligendū.
ꝛ sic segī dilectio. Si sil'r occurrat pctm̃ ꝺmissū p̄ctice.ſ.vt
mā ōlectatōis vl' ōtestatōis teneī hō iudicare detestādū ꝛ
ōtestari. Uel p̄t dici tertio:ꝙ qñcūq̃z recolit hō se offēdisse
amicū valde dilectū doler.ꝛ sic charitas ad hoc iclinat. Et
sic facere ꝺtra iclinatiōez charitatis ē moꝛtale pctm̃.iō ꝛc.
¶ 3ª ꝺcl'o ē:ꝙ nō opz ꝟtritionē eē ꝺtinuā quo ad actū nec
exteriozē nec iteriozē:ne abūdatioꝛi tristitia absoꝛbeat hō
iteriozꝝ vel exteriozꝝ.sed fm ꝙ recta ratio determinabit: et
ne homo a meliozibus actibus retrabatur.

Quantum ad quartū de effectu ꝟtritōis sūt ēt tres
ꝺcl'ones. ¶ Prima. ꝙ cōtritio remittit
culpā. Ois.n.ꝟtritio q̃tūcūq̃z minima:ē gr̃a ifozmata: cuz
qua nō ſtat moꝛtale.ꝛ iō remittit oē moꝛtale:al's nō ē con
tritio. Pōt.n.doloꝛ eē ita paruꝰ:ꝙ ē attritio:nō ꝟtritio:nec
remittit moꝛtale:ſz ō venialib⁹ delet:fm ꝙ ad ea detestā
da se hz plus ꝛ minꝰ. ¶ 2ª ꝺcl'o ē:ꝙ ōlet penā magis vl' mi
nus:fm ꝙ ē maioꝛ vel minoꝛ ꝟtritio i parte itellectiua ꝛ sen
sitiua. qz penā eternā illā semp cōmutat i tpalē. ſz ō tpali
delet plus vel minus:fm ꝙ ipsa ē ꝑfectioꝛ vl' minꝰ ꝑfecta.
Et cū illa sit finita:tm̃ itēdi pōt:ꝙ oēz penā delet. ¶ Sed
ratio q̃ dī ꝙ ꝟtritio ē magis satisfactoꝛia:qz ē magis volū
taria:qz ab itrīseco ꝛ incētū nō ipōsita:deficit i tribus.p̄ qz
actꝰ ipōsit⁹ i pnīa ē magis acceptꝰ q̃z ſpōte assūptꝰ: pp me
ritū obedientie.2º qz ab illo q̃ iudicat actū iteriozē pōt im
poni actꝰ iteriozꝝ.pura ꝙ ipe itez recogitet ꝛ scruteī ꝺsciaz
ꝛ doleat.3º qz pōt eē magis voluntariū.qz aliq̃n magis vo
lūtarie facit hō qō ē sibi ipositū a sacerdote:q̃z qō ō ꝑpio
capite:ꝛ feruēti⁹ ꝛ deuoti⁹ ex obediētia. Uñ lz istō sit ma
gis volūtariū q̃tū ad sui ꝓncipiū:qō ex p̄po motu assumi
tur:tm̃ qō ab alio imponīt pōt eē magis volūtariū q̃tū ad
exercitiū actꝰ.qz pōt ad hoc magis conari,ꝛ nihilominꝰ ex
vi claueꝝ ē ōo magⁱ acceptū q̃z ex pte volūtatis ꝑ meritū
passiōis xp̄i:q̃ operaī i sacr̄is.ꝛ iō nō videī bñ dictū:ꝙ ista
sit magis accepta. ¶ Ul' pōt dici ꝙ actꝰ iterioꝛ ē magis ac
ceptꝰ ōo q̃z gcūq̃z exterioꝛ ēt a sacerdote ipositꝰ.qz fozte i
terioꝛ ab illo ipōni nō pōt:ꝛ exterioꝛ nō ē acceptꝰ nisi ꝑ i
teriozē.sed iter actꝰ exteriozes magis ē acceptꝰ deo ipōsi
tus a sacerdote q̃z volūtarie assūptus.ꝑ qō expedit ꝙ in
iungant oīa bona i pniam. Et pegrinationē assumere ex i
iūctōe sacerdotis ē magis meritoꝛiū. ¶ 3ª ꝺcl'o ē ꝙ nihilo 3ª 3º
minus teneī ꝑfiteri:ēt ſi ēt certꝰ oēz penā sibi eē dimissā.
qz obligatꝰ ad aligd nō liberaī quoadusq̃z soluerit. Uñ ob
ligatꝰ ad cōfitēdū gcgd aliō faciat:quousq̃z confessus fue
rit obligatꝰ remanet. Sil'r ad satisfactionē ꝑ dubiū.qz fz
legē cōez nō pōt scire satisfactū fuisse p ꝟtritionē:nō soluz
ꝑ pena:ſz ēt ꝑ culpa.qz nescit hō vtrū sit dignus odio vel
amoꝛe.vñ ſi eēt sibi reuelatū sīc latroni: non teneretur ad
aliā satisfactionē:qz iā fatisfecit. ¶ Nec obstat qz i ꝟtritōe
hūit ꝓpositū satisfaciēdi:sīc ꝛ ꝯfitēdi:qz ꝓpositū non obli
gat. Itē ꝓpositū habuit tacitā ꝺditionē ānexā.ſ.ſi ꝟtritio
nō sufficeret ad satisfactōez. Uñ nō tenebaī satisfacere ad
arbitriū sacerdotis p̄cise.qz ſi ille minꝰ dignā pniam impo
nat:nihilominꝰ iste dignā exoluet:ſz ad arbitriū dei. Unde
cū iā ad arbitriū ōi satisfaceret: soluit qō debuit quo ad ℔.
Si ät reuelareī alicui pctm̃ sibi eē dimissū:nihil exp̄sso de
pena.ñ ꝑ hoc segī penā eē dimissā.qz dictū ē Dauid. Trā
stulit ōs pctm̃ tuū: ꝛ tamē postea fuit punitum.

Quantum ad gntū de affectu ꝟtritōis: sunt ēt tres p̄ª 2º
ꝺcl'ones. ¶ Prima ō doloꝛe sensitiuo:
ꝙ doloꝛ ꝟtritōis nō oz eē maximꝰ:quo ad doloꝛez sensiti
uū:q nec pōt nec oz eē maximꝰ. Dico ät ꝙ nō pōt:nō qz ōs
nō possit ifūdere maximū:ꝛ aliq̃n ifūdat de gr̃a spāli. ſz qz
nō ē i ptāte hoīs plus doleꝛe ō hoc q̃z de dāno sensibili. oz
tm̃ plus optare lachrimas ꝛ doloꝛē sēsus ꝑ ōlicto q̃z ꝑ quo
cūq̃z tpali dāno. Uñ augu. Nō sunt ite xp̄iane pietatis vi
scera:ſi plāgis coꝛpꝰ a quo recessit aīa:ꝛ nō plāgis aīaz a q̃
recessit deꝰ. Itē nō oz eē maximꝰ:qz aut possz coꝛpꝰ destru
ere:aut oculos.aut hō.qō eēt ꝺrōnē. Nā ſi ꝑter itentionez
ꝛ negligētiā seq̃reī moꝛs aut cecitas:īputareī ad martyri
um:nō ad pctm̃.sīc ō illis q nimio ꝟtritōis doloꝛe moꝛtui
sūt:nihilominꝰ qñ aduertit ex fletu se ledi oz ꝟtemperare
ſz rōnē. ¶ 2ª ꝑ ē ō doloꝛe itellectiuo.qz ille oz eē maximꝰ 2ª 2º
nō qdē respcū doloꝛis alteriꝰ vite.qz hoc ē impoſe. qz nec
moꝛs xp̄i q̃ excessit oēm doloꝛē hꝰ vite: attīgebat ad doloꝛē minimū īferni aut purgatoꝛy:nec ēt respectu doloꝛis i
oꝛdiati: vt dñt qdā.qz maioꝛ ē doloꝛ iude desperātis q̃z pe
tri penitētis.qz nullo gaudio ꝟtēpaī. Et ſi hoc ē veꝝ: tm̃ q̃
ad ōsideriū penitens oz optare: ꝙ plus sibi displiceat pec
catū ad expiādū q̃z desperato ad augēdū.ſz respcū doloꝛis
oꝛdiati q ē ō malo nāe vel pene. hic doloꝛ oz eē maximus.
qz ē ō maioꝛi malo:ꝛ de amissiōe maioꝛis boni. Nō oz aūt
hō se tēptare sup his:nec ꝯfessoꝛ penitētē tēptare ad sumē
dū experimētū:nec i fmonib⁹ oz hō tēdere laqueos tenta
tōis simplicib⁹:dicēdo ꝙ plus debet hō velle excoꝛiari:et
hꝰ q̃ sensus hoꝛꝛet: Sz hoc a penitēte regraī ſi penitet. Et
ſi doloꝛ eius insufficiēs ē:an vellet doloꝛē insufficiētē hē.ꝛ
ſi nō hz hoc ipz sibi displicet. Et hoc sufficit ꝛ illō. Locupi
uit aīa mea desiderare iusti. tuas. Et ꝛ illō. Adiuua dñe i
credulitatē meā. ¶ Sz ꝺtra hoc videī.qz fm iudiciuz re
cte rōnis. Magdalena plus doluit ō moꝛte xp̄i q̃z ō pecca
tis suis.ꝛ mr̃ xp̄i plus ō moꝛte filꝰ q̃z gcūq̃z peccatoꝛ i ꝟtri
tōe.qz ſi ō pctō ē dolēdū: ꝑ eo ꝙ cōtra deū ē illō pctm̃ quo
deus occisus ē: magis fuit ō deū: q̃z qōcūq̃z aliō.ꝛ illō fcm̃
veraciter ꝛ realiter nocuit deo in natura cōiuncta ꝛ assum
pta.peccatuz aūt aliud nihil nocuit deo:nec in deitate nec
in humanitate.ergo de illo facto est homini magis dolen
dū.nō qz velit xp̄m nō fuisse passū.qz ē impossibile ꝛ est de

volũtate dei:sz ꝙ displiceat sibi illa actio inq̃tũ fuit ꝟtra deũ sicut ꝛ peccatum. ¶ ℙ. licet hõ nõ debeat cõmittere veniale in se ne alius committat mortale:tñ vt vr̃ dz plus sibi displicere mortale alteri⁹ q̃ veniale suũ:qz qõ ẽ pei⁹ ẽ magis detestãdũ ꝛ odiendũ. ꝛ tamen dolor quẽ habet de peccato suo est cõtritio. dolor aũt quem habz de alieno ñ est dolor ꝟtritionis. ergo aliqs alius dolor debet esse maior dolore cõtritionis. ¶ Dicendum ad vtrũq; per idez ꝙ sicut hõ non diligit magis maius bonũ :sz qõ est maius bonũ sibi:sic debet odire nõ maius malũ:sz maius malũ sibi. Est aũt veniale ꝓpriuz peius homini q̃ mortale alienum. Unde magis dolendũ est de ipso suo veniali. Et similiter Magdalene fuit maius malũ peccatũ suũ sibi q̃ iudeoꝝ crucifigẽtium xp̃m:ꝛ iõ magis dolendum. Et qz plus õbus it diligere xp̃m ꝼm ꝙ deus q̃ ꝼm ꝙ homo:plus debuit dolere de hoc ꝙ ꝑ peccata ꝓpria offẽdit eius diuinitatẽ q̃ ó ß ꝙ ei⁹ crucifixio offẽdebat hũanitatẽ. ¶ De matre autẽ xp̃i ẽ dicẽdũ ꝙ plus displicebat sibi malum culpe q̃ malũ pene in morte filij ꝼz rationẽ:licet nõ ꝼm sẽsuz:iõ nõ valz. ¶ ꝓtest etiã dici ꝙ ꝟtritio excedit respectu doloris inordinati:nõ obstãte ꝙ hz gaudiũ admixtũ. qz istõ gaudiũ nõ est dolori contrariũ: ꝓpter qõ non ip̃m minuit:sed augmẽtat. Nã exẽplũ quorũdã ꝙ sicut fortissimũ vinũ nõ obstante admixtiõe gutte aq̃ supat aliud debile purũ: sic ī ꝓposito non est ad ꝓpositũ. qz gaudiũ admixtũ dolori cõtritionis nõ est paruũ imo maximuz. qz de spe maximi boni ꝓceptũ. ꝛ non est oblectamẽtũ sup cordis gaudiũ. sic est in ꝓposito. ¶ 3ᵃ ꝯ ꝯ est. ꝙ plus dz hõ dolere de grauiori pctõ q̃ de minus graui. Uñ dolor de pctõ est maximus: nõ respectu alterius peccati de quo forte dz esse maior:qz nõ ẽ dare maius maximo:sicut nõ ẽ dare min⁹ minimo. ꝑ. ꝓ̃y. sz respectu mali nãe vel pene. Nec opz dicere ꝙ admixtio gaudy qõ ẽ in ꝟtritõe ipediat:qz sic illõ est albius qõ est nigro ipermixti⁹:qz albũ est nigro ꝟiũ: sic si gaudiuz admixtum dolori esset ꝟiũ vel nõ eẽt eius cã vel effectus:posset ip̃m diminuere. Sed illõ gaudiũ qõ est rõ doloris. vel eꝫ nõ minuit. sz auget. vt dcm̃ est supra. di. 14.

2ª ꝯ **Quantum** ad sextũ de ꝑelectione peccati vel dãnationis sũt tres conclusiones. ¶ ꝓma ꝙ peccatũ q̃tũcũq; veniale q̃diu manet peccatũ nõ licet facere ꝑ quocũq; malo nãe vitãdo. qz hoc esset de duobus malis eligere peius:cũ minimũ malũ culpe sit peius maximo malo nature:nec ꝓpter hoc ꝙ alius vitet maximum malũ culpe:qz peius est isti veniale pctm̃ ꝓpriuz q̃ mortale alienũ: Unde si etiã nõ põt impedire aliũ ab homicidio nisi mẽtiendo ei non licet mentiri. Nec ẽt tertio ꝑ vitãdo in se maiori pctõ:qz nunq̃ bortaꝫ hõ ꝙ faciat alteꝝ:cũ iã eẽt non peccatũ exquo necessariũ. Et iteꝝ ꝺictio esset ꝙ manẽs peccatũ licitũ sit:cũ ex hoc ꝙ est pctm̃ sit illicituz. Qõ ergo videꝫ Gregorius ĩuere ꝙ licet homo ñ debeat ꝓmittere minus ne alius ꝓmittat maius:tñ dz per se ꝓmittere min⁹ ne ipe ꝓmittat maius exponẽs illõ. nerui testiculoꝝ Leuiathan ꝓplexi. in decretis. iz. di. c. i. ꝛ. c. z. Nerui. z. di. 14. itelligendũ est qñ illõ desinit esse pctm̃: sicut non ẽ boi furandũ ne iterficiaꝫ q̃diu furtũ ẽ furtũ. Sed si sit in extrẽa necessitate ipse vel alius licet sibi ĩuito auferre panem:ne alius sit homicida sui vel alterius:non pascendo. Sed tunc illa violentia non est furtum nec peccatum.

2ª ꝯ ¶ Scõa ꝯclusio ẽ ꝙ licet eligere malũ qõcũq; nature:et malũ pene ꝑ vitãdo quocũq; malo culpe:quãdo vl̃ aliter nõ põt vitari:sicut qñ homo tenetꝫ se exponere morti ꝑ defẽsione rei publice:ẽt vbi scit se nõ posse euadere: vel vbi hoc ẽ ꝑficuũ ad actũ virtutis:dũ tamen ipa electio nõ sit alias peccatũ. Unde ꝟtradictio vr̃ eẽ ī opinione q̃ dicit ꝙ si eligere dãnari: vl̃ annihilari:ñ eẽt peccatũ ꝙ adhuc magis esset eligendum peccare q̃ annihilari vel dãnari:qz qõ plus habet de bono ꝛ minus de malo est magis eligibile:ꝛ minus fugibile. ẽ aũt plus de malo ī non eẽ vel dãnari vbi nõ ẽ aliqd bonũ ī altero:nec possibilitas ad bonũ mozis ī alio:q̃ ī peccare: vbi est bonũ nature actu. ꝛ bonuz mozis possibilitate. ¶ Sz ī hoc dicto iplicaꝫ oppositũ ī adiecto: qz suppposito ꝙ vna electio sit peccatuz ꝛ alia nõ:dicere ꝙ illa ī qua est peccatum:ẽ maioz q̃ illa in qua non est peccatum: est dicere ꝙ melius est peccare q̃ non peccare:ꝛ ꝙ malum est melius q̃ non malum. ¶ Alia contradictio ẽ:qz si ẽ peccatũ. ergo ẽ illicitũ. si ãt licite eligiť. ergo ẽ licitũ. ¶ Ad rõez aũt dici põt ꝙ maioz ẽ vera quãdo illõ qõ hz plus õ bono ꝛ min⁹ de malo nõ ĩcludit ī se aliqd ĩeligibile:sicut est malũ culpe. ¶ Uel põt dici ꝙ minoz ẽ falsa: qz malũ culpe ẽ peius oĩ malo nãe. Unde bonũ nature cũ malo culpe:ẽ peius q̃ nõ ens:qz nõ ens nõ est malũ. Item peius est q̃ bonũ nature cũ malo pene:qz malũ culpe ẽ peius malo nãe per se sũptuz. ergo ꝛ cũ alio ceteris paribus: qz si ĩequalib⁹ equalia addant fiũt ĩequalia ꝓposita sicut erãt simplicia. ¶ Tertia cõclo ẽ:ꝙ ex bis põt dici ad que 3ª ꝯ stionẽ vtꝝ potius sit eligendũ nõ eẽ q̃ peccare. dicẽdũ est primo ꝙ ꝓpositio ẽ ipossibilis. Nõ. n. põt poni ꝙ hõ necesse eẽť vel peccare: vl̃ ãnihilari: vl̃ dãnari: qz nec ß põt õs facere qn ĩduceret ad peccãdũ: qõ ẽ sibi ipoſe: nec creatura: nõ põt annihilare. Dato ẽt ꝙ sicut tyrannus poterat occidere coꝛp⁹ volẽtis ydolatrare sic demõ possit annihilare aĩam nolentis peccare: adhuc nõ haberet ip̃e necessarioal terũ eligere: sz haberet necesse vel vnũ eligere vel alterũ pati inuitus: sicut aliqs tozqueť ĩuit⁹ vel verberať: qz nõ vult facere alteri⁹ volũtatẽ. Et iõ bene dicit ꝙ posito hoc per ipoſe nõ deberet hoc nec illud eligere: sz pctm̃ respuere: ꝛ ãnullatõez ꝛ dãnatõez ĩuit⁹ sustiere: qz malũ nãe nõ lz eligere nisi ꝑ necessitate: vel vtilitate virtutis: quoꝝ neutꝝ ẽ hic. Dico aũt vtutis vel p̃my virtutis. Uñ martires ꝙ poterãt nõ eligere negare fidẽ: ꝛ nõ eligere: sz ĩuoluntarie sustinere mortẽ: nihilomin⁹ eligendo sustinere mortẽ per quã cõsequebanť premiũ virtutis recte agebãt. Si qs ãt nõ credẽs vitã aliã vbi nõ teneť se exponere morti: ne consẽtiret pctõ graui eligeret mortẽ sustinere nisi moz natu re eẽt necessaria: qz libeꝝ arbitriũ nõ potest cogi: nec esset mã ꝑcepti: eligeret nihilomin⁹ sustinere mortẽ: qñ ꝼm eius ꝓsciaz nõ eẽt vtilis p̃mio vtutis peccaret. Sz tũc deberet sustinẽ nõ volũtarius. ¶ Qõ ergo dicit ꝑh̃s. z. ethi. ꝙ q̃dã sunt adeo praua vt melius sit mori q̃ eis ꝓsentire: itelligẽdũ est ꝼz eius opinionẽ sic ꝙ passio mortis ñ eligať. ¶ Uł posset dici ꝙ sicut qñ teneť se exponere morti tũc est electio mortis nẽcia ad actũ fortitudinis: ita qñ occidiť vl̃ annihilatur ẽ nẽcia sibi patiẽtia: ꝛ per ꝓñs ꝑ actũ vtutis patiẽtie eligit sustinere mortẽ vel annulationẽ ꝓpter deũ: ꝙ potẽs est annullatũ repare vel dãnatũ saluare. Sz suppposito ꝙ nõ eẽt saluãdus vel repandus: cum electio mali nõ sit recta nisi ꝓpter maius bonũ qõ eligendo acqriť q̃ sit illud qõ per malũ ꝓriuať: cũ per annullationẽ vel dãnatõez ꝓpetuã electam vel susceptã homo nõ possit ꝓseq̃ maiꝰ bonũ q̃ sit bonuz nature: gr̃e: ꝛ glozie: que per illa tolluntur ide est ꝙ bñ eligi nõ possunt. Et sic semper est pctm̃ illud eligere. Sed posito ꝑ impoſe ꝙ non esset peccatum illud eligere. tunc magis esset eligendum q̃ peccare. ¶ Argumentum in oppositũ solutũ est. Qõ II.

Queritur ꝛº. vtꝝ sit necesse ꝓfiteri sacerdoti statim de omnib⁹. Et videť ꝙ nõ: qz sine ꝓfessione saluati sũt Magdalena ꝑetrus ꝛ publicanus Matheus. ergo ꝛc. ¶ Cõtra est Augu. di. ꝙ alt frustrãtur claues eccl̃ie si peccatoz saluari põt sine ꝓfessione. ¶ ℟º. circa istã qõnem sex sunt videda. ꝓmo quid sit confessio. zº quo iure sit.

Tertio cui⁹ virtutis sit act⁹. Quarto de necessitate cōfessionis absolute. Quito an teneat̄ gs ad statim. Sexto an papa possit dispensare.

Quantum ad primū: sciēdū q⁹ de ꝯfessiōe dāt̄ quatuor diffōnes. ꝑma ē aug. q⁹ ꝯfessio est p quā morb⁹ latens aperit̄ sub spe venie: q̄ diffinitio nō dat̄ de ꝯfessione cordis: q̄ fit soli deo: quē nihil latet: nec de illa q̄ fit iudicio ꝯtentioso: in qua non ē spes: sz desperatio venie. sz de illa q̄ fit vicario dei i foro aīe. ¶ Circa quā aptionē morbi latētis est notādū: q⁹ sicut medic⁹ si sciret infirmū bñ morbū letalē quez ille ignoraret: aut vellet occultare: dū timet secari: deberet eū monere: dicēs. si operā medicātis expectas: neċe ē vt vulnus detegas. sic ēt si ꝯfessor scit vel ꝓbabiliter credit q⁹ ille nō recolit: qz nō sufficiēter cōsciētiā discussit: vel si recolit errādo nō credit illō eē mortale: dz sibi illō ad memoriā reducere: vl̄ ꝓscīam ei de illo facere. aliogn sciēter idignū solueret. Sz si ꝯfessor dubitaret vtr illō ō quo ali⁹ non peniteret eēt mortale: ꝛ ille sibi diceret: q⁹ de ꝯsilio peritoꝝ illō faceret: de gb⁹ ex vita ꝛ scientia ꝓbabile ē q⁹ nō ꝯsulerēt nisi bñ: pōt se illorū iudicio cōformare. Secus āt si eēt certus de oppositō. ¶ z⁹ diffinitio est Hre. Lōfessio ē pcōꝝ declaratio vl̄ detestatio: et vulneris ruptio. Declarari āt dz quo ad nūerū nūeratū. i. specificari si dr̄ spē. Nec sufficit dicere si cōmisit furtuz: homicidiū: piuriū: dicere nūerū nūerātē i quodā iuoluto rio. puta feci tria mortalia: sz specificare dz ea. Qñ āt solo nūero dr̄ sufficit dicere numeꝝ nūerantē. puta feci tria furta. tria homicidia: ꝛ hȝ. si nihil latet mutās spēm. Quādo vo dicit nūeꝝ nūeratū: vel i singulari sigillati exp̄mit: nō dz dicere nūerū nūerantē. vt. s. ponat sūmā. Sz hic confessor dz aduertere si alteꝝ nūeꝝ dicere teneat̄ qñ sūt plura pcta mortalia. ¶ 3ª diffinitio ē magistralis. Lōfessio est legittima cozā sacerdote peccatoꝝ declaratio. Lozā dicit. qz i pñtia nō i absentia p se ipm fm aug. i lra: nō p nūcium vel p epl̄am: q̄dm p seipz dicere pōt. Quādo āt scribit peccata sua bñ facit. sz nihilomin⁹ dz ea ore suo exp̄merc: nec sufficit tradere legēda. Qz si non possit ire nec accersire sacerdotē: non teneat̄ gdē scribere ꝛ mādare pctā. sz tñ si ipse vult licet ei scribere ꝛ mandare. ꝛ ille rescribere ꝛ remādare absolutionē. Et valet absolutio qñ vterq; sic ē infirm⁹ vel clausus plus q̄ si fieret laico. Qui āt hz sacerdotē pñtē sz nō hz linguā qua possit ab eo itelligi: pōt gdē p iterp̄tez cōfiteri. sicut ꝛ matrimoniū ꝫhere. sz forte nō teneat̄. quia nō teneat̄ hō ꝯfiteri nisi sacerdoti: cuiusmodi nō ē ille iterpres. ¶ lib⁹ āt sacerdotib⁹ sil̄ pōt hō ex cā ꝯfiteri. ꝛ ab vtro q; absolui. sicut seorsū pōt vni post aliū. sicut aliquādo factū est ō facto: vt si ꝯfitereat̄ gs ꝑozi ꝑdicatoꝝ ꝛ guardiano minoꝝ. ¶ 4ª est diffinitio magistralis: q⁹ ꝯfessio est delinquētis accusatio ex erubescētia: ꝛ p claues eccl̄ie satisfcōria: obligās ad iniūctā pniaz pagendā. ōlinquētis dicit. qz se nō aliū dz accusare. qñ aliter pōt se accusare. Nā circūstātiā mutātē i mortale pp nulli⁹ famā dz celare: cū plus teneat̄ sibi q̄ alȳ: ꝛ sue conscientie q̄ alterius fame. Sed vbi timet alteri⁹ infamiā dz petere lniam ab illo vl̄a superiori ꝯfitēdi tali: q p ꝯfessionem nō veniat i notitiā ꝓsone: quā si bñe nō pōt: ꝯfiteat̄ vt dz cū dolore. qz nō ex hoc ipso q⁹ sibi negat̄ lnia hz eā a iure: q̄uis hēat iustā cām petēdi. qz hoc nō ē ꝑpter culpā vel defectū ordinary: q ei credere nō tenetur. Qñ aūt ē circūstātia nō mutās i mortale: sz aggrauās: meli⁹ ē subticere: vbi timereat̄ scandalū vel sui vel ꝯfessoris aut terty. Satisfactoria. qz ꝯfessiōis effect⁹ ē pene ꝛ culpe remissio. Uñ gnālis ꝯfessio delet venialia q̄ ad culpā ꝛ quo ad penā: siue sit sacr̄alis siue nō: sz al̄r ꝛ al̄r. vt dicit Tho. Delet aūt solū illa de q̄bus doleret si recolerz. Uñ ꝯfessio cū ꝯtritione delet ea q̄ attritio non deleret. vñ nō ē sperneda pnia ꝫ venialia data. qz sz sine ꝯtritōe iplicita ñ deleat. tñ aliq̄ ꝯtritio cū ea sufficit: q̄ nō sufficeret sine illa. sicut ꝛ i remissione mortaliū attritio cū clauib⁹ delet: qō sola attritio nō deleret. ꝛiō nihil ꝓhibet aliquē aliquādo ad horā sine venialib⁹ eē. veꝝ ē q⁹ plus delet rōne absolutōis q̄ ē formalis: q̄ rōne ꝯfessiōis q̄ ē mālis. ꝛ iter remedia venialiū sacr̄a plus valēt q̄ sacr̄alia. ꝛ illa sacr̄alia plus q̄ alia: q̄ nō sūt sacr̄alia. Sz gnālis ꝯfessio nō valet ad deletionē mortaliū scitoꝝ quo ad culpā: qz illa opz i spāli ꝯfiteri. sz valeat ad remissionē venialiū scitoꝝ. qz nō oz ꝯfiteri venialia: nec i gnāli nec i spāli: ēt frequenter iterata: q̄uis magr̄ hic inuat i lr̄a q⁹ pñt remitti post hāc vitā: qñ nō sūt sacr̄a. Itē ad remissionē mortaliū oblitoꝝ nō valet gnālis ꝯfessio q̄ nō est sacr̄m. qz ex ope opato nō ꝯfert gr̄am: qō ꝑ priū sacroꝝ ē no. le. Culpa āt mortalis nō pōt remitti sine noua infusione gr̄e. sed ꝯfessio sacr̄alis gnālis valet ad hȝ. qz ex quo hō facit qō pōt ꝯfitēdo. s. i spāli de scitis: ꝛ i gnāli de alys: absolutio sequēs ab oībus absoluit si p̄cessit attritio. sz a scitis rōne spālis ꝯfessiōis: ab oblitis rōne gnālis.

Itē valet ad remissionē pene mortalis taz sciti q̄ obliti. cū tñ culpa iā remissa ē: valet inq̄ vtraq; ꝯfessio. Uez est tñ q⁹ hoc itelligēdū ē de obliuiōe excusabili: siue quo ad substātiā fcī: siue quo ad ꝯditionē fcī: vt si credat suā. sicut de iacob ꝛ lya dr̄. Si aūt loquamur ō ignorātia vl̄ oblitione improbabili secus ē. vt i eo q nō sufficiēter discussit ꝯsciaz suā: ꝛ heretico. Obligās ꝛc. qz pnia dz iniūgi p modū p̄cepti. Bonū ē ēt q⁹ ꝫponat̄ p modū ꝯsily. sic q⁹ impositio rōne p̄cepti hēat meritū obediētie: ꝛ ꝯsiliū euitet pic̄z clpe.

Quantum ad scōm: quo iure sit introducta ꝯfessio: est sciēdū q⁹ ꝯfessio nō ē iducta iure nāli. qz iura nālia vbiq; ꝛ semp manēt. nō āt semp fuit q⁹ hō teneret̄ secretū pctī alteri ꝓpalare. Itē nō ē iducta lege moysi: eo mō quo nūcē. Itē nec lege positiua. qz ꝛ si posset p̄cipi vt ꝯfiteret̄ de actu exteriori ñ tñ ō interiori: g nō subiacet humano p̄cepto. De exteriori .n. posset sicut et clandestina mr̄imonia ꝓhibētur: ꝛ pena adhibeat̄: ꝫtra qō agentes ꝛ peccāt ꝛ penā incurrūt: sz ꝓbari nō possit. sic ꝛ si papa p̄ciperet ꝯfiteri ō actu exteriori q̄tūcūq; occulto videret̄ aliq⁹ teneri: ꝛ icurreret excōicatōez si omitteret: ꝛ lata eēt ꝫtra omittētes. Lege. n. būana ēt pctī occultū videat̄ eē ꝓhibitū. vñ lege būana nō solū ē ꝓhibitū furtū publicū sz ēt occl̄tū. Et si aliq⁹ ꝯfiteret̄ furtū se cōmisisse q̄tūcunq; al̄r ꝓbari nō possz: puniret̄ pena legis būane positiue. Dez. n. actū exteriorē pōt lex būana ꝛ ꝓhibere ꝛ p̄cipere. Qz si nō pōt trāsgressorē punire: tñ ius nō deficit: sz ꝓbatio. Act⁹ vo interioz bñ subterfugit legē būanam. ita q⁹ si hō ꝯfiteret̄ se cōsensisse i qōcūq; crimē: sz nihil exteri⁹ egisse cogitatiōis pena a lege būana nō mereat̄. ¶ Et iō sequit̄ q⁹ sit solutz de iure diuino ꝛ nō būano: qō ꝓbāt sic gdā. Nulla lex pōt p̄cipere nisi actū: c⁹ trāsgressorē pōt punire. frustra .n. ferrent̄ leges q̄cūq; nisi trāsgressores posset punire. Et iō phs. 4. ethi. dicit q⁹ oīs lex hz vim coactiuā p penā. sed nulla lex būana pōt punire illū q nō ꝯfiteat̄ pctī sibi soli notū. qz nō possz ꝯstare an bñet. g nō ē ō lege būana ꝯfiteri pctī occultū. ergo ē ō diuina. ¶ Et si dicat̄ ꝫ eos: q⁹ eccl̄ia p̄cipit quolibet āno semel ꝯfiteri. oēs vtriusq; ꝛc. Rñdēt q⁹ eccl̄ia nō p̄cipit ꝯfessionē directe: qz nō posset: sed idirecte. qz p̄cipit aliqd ad qō ꝯfessio ē necessaria. puta recipere eucharistiā: vl̄ alia sacr̄a. ¶ Sz rō ista nō valet. qz eccl̄ia pōt p̄cipere ꝛ ꝓhibere actū i gnāli: p qō p̄ceptū ꝛ ꝓhibitionē icludit̄ nō solū act⁹ public⁹ q p testes ꝓbari pōt. sz ēt act⁹ occult⁹ q p̄t ꝓbari p illi⁹ cōfessionē. vñ eoipo q⁹ aliq⁹ act⁹ est exterior de iudicio eccl̄ie ē: sz ipsa nō possit illū iudicare nisi ex pbatōib⁹. Et sicut talis act⁹ cadit sub iudicio eccl̄ie: ita ei⁹ omissio idebita. Quānis g̃ nō possit ꝓbari p testes q⁹ iste omisit ꝯfessionē debitā de pctō occulto: tñ de pctō publico possz ꝛ de pctō occulto p ei⁹ ꝯfessionez. Et si nō possit ꝓbari. ius

l

nō deficit: sz ꝑbatio. Uñ ꝓpositio qua dr: eccl'ia non pōt p̄cipere illō cui⁹ trāsgressorē nō pōt punire: solū ꝓpter defectū ꝓbatōis: ē falsa. Sz si nō possz punire ꝓpter defectū iurisdictōis: tūc eēt va. ꝛ iō alia rō ad ꝓbādū q⁹ ꝓfessio est ō iure diuino pōt eē ista. qz pater oē iudiciū dedit filio. vnde qñ erat de⁹ tm̄: soli ḋo ꝓfiteri sufficiebat cui dicit ꝓpheta. Tibi soli peccaui ⁊c. Postq̄ aūt fact⁹ est hō ⁊ p pctis nr̄is moꝛtuus: datū ē sibi oē iudiciū ō pctīs: ⁊ sibi ē ꝓfessio facienda: q loco suo vicariū dereliquit: cui ēt ē faciēda.

Quantum ad tertiū: sciēdū ē q⁹ ꝓfessio ē act⁹ vtutis nō tm̄ vitatis: cui ꝓsonat inq̄tū talem se exhibz exteri⁹ qualē iteri⁹. sz iustitie: qua reddit deo debitū ⁊ implet mādatū qō p iacobū ꝓmulgauit.

P̄ ꝯ° **Quantū** ad quartū sūt tres ꝯclones. ¶ Prima q⁹ de moꝛtalib⁹ post baptismū neēe ē ꝓfiteri hīti copiā ꝓfessoꝛis. qz sacr̄m qō ordinat ꝓtra defectū tollētez gr̄am est ō necessitate salutis. sz actuale moꝛtale ita tollit gr̄am ⁊ plusq̄ oꝛiginale. g̃ cū ꝓpter hoc baptism⁹ sit de ne-

2ª ꝯ° cessitate salutis: multomagis erit pnīa. ¶ 2ª ꝯclo ē: q⁹ non est necesse de venialibus ꝓpter oppositā rōnē. ⁊ qz pñt remitti post locū ⁊ tp̄s sacr̄oꝛ. puta post hāc vitā. Nec ēt p-pter statutū pape: si gs ñ bz moꝛtalia: tenet semel i ānno pp hoc ꝓfiteri: si nō bz nisi venialia. tū qz papa si vellet hoc ñ posset. cū hoc sit mutare mām sacr̄i. s. de venialibus facere mām pnie necessariā: qō de⁹ nō fecit: tū qz si papa hoc posset: nō tm̄ videt q⁹ hoc velit. tū qz nō dz eē meliozis ꝓditionis fatuus q̄ perit⁹. vñ cuz hñs moꝛtale nō sit obligat⁹ ad venialia ꝓfitēda: multomin⁹ nō hñs. tū qz dicit oīa peccata sua: qō nō ē pol'e de venialib⁹ q̄ sūt inumerabilia: tuz qz noluit nouuz on⁹ ꝑponere: sz piculuz dilationis amputare

3ª ꝯ° his q tenētur. ¶ 3ª ꝯclo ē: q⁹ a ꝓfessione moꝛtaliū q nō bz ꝓfessoꝛis copiā: ⁊ tm̄ hoc desiderat excusat. Cui⁹ rō est. qz ñ est cōfessio maioꝛis necitatis: q̄ baptism⁹. vñ cū ibi sufficiat desideriū: qñ articulus necitatis: nō cōtēpt⁹ religiōis sacramētum excludit: ita ⁊ hic.

Quantum ad gntū sciēdum: q⁹ cū ꝓfessio sit p̄cepti affirmatiuū nō obligat ad statī ꝓfitendū: nisi i gnq̄ casib⁹. ꝑm⁹ ꝓpter sacr̄m. s. qñ bz recipere vl' mīstrare aliq̄ sacr̄m. qz tūc dz p̄⁹ ꝓfiteri de moꝛtali: nec sufficit conteri: nisi qñ necitas vrget ⁊ potēs absoluere abest. qz sic baptism⁹ ē ianua sacr̄oꝛ oīuz: sic 2ª tabl'a post naufragiū ē ianua ad alia recidiuāti post bap⁹. vñ ō ꝓse. di. 5. c. Ut ieiunii. dr: q⁹ pfecti etate ꝓfirmādi moneāt p̄ius facere ꝓfessionē pctoꝛ. Et eadē ē rō de alys sacr̄is. Sil'r q alys mīstrare bz sacr̄a: nō dz br̄e defectū sacr̄i. ꝓpter qō bigam⁹ irregularis ē: ne alys sacr̄a mīstret q i sacr̄o deficiēs est. Sic q absolutōe idiget nō p̄i⁹ eā aly: nec alia sacr̄a mīnistrare dz: q̄ ipe sacr̄z recipiat: quo idiget. Nō tm̄ moꝛtal'r peccat suscipiēdo vl' mīstrādo postq̄ ꝛtrit⁹ ē: qz ḋo iā ꝓiuct⁹ ē. ¶ Sēds casus ē rōe statuti. qz papa statuit ad min⁹ sel'i anno ꝓfiteri. Uñ vltra ñ licz differre: si nec oli statuta tē poꝛa baptismi pasce vel penth̄. licebat plōgare: nisi q⁹ videt q⁹ ō pctō coꝛdis lz differre vsq̄ ad moꝛtis periculum: cum de illo papa nihil bēat iudicare. ⁊ si eēt vez: tm̄ qz sel' i anno ē p̄ceptū coīcare: qō digne fieri nō pōt sine ꝓfessiōe: ēt ō pctō iteriozi: ide ē q⁹ saltē idirecte ēt ō oi moꝛtali iteri oꝛi tenet ifra annuz ꝓfiteri. Itē qz ꝓfessio nō dz dimidiari si cū pctō iteriozi bz exteri⁹. ō quo eccl'ia pōt p̄cipere: idirecte tenet cū illo ō iteriozi ꝓfiteri. ¶ Terti⁹ casus ē rōe ou by: qñ ē i periculo moꝛtis. qz saltē semel i hac vita sacr̄z necessitatis suscipiēdū ē. Cū āt nihil sit certi⁹ moꝛte ⁊ nihil incerti⁹ hoꝛa mortis: piclitamur oi hoꝛa. sz nō sic accipit hic: nisi qñ hō sic ē i piculo: q⁹ vt frequēter hoies i illo moꝛiuntur: sicut i bello aut naufragio: aut acuta vel multū grauī ifirmitate. vnde ⁊ medici tenētur infirmos añ oīa monere vt medicos aduocēt aīaꝛ. ex̄. de pe. ⁊ re. c. cū ifirmitas. Nō āt si gs dz itrare aquā aut mare: i gb⁹ non stati ꝓbabiliter sic timet. Sic. n. itelligit q⁹ dr q⁹ glibet potest absoluere i moꝛtis piculo vel articulo ꝓstitutū. de offi. ordi. c. pastoꝛalis. i glo. ¶ Quart⁹ casus ē rōne piculi oppoꝛtunitat cōfessoꝛis pdende. si occurrat q p̄t absoluere: nec sit spes q⁹ redeat añ tp̄s ꝓfitēdi. qz vbi moꝛa ē pic'm allatura dilatio ē spernēda. Et si dieb⁹ festiuis aleca pñt capi qñ timetur q⁹ alias ñ occurrēt: aut videmie fieri. qñ timet ne tp̄s ꝓgruū trāseat: multo magis pp spūalia. ¶ Quīt⁹ casus ē rōe scrupuli: si bō sit illi⁹ opionis i vl'i: q⁹ bō tenet ad statī: vel ō se habeat illā ꝓscias ligat. qz qui agit ꝫ ꝓscias edificat ad gehēnā. ¶ Et q⁹ gdā dr̄ q⁹ añ ꝓtritionē nō tenet gs cōfiteri i casu quo post eā tenēret cōfiteri: nō videt bñ dictuz. qz cū homo simpliciter teneat iure diuino cōfiteri ante moꝛtē ⁊ iure humano añ annū: ⁊ de malo suo nō debeat cōmodū repoꝛtare: siue ꝓterat siue nō: dz illō implere. q̄uis sibi nō ꝓsit. sicut ēt peccatoꝛ tenet dicere hoꝛas ⁊ ieiunare: lz sibi nō ꝓsit ad meritū, Nō. n. ꝓpter pctm̄ suū liberatur a p̄cepto. ¶ Qō āt dicit q⁹ cōfessio cū debeat deo: q⁹ nō statim soluat: nō est qn debeatur: sz qz nō exigit nisi loco ⁊ tēpoꝛe. dubiū ē: qz illō qō ē alicui debitū de volūtate sua. sic i cōtractib⁹ gratuitis: lz statī debeat: nō tm̄ necesse ē soluī nisi petat. qz exquo volūtarie concessit nisi certū tp̄s vel vsū apposuerit: videt concessisse quousq̄ repetat. Sz qñ aliqs fit debitoꝛ alic⁹ ex delicto. qz ꝫ volūtatē suā rē ei⁹ accepit: vel sibi nocuit: semp ē i moꝛa ⁊ i petō: ēt alio nō petente: nisi q̄citi⁹ p̄t offerat: nisi ꝓbabiliter supponeret q⁹ ali⁹ dilationē sibi daret. vñ cū peccatoꝛ fiat debitoꝛ dei: non ex bñficio gratuito ⁊ volūtario. sicut ē debitū latrie: ad cuius solonem homo non semp necessitat: sz ex malefacto. ⁊ hoc ꝫ volūtatē i p̄i⁹ dei: cui⁹ reuerētiā lesit. videt q⁹ sicut debz statī: ita teneat soluere statī. qz de⁹ nullā sibi dilationē dedit. ¶ Sz ad hoc posset dici: q⁹ vez ē i obligatione ex contractu debitorē teneri modico ītericto tpe: qō magis pōt mēte concipi q̄ locutiōe exp̄mi: quo ad hoc q⁹ possit ab eo peti ⁊ ipe i moꝛa ꝓstituit: nō añ. qz non potuit venire cū sacco parat⁹. Sz nō tenet ad statī sic q⁹ sit i moꝛa quoadusq̄ petat. Et ex hoc q⁹ peccatoꝛ contritus ē cū ꝓposito confitēdi ⁊ satisfaciēdi: videt purgasse moꝛā: ēt si sit solū attritus qz p ꝓpositū cōfitēdi videt deo offerre qō dz. ⁊ sic nec ē in mora quousq̄ vel deus exigat p moꝛtis piculū: vel sacr̄m: vel vicarius dei p annum: vel hō.

Quantum ad sextū: sciēdū ē q⁹ papa nō p̄t dispēsare i hoc sacro i hoc qō ē pure diuinū. qz seruus legē dñi tollere nō p̄t. Et si posset dispēsare i p̄cepto canonis alic⁹ apl'i: puta i bigamia ⁊ hō. qz par i parē nō bz imperiū. tū i sacr̄is a xp̄o īstitutis nō pōt. qz sic ars suppōit nāz: ⁊ nā māz. sic eccl'ia fūdamēta sua: q̄ sūt sacr̄a: q̄ destruere nō pōt. Uñ sicut papa nō p̄t dispēsare: vt puer sine bap⁹ saluet. sic nec q⁹ post baptismū moꝛtal'r peccās sine ꝓfessione saluet. ¶ 2° sciēdū ē q⁹ papa p̄t dispēsare i hoc qō ē bumanū. s. q⁹ hō non teneat ꝓfiteri ifra ānū. dū tm̄ nō occurrat moꝛtis periculū: nec bēat suscipere sacr̄m. qz ē statutū cōcily generalis. Ipe āt supra ꝛcilia a quo bz ꝛciliū auctoritatē. non e⁹. vñ p̄t dispēsare. ¶ 3° ē sciēdū: q⁹ nec iferioꝛ a papa nec legat⁹ a latere nec epus p̄t i hoc dispensare. qz q̄uis possit eps dispēsare i statutis sue synodi aut iur' icīpū hō: non tamē i statutis concily ꝓincialis: nisi q̄tū sibi cōmittit: ad min⁹ i statutis concily gnālis non videt q⁹ simplex eps vnq̄ possit dispēsare. hō āt ē ō ꝓfessiōe ānna. iō ⁊c. ¶ Et si dicat q⁹ sub eodē p̄cepto cadit coio ānua i qua p̄t p̄i⁹ sacerdos dispēsare. dōm q⁹ p̄i⁹ curat⁹ nō dispēsat. sz ipe legislatoꝛ dispēsat de ꝓsilio ꝓpry sacerdotis. sicut medicus nō dispēsat cū ifirmo i carnib⁹ ⁊ ieiunio. sz ꝓpri⁹ sacerdos de consilio medici. Non sic autem de confessione. qz non sic cautū est. Nec ē eadē ratio ꝓfessionē differendi:

ficut communionem: cum etiam non penitenti expediat aliquando penitentiam recipere: sicut dicit decretum de peni.c. Quidam. Nunq̃ aũt impenitẽti expedit cõicare. Et q̃cũq̃ ibi dispensat de cõione hoc nõ ẽ q̃ toto anno nõ cõicet: sed vsq̃ ad tps differat: nõ aũt vsq̃ ad annũ alium: sicut in lege q̃ non poterat pascha facere p̃mo mense faciebat scdo: nec pp hoc excusabãt toto ãno. ¶ Contra hoc tñ est de clande. despon. phibita. cũ inhibitio. vbi est statutũ ꝯcily gñalis de bãnis trib⁹ i matrimonys ꝯtrahẽdis: ⁊ tamen non solũ epi sz ẽt archidiacono i quotidie dispẽsant de vno vel duobus aut ẽt de oĩbus. ¶ Ad argumẽtũ dicẽdũ q̃ illi nõ peccauerũt mortal'r post baptismuz: vel post xp̃i passionẽ: vel q̃ xps p ptãtem excellentie eos absoluit: vl' ꝯfessi fuerunt licet nõ legãt. Questio. III.

QUestio queritur vtr̃ ꝯfessio sit facienda p̃prio sacerdoti. Et videtur q̃ nõ: q⁹ p̃prius sacerdos nõ ẽ nisi curat⁹ spãlis: ep̃s vo ẽ cõis: papa ẽ cõissimus: sed plus põt fieri istis q̃ illi. g̃ rc. ¶ In ꝯriũ ẽ extra de pe. ⁊ re. oĩs rc. vsq̃ p̃prio sacerdoti. ¶ R⁰. hic sunt videda tria. primo q̃ cõfessio sacramẽtalis siue necessaria: vt de mortalibus: siue volũtaria: vt de venialibus nõ debet nec põt fieri regulariter nisi p̃prio sacerdoti. Scdo qs est p̃prius sacerdos. 3° ibus casibus specialr licet nõ p̃prio sacerdoti ꝯfiteri.

p° 2° QUantum ad primũ sunt tres ꝯclones i gñali. pria est q̃ ꝯfessor dz eẽ sacerdos. Licet enĩ cõfiteri de venialib⁹ nõ sacerdoti fz Bedã: q̃ dicit. Leuia coequalibus pandam⁹. Item lz de mortalib⁹ i mortis articulo vel periculo cõfiteri. de cõse. di. 4. Sanctũ. Sz nõ est confessio sacr̃alis: q̃. s. possit cõsumari p absolutionẽ. q⁹ licz nõ sacerdos possit soluere vel ligare in foro exteriori: vt officialis simplex clericus excoĩcat ⁊ recõciliat: nõ tñ in foro p̃nie a quacũq̃ cl'pa ẽt veniali põt absoluere nõ sacerdos: ẽt diaconus: aut archidiacon⁹: vel ẽt diacon⁹ cardialis: vt Beatus Laurẽtius. q⁹ solis sacerdotibus claues ordis ds tradidit. ⁊ in solius sacerdotis ordiatõe dicit. Quoz remiseritis pctã. Et accipe ptãtẽ ligãdi rc. Unde de facto a nõ sacerdote absolut⁹ tenet cõfiteri iterũ absoluendus. Et nihilominus nõ sacerdos p̃sumẽs absoluere vt sacerdos i dicatiue fm quosdã irregularitatẽ ĩcurrit: sicut si baptiçaret aut celebraret. ex̃. de cle. nõ ordi. c. i. ⁊. z. lz hoc sit dubiuz: q⁹ nõ est expressũ. sicut de illis duob⁹ actib⁹ p̃sbyterat⁹. Et dr̃ ex̃. de snia excõi. c. 16. q. li. 6. q̃ nõ ĩcurrit qs irregularitatẽ ꝓpter aliq̃ delictũ qũ nõ est in iure expressũ. 2° 2° ¶ z⁹ q̃ dz eẽ p̃prius sacerdos. q⁹ sacerdos nisi p̃pri⁹ aut de licentia p̃pri nõ põt soluere nec ligare. sic dr̃ in dcã decretali. Ois. q̃ ẽ clauis hui⁹ materie. Et hoc nõ solũ vt qdã dñt: q⁹ ipse cõfitẽs sacerdoti alieno: lnia a p̃prio nõ petita: ex h̃ ipso delinqt. ⁊ sic est indispositꝰ ⁊ fictꝰ: ꝓpter q̃ sibi absolutio nõ ꝓdest: sicut ordinatꝰ ab ep̃o alieno ꝯ iura: lz recipiat caracterẽ nõ tamẽ executionẽ. q⁹ i isto sacro totũ impedit: sicut ẽt i mr̃imonio: i q̃b⁹ p se regrit̃ actꝰ suscipiẽtis: nõ sic aũt i alys. Scdz enĩ istã rõnem si ipe nõ eẽt fictꝰ: vtpote q⁹ nescinit istud ius: vel sciret: sz putaret illũ p̃priũ g est alien⁹: ille eẽt vere absolutꝰ: q̃ ẽ ꝯ illã decretalẽ: q̃ ille nõ valeat eũz absoluere nec ligare. nec distinguit iter scientẽ ⁊ ignorantẽ: q⁹ error non dat iurisditionẽ. Dõz est g̃: q̃ sicut in nãlibus ad hoc q̃ agens agat i passũ: requrit̃ q̃ dñet̃ sup ipm: ⁊ illud subyciat̃ ei fm virtutẽ. vñ actio ẽ fm quã i id q̃ subycit̃ agere dicimur. ita i politicis nemo potest aliũ ligare nisi sibi subditũ: nec sil'r absoluere. q⁹ regula iuris ẽ q̃ nemo q cõdẽnare nõ põt: absoluere põt. supple pp defectũ iurisditionis. sicut i nãlib⁹ ad hoc q̃ agẽs corrũpat: requrit̃ q̃ habeat dñium sup mãm: sicut ad hoc q̃ generet. Q⁹ ergo i isto sacro cõfessor absoluit ⁊ ligat. inde est q̃ oz ipm habere iurisditionẽ sup cõfitẽtẽ. Nã si nõ eẽt nisi sicut causa sine qua nõ: nõ oporteret illũ esse subditũ. Si aũt ẽ p̃pri⁹ ⁊ nõ sacerdos põt illũ absoluere per aliũ. sicut curati ⁊ episcopi nõ sacerdotes cõmittũt sacerdotibus. sicut archiepiscopus nõ hñs palliũ nõ debet per se cõsecrare suffraganeũ: sed põt hoc alij demãdare ō elec. c. suffragane⁹. ¶ z⁹ 3° 2° ꝯclo est q̃d possit papa circa hoc ĩmutare. Et q̃dem circa p̃mũ nihil põt ĩmutare. q⁹ nõ põt facere q̃ nõ sacerdos absoluat i foro p̃nali: sicut nec q̃ ꝯficiat: q⁹ hoc eẽt ĩmutare nãm sacri. nec põt facere de nõ sacerdote sacerdotẽ: nisi fm ritũ cõem eccl'ie. s. conferẽdo sibi sacrm sacerdotij quo ad eẽntialia. ¶ Circa scdm non pot̃ ipse facere q̃ nõ p̃pus absoluat. q⁹ ꝯtradictio eẽt q̃ aligs absolueret vel ligaret nõ subditũ. sed hñ põt facere de nõ p̃prio p̃priũ. dando iurisdictionẽ nõ hñti. ⁊ de p̃prio nõ p̃priũ auferẽdo iurisditionẽ hñti. q⁹ i foro cõtentioso: ⁊ q̃tũ ad claues iurisditiõis ipe hz plenitudinẽ ptãtis. ⁊ sic põt facẽ q̃ sacerdos nõ pri⁹ als absoluat. sz ñ pt facẽ q̃ p̃pus nõ absoluat: nisi i foro exteriori. ꝓpter hoc absolut⁹ i morte a nõ sacerdote. tenet̃ idem item cõfiteri: sed nõ tenet̃ item absolui ab excõicationi: nisi q⁹ hoc ẽ statũ de nouo. ex̃. ō sen. excoi. Eos q̃ po. q⁹ potuit hoc papa cõmittere nõ sacerdoti: lz forte nõ commiserit cuilibz vt notat̃. ex̃. de offi. oz. c. ꝓstoralis. ⁊ ō hoc infra dicet̃: qñ de excoĩcatõe aget̃. ꝓbabile. n. ẽ: q̃ papa vult q̃ i morte pt absoluere a pctis gcũq̃ cui papa potest hoc cõmittere. hz aũt est sacerdos ⁊ nõ alius. Sz q⁹ nõ põt quis absolui a pctis nisi pri⁹ absoluat̃ ab excoĩcatiõe. inde est q̃ oĩs sacerdos nõ excõicat⁹ nec suspẽsus pt i morte absoluere ab vtroq̃. nec tenet̃ absolut⁹ ampli⁹ cõfiteri ꝑ absolutõe a culpa cuicũq̃ nisi velit. nec iuito debz iponi hoc onus. Sz p satisfaciẽdo de excoĩcatione dz se pñtare: vt in dicto. c. eos q. nõ aũt p absolutõe ab excoĩcatõe. Qui autẽ alias nõ põt absoluere a pctis nec a vinculo: nec illum nec aliũ nõ põt i morte absoluere ab excoĩcatione: cuz nullam hẽat potestatẽ iurisdictionis nec ordinis. iõ nullã habens nullam accipit in moriente: in quo tamẽ hñs ptãtem ordinis: vt sacerdos accipit ptãtem iurisditionis: vt qui potest a culpa possit ⁊ ab excoĩcatione absoluere in morte.

Circa scdm sũt tres ꝯclones fm tria videda. ¶ ꝓprio enĩ videdũ ẽ: q⁹ ẽ p̃pri⁹ sacerdos in generali. p° 2°

vbi sciẽdũ q̃ aliter accipit̃ sacerdos p̃pri⁹ cũ dr̃ q̃ homo tenet̃ ꝯfiteri p̃po sacerdoti. siue q̃ nll's põt absoluere nisi p̃pri⁹ sacerdos. al'r cũ dr̃ q̃ ō licẽtia p̃pi sacerdotis põt: q⁹ ꝯfiteri alij. ꝓprio. n. dr̃ p̃pus sacerdos q̃cũq̃ hz ptãtẽ absoluẽdi ordiariã vl' ōlegatã: siue sit cõis siue singularis: q⁹ actor segt̃ forũ rei: sz ẽ i electiõe ei⁹ quẽ fort̃ segt̃ ō mlt̃is nisi sit actio realis i q̃ segt̃ fort̃ rei ō q̃ agit̃. Q⁹ g̃ i foro pnie idẽ ẽ actor ⁊ re⁹ idẽ ẽ q̃ idẽ seip̃z põt accusare corã q̃cũq̃ cõfessore ō oĩb⁹ q̃ illũ possit absoluere: q⁹ actio ⁊ accusatio hec p̃sonal'ẽ ẽt ō crimie vbicũq̃z cõmisso: q⁹ hz absolo ñ respiẽt territoriũ sic̃ alia rõe rei vl' ōlicti pp q̃ dic̃ Postien⁹. q̃ oĩs hõ hz tres p̃pos sacerdotes: puta suũ curatũ: ō cui⁹ pochia ẽ: suũ ep̃z in cui⁹ dyocesi ẽ: ⁊ papã vbicũq̃z sit: q̃ ẽ põtifex: ñ solũ vrbis sz orbis. Sz p̃pus sacerdos ō cui⁹ licẽtia põt qs cõfiteri alteri stricti⁹ accipit̃: ille. s. q̃ iure suo ordiario ñ excõmissiõe hz hz. vt dicet̃ i sequẽti qõne. Et sic itelligit̃ ōcretal'. oĩs vtriusq̃z sexus. eguoce log ō p̃po sacerdote fz oẽs. Nã cõstat q̃ ad iplẽdũ illõ p̃ceptũ ō cõfitẽdo semel i ãno oĩa p̃prio sacerdoti ita sufficit cõfiteri vicario curati sicut ipsimet curato: et tamẽ ad confitendum alteri nõ sufficeret accipere licentiã ab eius vicario sicut sufficeret ab ipso met curato. vnde respectu p̃mi vicari⁹ ẽ p̃pus sacerdos: sz nõ respectu scdi. ¶ z⁹ ꝑ ẽ ō hz q̃ scdo videdũ ẽ i spãli quis est p̃prius sacerdos quo ad psonas eccl'iasticas. Et p̃mo incipiẽdo a capite papa. q⁹ nõ hz supiorẽ a xp̃o nec a cõcilio quocũq̃ hz p̃priũ sacerdotẽ quẽ duxerit eligẽdũ: g auc̃te z⁹ 2°

Vicarius nõ põt hucusq; iure p̃rochie pro alio confitendi: lz possit ꝑ ꝑdos

xpi pōt eū absoluere vel ligare in foro pniali: nō aūt i foro exteriori: qz ipe nō pōt ligari vinculo excōicationis: vt idigeat ab illo absolui. Et ꝓpter hoc nō oportuit hoc a xpō sibi ꝯmitti. Sz qz pōt ligari vinculo pcti sīc aly idiget remedio sicut aly. ꝛ eps sine remedio nō eū dimisit: iō hoc ꝯcessit. Jté sīc a pncipio glibz poterat quēlibet volentē se subycere sibi absoluere: ita ꝛ nūc quo ad illuz: g nulli subiectus ē. Si vo excoicatus eligat papā añcz ꝯsentiat bz superiorē a quo absolui pōt. Si vo pri⁹ assentiat postea nō pōt absolui: sz nec idiget: qz nulli legi subest: nec talē electōez ipedit excoicatio: nec lex posituа ꝓhibēs excoicatū a pcepti one sacroz. qz ꝛ si papa posset statuere q excoicat⁹ nō posset eligi i papā: nō tñ itēdit. iō ñ ē exꝑssū: sicut exꝑssū est q bz hre duas ptes: ꝛ q debēt icludi electores eius. ꝛ de imperatore q non possit eligi periurus nec excōmunicatus

¶ Qui: vero sūt de familia pape hñt penitētiariū sūmū cū papa. ꝑ ꝑpo sacerdote: qz nulli alj subsūt. Sec⁹ vero ē de capellanis ei⁹ ꝑ mūdū disꝑsis q nō pp hoc sūt ab alys exēpti. ¶ De cardinalibus āt si sūt epi ipi nō min⁹ hñt q̄z alj. ſ. q posſūt libere eligere. idē si sūt legati: qz sūt plati ꝛ exēpti. Si vero sūt simplices cardiales nec epi nec legati: Hostien. dicit eos nō hre nisi papā ꝛ sūmū penitētiariū. Et q̄z uis imediate sint sub papa. ꝛ p cōsequēs exēpti: ñ tñ possūt eligere sibi cōfessorē sine ipi⁹ aut sūmi pniary licentia: qz ñ sunt plati: sz coadiutores plati ꝛ pastoris: licz sint ꝑsbyteri cardinales. Familia vo ꝯmensalis coz. de licētia eoz. pōt sibi eligē: qz de ꝯsuetudīe sūt eis subditi: sive sint sacerdotes sive non ſm eus. Uel forte sūmus penitentiarius est quasi curatus respectu omniū mansionariorum curie pape: quorum ipse papa est quasi episcopus proprius.

¶ Patriarche archiepi ꝛ epi habēt ꝑ ꝑpos sacerdotes suos imediatos supiores: vt eps archiepz: ille pmatē: ille priarchā: ille vero papaz. Et hoc nisi sint exēpti. Nihilominus tñ isti oēs possūt sibi eligere ꝯfessores. extra. de pe. ꝛ re. ca. vltimo. q possūt eos absoluere: nō. solū de occultis: imo ēt ō publicis ꝛ notoryis: ēt archiepo iuito: ēt a vinculo excōicationis maioris ꝛ minoris: ꝛ mutare vota: ꝛ relaxare iuramēta: ꝛ oia hꝺ: ꝑ q̄ nō ē sedes aplica regrenda: lz Hostien. dicat ꝯriū. Et lz ibi nō fiat mētio nisi de absolone a pctis qz tñ itētio pape ē ipsis epis q⁹ eēt graue sp ad archiepm recurrere ꝛ grauⁱ⁹ ad papā ita ꝑuidere ꝑ ꝯfessorē ab eis electū sicut ꝑuisū ēi⁹ epoz ꝑ ipos epos: iō de oi pctō ꝛ vinculo ō quo epus pōt absoluere iferiorē pōt: ꝛ elect⁹ ab eo epz. ꝛ i oi cāu i q̄ eps pōt dispēsari cū iferiori pōt: ꝛ ille cū epo: qz vbi eadē rō ꝛ idē ius. Et sicut hñ dicit hostien. istō priuilegiū nō pdit p hoc q venit Romā: qz ibi nō distīguit vbi cumqz sit. Sed si desinat cē eps: vt qz cedit loco ꝛ dignitati de licētia pape. forte pdit ꝑuilegiū qō datur epis: qz ipe nō bz plus epi dignitatē: lz beat veritatē. si vo loco cedit nō dignitati bz sicut pri⁹. Ratio vo qua alīq ꝓbāt: q ꝯfessor ab epo elect⁹ non pōt eū absoluere a vinculo: lz possit eū absoluere a peccato ē: qz non bz ptātē nisi ex electiōe epi. ¶ Sz ad hoc rñdet: q iste ꝯfessor nō bz auctoritatez ab eligēte: sz a iure cōmittēte: sicut q eligit ab illis q ꝑ lras penitētiarioz eligūtur ab ipsis penitētiarys ꝛ nō ab eligētibus hñt auctatē. sicut qñ eps cōmittit frib⁹: quos prior eligit: aut papa quos ꝑuicial' eligit: ipi sūt cōmissary plato. nō eligētium. Si' qō dñt q si iste elect⁹ eēt ligat⁹ minori: qñ eligebatur: nō pōt ipm absoluere. qz lz alias ligat⁹ minori possit conferre sacra: qz tñ ligat⁹ minori nō pōt eligi. iō ꝛc. Jstō ēt nō valet: qz hoc itelligit de electōe iuris ad dignitatē: qō nō ē hꝺ. ꝛ ite. pole ē q q̄z elegit eū: neuter erat ligat⁹ aliquo vinculo: ꝛ tūc cessarēt instātie. Sz dato q eēnt tpe electiōis ligati maiori excoicatiōe ambo: idē eēt. Dū tñ absoluēs q̄z absoluit non sit ligat⁹ maiori nec suspēsus. Prelati ēt iferiores exēpti: vt sūt multi abbates ex ꝺ ipo q sūt exēpti: ꝛ plati: hñt sil'e priuilegiū cū epis i eligēdo libere ꝯfessorē. quia graue eēt eis semp ire ad papā nouū ꝑ lnia ꝯfitēdi. si aūt sic sūt exēpti: q tñ nō sūt plati: ñ hñt istō ꝑuilegiū. vbi grā. oēs subditi collegy exēpti seculares vel regulares: qō est exēptū i capite ꝛ i mēbris. Di. n. suis platis imediate cōfiteri pñt: nō aly nisi de lnia ipsoz. si āt sic sūt exēpti q citra papā nec decanū nec ꝓpositū hñt q bēat curā ipsoz adhuc nō pñt sibi eligere: sz petūt hoc ipm a papa vel ei⁹ penitentiario: cū alias nullus possit eos absoluere. Si' nulla abbatissa cuius iura episcopalia exerceat ponēdo officialē nisi i hoc speciale priuilegiū habeat q̄tūcūcz exēpta pōt sibi eligere: qz non ē plata nec platissa: cū non bēat claues iurisditionis. Et si ei⁹ officialis excoicat: qō nō pōt ipa ꝑ se: nō ē auctate ipsi⁹: sz pape. Si' q cūqz pest q buscūqz ex cōmissiōe alteri⁹ ꝛ ē delegat⁹: nō pōt dici plat⁹. Uñ q̄tūcūcz exempt⁹: qz tñ nō ē platus: nō bz ꝑuilegiū: puta supior i religione: vel ꝓr nō cōuētualis: aut ꝓr cōuētualis sub abbate: nō ꝑ electōez: sz ab ipso abbate ō ꝯsilio seniorū posit⁹ vl' istitut⁹: nisi forte qñ mortuo abbate vel ꝓre ipi fiūt quasi ordinary. qz tūc actio subrogata bz ꝑuilegiū ei⁹ i cui⁹ loco subrogat'. Sz ꝓr q ꝑ electionē canonicā instituit plat⁹ ē. ꝛ iō si ē exēpt⁹ bz idē ꝑuilegiū: ꝓpter qō nō oz q cōfirmās det sibi ptātem eligēdi ꝯfessorē. sicut nec q ꝯfirmās vl' cōsecrās epm: qz dr̄ i dcā decre. Ne ꝑ dilatōe sine lnia suoru superiorū. nec pt dici: q hoc itelligat ō illis q ita sūt exempti q nō hñt sup se nisi papā. qz illud ꝑuilegiū eq̄l'r cōcedi tur epis ꝛ mioryb⁹ platis exēptis. Sz epi lz imediate subsint archiepis: nihilomin⁹ sine illoru lnia pñt ēt qñ nō sūt exempti. q ꝛ bi ꝓres lz subsint abbatib⁹ vl' maioryibus: nihilomin⁹ tñ sine lnia ipoz. pñt hoc: exquo ordinary sunt. si aūt eēnt i dignitate cōstituti: ñ tñ plati: sicut cātor: sacrista: thesaurari⁹: ꝛ hꝺ. nō hñt ꝑuilegiū: q̄tūs sint exempti. Si etiā eēnt plati exempti. sed non eēnt prelati i foro pniali: sicut sunt archidiaconi de pari currētes cū epis in foro cāz: adhuc nō puto eos hre hoc ꝑuilegiū: sed solū illos hic platos dico q hñt curā aiaz. ¶ Et sciendū q sīc elect⁹ ab epo lz i absoluēdo. ꝛ dispēsando possit tātū q̄tū archieps: nō tñ in snia lata ab ipo archiepo: ita electus a plato exempto pōt. sz nō in snia lata a supioze: a quo nō ē exēptus: qz ñ ē mēs pape: nec i isto nec i illo. Et qō dr̄ de posse itelligit q̄tdiu sūt plati ꝛ exēpti: alias nō. Jté q cūqz potēs sibi eligere si electo vno vult cū mutare ꝛ aliū eligere: pōt: sive eo mortuo sive nō: lz nō ita sit i electōib⁹ iuris in q⁹ semel eligēs funct⁹ ē officio suo: sive bene sive male: nec pōt itez eligere: nisi electione cassata: qz eēt in ꝓiudiciū alterius. Et quē cūqz elegerit i ꝯfessorē. dū pōt eligere: ille ē ꝯfessor. Inferiores aūt plati nō exēpti si sunt imediate sub epo ipz soluz cū supioryb⁹ ei⁹ hñt ꝑ ꝓprio sacerdote: sīc abbates: ꝛ decani: ꝛ ꝓpositi: ꝛ archipsbyteri rurales. Curati vo decanuz: ꝛ epm: qñ ille decanat⁹ ē annex⁹ cure. Priores q subsunt abbatib⁹ sub ill' sunt ꝛ epis. Nō plati vo. ꝛ nō curatis suis subsunt imediate curatis: sive abbatibus: sive ꝓrib⁹: sive ōcanis: qñ sunt de collegio: vl' simplicib⁹ curatis: qñ i suis parochys ꝯmorant'. Clerici vo chorales subsunt illi qui preest choro: sive sit ꝓcantor sive succētor i exterioryb⁹. Sz q̄tuz ad foz. ꝺscie solus decanus vl' curatus eoz. ¶ 3ª 2° est de ꝓprio sacerdote layeoz. Jmpator ꝛz Hostiē. ō antiqssima consuetudine cōfiteꝛ capellanis suis. lz sicut dicit de penitentys ꝛ re. c. 2. li. 6. nulla cōsuetudie introduci pōt: vt ꝑter ꝓpry sacerdotis lniam aliqs possit sibi eligere confessorē nisi dissil'atio pape sit licentiatio. ¶ De rege dicit q epus sive archiepisc⁹: i cuius ciuitate ē sedes regni: ē sibi ꝓpri⁹ sacerdos. dr̄ aūt sedes vl' metropolis regni: nō in qua plus morat': sz in qua inungit' ꝛ coronat'. ¶ Principes miores si hñt sub se ciuitates plures similiter a sede principali ducatus vel comitatus domiciliū sortiūtur. Sed si nō babēt

vnã ciuitatẽ alia ꝑncipaliorẽ ab vtroqꝫ epõ lniaꝫ accipiãt: vel a metropolitano: ꝑm hosti. sed istud nõ est vex q̃tum ad metropolitanũ. qz nullus subditus suffraganeus est ei imediatus nisi quãdo visitat: sz soli ipsi suffraganei. vnde cum dñs duarũ ciuitatũ ĩ tempozalib⁹ ita subsit i spũalib⁹ episcopis ac si esset seruus: sicut dñs castri subest in spiritu alibus curato castri. ideo sicut metropolitanus non posset dare lniaꝫ ꝓfitẽdi hoĩ bñfi domos ĩ dioceſi suffraganeoꝝ: ita nec ꝑncipi. ꝓrinceps aũt q hz dñiuꝫ ĩ diuersis dioceſib⁹ sz nõ sup ciuitates debet licẽtiã petere ab illo ĩ cuius dioceſi hẽt dominiũ ꝑncipalius: vel ab vtroqꝫ: si equale hẽt vtrobiqꝫ. Nã absurdũ esset q ipse a tot curatis hẽret hoc petere quot ĩ suo dominio ĩcludũt. (Dñs vo q in eadẽ dyoceſi hẽt ĩ diuersis villis dominiũ si ĩ vna hẽret principal⁹ dominiũ: ꝛ ĩ illa nõ eẽt nisi vnus curat⁹ illi videret subesse Sz q̃ nullũ hẽt dominiũ: qõ nõ sub se ꝺtineat ples paro chias: maxie si vna nõ sit ꝑncipalioꝝ alia: tũc nulli curato subest: sz ĩmediate epõ. Si vero ĩ vna sit ꝑncipaliter dominiũ: i q̃ nõ sit nisi vna parochia tm̃: vl̃ sint multe: ꝛ vna ꝑncipal⁹ curatus illius ẽ sibi ꝑpri⁹ sacerdos: citra ep̃z. Baliui vo ꝛ seneſcalchi si nll̃ã hẽnt alicubi mãsionẽ nisi fz q assisie regrũt mõ huc modo illuc discurrẽdo: vbiqꝫ ꝓfiteri possunt: vel epis ciuitatũ: vl̃ curatis ĩ quoꝝ pochys hospitiũ eligũt. Si vero alicubi ꝑncipaliter degũt: ibi curatũ hẽnt illũ ĩ cuius pochia hospitiũ suũ sitũ est: ꝛ sic de ꝑpositis: lz hẽant domos pentuz extra baliuiã vl̃ seneſcaliã aut ꝑpositurã: qz p hoc officiũ q̃si ꝺhendo sortiunt̃ foꝝ. Ceteri vero burgẽſes ꝛ alij layci nõ ĩ potestatib⁹ ꝓstituti illis curatis subsũt: ĩ quoꝝ pochys degũt ꝑncipal⁹: vl̃ si ĩ duab⁹ eq̃l⁹: ĩ q̃ tũc manẽt q̃ cõfiteri volũt: illi⁹ sunt parochiani.

Quantum ad tertiũ sũt octo ꝺcl̃ones: fz octo casus ĩ gbus alieno sacerdoti sine licentia p ꝑ⁹ ꝑ⁹ ꝑz licz ꝓfiteri: quos ponit hosti. ¶ Prim⁹ pp indiscretionẽ ꝑpz sacerdotis: dicens q eo ipo hẽt licentiã a iure aliuz adeundi: ꝺ peni. d. 6. c. placuit. Et idẽ ẽ: q̃ est iusta cã si bi nõ ꝓfitẽdi ex culpa sua: qz ẽ reuelator ꝓfessionũ. vel sollicitator ad peccãdũ: vl̃ hꝺ. Sed nihilominus dñt gdã q debet hõ petere licẽtiã ab eo vel a supiore suo. Unde. ex. de pe. ꝛ re. dñ q̃ cuis iusta de cã voluerit alteri ꝓfiteri: prius tamẽ debet a ꝑpzio petere licẽtiã: quod gdã itelligunt nisi sit ex culpa sua. Uidet tñ melius q qz culpa vni⁹ non debet alteri nocere: ꝛ ius college ipso impedito transit ad alterũ ius inferioris: ꝛ ad supiorẽ ptinet p tpe: sicut iferiore nõ eligente vel nõ ꝑuidẽte ifra tps debituz ad supiorẽ devoluit ꝑuisio: q sicut mortuo curato vel excõicato nõ eo ipo licz ire ad alterũ sz oz recurrere ad epm: ita ꝛ ꝺ. Sz si supior adiri nõ põt vel̃ si potest eque tñ defectuosus est: tũc qz ad papã recursus nõ est facilis: ex hoc ipo ad ex̃neũ ire licet. Unde qñ ꝑpzius sacerdos oĩs q adiri põt p tunc idiscretus ꝛ ineptus ẽ: sine licentia petita vel saltẽ obtẽta põt iri ad aliuz. dico aũt petita: qz lz sit ĩdignus p se audire: nõ tñ ẽ ipotens cõmittere: sicut curatus nõ sacerdos. Et si nõ possit audire põt tñ ꝛ hẽt cõmittere. Sed hic non sufficit petere sine obtinere: ibi autem sufficit. lz ipse neget.

2° ꝺ° ¶ Scõs casus ẽ: qñ domiciliũ trãstulit: ꝛ tunc desinit esse pochianus primi: ꝛ ĩcipit eẽ pochianus illius ad cuius pochiã se transtulit: sicut boes ĩ festo michaelis mutant hospitia de pochia ĩ pochiaꝫ. Na si i vtraq pochia hẽret domũ ĩ vna manerium hiemale: i alia estiuale: sicut dictũ est in scõo articulo: vtriusqꝫ sortiẽt foꝝ: nõ simul: sed successiue: ꝑm q hitat hic ꝛ ibi: vt tũc hic recipiat sacra q̃ hic habitat: alias alibi. ¶ Tertius casus est: si ẽ vagabũdus nõ hẽns nec potens hre domiciliũ. iste põt ꝓfiteri cui vult curato vel epo ĩ cuius pochia ẽ: ĩmo ẽt nõ curato: vt videt. qz nulli subdit⁹ sbycit se cui vlt. Nã oĩs sacerdos ẽ sicut erãt oli iudices cartulary: q a principe erãt iudices sbycientiũ se eis ita q ꝑuatoꝝ ꝺsensus nõ dabat eis iurisditionem. Sic ꝛ ptãtez ordinis ꝛ iurisdictiõis hẽt sacerdos ex sua ordinatione: sz subditos hẽt solũ eos q se ei submittũt nisi q fz iura q se semel alicui sbmisit fcũs est ei⁹ pochianus: nec pt se alteri submittere quousqꝫ se primo subtrahat simpliciter: nisi de volũtate illi⁹. Unde dñ de. pe. ꝛ re. c. vl̃. ꝑmittimus eligere. q. d. iure cõi diuino licebat eis eligere sed electiõe ei subtracta ꝑmittimus relaxantes retẽtionez q possint eligere. Unde ꝛ ĩ dcõ. c. placuit. dñ sine ꝺsensu ei⁹ cui primo se ꝺmisit: ꝛ postea cui penitẽs ꝑus confessus est.

¶ Quartus. si q̃rit domiciliũ q nõ hẽt quousqꝫ alicubi ba 4° ꝺ°
beat de pegrinis qdẽ dicẽdũ ẽ q si sine licentia curatoꝝ ꝛ epoꝝ ꝓfecti sũt nil ꝑuilegy hẽnt. Si ãt de licẽtia eoꝝ ꝓfecti sũt eo ipo hẽnt iterꝑtatiuã licẽtiã ꝓfitẽdi: cũ sine ꝓfessione digne pegrinari nequeãt. Si ẽt veniat pascha cõicare possũt pp eandẽ licẽtiã implicitã. ꝛ de casu epali absolui: qz eps nõ retinendo sibi auctozitatẽ licentiãdi pegrinos ex hoc ipo videt eis dare licentiã ꝓfitẽdi de casibus epalibus: sicut curatus de pochialibus. de mercatozibus aũt si nusqꝫ hẽrent domiciliũ nisi sequẽdo semp nũdinas: idẽ esset qõ de vagabũdis: Et idẽ ẽ si ĩ loco suo tenẽt hospitiũ sz nõ declinãt illuc ĩ paschate ꝺmuniter. Nõ enĩ tũc videt ibi hẽre domiciliũ quo ad sacra. Et idẽ de familia ꝑncipis vel baliui: q nũqꝫ i eodẽ statu ꝑmanet ex quo ipi lz teneãt hospitiũ alibi: nõ tñ illuc redeũt nisi ad hoꝛã. Nã isti vagabundi censent̃. Idẽ de familia epi layca: qz nõ sic hẽt ius ĩ ea sicut cardinalis. Sed si essent de dyoceſi: de licẽtia ei⁹ ꝓfiteant̃. Si ãt de alia ex quo hospitiũ dimiſunt qa p dioceſiz vagant̃ respectu illius dyoceſis vagabundi reputãt̃. Unde de licẽtia epi illius vel cuiuslibet curati: ad cui⁹ parochiã veniũt cõfiteri possunt. ¶ Quinto rõne delicti: qõ 5° ꝺ°
gdaz dicunt esse vuz tũc solũ qñ pp hoc excõicat⁹ ẽ. Tunc enĩ i qua ꝑuincia gs deligt ibi puniri debet. C. vbi de crimine agi oz. Auẽ. qua ĩ ꝑuincia. Alij dicũt q hoc solũ ẽ verũ rõne delicti exteriozis nõ iteriozis: qz actus iterioz nõ põt polluere locũ: fz solũ exterioz. vnde consensus ĩ homicidiuz vel adulteriũ in ecclesia vel cimiterio nõ ꝺtaminãt locũ. Et ẽ ꝓbabile. qz cũ sortiri foꝝ rõne delicti sit de iure positiuo ad qõ nõ ptinet iudicare õ actu iterioꝛ: videt q rõne delicti intrinseci nõ sortiat̃ gs foꝝ: nisi dicat̃ q de iure diuino potest sibi glibet eligere ꝓfessorem: qõ ecclia restrixit ad modũ fozi iudicialis. Unde vbi gs sortit̃ foruz iudiciale ibi vult relaxare suã itentionẽ ꝑm modũ fozi penitẽtialis: ĩ quo equaliter iudicat̃ de interiori ꝛ exteriori.

¶ Nihilominus ẽ alia instantia ad idẽ: qz cũ equal⁹ subditus possit absolui extra territoziũ ꝛ intra: videt q delinquere ĩ territozio nihil facit ad ꝑpositus. ¶ Ad oppositũ tñ ẽ: qz archieps: qñ visitat rõne loci in quo ẽ tanqꝫ iudex põt ꝓfessiões audire: nõ tñ delictoꝝ opis sz ꝛ cozdis. ḡ a simili eo rõne parochie ĩ q̃ gs ẽ: põt ibi sortiri foꝝ rõe ꝺlicti qõ ibi ꝺmittit: sive sit ĩtrinsecũ sive extrinsecũ. ¶ Sexto 6° ꝺ°
rõne study: vt scolares ẽt si nõ sint nisi p annuz mozaturi i studio: vel qz non hẽnt plus de spatio ab epo vel capitulo ꝺ cui⁹ licentia ibi sũt: vel qz sic disponũt: vel de pochia in pochiam mutant̃: qz dñt iura q ibi possunt conueniri. Et hẽnt ẽt tres iudices ibidez. C. Ne fil⁹ i patre. Auẽ. hĩta sup hoc. ¶ De illis vero q veniũt de oĩ pte regni ad parlamẽtũ Parisius cũ rex reputet se fiscuz nõ recognoscẽs superiorẽ ĩ toto oꝛbe: videt q ibi possint ꝓfiteri ꝛ epo ꝛ curat̃: ĩ quoꝝ pochys ꝺducũt domos: sicut olim tpe iperatoꝝ Roma erat ibi cõis patria: ꝛ qcũqꝫ ibi veniebãt habebant iudicẽ suũ. s. ptorẽ pegrinũ. Sz nõ ẽ sile nisi quo ad forũ exteri⁹ ĩ quo q̃libet ꝑuicia hz suos iudices ꝛ suos auditores sicut ĩ sua terra baliuũ vel Seneſcalcũ. Sz roma: vbi ẽ sedes pape ĩ spũalib⁹ oĩb⁹ ẽ ꝑria cõis: sicut ecclesia cathedralis oĩ⁹ de dyoc. Unde in curia romana sũmo penitentia

rio sicut curato suo ois de oi loco mundi põt ꝓfiteri ꝛ penitentiarys simplicibus: sicut vicarys curati sui. Sz non sic ꝓ Parisius p̃est i spũalibus ceteris ptib⁹ regni: qz rex in spũalibus non hẽt plationẽ: eps ãt soli sue dyoc. Unde a suis plat̃is debẽt petere licẽtiã: alias nõ possũt absolui in aliquo rõne plameti. ¶ Septim⁹ rõne necessitatis quia in mortis articlo ois sacerdos ab eccl'ia nõ p̃cisus aucte iuris fit sacerdos ꝓpus: ó. off. ord. pastoralis. cuz multis alys. Dico aũt ab eccl'ia nõ p̃cisus: quia melius ẽ nõ ꝓfiteri q̃z hereticꝰ confiteri: sicut sãctius ẽ mori sine ꝓmunione q̃z de manu heretici cõicare. sic ó hermilgido rege narrat Hre. q martirizat⁹ ẽ i sabbato pasce eo q ó manu arriani epi noluit cõicare. Idẽ ẽ de excõicato vel suspenso: ga alliõ est de nõ hãte iurisdictionẽ cui eccl'ia eã tribuit: aliud de eo q suo delicto eã pdidit: quã sine sua penitẽtia eccl'ia ei nõ reddit. Unde solũ baptismuz a talibus i necessitate lz recipe. Sz nõ excõicato ẽt nõ sacerdoti licet i mortis piculo ꝓfiteri. Unde de ꝓse. di. 4. c. Scñ. narrat Augustinus. quõ qdã soleniter penitẽs quẽdã cathecumenũ i quadã tẽpestate baptizauit: ꝛ mox ab ipo recõciliat⁹ fuit: nõ qdẽ sacrali absolutiõe q̃ nõ est nisi sacerdotis: sed alia q̃ ad foꝛ exterius magis ptinet. Ex quo videt q priuat⁹ nõ iudex nec sacerdos possit absoluere ab oi excõicatione in morte: qõ ẽ recõciliare eccl'ie: sicut ille renunciauit q erat neophitus. ¶ Octauus pp ratibitiones ꝓpriy sacerdotis: i quẽ spez ponẽs alienus sacerdos põt absoluere ut dicũt: sicut excusat q alienũ pochianũ ordinauit: spẽ ponẽs i ꝓprio epo. Sz nõ ẽ sil'e: qz alienus eps põt ordinare quo ad eẽntiam sacrũ nõ subditũ. Nõ sic ãt absoluere de cuius eẽntia ẽ potestas iurisditiõis. Et itez nulla ratihabitio ꝓfirmat sacrm qõ nullũ fuit: qz i nõ sacris ratibabitio salte pape aliqd valere põt q̃n ille solẽnitatez mutare põt sicut eccl'ia p nõ epm dedicata sola ratibitõe pape dedicata vl' recũciliata reputat: extra de ꝓse. ecle. vl' al. c. Aqua. Sz si qs ordinaret cuz nõ posset: qz eps nõ esset: ratibabitio pape ẽt p ordib⁹ q̃s mãdare p̃t nõ valet qz regula iuris ẽ q ratihitio retrotrahit ꝛ mãdato cõpat q̃n solo mãdato a p̃n⁹ res agi p̃t. Jn talib⁹ ãt locũ nõ hẽt q̃n sacri eẽntia deficit: qz tũc totũ ẽ iterãdũ. ¶ Argumẽtũ i oppositũ solutũ ẽ: qz oẽs illi sunt ꝓpriy sacerdotes. Qõ. IIII.

Queritur quarto an ꝓfessio possit fieri alieno sacedroti de licẽtia ꝓpriy sacerdotis. Et videt q nõ: qz p̃pus sacerdos ẽ curatus: sz mlti dñt q ipe nõ p̃t aduocare vicariũ nisi de licẽtia epi exp̃ssa vel iterp̃tatiua. q̃ ꝛc. ¶ Jn ꝯriũ ẽ decre. Ois vtriusq; sexus. ¶ R⁹. circa hãc q̃stionẽ p̃ videndũ ẽ qs sit ꝓprius sacerdos q p̃t cõmittere audientiã ꝓfessionũ. Fo supposito q solus ordinarius sit h⁹ videndũ ẽ qs sit ordinarius. ꝫ⁹. de effectu cõmissionis.

Quantũ ad primũ sũt tres ꝓcl'ones. prima q ois p̃pus sacerdos q iure ordinario põt audire cõfessiões p̃t hoc ipz alteri cõmittere: qz lz causã meri ipy q eã hẽt iure ordinario nõ possit alteri cõmittere nisi q̃n absẽtare se hẽt. ff. de. offi. eius cui mandata ẽ iurisd. le. i. tñ nõ solũ modica peccata sz q̃cũq; grauissima q̃ qs iure ordinario p̃t audire põt aly cõmittere: sicut ꝛ absolutionẽ a leui iniectiõe de offi. ordi. c. vlti. vbi dr̃ q qb⁹ ex officio cõpetit absoluere ab iiectiõe possũt hoc alys ꝓmittere: q̃n sibi videbit̃ expedire. vocat ãt ex officio q̃n iure ordinario: qõ ꝫª ꝓ pz ex ℞ubrica. ¶ Scõa ꝓcl'o ẽ. q q ẽ ꝓprius sacerdos solũ ex cõmissiõe nũq̃ p̃audientiã cõmittere ẽt i illo casu vbi i foro exteriori põt subdelegare: puta q̃n est datus ad vniuersitatem causaꝝ. ff. quis ꝛ a quo appel. l. z. sicut officialis vel qcũq; alius delegatus: qa dubiũ est de officiali vtrũ sit ordiari⁹ põt vnã de ill' cõmittere. Et sil'r delegat⁹ ꝑncipis põt sbdelegare. C. ó iudicys. l. A iudice. ℌ. a ꝑrici pe. Sz q bz ꝓfessiões audire tñ ex ꝓmissiõe sive sit ad vniuersitatez cãꝝ sic eps dat alicui ptãtez suã p totã dyoc. ex de of. or. Inter cetera. vbi dr̃ q eps debet viros idoneos mittere ad pdicãdũ cũ auctoritate ꝓfessiões audiẽdi: isti iq̃z nõ possunt nec vnius ꝓfessiõis audientiã delegare. sil'r si papa alicui cõmittat q possit ꝓfessiões audire nõ põt ille alteri cõmittere. ꝛ sic itelligit̃ de offi. deleg. c. vlt. vbi inter alia q̃ delegat⁹ nõ põt subdelegare nũerat̃ pnias iniũgere. ¶ ℨª ℌ ẽ de signo ꝛ exẽplo scõe ℌnis. qõ apparet quia legatus eo q ẽ ordinari⁹ bz suos pniarios. sic̃ i exteriozib⁹ dat iudices delegatos: qz ipe ẽ ordinari⁹ i vtroq; foro. sed sũm⁹ pniarius ẽ ẽt ordiari⁹: sz tñ i spũalib⁹. vñ ꝛ bz penitẽtiarios suos: ꝛ dat lniam eligẽdi cõfessores. sz simplices penitẽtiary pape q̃uis sint delegati pape: q solus ponit eos nõ sũm⁹ pniarium. ꝛ q̃uis sint ad vniuersitatẽ cõfessionũ toti⁹ mũdi: non tñ ipsi põt sibi assumere coadiutores: nec dãt licentiam eligẽdi ꝓfessores. ℨª

Circa scõm qs ẽ ordiari⁹. sũt septẽ ℌnes. ¶ Prima ℌ est q q̃cũq; p electões bz curã aiaꝝ ẽ ordinari⁹ et p ꝓns põt sniare quẽlibz sue cure alteri cõfiteri. ¶ ℨª ℌ ẽ: q ordiarius q̃cũq; ex officio sibi ãnexo hoc bz: lz nõ sit p electões. ¶ ℨª ℌ ẽ: q q vicẽ curati gerit p legẽ vl' ꝓsuetudinẽ. sic̃ prior qui vinente abbate erat delegat⁹ ñ potẽs subdelegare eo mortuo vl' ãmoto vices ei⁹ i oibus obtinẽs: ẽ q̃si ordiarius q̃tũ ad hoc. C. ó eo q vicẽ. l. z. ¶ 4ª ℌ ẽ i speciali: q archidiaconus lz sit iudex ordiarius ó ꝓsuetudinẽ tñ nõ i foro ꝓscie: ẽt si sacerdos: qz hoc accidit sue p̃tãti. vñ si põt audire: hoc ẽ ex ꝓmissione. ꝛ sic nõ põt subdelegare. ℨª ¶ 5ª ꝓcl'o ẽ ó archipresbytero ciuitatis ó quo iura loquũt: q videt q sit ordinarius. sicut si cẽt vna p̃bẽda sacerdotalis: cui ex officio eẽt ãnexũ officiũ audiẽdi ꝓfessiões illoꝝ de dyoc. ex ciuitatẽ. ꝛ multomagis si de ciuitate. sz si penitẽtiarius nõ bz offiñ ex sua p̃bẽda: sz solũ ex ꝓmissiõe vine vocis epi q reuocat q̃n vult: qz iudiciũ soluit̃ vetãte eo qui iudicare iussit: talis ẽ delegatus: lz ad vniuersitatem cãꝝ. ℨª ¶ 6ª ℌ ẽ: q decan⁹ ruralis q ꝛ archipresbyter vocat̃: si iste decanat⁹ sit ãnexus alicui cure spãli: reputat̃ ordinari⁹ in parochys sui decanat⁹ post epz s̃ curatos ẽt. Ur̃ ẽt ordiarius curatoꝝ. ꝛ sic curati ó lnia ei⁹ nõ solũ episcopi p̃nt ꝓfiteri. Si ãt episcop⁹ vel archidiacon⁹ cõfert illũ decanatũ mõ huic curato mõ illi: videt delegatio: ꝛ hoc respectu casuũ coiuz. Nã respcũ casuũ epaliũ tã ó curato q̃z ó decano gb⁹ ex spãli gra ꝓmittit absoluere de illis vr̃ distingu endũ an sint retẽti de iure vl' de ꝓsuetudine ꝛ tũc i illis de se nullũ ius hẽt iferior epo. Uñ cuicũq; illos cõmittit ptãte õlegata absoluit. Si ãt ipe illos casus sibi retinuit gñal'r ab alys ãmouẽs. sz gbusdã curatis aut ócanis illos ꝓmittẽs videt̃ ordinarie illi de illis casibus cognoscere. Sz si post q̃z ab oib⁹ ãmouissz postea singul'r ali gbus ꝓcederet videtur mera delegatio. ¶ Septima ꝓcl'o cõzelaria ẽ q q̃n ordinartus ꝫ exemptos i heresis ꝓcedit q̃uis sint exempti ab hoie nõ a iure dr̃ in auctoritate pape q̃si delegatus hoc facere. de hereticis Ad abolendã i fi. q̃uis dyocesani pudẽt in hoc facto: se iure ordinario ꝓcedere. ℨª

Circa Tertiũ de effectu commissiõis sunt septẽ ꝓcl'ones. ¶ Prime quinq; sũt de effectibus gnque cõmissiõis. Uñ ꝓmus effectus cõmissiõis ꝛ delegat iõis ẽ q p̃t cõmissarius absoluere licẽtia alterius minime regista idifferẽter siue sit supior siue inferior. Sic enĩ curat⁹ si ẽ ord inarius p̃t cõmittere audiẽtiã ꝓfessionũ sine licẽtia epi sicut eꝫ. qz ois iurisditio ordinaria põt alteri cõmitti ab eo q hẽt eã i solidũ sine assensu cõparis: lz secus sit i ea que hẽtur i cõi. ¶ Ubi sciẽdũ q q̃n potestas iurisditiõis ẽ apud plures vna ꝛ nõ apõ quẽlibet i solidũ tunc nõ põt gliber p se eã cõmittere sine ꝓsensu aliozũ. sz qõ oẽs tãgit ab oib⁹ debet approbari: vt si capl'm vacãte sede gerat vices epi i tpalibus: nullus de capl'o ẽt decanus sine alys p̃t

ponere officiales: sz capl'm de ꝯsensu maioris ptis. Qñ ät iurisditio pfcē ⁊ ī solidū resident apō quēlibet ita ꝙ vnus sine alio pt ꝙ seqz de causa cognoscere: tūc vnus sine alio pt cui vult cōmittere: ēt minor sine maiore: ⁊ mlto magis eꝯ. sicut epūs ponit officialē sine archidiacono ⁊ eꝯ. Nunc ät ptās absoluēdi a peccatis vna ⁊ eadē pt eē apud plures vt sūt vnū. siē penes capl'm: sede vacante: qū hēt ptātē eiꝰ ī spūalibꝰ: dico q̄ztū ad cōmissionē nō q̄ztuz ad exequutionē: qz ꝯfessio faciēda ē soli. Unde totū capl'm nō vnus canonicus ponet penitētiariū. Sz potestas absoluēdi que ē apud curatū papā. epūs. nō ē vna: sz glibet pt ꝙ se audire: ⁊ per ꝯnōs ꝙ se sine ꝯsensu alterius cōmittere. Unde vicarius curati sine licētia epi pt audire ꝯfessiones: ⁊ multo magis eꝯ. de hoc ät extat bullata declaratio clemē. alex. post cuius bullationē nullus Parisius dixit ꝺriū: qz disputare de p̄ncipali iudicio nō oportet: ⁊ iniuriā facit iudicio reuerē dissime synodi q semel diffinita retractare p̄sumit. Uñ q dā magister determinaturus ꝺriū audita declaratiōe hac dimisit. ¶ Ad idē ē declaratio Būdicti ꝙ ꝯstitutionē q̄ incipit. Inter cūctas. vbi dr ꝙ frēs electi auctoritate ap'lica possunt ꝯfessiones audire absq; licentia dyocesanoꝝ ⁊ inferioꝝ. ¶ Ad idē est extra. de ꝓuilegijs. c. In his q̄ ad cul pā. vbi papa reꝑhēdit illos q priuilegiū cōcessuz a papa frībus ō celebrādo vbicūq; cū altari portatili: iterꝑtabāt ꝙ ꝑter assensū p̄latoꝝ fratres hoc nō possent. Tūc enī idulgētia pape nihil eis valeret: cuz sine ea solo assensu p̄latoꝝ idē possēt. Et ideo vt idulgentia eis aligd valeat: declarat papa ꝙ sine p̄latoꝝ licentia possūt celebrare: ita ꝙ ex ocā idulgētia videāt aliquā gr̄az ꝯsequuti. Ita ⁊ ī ꝓposito dicēdū ꝙ hēntes auctoritatē supioꝝ possūt audire sine licētia inferioꝝ. Al'r ex ꝯcessiōe supioris nullā essent gr̄az cōsecuti: cū sine illa possēt audire de licētia inferioꝝ. Et p hoc pōt rñderi: ad decretalē in eo. ti. Pastoralis: q̄ videt eē ad oppositū. Ibi enī dr ꝙ religiosi qbꝰ ē a papa cōcessū ꝙ ecclesias suas possint ī alios vsus ꝙuertere decedētibus p̄sonis eaꝝ nisi plus exp̄imat: nō possūt itrare possessionem ēpo inconsulto qz per indulgētiam istaz non itelligitur iuri epali derogari. Ita ⁊ ī ꝓposito p cōcessionē factā a supiori ꝯfessiōes audiendi non est derogatum inferiori: immo eo icōsulto nō debet suus parochianꝰ audiri. Et dicēdū ꝙ nō ē simile: qz ibi idulgētia pape hēt gr̄az ⁊ effectū quo ad ꝓp̄rietatē: lz ī possessionē nō debeat itrare sine epi assēsu q solus assensus nō daret eis ius illud. Sz ī ꝓposito al'r ē vt dictū ē. ¶ Per idē pt rñderi ad id qō bētur ō iudeis: q̄ sit laudabile vbi papa ꝯcedit epō eunti ad p̄dicādū paganis ꝙ gcūq; clerici vl' religiosi sibi voluerīt adherere ꝙ possint cū eo p̄dicare. Sz ibidē dr regsita ⁊ bita p̄latoꝝ sua or lnia. Ibi. n. p̄latoꝝ lnia sine aucte pape ñ sufficiebat ad p̄dicādū eꝝ dyoc. eoꝝ paganis: lz regrit auctas pape cuiꝰ dyoc. ē tota terra. Ex alia pte licētia p̄dicādi data a papa iferiori nō eximit eū a suo supiori: sine cuius licētia nō debet pegrinari de iure cōi. Et est bonū argumētū ꝙ religiosus non debet audire confessionē nec p̄dicare sine licētia sui abbatis vel p̄oris quātūcūq; hēt ptātez ab epō vel papa. Sed eꝯ sine licētia p̄lati iferioris illoꝝ ḡbus p̄dicat ⁊ quoꝝ confessiōes audit hoc pt facere. Et ista ē fa solutio bona. ¶ Nec obstat ꝙ debet agnoscere vl'tū pecoris sui nec poterit reddere rōnem de pecoribus sibi cōmissis: gdico ꝙ mlto melius q̄z de auditis a se vel suo vicario. Nā vultū exteriorē ita pōt itueri ⁊ agnoscere siē p̄us: ⁊ corrigere fraterna correctiōe ⁊ p̄na admōitiōe siē p̄us: ⁊ q̄ztū ad exteriorē vl'tū attiet nō minꝰ honeste viuūt q ꝯfitent frībus q̄z q curatis. Scōo q̄ztū ad iteriorē melioꝰ qz de iteriori vultu parochianoꝝ q se rēspuerūt: ⁊ sine licētia sui vicary pape vl' epi elegerūt: ñ bēnt reddere rōnē: qz p eos nō stetit quominus eos audirēt ⁊ īstruerent: sz p supiorē q coadiutores eis dedit. Et p parochianuz q eos elegit: sicut si dñs mādat pastori vt admittat exneū ad custodiā ouium q̄s ipe sibi elegit: ⁊ q̄ eū seq noluerūt: ⁊ fecerit: ab illoꝝ custodia absolutus est pastor: ⁊ tenet illeq suscipit. Sed si curatus ōdit licētiā parochiano ad libitū ꝯfessorē eligēdi ī putat ei q ouē p̄misit errare libere: si p̄cipitiū elegerit: nisi forte esset talis p̄sona q̄ discreta ⁊ bona appareret: Si ēt noīauit sibi idiscretū vel minus bonū: aut minus bonum vicariū sibi īstituit: qz q paꝝ diligenti socio rem suā custodiendā cōmisit sue facilitati īputare debet. īnstit. quibus modis re cōtrahit ob. ℈. penul. ⁊ de societate. ℈. vlti. Sil'r de eo q sibi cōfessus ē si plagis sauciati nesciuit vīnū ⁊ oleuz ifūdere: ipitia culpe annumerāda est. Et sicut medico casus facilitatis īputari nō debet: sic sibi īputat si omisit aligd de cōtingentibus. Si q̄ parochianus petit licētiā alteri cōfitēdi ideterminate: nō det: nisi sit verisil'e ꝙ petēs nō eligeret nisi eque bonū vel meliorē. Si ät noīet sibi aliquē: de quo verisil'e ē ꝙ sit eque bonus vel melioꝝ ad ꝯfessionē audiēdā nō neget: qz forte hēt peccatū qō erubescit ꝯfiteri: ⁊ ꝓpus moreret sine ꝯfessione. Si vero apparet ꝙ nō ē eque bonus aut p famā: aut p visū sue p̄sone: aut p cōuersatiōez p̄sonaꝝ sibi ꝯfitētiū: q̄ minus religiose ꝯuersāt: tūc simpl'r debet negare īnotescēdo ꝙ ille no pt absoluere ⁊ dicere ꝙ ē paratus audire vel aliū dare. Si ät ille petit hēt ptātez supioris nō ē ꝓhibēdū simpl'r: qz iudex malus ordinarius vl' delegatus nō pdit iurisditionē suā: sz debet dicere petēti: non expedit tibi ꝙ vadas ad illū: nec ibis de volūtate mea: nec de licētia: licet nō possiz te ꝓhibere: qz ptātez hēt a maiore. Sū ät paratus te audire vl' aliū vicariū dare. Et hoc mō soluit illud dictū ꝙ nō pt eē pastoris excusatio: si lupꝰ oues comedit ⁊ pastor nescit. veruz ē q̄ñ pastor scire debet ⁊ pt: Et licet aligs debeat semp reputare aliū meliorē se simpl'r: non tñ q̄ztū ad oīa: puta q̄ztuz ad officiū hoc vel illō. Itez suspitiones nos hēre possumus: nō ad iudicādū p̄rimū: sz ad nobis cauēdū: videre canes: videre malos operarios. Si video pauperez non iudicabo furē: tñ ne forte sit fur custodiā rē meā ab ipo: sic ē ī ꝓpōsito. Tñ nisi ꝺriū appareat plus debet hō p̄sumere de bis quos papa vl' epūs p totā dyoc. p̄ficit q̄s de se. q ad vnā parochiā deputāt. ¶ Sciēdū ät ꝙ ī absolutiōe p̄ncipal'r p̄cipal'r ꝯsiderāt ptās ordis: secūdario ptās: iurisditiōis. Uñ siue det ꝯfessori licētia audiēdi: siue ꝯfitēti licētia cōfitēdi vel ꝯfessorē eligendi: sufficit qz tūc q̄si cedit aly ius suū. Et būc modū tradit ꝺciliū. Dis vtriusq; sexus. Secꝰ ät ē in foro exteriori: vbi tñ ꝯsiderāt ptās iurisditiōis. Uñ si epūs daret licētiā clerico litigādi cora quēcūq; vellet et eligeret p̄uatū: nō pp hoc hēret ille iurisditionē: sed solū remittit ius suū ī quo sine eius ꝯsensu nō pōt ꝓgaee iurisditionez alterius i se. Uñ hoc facto ē liber sicut laycus ꝓp̄riatoꝝ ät ꝯsēsus iudicē nō facit illū q nulli pēst iurisditioni: licet possit facere arbitriū. Scōs effcūs huius cōmissionis ⁊ delegatiōis ē ꝙ cōmissarius pōt audire ℈ ꝓhibitionē alterius p̄lati: in quo ē differētia iter supioꝝ ⁊ iferiorē. Nā iferior ℈ ihibitionē superioris nō pōt aly cōmittere sicut nec p se ipm audire cū ita possit eū suspendere ab audientia per aliū sicut p se ipsum. eꝯ ät ℈ ihibitionē inferioris supioꝝ pt committere: qz sicut eo iuito pt per se audire: ita ⁊ committere. Sil'r si essent duo curati de pari: ⁊ vtri que ī solidū vnus ꝺtra ī hibitionē alterius potest audire ⁊ committere: qz par in parē non hēt imperium. ff. de arbi. l. Nā ⁊ magistratus. Utruz ät p̄latus possit inhibere ne sine licentia sua subditus cōfiteat alteri: dicendū ꝙ non nisi ille p̄latus q nō hēt supioꝝ: quia nullus potest imponere legē superiori: sed bene eꝯ. imo ēt si papa faceret hāc ꝓhibitionem esset intolerabilis error expressus ꝙ de toto mundo oēs haberēt ad ipm recurrere de oībus: Unde

iferioꝛ qui ꝓhibet ne ſubditus confiteaꝛ cuicunqꝫ ſine licentia ſua: debet excipere: niſi ſuperioꝛi vel eius vicario: alias temere agit: niſi loqueretur talibus qui bene ſciunt qꝫ nõ itẽdit vel nõ põt ꝓhibere ſubditũ gn ꝓfiteaꝛ ſi vult ſupioꝛi vl̃ vicario ſupioꝛis: ſic̃ in religionib⁹ ꝑ ꝓuẽtualis ihibet ne gs ꝓfiteaꝛ de tali peccato ſine licẽtia ſua: certũ ẽ oĩb⁹ qꝫ non itẽdit gn poſſit qlibꝫ ꝓfiteri ꝓuinciali ꝛ magiſtro ordinis ꝛ eoꝝ vicarys: qõ ſi ꝓhiberet: ſpuerem⁹ ſibi iſaciẽ. Et mlto magis ſuppꝛioꝛ q nõ poteſt dare licẽtiã alteri ꝓfitẽdi: cũ ſit vicarius boĩs q̃diu ꝑ viuit: ſi inhiberet ne gs ſine licentia ſua ꝓfiteret alteri derideret. Sed ꝑ ẽmoto vl̃ moꝛtuo vices ei⁹ gerit p: ꝓſtitutões. Unde reputaꝛ ordinarius. Uñ ſic ꝓhibẽtes faciũt ꝓtra declaratione pape. Inter cũctas: qõ eſt hereticũ: ex quo ẽ ſemel declatũ: ſicut de notionib⁹ ꝛc̃. Uñ curat⁹ ſic ꝓhibens dꝫ excipe epm̃: legatũ: papã: ſũmũ pniariũ: ꝛ archiepm̃ duꝫ viſitat: ꝛ hñtes ab eis ptãtẽ. Eps vero ꝑdictos: niſi ſeipm̃. Et ſic oꝫ qꝫ glibet excipiat ſuos ſupioꝛes. Ubi ſciẽdũ ẽ qꝫ añ ꝓſtitutionẽ. Inter cũctas. frẽs aũcte epoꝝ poteraũ audire ꝓfeſſines religioſoꝝ ꝫ ihibitionẽ abbatũ ꝛ abbatiſſaꝝ ſi erãt nõ exempte: vel aũcte pape ſi erant exempte: ſicut enim no n poteſt ꝓhibere abbas vel abbatiſſa monacho vel monali cõfiteri pape: vel epo: ſic nec ei⁹ vicario. Sed ꝑ illam ꝓſtitutionẽ frẽs ꝓhibent audire religioſoꝝ ꝓfeſſiones ꝫ illoꝝ ſtatuta vl̃ ihibitionẽ ſupioꝛũ. ¶ 3° effect⁹ ẽ qꝫ teneãt curat⁹ ei euchariſtiã miniſtrare: ꝛ alia ſacra: ex quo dicit ſe ꝓfeſſuꝫ illi q̃ potuit eũ abſoluere. ¶ Sꝫ vr̃ abſurdũ qꝫ teneaꝛ dare euchariſtiã ei cui⁹ ignoꝛat ꝓſciaꝫ. Sic. n. vteret̃ clauẽ diſpẽſandi omiſſa clauẽ diſcernẽdi: admittẽdo foꝛte idignũ. Et repellẽdo dignũ. Sꝫ dico qꝫ non: ſꝫ cũ eque bona ꝛ ſecura ꝓſcia: ĩmo tutioꝛi põt eũ coĩcare q ꝓfeſſus eſt ſine licẽtia ſua habẽti ptãtẽ ſicut illi qui ꝓfeſſus ẽ de licẽtia ſua vel ſibi: qꝛ vicari⁹ curati nõ reuelat ſibi ꝓfeſſionẽ. Uñ equal̃r ſcit ꝓſciaꝫ ꝓfeſſi vicario epi: ſicut ꝓfeſſi vicario ſuo. Itẽ plus ꝑſumiť de eo q factus eſt eps ꝑ quiſitionẽ pape q̃ ꝑ electionẽ canonicoꝝ. qꝛ ſacrilegy iſtar ẽ dubitare vtꝝ dignus ſit q̃ elegerit iperatoꝛ. Uñ curat⁹ dꝫ ꝑſumere qꝫ melius ẽ ꝓfeſſus q ꝓfeſſus ẽ ei quẽ papa: vel eps elegit ꝓfeſſorem ꝑ totũ mundũ vl̃ oyoẽ. puidẽdo de ipo ſuis ſubditis: cũ eps nõ debeat hoc ꝓmittere niſi viris potẽtibus ĩ ope ꝛ ſ̃mone. ꝺ offi. ordi. Inter cetera. q̃ q ꝓfeſſus ẽ illi quez elegit ipe ꝑ pꝛio arbitrio de licẽtia gnãli curati. Itẽ magis ꝑ ſumiť de idoneitate ei⁹ quẽ ſupioꝛ ꝑlatus ꝑficit q̃ quẽ iferioꝛ. Uñ lex iulia ambit⁹: ceſſat in vrbe ĩ qua oẽs ꝑbendas vacãtes ꝓfert petrus q pecuniã ſymonis abiecit. Sꝫ gieçi donũ petyt: qõ magr̃ repulit. Uñ curatus magis dꝫ reputare bene ꝓfeſſũ parochianũ ſuũ q eſt ꝓfeſſus pniario epi q̃ vicario ſuo ꝑ pꝛio. Et hoc veꝝ ẽ qñ ꝓſtat qꝫ ẽ cõfeſſus. Sꝫ dicit Tho. qꝫ dꝫ ſibi credere. Hoſtien. ãt qꝫ ĩmo oꝫ ꝑbare. Sꝫ ea q̃ domi fiũt nõ pñt ꝑbari niſi ꝑ eos q domi ſunt. Cõfeſſio vo fit a ſolo ſoli. Et ſi teſtes vocarent: non tñ poſſent teſtificari de ꝓfeſſiõe: qꝛ foꝛte loco ꝓfeſſiõis confabulabãtur. Uñ ſi eẽt ꝑſona min⁹ fide digna oporteret qꝫ cõfeſſoꝛ teſtificaret̃: ſꝫ plus ñ regriť: ſi ãt fide digna: credendũ eẽt ſibi de ꝓfeſſiõe ſicut de pctis. Silr̃ qñ confitẽdo dicit dñe non hẽo qꝫ ego ſciã moꝛtalia: nec placet mihi de venialib⁹ confiteri: peto euchariſtiã: põt ſibi dare euchariſtiã bona ꝓſcia: ĩmo teneť. g a ſili qñ dicit dñe nõ hẽo moꝛtale õ quo non ſiꝫ ꝓfeſſus poteti abſoluere: ꝛ tanto plus q̃to credibilius ẽ hoc q̃ illõ: vñ eq̃ tute vel tuti⁹ põt coĩcare confeſſũ ſine licẽtia ſua hñti ptãtẽ epi ſic̃ ꝓfeſſũ ſibi: vl̃ alteri õ licẽtia ſua ſpãli vel gnãli: noiatiꝫ vl̃ idiſtincte. Et vtrũqꝫ declaratũ e ꝑ cõſtitut̃. Inter cũctas: qꝫ. ſ. ꝓfeſſo bꝫ teneť curat⁹ dare ſacra: ꝛ ei credere: niſi ĩ duob⁹ caſib⁹. ſ. qñ ẽ excoĩcat⁹ vl̃ notoꝛi⁹ pctõꝝ. ¶ 4° effectus ẽ. qꝫ nõ teneť eadẽ ꝓfiteri iteꝝ: ſicut ĩ eadez decretali dꝫ. Et licet q̃tũ ad alia puta qꝫ teneaꝛ credere vl̃ miniſtrare ſacra videaꝛ ſpãle in frib⁹: tñ q̃tũ ad hoc qꝫ nõ teneť iterare ẽ ius cõe: ñ obſtante ꝓſtitutiõe. Ois vtriuſqꝫ ſex⁹. Uñ ĩ ꝓſtitut̃. iter cũctas ſic dr̃. Nec ꝓfeſſi frib⁹ pctã illa õ gbus eis ꝓfeſſi ſunt ꝛ abſolũti penitẽtes de illis ſacerdotibus ꝑpꝛys teneanť: ſic̃ ꝛ alys ñ teneneť iteꝝ ꝓfiteri: non obſtãte gnãlis ꝓſily conſtitutiõe: que ſano itellectu (ne ſequať qꝫ ꝑ pniaꝫ dimiſſa pctã quis ꝓfiteri debeat: ꝛ qꝫ liberatus õbitoꝛ adhuc ad ſoluendum remaneat obligatus) itelligẽda ẽ. De illis aũt itelligiť qui peccata ſua alys ꝓfiteri ſaluberrime neglexerũt. ¶ 5° effect⁹ ẽ. qꝫ ꝑ hanc ꝓmiſſionẽ fit iudex q non erat. Cum. n. ad abſoluẽdũ regrať ptãs ordinis ꝛ iuriſditionis: ſꝫ ab hñte ordinẽ ꝛ iuriſditionẽ vel tñ iuriſditionẽ: poſſit h̃ audiẽtia ꝓmitti hñti ordinẽ: ſꝫ ñ hẽat iuriſditionez: puta ſimplici ſacerdoti ñ curato ſic̃ curato: non tñ eꝰ ſacerdos ñ curat⁹ ꝑt hoc ꝓmittere vl̃ curato vl̃ ſacerdoti. Et rõ diuerſitatis eſt qꝛ ñ equal̃r be due ptãtis trãſfundunť. Habẽs. n. ordinez ſola ꝓmiſſione ñ trãſfert ordinẽ: ſꝫ ſolũ ordinando ſacraſt ſiue ſit iudex ſiue ñ. Sed iuriſditio ab hñte eaꝝ ordinarie ſola cõmiſſiõe trãſferť idr̃nter ꝑuato: q nullã hẽbat: ꝛ ei q hẽbat aliquã ſꝫ nõ iſtã: vel reſpectu iſti⁹. Uñ. ff. de offi. ei⁹ cui mãdata eſt iur. Et ſi ꝑtoꝛ ſit is cui mãdata ẽ iuriſditio nõ tñ vice ſua fungiť: ſꝫ illi⁹ q mãdauit: vnde oĩo accidit qꝫ ſit ꝑtoꝛ: ita ꝛ in ꝓpoſito. Uñ q põt eligere ꝓfeſſoꝛẽ idr̃nter quẽcũqꝫ ſacerdoteꝫ põt accipe: niſi qꝫ ſi ẽ religioſus cuꝝ ſine ſuo ſupioꝛe ñ habeat velle nec nolle: ſine licẽtia ſui ſuperioꝛis nõ dꝫ audire: niſi aũcte ſupioꝛis ſpãliter ꝛ noiati ſibi ꝓcedať: q vellet ꝛ poſſꝫ eũ ĩ ꝑ eximere: ſic ẽ papa. Si enĩ religioſus ꝑt iure ordinario eẽ auditoꝛ ꝓfeſſionũ ſeculariũ: ſicut qñ ſit curat⁹ ĩ parochia: multomagis ex cõmiſſione: cũ hoc ſit minoꝛis dignitatis: ꝛ min⁹ q hoc ſe ĩmiſceat ſeclõ: q̃ uis ꝛ hec ſit elemoſyna ſpũalis: ꝛ ad religionem pertinẽs. Oꝛ aũt religioſus aũcte iferioꝛis q nõ põt eũ eximere nõ debeat cõfeſſiones audire ſine lnĩa ſui ĩmediate ꝑ p ſil̃e ꝺ electõe. c. Si religioſus: vbi dr̃. Electõl õ ſe fcẽ nõ põt nec dꝫ aſſentire ſine ei⁹ lnĩa. Sec⁹ aũt ſi ꝑ papã eẽt de ipo noiatim ꝓuiſũ. Oꝛ aũt dictũ ẽ qꝫ aũcte pape põt: videť ꝫ illã decre. de iudeis. Oꝛ ſit laudabile. ¶ Sꝫ dꝫ qꝫ quando religioſus ſub gnãlitate incerta accipit auctoꝛitatem pape: requiriť de mẽte pape aſſenſus ꝓlati: ſicut fuit ibi qñ papa oĩbus religioſis q vellent adherere illi ꝓdicanti paganis dabat auctoꝛitatẽ. Sed qꝛ merita nõ nouerat: ideo coexigit aſſenſũ ꝑlatoꝝ. Ubi ãt papa noiatĩ eligit religioſũ ad aliqõ offm̃ ꝑſumiť iduſtriã ꝑſone noſce. Uñ non requiritur alteri⁹ lnĩa: ſiue ꝑ iquiſitiõe ſiue ꝑ ꝑdicatõe: ſiue audiẽtia confeſſionum: ſiue ꝑ ꝑlatõe. ſiue ꝑ epiſcopatu: ſiue ꝑ alio quocũqꝫ. ¶ Sexta ꝓ ẽ: qꝫ iſtos effect⁹ nõ hꝫ ꝓmiſſio ĩ ꝑſonis repꝛobatoꝝ ordinũ: õ gb⁹ dr̃ õ reli. do. c. i. lib. 6. Perſonis aũt ꝑdictoꝝ ordinũ ĩterdicim⁹ quo ad extraneos officiũ ꝑdicatõis: ſepulturã ꝛ cõfeſſionũ audientiã. Uñ qꝛ nec ꝑdicãt nec ad ſepulturã recipiũt: mirũ eſt quomodo cõfeſſiones audiunt: niſi foꝛte dicatur qꝫ auctoꝛitate epiſcopi: q ſic̃ põt abſoluere a ſnĩa iuris excoĩcationis ꝛ ſuſpẽſionis: ꝛ iterdictũ relaxare vel ãmouere: vbi iuris conditoꝛ nõ retinuit: ita poteſt cũ illis diſpenſare abſoluẽdo ab illa ſuſpẽſione: vel ammouẽdo ĩterdictuꝫ quo ad certas ꝑſonas: nõ min⁹ q̃ ab vna tota ciuitate. Tamẽ cũ manẽte cã mãeat effect⁹ cũ ſit eis ĩterdict⁹: q̃diu ĩ illo ſtatu manerẽt audire: videť epo eẽ idiſpẽſabile cũ eis ſtatu manẽte. Quicqd tñ eps poſſit iferioꝛ epo ñ ꝑt ſnĩaꝫ iur̃ relaxare: niſi ſibi expꝛeſſe cõmittať. Et ſic de lnĩs ſimpliciũ curatoꝝ ſaccati nõ poterant nec poſſunt cõfeſſiões audire. ¶ Septĩa ꝓ eſt: qꝫ q audit cõfeſſiões ex cõmiſſione nõ iure ſuo perdit ptãtem ſu ã delegãte moꝛtuo vl̃ amoto. Et idem foꝛte eſt ipſo excoĩcato vel ſuſpẽſo niſi ĩ cõfeſſiõe iã ichoata: ĩ q̃ audit ex tunc q̃ſi iure ſuo. ſic vt ẽt ꝑdit ptãtem illo reuocante: qꝛ ſoluitur iudiciũ vetante illo qui iudicare iuſſit. Unde ſicut epo moꝛtuo vl̃ trãſlato officialis ceſſat ĩ cauſis: ſic debet ceſſare pniarius ĩ ꝓfeſſiõib⁹ audiẽdis: niſi qꝫ ꝑt abſoluere de peccatis iã auditis. ꝺ off.

dele.c.Gratũ ⁊ c.Relatũ.qz morte mãdatozis expirat mã datũ.Silr si dedit ꝓfessorẽ monialibus expirat ptãs nisi eẽt rector eaꝝ cui ex officio q̃si ꝑozat⁹ vl rectorie esset au diẽda annexa.Et tũc esset q̃si ordinarius. ¶ Uidereꝯ tñ q nõ silr expiraret ptãs delegati:delegãte excõicato vel suspẽso sicut mortuo vl ammoto:qz i ꝑmo casu retinet de legãs iurisditionẽ lz nõ vsũ:i z⁹ ãt neutrũ.Ad hoc ãt q delegat⁹ vtaꝯ iurisditiõe regrit q delegãs i delegãdo gdez hẽat ⁊ iurisditionẽ ⁊ vsuz eius:qz delegare ẽ vsus iurisditi onis. Sed postq̃ delegauit nõ regrit q hẽat vsũ:qz vsus eius nihil facit:g̃ ⁊c. ¶ Sz posset dici ꝑbabilr q si eps nõ existẽs excõicatus vel suspẽsus istituit officialẽ ⁊ pniariũ ⁊ postea excõicet: nihilominus vterq; ꝑt ꝓcedere in suo officio:qz vtiꝯ vice ei⁹ g iurisditionẽ hẽt lz nõ vsũ ꝓ se. Si ãt iã erat excõicatus officialis gdẽ nihil agit:qz istitutio vl ꝓmissio ñ tenuit.Et sic itelligi ꝑt de offi.vicary.c.i.§. vlti. li⁹.6.De pniario ãt vr secus.qz ẽt nõ sacerdos vl nõ ꝓfecra tus g min⁹ hẽt q̃ excõicat⁹ cõmittere ꝑt:qz nõ ẽ tã cõmis sio q̃ pmissio:qz iure suo sacerdos audit ꝓfessionẽ:⁊ ꝓmit tẽs tñ ẽ cã sine q̃ nõ:ꝓꝑ parochiaꝝ diuisionẽ ⁊ ecclie ꝓhi bitionẽ.Q̃ ãt cõmittẽs morit vel amouet:nõ ẽ dña iter comissariũ in foro pniali ⁊ iudiciali:qz vtriusq; ptãs expi rat q̃tũ ad negotia nõ cepta. Sz nos hẽm⁹ ꝑuilegium q epis mortuis g nobis ptãtez suã comiserũt vl cõcesserũt possum⁹ illa vti vsq; ad ꝓfirmatiõez succesꝺoꝝ.Et multo magꝭ ꝯstitutõez nouã. Inter cũctas.si fres vtãꝯ aucte pape fcã pñtatõe epo illo mortuo pñt vti vsq; ad ꝓfirma tõez nouiꝭcui ẽ noua pñtatio faciẽda.Silr ꝑuilegiũ hẽnt i gsitores hereticę prauitatis a papa positi q mortuo man datoꝛ nõ expiret mãdatũ:ẽt q̃ ad negocia nõ ichoata i iu dicio ⁊ nõdũ emersa:ꝺ hereti.c. Nõ alig.li.6. ¶ Ad argu⁹ dicẽdũ q illa ẽ opinio falsa:qz curatus ẽ ordinarius:iõ ꝑt vicariũ ad libitũ aduocare. Questio. V.

Queritur gnto vtrũ ꝓfessio dimi/diata iterari debeat.Et videꝯ q nõ:qz nõ ẽ necesse vt q semel ꝓfes si sum⁹ iteꝝ ꝓfiteamur:de pnia di.i.c.Mẽ surã.§. Nõ ita.ſz dimidiãs ꝓfessionẽ cura/to ⁊ epo rite ꝓfiteꝯ i casu i quo curatus nõ ꝑt eũ absoluere:ꝺ oib⁹ nec episcopus vl nisi de suis:qz ñ teneꝯ ꝓfiteri illi g ñ vl vel non potest eũ absoluere. g̃ ⁊c. ¶ Cõtra.qz videꝯ q ẽt rite ñ facta nõ de beat iterari. Nõ eniz rite fit illi g nõ ꝑt absoluere: ſz ꝓfes sus tali g ꝓꝓ occultũ ipedimẽtũ nonpotuit absoluere nõ teneꝯ iteꝝ ꝓfiteri:qz nõ iudicabit ꝺs bis i id ipz:ideo ⁊c. ¶ Respõdeo.circa istã q̃stionẽ sũt videda tria. ꝑmo de itegritate ⁊ dimidiatiõe absolutõis i casu quo q̃riꝯ. ⁊⁰ de tegritate cõfessionis. ʒ⁰ ꝺ iteratione cõionis in generali.

Circa ꝑmũ sũt gnqz modi dicẽdi.Prim⁹ est q ꝓfitẽs debet dicere oĩa peccata sua sacerdoti:⁊ ille ipz nõ absolutũ debet remittere ad supiozẽ:q debet eũ itera to de oĩbus audire ⁊ absoluere: vel cõmittere iferiozi q absoluat de oib⁹:⁊ sic tota ꝓfessio fit vni:⁊ tota absolutio ẽ ab vno.Sz dicẽdũ q iste mod⁹ si fieret:recte fierꝭ ſz nõ fit.Ecclesia eni obseruat q iferior audiẽs totã ꝓfessionẽ absoluat eũ de casibus gbus ꝑt.supior ãt ad quẽ remittiꝯ audit solũ articulũ ptinẽtẽ ad se:⁊ de illo absoluit. ¶ Pre terea de qua re iudex cognoscit de ea sniare debet nõ cõ mittere.Prius eni audiꝯ gs q̃ eius absolutio cõmittaꝯ. Et frustra fit ei ꝓfessio a quo nõ spaꝯ absolutio. Itẽ nemo cogiꝯ bis idẽ peccatũ ꝓfiteri.Sz ad hoc diceretꝯ q verus ẽ simplr ⁊ ꝑ se:ſz ꝑ accidẽs ꝑt ꝓtigere. Nã si primo ꝓfitere tur superiori nõ oporteret postea alteri cõfiteri:cũ ille de oi bus possit absoluere. Nec videꝯ q debeat remittere post ꝓfessionẽ nõ absolutũ ſz absoluẽdũ:qz sic cogit bis eũ idẽ ꝓfiteri:cũ nõ possit ipius peccatũ scribere fm quosdã:q̃ uis pniary ⁊trariũ faciãt.Et g stati ꝑt dare bñficiũ nõ de bet:differre nec ad aliũ mittere.Sed si aliqs ꝓfiteꝯ illi g nõ ꝑt eũ absoluere tũc ꝑ accĩs ẽ q teneaꝯ iteꝝ ꝓfiteri po tenti absoluere vt absoluaꝯ. ¶ Scõs modus dicẽdi ẽ q iferior audit totã ꝓfessionẽ:⁊ de oib⁹ absoluit: remittit tñ eũ ad superiozẽ:non quidẽ absoluenduz a peccato:sed vt absoluatur ab obligatione ꝓcepti: quo tenetur se ꝓ sentare superiori:cui reseruaꝯ cognitio talium ꝓtõꝝ. ¶ Sz istud minus valet:qz ecclesia nõ ꝑt ꝑcipere q rite ꝓfessus ⁊ absolut⁹ iterato eadẽ ꝓfiteaꝯ: tũ qz ꝯz istũ modũ suffice ret ꝓtõri venire ad epz ⁊ dicere ei peccatũ suũ ⁊ stati rece dere:nõ expectata absolutiõe cũ iã sit ab oib⁹ absolutus. hoc eni faciẽdo ipleuit ꝑceptũ.istꝺ ãt est ridiculũ:nec obſ uaꝯ ab ecclesia.Supior eni ⁊ ꝓfessionẽ audit ⁊ sacral absoluit ⁊ ipõit pniaz.Sz ad hoc posset dici q veꝝ ẽ simplr ⁊ ꝑ se q ecclia nõ ꝑt eũ cogere ⁊ artare ad ꝓfitendũ bis id ipz:qz nõ ꝑt mutare sacra quo ad necessitatem q.ſ.faciat sacꝝ necessitat] i tota ecclesia id qꝺ ẽ volũtatis: sicut nec eꝝ ꝑt facere baptismũ ⁊ pniaz q̃ sũt necessitatis q sint so lo volũtatis q̃uis sit dissilc:qz papa ñ ꝑt ꝺtra ꝑceptũ dei: ſz ꝑt ꝑter ꝑcepta dei facere noua ꝑcepta.Dico ãt gñalr:qz si necessitas ecclie regrat ꝑt aliquẽ cogere ad mrimoniũ puta filiã regis aut filiũ:vel ad ordinẽ suscipiẽdũ aut ꝓfir mationẽ.Sz i gñali hoc statuere q oẽs ꝺberẽt ⁊ nulls cõ tineret vl q oẽs susciꝑt sacros ordines ⁊ nullus ꝺberet nõ videꝯ. Nec obstat q statuit q oẽs semel i anno ꝓmuni cẽt i pascha:qz vel illꝺ semel necesse erat i vita sicut i pnia. Sicut eni dicit nisi pniaz egeritis oẽs simlr ꝑibitis.sic nisi mãducaueritis carnẽ fily hois ⁊c.vel hoc nõ ẽ mutare ali ud i sacro:qz essẽtia illi⁹ nõ ꝓsistit i vsu sicut i alys.Põt ẽt facere q cõferre sacrm sit i ꝑcepto ẽt necessitatis qꝺ susci pe ẽ volũtatis:qz curat⁹ ⁊ eps teneꝯ ex statuto ecclie ⁊ xpi dicẽt] pasce oues meas:mistraꝯ:subditis ecclĩastica sacra. Sz si susceptio sacri fit ei⁹ cẽntia tũc susceptionẽ necessa riã facere volũtariã vl eꝝ:eẽt mutare istitutionẽ sacri ⁊ fi nẽ:qz ꝑꝓ suscipiẽtẽ ẽ sacꝝ:nõ ꝓꝓ dãtẽ. Licet g̃ simplr ⁊ ꝑ se ecclia nõ:possit statuere vt ka ꝓfessio q̃ de se ẽ volũtaria sit necria tñ ꝑ accidẽs ⁊ ꝯz qd ꝑt vt videꝯ:statuendo .ſ. q null⁹ possit absoluere a tali ꝓtõ simplr nisi talis supior. Inferior tñ possit absoluere a culpa sꝺ tali pacto q remit tat ad supiozẽ ꝑ absolutiõe a culpa ⁊ pena.Et tũc si ille g iferiori ꝓfiteꝯ recipit absolutionẽ ab illo sibi exponẽte q nõ ꝑt eũ absoluere nisi sic q vadat ad supiozẽ iteꝝ ꝓfessu rus eo ipe spõte se obligat ad iteꝝ ꝓfitẽdũ:ex quo sub tali pacto recipit absolutionẽ. Iste igr mod⁹ nõ ẽ ꝓueniẽs:nõ qz ecclia hoc nõ possit statuere ſz qz fm cõez ritũ hoc non ſuat:⁊ ẽt qz frustra audiret: exquo absoluere non posset. ¶ Teriius modus dicẽdi ẽ q nõ obstante q iferior absol uat de casibus ptinẽtibus ad ipz ⁊ supior de casu ptinẽte ad se ẽ tñ vna absolutio:qz quilibet eoꝝ absoluit vt mini ster dei:g ẽ vnus:lz mistri sint plures. ¶ Sz istꝺ nõ valet qz siẽ mister nõ absoluit nisi i vice dei sic nõ fit ei cõfessio nisi vt mistro dei.Si g̃ absolutio q̃ fit a pluribus mistris ẽ vna ꝓꝓ vnitatẽ dei cuius mistri sũt:eodẽ mõ ꝓfessio facta pluribus erit vna ⁊ sufficiẽs.Sed ad hoc posset dici:q qz hõ nõ ꝑt ꝙuerti ad deũ ꝑ parte ⁊ ꝑ pte auerti a deo:q̃tũ i se ẽ debet facere q ad deũ ꝙuertaꝯ itegre. Sz q̃ nõ ẽ i eo defectus excusaꝯ.Unꝯ siẽ ñ teneꝯ ꝓfiteri itegre nisi ꝺ g b⁹ recolit:sic cũ ꝓfeꝰ sit ꝓꝓ absolꝰonẽ ñ teneꝯ ꝓfiteri itegre nisi illi g itegre absoluere ꝑt. Itẽ ñ teneꝯ dimittere illũ g ꝑt de gbusdã ⁊ est suus ordiarius ꝓꝓ illũ a quo ꝑt absolui de oĩbus:qz nõ ẽ culpa sua q iferior nõ posset de oib⁹. Unꝯ sufficit q iferiori cõfiteaꝯ de illis de gbus ꝑt absolui:⁊ ab soluaꝯ:⁊ de reliquis superiori ⁊ absoluaꝯ. Absurdũ eni ẽ q teneaꝯ cõfiteri illi ꝺ vno peccato de quo ille nõ põt eũ ab soluere.Et rursũ absurdũ ẽ q non possit cõfiteri illi g põt eũ absoluere: ⁊ iquãtũ ꝑt.Et sic vtrũqz dimidiabit licite. ¶ Quart⁹ mod⁹ dicẽdi ẽ q cũ ꝑ peccatũ hõ delinq̃t i deũ ⁊ eccliaz iõ idiget recõciliatiõe q̃tũ ad vtrũqz. Quãtum g̃ ad recõciliatõez q̃ fit ꝺo ꝓfe⁹ ẽ faciẽda vñ itegraliꝰ ⁊ ille

de oīb⁹ absoluit eū: ꝛ deo recōciliat. Sz q̄tū ad recōcilia/
tiōez q̄ fit eccl'ie pl'es pñt eū diuisiz recōciliare: vn⁹ ō vno:
ali⁹ de alio: ꝑut placet eccl'ie ordinare. ¶ Sz istō possz su
stineri si appareret q̄l'r p pctm occultū al'r delinquaꝫ i deū
al'r i eccl'iaz. qz tūc ꝑbabile eēt q⁹ al'r recōciliaret pctōz ōo
al'r eccl'ie. sz nō appz q̄l'r pctm occultū al'r sit ꝺ deū al'r cō
tra eccl'iaz: lz ō pctō notorio possz hoc dici rōne scādali: qō
forte ēt nō ē vex: qz ēt rōne scādali ē ꝺ deū. Eadē ergo ē re
cōciliatio q̄ gs recōciliaꝫ ōo ꝛ eccl'ie. qz p sacr̄alē absolutio
nē: circa quā eccl'ia nō bz aliqd īmutare: cuiuscūqz talis re
cōciliatio fiat. ¶ Posset tm̄ dici q⁹ dz illi cui p̄mo cōfiteꝫ
dicere: sil'r oīa pctā mortalia. ꝛ ille dz eū absoluere q̄tū pōt.
Pro his aūt ō gbus nō pōt dz eū remittere ad superiorez:
q̄ de illo audiat ꝛ absoluat: vl' cōmittat. Ubi sic ē distiguē
dū. ꝛ iste ē gn⁹ modus dicēdi. qz aut oīa sūt venialia aut
oīa mortalia: aut q̄dā mortalia q̄dā venialia. In p̄ casu pōt
absolutio dimidiari i differēter a supiore ꝛ iferiore. qz bo⁹
remissio nō bz cōnexionē: nec quo ad ꝓritōez: nec quo ad
cōfessionē: nec p ꝓīs absolutionē. Q̄ñ aūt sūt retēta morta
lia ꝛ nō retēta venialia: ꝓstat p idē q⁹ superior pōt absoluere
de mortalib⁹ sine hoc q⁹ absoluat ō venialib⁹. qz mortale
pōt remitti nō remisso veniali. Ecōtrario aūt remitti non
pōt veniale sine mortali. sicut nec vnuz mortale sine alio
mortali. vñ tūc ē idē qō i scōo casu: qñ oīa sūt mortalia. Et
gdē eccl'ia romana sic v tit̄. Absoluit a maiorib⁹ mortali/
bus remittēs ꝑ miorib⁹ absoluēdū. ꝛ iō supponēdū q⁹ ita
pōt fieri: quo supposito pari rōne p̄t fieri eō. qz de mortali
bus nō min⁹ pōt remitti mai⁹ sine minori q̄z eō. Propter
qō qua rōne supior pōt absoluere de retētis nō absoluēdo
de cōcessis: eadē rōne iferior eō de ꝓcessis tm̄. qz exq̄ iste
ē absolut⁹ quo ad deū vt supponit̄ ex ꝓritōe quā oīdit id
qō ē ex pte eccl'ie: p̄t dimidiari i foro pniali: sic̄ i foro iudici
ali p̄t gs absolui ab vno iudice ab vna snia: ꝛ ab a⁹ ab alia.
imo ēt si nō eēt cōrit⁹ sz attrit⁹ idē ē: qz dispō ad gr̄az pōt
dimidiari. Et sic̄ i dispōne actuali q̄ ē p actū liberi arbitrij
quo dz i spāli ō oīb⁹ cōteri: multi act⁹ ꝓcurrūt: ex gb⁹ ꝓtri
tio gnālis sequēs fit dispō pfecta ad gr̄az. sic ex ꝓfessiōib⁹
factis diuersis causaꝫ dispō ornat⁹ pfecta ad gr̄az. ꝛ sicut qñ
aligs inungit̄ diuerse sūt vnctōes: quaꝫ q̄libet bz separa
tā formā ꝛ separatā mām: ꝛ oēs sūt necessarie: ꝛ oīb⁹ pfe
ctis tūc ex vi sacr̄i segtur effect⁹ ꝛ nō añ. Et idē eēt si cāus
mortis primi mīstri cogeret mīstros multiplicari. sic ꝛ hic:
qz absolutio respectu eccl'ie pōt dimidiari. ꝛ dispō respectu
dei. Inde ē q⁹ vi clauiuz qñ ꝓpleta ē vltia absol'o: tūc segt̄
effect⁹ ꝛ nō añ. Et nō ē dubiū q⁹ supior pōt de oīb⁹ absol/
uere: vel ō oībus absoluēdū remittere. Et lz ō potētia ab
soluta possz cōmittere maiora sine miorib⁹: nō tm̄ de potē
tia ordiata. qz si pniarius epi possz absoluere solū de epali
bus: qcūqz iret ad eū notaret se eoipso ō illis: cū ō alys nō
possit absoluere. ꝑpter qō simō legat⁹ reuocauit illā clau
sulā ꝓcily cōpēdien. q̄ ꝓhibeꝫ plat̄is cōmittere frībus nisi
maiora crimia. Pōt igit̄ absoluere supior de oīb⁹. si tm̄ oīa
velit audire: al'r nō. Inferior aūt nō. qz sicut si absoluerz ō
excoīcatōe a supiore retēta nihil ageret: sic ēt ō pctō. qz a
nō suo iudice lata snia nō tenet i eo i quo ē nōs⁹ iudex.
lz teneat i alys: vt si ab ordinario ē appellatū i vna cā: re
māet iudex i alys: nō i illa. ꝑpter qō snia sua sup illa nō te
net. Ita est hic. Sz vtile p̄ iutile non viciaꝫ i illis que re
cipiūt diuisionē. vñ si absoluit ab oīb⁹: valet absol'o i casi/
bus suis: nec plus dz ad eū redire: sz nō i alys. sz si casus re
seruat⁹ ē maiorīs excoīcatōis vel minorīs nullo mō p̄t añ
absolui q̄z fuerit remissus absolut⁹: qz nō ē capax sacr̄oz.
sz dato q⁹ hō iste ō quo ē posit⁹ casus nō possz absolui ab i/
feriore ab oībus: nec supior vellet ō oībus. tenetur tm̄ vni
dicere oīa. qz licet iferior tūc nō possit absoluere ab oīb⁹:
post remissionē tamē potest ab oībus absoluere: siue ille su
perior absoluerit siue nō: siue sit ordinari⁹ siue ei⁹ vicari⁹.
Non q⁹ iste possit ꝓmittere: sz qz talis est itentio retinēti⁹
sibi casus: q⁹ postq̄z mandatū supioz receperit extūc nihil
retinēt: qz ex tūc nolunt istū ad se redire quē remittūt. Et
itez decretalis dicit oīa sacerdoti non sacerdotibus.

Quantum ad zm̄ de ītegritate ꝓfessionis sciendum
q⁹ vna ē cōclusio oīum. s. q⁹ confessio est
ītegre faciēda illi q vult ꝛ pōt audire ꝛ absoluere ō oībus:
ꝛ si nō ꝑ tūc saltē ꝑ tpe debito. i. post remissionē. Hec autē
ꝓclo ꝑbaꝫ tripl'r. ꝓmo a Thoma sic. Sicut ē i medicīa cor
porali sic i spūali: q̄ ē pnīa. sz i illa sic ē: q⁹ oz medicū nō solū
vnū morbū: sz totā corporis dispōnē scire: ꝑ eo q⁹ vn⁹ mor
bus aggrauaꝫ ex alio: ꝛ qō ꝑdest ad curationē vni⁹ morbi
nocet alij. ergo sil'r oz q⁹ sacerdos cognoscat oīa: qz ex quo
libet aliō recipit grauitatē. ꝛ medicina q̄ valet ad vnū pec
catū possz eē icitatiua alteri⁹. ¶ Sz qdā dñt hāc rōnē nō
necīo ꝑbare: q⁹ necessariū sit oīa pctā sil'r cōfiteri vni ꝛ eidē.
sz q⁹ ē valde ꝓgruū. qz p̄m eā nō ē necesse oīa pctā sil'r ꝓfite
ri: nisi rōne grauitatis: quā vnū sortiꝫ ex alio: vel rōe medi
cine q̄ ꝑdest ꝺ vnū ꝛ nō ꝺ tra aliū. sz rōne p̄mi ñ oz hoc po
nere. qz circūstātie aggrauātes nō mutātes spēm nō sunt
ō necītate ꝓfessiōis: sz vnū peccatū lz grauitatē ex alio re
cipiat ñ tm̄ nouā spēm. g̃ ꝓpter hoc nō ē necīo faciēda. Itē
nec pp zm̄. s. pp medicinā. qz vel logmur ō medicīa q̄ mor
bū expellit. vl' q̄ ꝑseruat. Medicina aūt q̄ expellit morbū
vni⁹ pcti nō ē ctraria medicie alteri⁹. qz eadē ē expellens
oē pctm̄. s. gr̄a. Itē nec rōne medicie ꝑseruatiue. qz nō ē de
rōne vere pnie: q⁹ hō ab ea nō possit excidere: vt patuit su
pra. Nec ē necessariū ad verā medicinā q⁹ exhibeanꝫ oīa
remedia ꝺ recidiuū. pz g̃ q⁹ nō ē necessariū: nec ꝓpter me
dicinā expulsiuā nec pp ꝑseruatiuā. iō ꝛc. Jō ipsi ponūt ad
hāc ꝓclonez rōnē suā q̄ talis ē. Lōfessio rñdet ꝓritōi: sicut
signū signato. qz ea q̄ sūt i voce sūt signa passionū q̄ sunt in
aia: ꝛ etiā p sil'e. qz p ꝓritionē fit mētalis cōfessio coꝝ ō.
sicut pcōfessionē vocalē fit manifestatio pctōz coꝝ mini
stro. sz ꝓritio nō pōt eē ō vno pctō sine alio. g̃ nec cōfessio
¶ Sz ōm ad ḃ. Cū dñt p̄mo q⁹ circūstātie si ñ mutāt spēz
nō sūt ꝛc. ōm q⁹ nō iō circūstātia ptinet ad necessitatē cō
fessiōis: qz mutat spēm. sz qz ē distinctū pctm̄ p se. vñ si non
mutaret ꝛ eēt distinctū pctm̄ nūero: eēt cōfitendū. Sz ex
hoc q⁹ addit spēm nouā: segtur q⁹ differat subal'r i genere
morīs. q̄nis sit idē nūero i gñe nāe. Qz igr̄ vnū pctm̄ ex ḃ
q⁹ circūstat aliō: sic eū aggrauat: lz citra spēm: q⁹ tm̄ rema
net ab eo distictū. pp hoc. s. ē cōfitēdū: qz aggrauat ꝛ nihi/
lomin⁹ manet distictū i gñe pcti mortalis: ¶ Sz pp ḃ fz
veritatē nō ē ad hoc satisfactū. qz lz oē pctm̄ mortale disti
ctū distincte sit cōfitendū: tm̄ argumētū q̄rit: q̄re nō solū di
stincte: sz ēt sil'r ō oīb⁹ alys i eadē ꝓfessione ꝛ eidē: c⁹ rō si di
caꝫ grauitas ip̄robatū ē. Et iō ōm q⁹ Tho. i hac mā q̄ nō
ē demr̄abilis: demr̄are nō ītēdebat: sz ꝑbabil'r ꝑsuadere.
Et iō rō ꝑbabilis ē. Qō āt dicit de medicina expulsiua ve
rū est. qz siue sit ꝓritio siue gr̄a: siue cōfessio: siue absol'o: si/
ue satisfactio: ista expellit per se oē peccatū. Nō aūt iducit
per se ad aliquod peccatum: nisi forte per accidēs. sic̄ hō ō
bono ope gloriatur in q̄tum hō. Nec de ista intēdit Tho.
sed de ꝑseruatiua. Quānis aūt nō sit de ratione vere pnie.
nō recidiuare: tm̄ ō rōne vere pnie ē q⁹ hō sic peniteat q⁹ si
bi possit dari remediū ne recidiuet. vel ne bēat occasiones
tālā recidiui sicut p̄i⁹. sicut ō rōne pfecte ꝛ vere medicie
ē sic curare morbū q⁹ nō remaneāt vestigia ꝛ readducētia
morbū. Itē ad hoc q⁹ medic⁹ adhibeat medicinā pfectaz:
sic debz sibi morbus detegi q⁹ possit ei perfecta medicina
adhiberi: siue adhibeatur siue non. Nihilominus apparz
q⁹ Tho. non intendit vniuersal'r ō emr̄are. quare cōfessio
semper debet esse integra: qz lz ita sit in quibusdam pctis
ꝺrys: nō tm̄ oīa sūt ctraria. imo aliqñ peccatoz ñ bz aliq̄
pctm̄ alteri ꝺriū: sz sil'e: imo raro hō afficit̄ vicys ꝺrys. Et
sic nō ōberet eē itegra nisi b̄ret vicia ꝺria. Itē pctm̄ semel

scīm ex illo qō postea fit nec alleniaī nec aggrauaī: ſz tunc ſolū vnū aggrauat aliud qñ circūſtantia ē alteri⁹: lz ſtatus pctōzis aggraueī ex multiplicatiōe pctōz. ¶ Ratio etiā ſcōa hz iſtātias: qz nō oz ſic ſignū rñdere ſignato q; ſi ſigna tū ē itegz q; ſignū ſit itegz: qz facies itegra pōt repīi p ſpeculū fractū dimidiatū. Itē i ſacō altaris res ꝓtenta ⁊ ſignata ē vna ⁊ diuiſa: ⁊ vna nō ſepata ab alia. ſ. cozp⁹ ⁊ ſanguis xp̄i: ⁊ ī ſe ⁊ in ſacramento: cum ſacramentum ſit diuiſuz ⁊ ſeparatuz. ideſt ſpecies ipſe que ſunt materia ⁊ verba vtriuſq; fozme: ⁊ fozma cozpozis ſignificat diuiſim cozpus ⁊ materiā q̄ tñ vtrūq; ꝓtinet: ⁊ econuerſo fozma ⁊ mā ſanguinis. ¶ P. ſatiſſactio ē ſignū ꝓtritōis ꝓfeſſiōis ⁊ abſolōnis: ſz ſatiſſactio pōt dimidiari. Nō ſic āt q; ipe ſatiſfaciat de vno peccato: p alio aūt nec nūc: nec alias itēdat ſatiſfacere. ſed ſic q; hodie facit pniaz iiūctā p vno: ⁊ cras p alio iiūctā: ſicut qñq; iiungiī ab eodē abſoluēte pnia diſtincta p diſtictis pctīs: ⁊ qz vn⁹ pt p alio ſatiſfacere ptē pnie faī p ſe aliā p aliū: ⁊ vnā p idulgētias: aliaz p elimoſinas: ⁊ hꝰ ⁊ ptē hic: ptē i purgatozio. g̃ ſil'r pt dimidiari cōfeſſio: ⁊ abſolō. ſ. q; iſti hodie cōfiteaī vnū cū ꝓpoito ꝓfitēdi cras aliqd aly: ⁊ abſoluiī nūc ab iſto. cras ab alio. ¶ Itē mino⁹ pt iterimi: quia ſi hō cōteriī de oīb⁹ ī gnāli poſtea vult ō ſingulis i ſpāli cōteri. nō oz q; ſit vna hoza totū: nec ēt vno die ex quo hēī ꝓpoitū de ſingulis cōteri de vno poſt aliud: añ q̄ ad vltimā cōtritionē de vltio venerit: ex ſolo bono ꝓpoſito: de⁹ euz de oīb⁹ abſoluit. Et ſic ſacerdos anteq̄ ille totū dixerit ex quo tñ alias dicere ꝓponit vt videī: pt ſtatiz abſoluere ſe dco cōformādo. Nā nō ē dubiū q; cōfeſſio dimidiari pt eidē: ſic tñ q; abſolo nō recipiaī quouſq; totuz ſit cōfeſſus: ſic ī illis q multis dieb⁹ gnālē cōfeſſionē continuāt. Sed q̄tū ad ꝓpo⁹ verū ē q; cōfeſſoz non pōt ſe conformare deo: qz ſi abſoluit a dictis ⁊ nō a ſcienter retētis de⁹ hoc nō facit: ſed ab oi: vel a nullo mortali. Si āt abſoluit a retētis nō oblitis nec dictis: ℞ nō pōt: qz nō ſūt mā ni ſi cōfeſſa ſpāl'r. ⁊ oblita cōfeſſa gnāl'r: g̃ ⁊c. ¶ Item ꝓbatio ſua circ'laris ē. qz ī qōne de ꝓtritōe ꝓbauit de oīb⁹ mortalibus ſil'r oteri ⁊ ſigillati. qz ſic ē de ipis cōfitēdū. Et mō eꝰ. ꝓbat ꝓfeſſionē debere eē integrā p itegritatē ꝓtritionis. Et ſic vtrobiq; ē petitio pzincipy. ¶ Et iō pōt eē tertia rō ad eandē ꝓnē tal'. Confeſſoz oz ſe ꝓfozmare do q̄tuz cōmode poteſt: deus autez non abſoluit niſi ab omnibus. ergo nec iſte debet niſi ab oīb⁹: ſed nō poteſt niſi a cōfeſſis vel oblitis: q̄ habenī p ꝓfeſſis p gnālē ꝓfeſſionē: g̃ oīa debēt ꝓfiteri. Dico āt ſi pōt: qz q̄ñ nō pōt ab oīb⁹ abſoluē tunc nō pōt ſe ꝓfozmare deo: ⁊ excuſaī vt iferior: q tñ abſoluit a caſib⁹ ſuis. Supioz vo nō pōt ꝓmode ab oībus. qz nō pōt niſi audiat: ⁊ nō pōt audire oīa oīuz ad ſe ꝓfluentiū de tota dyoc. forte vno die vl' ſeptimana penoſa. Grauarenī ēt homies bis omnia dicendo. ideo ⁊c.

Quantuz ad tertiū ō iteratiōe cōfeſſionis ſciēdū q; cōfeſſio ī gnāli pōt iterari: ſed nō ē neceſſe niſi ī quattuoz caſib⁹. ꝓmo q̄ñ pp ōfectū manifeſtū abſoluētis fuit abſolo nulla: ſiue qz nō potuit abſoluere aliquo mō. vel qz nō ſacerdos: vel qz nō ꝓpus. aut qz nō potuit ī pte et ī pte potuit: et tūc p pte qua nō ē abſolutus teneī iterū cōfiteri: qz teneī totā abſolonē recipe. vñ q̄uis ſit liberatus a cōfeſſione directe: nō tñ īdirecte: qz nō pōt abſolui niſi cōfiteaī. ¶ Scōs cāus ē q̄ñ nō potuit abſolui pp defectū ſuū: vt qz excōicatus maiozi excoicatiōe vel minozi: niſi q; ī hoc caſu et ī alys ſi cōfitereī eidē nō opozteret iterari pctā explicite: ſz ſolū iplicite: dicēdo peccaui ī illis q̄ vobis al's dixi: ſic ſi nulla fuiſſet abſolo ō facto. Et dilata absolutio p m'tos dies ipartiri pōt: ēt ſi iſte oblitus fuerit: dū tñ pzius penitētiatū īnotuerit: qz ſi nō taxaſſet pniaz tūc opozteret ſibi ad memoziā reducere: vt moderareī iuſte pp qō remittēs ad eꝰm ſi nō abſoluat debet penitētiato īnoteſcere q; poſt reditū abſoluēs iiunget: dicēs facias qō tibi dixi: qz ligare nō oz anteq̄ ſoluere. Ita ī ꝓpoſito. ¶ 3⁹ caſus ē q̄ñ aliq̄ mortale ſciēter p hypocriſim celauit: tūc oz itez ꝓfiteri: niſi forte eidē ꝓfitereī: qz tūc ſufficit illō celatū dicere explicite. ⁊ alia repetere iplicite: ſic in ꝑmiscaſibus: niſi q; pzim⁹ videī dubitabilioz alys: qz ꝓfeſſio cozaz nō ſuo iudice fcā nō tz. Unī cū ille eēt nō ſuus iudex ī ꝑmo caſu ſaltē i hoc. iō ꝓfeſſio nulla: nec p ꝓns. ex illa pōt ꝓcedi ab illo poſtea fcō iudice: ō iudicys. At ſi clerici. Et dōm q; ſi aliqs ꝓfiteaī cozā ſuo iudice eſſe vez illud qō cozā non ſuo iudice ꝓfeſſus fuit ō quo ꝓſtat: ex iſta noua ꝓfeſſiōe cōdemnari pōt ac ſi de nouo explicite ꝓfeſſus fuiſſet. Et ſic ē h. ¶ 4⁹ caſus ē q̄ñ dedit pniaz obliuioni. Tunc enī teneī pniaz ſibi ipoſitā ꝓplere: ⁊ nō pōt niſi ſciat eaz. Et iō teneī ꝓfiteri vt ſciat ſibi iponēdā: ⁊ ſic ipleat loco illi⁹: qz ſiē votū qō ipleri ñ pōt: pōt ⁊ oz mutari ī votū poſ'e: ſic ⁊ pnia ipoſita oz mutari ī poſ'ez: qō nō pōt fieri inſte: nec eq̄liter niſi pctā dicanī. Multis tñ videī q; nō teneī ꝓfiteri pctā qz et forte dedit oīa vel ptē obliuiōi ſic ⁊ pniaz. Nec teneī ad aliquā pniam niſi ad ſibi ipoſitā: a qua pp ipoſſibilitatē ex ignozātia excuſaī vl' liberaī. Uñ cū hō non teneaī ad ꝓfitendū niſi pctā non cōfeſſa: obliuionē ⁊ negligētiā pnie oz ꝓfiteri de neēcitate ſalutis: ⁊ nihil aliud. ¶ Oz ver̄ eſt q; ſi vult in hac vita pniaz ſacr'alē facere p peccatis ꝑmis oz ea ꝓfiteri: vt eā accipiat. Si vo ex ſe hic vel alibi facere vult ñ teneī. ¶ Arg^m pz ſolutū eſt: z^m añ ſoluēī in ſeq̄nti qōne.

Queritur 6° illō qō in ſcōo argumēto p̄cedētis qōnis fuit tactuz: .ſ. vtz oē ipedimētū qō ſi ēēt manifeſtū faceret ꝓfeſſionē iterari q̄ñ eſt occultū faciat ſil'r iterari. vbi gr̄a. vtz ꝓfeſſus curato ſuo bñti occultū ipedimentū alias abſoluēdi teneaī ꝓperto ipedimēto itez ꝓfiteri. Et vī q; ſic: qz oī ex̄ de electione. c. Dudū ſcōo. de quodam bñte ipedimētū occultuz q; p ipm aie miſerabil'r ſunt decepte: qō nō fuiſſet ſi fuiſſent ſic abſolute: qō nō teneret ampli⁹ cōfiteri. g̃ ⁊c. ¶ Cōtra. qz ſnia lata a ſuo q; putabaī publice liber ⁊ pto⁹ rata ē: ac ſi ipedimētū nullū fuiſſet. ergo a ſimili ī ꝓpoſito. ¶ R°. circa iſtā qōnez tria ſūt faciēda. ꝓmo ponētur certa. z° ponētur dubia. 3° ſignabūī q̄dā ōria.

Circa primū ſūt gnāq; ꝛclones. ¶ Pzia. ſi ē tale ipedimētū qō nō ē ipedimētū: niſi q̄ñ ē publicū vt fornicatio ſacerdotis: tūc ſi ē occultū nō oz q; iteret: qz nō eſt ipedimētū. qz a tali ſciēter ⁊ ī publico licet recipe ſacr̄a. de coha. cle. Noſtra. Uñ hoſt. videī hanc qōnem mouere de elec. Dudū. ō choa. cle. Nr̄a. cōtradicēs Bernardo. Sz illa dudū. nihil facit p Bernar. qz logī papa allegatōes recitādo: cū dicit q; p ipm aie miſabiliter ſūt decepte: nō aſſerendo. vl' pt dici q; ibi nō erat occultū ipedimētū. qz ñ poterat coiter latere: q; ipſe publice hꝛet p̄ſonatū ⁊ curas quas tenebat. vñ erat error iuris q; nō excuſat. ſil'r nō facit ad ꝓpoſitū ō choa. cle. Nr̄a. qz ibi ē tale factū qō in publico habet ipedimētū: non āt i occulto. Lz enī fornicatio occulta ſit eiuſdē rationis cū manifeſta: tñ fornicatōi manifeſte ē annexa ſuſpēſio: ēt talis q; cāt irregularitat ē ſi celebret indiſpenſabilē citra papā: ꝑm Doſt. nō aūt occulta. hic āt ē vnū ⁊ idē ipedimētū occultū ⁊ manifeſtū. ſiē eſt excōicatio: qz nō min⁹ ꝑm rei vitatē ē excōicat⁹ occult⁹ q̄ public⁹. illa āt de ꝓſe. ec. Aquā. nō facit ad ꝓpoſitū. qz ibi error cois nō facit eccl'ias eē recōciliatas. ſz pape diſſimulatio: ⁊ tacita ratihabitio: Nec ēt ibi ē error fcī ſz iuris. ¶ 2^a ꝓ eſt: q; ſi ē impedimētū ex pte ꝓfitētis: ſiue ſcitū ſiue oblitū vel ignozatū ꝓbabiliter oz itez cōfiteri. vtputa qz erat ligat⁹ maiori vel minozi excoicatōe: lz neſciret ⁊ poſtea ſcīuerit: tenetur itez cōfiteri abſoluēdus. qz ligatus abſolui nō potuit. Et ꝓbabilis qdem ignozātia p̄ſeruat a culpa ⁊ a pena irregularitatis. de cle. ex. mi. Aplicc. ſz nō facit cū nō excoicatū. ꝓpter qō ſi tūc eligereī vel bñficiū ſibi conferreī: igno

p^a ꝓ

2^a ꝓ

rãtia ñ faceret: q̃ sibi aliq̃ ius acgereť:sicut dr̃ i glo. Est aũt minus capax sacr̃oꝝ:a quorũ participãtiõe directe excludit:q̃ q̃zũcũqz aliorũ.z iõ absolo nlla. ¶ 3ª ꝓ ẽ q̃ si ex 3ª ꝓ
pte sacerdotis ẽ ipedimẽtũ iuris diuini.vt qz nõ baptizat⁹ vel nõ sacerdos illo cõpto tenet iterũ cõfiteri. qz nec i hoc papa posset dispẽsare. de p̃by.nõ bap.c.z. Unde alig distinguũt ꝓcordãtes Ber.z Hosti.qz aut erat ipedimentũ q̃ ad claues iurisdictiõis.z sic vex dicit Hosti. q̃ nõ oz itex ꝓfiteri:aut quo ad claues ordinis. z sic vex dicit Bernardus q̃ itex oz. Sz istõ excludit̃ p hoc q̃ dr̃ ipedimẽtũ. Nã ipedimẽtũ agẽdi supponit potẽtiã sz ipeditã:sicut cecus nõ dr̃ ipeditus videre: sz ipotens ad vidẽdũ: vidẽs ãt i tenebris dr̃ ipediri. Et sic nõ sacerdos:cui deest p̃ma potentia absoluẽdi nõ ẽ ipeditus:sz sacerdos q̃ vel nõ hz iurisdictionẽ vl̃ magis nõ hz executionẽ. Sz hec exclusio nõ vr̃ valere p illud qõ hr̃.ff.õ iudicys.l.Cũ ꝓtoz.z.q.ꝯ.Tria sunt q̃ ipediũt eẽ iudices:nã:iure:z mozib⁹ ꝛc̃. Ubi dicit̃ ipediri ẽt q̃ non hz potẽtiã.sz aliõ ẽ ipediri eẽ iudex:qõ fit p p̃uatõem aptitudinis ad illud officiũ:aliõ ipediri iudicare quo ad actũ. sicut bõ ipedit̃ ne sit videṡ p cecitatẽ: sz ipedit̃ ne videat
4ª ꝓ p impedimẽtũ appositũ oculo ꝛc̃. ¶ 4ª ꝓclo est: q̃ si erat i 4ª ꝓ
pedimẽtũ iuris positiui:qõ penitẽs sciebat: nihilomin⁹ tenet̃ itex cõfiteri:qz sciẽti dolus nõ infert̃. Uñ videt̃ eẽ distinguẽdũ:p̃mo ex pte cõfitẽtis.qz aut sciuit impedimẽtũ hoc:aut nõ. Si sciuit vt id qõ erat alys coiter ignotũ esset sibi cognitũ.sic dr̃ crimẽ occultũ:q̃uis sciat̃ ab aliquo: vt pz in denũciatione quã debet p̃cedere secreta correctio:tc̃ tenet̃ itex cõfiteri.Si ãt ignorauit:sicut z ceteri:excusat̃. .ff.de eo q̃ fal.tu.ge.l.z.i fi.ꝯ.Ait ꝓtoz .vbi sic dicit̃ . Siue actor ignorauit dabo i inte.resti.sz i integrũ restitutio scienti nõ subuenit merito:qz ipe se decepit.z segt̃. Labora igt Et si dictũ sit ei vt bona fide ñ credidit.z.l.iterdũ:z scia ñ noceat tñ restitutio faciẽda erit:si cõpulsus ẽ ad iudicium accipiẽdũ.sic si ignorauit excusat̃.ẽt si audiuit credere nõ oportuit:vl̃ si sciuit z ꝓpulsus fuit p curatũ q̃ igressũ eccl̃ie negabat:qz nõ ꝓfitebat̃:alꝫ nõ valet:qz qõ iuris ẽ õ toto ad totũ:idẽ ẽ õ pte ad partẽ.vñ sicut publice excoicat⁹ nullus p̃t absoluere:sic nec occulte illũ q̃ scit.qz sic̃ publice excoicatũ oẽs debẽt vitare ẽt i publico:pp qõ iudex p̃t ipz repellere:ẽt si ps omittat.silr occulte excoicatũ sciẽs dz vitare i occulto:nihil ãt ẽ magis occultũ q̃z iudiciũ ꝓscie. Uñ lz in foro exteriori occult⁹ nõ sit vitãdus:tñ i interiori sic.vñ ꝓfitẽs illi quẽ scit excoicatũ ẽt occulte ẽ fict⁹:mortalr peccãs sibi coicãdo i diuiṡ.vñ tenet̃ itex ꝓfiteri:ẽt p̃m illos q̃ dñt q̃ ficte ꝓfitẽs nõ tenet̃ itex cõfiteri.qz vex ẽ õ fictõe per subtractionẽ nec̃y:q̃ ẽ attritio nõ p põnẽ ꝓry:qõ ipedit ptãtem absoluẽtis:nõ tñ habilitatẽ recipiẽtis. Nec obstat.ff. de iudi.l.z. circa p̃n⁰. õ iur̃.oi.iudi.l.si p errorẽ.Ubi vr̃ dr̃ distinguere ex oppositõ:q̃ qñ iudex nõ hz ptãtẽ iudicãdi nisi ex ꝓsensu ptiũ.qz nõ ꝓsentiũt q̃ errãt:tũc scia partiũ dat robur .pcessui:errorẽ ipedit.qñ ãt iudex nõ hz a partib⁹ sed a iure:fauorẽ tñ partiũ ne errãtes ledant̃:tũc ptib⁹ sciẽtib⁹ ñ valet:errãtib⁹ valet:vt ꝫ ne detrimẽtũ aĩ ꝓhibitõez possint ignorãtes ĩcurrere:q̃ eos postmodũ digneꝫ ẽ vetitos sustinere.ex.õ ꝓsti.c.z.Sz hec distictio licz sit bona:tñ excludit̃ p vbũ ꝓpto:p qõ inuit̃ q̃ p⁹ ignorabat.vñ restrigit̃ ad ignorãtẽ.sz p hoc oñdit̃:q̃ decretal'nr̃a.nihil facit ad ppositũ.qz i caũ illi⁹ refert iter ꝓfitẽtẽ sciẽtẽ z ignorãtẽ. qa
5ª ꝓ sciẽter ꝓfitẽs curato suo occulte fornicãti ẽ vere absolut⁹. 5ª ꝓ
¶ 5ª ꝓclo ẽ:q̃ si ipe nesciebat:sz tñ scire õbebat idẽ. qz lata culpa dolo'cõparat̃.Quidã tñ distiguunt.qz aut illõ ipedimentũ ẽ occultũ p ignorãtiã facti: vt qz pcusserat clericuꝫ nullo vidẽte:z tũc valet absolutio:aut ꝓpter ignorãtiã iuris:vt qz pcusserat corã tota vicinia vbi nõ erãt nisi idiote nõ credẽtes eũ ꝓpter hoc excoicatũ: vel nihilomin⁹ credebãt q̃ posset ꝓfessiões audire:z tũc nõ valet.õ ꝓse.ec.aquã. Et hec q̃dẽ distictio vera ẽ:sz nõ ẽ ad ꝓpositũ: qz nõ dicit occultũ ꝓprie:qõ ẽ publice faetũ:lz sit ignorat⁹ iuris effectus.sicut pcuties clicũ corã tota vicinia:vel i foro dicitur publice vel notorie excõmunicatus: lz nullus p̃sentium sciat ꝓpter hoc ipm ligari.vñ dicitur impedimẽtum notorium:lz ius nõ sit notorium:qz iura certa sunt.

Quantũ ad sc̃z articulũ de his que sunt dubia:Sciendum q̃ circa occultum impedimentum confessoris: sunt quinq̃ opiniones. Prima distinguens inter potestatem ordinariam z delegatã:que habet locuz i foro aiarũ sicut i exteriori.Aut igit̃ ꝓfessor iste erat ordinari⁹.puta qz habebat parrochiã sibi ĩtitulatã.z tũc valet absolutio p eũ impensa:aut delegat⁹:vt qz hẽbat cõmẽdatã.z tũc non valet sicut i foro exteriori. Qõ ꝓbat̃ duplicit̃.p̃mo qz vtilitas publica p̃fert̃ p̃uate.vñ ꝛc̃.ppter vtilitatẽ eoꝝ q̃ apud eũ gesserũt.ff.de offi. p̃to.l. Barbari⁹ pbilippus.q̃ ẽ i iudice ordinario:corã quo tota coĩtas hz litigare:z meli⁹ ẽ vnũ ipunitũ relinq̃re q̃z tot inocẽtes ledere.sz ex pte iudicis delegati:q̃ nõ hz cognoscere nisi iter p̃uatos vsat̃ vtilitas p̃uata:nec dz rigor iuris coĩs relaxari pp vtilitatẽ paucoꝝ:cũ publice ĩtersit maleficia puniri. ¶ 2º qz ex ꝓsensu ĩterp̃tatiuo litigãtiũ: q̃ nõ p̃sumũt̃ velle iactare pecuniã:nec pdere expẽsas.vñ potuit ppls roman⁹ si sciuisset hũc facere libex. Sz p̃uatoꝝ ꝓsensus iudicẽ nõ facit illũ q̃ nulli p̃est iurisditiõi ꝛc̃.vñ ẽt cũ falso ꝓcuratore nllm ẽ iudiciũ q̃z tũcũqz credat̃:qz ẽ vtilitas p̃uata. Nec obstat de re.iudi.ad ꝓbãdũ p locũ a ꝓtrario sensu.qz bñ vex ẽ q̃ñ vn⁹ ex multis iudicib⁹ delegat⁹ ẽ occulte excoicat⁹ nõ viciat̃ sntia.qz valet ex vtute aliorũ nõ excoicatorũ . sic̃ z valeret eo ꝓdicẽte cũ illa clausula:q̃ si nõ oẽs.sz si oẽs fuissẽt excõicati vel vn⁹ solus iudex excõicatus nulla eẽt vel annullãda.qz nõ eẽt cui⁹ vtute hr̃et efficaciã:sicut electio facta a multis:quoꝝ vnicus erat occulte excoicat⁹: ñ viciat̃ vtile p inutile.sz si oẽs eẽnt excoicati nulla eẽt vel ânullãda:cũ idistincte iura dicãt:q̃ electio celebrata ab excoicat vl̃ iterdictis sit inalida. ¶ Sz õ.C. de sen.z iterlo.oi.iud. l.z. Nec valet alia lectura glo.qz ꝓriat̃ textui.i fuiture morabat̃ ꝛc̃.z legi canoniçate.z.q.7.ꝯ.Uex.q̃ sũpta videt̃ ex illa.Si seru⁹ putabat̃ ꝛc̃.vbi dr̃ q̃ si fuus q̃ putabat̃ liber ex delegatõe ius dixerit:valz snia. Nec obstat de vtili publica.qz saltẽ hz efficaciã i delegat⁹ ad vniuersitatẽ cãrũ i gb⁹ qñqz ẽ maioꝝ vtilitas q̃z i ordinarys eoꝝ z i foro exteriori z iteriori.sic̃ plẽs lederẽt si occultũ ipedimẽtũ officialis vl̃ penitẽtiary irritaret ei⁹ .pcessũ z ꝓfessiões q̃z archidiacõi vl̃ episcopi:q̃ pauciores cãs z ꝓfessiões audiũt. Qõ aũt dñt sc̃õ de cõsensu litigantium nõ valet.tũ qz lex illa Barbari⁹.nõ hr̃et locũ nisi i pplo romano:q̃ solus alienuz fuũ põt facere libex:tũ ẽt qz ñ ꝓsentiũt q̃ errãt.Uñ iudex tũc demũ accipit ptãtẽ iudicãdi p tes a ꝓsẽsu ptiũ:quã alꝫ nõ hẽbat:qñ ptes sciẽtes se nõ subditas illi ipz eligũt spõte .progãdo.qñ vo errantes z credẽtes se subditas sic litigãt corã illo.z alias si scirẽt ñ litigarẽt neq̃z.ff.de iur.oi.iudi. l.Si p errorẽ.ff.de iudi.l.z. Nec ẽ vsimile q̃ pplꝫ roman⁹ si sciuisset eũ seruũ fecisset eũ libex z p̃torez: q̃n potⁱ⁹ abiecisset z vnũ nobilez elegisset. ¶ Et q̃ dicũt tertio de falso .pcuratore.dico q̃ vbi ẽ .pbabil' ignorãtia: vt qz p⁹ fuit verus:postea occulte fuit reuocat⁹ valet.õ solutiõib⁹ vo.isti. man.ꝯ.Et huic simile q̃ dñt.C.si a nõ ꝓpe.iudi.p totũ agitur de leg.vbi dicit̃ non valere:nec:distinguitur vtruz eẽt incõpetentia publica vel occulta.z.l.vlti.dicitur: q̃ in p̃uatorum causis z non suo iudice lata sententia non tenet: quasi diceret secus in lata in causis omniũ õ communitate non obstat q̃ ibi dicatur z in priuatorum:quia exponit̃ p̃o etiam:q̃ si dicat.nõ solũ i alys. Unde loquitur in habẽte impedimẽtũ manifestũ quod poterat patere ex forma commissionis:vt si dat⁹ õ .ppetate cognoscat de possessione:z sic de alys.dato etiã q̃ hec distinctio vera esset:tñ excludit̃ p hoc q̃ dr̃ curato suo q̃ licet non sit p electionem

bēt tamen ordinariā iurisdictionez: cuius signū est q̄ pōt delegare. licet eni nō possit instituere vicariū ꝑpetuū nisi de assensu epi: tamen potest ad tēpus: qō nō pōt delegat⁹ i foro aliaz. nec ad vniuersitatem causarum: vt peniten tiari⁹ episcopi: nec a principe vt simplices penitentiary pa pe. ¶ Scōa opinio est distinguēs vtz curatus sciret vl nō qz aut ipe sciebat ipz suū ipedimētū: qō aly ignorabāt: z tunc nō valet qō agit: aut ignorabat sicut z ceteri: z tūc sic ꝑ simile de appellationibus. c. si duobus. vbi valet excōi catio lata ab inferiore iudice appellatiōis quādo ignorat suū ipedimentū. s. q̄ fit appellatū ad maius tribunal: non autem si sciat. ¶ Sed cōtra: quia licet quo ad ipsuz sacra ministrante multum referat vtruz sciat se excōicatuz vel non: ga in primo casu incurrit irregularitatem. nō in scōo quādo. s. ꝓbabiliter ignorabat. de cleri. ex. mi. c. Aplice: ta men exquo cōmuniter ignorabatur non refert quo ad su scipientem sacrum de quo eque iustū est q̄ nō ledat sacer dote sciente: sicut nesciente: z ad hoc. ff. de eo q̄ pro tu. vel cu. ne. gessit. l. i. vbi in vtroq; casu ꝓtor actionez scripsit in fauorem pupilli. vt si tutor est qui gessit: siue nō: siue putet se tutorē: siue scit nō esse: fingit tamen eē. supple ex quo pu blice credit esse. Item. ff. de iudi. l. z. licet referat ex parte litigantium: vtrū sciant se subditos vel nō: tamē ex parte iudicis nō refert vtrum sciat illos esse extraneos aut cre dat subditos. i. q. 3. Ita fit. z. c. ꝑ Isaiā. vbi dicit augustinus q̄ ꝑ ministrū reprobuz z fictum spūs scūs operat remissi onē peccatoꝝ. Nec obstat decretalis. Si duob⁹. quia ibi loquitur de scia z ignorantia iudicis ꝑm q̄ iudex: vt quia de appellatione facta ad papā fuerat sibi fcā fides: z si nō per cōtumacē forte ꝑ apostolos eius exquo extitit appel latū: vl aliter ꝑ ipius litteras: z tunc notorium erat citatū non esse de iurisdictione vocantis: vel non. Si aūt z tunc ratione dubij vocatus debuit venire: vnde ibi non refert inter scientiaz z ignorātiā iudicis: sed inter publicum ꝑ se z occultū: nisi dicatur speciale ibi in odium eius qui pape non detulit: quia alias q̄cūq; est dubium vocatus tenet venire: alias pōt puniri a vocāte: nec distinguit vtrū vocās sciat vel nō. ff. Si quis in ius vo. nō ierit. l. z. ¶ 3ª opinio ē distinguens ex parte iterationis: quia aut queri vtrum teneat iterum confiteri ante annuz: z tunc dicendum est q̄ non: aut vtrū simpliciter quādocūq; z tunc dicendū ē q̄ sic: qz ad ꝓfitendū sine tpris ꝑfinitiōe est ꝙs obligatus iure diuino: sed ad ꝓfitendū ante annuz iure positiuo: pōt aūt error cōis liberare ab obligatione iuris positiui z tol lere eius ipedimenta: ut q̄ absolutus a seruo non fit am plius obligatus: sicut nec absolut⁹ a libero: qz a iure posi tiuo ē q̄ seru⁹ nō possit bre psonā stādi i iudicio nec vt ps nec vt iudex: qz ius ciuile iudicia ordinat: z non a iure nā li: quo oēs homes liberi nascebāt: Unde iure ciuili certis ex causis serui bēnt psonā stādi in iudicio: qō nō esset si iu re naturali ꝑhiberent: quia iura naturalia sūt immutabi lia: non aūt ab obligatione iuris diuini: vnde nullus error liberat aliquē a datione decimaruz: restitutione vsurarū. z. nec in simonia vetus error excusat. ¶ Scōo sic: qz nō plus pōt error q̄ ꝓsensus tacitus vel expressus: sed consen sus tacitus populi nō pōt facere q̄ confessio fcā alij q̄ cui iure diuino facienda est valeat: qz nulla ꝓsuetudine intro duci potest q̄ aliquis sine licentia propzij sacerdotis eli gere valeat cōfessorem. de pe. z re. c. fi. li. 6. Et qui sic cōfes sus esset: nihilominus tenetur iterum ꝓfiteri ꝑpzio sacer doti. q̄ z. ¶ Tertio: quia non plus error communis facit ius q̄ error ꝑncipis. ff. de suppel. le. l. i. in fine. ſz error ꝑnci pis nō plus facit q̄ scia. imo plus pōt princeps claue nō er rāte q̄ errātes etiā loquēdo de erroze fci. vñ papa salutā do ignoranter excoicatū nō absoluit. sed papa ex certa scia nō pōt dispensare q̄ aliqs nō teneat simplr cōfiteri. pōt āt q̄ non ante annū. Uñ ꝑ hoc q̄ statuit: q̄ ipedimentū iudi cis occultū nō ipediat acta ꝑ eū: bene ꝓsequet iste cōfitēs q̄ sic sit absolut⁹: q̄ nō teneat itez cōfiteri iq̄stū iure posi tiuo tenebat: sed nō quin iure diuino. ¶ Sz cōtra: qz aut est absolut⁹ totaliter. i. q̄ ad vtrūq; forū: z tūc nō tenet plus cōfiteri quo ad deuz q̄ quo ad eccliam: aut q̄tum ad neu trū. z tē equaliter quo ad vtrūq; iterū tenet: aut quo ad fo rū eccliē: z nō dei. z hoc stare nō potest i ꝑposito: vel segt idē: qz licet multotiēs aliquis sit absolut⁹ quo ad eccliaz q̄ ē reus quo ad deū z ecōuerso. tñ hic magis supponit q̄ sit absolutus quo ad deū ꝑ contritionē: q̄ absoluit etiā sine confessione: qz deus intuet cor: q̄ quo ad eccliam: que vi det ea q̄ patent. z si est absolutus q̄ ad ecclesiaz ꝑpter hoc q̄ ipedimētum latet ex alia ꝑte est absolutus quo ad deū ꝑpter deuotionē. Ulterius etiā ecclesia semp vult se ꝓfor mare iudicio diuino: z quādo inuenit se errasse z deuiaſ se a iudicio diuino: redit ad ipm illud idez statuens erro re detecto qō statuisset si error non fuisset: sicut si iudica uit non esse matrimoniuz inter aliquos: z eos separauit: z postea inuenit se deceptā iudicabit fuisse matrimoniū z ꝑ cipiet cohabitare: non q̄cūq; sed infra duos mēses: sicut a principio fecisset. Et similiter est in proposito si ecclesia reputabat istum rite absolutum qz ignorabat impedimē tum absoluētis: postea inueniat absoluentē habuisse legi timū impedimentū z iudicet non esse verā absolutionē si cut iudicabit iterū ꝓfitendū ꝑm ꝑceptū dñi: sic iudicabit esse ꝓfitendū ante annū ꝑm ꝑceptum cōcily. ¶ Ad ratio nes opinionis est dicendū: ad primā q̄ hanc liberationez non facit directe nec error alicuius nec ꝓsensus alicuius hois maxime ꝓfitentis. nā in foro ꝓscientie: nūq̄ bēt locū ꝑrogatio: nec vnq̄ ꝓfitens dat ꝓfessori potestatē se audiē di et quādo eps eligit ꝓfessorem non ab eligente sed a iu re bēt ptātez: quādo vero papa eligit sibi ꝓfessorē: bēt ille imediate ptātez a deo: nec etiā ꝓsensus principis: sed indi recte hec oia operāt: qz princeps ꝑ bonū cōe ne ignorā tes decipiant: statuit vt acta ꝑ iudicē occulte impeditus valeāt. Nec refert vtrū iudex ille sit institutus a tali q̄ pōt amouere illud impedimentū: sicut princeps vel populus romanus qui fecit ptorē Ruū: an ab alio. ut. C. ō sen. z iter. l. si arbiter datus a magistralibus: qz hoc ñ hz a dante vt dans est: quia errans in eo q̄ errat nihil vult dare: maxie si sciens non erat daturus: sed a iure. Quicūq; aūt est abso lutus ab eo q̄ potuit absoluere vtroq; iure liberat. z princeps bene pōt facere q̄ aliqs habeat potestatē q̄ ñ bēbat: z ecōuerso. ¶ Scōa ratio eque ꝑbat q̄ infra annuz sicut quādocunq;. ¶ Quarta opinio est q̄ tenet: qz ius non ex primit q̄ occultū impedimētū bēat ꝑ nullo in foro peni tentiali sicut exprimit in foro iudiciali licet magis esset declarandū hic q̄ ibi: qz maius periculū. Licet ergo sentē tia lata in foro exteriori ab occulto excoicato valeat: quia expssū est i iure nō solū ciuili. ff. ō offi. ꝓto. l. barbarius. C. ō sen. z iter. om. iu. l. z. qz istō ñ sufficeret: qz gcgd a laycis i spūalibus vel ecclesiasticis fuerit statutū nullius firmi tatis existit: nisi ab eccl'ia fuerit approbatū: extra. de ꝓsti. c. Eccl'ia scē marie. imo ēt iure canonico. z. q. 7. §. Uerum. vbi dr valere sntia lata a suo occulto: tñ neutro iure aligd ē cautū de foro penitētiali. z sic stat ius eccl'ie qō dicit ex cōicatū nō posse absoluere nec ligare. Sed ista opio non valz ut videt: qz illō qō a iure statuit i vno casu: eo ipo sta tutū reputat i simili: vnde cū supposita ptāte ordis⁹ vter q̄ forus quo ad ptātē iurisditōis sit eiusdē rōnis: qō i vno statuet quo ad hoc i alio reputabit statutū. ¶ Et iō ē gn ta opio. q̄ ꝓfessus bona fide bēnti occultū ipedimētuz iu ris positiui non tenetur amplius ꝓfiteri: qō ꝑbat sic. Con fessus ei q̄ potuit absoluere de iure z absolut⁹ ab eo de fa cto nō tenet amplius ꝓfiteri. sz ꝑpri⁹ sacerdos q̄ nō habz impedimentum absoluendi nisi occultum potest eque absoluere de iure ac si nullum haberet impedimentum.

2ª opi.

3ª opi.

4ª opi.

5ª opi.

... In foro pñali nō bēt locū ...

ergo ꝓfessus ei ⁊ absolutus non tenetur amplius cōfiteri. Maiꝛ patet. quia nullum sacramentum est necessitatis q̄tum ad iterationem ex natura sacramenti: licet multa sint necessitatis q̄tum ad primariam susceptionem: vt baptismus ⁊ penitentia. Sed quedam non iterantur: vt imprimentia characterem. quedam de congruitate iterantur: non necessitate: vt penitentia. Dico autem ex natura sacramenti. quia per statutum ecclesie quandoq; est alr. sicut si homo multis annis viuat: tenetur iterare communionem: q̄uis in communione non sit eēntia sacramenti. Et si pnia iteraꝛ pp recidiuū: ñ ꝓpꝛie iteraꝛ: qꝛ ē ō alia mā: qꝛ de alio pctō. Et de duab⁹ vltimis ptib⁹ pnie certuꝫ ē: qꝛ cōfessio ⁊ satisfactio rite semel facte nō necio de eodē iterant: cōtritio aūt sic: nō inq̄tuꝫ est ps sacrī: sꝫ inq̄tū ē act⁹ virtutis q̄ iclinat ad dolēdū ō pctō quotiēscūq; hō recolit. Alr nouū pctm cōmitteret: nisi saltē sibi nō cōplaceret in pctō. Semel ergo rite ꝓfessus ⁊ absolut⁹ sacrāliꝛ non tenetur ampli⁹ cōfiteri. ¶ Nec obstat q̄ cōfessus layco tenet si euadat ꝓfiteri. qꝛ nō fuit sacrāliter absolut⁹. ꝓfessus vero sacerdoti hñs casū episcopalē vel papalē: tenet se pñtare illis post articulū: si euadat: nō absoluēdus: sꝫ mādatis paritur⁹. vñ nō ē ibi ꝓfessio sacrālis: nec illō ē de absol'one a pctō sꝫ a viculo. sic pꝫ ō sen. ex. c. Eos g. l. vi. i pn⁹. ⁊ i fine. Nos aūt logmur de ꝓfessione q̄ expectat absol'onē: sic mā formā. Nec ēt directe est ibi sigillū ꝓfessionis: sꝫ teneatur celare. Que ēt remissio ibi p tāto locū hꝫ: qꝛ sacerdos cui cōmittit absoluere a culpa vel sn̄ia ꝓpter piculū aīe ⁊ pditionē suffragiorū eccl'ie nō sic absoluit a pena quā nec tūc debꝫ iniūgere: nec est necesse facere: qꝛ in purgatorio fiet: ꝓpter qō remittit ad superiorē. sꝫ hic nō ē maiꝛ difficultas absoluere a pena vl imponere penā q̄ absoluere a culpa. qꝛ nō ponim⁹ q̄ iste bēat casū aliquē supiori reseruatū. Unde si detecto impedimento non habet ad aliquem recurrere absoluēdus: pari ratione nec penitētiā acceptur⁹. ¶ Pꝛobatio minoris triplr. ꝑmo sic. Oīs hereticus occultus hꝫ tale ipedimentū q̄ si eēt publicum nō posset absoluere nec ligare: cū oīs hereticus ēt occult⁹. sit excōicat⁹ de here. Ad abolendā. sentire vel docere p̄sumūt ⁊c. sed oīs hereticus occultus pōt dispēsare eccl'iastica sacra sicut catholic⁹ ⁊ ab eo licite pñt recipi. ergo ⁊c. ¶ Scō sic. Quicūq; pōt absoluere ⁊ ligare i foro exteriori eccl'iastico: pōt absoluere ⁊ ligare in foro aīe: dū tū habeat claues ordinis: gb⁹ habitis nihil plus regrit vnū indicium q̄ aliud: qꝛ clauis iurisdictionis vtriq; foro est cōis eq̄liter. Nullus. n. pōt ligare, vel absoluere nō subditū: ⁊ i vtroq; foro a nō suo iudice lata sn̄ia nō tenet. nec silr ꝓfessio fcā coraꝫ eo. de iudi. Ac si clerici. Sꝫ iudex hñs occultū impedimētū i foro exteriori eq̄ pōt soluere ⁊ ligare sicut hñs nullū. g̃a simili in foro iteriori. Minoris pbatio p exēplū. nā si officialis occulte excōicatus citat aliquē q̄ nō ꝓparet: ⁊ pp hoc ipꝫ excōicat. Dico q̄ sn̄ia tenet ita: vt ōtecto errore sit nēcia absolutio: qꝛ ista sūt paria: aliquē nō eē iudicē: ⁊ publice iudicē putari: ⁊ aliquē eē iudicē ipeditū: ⁊ publice ignoꝛari. ff. de eo qō fal. tu. l. i. ℈. qd enim si tutoꝛ fuerit: q̄ auctatē accōmodare nō potuit. puta furiosus vel ad aliā regionē dat⁹. ¶ q̄si dicat: idē erit: ac si tutoꝛ nō fuerit. Et si deberet referri: magis videret q̄ hñs ipedimētū respiciens iurisditionē: p qō sit nō suus iudex partiū irritaret pcessū suū q̄ ipedimētū respiciens actū iurisdictiōis p qō nō desinit eē suus iudex: sꝫ pdit vsū. sed si haberet occultū ipedimētū essendi iudex: vt qꝛ putaret iudex coīter ⁊ nō eēt: valeret sn̄ia ꝑm oēs rōne duby. ff. si gs i ius. vo. nō ie. l. Ex quacūq; cā: multo magis qñ vere ē iudex: sꝫ dubiū ē vtrū sit excoicat⁹: q̄ si essꝫ nō pderet iurisditionē: sed solū exercitiū. ¶ Zᵒ sic. oīs cui dꝫ fieri cōfessio pcise vl diuisuctiue pōt absoluere cōfitētē: qꝛ nullus tenet cōfiteri pcise illi q nō pōt eū absoluere: vt layco i necessitate: cū nēcitas eoꝝ q̄ sūt ad finē accipiat ex fine: ꝑm quē intantū sūt necessaria: inq̄tū finis pōt hr̄i p illa ⁊ non sine illis. Nā si finis possꝫ hr̄i p aliō mediū: nō ēt necesse vti illo medio. ⁊ sic ē ō cōfessiōe q̄ lꝫ habeat effectū ex būlitate ⁊ erubescētia cōfitētis sine absolutōe: non tū hꝫ effectū sacramētalē sine absolutōe q̄ ē sua forma: nec ēt tenet gs sub diuisuctōe cōfiteri illi q ñ pōt eū absoluere. vbi gla. glibꝫ tenet cōfiteri ꝓpo sacerdoti: q̄ ē curat⁹ eps: papa. Qñ ergo isti tres possūt absoluere: tūc nō tenet pcise alicui ex illis cōfiteri: sꝫ oīb⁹ sub diuisuctione: vtputa tenet cōfiteri: vel curato vel episcopo vl pape: vel de lnia eoꝝ. Si autez curat⁹ fiat ipotēs absoluere ⁊ sciat cōmuniter: tūc recedit obligatio i psona aliorū. Uñ nō iā tenet cōfiteri curato vl episcopo vel pape sicut pri⁹. qꝛ cū i alternatiuis sit electio debitoris: ⁊ ad veritatē diuisuctiue sufficit alterā ptem esse verā: si cōfiteret curato: quē scit non posse absoluere. liberaret: qō falsū est. sꝫ tñ tenet confiteri alteri de duob⁹ potentibus absoluere: ⁊ si scōs fieret ipotens: teneret precise tertio. sicut si debeo decez titio: vel meuio: vel sempronio soluere: mortuo vno teneor soluere vni ō supstitib⁹. sꝫ mortuis duob⁹ teneor pcise soluere tertio. sꝫ iste q̄ cōfessus est curato: tenebat ei confiteri ⁊ si nō pcise: qꝛ poterat confiteri epo vel pape vel eoꝝ vicarys: saltē sub diuisuctione. s. curato vel epo vel pape vel eoꝝ penitentiarys: sicut pri⁹ qñ nullū habebat ipedimentū. ¶ Pꝛobatio. qꝛ nullus tenet pcise illi de quo ꝓbabiliter credit nō pcise teneri. nullus enim tenet ad id c⁹ oppositū credit ꝓbabiliter. qꝛ oīs ignoātia ꝓbabilis excusat a peccato mortali: qcūq; aūt non facit id ad qō tenet peccat mortaliter. iste āt q̄diu ꝓbabiliter credit: q̄ curat⁹ possit ipm absoluere: tādiu ꝓbabiliter credit q̄ nō teneat pcise aly a curato cōfiteri: qꝛ cōtradictio esset q̄ teneret pcise soluere vni: ⁊ nihilomin⁹ liberaret soluēdo alteri: qꝛ stricta rōne iuris liberari nō pñt qui aly soluerūt q̄ cui soluere debuerūt. insti. man. ℈. Et hinc simile. vñ nemo tenet ex pcepto facere aliq̄ō qō ꝓbabilr nescit sibi pceptum. qꝛ statuta ciuiū non ligāt ignoātes. ff. de decre. ab oꝛ. fac. l. vlti. de cōsti. c. z. ergo curat⁹ potuit eū absoluere: cui tenebat sub diuisuctiōe confiteri; ⁊ nō pcise aly curato. ¶ Pꝛo hac rōne videt facere qō habet de heret. c. vlt. vbi lapsis in heresim manifeste dñis vasalli ab homagio absoluūtur: q̄si dicat: secus si occulte. sꝫ diceret aliqs: q̄ heretic⁹ occultus retinet iurisditionem: sed nō vsum. manifestus autem perdit vtrūq;.

Quantuz ad tertium articulū instatur contra dictā opinionem multipliciter. ¶ Primo q̄ hereticus occult⁹ retinet iurisditionē sed nō vsum. manifestus autē pdit vtrūq;. sed hoc ē cōtra legē Barbari⁹. q̄ ē fundamentū in hac materia. ¶ Item instatur sic. Cōtrahēs cuꝫ habēte occultū ipedimētū contrahendi nō facit matrimoniū verū sacrm: nisi cōpto impedimēto iterū de nouo consentiat ⁊ cōtrabat: vt pꝫ i ꝓcugio liberi cū ancilla q̄ putabatur libera. ergo a simili ⁊c. ¶ Sed dōm q̄ i fauoꝛē ignoātiū ē introductū vt erroꝛ veritati p̄iudicet. Uñ quando eis: expedit vt res valeat vt i iudicys: valet. quando non: non: ne quod in fauoꝛem eoꝝ est introductū: in ipsoꝝ lesionem retoꝛqueatur. Dic autē non expedit. Unde si liber vellet ꝓsentire: ancilla resilire nō posset. ¶ Tertio sic. Furiosus non potest alienare occultus: sicut nec manifestus. ergo a simili ⁊c. ¶ Sed dicendum. q̄ alienatio furiosi nō valeat est introductum in fauoꝛez eius. quia caret consensu: non autem in fauoꝛem alterius contrahentis. Et ppter hoc est eadem ratio siue occultus siue manifestus. Dicāt secus est. Unde q̄ occultum impedimentum aliter: se habeat q̄ manifestū est introductum i fauoꝛem ignoātium. qui de occultis non poterant diuinare. ¶ Quarto sic. Episcopus occulte excōmunicat⁹ non minus confert ordinan

do ꝯ publicꝰ: qz vtrobiꝫ ꝓferr̃ character: ſz ñ executio: ſz ſ altero caſu diſpẽſet facilr̃ ꝓpter ignorãtiã ꝓbabilẽ: ergo a ſili ꝛc. ¶ Sz dõz q cã vniuoca cõicat formã ſuã fm modũ quę bz. Et qz in cõferẽdis ordinibꝰ ſe bz eps quodãmõ vt cã vniuoca: ñ põt ꝓferre executionẽ qñ eam nõ bz: ſz in collatõe pnie ſe bz ſacerdos vt equocũ iſtr̃z ꝓferẽdo gr̃az: ẽt ſi nõ bz. iõ ꝛc. ¶ Sꝰ ſic. ſicut ꝓfeſſio bz determinatuz miniſteriũ: ita vr̃ hr̃e õterminatã mãz. ſ. ꝓfeſſionẽ vbi: p quaz pctã mãifeſtanr̃: ſz ꝓfitẽs pp ipedimẽtũ ꝓpriũ põt ꝓfiteri ſine vbo: ꝛ tm̃ valet. g̃ ꝛ miſter ipedit⁹ abſoluere põt ac ſi impeditus nõ eẽt. ¶ Sz dõm q illõ quod aſſumit̃ ad mãm ſacr̃oꝝ ſp eſt id cui ꝑpus ꝓpetit rõ noĩs: vt dcm̃ fuit. cũ de ſacro euchariſtie ageret̃. Mã autẽ i ſacro ꝓfeſſionis ẽ ſignũ quo pctm̃ aperit̃. Inter ſigna ãt voces obtinẽt ꝑncipatũ: ꝛ alia inuẽta ſunt ad ſupplemẽtũ vocũ. ꝛ iõ i porẽte log neẽe ẽ ꝓfiteri vbo. Si ãt log ñ põt dz ꝓfiteri p ſignũ magis ꝙgruũ ꝛ ẽẽa ꝓfeſſio. Mã ãt i ſacro ꝓfeſſiõis ñ ẽ vna bz ſpẽz: vt aq̃ i baptiſmo: ſz ẽ vna vnitate analogie: q̃ ẽ iter ſigna: ſic tm̃ q ꝑncipali⁹ aſſumat̃ de polib⁹. Cui⁹ rõ ẽ: qz i his ſacr̃is puta i baptiſmo ꝓfirmatõe: ꝛ ordie nihil regrit̃ ex parte recipiẽtis: niſi q ñ põat ipedimẽtũ. Et iõ gcgd extriſecũ apponit̃ totũ ẽ õtermiatũ i ſpẽ vna ex ordiatõe diuĩa. Sz i pnĩa regrit̃ p ſe act⁹ penitẽtis. ſ. q mãifeſtet pctã ſua ſacerdoti: ꝛ qz õs ñ regrit a nobis niſi qđ poſſum⁹: iõ ſuffic̃ q pctõz manifeſtet pctã ſua ſacerdoti p ꝑcipuũ ſignũ: qđ ẽ ſibi poſſibile: q̃uis ñ ſit ſp vni⁹ rõis. Et iõ qñ ñ põt vbo: ſuffic̃ q ſcripto vl̃ nutu. Qñ ãt liguã terre ñ bẽt: ſufficit q p interpẽt. Sz in abſoluẽte ñ ſuffic̃. ¶ Ad argumẽtũ pz ex dictis i õcr etali noua: iter cũctas. vbi ſtatutũ ẽ q dz credi boi dicẽti ſe ꝓfeſſũ frib⁹: tũ qz tal̃ rei ẽ de q̃ al̃r ꝓſtare ñ põt ad plenũ: tũ qz ſi ei credit̃ dicẽti ſe ñ br̃e pctm̃: multo magis dicẽti ſe eſſe ꝓfeſſũ: qz min⁹ ẽ. Itẽ mlti vẽcũdi a ꝓfeſſione retraberẽt̃: ſi ñ poſſẽt ad extraneos ire. qz nolũt a ſuis cognoſci: ꝛ erubeſcũt aliq̃ ſuis curatis ꝓfiteri. ꝛ erubeſcũt eis ſciẽtib⁹ ad alios ire. Uñ ꝛ diſſimlato bitu q̃q̃z veniũt. ¶ Ad argumẽta pz ſolutio ex dictis. Qõ VII.

Queritur ſeptimo vtr ꝓfitẽs ꝛ ñ penitẽs ipleat p̃ceptũ õ ſemel cõfitẽdo i ãno. Et vr̃ q ſic: qz ſtatuta penalia ſũt reſtrigẽda: ñ ãpliãda: ſz ſtatutũ õ ſemel i ãno ꝓfitẽdo ẽ pẽale. g̃ ñ dz extẽdi vltra q̃ ſonẽt vba ſtatuti: q̃ ſolũ faciũt mẽtõez õ cõfeſſiõe: ꝛ ñ õ ꝛtritiõe. ¶ Ad idẽ ẽ q eccl̃ia mãdat ꝓfeſſionẽ recipi impenitẽtis. vt hẽtur ex̃. õ pe. ꝛ re. Qñ gdẽ. ℞ ãt nõ faceret niſi p talẽ ꝓfeſſionez ipleret̃ p̃ceptũ eccl̃ie: q̃re ꝛc. ¶ Cõtra. qz itẽtio eccl̃ie ꝓformat̃ in hoc itẽtiõi xp̃i ſtatuẽtis ſacr̃m ꝓfeſſionis: ſz illa fuit vt ꝓfitens ꝓſeq̃ret̃ veniã pctõz q̃ hẽtur p contritionẽ. g̃ ꝛc. ¶ ℞. de iſta qõne ſunt gnqz modi dicendi.

Primus ẽ q tal̃ iplet p̃ceptuz eccl̃ie: qz eccl̃ia nihil bz p̃cipe vl̃ ordinare circa ſacr̃a niſi ea tm̃ que ptinẽt ad exteriorẽ ritũ: qz ſolũ põt p̃cipe actũ: cui⁹ trãſgreſſorẽ põt punire: vt pz ex ſupradictis: ſz eccl̃ia nõ põt punire omittẽtẽ actũ iteriorẽ: qz õ eo ñ põt ei ꝓſtare: põt ãt punire omittẽtẽ actũ exteriorẽ: g̃ eccl̃ia ſolũ põt p̃cipe actũ cõfeſſionis exteriorẽ nõ iteriorẽ: q ẽ ꝛtritiõis. g̃ ꝛc. Sz gcgd ſit de ꝛclone: rõ tm̃ ñ cogit: qz ſi eccl̃ia ñ põt p̃cipe niſi actũ cui⁹ trãſgreſſorẽ punire põt: tũc eccl̃ia ñ põt p̃cipe ꝓfeſſionẽ vocalem ſiẽ nec ꝛtritõem: qz ñ põt iudicare an ſit trãſgreſſor p̃cepti vl̃ nõ. Nullus. n. tenẽt̃ ad ꝓfeſſionẽ niſi bẽat pctm̃ mortale: vt dcm̃ fuit p⁹: ſed eccl̃ie ñ põt ꝓſtare õ aliquo pctõre ſaltẽ occl̃to vtr bẽat pctm̃ mortale vl̃ ñ. g̃ nõ põt iudicare an teneat ꝓfiteri vel nõ. ꝛ p ꝑns gs ſit trãſgreſſor p̃cepti vl̃ nõ Et ita ñ poterit p̃cipe ꝓfeſſionẽ vocalẽ: p̃cipit ãt vt ipſi dñt. g̃ põt p̃cipe actũ: cui⁹ trãſgreſſorẽ nõ põt punire. Qõ tamẽ dic̃ iſta opio q eccl̃ia nõ põt p̃cipe niſi actũ exteriorẽ circa ſacr̃a: vr̃ falſũ. qz i oi mã in q̃ eccl̃ia bz ptãtẽ ſoluẽdi in illa bz ptãtẽ ligãdi. Uñ cũ eccl̃ia abſoluat ñ ſolũ ab actu exteriori. i. pctõ locutõis ꝛ opatõis: ſz ẽt ab actu iteriõi. ſ. cogitatõis. bz. n. iudi⁹ õ oi pcõ i foro ꝓſcie. g̃ i eodẽ foro põt p̃cipe ꝛ ligare ad actũ iteriorẽ: puta iiũgere ꝑ pnĩa q oret mẽtal̃r. cũ igr̃ in ſacro pnie eccl̃ia iudiciũ bẽat õ actu iteriorẽ: ñ ſolũ exteriorẽ. g̃ i B ſacro põt p̃cipe ñ ſolũ exteriorẽ: g ẽ ꝓfeſſio imo iteriorẽ q ẽ ꝛtritio. ¶ Sz ad B poſſet dici q in foro cõſcie põt B p̃cipe: ſz ñ i foro exteriori: ad quẽ tm̃ ptinet p̃ceptũ illi⁹ ocretal̃. ois vtriuſ. ſex. ¶ ℞. cui aliqd ꝓmittit̃: ꝛ illõ ſine quo exeq nõ põt. ꝛ ſi alias nõ ꝓpetat. ff. õ iu. o. iudi. l. cui iuriſditio cõmittit̃: ꝛ illa ſine gb⁹ iuriſditio explicari nõ põt videnr̃ eẽ cõmiſſa: vñ q̃uis eccl̃ie ñ ꝓpetat p̃cipe actũ iteriorẽ: qz tm̃ ſibi ꝓmiſſũ ẽ p̃cipe actũ exteriorẽ: ꝛ ꝑ ꝑns illũ iteriorẽ q neẽario regrit̃ ad hoc q exterior valeat: ſiẽ ſi eccl̃ia põt p̃cipe oronẽ vocalẽ: licet nõ poſſit ꝑ ſe ꝛ directe oronẽ mentalẽ niſi ꝑ pnĩa iiungendo: tm̃ p̃cipe q in oratione vocali homo habeat attentionẽ ꝛ deuotionem: ſine quib⁹ vocalis oratio non valeret. extra. de cele. miſ. Dolentes. Non enim eſt dicendũ q eccleſia ibi p̃cipiat aliquid qđ p̃cipere ñ poſſit. Uñ ꝛ q põt p̃cipe q hõ legat vel predicet: aut diſputet: qđ ſine ſtudio fieri ñ põt: dico ãt ſine illo ſtudio: qđ eſt vehemẽs applicatio ai: ꝛ ñ ſolũ libroꝝ iſpectio: põt p̃cipe ſtudiũ nõ ſolũ ocl̃i: ſed ai ad hoc ipz: ꝛ q̃ztũ neẽe ẽ ad illũ actũ.

Secũdus modꝰ dicẽdi ẽ. q talis ẽ trãſgreſſor p̃cepti: qđ ꝑbat̃ ſic: qz talis ñ ſuat formã ꝛ tenorẽ p̃cepti. Jbi. n. ꝛtinẽt̃ q pniaz ſibi iiũctã ſtudeat ꝑ viribus adiplere: qđ tal̃ ñ fac̃. Itẽ q coicet i paſcate: qđ ipe ñ facit: g̃ ẽ trãſgreſſor p̃cepti. Sz iſtõ ñ vr̃ valere. Qõ. n. ꝑmo dr̃ q talis ñ iplet pniaz ſibi iiũctã: dicẽdũ q illã iplet q̃ iiũgitur: ſz nullã iplet: qz nulla iiũgit̃: qz ñ abſoluit̃. Sz ꝛ ſi aliq̃ iiũgit̃ illã explere põt. ¶ Itẽ diuerſa ſũt p̃cepta õ ꝓfeſſione ꝛ õ expletiõe pnie: ſz i eadẽ õcretali ponat̃ vtrũq;. Et iõ hõ põt iplere ꝑmũ ñ iplẽdo ſcõz. Qõ ẽt ſubdit̃ q tal̃ nõ coicat: dicẽdũ q illud ñ iiũgit̃ abſolute: ſz ſub cõditiõe: niſi ſacerdos cõſulat ei abſtinẽdũ: qđ dz facere niſi ſit fatu⁹ valde. ꝛ itez qz diuerſa ſũt p̃cepta õ confitẽdo ꝛ coicãdo: ꝑ qđ vnũ põt ipleri ſine altero. Nõ ẽ g̃ talis trãſgreſſor p̃cepti cõſiderãdo tenorẽ vborum: ſed dici poſſet ꝑuaricator: qz nõ ſuat vba: q̃ ſũt q cõfiteaṙ oĩa pctã ſua: qđ ipſe ñ fac̃: q celat fictionẽ ſuã: q̃ abutit̃ ſacro. Uñ niſi eã cõfiteaṙ trãſgredit̃ vba p̃cepti: quo dicit̃ Oĩa. Jtem põt dici fraudator quo ad itentionem nõ ſolum finis: ſed mãe: qz mã debita cõfeſſionis ẽ pctm̃ cõtritũ vel ſaltem attritũ. Cum enim vnus artifex tradit alteri materiã inducturo vlteriorẽ formaz: ſic debet eam tradere paratam vt i materia poſſit alius inducere formã. Siẽ ergo eps tradit oleũ ꝓſecratũ ſacerdoti ꝑ mã extreme vnctionis: ſine q̃ conſecratione ñ eſſet mã: ſic peccator confitendo debet tradere peccata abſoluenda p attritionem ꝓparata. Nam aliter non ſũt mã.

Tertius modus dicẽdi eſt q ꝓfitens ꝛ ñ penitens nõ iplet p̃ceptũ eccl̃ie õ confitendo ſemel in ãno: qz eccl̃ia ñ p̃cipit ꝓfeſſionẽ exteriorẽ nec iteriorem ꝛtritionẽ: ſz ꝓfeſſionẽ p̃ceptã a xp̃o iubet impleri tpe determiato. ſ. in paſcate: ſed cũ hec confeſſio p̃cepta a xp̃o ſit cũ ꝛtritione. ꝛ hãc non iplet confitens: g nõ ẽ penitẽs: pz q ipſe non iplet illõ qđ eccl̃ia ipleri iubet. ¶ Sed nihilominꝰ eſt õ hanc opinionẽ illõ qđ dcm̃ ẽ contra primã: q ſic eccl̃ie non põt ꝓſtare an aliquis ſit ꝛtritꝰ: ꝑpter qđ non põt ꝛtritionẽ ſub p̃cepto ponere: ſic eccl̃ie non põt conſtare an aliq⁹ ipleuerit p̃ceptũ xp̃i de confeſſione. g̃ confeſſionẽ preceptã a chriſto non põt eccl̃ia ponere ſub p̃cepto ꝑ quo cunq; tempore. ¶ Preterea tps fm ſe non precipit̃. ſed actus ꝑ tali tempore: propter quod ſi actꝰ nõ poteſt p̃cipi: nec tempus ad actum determinari. ¶ Sz qđ hic dr̃ q eccl̃ia non põt p̃cipe nec contritionẽ nec ꝓfeſſionẽ cũ ꝛtritõe

qz nō pōt ei de opposito ꝓstare: ꝓtra qz eccl'ia ei qui cū ali qua ꝓtraxit spōsalia p̄cipit q ꝓtrabat matrimoniuz: ⁊ nisi cōtrabat ipm excōmunicat: ⁊ tam̄ nō pōt ei cōstare vtrum vnq̄z ꝓtraxerit: cū matrimoniū sine ꝓsēsu eē nō possit: ⁊ minus q̄z de ꝓtritione: qz in foro ꝓscie credit tā per se q̄z ꝓtra se: nō aūt in alio. Simil'r eccl'ia p̄cipit ne quis mutuet sub spe lucri: ⁊ ꝓtrariū faciente iudicat vsurariū: ⁊ tamē vsura sola spe committit: simil'r symonia: ⁊ tamen tales punit.

¶ Et si dicat quomō punit si nō ꝓstat: dicendum q sicut p̄cutiens clericū ipo facto est excoīcat⁹: sine hoc q ꝑbetur vel ꝑbari possit: sic ēt est de penis i quibus ē canon late sē tētie: que ꝑbationem non exigūt: ꝫ solum facti veritatem ¶ P. talia ꝑbant̄ p p̄sūptiones: sicut si aliquis per verba de p̄senti ꝓtrabat p̄sumit̄ q cōsenserit. Et simil'r si ꝓfite atur p̄sumitur q ꝓteritur. Si aūt ad sacerdotē nō veniat: neq̄ se p̄nitet saltē dicēs se nō habere quid ꝓfiteat̄: eo ipso p̄sumitur trāsgressor: ⁊ pōt puniri. ¶ P. in foro cōscie si cō fiteatur q ꝓtulit verba cōtrahētis matrimoniū: ⁊ nō būit animū: ꝓfessor debet iudicare q nō ipleuit p̄ceptū eccl'ie: ⁊ q ē excōmunicat⁹: qz eccl'ia p̄cipit ei q reddat debitum. Nō ē aūt debiti redditio ꝫ fornicatio nisi sit verus matri moniū. Et similiter si iste postea ꝓfiteat̄ q nō fuit ꝓfessus nec cōtritus. tūc cōstat cōfessori eo mō quo sufficit: ⁊ debz eū iudicare trāsgressorē p̄cepti: ⁊ punire i foro illo: vel ne gādo sibi cōfessionē: vel excludēdo a regno: si adhuc non penitet: vl' si penitet penitētiā iūgēdo.

Quartus modus est. ſ. q ecclesia nō pōt p̄cipere cō fessionē iteriorē nec exteriorē directe. ⁊ ꝫz se p quocūq̄z tpe: p̄cipit tñ idirecte: p̄cipiēdo aligd ad qđ iure diuino p̄exigit cōfessio. ⁊ illud ē sumptio eucharistie. Danc. n. pōt eccl'ia p̄cipere: qz de hac pōt ei ꝓstare. Ad hāc aūt p̄exigitur ex p̄cepto diuino ꝓfessio: habita copia sacer dotis. Et iō cōicans ex p̄cepto eccl'ie tenetur ex p̄cepto di uino ꝓfiteri. Sz hoc nō est ex p̄cepto eccl'esie nisi idirecte ⁊ ꝓsecutiue. Unde iura antiq̄ directe p̄ceperūt sumptionē eucharistie. vt illō Anacleti de ꝓse. di. z. c. ꝑacta. vbi p̄ci pit singulis fidelib⁹ q quotidie coīcent. Et illud Fabiani pape. Et si nō freq̄ntius eadē di. vbi p̄cipit q fideles cōmu nicent trib⁹ vicib⁹ i anno. Nullā aūt faciunt mentionē de ꝓfessione: qz supponunt q ex p̄cepto xp̄i debeat precedere quo ad illos q sunt ꝓsci de pctō mortali. Et eodez mō for te itelligēdū est statutū Innocēty. Dis vtriusq̄ sexus. ſ. q ibi p̄cipiatur sumptio eucharistie: de q̄ pōt ꝓstare. Uñ ⁊ pe na subiungit ꝓtra trāsgressores. ſ. q viuētes arceant̄ ab in gressu eccl'esie: ⁊ morientes careāt eccl'esiastica sepultura. Qđ aūt p̄mittit ibi de cōfessione facienda magis accipien dum est qđ sit faciendum ex precepto christi q̄z pro nouo precepto eccl'ie: que non videt̄ posse ponere cōfessionē sub precepto. Exquo pōt ꝯcludi q ꝓfitēs ⁊ nō penitens: ⁊ ꝑter hoc omittēs coīcare trāsgressor ē p̄cepti eccl'ie de sumptio ne eucharistie. Si āt coīcet nō est trāsgressor p̄cepti eccl'ie: qđ est de cōione: ꝫ trāsgressor est precepti diuini: accedens ad sacrm eucharistie sine ꝓtritione ⁊ ꝓfessione. ⁊ sm istum modū q̄stio supponit falsuz. ſ. q ecclesia possit directe' ⁊ ꝫz se p̄cipere ꝓfessionē iteriorē vel exteriorē. ¶ Sed iste mo dus nō videt̄ ꝯueniēs. ꝑmo. qz sicut nō pōt ꝓstare de aliq̄ vt̄z fuerit ꝓfessus ꝓtritus: vel nō: qz ꝓtritio nō potest eē no ta nisi ipsi ꝓtrito ⁊ deo: sic non pōt ꝓstare vt̄z aliquis coīca uerit vel non: qz si accipit hostiā non ꝓsecratā nō coīcauit sm vitatē. impol'e est autem omni homini ⁊ ꝯmunicanti ⁊ celebrāti scire vt̄z hostia sit consecrata: qz nisi celebrās sit sacerdos non ē hostia ꝓsecrata. Impossibile ē aūt scire q sit sacerdos: sicut q sit marit⁹ aligs: qz ad hoc requirūtur intentiones duoꝝ quoꝝ neutri ꝓstat de altero. ſ. ordinātis ⁊ ordinati. Unde nec ordinans scit vtrum ordinet: quia nec scit vtrum quem ordinat intendat deludere: nec econ uerso ordinatus scit de ordinante. Unde ⁊c. ¶ Secundo qz i decretali. Omnis vtriusq̄ sexus. equaliter ⁊ pri⁹ etiaz precipit cōfessio. ⁊ eucharistie sūptio. imo ibi ꝑmittit q ꝑ ꝓsilio sacerdotis ad tēpus a sūptōe eucharistie possit absti nere. Unde dicere q eucharistie sūptio p̄cipitur directe: ⁊ ꝓfessio idirecte: nec nisi ꝑpter cōmunionē: cū ex ꝓfessione sequat̄ in casu nō cōmunio videt̄ ꝓtra mentē: ⁊ equalis pe nitētia vtriq̄z iūngit̄. ſ. q viuus arceat̄ ab ingressu: ⁊ mortu⁹ a sepultura eccl'esiastica. ¶ Si dicat̄ q eccl'esia ꝑ tāto pt p̄cipere cōmunionē nō cōfessionē. qz cōmunio nō ē sacrm ſz vsus sacri: cōfessio aūt ē sacrm: ⁊ eccl'esia nihil pōt super eēntiā sacri: dicendū q ñ valet: qz licet eccl'esia ñ possit sup eēntiā sacri ipam imutādo q̄tū ad mām ⁊ formā: tamē pt circa eēntiam saluā aliquid p̄cipere ⁊ ꝑhibere: puta q nul lus baptizet̄ i die epyphanie ꝑpter heresim: vel q puer ci to baptizet̄: ⁊ q ordinatiōes tali tēpore fiāt. ⁊ p̄cipere ēpo q per se vel p aliuz faciat: ⁊ hꝫ: q ad bonā eccl'ie ordinatio nez ptinent. ⁊ simil'r q hoies ꝓfiteant̄ in quadragesima: ⁊ quādo sūt infirmi ātēq̄z medicina corporalis exhibeat̄ ⁊ ce tera hꝫ: que sunt vtilia ad salutem.

Quintus modus ē q liberat̄ a p̄cepto eccl'esie: ita q ante annū illū nō teneat̄ ꝓfiteri siue dicat fictionē illā: siue nō: dū tñ dicat oīa pctā sua alia: qz eccl'ia non pōt p̄cipere nisi actū exteriorē: nec pōt p̄cipere aliquā satisfactionē: nec penā ponere ꝑ actu iteriori. Uñ qñ dici tur q pctā sua oīa ꝓfiteat̄: quo ad peccata cordis est ꝓsiliū sed quo ad exteriora ē p̄ceptū: ¶ Si dicat̄ eccl'esia nō p̄ci pit id qđ est malū: qz p̄cepta boni legislatoris dant̄ de acti bus virtutū. dicendū: q confessio ⁊ absolutio in ficto sunt mala: non de se: sed propter circūstantiaz fictionis. Et ideo confessio ꝺm se est in precepto: ⁊ quo ad substantiaz facti li berat a p̄cepto humano: qđ nō potest coīcludere p̄tiōez fictionis sicut nec fictionē ꝑhibere. sicut si elemosyna est i precepto. ⁊ fiat ꝑpter hypocrisiz: dū tñ homo velit se agta re a precepto. ⁊ cū hoc placere mundo: liberat̄ a precepto. ¶ Sciendū est aūt q precipe confiteri legē ꝓdēdo non ē preceptū fori penitētialis effectiue: licet sit de illo foro ma teriali'r ⁊ obiectiue: sicut ⁊ dare indulgētias. Unde non po test intelligi preceptū de confitendo quo ad peccatum cor dis: sed in foro ꝓsciētie ꝓfessor potest iūngere q freq̄nter confiteat̄ de iterioribꝰ de q̄bus se ei submisit. ¶ Ad illud qđ supra dcm̄ ē. ſ. q eccl'ia potest p̄cipe actū iteriorez rōne exterioris: qñ sine ꝑ ñ hz effectū: sicut q potest p̄cipe lectio nē pōt p̄cipere meditationē ⁊c. dōm q ñ oz: ꝫ eo ipo q hō p̄cipit mihi lectionem: deus qui precipit mihi ei obedire: precipit mihi meditationē sine q̄ nō possū legere. ¶ Si āt dicit̄ q eccl'ia precipit alicui ꝓtrahere matrimoniū qđ nō est sine ꝓsensu: ⁊ q consequēs consēsuz. alias ei obediret q tantū per verba contraheret et excoīcationem euaderet: dicendū q non ē simile: qz sic eccl'ia de pctis ꝓfessis: ꝫ cor dis: qz iā sibi subdunt̄: dat indulgentias: sic postq̄z aliquis ꝑmisit alicui ducere eā i vxorez: obligat⁹ ē ad actū iterio rē ex facto qđ eccl'esie subiacet. Unde ratione cōtractus quo obligatus est ad actum interiorem: eccl'esia cogit ad illum: sicut si quis solo corde voluisset: eccl'esia ad illius voti obseruantiā nō cogeret. Si aūt ore: tūc sic. Dic aūt il le ñ se obligauit ad penitēdū iteri⁹ ꝑmissione q̄ subiaceat eccl'ie: qz ꝫ i baptismo abrenunciauerit sathane ⁊ ꝑfessus sit religionē xp̄ianam: nō tñ se obligauit eccl'ie ad obedien dū nisi i illis q̄ sūt ei cōmissa: ⁊ hec sūt exteriora: sicut reli giosus non pōt cogi nisi ad ea q̄ ex regula ⁊ ꝓstitutionib⁹ hñt prelati ꝺponere: ad q̄ se obligauit nō ad plura: nisi ꝑ put sūt in casu necessaria ad illa. ¶ Ad legē aūt ꝓtrariā dicen dū q cōmissa iurisditiōe: tacite cōmittunt̄ necessaria: q̄ sūt talia q̄ solēt alias expresse cōmitti. Talia aūt non sunt actꝰ iteriores: quoꝝ iudicium deꝰ hoī ꝑhibuit: nisi in foro

ꝺscie.ꝛ iō q̄nis nō possit p̄cipe ꝺfessionē ꝺ pctō occulto exteriori i foro exteriori:pt tñ p̄cipe ꝺfessionē de illo i foro interiori. Ecclia.n.hz p̄ceptū i foro exteriori ad bñ ordinādū vtrūq; foꝛ.sz qz actꝰ iteriꝰ oīo subterfugit foꝛ exteriꝰ:et si de ipso ꝺstaret.qz si gs ꝺfiteret se ꝺsensisse i homicidiuz: nō pp hoc posset excoīcari:sicut nec ꝺcollari.ff.ꝺ penis.l.cogitatōis penā nemo meret.ide ē qꝺ actu interiori nō pōt ecclia ferre p̄ceptū:nec respcū foꝛi pnialis nec iudicial: sz ꝺ actu exteriori oīo occulto qꝺ ipa posset punire si ei ꝺstaret:puta p ꝺfessiōez eiꝰ:q sol⁹ ē sibi ꝺsciꝰ:qꝺ alr ñ pt ei cōstare:ipa nō pt facere p̄ceptū i indicio exteriori.ita.s.vt cogatur fateri vitaté:qz iure diuīo ꝓhibet ꝺ tali occulto ingrere: cū accusatio vl clamosa insinuatio debeat p̄cedere:sz in coi possit excoīcare q hoc fecit vel fecerit.sz ꝺ isto actu pt dare p̄ceptū exequēdū i foro pnīali.sz ꝺ ipsa iteriori pnīa nullo mō vr posse p̄ceptū dare:qz nullo mō cadit sub eiꝰ pcepto: nec qꝺ ipa hēat:nec qꝺ aligs ꝺ eiꝰ fictōe ꝺfiteat. ¶ Ad rōnes vtriusqz ptis:sic rñdet illi ꝺ 4ª opione. ¶ Ad p̄mā dicēdū:qꝺ nō ē p̄ceptū de ꝺfitendo sed i āno:sz documētuz qꝺ initiꝫ p̄cepto iuris diui:nec illō restringit aut āpliat:sz soluz ꝺ qꝺ sit ꝺ necitate p̄cepti diuī:ad hꝰ vt aligs absqz pctō possit sumere sacrz eucharistie. ¶ Ad scōaz qꝺ ecclia mādat recipe ꝺfessionē ipenitētis:vez ē pp eiꝰ instructiōez:sz nō vt sumat eucharistiā:nec pp hꝰ excusat a sūptōe eucha:niſi faciat qꝺ i se ē.vñ trāsgressoꝛ ē p̄cepti ecclie ꝺ eiꝰ sūptōe.nō ē tñ trāsgressoꝛ p̄cepti xpi ꝺ ꝺfessione:qz ad eā nō obligatur: niſi eā velit sumere. ¶ Argm i oppm supponit ēt qꝺ ꝺfe⁹ cadat directe sub p̄cepto ecclie:qꝺ isti nō ꝺcedūt.si tñ ita ēet adhuc argm ñ ꝺcluderet.qz sic dictū fuit pꝰ cū ꝺ iciunio agere:itētio p̄cipiētis ē duplex:vna ꝺ mā p̄cepti:ꝛ sz hāc necessariū ē ipleri p̄ceptū.Alia ē ꝺ fine p̄cepti:ꝛ ista nō cadit sub p̄cepto.Aliogn ipleſ p̄ceptū diuinū sine charitate eēt trāsgressoꝛ p̄cepti diui.qz finis p̄cepti ē chāitas:vt di.apls pꝰ ad Thi.qꝺ nō tenet coīter.Ex hꝰ ad ppm ꝺfiteri pctā ē ꝺ itētōe p̄cipiētis vt mā.sz ꝺseq veniā pctōz ex tali ꝺfessiōe ē itētio ꝺ fine:quā nō nece ē ſuare ad vitādū trāsgressionē p̄cepti. Sed duo p̄ma argumēta nō sūt ꝺ gntū modū.ꝛ solutōes siue dñt falsū vt visū ē.3m ām ē bñ solutū.iō tc. VIII.

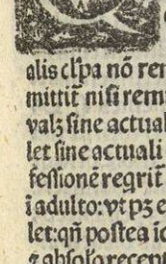

Qerit 8ꝰ vtrū ꝺfessio fcā ab illo q ñ ē ꝺtritꝰ valeat. Et vr qꝺ nō:qz cōfessio distinguit ꝺ ꝺtritionē ꝛ satisfactōez. sz ꝺtritio ꝛ satisfactio ñ valēt sine charitate. ḡ nec ꝺfeꝰ. ¶ Itē ꝺfeꝰ aut valet ad deletōez clpe aut pene.sz ꝺfeꝰ fcā añ ꝺtritionē nō valet ad remissionē clpe.qz sine ꝺtritōe actualis clpa nō remittit:nec ad remissiōez pene.qz pena ñ remittit nisi remissa clpa.ḡ tc. ¶ In ꝺriū arguit:qz ꝺtriꝰ nō valz sine actuali ꝺfessiōe:dūmō hēat i ppoꝰ.ḡ silr ꝺfeꝰ valet sine actuali ꝺtritōe:dūmō hēat i ppoꝰ. ¶ Itē sic ad cōfessionē regrit ꝺtri:sic ad bapm pexigit pnīa:q ē displicē ad adulto:vt pz ex p̄cedētib⁹:sz bapꝰ recept a nō penitēte valet:qñ postea icepit penitere.ḡ silr ꝺfessio fcā añ ꝺtritionē ꝛ absolo recepta ab illo valet:qñ postea ꝺteritur de pctis. ¶ 2º circa hāc qōnē ē triplex modꝰ ꝺdi. Duo p̄mi sūt ꝺtrary. Tertiꝰ cōcordat vtrūq;: ꝛ declarat secundum.

Primus ē qꝺ ñ valeat ad remissiōez clpe nec pene nec p tē nec recedēte fictōe:q̄z rō ē:qz aut talr ipēitēs cōfiteꝛ suā ipēitētiā q̄ ē ppm nō abstinēdi:vl ñ si nō cōfiteꝛ:tūc ē fictꝰ fictōe q̄ ē spāle pctñ ꝛ ꝺtēptꝰ sacrī:ꝛ ita cōfessio eiꝰ nō ē itegra:cū omittat cōfiteri istō pctñ.cōfessio āt q̄ nō ē itegra nō valet:sz ē iterāda.ḡ tc.si vo cōfitetur talē fictionē nō ꝺz absolui:qz miſter cum sit istiꝰ pn̄is agēt.i.dei nō ꝺz absoluere aliquē quē scit a ꝺo nō absolui: sic istiꝰ artis nō agit niſi put monet a pn̄i agēte.sz sacerdos scit illū q nō penitet a ꝺo nō absolui.ḡ nllo mō ꝺz talē absoluere.Et iō ꝺcit ꝺyo.i fi.eccle.ierarchie:qꝺ sacerdotibus ytendū ē vtutib⁹ ierarchicis quō deitas eos mouerit .Si āt sacerdos p̄sumat talē ꝺ fcō absoluere peccat.sic ille q a diuīo ordie auertit:nec absolo ꝺseq aliquē effectū.qz vtꝰ sacꝛ ē pncipalr a ꝺo:nō āt a sacris vl ministro:niſi sic a cā sine q̄ nō. ¶ Quātū āt ad rei vitaté pa ps hꝰ rōnis bñ ꝺcludit.qz fz oēs ꝺfeꝰ nō itegra ē ex itegro faciēda:ꝛ niſi sit itegra ē totalr nlla:nec ē vez sacrm.vñ nec tūc nec postea pt bre effectū:niſi qꝺ si ꝺfiteret eidē sic coīter boies faciūt curatis suis sufficeret dicere fictionē nō dictā:ꝛ recedēte fictōe bret effectū ex ꝺtritōe:nō ex sacro:qz nullū fuit niſi i casu. ¶ 2º ꝺcedēdū qꝺ si ꝺfiteat fictōez ñ ē absoluēdꝰ:ēt sz ꝺditōe si postea cōfiteat.qz p fuit Lazarꝰ a dño suscitatꝰ q̄z a discipulis solutꝰ. ¶ 3º qꝺ si de fcō absoluat:sic abusus baptismi ꝛ fictio ñ ipediūt caracterē:sic q̄uis sacerdos erret ꝛ iste sit fictꝰ forte ñ ipedit effectū ornatꝰ.ꝺ q̄ postea dicet.

Secūdus modꝰ ꝺdi ē qꝺ talr ꝺfeꝰ valet ad remissionē culpe.qz ipenitēs qñ ꝺfiteꝛ ꝛ absoluit.sz tc ñ recipiat fructū absolonis:tñ recedēte fictōe recipiet: sic ꝺcm ē ꝺ bapꝰ s. Et forte rō hꝰ opionis ē.qz sic i bapꝰ ipmit caracter ad quē recedēte fictōe segt gra:sic i pnīa ē gdam ornatꝰ ad quē segt gra:p quā fit remissio pctōz. ¶ Sz istō ñ placz alys pp tria. ꝓmo qz nullus talr ornatꝰ ipzimit i sacro pnie. Scōo qz si ipzimit ñ remanet nisi cū gra. alioqui multiplicaret i eodē sz nūerū:cū cōtingat iterari ꝺfessionē ꝛ absolonē ꝺ eisdē pctis:ꝛ iterata cā iterat effectꝰ:qꝺ ē cō uenies.si āt ñ manet nisi cū gra nō ipzimit nisi p effectū et absolonē p quā ꝺfert gra:qꝺ ñ ē i ꝓpsito. 3º qz si talr ornatꝰ posset ee cū gra:ꝛ sine gra ad ipz nō seqret gra recedente q̄cūq; fictōe:cū idifferēter se hēat ad graz ꝛ ad puatōz gre vt dñt ꝺ caractere bapli. Sz qz certū ē qꝺ ñ i oībꝰ sacris eo dē mō ornatꝰ ipmit:si tñ ipzimat:qz i euchar c. eēntia cōsistit i ꝺsecra nc māe:ornatꝰ ñ ipmit nisi i vsu:ꝛ tc i sola mā. s.spēb ē ista vtꝰ.qz vba iā trāsierūt.sz q it ꝺtiet pt graz sic vlt ipmere:tñ cū oia sacra gre i hꝰ ꝙueniāt qꝺ ē ꝺferre graz ꝛ ñ ꝺferūt eā effectiue:sz cōferūt dispositiue: ꝓbabile ē qꝺ sic i ipmētibꝰ caracterē p dispōne ipmit caracter: sic i nō ipmētibꝰ caracterē ipmit aligd ꝺsitē dispones. ¶ Qꝺ aūt 2º dr qꝺ nō manet.dōz qꝺ cū nō hēat ꝺriū sic nec caracter: nihil ipz corrūpit:sz idelebilr ē.ꝛ si iterat sacrm idem spē. intenditur ornatus:nec ꝓpter hoc gratia inrenditur. si de uotio minuat:sed ceteris paribus augeret. ¶ Uel potest dici qꝺ character non solū ipzimit vt sit dispō ad gratiam: sz vt signū distinctiuū ꝛ mācipatiuū ad aliqōs sacrū. vñ ē idelebil:sic ꝛ cetere ꝺsecratōes.ornatꝰ āt solū vt dispō ad graz ī fieri.vñ ipa aduenīēte cedit:ꝛ quousqz aduenerit nō recedit:sz cū eam introduxerit vt seta filū:ꝛ timoꝛ fuilis charitatē:ei cedit. ¶ Ul dom ꝛ meliꝰ:qꝺ sic vtꝰ sacri manet q̄us qꝺ dispōnē cāuerit q̄ cāta tūc dsinit:sic dispō cāta q̄ ñ ē caracter sz ornatꝰ tñ durat vsqꝫ ad ifusionē gre iclusiue:q̄ dsinit eē.sic dispō actualr nō manet. ¶ Ad 3m dōz:qꝺ sz possit stare cū puatōe gre:tñ ꝺ se ē dispō ad gram:sic ꝺ yafanitas ē dispō ad lucē:q̄ tñ manet luce subtracta in tenebris etiam eadem numero.

Et ideo ē 3º modꝰ ꝺclarās ꝛ ꝺcordās alios: hñs q̄tuoꝛ ꝓnes. ¶ Pria qꝺ talr nō ē liberatꝰ a pce pto diuīo:si ñ hūit itētionē ꝺfitēdi ꝛ absoluēdi sacrālr: sz ꝺ ridēdi:qz sine itētōe nō pt suscipi eēntia sacrī q̄ ꝺsistit i vsu ꝛ tūc tenet iterū ꝺfiteri. Et idē ē si itēdebat ipliere p̄ceptū ꝛ sacrm verū suscipe:qꝺ ecclia dat:tñ nullā hēbat pnīaz ꝺ pctō:ꝛ tūc recepisz qdē vez bapm:ordinē:ꝛ alia sacra:sz nō pnīaz.qz ps eēntialis bꝰ sacri qꝺ ꝺsistit i actu suscipiētis est actꝰ iteriꝰ.vñ sine eo nō ē.sic nec eēt sine exteriori.sic nō eēt matrimꝰ si qs itēderet vez sacrm suscipe:nō tñ ꝺsentiret niſi i carnalē copulā:ꝛ ad tps. ¶ 2ª ꝓ ē: qꝺ si fuit talis pnīa q̄ sine sacro sufficisset tūc fuisz cōtritio:nec sic currit qō:qz nō fuisz fictio. ¶ 3ª ꝓ ē.qꝺ si fuisz talr attritio q̄ non sufficeret sine sacro:sz cū ipo:tūc ēt fcā eēt ꝺtritio vi clauiū ꝛ fugata fictio nec adhuc curreret qō. ¶ 4ª ꝓ ē:qꝺ si fuisz

taľ pnia q̄ neccū sacko eēt sufficiēs ad gr̄az: tūc va ē opinio Thome: q fictōe recedēte icipit valere ꝛfeº: ꝛ ñ teneť ꝛfiteri nisi fictionē: vt puta si hūit doloꝛē gdē ipfectū. sz quia ñ sufficiēter ꝛsciam discussisz: putabat āt discussisse q̄tuz sufficiebat vľ si dolebat ō pterito nō ꝓponēs cauere i futuro: aut eꝛ.: vľ nō erat dolor maximº sic dz: k̄pe tñ fm ꝛsciaz suā nō erat fictº: lz kz vitatē eēt. ꝛ sic nihil celauit qō crederet mortale. ꝛ p ꝛñs fm suū iudiciū ꝛcurrebāt oia q̄ erant necessaria. postea āt certificatº ō erroꝛe sue ꝛscie penitet ō illo defcū: q qꝛ erat erroꝛ iurľ dīni: nō tollit fictōez reſpcū effectº vltimi sacr̄i. qꝛ ip̄obabilis ꝛ nō excusat: sz tñ eoipo q ē erroꝛ tollit fictionē q̄ excluderet eēntiā sacr̄i. vñ verū sacr̄m fuit. ꝓpter qō fictōe recedēte siue ex pactōe siue ex oꝛnatu remanēte: effectū hēbit. Et mix ē qūo illi q dñt penitētiā iteriozē nō eē ptē sacr̄i negāt pniam valere postea: cū tñ fuerit q̄ ipi ponūt ō eēn⁹. qb⁹ positis oē sacr̄m hz effectū suū: vel tūc vľ postea recedēte fictōe. Sed ipi diceret q B nō ē vex nisi i sacr̄is iterabilibº cōtra qō ē q mr̄imoniū qō nō hūit ꝛsensū sz deceptionē cū vbis postea ꝛfirmatur ex solo ꝛsensu supueniēte. sz suppositō q ꝛsensus fit de eēn⁹ mr̄imony: si a p̄nº defuit postea ad hoc q mr̄imoniuz sit nō sufficit cōsensus nouº sine exteriozi signo: nisi dicať q signū qō p̄cessit sufficit: qō forte nō ē vex. qꝛ sil' debent cōcurrere he ptes sacr̄i. Ex his pz: q opio Tho. pt multis modis saluari. Uno mō q̄ dcm̄ ē loquēdo ō illo q fictº est p̄uatiue: nō positiue. qꝛ. s. hz doloꝛē ita ipfectū q nec cū sacro actu snscepto sufficad ꝛtritionē: nihilominº tñ hāc pfectionē q̄ ē fictio nō ꝛfiteť: qꝛ credit eē sufficiēter disposit⁹. ꝛ sic nō sciēter celat pctm̄: qō fuit i B q nō sufficiēter examinauit ꝛsciaz suā sic debuit. Tali igit̄ q nll'z sacr̄z suscipit oꝛnatº ip̄mit̄: sz gr̄a nō dať. sz postea qñ redit ad coꝛ ꝛ recolit se nō fecisse bñ debitū suū ꝛ ex negligētia aliq̄ oblitū icipit valere cōfessio ꝛ nō teneť ꝛfiteri illa q̄ tūc ꝛfessus fuit. qꝛ ñ fuit dimidiata ex itētōe: sz solā fictionē illā. Si aūt fuisz fictio positiue celata fuisz cōfessio nll'a: vľ si fuisset cōfessa nō debuisz dari absolo. Sz ea data dubiū ē vtruz oꝛnatū ip̄ressisz: i q̄ casu Tho. nō pt itelligi. ¶ z° pōt itelligi qñ ē positiua fictio q̄tū ad hoc q nō dolet nec ꝓponit abstinere: tñ ista fictio ñ occurrit sibi vt cōfitēda: nec actu cogitat q teneať eā cōfiteri: tē ē sic ō pctō qō occurrit gdē sz nō credit q sit pctm̄: aut q sit mortale ꝛ ō necitate ꝛfitēdū: vľ idē ē ac si fuisz oblitū p negligētiā: nec fecisz ōbitū suū ō scrutādo ꝛsciaz: i q̄ casu solū illō ē ꝛfitēdū: ꝛ ē vex sacramētū: lz hic sit ignoꝛātia iuris dīni ibi fcī. ꝛ B mō pt sustineri dictū Thoᶜ z. di. zi. arti. i. i so. vlt. argumēti. q ignoꝛātia iurľ dīni ñ excusat a fictōe. g̃ talē vocat fictōez. ¶ z°° pt sustieri vt tactū ē s i illo q ꝛfiteť eidē cui p̄us q̄tū ad B q nō oporterz reiterare: ēt si nō recoleret. qꝛ nec vbi ē integra oz q recolat actu ō p̄nº qñ ē i fine. ꝛ maxie qꝛ B suffic absoluere ab oībus: ꝛ iniūgere pniam ꝓ fictōe ꝛ p alys: q faciat pniam tūc sibi iniūctā. sz tūc alia ps nō videť posse sustieri. s. q nō hēat effectū tūc. sz recedēte fictōe: qꝛ nll'z sacr̄z fuit: nec p ꝛñs vllū effectū nec tūc nec post hr̄e potuit: lz q̄tū ad p̄mā ptē possz dici ꝓbabilr q Tho. refert se ad ea q̄ coiter ꝛ ō iure coī accidunt: q hō ꝛfiteať curato suo. ¶ Ad p̄m g̃ dōz ē: vt Tho. dic̄ q ꝛtritio ꝛ satisfactio fiūt ōo. iō regrūt bonitatē iteriozē quā ōs videt: ꝛfeº āt hoī. iō sufficit hōitas appēs. ¶ Sz ꝫ vba q̄ ponit tho. vr̄ q si ꝛtriº ꝛ satisfactio qꝛ fiūt deo regrūt q hō g ista facit sit vnitº ōo sic ꝛfeº qꝛ fit hoī: regrit q sit vnitº hoī. ꝛ si p̄ma vnio dz eē p charitatē: pari rōne scōa: nisi dicať sic: q ōs g videt dispōnē ñ iducit formā nisi i māz bñ dispositā: sz hō g nō videt coꝛ vľ si ei dr̄ faťq̄ suū ē itēdēs faceť qō faťecclia: siue erret i fcō: ꝛ tē si peccat: qꝛ aliº cui teneť credere nō ꝛfiteť fictionē: siue erret i iure. qꝛ aliº ꝛfiteť eā: ꝛ iste nihilominº absolut abutēs claue. tñ exq̄ itēdit absoluere ꝛ vex sacr̄z cōferre vr̄ q ꝛferat. ꝛ si tūc non hz effectū pp illiº idispōnē: hēbit tñ postea vľ ex pactōe vľ ex dispōne manēte. ¶ Et si dicať q ñ ē sacr̄z: qꝛ lz hēat verā formā: ñ tñ hz verā māz q̄ ē pctoꝛ ꝛtritº: sic mā mr̄imony hō ꝛsentiēs. Dōm q q̄ sua fictio nō sibi occurrit vt ꝛfitēda: tūc nō ē ꝛfeº dimidiata: ꝛ q̄ñ fictionē suā dicit cum alys pctis ē ꝛfessio integra: ꝛ sic mā pfcā: cui pt ip̄mi forma: qō si fiat: vex sacr̄z erit: q̄uis fieri ñ ōbeat. sic hō sacerdos hñs bestiā sup altare pollutū nō deberet qdē celebꝛare. sz si ꝓferret vba va eccha eēt. ꝓctoꝛ. n. ē mā. sz imūda nisi sit saltē attritº: vľ ꝛfeº sine attritōe ē mā imūda. ¶ Ad z^m dōm q nō valet ad remissionē clpe nec pene ꝓ tūc. sz recedēte fictiōe valet ad vtrūqz: vľ ex pactōe: vľ ex oꝛnatu disponēte sic character: ēt si ꝛtritio pōať ps eēntiaľ sacr̄i p̄nie. qꝛ sic satisfactio q̄ oꝛdie nāe dz seq cōtritionē ꝛ ꝛfessionez aliqñ p̄cedit ꝛfessionē: ꝛ sufficit ita vt nō teneať hō amplⁱ satisfacere. puta qñ cōtritio deleuit penā i quo casu si cōstaret sacerdoti nll'am pniaz iiūgere ōberet: sic nec baptiçato: vľ si tātā pniaz feť post ꝛtritionē ꝓpo motu q videať sufficiēs ꝛfessoꝛi nō iiūget aliā: aliqñ āt p̄cedit ꝛtritionē. vt qñ fcā ē i pctō mortali: ꝛ ē talis q aliqd demit ō iuba: puta: qꝛ tota pnia erit i elemosynis q̄s erogauit i pctō: postea cōteriť gratas hñs elemosynas q̄s feť. ꝛ sufficit vt qdā dñt: sic eꝛ: lz ꝛtriº debeat p̄cedere ꝛfessionē ꝛ absolutionē. si tñ segť sufficit ad hñ dū tē fructū. Illi āt g sūt ō ꝛria opione rñdēt ad arguīta fcā in oppm. ¶ Ad p̄m cū dr̄ ꝛtriº sine ꝛfessiōe valet. g̃ tē. dōm q nō ē sil'e ō ꝓposito cōfitēdi ꝛ satisfaciēdi: qō hz cōtritº ꝛ ō ꝓposito ꝛterēdi qō hz ꝛfitēs. qꝛ cū ꝓpom sit ō futuro: ꝛ kz ordinē nāe ꝛtritio debeat p̄cedere ꝛfessiōem ad ꝓpom ꝛfitēdi ꝛ satisfaciēdi sufficiēt ꝛtritio. sz nll's ordo ē q i ꝛfitēte sufficiat ꝓpo ꝛterēdi: cū ꝓpom vt dcm̄ ē sit ō futuro: cōtritio āt debeat p̄cedere ꝛfessionē. Et cōfirmať solutio. qꝛ cā efficiēs dz eē p̄or effcū. vñ cū actº iterioꝛ sit cā effectiva exterioꝛis actº: cōtritio q̄ ē iterioꝛ dz p̄cedere: et sic dz eē cū ꝓposito ꝛc̄. vt sit ordo cāe efficiētis ad effectū ꝛ finē ꝛ nō eꝛ. ¶ Ad z^m dñt q i adulto accedēte sine pnia ad bapm. baptismº nō valet ad remissionē clpe: sz totus valoꝛ ē ex ꝛtritōe sequēte: sic tactū fuit p̄º cū de bapº agereť: q̄uis baptismº sic receptº nō sit reiterādus. qꝛ ē q̄dā spūalis regnātio: ꝛ ip̄mit characterē. Jn pnia vo fcā añ cōtritionē neutr istoꝛ ē pp qō iterāda ē. vľ dōz q baptismº valz recedēte fictōe pp pactionē dilatoziā q̄ hz locū i bapº: non āt i pnia. qꝛ absoluēs p ꝛfessionē scit ꝛsciaz ꝛfitēt: pp qō si dz illū absoluere quē scit a ꝺo nō absolui. Et si ō fcō absoluat nō valet. sz ad bapm nō regrit q baptiçās sciat ꝛsciam baptiçati: ꝛ ē sacr̄m nō iterabile: ꝓpter qō pactio locū hz i bapº: vt recedēte fictōe p̄cipiať eiº fructº. Aliogn cum nō possit iterari ꝓuareť irrecupabilr totali fructu sacr̄i marime neċy. ꝛ q delet oēz clpā ꝛ penā: qō ē icōueniēs. ¶ Sz neutra istaꝝ solonū valz: qꝛ aut itelligūt: q B totū sit vna sola cā aut q qōlz p se sit sufficiens cā. Si p̄º mō. Cōtra. qꝛ idē dr̄ coiter ō ordiatōe ꝛ ꝛfirmatōe q̄ ip̄mūt characterē ꝛ ñ iterāť: cū nec sint necessitatľ: nec delēt oēz penā: nec oꝛ q ꝛfitēs sciat ꝛsciaz eiº cui ꝛfert sacr̄m. Si āt dicāt q alterū sufficiēt: tūc cū pnia sit sacr̄m necessitatľ: ꝛ aliqñ nō possit reiterari: vľ qꝛ bō amisit loquelā: vľ nō hz sacerdotem saltē tūc est eadē cā que ō baptismo. ꝛ sil'r ō extrema vncti one: q̄ nō mutata infirmitate nō iterať. ¶ P. saltē i coīcāte ficto q̄diu i ventre eius manent spēs adest eēntia sacr̄i. ergo fictione recedente sequitur effectº: vel p virtutem inherentem: vel per deitatem latentem: vel ex pactione.

¶ De remissione sacerdotis. Di. XVIII.

Jc q̄ri solz si pctm̄ oio dimissū ē a deo p coꝛdis cōtritionē ex quo penitēs votū hūit cōfitēdi: qd postea dimittať ei a sacerdote. Videꝛ. n. quo vinculo euz ligat. s. tpalis pene

sed non a quo euz absoluat. Et ideo quero. An te plenitudinem quippe cordis anima rei maculam habet: z fetorem peccati: atqz eterne vltionis vinculo ligata existit. Si vero ad confessionem per cordis contritionem deus per se ipsuz sine ministerio sacerdotis z debitum oio relaxat: z animā interius purgat a cōtagione z fetore peccati: qd ergo mundat: qd dimittit sacerdos: vbi sūt claues ille qs dns tradidit Petro z successorib9 ei9 dicēs: tibi dabo claues regni celorū: z quecūqz ligaueris sup terrā erūt ligata z i celo: z quecūqz solueris sup terram erūt soluta z c. Ut aūt pmissa qō pleni9 explicari valeat: quasi alti9 ducto rhete de his claub9 z vsu earum disseramus.

¶ De claubus. b

Laues iste sunt nō corporales sed spūales. s. discernendi scia: z potētia iudicandi. i. ligandi z soluēdi: qua dignos recipere: indignos dz excludere a regno ecclesiastic9 iudex. Qui sicut dz ius ligādi: ita z soluēdi. vñ Ambr. Dominus par ius z soluēdi esse voluit z ligandi qui vtrunqz pari conditione permisit. Ergo qui soluēdi ius nō hz: nec ligādi habz. z infra. Certū ē q ecclesie vtrūqz licz: hereses vtrqz nō hz. Jus.n. hoc solis pmissuz est sacerdotib9. Recte ergo ecclesia hoc sibi vendicat que veros sacerdotes hz. heresis vēdicare nō pōt: q veros sacerdotes nō hz.

¶ De vsu clauium. c

Sus vero harū clauiū multiplex ē: discernere. s. ligādos z soluēdos: ac deide ligare vel soluere. Qui.n. idignos ligat vel soluit ppria potestate se priuat. i. dignū priuatione se facit.

¶ Si sacerdos pōt dimittere vel retinere pctā.

Ed queritur vtruz a peccato soluere valeat sacerdos. i. a culpa: vt culpe maculā abstergat vel debitū eterne mortis soluere valeat. Quidā arbitrati sunt: cū peccator dupliciter ligatus teneaī: vt pdictū ē. s. mentis ptagione ac cecitate: z debito future pene: alterz curari p deum: alterum solui p sacerdotē. Patitur .n. p pctm quasdam tenebras iteriores z maculas: a quibus nisi liberet pjcietur in tenebras exteriores. Cū autez liberat ab his: suscitat a morte peccati. Vñ apls. Surge q dormis z illuminabit te xps. Solus.n. xps: nō sacerdos: animā resuscitat: ac pulsis tenebris iterioib9 z maculis eam illuminat z mūdat: q aīe faciem lauat: Debitum vero eterne pene soluere concessit sacerdotibus. Or in resurrectione lazari signatum asserūt: quē xps prius per se interius viuificauit: deide foras exire iussit: eūqz adhuc ligatū solue re aplis pcepit: qz vt aiūt: ipe iterius aiam a caligie maculaqz peccati emūdat: sacerdotib9 vero dedit vinculū eterne mortis soluere. Alij vero dicūt solū deū: nō sacerdotē: debituz eterne mortis dimittere: sicut z aiam iterius p se viuificat: nec tñ diffidēter sacerdotib9 traditā ptātē pctā dimittēdi z retinēdi: qbus dictū ē: quoz remiseritis peccata z c. Sicut.n. xps retinuit sibi ptātē baptismi: ita z pnie. Et ió sicut iteri9 gratia sua aiam illumiat: ita z simul debitū eterne mortis relaxat. Jpe.n.p seipsū peccata penitētiū tegit: z tūc tegit qñ ad penā nō reseruat. Tūc ergo tegit qñ debitū pene soluit. Or aūt ipse tegat apte dicit Aug. exponēs illū locū psalmi. Quoz tecta sūt peccata. i. coopta z abolita. Si.n. terit ōus peccata: noluit aduertere. Si noluit aduertere noluit aiaduertere. i. punire: sz ignoscere. Jta ergo dicit a deo tecta vt de9 nō videat. i. eterna liter puniat. Videre.n. dei peccata ē ad penā imputare. Auertere autē faciē a peccatis: hoc ē ea ad penā nō reseruare. Jtē Hiero. Quib9 deus dimittit peccata tegit ne i iudicio reuelētur. Jtē Cassidorus. Qui grauia hñt peccata: alijs de9 iputat: alijs p misericordiā nō iputat. Ex his apte oñdit q de9 ipe penitētē soluit a debito pene: z tūc soluit qñ ei illumiat ispirādo verā cordis cōtritionē. Cui sentētie ratio suffragat z auctoritates attestant. Nemo.n. vere cōpungitur de peccato: hñs cor cōtritū z humiliatū: nisi i charitate. Qui aūt charitatē hz vita dign9 ē. Nemo autē sil' vita z morte dignus ē. Nō ē ergo tūc ligatus debito eterne mortis. Fili9.n. ire eē desijt erquo diligere z pēitere cepit. Ertūc ergo solut9 ē ab ira que nō manet sup illū qui credit i xpm sed super illū qui non credit. Non ergo postmodū p sacerdotē cui cōfitet ab ira eterna liberat: a q iā liberat9 ē p dominū: ex quo dixit: cōfitebor. Solus ergo deus hoiez iteri9 mūdat a pcti macula: z a debito eterne pene soluit: q p pphetaz ait: Ego solus deleo iniqtates z peccata ppli. Jtem amb. Uerbū dei dimittit pctā: sacerdos z iudex. Sacerdos qdē officiū suū exhibet: sed nulli9 ptātis iura exercet. Jdē. Ille solus peccata dimittit: qui solus p peccatis nostris mortu9 ē. Jtē aug. Nemo tollit peccata nisi solus de9 q ē agn9 tollēs peccata mūdi. Tollit autē z dimittendo q facta sūt z adiuuādo ne fiāt: z pducēdo ad vitā: vbi oio fieri nō possūt. His alijsqz plib9 testimonijs docet dns solū p se pctā dimittere: z sicut pctā dimittit qbusdā ita z alioz quorundam peccata retinet.

¶ Or sacerdotes ēt dimittūt peccata z tenēt pec-

cata suomodo.

Ec ió tamen negam⁹ sacerdotibus ꝓcessam ptātē dimittēdi ⁊ retinēdi peccata: cū hoc veritas in euāgelio apte doceat. Hinc Aug. ait. Ecclie charitas que p spm̄ scm̄ diffundit in cordib⁹ eoꝝ qui participes sui sunt peccata dimittit: eoꝝ q ñ sūt tenet. Idē. Sacerdotes pñt ꝓfitentib⁹ parcere: qbus. n. remittūt remittit deus. Lazar. n. de monumēto suscitatū obtulit discipulis soluēdū: p hoc oñdens potestatē soluēdi cōcessam sacerdotib⁹. Dixit enī Quodcūq; sol. sup ter. erit sol. ⁊ i celo ⁊c. hoc est. Ego deus ⁊ oēs celestis curie ordies: ⁊ oēs sancti in glia mea laudāt vobiscū ⁊ confirmant quos ligatis ⁊ soluitis. Non dixit quos putatis ligare ⁊ soluere: sed in quos exercetis op⁹ iustitie ⁊ misericordie. Alr aūt vel alia opa vestra i pctōres nō cognosco. Idē. Cum veraciter ad deū cōuerso peccata dimittunt: ab eis dimittūtur: qb⁹ ipse veraci ꝓuersiōe ꝓiungit. Spūssctis ea dimittit q dat⁹ est oib⁹ scis sibi charitate coherētib⁹ siue se nouerit corpalr siue nō. Silr cū alic⁹ tenent pctā: ab eis tenent a qb⁹ ille cordis prauitate disiunguntr siue notis corpaliter: siue ignotis. O ēs mali spūalr a bonis seiuncti sunt. Ecce hic dicit pctā dimitti ⁊ teneri a scis viris: ⁊ tñ spm̄ scm̄ ea dimittere dicit: ⁊ qō maiori cōsideratōe dignū est: idē ēt dicit: q de⁹ per se vel p scōs suos tñ dimittit pctā. Ait. n. sic. Sacrz gīe dat deus ēt per malos: ipaz vero gīam non nisi p seipm: vel per sanctos suos. Et ió remissiōnē pctōrum vel p seipm facit vel p ipsi⁹ columbe mēbra: qb⁹ ait. Si cui dimiseritis: dimittent. Ecce qz varia a doctorib⁹ traduntr sup his: ⁊ in hac tāta varietate qd tenēdū: Hoc sane dicere ac sentire possum⁹: q solus ds dimittit pctā ⁊ retinet: ⁊ tamē ecclie ꝓtulit ptātē ligandi ⁊ soluendi. sed alr ipe soluit ⁊ ligat: alr eccl'ia. Ipse enī p se tm̄ ita dimittit pctm̄: qz ⁊ aīaz mundat ab interiori macla ⁊a ōbito eterne mortis soluit

¶ Quō sacerdotes ligāt ⁊ soluūt a pctis. f

On aūt hoc sacerdotib⁹ ꝓcessit: qbus tñ tribuit ptātē soluendi ⁊ ligādi. i. oñdendi hoīes ligatos vel solutos. Unde dñs lepr̄osū sanitati prius p se restituit: deinde ad sacerdotes misit quoꝝ iudicio oñderet mundat⁹. Ita etiam lazaz iā viuificatuz: obtulit discipl'is soluēdū. qz ⁊ si aliquis apō deū sit solutus non tñ in facie ecclesie solut⁹ habet: nisi per iudiciū sacerdotis. In soluēdis ergo culpis vel retinēdis ita opat sacerdos euāgelic⁹ ⁊ iudicat: sicut olī legalis i illis q ꝓaminati erāt lepra que peccatū signat. Un Hiero. sup matheuz: vbi dñs ait petro. Tibi dabo claues regni celorū ⁊ qcūq; ligaueris sup terram erit ligatū ⁊ in cel'o: ⁊ qcūq; solueris sup terrā erit solutū ⁊ in celis. Hunc inqt locū qdam nō itelligentes aligd sumunt de supcilio phariseoꝝ: vt dānare innoxios: vel soluere se putēt noxios: cum apud deū nō sīa sacerdotum: sed reoꝝ vita queraf. In leuitico se ostēdere sacerdotib⁹ iubentur lepr̄osi: quos illi nō faciūt lepr̄osos vl mūdos: sz discernūt qui mūdi vel imūdi sunt. Ita ⁊ hic apte oñdit q nō sequit ds ecclie iudiciū q per surreptionem ⁊ ignorantiā iterdū iudicat. Deus āt semper iudicat p̄m veritatē. Et in remittendis vel i retinēdis culpis id iuris ⁊ officij habent ecclesiastici sacerdotes: quod olīz habebāt sub lege legales in curandis lepr̄osis. Hi ergo peccata dimittūt vel retinēt: dū dimissa a deo vel retenta iudicant ⁊ oñdunt: Ponunt enī sacerdotes nomē domini super filios israel: sed ipse benedicit vt dicit in numeris. Hūc modū ligandi ⁊ soluendi Hiero. supra notauit.

¶ Alius modus ligādi ⁊ soluēdi. d

Igant quoq; sacerdotes dū satisfactōes pnie ꝓfitētib⁹ iponunt. Soluūt cū de ea aliquid dimittūt: vl per eā purgatos ad sacramētoꝝ cōiones admittunt. Quē modū superius leo papa notauit. Scōm hunc moduz dñr etiā sacerdotes dimittere pctā vel retinere. Un superius augu. dixit. Quibus remittunt remittit deus ⁊c. Q pus. n. iustitie exercēt i pctōres cū eos iusta pena ligant: opus misericordie dū de ea aliquid relaxāt vel sacroꝝ cōioni cōciliant: alia opa i pctōres exercere nequeūt. Et notādū est: q quos satisfactiōe pnie ligāt: eo ipo a peccatis solutos oñdunt: qz nō imponit alicui satisfactio pnialis: nisi qnē sacerdos vere penitētem arbitrat. Alij nō iponit: ⁊ eo ipso peccatuz retineri a deo iudicat. Qz aūt hoc ad claues pertineat: aug. oñdit dicēs. Frustrat claues ecclesie q sine arbitrio sacerdotis pniam agit: si sine oris ꝓfessiōe crimis indulgentia ipetrat. Est ⁊ alius mod⁹ ligādi ⁊ soluēdi qui p excōicatōem geritr: dū aliquis p̄m canonicā disciplinaz tertio vocat⁹ ad emendationez manifesti delicti ⁊ satisfacere vilipēdens: sn̄iat ecclesia a loco orōnis ⁊ sacramentoꝝ cōmunione ⁊ fideliū consortio pcidit: vt erubescat: et pudore sceleris ꝓuersus peniteat: vt sic spirit⁹ eius saluus sit. Qz si penitentiam profitens resipuerit: negate ꝓmunoni admittitur: ⁊ ecclesie reconciliatur. Hec est aūt ecclesie anathematizatio. Hanc penaz illis qui digne percellunturr infligit: quia gratia dei ⁊ p tectio illis amplius subtrahitur ac sibijpsis relī

quũt vt sit eis liberũ ruere i iteritũ peccati. In quos ẽt maior dyabolo seuiẽdi dat ptãs. Ora tiones quoq; ecclesie ꝛ benedictionũ ac meri tor suffragia eis nequaq; suffragari putant

¶Quomodo ꝑm hos modos intelligendũ sit illud. Quodcũq; sol. ꝛc. b

Ecundus hos ligãdi ꝛ soluẽdi modos s quo ver est qđ dicit. Quodcũq; solue ris sup terrã erit solutũ ꝛ i celis ꝛ quod cũq; ligaueris sup terrã erit ligatũ et i celis ꝛc. Aliqñ. n. oĩdũt solutos vl ligatos q nõ sũt apd deũ: ꝛ pena satisfactiõis ꝛ excõmunicatiõis in terdũ idignos ligãt: vel soluũt: ꝛ idignos sacra mẽtis admittũt: ꝛ dignos admitti arcẽt. Sed itelligẽdũ est hoc in illis quor merita solui vel ligari postulãt. Tũc enim sntia sacerdotis iudi cio dei ꝛ totius celestis curie approbat ꝛ ꝓfir mat: cũ ita ex discretiõe prodit vt reor merita nõ cõtradicãt. Quoscũq; ergo soluũt vl ligãt adhibẽtes clauẽ discretiõis reor meritis: soluũ tur vel ligãt in celis. i. apud deus: quia diuino iudicio sacerdotis sntia sic pgressa approbatur ꝛ confirmat. Quos ergo ꝑ merita sntia eccle pcellit: ledit ꝛ illi foris sũt apud deũ. Qui autẽ nõ meruit: sententia ecclesie nõ ledit nisi contẽ nat. Unde Origenes. Exĳt qs a veritate: a fi de: a charitate: per hoc exit de castris eccle: ẽt si epi voce nõ abĳciat: sicut ecõtra aliqs nõ re cto iudicio foras mittit. Sed si nõ egit vt mere atur exire: nihil ledit. Interdũ eni q foras mit titur ĩtus est: ꝛ q foras est: ĩtus videtur retine ri. Ecce qualis ꝛ quãtus est vsus apostolicar clauius. Jã ostẽsum est ex parte qualiter sacer dotes dimittũt peccata vl tenẽt: ꝛ tamẽ retinu it sibi deus quantã singularẽ potestatẽ dimittẽ divel retinẽdi: quia ipe solus p se debitũ eterne mortis soluit ꝛ animã iterius purgat.

¶Que sint interiores tenebre ꝛ iterior macula

Je queritur que sit illa macula ꝛ que b sint ille tenebre interiores: a quib deus interius animam purgat: cum verã pe nitentiam immittit: De tenebris ꝛ iteriori ca ligine satis facile est ꝛ itelligere ꝛ respõdere. Cuz enim quis mortaliter delinquit ꝛ gratia virtutis priuatur si qua precessit: ꝛ naturaliu bonor elisionẽ patit. vnde ꝛ intellectus obtũ ditur: ꝛ totus homo interior obtenebrat: ꝛ ita quasi caligie quadã mẽs obuoluit: que caligo peccati pena est. Hanc vero deus pellit cũ pe nitentiã immittit: per quã perdita bona restitu it: ꝛ viciata repat. Unde ꝓpheta. Nebulam si cut cinerẽ spargit. Sz que est macula pcti a q aiaz lauat: Ecce. n. qs voluit facere homicidi um ꝛ patrauit. quo patrato desinit tã velle qz facere: nõdũ tñ vere ꝛ humilr peniteat: nec ꝓfi teri ꝓponit. Que ergo remãsit in aia illius ma cula: Mala volũtas qdẽ fuit macula illi aie: sed illa trãsit. Macula ẽt est si penitere cõtẽnit sed hoc ẽ pctũz aliud a pcedẽti. Que ergo ma cula remãsit a qua ipe i pnia purgat: Polluta qdẽ est aia quousqz peniteat: sicut erat dum in ea praua erat volũtas. Sicut. n. q tangit mor ticinum vel aliud immunduz: ita pollutus est post tactũ quousqz lauatur: sicut fuit dum tan geret: ita post actum peccati ita polluta rema net anima sicut fuit in ipo actu peccati: qa ita ẽ longe a deo per dissimilitudinẽ qui ẽ vita ꝛ mũ dicia mentis: sicut fuit dum peccatum ageret. Ipa ergo dissimilitudo q̃ iest aie ex peccato ꝛ est a deo elongatio: anime macula intelligitur a qua purgatur in penitẽtia. Hoc aũt sol deus facit: q solus suscitat aiaz ꝛ illuminat: qđ sacer dotes neq̃nt: quitñ medici sũt aiarũz. Unde propheta. Nunquid medici suscitabunt ꝛ con fitebuntur tibi: quod exponens augustin ait. Boni doctores recte medici dicuntur. q viuẽ tes curare misterio possũt sed non mortuos su scitare. Sola. n. dei gza reuiuiscunt. Qõ. I.

Circa distinctionem decimã octauam querunt quatuor de clauibus iu risditiõis. Primo de maiori excõmunicati one. Secũdo de minori. 3o de suspẽsione 4o de iterdicto. Circa pm q̃runt gnqz. Pmo vtruz excõicatio debeat eẽ in ecclesia 2o quis possit excõicare. 3o sntia iuris: 4o de effectu excõicatiõis. 5o de absolutõe ab excõicatiõe.

Primo igit queritur vtrũ excõicatio debeat esse i ec clesia. Et videt q nõ: qr excõicatio ẽ maxi ma maledictio. vnde dicit anathema. sz dicit apls nolite maledicere. g̃ ꝛc. ¶Cõtra ẽ xps. Sit tibi sicut ethnicus ꝛ publican. i. a tuo ꝓsortio sepat. ¶R. circa hãc q̃stionẽ sũt q̃tuor videda. pmo qd ẽ excõicatio. 2o. q debet esse in eccl'ia. 3o q ẽ timẽda. 4o qñ ẽ nulla i po iure.

Quantũ ad primũ sũt quattuor ꝓclones. ¶pma q excõicatio ẽ separatio a cõmunione eccle quo ad fructũ. s. tpalẽ hoc est consortiũ fideliũ: ꝛ suffragia generalia. i. pceptionẽ sacror. Itẽ alia diffinitio q ẽ sepa tio a q̃libet licita supple diuinor ꝛ a q̃cũq; legitimo actu .s. politico. Et dr sepatio qr p minorẽ excõicationẽ nõ se pat hõ a cõione fideliũ: sz tñ a perceptiõe sacror: p ma iorẽ autẽ ab vtroq;. Sed cũ sit triplex participatio suffra gior. vna ex vi charitatis q̃ bẽnti charitatẽ nõ põt auferri: ꝛ nõ bẽnti nõ põt dari: ide ẽ q excõicatio istã non tollit nec absolutio tribuit: sz iusta excõicatio supponit eã abla tã ꝛ iusta absolutio restitutã: iiusta nequaq;. ¶z ꝓclo ẽ q ẽ scõa participatio ex itẽtiõe generali: quã aufert excõi catio ꝛ reddit absolutio iusta. qr nõ ẽ itẽtio ecclesie i cõib orationibus includere illos q separati sũt ab ea: sicut sũt iudei. sarraceni. heretici. excõicati. sic cũ aliquis vlt dare aliqd cõitati: nõ itendit q precisi ab illa cõitate sint ptici pes. ¶Tertia ꝓ ẽ q ẽ tertia participatio ex spũali itenti

one nō sicut homo orat p pre ⁊ mre ⁊ ista pt dirigi ad quē cūqz: sicut i paraseue orat ecclia p oib⁹ ab ecclesia pcisis vt redeāt ad gremiū matris ecclesie. Sz ista ēt si pro multis simul fiat adhuc ē cōis vñ nō debet fīt fieri p excōicat] ⁊ nō excōicatis: sed seorsū: vbi gratia. Quilibet de ordine ad cuius bñficia sūt aliqui specialiter recepti debet intendere q illi hēant speciale pticipium i bonis suis sub ꝺditione. ſ. si nō sūt excōicati: siue sint peccatores siue iusti. Sz si aliqui sūt excōicati tunc potest p illis spāl'r orare. Si aūt excōicati sūt mortui lz nō sit p eis orādū publice pp scandalū si nō fuerīt absoluti: ab illo tñ q̄ credit q sūt mortui i charitate pt itēdi q sint pticipes suoꝝ bonoꝝ. qz iā ñ sūt

4ª ꝺ° ligati. ¶ 4ª ꝑ est: q ecclia cū sciat se posse errare: vī tñ nolle aliquē ledere iuste: ppter q̄ ipa nō itēdit excludere iuste excōicatos a pticipio scōi modi. ⁊ sic lz itēdere cuz ceteris nō excōicatis: ⁊ p excōmunicatis iniuste.

ꝑª ꝺ° **Quantū** ad scōm: q; i ecclia ꝺz eē excōicatio: sūt tres ꝓnes. ¶ Prīa q excōicatio ꝺz eē i ecclia: qz illō ꝺz eē i ouili: q̄ ē necessariū ad bonū gregis: lz videat nocinū vni ouī: sicut q ouis morbida curetur si pōt. si nō expellat: ne tot⁹ grex ifīciat. Et sic vt ouile xpi sit sanū ⁊ ñ morbidū: quādo vna ouis mortali morbo laborat: monitionib⁹ medet. Si āt p ꝓtumaciā appareat insanabilis plaga ei⁹: tūc ab ouili eycienda ē: ne ꝓtagiōe pestifera plīmos pdat. Uñ apl's. Tradidi cū sathane i interitū carnis: vt spi-

2ª ꝺ° ritus saluus fiat. ſ. eius ⁊ aliorū. ¶ 2ª ꝑ est: q ex ꝺ segt q excōicatio nō nisi p mortali ꝺz infligi. qz ille solus iudicio ecclie ē pcidēdus q iudicio dei credit pcisus. Uñ cuz sñia iuris nō sit iniusta: pōt ita formare hō ꝓscīam suā: q vbi ñ peccat mortal'r nūq̄ incurrit sñiaz iur]. qz iuria dr eē oē q̄ ñ iure fit. Nō debz aūt vñ iura nascūt ide nasci iurie occasio. C. Uñ in. l. Meminerit. vñ cū sit iniuriosa excōicatio

3ª ꝺ° q̄ fertur sine mortali nō ē sñia iur] vbi nō ē mortale. ¶ 3ª ꝺ° ꝺ est: q cū hoc regritur cōtumacia q̄ est signū incorrigibilitat] quecūq; sit: aut i nō veniēdo: aut nō parēdo: aut nō ꝑmanēdo. Si āt sine mortali aut ꝓtumacia vā vl' pīsūpta. ⁊ sil'r crimine vō vl' visil'r pīsūpto ferat excōicatio est iniusta.

ꝑª ꝺ° **Quantum** ad tertiū: q excōicatio ē timenda: sunt due ꝓnes. ¶ Prīma q lz sit iniusta est tñ timēda: si sic sit iniusta q nō ē nulla: lz solū ānullāda: siue sit iniusta ex pte excōicati q ē innocens i illo faact: siue ex pte excōicantis q ex odio aut p grāz vl' sordes tulit excōicationē: siue ex ordie. qz p falsos testes: aut sine monitione vl' scriptis: vl' al'r. Uñ Brego. i homi. ō octaua pasce. dominica i alb. Sñia pastoris siue iusta siue iniusta timēda ē ⁊ ꝓpter culpā ⁊ ꝓpter penā. Propter clpā ꝺico: qz peccat pctō inobediētie si nō eā teneat: quousq; ꝑcurauerit se absolui ab illo vl' supiorē. Itē pp penā. qz ex quo sñia non est nulla: ita incurrit qui eaz nō seruat penas iuris: sicut si eēt

2ª ꝺ° iusta. ¶ 2ª ꝺ° clo est: q si ē iniusta qz ēipso iure nulla: cuius aliq̄ nō nihil ē i se hēat ligamē iuris vt mrimoniū de fō cōtractū vl' spōsalia causant publice honestatis iustitiā: q̄ fuerūt nulla: al'r q̄ p defectū ꝓsensus: nō tñ i ꝓposito. Uñ ꝓpter penā iuris timēda nō ē. qz fm vitatē nullā penā iuris īcurrit q fmiam q̄ nulla ē: nō custodit: lz ꝓpter culpaz timēda ē rōne scādali. Sz sicut dicit Boetius q̄dā sūt ai cōceptōes cōes apō oēs: q̄dā apō sapiētes. Uñ g sapiētib⁹ notū ē sñiaz eē nullā: cuius apō vulgus nesciat pōt hō nō fuare eā i occulto: lz i publico ꝺz eā fuare: quousq; scādalū rōnabil'r sedauerit. vt sicut aligs publice excōicat ⁊ denūciatur: ita ex aduerso ipe publicet cām q̄ sñia nō valet: puta appellationē vl' aliā iustā cām. quo facto amplius nō ē scādalū pusillorum sed phariseorum. vñ est cōtēnenduz.

ꝑª ꝺ° **Quantum** ad q̄rtū sūt quinq; clones. ¶ Prīa q sñia excōicatōis ē nulla ex pte excōicātis q̄ ō se excōicare nō potuit ppter defectuz iurisditōis vel vsus. qz a nō suo iudice lata sñia nō tenet: vel qz excessit fines mādati: si erat delegat⁹. de resti. spol. c. vlti. vel qz ꝓtra itentionē delegātis. de preben. c. vlti. Uel qz excōicatus. 24. q. i. Audiuim⁹: vel si ē suspēsus a iurisditiōe vel intrusus. iz. q. z. Alienatōes. c. vl. §. vl. ⁊ si ab vno delega. sine alio q̄ nō ē ibi illa clausula: q si nō oēs. de offi. dele. Cām mrimony. ¶ 2ª clo: q scōo ē nulla ex parte excōicati: vt

2ª ꝑ° post q̄ appellauit. qz sñia lata post appellationē legittīe interposita est nulla ipso iure. de offi. dele. Cū ꝓtingat. ō sen. excō. Per tuas. Idē aūt est si se protectioni sedis apostolice cōmisit: nesciens vel nō audēs: vel nō potēs al'r appellare. de appellatōe. c. Ad audiētiā. Idē post iter arreptū ad papam. e. ti. Dilecti fily. de do. ⁊ contu. c. Cum olim. Idem post reuocationez totī⁹ negocy a papa vel a superioze qui potuit reuocare vices suas: ne lit. pē. c. fi. Idē si post remissionē factā ad papā de appellatione vtrū: vel q̄ post recusationē legitimā. de apellat. Ad hoc. c. Proposuit. l. ō exempla. Quia oēs bi casus equipollēt appellationi. dico aūt legittima: quādo erat talis cā q̄ pbata reputaret' sufficiēs. ⁊ quādo nō fit in cā fidei: in qua nō est locus appellatiōis. nec sic monac⁹ appellans ne fm regulā corrigat'. ō appel. c. i. ⁊ quando lata est sñia sup illo negocio: p quo est appellatū. qz secus si sup alio in quo remanserat vt iudex: nisi fuisset iā recusatus vt suspectus. Et idē ē si appellatio fuit interposita post sñiam latam sub cōditione aī ꝺitōis existētiā: vt qz excōicabat nisi infra talē diem solueret vel faceret. qz ista non secū trahit executionē. de appel. Dilecti fily. c. Preces. c. z. Si aūt post sñiam pure latā lz aī denunciationē: non suspenderet eam. de appel. Pastoralis. ¶ 3ª

3ª ꝑ° ꝺclo: q excōicatio est nulla 3° ex parte sñie quādo ꝺz errorem intollerabilē expressū: q est vel cōtra ius diuinum vl' contra ius constitutionis pape. non dico ꝓtra ius litigatoris. de sen. ⁊ re iudica. c. Inter ceteras. de ex. prela. c. Dilectus filius. Dico aūt errorē siue in ꝺclone siue in narratione. dum tamen in aliqua parte ipsi⁹ sentētie: nō sic āt si in actis. Unde si dicat. excōico papaz vel excōico te: qz facis elemosynā. similiter si excōicat audiētes fmones ꝓdicatorum ⁊ minorum in domibus suis: qz de iure certū ē hoc eē licitū per decretalē Benedicti inter cūctas. q̄ tñ dr: nō dicitur reuocata i ꝺcilio vienēsi. Si aūt diceret audiētes fmones eoꝝ i parochys: qz illō pt eis nō licere: puta: nisi placeat curato: valeret. ¶ 4ª ꝺclo. qz 4° nulla est ex parte cau-

4ª ꝑ° se nō exp̄sse lz tacite. Si eni excōicet oēs venientes ad altare: nisi sibi vel suo mādato ꝓfessos: vel omnes qui nō sunt cōfessi sibi vel suo mādato: quō ad cōfessos frībus nulla ē ipo iure. Uñ dr ibi q fratres pñt audire confessiones: ⁊ postea. excōicationes vō vel sñias latas per plātos ꝓtra hō. vel eius fraudē denūciam⁹ irritas ⁊ inanes. Si aūt eēt alias iniusta ex causa ꝓpter quā ius non exprimeret esse nul-

5ª ꝑ° lā timēda ē ⁊ valida. sicut si ex odio esset lata. ¶ 5ª ꝺclo q est nulla rōne ordinis. ſ. quādo lata est trina āmonitōe nominatim in speciali nō premissa ꝓtra participātes excōicatis non in crimine: ex̄. c. Statuimus constitutionem. l. 6. Si aūt aliter esset defectus ordinis: vt qz sine scriptis aut sine monitione aut hō: tenet: quousq; reuocet': sicut ex falsa causa lata tenet. ii. q. z. c. i. ⁊ gnāliter quādo iniusta est tenet. licet aūt iure ciuili sit nulla sñia venalis ⁊ lata per falsa instrumēta: nō fictamen est hic. qz canones non subsūt legibus: sed e⁹. Uñ in q̄busc̄ūq; casib⁹ lex ciuilis dicat sententiam nullam nisi sit canoniçata: non ꝓpter hoc erit excōicatio nlla. ¶ Ad argumetū dōz: q maledictio excōicationis est benedictio quo ad aīam: licet sit maledictio corporis: cum sit medicinalis. Unde sicut medicus adhibet cauterū ad salutē: sic ⁊ hic. Unde apostolus. Tradidi cū sathane in interitū carnis: vt spūs saluus fiat.

Quaerit 2° quis possit excõicare. vtrũ s. excõicatus possit excõicare Et videt q̃ sic: qz in bñtib⁹ symbolũ facili oz est trãsit⁹. ¶ Itez vr̃ q excõicat⁹ nõ possit excõicari: qz q est ex̃ nõ põt ee magis ex̃ sz excõicat⁹ ē ex̃. ideo zc̃. ¶ Cõtra. excoicatus nõ bz vsũ iurisditionis. sz excõicare est iurisditõis. iõ zc̃. Oz aũt excõicatus semel possit excõicari br̃ de iudeis. ita quozũdam. ¶ Rñdeo cũ hic due qõnes tangañ. Primo soluẽda ē pma qõ. 2° scõa. ¶ Circa pmã sũt tria videda. Primo qs possit excõicare iure suo ozdinarie. Secundo qs possit iure alteri⁹. Tertio quis non possit excõmunicare.

p° 2° Quantum ad pmũ sunt. iz. ꝑnes. ¶ Prima. q oĩs eps subditos de dyoceſi nõ exẽptos põt excõicare iure ozdinario: qz excõicatio ē ꝓpri⁹ mucro epi. 16. q. 2. visis i fine ibi. Gelici mucrone epi sacerdotũ piacla
2ª 2° recẽsent̃: sz anathẽa solẽne soli epo reseruat̃. ¶ 2ª ꝑ. q ife rioz ꝓlatus epo q de iure vel ꝯsuetudie bz subditos citare z in fozo ꝯtentioso ecclĩastico ius reddere põt. z qz iudiciũ reddit̃ inuitũ z sine cohibitõe nlla ē iurisdictio eo ipo põt excõicare: sic̃ archidiaconus bñs curiã: sicut ỏcanus rura lis: si z ipse cuirã bz: sil'r decanus si nõ solũ curã aiaꝝ bz: sz zcãe cognitionẽ z decisionẽ p quã facit ius actori ỏ reo ca nonice cozã se ꝯuẽto: aut succẽtoz vel alius ad quẽ p modũ iudicy vl' fozi ꝯtẽtiosi ptinet iurisditio sup clericos chozi. Si ãt talẽ curiã sic iudiciarie cognoscentẽ nõ bñt. nec per ꝯis pñt excõicare: cũ hoc sit iurisdictiõis z fozi ꝯtentiosi. Cõsuetudo. n. dat iurisditionẽ. Jurisditio aũt sine modica coertiõe nulla ē quã iterptat̃ papa excõicationem de offi. 3° 2° vel. c. Ex lr̃is. ¶ 3ª ꝑ. q curat⁹ simplex. qz talẽ iurisditiõez nõ bz (põt. n. vt arbiter parochianos suos pacificare nõ vt iudex) nõ põt excoicare de iure. Sz qz ꝯsuetudo põt dare iurisditiõez itegrã: z forte cũ rõne dimidiã: ide est q ẽtuz bñt de ꝯsuetudine facere pñt: z nõ plus: puta ꝑ certis ca 4ª 3° sibus mãifestis i gñali nõ i spãli: de offi. ord. c. z. ¶ 4ª ꝑ. q abbas qz z ipe ē iudex monachoꝝ suoꝝ p' electionẽ istitu tus põt eos excõicare ẽt añ bñdictionẽ: duz tñ fuerit ꝯfir 5° 2° matus. de symonia. c. sic̃. ¶ 5ª 2°. q poz ꝯuentual' p electio nẽ positus põt excoicare. de maiozi. z ob. Luz in ecclesijs. vbi logt̃ de poze cui iurauerant. Secus de poze claustrali q sine electõe ponit̃ ab abbate: licet nõ possit amoueri siue cã: nec bz auctẽ nisi ẽtũ abbas sibi cõmittit cui⁹ ē delega tus. Sz abbate mozruo poz ei⁹ vicẽ gerit per legez. Et sil'r superioz vicẽ pozis q ē p electionẽ. Uñ tũc iure suo põt ex cõicare: sic̃ z capitulũ vacante sede: qñ gerit vices in spũali 6° 2° bus epi mozrui de ma. z obe. bis q. ¶ 6ª ꝑ. q cardinalis nõ 7° 2° eps in eccl'ia sui tituli põt fulminare vt. e. c. h põt. ¶ 7ª ꝑ q official' epi vel cuiuscũq archidyaconi q bz curiã de cõ 8° 2° suetudine h̃ põt: de absol'onibus. c. z. ¶ 8ª ꝑ. q prioz colle gio assignat⁹ q sine abbate ꝯuentũ total'r regit i spũalibus 9° 2° ex̃ abbatiã ꝑncipalẽ videtur posse excõicare. ¶ 9ª ꝑ. q sil'r 10° 2° guardianus. ¶ 10ª ꝑ. q poz q solet eẽ p electionẽ qñ fit p. p uisionẽ supioris põt excõicare: qz sil'e est de eo z de epo q ẽ p. puisionẽ. qz hoc accidit dignitati: ỏ of. oz. c. z°. in glo. ca°. 11ª 2° Quãta. i glo. ¶ 11ª q legat⁹ excoicat infra puinciã sibi de bitã: nõ ex̃: ẽt si sit ex latere: de offi. leg. Nouit. sz legat⁹ sim plex hoc põt: nisi qñ legatus a latere supuenit. ỏ off. le. No iz° 2° lentes. ¶ iz° 2°. qz lz ỏ id qỏ dcm̃ est de decano videat eẽ qỏ hr̃ de appella. c. dilectõis. tñ lz nõ possit ponẽ iterdictũ vt ibi dicitur: tñ excõmunicare põt istũ vel illuz de capl'o: qỏ minus ē: vel logt̃ de decano qui nõ bz curiã: vel nõ põt ponere iterdictũ i ppl'z sibi ñ subz: sic̃ nec excõicare aliquẽ ỏ ill': sz in collegiũ suũ sic: qñ i quẽlibz p se bz iurisdictionẽ.

p° 2° Circa scõuz. s. qs possit excoicare iure delegato sunt. z. ꝑnes. ¶ Prima q de delegato pape nõ ē dubiũ nec subdelegato ab eo q solus subdelegare põt. Itẽ officia lis vt dcm̃ est: sz magis iure alteri⁹ q̃z suo. Itẽ delegatus cu iuslibet ozdinary: qui põt excõicare: qz hoc ē iurisditionis: z iõ põt ꝯmitti. ¶ z° 2° est. q ẽt visitatoz missus nõ ad sim plicẽ iquestã faciendã z referẽdã: sz ad cozrigendũ ingren dũ: z puniendũ: qỏ sine cẽsura ecclĩastica bñ fieri nõ põt: ex̃ de of. dele. Ex tuis. ¶ 3ª ꝑ. q pp hoc nõ oz q poz clausstral' 3ª 2° hoc bẽat. qz bz pñtem abbatez q hoc põt. Uñ nisi spãl'r sit sibi ꝯmissum ab abbate: aut bẽat de ꝯsuetudine: nõ bz ful minare: sz disciplinare. Uñ z vicarius: vl' firmarius curati cui ex toto z p totũ annũ vices suas itegre ꝯmisit hoc põt. qz sic habet consuetudo.

Quantũ ad 3m quis nõ possit excõicare sunt. 5. ꝑnes. ¶ Prima q excõicat⁹ a iurisditione suspen p° 2° sus nll'o mõ põt excoicare: qz excõicare ē vsus z actus iuris ditionis: q̃ ipe caret. z 4. q. 1. Audiuim⁹. Et hoc de publice excõicato: al'r si occ'te: valeret: ỏ sẽ. exco. z re. iud. ad repro bandũ. ¶ z°. q si pdidit iurisditionẽ m'to magis: vtputa 2° 2° depositꝰ a dignitate: nisi appellauerit appellatione pẽden te. Sil'r legatus finita legatione. Sil'r delegatus si reuoca te sit sua ptãs. ¶ 3. ꝑ. q subdelegat⁹ nõ põt si delegãs per 3° 2° didit iurisditionẽ: vel sit mortuus re itegra: qz nõ põt iste p cedere iure suo nisi in negocio cepto p citationẽ p quaz est ppetuata iurisditio: sic̃ procurator facit litẽ suã p litẽ ꝓtesta tã. mandatũ. n. morte mandatoris re itegra expirat. ỏ of. õle. Braue. z. c. Relatũ. Si ãt delegãs sit excõicat⁹ si ꝯmis sio ꝑcesserit excoicationẽ: põt ꝯmissarius ꝓcedere: qz suus ꝓcessus nõ dependet ex vsu iurisditõis delegãtis nisi i fie ri a ꝑn°: sz a iurisdictiõe sic. Si vero post excoicationẽ ꝯmi sit nihil valet: nec valuit: qz ꝯmittere ē actus iurisdictiõis: excoicatio ãt tollit iurisditionis vsuz non bñtuz. Et sic pñt excusari official' z pniari⁹ epi excõicati: quoꝝ official' cessa bat pniarius aũt non cessabat a ꝯfessionib⁹: qz forte officia lis fuerat positus post excõicationẽ: ille añ: al's ỏberẽt cur rere pari passu: nisi eẽt pniaria ãnexa bñficio: z sic ordiaria nõ delegata. Uel dic vt dcm̃ est. ŝ. de ꝓma qõne: an con fessio possit fieri alieno sacerdoti de licẽtia ꝑpry. in fine qõ nis. ¶ Quarta ꝑ. q ptãs ordinis nihil facẽ ad excõicationẽ 4ª 2° qz bñs eã solã nihil põt in fozo ꝯtentioso: ẽ aũt carens ea z bñs clauẽ iurisditionis nihilomin⁹ põt excõicare. Clauis ãt iurisditõis nullũ ordinẽ sacꝝ regrit: nisi solũ tõsurã cle ricalẽ. quã mulier bre nõ põt. Inde ē q abbatissa excõica re non põt. de maiozi. z ob. c. Dilecta: nec laycus. qui ea ca ret: nec nouitius q bz cozon ã monachalẽ: non clericalẽ ab epo vel alio q dare põt. ¶ Quita ꝑ. q nec alicui carẽti co- 5° 2° rona clericali aligs iferioz papa põt ꝯmittere iurisdictõez: nec gladiũ spũalẽ ỏ ꝯsuetudinẽ ecclesie gnãlem. Sed hoc papa posset z layco z mulieri ꝯmittere: cũ sit pure positiuũ lz non posset mulieri dare ordinẽ: qỏ est diuinũ: cui tñ pos set dare cozonaz: qỏ est humanũ.

Ad secũdam qõnẽ dicenda sunt q̃tuor. Primo ỏ psonis que pñt excõicari in singula ri. Secundo de loco. Tertio de vniuersitate. Quarto de pluralitate excõmunicationũ.

Circa ꝑmũ sunt. 8. ꝑnes. ¶ Prima q nõ subditus nõ p° 2° põt excõicari: siue sit non subditus iure cõi siue iure spãli: vt qz exẽptus. Uñ vasallus p feudo de quo cozã dño est parat⁹ rñdere nõ põt excoicari ab epo: qz i hoc ē ñ subdit⁹: ỏ iudi. cetez. Peridez nec metropol'. subditos suf fraganei põt excõicare: nisi i certis casib⁹ in gbus bz exer citiũ iurisditionis i eos: de offi. oz. pastoral'. iz. di. c. De his ¶ Scõa ꝑ est. q licet metropolitan⁹ subditos suffraganei z° 2° nõ possit excõicare: tñ epz põt: q̃si sibi subditũ: duz tñ pus fuerit suspẽsus z iterdictus: qz al'r nõ bz excoicare: de offi. dele. Sane. z sil'r officiales suffraganeoꝝ põt excõicare. ỏ offi. vicary. c. i. l. 6. qz vna sedes: sed non archidiaconi. nec

3ª ꝑ eoꝝ officiales:de of.ordi.pastoralis .de penis.c.3°. ¶ Tertia ꝓclo est q nec exempti:nisi rone delicti cotractus vel rei de q agit.de puil.c.i.l.6.nisi qui sic sunt exempti q nec in illis casib⁹ fortu sortiut g declarant in pdictis casibus ordinarys minime subiacere:sicut pdicatores ⁊ minores. Itē nec subditi pnt excoicari:qz participat exēpt⁹.ō puil.q̄to.

4ª ꝑ ¶ 4ª ꝓclo:q nullus pōt excoicare parē:qz iaz nō est subditus:qz par i parē nō hz impiū.ff.de arbi.l.ira.⁊ magistratus. vnde nec legat⁹ delegatū.de of.le.c.z. Sz nō subdit⁹ qui rone ꝓtract⁹ vel delicti fit subdit⁹ pōt excoicari. de raptoribꝰ.c.i. Et sil'r exēptus vt dictū ē:qui delinquēs i loco non exēpto sortit fortu.de pnil.c. Cū capella.c. Quin. Exēpti tn a

5ª ꝑ legato a latere pnt excoicari.de offi. dele.c.4. in glo. ¶ 5ª ꝓclo:q impediēs iurisditionē:lz alr nō subdit⁹.qz hoc ipo fit subdit⁹ pōt excoicari a iudice:cui⁹ iurisditionē impedit:

6ª ꝑ vl' executōi resistit.de offi.dele.c.i.⁊.c. Significasti. ¶ 6ª ꝓclo:ordinari⁹ a delegato pape pōt excoicari:si eius sntiam nō exeq̄t ad ei⁹ mādatū.qz i hoc subdit⁹ est ei rone mādatis.de of.dele.c.Sane. Et p ꝓnīs curati si nō obediūt i citā-

7ª ꝑ do. ¶ 7ª q subditi suffraganeoꝝ si negāt ꝓcuratione debitā a metropolitano excoicari pnt.qz in hoc sūt ei subditi.c.Cū officialis.Alīs ꝓpter ꝓcurationē nō debitā excoicatio lata nō tenet.de excessi.c.Cū ad quozūdā.sicut nō videtur tenere ꝓtra cū lata q primū cessit bonis:q̄si quo ad bo-

8ª ꝑ na desierit esse subditus.de solonibus.c.3. ¶ 8ª q a papa oēs possūt excoicari:qz ei oēs subsūt: sz ipe a nemine nec a se ipso.9.q.vlti.c. Patet. Per hꝰ ēt pz:q ab ei⁹ legato ⁊ delegato oēs pnt excoicari:q cozū iurisditionē impediūt. de offi. dele.c.Sane. Nullus ergo a seipso nec ab equali: nec ab inferiozi inq̄tū hꝰ pōt excoicari:sz solū a superiozi inq̄tū hꝰ zi.di.c.Cum inferioz.

Circa scōm de loco.sciēdū q subditus nō pōt excoicari a superiozi i loco nō subdito:puta exē terrirozium:vel itra i loco exēpto. De pmo oī.de ꝓsti.c.z.i fi.q sententia epi lata i furtū cōmittētes nō liganē ei⁹ subditi:si exē dyocesiz furētur. Si igit q̄rat vtrū aliqs nō subditus epo Parisius ifra ei⁹ dyocesim ligeē sua sntia:distinguendū ē:qz aut delingt i loco exēpto ifra dyocesim:⁊ tūc nō incidit.ēt si psona eēt subdita:qz exē territoziū iudicāti impune non pareē.aut itra dyocesim ⁊ loco nō exēpto.⁊ tūc aut est tal' psona q̄ nō sortit fortu rone delicti.sicut archiepus delinquens in epatu sui subditi fm quosdā.⁊ sicut exēpti:q ō hoc hnt speciale puilegiū:q nec rone delicti subyciūt:⁊ tūc ē idez: qz nō subditi sūt excoicati.aut est talis subditus q rone delicti sortit:sic puat⁹ alienigena:vl' exēpt⁹ cōiter:q i trib⁹ casibus sortiūtur.de puile.c.i.l.6. Et tūc subdistinguo qz aut ē de se delictū:aut solū qz prohibitū:si' est de se delictū: tūc icidūt eo casu quo ⁊ subditi:qz p ōlictū fiūt subditi:sicut si excoicauit oēs fures. Si aūt nō ē ō se delictum:puta:excoicat oēs practicātes q nō sūt magri parisius:qō pōt sine peccato fieri: imo cū merito:puta si magr mōtis pesulani aut nō magr:bon⁹ tn medic⁹ velit practicare.⁊ tūc qz n ē de se subditus nec rone delicti:qz illud nō ē de se malū:nec est peccatū iobedientie isti:qui cū nondū sit subditus nōdū teneē obedire. Et ideo videē q nō incurrat. Et pbaē ista distinctio ex bis q̄ notāt. C. de.fun.tri.l.i.hoc aūt verū ē de nō subdito iure cōi respectu ois sntie epi:⁊ de exēpto respectu ois sntie:nisi q̄ ferē rōe fidei. Sz si ois qui facit se practicari esset excōicatus tunc nō subditus vl' exēptus q practicarz i crimine criminoso pticipādo cū subdito non exēpto ⁊ extra locum exēptū icurreret sntiam iuris.ō sen. excō. Si ꝓcubine.vbi aliū hre n possz:qz tūc necessitas excusaret. ¶ Sz qz i his q̄ respiciūt finē cessat ois exēptio.ō hereticis.ad abolēdā.i fine.ide est q i oī casu ⁊ i oī loco in quo subdit⁹ i loco subdito icurreret sntiaz epi dogmatiçās vl' audiēs ⁊ nō referēs ꝺ articulos epi:ita icideret exēptus idē faciēs i loco exēpto:⁊ multomagis subdit⁹ i loco exēpto.qz sicut exemptio nō valet psone in causa fidei sic nec loco:cū locus nō sit exempt⁹ nisi ꝓpter psonas: imo ēt si ē locus exempt⁹ vel priuilegiat⁹ de se vt eccl'ia.ide trabitur hereticꝰ. Itē exēpt⁹ i loco exēpto i cā fidei pōt ꝓ testionio ⁊ citari ⁊ re ipsa capi.

Circa tertiū de vniuersitate est sciēdū: q vniuersitas nō pōt excoicari:cui⁹ rōnem assignat Hosti.qz n hz aiaz q̄ p eā ligaē:q̄si diceret:excoicatio regrit vez ens: qō aūt nō ē real'r ⁊ vere vnū nō ē vere ⁊ real'r ens.hꝰ āt est vniuersitas.igit ⁊c. Sz pari rone nō posset iterdici.⁊ sic hꝰ sntie nō hnt effectū realē:nisi sicut cā sine qua nō:qz nō sūt sacra:sz act⁹ būani q nihil realitatis efficiūt i obo.iō nō regrit ex pte obti entitatē realē. ¶ Et iō ē scōa ratio melioz qz sntia est ipso iure nulla q̄ hz itollerabilē errorē expssum. Hꝰ āt est ista i qua vniuersitas sub hoc noīe excoicat. Nā de sen.ex.c. Romana.oī. In vniuersitatē vo vl' collegiū ꝓ ferri excōicatōis sntiaz penitus ꝓhibem⁹. Un si dicaē sic. excoico vniuersitatē parisien. vl' totū caplz vl' collegiū tale vl' quētū est ꝺ ius ꝓstitutōis expsse.iō ⁊c. ¶ 3ª rō: qz videē eē oppositio i adiecto.qz excoicat⁹ sepatus ē a coione oīuz hoium:nō aūt a coione sui. Si g ē vna excoicatio q̄ vniuersitas ligaē:ipa sepaē a coione oīum hoium ab illa vniuersitate:nō āt a coione iter se inuicē.⁊ sic vn⁹ hō poterit alteri cōicare:qō ē ꝓtra rōnem excoicationis maiozis. Si āt dicereē sic.excoico oēs de vniuersitate q fuerūt actores vl' ꝺsentiētes:valeret. Si vo sic.oēs ⁊ singulos de tali vniuersitate:idē eēt ac si dicerē ipsaz vniuersitatē.vñ nec valeret: qz q̄tus fm subtilitatē phy sicā bis tria nō sint sex:nec singuli vniuersitas.tn nihil aliō ē re vniuersitas q̄z singli sil.

Circa quartū est sciēdū q pōt aliqs ligari diuersis excoicatōib⁹ nō solū ꝓ diuersis causis a iure:vt si est incendiarius ⁊ pcussor clerici.⁊ hꝰ.sz ēt ꝓ diuersis cāis a diuersis iudicibus.⁊ p vna ab hoie ⁊ alia a iure.⁊ p eadē ab hoie ⁊ a iure:vt p vendēdo arma saracenis est excōicatio iuris.de iudeis.c. Ad abolēdā. Et nihilominus papa ꝓcipit:q ꝓtra eos sepe ferāē sntie ab hoie i locis maritimis. de iudeis.c. Ita quozūdā. Si āt ꝓ eadē cā in iurib⁹ diuers inueniāē sntia lata videē eē vna:sic de inyciēte manū in clm cū.qz posterius ius ē declaratiuū ꝓpris.sicut si sūt mlte leges que condemnāt furē ad duplū vel q̄druplū. non tn teneē ad multa dupla vl' q̄drupla.sil'r si ꝓ eodē fcō legatus i cōcilio ⁊ papa in iure ferūt sntiam.sicut ꝓtra cōpellētes litigātes i ecclesia desistere vel alibi litigare ⁊ pedagiantes clericos. Simon.in cōcilio bitur.⁊ papa in sexto ferūt sententiā ē quidē duplex sentētia.qz extra regnū hō nō ligaē sntia legati sz sentētia pape.sed itra regnū ligaē homo vnica sntia ex vtroq̄ iure. ¶ Ad pmū dom q in babētib⁹ simbolū i aliquo positiuo facilioz ē transitus inuicē. sicut pz i elemētis: sed nō ꝓpter hoc sic ē i primatiuis. Quāuis.n. cecus magis ꝺueniat cū ceco q̄z ille q hz visū.nō tn segtur q possit facere q aliꝰ nō videat ⁊ possit aliū excecare magis q̄z nō cecus:⁊ ita est in ꝓposito. ¶ Ad scōz dom:q sic dyaphanū per multiplicationē opacoꝝ medioꝝ dī magis ac magis obumbrari:nō q ꝓpatio crescat actu:sz solū aptitudine.qz ad illuminari sūt pla amouēda ipedimenta: sic fit q magis ac magis exē eccl'iaz p z^am ⁊ 3^am excoicatōez. III.

Qeritꝰ 3° vtrū i iure ōbeat eē aliq excoicatio lata. Et vr q nō:qz miti⁹ agit cū lege q̄z cū leg | mistro.ff.ō arbi.l. Celsus. Sz seueriozē excoicatio q̄z ois pena canonica.q ñ dz eē a lege: sz a legis mistro. ¶ In ꝺriū sūt iura ⁊ cilia ⁊ synodi:i q̄bus mlte sntie statuūt. ¶ R°. dōz q a iure sunt q̄nq̄ gnā casuū late sntie.ꝑmi respiciūt fidē catholicam vl' scripturam sacram.scōi ecclesiam romanam.tertij eccl'ie

libertatē:q̄rticōrectōēz crīminū.ꝛ isti sūt casus papales p totū mundū collecti p bituricēsez:postea tuschulanū.gnti sunt casus Symonis legati:q ligāt in regno francie.

Primi sunt.zo.q ꝓtinent in isto versu. Hereticus:cōdens:nō paret:agar:quoq studens. Prima dictio hereticus īportat gnq̄ ꝑmos hereticos ꝑpe dictos:ꝛ hereticales q sunt credētes:defendētes:receptatores:fautores eoꝝ.oēs iste pestifere pſone sunt ipso iure excōicate. de here. Ad abolēdā. Excōicam⁹ sicut ait.qō itelligendū ē si aliquo actu exteriori suū delictū manifestarūt: alr ꝑ solo actu iteriori:quo tñ solo hō est pfect⁹ hereticus:hō nō incurrit. ¶ Hoc aūt est hic dubiū: an gcunq̄ tenet vbicūq̄ ꝓtra articulos Parisius dānatos sit excoīcatus. Et videt q sic:ꝛ si nō snīa ēpi que nō ligat non subditos:nec exꝰ territoriū:saltē snīa illius decretalis. Ad abolendā:q̄ dicit. Uinculo ꝑpetui anathematis obligamus oēs qui per singulos ēpos tanq̄ hereticī:sunt dānati. ¶ Dicendū q ep̄s nō ītēdit oēs articulos dānare sicut hereticos:sz sicut dubios ꝛ piculosos: tū qz multi catholici eos tenēt.tū qz nō excoicaret:sz denūciaret excōicatos:tū qz nō solū dogmatizātes īmo ēt alr credētes essent excōicati:tū qz ad solū papaz pti net ōterminare gnālr qd ē hereticū ꝛ qd catholicū. Nō g ē excōicat⁹ a iure q tenet illō qō vna ecclīa particularis iudicat eē hereticū:sed q firmiter adhereret ei qō ecclīa vlis vl romana diffinit eē hereticū ad quā ptinet boc:qz q̄diu bō adheret fidei ecclīe romane quecūq̄ alia ecclīa teneat oppositū nūq̄ est hereticus:de sūma tri.ca. Damnam⁹:i fi. qz illa non pōt errare:sed ois alia sic:sicut tota ecclesia greoꝝ.vñ determinās ꝺ tales articulos nō incurrit snīam iuris. ¶ Si vero q̄rat vtꝝ snīaz ep̄i īcurrat ꝓtra ei⁹ ꝓhibiti oné faciēs:certū est q sic: si est subditus ī loco subdito. Et idē est si exemptus ēt in loco exēpto:ꝛ multo magis si non exēptus in loco exēpto: qz in talibus q̄ sunt fidei nō ꝑdest exemptio. Si aūt sit non subditus iure coī:vel subditus ī loco exꝰ territoriū nō īcurrit. Si vero extrane⁹ī loco dyoc. aut ē talis g nō sortit foꝝ rōne delicti: sic forte archiep⁹.ꝛ sic non īcidit:aut talis q sortit.ꝛ tūc si est de articulis p ecclesiā romanā dānatis tūc īcidit. Si aūt non:nō incidit: qz nō peccat p īobedientiā:qz tūc ñ ē subdit⁹. ¶ 2⁹ casus condēs īplicat alios gnq̄:q tñ hic accipiunt ꝑ vno casu:de bereti.c. Quicūq̄.l.6.vbi dr sic. Quicūq̄ hereticos:credētes receptatores:dēfensores:vl fautores eoꝝ sciēter pſūpserit ecclīastice sepl̄ture tradē vsq̄ ad satisfactionē idoneā:excoicatōi se nouerit subiacē:nec absolonis bñficiū mereāt nisi ꝓpꝛys manib⁹ publice extumulēt:ꝛ ꝓciāt bꝺ corpa dānatoꝝ:ꝛ locus ille ꝑpetua careat sepl̄tura. Fautores vo dñr.vno mō sola omissiōe: sic illi q publica ptāte funguntur eo ipo fauēt hereticis q ñ fauēt ingsitoribus:ꝺsilio:ꝛ auxilio ꝺ illos:qz q nō est mecū ꝺ me ē. Priuate vo pſone fauēt qñ nolūt īdicare:sz celāt. Scōa fautoria ē vbi excusando sic dicēdo isti boēs nō sunt tales q̄les dñr:ꝛ bꝺ: q q̄ simplices īducunt ad amorē eoꝝ:ꝛ odiū ingsitoꝝ. 3⁹ fautoria ē facti. si quis alimoniā mittat vel liberet.ꝛ bꝺ. Dñr aūt credentes q bñt fidē eoꝝ īplicitā:nō explicitā:reputātes eos bonos:ꝛ bñe bonā fidē. Receptatores q vl sel recipiūt. Defensores q defēdunt vbo vl facto:ꝺ qō fecerūt q denūciatū publice excōicatū a canone p ingsitorē p fautoria bereſis soleniter sepelierūt:adhuc lite sup boc durante. ¶ Nō paret q nō obedit īgsitori:vl īpedit:qz q non est mecū ꝺ me ē Usi nolēdo sauere inquisitori fauet hereticis.ō bere. Ut ingsi. Et ꝓtinet nouē casus. Prim⁹ q ē.7⁹. Ꝺ vniuersos secl̄i ptātes ꝛ dños tpales ac puīciaꝝ terraꝝ ciuitatū aliozūq̄z locoꝝ rectores gbuscūq̄z dignitatib⁹ vl officys vl noib⁹ cēseant.ꝛ eoꝝ ballīuos seu officiales dyoc.epis vl ingsitori⁹ hereticē ꝓuitatis ñ paruerit ī hereticoꝝ credentiū receptatoꝝ:fautoꝝ:ꝛ nōfēsoꝝ ipoꝝ iuestigatōe captiōe ac custodia diligēti cū ab eis fuerit regsiti. 2⁹ q est.8⁹ si ꝑfatas ꝑsonas pestiferas ī ptātē:vel carcerē eꝰoꝝ seu ingsitoꝝ vel ad locū de quo ipi mādauerit vel aliqs ex eisdē ifra cozundem dñoꝝ ptātuz:vel rectoꝝ districtū nō duxerit vl duci fecerit sīñ moza postq̄ fuerit regsiti. 3⁹ q ē non⁹. si ō hereſi a dyoc.epo ingsitoze seu ingsitorib⁹ ꝺ dēnatos ꝑfati dñi tpales siue rectores seu eoꝝ officiales sibi relictos statī q recepint īdilate aiaduersione debita nō punierit. 4⁹ q ē decim⁹. Ꝺ eosdē dños ptātes rectores ipozūq̄z officiales si ō crimine bereſis:cū mere sit eccl̄iasticū.cognouerit vl iudicauerit. 5⁹ q est.ii⁹. si captos ꝑ eodē crimie absq̄z dcōrum epoꝝ seu ingsitoꝝ:aut saltē alteri⁹ eozūdē licētia aut mandato a carcere liberauerit. 6⁹ q est.iz⁹. si executionē sibi p bꝺ.crimine a dyocesanis seu ingsitorib⁹:vl ingsitoꝝ iunctā ꝑmpte ꝑut ad sūū spectat officiū nō adīpleuerint. 7⁹ q est.i3⁹. si dyocesanoꝝ aut ingsitoꝝ iudiciū snīaz seu ꝓcessū directe vl īdirecte impedierit. 8⁹ q est.i4⁹. si ꝑfato fidei negocio dyocesano epo vl ingsitorib⁹ incūbēti se opponere ꝑsumpserint:vl ipm aliq̄ten⁹ īpedire. 9⁹ q ē.i5⁹ Ꝺ illos q sciēter dederit auxiliū ꝺ silio vl fauorē. Predicti .n. ipo iure sūt excōicati: vt br in nouella dñi Bonifacy.e. ti. vt īgsitōis. ¶ Agar. sarraceni q a Sarra se noiant:cū tñ sint ab Agar:qz sunt ysmaelite:q cōtinet tres casus. Primus q est.i6⁹. q Ꝺ xp̄m ꝛ ppl̄m xp̄ianū sarracenis arma ferrū lignamia deferūt galeaꝝ. 2⁹ qui est decimus septim⁹ q galeas eis vēdūt vel naues. 3⁹ qui est decimus octauus qui in pirraticis sarracenoꝝ naub⁹ Ꝺ xp̄ianos curā gubernatiōis exercēt:vel machinis aut quibuscunq̄ alys aliqō eis īpendunt auxiliū:vel ꝺsiliū:ī dispēdiū terre scē.ō iud.ꝛ sara.c. Ita q̄ūdā.ꝛ.c. Ad liberandā. ¶ Circa āt istos tres casus notādū ē q q̄cūq̄z q̄cunq̄z tpe saracenis aliqd qō applatōe armoꝝ ꝓtieē:ꝛ ad adiutoziū guerre ptinet q̄cūq̄z titulo tradit vl mittit:itē q̄cūq̄z tpe guerre cū eis bz ꝺmerciū qōcūq̄z nisi ꝑ redimēdis captiuis:icidit:sz tpe treugue licz cū eis mercari de nō ptinētibus ad arma: de iudeis.c. Ad liberādā. Itē quozūdā. Et ē ibi vnū spāle qō nusq̄ iuenit.s.xp̄ianos captos ab alys xp̄ianis fieri suos capiētiū: sz solū de ifidelib⁹:ibi āt sic:qz reputant apostate q ad bostes iumādos trāsfugiūt. ¶ 5⁹ q̄z studens iplicat duos casus. Primus.q est i9⁹ est Ꝺ religiosas ꝑsonas exeuntes ad audiēdū leges vel phȳsicā.nisi ad clausturꝝ redierit ītra duoꝝ mensiū spaciū. 2⁹ q est.2o⁹. est Ꝺ archidiaconos: decanos:plebanos:ꝑpositos:cantores:ꝛ alios clericos personatus bñtes:nec non ꝑsbyteros nisi a legib⁹ vel phȳsica audiendis infra spacium destiterint supradctm:vt ne clerici. vl mo.ō.speculā. Isti duo casus implicant multas ꝑsonas:qz oēs religiosos.i.profess⁹:scdo clericos ī dignitate ecclīastica ꝓstitutos:ēt si ñ sint sacerdotes: nec curā aiaꝝ habeant. 3⁹ oēs sacerdotes cuiuscūq̄z status. 4⁹ plebanos qui bñt curā aiaꝝ q̄si in collegiū:ꝛ si non sint sacerdotes q exeunt ad audiēdū leges vl phȳsicā nisi ītra duos menses rēsipiscāt:sed nō simplices curatos non ꝑsbyteros includit. Sed cū magis deberēt audire theologiā.ꝛ iura canonica q̄z leges aut phȳsicā:nō magna nēcitas videt cū eis de sacerdotio vsq̄z ad septēniū dispēsari. de elec. Luz ex eo. Si aūt in camera secreto audirent. qz Ꝺ mentē facerent īcidere nt. Uñ ꝛ qui sic audire volūt:a papa bꝺ ipetrāt. Et idē est ac si per se ꝑncipalr ibi studerent.

Secūdo videdi sunt casus q p se respiciūt ecclīam romanā:q sūt.zo.q ꝓtinēt ī isto vsu. Papa:scismatic⁹:falsans:cardoq̄z:senat⁹. ꝑm⁹ casus papa ꝓtinet.7. casus. ꝑm⁹ si q̄s dicat ecclīā romanā nō eē caput:ꝛ ei tāq̄z capiti noluerit obedire:vl si dicat eā nō posse ꝺdere canones.tal tāq̄z hereticꝰ ē ipo iure excōicat⁹. vt ꝑbaꝰ ꝛ notaꝰ i9.di. Nulli pbas. 2⁹ si q̄s ī papā elect⁹ a pauciozibus q̄z a duab⁹ ptib⁹ cardinaliū ꝑsūpserit ꝺsentire ꝛ gerē se ꝑ papa.

Tertius si qs de tertie ptis noiatiõe ꝓfisus nomẽ sibi pape ꝑsumpſit vsurpare. 4° q talem i papã recepint:de elec. Licet. 5° q papatu vacãte alicui de cardinalibus ꝓ faciẽda pape electiõe iclusis ut iuris ẽ:scripturã vel nunciũ miserint:aut cũ ipo secrete locuti fuerint.6° ⁊ dños rectores officiales ciuitatis illius in q̃ electio romani põtificis imi net faciẽda ⁊ celebrãda si ea q̃ ꝺ iclusiõe ⁊ artatõe cardiliũ sũt p.o.papã Gregoriũ decimũ statuta plene iuiolabiliter sine dolo sine fraude nõ fecerit obſuari:vel si cardinales vltra q̃ statutũ ẽ ꝑsumpſerint artare.vel si fraudẽ i ꝑmissis vl̃ circa ꝑmissa cõmiserint. 7°.si sup taliter obſnãdis statũ audito sumi põtificis obitu coꝝ clero ⁊ ppl̃o ciuitatis illius ad hoc spãliter ꝓuocãdis coꝝporale nõ ꝑstiterit iuramẽtũ.Sũt enĩ ꝑdicti excõicati:⁊ i 6°⁊ 7° casib⁹ ciuitas ipa ecc̃liastico subiacet iterdicto vt i decretali ꝑdicti Gre.decimi.vbi piculi. ¶ Circa 5m ãt casũ dr̃ q ꝑ si oẽs cardiales simł recipẽt nũciũ vel epł̃az nõ icurreret eis oibus simul mittens.⁊ nõ ẽ rõ huius nisi qz illi toti collegio nõ põt lex ponĩ:qõ ẽ falsũ.qz ipſi icludũt.de elec.c.Ubi.l. 6. Qui ãt recipit ex eis videt ꝓticipare i crimie crimioso: ⁊ sic excõicatus ꝑdit vocẽ quousq3 a sũmo pnãrio vel toto collegio absoluat. ¶ 2° scismatic⁹ ꝓbẽdit q̃tuoꝝ casus. ꝑmus q octauus q facit scisma ꝺ ecc̃liaz romanã. 2° q est nonus:ꝺ adherẽtes eisdẽ.Sũt enĩ oẽs excõicati:vt ꝓbat 7.q.i. Nouatianus.de hoc nõ fm Jnno.⁊ hosti.de scismaticis.c.i.Et facit ad hoc qõ legit in nouella dñi Bonifacy e. ti.de scismaticis ad suscitandos.3° q est io° ꝺ illos q vtunt scienter ordinationibus vel alienationibus a scismaticis factis:cuz p hoc eis fauere ⁊ adherere videãt:vt sic itelligat de scisma.c.i. 4° q ẽ vndecimus ꝺ illos q spõte ⁊ scienter ꝓticipãt cũ excõicatis a papa recipiẽdo i diuinis.de h de sen.exco.significat.Sz hoc itelligit de nominati excõicatis ⁊ de clericis q eos recipiũt i suis officys. Secus foꝝte de laycis q alias audirẽt missã cũ eis.3° falsans ꝓbẽdit duos casus.iz^m ⁊ iz^m.ꝑmus q ẽ iz° cũ qs p se vel p aliuz falsat lr̃as dñi pape cuz fautoribus ⁊ defensioribus suis. 2° q ẽ iz° cũ qs scienter vtit lr̃is aplicis ẽt ab alio falsatis:ut de falsarys.Ad falsarioꝝ.Jté qñ casu ad eũ lr̃e false puenerũt nisi ifra viginti dies destruat vel resignet:nõ reddẽ do tradẽti sz iustitie.Sz tutius ẽ sibi destruere:de crimie falsi.c.dura.Qui aũt vtit ignoranter falsis:nisi ꝑius aptis illis videri fecerit p sciẽte hẽtur:ut ibidẽ i glo.dr̃.Dicit ãt hostien.sic.hodie ꝑceptũ ẽ q ꝑ lr̃is dñi pape nec in magno nec i modico audeat qs manũ apponere:ẽt lr̃az vnicã vl̃ punctũ vnicũ corrigẽdo.exceptis officialibus qbus h ẽ cõmissuz. Aliogn manũ apponẽs ex canone lato in curia ipo fcõ sniaz excõicatõis icurrit:q̃ ñ ꝑt circa sedẽ aplicã relaxari. Secus ãt ẽ de litteris alys qbuscũq3 ẽt legati aut sũmi pn̄ iary: ⁊ multo magis de litteris ꝑlatoꝝ: nisi q q dã i synodis excõicãt falsãtes lr̃as suas. Et sic icurrũt falsãtes i fra dioceſiz.4° Cardoq3 ꝓbẽdit tres casus i4^m 15^m.⁊ i6^m ꝑmus q i4° ꝺ illũ q scẽ romane ecc̃lie cardinalẽ hostiliter fuerit isecutus:vel peusserit aut cepit aut mãdauerit:vel socius fuerit faciẽtis.2° q ẽ i5° ꝺ illũ q tale factũ ratũ hũit aut ꝑsiliũ dedit vel fauorẽ:aut postea receptauerit defensauerit scienter huiusmõi malefactoꝝ.3° q ẽ i6° si ꝑnceps senatoꝝ.ꝑsul vl̃ ali⁹ dñs siue rectoꝝ ꝺ ꝑsũptores de gb⁹ sup dictũ ẽ.⁊ hẽtur i ꝓstitutionib⁹ dñi Bonifacy de penis Ee licis eiusdẽ ꝓstitutiõib⁹ tenoꝝ ñ fecerit obseruare.Nã tã ipi q̃ officiales eoꝝ ifra mensem postq̃ ad notitiaz eoꝝ peruenerit: eo ipso sententiam excommunicationis incurrũt.Ciuitas vero quelis alia ꝓeter vrbem que talia facienti seu faciẽtibus seu ꝑsumẽtibus i his ꝑsiliũ vel auxiliuz dederit aut fauorẽ.vel ifra mẽsez taliter delinq̃ntes ꝑ ut tãti facinoris enormitas exegerit ⁊ facultas ei affuerit: nõ duxerit puniẽdos:pontificali ⁊ supra sit eo ipo dignitate ꝑuata:⁊ nihilomin⁹ remanet iterdicta:vt i eadẽ decre. hẽtur. Hoc ãt itelligitur de cardinali siue hẽat capelluz siue nõ:dũ tñ iã sit noiatus i cardinalẽ ⁊ assenserit:qz ex tũc verus cardinalis ẽ ẽt ante q̃ sit ꝑsecratus in epm:si hẽt titulũ epale. ¶ 5° q̃ senatus includit q̃tuoꝝ casus.i7^m.i8^m i9^m.⁊ 2o^m.ꝑim⁹ q ẽ. i7° ꝺ illos q ꝺ ꝓstitutiõez dñi Bõifacy pape octaui fundamẽta q̃ ꝑ iure ac libertate ecc̃lie ac bono statu vrbis noscit esse facta i senatoꝝ capitaneũ patriciũ aut rectoꝝ seu eiusdẽ vrbis regiñ vl̃ officiũ aliquẽ noiant eligunt vel assumunt. 2° q ẽ i8°.ꝺ huiusmodi noiatos electos vel assũptos:si tali noiatiõi electiõi assũptioni ꝓsenserint: aut se de ipis quõlibet itromiserint. 3° q ẽ.i9° ꝺ obediẽtes ⁊ itendẽtes eisdẽ.4° q ẽ vigesimus ꝺ dantes ipis noiatoribus electoribus assũptoribus aut noiatis electis assũptis auxiliũ ꝓsiliũ vel fauorẽ publice vel occl̃te: ut i eadẽ decretali hẽtur. Fundamẽta.vbi dicit q̃ q potẽ tẽ notabilis eminentie de roma vel districtu nõ existẽtez eligit:incidit:⁊ qui quẽcũq3 aliũ vltra annũ:⁊ fauẽtes.Sz q̃ hoc anno elegerunt regem francie supponit q̃ de licentia pape:aliter incidisset.

Tertio videndũ est de casibus qui respiciunt ecclesie libertatem.ꝑmus versus.Percutiẽs.censũ litigãs.vendens.que statutũ. ¶ Primus ꝑcutiens ꝓtinet sex casus.Primus si qs in clericũ vel in psonã religiosam manus iecerit violẽtas vel temerarias.i7.q.4.Si qs suadente.de sen.exco.parochianus ⁊.c. ꝓtingit. 2°.cũ qs põt defendere clericũ a violenta manuũ iectione ⁊ nõ defẽdit:qõ q̃l̃r itelligatur legitur ⁊ notat̃.e.ti. q̃ste. 3° qui nec manuz iecit nec i hoc ꝓsentit:ipm tñ clericuz capit:vel in uitũ retinet ponẽdo ei custodes vel euz intra domũ aliquã recludẽdo vel icludẽdo.e.ti.Nuper. 4° de illo q ꝑ se non ꝑcutit capit vel detinet:sz hoc mandat vel p aliuz fieri facit.e.ti.mulieres.5°.de illo q ut clericus verberet vel detineat causã ꝑstat ꝓsiliũ vel iuuamẽ:ut ꝓbat̃ de homicidio Sicut dignũ:⁊ notat̃.e.ti.c. Mulieres.6°.de illo q ⁊ si nõ facit nec mãdat:iniectionẽ tñ suo noie fcãz ⁊ post factã ratã hẽt:ut i nouella dñi bonifacy pape.e.ti. Luz qs ꝑdicti oẽs sũt ipo iure excõicati .Et dic hosti.q ꝺ donati templi vl̃ alu ꝓuersi q ꝓpriũ hũt:lz tõsurã ⁊ hũtũ deferũt nõ hũt hoc ꝑuilegiũ si ãt ꝑfũ abdicarũt se ⁊ sua deo dedicãtes in loco regulari vl̃ seculari debẽt ecc̃lastica libertate gaudere:⁊ reputant religiosi:de ꝑuileg.vt ꝑuilegia:qõ nõ videt .s.q religiosus dicat̃ psona q̃ nõ fecit ꝓfessionẽ i religiõe approbata:q̃nis fecerit alia tria vota: siue bignia siue alr ꝓuersa. ¶ 2° casus itelligit de illo q ex officio tenet̃ a violentys defẽdere ⁊ nõ facit cũ possit: vl̃ illo q nõ ꝓhibet q̃ ꝑ se illud fit: vel eius noie vl̃ q solo vbo posset ipedire et nõ vult ꝓplacẽs sibi in illo malo:idẽ ẽ de religiõis approbate nouitio q non est clericus. extra.c.Religioso.§.vltimo Jdẽ ẽ si spuit sup cl̃icuz:vel aquã vl̃ aliõ ꝑcit sup eũ. Jté si ipm includit i domo claudẽdo sup eũ hostiũ:vel ponendo armatos ad capiẽdũ si exierit:vel si accipit p habenas equi vel si rũpit cingulũ selle vt clericus cadat: vel inuit⁹ descẽdat vel si minis ⁊ terroribus nõ tangens cogit stare vel ire.Et h dicunt Ray. Hosti.⁊ Jnno.extra.c. Nup.Si aũt arrestat cl̃icuz aspoꝝtantẽ suas res vel apud euz depositas ⁊ ei aufert violenter antecq̃ ad locũ destinatũ pueniret:nõ icidit.Secus si ex iteruallo:qz viz vi repellere licet in continenti in rebus:sicut ꝓpulsare in persona.Si aũt insequit̃ clericum illicite:⁊ ille ex hoc cadẽs vel i aquã saliẽs ledat̃:iste excõicatus est: licet eum nõ tetigerit. Si quis aũt pugnũ eleuet aut gladiũ vibret nec aliter tangat nõ incidit:nec si p metũ cogit eũ redimere vel domũ exire: dũ tñ rẽ ei coherentẽ nõ ꝑ viz accipiat:si ẽt vestẽ ad ptã accipiat. Si ãt furto corrigam vel de bursa pecuniam surripiat:nec hic ẽt icidit:qz violẽtia nõ ẽ.Si aũt post man-

dātū penituit: nec re ītegra reuocauit q̄uis de reuocando posse suū fecerit. ītcidit. Nec obstat q̄ tpe ỹberatōis ē ī charitate: q̄ tpe mādati erat eẋ: ⁊ ipe nō ligat̄: q̄ pcussit: ſz q̄ mādauit: nec ē iusta ſnīa q̄ fert̄ p mortali: licet ꝺ penitēte quouisq; satisfecerit. Uñ eẋ. e. Quicūq; l. 6. nisi re ītegra reuocauerit nō ꝺr: vl̄ de reuocādo posse suū fecerit. ¶ 2º cē. sū ꝓpbēdit. 5. casus. 7m. 8m. 9m. iom. ⁊. iim. p̄mus q̄ ē. 7º. ꝺ ecclesiasticas psonas q̄ taleas vel collectas ōcimā vigesimā seu cētesimā vl̄ quāuis aliā q̄titatē portionē seu quotā sue ⁊ eccl̄iaꝝ puentuū laycis soluerīt: vl̄ p̄miserit: vel soluturos ꝓfenserint sub adiutorꝫ vl̄ subuentiōis mutui vl̄ dominoīe: seu quouis alio titl̄o: vel mō vel q̄sito colore absq; sedis apl̄ice auc̄te. 2º q̄ ē 8º ꝺ iperatores: reges: barones: p̄tes: capitaneos: officiales: ⁊ ꝺsules: ⁊ rectores ciuitatuꝫ: vl̄ castroꝝ: vl̄ quorūcūq; locoꝝ: q̄buscūq; noīb⁹ censeant̄: q̄ eccl̄ys vel eccl̄esiaꝝ p̄latis: seu psonis eccl̄iasticis regularib⁹: vel sec̄larib⁹ iponūt talias vl̄ collectas: vel ab ipis suoꝝ p̄uētuū seu bonoꝝ dimidiā: decimā: vigesimā vel quāuis aliā portionē vel quotā exigūt: vel extorquēt: vel recipiūt ab eis: ēt si soluere volūt gratis. 3º. q nonus ꝺ pdcōs: apō edes sacras ōposita eccl̄esiaꝝ vel eccl̄iasticaꝝ psonaꝝ vbilibet arrestauerīt: saxiuerīt: seu occupari mādauerint: aut occupata saxita vel arrestata receperit. 4º. q decim⁹ ꝺ illos q sciēter in p̄dictis dederit ꝓsiliū: auxiliuꝫ: vel fauorē publice: vel occulte. Predicti vō oēs excoīcati sūt. Uniuersitates vero q̄ in his culpabiles fuerīt interdicti ſnīas eo ipo īcurrūt. Isti casus habent̄ ō īmu. eccle. Nō minus. ⁊. c. aduersus: ⁊ ī nouella dñi Bonifacy. e. ti. Clericis. 5º. q ē. ii⁹. ꝺ successores p̄dcōꝝ q̄ p̄dictas talias ⁊ exactiones īposuerūt ⁊ extorserūt: nisi ifra mensē errorē seu excessū p̄decessoꝝ suoꝝ purgauerīt: p̄decessoꝛib⁹ etiam ipsis nihilominus remanētibus excōicatis: vt ī dcō. c. Aduersus. ōclarat: nisi q̄ illā decretalē. Clericis laycos, ōclarauit idē Bonifacius nō hr̄e locū ī. 5. casib⁹. Sz ad preces regis papa: q nūc ē ipaz fundit⁹ reuocauit: ſz adhuc stant iura antiq̄: de bis q̄ talias īdebitas iponūt: ⁊ eoꝝ successoꝛib⁹. Qō āt ī decretali. clericis. dr̄ de illis q̄ apō edes sacras ōposita saxiūt referr̄ ad p̄ncipes ⁊ laycos: nō aūt ad p̄latos eccl̄ie: siue iure vel iniuria ī eccl̄ys ⁊ religionibus deposita saxiunt. ¶ 3º litigans ꝓpbendit duos casus. izm. ⁊. izm. p̄rim⁹ q̄ est. iz º. ꝺ illos q lr̄aꝝ apl̄icaꝝ ipetratores aut alios ad foꝝ eccl̄iasticū recurrētes sup cāis q̄ ad idē foꝝ ō iure vl̄ ō ātiq̄ ꝺsuetudine ptinēt vl̄ p se vl̄ p aliū ad ōsistēdū: vel ī foro sec̄lari ō q̄nib⁹ hꝫ litigandū ī p̄iudiciū eccl̄iasticoꝝ vel ipoꝝ ipetrantiū. seu litigantiū: aut volētū litigare aut ꝓpinquorū illoꝝ: seu reꝝ illoꝝ suaꝝ ēt captōez modis vel alys q̄buscūq; ꝓpulerit: vl̄ ꝓpelli fecerit: seu p̄curauerīt: seu p se vel p alios ipedierit: q̄ min⁹ corā iudicib⁹ eccl̄iasticis: seu delegatis: seu ordiarys q̄relātes ō cāis p̄dictis possint libere iustitiā obtinē. 2º q. iz º. ꝺ illos q ad p̄dcā faciēda dederīt ꝓsiliū auxiliū vel fauorē: vt ī nouella dñi Boni. e. ti. ō īmu. d. Q̄si vt itellexim⁹: ⁊ ī ꝓcil̄. bituricen̄. ti. ō īmu. eccl̄iaꝝ. c. Lūnōnulli. ¶ Ubi sci⁹ ē q̄ si q̄s ꝓsulit amico suo potī⁹ ꝓuenire laycū corā p̄posito vbi statī p passionē psone vel saisinā bonoꝝ bēbit ius suū q̄z corazꝫ officiali vbi tarde ꝓseq̄t̄ ius suū n̄ icidit: ſz ille p̄us vellet corā eccl̄ia litigare: Sz cuius ꝓsilio aliq̄s ītuit⁹ cogit̄ ōsistere ī eccl̄ia litigare ille īcidit. ¶ 4º vēdēs q̄z ꝓtinet nonū casū. q. i 4º. ē. ꝺ illos q suis subditis: ne p̄lat̄: aut clericis seu psonis eccl̄iasticis aliq̄d vēdāt aut emāt aliq̄d ab eisdē vel ne ipis bladū molant: panē coquāt: aut alia obsequia exhibeāt: iterdicūt: vt in nouella dñi Bōifacy. e. ti. Eos. ¶ 5º statutuꝫ ꝓbēdit. 8. seq̄ntes casus vsq; ad zm. p̄rim⁹ q̄ ē 5º. ꝺ illos q statuta edita ꝺ eccl̄iasticā libertatē ō cartularys vl̄ libris suis ītra duos mēses n̄ deleuerīt. 2º q ē. i 6º. si ipa fuari fecerīt q̄uis ōleuerint. 3º q ē. i 7º. ꝺ illos q ꝓsuetudines ꝺ libertatē eccl̄esie ītroductas fecerīt obſuari. 4º. q ē i 8º. ꝺ illos q ō cetero talia statuta fecerīt. 5º q i 9º. ꝺ illos q talia statuta scripserīt. 6º q ē. 20º. ꝺ ptātes: rectores: ⁊ ꝺsiliarios locoꝝ vbi hꝫ statuta ⁊ ꝺsuetudies de cetero edite fuerīt vel fuate q̄ cū scirēt talia fieri ⁊ possent, phibē nō, phibuerūt: q̄uis ēt nō statuerint vel fecerit obſuari. 7º q ē. 21º ꝺ illos q fm ea p̄sumpserint iudicare. 8º. q est. 22º. cōtra illos: q scribere p̄sumpserint iudicata. Ubi vr̄ ē ꝺ eccl̄iasticā libertatē qō rustici statuer̄t q̄ nullus offerat nisi ī magnis festis: aut nisi tm̄ aut q̄ sup mortuū nō sit tal̄ pānus vel tot cerei: vel q̄ ꝺ curatū oēs ꝛtribuāt ad adituādū ꝺ ipm ī casu turpiter: ⁊ hꝫ. q libertas eccl̄ie ē hr̄e libas oblatōes ⁊ liberas sepl̄turas. Si āt illi ō aliq̄ vno gñe ordinār̄t q̄ sepelian̄t alicubi: cū ēt ꝺ nō sit statutū ligās. ⁊ si ē ꝺ vnā eccl̄esiā: ē p alia: nō videt̄ īcidere. ¶ 2º vsus ō eodē. Sacrilegus: subr⁹: religās: pedagia: pign⁹. p̄mus sacrileg⁹ hꝫ duos casus. 23º. ⁊. 24º. p̄rim⁹ q̄ ē. 23º. ē ꝺ icēdiarios eccl̄esiaꝝ vt eodē. c. de sen. exco. 2º. q ē 24º. ē ꝺ effractores eccl̄esiaꝝ. vt. e. c. conq̄sti. Dr̄ āt icēdiarius q̄ dolo malo ꝺ fac̄. nō q̄ p culpaz cādela cadēte iacēs ī eccl̄esia ipaz icēdit. Nō āt alius icēdiarius nisi loci sacri icidit: Qui āt ī guerris mōasteria ⁊ eccl̄esias succēdūt nō euadūt nisi icastellate eēnt ⁊ ide aduersary iustā guerrā faciebāt: q̄uis ꝺ sit dubiū: q̄ ōlictū p̄sone nō redūdat ī dānū eccl̄ie: Qui āt eccl̄esias ⁊ mōasteria ōmoliti sūt timore hostiū ne p illa sibi nocerēt n̄ excusant̄. Silr̄ effractor si frāgat aliq̄d qō sit eccl̄ie: vt altare crucē ⁊ hꝫ. Nā si archā plenā depositā ibi frāgat. ⁊ si asportet: nō icidit ī istā ſnīaz: q̄ nō frāgit nec icendit eccl̄esiā: ſz ī eccl̄ia. 2º subt⁹ ꝓtinet 4. casus. p̄rim⁹ q̄ ē. 25º. ꝺ laycos q p̄latos seu alias eccl̄iasticas psonas cōpulerit ad submittēdas sibi eccl̄ias seu iura vl̄ bona ipoꝝ īmobilia absq; iur⁹ foꝛ⁹ si post ꝓpetētē monitionē rēissa submissiōe quā p vī vel p metū exegerāt eccl̄ias ⁊ bona eccl̄iastica: ⁊ tal̄r eis submissa ī sua nō dimiserīt libtate. 2º q ē. 26º. ē ꝺ laycos q ꝺ illō qō pmittit ex nā ꝺctuū sup p̄missuꝫ iurib⁹ foꝛ⁹ fuata ībibitoꝝ aliq̄d p̄sūpserint ipoꝝ ꝓtractuū vsurpare obtētu: nisi legittime moniti ab huiusmodi vsurpatōe desīterīt: restituēdo ea que tal̄r vsurparūt: vt ī nouella dñi Gregoꝛy decimi: de reb⁹ eccl̄iasticis nō alienādis. h ꝺsultissimo. 3º q ē. 27º. est ꝺ illos q regalia custodiā seu guardiā aduocatiōis sue seu ōfensionis titulū in eccl̄esys monasterys seu alys pys locis ō nouo vsurpare conātes bona earundē eccl̄iaꝝ monasterioꝝ seu pioꝝ locoꝝ vacantium occupare p̄sumūt. 4º q ē 28º. est ꝓtra clericos eccl̄iarum monachos monasterioꝝ ⁊ psonas eccl̄esiasticas eoꝛūdē locoꝝ q̄ fieri hec p̄curāt vt. e. ti. gñali. Ubi sciendū q̄ ys casibus fraudē facere videnr̄ clerici q̄ cū prius negassent multo tpe regalia: postea sic ꝓcordant. Permittimus regem vti iure suo si quod habet: si p hanc pactionem ⁊ dissimulationem rex de nouo sibi vsurpet. ¶ Tertius religans. Et habet vnuꝫ casum: qui ē. 29º. Et est contra religiosos ordinis mendicantium adiuentorum post cōcilium generale Inno. 3. quoꝝ etiā religiones fuerīt per sedē apostolicā confirmate q̄ post ꝺcilū lugō. domini Gregoꝛy decimi. aliquē ad eoꝝ p̄fessionē admiserit: aut de nouo domū aut aliquē locū, acq̄siuerint vel domos seu loca que hūt alienauerīt absq; sedis apl̄ice licentia spāli: vt ī nouella dñi Grego. decimi. de religi. do. Religionū. Hic tū est dubiū de illis q̄ ꝓtra hāc decretalē nouā religionē inueniunt: aut habitū noue religionis assumunt vtrum incidāt in excōmunicationem: quia clausula penalis non videtur referri ad illam prohibitionem fm̄ seriem textus. Sed quia dolī clausula referr̄ ad oīa superius enārrata. ideo videtur idē qō dicitur. ff. de ver. ob. l. doli clausula. Sed ibi dicit sic vna glo. super illo verbo. habitū noue religionis assumat. hoc intellige in plurib⁹ sil̄ in vno collegio manētibus: ⁊ eādē religionē p̄fitētibus. Alias singularis p̄sona sectā nō iueniēs ⁊ seoꝛsū bitās nouū habitū īdu ere p̄t. 4. i. di. 8. p symoniā. ¶ Quartus. pedagia. continet

vnū casū g ē. xs°: g est ꝺ illos q ab ecclesys ꝛ pſōis ecclīasticis ꝓ rebus suis ꝓpꝛys: quas nō cā negociādi ꝺeferunt: vl' ꝺeferri faciūt: pedagia seu huiusmodi talia exigunt ꝛ extorquent: per se vel per alium: suo nomine vel etiam alieno: aut eos ad huiusmodi persoluenda compellunt. Nec excusantur q a tpe a quo nō extat memoꝛia clericos pedagiant: qꝛ ꝺe antiquis pedagys papa ītelligit nō ꝺe nouis. ¶ Nec valet si ꝺicaꝫ ꝙ ad refectionē pōtiū itineꝛ qꝫ clerici ꝺebēt ꝓferre: qꝛ ita hēnt ipi trāsire ꝛ sua ꝓ pōtes ꝛ viā sicut alij. Et sil'r qꝛ exactoꝛ pedagij ita hēt eos ꝛ sua fuare sicut alios laycos. ꝛ iō pari rōne vidētur teneri sicut layci. ¶ Et ꝺicēdū ꝙ nō ē vꝝ: qꝛ clerici ꝛ religiosi vbiqꝫ sūt in toto mūdo sūt ꝓstituti vt ꝓ oībus oꝛent: ꝛ iō cōtribuūt qō melius ē. s. spūalia. Unde ad pꝛestationē carnaliū nō tenētur. Unde terra sacerdotalis a canone pstatiōis qnte partis libera fuit. Hene. 44. ¶ Quitus. pignus. ꝓtinet duos casus. s. xix^m^ i berēga. q ē ꝺ illos q repsalias seu pignoꝛationes vbi vnus ꝓ alio pignoꝛaꝫ ꝺ psonas ecclesiasticas concesserint. Scos. s. trigesimus: est cōtra illos q repsalias a consuetudine: qn potius ab vsu cōcessas ad illas ꝓgauerint nisi pstumptionē huiusmodi reuocauerit ifra mensē a ꝓcessionis seu extēsiōis tpe cōputādū. Tales eni si psone fuerit singulares excōicatōis sniaꝫ icurrāt. Si vo vniuersitas ecclīasticō subiaceat iterdicto: vt i nouella ꝺni Greg. octimi de iiurys. Et si pignoꝛatōes. ¶ Tertio vsus ō eodē. Grauās: exuagās. electio. turbie locās. ¶ Prim° grauās ꝓtiet duos casus. Prim° q berēgar. ē xi° ē ꝺ illos q ꝓ eo ꝙ i reges pncipes ꝛ barōes nobiles baliuos vel quoscūqꝫ mīstros aliosue q̄scūqꝫ excōicatōis suspēsiōis seu iterdicti snia fuerit ꝓmulgata: licētiā alicui ꝺederit occidēdi capiēdi seu alias i psonis seu bonis suis vel suoꝝ grauādi eos q tales snias ꝓtulerint: siue quoꝝ sūt occasiōe plate: seu eas dē snias obseruātes siue talr excōicatis cōmunicare volētes: nisi licētiā ipam re itegra reuocauerint: vel ipa bona i fra octo ꝺies restituerint: vl' satisfactionē ipēderit ꝓ eisdē si ad bonoꝝ captionē occasiōe licētie ipius sit pꝛocessum. ¶ xx° q ē xx°. ē ꝺ illos q ausi fuerīt licētia ꝺata vti vel aliqō ꝓmissoꝝ cōmittere suo motu i nouella ꝺni Greg. decimi de sen. exco. Quicūqꝫ. Et sciēdū ꝙ ꝓ verbū grauādi itelligit nō solū quo ad aiuꝫ sꝫ quo ad factum: qꝛ si nō fecerint gꝝ quā erāt facturi: vel fecerīt iustitiā quā nō erāt facturi: ꝛ nō liuore vindicte faciūt vel omittūt: ī nullo grauāt: licet i grauamē faciant. Nemini eni iniuriā facit q iure suo vtit. ¶ Scōs exuagās ꝓtinet tres casus. Prim° q ē xxx4° ē ꝺ religiosos q i scolis seu alibi temere sue hītū religionis ꝺimittūt. Et ex hoc pꝛ apostatātes a religiōe foꝛe excōicatos. Ubi tñ ē aduertēdū ꝙ nō solū si ꝺimittat apostatādo sed etiā si alias ex turpi causa vt ꝺe nocte ad eūdū ad lupanar. incidit. Secus āt si ipse habitū nō ꝺimittat sꝫ it° absc̄ōdit ꝛ alio tegit ne agnoscaꝫ: maxie si ꝓp bonā cāꝫ hoc facit: vt puta qꝛ equitat ꝛ nō vl' agnosci cui° sit religiōis: ꝺū tñ sit hītus religiosus. Qui āt metu latronū ꝺimittit non temere ꝺimittit. Unde versus. Ut tutius peterem layci sub imagie romā Eas fuit vt sineꝛe luxuriare comā. Nā g sic habitū mutauit i scolis vt religiosi ñ appareāt: nō excusaꝫ. Est āt alius hītus religiosi i monasterio ꝛ extra. Unde licet suppelliceus sit ꝓpꝛius habitus canonici regularis si tñ iuxta ꝙsuetudinē sui monastery illō ꝺimittit vel absc̄ōdit hñs tabardū rotūdū ꝛ honestū non temere ꝺimittit: q āt iocosa leuitate ad hoꝛā: vt currat: vl' lapidē ꝓiciat: ꝺponit: ñ icidit: qꝛ nō ē vīsile hoc ꝑncipē voluisse: ꝛ i q buscūqꝫ minutis tantū laqueū posuisse. ¶ Scōs q ē xxv°. ē otra religiosos: qui accedunt ad q̄s studia lr̄aꝝ nisi a suo plato cū ꝙsilio sui ꝙuētus vel maioꝛis ptis eiusdē ꝙsilij eundi ad studiū licētia ꝓmitus sit ꝓcessa: qō intelligēdū ē qñ vadit ad scolas extra patriā. Nō eni si ad scolas eiusdē ville vult ire: ꝛ statī redire: oꝫ ꝙ abbas ad licētiādū eū ꝙuocet ꝙuētū. Ité itelligit ꝺe illis q actu resident in ꝙuētu. Nā ꝓres q sūt extra ꝺe licētia soli° abbatis possūt ire ad scolas. Ratio āt ꝓmi ē: qꝛ sicut abbas sine assēsu ꝙuēt° nō posset rē notabilē ad tps nō modicū alienare: sic nec psonā. ¶ xx° q ē xxvi°. ē ꝺ illos doctoꝛes siue magistros q religiosos hītu suo ꝺimisso leges vl' phylicā audiētes sciēter docere: aut i scolis suis pſūpserit retinere: vt i nouella ꝺni Bōifacy: ne cl'i. vl' mo. ne piculosa. Circa qō ē sciēdū ꝙ audiētes cū eo nō sūt excōicati sic̄ doctoꝛ: qꝛ ille coopando ei pticipat ei i crimine. illi āt nō: qꝛ auditio ꝺepēdet ex lectiōe. nō aūt auditio vnius ex auditiōe alterius sicut nō ꝺicit pticipare i crimine q facit sīne crimē: ſꝫ q coopaꝫ illi ad illud: ꝛ maxime qñ id qō est crimē vni non est crimen alteri: sicut ꝺic. ¶ Tertius electio ꝓtiet vnū casū q ē xxx7° ꝺ illos q clericos vel quaslibet alias psonas ecclesiasticas: ad quos i aliqb° eccl'ys monasterys seu alys pys locis spectat electio: vel ꝙsanguineos eoꝝꝺē. aut ipoꝝ eccl'ias mōasteria siue loca bonis suis ꝓ se vel ꝓ alios spoliādo seu alias iiuste psequēdo grauare pſumpserint: ꝓ eo ꝙ illi rogati seu alias inducti eū ꝓ quo rogabāt seu inducebāt eligere noluerūt: vt i nouella ꝺni Greg. decimi. de elec. Sciāt cūcti. Qō itelligēdū ē ꝺe grauāte iiuste ꝺe illo q qꝛ rogatus. igit' si nō fuisset rogatus secus esset: q̄uis aliq extēdāt ad oēm casū vbi esset eadē rō. ¶ Quart°. Turbie. ꝓtiet vnū casū q ē xl°. ꝺ illos quos ad ꝺirigēdas moniales in suis electionibus ꝓtingit euocari: nisi ab his abstineāt: ꝓ que iter eas sup faciendis ipis electionibus oꝛiri possit discoꝛdia. Et nō ꝙ i hūc casū incidit aduocatus qui amoꝛe lucri suadet appellare ꝛtra canōice electā. Sec° si bono zelo ꝙsuluerit iustā appellationē. ¶ Quintus locās ē pꝛim° i berēgariū. iter casus tā gētes coꝛrectōes criminū. s. magister vel scolaris Bonoñ. ꝺucēs domū an te tps finite locatiōis qua inhabitat vel hospitem alloquēs inglino irregsito. Et ꝺicit glo. ꝙ hoc nō ē extēdēdū ad scolares aliaꝝ ciuitatū. Inno. ꝺicit sil' ꝙ localis ē. Hosti. ꝙ generaliter sꝫ ꝓmā appꝛobat ꝙsuetudo: Unde Parisius. nō reputaꝫ talis excōicatus.

Sequitur de casibus q respiciūt coꝛrectionē criminū ꝛ ꝓtinent i his versibus quoꝝ ꝓmus Est crimē. assissi°. nauta. statuit. quoqꝫ pſul. ¶ Prim° crimē. ē z° i Berengar. cū quis pticipat i crimine criminoso pp suū crimē excōicato vt ꝺe sen. exco. Nup. ꝛ. c. Si ꝙcubi ne. Illa tū snia uidetur esse non canonis sed hominis fm Beren. i. c. nup. Sꝫ re vera ē sentētia iuris ꝛ nō hominis: quia sententia hois nō trāsit i tertiā psonā nō cōphēsā: sꝫ ius extendit eam. Unde si ipemet, q snias tulit vl' supioꝛ eo: aut alius q rōe ét ōlicti nō soꝛtireꝫ foꝝ: pticiparet i crimine: ligareꝫ snia iuris papalis: ñ aūt ipe papa q nulli iuri subē. Uñ si ꝺ clericos bibētes i tabernis ē snia lata: qui ét eis ibi ꝓpinat vinū ad bibēꝺuꝫ: ét si exemptus esset: sniaꝫ iuris icurreret. Nō sic aūt qui cū eo biberet: qꝛ nō ꝓp hoc ei coopareꝫ: sicut si excōicatus ē qui missaꝫ ꝺicit i tali capella sine licētia episcopi: qui eū iuuat icidit: non āt q sine adiutoꝛio missā audit. Nec oꝫ ꝺistinguere vtrū illud sit de se ꝺelictū vel vtrūqꝫ: qꝛ licet iuuare ad missā vel ꝓpinare vinuꝫ non sit de se malū: ꝛ per consequens videt iiustū hoc ligari: nec snia iuris pōt eē iniusta: tñ sicut ꝺare gladium furioso est malum sic iuuare ad missam illuꝫ cui non licet celebꝛare: vel ꝺare vinū quando non licet bibere est peccatū: qꝛ agentes ꝛ ꝙsentientes pari pena puniunt. Ad romanos primo. Qui talia agunt digni sunt moꝛte nō solū q faciunt ea sꝫ q ꝙsentiūt faciētibus. Unde secus est ꝺe illo qui bibit in eadem taberna cui ꝺisplicet ꝙ ille est ibi ꝛ ꝺe illo q audit missā: cui licet ꝺispliceat ꝙ alius audit cū eo: nō tñ ꝙ ille cātat. Et sic magis ꝙsentit illi c° missā audit q̄ cū quo audit. Et qꝺē cum vtroqꝫ pticipiat sed nō in

crimine: qz non cooperat. Itē requirit q̄ cooperet illi crimini: pp qō ē lata sn̄ia. ¶ Scō Assisi⁹ ꝓtiet tres casus. p̄mus q̄ est tertius: ꝺ illos: q̄ quēpiā xp̄ianoz̄ p̄ antichinos vel assassinos iterfici fecerūt. ¶ 2⁹ q̄ ē casus q̄rtus: ꝺ illos q̄ hec fieri mādauerūt: ēt si mors nō sequat̄ ide. ¶ 3⁹ q̄ ē q̄ntus ꝺ illos q̄ antichinos vel assassinos receptant defendūt vl̄ occultant: vt decre. oñi ino. q̄rti de homici. p̄ humani. ¶ 3⁹ nauta ꝓtinet duos casus. ⁊ p̄rim⁹ q̄ ē sext⁹ ꝺ illos: qui xp̄ianos p̄ negociatōe vel alys honestis cāis nauigātes capere aut reb⁹ suis spoliare p̄sumūt. ¶ 2⁹ q̄ ē septimus ꝺ illos q̄ xp̄ianos naufragiū patiētes spoliant reb⁹ suis: vt de rap. excoicam⁹. ¶ Ubi sciendū q̄ i B̄ primo casu dicit̄ hōestis cāis ꝑpter piratas ⁊ illos q̄ saracenis aliq̄ prohibita portant: ⁊ q̄ alys iuste in mari bellū ducūt. Alij vo p̄dones nō sunt excōicati. q̄ p̄ncipes q̄ accipiūt bona naufragoz̄ excusari nō p̄nt: cū hoc sit ꝓtra oēm egtatē: qz afflicto nō est dāda afflictio: nisi accipiant itentiōe reddēdi oñis: q̄cunq̄ ꝓpareant: q̄bus nō ꝓparentibus i pios vsus distribuāt vel de licētia epi fisco addere possūt ad defensionem portus. Nec valet excusatio calua: q̄ i naufragio merces ꝓpriet̄s habet eas pro derelictis: ⁊ sic nullius hominis sunt: ⁊ ꝑpter hoc occupanti conceduntur. quia ille nunquaz habuisset eas pro derelictis: si sperasset se posse reinuenire eas. nec excusat ꝓsuetudo. qz ē ꝺ ius naturale. ¶ Quartus statuit. ꝓtinet vnū casū q̄ ē octauus: cū q̄s icidit i factū dānatū p̄ statutū hois factū sub illa forma: vt q̄ ꝺ fecerit sit excoīcat⁹. vt de sen. excō. a nobis. ¶ Ubi est sciēdū q̄ hic dr̄ sn̄ia iuris nō papalis sz epalis: aut synodalis: aut ꝺcily: Unde ille q̄ subest statuenti rōne sui vel delicti icidit: nō alius: ⁊ i loco vbi statuēs potuit statuere vel excōicare cū statutū ꝺcily liget bñ i dyoc. suffraganeoz̄: qz initiū nō solū auctoritati archiepi q̄ i dyocesi suffraganeoz̄ nō p̄t fulminare sz ēt oīuz epoz̄: q̄z q̄libet B̄ i sua dyocesi poterat: sz statutū archiepi vel synodi i sua tm̄ dyocesi sicut statutū legati i puincia sibi decreta: Unde ēt ex̄ territoriū subditus nō ligat̄: ō ꝺsti. c. z. ℔ Statuto. ¶ Itē ītra territoriū ñ ligant̄ pbabil̄r ignorātes. vt i e. ti. c. i. l. 6. qz statuta ciuiū nō ligāt ignorātes. ff. de ōcr. ab ordi. faciēdis. l. vlt. Archiepūs igit̄ i dyoce. suffraganei faciēs ꝺ eius statutū non ligat̄: qz sz sit sn̄ia iuris: ñ tm̄ papalis cui subest: sz epal̄ cui nō subest. Durat aūt hec sn̄ia ēt post mortē: qñ est p̄ modū statuti: sicut statutū legati ē ppetuū nisi p̄ successorē reuocet̄. q̄ vo pro mulgat̄ p̄ mōz sn̄ie durat tm̄ ad tps regiminis. dico respectu futuroz̄. ¶ Quint⁹ quoq̄ p̄sul. ꝓtinet vnū casū q̄ est nonus ꝺ illū q̄ i ciuitate vel dyoc. alterius vicarie siue p̄sulatus officiū exequēdo se igerit ꝺ formā decre. ō offi. ord. qñ i plerisq̄z. vt ibidē. hic āt casus raro ꝓtīgit. Unde si q̄s iuito epo epalia vellet ibi exercere vel crucē ferre ex̄ p̄uicia videret̄ icidere. ¶ Scōs vsus ad eādē materiā. Cōseruans. cogens. fraus. fenerat. atq̄z remittens. ⁊ p̄rim⁹. cōseruans. ē decimus: q̄ est ꝓtra ptē: q̄ ꝓcurauerit q̄ ꝓseruatoz̄ suus se ītromiserit de alys q̄ de manifestis iiurys ⁊ violētys: vel ad ea que iudicialē indaginē exigunt suā exegerit ptātē. vt i nouella oñi Bonifacy. de offi. deleg. hac ꝓstitutōe. Et hūc casū hēnt timere scolares parisienses: q̄ sepe p̄ uilegys abutūt̄: hoc nō hēt locū i illo q̄ nō tm̄ ē ꝓseruatoz̄ sed ēt iudex i nō manifestis. ¶ Scōs. cogēs. ē vndecim⁹ ꝺ illos q̄ absolutionē ab excōicatiōis sn̄ia vel quācūq̄z reuocationē ipius aut suspēsiōis aut iterdicti vi vel metu p̄ curauerit. vt i. 6. l. de his q̄ vi metus ve cā fiūt. absolutōis. ⁊ ꝺcil. bituriēsi. e. ti. c. cū parū. Et hic casus itelligēdus ē de metu cadente i ꝓstātē virū stupri siue status vbe atq̄z necis: siue hoc sit p̄ se: siue p̄ alio: qz nō distinguit̄: sz si p̄posit⁹ vel balliu⁹ saxiat oia tpalia epi quouisq̄z eu⁹ absoluerit videt̄ iustus met⁹ q̄ ē sub piculo maiozis ptis bonorū Sed si nō icidit i istā sn̄iaz quasi metus nō cadat i ꝓstātē vix: icidit i illā. extra. c. Quicūq̄z: qz grauat ferentē sn̄iaz qz facit eā teneri cū nō vult eā soluere. ¶ Tert⁹ ℟raus. q̄ ē duodecimus. ē ꝓtra illos q̄ fictionē vel fraudē faciunt ad causā iueniēdā q̄ iudex vadat p̄sonal̄r ad aliquā mīe rē p̄ recipiēdo testimonio suo. vt i nouella oñi Bonifacy de iudi. mulieres. ⁊ hic casus raro ꝓtingit. sz posset ꝓtīgere si q̄s hic fingeret ut ad mulieres sub clausura morātes i traret. ¶ Quartus fenerat. ꝓtinet tres casus. ⁊ p̄rimus q̄ ē tertius decimus. ē ꝓtras p̄sonas ecclesiasticas epis inferiozes q̄ alienigenas ⁊ alios nō oriūdos de terris eoz̄ publīce pecuniā fenebrē exercentes vel exercere volentes ad hoc domos i terris suis ꝺducere: vel conductas hēre aut als bitare p̄mittūt. ¶ Scōs q̄ ē q̄rtusdecimus: ē ꝺ illos q̄ vsurarios manifestos de terris suis īfra tres mēses nō expellūt. ¶ Terti⁹ q̄ ē q̄ntusdecim⁹ ē ꝺ illos q̄ ad fenus exercēdū domos illis locāt: vl̄ sub alio titulo q̄cūq̄z ꝺcedūt p̄sone. n. singulares excōicatiōis: si āt collegiū vl̄ vniuersitas i bis ōliq̄rit iterdicti sn̄ias ipo facto icurrūt. qō si p̄ mē sē aio sustinuerit īdurato terre ipoz̄ q̄ diu i eis ydē vsurary cōmorāt̄: extūc ecclesiastico sbiaceāt iterdicto. vt in sexto libro ō vsurarys. vsuraz̄. Ex textu āt illi⁹ decretalis colligit̄ euidēter q̄ aliud ē iterdictū vniuersitat̄ seu collegy: aliud iterdictū ciuitatis vl̄ alteri⁹ loci. Jn p̄ casu si vniuersitas alicuius loci sit iterdicta: nihilomin⁹ cl̄ici possūt alta voce pulsatis cāpanis ⁊ aptis ianuis celebrare. excōicatis tñ ⁊ iterdictis aliq̄tenus nō admissis. Jn 2⁹. casu cū ciuitas vel locus alius sbiacēt iterdicto ñ p̄t celebrari ibidē nisi ꝓut hētur i. 6. li. de sen. exco. Alma. ⁊ pbāt̄ p̄dicta ō sen. excōmuni. Si sn̄ia. eo. li. Et sic. d. papa nr̄m vidimus ⁊ audiuimus sentientem. hec sunt verba berēgary. hic tñ itelligēdū q̄ solicl̄ici iferiozes epis icidūt: laycivo sunt excōicādi. Itē regrit̄ q̄ illi sua alienigene ⁊ publici vsurary. ¶ Quintus. atq̄z remittēs. ꝓtinet duos casus p̄m⁹ q̄ ē. 16⁹. ꝓtra illos q̄ ꝓpter mortis piculuz aut aliud ipedimētum legit̄timum ab alio q̄ ab eo a quo absoluendi fuerant de iure absoluti cessante postea piculo vel ipedimēto hꝫ se illis a quo cessātib⁹ bis absoluī debebāt: q̄ cito cōmode poterūt se ꝓtēpserint p̄ntare mādatū ipius sup illis ꝑ q̄bus excōicati fuerāt recepturi ⁊ satisfacturi ꝓut iustitia suadebit. ¶ Scōs q̄ ē 17⁹. ē ꝺ illos q̄b⁹ cū a sede aplica vl̄ legat̄ ipius absolutiōis bñficiū a q̄buscūq̄z sentētys ꝓsequunt̄ i iungit̄ vt ordinarioz̄ suoz̄ vel aliozum quozūlibet suscepturi pniaz ab eisdem se ꝓspectui repsentēt. ⁊ passis iniuriaz seu bis: q̄bus pp̄ hec obligati existūt: satisfactionē exhibeant competentem: si hoc cum p̄rimū cōmode poterūt nō curauerit adiplere: tā isti. n. q̄ illi in p̄stinā excoīcatōis sn̄iaz ipo fcō relabūt̄. vt i decre. oñi Bonifacy. ō sen. exco. Eos. in c⁹ p̄n⁹ p̄z q̄ pp̄ mortis piculz vel aliō ipedimētū qō cūq̄z ab alio q̄ ab eo ad quē ō iure absolutio ptinet: excoīcat⁹ absolui ñ dz: si ad eū recursus hr̄i p̄t vel ipi⁹ copia pōt hr̄i. ¶ Ubi sciē^m: q̄ B̄ casus ñ extēdit̄ ad alioz̄ rēissiones: nisi q̄ B̄ exp̄mūt̄: puta si ali⁹ plat⁹ q̄ papa aut legat⁹ rēittat sicut pniary pape sepe faciūt: vel forte idē i oībus: qz eadē rō. ¶ Terti⁹ vsus circa hoc idē. Regula. sepulchra. mun⁹. pedagia. pyra. ⁊ p̄rim⁹. regl̄a. ꝓtinet tres casus. ⁊ p̄rim⁹ q̄ ē 18⁹. ꝺ illos: q̄ ꝓstitutōi oñi Nicolai terty ō vbozum signifi. Exyt factā ō itellectu ⁊ expōne regl̄e. b. ℟rāciſci: ac ō ipsi⁹ regl̄e ordisq̄z fratrū mīozū approbatōe al̄r q̄ grāmatical̄r exponēdo glosare p̄sumpserit. ¶ Scōs q̄ ē 19⁹ ꝺ doctozes seu lectozes q̄ docuerit i pu^co ex certa scīa ⁊ deliberatōe intellectū ōprauātes ꝓstitutōis ipi⁹. ¶ Terti⁹ q̄ ē 20⁹ ē ꝺ faciētes cōmētū: scripturas: siue libellos: ac ex certa scīa ⁊ deliberatōe determinātes i schol̄ seu p̄dicātes ꝺ ea q̄ i ꝓstitutōe ꝓtinent̄ p̄dcā. Oēs p̄dci sūt excoīcati: vt i eadē decre. circa fi. ¶ 2⁹. sepulchra ē in ex̄. Bonifacy: que icipit detestādevbi excoicāt̄: q̄ pp̄ sepl̄turā hūana corpa diuidūt exē terant vel laniāt. ¶ 3⁹. munus. ē casus eiusdē Bo. vñ fec̄ aliā ꝓstitutiōez exuagātē p̄ quā sūt excoīcati q̄cūq̄z alicui

officiali curie romane aliqd dederit ptextu bñficy impetrādi:sz illa dr̄ eē renocata ab isto papa. ¶ Quartus.pedagia sicut dr̄ i ꝓstitutōib⁹ simonis legati de imuni.eccle.c.i. Sedes aplica excōicatōis snīaz in oēs noua ꝓstituētes pedagia oli duxit pmulgādā ipsā ānis singlis i certis festiuitatib⁹ solēniter renouādo.sz tūc ē snīa bois.nī iurl. ¶ Quintus pira.dicit Dosti.q pirate excoicant̄ ab ore sūmi pontificis ter i anno.vñ nec ista ē snīa iuris:sz bois. ¶ Aly sūt noui casus i ꝓstitutōib⁹ nouis h⁹ pape Clemētis:q nūc est. vn⁹ illorū:ē cōtra nō obseruātes iterdicta vel cessationes que mater ecclesia seruat.sequitur ār̄t⁹ versus. Dos quadragita ligatos fert.i. dicit canonista.

Ultimo ponēdi sūt decē casus simonis legati:q cōtinent̄ i istis trib⁹ vsibus. Eligit ꝛ citat:absoluit:liscz volūtas. Pedagia:banñaqz trabēs:famulus quo qz festa.Simone dānatū cōputa decalogū. Di autē casus solū ligāt i regno frācie. ¶ Primus.eligit.ꝓtinet q̄tuor casus:quoz ꝑm⁹ ē.q gcūqz p seditionē:cōspirationē:quenti onē habitā sil' cū alys q̄libz firmitate vallatā ipedimētuz latēs vel patēs pstiterit:quo min⁹ ecclys vl' dignitatib⁹ vl' administratōib⁹ qbuscūqz p illos ad quos earūdē p viam electōis vl' postulatōis spectat ꝓuisio libere valeat ꝓuideri. Scōs:q illi etiaz q ppl'z vel turbā potētesue quoslibz ꝓcitauerit:vt i tāto faciore opē ferāt:quozūue data opera suggestiōe vel cōsilio ppl's turbaue cuz armis vel sine ad hoc venerit. Terti⁹:q illi q i loco vbi est electio vl' postulatio faciēda:tumultū fecerit i ipsos electores vel eorū aliquos irruēdo:seu eidē loco fracturā seu violētiā iferēdo: seu psonis electorū notabilē iniuriam irrogauerit. Quartus:q ille ēt q ad pdictū ipedimētū pstandū opē vl' ꝓsiliū dederit:ipo fcō ē excoicat⁹ ꝛ ei⁹ familia iterdicta: ꝑter alias penas q̄s ibidē recitat.eo.ti.c.de elec.in toti⁹. ¶ Scōs citat ꝓtinet duos casus:quorū ꝑim⁹ est qñ delegat⁹ legati siue sit cōseruator vl' iudex ali⁹ mādat sic citari:quos latō pūtium vobis noiauerit. Scōs qñ raptū suū extendit ad psonas iibi nō ꝓtētas ptextu ferēdi testimony vt fatiget laborib⁹ ꝛ expēsis. Utroqz.n.casu ē excōicat⁹.de offi. ōle. c.i. ¶ Terti⁹ absoluit qñ ōlegat⁹ legati q ꝑ absol'one a sētētia tulit vel relaxatōe iponit penas pecuniarias vel alteri⁹ rei ꝑ emēda excoicatōez icurrit:a q̄ ñ pōt absolui nisi p legatū.ꝛ tūc demū qñ cū oi itereſſe restituerit sic extorta. de offi.deleg.c.z. Alias aūt iure coi absoluēdo ꝑ culpa excoicatōis pōt iponi pena pecuniaria de sen.exco.c. Uenerabilib⁹. Alis.c.ceterum.ꝛ deniqz vbi ē talis consuetudo.

¶ Quartus liscz q cōpellit desistere actorē a litigādo in foro eccl'ie ꝛ rñdere cl'icum corā layco allegato fori ꝓuilegio icurrit:de foro cōpe.c.vno.ꝛ de imuni.eccl.c.vlt. ¶ Quintus volūtas de testamētis.c.vno q testamēta fcā canonice:ꝑ eo vult irritare q̄ scabinus nō iterfuit:vel aliqd hȝ. ¶ Segt̄ scōs vsus pedagia. Qui pedagiat cl'icos ꝛ psonas eccl'iasticas:ꝛ est sextus. ¶ Septim⁹ bāna. Excoicat⁹ ē q facit bānū vl' ꝓcepta ꝯ libertates eccl'ie vl' ꝓsuetudines ecclesiarū antiquas.e.c.ȝ. Luz iure canonico. ¶ Octau⁹ qz trahēs. Qui extrabūt ō eccl'ia cōfugiētes ad eā.e.ti.c.quorūdā:vl' ē i.c.sangsuga. Et idē ē si victualia negātes per fame exire cogūt. ¶ Nonus famulus:q famulos iudicū ecclesiasticoz male retractauerint.de penis.c.vno. ¶ Decim⁹.quoqz festa:évna exuagās eiusdē legati q̄ intitulat̄ de festis ꝑz diuersas natōes parisi⁹ celebratis.vbi ꝑmo redarguit comessatōibus potatōibus atqz alys reprobādis actibus itendētes:choreas ꝛ alia ludibria exercentes. Et q arma sumūt ꝛ armati icedunt nocturno tpe cateruati pturbātes tumultuosis ac ihōestis vocib⁹ ciuitatē aliaqz vana cōmittētes. Et final'r cōcludit sic. Insolētias:enormitates ludibria ꝛ excessus pdictorū ꝓhibētes eos q cōtra nr̄az prohibitionē venire psūpserit:siue talia fieri ꝓcurauerit vel vt fiāt opē operā vl' cōsiliū dederit vel fauorē seu ꝓsensuz excoicatōis snīam: quā i ipos pferim⁹ ipo fcō volum⁹ subiacere.Sz ista ē localis parisi⁹ tñ ligans: nō i alio studio. ¶ Ad argumentum dōm:q cū medicinalis sit excoicatio: nō mortalis ipsa non tollit mititatē legis. Qō. IIII.

Queritur 4° de effcū excōicatōis. Et vr̄ q nō possit br̄e aliquem effectū:qz nō ens vl' ꝑuatio nō ē cā alic⁹ entis.sz ꝑ lb̄ q aligs excoicat̄: nihil fit i eo nisi rel'o rōnis ꝛ ꝑuatio coīonis. q̄ ꝛc. ¶ Contra.qz tradit hominez satbane:vt dic apl's. ¶ R°. dōm:q in gnāli excoicatio duos hz effect⁹. ꝑm⁹ ꝛ maxim⁹ ē separatio a diuinis. scōs ē sepatio a quocūqz legittō actu ꝛ ꝓsortio fideliū. Nā ꝓsortiū infideliū ē iure diuio:ēt nō excoicato ꝓhibitū.z.ad coz.6. Nolite ſugū ducere cū ifidelib⁹. vñ nō ē ꝓp hoc ꝓcessū excoicatis.sz ꝑm iuristas excoicatio hz gnqz iter alios effectus notabiles. ¶ Prim⁹ q nō dz eccl'iam itrare ēt si nō dicāt ibi diuīa.i.q.i. Nō liceat.z4.q.3.Sicut oli imūdo nō licebat itrare tēplū.ꝛ hoc nisi cā ꝑdicatōis audiēde:q̄ audita stati exeat.ex.eo. ¶ R°. Si ēt p eccl'iā sit cois vie trāsitus cā itineris trāsire ꝑt:nō cā oīonis:maxie qñ nō dñr ibi diuina. Itē nō dz ō fozis ad hostiū ascultare. de pe.q ite. de ꝓuile.q nō nullis.ꝛ clerici nō debēt eis sic audientib⁹ celebrare.qz audire diuia ē ꝓticipare diuinis.Sil'r nec licz eis videre coꝛp⁹ xp̄i. ¶ z° effect⁹ ē:qz nō pōt eligere nec eligi: nō solū loquēdo ō dignitate eccl'iastica regulari vl' seculari:sz ēt layca.vñ i regē vl' iperatorē nō pōt eligi. de elec.p ven^lem.Sil'r nō pōt ꝓferre bñficiū.de excel. ꝓla.Tāta:nec pōt recipe.de cle.exco.Postulastis.ō eta.ꝛ q̄li.Cū bñ.imo q̄diu ē excoicat⁹ nō.facit fruct⁹ suos.de appel.Pastoralis i fine. Sigs āt ē iniuste excoicat⁹ vl' facit posse suū de ipe trādo absolutionē ab iiusta excoicatōe i foro ꝓscie faē fructus suos:ꝛ i foro exteriori dz cū eo dispēsari. Et p simplicē dispēsationē secū factū ēt ꝑ tpe i quo i moza erat potest fruct⁹ ꝓcipere.secus aūt si tpe electōis vl' cōfirmatōis vel coll'onis erat excoicat⁹.qz tē nullū ius fuit acgsitū: ꝓpter qō nō sufficit dispensatio:sz regrit̄ noua coll'o.vñ si ē bñficiū ptinens ad coll'onē cp̄i vl' simpl'r vl' ꝑ tūc rōnc delicti: qz cōtulit excoicato nō sufficit ei⁹ dispēsatio:sz dispensatio pape:vl' alteri⁹ q̄ pt cōferre ex certa scia fcā sufficit:ꝛ hr̄ ꝑ nona coll'one.absolut⁹ āt non ex hoc ipso facit fruct⁹ suos medio tpe ꝓceptos:nisi cū eo sup hoc fuerit spāl'r dispēsatū:vel iiuste fuisset excoicat⁹.z.q.5. sup cās:vl' nō fuisset i moza petēdi vt dcm̄ ē. ¶ Terti⁹ effect⁹ ē:qz nō pt iudicare nec cōmittere:qz nō hz officiū iurisditōis.ō offi. dele.licet.nec valēt snīe ab eis late:nec statuta p excoicatos fcā. Et hoc vex ē si sūt excoicati publice.de sen.ꝛ re.iudi.c.Ad ꝓbādū:qz fcā ꝛ iudicata p occulte excoicatū valēt. Unde ꝛ i spūalib⁹ nō valet qō fit ab excoicato.ō appel.ꝓstitutus. Et tñ q̄diu tollerant̄ ꝓlati:ꝛ sūt occulte excoicati valz qō fit ab eis.8.q.4. Nō ne. Uñ si ꝓtulit bñficiū vl' ꝓfirmauit electōez tenet.Et sil'r si absoluit i foro ꝛcie vt dictuz fuit i7.di.q.añpenul. Nō sic aūt videt̄ ex pte ipi⁹ recipientis beneficiū spūale vl' tpale:qz q̄tūcūqz sit occulte excoicat⁹ ꝛ ꝓbabil'r ignorez: vr̄ tñ nihil recipe nisi distinguat̄ inter bñficiū extrisecū ꝛ itrisecū. Pōt.n.aligs sine culpa sua fieri ñ capax bñficy eccl'iastici nō sacr̄alis.sic ꝑ irregularitatē q̄ v terdū ꝯhit̄ sine pcto ꝛ ēt cū merito.sz q bō sine cl'pa ꝓdat bñficiū sacri necessary ad salutē:qō dico pp ordinē: vr̄ absurdū. Uñ si cū sacr̄m pnie sit necessariū:ille q nō est i culpa aliq̄:sz est iiuste excōicatus:vl' si ē iuste excoicat⁹:ipse tñ ꝓbabil'r ignorat se eē excōicatū:ꝛ de cl'pa illa ꝓfiteat̄:ꝛ fac qō pt videt̄ q̄ sit absolut⁹:ꝛ q nō teneat̄ plus ꝓfiteri. Alis eēt iniusta snīa eccl'ie si vellet aut inocētē punire:aut ignorantiā iuicibilē cōdēnare. ¶ Quart⁹ effect⁹ ē q nō pōt ordiare nec ordinari q̄ ad executionē ēt si ignorez. vñ ordinati ab epo excoicato ēt iḡrāter idigēt dispēsatōe:q̄ ad execu-

tionē ordinis.ō eo g renū.c.vlt.qō itelligo qñ erat publice excōicat⁹.Iz isti pbabil⁹ ignorarēt qō ē pol'e. Secus aūt si eēt occulte excōicatus.Sil'r q excoicat⁹ publice siue ignorans ius siue factū ordinaī: nō suscipit executionē.de sen. exco.Cū illoz. ¶ 5° effect⁹ q si celebrat vl' ordines recipit fit irregularis.Et hocvez ēnisi pbabil'ignorātia excuset. ō cli.ex.mi.c.aplice.Siue aūt suscipiat ordinē sacz siue ñ sacz i excōicatōe irregl'aris ē:qz nō distiguiť eī.e.cū illoz. Et Iz ibi nō distiguaī iter errorē iuris ⁊ fci quo ad icursionē irregularitatis:si tñ error fci eēt pbabilis excusaret: cū grauis sit celebrare excōicatū q̄ ordinari. Uñ si pbabilis ignorātia pseruat ab irregularitate celebrātē:pari rōne ordinatū.Si aūt ē ignorātia nō pbabil'abbas dispensat. Si vo sec'laris ē solus papa vt ibidez:⁊ q̄uis alig restrīgāt illū casū ad excoicatū ꝓpter iiectionez:tñ q̄cūq; de cā aligs sit excōicatus videī eadē rōne q abbas possit dispēsare.Qui āt exñs excoicat⁹ si celebrat: Iz i suo officio exeq̄ns sic ꝑ us igerit se diuinis irregl'aris efficiť:ita vt ñ nisi p papā cū eo dispēseť.ii.q.3.c.penult.Uñ sacerdos soleniter baptizādo aut ēt i ꝓscie fozo absoluēdo irregularitatē ꝫbit. Et sic nō refert vtz dicat missā cātando publice vel occulte sic nec quō absoluat i fozo ꝓscie:qz ista duo sp sūt act⁹ ordis sacerdotal' ñ magī publice q̄ occ'te.Sz si baptiçaret i necītate i casu i quo ⁊ vetula ñ icurreret.Et sil'r si ꝑuate dicat epl'az vel ēt soleniter sine manipulo tñ vbi ē cōsuetudo q fiat p nō ordinatū. Itē si actū minoz ordinū ēt soleniter exerceat:Cū ꝫ ēt p nō ordinatū licite fieri possit ñ icurrit.Si aūt sic sacerdos officiaret eccl'iā solenit i matutinis vespis vel alys horis icurreret.Sec⁹ si psalmodicādo cū alys qō ēt layci faciūt.Si aūt eps excōicauit celebrātē in aliqua capella sine licētia sua sic celebrās scōa vice fit irregular' Iz nō ꝑma:qz ꝑ⁹ vice ñ ē excōicat⁹ quousq; celebrasset: qz cā ꝓcedit effectū:⁊ sic celebrauit nōdū excōicatus. Et hoc pz qz sic excoicat⁹ celebrās ē irregl'aris sic ⁊ ille cui ē igressus eccl'ie interdictus.eī.e.nec cui.li.6. Sz ille g excōicatū publice admittit ad diuina hoc faciēdo suspendiť ab igressu eccl'ie:nō tñ pp hoc ē irregular' nisi postea igerat se dīnis. eī de ꝑuile.epoz.⁊ ō sen.ex. Is q li.6.Sz si capella eēt simpl'r interdicta ⁊ cū ꝫ eps tulisset sniam i oes ibi celebrātes tūc excōicationē incurreret ⁊ irregularitatē ꝫberet ēt si nō eēt lata snia.eī.ō sen.ex.c. Is q li.6. ¶ Ad arg⁹ i ꝓriū dōz: q excōicatio ꝫ aliq̄s effcūs iuris positiui q ñ sūt reales:Iz priuatio vl' relo rōnis:sic eē irregularē ⁊ hō.q̄ sūt ab hoie. Dz āt alios effect⁹ iuris diuini vt q tradaī sathane:⁊ illō caulaī ꝟtute diuina vel angelica nō ipi⁹ excōicatōis.

Querit 5°ō absolone ab excōicatiōe ⁊ vr q solus papa possit absoluē qz cāe maiōes eccl'ie sibi soli reſuantť: Iz excoicatio ē mai⁹ qō eccl'ia possit.g ⁊c. ¶ Cōtra vr q glibz sacerdos possit.qz cuilibz dr qōcūq; soluer' sup terrā ⁊c. ¶ Rc circa hāc qōnē tria videda sūt. ꝓ i spāli ō snia iur'. 2° ō snia hois. 3° in gnāli ⁊ in cōi de vtroq;.

Quantū ad ꝑm ē regl'a q ab oi snia iuris canōici quā ꝺitoz ñ sibi reſuauit ꝑt absoluē ꝑpri⁹ eps. eī.e.Nup. 2°.dico q ꝑpri⁹ eps vl' rōe domicily vl' rōe ōlicti nisi sit exēpt⁹ qz ñ subditū ñ ꝑt absoluē.Dñt ēt gdā q ꝑ pri⁹ sacerdos ēt ñ eps ꝑt.qō tz Inno.⁊ host.Ally vo dñt q Iz a maiori excoicatōe possit glibz ꝑpri⁹ sacerdos absoluē tñ ab excoicatōe maiori iur'l: nec archidiacon⁹: nec pleban⁹: nec curat⁹:nec abbas: aut ꝓz ꝑt nisi qñ sibi exꝑsse ꝺcedit sic abbati ō leui iiectōe manuū:Qō ꝓbat Butrie.ꝑ. qz pl's ē excōicatio q̄ iterdcīn:Iz nlls iferioz epo ꝑt relaxare iterdictū iur'l.qz nec recōciliare eccl'iā pollutā qō min⁹ē.g ⁊c. Sz ista rō ꝫ istātiā qz eps nō ꝺsecrat⁹ pōt amouere iterdictū g tñ nō pōt recōciliare eccl'iā. 2° hoc ꝓbat:qz sniaz canonis ꝑt amouere ille sol⁹ q pōt canōes ꝺdere:nlls iferioz epo ꝫ ꝑt.ió ⁊c.Si dicaī ꝑt excōicar:g ⁊ absoluē. ¶ Solo vez ē ab illa sua excōicatōe canōis. Sic ñ ꝑt excoicare canonē ꝺdēdo.Sciē tñ q a snia hereſis glz igsitoz ꝑt absoluē:Iz ꝫ ē ex spāli ꝺmissionē iur'l:q ꝺr ō here.c. vt offm̄.li°.6. Itē sci⁹ q si excoicat⁹ a canōe pisi⁹ qz ibi pcussit clīcuz vel al's vadat ad terrā suā ibi a suo epo potēit absolui. Idēvr ō snia lata p statutū legati ⁊ p ꝺciliū ꝓuiciale qñ ñ ē alicui reſuata q sol⁹ eps possz.De snia vo lata p statutū epi synodale vl' archiepi nisi sit reſuata vr q glibz ꝑbus sacerdos possit absoluē:qz vr iferiozib⁹ ꝺcedere qñ sibi ñ retinet. Sūt āt.io.casus i qbz snia canonis ē reſuata ꝺtēti i his vsibus. Cardinis ⁊ flāma noiatiz regl'a bulla.Hrauās:senatus: laniās crimē violēt⁹.Seruanť sūmo nouez penultim⁹ imo. ꝓrio igr videbiť ō istis decē breuiter: 2° circa. io.casū ponet ꝑ⁹ regl'a de excōicatiōe cū suis exceptionib⁹. 3° ponet ꝑa regl'a cū suis exceptiōib⁹ de absol'one.Est igr sensus ꝑdictoz vsuū q nouē reſuanť absoluēdi pape regulariter: Iz penl'rim⁹ ꝑ excōicatozi:g imo.i.ifim⁹ ē respectu pape. ꝓprate vo ⁊ pedagia leuātes noua:⁊ ꝑdātes rom'petas q nō ꝺtinēter i his vsib⁹ nō snia iuris Iz ozē pp⁹ excōicati sibi reſuanť:qz ē snia hois ⁊ nō iuris:al's ñ ferež sepi⁹ i āno ⁊ scriberet cum lex sit sancio scripta. ꝓrius igit casus pape reſuat⁹ tāgit cū dr.Cardis. Qui.n. isegť cardinalē cū fauto tozib⁹ ē excōicat⁹ ⁊ absol'o pape reſuata. de penis. Felicis li.b. 2°.flāma. Nā incēdiarius ⁊ effringēs eccl'iaz vl' edē sacrā g postq̄ fuerit denūciat⁹ spāl'r ⁊ noiatiz vel ēt in gnāli ⁊ sine noie:siue ab epo.siue ab Archidiacono: dū tñ ad illuz ꝑtineat denūciare excōicatos a canone ex tūc ñ pōt absolui citra curiā romanā.ō sen.ex.Tua nos.⁊.c.cū q̄sti.Secus ō alys icēdiarys ēt si eēnt excōicati ab epo ⁊ p eū ōnūciati. Itē secus ō istis añ ōnūciatōez.Sz simplices pniary pape istos absoluūt:⁊ ml'to magis sūmus pniari⁹.De legato āt nō legi q rōe legatōis possit aligd i isto casu. 3°. Nominati. clīci ꝑticipātes i dīnis ⁊ i suis officys recipiēres illos g fuerit a papa excōicati noiati ad papā solū sūt remittēdi.de sen.exco.Significabit.Et rō ē:qz ꝑticipāt i crimie crimīoso ⁊ pp ꝫ remittūť ad excōicatozē.ō sē. ex.Nup. qz illō bz lo⁹ ēt si eēnt excōicati pp aliō q̄ qz imiscēt se dīnis 4°.regl'a.Hosantes vl' exponētes nisi grāmatical'r ꝺstitutōez exponētē regulā bti Frā.doctōes ⁊ lectozes dū docēt i publico ex certa scia ⁊ ōteriate itellctū ōpꝛauātes ⁊ faciētes ꝺmētū vl' libellos vl' scripturas:aut ex cēta scia ōtermīnātes i scol'seu ꝑdicātes ñ aligd ō ill'q i illa ꝺstitutōe ꝓmittunť excōicati sūt ⁊ p solū romanū pōtificē absoluēdi. ō v. si.Exyt.li.6. 5°.bulla.Falsary bulle papal' vl' q sciēter vtūť falsata vl' añ.20.dies.ñ cācellāt: vl' iustitie reddūt excoicati sūt:ad papā sūt reuertēdi.ō cri.fal.c.Ad fl'ariozⁿ.⁊.c.Hraui.tñ sūm⁹ pniari⁹ absoluit illos g addidissēt vnā lrāz ōficiētē erroze scriptozis vl' rasissent vnā lrāz supabūdātē.Et nisi p ipas lrās ñ eēt fact⁹ aliqs ꝓcessus vl' bit⁹:nec ꝓudi⁹ aliq̄ō subsecutū.Si tñ falsatio vel rasura sit modica.⁊ hoc ꝑtit⁹ sit occultū:⁊ dispēsare cū eis i fozo ꝓnie sine testib⁹ ⁊ lrīs ꝫ idē ꝑt ꝺmittē ꝑ abñte g legitio ipediñto detēt⁹ ñ ꝑt sedē aplicā visitare. 6°.Hrauās.Quicūq; p eo q in aliquē ē lata snia excōicatiōis suspēsiōis vel iterdicti grauat q̄cūq; mō ferētē vl' ſuātē vl' mādat nisi reuocet re itegra vl' nisi bona ītra mēsē sint restituta ē excōicat⁹.Et si p duorū mēsiū spaciū i eadē snia pdurauerit ex tūc nō ꝑt absolui nisi p papā.ō sen.exco.gcūq;.li.6.Unde ꝓpositū vl' balliuū g tpalia epi arrestauit pp ꝫ q officiales ei⁹ eū excōicauit ⁊ vltra duos menses sic stetit nō ꝑt eps absoluere nec ali⁹ nisi papa. 7°.Senat⁹.Et ē casus ō elec.fūdamēta.li.6. Quicūq; roman⁹ eligit i senatozē vl' aliū rectozē vrbis aliquē notabilis ꝑeminētie nō manētē rome nec i romāo districtu vl' quēcūq; vltra ānū vl' g assētit electōi vl' fauet assētiēti nisi ō licētia pape fcūz fuerit ē excōicat⁹ nec ꝑt absolui ex⁹ mortis pcl'm nisi a papa vl' de ipius petita licētia ⁊ obtēta spāl'r. pp qō legat⁹ ēt a latere nec sūm⁹ pniarius: ⁊ multo min⁹ simplex hoc pōt: tñ sūmo pniario fuit ꝺmis-

sa absolo romano ꝙ q regẽ sicilie i senatorẽ elegerũt. ¶ 8° laniãs. octau° casus pape reseruat° de sepul. Detestãde. eẽ uagans. Bõifacy. Qui. n. humanũ corp°. diuidit. exẽterat. cogt. vt sepeliat i diuersis locis excõicat° é: nec põt nisi p papã absolui: ⁊ corp° sic laniatũ caret ecclĩastica sepltura. ¶ 9° crimẽ. Qui ꝑticipat in crimine reseruaẽ nõ pape: sz filli q sniaz tulit. ō sen. exco. Nup. ¶ 10° violenter. Qui manus inycit i clericũ vel religiosũ reseruaẽ pape nisi q̃ legatus a latere. i. cardinal' stati cũ egressus ẽ vbẽ tales vbicũ q̃: ⁊ vñcũq; sint: ꝑt absoluere: ⁊ ℔ quousq; redierit siue cũ dono siue stãdo siue redeũdo: a legato a ñ latere ñ pñt absolui nisi de ꝓuicia sibi decreta oziũdi. Et dñ ẽ ibi. de offi. deleg. q̃ trãslationẽ. eẽ. e. Ad eminẽtiã. sz legati locales vt archiepi canturien. nihil pñt rõne legatõis circa hãc absolõnẽ. de ꝓuileg. ⁊ Pozzo. ō sen. exco. excõicatus. Sũmus etiaz pniarius absoluit ẽt iterfectores ⁊ mutilatores: si sunt pñtes. ⁊ nõ occiderit vel mutilauerit ꝓlatos. Simplices aũt pape pniary citra mortẽ ⁊ mutilatõez absoluũt nisi fuerit man° iiectio i epz vl' abbatẽ vel aliũ platũ. ¶ Sz notãdũ q̃ circa casũ vltimũ de pcussorib° clerici sz canonistas sũt due regle. ꝑma q̃ pcutiẽs clicũ vel religiosũ ẽ excõicatus: q̃ fallit i casib° ꝓbẽsis in istis versib°. Officiũ: sceluscq; pr̃: doctorq;: ꝑpinquus. Affect°: dñs: vis: ⁊ correctio: ludus. Quisq; sit exẽpt° si sit moderamie rect°. ⁊ pri° officiũ. Officiũ. s. plati ẽ clicos ōlinãntes cape facẽ: vñ si p laycos eos cape faciat ⁊ icarcerari: nec plat°: nec mãdãs: nec layci obediẽtes icidunt. ō sen. ex. c. Si clericos. l. 6. Silr iustitia layca ō nocte cũ armis vl' al's i pñti ōlicto capiẽs clericũ itentione reddẽdi iudici suo: q̃ alias piculũ ẽ de fuga: excusatur. Et silr ẽt ꝑuat° si clericũ malefactorẽ capet itẽtiõe ducẽdi eũ ad officialẽ: dũtñ eẽt ōlictũ notoziũ vel q̃ ipe ẽ parat° ꝑbare vbi ꝑbabilr moza fuge ẽ piculũ allatura si iret ad q̃rendũ seruiẽtes. Oẽs isti aucte illius ad cuius officiuz hoc ꝑtinet facere videñ ⁊ excusañ. de sen. ex. Uniuersi Scõs sceleus. de sen. ex. veniẽs. Ille q ecclĩã officiabat monialẽ cũ clerico ludẽtẽ diuinũ officiũ ꝑturbãtem violẽter eiecit: ⁊ ñ icurrit excõicatõez. 3° pr̃ q filiũ clericũ corrigẽdo pcutit nõ icurrit: ẽt si eẽt in maiozib° ꝓstitutus: lz qdam ꝓdicãt. q̃ ẽ a ptãte liberat°. Sz ista rõ nõ cogit: q̃ ẽt filiuz emãcipatũ hz pr̃ corrigere. 4° doctor q cã discipline disci pulũ clericuz verberat: dũ tñ nõ excedat: q̃ ꝓceptoris nimia seuitia i culpa ẽ. 5° q̃ ꝓpiqu°: ō ℔ sic dr̃ ō sen. ex. c. cũ volũtate. Si q vero rõne officy q̃ in ecclĩa obtinẽt aut ẽt alij clerici seniozes çelo denotõis pueros vel adolescẽtes i minoribus ordinib° ꝓstitutos turbãtes diuinũ officiũ: ⁊ hi q̃ obtẽtu ꝓlatõis vl' magisteriꝫ subditos ⁊ scolares cõzectõis cã leuiter pcusserint excõicatõis sniaz nõ icurrunt. Nõ debis ẽt dõm ẽ q aliquos de familia sua vl' ꝓpinquos iferiorũ graduũ silr mõ vt cohibeant a suis isolẽtys: ⁊ scia bonis q̃z mozib° iformẽt: duxerit corrigẽdos. 6° affectus. ō sen. ex. Si vo. ℌ. nec ille q in clericũ cũ vxore matre vel sozore vel filia turpiter iuentũ manus inycit: nõ icidit: vt ibidez dr̃: cũ remotiore ât sicvt ibidẽ dr̃. 7° dñs familiã corrigẽs nõ icidit. vt ibidẽ dr̃. Unde nõ opz q̃ sit seru°: q̃ nec seru° dz eẽ cleric°: sz q̃ sit seruiẽs ⁊ ō familia. 8° vis. Ui vi repellẽs cũ moderamie icẽpate tutele ũ icidit: siue repellat a se siue ab alio: ꝓpiquovl' exneo: q̃ ⁊ illũ licz ōfendere: siue ob tutelã sui ℔ faciat siue rẽ suã vl' sibi creditã quã cleric° vl' sibi auferre: eũ pcutiat q̃tũ ꝓfẽsiõe rei neẽe ẽ: aut si ante q̃ ad locũ destinatum portauerit sibi eã auferat nõ icidit. Secus si diu ex iteruallo eã sibi reauferat. Idẽ si mulier se ōfendẽdo clericũ volẽtẽ se opprimere pcutiat. ⁊ plus. n. castitatẽ q̃ rẽ alienã ōfendere licet. 9° correctio. ⁊ primo postq̃ cleric° trina ãmonitione ab ibonestate vl' laycali vita non corrigit. Dico ãt si a suo prelato monitus est perdit priuilegiũ clericale. eẽ. c. ꝓtingit. Jn audia. Item scõ si in officio goliardi p annũ steterit de vi. ⁊ bone. cle. e. i. li. 6. 3°. si bigami sunt. de bigamis. c. i. l. 6. 4° si ẽt cũ vnica ⁊ virgine ꝓxerint nisi tonsurã ⁊ vestes clericales portẽt. ō cle. cõiug. c. i. li. 6. 5°. si ex officio exercuerint seua. puta si factus miles i bello occiderit vel mutilauerit: aut si factus iudex ad mortẽ vel mutilatõez ꝓdẽnauerit: vel si factus latro occiderit. Sec° ãt si semel p ifortuniũ ex ira vel rixa occiderit: aut si tm̃ hec officia assũpserit nec trina monitio secuta fuerit. ⁊ sic itellige eẽ. c. ꝓpendim°. ⁊. c. cũ nõ ab hoie. ℌ. i articulo. 6°. si nõ ꝓtraxerit mrimoniũ. sed negociaẽ vt laycus corona ⁊ veste dimissa: taleas soluit vt laycus: in nullo alle gãs fori ꝓuilegiũ. 7° si ẽt cõuentus coram iudice ecclĩastico. dixit se renunciare clero. 8° si tradit° iustitie seculari: sec° si degradatus tm̃. de hereticis. ad abolẽdaz. ℌ. i. 9° si ignorabat ꝓbabilr eẽ clericũ: puta q̃ nõ nouerat eum ⁊ iuenit cũ in veste radiata sine corona. Secus ãt si cognoscens tiũ clericũ: ⁊ martinũ laycũ verberauit ticiũ credẽs martinũ: q̃ nõ fuit ꝓbabilr ignorãtia: qñ vtrũq; bitu nouerat: sz actu noluit aduertere quẽ vberabat. sic itellige eẽ. c. Si vo. i ꝓncipio. Decim° casus in vsu. Ludus. clerici si plene etatis nõ odio: vel iuidia: vel idignatiõe: sz leuitate iocosa se adiuicẽ pcutiũt ñ icidũt. sic solet itelligi. eẽ. c. c. i. ¶ Tertius vsus. Quisq; sit exẽptus si sit moderamine rectus. Q̃ tantus posset eẽ excessus q̃ ista nõ excusarẽt: nec alr correctio vel ludus excusarẽt. ¶ Sz ℔ solet queri vtz clicus se ipm̃ irato aio pcutiens sit excõicatus. Et videt q̃ sic: quia seipm̃ mutilãs est irregularis. Et sicut arguit August. non aliũ q̃z hoiez occidit q̃ seipz occidit. ⁊ sic ẽ homicida. Silr clericus se pcutiẽs ñ aliuz pcutit q̃z clicũ. Nec obstat q̃ se ipm̃ nõ excõicat: q̃ ẽ sniа iuris: nõ hois. Sciẽduz ẽ ẽt q̃ lz pcutiẽs nouitiũ sit excõicat°: nihilominus si ille hñs tm̃ coronã monachalẽ ⁊ ñ clericalẽ quã eps põt iponere vel abbas q̃ hz sup ℔ priuilegiũ: exeat añ pfessionẽ: pcutiẽs cũ ñ ẽ excõicat°: q̃ ñ ẽ clic° nec religiosus nec nouitius. ¶ 2° regula ẽ q̃ pcutiẽs clericũ vel religiosũ si fiat excõicat° ñ pt absolui nisi a papa nisi i casib° q̃ i his vsib° q̃ sequũt ꝓtinẽtur. Regla: mõs: sex°: hostl': puer: official'. Delicios us: iopsq; senex: egerq; sodal'. Janitor: astrict°: dubi°: causa: leuis ict°. Debilis: absolui sine sũma sede merẽt. Atroces vo soli pape retinẽt. ⁊ primus regula. Religiosus pcutiẽs religiosũ eiusdẽ ordis põt absolui a suo ꝓlato. vel ab vtroq; q̃ sunt diuersoz ordinũ vel diuersoz ꝓuentuũ: qui tamẽ possent a cõmuni superiore si quez habent: ⁊ tunc vel ambo absoluant vel tertio ꝓmittãt. extra. e. Lũ illoz seruos. c. canonica nup. ℌ. penult. Si aũt pcusserit clericũ secularẽ eps eius siue sit exemptus siue non potest euz absoluere ac si esset secularis. extra. e. Religioso. i. ℟°. libro. 5°. Si autem regulares non habeant prelatũ sacerdotem: imo nec apud quẽ possint esse claues iurisditiõis que sole ad hoc sufficiunt: sicut sunt moniales: tunc ab episcopis absoluentur. extra. c. Monacha. ⁊. ca. de monialibus. Secundus. Mors. in articulo mortis quilibet põt absolui a quolibet: nisi q̃ a peccato solus sacerdos ⁊ omnis tunc potest oẽm absoluere. Sed ab excõicatione videt q̃ tũc nõ possit absoluere nisi sacerdos vt tunc possit absoluere a peccato vel qui al's potest eum absoluere ab excõicatione lz non illa q̃ non est tanta necitas: cũ possit absolui post mortẽ. Tertius. sexus. Mulieres citra sedẽ apostolicã possunt absolui eẽ. c. Mulieres etiam seculares: quia non decet eas cetibus virozũ se imiscere. Quart°. hostis qui hz inimicitias capitales põt citra sedẽ apostolicã absolui: q̃ intellige semp ab epo non minore nisi ipsius aucte. 5° puer. ipuberes si anteq̃ vsũ rõnis bẽant nõ icurrunt: si postea anteq̃ plenũ intra pupillarem etatem que est. iz. annoz in ꝓcella ⁊. 14. in puero: ab episcopo possunt absolni. extra. eo. ca. i. vlti. q̃uis. Sextus Officialis. s. iudex vel apparitor alicui° ptãtis vel ꝓncipis

turbā arcēdo irruentē nō ex delibatōe ſz fortuito caſu clericū ledat eps poteſt eum abſoluere.exī.e.c.3°.ℌ officiat. Secus ſi ſciēter q̄ſi i ſubditū aiaduertat i eū: qz nulli layco in clericū tāta dat̄ auctitas vt ibidē. ¶ Septim⁹. Delicioſus: qz pre teneritudie corpis nō poſſet tāti itineris ſufferre labore.exī.e. Mulieres. ¶ Octau⁹. Inops cui verecundū ē poſtiati q̄rere panē ſuū.exī.e.cū de bis. ¶ Nonus. Senex g pp antigtatis debilitatē ire nō pt.exī.e.Cū de bis t.c. Ea noſcit. ¶ Decius. Egerq̄. Si eſt mortis piculū ēt alr q̄ p egritudinē: vt qz dz itrare iuſtū bellū mortale vel ē i naufragio. Sz qñ eſt ifirmitas cronica de q̄ t lz nō timeat ad ſtati de morte: tñ ad magnū tps nō ſpat̄ de ꝓualeſcētia tā ta q̄ poſſit ire: vñ papa. tunc nō vult eum iuuitum tādiu bñficio abſol'onis carere. ¶ Undecius. Sodalis qñ ſub eodē tecto morant̄: qz freq̄nter ex ludis veniunt ad turbationē aliq̄. de vi. t bo. cleri. Qui. §. vlti. t exī.e.ex tēore. ¶ Duodecimus. Janitor exī.e.c.;°. Si vo alicuius p̄incipis hoſtarius ſub p̄textu officy ſui malignāter clericū pcuſſerit ab eo ſuo poterit abſolui: niſi forte eundē clericum grauiter vlnerauerit. ¶ Tertiuſdecim⁹. Aſtrict⁹. Qz ñ ſui iuris ſūt vt fily t ſerui de quoꝝ abſcētia parētes t dñi lederent̄ ab eo poſſunt abſolui.exī.e. Mulieres. ¶ Quartuſdecim⁹. Dubi⁹.exī.e. Reſidēs.c.z°: qz qñ dubiū ē vtr̄ ſit excōicat⁹ vel nō vel q̄ocunq̄ aliter nō ſit certū pōt ab eo abſolui. ¶ Quituſdecim⁹. Cā q̄q̄: qz iuſta cā arbitrio ep̄i ſi ñ pt ſe dēadire: pōt p ep̄z abſolui.exī.e. Qz ō bis t.c. Decetero t.c. q̄uis. ¶ Sextuſdecim⁹. Leuiſq̄ ict⁹.exī.e. Leuis iniectio ptinet ad ep̄z: ſz nō leuis ad papā. niſi i caſib⁹ ſuprad̄ictis. Jn gb⁹ ēt poſſz eē ita grauis puta mors t mutilatio q̄ ad papā ptineret: vñ ſeq̄t. Atroces vo ſoli pp̄ retinēter: ſupple niſi i mortis articlo.exī.e. Cū illoꝝ. §. Nos tū t.c. Relatū.

Secūdo videdū ē de ſentētia hoīs: vbi ꝓſideraduz ē ꝑmo q̄ ē dā iter ſnīam hoīs t iuris. Et ꝑma differētia ē: qz ſnīa hoīs fert̄ p̄ p̄terito vel p̄ſenti: aut futuro ꝛ vnuz: vel ſi ꝛ plures ad certū terminū: puta q nō fecerit hoc vel illud ſit excōicat⁹ vſq̄ ad certū tps: vt tales q nō bēnt crucē niſi ifra tale tps trāſfretauerint ſint excōicati. Sz ſtatutū ſtabilitatē: t gnāliter iportat t reſpicit futura: vñ ē p modū ſtatuti q̄ñ i ſcriptis ſemel nō pluries fert̄ ſententia p tpe futuro t ꝑpetuo: vt ſi dicat̄: Quicūq̄ i ꝑpetuū fecerit hoc vel illud ſit excōicat⁹. Scōa differētia ē qz motuo ſtatuēte vel āmoto durat ſnīa iuris quouſq̄ p ſucceſſorem vl' ſupiorē ſit reuocata. Si āt eēt ſnīa hoīs eo ipſo ceſſaret q̄ mortu⁹ eēt vel āmot⁹: niſi iā icepiſſet hēre effectū. Jgit̄ a ſnīa hoīs ille q tulit t ſucceſſor t ſupior poſſunt abſoluere: qz oīs res p q̄ſcunq̄ cauſas naſcit̄ p eaſdē diſſoluitur. De reg'lis iuris. c.i. Jn hoc.n excōicatio ꝓparat̄ iterlocutorie: quā q tulit pōt reuocare: non diffinitiue quā nō pt reuocare q eaz tulit ſi hz ſupiorē: qz funct⁹ ē ſemel officio ſuo ſiue bene ſiue male. ff. de re iudi. l. Judex t. l. q̄ iuſſit. Fallit āt p̄ q̄ñ poſtq̄ tulit ſnīaz pdidit iuriſdictionē t deſijt eſſe iudex: vel qz pdidit dignitatē cui⁹ rōne iudicabat: qz ſi erat delegat⁹ aut ſubdelegat⁹ ſupior ad ſe reuocauit cāz i caſu i q̄ potuit: qz factus nō iudex iā nō pōt ſoluere ſic nec mō ligare: qz ſnīa a nō ſuo iudice lata nō tenet ſiue ſit abſolutoria ſiue ꝓdēnatoria. z° q̄ñ non pdidit iuriſdictionē ſz pdidit vſuz rōnis iuriſdictionis: vt qz fact⁹ eſt excōicat⁹ maiori excōicatiōe vel ſuſpenſus a iuriſdictōe. Tunc eni nō pōt ſoluere vel ligare: qz ſūt act⁹ t vſus iuriſdictōis. Secus āt ſi eēt ſuſpenſus ab igreſſu eccl'ie: vt de ſen. exco. Sacro: vel ligatus minori excōicatione vt.e.c. Duobus. Tertio. quādo erat merus executor: tūc eni potuit ligare: qz illud ſolū ei erat ꝓmiſſuz nō āt abſoluere q̄ nō erat cōmiſſuz ne excedat fines mādati. Quarto. i delegato pape. q pniſt annū nō pt abſol'ere a ſnīa quā tullit. de offi. dele. c. Querēti. ¶ Scōo pt abſoluere ei⁹ ſucceſſor g. ſ. ſuccedit i officio iuriſdicēdi: qz fūgit̄ vice ei⁹: ſic eps a ſnīa p̄deceſſoris t official' a ſnīa p̄deceſſoris t ſic de alys. Et ſil'r ille q ē vicari⁹ ſimpl'r t i oīb⁹: qz iſte reputat̄ eadē pſona. Non ſic āt official' q ē iferior pōt abſoluere a ſnīa epi ſui vel archidiacōi niſi ſit ei ſpāl'r ꝓmiſſū. ¶ 3°. ſupior pt abſoluere iferiōr tū hō: vñ papa: q ē ſupior omni alio pt abſoluere a ſnīa oīs hoīs vel cui ipſe ꝓmiſerit: pp qō pniary ei⁹ ſepe abſoluūt a ſentētys diuerſoꝝ iudicū. Jtē archiep̄s i caſib⁹ i q̄b⁹ fit ſupior pōt abſoluere a ſentētys ſuffraganeoꝝ nō āt ſimpl'r: qz nemo q ꝓdēnare nō pt: abſoluere pt. Uñ cū ipſe nō poſſit excōicare ſubditos ſuffraganeoꝝ niſi i certis caſib⁹ per ꝓūs nec abſoluere exī illos caſus. Eps ſimil'r a ſentētys Archidiaconoꝝ q de ꝓſuetudie cū eo bēnt parē iuriſditionē ita q̄ ab ipſis nō appellet̄ ad eū ſz imediate ab archiep̄m vel papā: nō pt abſoluere ab illoꝝ ſentētys qz nō ē ſupior. Sil'r qñ ab illis appellat̄ ad eū: qz licz al's poſſit excōicare illos ſi hūiſſet p̄uentionē: qz tñ illo p̄ueniēte eē deſinit ſupior niſi appellatio ad ip̄z negociū deuoluat: ide ē q̄ ſine appellatōe t q̄rimōia nec dz nec pōt abſoluere. De officialib⁹ āt pp̄rys q̄s p libito ponunt t deponunt certū ē q̄ pfecte ſunt ſupiores: t iō poſſunt ab eoꝝ ſentētys ſic a pp̄rys abſoluere. ¶ De decanis āt ruralib⁹ t decāis collegioꝝ ſi bēnt curiā t iuriſditōez idē vī qō de archidiacōib⁹. ¶ De abbatib⁹ āt qz nō ad libitū eos ponūt nec deponūt t qz illi iure ſuo ordiario ſnīas ferūt: vī q̄ niſi p appellationē aut alias legitime ad eos negotiū deuoluat ñ bēnt ptātē abſoluēdi. De curat' āt ſimplicibus q nō bēnt curiā t nō excōicant niſi de cōſuetudie q̄ſi vicary ep̄i q vbiq̄ adeſſe nō pñt p̄babilius vī q̄ eps p ſe vel p aliū poſſit abſoluere. Curati

Tertio videndū ē de abſol'one ab vtroq̄ in cōi vbi ſūt ſex ꝓnes. ¶ P̄ria ꝓ ē. q̄ inuit⁹ pōt abſolui ab excōicatione lz nō a pctō ſicut iuuitus pōt ligari vinculo nō pctō actuali: t lz nō debeat abſoluī manēte cā excōicationis. De p̄ben. c. p illoꝝ. tñ vbi apparet q̄ excōicatus ſit ōterior nec dignat̄ petere abſol'onē būiliando ſe nec ſi offerret̄. nec ex oppoſito ē tior ſcādali laudabl'r ſibi offert̄ ēt nō petenti. ¶ z°. q̄ bō pt abſolui ab vna excōicatōe ſine b̄ q̄ abſoluat̄ ab alia. Sz tūc vez ē q̄ nō ē reſtitut⁹ ad ſacra nec ad cōiones q̄uſq̄ ſit abſolut⁹ ab oī. Et rō b⁹ ē: qz nō ſunt onera excōitatōes ſic pctā mortalia q̄ ad remiſſionē. ¶ 3°. q̄ ſi hō ē irretit⁹ plib⁹ excōicatiōib⁹ pl'riū hoīuz vnius abſol'o nō ſufficit niſi alq ꝓſenſerit ſibi vices comitētdo: aut niſi al'r ſupior fuerit vel illoꝝ glibz iſolidū: qz nemo pt a ſnīa paris abſoluere nec alteri⁹ q ſit eo maior ſimpl'r. Sz q̄ñ ſunt duo iudices vni⁹ cauſe glibz iſolidū vna ē iuriſdictio i duob⁹ nūero: qz idē ens rationis pt eē in plib⁹ t tūc vnus pt abſoluere a ſnīa alteri⁹: ſic pz i plib⁹ officialibus eiuſdē ſedis epalis: t b̄ ē vez niſi q̄ vno p̄occupante ali⁹ poſtea nō hz ſe itromitttere ita vt poſſit excōicare: qz nemo q ꝓdēnare ñ pt abſol'ere pt. ¶ 4°. q̄ ſi ille q abſol'it potuit ab oī ſnīa t noluit tūc ſufficit̄: q̄ ſi noluit ab oi ſz a q busdā abſoluere tē nūq̄ valz abſol'o q̄ ad ſniaz de q̄ abſoluēs nō cogitauit: nec abſoluiſſet ſi cogitaſſet. De ſen. exco. Ex pte t.c. officy. Si āt abſolut⁹ credat q̄ ſi ille ſciuiſſz q̄ neſciuit nihilomius abſoluiſſz eū dz ſe reputare abſolutū ab oī. ¶ 5°. ſi hō ſuppſſa vitate vel exp̄ſſa falſitate obtiūit abſol'onē quā al's nō obtinuiſſet vī eē nō abſolut⁹. de ſen. exco. c. officy. t.c. ex pte. vbi dī q̄ p fraudē t ſurreptionez obtēta ñ pdeſt. ¶ 6°. ō q̄dā caſu. Quidā fuit excōicat⁹ cū oīb⁹ ſecū noiatis t mōitis p̄us ſigillati poſtea abſolut⁹ cū oīb⁹ participantib⁹ non noiatis: q̄rit̄ vtr̄ illi ſint abſoluti. Et dicēdū q̄ fm vitatē ipſi ſūt abſoluti ſi abſoluēs b̄ itendebat al'r non. Sed ſi de mēte non ꝓſtat ex quo ſine exceptione t diſtinctione abſoluit oēs pticipātes videt̄ q̄ tam noiati q̄ non noiati ſint abſoluti. Non eni ſcriptuz ē q̄ in abſoluendo participātes: oporteat ipſos noiatiz exp̄merę

Jurista abſoluit

p° ?

2° ?

3° ?

4° ?

5° ?

6° ? q°

aliꝫ nō valeat: ſicut ſcriptū ē de excōicando ꝓticipātes ꝙ aliꝫ nō poſſint maiori excōicatione ligari niſi ꝓus fuerint noiatiꝫ moniti. De ſen.ex.c. Statuimus li.6. ¶ Ad ꝓmuꝫ argumētū ē dicēdū ꝙ maiores cauſe eccl'ie q̄ ſūt rare ꝛ tā gūt cōitatē ſicut de vno articlo tangēte fidē vniuerſal' ec cleſie circa quā oēs pñt errare reſeruant pape. De bap°. c. Maiores. Sz ille q̄ ſunt freq̄ntes ꝛ tāgūt ſingulares ꝑſonas ꝓp vtilitatē cōez alys comittunt: ſicut ingſitio hereti coꝝ i hac vel i illa ꝓuincia. Et talis ē excōicatio hui° vel illius. ¶ Ad argumētū i oppoſitū ē dicēdū ꝙ illud v̄bū ꝓmo dictū ē Petro: poſtea v̄o dictū ē oīb° ſil'. i quo nō ē reuocatū qō erat Petro ꝯceſſuꝫ. Uñ itelligit poſterior conceſſio ſaluo ꝓmo ꝛ paꝝ poſt alteri acqſito: maxie qz ſoli petro ꝓmo ē dcm̄. Sup hāc petrā edificabo eccl'iaz meaz: ꝛ tibi dabo claues ꝛc. Matth. 18. Que duo nulli aly nec ō alio dicta ſūt. Sz poſtea dcm̄ ē. Quecūq; alligaueritis ꝛc. Et poſt refrectionē. Quoꝝ remiſeritis. Joā. vlti. Quicqd āt edificat nō ſup fundamentū nō ē ſolidū. Itē ſine clauigero nō poteſt aliquis claudere vel aperire: niſi cui ipe claue tradiderit. ideo ꝛc. Queſtio. VI.

duo ſūt dicta ſolꝫ petro q̄ nulli alꝫ

Sexto queritꝫ vtꝝ minor excōicatio repellat a ſacr'is. Et videt ꝙ nō: qz nō ē mortalis. ¶ Contra de cleri. ex. mi. c. vlti. ¶ R°. circa hanc q̄nez tria videnda ſūt. ꝓ gb° caſib° iterdicat ꝓticipatio ꝛ incurrat minor excōicatio. z° gb° ſit licituꝫ ꝛ nō icurrat. 3° de effectu ꝛ pena.

Quantū ad ꝓmū dant v̄ſus. Si ꝑ delict] anathema qs efficiat. Os ozare vale cōio meſa negat. Os. i. oſculū pacis. Ozare: qz nō ſolū i eccl'ia ſz nec extra licet cū eo dicere hozas. Uale: qz nec ei vale ſiue aue dixeritis. Cōio nō ſolū i euchariſtia: ſz nec etiā i oī actu legitimo. Meſa. i. comeſtio vl potatio negat. Et hoc vꝝ eſt in publico ſi ē publicus. vel i occ'to ſi ē occ'tus. Uñ illū q̄ ē publice excōicat° Pariſius nō debeo vitare Bononie in publico: ſed tñ in occ'to ſi ibi neſciat: qz qō ē publicum Pariſius ē occ'i ū ibi. Itē de meſa vꝝ dicūt ſi diuiſa ē meſa duz tñ reputet qd vnū: vt ſi refectoriū ꝓfeſſoꝝ vbi oēs comedētes ſimul debēt eē aīa vna ꝛ coꝝ vnum i dño. Sil'r ſi ad vnū feſtū magni ꝛ mlti inuitati: ſz i diuerſis menſis ꝛ cameris vna meſa reputat. Uñ btūs Joānes euāgeliſta de balneo receſſit vidēs v̄eiētē excōicatū dicēs. Fugiam° ne balnea coꝛruāt ſup nos vbi lauat cherintus inimic° vitatis. Et btūs Policarp° ei° diſcip'l aly heretico dixit ſe ſalutanti. Agnoſce nos. Agnoſco ingt ꝓmogenitū ſathāe i decretis. Si āt i vna tabna vbi de diuerſis locis ꝯfluūt vn° ſedeat hic ꝛ ali° ide ñ ē pic'z: ēt ſi i eodē hoſpitio ſint ſocy ꝛ excōicatus ad aliā meſaz ſegregeꝝ nō ē piculū ꝓp ideptitatē domus: q̄uis poſſint eū cogere ad petēdū abſol'onē vel recedēdū. Si āt fugitiu° clerici ꝓcuſſor ſit i eccl'ia ꝓt ſacerdos coꝛā eo celebrare: qz cū nō ſit ibi cā oādi ſz latitādi ꝛ fugiē di°nō ē ꝑ cū eo ꝓticipare i diuinis: ſicut ſi ꝑ eccl'iaz trāſituꝫ faceret. Sil'i mō ſi excōicat° i vna capella magne eccleſie i vno angl'o audiat diua ꝛ ego ad aliū i nll'o ꝓticipo ei i diuinis lz ſciā: plus q̄ ſi ipe comederet in vna camera taber

Quātū nary ꝛ ego in alia.

Quātū ad zm̄ i gb° caſib° licet ꝓticipare cū excōicat] ſine v̄cl'o ꝛ petō ꝯtinet i his v̄ſibus. Utile: lex: humile: res ignozata: neēe. Dec anathema gdē faciūt ne poſſit obeſſe. Utile. ꝓp vtilitatē ſpūalē eoꝝ. Uñ ſcribēdo pōt eis bō loco ſalutatōis optare ſpiritū ꝯſilꝫ ſanctoꝛis. Et i via te emēdet dñs ꝛ hō. Propter ꝑ ēt lz eis audire ꝓmones. Et ſi bō i ꝓuata admōitōe imiſcet alia v̄ba itentōe magis ꝓficiēdi: licz. ex̄ de ſen. ex. c. Cū volūtate. Immo ꝛ ꝓp ꝑ ꝓdicatoꝛes pñt ab eis elemoſinā recipe maxie ꝓp vtilitatē coꝝ quoꝝ negocia gerūt vt i ꝓdicto. c. ꝯ. ꝓdicatoꝛes. 3° ꝓp vtilitatez ꝓpaz repetēdo. aut recipiēdo ab eis debitū ex̄. e. Si vere. ꝛ. c. Rel'imo ꝓ ſe ipſo pōt hō ab excōicato ꝯſiliū querere alias petere de ꝓtinētib° ad aīaz ꝛ coꝛp° ſi ē medicus. ꝛ tē pozalia ſi ē aduocat°: niſi ꝯmode aliūde ꝯſiliū poſſit hēre: qz nēcitas excuſat. ex̄. e. Si vē. Lex. ſ. mr̄imony nō ſolū ꝙ vir vxoi debitū reddat ꝛ eꝫ: qz hoc qō ē iuris dīni eccl'ia tollere nō ꝓt maxie illi q̄ nō peccauit auferēdo ius petendi: imo ēt i alys domus obſequys. Si āt ꝓp dubitationez de ipedimēto mr̄imōy eēt eis ab eccl'ia iterdictū ad iuicē debitū petere vel reddere ꝛ ſnīa lata deberent abſtinere. Alias āt licz vir debeat vxoꝛē coꝛrigere qz tñ aliq̄n etiā petēs abſol'onē obtinere nō pōt: nō dz vir vxoꝛē abycere ſiē nec vxoꝛ ſe a viro ſepare. Nūile. Filꝫ eni emācipati ꝛ i domo manētes. Itē fui ꝛ ancille fam'li ruſtici ꝛ coloni fuiētes ꝛ ceteri q̄ añ excōicationē erāt aſtricti cū nō ex ꝑ ipſo liberēt tenēt ad obſega ſiē ꝓus: ꝛ iō excuſant: lz ꝑ debeat coꝛrigere filiū: ꝛ ſi nō facit peccat. Nō ꝓp hoc tñ debz euz a ſuo hoſpitio repellere maxie ſi ꝑ eū nō ſtet q̄min° abſoluat: nec ſil'r tenēt carere fuitio ſubiectoꝝ ſi ipſi ſūt excōicati: cū debitū ab excōicato poſſit repeti. Uez ē. n. q̄ familia poteſt recedere ſi vult ab excōmunicato: qz ſi ſciuit ſe obligare non potuit: ſi neſciuit ſe obligare noluit: ſed cum dāno ſuo recedere nō tenetur. Qui autem debitoꝛ eſt. qz bōa fide ſoluere tenēt q̄dā nēcitate mozali cū eo ꝓticipās i ſoluēdo excuſat: lz i iudicio poſſz ꝯagente excipe: qz illi° excōicatio nō libat iſtū a ōbito: cū ille nō ꝓdat ius ſuū. De vaſallis ēt v̄ ꝙ dñz ſeq̄ndo ſicut ꝓus lege ſubiectōis excuſant: imo ꝛ tenēt q̄ſq; p ecc'iaz ab ei° fidelitate ſoluant. Nō eni eo ipo ꝙ excōicat° ē ſolutū ē iuramētū fidelitatis. Alias poſt abſol'onē faciendū eēt de nouo iuramētū. Sed ad hoc diceret ꝙ iuramētū ē ſopitū nō ſolutū: nihilomin° ſicut debitoꝛ dz ſoluere pecuniā debitā vel ponere in loco vbi aly poſſit accipe nec excōicatio debitoꝛis dat ſibi dilationē: ſic vaſallus debitoꝛ fuity ſi dñs iuſto bello idiget dz eū ſeq. Qui āt coꝛā iudicib° layc'is excōicatis litigāt ſi ſint actoꝛes ꝛ al'r vel coꝛā aliꝫ ius ſuū nō poſſunt hēre pp nēcitatē excuſant. Si aūt rei allegata exceptōe qz iudiciū ē nullus cogunt rūdere: ſil'r excuſant. Aut ſi pp timoꝛem mūdanū nō audēt ꝑ opponere exuſant a tāto: ſz dubiū ſi a toto: qz nll'o timoꝛe dz bō ꝓticipare cū excōicato. de his q̄ vi metus ve cā fiūt. c. ſacris. Mercenariū āt excōicatuz nō dz bō ꝯducere ſi al's pōt factū ſuū explere: qō ſi ignoꝛās ꝯduxit ius ſuū ab eo petere pōt. Sil'r ſi eps ſit excōicat° excuſant clerici q̄ ſunt de hoſpitio nō aly. Et ſi abbas. monachi q̄ ad ei° mādatū ſunt aſtricti foꝛti° q̄ familia excuſantur ei ꝓticipādo ꝓp q̄ſdā. Sz veri° v̄ ꝙ nō: qz excōicatio ſuſpēdit eū ab oi ptāte ſua ſpūali quā ſolā hz i monachos. Secus āt ē de dominio tpali: q̄uis excōicādo ſepet ab oi actu legitimo. Qui āt cū dño excōicato cōicat nō ꝓp ꝑ hz licētiā cōicādi cū excōicatis gb° ille cōicat: qz illi nō ſunt dñi eoꝝ nec illi ſūt familia eoꝝ: ſicut nec vxoꝛ pōt cōicare cū excōicatis gb° vir eius cōicat. Cū famulo aūt excōicati ſi noie ipſius ꝯbat: pinde icurrit ac ſi ille ꝯberet. Secus ſi alterius noie: nec plus licet ei ſcribere q̄ log: nec lutteras eius recipe q̄ mūera. Aſſurgēdo āt v̄l āmouēdo caputiuz ēt ſi nihil dicat honoꝛ ꝑdit ꝛ excōicatio icurrit: cū ꝑ ſit pl's q̄ ſimpl'r ſalutare. Elemoſina āt ab excōicato pōt recipi ab idigente vel a merēte ſicut ꝓdicatoꝛes. Legatū aūt eius ecc'ia recipe poteſt: niſi ꝓ āniuerſario ꝛ hō legauerit: Cum ꝓ excōicato qui moꝛtuus ē ſine ſignis pnie nō ſit publice oꝛandū: ad qō tñ aliqual'r obligatur eccleſia recipiēs legatū ad hoc deputatū ſiue datū: lz ſimplex legatū licet recipere: qz hoc nō ē participare cū excōicato: qz cū moꝛ

tuo nō ē cōio nisi corpus sepeliēdo. Sz qz recipiēs legatuz qcūqz noīe defuncti lz nō exp̄mat obligat se ad oranduz occlte publice: z illud licet. Mun⁹ ēt ab excōicato recipiē dū nō ē: lz nec illi oz reddere qō libal'r ꝓtulit: sz pōt retine ri vel magis errogari nec ab aliquo eius noīe datuz ē recipiēdū nec ab ipso alteri⁹ noīe. Si āt ei⁹ amore ab alio alienum dat nō noīe ei⁹ potest accipi z ab vxore vel familia: quod illoꝝ ē ꝓpꝛio noīe nō noīe ei⁹ datū. ¶ Res ignorata: qñ ē ignorātia facti ꝓbabilis vl' iuris i pueris z talib⁹ q nō tenēt hoc scire tūc nō icurrit: de cleri. exco. mi. ca. Aplice. Dicit āt scire si vidit illū facere factū de quo tenet scire q ē excōicat⁹: puta vberare clericū vel audiuit ipz noiatiz a iudice excōicari vel denunciari: vl' audiuit ꝑ ab eius epo vel curato quoꝝ ē excōicare vel denūciare: vl' est publica fama de ꝑ. ex. e. cū desideres. Si āt ꝑ audiuit ab ei⁹ emulo vel ēt ab vno vl' paucis nō oz credere: qz q cito credit leuis ē corde: z. i. i. q. 3. Nō solū reus q auré crimib⁹ cito ꝓbet. Nō ē ꝓbabilis ignorātia nescire q oēs cōiter sciūt z qō publice factū ē: de postulatōe. c. i. Si āt bitu scio z p furreptionē pticipo i hoza: mox vt aduerto me retrabēs non icurro: qz non ē act⁹ hūanus: qz ē subit⁹. Si āt nescio nisi p confessionē ipsi⁹ vel alteri⁹ i foro ꝯsciētie factā: nō debeo eū vitare. Si āt scio alīs occlte qz dixit mihi i ꝯsilio: i occulto debeo eū vitare z nō i publico. Si āt post ānū video quez tū p⁹ sciui excōicatū si nō ꝯstet de absolōne adhuc teneoꝝ eū vitare: nisi ꝓbabil'r appareat absolut⁹ p ꝑ qō ipe hoc dicit: z ē hō fidedignus: vel cū a pncip⁹ fuaret sniaz: mō nō seruat: cū alīs eēt timorat⁹. Qui āt denūciat⁹ i vna dyocesi si iueniat i alia i q̄ nihil scit de ꝑ i occulto vitād⁹ ē nō in publico: qz lz sit vbiqz excōicat⁹ non tū ē vbiqz publice excōicat⁹. Illi āt de quoꝝ excōicatione frati ꝑdicāt sīm q ꝯsciētia dictat sunt vitādi vel tolerandi donec iudiciarie diffiniat z tūc stet sniē: qz iste ē casus i quo res inter alios acta alys ꝓiudicat. Propter qō cū oīnz iterfit vr q libet posset appellare preter excōicatū qñ aliqs excōicat qz aly ab ei⁹ cōione ꝓhibēt. ¶ Nece. qz aly peregrini z viatores vel gcūqz aly pp necitatē suā q̄tū illa regrit possunt illis cōicare: lz ēt eoꝝ q̄tū necitas vict⁹ z vestitus excōicati regrit pōt ei dādo elemosinā cōicari nō solū qñ elemosina ē ꝑcepto: imo ēt qñ ē i ꝯsilio: si p hoc nō nutritur i errore z bō pl's ei dat ītuitu elemosine q̄ ītuitu mūdane amicitie. Predicatores āt nō solū pp necitatē sicut z ceteri lz ēt pp officiū qz gerunt negociū alioꝝ pñt accipe a talib⁹ elemosinas. ex. eo. Cū volūtate. Qō ē veꝝ dū tū cū eis ñ pticipēt i mēsa z alys nisi ordīatis ad ꝑdicādū: qz q sūt ꝑdicatores ñ dat eis pticipationē nisi pp illoꝝ salutē sz q gerūt negotiū creditoꝝ dat eis q de bōis illoꝝ possint viuere ēt si ꝑ iacēt restitutōi. Si āt cū ꝑ al'r nō bēnt qō comedāt nec illi volunt dare nisi simul i eadē mēsa comedāt: tunc necitas excusat: vel ēt sicut ꝑdicādo facit q licz alia vba iterponere vt magis fructificēt: sic z alia facta: qz nō ē min⁹ cōicare vbo q̄ fcō: z aliqñ comedēdo cū eis alliciunt ad familiaritatē. Uñ xp̄s cum publicanis z pctōrib⁹ māducabat z nō solū de bōis eoꝝ. Et apostolus. Oīb⁹ oīa factus sum vt oēs lucrifaciā: dū tū ex ꝑ nō scādaliçēt pusilli qō sepe ꝯtingit. Nō debēt āt p cibo scādaliçare q vsq ad mortē debēt edificare: vñ apl's. Si esca scādaliçat fratrē meuz nō māducabo carnē i eternū. De his āt gnqz itelligēdū ē nisi ex cā sentētiā aggrauādo: eis spāl'r cōio interdicat sīc bz ꝯsuetudo. q qñz patre vl' marito vl' dño īdurato aggrauat excōica⁹. z monēt isti vt se subtrahāt ab eo: qz q̄uis liceat dispēsatie cōicare: nō tū iure cōi: vñ tal' dispensatio ꝑt subtrahi ex cā. Si. n. pōt hō mitti i exiliū pp pctū sic z ꝑt sibi subtrahi solatiū suoꝝ: sic tū q vxor nō pōt negare debitū carnale: qō solū licz excōicato ēt i iudicio repetere nō debitū tpale: sz ab eo qō ē licitū bōi de iure cōi nō oz p monitionē arceri ꝑ quos tū nō ē qz a cōicando cū hōie qō ō iure cōi ē licitū: hōmines arcent. Et videretur via q tales psone arceri pñt a cōmunione vulgari: sz ab illa q ē debita eis i q̄ tales psone sunt nō vr: ita q vxor redderet debitū viro sz nō comedet cū eo nec loq̄t eiu. fili⁹ āt kuiet fil'r pri sz nō comedet cū ipso z hō. Et iō opio ꝓbabilis ē q talib⁹ psonis licz cōicare rōne subiectionis z ꝯiunctionis q̄tū vis subiectiōis z ꝯiunctiōis regrit. Nec ab hoc possunt p monitionē arceri: z si vxor excōicaret: qz monita nō deseruit viꝝ vel debitū reddidit eēt error ītolerabilis i snīa exp̄ssus. Sic etiam z ab illa cōmunione q̄ ē de iure nāli non arcet hō puta q̄ndo elemosinā excōicato idigenti. Et si dicat. ḡ non ē spāle i istis: dicēdū q imo q i illis psonis rōne status nō icludit aliqō debitū: sz i istis sic. Aliq̄. n. oz pater filio vt p̄ z eō. q cōionē ipoztāt: vñ iste psone licite sibi cōicāt adiuicē inq̄tū hō psone sunt: al'r āt illicite. Nā dicere q i nullo pl's vitet vxor viꝝ excōicatū q̄ nō excōicatū: eēt eā inducere ad ꝓtēptū clauiū ecclie: sz sup hoc potest cadere mōitio q nō al'r cōicet q̄ ratione mr̄imony teneat. Sz non sic ppl's pn cipi excōicato pticipare potest nec vassalus dñz iuuare tenet imo absoluit iterim a iuramēto fidelitatis kz q̄sdā. 15. q. 6. c. Juratos. Sz ꝛriū ē verius vt supra dcm ē. Sz dicūt qdā q pp delictū dñi vl' rectoris potest ppl's iterdici z terra: nō sic āt familia pp delictū p̄ris familias sz abusus ē ecclesie. Contra qō ē: qz cū ex ml'tis domib⁹ fiat vna ciuitas: z iterdictū ppli sit mai⁹ dānuz q̄ vnius familie: z maius ius hēat p̄r familias i domo q̄ rector i ppl'o si pp delictū rectoris iterdicit ppl's ml'to magis familia pp delictū p̄ris familias maxie pp ꝯsuetudinē a iure nō reprobatā imo interdictū p̄fert exp̄sse i ꝯstitutionib⁹ legati. de elec. c. i ꝯcilio biturēsi. Si āt eps cōicat excōicato a se i gnāli vel i speciali ligat a snīa iuris: papa āt non: qz legib⁹ non astrigit: nec tū papa vel eps absoluit salutādo q̄ hoc non intēdit. Nūq̄ enī index excōicat vel absoluit nisi hoc ītendat. Sz i hoc ē differētia q si papa salutādo vel al'r cōicādo ītendat absoluere absolut⁹ ē: qz non ē artat⁹ ad tenēdū aliq̄ formam iuris: sed eps sic. Uñ cū forma iuris z ꝯsuetudinis vl' is ecclesie sit non absoluere nec ligare nisi verbis hoc signantibus: ideo eps si ēt alias salutādo vel cōicādo ītēderet non pp hoc absolueret. Si āt eps pticipet i crimie excōicato a se absolueꝝ a supioze: qz se non pōt absoluere vel a suo confessoze quē elegit auctoritate iuris. Qñ āt eps vl' pticipare excōicato a se vl' ab alio dū tamē sit excōicatio a q̄ ipse potest absoluere posset ipse tunc prius absoluere z postea ꝯmunicare: z sic non icurreret.

Tertio videndū ē de effectu minoris excōicationis: z p̄mo q̄ ad culpā. 2° quo ad penam. Q̄tuz ad p̄mū sunt due ꝯnes. ¶ Pria. q fz theologos pticipare cū excōicato maiore ēt i casu illicito z pp quē ēt incurrit minor excōicatio non ē de se peccatū mortale nisi i casib⁹. Prio. in dīnis: pp qō pticipātes cū excōicatis a papa i dīnis ligāt maiore. extra. e. Significauit. Qō eēt iiustū nisi illō eēt mortale. 2° qō i crimie criminoso: qz illud ē illi mōtale: al'r iiuste esset excōicat⁹ z crimē de se sonat in mortale. Et hoc ē mortale ēt si illud erat crimē soli illi: qz coopari alicui ad crimē est mortale: sicut doctoz q legit leges aut phȳsicā religioso qō ē illi mortale pp iobedientiā: ꝑ ipso peccat mortal'r: qz illi p̄stat mām vel mīstrat mortalis. Uñ z ē excōicat⁹ maiori. Ne cleri. vel mo. Ut pic'osa. li°. 6. q̄uis al's legere nō ē illi peccatū. Et sil'r q daret religioso bitu secl'are z vt dimisso suo bitu exiret. Nisi. n. sic pticipare eēt mortale nō ligaret hō maiori excōicatione. 3°. qñ hoc fit i ꝯtēptū ecclie: vt si hō i nullo discernit iter excōicatū z nō excōicatū nihil oīo pl's abstinēs ab ei⁹ cōione q̄ si ñ eēt. Aut si dicat i ōspectū cleri de excōmunicatis. Tu eris charior mihi q̄ pus z hō. 4°. qñ ē ꝛ inhibitionē z monitionē ecclie. vñ z pp ꝑ iuste

ꝑt excõicari maiori rõne iobediẽtie: ⁊ ꝓtumacie. Et sic itel lige. q⁹ me. causa. ca⁹. Sacris. eẍ. e. Statuimus li. 6. ⁊. c. Lõ stitutõez. Et qñ dic̃ q⁹ alr lata nõ teneat. inuit q⁹ alr lata es set iiusta. Si ãt dicat ꝫ ß qz excõicatio separat a ꝓceptiõe sacr̃oꝝ a qb⁹ bõ nõ repellit̃ nisi sit idignus qõ nõ ẽ ꝑ venia le. Dicẽdũ q⁹ imo aliqñ hõ sine vẽiali ⁊ mortali repellit̃ a sacr̃is sicut ẽ ꝓp iterdictũ sine sua culpa latũ. Mer⁹ ãt licz alꝫ cadat i ꝓstãtẽ viꝝ non excusat a toto lz a tãto ꝑticipan tẽ cũ excõicato. eẍ q⁹ me. cã. c. Sacris. ⁊ m'to min⁹ verecũ dia ⁊ timoꝝ offense ⁊ bꝺ. Nec minus peccat excõicat⁹ cõi cans alys q̃z eꝰ: nec vnus excõicatus dz cõicare cum alio ¶ Scõs effectus ẽ q̃ ad penã: qz sic dr eẍ. de cle. ex. mi. c Si celebret. minoꝝ excõicatio excludit a ꝓceptione sacr̃o ruz: nõ ãt a ꝑticipatiõe diuinoꝝ. Uñ gcgd aly dicũt licite ꝑt missaz audire ⁊ eccl'iaz officiare dũ tñ nulluz sacr̃m pci piat: qz nec matrimoniũ nec qõcũq; sacr̃z dz recipe q̃usq; fit restitut⁹ sacr̃is p absol'onem a gb⁹ ẽ separat⁹ p hanc ex cõicationẽ. Licite ẽt recipit osculũ pacis i missa lz succesſe rit ꝓmunioni: qz multis lz panẽ bñdictũ sumere gb⁹ nõ li ceret panẽ sctm̃: imo paꝝ ⁊ panis bñdictus pp hoc succesſe runt vt idigni ad illa: admittant̃ ad ista. Et ide ẽ q⁹ ligat⁹ miori nõ ꝑt absolui i foro ꝓscientie sz sic absolut⁹ deberet iteꝝ ꝓsiteri. Nõ ẽ aũt separat⁹ a collatione sacr̃oꝝ: vñ põt ea ꝓferre: sicut i foro ꝓsciẽtie põt absoluere sicut posset in exteriori: qz nõ ẽ suspẽsus a iurisditiõe. Uꝛ tñ q⁹ peccet cõ ferẽs sacr̃a: qz nõ dz qs i se hẽre illud a q̃ alios absoluit. Oz ãt ligat⁹ minori possit absoluere a sil'i ⁊ maiori ẽt pctõ ha beat̃ eẍ. e. Duob⁹. Occulte ãt excõicatus occulte monẽdus ẽ vt ab eccl'ia exeat q⁹ si nõ vult: renet̃ hõ exire sine illius diffamatione ⁊ sui ẽt reꝑhẽsione ꝑt exire: alꝫ nõ pl's tenet̃ se notare q̃z aliũ si videt alios scãdaliçari de hoc q⁹ sine cã exit ab eccl'ia tpe celebratiõis vel eleuationis corꝑis xꝑi. Si ãt ille ẽ publice excõicat⁹ publice monẽdus ẽ vt eccl'iã exeat aut ẽt vi repellẽdus. dũ tñ sine sanguis effusiõe fiat. Uñ eẍ. e. Ueniẽs. excusat̃ sacerdos g mõialẽ turbantẽ offi ciũ de eccl'ia expulit. Si ãt sacerdos ẽ ãte canonẽ ⁊ videt ante se vnũ excõicatũ nisi ille monitus velit exire debet totum dimittere: sed postquã canonem incepit non debet dimittere: post pr̃ noster vbi eꝑs ꝓsueuit dare bñdictionẽ vel sacerdos pacẽ. ꝑt illũ tñ mõere vt exeat. ⁊ sil'r post pce ptionẽ. si tñ exire noluerit nihilomin⁹ dz pficere. Si autẽ vn⁹ de socys i hospitio sit excõicat⁹ nõ oz pp eũ oẽs alios domũ dimittere gn poti⁹ ipsi eũ p iudicẽ ꝓpellãt exire vel se facere absolui. Nã iteriz i domo eadẽ manere põt dum tñ sibi nõ cõicẽt i cibo: vbo facto ⁊ bꝺ. ꝓt ẽt hõ cũ excõi cato hospitari i alia camera vel si nõ ẽ diuersoriũ i alia mẽ sa comedẽdo. Si vo eidẽ mẽse se igerat hõ surgat: qz si mis saz dz hõ dimittere pp excõicati pñtiaz m'to magis men saz: dũ tñ alibi possit comedere: qz nec se inhonestare tene tur vt ad terrã comedat cũ canib⁹ aut sine mẽsali fz q̃sdã. ¶ Si qs ãt ꝓfitẽs dicat se eẽ excõicatũ statiz si ꝑt absolui ñ oz q⁹ absoluat̃ vel q⁹ vltra nõ audiat̃: sed añ absol'onẽ a pctis ab excõicatione absoluat̃ si ꝑt vl' absoluẽdus ad eũ q̃ ꝑt mittat̃: qz licz ei nõ sit ꝑticipandũ maxie i diuinis: nec sit ad sacr̃a recipiẽdũ alꝫ: tñ qñ hoc ipm ordinat̃ ad ei⁹ ab sol'onẽ vel absol'onis melioratiõez sicut hic: qz audita ad plenũ vita ei⁹ melius cõsiliũ poterit dari de mõ absol'onis ipetrãde vel ipartiende: tũc licet: sicut ẽt illi q̃ vadit romã p absol'one petẽda vendi ꝑt cib⁹ ⁊ potus ⁊ hospitiũ locari ⁊ aliter illi põt cõicari i his q̃ ad viã ꝑtinẽt: ⁊ sil'r i via assoꝛ ciari vt videt̃ maxie si ad hoc ipm associẽt ipm aliq vel ẽt simul sunt ituri: qz securitas viatoꝝ pluralitatẽ desiderat alias non licet cõicare cum excõicato etiã qui ꝓ offensa satisfecit: ⁊ si ẽt non ẽ denũciatus non ẽ cõicandũ q̃usq; sit absolut⁹. Sacerdos ẽt cui a iudice mãdat̃ q⁹ aliquẽ denũ ciet excõitatũ siue sit ordinari⁹ siue delegatus dz ex tunc ⁊ tenet̃ illũ vitare. Irregularitatẽ aũt nõ causat minoꝝ ex communicatio in casu in quo maioꝝ causaret. de cleri. ex. mi. c. vlti. ¶ Ad argumentũ in ꝓtrarium dicẽdũ q⁹ licet culpa vt culpa est non impediat nisi sit mortalis: tñ aliqd qõ nõ ẽ culpa sed pena impedit lz ei⁹ causa non sit nisi cul pa venialis. vel forte non culpa sed iustitia: sicut irregula ritas causata ex bigamia vel homicidio iusto. Similr mi noꝝ excommunicatio non ꝓpter suam causam que po test esse leuis culpa: sed ꝓpter se ipsam que est talis pe na repellit.

Questio VII.

Septimo queritur de suspẽsione vtrũ impediat absolutionem.

Et videtur q⁹ non: qz suspensus ab ingres su ecclesie quia excommunicat sine moni tione absoluit illum ad se remissuz. extra. e. sacro. ¶ Cõtra. qz suspẽsus a iurisdictio nẽ non habet vsum eius. ¶ Respondeo. tria circa hoc videda sunt. ⁊ Primo in quibus casibus ipo facto sint suspẽsi episcopi ⁊ superiores. zº in q̃bus casibus iferiores eꝑis. ȝº de effectu suspensionis.

Circa primũ est sciendũ q⁹ episcopi ⁊ superiores nec sentẽtia hominis nec iuris nec statuti que sit su spẽsio vel iterdictũ singulare ligãtur nisi fiat expressa mẽ tio de eis. eẍ. e. Quia periculosum. lib⁹. 6. Sed in sententia maioris excommunicationis nullum habẽt ꝓuilegiuz. Nominatiz vero sunt suspẽsi i casibus: sex q̃ ꝓtinent̃ i illis versibus. Ordine corona fenus: confir. lapi. dona. ⁊ Pontifices ista suspendunt crimina magna. Ordiẽ. eꝑs qui sine licẽtia alterius eꝑi vel superioris clericuz alteri⁹ dyocesis sciẽter vel ignorãtia affectata ordinat: per annũ a colatio ne ordinũ est suspẽsis. eẍ. de tem. ordi. c. zº lib⁹. 6. Ubi non distinguit̃ quẽ ordinẽ ꝓtullerit sacꝝ vel non sacꝝ. Nec est suspẽsus tñ ab ordine quem ꝓtulit: sed a collatione oĩs or dinis. Corona: eꝑs q̃ ꝓfert coronã ifanti nisi religionẽ itrãꝛ ti: seu illiterato: vel alterius dyocesis sine supioris licẽtia: vel ꝓiugato nisi volẽti religionẽ intrare matrimonio non ꝓsumato: vl' volente vxore ad sacros ordines promoueri: a collatõe clericalis tõsure dũtaxat p annũ ẽ suspensus. co. ti. c. vlti. Fenus. eꝑs qui i terris suis alienigenas vsurarios publicos habitare pmittit: nec ifra tres mẽses expellit vl' domũ tradit eis ad fenerandũ: suspẽsis ẽ simpl'r. de vsur. c. i. lib⁹. 6. Usuraꝝ. Archiẽps q̃ ꝓfirmat electionẽ ꝓsecrans clericũ nõ cognito vtꝝ p aliquã prauitatẽ sit ab appellatio ne recessuz q̃ erat iterposita ad papã: suspensus ẽ p annũ a ꝓfirmatõe ⁊ ꝓsecratiõe eꝑoꝝ: de elect. c. puida. li⁹. 6. Et ß bene veꝝ ẽ si vtrũq; fec̃. Si ãt alteꝝ: puta q⁹ solũ ꝓfirma uit illo solo suspendit̃: tñ nec ꝓfirmatio nec ꝓsecrato valz. Ubi ẽ vnũ dubiũ si ille ordiaret an characterẽ ipressuret. Et videt̃ ꝑ q⁹ sic: qz nõ ꝑt facere papa: q̃n hereticus ordinet eꝑm lz ꝓfirmationem q̃ ẽ iuris humani possit irritare. Ui det̃ ẽt q⁹ ille nõ ꝓhibeat̃ ꝓfirmare abbates ⁊ abbatissas ⁊ bñdicere: qz dr ibi vt i quo peccauerit puniant̃: tñ qz pecca uit in ꝓfirmatione nõ ab illa numerali: fz ab oĩ spẽ differẽ te dicũt aly eũ suspẽdi. Lapi. Eꝑi ⁊ superiores vacãtibus dignitatib⁹: ꝓioratib⁹: ꝓsonatibus vel eccleſys q̃buscũq; sibi subiectis seu ad collationẽ pñtationez ordinationẽ vel custodiã ptinẽtib⁹ eozũdẽ q̃ bona eaꝝ morientibus recto ribus vel ministris in ꝑis inuẽta vel vacationis tpe obue nientia q̃ i vtilitatem eoꝝ expendi debent vel futuris suc cessorib⁹ reseruari occupare: aut i vsus suos ꝓuertere pre sumunt: nisi de speciali ꝓuilegio vel ꝓsuetudine iam ꝑscri pta legittime seu alia ratio nãbili causa h̃ eis cõpetere di gnoscat̃: ab igressu ecclesie tamdiu sunt suspẽsi quousq; re stitutionez fecerint de ꝑdictis. Talis ergo dilapidans bo na est suspensus. de offi. ordi. ⁊ Presenti. Dona. Eꝑi ⁊ supio res qui visitantes recipiunt dona: aut visitationis officio

non impenso procurationez recipientes in pecunia vel victualibus: nisi duplum eius quod receperint intra mensez restituerit ecclesie a q̃ id receptum fuerit: ex tũc ingressuz ecclesie sibi sentiãt interdictuz quouscz de duplo hꝰ grauatis ecclesijs plenariaz satisfactionem impendant nulla eis in hoc datiuz in hoc remissione liberalitate seu gratia valitura. de cen. c. Exigit. lib. 6.

Secundo videndi sunt casus in quibus inferiores episcopis sunt suspensi qui ꝓtinent̃ i istis versibus. Eligit vsurpat cõseruat symone donat. Obligo non obstat diuinis ordine ꝑstat. Fozni monicz grauat: scripturn suspensio damnat. Suspensio dãnat hos. i4. Primus: Eligit: Canonici q eligũt ad episcopatũ vel archiepiscopatũ scienter idignum: vel arbiter ab eis electus qui ꝫ facit: per triẽnium sunt suspẽsi ab omnibꝰ bñficijs qui obtinẽt in illa ecclesia. de elec. Cum in cũctis. li. i. t. c. Si compromissarius. li. 6. hec aũt pena vt ibidẽ dicit̃ non habet locum nisi in electione episcopoꝝ t superiorũ. Dicit̃ autem indignus qui habet defectum etatis: vite t scientie: illegitimus vel aliter irregularis. Dico autem elegerit: qz si ex nominatione cõmunis electio nõ fuerit subsecuta: qz nec tales priuant̃ potestate eligẽdi. extra. e. perpetue. li. 6. nec pari ratiõe sunt a beneficijs suspẽsi. Nõ etiam sunt ab officio suspẽsi sed poterũt officiare ecclesiam t forte distributiones percipere lz nõ grossos fructꝰ. Item qui in probatione defecerit eius quod obycit i personam electi cuiuscunqz: a gbuscũqz beneficijs ecclesiasticis triẽnio nouerit se suspensum. Ad q̃ si itra illud tempus ꝓpria temeritate se ingesserit illis perpetuo sit ꝑuatus: nullaz sup hoc spem vel fiduciam de misericordia. i. dispensatiõe habiturus nisi manifestissimis cõstiterit documentis: q ipsum a calumnie vitio causa probabilis t sufficiens excusaret. de elec. c. i. li. 6. Item si eligentes electionem infra. 8. dies vel post̃q̃ commode poterunt ipsis electis pñtare distulerit ipsos qui in hoc culpabiles extiterit per trienniũ ꝓtinuũ volumus eẽ suspẽsos: itra quod si perceperit perpetuo sint ꝑuati. eo. c. cupiẽtes. li. 6. Secũdus. vsurpat. Quicũqz de collegio vacantibꝰ ecclesijs collegiatis quibscũqz occupãt aliquid ꝺ bonis illis: tamdiu sunt ab officio t bñficijs suspensi gbuscũqz donec restituãt ad plenũ ꝛraria ꝓsuetudine non obstãte: de elec. qz. li. 6. Et nõ solum beneficijs in illa ecclesia sed etiam in alijs: qz suspẽsi sunt ab officio t per ꝓsequens ab omni beneficio. Qui autem vacãtibꝰ dignitatibus prioratibꝰ quibuscũqz vel ecclesijs sibi subiectis seu ad suã collationem presentationem vel custodiam spectãtibus moriẽtibus rectoribꝰ bona inuẽta vel iterim obueniẽtia occupant: nisi hoc habeãt de priuilegio vel ꝓsuetudine vel alia causa ratõabili: si sunt inferiores episcopis ab officio t beneficio tãdiu sunt suspensi quouscz restitutionem fecerit de ꝑdictis: ꝺ offi. ordi. pñti. li. 6. Tertiꝰ ꝓseruat. Cõseruatores galigbꝰ vt a mãifestis iniurys t violẽtys tuteñ eosdẽ a sede apostolica deputant̃: si de alys q̃ de manifestis iniurys t violẽtys se itromiserint seu ad alia que ad iudicialẽ idaginẽ exigũt suã extenderit potestatem: eo ipso per vnũ ãnũ ab officio sunt suspẽsi de elec. c. vlti. li. 6. Quartꝰ. Simone. Simoniaci i ordinatione ipo iure sunt suspẽsi etiaz si sint occulti: sed symoniaci aliter nisi sint notory: nõ sunt suspẽsi. i. q. i. Quicũqz t. c. reperiũt̃. Sed hic est dubiũ vtz q per symoniam ꝓsecratur epus an sit suspensus. Et videt̃ q sic: qz epalis ordo est ordo. Cõtra qz nõ est expressum: t ꝑus est epus q̃ debeat ligari. De hoc dicet̃ ifra de simõiacis. Quintus donat. gcũqz nõ episcopus ordiario iure subiectus visitare habẽs: si visitationis officio nõ ipenso pcurationem i victualibꝰ aut aligd aliud pcuratõis visitatione receperit: aut si i visitando ipsi vel gsq̃ suoꝝ aliqꝺ munus qõcũqz sit t qualitercunqz offerat̃ receperit nisi infra mensem duplum illi ecclesie reddiderit remissione dantium nil valẽte: extũc omnes inferiores episcopis ab officio t beneficio sunt suspẽsi quouscz ecclesie grauate satisfecerint. de cen. sib. c. exigit. li. 6. Sed qdam excipiunt religiosos: qz in decretali ꝑcedente cuius illa est executiua t vallatiua t p cõsequẽs nõ punit nisi comprehẽsos i illa dic̃ sic. Saluis sup hec ratõabilibꝰ t approbat̃ religiosoꝝ ꝓsuetudinibus t regularibus istitutis. Sz p hꝰ magis icludũt̃ regulares q̃z excludãt̃: qz nõ dicit exceptis regularibꝰ lz eoꝝ ꝓsuetudinibꝰ. Si. n. est ꝓsuetudo q visitanti det̃ nõ solum ꝑcuratio i domo: sed denr̃ ẽt expense p via quas fecit vel faciet t huiꝰ ẽ bona causa: lz nõ est ꝓsuetudo q oneste munera recipia t vt iudicia subuertat. Unde si in hoc peccat: nulla corruptela excusat gn penam icurrat. Sz verum est quod logtur de ordinate iure visitãtibꝰ nõ de visitatoribꝰ a prelato vel concilio aut capitulo missis. Sextus. Obligo. Ille qui pro alienis debitis ecclesiam suam grauat: aut litteras seu sigilla concedit gbus possent ecclesie obligari ab administratõe spiritualiũ t temporaliũ est suspẽsus. de solutionibꝰ. c. z°. verbi gratia. Si ipse mutuum recipit̃ sub sigillo ecclesie sue t nomine eius ꝓfitens i vtilitatem eius esse versum q ipse dedit pro maritanda nepte vel p guerra amici sui vel huiusmodi. Idem videt̃ si pro se ipso in casu illicito t nõ pro vtilitate ecclesie: qz est debitum alienũ ab ecclesia: lz nõ ab ipso. Et est itelligẽdũ. q obligatio non valet si potest̃ ꝑbari: lz quãdo ꝓfitet̃ versum i vtilitatem ecclesie stat̃ cõfessioni nisi ꝛriuz ꝑbet̃: t sic possunt littere nocere ecclesie. Septimus. Nõ obstat. prelati nõ episcopi q ecclesias sibi commissas seu bona ipsarum aut iura ipsarum subyciunt vel supponunt absq̃ cõsensu capli t sedis aplice licentia spãli recognoscẽdo ea ab ipsis sicut a superioribus se tenere vel ipsos aduocãdo: ipso facto ab officio t administratione simpliciter sunt suspẽsi. Clerici q scientes hꝰ nouã aduocationem superiori non denunciant: a percepcõe beneficiorum que i illa ecclesia sic supposita obtinẽt triennio suspensi sunt. de re. eccle. non alie. c. z°. li. 6. Quando autem alig guardiã seu custodiam i quibuscunqz pijs locis de nouo vsurpando bona illorum vacantium occupant clerici qui se vt debent talia faciẽtibus non se opponunt de prouẽtibus illarum ecclesiarum ꝛro tempore quo premissa sine contradictione fieri permiserũt: nihil recipere debẽt. de elec. c. gnãli. li. 6. Octauus. dinis. Iste casus ẽ de ꝑuile. c. episcopoꝝ. li. 6. Omnes exempti qui sciẽter celebrant vel celebrari faciunt diuina nisi q̃tenus a iure ꝓceditur in locis interdictis ab homine vel a iure: Item q excommunicatos publice vel interdictos publice ad diuina officia vel ecclesiastica sacramẽta siue ad ecclesiasticam sepulturam admittũt: sunt suspẽsi ab ingressu ecclesie donec de trãsgressiõe hꝰ ad arbitriũ eius cuiꝰ sententiã ꝓtemplerũt satisfecerũt ꝓpetenter. Non ẽ aute admittere ad diuina audire cũ eo missam: sed ei dicere missam: nec stare cum eo i choro nisi quo ad illũ q habet regere chorꝝ. Nec ad sepulturam admittere interesse sepulture: sed illi cuius est recipere vel repellere t ꝓsentire q sepeliat̃. Item non habet locum nisi i exemptis. sz glosa dicit contrariũ: qz dicit̃ ibi q̃tũcũqz exempti. q. d. multo magis si nõ sunt exempti: t i ꝓmo incurrit̃ solum suspensio t irregularitas: in alys sola suspensio ꝓma vice. Nonus. Ordine. Quicũqz ordinat̃ a non suo episcopo sine licẽtia sui nisi sub spe rate habitõis verisimiliter est suspeusus perpetuo sine spe dispensatiõis de temp. ordi. c. i. li. 6. lz videatur loqui solum de citramõtanis qui ab italicis ordinãtur: sed idẽ intelligitur de alys. Decius. prestat. Omnes q mãifestos vsurarios recipiunt ad ecclesiasticam sepulturã antequã satisfecerit vel de satisfactione idoneam dederint cautionem: suspensi sunt ab officio sui executione donec satisfecerint ad arbitrium sui

episcopi. De vsuris capitulo vltimo libro sexto. Sed antiquitus prohibebatur q̄ nec ad communiōem altaris reciperentur tales: nec oblationem eorum quisquam recipere: alioquin suspensus esset vt prius. Sed Hostien. dicit non esse canonem late sententie sed ferende. De vsuris capitulo: Qz i omnibus. Qui etiam eos recipit ad diuina vl' ecclesiastica sacramenta in regio francie suspensus est ab ingressu ecclesie donec satisfecerint omnibus quorum interest vt in constitutionibus Simonis legati. de priuilegijs capitulo primo. vbi loquitur solum de exemptis.

¶ Undecimus. Forni. Sacerdos qui est notorius fornicator z concubinarius est suspēsus ab officio: quia nullus debet eius missaz audire nec ab eo sacramenta recipere. De cohabitatione clericorum. capitulo vltimo. Non enim refert vtrum habeat concubinam vnam publice: an publicuz sit q̄ ipe habeat plures: vel vadat publice ad lupanar. Parochianus vero qui scit videtur excusatus dissimulante prelatō qui eque bene scit z nō contra euz aliquid agit.

Duodecimus Moni. Judex qui monitione non premissa vel non adhibitis debitis testibus z idoneis profert sententiam excommunicationis vel interdicti: est suspensus ab ingressu ecclesie per mensem. De senten. excommuni. Sacro. Tertiusdecimusq̄ grauat. Judex ecclesiasticus qui in iudicio aliquid facit per gratiam vel per sordes contra iustitiam z conscientiam in grauamen partis: ab executiōe officij per vnum annum nouerit se suspensum. De senten. z re iudicata. capitulo primo libro sexto. Quartusdecimus. Scriptum. Judex ecclesiasticus qui profert sentētiam excommunicationis vel suspensionis vel interdicti sine scriptis: vel sine cause expressione vel requisitus non facit copiam infra mensem: est suspensus ab ingressu ecclesie z diuinis per mensem. De sententia excommu. capitulo primo libro sexto. Preter autem predictos casus aliqui assignant primuz De simōia capitulo. Si quis ordinauerit. vbi dicitur. q̄ ordinans sub tali pacto promissione simplici vel iuramento vallato: q̄ super promissiōe sua nō inquietet eum: ordinator a collatione ordinum: per triennium est suspensus: z lz hic non exprimatur episcopus: tamen quia nullus est ordinator maxime sacrorum ordinū in quibus ordinans tenetur prouidere ordinato nisi episcopus: ideo episcopus est ibi suspensus. Secundo presentator qui consimili pacto presentauit: ab executione ordinum per triennium est suspensus ibidem. Tertio sic ordinatus est suspensus donec per papam fuerit cum eo dispensatum.

Tertio videnduz

est de eius effectu vbi sunt vndecim conclusiones.

¶ Prima ꝯclo. q̄ si suspensus ab igressu ecclesie igerat se diuinis: ita est irregularis ac si esset excōmunicatus. extra eodez. Nec cui. Nec debet habere ecclesiasticam sepulturam sicut ibi dicitur. Hoc autem verum est si ipse celebrauerit intra ecclesiam: quia si sub diuo vel extra ecclesiam celebret non est irregularis: cum extra ecclesiam nihil sit sibi prohibitum vt dicitur in glosa ibidem. Cimiterium autem per consequens est sibi interdictuz. vnde si ibi sepeliat vel celebret irregularis est: siue sit contiguum siue non: quia hoc est interdictum hominis non loci. Si autem esset suspensus etiam a diuinis vbicunq̄ celebraret ipse fieret irregularis. Item suspensus ab igressu ecclesie non debet intrare ecclesiam plusquam excommunicatus: sed beneficia potest percipere omnia: quorum perceptio ingressum ecclesie non requirit: lz quidam probabiliter dicant q̄ cum priuatus ab ingressu ecclesie: sit per consequēs priuatus ab officio intra ecclesiam quia etiam a beneficio.

¶ Secunda ꝯclo. q̄ si aliquis est suspēsus a beneficio trī z ingerat se diuinis: nec peccat nec est irregularis de electione. Cum in cunctis z capitulo primo: z capitulo Lupiētes libro sexto. z capitulo Generali: z de rebus ecclesie non alienādis cap'lo scōo quia non est prohibitus ab illis. Sz si ingerat se illis quibus est priuatus: aliam penam potest incurrere: sed nō irregularitatem: que non incurritur ex hoc q̄ homo ingerit se diuinis: nisi hoc sit in actu alicuius ordinis sacri per se requisiti de iure vel consuetudine: vel saltē ordinis episcopalis vt multis videtur. Dico autem actum ordinarium de iure vel de consuetudine: quia vbi est consuetum q̄ solus sacerdos incipit deus in adiutoriū: si suspensus ab ingressu vel a diuinis vel ab officio ibi iciperet solemniter irregularis fieret. ¶ Tertia conclusio. q̄ si est aliquis suspensus ab officio: z per consequens a beneficio quod est propter officium: tunc perinde est ac si esset suspēsus ab vtroque: quia z in vtroq̄ casu si ingerat se diuinis est irregularis de sententia z re iudicata. capitulo primo. libro sexto. ¶ Quarta conclusio. quando est suspensus ab officio non simpliciter sed fm quid: est dubium vtrum incurrat irregularitatē: z certum est q̄ non si in alio officio agat q̄z in illo a quo est suspensus. Unde si est suspensus a collatione ordinum z omnia alia preter ordines agat nullam penam incurrit z sic de alijs. ¶ Quinta conclusio ē. Qz si in illo ordine a cuius executione est suspensus agat z non est sacer videtur dubium. Unde episcopus qui suspensus est a collatione tonsure per annum: si eam conferat videtur magis nihil ager q̄z penam incurrere. Quid enim conatus affuit qui non habuit effectum. ff. q̄ quisque iure. lege prima. §. statuit. De temporibus ordinationum capitulo vltimo libro sexto. Similiter si suspensus a confirmatione confirmet: nihil est actum: z non videtur incurrere irregularitatem. ¶ Sexta conclusio. q̄ si suspensus a consecratione vel ordinatione consecret vl' ordinet: tunc est aliquid actum: q̄ papa non potuit impedire saltem de charactere ordinis vnde punitur de irregularitate. ¶ Septima ꝯclo. q̄ suspēsus ab officio si ingerat se officio nō ordinis quod habet: puta qz iudex est: nullam penā incurrit: sz nihil est quod agit. De offi. deleg. c. vltimo. lib. 6. z similibus. Sed si officio diuino se ingerit tunc irregularitatē incurrit non aliter. Et sic debet itelligi de sentē. z re iudicata. c. i. lz quidam dicant q̄ prior suspensus si teneat capitulum fit irregularis. Item suspēsus a beneficio si fructus capiat non est irregularis: quia nec facit eos suos: sed quandoq̄ aliter punitur vt de elec. c. i. lib°. 6. z. c. Lupiētes igitur ceterum: vbi beneficijs perpētuo priuantur qui suspensiōe ab illis durāte illis se ingerūt. ¶ Octaua ꝯclo. q̄ suspensus a beneficio vel ab officio in diuinis nisi sit suspēsus ab executione iurisdictionis potest absoluere z excōmunicare. De senten. exco. Sacro. Et per hoc patz solutio ad argumentum. Sed si est suspensus simpliciter intelligitur ab omni officio z beneficio suspensus z nihil potest quod homo prohibere potest: z ingerens se diuinis est irregularis. Suspensus vero a determinato officio in alijs tantum potest quantum ante. Et suspensus a beneficio in nullo officio habet impedimentum plusquam ante. ¶ Nona conclusio. Qz si papa committat abbati confirmare z conferre minores ordines z postea suspendat eum ab vtroq̄ ille ordinando vel confirmando: nullum characterem cōfert: immo nihil agit plusquam delegatus a delegante suspensus: qui excommunicando nihil agit. vnde irregularitatem non incurrit. Sed si episcopus qui iure suo ꝯfirmat vel ordinat minores ordines a collatōe istoz suspēdat' nihilomin° ꝯfirmādo z ordinādo ꝑ̄ q̄z characterē ip̄rimit z

ideo irregularitatē incurrit. Lz autē iure suo ꝓferat tonsu
ram qz tñ illa ē iuris positiui sicut iurisdictio. Sicut suspē
sus a iurisdictiōe exercendo eā nihil agit: ita videt ꝙ epūs
iure papali a collatione tonsure suspensus eam cōferendo
nihil agat. ¶ Decima cōclusio. ꝙ suspensio ꝓprie dicta ē
qua aliquis ꝓhibetur vti iure suo nō autem qua ꝓhibe-
tur vti iure ꝓhibentis: qz illud ē magis ihibitio vel reuo
catio. Unde si officialis ꝓhibeat curatuz celebrare vel cō-
fessiones audire q̄ ipse facit iure suo nō ex comissione offi-
cialis ē suspēsio ꝓprie dicta: ꝓpter qō si ꝑ faciat officialis
sine scriptꝝ vel sine monitōe suspēsionē incurrit de sen. ex. c.
Sacro li°. 5°. Lū medicinalis. 6. Sed si episcopus g dedit
potestatē suaz fratribus vel secularibus suspendat eos ab
audientia ꝯfessionū nomine suo: nō est suspensio sed māda
ti reuocatio. Unde si abbas vel ꝓior cuius solius auctori
tate fratres se mutuo absoluūt suspendat aliquē ab audiē
tia alioꝝ fratruz sine scriptis z monitiōe nullā penā incur
rit: qz totaz potestatem si vellet posset reuocare nudo ver-
bo sicut dedit z m'to magis partem. Sed si a potestate au
diendi seculares quam habet a papa vel epō eum ꝓhibe-
ret ꝓprie dicta suspensio esset: Et sic sine scriptis z sine mo
nitione hoc faciens incurreret nisi quis dicat ꝙ adhuc nec
istud esset suspensio ꝓprie dicta: qz sine licētia prelati nec
auctoritate pape nec auctoritate epi audire debet. Unde
sicut a principio poterat solo verbo ihibere ne audiret: sic
etiam ex post facto. Si autem dicat i generali quicunqz fe
cerit hoc vel illud suspendo eum ab vsu clauiū: videt non
incurrere suspensionē dato ꝙ illud sit suspensio ꝓprie di
cta: si vera est opinio dicentium ꝙ illa decretalis. Sacro z
Lū medicinalis: nō intelligit de sententia que fert ꝓ fu
turo facto sub conditione z in generali. ¶ Undecima con
clusio de absolutione a suspensione de qua iura non faciūt
multum mentionem: qz communiter in iure ponitur tem
pus suspensionis quo posito ante illud tempus nullus nisi
papa ꝑt hominē absoluere: qz si dicat ꝑ mēsem aut ꝑ an
nū aut terminū aut q̄uscq; fecerit ꝑ vel illud sit suspēsus si
posset interim absolui mox absolutus iterum esset suspen
sus quouscq; ille terminus esset expletus. Sed papa sic pos
set absoluere ꝙ nec postea incurrerz g iuri nō subest. Ubi
autem homo in iure suspenditur z terminus non prefigit
tunc episcopus potest absoluere sicut ab excommunicatio
ne ex quo conditoꝝ non reseruat. Quādo vero homo suspē
dit ipse vel supioꝝ absoluere pōt z successoꝝ z nō alius fic̄ō
excōicatione dictū ē. Argumētū ē solutū. Qō. VIII.

Ctauo z vltimo queritur de interdi
cto vtruz violans interdictū
sit irregularis: Et videtur ꝙ non: qz violās
cessationem vel pollutionem nō est ita irre
gularis: que pari passu currūt. ideo ꝛc. Con
tra de sen. exco. Js g. li. 6. ¶ Respōdeo. cir-
ca hanc q̄stionē sunt quattuoꝝ videnda. ¶primo de interdi
ctis z pollutionibus latis a iure. 2° de licitis z illicitis tē-
poze interdicti. 3° de effectu ipsius z pena violantuz. 4°
subycientur tractatus quozundam de interdicto.

Circa primū sunt q̄ttuoꝝ faciēda. ¶primo videdū ē de
locis ꝓphanis q̄ interdicta sunt. 2° in ꝙbus ca-
sibus populus est interdictus. 3° in quibus casibus loca
sacra: puta eccl'ia vel cimiteria sunt a iure interdicta. 4° i
ꝙbus casib⁹ loca sacra polluūtur.

Quantum ad primū sunt ꝙnq; ꝛclusiones ꝓz ꝙnq;
casus qui in his versibus ꝯtinentur. In
terdicūt loca per ꝙnq; q̄ sequūt. ¶enus pedagia suburbia
cardine papa. ¶ ¶primus. ¶enus. Quicunqz dñi in terris
suis vsurarios publicos aliūde oriūdos habitare ꝑmittūt
per tres mēses incurrūt sententiaz suspensionis: si sunt epi
excōicationis: si sunt clerici: Interdicti si vniuersitas: qñ
si per mensem sustinuerint aīo indurato ex tūc terre ipoꝝ
q̄diu i ipsis ydem vsurary cōmorant ecclesiastico subia-
cent interdicto. de vsur. c. i. li. 6. vbi videt ꝙ terre laycoruz
non sunt interdicte sed interdicēde: sicut z dñi non excōica
ti sz excōicandi vt ibidē dicitur: lz clerici nō episcopi sint
excommunicati ibidem. ¶ Secūdus. pedagia. Uniuersi 2ª ꝑ
tas ciuitatis Lastri seu loci alterius cuiuscūq; q̄ exigi fac̄
pedagia a personis eccl'iasticis ꝓ reb⁹ q̄s non mercatōis
causa deferūt sic punit ꝙ ciuitas vel castꝝ vel loc⁹ eius ec
clesiastico subiaceat interdicto qō nō potest relaxari donec
exacta restituerint z de transgressione ei⁹ satisfecerint cō-
petenter. Et mirꝝ videt ꝙ persone q̄ delinqūt non sunt in-
terdicte sed loc⁹. de cens ib⁹. c. q̄cq; li. 6. ¶ Tertiꝰ. suburbia 3ª ꝑ
de sen. ex. c. Si ciuitas li. 6. Si ciuitas castꝝ aut ulla eccle
siastico interdicto subiciat illoꝝ suburbia z ꝯtinentia. i. ꝯti
gua hedificia eo ipo intelligi volum⁹ interdicta. Nā lz p̄dī
cta videant als muroꝝ ambitu terminari ꝑ tñ casu ne vi
lipendi valeat interdicti sn̄ia qō fieret si posset ipsoꝝ subur
bys vel ꝯtinentib⁹ hedificys licite celebrari vt ꝑus expe-
dit interꝓpretationem fieri latiorē. Unde si p̄ncipalis locus
est interdictus a iure tūc totū est interdictū a iure. Si aūt
principalis loc⁹ est interdict⁹ ab homine accessoꝝ est iter
dict⁹ a iure. Sz qz sublato p̄ncipali remouet accessorium
ide ē ꝙ relaxato vel ammoto interdicto q̄ ad ciuitatē vl'ca
strū itelligit ammotū quo ad suburbiū etiam si āmouens
erat talis g nō potuisz āmouere interdictū iure p̄nciplr po
sitū puta iferioꝝ epo: qz q̄dā cū vniuersitate trāseunt q̄ al's
nō trāsirēt. ¶ Quart⁹. Cardie Ciuitas ois ꝓter vrbē q̄ ise 4ª ꝑ
quentib⁹ hostiliter cardinalē ꝓsiliū dederit auxiliū vel fa-
uoꝛē vel intra mensez malefactores hꝫ sicut debuerit z po
tuit nō punierit pontificali dignitate ꝑuata ē z nihilomin⁹
interdicta de pe. c. Felicis i fi. li. 6. ¶ Quit⁹. papa. qñ i aliq 5ª ꝑ
ciuitate iminet electio sūmi pontificis facienda dñs alyqz
rectoꝛes z officiales ciuitatis debēt cardiales mō debito
includere. Et super his ꝓuocatis clero z pp'lo iuramentū
ꝑstare: ꝙ si nō obseruēt ea q̄ debēt vel fraudē ꝓmittāt ciui
tas illa est interdicta z pōtifice ꝑuata. de elec. c. vbi li. 6. De
interdicto aūt loci z terre videt ꝙ sic afficiat locū ꝙ qñ ter
ra alicuius dñi interdicit sola terra quā possidet tēpoze sen
tētie late est affecta. Ita ꝙ si postea nouā acgrat illa nō af-
ficit sentētia antiqua: qz cautio damni infiniti nō extendi
tur ad domos nouiter acgsitas. Et si alienauerit terraz āti
quam illa transit cum onere interdicti. Et similiter videt
q̄do est familia interdicta vel de iure quod est raro: vel ab
homine sicut sepe fit de consuetudine: qui tunc erat de fa-
milia si recedat nō desinit esse interdictus z g de nouo ad-
uenit non incipit esse interdictus.

Quātum ad secūdū sunt etiā q̄ttuoꝝ ꝓnes ꝓm quat
tuoꝛ casus g in his versibus cōtinent. In
terdicunt homines q̄ttuoꝝ q̄ sequunt. ¶populus atq; loc⁹
nec nō repsalia fenus. ¶ ¶prim⁹. pp'ls dicit de sen. ex. c. Si p°ꝑ
sn̄ia li. 6. ꝙ interdicto pp'lo non interdicit nec clerus nec e. Sed qñ populus est interdict⁹ quocūq; vadat secuz fert
suum interdictum nec debet admitti ad diuina. Qñ autē
terra est interdicta tūc illi de terra alibi admittūt. Item
qñ ad homines nō interdictos veniūt boies interdicti ille
populus ad quē venit homo interdictus ex hoc ipso fit a iu
re interdictus q̄diu ille ibi est: qz a iure est ꝓhibitus ne hō
interdictus admittat ad diuina: immo suspendit ab īgres
su ecclesie qui admittit vt supra dictū ē. g pp'ls fit interdict⁹
a iure q̄do ad ipsum declinat homo alterius populi inter
dicti: z multo magis si tot⁹ populus: qz illo presente sibi in
terdicūt diuina. de ꝓuile. epoꝝ. ¶ Secūdus. Atq; locus.
Eo ipo ꝙ homo declinat ad locum interdictū fit interdict⁹ 2ª ꝑ
q̄diu ibi ē q̄tū ad hoc ꝙ ibi interdicunt sibi diuina ēt plus
q̄ illis de loco qui si sunt clerici aut religiosi intra suam ec

ecclesiaz possunt audire diuina: hic autē nō: immo si aliquis habet ꝓuilegiuz celebrandi tempore interdicti licet possit admittere familiares suos si est singularis ꝑsona: quod nō potest ꝓuentus cuius aliquādo familiares sunt effrenata multitudo: tñ extraneū nō habentez super hoc ꝓuilegium nullus admittere pōt de ꝓuileg. c. lz. li. 6. Unde nec isto casu admittentes talem interdictū icurreret penam iuris: qz
3ª ꝑ nō est ꝓprie interdictū. ¶ Tertius. Represalia. Uniuersitas q̄ aduersus ꝑsonas ecclesiasticas ꝓcesserit represalias: quibus alias ꝓ alio pignorat̄ sicut habet consuetudo nundinarum campanie qꝫ mercatore deficiente quicunqz de sua ciuitate inuentus in corpore ꝛ in rebus capitur: nisi infra mensem reuocauerit subiacet interdicto. de Jniur. c. i.
4ª ꝑ li. 6. ¶ Quartus. Xenus. Uniuersitas que vltra tres menses permittit alienigenas publice fenerētes in terra sua habitare: ipso facto est iterdicta. Et nihilominus terra eiꝰ sit interdicta si per mensem sustinuerit animo idurato populus suum ꝓmum iterdictū ꝑsonale. Et istud scōz locale interdictū durat q̄diu illi nō expellūtur: qō etiaz videtur valde graue de ciuitatibꝰ lombardie que habēt maximū districtum vt si ꝓpter vnū vsurarium i vno angulo tolleratum tota terra eoꝝ sit iterdicta. Et magis si Rex frācie vnicum vsurarium i vno angulo regni sui substineat qꝫ ꝓpter hoc totuz regnum subiaceat iterdicto: propter quod videtur aliquibus qꝫ terra illa i qua cum substinet est interdicta nō alia: vt puta si parisius substinet tota prepositura parisius nō plus. vt sic capiat̄ terra. s. illa portio in qua vsurarius sustinet ꝑm diuisionem dñi ꝓsuetam. Alys videtur qꝫ sicut ꝓ vnico crimine etiam extra terrā cōmisso vel in vno angulo de quo essz icorrigibilis tota terra regni iuste iterdiceret: sic ꝛ hic. ¶ Sed hic notāduz qꝫ aliquid singulare videtur esse i interdicto hōiuz. qz qñ populus iterdicitur. de quo dicit̄ aque sunt populi i apoca. i 7. Sicut ē vna aqua numero q̄ꝫ cōtinue variet̄ ꝛ que accedit reputat̄ eadez: ꝛ que recedit diuersi: Sic i populo iterdicto videt̄ qꝫ quicūqz icipit esse de nouo de hoc populo hoc ipso sit interdictus sine noua sentētie prolatōe: ꝛ econuerso: qñ desinit de nouo esse de populo: desinit esse iterdict⁹: qz si aliter esset: tunc si populus ad quem talis de nouo accedit esset iterdictus ipse esset ligatus duplici interdicto ꝓtra intentionem ferentiū qui nolebant ligare illos qui nō erant: ꝛ pl's qz si contingeret populum ꝓmuz omnibus ꝓmis mortuis ꝛ alys subrogatis imitari cessaret interdictum quod non videt̄: immo etiam qui nascūtur ex iterdictis reputantur interdicti sicut ꝛ si essent nati tempore lati ꝓmo iterdicti: qz vniuersitas inquātū hꝰ interdicitur ꝛ nō persone singulares nisi p accidēs. Quod autē dicitur extra. c. Si sententia. §. fi. qꝫ singuli extra euntes de populo iterdicto nō admittūtur ad diuina: hoc est qz nō recedunt animo illū populum deserendi: ꝛ tūc est verum q̄diu sunt de populo interdicto sunt iterdicti: nō autē postq̄ desinūt esse de populo interdicto licet secus sit de terra iterdicta vt dictuz est: qz illa vt res singularis afficit̄ non vniuersitas. Et pari rōne secus de familia iterdicta que nō est ꝓprie collegiuz: nec vniuersitas vt dictum est in fine primi articuli.

Quantum ad tertium sunt tres ꝓcliuiōes ꝑm tres casus qui i his versibꝰ ꝓtinētur. Interdicūtur loca sacra tribusq̄ sequūt̄. Xunerat inducēs hereti
ꝑ calem quoq̄ tangēs. ¶ Primus. Xunerat inducēs. Quando homo iducit ad electionem sepulture alium per votuz iuramentum ꝛ promissionem vel huiusmodi que liberam electionem vel mutationem impediunt sic. s. qꝫ sine peccato mutare non potest: ex hoc ipso electio non valet. Sed ille tumulandus est illic vbi erat sepultura non electa. Si vero i ecclesys vel cimiterys inducētium fuerit sepulti sepelliētes obligātur ad restitutionem tam sepultorum coꝝ porum si pētātur q̄ꝫ omnium que occasiōe sepulture illoꝝ peruenerit quomodolibet ad eosdem infra decēdium itēgraliter faciendam. Quam nisi fecerint ecclesie ipse apud quas sepl'ti fuerit necnō ꝛ cimiteria earūdez ex tūc eo ipso sint ꝛ tādiu maneāt ecclesiastico supposita iterdctō donec ab eis facta fuerit restitutio plenaria predictorū. de sepul. c. i. libº. 6. Ubi dicunt quidam qꝫ itelligitur si i ecclesia fuerit sepultus: qz tunc ecclesia cum cimiterio fit interdicta. Si autem sepultus fuerit talis i cimiterio nō propter hoc ecclesia fit iterdicta sed solum cimiterium. Item itelligūt de cimiterio ꝓtiguo nō alio. argumētū eius qꝫ de pollutōe dicitur de cōsecra. eccle. c. i. libº. 6. Et simile habetur de interdicto de sen. ex. Si ciuitas. §. vlti. libº. 6. Alij vero dicūt indifferenter qꝫ in quocunqz illorum sepelliatur vtrunqz illorum vbicunqz sit interdicto subiciť. s. ecclesia ꝛ cimiterium ipsorum iducētiuz sepeliētiū: qz hic expresse vtrūqz per se interdiciť. Secus autem qñ alterꝫ tñ exprimiť. Nā tūc magis dignū trahit ad se minus dignuz. cōtiguum nō econuerso nec aliter. Et sic loquūť iura illa: ꝛ hec est verioꝛ opinio. Si autem sine dolo ꝛ fraude ꝛ obligatione homo aliū iducat ad eligendū. vel mutādum sepulturam nō ipz obligās ad nō mutādū locū nō hz locū hec ꝓstitutio. Ubi dubiū est si ipsemet curatus hanc iductionem faciat apud quem erat de iure tumulādus vtꝫ ecclesia vel cimiteriuz sint iterdicta: ꝛ videtur qꝫ delictum suum nō noceat ecclesie qñ ibi sepeliať. ¶ Secūdus hereticalem: qñ hereticalis traditur scienter ecclesiastice sepulture locus ille perpetua careat sepultura ita qꝫ recōciliatio hic nihil valz. Nec videtur episcopus posse istud iterdictū ammouere: qz qñ dicit perpetua ammouet iferioribus dispēsationem. de hereticis. c. quicūqz libº. 6. ¶ Tertius. Quoq̄ tangens: sicut in duobus primis casibus est ecclesia interdicta vel cimiterium indistincte. s. ille locus in quo aliquis sepultus erat interdictus vel hereticalis. ita hic qñ ecclesia est iterdicta ab homine vel a iure eo ipso cimiteriū ꝓtiguū capella contigua reputantur interdicta: sicut ciuitate interdicta suburbia sunt iterdicta. Secus autem si nō sunt cōtigua. exē. e. Si ciuitas. §. ratione. libº. 6. Dico autem cōtigua quorum vltima sunt simul: vnde si inter ecclesiam ex vna parte ꝛ capellam ꝛ cimiterium ex alia non est nisi paries medius cōtigua sunt: qz vltimum ecclesie est suus paries qui est simul cum terra capelle ꝛ cimitery: qz vtriusqz superficies est simul cū nihil solidū sit mediū. Si etiam paries capelle ꝛ cimitery contingeret parietem ecclesie idez esset. Secus si esset aliqua terra media inter duos parietes: quia illa sola esset interdicta.

Quantum ad q̄rtū sunt. 6. cōclusiones ꝑm. 6. casus g i his versibꝰ cōtinenť. Sed polluunť loca sacra sex q̄ sequūť. Sanguis: adulteriū sit ꝓncipaleqꝫ tactū. Sacrās sepultus gens aut excōicatꝰ. ¶ Prima sanguis. Ecclesia ꝛ cimiteriū reputanť polluta per sanguinis effusionē ibi factā violēter ꝛ iniurioše: sicut ꝑ homicidiuz ꝛ mutilationē vel aliā vulnerationez. de ꝓse. di. i. c. Si motū ꝛ. c. se. nec debz celebrari nec ibidez sepeliri quousqz reconcilieť. de ꝓuile. c. Tuaꝫ. Si aūt homo sine alterius violentia ꝛ ꝑ se ibidē emittat sanguinē ꝑ nares nō ꝓpter hoc polluiť. Econuerso. si gs intra eam suspēdiť aut sine sanguinis effusione suffocat nihilominus reconciliatione idiget. Si vero alibi vlneratus illuc fugiens adhuc sanguinaret vel mozereť nō propter hoc polluereť. Econuerso si ibi vulneratus anteq̄ ad terram sanguis decurreret exiret: nihilominus qz infra eam sanguinis effusionis causa facta est reconciliatiōe indiget. Et si martyr in ea occisus est recōciliatiōe idiget: qz ꝑ mortē eius pl's fit iniuria ecclie exptē scuientium: lz ꝑ passionem ecclesia honozetur vt ē illud. Actio displicuit passio grata fuit: hoc est intelligendum de

enormi ꝛ nō de modica ꝛ leui percussiōe: puta cū vnguib⁹ vel dentib⁹ aut dentib⁹ ꝛ hꝺ. Si aūt lapis de supiozib⁹ cadens ibi hōiem vulnerauerit vel occiderit: vel furiosus nō habēs vsuz ratiōis hec ibi fecerit i se vel i alio: nō est homicidiū vbi deest mala voluntas hois: ideo nō indiget reconciliatione. Si vero aliquis sue mentis compos seipsum occideret verum homicidium esset: vnde reconciliatione indigeret. ¶ Secundus. Adulterium. Emissio seminis siue p adulterium siue per simplicem fornicationē polluit ecclesiā ꝛ cimiteriuz. de ꝛse. di. i. Ecle. de ꝛse. ecle. c. vlti. de adu. Significauit. Non aūt si custos ecclie ibidē nocturno somno polluaꝛ. Si vero vir ibi vxoꝛi debituz reddat vel causa plis debitū ibi petat: nihilominus ratione loci fit sacrilegiū: quod alibi esset licitū ꝛ violatur loc⁹ ꝛ polluiꝛ: sive sint ibi iclusi tēpoze guerre nō audētes exire siue alias: Cū aūt viciū sodomiticū sit grauius peccatū q̄z adulteriū cum etiam sit cum seminis effusiōe: reconciliatione indiget. Propter occultā aūt seminis effusionē quātūcūq; illicitā ꝛ inominabilē q̄ diu occulta est recōcilianda nō est: sz ille occulte puniendus ē. Unde sicut solemnis pnia nunq̄ pro occulto crimine imponēda ē: ita cum reconciliatio ecclesie semp fiat cū solemnitate: nūq̄ faciēda est nisi p pollutione solemniter diuulgata. de adult. c. Significasti. Si autem sacerdos sciat tm̄ p ꝛfessionē ecclesiā pollutaz nec etiam i occulto tenetur abstinere a celebrando ibidez: nec episcopo debet dicere vt dicūt gdā q̄ reconciliet ecclesiaz causa nō expꝛessa: q̄ ex his que scit tanq̄z deus nō ꝓhibeꝛ ipse vt homo nec artaꝛ ad aliqd faciēdū vel omittenduz. ¶ Tertio. Sit p̄ncipale q̄z tactū. Qm̄ ecclesia polluiꝛ quoquo modo eo ipso itelligūꝛ polluta cimiteriū ꝛ capella cōtigua sicut de iterdicto dictuz fuit non autē econuerso: q̄ magis dignum trahit ad se minus dignum. Secus autem si nō sit cōtigua. sz eoꝝ extrema ad iuicem separata: ꝛ duorum cimiteriozꝝ pariete diuīctozꝝ sz per hostium de vno ad aliud transeaꝛ pollutio vnius nō inficit aliud. de ꝛse. ecle. c. i. lib⁰. 6. ¶ Quartus. Sacrans. Si ꝛsecrans ecclesiaz vel benedicēs cimiteriū sit publice excōmunicat⁹ indiget recōciliatiōe. Et hoc notat hosti. de ꝛsecra. eccle. ꝛsuluisti. Si aūt excōmunicat⁹ publice ibi celebꝛet vel sepeliat nō propter hoc necessaria est recōciliatio. de sacra. ite. c. A nobis. ¶ Quintus. Sepultus gens. i. gentilis: q̄ si hereticus tunc videꝛ locus nō solū pollutus sz iterdict⁹: q̄ dicit de hereticis. c. z. lib⁰. 6. q̄ loc⁹ ille perpetua careat sepultura: qō nō est de polluto i quo post reconciliatiōez potest sepeliri: q̄ hereticus est deterioꝛ gentili. de hoc de ꝛse. di. i. ecclesiam de ꝛse. ecle. c. ꝛsuluisti. Si autē catheccuminus ante baptismū ibi sepeliaꝛ sz fieri nō debeat tm̄ non polluiꝛ locus: qm̄ nō reputaꝛ ifidelis: sed crediꝛ habuisse baptismū flammis: sicut nec de illo q̄ in suo sanguine baptiçaꝛ ꝛ tāq̄z martyr sepeliꝛ: sz in tractatu de matrimōio quando dicit cultus disparitas dirimit matrimoniū: ibi accipit fidelis cū infideli. i. baptiçatus cū non baptiçato etiam fideli. Sz de puero filio fidelium moꝛtuo ante baptismū est ꝛsuetudo quorūdaz q̄ nisi mater in partu moꝛiaꝛ non sepelliꝛ in cimiterio benedicto. Nulli enim datur ecclesiastica sepultura nisi de quo crediꝛ q̄ tūc vel quādoq̄z itrabit i requiē ecclesie triumphātis: nō tm̄ idiget reconciliatione: q̄ sz nō sit fidelis: non tamen est ꝓprie gentilis vel infidelis ex quo est filius fidelium. Puer autem filius infideliū tumulatus bene polluꝛet sicut si esset magnus. Quādo aūt mater moꝛiꝛ i partu enixū moꝛtuū vel q̄ statiz āte baptismū moꝛiꝛ ꝛsuetū est vt sepeliaꝛ cum ea sz sciamus ipm̄ dānatum: q̄ reputaꝛ quasi pars viscez ꝛ pro honoze matris christiane coniungunt in sepultura quasi fuerint coniūcti ꝛ nunq̄z separati in vita: ꝛ i moꝛte: ꝛ iō nō polluiꝛ locus. ¶ Sextus. Aut excōicat⁰. Ecclesia vel cimiterium vbi excōicatus publice sepellitur eo ipso polluūntur vt i dictis. c. de ꝛse. di. i. ecclesiam. de ꝛse. ecce. ꝛsuluisti. Uerū est q̄ cū hic officiales aliquando ratione sepulture excommunicati subyciunt locuz interdicto: quanuis autem is cui est ingressus ecclesie interdictus si moꝛiatur hoc interdicto diurante non debet in ecclesia vel cimiterio sepeliri nisi penituerit: nō tamen ibi sepultus facit locum pollutū cuz non sit excommunicatus. Et sic intellige de sen. exco. c. Js cui. ℈. i. Sed de interdicto simpliciter qui non debet sepeliri si non sit clericus si sepelliatur dubiū ē vt̄ locus p hoc polluaꝛ. Et videꝛ q̄ non: q̄ non ē i iure expꝛessum.

Quātum ad secūdū principale. s. que tempoze generalis interdicti permittunꝛ ꝛ que pꝛohibēntur. sunt. i. i. cōclusiones. ¶ Prima ℈. q̄ baptism⁰ tam parvulozum q̄z etia adultozum nō soluz quo ad substantiam: sed quo ad solemnitatem omnem tam cathecismi q̄z exoꝛcismi permittitur. ¶ Secunda ꝛclo. cōfirmatio ꝛ ratiōe eius etiam in cena domini chrisma conficiendū est. de sententia. excom. c. Qm̄ lib⁰. 6. vbi tria pꝛedicta per ordinem cōtinentur. ¶ Tertia conclusio. penitentia. que sz oliz solis moꝛientibus cōcedereꝛ: nunc aūt etiam sanis qui nō dederunt causam interdicto. Et illi etiam si posse suum faciunt de satisfaciendo: ꝛ merito: quia istud sacramentum est necessitatis sicut baptismus ꝛ plusq̄z confirmatio: Unde magis debet concedi non solum semel i anno sed iterum ꝛ iterum ꝛ quotiens opus erit: vel placitum confiteri. eꝛ. c. Alma. ¶ Quarta cōclusio. Matimoniū concediꝛ sz non benedictio nuptialis: immo negaꝛ. ¶ Quinta cōclusio. extrema qdem vnctio negaꝛ omnib⁰ laycis: ꝛ solū clericis ꝛ religiosis ē cōcessa. Ex quo videꝛ non eē necessitatis: q̄ tūc non negareꝛ sicut nec baptism⁰ nec penitētia. Quidā aūt dicūt q̄ nec clericis nec religiosis extrema vnctio cōceditur tempoze iterdicti: q̄ pꝛohibenꝛ omnia diuina nisi illa q̄ specialiter pmittunꝛ. Nūq̄z aūt specialiter iueniꝛ vnctio cōcessa gbuscūq;. Nam extra de pe. ꝛ re. Cū in te. pusq̄z dixerat q̄ vnctio ꝛ sepultura omnib⁰ iterdiciꝛ dicit q̄ sepultura clericis cōcediꝛ: Unde tacēdo de vnctōe videꝛ eam i sua ꝓhibitōe retinere. Alij dicūt eo ipso cōcedi vnctionez que aīe ē necessaria q̄ cōcediꝛ sepultura soli coꝛpoꝛi profi cua. ¶ Sexta cōclusio. de ordine q̄ cum ordines nō nisi i missa solēni dentꝛ ꝛ missa nō debeat soleniter celebꝛari: iō nec ordines i terra interdicta debent celebꝛari etiaz quādo licet solemniter celebꝛari in q̄ttuoꝛ festis quādo minores ordines alias dari pñt: nec i sabbato sctō qm̄ alias maioꝛes danꝛ: q̄ iure antiquo erat ꝓhibitū ꝛ iure nouo nō est cōcessuz. ¶ Septima ꝛclusio de Eucharistia. q̄ iure nouo sic dicit. Jn singul' mōasteriꝛs dīna officia debēt dici submissa voce ianius clausis iterdictis exclusis. Jn pascbate āt ꝛ pentecoste ꝛ natali ꝛ assumptione beate virginis licet alta voce ianuis aptis solis excōicatis exclusis: Sic tm̄ q̄ illi q̄ dederūt causaz interdicto nō appꝛopinquent ad altare. Ubi p̄mo ē sciēdū: q̄ de monasteriꝛs solum videtur loqui: quod idem intelligenduz est de ecclesiꝛs collegiatis in quibus diebus singulis est missa celebꝛāda solemniter. de cele. mis. c. Cū creatura. Et similiter tempoze interdicti campanis non pulsatis sed ianuis clausis ꝛc̄. Idez etiam est de pꝛioꝛatibus non cōuentualibus: q̄ monasteria dicuntur. sed in simplicibus parochꝛs videntur seruanda iura antiqua vt tantum semel in septimana liceat celebꝛare pro eucharistia pro infirmis seruanda. Item q̄ dicitur ad altare nunquam appꝛopinquet: quidaz intelligunt de oblatione ad altare ad quam interdicti qui nō fuerūt causa possunt admitti: non autem illi qui fuerunt causa sz admittantur infra ecclesiam ad audiendum missam: sicut vsuraꝛy manifesti qui non sunt excommunicati nec ab ingressu ecclesie suspensi sed tantum ab altari. de vsur. c. Quia in om-

nibus. Non autem intelligunt hoc de cōmunione quam dicunt tempore interdicti nulli debere dari nisi in mortis articulo. sicut olim de penitē. ⁊ remi. Qz in te: quia ī hoc nihil est imuttatum. Alys autem videtur q statutum generalis concily necessitatem imponit semel in anno communicandi. Unde cum sacramenta necessitatis adminus inquantum sunt necessitatis concedantur tempore interdicti per consequēs communio semel in anno maxime: qz inseparabiliter se cōcomitantur: ⁊ appellatione penitentie viaticum continetur vt in dicta decre. dicitur. Qz ī te. Putarem autem papam super hoc consulēdum. Sed vtrum religiosi ꝑm suam cōsuetudinem possint sepius communicare: Nam q possint sacerdotes in collegys sicut prius celebrare bene innuit decreta. nō sic autem de simplici communiōe. De hoc etiam putarem papam consulendum. De festis autem illis videtur festum omnium sanctoz̄ quod est de maximis excipi debuisse quod est maius q̄z assumptiōis: quia est de beata virgine ⁊ de omnibus sanctis ⁊ de deo etiam sicut officium ostēdit: etiam cōmemoratio omnium fidelium defunctorum: quia sicut vna communitate interdicta alia non interdicitur sic nō videtur propter peccata viuentium debere auferri suffragia defunctoz̄ qui sunt de alio foro specialiter q semel in anno tm̄ fit pro omnibus. Sed lex q̄q̄z dura seruanda est vt non extendatur plusquam extensa sit. Qz autem dicūt quidam a vespera vsq̄z ad vesperam debere intelligi cum exclusione completoz̄ vltimi in illis quattuor festiuitatibus nō videtur. Nam si in illis festiuitatibus licet alta voce celebrare omnia diuina cum completerium diei sit pars magis q̄z completorium vigilie: ⁊ festum quod habet secūdas vesperas semper habet completorium cum eadem solēnitate: nec minoz q̄z primum completorium ꝑm ritum ecclesie: ideo vtrūq̄z icluditur. Similiter quia lz officium communiter solēnitatis incipiat a primis vesperis: quia tamē officium solemnitatis paschalis ⁊ gaudia incipit ī missa sabbati vbi etiam dicitur. Deus qui hanc sacratissimam noctem: ideo tunc alta voce ⁊ ianuis apertis hoc potest fieri: quia si ī vesperis potest cum vespere fint infra missam ad missam videntur pertinere: vnde vtriq̄z debetur par honoz. Et similiter de pentecoste: vnde ⁊ in missa de vigilia dicitur prefacio sicut ⁊ in die. Similiter videtur de natali: quia in missa de vigilia solemnitas incipit. Sed de assumptione bene
8ª ♀ dicit: quia solemnitas incipit in vesperis. ¶ Octaua cōclusio. de benedictionibus est dicendum. q omnis solemnis benedictio sicut abbatum abbatissarum ⁊ virginum que cum solemnitate publice fieri solēt ⁊ cuz missa. vnde tempore interdicti cessant multo magis q̄z benedictio nuptialis que est minoz. Potest tamen qui interdictum posuit in eo dispensare pro certo loco ⁊ tempore ⁊ personis: nec per hoc soluitur interdictum sicut dicitur in. c. Alma. q quando interdicti admittuntur ad penitētiam nō propter hoc fit simpliciter relaxatio interdicti vt propter hoc iterum oporteat sentētiam ferri. Unde si ille qui posuit interdictum tempore paschatis vel amore fratrum predicatoz̄ vel minoz̄ relaxat ipsum ī die festi eoz̄ quo ad ipsos volentes interesse ita tamē q postea remāeat sicut prius potest facere: nec est suspensus si hoc facit sine noua monitione quia non est noua sentētia. Et similiter dispensatiue relaxando in parte potest episcopus benedicere moniales vel abbates ⁊ huiusmodi: si tamen tullit interdictum vel talis sit cuius sententiam ipse potest tollere alias non. In interdicto enim interdicitur omnibus hominibus in tota tali terra toto tali tempore participatio diuinoz̄. Sicut ergo potest ammoueri ab omnib⁹ ⁊ tota terra ⁊ toto tempore: ita ⁊ a quibusdam ⁊ a quadam parte terre ⁊ quodam
9º ♀ die. ¶ Nona conclusio, videtur q similiter de excommunicatione sit dicendem lz quidā negent: qz lz episcopus nō possit dare licentiam cōmunicādi cū excōicato q̄z diu excō municatus est: si tamē est talis excommunicatio a qua ipe potest totaliter absoluere ⁊ respectu omniū siue: quia ipse tullit siue qz alias sibi competit: ita potest eam partialiter tollere. Nō est enim aliud excommunicatio nisi quoddaz iuris vinculum ens ratiōis tātum quo iste prohibetur communicare omnibus ⁊ omnes illi. Absoluere vero non est aliud q̄z dare sibi licentiam communicādi omnibus ⁊ omnibus illi. Si autem potest interdici alicui communio omnium multo magis communio quorūdam tātum: ⁊ sic potest excommunicari partialiter respectu hominuz vel terrarum: sicut excommunicatio minoz partialiter excommunicat respectu communium. Et similiter si potest licentiari vt communicet cum omnibus quod est absolui simpliciter: pari ratōe ad communionem in isto vel cum isto loco vel tempore: quod est absolui partialiter. Et similiter de interdicto. Potest eni ferri partialiter: puta q vbicunq̄z talis erit quandiu ibi erit locus sit interdictus. Tunc enim illo intrante locus incipit esse interdictus ⁊ eo existēte desinit ⁊ redeunte redit. Et similiter potest partialiter relaxari. ¶ Decima conclusio. qz quod dicitur in decreta: 10ª ♀
Alma. nihil imutat ī sepultura: vnde soli clerici ⁊ religiosi habēt sepulturā ī cimiterio bñdicto lz cū silētio sine cantu debeat fieri officiū. de peni. Qz in te. Layci vero ex cimiteriū interī sunt sepelliēdi. Soluto aūt interdicto ad cimiteriū vbi elegerāt transferēdi: qz cui non cōicamus viuo nec mortuo. Uñ sicut viui carēt ingressu eccl'ie sic mortui cimiterio ⁊ plus: qz si ēt morirent ī quattuor festiuitatib⁹ ī quibus viui ingrediūtur eccl'iaz nō propter hoc haberēt tūc ec
4ª ♀ cl'iasticā sepulturā: qz vtrūq̄z erat ꝑs interdictū ⁊ modo alterz tantū legit ꝑmissuz. Clerici vero sicut viui habēt ingressuz eccl'ie: sz sine solēnitate sic ⁊ sepl'turā ⁊ pl's: qz si extrāe⁹ clericus vel religiosus veniat q qz ꝑuilegiat⁹ nō ē nō debz admitti ad diua nisi forte eēt familiaris pſone singl'ari ex spāli ꝑuilegio celebrāti nihilomin⁹ hic ad sepulturā ecclesiasticā admitteret: qz iure ātiquo ꝑmittebat ⁊ iure nouo nō sic ꝓhibet admitti ad sepulturā sicut viuus ad missaz: Quānis āt ꝑuilegia gbuscūq̄z ꝓcessa ante decretalē alma. sint p eā reuocata nō tñ ꝓcedēda: vñ decr. de ꝑuil. licz. nihil opat q̄ ad ꝑuilegia ātiq̄ sz q̄ ad ꝓcessa p⁹ decretalē Alma. ¶ .i. ♀. q si ē alicui post illā ꝓcessū celebrare diua tpe interdicti nō dz admittere ad ea aliquē extraneū nisi ille ꝑuilegiū héat postea sil'r ꝑpetratū vel nisi sit su⁹ familiaris. Si vō esset quētus hēns istud ꝑuilegiuz q pōt hēre nimis m'tos familiares ⁊ forte oēs de villa q pl'ras sunt ad bñficia recepti ⁊ sic frustrarer iterdictū: nō lz familiares istos recipe quētui plusq̄z exneos sz solū ꝑuilegiatos. Dicūt aūt fam'li ⁊ officiales ingsitoz ꝑuilegiati q audiāt diua tpe interdicti. Sz nisi istud ꝑuilegiū sit renouatū post decretalē alma reuocatū ē. Si aūt sit renouatū tūc ipsi cū ꝑuilegiuz non determinet sibi locum vbiq̄z possunt admitti ad diui-
6ª ♀

Quantū na quānis sint extranei.
ad tertiū ꝑncipale q̄. s. sit pena iterdictū violātiū sunt septē ♀nes. ¶ Pria ♀ ē. q celebrās ī eccl'ia iter- ♀ 1ª ♀
dicta vl' ī cimiterio iterdicto ē irregularis. de sen. exco. Js q: nec ꝑt nisi p papā dispēsari. Et idē ē ī q̄cūq̄z loco celebret si ille loc⁹ ē iterdict⁹: ⁊ cū B ē suspēsus ab igressu eccl'ie donec satisfaciat ad arbitriū iudicis q tullit sñiaz iterdicti vl' ad arbitriū epi si ē iterdictū iuris. Uñ peccat mortal'r quotiens audit missam in eccl'ia vel cimiterio q̄usq̄z satisfecerit. Et B pl's opat suspensio q̄z irregl'aritas. ¶ 2ª ♀. ē. q sic ♀ 2ª ♀
lebrat aligs sciēter corā publice iterdcō pp B nō ē irregl'aris sz ē suspēsus ab igressu eccl'ie vt p⁹ de ꝓuil. c. Eꝓz li. 6. ⁊ ē argumentū q si bō celebrat ī eccl'ia ī q̄ eps excōicabat oēz q ibi celebrabat sine sua licētia speciali non ē irregla-

ris:qz nō ē irregularis nisi pp celebrare ī excōicatione. Sz cū causa p̄or sit effectu ipse q celebrauit ē excōicandus nō excōicat⁹. Sicut hō nō ē irregl'aris p̄ia vice qua celebrat cōrā iterdicto sz suspensus. Sz si postea celebrat tūc ē irregl'aris. Argumētū tū cōtra:qz q ordinem furtiē suscipit qñ est excommunicatio lata ipse est irregularis:ita q episcopus potest quidez a sententia absoluere sed non ab irregularitate nisi papa dispensaret:z tamē nō est irregl'aris. nisi quia in excommunicatione ordines suscepit. Et dicendū q ille est irregularis non qua sit ordinatus excōmunicatus:sed quia scienter a non suo:de quo dicitur ō tempori. ordi.cap.i.lib.6.manere perpetuo suspēsos. Perpetua aūt suspensio est irregularitas. Uel dicendum q episcop⁹ excōmunicauerat omnem accedentem ad ordines z non solum omnem suscipientem:vnde eo ipso q accessit ordinandus anteq̄ ordinaretur erat excommunicat⁹. Et ita esset hic si episcopus excōmunicasset omnez qui ibi aliquod diuinum officium exerceret:quia tunc statim ī principio misse fuisset excōmunicatus. Sed quando dixit omnem qui celebrauerit:quia non celebrauit quousq̄ missa finita fuit ideo tc̄. ¶ Tertia conclusio ē. Qz qui publice interdictum admittit ad ecclesiasticam sepulturam:vel ad diuina officia vel ecclesiastica sacramēta suspēsus est:vt p̄ius de priuileg.c.Episcopozum lib.6. Unde si esset abbas potens dare minozes ordines q interdictū faceret acholytuz ipe eēt irregularis:quia propter primum ordinem fuisset suspensus:quia ad perfectum sacramentuz admisisset:postea aūt conferendo alios iam suspensus eēt irregularis. Dico aūt abbas:qz episcopus hanc penam non incurrit:qz non ē expressum. ¶ Quarto.pena est in decretali nouissima clemētis: q nō seruātes ī terdictū qō mater ecclesia seruat sunt ipso facto excōicati:z similiter qui non cessant ea cessante: cum tamen olim contra cessationem faciens non fieret irregularis. Sed circa cessationem solum hoc est innouatū: z nihil aliud. Jdeo sicut p̄ius tempore cessationis non licebat celebrare etiā submissa voce sic nec modo:nisi ꝓut consuetudo tempore cessationis in illa ecclesia habebat. Plura autem liceret tempore interdicti.z tamen est vna pena excōmunicationis vtrobiq̄ quāuis non sit idem modus violandi vtrunq̄. Uerius tamen videtur q tempore cessationis non minus liceat z debeat dicere z dici diuinū officium q̄ tempore interdicti quod est artius seruandu. Sciendum tamen q illa noua decretalis Clemētis nō intelligitur de cessationibus prelatozum nisi sint vera interdicta:qz illi possunt ponere verum interdictum:sed de cessationibus capitulozuz que non habet aliud remediū. Uñ in alys cessationibus nec iure nouo aliquid imutatum est de iure antiquo:nec est aliqua excommunicatio nec suspēsio nec irregularitas. ¶ Quīto.q celebrans in ecclesia vel cimiterio pollutis vel quodcunq̄ aliud diuinum faciens certū est q non est irregularis nec suspensus.de sententia excōmuni. Js qui lib.6. ¶ Sexto videtur dubium vtrum sepeliens in loco interdicto sit irregularis. Et dicūt quidā q sic si est interdictū ab homine:secus si a iure: qz mitius agitur cum lege q̄ cum legis ministro. Sed hoc non videtur:quia non inuenitur.sed verum est q celebrans vel faciens celebrari diuina in loco iterdicto est suspensus:de priuileg.c.Episcopozum. Diuina aūt sunt non solum missa: sed etiam alia diuina officia. Unde videtur q sit suspēsus talis qui solemniter sepelit:cum hoc inter diuina computetur. Unde z propter hoc symonia cōmittit. ¶ Septimo. q de illo cui interdictus est solus ingressus ecclesie certū ē q celebrans in ecclesia vel cimiterio est irregularis:non autem si alibi:vt supra dictum est. Sed si esset suspēsus nō solū ab ingressu eccl'e:sz cū hoc a diuinis tūc vbicūq̄ diuina celebraret fieret irregularis sicut de sen.ex.c.i.lib.sexto.

Circa 4ᵐ principale p̄io videndū ē qd sit interdictū. 2° q̄t modis dicat. 3° q̄t sint spēs eius. 4° quam ob cām possit poni. 5° qs possit iterdicere. 6° qs nō possit. 7° q̄ ordine possit fieri siue dēat. 8° sub q̄ forma vbozz. 9° q̄s penas gnāliter iferat. 10° q̄s spāliter. 11° qb⁹ cōcedat gr̄as gnāliter. 12° q̄s ꝑmittit gr̄as ep̄is. 13° quas religiosis. 14° quas secularib⁹ clericis. 15° quas laycis. 16° de sepulturis iterdictozum. 17° in quo violatur iterdictū. 18° de pena temere violantium interdictum. 19° de absolutione interdicti. 20. de confirmatione eiusdem.

Quantum ad p̄imum est sciendum q interdictuz est censura ecclesiastica in penam contumatie vel offense lata:arcens p̄cipue populum ne cōmunicet sacramentis. Ecclesiastica ponitur ad differentiam interdictozum legaliū:que olim erant solemnes verborum conceptiones quibus p̄etor aliquid fieri iubebat maxime cum de possessione vel quasi inter aliquos contēdebatur. Et ex illis quedam erant restit utozia quedam exhibitozia vt ifti.eo.ti. Et p totū. Sacris ponit ad dr̄iam effectus maiozis excōicatiōis: q̄ sepat ēt a cōione fideliū. Habet q̄ similitudinē cū excōicatione minozi que a sacramentis tantum separat.3.q.4. Engeltrudam. z tamen excommunicatio minoz ab alia recessit z interdictum quodam modo in eius locum mutato nomine surrexisse videtur.

Quantum ad secundum sciendum q dicitur hic censura quandoque interdictum quandoq̄ suspensio diuinozum quandoq̄ cessatio a diuinis vt ex̄ de offi.oz. Irrefragabili.ex̄ de ꝓse.eccle. vel alt⁹. Si ecclesia. Propie aūt suspēdi dicunt diuia ꝓpter violationē eccl'e:vl' pēsionē ñ solutā:vt ex̄ de appel. Dilecti.fily. Qr̄ si aligs ali⁹ ꝓter ipos canonicos celebraret ī eiusmodi eccl'a: immo etiā si aligs de ipis canonicis ibi celebraret nō incurreret irregularitatē:qz nō est interdictū iure ordinario.vt dicit Inno.sup eo.cap.Dilect⁹. Jdē est qñ eccl'a clauditur z aportanr̄ relige a plato pp defensionē patronoz vt notauit Inno.sup.c.Tāta:ex̄ ō excel.plato. Peccaret tū alter:qz temere i eccl'a vio'ata vl' clausa ɔvolūtatē canōicoz ibi celebraret excepto ꝓpo ep̄o q pōt quotiēs vl't celebrare ī eccl'a cathedrali sī canonici absq̄ manifesta z rōnabili cā marie ī otēptū ipius ep̄i cessant a diuinis: vt ex̄ de offi. ordi. Plus dico q si alig vel aligs de canonicis ponerēt sine ɔsensu ep̄i z alioz fruz veri nois iterdictū i aliq̄ eccl'az. eps nō debet obseruare nec sustiere q ab alys obseruet. ex̄ de his q̄ fiūt a maiozi parte:cap.c.Quesiunt.

Quātū ad 3ᵐ sciēdū q interdictoz due sūt spēs. Nā aliō ē gnāle aliō spāle. Gnāle nō solū ē qñ regnū ꝓuincia vel terra iterdicit̄:vez ēt qñ castz iterdicit̄: ex̄ ō vbo.sig. Lū ī ptib⁹. Spāle vo ē cū iter pl'es eccl'as pauce vel vna interdicūtur. Sz si villa vel castz vnā tātū hēt eccl'az:z illa iterdicto suppōitur:vocat̄ gnāle. Et ꝓ tanto dr̄ ne hi q hūt ꝓuilegiū q tpe gnālis iterdicti possunt celebrare ianuis clausis submissa voce:dicūt hoc ee gnāle: cuz regnū vel ꝓuincia interdicitur tāq̄ hoc sit spāle. Sic.n.q dā fecerūt sumētes a ɔrio sensu q de vno negat̄ de alio cōcedit̄:extra de p̄sumpti. Nōne. Et hoc dicit Inno.super illō capitulum. Cum in partibus extra de vbo. signifi.

Quantū ad 4ᵐ.s.quā ob cām posset poni interdictū nō eēt facile ꝓstrigere:cū hoc sit ō offō iudicū quoz offiñ latissimū ē. Sz hoc ē certū q ꝓp pēsionē nō solutā vel delictū vni⁹ cl'ici vel layci nō dz eccl'a layci interdicto:qz pctā suos actozes tenere debēt:z pēa nō ē vlteri⁹ extēdenda q̄ delictū in extendēte reperitur.extra que

Quantū fiunt a maiozi parte.capituli.c.Quesiuit. ad 5ᵐ qs.s.possit iterdicere. Est sciendum q papa interdicit.extra de excessib⁹ plato. Tāta. Legat⁹ ex̄ de officio delegti. Nouit Delegatus, ex̄ de officio delegat.

Sane. Aly ecclesiarum prelati. extra de officio ordi. Cum ab ecclesiarum. Prelati quoq; qui non habent iurisditionem ab episcopis seu a collegys vel ab alys: ⁊ si nō possūt excommunicare possunt tamen interdicere vt notat Innocen. super capi. extra de officio archidi. Archidiaconus. Item clericus confirmatus quāuis non receperit cōsecrationem potest interdicere: quia hoc est iurisdictiōis. extra de translationibus. Transmissa. vacante ecclesia interdicit capitulum. extra de officio ordi. Episcopus.

Quantum ad sextum. s. quis non possit interdicere. sciendum q̄ solus episcopus ⁊ non inferior prelatus potest locum interdicto suppōere sine consensu capituli: nisi habeat aliud ex priuilegio vel ex consuetudine prescripta. Innocen. super capitulū. Cum inter. extra de consuetudine. Item sine iudicio capituli non debent interdici ecclesie subditorum ab episcopis. Addit Innocen. Uerum est hoc q̄ non potest episcopus ecclesias interdicere imperpetuum vel ad multum longum temp⁹ sine consensu capituli. Et hoc maxime obtinet vbi procedit ex officio contra absentem vel contra presentem cōtumacem. Nam tunc est cum maiori maturitate proceden/dum. Sed in iudicio solus episcopus vel quilibet alius iudex potest hoc facere. extra de officio delega. Sane. Item abbas qui ex consuetudine iurisdictionem habet: licet possit canonicos ⁊ clericos sibi subiectos suspendere ab officio ⁊ beneficio: non tamē poterit interdictum iuris ponere sicut nec excommunicare: vt notat Innocen. super cap. Dilecto. extra de offi. ordi. Item interdictum ab vno canonicorum vel pluribus sine consensu episcopi ⁊ aliorum fratrum in ecclesiam aliquas positum episcopus seruare non debet nec permittere q̄ ab alys obseruetur. extra de bis que a maiori parte capituli fiunt. Quesiuit. Ex consuetudine autem potest induci vt quilibet canonicus habeat iurisditionem in aliquos homines super quos habet prelationem aliquam: puta q̄ sunt vel habitant in prebenda: ⁊ tunc non poterit ꝑm consuetudinem nisi tantum interdicere certos homines vel excommunicare: sed non terras. Sed hoc non potest consuetudine īduci q̄ pro factis quibuslibet ecclesie quilibet canonicus interdicat vel excommunicet homines ecclesie. Nec enim quilibet de cap. est dominus hominum ecclesie: sed vniuersitas. iz. q. z. Qui manumittuntur. Innocen. super capi. Quesiuit. extra de bis que fiunt a maiori parte capituli. Possunt igitur interdici subditi a prelato suo ordinario: siue ab alio habēte iurisditionem delegatam. extra de iudicys. Ac si. extra de officio delegat. Sane. alias sentētia a non suo iudice lata non tenet vt ibidem dicitur. Exempti autem ꝑm formas exemptionis siue interdici non possunt. extra de priuileg. capell. ⁊ cap. 4. In quo etiā cap. cauetur vt cum prelati religiosos exemptos interdicere non possint in eorum odiū non interdicant alios eorūdem familiares ⁊ amicos.

Quantum ad septimū. s. quo ordīe ferri debeat. sciendum q̄ rationabiliter debet ferri. Alioquin lator incideret in penam illius. extra de senten. exc. Sacro. ⁊ cum medicinalis vt dicit Inno. super cap. Cum ad ecclesiarum: extra de offi. ordi. Pena autem illius concily ē q̄ qui competenti monitione non premissa sententiam ꝓmulgat ingressum ecclesie per mensem sibi nouerit interdictum. alia nihilominus pena mulctādū si visum fuerit expedire. Item in scriptis ferri debet ⁊ causa exprimi. Exemplum vero scripture tenebitur interdictis tradere intra mensem sententie late. Or si quis temere violauerit per mensem vnum ab introitu ecclesie nouerit se suspensum. Superior vero ad quem recurritur sine difficultate relaxet: latorem siue interdicentem ad expensas omnes ⁊ ad interesse condemnet. Si vero intra mensem quo suspensus est diuina officia prosequitur sicut pri⁹ irregularitatem non effugiet super qua non nisi per summum pontificem poterit dispensari. extra de senten. excō. Cum medicinalis ex verbo. Nec eadem in sententys excommunicationis suspensionis ⁊ interdicti volumus obseruari. Item iudex cū temperamēto debet procedere circa maiores personas verbi gratia. Si est episcopus qui puniendus est primo ingressum ecclesie vel sacerdotale officium interdicat: aut etiā terram q̄ ad iurisditionem suaz pertinet specialiter interdicto supponat. extra de officio delega. Sane. Debz lator q̄ sententie discret⁹ eē punien dorum circunstantias indagando. extra de verbo. signifi. Querenti.

Quantum ad Octauum sub qua forma. Sciēdū est q̄ forma interdicti talis ē. Nos propter talem causam ciuitatem vel terram ecclesiastico supponimus interdicto. Interdictū igitur nomē est iuris ⁊ plus importat q̄ verbi proprietas sonet ⁊ Innocen. sup capi. Tanta. extra de excess. prela. Aliter interdictuz ad arbitrium latoris potest formari sententia. videlicet vt interdicat celebrationem missarum cantu vel celebrationē vesperarum seu solemnitates alias vel sepulturam tantū. Potest enim excipere quos vult vt dicit Innocē. sup cap. Ecclesiastica. extra de priuileg.

Quantum ad nonum. s. que sit pena generaliter interdicti. Sciendum est. q̄ multe sunt. Nam vniuersa sacramenta negātur eis preter baptismum paruulorum ⁊ penitentias morientiuz: quib⁹ etiā conceditur viaticum. extra de senten. excom ℣ Responso. de pe. ⁊ re. Or i te. ex̄ de sponsali. Non est nobis. de senten. ex. Permittimus. quibus benedictio negatur ⁊ ecclesiastica sepultura. extra de pe. Or in te.

Quantum ad decimum. s. que sit specialis pena Sciendum q̄ specialiter puniuntur nominatim interdicti. Nam illi sunt artius euitandi. extra de priuilegys. Cum ⁊ plantare. Isti etiam admittuntur ad diuina quando aperiuntur ecclesie etiam alys interdictis semel in anno. Qui iocundo aduētu hospitalariorum extra de priuile. Ut preuilegia. nec gaudebunt priuilegys cruce signatorum quod est in. c. Or in te. de' pe. ⁊ re. Nominatiz aūt interdicti sunt qui proprio nomine vel sufficiēti exprimunt circūlocutione ⁊ indubitata. Instit. de priui. Item Inno. super. c. In laterañ. extra de preben. ⁊ digni. Nominatiz interdicti dicuntur de quibus cuiq̄ constat q̄ sunt interdicti. Unde dicuntur nominati interdicti etiam si castrū: vel villa sit interdicta. i. populus vnius castri: vel ciuitatis. Non nominatiz aūt interdicti vel excommunicati sunt quādo sic dicitur. Excōico talē cū fautoribus suis vel participibus suis. Participes enim non sunt noiatiz interdicti vel excōicati: ⁊ ideo non tenetur quis vitare eos. vt. z. q. i. c. z: ⁊ z. nisi forte eēt notoria participatio eor ⁊ non esset inficationi locus.

Quantum ad vndecimum. s. quas gratias gbus daz concedat generaliter. Est sciēdum q̄ gratie que generaliter conceduntur tempore interdicti sunt vt dictum est baptismus paruulorum. Penitentie morientium: confirmatio ⁊ viaticum decedētiū. extra de pen. ⁊ remis. Or in te. extra de senten. excōi. Responso. Matrimonium etiam credimus posse fieri cum sit etiam apud infideles. Ordo quoq; confertur clericis cum non sint interdicti sed non laycis. Innocen. super capituluz. A nobis. extra de sponsal. Item sine scrupulo ꝛscientie possunt conuocari layci apud ecclesiam ad audiendum verbū dei: cum viderint expedire. extra de sententia excommu. Responso. Super quod dicit Innocē. notabile esse q̄ ad predicationem excommunicati etiam intrant ecclesiam

dummodo nullum ibi diuinum audiāt officiū. Undē colant culicem qui eo tēpore extra ꝛ nō intra p̄dicare volūt.

Quantum ad duodecimus scilicet quas permittat gratias episcopis. Sciendum ꝙ speciales sunt gratie episcoporum qui tempore interdicti possunt quandoque ianuis clausis suppressa voce non pulsatis campanis excommunicatis ꝛ interdictis exclusis diuina officia celebrare: nisi hoc eis expresse fuerit interdictum: verum hoc illis conceditur qui causam aliquā non prestiterunt interdicto: nec quicquam fraudis ingesserunt. extra de priuilegi. Cū nullus. Idem dicit Innocen. ꝙ clerici scilicet familiares episcopis vel alijs hoc modo priuilegiatis possunt admitti ad officium. Quod videtur tamen concedi eis ꝙ suis familiaribus dicāt. extra de priuileg. In his. Si autem conuentui concedatur priuilegiū: familiares non debent admitti cum eis ad celebrandum officium vel audiendum nisi illi habeant priuilegium ꝙ possint admitti in locis priuilegiatis. Item priuilegiū episcoporum est ꝙ ipsi ꝛ alij superiores nullius constitutionis sententie seu mandati occasione incurrunt sententiam suspensionis seu interdicti ipso facto: nisi de ipsis expressa mētio habeatur. extra de senten. excō. Quia.

Quantum ad tertiumdecimum scilicet que gratie religiosis concedātur. Est sciendum ꝙ priuilegium hospitalariorum est ꝙ fratribus eorum missis ad recipiendum fraternitates seu collectam aperiri debent ecclesie si forte locus ille sit adminus officijs interdictus vt excommunicatis exclusis diuina ibi officia celebrentur: hoc tamen intelligendum est. ꝙ in eadem ciuitate: vel castro: vel vico vna tantum aperiatur: et si plures ibi sunt ecclesie. extra de priuilegijs. Ut premissa priuilegia. Innocen. ibi dicit ꝙ tunc cantabunt pulsabunt apertas ianuas tenebunt: quia populi aliter non possunt in eor officio iocūdari. Itē Innocen. cum dicat littera excommunicati excludantur: videtur ꝙ interdicti admittantur. Hoc verum est de illis qui non nominatiz interdicti: siue deliquerint siue non. Argu. xi. q. 4. Si habes. Item restringendum est ad illos qui non dederunt causaz interdicto. Sic ergo vides. Cū licet sit locus interdictus tamen possunt ibi celebrari diuina de licentia iuris: ꝛ etiam de licentia hominis. extra de appella. capi. Dilectis: ꝛ sic suspenditur interdictum vel potius nō est positum: ꝛ impropie in tali locutione summuntur verba: ꝛ est sensus Interdico ecclesiam. idest celebrantes in ea. ꝛ ab hac sententia excipere potest quando vult ꝛ quos vult. Aliorum autem regularium priuilegium est vt cum generale fuerit tenendum interdictum liceat eis ianuis clausis excommunicatis ꝛ interdictis exclusis non pulsatis campanis suppressa voce diuina celebrare. Quorundam tamen priuilegium est non solum in locis suis sed vbicunque ꝙ celebrare diuina possunt tēpore generalis interdicti ianuis clausis ꝛc. ¶ Aliorum autem priuilegium est. ꝙ in locis vbi celebratur ex priuilegijs ꝙ possunt recipere sacramēta: ꝛ hoc possunt ꝑm formam priuilegiorum.

Quantum ad quartumdecimum. s. quod sit priuilegium clericorum secularium. Est sciendum ꝙ eorum priuilegium est. ꝙ in conuentualibus ecclesijs bini ꝛ bini vel simul tres horas canōicas possunt legere potius q̄ cantare ianuis clausis excōmunicatis ꝛ interdictis exclusis voce ita demissa ꝙ exterius audiri nō possint. ¶ Ex isto nota ꝙ interdicti non p̄sit nec debent ascultare ad parietes ecclesie: Item his non prohibetur pulsatio campanarum ad horas sicut eis prohibetur cum dicunt semel in ebdomada missam vt in proximis. Item sicut seculares dicunt bini ꝛ bini: ita religiosi possūt omnes simul dicere. Rursus permittitur ecclesiarum ministris ꝙ semel in ebdomada tempore interdicti pulsatis campanis voce submissa ianuis clausis excommunicatis ꝛ interdictis exclusis possint missarum solemna celebrare causa conficiendi corpus domini qō decedentibus i penitentia non negatur. extra de sentē. excom. Permittim⁹. Innocen ibidem. Cum hoc tantum concedatur ministris videtur ꝙ non possint alys committere. Argumen. extra. de officijs delega. cap. vlti. Sed dic ꝙ possunt alys committere ꝙ celebrent: quia quod per alios faciunt: per se ipsos facere videntur. ff. de admi. tu. Ita gessisse.

Quantum ad quintumdecimum scilicet que sit gratia laycorum: sciendum ꝙ priuilegium crucesignatorum est. ꝙ penitentia eis cuz posita nerint non negatur. extra. de peniten. ꝛ remis. Cū in te. Innocen. ibidem. Etiam hoc facit eis anteq̄ proficiscātur quotiens voluerint. Alys autem peregrinis quibus vt idē dicit capi. potest penitentia misericorditer indulgeri non datur nisi cum proficiscuntur. Quidam tamen dicunt ꝙ si crucesignati sint principales vel nominatim interdicti denegatur eis penitentia. De omnibus autem priuilegijs supradictis sciendum est ꝙ sunt reuocata nisi quantū concordant cuz decretali Alma. vt ibidem dicitur.

Quantum ad sextumdecimum. s. de sepultura ē sciendum ꝙ gratia sepulture ē generaliter laycis interdicta vt dicit Innoc. super. c. Ut priuilegia. Cū si ecclesia interdicta fuerit propter populum. i. in penam populi temporalem que eis īfligitur etiam si nō delinquerint ipsi: sed eorum dominus vel aliqui ex ipis: ꝛ si non omnes sepulturā parochiani non possunt eligere in non interdictis ecclesijs. Si aūt ecclesia essz interdicta pp delictum clericoruz vel violationem vel cessaretur i ea a diuinis vt supra circa principium: tūc quisq̄ posset ibi eligere sepulturā. Item Innoc. super. c. Tanta. extra. de excess. prela. dicit ꝙ licet in loco interdicto nō debeant celebrari diuina: nec ecclesiastica sacramenta: tamē poterunt ibi clerici ꝛ non alij etiam non interdicti sepeliri apud eccl̄az in cimiterio. ex de pe. ꝛ re. Cū in te. nisi priuilegiati extra de priuilegis. Ut priuilegia. Quidam tamen dicūt ꝙ milli ēt clerici vel priuilegiati possunt in ecclesia interdicta sepeliri. extra de priuileg. Cum ꝛ plantare. Cū si templarij. Sed secus est si terra est interdicta. vt extra de peniten. ꝛ remis. Cū in te. Item homines interdicti etiam si penitentiam acceperint in loco interdicto non sepelientur: nec i loco non interdicto: nec extremam vnctionem accipient: vt in capi. Cū in te. quia licet peccatores non sint: tamē interdici possunt pro peccatis aliorum. xxxiii. q. 3. Si habes. xvii. q. 4. Miror. Sed illi qui inter interdictos excommunicantur specialiter licet ab excommunicatione absoluantur remanēt interdicti quousq̄ soluat̄ generale interdictū. ¶ Et nota. ꝙ cum locus interdictus est si in morientib⁹ apparent signa penitentie post solutum interdictum erunt in cimiterio sepeliendi. Argumen. extra de senten. ex. Cum illoruz. Et si sepulti erant apud ecclesiam dum erāt interdicti post solutum interdictum non erunt extumulandi cum ad eū statum venerit res a quo incipere potuit. Ab his autez interdictis post penitentiam licet mortuaria recipere: quia ꝛ pro eis orandum est. xiii. q. 3. Quicūq̄. Et si penitētiam non receperint non est pro eis orādum nec mortuaria recipienda. lxxxviii. di. cap. fin. Eadem que diximus de loco interdicto: intelligimus etiam si parochia fuerit interdicta. Ducusq̄ Innocen. Clerici autem qui seruauerunt interdictum possunt sepeliri in cimiterio sine campanarum pulsatione cuz silentio cessantib⁹ solemnib⁹ oibus. extra ō pe. ꝛ re. Cū in te. Cōfres religioso⁹ sepeliāt apō ipoz regl̄arū eccl̄as vel

aliorum non interdictas. Quod intelligendum est de his qui manentes in seculo ordini sunt oblati mutato habitu seculari: vel se & sua bona eis dederunt inter vivos retento sibi quādiu vixerint in seculo vsufructu. Innocen. Bona omnia alij dicunt sufficere si maiorem partem. Nec oportet q̄ isti confratres assumant habitum religiosorum: sed mutent secularem vel sumant eorum habitum sine professione. Ar. extra de regular. consulti.

Quantum ad decimumseptimum .s. in quo violat interdictum. Sciendum q̄ interdictus violat qui officium suum exequitur in missa vel offerēdo calicem vrceos & huiusmodi. vel celebrando aliud officium: matutinum: vesperas: & huiusmodi. ii. q. 3. Si quis episcopus. in fi. Nec credimus irregularitatem vel suspensionem incurrere qui officio interest & cantat: non tamē celebrat: nec aliqd facit tāq̄ officium suum agens: cum hoc nusq̄ inueniatur & satis inuit capitulū predictum: licet pecet legere psalterium vel docere euangelium ac nouū vel vetus testamentum in terra interdicta non est prohibitū: cum etiam ibi predicari possit. extra de sen. excō. Respō. In officio autem suo quis agere intelligitur: & qui i ordine suo agit quod ei competit sive in maiori sive in minori ordine sit. Et quid dices de officialibus vel mistris alys: puta si magister scholarum exerceat officium suum: forte idē quod de ordinibus. Benedicendo autem mensam dicunt quidam q̄ nō fit irregularis: cum hoc sit nulli ordini deputatum. §4. di. c. fin. Secus in benedictione aque. Absoluere autem excommunicatum per sententiam non est ordinis sed iurisdictionis sicut econuerso. z. q. i. Nemo. Sz absolutioni solemnia exhibere: sicut sunt orationes cum stola & psalmis penitentialibus: ac introducere in ecclesiam ordinis est officium. Ar. extra de senten. excōi. Nuper i fi. ii. q. 3. cap. debent & cap. sequenti. Item videtur q̄ si diaconus legat epistolam vel acolytus in loco vbi est consuetudo q̄ generaliter epistola legatur per subdiaconum q̄ sit irregularis: q̄ generaliter sequitur illud capitulum. Si quid ō sacro mysterio contingat. ii. q. 3. Si quis episcopus damnatus. Sed hoc intelligendum videtur de his que in certo suo ordine sunt deputata vel a iure vel a consuetudine ecclesie vel constitutione: vt si cantat responsoria vel legat lectiones non sit irregularis. Unde videtur q̄ si i aliqua ecclesia consuetudo est q̄ sine distinctione ordis quisq̄ legat epistolam vel portet vrceos: vel quicquid aliō pertinens ad aliquod officium faciat non erit irregularis qui illud officium facit. Ar. contra extra de homici. Sicut dignum. Ubi dicitur q̄ homicide nec etiam responsoria cantare debent separati. Sed hoc fuit propter enormitatem criminis. Innocen. super capi. Tanta extra de priuileg.

Quantum ad decimumoctauum .s. que sit pena violantium interdictum: Sciendum q̄ est multiplex. Nam qui non seruat interdictum est ineligibilis & remouendus a beneficio. extra de priuileg. Ad hec. eī de cleri. ex. mi. postulanti. est suspensus & irregularis. Hoc videtur satis dicere capitulū. Cum iter licet. extra ō Elec. Si quis episcopus damnatus. Innocen. super capitulum de postulatio. Ad hoc. Si tamen appellatio preueniret interdictum non ligaret. Item electio facta ab interdicto vel interdictis non valet. extra de electione. Cum inter. Item interdictum trahit secum suam executionem sicut excommunicando. Unde per appellationem non suspenditur. Inno. super. c. Ad hec extra de appella. Item qui temere violat interdictum: & alios ad violandum inducit: vel compellit. si prelatus est omnis eius institutio destituitur collatio prebendaz beneficiorum dignitatū & sententie sunt irrite & inanes. extra de excess. prelatorum tanta. Inno. Ibidem: q̄ violans interdictum ipo iure est suspensus & irregularis. Suspēsus a iurisdictione: Irregularis ab officij executiōe. Unde non potest premissa. Et idem forte dicendum est in alys spūalibus sicut nec ipsis conferri possunt: ita nec ab eis facta collatio valet. ¶ Qui autem extra celebrat vere irregularis non est: sed in excommunicationē minorem sicut in locutione vel aliter excōicato participās non in diuinis. Inno. hoc ponit i glo. super. c. Tāta. ¶ Itē qui postq̄ sunt excōmunicati vel interdicti diuina presumūt officia celebrare si multi sunt illi qui magis dederūt causam delicto perpetuo sunt deprehendi extra de cleri. ex. mi. latores. Inno. ibidem q̄ non potest cum talibus dispensari nisi ex spāli auctoritate domini pape. ¶ Item religiosi si contra canonicas episcoporum sententias & tenores priuilegiorum suorum venire presumpserint ecclesie in quib⁹ ista presumpserint subiaceāt interdicto. Glo. Innocenty recipiendo excōmunicatos & interdictos ad officia & celebrando in ecclesia aliter q̄q̄ licet ipis ex priuilegio glo. Dic non credimus canonem late sñie. extra de priuileg. Cum & plantare. Item religiosi post latam sñiam interdicti ab episcopo si ibi celebrant pena suspensiōis inuolui debent ab eodem extra de priuileg. Cum & plantare. ¶ Item violantes interdictū si clerici sūt: sunt beneficys ecclesiastici spoliandi. Monachi & moniales ad agēdū pñiaz i arti⁹ monasteriū sunt intrudēdi. extra ō cleri. excōi. & interdicto mi. Postulastis. Layci violādo interdicta q̄q̄ irregularitatē vel suspēsionē non incurrant cum nec ordinē habeāt vel offm: bene tñ alr puniunt. extra ō cleri. excōi. c. z. q: ad requisitionē ecclesie debent regis iudicio exilio comdemnari vt ibidem dicitur.

Quantū ad i9m quō absoluēdi sunt. Sciēdū. q̄ sñia interdi improuide lata sine difficultate est relaxāda eī de offi. or. Hraue. Et de sñia excōi. Cū medicinalis. Itē si quis pro pcumacia vel alia cā interdicto tenet astrict⁹ & offert se ad iustitiā de his p quib⁹ patit ipam sñiam iudex supple qui eā tulit ne in sñia decedat eū absoluere poterit. Et si pars aduersa nō absoluat appellatiōis obstaculū interponat recepta cautiōe q̄ iuris peat egtati. eī de appel. Quia fronte. Dic tñ aduerte q̄ si interdictū multos cōstringit & aliqui volūt satisfacere q̄ nō sunt recipiēdi nisi principales sint: q̄ alij qui nō dederūt cām interdicto nec peccauerūt: vnde satisfacere nō tenēur: cum tñ pro peccato patiant alieno. Inno. Ex te. eī de pe. & re.

Quantū ad vigesimū .s. de roboze & confirmatiōe interdicti. Sciēdū q̄ maiores debēt sñias interdicti a minoz⁹ latas facere inuiolabiliter obseruari vsq̄ ad satisfactionē condignā: & nō debēt eas absq̄ latore cognoscia relaxare: eī de offi. ordi. Cū ab eccl̄iaz. Silr ō sen. ex. Romana. vbi dī q̄ maiores nō relaxēt sñias interdicti ab inferioribus latas ipis obmissis nihil aliō obtineat consuetudo. In sūma nota. q̄ cuz mandat alicui q̄ tales p cēsuraz eccl̄iasticam cōpellat vel ꝓcesset noīe censure intelligit excōicatio suspēsio & interdictū. eī de vbo. signifi. Querēti. Itē nullus pōt ptēdere ꝓsuetudinē vt liceat eis pulsatis cāpanis aptis ianuis alta voce tpe gnālis interdicti celebrare. eī de ꝓsuetudine. Cū inter nos. Itē actio iterdicti violati publica siue populare ē & quilibet admittit ad eā sic dicit Inno. sup. c. Cū inter nos. eī de ꝓsuetudie. Item sufficit q̄ sñia interdicti publice ꝓmulgef. vt nullū excuset ignorā tia: nec oz q̄ singuloz aurib⁹ iculcef vel p lr̄as innotescat. eī de postula. Ad hoc. Itē cū supponit terra alicui⁹ interdicto interpt̄at ius oēm terrā tpe late sñie illi pp quē fert adherentē inuolui. Adheret aūt q̄ iurisditioni sue subest: & adheret: q̄ in crimine fouit eidē: sicut dicit Inno. sup illud cap⁹. Ad hoc. ¶ Itē i sūma nō. q̄ cū iterdicit locus nihil aliud ē dicere nisi interdicere hoies ibi habitātes a sacris ibi accipiēdis & clicos ibi celebrātes: vel q̄ meli⁹ vī: clici

prohibentur ibi celebrare ⁊ sacramenta ꝓferre: cum locus tanquã res inanimata nec sacramento ꝙ sit nec officiozus susceptibilis. Innocen. super capi. Tanta. de excess. prelatorum. etiam non solum clerici indigene: sed etiam alienigene in loco interdicto celebrare non debent: nisi sint priuilegiati. extra de priuileg. Oz non nullis. ⁊ vt priuilegia. In alys autem locis possunt clerici celebrare. Innocen. super capi. Cum inter. extra de ꝓsuetudine. Oz si sic dicatur interdicimus talem ecclesiam credmus irregularitatẽ incurrere qui ibi celebrant. Sed clerici vbique poterunt celebrare: ⁊ layci vbiꝙ audire nisi aliud fuerit additus Innocen. super capi. Tanta de excess. ꝓlatorũ. ¶ Item nota. qsi ex celebratione priuilegiatorum oritur scandalũ: videlicet vt contemplary semel in anno aptis ianuis celebrãt: vel in mane eẽt factũ illud propter quod interdictus ꝓsitum est non debent celebrare. Innocen. super cap. Oz non nullis de priuileg. ¶ Quod si homines manentes in terra interdicta exeunt de illa nunquam possunt alibi audire diuina. ¶ Respondeo. si propter aliquos puniendos vel alium in eis veluti dñm vel familiam positum sit interdictum: etiam extra terram: non possunt audire officium. Si autem non deliquerunt: nec causaz aliꝙ prestiterunt: quare terra interdiceretur: si terra: prouincia: vel villa ꝓ alio delicto interdicta est: tunc secus est. In hoc casu non sunt persone interdicte: vel si sunt: adhuc tamen sunt interdicte ne ibi accipiant sacramenta vel audiant diuina. Et ideo bene audient diuina extra terram interdictam: imo ibi audire possunt apud eos: qui tale habent priuilegiuz ꝙ quoslibet nõ interdictos pñt admittere ad diuina officia ⁊ sacramenta tempore generalis interdicti. Ar. ꝓ his de pe. ⁊ re. Oz ĩ te: vbi dicit ꝙ pñt peregrinari ⁊ ĩ peregrinationibus plus ꝓsueuerũt boies intendere diuinis officijs. Itẽ sufficit ꝙ nõ est a iure ꝓhibitũ ꝙ nõ possint audire diuina qꝛ pene nõ sunt extẽdẽde de pe. c. Pene. Itẽ vr quibusdaz ꝙ hoc habet locũ vbi interdicta terra: villa: vel ꝓuincia vl ecclia. Secus aũt si interdicat aliquis spãliter vel interdicatur familia vel domus alicuius vl populus alicuius vil lequia he persone intelliguntur interdicte: ⁊ ideo nusquã debent diuina officia audire nec sacramenta recipere. Ar. 17. q. 4. Si habes. extra de senten. excõi. Oz in diebus Innocen. super. c. Ut priuilegia. extra de priuileg. Et hoc est expresse delaratum iure nouo. extra de senten. excõi. c. Si sententia lib. 6. Posset etiam sacerdos ꝓprius cum talibus exire ad locum non interdictus: ⁊ eis ibi celebrare de licentia illius loci plebani nisi esset forte propter scandalum omittendum. Alius etiam cuius cum in loco non interdicto celebrat non debet tales excludere: nõ tñ potest eos ad se trahere cum non habeat eos subditos vel prebere ecclesiastica sacramenta: posset tamen facere ꝓbere quibusdam de quibus certum esset: ꝙ propter eos nõ eẽt positum interdictum: gratiam in audiendis diuinis etiam sacramentis de licentia vtriusꝙ plebani conferendis eius videlicet cuius sunt subditi ⁊ eius in cuius ecclesia ista fierent. Argumen. extra de vsu pa. Ex tuarum. de parochys ⁊ alys paro. Ut dominicis. caueat tamen de scandalo. Itez introductio mulierum post partum non debet fieri a sacerdote. Item confessiones audiende non sunt nisi forte per modum consily: quia tria capitula de penis mozietiũ: videlicet vt illud extra de sponsalibus. Non est nobis. de pe. ⁊ re. Oz in te. de senten. excõi. Respon. licet quidaz vt Tancredus ⁊ alij velint ꝙ possint recipi penitentie sanorum quorum opinio est confirmata iure nouo: vt dictum est supra. ¶ Quid si inter non excommunicatos vel non interdictos admissos ad officium priuilegiatorum sunt literati: non priuilegiati: nec interdicti siue clerici siue layci, nunquid cum eis poterunt in suo officio dicere vel celebrare: Respondeo ꝙ non: quia cum virtus iterdicta hoc habeat ꝙ non interdicti in loco interdicto celebrare non possint per se: vt dictum est: non videmus qua ratione possint cum alys cantare vel legere in suo officio: quia nec sacerdos celebrare nec dyaconus etiam legere ⁊ audire: qz etiam sine eis possunt in ecclesia orare. Alij dicun contra ⁊ hoc habet locum in his priuilegiatis qui habent priuilegium: ꝙ in terris interdictis celebrent. Secus autem videtur in templarys ⁊ hospitalarys qui priuilegiati sunt nõ tantum vt ipsi celebrent sed indiffinite ⁊ personaliter eis concessum est: vt semel in aduentu eorum celebrent diuina: non per eos tantum sed per quoscunqz: ⁊ tunc omnes recipi possunt nisi sint excommunicati vel iterdicti vt dictũ est. Innocen. super capitulum. Ut priuilegia. extra de priuileg. Layci enim qui habent priuilegium ꝙ tempore interdicti possint audire diuina non gaudebunt illo si causam dederunt interdicto vel aliquid fraudis ingesserint. Priuilegium autem predictum est: reuocatum per decretalem Alma. Item si propter aliquorum instantiam positum est interdictuz: illi cum alys licet ꝓ ipsis positum nõ sit illud obseruare debent ne de aliorum fletu ipsi ridere videantur. extra de priuileg. Petistis. ¶ Itẽ si interdicitur terra alicuius: ⁊ ipse post latam sententiam emit terrã non interdictam illa non sortitur conditionem terre interdicte: nisi lator sententie voluerit intendere tam de terra quam habuit ꝙ de terra quam habiturus esset. Sed si vẽdat terram suam interdictam quanuis transeat dominiũ: inberet tamen onus sententie loco vel loci populo: donec relaxetur. Argumẽ. Ad hoc. extra de postu. ad hoc. ¶ Ad argumentum in oppositum patet solutio ex dictis.

¶ Quando be claues dantur: ⁊ quibus.

Distinctio. XIX. a

Postquam ostensum est: que sint claues apostolice: ⁊ quis earum vsus: superest inuestigare quando iste claues dentur: ⁊ quibus: Dãtur he claues per ministeriũ episcopi alicui in promotionem sacerdotij. Cum enĩ recipit ordinem sacerdotalem: simul ⁊ has claues recipit. Sed non videtur ꝙ omnes vel soli sacerdotes has claues habeant: quia plerique ante sacram ordinationem scientiam discernẽdi habent. Plures post consecrationem ea carent. Sane dici potest: ꝙ alteram clauium istarum: idest scientiam discernendi non habẽt omnes sacerdotes: vnde dolendum est atque lugẽdum. Adulti enim licet indiscreti atqz scientie: q̃ eminere debent exortes. sacerdotij gradum recipere presumũt: vita ⁊ scia eo idigni: qz nec añ sacerdotium nec post sciam habẽt discernẽdi q̃ ligandi sint vel soluendi. Ideoqz illam clauem in consecratione non recipiunt: quia semper scientia carent. Qui vero ante sacerdotium scientia discernendi prediti sunt: licet habeant discretionem: non tamen in eis est clauis: qz non va-

lent ea claudere vel aperire. Ideoqꝫ cuꝫ mouetur in sacerdotem: clauem discretionis recte dicitur accipere: quia ⁊ ante habita discretio augetur: ⁊ fit in eo clauis: vt ea iam valeat vti ad claudendum vel aperiendum.

¶ Si alteram clauem omnes habeant. s. potentiam ligandi ⁊ soluendi. b

c Unqꝫ iam cõstet nõ omnes sacerdotes illas duas claues habere: quia sciẽtia discernendi plerique carẽt. de altera idest potentia ligandi ⁊ soluendi queritur: vtrũ oẽs sacerdotes eam habeant? Quidam enim hanc potestatem putant illis solis esse concessam: q doctrinam simul ac vitam apostoloruꝫ seruãt. Illas enim claues promisit dominus Petro ⁊ imitatoribus eius tm̃: vt aiunt. Qui etiaꝫ auctoritatibus vtuntur in munimentum sue opinionis. Hoc enim dicunt Augu. sensisse vbi superius ait. Remissionem peccatorum: vel per seipsum facit deus vel per columbe membra. Dicit etiam idẽ peccata dimitti vel teneri a sanctis. Idem super exodum vbi de lamina aurea legitur. Erat autem lamina aurea semper i frõte sacerdotis. Hec inquit significat fiduciam bone vite: quam qui vere perfecteqꝫ non significatione sed veritate sacerdos habet: solus potest auferre peccata. Item Grego. Illi soli habent in hac carne positi potestatem ligandi ⁊ soluendi: sicut sancti apostoli: qui illoruꝫ exempla simul cum doctrina tenẽt. Item ex dictis orige. Hec ptãs soli Petro concessa est ⁊ imitatoribus Petri. Nam quicũqꝫ vestigia Petri imitantur: habent recte ligandi ⁊ soluendi potestatem. His alijsqꝫ testimonijs ĩnitunt̃ qui asserũt potestatem ligandi ⁊ soluendi illis solis concessam sacerdotibus: qui vita ⁊ doctrina pollent sicut apostoli.

¶ Aliorum sententia verior. c

a Lijs autem videtur quod ⁊ mihi placere fateor: cunctis sacerdotibus hãc clauem dari. s. ligandi ⁊ soluendi: sed non eam recte ac digne habent: nisi qui vitam ⁊ doctrinam apostolicam seruant. Nec premisse auctoritates malos sacerdotes hanc potestatem negãt habere: sed illos solos digne ac recte hac potestate vti significant: qui prediti sunt vita ⁊ doctrina apostolica: quia soli ipsorum apostolorum imitatores digne recteque possunt ligare ⁊ soluere. Et per dominum tm̃: vel per sanctos in quibus habitat spiritussanctus digne ⁊ recte fit remissio vel retentio peccatorum. Fit tamen ⁊ per illos qui sancti non sunt: sed non digne vel recte. Dat enim deus benedictioneꝫ digne poscenti etiam per indignum ministruꝫ. Qꝛ vero hanc potestatem habeant omnes sacerdotes Hyero. testatur super illum locuꝫ euãgelij: vbi dominus dicit Petro. Tibi dabo claues regni celorum ⁊c̃. Habent inquit eandem iudiciariam potestatem alij apostoli. Habet ⁊ omnis ecclesia in episcopis ⁊ presbyteris. Sꝫ ideo Petrus eaꝫ specialiter accepit: vt omnes intelligant: ꝙ quicunqꝫ ab vnitate fidei ⁊ societate ecclesie se separauerit: nec a peccatis solui nec celum potest ingredi. Itez ꝙ sacerdos etiã si malus sit gratiam tamen transfundit pro sue dignitatis officio Augu. ostendit dicens. Dictum est a domino in numeris ad Moysen ⁊ Aaron sacerdotes. Vos ponite nomen meuꝫ super filios israel. Ego dominus benedicã eos vt gratiam traditio per ministeriũ ordinati trãsfundat hominibus: nec voluntas sacerdotum obesse vel prodesse possit: sed meritum benedictionem poscentis. Quanta autem sit dignitas sacerdotalis officij ⁊ ordinis hinc aduertam⁹. Dictum est de nequissimo Caypha inter cetera. Hoc autem a semetipso non dixit: sed cum esset põtifex anni illius prophetauit: per quod ostenditur spiritum gratiarum non personam sequi digni vel indigni: sed ordineꝫ traditionis: vt quãuis aliquis boni meriti sit: non tamẽ possit benedicere nisi fuerit ordinat⁹. vt officij mysterium exhibeat: dei autem est effectuꝫ tribuere benedictionis: Hinc euidenter ostẽditur ordo non priuari potestate tribuendi gratiam ob ministri indignitatem. Huic tamen Augu. sententie videtur obuiare quod ait Esicius. Sacerdotes inquit nõ propria virtute benedicũt: sed quia figuram Christi gerunt: ⁊ propter eũ qui in ipsis est plenitudinem benedictionis tribuunt. nec solum is qui sacerdotiuꝫ sortitus ẽ: sed quicunqꝫ Christum ĩ seipso habet ⁊ eius figuram gerit: per conuersionem bonam: sicut Moyses: idoneus est vt benedictionẽ prestet. Ecce hic habes ꝙ non solum sacerdos sed oĩs in quo Christus habitat benedictionẽ prestat. Sed alia est benedictio que solis sacerdotibus congruit. Alia que ab omnibus bonis communiter exhibetur. Denique illi sacerdotes in quibus Christus habitat benedictionis plenitudinem tribuere dicuntur: non quia soli illi transfundant gratiam: sed qꝛ illi soli licite ⁊ digne id agũt. nec subditos mala vita sacerdotis ledit: si

bona faciunt que ille dicit. Vñ Grego. Multi dum plus vitam sacerdotum q̃ suaz discutiũt in erroris foueam dilabuntur: animis ꝯsideran tes. ꝙ non eos vita sacerdotuz lederet: si humi liter bonis sacerdotum ammonitionibus aurẽ accomodarent.

¶ De hoc quod scriptum est in Malachia: ma ledicam benedictionibns vestris. d

p Remisse vero sententie qua dicitur etiã per mali sacerdotis ministerium trans fundi gratiam benedictionis: videt̃ obuiare quod dominus per Malachiam prophe tam malis sacerdotibus comminatur. Male dicam benedictionibus vestris. Et alibi. Ve his qui viuificant animas que non viuunt: ⁊ mortificant animas que non moriuntur. Si enim maledicit dominus benedictionibus eorum: ⁊ si anime quas viuificãt nõ viuunt: quõ per eos gratia benedictiõis trãsfundit̃? Sed il lud capitulũ: maledicam ⁊c̃. quidam referunt ad hereticos: qui ab ecclesia precisi sunt: ⁊ ad excõicatos: quoꝝ benedictiones fiunt maledi ctiones: his qui eorum sequuntur errores. Il lud vero alterũ. s. viuificãt ⁊c̃. super omnes il los sacerdotes exponũt: qui absqz claue sciẽtie ⁊ forma bone vite presumũt ligare vl̃ soluere. Sed nullus officio sacerdotis vti debet: nisi im munis sit ab illis: que in alijs iudicat: alioquin seipsum condemnat.

¶ Qualis debet esse iudex ecclesiasticus. e

q Ualem aũt oporteat esse qui alioruz iu dex constituit̃ Aug. describit ita dicẽs. Sacerdos cui oĩs offert̃ pctõr: ãte quẽ statuit̃ oĩs langor: in nullo eoꝝ sit iudicandus: que in alio iudicare est ꝓmpt⁹. Judicãs. n. aliũ qui est iudicãdus cõdẽnat seip̃m. Cognoscat ḡ se ⁊ purget ĩ se quod alios videt sibi offerre. ca ueat vt a se ꝓiecerit quicqd in alio dãnosum re perit. Animaduertat: ꝙ q sine peccato est: pri mus in illã lapidẽ mittat. Jõ. n. liberauit pecca tricẽ: qꝛ nõ erat qui iuste ꝓijcerz lapidẽ. Quõ la pidaret qui se lapidãduz cognosceret? Nullus enim erat sine peccato: in quo intelligit̃ omnes fuisse reos. Nã venialia remittebant̃ ꝑ cerimo nia. Si qd̃ ergo in eis peccatuz erat: criminale erat. In hoc ergo potẽtissimum est crimen sa cerdotũ ⁊ detestabile: qui non prius se iudicãt: ⁊ alios alligant. Caueat spũalis iudex sicut nõ cõmisit crimen nequitie: ita non careat mune re scientie. Oporteat vt sciat cognoscere quic qd dz iudicare. Judiciaria. n. potestas hoc po stulat vt qd̃ debet iudicare discernat. Diligẽs ergo inuestigator sapiẽter interroget a peccato re quod forsitan ignorat: vel verecũdia velit oc cultare. Cognito vero crimine: varietates eius non dubitet ĩuestigare: ⁊ locum ⁊ tẽpus ⁊ ce tera que supradiximus: quib⁹ cognitis assit be niuolus: paratus erigere ⁊ secũ onus portare: ⁊ habeat dulcedinem in affectione: discretio nem in varietate. Doceat perseuerantiam. Ca ueat ne corruat: ne iuste perdat iudiciariam po testatem. Etsi enim penitẽtia possit ei acqrere gratiam: non tamẽ mox restituat ĩ ptãtẽ primã. Et si Petrus post lapsum restitutus fuerit ⁊ sepe lapsis sacerdotib⁹ reddita sit dignitatis po testas: nõ tamẽ est necesse vt oĩbus concedatur quasi ex auctoritate. Inuenit̃ auctoritas que cõ cedit ⁊ quasi imperat. Inuenit̃ auctoritas alia que non concedit: sed vetat que scripture nõ re pugnãt sed concordãt. Cum. n. tot sũt qui labũ tur. vt pristinaz dignitatẽ ex auctoritate defen dant: ⁊ quasi vsum peccãdi sibi faciãt: reciden da est spes ista. Si vero locus est vbi ista non concurrant restitui possunt qui peccant. Ex his satis perpẽditur qualis debeat eẽ sacerdos qui alios ligat ⁊ soluit: discret⁹. s. ⁊ iust⁹: alio quin mortificat sepe animas q̃ non moriuntur. ⁊ viuificat que non viuunt: ⁊ ita incidit in ma ledictionis iudicium. Illud autem Malachie. s. maledicam benedictionibus vestris: siue su per hereticos tantuz ⁊ excommunicatos: siue super omnes sacerdotes: qui vita ⁊ scientia ca rentes benedicere presumunt: dictum accipia tur: sic intelligi potest: maledicam benedictio nibus vestris: idest his que in eis benedictioni bus possidetis: quia faciam ea cedere vobis in maledictionem: non in benedictionem: quia ⁊ si benedicunt sanctis: non hoc faciunt ex vero corde: ⁊ ideo eorum benedictio eis vertitur in maledictionem. Vel maledicam benedictioni bus vestris: idest quod a vobis benedicitur: a me erit maledictum: quia benedicunt inique agentibus: adulanturqz peccantibus: dummo do diuites sint.

Questio. I.

Circa decimamnonã distinctionem queruntur quattuor. Primo vtrum claues sint in ecclesia. 2° quantum ad ministros vtruz quilibz possit absoluere quẽlibet a quolibet ⁊ vbilibet. 3° d̃ correctione fraterna vtrum cadat sub precepto. 4° de denũciatione vtrum debeat eam precedere secreta admonitio.

Primo ergo queritur de clauibus vtrum sint in ecclesia: ⁊ vr̃ ꝙ non: qꝛ qd̃ a xp̃o retẽtũ ẽ nõ ẽ alij ꝯcessũ. Sz xp̃s claues retinuit ꝑm Apoc̃. Qui hz clauẽ dauid: q apit ⁊ nemo claudit. ḡ ⁊c̃. ¶ Cõtra.

dabo tibi claues regni celoꝝ. ¶ Rᵒ. circa hanc qōnē tria sunt videnda. ꝓmō de clauib⁹. 2° de effectu eoꝝ quo ad culpam. 3° quo ad penam.

ꝓᵃ disti. **Quātū** ad ꝓmū sūt tres distinctiōes. ꝓma. q̄ ē clauis auc̄itat⁹ ꝛ excellētie ꝛ mistery: qz cū clauis regni celoꝝ sit ptās apiēdi celū dᵉ g solus pōt ꝓncipal'r pctā remittere gbus celū claudit': ꝛ gratiā infundere q̄ aperit': bz clauē auc̄itatis. 2°. xp̄s ꝑm q̄ homo g merito passionis aperuit tollēs impedimētū nature qō nullus purᵘ hō tollere potuit: habet clauē excellētie: sed sacerdotes qui dispēsatiue agunt ad āmotionē obstaculi siue nec̄itatis. i. peccati ꝛ aptionē. i. collationē gr̄e hūt clauē ministery. Quelibet āt dī clauis regni celoꝝ nō inferoꝝ: qz a fine denoiaī res. Qz g̃ ista clauis est final'r ad apiēdū celū: sz ad claudēdū ifernū ꝓius: nō pl's dī celi q̄ inferni. Alia eā ē: qz a digniori denominaī res sicut Aug. libꝝ suū de ciui. dei vocauit: lz agat ō

ꝛª disti. ciuitate dyaboli tāq̄ a digniori. ¶ Scōa distinctio est. q̄ ē clauis iurisdictiōis ꝛ clauis ordis. Sicut. n. erant scā: ꝛ sancta sctoꝝ: nec erat ingressus i scā sctoꝝ nisi p scā: qz nō erat aliqō ostiū retro: ꝛ p ꝛ̄s clauis sctoꝝ mediata erat: ꝛ clauis sci scoꝝ imediata: sic nō ē ingressus i celū nisi p eccl'iaz militātē: ex̄ quā nō ē salus: sicut nec ex̄ archā Noe: ō sum. trini. c. i. §. Una. Per excōicationē aūt hō fit ex̄ eccl'iaz militantē: ꝛ per absolōnē intra. Uñ clauis iurisdictiōis a qua dec ꝓcedūt ē clauis regni celoꝝ mediate ñ imediate. Uñ forte iste due claues ordis ꝛ iurisditiōis differūt real'r: qz lz clauis iurisdictiōis nō sit aligd reale: tñ clauis ordis est aligd reale ꝛ idelebile: ꝛ clauē ordis hz ois sacerdos ꝛ eps siue hēat subditū siue nō. Si aūt nō hz subditū: tē ē clauis ordis sine clauē iurisdictiōis: qz relatiue dī dñs ad ꝑuum. Uñ nō ē ptās iurisditiōis nisi sit obediētia subiectionis ꝛ eꝫ. Nō sacerdos curatᵘ ꝓfirmatᵘ in eccl'ia ꝛ official' hūt clauē iurisdictionis: ꝛ nullā ordis. ¶ Tertia distictio ē. q̄ clauis ordis est duplex. s. sciētie ꝛ potētie: qz q̄nis i nālibᵘ distinguaī potētia directiua ꝛ factiua ꝛ executiua: sicut sensus vel rō ꝛ vis motiua vel executiua: tñ in artificialibᵘ ars q̄ est directiua dī ee factiua ꝛ executiua. Uñ ars vocaī potētia cōcl'o metaphysice. Et ita ē vnᵘ character sacerdotalis g ē potētia discernēdi: ꝛ potētia ligādi ꝛ soluēdi vna potentia per eēntiā: sz duplex vel triplex p efficaciā. Qō pz p aliud sil'e: qz lz i cōmissiōibᵘ ꝛ spūalibᵘ ordinationibᵘ aliquando ad vnū ptineat cognitio: ad aliū ꝓnūciatio ꝛ executio: sic cōmittūtur cāe ad examinādū retēta diffinitiua: ꝛ i accusatiōe eꝑoꝝ retinet ꝑꝑ depositiōez: tñ iure cōi eiusdē potestatis ordinarie ē discernere ꝛ iudicare: iō ꝛc̄. Et iō sic̄ i coꝛporalibᵘ ē g habet iuris pitiā ꝛ nō iudicādi ptātē: ꝛ hoc nō est pctñ: ꝛ eꝫ: g hēt iudicandi ptātē sz nō pitiā: ꝛ hic cū suo demerito. qz suscepit id ad qō idoneᵘ nō fuit: sic ꝛ hic. Ois sacerdos hēt clauē scie sicut ꝛ potētie. i. auc̄itatem discernēdi sicut ptātē ligādi ꝛ soluēdi: lz multi nō hēant sciētiam debitā. Et eꝫ multi nō sacerdotes hūt sciam g non hēnt auc̄itatē vel ptātē discernēdi. Scōi qdez sine pctō sz primi cū pctō suo si ꝓcurarūt: alꝫ si inuiti excusati sunt. si impedimētū ꝓposuerūt nec fūt auditi. Munᵘ. n. iudicādi nec̄iuz ē ꝛ pōt hō ꝓpelli ad offm iudicādi ꝛ ad ꝓlationem: ꝛ tūc nō peccat sicut in religionibᵘ fieri ꝓsueuit. Et qō dic̄ Grego. q̄ si indignᵘ ē nō dz obedire: ꝛ dignus vir dz obedire: intelligēdū ē de illo g hēt defectū g ē iuris vt' irregularitas: ꝛ tūc nō dz obedire nisi ab eo p dispēsationē amoueatur. Alꝫ tenet obedire. Aliogn qlibet bonᵘ g reputat se indignū refugeret: ꝛ sic soli indigni ꝓmouerent. Qui g̃ non coactus spōte accipit ptātē nō hñs sufficiētez sciaz peccat: sed inuitᵘ ꝛ coactᵘ nō accipit sz suscipit nō peccat. Uñ sine pctō ab insciō hēri vel suscipi pōt: sz accipi non potest.

Quantū ad ꝛᵐ. s. de effectu clauiū quo ad remissionē culpe ē sciēdū. ꝓmo. q̄ macula animę nihil est aliō q̄ priuatio gr̄e: ꝛ remissio quo ad maculā nō est nl si restitutio gr̄e per ꝓniam. Sicut macula lune ē priuatio lucis ꝛ pulcrificatio ē eius lluminatio. Et hec eadē ē remissio quo ad culpā q̄ culpa est defectus gdā volūtariᵘ: sz ois priuatio gr̄e ē defectus qdem volūtarius sine voluntate persone. vt in mortali actuali. sine volūtate nature vt i originali: iō ꝛc̄. ¶ 2° ē sciēdū q̄ cuicūq̄ remittiī culpa mortalis remittiī pena eternalis: qz cui hō remittit offensam recipiēs ad amicitiā remittit mortē: qz nullus vult mortem amici: sz nō oz q̄ oē aliud remittat. Si g̃ deᵘ culpā remittit: remittit ꝛ penā eternā. ¶ 3° ē notādū quō claues extēdant se ad remissionē culpe: ꝛ qdē sicut ois actᵘ virtuosus disponit ad ꝛtutē si absit vel auget si adsit: sic ꝛ hic omne sacrm agit vel auget qō signat: de sacra vnc. c. i. Uñ cū absolutio significet remissionē culpe q̄to exꝑssius pōt ad eā disponit si nō adest vt in attrito: vel si adest disponit ad eiᵘ augumentū. i. gratie ꝛ remissionis pene.

Quantum ad ꝛᵐ: quātū ad remissionē pene quō se extēdat est sciēdū. ꝓmo q̄ deᵘ remittēdo culpā deᵘ ꝓmutat penā eternā i tpalē: ꝛ iō vis clauiū nō al'r valet ad remissionē pene eterne q̄ disponēdo ad remissionē culpe. ¶ 2° q̄ valet ad remissionē pene tpalis sz maiorē ꝛ minorē ꝑ contritionē ꝓfitētis ꝛ erubescentiā hꝫ: qz actᵘ actiuoꝝ sunt i patiēte ꝛ bñ dispositō. Pōt tñ eē tā frequens ꝓfessio q̄ vis clauiū deleret oēm penā debitā: ꝛ tūc nō fieret nisi augmētū gr̄e: sicut. q̄ñ ꝑ multos actus tēperātie remittiī actᵘ ītēperantie si ꝑus inerat tādē ex toto corrumpiī. Ex tūc aūt illi boni actᵘ licet nō possint minuere id qō totaliter ē corruptū: possunt tñ augumētare habitū tēperātie ꝛ faciūt: ꝛ sic ē hic. ¶ 3° notādū q̄ vis clauiū ñ solum est ad remissionē culpe ꝛ pene vt dictū ē sed ē et ad ligandū ad penā tēporalē: qō fit ꝑm q̄titatē culpe ꝛ doloꝛ ꝛ huiusmodi ꝛc̄. nō tñ ē arbiter ad libitū: sed ꝑm rōnem rectam ꝛc̄. ¶ Ad argumentū est dicendū q̄ clauis excellentie a xp̄o retēta nlli ē ꝓcessa: sz clauis mistery sic. Qō. II

Ecundo querit̄ de ministris habētibus claues vtꝝ quilibet possit absoluere quēlibet a quolibet ꝛ vbilibet. Et videtur q̄ sic: qz cuilibet sacerdoti dī. Quoꝝ remiseritis peccata remittuntur eis ꝛc̄. ¶ Cōtra de pe. Ois. sine licentia ꝓpꝛy sacerdotis alienᵘ non valet eum absoluere nec ligare. ¶ Rᵒ. hic sūt tria videda. ꝓmo de habentibus claues. 2° de vsu. 3° de extensione.

Quātum ad ꝓmū sunt tres conclusiōes. ¶ ꝓma. Qz sacerdotes ve. te. nō habuerunt claues regni celoꝝ: qz clauis ista ē ptās per quā iudex eccl'asticus dignos recipe ꝛ indignos excludere dz a regno. sz tūc nullus sacerdos quōcūq̄ poterat aperire celū nec introducere. g̃ nec clauē habere: sz sic̄ eoꝝ sacra erāt figura celestiuꝝ sic ꝛ eoꝝ ptās figura veraꝝ clauiū. ¶ Scōa ꝓclo ē. Qz in no. te. soli sacerdotes hūt claues regni celoꝝ ꝓpꝛie dictas que sunt ad aperiēdū celū imediate: lz dispositiue ꝛ dicuntur claues ordinis. Sed claues iurisdictionis q̄ imediate ad illud disponūt pōt habere nō sacerdos. Hostiariᵘ autē habet claues tēpli materialis: non aūt nō manufactii in celis. Dāc aūt ꝓclusionē qdā ꝑbāt sic: qz si eēnt iste claues i alys a sacerdotibᵘ hoc eēt ꝓpter meritū vite ex quo careāt sacerdotali ꝓsecratiōe. Sed acquireretur ꝑ meritū vite perderent ꝓpter demeritū: ꝛ ita frequēter vnus ꝛ idē quādoq̄ haberet claues quādoq̄ nō haberet ꝛ incertū esset: de quocūq̄ an haberet: cū nulli possit constare de merito alicuius. nec etiā de merito ꝓꝑio. Ista sunt icōuenientia: ideo ꝛc̄. Sed ista rō parum valet: qz ita incertū ē g̃s habet characterē sacerdotalē cuz nesciat ad ordinās fuerit eps: an habuit intētionē dandi: ꝛ iste recipiēdi ꝛ hꝫ. ¶ Tertia

cōclusio est. q̄ soli clerici habent claues iurisdictiōis. magnus. n. rex ⁊ iparator ⁊ huiusmōi: sz ptātes illoꝝ nec mediate nec imediate apiunt regnū celoꝝ: siue sit eccl'a bonoruz siue iustoꝝ. Nec abbatisse quecūq; habēt has claues: quas nec beate virgini xp̄s commisit. de pe. c. Noua. Nec ep̄s alicui nisi clerico nec etiā religioso ꝓuerso pōt has cōmittere: q̄ nō pōt ritū vniuersalis eccl'e imutare. Unū erra uit prior q̄ ꝓmisit ꝓuerso absoluere sociū clericū a minori excōicatione: sed nouitio dū tū hēat cozonā clericalē ꝓferre potuit. Errāt ēt ep̄i qui bigamos faciūt officiales: q̄ nō possūt cū sint denudati oi statu clericali etiā si miores ordines hēant: q̄ lz nō possunt denudari quo ad characterē tū possunt quo ad id qō ē de iure positiuo. Papa aūt qui ē super totū ius ⁊ totā eccl'am posset clauē iurisdictiōis ⁊ laico ⁊ femine cōmittere q̄uis nō deceat. Quidā aūt ꝓbant q̄ clauis iurisdictionis mulieri nō pōt ꝓpetere: q̄ disponit ⁊ preparat ad clauē ordinis ⁊ sacerdoty q̄m est exnā sacri. ⁊iō mulieri q̄ sacerdos nō pōt esse: ꝓpetere non pōt: iō ꝛc. Sed si ista ratio probat decentiā bene quidē q̄uis in nālibus alicui ꝓuenit disponere ad aliquā formā qō tū nō pōt attingere ad ꝓducendū illā: vt pz de aia rōnali: ⁊ sil'r in artificialib⁹: tū si de ptāte absoluta fit sermo: vī q̄ sicut laico pōt cōmittere papa q̄ excōicet sic muleri: ⁊ dare sibi coronā qō tū inferioz papa nō posset: q̄ qō ē mere de iure positiuo institutū quo ad eēntiā subiacet actori iuris positiui quo ad māz mutandā ⁊ de nouo faciēdā: vñ sicut de⁹ sacramentum ꝓtra originale qō solis viris ꝓpetebat mutauit in sacr̄m cōe viris ⁊ mulieribus: sic posset ip̄e facere q̄ sacerdotis ordinis eēt cōe viris ⁊ mulieribus. Cū ergo tonsura cl'icalis sit ex institutiōe eccl'e nō sacr̄m. Papa qui ē sup totum ius posset mulierē facere capacē: ita faciliter sicut de illegittio facere legittimū: ⁊ siimiliter dare sibi ptāte excōicādi: sed hoc inferioz nō posset. s. tollere legem superioris.

Quātum ad zm. s. de vsu sūt tres ꝓclusiones. ¶ Prima. q̄ nullus nō sacerdos q̄tūcūq; bonus pōt habere vsum clauiū ordinis: nec non iudex vsū clauū iurisdictiōis: q̄ q̄tūcūq; bō esset bon⁹ ⁊ hēret oīa alia mēbra bona: si tū careret potētia visiua: nō posset br̄e vsuz vl' actū videndi vel oculi. Ita carēs charactere sacerdotali q̄ est clauis ordinis vel ptāte iudiciaria que est clauis iurisdictionis: nō pōt habere vsum hui⁹ clauiū q̄tūcunq; in alys sit sciūs ⁊ excellēs. ¶ Scōa ꝓ ē. q̄ habēs has claues q̄tūcūq; malus nisi sit ab eccl'ia p̄cisus: pōt br̄e vsum hui⁹ clauiū. Sicut malus sacerdos p̄t ꝓficere qō ē ordis tū: ⁊ malus iudex excōicare qō ē iurisdictiōis tū: ⁊ malus curatus pōt soluere ⁊ ligare: qō ē vtriusq; Quoꝝ rō est: q̄ sicut hūs bonū oculū ⁊ hūs oīm ꝓportionatū nihil min⁹ videt per hoc qō patitur in pedē: sic hūs bonā potētiā operādi ⁊ bonam mām nihil peius opat̄ p hoc qō hēt malitiā i volūtate: sic ⁊ i proposito de potētia characteris ⁊ iurisdictiōis: q̄ habēs ⁊ mām debitā in nullo ipedit̄ pp malitiam volūtatis. ¶ Tertia ꝓ ē. q̄ precisus ab ecclesia nou hēt vsum clauiū iurisdictiōis ēt si sit bon⁹ vt iniuste excōicat⁹: ⁊ multo magis hereticus. Usuz. n. clauiū ordinis hūt eq̄liter oēs q̄ hūt characterē quē eccl'a nō pōt auferre: sz vsuz clauiuz iurisdictionis nō hūt ab eccl'a p̄cisi etiā iuste: q̄ sūt ab executione iurisdictiōis suspēsi. Heretici vo sunt oīo iurisdictiōe priuati: vñ quo ad pmū ꝓficere ⁊ ordinare p̄nt quod est pure ordis: quo ad zm excōicare ⁊ absoluere nō p̄nt qō est pure iurisdictiōis. 3° vsum vtrarūq; clauiū sil'. i. absoluere in foro ꝓsciētie non possunt: q̄ deficiente altero p̄incipio essentiali non potest sequi effectus.

Quantum ad 3m. primo vidēdū ē quid ante eccl'e ordinationē ⁊ diuisionem fieri poterat. 2° vtr̄ modo quilibet posset absoluere quēlibet a quolibet. 3° vtr̄ qui pōt absoluere aliquē ab aliquo possit hoc facere indifferenter in oī loco. ¶ Quantū ad pmū est opinio quoꝝūdā dicentiū. p̄mo q̄ absolute loq̄ndo de sacro penitētie circūscribēdo oēm ordinationē eccl'e q̄libet sacerdos pōt quēlibet absoluere: quoꝝ rō prima ē: q̄ ꝓcurrentibus ad sacr̄m que sūt de necessitate sacri ⁊ debita dispositiōe suscipiētis est sacr̄m ⁊ suscipiēs recipit omnē effectuz sacri. Sz circūscribēdo a sacro pnie ordinationē eccl'e quilibet sacerdos est debitus miſter ⁊ ꝓfessio pctōr̄ est debita materia. Forma aūt debita ē. Absoluo te ꝛc. Confitēs aūt si sit penitēs est sufficiēter dispositus ad suscipiendū tā sacramētū q̄z rē sacri: ergo. Et iō bis cōcurrentib⁹ nō solum ē vex sacr̄m: sz etiaz suscipiēs vere recipit oēm effectū sacri. Maioz pz: minoz etiā clara ē q̄tū ad mām ⁊ formaz sacri pnie: sed dubia ē q̄tū ad ministr̄ ⁊ dispositionē recipiētis. Et q̄tū ad hoc probat̄ sic: q̄ q̄ nō quilibet sacerdos sit debitus miniſter nec quilibet pctōr penitēs sit sufficienter dispositus ad recipiēdū sacr̄m pnie ⁊ ei⁹ effectū a quolibet sacerdote: nō pōt dici nisi q̄ pnia ē sacr̄z iudiciale: ⁊ iō regrit q̄ eius miniſter sit sacerdos iurisdictionē hūs: ⁊ q̄ iudicandus sit ei subditus qō nō inuenīr in quolibet sacerdote respectu cuiuslibet peccatoris. ¶ Hoc non cogit: q̄ ⁊ si pnia sit sacr̄m iudiciale tū est voluntariū. vñ sacerdos q̄ est iudex in sacro pnie magis est arbitrari⁹ de volūtate partiuz assumpt⁹ q̄z hūs iurisdictionē de se sup ptes eis inuitis: vel ab altero eoꝝ inuito. Cū. n. iudiciū pnie agat̄ inter deuz ⁊ homines ꝓstat q̄ ex pte dei sacerdos est iudex voluntarie assumpt⁹ q̄ sibi fecit sacerdotes mediatores ⁊ arbitros inter se ⁊ boies. Idē est ex parte hoīum: q̄ q̄tuncunq; sacerdos sciret pctm̄ penitētis: nisi ipemet penitēs volūtarie id exp̄imeret ⁊ exponeret se iudicio sacerdotis nō posset sacerdos iudicial'r agere cū eo q̄ ad foꝝ pnie. Ergo vbi peccator volūtarie se iurisdictiōi sacerdotis subycit assumens eū quasi arbitr̄ quē de⁹ ꝑ⁹ assumpsit: ex hoc vī q̄ ille sit ver⁹ iudex ⁊ hō ver⁹ subdit⁹ q̄tū ptinet ad tale iudiciuz. Sz hoc pōt facere quilibet pctōr respectu cuiuslibet sacerdotis circūscripta ordinatione eccl'e. g̃ tūc q̄libet sacerdos est verus iudex ⁊ q̄libet pctōr ꝓfitēs vere penitēs ē ei vere subdit⁹. ¶ Et ꝓfirmat̄ z° sic: q̄ ꝑꝑ nulli pōt eē subdit⁹ nisi quaten⁹ volūtarie se ei subycit. Ex iure. n. diuīo nulli subycitur: sz oīb⁹ ꝑest. Ex iure vo būano nullo pōt subyci: q̄ canonū statuta papā nō ligāt: sicut nec leges ip̄eratorē: vt notat̄ ex̄ de ꝓstitutiōib⁹. c. ꝑ i glo. g̃ cū subyciat se alteri in foro pnie neēe ē q̄ sufficiat subiectio q̄ fit ex mera volūtate. ¶ Item hoc idē pz ex alio sic: q̄ ꝑꝑ nō pōt se subycere iurisdictioni alteri⁹ quo ad foꝝ ꝓtentiosum: vñ nō pōt committere alicui q̄ excōicet eū nisi snie ei⁹ parueri⁹: q̄ talis iurisdictio inuolūtaria ē quo ad subditū ⁊ ex alteri⁹ volūtate dep̄ēdet. Et sil'r eēt in iurisdictōe fori pnie nisi eēt mere volūtariū. ¶ Itē si ex ordinatiōe diuina miſter sacri est sacerdos hūs iurisdictionē: in casu extreme nēcitatis non posset q̄libet sacerdos quēlibz pctōr̄ ē absoluere: q̄ illa necessitas nō mutat ministr̄ a deo institutū. Unū sicut i extrema nēcitate nullus pōt sacr̄al'r absolui nisi a sacerdote: eo q̄ sacerdos est miniſter ⁊stitut⁹ sacri pnie: sic nullus posset absolui nisi a sacerdote hūte iurisdictionez si talis iurisdictio requireret̄ ad ministrū ex institutiōe xp̄i. Tenet autē eccl'a q̄ i casu nēcitatis q̄libet sacerdos pōt quēlibz peccatorē de q̄libet pctō absoluere: nec ēt forte posset ꝛiū ordinare. ¶ Itē dato q̄ miniſter pnie sit sacerdos hūs iurisdictionē idē segt̄: q̄ ꝓsuetudo dat iurisdictionē: sz tūc fuisset cōsuetudo q̄ q̄libz absolueret a q̄libz: iō ꝛc. Sic g̃ q̄libz sacerdos poterat absoluē quēlibz volētē ei ꝓfiteri: sic oliz iudices carticulary oi hoī se eis sbyciēti ius dicere poterant nō aly. ¶ z°. isti dicūt q̄ per ordinationē ecclesie congrue factum ē q̄ nō quilibet possit absoluere a quolibet: quoꝝ ratio est: q̄ nullus potest absolui ab vno peccato mortali:

dum actualiter cõmittit aliud. Sed peccator subyciens se pro absolutiõe alicui sacerdoti sciẽter contra ordinationẽ eccl'e actualiter peccat peccato inobediẽtie: g̃ nõ põt absolui ab alys pctis. Maior pz ex precedẽtib⁹: minor declaratur: qr eccl'a põt rõnabiliter statuere q nõ glibet suscipiat quodcũq; sacr̃m a quocũq; ministro sz a determinato: vt patet de sacro ordinis: qr nõ est licitũ quẽlibet ordinari a quocũq; epo. Et sil'r ẽ de sacro pnie rõnabiliter institutus. q nõ quilibet absoluat a quolibz: qr nõ quilibet sufficit ad absoluẽdũ in foro aie. Ut igit amoueat incẽtiuũ delinquẽdi quod prebereť si glibet in pnie foro p volũtate sua posset in quolibet loco a quolibet sacerdote absolui: tolleret .n. ex hoc multũ ꝺ erubescẽtia quã dz hr̃e peccator'ꝫ multũ de cautella quã põt ꝫ dz adhibere plat⁹ ℑ recidiuũ circa subditũ in varys casib⁹: iõ rõnabiliter sic est p eccl'az ordinatũ. ¶ Tertio istimet dicũt q eccl'a hoc faciẽdo nihil mutat de eẽntialib⁹ in hoc sacro. Qꝺ ꝓbant sic: qr ꝓhibere ne quilibet recipiat sacr̃m a quolibet mistro nõ est mutare aliquid qꝺ sit eẽntiale sacro: sz eccl'a in ꝓdicto statuto nihil plus facit nisi ꝓhibere ne quilibz accedat ad quẽlibet sacerdotẽ p absolutiõe: ergo nõ mutat aliqd qꝺ sit eẽntiale sacro nec materiã nec formã nec ministr̃: ꝫ qr his cõcurrẽtib⁹ est ver̃ sacr̃m: pz q talis ꝓfessio est ver̃ sacr̃m: sicut baptism⁹ ꝫ ordo sacer recept⁹ ℑ ihibitionẽ eccl'e est ver̃ sacramẽtũ: cui⁹ signũ ẽ: qr si sacerdos reuelaret ea q̃ audiuit in tali ꝓfessiõe puniret nõ solũ vt reuelator secreti sz vt reuelator ꝓfessionis. hoc tñ interest inter bap^m ꝫ ordinẽ quz recipiũtur ℑ ihibitionẽ eccl'e ꝫ sacr̃m pnie: qr illa nõ sũt iteranda q̃uis peccet mortal'r suscipiẽs si sit adultus. qr peccatũ suscipiẽtis nõ ipedit totalẽ effectũ baptismi ꝫ ordinis sicut ipedit totalẽ effectũ absol'onis q̃ est solũ remissio peccati pp qꝺ iterari debz. Et hec bñ stãt simul q aligs bene recipiat sacr̃m ꝫ nõ rẽ sacri pp indispositionẽ suaz. Sic.n. res sacri q̃q̃ hẽtur sine sacro actu suscepto. sic eᵹ verũ sacramẽtũ põt actu recipi sine re sacri. ¶ Sz hec opio q̃tuz ad id qꝺ pmo dicit ẽ dubia: qr deus a pncipio eccl'e pfecit ℙetrũ curatũ dicens. ℙasce agnos meos ꝛc̃. Et tibi dabo claues ꝛc̃. Uñ sicut mõ sine licẽtia curati cui cõmissa ẽ cura hui⁹ parochie vel ꝺyoce. nõ lz alteri ꝓfiteri: sic nec tunc postq̃ fuit nec̃ia ꝓfessio sine licentia ℙetri: imo sicut mõ cardinalib⁹ nõ licet ꝓfiteri sine licẽtia pape: sic nec tũc apostolis sine licẽtia ℙetri de iure cõi: lz libertas spũs non habeat legẽ. Et lz oẽs apli fuerint imedietate a xpo ordinati sacerdotes in die cene qñ dixit eis hoc facite i meã cõmemorationẽ: tũ nõ in epos nisi ℙetrũ cui solũ dcm̃ ẽ. ℙasce oues meas. Et de ℙaulo qꝺ g tuc nõ erat discipulus certum est. Beat⁹ ét Jacob⁹ pm⁹ ab alys ꝓsecrat⁹ ẽ bierosolymorum eps. Et q̃uis oẽs apli eẽnt facti epi a xpo sicut aliqui dicũt: tñ ab eo ℙetr⁹ vocat⁹ ẽ cephas qꝺ ẽ caput. Uñ in euãgelio primus apl'oz dr̃ ꝫ alys semp pferť: qr voluit xps hr̃e vnũ vicariũ ꝫ eccl'am vnũ caput vni⁹ capitis vicariũ: a quo ceteri tenerẽt gcgd haberẽt. Sicut rex diuidẽs regnũ vult scdogenitos a pmogenito tenere: ita ac si ab illo recepissent q̃uis oẽs eq̃ imediate a rege accipiant portiones. ¶ Ad p^m arg^m ipoz ẽ dom. q nisi pctor vellet nullus eũ absoluere posset: sz nõ ꝟuertit q sua volũtas sufficiat in eo qꝺ suũ nõ est: vt in sequẽti articulo dicet. ¶ Ad z^m dom q ꝓꝓ ideo subycit se cui vult: qr cura illi⁹ nulli cõmissa est determinate ad cui⁹ arbitriũ satisfacere hẽat: sic̃ cura oĩs xpiani ꝓmissa ẽ ℙetro p cui⁹ manũ oz trãsire i regnũ sicut p manũ xpi q hũc vicariũ dereligt. Uñ si ℙetr⁹ mortal'r peccasset tenebať ꝓfiteri. Et qr nulli erat spãliter obligat⁹: ideo de oĩb⁹ de quib⁹ xps sibi ꝓmiserat ptãtẽ absoluẽdi libertatẽ hẽbat eligẽdi: ꝫ hz nũc successor ei⁹ q nulli subest. ꝫ pari rõne ptãtẽ hz. Et p idez patet ad z^m. ¶ Ad 4^m de moriẽte dicet in 20^a di. ¶ Ad 5^m de ꝓsuetudine dicendũ est q ꝓsuetudo nõ ꝓiudicat iuri diuino. Uñ cũ ꝺ iure diuino eẽt q oĩs xpian⁹ de pctõ ℙetro vel ei⁹ vicario hẽat satisfacere: ℑria ꝓsuetudo si fuit non valuit. Uñ ꝫ bñ dicit ꝺ pe. c. i. li. 6. Qr nullla ꝓsuetudie introduci põt: vt gs sine licẽtia ꝓpr̃y sacerdotis sibi valeat eligere ꝓfessorẽ: qr si hoc eẽt respectu inferiozis ꝓpr̃y sacerdotis vel epi qꝺ ẽ de iure positiuo: nõ tñ respectu pape qꝺ est de iure diuino. Sed qr a pncipio eccl'e nõ eligebant nisi boni ꝫ spãliter a xpo electi nõ erat periculũ. Et volũtas xpi erat ꝫ ℙetri q nõ q̃rebãt nisi salutẽ aiar̃ q oẽs boni q̃les sciebat esse illos q tũc erãt: ita possent absoluere sicut ipe. Nouerat .n. ℙaulũ ita bñ vsur̃ sicut se. Et iõ volũtas ℙetri erat ℙaulus eque vti: ꝫ ꝺsimiliter alios bonos. Sz cito apparuit. q sicut de electis a xpo vn⁹ fuit ꝺyabolus: ꝫ de septẽ diaconib⁹ vn⁹ fuit sathan: multo magis de sequẽtib⁹: ideo voluerunt q nõ glibet quẽlibz sz diuisiz. ꝫ diuiserunt ℙaulo ꝫ Bernabe gentes ꝫ ipi in circũcisiõe. nõ sic aũt q ℙetrus per hoc pderet ptãtẽ q ꝫ postea trãsiyt ad gentes nulla noua ptãte sibi data sz vsus pma sibi refuata. vñ ꝛc̃. ¶ Quã tũ ad z^m. ſ. vt q̃r glibet possit mõ absolui a quolibet ẽ sciendũ q vnusq̃q ꝺ eo qꝺ suũ ẽ potest facere qꝺ vult: qr i sua quilibz est moderator ꝫ arbiter ꝫ nihil tã naturale ẽ q̃z voluntate dñi seruare volẽtis rẽ suã in aliũ trãsferre. Uñ q̃r de ꝺtractib⁹ vel quasi hoies nõ ꝓpellũtur litigare cozã iudice nisi velint: sed pñt eligere arbitros vel inter se ꝓponere sicut volũt: quo facto ptor ratũ hr̃e debebit: nec bz eos ad rñdẽdũ cozã se citare pp hoc qꝺ de talib⁹ pñt se sbmittere cuicũq; iudici volũt hñti iurisdictiõem i alios: vt Aureliañ. ꝓsentire i iudicẽ parisiẽsez ꝓgando iurisdictionẽ illius in se ipos ꝫ tenebit sñia q̃si a suo iudice i subditos lata: vel ẽt in iudices cartularios q nullũ subditũ hẽbant nisi volẽtes se eis submittere. Si aũt est aliqd de quo homo teneať velit nolit ipe vel accusator cozã determinato iudice rñdere: sicut de feudo vel delicto de quo inuitus accusatus cozam alio iudice remittiť ad iudicẽ loci delicti: de talib⁹ nõ possunt actor ꝫ reus in extraneũ iudicẽ cõsentire nisi de licentia illi⁹ iudicis cui i hoc subditi sunt. Et pp hoc clerici q spãli mõ subditi sunt iudicib⁹ suis nõ solum i delictis sicut ceteri: sz etiã in ꝺtractib⁹ nõ pñt renuntiare priuilegio fori: nec pñt se alieno iudici sbmittere progãdo ei⁹ iurisdictionẽ nisi de licẽtia epi cui subiecta sunt. Luz g ex ordinatiõe xpi oĩs aĩa xpiana subdita sit ℙetro de illis in gb⁹ ei subdita ẽ sine licẽtia ei⁹ aly se subdere nõ põt. Et quo aũt post passionẽ xpi hõ mortal'r peccauit ꝫ post bap^m suũ tenet ad arbitriũ ℙetri satisfacere cui dictũ ẽ si peccauerit in te frater tu⁹: vñ de pctõ mortali sine licẽtia ꝫ ordinatiõe ℙetri nõ licuit alteri ꝓfiteri. Sil'r ligat⁹ maiori vl minori excõicatiõe nõ põt seip̃m soluere. Est ãt cõissa ℙetro in oĩb⁹ gb⁹ indiget ab alio solui: g̃ in istis nõ potest sol alteri subdere: sed de pctõ veniali põt hõ per seip̃m sine ℙetro ꝫ quocũq; sacerdote seip̃m soluere. Similiter de mortali de quo semel ẽ absolut⁹. Uñ nisi ordinatio eccl'e fit in contrariũ quilibz sacerdos põt absoluere quẽlibet sibi volentẽ ꝓfiteri a quolibet veniali ꝫ mortali de quo aliqñ est absolutus: qr de his nulli hoi ẽ obligat⁹: Et iõ de his põt se submittere cuilibet cui vult nõ solũ curatis alys hñtibus populũ sz ét simplicib⁹ sacerdotib⁹ nullũ subditũ alias habentib⁹: nisi q si sunt religiosi sine assensu plati nihil tale debẽt agere. Sed si agerẽt nihilomin⁹ absoluti eẽnt: qr cõcurrerẽt eẽntialia sacri. De mortali aũt nõdũ ꝓfesso de q̃ teneť satisfacere ℙetro nõ video q sine ei⁹ licentia possit se alteri subdere. Sicut hõ ꝺ frãcho allodio põt se cui vlt submittere: nõ aũt de feudo de quo iaz alteri homagium fecit nisi de ei⁹ assensu vel saluo iure ei⁹. Uñ si hõ vellet alieno sacerdoti confiteri cũ intẽtione nihilomin⁹ ꝓfitẽdi propzio sacerdoti ꝫ satisfaciendi eius arbitrio: vr̃ q posset

alius:eũ absoluere:sicut dicit ꝟ Raymũd⁹:q; alien⁹ pōt ab soluere ponēdo:spē ī ratihabitiōe ꝓpry sacerdotis. ¶ Et qō ñt illi ō cōtraria opione:q; si qs alieno ꝟfiterē q; eēt verū sacm. ¶ Cōtra. q2 a nō suo iudice lata snīa nō tenet ⁊ sil'r si a suo ō casib⁹ retētis:q2 in tñ est nō suus. ſz post q; ē absolutus a'supioze a quocūq; vult ō illis absolui:pōt per rationem dictam.

Quantū ad tertiū est sciēdū:q; iudex eccl'iasticus in foro ꝟscie pōt absoluere vel ligare ex̄ terri 3ª ꝟ torium suū tripliciter. Et fm hoc sūt tres ꝟcl'ones. ¶ Pri ma.qñ cōfessoz ⁊ ꝟfitēs vterq; ē ex̄. vt si epus ex̄ dyocesiz inueniat subditū volētē sibi ibi cōfiteri:vel curatus extra parochiā parochianū:ibi pōt eū absoluere ⁊ ei pnīaz iniū gere.q2 ille act⁹ q nō ꝟcernit determinatū locū:ſz idifferē ter'oēm locū honestū:pōt equal'r exerceri ex̄ territoziuz ⁊ intra. Propter hoc.n.arbiter pōt p̄cipere ptes adesse in oī loco honesto.q2 nō bz locū certū: vbi ius dicēdo resideat moze maioꝝ. Et ꝓpter ꝫ ea q; sūt volūtarie iurisditionis ⁊ cāe cognitionē nō desiderāt:pñt a ꝓcedēte iudice vbiq; agi. Sz soluere vl' ligare i foro ꝟscie ē hꝺ:q2 p̄ncipal'r respi cit actū iteriozē in quo eēntial'r ē pctm:q; abstrahit a loco. vñ ꝓpter ꝟcupīam soli⁹ cozdis ī eccl'ia fcām est ꝟfitēdum: nō tēplū recōciliādū.igr ⁊c. ¶ P. cōstitutio q; ē clauis ⁊ fū damētū h⁹ māe dicit q; glibz ꝟfiteaf ꝓpio sacerdoti. Si aūt eēt necesse cōfiteri ī ꝓpio loco:sicut ꝓpio sacerdoti: nō dimisisset illō ponere. vñ lz curati plus ꝟsueuerit in ec clesia audire ꝟfessiōes q; ex̄.tñ extra ⁊ i domib⁹ ⁊ i itinere ambulādo audire pñt. Et si qdē de venialib⁹ aut moztali bus semel cōfessis agerēt.q2 hec credūt ī partē volūtarie iurisditōis:eo q; nō necesse ē ea cōfiteri:nō ē dubiū q; vbi cūq; de his possim⁹ cōfiteri:ſz ēt de moztalib⁹ semel i an no cōfitēdis idē iudiciū ē:q2 nec de illis pōt absolui qs nisi volēs. vñ hoc iudiciū nō reddit in inuitū. Et iō adhuc pōt exercēri ex̄.sicut ea q; sūt volūtarie iurisditiōis. Et q; abso lutio ī foro pnīali nō ita arteꝫ ad territoziū: sicut illa q; fit i foro exteriozi:apparet:q2 archiep̄s pōt visitās ō oī crimi ne; puincia ꝟfessiōes audire:nō aūt exteri⁹ crimina nisi notioza cozrigere. de cens.i.c.vlti.§.notoria.li.6. Et sil'r pōt mittere q̄stozes cū idulgētys:nō aūt officiales ꝓ iudicys faciēdis. de pe.c.i. de offi.ordi.c.i.li.6. Jtē ea q; coactionem nō ꝟportāt pōt iudex facere ex̄ territoziū .de foro cōpe.c.i. li.6. Nā territoziū a terēdo :hꝺ aūt sūt hec. iō ⁊c. Sz sicut vbiq; qs capiat ferā suaē.pōt tñ a dño ꝓhiberi ne ītret agrū suū:sic pōt qs vbiq; suū subditū a pctō absoluere. sed pōt ꝓhiberi ne resideat i aliena eccl'ia ad hoc faciēdū si p hoc p̄iudiciū pareꝫ: vt si vellet ibi solēnes pnīas iniū gere. Propter qō ēt volēs facere ordines i aliena dyocesi accipit lnīam ab illo. vñ curat⁹ alium curatū vel sacerdo tē nō habērem lnīam a suo superioze posset ꝓhibere audi re ꝟfessiōes in sua ecclesia.nō sic aūt extra eccl'iam ēt ītra parochiā. Nec sil'r si hꝫet ptātē a papa vel epo ꝓpo cui sub 2ª ꝟ ditus locus est. ¶ 2ª ꝟcl'o.q; si absoluēs ē ītra ⁊ absoluen dus ex̄ p cōmissionē:vt si curat⁹ vel epūs det lnīaz subdito ꝓficiscēti ꝟfitēdi extraneo: vel epūs det ptātem alicui ī oēs sue dyocesis:⁊ iste iueniat extra dyocesiz aliquē volētem ꝟfiteri pōt eū absoluere. Oēm.n.absolutionē quā aligs p seipm pōt īpendere i foro ꝟscie iure ordīario pōt alteri cō mittere. vñ cū ibi possz p se ꝟfessionē audire:vt dicit ꝑma ꝟcl'o.p ōñs ⁊ p aliū. Uñ dicit ꝟstitutio. Si qs alieno sacer doti voluerit cōfiteri lnīam petat a ꝓpio ⁊c. nec dicit i p̄ pria parochia. vñ nō regrit:q; ꝟfessio q; fit alieno sacerdo ti fiat in ꝓpria parochia. Pari.n.mō est qs ordinand⁹ ab soluēdus ⁊ iudicādus a suo.de paroch. Nullus. ſz de lnīa ꝓpry dyocesani:pōt qs ordinari ⁊ iudicari i foro exteriozi ab alieno ī aliena dyocesi.q; ⁊ i foro iteriozi.⁊ sic vtiꝫ ꝟsue tudo:q; est optima legū iterpres. Nā pnīarius epi in eccl'ia cathedrali exempta:⁊ nos in locis nostris exēptis audim⁹ ꝟfessiōes aucte epi:cū in locis exēptis nō pōt ipe plus q; si ex̄ dyoce. ¶ Sz tūc ē dubiū de simplici sacerdote. Plus eni cōcedit illi in quo duo iura cōcurrūt:q; illi in quo vnū tñ:sicut p; i adoptione aui materni ⁊ extranei. vñ curat⁹ in loco suo pōt audire ꝟfessionē extranei de lnīa superioris illius.q2 persona est ei subdita rōne cōmittētis:⁊ locus est sibi subditus rōne sui. Secus aūt videt̄ i simplici sacerdo te cui nullus locus est subditus. Sed dico idē.q2 si pretoz sit is q; alienā iurisditionē exeꝝtur:nō tamē ꝓ suo imperio agit. vñ nō rōne subiectōis loci hoc facit:ſz solū rōne subie ctionis p̄sone.sicut ꝟmittens ibi iure suo posset ibi audire. vbi tñ nihil pōt i locū:sed in p̄sonā soluz. ¶ 3ª ꝟcl'o est.ex̄. 3ª ꝟ q; existens ex̄ territoziū pōt cōmittere audientiaz ꝟfessio nū intra. Exquo.n.pōt per se audire extra:vt dicit ꝑma cō clusio:⁊ p aliū vt dicit scōa:pari rōne pōt cōmittere extra vt audiat̄ intra. vñ cōstitutio dicit lnīam petat ⁊ obtineat a ꝓpio sacerdote.nō dicit ī p̄pria parochia. vñ vbicūq; det̄ lnīa ꝟfitēti vel auctoritas ꝟfessoꝝ nō refert. dū tamē ītra audiat.q2 ēt in his que sunt cōtentiose iurisditōis i fo ro exteriozi pconsul vel p̄ses nōdū igressus iure nouo vl' egressus etiā iure antiquo:nō solū cū ꝓficisci cepit imo ēt cū abeē ceperit delegare pōt vt intra ꝓuincia iudicet̄. Et sil'r curat⁹ extra parochiā ⁊ epūs extra dyoc.ex̄s pōt vel mittere vel cōstituere vicarium ad confessiōes audiēdas sicut officialez:etiā destinare ad causas audiēdas ⁊ termi nādas.ff.de offi.p̄sul'. Obseruari.§.vlti.l.se. de offi. eius cui mā.ē iur.de collatoze.§. Prohibem⁹.col.9. ſz auctas cō stitutionū nostrarū videt̄ īniti iuri antiquo de eo q; dicit superiozē gerere vices priozis quousq; cōfirmat⁹ sit p̄sens ī domo:si intelligat q; prioꝝ nō possit al'r ordiare quousq; ītrauerit possessionē ⁊c. ¶ Sz iuxta scōam ꝟclonem ē no tandū:q; fines mādati diligēter sunt seruandi. vñ si epus det ptātez audiendi ꝟfessiones subditoꝝ p dyoc. vel i dyo cesi vel iafra dyoc.ex hoc ñ possunt audiri extra:q2 essz ex cedere fines mādati:sed bñ possunt audiri ītra i locis exē ptis:q2 lz nō sint infra dyocesiz:quo ad subiectionē si sunt. exempta a lege dyocesani ⁊ iurisditione eius.tñ sunt intra quo ad situationē. Sed si dicatur sic de dyoc.vel oī q; sunt de dyoc.⁊c.q2 determinatio loci ad cōfitētes fit nō ad con fessiones:tunc pñt vbiq;. ¶ Ad argumentū ī oppositum dicendum q; inteligitur fm ordinationē petri:cui illud p̄ ⁊ p̄ncipaliter fuit commissum.

Attē mādati fi nes obseruā de bēt.

Questio. III.

Tertio querit̄ de correctione fraterna vtrū cadat sub p̄cepto. Et vide tur q; nō:q2 meretrices tollerant̄ ab eccle sia q; tñ sūt i moztali. Et sil'r vsurary.q; omit tere correctionē fraternā nō ē moztale:cuz tota eccl'ia hoc faciat. ¶ Cōtra est:si pecca uerit in te frater tuus ⁊c. ¶ P°. ꝑmo viden dum est quid est correctio fraterna. 2° an sūt in p̄cepto. 3° qui sunt qui tenentur ad eam.

Quantū ad ꝑmū ē diffinitio magistralis q; fraterna correctio ē admonitio fratris de emēdatio ne delictoꝝ ex fraterna charitate. Dico aūt admonitio fra tris.q2 obiurgatio verbi et castigatio verbeꝝ ptinet ad p̄ latū:⁊ dicitur correctio p.c. sed admonitio secreta q; fit per ꝟba dicit̄ correptio p.p. non a rapina.i. violētia:nisi put p eam volūtas immutat̄:sed a raptu:q2 raptim ⁊ percursuz cozrigitur qui solo verbo emendat̄.sicut syllaba cozripi di citur que cito p̄fertur. De emēdatiōe delictoꝝ:q2 respe ctu finis dicitur homo p̄ximū dirigere:cū sibi ip̄m ostē dit:sed regere cum a deuio i p̄sum custodit:cozrigit eum er rantē ad viam p semitā reducit emēdādo ip̄m a peccato. hoc aūtē q2 fit sepius de paruis delictis vel omissionibus que dicuntur delicta quasi derelicta. Nam de alys dicit̄

q̄ nemo p̄ot corrigere quē de⁹ despexerit.iō dr̄ de emēdatione delictor̄.Ex fraterna charitate.illa.n.correctio que fit a prelato i coī:dicit̄ fieri ex iustitia q̄ respicit bonū cōe: vt edificet̄ de pena q̄ sunt scādalizati de culpa.vt vnius pena sit metus multor̄.Propter hoc enī rei pu. iteresset ne maleficia remaneāt īpunita.sz illa q̄ fit secreto ad emēdationē fratris ex charitate ꝓcedit:qz amicitia nō min⁹ subuenit i dānis virtutum q̄ in amissione rerum.

Quantum ad scām est sciēdū:q̄ cū aīe boīum sint cūctis reb⁹ p̄ferēde:si elemosyna corporalis vbi est necessaria corpori ē ī p̄cepto:multomagis spiritualis.vñ si occurrat iste casus p̄mo q̄ videt ꝓximum ī peccato mortali. 2° sperat p̄ suā admonitionē illū corrigi. 3° q̄ nō sperat illū alr corrigi:sz sic icorrectū mori:tenet̄ ex p̄cepto multo plus subuenire aīe ne dānet̄ q̄ fame scēti lazaro ne moriat̄.Unde Grego.in homi.Cū audisset ioānes in vinculis opa xp̄i.Plus ē aīaz ī eternū victurā pabulo vbi reficere q̄ ventrē moriture carnis terreno pane satiare.si aūt nō esset ī p̄ctō mortali:sz veniali tm̄:deesset necessitas:qz si hic nō corrigit̄ i purgatorio:corriget̄.Itē si nō sperare⁹ correctio:sz poti⁹ exasperatio:non deberet fieri:nisi ꝓpter aliorū edificationē i casu negligendū eēt ei⁹ odiū:sicut ioānes arguebat berodē.in quo casu dicit Chrȳ.Meli⁹ ē odiū ꝓpter deū q̄ amor p̄ter eū.Cū.n.ꝓpter deū diligim⁹:sibi debitores sumus.Cū aūt ꝓpter eū odio hēmur:ip̄m nobis debitorē cōstituim⁹.Uel si ad horā ꝓtristaret̄ postea emēdaret̄.Itē si alr sperare⁹ corrigi vel per seip̄m vel p alium ad quē magis pertinet:q̄ tm̄ si p̄sens eēt nec corrigere vellet:nō excusaretur qui hoc videret.

Quantum ad tertiū.g. s.teneant̄ ad eā. dōz q̄ oēs sicut ad charitatē ēt religiosi.Si.n.religiosus nō hz ꝓpriū:r iō excusat̄ a p̄cepto elemosyne corporalis:vbi videt ꝓximū:nec hz vñ subueniat respectu scē: necessitat⁹:q̄ nō oīa facit coīa:qz nō debz de alieno largirī nō tm̄ respectu p̄me:qñ deberet ēt accipere sup altare.tm̄ ip̄e linguā hz:nec i hoc dz silentiū claustro:sz magis correctionē ꝓximo.Propter qō si suo vbo posset corrigere peccantē nec faceret:mortaliter peccaret dictur⁹.Ue mihi:qz tacui:r maledict⁹ q̄ p̄hibet gladiū suū a sanguīe.Et in Eze. Si nō ānūciaueris ei:sanguinē ei⁹ ō manu tua regrā:sicut sanguinē abel de caym:q̄ dixit.Nunqd custos fratris mei sū. 2° tenet̄ peccator:qz p̄ctm̄ suū eū non liberat a p̄cepto ēt si peccet corrigēdo:qz nō est ꝓplexus cū possit se corrigere in momēto.¶Si aūt querat̄ vtrū peccet corrigēdo de eodē vel leuiori p̄ctō:si gdē sit veniale:nō:qr ñ ē mā scādali.si vo mortale:aut corrigit vt ꝓfectus:r tūc dicūt q̄ sic:qz indigne exeq̄t officiū suuz.r q̄ sine p̄ctō est ille dz mittere lapidē:nō ali⁹ auditurus:ī quo aliū iudicas:teipz ꝓdēnas. Eadē.n.agis q̄ iudicas:ēt si ē p̄ctm̄ occultū:dū tm̄ mortale: qz suspēsus ē coram deo r quo ad se.r B vex ē ō p̄lato ī spūalibus:nō aūt ī tpalib⁹.Si.n.ꝓpositꝰ vel ballius ē alr ī p̄ctō mortali occulto:r suspēdit latronē:nō ꝓp̄ peccat mortaliter:cū ista officia ēt a gentilib⁹ habeant̄.si vo corrigit per modū magistery i publico docēdo:si ē occult⁹ peccator:nō peccat mortalr vt dicūt.Si aūt notori⁹ tūc sic.qz scādalizat:qz cuius vita ōspicit̄:necesse ē vt p̄dicatio ꝓtēnat̄.Alij aūt dīt q̄ lz ita sit de doctrina:secus ār ē ō p̄dicatōe quam īdigne exeq̄t gcūq̄z ē sibi cōscius mortalis ēt occulti.vñ q̄ p̄dicas nō furandum furaris.Sz illa auctas ē ad oppo⁹: qz ibi p̄mittit̄.q̄ q̄ aliū doces:teipz nō doces.vñ pariter ibi reprehēdit̄ docēs r p̄dicās ꝓriū ei⁹ qō facit.Qui ār secreto aliū corrigit:si occult⁹ p̄ctō ē respcū illi⁹ nō delingt.sed si public⁹ aut illi cognit⁹ scandalizat:r sic peccat:si q̄ si impio se hoc faciat:sz si q̄si adhortās ad cōcordē pniam vl q̄ suo malo exēplo nō peccet:ne q̄q̄.Subdit⁹ aūt dz r p̄ot p̄latū corrigere:sz cū debito moderamīe.qz si i his que fidei sūt erret publice peccare faciēs populū:publice ē arguēdus sicut paulus petz.Uñ si papa p̄dicaret errorē corā ppl'o:scandalizando eēt:r ei corā ppl'o ꝓdicendū.sic.n.dicit paulus ō petro.In facie ei restiti rē.In alys ār secreto r cū reuerentia corrigendus est:r tāto reuerētius q̄to maior p̄lat⁹.¶Ad argumētū dōm q̄ meretrices corrigūt quidem nō per pe nas ne deterius contingat:sz p sermones inq̄sitū predicat fornicationē eē mortale.sil'r ō vsurarys. Questio. IIII.

Queritꝰ quarto ō denūciatō e vtrū debeat eā p̄cedere fraterna correctio:r vr̄ q̄ nō.qz plus diffamat̄ hō si accusat̄ corā multis r p̄lato q̄ si denūciat̄ soli p̄lato.Sz ad accusandū iudici nō regrit̄ secreta admonitio:sz suffic̄ q̄ p̄cedat iscriptio.g̃ nec ad denūciationē.¶Cōtra.ō accusa.q̄l'r r qñ:vbi dicit̄ q̄ īgsitionē p̄cedere dz clamosa insinuatio:accusatiōez iscriptio:denūciationē secreta admonitio.¶B°.hic opus ē distictōe icludēte septē ꝓnes ī gnāli. qz delictū aut ē simpl'r publicū:aut simpl'r occultū:aut sz qd publicū:r sz qd occultū.In ꝓmo casu dico p̄ctm̄ publicū qñ ipe ē p̄ctōr public⁹:r nō si publicū eēt tale crimē esse cōmissū:r nescire⁹ oīno a quo:sed qñ:siue delictū fuerit factum publice siue occulte.publicū tm̄ r diuulgatū ē q̄ iste fecit tale crimē:r de hoc ē coiter diffamat⁹:si vīsile ē q̄ cit⁹ corrigere⁹ si ad p̄tē sibi oñdo:qō vr̄ ordinari ad ei⁹ emēdationē:q̄ si stati iudici denūcio:qō videt̄ cedere ad eius cōfusionē:debeo p⁹ secrete admonere:nō pp ꝓfuatiōez fame:q̄ iam supponit̄ p̄dita:sz ꝓpter emēdationē cōscie.Postea vero si nō corrigitur:vt edificēt̄ de pnia q̄ scādalizati sunt de culpa:debeo denūciare:sz nō teneor.qz ex fama p̄t iudex ingrere nullo denūciante.Si ār est parti publicū et parti occultū.qz.s.possū eū p testes cōuincere:puta:duos vel tres:sz oēs aly ignorāt r reputāt eum bonū:nec sine infamia possū eū denūciare:tūc hz locū sz oēs illō euāgely. Corripe eū iter te r ip̄m solū.Si te audierit lucrat⁹ es fratrem tuū:r ibi supple siste.Si te non audierit abbibe tecū vnum vel duos.s.de illis qui sciunt tecum coraz quibus si arguit̄:ī nullo fama ledit̄.quousqz.n.sit correct⁹ corā aliis sciētib⁹:si sūt:vl q̄diu sperat̄ q̄ corā illis r p illos solos poterit corrigi:nūq̄ aly sūt adhibēdi.ꝑus aūt ꝓpositō nesciēti nō dz oñdi:nisi qñ vel nō sūt aly cōscy:vel non sūt tales p gb⁹ nō ē verisile q̄ se vellet corrigere.Si ergo acgescat ibi stet̄.si nō audierit illos dic ecclie.Qō verū ē qñ illis nō auditis nō ē spes de correctōe alr.tūc.n.p quēcūqz modu⁹ oñdēdū ē illi q̄ ꝑt ꝓdesse r nō obesse siue sit p̄lat⁹ siue ali⁹. Si aūt possum corrigere sine infamia:debeo abstinere a denunciatione famosa r diffamatione.Si aūt sit ita occultum:q̄ non est infamat⁹ nec potest sufficienter ꝓbari iudicio istius qui habet corrigere.qz vel ipse solus scit vel vnius testis cum eo:tūc q̄diu sperat̄ correctio nō dz denūciare:sz pōt iter se r ip̄m solum:postea cum illo vnico alis sciēte.postea vero dz denūciare secreto prelato:nō tamq̄ iudici:sed tamq̄ illi qui pōt ꝓdesse:r de quo est verisile q̄ p eū corriget̄:siue sit prelatus siue ali⁹:sub sigillo tamen secreti.Si vero non speretur correctio.qz vl ex malicia peccat nec erubescit:sicut aliqs q̄ semel nata occasione ruit: vel quia pluries est sibi dictū r se non corrigit:tunc subdistinguendum est per tria membra:qz aut illud peccatū:qō creditur facturus est in periculum cōitatis:r tunc denuncian dum est illi ꝓseruādo famā q̄tum potest cū salute rei pu. nō alr.Si enī ille de quo rector ciuitatis plus cōfidit:cui r claues tradidit:illa nocte est eam traditurus hostibus vel huiusmodi:r nullo modo vult desistere:tunc etiaz noīati dicendum est illi.Laueatis ne tali tradatis claues ista nocte:quia proditurus est ciuitatem:quia bonum commune preferendum est ꝑuato.Uñ qz fama ē de maximis bonis

plus subditꝰ pōt corrigere

religioſoꝝ:ſi vnus debet alios ſcandalizare nec ſecreta monitiõe corrigit:ꝑlato dicẽdũ ẽ vt ꝓuideat fame cõitatis. Si autẽ hoc ẽ ī nocumẽtũ tertie ꝑuate ꝑſõe ſi ita parũ ẽ iſtud nocumẽtuꝫ q melius ſit illũ ita paꝛ ledi ꝙ iſtũ ita diffamari:qꝛ ſi mõ nõ corrigit poſtea tñ corriget.vt ſit eſſet ci furatur aliqd modici valoris: tũc nõ debet reuelare. Si ãt ẽ notabile nocumẽtũ vt qꝛ vult occidere nocte vel oĩbus ſpoliare cũ iaceat in camera.tũc eſt dicẽduꝫ:qꝛ melius ẽ ſeruare īocẽtẽ idemnẽ ꝙ iſti malo famã:ꝙuis illud ſit dicẽdũ ſic ī ſecreto:q nõ poſſit agere ad iſtius ī famiã reuelãdo nec penã ipſi nũciãdo:ſi ſolũmõ ad ſuam cautelã. Si ãt eſt ſolũ nociuũ peccãti:dicũt qdã nõ vltra ꝓcedẽdũ exꝯ q ſe ipm vel illũ q ꝑt ꝓdeſſe admonuit nec corrigit:ſi ſinẽduꝫ eſt perire q non vult erectus ſurgere. nec ſũt teſtes adhibẽdi ſed obſeruãduꝫ: ſed potius eſſet ꝓhibendus ꝙ obſeruandus:ꝛ hoc. vtiq; veꝛ eſt niſi ſit ſpes q ꝑ illã viaꝫ melius corrigeret. Tenet.n.hõ illo mõ quo põt ſaluare ꝓximũ:ꝛ ſi nõ põt vno mõ ꝛ ꝑt alio tenet illo. Sic ꝙ medic⁹ ſi ꝓuident q ꝓmittẽdo īfirmitatẽ facere curſũ ſuũ poſtea meli⁹:curabit meli⁹ fac ꝓmittẽdo vnã accessionẽ vt oẽs alꝫ īpediat:ꝙ ſi īpedirꝫ ſic iſtã q min⁹ bñ ī pediat alias:ita poſſibile ẽ q ſi mõ finaꝫ ire ad peccatũ adhibitis teſtib⁹ ꝑ quos ꝓuincẽd⁹ ẽ ſi negauerit:tunc poterit ꝑlatus remediũ adhibere qõ ꝓi⁹ nõ poterat:qꝛ ꝓius nõ debebat credere vni teſti:iõ ñ poterat illũ īcludẽdo a malis vys cohibere:nũc aũt iuſte poterit ꝑ duos teſtes hñs ꝓuictũ: vnde ī tali caſu liceret nõ gdẽ occaſionẽ peccandi dare:ſz non ꝓhibere ꝛ obſeruare. ¶ Si dicaꝫ q nõ debemus vel nõ tenemur eẽ obſeruatoꝛes aliene vite ꝟz Aug. veꝛ eſt niſi qñ alr vitã aie ꝓximi ſeruare nõ poſſumus ¶ Si dicaꝫ q hoc ẽ eũ ꝓdere.dicẽdũ ẽ q nõ:qꝛ licet vbi ẽ oĩo occultũ ꝛ nõ ꝑt ꝓbari oñdere ꝓpoſito tãꝙ patri nõ iudici:ut ꝓſit alias neſcienti: qꝛ plus teneoꝛ ꝓſcie ꝓximi ꝙ fame:nec teneoꝛ iiuriaꝫ:qꝛ nõ aĩo iiuriandi ℔ facio ſz medẽdi. Sicut nec medicus q vulnerãdo medet. Vñ Aug. Nec dicatis vos eſſe maliuolos qñ hoc indicatis: Magis qppe īnocentes nõ eſtis:ſi frẽs vros quos indicãdo corrigere poteſtis:tacendo pire ꝓmittitis. Ubi ãt nõ ꝙobſeruationẽ ſperaret melius corrigi ꝙ ꝓhibitionẽ:tũc eſſet peccatũ mortale ſinere hoĩez ire ad pecatuꝫ mortale:vbi ꝑ ſe vel ꝑ aliũ ſolo verbo poſſet īpedire ꝓp qõ nõ eſt iniuſta excõicatio q ꝓcellit is qui videret clicuꝫ verberari ꝛ nõ īpedit qñ põt:vel facto ſi eſt iuſtitiarius ad quẽ ptinet:vel ſalt verbo gcũq; ẽ ille q ſolo verbo īpedire põt: maxie ſi fieret ꝓp ipm vindicãdũ. ¶ Ad argumẽtuꝫ dicẽdum q ſi agaꝫ de accuſatiõibus vel ꝓclamatiõibus religioſoꝝ ī.c. de venialibus ibi nec ī ſcriptio nec ſecreta admonitio eſt neceſſaria qꝛ hꝺ nõ ſunt diffamatoria. Si autez de mortalibus:nõ ita ẽ de accuſatiõe ſicut de denũciatione:qꝛ licet vtrobiq; ſit ifamia tñ ī accuſatiõe q̃rit bonum cõmune vnde videt ꝓbabilioꝛ opinio q ſine ſecreta admonitiõe põt fieri:cũ illa nõ debeat fieri niſi timoꝛe rrcidiui:hꝺ ãt ẽt faciẽda ẽ de eo qõ nõ debet iterari:qꝛ expedit maleficia ñ remanere īpunita:imo ẽt poſtq̃ aliquis correct⁹ ẽ ꝑt accuſari:qꝛ pnia nemo nocẽs eſſe deſinit quo ad penaꝫ iudicy exterioꝛis:qꝛ ẽt hõ penã canonis īcurrit ex vno ſolo fcõ qõ nõ iteraꝫ ꝛ de quo ẽ correctus ꝛ qõ ẽt ꝓbari non ꝑt: vnde nõ oꝑtet q ad ſniaꝫ punitiõis ꝓcedat correctio fratris. De Joſeph autẽ nõ videt q ī his q̃ ſũt mala de iure diuino ꝛ naturali excuſet hñs.ió.annos ſicut ipe habebat ſi ꝑ ignoꝛantiaꝫ illa cõmittat:qꝛ poſtq̃ ad annos diſcretionis puenit omne delictũ cadit ẽt in puberẽ ꝓeter delictũ carnis lz excuſet a tanto. Sz ſicut dicit textus Accuſauit eos apud patreꝫ crimine peſſimo:nõ denũciauit vel erãt ī coꝛgibiles. De ꝓcepto vo dicẽdũ ẽ:q aut ẽ certum qõ iudex ingrit de crimine in caſu ī quo ꝑt de iure: ꝛ tunc tenet hõ ſibi dicere taz de ſe ꝙ de alio:qꝛ mẽtiri ī iudicio ẽ mortale. aut eſt certũ q ipe iiuſte īquirit: vt puta quia nõ ꝓceſſit accuſatio:nec famoſa vel clamoſa inſinuatio:nec infamia illius:nec factũ eſt diuulgatũ nec denũciatum nec in ſpeciali:puta talis fecit tale crimẽ:vl in tali loco ẽ factuꝫ tale crimẽ vbi iacet occiſus:ſz neſcit a q̃:nec ī generali:puta tale monaſteriũ ẽ diffamatũ de diſſipatiõe religiõis. Tũc.n.ñ tenet nec de ſe nec de alio:qꝛ ille in hoc nõ eſt ſuus iudex. Si ãt ſit dubiũ vel iurꝫ vel facti ꝓſumẽdũ ẽ ꝑ iuſtitia iudicis ꝛ debet ſibi bõ dicere veritatẽ: vl magis ponere ī ipſi⁹ iudicio:cũ ſciat tale crimẽ quod nullus alius ſcit niſi forte vn⁹ q̃ ꝑ hẽat ꝓſiliũ vtꝛ teneaꝫ noiare ꝓſonã:ꝛ ſic ille iudicauerit ſic faciat:qꝛ iuſſus iudicis ī dubys excuſat. Silr õ latrone q torqueꝫ. Si.n.tale crimẽ ẽ in ſe vel in alio qõ iuſte põt ſubici iq̃ſte:tenet tã de ſe ꝙ de alio:alꝫ nec de ſe:necõ alio. Eo ipo autẽ q hõ vnicũ crimẽ hẽt ꝓp qõ iudex iuſte ꝓcedit õ euz ī illo crimine:ex hoc ipo de alys põt īgrere: quia non ꝓ occultationez peccati ſed peccatoꝛis de occultis hõ ꝓhibet iudicare. Ubi q̃ iaz ꝑ vnuz crimen eſt diffamatus:ẽt de alys debet dicere veritatez. Et ſilr ſi ſocy ſui ſunt in tali ſtatu q iuſte contra illos agi poteſt ꝓ vnico crimine etiam de omnibus poteſt et debet eos ꝓdere quãdo ipſoꝝ correctionem non ſperat: maxime cũ peccatum illorum ſit in periculum cõitatis:ut qꝛ ſcit eos fures ꝛ latrones ꝛ impenitentes. Nam illum qui iam penituit accuſare nõ debet niſi iuſte nominati de ipo iterrogaret

¶ De his qui in fine penitẽt Bi. XX a

Sicdũ eſt etiã q tẽpus pnie eſt vſqz in extremũ articulũ vite. Unde Leo papa. Nemo eſt deſpandus dũ ī hoc coꝛpe ꝓſtitutus ẽ.qꝛ nõnũ q̃ qõ diffidẽtia etatis differt cõſilio maturioꝛe ꝓficit. Aug.tñ de pniaz differẽtibus ita ſcribit. Si qs poſitus ī vltia neceſſitate voluerit accipere pniaz ꝛ accipit: ꝛ moꝛ reconciliaꝫ ꝛ hinc vadit:fateoꝛ vobis nõ illi negam⁹ qõ petit:ſed nõ ꝓſumimus:qꝛ bñ hinc exit Si ſecur⁹ hic exierit ego neſcio. Penitẽtiã dare poſſum⁹:ſecuritatẽ vero nõ. Nũqd dico dãnabit:ſz nec dico liberabit. Uis ergo a dubio liberari:age pniaz dũ ſan⁹ es. Si ſic agis:dico tibi qꝛ ſecur⁹ es:qꝛ pniaz egiſti eo ꝛpe quo peccare potuiſti. Si vis agere pniaz q̃ iã peccare nõ potes:pctã te dimiſerũt:ñ tu illa. Jtẽ Due res ſunt:aut ignoſcit tibi:aut nõ ignoſcit:quid hoꝛ tibi ſit futuꝝ neſcio. Ergo tene certũ:ꝛ dimitte incertũ. Sed quare hoc dixit augu. cum pnia q̃ in fine agit in pſalmo appellet ſacrificiũ veſpertinũ:qõ erat acceptabili⁹ ī lege in quacũq; die īuocet deus aſſit. ꝛ quacũq; hora īgemuerit ꝛ cõuerſus fuerit peccatoꝛ vita viuet ꝛ non moriet. Sz illa dixit Aug. ꝓp illos q pniaz vſqz ad finẽ vite ꝓtrabũt. ꝛ tũc nõ ex dei amoꝛe videt penitere:ſz timoꝛe mortis q̃re ex neceſſitate. Unde idẽ q̃ſi aperiẽs quaſi ſupioꝛa dixerit ait. Nullus exꝑ ectet qñ peccare non poteſt Arbitrũ enĩ libertatem querit deus: vt deleri poſſint cõmiſſa:nõ neceſſitatez ℔ charitatez:nõ

tñ timorẽ: q̃ nõ in solo timore viuit hõ. Quẽ ergo sero penitet: oz nõ soluz timere iudicez: ꝫ diligere: q̃ sine charitate nemo saluus eẽ põt. Nõ ergo tñ timeat penaz q̃ penitet: ꝫ anxiet̃ p gloria. Que ꝓuersio si cõtigerit alicui ẽt in fine: desperãdũ nõ est de eius remissione. Sed qñ vix vel raro ẽ tã iusta cõuersio: timendũ est de penitẽte sero: maxie cũ filij quos illicite dilexit: sint presentes: vxor ꝛ mũdus ad se vocet: multos solet serotina pnia decipere: Sed qñ deꝰ semp potẽs est: semp ẽt i morte iuuare valet q̃ bus placet. Cũ ergo opus sit nõ hois ꝫ dei fructifera pnia ispirare eã põt quãdocũq; vult sua miricordia. ꝛ remũerare ex miricordia: quos dãnare põt ex iustitia. Sed qñ mlta sunt q̃ impediũt ꝛ languentẽ retrahũt: piculosũ ẽ ꝛ interitui vicinuz ad mortẽ ꝓtrahere pnie remediũ. Sed magnũ est cui deꝰ tũc ispirat: si qs est: vere pniaz. Sed si etiã sic cõuersus vita viuat ꝛ nõ moriat̃: nõ ꝓmittimus q̃ euadat oẽz penã. Nã prius purgãdus est igne purgationis: qui in aliud seculuz distulit fructum conuersionis. Hic aũt ignis ꝛ si eternꝰ nõ sit miro modo grauis est. excellit eniz oẽm penã: quã vnq; passus sit aliquis in hac vita. Nunq; in carne tanta inuenta est pena licz mirabilia: martyres passi sũt tormenta: ꝛ multi negter quãta sepe sustinuerunt supplicia. Ex his satis oñdit q; periculosum sit differre pniaz vsq; in finem vite. Si tñ etiã tũc vera habeat̃ pnia: hoiez liberat: ꝛ vitã mortuo ꝓpetrat: nõ sic tñ: vt nullam sentiat penã: nisi forte tanta sit vehemẽtia gemitus et cõtritiõis: q̃ sufficiat ad delicti punitionem. Licet ergo sit difficile: vt cũ sit vera pnia: q̃ tam sera venit qñ cruciatꝰ membra ligat ꝛ dolor sensũ oppꝛimit vt vix hõ aliquid cogitare valeat: melior est tñ sera q; nulla. Penitentia. n. si i extremo vite hyatu aduenit: sanat ꝛ liberat. Multũ sera fuit latrõis pnia: sed nõ fuit sera idulgentia. Sed licet latro veniam meruisset in fine de oi crimine: nõ tñ dedit baptizatis peccandi ꝛ p̃seuerandi auctoritatem.

¶ De his qui penitentiam nõ ꝓplent. b

I vero queriꝫ de illis q̃ in hac vita penitentiã nõ ꝓplent: vtrũ transituri sint per ignẽ: vt ibi q̃si ꝓpleant q̃ hic minus fecerũt? Idem dicimꝰ ꝛ de istis esse sentiendũ ꝛ de his q̃ i extremis penitent. Si. n. tanta fuerit cordis ꝛ ỽlicti exꝓbratio: vt sufficiat ad puniẽdũ peccatũ: liberi ab alijs penis trãseunt ad vitaz: ꝛ si inexpleta fuerit penitẽtia: q̃ pfecte penituerũt ꝛ ingemuerũt corde. Qui vero ñ adeo cõterunt̃ corde ꝛ ingemiscunt ꝓ peccato: si ante expletiõem penitentie decesserit: ignem purgatoriũ sentient: ꝛ grauius punientur q; si hic implessent penitentiã. Horrendum est eniz incidere in manus dei viuentis. Deus enim cuz sit misericors ꝛ iustus: ex misericordia penitẽti ignoscit nõ reseruans peccatum ad penã eternã ex iustitia vero ipunitũ ñ dimittit ỽlictũ. aut enĩ punit hõ aut deꝰ. hõ ãt punit penitẽdo. deus aũt penã exigẽdo. Et ẽ pnia iterior ꝛ exterior. si ergo interior penitudo fuerit tanta vt sit sufficiẽs vltio pcti: deꝰ q̃ hoc nouit: ab illo q̃ taliter penitet vlterius penã nõ exigit. Si vero interior penitudo nõ sufficit in vindictã pcti: nec exterior penitẽtia iplet̃: deꝰ q̃ modos ꝛ mẽsuras pcrũ ꝛ penaz nouit addit penã sufficientem. Studeat ergo quisq; sic delicta corrigere vt post mortez non oporteat penã tolerare. Quedã enim peccata mortalia in penitẽtia fiunt venialia: nõ tamẽ mox sanantur. Sepe infirmus moreret̃ si non medicaret̃: non tamen statiz medicatus sanat̃. Lãguet victurus qui prius erat moriturus. Qui aũt ipenitens moritur oio moritur ꝛ eternaliter cruciatur. Si enim semp viueret semper peccaret.

¶ De illo cui sacerdos indiscretus iiũxit paruã penitentiam. c

I vero de illo queriꝫ qui satisfactionez iniunctam impleuerit: que ignorãtia vl negligentia sacerdotis peccato condigna non fuit vtrum de vita migrans ab omni pena liber sit. Idem respondeo quod supra de illo qui penitentiam non compleuit: dixi. Oz si tamen est lamentum interioris doloris vt sufficiat in vindictam peccati omnino liberatus est. Si vero non sufficit dolor interior simul cum pena iniuncta: addet deus penam. Oz autem interdum sufficiat dolor interior ad vindictam peccati: certum documentum habemus in illo latrone: qui sola mentis contritione ꝛ confessione statim vt conuersus fuit: paradisuz ingredi meruit. Sed q̃ dispensatores ecclesie contritionis quantitatem non perpendunt quibus non est datum intelligere occulta cordium: omnibus leges pnie constituunt taz magis q; minus de peccato dolentibus. Quorum studium ad hec ꝓcipue tendere debet: vt cordis dolorem quantum fas ẽ cognoscãt: ꝛ ꝑm ipsius modum satisfactionem iniungant. Unde augu. In actione pnie vbi tale qd ꝓmissum est vt is qui commissa christi etiam corpore separetur: non tam considerande est mẽ

sura temporis q̄z doloris. Cor eni contritum ⁊ humilitatem deus non despicit. Verum quia plerunqz dolor alterius cordis occultus est alteri: nec in aliorum notitiā nisi p verba: vel alia quecūqz signa procedit: cum sit coram illo cui dicitur. Gemitus meus a te nō est absconditꝰ. recte constituuntur ab his qui ecclesijs presunt tempora penitentie: vt satisfaciat etiam ecclesie in qua peccata ipsa remittuntur: extra eaz quip pe nō remittuntur. Ipsa enim spiritum sanctuz pignus accepit: sine quo non remittuntur vlla peccata. Item Hiero. Mensuram temporis i agenda penitentia. ideo nō satis prefingunt canones pro vnoquoqz crimine: vt ō singulis dicant qualiter vnumquodq̄z emendādū sit: sed magis in arbitrio sacerdotis intelligentis relinquendum statuerunt. quia apud deum non tm̄ valent mensura temporis quātuz doloris: nec abstinentia tantum ciborum quantum mortificatio viciorum. Ideo qz tempora penitentie p fide ⁊ conuersatione fidelium penitentium abbreuianda precipiunt: ⁊ pro negligentia protelanda p quibusdam tamen culpis modi penitētie sunt impositi.

¶ Or morientibus non sit imponēda satisfactio sed innotescenda. d

Olet etiā queri vtrum satisfactionis lex
f morituris sit imponēda. De quo theodorus cantuariensis episcopus in penitentiali suo sic ait. Ab infirmis in periculo mortis positis: pura inquirenda est confessio peccatorum: non tamen est illis imponēda quātitas penitentie sed innotescenda: ⁊ cū amicoz oratiōibus ⁊ elemosynaz largitiōibꝰ pondus pnie subleuādū: si forte migrauerit. Si vero qualuerint pnie modū a sacerdote ipositū diligēter obseruēt. Alijs vero p qualitate peccati: pnia decernēda est pfidētiū arbitrio. Ait leo papa. Tēpora penitudinis habita moderatōe cōstituenda sūt tuo iudicio: put conuersoz aios pspexeris esse deuotos. Pariter etiā hīe debes etatis senilis intuitum ⁊ respicere periculoz quorunq̄z: vel egritudinū necessitates.

¶ In necessitate non est neganda penitentia vl reconciliatio. e

Cienduz etiā q tēpore necessitatis non
f est neganda pnia vel recōciliatio penitētibus. Ait leo papa. His q tēpore necessitatis ⁊ periculi vrgentis instātia presidiū penitētie ⁊ mox recōciliatiōis iploraāt nec satisfactio interdicenda est. nec recōciliatio deneganda: qz misericordie dei nec mensuras possumꝰ ponere: nec tēpora diffinire. Or si ita aliqua egritudine aggrauati sunt: vt q̄ō paulo aī poscebāt sub presenti significare nō valeāt: testimonia eis fideliū circūstantiū preesse debēt: simulq̄z pnie ⁊ recōciliationis consequantur beneficiuz. Item Julius papa. Si presbyter pniaz abnegauerit morientibꝰ. reus erit aiarum: qz dñs ait: Cū cōuersus fuerit tunc saluus erit. Vera eni confessio vltimo tēpore pōt eē: qz nō mō tpis sed etiā cordis deus inspector est sicut latro probat.

¶ Or presbyter non reconciliet inconsulto epō nisi in necessitate. f

On debet tamē presbiter penitentē re-
n cōciliare inconsulto epō: nisi vltima necessitas cogat. Unde in cartaginēsi concilio. Presbyter inconsulto epō nō reconciliet penitētem nisi absente epō si vltima necessitas cogat. Cuiuscūqz penitētis publicū crimē ē qō vniuersam cōmouerit vrbē. aī abfidā. s. introitū ecclie manus ei imponant. Itē Aureliꝰ epūs dixit. Si qs in periculo cōstitutꝰ fuerit ⁊ se cōciliari: diuinis altaribus petierit: si epūs absens fuerit: dz presbyter cōsulere epm: ⁊ sic piclitantez eiꝰ precepto recōciliare. Incōsulto vero epō nō pōt excōicatos vel publice penitētes pbyter reconciliare. Unde i carthaginēsi cōcilio scō: statutum ē vt chrisma vel recōciliatio penitentiū ⁊ puellarum cōsecratio a presbyteris nō fiat. Item: Recōciliare quēq̄z in publica missa pbytero nō liceat. puellarum tamen consecratio cōsulto episcopo per presbytruz fieri valeat. Unde in carthaginēsi cōcilio secundo. Presbyter inconsulto episcopo virgines nō consecret chrisma vero nunq̄z conficiat. Sicut precepto episcopi potest presbyter consecrare virgines: sic ⁊ reconciliare penitentes.

¶ An oblatio eius sit recipienda qui currēs ad penitētiam preuenitur morte.

J autem queritur de illo qui ad peniten-
f tiam festinans sacerdotem inuenire nō potuit ⁊ ita decessit: vtrum oblatio eiꝰ sit recipienda: Dicimus quia est. Unde in apanensi concilio. Si aliquis fuerit mortuus qui non confessus sit: ⁊ testimonium habet bonuz ⁊ non poterat venire ad sacerdotem: sed pōcupauit euz mors in domo vel in via: faciant pro eo parētes eius oblationem ad altare: ⁊ dent redemptionem pro captiuis.

Questio I

Circa vigesimam distinctionem q̄runt q̄tuor. Prio vtrū aliqs in morte possit ve penitere. Scdo vtrū ipleta pnia q̄libz cū q̄ iūcta sit penitēs. Tertio vtr vn⁹ possit satisfacere p alio. 4° de idulgētys.

De primo vr q̄ in morte nō possit quis vere penitere: ga antiochus penituit in morte nec habuit veniā: de quo dicit Ozabar scelestus deū a quo nō erat miaz cōsecuturus. secū di machab. 9. et Judas de quo dr. Pnia ductus rettulit triginta argēteos ꝛc. ¶ Cōtra latro in morte penituit et audire meruit. Hodie mecū eris in paradiso. ¶ R°. Ad videā sūt tria. p° q̄ in morte pōt ee va pnia et salutifera. 2° qūo in morte q̄sq a quolibet quenlibet pōt absoluere. 3° qūo mors sit satisfactoria.

Primū pz: qz lz libuz arbitriū dei sit iflexibile añ et post. iuxt illud. ego de⁹ et non mutor: angeli āt sit vertibile ante: nō post. tñ libuz arbitriuz hois ē vtibile vsq ad mortē. Uñ legiste dicūt q̄ deābulatoria ē hois vo lūtas vsq ad vltimū vite exitū: sic itelligēdo q̄ vsq tunc pōt hō eligere qō pus refutauit et eō. Et sic cū hō possit penitere: p ois veniā ēt hr̄e: qz quacūq hora igemuerit peccator ꝛc: iō ꝛc. Sz raro ē q̄ in morte incipiat ee va pnia: qz si hō morit ita subitatus q̄ nō aduertat se mori sicut dormiendo: expedita res est: vbi te iuenero ibi te iudicabo: qz si ceciderit lignū ad austrū ꝛc. Si aūt aduertat se mor: sz p vnā horā et morulā modicā: qz i repētinis hō opat fz habitū: vñ nō vr q̄ habitu atus in peccato tam repēte fiat bon⁹ Aly vo moriūtur lāgore p̄cedēte: et qz cū habitu amatiuo sui plus q̄z dei ocurrit lāgor et dolor amati vix tūc hō penitet: si tñ sic ve peniteret saluaret. Uñ ēt q̄ se ipos interficiūt. qz tñ pñt in vltimo mometo penitere: lz nō sint sepeliēdi nec p eis publice orādū: tñ ocste pōt orari p eis ab illis q̄ crēdūt q̄ forte dū occideret eos q̄rebāt eū et reuertebantur.

p° 2° **Quantum** ad 2m q̄ libet ab oi vinclo et peccato in morte possit absolui sūt tres ōnes. ¶ p° q̄ hoc ē d iure diuīo: qz q̄ libet xp̄ianus peccās mortal r sit obligat⁹ de B satisfacere ad arbitriū Petri: itelligit q̄ pōt arbitriū Petri vel sui vicary br̄e: al r nō: qz tūc eet obligatus ad ipoe: qz cū vi clauiū dz absolui: illi⁹ auctoritate quē iuenit q̄ claues hz solui pōt. Itē auctoritate iuris: qz B papa cōmittit ēt i casibus: quos reseruat: q̄ in mortis articulo q̄libet sacerdos absoluat quēlibz: nō sic vr de vinclo excōicatiōis: qz hō pōt absolui ab excōicatiōe post mortez ab illo a quo plus. Uñ quo ad corp⁹ nō ē necesse vt tūc absoluat: quo ad aīam vo nō est necesse nisi vt a peccatis absoluat: a q̄bus nō pōt absolui quousq fuerit absolutus ab excōicatiōe. Et sic cū papa nō possit cōmittere nō sacerdoti absoluere a peccatis sicut nec celebrare: lz nō sacerdoti potuisset cōmittere absoluere ab excōicatiōe: nō tñ cōmisit p tūc: qz necesse nō fuit: et sic soli sacerdoti cōmisit vt i mortis articulo possit absoluere ab oi vinclo et peccato sic papa posset. Nō āt morieti pōt dare idulgētiaz sicut papa posset. Nō. n. iuenit q̄ pp necessitatē possit dare aligs indulgētiā q̄ alias nō posset. ¶ 3ª ō q̄ si ille cōualescat vel mortis pic'lm euadat: qz non distinguit ex q̄ cā sit mortis pic'lm: vtrum ex infirmitate sicut i cōtinua vel accuta: an ex violētia sicut si ītratur⁹ ē bellū: aut decollandus: vel in naufragio. Sic. n. itelligit mortis articulus: nō q̄ hō sēper i piculo ē moriēdi nec certitudinē cras viuēdi: sz q̄n ē i tali articlo q̄ eq̄ idifferēter solēt vt cōiter hoies ide mori sic euadere: nō q̄ itrās mare stati dicat ee i mortis articulo. vt dicit glo. de offi. ordi. Pastoralis. Jgr transacto mortis articlo nisi absolutus ab excōicatiōe pñtet se illi a quo de iure cōi fuerat absoluēdus q̄cito cōmode poterit illi⁹ iussui pariturū reicidit i eādē sniam: de se. ex. Eos g. lib. 6. De peccatis āt nō oz q̄ amplio ocreat: nec pp absolutionē cuz sit vere absolut⁹: nec pp pniaz. qz illa fuit sibi inotescēda: et si nō iponēda: ēt si eēnt casus retēti: qz nō ē iure cautum nec forte caueri potuit q̄ bis neēe br̄et cōfiteri. sz si ocessor nō fuit sacerdos tenet ite ocfiteri pp absolutionē ocsequēdam et pniam iponēdā: quoz ille neutrū facere potuit qui claues nō habuit p quas solas regnū apit illi cui per mortale claudit. Et idē ē si pniam oblit⁹ fuerit vel si sibi iposita vel idicta nō fuit: qz tenet ad arbitriū sacerdotis satisfacere. et p ons ipm regrere totiēs q̄ ipsā possit ocsequi.

Quantum ad tertiū de satisfactōe mortis sūt tres ocliones. ¶ Prima de morte nāli: quia mors ēt patiēter suscepta ñ liberat ab oi pena: sz restat purgatoriū: qz iustitia dei nō dimittit pctm̄ ipunitū: sic nec misericordia remittit i condonatū. aut enī ōs punit aut hō fz augu. Si ergo hō hic cōdigne nō punit illic luit vbi ōs punit. Est igit mors nālis q̄ qz tota ē debita p pctō originali nō pōt satisfacere p actuali: qz eadē solutio nō parit duas liberatōes. vñ si xps ocstraxisset originale: mors sua nob nō p fuisset. sz q̄tū est de dolore et lāguore illud acceptatū bñ satisfacit p actuali: qz illō nō debet originali fm actū: sed fm aptitudinē. vñ q̄ deficiūt senio nō dolētes mortis debitum psoluūt. et Joānes euāgelista a dolore mortis extraneus mortis ōbitū integre psoluit. sicut: fames: sitis: et hō pena litates sūt pena debita fm aptitudinē nō fm actū. vñ siue acceptēt siue assumāt quo ad actū satisfaciūt. ¶ 2ª oclo ē de morte violēta iusta. Mors. n. violēta in q̄tū hō: nō ē debita: p pctō originali cui nō debet pena sensus. si q̄ sit iuste illata p aliquo pctō actuali digno morte: sicut dicit apostolus. Qui talia agūt digni sūt morte. tūc pari rōne qz illa est ōbita p alio i foro mūdi: sic ñ pōt ee satisfactiua p alio peccato i foro dei: sicut ieiuniū q̄dragesimale: qz est debitū ex statuto ecclie nō pōt ee satisfactoriū p alys pctis: lz sit meritoriū. nec latro euolauit pp satisfactionē mortis: lz patiēter portauerit dicēs. Nos q̄dē digne vel iuste. nā digna factis recipim⁹: sz p pter magnitudinē ocritōis et liberalitat dei. ¶ 3ª oclo est de morte iniusta. qz mors iniuste illata si q̄dē attigat vsq ad titulū et triūphū martyry: certū ē q̄ satisfacit p oi pena: vñ iniuriā facit martyri q̄ orat p martyre. sz si nō sit cā martyry: sz pena tñ et inocētia si hō p alys pctis suis illā accipiat multū satisfacit. sz qz nō ē volūtarie assūpta: qz sic eēt illicita: iō licz excedat oēz aliā penā que posset ee liberatoria total r a pena debita: nō tñ ex toto satisfacit: sz fm q̄ magis vl minus hō octerit. ¶ Ad arg^m dicendū q̄ illi nō penituerūt ve. Nā antiochus soluz amore carnis sue: cui⁹ sanitatē optabat; iudas vo desperauit.

Questio II

Secūdo q̄rit vtrū ipleta pnia a sacerdote iniuncta q̄licunq sit hō ab oi alia pena īmunis. et videt q̄ sic. p illō: Quōcūq solueris sup terrā ꝛc. ¶ Cōtra. qz error sacerdotis ñ i pedit iustitiā dei: q̄ peccatum iusta pena percellit. ¶ R°. tria sūt hic videnda.

Primo qūo oz sacerdos pniaz moderari arbitrari. Et q̄tū ad B ē sciēdū: q̄ sic medic⁹ habz oculū dextrū ad nāz: sinistrū ad morbū: et vlteri⁹ non vult sic amouere subito morbū: q̄n velit ēt adhibere remediuz ocrecidiuū i illū morbū et alios. sic et iste q̄ hz iungere penitentiā salutarē nō q̄ mortē aīe opet: nūq̄z oz ponere penitētiā nisi credat q̄ ille velit et possit facere: al's ponit laqueū: et nō antidotū: sz venenū: pp ter qō nō tāta ponat q̄ ille desperans totū dimittat: siue pp debilitatē bone volūtatis: siue corporis. paru⁹ enī ignis et scintilla vna nō ē onerāda multis lignis: sz paulati fouenda ne extinguatur. debet etiā cōsiderare recidiuuz. qz aliquando ē pctm̄ grauī⁹ sed minus periculum recidiui et debilius subiectum ad penitentiam: sicut fornicatio senis q̄z iuuenis. sed propter

robur ꝛ capiam vigēte ī iuuene dz maioꝛ imponi. igr cōsi deratis oībus circūstantys pcti ꝛ peccātis ꝛ corporis ꝛ aie ꝛ maiorē ꝛ minorē dz iponere: sicut magis credit saluti il li⁹ expedire. sed ne eū decipiat si minorē debito imponat ꝓpter aliquā iustā cām dz illi īnotescere: q illa nō est cōdi gna: ꝛ q meruisset septēnē ꝓ quolibz mortali ꝛ bō: qō si nō fecerit hic faciet alibi grauiorē: nisi ꝓpter hoc crederet eū incidere ī desperationē: qr tūc nō debz hoc dicere.

Secūdo cōsiderandū est: q multo plus valet mo dica pnia p sacerdotez īposita q̄z maior a se assumpta: qr ista scōa nō ē sacr̄m nec ps sacr̄i. vñ ex sola vir tute assumētis hz effectū: illa aūt ex vtute passiōis xpi que operatur spāliter ī sacr̄is toti⁹ eccl'ie. vñ expedit vt sicut cōfi tens aliq̄ cōfiteꝛ ī gnāli ꝛ aliq̄ in spāli. sic ꝛ cōfessor īponat aliquā pniam ī spāli ꝛ in gnāli bona q̄ faciet ꝛ mala pene q̄ sustinebit: ꝛ q̄ etiā facere ꝓponet: non sic. s. q obliget eū ad faciēdū q cqd ꝓponet facere vel sustinere: sz q ēt ipmmet propositū bonū sit ei satisfactoriū ꝛ ipa bona si ꝛ qñ fient.

Tertio est sciēdū: q si sacerdos iniūgat maiorē pniaz q̄ ille meruerit: ille qdē teneꝛ obedire ī boc ꝛ videre ī volūtate cōplēdi eā. postq̄ āt partē ei⁹ q̄ ī iudicio dei erat ꝓ tota sufficiēs impleuit: si sic mortu⁹ fuerit ī pur gatorio nihil sustinebit. sicut cū de iudice inferiore nimis cōdēnāte ad superiorē appellaī: ꝛ reus soluit: qō ꝑm verita tem debebat: sz nō illud supfluū ad qō iudex condēnauit: siue male siue bñ: quo ad se: vt qr ꝑm allegata iudex superior nō eū cōdēnabit ad plus soluēdū: ita ꝛ dñs dicēs. Luz accepero tps ego iustitias iudicabo. Si aūt illō supfluuz ī hac vita soluit valet ad meritū vel ad alia pcta soluēda: sic q̄q̄z seueriorꝛ sntia seruat reū ab infamia. ꝛ q ī vno grauaī ī alio releuaī. C. Ex gbus causis. ca. ifa. re. l. Et si seueriorꝛ. Si aūt sacerdos īposuerit nimis paruā pniam: siue p erro rem siue p nesciētiā: vel p ꝓzudentiā ꝛ bonā cautelā: qr sic illi ꝛ nō al'r expediebat: illa cōplera nihilomin⁹ vel hic vl' purgatorio ipse faciet vel luet qō restat: sicut iudex supior cū ad ei⁹ examē recurriī corrigit sntiam inferiorꝛis: q si mi nus debito cōdēnauit supiorꝛ qō plus debitū est supaddit. C Ad argumētū dōm: q qōcūq̄z solueris ꝛc. vez ē iuste: cla ue nō errāte ītendente total'r absoluere.

Questio. III.

Tertio queriī vtrū vn⁹ ꝓ alio possit satisfacere. Et vī q non: quia sa tisfactio ē ps penitētie: sicut ꝓtritio ꝛ ꝓfessio. sz vn⁹ nō pōt ꝓ alio penitere ꝓfitēdo vl' ꝓterēdo. q̄ nec satisfaciēdo. sz vnusq̄sq̄z on⁹ suū portabit. C Lōtra iure būano soluēdo qs ꝓ alio ipm liberat. ꝛ iure diuio. Alter al teri⁹ onera portate. ꝛ sic adimplebitis legez xpi q pcta nra pertulit super lignum. q̄ ꝛc. C Rō. hic sūt tria videnda. ꝓ primo in spāli: qūo iter viuētes vn⁹ ꝓ alio possit satisfacere. 2° in spāli: qūo viuus ꝓ mortuo possit ꝛc. 3° in cōmuni: quomodo vn⁹ ꝓ alio.

Quantum ad ꝑmū sūt qnq̄z ꝛclones. C Prima q si hoc bret forma iniūctiōis nulla eēt: q stio. qr ī alternatiuis electio ē debitoris. vñ si acerdos īpo suit ieiūare p se vl' p aliū: ire vltra mare vl' mittere: nlli du biū ē q pōt se p aliū eque sicut p se liberare: nec opz q ille plus faciat. nec ꝓpter hoc q illō nō ē remediuz īpediī isti gratio. C 2° ꝛclo: q si ē oīmoda idifferētia idē ē. vbi gra. si impositū ē ei ieiunare vel dare elemosynā: nō idez est q alius ꝓ ipso ieiunet: ꝛ q ipse per seipz. siue q ipe det de p prio: ꝛ alius det de nō ꝓprio isti⁹ sz suo. sz q ipe de sua sub stantia faciat elemosynā p se vl' p aliū nō refert. vñ si mit tat p famulū: ita satisfacit sicut si daret p seipm: qr ꝛ hic est volūtas ꝑsūpta īponētis intr̄ñ: q ēt si nūcius essz ī morta li pctō: nihilomin⁹ eēt illa elemosyna satisfactoria. qr sicut dare elemosynā per manū peccatoris nō diminuit in actu rōnem meredi: ita nec satisfaciendi. Nō enī plus regitur q act⁹ sit deo accept⁹ ad satisfaciēdū q̄z ad meredū. C 3ª q si nō pt facere p seipz: pōt facere p aliū. qr ista videī fuis se volūtas īponētis: q noluit ad ipse obligare: nec voluit ad purgatoriū mittere. vñ cū dicīt ieiunes: vez est si potes p teipm: alꝫ p aliū. vñ qr homo nō poterat satisfacere pctō nāe per seipm: iustū fuit q hec satisfactio posset fieri ꝛ fie ret p aliū: sicut ꝛ facta est p xpm. ꝛ ꝟ tria omnes concedūt C 4ª qñ potest satisfacere p seipz. ꝛ qdē quādo pnia ē data ī remediū si nec ipse alio mō recōpenset: certū ē q nō suffi cit: vt si ieiuniū ē impositū ad domandū carnē: ꝛ ipe illō ie iuniū alq̄ īponit: ꝛ vult carnē suā nutrire: nec aliquo alio eq pollenti mō domare: nō pōt se sic acquietare. ꝛ hoc ēt oēs cōcedūt. C 5ª q si sit potēs facere p seipm ēt ꝓput cedit in solutū: dicūt aliq q nō pōt satisfacere per aliū. qr pnia que nō est accepta nō est deo satisfactoria. mutatio aūt pene vl' emēde q̄ nō ꝓcedit de volūtate iudicis vel part̄ expressa ꝑsumpta nō est accepta. q̄ ꝛc. C Et cōfirmaī. qr dz de ꝓtra ctu posse idifferēter vn⁹ ꝓ alio satisfacere: ꝛ de delicto qī est obligatio ad pecuniā. tñ de delicto quo ad penā corpo ralē vnus ꝓ alio satisfacere nō pōt: īmo ꝛ pene suos tenent actores. ꝛ sanct⁹ est nocentē absoluere q̄z īnocētem cōdē nare. ff. ō pe. l. Absentē. vñ si ꝓ homicida se offerret amic⁹ vel filius ad mortē nō esset iustus iudex q īnocētē punirz: ꝛ nocentē dimitteret. C Adhuc ēt si pro emēda iustitie ex delicto ad pecuniā obligaī liberaī alio p se soluēte: nō sic videī ī emēda recōciliatiua ī qua hō vult sibi emēdari ꝛ sa tisfieri ab iniuria p viā pacis ꝛ recōciliatōis. Nā si arbiter cois ꝓ pace reformāda: iudicauit q iste genuflectendo se humiliet veniā petēs ab illo quē supbe dehonestauit: ꝛ nō dignareī ꝟ facere p se: sed p famulū: nō eēt illi acceptū: si ēt iussus dare de suo diceret nūq̄z sibi dabo de meo. sz q vult de amicis meis det de suo ꝓ me: nō eēt gratū nisi de ꝓpo amouereī. sic est in proposito. C Sz ꝟ ē. qr si hō nisi p se pōt: ꝛ nūq̄z pōt p aliū satisfacere. tūc grā dei ī baptismo req reret planctū ꝛ gemitū. ꝛ eēt illi q añ bapm multa peccata fecit: pnia iniungēda: sicut ī sacro pnie: qr xps est ali⁹ homo a baptiçato. ꝛ sic nō potuit ꝓ isto satisfacere: cū iste possit sa tisfacere. sicut ꝓ paruulis sufficit merituꝫ xpi: qr nō possūt mereri. sz adultis nō sufficit meritū xpi cū baptismo: sz te nētur addere meritū ꝓpriū. Et q̄uis in hoc sit dissile: quia hō ēt impotēs nō pōt mereri p aliū nisi soli paruuli vl' non hñtes vsū rōnis p solū xpm. nō sic aūt sine baptismo salua reī: p cuiuscūq̄z alteri⁹ meritū. tñ in ꝟ cōstat virt⁹ argumē ti. q si potēs p se satisfacere nō pōt p aliū. q̄ nec p christuz. C Dōz est igit ad rōnē q si aliquis ꝓ nimiū amoꝛē carnis sue vellet facere p aliū qō eēt sibi impositū vel p se vel de alio faciendū: nō liberareī. sz si occupat se in illis q̄ sunt dō magis accepta q̄z sit illud ꝛ sūt maiora remedia ꝺ peccatū q̄z illud: ꝛ nihilomin⁹ illō qō sibi ē īpositū vl' facere p aliū: videī q sit plena satisfactio apō deū: qr ēt videī ꝑsumpta volūtas īponētis. vtputa si pugnādo ꝓtra hostes fidei vl' p dicādo aut peregrinādo vl' alus pus operib⁹ eque domet carnē: paratus nihilomin⁹ illō facere p se vl' de suo qō ali⁹ vult ꝓ se ꝛ ō suo: ꝛ mallet p se q̄z per aliū: nisi qr credit istō magis deo acceptū: tunc oīno videī acqtare seipz. vbi grā. in exemplis de quibus arguitur. si satisfaciens sciret aliqd aliud offenso acceptum magis q̄z illud quod est imposi tum pro emenda: si ꝛ illud vellet facere per aliū ꝛ seruitio magis grato illi amico offenso se occupare: nō est dubium q satisfaceret. C Ad illud autem quod dicitur de delicto manifestum est q illa iuris regula non habet locum inter homines ꝛ deum. quia tunc christus innocēs nō acquitassz genus humanum de debito originalis peccati: quod tamē fecit. sed de hoc videbitur in tertio articulo.

p° q° **Quantum** ad scām arti. quo viu⁹ possit satisfacere p mortuo: sūt gnāl ones. ¶ Pria q si moriēs iponat viuo p se satisfacere & ille suscipat & satisfaciat: pdest mortuo: qz si viu⁹ pt satisfacere p viuo fm oēs qñ ille nō pōt satisfacere p se ipo. ḡ cū moriēs nō possit satisfacere p seipm: pōt ꝫ iponere alq quē adhuc inuenit volū tariū. sz hoc gdē ō cruce solēt facere moriētes: vt filio vel amico iponāt qō p se nō fecerūt: nō sic aūt ō alys: & tñ ē ea dē rō. vñ expedirz moriēti & oz ei ꝑsulere sacerdos q grat si ē gs volūtari⁹ ad faciēdū p eo pniaz: vt cuadat purgato
z° q° riū. ¶ z°. q si aligs p mortuo faceret pniaz quā ille ñ ipo suisset: nō ei pdesset p modū sacri: sic si p se fecisset: sz soluz p modū suffragy. sicut p sūt suffragia defūctis lz ab eis po stulata nō fuerit. sic nec pdest viuo ad acq tādū si ali⁹ fecit
3° q° qō ipe nō iposuit. ¶ 3ª. q si ille cui mortu⁹ iposuit pniaz fa cere nō possit eā sz alteri cōmiserit: tñ valz. qz visile ē q si defūct⁹ aduertisset ꝫ: ēt voluisz vt faceret p aliū si p seipz nō posset: nec on⁹ reciderет sup ipz a quo se ex toto exone rare voluit: imo ēt si iste nolit p illo satisfacere p seipz sed p aliū. qz hoc ipm maluisset defūct⁹. s. q fieret p aliuz q̄ p nullū: p eodē br̄. sz nō oz cōmittere alq qñ pōt facere p se: nisi forte magis de illi⁹ bonitate cōfidat: & p oñs q sit ma
4° q° gis acceptū deo: & sic magis satisfactoriū. ¶ 4ª. q si ille q p mortuo suscipit nō iplet: mortu⁹ torquebit ī purgatorio q̄tū mīa dei regrit: nec impō sibi valebit ad satisfaciēduz
5° q° lz valuerit ad merēdū. ¶ 5ª. q q absoluit moriētē qñ sibi pniam inotescit: oz sibi iponere oīa bona q̄ p ipm fuerit p curata: & oīa suffragia q̄ sibi fuerit ipēsa: & hortari vt bere dib⁹ & executorib⁹ iponat q̄rere q̄to plura poterit.

p° q° **Quantū** ad tertiū sūt ēt gnāl ones. ¶ Pria q ꝫ cōe ē vtriq satisfactōi q̄ fit pro viuo & mor tuo q fiat ab existēte ī charitate. qz act⁹ q nō ē ō accept⁹ nō pōt eē satisfactori⁹ p faciēte nec p alio. vñ & q vult pe nitentiā suā aly iponere nisi velit se piculo exponere oz q̄rere boiem de quo ꝑfidat q sit ī charitate viuēs abstinēs
z° q° a mortali. ¶ z°. q nō oz illū q p alio satisfacit plus aliqd addere: nec obstat qō dicit: q pena ē min⁹ satisfactoria q̄ min⁹ demit ō volūtario: qz hoc ē vex: sz minoz ē falsa. Nā q nō pōt p se satisfacere cū vellet tñ demit sibi ō volunta rio q̄tū si faceret: lz nō: tñ demat ō exteriori bono. silr est de illo q posset si vellet se occupare ī meliori volūtari⁹ ma gis p se facere si crederet tñ ōo placē. Sz ꝫ ē vex q op⁹ q̄to magis ē acceptū ōo ceteris paribꝫ: tāto ē magis satis factoriū. Est āt tāto magis acceptū q̄to ī maiori charitate factū. Et lz videat ex maiori charitate q hō p alio satisfa ciat q̄ p se: tñ q̄tū ad hītū si ille p quo fit ē ī maiori chari tate: istō est min⁹ satisfactoriū q̄ si p se fecisset: lz eque libe ratoriū. Si āt eō. iste q facit ē ī maiori charitate quo ad ha
3° q° bitū: tūc est magis satisfactoriū. ¶ Jdeo 3ª q ē: q ille q pe nitentiā suā aly iponit oz satagere q nō solū ille sit bonus sz q sit melioz se: vt nō solū sit satisfactoria: sz ēt magis: et hec ē 3ª cā pp quā lz aly iponere: ēt vbi hō ē potēs p se face re & nō vult melioriꝫ occupari. sz ñ pp amorē carnis quā vult bene alis domare. sz qz p magis charū deo vult eā fa
4° q° cere. ¶ 4ª. q ꝑsulēdū est diuitib⁹ & nobilib⁹ q̄ grāt parti cipiū bonorū q̄ ī religiōib⁹ fiūt: vbi ēt sūt plēs penalitates q̄ alibi & magis accepte deo q̄ alibi. & q ī pniam iponatur eis nō solū bona q̄ faciēt p seipos: sz q̄ p alios vl ab alys p
5° q° curabūt: & oīa quoꝝ spāles pticipes erūt & hō. ¶ 5ª q gcū; q̄ p alio satisfacit viuo vel mortuo: sibi semp meret: sz nō p se: sz p illo tñ satisfacit. vñ p se ita tenet ac si nihil feciſ set. qz q soluit p alio cōi creditori illū solū liberat nō seipz nisi suo noīe illi soluat: lz apud illū de amicitia laudē hēat. ¶ Ad arg^m odz: q nō est silr de ꝯtritione & ofessiōe: respe ctu quoꝝ hō debz se br̄e actiue: & nisi agat illos act⁹ p se: nō dicit cōteri nec ꝓfiteri. ad satisfaciendū vo nō oz q homo agat illa q̄bus satisfacit: sz q solū acceptet ea. sic hō accep tādo p suis pctis flagella a deo vl hoīe illata satisfacit: ma xime qñ ex itentōe faciētis ad ipm applicant. ppter opio nes ād tutū est q penitēti imponat q p se vl p aliū faciat. & tūc sine hesitatōe pōt p alio satisfacere. Questio IIII.

Querit q̄rto de idulgentijs vtr tñ va leāt q̄tū sonāt. Et videt q nō: qz aliq̄ñ dat idulgētia nō solū plena vl ple niorꝫ sz ēt plenissima. tūc. n. sonat q sit īmu nis ab oī pena & pnīa: qō nō videt: qz ēt cā lucrātib⁹ iponebat pnīa Rome. ¶ Cōtra qz als ecclia deciperet hoies. ¶ R°. ꝫ sunt tria faciēda. Primo agēdū ē de valore idulgētiāꝝ. z° ō aucte gs possit eas dare. 3° de susceptione: cui. s. prosunt.

Quantum ad p^m sūt tria vidēda. ꝑmo de cā valoris. z° de valore ī gnāli. 3° ī spāli. ¶ Quātū ad p^m: sciēdū q ī valore idulgētiaꝝ ē triplex cā. vna ex pte xp̄i. alia ex pte scōꝝ. tertia ex pte ecclie. Ex pte xp̄i: qz xps dotauit ecclīam spōsaz suaz nobili thesauro de quo ista su mūtur. Primū qdē ē meritū & satisfactio xp̄i: cui⁹ vna gut ta sanguinis sufficisset. vñ ifinit⁹ thesaur⁹ ecclie restat ad mutuādū gratis pctōrib⁹ vñ satisfaciāt. zª cā ē merita scō rū: pene pēalitates & passiones eoꝝ q mlta superogauerūt q̄s meruerīt pctā eoꝝ. Tertia cā ē ex pte ecclie aliqō. s. piū opus spūale vl tpale. & ꝫ nisi sit iusta cā tāte idulgētie pec cat cōcedēs q̄si dilapidator tā p̄cios thesauri. vī tñ ei vale re q̄ditionē ipleret: nisi & ipe illā ipetraret: qz tē & ipe pec caret sine cā sufficiēti ipetrās. Si ḡ papa p̄po motu moriē tē absolueret ab oī pena p modū idulgētie: & ille pie crede ret: ille auolaret si nullā culpā br̄et: ēt si papa iustā cāz ñ ha beret: lz si papa sacr̄aliter sine digna pnīa absolueret: ille i munis nō eēt: qz nō ē p̄prie debitū deo grare: sz ipi⁹ ē sibi a deo traditū alys dispēsare: fm illō. Dispēsatio mihi tradi ta est. vñ sicut verū sacr̄m ofert peccād o: sic & verā idulgē tiā. Alij dicūt: q sicut ñ tenet alienatio bonoꝝ corporaliū fcā a dispēsatore ō volūtatē oñi: sic nec valet collatio idul gentiaꝝ fcā a quocūq; sine iusta & rōnabili cā: qz fit ō volū tatē dei. ¶ Sed hic sūt tria dubia. Primū ē ō merito sanc toꝝ. qz ō hoc arguūt qdā q merita scōꝝ nō ptinēt ad the sauꝝ ecclie sic. Illud qō est plene remuneratū vl remune randū ī faciēte: nō videt satisfactoriū p alio. sz gcgd pene sustinuerūt sci vltra q̄s meruisset ē plene remuneratū vel remunerabit resūpto corpe. ḡ de illo nihil restat p nobis ad satisfaciēdū: & pñt dicere cū prudentibus virginib⁹: ne forte ñ sufficiat nobis & vobis. & illō Ezech. Alias suas libe rabūt nō filiorū. sz meritū xp̄i ē tot⁹ thesaur⁹ ecclie: ō c'ple nitudie oēs accepim⁹ &c. ¶ Sz ō. qz de⁹ nec xp̄s nec aliuz remūerat citra merituz sz magis vltra. vñ pmū cozrīdet merito maxie si est meritū condigni: qō si ē i aliquo fuit in xp̄o: iiustitia videret q xps plus meruisset q̄s pcepisz: q̄tū ēni sibi meruit tātū ī se recepit: & q̄tū alys meruit tātū ī se recipiēt. vñ oē meri t ū ē pfecte remuneratū vl remunerā dū ī psona illius p quo fcm ē. vñ si pp ꝫ nihil restat ō me ritis scōꝝ: p oñs nec de merito xp̄i g bz nō solū qō meruit sz plusq̄ meruit. s. gl'iam aie. ¶ P. nō ē magis remūeratū vel remunerādū qō fecerūt sci q̄tū illō qō nūc faciūt viui: sz nō obstāte q oro ī sinū oratis ouertar & q oē bonū qō hō facit p se vl p alio sup caput ei⁹ ad plenā remunerationē reuertar: nihilomin⁹ tñ vnus p alio pōt satisfacere & satisfactio pdest alij: qñ vnus p alio satisfacere itendit. ḡ quia sancti nō solū p se sz ēt p corpore xp̄i: qō est ecclia tota age re bona & pati mala volebāt. sicut paulus dicit. Oīa sustī neo ppter electos vt & ipi salutē ofequātur: lz eis sit remu neratū: nihilomin⁹ p nobis pōt eē satisfactoriū. ¶ Ad ñ odz est ad arg^m: q opus bonū penale scōꝝ pt dupl'r cōsiderari. vno mō inq̄tū ē meritoriū: & sic nō transgredit psonā nisi

solū meritū xpi g sibi ⁊ alys meruit: Cetero⁊ vo meritū si bi soli ꝑdest: ⁊ sic nll's ali⁹ a xpo plus meruit q̄z recepit vel receptur⁹ sit i seipo. Scdo mō ꝑput ē satisfactoziū: ⁊ sic iusti plus satisfecerūt q̄z ōbuerūt. Lz. n. pena purgatozy sit maioz oi pena mūdi: nō tn̄ segr̄: tale pctn̄ mereꝝ talē penā in purgatozio. g̃ grauissimam in mūdo: al's nullus posset pati penā vltra culpā: cū a veniali nullus sit imunis: cum tn̄ dicat Job. Utinā appenderentur peccata gbus irā mereoz ⁊ calamitas quā patioz i statera. q̄si barena maris hec gra uiter appareret. ¶ Jtē lz hō n̄ possit facere bonū ꝑ alio gn mereaī: sic tn̄ pōt ꝑ alio soluere q⁹ nō liberat se: sed illum solū: Unde satisfactio quā homo ꝑ alio facit sibi gdē ē me ritoria ⁊ nō illi: sed illi ē liberatoria: ⁊ nō sibi. Qz igiī sancti plus sustinuerūt q̄z meruerūt. h̄ aūt nō soluz aīo merendi: sz satisfaciēdi ꝑ se gdē ꝑmo deinde ꝑ oibus idigentib⁹ ſm ordinē eccl'e: ideo illis ꝓmo cedit in satisfactionē ſm eq̄ litatem culpe ⁊ pene: sed residuuz qō nihil potuit liberare de obligatione totaliter soluta: vel pditum fuit: qō non est dicendum: vel reseruatur nobis idigentibus. Sicut eniz si hō soluat cōi debitori plus q̄z debeat dicens q⁹ si totum a se non debetur: cedat in solutū residuuz ꝑ socio: sic acgtat eum: sic ergo in ꝓposito. ⁊ ideo ⁊c̄. In hoc ergo conueniūt sancti cum xpo in bis q̄ fuerunt supererogatiōis q⁹ aliqd po nunt in thesauro eccl'ie sicut xps: sed in hoc diſcōueniunt q⁹ tota satisfactio xpi cessit in thesaurum ꝑ ceteris ⁊ nihil ꝑ se: quia nulli⁹ debitoz fuit: nec pene originalis: nec actua lis: ⁊ qz ab eo est thesaurus infinitus. Aly autem sancti non: beata autem virgo medio modo se habet: qz de suis pena litatibus illud solū ꝑ ea satisfecit qō erat pena peccati ori ginalis: sicut moꝛs nāe cuius ipa debitrix fuit. reliq̄ autem ei⁹ penalitates spōte assūpte tote nobis cedūt: nō illi: que nullius culpe actualis rea fuit. Et idē est de martyrio inno centum ⁊ alioz q nec venialiter peccauerunt. ¶ Qō aut̄ aliqui dicunt q⁹ nec diminutio nec remissio in sacramen tis est nisi per solutionem factam de passione xpi nō mar tyꝛ: veꝛ ē: qz i baptismo nō est pene sol'o: nec a xpo: nec ab alio: quia dicit Ambroꝛ. q⁹ i baptismo gratia xpi oia gratis cōdonat. Ubi aūt est plena solutio: nō est gratuita ꝯdona tio vl' remissio. ¶ z⁹ dubiū est de merito xpi ⁊ quo ad pe nam damni: ⁊ quo ad penam sensus: qz quicqd sit de pena actualis peccati quo ad penam sensus: non videtur q⁹ pe nam damni xps soluerit qui illam nō sustinuit. ¶ Jtē cuz ⁊ actuali mortali debeaī pena eterna non fuit tantum de penalitate in morte xpi: nec itensiue: nec extensiue q̄tū ē i pena sensus eterna q̄ ē i iferno: Unde cū eq̄litas satisfacti onis attendaī ſm ꝯparationē pene ad penā: xps gdem po tuit mereri dimissionē pene eterne totalez dāni ⁊ sensus: q̄ fit in baptismo adl'ti pctoꝛis: ⁊ ꝯmutationē eterne in tpalē q̄ fit i pnia: qz i merēdo diuinitas coopata est: qz deus age re ⁊ coagere pt: ⁊ sic meritū fuit infinitū: sz non potuit: vt vi deī: satisfacere ꝑ pena eterna: qz nō potuit ex humanitate sustinere tantā penā q̄tā ē illa' iferni: nec diuinitas cōpassa est: qz pati nō pōt: imo videī q⁹ nec sol'o pene tpalis fieri po tuit: qz nō potuit eē tantus doloꝛ i morte xpi q̄tus ē doloꝛ debitus oib⁹ peccatis ꝯfessis ⁊ ꝯfitēdis etiā in hac vita.

¶ Dōm est igr̄ q⁹ xps non solū oibus meruit: sz ꝑ omnibus satisfecit: qz suppositū agebat ⁊ patiebaī: Uñ nō solū actio merēs: sed et passio satisfaciēs infinita est. Nō est g̃ ex insuffi ciētia q⁹ passio xpi i sacris nō soluit: sed ex dei ordinatione g̃ gratis remittit. Et qō dicit̄ q⁹ reatus pene nō dimittitur nisi qz pena soluit̄: nō est veꝛ: qz sicut tota obligatio ad pe nā pōt tolli liberali gratione creditoris sine totali sol'one sic et̄ pars pōt remitti sine ptiali sol'one. Dicere aūt q⁹ ōs i sacris i gb⁹ maxime liberal' existit: vnde ⁊ sacra gr̄e vocāt̄: nihil gratis remittit nec ꝯdonat nisi q̄tū sibi soluit̄ aut de thesauro cōi eccl'ie aut de bono thesauro cordis vel coꝛpis: vel oris: ꝑpe est dicere deū min⁹ liberalē: ⁊ lz i B̄ esset libe ralitas hois xpi nobis cōicantis diuitias sue penalitatis: in B̄ tn̄ i nullo ē liberalitas dei q⁹ nihil de suo nobis donat: ꝑ qō melius dr̄ q⁹ in sacris ē liberatio a pena tota vel ptiali: n̄ ex sol'one sicut i idulgētys: sz ex liberali dei remissiōe. Ex merito qdē xpi. i. amoꝛe xpi: sz nō ex sol'one xpi q ⁊ si ꝑ pec cato nāe soluit ⁊ satisfecit: nō sic tn̄ ꝓ pctō ꝑsone. Sz cuz vltra infinitū nihil sit ⁊ vnū infinitū aliud ꝯsumat vl' attigat ⁊ pena oꝛigialis esset infinita: ⁊ itēsiue: qz ꝑuat bono infinito: ⁊ extēsiue q̄tū est de se: vt pz ō pueris i limbo quoꝛ pena n̄ finietur. g̃ satisfactio q̄uis fuerit infinita: exhausta tn̄ fuit tollēdo penā infinitā i baptiçatis. nihil g̃ remanet ad soluē dū i idulgētys vel ꝑ actualib⁹ peccatis. ¶ Ad qō dicendū ē q⁹ i infinitis q̄ sunt eiusdē rōnis vnū aliō n̄ excedit: sz infini tas ōi q̄ est iterminabil' vite tota sil' ⁊ pfecta possessio: oēm aliā ⁊ infinitas alias: si eēnt: excedit: qz ois infinitas ⁊ pōs'ē cā equoca ꝓncipal'. g̃ maioꝛ. Jtē cā volūtaria. ⁊ sic pōt fini re oē qō est infinitū: vñ vtus dine infinitatis ad infinita se pōt extēdere ⁊ adhuc illa excedit: cū oia ad caz ꝯparata sint fi nita: imo sint nihil. qz pōt illoꝛ infinitatē ad finitatē reduce re: ⁊ illoꝛ entitatē ad nichilitatē. Jgiī passio xpi in q̄tū me ritoria ⁊ in q̄tū satisfactoria ē infinita rōne suppositi qō oēs infinitates exīntes ⁊ pōs'es excedit. qz oēm penā dāni ⁊ sēsus infinitā finitā ⁊ nullam facere pōt. aliogn sil'r argui possz q⁹ passio xpi ꝑ vno solo posset satisfacere cui⁹ pena ē infinita ⁊ nō ꝑ duob⁹: sicut ꝓus arguebat q⁹ ꝑ originali ⁊ nō actuali: nisi diceret qō dcm̄ ē. ¶ z⁹ dubiū ē. qz ad ptātē excellētie xpi ptinet dare effectū sacri sine sacro. g̃ purus hō ꝑ idulgē tias q̄ nō sunt sacra nō ꝑt dimittere penā: qō ē effect⁹ sacri. ¶ Ad qō dr̄ gdā q⁹ ptās excellētie ē ꝯferre ꝓncipalē effe ctū sacri g est cl'pe remissio sine sacro: sed ptās mistery pōt ꝯferre sine sacro ꝯsiū effectū q ē pene dimissio. Ul'oici pōt q⁹ sine sacro bito in voto vl' in facto nll's effect⁹ sacri neces sary ꝓprius ꝯferri potuit vel pōt nisi a xpo: sz sacro habito de facto vel in voto ꝯtingit effectū hr̄e sine sacro. Si enim aliquis sit ꝯtritus ⁊ anteq̄ sit in moꝛa ꝯfitēdi vel ꝯterēdo vel aliter penitēdo ꝯdignā pniam fecerit a satisfaciēdo nō ꝯfitendo absoluī. sicut g̃ sine sacro actu suscepto potuit sa tisfacere ꝑ se de suo: sic ⁊ per aliū vel per se de bonis spūali bus ab alio sibi ꝯcessis: ⁊ maxime qn̄ sacr̄m suscepit voto ⁊ facto: ⁊ de bis ad q̄ per sacr̄m obligat⁹ est. Unde sicut sine nouo sacro ipemet satisfacit: qui nō hz potestatē excellētie sic si papa vel alius eccl'ie minister dat sibi vñ soluat: nō ē B̄ supplere vicē sacri: qō et̄ sine ptāte ministery fieri pōt.

Quantuz ma q⁹ tn̄ valēt q̄tū sonāt et̄ i foꝛo dei. h̄ ⁊ i purgatozio: sic itelligēdo q⁹ g lucraī idulgētias. zo. anno rū tn̄ sibi valet ad remissionē pene ꝑ peccatis suis q̄tum valuissent illi. zo. anni i pnia iuncti: si ill'. zo. annis peritu isset: al'r eccl'ia decipet. Sed sicut pnia qn̄ fit in maioꝛi cha ritate tāto est magis satisfactoꝛia: sic etiā isti i. zo. anni lucra ti tāto sūt isti plus vl' minus satisfactoꝛy q̄z illi quāto pnia isti⁹ fuisset magis vl' min⁹ satisfactoꝛia q̄z illi⁹. Et pp B̄ ma xime sūt vtiles idulgētie ⁊ secure pctoꝛib⁹ g sepe recidiūt ⁊ nō facile abstinēt ꝑ totū annū a moꝛtali sic̄ abstinēt vno die vel hoꝛa: pp qō ꝑsunt eis sepe idulgētie: qz illa hoꝛa sūt i statu bono: quib⁹ non ꝓdest diutina pnia sepe per moꝛta le moꝛtificata. ¶ z⁹ ꝯ. q⁹ de penitētys iūctis ē dubiū vtꝛ sole iūcte itelligaī. gbusdā ꝑbabile vr̄ q⁹ de penitētys i iungēdis q̄si diceret. 40. dies de tali pnia q̄lis claue nō er rante dz iungi: vt. s. 40. dies lucrati tn̄ sibi valeāt q̄tū il li. 40. dies g deberēt iūgi valuissent si iūcti ⁊ facti fuissēt: ⁊ tunc non sequiī ineq̄litas: qz gbusdā iungunt. 40. dies sine cerusia ⁊ nihil plus: alys sine carnibus: alys in pane ⁊ aqua. Et tūc plus valerent de penitentys iniunctis vni q̄z alij vel vnus habet iniunctam ⁊ alius nō. Unde est proba-

bilis opio. Aly dicũt q̃ idulgẽtie tm̃ valẽt q̃tũ sonãt: ꝛ pl⁹ si plus ītẽdit ille q dat: dũ tm̃ possit: ꝯcurrẽtibus tribus: de gb⁹ dicet. Sz si nõ ītendat dare nisi q̃tũ sonãt: tũc nõ relaxant nisi pnie iũcte i foro pniali: Uñ dicit: ve penitentib⁹ ꝛ ꝯfessis de iũctis penitẽtys relaxam⁹. Uñ ꝛ si nihil est i iũctũ nihil remittit: Si aliqd: tm̃ remittit q̃tũ dicũt idulgẽtie: vel ps: si nõ tantũ est iiunctũ: q2 in maiori sũma mĩor iest. Sz qñ dat plena aut plenior vl plenissima idulgentia pctõr: tũc ois pena iiuncta vl iiungenda i foro dei ꝛ ecclie remittit. i. soluit ꝛ hic ꝛ i futuro. Aly dicũt q̃ videt iste eẽ sensus vbor. Remitto tibi vnũ annũ ō pnia iiuncta. i. tm̃ min⁹ punieris in purgatorio q̃tum eẽt si vno anno ꝯtinue egisses pnias in hac vita. Nec credũt q̃ pp bas idulgẽtias gñales min⁹ teneãt agẽ pnias i hac vita. Et hoc dm̃ satis vr ꝯcordare egtati. vt notat Inno. ex de pe. ꝛ re. c. Quãt. Et ad arg^m ꝯtrariũ dicũt q̃ ex quo forma idulgentiar nõ distinguit q̃tacunq; sit pnia iũcta p diebus vel annis remittit eq̃lr minor vel maior: nõ q2 plus mereat vn⁹ q̃ alius: sz ex ipotentia distiguendi: ex pte idulgentiã ꝯcedentis q̃ nõ põt pnias distiguere. Et iõ eligit qõ oĩbus est cõe: puta dies vel annus aut ps quota: q̃ etiã diuersa est ꝑm diuersitatẽ peccantiũ: ꝛ sic (licet p accñs) maior peccator plus lucrat. ℂ 3^a ♁ est. q̃ si de penitẽtys tantũ iiunctis ītell'r tunc hõ iturus ad idulgẽtias ỏberet ꝯfiteri oĩa peccata sua ꝛ facere sibi iiungi tot dies in pane ꝛ aq̃ quot bz illa idulgẽtia sub disiũctõe: ꝛ tũc ītentiõe se agtandi ꝛ satisfaciẽdi iret illuc. ꝛ tantũ sibi valeret q̃tũ illi dies si fecisset. Semp. n. tutũ est q̃ pnia sub disiũctione ponat vel egpollẽs idulgentia: ꝛ tũc erit magis securus ỏ idulgẽtia q̃ ỏ pnia: quia magis põt scire se fuisse i bono statu hora vna q̃ mlto tpe. 3^a ꝯ 3° 2^a ꝯ 2° 3^a ꝯ 3° 4^a ꝯ 4°

ℙ^a ꝯ 1° **Quantũ** ad 3^m. s. de valore in spãli sunt. 4. ꝯclusiões. ℂ Prima de paupe ꝛ diuite: q2 certũ est si ẽ determinata idulgẽtia ꝛ taxata q̃titas elemosyne sic nũc hospitalario q̃ dat. 24. denarios bz. 24. annos: q̃ aũt nõ dat tm̃: q2 nõ põt: nõ lucrat idulgentiã. Licet. n. alĩs bona volũtas sufficiat ad merẽdũ: sz ad satisfaciẽdũ nõ sic. Naz q̃ morit paratus satisfacere: nõ pp hoc ẽ imunis: ita ꝛ velle lucrari idulgẽtias ñ fac eas lucrari. Si aũt simplr dicat q̃ idulgẽtiã hẽat q̃ tali pio loco subuenerit: itell'r fz suã ꝯditionẽ. ℂ 2^a ♁ ẽ. q̃ cũ dat idulgẽtia visitãti tale eccliã tot dies lucrat q̃ venit de vico q̃tũ q̃ venit ỏ vltra mare: Sz sic plus valerẽt q̃tuor dies ỏ pnia cũ labore date pegrinatõis q̃ cũ vno solo passu vl duob⁹: sic ꝛ plus valẽt idulgẽtie illi q̃ isti. ℂ 3^a ♁ ẽ. q2 dubitat vt q̃libz die lucret. ℂ Dom ẽ q̃ sic q̃tũ ẽ de vi verbor: q2 ita visitat vl dat qs scõa vice eiusdẽ diei sic ꝑma: vñ eadez rõne lucrat scõa vice ꝛ 3ª sic ꝑma: nisi aliõ appeat de mẽte ꝯcedẽtis vltra quã idulgentia nõ se extẽdit. Jn perẽnib⁹ q̃ ñ appet q̃ magis voluerit ỏ p^a die q̃ de scõa sic nec de ꝑmo ãno q̃ de alys: q2 non mi n⁹ voluit visitari eccliã cui ỏdit idulgẽtiã perẽnẽ q̃ illam cui dedit tpalẽ: Unde si ibi lucrat quolibz anno: ita ꝛ hic: q̃ ratione autem quolibet anno: eadem ratione quolibz die ꝛ mense: Sed pluries in die non videtur sensisse: quia posset cedere in derisionẽ: q2 non faceret hõ nisi ponere pedẽ ꝛ exire ꝛ redire. Uideret ẽt nõ rõnabile si totiẽs lucraret: ꝛ supponẽdũ q̃ papa: ñ potuit vl noluit dare idulgentiã p cã nõ iusta: sz de tpalib⁹ vr voluisse nisi semel. ℂ 4^a ♁ est. vt idulgẽtie date durẽt post mortẽ ꝯcedẽtis. Dom est de papa q̃ sic si hoc ītendebat: puta si dixit q̃libet ãno simplr Si aũt dixit vsq; ad gnquẽniũ: vsq; tũc valet. ꝛ nõ plus si superuiuat: nec min⁹ si añ moriat: q2 gr̃e nõ expirãt p mortẽ ꝯcedẽtis: ꝛ de epis idẽ vr. Nam q̃s ꝯcedunt in dedicatiõibus ecclĩar ꝑpetuo ꝓdicamus. Si autẽ ꝯcederent psone: puta vni ꝯuerso: ad illius vitã durãt: nõ plus: sed loc⁹ est imortalis: vñ ꝯcesse loco tãdiu durãt q̃tuz locus: ꝑpter qõ si eccliã sic destruat q̃ oporteat eã dedicare itez: p illã de structionẽ ꝑme idulgẽtie destruunt.

Secũdus articulus ꝑncipal' ẽ videre qs possit dare: vbi sunt. 4. q̃nes. ℂ Prima q̃ papa in hoc bz plenitudinẽ ptãtis. sũm⁹ pniari⁹ q̃ dat cẽtũ dies: legat⁹ põt dare in sua puincia idulgẽtias perẽnes. de offi. le. c. vlt. ī glo. eps ꝛ supiores. 40. dies cõiter: in dedicatiõe aũt vnuz annũ siue sit vnus siue plures: sz p anniuersario ñ nisi. 40. dies. de pnie. c. Cũ ex eo. Abbas aũt nõ põt dare idulgentias. de ex. ꝑla. c. Accedẽtib⁹. nec q̃cũq; iferiores epis. Itez archieps põt dare p totã puinciã idulgẽtias. ỏ pnie. c. Nõ li. 5. ꝛ. c. i. li. 6. Quicũq; ãt põt dare nihilo min⁹ põt dare si ẽ pctõr q̃ si sit iust⁹: q2 siue ptineat ad altez forũ siue sil' ad vtrũq; equalr põt qs illa q̃ sunt ordinis ꝛ iurisditiõis si sit mal⁹ sic bonus nisi sit ab eccl'ia pcisus. Qui aũt esset ab ecclesia pcisus nõ posset dare idulgẽtiã: q2 idulgẽtie nõ pnt nisi subditis. ex. eo. Qui aũt. Precisus ãt nõ bz subditos saltẽ quo ad vsũ iurisditiõis: ex quo pz q̃ vel soluz sunt iurisditiõis vel si sunt ordinis cũ hoc sũt iurisditiõis. ℂ 2^a ♁ est. q̃ gdã dicũt q̃ nullus põt dare indulgẽtias nisi sit sacerdos: Uñ si dyacon⁹ cardinal' dat: nõ dz dare: sz denũciare: sicut q̃stores nõ dant q aliq̃ sunt layci: sz solũ denũciãt: q2 non põt ī remissionẽ pene fori pnie nisi q̃ põt in remissionẽ culpe. Uñ deus q̃ remittit culpã ꝑncipal'r remittit penaz eternã. Absoluẽs aũt q̃ dispositiue remittit culpã: aliqd remittit de pena tpali: sz nõ sacerdos nihil põt ad remissionẽ culpe. q̃ nec pene. Sed p idulgentiã remittit pena non ptinẽs ad forz ꝯtentiosũ laycũ: q2 cruce signatus lz sit absolutus ab oi pena nihilomin⁹ suspendet si pri⁹ meruit: nec quo ad forz eccliasticũ: Unde pnie iũcte i capl'o nõ pp hoc relaxãtur: ꝛ sic ptinẽt ad forz ꝯscie. q̃ rẽ. ℂ Sz q̃ nullus: nec electus in papã possit dare idulgẽtias: nec ex aucte: nec ex cõmissiõe nisi ꝯsecratus ī sacerdotẽ vel in papã aut epz: ñ vr vez de ꝯmissiõe. Uidem⁹. n. dyaconos cardinales idulgẽtias non solũ. denũciare: vt q̃stores faciũt: sz ẽt ꝯferre. ℂ Et iõ ad rõnem dom q̃ ꝑpie loq̃ndo de diminutõe pene q̃ ẽ per remissionẽ liberalẽ nll's bz ptãtẽ nisi q̃ ẽt põt in remissionem culpe: sz ad solonẽ pene vel in dando vnde soluat põt glibet ꝛ ipemet penitẽs qui se aquitat soluẽdo: ꝛ alius ꝑuatus q̃ satisfacit p eo. ℂ ℙ. ille q̃ dat idulgẽtias sic agit ad remissionẽ vel magis ad solonẽ pene q̃ nihil agit ad remissionẽ culpe. Illa q̃ remissio pene: nõ supponit in remittente ptãtẽ remissionis culpe: sz ī recipiẽte idulgẽtias supponit remissionẽ culpe. ℂ 3^a ♁ est. q̃ dicũt gdã q̃ solus papa iure ordinario eas dat: ꝛ si eps alicui ꝯcedat illi denũciat: nõ dat: q2 delegat⁹ nõ põt subdelegare. ℂ Sz ℨ. q2 summus penitentiarius dixit me pñte aucte nra ordinaria damus vobis cẽtũ dies de idulgẽtia: q̃ põt dici ordinarius in spũalib⁹ sicut legat⁹ dr ordinari⁹ ī tpalib⁹. ℂ Itẽ delegat⁹ a ꝑncipe in his q̃ sunt fidei nõ põt subdelegare: sz eps committit ꝓdicatoribus dare idulgẽtias. q̃ ẽt est ordinari⁹ in ℙ ꝛ nõ delegat⁹. ℂ Itẽ lex dat ordinarie iurisditionẽ sz a iure ẽ q̃ eps det. 40. dies. q̃ aucte ordinaria ℙ faciũt. ℂ Sz ℨ hoc arguũt qdã sic. Jlle solus pt dispẽsare thesauz cõz toti⁹ eccl'e: q̃ pest tori eccl'ie: sed solus papa est hꝫ. ꝛ idulgẽtie dantur de cõi thesauro. iõ rc. ℂ Dom q̃ ad illũ q̃ pest eccl'ie toti ptinet dispẽsare gñal'r oĩbus thesauz eccl'ie: sed ad illũ q̃ pest eccl'ie pticulariter ptinet dispẽsare thesaurũ non vl'r sed pticulariter. Uñ eps solis subditis: Archieps per puinciã. papa p totũ orbẽ põt dare. Itẽ iferior papa ñ põt dare plenã ꝛ itegrã idulgẽtiã: sed partialẽ. vt dcm̃ est. Cũ. n. iter thesauros eccl'ie cõputent sacra: tunc nisi eps iure suo thesauz eccl'ie dispensaret: iure suo nõ cõferret oĩa sacra ꝛ oẽs cõsecratiões. Et qõ dicũt q̃ nisi papa sit ꝯsecratus in papam vel in sacerdotẽ q̃ non põt: est cõtra vsũ ecclesie: q2 si esset hoc ordinis sacerdotalis: tunc oi sacerdoti habenti subditos cõpeteret iure suo. sicut absolucre: qõ est

ℙ^a ꝯ 3° 4^a ꝯ 4°

ꝫ istos ō thesauro xp̄i soluere. vñ ꝫ istos cū i bap⁹ absolutiōe fiat solo ō passiōe xp̄i. si hāc solus pp̄. dispēsat. g̃ solus pp̄. ex offō baptizat ⁊ absoluit. ¶ Et qō dñt q eps ñ ē spōsus toti⁹ eccl̄ie ꝫ sibi cōmisse: Uñ illi⁹ soli⁹ bz bōa dispēsare: nō ualet. qz cū eccl̄ia sit vna ipe pōt dici spōsus totius eccl̄ie. Uel dicēdū q i q̄libz eccl̄ia ē thesaur⁹ totius eccl̄ie cōmunis oib⁹ eccl̄is q̄tū ad singl̄az eccl̄iaz regimē ēneče: Uñ ō thesauro toti⁹ eccl̄ie pōt iste sue eccl̄ie distribuere ⁊ dispēsare: ꝫ nō alij. ¶ Et qō dicūt q pape connexit rōe ordis ⁊ rōe cure vl̄is sil̄: ⁊ iō nulli alteri cui ōest alterz ꝓpetit. Dōm q imo rōe soli⁹ iurisdictiōis vl̄is vl̄r: pticularis pticular̄. ¶ Et qō dicūt q iurisdictō solū respicit forum contentiosum dicendū q immo respicit forum pniez: qz nō potest ligari nec solui nisi subdit⁹: nec sacra debēt ministrari nisi subdito: nec eps cōsecratiōes facere nisi in locis subditis. Que oia cū sint spūalia nō ptinēt ad forum cōtentiosū. g̃ ad aliqd iurisdictio se extēdit: ⁊ pt dici iurisdictio tpalis ⁊ spūalis fm q tpalia ⁊ spūalia subiectionē regūt. ¶ Sz ō ē. qz si eps bz dare ex offō idulgētias sic̄ habz ordies cōferre: tūc pp̄ nō posset ei⁹ idulgentias limitare nec ad certū p̄duz nec ad certā q̄titatē: gn si ō faceret teneret: sic̄ nec pōt facere q eps ordinē verū ñ cōficiat vel cōferat cū facit ō ei⁹ ordinationē vel ꝓhibitionē: puta suspēso vl̄ exneo. ¶ Dōm q nō ē sil̄e: qz vtrūq; gdē cōpetit ex offō: sed alterū rōne ordis i q̄ nō subest pape: alterū rōne iurisdictiōis: quā pt ei papa auferre vel i totū vel i ptez si vult: Uñ sic̄ pp̄. pt facere q snīa ab eo lata sit nulla: sic ⁊ q idulgētia. de pe. ⁊ re. c. vltio. li. 6. Jndulgētie vires nō 4ª ♀ obtinēt si statutū excesserint cōcily gnālis. ¶ 4ª ꝓclo est. vtz aliquo mō possint plures dare eidē loco p eadē cā vltra annū. Et videt q nō: qz cā ppter quā cōcedūt maiores ē ōdicatio: ⁊ tamē p illa ēt plures epi non possūt vltra annū. de pe. ⁊ re. c. vltio. li. 6. Et dicendū q imo: vñ si. xx. epi dēt q libz. 40. dies loco nr̄o i festo beati dñici. q libz subditus cuiuslibet illoz lucrabit. 40. dies: qz licitū ē eis tm̄ dare subditis suis: ⁊ tm̄ vni q̄tū alteri. ita aūt possūt dare loco exneo vel exēpto sic̄ subdito: qz loco nō acgrit: sed solū subdito: vñ ita posset dare eps pisiēsis ill̄ de sua dioc̄. idulgētias p eūdo ad vallē viridē sic̄ p eūdo ad beatā vgīnē. Si āt eps loci cōfirmaret tūc illi ō dioc̄esi cōfirmātis lucrarēt. xx. q̄dragenas. pōt. n. eps vnus de licētia alteri⁹ dare idulgētiā noīe suo: ⁊ nō noīe licētiātis: sicut alien⁹ sacerdos ō licētia p̄pi absoluit: sed iure suo: iste āt ꝑbet sibi mām. Tūc igit si p festo ⁊ octā pfoni eccl̄ie ples epi vl̄ sil̄ vl̄ seoz̄sū dāt idulgētiā ⁊ eps loci approbat: vī ēt q valeat vltra. 40. dies: q̄ eps ñ possit dare p se nisi. 40. dies: q isti epi dāt noīe suo: lz iste det eis mām. ⁊ q libz iure suo dū tm̄ beat mām subditā pt dare. 40. dies. ēt si iste q̄drageneexcedāt annū: qz sic̄ extēsio anni nō extēdit nisi ad ōdicationē: sic nec restrigit: vñ sic̄ vn⁹ eps i alio festo q̄ ōdicatiōis nō pōt dare annū: sic nō ꝓhibēt i alio festo plures dare vltra annū: dū tm̄ nullus det vltra. 40. dies.

Tertius articulus pncipalis ē gb⁹ idulgētie p̄sint: ⁊ gb⁹ nō: vbi sūt sex ꝓclones. ¶ Pri⁹ q non p̄sūt existētib⁹ i mortali peccato: vbi dr̄ i eis: vē penitētib⁹ ⁊ ꝓfessis. ītelligo aūt cōfessis i ꝓposito: qz non oz ō facto: ō qō tm̄ ē: qz i gbusdā exp̄mit: vel q ifra mēsē fuerint cōfessi: vñ vr ex mēte ⁊ pactiōe eccl̄ie cōcedētis q q q̄ iplet ꝓditiōez nō ē i statu: postea recedēte fictione recipiat effectū. 2ª ♀ ¶ 2ª. q nō iplēti ꝓditionē nō p̄sūt sive pauptate sive ipo⁹ ipediāt: q̄m nō hoc pnceps vult: quoniā q iturus vltra mare morit: nisi forma B̄ beat: nō ꝓsequt. Antiq̄. n. for⁹ quā ponit bostiē. de iudeis. ad liberādā. q̄tidie mutat ⁊ inouat. Si q daret idulgētia oib⁹ crucē sumētib⁹: eo ipo q eaz sumeret: ⁊ si plus nō faceret eā lucrat. Sz si dicat trāsfretātib⁹: nō bz añ̄ sit vltra. Si āt dicat eūtib⁹: cōsequt i via: ⁊ sic de alijs modis. Si tm̄ vadat existēs i mortali fructū nō

pcipit quousq; sit pētēs. sed tūc sic. Si q⁹ āt sumēdo crucē ñ itēdat ire nisi dūs su⁹ vadat cū quo ire itēdit. illo mortuo vel ire nolēte ñ tenet ire: qz ōficit ꝓditio itēta: sed tale ꝓpositū quo vult ire nō simpl̄r sed sub ꝓditiōe si iterī moriat ñ facit eū lucrari idulgētiā: quā lucrarēt si sine ꝓditione ire ōcreuisset. ¶ 3ª. q ñ p̄sūt nō subdito nisi de licētia 3ª ♀ pp̄z epi aut p̄pi iudicis. ex. e. Qz āt. vñ vr sufficere licētia curati. Sic̄. n. curat⁹ ñ sacerdos pt licētiare vt ñ curat⁹ sacerdos absoluat: q̄uis ipe ñ possit absoluere: qz alius iure suo absoluit: cū sit sacerdos: dū tm̄ bēat mām: sic ⁊ hic sibi subditū alteri tradit: ⁊ ille cū sit eps iure suo dat idulgētiā quā iste tradēs nō posset dare: pp q curati absoluētes debēt ei inūgere oēs idulgētias q̄s poterit obtiere. ¶ 4ª ♀ 4ª ♀ ē. q exēptis p̄sūt nō solū de licētia suoz̄ superioz̄: sed iure cōmuni. q quo ad B̄ nō videt exēpti: qz hoc nolnerūt ipetrare q eēt malū suū: nec eximēs cōcedere: q̄uis ñ possit absolui ab eo i foro ꝺscīe: qz ibi oz ligari ⁊ nō possūt ab eo ligari: sed dās idulgētiā ad nihil ligat nec p̄pe soluit ꝫ the sauz̄ solū dispēsat. Qz vo dispēsatio sibi tradita ē pro tota sua dioc̄. vt illud dispēset thesauz̄ xp̄i: ide est q ēt exēptis pt dispēsare: qz sūt a sua dioc̄esi: lz nō subditi: qz etiā subditi suffraganeoz̄ nō sūt subditi metropolitano: a quo tamen idulgētias cōsequūt: sed ñ pt eps dare illis q nō sūt de sua dioc̄esi qz p illis dispēsationē nō suscipit. ¶ 5ª ♀ ē. q illi q 5ª ♀ dedit idulgētiā valet si iplet cōditionē: qz sibi pt bō accipe ō bōis cōib⁹ sic̄ alys dispēsare: q̄uis sibi ñ possit dar̄ qz iterdāt ē accipiēt ē. oz eē dr̄ia p̄sōalis. Qz āt gdā dicūt q se cū pt dispēsare sic̄ cū alio nō videt: qz g pōt cū alio i irregularitate dispēsare: puta eps: ñ pp hoc secū nisi q̄tū ius permittit: vñ p̄pe loquēdo secū dispēsat: lz auctoritate iuris vel supius vtat dispēsatiōe. ¶ 6ª ♀ ē. q idulgētia 6ª ♀ ñ solū valz illi q iplet ꝺditionē: imo ēt aly p quo B̄ fit: sive sit viu⁹ sive mortuus: dū tm̄ forma idulgentie B̄ bēat: puta q dicat gcūq; B̄ fecerit vel p quocūq; B̄ fecerit sive viu⁹ sive mortu⁹ bēat tm̄ de idulgētia. Sec⁹ āt si forma B̄ ñ bēat: ga ille q dat idulgētiā ē dispēsator ⁊ applicat cui vult: ñ āt ille q iplet cōditiōez. vñ q dicūt aliq q idulgētia ex itētione suscipiētis trāsferr̄ i illū q ē i purgatorio: nō vr nisi forma cōcedētis B̄ bēat: qz sic̄ nō extēdit vltra q̄titatē ñ exp̄ssā: sic nec p̄sonā trālgrediūt: sed sūt stricti iuris: sed intētio dispēsātis B̄ fac: qz sic̄ bōa viuoz̄ eis coīcātur sic ⁊ thesaur⁹ mortuoz̄. tm̄ Jnno. ex. c. Qz āt. dic̄ q solius pape idulgētia valet ōfūcto. ¶ Ad arg^m ē dōz q plēa idulgētia liberat ab oī pēa peccatis ōbita: ⁊ hāt eq̄l oēs pcipiunt nisi q q pl⁹ oz ei pl⁹ dimittit: sed B̄ ē p accns. Sed q̄o distiguāt illi grad⁹ quo ad remissionem pene: ñ appet: nisi dicat plēa respectu pene mortaliū: plēior respectu pene iūcte mortaliū ⁊ vēialiū: plenissima respectu pn̄az̄ iniūctaz̄ ⁊ iniūgēdaz̄. i. q̄ fuerūt iūcte ⁊ ōbuerūt ⁊ potuerūt iūgi. vel sic q plēa sit respectu pene mortaliū: plenior respectu pene mortaliū ⁊ vēialiū: plenissīa sit respectu culpe vēialiū: qz pt remitti pēa mortali ōbita ñ remissa pēa ōbita vēiali: sic ⁊ culpa. ⁊ pt solui pēa vni⁹ pcti alia non soluta: ⁊ plenior est solutio vel remissio vtriusq; q̄ alterius tantū. Potest etiā vt videtur per indulgentiam: inquātum habet rationem cuiusdam absolutionis remitti veniale quoad culpam sicut ⁊ p cōfessionem generalē non sacramentalē: ꝫ ad hoc requiritur ꝺtritio: ⁊ quātū ad hoc potest saluari q̄ ibi docebatur: q vnusquisq; fm q magis vel minus deuote accederet ob hoc plenius vel min⁹ plene recipet: q ō remissione pene plenaria dici ñ pt: lz solū ō remissione cl̄pe: quā p̄p ad plenū ñ pt remittere nisi bō ad plenū ꝺterat: sed aliq ꝺtritio est plene adiuncta applū absolone q p se non esset. ⁊ ꝺiuncta bñdictione epali: q̄ p se non sufficeret. Sed q dr̄ q pniari⁹ iniungebat pniam: papa eis mandauit q non plus iniungerent. qz inuitis imponi non debebat sed voluntarys poterat.

plena plenior plenissima.

¶ De peccatis que post hanc vitam dimittuntur. Distin. XXI. a

Solet etiã queri vtr post hanc vitã aliqua pctã remittantur. Qr aliqua post hanc vitã remittantr. xps ostẽdit in euãgelio. vbi ait. Qui peccauerit in spiñscm nõ remittet ei neqz in hoc seclo: neqz in futuro. Ex quo datr itelligi: sicut sci doctores tradũt: q quedã pctã i futuro dimittentr. Quedã. n. culpe in hoc seculo relaxantr: quedã vero pene etiã in futuro: q qdẽ post mortẽ grauãt: sed dimittuntr si digni sunt: si bonis actib9 i hac vita meruerũt vt dimittatr eis. De illis etiã q edificãt lignũ: fenũ: stipulã: dicit Aug. q ignẽ tribulatiõis trãsitorie iueniẽt cremabilia edificia q secũ portauerũt cremãtẽ. Ait enĩ sic. Post isti9 sane corporis mortez donec de igne purgatorio veniat ad diẽ dãnatiõis t remuneratõis: si hoc tẽporis interuallo spũs defunctor q edificauerũt lignũ: fenũ: stipulã: huiusmodi ignẽ dicantr ppeti: quẽ alĩ nõ sentiũt qui huiusmodi edificia portauerũt vt inueniãt ignẽ trãsitorie tribulatõis venialia ꝓcremantẽ: nõ redarguo: qr forsitã verr est. Sed qr dicit saluus erit: qsi per ignẽ: cõtemnit ille ignis. Grauior tñ erit ignis ille: qz qcqd põt homo pati i hac vita. Dic apte insinuat q illi q edificãt: lignũ: fenũ. stipulã: quedaz cremabilia edificia. i. venialia pctã secũ portant: q in igne emendatorio cremantr. Unde constat quedaz venialia peccata post hanc vitam deleri.

¶ Qd alĩ citius alĩ tardi9 purgantr in igne. b

Illo aũt igne purgatorio: alĩ tardius: i alĩ citius purgantr pm q ista pereuntia magis vel min9 amauerũt: Añ Augu. Post hãc vitã icredibile ñ ẽ: nõnullos fideles p ignẽ quẽdã purgatoriũ: qz to magis minusue bona pereũtia dilexerũt: tãto tardi9 citiusqz saluari. Unde non frustra illa tria distinxit apls. lignũ: fenũ: stipulã: que illi edificant: qui t si alie na nõ rapiũt: rebus tñ ifirmitati cõcessis aliqua dilectiõe inherẽt. Qui pm suos amãdi modos vel diutius vt lignũ: vel min9: vt fenũ: vel minimũ: vt stipulã: ignẽ sustinebũt. Qui vero superedificant aurũ: argentũ: lapidẽ pcioſuz. de vtroqz igne securi sunt: nõ soluz de illo eterno: q cruciaturus ẽ ipios i eternũ: sed ẽt de illo emẽdatorio quo purgabuntr qdam saluandi.

¶ Oppositio. c

Jc obĩci potest: si per lignũ: fenum: stipulaz venialia itelliguntr peccata: t nullus adeo pfectus est qui venialr nõ peccet. Ergo q edificant: auruz: argentũ: lapidez pcioſum: edificãt etiã lignũ: fenũ: stipulã: ergo per ignẽ trãsibũt. Ad qd dicim9: qr nõ ois qui venialr peccat: lignũ: fenũ: stipulã edificat: siẽ ecõuerso. nõ ois qui cõtemplatr deuz: t diligit primũ t opa bona facit: edificat aurr argentũ: lapidẽ precioſũ: et tñ in auro intelligitur cõtemplatio dei: in argento dilectio proximi: i lapide pcioso bona opa. Sed illi q edificant lignũ: fenũ: stipulã: deũ ꝓtẽplantur t primũ diligunt: t opera bona faciũt: nec tñ edificãt aurũ: argẽtũ lapidẽ pcioſuz. Hec enĩ edificat qui sic illa tria facit: vt cogitet que sunt dei: t quõ placeat deo: non mũdo. Lignũ vero t fenũ: t stipulam: accipi pñt seculariũ rerr quãuis licite concessaruz tales cupiditates: vt amitti sine animi dolore ñ possint. Hec ergo edificat is q cogitat que mũdi sũt: t quõ placeat mũdo q circa diuitias suas quodãmodo carnali affectu tenetur: t tñ ex eis multa bñficia facit: nec p eis aliquid fraudis vl rapine molitr. Ex eis ergo patet q nõ idez bõsi mul hec t illa edificat. illa. n. edificatio pfector tm̃ est: q nõ cogitãt placere mũdo: sed tm̃ deo: q t si venialr aliqñ peccãt: feruore tñ charitatis ita absumitr in eis pctm̃ sicut gutta aque i camino ignis: t ideo nunqz secũ portãt cremabilia. Hec aũt iferior edificatio minor est: qui nõ tm̃ deo: sz etiã mundo placere cogitãt: deuz tamẽ preponunt. Si vero mũdũ pponerent: nõ superedificarent: sz destruerẽt fundamẽtũ. Affectiones ergo carnales quib9 dediti sunt domib9: cõiugib9: possessionib9: ita vt nihil pponant xpo: illis trib9 significantr que in mẽtes pfector non cadũt: t si alia venialia admittãt. In coꝛdibus vero minor iterdum durant vsque in finẽ: qui cũ talib9 edificijs trãseunt: sed dissoluentr i igne. Ipsi vero merito fundamẽti salui erunt: grauissimã tñ penaz sentiẽt. Ex quo apparet quanta hic misericordia exhibet deus t quantaz ibi exerceat seueritatẽ cũ pro eodẽ peccato multo grauius ibi puniat qz hic.

¶ Opinio quorũdã cũ obiectione. d

Ed forte dices illd eẽ accipiẽdũ d pena pctĩ: ñ d ipo pctõ. q Grego. dic qdaz lenia i futuro dimittẽda. Si. n. verã pniam habuerit quis. pctã oia dimissa sũt ei: sz pena forte remãsit. Jdeoqz si vere penitens obĳt sine peccato trãsĳt. Si aũt vere penitẽs nõ est i obitu: maculã portat que nunquã delebitr. Qui vero edificat lignũ: fenũ: stipulã vere penitet: quia bon9 est: t charitatez habet: t in charitate de hac vita transit: ergo sine peccato trãsit: non sequitur.

Verū quidē ē quia bonus est ⁊ charitatē habet ⁊ vere penitet: ⁊ tñ cuꝫ veniali peccato transit quod nō deleuit penitentia. Pnia.n.nō delet nisi peccatū illud quod deserit homo. Tale autē peccatū sepe in hac vita nō relinquit ab homine: ⁊ tñ vere penitens est: ⁊ si nō de oībus venialibus peniteat. Potest enim qs de omni mortali ⁊ de omni veniali penitere excepto vno vel pluribus venialibus qdē. Sicut habet quis charitatē ⁊ vnū vl plura venialia: Quod de criminalibus nullatenus esse potest Est.n. aliquis bonus charitatē habēs: sed adhuc quo dā cupiditatis affectu amās hec secularia. Talis existēs subita morte oppꝛimitur: In illo terreno affectu mortuus est. ⁊ tamē saluabitur: a quo nō se hic absoluit: ergo post hāc vitā ab illo purgabit. Cōstat ergo quedā peccata sed leuia post hāc vitaꝫ dimitti. Si vero de pena peccati illud intelligi voluissent auctores: cur magis cōmemoꝛassēt leuia q̄ grauia: cū etiam grauiū pena hic ī̄pleta post hāc vitaꝫ restet:

¶ De generali cōfessione quid pꝛosit. e

Ost hec cōsiderādū est qd ꝓsit cōfessio p illa vbi singula pctā que qsq̄ fecit nō: ex pꝛimūt. Sane dici pōt: q oia crimīalia semel saltē oꝑtet ī cōfessiōe exꝑimi nisi aliqua a mēte exciderit. Sed qꝛ nemo delicta itelligit oia: gñaliter saltē ea cōfitere quoꝝ memoꝛiā nō bēs ⁊ sic nihil celasti de sceleribus tuis. Venialia vero qꝛ inumerabilia sūt sufficit generaliter ꝓfiteri: nisi aliqua sint frequēter iterata: pfectꝰ est tñ etiā illa exꝑimere si vales. Ideoq̄ quotidie generaliter fit cōfessio ī ecclīa ꝑ venialib⁹. s. pctīs que quottidie admittim⁹: ⁊ p illis moꝛtiferis quoꝝ noticiā nō hēmus. Añ aug. Veritatē dicit deo penitēs q̄ñ nihil illi de commissis sceleribus celat: non q̄ ⁊ si volūtate celauerit: deus ignoret: sed veritatem sibi dici vult ab eo vt veniā cōsequat. Si vero mēte aliqua exciderit: cōfiteꝫ veritatē deo cū gñaliter dixerit. Deus q nosti occulta coꝛdis ⁊ opa mea ⁊ delicta a te nō sūt absc̄dita: q̄bus veniam largiaris p̄coꝛ: ⁊ hec ē veritas ꝓfitētis quā diligit deꝰ. Añ. Ecce enī veritatē dilexisti. Hic insinuat q generalis cōfessio etiam mortalia delet quoꝝ intelligentia non habetur.

¶ Nemo cōfiteat pctā que nō fecit. f

Icut aūt penitēs celare nō debet peccatū suuꝫ qꝛ supbia est: ita nec humilitatis cā fateri se reū illius qō se non comisisse noscit: qꝛ ĩcauta est talis humilitas ⁊ peccatore cōstituit. Añ aug. Cū humilitatis causa mētiris: si nō eras peccatoꝛ anteq̄ mētireris mēti endo efficeris qō vitaras. Veritas ī te nō ē nisi ita te diꝛeris pctōꝛē vt ēt esse cognoscas. Veritas aūt ipa est vt qō es dicas. Nā quō est veritas vbi regnat falsitas?

¶ De penis sacerdotis qui peccatum publicat ꝓfitentis. g

Aueat aūt sacerdos ne peccata ꝓfitētiū c alīj⁹ pdat: alioqn dep onat. Añ Greg.

Sacerdos ante oia caueat ne de his q̄ ei cōfitent pctā alicui recitet: nō ꝓpinquis: nō extraneis: nec quod absit pꝛo aliquo scandalo. Nam si hoc fecerit deponat ⁊ omnibus diebꝰ vite sue ignominiosus peregrinando pergat. Quod vero dictū est vt penitēs eligat sacerdotē scientē ligare ⁊ soluere: videtur contrarium ei quod in canonibus reperit: vt nemo. s. alterius parrochianū iudicare p̄sumat. Sed aliud ē fauoꝛe vel odio pꝛopꝛiū sacerdotē cōtemnere: qō canones ꝓhibent: aliud cecuꝫ vitare qō vrbanus facere monet: ne si cecus cecū ducat ambo in foueaꝫ cadant. Ait enīꝫ Urbanus scōs. Placuit: vt nulli sacerdotum deinceps liceat quēlibet cōmissū alteri sacerdoti ad pniaꝫ suscipere: sine eius consensu: cui se pꝛius commisit: nisi pro ignorātia illius cui pꝛius confessus est. Qui vero contra hoc facere tētauerit gradus sui periculo subiacebit.

Questio. I

Irca vige simā pꝛimā distinctioneꝫ q̄ rūt tria. pmo ō purgatoꝛio. 2o de generali ꝓfessione. 3o. de sigillo ꝓfessiōis ¶ Pꝛimo q̄ de purgatoꝛio q̄ritur vtrū ibi clꝑa remittat. Et vī q nō qꝛ purgatoriū ē ī iferno: sz ī iferno nulla est redemptio. q̄ tc. ¶ Cōtra. Bre. q dicit aliq̄ pctā in alio seculo remitti: sed hoc nō ē in celo vbi pctm̄ nō est: nec extra purgatoriū vbi remissibile nō ē. q̄ ī purgatoꝛio. ¶ Rō hic sūt tria videnda. pmo videduz ē de purgatoꝛio quo ad penā ⁊ locū. 2o quo ad remissionē culpe. 3o quo ad remissionem pene.

Quantū ad pꝛimū sunt. 6. ꝛcl̄ones. ¶ Pꝛima q oio credēdū ēt suppo nēdū ē q̄ iustitia dei reqꝛit post hāc vitā esse purgatoꝛiuz: qꝛ ꝓuenit hoīes moꝛi in charitate cū culpa venīali vel pena debita: cum igit talis nō possit dānari pp charitatē nec saluari q̄diu ē in eo īmūdītia culpe ⁊ reatus pene: quoꝝ neutrū cōpatit beatitudinē cū taz culpa q̄ pena sit miseria felicitati oppōsita. q̄ alicubi purgatur ⁊ p aliquaz penaz sensibilē sine qua culpa actualis nō purgat. Ita q̄ licet bonū qōcūq̄ nō retardet miseriam maloꝝ: qꝛ nō erit remunerādū post hanc vitaz qō moꝛtuū vel moꝛtificatū fuit sz pꝛius fuit remuneratū ī hac vita plus q̄ valuit: tñ minimū malū culpe vel pene impedit gloriam: qꝛ ex quo hic: expiatum non fuit ⁊ nihil inquinatum intrat in illam ante ingressum in requiem et post egressuz de mundo purgari oꝑtet quasi in deserto medio inter egyptum ⁊ terram pꝛomissionis lacte ⁊ melle manantem. Hoc etiam apparet per auctoritatē secūdi p° 2°

Machabeoꝝ. Scā ḡ ꝛ salubris ē cogitatio ꝛc. ḡ post hanc
vitā possūt solui a gb⁹ ꝫ nō fuerūt soluti. ꝛ hoc ē purgari a
culpa vel pena vl' vtroqꝫ mō. ḡ est purgatoriū. ¶ 2ª ꝓclo
2ª ꝓ est de purgatorio quo ad locū g ē duplex. vn⁹ ſm ſpālē dis-
positionē: ꝛ hic nō ē determinat⁹: ſꝫ vel vbi peccauerūt vel
alibi vbi apparēt ī assūptis corporib⁹: ſm q̄ expedit: vl' vi-
uis ad edificationē: vl' ipsis mortuis ad suffragioꝝ petitio-
nē: vt Grego. refert de multis 4° dyalogoꝝ. Ali⁹ loc⁹ ē ſm
legē cōem: ꝛ iste credit ee in inferno circa centrū terre: su-
perior tñ ī inferno dānatoꝝ: cuꝫ pctō actuali p̄po debeat
maior pena q̄ꝫ pctō originali: maxie ꝑ put tñ ē nāe ꝛ nō psō
ne. Uñ si ī penā originalis pcti sci patres erāt ī vna pte in-
ferni: multomagis purgādi. De horū aūt situ ꝛ distinctione
3ª ꝓ dicet ifra. 44. di. ¶ 3ª ꝓclo est quo ad inſtm quo purgan-
tur g ſm legē cōem ē ignis: ꝛ ille idē spē g torquet damna
tos. Grego. Sicut ī eodē igne aurū rutilat: palea fumat: ita
sub eodē igne pctōr cruciat ꝛ elect⁹ purgat. Utrū aūt p̄ter
penā ignis: ibi patiant aliā sicut dānati: de ḡbus dr̄ ī Job.
Trāsibūt ab ags niuiū ad calorē nimiū icertū ē: tñ dr̄ ī ps.
Trāsiuim⁹ p ignē ꝛ aquā ꝛ eduxisti nos ī refrigeriū. Ubi
āt purgāt ī hoc mūdo lege spāli nō semp ignis: ſꝫ vl' glacies:
vel al'r: quō ōo placet purgant. ſꝫ oīs pena coꝝ ignis voca-
tur: qz ē afflictiua: ꝛ cuꝫ hoc purgatiua. ¶ 4ª ꝓ est quoad
tormētū: qz ē maxima pena respcū illaꝝ q̄ sūt in hac vita.
Uñ augu. Ille ignis durior ē q̄ꝫ quicq̄d ī hoc seculo penaruꝫ
aut sentire aut videre aut cogitare ḡs p̄t. zſ. di. Qui ī ali-
ud. Rōnē assignāt doctores ꝛ quo ad penaꝫ dāni. qz pena
dāni ē afflictiua ī mūdo isto ꝓpter carētiā boni ōsiderati.
Nihil aūt boni p̄t ita ardēter desiderari ī hac vita sic aia
sepata ī charitate exīs ardēter desiderat deuꝫ videre. vñ
qñ scit se retardari ꝓpter proprīū pctū: ſpes q̄ differt affli
git aiam: quo ad penā aūt sensus. qz si ꝓpter aiaꝫ corp⁹ af-
fligit ꝛ dolet. multo maior ē dolor ille g ad nudā aiaꝫ p̄t
5ª ꝓ puenire. ¶ 5ª ꝓclo ē. q̄ ē iuolūtaria ſm se. qz nullū maluꝫ
ſm se ꝛ ꝓpter se p̄t ee volitū: ſꝫ nolitū. Uñ ꝓp se gdē ē ipa
pena odio hīta: ꝛ tāto plus q̄ꝫto ē maior pena: ſꝫ ꝓpter aliō
ipsa ē volūtaria. Primo qz sciūt eā ee a deo iflictam ꝛ voli
tam. vñ nō murmurāt: sicut boni filij ꝓtra flegella pr̄is: et
placet eis affligi q̄ꝫ diu placet. 2° qz sciūt flagella ee iusta.
vñ quia charitas ꝓgaudet vitati volūt sic iuste pati. 3°. qz
sciūt se al'r nō posse saluari: ꝛ amore boni sperati volūt sic
6ª ꝓ ꝓpter illō affligi. ¶ 6ª ꝓ ē: q̄ nō affligunt ibi a spiritibus
bonis q nō tā crudel'r suos ꝓciues affligerēt: lz eos visitēt
ꝛ cōfortēt. sicut aligs amicū ī carcere vl' ī infirmitate. De
mones ēt nō torquēt eos: qz g hostē vicit final'r nō ꝺz da-
ri ī ptārē eius. Et q̄ dicit: illos hēbūt tortores ī pena quos
habuerūt ī centores ī culpa: itelligit ō dānatis. Jn hac aūt
vita ꝛ boni ꝛ mali torquēt a bonis ꝛ malis angelis. sic Job
bonus a malo: ꝛ Jacob bon⁹ a bono angelo. ꝛ herodes ma
lus a bono angelo dei pcussus: ꝛ ī egyptū fec dñs imissiōeꝫ
per angelos malos.

6ª ꝓ **Quantū** ad 2m articulum sūt q̄tuor ꝺones. ¶ Pria q̄
culpa mortalis nō p̄t post hāc vitā remit
ti ō lege cōi: qz qō ē angelis casus: ē hoīb⁹ mors. Uñ sic pec
catuꝫ angeli fuit irremissibile: sic pctū mortale hoīs post
mortē. Et ꝫ ē pctū ad mortē: ꝓ quo ꝓhibet ioānes ozari.
Et hec ꝺ duplr̄ ꝓbat a gbusdā. p sic. Uolūtas ī malo ob-
stinata nō p̄t ī suo actu reordinari: ita vt velit bonā ꝛ bñ.
ſꝫ volūtas decedētis ī pctō mortali ē obstinata ī malo taꝫ
ī hoīb⁹ q̄ꝫ in angelis: vt coīter ponūt doctores. ḡ nō p̄t re
ordinari: ita vt velit bonū ꝛ bene. ſꝫ al'r nō dimittit pctū
quo ad culpā: nisi qz volūtas reordinat. iō ꝛc. Et qz alig di
cūt q̄ volūtas hoīs dānati ꝛ angeli p̄t velle bonū ex gñe
ꝛ circūstātys: lz tale velle nō sit meritoriū ꝓp statū in quo
sūt vt dictū fuit ī scō. iō ponit scōa rō tal'. Ille g ē ī suo fi
ne vl' termino: nō p̄t facere aligd qō ordinat ad ꝓsecutio
nē finis vel termini: ſꝫ decedētes ī mortali statī sūt ī suo fi
ne vel termino s. in inferno q̄ ē extrem⁹ termin⁹ dānato-
rū. sicut paradisus extrem⁹ termin⁹ saluādoꝝ. ḡ nō p̄t fa
cere aliqd qō ordinat ad ꝓsecutionē finis. ſꝫ dimissio cul
pe ad hoc ordinat. ḡ ꝛc. ¶ Sꝫ p̄ma qdē ist oꝝ rō bona est.
scōa vo deficit. qz lz existēs in termio nō possit moueri ad
illū terminū quē hz. tñ exīs in termino violēto p̄t moue
ri ad terminū oppositū nālem. sicut leue exīs ī centro mo
uet surſū: ꝛ graue exīs surſū mouet ꝺorſū. Uñ cū hō nāli
ter fugiat miſiam ꝛ appetat btitudinem: lz exīs beat⁹ nō
possit agere aliqd ex quo fiat miſ: sicut ignis surſū nō mo
uet deorſū: nec terra eꝰ. tñ q̄ est dānat⁹ vellet saluari ꝛ p̄t
ad hoc agere. sic ignis ī cētro exīs nisi ꝓhibeat tenderet
surſū ꝛ terra eꝰ. Liberū aūt arbitriuꝫ nō p̄t cogi ad ḃ q̄ꝫ
nāliter appetit: nec ad id qō nāliter fugit. ¶ Ꝑ. finis ꝛ bo
nū idē. ꝛ q̄uis finis bēat rōnem vltimi: nō tñ oē vltimum
est finis: sicut mors qz nō est qd bonū. ita ꝛ bi q ī iferno sūt
ꝛ si ī vltimo termino sūt nō tamē sūt in fine suo: qz nō sunt
in bono. vñ qz adhuc distant a fine suo semp mouet ad fi-
nē: ꝛ desiderāt finē: nisi dicat q̄ sicut graue exīs ex celum
nō moueret ad cētrū cessante ifluētia celi sup ipm: sic ī p-
posito: qz ō orbe trāsferēt eū. vñ subtracta influētia primi
agētis: quā subtractionē meruit dānat⁹ nō mouet ad bo-
nuꝫ. ¶ 2ª ꝓclo est qd sit pctm̄ dimitti quo ad culpam. Ad 2
qō dicūt aliq q̄ cū ī pctō saltē mortali tria sūt. s. act⁹ deor-
dinatio ī q̄ cōsistit macula: sic ī deordiatōe membri corpo-
ralis ꝓsistit turpitudo corporis: ꝑuatio gr̄e q̄ dr̄ offensa: et
reat⁹ pene. ꝛ hec sūt ī pctō veniali p̄ter priuatōeꝫ gr̄e. dici-
tur ḡ pctm̄ remitti quo ad culpā vel maculā qñ reordina-
tur act⁹ volūtatis p debitā displicētiā quo ad offensaꝫ qñ
gr̄a restituit: vel quo ad reatuꝫ pene qñ pena vl' condona-
tur vel soluit. ¶ Sꝫ ō ꝫ ꝓmo. qz qō dicit culpā ꝛ maculā
idē nō videt. qz ꝑuatio oīs pulchritudis ē formaliter ma-
cula. vñ cū gr̄a sit nitor aie: ꝑuatio gr̄e ꝺz dici macla. ꝛ nō
solū ipa deordinatio act⁹. ¶ Ꝑ. vbi nullus ē act⁹: ibi nec
ordinatio nec ꝺordiatio act⁹. ſꝫ ī pctō omissiōis nll's ē act⁹
p se: ſꝫ ꝑuatio act⁹ ꝺbiti: ꝛ tñ ē ibi cl'pa ꝛ macula: qz nō hz de
bitā pulchritudinē. ḡ ꝛc. Sꝫ p deordinationē act⁹ itelligūt
ēt ꝑuationē. ¶ Ꝑ. ſm eos ī veniali nll'a ē offensa. qz p illō
non priuat gr̄a. Sed ꝺ: qz ibi ē leuis offensa. ¶ Ꝑ. p scōm
pctm̄ mortale nō ꝑuat actu gr̄a. ſꝫ solū aptitudie. ḡ si offen
sa dei nō est nisi ꝑuatio gr̄e ī solo pctō mortali ꝓmo erit of-
fensa actu: vbi solū est ꝑuatio gr̄e actu. in alys aūt solū ap-
titudine. ¶ Ꝑ. ſm eos ī deo nō cadit offensa ſm affectum
ſꝫ ſm effectū solū qui est priuatio: qō vtiqꝫ verꝫ est: nisi ſꝫ
p̄sciam ꝛ p̄destinationē qua odit p̄scitos ꝛ diligit p̄destina
tos. itē ſm p̄item iustitiam eo mō quo dr̄ ōs pnia placari
ꝛ culpa offendi: sicut dicit aliquē scribere ī lib. vite ō nouo
p pniam ꝛ delere ō nouo p culpā. ḡ si ſm eū offēsa dei nō ē
nisi punitio dei. ḡ ñ solū ꝑuatio gr̄e ſꝫ ēt obligatio ad penā
ꝛ executio ī purgatorio: ꝛ ī iferno dicet offēsa: ꝛ tūc remit
tet pctm̄ quo ad offensā: qñ pena ī purgatorio soluit. qz tē
punitio dei āmouet. vl' qñ a flagello ī hac vita ōs cessat: et
qñ pena debita ſm iudiciū dei tollit vel diminuit: qz tan
diu videt ōs irat⁹ q̄ꝫdiu punit vel punire intendit: tenens
hoīem ī reatu pene: ita q̄ sicut in restitutione gr̄e est remis
sio offense. qz per hoc deꝰ se habet ad modū recōciliati: qz
reddit bonū qō ad modū irati abstulerat. sic quādo remo
uit malū qō ad modū irati intulerat. ¶ Si dicat q̄ ꝑuatio
gr̄e ꝓ tanto magis dicit offensa q̄ꝫ alia pena: quia ē maior
pena q̄ꝫ q̄cūq̄ alia: lz hoc sit verū de pena ḥ vite: saltez pe
na inferni damni q̄ est priuatio glorie ꝛ sensus eterna cum
includat etiam istā ē maior pena. ergo magis ꝺz dici offen
sa. Non ergo bñ dicit q̄ sola ꝑuatio gratie sit offensa pcti.
¶ Ꝑ. idē sūt offēsa ꝛ ira: sicut offensus ꝛ irat⁹: sed sil'stat ira
dei ꝛ gr̄a dei. qz sicut al'r homo irascit hosti quē vult exter

minare ⁊ alr filio: quē vult castigare. est ēt ira ꝙ zelū ad hominē quē diligimus: sic deus nō solū irascitur malis: quos vult exterminare: sz ēt bonis quos vlt castigare. Irasceris ⁊ ꝓpitius eris. ⁊ ira dei est ad illos ꝙ sunt ī purgatorio: ꝙ tñ sunt i gr̄a ⁊ in peccato veniali vbi est aliq̄ offensa licz leuis. Unde posset dici ꝙ illō idē qō est ī pcō reat⁹ respectu peccantis est offensa respectu dei. Uñ offensa dei nō est aliud q̄ voluntas ⁊ ꝓpositū puniēdi: sz offensa grauis ꝓposituz ꝑferendi penā eternā: vel sensus: vel ēt damni. iuxt illō. Eramus nā filij ire. Et sic dicet offensa ī deo: non solū ꝑm effectū: sz ēt ꝑm affectū: ꝙ affectus mutat nō ꝑm ꝙ est in se: sed ꝑm ꝙ relone rōnis ꝓparat ad nos. Quādiu. n. hō est obligatus ad penā ōs vult eū punire: q̄cito ē liberat⁹ a reatu pene ōs nō vult plus eū punire: ⁊ est vna volūtas nō mutata q̄ vult mō punire. ⁊ vlt mō punisse ⁊ nō punire. ¶ Cū āt ī oi peccato possit remitti pctū quo ad culpam: sī hō hoc qō remittat quo ad totalē penam: ⁊ in oī mortali nō possit remitti pena nisi remittat culpa: qz nō eēt deo acceptus: pōt dubitari de veniali vtz̄ solui vel remitti possit pena sine ꝙ remittat culpa: ⁊ videt ꝙ sic si nihil ꝑdiat q̄ defectus gr̄e q ꝑdiebat penā mortalis solui illo durāte: qz existens in solo veniali bz gr̄am ⁊ bona eius penalia sunt deo accepta ⁊ grata: alr non videret ꝙ alīq adulti possent euolare: qz oēs hūt multitudinē venialiū: qz septies ī die cadit iust⁹ q̄qdem in mometo mortis pñt deleri quo ad culpā. Si āt restet solo pene diu stabūt in purgatorio ⁊ sic nō euolabūt: nisi dicat ꝙ ꝓus satisfecerūt: ⁊ tūc remissio pene ꝑcessisset remissionē culpe. ¶ Sz dōz ꝙ nūq̄ pena ante q̄ culpa remittit: qz tādiu durat obligatio ad penā q̄diu culpa: ⁊ ē cōtradictio ꝙ aliquis sit in culpa: ⁊ non sit dignus pena. Hoc ergo nō est. qz eius opus nō sit deo acceptū: sz qz non est acceptū ad hoc: vel ꝙ ipse nō ordinat ad hoc: vel ordinādo ī tentionē deordinat. Si dicat volo ꝙ verbo ocioso qō dixi dare elemosynā vt nō sustineā aliā penā: nō tñ penitet me dixisse. ⁊ ꝓpono itez dicere: ꝓtra rōnē est ḥ voluntas: ⁊ est nouū peccatum ꝓ quo meret nouā penā. ¶ Ad zm dōz: ꝙ sicut septies in die cadit iustus: sic septies resurgit. Non. n. regrit in spāli cōtritio: sed q̄libet die ꝑfectus penitet de oi veniali. ⁊ ī spāli de illis q̄ spāl̄r memorie occurrunt: ⁊ sic ꝓtritio ꝑcedit satisfactōez. ⁊ pōt euolare. qz in hac vita satisfecit. Igit qz culpa est in hoc ꝙ facit hō qō nō debet vel omittit: qō dz: per oppositū culpa remittit qñ illud debitū qō faciebat culpā remittit: hoc aūt est quando voluntas ꝓius deordinata: vel nō ordinata reordinat ꝑ ꝓtritionē. Nō. n. homo pōt facere qn culpa fuerit: sed qñ facit qō pōt ꝓtra id quod peccauit libero arbitrio quo peccauit dicitur culpa remissa: qz nō plus dr facere ꝓtra debitū: ex quo q̄tū pōt ad id qō est debitū reuertit: sed q̄tum ad maculā peccatū dimittit: qñ. s. gr̄a ablata restituit: vel dispositio ad ꝑditionē gr̄e tollit: sz quo ad offensā qñ volūtas nocēdi vel puniēdi mutat. nō subiue ex pte: dei. sz obiectiue ex parte creature. Dec tñ oia sine assertione sunt dcā. ¶ 3ª ꝑ est. ꝙ culpa venialis pōt remitti ī purgatorio. Cōtra quod tamē potest sic argui: qz cuz mozit aut recolit de veniali: aut nō. Si recolit actu ⁊ penitet culpa dimittit: si non penitet peccat mortalr: qz eligit a gr̄ia retardari. Si vero non recolit: aut sic est dispost⁹ ꝙ si recoleret pēiteret: ⁊ sic tunc remittit: aut nō peniteret: ⁊ mortaliter peccat. ¶ Dicendum est primo ꝙ duo vltima membra sunt falsa. Dispositio enī habitualis bona nunquā delet culpam nisi adiuncta actuali displicentia aliqua: ⁊ similiter dispositio habitualis mala nunquā facit peccatum cum illud in actu nō in habitu cō sistat: nisi quando ꝓiungitur actui: sicut si quis cognoscens vtrozez propter voluptatem actu. habitu paratus esset idē facere cum non sua. Similiter nō omnis penitentia de veniali delet ipsum: qz potest esse nimis imperfecta. Item si non vult penitere ꝑ nūc non propter hoc peccat mortalr. Non enim plus tenet homo peccatum expiare q̄ vitare. Unde si sine mortali potest homo non vitare veniale: ita sine mortali pōt nō penitere de veniali. Et hec rō valet ad ꝓbandum ꝙ nō est necesse ipa ꝓfiteri: cum nec sit necesse ipa nō cōmitti: nec ꝑ ōnia expiari: ⁊ multo minus isto vel illo mō expiari. Uideret āt posse tolerari dcm aliquo zz: ꝙ. s. nō retardet quis plus per culpā cū pena q̄ per solam penam: qz nō plus est in tpe cum instāti q̄ in tpe sine instanti: sicut nō est maioz linea cū q̄tuoz pūctis qñ est diuisa: q̄ ꝑ⁹ esset cum duobus tantū qñ erat idiuisa: qz indiuisibile cui cunqz additū nihil maius facit. Illoaūt instanti quo aīa de corpe egredit toto conatu de oibus peccatis dolet: ⁊ ꝑ consequēs ois culpa sibi remittit: ⁊ illo toto tempore residuo pro sola pena torquet. Et siue illo instanti est in purgatorio siue non: nō refert: cū instans nō addat ad durationē. Unde tñ est ibi sine culpa cū pena sola q̄tū si esset cuz vtroq̄ et ꝑ vtroqz: cū ꝓpter culpā nō sit ibi nisi solo instanti. ¶ Et dicendū: ꝙ licet nō sit plus de tpe cum instanti primo vel vltimo q̄ sine eo: tñ si culpa esset dimissa ante instans mortis: eēt diminutū aligd de pena: qō nō est qñ ē dimissa ī instāti mortis. Diceret etiaz aliquis ꝙ nō. opz ꝙ in illo instanti ois culpa dimittat: cū posset hre tantā multitudinē venialiuz ꝙ nullo modo actu est sufficiēs displicentia quo ad oia. et sic scdo vel tertio actu displicētie delebunt. Itē alicui posset videri ꝙ pnia de veniali tolleret oēm reatū: quia plus distat pena eterna a tpali q̄ tēporalis a non pena posituē loquēdo: qz plures gradus penalitatis ponit eterna super tēporalem q̄ icludat tēporalis: cū infinities quelibet temporalis pena icludatur ī eterna. Si ergo penitētia de mortali cōsumit illā eternitatis. ⁊ sic quasi ifinitas penas temporales: multo magis penitentia de veniali ꝓsumit totam vnaz tēporalē. ¶ Sed non valet. qz penitētia de mortali non absoluit a pena eterna per se: sed per accidens: inquantuz. s. restituit amicitiā: cum qua nō stat pena exterminās. quia non vult amicus ab amico semper separari: sed de tē porali pena penitentia diminuit ꝑm q̄titatez contritionis siue in mortali: siue in veniali: sed penitentia in purgatorio vel nihil diminuit de pena vel minus q̄ pnia in hac vita: cum in hac vita sit penitentia magis fructuosa q̄ in alia: imo respectu mortalis in alia vita non est fructuosa. ergo plus retardatur a gloria qui non penitet hic de veniali q̄ qui penitet. Sed dato ꝙ actu cogitet: non tamen tenet penitere: quia homo non plus tenetur de peccato cōmisso penitere q̄ peccatum non ꝓmittere. vnde sicut non est in ꝑcepto non peccare venialiter immo esset contradictio: sic non est in precepto cōfiteri de veniali nec penitere. ¶ Ad argumentum dicendum ꝙ velle retardationem glorie nō est de se mortale: quia velle ad tempus separari ab amico non est contra amicitiam. Unde velle longam vitam etiā si homo aducrtat ꝙ per hoc retardatur a vita beata: non est propter hoc mortale. Non enim omnis charitas cupit dissolui ⁊ esse cum christo: sed perfecta charitas. Alia autē non solum propter maius meritum: sed etiam quia nō vult expoliari naturaliter refugit mortez. Sed velle perpetuari in hac vita, non est sine mortali: velle autem prolongari propter delicias: non est sine veniali. Non ē ergo verū qō dicunt ꝙ tantum retardat sola pena quantum culpa ⁊ pena si accipiatur respectu eiusdē culpe. ¶ 4ª ꝑ ē. ꝙ clr̄ pave nialis nō potest dimitti ī iferno: tum qz ibi non est gratia: tum quia non possunt bene velle: sicut nec beati male. 4ª 2ª

¶ Contra hoc tamen est: quia volens malum simpliciter potest velle bonū ꝑm quid. Et sicut adherens bono fini ꝑ charitatem firmiter pōt nihilomin⁹ peccare venialr: sic ē?

adherens firmiter malo finl: põt fm gd velle bonum ⁊ penitere de veniali. ¶ Et confirmatur rõ: qz magis est dare summũ bonũ q̃ summũ malũ. Si g̃ adherere sũmo bono ꝑati malũ iperfcm: multo magis eꝫ adherẽ sũmo malo. ¶ ꝓ. videt q̃ nec̃ia adherẽtia nõ plus faciat q̃ voluntaria q̃diu est volũtaria. Sicut. n. illõ q̃ nec̃io est albũ non põt eẽ nigz: sic illõ qõ est volũtarie albũ q̃diu vult eẽ albũ nõ põt esse nigz: qõ si ꝑ volũtatẽ põt eẽ sil albũ ⁊ nigz: pari rõne si ꝑ necessitatẽ ẽ albũ: nihilomin⁹ cum hoc poterit eẽ nigrũ: qz ꝺrietas nõ causat ex nec̃io ⁊ volũtario: sz ex nã rez itriseca: qz ꝺrietas est dria fm formã. Cũ g̃ volũtarie adherens bono fini possit velle malũ fm gd: vt iust⁹ peccare venial̃r in via: ⁊ eꝫ volũtarie adherẽs malo fini facere bonũ fm gd. i. ex circũstãtys sic̃ ifidelis. g̃ qñ sunt in termino cui nec̃io adherẽt: ⁊ bti pñt peccare venial̃r ⁊ dãnati penitere de veniali. ¶ Et dõm q̃ adherens malo fini põt velle aliq̃ bonũ nisi illi adhesioni opponat̃. sic aũt ẽ in dãnatis q̃ pfecte adherẽt odio dei: qz odiũt̃ qcqd ille diligit vnde eli gũt õ nullo penitere q̃ sciũt õo eẽ placitũ. Qz ãt veniale sine mortali nõ possit remitti. dcm̃ est supra. di. 6.

p⁹ ꝑ⁹ **Circa** m̃ sũt. 4. ꝺn es. ¶ Prima q̃ in purgatorio rẽitti tur oĩs pena veniali ⁊ mortali debita: qz ibi solui t̃ in charitate: ⁊ sol'one ei⁹ q̃ debeb̃ oĩs obligatio tollit̃. sic̃ dr in istit. q̃b⁹ modis tollit̃ obligatio. in ꝓncipio. Quõ ãt possit ibi remãere pena sublata culpa ꝑ doloꝛẽ ibi hĩtũ nõ solũ de veniali sz õ mortali dubiũ ẽ. Sicut. n. i purgatorio ẽ itensioꝛ motus in deũ diligendũ q̃ possit eẽ in mũdo isto sic ⁊ ibi ẽ itensioꝛ motus in pctm̃ detestandum oẽ q̃õ q̃ ꝺmiserunt: siue mortale: siue veniale: siue al's penituerint siue nõ. Si g̃ tanta põt eẽ hic ꝺritio q̃ oẽm penaz oĩs pec cati delet: ita ⁊ ibi: sed hoc est rõne diuersitatis status: q̃. s. sicut hic plus satisfacit modica pena q̃ ibi maxima: sic ⁊ h̃ plus satisfacit modic⁹ doloꝛ q̃ ibi maxim⁹. Unde cũ spũs sepatus nullũ hẽat retractiuũ: ꝓbabile est q̃ ad qõcũq̃ se ꝺuertat total̃r se ꝺuertat. g̃ de quocũq̃ peniteat toto cona tu ⁊ sũmo penitet: sz qz itensio ꝺritionis delet oẽm penaz vel rõne meriti: vel rõne satisfactionis: post hanc vitã nõ ẽ stat⁹ merendi. g̃ nõ delet ꝑ modũ meriti: nec ꝑ modũ satisfactõis: qz illa fit per opa penalia. ⁊ in ꝺritõe viatoris ẽ pena. s. doloꝛ sensibilis: ibi aũt doloꝛ volũtatis qua peccatuz displicet cũ sit pure volũtarius nõ h̃z de se penã alic̃: qz ñ est ꝺ voluntatẽ: nec simpl̃r: nec fm gd: imo volet ⁊ vult dolere: nec rõne sensus: qz nõ ẽ ibi sensus. Secus aũt est i spũ damnato cui displicet remoꝛsus synderesis õ pctõ: Unde ille doloꝛ est ei pena: q̃uis videat mirabile q̃ doloꝛ purgatoꝛy nõ sit pena. Uñ dõm q̃ doloꝛ quẽ hñt õ pena sic ẽ pena q̃ sine eo nõ esset pena: sed doloꝛ quẽ hñt de clpa est ꝓ
z⁹ ꝑ⁹ babile q̃ ille nõ sit pena. ¶ z⁹ ꝑ⁹ est. q̃ in iferno non põt ex piari pena debita veniali hic nõ dimisso: qz q̃diu culpa ẽ ñ dimissa tãdiu ẽ pena debita. Uñ cum ibi nõ possit remitti aliq̃ culpa: ꝓ ꝺñs nec pena solui illi pctõ: qõ manet: debita: qz semꝑ est debita: imo cõiter tenet̃ q̃ nec in pñti possit dimitti veniale sine mortali: ꝑmo quo ad penã: qz nulla pena ẽ satisfactoꝛia in illo g̃ nõ h̃z gratiã: itẽ nec quo ad culpã: qz illa remissio culpe nõ est sine reoꝛdinatione volũtatis: nõ ẽ aũt volũtas reoꝛdinata q̃diu est deoꝛdinata: ⁊ q̃uis possit reoꝛdinari fz quid manẽs deoꝛdinata simpl̃r: ⁊ possit quis penitere õ veniali sic̃ mortali: tñ q̃diu ẽ aligs odio boĩ habitus nihil ei cõdonat quousq̃z ei de maioꝛi offensa satisfaciat: imo ei reseruat. g̃ nec ad meritũ nec ad satisfaciendum est acceptũ opus ei⁹ q̃ nõ h̃z grãm. Qz aũt dicit̃ q̃ venialis ad mortale nõ ẽ ꝓꝓoꝛtio vez est. ⁊ quo ad culpã ⁊ quo ad penã dãni ꝑ se: sz quo ad penã sensus itensiue est ꝓꝓoꝛtio: cũ vtraq̃z sit finita: ⁊ quo ad extẽsionẽ per accñs est equali
3⁹ ꝑ⁹ tas i casu q̃ dictus est. ¶ 3⁹ ꝑ⁹ est. q̃ idẽ est de pena debita mortali vel veniali ẽt hic dimisso: qz pena que nunc̃ ẽ deo accepta nunc̃ ẽ satisfactoꝛia. ¶ ꝓ. sicut gaudiũ scõz siue eẽntiale: siue accñtale: vt aureola nõ h̃z finez: sic nec pena maloꝛuz siue eẽntialis que est ꝑ mortali: siue accidẽtalis: q̃ est ꝑ veniali. ¶ ꝓ. si hõ esset obligat⁹ ad pecuniaz certi valoꝛis soluẽdo pecuniã nulli⁹ valoꝛis: nũc̃ liberaret̃. Et sic ẽ hic: qz valoꝛ satisfactionis ẽ ex charitate. iõ ꝛc̃. Et si pena ẽ finita ꝑ se: põt tñ esse ifinita ꝑ accñs ⁊ ex supuenienti. Uñ sicut pena mortal̃ ꝓp pniam de eterna fit tpalis: sic eꝫ pena venial̃ ꝓpter impniaz ⁊ mortalis ꝺcomitãtiã fit eterna. Et iõ sicut in celo eternũ erit gaudiũ de bonis nãe ⁊ factis i mortali q̃b⁹ nõ debeb̃ celũ ꝑ se: sic ⁊ in iferno eternus doloꝛ de pctis venialib⁹: q̃uis ꝑ se nõ debeaꝫ eis infernus ¶ Sz notandũ q̃ nõ oẽ gaudiũ accñtale ẽ eternuz in beatis: qz nõ semꝑ actu recolũt de oĩbus õ q̃bus ẽ eis gaudenduz. Et qz gaudiũ ⁊ delectatio sequunt̃ actũ nõ hĩtum: ide ẽ q̃ nõ hñt actu ꝺtinue illud gaudiũ: sz eẽntiale nõ iterrũpitur sicut nec visio dei: accñtale vo q̃ est aureola: si nõ interrũpat̃ ẽ spãlis gra dei. q̃. s. semꝑ actu cogitẽt de hoc: ni si dicaꝫ sic: q̃ qcqd cognoscũt cognitõe vesptina cognoscũt ẽt cognitõe matutina. Et vesptina qdẽ interrũpit̃ sed non matutina: ⁊ vtrũq̃z hz gaudiũ annexũ: qz oĩa coopant̃ eis i bonũ: ⁊ sic gaudiũ inc̃tũ segtur cognitõez matutinã etiã de creatura ẽ eternũ: illud vo q̃ segt̃ cognitionẽ vesptinã ẽt õ creatura est discõtinuuz. De dãnatis aũt: qz nõ sp actu de oĩb⁹ recolũt q̃ sunt eis cã doloꝛis ⁊ vmis: iõ nõ oĩs eoꝛ doloꝛ ẽ eternus ꝺtinuitate: lz nunc̃ sint sine aliq̃ doloꝛe.
¶ 4⁹ ꝑ⁹ est. q̃ aliq tardi⁹: aliq citius a purgatorio liberant̃ 4⁹ ꝑ⁹
Quãto. n. hõ firmi⁹ adhesit peccãdo: tãto diutius purgabitur: ꝓp q̃ malũ est sibi hĩtuare q̃cunq̃z pctm̃: q̃to autez grauius vl' plies peccauit: tanto itensi⁹ ardebit. ¶ Uidet̃ ñ q̃ ista firmitas nihil faciat: qz q̃tũcũq̃z firmiter adheserit i hac vita: total̃r tñ auertit̃ in alia: ⁊ q̃to firmius elegit tanto firmius respuit: vñ firmitas q̃ iã esse desyt: nõ videt̃ ꝓlongare penã. ¶ ꝓ. fm q̃ hñt plura vel paucioꝛa suffragia fm hoc citi⁹ vel tardi⁹ purgant̃: ẽt illi qui fuerũt magi i pctis firmati: vñ icertũ ẽ de h̃. ¶ Ad arg⁹ dõm q̃ logit õ iferno dãnatoꝛ: ⁊ pueroꝛ: nõ de libo patꝛ vñ pres sũt redẽpti: nec de purgatorio ⁊ foꝛnace ferrea egypti vnde quotidie redimunt̃ sanguine agni.

Secũdo q̃rit̃ de gnãli ꝑfessiõe vtrum deleat oẽz culpã. Et videt̃ q̃ nõ: qz culpa nõ remittit̃ nisi ꝑ sacr̃m: sz ista nõ est sacr̃z: cũ fiat aliq̃ nõ sacerdoti: sic̃ sacerdos ꝓfitet̃ adiutoꝛi q̃ nõ est ẽt fortè clericus sz laycus. g̃ ꝛc̃. ¶ Cõtra. qz frustra fieret ⁊ eccl̃ia decipet. ¶ ℟. ⁹ bic sũt tria videda. ⁹ ꝓi⁹ de effectu gnãlis ꝑfessionis q̃tũ ad remissionez venialiũ ⁊ meritũ bonoꝛ. z⁹ q̃tũ ad remissionẽ mortaliũ 3⁹ de virtute ꝑfessionis q̃ ꝺz eẽ in oĩ ꝑfessiõe tam gnãli q̃ spãli: tã sacr̃ali q̃ nõ sacr̃ali.

Quantum ad ꝓimuz sunt tres concl'ones. ¶ ꝓi ꝓ⁹ ma q̃ confessio generalis est actus meritoꝛius. quia virtutis charitate informatus: sed videtur nõ esse elicitus ab humilitate. sed a penitentia: ꝓout est virt⁹ sine sacramentalis sive non: quãuis ad eam concurrat humilitas. Ad eandem enim virtutem pertinet actus interioꝛ elicitus ⁊ actus exterioꝛ imperatus ei coꝛrespondens. Unde cum interioꝛ contritio sit actus penitentie virtutis siue sit contritio specialis siue sit contritio generalis vt actus elicitus. ⁊ per consequens actus exterioꝛ confessionis imperatus siue generalis sit: siue specialis: siue sacramentalis siue non. ¶ Secunda conclusio est. q̃ confessio generalis valet ad remissionem peccatoꝛum venialiuz quo ad penã: sed non sic delet oẽm penam sicut omnem culpam. Sicut enim sola voluntate culpa cõmittit̃: sic sola voluntate quatenus culpa est deleb̃: sed ꝑter hoc pena alia õbet

Qz tñ dictū ē oēm culpā venialē deleri: itelligēduz est nisi retineat actu vel hītu in affectu cōfitentis. Ualet autē ad remissionē quo ad penā ⁊ inc̄tū ē sacr̄alis: ⁊ inc̄tuz nō sacrāmēralis: cū p quēlibet actū charitate informatuz ad ꝫ applicatū remissionē hꝫ pene hō ꝓsequat. ¶ Tertia ꝓclō est: q ꝓfessio gnālis valet ad delectionē venialiū q̄ ad culpam: ex quo ꝫ illa dirigit. cū enī in tali ꝓfessione sit ꝓtritio alias ē ficta: si sola ꝓtritio gnālis sufficit ꝫ venialia multo magis ꝓtritio cū ꝓfessione. Nā cū nullū pcm̄ sine ꝓtritiōe deleat: nunc̄ ꝓfessio gnālis deleret sine ꝓtritione: qz nec spālis. Et qz nō ē rō q deleat vnū ⁊ nō aliud: ex quo nō magis ꝫ vnū q̄ ꝫ aliud dirigit: ideo quo ad culpā oīa delet: et sic sequit q sepe hō ē sine oī culpa: tñ si min⁹ regrit ad dimissionē venialiū q̄ moztaliū. ⁊ ad dimissionē moztaliū sufficit ꝓtritio ⁊ ꝓfessio spālis: nō segtur pp hoc q ad dimissionez venialiū sufficiat gnālis: sicut alīq arguūt: qz aliter pōt esse min⁹: qz. ſ. sufficit sola ꝓtritio spālis sine ꝓfessione quacunc̄: ſz supposito q sufficiat ꝓtritio gnālis. segit q multo magis cū ea ꝓfessio gnālis: qz nō requirit maior specificatio in ꝓfessione q̄ in ꝓtritiōe: cū aliq̄n ꝓtritio sine cōfessione q̄cunc̄ sufficiat. Uideret tñ alicui: q sic in q̄libet veniali fuit spālis ⁊ distincta cōplacētia: sic ad delēdū regreret spālis ⁊ distincta displicētia: ⁊ hoc quo ad venialia ex ꝓsensu delibato cōmissa. Aliogn nō sic reordinat volūtas: sic fuit deordinata: nec ē tāta auersio: quāta fuit auersio: qō tñ videt necessariū ꝫ illud apli. Sicut poztauim⁹ imaginē ⁊c. Et sicut exhibuistis mēbra vra ⁊c. Et ēt eq̄litas iusticie videt exigere q tātū subtrahat volūtati de placentia quātū sibi addidit: qō nō ē nisi totiēs ⁊ tantū spāl⁹ ⁊ distincte sibi displiceat malū quotiens ⁊ quātū sibi placuit. Qz autē dicūt doctores gnālē ꝓtritionē sufficere: intelligit de pctis venialib⁹ subito ⁊ sine deliberatiōe cōmissis vel que ꝓsistūt in p̄mis motib⁹ sensualitatis ꝫ quos vn⁹ mot⁹ volūtatis deliberatiu⁹ ꝓpōderat. Confessio g̈ gnālis delet venialia quo ad culpā. qz etiā sine sacrō venialis culpa remittit: ⁊ sic p ꝓfessionē gnālē nō sacr̄alez: ⁊ multo magis p sacr̄alē q̄ cū oporteat pctā displicere sic̄ placuerūt: vel formaliter vel saltē virtualit̄: cū hō abūdet multitudine venialiuz: raro est q vnc̄ possit hre vnū actū displicētie: g eg/polleat ex se tot cōplacētys particularib⁹: vt sic vna ꝓtritione deleat oīs culpa venialis: nisi forte ex adiunctione sacramenti in tantū valoz augeatur vt quādo coīcat vel ꝓfitetur de peccatis venialibus in generali sacr̄aliter.

Secundus articulus est videre quō ꝓfessio gnālis valet ad remissionē pctoꝝ moztaliuz. Circa quā sunt tres ꝑnes principales ⁊ quarta corrolaria. ¶ Prima ꝓclō est q ad remissionē moztaliū quo ad penā valet ꝓfessio gnālis siue sacr̄alis siue nō sacr̄alis: vñ expedit q in gnāli cōfessione quā hō facit itendat ꝓfiteri nō solū de venialib⁹: ſz etiā de moztalib⁹ de gbus ē alias ꝓfessus ⁊ absolutus: in gbus tātū valet ꝓfessio gnālis quātū in venialib⁹: qz ita parū sunt de necessitate cōfessionis sic̄ venialia: ⁊ p ꝑns nec de necessitate ꝓfessionis spālis. Magis aūt expedit boī hic satisfacere de moztalib⁹ q̄ de venialibus: cū sicut vnū moztale nō dimissuz habeat ī ifinitū maiorē penā q̄ oīa venialia. sic p ꝑns moztali dimisso debet maior pena q̄ inumeris venialib⁹ dimissis. vñ magis expedit hic de moztali: q̄ de veniali satisfacere. Sic g̈ cōfessio gnālis delet moztalia q̄ ad penā sacr̄alis: ⁊ nō sacr̄aliter: q̄n cōtritio p̄cessit vt Tho. dicit: salua tñ distinctione vtrū sint oblita totalit̄ aut in spāli vt hō faciat qō ī se est ⁊ ipsaz ēt negligētiā ꝓfiteat qz piculū ē ne sit moztalis. ¶ Secūda ꝫ est: q cōfessio gnālis valet ad dimissionē culpe moztalis oblite: q̄n hō discussit ꝓsciētiā suā vt debuit. Tūc enī virtute cōfessionis spālis dimittunt dicta ⁊ scita: virtute aūt gnālis oblita: sed tūc oz q sit sacr̄alis: qz p nō sacr̄alez nō pōt remitti vnc̄ culpa moztal' ēt oblita: qz sic nihil remittit oīgīale nisi sacr̄z baptismi susceptū facto vel voto: sic nihil moztale actuale: nisi sacr̄z penitētie put suscipit facto vel voto. Delet g̈ culpā moztalē oblitā si attritio p̄cessit: qz vi clauiū mutat attritio ī cōtritionē p quā dimittit culpa moztalis spāliter cōfessa: ⁊ p ꝑns moztalis oblita: cū remissio moztaliū sit cōnexa. Et hoc est vi gnālis cōfessionis: qz mā absolutiōis nō sunt nisi pctā cōfessa vel in spāli vl' in gnāli. ¶ Tertia ꝓclō est iuxta illud qō mō dictū est. 3ª ꝫ q est casus in quo vi gnālis sacr̄alis remittit culpa moztalis scita etiā ⁊ nō oblita: vt q̄n hō cōfessus fuit fictus illa ficti/one q̄ ipedit fructū nō tñ tenet cōfiteri nisi ipsaz fictionez. Si g̈ postea atteret de ipsa fictione ⁊ nō cōteret cōfitendo de ipsa fictione in spāli ⁊ de pctis tūc cōfessis in speciali: in gnāli nūc ꝓfitet: mutat vi clauiū attritio in cōtritionē: ⁊ post absolutio vi istius incipit hre effectuz: ita q p hāc gnālē ꝓfessionē culpa moztalis non remissa remittit. Qz g̈ homo nescit vtrū vnc̄ fecerit vnā pfectā ꝓfessionez expedit q in oī cōfessione sacr̄ali post q̄dā spāliter enumerata sequat gnālis clausula que oīa alia cōp̄hēdat. de oībus alys venialibus ⁊ moztalib⁹ ꝓfessis alias ⁊ nō ꝓfessis: ⁊ sic absolutio sequat: ⁊ sic valebit ad deletionē pene moztaliū ⁊ venialiū: ⁊ ad deletionē culpe ēt moztalis oblite vl' etiā scite: quā tñ nō tenebat alias in spāli iterū ꝓfiteri. Et q̄n dr̄ absoluo te a dictis ⁊ oblitis: itelligit a dictis in spāli ⁊ ī gnāli: ⁊ ab oblitis ⁊ nō in spāli dictis tñ in gnāli: qz a nullo mō dictis non pt absolui ab hoie. Uñ ēt qz talis ꝓfessio valet ad deletionē venialiū non oblitoꝝ nec dictoꝝ in speciali sed tñ in gnāli. meli⁹ dr̄ ab oīb⁹ peccatis simplr: quia oīa sunt dicta vel ī spāli vel ī gnāli. Ex quo itēdit sic: q̄ dicere a dictis ⁊ oblitis. ¶ Ex quo apparet ꝫ ārta. ſ. q ē minus debita forma q̄ cōiter seruat ī absoluēdo: cū dr̄ absoluo te a pctis tuis dictis ⁊ oblitis: qz si est iste sensus absoluo te a dictis in spāli ⁊ ī gnāli ⁊ ab oblitis ēt nō dictis nec ī gnāli nec ī spāli: error est: qz forma absolutionis nō se extēdit vltra ꝓpriā materiā ꝓfessionis vñ pctā nō ꝓfessa nec ī gnāli nec in spāli non sunt mā absolutionis q̄ est sacr̄z. Si aūt sit sensus absoluo te a dictis ī spāli ⁊ ab oblitis dictis ī in gnāli. ergo nō absolui ab aliquo peccato scito: nec quo ad culpā: nec quo ad penā: qō ē ꝫ intentionē ꝓfitētis g in illa gnāli cōfessione itendit includere nō solū oblita sz etiā scita: de gbus tñ nō tenet ꝓfiteri in spāli: nec ēt forte ī gnāli. sicut sunt venialia ⁊ moztalia semel ꝓfessa de gbus non vult ꝓfiteri in spāli: qz teneret p totū diē: ⁊ tñ vult de oīb⁹ absolui: vt de pena oīb⁹ debita aligd diminuat ⁊ ipsa culpa si nōdū ē deleta. Et iō est melioz forma (Absoluo te ab oībus pctis de gb⁹ ꝓfessus es vel ī gnāli vel in spāli vel de gb⁹ intēdis. de hoc tñ pleni⁹ dicet in distinctione ꝑima.

Absolutionis forma

Tertius articulus principalis est de veritate ꝓfessionis habēs q̄nq̄ ꝑclones. ¶ Prima est. q 1ª ꝫ siue sit confessio sacr̄alis siue non sacr̄alis siue iudicialis siue alia: q hō nunc̄ dz mētiri. Et siue cā humilitat' siue hypocrisis deliberatiue mētiri in iudicio ꝓfessionis cū habeat annexā irreuerētiā ad sacrm ⁊ q̄dā blasphemiā vl' moztale. ¶ Scōa ꝫ ē. q si aligs p ignorātiā iuris diuini ñ cōfiteat illud de quo credit nō esse moztale cū sit: vel q ñ teneat ꝓfiteri: cū tñ teneat: nō excusat gn tanc̄ fictus nō ꝓsequat effectū sacri: sicut ⁊ ille g nō sufficiēter discussit cōsciētiā suā: tñ cū ēt p pctñ veniale hō sepe pdat effectū sacrāmēti. nō dz q oīs fictio q̄ ipedit hūc effectū sit moztal' nec p ꝑns q sit necessariū eā cōfiteri. ¶ Tertia ꝫ est: q si 3ª ꝫ gs de fictione vel alio pctō hēat consciētiaz q sit moztale tenet cōfiteri: ēt si nō hēret determinatā ꝓsciētiā sed dubitantē an sit moztale: eo ipso tenet cōfiteri: qz cōscientia erronea ligat: alias exponeret se discrimini: nō tñ debet dicere esse moztale illud de quo dubitat: sed reliquere pōdus

ꝛ staterā iudicio sacerdotis librātis. Si ēt dubitat vtrū cō
senserit vel nō: cōfiteat sicut dubitās nō sicut certus: alias
4ª ♀ mētit. ¶ Quarta ꝯclo ē. q̄ sigs mētit in ꝓfessione q̄ p tor
mēta exgrit inocētē falso accusando: qz in alteri⁹ pnitiem
mētit nō excusat a mortali: lz a tāto excuset: qz mēdaciuz
pnitiosuz ē mortale: sicut nec illi qui metu tormētoꝝ nega
uerūt fidē. Qui aūt ꝺ se cōfitet in tormētis se fecisse q̄ non
fecit: lz in q̄tū se diffamat: videt pernitiosuz: tñ in q̄tuz se a
tormēto liberat videt officiosuz: ꝛ sic dubiū est an sit mor
tale: qz plus ꝺz diligere vitā q̄ famā: tñ qz ledit astātes fal
5ª ♀ sa ꝓ veris affirmās pniciosuz est. ¶ Quinta ♀ ē. q̄ si gs
alios accusat fures ꝛ latrōes q̄ sūt incorrigibiles ꝛ quotidie
nouis furtis ꝛ latrocinys rē publicā ledūt: bñ facit: qz iste
est casus i quo pōt occult⁹ pctōr denunciari: q̄ñ. ſ. correctio
nō sperat ꝛ pctm̄ ē cōitati nociuū. Si aūt sociuz de cui⁹ cor
rectione iā sibi ꝓstat ꝑderet: peccaret: nisi in casu vbi. ſ. spe
ciali inris ordine seruato de illo notiatiz vt testis iterroga
retur. tūc. n. tenet dicere veritatē. ¶ Ad arg̃m dicendū q̄
culpa venialis ꝛ pena venialis ꝛ mortalis bñ remittit ali
ter q̄ p sacr̄m: ꝛ sic pōt remitti p cōfessionē gnālē: q̄ nō est
pars sacr̄i: lz qz ꝓfessio gnālis q̄ntq̄ est sacr̄z q̄ntq̄ est ps ei⁹:
tūc nō soluz pena aut culpa venialis remittit sed mortal:
duz tñ oblita vel etiā scita: dū tñ nō necessaria cōfiteri spe
cial'r: qz. ſ. alias ꝓfessa: lz nō remissa vt dictū ē. Qō .III.

Ertio querit de sigillo ꝓfessiōis vtrū
. ſ. sacerdos teneat celare pec
cata sibi dicta i cōfessione. Et videt q̄ non:
qz nō plus tenet ꝓfessor cōfitēti q̄ ipſ. lz ꝓfi
tēs nō tenet celare absolutionē sibi factā:
nec pnīaz iniūctā: g̃ nec ipſ. ¶ Cōtra de pe.
ꝛ re. Dis vtriusq̄ sexus. Caueat autē cōfes
sor ne signo vel verbo aut alio q̄uis mō ꝑdat aliq̄ten⁹ pec
catorē. ¶ Rñdeo tria sūt videda circa sigillū cōfessionis.
Prio qs tenet ad cellādū ꝓfessionē. Scōo q̄ cadūt sub si
gillo isto. Tertio vtr i aliq̄ casu liceat reuelare ꝓfessioēz.

Quantū ad primū sunt tres ꝯclones q̄tū ad tria ge
nera psonarū que obligant ad sigillū ꝓfessi
ꝑ¹ ♀ onis vl'q̄si. ¶ Pria. q̄ sacerdos q iure cōi audit ꝓfessionē
in foro pnie ꝛ absolut ille p se p̄mo ꝛ directe astrigit ad si
gillū ꝓfessionis: ꝛ ad sigillū qdē secreti rōe māe ꝛ rōne for
me: qz i secreto fit ꝛ iponēs sibi pnīaz videt paciscī nō al'r
sibi iputari ad penā: q̄ eēt si reuelaret: ꝛ rōne sacr̄i: qz rō q̄
moueret delegātē ꝺz monere delegatū: vñ cū sit delegat⁹
dei q̄ celat ꝛ tegit vel sacr̄m ad celāduz ꝛ tegēdū instituit:
iste celare ꝛ tegere ꝺz. Est aūt reuelator cōfessionis nō so
lū q̄ in spāli noiat crimen ꝛ crimiosuz: ſz ēt q̄ in gnāli: vel p
sonā q̄ ex hoc pōt cognosci vel crimē: sicut sacerdos qdā ꝺ
pochianū q̄rentē publice q̄ negaret eucharistiā: dixit pu
blice q̄ ꝺ faciebat qz ille hēbat pctm̄: vñ nō poterat eū ab
soluere: nec ille volebat ire ad epz: nec putauit ipse nec de
canus su⁹ q̄ fuisset reuelatio ꝓfessiōis: qz nō exp̄sserat pec
catū: sed ꝓstat q̄ fuit: qz grauitatē peccati exp̄ressit. ¶ Se
cūda ꝯclo est. q̄ ad celādū ꝓfessionē tenet is ad quē cōfes
sio puenit: siue licite siue illicite: siue mediate siue īmedia
te. licite qdē ꝛ īmediate nō sacerdos q̄ audit ꝓfessionē i ne
cessitatis articulo de mortalibz vel alias de venialib⁹: vel
īterp̄res quē ꝓfitēs ꝑ se adhibet. itē q̄ casu audit vl' cui de
licētia ꝓfitētis reuelauit. Illicite aūt: sicut q̄ se cōfessorem
fingit vel q̄ latēter abscōdit⁹ ꝓfessionē audit qō est sacrile
giū ꝛ iniuriā facere sacr̄o. Cū. n. ꝓfessio facta ex eo qō ꝓfes
sio est sit celāda ad quēcūq̄ ꝓfessio puenit illū obligat ad
celādum: nec obstat q̄ iste absoluere nō p̄t: qz ēt sacerdos
anteq̄ absoluat vel si absoluere nō p̄t: ſz ꝺz remittere: ite
rim tenet celare. ¶ Dicūt tñ qdā in casu illū qui sic audit
posse absoluere: vt si sunt in vna pochia duo sacerdotes q̄
libz isolidū: si vnus a casu vel a ꝓposito audiat ꝓfessionez
alicul⁹ parochiani cōi suo socio ꝓfitētis: posset illū absolue
re: q̄uis ille nō itēderet ꝓfiteri sibi: qz offiū eoꝝ ē vnū: nec
illi duo repsentāt nisi vnā psonā: vñ ꝛ i foro ꝓtētioso si sint
duo iudices ordinarij isolidū: vn⁹ p acta alteri⁹ pōt ꝓcede
re ad rei ꝺdēnationē vl' absolutionē: put illa acta reqrūt.
Sz hec opinio mihi nō placet nec ratio cogere vr̄. ¶ Ad
sacr̄m. n. pnie regrit intētio: ꝛ ex parte absoluētis ꝛ ex pte
ꝓfitētis. Cū q̄ ꝓfitēs vni nullo mō itēdat alteri ꝓfiteri: ali⁹
nullo mō eū soluere vel ligare pōt ꝑ cōfessione facta alte
ri. ¶ P̄. iudex nō pōt de iure dare sn̄iam ꝺ reū vel pro reo
pro ꝓfessione q̄ nō fuit facta coꝝ eo vt coꝝ iudice: ſz ꝓfes
sio ꝑdicta nō fit coꝝ sacerdote latēter auscultāte vt coraz
iudice in foro illo: dato ēt q̄ glibet eoꝝ sit ei⁹ curat⁹ in soli
dū. q̄ ꝛc. ¶ Ad rōnē eoꝝ ē dicēdū q̄ nō ē simile de foro cō
tētioso: in quo vn⁹ iudicū ꝓfessionē coꝝ se factā ꝛ acta sua
pōt suo collegе manifestare: ꝛ ille alius pōt per ea ꝓcedere
ac si fuissent coꝝ eo facta sicut ordinari⁹ ꝛ ingsitor proce
dētes diuisim tenent cōicare ꝓcessus. de here. c. p B. li. 6.
ꝛ de foro pnie i quo ꝓfessor nō pōt auscultāti manifestare:
nec ille al'r cognouit vt iudex: q̄re ꝛc. Uñ ꝑz q̄ nō sic repu
tant pro vna psona in foro pnie sicut i ꝓtētioso. ¶ Tertia 3ª ♀
ꝯclo ē. q̄ ille tenet celare q̄ qō aliter audiuit ꝛ recepit q̄si
i ꝓfessione. Ad tantū. n. hō tenet ad q̄tū ꝓmisit. Si g̃ rece
pit in ꝓfessione qō est ꝓmittere celare: tenet ac si esset ꝓfes
sor: nō tñ ex sacro cū nō sit sacr̄m: ſz ex ꝓmissiōe. vñ dicitur
de iure iur. c. penult. q̄ clericus q̄ iurauit ꝟuare statuta edi
ta ꝛ postea ꝓmisit per idē iuramētū seruare statuta postea
facta tenet qdē ꝟuare: ſz nō ē ꝑiur⁹ nō ꝟuādo: qz nō ē obli
gat⁹ ex iuramēto: ſz ex simplici ꝓmissio: ꝛ sil'r verba nō pōt
facere sacr̄m de nō sacro: lz possit se obligare q̄ ad obiectū
ꝛ effectū tñ: ſz nō quo ad vinculi nodū. Uidet aūt irreue
rentiā facere sacro q̄ tradit vel recipit in ꝓfessione illō qō
nō ē ꝓfessio: cū nihil sit eq̄l'r celādū ei qō in cōfessiōe scit.

Secundus articulus est videre illa ad que se extē
dit sigillū confessionis. Et hic sunt tres
ꝯclones p̄ncipales ꝟm tria ad q̄ se extēdit: lz diuersimode.
¶ Prima ♀. q̄ illa ad que p̄ ꝛ p̄ncipal'r se extēdit sigillum ꝓ
ꝓfessionis sunt pctā ꝓfessa ꝛ circūstātie in q̄tū hꝺ: vñ ꝛ ter
tia psona cū q̄ ꝓfitet se paccasse: cadit sub sigillo. Sicut. n.
est ex pte cōfessoris q̄ p̄ncipal'r ꝛ accessori⁹ tenētur cōfessio
nē celare: vt sacerdos ꝛ iterp̄res: sic ex parte ꝓfitētis ꝺz ce
lari: ꝛ p̄ncipalis. i. penitēs ꝛ accessori⁹. i. cū quo dicit se pec
casse siue benefaciat dicēdo siue nō. Cū. n. sigillu⁹ sit anne
xus sacr̄ali ꝓfessioni illa directe sunt celāda q̄ sunt directe
mā sacr̄i. Ꝺ aūt sūt pctā ꝛ circūstātie eius q̄ sūt de necessi
tate vel bonitate ꝓfessiōis in q̄tū hꝺ ꝛ tertia psona reuela
ta vt dictū ē. ¶ Sed videt q̄ tertia psona nō cadat sub si
gillo: qz illa psona nō ē pctm̄ nec circūstātia pcti: sed nihil
aliud cadit sub sigillo cōfessionis: g̃ ꝛc. ¶ Itez nihil cadit 2ª ♀
sub sigillo ꝓfessionis: nisi illud ꝑ qō ꝓfitens posset ꝑdi: sed
q̄ntq̄ posset ꝓfessor log de pctis illius tertie psone absq̄ p
ditione ꝓfitētis: g̃ ꝛc. ¶ Itē boza ꝛ locus nihil faciētes ad
exp̄ssionē pcti nō cadūt. g̃ a simili i ꝓposito. ¶ Itē rō q̄re
ꝓfessor tenet celare ē: qz p̄sumit q̄ de⁹ celet remittēdo: ſz
nō sic p̄sumit de pctō tertij ꝑdito: iō ꝛc. ¶ Itē nihil cadit
nisi q̄ spectat ad iudiciū illius fori: ſz tertia psona nō ē hꝺ.
iō ꝛc. ¶ Itē gen⁹ ē magis ītimū rei q̄ circūstātia: ſz genus
pcti nō cadit: qz licitū ē ꝓfessori dicere talis psona ē ꝓfessa
mihi de oīb⁹ pctis suis. g̃ multo minus circunstātia psone.
¶ Itē ꝓfessor pōt log de pctis cōfitētis nō referēdo ad ip
sum. g̃ multo magis de pctis nō ꝓfitētis. ¶ Itē si sic: tunc
sigillū ꝓfessionis eēt in p̄iudiciū obseruātie discipline: ga
tunc nō posset corrigi mala psona accusata in confessione.
¶ Rñdeo accipiēdo cadere sub sigillo ꝓfessiōis ꝑ eo qō
est nō licere reuelare psonā cū qua ꝓfitet penitens se pec
casse cadit sub sigillo ꝓfessiōis: ꝛ p̄mo declarādū est q̄ ali

quãdo ita est. 2° q̃ semp. 3° quõ. ꝓmũ declaro sic. cũ penitẽtia sit sacr̃m sacerdos tenet celare oẽ illud qõ necessariũ est ad itegritatẽ sacr̃i: sz ꝯfitens aliqñ nõ posset sufficiẽter exp̃mere pctñ suũ nõ notificãdo ꝑsonã cuz qua peccauit. s. cũ cognouit vnigenitã suã. ¶ ꝑ. sacerdos tenet celare oẽ illud sibi dictũ i ꝯfessiõe quo ꝯfitẽs ꝓdi possz & mala suspitio gnãri: sic aũt ẽ i ꝓpositio. g̃ ẽ. ¶ Scõz declaro qa hoc retraberet hoies a ꝯfessiõe. Nõ tñ. n. timet hõ lesiõez fame ꝑ̃e sz ẽt ꝑsone vinculo amicitie sibi ꝺiucte. ¶ Quo ad tertiũ sciẽdũ q̃ pctã ꝯfitẽtis i relatione ad ipsuz cadũt sub sigillo ꝯfessiõis de necessitate & absolute ꝑmo directo explicite & ex oĩb⁹ causis: ꝑsona aũt cũ q̃ penitẽs ꝯfitet se peccasse cadit qdẽ de necessitate & absolute: nõ ꝑmo sz ex ꝯsti indirecte & iplicite: nec ex oĩb⁹ causis sz ex aligb⁹. peccata aũt ipsi⁹ penitẽtis nõ referẽdo ea ad determiatã ꝑsonaz: sicut cũ aligs dic̃ ego audiui tale qd qõ tñ nõ audiuit: nisi in cõfessione: cadũt sub sigillo de nec̃itate nõ tñ absolute: sed sub ꝺitione. s. si ex platione taliũ ꝛboz posset p se vel per accñs directe vel idirecte aliqua verecũdia vl' cõfusio vl' suspicio gnãri mala: vl' aliõ nocumẽtũ ꝯfitẽti puenire. Ea aũt q̃ penitẽs iterꝓit in sua ꝯfessiõe q̃ nõ sunt pctã nec circũstãtie pcti nec potẽtia deducere in manifestationez cõfitentis: vt q̃ in tali terra sunt bona blada vel hꝺ: ñ cadũt sub sigillo nisi de ꝛgruitate si in dicẽdo illa nõ det intelligere ꝯfessori q̃ velit ea celari: vñ cõfessor dicẽs se audisse ea mẽdax nõ est: qz p cõparationẽ ad ea nõ repũtat ꝑsonã dei sz hois. Et p ℔ pz rñsio ad ꝑmũ: scõz: tertiũ: gntũ: & octauũ argumẽta. ¶ Ad q̃rtũ dicẽdũ q̃ illa nõ ẽ tota rõ celatiõis: qz si ꝯstaret cõfessori q̃ ꝯfitẽs nõ peniteret & ex ꝯsti ꝺs sibi nõ idulgeret: tñ teneret celare. ¶ Ad sextuz dicẽdũ. q̃ ꝯfessio ꝓpe nõ ẽ nisi de pctis: & iõ ꝯfessor dicens sibi aliquẽ ꝯfessuz de pctis suis nihil ponit i palã qõ eẽt occultuz: maxime qz si dixerim⁹ q̃ pctñ nõ bẽm⁹ &c. Sed si diceret sibi ꝯfessuz de magnis & multis pctis reuelatoz cõfessionis eẽt. ¶ Ad septimũ ꝺz. q̃ minor falsa est: qñ per locutionẽ de pctis ꝯfessis põt deueniri p se vel p accñs directe vel idirecte: vel p quẽcũq; modũ in aliquã cognitionez vel suspitionẽ vel opinionẽ vel dubitationẽ de cõfesso vel' inq̃tũ p ℔ põt sibi puenire dẽtrimẽtuz i aĩa vel corpe vel possessiõe: vel fama: vel amicis: vel inq̃tuz p hoc põt i pplo scãdalũ gnãri. vel ꝯfessio magis odiosa vel min⁹ dilecta: vel magis onerosa: vel min⁹ p̃ciosa reputari. Raro autez vel nunq̃ põt ꝛtingere q̃n ex reuelatione pctoꝝ i ꝯfessione auditoꝝ p viã aliã nõ scitoꝝ possit contingere aliqõ de ꝑdictis icõueniẽtib⁹: q̃uis forte qñq; nullũ ꝯtingat. vñ multũ ꝺz cauere q̃ nõ dicat vel quõ dicat. ¶ Scõa ꝺcl'o est. q̃ sub sigillo ꝯfessionis cadũt ẽt nõ pctã sz alia inq̃tuz per ea possit directe vel idirecte pctõr ꝓdi: qz qñcũq; prohibet aligd: phibet oẽ illud p: qõ pueniꝛ ad illõ. ff. de spõ. l. Ofo. Vñ iter quos phibet matrimoniũ: phibent & spõsalia: p q̃ pueniꝛ ad illud nisi cesset cã: sicut rõne etatis prohibet matrimoniũ qñ nõ ꝓhibent spõsalia. Qz g̃ phibet reuelatio pctõꝝ p ꝯis & illoꝝ ad q̃ hoc seq̃ret: ita q̃ si hõ nõ possit ꝯfiteri pctñ ꝓpriũ nisi reuellet ꝯfessionez: nõ ꝺz ꝯfiteri illud pctñ: qz fortior est obligatio ad celãdũ q̃ ad ꝯfitẽduz. Vñ si accideret iste casus q̃ sacerdos hẽret aliqõ mortale pctñ de quo nõ posset ꝯfiteri q̃n reuelaret illi cui cõfiteret ꝯfessionez sibi factaz: nõ deberet illud pctñ ꝯfiteri. Durãte. n. tali casu sufficeret sibi de illo pctõ ꝺoleri cũ volũtate ꝯfitẽdi illõ: qñ ℔ facẽ poterit sine reuelatione illi⁹ ꝑsõe q̃ sibi ꝯfessa ẽ & sine q̃cũq; ꝓiudicio sigilli ꝯfessionis. Fortiori & n. viculo alligat ꝯfessor ad celãdũ: q̃ pctoꝝ ad ꝯfitẽdũ qz añ xpi aduẽtũ iure nãli obligat̃ qs ad celandũ secretũ: nõ ãt ad ꝯfitẽdũ. sz ista rõ ꝺcludit q̃ hõ nõ deberet cõfiteri circũstantiã mutãtẽ spẽz si p hoc tertia ꝑsona noiaret: ꝓpter qõ ꝺz addi q̃ ibi ꝺcurrit & ius nãle & sacramẽtũ ad celãduz: ibi aũt nõ. Vñ si q̃ret si ꝯfitẽs teneatur celare ꝑsonã cuz q̃ peccauit: distinguo. Aut expssio illi⁹ ꝑsone nec̃ia ẽ ad expssionẽ pctĩ: & tũc tenet reuellare: vnde mulieri ꝯfitẽti ĩcestuz cũ fre vnico nõ sufficit dicere concubui cũ viro: sz cuz fre meo: q̃uis p hoc sacerdoti notificet pctñ alteri⁹. Si aũt expssio ꝑsone nõ ẽ necessaria ad expssionẽ spẽi pcti: aut ẽ vtilis ad ꝑseruãdũ cõfitentẽ a recidiuo: & tũc expedit q̃ illã ꝑsonã exp̃mat ꝯfessori. Põt. n. ꝛtingere q̃ ꝯfessor p cognitionẽ ꝑsone sciet iniũgere pniaz talem & talia documẽta dare: & tales monitiones facere p q̃ melius & secretius penitẽs poterit ꝑseruari a recidiuo: aut nõ est vtilis nec ad expssionẽ magnitudinis pcti: nec correctionẽ: nec ꝑseruationẽ penitẽtis: & tũc ꝺz celare: qz glibet tenet nõ gnãre malã opinionẽ de ꝓxio suo in corde alterius sine rõnabili & vtili causa. Si. n. aligs ad ꝓmi correctionẽ ex ꝯfessionẽ pctñ eius dicat tali ꝑsone q̃ velit & possit ei ꝓdesse & nõ obesse: bñ facit: sz ꝑ hac cã nõ ꝺz cũ noiare in ꝯfessione: qz per talẽ ꝯfessionẽ ꝯfessor non posset ꝑcedere ad eius correctionẽ: tñ cũ nõ sint faciẽda mala vt veniãt bona: videt mirabile q̃ ꝑ necessitate & vtilitate ꝯfessionis debeat hõ alterius crimẽ ꝓdere ꝺ ordinẽ charitatis & ꝑceptũ euãgely. Vñ videt q̃ ꝓ̃o necessitate ꝯfessionis ꝺz aliũ noiare nõ ꝓ̃o vtilitate: & si nõ ꝑt alr spẽm pcti exp̃mere: tũc dicat: qz illud qõ tenet facere nõ ꝺz omittere ꝑ dãno alteri⁹: cũ plus teneaꝝ fue cõsciẽtie q̃ fame alterius. Si aũt põt dici spẽs pcti sine expssione terty: sz meli⁹ remediũ adhibebit exp̃medo tertiũ nõ tñ est noiandus: qz ꝯsilia intelligũtur saluis ꝑceptis & ꝑcepta mioza saluis maioribus. ¶ Tertia ꝛ̃ est. q̃ nõ peccata q̃ possunt dici sine relatiõe pctõꝝ nec directe nec idirecte cadũt: qz cessante causa cessat effect⁹: vñ bona q̃bus laudaꝝ: puta qz virgo & qz nunq̃ peccauit mortalr & hꝺ dicere licet: nisi q̃n ꝑ ℔ q̃ vnus laudaꝝ alteri⁹ pctñ reuelaꝝ: qz q̃ de vno dicit de altero negaꝝ: vt dicit Grego. sup illud Jo. Ego demoniuz nõ hẽo. Vñ duob⁹ ꝯfitẽtib⁹ si postea diceret ꝯfessor de vno: iste est virgo vel iste nunq̃ mortalr peccauit: statim eẽt suspitio ꝺ aliũ. ¶ Sciẽdũ ẽ ãt q̃ sigillũ secreti & sigillũ ꝯfessionis se habẽt sicut supi⁹ & iferius. Sigillũ. n. ꝯfessionis ẽ sigillũ secreti: sz nõ oẽ sigillũ secreti ẽ sigillũ ꝯfessiõis. Cuz eni vn⁹ ab alio petit ꝯsiliũ recõmẽdãs vt hoc celet vel eꝺ: obligat̃ q̃ hoc accipit ad celãdũ: p sigillũ secreti: nõ ꝯfessionis. Et q̃uis frãgẽs qõlibet istoꝝ sigilloꝝ mortalr peccet: tñ grauiꝰ frãgẽs sigillũ ꝯfessionis: nec solũ ẽ fractor sigilli & ꝑditor cui est aliud expresse cõmissum vt archanuz: sed etiã ex nã facti si videat nãz talẽ q̃ reuelatio noceret: minus tñ ceteris paribus q̃ si ad hoc se obligasset.

Tertius articulus ẽ videre si aliqñ licet ꝯfessionez reuelare: vbi sunt tres ꝺcl'ones. ¶ Pria ꝛ̃ est. q̃ nõ licet reuelare ꝯfessionẽ pp supiozis licẽtiã vl' ꝑceptũ: qz sigillũ ꝯfessionis est de iure diuino & de nec̃tate sacri sup qua ẽt papa nõ hz ptãtem. Qz aũt dicit celatio esse de nec̃itate sacri: nõ sic itelligit q̃ nõ possit eẽ verũ sacr̃m etiam si nõ celaret: qz si sacerdos reuelaret nihilomin⁹ verũ sacr̃m fuisset: qz nec sic de necessitate ẽ q̃ de⁹ tegat: qz si nõ satisfaciat de⁹ nõ tegit: sz reuelat ad penaz: aut si fict⁹ accedat de⁹ nõ tegit: & nihilomin⁹ sacerdos celare tenet: sed dicit de nec̃itate sacri q̃ celet: qz nã sacri eiuz necessitat ad celanduz. Nã dico et q̃tũ ad id qõ ẽ sacr̃m tñ: qz fit in occulto solius cũ solo: & q̃tuz ad id qõ ẽ res & sacr̃m. s. iterioz penitẽtia q̃ ẽt est occulta: & q̃tum ad id qõ est res tñ. s. remissio p quã tecta sunt pctã: & ex cõfozmitate instri & ꝓncipal' agẽtis: ita q̃ nec papa in hoc põt dispẽsare. Qõ alig ꝓbant sic: qz eccl'ia nõ põt mutare illa que ptinẽt ad veritatẽ articuloꝝ & sacroꝝ: cũ ꝑlati eccl'ie nõ sint dñi sz ministri: nõ fũdatores sz executores: sz ad celationẽ ꝯfessionis tenet minister ex nã sacri. g̃ in hoc nõ potest per aliquẽ dispensari.

¶ Sed ista rō videt deficere in minori: qz lz ex nā sacri teneat minister ad celationē si tū in celatione dispēset: nō pp hoc vitas sacri qō pcessit mutat: sic ex nā sacri ꝓfessionis ⁊ absolutiōis tenet penitēs ad faciēdū pniaz sibi iniūctā. tū papa pōt cū eo dispēsare vt nō teneat eaz facere: nec pp hoc vitatez sacri mutare. Et sil'r ex nā sacri sacerdoty tenet sacerdos celebrare: pōt tū papa cū eo dispēsare licite vt nō celebret. Pōt tū sic rō sustineri q sic leue pōt ꝓhiberi ne actu ferat sursuz etiaz manēs leue: lz nō pt ꝓhiberi ne aptitudine: cū hoc sit ei⁹ nā: nisi nā eius mutet: sic cū hoc sit nā ꝓfessionis q obliget ꝓfessiorē ad secretū: pt qdez de facto reuelare manēte nā ꝓfessiōis: lz nō pt nō teneri ad celādū nisi nā ꝓfessionis fuerit mutata quā solus deus mutare pt. Et qō dr de satisfactione nō valet: qz nō ꝓsequit nāz p se sed mediāte pcepto hois q iūngit. vñ i pēa taxata i iudicio dei papa nō pt dispēsare ne soluat: lz possit dispēsare vñ soluatur: lz i taxata ab hoīe sic ⁊ ipe q dedit: vel supior: sic papa pt dispēsare cū ordiato i sacris q ꝺbat matrio⁹: qz castitas nō ē annexa ordini sacro ex nā sacri sed ex statuto hūano.

¶ Ad scōz vōz. q nā sacerdoty ñ ē q teneat celebrare lz q possit celebrare: hāc ptātez papa nō pt sibi auferre: qz nihil aliud ē sacerdotiū q̄z ptās celebrādi. Or aūt teneat celebrare nō est ex nā sacri vt sacrm ē: lz ex gnāli rōe q nō dz inuanū recipe gfaz dei. ¶ Clarior tū rō ē quā Tho. tāgit qz ita est de pcepto dīno ꝓfessionē celare sicut facere. vñ sicut papa nō pt dispēsare i ko: sic nec i p̄. ¶ Itē qō Tho. dicit q occultatio ē de eētia sacri: nō est sic itelligēdū q sit eius mā vel forma cū dixerit in solutiōe scōi argumēti ad qōnē q pceptū de ꝓfessiōe celāda ꝓsequit ipsuz sacrz: eētia aūt sacri nō ꝓsequit sacrm: lz itelligit q de eētia. i. nā sacri sit obligatio ad occultationē: sicut diceret de eētia leuis sursuz ferri: vel sic de eētia matriony est reddere debitū. idest obligatio ad ꝺbat ipsuz: in q̄ nō pt papa dispēsare. Quis enī i pceptis diuinis papa aliqñ dispēsat sic in votis quoz redditio ē de iure diuino: nō sic tū i pceptis sacrāliboꝰ: qz nō pōt dispēsare qn hō debeat baptizari ⁊ ꝓfiteri. Nō g̃ licz ēt pp superioris obediētiā: vel pceptū: qz nemo tenet obedire alicui i eo i q̄ est illi superior. Sicut aūt delegat⁹ a pp est maior ordinario i cā sibi ꝺmissa. de officio deleg. c. Si qñ. vñ i illo nō tenet sibi obedire: sic sacerdos in hoc q audit cōfessionē est vicarius xp̄i rōne characteris: iō ⁊c. ¶ Dicunt aūt gdā q sciēs aliqd p ꝓfessionē si inducit i testē ⁊ cogit iurare de vitate dicēda: pōt sine scrupulo sciētie dicere se nescire: qz log̃ vt subdit⁹: qz coactus nō tenet rñdere nisi de his q̄ scit vt subditus. Et qz sacerdos audiēs ꝓfessionez nulli ē subdit⁹ nisi xp̄o cui⁹ vicē gerit: vt subdit⁹ ēt cuicūq; alij nihil scit de pertinētib⁹ ad ꝓfessionē: iō pōt secure dicere se nescire. Si aūt nō cogit lz spōte testificat vel i cōi locutiōe dicit se nihil scire mētit: qz lz nesciat vt subdit⁹ hoī pp qō excusat cū cogit: scit tñ. ⁊ iō negās absolute se scire mentit. Qō pz: qz si diceret scio: verū diceret. g̃ si dicit nescio falsuz dic̃. Impole. n. est q vtraq; ps ꝺdictionis sit vera relata ad idē. Sz de teste oēs ꝓcedūt q pōt dicere iuratus se nescire illud qō nescit nisi per ꝓfessionē: qz nescit vt subditus ⁊c. sicut i iure ē arg̃m de tanq̄. s. q veniēs inq̄tuz alia psona ꝺ iuramētū qō pstitit vt alia psona nō est piur⁹. Nec obstat exceptio rei iudi. nisi sit eadē res: eedē psone: ⁊ eadē cā petēdi. Sz ꝺ illō qō singulariter dicūt. s. i cōi locutione nō coactū mētiri si dicat se nescire est: qz sicut loquē do vt testis coact⁹ loquit vt subdit⁹ hoī tñ: ⁊ ideo de his que nō nouit vt subdit⁹ pōt dicere nescio lz alr sciat: sed illud nō dz exp̄mi: qz iā inueret alr se scire: ita qñ spōte testificat vel in cōi locutiōe log̃ vt hō: ⁊ nō vt xp̄i vicari⁹: pōt dicere se scire: ⁊ iō itelligēduz ē de his que nouit vt homo.

¶ Ad illud qō dicūt ipe negat se nescire absolute: ⁊ tū scit ergo mētit. vera ē maior sub hoc sensu: q q negat se scire aliqd oīmodo: dicēs nullo mō sciēdi scio illud: si scit illō aliquo mō mentit ⁊ peierat si iurat: si tū illa negatiua sit ita vlis p̄m mentē sicut est p̄z vba. alis cū sermo subiect⁹ sit intentioni: ⁊ nō e⁹: quātūcūq; vba sint gnālia si loquēs intendat se restringere ⁊ audiēs sil'r dz itelligere: nō ee mēdaciuz: ⁊ sic est in ꝓposito: qz q ꝓfessionē audiuit nō intēdit de illis loqui. Qui autez eū audit in cōi locutione vel in quacunq; depositiōe coacta vel spōtanea: nō dz intelligere de ꝓfessione de qua nō licet rñdere nec deponere. Sermōes enī sunt regrēdi ⁊ recipiēdi p̄m māz. ¶ Ad aliud qō dicūt q si vna pars ꝺditiōis ē vera reliq̄ est falsa. Dicēdū q verum est. Sz ꝺdictio nō ē nisi vni⁹ ⁊ eiusdez ⁊ p̄z qō idez. Dicit aūt aliqs aliqd scire dupl'r. Uno mō per ꝓfessionē ⁊ vt de⁹. Alio mō vulgari vt hō. 3z. q. i. hoc certe dr qs vere scire qō audiuit vel vidit vel alias ꝓsci⁹ fuit. Dicere g̃ scio vt hō ⁊ nescio vt hō ꝺdicūt: ⁊ altera exīte falsa: altera ē vera: ⁊ vera est ista q̄ dic̃ nescio vt hō: ⁊ ista falsa: scio vt hō si sic log intēdat: sil'r scio vt deus ē va: nescio vt ōs est falsa. Unde si diceret nō audiui hoc i ꝓfessione cū audiuisset apte mētiret. Sz si dicat nescio vt hō vera est: scio vt ōs va est nec ꝺdicit. Si g̃ dicat simpl'r scio: si intēdat dicere vt hō mētitur. Si aūt vt ōs verū dicit: lz delingt: si p hoc i notitiā p̄sone possit deueniri. Uel pōt dicere vaciter nescio vt ōs nec alr: qz ꝓpzie loquēdo ipse nescit: qz ignorat vtrū ille ꝓfitendo verū dixerit an nō. vñ Bernardus. Nihilomin⁹ scio q̄z qō p ꝓfessionē scio. Et pari rōne videt q possit ipsuz purgare qñ venit p̄mo ad purgadū ⁊ postea ꝓfessus ē ei crimē qz sic vbi est testis coactus iurat q nescit ⁊ verū est vt hō: ita ⁊ nūc iurat q credit eū ve⁹ iurasse: ⁊ verū est vt homo: qz non vt deus purgat eū sicut xp̄s dicit. Ego aūt nō ascendā ad diē festū hūc ⁊ tū ascēdit: nec fuit mēdaciū: qz verus est in manifesto. Sil'r qñ dixit de die aūt ⁊ hora illa nemo scit nec fili⁹: verū est: p̄m q hō ⁊ p sciētiā acq̄sitā: lz p ifusā.

¶ Scōa ꝓcl'o ē dubia an. s. de licētia ꝓfitentis possit sacerdos dicere id qō audiuit in ꝓfessione: dr comiter q nō: qz si nō valet licētia pape: nec totius ecclie: multo min⁹ licētia p̄uate p̄sone: maxime cū celatio ꝓfessiōis sit de iure diuino verūtamen ꝓfitens pōt facere q illud quod scit sacerdos per confessionez sciat per aliū modū: vt sic possit reuelare absq; reuelatione cōfessionis exp̄mēdo aliū modū p quē scit. ¶ Ad ꝺ aūt q sacerdos sciat p aliū modū sufficit vt dicūt q ꝓfitēs licentiet eū ad dicēdū illud qō in ꝓfessione audiuit. Primū istoz ꝓcedit: lz scōm a gbusdā impugnatur. Primo qz si licētia ꝓfitentis nō sufficit ad dicēdū illud qō auditū est i ꝓfessione vt habeatur noua notitia: lz solū de precedēte notitia dat licentia: tūc nō sufficiūt vba p q̄ nō habet noua notitia: lz pp hec vba: licētio te ad dicendū id qō audisti a me in ꝓfessione: non dat aliqua noua notitia: aliogn oīs audiēs hec vba acciper de pctō dicto in ꝓfessione notitiā: lz solū dat licētia: qz nec plus vba sonāt. g̃ p illā nunq̄ est licitū sacerdoti dicere illud qō audiuit in ꝓfessione. ¶ Itē si talis licentia sufficeret esset via ad reuelatiōez ꝓfessionis ⁊ suspitionē criminū: qz iudex habens aliquē suspectū de aliquo crimine poterit ei dicere da licētia sacerdoti dicendi qō audiuit in ꝓfessione a te: si dat licētiā ⁊ data valeat: habebit testem ꝺ se: si nō dat ⁊ dare possit: vt ponit hec opi. merito habebit ampli⁹ suspect⁹: ⁊ nō erit vsq; quaq; secretū: qō dictū erat in ꝓfessione cū oporteat talez licentiā dare ad reuelationē ꝓfessionis vel incurrere notā grauis suspitionis. Meli⁹ est g̃ vt dicat q̄ talis licētia nō valet nec vba p̄dicta q̄ sonāt in talē licētiā sufficiūt: sed oz q penitēs dicat ꝓfessori ex ꝓfessionez in gnāli vel in spāli peccatū qō vult reuelari. ¶ Sz sustinendo coēm opinionez videt q sicut ille ītērpres ꝓfessionis cui dicit ītentione vt dicat sacerdoti: potest illi dicere: nec est hoc ꝓfessionez reuelare sed facere: sic cū ꝓfitens intendat querere re

mediū salutis ⁊ absolutionē ab eo qui potest: ⁊ hoc sit a p̄n cipio sua ītētio: si in dicēdo dicat ei ꝓfessor nō possuz te absoluere: sz si vis mādabo casuz tuū supiori: vel vt te absoluat vel vt mihi cōmittat: ⁊ ille dicat placet: g forte erubesceret ꝯ ꝓfiteri: tūc pōt supiori scribere ⁊ ille cū q̄si p ītercessionē audierit illū sine alia ꝓfessione pōt absoluere vel absoluēdus remittere. Uerū ē q̄ casuz sine noīe psone supiori possit remittere sicut ⁊ ꝓsiliuz q̄rere sine aliq̄ licētia: vel mittere psonā nihil exp̄sso de casu. Sz q̄ aliq̄n gr̄a psone fit q̄ nō fieret extraneo: q̄nq̄z necesse ē noīare ⁊ tūc de licētia ei⁹ pōt: nec licētiare ꝓfessorē ad reuelāduz: est in p̄iudiciuz sacr̄i magis q̄z licētiare diuorciū ad castitatē vouēduz vl̄ religionē ītrandū sit in p̄iudiciū matrimony. ¶ Ad p̄maz rōnē quā inducūt ꝯ Tho. dōz. q̄ sicut illud qō ego tradidi tibi vt deposituz sine noua receptiōe ⁊ traditiōe possuz facere q̄ habeas illud vt donū vel mutuū dicēdo q̄ habeas vt depositū: habeas vt mutuū vel donū: qō ēt videt facere dando tibi licētiā vtēdi ad volūtatē tuā. Hoc. n. faciēdo iā q̄si volo q̄ illud qō p̄i⁹ habeat vt depositū nō amplius habeatur vt deposituz ⁊ q̄ prius alienādo furtuz cōmittebas: sic vtens depositō: nunc licite vteris q̄uis lex depositi sit de iure diuino: q⁊ est in fauorē deponētis. cui pōt renūciare: ⁊ sicut a p̄ncipio poterat tradere vt depositū vl̄ vt donū sic ex post facto pōt mutare p̄positū: ita ē dicēduz ⁊ in p̄posito q̄ sicut ꝓfitēs potuit illud dicere p modū simplicis narrationis vt hoi qō dixit vt deo: sic postea p̄t facere q̄ illud dictuz vt deo q̄ habeat vt hō sine ℔ q̄ illud iterū sibi dicat: ex hoc soluz qō dicit iā nō habeas illō vt dictuz in confessiōe sed vt dictuz simpl̄r ⁊ in foro: lz hoc nō possit papa: q⁊ in ei⁹ fauorē nō statuit de⁹ sz ꝓfitētis. Et si dicat do tibi licētiā dicēdi ad libitū: hoc ē dicere ī effectu q̄ habeas sic hō: vñ ⁊ si nō possit licētiare p modū dispēsantis ⁊ directe pōt tñ īdirecte p hoc q̄ ex tūc īcipit illud hr̄e cōmissuz vt hō nō vt de⁹: ⁊ sic mutet titulus sciendi sic in exēplo titulus habēdi: ⁊ iā nō ē fractio depositi. Si g̈ dicat papa non pōt licētiare. g̈ nec iste. Sol'o. nō ē sil'e: q⁊ hoc nō ē in fauorez pape sz ꝓfitētis: vel q⁊ papa nō p̄t facere q̄ sciat vt hō: sicut papa nō p̄t dicere habēti alienū: depositū habeas illud vt mutuuz vel donū: q⁊ nō ē suuz: ⁊ mutuū dic̄ q̄si de meo tuū: ⁊ dare ē accipiētis facere. hoc aūt pōt facere deponēs qui est dñs. ¶ Ad scōz hoc est de iure diuino. g̈ nō pōt ⁊c: Dicēdū q̄ imo q̄ñ est in fauorē ꝓcedētis. Pōt. n. vir licentiare vxorē ad vouēdū castitatē: ⁊ ex tē nō tenet ei debitū reddere: q⁊ lz de iure diuino ꝓiunx teneat reddere debituz petēti: tñ q⁊ est in fauorē petētis ille ꝯ hoc pōt licētiare qō papa nō p̄t. Uñ q̄ñ ītердicit illis g ꝯ interdictū eccl'ie ꝓtrahunt ne simul cohabitēt itelligit petēdo debitū nō reddēdo. ¶ Ad tertiuz q̄ñ dr̄ nō pōt dicere nisi alio mō sciat. Dicendū q̄ alio mō scire ē dupl̄r: vno mō q⁊ hoc scit p aliam sciētiā p̄m rez: ⁊ sic pōt facere alius a cōfitēte q̄ ille aliter sciat. Scōo mō q̄ al'r sciat scōz modū sciēdi: ⁊ q̄ secretū habeat nō vt secretū: Et ℔ solū pōt facere ille g cōmisit sine hoc q̄ ille istud tterū sibi replicet. Et si l'r q̄ ℔ qō usq̄z nūc habuit vt de⁹: amō habeat vt hō. Et vterq̄z modus sufficit ad hoc q̄ liceat dicere. Sic̄. n. sigillū ꝓfessionis est de iure diuino: sic sigillū secreti: q⁊ revellare archana est ꝯ sacrā scripturaz. Sic̄ g̈ nullus p̄t facere admin⁹ puar⁹ q̄ aliqs licite reuelet alteri⁹ secretū q̄diu hz illud vt secretū: q⁊ tamdiu manet obligatio secreti: sed ille g cōmisit p̄t facere q̄ habeat nō vt secretū dicēs ex nūc nō habeas sub secreto: ⁊ eoipso q̄ licētiat eū ad dicēdū videt dicere q̄ nō plus habeat vt secretū nec plus reputat reuelator secreti si dicit: sic in ppo sito lz sit maius sigillū ꝓfessionis q̄z secreti. Et si nō est hic noua notitia: est tñ nouus modus notitie q̄ sufficit. ¶ Ad quartā rōnē dicendū q̄ nō sequit̄ īcōueniēs: q⁊ si nō obtēperet iudici dicēti: da sacerdoti ltcētiā renelandi: nulla suspitio oriat: q⁊ hoc facere non tenet: nec testē ꝯ se p̄ducere: vñ ī iure testis dz torq̄ri ꝯ dñm sz p dño: si tñ cū q̄rit a dño an velit ꝯuū torq̄ri si dicat nolo nō pp ℔ é suspitio ꝯ eū de delicto: q⁊ alia decā pōt ℔ nolle q̄z q⁊ sibi ꝓscius. Et sil'r ē in pposito: q⁊ nō vult q̄ ille de ꝓfessiōe loquat pp scādalum forte. Si aūt det illi licētiā: nō pp hoc pat sibi p̄iudiciuz si īponat sibi falsuz: q⁊ poterit dicere dedi sibi licentiā q̄ sibi dixi: sz hoc sibi nō dixi: ⁊ vn⁹ testis nō p̄bat nisi vellet stare dicto ei⁹: nec tē ēt sacerdos tenet dicere lz possit. ¶ Sz ꝯ hoc aliq replicāt ⁊ faciūt gnq̄z appentes rōnes q̄ soluēt īfra recitādo. ¶ P̄ria rō talis ē: q⁊ sic̄ iudex de crīe occlto qō vidit ñ pōt iudicare reū p ℔ q̄ dat ei licētiā vt iudicet eū p̄m q̄ scit vel vidit. g̈ a sil'i in ppōito g̈. ⁊c̄. ¶ Sol'o non ē sil'e: q⁊ nō lz iudicare ex his q̄ vidit vt p̄uatus nisi videat vt iudex: siue sit obligat⁹ ad secretū siue nō: sz ad hoc q̄ hō loq̄tur de aliquo sufficit q̄ illō habeat vt hō: neq̄z oportet q̄ habeat vt hō iudex: licētia aūt loquēdi facit q̄ habeat vt hō: nō āt q̄ habeat vt iudex. Scōo q⁊ ī lege nāe solus auctor ei⁹ pōt dispensare sic̄ de pluralitate vxor̄: sz de lege nāe ē celare crimē g̈ ⁊c̄. ¶ Solutio. reg'a videt eē q̄ lz vnicuiq̄z renūciare his q̄ p se īroducta sunt. Uel dicēdū q̄ lex nāe ē q̄ tādiu celet q̄diu hēt vt deus: sicut de depositō dcm̄ ē vel sicut in matrionio. ¶ Tertio. q⁊ ñ min⁹ debz celare qō audiuit ī ꝓfessiōe q̄ si vidisset ī occl'to: sz tūc nō posset licētiare de dicendo: q⁊ sic̄ nō pōt mihi dare licētiā vt occidā euz sic q̄ nec diffamē eū. ¶ Solutio: hoc vex̄ ē q̄ ī casu ī quo illi nō liceret p̄dere seip̄z nec lz p aliū: sz ibi agit ad ei⁹ bonū: puta q̄ diceret illi qui posset p̄odesse vel absoluendo vel ꝓsulendo vbi nominata persona hoc melius fieret tūc secus ē. ¶ Quarto. q⁊ tenet obedire p̄lato ī licitis ⁊ honestis: si g̈ de licētia ꝓfitētis licz sibi reuelare. g̈ tūc tenet p̄lato p̄cipiēti reuelare obedire: qō ē falsuz: q⁊ licētia nō tollit occl'tū: de occl'tis aūt p̄latus nō hēt iudiciū nec p ꝓns p̄ceptū. ¶ Et dicēdū q̄ argumētū soluit seip̄z: q⁊ nō tenet aliquis obedire p̄lato ī oībus licitis: puta ī leuādo festucā: sz in illis in q̄bus p̄latus ē qō nō ē in occl'tis: sz si ponerē p̄cns als ptinens ad cognitōē iudicis forte p ifamiā vex̄ tūc ille teneret: q⁊ ⁊ tūc ipemet ꝓfitens teneret dicere vitatē. Dico q̄ non deberet dicere sz peccaret: nec tenet p ꝓns: q⁊ fori miscēdi ñ sūt. Nō. n. ex ꝓfessiōe fcā corā iudice layco dānat qs corā eccl'iastico: sz m'tōin⁹ ℔ ñ tenet aliqs testificari q̄ñ ex testionio suo nihil p̄t iudicari ēt cuz alio testionio. ¶ Quito. q⁊ sicut qō ptinet ad forū exteriorē de nulli⁹ licētia pōt ptinere ad forū ꝓscīc: sic. s. q̄ de licentia pape ex his q̄ dixi tibi in foro possis me absoluere ī pnīa nisi itex̄ dicā tibi vt ꝓfessori: sic nec eccl'ie q̄ dicta sunt in hoc foro de nulli⁹ licētia possunt dici ī alio foro nisi al'r dicant. ¶ Et dico q̄ vex̄ ē vt ex hoc sn̄ia ferat: sz al'r sic vt dictū ē. ¶ Tertia ꝯ ē. q̄ lz dicere pcn̄ ꝓfessum ppter aliā sciam. Si. n. quis al'r scit illud qō scit p ꝓfessionē: puta quia vidit vl̄ audiuit al's pōt dicere q̄ illud vidit vel audiuit p talē vel talē modū: dū tn̄ nō dicat se scire p ꝓfessionē: nec refert vtr̄ pus ꝓfessionē audierit ⁊ postea alio mō cognouerit an eccl'ie. In quo casu non oz ēt q̄ p̄testet: q⁊ si ppter p̄testatōem q̄ dicit se nō recipere in ꝓfessione sic q̄n liceat sibi p̄clamare: istud sibi liceret: ⁊ nō ideo q⁊ al'r nouit: tūc pari rōne si p̄testaretur ēt de oīb⁹ ēt al'r nō cognitis posset oīa reuelare. Tota ergo ratio ē: q⁊ q̄ nouit vt homo siue añ siue p⁹ dicere pōt. ¶ Sic ergo distingue: q⁊ ꝓfessio nō dz reuelari in aliquo casu. Itē ꝓfessio ñ aufert ꝓfessori ius suuz nec tribuit ius nouū in alio foro Quicqd g̈ videt ꝓfessori faciēdū vl̄ omittēdū p bono ꝓfitētis vel cōi pōt facere vel omittere: duz tn̄ per hoc non reuelet ꝓfessio ad qō solū obligatur: lz alias ñ esset illud facturus. Si g̈ p ꝓfessionē p̄oris vel alteri⁹ scit abbas q̄ non expedit p̄iori tenere monasteriū ⁊ sit talis g ad libitū alias p̄t amoueri: expectet quousq̄z sine nota

reuellationis possit ammouere ⁊ tūc statiz ammoueat. Cū
enī ex audiētia ꝓfessiōis ad nihil obligeī nisi ad celādūz: ⁊
si obligareī ad aligd hoc eēt ad medēdū aīe penitētis: sic
medicus ex quo aliquez in cura suscipit teneī sibi dare re-
mediū ꝫ recidiuū: sic in ꝓposito q̄cito pōt āmouere āmo-
ueat quē sine hoc āmouere poterat. Si aūt talis erat q nō
sine iusta causa āmoueri poterat: cū ꝓfessiōis audiētia nul-
li ius p̄beat in alio foro in quo nō ꝓstat sibi vt indici. ipsum
āmouere nō p̄t. Silr qz licētia ītrādi villā ad libitū p̄t ꝓce-
dere vel negare: ⁊z alꝫ nō eēt negaturus pp piculū qō ex so
la ꝓfessione nouit negare pōt: dū tū ex hoc suspitio nō oria
tur: in occulto tū semp illū q ꝓfessus est monere p̄t: nec ℔ ē
ꝓfessionē reuelare. Silr curatꝰ pp ꝓfessionē nō p̄t negare
cōionē qū alꝫ eaz tenetur dare: puta in paschate: alꝫ sic di
cens: nō teneoz nūc tibi dare ⁊ nō obyciēs de crimīe cōfes-
so. Silr si nouit per cōfessionē affinitatē in occulto mone-
re pōt ⁊ negare bñdictionē illis qbꝰ alꝫ nō teneī: si p ℔ cō
fessio nō reuelaī: ⁊z si alꝫ teneī ēt si per hoc ꝓfessio ñ reuel
latur: nō pp hoc hz ius negādi. Silr de eṕo q per ꝓfessionē
nouit corruptionē monialis q̄ petit bñdictionē: qz aut ē ca
sus in quo teneī ⁊ tūc negare nō dz: qz si p eiusdē ꝓfessionē
sibi ꝓstat: tū sibi nō ꝓstat vt iudici in illo foro in q̄ sic ab or-
dinario monasteriū petit bñdictionē ⁊ q̄libz p seipsaz. Si
aūt hoc scit p ꝓfessionē alteriꝰ que vidit vel illiꝰ qui eā cor
rupit: nō sufficiēter ꝓstat: ēt si ex cōfessionē dixisset: vñ ne
gare nō dz. Si aūt alꝫ nō teneī bñdictionē ipartari ⁊z pōt
sine reuelatiōe cōfitētis negare: pōt ꝓfitēti negare sic non
cōfitēti. Et qō dictū est de bñdictiōe monialiū ideꝫ est de
bñdictione abbatissarū in monasterio: vbi cōiter virgines
bñdicunt ꝑm quosdā qui dicūt q lz alibi abbatissa possit
esse vidua sicut Paula mater Eustochy: tū absurdū eis vi
deī q monialibꝰ bñdictis p̄sit abbatissa carēs illa benedi
ctione: sicut ēt ꝑm iura ꝓfessis nō dz nouitia p̄ferri in ab-
batissaz: imo nec ꝓfessa tacite nō exp̄resse. de elec. c. Indē
nitatibꝰ in p̄n. li. 6. Qz tū qō nō est ꝓhibitū est ꝓcessum: iō
videī q bñdictio abbatissarū quarūcūq; nō regrat virgi
nitatē magis q̄ abbatū: cū nō sit ita iure cautū sicut de bñ
dictione virginū. Silr qz hō liberā electionē hz: lz p solaz
ꝓfessionē sciat aliquē indignū quē alꝫ putabat dignū: dz ñ
eligē ex ꝓscia sic dictāte sibi: qz in eligēdo sciēter dignū vl
indignū negotiū gerit iter ipsū ⁊ deū: vñ p̄t ex his q ēt scit
vt ōs iudicare i ꝓposito: ⁊z ℔ bñ putarē q nō patereī pēas
iuris: puta q esset p̄uatꝰ voce eligēdi ⁊ a fructibus triēnio
suspēsus qui eligeret illū quē scit vt deꝰ indignū: sed ne scit
vt hō: qz de his q̄ hō scit vt deꝰ: solū hz deū vltorez ⁊ nō ho
minez: sicut alibi dr q matrioniū ꝓtēpta religio solū deuz
hz vltorē. ¶ Ad argm dōz. q etiā penitēs si ex reuelatione
iniunctionis ꝓbabilr crederet ꝓfessoreꝫ ledi teneret cela
re: aliqn esset maledictus sicut cham q discoopuit vel nō
opuit: sed verisīt vereda p̄ris. Si. n. ex hoc sequereī vl de
risio simplicis vel offēsio: qz ꝓhibuit loqui cū p̄sona suspe
cta: nō dz dicere talis mihi hoc iniūxit: qz forte ille iterfice
ret eū. ¶ Circa illud aūt qō dictū est de licētiatiōe cōfitē
tis notādū q qz ex audiētia est cōfessor obligatꝰ ad medē
duz illi q licētia nunq̄ dat ei q possit hoc reuelare: nisi ad
bonū cōfitētis: nō alr vt supra dictū ē. ¶ Itē p eo qō dcm
est in ꝑa ꝑne p̄mi articuli. s. q alius a cōfessore audiens ex
posito vl a casu pctā cōfitētis ignorātis q alius a cōfes-
sore peccata sua audiat: illa celare teneī. videī eē: qz seruꝰ
auscultās a casu vel a ꝓposito secretū qō tractaī in curia
dñi sui ⁊ postea illud reuelās forinsecus cōmittit crimen
ꝫ dñm ⁊ curiā eius. Vñ talis seruus ꝛz ius ciuile grauiter
punit: sed sacr̄m p̄nie est qōdā secretū qō secrete tractaī i
curia sūmi regis: qz tractaī coraā illo qui repsentat p̄sonaz
eius. quilibet autem homo seruus dei est. ergo ⁊c. Secun
duz superius est solutuz: qz de hoc sunt opiniones. ¶ Itē
circa illud quod dictū est in p̄ma ꝑne p̄mi articuli q etiā
ꝓfessio ficti celāda est: qz fictio nō facit qn sit verū sacr̄z: ꝛz
euacuat tātū fructū quātū ad ꝓpositū verū ē: qz fictio osi-
tentis nō liberat sacerdotē a sigillo cōfessionis. ꝛz hoc est ꝫ
illos q dicūt q sine cōtritione ꝓfessio nullū hz effectū: nec
tūc nec post: qz posita causa ponit effectꝰ aligs. vñ sicut i sa
cramētis ip̄rimētibꝰ characterē: nō pōt eē sacr̄m qn sequa
tur aligs effectꝰ vel character vel cū hoc gr̄a: sic ⁊ in alys.
Si verū sacr̄m est: aligs effectꝰ sacrationis est vel dispositi
ue vel cōplectiue: sicut si oznamētuz est: aligd oznatū ē: vñ
fictio que nō impedit essentiā sacr̄i: nec impedit eius p̄rimā ⁊
mediatā efficientiā. tū sigs sciēter dimidiaret cōfessionez
sacr̄m nō esset: ⁊ tū sacerdos obligatꝰ esset ad celādū: qz et
si totū sacr̄m cōpletū nō est: pars tū sacr̄i est: sicut si differa
tur absolutio adhuc nō est itegrū sacr̄m: ⁊ tū celare teneī
ante absolutionē sicut post: qz mā ⁊ forma huiꝰ sacr̄i nō sic
simul sunt tpe sic in alys: imo mā p̄cedit formā tpe: ⁊ vna
pars māe aliā: cū oro sit q̄stitas successiua habēs vnā p̄tez
post aliā. Qō aūt dicūt qdā q peccatū ficte cōfessuz apud
deū sic tegit q ex tali ꝓfessione nunq̄ puniet nec verecū
dabit. verū est si ipse cōfessus est eo mō quo decretalis cō
suluit detegēs oēm ifirmitatē ⁊ hoc ipsuz q abstinere nō
pōt: sed iō ꝓfitēdo se humiliat si forte p hoc gr̄am cōtinen
di acgrat: sed si fictꝰ sit volēs sacerdotē decipe ⁊ sacr̄m irri
dere. de hac cōfessione in die iudicij corā oībus cōfundeī
⁊ sua fictio reuelabitur sicut p̄ditio iude.

¶ Si peccata dimissa redeāt. Di. XXII. a

Unq̄ multis auctoritatibus supra
sit assertū in vera cordis ꝓtritōe pcā
dimitti añ ꝓfessionē vel satisfactōez
ei ēt qui aliq̄n in crimē relapsurꝰ ē:
queriī si post cordis ꝓtritionē con-
fiteri ꝓtēpserit: vel in pcm̄ idē vel simile recidi
uerit: an pctā dimissa redeant. Cuiꝰ qōnis solu
tio obscura est ⁊ pplexa: alijs asserētibus: alijs
ecōtra negātibꝰ pctā semel dimissa vlteriꝰ repli
cari ad penaz. Qui vero dñt pctā dimissa redi
re: subditis se muniūt testimōijs. Ambro. ait.
Donate iuicē si alter i alterꝫ peccat: alioqn deꝰ
repetit dimissa. Si. n. in his contēptꝰ fuēit sine
dubio reuocabit sniaz p quā mīam dederat: sic
in euāgelio de seruo neq̄ legit q in ꝓseruū suuz
impiꝰ depbēsus ē. Itē Raba. Neq̄ seruū tra-
didit deꝰ tortoribꝰ quoadusq̄ redderet vniuer
suz debitū: qz nō solū pcā q̄ post baptismuz hō
egit reputabunt ei ad penā: ⁊z ēt originalia q̄ in
baptismo sūt ei dimissa. Itē Grego. Ex dictis
euāgelicis ꝓstat: qz si ex corde ñ dimittim⁹: qō
in nos delinquiī: ⁊ hoc rursum exigit qō iā no
bis p pniaz dimissum fuisse gaudebamus. Itē
Augu. Dicit deꝰ dimitte ⁊ dimittet tibi: ⁊z ego
p̄ius dimisi. dimitte vel postea. Nā si nō dimi
seris reuocabo te: ⁊ quicquid dimiserā replica
bo te. Itez. Qui diuini bñficij oblitꝰ suas vult
vindicare iniurias: nō solū de futuris pctis ve-
niā nō merebiī: sed ēt p̄terita que iā sibi dimissa
credebat: ad vindictā ei replicabunt. Itē Be-
da. Reuertar i domū meā ⁊c. Timēdus ē ille

versiculus nō exponēdus: ne culpa quā in nobis extinctā credebam⁹: p̄ incautelā nos vacātes oppr̄imat. Itē quecūq; cni post baptisma: siue prauitas heretica: seu cupiditas mundana arrī puerit: mor oium ꝓsternet in ima vicioꝝ. Itē Aug. Redire dimissa pctā vbi fraterna charitas nō est: aptissime dñs in euāgelio docet in illo seruo: a quo dimissū dñs debitū petijt eo q̄ ille cōseruo suo debitū nollet dimittere. His autoritatibus initūtur qui dicunt pctā dimissa si replicanť redire simplr. Quibus opponiť. Si quis p̄ pctō de quo penituit ⁊ indulgētiā accepit iterū puniť: nō videť iustū. Si puniť p̄o eo qđ peccauit ⁊ nō emēdauit: iustitia est aperta. Si vero requiriť qđ fuerat cōdonatū: vel iustitia nō est: vel iusticia est occulta. Videť etiā ds bis in idipsuz iudicare: ⁊ duplex tribulatio consurgere: qđ scriptura negat. Sed ad hoc pōt dici: q̄ neq; duplex tribulatio cōsurgit: neq; iudicat deus bis in idipsū. Hoc. n. fieret si post cōdignā satisfactionē ⁊ sufficientē penā iterū puniret: sed nō satisfecit digne ⁊ sufficienter: q nō p̄seuerauerit. Debuit enī iugē pcti habere mēoriā: nō ad faciendū: sed ad cauendū. debuit non obliuisci oēs tribulatiōes dei: que tot sunt quot sunt pctōꝝ remissiones. Tot ergo debuit cogitare dona dei quot mala sua: ac p illis vsq; in finem gr̄as agere. Sed q̄ ingratus ad vomitū sicut canis redijt: anteacta bona mortificauit: et pctm̄ dimissuz reuocauit: vt cui humiliato ante deus pctm̄ dimiserat: eidem postea elato ⁊ ingrato imputet.

¶ Aliorum sententia. b

Ed q̄ absonū videť vt pctā dimissa iterum iputenť: placet qbusdā neminē p̄o pctis semel dimissis iterū a deo puniri. Sed ideo dicunť dimissa redire ⁊ imputari: q̄ pp̄ ingratitudinē ita reus ⁊ pctōr cōstituiť: vt ante fuerat. Si enī qđ dimissū fuerat dr̄ exigi: qa remissionis pcepte īgrat⁹: ita re⁹ fit vt ante fuerat. Utriq; parti questiōis ꝓbati fauent doctores. Ideoq; alicui parti nō p̄iudicans studioso lectori iudiciū relinquo: addēs mihi tutū fore: ac saluti ꝓpiquū: sub mēsa dñorū micas edere.

¶ Quid sit hic sacramentum ⁊ res. c

Ost predicta restat inuestigare quid in p actione penitētie sit sacm̄ ⁊ res. Sacramētū enī signū est sacre rei. Quid ergo hic signū est: ⁊ q̄ est res sacra huius signi? Quidam dicūt sacm̄ hic esse qđ exterꝰ tm̄ gerit. ſ. exterior pnia que est signū interioris penitentie .ſ. cōtritionis cordis ⁊ humiliationis. Quod si est nō oē sacm̄ euangelicū id efficit q̄ figurat. Exterior enī penitētia nō efficit interiorē. potiꝰ interior causa est exteriorīs. Sz ad hoc inquiūt illi hoc esse itelligēdū de illis sacīs que in nouo testamento instituta sunt: vt est sacramentū baptismi: cōfirmationis ⁊ corꝓis xp̄i. Sacm̄ vero penitentie sicut ⁊ coniugij ante tēpus gratie etiā a p̄mordio humani generis fuit. Utrūq; enim institutū fuit in p̄mis parentib⁹. Item si exterior pnia sacm̄ est: ⁊ interior res sacī: sepius p̄cedit res sacm̄ q̄z sacm̄ rez. Sed nec hoc incōueniēs est. Nā ⁊ in alijs sacīs que efficiūt qđ figurāt: hoc sepe ꝓtingit. Quidā aūt dicunt exteriorez pniam ⁊ interiorē esse sacz: nec duo sacia: sed vnū: vt spēs panis ⁊ vini: nō duo sūt sacia sz vnū. Et sicut in sacō corꝓris: ita etiaz in hoc sacō dicūt aliud esse tm̄ sacm̄. ſ. exteriorem pniaz: aliud sacm̄ ⁊ rē. ſ. interiorē pniaz. aliud rem ⁊ nō sacm̄. ſ. remissionē pctōꝝ. Interior enī pnia: ⁊ res est sacī. i. exteriorīs pnie: ⁊ sacz remissionis pcti: quā ⁊ signat ⁊ facit. Exterior quoq; penitētia ⁊ interiorīs signū est ⁊ remissionis peccatorum. Qō I

Circa vigesimā secūdā distinctionē q̄runtur tria. p̄mum est⁹ de reditu peccatoꝝ post recidiuū. z^m de cōfessione incarceratoꝝ ⁊ dānatoꝝ. 3° de forma hui⁹ sacr̄i.

Circa p̄imū q̄riť vtrū pctā semel dimissa redeāt. Et videť q̄ sic: q̄ sic̄ penitentia vuificat mortificata: sic peccatum mortificat viua: sz per illā mortificata redeūt ad merituz. ergo per recidiuū pctā p pniaz mortificata redeūt ad demeritū. ¶ Lō tra. actio semel extincta nō reuiuiscit: g̃ filr nec pctm̄. ¶ R^o hic sunt tres ōnes. ¶ P^o p̄ia est q̄ penitēte postea recidiuā p^o ō te in filia pctā: p̄ioza pctā nō redeūt quo ad culpaz nec redeūt quo ad essentiā: q̄ sunt alia numero que postea fiunt ⁊ clarū est q̄ q̄ solū boiez vel nām corruptū idē numero ñ redit. 2°. de gnātione. Sed supposito q̄ suba pcti sit a deo ⁊ supposito q̄ de⁹ idē numero corruptū possit reparare sue sit manēs siue sit trāsiēs si solus de⁹ id reparet: tūc esset idē numero q̄ p̄us mālr: sed illud qđ p̄ius erat pctm̄ nūc nō erat peccatū: q̄ p̄us erat pctm̄ inq̄tū ꝓducebať ō debituz ab boie: nō inq̄tū a deo: q ad nihil teneť: nūc aūt nō ꝓducť ab boie: sz a solo deo vt supponiť: ⁊ sic pōt a deo idez peccatū numero redire nō vt pctm̄ sed vt act⁹. Si aūt de⁹ illū eūdē actū numero reparet boie coagēte: tūc eēt idem fm̄ mām: sed eēnt duo pctā fm̄ formā: sicut si boie secūdo generante deus redderet eandē aiam numero quā p̄us in eadē mā creauerat: esset idē numero filiꝰ: sz essent due generationes ⁊ due natiuitates. Sz q̄ pctōr recidiuāte nō est credēdū deū miracula facere vt simul sint opera lucis ⁊ opa tenebrarū. iō simplr dicēdū est q̄ nō redeūt quo ad essentiā. Si aūt a solo deo idē bonū opus numero reparetur: nō eēt boīs meritū patiēdo in reparato sicut fuit in p̄cipio. Si aūt repararet boie cooperāte: tūc essent duo merita ⁊ vnus act⁹: q̄uis sit dubiū utrū creatura q̄ nō potest cooperari i creatione possit cooperari in reparatione. Et q dē de reparatione substantie certū est q̄ ibi actio hominis terminať ad nouam q̄litatē: sed de reparatione qualitatis q̄ sit noua actio boīs ⁊ non nouū actū ē difficile nisi i inten

z^a ℘ sione ⁊ remissione. ¶ Secūda cōclusio est. ꝙ aliquo modo redeunt quo ad penaz dāni: qz illā equaliter patitur in vno mortali moriēs sicut si moriēs in oibus que nunq̄z fecit: nisi dicerē sic: ꝙ sicut pena dāni nō habet dolorē ī pueris: qz nō habēt remorsum ꝙ hoc sit ꝓpter suū peccatū: ſz in purgatorio sic: qz sciunt ꝓpter pctm̄ carere se illo bono: sic dānati tanto amplius affligunt carētia btītudinis quāto sciunt ꝓpter plura ⁊ grauiora peccata incurrisse illud.

3^a ℘ ¶ Tertia cōclusio est. ꝙ redeūt quo ad penaz sensus non simplr ꝙ tantū puniat ac si nō penituisset: qz nō cōsurget duplex tribulatio ex quo fuit totalr remissa culpa: sed ꝑm quid: qz tanto est grauior sequēs culpa q̄to fuerat maior gratia remissionis ꝓpter circūstātiā ingratitudinis. ¶ Ad argumētuz dicēduz ꝙ nō est simile de bonis mortificatis per peccatū ꝙ reuiuiscāt per penitentiā: ⁊ de dimissis p penitentiā ꝙ redeant per sequētē culpaz: nisi loquēdo de reditu actuuz bonoꝝ vel maloꝝ ꝑm se. Simplr. n. nec bona mortificata reuiuiscunt nec peccata dimissa redeunt: quia actus qui trāsit tā bonus q̄z malus nō redit idē numero: ſz quo ad primū debitū meritis: ⁊ quo ad penā debitā peccatis est dissimilitudo: qz merita nō mortificāt per peccatuz: nisi qz prestāt ipedimentū quo durāte nō sequitur p̄miuz: ⁊ ideo eo āmoto habent valorē suuz: sed pena debita pctis non soluz ipeditur per verā penitentiā sed vere remittit: ⁊ ideo per sequentē culpaz nō renouatur cum sit simplr dimissa ⁊ non solum impedita. Qō II.

Secundo queritꝝ vtrum dānato ad mortē petenti confessionē debeat negari: Et videt ꝙ sic: quia manifesta peccata nō sunt occulta correctione purganda. ex de pe. ⁊ re. ca. p̄mo. ergo cū iaz sit manifestuz per cōfessionē in iure ⁊ per sententiā eos esse reos: nō occulta ꝓfessione ſz palā corā oibus debent fateri. ¶ Lōtra: qz eccl'ia nō claudit gremiū redeunti. ¶ Rn°. hic sunt tres conclusiones.

p^a ℘ ¶ Prima de hoc ꝙ queritꝝ ꝙ non soluz a iudice eccl'iastico qui esset deponēdus si cōtrariū faceret: sed nec a q̄cūq̄z iudice xp̄iano negāda est cōfessio xp̄iano qui eā petit ⁊ paratus est facere q̄cquid debet: q̄uis sepultura deneget: sicut morieti in torneamētis negat sepultura: ſz nō eccl'iastica sacra: etiā si timeret ne superueniret qui eripet: qz vtilius scādaluz nasci ꝑmittit q̄z veritas relinquat ꝑm Gzego. ex de reg. iur. c. Qui scādalizauerit. nisi crederet ꝙ ipse nō ex deuotione sub patibulo peteret sacerdotē: sed vt eriperet iterū ab amicis supueniētibus qui in carcere nunq̄z petyt cōfiteri: vnde rei sunt aiarum ꝓpositi ⁊ balliui qui illis quos ad mortē ducunt petētibus confessionē illā negāt: cū dicat de hereticis. c. Sup eo. li. 6. ꝙ etiaz relapſis qui sine audientia tradēdi sunt iustitie seculari eccl'ia non claudit gremiū quin. ſ. penitentiaz ⁊ viaticū aministret. Uñ sicut baptism° nō negaret: sic nec pnīa nec viaticū nisi eccl'esia reputaret excōicatū ⁊ ipse hoc nō negaret. Et sic negata sibi absolutione ab excōicatione: per ꝓfūs alia est negāda sic̄

z^a ℘ in tēplarys factū fuit. ¶ Secūda ꝛcl'o est de cōfessione iudiciali extorta a dānatis: vbi vident excusari illi layci qui a suspēdendo requirunt socios criminū ⁊ alios malefactores quos nouit ⁊ ille tenet eos ꝑdere si credit eos incorrigibiles: cū illoꝝ crimen sit nociuū coīcati: qz fures sunt et latrones. Si autē iā sciret eos correctos vel sperat corrigēdos anteq̄z plus noceāt cōitati: tunc si est casus in quo ꝓpositus de illis possit inquirere: vt qz sunt diffamati vel sibi denūciati tenet adhuc ꝑdere: alſ nō: sicut dictuz est supra. distinct. 19. de correctione fr̄na: ſz leges ꝓhibeant dānatos de alys inquiri.

3^a ℘ ¶ Tertia ꝛcl'o est de falsa cōfessione illoruz qui per tormēta sibi ⁊ alys falsa imponūt: vñ de illo q̄ in tormēto se ⁊ alios innocētes falso accusat respectu aliorum videt mortale peccatū: qz pernitiosuz mēdaciuz: ⁊ iō nullo metu debuit dicere: sicut nec xp̄m negare: ſz excuset a tāto: sed respectu sui nō videt nisi veniale: qz plus tenet vite sue q̄z fame: vnde si ꝓpter vitā quā in tormētis timet ꝑdere vel ledere: cōsentit ledere famā: peccat quidē mētiendo: sed videt officiosuz mendaciū ⁊ sic veniale: sed de ℏ supra dictū ē. xi. di. ¶ Ad argum̄ dōm. ꝙ secreta ꝓfessio nō liberat eū per se a publica pena suspendy. Qō III

Tertio queritur de forma huius sacri vtrū hec sit cōueniēs forma hꝰ Ego absoluo te ⁊c̄. Et videt ꝙ nō: qz hec forma indicatiua: ſz forma sacri pnīe dz ee optatiua: qz dicit Leo papa. Indulgētia dī nisi ꝑcibus sacerdotis negt obtineri. ⁊ loqtur de indulgētia que ipetrat penitētibus: sed illa fit instrumētalr virtute verboꝝ absolutionis. g̃ illa verba debēt esse supplicatiua. ¶ Lōtra. qz sicut dns dixit discipulis Mat. vlti. Docete oēs gentes baptizātes ⁊c̄. ita dixit Petro Mat. 16. Qdcūq̄z solueris ⁊c̄. sed sacerdos aut̄te verboꝝ illoꝝ xp̄i dicit baptizo te. nec opz ꝙ ponat manus. g̃ simili aut̄te dz dicere in sacro pnīe. Ego absoluo te ⁊c̄. ¶ Rn°. hic sunt tres ꝓnes. ¶ Prima de his q̄ sūt de forma añcedēter. z° de his q̄ cēntialr. 3° de his q̄ ꝯiter.

p^a ℘ ¶ Circa p̄mū est sciēdū ꝙ forma bui° sacri est absolutio q̄ añtecedēter tria requirit. p̄mū de necitate suppositi ꝙ ꝑsitens sit excōicat°: est absolutio ab excōicatione maiori vel minori si idiget: qz alr nō est capax alicui° sacri adminus q̄ ad rē vltimā sacri. z^m de forma hꝰ sacri que est absolutio: est oro depcatiua: Misereat tui vel absolutionez: vel dns te absoluat: nō de necitate ſz de ꝯgruitate: vt p̄mo suscitet lazarus a xp̄o: postea absoluat ab aplis sicut exorcism° p̄cedit baptism̄ ad tollēdū ipedimētū. 3^m qō regrit añcedenter ē man° ipositio de ꝯgruo. ſz illud Marci vlti. Super egros man° ponet ⁊ bñ habebūt: nisi ꝙ nō multū opz sup' capita mulierū hoc facere: qz bonū est viro mulierē nō tāgere: sed sufficit a lōge leuare sup caput. ¶ Circa secūdū est notādū ꝙ de forma cēntialr sunt tria vocabula de necitate. ſ. absoluo te a pctis: qz verba illa p se ptinēt ad formā sacri q̄ directe significāt eius effectū: ſz p̄dicta ꝛba directe significāt effectū sacri pnīe. g̃ ⁊c̄. Maior pz: qz sicut in nālibus efficiētia attribuit forme: sic ⁊ in sacris cū sacra significent qō efficiūt. Et iō forma ꝛboꝝ ꝑncipalr significat effectū sacri quē efficit. Minor manifesta est. Cū. n. effect° sacramēti pnīe sit remissio pctoꝝ directe significat per hec verba. Absoluo te a pctis tuis ⁊c̄. vñ absolutiones in p̄ma: cōpletorio: ⁊ missa: nō sunt sacra: qz nō habēt formā idicatiuaz sed depcatiuā. Itē absolutiones capitis ieiunij et cena dñi: nō sunt sacra: nec que fiūt in capitulis religiosoꝝ ſz habeāt formā indicatiuā: qz absolutio sacralis fit in secreto ⁊ foro occulto. Uñ errāt q̄ in cōfiteor misse iniūgūt penitentiā: qz clericus nō absoluit vnq̄z: nec tūc sacerdos. Non dz autē ligare q̄ prī° ñ soluit. ſz in capl'o pōt iniungi pnia vbi fit absolutio indicatiua: ſz non sacralis. Quare aūt forma indicatiua in penitētia sit magis de ēntia q̄z in baptismo: qz greci baptizāt depcādo. rō pōt esse: qz absolutio ē vi clauiū nō aūt baptism°: vñ laycus audiēs in necitate cōfessionē nō dz vti forma indicatiua: qz nō bz claues: ⁊ si vtat forte fit irregularis: sicut si celebraret vel baptizaret solēniter: nisi qz illud est expressuz. de cle. non or. minis. c. i. ⁊. z. Istud nō. ſz qz dr in illo p̄mo capl'o. Siquis baptizauerit aut aliqō diuinū officiū exercuerit nō ordīat° ⁊c̄. iō vr idē. pōt aūt addi de cōgruitate cōfessis vel dictis in spāli vel gnāli: qō si nō exp̄mit subintelligit. De hoc qō cōiter dicit dictis ⁊ oblitis. visuz est supra. ¶ Uidet ꝙ icōgrue addat aut̄te epi vel curati: qz ex quo sacerdos est: aut̄te soli° dei hoc facit: tū qz nullus bō q̄z aut̄tez dimittit pctā: tum qz eo

modo quo ē auctas in hoīe est apud oēz sacerdotē: sz supi-
or dat sibi mām nō tñ aliquā ptātem nisi qñ p̄mo ordinat
eū. Sicut.n. p̄nceps dat alicui artifici licētiā vtēdi arte sua
puta medicina: qō nō est ei dare ptātez artis sz laxare māz:
sic cōferunt ordines t audiunt cōfessiōes in parochys ali
orūz de licētia eoz. ¶ Circa 3m est sciendū q̄ tria q̄ sequū-
tur sunt de ꝑfectione nō de necessitate. p̄muz est inuocatio
trinitatis: qz in oī sacro in cuius forma exp̄mit actus mini-
stri oz fieri aliqua exp̄ssio p̄ncipalis agētis: sz in forma ab
solutionis exp̄mit actus ministri. q̄ oz apponi exp̄ssio p̄nci
palis agētis. Ma. pz rōne t iuductione: rōne: qz actio non
attribuit istro sz p̄ncipali agēti t potissime in sacris in qb⁹
fm vnā opinionē nec mīster nec forma sunt causa effectus
nisi per accñs: t sicut cā sine qua nō: t silr pz inductione in
baptismo: cōfirmatione: ordine: t extrema vnctione in qui
bus exp̄mit actus mīstri: addit inuocatio noīs xp̄i vel trini
tatis. Minor de se pz. iō tc. ¶ Sz ꝑ maiorē huiꝰ rōnis ar-
guit sic: qz in forma mrimony in qua exp̄mit actus ꝑhēti.
um nō oz addi in noīe p̄ris tc. Dicēdū q̄ lz forma matrio
ny sit in vbis illis: tñ inuocatio trinitatis est in bñdictione
nuptiali ꝑiter per quā a ministris ecclie id sacrm ministra
tur vel approbādo: vel mediādo: vel ꝑfirmādo. ¶ Scōz
qō ꝑsequēter requirit est signū crucis. de ꝑse. di. 5. Nungd
oia sacra crucis signaculo pficiunt. qz etiaz mediāte ptāte
excellētie quā habuit crucifixus t merito crucis in nos de
riuat ptās mīstery. ¶ Tertiū est ligare eū pnia tpali. Ubi
ꝑdigna nō credit spālis: iniungat in gnāli oia bona que fa
cturus est p se t per aliū: t indulgētias quascūq̄ poterit ob
tinere: t bona q̄ p̄o eo fient q̄tū suffecerit ad exp̄tationez
pctōz tūc ꝑfessoz t nō plus vt residuū cedat ad expiatio
nē alioz. ¶ Ad p̄mū dicēdum q̄ verbū leonis pape est
intelligēdū nō de forma absolutionis q̄ est indicatiua: sed
de vbis deꝑdicatiuis q̄ sacerdos p̄mittit ne ꝓpter aliquaz
indispōnē penitētis effect⁹ sacrī impediat. Illa.n. sunt suppli
catiua vt cū p̄mittit. Misereat tui tc. Sed nō est necessa
ria manuū ipositio. Talis.n. fit soluz in illis sacris p que su
scipiēs deputat ad aliquē solēnē actū: eo q̄ man⁹ est potis
simū organū opationis: illa aut sacra sunt duo tm. s. cōfir
matio per quā aliqs efficit quasi miles fidei audacter ꝑfi
tendo fidē coram psecutore: t ordo maxime diaconat⁹ t sup̄:
p quos ordines hō efficit q̄si dux t rector in pplo xp̄iano.
Et iō in his onob⁹ sacris fit ipositio manuū. Per susceptio
nem aut baptismi: pnie: eucharistie seu extreme vnctiōis
nō acgrit aliqs gradus sup cōem pplm: t iō ad hoc sacrz ñ
regrit ipositio manuū: verūm in duob⁹ eoz. s. baptismo t
extrema vnctiōe: ꝓter vba sacrī regrit aliqs act⁹ mīstri rō
ne māe extrīsecus adiūcte quā oz applicari susciptenti per
actū mīstri: sz qz in sacro pnie nulla ē talis mā sed sola ver
ba penitētis: iō nō regrit aliqs talis actus: nec silr in sacro
eucharistie: qz nō ꝓsistit i applicatiōe māe ad susciptentē:
sed in sola ꝓsecratiōe māe p verba ꝓlata sup̄ mām.

¶ De sacro vnctiōis extreme. Di. XXIII. a

PReter p̄missa est ēt aliud sacrz. s. vn
ctio infirmoz q̄ fit in extremis oleo
p ep̄m ꝓsecrato. Et sunt tria genera
vnctionis. Est.n. vnctio q̄ fit chrīs-
mate: que dr principalis vnctio: qa
in ea principalr paclit⁹ dat. Ubi t pp abūdanti
tiā gr̄e duos liquores mixtos bz: oleū. s. t balsa
mū: oleū cōscie: balsamū fame. Chrisma vero
grece: vnctio latie dr. Nec tñ oē oleū ad vnctio
nez sctificatū chrisma vocat: sed illud soluz qō
miscetur cū balsamo: quo capita regū t ponti-
ficuz vngunt: quo etiā baptizatos sacerdos vn
git in vertice: t pōtifex per ipositionē man⁹ cō-
firmādos vngit in frōte. Est t alia vnctio qua
cathecumini t neophiti vngūtur in pectore t
iter scapulas in pceptione baptismi. Tertia ve-
ro vnctio est q̄ dr oleū infirmoz de qua nūc agit.

¶ A quibus institutū sit hoc sacrm. b

b Oc sacrm vnctionis infirmoz ab aplis
institutū legitur. Ait.n. Jacobus. Infir
matur aliqs in vobis iducat p̄bҳteros
ecclie: t oret sup eū vngētes cū oleo in noie dñi
t alleniabit eū dñs: t si in pctis fuerit dimitten
tur ei. Jn quo ostēdit duplici ex cā sacz hoc in
stitutū. s. ad pctōz remissionē: t ad corpalis in-
firmitatis alleuiationē. Uñ ꝓstat eū qui hāc vn
ctionē fideliter deuoteq̄ pcipit: t in corpore t
in aia alleuiari: si tñ expedit vt in vtroq̄ alleuie
tur. Qr si forte corpis valitudinē illi hāc non ex
pedit: illā que est aie sanitatē in hoc sacro acqui
rit. Et sicut in alīs sacris ita t in isto: aliud est
sacrm: aliud res sacri. Sacz est ipsa vnctio ex
terior: res sacri vnctio interior que pctōz remis
sione t virtutū ampliatione pficit. Et si ex con
temptu vel negligētia sacramentuz hoc p̄eter
mittitur: periculosum est t dānabile.

¶ De iteratione huius sacramenti. c

c Uerunt aliqui si hoc sacramētum itera-
ri possit: cū baptismus t alia queda sa-
cramēta semel susceptа nō iterent. Au-
gu. dicit. Sacramētū nō iterādū t sacro nō faci
endam esse iniuriam: sed hoc dicit vbi ait de sa
cramēto baptismi t ordinationis. Uñ nō vide
tur illud generalr accipiendū: sed se sacramēto
baptismi t cōfirmationis t ordinationis: que
nullatenus sunt repetenda: qz semel tm̄ t nō se
pi⁹ dat baptism⁹ t ꝑfirmatio t ordinatio. Sa
cramētū vero altaris t pnie t cōiugij sepe ite
rari videt: qz sepe sacrm corpis pcipit. frequen
ter penitētia agit. cōiugiū sepe ꝓtrahit. Quare
ergo vnctio silr nō pōt iterari? Si morb⁹ nō re
uertit: medicina nō itereт. Si vero morbus nō
pōt cohiberi: quare medicia debet ꝓhiberi? sic
oro iterari pōt ita t vnctio iterari posse videt.
vtraq̄ eni illic cōmemorat Jacob⁹: et vtrūq̄ il
lic coopat ad ferēdā alleuiationē corpis et aie.
Cur ergo negatur vnctionē sup infirmū posse
iterari ad impetrandā sepius sanitatez mentis
t corporis: cū ꝓpter idez sepe iterāda sit oro:
Quidā aūt de omni sacro intelligi volūt q̄ non
sit iterādū. s. fm totuz illud qō ptinet ad sacrm:
dicētes quedā sacra sepius posse suscipi: quedā
vero non. Nec tñ que sepius sumunt: totaliter

iterant: vt sacm altaris ⁊ vnctionis: que licet sumant sepius: tñ qz nō iterū bñdicit eadez hostia vel idem oleū: nō iterat sacm cum iniuria. Sed dicet qs sic ⁊ baptism⁹ nō iterat: ⁊ si aliquis frequēter baptizat dū eadez aqua nō iterū bñdicat. Sed aliud est inquntilli de bñdictione aque qua fit baptism⁹: aliud de bñdictione panis ⁊ olei. Potest enim baptism⁹ celebrari in aqua etiaz nō bñdicta: qz illa bñdictio pro re nerētia tm̄ fit ⁊ decore: nō virtute sacri. Sz corpus christi nō pōt cōfici nisi de pane cōsecrato: nec vnctio illa fieri pōt nisi de oleo ab episcopo cōsecrato. Ideoqz illa sanctificatio ad virtutez sacri ptinere videt. In cōiugio quoqz semel tm̄ bñdicit qsqz nō sepius. Bñdicit enī vt ait Ambrosi⁹ cū prima ⁊ nō secūda vxore. Si ergo cū dicit sacramētū nō esse iterādū: nec iniuria ei ee facienda: rōnē dicti referas ad satisfactionē rei qua sacm expletur: de omni sacramento gnāliter id verū est. Si vero ad susceptionē sacri: de qbusdā verū est q nō iterātur crebra susceptione: de alijs vero quibusdā non: qz frequēter sumuntur: vt hoc vnctionis sacramentum quod in omni pene ecclesia sepe repetitur.

Circa vigesimā tertiā distinctionē que runt q̄tuor de extrema vnctiōe. ℣ primo de eēntia. 2° de mīstro. 3° de subā. 4° de effectu.

℣ Primo igit q̄rit de extrema vnctione quo ad eēntiā vtrū habeat determiatā mām. Et videt q nō: ga in omni cōposito forma dz ee magis determiata q̄ mā: qz actus est q separat ⁊ distinguit. 7°. methaphysice: sz istud sacm nō hz determiatā formā nec p scripturā: qz dicit Jacob⁹. Oro fidei alleuiabit infirmū: sed nō dicit q̄ vel q̄lis: nec p eccliam: cū alique eccle hñt formā deprecatiuā tm̄ alie tm̄ idicatiuā: alie vtrūqz: iō ⁊c. ℂ Cōtra Joco. vlt. vbi ꝑmo hoc sacrz ꝑmulgatū est: vbi dr. Ungāt cū oleo: iō ⁊c. ℂ R° circa eēntiā hui⁹ sacri videda sunt tria. p de materia. 2° de forma. 3° de compositō.

Circa primū. cū mā hui⁹ sacri sit oleū cōsecratū p epz sunt tres ꝓnes. ℂ ℣ prima de mā remota qō est oleū oliuarū. Sicut. n. olim in tēplū nō iferebat nisi oleuz oliuarū purissimuz: ita nūc in sacris eccle nō oleū nucū: sz in lāpadib⁹ eccle esse possit: nec papa posset facere q de oleo nucū quā tūcūqz ꝓsecrato eēt hoc sacm: qz nō pt mutare materiā sacri: sz posset facere q oleū ad cathetumios esset de nucib⁹: vel quo inungūtur manus sacerdotū: qz illa sunt sacralia q̄ subiacēt sue dispōi: ista vo sacra. Oz aūt oleū oliuaruz sit mā ꝑbat dupl̄r. ℣ prio aucte: qz Jacobus simpl̄r dicit oleo sicut de vino in eucharistia: qō intelligit de vite: vñ si admisceat balsamū vel oleū nucū: vel qcūqz alius liquor sciēter est trāsgressio ꝓcepti. Et si mutaret species est irritatio sacri vt i baptismo ⁊ alys. Scōo rōne sic: qz illud est cōueniēs mā hui⁹ sacri qō hz maximā conuenīētiā cū eius effectu: sed tale est oleū oliuarū respectu extreme vnctiōis. q̄ ⁊c. ℣ probatio minoris: qz effect⁹ isti⁹ sacri est spūalis hilaritas mētis p quā mēs alleuiat a grauedine: ⁊ depssione quā cōiter tūc boies patiūtur. Huic aūt maxie conuenit oleū oliuarū qō ꝑprie dr oleū. est enī lucidū ⁊ liniti uū. iō ⁊c. ℂ Scōa ꝑ est de mā ꝓpinqua q hz ee oleū cōsecratū. Cuius rō est ꝑm quosdā: qz vbi mīster determiat⁹ est certo ordine: mā qua vtit mīster dz esse ꝓsecrata determinata bñdictione: sz in hoc sacro mīster determiat⁹ ē certo ordine. s. sacerdotali vt postea patebit. q̄ mā dz esse cōsecrata certa bñdictione. ℂ Sz hec rō lz sit ꝓbabilis tñ parū necessaria est: qz in sacro pnie dz esse determiat⁹ mīster certo ordine qz sacerdos: nec tñ oz q eius mā sit ꝓus cōsecrata certa bñdictione: imo cū mā absolutiōis sit pctā confessa: ꝓus dat absolutio q̄ q̄cūqz bñdictio: nec oz q bñdictio ēpalis p̄cedat de qua nūc agit: nisi dicat q mā absolutionis est pctōz baptizat⁹: sz ille ē mā in qua: nō de q̄. Si dicat q itelligit qñ sacm hz mām aliā ab actu suscipientis quā nō hñt matrimoni ⁊ pnia: saltē est instātia de sacro ordinis cui⁹ mā est res q̄ sibi tradit ꝓueniēs suo offō. s. calix: ampulla: cādelabz: liber ⁊ hō: sz forte isti dicerēt solū ordinez sacerdoty ee sacm cui⁹ mā est calix ꝓsecrat⁹. Tñ cum missa de facto in calice nō ꝓsecrato possit celebrari: videt q si calix nō ꝓsecrat⁹ sibi traderet: nihilomin⁹ esset sacerdos: imo cū sine oib⁹ istis celebret missa de solo pane ⁊ vino: traditio istoz nō ꝓsecratoz vt videt sufficeret q̄tū ad necessitatē sacri. Nō est aūt incōueniens q scrz a xpo instituti supponat ex pte māe aliqd ab hoie factū: puta ꝓsecrationē q̄ fm ritū qdē est ab īstitutōe eccle sz put est dispositio necessaria ē a xpo instituta. Sicut ēt panis ē mā in scro eucharestie q est res p artificiū humanū fcā. Et sicut non posset de solo grano ꝓfici nisi inde eēt fact⁹ panis ab hoie: sic de oleo ñ pōt quis iungi nisi sit ab epo ꝓsecratū vel sanctificatū. Sz sicut nō refert qūo sit panis fact⁹ siue sit ag⁹ siue fermtat⁹ siue salsus siue al̄r dū tñ sit de frumēto: sic ñ refert qūo sit bñdictū oleū dū tñ sit oleū oliuarū: ⁊ sit talis bñdictio qualis a tota eccla romana ꝓsueuit. Ūn papa posset mutare ꝓsecratōez ⁊ bñdictionē oium hō: sz non posset iungere oleo nullo mō ꝓsecrato: sed pōt ꝓsecrare sic vult: nō aūt iferioz papa q non pōt mutare statuta papalia ⁊ ocilioz sicut nec papa scra a deo īstituta. Debet ergo cē oleū ꝓsecratū: sz tñ pōt admisceri nō ꝓsecratū dū tñ sit de oliuis: ⁊ totū repuat ꝓsecratū sicut aqua non bñdicta aq̄ bñdicte ⁊ pānus nō bñdict⁹ albe bñdicte sine noua bñdictione. ex de ꝓsecra. eccle. Qō in dubys. ℂ 3ª ꝑ est q debet eē p ipm ꝓsecratū: qz ꝑparatio māe per quā nulla virtus actiua materie acquirit ptinet ad iferiorē artificē ⁊ vsus ad superiorē: vt dcm̄ est de materia quā inferior ars ꝑparat superiori: sz qñ p ꝑparationē acquirit māe virt⁹ actiua equalis virtuti artificis: tunc vsus māe nō ē potentior ꝑparatione māe: cū tanta sit virtus māe. q̄tta sit vsus eius vel vtentis ⁊ sic est in ꝓposito: qz p sanctificatōez materie tāta virtus ei acquirit sicut ministro p suā ordinationē. Et ista rō est ꝺ illos qui dicunt q in scris nō ē aliqua virtus: hic aūt dicūt q ē virtus actiua ī materia hui⁹ sacri. Et si dicat tāta est virtus actiua māe q̄tta est vtus vtentis artificis: sz in neutro ē nisi virtus ⁊ cā sine qua nō valet: qz talis vtus est ēt in materia q̄ dicit pure passiua: puta in artificialibus in quib⁹ tota virtus motiua est ex i artifice. 6. mediate: qz materia ē cā sine qua nō. Nullus. n. artifex pōt facere archaz nisi hēat mām de qua vult facere eā ⁊ sic de alys. Sed ad hoc diceret q nō est in tali materia virtus sine qua nō tāta q̄tta in artifice correspōdente: sic aūt est in mā scrorum Sz ꝺ hic est: qz si ꝓpter hoc mā debet esse ꝓsecrata qz est in ea tāta virtus q̄tta in artifice. q̄ vbi in materia debet ee talis virtus maioz q̄ in artifice ibi debet esse materia magis ꝓsecrata: sed in babtismo tota virtus ē in materia ⁊ in forma ⁊ nō in artifice: qz nō requirit sacerdotē nec aliquē determinatū ministrū cui p determinatam consecrationē aliqua virtus acquiratur cum etiā mulier ⁊ nō baptizat⁹ qui nullius ꝓsecratōis ē capax possit baptizare. q̄ mā sacri

baptismi maxime deberet eē sanctificata ad illud qō ē ēt cōtra tho. ¶ Dicendū q nō est ista causa q mā sanctificetur prius vt ei virtus acquirat: cuz in omni sacramēto sit materia habens virtutē: nō tamen nisi duo habēt mām p us sanctificatā: sed qz christus nō fuit ea vsus. Dis eni mā qz de sua nā vtutē scificādi nō bz ex aliq̄ ꝓsecratiōe eā sortit: sed mā qua xps in sua psona vsus ē: tactu sue carnis bz maximā sctificationē ꝛ maximā vtutē ꝛ maiorē q̄ mā per eām ꝓsecrata. ꝛ sic verum est q a dignior est māe ꝑparatio q̄ vsus. Et sil'r est de sacro ordis q̄ xps est vsus: ꝛ de sacro euchariſtie. vñ panis vinū ꝛ liber nō idigēt ꝓsecratiōe: sed sacra gb⁹ nō ē vsus: ꝛ tñ bñt māz ꝓsecratā: debēt eā bñe cōsecratā a maiore q̄ vsus: ꝛ sic ab epo: vt confirmatio ꝛ vnctio. Alia vo duo gb⁹ nō est vsus nec bñt māz ex actū susciptis: non bñt ꝓsecrationē ꝑcedētē sz ꝓcomitātez tm: q̄ est ipsa forma: sic matrim⁹: ꝛ pnia. q̄ oz q mā sit p eām ꝓsecrata sic ꝛ confirmatiōe: qz a quo ꝺpēdet ordiatio mīstri ꝛ ꝓsecratio māe si oz esse mā ꝓsecrata. sed cū ꝓsecratio māe de q̄ agim⁹ nō sit sacrm sz aliqd sacrale: iō plus ꝑt cōmitti consecratio māe q̄ ordiatio mīstri. Nulla. n. cōmissiōe fieri pōt vt ordiatio mīstri sacerdotis fiat nisi p eām: sz p cōmissionē pape ꝑt fieri ꝓsecratio ois māe a nō epo: sic eccl'ie ꝛ altarī ꝛ vasoꝝ: qz b ē ex instōne būana q̄ subest ordiationi pape.

Secūdus articulus est de forma bñs tres ꝓnes fm tres formas. ¶ Qz sic i argumeto tāgit: triplex forma īuenit. Pria q̄ ē solū indicatiua bti Ambrosij. i. Ungo bos oculos tuos oleo scō in noīe p'ris ꝛc. q̄ vī fm subam eadē ꝛ p ꝓnes valere: qz cū q̄reret de offō ambrosiano a p'rib⁹ sensuz est siue decretū fuit q ambrosianū in sua dioce. tenerēt. gregorianū vo p ordinē: nec aliqd ō bis q̄ ambrosi⁹ docuit i cultu religiōis xp'iane tūc fuit reprobatū: sz tacite approbatū. ¶ Sz tho. dic ꝺriū q forma hec nō ꝑt esse indicatiui modi: qō vez ē de ptāte ordiata: sed de potētia absoluta si aliq̄ eccl'ie bēant solū formā indicatiui modi sic ambrosianā saltē tpe ābrosij vt dr: ñ ē dōz q nihil sit actū qi sacro suppositis bis q̄ sūt de eēntia segt semp aliqs effect⁹. Et sz ꝺsentioz forma sit indicatia tñ si sit ōpcatia nō ꝓp b sacrz ē irritus sic i bap⁹ greci vtunt ōpcatia. baptizet fu⁹ xp'i ꝛc. ita b eꝝ. Et si dicat q nō est sile: qz vtēdo vbis ōpcatiuis vbi ē effect⁹ cert⁹ nō est piculū de mēdacio: sicut si de⁹ oraret q solē faceret cras oriri: tñ eꝝ vti vbis indicatis vbi effect⁹ ē icert⁹: cēt piculū mēdacy: ꝛ pp b magis ꝑt dici baptizet fuus xp'i: nec ē falsuz: ꝛ si nō itēdat: qz sola indicatiua ē va vel falsa: q̄ possit dici vngo oculos istos ꝛc. quia nescit vtrū aīa vngat oleo letitie: qz ēt qñ sacerdos dicit: ego te baptizo nescit vtz ille itēdat deludere sicut m'ti iudei faciūt: ꝛ sic nō ē baptism⁹. Et sil'r qñ dic absoluo: nescit si est fict⁹: ꝛ in ꝓfirmatiōe: sz qz supponit ex his q̄ exterius apparēt excusat: vel refert ad exteriorē actū: de q̄ ē cert⁹ nō ad interiorē. Sil'r in ꝓposito magis ē sile q iste ꝓfessus ꝛ cōicat⁹ ꝛ timēs mortē sit nō fict⁹ q̄ de alio: ꝛ sic pōt supponere vnctionē inuisibilē sic ibi absolutionē interiorē: vl' refert se ad vnctionē exteriorē de q̄ est cert⁹. Nec est dōz q btūs ambrosi⁹ errauerit: qz scti nō sibi pepcisisent i ꝺdicendo: sic nec Cypriano q rebaptizabat baptizatos ab hēticis pepcit Aug. qn b dānaret. Et Paulus in faciē resistit Petro q iudaizare cogebat. ¶ Scōa est forma romana a Petro nō data sz docta: ꝛ ista est ōpcatiua: p istā sanctā vnctionez ꝛc. Et differt hec forma a formis ceteroꝝ sacroꝝ: qa cetere sunt idicatiue: ista est ōpcatiua: cui⁹ triplex rō assignat. Pria ē ex vbis bti Jacobi q loquēs de ea vocat eā oronē dicēs. Et orēt sup eū ꝛc. Scōa est: qz suscipiēs hoc sacramētū est ꝑpys viri⁹ destitut⁹. vñ idiget alio ꝝ oroni bus subleuari. Tertia est: qz dat exeūtib⁹ de hoc mūdo q iam desinūt ee de foro eccl'ie ꝛ in manu soli⁹ dei relinquūtur: ꝛ iō debēt ei poronē cōmēdari. ¶ Qō aūt dic b tho. q nullus effect⁹ sequit ex hoc sacro ꝺcurrētib⁹ oibus q̄ de eēntia sunt: videt dubiū: qz gra nō est minoris virtutis q̄ nā: sz cōcurrētibus causis nālib⁹ p se ꝛ eēntialib⁹ impole ē nō sequi effectū: nec aliq̄ cā p accns ꝛ sine qua nō ꝑt ipedire effectū nisi p hoc q ipedit ꝺcursuz cause alicuius p se. si cut obstaculū corpis opaci ipedit illumiationē in q̄tū ipedit psentiā illuminātis imediatā q est cā per se: ꝛ sic de alys. vñ cū oē sacz noue legis sit p se cā gratie: nō sic q attigat gram: sz qz disponit ad eā: necesse ē q ꝺcurrētib⁹ oib⁹ que sūt de eēntia sacri causet dispō ad gram in oi sacro noue legis ꝛ p ꝓnis i isto. Et iō tenēdus ē Tho. magis in ꝓxys dictis. Uñ ꝛ in mrimonio de cui⁹ eēntia ē ꝺsensus: illo posito nihilomin⁹ cātur terminus: sz ꝺbētes sint in pctō mortali: qui postea recedēte illa fictiōe bz effectū: dū tñ cōsensus affuerit: sz si ꝺsensus nō affuit ꝺbēdi nihil ē actū: sed illo ꝺsensu posito sz dissentiat in bono fine sic: sed in pnia nō solū volūtas ꝓfitēdi est de eēntia: sz etiā volūtas dolēdi ꝛ abstinēdi ꝛ hoc. q̄ dr attritio: qz ꝛ si nō ꝓtritio q̄ q̄q̄z est effectus sacri ꝛ p ꝓnis nō de essentia: tñ attritio est de essentia. Sz in hoc est dria iter pniaz ꝛ matrimo⁹: qz oēs partes essentiales matrimonij oz simul ꝺcurrere: alr nihil agit: ꝛ dico q̄tū pole ē vt. s. simul ꝺsentiāt: ꝛ q ꝺsensus simul sit cū verbis: sz verba cū sint q̄titas successiua nō ꝑt esse siml. In pnia aūt nō oz q ptes eēntiales sint simul: imo satisfactio cōiter segt ꝓtritio ꝑcedit ꝛ confessio ꝑcedit absolutionez. Et si ꝓtritus postea ꝓfiteat qz forte nō est obligat⁹ ad pluries ꝓterēduz sicut ad pluries confitēduz aut satisfaciendum: nisi negatiue. i. ad nō cōplacēdū: qñ cōfitet sic nec cōfiteret actu nec atteret: dū tñ nō hēret oppositū ipse recipiret plenū effectuz. si ēt nulla attritio ꝑcedat nec comitet: q̄uis nō sint oēs partes sacri sz solū due. s. confessio ꝛ absolutio ipsimit ornat⁹ q recedēte fictione postea opat: qz non est necesse q simul he ptes ꝺcurrāt: sicut nec de duab⁹: formis eucharistie: sz ad hoc q plen⁹ ꝛ pfect⁹ effect⁹ sacri seq̄tur: bñ oz q oēs ptes ꝺcurrāt saltē successiue. Et iō cū ꝓtritio nō sit de eēntia b⁹ sacri sicut nec baptismi: qz bz mām exteriorez illa cessante ipsimit ornat⁹ b: sic ibi character.

¶ Tertia forma est cōposita ex vtraq̄z integra. Et qz nulla est forma ab eccl'ia romana reprobata sz tollerata ꝛ dissimulādo approbata: iō q̄libet eccl'ia oz tenere ritū suuz: ꝛ sic in imersiōe vna vel trina abstergēdo vl' imergēdo oz fieri fm ꝺsuetudinē. ita et hic de forma. Jn oi tñ oz addi iuocatio trinitatis ꝛ fieri signū crucis pp gnālez regulam de ꝺsecra. di. 5. Nunqd: qz oia sacra signaculo crucis ꝑficiunt. Qō aūt dicit Tho. in sol'one tertij argumēti q vba indicatiua nō sunt forma sz dispositio: verū ē qñ vtraq̄z vba dicunt: qz tūc iterarēt sacrm: cū de vbis deprecatiuis non sit dubiū gn sint forma: alś nō eēt sacz ex sola mā ꝛ dispositione forme sine eēntiali forma. q̄cūq̄z aūt forma seruet simul oz dici cū mā apponit: qz accedit vbuz ad elementū ꝛ fit sacrm. Uñ ꝑmo totū iungere ꝛ postea ad libitū currere ꝛ dicere sicut ego vidi quēdam facere: est error ꝛ deceptio aīarū tali cōmittere dispēsare eccl'iastica sacra: sicut si ꝑmo puer imergeret ꝛ post iteruallū diceretur. Ego baptizo te: aut si eps traderet ordinādo libz vel hō: ꝛ postea diceret accipe ptātez ꝛc. q̄ est ꝓtinētiā cāe diuidere. Solum eni hoc pmissuz ē in sacro pnie iteruallo facto boze vl' diei post cōfessionē que est māe exhibitio: possit absolui que ē forme ipositio. Sed secus in his in gb⁹ vnus ꝑponit materiam ꝛ impmit formā: vt in cōfirmatione: ordine: ꝛ extrema vnctione.

Tertius articl's ē ō ꝓposito: vbi sūt. z. ꝓnes: qz cuz extrema vnctio sit sacz vnū ñ neciū: ideo est ꝑma ꝺ⁰. q̄ ipa ē vez sacz: qō dupl'r ꝓbat. Prio rōne quorūdā q̄ tal' ē. Oē remediū ordinatū i subsidiū vite spūalis sub sensibilib⁹ reb⁹ appositū est sacz: sz extrema vnctio ē

hȝ.ergo ꝛc.maiꝛ pȝ ex his q̄ dcā sunt di.prima.minoꝛ pȝ. p btm̄ Jacobū in canonica sua.c.v.vbi loquēs ō extrēa vnctione dicit q̄ si infirmus i pctis sit dimittent ei. ¶ Sed ꝯ rationē istā q̄ztū ad maiorē ꝓpōnē est:qz aspsio aq̄ bn̄dicte ꝛ largitio elemosyne:ꝛ ꝓfessio gnālis non sacr̄alis:ꝛ oꝛatio vocalis oñica ꝛ multa hȝ sūt ramedia sensibilia ꝯ pctm̄ ad bibita ꝛ ieiuniū q̄ nō sūt sacr̄a admin⁹ p se distincta: nec ēt ꝓm eos satisfactio ē sacr̄z nec ps sacr̄i q̄ tm̄ est hȝ. iō maiꝛ suppleda ē sicut suppleta é. de pe.di.i4.supza.s.q⁹ sit a deo oꝛdinatū ꝛ sit sufficiēs p se. ¶ Scōa rō est Tho.qz sacr̄z ē illa actio ecclie q̄ attingit ꝓncipal̄ effect⁹ ab ecclia itētus i admīstratione sacr̄oꝝ:sz extrema vnctio ē hȝ: ḡ ꝛc.maiꝛ pȝ. Dic enī est dr̄ia iter sacr̄m ꝛ sacr̄ale:qz sacr̄m attigit ad effectū:sz sacr̄ale nō:sz oꝛdinat ad illū sicut exoꝛcismus ad effectū baptismi.miꝛ pȝ,qz h̄ ē effect⁹ ab ecclia itēt⁹.s.cu ratio moꝛbi.Sic.n.dr̄ Jsa.37. Dic est fructus oīs vt tollat pctm̄.hic aūt tollit ꝓ extremā vnctionē vt patet ꝓ beatū Jacobū nec ipsa ad aliud oꝛdinat:iō ꝛc. ¶ Sed hec rō vi det dubia qz effect⁹ ꝓncipal̄r intēt⁹ in admīstratiōe sacr̄a li nō est character vel oꝛnat⁹ ad que solū attingit actio sa cramēti:qz hec ꝓsequit fict⁹ q̄ tm̄ sacr̄m recipit nō rō sacr̄i. sz effect⁹ ꝓncipal̄r intent⁹ est curatio moꝛbi spūalis q̄ est ꝓ grām:ad quā nō attingit sacr̄m sz disponit:nisi forte dicat q⁹ ista curatio ē gdez formal̄r ꝛ imediate ꝓ grām sacr̄alē ꝛ nō ꝓ grām gratū faciētē:ꝛ q⁹ sacr̄m attigit ad grāz sacr̄alē: nō aūt ad illā q̄ est in vtutib⁹ ꝛ donis:qō nō ē ꝓbabile: ga tūc fict⁹ recipit grāz curātē sicut characterē. si ita eēt effe ctus sacr̄i ꝓpius sic illud:ꝛ sic sine grā gratū faciēte ꝛ cha ritate sanaret hō a pctō qō ē ipole. Uñ etiā grā sacr̄alis ꝓ ut differt a grā q̄ est in vtutibus ꝛ donis: forte nō ē aliō q̄z dispositio ad illā q̄ dr̄ character vel oꝛnat⁹ vel effectus:ita q⁹ diuerse grē q̄ sunt i diuersis sacr̄is sūt diuerse dispōnes ad grām: vel diuersi effect⁹ grē:qz aliud ē liberari ab oꝛigi nali:aliud ab actuali:ꝛ sic de alys. ¶ Dicēdū ē ḡ q⁹ maiꝛ thome sic itelligit q⁹ illa actio q̄ ꝓncipal̄r attingit.i.q̄ ꝓnci pal̄r oꝛdinat ad attigēdū iter actiones sacr̄ales q̄ sūt sensi bles:ita q⁹ nō mediāte illa actiōe sacr̄ali ad quā oꝛdinat illa ē sacr̄m:qz lz vnū sacr̄m oꝛdinet ad aliud:sicut ēt effe ctus vni⁹ oꝛdinat ad aliud:tm̄ qōlibet sacr̄m oꝛdinat imē diate ad vnū effectū spūalē distinctū:ad quē effectū id qō imediate oꝛdinat ē eēntial̄r sacr̄m. Qō vero imediate:sed mediāte illo vel añter vel ꝓnter est sacr̄ale illius:nō sacr̄z: ꝛ id ē ab ecclia istitutū:sed sacr̄m a deo sicut clare pȝ in ba ptismo i quo ablutio sub illa forma.Ego te baptiço:ē soluz essential̄r sacr̄m:q̄cūq; aūt ꝓcedūt vl sequunt sūt sacr̄alia ꝛ sil̄r q̄cūq; i missa ꝑter formā ꝛ māz adhibent. Uñ septē ps:oꝛones:crucis osculū:ꝛ oīa hȝ in hoc sacr̄o sunt cerimo nialia ꝛ sacr̄alia ex vsu ecclie istituta:sz vnctio cū forma il la p istā vnctionē ꝛc:id solū est eēntia sacr̄i ꝛ sacr̄m p se di stictū. ¶ Scōa ꝓ ē q⁹ extrema vnctio ē sacr̄m vnū lz bēat plures mās ꝛ plures formas ꝛ plures ptes q⁹ adhibet:qz oīa ista ad vnū ꝓncipalē effectū p se oꝛdinant.s.ad spūalē aīe ꝛ coꝛpis sanationē:sicut sacr̄m altaris ē vnū:qz oꝛdina tur ad vnā spūalez aīe refectionē:sicut ꝛ qñ iferioꝛ remit tit ad supioꝛē diuisa absulutiōe q⁹ iste a mioꝛib⁹: ille a ma ioꝛib⁹ absoluat:habet ꝓ vna pfecta absolutione: lz nō pos sit ex pte dei vnū sine alio remitti:sic hic nō pōt dimitti de lictū visus q⁹ remittat delictū auditus: nisi qs diceret q⁹ hic p se dimittūtur venialia vel pene moꝛtaliū in q⁹ vnū pōt dimitti alio nō dimisso. Quis aūt oīs vnctio q̄ est hȝ sit sacr̄m vel pars eēntialis.sūt tm̄ multe alie vnctiones. Uñ ad h⁹ euidētiā ē notādū.q⁹ triplex ē vnctio eccl'ie. ¶ Una q̄ nec ē sacr̄m nec aliqd sacr̄ale:qz nec ꝓ se grāz causat: nec ad aliq̄ sacr̄m suscipiēdū vel pficiēdū oꝛdinat:ꝛ hec ē vn ctio regū.vñ nō oꝛ q⁹ fiat de mā ꝓsecrata:nec obstat qō dr̄ de rege Dauid oleo sancto meo vnxi euz: qz h̄ refertur ad vnctionē intuisibilē q̄ fit spūscō:nō ad visibilē q̄ fit exteri⁹ oleo. Oliz.n.nō erat oleū ꝓsecratū nisi oleū vnctiōis q̄,pbi bebat iungi oīs hō vt pȝ exo.30. Uñ nec sacerdos nec ꝓ pheta:nec rex vngebat oleo scō sz oleo simplici: sz ō ꝓpha ꝛ rege ꝓstat q⁹ a sacerdote fiebat q nō erat cūstos olei vn ctionis.3.regū.20.de helia:nec oꝛ q⁹ fuerit sacerdos:qz ob tulit sacrificiū.3.R.18.qz ꝛ Abel ꝛ Dauid obtulerūt sacrifi ciū q tm̄ nō fuerūt sacerdotes saltē successione:qz abel non fuit ꝓmogenitus:nec Dauid fuit de tribu leui. Jtez.4.R. .9.de filio ꝓphārū.Et si nō est necesse q⁹ fiat cū oleo scifi cato:mlto'min⁹cū chrismate.Chrisma.n.ñ ꝓpetit nisi xpia no:dignitas āt regalis ēt ꝓpetit nō xpiano. Uñ si eēt aliqs iunct⁹ in regē añ baptismū ꝛ postea baptiçaret:nō iterū in regē iungeret:q̄uis Dauid ꝛ Salomon pluries iuncti fue rint i reges.Sil'r nō i capite sz i hūero vel armo. ex de sac vncti. Uñ qō dicit magister capita regū chrismate vngi.ex pone vt Tho.exponit in lr̄alib⁹. Oꝛ aūt reges frācie ideo chrismate vngūtur:qz Clodone⁹ vnct⁹ fuit chrismate per colūbā delato:nō videt sufficiēs rō: qz ille nō rōne regni: sz rōne baptismi chrismate vngebat. ¶ Scōa vnctio ē sa cramētalis sz nō sacr̄m:qz.s.ad sacr̄m oꝛdinat vel digne su scipiēdus:vt illa q̄ oleo ad cathecumios iungit baptiçan dus vel pficiēdus:vel digne custodiēdus: seu exhibēdus: sicut iunctio q̄ baptizat⁹ statim vngit chrismate i vtice in qua eps chrismate i capite ꝛ in manib⁹:ꝛ pbr oleo:ꝛ altare chrismate. Uñ oēs he vnctiōes fiūt de mā ꝓsecrata ꝛ vn ctio qdē capitis epi:ꝛ altaris chrismate:alie vō oleo ꝓsecra to. Et sicut ē eadē ꝓsecratio chrismatis qua iungit altare ꝛ eps:ꝓfirmādus in fronte et in vertice baptizatus: qz nō ē nisi vnū chrisma:ita videt eē vnū oleū ꝛ vna ꝓsecratio ad cathecuminos ꝛ manus sacerdotū. vñ dr̄ oleuz sacrū noie cōi. ¶ Tertia ē p se ꝛ ꝓpriū sacr̄m.s.illa q̄ inūgit ꝓfirman dus p epm chrismate supza di.7.ꝛ illa q̄ p sacerdotez oleo ad hoc ꝓsecrato p epm fit infirmo:qz agit vel auget pcl'du bio qō designat.Sic igit est vnū sacr̄z .Sz sil'e qō ad hoci ducit Tho.de hoie nō ē ꝓueniēs dicēs q⁹ nō est eadē mate ria nec eadez forma carnis ꝛ ossis ꝛ tm̄ ē vn⁹ hō. In quo vi det ponere plures formas subales:sed exēpla ponit nō vt ita sit sz vt sentiat q adistit ꝛc. Qō aūt dictū ē supza nō chri stianū posse inūgi in regē ꝓfirmat.p hoc q⁹ olim scti epi et aly obediebāt in licitis ꝛ honestis: imperatoꝛib⁹ paganis tanq̄z veris regib⁹:Uiū tm̄ dicit Accursius in glo.in ꝓnci⁹ i stitutionū siue in ꝓhemio.Per illud aūt iusiurādū qō ꝓre stat̄ ab his ꝛc.De chrismate aūt notat Hosti.in sūma de sacra vnctiōe.qz Haufredus notauerat hoc: q⁹ man⁹ pbr iungi debebāt chrismate sicut man⁹ epi:decept⁹ p hoc qō dicit cōis est eoꝝ ꝓsecratio:qz nō est cōis ꝓpter hoc eoꝝ vnctio. vñ ipse Hosti.ꝓsuluit sup hoc lugdu. Innoc. papaz qui rñdit:q⁹ manus sacerdotis oleo: man⁹ epi vngi debēt chrismate.z3.di.Preterea.Et hoc notat ibi glo.vnde ver sus.Pontifici soli caput vngit chrisma manusq;.Pbr ima nib⁹ oleo:rex vngit armo. ¶ Tertia ꝓclo ē.q⁹ illud sacr̄m nō est necessariū simpl'r:qz nō est ꝯ aliqd qō nō possit tol li post hāc vitā siue sint reliquie siue culpa venialis: sed p accñs pōt eē necessariū illi qui est attritus de moꝛtali ꝛ nō pōt ꝓfiteri:qz pdidit loquellā:nec cōicare:qz hz vomitum vel nō pt itrare os suū.Et qō Canoniste dicunt q̄ncq; sacra esse necessitatis solū duo volūtatis: ꝓiugiū ꝛ oꝛdo:theolo gi eꝝ solū duo necessitatis.vtrūq; verū est:qz per se qdem sunt duo necessaria:illa.s.que ꝓtra id ꝓncipal̄r oꝛdinant q⁹ in alio seculo nō dimittit ꝛ sine quo nō est salus:sed tm̄ per accñs alia possūt eē necessitatis inq̄ztū nō ficto remittunt moꝛtale.de quo tm̄ erat attritus. Ponat ergo laboꝛās in extremis nō potēs ꝓfiteri hīs pctm̄ moꝛtale de quo tm̄ ē attrit⁹:iunct⁹ saluabit:nō vnct⁹ dānabit. Ponat ēt eū cō fessuz:tm̄ potuit hr̄e ita ipfectū doloꝛē q⁹ fuit fict⁹ respectu

sacri pnie g tñ erit nō fictus respectu extreme vnctiōis: sic aligs nō fict⁹ ē respectu baptismi g ē fictus respectu pnie. Maior eniz deuotio regrit in suscipiēte respectu sacri ad qō p se regrit act⁹ suscipiētis q̄z in eo in quo nō nisi p accidens. Jtē ponam⁹ eū cōicatū adhuc forte remanet ī pctō qō delebit̄ p extremā vnctionez: qz multo maior deuotio regrit in receptione eucharistie q̄z extreme vnctiōis. Nō sic autē pñt poni ēt p accñs. Alia duo sacra necitatis: qz oī casu qno delerēt pcta mlto magis pnia. Nō.n. dz gs moriturus i absentia sacerdotis matrimoniuz ꝺbere vt rōne sacraméti dimitterer sibi pctm̄ si forte ē attritus tm̄: nec sil'r tūc ordiari: lz ꝺcubinā ducēdo moriēs vt legittimet filios ex ea susceptos bñ faciat. ¶ Ad arg^m dōz. q ꝺ determinatā formā q̄ ad subaz lz quo ad aliā fz diuersas ꝺsuetudies possit variari sic de baptismo dictū ē: sz forma ꝺsecratiōis māe pt eē diuersa fm diuersas ꝺsuetudines a papa scitas z dissimulatas g posset illas formas īmutare cū in eis non cōsistat essentia sacraméti sicut in forma: lz sint dispositio materie essentialis.

Questio II.

SEcundo querit̄ de ministro vtrum sacerdos possit hoc sacr̄m ministrare. Et vr̄ q ꝺ sic qz sancta Henouefa oleo scō misso ad ifirmos sanabat eos q̄ rōe sexus nō erat capax ordis q̄uis scā: sic nec btā ỽgo. de pe. z re. c. Noua. Sil'r btūs Joānes bēmita. g̃ ꝛc. ¶ Contra Jacobi vlt. Infirmat̄ gs in vobis īducat p̄sbros. ¶ R^o. hic sunt tria faciēda. Prīo ostēdēdū ē q ꝺ miſter ꝑpus b⁹ sacri ē simplex sacerdos. 2° q ꝺ dz eē ꝑpus nō alien⁹. 3° q ꝺ sufficit q ꝺ sit vn⁹. Circa pmū arg^m sūt q̄tuor p̄nes. ¶ Prima q ꝺ solus sacerdos est miſter: ita q ꝺ in nullo casu non sacerdos p̄t inūgere: cū hoc sit ei⁹ ꝑpriū: nec papa posset cōmittere nō sacerdoti iungere: sic nec a pctis absoluere aut etiam ꝺficere: qz q̄uis ī ei⁹ ordiatione ñ fiat expssa mētio de ptāte iungēdi sic celebrandi: z ligādi z soluendi: tm̄ iplicite cuz dat̄ sibi ptās hoz z illi⁹: qz ỽfesso z cōicato dari dz. ¶ Scda ꝺclō ē q ꝺ sufficit q ꝺ sit simplex sacerdos: nec oz q ꝺ sit eps: qz in his q̄ singulis de pplo cōpetūt ꝑpus miſter ē simplex sacerdos g īmediate illis p̄est: z nō oz q ꝺ sit eps sic in illis q̄ in spāli gradu ꝺstituūt. ¶ Tertia ꝺclō ē q ꝺ layc⁹ i nulla necitate pōt: qz solū sacr̄m qō ē necitatis vt bap^m p̄t miſtrare z nullū aliud. ¶ Sz ꝺ. qz matrīo^m dispēsat a layco q̄tū ad cōtiā suā q̄ ē añ bñdictionē. ¶ Et dicēdum: q ꝺ vn⁹ aliū accipit: vñ q libz sacr̄m suscipit. g̃ neuter dispēsat: qz iter dantē z accipiētē dz eē discretio psonar̄. ¶ Jtē ꝺ de pnia q̄ ē necitatis: z tm̄ nō miſtrat̄ a layco. ¶ Et dōz. q ꝺ nō est mere necitatis: qz ois q ē susceptiu⁹ pnie sine actu eius exteriori pōt saluari ex sola susceptione in voto: qz nullus pōt suscipe pniam de facto: q nō posset eā suscipe in voto: sed bap⁹ ē pure necitatis: qz aligs pōt suscipe eū de facō q nō i voto: vt puer: z ille nisi suscipet de facto non posset aliter saluari. Et lz bap⁹ nō sit tāte necitatis ī oib⁹: sz in adultis eq̄lis necitatis cū pnia mortaliū: tm̄ qz ē vnū baptisma z in pueris q̄z in adultis p̄ncipal'r ꝺ vnū: iō non debuit diuersificari miſter g ē necitatis i hoc vel ī illo: sz ē idez miniſter ī oi baptismo q̄tū ad id qō ē necessitatis sacri: q̄uis nō q̄tū ad id qō ē ꝺgruitatis: sz pp necessitatē: hoc ē in paruulis: pp vnitatē idē est in adultis: sz in pnia nō ē in aliquo talis necitas: iō etiā laycus nō solū pueru sz ēt adultū pōt i necitate baptiçare licite: q̄uis nō sit necitas absoluta eq̄liter vtrobiq̄z: qz sic ē a xp̄o istitutū pp vnitatē baptismi. secus aūt de pnia exterioza q̄ i nullo casu hz necitatē absolutā vt dictū est. ¶ Quarta ꝑ. q ꝺ nec diacon⁹ p̄t ex offō inungere sic p̄t sanguinē miſtrare: qz iungere nō sic iplicite cōti net i miſtrādo sacerdoti sicut illud. Jtē ñ p̄t iungere i necitate sic p̄t cōicare: qz sicut baptiçat⁹ nō regrit vtutē in baptiçāte sz solū applicationē māe cū forma: ī gb⁹ ē tota vt⁹: sic i eucharistia ē tota vt⁹: vñ a quocūq̄z miſtrer tātū valz sicut si a sacerdote: lz nō debeat a quocūq̄z nisi a sacerdote vel diacono ī necessitate miſtrari q̄uis nō sit de necitate: sz extrēa vnctio vtutē regrit i miſtro sic absoluere: z ꝺficere: z ordiare: pp qō i nulla necitate p̄t ñ sacerdos iungere. ga sacerdos solus hz hāc vtutez sic nec ꝺficere: nec ordinare: nec absoluere sacr̄at'r. ¶ Notādū ē g̃ q ꝺ diacon⁹ nō dispēsat aliqō sacr̄m ex offō cuius eēntia ī dispēsatiōe ꝺsistit vel cuius eēntia nō ꝺsistit ī vsu quo ad cōpletā dispēsationē: qz sanguinē ex offō dispēsat sz nō corpus nisi in defectu sacerdotis. R̄ō vo q̄ aliq dicūt q ꝺ nullu cōpetit exercere actū p quē fit remissio pctō̄z nisi cui ex ordiatiōe cōperit pctā remittere hz dubiū pp dispēsationē dñice sanguis p quez fit pctō̄z remissio: lz nō p̄ncipal'r sicut nec h: z tm̄ diacon⁹ eaz hz g lz recipiat manuuz īpositionē: nō tm̄ dicit ei q̄rū remiseritis: ꝛc. vñ si posset maior intelligi q ꝺ nullus ordinat⁹ ex offō hz exercere aliquē actū nisi ad quē sibi dat̄ ptās ex ordiatiōe īplicite vel explicite añter vl' ꝺter. Sacerdos.n. hz duos actus p̄ncipales. s. ꝺsecrādi z absoluēdi. Et dr̄ sibi expsse accipe ptātē celebrādi missaz ꝛc. z Accipite spūz sanctū q̄rū remiſitis pctā: ꝛc. Ad B aūt seq̄t̄ mystery celebrati dispēsatio: z diacon⁹ accipit ptātē legēdi euāgeliū z mini strādi sacerdoti z ipz inuādi i ministerio: vt sic ille dispēsat corpus sic z iste postea sanguinē: sz diacon⁹ nō accipit ptātē iungēdi nec aliqd faciēdi cui⁹ illud sit accessoziū: qz iungere infirmū nō ē annexū cōicatiōi ei⁹ vel audiētie ꝺfessiōis sicut dispēsatio sanguis ad dispēsationē corpis: qz illa duo sunt duo sacr̄alia quoz vltimū est min⁹ p̄ncipale z p̄muz p̄ncipalius in dispēsādo sicut ꝺsecratio sanguis ē min⁹ p̄ncipalis: qz illa dz sequi z sine ea eēt verū corpus xp̄i: vnde q̄tū ad id qō est res z sacr̄m est tā tota essentia sacri: q̄uis nō q̄tū ad id qō est sacr̄m tm̄. Nec aūt vnctio est sacr̄m p se distinctū ab omni alio z non alicui aly sicut sacr̄ale vl' sequella annexum: ideo ꝛc.

Secūdus articulus est. q ꝺ dz esse su⁹ nō alien⁹. vbi sunt tres p̄nes. ¶ Prīa de B qō est de iure cōi qz dz eē sacerdos ꝑpus: nō qdē q̄tū ad eēntiā sacri: sz q̄ ad necitatē pcepti: qz sic ñ suus eps ñ dz ordiare nisi ō licētia sui: si tm̄ ordiat vez sacr̄m ꝺfert: sic z hic ñ nihil est actū si gs p̄sumat iungere alienuz pochianū: sic nihil esset actuz si p̄sumeret absoluere: qz mā est pctōz subdit⁹: nō sic ār est h: sz de necitate p̄cepti gnālis q ꝺ sacra a suis sacerdotibus z epis sūt recipiēda nō ab ex̄neis: nisi de licētia suorum. Qō si sciēter aligs recipet eoipso peccaret z fructū sacri poneret obycē: vñ sacerdos suus iure ordinaria vl' de legato z ilstō z alia sacra miſtrare dz: z sic hz ꝺsuetudo. nec tm̄ ex hocipso q ꝺ hz ptātez absoluēdi: hz pp B ptātez cōicandi vel iungēdi: vñ nisi piculū mortis imineret ex mora ꝑpry sacerdotis ñ suus eū ñ deberet cōicare nec iungere: alias sic ponēdo spez in ratibabitione illi⁹. Quātūcūq̄z aūt iunct⁹ fuerit a sacerdote suo vel ex̄neo vere vnctio fuit: neciterari dz nisi in casu ī q̄ iterer̄ a sacerdote ꝑpo fctā. Si aūt esset facta a non sacerdote iterū facienda esset a sacerdote: sicut de ordiato a non epo. ¶ Scda ꝑ ē. qd iuris est ī casu necessitatis. Qz.n. necitas non hz legē: non su⁹ sacerdos p̄t licite iungere sicut absoluere: īmo sicut ꝑpo sacerdote abñte g ñ p̄t bñ tenet̄ eū audire z absoluere si petat: sic de pane alieno quē hz morientē pascere: sic ī oī illo casu in quo licet sibi absoluere a pctis morientez non sōdi tū: z tenet̄ p ꝺñs coicare eū z ipsuz iungere: q̄uis viaticuz sit magis annexū pnie moriētiū q̄z extrēa vnctio q̄ negat̄ laycis iterdictis: nō ār pnia nec viaticū. de pe. z re. Oz ī te. Unde sacerdos rogat⁹ a curato miſtrare ecclīastica sacra moriēti ī casu in quo non p̄t vel non vult ire: si omittat ire reus est aīe illius quā q̄tuz est in se dānari permittit: cum

per accñs ista sacra possint eē necessaria: ⁊ videnť necessaria rōne p̄cepti ex ꝯsuetudīe gnāli moziētiū in fide eccl'ie.

3ª ♀ ¶ Tertia ꝯclo ē de p̄cisis ab eccl'ia: qz excoīcat⁹ vel ab officio suspēsus nullo mō dz hoc sacrm̄ mīstrare: imo si ministrat irregularis efficiť: qz īgerit se diuinis in offō ordis sacerdotalis. Si vo esset suspēsus a bñficio tm̄ posset licite sicut ⁊ alias officiare eccl'iaz. de elec. cū in cūctis. Si ēt suspēsus eēt ab īgressu eccl'ie tm̄ ⁊ nō cū hoc a diuinis: tūc deberet mittere clericū ad eccl'esiā vt oīa necessaria deferret ⁊ ipe ex̄ eccl'esiā ⁊ cimiteriū illa accipiēs ⁊ postea ī domo p̄uata īfirmū inūgēs irregularitatē nullā īcurrer et nec peccaret. Sed si i eccl'ia necessaria accipet ⁊ sicut moris ē p̄cedēte lumine de ipa p̄diēs iret ad inungēdū irregularis fieret: sicut si i eccl'ia celebraret. Si aūt suspēsus eēt ab īgressu ⁊ a diuinis dato q̄ nunq̄z eccl'iaz ītret p̄ administrationez huius sacri q̄ ē actus sacerdotalis irregularitatē īcurreret.

Ubi g̃ pp excoīcationē vel suspēsionē p̄po curato nō licet iungere ibi nō licet ab illo sciēter suscipe sicut nec coīonē: sed tūc licet aduocare ex̄neū. ¶ Est aūt dnbiū vtrū de licentia excoītati liceat audire ꝯfessiones. Et dicēdū q̄ sic: lz excoīcat⁹ nō possit delegare: qz illud fit p̄ncipal'r aucte iurisditionis: hoc aūt p̄ncipal'r aucte ordis: sil'r de licentia suspēsi etiā a iurisditione. Nā si esset suspēsus nō a iurisditione nō ē dubiuz: sicut ēt de licētia eī excoītati vel suspē si p̄t alius eīs ordinare nō soluz vbi ē suspēsus qz ordinauit alienū: qz tūc licētia iuris habeť. de tēp. ordi. ca. z. imo ēt quōcunq̄z alias. ⁊ multo magis de licentia suspensi vel excoīcati curati potest extraneus sacerdos inungere.

p̄ ♀ **Tertius** articulus est. q̄ dz esse vnus sacerdos: vbi sunt tres ꝯclones. ¶ Pria. q̄ suffi cit solus nec dz q̄ sint plures: verū ē q̄ dicit in plurali īducat p̄sbyteros: qz si possint haberi ⁊ velint adesse bonū ē ⁊ meli⁹ ē: vñ ⁊ in collegys regularib⁹ ⁊ secularib⁹ totū collegiū adesse dz ad iungēdū ꝯcanonicū vel monachuz. Pōt tm̄ solus sacerdos cū vno sōlo clerico iungere. de vnc. Signa quesiuit. Ubi ēt dicit q̄ cū vno layco imo q̄ ipse solus p̄t si adiutorē nō bēat vt notat hosti. q̄uis nunq̄z sine adiutore celebrare debeat.

2ª ♀ ¶ Scōa ♀ ē. q̄ quotcūq̄z sint sacerdotes: vn⁹ tm̄ dz eē mīster adhibēs māz ⁊ p̄ferēs formā simil'r: nō q̄ vnus iungat ⁊ ali⁹ verba dicat: sic eīs reprehendit qz cecus ordinabat ⁊ alius vba dicebat. zz. di. ca. Quorūdā. Et sic nō ē mīster nisi vnus sacerdos.

3ª ♀ ¶ Tertia ♀ ē. q̄ i necessitate p̄ deficiēte ali⁹ supplere dz q̄ restat: īcipiēdo vbi ipe dimisit si ipse illi⁹ ptis vnctionē cōpleuit: qz q̄libet vnctio hz distinctā formā ⁊ materiā: sic ꝯsecratio panis ⁊ vini: sed si vnā vnctionē nō cōpleuisset: puta qz vnā aurē vnxit non aliā: nisi totā formā cōpleuisset sup vnū organū illius ptis vnctio esset super illā partē a principio inchoanda. ¶ Ad arg^m dōz. q̄ illa vnctio non erat sacralis lz medicinalis nō p̄ nāz lz p̄ miraculū ⁊ gratiā sanitatū. Qō .III.

Tertio q̄rit de subo. vtrū solus īfirm⁹ debeat inūgi. Et videť q̄ non: qz si īfirm⁹ iungit hoc nō ē nisi qñ ē i periculo mortis: lz san⁹ aliqñ ē i periculo mortis vt decolādus vel suspēdēdus: q tm̄ nō ē inūgēdus: q̄ ꝛc. ¶ Cōtra: qz bt̄us Jacobus p̄mulgās hoc sacrm̄ dicit. Infirmat̄ qs in vobis: ergo ꝛc. ¶ Rñdeo. hic sūt tria videnda. Prio q̄ inungendus dz esse īfirm⁹ corpal'r. Scōo q̄ dz eē vel fuisse infirmus spūal'r. Tertio in q̄bus partibus debeat fieri.

p̄ ♀ **Circa** p̄imū sūt tres ♀nes. ¶ Pria q̄ solus infirmus dz inūgi. vñ si est moriturus nō p̄ infirmitatez: sīue sit dubiū: vt de pugnaturo sīue certū vt decapitādus. nō ē iungēdus. Sanus q̄ nō ē inūgēdus nisi īstinctu spīrit⁹ scī si peteret: sicut de multis habeť q̄ sani se fecerūt inūgi: lz statī vt p̄dixerāt fuerūt mortui. De dānato aūt ad mortez: ⁊ si infirm⁹ sit: videť q̄ tali nō debeat dari: qz talis infamis ē in facie eccl'ie: ēt si lz vitatē nō bēat culpā: qz crimie capitali ꝯdēnatus: vñ nec eucharistia forte dāda ē his qui ducūtur ad mortē: qz illa que nō sūt necessitatis vt sepultura ⁊ hꝺ bñ negat eccl'ia vilib⁹ p̄sonis: lz p̄niaz ⁊ id q̄ est necitatis nullo mō. ¶ Alq aūt dicūt q̄ dānati ⁊ hꝺ debēt inūgi: qz ēt relapsis g statī sūt cōburēdi: nō negātur eccl'iastica sacra. de hereti. c. Sup eo. Et q̄uis nō exēplificeť nisi de sacro p̄nie ⁊ eucharistie: tm̄ eadez rō est de alys. Ex quo enī nō ē p̄hibitū est ꝯcessuz: qz si tpe īterdicti illa duo non negātur: cui tm̄ negať extrēa vnctio: hoc est qz ibi iuenitur p̄hibitū: nō aūt hꝺ. ¶ Dº aūt ꝯclonis rōnē gdā assignāt dicētes q̄ ea q̄ i sacris gerūtur īteri⁹ debēt repetī p̄ ea que gerunť exteri⁹: lz effect⁹ iterius hꝺ sacri ē sanatio spūalis. g̃ dz repetī exterius p̄ sanationē corpalē: lz nullus ē illius sanatiōis susceptiu⁹: nisi sit actu īfirm⁹: q̄re de necessitate hui⁹ sacri ē q̄ sit actu īfirm⁹: qz in sacris gcgd est eēntial'r de necitate signationis est eēntial'r de necitate sacri: cū sacramēta inq̄tū sacra sint eēnaliter q̄dā signa. ¶ Sed ꝺ B gdā sic obyciūt. Sicut extrema vnctio est spūalis sanatio: sic p̄nia est spūalis resuscitatio: ⁊ baptism⁹ spūalis ablutio. igiť si spūalē sanationē necesse ē signari p̄ corporalē: ita q̄ necesse sit q̄ suscipiēs sit infirm⁹ corpal'r. sil'r necesse esset spūalē resuscitationē q̄ fit i p̄nia signari p̄ corporalē: ita vt suscipiēs eā eēt corpaliter mortu⁹: ⁊ ablutionē spūalē q̄ fit in baptismo necesse eēt signari p̄ corpalez: ita vt baptizandus eē corpaliter īmūdus: B aūt nō est necesse. g̃ nec p̄mū. ¶ Sz ad hoc ipsi soluūt q̄ nō ē sīle de p̄nia ⁊ baptismo: et extrema vnctione: qz lz p̄nia sit spūalis resuscitatio: nō tm̄ dať p̄ modū resuscitationis sicut extrema vnctio p̄ modū medicationis. Et īō nō oz penitētē eē mortuū sicut oz illū q̄ inūgiť infirmū. Jtē corpalis ablutionis susceptiu⁹ ē nō solū īmūdus: lz mūdus: lz curatiōis nō ē susceptiu⁹ nisi infirmus. Ul'pōt dici ad īstātiā de penitētia q̄ nō ē suscitatus: sed supponit lazarus suscitatū quē soluit manus apostolica: ⁊ qz delet ⁊ venialia ⁊ penā que supponit vitā: ideo ꝛc. ¶ Ad illud de baptismo dōz. q̄ nō dať p̄ modum ablutionis lz per modum īmersionis ⁊ aspersionis. Uel dōz q̄ ablutio nō solū ꝯnenit īmūdis: lz ēt mūdis vt mūdiores sint ⁊ nitidiores ⁊ pulchriores: sicut lauať tela mūda vt sit alba. ¶ Sz ē instātia de ꝯfirmatione que dať ad robur per modum vnctionis vt istud: nec tm̄ oportet q̄ ille sit debilis vel infirmus aut timidus. ¶ Sed dicēdum. q̄ ille inūgitur sicut pugil in quo audacia ⁊ fortitudo supponiť: sed ad maiorem p̄paratur: tamen non est ista ratio demōstratiua quia nec mā patiť. Certū est enīz q̄ in multis partib⁹ sanī contra estuz toto corpore iungūtur. vñ vnge caput. Mar. .6. Et caput christi ⁊ pedes Maria vnxit. Curatio etiam ⁊ medicina adhibētur. etiā non soluz ꝯtra morbū p̄sentez lz ēt ꝺ futuz. ¶ Scōa ꝯclo ē. q̄ oz q̄ sit piculose īfirmus. ⁊ ita q̄ vel de vita desperet: vel sit in piculo nō solū mozien di lz etiā sine sacro moziēdi: vñ solū grauibus infirmis de quoz vita p̄babil'r timeť īmo magis crediť: qz sic nomen sonat extremuz sacrm̄ est post q̄ aliud non sperať: vnde q̄diu p̄babiliter sperať de euasiōe nō dz dari. Si tm̄ datū est ⁊ cōualescat nō p̄pter hoc p̄hibeť ab alys sacramētis: qz ⁊ si postea recidiuet reiterabitur sibi istud: vnde ⁊ matrimoniū ꝯtrahere ⁊ ordines suscipere ⁊ eucharistiā: ⁊ non soluz confiteri q̄ ē necessitatis: ⁊ confirmari potest inunctus si ꝯualescat: īmo ctiā si post inunctionez petat ꝯfessionez nō est negāda: qz q̄uis per se hoc sacramentū debeat esse vltimū: p̄ accñs tm̄ potest eē post ipsuz aliud: q̄uis baptismus ita sit p̄muz q̄ nō potest eē aliud añ illud. ¶ Alia ratio assignať a q̄busdaz: qz extrema vnctio est q̄si supplementū p̄nie: vt qui nō possunt ꝯgrue vti medicina penitētie tanq̄ medicina grauiori: ytanť B sacro tanq̄ medicia

leniozi:sed sani possūt vti pnīa.g̃ p eis nō est institutū B sacramētū:sz solū p infirmis graub⁹ de quoꝝ exitu ꝓbabiliter timet pp aggrauationē ifirmitatis. Sed hec rō sz sit bona nō tñ necessaria:qz q̃tūcūq; infirm⁹ posset ꝓfiteri si vellet z ꝓfiteat actu:nihilomin⁹ dat ei extrēa vnctio: imo prius semp dz hortari ad ꝓfessionē si possit ēt sacr̃alez si indiget:imo statiz baptizat⁹ i lecto mortis vt pater Augusti ni deberet iungi. Nō solū g̃ illis q idigēt pnīa z nō pñt alteri ꝓfiteri vel penitere est cōcessiuz:qz alig loquēdo mori unt:z sic ꝓfiteri pñt q tñ iungēdi sūt. ¶ Tertia ꝑ est de eo quē ꝓstat esse mortuū q inūgi nō dz:qz sanatio ꝑsupponit vitam:qz fieret iniuria sacr̃o sicut si baptizaret mortu⁹. ꝑ ad Cor.15. sz si dubiū ē plū esset eū inungere ꝑmissa ꝓtestatione z cōditione q̃ in baptismo z alys q̃ nō sunt necessitatis vt in ordine fieri solet sic dicēdo. Si tu es mortuus ego nō te inūgo:sz si tu es viuus p istā vnctionē ⁊c. Dico aūt si dū apparebat viu⁹ B sacr̃z petyt: qz q̃uis nō legat ꝓditionalis ꝑstatio sacr̃i nisi in baptismo q est necessitatis: z nisi vbi dubitat an fuisset ꝑus baptizat⁹: tñ eadē rō ē in illis q̃ nō sunt necessitatis simpl'r:maxime si per accidēs pñt esse necessaria sicut ē illud. Et pari rōne si nescit vtrū puer sit viuus an mortuus sub ꝓditiōe ē baptizādus:ita z hic.

Secundus articulus est q dz esse ifirmus spūal'r: vbi sunt tres ꝙclones. ¶ Prima. q ꝑpter hoc q pueri z ꝑpetuo furiosi nō sunt iungēdi: qz esset mēdaciū i forma. Quicūq; deligsti p visuz ⁊c. Si aūt bz lucida interualla:si sperat de ꝓualescētia:nō dz iungi sīc nec baptizari. Si aūt nō sperat q̃uis exp̄sse añ frenesiz nō petierit qz forte de piculo nō credebat dz sibi dari z hec deuotio ꝓcedēs sufficit. Jura vero q̃ dicūt nō debere dari eu charistiaz nec absolutionez in tali statu nisi antea petyt loq̃untur de illo q erat excōicat⁹ vel male vite notozie: qz q semel fuit malus semp ꝑsumēdus ē malus nisi ꝛsū ꝓbet de regul.iur.c.Semel.li.6. Alias si bone vite erat nō ꝑsumit imemor sue salutis i morte plusq̃ in vita. vñ ꝑsumit q petiuit sz nō ꝓbet vel q petiuisset si aduertisset: vel q petere voluit sed forte nō potuit:nec actualis deuotio regitur in illo q eā bñe nō pōt: sz de furiosis qui facerēt irreuerētiā sacr̃o:est ꝓbabile q nō inūgātur: qz nō est necessitatis simpl'r: sed baptism⁹ q est necessitatis simpl'r illi qui semp fuit furiosus ex ꝓsensu parētis dari dz q̃uis faciat irreuerētiā:z deberet ligari pro sanatione aie multo magis q̃ pro sanatiōe corpis. Sz de habēte lucida interualla si in sanitate petyt nō videt simpl'r necessariū: qz baptismo flaminis saluabit. Nihilomin⁹ tñ qz forte postq̃ petyt mortaliter peccauit tuti⁹ eēt q ligat⁹ baptizaret excl̃usis infirmis qui possent scādalizari. Et pium esset sic facere de extrema vnctiōe q̃ p accidēs pōt eē necessaria ad salutē: vt si est attrit⁹ nōdū ꝓfessus nec possit ꝓfiteri maxime si sine irreuerētia suscipiat ex bona z iueterata ꝓsuetudie: sz nescit qd sit:qz maior deuotio regrit ad cōiones: q̃ tñ dari dz frenetico.z6.q.6.Si is qui.multo magis vnctio q̃ minorē deuotionē regrit:qz de cōione dr. Probet autē seipsuz bō: sed eucharistia ēt sane mētis si sit piculū de vomitu nō dz dari:z multo min⁹ tali frenetico q expueret:qz ista iniuria redūdat in sacr̃i eēntiā aliquo mō:sz de vnctiōe nō sic:qz i sanus sic pōt ligari q sine effusiōe ita bñ vngeret sicut sane mētis: vñ piū eēt eū nō ꝑuare sacr̃o qō deuote petiuit.

¶ Scōa ꝙclo est.q regrit q actual'r peccauerit. vñ Beata vgo añ secūdā scificationē peccare potuit sed nō peccauit.iō inūgi nō debuit. Nec obstat q originale ꝛxit ꝛ cui⁹ religas illud dat:qz etiā pueri ꝛxerūt illud q tñ iungi non debēt. Sic igit z sua vita z sacr̃i forma repugnāt:qz nō deligt p visuz nec p aliū sensuz: vñ eēt ibi mēdaciū pp qō nec vngi eguit:qz religas origiał's. ōa scificatio fomitez penit⁹ extingēs ammouit. Jdeo nec inūgi debuit nec inūcta fuit.

¶ Tz⁹ ꝑ ē de illis q i articlo mort⁹ baptiçāt vtq; iungi ōbeāt. 3ª ꝑ
Et dicēdū q sic: sz a culpa z pēa actuali z origiali sint libi: qz restat eis pugna ꝛ hostē ꝛ quez spāl'r isto sacr̃o armant: nec est mēdaciū:qz deliq̃ūt p sensus. Et sz sit sibi idultum delictū q̃ ad culpā z penā:sed nō quo ad debilitatez.

Tertius articulus ē i q̃bus ptib⁹ debeat fieri vnctio hec:z bz tres ꝑnes. ¶ Pria.q totū corpus 2ª ꝑ
nō dz inūgi sz solū determiate ptes ei⁹.s.orgāna sensuū: pedes z renes. Cui⁹ rō est:qz sacr̃z exhibet p modū curatiōis. vñ sicut ē i curatiōe corpali: sic suo mō dz esse i curatiōe spūali:sz in curatione corpali nō opz q medicina curās totū corp⁹ adhibeat toti corpi: sz sufficit q adhibeat illis partib⁹ i q̃bus est radix morbi.q̃ sil'r dz esse i extrēa vnctione q̃ ē sanatio spūalis:nō igit dz toti corpi adhiberi: sz solū illis ptib⁹ i q̃bus sunt pncipia pcti venialis z actualis. Et qz radix z pncipiū peccādi i nobis ꝑmo gdē ē vis cognitiua. 2° vis appetitiua.3° vis motiua vel executiua. Uis aūt cognitiua i nobis ortū bz a sensu:iō in nobis debēt iungi loca gnq; sensuū. Oculi pp visuz:Aures pp auditū:Nares propter olfatū.Os pp gustū:Man⁹ pp tactū q in pulpis digitoꝝ maxime viget.Sz pp viz appetitiuā inūgūtur a q̃busdam renes:pp motiuā pedes. sz qz ꝑmū ꝑncipiū actuū nostroꝝ ē vis cogscitiua:iō illa vnctio que fit i orgānis sensuum ē de necitate sacr̃i z seruat ab oīb⁹: q si alig sint mutilati i aligbus orgānis sensuū debēt inūgi q̃to ꝓpiqui⁹ pñt ad partes illas i q̃b⁹ vnctio fieri debuit. Alie vo vnctiōes nō videtur de necessitate sacr̃i:qz vis appetitiua z motiua sūt secūdaria pncipia nr̃oꝝ actuū: z iō alig illas nō obseruāt.alq vo seruāt illā q̃ ad pedes: z nō illaz ad q̃ ad renes: Jō de vnctiōe ad renes z pedes ꝙsuetudo sue eccl'ie ē fūda. ¶ Scōa ꝙclo ē de mutilatis z de illis q nunq; hūerūt 2ª ꝑ
mēbra sicut de ceco nato vel q nunq̃ hūerūt vsuz alicui⁹ alteri⁹ sensus. De ꝑmis dicēdū ē qō dictū ē i ꝑma ꝑne.q i parte ꝓpiquioꝝ mēbroꝝ fieri dz:de alys videret omittenda eē vnctio q̃tū ad illud mēbrū ne sit mēdaciū i sacr̃o:qz cec⁹ nat⁹ nō deligt p visuz:sicut solet dici de muto nato q lingua eius nunq̃ mētita fuit. Uel pōt dici cū pctīn eēntialiter sit in volūtate:nō i sensu:dr peccare p visuz cecus natus nō fm operationē ipārată sz elicitā:qz forte cōcupiuit videre inordiate vel bñe visuz vel hz. Et sic p visuz peccauit māliter z obiectiue:sz nō istral'r z subiectiue. Et sil'r de scōo a nā:tact⁹ aūt diffusus ē p totū corp⁹:tñ pncipal'r est i manib⁹ vt dictū ē: nec illo penit⁹ pōt aīal carere. ¶ Ter- 3ª ꝑ
tia ꝙclo ē de manib⁹ eꝑoꝝ:qz dicūt qdā q epi: qz sūt cōsecrati nō debēt inūgi ifra manū sz ex:ne fiat iniuria vnctioni epali:sed pari rōne nec sacerdotes:vñ pōt dici q iste vnctiones differūt spetie. Sicut.n.baptizat⁹ iungit i vertice chrismate:z nihilomin⁹ si postea fiat eps iungit:nec p vnā vnctionē fit iniuria alij.imo vna ē ꝑparatoria ad aliaz: sic per istā vnctionē q̃ est cōis oibus xp̄ianis z nata est sequi oēs alias nō fit alteri iniuria. Nihilominus tñ cōsuetudo in hoc seruāda est:qz sensus tactus nō soluz est ifra manū sed etiā extra manū i parte ꝓxa. ¶ Ad arg^m rñsum est.

¶ Questio. IIII.

Quarto queritur de effectu vtrū imp̄mat characterez. Et videt q sic: qz finis dz respōdere ꝑncipio z medio. Sicut g̃ sacr̃m ītrātiū z pugnātiuz ip̄rimit characterē:sic z sacr̃z exeūtiū. ¶ Cōtra: qz est iterabile. ¶ Rñdeo hic sūt tres ꝑnes.
¶ Prima est de ꝑmo effectu eius: qa ꝑm⁹ 2ª ꝑ
z ꝑncipalis effect⁹ eius est remissio peccatoꝝ:sed nō videt ꝑncipal'r istitutū pp culpā venialē:qz ñ diceret si ei pctis dimittētur ei:qz effect⁹ pncipal'r ītēt⁹ nō ponit ꝓditionaliter i sacr̃o. Nō.n.dr q p baptismū remittat originale si est in illo sz simpl'r: nec simil'r per pniaz q hō libereť a pctis

actualibus si hz illa sed simplr. Secūda rō ad idē ē: qr cō/tra vnū defectū nō ꝑncipalr istituit nisi vnū sacrm: sz pnia ē ꝺ oē actuale taz mortale q̄z veniale: g̃ ꝛc. Sed ad ℟ dicūt gdā qꝺ vez ē qñ id vnū remediū ē sufficiēs q̄tū ad oēz sta tum. pnia aūt ꝛ si sit sufficiēs remediū ꝑ sanis corpe q̄ pñt liberi⁹ cōteri ꝛ penitere: ifirmi tñ ꝑcipue in statu in quo ti met de morte pp grauitatē ifirmitat] ꝛ debilitatē nāe nō ita libere pñt cogitare de pctis suis nec cōteri aut cōfiteri. ꝛ ideo ꝑ statu illo nō videt qꝺ pnia sit cōueniēs remediuz ꝺ venialia pctā: pp qꝺ nō ē icōueniēs si ꝑ statu illo aliꝺ re mediū adhibeat ad ea tollēda. ¶ Sz solutio ista ita ꝓclu dit de mortali sicut de veniali ꝛ plus. Si. n. ꝓ tanto ꝺ ve/niale ē istituta vnctio ꝑ tpe infirmitatis: qr tūc nō est suffi ciēs remediū pnia qñ iā nō pōt libere penitere: multo ma gis ꝺ mortale: cū ēt gcgd necesse ē ad penitētiā de venialī bus sit necesse ad penitētiā de mortalib⁹: ꝛ plus. g̃ si infir mitas impedit pniaz de veniali: multo magis de mortali: quia de veniali per se nō regrit nisi contritionē ēt in gnāli nō cōfessionē: sed pnia de mortali regrit cōtritionē in spe ciali ꝛ ꝓfessionē. Infirmitas aūt grauis aliqñ tollit loq̄lā ꝛ impedit ꝑ singula cogitare aliud q̄z morbū sensibilē: sed de se iclinat ad ꝓtritionē in gnāli. vñ cōiter tūc penitēt hoīes de pctis. Uñ ifirmitas videt tps ꝓgruū ad pniaz venialiū: qr q̄diu durat vita ē tps ꝓtritionis: sz nō mortaliū si ē gra uis: sz autē nō sit ꝑncipalr ꝺ veniale: tñ ꝑ ipsaz remittunt venialia si sint. ¶ Et qꝺ arguit. qꝺ nō videt ꝺimitti venia/le: qr nō apparet displicētia cū ad remissionē ois actualis regrat ꝓtritio: dicēdū qꝺ imo ritus eccl'ie est qꝺ faciat ꝓfes sionē gnālē quā si oze nō pōt saltez tōdat pectus suuz in si/gnū doloris: sed ista fiūt añ eēntiā sacri q̄si pambula: qa in exhibitiōe eēntiali sacri ipse infirm⁹ se hz pure passiue nec aligs eius act⁹ requirit exterioz nec interioz pluscz̄ in par/vulo. Ex q̄ apparet qꝺ nō dat ꝑncipalr pp culpā actualez: qr tūc per se regreret actū volūtatis: qr qui creauit te sine te ꝛc. Uñ absolutio nō ꝺz dari nisi ꝓfitēti ꝛ interrogato an peniteat ꝛ ꝓponat abstinere: nihilominus delet culpaz ex 2ª ꝑ ope operato si nō est obex. ¶ Scōa ꝓclo est de scōo effectu qui est alleuiatio ifirmi cozporalis si digne suscipit ꝛ sibi ex/pedit. Exēplū de quodā q̄ iungendo fuit curat⁹ succession sicut particulariter inūgebat: ꝛ finalr cōpleta vnctione to tus alleuiat⁹ ꝛ curat⁹ est: ꝛ nō solū cozporalis alleuiatio est effect⁹ sed ēt spūalis que dr bilaritas mētis nō actualis: sz habitualis: qr ipzimit oznatū disponētē ad gr̃am gratū faciē/tez: ꝛ cū hoc gr̃am sacrales q̄ est qdā habit⁹ habēs specialē effectū ad fortificādū ꝺ pugnā tūc iminentē ad remitten/duz penā q̄ post oīa alia sacra ipediret ingressuz regni: pp q̄ duo hoc sacrm ꝑncipalr dat: qr nō dat ad supplemētū cō/tritionis q̄ tūc haberi nō pōt. Jnde ē qꝺ sicut ꝓtritio nō to/tā sed partē pene deleret: sic ꝛ istud sacrm: pp qꝺ sicut sine isto sacro vinceret hō a diabolo g cū ipso vincit: sic cū isto sacro citi⁹ itrat celū q̄z sine ipso. Dicūt tñ quidā qꝺ hoc mō operat extrema vnctio ad dimissionē pcti venialis: qr per eā dat digne suscipiēti qdā bilaritas mētis ꝺ oppressionez quā infirm⁹ tūc patit: tū ex debilitate cozporis: tū ex me/moria pcedētiū pctoꝝ pp que posset facili⁹ in desperatio/nē cadere: quā bilaritatē forte beat⁹ Jacob⁹ vocat alleuia tionē cū dicit. Et alleuiabit eū dñs. Ad hāc aūt sequit cō/uersio mētis in deū ꝛ gnālis displicētia oīuz delictoꝝ que sufficit ad deletionē pctoꝝ venialiū. Et iō post q̄z btūs Ja cobus dixit. Et alleuiabit eū dñs: subiūxit: ꝛ si in pctis sit dimittent ei. Et hāc dicūt fuisse sentētiā frīs Tho. s. tñ ex trema vnctio ordinat ad tollendū reliqas culpe remanē tis q̄ ꝑm eū nō sunt dispositōes ex actibus pctoꝝ relicte velut qdā habitus ichoati: sed sunt q̄dā spūalis debilitas in mēte existēs ad pficiēdos act⁹ gr̃e. Hec aūt ꝺbilitas qd sit aliud nisi illa grauedo mētis quā ifirm⁹ patit in illo statu ex causis supradictis nō videt. ¶ Sz iste modus quez po nunt dimittēdi venialia p hilaritatē quā ifundit ad quaz segt ꝺuersio mētis i deū ꝛ generalis displicētia non vr: qr sicut baptism⁹ dari illi g ī sanitate ipm petyt si fiat furio/sus nec sperat lucidū iteruallū: qr nō regrit actū suscipien tis ꝑ se: qr ordinat ad peccatū ꝓtractū sine actu ꝓprio: sic ifirmo q cū sane mētis esset petiuit hoc sacrm et postea ici dit in frenesim: dat hoc sacrm cū etiā det sibi eucharistia: qui tñ nō ē capax rōnis: nec ꝑ ꝓns hꝺ hilaritatis nec ꝺuer sionis ad deū: nec ꝑ ꝓns displicētie. Uñ si ꝑncipalr dat ꝓp venialialia nec pōt ea delere nisi per talē cōuersionē: fru/stra dat illis qui sic cōuerti nō pñt. Qñ. n. sacrm per se reg rit aliqd in nulla necessitate ꝺz dari nisi habenti illud ꝑ se exigitū: sicut exēplificatū est de absolutiōe pniali: ꝛ idez ē de bñdictione nuptiali q̄tuis nō sit sacrm: qr nō dat nisi cō sentiētib⁹ qr matrimoniū ꝑ se regrit ꝓsensuz. Si g̃ require ret ꝑ se actū iungēdi: regreret aūt si ꝑncipalr dareť ꝺ cul/pā actualē: nunq̄z dareť nisi habēti signa ꝓtritionis ēt tūc nec iterū haberet materiā exteri⁹ sicut nec pnia nec matri moniū: nisi actū inungēdi. hz aūt sicut baptism⁹ ꝛ ꝓfirma tio. g̃ ꝛc. ¶ Preterea cū extrema vnctio sit sacrm exeun/tiū ꝺz eē vltimū sacrm post qꝺ nō restat aliud: sicut baptis mus ꝑmū ante qꝺ nullū: vñ etiā viaticū ꝑmo dat infirmo q̄z extrema vnctio: cū aūt cōio regrat maximā puritatez a pctis si ꝓ tpe infirmitatis qñ infirm⁹ est cōicādus ad de letionē venialiū eēt ꝓueniēti⁹ remediū extrema vnctio q̄z pnia post cōfessionē de mortalibz ad deletionē venialiuz deberet ꝑcedere extrema vnctio: qr qcgd ē ꝓueniētius re mediū ꝺ culpā qñcūq̄z id maxime ꝺz eē ꝑambuluz ad cu/charistiā. Et qꝺ nō videt qd sit ista debilitas nisi sit ifirmi tas nāe gr̃a destitute quā tñ supponit hoc sacrz nō ē verū: qr ista debilitas ꝺz eē ꝓpria illa tpi ꝛ statui cui appropria tur hoc sacrm. Quia g̃ morte instante imminet grauissima tēptatio inimici g insidiat calcaneo: ꝛ qr aīa q̄ nāliter dili/git corpus: magis intēta corpori min⁹ pōt intendere sibi: sic Augu. dicit. Depressio ēt ex memoria pcedētiuz delictoꝝ: ex qua in desperatiōe labi posset ꝛ visiones terribiles quas patit ꝛ hꝺ occurrūt. ideo tūc ex his oīb⁹ aīa debilior efficiā/tur: spāliter ex pctis pcedētibz: ex qbus fit timida ꝛ infir ma ad actus gr̃e nō solū habitib⁹ in ꝺriuz inclinātib⁹: quia tūc ꝓna nō est inclinatio ad peccatū: ꝛ forte grauī infirmi tate tales habit⁹ corrūpunt: sed fit infirma meritorie: ga q̄to pluries ꝛ grauioribus ꝓsensit pctis tāto magis meru/it in tētationib⁹ deseri: ꝛ tñ tūc grauissima iminet tētatio: vnde ꝛ quasi pugil iungit cōtra demonē sicut ꝓfirmāduz ꝺ mundū. Hec g̃ est infirmitas ad actus gratie differēs ab habitu pctoꝝ. Unde p hoc sacrm ipzimit oznat⁹ disponēs ad augmētuz gr̃e ꝛ feruorē charitatis vt sit hō fortioz con tra tētationē ī morte ꝛ accipit spm̃ scm̃ ad robur in pugna hac: sicut in cōfirmatione in pugna cozporali tpalis pcu tionis. Aliquādo aūt infirmus iam pdidit vsum rōnis la/psu in frenesi: ita qꝺ peccare nō pōt: sed restat in eo infirmi tas retardans ab actu glorie ꝛ pena debita peccato actua/li: ꝛ contra hāc etiā dat. vnde vt pugnans in fine vincat ꝛ vincens purgat⁹ sine alio purgatorio celuz intret: ꝓpter hꝺ duo inungit. Et hec duplex est infirmitas. ¶ Tertia ꝓclu 3ª sio est qꝺ nō imprimit characterē: quia nō deputat ad spe cialem statuz in hac vita. Propter qꝺ hoc sacrm potest ite rari: quia omne sacrm qꝺ nō imprimit effectuz indelebilē potest iterari: sed extrema vnctio cuz nō imprimat chara cterez vt baptismus: cōfirmatio: ꝛ ordo: ideo nō imprimit effectū indelebilez. Et ideo pōt iterari nō soluz in diuersis infirmitatibus quādo in singulis timet de morte: sed etiā in eadē infirmitate quando est diuturna vt ethica vel hy dropisis quotiēscūq̄z ex tali infirmitate homo deducitur ad piculū mortis. Extrema enī vnctio nō respicit infirmi

tatem absolute: sed statū ifirmitatis: q quotiēscūq; itera-
tur siue in eadē ifirmitate absolute siue i diuersis pōt vn-
ctio iterari. Sed i ifirmitatibus plixis dicunt qdā q; post
annū iterari pōt pro eo q; cōpleta est reuolutio supiorum
corporū. Sz absurdum videtur sacramenta regulari fm
motū astroꝝ. Unde nullus q̄tūcūq; infirmus iungēdus
ē nisi cum apparet ad exitū ꝓpinquare. Et hoc ē in ifirmi
tatis aggrauatiōe quē statū natura diu sustinere non pōt:
imo aut vincit aut vincitur: vnde si incipiat melius hēre
z sit talis i perfecta conualescentia: q; tū probabile sit in
venialia icidisse si recidiuat in simile periculū ad huc pōt
inūgi. ¶ Ad argumētū dicendū q; nō ē simile: qr illa ad
spālem statum deputāt in hac vita z similiter ordo.

¶ De ordinibus ecclasticis. Di. XXIIII. a

Unc ad cōsiderationē sacre ordinationis accedamus. Septē sunt spiritualium officiorū gradus siue ordines sicut ex scōrū patrum dictis apte traditū: z capitis nostri. s. ieſu xpi exēplo monstratur: q oīum officia in semetipō exhibuit: z corpori suo qđ est ecclesia eosdem ordines obseruandos reliquit. Septē aūt sunt ꝓpter septiformē gratiā sanctispiritꝰ: cuꝰ qui non sunt participes ad gradus ecclesiasticos idigne accedūt. Illi vero in quorū mētibꝰ diffusa est septiformis gīa spiritussci: cū ad ecclesiasticos ordines accedūt: in ipa spiritualis gradus ꝓmotiōe āpliorē gratiā pcipe credunt

¶ Quales assumendi sūt ad clerū. b

Ales aūt ad misteriū spirituale eligendi
t sunt clerici: q digne possint dīnica sacra
mēta tractare. Melius est enī domino sacerdoti paucos hīe ministros qui possint digne opus dei exercere: q̄ multos inutiles q ordinatori graue onus iducant. Tales enī decet ē ministros xpi q septiformis gīa spiritussancti sint decori: ex quorū doctrina z cōuersationis forma eadē gratia i alīs transfundat: ne celestes margaritas spūaliū verborū officiorūq; diuinorū ordines vite pedibus cōculcēt. In sacramēto ergo septiformis spūs septē sunt gradus ecclesiastici. s. ostiarij: lectores: exorciste: acoliti: subdyaconi: dyaconi: sacerdotes. Oēs tī clerici vocantur. i. sortiti. Corona enī signaculum est quo signant i partē sortis ministerij diuini. Corona regale decus significat: z seruire deo regnare ē. Uñ ministri ecclesie reges cē debēt: vt se z alios regāt: quibꝰ petrꝰ ait. Uos estis genus electū: regale sacerdotiū z c̄. Sūmitas capitis desup nudat: vt eorum mēs ad dīm libera monstretur: q̄ reuelata facie gloriā dei contēplent. Sūmitas enim capitis ē cminētia mentis: denudatio capitis ē reuelatio mentis. Clericus enī secretorū dei nō ignarus esse debet. Tūdent etiā capilli vsq; ad reuelationē sensuū. s. oculorū z aurium: vt vitia in corde z opere pullulātia doceantur pcidenda: ne ad audiendū z itelligēdū verbū dei prepediat mēs: ꝑ quo seruato: reddetur i excelsis corona. Tō sure aūt ecclesiastice usus a nazareis exortus videtur: q prius crine seruato: deinde ob vite cōtinentiā caput radebāt: z capillos i igne sacrificij ponebāt. Hinc vsus ioleuit vt q diuinis cultibꝰ mancipantur: quasi nazarei. i. scti crine posito iueniātur sicut ad ezechielez dicitur. Filij hōinis sume gladiū acutuz z duc super caput tuū z barbā. In actibus etiā apostoloꝝ pscillā z aqlā hoc feciſſe legimus. Paulus quoq; z alij qdā discipuli xpi hoc fecerūt. Recte ergo i quibuslibet gradibꝰ cōstituti clerici vocantur: quoꝝ noia z rōnes noium Isidorus exponens ait. Cleros z clericos hinc appellatos esse credimꝰ: qr Matthias electus est sorte: quem primū ꝑ aplos legimꝰ ordinatū. Cleros .n. grece latine sors vel hereditas dicitur. Ideo ergo dicti sūt clerici: qr de sorte sūt dñi: vel qr dū partem hñt. Generaliter vero clerici nōcupati sunt oēs qui i ecclia dei seruiūt: quoꝝ gradus z nomina sunt hec: hostiarius: lector z c̄.

¶ De hostiarijs. c

Ostiarij idem z ianitores sūt qui i vete
b ri testō electi sūt ad custodiā templi vt nō
ingrederetur i illud inundus. Dicti aūt hostiarij eo q; ꝑsint hostijs templi. Ipi enīz tenentes clauez oia intus z extra custodiunt: atq; inter bonos z malos hñtes iudicium: dignos recipiūt: idignos respuūt. Uñ z eis cū ordināt claues eccl̄ie dant ab epō. Et dī eis. Sic agite tāq; rationez deo reddituri ꝓ rebus q̄ clauibus istis recludūt. Hoc officiū dñs in sua psona suscepit qñ flagello de funiculis facto vēdētes z ementes eiecit de tēplo. Ipse.n. se hostiariū significās dic̄. Ego sū hostiū ꝑ me si qs itroierit saluabit z igredietꝰ z egredietꝰ z pascua inueniet.

¶ De lectoribus. d

Ecundus est gradus lectoꝝ lectores a
f legendo sicut psalmiste a psalmis canendis vocati sūt. Illi.n. pdicāt pplis qd se quant: isti cātāt vt excitent ad ꝓfectionez aios audientiū: licet qdā lectores ita miserabiliꝰ pnūtiāt vt quosdā ad luctū lamentationem q; ꝓpellāt. Idez etiā pnūciatores vocāt q pozzo aī nūciāt: qr tā erit clara corꝝ vox: vt etiā lōge posito rū aures adimpleāt. Ad lectores āt ptinet lectiones ꝓnunciare z ea q̄ ꝓphete nūciauerūt populis pdicare: vt iaz ex officio i ecclesia legant ꝓphetias z lectiones: vnde z ei vidente popu

lo tradit ab epo codex diuinaꝝ lectionuꝫ: ⁊ dr ei: Accipe ⁊ esto verbi dei relator: habiturus si fideliter impleueris officiū: ptez cū his qui b̄ verbū dei ministrauerūt. Qui ad hūc gradū p uehit: litteraꝝ sciētia debet ee īstructus: vt sensū verboꝝ intelligat: vim accētuū sciat: distincte legat: ne cōfusione platiōis intellectū auditoribus auferat. Attēdat qd indicatiue: qd interrogatiue sit legendū: vbi sit i oīone facienda distinctio. Nec.n. male seruata: intellectū turbant ⁊ alios ad risū puocāt. auribus ⁊ cordi cōsulere debet vox lectoris. Hoc officiū impleuit xps cū in medio senioꝝ libꝝ Esaie apes: distincte ad intelligēduꝫ legit: spiritus dñi sup me ⁊c. Ex quo lectoribꝰ datur intelligi qz gīa spūali clarere debēt q alīs verbū dei ānūciāt. Hic ordo formā ⁊ initiū a pphetis accepisse videt: quibꝰ dr. Clama ne cesses quasi tuba exalta vocem tuam.

¶ De exorcistis. e

Tertius est ordo exorcistarū. Exorciste
e aūt ex greco in latinū adiurantes vl icre
pātes vocāt. Inuocāt eni sup cathecu
minos ⁊ super eos q̄ bñt spiritum imundū: no
men dñi adiurātes per eum vt egrediat ab eis
Ad exorcistam ptinet exorcismos memoriter
retinere: manusqꝫ sup energumios ⁊ cathecu
minos in exorcizando ponere. Debet aūt hic
spūm munduꝫ q̄ spiritibus imundis iperat: ⁊
malignū expellere de corde suo quē expellit de
corpore alieno: ne medicina quā alīj facit: sibi
nō pfit: ⁊ dicatur ei: medice cura teipz. Hīj cū
ordinantur accipiunt de manu epi libꝝ exor
cismorū ⁊ dicitur eis. Accipite ⁊ babetote po
testatē imponēdi manus sup energumios vel
cathecuminos. Hoc officio vsus ē dñs qñ sali
ua sua tetigit aures ⁊ liguā surdi ⁊ muti dicēs.
Effeta: qd̄ est adaperire: per hoc docens nos
spiritualiter debere apire aures pcordioꝝ ho
minū ad intelligendū: ⁊ ora ad confitenduꝫ: vt
pulso demone: spiritussanctꝰ vas suū recipiat.
Hoc etiā officio vsus ē xps cum demoniacos
multos sanauit. Hic ordo a Salomōe videtur
descendisse qui quēdā modū exorcizādi inuenit
quo demones adiurati ex obsessis corporibus
pellebantur. Huic officio mancipati exorciste
vocati sunt. De qbus xps i euangelio. Si ego
in beelzebub eīcio demōia: filīj vri .s. exorciste
in quo eiciunt:

¶ De acolitis. f

Quarto loco succedunt acoliti. Acoliti
q vero grece: latine ceroferarīj dicuntur
a deportandis cereis quādo legendum
est euangeliū vel sacrificiū offerendum. Tunc
eni accēduntur lumīaria ⁊ deportātur ab eis.
nō ad effugandas aeris tenebras cū sol eo tpe
rutilet: sed ad signū leticie demonstranduꝫ: vt
sub typo luminis corporalis: illa lux ostendat
de qua legitur. Erat lux vera q̄ illuminat oēm
ho. ve. in hunc mundū. Ad acolitū ptinet ppa
ratio luminaruꝫ in sacrario. Ipe cereū portat:
ipe vrceolum cuꝫ vino ⁊ aqua suggesta: p eu
charistia subdyaconis preparat. Hīj cū ordinā
tur cū edocti fuerint ab epo qualiter in officio
suo agere debeant: ab archidyacono accipiūt
cādelabꝝ cum cereo: ⁊ vrceolum vacuum.
Hoc officium dñs se hīe testatur dicens. Ego
sum lux mundi: q̄ sequitur me nō ambulat i te
nebris. Huius officij formā illi gerebāt in vete
ri testō q̄ lucernas cādelabri cōponebāt ⁊ accē
debant igne celesti: ad illumi nandas tenebras
aquilonares.

¶ De subdyaconis. g

Quintus est ordo subdyaconum. Grece
q hypodyacones vocātur: quos nos sub
dyacōes dicim. Qui ideo sic appellan
tur: qz subiacēt preceptis ⁊ officijs leuitarum.
Oblatiōes eni in tēplo a fidelib̄ suscipiunt: ⁊
leuiter supponēdas altaribꝰ deferunt. Hīj apō
hebreos nathinei vocabant. i. humilitate dño
seruientes. Ad subdyaconum pertinet calicez
⁊ patenā ad altare xpi deferre ⁊ leuitis tradere
eisq̄ mistrare. Urceolū quoqꝫ ⁊ aqua: manile
⁊ manutergiū tenere: epo ⁊ psbiteris ⁊ leuitis
p lauādis añ altare manibus aquā pbere. His
lex cōtinētie iponit: qz altari ppiquantes vasa
corporis ⁊ sanguinis xpi portāt. Añ illud ple
re debēt. Mundamini qui fertis vasa dñi. Ad
hos etiā ptinet tātū de oblatiōibꝰ ponere i alta
ri: quātū sufficere possit pplo: necnō corpora
les ⁊ pallas ⁊ substratoria lauare. Hīj cū ordi
nant accipiūt de manu epi patenaꝫ et calicē va
cuū: ab archidyacono vero vrceolū cū aqua mi
nile et māutergiū. Hoc officio vsus ē domin
quādo linthEo se precinxit: ⁊ mittēs aquā i pel
uim: pedes discipuloꝝ lauit et linthEo tersit.

¶ De dyaconis. b

Iaconoꝝ ordo sextū tenet locū pp sena
d riī pfectionē. Hic ordo i veteri testamē
to a tribu leui nomen accepit vel traxit.
Dicūt enim et leuite. Precepit qppe dñs moy
si vt post ordinationē aaron et filioꝝ eiꝰ ꝓsus
tribꝰ leui dīni cultus misteria ordinarent con
secrarēt dño: et seruirēt p israel corā aarō et fi
lijs eiꝰ i tabnaculo. Ipsiq̄ gestarēt archā ⁊ ta
bernaculū ⁊ oia vasa eiꝰ: et i circuitu tabernacu
li excubarēt: et in trāsportando tabernaculo ipi

ponerēt rursūq; ponerēt. A vigili vero ānis
t supra iussi sūt fuire i tabernaculo: quā regulā
i nouo testō sci pīes ꝓstituerūt: qr hec etas ad fe
rēda onera ē robusta. Leuite ḡ ex nomīe aucto
ris vocati sūt. De leui enī leuite exorti sūt a qb⁹
i tēplo mystici sacri mysteria explebāt. Hi gre
ce diacones: latie mīstri dīr: qr sic in sacerdote
cōsecrato: ita i diacono ministerij dispēsatio hī.
Ad diaconū ptiet assistere sacerdotib⁹ t mīstra
re i oib⁹ q̄ agunt i sacris xpi. s. i baptismo: i chri
mate: i patena: t calice: oblatōes quoq; inferre
t dispōere i altari. Cōponere ēt mēsā dīi t ve
stire: crucē ferre: t pdicare euāgeliū t epistolā
ad pplm. Nā sicut lectorib⁹ vet⁹ testm̄: ita dia
conib⁹ nouū pdicare pceptū ē. Ad ipm ēt ptinet
officiū pcū t recitatio catechumīoꝝ noiuꝫ. ipe
mōnet aures hīe ad dīm: ipe donat pacem: t
ipe ānūciat. Q̄ō āt huic ordīm a Moyse statu-
tū est: hoc ēt i nouo testō repītā: cū diacono su
per leuū hūer stola ponit: t casula in dieb⁹ ieiu
nij ꝓlicā: qr qcqd laboris t sustinētie i hac vi
ta tolerā: q̄si i leua portā: donec i ōptra. i. i eter
nitate reges bēā. Hic ordo ab aplis celebratus
ē: q̄m vt legit i actib⁹ aplorꝝ septē viros plenos
spūssancto ad hoc offm̄ elegerūt: t orone pmīs
a man⁹ ei iposuerūt. Dīi t ꝓsuetudo ioleuit vt
i oi matrice eccīa septē diacōes circa xpi arā q̄si
septē colūne assistāt. Di sūt septē āgeli tuba ca-
nentes i apocalipsi. Qui q̄les eē ōbeāt aplī do
cet thimotheo scribēs. Hi cū ordinā solus epi
scop⁹ eis manū iponit: qr ad misteriū applicāt.
ponit eis orariū. i. stolā sup leuū hūerū: vt p hoc
itelligāt se accepisse iugū dīi suaue: quo ad fini
strā ptinētia diuino tiori sbjciāt. Accipiūt t textū
euāgelij: vt itelligāt se eē pcōes euāgelij xpi. Hi
āt añq̄ ordinēt, pbēt vt docꝫ aplīs: t sic mīstrēt
nullū crimē hītes. Hoc offō vsus ē xps: quādo
post cenā sacīm carnis t sanguis discipulis di-
spensauit: t q̄m aplos dormientes ad orationeꝫ ex
citauit dicens. Vigilate t orate vt nō intretis in
tētationem.

¶ De presbyteris. i

Eptim⁹ ē ordo pbyteroꝝ. Presbyter
s grece: senior iterpta latine. Nō mō pro
etate vel decrepita senectute: sꝫ pp hono
rez t dignitatez quā acceperūt pbyteri noiān-
tur: q; mor prudentia t maturitate ꝙuersatiōis
pcellere debent in pplo. vñ scriptū est. Senect⁹
venerabil est: nō diuturna nec: ānorū nūero cō-
putata. Cani enī sunt sensus hoiuꝫ: t etas sene
ctutis vita imaculata. Nō āt etiā pbyteri sacer-
dotes vocā: qr sacra dāt: q licꝫ sint sacerdotes:
tm̄ pontificatus apicē nō hīt sicut epi: qr ipi nec
crismate frōtem signāt nec paraclituꝫ dant: qō
solis deberi epis lectio actuū aplorꝝ dmōstrat.
Dñ t apud veteres idē epi t pbyteri fuerūt:
qr illud ē nomē dignitatis nō etatis. Sacerdos
nomē hꝫ cōpositū ex greco t latino: qō ē sacrū
dās siue sacer dux. Sicut enī rex a regendo: ita
sacerdos a sanctificando dict⁹ ē: cōsecrat enī t
sanctificat corpus xpi. Antistes vero sacerdos
dict⁹ ē ab eo q̄ ante stat: prim⁹ enī est in ordine
ecclesie. Ad pbyterū aūt ptinet sacramētū cor
poris t sāguinis dīi i altari dei cōficere. Ora-
nes dicēt: t dona dei bndicere. Qui cū ordinā
tur iungunt eis man⁹: vt intelligāt se accepisse
gram cōsecrādi: t charitatis opa debere exten
dere ad oēs. Accipiūt t stolā q̄ vtrūqꝫ tenet la
tus: qr debent esse muniti armis iustitie contra
aduersa t pspera. Accipiūt ēt calicez cū vino: t
patenā cū hostijs: vt p hoc sciāt se accepisse po
testatē placabiles deo hostias offerēdi. Hic or
do a filijs Aaron sumpsit iniciū. Sūmos. n. pō
tifices t minores sacerdotes instituit deus per
moysen: q; ex precepto dei aaron in sūmū ponti
ficem: filios vero eius vnxit in minores sacerdo
tes. Christus quoq; duodeci elegit discipulos
prius: quos t aplos vocauit: quoꝝ vicē gerūt
in ecclesia maiores pōtifices: deinde alios. lxx.
t duos discipulos designauit: quoꝝ vicē in ec-
clesia tenēt presbyteri. Unus autem inter apo
stolos princeps exstitit petr⁹: cui⁹ vicari⁹ t suc
cesor ē pontifex sūmus. Dñ dī apostolicus q; t
papa vocā. s. pater patꝝ. Qualis aūt eligi de
beat pbyter: apostolus scribēs thimoteo osté
dit: vbi noie epi pbyterū significat. Hoc autez
officio vsus est xps cū seipm̄ in ara crucis obtu
lit: idē sacerdos t hostia: t q̄m post cenā panē
t vinū in corp⁹ suū t sanguinez commutauit.
Ecce de septem ecclesie gradibus breuiter elo
cuti: qd ad quēq; ptineat ifinuauim⁹. Cūq; om
nes sint spūales t sacri: excellenter tm̄ canones
duos tātū sacros ordines appellari censent: dy
aconat⁹. s. t pbyterat⁹: qr hos solos primitiua
ecclesia legit hūisse: t de his solis pceptuꝫ aplī
habem⁹. Apli. n. in singulis ciuitatib⁹ epos t p
sbyteros ordinauerūt. Leuitas etiā ab aplis or
dinatos legimus: quoꝝ maxim⁹ fuit beatus ste
phanus. Subdiaconos vero t acolitos ꝓce
dente tpe ecclesia sibi cōstituit.

¶ Quid sit quod hic dicit ordo. k

Jaūt q̄rit quid sit qō hic vocatur ordo:
s Sane dici pōt signaculū esse. idest sacrū
quoddā: quo spūalis ptās traditur ordi

natio ⁊ ofﬁciuz. Caracter ꝙ ſpūaľ vbi ſit ꝓmotio ptātis:ordo vľ gradꝰ vocať. Et dñr hi ordines ſacīa:qz i eoz ꝓceptiõe res ſacra.i.gīa ꝙfertur:quã ſigurãt ea q̃ ibi geruntur.

¶ De noibus dignitatis vel officij. l

Unt ⁊ alia q̃dã nõ ordinũ ſed dignitatũ vľ ſ officioz noia. Dignitatis ſimľ vľ officij nomẽ ẽ eps. Epaťãt vocabulũ ide dictũ eſt: q ille q eps efficiť ſupintẽdat curã.ſ. ſubditoz gerẽs. Scopin.n.grece:latie itẽdere dī. Epi ãt grece:latie ſpeculatores iterptanť. Nã ſpeculator ẽ ꝑpoſitꝰ i eccl'ia dictꝰ eo q ſpeculaťatq; ꝓſpiciat ppl'oz ifra ſe poſitoz moreſ ⁊ vitã. Põtifex ẽ ꝓnceps ſacerdotũ q̃ſi via ſeq̃ntiũ. ipſe ⁊ ſũmꝰ ſacerdos nũcupať.ipſe.n.leuitas ⁊ ſacerdotes efficit.ipe oẽs eccl'aſticoſ ordieſ diſpõit.

¶ De quadripartito ordine epoꝝ. m

Rdo ãt epoz q̃dripartitꝰ ẽ.ſ.i pñiarchis:archiepis:metropolitãis:⁊ epis. Pñiarcha grece:ſũmꝰ patz iterptať:qz primũ.i.apoſtolicũ tenet locũ:ut rõanꝰ:anthiocenꝰ:alexandrinꝰ:ſz oiuz ſũmꝰ ẽ rõanꝰ. Archiepꝰ ꝓnceps epoz. Arcos.n.grece:latie ꝓnc:ꝓſ dī. Metropolite ãt a mẽſura ciuitatũ dñr. Siq̃is.n. puĩ cũjs ꝑeminent quoz q;ũcti ⁊ doctrie ceteri ſacerdotes ſbiecti ſt. Sollicitudo.n.totiꝰ puicie ipiſ epis ꝓmiſſa ẽ. Oẽs ãt ſupiꝰ õſignati ordies epi nũcupãť.nõ q archiepoz noie ꝓriates ſupiꝰ ſignificaſſe vī: ⁊ metropolitãoz quos nũc archiepos dicimꝰ. Moz ãt diſcretio a gẽtilibꝰ itrodu cta vī:q ſuos flamines:alios ſimplr flãines:alios archiflãines:alios ꝓtboflãines appellabãt. Sacerdotes.n.gẽtiliũ flãines dicebãt:q hẽbãt i capite pilleũ i quo erat breuis virga:õſup hñs aliq̃d lane:qõ cũ p eſtũ ferre nõ poſſẽt filũ tãtũ i capite ligare cepẽt. Nudiſ.n.capitibꝰ eiſ icedere nephas erat. Uñ ⁊ filo quo vtebãť flamies dicti ſũt:q̃ flãines. Sz feſtis diebꝰ filo õpoſito pilleũ ponebãt ꝓ ſacerdotij eminẽtia. Uates a vi mẽtis appellati ſũt:cuiꝰ ſignificatio mltiplex ẽ. Aõ.n. ſacẽdotẽ:mõ ꝓphetã:mõ poetã ſignificat. Cãtor vero vocať q voce modulať i cãtu Duiꝰ ſũt dno gnã:ꝑcẽtor ⁊ ſuccẽtor. Precẽtor q vocẽ ꝑmittit i cãtu:ſuccẽtor q ſubſequẽter canẽdo rñdet. Cõcẽtor ãt dī qz cõſonat. Qui aũt nõ cõſonat nec cõcinit:ꝓcẽtor nõ erit. His breuiter tractatis ãmonẽdi ſũt xp̃i miſtri q̃tenꝰ ſic excellũt ordis dignitate:ita ꝑcellãt vite ſcitate:vt plebs eis cõmiſſa:coz;q diſciplis edocta:gratãter eis obediat ⁊ coz imitatõe õ die i diẽ ꝓficiat: q qbꝰ diuia ſacīa pcipiũt ⁊ miſſaz ſolẽnia audiũt

Miſſa ãt dī vľ qz miſſa ẽ hoſtia cuiꝰ ꝓmẽoratio fit i illo offõ:vñ dī Ite miſſa ẽ.i.ſeq̃mini hoſtiã q̃ miſſa ẽ ad celeſtia tẽdẽtes pꝰ eã: vľ qz miſſꝰ celeſtis vẽit ad ꝓſecrãdũ dñicũ coꝝpꝰ: p quẽ ad altare celeſte õferť hoſtia. Uñ ⁊ dī miſſa ẽ. qõ. I.

Circa ſit ſacrm. 2° õ ei⁹ effectu vtz glibet ordo ipmat characterẽ. 3° õ coꝛona. 4° de actib⁹ ordinũ. 5° õ veſtib⁹ miſtroꝝ. 6° vtz ſit maioꝛ ptãs ſacerdotalis. 7° an epa⁹ ſit ordo. ꝑ q̃riť vtz ordo ſit ſacrm ⁊ vī q ñ:qz ſi ordo ſit ſacrz g̃ cũ. 7. ſint ordies cẽnt ſeptẽ ſacīa. Sic ſi bõ ẽ aial:ſeptẽ boies ſũt ſeptẽ animalia. ¶ Cõtra ẽ magr ī lra p mltas auctes. ¶ R°. tria ſũt ꝺ faciẽda. ꝑ videm ẽ qd ſit ordo. 2° q ẽ ſacrm. 3° q ẽ vnũ ſacrz.

Primo ergo videdũ ẽ qd ſit ordo. Eſt aũt ordo vt in littera dicit ſignaculũ qõdaz in quo ſpũalis ptãs traditur ordinato. primo dicit eẽ ſignaculũ qõdã: qz cuz aliquo ſigno viſibili glibet ordo dať ⁊ diſtincto. Non põt enim ſm quoſdã eẽ vna materia ꝓpinqua ordinũ duoꝝ:qz ꝓpꝛius actꝰ fit i ipa materia: vnde ſicut ſũt diuerſe forme ad ſingulos ordines:ſic ⁊ materie:vñ alr vrceus traditur acholyto. aliter ſubdiacono:quia vni vacuꝰ alteri plenus. Et ſilr calix aliter ſacerdoti:aliter ſubdiacono: vñ non idẽ liber eẽ debet q exoꝛciſte:lectoꝛi:⁊ diacono traditur:aliter non differret quis cui traderetur:cũ etiaz partes diuerſe eiuſdẽ ſacramẽti altaris ſicut diuerſaz hñt formam ſic diuerſã regrũt materiã. ¶ Cõtra qõ ẽ:qz diuerſe ptes extreme vnctionis oĩo eãdẽ hñt materiaz:ſz diuerſam formã:vñ cũ ordines ſint vnũ ſacramẽtũ:non vī neceſſe q habeãt diuerſas materias:cũ illa ſit magis ad ponẽdũ ī q̃ſi poſſeſſionẽ:ſicut canonicus iueſtiť p libꝛũ: Abbas p baculũ. Eps per annulũ idifferenter aureũ vel argẽteũ vel cupꝛeũ:tñ tutius ẽ q lectoꝛi lectionarius:exoꝛciſte exoꝛciſmi.diacono euangelia vel euangeliſtariũ tradanť: ĩmo vī neceſſariũ:qz vbicũq; ẽ diſticta forma i eodẽ ſacro ſiue i diuerſis ibi ẽ diſticta mã:ſiue ſpẽ:ſicꝰ euchꝰ:ſiue nũero:vt i extrema vnctõe:vbi ad ſingulas vnctiões p diſtinctionẽ vľ diuiſionẽ adhibeť diſticta mã nũero.ſz ſi ẽ vnus liber ī q̃ ſũt exoꝛciſmi ex vna pte ⁊ ꝓphetie ex alia ⁊ euangelia ex alia:tũc vnꝰ ⁊ idẽ liber põt eẽ ſignaculũ impmẽdi characterẽ i tribus:qz dñt formaľ:alr nõ vī. 2m q̃ põit i diffõne ẽ i quo ſpũalis ptãs. In quo appz dria iter characterẽ baptiſmi q ẽ tñ põ paſſiua. ⁊ illũ ordis q ẽ põ actiua vñ dñt doctoꝛes q cũ põ ſit nomẽ cõe ad actiuã ⁊ paſſiuaz ptãs determiate ĩpoꝛtat actiuã. vñ cũ volũtas ⁊ itellectus dicãť ptãtes rõnales. 9. meta. vī q ſint actiue i ſe. iſtõ nõ ꝓbat q ſint actiue i ſeipas q̃ queritur. vñ nõ valet arm õ potẽtys vegetatiuis q ſũt acitue. g̃ multomagis ſenſitiue ⁊ itellectiue. qz cũ vegetatiue nõ hẽant actꝰ imanẽtes nõ ſũt actiue i ſeipas ſed i aliõ:puta alimẽtũ. Et ſilr põe ſenſitiue ⁊ itellectiue ſũt actiue:ſz nõ i ſeipas. Oẽſus.n.exterioꝛ mouet iterioꝛẽ:ſz ñ ſeipz: ⁊ itellectꝰ volũtatẽ: ⁊ illa appetitũ ſenſitiuũ:ſz ñ ſeipaz ad actũ manẽtẽ ipz efficiẽdo:niſi alr ꝓbeť. 3m q̃ ſeq̃ť i diffõne tradiť ordinato:qz dī ſibi accipe. vñ niſi accipiat manu tãgẽdo vī nihil agi. nec ſuffiť q eps porrigit mãz niſi ordinãdꝰ tãgat:qz q̃ nõ tãgit nõ agit. vñ ſiť aq̃ q̃ nõ tãgit nõ imꝑmit characterẽ baptiſmi: ſic nec liber q nõ tãgiť ab ordinãdo. In oĩb⁹.n. ſacrĩs hñtib⁹ mãm ſenſibilẽ oz ipz ſenſibilr ꝙplicari ſuſcipiẽti ſacrz: maxime q̃ ī eoꝝ vſu ꝙſiſtit eẽn⁹ ſacrĩ: vt ī ꝙfirmatõe:extrẽa vnctõe ⁊ bap⁹. nõ aũt oz q cũ duab⁹ manib⁹ tãgat ſz ſit ſecuri⁹:cũ ẽt diacono dꝛetur.ſ.ſ. ſolum impoſitiõe vnius manus.

Secũdus articꝰ ẽ q ordo ẽ ſacrz:ſz nõ eẽt ī vet. lege nec i celeſti hierarꝯ. itelligẽdo q glz ordo ẽ õ eẽntia ſacrĩ ordis q̃ſi otinẽs ī ſe eẽntiã:ſz ptialẽ. ⁊ nõ ſolũ q ſex iferioꝛes ordines ſint quedaz ſacrãlia diſponẽtia ad ſacerdotiũ:qõ patet triplici ratiõe. ¶ Prima qz illõ ſignũ viſibile a õo iſtitutũ q ex ope opato mãcipat ad

aliqō sacruz ⁊ cū hoc cōfert gr̄az ē vex̄ sacr̄z eēntial'r ⁊ nō solū dispō vel sacr̄ale. glibz ordo ē hȝ. g̃ ⁊c. Et confirmatur ratio: qz cuicōpetit diffinitio ⁊ diffinitū: ſz cuilibz ō ſeptez ordinib⁹ cōpetit diffinitio ordinis ⁊ sacr̄i: qz qōlibz ē signaculū qōdā p qō spūalis ptās ⁊c. ⁊ itex̄ ē ibi p rē ſenſibilem coll'o ſcitatis ⁊ mācipatōis ad aliqō sacruz. vñ rō p quā pz baſ ordinē eē sacr̄m cōpetit cuilibz ordini: qz glibz cum ſignoſenſibili tradiť: ⁊ p quēlibz ad aliqō officiū sacx̄ deputať: ⁊ p ons vt digne exequať gr̄a ꝓferť ex ope opato: nō tñ ſūt niſi vnū sacr̄m: qz nō hñt niſi vnū p̄ncipalē effectuz ad quē ordināť oēs ordies. ¶ Cōfirmať ſcdo rō: qz cū sacr̄m diſtinguať i illa q̄ ſolū sacrāt ⁊ nō mācipāt ad aliqō sacrū: ſicut nō ip̄umētia charecterē. alia āt ñ ſolū sacrāt: ſz ēt deputāt ad sacrū: imo deputare ad sacrū ē i eis pp ſe q̄ſitū: ſz sacrare pp aliō. g̃ illō ē vex̄ sacr̄m i quo hȝ duo cōcurrūt: qz ēt alterū ſufficeret ad hoc q⁹ eēt vex̄ sacr̄m: lz nō ad hȝ q⁹ eſſz vex̄ sacr̄m characterizās. Et cū iſta duo cōcurrāt i oī ordine ſz ēt oppo'm tenētes. g̃ ois ordo ē sacr̄z. ¶ Scda rō ad hȝ idē talis ē: qz id nō ſe hz ad aliō: ſic sacr̄ale ad sacr̄m: qō nō pōt licite cū ip̄o ꝓferri: vl' qō nō pt cū ip̄o iterari: ēt ſi ſit cū ꝓsecratōe datū: ſicut vnctio i ſcapulis ⁊ vertice iteranť: qz nō fuit verus baptiſm⁹: ſed ſolū cathecim⁹ ⁊ exorciſm⁹. Qñ eni eēntia sacr̄i defuit debēt oia sacr̄alia iterari: qz nūq̄z dz dari sacr̄m niſi oibus cōcurrētib⁹ excepta neceſſitate. Qō āt dr̄ q⁹ dz caute ſuppleri qō fuit omiſſū ⁊ nihil ē iterāduz. de sac. ite. c. i. verū eſt qñ id qō fuit omiſſū nō erat eēntiale ⁊ p̄ncipale i sacr̄o. ſz vel erat pure sacr̄ale: ſicut cathecim⁹ omiſſus dz ſolus dici ⁊ nō aliō: qz ē pure sacr̄ale. vl' qñ erat eēntiale ſz nō p̄ncipale: ſicut ſi man⁹ impō ē omiſſa i diacono vel i ſacerdote: qō ē eēntiale qdē ſz nō p̄ncipale: illō ſolū ſupplēdū ē. ſz ſi nec character ip̄reſſus fuiſſet oē illi⁹ charactēris sacr̄ale repetēdū eēt: ſicut ſi ſacerdoti nō fuiſſz traditus calix oē pure sacr̄ale ad ordinē ſacerdotu eēt repetēdū cū illo vel ſaltē poſſet repeti. ſz qñ ſacerdotiū dať nō opoꝛtet: imo nō lz aliquē ordinē aliū cū illo cōferri. g̃ nll's ordo ēad ip̄m ſicut pure sacr̄ale. Et ꝓfirmať maioꝛ rōnis: qz id qō ē sacr̄ale tñ ⁊ nō sacr̄m pōt iterari ſine iniuria sacr̄i. qz piterationē ei⁹ qō nō ē sacr̄z nō fit iiuria sacr̄o: imo ēt qñ sacr̄m ꝓferť ſolēt sacr̄alia iterari ſi p̄us qñ fuit adhibita eēntia sacr̄i nō fuerit collata. vñ ⁊ i p̄mitiua eccl'ia qñ cathecumini veniebāt ad bap'm q̄ſtūcūq̄z eēnt iſtructi. vt Aug. Ambro. ⁊ Martin⁹: nihilomin⁹ replicabať eis id qō paruulis nōdū cathetizatis dr̄. Credis: Credo ⁊c. Et ſi factis oib⁹ cerimonys iueniať puer nō baptiçat⁹: qz ōfuit forma vl' mā: qñ baptiçať replicabiť totū: ſicut dcō canone toto ſi nō appareat eē panē vl' vinū reincipieť totū a canone ⁊ apponetur noua hoſtia. ⁊ ſil'r qñ eēntiale ordis ē omiſſū oia reiteranť. ¶ Tertia rō ad idē ē tal'. qz qō ſe hz ad aliō: ſic sacr̄ale ad sacr̄m ſuſcipiť ꝓpter hȝ ſolū: vt illō sacrz digne ſuſcipiať: amouēdo. ſ. aliqō ipedimētum qō faceret sacr̄m ñ digne ſuſcipi: ⁊ ñ ad hoc vt ſuſcipiēs iſtō sacr̄ale ſuiat hñti sacr̄m i aliquo actu illi⁹ sacr̄i: ſicut sacr̄alia baptiſmi nō ſunt ad hȝ q⁹ exorciçat⁹ vl' cathetiçat⁹ ſuiat i aliquo baptiçato i aliq̄ actu: dico hierarchico recipiēdo aliqō sacr̄m. qz nec ipſe dz leuare illū q baptiçať: ſz ad hoc q⁹ ip̄e idē digne ſuſcipiat bap'm remouēdo ꝓria ip̄edimēta: iferiozes autē ordines nō ſūt ad hoc ſolū q⁹ recipiēs eos digne recipiat aliqō sacr̄m: puta ſacerdotiū: cū aliqs recipiat iferiozes ordies q nō itendit eē ſacerdos: ⁊ aliqs cōferat iferiozes q nō itēdit cōferre ſupioꝛes vl' q nō pōt. ſed ad hoc datur vnuſqſq̄z inferioꝛ ordo vt deť ptās ſuiēdi ſacerdoti in actu ſacerdotu cōficiēdo vel miſtrādo. g̃ nō ſūt sacr̄alia reſpeū ſacerdotu.

Tertius articulus. q⁹ nō ſūt ſeptē sacr̄a: ſz vnū tñ: qz oēs actōes sacr̄ales q̄ ordinaňť ad vnū p̄ncipalē, effectū certo mō habēdū: ad quē nulla eax total'r attīgit: ſz ex oib⁹ ſimul iūctis hr̄ ille effect⁹ totalis: oēs iq̄z ſūt vnū sacr̄m: lz q̄libz eax ſit pars eēntialis sacr̄i: ⁊ ſic poſſz dici sacr̄m. ſic aūt ē de oib⁹ ordinibus. iō ⁊c. maioꝛ patz i oi ſacramēto de mā ⁊ de forma: quox neutx eſt vnū sacrz: ſed vtrūq̄z ſil' vnū tñ. Itē i eucharīſtia vbi tā hoſtia ꝓſecrata q̄z calix ꝓſecrat⁹: lz qōlibet p ſe eēntialiter ꝓtineat sacrz ēt itegrū. tñ pp vnā pfectā aie refectōez ad quā ordināť: ſūt vnū sacrz. ſic etiā in extrema vnctōe vbi aliqñ ſūt ſeptē vnctiōes diſtincte forma ⁊ mā: quarū vna nō ē diſpō ad aliam ſicut ſacramētale ad sacr̄m: nec oēs ad vltimā: ſz oēs in ſe hñt aliqd de eēntia sacr̄i: ſūt tñ vnū sacr̄m ꝓpter vnaz aie ſanationē ad quā ordinanť: q̄ nō fit niſi p oēs ſil'. minoꝛ apparet. qz ſicut ſeptē vnctiōes gnq̄z ſenſuū ⁊ vna renū ⁊ alia ad pedes ordinanť ad vnā pfectā ſanationē quā oēs ſil' faciūt ⁊ nulla eax. ſic ſeptē ordines ordinanť ex diuina inſtitutiōe ad vnā miſſā celebrādū: vel vnū coꝛp⁹ dñi cōficiendū nō q̄ocūq̄z ſz ſoleniter ⁊ reuereter: q̄ ſolēnitas ⁊ reuerentia p ſeptē ordinatos i ſuis officys agētes cōpleť: ⁊ nll's ordo: imo nec vn⁹ ordiat⁹ hūs oēs ordines p ſe ad hoc ſufficit. nec ſacerdos: licet ſolus poſſit cōficere: nō tñ ſolus ꝑt cōficere illo modo quo ad faciendū nati ſūt ceteri ordies ſubminiſtrare. ꝓpter q̄ nec ip̄e ordo ſacerdotu per ſe nec aliqs ali⁹ ē pfectū sacr̄m ordinis: ſz oēs ſimul. ¶ Cōtra dicta in ſcdo ⁊ tertio articulo arguiť octo medyz. ꝓimo ſic Quilibet ordo p ſe nō debet dici sacr̄m: ſz oēs ſil' vnū sacramentū. igitur glibet ordo aut equal'r pertinet ad rōnez ſaraméti ordinis. ſicut cōſecratio vini eq̄liter ꝑtinet ad ꝓſecratiōnē eucharīſtie: ſicut ꝓſecratio panis ⁊ eꝰ. q̄ nullus dicit: vel i vno tñ cōſiſtit rō sacr̄i. ſ. in ſacerdotio. ialys aūt cōcomitatiue tanq̄z i sacr̄alib⁹ adiūctis. ⁊ ſic hr̄ ꝓpoſituz. ¶ 2° per rōnem tactā in arguēdo. qz ſi ordo ē sacr̄m: glibet ordo erit sacr̄m. ⁊ ſic eēnt. i 3. sacr̄a. ¶ 3°. qz ſi glibet ordo ē sacr̄m: aut p ſe. ⁊ ſic ſunt partes ſubiue ⁊ ordo totū vl'e: aut ſic q⁹ oēs ſunt vnū sacr̄m. ⁊ tūc ſūt ptes itegrales: ſz vtrūq̄z eſt falſum. g̃ ⁊c. ¶ 4° ſic. illud ſolū eſt sacr̄m qō attingit ad effectū p̄ncipaliter intentū: qō vo diſponit ē ſacramētale. ⁊ hoc patet p Tho. ſ. di. 23. q. i. Cū igiť ſolū ſacerdotiū attigat ad effectū p̄ncipalē ſolū erit ſacramētū: ceteri ſacrālia. ¶ 5° ſic. quādo plēs actiones ordinanť ad vnū p̄ncipalē effectū: ita q⁹ vna attingit: ip̄m alie vo ſolū diſponūt: illa que p̄ncipaliter attīgit ē ſacramētū: cetere vo ſūt ſacramēta: les tñ: ſicut patet de cathecim⁹ reſpectu ablutōis ſub determinata forma vbox. qz eni oēs iſte actōes ordinanť ad ablutionē peccati originalis. ⁊ ad hāc ſolā attīgit ablutio: cetere vo tantū diſponūt. iō ſola ablutio ē ſacramētū. exorcizatio aūt ⁊ cathetizatio ſacramētalia. Nūc aūt ita eſt q⁹ oēs ordinationes miniſtroꝛū eccleſie ſunt p̄incipaliter pp ſacramētuz eucharīſtie cōficiendum ⁊ miniſtrandū. ad hȝ aūt attingit poteſtas ſacerdotu: cetere vo ſoluz: diſponunt: quedā a remotis: ⁊ alie ō ꝓpinquo. ergo ſola ordiatio sacerdotal'ē ſacramētū: cetere vo ſunt ſacramētales tñ. ¶ 6° ſic. poteſtas q̄ dať i baptiſmo ē ad ſuſcipiendū ſacramēta: ſicut ptās ordinis vt eſt sacramentuz ad cōficienduz vl' cōferendū: ꝓueniūt enim ſibi inuicē ſicut poteſtas actiua et paſſiua. ſed in ordinibus ſub ſacerdotio nō cōferť aliqua poteſtas ad cōficiendū vel cōferēdum ſacramēta. vñ diaconus q⁹ ſuperioꝛ eſt iter illos nō habet ex ordine aliquod ſacramētū cōficere vel cōferre. cuius ſacramentū eucharīſtie ꝓfectū a ſacerdote habeat mediāte vaſe portare vl' diſpenſare portādo ſolūmodo vel offerēdo. g̃ nullus ordo ſub ſacerdotio eſt ꝓpꝛie ſacramētū. ¶ 7°. qz in ordinatiōe ſacerdotis ꝓfertur ptās vel deputatio q⁹ quā ordinat⁹ poteſt aliqd facere qō non poterat pri⁹: ēt quo ad genus facti: ſic ordinatus i ſacerdotē pōt cōficere coꝛp⁹ dñi: ⁊ abſoluere i foꝛo pnie qō nō poterat ante ordinationē: ſz i ordinib⁹ iferioꝛibus ſacerdotio nulla poteſtas vel deputatio ꝓfertur ordinato per quā poſſit qō pri⁹ nō poterat: ſz ſolū per quaz

licet facere, qđ nō licebat p̄us. Quicqđ enī pōt diacon⁹ ordinatus: puta: legere euāgeliū: ministrare sacerdoti ⁊c: totū poterat añ: sz nō licebat ei: sil'r ē i inferioꝛib⁹ ordinibus. Cū ergo ptās sit ad posse ⁊ nō ad licere: ptās q̄ ꝓferr̄ i alys ordinib⁹ a sacerdotio nō ē ptās simpl'r: sz fm qđ. nec illi ordies sūt ordies simpl'r: cū ordo sit signaculū mediāte quo traditr̄ ptās spūalis ordinato: vt dictū fuit p⁹: q̄re nec sūt sacramēta simpl'r: sz fm qđ siue q̄dā sacr̄alia. ¶ 8° ꝓfirmat̄ ꝫ mō sic p cōe dictū doctoꝛ. Dñt enī coīter doctoꝛes q⁹ distictio ordis nō ē distictio toti⁹ itegralis i suas ptes: nec toti⁹ vlis i partes subiuas: sz toti⁹ ptātiui cui⁹ ē nā. q⁹ totum fm ꝓpletā rōnem ē i vno. i alys āt ē aliq̄ participatio illi⁹: ⁊ ita ē hic. Tota enī plenitudo h⁹ sacr̄i ē i vno ordie. s. sacerdotio: i alys āt ē q̄dā pticipatio ordis. Ex quo g̃ tota plenitudo sacr̄i ē i sacerdotio. i alys āt solū q̄dā pticipatio. pz: q⁹ nō sūt sacramēta p̄pe sz sacr̄alia. Sic igit̄ dñt aliq ꝓfirmātes hoc: q⁹ hoc ꝓbabil'r pōt teneri. nec vidēt q̄o dictū fratris Thome possit al'r saluari dicētis: q⁹ si glibet ordo est p se ⁊ simpl'r sacramētū: tē pl'es ordies sūt pl'a sacr̄a: ⁊ ñ vnū tm̄: vt ipse dicit. ⁊ itez ordo erit totū vl'e ad spāles ordines ⁊ sacr̄z sil'r. ⁊ spāles ordines erūt ei⁹ ptes subiue: qz ille sūt ptes subiue q̄ p se ⁊ eēntialiter recipiūt p̄dicationē totius. ⁊ sic eēt i ꝓposito si glibet ordo eēt p se ⁊ simpl'r sacramentum: qđ tamē ipe negat. si vo sunt oēs ordies vnū sacr̄z vt ptes ei⁹: quēadmodū ꝓsecratio panis ⁊ ꝓsecratio vini faciunt vnū sacr̄m cōpletū eucharistie: seq̄r̄ q⁹ spāles ordies eēnt ptes itegrales sacramēti ordinis vni⁹: quēadmodu z i sacr̄o eucharistie ꝓsecratio panis ⁊ vini sūt ptes itegrales: hoc itez ipse negat. Nō restat g̃ q⁹ possit saluari ei⁹ itentio nisi supradicto mō. s. q⁹ sacerdotiū sit simpl'r ⁊ p se ordo et sacramētū: cetera vo sint sacr̄alia tm̄. Et soluūt isti arg^m^ superi⁹ factū quo dicebat̄ alia eē sacr̄a. s. q⁹ illō qđ cōfert gratiā ex opere opato ē sacr̄m: ista sūt hȝ. qz qcūq̄z diuinit⁹ deputat̄ ad aliqđ officiū: cui⁹ executio nō pōt ꝓgrue fieri sine gratia: illi dat̄ gratia. diaconat⁹: subdiaconat⁹ ordinant̄ ad sacr̄a tractāda q̄ imūdis tāgere nefas ē ꝫ Dio^m^. i. ca. eccle. hierarchie. g̃ ⁊c. soluūt q⁹ maioꝛ ꝓpositio ē vā i illis opib⁹ q̄ directe ⁊ imediate ordinant̄ ad tollēdū pctm̄. qz cū peccatū nō tollat̄ nisi p gr̄am: actio p quā ꝓferr̄ gratia ē ibi p̄n cipalissima. ⁊ iō ē sacr̄m sicut ablutio i baptismo. i opib⁹ āt q̄ nō imediate ordinant̄ ꝺ peccatū: sed ad ꝓferēdū ptātem seu officiū ꝓpter aliquē finē illa sola opatio ē sacr̄z p quaz ꝓferr̄ ptās q̄ directe ⁊ imediate ordinat̄ ad finē intētū: qz illa sola ē p̄ncipalis. cetere vo ⁊ si in eis ꝓferat gr̄a: sūt ad miniculatiue: ⁊ iō sūt sacramētalia ⁊ ñ sūt sacramēta. Sic aūt ē i ordinib⁹ vt declaratū fuit. iō ⁊c. Et ad scām argumētum supi⁹ tactū qñ dicebat̄. sacr̄m ⁊ sacramētalia sil'debēt ꝓferri: sz alȳ ordines nō sil'cōferuntur cū sacerdotio. g̃ ⁊c. rsident q⁹ nō oz sacramētalia sil'cōferri cū sacramēto. Nā i p̄mitiua eccl'ia multis dieb⁹ ⁊ q̄nq̄z pl'ibus ānis catheti zabant̄ ꝓuersi p̄iusq̄z baptiçarēt̄: sicut legit̄ de btō martino. Et eodē mō p̄ri⁹ tpe p̄moueī qs ad miozes ordies gradati añq̄z fiat sacerdos: vt ꝓbato i minoꝛib⁹ maioꝛa cōmittant̄. ¶ Sed tenendo qđ p̄ri⁹ ad istas rōnes rñdendū est p ordinē. ¶ Ad p̄mā aut eq̄liter ⁊c. dōz q⁹ ipse omittit medīū: qz rō sacramēti ꝓsistit i oībus eēntial'r: sz nō eq̄l'r. sicut rō vite ñ ꝓsistit eq̄l'r i vegetatiuo sensitiuo ⁊ itellectiuo sz i solo itellectiuo total'r ⁊ pfcē. i alys āt ipfecte ⁊ ptial'r: sz tñ eēntial'r. ⁊ sic i ꝓposito glz ordo ē sacr̄z eēntial'r: qz hz eēntialia vtraq̄z sz nō pfecte nisi sacerdotiū. ⁊ iō sūt vnū sacramentū ꝓpter ordinē ad vnū. s. corp⁹ xp̄i ad qđ oēs ordinātur. ¶ Ad scām dōm: q⁹ nō segtur q⁹ si ordo ē sacramētuz g̃ quilibet ⁊c. g̃ septē vel tredeci. qz cōsecratio panis añ cōsecratione vini est simpl'r sacramētū ⁊ p se q̄tuz ad hoc q⁹ ei cōpetit diffinitio sacramēti: ⁊ est totus effectus ⁊ ꝓplet⁹. ⁊ similiter ē de ꝓsecratōe vini: nō tñ sūt tot sacramēta simpliciter quot sūt ꝓsecrationes: qz ambe ordinant̄ ad vnuz finē: g̃ sz sit pfecte in quolibz q̄rtū ad rē sacramēti: nō tamē quo ad sacramētū: siue quo ad signū ē pfecte nisi sub vtraq̄z spē. ⁊ sic est i ꝓposito sz i quolibet ordine sit illō qđ p se sufficeret ad totā rōnem sacramēti. ⁊ iō qlibet pōt dici sacramētū. qz tñ oēs ordines ad vnū qđ p̄ncipaliter ordinātur ꝓpter hoc sūt vnū sacramētū vnitate ordis. ¶ Ad tertiū dōm: q⁹ nō segt̄ si glibet ordo ē sacr̄m: q⁹ sint ptes subiectiue ⁊ sacr̄z totū vl'e. qz sz inequalitas ptiū nō excludat totū vl'e: nec illud qđ ē gen⁹. qz spēs semp sūt inequales nec illud qđ est spēs ē recipiēs magis ⁊ min⁹: tamē partiū subiectiuaz fm q⁹ hȝ: vna nō ordinat̄ ad aliā. nō enī albedo minus intensa ordinat̄ ad albedinē magis intensā: nec ambe ad tertiā: nec sil'r nigredo ad albedinē. sic aūt ē i ordibus q⁹ vn⁹ aly subseruit: ⁊ oēs ad vnū qđ ordinant̄ inq̄rtū sunt sacramēta. vñ nō sūt partes subiue. Et qđ dicebatur. g̃ sūt partes itegrales sacr̄i: dōm q⁹ nō segtur: qz ptes itegrales sacramēti dñr aliqua q̄dr̄upliciter. p̄mo ꝓpter partialitatē signi: nō rei: sicut i eucharistia q̄libet ꝓsecratio p se sumpta ꝓtinet totā rē sacramēti: ⁊ tamē nō hz nisi partē signi nec i mā nec in fozma. vnde sola ps rei est ibi vi sacr̄i. Luz enī dico: hoc est coꝛp⁹ meū: nō significo sanguinē: nec panis significat sanguinē. z° āt ptes itegrales i sacrāmēto dicūtur quaz q̄libet p se nata ē totā rē cōtinere ⁊ significare: sz ex ordine ⁊ itentiōe nō habēt nisi partē: sz oēs sil'habēt totū. sicut i baptismo tres imersiōes: quaz q̄libet poterat p se eē baptismus tot⁹: ex itentōe volētis tria imersiōe vnuz baptismū ꝓferre: i sola vltima ē effect⁹: ante nihil. Et si añ tertiā mozereī baptiçās nihil eēt actū: ⁊ eēt totū iterāduz: si suscitareī: sicut ē ex pte vboꝛ q⁹ añ vltimū nihil ē actū. sed a p̄ncipio iterandū est totū si aliqd de suba verboꝛ sit omissū. 3° modo dñr partes itegrales quarū q̄libet habet effectū ptialē stati ⁊ est signū partiale: nec vna plusq̄z alia sed oēs sil'hñt effectū totalē sicut i extrema vnctiōe. Oēs enī vnctiones causant vnā pfectā curationē aīe: sed q̄libz ptialē. qz si nihil ageret̄ p quālibz: sz solū p vltimā i vtute primaz: sicut est de verbis ⁊ de immersionib⁹ baptismi: tē si minister mozereī post p̄rimā inunctionē nihil eēt actus: sed esset illa vnctio iterāda sicut de imersiōibus ⁊ verbis dictū est. Et p̄terea distincta ⁊ partialis significatio hz distinctū ⁊ partialē effectū i sacramētis q̄ efficiunt qđ signant: sed distincta et ptialis significatio ē dicēdo: p istā vnctionez idulgeat tibi dñs qcqd deliqsti p visū. ergo hoc solū efficit ex vi sacr̄i. s. remissio cōmissoꝛ p visū: siue quo ad culpam: siue quo ad penā: siue quo ad reliqas: sed ex nāli cōcomitantiua si per alium sensū cōmisit peccatū mortale: sine q̄ peccatuz visus nō pōt remitti: remitteret̄ ét: sicut sub spē panis ē sanguis: qz nō ē sepatus a coꝛpoze. sed si sacr̄z istud ordinat̄ ꝺ venialē culpā: cui⁹ remissio nō habet cōnexionē: tē accidit vni vnctioni q⁹ hēat effectū alteri⁹. ⁊ sil'r si ꝓtra penā vl' ꝺ reliqas: qz forte sūt distincte. aut si ifirmitas ꝺ quā ē qđ idiuisibile: p quālibet vnctionem fit ad eā dispō spāl is. ¶ 4° mō dicūt ptes itegrales sacramēti qñ neuter hz p se effectū aliquē sed ambe simul iūcte: ita tñ q⁹ effect⁹ est ab vna quasi fozmaliter: ab alia q̄si māliter sicut mā ⁊ fozma in nālibus. ⁊ sic sunt verba ⁊ elementuz in quolibet sacramēto: ⁊ nō sicut ptes vboꝛ adiuicē vl' partes māe vel actionū q̄ se habent eq̄liter sicut i scōo mēbzo. Nulloauté istoꝛ modoꝛ quatuoꝛ se hñt ordines adinuicez. Nō. n. glibet ordo habet effectum totū oium ordinū sub signo partiali: vt i p̄mo mō: nec oēs sil'habent vnicū effectū ad quē equaliter se habeāt ⁊ nullus sine alio aliquē vt in scōo mēbzo. nec ineq̄liter vt in q̄rto: nec glibet habet suū effectuz p se partialē equalē vt ex illis resultet totus vnus effect⁹ in eodem vt in extrema vnctiōe. qa pfecta curatio aie nō est ex aliq̄ vna vnctione: sed ex omnibus sil'. sicut nec totū

Solutiones ad ar ꝺ opiōē bti tho.

integrale est pfectū ex vna parte ꝫ ex oībus simul. Sed si non eēnt ordines inferiores sex: solū sacerdotiū bēret illū principalem effectū ad quē oēs ordines ordinantur. ſ. conficere corpus ⁊ sāguinē. Hoc aūt ē contra natūrā totius integralis ꝙ possit saluari i aliqua sua parte loqnēdo: de totis etherogeneis ⁊ partib⁹ eēntialibus: vñ relinquit ꝙ sūt partes potentiales. ¶ Ad 4m dicendum ꝙ finis ē ꝑncipalis respectu ei⁹ qō ē ad finē: vñ effectus principaliter ītēt⁹ i admīstratiōe sacrī pōt dici duplr: vno mō tāq̄ finis pp⁹. Alio mō tāq̄ finis cōis. Opatio āt sacrālis ad finē ꝑpriū se bz duplr: vno mō sicut causās ipm ex ope opato: ⁊ ē tal finis ꝙ ēt est de rōne sacramēti vt sacramētū est: puta gr̄a vel cum hoc deputatio ad aliqō sacramētū: ⁊ tale quidē ē sacramētum ⁊ nō sacramēt̄ale tm̄. Quidqd. n. ex ope operato dat gr̄az ē sacramentum vel pars ei⁹: aliqñ finis pro prius nō est gr̄a siue causetur ex opere operato vt exorcismus: siue ex opere operante vt catbecismus: ⁊ hꝺ sunt sacramentalia ⁊ nō sacramēta. Finis ꝙo cōis est ex cui⁹ vnitate plura possunt dici vnū sacramētū pfectū quorū qōlibet per se sumptū ē īperfectum siue quo ad signū: siue quo ad effectū siue quo ad vtrūq̄z ⁊ siue vnus sit alio pfectius siue nō: ⁊ sic est in proposito. Oēs. n. ordines ad hoc sūt vt missa integre ⁊ perfecte celebrēt ad quā oēs ordines p se aliqd operantur: nec est aliqs ordo qui perfecte hoc possit sine alys nec ēt ipm sacerdotiū: cuius p se possit i eēntiaz. Et iō nec sacerdotiū ꝑt ē ab alys distinctū ē sacramētus pfectū ⁊ integrū ꝫ oēs simul sunt vnū sacramētū: qz oēs simul cōferūt ptātem ⁊ gr̄am faciendi oīa regsita p se ad perficiēdū digne vnū effectū q ē sacramētū altaris: nihilominus tm̄ qōlibet per se ē sacramētū ꝫ īperfectū. Sacramētū qdem ē: qz ex ope opato ad aliqō sacramentū deputat ad qō bene agendū ēt gr̄am ꝓfert: ꝫ īperfectū: qz non deputat ad id sacrū mō pfecto ꝫ īperfecto: ⁊ gr̄am ēt īperfecta tribuit iux̄ ꝓportionez ad actū ad quē ordinat. Sic ēt traditio calicis cū forma pōt dici sacramētū: qz ex ope opato dat ptātē ⁊ gr̄am: ⁊ silr ipositio manuū cum forma dat spūz sctūz: alr eēt mēdaciū: ⁊ ptātē remittēdi peccata: ñ tm̄ sūt duo sacra ꝫ vnū: qz ordīat pfectū gradū ⁊ ptātē sacerdotis cui⁹ ē duplex act⁹. Et iō per duas formas ⁊ duas exteriores res dat vtraq̄z ptās: vna quidē ex vi sacrī: alia ex concomitantia i vtraq̄z silr sicut i eucharistia: cuius sit dissile: qz ibi ē duplex mā: hic vna. ¶ Ad 5m dicendū ꝙ qñ dr̄ qñ plures actiōes ⁊c. ꝙ verū ē qñ sic ordinant ad illud vnū effectū coēm qō nō hñt post illū aliquē ꝑpriū effectū ex ope operato q sufficiat ad rōnem sacramenti sicut est i exorcismo ⁊c. ⁊ i illis que dicunt ⁊ ante ⁊ post i qlibet ordine qñ ꝓfertur. Secus aūt qñ quelibet actio bz ꝑpriū effectū ex ope operato q sufficit ad rōnē sacramēti. Tūc enim quelibet ē sacramētū. Sed qz oēs illi ꝑpry effectus nō sūt pp se intenti ꝫ pp aliqd vnū: iō oēs ille actiōes simul accepte faciūt vnū sacramētū itegrū ⁊ perfectū: ꝫ quelibet illa rū facit sacramētū īperfectū ⁊ diminutū. ¶ Ad 6m qñ dr̄ ꝙ ordo ꝑt ē sacramētū ē ad ꝓferēdū seu ad ꝓficiendū sacramēta: sicut baptismus ptās passiua ad suscipienduz ea: addēdū ē ad ꝓparandū ⁊ ministrādū ad ꝓficere vel conferre. Si dicat ꝙ ex parte po⁹ passiue nō est nisi vna actio q̄ sit sacrum: alie sunt sacramētales ēt ꝓparatorie. g̃ nec ex parte po⁹ actiue: nō ē silr: ꝙ plura requirunt ad agenduz q̄ ad patiendū. vel dicendū ꝙ ēt ordinū quidā disponunt ad sacramētū ꝓferēdū ⁊ ꝓficiēdū disponēdo populum. In ministrari aūt verū dicunt nisi de diacono q ex officio bz sanguinē ministrare: tm̄ adhuc videt ꝙ nō sit suus gradus nisi fiat mētio i verbis sue ordinatiōis. ¶ Ad 7m qñ dr̄ ꝙ nō est ordo simplr: qz non ē ptās simplr nisi in sacerdotio pōt addi ꝙ immo i subdiaconatu ⁊ diaconatu est noua ptās: qz prius poterat cōtrahere matrimoniū: postea nō pōt ⁊ si ꝓbat nō ē matrimoniū nec ē sacramētū. Itē dicendū ꝙ bene ē aliquid vnū sacrm̄ nō solū ꝙp bꝰ ꝙ pōt agere vel pati qō pri⁹ non poterat nisi illicite sicut per matrimoniū accipit ptātem vnus i aliū nō faciēdū aut patiēdi qō ꝑ ius nō poterat: ꝫ faciēdi licite qō pri⁹ nō poterat nisi illicite: ⁊ sic est de diaconatu ⁊ subdiaconatu. Itē p qō dat ptās faciēdi ex officio qō ꝑius poterat facere licite: sed nō ex officio sicut in cōfirmatiōe: ⁊ sic ē de iferioribus ordinibus quoz̄ actus ēt licite sine illoz̄ ordinū ordinatiōe exercet nō tm̄ ex officio a deo īstituto sicut cū illis: vel si cōcludat ꝙ nō glibet sacrm̄ pfectū ꝫ īperfectū: ꝺcedēduz ē. Qō aūt dr̄ ꝙ licere non ē posse nisi fm̄ qd: īmo ptās iuris dr̄ eē potestas simplr: sicut i matrimonio ptās quā vnus bz i aliuz nō ē ptās facti quā magis bz qui oppmit alienā q̄ qui reddit debitū sue: sed solū ptās iuris qua licite facit qō ꝑius illicite. Itē exorcizatus ⁊ epatus eēnt simplr ptātes sicut sacerdotiū: qz p illa pōt quis qō ꝑius non poterat. ¶ Ad 8m dicendū ꝙ sicut q̄libet aīa est aīa non pfecta nisi itellectiua i qua be tres vniunt ⁊ ē vna pfecta aīa: sic ī ꝓposito: nisi ꝙ ē ibi totū eēntiale cū toto potētiali: ⁊ ē ibi vnitas realis nō plēs aīe i hoīe: hic aūt ē vnitas ordinis: vñ sūt plura sacramēta īpfecta ꝫ vnū pfectū: nec ēt sacerdotiū sine alys ē sacramētū perfectū p se ⁊ distinctū. Tūc enī alia vel non eēnt sacramēta vel eēnt distincta sacramēta a sacerdotio. Qō aūt Tho. dicit ꝙ tota. plenitudo buī⁹ sacrī ē i sacerdotio: itelligendū ē q̄tū ad eēntiā illius qō ꝓncipalr ⁊ finaliter q̄ritur i oib⁹ ordinibus: nō aūt q̄tū ad pfectionē ⁊ integritatē accītalem eiusdē: nec q̄tū ad eēntiā eoz̄ q̄ imediate vt ꝑpri⁹ finis querūt i singulo ordie. Nisi. n. sacerdos suscepisset ordinē diaconat⁹ nō licite faceret officiū diaconatus nisi forte iferior ꝓtineatur i superiori. ¶ Solo quā dat ad argumēta nō vr̄ valere. primo qz qō vr̄ īuere ꝙ in minoribus ordinib⁹ gr̄a nō ꝓferat est flm. Quia aut eoz̄ actus a carēte gr̄a nō pñt exerceri sine peccato: ⁊ tūc eadē rōne cōferr̄ i eis gr̄a q̄ i diaconatu ⁊ subdiacōatu: aut pñt sine peccato ⁊ tūc saltē nō pñt exerceri cū merito. Qñ aūt deus eligit aliquē ad aliqō officiū nō solū dat illud qō est necessariū ad hoc ꝙ īplēs mereat ꝑmiū ⁊ mercedē: alias deficeret i necessarys: qz frustra qs laborat si nec premiū nec meritū cōseqūtur nec penā. ⁊ i minoribus ordinib⁹ adiungitur. Sic agas vt partem habeas cū illis ⁊c. Qō aut tē dr̄ ꝙ nō oē illud i quo ex ope operato cōfertur gr̄a ē sacrz: ē ꝺ diffinitionē sacrī noue legis q̄ nō plus cōtinet nisi sensibile signū exterius ⁊ gr̄am sctificātē iterius ex ope opato: ita tm̄ ꝙ vel ipa res que cōfert gr̄az ē sacrm̄ ⁊ nō vsū eius: sicut ꝓmunio nō ē sacrm̄ ꝫ vsus sacrī ⁊ tm̄ ex ope opato cōfert gr̄am: vel vsus rei q̄ cōfert sanctitatē ē sacrm̄ sicut in baptismo: qō aūt dr̄ ꝙ in illis solis ordibus g ordinant cōtra peccatū va ē maior: flz ē: qz solus baptism⁹ ⁊ pnia ⁊ extrema vnctio fm̄ eos directe ⁊ imediate ordiant ꝺ peccatū tollēdū: ⁊ alia ꝺ alios defect⁹ ⁊: nihilomin⁹ sūt vera sacramēta ex bꝰ ꝙ ex ope opato gr̄am ꝓferūt. Et istā maiorē quā mō distingūt ipi solebāt accipe idistincte ad ꝑbandū aliqd esse sacrm̄: qz. ſ. bēbat aliquid sensibile exterius per qō iterius sctitas dabat. Sacrm̄. n. est signū sacre rei: ita vt cā existat ⁊ silitudinē gerat ⁊ nihil plus regrit. Qō vlterius dicit ꝙ i opatiōib⁹ q̄ ꝓncipalr ordinātur ad ꝓferendū ptātē vl offm̄ illa sola ē sacrz p quā dat ptās ad illū finem imediate: vex̄ ē si loq̄t de fine imediato ad quē gr̄a regritur: nō aūt de fine remoto. Si. n. p sacerdotiū daret ptās ⁊ nō gr̄a ex ope opato nō ēt sacrm̄ noue legis: ꝫ solū antique. Si aūt p sacerdotiū solū daret gr̄a ⁊ ñ aliq̄ ptās posset eē sacrm̄ ēt noue legis sicut extrema vnctio ī q̄ nō dat ptās p quā sup alios ꝓstituat. g̃ ex bis duob⁹ ē sacrz sicut ex cā finali: qz dat ptās ⁊ gr̄a ad bene vtēduz ea ybicunq̄z. g̃ vbi hec duo ꝓcurrūt ibi ē sacrm̄. iō ⁊c. ¶ Ad 2m qñ dr̄ ꝙ sacramētalia simlr ꝓferūt cū sacro bñ rndēt: qz nō ē necesse sicut de catbecio ī ꝑmitiua ecclia: ꝫ ex bꝰ pōt argui ꝺ eos si

cut argutū ē i hac qōne i scōa rōne scōi articuli. ¶ Ad arm ꝑncipale solutū ē: pōt tñ addi q ordo ē sacrm p se cōpletū put accipit ex aggregato ex septē ordinib⁹: ꝛ sicut diuidit ꝫ alia sex sacra: put ät ordo accipit diuisiz ꝑ vnoquoq; ordine de septē: sic nō ē sacrm ꝑmo mō dictū sz nec ē sacrale: sz ē ps eēntiaľ sacri itegralis. Nō sic ät q vn⁹ ordo sit mā: ꝛ ali⁹ forma: sicut coiter i alijs: nec sic q glibet cōtineat totū: sicut in eucharistia. sz sic q glibet ordo cōtinet ptialem mām ꝛ partialē formā: sicut ptes vni⁹ etherogenei: ꝛ sicut i extrema vnctiōe q̄libz de septē vnctiōib⁹: nisi q hic glibz ordo habet effectū magis distictū. Si aūt sacrm dicat oē ex ope opato gratiā cōferēs: siue ad effectū ꝑpriū ꝑ se tm̄: siue i ordine ad aliquid cōmune: sic quilibet ordo ē sacrm: sed partiale ꝛ imperfectum ꝛ diminutū. Questio. II.

Querit scōo de charactere vtrū i quolibet ordie ipzimat character. ꝛ videt q nō. qz cū idē bō recipiat oēs ordines: eēnt i eodē multi characteres eiusdez spēi vel saltē generis ꝓzimi: qō ē inconueniēs. ¶ ℙ. vni⁹ sacri vn⁹ ē effect⁹: sz oēs ordines ꝓstituūt vnū sacrm: vt dictū ē i qōne ꝑcedēti. ğ causant vnū effectū tm̄: sz ille nō pōt eē nisi vn⁹ character. iō ꝛc. ¶ Cōtra. qz illō qō ñ ipzimit characterez ē iterabile: sz nullus ordo ē iterabilis. iō ꝛc. ¶ ℙ. ordo ē signaculū i quo tradit ptās spūalis: sz character ē hoc. ꝛ id ꝓuenit oi ordi. iō ꝛc. ¶ ℝ⁰. tria sūt hic videnda. ꝑ ō sufficiētia ordinū. 2⁰ ō effcū q ē res tm̄. 3⁰ ō effcū q ē res ꝛ sacrm.

Quantū ad ꝑm sciēduz ē: q oēs ordo ordiat ad eucha sacrm. ordo. n. mīstroz ecclie: g sūt mediatores iter xp̄m ꝛ pplm̄ ē ad faciēdū vnionē ppli cū xpo. ℍ ät fit maxīe p sacrz eucha i q̄ xps ꝓtinet realr: ꝛ a nobis sumitur. vñ dr sacrm vniōis. hec ät vnio fit duplici actu. s. p sacramēti ꝓfectionē: ꝛ p ppli dignā ꝑparationē. In ꝑmo actu deseruiūt q̄tuor ordies. s. acolythat⁹: subdiacōat⁹: diaconat⁹: ꝛ sacerdotiū: sz differēter. qz acolyth⁹ hz māz ꝓsecrādā ꝑparare i vasis nō sacris. ipe vt i lra dr vrceolū cū aq̄ ꝛ vlo ꝑparat ꝛ tradit subdiacono: subdiacon⁹ vo hz eā ponere in vasis sacris: i q̄b⁹ fit ꝓsecratio. diacon⁹ vo hz eā offerre sacerdoti ad ꝓsecrādū ꝛ ꝓsecratā dispēsare saltē sanguinē cū vase mediāte. Cōsecratio ät ptinet ad sacerdotē. In 2⁰ vo actu i ꝑparatōe ppli defuiūt alij tres ordies: sz differēter: qz duo eoz disponūt remouēdo ꝓhibēs vl malum̄ boiem vt hostiari⁹: vl malū angelū vt exorcista. 3⁰ vo. s. lector ꝑparat offerēdo bonā dispōnē q̄ ad cognitionē vi ꝛ dilectionē boni: qō fit legēdo ꝓphetias ō xpo i testō vete. ptātas.

2⁰ ℙ Quo ad 2m sūt tres ꝓnes. ¶ Pria q i oi ordie ꝓfertur gra: qz dei pfcā sūt opa. deutro. 32. Cuicūq; n. dat dinit⁹ alicq̄ pō: dāt ei ea p q̄ ꝓgrue pōt exire i actus illi⁹ pōe. sic. n. videm⁹ i nālib⁹. aialib⁹ eni data sūt membra p q̄ ꝑfit exire i act⁹ ꝓuēiētes po⁹ aie. vñ sic gra gratū faciēs ē nec ad ℍ q hō suscipiat digne sacra: sic ad ℍ q hō digne exeq̄t act⁹ sacroz. ꝛ iō sic i bap⁰ dat gra vt digne suscipiam⁹ sacra
2⁰ ℙ sic i sacro ordie vt digne exeq̄mur. ¶ 2ª q ꝓfert graz i dispōsito maiorē q̄ alia sacra: ꝛ maioz maiorez. qz maioz gra regrit ad act⁹ ordinū digne exercēdos q̄ ad act⁹ cōes: ꝛ ad maioris ordis actū maiō. vñ nihil sensibile tm̄ valz ad magnitudinē gre ipetrādā ex ope opato: sic ordo sacerdoty: ni
3ª ℙ si forte gs dicat illō ō ꝓsecratōe epi: ꝛ ō susceptōe digna eucharistie. ¶ 3ª ꝓclo: q gdā ordo dr sacer ꝛ gdā nō. Et iō sciendū q sacrū dr aliqd dupl'r. vno mō absolute. ꝛ sic oēs ordies sūt sacri: cū sint qōdā sacrm vl sacrale. alio mō anthonomastice siue excellēter. ꝛ isto mō tres dñr sacri. s. sacerdotium: diaconatus: ꝛ subdiaconat⁹ duplici rōne. ꝓmo rōne māe: circa quā bñt act⁹ suos. bñt. n. act⁹ suos circa mām ꝓsecratā. Nā subdiacon⁹ hz vasa sacra tāgere ꝛ i eis mām eucharistie ꝑparare. Diacon⁹ vo ꝑparatā i eisdē vasis sacerdoti offerre. sacerdos vo hz eā i eis ꝓsecrare ꝛ ꝓsecratā tractare imediate q̄tū ad coz⁹ dñi. 2⁰ rōne ꝓtinētie annexe his ordinib⁹ q̄tū ad clericos occidētales. Uotū eniz ꝓtinētie reddit nos q̄si deo ꝓsecratos. Nihil ät horū ē i q̄tuor mīorib⁹ ordib⁹: qz nec act⁹ eoz ē circa aliqd ꝓsecratū imediate: nec eis ē ꝓtinētia annexa. ꝛ ideo nō dicuntur sic sacri vt alij tres.

Quātū ad 3m arti. ꝑncipaľ q̄sitū sūt due ꝓnes. ¶ Pria q i ordie ō septē ipmit character distict⁹ ꝛ spālis. qz ordinat glibz ad distictū actū. ¶ Sz ↄ B ē. qz tē i oi ordie bñte diuersos act⁹ tot eēnt distincti characteres quot act⁹. Si dicat nō qz sūt subordiati. ita ꝛ ois act⁹ septē ordinū sūt subordiati. ğ nec ibi nisi vn⁹ distict⁹ character. ¶ Et dom ad hoc: q sz oēs ordies ordinēt ad eucharistiaz ꝛ iferioz mediāte supioze. tñ glibz ordo bñs i se mltos act⁹ iter illos hz aliquē ğ ꝑncipali⁹ ꝛ imediati⁹ defuit eucha⁹: ꝛ deputatio ad illū regrit. characterē spālē. ñ ät ōputatio ad alios. Sz dicūt qdā q nō i oi ordine ē character ꝑpet⁹: vbi sciendū ē fz eos: q cū character sit ptās p quā hō opatur diuinas actōes. sic aligd hz dupl'r rōnē ptātis sic ꝛ characteris. ptās. n. ꝑpet dr p quā possum⁹ i actū i quē alis non possem⁹. sz ptās fm qd p quā licite possum⁹ qō alis poteramus: sz nō licite: sic ꝛ character simpl'r dr ptās. p quā possumus i actū i quē ꝑ⁹ nō poteram⁹. sz character fz qd dr potestas p quā licite possum⁹ i actū i quē ꝑ⁹ poteram⁹: sz nō licite. accipiēdo ğ characterē p ptāte simpl'r dcā: sic character nō ipzimit nisi i sacerdotio: ñ ät i iferioz⁹ ordib⁹: cui rōnē assignāt: qz cuicūq; ꝓfert aliq̄ ptās spūal simpl'r: tal ꝑt i spirituale effectū i quē ñ poterat ꝑ⁹ vt dictū ē. sz sacerdos post suam ordinationē pōt i spūalē effectum i quem non poterat ꝑ⁹. qz sacerdos pōt ꝓficere sacrm eucha⁹ ꝛ absoluere in foro pnie i quē pri⁹ nō poterat. diacon⁹ vo ꝛ iferiozes ordines post ordinationē suā nō pñt i aliquē effectū i quē pri⁹ nō possent: q̄uis liceat eis nūc qō nō licebat prius. pri⁹ eni poterat euāgeliū legere ꝛ sacerdoti mīstrare: sz nō licebat. ergo in ordinatōe sacerdotis ꝓfert ptās spūalis simpl'r dicta: non aūt i ordinatōe iferiozum. si ergo character ē ptās spūalis. sequitur q character ꝑpzie ꝛ simpl'r dict⁹ imprimatur i sacerdotio ꝛ non in inferioribus ordinibus. Nec ē instātia nisi ō exorcista: qui videt in sua ordinatōe potestatē accipere ad effectū spūalem. s. ad impediendum ptātez demonis. Sz illō fm Cyprianū nō cogit: qz ipe ponit q exorcism⁹ nihil facit: sed tm̄ significat illō qō i baptismo postea efficit. Dicit eni sic. Scias diaboli nequiciā pmanere vsq; ad aquā salutarē. in aqua aūt baptismi oēm negciā amittere. ꝛ ita fm ipm exorcista nō hz ptātem super demones. Sz qz ↄtrarium tenet coius. ideo potest concedi q i ordie exorcistē imprimatur character: nec tamē ꝑpter hoc dignior est ceteris ordinibus. qz q̄tus i hoc excedat: tamē i alio exceditur. in hoc. s. q actus aliorum ordinū magis ō ꝑpin quo se habēt ad sacrm eucharistie q̄ actus exorcistē: g immediate ordinat ad tollēdū impedimentū baptismi ꝛ mediāte baptismo ad eucharistie sacramētū. Si vero character accipiatur scōo mō. s. p potestate: per quā licite possumus in actum sacrum in quē prius poteram⁹: sed nō licite. sic dom ē q i oīb⁹ ordinib⁹ imprimitur character. qz p quēlibet ordinē deputat ordinat⁹ ad actū q ē sacer vl rōne materie vel relatōe quam habet ad sacrz eucharistie vt pri⁹ dictum fuit. ¶ Sed ↄtra. qz in confirmatione imprimit character proprie dictus: sicut in baptismo ꝛ sacerdotio: ꝛ tamen per illam non potest in quod prius non posset ēt licite: sed tm̄ ex officio: sicut miles etiam non recipit ptātē facti: sed officij ad pugnandum. ¶ ℙ. que non imprimūt characterē reiterant. ergo ꝛc. sed ad hoc dicerent: q illa p que fiunt deputatiōes ad aliquid sacrū cum ꝓsecratiōe ñ reiterant q̄diu res manent. sz illa consecratio nō imprimat

characterē nec sit sacrz: sz iportat solā oputatiōez ad aliqd sacrum. ¶ zo ꝓ ē in quo actu cuiuslibet ordinis ipmat. Ubi sciēdū ē fm q̄sdā q aliquoz ordinū ē tātū vn⁹ actus: aliq rū plures: quoz tñ vnus ꝓncipalioz altero. Jn ordinib⁹ āt quoz ē vn⁹ actus character iprimit i traditiōe īstrumēti ptinētis ad actū illū: sicut hostiario ipmit character i traditiōe clauiū: lectori i traditiōe libri ꝓphiaz: exorciste in traditiōe libri exorcismoz cū forma vboz simil cozrnden te. Jn ordinib⁹ āt quoz sūt plures act⁹ character iprimit i traditiōe īstri ptinētis ad pricipaliorē actū. Jlle aūt act⁹ ē pricipalior q̄ imediati⁹ ordiat ad sacrz eucharistie. Cū igit acolythi sint duo actus, s. portare cereū z porrigere aquā z vinū in vrceolis ob sacrm eucharistie: scōs act⁹ ē pricipalior prio pp rōnē dictā: iō character acolythat⁹ iprimit i traditione vrceoli: q̄uis denomiet ab alio actu: q est magis patēs z frequētioz. Nomē. n. acholythi cerei deportatiōem significat. Subdiacon⁹ ēt bz duos act⁹. s. legere epistolaz z materiā eucharistie ordiare z ponere i sacris vasis vt de se bz scōs actus est principalior prio: qz sacro eucharistie ime diatior: pp qō character subdiacōatus iprimit i traditiōe calicis z patene. De diacono āt ē magis dubiū: bz. n. duos actus vnū legere euāgeliū z aliū ministrare sacramētuz va sis mediātib⁹: bz. n. portare corpus dñi i patena: z diſpensa re sāguinē cū calice: nec ē dubiū gn act⁹ secūdus sit pricipa lior primo: z tñ diaconus i sua ordinatiōe nō recipit aliqō instrm ptinēs ad hūc actū: pp qō de ipsiōe characteris in diaconatu est duplex opinio. Una q iprimit in traditione libri euāgely: qz deputa⁹ ei⁹ ad suū principalē actū non po tuit exprimi p traditionē alicui⁹ rei corporalis. Cuz. n. dia con⁹ bēat ptātē sup corpus z sāguinē cōtēta i vasis: non po tuit hec ptās exp̄mi p ordinatiōnē vasis tantū: qz sup vasa subdiacon⁹ bz ptātē: nec p ordinatiōnē materie ꝯsecrate: qz ñ bz eā imediate tāgere: iō oportuit q ordinaret p traditionez in strī ptinētis ad actū fārium: B ē p traditionē libri euange ly. ¶ Sed ⁊ B posset dici q ptās diacōi ad pncipalē actū potuit exp̄mi p traditionē vasoz cū sacro ptēto. ¶ Et ad B pōt dici q ptās diacōi nō debuit exp̄mi p traditionē no bilioris rei q̄ ptās sacerdotalis: B tñ fieret si traderet ei vas cū sacro: qz sacerdoti tradunt vasa cū mā nō consecra ta q̄re illud nō ōbuit fieri. ¶ Alia opinio ē q ipmit i iposi tiōe manuū: p quā dat itelligi q applicat ad magnuz mi nisteriū: eo q manus ē organū organoz: diacon⁹ aūt p ex cellētiā dr minister: z huic vr canō ꝯcordare. zz. di. vbi dr q cū ordinat Diacon⁹ solus epūs manū ei iponit: eo q ad ministeriū applicet. Sacerdos sil'r bz plures actus: sz pnci palior iter oēs ē ꝯsecrare corpus z sanguinē: absoluere aūt i foro pnie ē actus eius fārius: z iō i ordine calicis z pate ne cū mā imposita iprimit character sacerdotalis: vñ dñs bāc ptātē pmo dedit discipulis in cena qñ tradēs corpus suū z sāguinē i calice dixit: hoc facite i meā ꝯmemoratōez: sed post resurrectionē dedit eis ptātē ad actū fariuz qñ di xit. Quoz remiseritis peccata remittunt eis ⁊c. R ō vo q dicta ē de diacono ne bēat nobilius signū q̄ sacerdos non vr efficaz: qz subdiacono tradit calix ꝯsecratus: diacono euāgeliū: sed nobilior ē calix ꝯsecratus q̄ liber euāgelioz g ⁊c. Sz ꝓ probat alia rōne: qz illud qō ē ꝯpletuz sacrz per se non est mā sacri: z maxie cuz totuz sit mai⁹ sua parte: oē sacrm est nobilius sua mā z sua forma: sed ipole ē aliqō sa crm eē nobilius sacramēto altaris. g ipole ē sacrz eē mate riā alteri⁹ sacramēti. Jtē i ipositione manuū non iprimit. nō qdē pp B q nec per illā iprimit sacerdoti: qz diceret q B ē qz nō designat pricipalē actuz ei⁹ sicut de vrceolo aco lyto z subdiacono: sed quia p̄ter actuz ministri z suscipien tis regrit exteriorē materiā i isto ordie sicut i alys: sz ma nus iposītio nō bz hꝰ materiā: iō ⁊c. g relingt q in traditi one enāgelistary: qz al'r nō pōt exprimi. ¶ Ad argumēta pncipalia. ad primuz dicunt qdā q si character est sola de putatio ad actus sacros tot characteres diceret aligs bre quot actib⁹ faciēdis sil' vel successiue potent deputari: si ne act⁹ illi differant specie siue genere: nec pp B eēnt plura eiusdē spēi i eodē subo: qz character sic acceptus nō ē nisi re latio rōnis: entia āt rōnis nusq̄ sūt subiectiue. Si vo cha racter sit spūalis ptās exīs subiectiue i ordinato: tūc i trib⁹ ordib⁹ solū iprimit character. s. epatus: sacerdotio: z exorci sta. Et he ptātes differūt gñe ꝓximo sicut act⁹ ea. ¶ Sz vr dicēdū q pla spē eiusdē generis ppīq: dū tñ non bēant oppositionē stāt sil': sicut oēs sciētie in itellectu: vñ dato q characteres septē ordinū sint vni⁹ gñis ꝓximi maxie q̄tū ad eos q sūt ptās faciēdi licite qō p⁹ ñ licebat: nō tñ hūt ali quā ꝓportionē sicut pz ex eoz actib⁹: imo sibi subseruiūt. vñ se ꝓpatiūt i eodē. Qō vo dicūt q characteres exorcistat⁹ p sbiterat⁹: epat⁹ nō sūt eiusdē gñis ꝓximi sicut oēs colores sunt eiusdem generis ꝓximi: non appet rō q̄re nō aly cha racteres nisi isti: nec ipi dicūt. Oportet. n. q si characteres dīnt spē habeant vnū genus ꝓximū: z saltem duo sunt eiusdē generis ꝓximi: cū non sit genus gn ad minus ha beat duas species: z q̄uis actus eoz differāt genere ꝓxi mo in genere nature: tñ in genere artificialiū z gratuitoz sive hierarchicorū actuum sūt vni⁹ generis: cum sit tantū vna hierarchia ecclesie militātis. ¶ Ad zm dicūt quidam q vnius sacramēti ē vnus effectus ꝓncipalis: z sic chara cter sacerdoty ē ꝓncipalis effect⁹ sacri ordinis. Possunt tñ eē multi effectus minus ꝓncipales ordinati ad ꝓncipalē actū eius: z sic sunt multi characteres multoz ordinuz: q omnes ordiant ad characterē sacerdoty z actuum eius: ¶ Sed ista solutio ē dubia: qz cū ꝓncipalis effectus sacri ordinis sit charater z nō gra fm eos: qz in diaconatu z sub diaconatu imprimit gra: q̄ tñ negāt eē sacra. g exorcistat⁹ presbiteratus: epatus in quibus iprimuntur diuersi chara cteres erūt diuersa sacra. Et videtur dubiū quo mō chara cter episcopalis ordietur ad sacerdotalem: qz omne qō or diatur ad aliquid: ex sua natura plus ordinatur ad illud i suo subiecto q̄ i alieno: sed in eodē subiecto character epa lis non ordinatur ad sacerdotalē cū presupponat ipm: nec supponat ea que sunt epi i aliquo ad agendū ea que sūt p sbiteri sed eꝰ. Et ꝓterea maior dignitas nō ordinat ad mi norem: si tamen separari posset pontificium a sacerdotio maius esset simpliciter sacerdotiū: qz maximus gradus in ter act⁹ hierarchicos est posse conficere corpus dñi. Tñ argumētū ꝓncipale ē cōtra Tho. g ponit omnes ordines esse vnum sacramentū: z tñ quēlibet iprimere specialē cha racterē: propter qō dicendum ē q nō omnis vnitas sacra mentorū est eiusdem rōnis: z ad vnitatē sacramenti suffic vnitas ordinis que etiam ē multiplex: vnde est aliquod sa cramētum adeo vnū sacramētū q est in eo vnitas idiui sibilitatis in genere sacramēti: qz. s. non bz nisi vnuz ꝯmedi atum effectū: sicut baptismus cōfirmatio z multa bꝰ. Ali ud est qō habet multos effectus sacramentales fm rē pri uatiue licet vnū positiue: sicut in eucharistia est conuersio diuersarum rerum i vnā z eandem rem: ita q sunt plura que desinūt esse: sed vnū quod incipit esse. Et matrimōiuz ē vnū sacramētū: bz tñ duos effect⁹ reales siue sint rōnes siue aliqd absolutū i duob⁹. s. ptātē mutuā z obligationez. ordo plures effectus re sz vnū ordine: z hoc sufficit sicut ō eucharistia. ¶ Ad zm qō ē in oppositū dicūt qdā q nō solū sacramētū nō ē iterabile qz ipzimat aliquā ptātē existētez sūiue i suscipiēte sacramētū: sz qz p ipm deputat gs ad ac tuz sacrū. sicut benedictio calicis nō iterat: qz p eā deputa tur ad actus sacros: q̄uis nihil fiat subiue i calice p bñdi ctionē. Et sil'r pōt eē i ordinib⁹ q̄ tñ deputatio large dicit character. Sz boc ē addēdū q ipedimtū iteratiōis i scaro nō ē sola collatio ptātis: cū ista sit i matrimonio q̄ iterat: nec sola cōsecratio vl' vnctio cū illa sit i extrema vnctione q̄ iterat: nec bñdictio: cū illa sit i matrionio qō iterat z ipa

met bñdictio de cõsuetudie i multis eccl'ys: nec sola deputatio ad aliqd sacrũ: cũ ista sit i ꝓmissiõe religiõis q̃ põt iterari si intrat aliã religionẽ: ſz qñ hec oĩa simul cõcurrunt ⁊ cũ hoc ẽ sacramẽtũ: tunc ꝓhibet̃ iterari: ⁊ sic est i quolibet ordine.

Questio III.

TErtio de annexis ordini q̃ritur an corona sit ordo. Et videt̃ q̃ sic: q̃ illud ẽ ordo p q̃ aliqs ponit̃ i gradu sup cõez ppl'm: ſz p coronã ponitur i gradu super laycos. g̃ ẽ ordo. ¶ In cõtrariũ est q̃ ꝺm ritũ eccl'ie nullus ordo dat̃ sine celebratiõe misse: sed corona datur ꝑter missam. g̃ nõ ẽ ordo. ¶ In ꝯriũ ẽ q̃ ꝺz ritũ eccl'ie null's ordo dat̃ sine celebratiõe misse: ſz coroña dat̃ ꝑter missã. g̃ ñ ẽ ordo. ¶ Ad ꝑmũ ꝺbẽt videnda sũt q̃ttuor de coroña ꝑ ꝺ coroña i se. 2° ꝺ subdo suscipiẽte. 3°. de ministro ꝯferẽte. 4° ꝺ effectu coroñe.

Quantum ad ꝑmũ gdã dicũt tria. ꝑm q̃ corona ñ est ordo. 2m q̃ est dispositio ꝯgrua ad ordines. 3m q̃ nõ ẽ dispositio necessario p̃supposita ab ordinib⁹. ¶ Primũ ꝓbãt sic. p oẽm ordinẽ cõferẽt aliqua ptãs vel aliq̃ deputatio ad actũ sacrũ vt ꝑz ex ꝑcedẽtib⁹: ſz p coronã nihil hoꝝ cõferẽt. Ex eo enĩ solo. q̃ aliqs consecrat̃ nulli actui: nulli officio deputat̃. g̃ nõ ẽ ordo. ¶ Scõz ꝓbãt sic. In oi transitu de statu ad statũ ꝓueniẽter interponit̃ aliq̃ media dispositio: sicut nouiciat⁹ ẽ media dispositio iter statũ secularẽ ⁊ religiosũ. g̃ iter statũ laycoꝝ ⁊ ministroꝝ eccl'ie cõuenienter ponit̃ media dispõ: hec aũt est tonsura clericalis p quã illi q̃ tõsant̃ separant̃ a statu laycorũ ⁊ ꝓparant̃ ad statũ ministroꝝ: q̃r ꝛc. Et q̃ separant̃ a statu laycoꝝ: iõ deponũt capillos ⁊ tondent̃ i signũ depositiõis superflue cure ⁊ paliũ. Quia vo ꝓparant̃ ad ministerium dei: cui seruire regnare ẽ: iõ radunt̃ i modũ coroñe q̃ ẽ signũ regale. Religiosi vo nõ clerici tondentur q̃dẽ: q̃a a statu secularium separant̃: ſz nõ i modũ coroñe: q̃ nõ applicant̃ ad ministeriũ diuinũ. ¶ Tertiũ declarat̃ sic. Essentialius se hz ordo ꝑ ad sequẽtẽ q̃ tonsura ad aliquẽ ordinẽ: ſz ad sequẽtẽ ordinẽ nõ ꝑexigit̃ ex necessitate ꝑ ordo vt patuit ꝑus. g̃ nec ad recipiẽdũ quẽcũq̃ ordinẽ ex necessitate ꝑexigit̃ tõsura: ſz de ꝯgruitate solũ. ¶ Pa ꝯ. istoꝝ q̃ corona nõ sit ordo ẽ va: ſz rõ eoꝝ nõ ẽ bona: q̃ ꝛz p coronam nõ deputẽt ad aliquẽ actũ spãlẽ: tonsurat⁹ tñ deputatur ad laudes dei q̃ sũt cões collegio clericoꝝ: vñ ⁊ p eam deputat̃ ad aliqõ sacrũ: puta ad sacrũ collegiũ. Et sicut p bap^m ad collegiũ xpanoꝝ: sic p coronã ad collegiũ clericorũ. Sz rõ Tho^c. ẽ melior: q̃ illud ẽ ordo ꝙpẽ i q̃ dat̃ spãlis ptãs nõ id q̃ solo ad aliqõ cõsortiũ deputat̃: sicut leuite et sacerdotes g hẽbãt officia spãlia dicebãt ordiati: vñ q̃ p coronã solũ deputat̃ hõ ad choꝝ vbi nõ hz spãle officium ſz cõe: iõ nõ ẽ ordo: nisi sicut dr̃ ordo religionũ q̃ ẽ deputatio ad collegiũ i gbusdã cerimonys. Et sic dr̃ de eta. ⁊ q̃li. or. Lũ cõtingat. q̃ p primã tõsurã clericalis ordo ꝯfertur. ¶ Scõa eoꝝ ꝯ va ẽ ⁊ rõ bona: ꝯfirmat̃ tñ rõ p descriptionẽ corone q̃ ẽ q̃ ẽ signaculũ quoddã a suo ẽpo ĩpssũ a vulgo segregãs: diuino cultui dedicãs atq̃ ad ordinẽ ꝑparãs ¶ Tertia ẽt ꝯ va ẽ: q̃ ẽ dispositio cõgruitatis ⁊ non necessitatis respectu ordinis: ſz respectu bñficy ẽ necessitatis ⁊ ẽt respectu iurisditiõis eccl'iastice: q̃ ius spũale nõ cadit i laycũ:: vñ nõ tenet collatio bñficy vel cõmissio iurisditionis facta nõ tõsurato. Nõ cleric⁹. n. nõ ẽ capax. ꝺ trãsac. c. ex l'ris. Itẽ rescriptũ ipetratũ tacito q̃ sit laycus nõ valet de testi. c. ex parte. Nec laycus admittitur ad accusationẽ vel testimoniũ cl'icũ de testi. c. de cetero: q̃ tñ hodie de ꝙsuetudine non seruatur.

Quantum ad 2m ẽ sciendũ q̃ sicut dr̃ i alia facultate edictũ ẽ ꝓhibitoriuz: ⁊ iõ q̃cũq̃ non ꝓhibeat̃ hr̃e coronã ꝓmittit̃ hr̃e ex hoc ipo. Sunt aũt sex ꝑsone ꝓhibite. primo mulier q̃ nec ꝺz nec põt hr̃e coronã sicut nec ordinẽ vt post dicet̃. Et sic põt itelligi i decretis 30. di. c. 2. vbi ꝓhibet̃ mulier tonderi. Nam tõderi non ad modũ coroñe posset̃ beguine ⁊ debẽt moniales de ꝙsuetudine. 2°. ꝓhibẽtur bigami nõ solũ de nouo recipe ſz p̃ receptã portare: de bigamis. c. i. li. 6. de quo ifra dicet̃. 3°. ꝓhibent̃ infantes: Est aũt ifans g nõ ꝙpleuit septẽniũ. ſz dubiũ ẽ vt̃ quo ad hoc sufficiat artigisse sicut alias i dignitatib⁹ sufficit ãnũ attigisse nec ꝺz ꝙpleuisse: sicut dr̃ Luc. 3. Et erat iesus icipiẽs q̃si ãnoꝝ triginta. 4° ꝓhibentur illitterati. Debẽt. n. scire nõ solũ symbolũ salutationez angelicã: ⁊ oroñẽ dñicã q̃ ẽt ẽ laycorum: sed scire legere psalmos ⁊ cantare: q̃ ad hoc eligit̃ a ppl'o ⁊ annumerat̃ collegio clericoꝝ. 5° ꝓhibentur cõiugati non solũ matrionio ꝙsũmato: nec solũ post vba de p̃nti: ſz ẽt post vba de futuro nisi velit ĩtrare religionẽ. 6° ꝓhibet̃ qs coronari a nõ suo ẽpo nisi de licentia sui: ⁊ ꝓbatur de vltimis. quatuor de temp. ordi. c°. vltio vel. 6. ſz appellatiõe bigami ꝺ loco supraꝓsiti itelligit̃ oĩs alr̃ irregl'aris: sicut seruꝰ qui nõ nisi dño cõsentiẽte. Sz illegitim⁹ põt ab ẽpo dispensatiue qui põt ẽt cũ eo i minorib⁹ ordinib⁹ dispẽsare. ifanti ãt si ĩtrat religionẽ licite datur vt dr̃. i ꝓdicta decretali. Et sil'r ꝙiugato ad sacros ordines aspirãti suple de cõsẽsu vxoris vl' ipse. Quãuis. n. ibi nõ fiat mẽtio nisi de ꝙiugato: q̃ tñ spõsus obligatus ẽ ad act⁹ ꝯrios nõ ꝺz fieri clericus.

Circa 3m. s. de ministro ꝯferẽte sciẽde sũt q̃tuor regl'e. ¶ Pa gnãlis q̃ qcũq̃ põt ꝯferre ordies põt conferre tõsurã: q̃ regl'a iuris ciuil' ẽ. Nõ ꝺz cui qõ maio⁹: ſz qõ mino⁹ ẽ nõ licere. Et ¶ nisi p accñs ꝓhibeat̃ ab vno ⁊ ñ ab alio: sicut qcũq̃ alias põt dare tonsurã clericalẽ q̃ dederit eã ifãti nisi religiõez ĩtraret vel illitterato seu absq̃ sui spiritus licẽtia bõi dioc'sis aliene seu ꝙiugato nisi volẽti religionẽ ĩtrare aut ad sacros ordies ꝓmoueri in casu licito suspẽsus ẽ p ãnũ a collatiõe clerical' tõsure nõ ordinũ: vñ si ꝓcedat̃ alicui facere ordies alicubi p ꝓñs coronã ⁊ ꝯfirmationẽ q̃ sũt pãbula. ¶ 2a regl'a ẽ q̃ epus ꝙsecrat⁹ ñ ante: suꝝ suo põt dare coronã sicut ⁊ ordies: de ꝙsuetudie ẽt ꝛz p̃ oĩ tõsurari facẽt nouitiũ tõsura mõachali sp̃ spe posteare cipiẽdi ab ẽpo tõsurã clericalẽ. Ur̃ ãt q̃ bñs coronã mõachalẽ ñ cl'icalẽ vl' nullã possit ꝓfiteri r'ligionẽ tãq̃ cl'ic⁹: ſz bñficiũ eccl'iasticũ pcipe ñ possit: q̃ cũ sit p eẽntiã i eodez ordie i eadẽ religiõe cl'icoꝝ ⁊ laicoꝝ eãdẽ regl'az ꝓfitẽtiũ sicut possz ꝓfiteri illũ ordinẽ obligãdo se ad ordinẽ ꝺz modũ viuẽdi laycoꝝ: sicut ⁊ cl'icoꝝ q̃uis forte sic ñ eẽt de bigamo: q̃ g nõ ẽ cl'ic⁹ nec actu nec aptitudie ñ põt obligari solẽni voto religiõis cl'icoꝝ: ſz si ordinaret̃ recipet̃ charaterẽ. ¶ 3a regl'a ẽ q̃ abbas põt dare tõsurã cl'icalẽ ex quo ẽ sacerdos ⁊ bñdict⁹. Nullus ãt iferioꝝ q̃tũcũq̃ ꝑ cõuẽtualis exẽpt⁹: magr̃ ordinis gñalis minister ¶ põt: q̃ solis abbatib⁹ ẽ cõcessũ: ĩ gb⁹ tñ ita distinguit̃. Quia aut est abbas simplex ñ exẽpt⁹: ⁊ sic põt dare tõsurã cl'icalẽ suis monachis ⁊ nulli alu. ex̃ õ eta. ⁊ q̃li. Lũ cõtigat. ĩ decr'tis. 69. di. Qñ. Si ãt sit exẽpt⁹ ⁊ mitrat⁹ q̃ ẽt bñdictiões sup ppl'm i signit⁹ ẽ põt eã dare seclaribus ĩ quos eccl'iasticã ⁊ q̃si epalẽ iurisditionem obtinet. ꝺ puĩ. c. Abbates li. 6. Si tñ simplex abbas q̃ põt dare coronã ꝓfesso det eã nouitio ⁊ ille exeat nõ ꝓfessus nõ ẽ cl'ic⁹ nec eũ pcutiẽs icidit i canonẽ. Idẽ si eẽt exẽpt⁹ ⁊ ille nouiti⁹ cui eã fecisset ñ eẽt subdit⁹ tal' cui posset eã dare i bitu seclari. q̃ nõ ẽ monach⁹ añ ꝓfessionẽ. de sẽ. ex. c. religioso. ¶. i. ¶ 4a regl'a ẽ q̃ oẽs p̃sbri cardinales possunt conferre primam tonsuram sicut ⁊ minores ordines conferre de communi consuetudine curie. 4ª ¶

Quantuz ad 4m articulũ. s. de effectu sciẽdũ ẽ q̃ tonsure sũt octo effectus ad pñs. ¶ Primꝰ q̃ gaudet ꝑuilegio fori. s. vt nõ ꝓueniat̃ nisi coram iudice eccl'iastico: cui ẽt ñ põt renũciare pacto exp̃sso. de fo. cõpe. c. Si diligenti:: ⁊ ẽ excõicat⁹ q allegato fori ꝑuilegio cogit eũ coram iudice layco rñdere. ¶ 2°. q̃ gaudet ꝑuilegio illo: Si quis

suadente dyabolo. qz ē excōicatus g mittit in eū mam⁹ violētas: sz illud ꝑuilegiū dat ēt tonsura monachal'. ¶ 3⁹ effect⁹ ē q liberat' a taleis ⁊ collectis ¶ 4⁹ q ō altari dz viue re g altari fuit: cuius eccl'ia nō cogat nisi ordinantē vel pñtantē ad sacros ordines ꝓmouere ⁊ ei puidere. ¶ 5⁹ q dz portare bītū clericalē: quē tñ si deponat ēt temere nō ꝓp b̄ ē excōicatus sic religiosus g temere dimittēs est excōicat⁹ Sz si monit⁹ nolit portare: nec laycus esse excōicari pōt. ō vl' ⁊ bo. cle. c. Et si gs. ¶ 6⁹ qz dz portare coronā. Cleric⁹. n. necz comā nutriat nec barbā: sz ex cā licet: sic dic' vsus. Tu tius vt peterē layci sub imagine romā: Eas fuit vt finerez luxuriare comā. Uñ excusā' clerici ⁊ religiosi barbati g p dicant paganis: al'r nō recipiēdi ab eis. Nō ōbēt ām dici bre coronā g cucufati cincinos portāt vl' faciūt: qz tōsura cleri calis in circuitu ⁊ in sūmitate capitis i modū sphere dz radi. di. zz. Prohibite. Et dz tonsura clericalis sic tōdi vt sup aures sit. di. zz. Nō liceat quélz. Et ad coronā ōferēdā clerici sunt p archidiaconos cōpellēdi. di. z4. clerici. Itē excōicā di'sūt si ꝓtēpserint. di. zz. Si gs. Clerici ēt g cū vnicis ⁊ vgi nibus ꝓcerunt si tonsurā ⁊ vestes deferāt cl'icales gaudēt ꝑuilegio canonis. Si gs suadēte. ⁊ ꝑuilegio fori ēt in cā criminali: sz nō in alys. Si ām tonsurā ⁊ vestes nō deferāt cl'icales: tūc nullo gaudēt ꝑuilegio cl'icali. ō cle. ꝓiu. c. i. l. 6. ¶ 7⁹ effect⁹ ē. qz ñ debēt mercari: nec negocys secl'aribus se ipli care alias ter mōiti pdūt ꝑuilegiū cl'icale. ¶ 8⁹ effect⁹ ē q nō tonsurat⁹ p ep̄z: siue layc⁹: siue monach⁹ i missa publice legere ñ dz. di. 4i. cleric⁹. di. zz. Dis igr. di. 35. Eccl'ie. di. 4i. Epi. di. 44. p totū. iz. q. Qm̄. zi. q. 4. Per totū. ō cōse. di. 5. In oib⁹. Alia vero sūt ad honestatē cleri ꝼm canones: ⁊ sūt iz. ꝑmū q clerici sp studio lr̄ax debēt itēdere. i6. q. i. Sic vi ue. di. z8. sic. ⁊ duob⁹. c. se. Itē q cl'ico nll'a etas dz esse sera ad discēdū. z4. q. z. Si bēs i me. Item q nō debēt itereſſe spectaclis vanis ⁊ nuptys. di. z4. Presbyteri. 44. di. Nll's Itē q tabernas nō nisi i necitate itrare debēt. di. 44. Nō dz cle. ⁊ duob⁹. c. se. Itē q cl'ici arma ferre nō ōbēt. zz. q. 5. cl'ici. ⁊. c. duob⁹ se. Itē nec vē nec iocose pugnā'. zz. q. 8. Qui cūq clericus. Itē nec iudiciū sanguinis ferre zz. q. 8. Sepe bis. Itē q cl'ici ōbēt ab illicit⁹ q̄stib⁹ abstinē. i4. q. z. cleprici. ⁊ duob⁹. c. se. ⁊ di. 87. Oēs. Itē q cl'ici p medicina mu nera accipe ñ debēt. di. zz. bis igr. Itē q cl'ici res eccl'ie bī debēt dispēsare ñ supflue. io. q. z. Epi. Itē q nō licz eis de supibus eccl'ie filios suos i studio phie ꝓcurare. di. 36. Le gāt. ⁊. c. se. Itē q ñ lz cl'ico bre būficiū cui suffic' primoniū. i6. q. i. c. vlti. i fi. Itē q cl'icus ñ ō reb⁹ eccl'ie: sz ō rebus per ipm acq̄sitis pōt facere testm̄. iz. q. z. c. i. ti. z. ⁊. ca. se. ⁊. q. 4. ci. ⁊. q. 5. fere p totū. Itē q si itestat⁹ ōcesserit i oibus reb⁹ succedit eccl'ia. i z. q. z. Quicūqz. ⁊. q. 5. Sic vbi ⁊. c. se. Itez q cl'icis ñ ē iiungēda solēnis pnia. di. i. Cōfirmandū. ⁊. ꝯ. p primo. s. Itē q meli⁹ ē bre paucos bonos cl'icos q̄ mltos i utiles. di. zz. Tales. Itē q cl'ici vt ebrietatē ⁊ luxuriam vi tēt vinū cū aq̄ debēt tēperare. ex̄. z. li. de vi. ⁊ bo. cle. A cra pula. Itē q cl'ici icorrigibiles ō mādato plati pñt icarcerari: ⁊ p laycos trahi sine excōicatōe. ex̄. ō sen. excō. Ut fame. li. 5. c. Si cl'icos. li. 6. ñ ām verberari p laycū. e. t. c. Uniuersitatī li. 5. Itē cl'ici icorrigibiles ō crimīe ogradati secl'ari iudicio ōbēt tradi. vt i decō. c. Ut fame. Itē q cl'ici fures p reb⁹ eccl'ie regrēdi ō. lnia supior⁹ tozq̄ri pñt ⁊ tormētari vsqz q̄ restituāt ex̄. i. t. i6. ō ꝓposito. c. i. zz. q. 6. Si res. iz. q. z. ffinitas Itē q alteri⁹ iudicio sine ꝓsēsu sui epi ñ ōbēt se subdē. ex̄. e. t. Nll's. Itē q nll's cl'ic⁹ sniaz sanguis aut vidicte dictet aut pferat: aut chirurgie artē q̄ adustionē vl' icisionē iducat: ex ceat. ex̄. i. t. Ne cle. vl'. mo. sniaz. Itē q cl'ico egrotāti p ep̄z ab ecclia i q̄ mīstrauit dz puideri ne addatur afflicto afflictio. ex̄. ō cle. egr. c. i. Itē paupi cl'ico epi dz puidere ne cogat mēdicare i opprobriū cl'icale. ex̄. ō ren. Ad supplicatōz Dor ꝑmū ō ñ legēdo i missa publice p ꝓsuetudinē ē abrogatū: qz ēt layci b̄ faciūt: alio de muneribꝫ p medicia ēt ñ fuat'. Et vr̄ q sic licet cl'ico aduocato vēdere pr̄ociniū ⁊ iurispito vēdere ꝓsiliū: sic medico vēdere medicamētū. Sz qz nll'i cl'ico licet mercari nec negociari: cū b̄ sit negociari vr̄ q nll'i cl'ico liceat nisi pp necitatē vict⁹ qñ scripturam ⁊ alio op⁹ vēdere pōt. Sz qz ista phibi⁹ ē iur] positiui ⁊ papa scit ⁊ tolerat q cl'ici ēt ordiati laborē sil'ū vēdūt ñ solū pp necitatē: sz ēt pp lucri cupiditatē videt' a mortali excusari De būte vo primo⁹ certū ē q ñ licet bñfi⁹ recipe vbi pauperē bon⁹ pp b̄ ipedit' al'r pōt. De fructib⁹ ām ⁊ mobilib⁹ ab ecclia pcept] ō ꝓsuetudie cl'ici pñt testari. ¶ Sz du⁹ ēvtz teneāt restituē de ꝓpo illō qō i malos vsus ꝓsumūt de prīmonio crucifixi. Et dñt gdā q nō: licet grau⁹ peccēt q̄ laici: qz sūt dñi ei⁹ qō pcipiūt: al'r nec testari posset. Aly vo dicūt q nō bñt fructū fauore sui sicut pr̄ i bonis filij aduēticys quoz si fruct⁹ male ꝓsumat ñ teneī reddere: sz p bono eccl'ie ⁊ paupez fci sūt admīstratores: vt tutores q sunt q̄si dñi. sz ñ qñ pupillū spoliāt. iō sic illi pñt sibi victū ⁊ vestitū retinere: ⁊ bñ meritis dare: sz si male expēdūt tenēī redde re: sic ⁊ isti. Et b̄ magr] ꝓsonat dcis scoz ⁊ iuri cano⁹: sz supposita ꝓsue⁹ q pñt testari vr̄ q ñ tenēī restituere male cō supta: qz sūt dñi ⁊ i re ppa glz ē moderator ⁊ arbiter sic placet. Itē or̄ ō cle. ñ resi. c. i. q g ñ itereſt hor] canōicis siñ cā rōabili: ⁊ recipit distributōes: rez sic acceptaz dñiū ñ acq rit: nec fac eas suas: sz tenet' ad restitutōz. q̄ p opp⁹ si iterfuisset dñiū acq̄siuisset ⁊ suas eas feciss. nec p ꝓis pp abusū ad restitutōez teneret'. Ul' pōt dici medio mō q dñi qdez sūt sz sub certa lege. q. s. bñ vtāt al's restituere teneāt. Sic i bis q̄ dāt ob certā cām: ⁊ i legat] relict] sub certo mō: gb⁹ ōficiētib⁹ lz dñiū trāslatū fuerit repetunt'. ff. ō ꝓdi. cā data ⁊ ñ secuta. ⁊. c. ō ꝓdi. Ob cāz datoz p totū. c. ō bis q̄ sub mō p totū. ¶ Ad ar⁹ i opp⁹ dōz: q illō p qō aliqs pōit i gradu sup cōez statū absq; ptāte seu ōputatōe ad dīnū offiū pt eē ordo viuēdi sic ē ordo mōachoz vl' quozūcūcz religioso. ⁊ sic tōsura possz dici ordo cl'ical'. qz al'r ōbēt viuere cl'ici q̄ layci: ⁊ statū ꝑuilegiatū bñt: sed non ē ordo mīsteriꝫ eccl'ia stici ex quo nō ē ibi ōputatio aliqua ad aliqō sacz ministeriū de quo ordine itendimus ad pñs. Questio. IIII.

Uerit 4.⁹ vtz distincti ordies bēant distinctos act⁹. Et vr̄ q ñ: qz sacerdos hz oēz actū ordis. ¶ Cōtra. qz potētie distiguūt p act⁹: sz sūt i singlis ordinib⁹ singule ptātes ⁊ distincte. i. characteres. iō ⁊c. ¶ R⁹ licet ꝓpe nō sint nisi septē ordies vt dcm̄ ē: tñ large loq̄ndo sūt. 9. Nā ē duplex ordo. s. triūphātis eccl'ie ⁊ militātis. 89. di. Adhuc. Sūt ām i eccl'ia triūphāte. 9. ordies āgeloz sub. 9. gnib⁹ lapidū designati. ō pe. di. 5. c. Or̄ q̄ sic dicit Hre. i hom. ō dragma. ⁊ Isi. ō sū. bono. li. i. c. io. Et ꝼm b̄ qz militās ē exēplata ad imaginē triūphātis ōñt iuriste eē. 9. ordies. Primꝰ psalmistat⁹ vl' cl'icat⁹. 9⁹ epatus. aly septē cōes. di. zi. cl'os. ō epatu ām postea videbit': nūc aūt de istis. 8. pordinē videamus.

Primo ō ordie cl'icat⁹ q ñ ē ordo nisi equoce: ⁊ ē idē q psalmistat⁹ ō quo sūt ones. z. ¶ Pria q septē ānos bñtes pñt tōsurari i cl'icos: ⁊ bñfi⁹ ecclia⁹ p ꝓis recipe. z8. di. c. ō bis: sz ñ bñt vocē i electōib⁹: cū discretiōe careāt. ex̄. ō el. c. Ex. co. l. 6. Et pari rōe nec i alys tractatib⁹ ¶ 2⁹ q nll's dz tōsurari cl'icū q̄ sz firmat⁹: qz ꝓfir⁹ ē cōis oīb⁹ xp̄ianis: sz cl'ical' ordo ē imediata dispō. ⁊ ppa ad alios ordies. ¶ 3⁹ q oī die dari pt: qz ō ipa ñ exp̄mūt canones certū diē. Et qz sic de gnāli cōsuetudine obseruat'. alia sunt dicta de hoc qōne. prima.

Secūdo videm ē ō p ordie ppe dcō g ē hostiari⁹. Dui⁹ ām act⁹ ōscribūt'. zi. di. Cleros. i fi. ⁊ meli⁹ bic i lr̄a. sed ex hoc qō dr̄ in lr̄a q hostiarij iter bonos ⁊ malos bēnt iudiciū. qz bonos recipiūt ⁊ malos respuunt videt' q sacrista qui habet officiū hostiarij nō phibēdo excōicatuz ab ingressu ex hoc ipo recipiat ipz ad dīna magr] q̄ ille cui⁹

animadūte cle rec q̄ de altari bucis.

...
?

Qa 3

missaz audit: ad quē nō sic ptinet expellere. ꝛ p ꝯñs ē suspē sus ab igressu eccl'ie ꝓm illud qō hꝫ. ex. de priuilegys eꝑoꝝ.

Secūdus q 3° est large ē ordo lectoꝝ. Hui° autē act° describunt pdcō. c. cleros. ꝛ melius in lra. Qō aūt in lra dicit q ad lectores ptinent ea que ꝓphe narrauerūt pp'lis pdicare itelligit legēdo simpl'r nō pdicādo. Et tñ licet nll's debeat pdicare nisi ad min° sit dyacon° vt post dicet: nihil tñ phibet vt videt qn alig vt bachalari° vl' magr i theologia possit in cathedra p modum lectionis vetus ꝛ nouū testamētū exponere: qz ex quo magr ē auctē docēdi hz: sz nō pdicādi.

Tertius q est q̄rtus ē exorcistat° quoꝝ actus simpl'r ponunt in ocō. c. ꝛ i lra. Sz qō hꝫ ibi de exorcismis sal'onis qb° demones pellebant certū ē q vba illa vtute iherēte nō fugabāt demonē sic nec alīq alia nisi forte sint sacra: nec itez ex ope opato p idē. Et si ab hoie fuerint iuenta nullo mō demonē expellebāt. nisi forte voluntariū sic verba magica. Si āt ispirāte ꝺo illos exorcismos iuenit sicut eccl'ia suos: sic poterat demō expelli p illos sic p istos nisi q ñ ita efficaciter sic nec sacra illa ita erāt efficacia sicut nra: marie qz exorcista. no. test. hz realē ptātem spūalē quā non hēbat exorcista sal'onis. vñ ecce plusq̄ salomon hic.

Quartus q. 5°. ē ordo accolythoꝝ supior cui° actus sil'r ponunt i pallegato. c. ꝛ in lra. Pōt āt epla dici p accolythū de vi. ꝛ hon. cleri. c. 3. ꝛ actus oīuz minoꝝ ordinū pūt fieri licite ēt a ñ hñte ordinē qz sic hz gñal' eccl'ie ꝯsuetudo. Ex q̄ vꝫ q nō fiat irregl'aris excōicat° vl' suspēsus si igerat se diuinis exercēs actū illuz solū qui sine ordine licite fieri posset de iure vl' de cōsuetudine: puta actus minoꝝ ordinū vl' subdyaconus aut sine māipulo: vbi hoc hz ꝯsuetudo: qz nō ē in suo agens officio sicut pz°. Si aūt icipet i choro. ꝺs in adiutoriū: soleniter vbi hoc non solet fieri spāl'r a ꝓstituto i sacris nō icurrit: cū ꝛ layci ibi psal modicēt. Secus si de ꝯsuetudine illō ptinet ad sacerdotē: qz alias etiā moniales hoc faciūt.

Quintus q ē sext° ē ordo subdiaconat° cui° act° sil'r i lra describūt. Quedaz aūt man° ipositio fit subdyacono. sz nō tal' q̄lis ē illa: q̄ est ꝓpa dyaconi ꝺ sacris. ite. c. i. ꝛ c. vl. Dic ē ꝑmus ordo de sacris ordinibus: qz sacra vasa hz tāgere nuda manu: sic ꝛ dyacon°: qō nulli iferioꝝ ꝑmittit: ꝛ iō sibi scītas ꝯtinētie īdicit: ꝓpter hꝫ sacer ordo vocat. ꝺ eta. ꝛ q̄li. ordi. c. a multis. de ser. nō ordi. Miramur. ēt est scda dria iter ordinē sacꝝ ꝛ nō sacrū: qz exñs i sacris est eligibilis. nō aūt tm̄ in minoribus ordinib° ꝓstitutus. ꝺ eta. ꝛ q̄li. ordi. c. a multis: sz eps pōt dispēsare: ñ sic. s. q posit ꝯfirmare: electū: cū sit electio nulla: sz pōt eis dare postulatū: ita. s. vt ñ sit neče ipz postulare a papa. Dicūt āt iuriste q subdiaconat° tpe apl'oꝝ nō erat sacer ordo. di. xi. c. i. i fi. di. 60. Innouam°. ꝛ. c. Nullus i eps. sz tpe scī Greg. ꝛ Urbani. fuit sacer ordo. Uñ subdiacon° ꝛ diacon° eodē p uilegio gaudēt q̄tū ad libertatē. ꝺ ser. ñ or. Miramur. qō nō sic ē itelligendū q̄si eccl'ia vl' papa nouū sacrz istituerit: sz qz sacro ꝓstituto ꝺ nouo i suo officio distincte vti cepit. subdiacon° āt pape p alys hz progatiuā: qz p eos ad alios ordines recipiēdos nō pōt ꝓpelli: nec nisi p sūmū pontificez hz vlteri° ordiari nisi ꝺ licētia pape. de tēp. ordi. cuz distribuēdis. de mō aūt ordinādi i subdiaconū hꝫ di. 29. Subdiaconus. Ordinat° aūt ꝛ pñtat° ab aliquo ad subdiaconatū. ꝛ supza hz ab eis ꝑmoueri ꝛ de victu ei ꝓuideri. de eta. ꝛ q̄li. or. c. Accepim°. Si aūt tali pacto fuerit pñtat° vel ordinat° q̄ sup ꝓuisiōe sua nō molestet pñtantē vl' ordinantem ex hꝫ ipo est suspēsus tanq̄ simoniace ordinatus. de simo. c. per tuas. et. c. Si quis ordi.

Sextus q est septim° ē ordo diaconat°: cui° ē actus p dicare: nō qz ex ordine hēat auctez: sz solū habilitatē. Soli. n. dyacono ñ iferiori ꝓmitti hz. Uñ nec btūs stephanus añ dyacony ordinatōez legit pdicasse: tñ simplicē exhortatōez faciebāt antig pres ad monachos nullū ordinē hñtes: imo qz vbi spūs dñi ibi libertas. btūs equitius nullū hñs ordinē sine hois licētia a ꝺo missus publice pdicabat. ꝑ. dyalog. cū al's laycus nō debeat pdicare nec mulier. z 4. di. Mulier. Archidiacon° tñ q ñ hz eē nisi sit dyacon°. 60. di. nullus eps. hz ex officio pdicare: sic btūs Laurenti°. ꝛ btūs Uincē. ꝛ sil'r curat° q hz curā aiaꝝ. Qui vero simplex sacerdos: aut dyacon° ē nō nisi ꝺ licētia epi. ꝺ sen. exco. 16. q. i. Aduertim° ꝺ hereticis. Ex iiūcta. ꝛ ca. Sic: ꝛ. c. Excōicam°. §. qz vo. Jtē diacon° hz ex officio dispēsare sāguinē sz nō corp° dñi: nisi. s. i necitate qñ ifirm° mozit ꝛ ꝑsbyter nō ē pñs: vel qñ ꝑsbyter mādat ei ꝛ ē ipeditus: vl' qz ē ifirm° vl' qz in paschate ñ suffic oīb° mistrare: vñ i pascha te Josie. ꝛ Ezechie leuite adiuuerunt sacerdotes. Laycus āt in nll'a necitate: nec se nec aliū cōicare debet.

Septimus q ē. 8°. ē ordo sacerdoty ꝺ c'actib° dicet aliqd i seqnti qō. Est āt sciēdū q absoluere i foro pnie ē act° sacerdotis rōne ordis pncipal'r ñ rōne iurisditiōis: sz illa p accñs aliqñ ocurrit: qz ops ē subdi tū: sz subdit° est q vult se subycē nisi aly sit astrict°. Et tūc de sola licētia eius pōt se ei subycere. vt dcm̄ fuit. s. dist. 19. nec tūc dat ei ptātē absoluēdi: sz renūcians iuri suo dat isti licētiā se illi subyciēdi: pp qō q absoluere nō pōt: vtputa qz ē nō sacerdos: dū tñ sit curat°: pōt vicariū aduocare q ꝺ sua licētia subditos absoluat. Et sil'r vꝫ q ꝺ licētia curati excōicati vl' suspēsi ab officio vl' iurisditiōe possit ali° parochianos ei° audire. Et sic excusat pniari° epi excōicati q ꝓfessiones audiebat officiali. cessante. Absoluere. n. ab excōicatōe nō poterat pniari° plusq̄ official' excōicare: puta si vterq̄ post excōicationē epi fuisset positus: qz excōicatus vel a iurisditiōe suspēsus nō pōt delegare: sz i foro ocie secus: quē admodū de licētia epi excōicati vel suspēsi vicari° eius vocat° celebrat ordines i eius dioc. qz hꝫ facit iure suo: nec regrit omissio ptātis: sz solū renūciatio iuris sui ꝛ lnia parochiani. Uñ dꝫ ex. de pe. ꝛ re. Dis vtriusq̄ sexus: q sine licētia pp'r sacerdotis ali° nō valet eū nec soluere: nec ligare: nō dic sine auctē: nec sine ꝯmissiōe ei°. Jtē notanduz q suspensus a diuinis vbicūqz actū ordinis celebrat pp'riuz fit irregl'aris. Secus aūt si suspēsus ab igressu eccl'ie. vt. s. dōz ē. ¶ Juꝫ qō q̄sitū fuit vtꝝ sacerdos suscipiēs ad ob'lonem altar' illū q fuit manifeste vsurari°: sz esse desyt sit suspensus sz illō de vsur'. qz i oīb°. ¶ Et dōz. q nō qz aliō ē boiez esse ligatū aliō alios phiberi sibi pticipare. Prio. n. casu q̄ uis cesset cā q̄re hō fuit ligat°: nihilomin° ēvitādū: sic q clericū pcussit post satisfactōez añ absol'onē vitādū ē. 2° āt casu cessāte cā ꝛ ꝺitōe phibitōis cessat phibi°: vt si pñte tali loc° ē iterdcūs: eo recedēte ōsinit eē iterdcūs: ita ē i ꝓpo dōz q si curatus fuit notori° fornicator vl' simoniac°: q̄uis eēt penitēs q̄lqz eēt absolut° a suspēsiōe: ñ sūt ab eo recipiēda sacra. Sz si meretrix publica pēiteat añq̄ sit ab excōicatōe vl' suspēsiōe absoluta: qz neutꝝ icurrit: pt recipi ad altare: q̄uis q̄diu ē tal' pp scādalū ñ sit admittēda: ita ꝛ hꝫ cū vsurary ñ sint excōicati nec ligati: sz tñ phibiti: pūt sacerdotes vsurariū publicū recipe ad altare: ꝛ recipiēdo istū vsurariū q fuit ꝛ ñ ē sacerdos nullā penā icurrit: lz ille ñ sit absolut° a snia quā ñ icurrit. Sz si recipet ad sepultura añq̄ restituisset vl' donec cauisset bñ icurrēt suspēsionē qz hꝫ ē exp'ssū. ꝺ vꝫ. c. z. li. 6. ¶ Ad arg^m dōz: q oēs ordies dr̄nt i p̄po p se ꝛ p̄n^li actu: sz pñt i aliq̄ sario ꝯuenire. iō ꝛc.

Uerū 5° vtꝝ mistri ꝺbeāt hr̄e vestes spāles. ꝛ vꝫ q nō: spāl'r sericas ꝛ gēmatas: qz ꝓciositas vestiū sine culpa ñ ē. vt dic Hre. i homi. ꝺ diuite epulone. ꝛ Aug. Fateor ꝺ ꝓciosa veste erubesco. ¶ Lōtra. qz si ministratio mortis fuit in gl'ia multo magis mistratio spūs: sz Aarō būit ꝓciosi-

simas vestes.g̃ ꝛc. ¶ 2° circa istā qōnē dō ē i gnāli ō tripl⁹ gñe vestiū. p̄ ō sacēdotalib⁹.z° ō epalib⁹.3° ō archiepalib⁹.

Circa p̄m sūt nouē ꝓnes. ¶ Prima q̄ sacerdos respcū iferioꝝ bz spāle vestē.s.casulā:q̄ mīstrat sacrā oia p̄ter duo.s.ꝓfirmationē ꝛ ordinē.ꝛ ēt illa ex cōmissiōe aliq̄ pape.Per sacrā āt vestis nuptialis iduit.bñt āt act⁹ spāles sup iferiores mīstros p̄ter sacroꝝ mīstrationē:quia bñdicūt pplis ꝛ gra diuia dat:ꝛ pctā delent.i.q.i. Dictū ē. ꝛ.c. Ipsi.6.q.i. Sacerdos. Quāuis ēt bñdicāt diaconi cardinales.bz hoc nullus archidiacon⁹ p̄sumit. Et vī q̄ nō solus sacerdos curat⁹:bz ēt simplex i missa ꝛ cōpletorio possit bñdicere:q̄ eps ēt nō subditis dat suā bñdictionē.ꝛ epus qui nullū ppl'm bz. Dico aūt simplicē bñdictionē i fine misse: dato q̄ dicat. Sit nomē dñi ꝛc. tenēdo calicē vl' patenam: vel crucē: vl' hȳ. abñte epo: Nā si p̄ñte epo celebrat in fine misse: illi tanq̄ maiori deferre dz. Et illo volēte bñdicere ipe supsedeat. zi. di. Deniq̄. Si āt ille nolit: bz sibi remittat tunc secure bñdicat. 95. di. eccl'ie. ō ꝯse. di. i. Cū ad celebrā das.ꝛ ita de consuetudie obt̄uat:q̄ nec bñdictionē mēse nec diaconi vl' p̄dicaturi vl' lecturi facit simplex sacerdos
2° ℈ epo p̄ñte nisi illo ānuēte. ¶ 2ª ꝛclo de vestib⁹ sacris est q̄ vestes sacerdotales cū qb⁹ scismatici celebrauerūt: nō dz ꝓpter hoc iteꝝ bñdici: sicut nec altaria sup q̄ celebrauerūt recōsecrari: nec sepultos ab eis exhūari. de sacris iterādis. c. A nobis. Sz ecclie ab eis ꝓsecrate eēnt recōsecrāde ꝛ vestes bñdicte iteꝝ sūt bñdicēde: bz ordinati ab eis nō sūt iteruz reordinādi: nec baptiçati rebaptiçādi. q̄ ista sunt duo sacra sup q̄ eccl'ia nō pōt dare ptātē ad libitū vl' auferre: sic
3° ℈ sup sacralia q̄ sūt ex eccl'ie institutōe. ¶ 3ª ꝛclo est. q̄ vestes sel' sacrate ñ ōbēt ꝙuerti ad vsus laycos vl' ꝓphāos. Et ꝺ ñ solū veꝝ ē de vestib⁹ mīstroꝝ: bz ēt de oib⁹ ad ōi cultū pti nētib⁹. vñ mōasteriū eccl'ia ꝛ ēt hospitale aucte epi fūdatū vl' edificatū: bz nondū ꝓsecratū ñ dz ex tūc reuerti ad secu lare bitaculū. i. 9. q. 3. Que semel. ꝛ. c. qñ. 17. q. vlti. Questi. ō religi. do. c. Ad hoc. Itē nec pale q̄b⁹ altaria coopiūt. corporalia: q̄b⁹ dñi corp⁹ inuoluit: vella: cortie eccl'ie ꝛ altaris. pāni. s. q̄ añ altar: vl' sup circūcirca extēdūt ꝛ i q̄dragesima de pariete ad parietē extēdunt: ꝛ q̄ ad parietes eccl'ie pendent: sed vetustate consumpta debent cōburi ꝛ cinꝛes rei trudi ifra eccl'iam i aliquo loco tuto ꝛ honesto ne pedibus cōculcent. Sil'r ligna eccl'ie nō debēt poni i cogna vl' vinis pastinādis. p̄ñt tñ poni i alia eccl'ia vel capl'o: aut dormitorio vl' refectorio fratꝝ: q̄ oia loca sacra reputant. ō ꝓsec. di. i. c. Ligna cū glo. Et sil'r itelligit ō lapidib⁹ eccl'ie destructe. Exquo ēt videt q̄ tūbe destructe ꝛ fracte p̄ñt poni in edificys religiosoꝝ: q̄uis fcē fuerit fligiose. dū tñ p amotionē eaꝝ nō deleat memoria defūctoꝝ: sed fiat noua tūba. vl' ponat epitaphiū i pariete q̄ñ iā tūba sic est destructa: q̄ nec lra apparet nec itereſt defūcti eā nō amoueri nec etiaz amicoꝝ. Uñ i triptita hystoria legit: q̄ gdā ioculator emerat sacras vestes ꝛ cū ipis i theatro ludēs subito mortuus fuit. ō his bt ō cōse. di. i. c. Altaris. c. Nēo. c. In scā. c. ad nuptiaz. Propter hoc balthasar vita ꝛ regno ꝑuat⁹ ē: q̄ vasa
4° ℈ sacra i ꝙuiuio. pphanauit Dan. 5. ¶ 4ª ꝛclo: q̄ corporalia nō sūt abluēda p laycos nec p mulieres nec moniales ō iure. zz. di. c. Uasa. ꝛ. c. sacratas. vbi dt q̄ nec palas nec vasa sacra nec corporalia debēt ꝓtingere. Et si ex deuotōe ꝺ faciant p̄sumptuosa ꝛ idiscreta est sicut Oza q̄ tetigit archā. vñ nec ptextu pietatis mortui sūt sacris vestib⁹ induendi. Qz aūt sacerdotes ꝛ epi sic iduti sepelliūt pōt dici q̄ nō debēt ille vestes eē bñdicte: vl' si sūt ꝙsuetudo excusat. ꝛ sil'r
5° ℈ moniales q̄ corporalia lauāt. Scuta āt mortuoꝝ in eccl'ia appensa p necessitate eccl'ie milites tollere p̄ñt. sicut David gladiū golie. i. Regū. zi. ¶ 5ª ꝛclo est: q̄ cuz vestes sacre rumpunt p̄ñt refici ꝛ filū nō sacratū ꝛ pānus nō bñdictus p̄ñt ꝙponi q̄diu remāet forma vestis sacr'. Nō oportz aut ē benedici: bz p partes pluries reficiant: alias sic. de cōse. eccle. c. Oz in dubys i glo. Dico aūt formā mutari q̄ñ tā ta pars ē āmota q̄ non liceret sine illa celebrare: puta manicas albe: ꝛ tūc tutū ē q̄ supsuat ps noua āteq̄ abscidat ps vetusta: ꝛ sic semp remanebit forma: q̄ñ āt sunt duplicata tpe bñdictiōis: manipulus: stolla: casula si postea diuidant vtraq̄ ps remanet bñdicta: q̄ etiā multe stolle manipuli ꝛ casule vnica bñdictiōe ꝓsecrant'.
6° ℈ ¶ 6ª ℈ ē. q̄ cū senari⁹ numerus sit perfectus sacerdos qui bz ordinē pfectū bz sex vestes necessarias ad celebrādum quo ad necessitatē p̄cepti. s. albā: cingulū: amictuz: manipulū: stolā: ꝛ casulā. Sunt aūt. z. oib⁹ cōes mālr nō formalr. Non. n. necesse ē diaconū vti veste bñdicta: puta albā sic sacerdotē: cū ēt i maximis solēnitatib⁹ oio sine alba cū manipulo ꝛ stolla ꝛ suppeliceo cora epis celebrātib⁹ i pontificalibus dicat euāgeliū solēniter. Si āt alba non est de necessitate p̄cepti: multo min⁹ alba bñdicta. Et si nō bz hec i diacono: mlto min⁹ i inferioribus. Sacerdos āt sicut ñ bz celebrare nisi i calice ꝛ altari sacratis: sic nec nisi i vestib⁹ sacris. ¶ 7ª ℈ ē. in spāli de manipulo q̄ tñ null⁹ iferioꝝ sub 7° ℈ diacono portare dz: sic nec vestē p̄priā cuicunq̄ ordini sacro: mō quo illi ē p̄pa. Nā tunica bz nō subdiacono portat': q̄ nō ē ei p̄pa sicut manipulus. ¶ 8ª ꝯ ē de stolla q̄ ꝛ ora 8° ℈ riuz dī'. zz. di. Ecclīastica. q̄ nulli iferiori diacono vti licet. zz. di. c. ministeriū ꝛ. c. se. nec sacerdos eucharistiaz ifirmis portare nisi stolla i pectore i modū crucis circunseptus sit vt ibidē dī'. Hāc aūt diacon⁹ i sinistro humero gestare dz: z5. di. Unū. In epo āt ꝛ sacerdote stolla vtrūq̄ hūeꝝ ābit dz pect⁹ i modu crucis cigendo ad designādū crucifixuz di. zz. c. Ecclīastica. sine q̄ q celebrat: vel q euāgeliū solēniter legit grauiter excedit ꝛ excōicari p̄cipit: vt ibi dī'. Hac ēt i oi ore solēni ꝛ sacroꝝ exhibitōe vti dz sacēdos ꝛ epus ꝓferēdo p̄mā tonsurā sicut bz ꝙsuetudo ecclīastica q̄ ē i bis
9° ℈ oib⁹ emulāda. ¶ 9ª ꝯ ē. de casula q̄ nullus iferior sacerdotē vti dz: nisi sicut ꝙsuetudo bz q̄ diacon⁹ explicatā ꝛ ipli catā postpositā portat i mīsterio. Hac āt vti nō dz sacerdos nisi i missa: sic nec Archiepūs palio. Itez sine hac nulla necessitate celebrare debet.

Secundus articls ē de pontificalibus vestimentis. Et p̄mo i gñali. scōo i spāli ō numero .9. vestiū. ¶ Circa p̄m sciēdū q̄ iter vestes pontificales bacls abbatib⁹ ꝓcedit ñ āt ānul⁹ i. 4° digito. i. medico ferri dz sz hosti. i signū amoris: q̄ ad illū ex corde vēa p̄cedit: ex p̄ti legio āt exēpti abbates ꝛ mitrā ꝛ ānulluz ꝛ chirothecas ō ferūt. Mitras āt multi alij ēt vt oēs cardiales. ꝛ gdā canonici ex p̄uilegio spāli. Sup simplices sacerdotes: ō canos: Archidiaconos: ꝛ Archipūsbyteros: ꝛ abbates bñt epi ꝛ pōtifices q̄ ꝛ sūmi sacerdotes dicunt': sic papa sūm⁹ pōtifex. p̄mo ordinū coll'oné. z° cōfirmationē: bz ex cōmissione pape simplex sacerdos possit ꝓfirmare: ꝛ miores ordines ꝓferre. 3° dedicare vel ꝓsecrare eccl'ias: altare: vasa sacra: cimiteriū. ꝛ recōciliare. 4° ꝓsecrat oleū ad infirmos: oleuz sanctuz i. ad catbecumios ꝛ ad manus sacerdotuz ꝛ pōtificū ꝛ crisma qō i die cene faciēdū ē. 5° bñdicere sacras vestes albā casulā ꝛ talia ꝛ corona de q̄b⁹ supra. 6° bñdicere monīales nō nisi virgines q̄ ēt post bñdictionē corrupte exercere nō debent actus virginum ꝓsecrataꝝ: q̄uis possit cū eis dispensari p epos si sint corrupte occulte p naturaz vel contra naturam: vt ꝓsecrent': vel consecrate ministrēt. Et de ministerio verū est: sed de cōsecratiōe dicēdū q̄ nec papa posset facere q̄ licite sub forma alia benedicerent': q̄ mēdaciū eēt i sacramentalib⁹ qō ē valde pniciosū: bz ꝺ valet ei⁹ dispēsatio: vt possint cōsecrari forma mutata sm Tho. 7° synodū ꝓuocare qō bis i āno faciēdū ē. di. 18. i decretis. 8°. solēné pniaz iūgere vl' recōciliare eccl'ia: qō tñ simplici sacerdoti ꝓmittere pōt. 9° pochias vnū vl' diuidē

Sicut ergo eps hz nouē specialia opera sic hz nouem spā les vestes: q̄ sunt calige sandalia: succitoriū: tunica: dalmatica: mitra: chirotheee: ānul⁹ ⁊ baculus. ℣ Per caligas signifi cat rectitudo gressuū: vñ petro ab angelo directore dictū ē: calcia te caligas tuas. ℣ Per sandalia q̄ pedes tegūt ꝓtēpt⁹ terrenoꝝ vel ministeriū icarnatiōis. vel sandalia sunt affe ctio casta: vñ Innoc. dicit q⁹ pontifex noster ꝑ fetialib⁹ hz sandalia. ℣ Per succinctoriū q̄ stolla ligat cū alba amor bo nestatis. Stolla. n. sup humerū signat onus xp̄i q̄ ligat cū alba: qz on⁹ laboris hz honestatē colligatā: sicut ociositas hz luxuriā ānexā: vnde ꝓ balthco hz cingulū vel succin ctoriū. ℣ Per tunicā: perseuerātia quā hz loco poderis q̄ ve niebat vsq; ad pedes q̄ ē talaris tunica: q̄ est actio cōsūma ta ſm Grego. vsq; ad finē vite. ℣ Per dalmaticā largitas in operibus misericordie q̄ olī fuit tāte celebritatis q⁹ nec di aconis nec epis sine ꝓcessiōe pape vti licebat. zz. di. cois. Sedlicet mō sine alia ꝓcessiōe simplices diaconi vtantur: debēt tn̄ ipis vti in solēnitatibus. §6. di. De ieiunio. Sed solēnitas intelligit nō solū festi sed ēt officy: vnde ⁊ i mis sis de mortuis vtētes salte de cōsuetudine excusant. ℣ Per chirotheeas cautella i opere ne euellēdo vrticas ⁊ spinas peccatoꝝ ledat. ℣ Per mitrā que hz duo cornua sciētia vtri usq; testamēti: ꝑ cuius vsū debet sibi aureola doctoꝝ. Hz papa hz eā rotundā i coi surgente sicut erat cidaris ponti ficalis ꝓ plenitudinē scientie ⁊ potentie ad celestia tēdē tē. ℣ Per bacl'm pastorale significat illud qō bētur in versu Collige sustenta stimula vaga morbida lenta. Curuitas cā buce significat q⁹ debet colligere oues vagabūdas ex gre gē: trunc⁹ baculi rect⁹ a capite vsq; ad finē significat q⁹ hz sustentare infirmos ⁊ sup humeros ponere ouē: q̄ nō pōt se portare sicut xp̄s fecit qñ exiuit baiulās sibi crucē. acuties q̄ ē i fine pūgēs significat q⁹ hz stimulare lentos. Hz hz pa pa plus ad ℔ teneat q̄ aly: nō tn̄ vtit cābuca ꝓ duplicez rōnē q̄ tangit ex. de sac. vn. c. vnico i fine vbi dr sic. hz roma nus potifex nō vtatur baculo pastorali: tū ꝓ historiā: tuz ꝓ misticā rōnē. Historia pōit i glosa q⁹ beatus martialis fuit ille puer de quo xp̄s dixit. Nisi cōuersi fueritis ⁊ effici amini sicut parvulus iste nō intrabitis i regnuz celoꝝ: q⁹ po stea factus ē vnus de discipulis petri: quē cū alio misit ad p̄dicādū i germaniā: q⁹ i via mortuo collega eius redyt ad petrū: ⁊ petrus ait illi accipe bacl'm meū ⁊ tangens illū dic vt in noie dñi surgat ⁊ predicate: tūc ille recedēs ⁊ q̄to die post mortē ipm bacl'o tangēs reuixit ⁊ p̄dicauit: ⁊ tūc bea tus petrus remouit bacl'z a se ⁊ dedit subditis. Aly dicunt q⁹ discipulus ille fuit eps treuerēsis: vñ in illa eccl'ia papa portat bacl'm nō alibi. Rō vō mystica tangit in alia glosa duplex: vna qz bacl's hz i sumitate recuruationē ad trahē dū qō nō ē necesse sūmo pōtifici: qz nullus pōt ab eo diuer tere finaliter qz eccl'ia nō pōt eē nulla. z4. q. i. c. ℣ Pudēda i fi. nullus. n. pōt eximi a ptāte pape. nec eccl'ia vl'is pōt ōfi cere sic̄ multi sūt exēpti a diocesāis: ⁊ multi epat⁹ destruūt ita vt nullus subdit⁹ remaneat epo. Alia rō qz ꝑ baculuz significatur cobertio vel cohartatio: vñ aly epi recipiunt bacl'os a suis superiorib⁹: qz ab hoie recipiūt ptātē cohartatā ⁊ cohertioni subditā: hz roman⁹ pōtifex non vtit bacl'o: qz a solo deo accipit plenitudinem ptātis ⁊ illi soli subest. Dant ēt i p̄dicta glo. aly versus de mysterio bacl'i q⁹ tales sūt. In baculi forma p̄sul dat hec tibi norma. Attrahe pec cātes: rege iustos pūge vagātes. Collige ꝑ primū: me⁹ rege: pūge ꝑ imū: ⁊ postea illū q⁹ positus attrahe ⁊c. ꝑ annulū sa cra fidei q̄ eccl'ia despōsat xp̄o cui⁹ sunt vicary. Annulus. n. dat a spōso spōse ⁊ eo⁹ i signū dilectionis mutue ⁊ fidei ꝓiugalis. 30. q. 5. Femine. ex. ō p̄sūp. c. Illō. vñ vt s̄ dictū est i q̄to digito ponit: vt sicut vena ab illo digito cordi cōiungit: sic coꝝ corda cōiungant vt i dcō. c. Femie. Et q̄uis cle rici nō debeāt deferre ānulū nisi gb⁹ ℔ ꝓpetit ex officō di gnitatis ex. ō vi. ⁊ hōe. cle. c. clici. officia tn̄ ꝑ ānulū clici de bñficys p̄nt p supozes iuestirl. ex. ō sē. ⁊ re iudi. c. cū olim.

Tertius articulus ē de vestib⁹ archiepiscopalib⁹. ꝑ de pallio. z° de cruce. De pallio gdē viden da sūt tria. ꝓmo ō pallio i se ⁊ ei⁹ petitiōe. z° ō ei⁹ auctē. 3° de vsu. ¶ Quātū ad ꝓmū sūt multe ꝙnes. ¶ Prima ō ꝓ mysterio. ℣ Palliū. n. significat spālē dignitatē ⁊ honorē vti decre. di. ioo. c. Priſca ⁊. c. Lōtra. añ finē. Et significat q⁹ ar chiepiscop⁹ cū augumēto honoris dz alios excellere i ozna mēto actōis. c. di. c. Rōnis. Dicit ēt palliū archiepi sumi ō cozpoze petri. ex. de elec. c. significasti. ¶ z° dcl'o ē de peti. z° tiōe quo ad tps. qz elect⁹ i archiep'z ⁊ ꝓfirmat⁹ ⁊ cōsecrat⁹ dz petere palliū infra tres mēses ꝓputādos a tpe ꝓfirmatio nis: si pri⁹ erat ꝓsecrat⁹ ⁊ nuc trāslat⁹ ⁊ nō petiueritiusto i pedimēto cessante pōt accusari ō ℔ ⁊ a dignitate remoue ri. e. di. c. Qm̄. ¶ 3ª dcl'o est ō mō petēdi: qz nō dz dari nisi 3° cū istantia petēti ⁊ meritl exigēti. e. di. c. Priſca. nec ꝑ pal lio dz aliqd dari nec recipi nec pmitti. e. di. c. nouit. ō simo. .c. i. ¶ 4ª dcl'o ē ō mō ꝓcedēdi: qz pri⁹ dz fidē p̄fiteri ⁊ obe dientiā romane eccl'esie ꝓmittēs se fuaturū ꝓcilia ⁊ statu ta romanoꝝ pōtificū. dcō. c. nouit. ⁊. c. cārum. ⁊. c. optaꝝ. de elec. c. significasti. ⁊ cū pallio semp dz ꝓcedi nouū ꝓuilegiū vel reuocari antiquū. eadē. di. c. rōnis. ¶ z° videdū ē ō au ctōitate pallij q̄ ē tāta: q⁹ añq̄ ipm obtinuerit archiepus nō pōt epos ꝓsecrare. e. di. c. Qm̄. nec ꝓuocare ꝓciliū nec ꝓfice re christma nec dedicare eccl'ias: nec ordiare cl'icos: nec añ sortit⁹ nomē archiepi vl' ꝓmatis: q̄uis sit ꝓsecrat⁹ ibi vl' ali bi. ex. de elec. Qz sicut. ēt si palliū i alio archiepatu būisset. ō auctē ⁊ vsu paly. c. Nisi. qz nouū palliū dz petere. ex. ō po stu. c. Lre. n. i fi. pōt tn̄ qñ vult missā sine pallio celebrare. ex. e. c. Ex tuaꝝ. pōt tn̄ hz ꝓsecratōes añ palliū aly ꝓmitte re. ex. de offi. iu. ordi. Qz aplica. ō elec. c. ō suffraganeis. Itē añ palliū obtentū nullus metropolitan⁹ dz añ se crucē de ferre: sz tn̄ postea. si l' patriacha añ obtētū a papa pallium nō pōt palliū suis suffragāeis archiep'is dare. qz nemo dat qō nō hz. sz postea sic. ō ꝑuile. c. antiq̄. ¶ 3° videdū ē ō vsu pally. ⁊ qdē roman⁹ pōtifex i signū plenarie ptātis q̄ i pal lio designatur vbiq; ⁊ semper pallio vtitur. ex. de auctē ⁊ vsu pally. c. ad honorē. Aly vō palliati certis locis ⁊ tpib⁹. Nō enī dz archiepus vti pallio nisi intra puinciā suā. vl' pri mas ꝓmatiaz: vl' p̄riarcha p̄riarchatū. Nec i hoc pōt aliqs ꝓsuetudinē allegare: q̄ dicēda ē poti⁹ corruptella. ⁊ ℔ nisi ō pape idulgētia spāli. ⁊ tūc dz eo vti cū ꝓsensu dioc. ex. eo. Ex tuarū. pōt ēt vti i aliena puincia ō lnia metropolitani: si cut ibidē: nec oī tpe. qz nō i ꝓcessiōib⁹ sz i missaꝝ solēnys tn̄. c. Palliū. ⁊. c. Lū sit. Et hoc i festis p̄cipuis ⁊ nō i missis ꝑ defūctis. ex. e. c. vlti. Itē palliū ē ꝓsonale nec pōt ipz qz alys cōmodare: nec accōmodato vti. nec i morte alteri re linq; sz dz cū eo archiepus sepelliri. ex. e. c. Ad hoc. Est etiā palliū nō solū ꝓsonale: sz cū hoc locale. qz si eps trāsferat ꝓmū palliū remanebit i ꝓmo loco. ⁊ vterq; archiepus no uū palliū ipetrabit. ex. ō post. c. Lre i fi. De pallio hr ō ꝓse. di. i. c. Porro. ¶ z° videdū ē ō cruce archiepali: vbi est p⁹ dcl'o: q⁹ p̄riarche postq̄ a papa palliū obtinuerūt p̄nt face re crucē añ se deferri vbiq; nisi i vrbe romana vl' alibi vbi papa vl' ei⁹ legat⁹ vtēs insignys papalib⁹ p̄ns eēt. de ꝓuil. c. Antiqua. Ceteri vō ꝓmates infra ꝓmatiā: archiepi infra puin ciā tn̄ postq̄a papa vl' suo p̄riarcha palliū būerūt. ¶ Ad argumētū dōm: q⁹ preciosa vestis ad pompā mūdi est cul pa: sed ad honorē dei est latria. Questio. VI.

Queritur 6° vtrū i eccl'ia sit aliq̄ ma ior ptās sacerdotali. Et vr q⁹ nō: qz ptātes distīguūt ꝑ hz act⁹: sz actu sa cerdotali q̄ ē ꝓsecratio corporis xp̄i nullus act⁹ ē maior. ergo nec aliq̄ ptās est maior sa cerdotali. ¶ Itē sacerdos i offerēdo gerit psonam xp̄i q⁹ seipm obtulit: sz nullus ē ma ior xp̄o q⁹ ē caput eccl'ie. q⁹ nec sacerdote. ¶ Itē sic ñ ē dare

minus mimo: vt dr̃ pmo physicorũ: ita nõ ẽ dare maius maxio: ꝫ cõficere corpus xp̃i ẽ maximũ qõ nõ est datum angelo qõ ẽ ꝑpriũ sacerdotis. g̃ nihil maius. ¶ Cõtra est Dyo. q ep̃m supra sacerdotẽ collocauit sicut sacerdotem supra dyaconũ. ¶ Itẽ eps vocat̃ sũmus sacerdos: ille aũt simplex sacerdos. Qõ ãt est sũme tale: mai⁹ ẽ eo qõ simplex tale. ¶ B⁹ hic sũt q̃tuor videnda. ꝑmo de ptãte iurisditiõis absolute. scõo ꝺ ptãte iurisditiõis i casu necessitatis. tertio de ptãte cõsecrationis ꝑm vnã opinionẽ. q̃rto ꝑm aliam.

Quantum ad primũ distiguẽdũ ẽ de ptãte: qz q̃dã ẽ iurisditionis: q̃dã consecratiõis. ptãs iurisditiõis est ad regẽdũ poplm. ptãs aũt cõsecratiõis est ad cõfectionẽ ⁊ administrationẽ sacramento x̃p. Et harum duarũ ptãtũ si quilibet ꝑcise cõsideretur ⁊ ꝓpareť vna alteri scõa est dignior prima. Ordinatur. n. ꝑma ad secũdaz Ad hoc eniz ẽ ptãs iurisditionis vt ppls sic arceatur a malis ⁊ exerceatur in bonis q̃ dignus sit ptícipare diuinis sacramẽtis. Cũ g̃ q̃rimus vt x̃p sit aliq̃ ptãs maior sacerdotali nõ intẽdim⁹ cõparare ocãs duas ptãtes ad inuicẽ q̃ ea x̃p sit maior: ꝫ intẽdimus cõparare ptãtes iurisditionis iter se ⁊ cõsecratiõis iter se: ⁊ ꝓcedetur sic: qz ꝑmo ostẽdeť q̃ i ecclia sũt multi maiores simplici sacerdote. Qõ ꝑm q̃sdã pz sic. ptãs q̃ tota data ẽ vni i suo fonte nõ ẽ in alys nisi deriuata ⁊ limitata ꝑ illius voluntate: ꝫ ptãs iurisditiõis q̃ ẽ ad regendũ popl'm tota ⁊ i suo fõte data fuit soli petro ⁊ ieo successoribus ei⁹ qñ cura ecclie sibi soli cõmissa fuit dicẽte dño Jo. vlt. ¶ Pasce oues meas. Doc. n. nulli aliorum apostolorum dictũ fuit nec tũc nec ante nec post. g̃ talẽ potestatẽ plenã ⁊ ꝓfectã hẽt solus successor petri q ob hoc papa dicitur: qz pater patr̃. In alys aũt nõ est nisi deriuata ⁊ limitata ꝑ ut pape placet: iter quos gradũ infimũ tenẽt simplices sacerdotes: gb⁹ de iure (cui⁹ papa ẽ cõditor) aut nulla iurisditio cõperit aut minima: vt excoicare ꝑ furtis notorys ⁊ hꝺ in locis vbi ꝟ de cõsuetudine obtinent. Et hoc est rõnabile: qz optimũ regimẽ vnius multitudinis est q̃ regitur ꝑ vnũ supremũ a quo descendit auctoritas regẽdi in medios vsq̃ ad infimos. Et ꝑpter hoc regnũ ẽ optima pollicia ꝑm ꝓm. z⁰. politicor̃: ꝫ regimẽ ecclie ẽ optime a x⁹ istitutũ: ergo i tota ecclia ꝺz eẽ vnus vniuersalis rector a quo descendat auctoritas regendi i medios vsq̃ ad rectores ifimos: ⁊ hic ẽ papa. Et ꝑpter hoc stat vnitas ecclie ꝓp ꝟ q̃ oĩa mẽbra sunt sub vno capite: q̃ de cã illi q̃ hanc ptãtẽ negant dicunt̃ scismatici quasi vnitatis ecclie diuisores. Et sic pz ꝑmũ: q̃ multi sunt maiores simplici sacerdote quo ad ptãtẽ iurisdictionis. Et iõ ꝑm gradum iurisditiõis epi supra oẽs iferiores nõ solũ simplices curatos ꝫ ẽt decanos archipsbyteros: plebanos: priores: abbates ⁊ oẽs hꝺ: q oẽs subsunt epo q̃tũt sunt in sua dyoc. nisi spãli ꝑuilegio sint exempti: vñ ꝺr eis Attendite vobis ⁊ vniuerso gregi sup quẽ posuit vos dñs epos q̃si sup itẽdentes actuũ. zz. Super epos aũt imediate sunt archiepiscopi qui ẽt dr̃ metropolitani: ⁊ isti vocant̃ suffraganei: pp quã sup eminentiã vltra cõmunes vestes epox̃ ipi portant paliuz ⁊ crucẽ ante se p suã prouinciam: qz ꝑm crucẽ ⁊ crucifixuz hñt mensurã ponere in ꝓuincia cui pricipant̃. Sup archiepos aũt qui sunt principes epox̃ sicut archãgeli angelorum: qz epi vocant̃ angeli ecclix̃. Apoca. ꝑ⁰. sunt primates quox̃ quilibet ꝑest ꝓuincys multis q̃si primi inter archiepos ⁊ primatũ tenentes. Et illud iurisditiõis hẽt primas in ꝓuintys pluribus qõ ꝟ metropolitanus in vna: ⁊ sibi subest archiepus sicut archiepo eps: ⁊ ab archiepo ad eum appellat̃. Sup primates sunt quatuor patriarche principales. s. hierosolymitanus alexandrinus: antiochenus ⁊ constantinopolitanus: quox̃ sunt tria priuilegia. ¶ Primum q̃ ante se crucez deferri faciunt vbiq̃: nisi vbi ẽ pñs papa vl' in curia romana: vel legatus insignys vtẽs papalibus. Secũdũ q̃ ad ipos sicut ad papã sine medio põt appellari. Tertium q̃ pñt dare pallium archiepis suis postq̃z ipm a papa receperint: qõ nõ põt aliquis primas. Quartuz ꝟz solus cõstantinopolitanus q̃ põt deponere epos sibi subditos. Super oẽs aũt istos papa petri successor x̃p vicarius collocatur. vt in cubito arche sũmitas cõsũmetur.

Secũdo videndum est de hac ptãte in casu necessitatis: vbi sciendum q̃ in tali casu q̃libet sacerdos ẽ sũmus pontifex quo ad potestatẽ ordinis ⁊ iurisditionis: sic. s. q̃ põt absoluere a vinculo ⁊ peccato q̃tũ papa: ꝫ nõ possit dare idulgẽtias sicut papa. ¶ Uñ q̃rebať si duo excõicati maiori excõicatiõe eẽnt i articulo mortis vt x̃p vnus posset aliuz absoluere ab excõmunicatione maiori. Nam de minori ẽt ex̃ necessitatez q̃ possint mutuo se absoluere hẽtur de sen. exco. c. duobus. Et dicenduz q̃ etiaz a maiori si ambo erãt sacerdotes pñt: qz i iure purificãtur impedimẽtuz ignorantie ⁊ necessitatis: illa enim excusat: ista nõ ꝟz legẽ: ⁊ sicut ꝟz excusationẽ homicidiuz' casuale ita ⁊ necessariuz: vtrũq̃ enĩ dr̃ inuoluntariũ: sed excõicat⁹ in casu ignorantie: puta q̃ est occl'te excõmunicatus ⁊ ne scit̃: ita põt absoluere ⁊ excõicare ⁊ tenet sñia ac si non eẽt ligatus: qz paria sunt non eẽ ⁊ non apparere de sen. ⁊ re. iudi. c⁰. Ad probandũ. i. q. 7. ¶. Uerum. vbi valet sñia lata a seruo q̃ putabať liber: ita ẽ i casu ꝓposito necessitatis ⁊ ita põt vnus alium absoluere ac si nõ eẽt ligatus.

Quantũ ad 3ᵐ. s. de ptãte consecratiõis vel ordinis ẽ magnum dubiuz. Nã quidã videnť sensisse q̃ sũma ptãs cõsecratiõis siue ordinis erat ptãs sacerdotalis: ita q̃ oĩs sacerdos quãtuz est de ptãte sacerdotali põt oĩa sacramenta ministrare cõfirmationẽ: oẽs ordines: oẽs benedictiões: ⁊ oẽs cõsecratiões facere: ꝫ pp periculum. s. scismatis fuit ordinatũ vt sacerdotes vnũ ex seipis eligerent q̃ diceret̃ eps q̃si super alios itẽdẽs cui alij obediret ⁊ cui reseruatũ ẽ ordines facere ⁊ hꝺ: q̃ nõ faciunt nisi soli epi. Eps ergo ẽ maior sacerdote q̃tũ ad ptãtẽ iurisditiõis: ꝫ nõ quo ad ptãtez ordinis vel cõsecratiõis sed sũt pares q̃uis ex ordinatione ecclie aliq̃ sint reseruata epis ⁊ ꝓhibita ꝑsbyteris. Et q̃ ita sit ꝓbať multipliciter. primo ostẽdendo q̃ scriptura eosdẽ vocat ꝑsbyteros quos epos ⁊ eꝺ. nõ distinguens iter eos vbi logť de his q̃ sũt cõsecratiõis. Apls. n. scribẽs ad philipenses. i. c. dicit. Cũ epis ⁊ diaconibus: p epos ꝑsbyteros itelligẽs: cũ i vna ciuitate puta philipis plures epi eẽ ñ debeãt. ¶ Rursus actuũ. zz. dic idẽ Attendite vobis ⁊ vniuerso gregi i quo posuit vos spũs scũs epos. Et loq̃bať illis de sola ciuitate ephesina. Expressius ãt pz ꝟ ad Titũ. ꝑ. vbi dr̃ sic. hui⁹ rei gra reliqte Crete vt q̃ desũt corrigas ⁊ ꝟstituas ꝑsbyteros p ciuitates sicut mãdaui tibi si qs sine crĩne ẽ vni⁹ vxoris vir. Et stati subdit. Oz. n. epm irreprehensibilẽ eẽ ꝛc. Ecce quẽ prius dixit ꝑsbyterum nunc vocat epm. Et prime ad Thimo. 4⁰ dicit. Noli negligere gram dei q̃ data ẽ tibi ꝑ ipositionẽ manuum ꝑsbyteri. i. epi: Et vocat se paulus ꝑsbyterũ q̃ erat eps qui eũ ordinauerat. Et i eadẽ epistola loquẽs de ordine epi ⁊ diacõi de presbyteris reticet: eosdẽ intelligens ꝑsbyteros q̃s epos i his q̃ ad ordinẽ pertinent. ¶ z⁰. hoc idẽ vr̃ posse ꝓbari prõnẽ: qz nulla ptãs ordinis vel ꝟsecrationis fuit i apostolis i quox̃ locũ successerũt epi nisi a xpo: sed xps nõ ordinauit eos nisi ordie sacerdotali vt ꝓbabiť. g̃ nec apli prius nec epi mõ hñt ptãtẽ nisi sacerdotalẽ. ꝓbatio minoris. Christus vr̃ solũ ordinasse aplos i cena qñ tradens eis corpus suũ ⁊ sanguinẽ dixit: hoc facite i meã cõmemoratiõnẽ: ⁊ iterũ post resurrectiõem qñ dixit. Accipite spũm sanctũ quox̃ remiseritis peccata ꝛc. Utraq̃ aũt ordinatio ẽ simplicis sacerdotis: Jdeo ꝛc. Sic ergo dicũt quidam q̃ eps ꝛpresbyter olim fuerunt nomina synonima ⁊ etiam administratio eoĩs: qz, communi ꝟsilio sacerdotum regebantur ecclesie: sed in remedium scismatis ne vnusquisq̃

traberet ad ecclesiã ⁊ rumpet eã: ordinatũ est vt vnus ꝑ ses set: ⁊ quo ad nomẽ ut ille solus epc̃s diceret ⁊ quo ad admi nistrationẽ aliquoꝝ sacrꝝ ⁊ sacramentalium ⁊ sibi reser uaretur de ꝯsuetudine ⁊ institutõe ecclesie. Et hoc expres se vult hiero. 93. di. c. legim⁹ i Isaia: ⁊ super epl̃az ad Titũ. ⁊ recitatur. 95. di. c. oli ꝑsbyter ⁊c. consuetudo autẽ ⁊ istitu tio põt dare maiorẽtatẽz iurisditionis: ꝫ nõ ordinis aut cõ secratiõis: q̃re ⁊c. ¶ Nec obstat huic sniẽ nisi vnuz hoc. s. q fruſtra fieret episcopalis ꝯsecratio spãlis nisi ꝑ ꝯsecra tione ꝯferret eis aliqua potestas spũalis. Ad qõ posset di ci q nõ fit fruſtra: qz sicut sacerdotib⁹ nulla ptãs ꝯferr̃ ꝑ manuũ vnctionẽ: sed solũ signatur q ordinãt ad sacra tra ctãda: sic epo nulla ꝯferr̃ ptãs ꝑ capitis vnctionẽ ꝫ signat q rite fꝫ instituta ecclesie ab ipso tãq̃ a capite ꝯstituto de bent ceteri ad diuina officia mancipari. ¶ Sz ꝓ hãc opi nionẽ videt̃ q epc̃s hẽat potestatẽ ꝯsecratiõis supra sacer dotes: qz alr̃ pbr simplex possz ꝯfirmare ordinare ⁊ i epm ꝯsecrare licet male faceret: sicut epc̃s põt ꝓcilia alienũ or dinare de facto: cuius tamẽ ꝓtrariũ dicũt iura. ¶ Ad ar gumenta in ꝓtrariũ põt dici q epi possunt dici sacerdotes quia oĩs epc̃s est sacerdos ⁊ nõ eꝓ. ⁊ in vna ciuitate poterãt esse plures epi ante q̃ esset̃ dioceses distincte: sicut i iudea erant oẽs apli epc̃s quousqz dederũt sibi dexteras: vt pau lus ⁊ barnabas ingentes. ⁊ Cephas in circumcisionem ⁊ q̃ tum ad monogamina ẽt diaconus est vnũ cuz pbro ⁊ epo. ¶ Qz aũt dicit de impositiõe manuũ pbri intelligit cõse crati nõ consecrantis vel ꝑsbyteri. i. ꝑsbyteratus. ¶ Qz ãt xps nõ legit̃ ordinasse: nisi ꝑsbyteros nõ arguit qꝫ hoc q nõ ordinauerit epos: vel q nõ distinguant̃. qz ẽt diacona tus' distiguit̃ a ꝑsbyteratu quẽ tñ xps nõ legit̃ istituisse di stricte: qz multa fecit q̃ nõ sũt scripta. Xps ẽt potuit ꝯfer re effectũ sacri sine sacro: vñ nec legit̃ calicem tradidisse nec man⁹ ipositisse aplis q̃ñ eis duplicẽ ptãtez sacerdotalẽ ꝯcessit: nec etiã, vno die ß fecit qõ tñ faciẽdũ est. Et sil̃r eo ipo q. iz. a. 7z. distinxit qz etiam cõfirmabãt ⁊ aly nõ. Et qz sup illos. 7z. posuit epos ꝑsbiteris ꝑfecit. ¶ Oz dicit̃ ñ esse bonũ argumẽtũ q cõsecrato epo addit̃ qz ẽt sacerdo ti manus postea iungũtur: dicẽdũ q vnus ordo vno die i tegre dari debet: vñ cũ ꝯsecratio epi nõ debeat fieri nisi in die dñica i qua nunq̃ debet fieri ordinatio sacerdotis nisi ꝓtinuato iciunio videtur q sit oĩo aliter: maxie si verũ est qõ dicunt aliqui q necesse est q fiat a tribus epc̃s cuz illa fiat ab vno. Qz ãt Hiero. dicit eẽ idẽ: ꝑt dici q vez ẽ q̃ztũ ad corpus xpi verum sup quod nec papa ꝑcellat. Sz cum decretalis dicat q si sacerdos simplex ꝯfirmet non subest veritas i sacro de ꝯsue. c. 5. piculosum ẽ dicere q nõ sit po testas spũalis ꝯsecrationis i epo alia q̃ in sacerdote. ¶ ꝯ dicunt iura q ea q̃ sũt ordinatõis ⁊ ꝯsecratõis nõ ꝑt ꝓmit tere papa nisi epc̃s ꝺ ꝯsec. eccl̃ie vel alta. c. aqua. q si eẽnt solũ ordinis ꝑsbiteratus posset̃ cõmittere epi ꝑsbyteris si cut soluere ⁊ ligare. g̃ aliqua sũt ꝓpria ꝯsecratiõis ⁊ ordis epalis super sacerdotem.

Quantuz ad 4ᵐ est sciendũ q aly dicũt q ptãs ꝯse cratiõis ⁊ ordinis est maior i epo q̃. sacer dote simplici ñ solũ ex ordinatõe eccl̃ie ꝫ ex natura ordis ⁊ ꝯsecratiõis ꝑ diuinã institutionẽ. Cui⁹ rõ ẽ: qz illa q̃ fiũt i noua lege signa sũt eoꝝ q̃ fiebãt i veteri: Nũc ãt ita est q epc̃s seu sũmus sacerdos i veteri lege ex ordinatiõe diuina ꝯsecrabat̃ speciali ꝯsecratione ⁊ ad specialez actum vltra simplices sacerdotes: Naz vt hẽtur leuiti. 8. Caput solius sũmi sacerdotis q hẽbat alios suis officys ordinare ⁊ cui soli erat licitũ i sctã scoꝝ semel igredi: vngebat̃ oleo sacre vnctiõis. g̃ sil̃r videtur q ex diuina ordinatione sit vt ca put epi q est sũmus sacerdos cõsecratur vnctione crisma tis ad spãlez actũ q ei soli cõpetit cui ẽ mistros ordinare ⁊ bꝫ q̃ solis epc̃s ꝯueniũt. Et hec opinio ẽ cõmunioꝝ ⁊ ꝓbabi lioꝝ q sup sacerdotes epi hẽant amplitudinẽ ꝯsecratiõis ⁊ ordinationis ⁊ non tñ iurisditionis: ita q sicut cuz sacer dos ordinat̃ i traditione calicis ꝑmo accipit ptãtez ꝯficiẽ di post autẽ ꝑ ipositionez manuũ accipit spũz sanctũ cum ptãte ligãdi ⁊ soluẽdi a dicente sibi quoꝝ remiseritis pec cata. ⁊c. ⁊ sic accipit ptãtẽ quã nõ accepat primo: vel si ac cepat ex naturali ꝯcomitãtia. nõ tñ ex ui sacr̃i: qz ñ erat fcã spãlis mẽtio de ß. Et sacr̃m ñ agit ex vi sacr̃i. nisi quod si gnificat. ptãtez autẽ iungendi accipit ꝑ hoc ipm: qz per id sacr̃m ẽt peccata remittunt̃ ⁊ est amplioꝝ consecratio scõa cũ prima q̃ prima tñ: ita ⁊ hic. Et simil̃r ẽ imaginãdũ de singulis de ordinibus hñtibus diuersos actus vt dicet̃ in sequẽti q̃stione. ¶ Ad primũ argumentũ dicendũ q nul lus act us nõ includens actũ ꝯsecrãdi ẽ maioꝝ: sed ꝯsecra re ⁊ ordines facere est maius q̃ altez solũ. Cũ g̃ ptãs epal hec duo includat necessario vt i sequẽti q̃stiõe patebit ma nifestũ ẽ q ipa est maioꝝ ptãte sacerdotali q̃ icludit solũ al tez. ¶ Ad 2ᵐ. dicẽdũ q sicut sacerdos celebrãdo repꝛesẽ tat xpm ut seipsuz obtulit: ita epc̃s celebrãdo ⁊ ordines fa ciẽdo repꝛesentat eundez vt seipsuz obtulit ⁊ vt eccl̃iam fundauit ⁊ ministros instituit qõ ẽ maiꝰ q̃ primũ. ¶ Ad 3ᵐ dicendũ q sacerdotiũ coparatũ ad omne aliud separa tũ ẽ maximũ: sed simplex sacerdotiũ cõparatũ od sacerdo tiũ cũ aliquo alio ẽ minus: qz omne totũ est maius sua pte Sic autẽ se hñt sacerdotiũ ⁊ epatus adiuicẽ. ¶ Ad argu mẽtuz i oppositũ dicẽdũ ad primum q q vellet tenere pri mã opionẽ posset dicere q Dyo. ꝑfert epatũ sacerdotilo quẽs ꝑm consuetudinẽ ⁊ istitutionẽ eccl̃ie ꝑ quã reseruata sunt q̃daz epis ⁊ prohibita presbiteris q̃uis pares eẽnt in potestate ordinis: vnde ⁊ inter sacerdotes nõ epos ille ẽ superioꝝ cui plura reseruantur quãtũ ad forũ consciẽtie vel iudiciale: vt decan⁹ ruralis ⁊ archiꝑsbiter. ¶ Ad secũ dum dicenduz q sil̃r ꝑm illã opinionẽ posset dici q papa vocatur sũmus põtifex rõne maioꝛitatis iurisditiõis quã hẽt super simplices epos nõ rõne consecrationis vel ordi nis: qz pares sunt in omnibus.

Septimo queritur de epatu vtrum sit ordo. Et videtur q nõ qz vnus ordo non depẽdet q̃tũ ad neces sitatem ex alio vt dictũ est: ꝫ epatus de pendet a sacerdotio de necessitate. Nul lus enĩ põt ordinari in epm nisi prius fue rit sacerdos. g̃ epatus non ẽ ordo. ¶ Jtẽ maiores ordines non cõferũtur nisi i sabbatis: ꝫ epatus confertur i dominicis. g̃ non ẽ ordo. ¶ Item coiter non ponũtur nisi septẽ ordines: ꝫ si epatus eẽt ordo: tũc esset octo. g̃ ⁊c. ¶ In ꝓriũ est Dyo. q tractãs ꝺ ordib⁹ spal̃r no minat tres. s. Epatũ: sacerdotiũ: ⁊ diaconatũ. ¶ Et arguit̃ per rõnem: qz ordo non ẽ aliud nisi gradus potestatis vel ministery i spũalibus dispensandis: ꝫ epi possunt dispen sare aliqua sacramenta q̃ nõ possunt dispensare simplices sacerdotes sic̃ ꝯfirmationẽ ⁊ ordinẽ sacrũ. g̃ ⁊c. ¶ R⁹. hic sũt q̃tuor faciẽda. 1° ponẽda ẽ opinio doctoꝛis nostri. 2° ponẽda est expositio quoꝛũdã subtilis. 3° ponẽda est posi tio illoꝛũ probabilis. 4° iquiretur de dictis dubitatiue.

Quantũ ad primũ distiguũt doctores de ordines di centes q ordo põt dupl̃r accipi: vno modo ꝑut est sacramẽtũ: alio mõ ꝑut noiat solũ graduz potesta tis respectu quarũcũq̃z sacrarũ actionum vel officioꝛum: Primo mõ epatus nõ ẽ ordo vt dicũt: qz ordo vt ẽ sacra mẽtũ ordinatur ad sacramẽtum eucharistie: ꝫ epus ꝓ ordinationẽ epalez nõ accipit aliã aut maioꝛẽ potestatẽ sup sacramentuz eucharistie q̃ simplex sacerdos. g̃ epat⁹ vel potius ordinatio epalis nõ ẽ ordo. Secũdo mõ epatus ẽ ordo. hẽt enĩ epus ex sua ordinatõe ãpliorẽ potestatẽ i col latione sacramentoruz ⁊ executiõe sacraruz actionum q̃

sacerdos simplex. ꝓt ēt oēs ordies ꝓferre: ꝓsecrare i eps: ꝓfirmare: dedicare: recōciliare ecclias ⁊ cimiteria. bñdicere abbates ⁊ vgies ⁊ mlta hꝺ q̄ ñ q̄uēūt simplici sacerdoti.

Quantū ad 3m dicūt qdā q̄ illud dictū non pōt verificari nisi sic q̄ ordies iferiores sacerdotio nō sint ꝑpe sacra. Cui⁹ rō ē: qz si ordo sacrm iportat hitudinē ad sacrm eucharistie: aut hec hitudo itelligit i ꝓsecrando tm: ⁊ sic solū sacerdotiū p se ⁊ simpliciter erit sacrm. Si aūt itelligeret hꝺ hitudo in ꝓsecrādo vel disponēdo ad ꝓsecrationē seu ꝓsecrati susceptionē rō nō ꝓcluderet gn ep⁹ eēt vere ordo ⁊ sacrm: qz sic ptās minox ordinū ē ad dispnēdū populū ad sacrī eucharistie susceptōez: sic ptās epal' est ad ordinādū mīstrū ad eiusdē mīsteriū ꝓfectionē. Sic g̃ nobiliorē ⁊ ꝑpingorē hitudinē ad sacrm eucharistie hz cōsecrās q̄ recipiēs: sic nobiliorē ⁊ ꝑpingorē hitudinē ad idē sacrm hz potās epalis q̄ potās minox ordinuz. Igit si minores ordies ꝑp illā hitudinē eēnt sacra: fortiori rōne ordinatio epal' eēt sacrm. Et sine dubio satis videret mirabile q̄ ordinatio ei⁹ q̄ hz portare candelabz ⁊ vrceolis aquaz ⁊ vinū ponere eēt sacrm: ⁊ ordiatio epal'a q̄ dependet tot⁹ ordo ecclesiasticus non eēt sacrm.

Quantuz ad 3m sciēdū. q̄ isti dicūt q̄ ep⁹ non ē ordo vel sacrm: qz qñ plures actōes ordinat ad vnū spāle effectū ⁊ vna attigit ipz cetere vo tm disponunt: illa sola q̄ attingit ē sacrm: cetere vo sacrales tm: nūc āt ē ita q̄ oēs ordines ordinat ad eucharistie sacrm ꝓficiēdū ⁊ mīstrandū ad qō attigit solus ordo sacerdotalis: ceteri vo disponūt soluz vel ordinādo mīstrū vt eps vel ꝑparādo māz vel disponēdo populū vt ordies iferiores sacerdotio. g̃ solū sacerdotiū ē sacrm. Epatus vero ⁊ ceteri ordies sunt q̄dā sacralia tm̃. Imprimit aūt ep⁹ characterē cū p ordinē epalē cōferat ptās p quā ordinat⁹ pōt in spūales actus in quos ꝑus non poterat hz cōmunē opinionē nisi strictissime accipiat character p ptāte p̄ncipali respectu sacri eucharistie: qz sic i solo sacerdote imprimitur character.

Quantū ad 4m. ingsistiue ⁊ sine assentōe loq̄ndo aliqua in dictis istoz dubia videnť. Prio qō dicūt q̄ si ordines sex sunt sacrm: mlto magis epat⁹ ꝑt ordo dicit sacrm in cōparatōe ad eucharistiā ad quā epat⁹ bēt nobiliorē habitudinē. Dicēdū q̄ illa ptinēt ad sacrz p se ⁊ directe p q̄ efficit ⁊ p q̄ virtus efficiēs in opando iuuat: nō aūt illa p quē virtus ipsa acgrit: sic nec pōt dare extremā vnctōnē nisi sacerdos nec pōt cē sacerdos nisi ab epo ordinat⁹: hz supposito q̄ sit ordinat⁹ ad iungendū nō plus regrit eps: hz regrit oleū ꝓsecratū vel sctificatū ⁊ verba ⁊ q̄ in mltis locis fiat hꝺ: vñ ad vnitatē sacrī ꝓcurrūt ea q̄ ad exequtionē ministri regrūt nō ea q̄ ꝓstituūt mīstr: ⁊ sic ē i ꝓposito. Uñ nō ē sile: qz eps nullū actū exercet vt eps ē ad hꝺ vt ꝑfˢ biter celebret hz ꝑexercuerit ⁊ i ipso ⁊ i instrīs ⁊ i mīstris ei⁹: hz sex ordines sibi subministrāt i actu illo: vñ ꝑt ordo ē sacrm i ꝓparatōe ad eucharistiā: sex ordies sūt sacrz ñ episcopat⁹: als dignior eēt q̄ sacerdos respectu hꝺ cū sit cā equoca: nō ē āt respectu ei⁹ dignior: qz nullus act⁹ Jerarchicus ē isto dignior q debeť sacerdoti respectu sacerdotꝝ. ¶ Ad 2m. cuz dicūt acolytatus ē sacrm. g̃ multo magis epat⁹ a quo dep̄det tot⁹ ordo eccliasticus: dōz q̄ nō seq̄t: qz plus dep̄det a papatu q̄ epatu de q̄ tm bñ ꝓstat q̄ nō ē sacrm distinctū ab epatu: qz xps elegit petz i papā pre ceteris nec ꝑp hꝺ nouā sanctificationē sibi tribuit: vñ ēt eps i papā elect⁹ nō alr cōsecrať. ¶ Sz hic dubiū occurrit: qz epat⁹ ē a deo istitutus ⁊ cū visibili sgno ꝓsecratōis dať ⁊ ex ope opato gratiā confert vt videť mlto magis q̄ alq ordines: qz ōs nō deficit i necꝭs ⁊ ipse plus idiget q̄ qcūq alius. g̃ videť q̄ epat⁹ sit vez sacrm hēns oīa q̄ regrunť ad eēntiā sacrī. Et posset dici q̄ epat⁹ eēt sacrm nō tm distinctū a sacro ordis ⁊ spāl'r sacerdotꝝ: qz cū vnū sacrm nō supponat aliud nisi solum baptismū hz vna pars sacrī supponat aliā sicut ꝓfessio ꝓtritionē ⁊ satisfactio ꝓfessionē: epat⁹ g̃ suppōit p̄bzatū ñ ē aliō sacramētū. ¶ Ad 3m. q̄ si ordo iportat hitudinē ad eucharistiā: aut ꝓsecrādo: ⁊ sic solū sacerdotiū erit sacrm: aut dispnēdo: ⁊ sic magis epat⁹ q̄ alī⁹: solutū ē. qz ad sacrz dr̄ ptinere nō illō qō dat vtutē actiuā faciēdi: als epat⁹ eēt de sacro ꝓfirmatōis sicut ō sacro ordis: qz ita ꝓfert vnū sic reliquū: ⁊ de sacro pnie ⁊ extreme vnctōis: qz ita ordiat mīstrū illo rū sic eucharistie: vñ epat⁹ non ē ordo: qz ꝓfert ordinē: nec sacerdotiū ē eucharistia: qz eā ꝓficit: hz ea q̄ subfuiēdo concurrūt: hz ꝑt ordo dicit gradū supioritatis ⁊ spūalē ptātē: epat⁹ ē ordo. Dñt āt q̄ characterē ipzimit: qz ptātē faciēdi aliqd absolute. Ubi verius p̄t dici q̄ p epatū ampliať character sacerdotalis vt sit vnus ⁊ idē: ⁊ iō nō ipzimit characterez hz impressiuz itendit ad aliud: ⁊ hꝺ ē nēcitatis: q̄re supponit sacerdotalē: qz nō ē aliqd aliud hz ei⁹ intensio ⁊ pfectio: als sicut vnus ordo nō de nēcitate suppōit aliū: sic nec epal' sacerdotalē supponeret. ꝓt igiť ꝓbabiliter dici q̄ epat⁹ ē ordo hz nō distinct⁹ a sacerdotio: ⁊ ē sacrm hz nō distinctuz a sacro ordis: ⁊ ipzimit characterē hz nō aliū. Sicut. n. acolytꝰ accipiēdo cādelabz accipit ptātē ad vnū actuz p ꝓns characterē q est ptās agēdi: ⁊ recipiēdo vrceū cū aq̄ ⁊ manili accipit ptātē ad aliuz actū ⁊ p ꝓns characterem: sed qz vnius ⁊ eiusdē ē vter q̄z act⁹ vna ē ptās: ⁊ p ꝓns character hñs hos duos act⁹ subordinatos: ⁊ silr i subdiacono idez ē character: idē ē ordo: idē sacrm cū accipit ptātē legēdi epistolā ⁊ calicē ministrādi i altari. ⁊ silr i diacono cuz accipit euāgelistariū ⁊ p manuū ipositionē spūs scī: ⁊ silr sacerdotiū cū accipit potātē celebrādi ⁊ absoluēdi vt dictū ē. Ola hec sunt iter se vn⁹ ordo: vn⁹ character: vna pars sacrī ordinis. Dicit āt character ipzimi i illo qō ē p̄ncipali⁹: siue qz illud est prius: ⁊ p sequentia non imprimitur nouus: sed ampliatur primus impressus: siue quia illud est p̄ncipalius. Et licet per primum quo dicit accipe ptātē ⁊c. ipzimať character i q̄libet ordie ⁊ p seq̄ntia nō ipzimať hz itendať: tñ a p̄ncipaliori denoiať. Sūt g̃ septē ordines: hz septim⁹. s. sacerdotiū ꝓtinet duplicē ptātē i gnāli. s. sacerdotalē ꝑprie dictā ⁊ epalē. ⁊ pp hoc aliq̄ vocāť epi p̄bri ⁊ eꝺ. sic differrēt diaconi ⁊ leuite si diacon⁹ ipoztaret potātē legēdi euāgeliū tm̃ ⁊ leuita dispēsandi sanguinē vel mīstrādi: ⁊ nihil aliud. Et pp hꝺ dr̄ epat⁹ nō cē ordo i relatiōe ad corpus xpi vez: qz. s. nō ē distinct⁹ a sacerdotio. ¶ Ad 4m argumētuz dōz. q̄ ceteri ordiatōes nō hñt iter se sic nēcariā colligātiā qz act⁹ eoz nō hñt iter se necessariā dependentiā: sec⁹ āt de epatu ⁊ sacerdotio: qz cū epi sit ꝓsecrare sacerdotē ⁊ nō eꝺ. oz ptātē epalē eē maiorē ⁊ digniorē sacerdotali: nō aūt eēt maior nisi eā icluderet: qz actus nobilior ē ꝓsecrare corp⁹ xpi q̄ ptinet ad sacerdotē q̄ ordinatio mīstri q̄ pertinet ad eps. Nā. 2m. ē pp p̄mū. Si g̃ eps nō eēt sacerdos iā ptās epalis eēt iferior sacerdotali: ⁊ per. 2ns non posset ordinare sacerdotē: iō oz oēm epm eē sacerdotē. Nā epatus ē cōpletū sacdotiū: vñ ⁊ eps in veteri lege sūmus sacerdos dicebať. ꝓsset tm̃ alr dici q̄ si epat⁹ eēt distinct⁹ a sacerdotio esset quidem vnus vt arguit: ⁊ possz fteri eps q nō eēt sacerdos sic sacerdos: q nō eēt diacon⁹: qz vn⁹ character ē ab alio distinct⁹. Nūc aūt nō sic ē: hz sic hitus scie aliq̄ augeť nō itē sine respectu eiusdē ꝑnis hz extē sine respectu alteri⁹: vtpta qz de eodē obiecto sō eadez rōne formali p exercitiū nouū aegrit hō notitiā noue ꝑnis: tūc itendit hitus scie: nō sic q̄ possit limpidi⁹ speculari istō qō ꝑus obscuri⁹ vl' ꝑmpti⁹: qz ponit q̄ ñ pl's freq̄ntauit ꝑnez ꝑus notā: hz qz p illū hitū p quē ꝑus nō poterat ꝓsiderare ꝑmpte nisi vnā ꝑnez quā solū freq̄ntauerat: nūc pōt equalr ꝓsiderare ka: quā ꝑus ñ sic poterat: ita character sacerdotalis q̄ pri⁹ ñ poterat ordinare vel ꝓfirmare hz tm̃ iungere ꝓficere ⁊ absoluere adhibita epali ꝓsecratōe ꝑt ñ pl's ꝓficere vngere vel absoluere

q̄ ꝑ̄us sz ordinare ⁊ ꝯfirmare qō nō ꝑ̄us: ita' q̄ ē alia ordinatio epal' ⁊ alia sacerdotalis sz nō ē ali⁹ ordo: qz sunt diuerse actōes sacre gb⁹ vn⁹ character ip̄rimit̄ per p̄mā ⁊ pficit̄ p scōaz. Quare āt epatus ⁊ sacerdotiū cū sint vn⁹ ordo nō eo dē die ꝯferūt̄ sic ceteri ordines sz diuidūt̄: ⁊ q̄re ml'ti fiūt sacerdotes q ñ epi: qz. ſ. ml'ti sūt idōei ad vnū q ñ ad alid: qz ñ sūt necy tot epi q̄t ꝑbi. Nā i p̄mitiua eccl'ia forte oēs q erāt p̄bri erāt et epi: qz ad vtrūq; erāt idonei: ⁊ qz erāt p totum mūdū dispgēdi opōtebat q̄ eēnt siml' epi ne p ꝯfirmatiōe vel ordie eēt mittēdū ad remota: sic ab hierosolymis misere petrū ⁊ Johez i samariā ad ꝯfirmādū: ita q̄ sic tc oēs ſbdiacōi erāt diacōi: qz p diaconū solū fiebāt oia miora officia pp paucitatē mistroꝝ. Et sil' oēs bi ordines vno die cō ferebāt̄ q̄uis distincti ⁊ diuersi. sic et mō. 4^or. sil' ita ⁊ tc pp paucitatē mistroꝝ p̄sbri ꝯsecrabāt̄ sil' i epos pp paucitatē. Postea aūt sic sūt distincti iferiores ordines sic distincta sūt sacerdotiū ⁊ epat⁹: sz nō sic diuersi ordines sz sic vn⁹ ⁊ idē min⁹ ⁊ magis pfect⁹: sic eccl'ia et potuisset distinguere diaconū i legētē euāgeliū ⁊ dispēsantē sāguinē: ⁊ sacerdotē i absoluētē ⁊ ꝯficiētē. Sz ne crederet eē tāta distinctio iter sacerdotiū ⁊ epatū sic ē iter alios ordines adūnicez: voluit eccl'ia q̄ aligs licite ꝯsecrari posset i epz i crastino die q̄ fuisset fact⁹ p̄bꝛ: qō nō ē de alys ordib⁹ in gb⁹ distinctus character ip̄rimit̄: ex alia pte vt oñderet q̄ aligd pōt epus qō nō pōt simpl'r sacerdos: voluit q̄ nō eodē die fieret epus q̄ fact⁹ eēt sacerdos. vñ eodē die q̄ recipit potestatē ꝯficiēdi recipit ipli cite ptātē absoluēdi et si pl's nihil fieret circa eū sicut ē sanguis xp̄i sub hostia ꝯsecrata añ vba sanguis: nō sic āt ē hic q̄. ſ. posset sacerdos ordiare vel ꝯfirmare nisi supadderet sibi ꝯsecratio epal'. Qz āt q̄ttuoꝝ minoꝝ ordines siml' dantur licz distinctos habeāt characteres ꝑ ē qz ois act⁹ illoꝝ licite vnus pōt exercere ⁊ sine ordine aliq̄. ¶ Ad 3^m dom. q̄ cōiter nō dñt̄ eē nisi septē ordines: qz cōiter nō logmur nisi de ordib⁹ q̄bus cōes mistri ordināt̄ ⁊ illi sunt septē: ⁊ sic epatus nō includit̄: qz epus nō ē de cōibus mistris sz ē supremus: qz dux ⁊ p̄nceps alioꝝ: vl' sub sacerdotio icludit̄ epatus eo q̄ ē sacerdotiū pfectū. vñ sūmus sacerdos dr̄ pp q̄ ꝑm cōez modus loq̄ndi non ponit i numeꝝ. Sed id ē multū dubiū cū intentio potētie nō faciat eā posse q̄ ꝑ̄us nō poterat: sz tātū intēsius posse q̄ō epus pōt q̄ sacerdos nō poterat. Et q̄re nō pl's pt ꝯficere q̄ ille si hz characterem itensiorē. ¶ Et dōz. q̄ q̄ñ effectus nō ē de se itēsibilis virtus itēsa nō pōt plus i illū q̄ remissa: sz aliq̄n virtus visiua pt videre q̄ñ ē fortis: q̄ñ nō poterat: q̄ñ ē debilis: qz q̄ to ē fortioꝝ tāto ad plura se extēdit. Sic q̄ character sacerdotalis p̄ ⁊ p̄ncipal'r ē ad ꝯsecrādū corp⁹ xp̄i: ita q̄ cōsecrare ē ei⁹ actus: sz q̄ñ extēdit̄ tūc pōt plura ꝯsecrare: qz nō solum corp⁹ xp̄i: sz hoīez ⁊ alia: sz nō pt pl's ꝯficere q̄ añ: qz effect⁹ ille nō ē intēsibilis. Qz āt ꝯsecrato epalis possit itēdere characterē sacerdotalē nec possit eū de nouo gnāre: cū al's forma p illud intendat̄ p q̄ō generat̄ ē ex dīna ordinatione q sic otulit virtutē istis ꝯsecrationib⁹ ⁊ nō alr: sicut traditio vrcei acolytho non precedēte traditione candelabri nihil ageret: sz illa p̄suppōsita eius effectū auget.

¶ De ordiatis ab hereticis. Distin. xxv. a

SOlz etiā queri si heretici ab eccl'ia p̄cisi ⁊ damnati possint tradere sacros ordines: ⁊ si ab eis ordiati redeūtes ad eccl'ie vnitatē debeāt reordiari. Hāc qōnē ꝑplexā ac pene isolubilē faciūt doctoꝝ verba q plurimū dissentire videnť. Videt̄. n. q̄dā tradere hereticos sacros ordines dare nō posse nec illos q ab eis ordināt̄ videnť gr̄az recipe. Dicit. n. Innocē. Arrianoꝝ clericos nō videri suscipiendos cū sacerdotij vel ministerij alicui⁹ dignitate: q̄b⁹ solum baptisma ratū eē p̄mittit: q̄ō i noīe p̄tis ⁊ filij ⁊ spūſci p̄cipit̄. Dicit etiā eos nō posse dare spiritūscm̄ quē amiserūt: ⁊ ordiatos ab hereticis caput hīe vulneratū: ⁊ eū q honoꝝ amisit: honoꝝ dare nō posse: nec illū aliq̄d accepisse: qñ i dāte nihil erat q̄ō ille posset accipe. Tradit etiā venientib⁹ ab hereticis p man⁹ ipositionē laicā tm̄ tribnēdā cōionē: nec ex his aliquē clericatus honorē vl' exiguū surrogare. Grego. et dic̄ sacri legā eē arrianoꝝ ꝯsecratiōez cū ex eoꝝ manu cōmunio p̄cipit̄. Cip̄ria. et dic̄. Oia q̄cūq; faciūt heretici carnalia ⁊ iania ⁊ sacrilega eē: ⁊ eoꝝ altaria falsa: ⁊ illicita sacerdotia ⁊ sacrificia sacrilega: q moze symiaꝝ q̄ cuz hoīes nō sint: formā imitāt̄ hūanā: vultū eccl'ie catholice ⁊ aucitatē sibi vēdicāt: cū ipsi i eccl'ia ñ sint. ⁊ cū sint sacrilegi: sacerdotiū āmistrāt ⁊ altare ponūt. cū nec sacrificari oblatio illic possit: vbi spūſcūs ñ sit: nec cuiq; dñs p ei⁹ p̄ces ⁊ oīones p̄sit: q dñz ipz violauit. Hiero. quoq; asserit oia q̄ offerunt̄ ab hereticis ꝯtamiata eē i ꝯspcū dñi: qz licz sca videāt̄ specie sui: tñ qz ꝯtacta sūt ab illo q pollut⁹ est: pollūūt̄ oia. Idē. Odit ds sacrificia hereticoꝝ ⁊ a se p̄jcit: ⁊ quotiens i noīe ei⁹ ꝯgregati fuerit: ꝺtestat̄ fetoꝛē eoꝝ ⁊ claudit nares suas. Idē. Illi offerūt panē sacrilegū ⁊ c̄. Leo etiā testat̄ extra eccl'iā nec rata eē sacerdotia nec vera eē sacrificia. Idē et dic̄. Per crudelissimā vesaniā i alexadria sede: oē sacꝛoꝝ lumē extictū. Intercepta ē sacrificij oblatio. defecē chr̄ismatis ꝛificatio: ⁊ p̄cidalibus manib⁹ ipioꝝ: oia se subtrahere mysteria. His alij⁹q; testōnijs astrui vī sacia eccl'iastica p̄cipue corp⁹is ⁊ sanguis: ordinatōis ⁊ ꝯfirmatōis p hēticos ñ posse mistrari.

¶ Aucitates ponit q̄ videt̄ p̄missis obuiare. b

Cōtra āt alij sentire videnť q̄ ab hereticis et p̄cisis: sacri ordines sic ⁊ baptism⁹ e tradi valeant. nec ab hereticis redeūtes: q illic ordiati sūt ⁊ batizati: itez ordinādi sūt: sic nec baptizādi. Vñ Aug. De hereticis et dānatis q̄ō q̄dā dicunt baptisma q̄ō accepit nō amittit q recedit ab eccl'ia: ius dādi q̄ō accepit amittit: ml'tis modis apparet ianiter dici. Prio q̄ nulla oñdit̄ cā cur ille q illō baptisma amittere nō pt: ius dādi possit amittere. Utrūq; n. sacz est: ⁊ quadā ꝯsecratōe vtrūq; hōi dat̄: illud cuz baptizat̄: ⁊ illud cū ordinat̄. Jō nō licz i catholica eccl'ia vtrūq; iterari. Haz si q̄ñ ex ipsa pte veniētes et ꝓpositi p bono pacis correpto ſcisma

tis erroꝛe suscepti sūt: ⁊ si visū ē opꝰ eē vt eadē officia gererēt q̄ agebāt: nō sūt rursus ordinādi. Sz sicut baptismꝰ i eis: ita i eis mānsit ordinatio integra: qꝛ i p̄cisiōe fuerat viciū: qđ i vnitate pacis ē coꝛrectū: ñ i sacris: q̄ vbicūq; sūt: ipa sūt. Et cū ipi expedire vī ecclie vt p̄positi eoꝝ veniētes ad catholicā societatē honoꝛes suos ib i nō āministrent. nō eis tñ ipa ordiatōis sacramenta detrabunt: ꝫ sup eos manēt. Jōq; nō eis manꝰ imponit: ne nō boī: ꝫ ipsi sacꝛo fiat iniuria. Sicut āt i baptismo ē ius qđ p eos dari possit: sic i ordinatōe ius dādi ē: vtrūq; qđē ad pniciē suā. Sz aliđ est nō bñe: aliđ pniciose bñe: aliđ salubꝛiter bñe. Jdē. De his q ab ecclie vnitate sepati sūt: nulla iā q̄ō est: qn bēant ⁊ dare possint: ꝫ pniciose habent pniciosēq; dant: qꝛ extra vinculū pacis sūt neutri sacramēto faciēda est iniuria. Sicut non recte bz q ab vnitate recedit: sz tñ habz: ⁊ ideo recedēti nō redditꝰ. Sicut ēt nō recte dat qui ab vnitate recedit: ⁊ tñ dat ⁊ iō qui ab eo accipit: veniēti ad vnitatē nō iteraꝝ. Jdē. Aliđ ē nō bñe aliquid: aliđ ē nō iure bñe: vl illicite vsurpare. Nō ergo iō ñ sūt sacrāmta xp̄i ⁊ eccl'e: qꝛ eis illicite vtāt: nō mō heretici sed ēt oēs impij: sed illi corigendi sūt ⁊ puniēdi: illa aūt sunt agnoscenda ⁊ venerāda. Jtē Grego. Qđ dicitis vt q ordinatꝰ ē iteꝝ ordineꝝ: valde ridiculosū ē. Ut n. baptizatꝰ semel iteꝝ baptizari nō dz: ita qui consecratus est sel'i eodē ordie nō valet iteꝝ p̄secrari. His alijsq; auctoꝛitatibꝰ vī asseri i oibus impijs: etiā i hereticis p̄cisis ⁊ dānatis: xp̄i sacꝛa p manere cū iure dādi: p̄sūt eni dare: ꝫ pniciose: ⁊ quibus dederint: non sūt iteꝝ ordinādi. Que p̄missis ex opposito obuiare videntur.

¶ Determiatio p̄misse ꝛdictōis aūcitatū. c

Ec autem quidā ita determinant. Bñt enim hereticos accepta sacerdotali vel episcopali vnctione ab ecclesia recedentes: baptismi quidez dandi ius retinere: sed nō habere facultatem tribuendi sacros ordines vl consecrandi dominicum coꝛpus: postq̄z p̄cisi ⁊ damnati sunt ab ecclesia. Sicut degradatus episcopus nō habet potestatē largiendi sacros ordines: facultatē tamē baptizandi non amisit. Quod vero Aug. ait. intelligunt dictum de hereticis qui non sententia ecclesie sed p̄auitate sensus sui a fidei veritate ac doctrine vnitate diuisi sunt. Qui ꝫ tales sint: ius tamen ordinandi ⁊ consecrandi habent: ⁊ qui ab eis ordinanꝝ ante manifestam p̄cisionem: etiam si cuz eis aperte exierint ⁊ sententia ecclesie damnati fuerint: tamen si redierint iteꝝ ordinandi nō sūt. Et vbicūq; legitur de ordinatis ab hereticis q̄ seruatis eis ordinibus ministrare valeat: vel iterum ordinandi non sint: de huiusmodi accipiendum dicunt. Nam postq̄z p̄cisi fuerint ⁊ dānati iudicio ecclesie: ius ordinandi ⁊ consecrādi eis detractum asserunt: vt degradatis vel excōicatis. Alij vero dicunt sacramēta ab hereticis ⁊ p̄cisis ſm formam ecclesie celebꝛata: vera esse ⁊ rata. qꝛ recedentes ab ecclesia ius dandi ⁊ consecrandi non perdiderunt. ⁊ qui sic ab hereticis ordinantur: cum redeunt iterum ordinandi nō sunt. Que vero ab hereticis aliter q̄z in ecclesia fiunt: falsa sunt ⁊ inania: ⁊ qui a talibus ordinari videntur nō munus sed vulnus accipiunt. Et ſm hanc differentiam varie de his loquuntur doctoꝛes. Quidam vero dicunt eadez sacramēta ab hereticis p̄cisis posse celebꝛari q̄ a catholicis: si ab illis forma ecclesie seruetur: ⁊ ab eis celebꝛata vera esse ⁊ rata: quātum ad se. quantum vero ad effectum: falsa esse ⁊ inania. Et i his qui male tractant ⁊ in his qui male suscipiunt: ideo ⁊ falsa: qꝛ qđ p̄mittunt ⁊ conferre credunt: non tribuunt. Bānanda etiā dicūtur quia illicite dantibus vel accipientibus sunt in iudicium. Polluta etiam dicuntur non quātū ad se: sz pp indignā hereticorū tractationē. Jō Grego. cōmunionē arrij vocat execrationem: ⁊ Jnnocentius honosij ordinationem: dānationem: non q ita in se sint: sed quia male dantes vel accipientes tales faciunt. Sicut etiam Hiero. Sacrificia eoꝝ panem luctus vocat: non quātum ad se: sed quātum ad effectū. Nonnulli vero tradunt illos hereticos qui i ecclesia ordinati sunt: ius ordinandi ⁊ consecrandi etiam cū separati fuerint habere. Qui vero in scismate vel heresi positi ab eis ordinati ⁊ inuncti fuerint: illo iure carent. Jdeoq; cum ordinare volunt vulnus potius infigunt q̄z gratiam cōferūt.

¶ De symonia vñ dicit: ⁊ quid sit. d

Et symoniacis vero non est ambigēdū qui in sint heretici: qui tamen ante sentētiam degradationis ⁊ ordinant ⁊ conse crant. Et licet symoniaci p̄opꝛie dicātur qui instar symonis magi impꝛeciabilem gratiam pꝛecio conducere volunt: ⁊ qui pro ministerio sacro pꝛecium ꝛeciꝑiunt in modum gyezi. Gyezite vocādi sunt. oēs tñ ⁊ dātes ⁊ accipientes symōiaci dicūtur ⁊ vtrīq; eadē ſnia pcelluntur.

¶ De his q sciēter a symōiacis ordinātur.

Jffert tamen inter eos qui ordinantur a symoniacis sciēter ⁊ eos qui ignoranter. Qui enim scienter a symōiacis se

pmiserit cõsecrari:imo execrari:eoz cõsecratio oio irrita ẽ. Qui vero ordinãt a simõiacis quos cũ ordinant nesciũt eẽ simoniacos:q ꝛ tũc ꝓ catholicis hñr:eoz ordiatio mihi orditer sustiet.

¶ De his qui dicũt se emere corporalia non spiritualia. f

Jvero aliqui obiecerint se nõ ꝓsecratio
f nes emere:ꝫ res ipas q̃ ex ꝓsecratõe ꝓ
uiũt:penit⁹ desipere ꝓbant. Naz quisqz horum alterum vendit sine quo alterum nõ habetur:neutrum vendere derelinquit.

¶ Distinctio simoniacorum. g

Jmoniace ãt beresis tripartita est distin
f etio. Alij eni simoniace a simõiacis ordinant. Alij simoniace a non simoniacis: Alij nõ simoniace a simoniacis: Añ Nicolaus papa. Statuim⁹ decretuz de simoniaca tripartita beresi.i. de simoniacis simoniace ordinantibus vel ordinatis: ꝛ de simoniacis simoniace a non simoniacis: ꝛ de simoniacis non simoniace a simoniacis. Simoniaci simoniace ordinati vel ordinatores sm canones a proprio gradu decidant. Simoniaci etiam simoniace a non simoniacis ordiati:similiter ab officio remoeuãtur. Simoniacos vero non simoniace a simoniacis ordinatos:misericorditer ꝓ man⁹ impositionem pro temporis necessitate in officio permittimus permanere. Quod intelligenduz est de his q ordinãtur a simoniacis ignorãtes eos eẽ simoniacos:hos facit simoniacos non reat⁹ criminis:sed ordinatio simoniaci.

¶ Alexander papa de his qui violenter a simoniacis vel ab hereticis ordinant. h

Jmiliter cum decerint alexander papa
s simoniacos omnino damnãdos ac ꝺpo
nendos:subintelligendum est nisi violẽter quis attractus fuerit. De his enim ꝛ a quibuslibet hereticis violenter ordinatis dicit Innocen.q possunt habere aliquẽ colorem excusationis si statim discedunt ab eis: ꝛ pessimo eorum cõciliabulo renunciant.

¶ De etate ordinandorum ita decreuit Nicolaus papa. i

Acri inquit canones sanxerunt vt subdy
s aconus non ordinetur ante.xiij.annos nec dyacon⁹ ante.xxv. nec presbyter:ante.xxx. Deinde si dignus fuerit ad episcopatuz eligi potest qõ nos etiam pari modo seruare iubemus. Item Fabianus. Si quis.xxx etatis non impleuerit annos nullo modo presbyter ordinetur ꝛ si valde sit dignus:quia ꝛ ipe dominus.xxx. annorum baptizatus est ꝛ sic cepit docere.

¶ Jrca.xv.di.q̃runt gnqz. Primo de ministro sacri ordis. 2° õ tẽpore ordinationũ. 3° de ipedimẽtis ordinũ i gñali. 4° i spãli õ simonia vtrũ papa possit cõmittere simoniã. 5° vtz simonia mẽtalis obliget ad resignatõem. ¶ Quãtũ ad ꝑmũ q̃rit vtz oẽs epi possint ꝺferre ordines. Et vr̃ q nõ qz agẽs istr̃ale ñ agit nisi ꝺuctũ ꝓncipali agẽti.ꝫ minister sacrorũ ẽ agẽs istr̃ale respcũ xp̃i q ẽ institutor eoz.ḡ nll⁹ minister pt ꝺferre sacra nisi sit ꝺuct⁹ xp̃o. sed hereticꝰ nõ coiũgit xp̃o:nec ꝓ fidẽ ꝓpriã:cũ sit infidelis:nec ꝓ fidẽ ecclie cũ sit ab ea ꝑcisus.ḡ eps si sit hr̃eticꝰ ꝛ ꝑcisus ab eccl⁹ia ñ pt ordines ꝺferre. ¶ P̃. plus est aliquẽ ꝑmouere ad ordines q̃ absoluere a pctis vl̃ a sñiys iuris. sed eps si sit hereticꝰ vl̃ ab ecclia ꝑcisus nõ pt aliquẽ absoluere a pctis nec a sententys.ḡ nec ordiare. ¶ Cõtra. qz sacerdos q̃tũcũq; sit hereticus vl̃ al⁹ ab eccl⁹ia ꝑcisus pt ꝺficere corꝰ xp̃i vt patuit.ẽ. di.iz.ḡ eps q̃tũcũq; sit hereticus vl̃ ab eccl⁹ia ꝑcisus pt ordines ꝺferre. Probatio ñtie. qz sicut ꝺsecratio sacerdotalis ordinat ad ꝺfectõem eucharistie:sic epalis ad ordinatõez ministroz ecclie. ¶ R°. hic sũt tria videnda. ꝓ q eps iure suo põt oẽs ordines ꝺferre. 2° q solus eps nisi ex cõmissione. 3° quid de illo qui resignauit episcopatui.

Quãtũ ad p̃m⁹ dñt gdãsi ꝯpbabilr ꝛ subtilr. ſ. q eps pt oẽs ordies conferre:qõ ꝓbãt ꝓ sic. qz eps ex ordiatõe epali hz ex officio admistratõez oiuz sacroz. In hñtib⁹. n. ordinẽ ptãs supioz pt gcgd iferioz ꝛ adhuc amplius. Cũ igit ꝺsecratio epalis sit supioz ꝺsecratio q̃ sit i ecclesia ptãs data ꝓ eã ẽ suppma respcũ oiuz aliaz. ꝛ iõ eps pt gcgd pñt iferiores i mistrãdo sacra:ꝛ adhuc amplí⁹. Pleitudo ḡ admistratõis sacroz resident apõ epm:ex q̃ sic arguit. Si ñ ois eps pt ordies ꝺferre:hoc eẽt:vl̃ pp demeritũ vite:quia eẽt malus:vl̃ pp defectũ fidei:qz hereticꝰ:vl̃ pp sñiaz ecclesie:qz eẽt excoicat⁹ vl̃ suspensus seu al⁹ precisus:vl̃ ꝑpter depositionẽ ab ordie:qz eẽt õgradat⁹. sed nihil istoz impedit gn ois eps possit veros ordines ꝺferre. ḡ ꝛc. minor ꝓbatur ꝑmo quo ad duos eius articlos. ſ. q demeritũ vite nec defectus fidei ipediat gn possit oẽs ordies ꝺferre:qz id qõ hz efficaciã ex ope opato non frustrat ex demerito opãtis dũmõ ꝺcutrãt ea q̃ sũt de necessitate operis. sed sacrz ordinis hz efficaciaz ex ope opato. ḡ malicia vite ꝛ defect⁹ in fide ꝓsonali q̃ pertinẽt ad demeritũ opantis non ipediũt gn eps qui ex sua ꝺsecratõe ẽ minister oĩum ordinũ vt ꝺclaratũ est:possit veros ordies ꝺferre:dũmõ seruet debitaz formã. ꝛ mãm q̃ sũt de nec̃itate sacri. Itẽ ad eliciẽdũ aliquem actũ nõ ẽ necessari⁹ hit⁹ g solũ ponit modũ:ꝫ sufficit po⁹ p quã glibz pt exire i actũ vt sonat nomẽ potẽtie. sed gña fides ꝓ quã sũt bona opa vl̃ bona vita sũt gdã hit⁹. ḡ nõ regrit ad hoc vt eps possit ꝺferre ordies: ꝫ solũ ad hoc vt rite ꝛ licite ꝺferat. 2° pz eadẽ mior q̃tũ ad alios duos articulos. ſ. q eps excoicatus vel degradatus possit veros ordines ꝺferre:qz si nõ posset:ꝫ eẽt:vl̃ qz eẽt priuat⁹ ptãte vl̃ executõe:nõ solũ iuris ꝫ fci. Nõ põt dici q pt ꝑuat⁹ ptãte: qz q̃ danr ꝓ ꝺsecrationẽ manẽt manẽte re sacrata. ꝫ ptãs ꝺferẽdi ordies datr eꝑo i sua ꝺsecratõe. ḡ sp manet nec amitti pt. Itẽ nec priuatr executõe facti:qz executio fci cozrñdet ptãti:qz ptãs ẽ ꝓ qua possum⁹. Executio ãt iuris vltra ptãtẽ regrit licitũ vsũ. Cũ ḡ ꝓ excoicationẽ ꝛ degradationẽ nõ priuet eps potestate ꝺferẽdi ordines nõ ꝑuatur executione facti gn veros ordines cõferat:priuatus est tamen executõe iuris:qz illicite ꝺfert ꝛ ad damnatõez sui ꝛ illius qui scienter recipit. Et hoc est expresse determinatũ ab Augu. i lr̃a:ꝛ habet̃ i decre.i.q.i.c. Qõ quidem. ¶ R°. õ ꝑma istoz vr̃ hr̃e dubiam maiorem quã assumũt:q i hñtibus ordinẽ gcgd potest inferior potest ꝛ superior:qz i actõib⁹ realibus ꝛ trãseuntibus non quicquid potest corpus potest spiritus. ꝛ ẽt in actib⁹ hierarchicis:nõ quicgd põt eps pt archiepus:

Sz hoc nō valet: qz imo i hoc q̄ ē supioz. Cōuenit. n. aliqd eē superius alio i vno: z nō i alio: sed eps supioz ē sacerdote i admistratōe: z i oi qō pōt sacerdos vt sacerdos: cū eps sit sacerdos sūm⁹. ¶ Pōt tñ h̄ eadē ꝯclo alr pbari: qz eps eq̄lis ē pape i ꝯsecratōe: vñ z eps electus i papā nō accipit no uā ꝯsecrationē: sz papa p̄t oēs ordines iure suo ꝯferre: hoc āt nō bz ex iurisditiōe i q̄ excellit: sz ex potāte ordinis in q̄ ē eq̄lis: vñ z vocat eos fratres z vocat se eps: iō zc. Sz illa pbatio q̄ demeritū vite nō impediat sic ē itelligēda: qz effectus q̄ ē ex ope opato nō impedit pp demeritū vite operantis: nec primus nec scōus: sz pp demeritū vite suscipiētis impedit secūdus effect⁹ q̄ ē grā nō character vel ornatus q̄ est primus dum tñ ꝯcurrāt eēntialia: z iter eēntialia ꝯputari pt itentio suscipiēdi z faciēdi qō eccl'ia fac: alś qō exteri⁹ geritur equoce se haberet ad sacrm. Non est. n. ablutio mā baptismi: nec vba: forma: qñ aligs non vult baptiçari sed balneari z hō nisi equoce: z sic exteriora sunt eēntialia iquātū sunt itēta z ex itentōe exhibita vel suscepta: alr nō.

Quātum ad scōm ē sciēdū. q̄ solus eps iure suo pōt ordies ꝯferre p̄cipue maiores: qz nō min⁹ i exercitu ducē ꝓponere q̄z milites ascribere: sz ad solum epm i exercitu ecclie militantis ptinet milites ascribere p sacrm ꝯfirmatiōis vt patuit supra di. 7. g̃ multo fortius ad ipm solū ptinet i eccl'ia ꝓponere duces qō fit p sacrm ordinis: pcipue q̄ ad ordies maiores. Sz papa p̄t ꝯmittere simplici sacerdoti ꝯfirmationē z minores ordies: qz ministruz ꝯferēdi ordies sūmos xps deteriāuit summū sacerdotē. s. epz quē ministr papa nō p̄t mutare. Ministr vo cōfirmatōis z minor ordinū xps posuit sacerdotē quē eccl'ia determinaret: qz nec erat aligs firmādū ab hoīe quousq̄ primi ꝯfirmatores eēnt ꝯfirmati a spiritusc̄ nec minoribⁿ ordinib⁹ i p̄mitiua ecclesia vtebāt. Et licet hoc sit petere p̄nciū: tñ ex ꝯsuetudie eccl'ie romāe q̄ ista ꝯmittit z nō illa: p̄t ꝯuinci q̄ ita fuit z certū ē q̄ possibile fuit. Sed nisi papa sit cōsecratus in papā vel i epm qō idē ē nō potest hoc cōmittere: qz omē p accñs reducīt ad p se. vñ oz q̄ omē agēs agat vel i virute sua vel alterius. Et qz p se epi ē ordinare z ꝯfirmare: inde est q̄ si ordinās vel ꝯfirmās nō sit epus oz q̄ hoc sit i virtute veri epi: vñ si electus i papaz nō sit ver⁹ eps nō pōt hoc cōmittere. Uñ qō dictū fuit di. 7. q̄ ꝯsecratio epi ñ ē sacrz sz sacrale: vel ē q̄tū ad mltas cerimōias: sz q̄tū ad illā ptē ritus ꝯsecratōis q̄ character sacerdotal' ampliat' ad posse ꝯferre z ordiare iure suo z ñ tñ ex ꝯmissione ē sacrm. i. pars sacri sacerdotij. Nā sicut diceret q̄ sacerdos q̄ accepisset potestatē ꝯficiēdi corpus xpi z nondū recipisz manuū ipositōez cū potestate ligādi z soluēdi nō h̄ret iure suo potātē ligādi z soluēdi: sz possz hoc h̄ere ex cōmissiōe pape: qz ex hoc ē capax: sic z h̄ q̄ aligs ordiat⁹ totaliter i sacerdotē simplicē capax ē potātis cōfirmādi z ordinādi quā pōt recipe ꝯuplr. Uno⁰ vt iure aliēo h̄ faciat: z h̄ ē sine sacro p ꝯmissionē pape. Alio⁰ vt iure suo z hoc ē p sacramētū epat⁹. Uel si diceret q̄ ordiatus i sacerdotē p calicis traditionē oīb⁹ alys āmissis ex ꝯmissione pape posset iungere sz nō absoluere nisi p sacrālē man⁹ ipositiōez: sic z sacerdos ea q̄ fūt minora pōt ex ꝯmissiōe sz maiora nō nisi p sacrz fiat eps: nec papa possz ꝯmittere ꝯsecratōez ipi simplici sacerdoti minus q̄z ordinatōez subdiaconi: cum consecratio epi sit partialis ordinatio sacerdotis licet minus dignā pars quicquid sit dictum di. 7.

Quantū ad tertiū. de illo. s. q̄ resignauit epatui. dicendū q̄ q renūciauit locaz sz nō dignitati rogatu epi pt oēs ordies. minores āt sine rogatu: his q̄ oli erāt sibi subditi pōt licite ꝯferre vt inuit Hosti. Qui āt renūciauit vtriq̄ ñ oz ordiare ad maiores sine licētia pape: sz minores p̄t de licētia epi ex de ordiatis ab eo q̄ renunciauit epi. c. p⁰. ¶ Sz ꝯ illā distictionē vr ee ius nouū de tpi. ordi. c. i. li. 6. vbi dicit q̄ idistincte ē suspēsus ppetuo q̄ ordinat⁹ ē ab aliēo epo sine licētia pp̄ry. Iste āt q̄ resignauit statui tñ: vel vtriq̄: vl ē deposit⁹ ab altero vl vtroq̄: nō habz aliquē subditū. g̃ cui cunq̄ ꝯferat ordinē minorem sine rogatu pp̄ry epi videt nō ꝯferre exequtōem licet ꝯferat characterē: sicut ēt degradat⁹: qz cū sit vnus z idē character sacerdotal' z epalis sicut p̄mus: ē idelebilis pp qō sacerdos degradat⁹ potest ꝯficere: ita z secundus pp qō degradat⁹ z p̄cisus eps potest ordiare sacerdotē z epz vez: sz p̄mptū ē iura iurib⁹ cōcordare: vno⁰ q̄uis nouuz logt tñ de maioribus ordinibus. ¶ Sz ꝯ hoc ē qz ēt tonsurā iure nouo nō licz dare nisi subdito' z multo minus aliquē ordinē. ¶ Uel p̄t dici q̄ logt de epo simplr aliēo: h̄ aūt nō ē simplr aliēus illis q̄ solebāt eē subditi. ¶ Sz nec istud valet: qz trāslatus ad aliā sedez nō minus erraret si antiqtus sibi subditos ordiaret q̄z si penitus exneos: vñ vr melius q̄ illud sit cozrectū. z sil'r q̄tū ad aliū casuz: qz q̄ vtriq̄ resignauerit nō oz i pontificalib⁹ celebrare. g̃ nec ēt minores ordies cuiuscunq̄ rogatu ꝯferre q̄ aliter ꝯferri nō debēt. ¶ Ad p̄muz argumētū dōm. q̄ eps q̄tūcūq̄ malus hereticꝰ p̄cisus z degradatus: ꝓtinuat' vel ꝓiungit' i administratōe sacroz xpo vt p̄ncipali agenti rōne potātis ministerial' quā accepit i cōsecratōe z rōne fidei eccl'ie si itēdat facere qō facit eccl'ia q̄uis id valere nō credat. ¶ Ad scōz dōm ē. q̄ nō ē sil'e de ordinatōe z absolutōe a petis: qz sicut dicūt q dā i absol'one nō ē ali⁰ effect⁹ q̄z remissio petōz q̄ fit p grāz: z qz subyciēs se scienter heretico peccat z nō ē capax grē: z iō nō p̄t absolui ab eo. In ordine vo p̄mus effect⁹ ē potās ordinis: secūdari⁹ vo est grā. Sciēter g̃ ordinat⁹ ab heretico vel p̄ciso nō suscipit gram pp dictā causaz; recipit tñ characterez vel ptātē ordis. Sz qō dicūt de subyciēte se heretico sciēter vez ē: z idē ēt ē si ignoranter ex q̄ ē ab eccl'ia p̄cisus: imo eo ipo q̄ ē hereticus aliquo facto exteriori: qz sic ē excōicat⁹ z p ꝯs non bz exequtionē iurisditiōis q̄ regrit ad absol'onē si ē publice excōicat⁹: vñ sicut nō sacerdos nō pōt absoluere pp defectū ordinis sic nec excōicatus pp defectū iurisdictōis p quam ē sibi mā subiecta. s. petōz subditus. Ecclesia. n. volūtariaz iurisditionē pōt auferre: cū i h̄ q̄ bō alicui se subycit; intelligāt semp auctitas supioris excepta i cui⁹ p̄iudiciū non p̄t se subdere alicui de nouo. Cū igit xps a p̄n⁰ oēs subiecerit Petro dicens: tibi dabo claues: Et sup hāc petrā: Et pasce oues meas zc: contra i hibitionē p̄cy nullus pōt se subdere alteri. Cū. g̃ oīs hō subdat' alteri vel sua sponte vel ex ordiationē eccl'ie vtrāq̄ subiectionē pōt eccl'ia tollere. Et qz ex nā absol'onis ē vt absoluēdus sit subdit⁹ iudicialr: iō nisi sit subditus nulla ē absol'o: sz hō pōt dare potātē ēt nō subdito: sz non pōt eū cogere ad recipiēdū: iō eccl'ia ñ pōt facere q̄n aligs possit ordiare alienū qō ē dare ptātem volenti: qz character ē potestas: sed pōt facere q̄ nō possit absoluere ēt ignorātē: qz lz omē agēs regrat subiectionē materie nō tñ subiectionē iurisditiōis aut dñy: sic nō oz q̄ hostia vel calix quā vult ꝯsecrare sacerdos vel eps sit sua vl suus. Nec siml'r de illo qué oz ordinare: qz nō h̄z eū ligare nec sibi aligd ponere: sz q̄ absoluit h̄z ligare z pniaz ponere qō nō pōt nisi subdito quo ad iurisdictionē: iō zc. Uñ si ē hereticus vel excōicat⁹ vel suspēsus refert: qz aut iste sciēter ab illo recipit z sic pfectionē suā pp fictionē nō recipit gratiā: z pp illius suspēsionē nō recipit executionē. Et idē si sit crassa ignorātia z suppina. Si aūt iste pbabilr ignorabat z i nulla cl'pa fuit recipit nō solū characterē sz ēt grāz: qz obyce non posuit g fictus non accessit. Sz si ille erat publice suspensus qō tñ ille qui de nouo venit potuit pbabiliter ignorare tunc nō recipit exequtionez: sz pōt cū eo p epm dispēsari sicut i ordiatoa de posito. de ordi. ab eo qui renū. epis. c. fi. aut occulte z tūc recipit sine dispēsatōe exequtionez. ¶ Ad tertiū dōm q̄ licet ecclesia ab hereticis

consecrata sit recõsecranda ⁊ omnis cõsecratio q̃ non ẽ sacr̃m: qz ī his totaliter voluit ⁊ potuit ecclesiia eis auferre potãtẽ. vñ nec oleũ ad ifirmos nec chrisma possunt cõficere: sz ordines veros cõferunt: ⁊ sil'r epatũ: qz ẽ vera pars sacramẽti cuius ministr̃ ecclesia nõ põt ipedire: ideo verus eps ẽ ab eis ꝺsecratus: tñ vt sepe dictũ ẽ heretici p̃cisi non possunt absoluere: qz regrit subditus: ⁊ ꝺ volũtatã ꝑ Petri de hoc q̃ homo ẽ ei subditus nõ põt alteri se subdere lz iurisditio q̃ in foro pñie regrit sit spiritualis voluntaria. ¶ In articulo aũt mortis potest absoluere excõicatus vt dictũz ẽ supra di. prima: sed non hereticus. qz q scienter se ei subderet illi q magis vellet execrare q̃z soluere fictus eẽt: sz si nulla fictio ex pte morientis interuenerit: puta qz nesciret ipsuz hereticũ vel si sciret ī nullo ei assentire vellet sz sacrz necessitatis ab eo recipet cum detestatione heresis videretur vera absolo sicut a simplici excõicato facta: nec eẽt necesse ꝺualescẽti itez ꝺfiteri: qõ q̃dẽ certũ est ī casu ignorãtie. Nã de manu heretici licet ī necitate recipe baptismuz sz nõ cõionẽ: nec p ꝺñs vt dicunt q̃dã pniaz: qz pnia ⁊ viaticũ ī morte pari passu currũt. de peni. Qz in te. sz bene vez ẽ q̃ cui ꝺcedit viaticũ ꝛpnia sine q̃ nõ digne sũmit: sz nõ ez: qz solẽniter penitẽti ⁊ iterdicto pnia oi tpe ꝺcedit: non aũt eucharistia: qz semp dr̃ crede ⁊ manducasti. Et sufficit spiritualr̃ mãducato ad salutẽ. Et lz sil'r sufficiat ꝓtritio nihilominus qz nescit hõ an amoze an odio dignus sit: vbi scit se attritũ nescit tñ se ꝓritũ: ⁊ nisi absoluat vt vi clauiũ absoluẽs ipfectũ pficiat ẽ i piculo. vñ q̃si sacrz necitatis vr̃ q̃ licite posset ab heretico tũc recipi vt dictũ ẽ. Qõ. II.

SEcundo q̃rit de tpe ordinãdoz ⁊ i speciali casu q̃rit vt ꝛ curatus teneat ifra ãnũ ad sacerdotium ꝓmoueri. Et vr̃ q̃ sic. Aliogn ipso iure vacat bñficiũ de elec. c. Lz canon. li. 6. ¶ Contra de plebão. e. t. c. Statutũ. ¶ R°. hic videnda sunt. 5. ꝑmũ ẽ de necitate ad ordies z°. de tpe ordinãdoz. 3°. de tpe ipsoz ordinũ in se. 4°. de etate bñficioz. 5°. de tpe ifra qõ curatus ꝺz ordinari.

p' ♀ QUantũ ad ꝑmũ sunt tres ♀nes. ¶ Pria de coactione facti: vbi sciẽdum q̃ de nẽcitate ũbsoluta nullas ad ordinẽ cogi potest sicut nec ad baptismũ. ⁊ si omnino iultus ordinet nihil recipit. de baptismo. c. maiozi. sz volũtate ꝺdiciõata aligs cogi pt: ⁊ sic metu ꝺsentiẽs recipit characterẽ: qz coacta volũtas: volũtas ẽ sz ñ gr̃az: qz fict⁹ ẽ cũ sit iuolũtari⁹ ⁊ p ꝺñs ẽt idevote accedit lz exequtionez recipit nisi aliud ipediat: qz nõ ẽ ius aliqõ qõ ipsum suspẽdat. Neutro aũt modo ad suscipiẽduz aliquod sacrz aligs ẽ cogend⁹ in se licet in suis filys ad suscipiẽdũ baptismũ cogendi essent a principibus mali x̃piani vel heretici vt suos filios quos occultãt traderẽt ecclesie baptiçãdos sicẽ cũ vi armoz machabei pueros circũcidebãt forte inuitis nõ solũ gentilib⁹ sz p̃rib⁹ q sibi ꝑpucia fecerãt ad ritũ
z° ♀ gẽtiliũ transeuntes. ¶ z° ♀ est de coactione ꝺdicionata p penã viris iferẽdã pp ecclesie necessitatẽ. Ubi vr̃ q̃ cũ ad bonũ regimẽ ecclesie magis sit obediẽdũ p̃sidenti in spiritualibus q̃tũ ad bonũ regimẽ: ī tpalibus presidẽti in eis: ⁊ sic cũ vtilitas publica p̃ferenda sit ꝓuate sicut aligs cogit suscipere tutellã vel curã pupilli vel adnlti furiosi vel ꝑdigi: qz hoc reipublice iteresset: multo magis officiuz iudicandi i re publica ꝺz esse necessariuz: vt puta q̃ sit ꝓpositus vel balliu⁹ si res publica indigeat ꝓo cuius salute bonus ciuis debet etiam se morti exponere sicut natura bra chium opponit ꝓ coꝛpoze: multo magis si ecclesia idigeret tali q̃ sit curatus vel eps potest ad hoc p supiorẽ cogi per preceptũ ⁊ excõicationẽ sicut aliqui heremite p epos sunt ꝺpulsi ⁊ tenent obedire: qz fm Gregoziũ sũmũ pastorẽ cõuincit nõ amoze. g eius gregẽ renuit pascere qui dixit Pasce oues meas ⁊ pasce agnos meos. ¶ 3° ♀ ẽ de coactione 3° ♀
ꝺdicionata ⁊ ꝺsequutiua p ꝓuationẽ a beneficio p sniam homis nisi excepto eo q̃ postea de simplici curato dicet. ¶ Sciẽdũ q̃ si aligs hẽat bñficiũ regrẽs ordinẽ de iure vel ꝺsuetudie monend⁹ ẽ vt se faciat ꝓmoueri sicut bñficiũ regrit: puta si archidiaconus ẽ ad diaconatũ: si decãus abbas ⁊ h♀. aut ꝑbẽda sit sacerdotalis ad ꝑsbiteratuz. Qõ si monit⁹ canonice ifra debitũ tps non fecerit iusto ipedimẽto cessante bñficio ꝓuãdus ẽ. de elec. Cũ ī cunctis. excepto eo qõ ibi de epo dr̃. Si aũt hz ipedimentũ: aut tpale aut ꝑpetuũ. Si tpale: puta ifirm⁹ q̃diu durat ẽ excusatus: illo cessante idẽ qõ ꝓus. Si aũt hz ipedimẽtũ ꝑpetuum: aut precessit collationẽ bñficy ⁊ fuit tale qõ nõ ẽ sibi ius acq̃situ: ⁊ tẽ siue sciuit siue ignozauit ꝓuãd⁹ ẽ de facto sẽ ō fcõ tz: puta qz homicida vel illegittim⁹ ⁊ nesciebat vl' aligd hz. Si aũt fuit tale ipedimẽtũ q̃ ius fuit sibi acq̃situz: si sciuit ⁊ tacuit dz auferri. tãq̃ ab idigno: si ignozauit idẽ ac si supuẽisset: qz bona fide ⁊ iusto titulo adept⁹ sine clpa sua ꝓuari nõ dz. Si aũt supuẽit sine culpa sua: qz mutilatus fuit ī naso vl' oculo aut fact⁹ lcpzosus: afflictio nõ ẽ dãda afflicto: ⁊ tunc nõ dz ꝓuari sz de redditib⁹ vicari⁹ sustẽtari: vel ali⁹ assigna ri ⁊ ipse de redditib⁹ ipsis sustẽtari. Si aũt culpa sua: vt qz se castrauit vt origenes. vl' culpa sua dephensus in stupro castrat⁹ fuit dz ꝓuari: qz damnũ qõ gs culpa sentit sentire nõ videtur. Sic itelliguntur iura de coꝛpoze viciaris ⁊ de

Quantũ clerico egrotãte p totum. ad z^m. s. de tẽpoze ordinãdoz sunt. 6. ♀nes. z° ♀

¶ Pria. q̃ a septẽnio ⁊ sup̃ põt dari corona: g vo añ eã confert p ãnũ ẽ suspẽsus a coll'one tonsure. de tem. ordi. c. vlti. li. 6. quicũq̃ sit ille g põt cozonã dare nisi forte religionez itraret vt ibi dr̃. Infans. n. g ibi ponit septẽ annoz itelligitur. C. de iure delı. l. Si ifanti. ¶ z° ẽ. de minozib⁹ ordib⁹ z° ♀
g dari nõ debẽt nisi iã habẽti vsuz rõnis circa nouẽ vel decẽ ãnos: sz nõ oz q̃ sit pubes: qz nõ ẽ hoc ꝓiudiciũ voti castitatis: ⁊ pari passu currũt mꝺozes ordies ⁊ bñficiũ simplex. de filys pb̃zoz. c. i. li. 6. Illud autez ꝓferri pt pupillo vt statiz dicet. ¶ 3° ẽ de subdiaconatu q̃ nõ dz ꝓferri nisi pubez rim. i. 14. ãno existẽti: qz p votũ continentie obligat: vñ dz eẽ taz firme etatis q̃si deberet ꝺbere: qz ꝺria uata sunt fieri circa idẽ. Puberes aũt sunt apti ad vota ⁊ ad iuramẽta ⁊ non pupilli. C. si aduersus rem autẽ. Sacramenta. ¶ 4° 4° ♀
ẽ de diaconatu. qz diaconus ante. z o. ãnuz ordinari nõ dz.
¶ 5° ẽ de ꝑsbiteratu: qz ꝑsbr. ante. z 6. ãnũ nõ dz ordinari. 5° ♀
¶ 6° ẽ de epatu q̃ eps nõ dz ordiari. añ. z o. annũ. Et gdez 6° ♀
subdiacon⁹ oliz añ. z o. annũ ordiari nõ debebat. z 8. distĩ. De his. 7 7. di. c. Jn singlis ⁊. c. Quicũq̃ ⁊. c. Subdiacon⁹: sz hodie sufficit q̃ habeat. i 4. annos vt ī vlti. c. hui⁹ di. dr̃. Oliz ẽt diacon⁹ nõ añ. z 5. ãnuz nec ꝑbr ante. z o. vt hic dr̃ ⁊ 7 7. di. Placuit ⁊ dictis. c. sz hodie sufficit ī sacerdote nõ epo q̃ hẽat. z 5. ⁊ pari rõne ī diacono q̃ hẽat. z o. ō elec. cũ ī cũctis: sz i epo oz q̃ pegerit: i alys sufficit attigisse. Sz de ordiato ī diaconũ i. i 3. ãno dr̃ ex̃ de tem. ordi. c. vlti. Nonẽ p° ♀
compos q̃ eps dz suspẽdi a coll'one oiuz ordinuz: ⁊ ordina

Quantũ tus ibi suspẽdit vsq̃ ad debitã etatem. ad tertiũ. s. de tpib⁹ ordinũ sunt gnq̃ ♀nes.

¶ Pria de corona q̃ oi die dari põt: qz nõ ẽ ꝓhibitũ ⁊ nihilomin⁹ ois ordo ẽt ex̃ tps collat⁹ characterẽ ī mi. de tem. ordi. c. Cõsultũ. ¶ z° ♀ ẽ de minozib⁹ ordib⁹ g possũt dari z° ♀
dieb⁹ dñicis ⁊ festis p̃cipuis: ⁊ mlto magis illis tpib⁹ gb⁹ maiozes ordies: ⁊ omnes quattuoz simul vna die possunt suscipi de tpi. ordi. ca. i. vbi etiã dr̃ q̃ dñicis dieb⁹ possunt virgines cõsecrari de dieb⁹ festiuis. c. t. c. de eo. ¶ 3° ♀ ẽ de 3° ♀
sacris ordinib⁹ q̃ nõ possunt dari nisi ln sabbatis quattuoz tẽpoz ⁊ ī vigilia pasche ⁊ dñica in passione: nõ aũt in vigilia penthecostes nec in quibuscunq̃ festis nisi q̃ papa subdiacões facit i dieb⁹ dñicis de tpi. ordi. c. i. ⁊. z. ¶ 4° ♀ ẽ de 4°

simultate ordinū: qz nō debēt dari duo ordines sacri simlr: nec aligs sacer cuz non sacro: nec vnus sacer vno die ⁊ alio. s. i crastino ēt ꝓtinuato ieiunio, licet nō ꝓtinuato ieiunio sabbato ordinatus i sacerdotē sequēti die dñica possit ꝓsecrari i eccl̄ia dicto titulo. c. Ac lras ⁊. c. Dilecti fily. ordinatus āt ex̄ tps debitū recipit characterē sz nō exequutionē sm q̄sdā: sz magis vr̄ suspēdend⁹ q̄z suspēsus ex̄. e. ꝓsultuz. Non dz āt ordinatus i subdiaconū a papa superordinari ab inferiori nisi de licētia pape ex̄. e. titulo. Cū in distribuēdis. ¶ 5ª ♁ ē. de ꝓsecratōe epi q̄ dz semp eē in die dñica: minores āt ordines qñ ꝓferūt ex̄ tps maiox ordinū debēt ꝓferri paucis: puta duob⁹ vel trib⁹ ⁊ nō multis simul sicut fit i sabbatis oc̄onū vt inuit ex̄. e. De eo. Dedicatio āt ecclesie

Quantū oi die fieri pōt sicut de ꝓsuetudine patet. ad 4ᵐ. s. de tpe būficiādox sunt tres ♁nes.

¶ Pria de simplici būficio. Si. n. sit simplex būficiū sufficit q̄ sit maior septēnio: qz pupillus pōt eē canonic⁹ ēt i ecclesia cathedrali sz non bēat vocē i electione. de elec. c. Ex eo. li. 6. tñ q̄uis iure būano ñ irriteť tal' coll'o: tñ iure dīno illicitū ē dare talia būficia talib⁹ nisi qñ aly nō inueniūť:. qz ꝟiustitiā distributiuā ē si dař min⁹ digno. q̄uis āt iste puer non sit indignus positiue pp defectū vite qz ē inocēs: respectu tñ illius ē idignus q hz vitā ⁊ sciētiā q̄ statim pōt ꝓdesse ecclesie. Et iō iste ē idignus: qz alius ē dignior: vñ ꝓpto meliore sanctiore iustiore: dare alteri ē graue pctm̄ vt dic̄ Aug. sup Jac. 2. ¶ 2ª ♁ ē. de dignitate nō būte curā aiax i q̄ pōt eps dispēsare cū illo q ꝓpleuit. z o. annū. de eta. ⁊ q̄li. c. i. li. 6. Et sic ēt Archidiaconatus pt dari tali: qz nō bēt curā aiax i foro pnie vt oporteat eē sacerdotē qui regrit. z 5. ānos: sed solū i exteriori foro: ⁊ dz eum tm̄ esse diaconū ad qd sufficiūt. z o. āni vt sit min⁹ q̄z sacerdos: Sz q̄uis alias minor. z 5. ānis nō debeat iudex eē: pōt tñ eē archidiacon⁹ qd ē eē iudicē de ꝓsuetudine: vñ dom q hoc non ē de iure cōi sz de dispēsatiōe epi a papa pmissa. ¶ 3ª ♁ ē. de cura aiarum ad quā dz bēre hō. z 5. ānos sz ad epatū. z o. vt dictuz ē. In pma āt nō pōt eps dispēsare sz ē ipso iure nulla coll'o parochie facta illi q non attigit. z 5. annū: imo ēt cōmenda ecclie facta nō habēti illā etatē. de elec. c. Licz canon. ♁. de cernētes ⁊. c. se. Papa vo lz possit dispēsare nō tñ itēdit nisi exp̄mat: vñ q ipetrauit būficiū cū cura vel sine cura nisi tē pore rescripti bēret. z 5. annos nō pōt sibi ꝓuideri de būficio cū cura. de rescrip. c. Si eo tpe. Cōtigit āt cū qdā p tale rescriptū p duos ānos būficiū cū cura recepisset obiectuz eē sibi q nō habuisset etatē legitimā ⁊ testib⁹ hinc ide ꝓductis iudex pnūciauit ipz etatem legitimā būisse. Rndi in dubio stādū eē snie: ⁊ ex quo nō ē certuz de opposito debz ꝓsumere q testes nō peierauerūt amore ei⁹: nec iudex male iudicauit. Si āt nō pōt ꝓsciaz deponere gn tpe rescripti fuerit minor annis tenetur resignare: qz conscientia dictat

Quātum nullum ius sibi quesitum esse. ad 5ᵐ de tpe. s. ifra qd curatus dz ordinari

sunt tres ♁nes. ¶ Pria. q iure nouo potest p epm cū curatis dispēsari vt lr̄az studio isistēs ifra annū nō teneať nisi ad subdiaconatū ꝓmoueri: sz post septēniū ifra annū dz q̄libet ad sacerdotiū ꝓmoueri: ita q ꝓmo āno fuerit ordinatus i subdiaconū: ⁊ ifra octauū i sacerdotē epo sic dispēsante vacat ipso iure eccl̄ia: sz ēt nisi eps cū eo dispēsaret vel si dispēsareť ⁊ ille lr̄az studio nō isisteret cuz alr eps nō bēat potātē dispēsandi teneret ifra annū ordinari in totū: alias ipo inre ē ꝑuat⁹. de elec. Cū ex eo. li. 6. ¶ 2ª ocl'o ē. q q̄uis trāseat tātū de illo tpe q illo āno quo dz nō possit fieri subdiaconus vel sacerdos: nō tñ vacat vsq āno elapso ⁊ facit fructⁿ suos si būit a ꝓn⁰ itētiōez ordinādi: alś ñ nisi mutato ꝓposito se fecerit ordiari. Et q sciēter sic affecto ōdit teneť eccl̄iā ꝟuare idemnē. Annⁿ āt p subdiacōatu vl' sacerdotio nō currit nisi a tpe q̄ fuit i possessiōe pacifica vl' peū stetit: ex tūc ēt est annus vtilis: qz nō currit nisi iusto ipedimēto cessante. Nō pōt āt sibi ꝓferri eccl̄ia sic vacās illa vice. i. illa vacatōe. Si. n. deť alicui nō acceptāti adhuc vacat ꝓma vice vacādi ⁊ sic ei nō pt ꝓferri ꝓma vice. Silr si faciat illi dari q statiz renūciauit i fraudē sic licz scdo vacet isto resignāte nō valet q̄ ad deum: sz si bona fide alteri collata illo mortuo vl' depositō aut renūciāte vacauerit scdo: tūc pōt ei ꝓferri: qz nō ē ꝓhibitū de elec. c. Cōmissa li. 6. ¶ 3ª ♁ ē. de 3ª ♁ cura nō simplici i eccl̄ys collegiatis: sic̄ sūt decani in collegys: ꝓpositi ⁊ abbates i quentib⁹: q isti nō ligāť isto statuto de elec. Statutū li. 6. qz ñ erit tātū picz si isti nō sūt sacerdotes: qz mlti sunt i collegys sacerdotes q ex ꝓcessiōe isti⁹ curati nō sacerdotis faceret q̄ ille faceret. Nō sic āt i simplici cura sunt pochiani sacerdotes q possint eccl̄iastica sacramēta mistrare: pp q̄ fuit magis necium ibi penā apponere: q̄uis isti curati arceanť magis ab audiēdo leges vel phyſicā q̄z simplices curati ex̄ necessitate vl' monaci. c. i. qz sūt q̄si religiosi q sic viuunt i cōi. ⁊ si nō q̄ ad victū ⁊ vestitū saltē q̄ ad dei cultū ⁊ fuitū. Collegū vo h̄ large accipiť etiaz ꝑ plebāia sub se capellas būte i q̄ sunt sacerdotes p quos poterit suppleri vt dictū ē. ¶ Ad argumētū i ꝓriū respōsuz ē: sz iuxta h̄ de fcō pēdet talis casus. Canonici ordinauerūt q eēnt q̄dā capellanie q̄s q haberēt facerēt se ordiari ifra ānuz: postea cuidā ex ipsis vna collata ipse interpellauit epm vt se ordinaret vel ad aliū remitteret: q neutz facere voluit dicēs ipz cū oīb⁹ canonicis eē excōicatū: cū ecō uerso canonici reputarēt epz excōicatū: āno elapso canonici dicūt istū capellā suaz pdidisse: alius allegat impossibilitatē: q̄riť qd iuris. Dicēdū q nō ē ꝑuat⁹ ipso iure: qz decretalis q̄ ꝑuat nō ordinatū logť de curato vel alio q ex statuto iuris ñ hois dz ordiari: sz p sniaz eēt ꝑuādus nisi iustā causaz būisz: vr̄ āt iustā causaz būisse. Nec obstat q nō appellauit: qz nec tenebať litigare nec ad supiorez recurrere: qz nec supior poterat ordiare nec licētiare: nec ēt videť q ad papā teneretť ire: cū forte reddit⁹ ad tot expēsas nō sufficerēt nec cogiť ꝓprys stipendys militare. Nō. III.

Tertio q̄riť de ipedimēto ordis. Et vr̄ q ordo non debeat bēre ipedimētū: qz i entib⁹ illa q̄ sūt maioris dignitatis sūt minoris impedimēti vt corpora celestia: sz ordo iter cetera sacra p⁰ eucharistiaz ē maioris dignitatis. g. ⁊c. ¶ Cōtra mlta ipedimēta q̄ iura ponūt. ¶ R⁰. tria sunt hic videnda. ⁺Primo de ipedimento nature. 2⁰. de impedimēto

Quantū fortune. 3⁰. de impedimēto macule. ad ꝑᵐ de ipedimēto nāe sunt tres ꝓclones.

¶ Pria q mulier nō pt ordinari nec de iure nec de facto ꝑª ♁ ēt papa dispēsante q nō pt mutare māz sacri licet posset sibi dare coronā: qz id ē positiuū. Dis āt ordo ē sacrm ⁊ non tñ sacrale. Unū si va eēt opio dicētiū q oēs ordines ꝑter sacerdotiū eēnt solū sacralia ⁊ dispositiue ñ eēntialr ad sacra ptinētia videret ꝑꝑ posse ⁊ formā ⁊ māz ⁊ suscipiētē mutare sic̄ pt̄ alys sacralib⁹ vt i cathecismo ⁊ exorcismo: nisi q dicat q nō ē sile: qz ista sacralia sūt a deo istituta ⁊ nō illa. Est igiť sex⁹ virilis de necitate sacri cui⁹ cā ꝑncipalis ē istitutio xp̄i taz q̄ ad mistrātes q̄z q̄ ad suscipiētes. Xp̄s āt nō ordiauit nisi tm̄ viros i cena qñ ptātē ꝓsecrādi eis tribuit ⁊ post resurrectionē qñ spūsciū eis debit dicēs. Quox remiseritis pctā ⁊c. nec mrez suā q̄uis oūz mulierē scissimā ad aliquē gradū ordis ꝓmouerit. Apls ēt q tradidit nobis q̄ a dño accepit vt habetur ꝓrime ad cor. ii. innuit mulieres nō debere ordiari nec bēre gradū doctrie i eccl̄ia q cōpetit ordiatis dicēs. Mulierē i eccl̄ia log nō ꝑmitto. Nec pt dici q illud solū sit ex ordinatiōe apl̄oz ⁊ nō ex statuto xp̄i: qz auferre alicui sibi vtile ad salutē ⁊ ꝓcessuz a xp̄o nō pōt eē sine ꝑiu. Licio: maxie i reb⁹ spūalib⁹: sz dignitas ordi

nis vtilis ē ad ꝓmotionē salutis ī recte vtētib⁹. ḡ si fuisset ꝯcessuz a xpo q⁹ mulieres potuissent ordiari nō potuissz sine ꝓiudicio eis auferri. ¶ Tenēdū ē igit q⁹ mulieres nō pñt ordiari ex xpi īstitutione nec ꝑdicare nec ꝯfessiones audire ēt abbatisse de pe. ⁊ re. c. Noua. Ratio aūt ꝯgruentie ē q⁹ ordinē aliqs ponit ī gradu excellētie sup alios non ordinatos: sz talis gradus non ꝯpetit mulierib⁹ sup viros: sz potius status subiectionis pp ifirmitatē corpis ⁊ ipfectionē rationis pp illō gene. 3°. Sub viri potāte eris. ḡ ⁊c. Sic ḡ sexus mulieris ipedit susceptionē ordis: q⁹ oppositū ē de necitate sacri. Nec ē sil'e de ordie ⁊ alys sacris potissime q̄ ad mulieres: q⁹ alia sacra ordinā ꝺ defectuz cōem viris ⁊ mulierib⁹ vt bap⁹: eucharistia: pnia: extrēa vnctio. vel ad actū cōem vtrisq; vt ꝯfirmatio q̄ ordiat ad ꝯfessionē fidei ad quā ordinā taz viri q̄z mulieres. Sacrz aūt ordinis cōsistit ī gradu excellētie sup alios: ⁊ doctrie: q̄ nō ꝯpetit mulieribus vt dctm̄ ē. Nec obstat qō dicit. z 7. q. i. Diaconissa nec. 3 z. di. c. Presbiter: q⁹ canōes vocāt diacōissaz ñ ab ordie diaconat⁹ sz a bñdictione q̄ ꝯpetit eis legere omelias ī matutinis: nō āt euāgeliū ī missa vl' mīstrare circa altare ī missa vt diacono ꝯuenit. p̄s biterissam vo vocat canon vi duā q̄ hz custodire res eccl'ie sicut apparet ex seq̄nti. c. Si mulieres. seu pbra vl' pbrissa vxor sacerdotis greci vl' hebdomadaria que dicit orones. ¶ z^a ꝓ ē. q⁹ hermophrodit⁹ ordiari nō dz: cū sit monstr̄z ī nā ⁊ corpore viciatus ⁊ ē opprobriū clero. ⁊ pp piculū: q⁹ nescit vtr̄z sit vir aut mulier. Dz tñ q⁹ sit alterz tñ: q⁹ ī plātis possunt ꝯiungi uis mascu lia ⁊ femina pfecte: sz nūq̄z ī aīalib⁹ pfectis ⁊ maxīe hoib⁹. Si ḡ sexus virilis p̄ualet ē hō ⁊ non mulier: ⁊ sic pōt ordiari sz nō dz: si āt e ꝓ: sic ē mulier: ⁊ sic nec de facto ordiari potest. ff. de sta. ho. l. cū h maphroditū. ¶ 3^a ꝓ ē. q⁹ etas impedit: q⁹ nō dz qs ordiari nisi tpib⁹ supradictis. Etas igit puerilis ipedit a susceptione maiorz ordinuz: q⁹ oppositū ē de necitate p̄cepti: sz nō a susceptiōe minorz nisi de ꝯgruitate tñ. Rō pmi ē: q⁹ maioribꝰ ordib⁹ ē añexū votū ꝯtinētie ex statuto eccl'ie: sz ad id nullus p̄t se obligare nisi habēs vsū rōnis ⁊ discretionis: igit nullus dz ex statutū eccl'ie ad maiores ordies pmoueri ante ānos discretōis. Rō secūdi est. q⁹ ꝯgruū ē vt nulli det gradus cui⁹ actū exercere nō pōt: sed actus q̄rūcūq; ordinū ēt minorz nō pōt debite exerceri nisi ab habētibus vsuz rōnis ⁊ discretiōis. ḡ nō ē ꝯgruus q⁹ añ hoc tps aliq; pmoueāt ēt ad minores ordies nisi forte adsit necitas ⁊ spes pfect⁹. Uerūtū etas puerilis nō ipedit a susceptōe ordinū q̄m ē ex necitate sacri vt vī gbusdā: q⁹ aliqs pōt bēre ptātē cui⁹ nō hz vsuz: ⁊ iō licet pueri carētes vsu rōnis nō possint bēre exequutionē ordinū: possunt tñ potātē recipe: ⁊ pcessu tpis actus eorz exercere. ¶ Sed ꝯtra ß arguūt qdā p̄bab'r ⁊ subtiliter si p paruulos intelligunt pueri: q⁹ oīo carēt vsu rōnis. Primo q⁹ satis vī absurduz q⁹ talis paruulus possit sacerdos fieri vel epūs ordinari. z°. quia ad susceptionē cuiuslibet sacri regrit itētio suscipiēdi ppria si sit adultus: vel iterpretatiua si sit puulus: sz ī paruulo si ordinet de facto nō potest eē ppria voluntas suscipiēdi ordinē: cū nō habeat vsuz rōnis nec iterpretatiua: q⁹ sz voluntas parētū vel eorz q vicē gerunt parētuz possit eē volūtas iterp̄tatiua paruuloz q̄m ad ea q̄ sunt de necitate salutis paruuloz corpalis vel spūalis pp qō itētio parentum cos offerentium ad baptismū sufficit ad susceptionem baptismi salutaris: tamen voluntas parentum non videtur sufficere ad hoc q⁹ suscipiant ordinis sacramentuz quod nō est de necessitate salutis: sed est superogationis ⁊ ꝓstituit ī gradu dignitatis: q⁹ quo ad hoc nō bñ pz qūo volūtas parētū sit iterp̄tatiua paruloz: cū paruuli licite possint talib⁹ dissentire postq̄z ad annos discretiōis puenerit. Et itez q⁹ baptismus ordinat ad deletionez pcti originalis qō ꝓbit paruulus ex actu parētū: ꝯgruū ē q⁹ volūtas parentū sufficiat eis ad suscipiēdū baptismū: sz hec causa ī alys sacris nō habet locū. ¶ Sed licet ista sint ꝓbabil'r dicta: cōis tñ opio theo. ⁊ canonistaz ē in ꝓriuz. Potest ḡ dici q⁹ pueri nō deberēt ordiari. i. q. i. c. Pueri. Si tñ puer ordinaret valeret quo ad characterē duz tñ bēret vsuz rōnis. Si vo vsu rōnis careret: puta q⁹ ē puer ī cunis illo casu iō baptiçari non posset: puta iuitis parētib⁹ gētilib⁹ nō posset ordinari sicut nec baptiçari: q⁹ nisi pus reciperet baptismuz non recipet ordinē. Sed supposito q⁹ puer eēt baptiçatus si parētes nollēt ordinari quē volunt baptiçari adhuc nō puto q⁹ possz ordinari: q⁹ plus iuris bēnt parētes ipediēdo puez ab his q̄ nō sunt necia ad salutē q̄z ī necys. Si ḡ inuitis parētib⁹ non potest puer baptiçari qō ē necium ad salutem multo minus ordinari qō nō ē neciuz. Si dicat q⁹ nō est sil'e: q⁹ ex quo baptiçatus ē eccl'ie subditus ē: q̄ pōt de eo ī spūalibus facere qō vult ⁊ auferre parētib⁹ si ī bereſi vellēt eum nutrire: nō valz: q⁹ hec nō sic pōt eē iusta causa auferēdi parētib⁹. Sed qd si ꝓsentiētibus parētibus ordiet tur. De ēpatu qdē quo ad obligationē que fit p assensum ⁊ acceptationē q̄ dicit sponsus eccl'ie: certū ē q⁹ non ē sponsus quousq; babēs vsum rationis assentiat: nec ē curatus nec abbas: nec p̄or nec hꝺ: q⁹ q̄uis iure ciuili legatū acquiratur ignorāti: tñ iure canonico nullū bñficiū eccl'iasticū acquirit homini quousq; assentiat. Uñ de p̄ben. c. Si tibi absenti. li. 6. dī q⁹ qñ absenti bñficiū ꝓfert quousq; ratum habeat sibi nullū ius acgrit: licet eps dare non possit interiz alicui: multo magis ī beneficio babēte curā aīarz: q⁹ nisi ex suo ꝓsensu nemo obligat ad illud. Sed de ipsa ꝓsecratione ī eps videt idē qō de ceteris ordinib⁹ q⁹. s. parētib⁹ ꝓsentientib⁹ vel ipsis non extātibus de volūtate illoz qui sunt loco parētū si ordinnaret recipet characterez. ¶ Ad p̄m argumētū istoz pōt responderi ad maiorē q⁹ regrit voluntas suscipēdi expressa vel iterp̄tatiua: pōt negari ī paruulo: q⁹ vbi nō eēt parens ī mūdo nec nisi paruulus ⁊ ali⁹ nec pater nec mr̄ adhuc posset paruuluz baptiçare ⁊ sic ex parte baptiçati nulla itētio nulla volūtas ꝯcurreret ⁊ sufficeret sola volūtas ꝓferētis sacrm̄: ita ⁊ ī ꝓposito: sz i illo q habet vsum rōnis q iā sibi a dño ꝓmissus ē ꝓpa volūtas regrit. In paruulo āt quē adhuc deus ī manu ꝓsilu non religt nulla volūtas regrit. Pōt ēt dici ad minorē q⁹ voluntas parētū ē ēt volūtas filu nō solū in his q̄ sunt necitatis salutis sz etiā i alys: vñ de volūtate parentis offerentis potest paruulus ꝓfirmari: q⁹ ⁊ paruulis xps manus imponebat bñdicens: ⁊ de volūtate p̄ris pōt acgri puulo sic p tutorē. ¶ Ad illō q⁹ puer p̄t postea licite resilire ⁊ dissentire: Si p̄r aut mr̄ ꝓpo fecerūt votū: vez ē: vñ ēt ordiat⁹ ī sacerdotē ī cunis veniēs ad ānos discretōis nō teneť ꝯtinere sz verus sacerdos existēs poterit ꝺbere: q⁹ nō potuit nescius obligari. ¶ Qō dicunt q⁹ ideo ī baptismo sufficit volūtas parentuz: q⁹ ordinat ad deletionē peccati a parentibus cōtracti. dicendū q⁹ immo sufficit volūtas tutorz in defectu parentis: sed etiā solius baptiçatis vbi alius nō apparet: ⁊ tamē a tutoribus puer illud peccatū non contraxit: imo certū est q⁹ sufficit voluntas p̄rimorz parentum a quibus nullū peccatum contraxit nec forte etiam ipsuz originale. Si dicat ducatus minus conuenit pueris q̄z mulieribus: q⁹ nihil habēt de vsu ratiōis ⁊ minus roborīs: igitur si mulier nō potest ordinari etiā de facta nec puer. ¶ Solutio. non est simile q⁹ principatus minus conuenit pueris actu: sed plus aptitudine.

Quantum ad secundum. s. quātum ad impedimētū fortune. s. homicidiū: sunt tres ꝓnes. ¶ Prīa qd per homicidiū itelligit. Et qdē put cāt irregularitatē regrit morte hois vel mutilationē: ⁊ tātū valet mutilatio q̄m occisio. de cle. pcus. c. i. 55. di. c. vlti. Dī āt Mors hois hēntis aiam rōnalē sine q̄ nō ē hō: pp qō occidēs ī vētre fetū añ aiatiōnē istā vl' suspēdēs iā mortuū cadauer aut mutilās nō ē irregl'aris. Dī āt mutilatio mēbrorz p̄pe dcōz q̄ amputata

nō crescun: sec⁹ de alys. vt si capillos raserit vel vngues sci
derit: imo etiā si talia auulserit: iō de his non itelligit sz de
alys: nō solū de mēbris principalib⁹: qz nō soluz si pedem
aut manū amputauerit: imo ēt si digitū vel articulū: nec
solū totū digitū vel ocl'm aut nasū: sz si ptē notabilē q̄ redi
re nō possit siue sibi siue alij amputauerit di. 55. Si gs se
metipm. c. Qui ptē. Nō sic aūt si pellē vel carnē q̄ redeūt
per nām q̄tūcūq; ēt vulnerauerit vel sanguinē fuderit: qz
sanguis deperdit⁹ restituit per nām: nō fit irregl'aris: aut ēt
si sic in capite vulnerauerit q̄ de osse capitis multū extra
cū fuerit: qz de mēbris exteriorib⁹ intelligit: z pene semp
sunt restringēde. ¶ Scōa ꝑ gs ē hōicida in ista mā. Et di
cēdū q̄ ille q̄ ꝓsilio auxilio fcō vel quocūq; mō cause ē cā
homicidij: dū tñ reducat ad gen⁹ cāe efficiētis. Uñ de cl'i.
pug. in duello. c. z. dr̄ hōicidiū tā facto q̄ ꝑcepto q̄ de cōsi
lio aut defensiōe non ē dubiū ꝑpetrari. Uñ in eodē. c. Sa
cerdos q̄ posuit pugilē q̄ reū ictib⁹ mactauit irregl'aris ē: ac
si p se fecisset. Si aūt se ꝓhibēte fcm̄ ē nō est irregl'aris. de
homicidio. c. i. Petr⁹ diacon⁹. Itē si solū p modū finis ē cā.
vtputa qz ꝑpter ipm vindicādū interfect⁹ ē hō: ipo nec mā
dante nec ratū hñte irregl'aris nō ē: lz simoniac⁹. i. p simo
niā promotus dicat ēt q̄ ignorante ipo propter ipm simo
nia ꝓtracta ē. Est aūt cā efficiēs ēt qui nō tāgit: sz associās
illū defendere patus ē si oz: sicut Paulus seruās vestes la
pidantiū Stephanū: sz in ei⁹ pmotiōe disp̄sauit xp̄s q̄ di
xit. Uas electiōis ē mihi iste: z spūsscūs q̄ dixit. Segregate
mihi Paulū z Barnabā. Uñ de homi. c. Sicut dignum
oſ ꝓstat illos nō eē imunes a reatu hōicidij: qui licet nō oc
cidūt tñ occisorib⁹ opē ferūt. Si aūt mors nō sequatur nec
mutilatio q̄cq̄d fecerit nō est irregl'aris: qz lex ꝓmotionis
factū regrit. Uñ iudex: notari⁹ z oēs bꝰ nisi sequat mors
aut mutilatio q̄cq̄d dixerint vel scripserint i cā sanguis nō
sunt irregulares: sicut nec is q̄ cū tello ambulauit z vulne
rauit z fecit qō potuit ad mortē si nō sit secuta: q̄uis q̄daz
scribāt ꝓriū de iudice z alio q̄ hoc facit ex offō: sz nō ē ꝓba
bile q̄ ceteris parib⁹ plus incurrat irregularitatē inocens
q̄ delinq̄ns: nisi vbi rō que ē in vno cessat i alio: sicut est in
bigamia q̄ ꝓhit ex actu mr̄imoniali nō fornicario: sz cl'ic⁹
qui i duello pugnauit: lz nō sit secuta mors nec mutl'atio ē
deponēdus nisi eps cū eo disp̄sauerit. Sil'r dicūt q̄dā cle
ricū qui fuit mīster cāe sanguis eē irregularē: sz posse epm
cū eo disp̄sare nisi mors aut mutulatio fuerit subsequuta
.xj.q.vlt. Sepe z.c. seq̄nti. Sz istud nō est vez: qz nō inue
nit scriptū exp̄sse: nec aliter ē iudicāda irregluaritas. Nec
refert vtr paganū q̄s occideret aut xp̄ianū: qz ille hō ē sic
iste. Uñ dr̄ ex̄ de homi. c. Petitio. Llici ꝺ saracenos pugnā
tes si de homicidio cuiusq̄ dubitant a sacerdotio abstine
bunt di. 50. Miror. Et ꝑpter hoc sūt irregl'ares q̄ ligna sl'b
ycūt hereticis ꝓburēdis: si illa ligna p sui ꝓbustionem ad
mortē aliq̄d agāt: licet indulgentiā ꝓseq̄tur. ¶ Tertia ꝑ ē
ex his quō ꝓhit irregularitas ꝑpter homicidiū. Et dōz. q̄
tñ i duobus casib⁹. Prim⁹ est qñ aliq̄s ē homicida ex scia
i. ex intētiōe siue licite siue illicite: vt pz in iudice: vñ ille q̄
interficit hoiem seipm defendēdo licite: sz ex intētiōe ē ir
regl'aris. Nō. n. excusat qz licite fecit: cū iudex licite faciat
nec qz ex necitate h̄ fec̄: qz maior ē necitas vitādi mōtale
q̄ mōtē: z vitādi mortē mlt⁹ oꝝ q̄ vni⁹ z dānū reipu. q̄ vni⁹
persone: iudex aūt nō ꝑt vitare mortale nec mortē mlt⁹ oꝝ
aliq̄s nec dānū reipu. nisi ꝺdēnet ad mortē istū publicum
homicidā: z nihilomin⁹ fit irregl'aris: g̃ multo magis iste q̄
ob tutellā sui corpis hoiez interfecit ad qō nō tenet. Et h̄
vez ē q̄tū ad ꝓmouendū vlteri⁹: sz q̄tū ad ministranduz
in susceptis homicidiū ineuitabile nō deycit ob ordīe nec
a bñficio: sicut deycit homicidiū ex offō: qz vr̄ abdicare cle
ricatū: q̄ ex ꝓposito offiū sanguis suscipit: nō sic autem q̄ ex
inopīato ad sui defēsionē aggressorē interficit. 50. di. De bis
clicis ꝑ q̄b⁹ ex̄ ō homici. c. Interfeciſti. 51. di. Aliq̄tos. Qz āt
Petr⁹ mutilās auriculā sui ē ꝓmot⁹ xp̄s disp̄sauit qui po
stea dixit sibi: Pasce oues meas: vel nōdū erat ꝓhibitio ec
clesie. Nec ob. q̄ Dauid vir sanguinū ē ꝓhibit⁹ edificare:
qz ēt Salomō vir sanguiniū edificauit: q̄ Joab z alios ad
mortē ꝺdēnauit. Tūc ēt Finees occidēdo sacerdotiū, pme
ruit: z machabei bellatores fuerūt sacerdotes. De Dauid
aūt dictū ē pp figurā: vel si tūc erat ꝓhibitū iudiciale fuit:
z post mortē xp̄i non ligauit nisi q̄m eccl'a h̄ idē statuit di
cēte apl'o: Nō pcussorē. 2⁹ casus ē qñ ꝑter itētionē aliq̄s ca
su occidit vel mutilat: p culpā tñ suā: vtpote qz dabat ope
rā rei illicite: vt si vadēs ad lupanar cū armis nō itētione
pugnādi: z ꝓter itentionē bello orto inde homicidiū fece
rit vel hꝰ: vel si nō medicus de medicādo se intromiserit z
mors sequuta fuerit: irregularis ē. Itē si dabat opaz rei li
cite non tñ debitā diligētiā adhibuit. vt qz medicus aliq̄d
de ꝓtingētib⁹ omisit: vel si putator ex arbore ramū deiecit
in publico: nec clamauit: sz aliquē occidit irregl'aris ē. Me
dicus ꝺo q̄ mēbr̄ amputat fm regl'as artis nō vr̄ irregula
ris: qz hoc nō ē mutilare sz corp⁹ saluare. Si aūt ꝓter in
tentionē z culpā mors vel mutilatio accidat alteri⁹ irregu
laritatē n̄ incurrit. Ubi ꝓsiderādū ē q̄ aliq̄d vni ē cl'pa q̄d al
teri nō ē. Uñ casus ponebat ꝺ puero q̄ iaciēs sagittā ea in
uersa casu ꝑter intētionē pcussit in ocl'o sociū retro stātez:
z exoculauit: qō ēt fuit mirabile. Et dixi q̄ dato q̄ adult⁹
fuisset irregularis ex illa exoculatiōe: qz raro sine ei⁹ cl'pa
potuisset accidere: puer tñ nō: qz i cl'pa nō fuit: qz nō teneba
tur adhibere diligētiā quā adhibere nesciebat: al's tenere
tur ad ipossibile: iō irregularis non ē. ¶ In casu aūt dubu
probabil'r tenet̄ gs abstinere sicut in casu certi. Sz vbi est
conscia irrōnabil'r metiel'osa ē deponēda: q̄ si nō possit de
poni iterū ē a mīsterio z pmotiōe cessandū. de tpi. ozdi. Ad
Quātū aures. 50. di. de bis.

ad 3m. s. de ipedimēto corpalis vicy. dōz. q̄ im
pedit i trib⁹ casib⁹. Prim⁹ qñ tale ē viciū q̄ cāt piculū. q̄
sine periclo hō non pōt actū ordīs exercere: vt si nō possit
facere fractionē: vel ita tenuib⁹ ē manib⁹: q̄ nō sine piculo
effusiōis sanguis ꝑt tenere calicē. 2⁹ casus quādo gnātur
scādalū: vt qz hz nasuz amputatū vel aliq̄d hꝰ. 3⁹ est qñ p
factū z culpā suā. Qz aūt scūs Marc⁹ ferr̄ sibi āputasse pol
licē vt sacerdotio reprob⁹ haberet̄ q̄ nihilominus postea
fuit patriarcha Alexandrin⁹ fuit ex disp̄satiōe spūssci vel
Petri qui erat pp̄. z p ꝺns i oi tali defectu poterat disp̄sa
re: qz nec tātū erat amputatū q̄n posset facere fractionez.
¶ Ad arg⁹ dōm. q̄ nobilioza i entib⁹ sūt minoris ipedibili
tatis in se: sz sūt maxīe impedibilitatis i pticipatiōe sui ab
alys z i appropinquatiōe ad ipa. Que. n. pfectioza sūt: illa
sunt imediate ꝓpinq̄ z pticipātia pfectissima: cetera vo re
mota: z sil'r sacm ordis nō ē i se ipedibile positis suis cāis:
sz pfectissimi debēt eē q̄ ei appropinq̄bāt susciādo vel exe
quēdo: z ab hoc multipl'r ipediūt ipfecti. Qō. IIII

Quarto querit vtr pp̄ possit cōmittē
simoniā. Et vr̄ q̄ nō: qz nō mi
nus est ipe dns i spūalib⁹ q̄ impator i tpa
lib⁹ sz pl's: cū ipator nō ita depōat ꝓncipes
ad libitū sic pp̄ platos: sz qz oia sūt ꝓncipis:
ipe nō ꝑt cōmittere simoniā laycalē q̄ pūit
p legē iuliā Ambit⁹. vñ dr̄ q̄ lex iulia ābit⁹
cessat i vrbe. ff. ad. l. iuliā ābit⁹. l. vna: qz. s. dignitates vrbis
cōferūt p ꝓncipē. g̃ ꝛc. ¶ Cōtra. qz pp̄ erat Petr⁹ q̄ timuit
simōiā īcurrere q̄n dixit Simōi pecūia tua tecū sit i pditio
ne. ꝛc. ¶ R⁰. hic sūt tria videda. ꝑ ō ꝓnib⁹ q̄s oēs ꝓcedūt.
2⁰ ō dissictōe quā iuriste ponūt ō simōiac. l. 3⁰ ō ꝓne dubia.

Quantū ad ꝑm sūt tres ꝓclones. ¶ Prima concl'o ē. ꝑ⁰ ꝑ
q̄ papa potest committere peccatum simo
nie in generali. sicut q̄cūq; alius inferior prelatus quo ad

Arteq̄ iste nō
vidit. Hemctrus
si fuerit ꝑ. de ho
mi. cadō. q̄ sine
multa posita de
clarata fuit;

culpã grauiorẽ. Qõ quidã sic declarãt ꝛ bñ. Oẽ pctm̃ ẽ deuiatio ab aliq̃ lege nãli vel diuina vel bũana recte posita: vñ Ambr. dicit. q pctm̃ ẽ dictũ ꝺcupitũ vel factũ ꝺ legem: quecũq; aũt lex logtur bis g ſb lege ſũt logtur vt dr̃ Ro. 3. Ex q̃ põt sic argui. Oīs hõ faciẽs ꝺ legẽ cui subiectus est peccat: ſz oīs hõ vẽdens spũale p tpali peccat ꝺ legẽ nãlez diuinã: cui oẽs subiecti sũt tã pp̃ q̃z aly: g̃ tal' peccat nõ nisi pctõ simonie: iõ ꝛc. Maior pz ex bis q̃ dicta sũt: mior patebit ex bis q̃ dicẽtur. ¶ Scda ꝺclo ẽ. q pp̃ nõ pt cõittere simoniã quo ad penã iurl positi cui nõ ſbest: vñ nec suspẽsionem nec hꝺ penas iuris sustineꝛ: sic si pcutiat clicũ excõicatus nõ est: q̃ pnceps legiꝺ solutꝰ ẽ. ff. de legiꝺ. l. pnceps. z^a ꝺ

¶ Tertia ꝺ ẽ. q ille g ẽt a pp̃ emeret bñficiũ vel ordinem etiã penas iuris canonici nõ incurreret: q̃ sicut posset dispẽsare in penis iã incursis: ita q nõ incurranꝛ: sic posset dare pri uilegiũ alicui q pcutiẽdo clicũ nõ eẽt excõicatꝰ: ſz nõ libẽter faceret. Qñ aũt dat p pecunia vr̃ dispẽsare q liceat retinere sicut qñ sciẽter dat' irregulari eo ipo dispẽsat cũ eo: vñ q hũit bñficiũ p simõiã i curia si hꝺ ꝺsciaꝛ q emanauit de ꝺscia pape ꝺferẽtis penitẽdo de pctõ nõ teneꝛ resigna- 3^a ꝺ

Quantũ re sed potest retinere.

ad 2^m pmo ponet illa vl'gata distinctio iuriſtaꝝ. 2° arguet ꝺ eã sicut alig arguũt. 3° ingret õ dictis in reprobatiõe. ¶ Quãtũ ad p^m sciẽdũ q q̃dã distingũt q aliq̃d pt eẽ simõiacũ dupl'r. Uno° de se. ꝛ iõ phibet i iure: Alio° ex sola iuris phibitõe. De se sũt simoniaca q̃ phibentur vẽdi i nouo vel veteri testamẽto vt sacr̃a: cetera vo sũt tm̃ simoniaca q̃ phibita. Et hec distictio bẽtur eꝫ de offi. iudi. dele. c. Ex pte in glo. ordi. ꝛ ocordãt Inno. ꝛ Hostien. ¶ Quãtũ ad 2^m dicũt qdã q distinctio nõ ẽ va vt ponit'. 2°. q põt eẽ va in aliquo sensu. Primũ phãt q̃drupl'r. Prima rõ ẽ tals. Circa id qõ nõ est de se malũ nisi q̃ phibituꝛ nõ ꝺuenit peccare nisi pctõ simplicis inobediẽtie: q̃ i talibus tota rõ pcti ẽ ex trãsgressiõe phibitiõis. Si g̃ vẽditio simplicis bñficy nõ sit de se simoniaca impossibile ẽ q ex prohibitiõe iuris sit ibi: nisi sola iobediẽtia. 2° rõ est talis. Simonia ẽ vẽditio rei spũalis p tpali: ſz phibitio iuris nõ mutat nãs reꝝ vt ꝺ tpali faciat spũale aut eꝫ. g̃ vbi nõ ẽ simonia ex nã rei nõ põt eẽ ex phibitiõe iuris. 3^a ẽ p ex^m: q̃ comedere plies in die nõ est de se illicitũ: ſz ex phibitione iuris quo ad dies ieiunioꝝ: ſz nõ peccat tũc comedẽs plies in die nisi pctõ soliꝰ iobediẽtie. g̃ ꝛc. Silr 4° mentiri iocose est pctm̃ veniale: si añt addit pceptũ plati: nisi gs mẽtiat': tũc mentiẽdo nõ addit simplici mẽdatio nisi pctm̃ soliꝰ inobediẽtie. ꝛ sic ẽ in oīb' q phibitio bois vel iuris nõ addit nisi pctm̃ simplici iobediẽtie. ¶ 2° colorãt istã distictionẽ dicẽtes q q̃ ista distinctio ponit' i iure: iõ ne total'r videat' reprobari dictũ iuriſtaꝝ põt exponi sic: q illud qõ nõ est simoniacũ de se ẽ simoniacũ ex phibitiõe nõ quo ad culpã: q̃ ibi nõ pt eẽ culpa simõie ſz iobediẽtie vt dictũ ẽ: ſz quo ad penã: q̃ faciẽs ꝺ talẽ phibitionez iuris silr pena punit': ac si eẽt vẽ simoniacus. Contingit aũt q̃nq; q pctã illa silr noĩe censeãt q̃ silr pena puniunt'. Et hoc mõ dr̃ aliq̃d simoniacũ: q̃ phibitũ: sicut pmutatio bñficioꝝ q̃ fit sine auctate superioris: nõ ẽ de se simoniaca. Posset. n. qs licite pmutare canonicatũ suũ i canonicatũ alteriꝰ si hoc faceret ea intentiõe: vt pficeret magis in eccl'a alia q̃ in ea quã hꝺ: nisi prohibitio iuris eẽt in ꝺtiũ pp quã hoc iudicat' simoniacũ: nisi fiat auctate superioris cuiꝰ ẽ iudicare ne gs transeat de eccl'a ad eccl'az cupiditate maioris lucri: ꝛ non aĩo magis proficiendi. ¶ Quãtũ ad 3^m de his ingritiue posset dici ad primã rõnẽ improbantẽ distinctionẽ iuriſtaꝝ: q phibitio bñ ꝺstituit aliud pctm̃ q̃ inobediẽtie: q̃ in oĩ vtute mediũ cõiectat' rõ: nõ solũ ex bis q̃ p se incidũt: ſz ẽt q̃ p accñs: vñ qñ hõ comedit cibũ vetitũ nõ solũ fuit ibi pctm̃ iobedientie: ſz ẽt pctm̃ gule: q̃ licet nõ excederet in passiõibus gule ſm se: tm̃ p accñs excessit. Recta. n. rõ dictat abstinere a cibo nõ solũ q̃z̃ sanitas corpis ꝛ bona dispositio p se regrit: ſz ẽt p accñs. Si quis. n. fornicareꝫ metu mort' alꝫ nõ fornicaturus amore voluptatis: nõ soluꝫ peccaret peccato timiditatis opposito fortitudini: ſz etiã pctõ itẽperãtie. Et si militer i ꝓpositio multum eẽt gulosus q vellet comedere vbi pp comestionẽ frãgeret ieiuniũ sub pcepto. ¶ Cõtra. ſm rõnẽ vr̃ q licet phibitio iuris non mutat nãs reꝝ ſm rem mutat tamẽ ſm rõnẽ: q̃ aliqua dicũtur spũalia ex sola iuris vel hois ordinatione: sicut oĩa que ex cõsecratione eccl'astica dicũtur sacra: vt calices ꝛ talia. Quicq̃d aũt nõ habz scitatẽ nec spũalitatẽ: nisi ex statuto eccl'e põt p papã fieri nõ sanctũ nec spũale: ꝛ sic sine simonia poterit emi vl' vendi amota illa spũalitate. ¶ Ad 3^m dõm. q si hõ die ie iunioꝝ bis comedat nõ solũ peccat pctõ inobediẽtie q̃z alias comedat sobrie: ſz etiam peccato itemperantie siue gule: q̃ sobrietas attẽdit mediũ non solũ pẽsatis circũstãtys q̃ semp cõcurrũt: sed etiã put tũc accidũt qñ agẽdũ ẽ. ¶ Ad 4^m de mẽdatio iocoso dici põt q pcepto addito nõ solũ est pctm̃ inobediẽtie: sed peccatũ lingue. Aliq̃n enim ẽ duplex defozmitas i pctõ: sed vna nõ ẽ nisi alia supposita: sicut accipe rẽ alienã i eccl'a ẽ duplex: pctm̃. s. furti ꝛ sacrilegy: ꝛ tm̃ nisi eẽt furtũ nõ esset sacrilegiũ: q̃ accipere rẽ suã in eccl'a nullũ est peccatũ. Jta ꝛ vbi loqui nullũ eẽt pctm̃: si sit phibitũ: nõ solũ ẽ pctm̃ inobediẽtie: ſz etiaz lingue: ſz nõ sit lingue nisi supposita iobediẽtia. ¶ De expositiõe q simoniaca: q̃ prohibita dicuntur aliq̃ quo ad penã nõ culpã. Dicẽdũ q non oẽ phibitũ emi vel vẽdi ex hoc fit simoniacũ: sicut res eccl'e phibentur vẽdi. Nec pp hoc eaꝝ vẽditio ẽ simonia nec positiua nec diuina: ſz illa que phibentur vendi vel emi a iure: q̃ iuris reputatione ꝛ ordinatiõe pro sacris ꝛ spũalibꝰ haberi debẽt: q̃ ꝺ iure diuino non erãt illa dicũtur simoniaca q̃ phibita. Et sunt simoniaca nõ solum quo ad penã sed ẽt quo ad culpã. Ex^m de pmutatione beneficioꝝ deficit: q̃ si nũq̃z esset phibitũ a iure tm̃ nec ꝺz nec potest fieri sine auctate superioris. q̃ ꝺato q glibz possit suo bñficio resignare: nõ tamẽ ꝛnus aliũ ĩstituere. Et ꝺato q fiat auctate supioris: si tm̃ fiat ex pacto est simonia: nõ solũ simonia quo ad penã: ſz ẽt quo ad culpã: q̃ hoc ẽ pmutare spũale p spũali ꝛ tpale p spũali: q̃ ius canõie ẽ spũale: ꝛ mix est quomodo pmutatio ẽ min' de se simõiaca q̃z̃ vẽditio: q̃ ius eligẽdi eꝑm officiandi eccl'az qõ hõ hꝺ per collationẽ hꝺ p permutationẽ: cũ in permutatione sit vã collatio: ꝛ plus: q̃ in permutatione est duplex ius: sed in collatione non est nisi vnum.

Quantum ad 3^m primo ponit' opinio iuriſtarum cũ suis motiuis. 2° ponet ipugnatio quoꝝdã probabilis ꝛ inquiret de ipa. 3° rñdebit ad rõnes iuriſtaꝝ ꝛ ad pncipale. ¶ Quãtũ ad pmũ dicunt iuriste supposita distinctiõe sua q pp̃ peccaret peccato simonie i oiꝰ q̃ eẽnt de se simoniaca: in alys aũt nõ. Uẽdere aũt simplicẽ canonicatũ nõ est simoniacũ nisi q̃ phibitũ vt in eadez glo. dicit': pp qõ qui nõ ligat' aliq̃ phibitione iuris positiui nõ cõmittit vicium simonie in hoc casu ẽt quo ad culpã. Et phat' hec positio quattuoꝝ rõnibꝰ q̃rũ vltia ẽ in arguẽdo. ¶ Prima rõtalis est: q̃ qõ nõ est simoniacũ de se: ſz solũ ex iuris phibitiõe: non ligat papã nec iferioꝛes cuz gbꝰ pp̃ dispẽsat: ſz ꝺferre simplicẽ canonicatuz cui nõ ẽ anne xa cura aiaꝝ: nec sacer ordo nõ ẽ de se simoniacũ ſz solũ ex phibitione iuris. g̃ ꝛc. Maior pz: q̃ statuta canonũ nõ ligãt papã nec illũ cũ quo papa dispẽsat: sic nec leges imperatorẽ. Probat' hoc. ff. de le. l. Pnceps. 9. q. 3. c. Cuncta. Minor probat'. primo per Hosti. qui hoc dicit expresse extra de simonia super. c. vlt. Item probatur p rationẽ: q̃ non vr̃ q aliq̃d sit de se simoniacum nisi emptio vel vẽditio sacr̃oꝝ vt pz p illud qõ habetur Actuũ. 8. Uñ radix simonie pcessisse vr̃. Simõ. n. a

quo simonia dicta est: voluit ꝑ pecunia grām ꝓferēdi spūz scūz quē videbat visibilr dari in sacro ꝓfirmatiōis ꝑ impositionē manuū apl'oꝝ: sz in simplici canonicatu vel bñficio sine cura aiaꝝ ꝛ sacro ꝛ ordine nulla est obligatio ad suscepti onē vel admīstratione sacrī: g̃ vendere vel emere tale bñficiū nō est de se simoniacū. ¶ Scōa rō ē qz qñ spūale ꝛ corpale sunt ānexa licituz ē ex vēditiōe tpalis trāsferri spirituale si nō augeaf̄ ꝑcium vt ps de iure patronat': ꝙ transfit villa vēdita vt hēf̄ ex ō iure patronat', c. 9. In oclz. Sz in simplici canonicatu sūt annexa spūalia cū tpalib', s. officiū cū ꝑbēda. g̃ cū ꝓbēda possit vēdi vr ꝙ cū ea transire possit canonicat' licite: dūmodo ñ vēdaf̄ plus ꝑbenda pp canonicat'. ¶ Tertia rō ē: qz nō min' spūalia sunt añcedētia sacra q̃ ñtia: sz añcedētia ad sacra vt vasa sacra pñt licite vēdi: dūmō non plus vendanf̄ rōne ꝓsecratiōis vt patebit: g̃ qōcūq; bñficiū eccl'asticū cū sit ꝓñs ad sacrz vel natum ꝓseq pōt licite vēdi: dūmodo nō plus vēdaf̄ rōne spiritualitatis. Cōfirmatur qz spūale pure nullo modo licitū est vēdere: tpale vo oīno pōt vēdi: g̃ qō ē ptiz spūale ꝛ ptiz tpale: vt canonicat' cū ꝑbēda aliquo' pōt vēdi. ¶ Quarta rō tacta est in principio questionis arguendo. ¶ Quātum ad zm̄ probāt quidā sōtilr ꝺicū h' rōnib' trib': quaꝝ ꝑma talis est. Magis spūalis ē aūctas officiandi eccl'am q̃ auctoritas docēdi q̃cūq; humanaz sciam: sz aūctas siue scia docēdi nō pōt sine pctō vēdi. vt habetur ex̄. Ne pro licentia aliqd exigaf̄ quasi ꝑ totū. g̃ fortiori rōne aūctas officiādi eccl'az nullo' licite p̄t vēdi: sz i simplici canōicatu ē aūctas officiādi eccl'az: g̃ ꝛc. ¶ Scōa rō talis est: qz vēditio beneficy ē ꝓhibita iure diuino: ꝛ euāgelio vt Mat. io. Non quidē i se sz in suo silī. Nō. n. min' ē spūalis aūctas eligēdi epm ꝛ officiādi eccl'am q̃ aūctas ꝑdicādi sz in simplici canonicatu ē aūctas eligēdi epm ꝛ officiādi eccl'az: cū g̃ ꝑdicatio ꝓhibeaf̄ vēdi: g̃ ꝛ aūctas eligēdi epm ꝛ officiādi eccl'az que ē in simplici canonicatu. ¶ Tertia rō ē. qz ꝓferre ꝓ pecunia canonicatū ē pctm̄ simonie siue simoniacū de se ꝛ nō solū ex iurl ꝓhibitione: qō ps sic. In simplici canonicatu sūt duo. s. offiū ad qō aligs mancipaf̄ ꝛ bñficiū tpale qō male pcipiť: bñficiū. n. daf̄ ꝓp offiū ad sustentationē ministri. Illud aūt bñficiū nō est aliud q̃ quoddā emolumētū tpale a fundatorib' eccl'aꝝ ꝛ alys deuotis ꝑsonis ꝑ loco ꝛ officio ꝑ sustētatiōe ministri q oz in loco officiare. Instituere aūt ministruz ꝑ tali offō ꝛ ꝑ tali loco ptinet ad ꝑlatuz: cui' est iudicare de idoneitate ministri: sz q̃ institut' recipiat bñficiū nō est ex dono ꝑlati q nihil iurl hz in bñficio: quo ad hoc: sz ex dono fundatoris: q tale bñficiū dedit ministro seruituro in tali loco ꝛ in tali offō. Et hoc satis inuiť in aūc. de sanctissimis epis ꝛ clicis. §. Sigs oratoz domū col. 9. vbi exꝑsse dr̄ ꝙ fundatores eccl'aꝝ debēt expēsas ministrare clicis: sz clici debēt institui p epm: ꝛ instituti debēt obsecūdare. i. obedire ꝛ ꝓseruire suis clicis ꝛ adiplere ministeriū eccl'asticū. Ex quo sic arguiť. Dare spūale ꝑ temporali ē simoniacū ꝛ ꝺ ius nāle ꝛ diuinū vt patebit: sz vendere canonicatū ē spūale dare ꝑ tpali: g̃ ē de se simoniacū ꝛ ꝺ ius nāle ꝛ diuinū: ꝛ sic nullus pōt excusari a pctō. g̃ ꝛc. Minōꝝ ex dictis: qz ꝑlat' ñ dat aliqō bñficiū: nisi qz isti tuit ministrz loco ꝛ officio: institutio aūt ministri ad diuinum officiū ē pure spūalis ꝓut nūc loquimur de spūali qō de facto vēdi ꝑt. g̃ ꝛc. Inquisitiue aūt loq̃ndo qō dicūt ꝙ venditio simplicis bñficy ē de simonia: ꝛ ꝓhibita iure diuino: Uerꝝ ē vt sic: sz primordialis cā ē ex iure positiuo humano. Nō enī est ꝓhibita iure diuino nec simoniaca: qz ē de re spūali: sz q̃ sit res spūalis: imo etiā q̃ sit id qō ē hz ab institutione dois. Cū. n. nō sit sacrz ē ab dōe inuētū: vnde potest dici simoniaca: qz ꝓhibita. i. qz nō est ꝓhibita nisi ꝑ illud ꝙ ē a iure istituta: sz supposita istitutiōe sit a deo ꝓhibita. Ex quo vr ꝙ sicut ꝑp licite ꝑ vēdere calicē cō secratū qz de licētia ei' vēdiť: ꝛ si nō rōne ꝓsecrationis saltem rōne materie: sic ꝛ a ꝑp ꝛ de licētia pape ꝑt vendi bñficium: ꝛ si non rōne officy qō ē spūale tñ rōe bñficy tpalis: qz sicut in calice ē spūale deputatio ad altare ex istitutiōe eccl'e ꝓsecrātis ꝛ tpale ex artifice fabricāte: sic ī canonicatu ē spūale ius officiādi eligēdi ꝛ hꝺ qō ē ex istitutione ecclesie sic ordinātis. ꝛ tpale: ipa tpalia a fundatorib' applicata: vñ videnf̄ ad pia iudicāda: sz opinio eius tutior ē ꝛ vior sicut credo. ¶ Ulteri' circa hoc ē notāꝺū ꝙ ad hoc ꝙ aliqd sit spūale sic ꝙ de se sit simoniacū vēdere illō sufficit ꝙ sit ī se spūale spūalitate q̃ ē, rl'o rōnis. nec oz ꝙ sit ī eo spūalitas q̃ sit ens reale nāle vel supnāle: sicut vēdere calicē cō secratū rōne ꝓsecrationis q̃ ī eo nihil reale pōit: ē ō se simoniacū: sic oli erat simoniacū vēdere sacerdotiū: qō tñ tunc nullū characterē ipzimebat sz purā relationē rōnis. Unī dicit Aug. ꝙ ignis sacrificy q p. 70. annos babylonice captiuitatis sb̄ ags vixerat extict' ē Anthiocho vendēte sacerdotiū Jasonis. Ex quo sic arguiť ꝙ non ideo vendē sacerdotiū erat simonia: qz sacerdotiū erat a deo istitutū: qz tūc vendere oē ens eēt simoniacū: cū oē ens sit a deo istituti ꝛ creatū: sz qz sacerdotiū a quocūq; sit istitutū ad dei cultuz instituti ē: ꝛ ex hꝺ hz spūalitatē: q̃ tunc ñ erat nisi rl'o rōnis: ita ꝛ nūc: cū ꝙ oē bñficiū eccl'asticū hō ordinef̄ ad diuinuz cultū ꝛ fruitiū ēt si ñ teneref̄ officiare eccl'az. Nec ēt liceret eis sic ī gbusdā ꝓposituris vl' thesaurarys dr̄ ꝙ bñs auē supplugnū venit. nec al'r ꝑmittiť locū tenere nec hz vocē ī aliq̃ electiōe. dato ēt ꝙ ꝑp diſpēset cū eo vt nihil de bonis canonicis diceret nihilomin' ex bñficio ē obligat' ad aliqd saltem ideterminatū deo ipendere: ꝛ ipm ius canōice ē spūale ex ordie ad dei cultū: sz ī se ñ hēat rē spūalē. Ad hꝺ aūt ꝙ aliquiꝺ sit de se simoniacū nō oz ꝙ hēat cām spūalē diuinam sz ꝙ ī se sit tale formalr. Siue. n. ꝑp feciſſet calicē nō eēt ꝑp hoc ꝑs ꝓsecrat' q̃ si faber cuz formalr sua spūalitas sit ex cōsecratiōe: vñ hꝺ q̃ sūt ex statuto eccl'e diuino cultui ānexa sūt ex se formalr spūalia. sz effectiue ꝑ eccl'az. Sic ergo olim erat de se simoniacū vēdē sacerdotiū q̃ hō ordiabaf̄ ad dei cultū ī cerimōys sic nūc ē simoniacū vēdē canonicatū q̃ ordiaf̄ ad ꝺi cultū ī eccl'iasticis officys. ¶ Ad arg'm ō calice ꝺoz ꝙ nō ē sile: qz qñ calix vēdiť sola mā corpalis nō spūalitas rōnis vēdiť. Sz qñ canōicat' vēdiť: nō vēdiť ipe reddītus q a layco sepati vēdi ꝑt: sz ius pcipiēdi ñ qōcūq;: sed illō idē ius officiādi ī spūalib': qz sic ē vn' character sacerdotij ptās ꝓficiēdi ꝛ absoluēdi: sic ē vn' canonicat' ius officiādi ꝛ pcipiēdi offō debitū. Unī sic ꝑp ñ ꝑt licite vēdē ꝓsecrationē alicui' calicī sic nec canōicatū. ¶ Quātū ad zm̄ ꝺoz ē ad ꝑm̄ arg'm̄ ꝰz q̃ſdā ꝑ iterēptionē mīoris. ad qō ꝺic' hosti. nō ē neceriū seq nisi q voluerit. qō ät sꝺiť ꝙ ī scriptura sacra nō inueniť eē aliqd dānatū vt simōiacū nisi venditio sacroꝝ ꝛ opatio miracl'oꝝ flīm ē. vt ps ī Math. ꝛ Joā. ꝛ iō ꝓhibenť vēdi oēs act' spūales ad q̃ꝝ aliquē simplex canōic' deputaf̄. In. l. n. ve. reꝓbaf̄ ꝙ aligs fieret mīster ꝑ pecūiā vt hēf̄. z. R. iz. ꝙ q volebat iplebat manū ꝛ fiebat sacerdos. ¶ Sz contra istā solōnē sūt triā. ꝑ. n. ꝺicereť ꝙ bñ verꝝ ē ꝙ erat olim simōiacū ꝙ gs fiēt mīster tēpli ꝑ pecūia: qz istitutio ministrū eccl'e erat ō iure diuio ꝛ scīfica' sacerdotū ꝛ leuitaꝝ q̃uis distīctio ꝛ ordina' fuerit fcā a Dauid: sz istitu' canōicoꝝ nō ē ō iure diuio: sic ordinū ꝛ sacroꝝ. z° ꝺficiūt: qz auctas quā allegāt logf̄ ō mīstro tēpli idoloꝝ vbi nihil scīm̄ sz totū ꝓphanū: nec id dr̄ ꝙ eēt simōiacū sz vt appet ñ scīm̄ tēplū. 3° ad aūctatē grat' accepiſt' grat' date: possz ꝺici ō his q̃ a deo accipiūť ñ ab dōe vt sūt canōicat' simplices. Sz ad ꝑmā instātiā ꝛ ad vltiaz iā solutū ē: qz spūali formali accidit cā spiritual': vl' diuia ad hꝺ ꝙ ei' vēditio sit simōiaca cū deputari ad diuinū cultū sit spirituale: sicut ꝛ ipe cultus a quocunq; fiat hꝺ deputatio: dum tñ ad illū ptineat potestate a deo derivata: sic deputare simōiacū ē ō se illā deputationē vēdere

¶ Ad 2m dicũt quidã q̄ non est simile de iure patronatus ⁊ collatiõe bñficior̃: q2 ius patrõat⁹ trãsit vẽdita villa: vl̃ castro ⁊ nõ vendit directe ⁊ ꝑmo: q2 sup ipm nõ cadit venditio: sed super villã vel castr̃: nec debet vẽdi nec emi carius ꝓp ius patronat⁹ annexũ. aliogn eẽt symonia. Sed si venderet bñficiũ eccl̃asticũ venditio caderet directe sup illud qõ ẽ spũale: q2 plat⁹ nõ habet al̃r bñficiũ cõferre: nisi q2 hz instituere ministr̃ ad officiũ: ⁊ iõ si qd venderet hoc ꝓio vẽderet ⁊ rõne hui⁹ qõcũq; aliud annexuz tpale: ⁊ sic caderet vẽditio directe sup illud qõ eẽt spũale qõ nõ posset eẽ sine vitio symonie. ¶ Sz ista solo nõ videt bona: q2 prelat⁹ nõ solũ habet ius spũale ꝓferre imo ⁊ tpale. Lõfert enim statim ꝓp canoniã q̄ est ius spũale, ⁊ ꝓfert sibi ꝑmã ꝑbẽ daz vacaturã q̄ est bñficiũ tpale. Uñ posset dicere. Ego cõfero tibi gratis canoniaz: sz si cũ hoc velis hre ꝑbẽdam dabis mihi tãtũ: cũ ẽt dimidi⁹ canonicus quo ad ius spũale ẽ integer canonicus: g̃ si ꝓp faceret eũ canonicũ integr̃ ꝓ pecunia vẽditio caderet sup pure corpale. Põt g̃ alr dici. ſ. q̄ accessoriũ segtur ꝑncipale ⁊ nõ e2: vñ q̄ ꝑncipale est de se corpale: tũc sup ipm cadit vẽditio: ⁊ spũale gratis ꝓsegtur: ⁊ sic ẽ in iure patronat⁹: qñ aũt ẽ e2: sic in bñficio i q̄ spũale est ꝑncipale: tũc sicut ipm dz gratis ꝓcedi ⁊ nõ vẽdi sic nec accessoriũ: ⁊ de iure diuino ẽ q̄ q altari seruit õ altare viuat: vñ ꝯ ius diuinũ esset si id qõ pro offõ debet hre nõ daretur sibi nisi ꝓp pecunia. Si aũt de facto plat⁹ sic diuisim ageret dicẽs. Do tibi gratis canoniã ⁊ vẽdo tibi ꝑbẽdã: ⁊ in iuste qdem ageret: q2 sel̃ datũ vẽderet: Dãdo, n. canonicatum dat ꝓ ꝯs ꝑbẽdã: sz nihilomin⁹ cõmitteret simoniam: q2 nõ vẽdit fructũ ipos: sz ius pcipiẽdi illos fructũ: ipm aũt ius est spũale p eẽntiã: q2 ẽ illud idẽ re qõ canonia: sicut .n. est ptãs sacerdotis ad duos act⁹: sic ẽ idẽ ius canonie q̄ hẽt spũalia, sicut locũ i. c. ⁊ statũ i choro: ⁊ quo hz tpalia. ¶ Ad 3m dicũt qdã q̄ añcedẽtia ad sacr̃m vt vasa sacra pñt vendi licite dũmõ nõ plus vẽdant rõne ꝓsecratiõis. q2 sup illud qõ est corpale cadit directe vẽditio: sz offiñ ꝯs ad sacramẽtũ est fm se spũale: ⁊ iõ vendi nõ põt. nec rõne tpal̃ annexi bñficiũ ꝓsequẽtis: cũ nõ trãsferat nisi ꝑus trãslato offõ ꝓpter qõ ẽt vẽditio caderet sup offiñ qõ ẽ spirituale. Per hoc pz ad sequentẽ ꝓfirmationẽ: q2 qñ aliqd est ptim corpale ⁊ ptiz spũale põt aliquo mõ vẽdi rõne corpalis qñ vendẽs directe: ⁊ p se põt illud corpale in alter̃ trãsferre ⁊ nõ mediate spũali: qõ nõ est in ꝓposito. ¶ Ad 4m qõ fuit factũ i ꝑncipio qõnis dõm q⁹ impator vẽdẽs magr̃atuz: lz nõ peccet in legẽ iulĩa ambit⁹: peccat tñ i legẽ nãlẽ cui subycitur. Sil̃r ꝓp si vẽdat qõcũq; offiñ eccl̃iasticũ lz nõ peccet i legẽ canonicã cui nõ subycit̃ peccat tñ i legẽ diuinaz. Sz q⁹ isti dicũt impatorẽ vẽdendo magistratũ peccare i legẽ diuinã nõ vr̃ p se: q2 illa ptãs ẽ tpal̃ ⁊ ꝓp vtilitatẽ reipu. posset statui q⁹ ꝓpositure vẽderent̃ sic alicubi fit: dũ tñ caueret̃: q⁹ mala inde nõ seq̃rent̃ sicut fit: pp qõ est malum p accns lz non simoniacuz vt dicit Thomas in epl̃a ad Ducissam brabantie.

Questio. V

Quinto queritur vtr̃ simonia mẽtal̃ obliget ad resignationẽ bñficij p eã obtẽti. Et vr̃ q⁹ sic: q2 maior ẽ pctũ simonie q̄ vsure: sz vsura sine pacto ex institutiõe debet restitui: g̃ ꝛc. ¶ Cõtra. de simonia. c. vlt. vbi dicit q⁹ sufficit pnia cozã deo qñ nõ interuenit pactio. ¶ R⁹. hic ad euidẽtiam de simonia tria videnda sunt i gnãli. Prio qd sit ⁊ quõ puniat̃: ⁊ quõ i ea dispẽset̃. 2o in gb⁹ mãliter ⁊ obiectiue habeat locum simonia. 3o quibus modis vel medys comittatur quasi formaliter.

Quantũ ad pm̃ sunt tres ꝯnes. ¶ Pria de quiditate ipius õ q̄ dant̃ diffinitiões. Pria iurista r̃. Q2 simonia ẽ studiosa volũtas emẽdi vel vẽdendi aliqd spũale vel spũali annexũ. Studiosa volũtas: q2 si sine deliberatiõe a nõ itẽdentib⁹ ⁊ nullo mõ volentib⁹ fiat aliqd ad simoniam alis pertinẽs simonia nõ ẽ. Uolũtas. q̄ ad deuz. Emẽdi: oĩs nõ gratuit⁹ ꝯctus. i. ꝑmutatio nisi aũcitate epi ꝑhibeat̃. Et sil̃r trãsactio intrinseca vel extrinseca sz aũcabilis ꝓsitio est permissa. Uel vẽdẽdi q⁹ Hiezite vel simoniaci. Aliqd spirituale p eẽntiã vel cãm: vl̃ spũali annexũ añcedẽter ꝓcõitanter ⁊ ꝯnter. Simonia aũt ẽ crimẽ eccl̃asticũ pp tria q⁹ bus distinguit̃ a ciuili vel seculari. ꝑ penes mãm vel obm: q2 in deũ cõmissuz ẽ eccl̃asticũ vt hereſis. i. ꝑimũ aũt ciuile vt homicidiũ. 2o penes cognitionẽ: q2 ei⁹ cognitio ad iudicẽ eccl̃asticũ ꝑtinet. 3o penes penã. C. de epi. ⁊ clĩ. auctẽ. Clic. in glo. Uñ de oĩ debito ꝓsonali ꝑ quo põt agi ad penã eccl̃asticã: q2 nõ soluẽs debitũ monitiõe ꝑmissa põt excõicari: vr̃ posse agi cozã iudice eccl̃astico: ⁊ sil̃r de terrena possessiõe: nõ tñ ꝓnũciabit eẽ hõ: sz monebit restitui ⁊ excõicabit nolẽtẽ: pp q̄ tria simonia ẽ eccl̃asticũ crimẽ. Dr̃ ãt simonia hereſis pp sil̃itudinẽ act⁹ vel c̃m ad aliquos discipl̃os simonis: q⁹ vna cũ suo magro credebãt donuz dei pecunia possideri. ¶ Scõa diffinitio ẽ Lantoris pisiẽsis. Q2 simo⁹ est spũaliũ acceptio vel collatio nõ gratuita. Ubi aduertẽdũ q⁹ ꝑuatio reducit̃ ad gen⁹ hĩtus: vñ sicut ẽ simonia qñ dar̃ ꝑ aliquo eligẽdo: ita qñ dar̃ ꝑ ñ eligẽdo: sic ꝑ nõ testificãdo ẽ simonia: sicut si diar̃ ꝑ testificãdo: ⁊ sic licet aduocato recipe ꝑ aduocãdo sic e2 ꝑ tacẽdo vt vr̃: q2 si oppom in oppositõ ⁊ ꝓpom i ꝓposito. ¶ Scõa ꝯ ẽ de pena q̄ ẽ triplex. ꝑma q⁹ ꝓter ifamiã ⁊ depositionẽ ẽ suspẽsio ꝑz distinctionẽ Thome: q2 aut ẽ simo⁹ in ordie suscepto aut i bñficio. Si i ordie nõ recipit exequutionẽ: sz ẽ ipo iure suspensus quo ad se ⁊ quo ad alios: siue sit occultũ siue manifestũ sicut ⁊ notorii⁹ fornicator. ex̃ õ simo. Tãta: ⁊ sic itelligit̃. i. q. .i. Reperiunt̃: ⁊ hz q2 characterẽ hz hz furtiuũ. Si vo simoniacus ẽ: q2 ꝓtulit ordinẽ simoniace: vel q2 dedit vl̃ recepit bñficiũ simoniace: vel fuit mediator simoniace: si ẽ occultũ est suspẽsus q̄ ad se tm̃: sic ⁊ glibz criminosus nõ tñ: quo ad alios. Si vo ẽ mãifestũ ẽ suspẽsus ẽt q̄ ad alios: ⁊ hz dic Inno. ⁊ ꝑ ꝯs irregl̃aris. Nã q ĩdign⁹ ẽ bito ml̃to: magis hñdo Et q indign⁹ ẽ iferiore ĩdign⁹ ẽ supiore. ff. de senatoribus. l. Qui indign⁹. Nõ aũt vr̃ seq̃ suspẽsio nisi ꝑ simonia i bñficio vel ordie. Uñ i sũma i glo. dr̃ q⁹ nõ ois simõia irregularitatẽ gnãt: vt si qs vẽdat aquã bñdictã vel panẽ bñdictũ.

¶ 2a pena ẽ restitutio q̄ semp faciẽda ẽ eccl̃e in cui⁹ iniuriã datũ vel acceptũ ẽ: puta si ꝑ ꝑbẽda pochia vl̃ ordie ab epo ei⁹ vel a iudice ei⁹: illi faciẽda ẽ: nisi qñ oẽs de eccl̃a sunt inculpa. Tũc. n. paupib⁹ põt ⁊ dz erogari. ¶ 3a pena ẽ renunciatio bñficij ꝑ simoniã obtẽti ẽt ignorãter: vt dr̃ i sũma. c. ti. Penã. vſi. Jtẽ q̄ recipit. nisi in trib⁹ casibus. Prim⁹ si inimicus daret malicioſe. 2o si aic⁹ me ꝯdicẽte vbi ẽt nõ ẽgs simõicac⁹. ex̃ eo. Nob. 3o qñ sine pacto. ex̃ eo. c. vlti. tacito vel expsso. ¶ Ad argm̃ aũt factũ i oppom̃ dõm q⁹ restitutio vsure ẽ pena iuris diuini qõ punit actũ iteriorẽ sic exteriorẽ: sz resignatio bñficij ẽ pena iuris hũani cũ pp ẽt qñq; episcop⁹ possit i hz dispẽsare. Jus aũt hũanũ nõ punit actũ interiorẽ. ff. de penis. l. Logitatiõis penã nemo meret̃. Uñ simonia mẽtal̃ q̄ ẽ pctũ iteri⁹ nõ obligat sic pactional̃ q̄uis nõ sit simõia pure iterior qñ ad exteriorẽ dationez ẽ pcessum lz nõ ad pactionẽ. ¶ 3a ꝯ ẽ de dispẽlatiõe: q2 pp põt in oib⁹ ⁊ p oĩa dispẽsar̃. Eps ẽt ꝑmo i oĩ simõia al̃r q̄ i ordie ⁊ bñficio vt dr̃ i sũma Ray. ⁊ i glo. 2o cũ simõiaco q̄ ignorãte simõia ꝯcta ẽ: ita tñ q⁹ bñficio simplici vicioſe accepto renũciet: ⁊ iterꝯ sibi ꝓferat̃. Sec⁹ ãt si sit dignitas rectoria vl̃ cura ⁊ nõ simplex bñficium tm̃ sine cura vt dr̃ ẽt in sũma. 3o q̄ m̃ ad susceptionẽ ordinũ rite añ susceptoꝝ vt in eis ministret ⁊ q⁹ bñficiũ antea legittĩe obtẽtũ retineat: cũ alias ab oib⁹ sit suspẽsus ⁊ deponẽdus vt ibidẽ ẽt dr̃. 4o cũ ordinante ꝓmouẽte ⁊ rogãte sine ꝯditõe ⁊ pacto vt ibidẽ. 5o cũ itrãte

religionē:sicut aūt ꝑt dispēsare cū secularibus sic ⁊ multo, magis cū regularib⁹ subditis. Nā ō exēptis ē dubiū:qz nemo quē ꝺdēnare nō ꝑt:absoluere ꝑt.sz qz ꝙ ī fauorē aliq̄z ē itroductū ñ ꝺz ī eoz lesiōz retozq̄ri vt dr̄. C.ō legi..l.Qz ꝙ fauoze.ió vr̄ ꝙ possit cū eis disp ēsare.Et gdē certū ē ꝙ eps ꝑt dispēsar̄ cū illꝯ ñ sūt ipo iure exēpti sz solū bñt ꝑ ꝓ/ uilegiū facultatē se eximēdi ⁊ fozum declinādi ꝑ excepti onē sic scolares ꝙ bñt optiōez ō trib⁹:ꝯ illō .C.ne fili⁹ pro pre:auc̄.hīta sup B:vl sic illi ꝯ ñ bñt ꝙ possint excoīcari vl̄ suspēdi ab ozdinario.sz ō exēptis ipso iure ⁊ ī nll̄o subditis difficile ē videre qūo possit eos absoluere vel ligare vel dispensare cum eis vl̄ idulgentias dare.Religiosi aūt bñ tes ꝓuilegiū dispēsādi nisi ī casib⁹ ī gb⁹ eēt merito ad sedē apl̄icā recurrēdū oīb⁹ casib⁹ ꝓdictis ꝑt dispēsare.qz ꝑ ca su quē eps expedire ꝑt nō ō necitate papa adeūdus ē:qñ aūt ī ꝓdictis casib⁹ eps simonie ꝺsci⁹ ē: nō ipe sz metropolitan⁹ dispēsare ꝑt.i.q.5.ex̄.de cl̄i.ꝺiu.diuersis.si deī portario vl̄ alicui ō familia:nō vt ipe roget ō ꝓmouēdo:sz solū vt ꝑstet aditū vl̄ ingressū nō ē simōia. Sexto dispēsat eps qñ igno rātia iuris positiui ꝺcta ē:vt i illo ꝙ ꝓmisit nihil petere a p̄ sentante. Nō.n.ignātia excusat a simonia,ex̄.e.Per tuas. sed tñ excusat vt ꝑ eps possit dispēsari. Nec obstat illō de sen. exco. Cū illoz.qz qñ nō poterat absoluere ab excoīca tōe:tē nec dispēsare sup irregularitate ꝙ eā sciēter vl̄ igno rāter ꝺcta:al's ē ꝛ i casu illo possz ꝙ ignorātiā facti vl̄ iuris sic ēt abbas dispēsat ibidē sup irregl'aritate a monacho ꝺ/ cta ignātia iuris vl̄ fci ꝙ excoīcatōez a q̄ ipe poterat absol uere:nō ꝙ aliā. Et sic nō pl's ꝑt abbas q̄z eps ī dispēsando nisi inq̄m pl's bz ī absoluēdo.qz eps nō nisi ō leui iniectiōe. abbas sic nisi de enormi.tñ iste casus dubi⁹ ē:qz cū simo^co ī ozdie simo^cc suscepto nō iuenit eps dispensare: nisi qñ illo ignāte ab alio ꝺcta ē simo^a. Si aūt ab eo forte ignoran⁹ iuris ñ excusat. Ul̄ ꝑt dici ꝙ qñ aligs bñfi^m recipit ꝙ simo^am ꝺctā/ ter ꝙferēte ⁊ amicū e⁹ ipo ignāte eps ñ ꝑt dispēsare nisi sit simplex bñficiū.ō elec.c.penl'.qz ibi fuit collatio viciosa ex itētiōe ꝙferētis:sz qñ neuter credebat ꝓmittere simoniam ,nec dās nec recipiēs ꝙ errozē iuris tūc ē min⁹ viciosa col latio: vñ ēt si eēnt maiozes ozdies vl̄ dignitas aut cura ꝑt eps dispēsare si ipe nō ꝓmisit eā vl̄ supioz si ipemet ꝓmisit.

Secundus articl's ꝑncipalis ē de oō ⁊ mā simōie. Circa quē ꝓponeꝛ opio quozūdā ꝓbabilis. z° argueꝛ ꝺ eā ig̃sitiue. 3° epilogādo recoligēt aliq̄ ꝓnes: ¶ Quā⁹ ad ꝑ^m dicūt gdam ꝙ aligd ꝑt dici spūale a spū icreato vl̄ a spū creato. Si a spū icreato B ꝑt eē dupl'r: qz vl̄ ē spūale ꝙ eēntiā vt gr̄a ⁊ dōa.s.s.vl̄ ꝙ attributionē vt sacr̄a q̄ sūt spūalia ꝙ cām ⁊ ad hec añcedētia ꝓcōmitātia ⁊ ꝓña. Spūalia ꝙ eēntiā nullo⁹ vendi ꝑt nec de iure nec de facto.cui⁹ rō ē:qz in oi vēditiōe res vēdita pōt transferri a vēdēte i emētē de iure vl̄ de facto:sz gr̄a ⁊ dona spūalia nō ꝑt ab vno trāsferri ī aliū nec de iure nec de facto.ꝯ nō ꝑt aliquo⁹ vēdi pp qō in vēditiōe taliū nō ꝑt ꝓmitti simonia. Sacr̄a vo q̄ sūt spūalia ꝙ cās ꝑt gdē vēdi ō facto:sed nūq̄ de iure ⁊ licite.cui⁹ rō est triplex ꝝm tria q̄ sūt i vēditione ad q̄ res vēdita bz ꝙpationē:q̄ sūt:ꝑciū:vēdēs ⁊ ipa vēditō. ꝑꝯ pz ꝓpo⁹ ex ꝙpatiōe rei vēdite ad ꝑciū sic. Illa vēditio ē de se illicita ī q̄ res vēdita nō ꝑt ꝙ ꝑciū recompēsari.B.n. bz nā ēptiōis ⁊ vēditiōis ꝙ res vēdita ꝑcio ꝙpēsar̄: sz res spūalis nō pōt terreno vl̄ tpali ꝑcio ꝙpēsari iux̄ illud ꝓuer. 3. de sapiētia ⁊ fortitoꝛi rōe vitatē bz de gr̄a ⁊ spūalib⁹ pti/ nētib⁹ ad gr̄az:qz ꝑciosio⁹ ē cūctis opib⁹ tē.⁊ oia q̄ deside rāt huic nō valēt ꝙpari.ꝯ vēditio cuiuscūq̄z spūalis ꝙ quo cūq̄z tpali ē ō se illicita. Dāc rōnē tāgit btūs petr̄ cōdēnās Simonē ꝓmatē simōie.Act.8.dicēs.pecunia tua tecū sit ī pditōe:qz existimasti donū dei pecunia possideri. z° pz idē ꝙādo rē vēditā ad vēdētē sic. Illa vēditio ē de se illi cita ī q̄ vēditoꝛ ñ ē dñs rei vēdite:sz tñ mīster ad dispēsan dū ⁊ nō ad vēdēdū:sz ꝑlatus eccl̄iastic⁹ ē minister tñ cō stitut⁹ ad spūalia dispēsādū ⁊ nō ad vēdēdū.ꝯ si vēdat̄: vē ditio talis de se ē illicita. Ma.pz.i.q.i.c.Eos g ꝙ pecuniaz: vbi dr̄ sic.Qis.n.dns qō bz si vl̄t vēdit siue ꝺnū siue aliud aligd eoz q̄ possidet ⁊ applicat ad casū nr̄z de simonia. mi noꝛ ꝓbat̄.s.ꝙ ꝑlat⁹ nō sit ꝺstitut⁹ a ō dns spūaliū sed tñ mīster ⁊ dispēsator:ꝑ illō qō br̄.i.Loꝛ.4.Sic nos existiet bō vt mīstros xp̄i ⁊ dispēsatores misterioꝛ ꝺi.⁊ petr⁹ apl's ⁊ apl'oꝛ ꝓnceps vicari⁹ xp̄i dicit:ꝑ^c canōice sue.c.4.Unus qq̄z sic accepit gr̄az ī alterutrū illā admīstrātes sic boni di spensatores ml'tifozmis gr̄e di.Acceperūt aūt gratis non ex vēditiōe sic dns dixit Mat.io.gratis accepistis gratis da te.ꝯ nullo⁹ licitū ē talia vēdere. 3° pz B idez ex ꝓpōne rei vēdite ad nām vēditiōis sic. Ille ꝺctus ē illicit⁹ in quo nā rei repugnet nature ꝺct⁹:sed sic ē in vēditione ⁊ ēptiōe rei spūalis.ꝯ talis est simpliciter illicita.Ma.pz:qz nā rei dz ꝓpetere ꝺctui ⁊ eꝰ.Ma.ꝑbat̄:qz accessoziū segūt̄ nām ꝓnci palis.sacr̄a aūt acccessoria sūt ad gr̄am:ió sequūt̄ nāz ei⁹. nā aūt gr̄e ē ꝙ gratis deī:aliogn nō ē gr̄a vt br̄.Ro.xi.nā aūt vē ditiōis ⁊ ēptiōis ē ꝙ sit ꝺtract⁹ ñ gratuit⁹:igit̄ nā gr̄e ⁊ spi ritualiū ānexoꝛ repugnat ēptiōi ⁊ vēditiōi. ꝓz igitur ex his ꝙ ēptio ⁊ vēditio sacr̄oꝛ ē de se illicita. Et dr̄ simōia a simone q voluit emere gr̄am.s.s.sāctū cōferendi quē vidit visibil'r dari i sacr̄o cōfirmatiōis ꝑ mpuū ipositionē apl'oꝛ vt br̄ Act.8.vēdētes vo ꝓpe tgiezie dn̄r ꝯ illō qō br̄ ō gye zi.4.R.4.Quāuis oēs tā vēdētes q̄z ementes possint di ci simoniaci:qz Simon voluit illaz gr̄am emere vt postea opationē vēderet.Et ad idē dōm ē de añcedētib⁹ ad sacr̄a vt vasa sacra ⁊ ius patronat⁹:qō est ius ꝑntandi aliquē ad bñficiū eccl̄iasticū.vasa.n.sacra rōne cōsecrationis nullo⁹ sūt vēdēda:vt.s. rōe ꝺsecratiōis ei⁹ aligd plus exigar̄:tñ in necitate eccl̄ie vendi ꝑt quo ad valoꝛē ei⁹ qō ē i eis pure coꝛporale vt m^a auri vl̄ argēti.Et tē si vendāt̄ ꝑsōe eccl̄ia stice ꝑt ītegra vēdi.Si aūt alys ⁊ nō ad vsū eccl̄ie debēt ꝑ us frāgi ne sacra tractēt̄ ab alys q̄z a mīstris eccl̄ie. Jus vo patronat⁹ ꝑ se vēdi nō ꝑt nec i feudū dari:sz si villa cui ius patronat⁹ ē ānexū vēdat̄ vl̄ i feudū deī ius patronat⁹ trā sit cū vniuersitate.vt pz ex̄.ō iure patro.cū seculuz.nec ꝓp ius patronat⁹ ꝺz villa vl̄ castꝝ pl's vēdi.ꝺcōmitā^a vo vt la boꝛ coꝛpal'q ē i mīstrādo sacr̄a vl̄ i ꝺsecrādo eccl̄ias nll̄o⁹ vēdi ꝑt:qz nūq̄z cadit ſō vēditiōe labꝛ opātis:sz op⁹ ēt ī pu ra coꝛpalib⁹.gs.n.vnq̄z emer̄t laboꝛē opātis nisi ꝓp fructū opis:nll's.⁊ iō ridiculū ē dicere ꝙ mīstri possint laboꝛē suū vēdere vbi op⁹ suū licite vēdere ñ ꝑt.si qd ꝯ recipit mīster eccl̄iastic⁹ dispēsās sacr̄a ñ recipit id vt ꝑciū opis vl̄ laboꝛ/ sz vt sustētationē mīstri.Et idē dōz ē ō officys ꝓñtib⁹ ad sa cr̄a suscepta vt patebit.Loꝛ aūt q̄ dn̄r spūalia a spū creato: q̄dā sūt spūalia ꝙ eēntiā vt sc̄ia ⁊ vtutes acq̄site:⁊ B nll̄o⁹ vē di ꝑt ēt ō facto ꝙ eādē rōnē q̄ posita ē ō ꝯ gr̄a ⁊ ō spūalib⁹ ꝙ eēntiā.alia vo sūt spūalia ꝙ attributionē:vt docere ꝓsulere ⁊ iudicar̄.⁊ testificari:vñ vēdere talia ñ ē simōiacū:sz qñz ē aliud gen⁹ pcti:qñz vo nullū. Qñ.n.aligs teneꝛ gratis talē opas exhibere vēdere eas ē iust̄ū:ꝓp qō cū iudex ex offō suo teneat̄ iudicare ⁊ ſbdit⁹ eo ꝙ ſbdit⁹ testificari ī iudi⁹ ñ ꝑt iudex absq̄z iust̄itia vēdere suū iudiciū nec testes suuz testimo^m lz possīt expēsas suas petere q̄s fecit vēiēdo ad lo cū iudicy ⁊ redeūdo. Ex q̄ segūt̄ ꝙ cū sigillū iudicis ñ sit nisi testimonium sui iudicy nō appet quo mō ꝑ sigillo suo iu dex possit aligd petere nisi forte expēsas cere ⁊ sigillatoris ⁊ cl̄icoꝝ ad B deputatoꝛ. Qñ aūt aligs nō teneꝛ tales ope ras ex offō exhibere vēdere eas nō ē illicitū: vñ iurisp⁹itus pōt licite vēdere suū cōsiliū ⁊ adnocat⁹ suuz patrociniū:⁊ sicꝑz ꝑ^m. ¶ Quātū ad z^m.s.igrendo de his vr̄ qō dicit ꝙ spūalia ꝙ eēntiā nec de iure nec de facto ꝑt vēdi: dōm ꝙ ē verū q̄z^m ad efficaciā trāsferēdi ⁊ acgredi:qz ñ ē bois ea trāsferre nec dare:dei aūt est dare ea ⁊ miracl'z trāsferre

accis.n. de subo i subz ōs posset trāsferre:sz instātia ē ō sa cramēto altaris qō xpian⁹ vēdidit iudeo ꝛ ō fcō tradidit: vbi spūale p eēntiā ve erat.ꝛ sic p accīs rōne corporeitatis sensibil' ⁊ fiebat:ꝛ nō ē dubiū q⁹ simonia erat. Nihilomin⁹ de spūalib⁹ ꝓprie sūptis vī q⁹ possint ō fcō emi ꝛ vēdi quo ad simoniā ꝯhendā.qz simō mag⁹ voluit simoniace emere grāz illā gratis datā p quā apl'i man⁹ipositōe dabāt spūm scīm q̄ erat character epal'ꝛ grā miraculoꝝ q⁹ spūs visibil'r descēdebat. Sic ēt si qs credat q⁹ beretic⁹ dādo suā cōsola tionē spūm ifundat:ꝛ hoc ipz emat ex itentōe erroris simo niacū ē. De spūali p cām sic sūt sacra:vī q⁹ sint ēt spūalia p eēntiā q̄tū ad sacrm eucha⁹.itē q̄tū ad oē sacrm no. le.i q̄ ē vt⁹ spūalis p eēntiā ad causādū characterē vl'ornatū.vñ z⁹ rō quā tāgit sic dz suppleri:q⁹ vēditio dispēsatoris ꝯ vo lūtatē dñi ē illicita:qz si ō volūtate dñi:ita licita ē si fiat a dispēsatore sicut a dño. De iudicio ꝛ testionio vex dic:sz rō dubia ē:qz iudicare ꝛ testificari q̄q̄ ē libex. Non.n.sp iu dex tenet iudicare p scīpm:sz pt delegare vl'pt a pn⁹ nō su scipe ptātē.ꝛ sil'r nō sp testis cogit testificari:ꝛ tn̄ siue spon te siue coact⁹ aligs iudicet siue testificet nō licet ei pecuniā recipe ꝓ hoc ope:sz bn̄ p expēsis si nō ē ordīari⁹:qz nō tene tur ꝓprius stipēdys militare ꝛ p salario assessoris. De ꝟ tn̄ ē forma taxata.ō rescrip.statutū.li.6.ꝓ arbitrio āt susci piēdo n̄ vī ꝓhibitū.de sigillo āt vī vex dē:sz hꝰ n̄ sūt illici ta tn̄:vt dīt:sz ēt simōiaca si fiāt i cā spūali ꝛ i iurisditōe ec cl'iastica:qz sūt accessoria ꝛ ānexa spūalib⁹ a spū creato. Sz ō ꝯsilio p̄rocinio ēt i cā spūali:sic ē mrīmōiali vl' de pbēdis ꝛ decimis:nō ē pctīn̄:qz n̄ tenet gratis.vī ēt q⁹ vbi tenerēt nō eēt pctīn̄. Si.n.aligs diues morerēt fame hūs pecuniā teneor sibi subuenire:nō tn̄ gratis:qz non ē neče dare q̄ pōt emere:sicut Thobias n̄ dedit sz mutuauit gabello:qz spes tūc erat q⁹ posset reddere. Sil'r medic⁹ tenet ex officio suc curere morīēti ō medicia si ē nečia ad vitam:sic ali⁹ ō pane quē hz:sz nō oz q⁹ gratis si ē diues. Et ita si aligs nō hz ad uocatū ꝛ p defectū aduocati pditur⁹ ē cām toti⁹ heredita tis:aduocat⁹ tenet ei p̄rocinio pstare:ꝛ iurisc̄sult⁹ ꝯsilium nō tn̄ gratis. Rō quā tāgūt hz du^m de labore:qz si n̄ licz vē dere laborē q̄ est i mīstrādo sacra:qz nō labor opātis sz op⁹ ipm est:qō bō emere ītēdit ꝛ ipz op⁹ nō ē licitū emere. Con tra:qz tūc nō licet doctori vēdere laborē quē habet i docē do:qz ipsam sciam q̄ ē opus operatū nō potest vēdere nec de iure nec de facto. ¶ ℙ. sicut emptor plus curat emere op⁹ opatū q̄ operans.sic eꝰ alius plus vult vēdere laborē suū q̄ aliō:ꝓpter qō vī alicui q⁹ si in talibus homo nō ven dit nisi laborē suū:ꝑm q⁹ plus vel minus laborat debz pl's vel minus accipere ꝛ nō ꝑm q̄titatem cāe vel cōditionem emētis. Res.n.non debet plus vendi q̄ valeat ꝓpter con ditionē vendētis:aut finis ad quez ordinatur.sicut martel lus ꝓpter hoc q⁹ emit ad fabricandū aurū non plus valet ille idē q̄ si ad fabricandū es vel ferrū. Non deberēt ergo aduocati vbi nō laborāt tātū accipere nisi cōputēt laborē antiquū:sicut homo vendens merces non soiū respicit q̄ tum sibi cōstiterūt a principio:sz q̄tum cōstiterūt portan do ꝛc.sed nec istud excusat eos:qz vēditor rē n̄ debet vēde re plusq̄ valeat i se q̄uis plus sibi cōstiterit a p̄ncipio vl' ex
p⁹ ꝯ post facto. ¶ Quantū ad tertiū epilogādo sunt tres ꝯclu siones. ¶ Prima q⁹ sacra nō debēt vēdi sic bn̄ ꝓbatū est. verum est etiaz q⁹ sūt spūalia solū per cāz. Nec obstat q⁹ ibi ꝓbat oīa sacra eē spūalia per eēntiam.qz lz illa vtus sit spūalis per efficaciā: est tamē corporalis p eēntiā: qz sic est subiue in corpore q⁹ nō est nata eē in spū.ꝛ nō solū hoc ē ve rū i gnāli sz ēt in spāli ō singlis.qz baptism⁹ cū oīb⁹ sacrā li b⁹ dz gratī ꝓferri:ꝛ lz i nečitate liceat vēdere caltcē ꝯsecra tū:n̄ tn̄ i nečitate licz emere bap^m.vñ dato q⁹ sacerdos nol let puex bapiçare nisi sibi daret pecunia:nllo mō pecunia eēt sibi dāda:imo tali casu posito liceret tūc cuicūq⁹ puex baptizare vel sinere eū i manu dñi si nō possit al'r q̄ ꝑ pe cunia baptizari:qz n̄ sūt faciēda mala vt veniāt bona ꝟz qō dicit ꝟ Tho. Eodē mō nec ꝑ ꝯfirmatione chrismate.ꝛ hꝰ. Nec ꝑ cōfirmatiōe electiōis nisi rediīndo vexatiōez suaz sic.n.lz iur̄ ciuili sāguine suū rdimere sic iur̄ canonū vexa tiōez:qō fit qñ bō dat pecu^m n̄ vt aliqō ius acgrat sibi sz ne i⁹ acgsi^t iuste ipediat.itē nec ꝑ eucha^a. Obl'ōes vo spōte fa ctas lz retinere:sic i alijs sacerdotes ꝯductici excusāt:qz i sustētationē vite n̄ pciū misse nec laboris recipiūt. Et sil'r p̄bēde p̄t eē ānexū officiū celebrādi:sic cuilibz officiū dicē di horas canonicas:qz ꝟ est i sustētationē ministroꝝ. Itez nec ꝑ pnia:vñ sacerdotes g nolūt audire ꝯfessionē nisi p⁹ hēant pecuniā sūt simōiaci:nec ēt ꝑ absolutiōe i foro exteri ori dz pecunia exigi:sz cōtumacia pōt puniri ēt pecuniarie ꝑm ꝯsuetudinē regiōis.ex de sen.excō.c. Uenerabilib⁹.al's icipit cete^x.§. Deniq:nisi sit delegat⁹ legati i frācia q⁹ fa ciēdo eēt excōica⁹ vt i cōstitutiōib⁹ Simōis de offi.del.c. vlt. Itē nec ꝑ mrīmonio nisi q⁹ iūctū ēi officiū dat ꝑ one rib⁹ mrīmōy dos.ꝑ bn̄dictiōe vo nihil exigēdū ē:lz sponte oblatū possit recipi:ꝛ ꝑ iustis ꝯsuetudib⁹ iudicis officiū i plorari nō i iudicio lis formari sic ꝑ decimis lz. Itē nec ꝑ ordīe sil'r:nec ꝑ bn̄dictiōe abbatū ꝛ abbatissaꝝ ꝛ virginū Itē nec ꝑ extrema vnctiōe. ¶ z^a ꝓ ē q⁹ simōia hz locuz in z^a ꝯ actib⁹ spūalib⁹ a spū icreato i q̄b⁹ nec ꝑ labore aliqd lz re cipere:sed solū i sustētationē vite. De āniuersario āt dōm ē sic de pbēdis q̄ ēi sustētationē vite ꝛ recipiēdo ipz obli gant ad faciēdū sic canonic⁹ ad horas canonicas. Itē oro ꝑ pecunia nō est faciēda sz ꝑ deo ꝛ pp bonū affectū. Si vo ex pacto ꝑ dicēdo psalterio det pecunia ē expssa simonia. ꝓro pdicatiōe vo nō licet pecniā recipe:sz lz pdicanti vi ctū rcipe.i.ad Cor.9. Itē pdicare ꝑ elemosinis alienis ꝛ su is tribuēdis vt paulus ꝑ colectis faciēdis i sctōs coaplos ꝛ discīplos.i. Cor.vlti. Nō āt i pecunie collatiōe finē pdica tiōis ꝯstituere:sic illi q̄ sūt estimāt pietatē ad nihil aliō p dicātes nisi vt pecuniā colligāt.ad quā ēt idīgētias fingūt ꝛ i pdicatiōe sua multa mēdacia ꝯponūt. Uñ ñ ōbēt dici p dicatores:sz q̄stores ꝯ quos apl's.nō q̄ro vra sed vos: nō qz q̄ro datū sz qz regro fructū. Itē ꝑ correctiōe ꝛ visitatiōe dare pecuniā ē simonia vl'ēt accipe ꝑ crīe celādo iudici ec clesiastico vl' ꝑ reo purgādo. Idē si ꝑce vl' obsęgo. Itē ꝑ ō licto n̄ puniēdo vl' min⁹:sz ꝑcurationē visitāti ꝛ dedicāti. n̄ āt nō visitāti vt i exēptis:qz āmoto offō pp qō debeꝰ le gatū nō ōbēt legatū.ff.de adlmē.le.l. Alūne.§. seya:cū eis sufficere ōbeat vt tpalia metāt a locis spūal'r visitatis pro dieb⁹ q⁹ spūalia sb̄mīstrāt.ex de cēsib.c⁹. Felic.li.6.sz tn̄ qdā vi exigit ꝑcurationē:dicēs nolo vos corrigere diabo lus vos corrigat:sz tn̄ ꝑcurationē meā volo exigere:qz iu ra q̄ dicūt q⁹ g nō facit visitatiōis offiñ non dz recipe ꝑcu ratiōis bn̄ficiū loquūt qñ stat p eū.ex de cēsi.ꝑcu.ꝯ qō ē .l.dicta.qz ꝑꝑ visitationē trāsferēs cōpat testatori trāsferē ti executionē:Uñ cui cōpetit bn̄ficiū ꝑ offiñ si culpa sua ꝑuatur vl' suspēdit ab offō eo ipo a bn̄ficio.sic i illo g rōne bn̄ficy tenet ad ordinē si culpa sua fit irregularis dz pdere bn̄ficiū.si āt post q̄ vtrūq⁹ ius sibi acgsitū est sin̄ culpa sua pdit offiñ n̄ pp ꝟ pdit bn̄ficiū:sic g sin̄ clpa fact⁹ ē irregla ris:lz nō possit ꝓmoueri nō pp ꝟ dz bn̄ficio ꝑuari. Uñ cū dioceſan⁹ sin̄ clpa sua p exēptiōnē sit ꝑuat⁹ visitatiōis offō nisi exꝑmat nō pp ꝟ vī ꝑuat⁹ ꝑcuratonis bn̄ficio: nec ob stat.l.allegata:qz loḡ qñ neutz erat adhuc acgsituz. tē.n. trāsfrē⁹ p̄ncipale vī trāsferri accessoriū:sec⁹ qñ vtrūq⁹ iā ē acgsitū ꝛ vnū trāsferr̄ certa de cā p cōpōnē ad quā alter n̄ ē accessoriū ꝛ sic ē ꝟ. Nō.n.segt si bō ē exēpt⁹ ab vno.q⁹ pp ꝟ sit exēpt⁹ ab alio. De receptione āt ad religionē dicendū ē sicut dicit Tho q⁹ ꝑ necitate vite p̄t ei dici q⁹ secū appor tet si vl' viuere.aly āt sūt actus ꝑ q̄bus licet accipere pro labore sicut pro doctrina ꝛ alijs spūalibus a spū creato:sz ꝑ

doctria ipa dicũt gdã q ñ ẽ simonia: qz nõ p rõnẽ ad spm
ĩcm sz humanũ: aly q sic. sz de theologia videt simonia: õ
alys sciẽtys non. pro licentia gdem docendi in quacũq; fa
cultate dare: vel recipere ẽt gratis oblatum nec pro labo/
re licz: p doctrina ẽt ñ licet: sz p labore spõte oblata recipe
non autẽ exigere. ff. de var. t extra. l. i. Unde nec libros reti
nere licet: nisi forte pro sponte ꝓmissis: sz q ex offõ docere
dz turpiter recipit nisi a diuitibus quos gratis docere ñ te
net vt ex. õ magris. De iudice ãt t teste t aduocato iurispe
rito dcm̃ est. ¶ 3ª ꝑ ẽ de ãnexis sacrõ. p q ad vasa sacra q̃ ñ
licz vẽdere nisi i necessitate: t tunc nõ plus gra ꝓsecratõis
qñ vendunt clericis gb⁹ integra vẽdi possunt. Naz laycis
nõ debent vẽdi nisi ꝓflata gb⁹ tñ possunt obligari. Et idez
est de reliquys q̃ gra auri t argenti possunt vendi t obliga
ri ñ alr: qz nẽo martyres distrahat nemo mercet. C. de sa
cro sac. ecc. l. Nẽo. Scõ q de sepultura idẽ ẽ: qz cimiteriũ
nõ nisi pro necessitate eccle t paupz sustẽtatione t capti
uoz redemptione vẽdi põt rõne terre nõ rõne benedictio
nis. Ipsa aũt sepultura vendi nõ dz qõ facit q nõ vult sepe
lire nisi pecunia ꝑus obtenta: t gcũq; sine cã debita funus
arestat quousq; aliqd sibi det aut promittat simoniã com
mittit. Alia sunt annexa actib⁹ spũalib⁹ vt ius patronatus
qõ vendi nõ põt: sz cũ vniuersitate vendita trãsit: q̃ si plus
pp hoc venderet ẽẽt simonia q̃uis cadat in laycũ: qz nõ ẽ
spũale rõne sui: sz rõne ei⁹ ad qõ ordinat. Itẽ de canonica
tu nã fructus ipsos vendere licet: nõ aũt ius ꝓcipiendi qõ
spũale ẽ t in laycũ non cadit: t licet redimere decimas de
manu layci t impedimentũ iuris sui tollere.

Quantũ ad 3m argum principale ꝗbus. s. modis comit
tatur simonia. Est sciendũ q trib⁹ modis õ
gb⁹ videdũ est p ordinẽ: qz primo p munus a manu. 2° p munus a lingua. 3° p munus ab obsego. ¶ Quãtuz ad
pmũ de monachis primo q dant abbatib⁹ aliqd p ꝓbatib⁹
habẽdis. de gb⁹ est dicendũ q si ibi ẽ aliqd spũale vt deci
me: oblationes: debitũ celebrandi diuina: vel aliqd tale: si/
mõia est: siue det de reb⁹ monastery. vel prioratꝰ vel aliun
de: sm q hec ꝓpositio pro denotat appreciationẽ vel cãm
primã vel principalẽ. Paruula aũt munuscula q̃ non co/
rupta intentione accipiunt ad simoniã non ptinẽt: qõ est õ
illos q dicũt q visitator nec stillũ recipere põt: cuius õriũ
dic glõ. ex de censi. c. Cecilis li. 6. q̃ ẽt de visitantib⁹ iure or
dinario intelligit: vnde nõ de visitatoꝛib⁹ missis a canoni
co vel a magro vel a prouinciali. De his aũt gb⁹ rõne offici
nihil licet recipere: dicendũ q debẽt ꝓsiderare intẽtionez
offerentis vtrũ alꝰ amicus vl ꝓsanguineus. Nã si exneus
nõ alꝰ nisi de iudicio daturus recusandũ est q̃uis paruuz:
qz licet ad ꝑsumptionẽ iuris distinguat vtrũ sit magnũ qõ
verisile est mouere coz: an paruũ de quo nõ est verisile pp
qõ t iura talia pmittũt recipere iudicib⁹: qz nõ videt q per
ea debeant corrũpi sicut esculẽtũ. t poculentũ: qõ ifra. pau
cos dies ꝓsumi posset: tñ quo ad ꝓsciaz siue paruũ siue ma
gnum sit pro quo spũale emit vel dat simonia ẽ. ¶ 2° cõ/
mittit p munus a lingua: t distinguit vtrũ ꝑces fundat gs
pro alio aut p se: i primo casu si p indigno simonia ẽ: si pro
digno non: i scõo si pro cura aiaz simonia ẽ: alr non: q distĩ
ctio locũ hz quo ad ꝑsumptionẽ iuris in foro exteriori: qz i
foro conscientie quicũq; ituitu ꝑcum concedit vel rogat
q pp ꝑces fiat hoc itendens simoniã cõmittit. Si aũt pla
tus ad ꝑces alicui⁹ ꝓcedit qõ alias nõ cõcederet: qz suppo
nit q rogans nõ nisi pro digno rogaret: ita q sue ꝑces sint
q̃si testimoniũ non est simonia. Qui ãt scit vel credit ꝓferẽ
tem sibi cõtulisse ordinẽ vel beneficiũ ꝓncipalr pp obsega
siue ꝑces carnales a se vel alio iterpositas: si erat idignus
dz resignare: qz tũc succedũt loco ꝑcy: aliogn si erat dign⁹
nõ tenet sz dz penitere de intẽtione corrupta si illõ procu
rauit. ex. e. Manda. t de eta. t q̃li. Tua. ¶ 3° p munus ab
obsequio vbi distinguit an fuerit honestũ: t tunc licet: an
inhonestũ t sic est simonia: qõ ẽ veruz quo ad ꝓsumptiõez
iuris. Nã ſm veritatẽ si pp seruitiũ q̃uis honestũ quasi pro
mercede det beneficiũ: simonia est. Et si aliqs pp hoc ser/
uiat vt pro remuneratione ꝓbendã acquirat simonia est:
sz curie ꝓlatoꝝ probatiue sunt clericoꝝ vt dixit gdã. Uñ
si aliqs nõ eẽt seruiturus ꝓlato nisi qz spat ab eo hre ꝓben
dam: nõ sic tñ q hoc velit hre pro mercede sz vult ostẽde/
re se dignũ t benemeritũ vt ſm meritũ recipiat t non ſm
seruitium: t ꝓlatus det nõ remunerãdo sz tanq̃ digno: ex
testi⁹ seruity q̃uis alꝰ non daturus: quia per ꝺ probat eũ
magis meritum non est simonia. ¶ Ad argumentũ in op/
positum responsum est in scõa conclusione primi articuli.

¶ De sacramento ꝓiugij cuius institutio t cau
sa ostẽdit. Distinctio. XXVI. a

Uz alia facia p⁹ pctm̃ t pp pctm̃
exordiũ sũpserũt: matrimonij sacra
mtũ ẽt añ pctm̃ legit institutũ a dño
ñ tñ ad remediũ sz ad offm̃. Refert
.n. scriptura geñ. i adã missso sopore: atq; vna õ
costis ei⁹ sumpta: t exinde muliere formata vi
ruz in spũ intelligentẽ ad quẽ vsum mulier fcta
esset: post extasiz ꝓphetice dixisse. Hoc nũc os
ex ossibus meis t caro de carne mea: propter
hoc reliquet homo patrẽ t matrem t adhere
bit vxori sue: t erunt duo in carne vna.

¶ De duplici institutione coniugij. b

Coniugij aũt institutio duplex est: vna añ
c pctm̃ ad officiũ facta ẽ in paradiso vbi es
set thorus imaculat⁹ t nuptie honorabi
les: ex qb⁹ sine ardore ꝓcipent: sine dolore pare
rent: altera post pctm̃ ad remediũ fcã extra pa
radisũ: pp illicitũ motuz deuitandũ. Prima vt
natura mltiplicaret. Scõa vt natura excipet
t viciũ cohiberet. Nã t ante pctm̃ dixit deus.
Crescite t multiplicamini: t post pctm̃ oibus
pene hoib⁹ p diluuiũ ꝓsumptis. Qz vero añ pec
catũ istitutũ fuerit ꝓiugiũ ad officiũ: post pctm̃
vero ad remediũ cõcessũ aug. testat dicẽs. Qõ
sanis ẽ ad officiũ: egrotis ẽ ad remediuz. Infir
mitas. n. incõtinentie q̃ est i carne p pctm̃ mor/
tua ne cadat i ruinã flagitioꝝ: excipit honestate
nuptiaꝝ. Si vero nõ peccassent primi hoies: si
ne carnis icẽtiuo ac feruore libidinis ipsi ac suc
cessores eoꝝ conuenirent. Et sic̃ remunerabile
ẽ aliqõ bonũ op⁹: sic coit⁹ eoꝝ bon⁹ esset t remu
nerabil. Quia vero ꝓpter pctm̃ letal cõcupiscẽ
tie lex mẽbris nostris inhesit: sine q̃ carnal non
fit cõmixtio: reꝑhẽsibilis est t malus coitus: ni
si excusetur per bona coniugij.

¶ Uñ ſm preceptũ: quãdo ſm indulgentiã con
tractum sit coniugium. c

Prima istitutio habuit ꝑceptũ: scõa idul
p gentiã: didicim⁹. n. ab apl'o humano ge
neri pp vitãdã fornicationẽ idultũ eẽ coniugiũ.

Indulgentia vero quia meliora nō eligit remedium habet non premiū: a quo si quis declinauerit meretur exitiale iudicium. Quod ꝑm indulgentiam conceditur: voluntarium est nō necessarium: alioquin trāsgressor esset qui illud nō faceret. Et potest sane intelligi illud sub precepto dictum hominibus primis ante peccatuz: Crescite ⁊ multiplicamini. quo etiaz post peccatum tenebantur vsqz quo est facta multiplicatio: postqz ꝑm indulgentiam matrimonij contraetus fuit. Ita etiam post diluuium quo vniuersum pene humanum genus deletum ē: ꝑm preceptum dictum est filijs noe: crescite ⁊ multiplica. Adultiplicato vero homine ꝓz indulgētiam contractum est: non ꝑm imperium.

¶ Quibus modis accipiatur indulgentia. d

i Ndulgentia aūt diuersis modis accipit .s. p cōcessiōe: p remissione: p pmissiōe Et ē pmissio i nouo testamēto de minoribꝰ bonis ⁊ de miozibꝰ malꝫ. De minoribꝰ bōis ē cōiugiū qō nō mereť palmā: ꝓz ē i remediū. De minoribꝰ malꝫ. i. de venialibꝰ ē coitꝰ q fit cā incōtinētie. Illō. s. ꝓiugiū idulgeť. i. ꝓcedit. Illō vo .i. coitꝰ talꝫ pmittit. i. tolerat ita q nō ꝓhibetur.

¶ Oz nuptie sint bone. e

f Uerūt aūt nōnulli heretici nuptias detestantes q taciani appellati sūt: bi nuptias oīno dānant: ac pares fornicatiōibꝰ alijs qz coꝛruptionibꝰ faciūt: nec recipiūt in suoꝛ numero: cōiugio vtentē marez vel feminā. Oz aūt res bona sit cōiugiū nō mō ex eo ꝓbať q dñs legit cōiugiū instituisse iter prios parētes: ꝓz ét q in cana galilee nuptijs interfuit xp̄s: easqz miraculo ꝓmēdauit: aq̄ i vinū ꝓuersa. Qui ét postea vir dimittere vxorē ꝓhibuit: nisi cā fornicationis. Apls ét ait. Uirgo non peccat si nubat. Cō stat ergo rē bonā esse matrimoniū: aliogn ñ eēt sacr̄m. Sacramentū. n. sacrum signum est.

¶ Cuius rei sacramentū sit cōiugium. f

C Um ergo coniugiū sacramentū sit: ⁊ sacrū signū est: ⁊ sacre rei. s. cōiunctionis christi ⁊ ecclie sic̄ ait aplus. Scriptum est inquit. Relinquet hō pr̄em ⁊ matrē ⁊ adherebit vxori sue: ⁊ erūt duo in carne vna. Sacz hoc magnū est. Ego aūt dico: in christo ⁊ in ecclesia. Ut. n. iter cōiuges coniūctio est ꝑm ꝓsensuz aioꝛ ⁊ ꝑm pmixtionē coꝛpoꝛ: sic ecclia xp̄o copulat volūtate ⁊ nā: q idē vult cū eo: ⁊ ipse formā sūpsit de natura hois. Copulata ē ergo spōsa sponso spūalr ⁊ coꝛporalr. i. charitate ac ꝓformitate nature. Hui⁹ vtriusqz copule: figura ē in cōiugio. Consensus. n. cōiugū copulā spiritualē christi ⁊ ecclie q̄ fit p̄ charitatē sigificat. Cōmixtio vero sexuū: illā significat q̄ fit p̄ naturę conformitatem.

¶ Qualiter itelligēdū sit illud. mulier illa nō ptinet ad matrimoniū cū q̄ nō ē cōmixtio sexuū. g

i Nde ē q quidā doctoꝛ dixerūt: illā mulierē ñ ptinere ad matrioniū: q̄ ñ experit carnalē copulā. Ait. n. aug. Nō dubiū ē illā mulierē nō ptinere ad matrimoniū: cū qua docet non fuisse cōmixtio sexus. Itē leo papa. Cū societas nuptiaꝝ ita a principio sit instituta vt p̄ter cōmixtionē sexuū non habeat i se christi ⁊ ecclie sacām: non dubiū est illā mulierē non ptinere ad matrimoniū: in qua docet ñ fuisse nuptiale mysteriū. Itē augusti. Nō est pfectū cōiugiū sine cōmixtione sexuū. Hoc si ꝑm superficiem verboꝝ quis acceperit: inducit i erroꝛē tātū: vt dicat sine carnali copula nō posse contrahi matrimoniū: ⁊ inter mariā ⁊ ioseph nō fuisse coniugiū vel non fuisse pfectū: qō nephas est sentire. Tanto eniz sanctius fuit atqz pfectius: q̄to a carnali opere immunius. Sed superius posita ea ratione dicta ielligendū est: nō quin perti neat mulier illa ad matrimoniū cum qua nō est permixtio sexuū: sed nō pertinet ad matrimonium quod expressam ⁊ plenam teneat figurā cōiunctionis xp̄i ⁊ ecclesie. Figurat eniz illā vnionem christi ⁊ ecclesie que est in charitate. Sed non illam que est i nature ꝓformitate. Est ergo ⁊ in illo matrimonio typus coniunctionis xp̄i ⁊ ecclesie: ꝓz illius tm̄ qua ecclesia christo charitate vnitur: non illius qua per susceptionez carnis capiti membra vninutur. Nec ideo tm̄ min⁹ sanctū est coniugiū: quia vt ait Augu. In nuptijs plus valet sanctitas sacramenti: q̄z fecunditas ventris. Est etiam coniugium signum spiritualis coniunctionis ⁊ dilectionis animoꝝ qua inter se coniuges viri debent. Unde apostolus ait. Uiri diligite vxores vestras: vt coꝛpoꝛa vestra.

Questio. I.

Circa 26. distinctionē de mr̄io q̄runt q̄tu oꝛ. Primo qd sit. 2° an sit licitū. 3° an sit necessariū. 4° an sit sacramentum.

Primo igit̄ q̄rit qd est mr̄io⁹ ⁊ vtruz sit ꝓiunctio maris ⁊ femie. Et videť q nō: qz diffinitio dꝫ ꝓuerti cū suo diffinito: ꝓz i bꝛutis ē huiusmodi ꝓiūctio ēt vsqz ad mortē sic̄ in iconys: colūbis ⁊ turturibꝰ i q̄bus tm̄ nō est mr̄io⁹. q̄ illa ñ est bona diffinitio. ¶ In ꝺriū sunt theologi canonistę ⁊ legiste q ponūt eā. ¶ 2°. hic sunt tria videnda ō mr̄imonio p̄mo de quid nois. 2° de qd rei. 3° de īstitutione ipsius.

Quantū ad primum primo videndū est de noibus mr̄imony ⁊ rationibus noiuz. Dr̄. n. ꝓz hoc. matrimonium a matre ⁊ munium. i. officium. Est eniz matrimonium. q. matris officium: quia dat mulieribus esse

mfes. Et iō ſz pater gnātionis ſit actor ꝛ pene vxoris dñs .33.q.5. De cimago.tñ matrimoniū plus aſcribīt matri q̄z patri:q̄n eius officiū plus apparet ī mr̄imōio q̄z officiū viri. Nā añ partū onerosus:i partu dolorosus: post partuz laborioſus noſcit ſibi part⁹.vt ex̄ de ꝓuer. ifide. Et lr̄is. hac eadē ratione pōt dici q̄ pr̄imoniū potius a patre noīet:qr vir magis ꝛ virilius laborat ī acquirēdo q̄z vxor. Sūt autē hec q̄ttuor noīa ſynonyma ſiue ꝓſignātia:mr̄imonium nup tie:ꝓiugiū:cōnubiū.ff.de ritu nup.in eo.ſ.hoc caput. Nuptie dicūt a nubēdo qō ē ꝓpr̄iū mulieris: vel vt ait Iſido. ab obnubēdo.i.a velādo:qr nupta velata dr̄ īcedere.33. q.5.hec imago ꝛ.c. Mulierē. Uellāt ām mulieres vt noueritſemp ſe viris forē ſubiectas.33.q.5. Femie. Uel dicunt a nube. Nā ſic nubes tps offuſcat ꝛ turbidū reddit:ſic nuptie debēt offuſcare nuptā. vt quo ad geſtus laſciuos ꝛ cōtact⁹ corporales oīb⁹ reddat obſcura ꝛ turbida p̄ter q̄z viro ſuo. Cōnubiū ām dr̄.q.ſimul nubiū.ꝓiugiū q̄ſi ſimul conſenſu iunctū. Pōt addi quītū.ſ.ꝓſortiū qō ꝛ ad ꝓuos aliq̄ trabit. C. de fuis fugitiuis. l. vltima. Sz ſm leges īter ſeruos ꝓpr̄ie dr̄ ꝓtuberniū. C. de īceſt. nup. cū ancill. Sec⁹ ſz canones vt no. de cōiu. ꝓuor. In ſacerdote vō ꝓtuberniū dr̄ vt ex̄ de clericis ꝓiu. Sane ſacerdotes.

Quantū ad z^m de mr̄imonio dant.ſ.diffinitiones.

Pria legis antiq̄. Nupte ſunt ꝓiūctio maris ꝛ femie cōſortiū oīs vite dīni ꝛ hūani iuris cōicatio. ff. de ri. nup. l. i. ſz hoſti. loco ei⁹ qō dr̄ ꝓſortiū oīs vite ponit q̄ idē ē idiuiduā vite conſuetudinez retinēs. Et ꝓbat hec diffinitio. z 9.q.i.ſ. i. z 7.q.z.ſ.i. ex̄ de ꝑſump. illud ad fi. ff. rerum amo. l. i. ꝛ. c. de crimīe expi. hr̄. l. aduerſus. vbi dr̄ q̄ eligit ſocia diuine ꝛ humane domus: maris ꝛ femie: qr ī eodē ſexu non pōt cadere matrimoniū. C. ad. l. iuliā de adult. l. Cū vir nubit in femina: cū ſit damatus coitus ꝛ lege nāe: cū bruta hoc horreāt. niſi q̄dā īmūda vt pdix. itē lege moſayca vt pz i leuitico. Qui coierit cū maſculo coitu femineo mōte moriat. ꝛ le genoua. Ro. i. Maſculi ī maſculos turpidinē opātes. ꝛ femine mutauerūt nālē vſuz ꝛc. ꝛ ꝺ legē canonicā. de exceſ. ꝓlator. c. clerici. ꝛ ꝺ legē ciuilē. auc. Ut nō luxu. ꝺ nāz p totū. vñ ñ fuit matrimoniū q̄ñ Nero duxit vir. ī vxorē ꝛ nupſit viro. Ideo nō fuerūt ab initio creati duo viri ꝛ due femie: ſz ab initio q̄ creauit boiez maſculū ꝛ feminā creauit eos. Matth. i 9. z 3.q.5. Mulierē. ꝯ. vlti. Cōſortiū oīs vite. .i. totī⁹ vel vſq; ad mortē. Diuini iuris cōicatio: qr debēt eē eiusdē ſecte. Nā ſi ſunt diſparis cultus: puta vnus iude⁹: alter xp̄ianus nō poſſunt ꝺbere mr̄imōiū īmo ꝓtractū diſſoluit. C. ꝺ iudeis. le. Ne gs. z 9.q.i.ꝯ. Et bis ī fi. Uñ in vet. teſtamēto ꝓhibuit dñs dicēs. Non accipies vxorē de filiab⁹ alienigenaꝝ filys tuis. Sed ſponſalia ꝺbere poſſunt ſub ꝺditione vt ifidelis ad fidē cōuertat vt Iſpāi nobiliores ꝺbūt cū ſaracenis filiab⁹ ꝓncipū ꝛ regū ꝛ baptiçat ſpōſa cū viginti virginib⁹. z 9.q.i. Caue xp̄iāe. Et hoc ſi tpe cōtracti matrimōy erāt diſpis cult⁹: ſecus ſi poſtea. de diuor. tys. Haudem⁹ humani iuris. qr ſi matrimoniū legitimum fuerit: vxor ſegr̄ foꝝ viri Secus ſi matrimoniū nō tenerz vt no. hoſti. de foro compe. ꝯ. ex gb⁹ cauſis ver. Itē ratiōe matrimōy. Itē qr ſm Aço. ſz legē humanā ꝺbendū ē matrimōiū niſi canonica iueniat ꝺria. In bis enī nō dedignātur leges ſacros canones imitari. z 7.q.z. Sunt q. de ſcōis nuptys. c. vlti. de iudi. c. Clerici. Itē qr ſz legē humanā pp fidē thori violatā agit ad mortē: qr ſacrilegos nuptiaꝝ gladio feriri oportz: q̄uis iure nouo adultera ī monaſterium ōtrudat. ꝛ i adultero diſtīguit ꝛc. Inſti. de publicis iudi. ꝯ. Itē lex. 4°. qr honeſtis ꝛ diſcretis vxorib⁹ aliq̄ ſunt cōicāda. Uñ ipator de cōſilio ꝺiung. legē ꝓmulgat. Auc. vt iudi. ſine quoquo ſuffragio. ꝯ. hec oīa apud nos contingētes coll. z. Sed qr cōiūctio maris ē cōis oīb⁹ aiantib⁹. mr̄imoniū ām ē ꝓpr̄i⁹ bōi ꝓz illud. ff. de iuſticia ꝛ iure. l. Jus nāle. ꝛ Inſtitu. e. ī ꝓncipio: hinc deſcēdit maris ꝛ femine ꝺiugatio quā nos mr̄imoniū appellam⁹. z 7.q.z.ꝯ. Ex bis oīb⁹. q.d. gcgd ſit de brutis talis ꝺiunctio nō ē iter hoies ſine matrimonio tollerāda: vñ coniūctio ſine matrimonio ē brutal: cū matrimōio rōnalis. Et iō ē ſcōa deſcriptio legis canoçate. iſtitu. de pr̄ia ptāte ī ꝓncipio. Matrimoniū ē viri ꝛ mulieris ꝺiunctio idiuiduā vite ꝓſuetudinē retinēs. z 7.q.z. ꝯ.7.qr eiuſdē debēt eē ꝓpoſiti vt nūq̄ ꝺidant ꝓz hoſti. vñ nō debēt diſrumpe ꝺiugalis ꝺpagē vnitatis. z 0.q.5. Femine. z z.q.vlti. ī fine. dicit ſicut impator dr̄ Auguſt⁹ ī ꝓemio iſtitu. ꝛ iuſtitia reddit vnicuiq; ius ſuū quo ad ꝓpoſitū. Inſtitu. de iuſti. ꝛ iure ī ꝓncipio. certū eſt tñ matrimoniū q̄ñz diuidi ꝛ ꝓncipē nō ſemp augere īpiū. vt Cōſtātin⁹ de cuius donatione: ꝓp hoc ē dubiū. ꝛ ſepties ī die cadit iuſt⁹. de peni. di. z. Septies. Uel idiuiduā quo ad matrimoniū legitimū ꝛ ꝓſūmatū vt notat de ꝓſangui. c. de infidelib. Uite. Mos enī oīa ſoluit. auc. de nup. ꝯ. deinceps. mortuo viro mulier ſoluta ē a lege viri. ꝓz eo viuēte ſine eo nō pōt orare nec vouere. z 0.q.z.ꝯ. Cū g̃ ad fi. Sz qr ñ q̄cūq; cōiūctio viri ꝛ mr̄ieris ēt idiuidua fac̄ matrimoniū: ſicut ī cōcubīatu matrimoniū ē duaꝝ idoneaꝝ ꝓſonaꝝ legittim⁹ de ꝓiūctione ꝓſenſus. Duaꝝ. qr nec vnus mas plures feminas niſi ex diſpēſatōe dei pōt ſimul br̄e: nec vna femina plures viros ducere. de diuor. Haudem⁹. ꝯ. Qr vo. Sūt aūt idonee ꝓſone q̄ nō ꝓhibēt qr edictū illud ē ꝓhibitoriū: vñ dubiū ē de penitēt⁹ beguinalib⁹ filiab⁹ dei: de mōasterys canonicarū ſeculariū de gb⁹ multa ſunt ī germāia vt lugduni apud ſanctuz Petr̄. monialium de gb⁹ habet de maiori. ꝛ obe. Dilecta. extra li. 6. de elec. idēnitatibus. vbi nec approbat nec reprobat. Tales enī licet portēt forte velū: improprie tñ dicunt religioſe: qr habēt ꝓpuz nec votū emittunt: qr ꝛ hec duo. ſ. carere ꝓpr̄ie ꝛ ꝓſeruare ꝺtinētiā ſunt de eēntia. de ſta. mo. Cū ad mōaſteriū ī fi. ſz largo mō dicūt religioſe ſicut q̄ i ſeculo ducūt vitā religioſaz: vñ ꝛ matrimoniū ꝺbere poſſunt: cū nō ꝓhibeant voto ꝓfeſſionis quā non fecerunt. nec voto ordinis: qr mulieres ſūt: ꝓp qō etiā videtur q̄ q̄ percutit eas nō ſit excōicat⁹: qr nec ſunt ꝓfeſſe nec novitie cū ī ſtatu eaꝝ nūq̄ fiat ꝓfeſſio ꝓz ſunt ſicut laycus litterat⁹ ſeruiēs deo. Sz verius videt q̄ canonice ſeculares: qr diuino cultui dedicate ſunt q̄uis nec clerice nec religioſe nec novitie: gaudēt tñ ꝓuilegio clericali: qr nec coraz iudice ſeculari ꝓueniunt nec ſicut layce vel layci taliant⁹: ꝛ p ꝓñs q̄ eas ꝓcutit videt excōicat⁹. Sz qr nō glibet ꝓſensus ī coniunctionē ē matrimoniū ꝓz maritalis: ideo eſt q̄rta deſcriptio magiſtri: Qr nuptie ſiue mr̄imoniū ſunt viri ꝛ mulieris ꝺiūctio martialis ꝛc. Dr̄ cōiunctio a genere ꝓp perfectionē vt aīal ab aīa non ꝓp iperfectionē vt ꝓpuz ꝓz ꝯ bo. ¶ Nota ſm hoſti. q̄ mr̄imoniū nō cōſūmatū nō dr̄ ſm eēntiā a cōſūmato: qr ſolus cōſenſus ſufficit. z 7.q.z. Sufficiat. tñ accidētaliter differt ī q̄ttuor. ꝓmo quo ad ſignificationē de bigamis. c. Debitū. ꝛ extra ꝺ ſcōis nuptys. 2°. quo ad bigamiā ꝺbendā vt ibidē. z z. di. Ualēcus. 3°. quo ad affinitatē ꝺbendā de cōſangui. c. i. ꝛ. c. Sup bis. q̄ cōtrahit p carnis copulā. ff. de gradib⁹ nō facile. ꝯ. affines. 4°. quo ad religionis īgreſſum de ꝓuer. cōiu. Ex publico. Sz qr in bis nō diſtinguit copula carnalis a ſpūali iō hoſti. ponit gntā ōſcriptionē ꝺ mr̄imōio nō ꝓſūmato. Mr̄imōiū ē ꝓſensus maris ꝛ femie bit⁹ ī ꝓſenti: q̄ ſic animi ſūt vniti legitīe ſic corpa p carnalē copulā q̄ ad ꝓpoſitū legitie vniāt: niſi alr a deo fuerit reuelatū: qō dr̄ ꝓp matrimoniū beate virginis de quo. z 7.q.z.ꝯ. Cū g̃. z z.q. Qr a ꝺo. z 7.q.z. Omne itaq;: Et nota q̄ cōiunctio q̄ ē eēntia matrimony nō ē corpus: cū illa ſequat nec fuit ī btā virgie nec ī multis alys vt Eduardo rege: nec cōſensus p̄cedēs: cū ille ſit cauſa efficiēs extrīſeca: ſz cōiunctio ligamis media quā deus efficit ſicut ꝛ cetera q̄ ſūt res ꝛ ſacr̄z ī alys ſacris ad quā cōſensus diſponit

ſicut aqua ⁊ verba ad characterē baptiſmi: ⁊ iſtud ē vinculū quo deꝰ cōiunxit forte Adaz dormiētē eue formate: qō euigilās cognouit fctm̄ ī ſe: ⁊ ꝓphauit faciēdū ī alys. veriꝰ tm̄ ē ꝙ Ade non fuit ipreſſuz viculū dormiēti ſz ſibi fuit inſpiratū ꝙ ꝓſentiret. ⁊ euigilans ꝓſenſerūt mutuo ⁊ ſecutuz ē vinculū. qō tm̄ nō fuit niſi rel'o ratōis quouſqꝫ ventum ē ad no.le.q̄ matrimoniū factū eſt ſacr̄m ad gr̄am diſponēs per aliquid abſolutum.

§ de matrimo ꝓthoplaſti ſtoz ⁊

Quantum ad 3ᵐ videndū ē de actore: tpe: ⁊ loco inſtitutionis. De qbus ita ſcribit hoſti. ī ſūma: vbi fuerit ingt īſtitutū: in paradiſo: ⁊ a dño. ex̄ de frigidis ⁊ mal. c. fi. ⁊. ℌ. i. ⁊ ante peccatū. 32. q. 2. ℌ. Dis ita rñdet̄: ⁊ pp multiplicationē plis. 3 ℌ. q. i. Lū igit̄ ⁊. 2 6. di. de iudeis. Unde ⁊ dicit lex ꝙ nihil ē vtilius hōibus nuptys tāꝫ ſolis hōies facere valētibus: q̄ſi dicat̄. Non ē hō niſi ex matrimonio ſit ſuſceptꝰ vt ī auc. de īſtitutiōib⁹. ⁊ ō ea q̄ pit ī. i iº. mēſe. ℌ. h nos merito cōmouerūt col. 4ª. Et dicunt qdā ꝙ ꝓ hec vba fuit matrimōiū īſtitutū. Creſcite ⁊ mlt̄iplicami ⁊c. tm̄ Tācre. dixit ℍ nō eſſe vex̄ ſz potius fuit q̄dā benedictio nubētiuz: imo p hec vba ꝓthoplauſti oze ꝓphetico plata. ℍ os ex oſſibus meis ⁊c. vt nota. ſ. ī ꝓncipio rubricele de ſponſalib⁹. Ad ℍ īfra de diuoz. Haudem⁹. ℌ. Qz. vo ⁊. 3 3. q. ℌ. Mulierē. Poſt peccatū vo ibidē ⁊ ab eodē fm quosdaz: ſz fz Hūa. ab apl'o ⁊ ex̄ paradiſum fuit īſtitutū ad remediū. ſ. vt carnis viciū cohibere t̄. Unde apls vnuſqſq̄ hēat ſuā pp fornicationē vt ī. ℌ. dicto his ita. 3 3. q. 2. Et vide qō nota. ī. e. ℌ. vlti. ſub. ℌ. vt auc̄. Nllus ⁊. ī. de. ſponſa duoꝝ. ℌ. q̄ qbus vbi vtraq̄.

¶ Ad argumētū dōm ꝙ diffinitōes itelligūt̄ de ꝓiunctione ꝓſonaꝝ. vt pz p diffinitionē Hug. ꝓſonalitas autē non ē in brutis ⁊ mas ⁊ femina non ſunt in angelis. vnde ſoluz ī hominibus eſt matrimonium. Qō. II.

Secundo q̄rit̄ vtꝝ ſit licitū. Et videt̄ ꝙ non: qz nihil ſeparat a dō niſi pctm̄: ſz actus matrimōy ſeparat a deo g̃ ē pctm̄: ſi ſic. g̃ ⁊ mr̄imoniuz. minoꝝ pz: qz exo. i 9. p̄cipit̄ his q debebāt deum videre vt non accedāt ad vxores. ¶ Jtē nihil idiget excuſari niſi qō ē malū: ſed actꝰ matrimony indiget excuſari p bona matrimony. g̃ ē malus: ⁊ ſic idē qō pz̄ius. ¶ Contra. qz nullū malum pōt eſſe a deo iſtitutū: ſz mr̄imoᵐ ē a deo īſtitutū dicēte xp̄o. Mat. i 9. Quos deus coniunxit hō non ſepet. g̃ non ē malū. Ad idez eſt qō dicit̄. i. ad coz. ſeptimo. Uirgo non peccat ſi nubat. ¶ &º. hic ſunt tria videnda. ꝓmo an mr̄imoniū ſit bonū ⁊ licituz abſolute. 2º an excōicato liceat matrimoniū ℌbere. 3º an liceat meretricem accipere.

Quantū ad ꝓᵐ ſunt tres ℌnes. ¶ Pria. ꝙ actus eiꝰ ē bonꝰ ⁊ licitus: qz quicqd ē bonū ī ſe bonum ē ipm fieri: vnde vidit deus qō eēt bonū ⁊ dixit. Fiat ⁊c. ⁊ ſic dicit̄ de ſinglis. vñ falſa ē opīo q̄ dicit ꝙ mala eē ē bonū. ſed mala fieri ē malū: qz motus a termino accipit entitatē ⁊ bonitatez: vñ cū fieri termineť ad eē: ſi bonū ē aligd eē: bonuz ē illud fieri. Sed bonū ē eē naturā humanā cum ſit de opib⁹ dei: vidit enī deus cūcta q̄ fecerat ⁊ erāt valde bona: ſz ipa nō pt fieri nec ſeruari licite ſz curſū nāe niſi p actū iſtū. g̃ ⁊c. Nec obſtat ꝙ in actu carnali non pōt hō actu cogitare de ō dicēte ꝓ. ꝙ ī actu illo ē ipoſſibile aligd itelligere. Eſt enī pctm̄ mortale illud qō ſeparat a deo habitu. Dico autē ſeparare a deo habitu nō omne vel ſoluz pctm̄ qō gnāt habitū: ſed illū actū q habitū tollit quo deo ꝓiūgit̄ p charitatē. Illud vo qō actu diuidit hoiez a deo: ſic. ſ. ꝙ dū durat ñ pōt actu ferri ī deū: dum tm̄ non tollat hītuz deo ꝓiūgentē: inq̄tū h̄ nō ē pctm̄: qz hō nō teneť ſemp ferri actu in deū: ſed tunc ſolū qñ teneť ferri ſicut pz ī ſomno. Si gs enī dormiat in matutinis qñ oz actu cogitare de deo peccat: alś nō. Similiter ī ye. le. ꝓtinētia indicebaī ſacerdotibꝰ ī hebdomada vicis ſue qñ debebāt actu vacare diuinis. Sile ſi cōiugati tpibus feſtoꝝ ⁊ ieiunioꝝ qbus debēt vacare oōni vacēt libidini. peccāt: alr nō. ¶ 2ª. ℌ. ē ꝙ actus iſte non ſolū nō ē malus ſz meritoziuz ēt. qz actꝰ virtutis charitate īformatus ſemp ē meritoꝛ⁹: iſte ē huiuſmōi. ergo ⁊c. q: qñ cognoſcit vxorē debituz reddēdo: ē actus iuſtitie: qñ autē petēdo pp plē ad cultuz dei educāduam actus religionis: iō ⁊c. ¶ 3ª ℌ. ex his ꝙ matrimoniū ē bonuz: qz cuius vſus bonus ē: ipm quoꝫ bonū ē: ſed vſus matrimony ē bonus. qz cum actus carnalis aliquādo ſit bonus: nec poſſit bone ſtioꝛ nec magis debitis circunſtantys vallatus q̄ qñ eſt ī matrimonio: imo aliter ſemp ē malus ⁊ ℌ ius naturale: cū mr̄imonium ſit de iure naturali. g̃ ⁊c.

Quantū ad 2ᵐ ſunt ſex ℌnes. ¶ Pria. ꝙ mr̄imoniū ꝓtractū ab oī excōicato maioꝛi vel minoꝛi ſuſpēſo ⁊ iterdicto tenet q̄tū ad eſſentiā: ⁊ ē vex̄ matrimoniuz ac ſi a quocunq̄ alio celebr̄eť: qz etiā degradati vera ſacramēta ꝓficiūt etiā euchariſtie qō ē maxie ſpirituale. ⁊ characterē ordis ꝓferunt: ⁊ etiā bñdictionē nuptialē verā recipiunt: vñ poſt abſol'onē nō ē eis iterāda ſicut nec ordines tpe excōicatōis recepti. Nec obſtat de mr̄imōio ſpūali: qz ī mlt̄is diſſile ē. ¶ 2ª ℌ. ē. de poſſibilitate iuris quo ad excōicatuz maioꝛi. Et qdē ſpōſalia pōt ℌbere citra iuramētū abſq̄ peccato mortali: cū hoc nō ſit ſe īmiſcere diuinis: imo ſicut ℌbit ad neceſſaria rōne indiui dui: ſic ad neceſſaria ſpeciei: ſz cum iuramēto nō licet: cuz hoc ſit īmiſcere ſe diuinis ſicut nec quēcunq̄ aliū cōtractuz: iuramēto ad minus ſolēni: ſz de calumnia reus iurare teneaī: ſz p verba ō p̄ſenti ℌbens peccat ſicut recipiēs qōcunq̄ aliud ſacr̄m: ſz minus īquātuz hoc magis carnale ⁊ minꝰ ſpirituale ē. Similiter recipiēs bñdictionē nuptialē ſolēnē ſicut ēt audire miſſaz qō nō ē ſacr̄z recipe: ſed ſacr̄ale ē ei mortale. Uerꝰ tm̄ ē ꝙ nec nuda ꝓmiſſiōe licet excōicato ℌbere ſponſalia. Cui enī iterdicit̄ aliqd ⁊ omne p qō pueniť ad illud: ſicut cui matrimoniū ⁊ ſponſalia. ff. de ſpon. l. oſo. Unde cuz excōicato iterdicaī matrimoniū p ꝓñs ⁊ ſponſalia: qz īquantū ſunt initiū matrimony ſunt ſpūalia ⁊ diuina: qz ſunt ſacramētale huiꝰ ſacri añcedēter ſicut bñdictio nuptialis cōſeq̄nter. Qō ēt dictuz ē de miſſa qō ē ſacr̄ale vex̄ ē audienti: ſz ī ſe vex̄ ē ſacr̄m ⁊ ⁊ cōicanti ꝙ ipm recipit. ¶ 3ª ℌ. ē. de excōicato minoꝛi p participationē. Et h nō peccat mortaliter ℌbēdo ſpōſalia quōcunq̄ nec benedictionē nuptialeꝫ recipiēdo: ſz ſolū p verba de p̄ſenti ℌbendo: qz a participatione ſacroꝝ. phibitus ē nō ab alys dīnis. de cleri. ex. cele. c. vlt. Uñ ſicut miſſaz audiēdo aut ī choꝛo cantādo nō peccaret mortal'r ſz cōicando vel celebrādo: ſic hic: qz non ē a coll'one ſz receptione ſacroꝝ ſuſpēſus. ⁊ ℌbens p verba de p̄ſenti recipit ſacr̄z nō ī bñdictione. Et ꝓfirmaī rō: qz excōicatus minoꝛi nō ē ſeparatus ab actibus legitimis: nec a ſacramētalib⁹: ſz ſine exceptōe ſeparatus ē a pceptiōe ſacroꝝ: vñ ſi mr̄imoniuz nō eēt ſacr̄m per ꝓñs ℌbendo ī nullo peccaret. ē autez ſacr̄m. g̃ peccat grauiter: minus tm̄ q̄tq̄ quocunq̄ alio ſacro. Nec obſtat. ff. de ſponſa. l. oſo: qz qñ mr̄imoniū ꝓhibeť inq̄tuz ē actus legitimus ſic ꝓhibenť etiā ſponſalia: vnde excōicatꝰ cui iterdicit̄ oīs actus legitimꝰ ab vtroq̄ ꝓhibeť: ſz qñ matrimoniuz ꝓhibeť ſolū īquātū ē ſacr̄m tunc nō ꝓhibeť illud circa ipm qō nō ē ſacr̄m: vnde cū mr̄imoniuz ꝓhibeaī excōicato minoꝛi: nō qz ē aligd ſpirituale: ſed qz tale ſpirituale qō ē ſacr̄m: ide ē ꝙ benedictio ⁊ ſponſalia que nō ſunt ſacr̄m ſed tm̄ ſacr̄alia ſibi non iterdicūt̄ ſicut nec ſumptio aque bñdicte: nec alia pure ſacr̄alia. ¶ 4ª ℌ. ē. de ſuſpenſo: qz ī neutro illoꝝ triuz peccat ēt venialr: ſiue ſuſpēſus ab aliquo alio ſpālr: qz tūc alia viden̄t̄ p̄miſſa: ſiue gnāliter: qz ſuſpēſio ē ꝓpria pena clericorum ab officio ordinū vel officioꝝ ⁊ bñficio eccleſiaſtico: vñ p eaz videť iterdictus actus clericoꝝ ꝓpius nō ℌbius

sicut ꝺbere matrimonium qꝺ est ꝓpriū laycoꝝ. Uñ si is q̄ est in minorib⁹ ordinibus ꝓstitutus vel officialis. suspēsus ꝺbat sponsalia ēt iuramēto vel matrimoniū: aut benedicatur ꝺbens ī nullo peccat. Et ꝓfirmaꝫ ratio: qꝛ ēt si eēt suspēsus ab īgressu eccl̄ie ⁊ in īgressu eccl̄esie vt moris ē in facie eccl̄ie despōsaret: vel si ifra eccl̄esiā ad altare missaꝫ ⁊ bñ dictionē nuptialē recipet nō peccaret: qꝛ nō ē sibi īgressus eccl̄esie īterdictus vt layco: puta qꝛ pōt trāsire p eā: sed vt clerico tm̄: hoc aūt non ē actus clerici sꝫ layci. Unde suspēsus ab īgressu eccl̄esie audiēs in ea missaꝫ vel faciēs q̄ laycus licite faceret irregularitatē nō īcurrit. ¶ Sª ꝑ ē. de īterdicto. ꝑmo qꝺē ī speciali: qꝛ ꝯbus ē interdictuꝫ ab eccl̄esia viua voce matrimoniū ꝓtrahere pp aliqꝺ impedimētum nunciatum vel altā causam: peccāt mortal̄r ꝺbendo matrimoniuꝫ: vel ēt sponsalia si sit eadē rō ꝓhibēdi: ⁊ hoc pctō iobediētie: qꝛ q̄ ptāti resistit dei ordinatiōi resistit. ¶ Ro. i ꝫ. ⁊ hebꝛe. i ꝫ. Obedite ꝓpositis vr̄is ēt pp ꝺsciaꝫ. Uuiª signuꝫ ēq̄ q̄ ꝺbunt ꝯ īterdictū eccl̄esie excōicant̄: cuꝫ tm̄ excōicatio nō debeat ferri nisi ꝓ peccato mortali. de īterdicto aūt gnāli dicit Innocē. q̄ matrimoniū tpe interdicti ꝑmittit̄: cū sit ēt iter ifideles: sed ꝑm hostiēsez solēnitas suspendit̄: vñ tpe īterdicti ēt ab īterdictis licite possunt sponsalia cōtrahi ēt cū iuramēto: itē mr̄imoniū ꝓ verba de p̄nti ⁊ fieri banna ī ꝑdicationib⁹ vel aliter publice nō in missa. ꝫ°. benedictio nuptialis nō ꝺz fieri ī loco īterdicto nec in suburbys aut cimiterio vel capella ꝓtiguis eccl̄esie īterdicte: sꝫ i loco alio non interdicto de licentia curati vtriusq̄ vel curati viri tm̄ cuius foꝝ soꝛtit mulier. de sen. ex. Si ciuitas li. 6. Nō āt licet solēnē bñdictionē recipere tpe īterdicti ēt i illis quattuoꝛ festiuitatib⁹ exceptis. de sen. excō. c. Alma. qꝛ illa festa nō excipiūt̄ a gnāli īterdicto quo ad alia sacr̄a nisi quo ad eucharistiā. vñ illis dieb⁹ laycus moriēs nō eēt inungendus: nec aliqs in accolytuꝫ tpe interdicti ordinandus. ¶ Sed illud ꝺz duplicē instantiā: qꝛ cōcessō ꝓncipali ꝓcreditur accessoriū: vnde tpe īterdicti sicut conceduntur baptismus ⁊ cōfirmatio: sic cōfectio chrismatis ⁊ alia sacr̄a ꝺbꝝ. de sen. ex. c. Qm̄. l. 6. Unde cū benedictio nuptial̄ sit qꝺdā accessoriū ⁊ sacr̄ale matrimony postq̄ illud cōcediꝫ tpe īterdicti: ⁊ istud. ¶ Sol̄o. hoc ē qꝛ illa sacr̄a sūt magis spūalia q̄ sua sacr̄alia: nec ꝓfirmatio posset eē sine chrismate nec baptismus deceter: ꝫ aūt matrimoᵐ ē de se qꝺ carnale: licet vt sacr̄z sit qꝺ spirituale nec ad eius eēntiaꝫ regriꝫ bñdictio: iō nō ē simile. Alia ist̄tia ē: qꝛ q̄ terra est īterdicta nō populus: ē bñdictū illud: q̄ aūt ē populus qui vbiq̄ ē ꝓhibitus a diuinis tunc nusq̄ ꝺz benedictionē recipe q̄ ē ꝓpria xp̄ianis: sed matrimoᵐ vbiq̄ ꝺbere pōt qꝺ ē ēt pagano ꝝ. ¶ 6ª ꝑ ē. de matrimōio spūali qꝺ ē pfessio religionis: qꝛ excōicatus maiori pōt se vere obligare religioni p pfessionē: qꝛ licet sibi nō possit acgri bñficiū eccl̄iasticū qꝛ non ē voluntas pape ꝯ quā nulluꝫ bñficiū pōt ꝓferri: tamen pfessio initiū voluntati boiuꝫ p quā sibi mutuo obligāt̄: peccat tm̄ mortaliter q sciens hoc facit vl̄ q sciens recipit si ē excōicatus maiori: cū hoc sit īmiscere se dīnis ⁊ participare. Si aūt minori: vel suspēsus aut īterdictus nō videt̄ mortale cū nō sit sacr̄m. Sil̄r ꝓ votum simplex potest se obligare nec peccat sicut nec solus dicēdo boꝛas ēt ligatus maiori. Sꝫ ligatus maiori nec alq̄ ꝑmittere pōt vt videt̄ sine mortali: nec alius sciēter recipe: cuius teneat obligatio: qꝛ iurare ⁊ promittere tale quid videtur diuinuꝫ in

Quantū quo cōmunicare est mortale.

ad ꝫᵐ articulū ꝑncipalē sunt tres ꝺclusiones. ¶ Prima ī spirituali de meretrice. Qꝛ enī matrimoᵐ dicitur. q. matrē monēs vt caste viuat: querit host. nūqd meritrix pōt ꝺbere: ⁊ dicit q̄ sic si sevellet corrigere. ꝫ. q. i. Nō ē culpādū. ex. eo. īter opa. Secº si nō sit cōrigibil̄. ꝫ z. q. i. c. i. Qꝺ ē vez de possibilitate iuris: qꝛ aliter peccatū ē eā ducere vel ei nubere: sꝫ nō de possibilitate facti: qꝛ vez ē matrimoniū ēt iter eos qui nō ītēdunt ꝓtinere. Licet aūt bigamiā ꝓtrahāt q publicas meretrices duxerūt: si tm̄ hoc fecerūt ītentione retrahēdi eas a peccato: ī remissionē eis ꝓfecit peccatoꝝ ex̄. e. Inter opa. ¶ zª ꝑ ē gnālis. q̄ ī oib⁹ sacramētis qm̄ habēt ītentionē pficiēdi sacr̄m hi q ipm celebrāt licet habeāt intētionē abutēdi ipso vez sacr̄m ē: sicut eius q celebrat ad soꝛtilegiū ide faciēdū. Et similiter si cōtrahentes ītēdāt vez matrimoᵐ ꝓtrahere: licet intēdāt aliquid ꝓtrarium bonis matrimony cuꝫ quo tm̄ veritas matrimony stare pōt: vez ē matrimoniū si illud sit honestuꝫ: vbi gra. Si intēdat vez matrimoniū ꝓtrahere tm̄ nō intendit renūciare iuri suo q̄n si sibi bonū visuꝫ fuerit ante matrimoniū ꝺsuatū ītret religionē: qꝺ ē ꝓtra idiuisibilitatem sacr̄i: qꝛ per hoc soluit̄ vīculū: nihilominus valet matrimoniū: ⁊ sic vī log ex̄. e. Cōmissuꝫ: cuius hosti. dicat oppositū: Nō enī ꝺz q̄ ꝓtrahēs renūtiet oib⁹ ꝓuilegys suis ⁊ iurib⁹. qꝺ oporteret si duꝫ suspirat ad religionē ꝓtrahit. Alias ī tali suspirio numq̄ posset ꝺbere: ꝑsertim qꝛ ista que ipse intendit bene stant cū eēntia matrimony. Uera enī vxoꝛ ē que pp adulteriū abycit̄: ⁊ fuit q̄ pp religionē ante copulaꝫ dimittit̄. ¶ zª ꝑ ē. q̄ idē est in ītentione ihonesta nō tm̄ exp̄ssa: vt si ītendat ꝓcurare venena sterilitatis: semē fundere: aut p q̄stu vxoꝛē exponere: qꝛ ista stant cū eēntia matrimony. Multa. n. vera matrimonia carēt tribus bonis. Unde etiā matrimoᵐ cōtractū pp causam ihonestā idistincte dī valere: licꝫ exēplificet̄ de illis tm̄ ihonestis q̄ nō sunt ꝓtra matrimony bona. ¶ Ad argumēta ī oppositū ē dicēdū ad ꝑmū q̄ deo cōiungit̄ dupliciter: vno mō ꝑm habituꝫ grē ⁊ charitatis: ⁊ qꝺ separat hāc ꝺiunctionē ē peccatū ēt mortale. Alio mō ꝑm actū contēplationis ⁊ dilectionis: ⁊ hec coniūctio pōt separari p aliqd qꝺ nō ē peccatū. s. p solā occupationē animi circa res exteriores q̄tūcūq̄ licitas. ꝓria coniunctio nō separat̄ per actū matrimony sꝫ scōa tm̄: qꝛ in eo deꝑmit̄ mens ⁊ quasi absoꝛbet̄: Et ideo populo qui debebat deū videre ꝑceptū fuit nō accedere ad vxoꝛes. ¶ Ad zᵐ dom. q̄ illud qꝺ excusat̄ a tanto ⁊ nō a toto ē malū ī aliquo: qꝺ aūt excusat̄ a toto nullo mō ē malū: sed habꝫ aliq̄ mali similitudinē pp qꝺ īdiget excusatōe. Et qꝛ actº matrimonialis ī nullo ē malus: habꝫ tamē similitudinē cū actu foꝛnicationis: cum sint idē spē nature: iō dī excusari p bōa matrimony q̄ sunt debite circūstantie. Qō. III.

Tertio q̄rit̄ vtꝛ mr̄imoᵐ sit in ꝑcepto. Et videt̄ q̄ nō: qꝛ ꝓsiliū non est ꝺbriuꝫ ꝑcepto: sꝫ ꝓsiliuꝫ ē de vg̃init̄ate. ꝑc. ad coꝛ. 7. que ꝓtrariat̄ mr̄imōio. g̃rē. ¶ Lōtra Lꝛescite ⁊ mlt̄iplicamini. ¶ Rº. hic sunt. ꝫ. videnda. ª Prio. de ꝑcepto legis diuine circa matrimoniū. zº. de ꝑcepto legis canonice. ꝫº. de ꝓcepto legis ciuilis ⁊ mundane.

Quautū ad pᵐ de nec̄itate matrimony sunt tres ꝯcluſiones. ¶ Pria. q̄ fuit aliqñ ī ꝑcepto ꝑmo qꝺē añ pcñ: ⁊ scōo post diluuiū qñ vtroq̄ tpe dictū ē. Mlt̄iplicamini: qꝛ cuꝫ bonū gentis sit melius q̄ bonuꝫ hōis si ꝑceptuꝫ datū fuit de nec̄io ad ꝺseruationez idiuidui: de oī ligno paradisi comedetis: multo magis de nec̄io a ꝺseruationē spēi. ¶ zª ꝑ ē. q̄ adhuc durat ꝑceptū illud. Qꝛ. n. non mutat̄ q̄re statuº ꝓhibet̄. C. de testa. l. Sancimus. vnde cū ꝺstet ꝑceptū eē datū ⁊ nō ꝺstet eē reuocatū sicut ꝑcepta ve. le. cerimonialia ⁊ iudicialia sūt reuocata: nō āt moralia ⁊ illud ē morale imo nāle le. nāe nō scripte. g̃ adhuc tenet. ª Preceptū. n. tandiu durat q̄diu durat ꝓcipiēs nisi ab ipso vel supioꝛe reuocet̄. ¶ Sꝫ ꝯ ß ē qꝛ vī reuocatū eb ipso qꝺ xp̄s dedit ꝺsiliū de virginitate ⁊ ī spāli mr̄i sue ⁊ discipulo quē de nuptys volēte nubere retraxit: ⁊ ī gnāli ꝺmendās eunuchos q se eunuchaueruꝫ pp regnū celoꝝ: quē sequēs

apls dixit. De virginib⁹ ꝓceptū dñi nō hēo ꝓsiliū antē do.
¶ Itē vī reuocatū fuisse añ dilluuiū: qz nisi fuisset reuocatum ꝓceptū nō oportuissz ipm renouari nec replicari post dilluuiū sicut fuit: pp qō dicūt aliq ⁊ vī magī inuere q̄ ꝓceptū nō solū reuocaī exꝑsse sz ēt tacite p B. s. q̄ cessat causa ei⁹: ⁊ sic multiplicato humano genere ꝓpter qō erat datū qz cessante cā cessat effectus videī reuocatū: posset tamē sustineri pria opinio sic q̄ p multiplicationē humani gnis nō sit ꝓceptū reuocatū: sz tūc nō obligat. Sz si cras ꝓstaret numer elector nō posse cōpleri nisi isto ꝓtrahēte qui nō vouit oppositū ipse teneret: sicut si nullus īdigeat ꝓceptū de elemosina nō ꝓpter hoc ē reuocatū sz iterim nullus obgaī: supueniēte aūt necessitate obligaī quicūq; q videt eā ⁊ pōt subuenire: ita ⁊ hic: qz ꝓceptū qō ē de iure nāli īmutabiliter ꝑseuerat. Q̄ ār xp̄s dedit ꝓsiliū hoc ē qz bene ꝑsciuit nō futurā necessitatē multis volētib⁹ ꝓtrahere q̄ suffi-
3ª ꝑ° ciūt. Et qō fuit replicatū ex abundāti fuit fcm. ¶ 3ª. ꝑ. est quō a trāsgressione ꝓcepti excusanī ꝓtinētes. ꝓtio quidē pp hoc qz ꝓceptū affirmatiuū nō obligat nisi p tpe necessitatis: mō aūt nō ē necessitas cū multi gnātiōi vacēt. 2°. qz ꝓceptū recipiēs ꝓfuationē idiuidui ligat quēcunq;: qz alr nō ꝓt subueīri: qz te comedēte ego nō comedēs ñ nutrior. Sz ꝓceptū respiciēs ꝓfuationē spēi nō ligat quēcūq;. 3°. ꝓpter dispēsationē xp̄i vginitatē ꝓsulētis: qz nemo peccat legis auctoritate. Si. n. Osee faciens filios fornicationuz dño volēte nō peccauit: multo minus ꝓtinēs ꝓsilio xp̄i: vl dimittēs vxorē cā fornitationis vbi xp̄s dispēsat. Si autē mūdus deficeret q̄ virginitatē vouit ꝑz quosdā ꝓbere deberet. Et qdē aly dicunt q̄ si sibi de hoc ꝓstaret: qz nisi eo ꝓbente mundus piret adhuc ꝓbere nō deberet: qz deberz supponere numer elector eē ꝓpletū ātēq; nō cessabit hō volēs gnāre: sicut nec volūtas angeli ad mouēdū celū. Sz si hoc ipm sibi ꝓstaret. s. nō eē completū numer electoruz nec alr q̄ p se posse ꝓpleri adhuc nisi deus sibi ꝑciperet cōtrahere nō deberet: qz q aūcitate dei obligauit se ad votū: nō dz ipm frāgere nisi aūcitate eiusdē deobligeī: nisi quis dicat q̄ cū dñs velit ꝓpleri numer elector eo ipso q̄ īnotescit isti nō posse ꝓpleri nisi p ipm vult ipm cōtrahere.

ꝑª ꝑ° **Quantū** ad 2ᵐ sunt tres ꝓnes. ¶ ꝓria qūo ꝓceptuz canonum de nō exꝑmēdo aliqd ꝓriuz subematrimony faciat matrimᵐ nullū: ⁊ quō nō. Ubi ꝑter id qō dicēī di. 2 9. ē sciēdū. q̄ si exꝑmaī aliqd i ꝓbēdo qō ē ꝓbona matrimony: tūc refert vtr illud sit ihonestū modus vel ꝓditio: ⁊ tūc viciat. de cōditionib⁹ appositis. c. vlti. Uñ tunc exꝑssa nocēt: nō exꝑssa nō nocēt. Et hoc ē: qz lz ista exꝑssio nō ꝓrieī cēntie matrimoniali ⁊ sic de se non ipediat: tñ pp̄ phibitionē eccl̄ie ipediī matrimᵐ que i fauorē matrimony tales psonas reddit ihabiles p nūc p illū ꝓsenſuz ad ꝓbēduz. ꝓhibitio aūt eccl̄ie pōt cadere sup actū exteriorē ⁊ ipm afficere: nō aūt sup actū iteriorē: vñ nisi actᵘ iterior de nā sua ipediat vl faciat matrimᵐ nunq̄ pp eccl̄ie phibitionē vl ꝓceptū faciet vel ipediet matrimᵐ: ex quo aūt nō respicit cēntiaz matrimony nō bz de nā sua ipedire. Si aūt id qō exꝑmiī sit honestū q̄tūcūq; bonis matrimōy ꝓriū nō puto q̄ ipediat qō exꝑressuz ē sicut nec tacituz. vñ sicut i vo mrimōio iaz ꝓtracto ⁊ ēt ꝓsūmato licz discedere cōi cōsensu vel ob fornicationē ⁊ añ copulā idistincte: sic ēt non video qd phibeat sic dicere. ꝓbo tecū matrimᵐ. ita tñ q̄ nō decipiaris: qz ītrabo religionē si mihi videaī ante copulā aut post te ꝓsentiēte vel fornicāte: vel ēt sub tali pacto vt nec petas nec reddas ōbitū: sz viuamus i virgitate vt frater ⁊ soror ⁊ i oib⁹ alys simus veri cōiuges. Doc enī eccl̄ia nō phibuit sicut phibuit ꝓbi ihoneste: qz illud supueniēs mrimōio semp vitupaī: hoc aūt laudaī: vñ eccl̄esia ꝓmendat eū q̄ derelicto thoro maritali cōsentiēte vxore cōtinet: vñ qō laudat post mrimᵐ: nō phibet añ mrimᵐ: nec vnq̄ pactū de re licita phibeī: vñ si res de q̄ ē pactuz sit licita ⁊ nō phibita p ꝓnīs ⁊ pactū: qz actᵘ habet bonitatē ex obiecto: vñ nō pōt dici: licz qdē ꝓtinere: sz nō licz paciscī de cōtinētia: licz aliqñ i simonia ⁊ vsura aliqd cū pacto est pctm̄ vel maius: qō sine pacto nō eēt peccatuz. ¶ 2ª ꝓ ex ꝑ 2ª ꝑ° ꝓdictis ē de matrimonio spirituali. ꝓper ꝓdicta. n. pz ad eū q̄ īgredīī religionē q̄ q̄tūcūq; intēdat fieri eps vel fornicari vel furari vel rebellare: qz tñ faciēdo ꝓfessionē ⁊ intēdēs eē verᵘ religiosus lz malus: intēdit se obligare ad vota lz nō ītēdat soluere qō pmittit: tñ ꝓsentit i pmittēdo. sola āt obligatio ad vota nō ipletio ē de eēntia religionis. Naz eēntialr ⁊ ve pōt eē religiosus: ⁊ tñ erit fornicator: pprietarius: ⁊ iobediēs: pp qō ēt vī q̄ papa nō possit dispēsare i voto cōtinētie solēnizato p ꝓfessionē: qz i ꝓceptis negatiuis nūq̄ q̄diu manz obligaᵒñ faciēdū lz facē. Nūq̄. n. lz mihi occidere qñ tentor ñ occidē. Uñ cū obligaᵒ ad ñ coeūdū sit eēntialr religiōi q̄diu māet religiosus quod ē vsq; ad mōtē sp manet obligaᵒ ad nō cocundū: vñ ipoſe ē q̄ tādiu liceat coire: qz tunc liceret ⁊ nō liceret. Sz forte pōt papa de religioso facere nō religiosuz ⁊ tūc cessat obligatio: qz ipse posset destruere oēz religionē sic destruxit aliq̄s: qz nō reputatur religio nisi approbata a papa q̄ i approbādo nō pōt sibi legē iponere a q̄ sibi nō liceat recedere sicut nec testator i testādo. ff. de legatis. l. Si qñ. Si vo nō solū non ītenderz caste viuere imo nec ītenderet se obligare ad hoc tūc non eēt pfessus. qz hec ītētio repugnat eēntie religiōis. Et idez ē de alys votis. Si vo exꝑmat aliqd repugnās ihonestum ⁊ eēntiale: puta q̄ nō ītēdat se obligare ad castitatē vel aliqd tale nō valet ꝓfessio sicut nec valeret pp solā ītētionē. Et idē ē si dicat nō intēdo ꝑuare castitatē ꝓmissaz q̄tūcūq; ꝓmittā: ⁊ hec exꝑssa noceret: nō exꝑssa non noceret ad similitudinē mrimony carnalis. Si aūt exꝑmat aliqd licitū: puta q̄ de licētia ꝓlati custodiā pecuniaz vel aliqd tale hoc nō repugnat religioni nec bonis eiᵘ: vñ nō ipedit ꝓfessionē. Nō. n. sic pōt eē aliqd meliᵘ i religione ꝓriū bonis religionis: sic i mrimonio aliq̄ sunt meliora ꝓria bonis matrimony: vt cōtinētia q̄ coitus. ¶ 3ª ꝑ ē. de mrimonio beate vgis ⁊ Joseph. qō fuit corporale ⁊ spūale aliq̄ mō: qz ꝓdicta nō patiemur difficultatē i saluādo vitatē mrimōy brē vgis ⁊ ꝓpetuitatē virgitatis ēt mēte: qz licet ꝓposuisset cōtrahēdo ꝑuare virgitatē si ēt exꝑssisset nō ꝓp B minus fuisset ver matrimᵐ: vñ vouēti virgitatē liceret matrimᵐ ꝓbere sub tali pacto vt nō petat debitū nec exigaī.

Quantū ad 3ᵐ sunt tres ꝑnes. ¶ ꝓria. q̄ ꝓceptū vl ꝑ ꝓhibitio iuris ciuilis scripti vel cōsuetudis cuiuscūq; loco nihil facit licitū siue illicitū debitū vl necessariū i ꝓctu mrimony si ē cōtra legē euāgely sic q̄ possit dari libellū repudy excepta sola cā fornitationis. exī. de spon. c. i. Immo ēt si ē ꝓ canones sanctor patr. qz leges nō dedignanī sacros canones imitari. 2. q. 3. eutheniū. ff. i. i fi. de iudi. at si clerici. Uñ lex q̄ obuiat sacre scripture ⁊ ōcretis pape ⁊ bonis moribᵘ nullius dz eē momēti di. i o. Non lz. ⁊ q̄ttuor. c. seq̄ntibᵘ: qz dīna ⁊ canōica supior ē ciuili. di. i o. Lege. Uñ lex q̄ vgitatē vel viduitatē tollit. ⁊ legatū relictū sub ꝓditōe viduitatis vl virgitatis pur fac: qz ēꝰ legē euāgely nō tz. vbi gra ꝑm leges si vir relinq̄bat vxori legatū sub ꝓditōe si pmāeret i viduitate lucrabaī legatū ēt ꝓbēdo. C. de indicta viduitate tollenda. l. Una. q̄ erat ꝓ viduitatē i fauorē mrimony. Doc āt ē ꝓ euāgeliū qō plus fauet virgitati q̄ viduitati ⁊ viduitati q̄ mrimonio ꝑz pabolā fructᵘ cēteſimi sexagesimi ⁊ trigesimi. Itē mr nubēs īfra annū a tpe mortis p̄mi erat īfamis: nō ē āt: imo apostolus pmittit. de scōis nuptys. c. vlti. ⁊ sic de silib⁹. ¶ 2ª ꝑ ē. ⁊ q̄ ꝓceptū ⁊ ordiatio q̄tūcūq; legis humane ⁊ ꝓsuetudis i matrimonio nō bz effectū nō solū si ē ꝓ ius dīnū ⁊ canonicuz: imo ēt si nō ē iure canonico approbata. qz cā mrimony est

spūalis ꝛ eccl'iastica. Laycis ãt ī reb⁹ eccl'iasticis ordinandis nō ē tributa facultas: a gb⁹ si qd ī talib⁹ ꝯstitutū fuerit nullus ē firmitatis nisi ab eccl'ia fuerit approbatus. ex de ꝯstitu. c. Eccl'ia sancte Marie. Sciēdum ē tn̄ q̄ si aliquid fuerit relictū mulieri sub ꝯditōe si nubat: lucrat legatū si itret religionē ēt iure ciuili nouissimo. Secus ãt si i seculo manēs vellet virgitatē ꝙuare: qz nō iueni. exp̄ssus. ¶ 3ª ꝯ est corzelaria ex supdictis q̄. s. nullo statuto vel ꝯsuetudine excusant̄ g pedagiāt clericos: qz sicut i pōnis eccl'iasticis nihil possunt layci statuere: sic nec ꝯsuetudine introducere. Et hoc est argumentū ad qōez nobilis g a tpe a quo non extat memoria ꝯsueuit in certo loco leuare pedagiū a laycis ꝛ clericis idistincte: intantū vt ēt in ꝯtradictorio iudicio obtentū fuerit p ꝯsuetudie ꝯ epm litigantē in curia regis frācie. Et dicūt quidā q̄ nō est excōicatus: qz papa nō pōt aufferre ius laycoz: ꝛ qz nō ē nouū pedagiū sz ãtiquū. ꝯ hoc est directe fīmō in ꝯcilio bituricen̄. Lū. n. omnes nouа pedagia ēt in laycos istituentes sine auc̄te p̄ncipis sunt excōicati singulis ānis a papa. ēt ipe excōicat leuātes antiqua a clericis nō p rebus mercantiuis. de imunitate eccl'ie. c. i. In ꝯstitu. eiusdē legati ꝛ bonifacy ꝯria ꝯsuetudīe nō obstāte de imu. eccl'e. c. Quāq̄ li. 6. excōicat oēs singulares ꝛ iterdicit vniuersitates ꝯria faciētes. Et nō valet qō dicit ius acquisitū: qz ē ꝯ legē nālē ꝛ diuinā. Nā sicut decime sunt de iure nāli vt q̄ semināt spūalia metāt tpalia: sic ꝯ ius nāle ē vt eō clerici soluāt pedagia laycis. Uñ ab hac ꝯditōne terra sacerdotū erat libera. Nec valet qō dicit pape iniuste hec statuisse: ēt si sit sn̄ia pastoris iusta ꝛ iniqua timēda ē ꝛ seruāda. Nec pōt dici q̄ bēat itollerabilē errorē expressuz: cū m'lti piti dubitēt. Si. n. in his q̄ sunt de apicib⁹ iuris vbi sunt ꝯrie doctoꝝ sn̄ie vel opiniones ferātur sn̄ie ꝯrie: neutra diceret nulla q̄uis oporteat alterā esse ꝯ ius: Alias ius nō ē sufficiens ars equi ꝛ boni licitū ab illicito seperās: multo magis temerariū ē dicere sn̄iaz iuris coz pore clausam eē erroneā. Nec valet qō dñt clericos ad pedagia teneri sicut ad refectōez ꝛ itinez pontiū: qz cā pedagioz est tutella rez ad quaz restitutionē dñs tenet si i terra sua pdant̄: qz illis de terra sua dñs gratis debet tutellaz p redditib⁹ quas hēt: vnde a suis subditis nō debet leuare vectigal. Mat. 19. g liberi sunt filij: sz ab alienis nec a gbus cūq̄ sz solū ab illis qui causa negotiatōis: sz clericos tenet gratis tueri. ex de sen. ex. Quāte. vnde licite nullius ab eis mercedē recipit p tuendo quos gratis tueri debet. Sūt ēt excōicati illi qui p ꝯsuetudie iudicarūt ꝛ eā seruari fecerūt: qz est ꝯ libertatē eccl'ie vt dicit in illa ꝯstitutiōe Gregory. Sāguisuge. sed ꝯ ō pscrip. c. i. in fi. li. 6. qz nō oz allegare titulū ei qui bz pscriptōez tpis a quo non extat memoria ꝛc̄.

¶ Solutō: tenet in decimis ꝛ alys q̄ laycis ꝯcedi solēt: nō aūt q̄ pscriptio vel ꝯsuetudo ē reprobata. Et sz clerici ad refectōez itinez ꝛc̄: ñ tn̄ pp̄ icōsulto: tn̄ de facto legati ꝯfirmauerūt quādā talē talleā ipositā clericis carnotēsib⁹ p patiūmēto vici. Argm̄ ī oppositū solutū ē ī pr̄io arti. Qō. IIII.

QUarto q̄rit vtrū mr̄imoniū sit sacr̄z. Et videt q̄ nō: qz illud qō ē cōe statui sacr̄ali ꝛ nō sacr̄ali nō ē scr̄z: sz matrimoniū ē bō: qz fuit ante pcm̄ ꝛ post. g ꝛc̄. ¶ Cōtra ℔ aūt est magnū sacr̄m. Dico aūt i xp̄o ꝛ eccl'ia. ¶ ℟°. hic faciēda sūt tria: qz p̄mo ponet q̄dā positio ꝓbabilis ꝛ subtilis cum suis rationib⁹. z°. iquiret de ea ꝛ arguet p opinione cōi. z°. respondebit ad rōnes p̄me opinionis.

Quantū ad p̄m. p°. ponit opio. z°. ponent rōnes ei⁹ z°. oñdet ꝯuenientia ad iuristas ꝛ magr̄m. Dicunt igit̄ gdaz q̄ sacr̄m accipit dupl'r. Uno mō large ꝛ sic tenēdū ē mr̄imoniū eē sacr̄z: cū hoc determiet eccl'ia. ex de hereticis. Ad abolēdaz. vbi enumerat mr̄imoniū iter alia sacr̄a: tuz qz sibi ꝯpetit rō sacr̄i q̄ ē sacre rei signū: mr̄imoniāt signat siue repsentat ꝯiunctionē xp̄i ꝛ eccl'ie: tuz qz apls loquēs de mr̄imonio. Eph̄. 5. dicit ℔ sacr̄m magnū ē: dico aūt ī xp̄o ꝛ eccl'ia. Alioꝝ dr̄ sacr̄m stricte ꝛ ꝓprie aliqd extrinsecū appositū ex dīna istitutione ex cui⁹ susceptione ꝯfert scitas vel mancipatio ad aliqd sacz: ꝛ hoc mō sacr̄a no. le. hñt rationē sacr̄i: vt p̄z iducēdo ī baptismo: ꝯfirmatōe ꝛ ceteris: sic ãt loq̄ndo ō sacr̄is stricte ꝛ ꝓprie mr̄imoⁿ ñ videt eē sacr̄m vt dicūt: ꝛ hec ē eoz positio. ¶ Oūtū ad zᵐ ē sciēdū. q̄ ꝓma pars ē ab oīb⁹ ꝯcessa: sz scōa ꝓbat̄ ab eis sex rōnib⁹: q̄z prima ē. sacr̄m qō non ē nēcitatis bz p ministros ecclie dispēsari: vñ solus baptism⁹ q̄ ē sacr̄m nēcitatis pōt p quēlibz laycū dispēsari: sz mr̄imoⁿ non ē nēcitatis q̄z tuz ad q̄libet pson̄ ꝛ tn̄ nō dispēsat̄ p ministros eccl'ie: Bñdictio. n. nubēciuz non ē de nēcitate mr̄imonij. g mr̄imoⁿ nō ē sacr̄m. ¶ 2ª ratio ē: qz oē sacr̄m bz formā distictā a materia: sz hoc non ē ī mr̄imonio. Non. n. vba exp̄mētia viri ꝯsensuz sunt magis forma vel mā q̄z vba mulieris nec econuerso. g ꝛc̄. ¶ 3ª ratio: qz q̄ exteri⁹ agunt̄ ī sacr̄is ꝓpe sumptis non possunt eē de dictamine pure ratiōis nālis: qz cū sacr̄a sint q̄dā ꝓtestationes fidei sicut fides est de his q̄ rōnē nālez excedūt: sic eoz q̄ exterius agunt̄ non pōt eē nāl' ratio ī sacr̄is: sicut ī baptismo: ꝯfirmatione ꝛ ordine: sz eoz q̄ exterius agunt̄ ī mr̄imonio pōt reddi nālis ratio vt pote q̄ ꝯsentiāt ꝛ ꝯsensuz suū exp̄māt. g ꝛc̄. ¶ 4ª. qz circa sacr̄a ordinatio eccl'ie pōt bēre viz p̄cepti: sz nunq̄z ē de nēcitate sacr̄i vt p̄z ex p̄cedētib⁹: sz ordiatio eccl'e circa mr̄imoⁿ ē de nēcitate mr̄imōij. Ꝑac̄. n. eccl'a psonas illegittias: legittias ad ꝯbēdū. ꝛ de illegitimis legitimas. put placet. g mr̄imoⁿ nō videt ꝓpe sacr̄m. ¶ 5ª. qz absq̄z baptismo nll'us ē susceptiuus sacr̄i ꝓpe dicti: cū baptism⁹ sit ianua sacr̄oꝝ: sed añ baptismū ꝯbūt ifideles vez mr̄imoⁿ inter se: sicut fideles post baptismū. g ꝛc̄. Nec obstat q̄ mr̄imoniū eoz dr̄ ratuz si ambo baptizēt̄: qz vez ē q̄ post p baptismū eoz mr̄imoniū ē ratum: sz non ē magis sacr̄m q̄z pus vt ꝓbabit̄. iō ꝛc̄. Probatio assumpta: qz ī oī sacr̄o opus ē nouo facto cū cōsistāt ī ope opato: sz ī mr̄imonio istoz nihil ē de nouo factū. solū. n. baptiçati sunt. Baptismus ãt ē distictū sacr̄z a mr̄imonio: ꝛ susceptio vnius sacr̄i non facit aliud susceptū. g sic mr̄imoⁿ non fuit añ sacr̄m ita nec ēt post: cū tn̄ sit vez ꝛ ratū. ¶ 6ª qz sacr̄a nō deyciunt hoiez a pfectiori statu: sz matrimōiū deycit hoiez a statu ꝯtinētie q̄ ē melior ꝛ pfectioz mr̄imonio dicēte apl'o. i. ad coz. 7. Qui. n. nubit bñ facit ꝛ q̄ nō nubit melius facit. g videt q̄ mr̄imoniū nō sit stricte ꝛ ꝓpe sacr̄z: sz solū large ꝓput sacr̄z dr̄ sacre rei signū. Hec sūt eoz ratōes. ¶ Oūtū ad zᵐ ē sciēdum q̄ licz ista opio videat̄ modernis theologis m'ltū exīnea: ē tn̄ real'r eadē cū opione iuristaꝝ ꝛ magr̄i sn̄iaz q̄ dicūt q̄ ī mr̄imonio nō ꝯfert gr̄a. dicūt tn̄ q̄ ē sacr̄m ꝛ sacratissime rei signū: imo q̄ excedit alia in ratione signi: ad qō seq̄t cū omne sacr̄m no. le. sit cā gr̄e q̄ matrimoniū ꝓpe ꝛ stricte nō sit sacr̄m no. le.

Quantū ad zᵐ articulū sūt tres ꝑtes. ¶ Pria de vi p° ꝑ tate ist⁹ opionis: qz si ist⁹ itelligūt q̄ matrimoniū non ē ita perfectū sacr̄m sic alia vez dicunt. Quia cum sacramēta no. le. abundent a sacramentis ve. legis in causando potius q̄z ī significando illud ē pfectus q̄ magis cāt gr̄az: sz mr̄imoⁿ minus iter oīa sacr̄a cāt gr̄am: licz plus significez. g simpl'r ē ipfectⁱ⁹ sacr̄z iter sacr̄a no. le. sz eq̄ ꝓpe ē sacr̄m no. le. sicut aliqō alioꝝ. sicut asinus ē ita ꝓpe aīal sicut hō: licet nō sit eq̄ pfectū aīal sicut hō: qz illa q̄ sunt de rōne aīalis puta suba aīata sensibilis: eq̄ ꝓpe ꝯpetūt asino sic̄ homini: sz nō eq̄ pfecte: qz eē substātiā ꝛ bēre aīaz ꝛ sensuz nō ꝯuēit asino methaphozice sic̄ nec hōi: sz ꝓpe vtriq̄: sz nō ē substantia eq̄ pfecta aīa ꝛ sensus ī bruto sicut ī hoie ita ꝛ ī ꝓposito: qz de rōne sacr̄i no. le. nō sūt nisi duo. s. q̄ sit signū ꝛ q̄ sit cā gr̄e: vtrūq̄z ãt nō eq̄uoce nec methaphorice

ſz ꝓprie ꝺuēit mr̄imonio licz nō eq̄ pfecte ſic alys. g̃ ē ve ⁊ ꝓprie ſacr̄z ſicut alia: licet nō eq̄ pfectū. Juriſte aūt ⁊ g ne gāt mr̄imo^{m} ꝓferre gr̄am nō poſſunt ſaluare mr̄imo^{m} eē ſa
2ª ꝑ cramētū no. le. ¶ z^{a} ꝑ eſt. de cōi opione ꝺria. ſ. q ꝓprie lo quēdo mr̄imoniū ē ſacr̄m no. le. Qꝺ ꝓbaī ꝺuab^{9} cōib^{9} rō nibus. ⁊mo ſic. Omne remediū ꝺ pctm̄ ē ſacr̄m: ſed mr̄i moniū ē ī remediū ꝓſtitutū ꝺ pctm̄ ꝺicēte apl̄o p^{r} ad cor. 7. ⁊propter fornicationē vnuſq̄ſq̄ ſuā vxorē hēat. g̃ ē ſacr̄z. z°. ſic. ſi mr̄imo^{m} nō eēt ſacr̄m cauſa matrimony eēt pure coꝛporalis ⁊ ptineret ad iudicē ſecularē ⁊ nō eccl̄iaſticū: ſz illud ē ꝺ canones: ió ⁊c̄. ¶ Sz ad iſta argumenta rn̄dent alīq ſic: ad p̄mū ꝺicūt q nō omne remediū ꝺ pctm̄ ē ſacr̄z: qz ſi alicui īdigēri ꝺeī pecunia ē ſibi ī remediū ne egeſtate ꝓpulſus fureī: ⁊ ſic ꝺaī ſibi ī remediū ꝺ peccatū furti ⁊ tñ ꝺatio pecunie nō ē ſacr̄m: ſic cuz p actū mr̄imony ſatiſſiat ꝓuiſcētie: mr̄imo^{m} ē remediū ne ꝓuiſcētia īcitz ad alīs coꝛruptelas: puta fornicationē: adulteriū: ⁊ ſic ē ī oīb^{9} q̄ ex nā actus īpediunt peccatū ne fiat. ¶ Talia aūt nō ſunt ſacr̄a: ſed ſolū illa remedia q̄ ex nā actus nō habēt hoc facere: ſz ex ꝺina iſtitutione p vtutē ſup nālē eis collatā vel aſſiſten tem adhibitis gbuſdā ſenſibilib^{9}: quoꝝ nō poſſet reddi rō nālis qꝺ nō ē in mr̄imonio. ¶ Ad z^{m} ꝺn̄t. q mr̄imo^{m} ē ſa cramētuz ſaltē large. Eſto ēt q nullū eſſet adhuc cognitio eius ptineret ad iudicē eccl̄iaſticū: qz cognitio de hoc qꝺ ē pure peccatū ⁊ ptinet ad ꝓſciētiā ſolā nec ledit rē publicā tpaliter ī reb^{9} vel ī pſonis ptinet ad iudicē eccl̄iaſticū. ¶ Ta lis āt ē erroꝛ circa mr̄imoniū: ió quo ad hoc cā mr̄imony ē pure ſpūalis ⁊ ptinz ad iudicē eccl̄iaſticū. Sz ſoluto ad p^{m} argumētū nō videī ſufficere: qz illud qꝺ ꝓfert remediuz ꝺ peccatū: gr̄am adiutricē conferendo ex ope opato: ē ſacr̄z: cū hec ſit diffinitio ei^{9}: ⁊ ꝑ ꝓpetit mr̄imo^{m}: qz nō ex nā act^{9} ꝓfert gr̄az lz alias ꝑbeat remediū: ſz ex ꝺina iſtitutione hz ꝓferre gr̄am adiutricē ad hoc q ſciat vnuſq̄ſq̄ ſuū vas poſ ſidere ī ſāctificatiōe ⁊ honore. Nec pōt reddi ratio nāl q̄ſi deus dedit iſtis vbis q ex ope opato ꝓferāt gr̄az magis q̄ꝫ oīoni ꝺn̄ice q̄ ſanctioꝛ ē: nec ꝓfert eā niſi ex ope opāte: nec ipſa bn̄dictio ⁊ ꝓſecratio virginū q̄ plus ſctitatis videī ha bere ꝓfert gr̄am ex ope opato ſic̄ iſtud. vñ cū omne ſenſibi le ſignū a ꝺo iſtitutū ī remediū ꝺ pctm̄ ꝓferēs gr̄az adiutri cē ex ope opato: ⁊ ſignificās eā ſit ſacr̄z noue legis: ⁊ mr̄im^{m} hec oīa hēat ꝛ theologos: ió ē ꝑpe ſacr̄m. ¶ Ad ſcꝺaz ſolu tionē quā ꝺant: ꝺicēꝺū q licz ratio nō ſit multū efficax: qz multe cauſe ſunt eccl̄iaſtice: q̄ nō ſunt ꝺe ſacr̄is: ſz vel ꝺe ſa cramētalib^{9} vel ꝺe alys: ⁊ ſic ꝺe mr̄imonio ad ſciēꝺū vtrū filij ſint legittimi vl̄ nō: ⁊ ſit irregularis vel nō: bene ptinz. Solutio tñ quā ꝺant q erroꝛ circa mr̄imoniū nō ledit rē publicā tpaliter ī reb^{9} vl̄ ī pſonis nō videī valere: qz ledit rē publicā ptus icert^{9}: ⁊ qz bonū matrimony cedit ī bonū ciuilitatis ꝑm hoc ē a iure ciuili put ē ī officiū ciuilitatis: ⁊ rei publice iterē ꝺotatas eē mulieres ⁊ ꝺiugatas ad replen
3ª ꝑ ꝺā liberis ciuitatē. ff. ſo. ma. l. i. vñ ⁊ leges puniunt ſpurios ⁊ baſtardos nec admittunt ad ꝺignitates. ¶ 3ª ꝑ ē. ꝺe ꝺef fectu rōnuz opionis ī cōi. Ubi ſciēꝺū q illi ꝺe p̄dicta opio ne ad ꝑbāꝺū q mr̄imoniū nō ſit ꝓprie ſacr̄m arguūt ex di uerſitate h^{9} ſacr̄i ad alia. ꝺe quo vt appareat q male argu unt: ſciēꝺū ē ī gnāli q p ſimiles rōnes poſſet ꝑbari nullū ſacr̄m eē ſacr̄m: qz nō ē aliqꝺ ſacr̄m qꝺ non hēat aliqꝺ ſibi ꝓpriuz ī quo ꝺr̄t ab oī alio. vñ ſi ꝺe illo ſumaī maioꝛ ſz q ꝓuenit alys affirmatiue vel negatiue ⁊ minoꝛ ꝓportiōabi liter: ꝓcluꝺeī nō eē ſacr̄m. Uerbi gr̄a ex pte miniſtri ſuſce ptiui māe vel forme. Nā ꝺe baptiſmo ꝺicaz q oē ſacr̄m hz p mā aliud q̄ꝫ puꝛe elemētū coꝛpale vt pz iꝺucēꝺo ī alys a baptiſmo: ⁊ pz rōne. Qz cū ſacr̄m ſit ꝓteſtatiuuz fidei q̄ nō ē gd nāle: ꝺz hēre p mā aliqꝺ nō nāle: ſz baptiſmus hz ꝓ mā elementū. g̃ nō ē ſacr̄m. ¶ P. oē ſacr̄m miniſtraī a mi niſtro ēt ī nēcitate; ſicut pz ꝺe alys: ſz baptiſm^{9} ēt ex nēcita tē miniſtraī ēt a nō ſacerdote. g̃ non ē ſacr̄m. Silr̄ ꝺe ꝓfeſſi matōe: qz ſacr̄m nō hz niſi vnā materiā coꝛreſpōꝺētez vni forme: ſz illud hz ꝺuplicē. g̃ ⁊c̄. Similr̄: qz papa mutat eius miniſterū qꝺ nō facit ī alys. 3°. ꝺe euchariſtia: qz oē aliud ſacr̄m ꝓfiſtit ī vſu materie nō cōſecratione. 4°. ꝺe pnia: qz nō hz materiā exteriozē ſicut hēnt alia. 5°. ꝺe ozdine: qz pa pa ī aliqb^{9} mutat miniſtr̄z: Et qz hz formā impatiuā qꝺ nō hz aliud ſacr̄m: ⁊ videī ꝺ rationez q homo īperet illa q̄ nō ſunt a ſe ſz a ꝺeo. 6°. ꝺe extrema vnctione: qz hz formā ſo lū ꝺepcatiuā qꝺ nō hz aliqꝺ aliud. ¶ Ꝺōz ē igiī ad oīa iſta q ſicut x̄ps ē ve ⁊ ꝓprie hō: lz aliqꝺ hēat qꝺ nullus ali^{9} hō hz: ⁊ aliquo caret quo nullus hō caruit: qz hz illa q̄ ſunt de eēntia hōis vere ⁊ ꝑpe. ſ. aīaz rōnalē ⁊ coꝛpus oꝛganicū: po ſita aūt eēntia rei: ponīt ipſa oī alio remoto: Ita ſeptē ſunt ſacr̄a no. le. ve ⁊ ꝓprie ꝺicta licz qꝺlibz hēat aliqꝺ ſingula re vel careat aliq̄ ſingl̄ari: qz ℔ nō obſtante qꝺlibz ē ſignuz ⁊ cauſa gr̄e qꝺ ſufficit ad eēt̄iaa ſacr̄i. Et q ita ſit patuit ꝺe illis loco ſuo. ꝺe mr̄imōio āt mō oſtſum ē: Ideo ⁊c̄.

Quantū ad 3^{m} articulū rn̄ꝺēꝺū ē ad ſex rōnes tactas ꝓ ozdinē. ¶ Ad ꝑmā ꝺōz ē q iteremptionē maioꝛis: qz nēcitas nō facit ſacr̄z miniſtrari a non ſacerdo te: qz baptiçat^{9} ī moꝛtali moꝛiēs attrit^{9} plus iꝺiget pnia q̄ꝫ cathecumin^{9} ſanus baptiſmo: qz nec ī picl̄o moꝛtis ⁊ ſi mo reret ſaluareī baptiſmo flaminis. Jſte āt niſi vi clauiū attri tio fiat ſibi ꝓtritio: ꝺānabiī. Et ſi ꝺicaī ℔ accidit: qz ꝑt ꝓte ri ſi vult: nō valet: qz ponaī q poſtq̄ ē ꝓfeſſus attritus non ꝓtritus layco ꝑꝺit vſuz rationis: tūc non pōt ꝓteri nec ꝑt ei ſubuēiri niſi p abſolonē: qz nec ꝑt cōicare: qz nec vl̄t os ape rire vel non hēt̄ euchariſtia: vel non pōt inungi: qz ꝺeeſt ſacerꝺos. Tūc igiī ita ē ei nēcia abſolō ſicut paruulo bapti ſmus: ⁊ tñ nō ꝑt abſolui a nō ſacerꝺote cū tñ paruulus poſ ſit baptiçari a ñ ſacerꝺote: ℔ g̃ nō ē ſolū pp nēcitatē. ¶ P. pl̄s ꝺz fauerī nēcitati cōitatis q̄ꝫ nēcitati vnius pſone: ſed ozꝺo g ē nēcius cōitati ī nulla nēcitate pōt ꝓferri niſi ab oꝛ ꝺinato puta ſi non eēt in mundo aliqs eps nec aliqs ſacer ꝺos non poſſet fieri eps ⁊ ſacerꝺos a non epo. g̃ cā illi^{9} non eſt neceſſitas. ¶ Ꝺōm ē g̃ q illud ſcr̄m cui^{9} tota efficaciaē ex mā ⁊ forma nō ex ptāte miſtri illō poteſt ꝓferri ab alio q̄ꝫ a miſtris eccl̄ie ī nēcitate ⁊ ex̄ neceſſitatē: lz non ꝺebeat niſi in neceſſitate: ſicut ē ꝺe effectu euchariſtie īꝺigne ſuſci pi: qz tota virtus cauſandi gr̄am eſt in eo qꝺ ſuſcipiī: ⁊ licet non ꝺebeat miniſtrari niſi a ſacerꝺote excepta nēcitate: ni ſi tamē ſit peccatum impediēs a parte ſuſcipiētis: tātū ſibi valet ſuſceptū a layco qꝺ credit ſuū curatū qꝺtū a vero curato: ita ē ꝺe baptiſmo cuius tota virtus ē ī mā ⁊ forma nō ī miniſtro: vñ ēt ex̄ neceſſitatē poteſt ſz non ꝺz miſtrari niſi a ꝑſbitero. Mr̄imoniū aūt ē hō: qz eius vtus nō ē i miniſtro eccl̄ie: ⁊ ideo nō ꝓp hoc qꝺ nō ē nēciuz cū ſit nēcium cōitati ſicut baptiſmus pſone ſingulari: ſz qz vtus ei^{9} nō ē i miniſtro eccl̄ie pōt eēntia eius hēri ſine miniſtro: ſeꝺ forte ñ ꝺz niſi ī facie eccl̄ie ⁊ p ſacerꝺotē celebꝛari ſi poſſit hēri. Si aūt ꝑt ſine pctō ſine ſacerꝺote ꝺbi ⁊ nō alia ſacr̄a loquē ꝺo ꝺe ptāte iuris: ℔ ē qz fundaī ī iure nāli. Cetera vo qui q̄ꝫ ſacr̄a quo ad eēntialē pfectionē regrūt vtutē miſtri: vñ in nullo caſu poſſunt ſine illo celebꝛari ēt extrema vnctio q̄ nō ꝺebz ꝺari niſi exiſtēti ī articulo neceſſitatis extreme. ¶ Ad z^{m} ꝺōz ē. p iterēptionē miniſtris: qz mr̄imo^{m} hz for mā ꝺiſtinctā a mā: qz vba ſunt forma: ꝺbētes ſūt mā. Nec ꝺiſtinguīt hic mā ī qua. i. ſuſcipiēs ⁊ mā ex q̄: ſicut in eucha riſtia ⁊ alys: qz mr̄imoniū ē ꝓtractus pſonaꝝ ſicut aly ꝓtra ctus ſunt ꝺctus reꝝ vt ꝺicunt iuriſte. Uñ ſicut i ꝺctib^{9} reꝝ res q̄ trāſferunt p quentionē ipſam ſunt mā: ſic coꝛpus qꝺ trāſferī quo ad potātez eſt materia ī matrimonio: qz cum ꝺico accipio te ī meā q̄ſi transfero coꝛpus meū in tuā potā tem: ⁊ ſicut cū aliqs vēdit ſe ad pretiū participandū eſt vē venditio: ⁊ tñ venditio regrit mām ꝺiſtinctā a forma q̄ eſt

expressio cõsensus: qz ipse vir qui transfert ꝓsẽpm ẽ ibi materia: ita ⁊ hic. vel põt dici q sic ī eucharistia ẽ ibi duplex materia ⁊ duplex forma: vnuz tñ sacrz: sic ⁊ hic: cũ dr accipio te i meã. i. do tibi meipz i vixz est vna forma v̄ba ⁊ vna mã ex q̃ ipse g logr vel corpus eius: ⁊ alia mã in q̃. i. obiectũ in qõ trãsit. sicut cũ dico hoc ẽ corpus meũ: ⁊ vlteri⁹ qñ rñdet accipio te i meuz. i. do me tibi i vxorẽ ẽ forma v̄bum ⁊ mã ex qua loquẽs ⁊ in q̃ recipiẽs: ⁊ sic diuersis respectib⁹ vnũ ẽ formale respectu alteri⁹ ⁊ aliud mãle vt ẽt dictũ fuit supra di. i. ¶ Ad 3m dõz. q illa q̃ exterius agũt i sacris inq̃tuz ad sacrm ptinẽt sunt signa nõ nãlia sz istituta: ꝑm se ãt nihil ꝓhibet ea eẽ res nãles: sicut aq̃ ⁊ ablutõ aq̃ ẽ nãlis. sz q ipsa sit signũ ablutionis a peccato actu non hz a nã sz tñ aptitudine: a deo ãt actu. Qõ ãt sit causa illius ablutiõis to talr hz a deo. Et silr ꝓsensus ⁊ verba ꝛz se sunt a nã ⁊ iure nãli: sz ꝑm q sunt sacra a deo. Nã coniunctio maris ⁊ femine nõ hz a nã q actu significet ꝓiunctionẽ xpi ⁊ ecclie. Als quicunq̃ sciret istã sciret illã. sicut videns fumũ cognoscit ignẽ. Cui⁹ ꝓriũ apparet i iudeis ⁊ paganis i gb⁹ sunt matrimonia ⁊ nõ fides: imo Adã i hoc nõ cognouit ministerium xpi ⁊ ecclesie nisi spũ ꝓphie: ⁊ multo min⁹ ex nã sua habẽt q sint causa gre: vñ nec ãte nouã legẽ hoc habuerũt q̃uis haberẽt rõnẽ signi. A dina igit istitutõe hẽnt ea q̃ in matrimonio gerunt q sint sacrm ⁊ id vñ formaliter sunt sacrz: sz id qõ sunt materialiter hñt a nã sicut aq̃ oleũ ⁊ chrisma: qz assumere aligd ī mãz sacri nõ tollit eius nãz sz dat ei no uã efficaciã. ¶ Ad 4m dicẽdũ q in illis sacris q̃ hñt ꝺ mã vel forma aligd nõ subiectũ humano statuto: humanũ statutũ nihil põt imutare sic ẽ in baptismo ⁊ eucharistia. Nõ enim non aqua nec non panis aut eꝭ humano verbo: sed in illis in gb⁹ mã ⁊ forma fundant sup illud qõ iure nãli subiacet statuto humão: sic fundamẽtũ potest mutari p hoiez ita ⁊ fundatũ: ⁊ sic ẽ hic: qz matrimoniũ put est sacrz no. le. supponit matrimoniũ put ẽ gdã ꝓtractus personaꝝ de iure nãli ⁊ postea supaddit q ẽ ꝓpriũ sacro no. le. s. significationẽ ⁊ causalitatẽ. Si autẽ matrimoniũ nõ esset sacramẽtuz subesset statuto humão sicut ⁊ ꝓtractus rex. Homo. n. id qõ est: ẽ cõitatis ⁊ debet se expõere morti pro republica si oportet: vnde sicut statutũ põt facere q nõ valet alienatio ꝙ se facta de reb⁹ eius: vt puta facta a furioso ꝓdigo vl minore: ita ⁊ põt facere q nõ valet alienatio de se ipso. Sicut. n. fuus non põt dare id qõ habet: ita nec se ipsum dare vel vendere sine dñi voluntate: sic ⁊ hõ qui ẽ membꝝ cõitatis ꝫ iustã ordinationẽ rectoris cõitatis non põt se dare ī seruũ vel vassalũ nec ꝓ ꝓfis ī maritũ. Sicut g̃ potest pistor mutare mãm sacri eucharistie qz illa mã est panis ⁊ ipse ꝑt facere de pane nõ panẽ ⁊ eꝭ: sic qz mã mrimony est hõ potẽs dare ptãtẽ corporis sui: ecclesia q̃ põt hanc potãtẽ babẽti auferre ⁊ cui abstulit rursus dare põt: sic ꝓ accns mutare mãm sacri: sicut ẽt qz mã ꝓfirmatõis ⁊ extreme vnctionis ẽ oleũ ꝓsecratũ ⁊ chrisma ꝓsecratũ ꝓsecratione ꝙ ecclesiaz celebrata fine determinatione ritus a xpo: põt ex parte cõsecrationis sibi subiecte ecclesia mãz mutare: qz potest de oleo nõ ꝓsecrato facere ꝓsecratũ ꝙ solã admixtionẽ: ⁊ simiiter de chrismate. de ꝓse. eccle. c. Qõ ī dubys. Et simil⁹ posset statuere q oleũ diuisuz desinerz eẽ ꝓsecratũ. sz ī ꝓsecratione epi q̃ sacrz ẽ credunt aliq̃ v̄ba eẽ subalia a xpo tradita q̃ mutari non possunt quo ab substãtiã. ¶ Ad. 5. dõz. q mrimom put ẽ sacrm no. le. imprimit ornatuz g vocat vinculũ vel nexus: ⁊ nõ solũ ẽ relo rõnis sz res absoluta disponens ad grãm put hz spãlr pficere vt sciat suũ vas possidere xẽ. Unde sicut si ꝓfirmet gs vel ordinet ante bapm nõ ipi mit character ⁊ iõ non ẽ sacrm ⁊ nihil ẽ actũ: sz si velit recipere characterẽ totũ ẽ iterãdũ: ita ꝙ matrimoniũ ꝓtractuz ante baptismũ nihil reale ipresssum ẽ: ⁊ sic sacrz formaliter ⁊ ppie nõ ẽ qõ semp realẽ effectũ hẽt: sz si post baptismuz de nouo ꝓsentiunt vel ī pstina ꝓsensu perstãt tunc impr mit ornat⁹ illi ⁊ grã nisi ponãt obicẽ: ⁊ sic non ẽ sacrm matrimoniũ añ baptismũ sicut nec aliud: licz ꝓcurrant eẽntia lia sacri: sicut ẽt q̃uis oĩa ꝓcurrãt ad ꝓfirmationẽ ⁊ ordinationẽ ante baptismũ q̃ post nõ ẽ ordo nec ꝓfirmatio: qz subiectũ ois sacri no. le. alterius a baptismo ẽ hõ baptiçatus. Uñ sicut si fieret bruto qcqd fit homini ī ꝓfirmatiõe ⁊ ordinatione nihil eẽt actũ: sic de nõ baptiçato. sz qz matrimoniũ ꝑter hoc qõ ẽ sacrz ẽ aligd aliud sicut añ baptismũ eẽt v̄a vnctio olei vel chrismatis: sz nõ ꝓfirmatio vel ordo: ⁊ si ꝓfirmatio eẽt equocũ ad vtrũq̃ tunc esset ꝓfirmatio vno modo: alio mõ non: sic qz matrimom ẽ nomen ꝓct⁹ ⁊ nomẽ sacri: iõ ẽ vere matrimom añ baptismũ put dicit ꝓctuz pso naꝝ sz nõ put dicit sacrm. Qõ ãt dicit Augu. q baptiçatus nõ soluit bigamiã: qz de sacramẽto agit nõ de peccato: accipit sacrm materialr ⁊ aptitudinalr nõ formalr ⁊ actualr. Hoc autem pz sic: qz si cõiugium infideliũ vnus conuertatur ad fidem sine alio conuersus potest cõtrahere. g̃ non erat iter eos idẽ reale vinculũ qõ fuisset si post baptismuz ꝓtractũ fuisset: vnde matrimoniũ ratuz ꝑ baptismũ ponit aligd absolutũ ⁊ non puꝝ ens rationis quale solũ erat per matrimoniũ vt ẽ aligd humanũ. ¶ Ad. 6. ⁊ vltimũ ẽ dõz. q ꝑ matrimoniũ homo nõ excidit a statu perfectionis sed p actũ matrimony. vt pz ī beata virgine cui⁹ pfectio non ẽ ũminuta p matrimoniũ. Uel dicendũ q sacra subueniunt hõi ꝫm omnẽ statutũ. Pnia. n. nõ facit hominẽ decidere a a grã vel pfectione: sed supposito q exciderit pnia ipm excipit ne damnet. Et sic sicut pnia licet nõ sit nisi peccãtiuz ⁊ de peccatis: non tamẽ pp hoc facit peccare: sed q̃tũ possibile ẽ supposito peccato facit ad innocẽtiam redire: sic matrimoniũ licet quo ad actum suũ nõ sit nisi imperfectoꝝ ⁊ cũ iperfectõe tamẽ hoc supposito q̃tũ possibile ẽ facit ad pfectionẽ tẽdere ⁊ min⁹ ab ea declinare. ¶ Ad argumẽtũ pncipale ī oppositũ ẽ dicẽdũ q matrimonium qñ erat ī statu innocẽtie non erat sacramentum.

¶ Que sũt ꝓsideranda i ꝓiugio. Bi. XXVII. a

POst hec aduertendum est quid sit ꝓiugiuz: ⁊ q̃ sit efficiens causa ꝓiugij: ⁊ cã ꝑpter quã cõtrahi debeat: ⁊ que sint bona ꝓiugij: ⁊ quõ ꝑ ea excusẽt coit⁹ carnalis: q̃ sint legitie psone ad matrimoniũ. Sunt ⁊ alia plura i mrimonio ꝓsideranda q̃ sub cõpẽdio pstringem⁹.

¶ Quid sit cõingium. b

Unt ergo nuptie vel matrimoniuz viri
f mlieris ꝓiũctio marital iter legitimas
psonas idiuiduã vite ꝓsuetudinem retinẽs. Ad idiuiduã ꝓsuetudinẽ vite ptinz q abscz ꝓsensu alterius neuter ptinentiã pfiteri põt vel oꝛoni vacare: ⁊ q iter eos dũ viuũt vinculũ cõiugale pmanet vt alij se copulare nõ liceat: ⁊ vt iuicẽ alter alteri exhibeat qõ qscz sibi. Hac autẽ descriptione: legitimoꝛum et fidelinz tñ matrimonium includitur.

¶ De cõsensu qui efficit coniugium. c

Fficiẽs ãt cã mrimõij ẽ ꝓsensus. nõ qui
c libz: sz ꝑ verba exꝑssius. nec de futuro: sz de pñti. Si. n. ꝓsentiũt i futuꝝ dicentes. Accipiã te in vixz: et ego te in vxorez: nõ ẽ iste cõsensus efficax matrimõij. Itẽ si cõsentiãt mente

f 4

qõ luxt matrimõ infidelũ sit verũ nõ tamẽ ꝑfectum

ꝛ nō exprimāt verbis vl alijs certis signis: nec talis ꝯsensus efficit mīmoniū. Si āt verbis explicāt qō tñ corde ñ: volūtsi ñ sit coactio ibi vl dol⁹: obligatō illa verboꝝ qb⁹ ꝯsentiūt dicētes: accipio te i vir̄: ꝛ ego te i vxorē: mīmoniū facē.

¶ Auctoritatibus probat q solus consensus facit matrimonium. d

q Quod āt ꝯsensus mīmoniū faciat subditis ꝓbaꝫ testimōijs. Ait. n. Isidor⁹. Cōsensus facē mīmoniū. Itē Nicol. papa. Sufficiat solus ꝫ leges coꝝ ꝯsensus: de quoꝝ ꝯiūctiōib⁹ agit̄. Qui sol⁹ si forte i nuptijs defuerit: cetera ēt cū ipso coitu celebrata frustrāt̄. Itē Joh. chriso. Mīmoniū ñ qdē facē coit⁹ ꝫ volūtas: ꝛ iō nō soluit illō sepatio corpis. Itē amb. Non defloratio virgitatis facē ꝯiugiū: ꝫ pactio ꝯiugal̄. Ex his apparet q ꝯsensus. i. pactio coniugalis matrimoniū facit: ꝛ ex tūc ꝯiugiū ē: etiā si non ꝓcessit vl secuta est copula carnalis.

¶ Quando incipiat esse coniugium. e

q Quod. n. ab ipsa desponsatōe in q̄ pactio ꝯiugal̄ exprimit̄ cōiuges sunt: scōꝝ testimonia ꝓbāt. Ait. n. amb. Cū iniciat̄ cōiugiū ꝯiugū nom̄ asciscit̄: cū ꝯiūgit̄ viro ꝯiugiū ē: nō cū viri admixtiōe cognoscit̄. Itē Isidor⁹. Cōiuges veri⁹ appellāt̄ a ꝓia ōspōsatiōis fide: q̄ꝫ adhuc iter eos ignorēt̄ ꝯiugalis ꝯcubit⁹. Itē aug. Coniūx vocat̄ ex ꝓia desponsatiōis fide quā ꝯcubitu nō cognouerat: nec fuerat agnitur⁹. nec ꝓierat: nec mēdax māserat ꝯiugis appellatio: vbi ñ fuerat nec futura erat carnis vlla cōmixtio: pp qō fidele cōiugiū: ambo parentes x̄pi vocari meruerūt: nō solū illa mater: ꝫ ēt ille pater ei⁹: sīc coniunx mūis ei⁹: vtrūq; tñ mēte ñ carne. Ex his euidēter isinuat̄ q ex tpe quo itercedit cōsensus volūtari⁹ ac marital̄ q sol⁹ cōiugiū facit: veri cōiuges sūt spousus ꝛ sponsa.

¶ Scōm quosdā non ē coniugiū añ carnalē copulam: sed sponsi ꝛ sponse sunt. f

q Quidā tñ asserūt vez ꝯiugiū non cōtrahi añ traductionē ꝛ carnalē copulā nec veri coniuges eē aliquos añq; itercedat cōmixtio sex⁹: ꝫ a ꝓia fide desponsatōis vir sponsus: ꝛ mulier sponsa ē: non coniunx. Sponsos aūt ꝛ spōsas ꝯiuges frequēter appellari dicūt: non q̄ sint: ꝫ q̄ futuri sunt: cuius rei sponsionē iuicē fecerunt: ꝛ ꝑm hoc verba p̄missarū auctoritatum itelligenda fore tradunt.

¶ Qua ratione vtuntur. g

q Quod vero iter sponsam ꝛ cōiugez plurimū iterfit: ex eo astruunt: q̄ licet sponse añ carnalē copulā iconsulto vel nolente spōso monasteriū eligere: quo facto: sponso etiā licꝫ aliā ducere. Cōiugat⁹ vero vel ꝯiugata nec cōtinentiā nisi ex cōi consensu seruare valet: nec monasteriū petere: nisi vterq; ꝯtinentiā pariter ꝓfiteant̄. Q̄ vero licet spōse mōasteriū eligere auctoritatibus sanctoꝝ ꝓbatur. Ait. n. Eusebi⁹ papa. Desponsatam puellā non licet parētib⁹ alij viro tradere tamen licet sibi monasteriū eligere. Item Gregorius. Decreta legalia despōsataꝝ si conuerti voluerit nullo penitus censuerunt damno mulctari. Refert etiam Hieronymus q machar̄ius iter christi heremitas precipuus: celebrato nuptiali cōuiuio cum vespere thalamū eēt ingressurus ex vrbe egrediens trāsmaria petijt: ꝛ heremi solitudinem sibi elegit. Beatus etiā Alexius similiter ex nuptijs diuina gratia vocatus sponsaꝝ deseruit: ꝛ nudus christo famulari cepit. His auctoritatibus ꝛ exemplis liquet licere sponsis sine cōsensu suaꝝ sponsaꝝ ꝛ econuerso continentiā profiteri.

¶ Q̄ cōiugatus vel coniugata nequeāt continētiam profiteri sine alterius cōsensu. h

b Hoc aūt coniugatis nullatenus licet. Nō eni potest vir melioris vite propositum sumere sine vxoris cōsensu: ꝛ ecōuerso. Unde Grego. scribēs theutiste patricie. Sunt q dicunt religiōis gr̄a cōiugia debere solui. Unde sciendū est: q̄ ꝛ si hoc lex humana cōcessit: tamē lex diuina prohibuit. Si vero vtriusq; cōueniat cōtinentez vitam ducere hoc qs audeat accusare? Sic eni multos sanctoꝝ nouimus cū suis cōiugibus: ꝛ prius cōtinentē vitaꝫ duxisse: ꝛ post ad sancte ecclesie regimia migrasse. Si vero cōtinentiam quā vir appetit mulier non sequitur: aut quā vxor appetit vir recusat: ꝯiugiū diuidi non potest: q̄ scriptuꝫ est. Mulier potestatem suc carnis nō habꝫ: sed vir. Similiter ꝛ vir potestatem sue carnis nō habet: sed mulier. Idē. Agathosa latrix p̄sentiū q̄sta est vir̄ suū contra volūtatez suam i monasteriū esse cōuersum: qua ꝓpter experientie tue precipimus vt diligenti iquisitione discutias: ne forte eius voluntate conuersus sit: vel ipsa mutare se promiserit. ꝛ si hoc reperieris: ꝛ illuꝫ i monasterio p manere prouideas: ꝛ hāc sicut ꝓmisit mutare vitam cōpellas. Si vero nihil hoꝝ ē: nec quondam fornicatōis crimen ꝓpter qō licet vxorez dimittere: ꝑdictam mulierē cōmisisse cognoueris: ne illius ꝯuersio: vxoris relicte in seculo fieri possit perditionis occasio: volum⁹ vt maritū suum illi etiam si iaꝫ tonsoratus est reddere debeas: omni excusatione cessante: q̄ nisi forni-

rationis cā viz vxorē dimittere nulla rō ꝓcedit. Postq̄z.n.copulatione cōiugij viri ⁊ mulieris vnū corp⁹ efficit: nō ꝑt ex pte ꝓuerti: ⁊ ex pte remanere i seculo. Itē ex. viij. synodo. Si qs coniugat⁹ cōuerti ad monasteriū velit: nō ē recipiēdus nisi pri⁹ a ꝓiuge castimoniā ꝓfitēte fuerit absolut⁹. Tales ergo tūc sine culpa sequunt xp̄z relicto seculo si hñt ex pari volūtate castitatis consensū. Itē. Si vir ⁊ vxor diuertere pro sola religiosa inter se cōsenserint vita: nullaten⁹ sine consensu ep̄i fiat vt ab eo singulariter ꝓuiso ꝓstituā tur loco. Nā vxore nolēte vel altero illoꝝ ēt ꝓ tali re matrimoniū nō soluit. Itē aug. Si abstines sine vxōis volūtate: tribuis ei fornicādi licētiā ⁊ pctm illi⁹ tue iputabitur abstinētie. Item Nicolaus papa. Scripsit nobis thaberga regina: regia se velle dignitate vel copula exuit: ⁊ sola vita ꝓuata esse cōtentā desiderare. Cui scripsim⁹ nō hoc aliter fieri posse: nisi eandē vitam vir ei⁹ lotharij⁹ elegerit. Ex his p̄z q̄ cōiugati sine cōi cōsensu mōasteriū eligere: ꝓtinētiā ꝓfiteri vel habitū religiōis sumere ñ valent. ⁊ si fecerit reuocari debēt. Sponsi vero possūt sine cōi consensu monasteriū eligere. Vñ videt inter spōsū ⁊ spōsā cōiugiū nō esse. Ideoq̄z asserūt a prima fide despōsationis cōiuges appellari ñ re ꝑfectū sz spe futuroꝝ: q⁊ ex fide quā ex despōsatiōe sibi inuicē debēt: postea efficiunt cōiuges. Premissas aūt auctoritates q⁹ asseritur q̄ cōsēsus matrimoniū facit: ita itelligi volūt vt cōsensus vel pactio cōiugal' nō ante coitū faciat matrimoniū sed i coitu. Sicut.n. defloratio virginitatis non facit matrimoniū nisi p̄cedat pactio cōiugalis: ita nec pactio cōiugalis añq̄z assit copula carnalis. Ex pactione ergo cōiugali sponsi ⁊ sponse fiunt añ coitū. In coitu vero efficiūtur cōiuges. Facit.n. pactio cōiugalis vt q̄ prius erat sponsa: in coitu fiat coniunx.

¶ Rñsio ad p̄dicta cū determinatiōe supioꝝ. i

Js aūt ita respondem⁹ fit aliq̄n despōsatio vbi ē cōpromissio viri ⁊ mulieris de b cōtrahendo matrimonio: non est ātē ibi cōsensus de p̄senti. ⁊ est desponsatio hñs cōsensū de p̄senti. i. pactionem cōiugalē q̄ sola facit coniugiū. In illa ergo despōsatione vbi ē pollicitatio ꝓtrahendi mīmoniū: sponsi tm̄ ⁊ sponse fiūt: ñ ꝓiuges: ⁊ talib⁹ sponsis licet sine cōmuni ꝓsēsu cōtinētiā ꝓfiteri ⁊ monasteriū eligere. In ea vero ō̄sponsatōe vbi ē consensus ō̄ p̄senti ꝓiugiū cōtrahit: ⁊ ab illi⁹ ō̄sponsatōis pria fide veri cōiuges appellātur. Scō̄m hāc distinctionē ō̄sponsationis: de sponsis varie loquunt doctores.

¶ Quō accipiat' sponsa i supradcis capitul'. k

Liquādo.n. spōsas vocāt q̄ talē hūerūt a desponsationē vbi fuit pactio ꝓiugal' de p̄senti: ⁊ ille vere cōiuges sūt. Vñ gre. Si qs vxorē ō̄spōsauerit vl' subarrauerit: quāc̄z p⁹ modū p̄uenīte die mortis ei⁹ nequerit eā ducere i vxorē: tñ nlli ō̄ ꝓsanguitate ei⁹ licz accipe eā i ꝓugio: ⁊ si iuētū fuerit factū: sepetur oio. Itē Juli⁹ papa. Siqs ō̄spōsauerit vxorē ⁊ subarrauerit: et vl' p̄ueniente die mortis: vl' irruentib⁹ qbusdā cāis eā ñ cognouerit: nec frater ei⁹ nec vll⁹ ō̄ cōsanguitate ei⁹ eādē sibi tollat i vxorem vllo vnq̄z tpe. Itē Gre. Qui ō̄sponsatā ꝓrimi sui puellā cepit i ꝓugiū: anathema sit ipe ⁊ oēs cōsentientes ei: q⁊ ꝑz legē dei mori ō̄cernit. Nā diuie legis mos est sponsas appellare cōiuges: vt in euāgelio. Accipe mariā cōiugem tuā. Et i deutronomio. Si qs alteri⁹ sponsaz i agro vel quolz loco opp̄sserit vl' adduxerit i domū suaz: moriat': q⁊ vxorē ꝓrimi sui violauit: nō q̄ iā vxō erat sed q̄ a parentib⁹ vxor fieri ō̄bebat Ex his colligit' q̄ spōse q̄dā cōiuges sūt añ cōmixtionē sexuū. Sed forte ill' ō̄ mouet q̄ō in fine capituli dicit': nō q̄ iā vxor erat: sed q̄ vxor fieri debebat. Q̄ō non ita debet itelligi: q̄si vxor vere non fuerit ex quo pactio coniugal' interceſſit: sed q⁊ nō-dum traducta fuerat: nec res vxoria interceſſerat. ſ. concubitus coniugalis.

¶ Q⁊ aliter accipit' i his alīs capitul' spōsa. l

Ec etiā sponsa est q̄ sic viro desponsata b est: vt non interceſſerit cōsensus ō̄ p̄senti: sed sponsio futuri. Scō̄m quem modū illud decretū intelligit'. Si qs sponsam filij ꝓpresserit ⁊ post fili⁹ ei⁹ eam duxerit: pater postea non habeat vxorem nec mulier virum: filius qui patris facinus ignorauit aliaz ducat. Si cōiunx illa fuisset quod vticz foret: si in sponsalibus pactio coniugalis interceſſiſſet: nō permitteretur sponso aliam ducere. Mechis autē pena non nubendi ex rigore iſligitur vt alij terreātur: Idem ex eodem. Quidam despōsauit vxorem ⁊ dotauit: ⁊ cum ea coire non potuit: quā clanculo frater eius corrupit ⁊ grauidaz reddidit. Decretū est vt cuius nupta non potuerit esse legitimo viro: desponsataz tñ fratri frater habere non possit: sed mechus ⁊ mecha fornicationis quidē vindictā sustineant: licita vero eis cōiugia non negentur. De illa desponsatōe hoc itelligi dz vbi nō fuit cōsensus cōiugalis de p̄senti aliogn non liceret eis alia sortiri cōiugia. Scōz hoc ēt illud itelligi dz. Statutū est a sacro conuētu: vt si qs sponsam alteri⁹ rapuerit: publica

penitentia mulctet: ⁊ sine spe coniugij maneat: ⁊ si ipsa eidem crimini consentiens non fuerit: licentia nubendi alteri non negetur. Apparet hanc fuisse desponsatam sine pactione coniugali de presenti ⁊ ideo non fuisse coniugem cui viuente sponso alteri nubendi licentia non negatur. Sunt.n. quedam nuptialia pacta de futuro ex quib⁹ sponsi ⁊ spōse vocant: nec exide cō iuges sunt. Et est pactio q̄dam cōiugal' de pñti que sponsum ⁊ sponsam ēt cōiuges fac̄: ⁊ vtraq3 pactio despōsatio vel sponsalia interdum dicunt. proprie tñ sponsalia dicuntur quedam solēnia pacta nuptialia.

¶ Quare non statim tradantur sponse. m

E nuptialib⁹ pactis vbi ē tñ spōsio futu

d ri Ait aug. Institutū ē vt iā pacte spōse nō statim tradant ne vilē habeat marit⁹ datam quam suspirauit sponsus dilatam.

¶ Que spōsa sit vidua mōtuo spōso: ⁊ q̄ nō. n

T est sciendū q⁹ illa spōsa q̄ tm̄ in futuro

e est pacta: mortuo spōso non remanet vidua: q2 nō fuerat vir ei⁹. vñ si qs eā duxerit ad sacros ordines ꝓscēdere nō ꝓhibet̄: q2 nō duxit viduā. Vidue.n. maritus eque sicut bigamus: sacerdos fieri ꝓhibet̄: Ex tali autez copula nullus arcetur a sacris ordinibus.

¶ Qui alterius sponsam eo mortuo ducit: ad sacros ordines accedere pōt. o

s Ecundū hoc itelligendū est q̄ dicit Pelagi⁹ papa: de illo q̄ mortuo spōso: eius spōsaz ducit i vxorē. Nihil est iquit: q̄tū ad hūc articulū attinet: q⁹ ei obuiet de canonicis institutis: quin ad sacros ordies ꝓmoueri valeat. Si vero talis spōsa fuisset: inter quā ⁊ spōsuz eius ꝓcessus de pñti itercessisset eo mortuo vidua remāsisset: cui copulat⁹ i ꝓiugio vlteri⁹ ad sacros ordines non accederet cum viduā duxerit. Nō est ergo ambigendum quin solus de pñti ꝓsensus cōiugiū efficiat: ⁊ exinde veri cōiuges appellent̄. Ideo post talē cōsensum si qs alij se copulauerit: ēt si carnis cōmixtio illic sequat̄: ad prio rē copulā reuocandus est. Questio. I.

Circa 27. distictionē q̄runt q̄tuor. ⁊ Primo. de spōsalib⁹. 2° ō cā effectiua mr̄imony. s. ꝓsensu. 3° de cā ōstructiua vtrū. s. dissoluat̄ p ingressū rligiōis. 4° ō effectu mr̄imōy vtrū. s. ⁊ quō educat bigāiā.

Quantū ad ꝓmū q̄rit̄ de spōsalib⁹ vt̄z rite ꝓcta possint dissolui. Et videt̄ q⁹ nō: q2 spōsalia sūt mr̄io⁹ iniciatū: sz mr̄io⁹. ñ pt dissolui. ḡ nec spōsalia. ¶ Cōtra. de iureiu. Que admoduz. ⁊ i mlt̄is alys. ¶ Ad. tua videda sūt de spōsalib⁹. ꝓmo gd sint: ⁊ vñ dicāt̄: ⁊ quō contrahant̄. 2° a gb⁹ ⁊ q̄n ⁊ quē effectum sortiantur. 3°. quomodo dissoluantur.

Quantū ad ꝓmū sūt. 3. ōnes i gnāli. ¶ Prīa gd sint spōsalia. ⁊ vñ dicant̄. Sūt āt ꝓmissio futurar̄ nuptiar̄. Vñ. 30. q. 2. Nūptes. dr̄ federa spōsalia futurar̄ nuptiar̄ sunt ꝓmissio. ⁊. ff. e. le. i. sūt mētio ⁊ repromissio futurar̄ nuptiar̄. Ex b̄ āt q⁹ sūt repromissio ꝓz q⁹ regrit̄ vtriusq3 ꝓmissio: nec alter̄ sufficit ꝓmittere cū nō possint spōsalia claudicare. Sz si vir ꝓmittit ⁊ mlr̄ tacet ⁊ ꝓsētit idē ē: vt si porrexit manū ad fidē recipiendū. Nā si nulla signa ꝓbabili apparēt ō ꝓsensu ei⁹ nō sūt spōsalia. Ex b̄ āt q⁹ dr̄ futurar̄: ꝓz q⁹ nō sūt ps eēntialis: q2 toti⁹ ꝓmanentis oēs ptes sūt sil̄: nec oē ꝓnci⁹ē ps ꝓncipiati: sic̄ pūct⁹ ñ ē ps linee nec nūc tpis: sz q⁹ ē ꝓn⁹ ⁊ ps ē potissima ps: vt fundamētuz ē ps dom⁹. Dicūt̄ āt spōsalia a spōsando. Nā moris fuit veterib⁹ stipulari ⁊ spondere sibi vxorē: ide sponsi spōseq3 appellatio nata ē. ff. e. l. y. ⁊ iy. nō tñ stippulatio necia ē sz sufficit nud⁹ ꝓsēsus. Vñ surd⁹ ⁊ mut⁹ ea ꝓbūt. ex̄. e. c. cū ap̄. Itē iter absentes p nūciuz p epl̄az. ff. e. l. sufficit ⁊. l. vlt. sz per se ⁊ per alios ꝓpinquos ⁊ extraneos. Et si quidem p parentes contrahantur filj pñtes eo ipso q⁹ tacent vel absentes qñ primo sciunt si non exp̄sse reclamāt intelligunt̄ ꝓsentire. ff. e. l. in sponsalibus. §. i. q2 nec patri nisi ex causa contradicere debent. ff. e. l. in sponsal'. ⁊. l. se. Si autez per extraneos intelliguntur vetare nisi exp̄resse consentiant: q2 de obligatione eoz agit̄. ff. de ꝓcur. l. fili⁹ fami. §. iuitā. Et si qdē per exneos absentes ꝓbat̄ nō ē dubiū q⁹ nō sufficit tacere cū ad notitiā puenerit: sz regrit̄ exp̄ssa ratibito nisi mādauerit. ff. e. l. b̄ ita si sciētib⁹. Si āt i pñtia ei⁹ noīe ei⁹ ꝓbunt̄: adhuc nō videret ꝓsentire: q2 b̄ solū de pentib⁹ dr̄. ff. So. ma. l. y. §. volūtate. Vñ nec ēt de alys ꝓpinqs vl̄ tutoribus aut ꝓcuratoribus q⁹ posset ꝓdicere. q2 ēt sūt futurarū nuptiarū ꝓmissio: iō ñ sūt sponsalia iter eos iter quos ñ possūt eē nuptie saltē i futuro: qđ dico pp ꝓpuberes q⁹ ifantiā trāsierūt ⁊ sic iter eos possūt eē sponsalia ex tūc: sz non mr̄io⁹ nūc sz i futuro: al's secus. ff. de spōsalib⁹. l. tutor. ⁊. l. oro. ¶ Scōa ꝓ ē vtrū sponsalia sint pars mr̄imony. Et vr̄. q⁹ sic: q2 vniuscuiusq3 rei potissima ps ē suū ꝑn⁹. ff. de ordi. iuris. l. i. sz sponsalia sūt ꝑn⁹ mr̄imony: vñ distingūt iurispti mr̄io⁹ r̄m triplicē dr̄az. Qđā ratū: qđā iniciatū: qđā ꝓsūmatuz mr̄io⁹. iniciat̄ desponsatiōe de futuro: ratificat̄ in ꝓsēsu de pñti: ⁊ ꝓsūmat̄ i copula carnali. ¶ Cōtra. illō ñ ē pfectū q⁹ non ex oībus suis partib⁹ ꝓstat vt. l. allegata: q2 totū ⁊ pfectū idē sūt 3° phy. sed mr̄io⁹ pt esse perfectū sine b̄ q⁹ sponsalia p̄cedāt. ḡ nō sūt partes. ¶ Dicēdū ē ḡ q⁹ spōsalia nō sūt ꝑ ps: q2 de eēntia oīs successiui ē aliqd ꝓteritū ⁊ aliqd futur̄: vñ ⁊ mot⁹ aliqd hz de termio a quo: al's ñ moueret̄: sz motū eēt total'r ab eo: sīqdē eēt total'r i termio ad quē: fil'r hz aliqd de termio ad quē: al's nōdū moueret̄: sz adhuc total'r eēt i termio a quo nihil ꝓticipās de termio ad quē. Dico āt terminū ad quē ⁊ a quo īmediatos ipi motui: vñ i motu locali termin⁹ ad quē ⁊ a quo īmediate sunt duo spatia ꝓtinua quor̄ qōlibz ē eq̄le locato mobili: vñ qñ nōdū subitrauit ptē aliquā scōi adhuc ñ icepit moueri: qñ āt iā dimisit vltimā ptē ꝓni. iā motum ē: sz q3diu occupat ptē vtriusq3 deserēdo paulatiz ꝓmū. ⁊ itroeūdo z⁹: tūc dr̄ moueri. sz de eēntia rei ꝓmanētis nō ē aliqd ꝓteritū: q2 tūc ōsy sset eē: nec futur̄: q2 nōdū eēt pfectū: sicut de eēntia domus nō ē dolatio lignor̄ q̄ iā p̄cessit nec ibitatio seq̄ns. fil'r cū mr̄io⁹ sit ō genere ꝓmanētiū nec spōsalia q̄ p̄cedūt nec carnal' copula q̄ seq̄t̄ sūt ō eēntia ei⁹. ¶ Ad arg⁹ dōz q⁹ duplex ē ꝓncipiū rei: qđā extrīsecū sic efficiēs: vel disponēs ⁊ illud nō ē de eēntia ꝓncipal'r: q2 cā efficiēs nō ītrat eēntiā effect⁹: ⁊ tale ē spōsalia: aliud ītrinsecū ꝓatiuū: nec illud ē ps vt pūctus linee ⁊ nūc tpis. aliō positiuū ⁊ illud ē pars ⁊ potissima i artificialib⁹: sic̄ fundamētū dom⁹ ⁊ mā i oīb⁹ artificialib⁹ in nālib⁹ āt mā q̄ ē ꝓx fōrma: ē ps ifima ñ potissima. ¶ Notādū ēt q⁹ ñ oz p⁹ mr̄io⁹ ꝓbere spōsalia ōmiss

sicut post baptismū in necessitate oportet adhibere solēnitatē omissā: qz illa q̄ p̄cedūt sacr̄m ex necessitate p̄cepti q̄n sunt omissa pp necessitatez: dñt fieri cessante necessitate si sunt vtilia z ꝯgrua ēt post sacr̄z: sic̄ ibi i cathecissimo z exorcissimo: que ēt post baptismū valēt: qz duo sūt arbitri p̄cepta dare: z i tpe dare. ff. de arbitris. l. celsus. Uñ q nō potuit facere añ dz facere post: sic̄ q debuit soluere i pascha nō minus obligat⁹ ē soluere post q̄z añ. Sz spōsalia nō ē necesse p̄cedere mr̄io^m ex p̄cepto nisi forte pp ꝓhibitionē clandestine despōsationis z ad min⁹ non eēnt vtilia post mr̄io^m. nec ꝯgrua: qz nemo pōt rē suā stipulari: imo pmitteret ipossibile: qz mr̄io^m semel ℞tū ampli⁹ ℞bi nō p̄t. ¶ Tertia ꝑ ē de modis q̄b⁹ sponsalia ℞bunt pure. i. sine mō z ꝓditione. Nā de ꝓditionib⁹ appositis dicet di. 28. Sciēdū est igit q̄ spōsalia ℞bunt septē modis. ꝑmo ānuli subarratiōe nisi agerētur de mr̄io⁹ tacite vel exp̄sse: puta añ valuas eccl̄ie. vt nō. de. spon. ipub. c. vlt. vñ solet poni i q̄rto digito q medic⁹ dr: qz a corde vena ꝓcedit i signū amoris: nisi cā ludi fieret. ō ꝑsumptum. c. illō. de sen. z re iud. c. Tenor. ℣ arris spōsal⁹ ēt si ne vbis: al⁹ ipsa vba sufficerēt: vt puta si bīto tractatu inter amicos misit iocalia noīe arre sponsalioꝝ nih̄ aliud dicēs: z illa acceptauit. ℣ iuramēti i teruētione: sufficit āt ꝓbare i foro ꝓtētioso ꝓfessionē de affidatōe: qz lz ꝓfessio ex iudiciū facta ad obligādū ñ obliget: tñ si fiat ex cā ꝓcurrētib⁹ alys q̄ notant de ꝓfessis. c. vlt. valet ad ꝓbandū: z p ꝑñs idē ē in mr̄io⁰ ex quo ℞riū nō iuenit exp̄ssus. ℣ nuda pmissione affirmatiua ñ negatiua: vt si dicā tibi pmitto tibi q nūq̄z ducā aliā vxorē a te. Tūc. n. nō tenet eā ducere si velit ꝓtinere: lz si velit ℞bere nō lz sibi aliā ducere. sic̄ cū gs ꝓhibeat alienare ꝛuū ex familiā: nō pp B tenet dare statiz vni ō familia: lz si velit alienare oz q vni ex ill'det: vñ i morte q̄n necesse hz alienare: vni ex illis hz relinq̄re. Sz si dixisset p̄mitto tibi q nō ducā aliquā nisi te: videt q nisi ponat sic̄ i legatis fauore mr̄imony. Naz si dico ois hō currit nisi sortes. segr̄ q sortes nō currat: al⁹ nō eēt vera exceptio: lz si diceret nll'us hō currit nisi forte sortes: tūc non p̄cise segr̄tur: vñ si ex p̄cedētib⁹ appet q nolebat se ei obligare p̄cise: sed sub ꝓditiōe. si ꝓtigeret eū ℞bere: nō ē obligat⁹: al⁹ sic. In foro āt ꝓscie nō: nisi sit sibi ꝓscius q noluerit se obligare: vñ i foro ꝓtētioso ex illis vbis iudicabit. ex quo agebat ō spōsalib⁹ puris ℞hēdis: qz iterptatio obscuri dz fieri ℞ illū q legē pacti potuit apti⁹ declarare. ff. de ℞ben. emp. l. Labeo. ō pactis. l. veterib⁹. Sz i foro ꝓscie si dicat q nō intēdebat p̄cise se obligare: credit ei. Si vo nō recolit qd ītendebat lz recolit de vbis: distiguendū ē mō p̄dicto: qz aut dixit ñ ducaz nisi te: tūc vitas locutiōis de virtute ſmōis vel saltē ō vsu loq̄ntiū hz. q̄ ducā te. Si āt dicat ñ ducā aliā a te: nō segr̄ q̄ ducā te: qz stāt ista. Non ducā aliā a te nec ducā te: qz nll'az ducā. ℣ p traductionez. q̄uis. n. traductio sola ñ faciat va sponsalia nec p̄sūpta nec mr̄io^m. de resti. spo. c. Exparte. tñ si puella añ septēniuz desponsata traducat z traducta septēniū cōplens nō reclamat spōsalia ꝓfirmant ex tūc: nō q retro trahant: vñ si añ septēniuz coḡuerit matrē postea neutrā poterit hr̄e. Filiā nō: pp affinitatē: matrē nō: pp hōestatē. lz si matrē duxit vxorē añ septēniū tenet mr̄io^m: nec confirmant sponsalia: qz fuerūt soluta ipso iure p mr̄io^m z̄c. hosti. i cōpil. ℣ p attēptationē ex. e. iuuenis. Q̄n. n. spōsalia p̄cesserūt nulla pp defectū etatis z secutus ē conat⁹ de quo dubiū ē an hūerit effectū censent spōsalia. Nā si certū eēt q conat⁹ nō hūisset effectū non eēnt spōsalia: sicut nec est mr̄io^m q̄n sola tēptatio segr̄ vera sponsalia ex. e. c. fi. Si aūt certū ē q ea cognouisset: affinitas eēt ℞cta. Sz dic̄ bosti. q si certū ē eaz virginē remansisse non ozit honestas nec affinitas. Sz tñ videt q imo ozit honestas dū tñ sciat vel dubitet an pollutio ex̄ordinaria sit subsecuta. Sicut. n. pollutio ex̄ordinaria facta affectu maritali cāt affinitatē: sic fcā affectu sponsali cāt publicā honestatē. ℣ p tacitā ꝓuētionē. Naz quotiēscunq̄ ℞hit mr̄io⁹ p verba de p̄nti z nō valet pp causaz q̄ est impeditiua mr̄imony non sponsal': tunc hz vim sponsal'. z ℞bunt tacite. de spō. impub. li⁰. 6. vt si sint impuberes maiores septēnio.

Quantū ad z^m articulū p̄incipalē sūt. z. ꝑnes. ¶ P̄ma gs possit ℞bere. Ubi sciendum q hoc edictū ē ꝓhibitoriū: qz g non ꝓhibet admittit. Ois g̃ g prohibet mr̄io^m ℞bere ꝓhibetur p ꝑñs z sponsalia. ff. de spon. l. Ofo. nisi sit alia cā: vt de etate septeny z tpe oronis i. xl^a. z alys tpib⁹ gb⁹ possunt sponsalia ℞bi non nuptie: pp earū solemnitatē. ℣ p̄nt ēt indifferenter ℞bi iter p̄ntes z absētes duz tñ vtriusq̄ ꝓsensus ꝓcurrat actual'r vl' habitual'r: al⁹ si peniteret p̄mus añ ꝓsēsuz scōi nichil ageret q̄uis nō certioraret nūciū vel aliū: lz i foro ꝓtentioso oz docere de pnia p̄cedēte: lz nō de reuocatione. vel de certioratione. In foro āt ꝓscientie credit sibi. Dico āt habitual'r eo ipso q nō dissentit: vt si dormit dū scōs ꝓsentit: sic z mr̄io⁹ spūale iter absētes de ꝓben. c. Accedēs. Itē q̄n p parentes sufficit tacere: secus i alys. Ar^m ℞ illud q̄ nōtur ō p̄sūp. c. Nōne. lz z añ eoꝝ ꝓsensuz de q̄bus agit nihil agit: nec cātur affinitas nec honestas. ¶ Scōa ꝑ est q̄ etate. z qdē post septēniū: qz infans dr̄ anteq̄ ℞at septē annos. C. de iure deli. l. si ifanti. Infātes aūt ꝓhibent ℞bere sponsalia. ff. de spon. l. In spōsalib⁹. Infantis. n. etas qd agat ignorat. C. de fl'a mo. l. i. lz tps ad ℞bendū mr̄io^m est pubertas q̄ est in viro. i 4. anno ꝓpleto: i muliere. i z. Rō aūt q̄re mulier ℞bit citi⁹ mr̄io^m q̄ vir nō aūt sponsalia ē: qz licet vir z mulier ꝓualescant eq̄li tpe ad rōnem: nō tñ ad potentiaz actus: qz minoz potētia sufficit ad patiendū q̄z ad agēdū. lz q̄re tutella i viris z fcis ñ pariter finitur: cura aūt sic: qz. 25. anno cōpleto ptiet ad legistas. Citius aūt ꝓtrahit de psona q̄z de rebus: qz citius i nālibus rō ꝓualescit: vnde tutoz q principal'r datur psone desinit i pubertate. q̄n cura incipit: lz curatoz datur principal'r rebus. Si aūt fuerint ℞cta vno bīte etatē: alio non: qz claudicare non possunt: non valēt: lz tñ q bēbat etatē pp pmissionem maxime si iurauit nō pōt ℞uenire alio ꝓsentiēte p ꝓsensuz exp̄ssuz vel tacitū: vt qz carnal'r copulat⁹ ē. ex̄. de spon. ipube. x. c. Lras. c. Accessit z. c. Duo pueri. Dissentiēte aūt illo q etatē non habebat nihil oio valēt nec cānt publice honestatis institiā. Tho. dic̄ q approꝑinq̄nte septēnio possūt ℞bi spōsalia sicut approꝑiquante pubertate pōt ℞bi mr̄io^m. Ally aūt q non sicut nec religionē ītrare: qz non sic solet p̄uenire iudiciū rōnis septēniū sicut pubertatē: nec ēt si p̄ueniret ita vt mortal'r peccaret sic̄ puer blasphem⁹: qz iura i distincte ꝓhibēt añ septē annos q̄ tñ pmittūt mr̄io^m p sex mēses añ pubertatē. ℣ p̄ma opione facit ex̄ de temp. ordi. c. vlt. vbi dr̄. q i fanti religionē intrāti pōt licite dari corona. g̃ supponit q tenet ingressus: g̃ a fi'li hic tenēt spōsalia si sunt p̄rimi septēnio maxie de ꝓsensu parētū. ¶ Z^a ꝑ. ēō effectu spōsaliorꝝ q ē triplex: vnus publice honestatis iustitia de q̄ dr̄. 4. i. di. ꝓsensus de arris. vbi sciēdū q si arre vel ānulus vl' pp nuptias aliqd datū sit: ille pdit q dedit si p eū stat sine cā: al⁹ sibi reddit vl' heredi. C. e. l. iij. Si āt stet p illū q recipit reddit oē q̄d pp nuptias recepit: qz quod datur ob cām cansa nō secuta ꝓdici pōt: lz arras reddit duplicatas. C. e. l. vlt. lz i foro ꝓscientie sufficit reddere simpluz sicut etiam contingit in alys penis iuris que ante condēnationem factam in iudicio non debentur in foro coscientie. Pena āt ꝓuētionalis rōne p̄missiōis debet in vtroq̄ foro nisi forte q̄n adhibet debito pecuniario: qz tūc videt eē in fraudē vsurarū: tenet tñ ad itereſſe damni ille p quē stetit. Et licet possint contrahi sub ꝓditōe promisse pecunie: non tñ in modum pene: nisi tecum ꝓtraxero dabo tibi centum marchas: nec peti potest: cum libera debeant esse cōiugia. extra. e. c. Hemma. nisi forte esset pena intrinseca: puta de

multiplicatione arre q̄ ex cōi consensu rēpeti potest i qua/druplum. C. e. l. vlt. §. penult. cū tñ ibidē in fine dicat̄ q̄ in ꝺbēdis nuptys libera volūtas eē ꝺz: sic ēt ō iure canonico. Est āt vnū dubiū. Utrū p ṽba negatiua spōsalia vl' mr̄io[m] ꝺbant̄; vt si dicat: ꝓmitto tibi q̄ nunq̄z habebo aliā vxorē. Et qdē in foro ꝺscie nō: si ad affirmatiuaz noluit se obligare: ſz in foro eccl'ie sic: si de sponsalib⁹ ꝺbēdis ageret̄ & alia ꝑsona credidit q̄ iste intēderet ꝺato q̄ iste noluerit ꝺbere ſz vl' aliā decipe vel sibi cauere vt caste viuere posset in seculo. ¶ Tertiꝰ effectꝰ ē obligatio efficax q̄ ad ꝺbēdū matrimoniū i vtroq̄z foro nisi iterueniat aliq̄ō ipedimētū de illis de qb⁹ dicet̄ in 3° articlo tenet̄ spōsus sponsā ducere & ē: q̄ cuius iure ciuili alteri despōsata alteri nubere nō ꝓhibeat̄. C. de spon. l. i. tñ iure diuino & canonico ꝓhibet & peccat mortal'r fidē frāgendo ꝺctis sponsalib⁹ legitime aliquo de ꝓdcis septē mōis: & i foro eccl'ie sub pēa excōicationis ꝓhibet̄. cū alio ꝺbere & ꝓcipit̄ cū ista. vñ nō ſz discedere spōsus a sponsa iuita nec ē: nec ꝓp pauptatē supueniē tē. nec ꝓp aliqd aliō nō exp̄ssū i iure: q̄ si ē iuramētū interpositū: oē iuramētū seruādū é: q̄ō seruatū nō ṽgit i detrimētū salutis eterne: cuius sit al's graue & dānosū iux̄ illō ꝓceptū. Reddes dño iuramēta tua. Si āt fuerit nuda ꝓmissio ait ꝓtor: pacta seruabo. Uñ quāuis alteri desponsata alteri nubere nō ꝓhibeat̄ lege būana. C. de spon. l. i. ꝓhibetur tñ lege diuina & nāli ꝑm quā pacta dñt seruari ēt nuda. ex̄. ō pac. Antigon⁹: vñ ozit̄ obligatio nālis. Papa āt ꝑt dispensare i sponsalib⁹ iuratis nō in mr̄io⁰ iā ꝺcto ñ ꝺsuato vt ducat aliā: q̄ nō ꝑt papa facere q̄ nō maneat ligamen: sic nō pōt facere q̄ maneat hostia nō ꝺsecrata quo durāte: cū lege nāli ꝓhibeat̄ hr̄e plures vxores papa dispēsare nō pōt. ſz pōt dispēsare q̄ manēs maritus sit licitē sacerdos vel ep̄s vel cardinal'. si necessitas eccl'ie hoc exposcerit: cū castitas accidat ex statuto eccl'ie ordī sacerdotali vel ep̄ali. ſz si vxore nolit ꝺsentire nisi saluo iure suo: non pōt eā ꝑuare iure diuino: sic facit q̄ iuita vxore licet crucē recipe i subsidiū terre sctē: ſz nō q̄n volentē teneat̄ secū ducere & reddere ei debitū. Sic igit̄ spōsalia iurata soluūt̄ ꝑp pape dispēsationē: g ſz nō bēat ptātez sup sacr̄a: bz tñ sup oēs alias cōuētiones būanas ēt iuramēto firmatas. Uñ si pōt dispensare i voto castitatis vl' religiōis nō solēnizato: multo magis i ꝓmissione mr̄imony nondū ꝺcti ſz ꝺbēdi. Et si pōt absoluere a iuramēto fidelitatis: pari rōne a iuramēto spōsaliarū. Uñ iuita sponsa pōt sponsū ordinare i subdiaconū vel facere ep̄z aut cardinalē. si magis eccl'ie expediat aut ēt mr̄imonial'r alteri copulare ꝑp pacē & bonū cōe. Alius āt ifer̄ior papa ꝺ pōt: q̄ sicut i votis ꝑpetuis & iuramētis licitis & ꝑpetuis ipse solus dispēsat: sic ēt i sponsalib⁹ q̄ sunt ꝓmissio ad aliqd ꝑpetuū & licitū. Nec obstat q̄ sponsalia ꝺbūt̄ sub hac ꝺdicione. Si ꝺs & eccl'ia ꝺcozdēt. Uidet̄ āt eccl'ia discozdare q̄ñ diocesanus vult al'r de spōso ozdiare: q̄ intelligit̄ eccl'ia ꝺcozdare. si nō sit legitimū ipedimētū. vñ & nō vident̄ ꝺdicionalia ſz pura: q̄ illa ꝺdicio statuz intelligebat̄ tacite. vñ statī cānt pu[cc] hōestatis iustitiā. ff. ō ꝺdi. & tōmō. Cōdiciōes. Al's hodie nūq̄z cārent: q̄ sp fuit hodie sic spōsalia. Et q̄ñ ꝺditio extat statuz p ṽba de p̄ñti ꝺbunt. Qui āt sponsā sine aliq̄ ꝑdicta x̄p cāp alteri despōsāt grauiter peccāt. Et p̄r q̄ filiā despōsauit & ꝓmisit se factur̄ & curaturuz mr̄io[m] cuius ꝺ nō faciat: tñ dissimulando cū posset ipedire frāgit fidē suā. Filia ēt si ꝓmis spōsalib⁹ ꝺsensit tacite vl' ex p̄sse mortal'r peccat ꝺsentiēdo in alia. Amici ēt vt cū nobiliori vel ditiori nubat peccāt coopantes ei ad pctū mortale, si iā ꝑus ꝺsenserat. Nā si ipsa ꝓzi nō ꝺsensit & velit ꝑm meliorē & ditiorē siue patre iuito siue dissimulāte: non peccāt aly amici q̄ hoc ꝓcurāt: imo si frēs & ꝺsāguinei videāt q̄ p̄r male despōsauerit eā decept⁹: debēt ei suadere ne ꝺsentiat: & dissentientē aly melius copulare.

Circa 3[m] articl'm q̄tuoz sūt videnda. ꝓmo de ipedimētis in spāli. 2°. i gnāli. de ipedimētis supueniētibus. 3°. de ꝓcedētib⁹ ignoratis. 4°. de mō dissoluēdi. ¶ Quātū ad ꝑmū sunt. x. ꝺnes ꝑm. x. ipedimenta. Nā cōiter tantuz octo casus solēt poni. Hosti. āt addit duos ponēs istos vl⁹. Crimen: dissēsus: fuga: tꝑs: ordo: fa: mozb & affinis: vox publica. cūq̄ reclamāt. ¶ Prim⁹ casus i quo. soluunt̄ spōsalia ē crimen. s. fornicatōis. Sicut. n. vir pōt vxorē adulterā tē eycere ēt si iurauit: q̄ tacita ꝺditio castitatis intelligit̄: sic sponsus sponsā: q̄ turpi⁹ eycit̄ q̄z nō admittit̄ hospes. ō iureiur. Quēadmodū. Uñ ē simile q̄tuz ad. §. ꝓmo i expellēdo: q̄tū ad eq̄litatē. Nā sic vir vxorē & ē: ꝑ adulteriuz pōt eycere: ita spōsus sponsā ꝑ fornicationē nō admittere & ē: q̄ vir & vxor & sponsus & sponsa ad paria iudicant̄. 32. q. §. c. ꝓcepit. & c. vl. tū ēt q̄tū ad iuramētū q̄ siue fuerit iuramentū siue nō: tuz ēt quo ad auctez: q̄ sic ꝑ notoziam fornicationē pōt eycere p se: ꝑ occultā ꝑ iudicē: sic ēt spōsus sponsā: vñ ꝑm hosti. h. ē terti⁹ casus in quo sine iudice.

2°. in accusando: q̄ sic vir adulterā nō soluz eycere: ſz ēt ō adl'terio ꝑt accusare: sic spōsus spōsā ꝑt ō adulterio accusare q̄si iā mr̄io⁰ iniciato: q̄ nec mr̄io[m] nec spēz mr̄imony violare ꝓmissū ē: vt nō. ō iureiurādo. Quēadmodū. 3°. i opponēdo: q̄ sic vir ꝑt oppōere vxori adl'teriū seq̄ns mr̄io[m] ñ ꝓcedēs: sic sponsus & ipsa putet sibi q̄ talē elegit q̄tūcūq̄ ignorauerit: q̄ lex nō distinguit. in octō. c. quēadmodū. 4°. in cōpēsando: q̄ sicut i mr̄io⁰ leno q̄ al's adulterat⁹ ē: nō ꝑt obycere: sic nec hic: ſz paria delicta mutua cōpēsatione tollūt̄ ff. soluto. ma. l. viro atq̄ vxore. 5° i reconciliādo: q̄ sic vir pōt sibi recōciliare vxorē sic spōsus sponsā: q̄ cuilibet ſz renūciare bis q̄ ꝑ se introducta sūt. C. de pac. l. vlt. vñ sponsalia dissoluūt̄ ad petitionē castitat⁹ & ēt reclamāte luxurioso: ñ āt e: q̄ ñ audit̄ turpitudinē suā allegās si ali⁹ hoc nō obstāte velit i mr̄io[m] recipe vl' retinere: q̄ qō i fauorē alicui⁹ introductū ē: ñ ꝺz i ei⁹ lesionē retozq̄ri. C. ō legib⁹. l. q̄ fauore. ff. ō legib⁹. l. Nulla. E: āt dissil'e ē i gnq̄z. p° i dissoluēdo q̄ fornicatō seq̄ns soluit total'r spōsalia. si alter velit auctē iudicis: nō āt adulteriū manifestū quo ad vinculū: ſz q̄ ad thoz̄: ēt si nō erat carnal'r copl'a subsecuta. 2°. i ꝺbendo: q̄ vir nō ē solut⁹ a lege mulieris. nec e:. ꝑ ei⁹ adulteriū: vñ ñ pōt ad alia vota trāsire: vñ apl's vult castaz manere inuptaz vel viro recōciliari. 3°. i obyciēdo: q̄ vir nō pōt obycere vxori fornicationē q̄ñ fuit oppōssa vl' decepta. 3z. q. §. puto: imo tūc iuit⁹ fiet bigam⁹ reddēdo debitū: ſz spōsus spōsaz ēt vi oppōssā vt nō. de iureiurādo Quēadmodū. sic vi cecatā. vel nasū pdentē aut alias ifirmitatē sine culpa icurrētē. 4°. in lucrādo: q̄ vir ꝑ adulteriū vxor̄ lucrat̄ dotē & ē: mulier donationē ꝑ nuptias: nō sic āt sponsus: q̄ pene restrigēde sūt: h. āt nec ē ve mr̄io[m]: ſz bñ lucrat̄ arras vel q̄druplū si fuēit stipulat⁹: q̄ fornicās apponit ipediētū. §. in ꝓbādo: q̄ lucide ꝓbatiōes de facto vl' violēte ꝑsūptiones regrunt̄ ad thoz̄ sepandū ꝑ adulteriū. de testi. c. z. ꝑterea. de ꝑsūptionib⁹ l'ris: ſz ad dissoluēdū spōsalia suffic̄ ꝓbare fornicationē vno teste vel fama arg⁹ de testi. c. Sup eo. ¶ Secūd⁹ casus: dissēsus. Sic. n. societas ꝺsēsu ēt p iuramētū firmata dissoluit̄: sic hic: q̄ vxor eligit̄ socia diuine & būane dom⁹: ſz ꝑ reuerētiā mr̄imony q̄ ē iniciatū regrit̄ auctas iudicis. de spōs. c. ꝑterea. & c. cū in tua. Dicūt āt g dā q̄ sic discedere ē pctñ ſz ꝺz i patiētia tollerari ꝑ mai⁹ malū sic meretrices & libell⁹ repudy. ¶ Sz ꝺ: q̄ eccl'ia nō solū dissimulat ſz licētiat: cū tñ nō possit nec ꝺbeat licētiar̄ ad malū: vñ ē aliud de spōsalib⁹ i q̄b⁹ tacita ꝺdicio ītelligit̄ si placuerit. vñ glibet ꝑt remittere: aliō ē in mr̄io⁰ q̄ ē vinculū diuinū. q̄ ꝺs ꝺiūxit & c. Uñ q̄ recepit iuramētū alicui⁹ de ītranda religione nō ꝑt relaxare: q̄ tal'obligat̄ deo. ſz q̄ recipit iuramētū de ītrando si ei videat̄ potest ei remittere: sic cū ꝑ mr̄io[m] vinciant̄ in deo: ñ potest sibi remittere:

sed spōsalia sic. 2° de pena: qz semel rogabaz q̄ndaz officiale vt duos sic dissentiētes licētiaret: eo q̄ mulier vellet viuere caste: z ipse exacto iuramēto p̄mo petyt an fuissēt vba de p̄nti z hoc bñ respōderūt q̄ nō. 2° secuta ēt copula z in hoc bñ respōderūt q̄ nō. 3°. licētiauit eos iniūcto vno psalterio clerico. hic āt z si p̄t excusari pp scādalū sic pnia iniūgit furi tpe famis: tñ melius ē non iniūgere: qz pro dissolutione sponsalioz illi soli iniūgēda ē pnia q̄ fuit i culpa nō ꝯplendi. de spon. c. de illis: hic āt neuter ē i culpa. g̃ neutri pnia iniūgenda ē. ¶ Tertio Suga. exēplū de virgine q̄ senonis petiuit i viz eū q̄ ad patibulū ducebat. q reddit ei iuxta morē spōsalib⁹ ꝯctis fugit nec postea cōpuit: post ānuz petebat vgo licētiari nolebat officialis: qz tps legale biēny nō trāsierat: sz hosti. meli⁹ dicit q̄ iudex q̄litate ispecta psonaz tps legale poterit abreuiare vl̄ progare: z q̄ arbitriū sic imutaf. ff. e. l. penult. ¶ Quart⁹ tps. hosti. dissoluunt p lapsū tpis si certū tps appositū fuit z elapsū sit. Nā postea is p quē nō stetit ipune nubit: sz aly daf pnia ō fide mētita. exē. c. Sicut ex litteris. Et dicūt q̄dā spūale in mr̄imonio cū alibi duo sint arbitri p̄cepta. de dolo z cōtu. Cū dilecti. ff. de arbitris. l. Celsus. Uñ i alys q̄ teneī dare: vel facere aliq̄d ifra certū tps: illo elapso nō ē pp hoc liberatus. Sz i sponsalib⁹ p̄m eos liberaf q̄s elapso tpe i cis apposito ad mr̄io⁹ ꝯbendū. Sz hoc nō videf: qz sz tps nō sit modus tollēde vel iducende obligationis. ff. de ac. z ob. l. obligationū fere. ℌ. Placz. tñ q̄ tps appōit ad effectū obligatiōis suspendēdū vsq̄z tūc. vel icobandū ex tunc. vt cuz p̄mitto tibi soluere. r. in paschate vel post pascha z tūc ad ueniēte tpe nō liberoz: imo tunc efficaciter obligoz. Insti. de. v. obli. ℌ. i diē. Q̄nq̄z aūt dies apponit ad effectū tollendū vel terminādū: z tunc lapsus tpis tollit: vt si vēdo sub pacto legis comissorie vl̄ ꝯditionis i diē. Oz si ifra talē diē alius meliorē ꝯditionē attulerit vel vēditoz p̄ciū reddiderit sit inēpta. sensus ē. vt vsq̄z: tūc liceat offerre nō postea. vñ i ꝓposito refert aut tps fuit appositū ad sponsalia implenda: z mr̄io⁹ ꝯbendū z incohandū: puta qz dixit accipiā te i paschate vel post pascha vel a paschate i antea: z tē lapsus tpis nō dissoluit spōsalia. sz pficit: qz tūc post pascha pōt agi cū effectu z nō añ: sicut z i ceteris p̄missionib⁹ fcis in diē. Si. n. lapsus tpis hec dissolueret spōsalia: tunc nullius ēēnt momēti: qz añ tps agi ñ p̄t. sz p̄us petiī tpe: nec ipso die qz dies cedit. Si g̃ nō post diē. g̃ nunq̄z: z hic ē p̄mus casus. Aut ad sponsalia terminmāda z mr̄io⁹ distrahēdū: vt qz dixit accipiā te ad tardius ifra pascha vel añ pascha nisi p te steterit: vl̄ cū diceret se debere pegrinari dixit expectabo te vsq̄z ad pascha z nō plus: z tūc aūt nondū elapsū ē totū tps. sz tātū elapsuz sit q̄ nō possunt nnptie celebrari. cū tñ p̄misisset se ifra pascha ipam ductuz z solemniter traductuz z supuēit lxx^a. infra quā sz possit p vba de p̄nti ꝯbi nō tñ soleniter traduci: nec sic dissoluūt: puta si peteret licētiari vt sibi aliū desponsaret q̄ tūc licet: nō dz audiri. ar. eius g̃ p̄misit edificare isulā ifra tps ꝯ quā efficaciter agi nō p̄t añ tps ēt si tñ tpis lapsū sit q̄ nō possit edificiū compleri. arg. ō elec. c. cōmissa. ℌ. i. li. 6. z hic ē casus ꝓus. Aut totū tps lapsū ē: z tē si ille p quē stetit: vl̄ vterq̄ legitimū būit ipedimētū adhuc illo reclamāte ñ dissolueret: qz tps ñ curit legitie ipedito. arg. ei⁹. ō electōe. c. ꝯmissa li. 6°. z. C. ō annuali ex. l. i. ad fi. z hic ē 3° casus. Aut nō fuit ipedimentuz legitimū: z tūc aut is p quē stetit petit dissolutionē z ali⁹ se opponit z nec sic oñt dissolui: qz tūc eēt in ptāte ei⁹ deludere spōsalia. aut ñ posset cogi: z hic ē 4° cas⁹. Aut ali⁹ ñ se opponit: z tē oñt dissolui iiūcta sibi pnia ō fide mētita vl̄ p̄missiōe ēt si iuramentū iterceſſit. exē ō spōsa. c. De illis: z hic ē. quintus casus z primus q̄ñ lapsus tpis dissoluit. Aut ille p quē ñ stetit petit solui z licētiari: z tūc siue alius se opponat siue nō soluunt: ēt nulla pnia sibi ipōsita: qz nulli facit iniuriā q̄ iure suo vtit: nec ali⁹ p̄t purgare morā i p̄iudiciū alterius: sic si vēditoz p quē stetit post diē vellet offerēdo vēditionē reuocare: z hic ē sextus casus z scōs i quo p tpe spōsalia dissoluunt. Et sic sūt. 6. casus i spōsalibus ꝯctis in diē. 4. i gb⁹ nō dissoluunt z duo i gbus dissoluunt. Sz q̄ñ dies apponit ad expectādū iterim p̄t agi z cogi. In mr̄io⁹ vo si vltra ēt septenniū nec p fragilitate licentiant donec certū nūciuz recipiāt de morte viroz ex. e. in pnia nostra. ¶ Quintus casus Ordo. vbi p̄mo sciēdū ē q̄ ordo nō facer 5° 2°
supueniēs spōsalib⁹ nō dissoluit ea: nec ipso iure: cū ñ b̄eat oppositōez: nā ordiat⁹ sic p̄t cū illa vl̄ alia ꝯbere: nec auctē iudicis: nec ordinato hoc petēte: qz nl̄lus pp sui actū p̄t petere dissolutōnē nisi sit tal' casus p quē ñ possit iplere: vt affinitas vl̄ hō. nec spōsa hoc petēte: vt si diceret elegi nobilez vt ēēt miles strenuus nolo hr̄e clericatū nec tonsuratū q̄uis p̄m leges videret sufficiēs: qz ē q̄si alterius secte vel vite. 2°. q̄ ordo facer quōcunq̄z supueniēs siue iscia siue iuita sponsa dissoluit ipso iure: qz ē totalr̄ ꝯriū. z notoriuz ipedimentū quocūq̄z petēte: qz nec volētes possūt ꝯbere. z q̄ñ res ipsecta venit ad eū statū a quo icipere nō p̄t viciaf.
3°. q̄ spōsus nō dz ad sacros ordines p̄moueri. nec ēt ad quoscūq̄z spōsa iscia vel iuita: sic nec obligatus ad rōcinia: qz plus ē obligari ad mr̄imonia: sic nec vir vxore iscia vel iuita ad sacros. Sz i hoc ē dissimile: qz vir ordiatus vxore iscia vl̄ iuita nō b̄z executionē nec debiti petitionē. sz tenetur reddere: hic ār b̄z executionē nec teneī imo ñ p̄t ꝯbere. 4°. q̄ nō dz ob ordines futuros licētiari ab vxore siue a spōsa. imo si petat ibibendū ē ei sub pena excōicatiōis ne iuita. vl̄ iscia sponsa ascēdat: z p̄cipiendū q̄ mr̄io⁹ ꝯbat: cū iste nō sit de casib⁹ soluētib⁹. 5°. q̄ ē pnia sibi iniūgēda p̄ p̄missione vel fide mētita si iscia vel iuita spōsa sacros ordines suscepit: qz hoc faciēdo peccauit ponēs sponte ipedimētū sue p̄missiōi. Nec obstat ō iureiurādo. Peruenit. vbi dr̄ q̄ ꝓpositū vel p̄missū nō frāgit q illud in meli⁹ cōmutat: qz hoc nō ē verū de quocūq̄z meliozi. Nā q iurauit soluere vsuras: si eas det paupi nō creditozi piurus ē. de iure iurādo. debitores. ¶ De ordie āt epali p⁹ sciēdū ē q̄ ordo epalis post ꝯsecrationē dissoluit spōsalia ipso iure: nō solū rōne sui. sz rōne fundamēti: qz nō p̄t ꝯsecrari nisi sacerdos et hoc siue iscia: siue iuita spōsa: qz ipossibiliū nl̄la est obiectio: ħ āt nō p̄t ꝯbere mr̄io⁹ carnale. 2°. idē ē post ꝯfirmationē validā: qz tal' nō potuit ꝯfirmari ab iferioze a papa. nisi i sacris. Si āt a papa. iputeī mulieri q̄ tātum tacuit: qz nec ipse p̄t ꝯbere cū non possit renūciare ex quo ꝯfirmat⁹ est. Et 3°. idē si p̄uisū ē de eo p papā ex certa scia z sub p̄cepto: qz non p̄t refutare z papa q̄ p̄t dispēsare dixit nō obstāte q̄ es dispēsat⁹. 4° secus si p̄uisū ēt sub p̄cepto. sz nō ex certa scia: qz p̄cepta p̄ncipis itelligunt saluo iure alteri⁹ C. de emācipa. liber. Nec an°. Uñ nō oz mādatū pape sp iplere sz suffic cāz non iplendi. pbabilē allegare. de rescrip. c. Si q̄ñ. Illa. n. rō dz monere delegatū q̄ moueret delegātē: vñ si scit se hr̄e cāz non iplēdi qō papa mādat: quā si papa sciret: credit q̄ ꝯriū mādasset nō teneī iplere. Itē. 5. si p uidit i forma cōi p̄idē. 6°. si sit elect⁹: qz nec electio tenet si non ē in sacris. de eta., z q̄li. c. A multis. Aut spōsalia nō tenēt si ē in sacris. 7°. qz si ē postulat⁹ idē: qz nec teneī assentire nec ē casus dissoluēs: vñ i oibus casibus in gbus ordo epalis non dissoluit sponsalia si petat liberari a iudice pōt se mulier opponere z ipm petere z ꝯ eū si non deī appellare. ¶ De ordine vo religionis p⁹ sciendū. q̄ igressus nō dissoluit ipso iure añ p̄fessionē: cū possit exire z sic alia ducta p̄mā deludere si solus igressus dissolueret. Nec obstat q̄ sic se habet nouiciatus ad p̄fessionem sicut sponsalia ad matrimonium: sed p̄fessio soluit matrimonium. ipso iure: ergo nouiciatus sponsalia: quia non est simile: cum p̄fessio opponatur matrimonio, non āt nouiciat⁹ spōsalib⁹

Unde in iure cuz dicitur ingressus religiõis soluit spõsalia vel facit ℔ vel illud: ẏba accipiẽda sũt cũ effectu. ff. q ꝙ sc̃z ture in altez̃ statuit. l. i. §. ℔ verba. Unde ingressi monasteria se ⁊ sua dedicant deo. Ingressi dico cum professione.

2°. solus ingressus soluit cũ auc̃te iudicis. ꝓt. n. spõsa pete re a iudice vt statuat illi tps ꝓfitẽdi aut ꝺ̃bendi: aut si sit religio mẽdicantiũ in q̃ infra ãnũ nõ ꝑt fieri ꝓfessio statim licẽtiare eã: maxime si añ diu expectanit ⁊ sit piculũ fornicatiõis: lz ꝑm leges teneret cũ expectare vsq; ad ꝓfessionẽ q2 ꝓbabili cã ipedit. 3° p ꝓfessionẽ r̃ligiõis approbate solu unt sponsalia ipso iure: ĩmo ẽt mr̃io^{m} nõ ꝺs̃umatũ. de cõuer. diu. Ex publico. de spõ. Cõmissũ: ⁊ multo magis spõsalia q̃ tollunt p seq̃ns mr̃io^{m}: q2 si vinco vincẽtẽ te ml'to fortiꝰ vnico te. ff. ꝺ diuersis ⁊ tpa. ꝓscrip. l. ꝺ accessiõibꝰ. 4°. q nõ ẽ ei pnia iungẽtia sic nec post mr̃io^{m}: q2 legis auc̃te ℔ fit: ⁊ q legitime factũ ẽ penã ñ mereť. C. ad. l. iul'. ꝺ adulteryꝰ. l. Graccus. §. de spõsalibꝰ iuramẽto firmatis dicũt gdã q peccat ipsis non ipletis itrãs religionẽ. lz ipsis impletis possit itrar añ copulã: sic̃ ille q iurauit soluer̃ vsuras q̃uis solutas stati possit repetere: tñ rõne iuramẽti tenet̃ soluere. ꝺ iure iurãdo Debitores: ⁊ q vouit itrare religionẽ si i ẽpz eligat̃ tenet̃ ꝑus religionẽ intrare lz itrata statiz possit ad ẽpatũ redire. de voto. c. p tuas. Ad minꝰ ℔ ẽ securitas ex̃. e. Cõmissũ tutius ⁊c. Sz Jnno. ⁊ hosti. sunt ꝺ. sup illud suspirat: nõ dic̃ votũ fecerat. Aliogn si alligatus eẽt vel pape dixisset: dñe stati volo itrare. Rñdisset: Amice ⁊ tu itra: ⁊ ñ dixisset q ꝺ̃beret: cũ tal' ꝺct' cẽt ad decipiedũ. Et glo. dic̃ ibidẽ: si vult põt itrare ⁊ nõ ꝺ̃bere. Qsi. n. illud qõ de se bonũ: ⁊ nõ ipedit maioris boni iurat̃: ẽ iplẽdũ ẽ: sic̃ soluere vl tra sortẽ non ẽ malũ: lz recipere sit malũ: ĩmo superogare ẽ pfectiõis: ⁊ pp ℔ iurãs vsuras soluere tenet̃. Sil'r itrare religionẽ non ẽ malũ nec ẽpar^{t} ipeditiuũ: cũ ẽt religiosus sit magis dispositꝰ: ⁊ ideo tenet̃ ꝟuare votũ: sz mr̃io^{m} lz nõ sit malũ ẽ tñ vt plũ ipeditiuũ maioris boni. s. religionis q2 lz post mr̃io^{m} possit itrare añ copulã: tñ de mille nõ iuenit vnꝰ q hoc faciat. vñ voleti itrare nõ obstat iuramẽtuz sponsaliũ. Qz ãt dr̃ ibi eẽ tutius: dico q tutius ẽ mr̃io^{m} ifra tps statutũ ꝺ̃bere q̃z in deliberãdo tps ꝺ̃ iuramẽtũ ꝓtraher̃ Sz si añ tps velit itrare non ẽ ꝑiurus q legis auc̃te deserit iuramẽtũ. ff. q satisdare cogãt̃. l. vlt. 6°. ꝺ voto simplici. vbi ꝑmo sciẽdũ ẽ q si sponsus iscia vel iuita sponsa emittat votũ simplex de castitate ꝟuãda: ipsa si velit eo iuito ꝑt agere ad dissolutõnẽ: q2 p hoc factũ ẽ ei mr̃ioꝝ onerosũ: cũ iste nõ possit debitũ petere ⁊ mulier verecũda ẽ: ⁊ si sp petere hẽret grauaret̃. vñ sicut pp alia ipedimẽta sic pp istꝺ ⁊ idẽ ẽꝺ. lz nõ sit tãta rõ. 2° dico q ille q emisit votũ nõ ꝑt agere ad dissolonẽ alio reclamãte. nec excusat̃ alio ad mr̃io^{m} agẽte: alꝫ posset ꝺludere sponsalia: cũ nec iste sit de modis dissoluẽtibꝰ nisi velit religionẽ intrare. 3°. dico q si dicat se velle religionẽ itrare vt possit votũ seruare: coget̃ vel itrare vel ꝺ̃bere ratione ꝓpositi ñ voti: vñ statuet̃ sibi tps infra qꝺ mr̃io^{m} ꝺ̃bat vt ꝓmisit: vel religionẽ intret vt proposuit. Aliogn excõicabit̃. nec absoluet̃ quousq; alter̃ fecerit: sz tunc sic. 4°. dico q hic ẽ casus i q̃ gs ꝟpellit̃ religionẽ itrare: alꝫ peccat mortal'r: q2 manẽs i seculo ñ ꝑt votuz pfecte iplere: cũ teneat̃ ꝺ̃bere ⁊ p oñs debitũ reddere. Teneť ãt oĩs facere illud sine q̃ nõ põt pfecte iplere votũ: sic̃ tenet̃ votũ iplere non solũ in pte sz itegre. §°. dico valet si dicat̃. sic se hz votũ simplex ad sponsalia. sicut solemne ad mr̃io^{m}: sz solemne dirimit mr̃io^{m}. g̃ simplex dissoluit spõsalia. q2 solemne dirimit mr̃io^{m} post ꝺctũ: pri^{o} ãt ꝺctuz nõ oẽ solemne: sz solũ id qꝺ p. professionẽ: nec oẽ mr̃io^{m} sz solũ cõsũmatũ: ⁊ hoc pp mortẽ spũalez. Et sic forte votũ simplex ipedit spõsalia seq̃ntia sz nõ ꝑcedẽtia: q2 nõ fac̃ hoiez mortuũ ciuiliter nec spũal'r. ¶ Sext^{o} casus: scꝺa: Mr̃io^{m} ꝺtra ctũ p ẏba de pñti cũ ꝟa dissoluit spõsalia ꝑcedẽtia ẽt iura mẽto firmata ⁊ ipso iure sicut dic̃ magr̃. 28. di. c. i. circa fi. ⁊ ex̃. e. Ueniẽs ⁊ c. Js q fidẽ ⁊ c. Si inter. de spõ. du. c. i. 2°. dico q nichilominꝰ ẽ sibi pnia iponenda. de fide imentita vel iuramẽto fracto vt dicit magr̃ ibidẽ: ⁊ ẽ sil'r de regulis iuris. c. penult. li. 6. vbi dr̃ q p ꝓfessionẽ factã i religiõe laxioze liberat̃ gs a voto simplici de religione artioze: sz proto ñ ipleto ẽ ei pnia iniũgẽda. 3° dico q secus si ꝟa spõsalia fuerũt de futuro ẽt iuramẽto firmata ⁊ nõ ꝑma: q2 iuramẽtũ nõ est vinculũ iniqtatis ⁊ in his q̃ sunt eiusdẽ rõis ꝑmũ ꝓiudicat ꝟo: sicut ẽt i ꝺctibꝰ rez̃ si ꝓmisi tibi equz simplici ẏbo ⁊ iuraui dare z°: teneoz dare ꝑmo: nõ z°: ⁊ pec cauí iurãdo. 4° dico q ẽ secꝰ si eẽt mr̃io^{m} inualidũ q̃cũq; rõne eẽt inualidũ: q2 illud qõ nll'uz ẽ nũq̃z sponsalia dissoluere põt: vt puta si ꝺxit cũ ꝓsanguinea sua: q2 cessat cã: cuz possit redire ad ꝑmã. Uñ q cũ ꝓpiq̃ sponse ꝺbit de facto nl'ominus tenet̃ ꝺ̃bere cuz sponsa: q2 mr̃io^{m}. vel sponsalia nulla: nihil causant ad ipediendũ ꝑcedẽs: lz causent ad ipediendũ seq̃ns de spon. c. i. li. 6. ¶ Septimꝰ. mozbꝰ. ꝑmo in gnãli q̃libz enormis deformitas supueniẽs soluit sponsaꝫ glo. ꝺ ꝺiuga. leprosoz̃. c. vlt. ⁊ grauis ifirmitas: ñ ãt mr̃ioꝝ q̃ ad thozũ nec quo ad fuitiũ de cõiug. lepro. c. i. ⁊. z. z°. de exp̃ssis in iuramẽto i speciali de gbꝰ dr̃ sic. ex̃ de iure iurando. Quẽadmodũ. si leprosa palitica aut si amiserit oc'los vel nasũ. 3°. a. theologis addit̃. §. epilẽtia q̃ ẽt dissoluit spiritualia sponsalia: q2 si qs sit electꝰ in ẽpm epilentic^{o} nõ ꝺz ꝓfirmari nec ordinari. 4° de alys ñ exp̃ssis q̃ i iudicis arbitrio relinquunt̃ sz i. c. Quẽadmodũ dr̃. aut aliqd turpiꝰ. nõ ẽ ãt turpiꝰ amittere vnũ oculũ q̃z duos. vñ nõ pp amissionẽ vnius oculi sz i alys in gbꝰ dubiũ ẽ an turpiozes sint iudicis arbitrio relinquunt̃. §°. ꝺ inimicitys capitalibꝰ: q2 si sponsus ꝑparet sponsã veneno eũ attẽptasse aut eꝺ̃ iusta ẽ cã solutiõis sponsaliũ. ¶ Octauus. affinis. ꝑmo ẽ sil'e i affinitate supueniẽte mr̃imonio ⁊ sponsalibus ipediendo mr̃imoniũ: q2 sponsus cognoscẽs sponse ꝺsanguineã ipedit cũ vtraq; ꝺbere sicut vir vtriusq;. Jncestus. n. ipedit ꝺbẽdũ Nec ob. z§. di. c. penult. licita eis ꝺiugia nõ negent̃ supplex dispẽsatõe propter iuuẽtutez. Dissile ẽ ãt in affinitate superuẽiẽte mr̃imonio ⁊ sponsalibꝰ q̃z tũ ad q̃tuor: ꝑmo in pbando: q2 facilius ꝓbat̃ affinitas dissoluẽs spõsalia q̃z matrimoniũ. vt supra de fornicatione: puta p vnũ testẽ vel famã. 2° dissimile ẽ i dissoluẽdo: q2 affinitas supueniẽs spõsalibus total'r dissoluit ẽt quo ad vinculũ: vñ libere possũt ad alia vota ꝺuolare: nec ẽt si vellẽt possunt ꝺbere: supueniẽs ãt mr̃imonio nõ dissoluit vinculũ: vñ nõ possũt ad alia vota ꝺuolare: sz si nõ est ꝺsũmatũ tenet̃ is q fuit cã itrare religionẽ ne cognoscat affinẽ reddẽdo: iure petẽdi se ꝑuenit: sz iure reddẽdi nõ se liberauit. 3° dissimile ẽ in scia: q2 i affinitate supueniẽte spõsalibus ñ refert vtrũ sciẽter vel ig̃ranter: sz i supueniẽte matrimonio sic: q2 sciẽs icestuosus pdit ius petẽdi: nõ ãt ꝓbabil'r ignorãs. 4° dissile ẽ in psona: q2 i spõsalibus nõ refert q̃ psona fuerit i culpa vtrũ is q agit ad dissolutionẽ sponsaliũ an alius vel ex̃ne^{o}: q2 hic allegãs turpitudinẽ audit̃: cũ ẽt si vellet mr̃io^{m} ꝺbere nõ posset. de eo q cognouit ꝺsangui. vroris sue. c. fr'initatis ⁊. c. Ex l'ris Jn matrimonio ãt solus culpabilis ꝑuat̃ iure petẽdi. Nec ꝑt ipe agere ad diuoztiũ sed ali^{9}. ¶ 9° vox publica. i mr̃i° dissoluẽdo vox vnius vox nullius sic̃ in alys: ⁊ sic itelligit hosti. de testib^{9}. Sup eo. ⁊ idẽ in sponsalibus firmiter iuratis: sz i mr̃imonio ꝺiungẽdo stat̃ vni testi. de spon. ℔ z° in sponsalibus q̃ ad famam: q2 pp scandalum vitandum sola fama afferens canonicatũ impedimentum sufficit ad spõsalia dissoluenda. de consanguinitate. c. z. de presump. c. illud. 3°. q2 fama equipollet dicto vnius testis ⁊ ad testimonium iuratum vnius fide digni puta matris dissoluuntur. de testi. super eo. Nec obstat de spon. Cum in tua. vbi videtur requiri ytrũq; ⁊ fama: ⁊ persona grauis: quia illꝺ tenet

qñ parentes ex opposito iurare volebant: vel quia erant iurata. 4° vtrum his cui crimen suum aliquis reuelauit ꝓsiliũ eius petẽdo nõ adiciẽdo cõmitto tibi hoc sub sigillo secreti vel ꝓfessionis ꝑ qõ cãtũ ẽ ipedimẽtũ: teneaꝝ illõ reuellare sacerdoti faciẽti bãna. dicẽdũ ꝙ sic. zz. q. ſ. hic videtur. ꝙ põt ꝓdesse ꝛ nõ obesse: qz hic nõ agit nisi de commodo suo. Secus aũt si iudex ꝓcederet ꝺ eũ ad iquisitõez criminis: cũ sine hoc possit cozrigi ꝛ sup hoc diffamaret: siĉ aligs aduocato reuellat causę sue secreta: q̃ si panderet iudici vel aduersę parti reputaret ꝓditoꝛ ꝛ ꝑuaricatoꝛ. Et si militer si aligs vt sepe assolet sine ꝓfessiõe petit ꝓsiliuz de crimine. In his. n. ex mã ꝛ mõ sigillũ secreti obligat. puer. Qui ambulat fraudulẽter reuellat archana: g aũt fidelis ẽ celat amici cõmissiuz. In his ẽt q̃ de se mala sunt ꝛ grauia ñ excusat iussus supioꝛis: vñ qui ꝑ talẽ modũ scit alterius delictũ sic se debet hꝭ sicut ille g scit ꝑ ꝓfessionẽ: ꝛ sic põt iurare se nescire. ſ. mõ licito ad reuelãdũ. ¶ Decius. Lũcz reclamãt: Ubi ꝓmo est sciendũ ꝙ qñ tpe sponsalioꝝ ꝓtractoꝝ erant ambo vel alter ĩ etate puerili: siue ifantili: ifra septẽ annos. C. de iure deliberãdi. l. Si infanti. i. ℞°. tunc qñcunqz: ꝛ gcunqz põt reclamaꝛ ꝓpria auctẽ lz Tho. ꝺ: qz vbi a ꝓncipio nulla: licet auctẽ ꝓpria ꝺ venire. vt nõ. de resti. spol. Ex pte. 2° ꝙ ꝓtracta post etatẽ ifantilem ifra pubertatẽ in pupillari etate exĩtib⁹. Et tunc siue alter reclamet siue ambo nõ dissoluunt ꝓp istabilitatẽ ꝓsily: qz cras possent penitẽ. 3° qñ in pupillari etate ꝺxerũt vn⁹ vel ambo: ꝛ tunc vnus veniens ad pubertatẽ reclamat: ꝛ tunc dissoluũt ẽt alio reclamãte: qz lz tenuerit tñ iefficacia fuerũt 4°. qz ĩ foro ꝓscie ẽ idẽ: qz nemo ꝺz decipi legis auctẽ: vñ cũ eccl̃ia talẽ licentiet vꝝ ꝙ licite alibi ꝺbat ẽt si iuramẽtũ iterceſſit. Nã sacꝛa pubeꝝ nõ ipubeꝝ firma eẽ opz. Et sic põt itelli. de spon. ipub. c. A vob. ꝛ. c. de illis. ¶ Quantum ad 2⁹ sunt due ꝺnes. ¶ Prima de his que dirimunt mr̃imoniũ. Cũ. n. ipoliuz nulla sit obligatio nõ solũ casus põdĩ dissoluũt sponsalia rite ꝓpus ꝺcta: imo oĩa que ipediũt ꝛ dirimũt mr̃imoniũ seq̃ns dissoluũt spõsalia ꝓcedentia: alias obligareꝝ gs ad ipoſe: cum tñ ipoſe ꝓceptũ non liget. ff. de sen. q̃ sine app. rescin. l. paul. Uñ sunt alq ser casus. Prim⁹ ꝺditio seruitutis q̃ si supueniat spõsalib⁹ dissoluit petente libero: nõ ecõuerso: sicut ꝛ de mr̃imonio: ꝛ põt reduci ad id qõ dcm̃ est de fuga: qz seruus ciuitatez amittit ꝛ libertatẽ. Uñ ciuis roman⁹ eẽ desinit q̃ si ex limites impery factus. 2° cognatio legal. vt adoptio superueniens. 3° cognatio spũalis. Nã carnalis supuenire nõ põt. Illa. n. nascẽdo cõtrahiꝝ: nec põt hõ nasci denuo cũ sit senex. Et hec duo pñt ꝓhẽndi sub noĩe affinis. 4° cultus disparitas. vt si sponsus vel spõsa labaꝝ in heresim vel apostasiaz q̃ est fornicatio spũalis ꝑm hosti. Uñ ꝛ reducit ad primũ crimẽ. 5° impotẽtia coeundi: vt si sponsus eunuchet siue mulier arteꝝ. 6°: Furoꝛ supueniẽs. nec ob. ff. eo. l. ĩ sponsalibus q̃ furoꝛ ipedimentũ sit dubiũ non est: sz supueniẽs non ifirmat: qz logꝝ de furioso hñte lucida iteruallia. Nã de alio ipoſe eẽt ꝙ ꝺberet sine ꝓsensu: puto tñ ꝙ etiaz talis furoꝛ ifirmaret sponsalia. Naz si spõsus fieret Lunaticus tpe furoꝛis posset iterficere vxoꝛẽ: vnde grauioꝛ ꝛ turpioꝛ. Et grauioꝛ est hec ifirmitas q̃ supradicte q̃ soluũt spõsalia. ꝛ ideo multo magis solueret: Uñ hec duo reducunt ad illud qõ dr̃ moꝛbus. ¶ Dõz ẽ igr̃ ꝙ lex illa logꝝ de spõsalib⁹ per ꝟba ꝺ põti: qz mr̃imoniũ semel ꝺctũ nõ soluit ꝓpter quẽcũqz furoꝛẽ supenientẽ. quod tñ nõ potest de nouo ꝺbi durãte furoꝛe. Uel dõm ꝙ furoꝛ supueniẽs nõ ifirmat ipo iure. sed est iusta cã ifirmãdi si alius petat. Excipit aũt publice honestatis iustitia. qz licz dirimat mr̃imoniũ post ꝺctum cuz alia: nõ tñ cũ ꝓius despõsata. Unde tenet ꝺbere cũ ꝑma: qz ĩ viculis eiusdẽ rõnis: ꝑmũ foꝛtius ẽ exr̃. e. c. i. li. 6. ¶ 2ª ꝺ ẽ de bis q̃ ipediũt ꝺbendũ ꝛ nõ dirimunt que sunt: ecclesie vetitũ: tẽpus ferie ꝛ crimina quedam. Igit̃ ecclesie vetitũ supueniens dissoluit sponsalia ꝑm tps ꝛ modũ suum: qz si per eccl̃iam ꝓhibeaꝝ spõso ꝺbere cum spõsa foꝛte ꝓpter B ꝙ ab alia ipetit̃ vel ipedimentũ aliqꝺ nunciaꝝ eccl̃ie: iteri nec ꝺz nec tenet̃ cũ ea ꝓtrahere. Et iussus supioꝛis excusat tps feriale supueniẽs licet non dissoluat: tñ excusat ne cogaꝝ iteriz ꝺbere vel saltẽ soleñiter traducere: qz peccaret. Crimẽ ãt supueniẽs dissoluit lz nõ dirimat: qz indistincte dicit̃ ꝙ talia crimia ipediũt ꝺbẽda mr̃imonia: nec distinguit̃ vtrũ sint iniciata ꝑ spõsalia vl̃ nõ. vñ cũ post spõsalia adhuc restet mr̃imoniũ ꝺbẽdũ: videt̃ ꝙ ita ipediatur ac si nõdũ eẽnt spõsalia ꝺcta. vñ si spõsus occidat pſbiteꝝ vl̃ rapiat alteri⁹ spõsã aut sẽtimonialẽ vl̃ aligd hꝺ soluunt̃ sponsalia. qõ ẽ itelligẽdũ si ali⁹ g ẽ inocẽs petat dissolutõnẽ obuciẽs alteri tale crimen. Põt. n. dicere raptoꝛi vel icestuoso petẽti spõsalia ipleri: petis qõ tibi nõ lz: qz sine spe coniugij manere debes. Itẽ ẽt si cũ eo dispẽset̃ pp pniaz nõ põt ꝑmã petere cui ius fuit acgsitũ: nec ĩ ei⁹ ꝓiudiciũ ẽ fcã dispensatio: sz itelligit̃ fcã saluo iure alteri⁹. Si ãt inocẽs petat spõsalia ꝺsũmari: nõ audit̃ iste renuẽs: allegãdo turpitudinez suã: nec peccat ꝺbẽs coact⁹. qz pene suos debẽt tenere actores. vñ talia crimia ipediũt criminosũ ĩ se nõ ĩ ꝓiudiciũ alteri⁹: ne ex suo crimie cõmodũ reportet: ꝛ qz ĩ talib⁹ sãcti⁹ ẽ nocentẽ soluere ꝙz ꝺdẽnare inocentez: qõ ẽt ĩ ꝓdictis casi bꝰ locũ hz ĩ his dũtaxat q̃ nõ dirimerẽt mr̃imo⁹. Nã spõsus castus vl̃ sanus spõsã fornicãtẽ aut ifirmantẽ si velit ĩ uitã bẽbit. De iureiur. quẽad modũ ibi ad vtrũqz sine trãsgressiõe se possit hꝭ glo. vt eã recipiat: vl̃ ñ recipiat. Uñ ẽt vꝝ ꝑz hãc distinctionẽ itelligẽdã eẽ illã ꝺcretalẽ exr̃. e. c. i. li°. 6. Nã spõsus g ꝺbit spõsalia cũ ꝺsãguinea sponse quodãmõ icestuosus ẽ si sciẽter faciat: vñ cogit̃ ꝺbere cũ ꝑma si ꝑma velit: sed si ipsa nolit nõ ꝑt eã cogere: qz fecit se idignũ. bee ẽ snia magr̃i. 4. i. di. 35. ¶ Sz lz ista sint ꝓbabil̃r dicta tamẽ videt̃ al̃r dicẽdũ in tribus. Primo ꝙ dcm̃ ẽ de ipedientibus mr̃imo^m ꝺbendũ qõ soluunt sponsalia. gbus supenit non ẽ verũ cũ id debeat itelligi de ꝺbẽdo total̃r ꝛ de nouo vbi ẽ res itegra: non videt̃ ãt ꝺbẽdũ sic illud qõ necio ẽ ꝺbẽdũ: sz solũ illud qõ libeꝝ ẽ ꝺbere vl̃ ñ. Itẽ 2° qz cessante cã cessat effectus ꝛ sublato ꝓncipali: subnouet̃ accessoriũ vñ si sponsalia eẽnt alias soluẽda inocẽte ad B agẽte: si tñ fuerit dispẽsatũ cũ nocẽte: qz ñ ꝓp alterius fauoꝛẽ sp ꝓp istius odiũ totaliter erat illa pena: gcgd iur̃ ꝑ offẽsã alteri q̃situ ẽ ꝑ dispẽsationẽ ẽ sublatũ. Itẽ 3° ꝺ B qõ dcm̃ ẽ de ꝺbẽte spõsalia ꝙa cũ ꝺsanguinea spõse: dicẽdũ ꝙ illa sponsalia ꝙa sunt qdem fractio fidei ꝛ iuramẽti si iteruẽit: sz ñ sũt icestus nec cãnt affinitatẽ: sz solũ puc^c honestatis iustitiã ñ qdẽ respcũ sponse ꝓme: sz respectu oĩuz alioꝝ: qz siĉ dr̃ ĩ decretali allegata cũ publice bõestatis iustitia robur trahat ex eccl̃ie iusti tuto eccl̃ia põt statuer̃ ꝙ ꝺbaꝝ respcũ vni⁹ ꝛ ñ respcũ alteri⁹ Uel põt dici publice honestatis iustitia respectu oĩuz alioꝝ ꝺcta nisi ꝙ ĩ ea dispẽsaꝝ respcũ ꝓme. si ipa velit ꝙ possit eẽ mr̃io^m ꝛ ꝙ ipsa possit petere debitũ cũ tãtũ faciat ꝺct⁹ bonorũ ad publice bõestatis iustitiã q̃ztũ carnal̃ copula ad affinitatẽ: siĉ ipsa põt eũ repellere pp cognatã postea cognitã sic ꝛ pp illã desponsataz: sz ĩ B ẽ dr̃ia: qz cogscẽtẽ ẽt si vellet hꝭ ñ posset: qz eccl̃ia ñ dispẽsat: sz ꝺspõsatẽ hꝭ põt: qz eccl̃ia dispẽsat. ¶ Quãtũ ad 3^m ẽ dupl̃r opio ꝺ ipediñtis ꝓcedẽtib⁹ ꝛ ꝓbabiꝝ ignorantis: de gb⁹ dñt qdã ꝙ dissoluũt ꝛ ipediunt reclamãte illo g ignorauit: cũ ꝑ^m veniũt ad notitiã ei⁹: vt ſi ꝓius erat leproſa ꝛ ñ apparebat. Qui. n. spõsalia defit ex cã tali ꝓcedẽte ꝛ ignorata q̃ si sil̃r supuẽiret eẽt iusta: arras nõ pdit. C. e. ti. l. vlt. Si ãt non eẽt iusta cã descedẽdi pderet. g̃ illicite discedit. ꝑ siĉ ẽ ꝺ mr̃io° spũali ꝛ cãnali: ꝛ spũale ꝙ spõsalib⁹ hz electõnẽ: ꝑ mr̃io° ꝺfirmationẽ: ꝑ ꝺsũmatõe ꝺsecrationẽ: sz eligẽs vl̃ ꝺsentiẽs g nõ põt opponere electo ad ipediendũ ꝺfirmationẽ nisi defectũ postea emergentẽ

pōt tamē ꝑns latentē dū tñ de ignorātia fidē faciat ꝓpio iuramēto. de elec. c. i. 6. Et regulariter in iure paria sunt ali qd supuenire ⁊ ꝑcedere ignorāter: qz res dicīt fieri qñ ꝓi mū inotescit. de excep. c. ꝑstoralis. Tñ matrimonia fauorabilia sunt ⁊ ī dubio ꝛa verbis legis nō ē recedēdū: loquūtur aūt iura de morbo supueniēte nō alio quocūqz: vñ veri⁹ videt gbusdā q morb⁹ ꝑcedens ignorat⁹ nō soluat sed ꝑputet sibi qui talē elegit sibi sociū vel sociā. qui. n. minus bonū sociū eligit ō se queri debz ⁊ sue facilitati ꝑputare. Instit. de societa. §. vlti. ¶ Preterea nō min⁹ dissoluit formicatio q̄z morbus: sz ꝓpter formicationē ꝑcedētē ñ pōt spōsus sponsaz nō admittere. nec distinguit ī ter scitā ⁊ ignorātā ꝓpabiliter vel aliter. ergo ⁊c. Bñ vez ē q si radix solū ꝑcesisset ifirmitatis ⁊ nō ifirmitas actualis: sz post sponsalia eruisset in actū nō solū ꝑm apparētiaz sz ꝑm vitatē: reputarē ifirmitatē nouā: lz eēt in cā antiqua. Itē hoc intelligo de illis ipedimentis q̄ sunt ꝓpria sponsalibus: qz illud ipedimentū qō ꝑcedēs ignoratū ipediret mrimoniū ⁊ dissolueret: postea scitū ⁊ reclamatū sicut erroz psone vl ꝯditionis: ēt ipediret sponsalia eodem modo. Si quis aūt vellet substinere ꝑmā opinionē posset rñdere ad rōnē de fornicatione sic: q rō qz fornicatio supueniens soluit ē: qz nō ē verisimile q fidē seruet ī mrimonio quā fregit post spōsalia: ⁊ qz sub ista tacita ꝯditōe videt mrimoniū ꝯtractuz cū ad hoc ordinet matrimoniū vt vnus alteri fuet fidem thori: sz multi añ sponsalia non continēt qui postea ꝯtinēt imo ꝓpter hoc ꝫhunt vt licite faciant qō ꝓius illicite: vñ qz nō ē talis mala suspicio ꝫ tacite ꝑmissuz ex ꝑcedēte fornicatōe sicut sequēte: nec erat obligat⁹ isti ad nō fornicandum añ sicut post: ideo ⁊c. Sz secus est de alys ipedimentis q̄ nō dissoluūt ꝓpter tacitā ꝯditōez: nec ꝓp ꝑsumptōez talē: nec ēt alia ipedimēta supueniētia mrimōio liberarēt quo ad thoz sic fornicatio: vnde nō est sile: Et iō ignorantia fornicatōis ꝑcedētis nō ipedit: sz ignorātia aliozuz sic. Sz si qs teneat ꝫriā opinionē q ignorātia ñ dissoluit pōt dicere q nō obstat lex ciuilis q̄ in hac mā fidē nō facit: cū ꝑm canones cogat ꝑcise spōsus ad mrimoniū: sicut ꝑm canones: lz ignorātia faceret nō ꝓdere arras: nō tñ liberat a ꝓmissione. Decretal aūt nō obstat: qz nō sic bz homo ingrere de morib⁹ eligēdi sic illius cū quo vult nubere: iō ꝑputet sibi q despōsauit cuius ꝯditionē ignorauit nisi ī erroze ꝯditōis ⁊ psone de gbus est exꝑssuz. ¶ Quantū ad 4m de
p. 2° mō dissoluēdi sunt. §. ꝓnes. ¶ Pria ē ab oīb⁹ ꝯcessa q mrimoniū ⁊ pfessio ipo iure dissoluūt sine cuiuscūqz auctē: qz ēt talia sunt ꝫria ⁊ nata sunt eē notoria: Uñ ⁊ idez videret eē pari rōne de ordine sacro supueniēte: imo cū ipossibiliū nulla sit obligatio ꝓ oīa ipedimēta supueniētia gbus bō ñ pōt de facto ꝫbere mrimoniū simpl'r ipo iure liberatus ē: B ē ꝓ votū solēne quousqz ad mortē suā obligatus ē ad cōtinētiā. Et sil' ē in mrimonio qz lz altero ꝑmoriēte posset
z. 2° ꝫbere tñ hoc accidit: qz ꝓ se vsqz ad mortē ligatus ē. ¶ z. ℞ est. q idē dicit hosti. de fornicatiōe notoria q pp eā ꝓpa auctē spōsus pōt discedere ⁊ alī se copulare: vt si publice ī lupanari se meretricē exhibuit. Et idē pari rōne vr ō aiys notoryus: vt si spōsa fcā leprosa iā sit posita ī leprosaria cōi.
3. 2° Et idē ī amissiōe nasi ⁊ oculoz: q̄ non pñt latere. ¶ 3. ℞ ē. q idē est qñ sponsalia oīo sunt occulta: qz q̄lis ē morb⁹ tal' sufficit medicina. Uñ sic ī occlo ꝓsentiūt: sic suffic ī occulto sine iudice dissentiāt ⁊ se quitāt: qz nec illō est iuentū nisi ꝓpter scandalum vitandū q de solemnitate dicīt. Unde extra. c. ꝑterea. non fit mētio q iudicio ecclesie separētur: sed q ab ecclīa tollerant. Uñ si sponsalia fuerunt oīo occulta: ⁊ nō per curatū nec in facie ecclesie cōtracta: non opz q ī facie eccl'ie dissoluant: sz ꝓpria auctē q̄libz supioz
4. 2° casuū emergēte. ¶ 4. ℞. qū ipedimētū ē occultū: lz spōsalia publica sint: vt si sponsus cert⁹ ē de fornicatiōe nec possit ꝓbare. tunc. n. nō tenet petere licentiā cū alia ꝫbendi: qz sibi ībibere: sz ꝓpa auctē pōt ex quo ꝑz rei vitatē bz legittimā exceptionē ꝫ eaz. maxime si non sit culpa eius: sz ī defectu ꝓbationū: sicut is cui debet si nō possit in iudicio repetere qō sibi debet: pōt ī foro ꝫscie ꝫpensare vl' retinere. ¶ 5. ℞. cuius auctē iudicis? Dosti. solius epi. sz B intelli- 5. 2°
lige vel ei⁹ vices gerētis. s. official': vel arbidiaconi: vl' alteri⁹ ōlegati: vl' ordiary ecclīastici. Nā cā mrimōialis spūal' est: vnde soli iudicio ecclīastico ꝓpetit: nō tñ est meri ꝑy q̄ solis maiorib⁹ ꝓpetat ⁊ delegari nō possit. de spō. ipubex ca. Accessit. ⁊. c. ꝫtinebat. i. R°. c. de ill' ⁊. c. Duo pueri. tñ nō sufficeret auctas curati q iudex nō ē in foro eccl'ie licet sit iudex ī foro ꝫscie. ¶ Ad argm ꝑncipale ī oppm dōm: q qñ spōsalia dñr ī mrimoniū: est ōterminatio diminuēs: qz est
p. 2° initiū extrīsecū. i. dispō ⁊ ꝑparatio.

Queritz° vtz ꝫsensus sit cā effectiua mrimony: ⁊ vr q nō: qz mrimoniū ē sacrm: sz sacrm nō fit ꝑ ītentiozē actū: sz ꝑ materiale elemētū. g ⁊c. ¶ Lōtra. ff. ō regulis iuris. Nuptias nō ꝫcubitus sz ꝫsēsus facit. ¶ R°. circa hanc qōnez videnda sunt ser. ꝑmo q ad mrimoniū requirit ꝫsensus. 2°. q exꝑssio ꝫsensus. 3°. de exꝑssiōe ꝑ signa. 4°. ō exꝑssiōe ꝑ verba. 5°. de diuersitate ī foris. 6°. de remedys ī pplexitate.

Quantū ad ꝑmū sunt. 5. ꝫclusiones. ¶ Pria q ꝫsen- p. 2°
sus ē cā mrimony: ita q sine eo ñ pōt eē matrimoniū nec vez sine vero: vt ī foro ꝫscie: nec ꝑsumptū sine ꝑsumpto vt in foro eccl'ie: Primo vt ꝯtract⁹: qz non solū ꝯtractus q ꝫsensu ꝯtrahunt: imo oēs ꝫsensuz regrūt: cū oīs ꝯtractus sit pactū: pactū aūt est duoz vel triū in idem placitū ⁊ ꝫsensū. ff. de pac. l. ñ. z°. qz ē sacrīn ⁊ ī oī sacro regrit itentio. ¶ z. ℞. segt ex ꝑma. s. q pōt esse aligs certus z. 2°
q nō est mrimoniū. qz scit se nō ꝫsensisse. ⁊ regrit mutuus ꝫsensus: nō pōt eē certus q sit mrimonium: sicut nec q sit ꝫsensus saltē alterius: sz dz ꝑsumere: vñ nec tenet credere alteri dicēti nō ꝫsensi ex quo verba sufficiētia exꝑssit: sed nec dz: qz sic multi deluderēt sacris. ¶ 3. ℞. ē dubia iuxta B: vtz 3. 2°
mr debeat morieꝫ dicere filio adultero vitatē: Et qdaz dicūt q nō nec ē sibi iungendū: qz filius ñ tenet credere: et sic frustra diceret. z°. qz nemo tenet se ꝓdere nisi ꝓfessori Et dicendū q tenet ei dicere: qz tenet facere qcqd potest ad īdemnitatē mariti. ⁊ pol'e est q filius licet nō teneat tñ acqescit ei forte sic ēt ꝓdicator tenet ipio īdicare ipietatez suā licet ille nō sp acqescat: al's sanguinē ei⁹ dñs regret de manu sua. Uñ hosti. dic. q testis cogit dicere vitatē: qz licz non faciat dcm vnius plenā ꝓbationē: tñ semiplenā ⁊ cuz ea forte ōfert iuri: ⁊ sic nō piclitabit vitas quā occultare ē pctm. z°. dico q ali⁹ ñ tenet ei acqescere exꝑ būit eū sepe ꝑ filio. arg⁹. de ꝓbatōib⁹. Per tuas. Et lz illa ñ loquat in casu mortis ī quo min⁹ videt mētiri: tñ dicto vnius testis nunqz neče est credi q̄tacūqz prefulgeat dignitate vbi agit de ꝑiudicio. Nā de ꝫsecratione ecclie. vl' bꝫ. secus eēt vt nō. de testi. Nup. exꝑpluz de illo q dixit mri sue: bñ credo vobis q sitis ribalda: sz nō q sim bastardus. ¶ 4°. ℞. ē. 4. 2°
q nō tenet hoc indicare merito: qz si qualescret hēret eā exosaz sicut accidit ō quadā q̄ cū hoc reuellasset ad ꝫsiliū curati odio hita ē nimis: sz ꝫsilio cuiusdā simul'auit se furiosam ⁊ freneticā ꝫfitēs qdā ipossibilia ex gb⁹. manuductus ē vir ad discredendū ꝑmā cōfessionē. ¶ Sz ꝫ hoc ē: qz ius fuit acqsitū viro ipaz expellēdi. Si aūt hēo ius tuū debeo tibi reddere vl' vitatē cōfitēdo remissionē petere. sz ō partu supposito nō esset ita verecūdū ꝓdere. Exꝑplū de steri li diuite frīs cui vxor supposuit ptū paupis: ⁊ cū i morte indicasset ille noluit repudiare sz vt filiū īstituit. ¶ Qō dr de ꝓditione. dicēdū q ille g ñ pōt digne ⁊ pfecte satisfacere de peccato suo occlto nisi ipz ꝓdendo: debet se ꝓdere ⁊

sibi hoc i cõfessiõe iungi pt ꝛ dz: sic i diffamãte falso ꝛ iuste aliquẽ cui iũgi dz vt reuocet dictũ suũ cozã illis: g lz sciret dictũ: nõ tamẽ delictũ: qz credebãt eũ verũ dicere: alꝫ nõ teneret. Uñ lz nõ dicat alys q̃ gb⁹ dixit: dicit tñ aliud q̃ dixit: ꝛ peccatũ qõ fuit occultũ: lz dictũ fuisset mãifestũ ꝛ sic ẽ hic. sed qñ alr põt satisfieri nõ teneꝫ se ꝓdere nec cõfessor dz iungere. ¶ Quãta ꝑ iuxta istã ẽ alius cãus. Adultera nũciauit adultero ꝓcepi: postmodũ cõceptus g i oĩb⁹ assimilat adultero: succedit pri putatiuo: q̃rit an adulter teneat ei hoc dicere: nõ puto: tũ qz nõ teneꝫ credere adultere: q̃ freq̃ntius hĩtat cũ viro ꝛ magis de eo põt cõcipe: tũ qz nõ ẽ verisile q̃ ille crederet ex̃neo.

Quantuz ad z⁹ sũt alie. ꝟ. cõclusiones. ¶ Prima q̃ ad mr̃imoniũ necessario regrit exp̃ssio vel declaratio cõsensus q̃ tũ ad aliqd signũ sensibile exterius. Qõ pz dupl'r. ꝓmo iq̃tũ ẽ sacr̃m: qz sacrz ẽ mãle elemẽtũ exteri⁹ o culis suppositũ ꝛc. qõ nõ cõuenit soli sensui interiori. Scõo pz idẽ iq̃tũ ẽ ꝟct⁹: qz hoi g nõ videt cor non pt qs cõsensu obligari sine exteriori signo: lz deo p totũ possit: vñ q̃ dicũt ꝟct⁹ solo ꝟsensu ꝟbi: nõ sic itelligẽdũ ẽ q̃si nihil aliud regrat: sed qz nihil aliud determiate regrit: puta littere tñ aut verba tantũ aut res: sed aliqd ideterminate qõ cõsensũ exp̃mat: ita tñ q̃ illud nõ sit cã obligatiõis nisi sine q̃ nõ: sed cõsensus nec ꝟct⁹ inominati dicũt cõsensu ꝟbi: qz i illis pter cõsensũ exp̃ssũ regrit aliõ. s. rei iteruẽt⁹: vl' qñ dicit q̃ aliq ꝟct⁹ solo ꝟsensu ꝟbũt itelligẽdũ ẽ õ ꝟsensu aliquo signo declarato. ¶ Zª ꝑ ẽ q̃ exteri⁹ signũ qõ ẽ forma le: p̃cipalius ẽ in matrimonio vt sacr̃m: q̃ ꝟsensus qui est gd mãle: pp qõ legiste g ꝟsiderãt solũ mr̃imoniũ vt ꝟctus ẽ: p̃t dicere q̃ solo ꝟsensu ꝟbit sicut emptio ꝛ vẽditio: sed theologi ñ. vñ auctoritas theologoꝝ q̃ dic solũ ꝟsensũ facere mr̃imoniũ: itelligit de ꝟsensu exp̃sso: ita q̃ excludat actus ꝟiugalis. nõ exp̃ssio cõsensus: q̃ ẽ p̃cipalioꝛ: sicut ꝛba q̃ aq̃ i baptismo: ꝛ ꝟfessio ꝛ absolo q̃ cõtritio ipnia. ¶ Zª ꝑ ẽ q̃ i foro exteriori ꝓbata sufficiẽti exp̃ssiõe p̃sumit pro mr̃imonio: ẽt si ãbo cõtradicãt dicẽtes se ꝟbis dixisse aio ludẽdi: ne illudãt sacro aut pentes ꝟdicãt. aut alter dicat se fecisse solũ aio carnalẽ copulã extorq̃ndi: qz de iteriozib⁹ nõ nisi p exteriora: ꝛ hꝫ allegata iudicat: pp q̃ freq̃nter eccl'ia decipit: nec trãsit i rẽ iudicatã sn'ia lata p mr̃imonio vl' ꝟ. ¶ 4ª ꝑ ẽ q̃ i casu: vno cõtradicẽte credit ꝟ mr̃imoniũ ẽt ꝓbata sufficiẽti exp̃ssiõe q̃ ꝓbat p testes õ vitate q̃ nõ aio ꝟbẽdi p vi̇simillia signa: vt i ribaldo soluẽte puelle ꝓ vino dicẽte despõso te: q̃ risit putãs eũ ludere. ¶ ꝟª ꝑ ẽ. q̃ quãdo vterq ꝟfitet se aio ludẽdi fecisse iungẽda ẽ pn'ia eis p ludo noxio: ꝛ iudicãdũ ẽ nõ eẽ matrimoniũ. si cũ septia mãu se purgẽt: sicut i frigidis ꝛ maleficiatis: alr nõ: ꝓpter ꝟiozẽ collusiõis ꝛ reuerẽtiã sacr̃i. Nã i ꝟctib⁹ simplicib⁹ credere tur cõfessioni vtriusqz partis. ꝓ. z̃.

Quantum ad z̃ᵐ. ſ. de exp̃ssiõe p signa sũt ẽt. ꝟ. ꝓnes ¶ Pria q̃ exp̃ssio p signa sine ꝟbis sufficit ad spõsalia ꝛ mr̃imoniũ i illo g nõ p̃t logꝫm oẽs: alr mut⁹ nõ posset matrimoniũ ꝟbere: cui⁹ ꝟriũ dr̃ de spõsalibus. c. Lũ apud. vñ ꝛ baptismũ ꝛ pniaz ꝛ alia sacr̃a mutuo p̃t p signa petere. z 6. q. 6. Qui recedũt ꝛ. c. sequẽti. vñ q̃ quis nullũ aliud sacr̃m sine ꝟbis possit pfici tñ matrimoniũ p̃t vt dictũ ẽ. ¶ Scõa ꝑ ẽ. q̃ sine ꝟbis signa sufficiũt ẽt i potẽte loqui: q̃uis alig dicãt oppositũ: nec tñ valet rõ hosti. qz filia tacẽs ꝟbit: qz logt p patrẽ. et si nõ p se. Sed h ẽ regula cõis: qz ꝟctus: de cuius cẽntia sũt ꝛba: nõ p̃t ꝟbi nec iter absñtes nec p p̃sonã suo iuri nõ subiectã: sicut stiplõ q̃ est ꝟboꝝ obligatio: lz matrimoniũ põt cõtrahi iter absentes p p̃curatorẽ exñeũ. g nõ sũt necessaria ꝛba. ¶ Tertia ꝑ ẽ i generali: q̃ illa signa sũt sufficiẽtia q̃ sine matrimonio cẽ nõ possũt: aut nõ solẽt: aut q̃ cõtrahẽtes sp vl' cõiter hr̃e solẽt. ¶ Quarta ꝑ ẽ i spãli de trib⁹ signis. Primũ est tacitur nitas hꝫ magr̃um idisticte: sed leges q̃s iducit nõ ꝓbant. de exñeis nec ẽt õ filio respectu p̃ris nec filia respectu matris: sed solũ de filia respectu p̃ris. noua decre. de spon. impub. c. vno. ꝟ. vltio li. 6. dic q̃ si parẽtes noie filioꝝ ꝛtrahũt ꝛ filj sciũt ꝛ nõ cõtradicũt: eo ipo tacite ꝟsentire videnꝫ: ꝛ appellatione filiozũ ẽt filie cõtinẽt: qz masculinũ genus cõcipit femininũ: appellatiõe ẽt pentũ ẽt mater. Uñ i collecta. de⁹ qui nos p̃fem ꝛ mr̃ez. segt. aiab⁹ parẽtũ nostrozuz. ĩmo ẽt ꝓpiqui fm vulgũ: vñ tacẽs i matrimõio qõ ꝓ ꝓpinquos tractat cõsentire videt. Idẽ multo fortius i extraneis videt: qz dicit Ber. õ p̃supti. nonne: q̃ taciturnitas ei⁹ cui⁹ ꝓhibitio ipedit ẽ cõsensus. Magis aũt põt ipedire filia illud qõ de se tractat ꝓ extraneos q̃ qõ ꝓ parentes: gb⁹ min⁹ lz cõtradicere: ꝛ nõ decet nõ obedire. g ꝛc. ¶ Sed ꝟriũ vr verius: qz sicut notat de sen. ꝛ re iudi. c. i. õ matri. cõtra. cõ. iter. ca. i. õ bis q̃ fiũt a pla. c. z. vbi agit deobligãdo g tacet nõ cõsentit gñalr nisi i casibus exp̃ssis: Uñ cũ nõ exp̃mat i mr̃imonio nisi de taciturnitate filiozũ respectu parẽtũ: secus ẽ de extraneis. Alias frustra exp̃meret decretalis de illis. si idẽ eẽt de oĩb⁹ alys. Scõz signũ ẽ benedictio nuptial: qñ tacẽs se p̃mittit soleniter bñdici. z̃ᵐ. subarratio ante valuas eccl'ie: cũ de hoc agit. ¶ Quãta cõclusio ẽ de trib⁹ signis que ꝓbãt: sed nõ cãnt spõsalia: vel mr̃imoniũ. ¶ Primum ẽ cohabitatio: qz tps nõ ẽ modus ꝟbẽde obligatiõis: sed bñ ẽ p̃supti⁹ ꝓbans cohabitationẽ: vñ de spon. impuber. c. i. i p̃n. l. 6. dr̃ q̃ lz spõsalia ab iitio nulla tractu temporis nõ cõualescãt: si tñ spõsalib⁹ añ septẽniũ contractis maiozes septẽnio cohabitent p cohabitationẽ mutuã p̃sumit durare i cadẽ volũtate: ꝛ extũc spõsalia iudicant: alr non posset ꝓbari mr̃imoniũ vetulozũ de p̃sump. c. illud. Scõz signũ ꝓbãs ẽ cõfessio: vt quãdo vocãt se cõiuges ex certa scia sine scriptura vl' istrumẽto. z̃ᵐ signũ ẽ dotis ꝓmissio q̃ nõ ẽ sine mr̃imonio: sed forte ex hoc nõ ꝓbat mr̃imoniuz sed spõsalia: qz ẽt añ mr̃imoniũ cõuenit de dote ꝛ dõatione ꝓpter nuptias.

Quantũ ad 4⁹ar⁹. ſ. õ exp̃ssiõe p ꝛba sũt ẽt. ꝟ. ꝓnes. ¶ Prima q̃ cõsensus exp̃ssus p ꝛba õ p̃nti facit mr̃imoniũ: nõ ãt p verba de futuro: qz ad ꝟ q̃ sit mr̃imoniũ nõ sufficit q̃ sit obligatio ad dãdũ ptãtẽ i cor⁹ ꝓpuz: sed q̃ sit trãslatio ptãtis: qz vterq ꝟiugũ hz ptãtẽ ꝛ quodãmodo dñiuz i cor⁹ alteri⁹: sed ille g ꝓmittit aliqd se daturũ i futurũ nõ pp hoc dat illud: nec trãsfert dñiuz: lz obligat se ad dãdũ. g ꝛc. et sic ꝓbata ẽ negatiua ps. Pars autẽ affirmatiua ꝓbat: qz si cũ dixit: accipio te. ꝛc. accipiũt se per man⁹: tũc p cõuẽtionẽ ꝛ traditiõem trãsfert ptãs cor⁹ mutua ẽt sine carnali copla: sic si do tibi equuz sufficit tradere p frenũ: nec oz te ponere i possessionẽ p vsũ: ad quẽ ẽ equ⁹: puta q̃ tu egtes ipm: adhuc ẽt si nullus ꝟct⁹ manuũ i teruẽiat nudo pacto p ꝛba de p̃nti trãsfert: sicut i ghusdã casib⁹ sine traditiõe solo pacto trãsfert dñiuz. vt notat. C. õ pac. l. traditiõib⁹. Qz. n. ñ ẽ ꝑpe trãslatio dñy: qz eẽt ꝟdictõ q̃ vterq eẽt ꝟnus ꝛ vterq dñs: sed ẽ trãslatio ptãtis ꝛ iuris debitũ petẽdi ꝛ cuiusdã ꝟnitutis: sicut nuda pactio sine traditiõe cũ obligat res afficit iure hypotece: ꝛ cõstituitur seruit⁹ i re nudo pacto. ita i ꝓposito. ¶ Scõa ꝑ ẽ de ꝛbis cõib⁹ q̃ sũt. accipio te i meã: accipio te i meũ. siue addatur vir ꝛ vxor̃ siue nõ q̃ sufficiũt: qz significat. totũ effectuz sacr̃i: g ẽ q̃ vir non hz ptãtẽ sui cor⁹is: sed mulier ꝛ econuerso fm paulũ. ¶ Tertia ꝑ ẽ õ ꝛbis eq̃pollẽtib⁹ p̃ntis tẽ poris: vt si dicat teneo te vel bẽo te. p vxore vel viro: vel ex nũc reputo te vir vel vxorẽ meã: qz nihil refert qd ex equipollẽtib⁹ fiat: vñ quãdo verba sunt talia q̃ nõ possũt verificari de p̃senti nisi sit mr̃imoniuz i p̃senti: illa ꝛba sufficiunt. Dico autẽ verificari de facto vel de iure: sic autez est in ꝓposito: quia nõ dz hr̃i nec teneri nec reputari aliqua pro vxore p aliquo tempore: nisi pro illo tempore p quo

est vxor. vñ cũ dicat p vba ō pñti teneo: bẽo: reputo te ꝛc. videt sufficere. ꝛ idẽ vr eẽ si dicat: puideo tibi ex nũc sicut vxori: videt idẽ p idẽ. ¶ 4ª ꝑ est ō vbis futuri tpis: vt si dicat bẽbo te: reputabo te: tenebo te: vl puidebo tibi sic vxori. In gb⁹ vr distinguẽdũ: qz si dicit bẽbo te ex nũc vel de cetero ꝛc. videt mrimoniũ: qz lz sint vba futuri tpis: nõ pñtis: tñ iplicãt effectũ pñtẽ. implicãt. n. totũ tps sequẽs: icipiendo a nũc pñti. si g ex nũc debeat bri p vxore: cũ p⁹ fm nãz debeat eẽ vxor qz bri p vxore. ergo nũc fit vxor: ꝛ exꝑssio indicat q ꝺsentit ipsã i pñti fieri vxorẽ. Nec ẽ filꝫ: si dicat accipiã te: qz eẽ vxorẽ nõ ꝓcedit accipere i vxorẽ: lz segt sicut effect⁹ cãm. hic ãt eẽ vxorẽ ꝓcedit bri p vxore. Si ãt dicat sic. tenebo te p vxore vel bẽbo: ꝛ sic de alys: ꝛ nõ dicat ex nũc vel decetero vel semp: nõ vr mrimoniũ: lz solũ sponsalia: qz nõ segtur bẽbo p vxore. g bẽo. nec segt: g es vxor. ꝛ põt verificari: bẽbo te p vxore: qñ accepo te. vñ cũ vba p. pryssima ꝛ ꝑpingssima: ꝛ p̃ma faciẽtia mrimoniũ: sicut est accipe i virũ vel i vxorẽ nõ faciũt mrimoniũ: qñ cõcipiũt i futuro: idẽ videt multomagis de vbis scõarys q̃ nõ bñt vim nisi p reductionẽ ad illa: qz ꝑter qõ vnũqõq; tale et illõ magis: nisi qñ implicãt ꝓcessionẽ mrimony vt dictũ ẽ.

5ª ꝑ ¶ 5ª ꝺcl'o ẽ de vbo volẽdi: vt si dicat volo te eẽ virũ meum vel vxorẽ: de quo dñt qdã nõ eẽ mrimoniũ: lz ꝺsiderãdũ ẽ i hoc ꝛ i oib⁹ dubys vbis an faciãt sponsalia tm̃: an mrimo^m: qz si agebat ō sponsalib⁹ ꝺbendis nõ ō mrimonio stati p̃sumẽdũ est: vel p vba illa voluerũt tm̃ ꝺtrahere sponsalia. Si aũt de mrimonio tũc p̃sumẽduz ẽ ō mrimonio: qz sic dicit Hilari⁹. ꝛ br ex. de vbozũ signi. c. Intelligẽtia dictoꝝ ex causis assumẽda ẽ oō i. qz non fmoni res: lz fmo rei subiect⁹ est. Si ãt dubiũ sit ō quo agebat: tũc i gnãli videret faciẽda eẽ iterꝓtatio ꝺtra illuz g legẽ apti⁹ potuit declarare. ff. ō pac. l. z. vt si dicat voluisse se ꝺtrahere sponsalia tm̃. ꝛ alius oppo^m alteri credet: ꝛ eꝰ. hoc excepto q si ille g p̃mo locut⁹ est vba certa de gb⁹ cõstat cui determiate deseruiãt. s. an sponsalib⁹: an mrimonio fm itellectũ illoꝝ debent intelligi vba sequẽtis: g videt ad iterrogata rñdere. Lz si q̃rat de vtute verbi volẽdi refert. qz aut dicit volo te vxorẽ meã: ꝛ tũc cũ totũ sit pñtis tpis videt vez mrimoniũ. si aũt dicat volo te accipere vl ducere i vxorẽ: nõ est vxor: quousq; p alia vba ducat vel accipiat: qz illõ ẽ p̃mũ volitũ: eẽ vero vxorẽ ẽ scõo volitũ. dico ãt scõo ope lz ꝑius itẽtiõe. Si ãt dicat. esto vir me⁹: vl esto vxor mea: mõ iperatiuo. sicut dicit Isa. 4. Princeps noster esto: videt eẽ futuri tpis i effectu: qz ita dicit testator. heres meus esto. ꝛ sic icipit testm̃ beati Remigy loquẽtis ad spõsam suã eccl'iam btẽ marie. Tu mihi heres esto. hoc aũt nõ vificat nisi post mortẽ. vñ nõ fit mrimoniũ. hec aũt distictio locũ hz i foro iudiciali: non penitẽtiali vbi iudicat mrimoniũ: vl nõ: fm q dicit se itendisse. sed si de vbis recolit ꝛ nõ de intẽtiõe: tũc ẽt i foro ꝺscientie iudicandum est fm predicta.

ꝑ⁰ ꝑ **Quantum** ad gntũ articulũ de diuersitate i foro iudiciali ꝛ penitẽtiali sunt gnq; ꝺcl'ones.

¶ Prima q; forus iudicialis ꝛ penitẽtialis i causa mrimoniali differunt in probãdo: qz i foro ꝺsciẽtie statur cõfessioni vnius tam p matrimonio q̃ ꝺtra: qz in eo credit alicui ꝺtra se ꝛ p se: qz si mentitur plus nocet sibi q̃ alij: cũ mentiri in iudicio ꝺsciẽtie semp sit mortale: sicut ꝛ piuriũ delibratũ ꝑter dei irreuerentiã annexaz: nõ sic aũt i foro exteriore simplex mẽdaciũ est pctm̃ mortale: nisi quãdo ledit p̃mũ: vt si aduocat⁹ ad vanam gl'iam falso inducat legẽ ad veram cõcl'onem. sed in iudicio exteriori nunq; credit vni testi: nec p matrimonio nec contra. de sen. ꝛ re iudi. c. Consanguinei: lz quandoq; ꝺtra sponsalia nec in sua cã: qz dicit imperator. omnibus in re ꝓpria dicendi testimonia facultatem volumus esse submotaz. C. de testi. l. omnib⁹. nec in aliena q̃tacunq; ꝑfulgeat dignitate: nisi quãdo de nullⁱ⁹ preiudicio agitur: vt nota. de testi. Nup. Qñq; etiã nec duobus in causa ꝓpria: vt quãdo contra mrimoniuz dicẽtes se causa ludi fecisse. de eo qui cognouit ꝺsang. vxo. s. super eo. nec etiam duobus extraneis iurãtibus idem ō credulitate: qñq; sic duob⁹ i cã ꝑpa: vt p mrimõio ẽt nõ iuratis: lz duob⁹ extraneis iuratis ō vitate p mrimonio vel ꝺtra. ¶ Scõa ꝺcl'o ẽ. q; differũt i sentẽtiãdo ꝺdictoria: qz 2ª ꝑ vn⁹ iudicabit eẽ mrimoniũ: ali⁹ nõ eẽ: ꝛ eꝰ. qz ille fm allegata iste fm ꝺfessa q̃ ꝺdicũt qñq;. ꝛ tñ vtraq; snia erit iusta. vñ ẽ mrimoniũ p̃sũptũ ꝛ nõ vez: vel verũ ꝛ nõ p̃sũptũ. Scõo i iudicando ꝺria: qz ille iudicat pñs: ille futuꝝ. qñ. s. dol⁹ iterceſſit: cⁿ alia p̃sona ꝺscia ñ fuit: tũc. n. ẽ obligat⁹ ad accipiẽdũ: nec ꝑt verã pniaz agere: nisi ꝺbat cũ ea si põt: q si nõ põt dotet eã sufficiẽter. ¶ Tertia ꝺcl'o est: q; qñ mri- 3ª ꝑ moniũ ẽ p̃sumptũ ꝛ nõ vez ẽt carnali copula nõ secuta ẽt si nõ sit futurũ: puto q; ozit vba publice honestatis iustitia: qz illa robur trahit ex oꝛ^ne eccl'ie. ꝛ ideo id qõ ẽ vez fm iudiciũ eccl'ie verã publice honestatis iustitiã cãt i vtroq; foro. Si ãt fuisset mrimoniũ clãdestinũ: nõ causasset publice honestatis iustitiã. sicut nec spõsalia occulta qñq; sunt nulla fm quosdã. Tertio i sentẽtiãdo ꝺria ꝛ ꝺtradictoria. qz iudex exterior iudicat eẽ mrimoniũ. iterior iudicat nec eẽ nec futurũ eẽ: vt qñ alia fuit ꝺscia fraudis. qz scienti dolus nõ iferr. ¶ Sz hic ẽ dubiũ. qz sicut iude⁹ ludẽs de baptismo cõpellendus est ad eũ. sic forte iudex iuste cogit ad mrimoniũ eũ g lusit de mrimonio. lz pone exẽplũ ō habente occultũ ipedimẽtũ ꝑter qõ ñ pt ꝺbere cũ ea. ¶ Quarta ꝺcl'o est: qñ iudex exterior ꝓcipit sub pena excoicatiõis 4ª ꝑ vnũ ꝛ ꝓfessor oppositũ. p̃mo i his q̃ nõ respiciũt actũ carnalẽ simpl'r oz obedire. puta vt puideat ei sicut vxori: qz i reb⁹ tpalibus ex cã iudex põt dare vni ꝛ auferre alteri. insti. de offi. iudicis. vñ sicut is g ꝺdenat⁹ ẽ iuste fz allegata: cuius iniuste fm vitatẽ: tenet soluere vl reddere. sic i ꝓposito. z⁰ qñ decipit tenet ꝺbere. ꝛ sic ꝓceptũ iudicis ō cognoscẽdo iplere. qz lz ꝓceptũ iudicis de cohitãdo carnal'r esset ei pri⁹ impol'e ō iure: qz nõ erat vxor sua. tñ ꝓceptũ cõfessoris de ꝺbẽdo erat ei pol'e: quo ipleto p̃mũ factũ ẽ pol'e. Qñ ãt fiũt duo ꝓcepta vni licita ꝛ honesta: quoꝝ vtrũq; ẽ sibi pol'e ordinate: lz nõ sit' vel inordinate: tenet iplere mõ possibili. ꝛ hoc nisi bẽat ipedimẽtũ p qõ nõ põt eã cognoscere. Tũc enĩ nullo mõ p obediẽtia dz pctm̃ cõmittere. z⁰ qñ nõ decepit eã ꝛ ꝑ ꝺbere cũ ea. Nã tũc videt q; teneat obedire: qz sntia p mrimonio lata a q̃ non ẽ appellatũ nec pappellationẽ lis formata trãsit i rẽ iudicatã sic alie: exquo nõ est ipedimẽtũ gn possit eẽ mrimoniũ. vñ sicut ꝺdenat⁹ ad decẽ idebita dz ea soluere: si nõ appellat. sic ẽt adiudicat⁹ i virũ dz ducere si potest: vt notat ō sen. ꝛ re iud. c. Lator.

¶ Quinta ꝺcl'o segtur ex p̃missis. qz si eccl'ia astrigit aliquẽ 5ª ꝑ ad mrimoniũ q; pri⁹ nõ erat obligat⁹: lz eccl'ia nõ possit aliqd circa mutationẽ essentie sacrozz. tñ circa accñtia põt: nec hoc ẽ mutare eẽntiã: si fiat necessitatis: qõ ẽ volũtat': qz ẽt 4ª
hõ ꝺbẽdo spõsalia: facit sibi mrimoniũ necessitatis: g tñ nõ põt imutare sacra: sic ẽt ex cã põt aliqs cogi ad ordies p vtilitate eccl'ie ꝛ ad mrimõiũ p pace terre. Nec obstat q; eẽntia mrimony ꝺsistit i ꝺtrahẽdo: qz ipm ꝺbere ꝛ psone ꝺbẽtes ei subsunt. vñ ꝛ mãz mrimony põt restrĩgere: lz nõ ampliare ꝺtra restrictionẽ iuris dĩni vel nãlis. Sic ẽt cuz eucharistia nõ sit necessitatis facit eaz necessitatis ꝛ quo ad vsũ i coicãdo i pascbate: ꝛ quo ad eẽntiã i cogẽdo sacerdotes ad celebrãdũ. qz hoc nõ ẽ mutare mãz nec formã: lz nõ videt: q; possit artare ad bis ꝺfitendũ vel venialia: qz mã penitẽtie vt ẽ necessitatis ẽ mortale nõ cõfessũ. vñ cogere ad ꝺfitendũ veniale vel mortale ꝺfessũ: vr mutare mãm.

Quantũ ad 6ᵐ articulũ de remedys i ꝑplexitate: qñ 5ª ꝑ
s. aliqs fm forũ ꝺscie nec ẽ nec forte eẽ põt marit⁹ alicuⁱ⁹: ꝛ tñ adiudicat ei p marito vel sponso i foro

exteriori sub pena excõicationis: vbi sũt duo videnda. ꝑmo de falsis remedys. 2° de veris.

1ª 2ª Quantum ad ꝑmũ sũt .5. conclusiones ꝫ .5. falsa remedia. ¶ Primũ ē fuga post excõicationem q̃ nihil valet nisi vt dicetur i sequẽti articulo in ꝑma ꝓne: qz excõicatio adheret ossib⁹ ei⁹ z vbicũq; eũ sequitur. Et idez ē si post citationẽ: qz ꝓbabiliꝫ põt credere se excõicatum ꝓp cõtumaciã. ¶ 2ª 2ª 2m ē ꝫbere mr̃imoniũ nisi sicut post dicet: qz ly sit verũ ꝼm iudiciũ ꝓscie illud secũdũ: nõ tñ ꝫ iudiciũ eccl̃ie: vñ eccl̃ia cõpellet ad ꝑmaz redire z excõicabit secũdam. ¶ 3ª 2ª 3m ē sacer ordo: qz suscipiendo ordines fit irregularis ꝓp excõicationẽ: z nihilomin⁹ creat⁹ sacerdos cogitur redire ad primã. ¶ 4ª 2ª 4m falsũ remediuz est appellatio q̃ nihil ꝓdest: qz ī cã appellatiõis ēt papa iudicat ꝼm allegata sicut ī ꝑncipali. de sñia z re iudi. c. ī causis: vñ nec excõicationẽ suspendit z fatigatur frustra ꝛc̃: vñ tutius faceret si se inanibus sũptib⁹ nõ vexaret: ex quo nõ põt ꝓbare 5ª 2ª sicut nec ꝓius. ¶ 5m falsum remedium ē supplicatio citra papã: qz nullus iferior ꝺz absoluere a sñia bois iuris ordiẽ nõ seruato: nec legatus nisi a sententys iuris: z dicẽtẽ se cũ clerico pacificasse absoluet si ita est: nõ tñ si sciret q̃ clericꝰ ꝓcussorẽ ꝓsequeret ī iudicio sicut hic vxor ꝓsequitur viz.

3ª 3ª ¶ Quãtũ ad 2m sũt ēt .5. ꝺnes ꝼm .5. vera remedia. ¶ Primuz ē fuga nõ gdē post excõicationẽ: nisi vt publice possit cohabitare cũ vera vxore q̃ nõ facit h̃ ꝓp sc̃adalum: nec post citationẽ: sed ante q̃ timet sibi moueri cõtrouersiaz. Naz tunc ly possit citari ad domum z excõicari: ꝺz tñ probabilem ignorantiã quousq; sciat. ¶ 2ª 3ª 2m verũ remediũ est matrimoniũ q̃ ꝑmũ factũ fuit iudicatũ nõ ꝑ mr̃imonio: sed ꝑ sponsalibus: nã tũc eccl̃ia imponet sibi pn̄iam: qz ꝺ̃ interdictũ 2m ꝫrit: ꝫ tñ suũ mr̃imoniũ approbabit z sn̄iam relaxabit. in foro autem conscientie põt sibi consuli contrahere cum secũda: ex quo ꝑma sponsalia fuerunt nulla ꝓpter defectũ ītentionis vtroq; cõscio: ly ꝑ ludo noxio: vel simulatione sit sibi pn̄ia inũgenda. ¶ Tertium verum remedium est religio ante consumationẽ: nã tunc etiã si esset verum mr̃imoniũ posset absolui vel a prelato si habet priuilegium: vel a iudice ꝺz absolui: sed post cõsumationez: nec iudex absolueret: nec prelatus posset etiaz si haberet priuilegiũ absoluendi a sentẽtia iudicis restituente damno: qz non põt alr̃ dãnum restitui. Sed q̃ manenti in seculo ꝓcipitur sibi qõ bitet: vel contrabat cũ illa cum qua non põt sine peccato: certum est q̃ non tenetur obedire imo obedire: q̃ autem põt: sed casus talis est q̃ si iudex vt iudex est sciret veritatem hoc nõ ꝓciperet tunc non ꝺz implere. vere gratia. Si per falsos testes fuerit condẽmatus: qz si prelatus preciperet mihi aliquid errans nõ precepturus si sciret veritatem: possum salua obedientia non implere. de reserip. c. Si quando. sed si fuit condẽnatus implere matrimoniũ ꝑ ludum contractũ iustũ est ꝓpter delictũ suuz q̃ 4ª 2ª impleat: z idem si decepit tognoscendo. ¶ 4m remedium est obedientia vt seruet sententiã excõicationis interim: qz sententia pastoris ꝛc̃. Item q̃ si possit impleat qõ precipit: qz minus esset ducere lepr̃osã q̃ semper in excõicatione vi- 5ª 2ª uere instar iudei: vel pagani. ¶ 5m remediũ ē supplicatio ad papam q̃ potest absoluere ab omni sñia: z debet ab ista sub hac conditione: si falsum est qõ dicis non intendo absoluere te. si autem verum quod dicis absoluo te. ita tamẽ q̃ in terra tua ꝓp scandalum ī manifesto abstineas te a diuinis: sed in occulto ibi: vel palã alibi possis interesse diuinis: qz aliter ipe est in periculo aĩe sue carẽdo sacramentis q̃ sunt vita aĩe: cui periculo filij pater ꝺz occurrere. ¶ Ad ar⁹ ī oppositũ dicẽdũ q̃ matrimoniũ regrit cõsensũ interius z verba exteri⁹: sicut alia sacr̃a intẽtionẽ z mãle elmẽtum: sed qz mã huius sacramenti vr̃ esse contractus bũan⁹ iõ pro principali ꝺz cõsensũ vt qd bũanũ. Qõ III.

TErtio queriꝫ vtrũ mr̃imoniũ soluaꝫ ꝓ ingressũ religiõis. z vr̃ q̃ nõ: qz ꝓpter fornicationẽ vni⁹ ly alteri itrare religionẽ: ēt mr̃imonio ꝓsumato. ꝫ nõ itrãti nõ licet ꝫbere. g̃ mr̃imoniũ nõ ē solutũ. ¶ Cõtra i lr̃a. ¶ Rº. h̃ sũt tria videnda. ꝑ quõ matrimoniũ soluaꝫ ꝓ mortez nãlem. 2° quõ ꝓ ciulẽ q̃ est ingressus religiõis. 3° vtrũ sit alius modus soluẽdi matrimoniũ.

1ª ꝓ Quantũ ad ꝑm sũt tres ꝺnes. ¶ Prima q̃stũ ad mr̃i moniũ carnale: qz eẽ mr̃imom q̃stũcũq; ratũ z cõsũmatũ ꝼz oẽ ius soluiꝫ totaliꝫ ꝓ mortẽ nãlẽ alteri⁹ cõiugũ: qz mors oĩa soluit. aut̃. ō nup. ℌ. deiceps. vñ post mortẽ ꝑt ꝫbere. Rom. 7. soluta ē a lege viri. z ad Cor. Cui vult nubat tm̃ ī dño. ex. de sc̃is nup. c. fi. Et quia obligatio seꝫ extincta nõ reuiuiscit: si cõiux mortu⁹ resuscitet nõ ē mr̃imonio obligat⁹. Nec obstat qõ dr̃ Heb. ii. Acceperunt mulieres ō resurrectõe mortuos suos. qz exponiꝫ ō viris voluntarys ex vno cõsensu vtriusq;: quo casu ē aliõ mr̃imom a ꝑmo. nõ tñ fit bigamus nisi ipa iteri fuisset alteri nupta z ab eo cognita: qñ eo viuẽte ñ ꝑt redire ad resuscitatũ. vl̃ exponiꝫ de filys. nec ē bonũ ar̃m: q̃ ī xp̃o sũt due filiatões ēvn⁹ fili⁹: sicut i resuscitato sũt due in vno filio. qz ibi successiue sũt. hic aũt sil̃ z semel eẽnt. Uel dõm q̃ sicut redit idẽ filius ita z eadẽ filiatio. Secus ãt ē ī alys sacr̃is q̃ aĩaz respiciũt. Nã character oĩs remanet ī aĩa sepata vt non rebaptiçeꝫ: reordineꝫ: recõfirmeꝫ mortuus suscitat⁹: ꝫ mr̃imom respiciꝫ corp⁹. vñ sic i morte corrupto corpe corrũpũt potẽtie orgnice nõ alie: sic sacr̃m carnale nõ alia. ꝫ tñ si ifra paucos dies cõiunx resurgeret: ꝑsumereꝫ nõ fuisse mortu⁹: ꝫ epilenticus: vl̃ alr̃ fuisse ifirm⁹. Si tñ vere mortu⁹ fuisset neutercogereꝫ resuscitatũ recipe. Alr̃ vt dcm̃ ē ꝺsueuit auctas inducta exponi. Acceperũt mulieres. i. mres ō resurrectione mortuos: supple: filios: sicut sunamitis illũ quẽ heliseus et helias suscitauerũt: z xp̃s suscitauit adolescẽtẽ quẽ recepit mr̃ vidua ante portas Nay. Luc. 7. ¶ Sz ꝺ̃ id qõ dcm̃ est vinculũ mr̃imony eẽcorpale ē: qz cũ vinculũ mr̃imony sit dispõ ad gr̃az ꝺz eẽ ī pte itellectiua: z sic incorpale ly respiciat corpus. sic ēt scia depẽdet a fãtasmate: sine cº speculatõe nõ ꝺz ꝺz: z tñ ñ corrũpiꝫ ī morte. Et sil̃r character ordinis nõ ē nisi respcũ agẽdoꝝ ī hac vita: z tñ nõ deleꝫ ꝑ mortẽ. vñ ē dubiũ. ¶ 2ª ꝓ 2ª ē q̃stũ ad primoniũ: exq̃ arguiꝫ ꝺ̃ pdicta: qz forti⁹ ē vicly mr̃imony q̃stũ dñy: cũ illõ ī vita possit dissolui si dñs rẽ suã vẽdat: nõ ãt mr̃imony: vt si vir vxorẽ repudiat. Nã z si iure ciuili ex toto tolliꝫ repudio: qz ñ ꝓsiderat nisi humanã obligationẽ: tñ rõne diuine cõiũctõis cũ sit sacr̃m nõ tolliꝫ añ mortẽ. ꝫ lazarus resuscitat⁹ ꝺz hr̃e res suas. g̃ m'tomag' vxorẽ. ¶ Ad qõ dñt qdã q̃ ly ꝺbeat hr̃e ō egtate vt dic̃ glo. ff. ō le. l. Ex his tñ ō rigore sec⁹ ē: qz ꝼz stricta iuris ꝓsideartõez edificiũ hñs fuitutẽ stillicidy si ōstructũ rehedificeꝫ nõ recupat eadẽ. g̃ a filī ō fuitute vrbanorũ ꝑdiorz. l. fuitutes q̃ ī supficie. ℌ. si sublatũ. ¶ Sz ꝺ̃. qz ꝑ tãto ꝼm strictã iterptationẽ interyt fuitus. qz nõ ē idẽ edificiũ ꝼm rei vtutẽ. vñ si domus legata ꝑticulati destructa ēt ex alia mã reedificeꝫ reputaꝫ eadẽ. z pp h̃ cedit legato qz ius ex eadẽmã nõ redit: qz alia. Undecũ resuscitatus ēt ꝼm vitatẽ sit oĩno idẽ nũero vr̃illõ hr̃e vel debere qõ pri⁹. ff. de legi. si ita legatũ. ℌ. vlti. Sz considerãdum ē q̃ edificiũ hñs vel debẽs fuitutẽ realẽ si destructũ reedificeꝫ ꝺz vel ꝺz eandẽ fuitutẽ quã pri⁹. ff. de fui. vrb. ꝑ. l. g liminib⁹. saltẽ de egtate. z dicto. ℌ. si sublatũ i ꝑncipio. z. l. si testõ. de bens aũt fuitutẽ ꝓsonalẽ nõ sic. vñ vsufructꝰ dom⁹ sublato edificio iterit vt i dicto. ℌ. si sublatũ i fi. ff. quẽadmoduz vsufructꝰ amitti. l. repeti. ℌ. rei. Nec reedificato ex itegro redit vt. e. ti. c. l. gd tñ. ꝫ nõ tñ. vñ cũ fuit⁹ realis respiciat possessiões z res inaĩatas, seruitus vero ꝓsonalis respiciat

personas: videtur q̄ resuscitatus habeat ⁊ debeat quicquid prius habebat ⁊ debebat respectu rerum ⁊ possessionū sicut de seruitute reali: nō aūt hēat ⁊ debeat eādē fuitute pſonalē: q̄lis ē fuit⁹ religiōis ⁊ mr̄imony: vñ resuscitat⁹ nō teneť ad mr̄imoniū carnale vl̄ spūale qō fuit ꝯctū ī uita: qz fuitus pſonalis q̄ debeť a pſona pſone vt ī mr̄imōio ⁊ religiōe: vel q̄ debeť tm̄ pſone vt vſufructus extīguitur morte tā debētis q̄z hūtis. Seruo.n. cui vſufruct⁹ legat⁹ ē mortuo: vel ipo viuēte mortuo fructuario extīguiť uſufructꝰ. Dōm ē ergo p ꝓcłone q̄ si lazar⁹ testat⁹ fuit recupat: qz ī donatiōe cā mortis plus se q̄z aliū cui donat vult hr̄e. vñ itelligiť tacita ꝺditio si moriať cū effectu. Idē si ab ite stato: qz deferť ñ nisi p cōiūctiōez ad moziētē g ē sibi magis vnū q̄z alius. Idē ēt si phīsicus ea accepit ī defectū heredū: qz si ꝓpiquo apparenti phīsicus reddere teneť: multo magis ei resurgēti. ¶ Tertia ꝓcło ē quātū ad mr̄imoniū spūale: qz pari rōne religiosus resuscitatus nōteneť ad religionē vt dictū ē. sed de curato: ⁊ ēpo suscitatis: dōz q̄ sūt sacerdotes sicut ꝑus: qz ille character ē idelebilis: ſz nō sūt curati nec spōsi hui⁹ eccl̄ie nisi noua electiōe vl̄ ꝓmissiōe. Mortua aūt spōsa spūali vel vxore. i. religione destructa cui aliqs erit obligatus: voto simplici vel solēni: vel q̄ñ voto simplici ⁊ illa nō vult eū recipe si oēs ꝓuētus regſierit vel supiozē. q̄ ꝑt ꝓ oī sed nō vult: an sit liberatus distingnēdū ē: qz q̄ vouit simpliciter vel solēniter religionē ī cōi lz intēderit hāc intrare nō liberať hac destructa vel renuēte: sed tenetur aliā itrare sicut q̄ ꝓmisit hōiem licz itēderet dare suū nō emere alienū nō liberať suo ēt añ mozā mortuo: sed teneť aliū dare ⁊ emere. Si aūt vouit solū itrare hanc religionē determinate: hac destructa vl̄ rēnuente: nō tenetur aliā intrare qz iteritu spēi ꝓmissoz liberať. nec precise sacrati coguntur ad aliā religionē: sed vel manere ī sua vel transire ad altā. non enī q̄ ꝓmisit obedientiā vni propter hoc teneť eā promittere alteri: qz ēt q̄ñ particulare cadit ī obligatione p se ⁊ directe: vniuersale aūtē per accūs ex cōsequenti ⁊ idirecte: facta ipo'itate circa particulare manēte possibilitate circa vl̄e liberatus ē debitor: vt si qs ꝓmisit dare sticū ⁊ p ꝺsequēs boiez: stico mortuo liberať nec teneť dare aliquē aliū boīem: q̄ñ āt pticulare idirecte ⁊ ex consequenti ē in obligatione: vniuersale aūt p se ⁊ directe: nūq̄z difficultas pſtatiōis eius liberat debitorem vt si qs ꝓmittat equuz ⁊ p cōsequēs hūc vel illū: qz nō nisi hūc vl̄ illum dare potest: nullo pticulari mortui liberatur. Cū aūt qs ꝓmitit intrare religionē absolute nō teneť ad hanc vl̄ illam determinate nisi per accidens: vnde si vna eum refutat aliā temptare debz. Si autem promisit hanc intrare determinate nō tenetur ad religionem nisi quia ad hanc vñ si ab hac libereť q̄ō fit ista destructa vel nolente eum ex toto liberať.

3° ꝓ° 3° ꝓ°

ſ q̄ndo qs morti liberatur a religione.

Quantum ad 2m. ſ. qūo mr̄imoniū soluať ꝓ morte spūalē siue per igressū religiōis sūt q̄ttuor ónes. ¶ Pri⁹ de igressu: qz ī q̄ttuor casib⁹ lz cōiugato religionē ingredi. ꝑm⁹ q̄ñ post mr̄imōiū ꝺsumatū alter ꝺiugū foznicať qz foznicante ēt inuito alr̄ ꝑt religionē itrare: ni si postea eū sibi recōciliauerit vt teberga lothariū. Si enī licz discedere ī secło multo magis ī claustro Exemplū de paulo simplice. Secūd⁹ cās altero ꝺiugū cōsētiēte ⁊ pariter itrāte: sicut mlti viri ītrauerūt religionē virozū: vxores femīarū ēt mr̄imōio ꝺsūmato. Terti⁹ altero cōsētiēte ⁊ i secło remanēte vbi nō ē tioz icōtinētie. Quart⁹ cās mr̄imonio ēt nō cōsūmato. In alys aūt nō lz. ꝑ⁹ q̄ñ ꝺiuge inuito q̄ nō meruit exēplū de agatosa. Scō q̄ñ meruit ſz recōciliat⁹ ē: exēplū ibidē. 3°. q̄ñ meruit ⁊ cōsentit: sed ē tioz icōtinētie vt dicit hic ī littera. Oib⁹ aūt casib⁹ q̄b⁹ post ꝺsūmatū mr̄imōiū lz itrať religionē: lz ēt ad sacros ordies ꝓmoneri ēt ad epatū. Exēplū de beato hilario q̄ exñs epūs bēbat filiā ⁊ vxorē. q̄ñ āt nō licz religiōem itrare: multo minus ad sacros ordies ascēdere: sed ēt suspēsus ab ordīs executiōe lz characterē recipiet hic autē nec ēt vā pfessio solēnis. Itē de mr̄imōio violēter cōsūmato dicit hosti. 26. q̄ idē lz peccet eā oppzimēdo qz lz possit debitū petere nō tamē ab inuita extorquere: qz nec illa teneť reddere: ⁊ sic iste ē melioris ꝺditionis fatuus q̄z peritus sed ñ ē hec bona ꝺditio: qz sapiēti nō expedit nubere. Itē de mr̄imonio attētato. sicut .n. iudicio eccl̄ie spōsalibus carnali copula ꝺsumatis nō valet cōtractū mr̄imōiū cū alia: sed valet si fuit cōatus: sic videreť hic nisi qs dicat q̄ ī possessionē itrauit: sed sufficit ꝓbare conatū nisi ꝓbeť ōfect⁹: sicut ēt sufficit ꝓbare cohītatiōem. qz ꝑsumit copula. Si āt igressus vl̄ igressa ꝓsitereť post ꝓfessionē carnalē copl̄az iteruēisse: ñ ē credēdū ei: qz ē tioz de collusiōe: qz vult monasteriū exire vt nō. de raptoribus. cū cā. Sed q̄uis istud sit dcm̄ ꝓbabiliter: tamē veri⁹ videť q̄ si sit mr̄imoniuz vi ꝺsumatū idē est q̄ctū ad hoc q̄ nō ꝑt solui p igressū: qz sublata cā submoueť effect⁹. Tota āt cā quare p religionē soluiť mr̄imoniū ē: qz nō bēbat nisi vinculū spūale: nūc āt hz carnale: qz vinculū carnale nō depēdet ex mutuo cōsēsu. Et licet ista ꝺsumatio deficiat a cōiūctiōe xp̄i humane nāe ī qua nō fuit violētia: tamē non deficit a rep̄sentatiōe ei⁹ quo ad substantiā: sed quātū adhoc q̄ illi liceat ītrare religiōem ē dissīle. Nō. n. ītuita potuit pdere ius suū nec ille ex delicto hz acq̄rere ꝓuilegiū ne plus bēat luxuria q̄z castitas. Sil̄r videť regri q̄ sit cōsūmatū ⁊ nō solū attētatū: qz vba accipienda sūt cū effectu: nisi ēt sit ꝺsumatū nō significat cōiunctionē xp̄i īsolubilē. ſ. ad humanā nām que prio īstāti fuit ꝺsumata ⁊ pfectus de⁹ ⁊ hō: nec valet rō q̄ fuit ī possessiōe: qz fraus ⁊ dol⁹ nō ōbēt patrocinari: vis aūt nō ē sine dolo: vñ violēta possessio sibi nō pdest. Oz āt dicūt aliq̄ nulli faciat iuriā g iure suo vtiť: accipit āt p mutuū ꝺsensū ius ī corp⁹ mulieris ⁊ sic nō fuit iurios a: illa magis sibi iputet q̄ nō sibi cauit a cōsumatiōe si religionē itrare itēdebat. Dicēdū q̄ ille bēbat ius petēdi nisi illa vellet religionē itrare. vñ ⁊ si añ duos mēses debitū peteret. ipa posset excipe volo religionē itrare ⁊ eccl̄ia nō cogeret debitū reddere: vñ iinste exigit sicut creditur qui ante tēpus debitozē soluere cogit. Instit. de actionib⁹. §. plus tēpoze: Itē de mr̄imonio nullo mō cōsumato si alter ītret religionē soluitur p hoc mr̄imōium ſm oēs: qz mort⁹ ē quo ad act⁹ ciuiles ⁊ carnales: ēt heremita vt machari⁹. nā Alexi⁹ cōsilio. ſ. ſ. B fec̄. Et iohes ad apl̄atū ō nuptys a xp̄o vocat⁹ ē. ¶ Scōa ꝓcło. ō discesu quō remanenti ī seculo licz discedere ⁊ cuz alia ꝺhere qz hoc ē ei ipole ⁊ illicitū i. ſ. cāib⁹. Prim⁹ cāus ē q̄ñ mr̄imoniū fuit spōte cōsumatū: qz manet ligamē vsq̄z ad mortez nāle ēt post foznicationē. Scōus ē añ ꝺsumatū post votuz simplex a se emissū ꝺpare pfitēte. Et hic ē solus cāus ī quo votū simplex: dirimit p⁹ ꝺctū nō rōnē sui: sed rōne annexi. Q̄ñ. n. vterq̄z vouet castitatē vn⁹ solēniter ali⁹ simpl̄r: manet vinculū aiozū: sic si vterq̄z religionē itraret: qz sūt conformes in proposito castitatis: vnde ratione ligaminis nō voti impeditur matrimonium sed istud ligamen non esset nisi votum esset. Tertius quando ille qui intrauit nondū fecit professionem tacitam nec exp̄ssā: quia adhuc manet vinculum: quia habitus non facit monachuz sed professio regularis. Quartus quādo fecit professionem: sed de facto tantum non de iure: ⁊ sic adhuc manet vinculum. Quint⁹ quando alius intrauit matrimonio per violentiam consumato. nam quia consumatum fuit adhuc durat ligamen: ⁊ sic non potest contrabere sicut si fuisset sponte consumatum. ergo in' vno solo casu licet remanenti contrabere uiuente conuerso. scilicet quando matrimonium nullo modo fuerat consumatum nec ipse fecerat aliquod votum ⁊ conuersus ē rite pfessus. Si āt votū fecisset ⁊ illa mortua ꝺberet mr̄imōiū teneret: qz nō dirimebať pp votū ſz pp ligamē si ēt illa viuēte ꝺxisset ⁊ sic eēt nullūz ratificareť ea mor-

tua.qz q̄ nō possit ratificari mr̄imoniū cōtractū viuēte p̄° ē qñ erat i p̄iudiciū p̄me.qō nō est hic. ¶ Quid igit̄ de ea q̄ ingressa religionē post multū tp̄is sine exp̄ssa p̄fessiōe repetit viz:q iā ex scōa liberos p̄creauit:Dico q̄ ei reddend° ē si nō suscepit habitū p̄priū p̄fessarū:vel si ē bit° idistinctus:z p̄testata fuit de nō itēdēdo p̄fiteri:nec oz p̄testatio nē illā annis singulis renouari:nisi cessaret cā p̄testandi sicut ō his que vi metus ve cā fiūt.c.i.Si.n.illa que coraz vellāte fuit p̄testata q̄ hoc faciebat metu viri viuētis:si post mortē viri p annū sine noua p̄testatiōe mansisset:p̄fessa eēt:sz vbi nō mutat̄ cā p̄testādi sufficit semel p̄testatū fuisse.Et q allegat volūtatē mutatā p̄bare tenet̄:z ℞ i foro eccl̄ie.Nā i foro ꝓscie si actu volūtatē mutauit itēdēdo remanere:z post hāc mutationē p annū sine alia mutatiōe māsit:ligata ē.Si vero nūq̄z actu habuit cōtrariā volūtatē durat bitualis voluntas nō profitēdi:vñ libera est. ¶ Sed nūqd alter remanēs i seculo tenet̄ expectare q̄ alter sit p̄fessus:Dñt oēs q̄ sic:sed qdā dñt q̄ tp̄s probationis oz abbreuiari z taxari p ep̄m pp p̄iculū icōtinētie illi° q remāet i seculo.Aliogn posset fraudari iure suo:qz itrās religiōez posset eē vsqz ad finē anni i vno mōasterio:z tūc exire z itrare aliō monasteriū:z sic ali° fraudaret̄.Alys vñ distiguēdū:qz si vxor ītret de licētia mariti vel econuerso: remanēs i secl'o tenet̄ expectare p̄fessionē:nec oz abbreuiari tp̄us p̄bōnis a iure statutū:cū tūc nō fiat remanēti i seculo aliqō p̄iudiciū:si vero nō ītrat de licētia:oz certuz tēp° p̄figi:infra qō p̄fiteat̄:nec ē icōueniēs tp̄s p̄batiōis abbreuiare statutū a iure:qz spāle ē i hoc cāu pp p̄iculū icontinētie illi° q remanet i seculo.Alys videt̄.q̄ ex quo ius p̄mittit q̄ ītret religionē:z tp̄s p̄bōnis nō solū sit introductū i fauorē ꝓuersi:sz i fauorē mōastery:vt sumat̄ expiētia ō moꝛib° nouity:nō oz illō tp̄s abbreuiari nisi forte appetraus ei°:vt qñ vadit nūc ō vno mōasterio ad aliud discurrēdo.Primā opinionē ponit Ber.i appatu.ex.de regul.z trās.ad religionē.c.statuim°:scōaz aūt videt̄ tāgere Joannes.z7.q.z.c.ōspōsatā i glō.tertiā tenet bosti.i sūma sua.

3°p° ¶ Tertia ꝓ ē ō egressu:qz q̄cūq̄z illicite ītrauit tenet̄ egredi ad repetētē ēt p̄fessus: nisi quādo ip̄e sine cōsensu eius itrauit z ip̄a ip̄m p̄fiteri p̄misit nō reclamās z erat nō suspecta sic q̄ exp̄sse licētiare potuit.Qñ āt licite ītrauit nunq̄z tenet̄ ad eā egredi:nisi i casu qñ ip̄a re integra licētiā data reuocauit. Qñ aūt post votū ad eā ēt iuit° regredit̄ sp tenet̄ debitū reddere:sed nunq̄z petere pōt:qz illud bz vī voti simplicis.Nūq̄z autē bz vi extrabere nisi auctozitate iudicis cui loc° subiect° ē.Sic igit̄ epilogādo dōm ē q̄ conuersus cōiugatus qñq̄z tenet̄ egredi ad cōiugē i seculo remanētē:puta q̄tiēs eū repetit:qa illicite igressus fuit:vl qz innoꝛio p̄bēte vel cōsentiente fragili qñ nō potuit i ei° p̄iudiciū nec vouere nec p̄fiteri.Et idē si licite igressus fuit:qz de licētia antiq:sed re ītegra penituit.sante emissum votū solēne vel simplex egredi tenet̄ ad eū.Secūdo tenetur nō egredi sed remanere qñ licite emisit votū simplex vel solēne:vel qñ illicite:sed alius nō repetit ip̄m qz ratificādo cōfirmat̄. Tertio liber ē i remanēdo vel egrediēdo qñ nullo voto astrictus ē religioni tacito vel expresso:nec vxor ipsū repetit:aut si repetit fornicata fuit ante vel post Qñ vero simplex sed nō solēne emisit vel solēne de facto quo ad deū vxore nō petēte egredi nō pōt:sz quo ad eccl'iam sic:maxie si votū p̄bari nō p̄t:i quo casu retinētes inuitū clericū sūt excōicati.Dico aūt retinētes nō solū manu iniecta sed ēt veste seculari negata sine q̄ non pōt cōmode egredi:sed i secūdo casu ē leuis iniectio:i p̄mo grauis. Naz pluaſionibus retinere eū possūt.4°.de debito:qz egressus qñq̄z nō pōt:reddere nec exigere vt qñ illicite egressus ē: vt i casib° dictis:z qñ ꝓiunx sciēs z tacēs p̄misit profiteri. Tūc.n.seruitutē remisit:vt dñs cui° seru° eo sciēte ordiat̄ z p̄fitet̄:Dico aūt illicite pp votū rite solēnizatū.Qñq̄z āt petere z exigere pōt:vt qñ libere egressus fuit nullo voto astrictus religiōi:sicut nouitius solut°, egrediēs mr̄imoniū ꝫbere pōt:qñq̄z reddere:,sed nō petere:vt qñ de cōsensu ip̄ius de cui° icontinētia ē timoꝛ votum simplex emisit: tūc.n.sibi nō illi p̄iudicauit.Quinto de raptu.i casib°.n.i q bus licet cōiugi seculari repetere vel retrahere cōiugē cōuersū siue añ p̄fessionē siue post:nō lz vi de monasterio rapere.Nec obstat ō raptoꝛib°. cū cā:qz narrat q̄ rapuit:sed nō dicit q̄ licuit:posset.n.vir vxorē vi de vico ad domū ducere:qz bz i eā correctionē: sed nō posset eā p̄uato quasi possidēti vi eripe:z m'to min° ō mōasterio violēter exhere:forces frāgēdo aut bitū violēter lacerando vel cū iniuria loci sacri a cornu altaris ip̄am euellēdo: lz alie peccauerīt ip̄am recipiēdo.Si.n.rē meā mihi ablatā ex iteruallo nō lz cū violentia rapere:sed pdo dñium rei mee:sic nec hic.C. vñ ui.l.Sigs i tātā:qō ē ꝺ eos q filiū reg maioꝛicoꝛ ō ordine extraxerūt.nec ob.ō regularib°.c.z.qz lz pentes vl'tutores possint votū pupilli vel puelle irritare z reuocare:non tamē possūt ip̄m vi eripe.Jō.n.rigoꝛ iudiciari° ē in medio cōstitutus ne gs pp̄rie iniurie accipiat vltiōem.C.de iudeis.l.nemo.itelligo aūt q̄ coniunx z ip̄ubes possūt extrahi infra annū:nō post.Fuerūt āt p̄dicti effractoꝛes excōicati p p̄uilegiū spāle.ita vt nō possint nisi a papa absolui vel conseruatōe p̄uilegioꝛū.Quid ḡ de bis q cōsiliū dederūt.Et q dē si dederūt cōsiliū verū: puta q̄ tali via iudicy poterat extrahi:si alr extractus fuit nō tenerēt̄:sed si dederūt cōsiliū illicitū: puta q̄ vi extrahi poterat:excōicati sūt.si cōsuluerūt ex itētiōe illā violētiā q̄ bz excōicationē annexā vl' de iure sicut clericū vi capere:vel aliqd infringere in loco sacro vl'religioso:vl'p p̄uilegiū sic aliā dānabilē violētiā loco iferr̄:si p̄ter itētiōez eoꝛ aliqd:sz occōne b°secutū fuerit vt moꝛs aut mutilatio irregulares fūt:qz q dat opam rei illicite irregularis fit pp id qō segtur ex eo vel ob id lz p̄ter spē ac si illud itēdisset:maxie qñ hoc natū ē seq ad illō: sicut z q mādat hoīem verberari p̄hibēs occidi vel mutilari.de homiciō.c.vlt.lib.6. Si aūt seq̄tur p̄cussio clerici quā nō itēdebat nō videt̄ excōicatus:qz icursio excōicationis regrit dolū quo ad manuū iniectōez violētā uel i faciendo uel in sciēter nō prohibēdo: qō ē argumētum ad illū q mādauit vbēari laycū:cū quo p̄cussus ē cāu cleric°:qz erat socius z defendēs. Nō.n.vī mādās excōicat°:qz ēt p̄ bat̄ ignoꝛās clicū quē vberat non ē excōicatus.hoc aūt p babiliter ignoꝛabat ex hac p̄cussiōe clericū ledēdū. ¶ 4° 4°p° conclusio ē de regressu.Cōiugatus.n.cōuersus tenetur ad monasterium regredi egressus ad coniugem i trib° casib° ·Primo quādo illicite egressus ē.tunc.n.statī tenet̄ regredi:nisi quādo uagabundum uxoꝛ recipit i casu i quo ēt de monasterio extrahere posset.Scōo quādo licite egressus est post uotum uxoꝛis de repetitione penitētis.Nā tunc sicut a p̄cipio ea non petēte tenebatur non egredi.sic nunc ea quitāte tenet̄ regredi.Tertio quādo post uotum ad eā egressus ipsa moꝛtua est.Nam tunc tenetur regredi ad cōplendum uotum.Quarto non oz regredi quando iuste eū rehabuit z uult retinere.Si enim tenebatur ad eam egredi:multo magis p̄hibetur ab ea regredi. Quinto liberū est sibi regredi uel non:quando scilicet ante uotum ad eā egressus fuit post moꝛtem eius uel in uita de consensu ei° ⁊c. ¶ Sed hic dubium est si post uotum solennizatum i debitum exeat z ea moꝛtua contrahat:an matrimonium 2m̄ teneat.Et uidetur q̄ non:quia nullum fuit uotum solenne propter iuris p̄hibitionē. ¶ Cōtra quia non fuit intentionis iuris impedire solennizatum nisi in p̄iudicium p̄me uxoꝛis:z sicut sponsalia contracta cum cōsāguinea p̄me sponse licet sint nullare spectu p̄moꝛum sponsaliꝛum impediendoꝛum tamen impediunt alia no

na:sic ista ꝓfessio non soluit qdē ꝑmū matrimoniū:sz diri mit post cōtractū. ¶ Dicēdū est igit epilogādo q̄ qñ post ꝓfessionē ꝛiugis cōiunx redditus ē illo mortuo tenet ad monasteriū redire quo ad deum:qz votū ꝺ ꝓhibitionē ec/clesie solēnizatū nō ipedit qn sit votū simplex:ꝛ semp pec cat mortalr ꝺbēdo:sz qñ inuita vxore illicite fuit ꝓfessus: tūc nō potuit eē votū solēne: vñ ꝑm matrimoniū tenet:nec pōt eū tāq̄ apostatā religio pseq. Qñ āt vxore consentiēte fuit ꝓfessus:qñ ipa erat iuuencla:ius noluit ꝓfessionē ihibe re simplr:sz solū iquātū erat ꝑiudicialis alq̄ viuēti i secło: qđ erat ad vitā tantū: vñ simplr in ꝓeiudiciū ei⁹ fuit votū solēne:sz nō in ꝑiudiciuz vxoris: vñ ea mortua nisi redeat apostata ē:ꝛ nō est matrimoniū post ꝺctū sicut dicit Bau/fredus. Uel si dicatur ipossibile ē q̄ votū sit ꝓtiz solēne:ꝛ partim nō:pōt dici q̄ ē simplr solēne:ꝛ tñ tenet debitum reddere verus monachus existēs:cum papa possit i solēni voto religionis dispensare.

Quantum ad 3ᵐ.ſ. vtruz ꝓeter istos duos modos sit alius modus soluēdi matrimoniū ra
ꝑª 2° tum. Et dicēdū q̄ non: vbi tñ sunt q̄tuoꝛ ꝛclusiones. ¶ ꝑª q̄ non soluitur ꝑ ordinē q̄ ē sacrm vel dignitas:tñ in textu videt magister inuere q̄ sponsi nō solū ꝑñt intrare religio nē sine cōmuni ꝛsensu:sed ēt ad ordines ꝓmoueri:qz ꝓfes/sio cōtinētie ꝑter monasteriū nō ē nisi per ordinē sacrum. Idē dicit hosti.ꝛ q̄ cōiugi ante carnalē copulā licet epatū acceptare:qz beata virgo ꝛ Joānes a ḡbus hec materia ini tiū sumpsit:nō fuerūt religiosi. Et de epo ꝓbat: qz si vinco vincētem te:multo foꝛtius vinco te.ff.de diuer.ꝛ tpa.ꝑſ.l. de accessionib⁹. Lz.n. a mrimonio icoꝛrupto trāsire ad re ligionē ꝛ a religiōe ēt post ꝓfessionē ad epatum:ḡ multo foꝛtius a matrimonio i epatū. Sz ꝺriū hui⁹ verū ē:qz epa/tus ex natura sua nō hz oppoᵐ ad mrimoᵐ cū epi ꝑus eēnt vnius vxoris viri. Nihil autē tollitur nisi a suo contrario: nec epi moriūt ciuiliter:cū ꝓpriuz bēant sicut ꝛ ceteri cle/rici seculares. vñ qz religio soluit mrimoᵐ nō rōne pfectio nis:sz rōne mortis ciuilis. Episcopalis ordo lz sit pfectioꝛ q̄z religio non soluit. silr ordo sacer lz sit pfectioꝛ q̄z religio: nō soluit ꝓpter defectū mortis. vñ cōiugatus incoꝛruptus licite ꝓfitetur vt cōuersus q tamē illicite i seculo ordinat. Nec soluit mrimoᵐ q̄ñ de ꝛsensu vxoris ordiat vl epatur. vñ vxoꝛ eo viuēte nō pōt cū alio ꝺbere. Coniugat⁹ autē añ copulā nō potest eligi:qz censet laycus:nec ē i sacris: vl est irregularis siue suspēsus:sed potest postulari.ꝛ tūc si vxoꝛ ꝛsentiat ꝛfirmabit. nā si dissentiat nec papa pōt eū ꝛfirma re nec ꝛsecrare i ꝓeiudiciū vxoris:gn.ſ. teneat reddere de bitū cū nō possit ꝺtra ius diuinū dispēsare:sz pōt intrare reli gionē ꝛ prima die de lnia pape ꝓfiteri ꝛ eadē die cōfirma ri ꝛ postmodū ordiari ꝛ ꝛsecrari. nec silr ō lnia pape pōt cō iugat⁹ inuita vxore ēt añ copulā ad sacros ordines ꝓmoue/ri. Et si fuerit ordinatus nihilomin⁹ tenet debitū reddere: qz semp ē de iure diuino. Silr nec papa pōt auferre vxoꝛi virū suū ēt icoꝛruptū:q̄tomagis post copulā vt ipm faciat cardinalē. qz ꝛ ille status secularis ē nō regularis: dicēte q̄/dam cardinali. Nos habem⁹ religionez:cui⁹ apostate sunt sancti: vt hieronym⁹. Nec obstat qđ dr. Si vico vicentem te ꝛc:qz nō sic vincit epatus religionē vt soluat eius obliga tionē sicut religio mrimoniū soluebat. Nec obstat de ioan ne euāgelista:qz imo fuit vera religio apl̄oꝛ: ꝛ q̄ ad votuz obedientie:qz negarūt semetipos:ꝛ castitatis ꝛ pauptat l: qz oīa reliquerūt. De btā āt ⅴgine nō ē ad ꝓpositū:qz i ea non fuit viculū solutū añ mortē Joseph nālē: q̄uis foꝛte illud vinculū ñ eēt res absoluta: sic i mrimonio noue legis put dic oꝛnatū ad graz. ¶ Sz ꝺ epi tenēt locū apl̄oꝛ:sz xps vo cauit ioānē ō nuptys ad apl̄atū ēt iuita vxore ꝛ illos q di cūt q̄ ipa erat magdalēa q̄ ꝓp ꝺ idignata luxuriata ē.ḡ ꝛc. ¶ Solo.epi tenēt locum apostoloꝛum quo ad dignitatem: non quo ad paupertatem:ꝛ moꝛtez mundi: qz illis dictū fuit. De mūdo nō estis:sz ego vos elegi ō mūdo. ¶ ꝑ aut xps hoc potuit facere ꝛ ꝑm diuinitatē ꝛ ꝑm būanitatē ꝓp ptātē excellētie i sacris:quā ñ coicauit pape. tñ si papa pos set dispēsare i voto ꝓtinētie regularis bñ posset id qđ dcm ē. ꝓnam⁹.n. aliquē q̄ post vba ō pñti duxit vxoꝛē:ipa ita cta intrare religionē ꝛ ꝓfiteri:stati solutū ē vinculū:si post modū papa dispēset cū eo vt cōtrabat cū alia: seq̄t q̄ viuē te vxore vera q̄ fuit bēat aliā vxoꝛē:ꝛ illa aliū viz. Et tam cōiter dr q̄ nō pōt fieri:q̄ viuēte ea q̄ fuit semel vera vxoꝛ bēat aliū viz:nisi solutū fuisset mrimoniū ꝑ mortē nālem ꝛ resuscitaret. Tūc.n. viuēte ꝑª ēt si fuisset carnalis copla secuta posset bre aliā vxoꝛē:sz hoc facit ōs ꝛ nō hō q̄ morti ficat ꝛ vinificat. Uel dom q̄ papa dispēsat q̄ monach⁹ cō trabat mrimoniū viuēte ꝑma vxore:qz viculū fuit solutū sz si viculū non fuisset solutū papa non posset:nisi dicat q̄ ex statuto eccle ē illa solo:qz solēnitas voti ē ex ordinatōe eccle:dom q̄ nō ē vez:qz hoc nō iest illi voto ꝑ solēnita tē:alis ineēt ordi sacro:sz iest ei rōne mortis. vñ heremite nō solēniçāt votū ꝑm regulā approbatā:ꝛ tñ ꝑ votuz here mi soluit:qz hoc ē ex nā act⁹ mūdo mortificātis ꝛ diuīa in stitutiōe:a q̄ ē vita heremitica:vt i ioāne baptista.sz ē ratio euidēcioꝛ q̄re papa nō ꝑt dispēsare i mrimonio nō ꝺsuma to:vt cōtrabat cū alia ꝑ pace reformāda:aut tota vna gen te ꝙuertēda.qz papa nō pōt tollere viculū mrimony qō iā est cōtractū. sicut nō pōt facere q̄ hostia cōsectata desinat eē ꝺsecrata. Quādiu āt manet viculū nō pōt dispensari q̄ habeat aliā:qz bre ples vxores ē ꝺtra legē nāe.sz si mrimo nio nō ꝺsumato vl ēt ꝺsumato iuta vxore faceret ipz epm vl cardinalē ꝓp necessitatē eccle:cū ipamet ꝓp necessitatē eccle deberet se exponere morti:mltomagis ꝺz assentire ꝓmotioni viri:q̄ si nō assentit peccat ꝑferens voluptatez suā vtilitati eccle. Pōt aūt licite aligs ꝑuari iure suo iuit⁹ maxie qñ peccat nō assentiēdo:sz i tali casu sic eccla inita vxore cruce signat viz:ꝛ ipa pōt eū seq:ꝛ ipe tenet eā duce re:ꝛ sic debitū reddere:sic meli⁹ eēt dispēsare i lege huma na:q̄ ꝺstat papā posse facere.puta:q̄ eps exñs teneret red dere debitū:sicut apō grecos:q̄z ꝺtra legē dei auferre vxo/riviz. ¶ Scda ꝑ est:q̄ nec ꝑ votū simplex:sz i oibus ilis votis tenet intrare religionē:qz alr nō pōt votū iplere vxo re debitū petēte.sz si post votū simplex vl solēne ad ipsam redeat:tunc peccat semp debitū petēdo ꝛ reddēdo ꝓmavi ce:qz adhuc pōt religionē intrare:nō aūt i sequētib⁹:qz ꝑcise tenet:nec obstat q̄ ifra dicet q̄ cōiuꝛ nō pōt emittere vo tū castitatis alio iscio vl inuito:ꝛ si emittat ꝑt ēt petere ꝑz quosdā:qz illō ē vez mrimonio ꝺsumato qñ ipole ē uotuz iplere altero iuito ēt religionē intrādo:ḃ aūt poterat iplere intrādo. ¶ Tertia ꝺclo est ō eunuchato:qz castratio q̄z actū q̄z supueniēs ñ soluit mrimoniū ꝑm veriozē opionē:qz ma 3° ꝙ trimoniū nō iuenit i iure solat:nisi i certis casib⁹:sz ille nō ē de illis modis.iō ꝛc. Si ꝑ is modus arguēdi ꝛ ꝙña pz.ff.ō acti.ꝛ obli.l. obligatiōnē nō ferre. ℌ. Placet.añs pz. qz ma trimoniū ꝺsumatū soluz ꝑ mortē nālē soluit:nō ꝺsumatū soluit soluz ꝑ religionē. Itē.32.q.7. Di q̄ mrimoniuz cōiu giuz illoꝛ q̄ post mrimoniuz mēbris truncāt aut a barba ris exēꝛti fuerunt pp bāc cām solui nō pōt:q̄uis glo. intelli gat ō mrimonio ꝺsumato:qđ dr.33.q.i. Cōiugiuz ꝺfirmat: officio scz carnis ꝑm glo.ꝛ i eodē.c.añq̄z cōfirmet ipotitas officy soluit uinculuz cōiugy.sz negāda ē illa glo.qz coniu giuz solo cōsensu ꝑ vba de ꝑsenti ꝺfirmat ꝛ ratuz uocat ut notat glo.de testi.c.sup eo. ¶ Quarta ꝺclo est de seruitute 4° ꝙ superueniente q̄ non soluit:ꝛ hoc ē illa rōne:qz non ē mor tuus quo ad actus carnales:qz et pōt de nouo cōtrabere. Cnāliter aūt de ceteris ipedimētis q̄ dirimūt mrimoniuz post ꝺtractū itelligendū ē q̄ nihil tale dirimit pri⁹ ꝺctum: sed solūmodo post contractum. vnde magis ꝓprie loquūn

tur iura noua dicẽdo q talia ipedimẽta dirimũt post ꝯctũ ꝙ antiqua: dicẽdo dirimũt iã cõtractũ. ¶ Ad arg^{m} dicendũ q per igressũ post matrimoniũ cõsũmatũ nõ soluitur: sed solũ nõ cõsũmatũ. Qõ IIII

Quarto qritur vtrũ cuz bigamo liceat dispensare. Et videt q nõ: qz ꝯius diuinũ nõ licet dispẽsare: sed de iure divino ẽ q bigam^{9} nõ, ꝓmoueat ad ordines cũ hoc contineat in canone. i. ad Thi. oz eps irreprehẽsibilem eẽ vnius vxoris virũ. ꝙ nulli i ꝑ licitũ ẽ dispẽsare. ¶ Preterea. ex de bigamis. dr q clericis q quãtũ ẽ i ipis duas secũdas mulieres mrimonaliter cõiunxerũt tãꝙ cũ bigamis dispẽsare ñ licet. ¶ Cõtra. qz lucius. papa dispẽsauit cũ panormitano epo q erat bigam^{9}: vt dicit Hafredus i sũma. ¶ Rño. hic sunt videda. ℌ. Primo qd sit bigamia z vñ dicat. .2°. qt modis cõtrahat. 3° quo bigamia puniat. 4° qre bigamus nõ ꝓmoueatur. 5° quo tollatur.

Primo igit qrit qd sit bigamia z vñ dicat. sciẽdũ q bigamia ẽ defectus ex secũdis nuptys ꝓueniẽs. Posti. hãc diffinitionẽ reprobat: qz nõ est ꝯuertibilis cũ diffinito: cũ alr cõtingat: sed sili mõ reprobat sua q dic. q bigamia ẽ irregularitas ex ẽfectu ꝓueniẽs sacri: qz ẽt sin vllo sacro qnꝙ ꝯbitur. Et si dicas de bigamia va z ꝓpria: sicut illa non est nisi ex defectu sacri: sic nisi ex secũdis nuptys. dicit ãt monogamus a monos qd ẽ vnũ: z gamos qd ẽ cõiugiũ: mulier vel vxor: qsi vnius cõiugy mulieris vel vxoris. Et bigam^{9} qsi bini ꝓgama. a pir qd ẽ ignis z gamos qd ẽ mulier: qsi igne mulierũ destructa. ſ. ꝓgama troie. z6. di. vnius vxoris virũ. i. monogamũ: vñ ẽ defectus veri, sacri. z duo va matrimõia ẽ vera z ꝓpria bigamia: alr ñ. Uñ melior est ꝑma diffinitio: ꝙ secũda: qz ꝑm secundã mariti viduaz eẽnt veri bigami: qz deficiũt a sacro: qz eccl'ia spõsa xpi nõ bz maculã aut rugã: ſz ẽ virgo imaculata ꝑm Beda: z z^{c} cor. iz. Õspõdi vos tc. sicut ẽ vna z nõ plures de sũma trinitate. c. i. ℌ. vna. Et tñ isti ex opposito distinguũt: z ꝓnumerãtur bigamis. ex. e. c. 3. Ex ꝑ vr q nũꝙ sit bigamia vera nisi ex nuptys veris: nec interptatiua nisi ex interptatis. Uñ cõcubinari^{9} cũ vna vel cũ pluribus i sacris vel nõ sacris: regulariter vel seculariter nũꝙ fit bigam^{9}: nec vere: nec interptratiue: qz nec ẽ mrimoniũ exñs: nec est mrimoniũ apparẽs: nec verũ: nec ꝑsũptuz. ex. e. c. pe. Nõ. n. oz iudicari bigam^{9} nisi vbi hoc iuenit exꝑssũ. ô spõ. Lũ apud: z canon. 34. di. curãdũ ꝓcipimus. dicit exꝑsse ꝯriũ. Uñ pp ꝯcubinatũ cũ vna vel cum plurib^{9} semel vel pluries publice: vel occulte nunꝙ fit bigam^{9}. Sed sacerdotes q sunt fornicarij manifesti sunt ipo iure suspẽsi: z quo ad se z quo ad alios de. coha. cleri. z mu. c. Nra. nec pñt absolui nisi p epm q pp hoc põt eos deponere: z per ꝯs dispẽsare ne deponant penitentes: si ãt ante suspensionis relaxationẽ immisceãt se diuinis: ex hoc ꝯcurrunt irregularitatẽ in qua solus papa dispensat ꝑm hosti. qz celebrãs spãli suspensione ligatus fit irregularis: z ad papã remittẽdus ẽ. Et ꝑ inuit decretalis. ex. e. c. pe. q cũ eis sicut cuz simplici fornicatore suple publico põt epi dispensare: qz vix põt hre plures gn sit publicus. ¶ Sed contra videt canon. z7. q. i. Quot quot virginitatẽ pollicitã violãt cũ bigamis ꝓputantur: q violatur ẽt p simplicẽ fornicationẽ. ¶ Item canon. Decreuimus: vt subdiacõi z supra q vxores z ꝯcubinas habuerũt officio z bñficio careãt z ꝺponãt. ¶ Sol'o ad ꝑmũ violãt ꝯbẽdo de fcõ nõ quocũqz mõ alr: qz certũ ẽ q violat per solũ ꝓsensũ: qz ẽt in talib^{9} velle nubere dãnabile ẽ. tñ illõ velle nõ faceret bigamũ. ¶ Ad z^{m} dõz q silr ẽ durãte pec cato añ pniam i deponẽdo: qz vterqz meret deponi: ſz non in dispẽsando cũ penitẽte. sed ad decretum. Quot qt. dõm: q nõ ꝓbat bñ ꝓpo^{m} illa ĩstãtia: qz si violatio mẽtalis non facit bigamũ: nõ ꝓpter hoc ſegtur q nec violatio fornicaria: qz ꝑ ẽ act^{9} exterior: g hz penã iuris positiui: nõ interior.

Quantum ad scõm quot modis ꝯbat bigamia est sciẽdũ q qtuor modis i gnãli. ¶ Prim^{9} p hre duas vxores tripl'r. ꝑmo ambas ô iure. z° ambas de fcõ. vnã ô iure z alterã de fcõ qũocũqz. Exẽplũ ꝑmi. notũ ẽ g solus ẽ vere z ꝓprie bigamus. Exẽplũ scõi qñ hoc facit successiue post ordinẽ sacz vl' religiõis: aut qñ cuz vtraqz est ipedimẽtũ dirimẽs. itẽ qñ sil' vtrãqz accepit: vt si siml' dicat duabus: accipio vos duas i vxores meas. tũc. n. neutrã accipit: qz q rõne vnã z aliã: qz neutrã ꝑus: nõ põt autẽ vtrãqz. idẽ ẽ q quẽcũqz modũ vtrũqz mrimo^{m} vl' alteruz ñt ô fcõ ñ ô iure vt i 4° arti. dicet. Et ꝑ ẽt ẽ vez si vtraqz vgo erat tpe mrimony ꝯcti. dũ tñ vtrãqz cognouerit. Et intelligo cũ effectu: ita q ñ sufficit conat^{9}. ar^{m}. ex ô spõ. c. vlt. Nũꝙ. n. mrimoniũ iuris vl' fci cãt bigamiã nec verã nec i terptatiuã: nisi fuerit ꝯsumatũ aliq'r. ex. e. Debituz. ¶ z° modus qñ vn^{9} ꝯbit cũ vidua ô iure vl' ô fcõ vt i sacris: vel pfessus. ex. e. c. vlt. Dico ãt viduã. i. corruptã: al's marit^{9} vidue vginis bigam^{9} nõ ẽ. Itẽ corruptã ab alio: ẽt si a ꝑmo ñ suscepit semẽ ẽt si ꝯbẽs credat vginẽ. ℌi. di. Qui i aliquo nõ a seipo: al's sec^{9}: lz bost. sit ꝯ. qz nec ipa diuisit carnẽ suam ¦ plures nec ipe. Dico ãt viduã siue ꝓpe: vt qñ vir mortu^{9} ẽ: siue iproprie vt repudiata: siue iuste vt adl'tera: siue iniuste vt alr odio bita: dũ tñ z ip sa fuerit cognita a ꝑmo viro vel adultero: z cũ ꝑ ab isto ô q qrit. Nunꝙ. n. vgo bigam^{9} fieri põt: nec marit^{9} vginis: qdiu vterqz vl' alr vgies sunt. Dico ãt sciens corruptã uel ignorãs: lz ꝯbens cũ meretrice z ô lupanari exꝯbens mereat. ex. de spõ. c. iter opa. Et iõ ad ꝑ regrunt tria. ꝑmo q sit ab alio corrupta. z° q sit ab isto cognita. 3° q sit mrimoniũ ꝯctũ vez vl' ꝓsumptũ. ¶ Põt autẽ vno z eodẽ actu ꝯbi mrimo^{m} z bigamia: vt si post spõsalia ô futuro cũ ꝺa vl' corrupta a alio ipe cogñscat eã affcũ mari tali. Tũc enim nõ ẽ ꝑus marit^{9} tpe qꝙ bigam^{9}: lz ꝑus nã. Ex quo videt q qñ dr q nõ ẽ bigam^{9} nisi ope subsecuto z nisi illa sit corrupta ab alio uel ipe hũerit aliã: q nõ regrit seminis susceptio ad hoc q dicat mulier corrupta: qz ipa diuisit carnẽ suã i plures: lz non susceptο semine a plibus: eo ipo q caro sua a pl'ib^{9} ꝓtamiata ẽ. z ex. uir dr diuisisse carnẽ suã i pl'es ex ꝑ lz ifra ñ semiauerit: tñ pl'es polluit: z tamẽ carnalis copula nõ facit de spõsalib^{9} mrimoniũ nisi fuerit ꝯsumata. z sic uno actu fit marit^{9} z bigam^{9}: dũ tñ ille act^{9} sit ꝯsumat^{9}. Lõtra hoc tñ vr de bigamis. c. vlt. pp affectuz itẽtiõis cũ ope subsecuto: z sic vr regri q opus subseqt matrimoniñ veruz: vl' ꝑsũptum: z ñ q cõcomitet tñ. Sz dicẽ dũ ꝯsecuto tpe vl' nã. ¶ z° modus ẽ qñ recõciliat sibi adl'teram q ad thor. i. cognoscit eã p^{9} adulteriũ: quã i mrimõio ô flozauit ẽt si ignorãter: vñ mlti sũt bigami z ignorãt. Idẽ ẽt si violẽter p eccl'iaz ꝓpulsus: cuis ñ teneat obedire certus ô adulterio qô ñ, põt ꝑbare: qz nec iudex ei ꝑ ꝓcipet si sciret vitatẽ: vñ obedit mẽti: z si ñ, volũtati qô sufficit. Ar^{m}. ô rescrip. c. Si qñ. si vã ẽ opinio q dicit q i foro ꝓtẽtioso cõdenat^{9} iuste ꝑm veritatẽ: ſz iuste ꝑz allegata: i foro ꝓscie ñ tenet soluere: qz lz iudex posset ñ tñ vult eũ obligare aio: tñ i p casu melius ẽ sibi excõicationẽ vitare: z bigamiã incurrere cuꝙ monogamũ sẽp viuere i excõicatiõe q ẽ maxia pena eccl'ie. Si ãt ñ q ad thor: ſz eã solũ reconciliauit quo ad domũ ñ ꝑ ꝑ ꝑ fit bigam^{9}: qz nũꝙ ꝯbit bigamia siñ carnali copula: tñ canõ vr solũ vocat bigamũ eũ q rcõciliauit eã q euidẽter adl'teriũ coñsit. z4. di. Si c^{9}. z. c. se. Sed illa euidẽtia nũꝙ faceret bigamũ i casu i q occultũ ñ faceret. Nũꝙ. n. aliqô factũ publicũ fac bigamũ i casu i q idẽ fcm occultũ ñ faceret. ¶ 4° mod^{9} ẽ qñ p^{9} votuz soleñe ordis sacr'alis: vel regularis aliqs ꝯbit ô fcõ cũ vnica z virgie z ꝺflozat eã. g. cle. vl' vo. c. i. vbi dic q cũ diacono sic ꝯbẽte pt epi dispẽsar: qô ñ possz si illa p^{9} fuisz ab alio corrupta. vt ex. e. c. vlt. g fuit vgo. Nec eẽt necaria dispẽsatio nisi fuisz bigamia. ô cl'i. cõiuga. c. Sane sacerdotes. Itez qñ conuer

sus ꝺbit de facto cū vnica ⁊ vgine ⁊ cognoscit eā ꝑ eādē rō nē. z7. q. i. c. Quotquot. n. virginitatē pollicitā violant. s. ō facto ꝺbēdo cū bigamis cōputāt: nec distīguiť vtr violēt cū corrupta an cū virgine ꝺbēdo. Nec valet si dicať q nū q̄ mr̄imoniū ō facto cāt bigamiā interꝓtatiuā nisi vbi ve rū matrimoniū ō iure causaret eā verā: qz ℔ ē flm vt ꝓz in eo q duas ducit: ābas ō facto. Tūc. n. zm mr̄imōiū ō fcō fa cit bigamiā interꝓtatiuā vbi ō iure nō faceret verā: qz nō ē vera bigamia: vbi nō fuerūt due ve vxores: ℔ āt ꝓma non fuit vā. Nō sic āt cēsendū ē ō illo q cū virgine ꝺbit ō facto ꝓp aliud ipedimētū q̄ ordinis: puta cōsāguineitatis vel aliud: qz non est expressum ⁊ pene sunt restringēde.

Tertius articls ē videre qūo bigamꝰ puniať. Et licet bigamꝰ vel trigamꝰ non peccet: pena tñ biga
p°ꝺ° mi ē gntuplex. ¶ Ꝓria qz nudať oī ꝑuilegio clericali. ō bi gamis. c. i. li. 6. Et vr̄ gñalr q gcūq; pōt dimittere clerica tū vel statū quo bz ꝑuilegiū clericale si icidat ī aliquē mo dū bigamie ō tribꝰ ꝓmis pdit ꝑuilegiū clericale: sicut aco lythus ⁊ nouitiꝰ religiosus. Si āt sit talis q nō pōt exuere statū illud quo manēte sēp retinet ꝑuilegiuz quousq; ꝑus ōgradatus ī spāli tradať iustitie secl'ari: iste ꝓ nulla m biga miā pdit ꝑuilegium ℔. Uñ qđ ibi dr̄ adyciēdus est coertio
z°ꝺ° ni secl'ari: ñ pōt referri ad eos q fūt ī sacris ⁊ ꝓfessi. ¶ z° pena ē q ꝓriuāt tōsura cl'icali sicut dr̄ in ꝓdicta ōcretali. Ex quo apparet q ñ pōt intelligi ō 4° mō bigamie: qz sub diaconꝰ ⁊ religiosus ꝓp illud ñ pdūt tōsurā. Pōt āt si ītret religionē ꝑtare tōsurā monachalē q ñ ē via ad ordinem
3°ꝺ° plus q̄ tōsura ꝺuersorū. ¶ 3° ē q nō ꝺz ōferre bitus cleri calē: ñ q cogāť vt iudei ꝺuersi sēp hr̄e vestes radiatas vel virides: sz pñt ferr̄ q̄les cl'ici: sz ꝓhibēť ōferr̄ suppelliceuz ⁊ sil'ia: ⁊ ꝓ ꝺñs dicer̄ epl'az ēt siñ suppelliceo. Qui vo bz vni cam ⁊ vgīnē teneť ōferre tōsurā ⁊ bitū cl'icalē: als pdit ꝑui legium. ō cleri. ꝺiug. li. 6. ñ q teneať ferre suppelliceū: imo ñ debet: sz ñ radiatū vl' viridē: sil'r ⁊ tōsuraz cucufa tegere pōt: ne sit scādalū vxori. Si ēt ꝓp ifirmitatē capillos rasit quousq; creuerit excusatur: sz cl'ic° solutꝰ ñ ꝺz cucufā ōfer re: nec ē necessaria admonitio quā qdā officiales faciūt: qz sine admonitōe alia ꝑriuilegium pdūt nisi tōsurā ⁊ bitum
4°ꝺ° clericalē ōferāt. ¶ 4° q ñ ordiať ad aliquē ordinē: nisi di spēsatiue. imo nec corona sibi dari pōt: qz si ñ pōt vti antiq̄ corōa vel ordine: multo minꝰ pōt accipe ō nouo. Et lz cha racterē recipiat q̄uis nicolaus furiosus dixerit q bigamꝰ ñ plus pōt ordiari q̄ asinꝰ: qz papa ñ pōt tollēr ōfectū qué
5°ꝺ° ꝺz: tñ executionē nō recipit. eẍ. e. c. 3. imo ordiator ꝑuād° ē ptāte ⁊ officio. eẍ. e. c. z. nisi cum eo dispenseť. ¶ 5° q nō ē capax alicui° bñficy ecclesiastici nec secularis nec regu laris: qz ñ ꝺfer̄ layco: sed tñ clerico: vñ si ē idignꝰ ñ solum sacro ordie cui ōbeť ꝓmotio: lz ñ bñs illū possit ꝓmoueri ad multa bñficia: tñ q ordinat illū teneť ꝓuidere: imo sim plr oī ordie ⁊ toto clericatu ē idignus: iō zc. Itē cū bñficiū sit ꝓpofficiū gcūq; ē idignꝰ ordine vel officio: p ꝺñs ⁊ bñfi cio: nec solū ꝺstāte mr̄imonio: imo ēt postea quousq; dispē setur: qz ēt ꝺiugatus cum vnica ⁊ virgie iteri ñ ꝓmouetur. ō cli. ꝺiug. c. z. ¶ Sed dubiū ē ō illo q ꝺxit sponsalia ꝑ ver ba ō futuro: ⁊ cognouit spōsā talē: quā cognoscēdo ꝑ verba ō ꝓñti fieret bigamꝰ: cognouit dico affectu fornicario non maritali: vtr fiat bigamꝰ saltē interꝓtatiue quo ad penas supiꝰ enūeratas ī qbꝰ parificať vus ⁊ interꝓtatiuꝰ bigamꝰ. ¶ Et dicēdū q sic ī foro eccl'ie q̄ iudicat mr̄imoniū ⁊ ꝓsu mit: ⁊ idē ēt ī foro ꝺsciētie: qz bigamia bz ortum ex statuto eccl'ie: q̄ videt ea q̄ patēt. Uñ ad ꝺbēdā bigamiā ēt in foro ꝺsciētie sufficit mr̄imoniū ī foro eccl'ie. Nā ēt illud qđ ap paret eē mr̄imoniū ī foro eccl'ie: lz sit nullū ēt iudicio eccle sie: causat bigamiā: g̃ multo magis illud qđ eccl'ia iudicat mr̄imoniū: ⁊ ē ꝓsūptio iuris ⁊ ō iure: vñ g spōsā scōaz ō fu turo vel corruptā vel post ordinē cognoscit vel fornicario vl' mr̄imōiali affectu fit bigamꝰ pari mō ac si ꝓba ō ꝓñti.

Quartus articls ē q̄re bigamꝰ ñ ꝓmoueať: ⁊ ℔ sunt p°ꝺ°
5. ꝺnes. ¶ p°. s. de ve ⁊ ꝓpe bigamo g. s. ba buit duas vaſ vxores: qz ad supmū sacrz accedēs ñ ꝺz pati defectū ī sacro. Sed vus ⁊ ꝓpus bigamꝰ bz defectū sacrī: qz nō ē vnus vniꝰ sicut xps: qz vna ē eccl'ia ab abel vsq; ad vltimū electū g ī fine mūdi nasciturus ē. Nā cū sit vna fi des moderno ⁊ antiquo ⁊: ⁊ scriptū ē. sponsabo te mihi ī si de: ꝑ ꝺñs vna spōsa eccl'ia ⁊ synagoga: nec plus bz luxuria q̄ castitas ī penis q̄ ꝓp culpā infligunť: sz ī bis q̄ ꝓp ōfectū sacrī sic: qz nō ē defectus sacrī vbi nō ē sacr̄m: sicut in plura l'itate cōcubinaz: sz tūc ē istantia: qz g nō bz sacr̄m plus de ficit ī sacro: q̄ g bz illud ipfecte: sz g nūq̄ fuit cōiugatꝰ pōt ordinari ⁊ ꝓmoueri. g̃ magis g fuit lz defectuose. Si aūt bona ē rō de ordine bona ē de bñficio quod est ꝓp ordinē: vñ g ē iept° ad ordinē ē ieptus quo ad bñficiū: lz benefici
z°ꝺ° um possit bri sine ordine ⁊ e. ¶ z°. quare bigamus inter pretatiuus ꝓmaria interꝓtatione. i. verus maritꝰ corrupte nō ꝓmoueť. Et ꝺom q ℔ ē: qz ēt bz defectū sacri. Nā spon sa xpi ñ diuisit mētē suā ī plures. Quānis. n. ī synagoga ⁊ ec clesia fuerīt aliq̄ aie ꝑus cū diabolo fornicate: ꝓp qō biero nymꝰ vocat duas meretrices salomōis: tñ eccl'ia ab abel vs q̄ ad vltimū: nec fuit: nec erit sine aliq̄ scā aīa sponsa fide li deo: nō aly cōiuncta: ⁊ illa q̄ erat fidelis deo merito ec clesia residebat: vñ eccl'ia sp fuit virgo ⁊ immaculata. De spōdi vos zc: vñ nō diuisit se ī plures. Uñ ꝑ illud qđ dictū ē: vr̄ Adā ⁊ Euā nō būisse gr̃am ante peccatū: qz statī eccle sia militās hoīnuz icepit q̄ñ fidē formatā būit: qz p charita tē militať. Cū āt ꝑ peccatū gr̃am pdidisset si būissent. g̃ ec clesia postq̄ cepisset desisset: ⁊ postq̄ ꝺs eā despōsasset ipe eā repudiasset. qđ nō vr̄. Et plus videť q nō būit gr̃az ante Abel: qz eccl'ia nō icepisset ab Abel si ante Abel alīq gr̃am būissent: qz gcūq; ē ī gr̃a ē ī eccl'ia: ⁊ p multos annos saltez duos aut. 18. mēses anteq̄ nasceret Abel fuerūt Adaz ⁊ Eua: ⁊ Chaim ante ꝑ nouē mēses: qz non fuerunt gemelli.
¶ 3°ꝺ°. q̄re alꝰ bigamꝰ: Et dico q ꝓp similitudinez ad pri 3°ꝺ° mos duos: vñ oēs g sunt bigami ꝓp plēs: q̄rū vl' vtraq; vel altera de facto ꝓp sl'itudinē ad p̄m: g vo ꝓp vnā de facto ꝓp similitudinē ad zm. exceptis his q votū solēne emiserť: ⁊ cū virgine ꝺxerūt q ꝓp duplex mr̄imoniū vnum spūale aliud carnale assimilāť ꝓmis. Oēs igr̄ sūt bigami: qz vl' sūt viri duaz vxorū de iur̄: vel ō facto carnalr vl' spūalr: vl' sī viri vxoris bine: puta eiꝰ q̄ diuisit carnē suā ī plures. ¶ 4° 4°ꝺ° ꝺ° q̄re plus regrīť integritas ex parte vxoris q̄ viri? Rō. Tho. qz motꝰ recipit spēm ⁊ defectū a termio ad quē non a quo: vñ vxor virgo cōsentiēs ī virū corruptū suo mō fit irregularis: puta ad ordinez diaconisse. Si. n. dicit apl's q diacōissa sit vniꝰ viri vxor quēadmodū oz eꝑz eē vniꝰ vxo ris virū: ꝑ ꝺñs oz eā eē vxorē viri virginis sicut eꝑz virum femie virginis. ¶ 5°ꝺ°. q̄re corruptꝰ ī eꝑz consecrať: vt pe 5°ꝺ° trus: bilariꝰ: ⁊ genebaldus: ⁊ dioꝰ ⁊ multi aly: ⁊ philippus q tuor virgines filias: corrupta aūt nō consecrať ī virginez. Rō Tho. de velo virginū: qz nō significaret pfecte itegri tatem: nisi eēt itegra. ¶ Propter qđ ex his isurgit q̄stio: si qs ꝺbat de facto mr̄imoniū ī casu ī quo ꝺbēs de iure fieret bigamꝰ vt̄ fiat bigamꝰ: puta ꝺbit qs cum cognita: vr̄ q ñ qz ñ est ponēda bigamia vbi nō iueniť exꝑssū. de sponsali. Cū apud. qz pene sunt restrīgende: nō aūt inuenitur q ma trimoniū nullū causet bigamiā nisi in duobus casib°. Pri mus q̄ñ ē nullum ꝑ votū solēne ordinis vel religionis. eẍ. e. c. Nuper. ⁊. c. vlti. Qui clerici vel vo. c. i. ⁊ in decre. z6. di. ca. decretum°. ⁊. c. Quotq̄t. z° q̄ñ nullū ꝓp ligamē. vt ī ꝺbē te cū r̄pudiata. de bigamis. c. i. nisi q hosti. i apparatu exē plificat de acolythis cum consanguineis ⁊ affinib°. ¶ In contrarium: qz indistincte dicūt doctores q bigamus est qui de facto contrahit cum duabus: vel cum corrupta: ⁊ ea dem ratio videtur in omnibus. s. Propter affectum nō ꝓp effectum. de biga. c. fi. Si. n. aliquis in facie eccl'ie publice

ꝓtraxit cū ka aut cuꝫ vidua oēs iudicāt eū bigamū q̄ nesci
unt ipedimētū. vñ qz eccl'ia videt ea q̄ parēt a q̄ ē istituta
bigamia: vī q̄ oē mr̄imoniū i facie eccl'ie ꝓtractū saltē pp
scādalū cāet bigamiā ēt si sit nullū: i casu i quo causaret si
eēt verū. Nā ipedimēta q̄ hñt oꝛtū ex statuto eccl'ie: ita oꝛi
unt ex factis apparētibus: sicut exñtibus: vt publice bone
statis iustitia. ex spon. nullis. ⁊ si mr̄imoniū publicū hoc fa
ceret eadē rōne ⁊ occultū. ¶ Sꝫ tūc ē dubiū: aliqs ꝓxit p
v̄ba de p̄nti cū corrupta ab alio: ⁊ eā cognouit intēdens de
cipere ⁊ nō ꝫbere: q̄ritur vtrū ꝓtrahat bigamiā. ⁊ vī q̄ nō.
qz spōsalia q̄ sūt nulla ꝓpter defectū ꝯsensus nō causāt pu
blice honestatis iustitiā. ġ ⁊c. ergo a fil'i mr̄imoniū nullum
ꝓpter defectū ꝯsensus nō causabit bigamiā ēt i casu i quo
cāret si teneret. Solutio. dico q̄ imo ꝓ idē vtrobiq; qz ec
clesia q̄ hec ipedimēta introduxit iudicat solū de apparen
tib⁹. vñ q̄ dr̄ spōsalia q̄ sūt nulla ex defectu ꝯsēsus: nō cau
sāt pub⁽ce⁾ honestatis iustitiā. supple: euidēt]: sic q̄ ifās ⁊ fu
riosus ꝫbunt vl' maioꝛ ⁊ sanus sub ꝯditiōe. secus vbi defe
ctus non est patēs nec euidēs. Et idē dico in casu de facto
de quodā diacono vel monacho qui ō facto ꝓtraxit p v̄ba
de p̄nti in facie eccl'ie vel clādestine: qz lꝫ nō itenderet cō
trahere: vtpote sciēs se nō posse: lꝫ ēt nollet nisi ad vnā no
ctē decipere. exquo tñ exteri⁹ exp̄ssit verba ꝯsensus ō p̄re
senti p idē est. vñ bigamia ꝫbitur quo ad iuris iterp̄tatōez
p mr̄imoniū ō facto i omni casu i quo ꝫberet p mr̄imoniū
de iure. Dico ātē mr̄imoniū de facto oē illud q̄ hꝫ i apparē
tia oē illud q̄ hꝫ mr̄imoniū vez i substātia: puta: qz in fa
cie ecclesie ꝓtrahit p v̄ba de p̄nti. itē q̄ illa publice vel oc
culte dñr ⁊ fiūt: de q̄bus si ꝯstaꝛz eccl'ia iudicaret mr̄imo
niū. puta: qz fuit p v̄ba de p̄nti clādestine: lꝫ ille vellet deci
pere nō ꝓtrahere. vel qz fuit de futuro: sꝫ fuit secuta carna
lis copula: lꝫ deceptorie: qz oē mr̄imoniū q̄ ē mr̄imoniuz
fm iudiciū ecclesie vel fm faciē eccl'ie: sufficit ad bigamiā
i casu i quo vez mr̄imoniū sufficeret: ⁊ plus: qz vbi nulluz
vez mr̄imoniū cāret: mr̄imoniū de facto causat in quarto
casu: vt dictū ē de mr̄imonio post votū solēne ꝓtracto: q̄
semp facit bigamū copula secuta.

3° **Quintus** articulus est q̄ū bigamia tollaī: vbi sunt
q̄q; q̄nes. ¶ Prima q̄ non tollit̄ p bap
tismū fꝫ aug. Nec obstat q̄ eccl'ia nō iudicat ō bis q̄ fozis
fūt: q̄ vez ē q̄diu fozis būerūt: vt pꝫ i ꝟsiōe ifideliū. ¶ Scōa.
q̄ tollit̄ p dispēsatiōnē pape: qz papa cū oī bigamo ad oia
totaliꝫ ⁊ vl'r dispēsat. i. cū vo ⁊ iterp̄tatiuo ad oēs ordines:
bñficia: ⁊ dignitates. vt Luci⁹ papa cū panormitano epo.
vñ. C. de epi. ⁊ cle. l. nulla. auc. ibi signata ip̄erator dispen
sat cū diaconissa i etate. 60. ānoꝛ quā ponit apl's vocās eaz
viduam. p⁽c⁾ ad Loꝛ. 5. Et hoc q̄ ip̄erator de voluntate ⁊ au
ctozitate pape i talib⁹ ordinabat: sicut ēt epatus ꝓferebat.
ġ mlt̄omagis papa p se dispēsare pōt i statutis apl'i. vñ nō
obstat. zꝫ. q. i. Sūt q̄dā. Et ꝓfirmat rō. qz in oī pena q̄ ē ex
statuto eccl'ie vl' platoꝛ eccl'ie papa dispēsare p̄t. hꝫ ē ista.
qz apl's dicēs vni⁹ vxozis virū loq̄batī dispōnēdo et ordi
nando eccl'iam i qua nō būit maioꝛē ptātem papa. vnde ⁊
ibi dicit: nō vinolētū: nō pcussoꝛē: i q̄b⁹ papa dispēsat. Et lꝫ
nō possit facere de bigamo nō bigamū: qz tñ bigamū nō p
moueri est ō statuto eccl'esie. iō potest illō amouere: sicut
potest homicidam ordinare: licet non possit facere q̄ non
sit talis: sed quia talem existentem non moueri est ordina
3° tio ecclesie. ¶ Tertia ꝯclusio est ō cardinalib⁹. Et q̄dꝫ
de legatis lꝫ possint multa q̄ nō p̄nt alij. tñ in q̄tū legatus
siue a latere siue ali⁹ a cōmissiōe vl' dignitate nō ꝟuenio q̄
possit in aliquo cū quocūq; bigamo dispēsare: sed lꝫ in iu
re nihil circa hoc caueaī: tñ qz de iure ⁊ ꝯsuetudīe hñt ple
niozē ptātem i oī dispēsatione q̄ epi: sic epi p̄t i sua dioce
si: sic legat⁹ a latere pōt i tota sua legatiōe: nō solū p̄sbyter
aut epi: sꝫ ēt diacon⁹ cardinal. Nec obstat q̄ nō pōt oꝛdies
ꝫferre: qō ē oꝛdis: qz pōt dare bñficiū: ⁊p ꝫñs dispēsare: qō
ē iurisditōis. Sūmus ātē pniari⁹ cū oib⁹ ō mūdo ad minus
tātū q̄tū epi cū illis de sua dioceſi. ⁊ hoc q̄dē rōnabiliꝫ per
locū a fil'i ⁊ a maioꝛi. qz cui ꝓcedūt maioꝛa: ⁊ mioꝛa. vñ re
gula iuris ē. Nō dꝫ cui qō mai⁹ ē licꝫ: qō min⁹ ē nō licere: sꝫ
al'r ñ ꝓbaī. Epi ātē cardiales i suis titulis ⁊ termis legatio
nū p̄nt sicut epi cū suis subditis: al's nihil: nisi q̄tū eis spā
liter cōmittit. Pr̄esbyteri ātē cardiales i titulis ⁊ legatiōi
bus suis: q̄ p̄nt mioꝛes oꝛdies ꝓferre: p̄nt forte quo ad eos
cū bigamis: sic ⁊ epi dispēsare. ita tñ q̄ isti duo. s. epi ⁊ p̄sby
teri q̄ sūt legati i oīb⁹ hñt posse mai⁹ i sua ꝓuicia q̄ epi i
sua dioc. fil'r ⁊ hoc hꝫ diacon⁹ cardialis legat⁹. simpliciter autē
diacon⁹ cardinalis nō legat⁹ nō vī aliqd hr̄e circa B. ¶ 4ª 4°2°
ꝯclo ē de epis. qz ō archiepo: p̄riarcha vl' p̄mate nihil inue
ni q̄ possit plus q̄ epi: imo min⁹ i duob⁹ casib⁹: lꝫ. n. cū suis
simplicib⁹ subditis imo diacon⁹ possit dispēsare: sic epi cū
suis: ⁊ ipe sit maioꝛ epo. tñ cū subditis suoꝛ suffraganeoꝛ
nō: nisi forte legatus ex dignitate. ar⁽m⁾ de offi. de leg. c. i. nec
iterum cū ipo suffraganeo publice fornicāte. i q̄ tñ casu il'i
le posset cū suo curato: vt ide ꝓcedat cure ꝓuatio: vñ dona
tio: qz pp tale qd mereī deponi epi: q̄ nō pōt deponi nisi a
papa. vñ solipape ē ius q̄situ. vñ nō p̄t metropolitan⁹ dispē
sare cū eo ab hac pena. sꝫ papa fm Hosti. q̄ hoc dicit nō ob
stāte q̄ eēt epi: sꝫ patriarcha ꝓstantinopolitan⁹ q̄ deponit
suos epos: pari rōne posset dispēsare cū eis: si post epatū i
currerēt bigamiā pp quā ipenitētes eēnt deponēdi. Tunc
enī ex cā posset cū penitētib⁹ dispēsare. ali⁹ ātē iferioꝛ papa
ñ p̄t dispēsare cū epo bigamiā icurrēte. Sꝫ vī q̄ epi pp no
toriā fornicationē nō icurreret suspēsionē: cū nō sit exp̄ssuz
de eo: sꝫ tñ de simplici sacerdote. Nec al'r ipe icurrit. ō sen.
ex. c. Quia. li. 6. Epi ātē p̄t dispēsare p̄mo i minoꝛib⁹ oꝛdib⁹
suscipiēdis ⁊ exeq̄ndis. q̄ clerici vl' vo. c. i. ⁊ i decretis. c. Le
ctoꝛ. Jn his. n. facile dispēsaī ēt ab epo ⁊ i illegittime natis.
de filys p̄sby. c. i. l. 6. 2° i subdiaconatu i necessitate: q̄ñ pau
ci iueniūt mīstri: sicut ⁊ in eo q̄ publicā pniam egit: vt i de
cre. c. illo. Lectoꝛ. Nec valꝫ qō dñt aliq abrogatū p hoc q̄
tūc tp̄is subdiaconat⁹ nō erat sacer oꝛdo. de seruis nō oꝛdi.
Miramur. Qō enī nō mutaī q̄re stat⁹ ꝓhibeī: C. ō resta.
. l. Sācim⁹. Nō. n. iueniī ꝓhibitū dispensare i necessitate.
Nec valꝫ qō dñt aliq: q̄ ē dispēsatio pape nō epi: qz istō ē sta
tutū iuris. vñ fm hoc ad minoꝛes sine alia dispēsatōe pro
moueri possent. vñ cū pariter p̄mittat bigamos oꝛdiari ad
minoꝛes oꝛdies sine nec̄itate: ⁊ subdiaconatū i nec̄itate: et
ad minoꝛes nō liceat sine lnia epi: pari rōne nec ad subdia
conatū: sꝫ cū lnia sic. 3° q̄ñ ad religionē itrat. Qui. cle. l. vo.
. c. z. nō sic ātē forte q̄ iā ē i religiōe. tñ q̄tū ad dispēsatiōez
al's parificaī. ⁊ ille q̄ vlt itrare religionē ⁊ q̄ iā ē religiosus
de sen. ex. c. Cū illoꝛ: qz lꝫ sit graui⁹ crimē religiosi q̄ secu
laris: ⁊ q̄tū ad hoc min⁹ dispēsabile: tñ rō dispēsandi q̄ est
vt tollaī mā euagādi eq̄l'r ē i nouitio ⁊ pfesso. Cū bigamo
ergo itrāte religionē epi p̄t dispēsare ad diaconatū ⁊ sacer
dotiū: qō tñ ō ꝯsuetudīe nō fuaī i bigamia vere ⁊ p̄pe dcā
vel de vo marito corrupte. ¶ 4° q̄ñ ē bigamia ꝫcta de fcō p 4°
mr̄imo⁹ i casu i quo ñ ꝫberet p mr̄imo⁽m⁾ ō iure. vt cuꝫ post
votū solēne religiosi vl' clīci ꝫbit cū vnica ⁊ virgine: q̄ cle. l'
vo. c. i. 5° q̄ñ bigamia ē occulta: qō sic p̄t itelligi vt cū ē fcm
de nā sua occultū. puta cū qs cognoscit vxoꝛē suā i occulto
adl'teratā. nā lꝫ publicū ⁊ occultū nihil faciāt ad bigamiaz:
tñ ad dispēsationē sic. Si ātē eēt factū vl' cā bigamie occlta
p accñs. puta: mr̄imo⁹ clādestinū: qō ō se debuit eē manife
stū: tūc epi nō posset nisi i casib⁹ p̄dcis: al's ātē epi ñ p̄t. ex. e.
. c. vlt. vñ frustra q̄rebaī: an nobilis fact⁹ monach⁹ possꝫ de
ferre coronā mōachalē cū eēt bigam⁹. qz dispēsāte epo qō 5°2°
facile obtinuisset ēt sacerdos fieri posset. ¶ 5ª ꝫ ē de platl
religiosis. Primo q̄ abbas q̄cūq; ō iure nō hꝫ
aliquā ptātē cū bigamo dispēsādi: siue i mōasterio siue añ
de iure vel ō fcō ꝫcerit: lꝫ i alijs irregularitatib⁹ plus pos-

sit q̄ eps. de sen. ex. Cū illoz. Si vo bēat p̄uilegiū q̄ possit cū suis subditis dispēsare nisi i his casib⁹ pp quos merito eēt sedes aplica regrēda: tūc pōt cū monachis bigamis in bigamia p̄us vl̄ postea ꝓcta dispēsare: sicut eps i secularib⁹ religionē ītrātib⁹ ēt quo ad maiozes ordies: ñ tñ quo ad dignitates. Nō. n. segt̄: dispēsat quo ad maiozes ordies: ergo quo ad dignitates. Nā ordo dispēsat i illegittimis i oib⁹ oz dinib⁹: nō tñ i p̄latōibus. vñ nec abbas nec eps i casib⁹ i q̄bus i maiozib⁹ ordīb⁹ dispēsauerūt possent i dignitatibus vel curis dispēsare. vñ eps vl̄ abbas q̄ possent bigamuz canonicū regularē facere sacerdotē: nō posset eū facere curatū: z eps nō possz eū i abbatē ꝓfirmare: nec metropolitan⁹ i epm: q̄ nō ē eligibilis sz tm̄ postulabil' a papa. nec abbas suus p̄t eū facere p̄oz̄ q̄uētualē ex̄ abbatiā: sz forte supperiozē aut tertiū p̄oz̄: q̄ ñ sūt dignitates sz officia. Distinguē dū ē ergo ō p̄oze q̄ bz curā ordinariā cū quo nō p̄t. z ō p̄oze q̄ ē vicari⁹: z i hoc p̄t dispēsare q̄ p̄t i sacerdotio dispensare. Uel si ex dispēsatiōe epi ē fact⁹ sacerdos: p̄t fieri tal' p̄oz vl̄ suppzioz ab illo eodē a quo ali⁹ q̄ dispēsatōe nō īdiget poni posset. sz būficiū simplex sine cura z dignitate possz eps talib⁹ ꝓferre: sicut z illegittīe natis. ex̄. de fil. p̄sby. c. i. li. 6. Qñ āt dispēsat̄ ab eo q̄ p̄t pene supzadicte tollūt̄: bacten⁹ q̄tenus dispēsat̄. Nā si dispēset cū eo ad ordies quoscūq; vl̄ būficiū qō nō cadit i laycū: eo ipo recupat p̄uilegiū clericale spāl'r. si qs suadēte diabolo: z q̄ deferat tōsurā z habitū cl'icalē: z cū hoc recupat q̄tū spāl'r ꝓmittit i exeq̄ndo z suscipiēdo. ¶ Ad argumēta i oppo⁹. Ad p̄mū dōm q̄ nō sz dispēsare in bis q̄ ꝓtinēt̄ i canone q̄ sūt ō iure nāli z ō necessitate sacroz z fidei: sz i alys q̄ sūt ō īstitutōe apl'oz licz: cū eccl'ia nūc bēat eādē ptātē destituēdi z ꝓstituēdi quaz tpe apl'oz būit. ¶ Ad scōz dōm q̄ p illō vbū nō licz cū bigamis dispēsare: notatur difficultas dispensandi z non impossibilitas. z sic ē glosandū vbicūq; sil'e vbū inuenitur.

¶ Si cōsensus de futuro cum iuramento faciat coniugium. Distin. XXVIII. a

Hic q̄ri dz vtz ꝓsensus de futuro addito ēt iuramēto ꝓiugiū efficiat̄: vt si qs p̄mittat: vel etiā iuret alicui se vsq; ad tps placitū illā ductuz: z illa p̄mittat vel iuret se illi nupturā. Nūqd talis spōsio eos ꝓiuges feē: Si mutato ꝓposito alter vl̄ vterq; ad alienā copulā transit nunqd ob p̄iozē spōsionez iuramēto subnixā: sc̄dē federatiōis pactū scidet̄: Considera q̄ lō ge aliō est p̄mittere: z aliō facere. Qui p̄mittit nōdū facit. Qui ergo p̄misit se i vxorez ductuz aliquā: nōdū eā duxit vxorem z q̄ spopondit se nupturā: nōdū nupsit. Quo ergo ꝓiuges appellari p̄nt q̄ nondū ꝓtrabūt: hz i futuro se ꝓtracturos iurādo p̄mittūt. Itē si ex vi iuramēti ad futurū ptinentis mox efficiūt̄ cōiuges: cur iurāt i futuro se facturos q̄ō i p̄nti efficiūt̄: Item Si ex quo iurant mox efficiūt̄ ꝓiuges tūc rē hāc efficiunt quā iurāt se facturos. Jō dico q̄ ꝓiugiū tūc nō fuit: sed futuz p̄mittit̄. Si vero ille post vxorem duxit: z illa marito nupsit: cōiugiū vtrinq; fuit: z nō pōt dissolui. Precedens ergo mēdaciū vel periuriū: pnia est corrigendū: sed cōiugiū sequens nō est dissoluendū. Nō aūt sic est q̄n iuramentū cōiugū p̄ntis cōsensus attestatione firmatur. q̄ post talem consensū si quis alī se copulauerit: etiam si prolem procreauerit: irrituz debet fieri: z ipse ad priozem copulā reuocari.

¶ Que videntur obuiare premissis nouellaruz institutio. b

Remisse autē sententie videtur obuiare illud quod leges tradūt. Si quis tactis diuinis scripturis iurauerit mulieri se eā legittimā vxorem habituz. vel etiā si i oratorio tale sacramentuz dederit: fit illi legittima vxor: q̄uis nulla dos: nulla alia scriptura iterposita sit. Sed hic ostenditur quid fieri vl̄ esse debeat non q̄ tunc fiat. Nō enī p illud iuramentuz tūc fit vxor: sed fieri debet: q̄ iuramētum est. Pōt z de illo iuramento hoc dictū intelligi vbi de p̄senti consentiūt ac se inuicem suscipiūt. Illi etiā sm̄ie qua dictum ē solum cōsensu facere ꝓiugiū: videtur obuiare qō Euaristus papa ait. Aliter legittimū non fit coniugiū nisi ab his qui super feminam dñationē habere videntur: z a quib⁹ custoditur vxor petatur: z a parentibus sponsetur z legibus dotetur: z a sacerdote vt mos est benedicat̄: z a pāimphis custodiat̄ z solemniter accipiatur. Itez. Jsta legitima scitote eē cōnubina. Alī vero p̄sumpta: non coniugia sed adulteria vel fornicationes sunt nisi voluntas ꝓpria suffragata fuerit z vota succurrerit legitima. Hoc aūt nō ita intelligendū est tāq; sine enumeratis non possit eē legitimum coniugiū: sed q̄ sine illis non habet decorē z honestatez debitam. In huius enī sacī celebratione sicut in alīs q̄daz sunt pertinentia ad substantiam sacramenti. vt consensus de p̄nti: qui solus sufficit ad contrahendum matrimoniū. q̄dā vero pertinentia ad decorē z solēnitatem sacramēti: vt parentuz traditio: sacerdotū benedictio z huius modi: sine quibus legittime fit cōiugiū: quātū ad virtutem nō quātū ad honestatē sacramēti. Sine bis ergo non q̄si legittimi coniuges: sed quasi adulteri vel fornicatores cōueniunt vt illi qui clāculo nubūt: z vtiq; fornicatores eēnt nisi eis suffragaret volūtas verbis expressa de p̄nti: q̄ legittimū i eos facit matrimoniū. Nā z consensus occultus de p̄nti p verba expressus cōiugium facit: licet non sit ibi honestus cotractus: sz mīmoniū sancit ꝓsēsus q̄ i occlto fuit. Si. n. alter alterū dimiserit ñ cogit̄ iudicio ecclesie redire: z cōmanere q̄si cū ꝓiuge: q̄ nō pōt pbari testib⁹ contractus q̄ i occulto ē fact⁹. Q̄ si ipi q̄ i occulto sibi cōsēserūt: eūdē cōsēsū volūtarie in manifesto p̄fiteant̄: tunc vtiq; p̄opria volun-

tas suffragat: t legitima vota succurrit: ad santiendum coniugiū qđ prius occulte fuerat ꝓtractū. Uolūtas ergo verbis expressa i occulto ad hoc suffragat vt fiat ꝓiugiū: manifeste vero expressa suffragatur vt santiat t roboret: ac libeꝛ sit eccl'e de hoc iudicare si expedierit.

¶ De qua re fit consensus ille: an de carnali copula: an de cohabitatione: an de alio. c

b Jc queritur cū cōsensus de presenti matrimoniū faciat: cui⁹ rei cōsensus sit ille: an carnalis copule: an cohabitationis: an vtriusqꝫ. Si cohabitationis consensus matrimoniū facit: tunc frater cū sozore: pater cum filia pōt cōtrahere matrimoniū. Si carnalis copule. tunc inter mariam t Joseph non fuit cōiugium. Proposuerat.n. maria in virginitate manere nisi deus aliter facere iuberet ꝑm qđ videtur angelo dixisse. Quo fiet istud qm̄ virum nō cognosco. i. me nō cognituꝝ ꝓposui. Neqꝫ enim qz virū tūc nō cognoscebat: necesse erat inquiri quomō possz hēre filiū: sed qz se nunqꝫ cognituꝝ ꝓposuerat. Dicit.n. Beda. q in virginitate manere dispoſuerat. Si ergo contra suū ꝓpositū post cōsensit in carnalē copulā: videtur facta voti rea: mente t si nō ope violata. Dicamus ergo q cōsensus cohabitatōis vel carnalis copule nō facit cōiugium: sed consensus coniugalis societatis verbis ꝑm p̄sens tps exp̄ssis: vt cū vir dicit. Ego accipiā te i meam. non dominam non ancillaz: sed coniugē. Quia.n. non ancilla vel domina dat: ideo nec de summo: nec de imo a principio formata est: sed de latere viri ob cōiugalem societatē. Si de summo fieret: vt de capite: videretur ad dñationez creata. Si vero de imo vt de pedibus: videretur ad seruitutē subijcienda. Sed quia nec in dñam nec in ancillam assumitur: facta est de medio. i. de latere: quia ad coniugalem societatez assumitur. Cum ergo sic conueniunt vt dicat vir: accipio te in meam cōiugem: t dicat mulier accipio te in meum viruz: his verbis vel alijs idem significantibus exp̄rimit consensus: non copule carnalis vel cohabitationis cozporalis: sed coniugalis societatis. Ex qua oportz eos cohabitare nisi forte cā religionis pari voto cozporaliter separentur vel ad tps vsqꝫ in finem. Nō .I.

Circa .xxviii. di. queruntur duo. ꝓmū de sponsalibus iuratis an faciāt matrimoniū. xxx. de clādestina desponsatione. ¶ ꝓmo q̄rit an sponsalia iurata faciāt mr̄imoniū. Et vr̄ q sic: qz non plus dz hēre luxuria: qꝫ religio: sz si cuz sponsalibus eēt carnalis copula reputaret matrimōiuz ꝑ multo magis: si cū spōsalib⁹ sit iurisiurādi religio. ¶ Cō tra ē magister i lra. ¶ B⁹ B sunt tria videnda. ꝑ de spōsalib⁹ iuratis de quo q̄rit. z⁰ de ꝓsumatiōe de q̄ arguit. 3⁰ an spōsalia iurata impediāt ingressū religiōis.

De primo sūt. 5. ꝓnes. ¶ ꝑ⁹ q sponsali a iurata non faciūt matrimoniū: qz donatio iurata sīn traditiōe: lz sit efficacior: nō tn̄ trāsfert dñium plus qꝫ simplex: qz iuramētū nō mutat: sed firmat obligationez: qz ad ꝓfirmationē ē iuramētū ꝑm aplm: t nō trāsfert ptātē corporis sui p simplicē ꝓmissionē iurata de futuro pluſqꝫ per simplicē. ¶ z⁹ ꝓ⁰. q valet cū secūda mr̄imoniū post ꝓctuz sicut t trāslatio rei cū traditione facta scōo: cuius ꝑ facta eēt ꝓmissio sine traditiōe t cū iuramēto. Sicut.n. i donationē eccl'ie facta p verba de p̄nti sine traditiōe trāsferr̄ dominiū: vñ si rē quā iurauit dare ꝓmisit dare alicui: nec tradidit postea darē eccl'ie vbo simplici eccl'ia p̄ferr̄ hūs ius i re p̄ hūti tn̄ ius ad rē: sic i ꝓposito vba de p̄nti transferentia ptātē corporis sine traditiōe faciūt potiorē z^m ꝓctū ꝓmo de futuro: lz iurato. ¶ 3⁹ ꝓ⁰ q pōt petere debitū a fa t nō solū reddere: lz secus sit in illo q post votum simplex ꝓfit: forte qz votū nō ē solutū sicut sponsalia. ¶ 4⁹ ꝓ⁰ q non teneꝛ ad primaz redire ēt z⁹ mortua: qz actio semel extincta nō reuiuiscit: lz in voto ꝓ qđ ꝓfit ita sit q debet ad votum redire illa mortua. ¶ 5⁹ ꝓ⁰ de arbitrio penali iurato: puta cū gs iurauit stare dicto arbitri sub pena q euadit p̄iuruz soluēdo penā: oū tn̄ ante decēniū ꝓdixerit: si arbitrium penale pōt emolegari: alias iuramētū mutaret obligatiōem: vñ g trāsegit cū iuramēto: t sub pena teneꝛ ꝑcise trāsactionē ſuare: qz ꝑ ē nā trāsactiōis. Qui aūt iurauit dare sticuz aut panfilū sub pena: nō pp ꝑ teneꝛ dare sticū. Nō.n. iure dz de alternatiua facere absolutā: sz fortificat solum

Quātum ad z^m de spōsalib⁹ ꝓsūmatis sūt qnqz conclones. ¶ ꝑ⁹. q in foro eccl'ie iudicat verū mr̄imo^m: qz p̄sumit non aio fornicario ꝑ fecisse: ita q ēt si oppo^m dicerēt nō eis crederet ꝓ mr̄imo^m. qz sepe adinicē colluderēt vt ad alia vota transirēt: qđ ēintelligendū si carnalis copla sit ꝓsumata: sec⁹ si tēptauit qđ ꝓplere nō potuit. ex. e. c. vlti. Si ār ꝓbet conat⁹ p̄sumit ipletio: nisi ꝓbet oppo^m: t ꝓbata copla cū spōsalib⁹ ē p̄sūptio iuris: t ō iure ꝓ quā n̄ admittit ꝓbatio. ¶ z⁹ q i foro ꝓscientie: si alter n̄ affectu maritali ꝑ fecit nō ē mr̄im^m. qz eccl'ia non posset facere mr̄imo^m sine ꝓsensu de p̄nti: sicut nec bap⁹ sine aq̄ t verbis: lz possit ipedire vbi sūt vba t ꝓsensus: lz excusatur ignorās: vt Jacob t Lya: cuius non sit vīsile q ꝓma nocte Jacob eā cognouerit: qz cuz Thobias triduo abstinuerit, multo magis Jacob: q a multis credit i vtero sanctificat⁹: sz dolosus peccat plus fraudādo qꝫ fornicādo. Ignorās ēt lz excuseꝛ a fornicatiōe q̄ ad subſtātiā act⁹: n̄ tn̄ q̄ ad modū pp omissionē solēnitatis. Si autē affectu maritali post spōsalia ꝓcubuerit ē vex mr̄imo^m: qđ ē intelligēdū: qñ p ꝑ ꝓbere volūt: qz si aliqs credēs se eē maritū p ꝑ cū non eēt cognouerit eā tāqꝫ vxorē: nūqꝫ tn̄ volens mr̄imo^m ꝓbere: nec facere: nec eē, lz credēs t dolēs eā eē suā eā cognoscit: n̄ ē mr̄imoniū: qz ipoſe ē q illa sit vxor mea quā nūqꝫ volui esse vxorem meā: nec facere: sed solū putaui t dolui. ¶ 3⁹ ꝓ⁰ ē q sicut eccl'ia iudicat p̄mū mr̄imo^m verū esse: sic iudicat z^m non valere: sz quo ad forū ꝓsciētie ē duplex opinio qdā dicūt q lz p̄mū mr̄imo^m nullū sit qñ ꝓfēsus dest t carnalis copla dolo extorq̄t: tn̄ sequēs mr̄imo^m nō tenet: nō qđ ex ui p̄cedētis mr̄imōij qđ nullū fuit: sz pp statutū iuris. Pōt.n. eccl'ia ex cā facere p̄sonas illegittimas ad ꝓbendū: t sic fecit vt dicūt i casu nro: t p bis videnꝛ facere vba ōcretalis. ex. de spon. Tua nos. vbi dicit q nec verū nec aliqđ consequit mr̄imoniuz qđ de facto est postmodum subsecutum. Alij dicunt coius: t uerius: qz z^m mr̄imonium non impeditur per primum quo ad forum ꝓscientie: cū p̄mum nullus fuerit. Nec ualet qđ alij dicunt q eccl'ia pōt facere p̄sonas illegittimas ad ꝓbendū. qz cuius hoc sit vex i ppo

Conclusio dubia

sito:tñ casu nō fecit illegittimas p aliqō statutū exp̄ssū:nec
vba decretal' allegate sūt itelligēda nisi q̄tū ad p̄iūptōem
4° 2° ecclie. ¶ 4ª ꝯclo ē q tenet eā ducere si decepit si pōt.et si
p̄ fuerat corrupta:nō tñ gratis sz dote iux̄ politatē ꝓstitu
ta.q̄ et si dotē nō p̄misit: tñ ō bonis suis p onerib⁹ matri
mony dos dz ꝓstitui. si autem non potest eam ducere: te
5° 2° net eam dotare. ¶ 5° conclusio est:q oppr̄imēs vl' rapiēs
lz fm leges nō possit eā hr̄e.tñ fm canones si amici t ipsa
volūt tenet':si possit ducere gratis:al'r dotare. Idē ē si de
florauit nō p̄cedētib⁹ vbis de futuro vl' p̄nti:als nihil eēt
spāle:nisi dicat q ibi dr̄ si seduxerit vginez gratis. Ubi āt
nō seduxit:nec se velle ducere simulauit nec oppr̄essit t pu
bes fuit:ad nihil tenet'.Q̄ aūt deflorator ēt sine spōsalib⁹
p̄cedētib⁹ teneat gratis eā ducere si ei t parētib⁹ placeat.
habet de adult.c.i.t.z.Ubi lex illa Exodi.nisi eēt cano⁸
non obligaret ad l'am:sicut nec alia iudicialia.

Quantum ad tertiū.vtrū.s.ille q iurauit aliquā du
cere ī vxorē possit religionē intrare mr̄i
monio nō p̄i⁹ ꝓtracto. vr̄ q nō:q̄ nullus pōt facere qn p
iuriū sit pt̄n̄:cū sit ꝓtra fm p̄ceptū p̄me tabule: sz si talis
ītraret religionē mr̄imonio nō p⁹ ꝓtracto p̄iuraret.g̊ si itra
ret religionē matrimōio nō p̄ius ꝓcto. peccaret. ¶ Con
tra.si ꝓtraheret aut ītēderet explicite vl' implicite se obli
gare ad carnalē copulā:si alter cōiux̄ exigeret:aut ñ:si sic:p
cluderet sibi viā ad mai⁹ bonū:ad qō faciēdū nullus tene
tur:si nō:nō eēt mr̄imoniū. ¶ R°. vt habet ex̄.de spon.cō
missū.tutius est ei:iuramēti religiōe fuata p̄us cōtrahere:
t postea si eligit ad religionē migrare. qō nō ē sic ītelligen
dū fm quosdā:q hoc sit tuti⁹ fz vitatē. vñ si vult p̄t absq̄
pctō religionē ītrare mr̄imonio nō ꝓtracto.q̄ nō vr̄ infrige
re votū:q illō cōmutat ī meli⁹.ex̄.de iureiu.Peruenit.z.lz
quo ad opionē ne de fcō dicat istū ꝓtra suū iuramentū ve
nisse.Aly dñt ꝓriū:q̄ pōt vtrūq̄ facere.q̄ añ ꝓsumatōem
mr̄imony cuilibz ꝓiugū altero īuito licitū ē religionē ītra
re:nō tenet tñ ꝓbere nisi ī loco tuto:vbi ad carnalē copl'az
cogi nō possit.videt āt mihi adherēdū p̄me opioni:maxie
q̄ sic ꝓbens mr̄imoniū:nō ꝓberet illa ītētione q̄ se ꝓcturū
iurauit:nec sub illa q̄ m'ier recepit iuramētū.vñ si ꝓberz
cū ea añ redditionē debiti religionē ītrare ītendēs eā ōlu
deret. ¶ Ad arg^m^ qō erat ꝓ hoc:dōm q nō piurat q ī meli
us cōmutat:vl' q ex iusta cā debit iuramētū.ex̄.ō voto scri
pture.t.zz.q.z.Beat⁹.Et q vult tenere aliā opionē p̄t di
cere ad arg^m^:vt dr̄ i.c.cōmissū.ī glo.q talis lz vginitatē ge
rat ī corde:pōt tñ cōsentire mr̄imoniū:q̄ talis ꝓsentit im
plicite i carnalē copulā si alter exegerit:si nō fecerit id pp
qō a tali debito absoluat':q̄ quis hoc firmiter ītēdat facere.
¶ Ad arg^m^ p̄ncipale ē dōm q hoc bz ille act⁹ rōne p̄sūptōis
nō rōne turpitudinis:imo nisi p̄esumeretur cast⁹ t non lu
xurios⁹:nō iudicaretur facere mr̄imonium. Qō. II.

Querit z° an clādestinū mr̄imo⁹ tene
at.t vr̄ q nō.q̄ si filia ꝓbat ma
trimoniū p̄e īuito vl' ignorāte:fz leges nul
lū ē mr̄imo^m^:lz illud ē clādestinū. ergo ꝛc.
¶ Cōtra est magister in littera. ¶ R°.circa
hāc māz videdū ē ō qnq̄. Primo de clāde
stīa despōsatōe ī se t q̄tū ad suas spēs qbus
t quot modis dicatur. z° ō ipsius prohibitione. 3° de eius
dispēsatōe. 4° ō ei⁹ opatōe. 5° ō ei⁹ punitiōe.

Quantū ad p^m^ sūt sex ꝓnes q̄tū ad sex modos qbus
dr̄ fieri clādestina despōsatio:q̄s notat bost.
p^a^ 2° ī suz.e.ti.t ī scripto.c.i.lz p aliū modū. ¶ Prim⁹ qñ fit sine
testibus:q̄ ē ꝺct⁹ ō quo sepi⁹ penitet boies t negāt.t ī quo
est maius piculū ꝺsciētie.t p ñs magis idiget pbatione.
z° 2° ¶ Scōs quādo ꝓueniūt clādestine anteq̄ recipiāt bñdi
ctionem nuptialē p loco t tempore quo petere p̄t t obti
nere.q̄ si est terra ītērdicta nō tenētur exire p ea petēda
nec vsq̄ ad septennium expectare quātum forte durabit:
nec durante illo ibi potest fieri:nec in festis ī quib⁹ solēnia
celebrant':sicut natalis:pasca: pētecostes:q̄ tūc sūt nuptie
ītērdicte:nec ī festo assūptiōis:q̄ tūc nō sūt nuptie interdi
cte rōne tp̄is:sz rōne ītērdicti:q̄ ī b nō mutat' ius antiqui⁹.
Et simplr̄ si ꝺxit ī vigilia septuagesime p vba de p̄nti nō te
net' vsq̄ ad octauā pasce expectare. ¶ Terti⁹ qñ sponsali 3° 2°
bus nō solutis:sz soluēdis solū auctozitate iudicis ep̄i: vel
q de ꝓsuetudine ī cā mr̄imony cognoscit sine eiusq̄ licētia
ꝺbit:q̄ exquo nō erat soluta p̄missio adhuc ligat⁹ erat: ni
si forte a mortali excuset exceptio sibi ꝓpetēs:sz b accusat
pbitio ecclie. ¶ Quart⁹ qñ ꝺbūt mr̄imoniū añ puberta 4° 2°
tē sine iusta cā sine licētia ep̄i ꝺ pbitionē q̄ fit de spōsali
bus ipub.c.z. Nec ē tātū peccatū ipubet̄:q nesciūt qd faci
unt sicut amicoꝝ q b pcurāt. ¶ Quīt⁹ ꝺ iterdictū vl' spā 5° 2°
le sicut isti ītērdicīt ne ꝺbat cū ista pp ipedimētū nūciatū:
vel q lite pēdēte nō ꝺbat cum alia.vl' gñale:ut tpe feriato.
¶ Sext⁹ qñ omissis bānis.Et quocūq̄ istoꝝ modoꝝ ma 6° 2°
trimoniū clādestinū ꝺbat culpa mortalis ē pp iobediētiā:
sed de bñdictione totiēs peccāt quotiēs ꝓtēnunt eaz pete
re qñ debēt t p̄nt obtiere:aut si nolūt ītērī ꝓtiere.fz bosti.
clādestina despōsatō ē qñ dote nō cōstituta nec petitiōe a
parētibus t ab amicis facta:ꝺueniūt carnal'r sine bñdicti
one. Nā ꝺbere cū filio vel filia familias iuitis parētib⁹ vel
īscys:ē ledere ius paterne ptātis:tā filio q̄z extero:vñ t ra
ptoꝝ virginū dr̄ nō solū q inuitā sz q iuitis pentib⁹ vl' īscys.
c.de rap.vgi.l.vna. De bānis aūt vnusq̄sq̄ ꝺsuetudinē ec
clesie leges apostolicas arbitret'. Uñ cognoscere ante bñ
dictionē nuptiaꝝ:vel oblationē solēnē:mortale ē fz Huil.
rob.nec p ñs tenet' reddere debitū ante:fm eūdē:non tñ
toties peccat quoties reddit:q̄ vbi duo pp vnū ꝛc. Nō.n.
reddēdo p se ē peccatū:sz pp omissionē bñdictiōis q̄ ē vna.
sicut ēt act⁹ exterior q nō ē peccatū nisi pp iteriorē:nō est
multa peccata:nisi iterior multiplicet':t sic ēt si ꝺemptus
omittēdi petere bñdictionē quā bō dz petere post:si ante
omisit mltiplicet':t peccatū multiplicat.

Quantum ad z^m^ articlz.s.de pbitiōe sūt.6. ꝓnes p^a^ 2°
¶ p^a^ de tenore ip̄i⁹ pbitiōis:q̄ talis ē.
Clādestina ꝺiugia penit⁹ ibibem⁹:pbitētes ēt ne gs sacer
dos talib⁹ ītereſſe p̄sumat ꝛc. Statuim⁹ ēt vt cū mr̄imōia
fuerit ꝺbēda ī ecclys p p̄sbyteros publice ꝓpoan' ꝓpetē
ti terio p̄finito:vt infra illū q voluerit t valuerit legittimū
ipedimētū ꝓpoat:t ip̄i p̄sbyteri nihilomin⁹ iuestigēt: vt
aliqō ipedimētū obsistat. Cū āt appuerit pbabil' ꝓiectura
2° 2° ꝺ copl'az ꝺbēdā ꝺct⁹ iterdicat' exp̄sse dōec qd fieri debeat
sup eo manifestis⁹ ꝺstiterit documētis.ex̄.ō clādesti. ōspō.
c.vlti. ¶ z^a^ ꝑ ē.de expositiōe illi⁹ pbitiōis. Ubi aduer
z° 2° tēdū ē q ibi ponūt bāna ī pl'ali termin⁹ i singl'ari:vñ arbi
trariū ē statuere pl'a bāna:vel vnū magnū:vl' puū tp̄s:sz i
sūma hosti.ꝺmittit ep̄o:sz nimis hret facere:vñ nisi sit de
terminatū i synodo ad curatū ptiet:de loco āt dicēdū q ñ
solū i vna eccl'ia:sz i multis:q̄ dic̄ i ecclys i plurali: maxie
q̄ñ sūt ō diuersis villis t p̄ochys:vt ī p̄ochia vtriusq̄ scia
tur. Nā si eēnt p̄ochie vicie vt ñ lateret vnā q̄ fit ī alia:
sufficeret ī altera nūciari. Debēt āt fieri i p̄ochia viri cui⁹
domiciliū vroꝝ segt':t q ē caput mulieris t ex cuius p̄sona
ius metiat'. ¶ z^a^ ꝑ ē.de re pbibita:q̄ nō solū matrimo^m^ 3° 2°
sic ī textu ē pbibitū:sz ēt sponsalia sic ī rubrica:sz si vtrūq̄ 3° 3°
ꝺbat' sub ꝺditiōe:si ds t eccl'ia ꝺcozdāt nō ē pic̄lz.q̄ ī ꝺditi
one ip̄licāt bāna t alia:sz ex despōsatōe sic ꝺcta ñ ꝺbet af
finitas:nec publice honestatis iustitia pp defectū ꝺsensus
ꝺditiōalis:nisi gs dicat q ꝺditio q̄tacite ītelligit exp̄ssa ñ
suspēdit obligationē. ¶ 4^a^ ꝑ ē.ō p̄sonis. vbi sciēdū ē q in 4° 2°
terdicti pclamandi sūt:sz nō bñdicēdi:sz excōicati maioꝝ
excōicatiōe ñ sūt pclamādi:t nihilomin⁹ icurrūt penā clā
destini mr̄imony:qō ītelligo q̄ñ gs sua culpa ē excōicat⁹:t
negligit petere absol'onē:q̄ dānū qō gs sua culpa fētit sen
tire nō vr̄. Et simil'r pbibēt clādestine electiōes:imo stati 4° 2°

facte dñt publicari. ¶ 5ª ꝯ ē: nō solum eligētib⁹: ſz ēt alys quoꝝ itereſt q ēt pñt electionē accuſare: vl' ipedimētū nū ciare. q. n. oēs tāgit ab oib⁹ approbari dz: qō ē ꝯ illos q ꝓ hibēt electiōes publicari gb⁹ ptigit frequēter idē qō clāde ſtis mrīmōy ſ: qz ꝯfirmati iuēiūt bñe ipediñtū pp qō āmo uēt. pt tñ ꝓbabil'r dici q alig excuſāt q electōez celāt: z ſiñ ōnūciatiōe ꝯfirmāt: z valz ꝯfirmatō: lz electiōe ſiue i ꝯcor dia: ſiue i diſcordia celebrata irrita ſit ꝯfirmatio: ñ ꝓcedēte ōnūciatiōe: vl' i ſpāli ſi appet ꝺictoz: vl' i gñali: q ifra tale tps ꝯpeat q vult obycere i electionē vl' i pſonā. de elec. c. vlt. li. 6. qz ꝯſuetudo vicit legē ꝓcedētē: z ꝯſtitutio noua nō ōſtruit ꝯſuetudinē: vl' ſtatu⁹ ſpāle: niſi dicat ꝺria ꝯſuetudi ne ñ obſtāte. ꝺ ꝯſti. c. i. li. 6. Et B i ꝯſuetudīe: dū tñ ſit rōna bilis. In electiōib⁹ āt cōib⁹ eꝓz z abbatū plures ſūt quo rū itereſt cū electores: puta tota dioc. z oīa mbra ſubiecta abbati: vñ ſic publice dz ōnūtiari z termin⁹ pfigi: vt oēs q rū itereſt poſſint obycere. Sūt vo alīq collegia i gb⁹ elect⁹ ſolis electoꝛib⁹: z alys paucis ēt p accñs pēſt: puta nouitys z ꝺuerſis: vñ cū electores sciāt B: z poſſint obyceꝛ ſi volūt z qō volūt: nō ē neꝯe publicari: z ꝺriū potuit ſtatui: vl' ꝯſue tudinē rōnabilē itroduci: z ſi ſcireꝯ z ñ ꝯfirmareꝯ vitiū p ſone crederet: z ſic illa cōſuetudo media iter ātiquā decre talē q iubet publicari z nouā q iubet pconizari vincit pri mā: nec cozzigit p nouā. ¶ Idē vī. 6. q vbi erat ꝯſuetudo eligere ſub hac foꝛma eligo z poſtulo: q valeat electio nō obſtāte decreto tali q B repꝛobat. ꝺ poſtula. c. i. p idē: qz ibi nō cauet ꝺria ꝯſuetudīe ñ obſtāte. Si dicat q ibi dī: q̄s pni ciosa curioſitas adiuenit: z ſic ñ ē rōnabilis ꝯſuetudo: dōm q vez ē vbi electiōes ſolēt trahere litigiū: ſicut q electus pus aſſētit cū q ꝯfirmet: z vbi volūtari⁹ ñ ꝯfirmat: z ipe p ſegt ius ſuū: vñ z q̄ pp dubiuz lz vti vtraq; foꝛma tpe aſ ſenſus dz eligere alterā z eā pſeq vt ibi dī. fine. In talib⁹ g̃ curioſitas B iuenit. Ubi vo nihil tale ē: ſed ignoꝛās z iui tus ꝯfirmat: nec ipe pſegt ſed renuit: ſimplicitas amica le gib⁹ B: iuenit: ſiue pp erroꝛē iuris ſiue facti: q̄ neſciūt qd poti⁹ debeāt dicere: z iō fuit rōnabil'r itroductū: iō valet.

Quantum ad 3m articl'm de pmiſſiōe z diſpēſatiōe ſūt. 5. ꝺnes. ¶ pª q i. 6. caſib⁹ pōt iuſte di pēſari. ꝓrio magnatib⁹: qz eoꝝ mrīmonia cū mag⁹ delibe ratiōe ſolēt tractari: z p amicos z ēt peti diſpēſatio a papa cū ē ipedimētū. iō zc. 2° q̄ valde nobilis ignobilē. 3° cū di ues paupē. 4° cū ſenex. 5° cū timet parētes ſuple ſi iā ꝺrit. 6°. cū diu ſic fuerūt. z boc pp verecūdiā. ¶ 2ª ꝯ ē q iſti ſex caſus pñt reduci ad. 3. caſus pp q̄s iuſte diſpēſari pt i omiſ ſione bānoꝝ z bñdictiōe: ñ q ñ fiāt: ſz q occulte fiāt. ꝓri mo q̄ ñ ē timoꝛ de ipedimēto: qz tūc ceſſat cā. vt iter emi nētes pſonas. 2° q̄ ē tioꝛ ne oppoſitū vl' peius eis ſeq̄t pp iēq̄litatē eoꝝ q volūt ſe bñe: al'r fōnicabūt z pētes ſi ſcirēt vel iferiozē iterficerēt: vel poti⁹ falſos teſtes ſubponerēt: z ſic male ipedirēt. Si āt ſcirēt ex toto celebratū: ex tē qz ñ ē remediū pētes ſubſtinebūt. 3° pp verecūdiā ſenū vel qui diu cohabitauerūt: z i iſtis occulte igrēdū ē de ipedimētis z ſi nō ſūt licētiari pñt: pp boc: qz nō ē picl'z: vt i pmo: vl' qz ē picl'z grauꝭ: vt i ſcdo: vel pp ſcādalū vt i 3°. Uñ nec dñt ſenex ꝺbētes ꝺrideri: qz fit irreuerētia ſacro: vñ bene fecit eps excōicās chermari gal lice. Qui. n. auctate dei z ap'li nu būt: z vez ſacz recipiūt ꝺridēdū ñ ſūt. ¶ 3ª ꝯ ē ꝺ auctate diſpēſādi: qz q eps diſpēſat ē ꝺ ꝯſuetudīe p papā ſcita z diſ ſimulādo approbata: al's cū ſit ſtatutū ꝺcily gñalis ſol⁹ pa pa diſpēſat: z eadem diſpēſatione licitū eſt q inferiozes q de cauſa matrimoniali cognoſcūt ſiue de pari vt a quibus ad epz ñ appellat pñt diſpēſare: nec ſufficit diſpēſatio pnia ry epi vel alterius inferioris etiam bñtis generalem pote ſtatē: qz hec ñ cōmittuntur ſicut nec cōmutatio votorū: ni ſi i ſpāli: qz i gñali ꝺceſſiōe caſus epales ñ ꝺtinēt ꝺ pe. z re. c. z. in ꝑn. li. 6. ¶ 4ª ꝯ ē q qz mrīmoniū ē ſpūale: ſicut i bñdictōe pt ꝺmitti ſimo⁹: ſic q pp pecuniā diſpenſāt i iſtis bānis ſimoniā ꝺmittūt: z illi q dāt z diſpēſa^{nt} ſimo^{nt} obtē ta ñ ꝓdeſt. ¶ 5ª ꝯ ē q is q ꝓfiteꝯ ſe eſſe i tali ſtatu abſolui pt ēt añq̄ bñdicat vl' cū eo diſpēſet: dū tñ ꝓmittat z ꝓpo nat q̄ cito poterit cōmode B facere: niſi poſſit diſpēſationē ipetrare: ſicut i alys reſtitutōib⁹: niſi i manifeſtis vſurarys q añ nō admittūtur ad ꝓfeſſionē q̄ ſatiſfecerit vl' cauerit.

Quātū ad 4m arti. ꝺ opatōe z effcū mrīmony ſūt. z. ꝺ nes. ¶ pª ꝓpe ꝺ ei⁹ effcū. qz tale mrīmo^m ē va lidū: qz lz ſz leges ſit nll'z mrīmo^{ny} filyfamil'. ſiñ aſſēſu pris tñ ſz canones i oī ſpē clādeſtini ē vez mrīmo^m. qz oē ſacz bñs oīa ēntialia lz deſint oīa ſolēnia ē vez ſacz: ſic āt ē h: qz ſolus mutu⁹ pſēſus p vba ꝺ pñti ē ꝺ eēn^a. g̃ zc. ¶ 2ª ꝯ ē q q̄cūq; ꝺ pdcis modis fiat mrīmo^{ny} clādeſtinū ſine diſpenſa tōe ex cauſa: pecca tum eſt. vnde diſſimile eſt in baptiſmo: quia eſt neceſſitatis. et ideo eius ſolemnitas in neceſſitate poteſt itermitti. nō ſic autez i mrīmonio: euchariſtia: z in oꝛ die zc: imo talia poti⁹ debēt totalr dimitti q̄ ſine ſolēnitate ꝺbita celebrari. Itē diſſil'e ē ꝺ pnia. Sūt. n. q̄tuō ſacra: ꝺ q̄ eēn^a ñ ē act⁹ ſuſcipiēt sacz: ſz ſolū miſtrātis: vnū: ꝺ c⁹ eēn tia ē act⁹ ſuſcipiētis ñ miſtrātis: vt mrīmo^m: ꝺuo: ꝺ c⁹ eēntia ē vtrūq; vt pnia: c⁹ ptes integrales ſūt ꝓfe⁹: z abſolo: z oꝛdo i q̄ oꝛdinās tradit: z oꝛdiat⁹ accipit. vbi g̃ neꝯitas appz diſ pēſatio ſuplozis petēda ē. ¶ 3ª ꝯ ē ꝺubia ex ꝑdcis. z ponit tal' caſus: qz clādeſtīe gdā cl'ic⁹ ꝺ fcō ꝓrit cū quadā vidua z corrupta quā ſciebat eē talē p vba ꝺ pñti ſub ꝺditōe ſi B faciēdo nō fieret bigam⁹ z cognouit eā. 2° ꝓrit gdā alius cū eadē ſimpl'r p vba ꝺ pñti z ē cognita ab eo: q̄rit̄ gs illoꝝ ſit vir ei⁹: z an cl'ic⁹ fit bigam⁹? Ꝺoz q cl'ic⁹ reputat vir ei⁹ i foꝛo eccl'ie pp tria. ꝓmo qz cōditio ipoſita bñ p nō adiecta. 2° qz cognoſcēdo eā a ꝺditōe receſſit. 3° qz ꝺditio fuit va, nā ꝺbēdo nō fiebat bigam⁹: ſz cognoſcēdo: ſi āt ē ver⁹ ma rit⁹ z cognouit eā p ꝓñs ē bigam⁹. Jn foꝛo āt ꝺſcie: ſi itētio ſua ferebat ad eēntiā mrīmony nō ad copulā ē id: qz pote rat eē ver⁹ marit⁹ ſine bigamia. ſi āt ferebat ad copulā: aut ipe actu itendebat ꝺſentire ēt ſi ꝺditio ñ eēt va: z tūc ē idē: aut nō niſi eēt va: z tūc ſecus: qz ſiñ ꝺſenſu nō ē mrīmoniū: aut nō actu cogitabat: z tūc ad ius cōe faciēda ē iterp̄tatio: ſicut de illo qui vouit religionē itrare nō cogitās de rema nēdo vel nō. Qñ āt cleric⁹ fuit ver⁹ marit⁹: tūc ſcōs nō eſt. qñ ſcōs eſt: tūc p̄mus nō eſt: nec ꝓim⁹ ē bigam⁹ ſz foznica toꝛ. īmo qz fuit mrīmoniū apparēs z fm iudiciū eccl'ie: iō veri⁹ vī q vterq; ē foznicatoꝛ. qz nō ē mrīmoniū. bigamus āt ē: nō pp ſacm ſz ꝓpter affectū cū ope ſubſecuto z i facie eccl'ie vel pꝛeſumptū. de bigamis. c. vlti.

Quantū ad gntū arti. ꝺ punitōe ſūt gnq̄ ꝺnes fz gn q̄z penas. ¶ ꝓria. pena ꝺbētiū ꝺ iterdictū eccl'ie ſpāle vl' gnāle: vl' bānis ſine diſpēſatōe omiſſis: ē ille gittimitas pueroꝝ quo ad foꝛū eccl'ie i bñficys z oꝛdib⁹: z quo ad aliū foꝛ i ſucceſſiōib⁹ ſi ſit ipedimētū: neutri⁹ igno rātia ſuffragāte: qñ alteri⁹ ignoꝛātia excuſaret ſi in facie ec cleſie fieret. ſi āt vterq; ſciret nll'a ſolēnitas excuſarz. ꝺ clā. deſpō. cū inhibitio. ¶ 2ª pena ē nō illata ſz iferēda: ſuſpen ſio. ſ. ſacerdoti parochiali ipi⁹ viri z foꝛte vꝛoris q ſciuit et nō ꝓhibuit. Itē religioſo aſſiſtēti ēt ſi exēpt⁹ ē: qz rōne deli cti ſoꝛtiꝛ gs foꝛ: qō eſt vez idiſtincte ſi eēt canon late ſnie: qz nll's ē exēpt⁹ a foꝛo pape q ius illud ꝺidit. ſz qz ē canon ſnie ferēde: tūc ſi ē exēpt⁹ coi exēptōe ab eodē pt ſuſpēdi a quo nō exēptus. ſi āt tali exēptōe q nec ēt rōne delicti ſoꝛ tiatur foꝛum: tūc a ſuo iudice priuilegiato debet ſuſpēdi ñ ab alio. hec aūt pena debetur non ſoluz bñdicenti vel faci enti: ſed non ꝓhibēti ſacerdoti: aſſiſtenti etiā ignoꝛāti cano nes penitētiales ſpetiales aut ſtatuta ſynodalia: qz imperi tia culpe annumeratur. z turpe eſt nobili z patricio ignoꝛa re iura in quibus verſatur. ¶ 3ª pena eſt excōicatio ꝺ celā tem quādo lata ē: quam icurrit oīs q ſcit z nō reuellat: qz B eſt moꝛtale occultare veritatem ēt occultam ei qui poteſt pꝛodeſſe non obeſſe: dum tamen ſciat al'r q̄ p ꝓfeſſionē ēt

si sub secreto suscepisset: sic q nulli viuenti quacūq; ex cā dicere: q iniusta pmissio fuit: dū tñ nō recepisset sub sigillo cōfessionis. Dico aūt de illo q est aliene parochie: q ille eo ipo q nō idicat delingt ibi vbi reuelare debuit. hoc autez ē in parochia illius: & sic rōne delicti sortit fo. ibi. n. rōne omissiōis sortit gs fo: vbi debebat facere qō omisit. Ur ād q si sciat p fessionē qō debeat dre: de adlteris. c. Significasti: vbi sacerdos dixit epo eccliam pollutā celās nomē adulteri: qō tamē nesciebat nisi p fessionē. sed istō fuit q mulier iā publice erat illud cōfessa: & sic non reuelauit nisi als scitū & psonā tacuit. & ppter ß remediū recōciliādo ecclesiā adhibitū fuit. ppter qō illa reuelatio nulli nocuit: sz pfuit. si āt alr nō fuisset publicatū nihil dicere debuit. hic āt ēt si alr impedimētū ab vno sciret: nō deberet sciēs p fessionē dicere. q si psonā nō noiaret: ipi psone nō pōt mederi: sic ibi medebat eccl'ie. si āt psonā noiaret: tūc reuellaret p fessionē. Aly vo dicūt q q̄uis sciat alr q̄ per cōfessionez nisi posset pbare p testes: nō tenet dicere: q nō hz effectū alio negāte. Aly dñt q tenet dicere q̄ fūt spōsalia nō iurata. q tūc ad testimoniū vni⁹ suspēdit alr nō. Aly dñt q si est secretū maxie ex forma: q pmisit celare: nō licz pdere: sed tunc solū q̄ publicū. sicut nec i iudicio tenet testis deponere ꝯ aliqnē de crimie nō occulto: qō ad iudicē sic ptinet ingsitio. sz i casu i quo tenet dicere: si nō dic bñ incurrit sniam: sz primā opionē. ¶ 4ª. pena ē iuxta pmā accusatio post mortē i perpetuū vt fily repellāt a successiōe & dignitate. ¶ Sz tūc est dubiū si filius vel filia pñt exheredari: q ꝯbunt mrimoniū pre inscio vel parēte. Et dñt qdā q filius vel filia itrans religionē pentib⁹ iscys vel iuitis nō dz exheredari sz laudari. C. de epi. & cle. l. ylti. sed ꝯbens matrimoniū iscys vel iuitis pentib⁹: filia maxie cū vili psona mereť exheredari. sicut & si luxuriosā agat vitā: q̄uis non sic exprimať. vt auc. vt cū de ap. con. §. cās. Dico aūt ēt in foro cōsciētie. nā pr offensā remittere dz. sz nō tenet ius si bi acqsitū relinq̄re. Sz q ñ ē exp̄ssū & pene sūt restrigēde. iō oōm ē oppositū q filius vl filia ꝯbens pre iuito vl ignorante: sz posšit peccare si pp solā voluptatez hoc faciat: als si: q patre errat ñ peccat: neutro tñ casu pp hoc exhereda ri pōt: q nō ē luxuriosaz vitā agere mrimoniū ꝯbere sz pp voluptatē. ¶ 5ª pena ē arbitraria ꝯbēti & aly ēt exēpto infligēda: nec si exēpto q rōne delicti ēt nō sortiať forū. oēs aūt pene iste exprimunt in dicta decretali. Cum inhibitio. ¶ Ad arm dicēdū ē q i hoc non statur illi legi.

¶ Coactio excludit ꝯsensū ꝯiugalē. Bi. XXIX. a

Portet aūt ꝯsensum cōiugalē liberum eē a coactōe. Coactus. n. consensus q nec cōsensus appellari debet: cōiugiū non facit: sicut testatur Urbanus papa scribēs sancto regi aragonum in hec verba. De neptis tue cōiugio quā te cuidam militi daturū necessitatis instante articulo sub fidei pollicitatōe cōfirmasti: hoc eqtate dictante decreuim⁹: vt si illa virum illuz oīno vt dicit renuit: & i eadē volūtate psistit: vt viro illi se prius ōneget nupturā: nequaq; eā inuitā ac renitentē eiusdē viri cogas ꝯiugio copulari. Idē. Si verū eē cōstiterit q̄ nobis legati iordanis pncipis retulerūt. s. q ipe coactus & dolēs filiam suā flentem & p viri⁹ renitentē: Raynaldo despon sauerit: qm̄ legū & canonuz auctoritas talia sponsalia nō approbat: ne ignorantibus leges & canones nimis durum videatur: ita sniam temperamus: vt si princeps cum assensu filie id quod ceptū ē perficere voluerit: concedamus. Sin autez legatus noster vtraq; ptes audiat: & si nihil fuerit ex parte raynaldi q̄ amplius impediat ab ipo iordane sacz quo cōstent hec q̄ dicta sunt accipiat. & nos canonū & legū scripta sequentes: deinceps non pbibem⁹ qn alij viro si voluerit predicta ei⁹ filia tñ: i dño nubat. Ex his apparet coniugiū fieri inter cōsentiētes & spontaneos: nō inter reintentes & iuitos. Uerūtñ qui inuiti & coacti ꝯiuncti sunt: si postea ab aliquo tēporis spacio sine contradictione & querimonia cohabitauerit facultate discedēdi vel reclamādi habita cōsentire vidētur: & consensus ille cōsequēs supplet: quod precedens coactio tulerat.

¶ In libro pandectaruz. b

Sentire aūt pbatur qui euidenter non c cōtradicit hz illō. In spōsalib⁹ eorū consensus exigēdus ē quoz i nuptijs desiderať. Intelligiť tñ sēp patri filie cōsentire nisi euidenter dissentiat. Idē. Spōsalia sicut nuptie cōsēsu fiūt cōtrahētiū: & iō sicut i nuptijs: ita & spōsalib⁹ patrisfamilias filiā consentire oz: q̄ si pris volūtati ñ repugnat: cōsētire itelligiť. Qō I

Circa di. 29. q̄rūť duo. p de ipedimento met⁹. 2º de cōditionib⁹ appositis. ¶ p igr q̄riť an met⁹ mrimo^m ipediat. et vr q ñ: q coacta voluntas: volūtas ē. ¶ Cōtra ē magr. ¶ R⁰. ß sr. §. videª. p quo cadat vi i volūtatē. 2º quo met⁹. 3º quo p metū mrimo^m irritať 4º quo mrimoniū tale postea cōfirmať 5º vt met⁹ ipediat spōsalia iurata.

Quantū ad p^m sūt. 3. ꝯnes. ¶ p^a q ꝙ^m ad actū ipatuz respectu cuiuscūq; potētie organice: & oīgāl volūtas pt cogi: sic. s. itelligē q gcqd velit fieri vl nō fieri ex se & itellectū: pt oppo^m eē p actionē violētā alteri⁹: q qñ ñ obedit mobile mouēti ad nutū: vl si obedit ad nutū natū ē alreri magis obedire: & alteri⁹ ꝯriā ipssionē recipe respectu b⁹ mobil' mouēs pt cogi ñ i se: sz i illo mobili. q. s. ꝯ motionē suam mouebiť: sic respectu corpis mouentis cui aliō ñ obedit ad nutum pt eē violē^a: & re^u moti ab iferiore ag'o re^u fōtioz & supoz is: sic āt ē ß. g̃. &c. Si dicať g volūtas cogiť pduatiue: q ñ pt volūtas velle nisi itellectu cogitāte nec ille nisi cōsensu sētiēte: & si ille pt pbiberi a suo actu sic claudiť ocl's vt ñ videat: sic itellect⁹ vt ñ itelligat: & p ꝙns volūtas vt ñ appetat: & sic ei⁹ act⁹ pduāť. vl positiue: q si ꝯ volūtatē mulier sētiať: p ꝙns cogitať: & p ꝙns ꝯ volūtatez appetiť. dōz q ñ segr. p q: z vez sit sensu ñ sētiēte saltē iteriozi: itellectū ñ cogitare: nec volūtatē velle: ß tñ ñ ē alterū ipoz cogi: cū ß sit eorū nā ñ hre actū siñ obo: sic ñ cogiť ocl's si visibile sibi sōtrabiť. p ß. n. nulla violē^a sibi iferetur: & tñ act⁹ q erat p ß sōtrabiť: vl q erat futur⁹ suspendiť. Ad aliō ēt dōz q q̄uis sit neče sēsu phātasiāte itellectū intelligeť saltē i vigilia: ñ tñ ē coactio: q: ista ē e⁹ nā: sic neče ē ocl's aptū videť colorē sub lūine pñtatū: siñ violē^a. tñ imo ōlectabiliť aliqñ. Ulter⁹ āt ñ neče ē pp ß itellcm cogitaťp tice: vl si cogitat p̄tice ñ neče ē alterꝫ iudicať: & si ex appēti b⁹ p tūc nō occurreret q̄re: eēt alr iudicā^m: ōs tñ ispirat ne ad pecādum cogať: nisi forte ß ille p p^m pctū demeruerit

Et hic cēt vnus modus ḡre peccatū qō p pnīaz nō dilluit suo pōdere ad aliud trahit. Quōcūq; aūt sequaī actus speculatiue vl̄ practice vel volūtarie vel necessario: nō est violētia vel naturalis pfectio. Uolūtas āt nisi adsit cogitatio practica ꝛ determinata: non necessario vult: ꝛ qñ sic vult: naturaliꝛ vult. Uñ non ē coactio sed salus ꝛ pfectio. ¶ z^a 2^æ q. 6 ē q nō pōt cogi cū tū ad actū elicitū g est velle vel nolle pp duo. Primo: qz sicut mā est nata recipe oēm formam cū tū ē ō se nullā r̄cipit violēter: sz ē sibi ois gnatio nālis: qz appetit formā vt turpe bonū: ꝛ ois forma ē sue cēntie perfectiua ꝛ saluatiua: sic volūtas respectu ois actus volēdi: īmo ois potētia appetitiua ꝛ sensitiua ē inuiolētabiliꝛ respectu actus eliciti. Uñ ipoſle ē q in visu sit aliqō videre violētū: sz oē videre ē sibi naturale ꝛ nullū violētū. sicut calor ē aq̄ īnālis: ꝛ oē cognoscere ꝛ appetere ē naturaliꝛ bonū ipi⁹ appetitus ꝛ potētie cognoscitiue: vñ ꝛ intellectio falsa est bonum ipi⁹ intellect⁹ absolute loquēdo: ꝛ tātū ē de pfectiōe naturali in ītellectiōe mala sicut ī bona ꝛ vera: qz eadem oño sola mutatione obi fit de falsa vā: similiꝛ ēt ī volūtate. Qō g̃ dr̄ q verū ē bonū intellectus ꝛ falsū malū ei⁹: itelligē dū ē obiue: non sbiue: relatiue: nō absolute. Alia rō ē: qz impoſle ē ɔria īesse eidē: vel q idē fm idē sit volitū ꝛ nō volitum. Ois aūt actus g ē ī volūtate ē vel eē pōt volitus etiā actus nolēdi: qz nō est minus volūtariū nolle q̄ velle. Uñ Aug. Qui diligit ꝓximū nēce ē vt ipam dilectionē diligat. Qui aūt odit aliquē: nō pp b odit ipm odiumꝫmo diligit ipm: sicut peccator dolet de peccato ꝛ odit ꝛ gaudet de ipo dolore ꝛ odio. Si g̃ cēt actus aliqs ī volūtate ab ea elicitus vel ēt ipressus q tñ cēt velle vel nolle: tātū cēt volit⁹ ꝛ voluntarius īquātū eius actus. Si aūt cū b cēt nō volitus vel odio habitus ꝛ inuolūtarius cēt ɔdictio: vñ ē ipoſle q respectu eius cogaī. ¶ z^a 2^æ ē q volūtas pōt cogi large loquēdo quātū ē ad aliqd impſſū: qō tñ ñ sit velle nec nolle: put volūtatē cogi ē aliqd eē ī ea ɔ ei⁹ īclinationē. Sicut enim pōt eēi voluntate aliqs hītus acqsitus per actus volēdi malos de quo volūtas penitētis dolet: de quo posset ītelligi illud. video aliā legē in mēbris meis repugnātē legi mētis mee: nō solū ī sensu sz ēt ī voluntate pōt hō hr̄e a studio habitū ɔriū detestatiuū: sic a deo pōt aliquid imprimi volūtati qō ipi volūtati displicebit: ꝛ cēt ɔ eius volitionē: ꝛ tale qd forte ē illud cēntiale de pena dānatoꝝ: qō ē ī voluntate. s. a deo īmediate vel mediāte igne īmissū: qō est a voluntate sūme odio habitū: cū quo de nullo alio pōt gaudere: ꝛ illud erit ɔriū non formaliter actui voluntatis: qa sic nō staret cū ipo: nec ipi nāe volūtatis: qz tūc destrueret eā: sed sicut habitus vicios⁹ ē ī voluntate penitētis ɔrius obiue respectu actus: non aūt subiue respectu nature potētie: vñ nec eam destruit. sic ꝛ b: iō tc.

p^æ 2^æ **Secūdus** articulus ē videre qūo metus cadat in voluntate: vbi sūt q̄tuor ɔclones. ¶ Prima q qñcūq; volūtas ɔsentit ī aliqd metu territa alias nō cōsensura: dr̄ tunc metus cadere ī volūtatē: q nō cogitur: qz non obstante tali metu potuit si voluit nō ɔsentire: sicut in illo qui pp naufragiū ꝓycit merces ī mari⁹ vel āputat sibi mēbrū: ne perdat totū corpus. ¶ z^a 2^æ est. q metus aliqñ cadit ī ɔstantē virū: aliqñ nō: ad qō oz ɔsiderare ꝛ ipm pi culū ī se ꝛ absolute. ꝛ ī cōpatione ad agēdū vel omittēdū. Aliqd. n. est de se terribile: vt illa q̄ in illo versu ɔtinentur. Stupri siue status verbex atq; necis. Dō. n. ɔstans timet morte sicut ꝛxps: ꝛ debone stationem stupri multo plus sicut Susanna q̄ maluit lapidari: ꝛ seruitutē: sicut ꝓ excutiendo iugo seruitutis multi exponūt se morti: qz seruitus moꝛs ciuilis ē. Similiter ꝓ grauia vbera: qz minima pena corporalis est maior maxima pecuniaria fm iura: sed sunt aliq̄ penalia de se a ɔstante viro non formidabilia sed contēptibilia: inter q̄ ēt ɔputaī timor ifamie: cui aliter pōt occurri: ꝛ damni tēporalis: ꝛ ɔiucy ꝛ b: ꝛ siliꝛ est timor exō municatiōis: cuius glo. dicat de restī. spo. q ē iustus timor Sed ꝛ ista quattuor q̄ fm se incutiunt iustū timorē pñt cō parari maioribus malis: respectu quoꝝ nō cēt iust⁹ timor. sed magis sūt eligenda: puta peccato vel alij. ¶ z^a 2^æ ē q respectu matrimony ista sūt iustus metus. Pōt. n. fm rectā rōnem optari cē in matrimōio potius cū morī vel graue uerberari vel ī carcerari: qz tūc bō sibi non pōt remediū querere: vel in seruitute: qz multo minor ē seruit⁹ matrimony cū alia: ī qua gdgd ē seruī totū ē dñi: sz in matrimonio nō ē b nisi quo ad actū carnalē. ¶ 4^a 2^æ ē q respectu actus fornicary nō pōt cē iust⁹ met⁹: qz meli⁹ est oīa mala pati cū soli malo ɔsentire. 3^æ 2^æ 4^a 2^æ

Tertius articulus est videre qūo vis vel met⁹ īpediant ꝛ dirimāt matrimoniū: vbi sunt. 3. ɔnes: ¶ Prīa. q si ē met⁹ q cadit ī ɔstātē virū nō ē mr̄imoniuz nec q̄ ad iudiciū eccl̄ie nec ɔscientie: ēt si ve ɔsēsit: qz ɔsēsus liber nō fuit: qz sicut nō sufficit cōsēsus ad matrimoniū impuberis sicut puberis. qz ñ ē eq̄ pfect⁹: sic nō sufficit cōsensus nō liber: qz nō ē eq̄ pfect⁹. ¶ Sz ex b vr̄ matrimoniū nō cē sacr̄z: qz ī oi vo sacro ex īterioꝛe cōsēsu: lz p metū quē cūq; extorto verū sacr̄z suscipiī: vt ī bap⁰. ordinatiōe. ꝛ cōfirmatiōe. g̃ vel matrimonū ñ ē sacr̄z vel sufficit consensus cūis meticulēt⁹. ¶ Et dicēdū q illud ē vex ī sacr̄is: ō q̄x eēntia nō ē act⁹ suscipientis: pp qō non mutaī eēntia sacri nō mutato actu suscipiētis ō libero ī nō liberū: sec⁹ ī alys. Nā cōstat pnīaz eē sacr̄z: sz qz de ei⁹ eēntia ē actus suscipiētis: inde ē q nisi sit lib nihil ē actu ipo iure: vtputa si qs ñ pp deū sed pure pp timorē ɔfiteret nō eēt verū sacr̄m: ꝛ siliter ē ī matrimonio: sec⁹ āt ē in alys. Nā si cōsēsus baptizandi eēt de eēntia ī baptizando: tūc nō posset puer baptiçari: qz nō pōt hr̄e ɔsensū: qz qō est de eēntia sacri apud oēs eq̄ custodiī. ¶ z^a 2^æ ē. q si nō sit metus cadēs ī ɔstātē virū: vel fuerīt blādicie vel hō: q̄ magis alliciūt ɔsēsū: ē matrimoniū: supposito q sit cōsēsus vus: qz si nō sit ɔsensus ver⁹ siue ipediat met⁹ iust⁹ siue ñ iust⁹: eccl̄ia ñ pōt facere q sit vex matrimoniū. Sz qñ ē ñ iust⁹ met⁹: rō q̄re nō ipedit ē: qz eccl̄ia ñ statuit nec forte statuere potuit. Qō g̃ dñt aliq q icōstās ita timet pp leuē metū sicut ɔstās pp iustū: ꝛ p ɔns ē eq̄ ñ liber b sīē ibi: ꝛ si ibi ipedit ꝓpter defectuz libertatis. g̃ ꝛ b: ñ valet: qz met⁹ ipedit matrimoniū pp statutū eccl̄ie ñ diuinū. Qz g̃ eccl̄ia punit ꝛ afficit actū exteriorē ñ īteriorē nisi ī respectu ad exteriorē: ē āt iustū subuēire illi q passus ē iustū metū: qz fecit qō debuit de duobus malis min⁹ eligēdo: iō eccl̄ia reddit ihabilē ad ɔbēdū pro hac vice ipz metū iferētē: ipz puniēdo eo mō q̄ pp q̄daz crimia ipa facē ñ eē mr̄imōiū: ēt ɔcurrēte ɔsēsu. Et siliꝛ reddit ihabilē ad mr̄imo^m ipz passū iustū metū ī sui fauorē ipi sb ueniēdo: qz visiliꝛ ē q sibi ñ placeat simpliꝛ cui ñ ɔsētit nisi durāte iusto metu. E ɔrio āt qñ fuit iust⁹ met⁹: nec īferēs tā grauiter peccauit: vñ nec tātū ē puniēdus: nec metū passus q fecē qō ñ ōbuit trepidādo vbi ñ fuit timor p̄ferendo min⁹ bonū maiori mereī p̄uilegiū. Uñ si iuste sūt leges restituētes ī tegrū illū q passus ē iustū metū: ñ illuz q fuit nimis meticulēt⁹: siliꝛ ꝛ iusti sūt canōes irritātes mr̄imōiū ɔctū q iustū metū: ñ q ñ iustum: vñ ɔcurrit duplex cā: fauor vni⁹ ꝛ odiū alteri⁹: lz āt odiū sufficeret illi⁹ q ī mr̄imo^m peccauit sīē qñ polluit q adulteriū: ꝛ postea duxit eādē in mr̄imoniū: tñ b ē p̄ncipaliꝛ pp fauorē met⁹ passi: q pōt renuncia re. ¶ z^a 2^æ ē. q ille q ɔfitetur metu ēt ñ cadēte in cōstantē: nullū sacr̄z recipit: qz ō iure diuīo: ñ būano īterioꝛ pnīa q̄ ē ɔsēsus lib: ē ps sacr̄i: sine q̄ ñ ē sacr̄z iuꝛ diui⁹: qō pōt afficere actū īteriorē: vñ taliꝛ teneī itex ɔfiteri: ꝛ si ñ forte illo no: qō est iuris positiui: tñ qñqz ante mortem: qō est iuris diuini: qz ēt confessio fm nomē libertatē importat. 3^æ 2^æ

Quartus articulus ē videre. qūo tale mr̄imōiū ɔfirmaī: vbi sūt q̄tuor ɔnes. ¶ Prīa ɔ ē q cō firmaī p ɔsēsū sequētē durāte p consensū: qz lz fm leges ꝛ p^æ 2^æ

antiquos canones raptor nō possit ꝺhere cū rapta: pōt tñ ſm illud de rapto. c. vltimo ſi diſſenſio trāſeat i conſenſū: ⁊ qꝺ ab initio diſplicuit icipiat cōplacere. Uel forte leges ⁊ ātiq canones loquūt ō raptu ad coitū: nō de raptu ad matrimoniū. ¶ 2ª 2° é. qꝺ ſi metū iferēs peniteat: ſicut amonq exoſā habuit thamar poſtq̄ corruperat eā: ⁊ iuitā expellu fecit: nō é matrimoniū: exquo mutui cōſenſus nūq̄ concurrerunt: ⁊ ſimilr qui vnus voluit alius noluit ⁊ e2°: quia cās eēntiales oz cōcurrere ad effectū: ſz nihilomin9 ipe tenetur cū ea cōtrahere ſi ipa ⁊ amici velit: ſi pōt ⁊ forte gratis: ⁊ ſi nō pōt cū ipa ꝺhere vel ipa vel amici nolunt: teneť eam ꝺotare. c. ar^m de adulter. c. i. ⁊. z. ¶ 3ª 2° é dubia. ſ. qꝺ cō firmať matrimoniū quo ad iudiciū eccl'ie p cōſenſū i carnalē copulā. Si enī cōfiteať ſe cōſenſiſſe i carnalē copulā metu mortis: ſz nūq̄ i matrimoniū: iudicabiť matrimo^m: qꝛ ſi ꝺfiteret ſe ꝺixiſſe p verba de p̄ſenti p metū non iuſtū: iudicať p matrimonio. Cū ģ reſpectu fornicatiōis oīs met9 ſit nō iuſtus: ſi cōfiteť ſe ꝺſēſiſſe i carnalē coplaz nō in matrimoniū metu mortis: ꝺfiteť ſe cōſenſiſſe ſine iuſto metu ģ per idē é ac ſi ſponte cōſēſiſſet. Si aūt ſpōte cōſēſiſſet in carnalē copulā poſt violētā traductionē: q̄uis diceret ſe ñ cōſenſiſſe in matrimoniū: nō crederet: ſed iudicaret p matrimonio: ſicut ſi ꝺfiteret ſe doloſe ꝺixiſſe p verba de p̄ſenti vel poſt ſponſalia ſolū carnalē copulā deceptoriā: iudicať matrimoniū. ģ ⁊ h. Oz ģ qꝺ ſi cōfiteť vel p̄bať carnalis copula alleget nō metū ſz vim: ⁊ neget ꝺſenſū nō ſolū i matrimoniū ſz ēt in carnalē copulā: ⁊ p̄bato iuſto metu tpe matriony: ⁊ durāte tpe copl'e ſatis vr cē vis ⁊ opp̄ſſio: qꝛ p̄ſumitur nō cōſēſiſſe in peccatū mortale ſi in ipm matrimoniū nō poterat ſinē mortali cōſentire. ¶ 4ª 2° é. qꝺ ſine cōſenſu cetera ēt coitus fruſtraň: qꝛ i foro cōſcientie nūq̄ ē matrimoniū niſi cōſenſerit i ipm matrimoniū.

Quantum ad 5^m articl'm de metu ſponſaliorū iuratorū ſūt due opiniōes. ¶ Prima quorū dā dicētiū qꝺ ſpōſalia ꝺicta per metū cadētē i cōſtantē virum ⁊ iuramēto firmata tenēt ⁊ obligāt i foro ꝺſciētie: qō ſic declarāt. Quocūq̄ metu bō ſciēter iurat fl'm: periurat: qōlibet āt piuriū ſciēter ꝺmiſſū é peccatū mortale. Null9 ģ met9 excuſat piurātē a peccato mortali: ſz q̄ p iuramētū ſe p̄miſit ducturū aliquā i vxorē: ſi qō iurauit nō iplet piurat: ad qō ſegť qꝺ mortalr peccat: ſz qlibet obligaťad vitādū peccatū mortale. ģ ⁊c. Sz in foro exteriori non reputareť obligat9: eo qꝺ eccl'ia p̄ſumeret ꝺſēſū iterioré nō affuiſſe. 2° p̄bať ſic: qꝛ non é neceſſaria abſolō a iuramēto: qō ipo iure obligat: ſz romani pōtifices tales a iuramēti nexib9 abſoluerūt. ex. ō iurīur. Uex. ģ tale iuram^m nō eſt ipo iur nullū: ſz é obligatoriū. 3° ſic. Renūciatio electiōis facta p metū ſi ſit iuramēto firmata: é obligatoria. ex ō bis q̄ vi me. ve cā fiūt. ad auŕs: ſz mior ꝺſēſus ſ̄grit ad ſpōſalia ꝺhēda q̄ ad al's obligatōes ꝺhēdas: qō p̄z: qꝛ ſeptēnes p̄ñt ꝺher ſpōſalia: cū tñ pp ōfectū diſcretōis ad al's obligatōes ſint iepti. ģ ⁊c. 4° ſic. zz. q. 4. Inter cetera. dr ō q̄dam g tiore neceſſ ipulſus ſue ꝺcubīe iuramēto firmauit ipaz ſuſcipe i ꝺiugē: qō qꝛ quā p9 būerat ñ é pctīn ſuſcipe i ꝺiugē: matrimōiū fit i ō firmū ⁊ ſtabile. ¶ Alij ꝺñt qꝺ ſpōſalia p̄dicta ñ tenēt ipo iure i aliq̄ foro: qꝛ nec ōs nec eccl'ia voluerť tale iuramētū obligatoriū eē reſpectu eoꝝ i gb9 maxīa regrit libtas ō q̄z nūero é ꝺct9 ſpōſaliorū ⁊ pfeſſio religiōis: vñ pfeſſio i rligiōe fcā pp metū mortis ñ obligat. ex ō bis q̄ me. ue cā fiūt. c. i. ⁊. 15. q. i. Nō é: dr qꝺ volūtariū ſibi milité elegit xp̄s. Jté B̄ p̄bať ſcōo ſic. Fortior é obliga° p ofeſſū ō p̄ñti q̄z p ofeſſū ō futuro. ſz p̄dicta coactio ipedit obligationē p ofeſſū ō p̄ñti. ģ ⁊c. 3° ſic. ex. ō bis q̄ ui me. ue cā fiunt. Abbas. glo. matrimo^m ꝺctū p metū ñ tz nec obligať ģ B̄ facit ēt ſi iurat. ģ a filī in ſpōſalib9. 4° qꝛ ei q p metuz eccl'iaz ſuā penit9 objurat: ōbēt reſtitui vniuerſa: vt ibidez dr i textu ſz ſi tale iuramētū obligaret ñ ōberēt reſtitui. ģ iuramētū metu extorū ñ obligat. ¶ Qui igiť vult tenere p̄mā opionē pōt dicere ad duo p̄ falſa qꝺ loquūt de obligatione i foro exteriori. ¶ Ad 3^m qꝺ mi. é fl'a. Quedā. n. ſunt promiſſiones facte p metum cadētē i oſtātē virū q̄ ñ ſunt nulle ipo iure: que tamen reſcindēde ſūt per actionez ſi ſūt pfecte: vtpote qꝛ poſt ſtipulationē nūeratio fcā é. ſi āt ſūt ipfcē: vt ſi poſt ſtipulatiōez nūeratio fcā nō é: reſcidi p̄ñt p exceptōez. ff. qꝺ me. cā. l. Metū p̄ñtez. ℌ. ſz q̄q̄ ptor. ¶ Qui āt vult tenere ſcōaz opinionē pōt dicere ad p̄mū qꝺ q̄dam ſūt p̄miſſiōes q̄ p metū p̄babile extorte nō valēt ipo iure. ¶ Prima ō ꝺtrahēdo matrimoniū. ex. de ſpō. Cū locū. Scōa reſpcū ꝺotis. ff. de his q̄ met9 cā. Si mulier. ℌ. ſi dos. 3ª ō rebus eccl'ie. ō iureiur. ¶ Peruenit. 4ª voti. ex. ō bis q̄ vi me. ve cā fiūt. c. i. 5ª iuriſditōis. ff. de iudi. l. z. 6ª auēte tutorū meticuléta. ff. ō auctor. tu. l. i. ℌ. fi. Et hec hñr ex. ō bis q̄ vi me. ue cā. Abbas. i glo. Quedā āt ſūt q̄ p metū fcā vl' p̄miſſa tenēt qdē ipo iure quouscq̄ ſubueniať metū paſſo auēte ſupioris: g ſuo officio ip̄lorato ⁊ metu p̄bato ꝺz a p̄miſſo abſoluere ⁊ datū facere reſtitui. Decretal'āt i ꝺtrariū allegata nō log tur ō iuramēto p metū extorto: qō nullū é ipſo iure: ſz ō alio. ⁊ ſil'r itelligiť. e. ti. Finaliter ad ſeq̄ntia ſolue: in glo. Abbas. ¶ Ad arg^m p̄ncipale qōnis ꝺōz: qꝺ coacta volūtas: volūtas eſt: ſed nō libera eſt.

Queſtio. II.

Secundo q̄riť an ꝺditio ipoſſis apposita ſpōſalib9 vl' mr̄imonio viciet aut vicieť. ⁊ vr qꝺ bēať p nō adiecta ſicut i legatis ⁊ alijs fauorabilib9: ⁊ é exp̄ſſum. de ꝺdi. appo. c. vlt. ¶ Cōtra. nō é mr̄i moniū ſine ꝺſenſu. nō é āt ꝺſenſus ꝺditionalis ꝺſenſus ꝺditiōe nō extāte. ꝓpter qō ſpōſalia ꝺditionalia ꝺditōe pēdēte vl' deficiēte nō cānt publice honeſtatis iuſtitiā. q̄ſi nulla ꝓpter defectū ꝺſenſus. ģ ſi iſta ꝺditio deficiat: p ꝺñs deficit ꝺſenſus. ¶ B°. qꝛ q̄daz ꝺditio é large dicta: q̄dā ſtricte ⁊ ꝓpie. Pria āt q̄drupler é. ſicut dies: demr̄atio: cā: modus: ſm illos vſus iuriſtaruz. Scito qꝺ vt modus é. ſi ꝺditio. qꝛ cā. demr̄atio q̄z ſz ⁊ adiectiua ſubacta. Jccirco videda ſūt gnq̄z p̄ncipalr. p ō demō ſtratōe. 2° de cā. 3° de modo. 4° de die. 5° de ꝺditōe ſtricte ⁊ ꝓpꝛie dicta.

Circa primū ō demr̄atōe ſūt gnq̄z ꝺnes. ¶ Pria qꝺ demōſtratio nūq̄ ipedit nec ſuſpēdit p ſe: ſz ſp bz p nō adiecta: ſiue ſit honeſta: ſiue ſit honeſta: ſiue ſit iboneſta: ſiue ꝺria mr̄imonio: ſiue nō. vbi gra. accipio vl' accipiā filiā tuā q̄ p̄curauit venena ſterilitatis vel q̄ é ſterilis: qꝛ habeo nimis multos filios. Uñ nō q̄ro plem: ſz ſolū vitare fornicationē: vl q̄ eſt vgo: aut quā audiui eē diuitē: vel filiā tuā vginē. Naz falſa demr̄atio nō viciat legatū. ff. de ꝺditiōib9 ⁊ demr̄atio nib9. l. falſa. nec p ꝺñs mr̄imoniū qō é fauorabili9. ¶ 2ª ō 2° eſt: qꝺ ſi demōſtratio fierz ō futuro. puta: filiā tuā q̄ dabit mihi hoc vel illō: nō é demr̄atio: ſz ꝺditio. vñ idē videť ſic de ꝺditiōe. ¶ 3ª ꝺcl'o eſt: qꝺ ſi demōſtratio ferať ad ꝺditionem impedit nō rōne demr̄atōis: ſz erroris: vt ſi dicat. accipio vel accipiā filiā tuā liberā: ſi ſciret eā ancillā nihilomin9 valeret matrimoniū: ſz ſi ignoraret: tūc nō valeret mr̄imoniū rōne erroris: ēt ſi demr̄atio fuiſſet omiſſa. ¶ 4ª ō eſt qꝺ idē eſt ſi demr̄atio referť ad ſubam. qꝛ error ſubſtātie vel ꝺditōis ipedit: nō aūt qualitatis. ¶ 5ª ō eſt: qꝺ appoſitio demr̄atiōis ad nihil ſeruit: niſi ad tranſferendū forte onus p̄bationis. vnde ꝺtrahо cū te libera. ex hoc p̄ſumiť: qꝺ credebaz te liberā: niſi probes ꝺtrarium.

Secūdus arti. eſt de cā. vbi ſūt q̄tuor ꝺnes. ¶ Pria qꝺ cā habetur p nō adiecta. vñ ſiue ſit vā ſiue ſit falſa pure itelligū ꝺtracta mr̄imoniū ⁊ ſpōſalia: vt ſi dicā accipio vl' accipiā te: qꝛ pater tuus deſpōſauit te mihi vel me tibi: ⁊ nolo venire ꝺ ꝺſiliū ei9: ēt ſi illud nō é vex nihilomin9 eſt vex mr̄imoniū vel ſpōſalia. ¶ 2ª ō eſt: qꝺ ſi ponať i futuro: accipio te vel accipiā te: qꝛ dabis mihi decē

p° opi.

2ª opi.

3ª 2°

4ª 2°

p° 2°

2° 2°

3° 2°

4° 2°

5° 2°

p° 2°

2° 2°

ꝓo dote: nō est ꝓpꝛie cā: cū cāsit ꝓꝛioꝛ effectu: vñ est q̄si modus de quo statiꝫ dicet. ¶ 3ª ꝑ ē q̄ vtriusq; rō ē: qꝛ ōmō stratio ꝛ cā nō respiciūt eēntiā ℨctⁱ: ſz solū cām extrinsecā ℨbēdi vel motiuū: vñ simplr cōsentit i ℨbēdo B vel illud: ſz erat forte i motiuo ad ℨbēdū: sicut is q̄ errorē idebitū soluit ēt si dicat soluo tibi decē: q̄ vel qꝛ mutuasti mihi: nihilominꝰ trāsfert dñiū: qđ nō eēt nisi ꝓhibiret i trāslatiōez. ℨ ꝛ b ē purus ꝓhibus si sit falsa cā adiecta: vel ōmōstratio. ¶ 4ª ꝑ ē: q̄ lz i debito soluto ꝓ errorē bēat locū repetitio: tñ b nō bz locū repetitio: sicut nec restitutio: qꝛ res ꝓꝛius statū imutat ad minus i mr̄imonio: vt notaꝝ. ō resti. ſpo. c. Er parte.

Tertius articlʒ ō mō bz. 7. q̄nes. ¶ ꝑª q̄ si modus ē ℨriⁱ mr̄imonio: tūc viciat ꝛ cōditio: vt si dicā accipio vel accipiam te vt ꝓcures venena sterilitatis: vel bo: ꝛ huiꝰ rō post dicet. ¶ 2ª ꝑ ē q̄ aliud est q̄n ℨriū apponit ꝓ modū pacti q̄tūcūqz i ꝺtinēti: qꝛ tūc ñ viciat mr̄imoⁱ ꝓcedēs q̄tūcūqz ℨ eiⁱ fiaz: qꝛ eodē momēto q̄ ꝛba cōplēt a ꝺo ꝺiungit ꝛ ꝓficit: vñ pactū sine iteruallo non pōt dissoluere: qꝛ nec ꝓhibus direct⁹ dissolueret: vt si statiꝫ post mr̄imoniū dicat vnⁱ volo q̄ ꝓcures venena ꝛc. alʒ nō sit mr̄imoᵐ: ꝛ alⁱ cōsētit: nihil valet B pactū: sicut si statiⁱ vnⁱ diceret ego peniteo ꝛ gto te: ꝛ simlr alⁱ: nichilominus maneret mr̄imoᵐ. ¶ 3ª ꝑ ē q̄ eēt idē ō spōsalibⁱ: si ꝓ mutuum dissēsū nō dissolueret sīn iudicis auctoꝛitate: qꝛ nec ꝑ ℨnꝰ ꝓhibus turpē: ſz qꝛ fm vitatē spōsalia ꝓ dissensū tollunt: iō ꝓ pactū turpe ℨriū i cōtinēti appositū silr dissoluūt. ¶ 4ª ꝑ ē. q̄ aliud ē q̄n B adycit sub noīe modi: qꝛ modus non ē pactū nouū vel diuersū: ſz ē ō eēntia ℨctⁱ cui addit: vt si vē do tibi rē ꝑ. x. vt des mihi codicē: ñ sūt duo ℨctⁱ distincti: ſz vnⁱ: vñ q̄n modus ē ℨriⁱ mr̄imōio i ipo sui initio ℨctⁱ viciū bz vñ viciaꝝ. ¶ 5ª ꝑ ē. q̄ sic ēt videret distinguēdū i ꝓfessiōe q̄n apponit pactū ℨ eēntiā religiōis: qꝛ si ꝓ modum pacti valet ꝓfessio si seq̄t: qꝛ statī ē ibi vicⁱz diuinū qđ perdoies iter quos agit nō pōt solui. Si āt ꝑcedat pactū ℨriū i ꝺtinēti: vel ꝓcomitet modus ℨriⁱ viciat. ¶ 6ª ꝑ ē. q̄ non ē sile ō ℨctibⁱ rex ad ℨctⁱ ꝓsonaꝫ q̄tū ad pactū i ꝺtinēti sequēs: qꝛ ℨrio ꝓhsensu totalr tollit ℨctⁱ rex solo ꝓhsu ℨctus. C. q̄n lic. ab ēp. dis. l. y. isti. gbⁱ mo. tol. ob. ſ. vlt. vñ ꝓ pactū i ꝺtinenti seq̄ns si ē ℨ nāz ℨctⁱ viciaꝝ. ff. ō ℨbē. emp. l. pacta nouissima. Secⁿ āt ō ℨctu ꝓsonarū idissolubili q̄ ē mr̄imoniū: vt dictū ē: ſz quo ad modū ꝓcomitātē ℨrium: ꝛ q̄ ad pactū ꝑcedēs ē sile: qꝛ gdgd ipedit pactū faciēdū: ipedit mr̄imoniū ℨbēdū ꝛ spōsalia q̄ solo ꝓhsensu fiūt: ꝛ sic ō mō ℨrio mr̄imonio idē ē: sicut ō ꝺditiōe infra dicet. ¶ 7ª ꝑ ē. q̄ si modus nō ℨrieⁱ mr̄imonio: tūc aut ē ipole: vt si dicā accipio vel accipiā te vt celebres missā: vel celū digito tāgas: ꝛ tūc bētur ꝓ nō adiecto sicut ꝛ ꝺdicio ꝛ pure ꝛ simplr tenet ℨctⁱ i foꝛo exterioꝛi: aut ē necessariⁱ: vt si dicat accipio te: vt moziaris: vel aligd bō: ꝛ tūc bētur ꝓ ipleto: aut ē possibilis tātū: ꝛ tūc aut ibōestus nō tñ ℨriⁱ mr̄imonio: ꝛ bētur ꝓ nō adiecto sicut i legatis: aut honestⁱ possibilis. ꝛ tunc non suspendit obligationē: qꝛ nā modi ē vt posteriⁱ ipleaꝝ: ſz si ē fauoꝛe apponētis teneꝝ iplere aliⁱ mr̄imonio celebrato vt si dixit accipio te vt des cētū noie dotis: ñ āt si ē gr̄a sui vt accipio te cū. x. libꝛis vt bēas vñ emas tibi fūdū: non teneꝝ nec ante nec post emere. ff. ō ꝺdi. ꝛ ōmo. l. Titio cētū.

Quartus articlʒ ē de sponsalibus ꝛ mr̄imonio ℨctis in diē certū. Et vr̄ q̄ spōsalia vel mr̄imōiū ℨcta i diē nullū effectū bēant añ illū diē: q̄uis sit certū illū diē futurū nō solū vt agi non possit: imo nec vt obligatio ℨ baꝝ: nec affinitas nec publice honestatis iusticia: qꝛ ſz dies q̄ nō bz tacitā ꝺditionē ānexā nō suspēdat obligatiōez: sed tñ actionez vel effectū. Jnsti. de ꝛbo. obli. ſ. Jd āt qđ i diē stipulaꝝ: debeꝝ qdē statī: ſz ꝓus q̄z veniat dies peti nō pōt: tñ dies q̄ bz tacitā ꝺditionē ānexā suspēdit obligationē: ꝛ si nō rōne sui tñ rōe ꝺditiōis: vñ i legato ānuo i quo sūt pla legata: ꝛ qōlibet bz tacitā ꝺditionē si vixerit: puta lego tibi. x. libꝛas q̄libz ānoꝝ: pide bēt ac si dixisset q̄libz ānoꝝ lego tibi. x. lib. post moꝛtē meā si vixeris. Jtē lego tibi. x. libꝛas ꝓma die secūdi āni si tunc vixeris: ꝛ sic de alys. vñ obligatio scōi āni nō cedit ante ꝓmā diē secūdi āni: nec terty ante ꝓmā diē terty: ꝛ sic ō singulis: qꝛ ꝺditio tacita suspēdit eaz. Si. n. moziⁿ nō trāsmittit legatū ad heredē. Sz i stipulationeaz ānua ñ itelligit tacita ꝺditio si vixerit. cū trāsmittitur ad heredē: imo siue moziaꝝ siue viuat bz effectū suum: vñ ibi obligatio nō differt: sed tñ petitio. ſz i sponsalibⁱ ℨctis i diē tacita ꝺditio itelligit: si vixerit: qꝛ spōsalia ñ trāseunt ad hr̄edē sicut nec legatū ānuū: vñ obligatio suspēdit vsq; ad diē: ꝛ si nō rōne diei q̄ certa ē: tñ rōne ꝺditionis q̄ icerta ē. Nā icertū ē vtr̄ tūc viuat. Jgit si ꝓmisi alicui q̄ ducaz eaz i pascate: medio tpe: si ℨbo cū sanguinea tenet. Sz fm vitatē nō videtur q̄ suspēdat: qꝛ dies q̄ bz ꝺditionē ānexā tacitā voluntariā q̄ pōt apponi ꝛ non apponi bñ suspendit obligationē: sicut i casu ℨrio. Poterat. n. testaꝛ legare illi ꝛ hr̄dibⁱ suis i ꝑpetuū: vñ cōditio si vixerit volūtaria fuit: ſz i sponsalibⁱ ꝛ mr̄imonio cōditio si vixerit necessaria est. Nō. n. pōt q̄s stipulari sibi vxoꝛē ꝛ hr̄dibⁱ: vñ ꝺditio si vixero itelligit necessario tacite: talis āt ꝺditio nō facit ꝺditionale illō qđ agit: vñ ēt si dicaꝝ accipio te i vxoꝛē si vixero talis ꝺditio ñ suspēdit obligationē. Et silr si dicerē accipiā te die dñico si vixero: sicut pz ꝓ sile: ꝓmitto tibi q̄ faciā tibi domū i pascha ꝓ me ipz tacita ꝺditio itelligit si vixero: qꝛ ipole ē q̄ moꝛtuⁱ faciā ꝓ meipz: ꝛ tñ nō suspēdit obligatio: qꝛ gñalr dies appositⁱ ꝓmissiōi inter terminos non suspendit obligationem. Et sic spōsalia i diē iterī causant publice honestatis iustitiam.

Quintus articlʒ de cōditione ꝓpe dicta. 8. bz q̄nes. ¶ ꝑª: qꝛ aut ē ō ꝓterito aut ō pñti: ꝛ tē si ita ē stati valet: si nō: ñ. Qđ. n. nō mutaꝝ q̄re stare ꝓhibeꝝ: vñ cū nō iueniaꝝ ℨriū spālr statutum i mr̄imōio sequēdū est ius cōe qđ bēt ilstit. ō vbo. obli. ſ. ꝺditiōes q̄ ad ꝓteritū tps vel ad pñs referūt: aut stati ifirmāt obligationē: aut oio ñ dr̄nt: veluti si Titius ꝓsul fuit vel Meuiⁿ viuit dare spondēs: nā si nō sūt ea ita: nihil valet stipl̄atio: si āt ita sebñt stati valet. Que. n. ꝓ rerū nām certa sūt nō moꝛtur obligatione: ſz apud nos icerta sint: vñ si dicat accipio vl̄ accipiā te si vsa fuisset venenis sterilitatis: vl̄ vteris mō: si B ē verum erit mr̄imoᵐ. si nō: ñ. ¶ Sz ℨ B argui pōt dupl̄r. Prio sic. ꝺditio ℨria mr̄imōio viciat: ſz cōditio vtēdi veneno ē ℨria mr̄imonio. g̃ ꝛc. Solo verū ē q̄n ē de futuro: alʒ nō ē ꝑpe ꝺditio: qꝛ ēt si eēt ō futuro ñ ℨria huic mr̄imonio: vt si puaret fetu aliā q̄z scipaz: nihilominⁿ eēt mr̄imoniū si eēt vera qꝛ nō eēt ℨria mr̄imonio ℨbēdo: ſz sit ℨria alʒ: ꝛ nihil coꝛrūpit nisi a suo ℨrio. Nā cecitas soꝛtis ñ ꝓuat visū platōis: qđ āt ē ꝓteritū vl̄ pñs nō ē ℨriū ei qđ futurū ē: vñ si sic poneꝝ ꝺditio vel de ꝓterito vl̄ pñti qđ tāgeret futurū: puta si iueniſti vel hēs venena sterilitatis ad vtēdū i mr̄imonio nr̄o: ipediret: nō rōne ꝺditiōis ō ꝓterito vl̄ ō futuro: sed rōe modi ō futuro. ¶ Jtē ℨ: qꝛ ꝺditio turpis ñ ℨria ꝛ ipossibilis ꝓ nō adiecta bēt. Lū āt dr̄ ℨbo tecū si occidisti virum tuū ē honesta: ꝛ si dicaꝝ si pr̄ meⁿ ōspōsabit me tibi: aut ō spōsauit: ꝛ sic tenet aut ñ: ꝛ tūc ē ipole desponsasse: ꝛ sic habeꝝ ꝓ ñ adiecta. Solo ꝺditio ipolis ō futuro q̄ ē simplr i possibil: ꝛ ꝑ se bētur ꝓ nō adiecta: ꝛ silr ꝺditio ō ꝓterito forte: vt pote si dicaꝝ si sol ñ fuit ortⁿ beri: ſz ōtingēs ñ ē necessaria nisi p accns. Nā absolute ꝛ ꝑ se pole fuit pr̄ez meū desponsasse me: ſz supposito q̄ ñ fecerit ipole ē fecisse. ꝛ iura q̄ B dicūt loquūt ō ꝺditione i futuro. Silr ꝺditio turpis ō futuro q̄ icitat ad peccādū bētur ꝓ ñ adiecta: ñ sic āt de ꝓterito vl̄ pñti. g̃ ꝛc. ¶ 2ª ꝑ ē qñ ꝺditio ō futuro necessaria ō iuꝝ vt qꝛ dicꝝ iuꝺe aut saracene accipiā te si fueriſ xp̃ana: ꝛ tē

exīte ꝺditione tenet qꝺ actū ē: ꝺficiēte nihil ē actū: nec ēt pōt ab hac cōditione recedi p carnalez copulā: vel ꝺsensū ꝺ pītī: qz nō ē mr̄imōiū cū ifidelib⁹: imo si hec ꝺditio omittaf nihil agiť. honesta. n. ē z necessaria. z 28. q. i. Nō oz. ℂ 3ª 3° 3ª ꝺ° ē. qñ cōditio est necessaria ꝺ facto z nā: vt si sol cras ozietur: z tūc hētur p ipleta nec suspendit obligationē: nec exactiōez. ℂ Sz ꝺ dies min⁹ suspēdit obligationē q̄ cōditio: sz si dicā accipiā te dñica die i oztu solis: non teneoz te accipere ante illā horā. g̃ a sili si dicā accipiā te si sol oriať die dñica vsq; tūc debes expectare: qz ēt h̄ subitelligiť tacita ꝺditio si vixerit. ℂ Solo. dies nō pl⁹ suspēdit obligationē q̄ ꝺditio ceteris partib⁹: sz qñ dies ponit ad suspēdēdum nō ꝺditio: tūc sec⁹ ē: z sic ē h̄. Cū. n. dico p̄mitto tibi. x. cras qñ sol oziet: sensus ē: cras qñ verū erit dicere sol oriť. Sed cū dico: si sol rē. sensus ē. i. si vez ē dicere sol oziť: qꝺ pro nūc est verū: Sz si sit necessaria z incerta nobis: vt de ecli psi: ōsponso te si luna eclipset tali nocte futura vī stati ꝺbi. Instit. ō vbo. obli. §. ꝺditiōes. Que. n. p rez naturam certa sūt nō morāť obligationē: q̄uis nobis incerta sint: sz illud i ꝺditione ō pītī z ō pterito: forte secus i futuro: tñ si qs p vba ō pītī ꝺberet matrimoniū sub ꝺditiōe q̄ oio extitura ē: puta: ꝺbo tecū si mortuus fuero: stati ē matrimoniū: nec possū cū alia ꝺbere: q̄uis qꝺā dicūt ff. ō ꝺditiōib⁹ z ōmō 4ª 4ª 2° stratiōib⁹. l. qꝺ si ea ꝺditio. ℂ 4ª ꝺ° ē icidētalis quaz ponit hosti. accipio te si ineniaris virgo: z dicit qꝺ ē mr̄imonium: q̄uis ineniať corrupta. ar^m. ff. de ꝺben. emp. l. aliogn. §. i. z 29. q. z. §. i. z ita eē vī p ꝺdicta. Quia aut ē vgo: z sic extat ꝺditio: aut nō: z tūc ipole ē: z tunc p ipleta bētur: sz aliud ē de futura necaria p se: aliō p accns. Nec obstat ōcretū qꝺ i duc: qz aliqd p mōz ꝺditōis appositū viciat i sui ōfectū qꝺ ñ viciat p modū erroris. Si. n. ꝺbā sb ꝺditiōe si placeat pē tib⁹ meis: ipis ꝺdicētib⁹ nihil ē actū. Si āt sīñ ꝺditiōe credā eis placere: vl placiturū: mhilomin⁹ valet ipis ꝺdicentibus. Sil̄r error virginitatis nō ipedit: sz defect⁹ ꝺditiōis q̄ nec ē honesta nec ipossibil̄ p naturā: vñ si cū oī: si in veniaris virgo: itelligiť qñcūqz voluero ꝺbere: tūc ē cōtingēs si ipa ē virgo tūc: qz cras poterit corrūpi: si āt iā est corrupta: tūc ē ipole p accns. Si āt itelligať si inueniaris virgo stati: 5ª 5ª ꝺ tūc est bñ vel necessaria: vl ipolis: sz hoc accidit. ℂ 5ª ꝺ° ē de ipoli de facto z nā: q̄ bētur p non adiecta. de ꝺdi. appo. c. i. z vlti. vt si celū digito tetigeris: z ē satis mirabile: qz vī deridere potius q̄ ꝺsentire: z idē i foro ꝺscientie si diceret se nō cōsēsisse iudicareť nō eē mr̄imo^m ꝺctū sz ꝺbendū pp eccl̄ie pceptū: z idē si ē ipole de iure diuino: vt si missaz celebraueris: qz idisticte ꝺditiōes ipossibiles hñť p nō adiectis.. ℂ 6ª ꝺ° ē de ꝺditiōe ꝺ sbam cōiugy: vt si gnationez p 6ª 6ª ꝺ° lis euites vel donec ineniā digniorē: aut si p q̄stu adulterā 7ª 7ª ꝺ° dā te tradas: qz ista viciat ō cōdi. appo. c. fi. ℂ 7ª ꝺ° ē de inhonesta q̄ nō repugnat nature matrimony: vt ꝺbo tecū si furtū feceris aut homicidiū: B si apponať p nō adiecta habetur: z nihilomin⁹ mr̄imo^m ꝺctū sz ꝺbendū pp eccl̄ie pceptū: z idē si ē ipole de iure diuino: vt si missaz celebraueris: qz idisticte ꝺditiōes ipossibiles hñť p nō adiectis.. ℂ 6ª ꝺ° ē de ꝺditiōe ꝺ sbam cōiugy: vt si gnationez p lis euites vel donec ineniā digniorē: aut si p q̄stu adulterā

priogenitarū ⁊ pñis iperijs se illi iure copulatā. Excusaꝛ ēt qꝛ di cōsilio i mysterio ita actū ē. Ho die ēt excusareꝫ ille cui iscio vxoris sozoꝛ lectulū eiꝰ igressa se subijceret: q̄ cū siū spe ꝓiugij ꝑpetuo manere cēseaꝛ: ille tñ q cognouit eā p ignorātiā excusaꝛ: qđ p sile ꝓbaꝛ. Si. n. diabolꝰ trās figurās se i angelū lucis credaꝛ bonꝰ: nō ē erroꝛ pcloſus Qꝛ āt vir ille i illā mlierē nō ꝓsenserit: ex siū oñdit. Si qs hereticꝰ noie augustini vel ambꝛosij alicui catholico se offeret eiq̄ ad sui fidei imitatōez vocaret: ⁊ si ille assentiret: i cꝰsentētiā fidei dꝫ ꝓsensisse: Nō i hereticoꝝ sectā: sz i integritate fidei quā ille hereticꝰ se mētiebaꝫ hīe. Erroꝛ vero fortūe ꝓsensū nō excludit. Que. n. nubit paupi putans illum eē diuitē ñ pōt renūciare priori ꝓditōi q̄uis errauerit: nec errōq̄litatis: vt si qs ducat vxoꝛē meretricē vl corruptā: quā putat eē castā vl virginē ñ pt eā dimittere.

¶ De ꝓiugio Marie ⁊ ioseph. b

Remissis aliqđ addēdū ē ō mō illiꝰ ꝓsensus: q iter mariā ⁊ ioseph itercessit. Sane credi pt ñ solū mariā ꝫ ēt ioseph apō se dispoſuisse virgitatē ꝛuare velle: nisi ōs alr iuberz: eoſq̄z sic ꝓsēsisse i ꝓiugalē societatē: vt vterq̄ ō altero reuelāte spūsco itelligeret q̄ virgitatē ꝛuare vellet: nisi ōs alr ispiraret: ꝫ illā volūtatē verbis ñ exꝑsserāt: postea vero exꝑsserūt: ⁊ i virgitate pmāserūt. Cōsensit g̃ maria i maritalē societatē: ꝫ ñ i carnalē copulā: nisi ō eadē spāliter ōs ꝓciperet: cꝰēt ꝓsilio i maritalē ꝓsensit copulā: qꝛ virgitatē seruare volebaꝫ: ⁊ iō nō alr cōsēsisset i ꝓiugalē societatē: nisi familiare dei cōsiliū būisſz. De q̄ aug. sic ait. Btā maria ꝓposuit se ꝛuaturā votū virgitatis i cōde: ꝫ ipz votū nō exꝑssit i oꝛe. Subiecē se diuine dispōni: ꝓposuit se pseueraturā virginē: nisi ōs alr ei reuelaret. Cōmittēs ergo virginitatē suā diuie dispōni cōsensit in carnale z copulā: nō illā appetēdo: ꝫ di uie ispiratōi in vtroq̄z obediēdo: postea vero sil cū viro labijs exꝑssit: ⁊ vterq̄z i virgitate pmāsit

¶ Qꝛ pfectū inter eos fuit cōlugiam. c

Nter quos vt ait aug. pfectū fuit ꝓiugium: pfectū qdem nō i significatiōe: ꝫ in ſcitate. Sāctioꝛa sūt. n. ꝓiugia pari voto ꝓtinentiū. Uñ aug. Qō deo pmi voto ⁊ cōsensu voueratis: tābo pseuerāter reddere debuistis: a quo ꝓpōsito si lapsus est ille: tu saltez pseuera. Nō qꝛ piter tempabitis a cōmixtiōe carnali: iō marit⁹ tu⁹ esse ōstiterat. immo vero tāto sanctius cōiuges manebatis: q̄nto sāctioꝛa cōcorditer placita seruabatis Perfectū ergo fuit marie ⁊ ioseph cōiugiū in sāctitate. Perfectum etiā fuit ſm triplex bonū ꝓiugij: fidē. s. plez ⁊ sacim. Oē eni nuptiaꝝ bonū vt ait aug. ipletū est i illis pentib⁹ xpi: fides: ples: sacim. Prolē cognoscim⁹ ipz dñz. Fidē: qꝛ nullū adulteirū. Sacim: quia nll'm diuoꝛtiū. Solus ibi nuptialis cōcubitꝰ nō fuit: qꝛ i carne pcti fieri nō potuerat sine pudenda cōcupia carnis q̄ accidit ex pctō: sine q̄ cōcipi voluit q sine pctō futurꝰ erat. Et ꝛz nō itercessiſ set cōiugalis cōcubitꝰ: coniuges tñ vere fuerūt: mente ñ carne siē ⁊ parētes: q̄uis ambro. dicat pfectū fieri cōiugiū p carnalē copulaz. In oi igt mām onio cōiūctio itelligit ſpūalis: quā confirmat ⁊ pficit cōiūctoꝝ cōmixtio coꝛporalis. Sz itelligendū ē cōiugiū pfici cōmixtiōe coꝛporali: nō quantū ad veritatē vl sanctitatem coniugij: sed quantum ad significationez: qꝛ pfectꝰ vnionem christi ⁊ ecclesie tunc figurat.

¶ De causa finali coniugij. d

Xposito q̄ sit efficiēs cā mām onij. ꝑñs ē oñdere ob quā cāz solcat vl ōbeat cōtrahi mām onia. Est igit final cā mām onij cōtrahēdi pricipal' ꝓcreatio ꝓlis. pp hoc. n. istituit ōs ꝓiugiū iter ꝓmos pētes: qꝰ dixit. Crescite ⁊ mltiplicami ⁊ c. Scdā ē pꝰ pcrm̄ Ade vitatio foꝛnicatōis. Uñ apls. Propter foꝛnicatōez vnusq̄sq̄ hēat vxoꝛez suā: ⁊ vnaq̄q̄ hēat viruz suū. Sūt ⁊ alie cāe hōeste. vt iimicoꝝ recōcilia tio: ⁊ pacis reitegratio. Sūt ēt ⁊ alie cāe minꝰ honeste pp q̄s aliq̄ cōtrahit: vt viri mulieriſq̄ plchritudo q̄ aios amoꝛe iflāmatos sepe ipellit inire cōiugiū. vt valeant suū explere desideriuz. Quest⁹ quoq̄ ⁊ diuitiaꝝ possessio frequēter ē cōiugij cā ⁊ alia mlia q̄ cuiq̄ diligētiā adhibēti facile est discernere. Nec ē assentiendū illq̄ dñt nō eē cōiugiū qđ pp has cās minꝰ hōestas ꝓtrahit. Cōstat. n. ex p̄missis cōiugiū fieri ex coī consensu verbis de p̄ti exꝑsso: q̄uis amoꝛ ad hoc attraxerit. Cꝰ rei docum̄tū p̄stat iacob q rachel decoꝛā facie ⁊ venusto aspcū amauit eāq̄z multū diligēs ait. Seruiā tibi p rachel septez ānis. In deutro. ēt legit. Si videris i medio captiuoꝝ mulieres pulchraz ⁊ adamaueris eā: volueriſq̄ vxoꝛez hīe: itroduces eā in domū tuaz ⁊ c.

¶ Qꝛ malus finis nō cōtaminat sacim. e

Tz fine nō bono cōtrahaꝫ cōiugiū: q̄ñ spēs cōtrahentis mouet animū. cōiugiū tñ bonū ē: qꝛ vita mala vel intētio quer sa alicꝰ: sacim nō contaminat. Hūit āt cōiugiuz marie ⁊ ioseph alias cās spāles. s. vt uirgo solatio uiri sustētareꝫ: ⁊ vt diabolo partꝰ celareꝫ: vt ioseph eēt testis castitatis: defendēs eā ab infamie suspitōis: nevt adultera dānareꝫ. Qō I.

Circa dist. 30. q̄rit̄ duo. ꝓmo de impedimēto erroris. 2° de mr̄imonio btē vginis. ¶ Prio igit̄ q̄rit̄ ō erroze an impediat ⁊ dirimat mr̄imoᵐ. ⁊ vr̄ q nō: qz mlti decipiūt putātes se ducere vgies diuites alś nō ducturi: g postea sūt decepti: nec pp hoc mr̄imoⁿ separat̄. ¶ Cōtra. nō ē mr̄imoniū sine ꝯsensu: qz nuptias nō cōcubit⁹ sz ꝯsensus fac̄. sz nihil ē tā ꝺrium ꝯsensui q̄tū error q ipitiā detegit: vt dr̄. ff. ō iur. om. iu. l. si p errorē. g ⁊c. ¶ Rñdeo. hic sūt tria videda ſm triplicem errorē. ꝓmo de erroze subē vl̄ psone. 2° de erroze conditionis. 3° de errore fortune vel qualitatis alterius.

p° ♢ Circa pm̄ ē solū vna ♢. qz ē error qđā ē g respicit illō qō ē ō suba mr̄imony: sicut sūt psone q̄ sūt mā quo ad subaz. ⁊ iste error ipedit ⁊ dirimit mr̄imoᵐ de iure diuino. qz ius būanū nō posset facere q illa ī quā nō ꝯsensi sit vxor mea. qz sicut nō ē mr̄imoᵐ nisi p ꝯsensū: sic nō ē mr̄imoniū cū ista: nisi p ꝯsensum in istā ⁊c ♢.

p° ♢ Secundus articlus ō erroze ꝺditōis q̄ respic̄ bona mr̄imony: hz ēt vnicā ♢nē. qz ē error in illis q̄ respiciūt bona mr̄imony q̄tū ad finē ꝓncipalē vl̄ secūdariū: sic̄ error ꝺditōis deteriozis p quā ipedit libera debiti petitio frequēter: ⁊ bonū ꝓlis: qz ē ꝟuus forte: vl̄ error ipotētie coeūdi: vl̄ aligd tl̄e. ⁊ tal̄ ipedit p statutū eccl̄ie ⁊ ñ de iure diuino: nec quo ad ꝓmū. qz ꝟuit⁹ est ō iure humano: nec q̄tū ad vtrūq; qz nō ptinet ad suba mr̄imony. ⁊ inde ē q si sciuerit ē vex mr̄imoᵐ. cū tñ ñ eēt si deesset aligd ō eēn⁴ mr̄imony. Cū. n. ꝓncipalis finis mr̄imony sit ꝓles nō vitatio fornicatōis: si posse coire eēt ō suba mr̄imony: multo magis posse gnāre: ⁊ sic senes nō possent ♢bere. Sublata. n. cā eēntiali mr̄imony q̄ ē mālis nō manet mr̄imoᵐ: q̄ vis trāseūte cā efficiēte vt ꝯsēsus maneat: sic̄ morte nāli vl̄ ciuili supueniēte: qz bō vt ē aial ciuile polliticuz ē mā h⁹ sacramēti. Et qz ſm q ē ps coitatis subiacet ptāti vl̄ ordinatōi factoris coitatis. inde ē q pt fieri habilis ⁊ ihabil̄ ſz ordinē rectoris. sz ♢cto mr̄imonio ēt nō ꝯsūmato si vir eunuchet nō soluit mr̄imoniū. g posse coire non ptinet ad eēntiam. sed tñ ad bonum fidei ⁊ ꝓlis.

p° ♢ Tertius articulus de erroze q̄litatis ⁊ fortune habz sex ♢nes. ¶ Pria qz ē error q̄litatis ⁊ fortune q ñ cadit sup aligd: qō sit ō eēn⁹ mr̄imōy nec ptiet ad bona mr̄imony. ⁊ si iste sit absolut⁹ nō ipedit nec ō iure diuino: qz ꝯcurrūt eēntialia. nec de iure būano: qz nō ē statutū. ¶ 2ª ♢ ē: q si ponerē ꝑ modū ꝺditōis q̄ ē hōesta ⁊ possibilis ea stāte: staret: nō stāte: nō staret. puta: ♢bo tecū si tu es ita diues sicut ego: vel sicut dictū ē mihi vl̄ ita nobilis. 3ª ♢ puta sic vel sic. ¶ 3ª ♢: q dato ēt q eēt ꝺditio ipolis vl̄ ibonesta. nūq; ī foro ꝯscie ē mr̄imoᵐ si nō itēdebat ꝯsentire. sz vex ē q ēt ī defectu illi⁹ ꝺditōis teneꝫ ♢bere: ⁊ sic illō matrimoniū hz vī spōsalioz. qz vnusq; sc̄z vba q̄ cū alio ꝯsueni ēdo emittit: teneꝫ iplere ſm itellectū iuris q̄uis aliō intēderet nisi hoc ipm exp̄sserit. vī cū iura iterp̄tent mr̄imoᵐ adiecta ꝺditōe ipolī vel ihonesta q̄ nō ē ♢ bona mr̄imony: ēt si illa sit falsa. inde ē q teneꝫ iplere sic ea q sit vex mr̄i 4ª ♢ moniū: qō nō est nisi ♢bat. ¶ 4ª ♢° ē: q si exp̄ssisset. ♢bo tecū si celū digito tetigeris vel si feceris furtū: alś nō itendo tecū ♢bere nec nūc nec alś: tūc qz sciēti dolus nō iferē: ⁊ incertis loc⁹ est ꝓiecture: nec est mr̄imoᵐ nec teneꝫ ad mr̄iᵐ 5ª ♢° in aliquo forte. ¶ 5ª ♢° ē: q si ē ꝺditio necia si ei⁹ exīntia est ♢ria eēn⁶ mr̄imony: nō ē mr̄imoᵐ nec spōsalia: sicut si esset ihonesta ♢ bona mr̄imony ⁊ plus. vt si dicat ♢bo tecum si 6ª ♢ mortu⁹ fuero vel fueris. est. n. necia: sz ipole ē q cū ei⁹ exīntia stet eēntia mr̄imony. ⁊ iō nihil ē actū. ¶ 6ª ♢° ē: q si ei⁹ exīntia nō ē ♢ria mr̄imonio: tūc bē ꝑ ipleta iudicio eccl̄ie vt si dicat ♢bo tecū si sol cras oriaꝫ: stati ē mr̄imoniū. sz ī foro ꝯscie si itelligit q mr̄imoniū nō sit statī: sz q sit tūc ꝓmū vel q tūc sint spōsalia: nō ē matrimoniū vltra qō intēdit. sed teneꝫ ♢bere ⁊ facere q statī sit mr̄imoniū vt verificet dictum suū ſm sensū eccl̄ie nisi ♢rius exp̄rimat vt dictū ē. ¶ Ad 2ᵐ pz solutio ꝑ distinctionem. Qō. II.

Secundo q̄rit̄ de mr̄imonio btē vginis: vtr̄ fuerit vex mr̄imoniū. ⁊ vr̄ q nō. qz fuit ibi aligd ♢ bonū fidei ⁊ plis: qz nō itēdebāt adinuicē conuenire. ¶ Cōtra. Mat. p°. Noli timeꝫ accipe Mariā ꝺiugē tuā. ¶ Rñdeo. hic sūt tria videnda. ꝓmo qūo ♢rietas ī ♢bēdo mr̄imonium quo ad bona matrimony faciat matrimoniū nullum. 2° de mr̄imonio btē virginis. 3° de fine inhonesto.

Quantum ad ꝓmū sūt q̄tuoꝛ ꝺc̄lones. ¶ Prima ō itentōe: qz aut ē ♢ria nō solū bonis matrimony sz ēt ipi eēntie mr̄imony. puta qz nō itēdit ♢bere: sz decipe. vel si itēdit ♢bere itendit tñ nō statī sz ad tps vel aligd hō. ⁊ tūc nō ē mr̄iᵐ. qz nisi sit ꝯsensus ī tota eēn⁴ mr̄imony nō ē mr̄imoniū. Itē q̄n ē ꝯsensus ⁊ dissensus: sicut si hō vult eē hō ⁊ nō hē aiam: nō simplr̄ ꝯsentit. vñ ñ ē mr̄imoniū. Si āt ♢rieꝫ bonis mr̄imony sz nō eēntie: ē vex matrimoniū sicut supꝫ dictū ē. ¶ 2ª ♢ ē de exp̄ssiōe ♢ry: qz aut exp̄mit aligd ♢riū eēn⁶ ⁊ nō est mr̄i⁹. sicut si dicat accipio te ī meā: dū tñ ego nō siz marit⁹ tuus: vel q mr̄imoniū dissoluat q̄cito iuenero pulchriozē ⁊ meliozē vel hō. ⁊ sic nō ē mr̄imo⁹ sed adulteriū: sicut dicit aug. 32. di. Aut nō est ꝺ eēntiā: sz ꝺ aliq̄ō de trib⁹ bonis. ⁊ tūc si ē aligd illicitū nō ē mr̄imoᵐ. Si āt id qō exp̄mit sit honestū nō ipedit. sicut cō trabo tecū: ita q nō petas debitū: qz paciscī ō debito nō petēdo nec reddēdo ñ respic̄ eēntiā: cū petere ⁊ reddere sint actus ꝓntes mr̄imoniū: imo ēt paciscī q nō teneaꝫ petere vel reddere nō ē ꝺ eēntiā: cū salua eēntia mr̄imony possit tolli ius petēdi ⁊ obligatio reddēdi: vt dicet ꝓma di. q. i. arti. 13. ♢ne vltima. sed ponere ꝺditionē vel modū de non reddēdo viciat mr̄imoniū: qz ꝺditio turpis ⁊ ihonesta ⁊ cōtraria. ¶ 3ª ♢° ē qūo ꝑt ♢bere q vouit castitatē: qz vouit nō 3ª ♢ trahere: nullo mō ꝑt ♢bere: nisi dispēsatiōe pape: q solus dispēsat in simplici voto castitatis ꝓpter uo ꝓ plenitudinē ptātis. Si āt vouit castitatē exīs vgo vl̄ vidua ⁊ senex vl̄ cū ea ♢bere vt bēat p̄rimoᵐ ei⁹: vel ē ♢ ista vt bēat ōfensorē: si ī ♢bēdo dicat sic: ♢bo tecū mr̄imoniū: ita tñ q caste viuam⁹: valet. Facill⁹ ē. n. iuri futuro ⁊ acgrēdo renūciare q̄ iuri iā acgsito: qz m⁹ta ipediūt ♢ben⁴ q̄ nō dirimūt iā contracta. vñ si ♢cto mr̄imonio post q̄ obligati sunt mutuo ad reddēdū p̄ūt se ꝑ pactū ab ista obligatōe liberare manēte eēn⁴ mr̄imony pari rōne ī ♢bēdo salua eēntia poterunt ab obligatōe ꝑseruari. Nec obstat si dicaꝫ q ī eo qō ē ♢riū bono mr̄imony ⁊ ē illicitū deficiat rō. qz si post mr̄imoniū fiat illō pactū ñ tollit mr̄imoniū qō ē. Si āt ī ♢bēdo exp̄matur: nō ♢bit mr̄imoniū: qz hoc ꝓpter statutū eccl̄ie q̄ potuit facere q nō ♢bereꝫ sz nō vt solueret iā ♢ctū. ¶ 4ª ♢ō 4ª ♢ vī cozzellarie posse iferri ex ꝺictis q papa possit dispēsare ī solēni voto religiōis. qz q̄ rōne obligatio ad actū mr̄imonialē nō ē eēntialis matrimonio eadez ratiōe obligari ad castitatē nō est eēntialis ad religionē. sed sicut ī matrimonio est ipse ꝓtractus transiens: ex quo causatur vinculū quod ē eēntiale matrimōy: qō ꝺsequitur obligatio ad reddendū debitū ⁊ ius petēdi: q̄si actio: sic ī religiōe ē ipa ꝓfessio q̄si ♢ctus facti trāsiens ex qua innascitur vinculum ad ipsam religionē per quaz: q̄diu viuit dr̄ religiosus talis religionis: sicut coniunx talis coniugis: nisi q vinculū matrimoniale est quedaz res absoluta vel relata: sicut character vel ornatus in alys sacramentis. vinculū autez religionis nō est res sed relatio rationis: sicut esse consecratū in calice vel altari. Item ipaz eēntiam religiōis ꝺseqūt obligatio ad act⁹ religiōis ⁊ positiuos: vt ē obedire ⁊ ꝓuatiuos vt ē ñ

bre ppriū ⁊ non vti coniugio: sicut obligatio ad actus coniugij segr̄ vinclm ꝓiugij: nisi q; ī mr̄imonio obligatio ē firmata de iure diuino nō solū ſm se ſz ſm q; ē accessoria sacramēti a deo īstituti: ſz obligatio ad ea q̄ sūt religiōis ē q; dē de iure diuino ſz se: qz dicit vouete ⁊ reddite deo vr̄o. ⁊ nō de rōe ei⁹ qō ꝓsegr̄: qō ñ ē sacr̄z: sed quedā cōsecratio ab hoie adiuēta: sicut nō vti calice ꝓsecrato ad vsus ppha nos ſm se suppositā cōsecratiōe ē de iure diuino: qō ꝓhibet scā ꝑphanari: sed nō rōne ꝓsecratiōis q̄ ē p hoiem: ita q; si cut papa pōt dispēsare vt calix vendat̄ ēt nō cōflat⁹: sic q; monachus manēs monachus vxorē: qz supra votum simplex ñ hz ꝓfessio: nisi q; est positiuū: sed ī votis simplicib⁹ pōt papa dispēsare. ġ ⁊ ī isto rōne voti: sed obligationē ꝓut ē ex statuto ecclesie pōt ipe remittere. ġ ⁊ tollere: sed de h̄ dicetur infra. 38. di.

Quantum ad 2m articulū ō mr̄imonio beate virginis sunt. ſ. ꝑnes. ¶ P̄ᵃ de eius virginitate: qz debuit esse virgo ī re: ⁊ ex voto cordis: ⁊ oris ꝓditiōato. ⁊ similr̄ Joseph. ¶ Primū pz: qz decuit vt maxīa puritate niteret. Est ät maior virgis q̄ corrupte q̄ocūq; ġ debuit ee virgo: cū ⁊ ꝑma mulier eēt virgo q̄ fuit dānationis ozo. 2m pz q; ex voto: qz illā virginitatē debuit br̄e q̄ est laudabilior. hꝫ ät est q̄ est ex voto. Aug⁹. Virginitas laudatur nō qz uirginitas: sed qz deo dicata: qō prius corde tantuz: ⁊ occulte fecit: qz tūc p̄ferebat̄ coniugiū uirginitati pp expectationē semis uēturi. Nec obstat q; illō erat ō vgie nascituz: qz de una sola erat nasciturū: vñ illā solā oportebat ee uirginē. ceteras ät gr̄ationi uacare: ut populus eēt multus de cuius gr̄atione eēt xp̄s: cū pp hoc ī illo populo fuerit specialr̄ dispēsatū ī pluralitate uxoz: qō ñ eēt si pp hoc q; xp̄s erat ō uirgie nascitur⁹ uirginitas p̄ferretur mr̄imonio: ut sic oēs cōtinerēt: nec eēt vñ illa mr̄ dñi nascere. 3m pz q; sub cōditiōe. ſ. nisi ds alr̄ ordinaret: qz nondū sciebat qd cogitasset sup illā deus: ⁊ cōis cursus erat ēt sctāz multierū ꝫhere. ¶ Sed ꝫ istud dicūt qdā q; illud nō oz dicere: qz illa cōditio ñ tollit gn uirginitatis uotū fuerit simplex: cuius rō ē: qz gr̄alis ⁊ necessaria ꝓditio q̄ ī oī ꝓmissione intelligitur si exꝑmat̄ nō facit ꝓmissionē ꝓditionatā: aliogn nulla ꝓmissio eēt absoluta: nec aliqō uotū: ſz gr̄alis ⁊ necaria ꝓditio q̄ intelligit̄ ī oī ꝓmissiōe ⁊ uoto: ē: si dns uoluerit ⁊ pi rōne: nisi oppm dns iusserit. ġ talis conditio non facit: gn uotū uirginitatis fuerit simplr̄ emissū: unde dicunt q; beata uirgo uouit uirginitatē simplr̄: vñ dixit angelo. uirū nō cognosco. i. me nō cognituram ꝓpono. ¶ Et dom q; ꝫ cōditio diuine uoluntatis itelligi debeat ī oī voto ⁊ ꝓposito tñ pfectiōis ē illā exꝑmere: ⁊ sic fuit hic. 4m pz. ſ. q; postea verbis expressit. ſ. qñ p angelū certificata fuit. Et qz ex tūc piculū nullū fuit ⁊ vir suus cōsensit. 5o q; ēt Joseph virgo mortuus fuit: qz. n. iustus fuit ⁊ fornicatio ī iustū nō cadit: nec aliā vxorem hūit: ⁊ ista virgo ī eum ꝑmansit. ġ ⁊ ipe virgo fuit: ⁊ ex voto: qz cōmuni cōsensu castitas iter eos ꝑmā sit ſm Jeronymū ꝫ beluidiū. ¶ 2ª ꝓ ē de cōsēsu beate virginis ī matrimoniū: qz ipa cōsensit nō solū ī cohabitatiōez domus: ſz ēt ī copulā cōiugalē simplr̄: ī copulā ät carnalez sub cōditiōe si ds ea iuberet: ⁊ sic nō fregit votū: ⁊ sic dicūt qdā de Joāne euāgelista. Primū pz: qz cōsensus ī solū conuictū vel cohabitationē non faceret mr̄imoniū. Alias iter fratres ⁊ sorores: parētes ⁊ liberos posset ee mr̄imoniū. 2m pz: qz ī copula cōiugali ē eēntia mr̄imony: vñ cōsensus ī illā solā ēt si ds nullo alio cogitet facit mr̄imōiū verū: qō pōt ee inter steriles hntes ipotētiā coeundi sciēter: multo magis iter potētes: ſz nolētes carnaliter cōmisceri: sicut esset verus baptismus si itenderet baptizari: ſz non curaret de re sacri. pz quā tñ ē p̄incipalr̄ baptismus. 3m pz. ſ. q; non cōsensit ī carnalē copulam simplr̄ ⁊ explicite: qz hoc fuisset ꝫ votū virginitatis: nec exclusit eam simplr̄ ⁊ explicite: qz iritasset mr̄imoniū ſm cōem opinionē: qz fuisset ꝫ subaz vl saltē ꝫ bona mr̄imony ⁊ finē ꝑncipalē: g alr̄ bri nō pōt: vel si nō irritasset mr̄imoniū: qz nō ē cōditio inhonesta: ls ꝫria vt dictū fuit supra: saltē nō debuit exprimere aliqd absolute ī mr̄imonio qō lege cōi eēt ꝫ matrimoniū anteq̄ sibi fuisset reuelatū. 4m pz. ſ. q; non fecit ꝫ votū: qz vel nihil cogitauit de carnali copula vel nō ꝓsensit ī eā nisi sub ꝓditiōe: si deus eā iuberet: sperās sibi a dño reuelādū qd faciēduz eēt: ⁊ ipa nō vouerat nō ꝫbere mr̄imoniū: sed nō cognoscere virū: nisi deus ordinaret. 5m pz de Jo. euangelista. Naz qz virgo fuit virgis custos ꝓbabiliter credit̄ consimili mō se hūisse in cōsensu nuptiali sicut virgo beata: qō tñ nō sic ē necesse. qz nō sic babebar: votū virginitatis sic ipa. ¶ 3ª ꝓ est de cā pp quā debuit dispōsari q̄ gntuplex assignatur. ¶ P̄ ex pte exēpli: ne virgines alie se excusarent: vt filia iudei inclusa a clico ipregnata dixit se a deo ipregnatā: vñ iudei messiā expectabāt quousq; mulier edita ē: sic ēt paulina amando dolo lidde sub spē dei decepta est: et vxor philippi a mago. 2o ex pte sacri: qz hoc mr̄imoniū pfectius significat cōiunctionē xp̄i ⁊ eccl̄ie q̄ qōcūq; pp fecunditatē sil̄ ⁊ integritatē: ſz aliud pfectius ꝓiunctionē xp̄i ⁊ būane nature q̄ deficit a sil̄itudine mr̄imony pp vnitatem persone. ſm grego. ī omel. de nuptys fily regis. 3o ex parte viri vt genealogia texeretur: ⁊ vt obsequium p̄staret Marie ⁊ puero ī egyptū ⁊c. 4o ex parte ipius virginis ne lapidaret̄ tā q̄ filia sacerdotis. i. cremaret̄ vel mozeret̄: qz trib⁹ regia ⁊ sacerdotalis erāt pmixte. 5o ex parte nati vt diabolo ptus celaret̄ p impedimētū ⁊ vt nuptias appzobaret. Et ls de⁹ posset aliter celare. h̄ tñ fuit modus cōueniētioz: qz rarius cōiuges sūt virgines. ¶ 4ª ꝓ ē de pfectione mr̄imony: qz fuit pfectū: ⁊ q̄tū ad eēntiā ⁊ q̄tū ad tria bona. ſ. fidei ꝓlis ⁊ sacri: nō ät q̄tū ad secūdā perfectionē q̄ ē ei⁹ operatio. vt carnalis copula. ꝓ⁹ pz: qz fuit cōsēsus expressius p verba ō pñti ī copulā cōiugalē: quo solū ē verū ⁊ pfectū mr̄imoniū eēntialr̄. 2m pz qz vbi nullū adulteriū: ſz sūma castitas: ibi bonū fidei ⁊ nulla ifidelitas. 3m pz: qz oīs ꝓlis bonū fuit ī semie ī quo oēs gētes bñdicerent̄. Et ls nō ꝓceserit ex h̄ mr̄imonio: erat tñ illud mr̄imoniū ad h̄ ordinatū ꝑncipaliter: vt ī ipo ⁊ sub ipo talis ꝓles gr̄aret̄ ⁊ educaret̄: nō sic aūt ē de partu suppposito vel adulterino ad quē mr̄imoniū nō ordinat̄: sed ad oppositū: vñ ibi nō ē bonū ꝓlis. 4m apparet: qz bonū sacri ē isepabilitas: ipi aūt nō fuerūt separati vsq; ad mortē: vñ ī passione xp̄i cōuincit Joseph mortu⁹ q̄ mr̄ fuit alteri cōmēdata. 5m autē ꝓbabit̄ i sequēti ꝓne. ¶ 5ª ꝓ ē q; illud mr̄imoniū nūq; fuit p carnalē coplam cō sūmatū: qz aut h̄ fuisset ante xp̄i natiuitatē aut post: nō añ: qz exp̄sse dr̄ Mat. p. Nō cognoscebat eā donec peperit. filiū suū ꝓmogenitū: ⁊ hec ē ipietas iudei q; dicit xp̄m ex Joseph semie eē natū. nec obstat q; dr̄ ī Marco: Nōne h̄ ē filius fabri: ⁊ Jo. i. Jesū filiū Joseph. ⁊ multa hꝫ. Ad q̄ oīa respōdet Luc. 3o. vbi dr̄. vt putabatur fili⁹ Joseph. Item non obstat q; mr̄ dixit Luc. 2. P̄ tu⁹ ⁊ ego dolētes ⁊c. qz ei⁹ nutriti⁹ fuit: ī dr̄ p̄ h̄. cura: vel sicut 2o math. p affectu iudeorū p̄ appellabat̄: vel qz p̄ adoptiu⁹: qō tñ nō vr̄: qz p̄umptio fuisset talē filiū velle sibi subycere sicut adoptio sōdit filiū adoptanti: tñ ipe iesus erat subditus illis: vel qz erat ver⁹ marit⁹ mr̄is. Jtē nō cogn̄uit eā post partū: qz fuisset īgratissima: ⁊ ille temeratissim⁹ si tēplū dñi violasset ⁊ portam tēpli p quam solus dns exiuit: ⁊ ad boies itrauit. Eze. 44. Nec obstat. Pepit filiū suū ꝓmogenitū. ſ. a p̄e: necillō. fratres eius Jacobus ⁊ Joseph: qz cōsobrini: sicut ibi de spartiatis ⁊ iudeis q; sūt fratres: nec illud. Donec pepit filiū suum: qz nō sequit̄: g postea: sicut ibi. donec ponā i. t. sca. pedū tuoz. Nō. n. tunc cessabit sedere: sed aptius tunc sedebit. ¶ Sed vr̄ q; beata virgo nō debuerit dispōsari: qz nullus debet simulare velle illud qō nō vult: cū hoc sit mētiri fa

Causa ꝓpter quas mulier virgo debuit dispōsari.

cto: vt hipocrite: sed ipa nolebat carnalē copulā quam matrimoniū ptēdit. g̃ ꝛc. ¶ Sol'o. dōm q̄ sicut his q̄ nō tenet dicere veritatē ꝓferēdo verbū verū ꝑm suā intentionē: ꝫ ꝑm ꝫ itētionē audiētiū: nō mētitur vt xp̄s dicēs. Soluite tēplū hoc ꝛc. sic etiā faciēs aliq̄ō factū nō vt fallat: ꝫ vt veritatē significet vel ad aliq̄ō bonū: ꝫ ex illo facto alīq elicit ant significatiue aliq̄ō falsū: nō mentit facto. sicut xp̄s q̄n se finxit longius ire. Nō. n. hoc fecit ad decipiēdū: nec ad significādū itinerationē quā facere nolebat: sed ad ꝓuocandū eos ad ist̄ātiā hospitalitatis: ꝛ ad significādum q̄ dista bāt ab eo ifidelitate: sicut ꝛ alibi volebat eos ꝓterire. Et sī mil'r beata virgo nō tenebaꝫ dicere q̄ itētione ꝫberet: vñ ꝫ nō itenderet mr̄imoniū ꝓsūmare q̄ō videtes credebāt: nō ē mētita facto. et ist̄ud é ar'm sicut ille q̄ ponit vitruꝫ ad os nō vt aly putent eū bibere: sed vt nō ꝓcipiāt ei⁹ abstinētiā vel vt seruet cōcordiā q̄uis aly ex ꝫ iudicēt eū bibere q̄ nō peccat: ꝛ ad illū q̄ remanet i eccl'ia non vt oret: ꝫ vt alios nō scādalizet vel edificet ad assistendū deo.

p⁸ ꝯ⁹ **Quantum** ad 3⁹ articl'm de fine idebito mr̄imonij sūt. 5. q̃nes. ¶ p⁸ q̄ duplex é finis in mr̄imonio: vnus ꝓ se q̄ ꝓprie é finis ipi⁹ mr̄imonij itentus ab illo q̄ mr̄imoniū istituit ꝛ ab oī recte mr̄imoniū ꝫbente ꝑm potissimū statū mr̄imonij ꝓ se acceptū: ꝛ iste é gñatio ꝓlis: vñ Adā ꝓphetizās ō ꝫ dixit. Adhērbit vir vxori sue ꝛ erūt duo i carne vna. s. generāda: ꝛ ōs benedictionē nuptialem tribuēs dixit. Crescite ꝛ multiplicamini. Ali⁹ é finis ꝓ accidēs. s. quē intēdit ꝫbēs: ꝛ ꝫ est finis ꝓprie nō ipius mr̄imonij: sed ipius ꝫbētis: ꝛ iste é q̃q̄ bonus q̃q̄ malus sicut sibi placet: sicut finis dom⁹ é ihabitatio: finis domificantis
z⁸ ꝯ⁹ forte lucrū. ¶ z⁸ ꝯ é q̄ mr̄imoniū semp̄ é bonū: q̄ vel est mr̄imoniū ex ꝓmo fine vel ex secūdo: sed vterq̄ finis é bonus. g̃ ꝛ mr̄imoniū é bonū: q̄ cuius finis bonus é ipꝫ quoq̄ꝫ bonū é: loq̄nēdo de fine ꝓ se nō ꝓ accīs: sicut sciētia medicine ꝛ iuris sūt scie bone: q̄ finis ꝓ se é bonus: vt sanitas
3⁸ ꝯ⁹ corporis ꝛ iusta distributio tēporaliū: ꝫ hītes sciētiā possint eē mali ex abusu ꝛ mala itētione. ¶ 3⁸ ꝯ é q̄ finis matrimony ꝓ se meritorie itēdit: siue sit ꝓ se ꝛ ꝑ finis eius: vt est bonū ꝓlis: siue sit finis ꝓ se: sed nō ꝓmo: sed secūdario: sicut é vitatio fornicatiōis. Nam sola gñatio ꝓlis dī finis matrimony ꝓ se ꝛ primo: q̄ iste fuit finis i ꝑmaria istituti one ēt i statu innocentie: ꝛ de isto oēs concedūt q̄ sine peccato: imo cū merito pōt intēdi p̄incipal'r: Uitatio āt fornicationis ꝫ sit finis ꝓ se: nō tñ ꝑm⁹: sed secūdari⁹: q̄ post peccatū fuit mr̄imoniū istitutū nō solū i officiū sicut ꝑus: sed ēt i remediū dicēte apl'o: Uēat vnusq̄sq̄ suā ꝓ ꝓ fornicationē vitādā: ꝛ si iste secūdario itēdaꝫ: certū é q̄ adhuc meritoriū é ñ peccatū: q̄ nulla deordinatio é: ꝫ si vitatio fornicatiōis p̄incipal'r tendaꝫ: adhuc nō est peccatū mortale: q̄ nec tali fine cognoscere vxorē é mortale. Sed ad sciēdum an sit veniale vl̄ distinguēdū: q̄ aut é talis q̄ pōt bñe ꝓlez ꝑm spēcōem: ꝛ tunc venial'r peccat ꝫ rōnis ordinē agēs: si nē secūdariū ꝓponēs fini ꝑ ꝛ p̄incipali: sic ēt peccaret cognoscēs vxorē ꝓp̄ hāc cām nō curās de ꝓle vbi crederet se posse generare: ꝫ q̃n senex ē nec pōt gñare nec é spes de ꝓle: sed timor de fornicatiōe: tūc nullū peccatū vl̄: q̄ alio mō senes ñ posset ꝫbere mr̄imoniū sine peccato. Ridiculū. n. é q̄ illi q̄ nō sperāt nec credūt se posse gñare ꝫbāt sola vel p̄incipali itentiōe gignēdi: cū spes vel itētio vel electio non sint de ipossibili: sublato āt fine p̄incipali licet facere de secūdario p̄incipali plus q̄ꝫ de tertio vel q̄to: vñ cū post ꝓlē ꝑmus finis sit vitatio fornicatiōis illa pōt p̄incipal'r licite i
4⁸ ꝯ⁹ tendi vbi ꝓles extimaꝫ ipole ḃri. ¶ 4⁸ ꝯ⁹ é ō alys causis. Et g̃dez pacis reformatio é cā honesta i se: ꝫ nō é honesta i mr̄imonio si primo ꝛ ꝓ se itēdaꝫ: cū matrimoniū nō sit ꝓ se ad hoc ordinatū: sicut vir cognoscēs vxorē ꝓp̄ sanitatez tñ peccat: ꝛ si l'r g baptizaꝫ vt saneꝫ: sed secūdario pōt illō intēdi: ñ tñ eēt peccatū mortale nisi illō p̄incipal'r itēderet sicut nec diuitias aut pulchritudinē: cuꝫ bō nolit talia nisi mō licito: ēt si alias non esset ꝫcturus: sicut ille q̄ cognoscit vxorē ꝓp̄ delectationē: tñ infra limites mr̄imony. Uideꝫ āt alys q̄ cū mr̄imoniū sit vex sacr̄m: q̄ nō pōt sīñ mortali peccato p̄incipal'r itēdi in eo finis exīneus: ꝛ ꝓ accīs totaliter oī institutiōi matrimony: sicut si q̄s p̄incipal'r vellet baptizari vt saneꝫ vel q̄stū hēret ñ curās de gr̄a baptis mali: ꝫ. n. non est sine cōtemptu ꝛ iuria ꝛ irreuerētia ꝛ abusu sacr̄i. Sꝫ ista snīa é multū dura: q̄ multos ꝛuoluit. Et vr̄ eē ꝫ illō q̄ ḃr̄. ꝫ. regū. i. c. vbi dauid duxit i vxorē Abysac sunamitē solū vt calefaceret eū: ꝛ nō spe ꝓlis: nec timore fornicatiōis: q̄ nō cognouit eā nec polluit. Diuitie āt si secūdario itēdāt: vt ꝓles melius educeꝫ ꝛ onera mr̄imony meli⁹ substieāt nullū é peccatū. Et sil'r pulcritudo secūdario itēta ad fornicationē vitādā i casu i quo illa vitatio pōt p̄incipal'r itēdi ñ facit peccatū ēt vēiale: ꝫ si secūdario i tēdaꝫ ad voluptatē facit peccatū veniale: ꝛ sil'r diuitie immoderate: ꝫ secūdario itēte. ¶ 5⁸ ꝯ é q̄ dato q̄ ꝫbere ꝓp̄ 5⁸ ꝯ⁹ voluptatē p̄incipal'r eēt peccatū mortale: ñ ꝓp ꝫ cognoscere vxorē ꝓp voluptatē eēt mortale dū tñ ñ eēt idē cuz alia factur⁹: q̄ ñ é ita dānabilis abusus rei cōis sicut rei sacre: sicut bibēs cū cipho cōi ꝓp voluptatem non peccat nisi venial'r: ꝫ ñ ꝓp ꝫ segr̄ q̄n portās calicē ad tabernam ꝛ bibēs ꝓp voluptatē ñ peccet mortal'r. Qui āt ꝫbit mr̄imoniuz p ꝟba de p̃ti ꝓp finē idebitū abutiꝫ re sacra: q̄ eēntia sacr̄i: ꝫ q̄ cognoscit vxorē fine idebito abutiꝫ muliere nō sacra: q̄ eēntia sacr̄i trāsit. Uñ nō adeo peccat. Et é illud ar'm. q̄ si iudex pena peccuniaria punit malefactores: dū tñ esset alias punitur⁹: ꝫ q̄rat peccuniā: vel nō cogitans actu de iustitia: dū tñ nō sit facturus nisi iuste: nō é nisi veniale. Naz si ꝓponeret expresse ꝛ explicite pecuniā iustitie: ñ eēt excusatus a mortali. Et sil'r canonic⁹ ñ alias itur⁹ ad eccl'iaz nisi lucreꝫ distributionē: ñ peccat mortal'r dū tñ nolet illici te lucrari: ꝛ eēt patus ire sīñ ea si deus ꝓcipet: nec ēt venial'r si ipaz itinerationē vult eē ꝓp deū ñ pecuniā: q̄ō itendere é i ptāte sua. ¶ Ad arg'm dicēdū q̄ nihil fuit i ꝫbēdo expressuz ꝫ bona mr̄imony. itē fuerūt ibi expresse tria bona mr̄imony vt visū fuit.

¶ De tribus bonis coniugij. Di. XXXI. q

Post hec de bonis cōiugij q̃ sint: ꝛ q̃liter coitū excusent: dōz é: Tria sūt p̄cipal'r bona cōiugij. vñ aug. Nuptiale bonū tripartituz est. s. fides: ꝓles: sacramētū. In fide attēditur: ne post viculū cōingale cū alio vel alia coeatur. In ꝓle vt amāter suscipiaꝫ. religiose educetur. In sacramēto vt ꝓiugiū nō separeꝫ: ꝛ dimissus vel dimissa nec cā ꝓlis alteri ꝓiugatur.

¶ De duplici separatione. b

Separatio āt gemina est: corporalis. s. ꝛ
s sacramētalis. ¶ Corporaliter p̄nt separari cā fornicatiōis: ꝛ ex cōi cōsensu cā religionis siue vsq̄ ad tp̄s siue vsq̄ ad finē. Sacramentaliter vero separi non p̄nt dū viuunt: si legittime p̄sone sint. Adanet enī vinculū cōingale ī ter eos etiā si alīs a se discedētes adheserit. Uñ aug. Usq̄ adeo manēt iter viuētes semel inita iura nuptiaꝝ vt potius sint ī ter se cōinges etiam separati q̄ꝫ cū alīs q̄b⁹ adheserūt. Item

Manet itervinentes qđđã cõiugale viculũ: qđ nec ſpatio: nec cũ altero copulatio poſſit auferre. Sicut apoſtata aĩa de cõiugio xp̃i recedens: et fide p̃dita ſacramẽtũ fidei ñ amittit: qđ lauacro regñationis accepit. Redderet.n. redeunti ſi amiſiſſet abſcedẽs. Hz aũt hoc qui receſſerit ad cumulũ ſupplicij: nõ ad meritũ p̃emij. Itez Quibus placuit ex conſenſu ab vſu carnalis cõcupiſcentie i ꝑpetuum continere: abſit vt viculum inter illos cõiugale rũpat: imo firmius heret quo magis ea pacta ſecũ gerit: q̃ cari⁹ cõcordiuſq; ſeruanda ſũt: nõ volũtarijs corporũ nexibus: ſed volũtarijs aiorũz affectibus. Et attẽde q̃ tertium bonũ cõiugij dicitur ſacramẽtum nõ q̃ ſit ipm cõiugium: ſed q̃ eiuſdẽ rei ſacre ſignũ eſt. i. ſpũalis t inſeparabilis coniunctionis chriſti t eccleſie.

¶ Hec tria non aſſunt omni cõiugio. c

Teſt ſciendũ ab aliquibus cõtrahi coe ingium vbi hec tria bona nõ cõmittant. Beeſt.n. fides vbi vir cuz alia: t mulier cũ alio coit. Hoc ergo bonuz ita coniugio adheret vt ex eo ſi aſſit: ãplius cõmendetur cõiugiũ. Si non aſſit: non ide ãnihiletur. Que.n. adultera eſt nõ ideo cõiunx nõ eſt. imo ſi coniunx non eſſet: adultera non foret. Quod cum fit: culpa cõmittitur: ſacramẽtuz vero non caſſatur. Bonum quoq; ꝑlis nõ oĩbus adeſt ꝓiugib⁹. Aut dã enim pari: voto cõtinentiã ſeruant: alij ꝑ etatis defectu vel alterius rei cã generare non valent. Hec oẽs illi etiam qui ꝑlẽ recipiunt bonũ prolis habent. Hã bonum ꝑlis dicit nõ ipa ꝑles: ſed prolis ſpes: q̃ ad religionez nõ refertur: imo ad hereditariã ſucceſſionẽ: vt cum quis heredes terrene poſſeſſionis habere deſiderat: ſz ſpes ac deſideriuz quo ꝑles ad hec q̃ritur vt religione informetur. Multi ergo ꝑlẽ hñt qui tñ bono ꝑlis carent: nec tõ tñ coniugiuz eẽ deſinit. ſacramẽtum vero ita iſeparabiliter cõiugio heret legittimarũ ꝑſonarz: vt ſine illo cõiugiũ non eẽ videat: q̃ ſemp manet iter viuẽtes vinculuz cõiugale: vt etiã interueniente diuortio fornicationis cã: cõiugalis viculi firmitas non ſoluat. Ubi vero nõ inter legittimas ꝑſonas cõtrahit cõiugium nõ adeſt illud bonũ q̃ dicit ſacramẽtum: q̃ põt ſolui taliũ copula: de quib⁹ poſt dicetur. Qz vero cõiugiuz ſit iter eos qui cõiugali affectu nõ tñ gratia ꝑlis ſed explende libidinis cõueniunt: nec fornicarij ſed ꝓiuges appellent oſtendit Aug. inquiens. Solet queri cum maſculus t femina: nec ille maritus: nec illa vxor alterius: ſibimet non filioz ꝑcreandorum: ſed ꝑ incontinẽtia ſoli⁹ ꝓcubit⁹ cã copulant ea fide media: vt necilla cũ altero: nec ille cuz altera faciẽt id: vtz nuptie ſint vocãde. Et põt fortaſſe nõ abſurde hoc apellari ꝓnubiũ: ſi vſq; ad mortẽ alic⁹ coz id iter eos placuerit: t ꝑlis gnãtõez q̃uis nõ ea cã ꝓficti ſũt: nõ tñ vitauerit. vtvl no lint ſibi naſci filios: vel ẽt ope malo aliquo agãt ne naſcãtur. Letez ſi vel vtrũq; vel vnũ horuz deſit: nõ inuenio qũo has nuptias appellare poſſimus: Eteni ſi aliquã ſibi ad temp⁹ adhibuerit donec aliquã dignã honorib⁹ aut ſuis facultatib⁹ inueniat quã i cõiugio adducat: aio ipo adulter eſt: nec cũ illã quã cupit inenire: ſed cuz iſta cũ qua ſic cubat: vt cũ ea nõ hẽat maritale ꝓſortiũ. Ecce ꝓiuges dñr q ſoli⁹ cõcubitus cauſa cõueniunt: ſi tamen prolis generationem aliquo malo dolo non vitent.

¶ De his qui ꝑcurãt venena ſterilitatis. d

Ui vero venena ſterilitatis ꝑcurãt: non q coniuges ſed fornicarij ſũt. Ait Augu. Aliquãdo eouſq; puenit hec libidinoſa crudelitas vel libido crudelis: vt etiam venena ſterilitatis ꝑcuret: t ſi nihil valuerit: cõceptos fet⁹ iter viſcera aliquomõ extinguat vl fundat: volẽdo ꝑlẽ ſuã pri⁹ iterire q̃ viuere: aut ſi i vtero viuebat: occidi ãq̃ naſci. Prorſus ſi ambo tales ſint cõiuges nõ ſũt: t ſi ab initio tales fuerunt nõ ſibi per cõnubiũ ſed per ſtupũ poti⁹ cõuenerũt. Si vero ambo tales nõ ſũt audeo dicere: aut illa quodãmodo eſt mariti meretrix: aut ille adulter vxoris.

¶ Quando ſũt homicide qui ꝑcurãt abortũ. e

Ic q̃ri ſolet de his qui abortũ ꝑcurãt q̃ñ b iudicent homicide vel non. Tũc puerperiũ ad homicidiũ ptinet: q̃ñ formatũ eſt t animã hz: vt aug. ſuper exo. aſſerit. Informe autẽ puerperium vbi nõ eſt aĩa viua: lex ad homicidiuz ptiere noluit. Dicit ẽt aug. q̃ informe puerpiuz ñ hz aĩam: iõq; mulctat pecunia: nõ reddit aĩa ꝑ anima: ſz iã formato corpi anima dat: nõ in ꝓceptu corpis naſcit cũ ſemia deriuata. Hã ſi cuz ſemine: t aia exiſtit ꝺ anima tunc t multe anime quotidie peunt: cuz ſemie fluxu nõ pficit natiuitati. Primum oz domum cõpaginari: t ſic habitatorẽ induci. Cum ergo lineamẽta compacta non fuerint: vbi erit aia?

¶ Itẽ Hiero. ad algaſiã. Semina paulatim formant in vtero: t tãdiu nõ reputat homicidiũ: donec elementa confecta ſuas imagines membraq; ſuſcipiant. His apparet tunc eos homicidas eſſe: qui abortum procurant: cum formatũ eſt t animatum puerperium.

¶ De excusatõe coit⁹ q fit p hec bona. f

Um ergo hec tria bona i aliquo ꝓiugio
c sit cõcurrũt: ad excusatõez coit⁹ carnalis valẽt. Ñ.n. ꝓuata fide thori cã ꝓlis cõ iuges ꝓueniũt: sic excusat coit⁹ vt culpã ñ hẽat. Ñ vero deficiẽte bono ꝓlis: fide tñ seruata cõ ueniũt cã icõtinẽtie: nõ sic excusat vt nõ hẽat culpã: sz venialẽ. Ñ aug. Cõiugalis ꝓcubit⁹ gñandi gra: nõ hz culpã. Cõcupie vero satiãde: sz tñ cũ cõiuge: pp thori fidẽ venialẽ hz clpã. Item. Hoc q ꝓiugati victi cõcupia vtũtur iuicẽ vltra necessitatẽ liberos ꝓcreãdi: ponaz i his ꝓ qbus quotidie dicim⁹. Dimitte nobis debita nra ꝛc. Ubi ãt hec bona desũt: fides. s. ꝛ ples. nõ vi coi tus defendi a crimie. Ñ i sentẽtiolis sexti pita gorici legit. O is ardẽtior amator ꝓprie vxoris adulter ẽ. Item Hieronimus. Sapiẽs iudicio amat cõiugem: nõ affectu: non regnat i eo ipet⁹ voluptatis: nec ꝑceps ferẽ ad coitũ. Nihil est fe dius cꝫ vxorẽ amare ꝗsi adulteram. Qui dñt se cã hũani gnis vxorib⁹ iũgi: timitent saltem pecu des: ꝛ postꝫ vẽter vxoris itumuerit: nõ pdant filios: nec amatores se vxorib⁹ exhibeãt: sed ma ritos. Idẽ. In mãimonio opa liberoꝝ concessa sunt: voluptates ãt ꝗ de meretricũ amplexibus capiuntur: in vxore damnate.

¶ De idulgentia apli qũo sit accipienda. g

Ed si ꝓcubit⁹ q fit cã ꝓlis clpa caret: qd
s apls scõm idulgentiã pmittit: ita. n. ait. Hoc aũt dico fm idulgentiã. Cui. n. ꝓ stat venia nisi clpe: Per hoc etiã qdã ꝓbare vo lũt nuptias eẽ pctũ: sz vt ꝓdictũ est: idulgentia alia est ꝓcessiõis. Egerat apls de nuptijs ꝛ de carnali coitu ꝛ ad vtrũqz rettulit illõ. hoc ãt di co scõm idulgẽtiã. Indlgent. n. nuptie scõz cõ cessionẽ ꝛ cõcubit⁹ nuptiaꝝ q fit tñ cã ꝓlis. Cõ cubit⁹ vero q ẽ ꝓter necessitatẽ gnãndi: ob incõ tinẽtiã idulgeat fm pmissionẽ: qz ibi ẽ aliꝗ clpa: sed leuis. Jõqz nõ iubeat nec ꝓcedit: sz pmittit: qz nõ ẽ laudabile sz venial. De hoc augu. sic ait. Forte aliqs dicet: si veniã cõcessit apls. ꝗ pctũ sũt nuptie: cui. n. venia nisi pctõ ꝓcedit: Plane qõ ifirmitati pmisit fm veniã: audeo dꝛe pctũ eẽ. veniã nãqz cõcedẽs apls cõcubitũ attẽdit cõ iugatoꝝ vbi est icõtinẽtie malũ. Incõtinẽtie ma lũ ẽ q vir cognoscit vxorẽ ẽt vltra necessitatẽ p creãdi liberos. sz ꝛ ibi est nuptiaꝝ bonũ. Nõ. n. qz icõtinentia malũ est: tõ ꝓiugiũ: vbi est cõcubi tus ꝓter intentõez gñatõis nõ est bonũ. nõ pp illõ malũ culpabile est hoc bonũ. sed illõ malũ fit ve niale pp bonũ nuptiale. Qõ nõ reꝓhendit apls: sed malũ icõtinentie. Itẽ. Cõcubitũ q nõ fit cã ꝓlis: nuptie ñ cogũt fieri: sed ipetrãt ignosci: si tñ ñ ita sit nimi⁹ vt impediat tpa ꝗ oꝛoni dẽt: nec imutent i eũ vsũ q est cõtra nãm. Cõcubit⁹. n. necessari⁹ cã gnãndi iculpabilis: ꝛ solus ipe nu ptialis est. Ille vero q vltra necessitatẽ ꝓgredit nõ rõni sed libidini obseqt: ꝛ hũc nõ exigere: sed reddere cõiugi ne fornicet ad cõiugẽ ptinet. Si vero ãbo tali cõcupie subigunt: ꝛ rẽ faciũt ꝗ nõ est nuptiaꝝ: cui⁹ delicti nõ sũt nuptie hoꝛtatri ces sed depcatrices. Becus qdẽ cõiugale ẽ ca stitas ꝓcreandi ꝛ reddẽdi carnalis ꝺbiti fides. Hoc ẽ op⁹ nuptiaꝝ: qõ ab oi peccãdo defendit apls dicẽs. Nõ peccat virgo si nupserit: Cũ er bo culpabil ñ sit gñandi itẽtõe ꝓcubit⁹: q ꝓprie nuptijs iputãd⁹ ẽ. Quid ꝯ vẽiã ꝓcedit apls: ni si q ꝓiuges ꝺbitũ carnis exposcũt ñ ꝓpagis vo lũtate: sz libidis voluptate. Que tñ voluptas ñ pp nuptias cadit i culpã: sz pp nuptias accipit veniã. Immoderata ergo ꝓgressio: ꝯ veniã cõ cedit. Quo circa ꝛ hic laudabiles sũt nuptie qz ẽt illõ qõ ñ ptinet ad se: ignosci facilt pp se. Nõ. n. ꝓcubit⁹ ẽ quo fuit cõcupie. agit vt ipleat fe t⁹ quẽ postulãt nuptie. O io ergo i gñe suo nu ptie bõe sũ: qz fidẽ thori seruãt: ꝛ pl suscipiẽde cã vtrũqz sexũ cõmiscẽt ꝛ ipietatẽ sepatiõis hoꝛ rẽt. Scitari ẽt cõiugẽ nec cõiũx ifidelis obesse ꝑt: sz poti⁹ fidelis ꝓdest ifideli: vt apls docet. Ex his oñdit q cõiuges q cã ꝓlis tñ cõueniũt vl q exigẽtib⁹ ꝺbitũ reddũt: ꝺfẽdit a pctõ sancti tas coniugij bonũqz nuptiale. Si. n. absqz pctõ ñ posset fieri cõcubit⁹ cõiugalis ñ ꝑcepisset dis p⁹ diluuiũ eos copl'ari dicens. Crescite ꝛ mlti plicamini: cuz iam sin carnali ꝓcupiscentia non possint commiscerι.

¶ Qz non omnis delectatio carnis peccatũ ẽ. h

Ed forte aliqs dicet oẽm carnis cõcupi
s scẽtiã ꝛ ꝺlectatiõez ꝗ ẽ i coitu malã eẽ ꝛ pctũ: qz ex pctõ ẽ ꝛ inoꝛdinata. Et nos dicim⁹ illã cõcupiaz sẽp malã eẽ: qz feda ẽ pena peccati: ꝯ ñ sẽp pctũ ẽ. Sepe. n. ꝺlectat vir sã ct⁹ ꝯz carnez i aliꝗ re: vt regescẽdo p⁹ laboꝛez: edẽdo p⁹ esuriẽ: nec tñ tal ꝺlectatio ẽ pctũ: nisi sit imoderata. Sic ꝛ ꝺlectatõ ꝗ fit i coitu con iugali: cui assũt illa tria bõa a pctõ ꝺfendit. Ut tñ bea. Greg. aliter sẽtire. s. q sin pctõ ñ possit fieri carnal cõmixtio dicẽs. Vir cũ ꝓpria coniu ge doꝛmiẽs: nisi lot⁹ aq ecclias itrare ñ ꝺz. Qua uis diuerse boiuz natões ꝺ hac re diuersa sẽtiãt: ꝛ alia custodiã videãt: Romanoꝝ tñ sẽp ab ãtiq oꝛib⁹ vsus fuit: p⁹ amixtionẽ ꝓpriũ cõingis: ꝛ la uacri purificationez ꝗrere: ꝛ ab ingressu eccle paululũ tpare. Nec hoc dicẽtes clpã ꝺputam⁹

cē cōiugiū: ꝫ qz ipa licita admixtio coniugis sin̄ voluptate carnis fieri n̄ ꝓt a sacri loci igressu ē abstinēm: qz voluptas illa sin̄ cl'pa nl tatē eē ꝓt. ¶ Determinat auctoritatem..

Dc ār ne ꝓdictis obuiet: itelligēdū ē i ill'q gīa, pl' conueniūt. quoz voluptas n̄ ē si n̄ pctō: ⁊ vix aliq repire pn̄t adhuc ap̄lex carnales erpiētes q nō ī terdū cōueniāt ꝓter ītē tionē ꝓcreāde pl'. Hoc ār quotiēs fit: ab igressu ecclie abstinēdū ē. Et q ita itelligēdū sit: Greg. ꝓnter oñdit. Si qs vero ī sua ꝓiuge: n̄ cupidine voluptatis rapt: ꝫ tm̄ creādoz liberoz gīa vti tur: iste ꝓfecto sine ꝺ igressu eccl'ie: sine ꝺ sumē do cōpozis dn̄ici mysterio: suo ē iudicio relin quēd: qz ꝓhiberi a nobis n̄ dz accipe q in igne posit neſcit ardere. Cū vero n̄ amoz ꝓcreāde sobol: sed voluptas dn̄atur in ope cōmixtionis: habeāt cōiuges ēt ꝺ cōmixtione sua qꝺ defleāt. Tūc aūt vir qui post amixtionē coniugis lotus aqua fuerit etiā sacram cōmixtionem valeāt ac cipere: cum ei fm̄ ꝓfinitam sniam eccl'iam ēt licuerit intrare.

Questio. I

Circa i. distin. q̄runt tria. ꝓ an matri monīū bēat bona excusātia. z° qū o ꝙ illa excuseť. 3° an sine illis excuseť.

Ad primū sic ꝓcediť vī ꝙ m̄rimo niū nō īdigeat aliqb' bo nis ipz excusātib'. qz m̄rimoniū ē īstitutuz ī officiū nāe ⁊ ī remediū ꝓcupie. sed fm̄ ꝙ est in officiū nāe nō īdiget aliquo excusāte. sic .n. fuisset in paradiso durāte statu inocētie qñ fuissent nuptie honoza biles ⁊ thoz' imaculat' fm̄ aug. nec fm̄ ꝙ ē ī remediū indi get excusatōe: sicut nec alia sacrā q̄ sūt ī remediū pcti īsti tuta. ģ ⁊c. ¶ Itē sic̄ itentio nāe ē ad ꝓseruationē īdiuidui: ita ⁊ ad ꝓseruatōez spēi. sed actus quo ꝓseruať īdiuiduū n̄ īdiget aliquo excusāte. vt comedere. ģ act' m̄rimony quo ꝓseruať spēs nō īdiget excusante. ¶ Cōtra. qz oē qꝺ ē ma lū vl' hz spēm mali īdiget excusante ad ℔ vt licite fieri pos sit. sed ois act' carnalis vl' ē malus vl' hz spēz mali. Cū oēs h̄ act' sint vni' rōnis ī gñe nāe: ⁊ m̄lti eoz sūt mali. ģ ad ℔ vt licite possint fieri īdigent aliquo excusāte. ¶ ℟°. h̄ sūt tria videnda. ꝓ de necitate excusatōis. z° de sufficentia ⁊ di uisiōe bonoz excusātiū. 3° ꝺ ꝓpatōe istoz bonoz adiuicē.

Primū istoz. s. necessitatē bonoz excusantiū gdam sic declarāt dicētes ꝙ actus pōt dupl'r excu sari. vno mō ex pte faciētis ⁊ nō ex pte act': ⁊ sic excusatur act' g nō īputāť faciēti ad culpā: cuius fm̄ se sit malus. ⁊ ℔ mō aliq ignozātia excusat faciētē a pctō ēt ī toto: ⁊ ꝺ tali ex cusatōe nō logť magť: qz ꝺ hac dť in z°. Allio mō dť excusa ri act' fm̄ se: ita ꝙ nō sit malus. ⁊ ꝺ hoc nūc q̄rim'. Sic igť ē ꝺm: ꝙ act' q de se ē malus nō ꝓt excusari. Act' vo q ꝺ se ē bon' nō īdiget excusatōe. sz act' q ē idifferēs excusari pōt ⁊ excusatōe idiget. ꝓmū pz: qz act' q nō ꝓt bn̄ fieri nō ꝓt ex cusari totali excusatōe act' fm̄ se: ita vt sit bon'. sz act' q ē ꝺ se malus: vt furtū ⁊ piuriū: non pōt bn̄ fieri: ģ nec excusa ri. z^m pz: qz nihil īdiget excusatōe: nisi qꝺ ē malū vl' qꝺ bēat spēm mali. sz act' q ē de se bon': vt deū ⁊ parētes honozare: dare elemosynā: ⁊ hꝺ: nō ē malus nec hz spēz mali. ģ ⁊c. Re linq̄ ꝙ igť ꝙ act' idifferēs q bn̄ ⁊ male ꝓt fieri possit excusa ri: cū nō sit ꝺ se malus: exq̄ ꝓt bn̄ fieri ⁊ īdigeat excusatōe cū bēat spēm mali: eo ꝙ fm̄ spēm nāe tales act' sūt idē cuz mal': ⁊ ea q̄ talē actū excusāt sūt circūstātie finis ⁊ oēs: ⁊ hꝺ q̄ talē actū trabūt ad mediū vtutis. Cū igit act' carnalis sit ex se idifferēs: ⁊ possit ⁊ bn̄ ⁊ male fieri: relinq̄ ꝙ ad hoc ꝙ bn̄ fiat īdiget ꝙ ifozmeť debitis circūstātys: qꝺ fit ꝙ m̄ ri moniū: ꝓp qꝺ bona m̄rmony excusāt actū carnalē. ¶ Sz ꝺ hoc est. qz p istā rōnem ois act' idifferens equal'r īdigerz bonis excusantib': ⁊ sil'r comedere: qz ꝓt ⁊ bn̄ ⁊ male fieri nec differt spē comestio tpata ab intpata nisi ī gñe mozis Si dicať sic̄ ipi dn̄t ꝙ nō ita absozbeť rō ibi sic̄ hic. ģ nō so la indria ⁊ idētitas spēi cū malo actu ē cā. ꝓpter qꝺ ide sū mēda ē rō ꝙ rōnē absozbet. Aliqd. n. ē idifferēs dupl'r. vno modo per onimodam equalitatem abstrabendi a bono ⁊ a malo ⁊ isti non specialiter assignantur bona excusantia. alio modo sic ꝙ possit bene ⁊ male fieri: magis tamē de se tendit ad malum q̄ ad bonum: ⁊ sibi relictum est malum nisi aliquo addito trabatur ad bonum: exemplū primi est leuare festucam ⁊ comedere: exemplū secundi est in som no qui bene ⁊ male potest eligi: ⁊ tamē qz in eo ligatur libe rum arbitrium vt non possit bene cogitare nec bene velle habet detrimentum boni rationis annexū: vnde fm̄ som num in se consideratum nou dn̄t felix a misero. z° etbico: vnde nō pōt sōnus eligi nisi male nisi ꝓpter aliquod bo num recompensans illud tēporale dānū rationis: puta qz post somnū homo promptioz surgit ad bonum virtutis: qz nimia vigilia etiam vsum rationis perderet: ⁊ ideo somn' ex hoc spāl'r de sua natura requirit bona excusanda: puta conseruationē īdiuidui: quietationem viriū naturalium: fortificationez digestionis ⁊ hꝺ: ⁊ ita est hic: qz vacās co iugio cogitat q̄ mundi sunt ⁊ diuisus est: ⁊ in actu illo nihil itelligere pōt: vñ indiget bonis excusantibus.

Quantū ad z^m articulum de sufficientia ⁊ diuisiōe bo norum excusantiū matrimonium sunt due ꝑnes. ¶ Prima de sufficiētia illoz: q̄ sunt bona sacri quo ad vinculū: bonū fidei quo ad vsum: bonū ꝓlis quo ad fru ctum. Est enī m̄rimoniū in officiū nature: vñ sicut dicitur alibi: Jus naturale est qꝺ natura oīa aialia docuit: hinc de scendit maris ⁊ femine cōiunctio quam nos m̄rimoniū ap pellamus: ⁊ fm̄ hoc hz bonum ꝓlis pro fine itento ꝓpri paliter: qz natura intendit cōseruationē spēi que non ē ni si p gñonem ī corporalibus: vñ ibi subditur: hic descendit liberoz ꝓcreatio ⁊ educatio. z° m̄rimoniū est ī fedus so cietatis hūane: vnde dť. C. de crimi. expi. heredita. l. aduer sus. ꝙ vxoz eligitur socia diuine ⁊ hūane domus. ⁊. 4. ethi. ꝙ amicitia viri ⁊ mulieris est naturalis quo ad primū ⁊ ī cludit in se bonū vtile: delectabile ⁊ honestum: ⁊ sic habet bonū fidei ꝓut fides est facere dicta: h̄ ē reddere debitū ⁊ seruare fidem ne alteri iūgatur. 3° est sacr̄m ecclie: ⁊ sic ī eo ē bonū sacri: ꝓut. s. sua idiuisibilitate significat ꝓiūctio nem xpi ⁊ eccl'esie: ⁊ qz illa significata fuit iseparabilis ⁊ ē iō iseparabilitatē vsqz ad mortē efficit bonū sacri. ¶ z^a ꝑ° ē de dťa istoz adiuicē penes durationē: qz bo^m fidei ⁊ bo^m ꝓlis non durāt vsqz ad mortem semper: sed iseparabilitas quo ad vinclz manet vsqz ad mortē: qꝺ pz tripl'r �sz. 3. opio nes de vinclo. Quidā. n. dn̄t ꝙ illud vinculū ē pura ⁊ sola r'o. ⁊ forte r'onis: ⁊ ꝫ h̄ vinclm̄ m̄rimoniale manet vsqz ad mortē nāle vel ciuile. Si. n. vinclz nihil aliꝺ ē q̄ mutua q̄dā r'o adiuicē ꝫ quā dť marit': vxoris marit'. sic̄ ꝑ filij ꝑ: tūc sicut mortuo filio cozrūpiť i ꝑe ꝑnitas ⁊ eꝺ: nec du rat ꝑnitas nisi vsqz ad mortem vel ꝑis: ⁊ tunc cozrūpiť cozruptōe subi: vl' filij ⁊ tūc cozrūpiť cozruptōe obi. qz r'tia posita se ponūt: ⁊ pēpta se pmūt: sic ⁊ hꝺ dic aplus ꝙ mulier mortuo viro nubat ī dño: qz soluta est a lege viri ⁊ eꝺ: qz lz possit eē real' r'o sin̄ oppo^a r'one reali: n̄ tm̄ sine oppo^e r'ali uo: vñ vt r'o ē cozrūpiť corruptiōe obi: vt accns cozruptio ne subi. z^a opinio ē ꝙ vinclz m̄rimōiale ē aliqd absolute ī cozpore. Et ꝙ sit aliquid absolute ꝓbāt: qz oē sacramentū

no.le. est cā gratie disponendo ad ipam:ꝛ sicut in imprīmē tibus characterē ipe character ē dispositio:ꝛ i alys ornat⁹: ita ꝛ hꝫ ipm met vinculū cōiugale ē dispositio:ꝛ sic ē aligd absolutū:cū dispositio sit i ꝑma vel secūda spē q̄litatis:ꝛ ñ in gñe relationis. Qꝛ aūt sit dispositio in corpore ex hoc vr̄ q̄ gr̄a sacr̄alis i mr̄imonio ē ꝺ carnis cōcupiscētiā pp quaz melius ē nubere q̄ꝫ vri. vbi āt ē morb⁹ ibi ꝛ medicina. Et si vinculū ē in ipo corpore subiue:tūc eēt bene cā q̄re corrumpi cōrruptiōe ipiusmet:sicut i morte mariti cōrrūpit vinculū i ipo corpe ei⁹:sicut ꝛ ois dispositio corporea:ꝛ p ꝺñs ista q̄ ē ad gr̄am sacr̄alē:vt bō sciat suū vas possidere in sanctificatione:p qō gñatiua ordinat ꝛ alia q̄ ad bonū vsuz cō iugy regrnnt. Sed qūo cōrrūpit cōrruptiōe obiecti:cū distinctoꝝ absolutorū cōruptio vni⁹ ñ fit cōruptio alteri⁹: nec gñatio vni⁹ fit gñatio alterius:imo q̄ sūt vnū simul cōrrūpuntur ꝛ simul gñantur diuersa seorsū: maxime qū vnū nō ē cā alteri⁹. ℣ pōt.n. absolutū destrui nō solū p se sui corruptiōe:sed p accñs cōruptiōe sue cāe i conseruari:nō ē āt vnus cōiunx cā alteri⁹:nec eēntia cōiugy in vno est cā eēntie vinculi i altero. Uñ dōz est:q̄ sicut cōrupto colore corrum pitur visio:q̄ꝫ visio sit aligd absolutū:non qꝛ color sit ei⁹ cā:qꝛ idē eēt si visio eēt a deo effectiue:sed qꝛ est terminus ei⁹ a quo depēdet:sic qꝛ i mr̄imonio vinculū qō est in vno cōiugū hz alterū ꝑ termino:illo deficiēte deficit:qꝛ sicut visio lz,nō sit relatō sed q̄litas absoluta:tñ necessaria ꝺñtia ĩcludit respectū ad visibile sicut ad terminū:ꝛ inde est q̄ illo respectu destructo qui destruit̄ ad destructionez obi destruit̄ ꝛ ipa visio:sic ꝛ ī ꝓposito. ¶ 3ª opi. ē de viculo q̄ sit i aia subtiue:qꝛ sacr̄alis dispositio ē ad gr̄az gratū faciēte q̄ ē i pte aie sepata vbi ēt: dz eē ipa dispositio:ꝛ tūc vr̄ q̄ siue sit relatio siue qd absolutū ñ possit deleri:qꝛ aia q̄ ē subiectū ꝛ aia que ē obm sūt incorruptibiles: vñ cū nō corrumpatur cōruptiōe subiecti:nec obiecti:nec a ꝺrio qō nō hz:nec p peccatū cū sit i peccatorib⁹:p ꝺñs nec p mortē alterius nec vtriusqꝫ:sicut nec silitudo q̄ vna aia rōnalis alteri assimilat̄ postq̄ꝫ ābe create sūt nō cōrrūpet̄ i eternuz: nec tñ vna ē cā alterius. ℣ pōt tñ ꝑbabiliter sustineri q̄ ad huc tale viculū morte alteri⁹ ꝺiugū cōrrūpit̄. qō pz tripl̄r. ℣ primo qꝛ id qō ē ab agēte ꝛ cōseruāte p intellectū pp certū finē:fine deficiēte deficit:vñ mot⁹ celi quez angelus facit pp gñatinoē illa deficiēte cessabit:qꝛ angelus nō plus mouebit effectiue:postq̄ꝫ nō plus mouetur a fine: sic qꝛ deus ad act⁹ corporales lz mediante sacr̄o hoc vinculū ipr̄essit: inde ē q̄ altero mortuo a quo vel ad quē nō pūt hꝺ actus exerceri deus desinit cōseruare ne frustra cōseruet:ꝛ sic ꝺ sinit eē vinculū p subtractionē ĩconfluentie cause cōseruātis. Sec⁹ aūt ē de charactere q̄ ē ad actus spūales pp. qō est indelibilis. ¶ Sed cōtra hoc ē:qꝛ character nō est nisi ad actus vie:sicut baptismi ad recipiēdū hic alia sacr̄a confirmationis ad cōfitēdū coraz tyranno:ordinis ad cōficiēdū ꝛc̄. q̄ oia ꝓpria sunt huic vite ꝑ put distinguunt ꝺ aliā. q̄ bō nō deberet ĩdelibil̄r hr̄e characterē:sed solū i hac vita mortali nō i alia i q̄ cessat collo ꝛ susceptio sacr̄oꝝ. ¶ Ad hoc aūt posset dici q̄ sicut remanent ꝛ reparātur virtutes cardinales i patria q̄ ad actus circa finē:sic ꝛ characteres. erit.n.qdā spālis ornatus sanctoꝝ noui testamēti ex charactere baptismali respectu antiquoꝝ q nō būerūt hāc ꝓformitatē ad xp̄m:ꝛ sil̄r cōfirmatorū erit spūalis glia respectu ñ ꝓfirmatorū:q̄si militiuz xp̄i:ꝛ sil̄r ordinatoꝝ q̄si xp̄i ministroꝝ:Sed vicl̄z mr̄imoniale nō eēt ad gl̄iam sz ignominiā:cū stat⁹ ꝺiugatoꝝ sit ifim⁹ ꝑ tpe gr̄e qñ vincl̄m istō est aligd reale. ℣ nā tpe legis qñ p̄ferebaꝫ cōiugiū ēt virginitati nō erat aligd reale:vñ nō pōt manere real̄r. ¶ 2ª pz idē sic.qꝛ sicut ꝓpter magnā egritudinem scia a sēsibilib⁹ acquisita corrumpitur in intellectu:sic ꝛ vinculum p mortem habentis:lz sit in aia:ꝛ etiā per mortem alteri⁹ quasi obi:sicut scia p corroptionē organi fātasie ī litargia ꝛ furia qō ē corruptio obi ñ subi. ¶ Sz ꝺ hꝫ qō dcñ ē sciaz corrūpi p egritudinē: est id qō dicunt doctores sciam remanere in aīa sepata:q̄ tñ magis deberet corrūpi p mortē q̄ꝫ p aliā minorē trāsmutationē:pp qō alicui videret̄:q̄ cū dr̄ sciaz corrūpi p egritudinē ītelligit̄ quo ad vsū ꝛ actū: qꝛ ī pte sensitiua corrūpit̄ spēs ꝛ alig hīt⁹ corrūdentes:quos oz ꝺ nouo gnāri si debeat i actū exire. sz eēntia hīt⁹ ītellectualis non corrūpit̄. q̄ ꝛc. ¶ Ad huc sustinēdo dictū cōe ꝑt dici q̄ ista stāt sil̄ hītum scie. s.ꝛ vtutis i volūtate corrūpi p ifirmitatē ꝛ nō p mortē. ℣ nā p ifirmitatē vita durāte corrupto obꝺo intellect⁹ ꝛ p ꝺñs volūtatis:qō est organū fātasie:oz hītū ītellectualē cessare ab actu. sola āt cessatio act⁹ corrūpit hitus ex actibus acqsitum. sicut subtractio calefacientis remittit ꝛ tandē corrūpit calorē aque:ꝛ hoc ē i via qñ nihil sic in aia firmatur q̄n possit corrūpi. sz i morte sīc aia sepatur ĩcorruptibilis:sic in ipsa quecūq̄z tūc sūt:vt spēs ꝛ hīt⁹ imobil̄r firmāt. vñ sicut frequētia actuū nō cāt i ipa hītū nouū: sic nec cessatio actuū corrūpit hītū ātiquū. Jtez nō ē ibi cessatio actuuz. qꝛ ois dispō ꝛ perfectio disponit ꝛ pficit subm suū diuersimode ꝑm diuersū modū ei⁹ eēndi. vñ habitus ꝛ spēs aie ꝺiucte vsū siue actū suū nō hñt sine spē phātasticā: qꝛ tūc est aia nāe ītelligentis ꝛ volētis specular phātasmata:sz qñ ē sepata hz modū ītelligēdi ꝛ volēdi ꝺformē angelis:sicut ꝛ modū eēndi. vñ tūc pōt vti spēbus ꝛ hītib⁹ suis sine phatasmate. ¶ 3⁹ pz idē sic. pōt.n. imaginari q̄ sicut p ꝺsensū exp̄ssuz cātur vinculū spūale:qꝛ significat ꝺiunctionē xp̄i ꝛ ecclie spūalē:ꝛ significādo cāt p ꝺñs ꝺiūctionē aiorum quā ēt significat vt rem cōtētā:sic p ꝺiūctionez corporū sequētez significātē ꝺiūctionē xp̄i ꝛ hūane nāe cāt vinculū corpale. sīc ḡ corrūpit̄ visio corrupto visibili ad qō est vel subtracto ab ei⁹ pūtia:sic qꝛ vinculū mr̄imōiale spūale ꝛ corpale ē ad alteruz ī ordine ad act⁹ hui⁹ vite mortal:cui bō fūditus moriꝫ p mortē nālē:ide ē q̄ tūc corrūpit̄ vtrunqꝫ:sz p mortē ciuilē q̄ cogitat q̄ dei sūt:tollit̄ spūale qō erat ad cogitādū q̄ mūdi sūt ꝛc. sicut sublata ītellectōe tollit̄ volitio ēt si nō eēt ab ea cāta:qꝛ est tale obm ad qō hz neciaz hītudinē:sicut scibile sublatū:aufert sciam.

Quantum ad 3ª⁹ arti. s. qūo ista bona se hñt adinuicē sūt q̄tuoꝝ ꝺ nes. ¶ ℣ prima q̄ bonū sacramenti est ceteris dignius:qꝛ qō est gratie supeminet ei qō est nature:sz bonū ꝑ plis est nālius:qꝛ est illō qō natura i tendit p̄ncipalius ꝑpter qō ꝛ fides regritur:qꝛ in brutis ēt vagi coitus liberant masculū a cura ꝑ plis ꝛ sepabilitas. vñ i gbus vtriusqꝫz cura ad partū educādū regrit̄ vt i anibus vsqꝫz ad mortē nō sepāt̄. Et si q̄rat̄ qd ē eēntialiꝰ si bonū sacr̄i dicat̄ ipmmet viculū:sic ē eēn⁹ ipi⁹ ꝺiugy ꝛ ei⁹ bonū. ¶ 2ª ꝺ ē q̄ ista tria bōa si ꝺsiderēt̄ fz actū suū:sic conseq̄ūt eēntiā rei accidūt. vñ p̄t eē vex mr̄imo^m iter illos g nec hñt plē nec ꝙāt fidē nec cohitāt:sz sūt sepati corde vl̄ cōpore: bene vel male. ¶ Tertia ꝺcl̄o est. q̄ ista tria bona possunt cōsiderari ꝑm esse quod habēt in suis p̄ncipys ꝛ in sua radice:et sic sunt ad ipsum eēntialiter q̄ mr̄imonium:ex cui⁹ essentia ista innasci debēt ꝛ ipsum aptitudine cōsequūtur. ¶ Quarta ꝺcl̄o est q̄ ista tria bona tertio possūt cōsiderari q̄ꝫtum ad obligationē imediatā qua tenētur sibi ad ista ipi cōiuges adinuicem:ꝛ nec sic pertinent ad essentiam qō pz quadrupliciter. ℣ primo quia causa differt ab effectu. vnde cum matrimonium sit causa quare sibi obligātur ad ista: inde est q̄ sicut in alys cōtractibus ab ipso contractu qui est factum oritur obligatio:ꝛ actio que est ius petēdi quod sibi debetur in iudicio:ita ꝛ hic:nisi q̄ in alys contractib⁹ nihil reale fit. sicut hic ex contractu verbali virtute diuina innascitur vinculū: qō ē ipsa essentia matrimony manēs trāseūte cā ei⁹ q̄ ē cōsensus exp̄ssus. ꝛ ex isto vinculo vltra oriꝫ obligatio ad ꝫ bona q̄ ē rel̄o rōnis a iure tñ diuio

Et q̄ ista obligatio dr̄ aliq̄ eēn̄ mr̄imony: ℔ ē:q; nō addit rē sup eā:ſz ſolū reſpectum rōnis:formaliter tñ differt ab ea. 2°pz idē ſic.q; eēntia mr̄imony nō p̄t claudicare ſz rē: lz fm rōnē dicat Aug.q̄ aliq̄ ē vn⁹ merit⁹ adultere:ꝛ e⁹. vxor adulteri nō meriti.ſz obligatio ad debitū reddēdū ēt pp plē ꝛ cohabitationē p̄t claudicare realiter.q; ꝓpter fornicationē inocēs nō p̄uat̄ iure petēdi:ſz fornicari⁹ tenet̄ reddere ꝛ cohabitare ſi ille vult ꝛ ſibi recōciliare.e⁹ ät fornicās p̄uat̄ iure petēdi:nec ali⁹ tenet̄.ꝛ p ōns tollit̄ obligatio q̄ ad illū. 3°pz ſic.eccl̄ia nō p̄t tollere eēntiā ſacri p̄exītē:ſic nō p̄t facere q̄ i hoſtia ꝓſecrata q̄diu durat nō ſit ibi corpus xp̄i.ꝛ p ōns nō p̄t facere:q̄ q̄diu ꝓiuges viuūt nō ſit inter eos viculū.pōt ät facere q̄ nō ſit iter eos obligatio ad debitū:q; ſi ſciēter ſiñ nēcitate ſuſcipiūt filiū ſuū ō ſacro fōte p̄uat̄ iure debitū petēdi.Eſt ät actio in creditore oppoſita obligatōi i debitore.vñ ſi nō ē ius petēdi i iſto:ñ ē ius debēdi i altero:q; obligatio mr̄ ē actōis:nec ē mr̄ ſi nō ē filia.Et q̄uis legiſte dicāt ex pacto nudo nō oriri actionē:ſz obligationē nālē tñ.tñ ſic ē ibi obligatio nālis: ita ꝛ actio nālis. q; ipoſe ē q̄ tu debeas mihi aliq̄d q̄n illō mihi debeatur ꝛ q̄n ita efficaciter mihi debitū ſit:ſic ē a te debitū.ſz ſic non ē ius efficax petēdi i actore q ſolū p modū exceptōis ñ actionis p̄t petere:ſic ēt ē ineffic̄ ius ōbēdi ex p̄te alteri⁹.Sil̄r cūgs cognoſcit ſciēter ꝓſāguineā vxoris i q̄rto gradu p̄uat̄ iure petēdi ſolū ex ſtatuto eccl̄ie.ꝛ ſic eccl̄ia tollit obligationē ꝛ nō eēntiā mr̄imony.q̄ nō ſūt idē. 4°pz idē ſic. q; q̄ñ mr̄imonio ꝓſumato pari ꝓſenſu p̄fitent religionē: certū ē cū ſint obligati adcaſtitatē definūt eē obligati ad oppo⁹: alſ eēnt pplexi.iō ꝛc. ¶ Ad p̄m ar̄m i oppoſitū dōz:q̄ actus carnalis fm q̄ ē i officiū nāe idiget excuſatōe:cū indifferēter ſe bēat ad actū mr̄imony ꝛ fornicatōis.Excuſat̄ ät per circūſtātias q̄ trabūt eū ad hoc q̄ ſit act⁹ mr̄imony:ꝛ ille circūſtātie ſūt bona p̄lis:fidei:ꝛ ſacri:q̄b⁹ act⁹ carnalis etiā tpe inocētie reddit⁹ fuiſſet bon⁹.Q; ät nō dicat̄ p tpe illo idiguiſſe excuſatōe:p tāto ē:q; durāte ſtatu illo ñ erat poſſibile actū carnalē illis circūſtātys carere ſicut mō. ¶ Ad 2m dōm:q̄ actus cōmeſtionis quo ꝓuat̄ idiuiduū idiget debitis circūſtātys:q̄b⁹ reddat̄ bon⁹:ſz nō adeo vt act⁹ generatōis:q; nō ē tā vehemēs delectatio abſorbēs rōnez in comedendo:ſicut in actu carnali.ꝛ ideo hic actus magis idiget excuſatione q̄ alius.

Questio II.

Secundo q̄rit̄ vtrū pp bōa mr̄imony execuſent̄ ꝓiuges a pctō.et vr̄ q; nō:q; vbicūdia nō ē niſi ō turpi ſz Damaſcenus ꝛ ph̄m.4.Et bi.ſz p̄dcā bona ñ tollūt a mr̄imonio p̄dicta vbicūdia.q̄ nec turpitudinē q̄ vr̄ icludere clpā.mala.n.pene ſūt triſtitia.ſz mala clpe turpia.q̄ ꝛc. Itē vbicūq; ē paſſio ioꝛdinata:ibi ē pctm̄:ſz ℔ tria bona nō p̄nt tollere ab actu mr̄imony ioꝛdinatione paſſiōis: ſemp.n.ibi eſt ſupabūdātia paſſiōis abſorbēs rōnē.q̄ ſp ē ibi pctm̄. ¶ In cōtrariū ē.q; vſus mr̄imony ad id ad q̄d ē mr̄imoniū ꝓceſſus: vr̄ eē bonū ꝛ licitū.ſz mr̄imo⁹ ē ꝓceſſū ad vitatōez fornicatōis:vt pz p aplm p̄c ad Coꝛ.7.Unuſq;q; pp fornicatiōem ſuā bēat.q̄ vſus mr̄imony ad vitādū fornicationē ē licit⁹: ſz tūc nō cōcurrit aliq̄ ō p̄dictis bonis.q̄ abſq; bis act⁹ matrimony ē licit⁹. ¶ 8°.hic ſūt tria facieda. p̄mo p̄net̄ illō q̄d ē certū ꝛ i quo oēs ꝓueniūt. 2°ponet̄ illō q̄d ē dubiū:ꝛ accordabūt̄ opiones contrarie. 3°tangentur q̄daz inſtantie contra dictum commune ꝛ ſoluentur.

Quantum ad p̄m ſūt tres ꝓnes ab oīb⁹ ꝓceſſe ſz tria bona excuſātia. ¶ P̄ria ꝓ ē ō excuſatione p bonū ſacri p q̄d mr̄imoniū excuſat̄ alr̄ q̄ p alia bōa. p bonū.n.ſacri excuſat̄:q; cū ex alys bēat rōnē boni liciti ꝛ honeſti.p hoc ēt q; ē ſignū ꝓuctōis xp̄i ꝛ eccl̄ie hz rōnez ſancti ꝛ deo ſacrati.ſed ex ceteris boni s p fine ītētis act⁹ excuſat̄:q; vnū bonū ē finis p̄ncipalis:alterū ſcōdari⁹.nō ſic aūt de iſto:q; ſi ꝓueniret nō cā p lis nec debiti reddēdi:ſz cā ſignificādi ꝓiunctionē xp̄i tñ:peccarent. Nec obſtat q; ē ēt iſtitutū ꝓpter id ſignificādū:q; cū i oī ſacro ſit duplex finis:vn⁹ itrīſecus alius extrīſecus:vſus ſacri hz ordinari ex ītētōe ſumētis ꝛ oferētis ad finē itrīſecum.nā ad extrīſecū ſufficit ordiatio ex ītētiōe iſtituētis: ſicut ſi aligs baptiçaret vl baptiçaret̄ p̄ncipalr ad ſignificādū ſepulturam xp̄i ꝛ non ad ablutionē aīe:peccaret:ita ꝛ hic ꝓpter id q̄ mr̄imoniū efficit:ꝛ nō ꝓpter illō extrīſecum q̄ ſignificat vtēdū eſt mr̄imonio. ¶ 2ª ꝓ ē de excuſatōe p bonū p̄lis. 2ª 3° bonū.n.p̄lis excuſat actū mr̄imonialē:q; ꝓcurrēti⁹ alys debitis circūſtātys.i.tpe loco debitis:ꝛ hꝫ:ſi ꝓpter intētionē p̄lis nō voluptatē ꝓueniāt:q̄uis non ſit ſine voluptate rōnem abſorbēte:nullū pctm̄ eſt nec veniale nec mortale: q; q̄ a deo p̄ceptū ē nullū pctm̄ ē.ſz ipe hoc p̄cepit cū dixit.Creſcite ꝛ mr̄tiplicamini ꝛc.Eſt tñ malus act⁹ malicia pene:q; ex culpa p̄ceſſit q; hz verecūdiā annexam.ſic ege ſtio ꝛ mr̄ta q̄ cōſtat culpā nō eē:cū ſint nēcia ad bonū individuū:ſic illō ad ꝓſeruationē ſpēi:pp q̄d cū bonū ſit ſpēz eē ꝛ ꝓſeruari:nō malus ē actus ſine quo nō p̄t ꝓſuari.Eſt tñ ſciēdū:q; vbicūq; ē poſſibilis p̄creatio p̄lis q̄ ē p̄ncipalis finis:niſi p̄ncipalr irendat̄ ſemp ē act⁹ inordinat⁹ ꝛ vicioſus:q; nō fit p̄ut dz:q̄ñ nō fit ꝓpter illō q̄d eſt: cū fieri poſſit. ¶ 3ª ꝓ eſt de excuſatōe per bonū fidei.bonū.n.fidei excuſat ab oī peccato:q̄ñ aligs p nulli⁹ voluptate ſui reddit debitū ꝓiugi petenti:malēs continere q̄ñ ſcit inde p̄lez nō poſſe ſequi ꝓpter ſterilitatē alterius vel impḡnationē vel huiuſmodi.ꝛ in hoc caſu reddendo nō peccat:ſed reddere tenet̄:q; nullus peccat faciēdo id ad q̄d tenet̄:alſ peccaret̄ ꝛ non peccaret:ſed tenetur reddere niſi aliō obſiſtat.q̄ reddēdo non peccat:cū ꝛ hoc apls p̄cipiat dicens. Uir vxori debitū reddat:ſil̄r ꝛ vxor viro.vñ ꝛ eccl̄ia ad hoc cōpellit ſi petat̄:nō peccat āt q; legis auctoritate petit.ꝛ ad ℔ reducitur ſi quis cognoſcat vxorem causa vitandi in ea fornicationē vel turpiorem actum. 3ª ꝓ

Quantum ad ſcōz de hoc q̄d eſt hic dubiū circa excuſatiōez p bonū fidei q̄ cōiunx petit debitū a coniuge nō ꝓpter p̄lis generationē: nec ꝓpter ℔ q; illum retrahat ab adulterio:ſed ꝓpter hoc q; ſeipm retrahat ab adulterio vel peiori.ꝛ ſic ꝓpter vitādā fornicationē i ſeipo nou in altero. ¶ Circa hoc ſunt due opiones. vna q; ſic petere ſemp eſt pctm̄.q; oīs ſupabūdātia paſſionis ē pctm̄.ſz oīs petitio q̄ ē ꝓpter hāc ſolā cāz:ſemp ē ſupabūdātia paſſiōis.q̄ ꝛc. Alij dicūt oppoſitū ꝓpter q̄d ſic vr̄ diſtiguēdū:vt ſint due ꝓnes. Quia aut ipe cognoſcit vxorē cā vitādi i ſe fornicationē:q̄uis poſſit alr̄ vitare:ſz magis vult iſto mō delectabili vitare q̄ alio nō delectabili. puta:q; domādo carnē vel fugiēdo alias ꝓſortia vel nō loquendo ſolus cū ſola:ꝛ ſic poſſet faciliter euitare:ſz magis vult cū voluptate q̄ ſine illa:ꝛ tūc peccat venialr:q; p̄fert voluptatem carnis abſorbētem rōnem ei q̄d ſeruat vſum rōnis:ꝛ eque attīgit ad finē:ſicut ſi homo ſcitiēs eque p̄t ſaturare vel ſatisfacere neceſſitati nature bibēs vinuz limphatū minus delectabile q̄ non ledet caput:ꝛ eligit ſtatiz extinguere ſitim cum vino forti q̄ eſt magis delectabile q̄ inebriabit eū:vel in toto:vel in parte.Peccat enim nō rōne finis:ſed rōne medy incōpetentis:ꝛ hec ē prima concluſio ꝛ in iſto ſenſu va eſt prima opinio. ¶ 2ª 2° ē q; ſi ipe ideo actum illum exercet ad vitandum in ſe ipo fornicationem:non quia delectabilior:ſed q; nō poteſt ꝓ tūc alio modo melius eam vitare:ita q; voluptas in nullo mouet eum:ſed ſolū amor vitāde fornicatiōis quā p tūc non p̄t melius vitare:q; neceſſe hz loqui diu i ſecreto ꝛ loco ſuſpecto aly mulieri,ꝛ expertus eſt de ea ſe ſepe tentatum: 2ª 3° p̄ opi.

ſz qñ semel vſus ē actu illo ad mltos dies refrigerat⁹ ñ tē
tat:tūc nullū pctm ē si ples nō sperat:qz tūc illa sp ꝑmittē
da eēt:ℬ ät reducit ad bonū fidei quo ꝓtinet nō solū debi
tū reddere:ſz ēt ad aliā ñ accedere. Nā si sp petitū ōbitum
redderet:ꝛ cū hoc ad aliā accederz ꝫ bonū fidei nihilomi
nus faceret. vñ si ꝓp hoc petit debitū a sua ne idebitū exi
gat ab exnea pp fidelitatē ℬ facit ꝛ bono fidei defuit. ꝛ ℬ
ē zª ꝑ. ꝛ i ℬ sensu va ē zª opio. Et p istā distictōez ꝑt rñderi
ad oēs rōnes scōe opionis ꝫ ꝑmā: sic patebit i sequēti arti
culo vbi ille ponentur.

Quantum ad ȝm ō istātys: sciēdū q illi ō scōa opio
ne ꝫ ꝑmā vident adducere sex rōnes q̄
recitādo soluēt. ℙrio g̊ arguunt sic. ℙlus tenet qs sibi q̄
alys: ſz idistricte pp vitādā fornicationē i ꝓiuge petēs debi
tū nō peccat. g̊ mltomin⁹ pp vitādā i se. ¶ Döz q bō tene
tur plus pctm̄ vitare q̄ aliū a pctō retrabere: ſz plibus mo
dis ꝑt se a pctō retrabere q̄ aliū: vñ sic vir q potens alr se
ipm cohibere magis eligit ad hoc voluptatē absorbētez q̄
aliud sobriū reddēs: peccat: sic si mulierē quā icludēdo vl
aliter poterat cohibere magis vult cū sua voluptate cohi
bere: nō ē dubiū q peccat. qz nō nisi ꝓpter voluptatē ꝑfert
hoc mediū alij medio magis ꝓsono rōni ꝛ eq̄ valēti ad fi
nē. ſz si vir timēs i vxore ēt icluſa alias dānabiles cōzupte
las nō putās eā alr meli⁹ cohiberi q̄ p actū quē nō ipa pe
tit: pp hoc solū debitū petit: nō peccat: sic nec i se ipo. ꝛ sil'r
qz vxor nō hz vitz corrigere: si virū de alys tētatū ꝛ inter
alias debētē ꝓuersari: pp hoc solū ipetat vt ipm cohibeat
simplr excusat. ¶ 2° dñt q nō pōt dici q vitare fornicati
onē i alio ꝓtineat ad redditionē ōbiti plusq̄ vitare i seipo:
qz reddere debitū ē qñ petit exꝑsse: vl iterꝑtatiue qñ scit
illā tētari de seipo. ſz qñ nō petit debitū ab isto nec tētatur
de isto: ſz spāliter de alio: tūc si cognoscat nō ē redditio sed
pure petitio: sicut ꝛ si ꝑ se petat. ¶ Döm q verū ē q non
plus dz hō vitare i alio q̄ i seipo: nec ad redditionē ꝓtinet
hoc vl illō: nisi, put reddere large bonū fidei respic. Ad bo
nū. n. fidei ꝓtinet q neuter aliā copulā regrat ꝛ mutuā co
pulā nō respuat. Si ergo mutua copula alꝫ nō q̄rit: sed ne
alia regrat ista expetit vel ꝑ se vl ꝑ alio i casu quo nō ap
paret meli⁹ vitāda q̄ p istū modum: tūc fidelitas excusat.
¶ 3° sic. passio ñ ē pctm̄ nisi deordiet rōnē: ſz qñ rō eaz ordi
nat ꝛ eā ꝓuenit ꝛ reꝑmit: tūc ipa nō deordiat. vñ cū rō hūc
actū eligat ne passio ad illicitū ipellat: pctm̄ nō ē. ¶ Solu
tio. maior ē va ꝛ minor falsa: qz passio rōnē deordinat: qñ si
nē poterat eq̄ brē nō pdēdo vsū rōnis si ꝓpter voluptatez
actū eligit absorbētē rōnē nō plus ꝓterētē ad debitū finē.
¶ 4° sic. qz si passio p̄cedēs fuit viciosa: qz forte tētatio de
aliena ꝓuenit iudiciū rōnis. tñ nō segt q actꝰ sequēs sit vi
ciosus q nō segt ex passiōe: ſz ipa ꝛ rōne volēte corrigere
qđ amiſit. ¶ Solo. vez ē si rō nō posset defectū corrigere
eq̄ bñ aliquo alio mō q̄ absorbēte rōnē. Dñt. n. sic aliq̄ mo
niales: volum⁹ multū dormire: qz q̄diu dormim⁹ nihil ma
li cogitam⁹. ꝛ qñ vigilam⁹ multis malis cogitatōib⁹ occu
pamur. Et bñ dicerēt si nō meliori mō vigilādo ꝛ orādo di
abolo resisterēt: q̄ delectatōe somni q̄ caro fota fortior re
surgit. ꝛ itez sicut nihil mali cogitāt: sic nihil boni faciūt.
ꝛ forte tps orādi tūc trāsit: ita ꝛ hic. Si gs. n. tentat⁹ obdor
miret: vt dormiēs sine pctō pollutōe delectaret: certū ē q
peccaret: qz vigilādo poti⁹ ꝛ orādo tētationē debuit repme
re: q̄ dormiēdo i duello se facere ipotēt resistere: quo im
potēt se facit g illi actui ꝓsentit. ¶ 5° sic. Actꝰ g ñ ē ō se ma
lus ꝛ ordinat i bonū finē: nō fit male: ſz actus mrimony ō
quo q̄rit ē hō. iō ꝛc. ¶ Döm q vez ē qñ finis nō pōt meli⁹
alr ꝛ ꝓueniēti bri. vñ lz eligere min⁹ bonū nō semp sit pec
catū: alias nō eē vginē ꝛ eligere mrimo⁹ eēt pctm̄: tñ q ad
vnū finē ꝓseqndū omisso eq̄ bono medio nō ledēte bonuz
rōnis eligat voluptas cū detrimēto rōnis: semp ē pctm̄: qz
ꝫ dictamē recte rōnis: ꝛ sic ē hic. ¶ Sz p hoc vr q q̄ cū q̄
ꝓsentit i mrimoniū peccat: qz si eligit mrimoniuz nō pp sa
lutē suā: certū ē q caret debito fine. si ät eligit mrimoniuz
vt saluet: poterat meli⁹ saluari p vginitatē nō absorbētez
vsuz rōnis. g̊ ꝛc. ¶ Döz ē q ipe eligēs mrimo⁹ poti⁹ q̄ vir
ginitatē: vt sic nō peccat: qz nō tenet eligere illā nisi velit.
Sed si dicat q peccat: qz eligit pati detrimētū i bōis rōnis
dicendum q excusat: qz si hoc fecit itentōe ꝓplis: quā sperat
recōpensat illō dānū p ℬ bonū. si ät facit hoc itentōe vitā
de fornicatōis: quā pp fragilitatē suā ꝓbabiliter timet alr
se vitare nō posse. ꝛ nō voluptatem: cū q̄ magis vlt vita
re q̄ alr: ſz ñ q̄rēs voluptatē solū pp hoc vt sic meli⁹ vincat
hoc facit: nō peccat. ꝛ sic itelligit apls q meli⁹ ē nubere q̄
vri. ¶ 6° sic. Qñ ꝑncipalis finis nō ē polis: licitū ē itēdere
finē scōariū: ſz finis ꝑncipal mrimony ē liberoꝝ ꝓcreatio:
scōari⁹ ät ē vitatio fornicatōis magis i seipo q̄ alio. vnde
apls. ꝓpter fornicationē vitādā bēat vnusq̄sq̄ suā: ꝛ vnaq̄
qz viz suū. vñ si senes ꝛ steriles q ꝓlē brē nō ꝑnt pp forni
catōez vitādā ꝫbūt: nō peccāt: licz ät ad illū finē ꝓuēire ad
quē licz ꝫber. g̊ sic licz ꝫbere ꝛ p ꝓns petere debitū pp ꝓlē
vbi est polis: sic vbi illa nō ē polis: sic licz ꝫbere pp fornica
tionē vitādā i seipo: ꝓpter hoc licet ꝓuenire ꝛ debitū pete
re: nō sic ät licet ꝓuenire ꝓpter sanitatē: qz illa nō est finis
mrimony nec ꝑncipalis nec scōari⁹. vñ si ēt aliter nō possz
hō sanari nisi cognoscēdo vxorē: nō ꝓpter hoc deberet co
gnoscere. qz q̄uis finis eēt bon⁹: sed nō bonus hui⁹ actꝰ: qz
ista cauda nō ē: sic vulgo dr: de isto vitulo. sic nec ꝓpter hoc
liceret baptiçari. ¶ Döm q ꝓpter finē scōariū licet cōue
nire qñ ꝑncipalis nō sperat: nec scōari⁹ meli⁹ aliter bri ꝑt.
Nā si aliter ꝑt bri sine detrimēto rōnis: ꝛ q̄rit cū detrimē
to rōnis ꝓpter voluptatē: culpa ē. ¶ Ad rōnes i oppo⁹ ꝑn
cipales. ¶ Ad ꝑmā döz q vecūdia ē nō solū de turpitudi
ne. ptinēte ad culpā: ſz de ea q̄ bz spēz culpe. talis ät ē actus
mrimony: eo q est eiusdē nāe i spē cū actu fornicatōis. eru
bescētia ēt non solū ē de talib⁹: ſz ēt de oīb⁹ effectibus nāli
bus. ¶ Ad zm döm: q supabūdāt ia passionis ñ facit viciū
fm absolutaz ītentionē ipius: ſz fm ꝓportōez ad rōnē. vñ
tūc solū passio reputat imoderata qñ limites rationis sibi
ꝑfixos excedit. Delectatio ät q̄ ē i actu mrimony q̄uis sit i
tētissima ſz se: tñ non excedit limites rōnis sibi ꝑfixos: cū
nō q̄rat: nisi i ꝓiuge ꝛ pp debitū finē. ¶ Ad argumentum
in oppositum patet solutio per dicta. Questio III.

Queritur 3° vtruz sine ꝑdictis bonis
possit actꝰ mrimony excu
sari. ꝛ vr q sic: qz q vtiť re sua ad libitū nō
facit ꝫ iustitiā: ꝛ sic nō peccat vt vr: ſz p ma
trimoniū vxor efficit res viri ꝛ eꝰ. g̊ si se in
uicē ad libitū vtāť ēt pp solaz delectationē
nō vr eē pctm̄. g̊ ꝛc. ¶ Cōtra. cessāte cā ces
sat effcūs. ſz cāe excusātes actū illū: sūt illa tria bona. igit
vbi nullū illoꝝ ocurrit sp pctm̄ ē. ¶ ℬ°. tria sūt hic viden
da. ꝑmo i gnāli ō actu ꝓiugali q̄tū ad meritū ꝛ demeritū.
2° i spāli q̄tū ad pctm̄ mortale. 3° q̄tū ad pctm̄ veniale.

Quantum ad ꝑm ē sciēdū q actꝰ ꝓiugal qñq ē mor
tale pctm̄. ꝛ de hoc dicet in 2° arti. qñq
veniale: ꝛ ō ℬ i 3°. qñq ē meritoriꝰ. ſ. i q̄tuo casib⁹. ¶ ℙri
mo cū qs hñs grāz reddit debitū: qō ē iustitie. ¶ 2° qñ pe
tit cā ꝓplis tpe ꝛ loco ꝛ mō debitis: qō ē latrie. ¶ 3° qñ cā ꝑ
fuādi ꝑarē a fornicatōe: qō ē charitatis. ¶ 4° qñ cā vitā
de fornicatōis i se quā ꝓbabilr credit alr nō vitādā: vt di
ctū fuit i ꝑcedēti qōne. Qz ät i istis q̄tuor casib⁹ sit merito
rius apparet: qz ois actꝰ vtutis charitate iformat⁹ ē merito
riꝰ: hō ē actꝰ ꝓiugal i his q̄tuor casib⁹. iō ꝛc. Qñq ät ē idif
ferēs. i. nec meritoriꝰ nec demeritoriꝰ. puta: cū ꝓiuꝝ carēs
grā vno de q̄tuor modis ocis actū illū exercet. qz ois actꝰ
q ē meritoriꝰ bñti grāz ē idr̄ns nō bñti. Nō enim est meri
torius ꝓpter carentiam gratie: nec demeritorius ꝓpter ca
rentiam culpe: cui solum debetur pena.

Quantū ad 2m de mortali vr̄ copula carnal' i cōiugio
eē pcn̄ mortale i.6.casib⁹. ¶ Primus pp iot
diationē itētionis efficiente libidinis qn̄ limites m̄rimōy
excedit:idē facturus cū q̄cūq; alia dū tn̄ eque pulchra:sq;
bitibus ñ oemeremur sed actib⁹:B est qn̄ actu sic cogitat.
2ª ¶ 2° rōe aboꝛsus tpe cōcept⁹ vl' part⁹ si: ꝓbabil'r timet:q;
ɔ charitatē ē ꝙ qs velit ōlectari cū pnicie vite plis:sz de B
3ª iterū dicet i sequēti di. ¶ 3° rōne picli ifectiōis tpe m̄strui
tūc.n.fz quosdā exigere sciēter ē mortale:sed reddere cuz
dolore ꝛ displicētia ñ:sed si mulier timeat scādalizare virū
ne forte perpetuo bēat eā exosā si renelet ei feditatē suaz:
ñ tenet ei reuellare:sz si al'r nō pōt subterfugere cū dolore
reddat ꝛ ille ñ peccabit mortal'r:q; ignoꝛat:nec ipa:q; do/
lēs B tolerat. Uel dōz ꝙ nō ē mortale ēt sciēter exigere:q;
lz videat eē ɔ charitatē ꝙ qs plis velit sui coꝛporis volupta
tē q̄ alter⁹ sanitatē:ꝛ g tpe m̄strui gn̄at qn̄z leꝛosus effici
tur g san⁹ erat nascitur⁹ si vir gn̄are distulisset:tūc sic alibi
dr̄:quē cl'pāt aly temet laudare nece ē:q; ille idē g nāz ife/
ctā accepit nō pōt ɔqueri:cū meli⁹ sit ei bn̄e sic q̄ nō bn̄e:ꝛ
forte pr̄ postea ñ gn̄asset:vel nō pōt dici ꝙ eūdē:q; nō enti
4ª 3° b⁹ nō ē vnitas. ¶ 4.° i loco sacro si pōt ali⁹ locus bēri tunc
eni ñ solū petēs peccat mortal'r sed ēt reddēs i loco sacro
ꝙ ē hereticos imitari in suis cōuēticulis g ad se vt poꝛci in
distincte accedūt. Si āt ali⁹ loc⁹ bn̄i nō pōt nō peccat. Aly
dicūt ꝙ i loco sacro:puta eccl'ia vl' cimiterio bn̄dicto ē pec
catū sacrilegy ꝛ mortale petere vel reddere:q; recōciliari
debēt fm̄ veriozē opinionē. Si āt ꝓpter necessitatē guer
rarū exire nō posset bz̄ loca magno tpe:tūc non peccāt. fz
si paruo tpe tūc ɔtinere debēt tpe necitatis ꝛ tribulatiōis
sicut ꝛ bruta qn̄ sūt capta in foueā:ꝛ sic Noe ꝛ fily ei⁹ ꝛ oīa
aialia i archa continuerūt. Sed iste due distinctiones nō
valēt:q; si nō pōt aliū locū bn̄e:nō dz ꝓpter hoc locum sa
crū polluere:cū illō nō sit necessitatis sicut ē facere vrinā.
Siue g bēat ali⁹ loc⁹ siue nō cū iniuria loci sacri certū est
ꝙ nō lz petere:sz nec reddere tenet hō id qō nō pōt sine ir
reuerētia loci sacri g ꝛ ꝓpter hoc idiget recōciliari q̄⁹ ē ex
nā facti:lz p accn̄s si ē occultū nō egeat:lz.n. iura antiq̄ nō
faciāt mentionē nisi ō pollutiōe p adulteriū de adulteris.
.c.significasti:tamen iura noua dn̄t de contaminatiōe san
guinis ꝛ effusiōe seminis. vn̄ sicut effusio sanguinis ɔtami
nat nō solū si fiat a ꝓuato:imo ēt si a iudice g decapitat la
tronē vl' āputat auriculā i cimiterio:q; facit vbi nō licet ꝛ
si faciat qō licet:sic ēt semis effusio siue a suo siue ab extero
polluit:vn̄ ēt si sāguis nō cadat i terrā idē ē ac si caderet:si
cut nō regrit ꝙ semē fūdat i terrā ex quo sit ē de vtroq;:
5ª 3° sz aligs diceret sit ē quo ad aliqd sz nō quo ad oīa. ¶ 5° ca
sus ē si mutat nālē vsū i eū g ē ɔ nām:vt qn̄ vas debitum
ꝓtermittit qō sēp ē peccatū mortale:q; ꝓles seq nō pōt:vn̄
total'r itētio nature frustrat. Alio⁹ q̄m ad situ ꝛ tūc excusa
tur qn̄ dispositio coꝛporis vel ifirmitas aliū modū nō pati
tur. Dn̄t g q dā ꝙ peccat mōtal'r vir si cognoscat vxoꝛē nō
ɔsueto mō ēt i vase nāli:si fiat cā maioꝛis voluptatis q̄ren
de sic. si āt vxoꝛ pregnans ē ꝛ timet de suffocatiōe ptus:ꝛ
ꝓpter hoc ñ audet accedere ad eā ex pte anterioꝛi: nō pec
cat mortal'r ex alia pte accedēs:dū mō vasculo muliebꝛi ñ
abutat aliter nec semē ex sciēter effundat. Itē si ꝓp aliam
mulieris ifirmitatē hoc faciat. Qui āt iō semē ex fūdit ne
bēat plures filios q̄s nutrire ñ possit:detestabilē rē cū filio
iude opat. gene.38. Si āt āte ɔpletionē act⁹ se retrahit nec
semē emittit eadē itētione nō vr̄ mortal'r peccare nisi ex
ex hoc forte mulier ad seminādū ꝓuocaret. Si l'r si ꝓpter
hoc omittit cognoscere vxoꝛē ꝛ ex cōi ɔsensu nec negat ō
bitū:nō vr̄ ꝙ peccet ēt venial'r:q; lz appeteret ñ bn̄e plures
liberos q̄ possit nutrire:nec ipe tenet debitū petere nec in
cobatū actū ɔsūmare nisi vxoꝛe petēte. Si g sit tāta īnāli
tas ꝙ nō possit seq ꝓles ex nā facti:siue q; abutit vasculo
muliebꝛi:siue q; vir nubit i feminā fm̄ situ se supponēdo
vt demon succub⁹ mortale ē:al's āt si loco debito sciēter ꝛ
qūocūq; se agat al'r īnāliter:si facit B i casu vbi nāliter nō
peccaret:puta pp bonū ꝓlis vel fidei ꝛ necitas ifirmitatis
alteri⁹ vel ipregnatio hoc regrit nec patit ꝙ aliter faciat
excusat:sed i casu vbi alias eēt veniale ꝛ necessitas nō pa
tit modū nālē:nō vr̄ mortale sed est graui⁹ veniale qn̄ ab
ista īnālitate nō se tēperat ad tps:q; secus si eēt ppetuū im
pedimētū. Si āt pp voluptatē sine necessitate imutat mo
dū nālē lz nō quo ad vas mortale ē:q; nō est vxoꝛ eius ni
si ad act⁹ nāles:aliter abutitur sacro cōiugy sicut g quer
teret vsū ꝛ ritū alteri⁹ sacri sciēter eēt trāsgressoꝛ p̄cepti
nō solū in eēntialib⁹ sz ēt i accn̄talib⁹. Sed de q̄dā pgnan
te quā vir cōtinere nō valēs sodomitice a tergo ꝓpter pu
erum cognouit cū nō fuisset forte pei⁹ occidere puerū: ɔsul
tum fuit ꝙ nullo mō ꝓmitteret se sic cognosci sz ꝑus occi/
di aut illū adulterari vel iumēto būiliari:sz si aliter nollet
ɔtinere doceret eū cōmisceri fz sitū lōgitudis oppo⁹:ꝛ sic
p̄fuat⁹ ē a peccato sodomitico ꝛ ꝓpter necessitatē excusa/
tus. ¶ 6° qn̄ cōiūx voluptatē ꝓuenit ꝛ ꝓuocat eā manib⁹ 6ª 5°
vel cogitatiōe vel vtēdo calidis ꝛ icēsiuis: vt possit pluries
cū vxoꝛe coire. ¶ Sz notā⁹ ꝙ istō pōt fieri tripliciter. Pri⁹
sine oī peccato:puta si gs cā ꝓlis gn̄ande vel foꝛnicatiōis i
vxoꝛe vel i se vitāde aut debiti reddēdi cū alias sit īpotēs
se ꝓuocet esu vel potu calefactiuoꝛ:aut osculis vel āplexi
bus gb⁹ ēt aialia se ꝓuocēt vt vsi ꝛ colūbi:vel aliquibus
alys tactib⁹ i gbus nō q̄rat ꝓpter se delectari sed solnz ad
actū illū ꝑparari nō vr̄ peccatū:q; lz iuuare nām coꝛporis
ad obediēdū recte rōni. 2° modo vt sit potēs cognoscere
vxoꝛē ꝓpter delectationē quā tn̄ nolet cū alia experiri: ꝛ
tūc lz grauius peccet ꝑueniēdo tēptationē nō tn̄ mortal'r:
q; nō querit i hac ꝓuocatiōe delectari:sed solū i actu cōiu
gali: vn̄ vr̄ idē spē qō de fine. 3° qn̄ in talibus ꝑparatorys
ꝓpter se delectat: vt si cōfricatiōib⁹ ipudicis m̄bra attra/
ctando sequat pollutio:nō ē dubiū qō ē mortale:q; ois pol
lutio exoꝛdinaria peccatū mortale ē q̄ vigilando ꝓcurat
sz i ꝓmo casu vr̄ ēt ꝙ si tactib⁹ īnālib⁹ se ꝓuocet g aliter n̄
posset:dū tn̄ non faciat hoc ꝓpter voluptatē:q; necessitas
excusat nō peccat ēt venialiter:sicut nec is qui causa ꝓlis
vel reddēdo debitū cognoscit īnāliter qn̄ aliter nō pōt. dū
tn̄ nō ꝓtermittat vas debitū. Nā si ipa bēat moꝛbū in illo
mēbꝛo sic ꝙ nō posst ibi cognosci:non ꝓpter hoc pōt alibi
cognosci. Sed cognoscere īnāliter qn̄ aliter nō pōt ꝓpter
voluptatē nō ē mortale:dū tn̄ vas non omittat:sed est gra
uius veniale:sic ꝛ hic:q; senex vel frigidus ñ pōt coire nisi
se ꝓuocet tali mō q̄ius voluptatē q̄rat q; tn̄ nec cū exnea
faceret:graui⁹ qdē peccat ꝑueniēdo sz ñ mortal'r. si.n. oscu
la ꝛ āplex⁹ iō solū sūt mortalia i solutis q; ipe act⁹ eēt mor
talis. g i cōiugatis i gb⁹ act⁹ nō eēt mōtal' nec icitatō ad ip̄s
est mortalis.

Quātū ad 3m de veniali. Sciēdū ꝙ qn̄cūq; voluptas
q̄rit ꝓter ꝓdictos sex casus sēp ē veiale. In spe
ciali autē pn̄t notari sex casus i gb⁹ act⁹ cōiugalis ē tn̄ ve
niale. ¶ Prim⁹ qn̄cūq; ꝓcedit aliq̄ deoꝛdinatio rōis: sz ñ p̄ 3ª ꝑ
tā sit i ꝓdictis sex casib⁹: puta petere tpe sacro: ꝛ si respe
ctus sit ad delectationē: grauis ē culpa: si ad lubꝛicū vel in
firmitatē suā cui⁹ ē sibi cōscius vel cōscia veniale: tn̄ vix cō
tigit ꝙ i ꝓcipuis dieb⁹ nō sit graue pcn̄. fz bonāuēturam.
¶ 2° petere cā delectatiōis ifra limites tn̄ sēper ē veniale 2ª ꝑ
sicut comedere ꝓpter voluptatē. Qō.n.cib⁹ ad salutē bōis
hoc coit⁹ ad salutē gn̄is. Aug⁹. 33. di. i lra. c. i. ¶ 3° petere cā 3ª ꝑ
foꝛnicatiōis vitāde sicut fuit dictū i ꝓcedēti qōne lz hac i
tētiōe cōtrabere nō sit veniale. ¶ 4.° cā ifirmitatis vitan 4ª ꝑ
de: q; q̄ius vtrūq; seoꝛsū liceat appetere: nō tn̄ vnū ꝓpter
alterū: q; ista cauda nō ē ist⁹ vituli. ¶ 5° si qn̄ icepit petere 5ª ꝑ
vel reddere bona itētiōe postea mutet itētionē. ita. s. ꝙ nē

vellet istã libidinẽ ꝓ̄ se ēt si gdē actu ℞ cogitet ex̄ horum
6ª ℣ decisionis semis: qz tũc nõ hz vsũ rõnis. ¶ 6º qñcũq; aliõ itẽdat q̄z ad qõ ordinaꝫ ꝓiugiũ. s. vel ad ꝓlẽ: vel ad redden dũ debitũ. ¶ Ad arᵐ i oppoº ẽ dõz: qꝫ cuz vna circũstãtia nõ sufficiat ad bonitatẽ actº: nõ oz qꝫ q̄litercũq; gs vtaꝫ re sua qꝫ vsus sẽp sit bonº nisi vbi cõcurrũt oẽs circũstatie: q̄ õbẽt ieſſe: ℞ ãt ñ ẽ qñ gs vtiꝫ vxore sua solũ ꝓ̄ ꝺlectatõez

¶ De solutione carnalis debiti. XXXII. q.

SCiendum etiam est qz cum in oibº alijs vir ꝓesit mulieri vt caput coꝛ poꝛi: est. n. vir caput mulieris: i soluendo tñ carnis debito pares sunt Jõ apostolus vtriq; pariter p̄cipit in hac cã sibi inuicẽ subijci: inquiens. Vir debitum reddat vxori: similr & vxor viro: qz mulier non habet potestatem sui coꝛpoꝛis sed vir. silr & vir non habet ptãtez sui coꝛpoꝛis sed mulier: Quia nec mulier ad aliũ virũ: nec vir ad aliam mulierem ptãtẽ sui coꝛpoꝛis hz: nec vir ad continendum: nec mulier ptãtẽ hz sine mutuo consẽsu: sed alter alterius ptãtez hz coꝛpoꝛis: vt poscẽti alteri non liceat alteri negare debitum. Jn hoc. n. pares sũt: qz nec viro nec mulieri coꝛpº suuz licet alij tradere. Sed sibi ũicẽ debitoꝛes sunt in hac causa: ne peccandi detur occasio: ꝓ qõ non dominiuz tollitur viro sed vitiũ. Hebz enim sibi coniugati non soluz ipius sexus sui cõmiscendi fidẽ liberoꝛum ꝓcreãdoꝝ cã: que pꝛima est in ista moꝛtalitate societas: verum etiaz infirmitatis inuicem exeipiende ad illicitos cõcubitus deuitandos: mutuã quuodãmodo seruitutem: vt & si alteri eoꝝ continentia placeat: nisi ex alterius cõsensu non possit. Ad hoc enim neuter habet ptãtẽ sui coꝛpoꝛis: qõ adeo veruz est: vt etiam qꝫ non filioꝝ ꝓcreandoꝝ sed infirmitatis & incontinentie causa expetit: vel ille de matrimonio: vel illa nõ sibi alterutrũ negent: ne ꝓ hoc incidant in dãnabiles coꝛruptellas. Redde enim debitum cõiugale nullius est criminis: exigere autem vltra generandi necessitatez: culpe ẽ venialis. Foꝛnicari vero vel mechari: puniendi est crimiuis.

¶ Oꝛ neuter continere valeat nisi ex cõi ꝓsẽsu. b

Quod vero sine consensu vxoꝛis vir con
q tinere non valeat: subditis pꝛobaꝫ testimonijs. Ait enĩ aug. Si dicat vir cõtinere iam volo: nolo ait vxoꝛ põt. Quod enim tu vis: illa non vult. Nũqd ꝓ continentiam tuam illa debet fieri foꝛnicaria? Si alij nupserit te viuo: adultera erit. Non vult tali lucro deus tale dãnum compensari. Redde debitum & si non exigis: redde: pꝛo sanctificatione pfecta deus tibi computabit: si non qõ tibi debetur exigis: sz reddis quod debes vxori. Idem. Secundum verba aplica etiã si vir continere voluisset & tu noluisses: debitum tibi reddere cogereꝫ: & illi deus imputaret continentiã: si nõ sue sz tue concedereꝫ infirmitati: ne in adulterium caderes. Quisqs ergo ꝓpatiẽs infirmitatis vxoꝛis reddit nõ exigit õbitũ: aut si ꝓ ꝓpꝛiã ifirmitatẽ ducit vxoꝛẽ plãgẽs potiº: qz sine vxoꝛe eẽ ñ potuit: q̄z gaudẽs qz duxit: securº expectat diẽ nouissimũ. Idẽ. Una sola cã eẽ põt: q̄ te ad id qõ voluisti nõ mõ nõ hoꝛtaremur: sz ẽt ꝓhiberemus implere: si foꝛte tua coniũx hoc tecũ suscipe animi vel carnis ifirmitate recusaret. Nã vouẽda talia nõ sunt a cõiugatis: nisi ex cõsẽsu & voluntate cõi: & si ꝓpꝛopere factũ fuerit: magis ẽ coꝛrigẽda temeritas q̄z psoluẽda ꝓmissio. Nõ. n. deus exigit si qs ex alieno aliqd vouerit: sz potiº usurpare uetat alienũ. Idẽ. Apostolus nec ad tꝑs ut uacet oꝛoni nisi ex consensu noluit cõiugẽ carnali iuicẽ fraudari õbito. Idẽ. Manifestũ ẽ ita uoluisse legẽ: feminã sub uiro eẽ: ut nulla eiº nota q̄ abstinentie cã uouerit reddant ab ea: nisi auctor fuerit uir ꝓmittẽdo. Nã cũ ad peccatũ eius dẽ uiri ꝓtinere noluerit lex: si pꝛiº ꝓmiserit & postea ꝓhibuerit: ñ tñ dixit ut faciat mulier qõ uouerat: qz ꝓmissa iã pꝛiº a uiro fuerat. uiri dixit eẽ peccatũ: qz abnuit qõ pꝛiº ꝓcesserat: nõ tñ mulieri ex hoc iussũ dedit: ut cũ pꝛiº uir ei cõcesserit: postea si ꝓhibuerit contẽnaꝫ. Ex his appet qꝫ vir vl mulier cõtinẽriaz deo offerre nõ põt sine cõi ꝓsẽsu: nec alter alteri õbitũ negare dz. Si vero q̄libz eoꝝ alterũ a suo iure absoluerit: ad ꝑte ritaz suitutẽ nũqd reuocare poterit? Hoc. n. vt aug. supꝛa voluisse. Quibusdã vt qꝫ mulier nõ discedẽs a domo viri: q̄ viro ꝓmittẽte ꝓtinẽtiã uouerit uel ꝓmiserit: eodẽ ꝓhibẽte soluere ñ ualeat & hoc ꝓ dignitatẽ uiri q ẽ caput mulieris. Sz meliº hoc itelligit i tali casu: ubi uir ꝓcedit mulieri uouere ꝓtinẽtiã & añ uotũ ꝓhibz implere. Si uero bitũ mutauerit nõ põt reuocari sz illud. Qui uxoꝛẽ suã uelare ꝓmiserit: aliã nõ accipiat: sz silr conuertatur.

¶ Quibº tpibº cessandũ sit a coitu. c

Tz debitum ꝓscenti sit sẽp soluendũ
e ñ lz tñ q̄libz die poscere. vñ aug. Christiano cũ uxoꝛe sua aliq̄n lz ꝙuẽire aliq̄n ñ. Propter ꝓcessiõis. n. die s & ieiunioꝝ aliq̄n nõ lz ꝙuenire: qz ẽt a licitis abstinendũ ẽ: ut faciliuſ ipetrari possit qõ postulaꝫ. Idem. quotiens. n. uel dies natiuitatis uel reliqe festiuitates aduenerint: non solum concubinarũ consoꝛtio: sed etiam a ꝓpꝛijs uxoꝛibus abstiete. Jtez amb. Si causa procreandoꝝ filioꝝ ducit uxoꝛ nõ multum tempus cõcessũ uideꝫ ad ipz usuz:

qz ꝛ dies festi ꝛ dies ꝓcessionis ꝛ ipsa ratio cō ceptus ꝛ partus iuxta legē cessare vsum carnis his debere tempoꝛibus demonstrant.

¶Hiero. videtur dissentire a premissis.

d Li autem quod dictum est reddere debitū non esse peccatū. videt obuiare qđ ait Hiero. Quicūq; vxoꝛi debitū reddit vacare non pōt oꝛationi: nec carnes agni edere Itē si panes ꝓpositionis ab his q vxoꝛes suas retigerāt comedi nō poterāt: Quātomagis panis q de celo descēdit: nō pōt ab his q cōiugabilibus paulo ante bese cōplexibus violari atq; cōtingi. Nō q nuptias cōdēnemus: sz q eo tpe quo carnes agni māducaturi sumus: vacare a carnalibus opibus ōbeamus. Hoc capitulum maxie ad ministros eccl'e ptinere videt: qb⁹ nō licebat sacra officia celebrare atq; mysteria tpe cōiugalis amplex⁹: quo ēt pītia spiritus scti nō dat. Añ idē ait. Cōnubia legitia carēt qdē pecato: nec tñ tpe illo quo coniugales actus gerūtur: pītia spūs scti dabitur etiā si ꝓpheta eē videatur: qui officio generationis obsequitur.

¶Quibus tpibus non sunt celebranda nuptie.

Ec solum in opere carnali obseruanda n sunt tempoꝛa: sed etiam in celebrandis nuptijs: secundus illud. Non opoꝛtet a septuagesima vsq; in octauā pasce ꝛ trib⁹ ebdomadibus ante festū sancti Joānis: ꝛ ab aduentu domini vsq; post epiphaniam celebrare nuptias. Nō si factū fuerit separēt. Itē Nicola⁹ papa. nec vxoꝛē ducere nec cōiugia facere q̄dragesimali tpe cōuenire posse vllo modo arbitroꝛ.

Questio I

Jrca 32. di. grūt duo. Primo ō reddi/ tōe debiti. 2° ō voto cōiugatoꝝ.

¶Quātū ad pmū q̄rit vtr cōiunx teneat reddere debitū petēti. ꝛ vr q nō: qz nll's tenet facere ꝺ rōnē rectā: sz act⁹ ille absoꝛbet oēm rōnem. g ꝛc. ¶Cōtra apl's. Uir vxoꝛi debitū reddat: ꝛ eō. ¶R°. hic sūt q̄tuoꝛ videda. Primo q cōiunx tenet reddere debitū ex ꝓcepto. 2° q ab isto ꝓcepto excusat i gbusdā casib⁹. 3° de tpib⁹ i qb⁹ carnalis copula iterdicit cōiugib⁹. ꝛ 4° de tpe nuptiaꝝ.

Quantum ad pmū tenēdū ē p regula q cōiugi ōbitū petēti loco ꝛ tpe debitis ūmo et tpe sacro: reddēdū ē qūocūq; siue exīsse siue iterptatiue: qz non refert qūo gs volūtatē suā exprmat vbis an factis. ff. ō leg. l. de gbus: lz maxime ifirmioꝛi vasculo i hoc cōpatiēduz sit: qz verecūdi⁹ē multeri petere. Itē q̄cunq; itentione siue cā sobolis ꝓcreāde siue fornicatōis vitāde: siue ēt libidis satiāde siue voluptatis hñde. nec hoc ē reddere gladiū furioso: sz magis ne icidāt i dānabiles coꝛruptelas: sic ī theotonia vxoꝛ militis negātis i vigilia pasce debituz: qz ꝓtinuerat tota q̄dragesima fratrē ei⁹ ipetiuit ꝛ negātē iugulauit ꝛ reuersa ad virū dixit: hoc tu feciſti: qz me facere coegisti. Alia aūt supposuit se iumēto. U ñ. 7. Ethi. 3. c. Cōcupiscētie venereoꝝ gbusdā īsanias faciūt: nisi dissuadēdo cessare faciat ab exactōe: qō tñ nō cū mlta instātia. Et hoc nisi ante duos mēses ꝛ mrīmoniū ꝓsumatū qñ licet ītrare monasteriū: b⁹ āt rō duplex assignat. Prima talis ē. Sicut seru⁹ ē ī ptāte dñi: sic vn⁹ ꝺiugū i ptāte alteri⁹ quo ad redditionem debiti: qz vir nō bz ptātez coꝛpis sui: sz mulier: vt dr p^e ad Coꝛ. 7. Sz seruus tenet ex necessitate precepti dño suo reddere ōbitū fuitut]. g vn⁹ ꝺiugū ex nēcitate p̄cepti tenet alteri reddere debitū. Scōa tal' ē: qz sicut ē ꝺ iustitiā alienū accipe iuito dño: ita ꝺ iustitiā ē alienū petēti ñ reddere: nisi ꝺ B legittima exceptio bēat: sed p̄mū ē pctū mortale. g ꝛz^m. sz coꝛp⁹ vni⁹ cōiugū ē res alteri⁹ q̄tū ad actū mrīmony sz illō. i. ad Coꝛin. 7. Uir nō bz ptātez coꝛpoꝛis sui sz mulier. g q̄cūq; cōiugū negat alteri coꝛpus suū quo ad actū mrīmony: peccat mortal'r: nisi bēat legittimā cām negādi.

Quantuz ad z^m ō excusatōe sūt q̄tuoꝛ ꝓnes. ¶Pri/ ma ō lepza: qz leproso ē debitū reddēdū: qz lepza nō soluit mrīmoniū p̄cedēs sicut spōsalia: nō obstante q filī⁹ gnātur leproſus: qz meli⁹ē sibi sic eē q̄ nō eē: nec alius ꝓbibet vti iure suo q̄uis maluz alteri ex hoc pueniat tpale: maxīe si timeat sibi piculū spūale. puta: icidere in adulteriū: qz leproſi ꝓpter iteriozē caloꝛē dñr multū appetere actū illū: nō tenet tñ cohitare ī domo: qz magis inficeret ex diutina cohitatiōe q̄ ex vna cōmixtiōe carnali: sz dz ꝓpe domū ei⁹ manere sz Allanū ꝛ cōez opionē. Hosterdus vo cardinalis ī sūma dicit. q ꝺiugi leproso manēti separatz tenet ꝺiunx sanus cohitare: sz manēti coiter cū leproſis ñ tenet. ex. ō ꝺiug. lepro. c. z. ꝛ numeri. 5. Eyciāt ex castra oēz leproſū. Sed p̄ma opio ꝓbabilioꝛ ē: qz ꝺiunx magis tenet reddere debitū q̄ cohitare: sz nō tenet reddere ōbitū si ex hoc sibi īmineat piculū mortis vl' ifirmitatis: g multomi/nus cohitare tenēdū ē: q nec reddere nec cohitare tenet B nisi supposito q ex cohitatōe vl' redditiōe debiti ñ īmineat sano piculū ifectōis: quo supposito loquūt iura. ex. de ꝺiug. lepro. c. z. Utrū āt ex redditōe debiti īmineat piculū ifectōis q̄rēdū eēt a medicis ꝛ credēdū eis. Unusq; q̄. n. ī arte sua sapiēs ē. Eccle. 38. B āt scire ptinet ad artē medicine: cui⁹ ē ꝓsiderare sanū ꝛ egrū. Dñr āt medici q viro accedēti ad mulierē lepzosā īminet ꝓbabil'r piculū ifectōis ml' tomagis q̄ ml'ieri si cognoscat a viro leproso: qđ pz: qz maius piculū lepze īminet viro accedēti ad mulierē lepzosaz q̄ accedēti ad cognitā a leproso. si g viro accedēti ad mulierē cognitā a leproso īminet pic'm lepze vt ipi dñr: dato q ipamet mulier nō efficiat lepzosa. g multomagis īminet viro pic'z ifectōis si cognoscat mulierē lepzosā: q̄ mulieri si cognoscatur a viro leproso. Et illud non videt dubiū qñ mulier ē ifecta vltima spē lepze. s. leonina ī q̄ ē tāta ifectio: q ptes coꝛpoꝛis frustatiz decidūt: ꝓpter qđ nō videtur q mulieri sic ifecte teneatur vir debitū reddere. qz reddēdo vix posset euadere piculū lepze. Si vo nō est notabiliter ifecta: tenetur: ꝛ multomagis mulier viro: cū ei minus periculum immineat ex redditione debiti. nec ꝓpter hoc vir ꝛ mulier quo ad redditionem debiti ad imparia iudicantur: quia semper iudicantur ad paria quādo est par causa. hoc autē nō est vt dictū est. quare ꝛc. Quāuis autē hec sunt ꝓbabil'r dicta: nō sequitur tamē si cognoscens cognitā a leproso inficit q ml'tomagis inficiatur cognoscens lepzosā: tū qz forte leproſus est ita infectus q contagione pestifera plurimos inficit: non solū immediate sed mediate. Aliquādo vero mulier est de se ita parum q non inficit immediate. ꝛ si q̄ ē sana formaliter cognoscat a tā infirmo ē magis lepzosa effectiue q̄ mulier lepzosa non cognita que formaliter est lepzosa ꝛ non effectiue: sicut aliquādo nepos plus assimilatur auo q̄ patri medio. Uel dōm q quādo mulier al's sana cognita est a leproso in loco eodem in quo cognita est: matrix forte ad magnum tempus infecta est: ꝛ virum sibi eam tangentem inficit pluſquam si solam lepzam haberet in facie ꝛ cognosceretur tangens solū ī feriozes ptes

2ª 2º vbi nõdũ lepra diſpſa ẽ. ¶ Scõa ꝓ̃ eſt de piculo pſone: ga nõ teneť niſi ſalua ꝓſiſtẽtia ſubi: ſiť nã ꝑmo retinet nutriti ue ⁊ augmẽtatiue gr̃a ſubi: q̃z miniſtret gnãtiue gr̃a ſpẽi. im minet ãt ex mlto coitu piculũ. vñ phs ō lõgitudie ⁊ breui/tate vite. c. vlti. §. ꝑpter. dicit q ſpma ampli⁹ emiſſũ deſic cat ⁊ ſeneſcit cito: ꝑ qõ mulus lõgioris vite ẽ equo ⁊ aſi/no ex gbus genit⁹ eſt: ⁊ femelle maſculis ſi maſculi ſint coi tiui: ꝑpter qõ paſſeres maſculi breuioris vite ſũt femellis. Si aũt ifirm⁹ vl̃ vulnerat⁹ eẽt: coit⁹ mortalis ſibi eẽ poſſz. vñ nec tũc reddere teneť. Et ex iſto ꝑn⁹ dñt alig ꝓbabil̃r: q ſi vir ẽ fur icorrigibilis ꝑpter qõ vxor quotidie piclitať cũ eo ad mortẽ erga iuſtitiã q põt fugere ⁊ eũ relinq̃re ne moriať cũ eo. ſicut ⁊ ō naufragio cõi liceret ei ſoli euadere
3ª 2º ſi poſſet: nec teneret cũ eo ſpõte mergi. ¶ 3ª ꝓ̃ ẽ ō impotẽ tia ꝑpter quã aligs excuſať: q ipoliũ fm iura nulla ẽ obli gatio: ſiue ſit ꝑ actũ ꝓcedẽtẽ: qõ tñ i muliere locũ nõ bz: ſi ue ꝑ aliã cãm. ita tñ q ſi ꝑ culpã ſuã peccauit reddendo ſe ipotentẽ, idiſcreta aflictõe vl̃ pnia: ipuťa ſibi: ſi ꝑ ℔ ali⁹ icidit i dãnabilẽ corruptelã. vñ nec viro iniũgẽda ẽ tã gra/uis pnia q ſit ipotẽs reddere debitũ vxori inuẽcule ⁊ fer/uẽti. puta: ieiunia ⁊ vigilie q̃ deſiccãt ſpma. Nã multuz vi/gilãtes raro ſpmatizãt: nec i ſõno meridiano g ẽ tenuis fit reſolutio. nec i ſõno ſolliciti de lectõe vl̃ ꝓmone: ſz i ſõno ꝑ fũdo maxie auroze digeſtiõe ꝓpleta ⁊ boza ſanguis. Sil̃r ⁊ ꝑpter ieiunia miuiť. vñ raro i q̃drageſima ⁊ ſine cena. Re tulit ẽt medic⁹ vix quẽdã ad ſiccitatẽ ptiſice deductũ ex ℔ q poſt prãdiũ ſtati ꝓſueuerat cognoſcere vxorẽ. Nec ꝓ cõ ſulẽdũ ẽ vxori facere tã graues pnias vt reddať deformis ſuo viro vel ſit i maciẽ vel pnitiẽ ſue ꝓlis vl̃ ipedimẽtũ cõ ceptⁱ. nec tñ teneť vir vti calidis vt ſit potẽs: ſz ſuffic̃ q ſe nõ faciat ipotẽtẽ. Ad hũc caſũ reducit q̃ncũq nõ põt red di ſine pctõ rõne loci vl̃ voti vel alia cã: q tũc redditio eſt
4ª 2º impoſſis de iure. ¶ 4ª ꝓclo ẽ de fornicatõe: q fornicãti nõ teneť ali⁹ debitũ reddere: cũ dñs ꝑmittat ob hoc vxorẽ di mittere: niſi ⁊ ipe poſtmodũ fornicar⁹ fuerit aut debitũ pe tierit ⁊ ſic ſibi recõciliauerit: vt dicit papa de lothario ⁊ ta/bergea. Et ad iſtũ caſũ reducit oẽ crimẽ ꝑpter qõ cõiux ꝓdit ius petẽdi debitũ. puta ſi ſciẽter filiũ alteri⁹ baptiçet vel teneat i baptiſmo vel ꝓfirmatõe: ⁊ ō alys de qb⁹ dicet ifra: q ex quo actor ꝓdit ius petẽdi: re⁹ bz ius nõ debẽdi et negãdi ⁊ excipiẽdi. Itẽ ad hũc caſũ reducit oẽ illõ ꝑ quod ꝓiunx acgrit ius excipiẽdi: vt ſi de lnia eius fecit votũ ſim plex vel ſolẽne: q ex tunc non tenetur.

ꝑ 2º **Quantũ** ad 3m de tpalib⁹ qbus ꝓiugib⁹ ꝓtinẽtia idici tur ſũt tres ꝛclones. ¶ Prĩa ō tpe ſacro. q tpe ſacro nõ lz petere debitũ. puta tpib⁹ ꝑceſſionũ: ieiunio rũ: feſtorũ. Exo. 19. Ne appropiquetis vxorib⁹ vr̃is: nõ tñ ẽ pctñ mortale: ſz veniale niſi ꝓcomitareť ꝓtẽptⁱ: ita etiam q ꝑ tps ſi ōs ꝑcepiſſet nõ abſtinerẽt: q circũſtantia nõ ag gravat i infinitũ: q lz eccl̃ia poſſit actũ illũ iterdicere ad tẽ pus: imo i ꝑpetuũ ꝑpter illoz delictũ: tñ ꝑpter illud q̃ ẽ ꝓſily ipa nõ vult laqueũ ifirmis inycere vt peccent morta liter niſi a ſeptuageſima vſq ad octauã paſce cõtineãt: qui al̃s vir duob⁹ dieb⁹ ꝓtinẽt. q q̃ ẽ iuris diuini ſine culpa ñ vult eccleſia auferre. Alia rõ ẽ: q cognoſcere vxorẽ nõ mu tat ſpẽm. Curari. n. tpe ſacro ñ ẽ ſacrilegiũ: ſepe tñ ẽ ãnexa irreuerẽtia ſiue irreligio intẽperantie ꝓiugatoz tpe ſacro voluptati vacãtiũ: exq̃ ⁊ graue veniale ⁊ mortale ſepe cõ/mittiť. Uñ ꝑmo dialog. Brego. narrat de cõiugata q̃ vicia carnis illecebris non abſtinẽs in nocte: in craſtino ad eccle ſiã dedicãdã cũ reliquijs bti Sebaſtiani martyris veniẽs cũ alys a diabolo arrepta fuit. hoc tam̃ cogit q illõ fuerit mortale: q ẽt ꝑpter pctñ veniale tradiť qs ſathane vt ẽt ꝑpha a leone occiſus eſt. Nõ. n. i aĩam ptãtẽ accipit niſi ꝑ mortale: ſed i corꝑ⁹ ſic. Reddere vo cũ diſplicẽtia tpe q̃tũ cũq ſacro nullũ pctñ eſt: q debitũ ẽ. ⁊ neceſſariũ ẽ ex quo verb ab exactõe cõpeſci nõ põt. ¶ 2ª ꝓ̃ ẽ ō tẽpore cõcept⁹: de quo in parte dictũ ẽ i ꝑcedẽti di. q ſemp ẽ pctñ petere debitũ vtriq̃ idifferẽter tpe ꝓcept⁹ ⁊ part⁹: q ẽt bzuta ꝓti nẽt. Elephas enĩ ad ipregnatã nõ accedit. Et gdẽ ſi ꝑpabi liter timeť ō aborſu tpe ꝓcept⁹. q mr̃ix ꝑ delectatiõem q̃nq̃z aperiť: ⁊ mã nõdũ ꝑfecte coagulata diſpgiť ⁊ effũdi tur. ⁊ iſtante partu ne puer oppmať eſſet pctñ q̃ſi homici cidy ⁊ mortale ſciẽter petere vl̃ reddere: al̃s nõ ẽ pctñ red dere: ſz veniale petere maxie mulieri: q ipregnate ꝓz me/dicos magis appetũt coitũ. Q aũt vſq ad quadrageſimũ vel octogeſimũ diẽ mulier a viri thoro abſtineat ſiť ⁊ a tẽ/plo abſtiebat: cerimoniale fuit. vñ hodie nõ ligat. vñ ſicut mulier i noua lege ſtatĩ poſt partũ ſine mortale poſſz eccle ſiã itrare nec dz ꝓhiberi: ſi tñ ex veneratone voluerit ab/ſtinere deuotio ei⁹ nõ ẽ ipobãda: ita ſi ſtati poſt partuz al/teruter petit debitũ: nõ ẽ mortale: ſz veniale: ⁊ idecẽs ẽ q nõ abſtineat a ꝓſortio viri q̃diu abſtinet ab ingreſſu tẽpli. Primũ ꝓbať. ō purificatõe poſt partũ. c. i. g poſt partũ i pu erperio nõ ẽ pctñ mortale: q nõ timeť ō puero niſi time reť de egritudie vxoris. Si aũt ad ipregnatã accedat ⁊ pre ter ſpez oppmat puerperiũ aĩatũ fit irregularis: q. ſ. dabat opaz rei illicite. vñ ⁊ iputať ſibi: ad penam gcgd ſegť ex eo vl̃ ob id. g̃ ad puerpã accedere erat ꝓhibitũ lege moſayca. Et lz hodie ipa nõ ꝓhibereť tẽplũ igerdi: q ⁊ emorroyſa tetigit fimbriã veſtimẽti xpi. ō purifi. poſt partũ. c. vno. ⁊ in decre. di. §. Ad ei⁹ cõcubitũ: nihilomin⁹ tñ ibidẽ ꝓhibeť vir accedere ad eã ō bonaſtate nõ ãt ō neĉitate. niſi adhuc eſſz ifirma: ⁊ ꝑpter hoc eẽt ei piculũ moꝛtis vl̃ aggrauatõis in/firmitatis. ¶ 3ª ꝓ̃ ẽ ō tpe mẽſtruoz: vbi ꝑter id q̃ dictuz 3ª 2º fuit i ꝑcedẽti. q. diſtiguẽdũ ẽ: q ſi inaturalis ⁊ accidẽtalis ſit ffluꝛ⁹ a quo mulier dr̃ emoꝛroyſa: nõ iterdicitur petitio vl̃ redditio. q q̃ ẽ ifirmitas ꝑpetua vl̃ nimis diuturna et piculoſũ eẽt ꝓiugatis aliq̃b⁹ ꝓhibere: tũc ẽt mulier ꝓcipeñ põt ꝓz quoſdã. vñ nõ timeť ꝑli. vñ tũc ẽ veniale petere: cũ nõ ſpeť ꝑles: imo nec veniale ſi fit ꝑ fornicatiõez vitãdã i ſe vl̃ i alio: modo dcõ i ꝑcedẽti di. Si ãt ſit nãlis i menſea quo mẽſtruata dr̃: adhuc ñ vr̃ mortale ſciẽter petere ⁊ red dere: lz dicat Hieronym⁹ ſup illõ Iſa. 64. Juſtitie nr̃e q̃ſi pãnus mẽſtruate: tũc ꝓcipiũť mẽbris dãnati: ceci: claudi: leꝛoſi: vt q parẽtes nõ erubuerũt i ꝛclaui ꝓmiſceri: eoꝛ pctñ paretur ⁊ apte redarguať i paruulis. Et ſup illõ leui. 18. Ad mulierẽ q̃ patiť mẽſtruũ nõ accedes. Augu. Nec̃io vtriq̃ iterim iterdiciť ꝓtinẽtia. vñ mlier ſi ſine ſcãdalo vi ri ꝑt ſe excuſať dz ſubterfugere. al̃r ñ peccat cũ dolore red dẽdo ꝓz Bonãuẽturã ⁊ Petrũ. Sz dñt q exigere ſciẽter ẽ mortale: q̃ nõ vr̃: q nõ ẽ maioꝛ timoꝛ ō ifectõe ꝓlis tpe mẽſtruoz q̃ tpe leꝛre: tũc aũt petere non ẽ mortale. g̃ nec nũc. Nec valet ſolutio eoꝛ: q lepra ẽ morbus ꝓtinu⁹. mẽ/ſtruũ momẽtane⁹. q ſi exponere ſe piculo gnãndi leꝛoſũ eẽt ō ſe mortale: vbicũq eẽt illõ piculũ eẽt, idẽ pctñ: ⁊ lz fa cere i ſuo q̃ nocet i alieno: dũ tñ hoc nõ itẽdať: ⁊ ſufficit ſi cui vel i paucis amici laboꝛib⁹ ꝓſulať: vt alibi dr̃. Cõſtat ãt q multũ ꝑſtat q dat mãm ifectã: maxie q nõ ẽ certũ vtrũ tũc ꝓcipiat: ⁊ ſi ꝓcipiat vtrũ ificiat. vñ dũ tñ ille g petit eẽt parat⁹ nõ petere ſi ſciret id ꝓtigere. ſufficit. Et ꝑterea nõ q̃/libet mulier q̃lz ꝓceptu parit: ⁊ maxie ſi ipa fuit ꝑi⁹ ſterilis lz non faciat ãni q̃ facit vna dies. Nec obſtat leui. 20. In/terficientur ambo: q itelligiť de coitu fornicario non con iugali. vñ ſi actus coniugalis eẽt de ſe mortalis tẽpore mẽ ſtruoz ſicut cognoſcere innaturaliter vel in loco ſacro: ſi/cut ibi non licet reddere: quia non eſt petitio debiti ſed ex actio indebiti: ſic nunq̃ liceret reddere debitum mulieri que ſcit ſe menſtruatam: quod tamen nullus dicit: ⁊ tamẽ ipſa non minus tenetur ad bonũ ꝓlis q̃ vir. Epilogãdo ergo dõz eſt de mẽſtruis q nõ ẽ mortale reddere ⁊ ſciẽter ex pte mulieris nec ꝑ cõſequẽs ex pte viri. ex quo certior

abstinere nō vult. Scō nō ē peccatū petere ignorāti īfirmitatē. Tertio sciēs īfirmitatē sed nescies mōstruz solere generari qñ nō erat facturus si sciret ēt nō peccat: maxime mortal'r: qz ꝙ cōtigit ꝓter spē ex aliquo ēt si dat opam rei illicite nō īputat sibi ad culpā nec ad penā que dolū requirit: lz īputet ad penā q̄ respicit defectū. Nā ebri⁹ occidens vel mutilās clericū ē irregularis. nō aūt excōicatus: q̄tuis culpa sua iebriatus fuerit. Et sic ēt videt dōm de furioso: qz si culpa sua īcidit i furiā: irregularis ē: sed nō excōicat⁹: si sine culpa neutrū nisi ex p̄cedēti rācore cōtinuato hoc accidisset: sicut ī illo q cōsueuerat ābulare dormiēdo cū cō tēdisset de die cū clerico: nocte dormiēs cū ense egressus occidit eū sōniās se occidere eū: z rediēs cū enigilasset recolu it ō somno: z īuenit ensē sāguinolētū z fugit: hic irregularis ē qz lz nō fuerit ī culpa dormiēdo. fuit tamē ī culpa litigādo ex quo cōtinuata phātasiatiōe a vigilia ad somnū ℔ contigit: sed nō fuit excōicatus: qz iiectio violēta dolū regrit sed irregularitas nō: īmo nec culpā: vñ facilius fit ꝙs irregularis q̄ teneat lege aglia. Quarto sciēs non gñari vel ꝓbabiliter credēs: vt qz sterilis: vel qz non ꝓsueuit tūc concipe: qz viri cognoscūt meli⁹ ꝓditiōes vxoꝝ z ecōuerso p experientiā: sil'r nō peccat saltē mortal'r. Quīto ēt si credēs ꝙ ꝓbabil'r ꝓceptura sit ēt mōstrū nō peccat mortaliter sicut ī leprosa: ī qua ē maius piculū: et ī mēstruata nāliter. Circūstātia. n. q̄ non mutat spēm nūq̄ facit de veniali mortale: Circūstātia āt tpis nūq̄ facit aliā spēm: vñ cū ℔ ñ sit mortale: si sit nisi ꝓpter ꝓlē: z ē idē z ñ mai⁹ piclm ī leprosa q̄ ī mēstruosa. ḡ z̄c. Qz āt ibi bēret nimis ꝓtinere: puta p totā vitā: hic aūt p paucos dies: non variat spēm luxurie: qz cognoscere quādocūqz eā q̄ paritura ē mōstrū sp: z cognoscere nūc illā q̄ nūc paritura ē monstrum non dōrt spē ī genere moris. Et oīs cā q̄ ꝓhibet ad tps accedere qñ ē tpalis ꝓhibet ī ꝓpetuū qñ ē ꝓpetua: qz p̄cepta negatia obligāt semp et ad semp: vñ si eēt ꝓhibitū accedere ad paritura mōstr ad sp obligaret: Qñ aūt lex ꝓhibet accedere ad mēstruatā ē iudiciale: vñ non ligat: vel logtur ñ de sua sed de aliena Et aliud ē scienter vti libidine ī p̄iudiciū ꝓlis iā cōcepte vbi p certo vel ꝓbabiliter timeretur: aliō rōne duby ꝙ raro cōtigit aliquē ꝓhibere vti iure suo. Nā raro cōtingit ꝙ tūc mulier tale gd cōcipiat. Nā sepius nō cōcipit. Cōsuleñ dū est igit mulieri: qz aut scit vel ꝓbabiliter credit virūz se exosā bīturū: z tūc nō teneť reuelare sed reddit sine peccato: z ille pp ignorātiā nō peccat. aut non. sed credit ꝙ nō pp hoc dimitteret eā cognoscere: z tūc ēt non dz dicere ne eū grauius faciat peccare: sed adhuc vterqz excusať a mōtali. z hoc vxor p̄t ꝓpēdere ex alys vicib⁹ ḡb⁹ renuēti non acgeuit: aut neutrū: sed credit ꝙ adulterabiť vel peius faciet: z nec tūc dz dicere sed reddere: aut nihil bonū: sed credit ꝙ abstinebit: z tūc sibi dicat: ꝙ si audiēs non acgescaz reddēs ñ peccat: sed petēs: sic non tamē mortaliter.

3ª ꝑ° **Quantum** ad quartū articulū de tpe nuptiarum sūt septē ꝯclones. ¶ Prima ꝙ trib⁹ tpi b⁹ celebritas nuptiarū īterdicta ē. s. ab aduentu vsqz ad octauā epiphanie: a septuagesima vsqz ad octauā pasche: trib⁹ bebdomadis añ festū ioānis. i. a dñica añ ascēsionē vsqz ad octauā pēthecostē: vñ vsus. Aspiciēs. veterē. circū. q̄si. gs. benedicta. Aspiciēs. Dñica p̄ma aduēt⁹ cui⁹ p̄ⁿ rūsoriū īcipit. Aspiciēs. Veterē. octaua epiphanie cui⁹ p̄ma ātipho na ī laudib⁹ īcipit veterē. Circū dñica. i septuagesima cui⁹ itroit⁹ īcipit. Circūdederūt. Quasi. dñica ī albis cui⁹ itroit⁹ Quasi mō. īcipit. gs. dies p̄ma rogationū cui⁹ euāgeliū īcipit. Quis ex vobis hēbit amicū. Bñdicta. dñica trinitatis. 2ª ꝑ° octaua pēthecostē. cui⁹ itroitus īcipit. bñdicta sit z̄c. ¶ 2ª cōclusio ē. ꝙ p̄ma duo tpa itelligūť iclusiue quo ad dies extremos. qz dies extremi ptinēt ad tps mediū: vñ pari mō īterdicūť. dñica tamē p̄ma aduētus ptinet ad tps sequens octaua epiphanie ad tps p̄cedēs: silr dñica ī septuagesima ptinet ad tps sequēs: nō p̄cedēs: octaua vero pasche ad p̄cedēs: sed dominica añ ascēsiōez ptinet ad tps p̄cedēs resurrectiōis: quādo licet nuptias celebrare: ñ ad tps sequēs: vñ a dieb⁹ tribus añ ascēsionē ꝓhibētur: itē pēthecostē nō bz octauā: sed octauas: vñ dominica de trinitate nō ē de tpe ꝓterito sed futuro: ī quo nō ꝓhibeť: vñ dñica. añ ascēsionē z p⁹ dñica p⁹ pēthecho. licet nuptias celebrare: et gdē ī 3ª tpe ℔m oēs nō cōputať dñica añ ascēsionē: qz ē tpis p̄cedētis: sed dñica trinitatis ℔m bosti. sic: alias deesset vnus dies de trib⁹ septimanis: vñ no. de ferys. Capellanus. ꝙ violāt canones g dñica ī albis z trinitatis celebrāt: qō nō vr ad min⁹ de dñica trinitatis: qz ipsa vt dictū ē nō ptinet ad tps p̄cedēs sed ad sequēs: qō nō ē īterdictū. nec obstat ꝙ vna dies deest: qz minutie nō cōputāť ī scriptura. vñ ī dcō. c. Capellan⁹. sic dr. vsqz post. 7. die festi pēthecostes: qō caret octauis nuptie suspēdātur ī dñica q̄ segtur: z deiceps possūt nuptie licite celebrari. Aut ergo logtur ō dñica que ē octaua dies pēthecostes ī qua fit festū trinitatis: z sic hēť ꝓpo⁹: aut ō dñica q̄ ē ī gndena: z tūc p scōaz septimanā p⁹ pēth. nō posset celebrari: ꝙ eēt eas extremis īterdicē q̄ttuor septīanis: qō null⁹ dic. vñ quātū ē ō iure nuptie possūt celebrari ī die trinitatis. Sz qz nuptie suspēdūť vsqz p⁹. 7. die ḡ ē sabbatū z durat vsqz ad sol' occasū ℔z vnā ꝓputatiōez vl' vsqz ad mediā noctē ℔m aliā: vel vsqz ad sequēs māe ℔m aliā: ide ē ꝙ nō a p̄mis vespis trinitatis licet nuptias ꝯbere: sed a p̄n⁹ noctis vel a media nocte: vl' sic vi⁹ puto nō a p̄mis vespis trinitatis sed a mane in antea. Et lz ita sit de iuris subtilitate: qz tñ cōsuetudo ē optīa legū īterps: iō sequēda ē terre cōsuetudo a plātis diu scita z dissimulata siue de celebrando nuptias i dieb⁹ illis siue de abstinēdo. ¶ Tertia ꝯclo ē. ꝙ festa ℔m nouā z veteré legē a vespa vsqz ī vespam celebrāť: tamē ī septuagesima officiū sibi ꝑpriz qō abdicat cantica letitie nō īcipit ī vespis. sed ī cōpletorio quādo p̄mo īterimttiť al'a. vñ vsqz ad ꝓpletoriū exclusiue licet ꝯbeť: lz officiū aduent⁹ ꝓpriū pfecte īcipit a vespis sabbati p̄cedētis. vñ ex tūc nō lz ꝯbere: ī dieb⁹ vo vltimis nō solū vespe: īmo cōpletoriū sūt ō tpe p̄cedēte p se loq̄ndo: lz p accñs supuēiēte maiori festo nihil fiat ō illo ī cōpletorio: vl' solū memoria ī vespis: sic apō illos q faciūt festū trinitatis ī octaua pēthecostes pdit vespas z cōpletoriū: Silr quādo celebze festū euēit ī octaua epiphie z octaua pasche: nec tñ pp ℔ licet i illa vespa: lz sic dictū ē ī scōa p̄ne: ī talib⁹ ꝓsuetudo ē seruāda. vñ ī multis terris ēt de nocte pfūda ī vigilia aduēt⁹ z septuagesime nuptias faciūt: sed post mediā noctem si facerēt eēt corruptela: qz a media nocte more rōano dies īcipit. vt dr. ff. de ferys. l. more. vñ sicut nulla ꝓsuetudo excusaret celebrare ī māe diei: sic nec p⁹ mediā noctē si certū eēt: qz ꝯ canones sāctoz patrū ē. ¶ Quarta ꝯclo ē. gd de nuptys tūc phibeat. Et gdē bñdictio nuptialis ē illis tpibus īterdicta: scōo festū cōiuy nuptialis pp lasciuias q̄ tūc fiunt. z pari rōne videreť traductio solēnis: que aliqñ post nuptias fit de domo parētū ad domū viri videť īterdici: ī qua ēt multe īsolētie fiūt ist̄is tpib⁹ discordātes. ¶ Quīta ꝯclo ē. gd istis tpib⁹ ō nuptys pmittatur. Et gdē cōtrahere pverba de futuro nō ē phibitū. ḡ ē ꝯcessū. itē scōm quosdā cōtrahere p vba de p̄nti. sed illud nō videť: qz iste ꝯct⁹ nō dz fieri clādestine: sed ī facie ecclie: in facie aūt ecclesie nō videť faciēdū sicut nec bñdictio nuptialis. redditio aūt uel petitio debiti quō sit licita uel illicita dictū ē ī p̄ima cōclusiōe terty articuli. ¶ Sexta ꝯ ē quō ꝯbentes nuptias istis tpibus puniātur. Et dōm ꝙ debēt separi ad tpus ī penā: vt ī eo puniātur ī quo deliquerūt: sed si sit piculum icōtinētie alia pn̄ia ponat z ī ista dispēseť. Sacerdos vo g benedictiōem istis temporib⁹ dederit graui pena. lz arbitraria puniendus est. nec ignorātia excusat: qz dz scire

ca q̄ ad officiū suū ptinent. ¶ Septia ꝓ ē. q nec festū oiuz sactoꝝ:nec assūptiōis virgis:nec qōcūqz aliud tēp⁹ ieiunio rū: pcessionū: festoꝝ:nec annus post mortē viri iterdicit lz iure ciuili iterdicat sub pena ifamie. ex. de fis nuptys. c. vlti. sed tātū iterdicūtur tria tpa supradicta. vñ alys tpib⁹ sacris:eēt peccatū saltē veniale petere debitū:sed nō esset veniale nec mortale cōtrahere:cū nō sit exp̄sse ꝓhibitū:lz his trib⁹ tēporibus eēt mortale nuptias celebrare pp exp̄s sā ꝓhibitionē:lz nō eēt mortale debitū petere a cōiuge p⁹ rite benedicta. ¶ Ad argumētū ē dōm q aliud ē ꝑuare: vsū rōnis actualē qō aliquādo eligibile ē scōm rōnē rectā, sicut sōn⁹. aliud ē facere cōtra rōnē rectā siue cōtra ei⁹ dictamē qō nūq̄z ē faciēdū. Actus āt ille lz de se ꝑuet actū rō nis:nō tamē ē cōtra dictamē rationis:cuz sit necessari⁹ ad multiplicationem ꝓlis. Questio II.

Queritur z°. vtrum vn⁹ coniūx sine licentia alterius possit vouere cōtinētiā. Et videt q sic:q sicut ipedit redditio debiti p votū religiōis:ita per votū trāsmarinū: sed vir sine cōsensu vxoris pōt votū trāsmarinū emittere. ergo z religionē ītrare:z ibidē ꝓtinētiā vouere. Et cō firmat rō:qz votū crucis pōt mutari i votū religiōis. ergo marit⁹ post votū crucis emissū sine cōsensu vxoris pt illō licite mutare i uotū religiōis. ¶ Itē seruire deo magis ē debitū q̄z seruire hoī. sed uir pt ipediri a debito reddēdo uxori pp seruitiū hois: puta cū talis dñs uirū ministerys suis occupat. ergo multo fortius licet viro se subtrahere a ōbito reddēdo uxori uouēdo se seruitio xp̄i:qō fit p religio nis ingressū. ¶ In cōtrariū est qō dicit. i. ad Cor. 7. Nolite fraudare inuicē nisi forte ex cōi consensu ad tps vt uacetis oroni. ¶ R°. hic sūt tria videda lz de his aliqualr fuerit tractatū supra. di. z7. ꝑmo qūo vn⁹ possit vouere cōtinētiā alio īscio vl inuito. Scōo qūo ō licētia alteri⁹. Tertio. qūo g votū i llicite emisit mortuo alio tenet⁹ ad votū.

p° 2° Quantum ad primū sūt. z. cōclusiones fm q̄ con iunx dr triplex. ¶ Primo a ꝑma despō satiōis fide: q ꝓprie ē spōsus q̄ mrimoniū ē iītiatū. ¶ De quo ē prima cōclusio q p⁹ sponsalia: licet vouere altero in uito vel ignorāte: sed tūc tenet religionē ītrare si sit spōsa p̄cise: spōsus āt vel ītrare vel sacr ordinē suscipe si nō pos sit alias ītrare: nisi de licētia alteri⁹ vouerit vel alter eū q tauerit vel qtare uelit. tenet⁹. n. spōsalia īplere nisi hēat ca usā soluētē: votū aūt simplex nō assignat ipedimētuz sol uēs: lz nō possit mrimoniū cōtrahere. vñ qz nō pōt ab illa ꝓmissiōe liberari nisi vel alio quitāte vel p votū solēne: ī de ē q ad illud tenet⁹: z spōsa q̄ nō pt alr solēnizare votū: qz nō ē capax ordis: te net monachari. Spōsus ēt ad idez tenet⁹ si ē irregularis: nec possit dispēsationē ipetrare: alr 2° sufficit alterū: qz nullū bñficiū nulla dignitas ip̄z excusat nisi sacrū ordinē suscipiat vl pfessionē faciat. ¶ z°° dr̄ve z p̄pe cōiunxa ꝟbis de pñti qñ ē mrimo^m ratū: sed nō cōsū matū: de quo ē scda ꝓclusio ō voto. s. p⁹ mrimoniū añ cōsū mationē: qz valet sicut z ītrare pt: sed tūc p̄cise tenet⁹ ītra re religionē siue sit vir siue mulier nisi cōiunx velit eū di mittere sine debiti petitiōe: qz nō potuit vouere i p̄iudici um alteri⁹: z sic ē illi obligat⁹ sub cōditiōe. s. si nō ītret reli gionē: qō pt facere altero iuito: nō āt ordiari. vñ qz tenet votū ip̄lere: nec pōt alr ip̄lere cōiuge debitū petēte: nisi in trādo: ió tenet ītrare. ī oi āt cāu: i quo licet altero iuito vel ignorāte alio vouere z tenet votū: licz magis ō licētia alte ri⁹. ¶ Sed ꝫ istas duas ꝓnes ē: qz p⁹ votū simplex aut vo uēs tenet ꝓhē cū spōsa vl ꝓiugi reddē debitū: aut ñ. Si te net. ḡ tenet facē qō nō dz facē: q ē ꝓdictio. aut ñ tenet⁹ lz p votū libat. Et sic nō tenet ītrare. ¶ Et dōm q ꝟz thomā spōsalia soluūt p votū simplex sequēs. Qō si verū eēt nō tenet religionē ītrare: sed posset manere i sec'lo ꝓtinendo sed qz intra artāt ad cōplēdū spōsalia nisi i casib⁹ exp̄ssis i ter quos iste nō pōit: tuti⁹ videt ꝓtrariū. vñ dōz ad arg^m q p spōsalia ō futuro spōsus obligat ad mrimoniū: z per verba ō pñti ad debitū reddēdū nisi ītret religionē p̄cise ī scōo casu: vel nisi ordiet vl ꝑficeat i ꝑmo. Qñ āt postea vouet cōtinētiā votū nō obligat ad ipos'e iuris: sed solū ad pos'e: vñ qz p spōsalia z mrimoniū tenet nō cōtinē i seculo ide ē q votū nō obligat ip̄z ad ita ꝓtinēdū: sed vt illō pos sit ī ordie sacro vel religiōis. vñ ex voto tenet ītrare vel p fiteri. vt dictū ē: nō aūt cōtinere ex. vñ si nō posset religio nē ītrare: qz nulla religio vellet eū recipe: nec ordiari: vt qz irregularis: tūc tenet ꝓtrahere cū spōsa z reddere debitū ꝓugi: nec votū frangeret: qz nō potuit facere votū de alie no: sed tm̄ de suo: vñ ista duo stāt simul. s. q̄ sit obligatus ꝓtrahere vl reddere sub ꝓditiōe sibi illicita. s. si māet i se c'lo z q̄ sit obligat⁹ simplr ad nō manēdū pp votum. ¶ z° 3ª ꝑ dicit vere z ꝓprie cōiunx a mrimonio rato z cōsūmato ō quo ē 3ª ꝓc'lo: qz aut alter ē fornicat⁹ spūaliter aut carna liter: z tūc alius p̄t vouere simplr vl solēniter sicut placet qz liberat⁹ ē p exceptionez a redditiōe debiti fz illud. Frā gēti fidē fides frāgat eidē. ō ꝙuer. ꝓiug. c. vlti. Si aūt alter cast⁹ ē dicūt oēs q nō p̄t vouere de nō reddēdo: qz hoc est offerre sacrificiū de rapina. Alig dicūt q nec de nō peten do: qz redderet⁹ onerosū mrimoniū: sed fm alios sic. qz pe tere ē volūtatis. Alig ēt dicūt q nec simplr vouere casti tatē vel ꝓtinētiā: z temeritas ē corrigēda. nō p̄missio soluē da: dū tm̄ añ alteri⁹ ratificatiōez peniteat: nec alio mortuo tenet⁹: qz qō ab ūitio nullū ē tractu tp̄is nō ꝙualescit: vnde secus ē ī illo q añ mrimoniū vouit: q nec petere p̄t: nec p⁹ aliō mrimoniū ꝓbē sine pctō mortali: vi⁹ tm̄ ē q q̄ꝫ ma le fecerit vouēdo ꝓtinētiā: tenet⁹ tm̄ ꝑuare q̄ꝫtū p̄t: puta qz tenet⁹: nō petere z ea mortua añ ꝓtrahere. ar. de ꝙuer. ꝓiug. c. gdā ītrauit. vbi dr̄ q ille q iuita vxore ꝑfessus ē: z red dit⁹: ea mortua dz ꝓtinere: qz ī sui p̄iudiciū votū tenuit: q̄ꝫ uis vouere nō debuerit. Et simil'r est ī ꝓpōsito: qz q̄ꝫ peccauerit qs vouēdo: ī tm̄ tm̄ dz votū ip̄lere sicut z iure tenet⁹: q̄ꝫtū ꝑuatū nō vergit i detrimentū salutis eterne: Uouere āt nō petere debitū piculosū ē: vbi ip̄e ē inuēis z ī igne uouet nō ardere: uñ idiscretū ē: nec ꝙulēdū ē: z ma xie si pp hoc alteri redderet⁹ mrimoniū onerosū: puta vxo ri suspecte z verecūde i petēdo debitū: lz aūt peccet vouē do nō petere: si tamē nouit tenet⁹ seruare iq̄ꝫtū p̄t sine hoc q reddat mrimoniū onerosū: sicut mulier si vouerit dare elemosynā de pafrenalib⁹ vbi vir ē paup peccat: cū pl's ei 2°ꝑ teneat⁹ q̄ꝫ extraneo: tm̄ qz de suo fecit votū: tenet⁹ votū ip̄le re q̄ꝫtū p̄t sine peccato.

Quantū ad z^m articulū de voto cōtinētie qō fit de licētia cōiugl. sūt tres ꝓnes. ¶ Pr^a ē dubia p^a ꝑ .s. ō voto solēni religionis. Circa qō ē duplex opi. qz dicūt gdā q aligd illicitū ē fieri qō tm̄ factū tenet: sic ī ꝓpōsito: aligd ē obseruādū dū vn⁹ ꝓiugū ītrat religionē ō licētia al teri⁹: qō si nō obseruet⁹ nihilominus tenet ingressus: ī ītran do. n. obseruādū ē q ille de cui⁹ licētia alter ītrat religiōez aut ē senex z nō ē p̄sona suspecta de icōtinētia: z tūc p̄t ma nere ī seculo vouēdo cōtinētiā: aut ē iuuenis z suspectus ō icōtinētia: z tūc ñ sufficit q maneat ī seculo vouēdo ꝓtinē tiā: sed dz ītrare religionē: vt hētur extra. de ꝙuer. ꝓiug. c. cū sis ꝓdictus. z. c. uxorat⁹. si tamē illud ñ obseruet⁹ z un⁹ ō licētia alteri⁹ ītret religionē z ꝑficeat vere tenet uotuz 3ª ꝑ z obediētia siue ꝓfessio: qō p̄z ex duob⁹. ¶ Primo qz si uotū nō teneret: hoc eēt qz teneret⁹ debitū aut reddere aut exi gere: nō exigere: qz illud nūq̄z ē necessitatis: nec reddere: qz uxor dādo licētiā ꝑuauit se iure petēdi. ḡ iste ñ tenetur reddere petēti. ergo nullo mō ē uotū eius irritū. Scōo qz sic uxor p̄t se p̄iuare iure suo ī uoluntarie peccādo: ita uo luntarie merendo: sed uxor fornicarie peccās p̄iuat se iure suo ita vt ex tūc liceat viro religionē ītrare vt sup̄ di

ctū ē.g̃ similiter cōtiere vouēdo:z ī ℔ merēdo ꝑt se ꝑuare iure suo dādo licētiā viro suo ītrādi religionē z ꝓfitēdi:et ex tūc nō oz redire ad existētē i seculo:q̃tūcūqz sit ꝓsona suspecta:sed poti⁹ existēs i secl'o oz ꝓpelli mutare vitaz vt viuat religiose vel cū religiosis:vt hēt exꝑsse.27.q.2.Agathosa z.33.q.5.Qui vxor.iura aūt q̃ dicūt q̃ nō sufficit sola licētia nisi ille q̃ dat eā sil'r ꝓuertatur si sit ꝓsona q̃ sine suspectiōe nō possit mānere i seculo:ōterminānt gd ōbeat fieri sed nō irritāt si secus actū fuerit:nec forte possēt. Nec obstat qđ dicit exō ꝓuer.ꝓiug.c.i.qz illa licētia fuit extorta z mulier fuit ōcepta z iur' ignara.ꝑt ātius ℔ ōtermīāt q̃ sic ꝓsēsus coactus nō sufficit ad mrīmōiū:ita licētia vi vl' metu extorta nō sufficiat ad ℔ vt mulier se ꝑnet iur̃ qđ bz ī uirū ¶Sz ꝓ ℔ ē:qz qđ iuris ē de vxore uouēte abstinētiā respectu uiri idē iuris ē ꝑiter ī ꝓiuge vouēte ꝓtinētiā:qz neutr̃z sine ꝓsēsu alteri⁹:z vtrūqz licz cū ꝓsēsu:sz sī viro ꝓsentiēte mulier vouerat abstinētiā viro reuocāte tenet̃ ē obedīr. g̃ si ō licētia vouit ꝓtinētiā reuocāte licētiāte tenet̃ reddē lz peccet reuocās hic z ide. Posset g̃ distīgui sic:qz aut licētiās ē tal' q̃ nō ē tiaz icōtinētie.z vl' sil'r ꝓtiere z vouē:z tūc lz re ītegra possit reuocar̃:sic̃ z mādatū al's re ītegra reuocari ꝑt:tn̄ p⁹ votū simplex vl' solēne licite emissū nō ꝑt reuocar̃.z sic itelligūt̃ auctōrates i l'ra z iura q̃ allegāt:qz votū legitīe emissū simplex vl' solēne iplēdū ē. Nec obstat ō viro irritante:qz vex̃ est qñ vir ñ exꝑsse ꝓcessit sed solum sciens dissimulauit:z tūc votū ꝓfectū nō fuit:vl' qñ illa abstinētia vl' pegriatio cēt i picl'z icōtinētie viri q̃ tā diu ñ posset ꝓtiere:aut licētiās ē ꝑsōa suspecta:z tal' q̃ ñ poterat licētiar̃ ō ītrādo:z tūc vī q̃ lz peccet reuocādo p⁹ votū simplex vl' solēne:tn̄ qz illud fuit temer̃ emissū ali⁹ tenet̃ ōbitū reddere. Nec obstat solutio data ab eis:qz illa reꝓbat i glō.cū sit deuiatio pura:qz nihil tale ī textu exꝑmit̃. Nec valet rō iducta:qz cōstat q̃ nō tn̄ lz ex pacto q̃m exōlicto:qz ꝓp fōnicatiōez lz ītrare:q̃uis fornicās laboret suspitiōe adulteri:sic̃ pz ꝑ effectū:qz cras potert fieri turpia sic̃ beri. De licētia āt caste suspecte ñ licz.itē adultera iuita licet intrare nec tenet̃ ad eā redīr:sz iuita illa q̃ licētiauit q̃ re ītegra reuocat ñ licz ītrar̃:qđ si fecerit tenet̃ exīr:Uñ idē iur] vī ō ñ suspecta re ītegra:z ō suspecta q̃diu ē suspecta:sz nō suspecta ꝑt reuocare sp re ītegra.g̃ suspecta sp ꝑt reuocar̃ q̃diu ē suspecta:qz manēte cā māet effect⁹. ¶ z⁹ rō qz vsq̃ tūc māet domin⁹ sicut p⁹ vēditionē māet dñs vēditor:vñ a q̃ cūqz ꝑt vēdicare peccat:tn̄ alig dñt q̃ nō ꝑt post q̃z cozā iudice vl' exō aut publice: vl' exꝑsse ꝓcessit. ¶ z⁹ ꝓ ē.ō voto solēni ordīs sacri:qz si q̃rat̃ qd fieri oz illo mō licz ō licētia vxoris suscipe ordinē sacrū vl' beneficiū eccl'iasticuz.s.q̃ ipa ītrat religionē vel nō ē suspecta z uult ꝓtiere:alr̃ nō:qz eadē rō ē utrobiq̃. Sz si q̃rat̃ an factū teneat dissimile ē: qz ꝓhibitio eccl'ie ꝑt facer̃ ꝓfessionē nullā:nō āt ordinē sacrū:z iō si ea mortua mrīmoniū ꝓbat cū ka p⁹ sacrū ordinē qūocūqz susceptū ipo iure ē nullū ēt i cāu i quo cēt ualidū p⁹ ꝓfessiōez: sed bñficy coll'o m'to magis ē nulla. Sz si q̃rat̃ an teneat̃ debitū reddere z ad vxorē redire g̃ ō ei⁹ licētia idebite ē ordīat⁹ i cāu i quo p⁹ ꝓfessionē idebitā redīr̃ tenēt̃:videret̃ exquo ita vere est ordīatus sicut si licite et de volūtate eius nō reuocata re ītegra:q̃ amplius non sit ei reddēdus:nec est sil'e de ꝓfessiōe que nulla fuit i ꝓiudiciū isti⁹:sed ō susceptiōe bñficy ē sil'e:qz illa nll'a fuit uel si fuit aliq̃ ꝑt annullari:imo ad petitionē uxoris īdebite bñficiatus ē ōponēdus:z tūc oz ei reddi. ¶ z⁹ ꝓ ē ō voto simplici ō quo cōiter dicit̃ q̃ mrīmōio cōsūmato ō licētia alteri⁹ licet vouer̃:z teneť seruare:nec p⁹ votū oz reddere.

¶Sed ꝓtra ℔ ē:qz nō ē min⁹ picl'z icōtinētie p⁹ votū simplex q̃m p⁹ votū religiōis lz nō sit graui⁹:sed ꝼm oēs qñ ille q̃ māet i secl'o ē i ꝑiculo icōtinētie:ñ licz ēt illo ꝓsētēte:z vouēt ꝯ castitatē igredi mōasteriū nisi z ille cōuertar̃:ō cō uer.ꝓiug.cū sit ꝑdit⁹.z.c.Uxorat⁹.g̃ cū vtroqz manēte i seculo sit picl'z vtriusqz:q̃.s.sil'r hītēt z sint ī igne nec cōburātur:z sic ē ꝑiculū ō vtroq̃:qñ āt vn⁹ ītrat nō ē picl'm nisi ō remanēte. vñ qñ vterqz ītrat de nullo timet̃.ē ēt mai⁹ ꝑiculū q̃ cōsētiat i vix̃ suū q̃z i exneū z cohitādo viro q̃z nō cohitādo.ꝑ qđ videt̃ q̃ i illo cāu i quo ñ licet ō licētia manētis i seculo ītrare religiōem vl' ad sacros ꝓmoueri.s.qñ remanēs nō vult vouere perpetuā ꝓtinētiā:vel qñ si vult tn̄ ꝓ iuuētutē ē picl'm icōtinētie:illis ēt casib⁹ vtroq̃ i seclo remanēte ñ licz uouere ꝓtinētiā.s.nisi vterqz voueat z nisi vterqz sit sine ꝑiculo:vt qz senes vl' qz iā sūt expti diu māere sicut ff z sozor. Simil'r q̃ idistincte emissū ō licētia alteri⁹ sit seruādū sic q̃ nō teneat̃ reddere debitū:videt̃ ō ōcretū:ō ꝓuer.ꝓiug.c.i.min⁹.n.licz emittere votū solēne q̃z simplex:sed ille q̃ ō licētia vxoris votū solēne emisit pōt z oz ad eā reuocari qñ ē suspecta:qz illud facere nō debuit nec potuit i ꝓiudiciū illi⁹.g̃ multo magis ō votuz simplex tenetur reddere debitum.

Quantū ad 3m ar⁹ qūo mortuo ꝓiuge teneat̃ redire ad votū vl' religiōez ponūt qdam.3. ꝓnes. p⁹ 2⁹

¶ Pria.qñ sine licētia vxoris ītrauit z ꝓfessus fuit ea reclamāte.z ꝑ ℔ ꝓpulsus fuit marit⁹ ad eā redire:tūc.n. rediēs ad vxorē īducēdus ē vt ea mortua redeat ad mōasteriū:sz ñ ē cogēd⁹.cui⁹ rō ē:qz ꝓfessio ei⁹ ñ tenuit:cū nō ītrauerit de licētia vxoris. ꝓfessio.n. voti tollit vtrāqz ptātē exigendi.s.debitū z reddēdi. Nō reddere aūt ñ fuit i eius ptāte: sed vxoris:z iō ꝓfessio nō tenuit:ꝑ qđ nō oz cogi ad eam mortua vxorē īducēdus ē tn̄:qz ꝑuauit se iure exigendi. ℔. n. erat i sua ptāte:z iō nō ꝑt cū alia ꝓbere sine pctō: sicut dicit cap⁹ ꝓallegatū. Quidā ītrauit:Si tamē ō facto ꝓbat mrīmoniū tenet:qz nō potuit solēnizare votū ꝓtinētie:peccat tamē ꝓbēdo et deīceps debitū exigēdo. ¶ z⁹ ꝓ ē ō illo q̃ ītrat de licētia vxoris z añq̃ ꝓfiteat̃ reuocat̃ ab vxore q̃ mortua vxore ñ teneť redire ad mōasteriū: nec peccat si ꝓtrahat:nisi aliqđ aliō obstāt:qz cū p nullū votuz astrictus sit religiōi nō teneť ad eā redire: nec manēs i secl'o teneť ꝓtiere:cū nihil circa ꝓtinētiā vouerit. ¶ z⁹ ꝓ ē ō illo q̃ post factā ꝓfessiōem redit ad vxorē ō fcō nō de iure:vt cū gs de licētia vxoris ꝓfiteť z cōtēpta ꝓfessiōe redit ad vxorē sicut videt̃ dicere illō cap⁹.ex ꝑte abbatis.de q̃dā q̃ i firmitate positus ꝓfētēte vxore votum vouit castitatis z mōachalē hītū suscepit:z postmodū liberat⁹ ab īfirmitate vxorē tenuit:talis:mortua vxore cogēdus ē ad mōasteriū redire:z nō solū ea mortua:sz viuēte:qz cū ꝓfessio eius vera fuerit z tenuerit vt solēnis:redire nō potuit ad vxorez: nec ea mortua aliā ducere:cū uotū solēne īpediat mrīmoniū ꝓtrahēdū z dirimat post ꝓtractū:sed de istis pleni⁹ dictū fuit supra di.27.q.2.ar.2°.iō illud teneat̃. ¶ Ad ꝑmū argumētū dōm q̃ nō ē simile de uoto crucis z uoto religiōis:qz votū religiōis īpedit reddītionē debiti simpl'r:z nō solū ad tps. votū āt crucis nō nisi ad tps nec ꝑ illo tpe impedit si mulier uelit seq̃ uirū. Et iō uir non pōt sine ꝓsensu uxoris emittere votū religiōis licet possit emittere uotū crucis:multer tamē nō pōt uotū crucis emittere sine ꝓsēsu uiri:cū uir sit i hoc caput mulieris: Nec ualet qđ subiūgit q̃ uotū trāsmarinū pōt trāsmutari in uotū religiōis:qz ℔ ē uerū in hoc q̃ ē sui iuris:nec ē obligatus alio uinculo:qđ obstet religiōi:sicut ē in cōiugatis. ¶ Ad z⁹ similr dōm q̃ fuitiū debitū dño tpali nō īpedit simpl'r redditionē debiti sed solū ad tps:uotū aūt religionis īpedit simpl'r:z iō nō ē simile:z itez ante religionē nullus ē debitor ꝓsiliozū ad que obligar̃ religiosus:sic̃ seruus est debitor obsequij sue fuitutis: sed solum postquam quis rite ꝓfessus est in religione: z tunc qui rite ꝓfessus est tenetur ea que sunt religionis facere nec ynquam reddere debitum uxori si quam habet.

¶ De diuersis cõiugij legib⁹. Di. XXXIII. a

Uerit hic de antiquis pũb⁹ q plures fil' legunt hũisse vxores vl' ꝯcubias vtq peccauerit? Ad qđ dicimus ꝙ varietate tẽpoꝝ varia iuenit dispẽsatio cõditoris. Ab exordio.n. tpis iter duos tñ.adã.s. t euã inchoatũ ẽ ꝯiugiũ: đo ꝙ os ade dicente. Đõ adherebit vxori sue t erũt duo i carne vna: t ꝑm ĩchoatõis modũ iter duos tñ ꝙẽm successionẽ tpq ꝓtraheret ꝯiugiũ: si primi boies in obediẽtia pstitissent. Post eo rũ vero copulã: filij t filie eoꝝ matrimonio cõiuncti sũt: sq vnus vni tñ. Jõ ãt fratres sororib⁹ sũt copulati: q nõ erãt alie mulieres vel viri q bus ade filij vel filie iungerent. Prim⁹ oinq lamech duas legit fil' hũisse vxores: t hoc i eo arguitur: q ꝙ expletõe carnalis voluptatis id fecisse phibet. Postea vero cũ iã pene oẽs boies falsis dijs seruirẽt: paucis in cultu dei pmanentib⁹ ꝯsultũ ẽ a deo ꝓles in mãimonio sibi copulare: ne illis paucis deficiẽtib⁹: cult⁹ dei notitia deficeret. Uñ abrahã viuẽte vxore ad ãcillã itrauit: t ex ea genuit. Jacob ẽt liberis t ancillis se copulauit. Et filie loth pre ebrio vse sunt. Cuq eni ceteris i ydolatria relictis: abrã t filios eius in peculiarẽ pplm sibi dñs elegisset: rite mltarũ fecũditate mulierũ: pplũ dei multiplicatio ãrebatur: q i successiõe sãguinis erat successio religionis. Uñ ẽt in lege: maledicta erat sterilis q nõ relinq̃bat semẽ sup terrã. Hinc ẽt sacerdotib⁹ ꝯiugia decreta sũt: q in successiõe familie successio est officij. Nõ ergo abrahã: vel iacob deligt: q ꝑter vxorẽ filios ex ãcilla q̃siuit: ne illoꝝ exẽplo ꝑter ꝯiugale debitũ fecũditatẽ in aliq̃ licq alicui q̃rere: cũ illoꝝ cõiugia nõꝝ equentur virgitati: t imoderat⁹ vsus ꝯiugij nostri tpis: turpitudinez fere imitẽt fornicatõis illi⁹ tpis. De hoc aug. sic ait. Antiqs iustis nõ fuit pctũ q plib⁹ femininis vtebãt: nec ꝓtra nãz hoc faciebãt: cũ nõ lasciuiendi cã sq gignẽdi hoc facerẽt: nec cõtra morẽ q eo tpe ea fiebãt: nec cõtra ꝑceptũ: q nulla lege erat phibtũ. Idẽ. O bũciũt iacob q̃tuoꝝ vxores: qđ q̃ñ mos erat: crimẽ non erat. Sic ꝑiarche cõiugib⁹ excipiẽtib⁹ semẽ suũ miscebant: ñ cõcupiscẽtia pfieiẽde voluptatis: sq ꝓuidẽtia ꝙ pagãde successionis: sicut apli auditoribus suis admirantib⁹ doctrinã suã cõdelectabãtur: non auiditate cõsequẽde laudis: sq charitate seminãde veritatis. Idẽ alibi. Antiqs tpibus cũ adhuc salutis nostre mysteriũ velaret: iusti officio ꝙpagãdi nuptias cõtrahebãt: nõ victi libidine sed ducti pietate: q multo facilius cõtinere possent t vellẽt. Utebãt tñ cõiugib⁹ t plures vno viro habere licebat: quas casti⁹ hẽbat q̃z nũc vnã qlibet istoꝝ: i qb⁹ videmus qđ ꝑm veniam cõcedit apls. Hẽbant eniq eas in ope gnãndi nõ in morbo desiderij. Itẽ ambro. Dixit sarra ad abrã. Ecce cõclusit me dñs vt ñ pariã. Intra ergo ad ancillã meã t filiũ facias ex ea: t ita factũ ẽ: Cõsidera primũ q abrãã añ legẽ moysi t añ euangeliũ fuit. Nõ ergo in legẽ cõmisit abrãã: sq legẽ puenit. Nõdũ.n. interdictũ videbat. Secõdo considera q nõ ardore aliquo vage succẽsus libidinis: nõ petulãtis forme capt⁹ decore: ancille cõtubernio cõiugalẽ posthabuit thoꝝ: sq studio q̃rende posteritatis t ꝓpagãde sobolis. Adhuc post diluuiũ raritas erat hũani gẽris: erat ẽt religiõis. Beniq t loth sancti hãc filie cãm q̃rẽ de posteritati hũerunt ne genus deficeret hũanũ: t iõ publici muneris gra priuatã culpaz pretexit. Itẽ aug. Just⁹ q̃uis cupiat dissolui t esse cũ xp̃o: tñ sumit aliñtũ: ñ cupiditate viuẽdi sed offõ ꝯsulẽdi: vt mãeat qđ necessariũ ẽ pp alios. Sic miseris femis iure nuptiaꝝ officiosum fuit sãctis viris nõ libidinosũ. Qđ.n. ẽ cib⁹ ad salutẽ hois: hoc ẽ ꝯcubit⁹ ad salutem hũani gẽris: t vtrũq̃z ñ ẽ sin delectatiõe carnali: q tñ modificata t refrenata rpantia: i vsũ naturalẽ redacta libido eẽ ñ põt. Qz ãt in substẽtãdo viram illicit⁹ ẽ cib⁹: hoc ẽ i q̃renda ꝑle fornicari⁹ vel illicitus ꝯcubitus. t qđ ẽ i cibo licito imoderatioꝝ appetitus: hoc ẽ i ꝯiugib⁹ venialis ille ꝯcubitus.

¶ Nõ ꝑferẽ virgitas Joãnis castitati Abrae. b

Quod vero castitas virginalis ñ ꝑferat i q merito ꝯiugali castitati abrae: Aug. ostẽdit igens. Sicut ñ ẽ ipar meritũ patiẽtie i petro q passus ẽ: t i Joãne qui passus ñ ẽ: sic ñ est ipar meritũ ꝓtinentie in ioãne qui nullas exp⁹ est nuptias: t in abrãã qui filios genuit. Nã illi⁹ celibatus: t istius ꝯnubium ꝙ tpoꝝ distributionẽ xp̃o militauerũt. sq ꝓtinentiã ioãnes i ope: abrãã i solo habebat hitu. Melioꝝ ẽ ãt castitas calibũ q̃z nuptiaꝝ. Quaꝝ vnã abraaz habebat i vsu: ãbas in hitu. Caste.n. t ꝯiugal' vixit. Esse ãũt cast⁹ sin ꝯiugio potuit: sq tunc non oportuit. Itẽ Hiero. qs ignoret sub altra dispẽsatiõe đi oẽs retro sãctos eiusdẽ fuisse meriti e⁹ nẽ xp̃ani sẽ? Quo abraaz añ placuit i ꝯiugio: sic nẽ virgies placẽt i castitate. Seruiuit ille legi t tempori suo: seruiamus t nos legi t tempori nostro: i quo fines seculoꝝ đuenẽrt. Ex his apꝑet q sancti ꝑres añ legẽ sin pctõ plures hũerũt vxores vl ꝯcubias. Eas.n. nẽ vxores appellat scriptura: nũc cõcubinas. Rachel tñ t lya am-

be vxores fuerunt: non concubine.

¶ Oppositio. c

Si quis oppôat q fidê thori nô fuabât illi pres. Dicim⁹ i hoc fuasse fidê thori: qz nô alijs sz ppijs vxorib⁹ vl'ãcillis miscebãt. Ecce q fuerit ꝓsinetudo i hac re añ legem. Legis vero tpe iterdixit moyses carnalẽ copulã fieri: cũ mre: cũ nouerca: cũ sozoꝛ: cũ nepte: cũ amita: cũ mũtera. cũ nuru: ꝛ alijs qbusdã. Permisit ãt dinoꝛciũ fieri dato libello repudij: i quo vir póebat cãs ꝓ qb⁹ vxorẽ repudiabat. pmisit ãt aliã ducere dato pꝛioꝛi libello: qꝛ ꝓp duritiã coꝛdis coꝝ pmissũ xps dic̃. Nõ vt ꝓcederet discidiũ: sed vt tolleretur homicidiũ. Permisit fieri mala ne fierẽt peioꝛa: ꝛ hoc pmittẽdo nô dei iustitiã demõstrauit: sz in pctõre minuit culpã.

¶ Cui licebat plures habere vel non. d

Sed nũqd sub lege licebat hñe plres vxores. Audi qd scriptũ ẽ i dutrono. Nõ habit vxores plimas q alliciãt aiaz ei⁹. sup quê locũ ait aug. Manifestũ ẽ salomonẽ hoc p ceptũ trãsijsse. Dauid ãt plres hũit: nec pceptũ p terijt. Permissũ ẽ. n. regi plres hñe: nõ plimas q alliciãt aiaz mltiplicate. Cũ tñ addit vt nõ eleuetur coꝛ ei⁹: alienigenas ꝓhibitũ eẽ videt. Verũ tñ multiplicatio vxoꝝ gñaliter ꝓhibita ẽ. Permissũ ẽ ãt regi plres hñe: ꝫ ñ mltiplicare. Veniẽte ãt plenitudis tpe quo xpi gꝛa vbiqz ẽ dilatata: reducta ẽ lex nuptiaꝝ ad pꝛioꝛẽ honestioꝛẽqꝫ istitutionẽ vt vn⁹ vni i figura xpi ꝛ ecclie ꝓiugatur. Nec q̃rit electõ mũeris i successõe gñis: sz i pfectiõe vite ꝛ sinceritate scie: ꝛ virginitas fecũditati pferẽ ꝛ sacerdotib⁹ ꝓtinẽtia indicitur.

¶ De virginitate mentis ꝛ carnis. e

Elioꝛ ẽ ãt virgitas mẽtis qꝫ carnis. Añm ãbꝛo. Tolerabili⁹ ẽ mentẽ virginẽ qꝫ carnẽ hñe. vtrũqz bonũ ẽ si liceat. Si ñ liceat: saltem non casti hõi sed deo simus. Virgo pꝛostitui potest: adulterari nõ potest: nec lupanaria infamant castitatem: sz castitas etiam loci abolet i famiã. Idẽ. Nõ ꝑt caro añ coꝛrũpi: ni si mẽs añ fuerit coꝛrupta. Itẽ Isi. Nõ ꝑt coꝛp⁹ coꝛrũpi nisi pri⁹ aĩus coꝛrupt⁹ fuerit. Mũda. n. a ꝓtagiõe aia: caro ñ peccat. In fine h⁹ capituli apit quõ vex sit nisi aia pri⁹ fuerit cõrupta: coꝛp⁹ ñ posse coꝛrũpi. s. pctõ. Illõ ẽt aug. aduertẽdũ ẽ. Sic igt sãcti⁹ ẽ moꝛi fame qꝫ ydolatici sve sci: Ita sãcti⁹ ẽ õfũgi fine liberis qꝫ ex illicito coitu stirpẽ q̃reẽ. Añcũqz vero nascãt hoies: si parẽtũ vitia nõ sectentur: ꝛ deũ recte colãt: honesti ꝛ salui erũt. Semen. n. ex qlicũqz homine dei creatura est: ꝛ eo male vtenti male erit. nõ ipm aliqñ malum est. Nõ l.

Circa 33am di. q̃runt duo. Primo õ mri monio antiquoꝝ patrũ. 2o de virginitate noue legis. ¶ Quantũ ad pm q̃rit vtꝝ vnqꝫ licuerit hñe plres vxores. Et videtur q nõ: qz nũqꝫ licuit fornicari: sz ducere secũdã vxorẽ ẽ mechari. ĝ ꝛc. ¶ Contra licuit repudiare ꝛ aliã ducere: sz B erat hñe plres vxores: qꝛ vicꝫ manebat. ĝ ꝛc. ¶ Ro. B sic. 3. videa. p õ plalitate vxoꝝ. 2o de libel. repudij. 3o õfozniae simplici. Quãtũ ad pa sũt. 3. ꝓnes. ¶ Pa q nũqꝫ licuit vni multi pa ꝛ eri hñe sit ꝛ semel plures viros: qꝛ illud qõ ẽ ꝺ ius nãle nũqꝫ licuit nisi dispẽsãte auctore nãe: istud est hꝺ nec vnqꝫ legit deũ dispẽsasse. ĝ ꝛc. Ma. pz Mi. ꝓbabitur qꝫtũ ad secũdã ptẽ q ꝺs nũqꝫ dispẽsauerit i 2o articulo de libello repudij ꝓne 2a: sz qꝫtũ ad pmã partem q B sit ꝺ ius nãle: pz. Ubi pmo sciẽdũ ẽ q nãle ẽ cui⁹ pncipiũ ẽ nã: sicut igni ferri sursũ: vl' mã vt mot⁹ celi: vel' foꝛa vt mot⁹ elemẽti: vel fm nãz vniuersalẽ sicut fluxꝰ ꝛ refluxꝰ maris ꝛ motus circularis ignis ꝛ aeris: vl' fm nãm pticularẽ vel spẽi: vt adamãtis attrahere ferrũ. vl' gñis vt grauis ferri deoꝛsũ. Et qdẽ uãlus ẽ rei seq iclinationez nãe vniuersalis: qꝫ pticularis: sicut graue ascẽdit ad supplẽdũ vacuũ. Itẽ nãli⁹ ẽ seq iclinationẽ nãe spẽi qñ ẽ cãta a nã vl' qꝫ nãm gñis: sic̃ sz ferrũ vt graue bẽat tẽdere deoꝛsũ: tñ vt alteratũ ab adamãte vtute celesti ferẽt sursũ: vt in actu pz ꝛ sepulcro Machometi. Juxta qõ solet dubitari si aer ãnihilareẽ gd fierz ad supplẽdũ vacuũ loci aeris: vl' q ignis descẽderet: qꝛ nõ repugnat sibi vt leuis ẽ: sz vt leuissim⁹ ꝛ nõ aq̃ ascenderet: qꝛ repugat sibi nõ solũ vt grauis ẽ sic: imo vt grauis ẽ simpl'r. Nullũ. n. graue natũ ẽ ibi eẽ ex altera pte. ¶ Cõtra vl': qꝛ ignis ñ ẽ pl⁹ rarefactibil' vt ẽ i. ꝓpa spa: vñ ñ posset augeri vt ps õscẽderet ꝛ ps manerẽt. Nec ẽ visile q vacuaret suũ locũ ad replẽm aliũ. aq̃ vo pl⁹ ẽ rarefactibil' qꝫ sit i ꝓpa spa: cũ ex vno pugillo eo fiãt. x. aer]. ꝛ. c. ignis: vñ si aliq̃ ꝺcauitas eẽt vacua ab aq̃ vsqꝫ ad celũ nec ignis descẽderz nec aq̃ ascẽderz: sz aer ali⁹ rarescerz: sz si ñ eẽt aligs aer: tc aq̃ rarescerz vsqz ad õcuplũ i aerẽ ꝺuersa: qꝫ si ñ sufficerz i cẽtuplũ ꝺuersa i ignẽ. Itẽ ẽ ius nãle a nã gnis qõ nã oĩa aĩalia docuit: a nã spẽi ius gẽtiũ: q rõ nãl' apõ hoies ꝓstituit: sic̃ male ficia puniri ꝛc. a nã supioꝛi qõ i lege ꝛ euãgẽlio ꝓtieẽ. Et illõ qõ ẽ ꝺ pm ẽ ꝓpe inãle: ꝛ qõ ẽ ꝺ zm ihũanũ: ꝛ qõ ẽ ꝺ zm cl pa vl' pctiñ: qõ ẽ trãsgressio legis diuie ꝛc. ꝛ ex B pz quo sit aligd ꝺ nãz mrimony: qꝛ nã agit pp finẽ: ꝛ triplicẽ finez bz mrimom ꝛz triplex bonũ. nã iqꝫtũ ẽ i offiñ a nã gnis: bz ꝓ fine ꝓcreatõez ꝓlis ꝛ educationẽ. 2o iqꝫtũ ẽ a nã spẽi i fedus hũane societatis: bz iuxta bonũ fidei amicitiã ꝛ cõicatõez i opib⁹ ciuilib⁹: iqꝫtũ aut ẽ sacrz bz ꝓ fine repñtatõz icarnatõis ꝛ ex B isepabilitatẽ. plalitas ãt vxoꝝ ẽ ꝺ ius nãle qꝫtũ ad finẽ zm ꝛ 3m ñ ꝑmũ. plalitas viroꝝ magis: qꝛ ꝺ pm. i. gñonẽ: qꝛ lz qñ ẽ ispgnata ipgnet: tñ frequẽti⁹ cãt aboꝛsus. vñ meretrices raro piũt. vñ mlto grauiẽ cogscere meretricẽ qꝫ ꝓcubinã: qꝫto plus distat ab vxoꝛe et ꝓle meetrix qꝫ cõcubia. Itẽ ẽ ꝺ educatõez pp icertitudinẽ. 2o ẽ ꝺ bonũ fidei: qꝛ magl cõixãt viri pp femias qꝫ e: ẽt i brug: ꝛ magl ꝺ bonũ sacri: qꝛ xps nõ ꝓstat ex plib⁹ psonis sic̃ ecclia. ¶ 2a ꝺ ẽ q nũqꝫ licuit vni viro sil' hñe plres vxores nisi õ dispẽsãte. 2a ꝺ

¶ Sz circa B dñt qdã sic: q ꝑmi q bũerũt plres vxores ñ potuerũt licite ꝺhere cũ ka viuẽte pa cũ q̃ simpl'r ꝺxerãt nisi õ ꝓsẽsu ei⁹. c⁹ rõ ẽ: qꝛ duob⁹ ꝺhẽtib⁹ mrimom uter se simpl'r qlz trãsfert ptãtẽ totã cõpis sui i alterꝝ: pp qõ sine ꝓsẽsu ei⁹ ñ ꝑt obligare alteri coꝛp⁹ suũ. potuit tñ de ꝓsẽsu ei⁹ ꝛ ex cã. s. si vxoꝛ erat sterilis: vl' pp paucitatẽ bũani gnis: ꝛ sic fuit i abꝛaã. geñ. 16. ꝛ recitat. 3z. q. 3. c. Dixit sarra ad abꝛaã. Ecce ꝛclusit me dñs ne pereã: ingredere ad ãcillã meã si saltẽ ex illa suscipiã filios. Ecce q õ volũtate vxoꝛis pp sterilitatez ei⁹ accepit 2am B⁹. ꝛ hac õ cã bũit iacob plres vxores: qꝛ de volũtate raebel credit q lya supposuẽit se ei. voluit. n. pce

re rachel ꝛecũdie soꝛõis ãtigoꝛis cũ eẽt ꝟsuetudo apũ eos vt antigoꝛes ꝑ traderẽt ad nuptias. De voluntate aũt baꝛ duaꝛ igressus ẽ ad ancillas eaꝛ. Ad ãcillã qdẽ Rachel pp sterilitatẽ eius: vt bẽtur gene. 30. Ad ancillaz vero Lye post ꝙ lya credidit se õsisse parere: vt habetur ibidẽ. Processu vero temporis mos inoleuit apud alios hr̃e vxores plures de voluntate ꝑme tacita vel expꝛssa vel consuetudine sup hoc obtenta: nec i hoc videnť peccasse: vñ Aug⁹ dicit ꝛ hr̃ i lra ꝛ recitatur. 32. q. 3. Obyciunť: ꝙ qñ mos erat: peccatũ nõ erat: ꝛ iõ antiqs iustis nõ fuit peccatũ ꝙ pluribus femi nis vtebanť: nec ꝺ nãm hoc faciebãt: cũ nõ lasciuiendi sed gignẽdi cã hoc facerẽt: nec ꝺ mozẽ: qz eo tpe sic fiebat: nec contra ꝓceptũ: qz tũc nulla lege erat ꝓhibitũ. Oꝛ aũt dicit Innoc. ꝙ nũq licuit hr̃e plꝛes vxozes sil̃ nisi cui fuit diuina reuelatiõe cõcessum: exponẽdũ ẽ nõ de reuelatione q̃ est spãlis inspiratio: sed de iteriozi dictamie rõis quo sciuerũt sancti pꝛes ꝙ pro multiplicatione gñis humani licuit hr̃e plures vxozes de volũtate ꝑncipalis. Sicut. n. lex nãlis ñ est scripta i codice: sed ipꝛssa i mẽte: sic dictamen rõnis quo scit̃ i quo casu lex nõ astringit cũ sit q̃dã legis interꝑtatio: põt dici dispẽsatio: ꝛ qz est mẽti ipꝛssa a deo: iõ vocat̃ dispẽ satio diuina. Sed cõis opinio ꝙ nec de cõsẽsu alterius: nec propter sterilitatẽ nũq licuit vni viro hr̃e plures vxozes nisi diuina dispẽsatiõe. Primũ pz: qz nõ plus iuris hz vir in vxozẽ q̃ eꝺ quo ad eẽntialia mr̃imony: nec plus idiget ꝑ le mulier q̃ vir: sed nũq de licẽtia viri sterilis licuit vxori ducere aliũ virũ: nec eꝺ: lz vnũ sit graui⁹ altero ꝛ inãlius: qz nõ solũ ius nãle: sed nec ius publicũ priuatoꝝ pactiõib⁹ tolli vel imutari põt: sicut alibi dr̃ ꝛ mlto min⁹ ius diuinũ vñ si vxoz plures viros hr̃e nõ põt fieri licitũ ꝑ pactũ: qz ẽ ꝺ finẽ mr̃imõy: vt ẽ nãle a nã gñis. ġ nec vnũ viꝝ hr̃e plꝛes vxozes: qz eꝺ finez mr̃imony: qõ est bonũ fidei: ꝛ ꝺ societa tẽ fz q̃ est nãle a nã spẽi: ꝛ ꝺ bonũ sacr̃i: qz xps ẽ spõsus vni spõse: lz ñ eq sic ꝑ⁹. ¶ Pro ꝑ⁹ ãt opione singul ari ꝺ cõez põt argui tripl̃r. Et ꝑ sic: qz licz ex cã renunciare iuri suo ñ minus i pte q̃ i toto: lz ꝑ hoc ꝙ vir emittit votũ castitatis in totũ ꝑiudicať alteri: ꝑ hoc ꝙ ꝺbit cũ secũda solũ in par te. ġ si de licẽtia ei⁹ ꝛ cõsensu lz emittere votũ: sicut pari cõ sensu maria ꝛ Joseph emiserũt pp bonũ castitatis: pari rõ ne pp sterilitatẽ vxozis vel multiplicationẽ hũani generis de licẽtia ꝑme vxoris licuit accipe secũdã. ¶ Sol̃. duo ñ possũt esse dñi eiusdem rei i solidũ vel possessozes: vñ si ali cui dedi vsũ in nemoze meo de eius voluntate possum da re alteri: qz se cõpatiunť: ꝙ glibet accipiat suã necessitatez qꝺ est accipe partẽ ꝛ non totũ: nõ aũt sine licentia eius si ꝑ hoc parať sibi ꝑiudicium. Si aũt vni dedi vsufructũ de li centia eius manẽte ꝑmo vsufructu fieri nõ põt ꝙ ali⁹ ba beat totũ vsufructũ: cũ i vna re ñ possint eẽ plures vsufru ctus: sicut plures vsus: qz vsufructus ẽ ius plenũ vtẽdi: fru endi reb⁹ salua rerum substantia. Põt ġ inter eos si ꝑmus vult partiri vsufructus: sed nõ põt ab vtroq̃ i solidũ hr̃i: sic nihil est i ꝓpoſito: qz nã mr̃imony est ꝙ coniunx bẽat ple nã ptãtem ꝛ plenũ dñium in coꝛpoze alteri⁹. Qñ ġ de volũ tate ꝑme ducit secũdã: aut dat sibi partẽ ptãtis aut totaz. Si totã. ġ ꝑma desinit eẽ vxoz: qz nõ põt baberi a duobus insolidũ. Si partem. ġ mutat nãm mr̃imony qꝺ põt solus auctoꝛ nature: sicut si acciꝑet vxozem vsq̃ ad pasca. Pro pter hoc. n. non põt meretrix dare ptãtem coꝛpoꝛis sui ad hoꝛam q̃ põt dare i ꝑpetuũ: qz nã illius actus ẽ vt cõgru ar̃ fini quez nã intẽdit ex eo: ꝟ aũt requirit ꝙ totaliꝛ detur et non partialr̃ dimidietur. Qñ aũt vnus vouet castitatez de licentia alterius nullus accipit ptãtem ad actus carna les super coꝛpus alterius vouentis: nec in parte: nec insoli dum: vnde non est simile. ¶ 2º arguitur ad idem sic. qz si ita est ꝺ legem nature superinducere secundaz sicut eyce re castã: sicut Abraã noluit eyccre agar suadẽte sarra qno usq̃ deus reuelans per angelũ dispensauit: ꝛ illõ scriptũ Gene. 16. sic suadẽte sarra non superiduxisset agar nisi an gelo reuelante ꝛ illõ eẽt scriptũ. Nihil aũt pl⁹ scriptuz est defanctis viris habentib⁹ plures vxores nisi ꝙ cõsentien tibus ꝑmis pp sterilitatẽ alias ducebãt sicut abraã rogatũ sarre duxit agar. sicut iacob ad rogatũ primaꝝ eaꝝ ãcillas duxit: sic ꝛ de alys. Non ẽ aũt scriptũ dixit dñs ad abraam audi vocẽ sarre de ingrediendo ad agar. Jõ. ꝛc. ¶ Sol̃o dicẽdũ ꝙ cũ illis fuit dispẽsatũ ꝑ inspiratiõnẽ: lz nõ sit scri ptũ: magis aũt de repudio agar scripta ẽ dispensatio: qz ma gis scripta ꝓhibitio sepationis qñ dictũ ẽ. Relinq̃t pꝛez ꝛ mꝛez ꝛ adherebit vxozi. ġ non adherere caste sic debuit re uelari ꝛ scribi sicut abraae fuit ꝑ ꝓphiaz Ade reuelatũ ꝛ po stea a Moyse scriptũ. Nõ sic ãt nõ hr̃e plꝛes vxozes erat in scriptura ꝓhibitũ: lz hr̃e plumas regi fuit postea iterdictũ: sicut ġ erat i tabulis coꝛdis scripta ꝓhibitio: sic sufficiebat coꝛdis dispẽsatio. Et ista ẽ sol̃o Innocenty i decre. Saude m⁹. qz nihil tã nãle ẽ q̃z vnũq̃q̃z dissolui eo gñe quo ligatũ ẽ: vñ ꝓceptũ qꝺ hz obligationẽ ex ispiratiõe hz dispensatio nẽ ex sola ispiratiõe. ¶ 3º arguit̃ sic: qz ꝙ nulla lege ẽ ꝓhi bitũ ꝑ eẽ cõsuetudie licitũ: illud ãt ẽ hõ: ꝛ tũc mos erat. ġ ꝑ tũc crimẽ nõ erat. vt Aug⁹ dicit. ¶ Sol̃o. imo ꝺ legẽ na ture vt dictũ ẽ. ꝛ mos ille ioleuit ex diuina dispẽsatiõe: ꝛ ñ ex nãe coꝛruptiõe sicut simplex fornicatio. iõ ꝛc. ¶ Sol̃o quã dãt ad decretalẽ de diuoꝛtys. Saudem⁹. ꝙ nulli licuit nisi cui fuit diuina dispẽsatiõe ꝓcessũ. i. ꝺ dictamie iterio ris rõnis: nõ ẽ ad mẽtẽ decretal̃. ¶ 3ª ꝺ ẽ ꝙ i lege noua de nulli⁹ licẽtia ꝟ licz etiã vxoze sterili ꝺsẽtiẽte ꝛ papa dispẽ sãte: qꝺ pz tripl̃r. Prio ꝙ illꝺ qꝺ dr̃ Mat. 19. Quicũq̃z dimi serit vxozẽ ꝛ aliã duxerit mechať. Si ġ dimissa vxoze non licz aliã ducer̃: mlto magis ipa retẽta: qz magis lz hr̃e vnã vxozẽ post aliã q̃z duas sil̃. ¶ 3z ad ꝟ dñt ꝙ logť qñ vxo re dimissa ipa iuita i ei⁹ ꝑiudiciũ alia supiducit̃: nos ãt q̃ri⁹ qñ de ipi⁹ volũtate. ¶ Dõz ꝙ sol̃o nõ valz: qz plus licz facere viro ꝺ bõa mr̃imõy vxoze fornicãte iuita q̃z ñ for nicãte volũtaria: qz ipa fornicãte ꝛ iuita licz sibi ĩtrare re ligionẽ vel ſtscipe sacrũ ozdinẽ si ñ ẽ bigam⁹: ẽt si illa sit ſ pecta ꝺ icõtinẽtia sic̃ pz ꝑ effectũ: nõ tñ ꝺ licẽtia ipi⁹ caste ꝟ licz. Si ġ vxoze fornicãte ñ lz aliã supiducere ẽt si ipa ẽ sterilis: multo magis nec ipa licẽtiãte. ¶ 2º sic: qz xps redu xit mr̃imo⁹ ad ꝓmariaz ĩstitutionẽ qñ dixit Ab initio aũt nõ fuit sic: lz tũc dictũ ẽ erũt duo i carne vna ñ tres vl̃ q̃u oz ꝛ adherebit vxozi sue ñ vxoꝛib⁹. ġ ꝺ ꝟ nõ valz ꝺsẽsus pꝛi uatoꝝ nec dispẽsatio hois. ¶ 3z ad istã rõnẽ rñdent aliq ꝙ nã hũana fuit ꝓmit⁹ ĩstituta nõ solũ q̃z tũ ad ea q̃ sunt ne cessitatis: lz q̃z tũ ad multa q̃ fũt ꝑfectiõis: sicut mr̃imo⁹ fu it ĩstitutũ tũc fz statũ suũ optimũ a quo tñ si deficeret nõ pp ꝟ eẽt malũ ꝛ illicitũ. Nõ. n. oẽ qꝺ õficit ab optio est ma lũ. Est. n. i bonis dare bonũ ꝛ meli⁹: sicut i malis ẽ dare ma lũ ꝛ pei⁹. Optim⁹ ġ stat⁹ mr̃imony ẽ vni⁹ cũ vna: sed nõ est malus qñ ẽ vni⁹ cũ plꝛib⁹ si subsit cã. ñ eẽt ġ oio ꝺ rõez si qs diceret ꝙ sicut papa dispẽsat i solẽni voto ꝺtinentie pp bonũ cõe sicut dispẽsatũ fuit cũ q̃dã mõacho de gñe regis aragonũ: vt ꝺberet pp defectũ heredis: sic dispẽsare possz vt ꝓnceps hñs vxozẽ sterilẽ ꝺ q̃ nõ posset suscipe ꝑlẽ ea vi uẽte ꝛ ꝺsẽtiẽte accipet aliã. Nec min⁹ ẽ ꝺ ius nãle ꝛ diuinũ ñ soluere votũ quã plꝛitas vxoꝝ: qz ꝛ si vtrũq̃ cadit sub ꝓcepto: ñ tñ idispẽsabil̃r. ¶ 3z aduertẽm ꝙ illꝺ ñ sẽp licu it: vñ ãte abraã ñ fuit dispẽsatũ nec ab abraã vsq̃ ad moy sẽ sin̄ ispiratiõe ad pꝛes: vñ abraã sarai ꝛ agar dispẽsãte ꝺo sil̃ hũit: lz nõ fuit dispẽsatũ cũ alys a gñe abraã: qz nõ dispẽ sabať solũ ꝑ ml̃tiplicationẽ soboł: als añ diluuiũ ꝛ statim p⁹ fuissz ꝓcessũ: cũ nec filys noe ꝟ licuerit: nec lamech: sed ꝑ augm̃ clꝛ⁹ dini qꝺ ñ erat i alys gẽtib⁹ sicut ꝛ circũcisio. Jtẽ a moy. vsq̃ ad xm̃ ñ solũ licuit regibz: imo ẽt sacerdo tib⁹: qz de vtraq̃z tribu xps erat nasciturꝰ: ꝛ sauli ꝺ q̃ xps ñ erat nasciturꝰ: ꝛ moy. legis latoꝛ ñ ꝓhibuit: qꝺ fecit belcha na sub lege q̃ non erat ꝺ tribu regali: nec ẽt sacerdotali. Et deutro. 21. de vxore odiosa: ꝛ dilecta agendo: suppõi t̃ tunc licitũ habere plures vxores: sed magis fit mentio de rege

lex nãlis dictamen rõnis dispensatio:

3ª ꝺ

2º

qui plures pōt tenere. Jn lege āt euangelica nūq̄ licuit vl licebit: vñ nec iudeis nec alijs mō licet. Lege āt ciuili eū q̄ binas vxores simlr̄ habuerit cōcomitat̄ infamia: C. ad .l. iul. de adul. l. eū q̄ binas. tñ i tripartita hist̄oria. li. 8. c. xi. referr̄ q̄ valētian⁹ senior arrian⁹ legē ꝓtulit vt liceret volētibus hr̄e duas vxores: vt. s. ipe cū seuera vxore hr̄et iustitiā quā mox duxit de q̄ valētian⁹ innior nat⁹ fuit. Un nūq̄ licuit nisi pp multiplicationē cult⁹ diuini gtūc fiebat p carnis ꝓpagationē: vñ cū mō sit multiplicatio cult⁹ diuini p gñonē spūalē: ide ē q̄ mr̄imonia restricta sūt ⁊ nō ꝺplianda. ¶ 3ª rō spālis q̄re minus pōt nūc q̄ tūc ē: qz sicut sponsalia cōi cōsensu auctoritate eccl̄ie dissoluūt̄: vel alias copl̄as requirāt: qz nō ē ibi aliq̄ vinculū sacri: sic añ legē nouā nō erat aliq̄ vinculū reale i mr̄imonio: sed pura relatio rōis: sicut ex h̄ q̄ aliq⁹ dat se in seruū a quo ⁊ pōt manumitti ⁊ liber fieri: sic in sacris illi⁹ legis nec character nec aliud hꝺ impmebat̄: ⁊ iō nisi qz mr̄imoniū erat a deo istitutū ꝓpria volūtate potuisset dissolui: vñ ꝑm leges gētiliū q̄ ꝓsiderabāt ipm solū vt quoddā ꝺctū idifferēter sibi poterāt dare mutuo libellū repudy: sed quos dñs cōiunxit hō non separet: vñ nō licebat nisi dei auctoritate ñ pp vinculum reale: sed dei ordinationē q̄ nolebat solui nec plures vxores hr̄i nisi dispēsatiue. Nūc āt sicut i sacris alijs ipr̄imit̄ character indebilis: sic et h̄ vinculū vsq̄ ad mortē nālez vel ciuilē: vñ qz ligamē manēs ipedit cū alia ꝺbere papa q̄ hoc ligamen amouere ñ pōt: dispēsare nō pōt. ¶ Sz ꝺ hoc dicūt alig q̄ nō esset oīno ꝺ rōnē si qs diceret q̄ sicut papa dispēsat i solēni voto cōtniētie pp bonū cōe sicut dispensatū fuit cum quodā monacho ō gñe regis aragonum vt ꝺberet pp defectum heredis: sic dispēsare posset: vt p̄nceps hñs vxorem sterilē de q̄ nō posset suscipere ꝓlē ea viuēte ⁊ ꝓsentiēte acciperet aliā: nec min⁹ ē ꝺ ius nāle ⁊ diuinū nō soluere votū q̄ pluralitas vxorū: qz ⁊ si vtrūq̄ cadat sub p̄cepto non tñ idispēsabilr̄. ¶ Sed ꝺz q̄ sicut papa nō ex eo q̄ papa pōt miracula facere: qꝺ ē sup nām: sic nec pōt i pluralitatē vxorū: qꝺ ē ꝺ legē nālē dispēsare pp quācūq̄ necessitatē: puta vltramarinā: vt ibi multiplicent̄ habitatores: vel rege hñte vxorē sterilē: pp heredē: vel si regina saraceno⁹ vellet cuz sua gēte ꝓuerti si cōiugatus q̄q̄ eā duceret. que videntur iuste cāe: qz nō pōt vincl̄z tollere vt dictū ē. ¶ Ad arm ꝺ voto: ꝺz. q̄ non ē sil̄e qz si papa pōt dispēsare i solēni voto h̄ ē qz illud supra votū simplex nō addit nisi aliq̄ positiuuz ⁊ mortē ciuilē: pōt āt papa dispēsare in voto simplici: ⁊ i oī pure positiuo ⁊ i morte ciuili: puta de seruo facere liberuz: ⁊ monachū vel heremitā cogere ad epatū p. qꝺ hz vacare mundo cui abrenūciauerat. Si maōch⁹ cū q̄ dispēsat consumato mr̄imonio ītrauit: viuēte illa nō pōt papa eū alteri copulare obstāte ligamīe: nō voto. Si āt solut⁹ erat vl̄ carnal̄ copl̄a nō secuta ꝓfitēdo solut⁹ fuit tūc pōt: sed in isto nō mortuo ciuilr̄ nec nālr̄ cuius mortua sit vulua vxoris ñ pōt dispēsare: qz nō pōt ligamen tollere.

p¹ ꝺ **Quantum** ad z^m articlz de libello repudy sūt quotuoꝝ ꝺnes. ¶ p⁴ q̄ non licuit vnq̄ excepta cā fornicatiōis vxorē repudiare pp illꝺ: q̄s deus cōiunxit hō nō sepet. Nec abrahā agar dimisit nec Moyses ethiopissā nisi ꝺsilio dei: sed tpe legis q̄tū ad ipunitatē licebat viro vxorē dimittere ⁊ nō eꝺ: lz iure ciuili eq̄lr̄ vtriq̄ licebat repudiū dare. Fallebat āt i duobus casib⁹. Prim⁹ cū stupri obiectū nō ꝓbauerat. z⁹ q̄ñ eā ante deflorauerat. ðuteron. zz. Sz ⁊ repudiare erat peccatū: qz ad duritiā cordis eoꝝ cōcessū Mat. 19. Cuius signū ē. qz nullus sanctoꝝ vxorē dimisit illo mō. s. pp odiū: sed alr̄: sicut Abrahā. q. nolens agar. ⁊ Moyses pro salute simlr̄ dimisit ethiopissam ⁊ madianitē: ⁊ ista opinio magis cōcordat verbis euāgely: sz vī verior opinio q̄ licebat repudiare auctoritate legis dei q̄ oē mortale prohibebat: ⁊ si non cohibebat: alꝺ ipfecta fuisset lex q̄ nō de oīb⁹ actibus virtutū ferebat̄ necessarys ad salutē: cū dicat xp̄s. Si vis ad vitā igredi serua mandata. Sed iure ciuili olim sine cā ad libitum diuorciū fiebat vtroq̄ vel altero volente vt libera eēnt mr̄imōia. Et lz iure nouo puniat̄: q̄ sine iusta cā repudiat. tñ ꝑm illud ius solet mr̄imoniū. C. de diuor. l. vlt. qz mr̄imonia inuoluntaria tristē exitū hr̄e solent. Sed ꝑm legē Moysi dicūt qꝺ nō permissum diuorciū nisi ex iusta cā: puta pp sterilitatez vel ꝓpter feditatem supueniētē ificientē ꝓlē. siue corpoz lem: vt lepra: vel spiritualem vt fornicatio: vel aliud vicium. Sed ꝺ: qz pp vxoricidiū vitandū licebat qꝺ ita causa tur ex odio iusto sicut iusto: ⁊ si nūq̄ fine ista feditate dimitteret̄ a ꝑmo: eo ipo ñ inueniret cū quo ꝺberet secūdo. z² ꝺ ¶ z^a ꝺ ē qūo diuortio celebrato ⁊ dato libello repudy liceret ꝺbere ⁊ qūo nō. Et qꝺē ꝑm legē Moysi post diuorcium licebat viro ducere alterā: qz ⁊ ante diuortiuz licebat: vxori āt nō sic iur̄ poli: qz vinculū manebat: iure aūt ciuili sic: qz cōsideratione illi⁹ solū vinculū būanuz ibi ē: qꝺ abhoie solui pōt: sed liberta repudians patronū non poterat aly nubere quādiu ipe vellet eā vxorem hr̄e. ff. de diuor. l. vlt. nec ante ānū pp ꝓlis incertitudinē vitādam: nec ante gnquēniū sine iusta cā. C. de diuor. l. vlt. sz qz ante nouā legē i mr̄imonio nō fuit vinclm qꝺ eēt aliqd reale absolutū. iō p repudiū videbat̄ magis solutū vinculū: ⁊ p ꝺns licitū cōiugiū ēt mulieri: qz sacerdoti ꝓhibitū erat ducere viduam ⁊ repudiatā: ⁊ p ꝺns alteri erat cōcessū: qꝺ nō eēt si ipa eēt vxor ꝑmi: qz vxorē alteri⁹ nulla lege ēt apud gentiles licet accipe: sicut pz de pharaōe respectu sare ⁊ de Abime lech respectu rebeche q̄ grāde peccatū dixit si qspiā de populo coisset cū maritata. Prius enī tūc tpis reputabant adulteriū q̄ homicidiū: qz virū occidebāt vt vxorē solutā ducerēt qꝺ timuerat abrahā ⁊ Jsaac pp hoc vxores sororez vocantes: ⁊ hec ē melioz ratio de licentia ꝺbendi q̄ illa de licentia repudy: qz nō segr̄ sine peccato repudiabat̄. ḡ poterat vterq̄ ꝺbere: sz vtrūq̄ ibi erat ⁊ licitū repudiū ⁊ matrimoniū solutū auctoritate ⁊ dispēsatione dei. ¶ 3ª ꝑ ē ꝺ 3ª ꝺ recōciliatiōe repudiate: qz nō licebat viro recōciliare post q̄ repudiata cū alio ꝺcrat: qz polluta. Jeremie. 15. deutero. 24. sed nec ante ꝑm quosdā: ne facile repudiaret si recōciliare posset: sed verī⁹ est q̄ licebat recōciliare anteq̄ contraheret: ⁊ postq̄ ꝺcrat illo mortuo sed nō ante: vñ qz primū mr̄imoniū erat solutū ⁊ z⁹ verū pp hoc viuente secūdo marito nō poterat recōciliari p̄. Qz autez bebrei dīt q̄ abrahā mortua sarra reconciliauit agar q̄ dr̄ cetbura: h̄ ē qz nō ꝺcrat cū alio nec fuerat solutū mr̄imoniū: qz non fuerant alio: sed tm̄ corpore separati. Danid vo reconciliauit Michol qz nunq̄ eā repudiauerat: ⁊ sic q̄ dr̄ vir eius: erat putatiuus nō ver⁹ sz adulter. Michol vo si cōsensit ab eo cognosci ēt metu patris nō excusat̄ a mortali nisi fuerit vi oppssa: aut nisi crediderit q̄ pr̄ potuerit eaz auferre vni ⁊ dare alteri qūo lya excusat̄ paredo pri ⁊c. ¶ 4ª ꝺ est de li 4ª ꝺ bello repudy i se. Dabat̄ aūt libellus lege mosayca ⁊ ciuili: sed forma iuris ciuilis ponit̄. ff. de diuor. l. z. Tuas res tibi habeto: vel tuas res tibi agito: sz sub lege Moysi sic ꝑm Josephū ꝓmitto tibi q̄ nō plus ꝺueniā tecū. Erat aūt duplex cā pp mozā. vna vt iteri calor iracūdie refrigesceret: alia pp nubēdi licētiā hñs cās in gñali nō in spāli.

Quantum ad z^m articlm de simplici fornicatiōe sūt p² ꝺ .z. ꝺnes. ¶ p⁹ q̄ simplex fornicatio ē pec catū de se: qꝺ pz sic. oīs act⁹ volūtari⁹ q̄ nō ordinat̄ i finez debitū vel nō ordinat̄ cōueniēter i ipz ē peccatū: sed fornicatio simplex est hꝺ. ḡ ⁊c. Ma. pz. qz ꝓuatio debiti ordinis i actu volūtario culpā iducit Mi. pbat̄: qz fornicatio vel fit ad delectationē vel ordinat̄ ad ꝓlē: si fiat pp delectationē: nō ordinat̄ ad debitū finē: cū act⁹ nō sit pp delectationē: sed delectatio pp actū vt dicū. fuit p⁹. si vo ordinet̄ ad

ꝓlez nihilomin⁹ ñ ordinaꝫ cõueniẽter ad hũc finẽ:qz cũ ꝑli debeaꝫ a parẽtib⁹ educatio ⁊ iſtructio ⁊ ꝓuiſio i totaz vitã: regriꝫ q iter pentes ſit obligatio cõmanẽdi ſimꝫ nõ ſolũ manẽdi ad hozã vel ad modicũ tp̃s:ſed ad multũ vel ad totũ:vt ſicut ꝑles ẽ bonũ cõe ꝑris ⁊ matris: ſic ꝓueniẽter ei ꝓuideaꝫ ab vtroqz. In fornicatiõe ãt nulla ẽ obligatio viri ad mulierẽ ad ꝓmanẽdũ gn poſſint ſepari qñ voluerit.g̃ fornicatio nõ ẽ actus g cõueniẽter ordineꝫ ad ꝓlẽ:⁊ ſic ꝑz minoz.⁊ ſeqꝫ ꝓ°.ſ.q ois fornicatio ẽ peccatũ:Et huic atteſtaꝫ q ſm oẽm legẽ ꝑles nata ex fornicatiõe ẽ vitupabilis nec legittima iudicaꝫ:qõ nõ eẽt niſi ſm oẽm legẽ fornicatio dãnareꝫ. ¶ z. ꝓ° ẽ q ẽ peccatũ mortale: qõ ꝑz tri ꝑlr.·Primo ex dictamĩe iuris nãlis.Oẽ illõ qõ tollit fedus amicitie debite iter hoies adiuicẽ:⁊ maxie parentis ad ꝓlẽ ẽ peccatũ mortale:ſz fornicatio ẽ hꝺ.g̃ ⁊c.Ma. ꝑz: qz vita aie ꝓſiſtit i charitate ⁊ amicitia ad deũ ⁊ ꝓximũ:nõ oẽ illud qõ tollit fedus amicitie ad deũ ⁊ ad ꝓximũ tollit vitã aie:⁊ ſic eſt peccatũ mortale.Mi. ꝓbaꝫ:qz ois fornicatio vel ẽ vagus cõcubit⁹ ad meretricẽ oibus expoſitã:vel ad cõcubinã determiate retentã.Si ſit vag⁹ concubit⁹:ꝑz q ſoluit fedus amicitie debite iter hoies:qz ſup coicationes cõſãguinitatis fũdaꝫ amicitia nãlis.hãc ãt tollit vagus cõcubit⁹:qz de ꝑle ex eo nata nõ põt ꝓſtare cui ſit ꝓſãguinea ex ꝑte patris:cũ ꝑles idifferenter accedãt ad eãdẽ:nec ꝑꝓſtat ꝺ ꝑle:nec ꝑliꝓſtat ꝺ ꝑre.g̃ p talẽ cõcubitũ tollit amicitia q̃ ꝺz eẽ iter ꝑrez ⁊ filiũ ⁊ e⁹:q̃ ẽ maxie nãlis.Itẽ idez ꝑz de ꝓcubina q̃ ẽ determiate retẽta:qz vt dictũ ẽ ꝑli õbetur a parẽtib⁹ ꝓuiſio.Debẽt.n.parẽtes theſaurizaꝫ filys:⁊ nãlr fily ſũt parẽtũ hꝛedes:ſi fily ⁊ hꝛedes.Ro.8.tũc ſic.illud qõ ꝑuat ꝑlẽ i toto vel i tãto ab eo qõ ẽ ſibi õbitũ a pẽtib⁹:tollit fedus iter parẽtẽ ⁊ ꝑlẽ:ſz acceſſus ad cõcubinã ꝑuat ꝑlẽ ab eo qõ ẽ ſibi debitũ a pentib⁹:⁊ ſi nõ i toto ſaltẽ i tãto.Natus.n.ex cõcubina:ꝫ ſuccedat pẽtib⁹ i ꝺtermiata portiõe:nõ plene tñ vt legittim⁹:q̃re ⁊c.Dic ẽ q de⁹ iſtituẽs ꝓgreſſũ nãe p gn̄onẽ.gen.2.dixit.Erũt duo i carne vna:⁊ ꝓmiſit.⁊ adherebit vxori:nõ ẽ ãt vxor niſi q̃ ꝺiungiꝫ viro p mr̃imoniũ.Ex quo ꝑz q ꝺ diuinã iuſtitiã ordinãtẽ ꝓgreſſũ nãe p gn̄onẽ ẽ ꝑles ſuſcepta niſi a muliere vxore.Relingꝫ g̃ q ois fornicatio:ſiue vaga:ſiue ꝓcubinalis ſit: ẽ peccatũ mortale de ſe: excluſa oĩ lege ſcripta.Nec obſtat q antiq patres dicanꝫ hũiſſe ꝓcubinas:qz nõ vocabanꝫ cõcubine eo q ñ eẽnt mr̃imonio ꝓiuncte.vt nũc logmur:ſed qz nõ erãt eq̃ principales i regie dom⁹ vt alie:eo q erãt ancille ꝑncipaliũ vxoꝝ:⁊ ſic Agar ⁊ cethura dicte ſũt ꝓcubĩe Abzac:⁊ bala ⁊ zelpha ancille rachel ⁊ lye dicte ſunt concubine Jacob:q̃ꝫ eẽnt legitĩe vxores.ꝰ ꝑz hoc idẽ ex õter minatione iuris diuini.ſ.q fornicatio ſit ꝺ ius diuinũ noui ⁊ veteris teſtameti.dr̃.n.deutero.zz.Nõ erit meretrix de filiab⁹ iſrael:nec ſcortator de filys iſrael.Ubi q̃ꝫ dicat glo.ſm lr̃am corꝛuptã q ad eas ꝓhibet accedere:quaꝝ eſt venalis turpitudo:vera tñ lr̃a ẽ quaꝝ eſt venals turpitudo:qõ ẽ ꝓpriũ meretricũ.In nouo ẽt teſtam̃to ꝑz in pluribus locis:qz nihil excludit a regno dei niſi peccatũ mortale:ſed fornicatio excludit:vt patet.i.ad Cor.6.⁊ ad Gala.5.⁊.i.Ad theſa.4.Scitis q̃ ꝓcepta dederim vobis p dñm: hec ẽ.n.voluntas dei ſanctificatio vr̃a:vt abſtineatis a fornicatiõe.Et Ephe.5.Ois fornicator aut imũdus ⁊c.ñ habebit ꝑtẽ i regno xp̃i ⁊ dei.⁊ i plurib⁹ alys locis noui teſtameti dicunt ſimilia.Itẽ i decretis.35.di.c.vnũ.§.alias.vbi ex intẽtiõe Aug⁹ enumerat p mortalia.poſtea venialia: ꝓmo homicidiũ:fornicatio:adulteriũ ⁊c.nec cadit ibi copla ſic in vbo aplĩ:qz alig exponũt fornicatores ⁊ adulteros:⁊ p ideſt:ſed dicit ſimplr:fornicatio.ſ.ſimplex ſoluti cũ ſoluta ⁊ adulteriũ cũ ligata.ſ.vel ligato.Et ſubdit q ſi qs de hiſ hꝺ nõ penituerit nõ erit ſalus q̃ſi p ignem:ſed ipm eterna flãma cruciabit.·Poſtea ãt ponẽs peccata venialia q̃ ſũt lignũ:fenũ:⁊ ſtipula ponit iter alia:ſi qs nõ deſiderio prolis cognoſcit vxorem.Itẽ.i.coz.6.Tollã g̃ membꝛũ xp̃i:⁊ faciã membꝛũ meretricis:ñ ſepaꝫ aũt qs a xp̃o niſi p mortale.g̃ ⁊c.Qz aũt Judas voluerit ſoluere meretrici qõ ꝓmiſit ẽ ar⁹ ꝺ glo.Accurſii.ff.de cõdi.ob tur.cãm.l.z.§. qõ meretrici.qz iudas ſe putauit teneri ad dandu⁹ meretrici qõ ꝓmiſerat:vñ nõ ſolũ nõ põt repeti datũ meretrici:ſz nec ꝺbet retineri ꝓmiſſũ:nihilomin⁹ lz nõ ſoluere eẽt venale:ñ valet gn fornicari eẽt mortale:qz alig ſũt excollãtes culicẽ: camelũ aũt glutientes. Qz aũt dicit Tho.q iudas mortaliter peccauit conſentiendo in venditione ioſeph:non videtur:qz ℔ fecit ad liberandũ eũ a morte.Hoc idem ꝑz ꝰ ex approbatiõe iuris poſitiui.dr̃.zz.q.i.c.vlt.p̃dicandum. Noſce debẽt tali ꝓiurio pnĩaz ꝓponi debere qualẽ de adl'terio:de fornicatione:de homicidio volũtarie ꝓmiſſo:⁊ ceteris criminalib⁹ vitys:vbi enũerat fornicationẽ cuz ceteris q̃ ſũt peccata mortalia.·Pz igiꝫ q fornicatio ſimplex ẽ peccatũ mortale:qz ꝺ ius naturale diuinũ ⁊ hũanũ:nec vn q̃ſ ſẽſerũt oppoſitũ:niſi hoies corꝛupti mẽte:⁊ reprobi ꝺ fidẽ.Nec obſtat q dicit glo.Ambro.ſup illõ.i.ad thi.4.·Pietas ad oĩa vtilis ẽ.Ois ſũma xp̃iane diſciplie ẽ ĩ pietate:⁊ miſericozdia quã aliqs ſequẽs ſi lubꝛicũ carnis patiaꝫ.ſine dubio vapulabit:ſz nõ pibit.℔.n.nõ ẽ ſic itelligẽdum q p opa pietatis libereꝫ a pditione eterna ille g lubꝛicũ carnis patiꝫ:ſi in eo ꝑſeueret vſq̃ ad mortẽ:ſz qz p hꝺ opa diſponitur ad ℔ q gr̃am ꝓſeq̃ꝫ p quã peniteat:⁊ p hꝺ opa ſatisfaciat de lubꝛico carnis cõmiſſo. ¶ Sed q̃ꝫ tũ ad ꝑmã rõnẽ ℔ tactã vr̃ ꝺ:qz ſi ſolũ pp ℔ ẽ peccatũ:qz ẽ ꝺ bonũ ꝑlis:vl'generãde ſi ẽ meretrix:vl'educãde ſi ẽ ꝓcubĩa:nõ ſeq̃ꝫ q ſit pctiñ:qz aliqñ ẽ hõ al's ſterilis:vl'filiũ illegittimũ melius nutrit q̃ꝫ legittimũ.Et dõz q ℔ accidit:ſz p'ſe act⁹ iſte ſic ẽ ꝺordiat⁹ q natũ ẽ ide ſeq illud malũ.Sz adhuc ꝺ ℔ eſt:qz meli⁹ ẽ ꝑli ſic eẽ:q̃ꝫ nullo mõ eẽ:⁊ pei⁹ ẽ eẽ lepꝛoſũ vel mẽbꝛis dãnatũ:q̃ꝫ eẽ ſanũ ⁊ male veſtituz ⁊ paſtũ.ſz accedere ad lepꝛoſã vl'ad mẽſtruatã ñ ẽ mortale:q̃ꝫuis ex illo ſoleat ſeq ꝑlis ifectio.g̃ nec accedere ad ſolutã q̃ꝫuis ex ℔ ſeq̃ꝫ mala:vl'nulla educatio.Et dõz q ea q̃ ſunt p ſe cadũt ſub arte:ñ ea q̃ ſĩ p accñs:fornicatio ãt ſimplex q̃ꝫ ẽ ꝺ ſua nã p ut diſtiguiꝫ ab actu mr̃imõiali ẽ ad ñ obligatã ſibi ad vitã totã:al's eẽt mr̃imo⁹:ex ℔ ãt q pẽtes ñ ſũt ꝓiuncti ad totã vitã nata ẽ ſeq mala educatio ꝑlis:cũ i aĩalib⁹:quoꝝ fer⁹ vtroq̃ pẽte idiget ad magnũ tp̃s:nã ꝑuiderit ſocietatẽ idiuiſibilẽ vſq̃ ad mortẽ:vt in turturib⁹:vñ ſic eꝰ pollutio eꝛ ordiaria ꝺ ſe ẽ mortal'qz nata ẽ ñ facere ꝑlẽ:ꝓtigit tñ p accñs ex ea ſeq ꝑlẽ:ſic ꝑre cum filia dormiẽte nocturno ſõno polluto attracta ẽ mã ad matricẽ filie:⁊ ꝓcepit:⁊ nihilomin⁹ ſi i vigilia ꝓtigiſſz cũ vxore:mõtale fuiſſet:ita ⁊ i ꝓpo⁹ſz accedeꝛ ad ſuã ꝺ ſe ordiaꝫ ad bonũ pl'.ſz p lepꝛã vl'aliũ mõbũ accidit aliꝺ:nec pp ℔ facẽ actũ malum.Itẽ q accedit ad ſuã iuꝛ ſuo vtiꝫ:vñ ſi ñ itẽdit malũ pl'.lz nolit i⁹ ſuũ ditteꝛ pp picl'z:ñ peccat.ſic lz i ſuo agro ſeiare. lz ex ℔ ſeq̃ꝫ dãnũ alteri⁹.Nemini.n.facẽ iiuriã g vtiꝫ iure ſuo.Sec⁹ ãt ẽi cõ cubĩatu.vbi hõ ñ vtiꝫ iuꝛ ſuo. ¶ ʒª ꝺ ẽ q ꝺs potuit diſpẽſare ſic i homicidio Jſaac:qz ꝓcepta ſecũde tabule q̃ ſt:ñ occi des:nõ mechabis:ſt diſpẽſabilia:ſz nũq̃ diſpẽſauit ſm q̃ſdã:nec i oſee:vñ dñt q vxoꝛ fornicaria va vxoꝛ fuit.Alij dñt q ipoſe ẽ fil'hꝛe duas vxores:ſic duos ſil'eẽ dños eius dẽ rei ſolidũ.·vñ z' fuerꝛ ve ꝓcubĩe:ſz ſolũ dñr vxores:qz licite cognoſcebãꝫ dei auctate. ¶ Ad zm ꝑz ſol'o ex dictis: qz ducer ſecundaz non de licẽtia dei: g eſt auctor coniugi eſt mechari:al'r non. Qõ II.

SEcũdo q̃riꝫ ꝺ vginitate.vtꝫ ſit dignior ſima vtutũ. Et vr̃ q ſic:qz dic Ambroſi⁹ q ẽ ꝓncipalis vt⁹. ¶ Contra:qz magis placuit ꝺo hũilitas beate virginis q̃ꝫ ſua virginitas ſm Bernarduz. ¶ Rño.℔ videnda ſunt ſex.·Primo quid ſit virginitas.Secundo q eſt licita.Tertio q eſt per

se bona. Quarto q̄ est virtus. Quinto de cōparatione eius ad alias virtutes. Sexto de comparatione eius ad coniugium.

1ª 1ª Quātū ad p̄mū. s. qd sit v̄ginitas sūt sex ꝓnes. ¶ Pria ꝺ descriptōe Augu. penes illō qō ē i v̄ginitate cor.le. vñ dicit. Uirginitas ē ꝺtinētia q̄ integritas carnis ipi creatori aie ⁊ carnis voueť ꝓseruať. Dicit āt ꝺtinētia. i. cōpleta abstinētia: nō ꝓut diuidiť ꝺ tempantiā: qz illa nō ē v̄tus pfecta: q̄ integritas carnis. ad dr̄iaz ꝺtinētie vidualis. ipi creatōi aie ⁊ carnis: ad dr̄iam ꝓsecrataꝝ idol'. voueť: ex B hz rōnē laudis: qz deo dicata. ꝓsecrať ēt p votū solēne. ⁊ fuať vouete ⁊ reddite. In hac igiť descriptōe itelligendū ē q̄ integritas carnis dicit mām remotā ⁊ ꝺtinentia electionē: voueť igiť p votū simpler: ⁊ ꝓsecrať p solēne: sic eni spōsa plus diligiť q̄ nō spōsa: ⁊ vxor plus ceteris paribus: sic p v̄ginitatē ē aīa ꝺo grata ⁊ ꝺi amica. sz p votū simplex fit dei spōsa: ⁊ sic gratior. p votū solēne q̄si vxor agni ⁊ serua carissima. ¶ Notandū ē āt q̄ Tho. i scripto dicit votū de eēntia v̄ginitatis nō eē. i sūma vo vr̄ dicere oppositū. sic. n. fuare castitatē: pauptatē: obediētiā sine voto vt nouiti⁹ nō faceret religiosū: sic v̄ginitas sine voto nō darz aureolā. ¶ Sz ꝺ. qz lz ꝓpo⁹ nubēdi ipedirz q̄uis ꝓponeret nō illicite corrūpi. tñ firmū ꝓpositū ppetuo ꝺtinēdi ēt sine voto facit vtutē v̄ginitatis: nec votū trabit ad aliā vtutē q̄ ad suā. s. latriā: alꝫ ageret vltra spēz. Uñ bñ ꝺcedo q̄ votū nō facit de actu nō vtuoso vtuosū: ⁊ q̄ actū trabat ad altiorē vtutē n ō i eodē gñe sz alio. sic votū trabit ieiuniū ad altiorē vtutē q̄ sit abstinētia vl' sobrietas. sz B nō ē i genere tēperātie sz iustitie. vñ votū nō facit ieiuniū eē spāles vtutē: sz trabit ad latriā: sic ⁊ i ꝓposito: si v̄gitas hr̄et ex voto rōnē vtutis nō eēt spēs tēperātie se hñs ad castitatē sic magnificētia ad liberalitatē: sz solū eēt act⁹ castitatis elicitiue ⁊ latrie iperatiue. ¶ Ꝺ. sic se hz v̄ginitas ad castitatē: sicut magnificētia ad liberalitatē. sz illa ē spālis vt⁹ ñ ex B q̄ vota: sz solū qz hz spālem difficultatē ⁊ bonitatem. g̃ ꝛc. ¶ Ad ar^m dōz q̄ nō ē sile: qz ad religionē ñ sufficit firmitas ꝓpositi: sz regriť firmitas facti. vñ nouitius q̄uis firmiter ꝓponat remanere non ē religiosus: qz ō fcō ꝑt fieri nō religiosus: ⁊ religio noīat statū ad quē regriť imobilitas facti. ⁊ p ꝓfs voti: ⁊ ēt solēnis. vñ ēt si nouiti⁹ votū simplex emisit: nōdū est religiosus: sz ad rōnem vtutis nō regriť imobilitas fci: cū qs possit a vā vtute decidere ⁊ mutari de vere vtuoso i vere vitiosū. ⁊ iō si v̄ginitas diceret statū ⁊ nō habitū posset videri q̄ regreret votū. sed si dicat habitū vtutis spālis nō regrit votū q̄cūq̄. Et certuz ē q̄ nō ē simile de v̄ginitate ⁊ religiōe quo ad firmitatē: tū qz nō ꝑt fieri ō vo religioso nō religiosus: sicut ō v̄gine nō v̄go. vñ etiā ibi regriť votū solēne: B āt saltē sufficerz votū simplex. Uñ aug. ponit hic aliqua q̄ nō sūt ō necessitate: sz ō pfectōe: qz spon
2ª 2ª sata xp̄o p votū ē pfectior. ¶ 2ª ꝺ ē ō scōa descriptiōe augustini penes illō qō ē i v̄gitate formale ⁊ p̄ncipale. Uirgitas ē i carne corrūptibili icorrūptōis ppetua meditatio. dicit ergo i carne. vñ i angelis ꝓprie nō ē v̄ginitas: qz oppositā nata sūt fieri circa idē. In illis aūt nō ē luxuria: g̃ nec v̄ginitas ꝓprie: qz ⁊ spūs carnē ossa nō hz. Corrūptibili. tā to difficilius p nām. s. vñ ⁊ post resurrectōez v̄ginitas erit purior: sed nō difficilis: icorrūptōis: triplr: vt post dicet. sed ō oppsīs v̄ginib⁹ i ipo actu ꝓsentiētib⁹ nō vr̄ q̄ perdāt virginitatē: qz tūc nō hñt iudiciū rōnis: sicut nec ꝓpollutōem somni i vigilia termiatā. ppetua: quo ad ppo^m meditatio. vñ pueri q̄ nō hñt vsū rōnis ⁊ nescūt qd faciūt nō ꝑdunt virginitatē: vt si infans tentauit qō ꝓplere nō potuit. Uñ abusus eoz vel icestus nō itelligiť retineri p retētionē ca suū ēpaliū. qz nec per hoc tolliť v̄gitas nec cātur affinitas nec publice honestatis iustitia: q̄ñ non ꝑcesserūt spōsalia: lō sic. de spon. c. Juuenis. sic aūt dr̄ virginitas ppetua meditatio icorrūptōis: siť iustitia ppetua ⁊ ꝺstās volūtas ius vnicuiq̄z suū tribuens. ⁊ sicut mrimoniū dr̄ idiuiduā vite ꝺsuetudinē retinens. s. q̄tum ad ꝓpositū aī: nō aūt semp quo ad factū. ¶ Notādū ē āt q̄ bō ꝑt corrūpi triplr. vno mō carne tm̄: ⁊ sic nō pdiť v̄ginitas: sicut si mulier arta sciať ⁊ obstetrix ꝓbādo frāgat claustra plusq̄z si pes amputetur aut vir circūcidať: ēt si ꝑter spez ⁊ ꝓsensū semiatio sequať. 2° corrūpiť bō solū mēte q̄n ꝓsentit i libidinē: ⁊ sic pdiť sz recupabiliť. 3° q̄n vtroq̄z modo corrūpiť: ⁊ sic pditur irrecupabiliter. ¶ 3ª ꝺ est ō tertia descriptiōe: q̄ ē Ambro. Uirginitas ē exps ꝺtagionis integritas. Dicit āt exps: nō p 3ª 3ª expiētia sz p iexperiētia q̄si ex parte: qz nec licitas delicias admittit: vt ꝺiugiū: nec aliqua parte tpis: vt vidua: ꝺtagionis. morbus ꝺtagiosus ē act⁹ carnalis q̄ ificit carnem suā ⁊ alienā: qz q̄ fornicať i corpus suū peccat. integritas. s. carnis. vñ hec diffinitio tāgit mām remotā q̄ ē carnis integritas: ⁊ ꝓpinquā delectationē siue ꝺtagiū. Notandū ē āt q̄ v̄gitas pdiť nō solū per corrūptōez nālem: sz multo plus p inālez. Cū eni luxuria opponať castitati ⁊ maxie virginitati: ⁊ contraria nō sūt sil': luxuria ꝺtra nām: q̄ maxime ꝺriať castitati: maxie tollit virginitatē. sz ad hoc q̄ vir pdat v̄ginitatez irrecuperabiliť regriť q̄ corrūpať mēte ⁊ corpe p seminis emissionē. vñ pueri ⁊ puelle adinuicē se calcātes añq̄z possint seminare nō pdunt ex toto virginitatē q̄n possint recuperare. ¶ 4ª ꝺclo ē de volūtaria ⁊ irrecupabili amissione 4ª ꝺ virginitatis in muliere. Ubi ē notandū q̄ mulier pdit virginitatē per hoc q̄ corrūpiť mēte ⁊ corpore altero ō trib⁹ modis. puta: per hoc q̄ solū claustra frāganť: ēt si nec semi naret nec semē reciperet. Nā ocupia spadonis deuirginauit iuuenculā: g̃ lz nō posset seminare poterat tamen claustra ifringere. 2°° p semis nālis susceptionē. qz si ita reciperet saluo claustro: siť mēstruū emittit: nec ēt semīaret nihi lomin⁹ v̄go nō eēt: qz sic possz ocipere. p̄gnātē āt p nāz nullus diceret virginē. qz mulieres aliq̄ ocipiūt q̄ nō semināt 3°° si ex vehemētia ardoris sine fractōe claustri ipa semi nat ⁊ sine B q̄ semē viri recipiat. Quibusdā tñ videť q̄ seminatio nō deflorat mulierē: sz semis receptio. sz qz semis receptio defuit. pli. sz semis emissio voluptati. ⁊ amor volūptatis directi⁹ opponiť virgitati: q̄z amare plē: qz amare plē ⁊ hoīere voluptatē stāt sil' i btā virgie: sz amare voluptatē ⁊ hoīere eā sūt ꝺria. iō veri⁹ dr̄ q̄ ocis trib⁹ modis p diť i mliere virgitas. ¶ 5° ꝺ ē ō corrūptōe iuolūtaria. Ubi 5° ꝺ ꝓsiderādū ē q̄ nō pdiť virgitas p quācūq̄z corrūptōez corporis iuolūtariā ēt triplicē i muliere: vt q̄ñ oppmiť ⁊ frangūť claustra pudoris: ⁊ ēt semē viri recipiť: ēt si ide cōcipiat ⁊ pariat. Itē nec p ppriā semiatōez q̄ñ ñ ꝓcedit ex ꝓsensu nec acceptať a ꝓsensu: q̄ñ hr̄ iudiciū rōnis. Si. n. dormiens vir vl' mulier polluať: nō pdiť ēt si i vigilia termīetur: nisi posteā terminata ē ꝓplaceat: nisi qō alicui videreť: cuz v̄gi nitas mēti respiciat futuꝝ: q̄ si qs ꝓplaceat sibi i preterita polutōe q̄ nō ex electōe ꝑcessit: v̄ginitas nō pdiť corpe: sz tm̄ mēte. p tūc. n. nō pdiť corpore: qz illa corrūptio transit. p⁹ āt nō fuit pdita: qz ꝓsēsus defuit. Regriť g̃ q̄ ꝓsēsus ꝑcedat: vt si fētiēs se calefactū vellz obdormire vt pollueret: ⁊ mlier vt oppmereť: vel regriť vt ꝺcurrat: sz p tpe q̄ ꝑt ꝺdicere. nā durāte semiatōe ñ hz iudiciū rōis: ⁊ mlier q̄ oppmitur si suscipiēdo semē vl' alꝫ q̄cūq̄z ꝓsentiat: nisi illo solo tpe quo ipa iuite excitata semiat: q̄ñ sine clpa sua caret iudicio rōnis: perdit virginitatē. ¶ 6ª ꝺ est iuxta hoc ō cōsecratōe mulieris ⁊ bigamia viri: quomodo be corrūptiones se habeant ad illa. Dicendum est q̄ si mulier fuit corrupta a viro quantuncunq̄z vi oppressa: non debet benedici: qz vere est corrupta ⁊ vere nō integra: lz sine pctō: ⁊ per ꝓsequens nō ꝑt significare integritatē spōse xp̄i. Et sil'r cuicūq̄z nubat facit ipsum bigamum: quia vere diuisit carnem suam in plures licet sine pecc ato suo: sicut si habuisset prius licite

Trip corrupto

v̄ginitas pdiť ꝑtr mulierē

aliū vlrū:qz i talib⁹ nō ꝓsideraſ scitas animi:qz vidua ꝯtū cūqz scā nō dz ꝓsecrari.ꝛ vgo ꝯtūcūqz alꝫ peccatrix pt ꝓsecrari.Et sil'r i bigamia nō culpa respicit:alꝫ magis p fornicationē cāreſ:ꝫ defect⁹ mysteryi.ꝫ i alio ē dña.qz si mlier corrūpit seipaz vl'ab alia muliere corrupta ē:nō pt ꝓsecrari.qz nō pt ꝓsecrari nisi q̄ vgo ē.ñ ē ät vgo q̄ luxuriosissima ē.hꝫ ät ē ista:ꝛ pci⁹ ꝯtū si vgo eēt cognita.iō ꝛc. Qz ät alig dicūt:qꝫ est vgo q̄si vixꝫ agés.i.reppellēs:exquo a viro cognita ñ ē.nō valet:qz illa noīs iterptatio ꝛ ethiologia sūpta ē a ꝓprietate q̄ coīter accidit ꝛ nāl'r:ꝫ latior ē iposītio noīs:qz ad significādū integritatē carnis electā ꝛ nō violatā q̄ocūqz ē iposita.iō ꝛc.ꝫ ista nubēdo clīco nō facit eum bigamū ꝫ sit corrupta:qz nō diuisit carnē suā i plēs viros:sicut contrahēdo cū p⁹ a se corrupta:ꝫ ꝑhat cū ꝧa meretrice:nō fit bigam⁹:qz nō diuisit carnē suā i aliū vixꝫ:sic ꝛ hic:qz ꝫ contrahat cū corrupta ꝛ luxuriosa:quia tñ nō cohītauit alꝫ viro non fit bigamus.

Quantum ad ꝛᵐ arti.an vginitas sit licita:sūt gnq̄ ꝓnes. ¶ Pria qꝫ ipa ē licita ō se ꝛ absolute loq̄ndo:qō pz duplr. Prio ex pte medy:qz ꝫ nō liceat tenere extremū i delectatōib⁹ gust⁹:licꝫ tñ i bis q̄ sūt tact⁹ put distiguit a gustu:qz nō pt saluari idiuiduū sine illis sīc pt sine ilt] ꝛ meli⁹:vt pz i egs vginib⁹ q̄ sūt pulcriores ꝛ meliores egs emissarys. Sil'r lōgioris vite sūt masculi femellis i auib⁹:nisi sint coitiui vt i passerib⁹. ꝛᵒ ex pte finis. Nā sicut abstinere licꝫ a delectatiōib⁹ gust⁹ pp sanitatē corpis: vt ifirmi tenēt dietā:aut studiū:vt alꝫ abstinēt a prādio vt meli⁹ studeāt ō die:alꝫ a cena:vt meli⁹ de nocte:aut ppter salutē aie vt i q̄dragesima ꝯtū pt salua ꝓsistētia subi ꝛ bōa valitudine.vñ ét q posꝫ viuere sine hoc nō peccaret abstinēdo ab hoc:vl'oio vt xps:Moyses:ꝛ Helias.40.diebus: aut coibus cibis:vt ioānes i deſto:sic abstinere a delectatōib⁹ tact⁹ oio:qō ē polē ꝛ vtile ad bonā valitudinē corpis. ꝛ valet ad sciaz ꝛ vtutes:ē laudabile. ¶ ꝛᵃ ꝓ ē an fuisset licita i statu inocētie:Et dōm qꝫ i illo statu nō licuisset ꝓtinere vsqz ad sufficiētē mltiplicationē hūani gnis:qz tūc erat ꝑceptū.Lrescite ꝛ multiplicamini.nec tñ peccauit adaz ꝓti nēdo i paradiso:qz modico tpe ibi fuit.qz nec ꝑ dimidium diē post formatōez Eue:ꝛ ꝑceptū affirmatiuū nō obligat ad sp:ūmo peccasset si ꝑmo die eā cognouisset:qz creat⁹ fuit nō cū supfluo semie:sicut cū supflua costa respcū idiuidui: ꝫ nēcia respcū spēi:qz ipe alr poterat bre semē.s.via nāli p nutrimētū.Lōtra rōnē ät fecisꝫ accedēdo ad vxorē ñ bīs semē. Nō būit ät semē quousqz comedit tātū qꝫ ꝑ vtutem nutritiuā fuit gnātū.añ ät q̄ b factū fuerit peccauit.vñ ꝫ cōmederit ibi cibū illicitū ꝓueniēdo famē:nō tñ cognouit eā:qz nō dū bēbat semē matuꝝ vsqz ad diē crastinā.qz digestio maxie celebraſ i nocte fz vitā ālē quā būit. tñ qꝫ immisit dñs sopore i Adā nō fuit pp digestionē:qz forte nō dū comederat:ꝫ pp formatōez mulieris ꝛ mysteriū. Sed Tho.dicit:qꝫ post mltiplicationē sine pctō potuisꝫ gs esse vgo. ¶ Lōtra.qz tūc ꝑferebaſ ꝓiugiuꝫ vginitati:qz bēbat puritatē cū fecūditate. Fuisset ät ꝺ rōnē eligere min⁹ bonū:ziꝑi nō erāt facturi ꝺ rōnē. P. tot fuissēt masclī q̄t femine vt eēt vna vni⁹,g̃ si ꝓtinuisset alter fecisꝫ ꝺ finē mrīmony ꝛ pacis:sp ēt fuisꝫ mltiplicatio nēcia:qz nō vr̄ ꝑbabile qꝫ pentes ꝑmi retardarēt a glīa vsqz ad finē mūdi:cū solū pcm̄ sit cā retardatōis:vt originale vl'actuale:aut pena.vñ ꝑmis pētib⁹ trāslatꝰ i glīā oportebat qꝫ successores vacarēt gnātōi sīc ꝑmi vacauerāt. ¶ ꝫᵃ ꝓ ē ō virginitate nāe lapse. Ubi sciēdū qꝫ tpe legis nāe fuit vginitas licita mltiplicato gñe hūano:ꝫ sp añ euāgeliū meli⁹ erat ꝓiugiū nisi vbi speciaľr reuelabaſ. In puulis ät erat vginitas carnis nō mentis. Tpe ät nāe lapse añ mltiplicationē fuit iꝑcepto ꝓhibitiuo.vñ dñt qdā qꝫ Adā ispirāte deo fregit votū ō castitate emissū ppter abel.nec tñ abel peccauit vgo moriēs:qz adhuc iuuenis erat nec apt⁹ ꝓiugio qñ mortuus fuit. Nā nec Laym libidiosus adhuc gnāuerat:fuit tñ abel mortu⁹ vgo carne ꝫ nō mēte:qz tūc nō erat tps vginitatis:nisi gs dicat qꝫ ōs pci⁹ mortis ei⁹ sibi ispirauit vginitatē:vt caput ecclesie ꝑmū hret vginitatē:ꝛ sic hret aureolā vginitatis:ꝫ post mltiplicationē licuit:nō tñ hēm⁹ exēplū. Nec in Enoch q̄ coitū gnāns ꝛ ꝑ coitū genit⁹ ē:nec i alio forte: tpe ät diluuy:sīc ꝑ⁹ fuit illicita vsqz ad mltiplicationē boiuz: postea vo licita.nō tñ extat exēplū:nisi forte ō melchisedech quē quidaz dñt reputatū fuisse āgelū ꝑ nimia scitate:vt ét Joānes baptista:qō nemo credidisset si vxorez būisset ꝛ filios. Sz b nō ꝓsonat dictis hebreoꝝ q dñt eū Sem. nec obstat qꝫ nō legīt filios būisse sub boc noīe:qz ét nec pnez ꝛ mnez Hebre.7. Sine patre ꝛ sine matre ꝛ siñ genealogia ꝛ tamē certum est qꝫ habuit patrem ꝛ matrem. ¶ Quarta cōclo 4ª ꝓ est de vginitate legis scripte. Ubi sciēdū qꝫ tempore legis moysi licuit suaſ vginitatē:qz iā filij isrl' mltiplicati creuerāt nimis vt harena maris ꝛ stelle celi:ñ tñ laudabaſ:imo filia Jepte fleuit vginitatē ꝛ maledict⁹ erat nō reliquēs semē nisi ꝓfilio.s.s.vt Helias nō ꝑ coitū generās:ꝛ Jeremias vginitate sua virū euāgelicū xpi eccl'ie dedicās fz Hiero. ꝫ posset rīderi ad illō Jeremie.16. Non habebis vxorē nz filios:qz segī i loco isto.ꝫ apō gētiles errorꝝ increbuerat:qz ōdit eos ōs i reprobū sensū:vt licita putarēt illicita ꝛ illicita licita vt fornicatōem ꝛ idolatriā ꝛc. Plato vo scificauit se:nō qz reputaret vginitatē illicitā.vñ nec defuit:ꝫ vt satisfaceret plebi. Nā opio fuit apō phos pp scādalū vitandū facere mlta q̄ sciebāt nō facienda:sīc adorabāt idola q̄uis scirent nihil eē religiōis i stipite ne dilapidarenī sicut pitagoras apō athenas reus bitus ē.qz vocauit solē lapidē ignē ardētē. Jpi.n.nesciebāt aliā vitā:ꝛ ꝑ b timebant nimis pdere istā. ¶ ꝫᵃ ꝓ ē de vginitate tpe euāgely.qz tpe 5ª ꝓ gre sp licuit ꝛ licebit. Uñ. Jo. Lucifer fuit añ solē ꝛ non venus. Maria ét ꝑmiceria vginitatis fuit:vñ adducenī regi vgines post eā.tpe ét glie oēs erūt vgies:qz nec nubēt nec nubenī:imo tpe gre q̄si res melior cadit sub ꝓsilio. vñ pe ad Lor.7. De vginib⁹ ꝑceptū a dño nō hēo:ꝓsiliū aute do.

Quantum ad ꝛᵐ arti.an vginitas sit p se bona,dñt alig qꝫ aliqd ē p se bonū:aliqd p accīs: qz remouet id qō ē malū vel discōueniēs. ꝑmo mō cib⁹ sanus ē corpori:zᵒ medicīa. Dñt g̃qꝫ vginitas nō ē bona ꝑmo mō:ꝫ zᵒ:qō declarāt triplr. ꝑmo sic. Abstiere ab eo qō ē fm se ꝓueniēs ꝛ bonū:nō pt eē bonū ō se:ꝫ ꝑ vginitatem abstinere a mrīmonio qō ē ō se bonū.g̃ vginitas nō ē bona ō se.est tñ bona vt medicina.mrīmoᵐ.n.ꝑ distractōez mentis ꝛ curas adiūctas reddit boiem q̄si ifirmū ad vacādum ꝓtēplatōi diuinoꝝ.vginitas ät b ꝺpedimēta tollit q̄si medicina.g̃ ꝛc. ¶ zᵒ sic.illō ñ ē bonū fz se:ꝫ solū p modū medicine:qō nō fuisset bonū i statu inocētie siue nāe sane:ꝫ ifirme.ꝫ vginitas nō fuisset bona i statu inocētie:quo nā fuit sana.ē aūt bona i statu nāe ifirme.g̃ ꝛc. ¶ ꝫᵒ sic.sīc se hz ieiunare ad comedere:sic vginitas ad mrīmoniū.ꝫ comedere adhibitis debitis circustātys ē bonū ō se.ieiunare ät nō ē bonū nisi p modū medicie iꝯtū p ieiuniū ꝓsumūt i corpore supfluitates humoꝝ:vl'reddit corp⁹ meli⁹ dispositū ad actꝰ vtutū moraliū ꝑ repssionē ꝓcupiaꝝ:ꝛ ꝑ ois ad actꝰ vtutū itellectualiū.g̃ sil'r vginitas nō ē bona fm se:ꝫ soluz p modū medicine:iꝯtū p ea tollūt ipedimēta q̄ distrahūt boiem a ꝓtēplatōe supnoꝝ.vñ pe ad Lor.7. Mulier inupta ꝛ vgo cogitat q̄ sūt dñi vt sit scā corpe ꝛ spū. ¶ Sz ꝫ ista opio sit ꝑbabil'. ꝺria tñ opio vr̄ coīor:qz oēs ꝺcedūt qꝫ vginitas ē vtus ēt spālis vt i seq.arti.patebit.ꝫ ois virt⁹ ē ō p se bonis ꝛ bonestis:ēt illa q̄ supponit malū vt pnia.g̃ ꝛ vginitas:ꝛ fm b ꝑt ad rōnes coꝝ rīderi. ¶ Ad ꝑmū ē dz:qꝫ maior ē fa:qñ illō bonū qō tollit nō ē ꝑuatiuū maioris boni:qō ꝑ ꝑuationē reddit:sīc trāsmutatio q̄ ex aere fit ignis

sit quoddã malũ priuãs aliqd p se bonũ:puta:formã aeris tñ qz loco ei⁹ reddit meli⁹.s.formã ignis q̃ nõ ꝓpatiebatur secũ formã aeris corruptã:iõ ē fm se bonũ.ꝛ sil'r qz vgitas ꝑuat sic mr̃imoniũ qõ ē bonũ min⁹:puta:corpis vt istimet dñt qõ reddit bonũ aie ꝛ rõnis:qõ ē meli⁹:qõ actus mr̃imony secũ nõ cõpatiebaꝰ.inde ē q⁹ vgitas ē fm se bona:vtpote gnãtiua maioris boni p corruptionē mioris boni. ¶ Ad scõm dõm q⁹ maior ē falsa:qz fm eos mr̃imoniũ ē fz se bonũ:ꝛ tñ nõ erit i statu nãe saniss̃me.i.i statu glie:vbi nec nõ nubũt nec nubẽt:sil'r nec cib⁹ nec pot⁹. Uel dõz q⁹ ma.ē vã inchtũ bõ.Cũ ãt i vginitate sũt duo.s.vnũ malũ vt ꝑuatio delectatõis.aliõ bonũ liber vsus rõnis ꝛ ꝓtẽplatõis:ipa fuisset i statu inocẽtie quo ad scõz et nõ quo ad p̃m:qz tũc essz maior delectatio q̃ nũc:ꝛ ẽt maior ꝓtẽplatio sine ea q̃ nũc: ꝛ sic segr̃ q⁹ vginitas nõ ē fm se totã bona:fz fm ptẽ nõ bona:q̃ nãe sane nõ ꝓuenit:ꝛ fm aliã bona q̃ nãe sane ꝓuenit. ex hoc ãt q̃ est finis ei⁹ denoiaꝰ simplr̃ bona. ¶ Ad 3m dõz: q⁹ sile ē q̃stũ ad hoc q⁹ sic cib⁹ ē ad ꝓseruationē idiuiduí sic mr̃imoniũ ad ꝓpagationē spẽi vt dr̃ i lr̃a.fz dissile ē q̃stũ ad hoc q⁹ comestio nõ absorbet rõnẽ sic ille actus.fz p̃t hõ cõtẽplari comedẽdo.Unde aug. Ne sole vobis fauces sumant cibũ:fz ꝛ aures esuriãt õi vbũ.ꝑpter hoc.n.legit̃ i mẽsa religiosis.ꝛ sic i isto bono nõ ē ꝑuatio maioris boni:sic i mr̃imonio. Item scõo:qz comestio ē nẽcia cuilibz ad salutẽ boni ꝑpzy:nõ ãt mr̃imom. vñ nõ est simile.

Quantũ ad 4m arti.an vginitas sit vtus:dñt qdam q⁹ nõ ē spãlis vtus fz vtutis stat⁹:q tñ nihil min⁹ de vgitatis dignitate vl' merito sentiebãt.vñ obfuantie regulares nõ sũt vtus spãlis:fz status q̃ sũt maioris meriti q̃ q̃ sũt vtus ꝛ nõ stat⁹:vt magnificẽtia ꝛc̃. Sz cõiter tenẽt q⁹ vgitas ē spãlis vtus:qz vtus ē vltimũ de potẽtia. vñ nõ ois habitus laudabil'r meret nomẽ vtutis:fz g ēvltimũ ꝛ sũmũ i illo gẽre:ꝑpter qõ laudabil'ē castitas ꝓiugalis:sed laudabilioz vidual' suppma vgialis.vñ ℔ sola meret nom̃ vtutis. ¶ Cõtra ℔ tñ arguit̃ q̃druplr̃. Primo ex pte acgsitõis.qz ois vtus aut ē acgsita aut ifusa:ꝛ nulla ē a natiuitate vl' nã:fz vgitas ē a nã.g̃ nõ ē vtus. ¶ Solo.vtus p̃t ꝓsiderari duplr̃:vno mõ quo ad seminariũ ꝛ initiũ.ꝛ sic ois vtus ē a nã.alio mõ quo ad mãz ꝑficiã vl' r̃motã:ꝛ sic alie ñ isũt a nã nisi p accñs:sic̃ postum⁹ regis mox natus bz mãm liberalitatis. fz hoc ē raz.fz mã remota vginitatis q̃ ē integritas ꝛ ꝑpinqua.i. inexpiẽtia voluptatis ꝑ se i oi ieſt a nãtitate.ꝛ iõ plus vitupanꝰ volũtary corrupti q̃ aly:sic vendẽs hereditatẽ patr̃ suoz q̃ cõq̃stus. vñ filius vsurary magis inuitus reddit vsuras quas q̃si iure hereditario possidet q̃ pr̃.Et iõ frustra ꝓfidit pr̃ q⁹ filius reddat qõ ipe reddere nõ vult. Nã vidimus vsurarios q libenter reddebãt vsuras suas.fz nllo mõ paretũ suoz.exẽplũ ō Nabotb q maluit lapidari q̃ vẽdere vineã hereditariã. 3⁰ quo ad cõplemẽtũ actuale vl' bituale:ꝛ sic vginitas nõ ē a natiuitate vl' a nã plusq̃ alie vtutes. Nã puer nascẽs nõ bz actũ vl' bitum vginitatis plusq̃ liberalitatis.fz ē sic̃ alie morales p acgsitionẽ ꝛ ifusionẽ. Nõ.n.gcũq; bz itegritatẽ carnis cuz venerit ad ãnos pubertatis si eligat i carne corruptibili in corruptibil'r viuere:statĩ p ℔ bz habitũ vginitatis.fz qñ cũ ℔ bituali ꝓposito frequẽter domauerit mot⁹ carnis aggenerat̃ i eo.sicut nec vidua statĩ mortuo marito bz habitũ ꝓtinẽtie vidualis:lz eligat sic viuere:fz p frequẽtẽ domatiõem passionum cũ ꝓposito habitũ acgrit differentẽ ab habitu castitatis cõiugalis:nõ tamẽ meret nomẽ vtutis spãlis:qz nõ peruenit ad pfectũ.Est igit̃ cõtinẽtia vidualis habitus differẽs a cõtinẽtia cõiugali habens spãlem rõnem boni ꝛ difficultatis:qz qbusdã est facile et placituz viuere in cõiugio caste:qbus non est facile nec placitũ viuere vel abstinere a cõiugi:ofz tamẽ nõ ē vtus spãlis:imo castitas est vna vtus que minorẽ gradũ habet in matrimonio ꝛ pfecti⁹ saluatur i viduitate.Sil'r castitas cõiugalis nõ statiz innascitur cũ quis eligit ab aliẽa abstinere.fz cum frequenter de aliena tentatus eligit nõ acgescere:ꝛ sic de alys. Itẽ vginitas inest per infusionẽ sicut alie vtutes morales:nõ tamẽ credẽdũ est q⁹ infunderetur p circũcisionẽ aut ꝑcedẽs remediũ:qz per illa solũ illõ qõ erat õ necessitate salutis: ifũ debaꝰ:nec tũc ẽt erat tps vginitatis.ꝛ pari rõne nõ p baptismũ flãminis aut scificationẽ. Nã iacob q dilectus est in vtero:nõ recepit virginitatẽ quã nec seruatur⁹ erat:sed ex speciali gratia satis videtur:q⁹ Joannes baptista ꝛ btã virgo ꝛ Jeremias i vtero p scificationẽ receperint vginitatez quã erant seruaturi.sed õ baptismo flumis ꝛ sanguis i qb⁹ infundũtur nõ solũ necessaria ad salutẽ:sed oia pfectiua in qbus nõ est obex i recipiẽte:vt remissio clpe venialis ꝛ pene:videt̃ q⁹ i paruulis i qbus nullus ē obex ifũdit̃ vgitas: ꝛ i inocẽtibus.nõ tñ merent̃ aureolã:qz illa respicit actuz nõ bitũ. De adultis aũt videt̃ q⁹ deus sua liberalitate ifũdat oi hoi id ad qõ se disponit.vñ q cũ ꝓposito vginitatis venit ad baptismũ vel ad aliud sacr̃m:recipit bitũ vgitat|: sicut ꝛ ceteras vtutes.Qz igitur in oi sacro noue legis infũditur nõ solũ id quod est nẽcium ad salutẽ:fz etiã qõ ē vtile fm capacitatẽ ꝛ dispõnem digne recipiẽtis:inde ē q⁹ recipiens sacr̃m noue legis nõ ꝛriuz vginitati:qõ dico ꝓpter mr̃imoniũ recipit oẽm virtutẽ ad quã est disposit⁹:ꝛ cui⁹ ē capax.Si ãt ē corrupt⁹ mẽte ꝛ corpore q̃uis peniteat:nõ ē capax virginitatis q̃ repari nõ p̃t.fz si nõ ē corrupt⁹ nisi mẽte ꝛ penitẽs ꝓponẽs ꝓpetuo cõtinere:tũc recipit. ¶ Scõa instãtia est ex pte amissiõis vel pditionis:qz virginitas pditur sine pctõ.g̃ nõ est virt⁹:qz nihil tollit̃ nisi a suo ꝛrio. ¶ Dico q⁹ nihil ipedit virtutẽ nisi culpa vel pena eius.vñ virtus nẽcia ad salutẽ tollit̃ p peccatum ꝛ non sine pctõ. sed virtus nõ necessaria ad salutẽ tollitur bene sine peccato mortali ꝛ veniali:sicut magnificẽtia aut liberalitas. Potest enĩ aliqs multo tẽpore eẽ pauper:fz pr̃i⁹ acgsierit liberalitatẽ aut magnificẽtiã p frequentez vsũ:perdit eam:qz nõ hz vsum:sic̃ ẽt appellatio multas amicitias soluit. Põt igit̃ perdi integritas carnis:ꝛ inexpientia voluptatis ꝛ electio actualis per violẽtiam demonuz vel hois infirmiter sõniãtis et hõ.fz per hoc nõ pdit̃ vtus.vñ bñ põt eẽ pr̃ vgo p semẽ emissũ a dormiẽte:demone succubo recipiẽte ꝛ postea p eundẽ demonẽ factũ incubuz transfusũ: cũ ẽt suscipiẽdo semẽ virile saluo claustro mr̃is possit ꝓcipe:fz i ptu pdit itegritatẽ:sed virginitatis vtutẽ retinet pater p̃dict⁹. ꝛ vi ẽt oppꝑssa pariens:ꝛ aureolã ẽt vterq; hẽbit.vñ lucia. si me feceris inuitam violari castitas mihi duplicabit̃ ad coronã.fz virt⁹ virgitatis p̃t perdi sine pctõ p electionez matrimony:qz sicut calidũ corrũpit̃:nõ solũ a frigido:sed etiã a magis calido:sic virginitas nõ solũ a luxuria sed ẽt a matrimonio.sed i hoc est dissimile:qz ibi magis tale corrũpit̃ minus tale:nõ ãt eõ.hic ãt minus tale corrũpit magis tale. nec est icõueniens q⁹ Joãnes euãgelista virgitatez pdidit si prius eã hũit volẽdo ꝛbere:qz credo q⁹ itẽdebat cõcubere:qõ tñ btã vgo nõ itẽdit.fz nõ ē talis nẽcitas pdẽdi virginitatẽ vi ablata integritate:sicut vi ablata mã magnificẽtie:qz equales passiones ꝛ maiores hz ꝛ quas pugnet vgo erepta sibi carnis integritate sicut ante:nõ aũt sic hz paup mãm magnificẽtie in qua se exerceat. ¶ Tertia instãtia est ex parte recuperatõis:qz virginitas amissa nõ recupatur per pniam:sed per pniam recuperaꝰ ois virt⁹.g̃ ꝛc̃. ¶ Solutio.dico q⁹ potest recuperari quo ad formale:nõ aũt quo ad mãle.fz hec solutio nõ valet:qz electio nõ ē ipoſſiuz similiter:fz depauperatus põt adhuc recuperare bene magnificentiã ꝛ retinere:sed corruptus nõ.vnde maior ē vera de necessarys ad salutem non autẽ de alys:tñ materia remota recuperabilis est per miraculum.vnde in resurrectione magdalena ꝛ omnes corrupti futuri sunt integri: ꝑteritio

ãt ñ valet nec ī carne nec ī mẽte ãnl'ari ẽt a ꝺo: qz fcẽ cãe ꝓ ifactis haberi nõ possũt ꝺe cap. ⁊ pla. li libello. ℌ. facte: sz tñ virginitas mentis ꝑt recupari nõ carnis: qz virginitas carnis respicit ꝑteritũ. i. nõ fuisse corrupt̃ũ. mẽtis vero nõ nisi futurũ: sed hĩ⁹ virtut] nõ videt̃ posse recupari: qz potẽtia subtrabit̃ vt dicit Tho. ꝺe peni. ꝺi. 14. q. 3. ⁊ ꝺe virginitate ꝺi. 33. q. 2. qz electio nõ ẽ ipossibiliũ. non ẽ tamẽ ꝺubiũ gn ꝺe⁹ eũꝺẽ hĩtũ nũero vel spẽ qui ẽ virginitas posset repare ī corrupto: ĩmo ẽt ꝓ nãm videret̃ alicui q⁹ possit recupari: qz ꝑt ꝺolere q⁹ pꝺidit ⁊ eligere seruare ac si nũq̃ pꝺidisset: ⁊ cum sint eeꝺẽ passiones spẽ: erit eaꝺẽ virt⁹: qz ꝓpꝛius actus fit ī ꝓpꝛia mã. Sed ꝺõm. q⁹ siue sit iꝺẽ habit⁹ re siue nõ: nõ ẽ tamẽ iꝺẽ noĩe: qz uirginitas ẽ hĩt⁹ quo gs eligit ĩcorruptionẽ ī carne ĩcorrupta: vñ ī resurrectiõe corruptus hic semel nõ erit ꝓpꝛie ⁊ simpl'r virgo. ¶ Quarta instãtia ẽ ex pte ꝓnexiõis: qz oẽs virtutes sũt cõnexe sic q⁹ qui hz vnã virtutem mozalẽ hz omnes: sed multi. hĩt oẽs virtutes theologicas ⁊ alias mozales q tamẽ nõ hẽnt virginitatẽ vt oẽs sãcti cõiugati ⁊ corrupti. ℊ ⁊c. ¶ Solutio. ille virtutes q̃rũ vsus vel actus ẽ necessari⁹ ad salutez ⁊ hõitatẽ mozalẽ ꝓnectũt̃. Nã metu mortis pꝺidisset castitatẽ suſana si caruisset fortitudie: ⁊ Agnes si fuisset auara muneribꝰ oblatis ẽt si castitatẽ ꝑ se amassẽt: sed ī alys nõ oz. Qui. n. nũq̃ fuit ꝺiues nõ hz hĩtũ magnificẽtie acqsitũ ad quẽ ñ sufficit frequẽter elegisse magna ꝺare si hẽret: qz multi ī pauꝑtate elegerũt h̃: q facti ep̃i ꝺetestant̃ h̃: ⁊ maioz est temptatio retrahẽs illũ q põt q̃ qui nõ potest. vnde qui semꝑ fuit pauꝑ nũq̃ hũit habitum magnificentie acq quisitum. similiter theoᶜᶜ loquendo connexio virtutum est in charitate. vnde non opoꝛtet hr̃e hĩtum virginitatis in habitu nec in ꝓparatione animi absoluta: sed contraꝺitionali ſm indigentiam charitatis. ſ. q⁹ homo sit paratus seruare castitatem si ꝺeus mandaret: ⁊ sic eã abꝛaam habuit qui et ꝓpꝛium filium interficere paratus fuit: sed hr̃e simpl'r ī ꝓparatiõe ai q⁹ seruaret si posset nõ ẽ neceals oĩs virgo ꝫhẽs peccaret ꝫ illud qõ dicit apostolus: Nõ peccat virgo si nubat.

p⁹ ℘ **Quantum** ad. ſm. articulũ ꝺ cõpatiõe ei⁹ ad alias vtutes ẽ triplex ꝺcl'o. ¶ Pꝛi⁹ q̃ vtutes ꝓferant̃ sibi ī nobilitate. Et ꝺõm ẽ ꝓmo. q⁹ oẽs theozice: ⁊ itellectuales ⁊ mozales q̃ sũt ī voluntate ⁊ irascibili. h̃ igit̃ ꝑeminẽtia põtattẽꝺi ex parte obiecti. Et sic oẽs virtutes intellectuales ꝑcellũt: qz hẽnt obz ul'ius. Scia. n. mozal'i hz rõne finis postponat̃ vtuti mozali: qz ẽ ꝓp eã sicut ꝓp finez tamẽ rõne obi ꝓferet̃ qz obz vtut] mozal'i ñ ẽ nisi pa⁹ul'opatio sui subiecti: sed obiectum scientie mozalis est omnis passio ⁊ operatio sui ⁊ extranei subiecti: uñ per habitum tẽperantie modifico passiones meas tantum ⁊ non alienas sed p scientiam temperantie scio modificare meas ⁊ alienas ꝺocẽꝺo: nec min⁹ alĩeas q̃ meas iuꝛ illõ. ꝺicũt ꝺcoꝛatissimas oꝛones ⁊ uolũt ꝫria. Uñ fr̃ moriẽs ꝺixit. Facile ī lingua ꝺifficile ī manu: ⁊ sic ẽt ꝓferũt̃ vginitati oẽs virtutes theozice hñtes ꝺeum ꝓ obo. Scõꝺo ex pte subi: ⁊ sic pꝛuꝺẽtia q̃ ẽ ī itellectu ꝓferet̃ omi aly vtuti q̃ ẽ ī appetitu: sicut apprehensiua appetitui: ⁊ iustitia ceteris. sicut uolũtas sensualitati: ⁊ fortitudo tẽpantie: ⁊ ꝓ ꝫns vginitati: qz irascibilis ꝓpiqoꝛ ẽ rõni q̃ quasi oꝛdinat ī aliꝺ: appetẽꝺo illꝺ qõ ñ est appetibile ꝑ se sed ꝓp aliud. Necobstat q⁹ irascibil'ꝺr̃ eẽ ꝓp ꝺcupiscẽtiã qz exponẽꝺũ ẽ. i. ꝓp rẽ ꝺcupitã: qz cõcupita sũt necessaria iꝺiuiꝺuo vel spẽi: uñ maxie ꝓp cibũ ⁊ cotrũ pugnãt aialia quoꝝ nnũ necessariũ ẽ ad ĩꝺiuiꝺuum: aliꝺ ad spẽz: qz g̃ vt⁹ ẽ q̃ pfiẽ hñtẽ ⁊ ẽ ꝺispõ pfecte ad opti⁹: et itellectuales sũt ī itellectu ⁊ theoᶜᶜ ptim ī itellectu ⁊ pti ī uolũtate: ⁊ fortitudo ī irascibili q̃ sba oĩa excedũt ꝺcupiscibilẽ i q̃ ẽ vginitas: iꝺe est q⁹ oẽs iste vtutes excedunt virginitatẽ. Tertio ex pte finis: ⁊ sic pnĩa ⁊ latria ꝓferũt̃ que hẽnt ꝺeũ ꝓ imediato fine. Quarto ex parte arduitatis: siue difficultatis: ⁊ sic martyriũ ꝓferet̃: vnde illa aureola prefertur: quia ibi grauioꝛ pugna: licet hic crebꝛioꝛ. Quito rõne ꝓpigtatis ꝺispositiue ad salutẽ hũilitas ꝓferet̃ vginitati: qz multi vgines sũt ī iferno: vt plato fortẽ. sed ꝺ hz q⁹ vgo ꝺixit respexit humiliatẽ ãcille sue. ꝺñt qꝺã. i. vilitatẽ ne videat̃ se ꝺe tãta vtute iactare: sed meli⁹ ꝺe vtute humilitatis: qz cert⁹ ꝺ vtute sua ꝑt alys eã innotescere ad edificationẽ: sic̃ paulus, ⁊ ad Loꝛ. xi. ⁊ Job. 29. Sexto rõne vniuersalitatis: qz religio se ⁊ sua ꝺicat offerẽs boloca ustũ vt nazare⁹, vginitas ãt vt sic: offert solũ coꝛp⁹. ¶ z⁹ ℘ z⁹ ℘ est ꝺicere quibus virtutibus ipa virginitas ꝓferat̃. Et ꝺõz q⁹ ꝓferet̃ simpl'r oĩb⁹ vtutib⁹ q̃ sũt ī cõcupiscibili. ꝓmo qz optimũ ẽ: cui oppositũ pessimũ: sed viciũ oppositũ vginitati ẽ gꝺ peius ⁊ verecũꝺi⁹ ⁊ turpi⁹. ℊ ⁊c. ifusa gꝺẽ ifusis ꝓferet̃ ⁊ acqsita acqsitis: nõ aũt acqsita ifusis: q̃ a tota spẽ pcellũt: ifusa ẽt nõ ꝓferet̃ ꝺonis ibi existẽtib⁹. que ẽt a toto gñe pcellũt. Dec ãt ꝑeimnẽtia apparet q̃ᵐ ad. 6. p⁹ q̃ᵈ ad pmiũ accidentale qõ ẽ anreola ⁊ fruct⁹: qz nlli tẽpãtie pti fructus ꝺebeat̃ nec aureola nisi castitati: nec aureola ⁊ fruct⁹ cẽteſi sim⁹ nisi soli virginitati. 2° quo ad sciam: qz maxie ꝺispõit plus q̃ fortitudo. Nam milites nostros arma scire volum⁹ non leges. passio. n. ire ſm actũ turbat iuꝺiciũ rõnis: sz nõ sp excecat maxie qñ ẽ ira p zelũ: vñ irati min⁹ ꝑuident: ⁊ ira ipedit aĩum ne possit cernere verũ ꝺicit cato. vñ cautela ẽ ī ꝺisputãꝺo turbare sociũ: sicut ī aqua turbida min⁹ apparẽt imagies: sed passio trãsiẽs nõ ꝺiu ꝺimittit iꝺoneitũ aĩum: ẽt scia ad irã ꝺispõit nõ gꝺẽ manẽtẽ. Nã sic aĩ turbatio nõ cadit ī sapiẽtẽ. sed trãseũtez: qz studiũ rarefacit cerebꝛũ ⁊ studioſi sũt capitoſi: sed nõ exequũt̃. Exẽplũ ꝺe pho: pcuerẽ te nisi essez irat⁹: sed ꝺelectatio venereoꝛ in actu total'r rõnẽ absoꝛbet: ⁊ pollutio sine peccato ꝺoꝛmiẽꝺo trãsiẽs ꝺeoꝛꝺinata nãz ꝺerelinquit vsq; ad. 24. hoꝛas sed sũptio cibi maxie moꝺerata nõ: nec quo ad actũ. nec quo ad vestigiũ: qz ꝺigesto cibo vl'potu ẽ hõ aptus ad studiuz lz passio ebꝛietatis sit ꝺiuturnioꝛ q̃ venereoꝝũ: ⁊ studiũ gꝺẽ ꝺisponit ad cõtinẽꝺũ ñ sic autẽ ad abstinẽꝺũ: sed magis ad comeꝺẽꝺũ. nã frequẽs meditatio carnis ẽ afflictio. sed verũ ẽ q⁹ ẽt sobꝛietas ꝓfert: vnde gꝺã ẽt abstinẽt a prandeo vt magis studeãt ꝺe ꝺie: aly a cena vt magis ꝺ nocte: ⁊ vinũ moꝺice sumptũ acuit ĩgeniũ: qz molles carne aptos mẽte ꝺicimus. vñ ꝺelicata cibaria p se gꝺẽ conferunt se per accidens nocent: quia si vnusquisq; abstinet secundum statum suum quamuis vtatur cibis grossioꝛibus: et magis rudificantibus ꝺeus supplet resiꝺuum. vnde illud Fili concupiscens sapientiam serua iustitiam et ꝺeus ⁊c. Exemplum ꝺe tribus pueris abstinentibus quibus ꝺeus ꝺedit sapientiam ⁊c. Danielis p°. 3° quo ad pulchritudinẽ ⁊c. non quia passiones sint comunes nobis ⁊ bꝛutis: quia similiter passiones irascibilis: sicut esse furibunduz in cane: ⁊ vindicatiuum in leone: sed quia magis absoꝛbent iudicium rationis que est pulchritudo hominis in qua consistit imago ꝺei: sed tũc est instantia ꝺe ebrietate que magis tollit ⁊ ꝺiuitius iudicium rationis. Quarto quo ad simꝫilitudinẽ quo ad plura: quia bi sequũtur agnuz quocunq; ierit ⁊ incoꝛꝛuptio facit esse pꝛoximũ ꝺeo mẽte ⁊ coꝛpoꝛe. Quinto quo ad simultatem quia ista virtus non est sine alys: sed bene econuerso. vt in magdalena: vn ꝺe virgines pꝛeferuntur non virginibus sicut totum parti. Sexto quo ad raritatem. ꝺe ꝓbationibus capitulo primo. ℘ priuilegium quasi pꝛiuata lex. Apoc. septimo. Uidi turbam magnam quam ꝺinumerare nemo poterat ⁊c. Ubi ponit certum numerum virginum non quia sint tot futuri: nec plures: nec pauciores: sed quia sunt pauciores nec incertum non virginum: quia sunt futuri ifiniti sz qz sũt pl'es. nã maioꝛ numerus ẽ ī numerabilioꝛ q̃ pu⁹. Et

qz alie vtutes pñt recupari nõ ista. 2° qz difficilioz ℔ cẽ alie etiã foztitudo rõne crebze victozie ⁊ frequentis pugne. oẽ ãt raz pciosũ. vñ nõ est digna ponderatio ⁊c. ¶ 3ª ♁ est de duabus istãtys. ꝑma talis. si ẽ meli⁹ ⁊ pulcri⁹: c⁹ oppo⁹ est peius ⁊ turpi⁹: cũ malitia ⁊ turpitudo ĩ moꝛib⁹ sit exꝺrieta te ad rõnẽ. Nã aliq̃ nãlia turpioza sũt ⁊ verecũdioza q̃ sũt sine pctõ. ebꝛietas q̃ ẽ ꝺria sobꝛietati vꝛ pei⁹ ⁊ turpi⁹ q̃ mul to itensi⁹ ⁊ diuti⁹ absozbet iudiciũ rõnis cẽ luxuria. Et dõz ẽ ꝑmo q⁹ ebꝛietas cũ sit ꝓꝑa boiuz: nõ ẽ ita bestiale pctñ: sicut luxuria. 2° qz pot⁹ ẽ necessari⁹ boi ex quo nascit ebꝛi etas: ⁊ sic a ꝑn° qõ ẽ necessariũ veniã mereꝛ: sz nõ sic luxu ria. 3° qz luxuria aut ẽ ꝺ nãm: ⁊ illa oĩa ĩ malicia vicit: aut naturalis: ⁊ sic ẽ peioz ebꝛietate: qz ista sibi soli nocz ꝑ se: sz ꝑ accns sit cã oĩuz viciozꝫ: illa ãt sit masclo ⁊ femine. ¶ 2ª instãtia ẽ de difficultate: qz vt⁹ ẽ õ bono ⁊ de difficili. vnde vbi ẽ maioꝛ difficultas: ibi maioꝛ ẽ vtus in cõsili mã: sicut magnificẽtia liberalitate. sz gbusdã ẽ facile ꝓtinere ⁊ diꝛ ficile ieiunare ⁊ sobꝛie viuere vl temperare se ĩ ludis. sicut ,3. dialogoz dr: q⁹ isaac excedebat ĩ risu. ¶ Solo. sz ꝑ acci dens alig magis inclinẽt ad luxuriã: alig magis ad gulla: tñ ꝑ se loquẽdo maioꝛ vꝛ esse tẽperãtia luxurie cẽ gulle: qz nã magis intendit ꝺseruatoem spẽi cẽ idiuidui. nec obstat q⁹ nã prius retinet necia ad nutritiuã ⁊ augmentatiuaz cẽ trãsmittat ad generatiuã. qz ℔ nõ ẽ q̃si fit magis sollicita õ ĩdiuiduo cẽ õ spẽ: imo eꝰ: qz aliter nõ ageret indiuiduũ ad ꝺseruationẽ spẽi: nisi ꝺsisteret. vnde qõ est hic ꝓius inten tione est posteri⁹ gnãtiõe. sed hoc est qz virtuosi minus stu dent sobꝛietati cẽ castitati. ⁊ ꝓpter exercitiũ fit facile qõ ẽ difficile inexperto. q̃re aũt se exercent magis hic cẽ ibi: est qz non possunt defieere a castitate sine moꝛtali. possunt ãt deficere a sobꝛietate per veniale: qz ista consistit in medio qõ est latum. illa in extremo qõ est indiuisibile. si tamẽ sic sese exercerẽt ĩ sobꝛietate: pena eis esset oppositũ. vnde in vitis patrum ꝓpter ꝺsuetudinem quidã iã ante vesperaz non poterant sumere cibũ. 2° qz certũ est q⁹ nõ possunt ex cedere in virginitate: sed possunt excedere in sobꝛietate. vnde ibi timent esse agrestes ⁊ indiscreti. vl potest dici q⁹ difficilius est seruare ṽginitatem ⁊ castitatẽ cẽ sobꝛietatẽ. sed facilius est ꝓdere ṽginitatẽ cum sit in extremo cẽ sobꝛi etatẽ q̃ est in medio. sed difficilius est ꝛuare sobꝛietatem ĩ sũmo: cẽ ṽginitatem ĩ sũmo. hoc autẽ est necesse bis qui eã vouerunt: ⁊ non primum. vnde quibus est difficile nõ ex cedere in potu vel esu per veniale: est facile non inebꝛiari aut frãgere ieiunium ecclesie.

Quantum ad 6m articulũ de ꝺpatione virginitatis ad cõiugiũ est triplex ♁. ¶ Prima q⁹ ãti quitas cõiugiũ virginitati ꝓferebaꝛ: qz erat tps ꝓpagandi cultũ dei ꝑ generationẽ: vñ qñ virginitas erat illicita sicut qñ quilibet ligabatur ꝓcepto. Cꝛescite ⁊ mltiplicamini añ diluuiũ: vel post ꝓp raritatẽ boiuz ꝓferebaꝛ coniugiũ sicut bonũ malo: postcẽ aũt mltiplicato humano genere ãte vl post licita fuit virginitas. etiã tũc erat minus bonũ: nisi qñ ꝑli cõsilio. s. s. cõtinebãt: vt Helias ⁊ Jeremias. qz ꝛsiliũ. s. s. cuicũq; detur semper ẽ de meliozi illi: alꝰ esset cõsilium fatuũ. Et signũ ꝑmi ẽ: qz illud qõ meliozes ⁊ sapiẽtiozes fa ciũt ꝑ tũc videt melius. sed pꝛiarche sciozes sic faciebãt q maluissẽt cõtinere. q̃ ꝑ tunc illud erat melius: ⁊ multo ma gis tpe inocẽtie ẽt si virginitas fuisset licita ñ tñ eq̃ bõa ꝓp bonũ ꝓlis ⁊ delectatiõis qõ bz mrimoniũ: ⁊ tũc nihil min⁹ de bono rõnis. q̃ ⁊c. ¶ 2ª ♁ ẽ q⁹ virginitas modernorũ nõ pꝛefertur cõiugio antiquoz quo ad ꝑmiũ eẽntiale: qõ ẽ au rea: sed ñ quo ad accidẽtale qõ ẽ aureola. Primũ pz: qz qui diuersimode seruiũt regi equalr tñ ꝑm beneplacitũ regis q modo vult vnũ mõ aliud: eq̃lem mercedẽ accipiunt: sed deus qui nunc consulit virginitatem: tunc consulebat ma trimonium. q̃ ⁊c. Secundum pz: qz aureola debetur virgi nitati ꝑm actuz quo modo non stat cũ mrimonio: sz ñ q̃ ad habitum: vel pꝛeparationez animi quo modo tunc stabat ¶ 3ª ♁ ẽ qz tpe moderno virginitas simplr ẽ melior. Prio qz ẽ cõsulta a xpo ⁊ ab apl'o: ⁊ seruata a xpo ⁊ electa a mre: ⁊ discipulo predilecto: qõ aũt cõsulitur a sapiẽtia ⁊ eligit a sapientioꝛib⁹ ẽ melius: Et qõ est etiã similius melioꝛibus ẽ melius: virginitas est hõ. q̃ ⁊c. ¶ Preterea bonũ diuinum ⁊ aie ẽ meli⁹ cẽ bonũ humanũ ⁊ coꝛpoꝛis. Mrimoniũ aũt licet sit bonum diuinũ ⁊ coꝛpoꝛis ꝑ hoc q⁹ causat gram ex ope operato qõ nõ facit virginitas ꝓpositi vel voti simpli cis vel solẽnis: nisi ĩ suscipiendo sacrũ oꝛdinẽ q est sacrz: ce tera vero nõ sũt sacrm: sed vel sacramẽtale vt pfessio: vel non sacramẽtale: vt simplex votũ: vel ꝓpositũ: nihilomin⁹ tñ ex opere operato seruans virginitatẽ ẽ aptus ⁊ disposi tus ad maioꝛẽ graz: ⁊ gliam eẽntialiter cẽ sit illa gra quam dat matrimoniuz ex ope opato digne ꝺbenti. vel põt dici q⁹ nõ fit cõparatio mrimony ꝓut est sacrz ad virginitatez ꝓut est virtus: qz sic nõ sũt vnius generis: sed fit cõparatõ castitatis ꝺiugalis ad castitatẽ virginalẽ: qz sic illi pꝛeferr. Et si arguaꝛ bonũ multitudis ẽ meli⁹ cẽ vnius. q̃ ⁊c. Dicen dum q⁹ sicut oꝛdo est qd melius cẽ matrimoniũ: qz sz cor poraliter nõ sit nisi bonum istius qui forte pp hoc bz bene ficiũ: tñ ẽ bonũ spũale mltitudis: sic ⁊ virginitas q̃ reddit dominẽ vtiliorẽ coitati cẽ mrimoniũ: qz cõfert quo ad spi ritualia q̃ sũt meliozа: illud quo ad carnalia: sz multi virgi nes parũ cõferãt spũaliter sicut ⁊ multi cõiuges coꝛpoꝛalr: qz forte sunt steriles. ¶ Ad argm ꝺicendũ q⁹ est pꝛincꝛpalis virtus respectu illaz q̃ sũt ĩ cõcupiscibili.

¶ De personis legittimis. Di. XXXIIII a

Nunc sup est attẽdere q̃ pson sint le gittime ad ꝓtrahendũ mrimoniũ. Legittie iudicant pson ꝑm statuta patrũ q̃ diuerse sũt. Alie nãcz fuerit legittime añ legẽ, alie sub lege. alie in tpe gre. Itez in pꝛimitiua ecclia q̃dam erant legittie q̃ mõ nõ sũt. Earũ vero q̃ mõ legittime: vel illegittime: q̃daz sũt plene legittime: q̃dam ooĩ illegittime: q̃daz medie. Plene legittime sũt quib⁹ nõ obuiat votuz ꝓtinentie: vl ordo sacer: vel cognatio: vel dispar cult⁹: vel cõdutio: vel na ture fragilitas ⁊ si quid est aliõ. Penit⁹ vero il legittime: sũt ꝑ votũ: ꝑ oꝛdinez: ꝑ cognatiõez: ꝑ dispez cultũ. Medij vero sũt nec plene legittimi nec ooio illegitimi: ꝑ frigiditatez: ꝑ ꝺditiõem. Si .n. tales illigũt ignoranter: ꝺmanere pñt quibus ꝺaz accedentib⁹ causis ⁊ eisdẽ õficiẽtib⁹ diuidi.

¶ De frigidis separandis. a

Ebis. n. qui cã frigiditatis õbitũ redde re ñ pñt: ꝺsulit Bre. vt ꝑmaneant. Sz si mulier causaꝛ dicẽs volo eẽ mater: ⁊ fi lios ꝓcreare: õcreuit vtrvterqz eoꝝ septia manu ꝑ quoꝝ iuret q⁹ nũcz carnalr ꝺuenerit. ⁊ tẽ mu lier sc̃das nuptias ꝓtrabat. Vir ãt q frigide na ture ẽ absqz spe cõiugij ꝑmaneat. Ait. n. sic. In ter rogastis ex his q mltmõio ilicti sũt ⁊ nubẽt ñ pñt si ille aliã vl illa aliũ ducere possit: õ qb⁹ scri ptũ ẽ. Vir ⁊ mulier si se cõiũxerint: ⁊ p⁹ dixerit mulier õ viro q⁹ coire ñ possit cuz ea. Si põt ꝑ bari qõ dic ꝑ instũ iudiciũ aliũ accipiat. si vero il

le accepit aliã: separent. Item. De his regsisti q̃ ob cãm frigide nature dñt se nõ posse iuicẽ opera carnis dantes cõmisceri. Iste vero si nõ ꝑt ea vti ꝓ vxore: bẽat eã q̃si sororẽ. Qz si remanculũ ꝓiugale voluerit rescidere: maneãt vtriqz innupti. nã si huic nõ potuit naturaliꝝ concordare quõ alteri ꝓuẽiet? Igit̃ si vir aliã vxorẽ vult accipere: mãifesta pz rõ: qz suggerẽte diabolo odij fomite: exosã eã hũerit. ↄ iõ eã dimittere mẽdacij falsitate molit̃. Qz si mulier causat̃ ↄ dic̃ volo eẽ mater ↄ filios ꝓcreare: vterqz eorũ septĩa manu ꝓpiquoꝝ tactis sacrosciis reliquijs iure iurãdo dicat: vt nũq̃z ꝓ cõmixtionẽ carnis cõiũcti: vna caro effecti fuissent. Tũc vi mulierẽ se cũdas posse ꝓtrahere nuptias. hũanũ dico ꝓp ĩ firmitatẽ carnis eoꝝ. Vir ãt q frigide nature est maneat sine cõiuge. Qz si ↄ ille aliã cõiugẽ accepit: tũc hi q iurauerãt ꝑiurij crimie rei teneãt ↄ pnia pacta ꝓiora cogãt̃ recipe cõnubia. Hoc ꝓuãdũ ẽ cũ vterqz idẽ fateꝫ. Sed vir si asserit se debitũ reddidisse vxori: ↄ illa diffiteꝫ: cui potiꝰ fides hñda sit merito q̃rit̃. De hoc ita statutuz est. Si quis ita acceperit vxorẽ ↄ hũerit eaz aliquo tpe: ↄ ipa femina dicit q̃ nũq̃z coisset cum ea: ↄ ille vir dicit q̃ sic fecit. In veritate viri cõsistat: quia vir est caput mulieris. Hoc de naturali impossibilitate statutum est.

¶ De his q ipediti maleficijs coire nõ ꝑnt. c

Et maleficij ãt ipedimẽto hoc tenẽdum
d ↄcernitur. Qz si ꝑ sortiarias ↄ maleficas
cõcubitꝰ nõ seqtur: hortãdi sũt q̃bus illa
eueniũt vt spũ ↄtrito ↄ humiliato deo ↄ sacerdoti de oĩbus pctis cõfessionẽ faciant ↄ lachrymis atqz elemosynis oꝛonibꝰ ↄ ieiunijs dño satisfaciãt: ↄ p exorcismos ac cetera ẽcclĩastice disciplĩe munimina mĩstri ecclesie tales sanare ꝑcurent. Qõ si nõ potuerit: separari valebũt. Sz postq̃z alias nuptias expetierit illis viuentibus: qbꝰ post iuncte fuerit: ꝓiorib?: quos reliq̃rant: ẽt si possibilitas cõcũbẽdi eis reddita fuerit: reconciliari nequibũt. Qõ ĩ fine hꝰ capituli ꝓtineꝫ ex rigore magis dictũ itelligendũ ẽ q̃z ex canonica equitate. Vel itelligẽdũ est non posse reconciliari ꝓioribus nisi iudicio ecclesie quo diuisio facta fuerat.

¶ De furiosis addit. d

Furiosi quoqz dum ĩ amẽtia sunt matri-
f monijũ contrahere non valent. Vñ Fa-
bianus. Neqz furiosus neqz furiosa matrimonijũ cõtrahere ꝑnt: sed si cõtractũ fuerit nõ separent̃. Itẽ Nicolaus papa. Di q matrimonium sani cõtraxerũt: ↄ vni ex duobꝰ vel ambobꝰ amentia vel furoꝛ vel aliqua ifirmitas accesserit: ob hanc infirmitatẽ taliũ coniugia solui nõ ꝑnt. Silr ẽ ẽt sciẽdũ ꝺ his q ab aduersarijs exceãt vl mẽbris trũcãt vl a barbaris erecti fuerit.

¶ De his q cũ duabus sororib? dormiunt. e

Et his ẽt q cũ duabꝰ sororibꝰ vl cuz duo
b? fratribus dormiũt videndũ est: quid
censeant canones. Qui dormierit cum duabꝰ sororibꝰ: ↄ vna ex illis ante fuerit vxor: neutrã ex ipis habeat: nec ipi adulteri vnq̃z i cõiugio copulentur. Item nec ꝓpꝛie vxori licet sibi reddere debitum: quã sibi reddidit illicitaz sororẽ eius cognoscendo: nec post mortez vxoris licet ei vel adultere copulari in cõiugiũ. Item Zacharias papa. Concubuisti cum sorore vxoris tue: si feciſti: neutrã habeas: ↄ vxor tua si nõ fuerit conscia sceleris ↄ continere nõvult: nubat in dño cui vult. Tu vero ↄ adultera: sine spe cõiugij maneatis ↄ dũ viuitis pniaz agite. Quod ait cui vult nubat: intelligendum ẽ post mortez viri. Unde Greg?. Qui vxores suas in adulterio deprehẽdũt: nec ille nec illa aliã vxorem accipiat vel aliũ virum: q̃diu ambo viuũt. Si vero adultera mortua fuerit: vir eiꝰ si vult nubat: adultera vero nũq̃z ↄ si mortuus fuerit vir eiꝰ: sed omnibꝰ diebus pnie lamenta ꝑsoluat. Hic de illo adulterio agitur: quod cuz cognato viri vel cum cognata vxoris cõmittit.

¶ Non est dimittenda vxor ꝓ aliqua macula seu deformitate corporis. f

Illud etiam sciendũ est q̃ ꝓ aliqua in
i firmitate vel macula corporali: non licz
viro vxorez dimittere ↄ econuerso: sed ẽbet alter alteri subsidia ꝓuidere. Unde augu. Si vxorem quis habeat sterilem siue deformẽ corpore: vel debilẽ membris: vel cecã: vel claudã: vel surdã: vel siquid aliud: siue morbis vel laborib? doloribusqz cõfectã: ↄ q̃cq̃d excepta fornicatione excogitari põt vehemẽter horribile: ꝓ societate fideqz sustineat. Qõ I

Circa di. 34. q̃runt̃ duo. Primo vtrum mrimoniũ debeat hr̃e ipedimenta ignãli. 2° i spãli ꝺ ipedimẽto: qõ ẽ impotẽtia coeũdi. ¶ Primo igit̃ q̃rit̃ vtz mrimonio sint assignãda aliq̃ ipedimenta. ↄ vr q̃ non: qz morbꝰ cõis dz hr̃e remedia coia: sz ꝓcupia ẽ morbꝰ coĩs oĩbꝰ. g̃ mrimoᵐ qõ ẽ eius remedium debet esse omnibus cõmune: ↄ ita nullus debet impediri a matrimonio ꝺbẽdo. ¶ Itẽ opus diuinũ nõ debet ipediri ꝑ opus humanũ: sz mrimoniũ ẽ opus diuinũ: cũ sit a deo istitutũ. g̃ mrimoniũ non debet ipediri ꝑ opus hũanũ: vel statutũ. ¶ Cõtra: qz mrimoniũ istitutuz ẽ i remediũ ↄ officiũ: sed multi inepti sunt remedio ↄ officio vt videbitur. ergo ↄẽ. ¶ Rño. hic sunt tria videnda. Primo de impedimẽtis q̃ ipediũt ↄ nõ dirimũt ex ecclesie prohibitione ꝓter illud quod dictum est. supra. distin. 32. 2° de criminibus que ipediũt ↄ non dirimũt. 3° ꝺ ipedimẽtis

que impediunt contrahenduz ⁊ dirimunt post contractū.

Quātum ad p̄m sunt q̄tuor ꝑnes. ¶ Pª q mrimoᵐ hz ipedimēta ⁊ diuersa. p̄m pz: qz ois effectus q̄stituīt ex causis ipedibilibꝫ pōt ipediri: sz mrimoᵐ ē hꝺ: qz q̄stituīt ex ꝓsēsu ꝺbentiū i quo pōt accidere multiplex ipedimētū. q̄ ⁊c. ¶ Quātū ad zᵐ ē sciēdū q q̄dā impediūt mrimoᵐ ꝺbēdū: sz nō dirimūt ꝺctū: q̄dā ipediūt ꝺbēduz: ⁊ dirimūt ꝓtractū. Cuiꝰ rō ē: qz q̄dam sūt de necessitate mrimony: q̄dā sūt solū de solēnitate: sine illis āt q̄ sūt de necessitate nullū ē mrimoᵐ: sz sine illis q̄ sunt de solēnitate mrimony ipedit mrimoꝰ ꝺbēdū: qz nō bñ fit q̄ñ sine eis fit: sz nō dirimit ꝺctū: qz sine eis est verū mrimoniū: qꝺ nūq̄ ꝺis solui: nisi p corꝓoralē mortē vl spūalē: vt dictū fuit supra: ꝓcāt sunt duo. s. iterdictū ecclie ⁊ tps feriatū: vt hētur in illo vsu. Nō soluūt: tñ ipediūt vetituz ferieq̄. Omissio aūt illoꝝ q̄ sunt de necessitate matrimōy ipedit matrimōium ꝺbēdū: ⁊ dirimit ꝺctū: eo q nullū ē mrimoniū: qñ omittit ad qꝺ ē de necessitate eiꝰ. ¶ Zª ꝑ ē de versibus i qbus duo sūt q̄ ipediūt mrimoniū ꝺbēdū. Ecclesie vetitū necnō ⁊ tēpus feriatū Impediūt fieri. pmittūt facta teneri. Est āt vetitū ecclesie: ne clā ⁊ sine bānis fiāt matrimonia. eꝛ. ō clande. despo. Cū ibibitio: ⁊ peccat mortalr spōsus vel maritꝰ: si ante bñditionē nuptialē cognoscat spōsā vel vxorē i loco vbi de ꝓsuetudie solēnitates iste obseruāt. Idē ē de redditione debiti. Ob bas aūt cās nō dirimit mrimoᵐ: sz solum ad tps separant: vt agāt pniam: qz mādatū eccl'ie ꝓtēpserūt. eꝛ. de matrimōio ꝺcto ꝺ iter. ec. p totū: ⁊ sic exponēda sunt oia decreta q̄ dicūt eos sepandos. ¶ Zª ꝑ ē. quo ītelligatur matrimoniū eē ꝺ vetitum vel interdictuz ecclie. Ubi aduertendū ē q iterdictū dr ab interdicendo. i. ꝓhibendo: vñ matrimoniū ꝺctū ꝺ ꝓhibitiōez eccl'ie dr eē ꝺ interdictū. Hoc aūt ē duplex. vno mō: qz ꝺ statutū iuris ⁊ clandestinū: alio mō ꝓtra ꝑceptū hois ministri iuris ⁊ eccl'ie: ⁊ iste oz q sit talis qui possit mrimoniū dispensare: ⁊ si non iudicare: vt prochialis sacerdos. Jꝑe. n. hz ingrere de ipedimēto ⁊ ibere de clādestina. despon. c. vlt. Aut iudicare: ⁊ si ñ dispēsare: vt officialis epi ñ sacerdos: q solus benedicit nubentes: vel archidiacon⁹ aut abbas q hꝫ hñt de ꝓsuetudine vel ꝓuilegio: nā nullus iferioz epo iure suo ⁊ coī ē index in cā mrimoniali: aut vtrūq̄: vt eps vel supioz rōne ordinis cum cura habet dispensare: rōne iurisditionis hz iudicare. Sed ibibitio iuris semꝑ hz cāz iustā ⁊ verā: nam lex dicit: eo q rōne constat: sed inhibitio hois non semper. Naz medicina nō deficit: sz medicus: nō ius: sed iuris minister qñz: excōicatus a iure semꝑ ē in peccato: ⁊ forte mortali: nō sic in excōicato ab hoīe claue errāte: q qñq̄z ē scūs. ¶ 4ª ꝑ ē de effectu huius ꝓhibitionis. Ubi sciēdū ē q ista ipediūt sic ꝺbi q ē peccatuz mortale cōtrabere ꝺ ibibitionē eccl'ie: nec pōt contrahi sine peccato nisi dispensatiōe eiꝰ qui pōt. Si aūt fuerit cōtractū ō facto tpibus tribus interdictis tenet: qz lz papa iterdixerit: noluit tamen papa ꝓpter hoc personas eē inhabiles. Sed q̄ñ cōtra ecclesie vetitū distinguit: aut est factuz interdictū ab inferioze a papa: qz etiaz simplex curatus sicut hz bāna facere sic ⁊ vetare: lz nō dispensare: qz. eꝛ ō clādesti. despon. cū inhibitio: pmittitur sibi ꝓhibitio: ⁊ non dispensatio: inde ē q tunc est validum matrimoniū: qz nullus inferioz papa pōt personas inhabiles reddere: sed si sit factum a papa. aut fuit simplex inhibitio: ⁊ tunc idem: qz non sunt ꝓpter hoc ihabiles: q̄ñ nō hꝫ princeps sic vult. aut ꝓhibuit ōcernens irritū ⁊ inane: ⁊ tunc est nullus: qz per hoc reddit eos inhabiles. Plus. n. est multos reddere inhabiles q̄z paucos: sed ipe ꝓhibēs mrimoniū pp cognationez legalē: spūalem vel carnalē in gradu ñ ꝓhibito lege diuīa ⁊ hꝺ: reddit inūeros ihabiles: qz ōcreuit tale mrimoᵐ irritū. q multo magis si constet de mēte eiꝰ q̄ñ cū tali ōcreto iterdīc duobꝰ adiuicēvl alꝰ ꝺbeī

Quantum ad scōz arti. s. qūo p crimē impedit nec dirimit sūt tres ꝑnes. ¶ Pria ō vsibꝰ coī pª ꝺª bꝰ. Presbyterꝫ vxoricidꝫ necās natiq̄z prīnꝰ. Incestꝰ. raptoz. solēnis nō sociāt. Ille qui iterficit ꝑsbyterꝫ. eꝛ. de pe. ⁊ re. Qui ꝑsbyterꝫ. zª q ꝓpriā vxorē. zz. q. 2. Admonere. ⁊ c. interfectores. 3ª g ilicidiādo mrimonio ꝓpriū filiū ō sacro fōte suscepit vt possit ꝓuare ꝓiugē carnali ꝺbito ⁊ copia sui. 30. q. i. De eo aūt. 4ª incestꝰ. quo gs sciēter cū ꝓpinq̄ vxoris: ⁊ tūc pdit petitionē debiti: tenet tñ reddere: nec pt ꝺbere cū audltera: qz affinis ē: lz ñ dz cū altera sz vterq̄ sīl spe ꝓiugy. eꝰ vxor sciēter cognita a ꝓpīquo viri pdit debiti exactionē ⁊ spez ꝓiugy. magr. z4. di. c. penul. 3z. q. 7. Si gs viduā. c. dormiret. ⁊ c. cōcubuisti. 5ª g rapuit spōsā alteri. z7. q. z. statutū. | 6ª soleniter penitēs tpe pnie. 33. q. z. ō bis antig. ¶ zª ꝑ ē ō vsibꝰ bost. Nā bosti. addit septimum crimē dās alios vsus. Incestꝰ. raptꝰ. spōsate mozs mulieris. Susceptꝰ ꝓprie sobolis. mozs ꝑsbyteralis. Ul si peniteat soleniter. aut monialē Accipiat ꝓhibēt hec ꝓiugiū sociādū īcestus: cū ꝓsanguinea carnali vel affine. nec refert vtꝝ sit īcestꝰ cū adulterio vl sine. lz eꝰ adulteriū nō ipedit sine īcestu: nisi i tribꝰ causis dōis. Nō āt legit ō īcestu cū cognata legali aut spūali. lz ō publice honestatis iustitia. sic. 4. li. sen. di. z7. c. añpenul. ō eo q cognouit ꝓsanguineā vxoris. p totū. 3z. q. 7. Si gs viduā. c. q dormierit. c. Cōcubuisti. Et ītellige sciēter: sicut adulteriū ꝓsciaz regrit. C. de diuoz. l. vxor. Raptꝰ. s. vxoris aliene. 3z. q. z. statutū. secus si solutā rapiat vginē vl corruptā: qz tūc pt ꝺbere cū ea si velit iure cano. ō raptoribꝰ. c. i. ō adul. c. i. lz ꝺ iure ciui. C. ō raptoribꝰ virg. l. vna. Uxorē aūt suā lz rapere. de raptoribꝰ. cū cāz facit ꝑ ꝓmo. 36. q. z. deniq̄z ō puellis. Si āt placuit. Tertiuz crimē ē spōsate mozs mulieris. puta si gs īterficit vxorem ꝓpriā secꝰ si alienā. ōvxoricidio. c. i. 33. q. z. Admonere: nisi forte sit inuenies ⁊ de icōtinētia timeāt. e. q. iterfectores. c. in adolescētia. ⁊ hoc nisi i adulterio deprehēse: tūc. n. nō ē reꝰ pene. di. 37. i fine: lz sit reꝰ gehēne: lz iure ciuili licet patri occidere filiā cū adultero: ⁊ marito vxorē cū adultero ꝼm quosdā: qz ꝓsumit q parcat adultero pp filiā. vxori timoze adulteri. secꝰ iure nouo: qz nec ipa ē rea mortis: sz retrudit i monasterio. c. ō adul. autē. H iure nouo. Quartum crimē ē susceptꝰ ꝓprie sobolis. 30. q. i. de eo. Quitū crimē est mozs ꝑsbyteralis: qz ⁊ iste peccat i mrimoniū: qꝺ p ꝑsbyterū mistrāt. Sextū crimē vl si peniteat soleniter. Hugo tñ dicit q imo ei licet nisi sit ei spāl iunctū ꝓtinere. lz veriꝰ ē q qz talis hz lugere nō ꝓuenit ei ꝺbere. 3z. q. z. de bis antig. ⁊ sub regula eccl'ie viuere debēt. ō peni. di. 5. ꝓtrariū ⁊c. ⁊ iudicāt ꝓpone eccl'iastice. ii. q. i. Ad septimū crimē qꝺ addit Hosti. aut monialē. s. accipiat i vxorē ō fcō post ꝓfessionē: qz iuriat mrimonio xpi. z7. q. i. Hi igit ꝓhibent hꝺ ꝓiugiū sociādū: sz nō dirimūt post ꝺctū. de eo q cognouit ꝓsanguineā vxoris trāsmisse. ¶ 3ª ꝑ ē de istis criminibꝰ i gnāli. Quis āt ista crimina ⁊ forte aliq̄ alia ipediāt mrimoᵐ ꝺbēdū. tñ si adolescētes sūt ⁊ timeāt ō icōtinētia eoz: eccl'ia dz eis ꝓcedere lniaz ꝺbēdi. ar. 33. q. z. Antig. ⁊ c. i adolescētia. eꝛ. de eo q cognouit ꝓsan. vxo. Ex lr'is. Pōt aūt dispēsare diocesanꝰ epus. lz dñt q̄dā q sufficit dispēsatio ꝓprij sacerdotis: imo hodie de ꝓsuetudine nō petit dispēsatio. vñ nō ē pctū mortale si ꝺbant tiozē incōtinētie. ar. 33. q. z. in adolescētia. vbi dr q soleniter penitēs si timēs icōtinētiā inuenilē copulaz vxoris elegerit vr rē fecisse venialē. ⁊ i. c. antiq vr dispēsare canon si ꝓtinere nō pōt redeat ad ꝓiugiū. Alia āt opio ē: q ꝺbere vl debitū petere i his casibꝰ vr mortale. qz pctū iobedietie: nec vr dispēsare posse iferioz epo: nisi gs dicat q i canonibꝰ pnialibꝰ simplex curatꝰ dispēsat: qz ille pnie sūt hodie arbitrarie. Nō. n. curatꝰ tenet iniungere septennem pro quolibet mortali. lz illō nō valz. qz duplex ē cā non pnialis: vnꝰ q taxat pniam iponēdā: in isto dispen

sat gcunq; pōt a peccato absoluere: qz tales fm diuersitatē sunt iponēde: alius g ifligit penā z iponit nō dicēs iponē dā: z i ista nō nisi eps dispēsat: z multo min⁹ sin dispēsatione licet. Nec valet ꝯsuetudo nisi ꝯstaret q epi lōgo tpe ꝟ sciētes dissimulassēt q eēt dispēsare. Igit vī peccare mortaliʳ q̄si ꝫ statuta pfuz faciēs: g sine dispēsatione ꝫbit. Nec obstat culpaz videt fecisse venialē: qz verū ē q̄ ad eccliam q̄ nō punit. Et q dī si sit iuuenis itelligēdū cū dispensatiōe epi: nō curati: vt nō de clādesti. despō. vl capli sede vacāte. ar. glo. ne sede vacan. c. z. qz pōt ea i gb⁹ nō ꝑiudicaī epo. Et ē arᵐ q vicari⁹ magri ordis vel puicialis mortui possit absoluere a pena silēty vel dispēsare i ea: lz nō posset dare licētiā loquēdi: qz ea q̄ sūt dignitatis vel ordinis nō transeunt ad vicariū gñalez: lz ea q̄ sūt iurisditiōis q̄ pñt cōmitti ēt illi q ē iferioris ordinis: sicut ē dispēsare z absoluere: trāseūt sicut etiā alia. Naz magr ordinis ꝯmisit puicialigrecie q vbiq; absolueret a pena silēty: lz dare licētiā loquendi nō secū comedēti non posset ipe aly ꝯmittere: vt ipe daret comedētib⁹ secū sicut magr: vñ adheret ossib⁹ suis. Si ēt eēt vicari⁹ gñalis hoīs nisi spāliʳ exꝑmereī nō itelligere tur illud ꝯmitti. de cōuer. i fide. c. i.

p° ꝯ° **Tertius** articlʒ ē ō ipedimētis mrimōy ipediētib⁹: z dirimētib⁹. Ubi sūt. z. ꝺnes. ¶ pᵒ ō vsib⁹ cōib⁹ i gb⁹ notāī. iz. ipedimēta q̄ ipediūt mrimoᵐ ꝫbendū: z cū ꝟ dirimāt mrimōiū postea ꝫctū. Error pſone. supza. di. 30. ꝺditio seruitutis. ifra. di. 36. votū. s. solēne. ifra. di. 38. Cognatio carnalis. infra. di. 40. Spāalis: legalis. ifra. di. 42. Crimē triplex. ifra. di. 35. Cultus disparitas. ifra. di. 39. vis vel metᵒ. supra. di. 29. Ordo sacer. infra. di. 37. Ligamē. qñ cū alia p vba ō pñt: qz tpe gre nullus pōt hre plures vxores. ḡ. di. 33. Honestas. publice honestatis iustitia. infra. di. 41. Si sis affinis. ifra. di. 41. Si forte coire negbis: frigiditate nāli: vl maleficio accītali: ō gb⁹ h. i. z. ca. Hec sociāda vetāt ꝺnubia: iūcta retractāt. suple si p̄cedāt: ñ si supueniāt. ¶ zᵃ ꝫ ē. spāliʳ ō criminib⁹ q̄ dirimūt. Sūt āt tria q̄ dirimūt post ꝫctū. Primū ē cū vxoz machinaī i mortē viri: vt postea ꝫbat cū adultero: vel eᵒ: Ad qō tria regrūtur ad dirimēdū. s. adulteriū: zᵒ actualis occisio: 3° intētio ꝫbēdi i occidēdo. 30. q. i. Si qs viuēte. eī. ō eo q duxit i mrimoniū quam polluit ꝛc. Sup hec significasti veniēs. Scōs casus ē si pstet fidē adultere ō ꝫbēdo cū ea post mortē viri: vl eᵒ: sz sub noie fidei ēt nuda ꝓmissio itelligīt: sz tūc ista duo regrūt. s. pollutio z ꝓmissio. 31. q. i. Relatū. 3°. qñ cū adultera ꝫbit ō facto. Et ꝟ ēt duo regrunt. s. adulteriū: z de facto mrimoniū. eī. e. t. cū hēret. z. c. Ex lra. z. c. Si quis vxorē. Itē regrīt in his duob⁹ casib⁹ q vterq; sciret ipedimētū. ō cōcessiōe pbēd. c. i. Nā altero ignorāte nō dirimīt. vt. eī. e. t. ppoᵐ. z. c. veniēs. eī. ō spon. cū i apostolica. sz nihilominus bersabee fuit vā vxor Dauid: qz nōdū erat ꝟ statutuz

3ª ꝯ° ecclie. ¶ 3ª ꝫ ē. de duob⁹ dubys circa ꝑdicta q̄ ipediūt z dirimūt. Error qdē ipedit z dirimit: qz nihil tā ꝫriū q̄ī error q ipitiā ōtegit. vt dī. ff. ō iur. o. iu. l. Nō p errorē. ¶ Sz ꝟ ē notandū q error duplex nō ipedit vt erroz q̄litaī q̄ credit virginē q̄ corrupta ē z sanā q̄ leprosa est: sed iputet sibi q tale elegit ꝛc. Scōo erroz fortune diuitiaz z nobilitatis: nisi redūdet i errorē pſone: sed erroz pſone sic de iure nāli: ꝺditiōis autē ō iure positiuo z sic posset papa statuere ō erroze corruptiōis vel lepre q dirimeret: z forte expediret ō vgine: qz multi fiūt bigami nolētes q futuri erāt i eccliā magistri: z silʳ ō lepra: qz bñt vxores exosas z fornicanī ꝛc. Sz ñ oz statuere ō erroze q̄litatis corruptiōis pp bigamiā: qz si eccliā idiget poterit cū bigamo dispēsare: vñ ñ pp hoc oz i mā mrimōy nouitatē facer. De lepra āt ignorata videreī rōabile. ¶ zᵐ dubiū ē cū qs ꝫrit cū secūda de fōnescīēte an ei debeat dicere. Et vī ꝺsulēdū ei q ei nō dicat nisi speraret q dimitteret redire ad ꝑmaz. qz si postq; dixerit ei

ipa sciēter cohitauerit ei carnaliʳ prima viuēte: extc ēt illa mortua nō pñt mrimoniū ꝫbere: q possent si illa sp ignorasset: si ēt dicat ei ipa nō teneī ei credere cū sit occultū. Et nihilominᵒ si nō credat postea poterit eē iter eos mrimoniū qō nō posset si ipa ei crediderit z nihilominᵒ p adulteriū ab eo pmiserit se pollui. ¶ Ad argumēta i oppᵐ. ad ꝑmum dōm: q nullus ipedit a mrimonio simpliʳ qn liceat cū aliqua ꝫbeī nisi bēat ipedimētū nāe vt frigidi: vl nisi assūpserit impedimētū volūtarie: vt q vouet soleniter aut ordinē sacrū suscipit: ipedit āt aligs rōnabiliter vt nō possit ꝫbere cū q̄libet sz cū determiata. z ꝟ mō sūt plā mrimoniozuz ipedimēta. ¶ Ad scōz dōm: q illō qō fit a deo imediate sine causis scōis nō pōt ipediri: qō āt ē ab eo coopantibᵒ causis scōis pōt ipediri multiplīr: z sic ē ō mrimonio qō lz a deo sit institutū: complet tñ cooparōe scōaz causarum: ꝑpter quod multipliciter impeditur.

Queritur scōo vtz ipotētia ad actuz mrimony ipediat mrimoᵐ. z vī q nō: qz mrimoᵐ ē pfectuz: dato q nō sequaī actᵒ mrimonialis. ḡ illō q solū ipedit actū nō ipedit mrimoniū. sz ipotētia de qua logmur solū respicit actū. ḡ nō ipedit mrimoniū. ¶ ℙ. sicut ipotētia ipedit actū mrimony: ita volūtas ꝓtinēdi. sz volūtas ꝓtinēdi nō impedit mrimoniū: vt pz i vgine z ioseph. ḡ nec ipotētia. ¶ Lōtra: qz nullus pōt se obligare ad impoſe: sz p mrimoniū obligaī q̄libet ꝺiugū ad reddendū alteri debitū. ḡ q non pñt ōbitū reddere nō pñt se ad mrimoniū obligare. ¶ Ad idē qō dī de frigi. z malefi. c. i. q sic puer q nō pōt reddere ōbitum nō ē aptᵒ mrimonio: sic ipotētes mime apti ad ꝫbēda mrimonia reputanī. ¶ Rᵒ. hic sūt tria videda. ꝑmo ō impotētia ex pte viri q̄ vocaī frigiditas. zᵒ ex pte mulieris q̄ vocaī artatio. 3° ex pte vtriusq; q̄ vocaī maleficium.

p° ꝯ° **Quantū** ad ꝑmū sunt q̄tuor ꝫnes. ¶ Prima. ad eui dētiā sequētiū ē q i potētia coeūdi ē viciuz ai vl corpis vl vtriusq; q̄ gs ipediī aly ſcarnaliʳ cōmisceri. Spēs āt ei⁹ sūt due: qñ alia ē nālis ex cā itrīseca: vt frigiditas i viro: artatio i muliere: defectᵒ etatl i vtroq; añ pubertatē. Alia accītaliʳ ex cā extrīseca: vt castratio z maleficiū. nālis si sit tpalis nō ipedit nisi ad tps i puero: qz ipuberes ꝫbeī ñ pñt: siue vterq; sit ipuber siue alter. 30. q. z. c. i. eī. ō frigi. sedere. frigiditas āt ipedit si sit ppetua. 33. q. i. c. i. z. eī. de frigi. z malefi. c. Laudabilē. Appellatōe āt frigiditatis caliditas z qōcūq; ppetuo actū ipediēs itelligīt. Nō āt si effectū gnātōis tñ ipediat: z ñ actū. vñ vetuli ꝫbere pñt q tñ gnāre non pñt. nec ē ꝟ ināle cū muli nāliʳ sint steriles q tñ actū illū actiue z passiue exercēt. vñ nec pp sterilitatē mulier pcedēt vl ignorata dirimīt: silʳ ex pte viri. ¶ zᵃ z°

ꝯ° cl'o ē ō castratis z spadonib⁹ ō gb⁹ dic lex: q castratᵒ ñ pt ꝫbere: sz spado. glō. p castratos caste natos. p spadōes q ab hoib⁹ fiūt: q̄si spata. aly eᵒ. vñ vī q tales si nāliʳ vl accītaliter ipediūt nō solū ab effectu: sz ēt ab actu gnātōis si p cedat ipedit ꝫbēdū z dirimit post ꝫctū. Si āt ñ ipedit actū sz effectū tñ: vt i gbusdā quoz virga erigīt z semē lz ituli dū emittīt: valz mrimoniū. Lōcupīa. n. spadonis vgine deflorauit. eccle. zo. Si āt vga tēdīt: sz semē nō emittīt: deflorat: qdē pt nec pt tñ mrimᵐ ꝫbere ꝫz quosdā. 32. q. 7. Dis q: nec ꝫbīt affinitas: sz qñ sectio segī mrimoniū z pcedit cōsumationē dicit gdā q soluit: qz magl mortī carnalib⁹ actibus q̄ monachus. aly ꝫ. sz de ꝟ dictū ē ꝺ. 27. di. Itē q non pt seminare i loco ōbito: nō pt ꝫbere: q̄uis reliq; z deflorare possit: qz ipotētia coeūdi absolute ē qñ gs ñ pt carnalez copulā exercere. ñ reputaī āt i iure carnalis copla subsecuta: nisi sit ꝺsumata p seminationē ordinariaz. eī. de spon. c. vlti. Unde ille qui omnem humorem etiam vrine emittebat per partes posteriorem lz rigore membri defloresset:

nō potuit ꝺbere. ¶ 3ª ꝓ ē ō sciētibꝫ ꝫ ipedimētū. vbi ē sciē
dū: ꝙ ille g sciuit i se vel i alio impotētiā nō pōt iuito alio
discedere pp tale ipedimētū. de eo g duxit i ma. quam pol
luit. c. i. 7. c. Illa. Imputet āt sibi g talē elegit. C. ō spō. l. vl.
Sero ei accusat mores quos ducēdo talē psonā i mrimoꝝ
cōprobauit. ff. de adul. Si vxor i fi. alꝫ āt possꝫ: puta si icō
tinēter viueret aut alꝫ inhoneste: vl vir male eā tractaret
vel mlier ei venenū paraſſet: nō ꝑpter hoc tñ sepenā quo
ad viculū qō vere fuit ex quo vterqꝫ simplr ꝺsensit: ſꝫ quo
ad cohabitationē: nec hoc ēt nisi i casu: nisi alꝫ posſēt separi:
qꝛ ex quo fuit vex mrimoniū nisi ob fornicationē vel timo
rem mortis vel religionē qñ nō fuit ꝺsūmatū: 7 hoc forte
liceret suscipe sacros ordines ipotēti cognoscere dū tñ ꝓui
deret mulieri in necessarys. Si āt ignorauit ēt i seipo: vt si
vir credebat nō se ipotētē vel mulier nō se artā: qñ ꝓpēde
rint pñt ēt ꝓpriā ipotētiā allegare ꝫ sec9 i fuitute quā fu9
ad dirimēdū mrimoꝝ nūqꝫ pt allegare. ¶ 4ª ꝓ ē ꝙ qñ se
parāt ꝑpter frigiditatē viri: vxori daī lnia ꝺbendi: viro in
terdicit si ē ipotēs simplr. si āt ē ipotēs respcū isti9 tñ. qꝛ
fixta est vgo. si āt eēt corrupta posset eā cogscere lniandū
est cū corrupta 7 nō simplr ē ꝓhibēdū: qꝛ nō se ꝺz effectus
extēdere vltra cām. Si g nō ē ipotēs nisi ad istā 7 potens
ad illā: cū illa ñ ꝺz ꝓhiberi. sicut nec cū nlla si eēt potēs ad
oēm. Si āt ē ipotēs ad oēz sine spe ꝓiugy manere ꝺz. Dico
āt ipotētē nō solū g nō pt seminare: ſꝫ ēt g nō pt seminare
i loco debito: sed solū exordinarie polluere: qꝛ non pt clau
stra reserare: qꝛ illō ē ipole de iure: 7 quia illicitum 7 cōtra
naturam nullo modo faciendum.

Quantū ad zm de artatōe mulieris sūt .3. ꝑnes. ¶ ꝑª
ō opīoue quorūdā iuriſtaꝝ: ꝙ si pt ei subue
niri p icisionē sine piculo corporali vl p assiduū vsū cū ho
mine nō ipedit. ex. de fri. c. Ex lris. ita ꝙ si separata a ꝓ 7 co
pulata scōo p vsū ei9 fiat apta ꝑmo: reddit ei: si nō qꝛ ñ. sūt
ꝓsimilis cōplexiōis: nō. ex. c. Fnitatis. sed vltra tertiā vicē
nō ē reddēda ꝓ: qꝛ post ꝑmā sniaꝫ nō sūt ferēde nisi due: cū
nō liceat tertio ꝓnocare. z. q. 6. Si gs i q̄cūqꝫ. Dñt ēt gdā
ꝙ nō pt mulier cogi ad icisionē pp pic'lm. 33. q. 7. Oō ꝓpo
suisti. vñ dñt ꝙ nō ē mrimoniū q̄diu sic iepta ē. sed regrit
nouus cōsensus vel cōtinuatio ꝑmi post icisionē vl vsū se
quētis viri. sed si nō fuit mrimoniū: vr mixt q̄re reddit ꝓ:
cū zm tenuerit. si āt fuit vex mrimoꝝ ñ potuit nubere z°.
vñ dōm ꝙ aliō ē ō icisiōe: aliō de vsu. mrimoniū. n. nō ipe
dit nisi pp ipotētiā ꝓpetuā. si āt mlier nō pt fieri apta huic
viro p vsū eius: ſꝫ solū p vsū alterius: iudicat ꝓpetuū ipedi
mētū: qꝛ dūrāte ꝑmo nō licꝫ sibi vti altero. 7 tūc ꝺbēdo cū
scōo deberet manere cū eo: si nlla alio mō poterat fieri ap
ta ꝑmo viro. ſꝫ si p icisionē potuit fieri apta ꝑmo 7 nō vlti
mo. adhuc ē ꝓpetuū ipedimētū: q̄re nō cogit. ¶ 2ª ꝓ ē de
opione ꝺrīa q̄ vr verior: ꝙ si pt ei subueniri sine pic'lo p ei
sionē ꝙ cognoscat ab isto ꝙ siue velit siue nō: ē ipedimētū
tpale nec dirimit: qꝛ si bodie nō vult cras pōt velle. vñ vo
lūtas q̄ ñ ē ꝓpetua: nō facit ꝓpetuū ipedimētū. sil'r si p vsū
isti9 bois ō quo q̄rit pt fieri cogscibilis: tpale ē nec dirimit
Si vo nec p icisionē nec p vsū isti9 pt fieri cognoscibilis ab
isto: q̄uis p vsū alteri9 possit fieri cognoscibil' isti: nō ē sepa
rāda nec reddēda: ēt si p aliū fuerit illi aptata. qꝛ q̄diu est
iūcta nō pt ali9 ea vti. 7 sic illō remediū ē ipole de iure diui
no 7 positiuo: qꝛ eēt adulteriū vl fornicatio. vñ si ꝑm mrimo
niū tenuit: scōz fuit adulteriū: si p̄m fuit nullū scōz fuit vali
dū. 7 sic nō ē p reddēda. ¶ 3ª ꝓ ē ō effcū h9 ipedimēti. Ubi
sciēdū ē ꝙ qñ ꝓpter artationē separāt: si sic ē arta ꝙ a nllo
ē cognoscibilis: ipa manere ꝺz sine spe ꝓiugy: viro ſꝫ ad vo
ta alia ꝺuolare. qñ vo sic ē arta ꝙ ſꝫ nō sit cognoscibilis ab
isto sene: ē tñ cognoscibilis ab alio iuuene 7 potēte: licētian
da ē ad aliū. Et ꝺr icognoscibil' qñ nō pt itra eā nāl'r semīa
ri: ſꝫ possit exordinarie pollui. Absit. n. ꝓpter tales turpitu
dines mrimoꝝ ꝺcedi: qñ honesta 7 nālis cōmixtio ē ipolis:
qñ vo separata aly cōmixta est 7 ab illo cognita mrimonial'r
vl fornicarie si ē silis ꝺditōis: qꝛ eccl'ia tūc fuit decepta: qꝛ
visile est ꝙ p lōgum vsū fuisset sic aptata: tūc reddēda ē ꝑ
mo: qꝛ fuit ipedimētū tpale. Sz qñ sūt diuerse ꝺditōis: vt
qꝛ ꝑm9 ē senex 7 frigid9: z9 iuuenis 7 calidus: nō ē ei redden
da pp oppositā rōnē: q̄uis sit dubitatio ō hoc vsu. Nā si nō
est aptāda p vsū alteri9: qꝛ eēt fornicatio: mltomin9 p vsuꝫ
isti9 g nō pt pficere: qꝛ ē pctū grauī9 exordiaria pollutio: vt
pote ꝺ nāz. Et ad ꝫ pt dici ꝙ q̄uis ñ possit pficere claustra
pudoris totaliter frangendo: potest tamen seminando.

Quantū ad zm arti. de maleficio sūt tres ꝑnes. ¶ ꝑª ꝑª 2°
ꝺclo ēō ptāte maleficiādi. vbi notandū ē ꝙ
diaboli9 pōt ipedire hoiez ō ꝓmittēte mltiplr. Dz. n. ex hoc
ꝙ ē spūs ptāte sup creaturā corporalē ad motū localē ꝓhi
bēdū vel faciēdū. vñ pt corpa ipedire ne sibi ēt mutuo ap
propiquēt: vel directe vel idirecte iterponēdo se iter eos i
corpe assūpto: sicut accidit spōso g despōsauerat idolū et ni
bilomin9 ꝺxit cū q̄dā iuuēcula: nec potuit eā cognoscer ꝓp
hoc. z°° pt hoiem iflāmare ad actū illū vl refrigerare ab
actu illo: adhibendo occulte vtutes rex q̄s optie nouit ad
ꝫ validas. 3° turbādo imaginatōez 7 extimatōez q̄ reddit
mulierē exosā: qꝛ pt imaginatōez ipmere. 4° ꝓhibendo
directe rigorē mēbꝛi sicut 7 motū localē cuiuscūqꝫ organi.
5° ꝓhibēdo imissionē spūum ad mēbꝛa i gb9 ē vtus moti
ua q̄si itercludēdo vias semis ne ad vasa gnonis descēdat
vel ne ab eis recedat vel ne excidat: vel ne emittat 7 mul
tis alys modis. Cū āt faciūt mulieres sortilegia cū fabis et
gallox testiculis: nō ē credēdū ꝙ vtute illax rex vir impo
tēs reddat: sed occulta virtute demonū illudēte sortiarys
p illa ceremonialia. Plus āt ꝓmittit ꝺs sup būc actū p quē ꝑm
pctū trāsfūdit q̄ sup alios būanos: sic 7 sup ꝓpētes g magl
icantatōib9 defuiūt q̄ alia aialia. Exēplū āt ō iflāmando
ad illū actū. hr i vita Basily de vgine q̄ fuū parētū cōcupi
uit. Et refrigerādo de illo g idolū despōsauit 7 spōsā cogno
scere nō potuit. Idē ēt est de muliere: qꝛ pt imaginationez
ei9 sic ōmētare vt exosū bēat vix ꝙ p toto mūdo nō ꝑmit
terꝫ se cognosci. Itē p motū localē corpe iterposito vl vase
obstructo: pt demō p maleficiū ipedire mulieré ꝫ vix plu
ribus modis. iō vir sepi9 maleficiat q̄ mulier. 7 magl ꝑmit
tit de9 i pctōres demones seuire q̄ i iustos. vñ angelus di
xit Thobie. In illos g libidini vacāt 7c. accepit demoniuꝫ
ptātē: ꝫ aliq̄n i iustos sic i Job. pp qō debēt facere cōfessio
nē 7 bꝫ. ne ferro manēte i vulnere frustra sit malagma ap
ponere. ¶ z ꝓ ē qñ p maleficiū mrimoniū dirimat. Et g, z ꝓ 2°
dē si ē ꝓpetuū: alꝫ nō. Sz iudicat post triēniū ꝓpetuū: non
gn a ꝺo possꝫ dirimi: qꝛ i ꝫ apparuit filio dei vt dēstruat opa
diaboli: vl ope diaboli g sanat ex hoc ꝙ torq̄re cessat: vt pꝫ
i legen. sci Bar. ſꝫ qꝛ ñ possꝫ tolli ope būano: qꝛ ñ ē ptās sup
terraꝫ 7c. imo nec sup celū post deū q̄ lucifero i nālibus va
leat ꝓparari: nec semp exorcismi liberant: qñq̄ gdē ꝑp pec
catū: qñq̄ āt pp bonuꝫ bois cui nō expedit nubere. vñ nec
paulū tertio rogātē ꝺ āgelū sathane dñs exaudiuit. ſꝫ quo
ad sepationē ē dria iter frigidū 7 maleficiatū regulariter:
qꝛ frigidus nullā pt cognoscere. vñ manet sine spe cōiugy:
sed mulieri daī lnia nubēdi vl exꝺ: si ipa sit arta 7 vir potēs.
In maleficiatis āt daī vtriq̄: ſꝫ i casu pt eē exꝺ. s. ꝙ aliꝫ est
frigid9 7 ipotēs ad vnā. puta: vgini: ꝙ ē potēs ad aliā. 7 tūc
nullo mō ꝺz aly deflorāda exponi. sed daī lnia mulieri nu
bēdi viro 7 ꝺbēdi cū corrupta ꝑm quosdā: 7 exꝺ: si mlier est
sic arta ꝙ potest cognosci a iuuene: ſꝫ nō a sene: aly dissimi
li nubere pt cū separāt. exꝺ: qñq̄ aliꝫ maleficiat ad oēz mu
lierē: 7 tūc nulli iūgi pt. si āt ꝺxerit ad ꝑmaꝫ redire ꝺz si po
tens ē. vñ ad sciēdū si ē potēs semp sibi mutuo tenēt debi
tū reddere q̄tūcūqꝫ mrimoniū ꝺxerint. ¶ 4ª 2° ē de pba
batiōe. vbi sciēdū ē ꝙ si velit cōmanere veri ꝓiuges sūt sic

Maria ⁊ ioseph. Si ãt ãbo ꝓclamãt ⁊ cuidẽtissimis signis ipotẽtia ꝓbari põt nõ expectãt triẽniũ ſz ſtati ſeparãt. Si aũt nõ ſit cuidẽs oz ꝙ ꝓ triẽniũ cõmozati iurent ãbo: vir q dẽ ꝙ ſtudioſã operã dedit bona fide ſine fraude ꝙ eaz cognoſceret ⁊ nõ potuit pficere. mulier aũt ꝙ per eã ñ ſtetit. nec fraudẽ adhibuit gn vir eam cognoſceret ſed non fecit Sacrtales autem iurabũt ꝙ credũt eos verũ iuraſſe. ex de purga. ca. c. Inter ſollicitudies. De triẽnio iſto: auc. ō nupti is. §. per accuſationẽ. Et iterdicitur mrimo^m ipotenti: cõcedit potẽti ſi ſit ipotentia ad oẽm. xx. q. i. Regiſti. ex de frigi. ⁊ malef. Fraternitatis. Si ãt mulier dicit ꝙ vir ñ ꝓt eaz cognoſcere ⁊ vir aſſẽſit ꝙ imo ſtãdũ ẽ viro: qz caput ẽ muli eris. 4. li. ſen. di. 34. c. i. i fi. xx. q. i. Si gs accepit. niſi mulier ꝓbz ꝛriũ ꝑ aſpectũ corꝑis. ex ō ſpõ. ipubex. Cõtiebaſ. ex. ō ꝓbatiõib^9. ꝓpoſuiſti. Eõ ſi vir dicat ſe nõ poſſe cognoſcere ⁊ ipa aſſerat ꝛriũ: viro ñ ꝓbãte ipa abſoluit. C. ō edẽdo. l. Qui accuſare. Sz vr qñ ipe allegat ipotẽtiã mulieris ꝙ ipa teneaſ oſtendere ſe iſpiciẽdã. gcũ qz. n. aſſerit ipgnationẽ vir vl mlier vẽter iſpici ⁊ cuſtodiri oz. ff. ō vẽ. iſpi. l. i. i ꝑn. fiẽ argẽtari^9 et ꝛ ſe rões edere oz: ⁊ tũc ẽ ꝑ mliere q̃ ſciens ſe corꝛuptã q̃rit ꝓliũ diuertẽdi a viro ipotẽte. Et gdẽ ſi vir ꝓſẽtiret facile eẽt: qz cũ ſeptima manu ſe purgarẽt: ſz marito iuito ꝓ iſpectõez ſui corꝑis nõ ꝓt obtiere cũ ſit corꝛupta: ſz exquo petit ſepari: vr ꝙ vir ẽ ipotẽtia allegaſ ſe oñdere teneaſ. Si dicaſ ꝙ ſp ꝛz ius cõe actori vel accuſatori incũbit on^9 ꝓbãdi alio negãte. Dõm ꝙ i cã diuorty vir ⁊ mulier ad paria iudicãſ. vñ ſic vir allegãs mulierẽ artã auditur petẽs eã iſpici. ſic e ꝛ: mlier allegãs viz eunuchatũ auditur petẽs aſpectũ corꝑis. Et idẽ ẽt ſi dicat ipotẽtiã ei^9 reſpcũ ei^9 poſſe ꝓbari. ¶ Ad argumẽta i oppo^m. Ad ꝓmũ dõm ꝙ impotẽtia perpetua non ſolũ impedit actũ ſed obligatõez in qua conſiſtit eẽntialiter mrimoniũ ſm quoſdã: qz nlls ꝓt trãſferre i aliũ illõ qõ nõ bz nec dre ꝓt. ¶ Ad z^m eodez modo eſt dõm ꝙ volũtas continendi impedit ſolũ actum ⁊ non obligationẽ: impotentia vero ipedit vtrunqz.

¶ Eodẽ iure vtiſ vir ⁊ mulier. Di. XXXV. a

HOc ẽt notãdũ ẽ ꝙ cum dñs ꝓcedat vꝛorẽ dimitti cã fornicatõis viro: eadẽ lnia ñ tolliſ femis. Vñ Hiero. Precepit dñs vꝛorẽ ñ dimitti excepta cã fornicatõis ⁊ ſi dimiſſa fuerit: manere inuptã. Quicqd viris ꝑcipiſ: hoc ꝓſequẽter redũdat ad femias. Non. n. adultera vꝛõ dimittẽda ẽ: ⁊ vir mech^9 tenẽd^9. Itẽ. Apõstolus q̃ õ nõ licz femis: eq̃ nõ licz viris: ⁊ eadẽ ser nit^9 pari ꝓditõe cẽſeſ. Ex bis oñdit ꝙ mlier ꝑt ſup fornicatõe viz ꝓuenire: vt vir mlierẽ. Vñ Inno. papa. Xpiana religio adlteriũ i vtroqz ſexu pari rõne ꝓdẽnat: ſz viros ſuos mlieres nõ facile õ adlterio accuſãt: viri ãt liberi^9 vꝛões ſuas adulteras apõ ſacerdotes õferre ꝓſueuerũt. ⁊ iõ mlierib^9. pdito eaz crimĩe negaſ coio: viroz ãt latẽte cõmiſſo: non facile quiſqz ex ſuſpitõib^9 arceſ: q tñ ſubmouebit: ſi ei^9 flagitiũ detegaſ.

¶ Qz fornicariã nequit dimittere vir niſi ipe expers fuerit ⁊ econuerſo. b

J vero q̃rit an adulter adlterã poſſit dimittere cã fornicatõis ſ Dicim^9 qz neqt adultera vꝛor dimitti a viro: niſi ⁊ ipſe exꝑs fornicatõis exiſtat ⁊ ecõuerſo. Vñ augu. Nihil iniqui^9 ẽ q̃z cã fornicatõis dimittere vꝛorẽ: ſi ⁊ ipe ꝓuiciſ fornicari. Occurrit. n. illõ: In quo alterꝫ iudicas te ipm cõdẽnas. Quapp qſquis fornicatõis cã vult abĳcere vꝛorẽ: prior oz eẽ a fornicatõe purgat^9: qõ ſil r ⁊ õ femia dixeri. Idẽ. Indignãtur mariti ſi audiãt adulteros viros pẽdere ſimiles adulteris femis penas: cũ tãto grauĩ^9 eos puniri oporꝛtuerit q̃to magis ad eos ptinet ⁊ virtute vicere: et exẽplo regere feminas. Ex bis apparet ꝙ adulter adulteraz dimittere non valet: ⁊ econuerſo.

¶ Qz poſſunt reconciliari qui ſeparantur cauſa fornicationis. c

Jquis aũt fornicatiõis exꝑs fornicariaz dimiſerit: alĳ copulari nõ ꝓt: ſz ꝓtinere oz vel ad dimiſſã redire: ſic et de femia. ſ

Vñ ⁊ apoſtolus. His qui mrimonio iũcti ſũt: ꝑcipio ñ ego ſz dñs vꝛorẽ a viro nõ diſcedere: ꝙ ſi diſceſſerit maneat inupta aut viro ſuo recõciliet: ⁊ õ viro addit. Et vir vꝛorẽ nõ dimittat. Sed ãbro. ait. Jdeo nõ ſubdit de viro ſic õ muliere: qz licet viro aliã ducere. Sed hoc a falſarii s i ãbro. lib. poſitũ creditſ. Supplẽdũ. n. ẽ in viro quod de vꝛore premiſſit. Apte dicit aug. ſic Quare nõ addit de muliere qõ ꝓmiſit õ viro: niſi ꝙ ſimilẽ formã vult itelligi: vt ſi dimiſerit ꝙ cã fornicatiõis permittiſ: maneat ſine vꝛore aut recõciliet vꝛori. Idez. Si nec nubere illi cõcediſ: vino viro a quo receſſit: nec huic alteraz ducere viua vꝛore quã dimiſit: multomin^9 fas eſt: illicita cũ quibuſlibz ſtupra cõmittere. Idẽ: Ut nõ facile dimittaſ vꝛor dñs ſolũ fornicationis cãm excepit: ceteras vero vniuerſas moleſtias ſi q̃ extiterit iubet ꝙ fide cõiugali ⁊ ꝓ caſtitate fortiter ſuſtineri: ⁊ mechuz dixit qui a viro ſolutã duxit. Ex bis oñdit ꝙ ſi cã fornicationis fit ſepatio: ñ põt vir vl mulier i aliã tranſire copulã. Põt ãt reconciliari ⁊ cohabitare ſicut prius: ſi dimiſſũ alter reuocare voluerit.

¶ Que predictis videſ obuiare. d

Jcit tñ Joãnes chriſoſt. ſicut crudelis ⁊ iniquus ẽ qui caſtã dimittit: ſic fatuus ẽ ⁊ iniqu^9 qui retiet meretricẽ. Patron^9. n. turpitudis eſt qui celat crimẽ vꝛoris. Item Hiero. Cũ mulier vnã carnẽ i aliã diſerit: ⁊ ſe fornicatõe a marito ſepauerit: non oz teneri: ne virũ quoqz ſub maledicto faciat: dicẽte ſcriptura. Qui tenet adulterã ſtult^9 ẽ ⁊ iſipiẽs. Idẽ ad Amãdũ pſbyterũ ſcribẽs de q̃dã q̃ viro ſuo viuẽte alĳ nupſerat: ſic ait. Rẽ nouã loquor imo ñ nouã ſz veterẽ: q̃ veteris teſtamẽti auctate cõfirmaſ. Si relinq̃rit ſecundum virum mulier ⁊ recõciliari voluerit prioꝛin põt.

¶ Determinatio.

Sed hec oīa intelligēda sūt ō illa q̄ ab adu
f terio redire noluit: nec p̄ pniaz pctm̄ del
lere. Q̄ō si vir sciēter patit: ꝓsētire vide
tur. Si. n. i adulterio ꝑseuerare elegit: patron⁹
turpitudis z leōcinij re⁹ marit⁹ hēbit: nisi eā adl'
terij reā faceī voluerit. Si āt a pctō recesserit z
p̄ pniaz illō purgauerit: poterit viro recōciliari.
Ūñ ang. Quid tibi duxī vī vt post adulteriū re
cōcilier ꝓiūx: si fides: assit nō erit duxī. Cur ei ad
huc deputam⁹ adl'teros quos credim⁹ pnia eē
sanatos. Idez. Nō erit turpis nec difficilis etiā
post patrata z purgata adlteria recōciliatio cō
iugij: vbi p̄ claues regni celoz ñ dubitaī fieri re
missio pctōz: ñ vt post viri diuortiū adltera re
uoceī sed vt post xp̄i consortiuz adultera nō vo
cetur. Itē. Greg⁹. Debet recipe peccatricē que
pniaz egit ꝙ nō sepe. Itē hermes. Si vir scierit
vxorē suā deliquisse z nō egerit pniaz mulier: si
pmanet in fornicatiōe sua z vir viuit cū illa: vir
reus erit z particeps pcti ei⁹. Q̄z si mulier dimis
sa egerit pniaz z voluerit ad virū reuerti: debet
recipe peccatricem que pniam egit: sed nō sepe.

¶ De illis qui se añ polluerūt p̄ adulterium.

f Q̄ldā etiā q̄rī an valeat duci in cōiugiū q̄
s prī⁹ ē polluta p̄ adlteriū: De hoc leo pa
pa ait. Null⁹ ducat i mīmoniū quā prī⁹
polluit adlterio. Itē. Relatū ē auribus sctōz sa
cerdotū q̄ndā alteri⁹ vxorē stupro violasse z in
sup meche iuramētū dedisse: q̄ post legitimi ma
riti mōtē si supuiueret: duceret eā i vxorē: q̄ō fa
ctū ē. Tale ergo cōnubiū ꝓhibem⁹ z anathema
tizam⁹. His alijsq̄ auctoritatib⁹ uetāt i cōiugiū
copl'ari q̄ se prī⁹ adl'terio maculauerūt. Sz ecō
tra. Aug. ostendit dicens. Deniq̄ mortuo eo
cū quo fuit uex cōiugiū: fieri pōt ꝓiugiū cū q̄ p̄
cessit adlteriū. Idē. Posse fieri sane licitas nu
ptias ex ꝑsōis illicite ꝓiūctis hōesto placito sꝫ
sequēte māifestū ē. ¶ Determinatio. g

Sed hec vltia auctas ō cōcubinis loq̄t:
s phibēs cōcubias posse trāsire ad bone
stū placitū nuptiax: si castitatē z fidē ꝑua
revelit. Pria vero auctas aug. ō ill'ait: q̄ ō pec
cato penituerūt z nihil i mōtē uiri machiati sūt:
nec viuēte viro fidē adltere ōdit mech⁹: q̄ eā i
ꝓiugio ducerz si spuiuerz: Qui uero hec faciūt
alijs p̄missis auctitatib⁹ phibēt copulari. Q̄ō. I

Jrca di. 35. querunt duo. Primo vtrū
pp adulteriū vnus cōiugū possit
aliū dimittere. z⁰ supposito q̄ sic vtx lice
at celebrato diuortio cū alio vel alia ꝫ̄here
¶ Primo q̄rit vtx ex cā fornicatiōis li
ceat ꝓiugē dimittere. Et vī q̄ nō: q̄ quos
deus ꝓiunxit hō nō sepet: sz adulterās ñ fu
it min⁹ a deo ꝓiūct⁹ q̄z cast⁹. g nō ē magis sepandus. ¶ Lō
tra. g tenet adulterā stultus z īscipiēs ē. ¶ Rño. h sūt. 5. vi
dēda. p̄ō ptāte dimittēdi. z⁰ de ipossibilitate. 3⁰ ō nectā
te. 4⁰ ō auctate. 5⁰ de eq̄litate vel paritate.

Quantū ad p̄m de ptāte dimittēdi vxorē pp fornica
tionē sūt. 4. ꝓnes. ¶ p̄ª ꝓ ē de fornicatōe car p̄ª ꝓ
nali nāli: q̄z ēt mīmonio ꝓsūmato lz viro dimittere vxorē
ex cā fornicatiōis carnal': vt oīa iura clamāt ēt iuī poli: ad
correptionē ei⁹ vl' vitādā ifamiā z plis icertitudinē: ēt si iu
rauerit ñ dimittere vl' ñ accusare. ō iureiuī. Quēadmodū:
q̄z vt alibi dī frāgēti fidē fides frāgat eidē: z B ō fornicati
one carnali. lz g̃ ñ liuore vidicte sīc nec iudex iuste qō iustū
ē exequēs. vl' amore pecunie vt lucreī dotē: sz zelo iustitie
ne delictū remaneat ipunitū: z sīc alibi dī vt vnius pena sit
met⁹ ml'toz: sīc pp B repudiata ē regia vasti ne ei⁹ exēplo ce
teī vxores ꝓtenerēt maritos suos. hester p̄. ¶ zª ꝓ ē q̄ idē ē zª ꝓ
ō spūali. Et rō bª ē: q̄z ista ē ꝫ bonū plis put finis ei⁹ ē cult⁹
di: z ē ꝫ bonū sacri z ꝓiūctionē aīoz sīc alia ꝫ cōiūctionē
corporū. Itē itelligēm ē ō spūali fornicatiōe: vt si icidat i he
resiz iudaysmū vl' gētilitatis errorē. 28. q. i. Idolatria. ex̄ ō
diuoz. Quesiuit: sz pp carnalē sel' ꝓmissā. Propter spūalem
āt ñ: si se velit corrigere. Et ē arm ad mīmom spūale: q̄ pp
ñ ōpōit pp heresiz vl' ydolatriā si resipiscat nec ptinacia ad
iūgat. ¶ 3ª ꝓ ē q̄ idē ē ō fornicatiōe īnāli: q̄z pp hāc venit 3ª ꝓ
ira dei i filios diffidētie. ō vita z bone. Ne cle. z auc. Ut nō
luxuī. ꝫ nāz coll'. 6. B igit extēdit ad viciū sodomiticū z pol
lutionē exordinariā cū alio vl' cū alia cōmissā. Et idē dūt q
dā ō oī pctō ꝫ nāz. ar. 32. q. 3. Meretrices. vbi dī q̄ nomīe
mechie ois illicit⁹ ꝓcubit⁹ atq̄ illox mēbox nō legitim⁹
vsus itelligi dz. tñ si alter agat cū altero i mēbro īnāli vel
posteriori: vl' polluit se ꝑpis māib⁹: notat glo. q̄ ñ pñt pp B
se dimittere. 32. q. 7. Oēs trāsactiōes. maxie si vellet se cor
rigerī: q̄z pl⁹ offēdit q̄ ptātē sui cōpozis trāsferī i aliū q̄ q alī
abutit ñ i aliū trāsferēdo. tñ q̄z mechia simplr est cā diuoz
ty sufficiēs: cū sit eq̄lr: imo grauioz mechia i oī pctō ꝫ nām
q̄ i adlterio ꝓprie dicto: iō id istricte ē idē effect⁹. ¶ 4ª ꝓ ē 4ª ꝓ
ō suspiciōe: q̄z B ēt extēdit ad fornicatiōis suspicionē violē
tā: vt si fuit solus cū sola: nudus cū nuda i eodē lecto iacēs
loco z hora secretis z ad B cōmodis. 32. q. i. Dixit dñs i euā
geliū. v. vbicūq̄. ex̄ ō p̄sūp. Lris tue fra termiatis.

Quantum ad zᵐ articlz. s. ō ipolitate sūt. 7. ꝓnes ꝫz
7. casus i gb⁹ vxor ñ pōt dimitti pp forni
cationē. ¶ Primus si z ipe fornicatus sit: q̄z pia ōlicta mu p̄ª ꝓ
tua cōpēsatiōe tollūt. ff. so. ma. l. viro atq̄ vxore. 32. q. 5. p
totū. ex̄ ō diuoz. signi. Et i ista. 35. di. c. z. si ēt vir fornicatus
ē occulte illa māifeste: ñ pt eā sine pctō dimittere nec accu
sare: q̄z mulieri nō deficit ius excipiendi: sz ꝓbatio. ff. ō te
sta. tutel. l. duo sūt tity. vñ idistricte dī. di. 32. q. 7. p totū: q̄
neuter pt aliū dimittere vl' accusare si z ipe fornicat⁹ ē. p
baī B ō regl'arib⁹. c. venies z de ꝓuer. ꝓiug. c. vlt. Sz notā
dū ē q̄ bñ fit cōpēsatio nālis ad īnālem: q̄z eiusdē gnis sūt:
sz nō corporalis ad spūalē: sz e ꝫ. Nemo. n. cogēdus ē i picu
lū aie sue coīcare ifideli: sed nec ꝓhibēdus ē ius suū ab infi
deli repetere vl' excoīcato: q̄uis simplr debitū negādū: q̄z
vxor pticipādo cū viro nō icurrit. vñ adulter pt repellere
hereticū nō e ꝫ: q̄z bereī ē grauior fornicatio. ¶ Notādū ē
ēt q̄ sicut alibi dī vltia moza nocet: z illa ē q̄ trahit ad se
piculū. z ide ē q̄ vtroq̄ fornicante ille q̄ corrigit bz ius di
mittēdi icorrigibilē vel icorrectū: z nō e ꝫ. q̄z iā ñ sūt paria
delicta correctū z nō correctū: cū vnū adhuc sit delictū et
aliō desierit eē delictū. Si āt vterq̄ sit correct⁹. tūc sīc dīc
lex pacta nouissima sūt ꝑuāda. vñ sīc actor cui vltio re⁹ feī
pactū de petēdo ꝫ pactū de nō petēdo factū prius: replica
re pt ō vltio pacto: z si rursus faciat pactū ꝫriū sp vltimū
ꝑuādū ē: ita vī q̄ q̄ postq̄ fornicat⁹ est ius pdit: qō recupat
alio posteri⁹ fornicāte: z sic spalternādo q̄ posteri⁹ fornica

tur pdit ius qō hēbat ōbitū negādi ꝛ dimittēdi. Qui ḡ fornicādo pri⁹ ius petēdi perdiderat ipz ꝛcuperat alio postea fornicāte: qz iste ius excipiēdi perdit ꝛ illo petēte iura mri monialia si excipiat ō fornicatiōe pria: ali⁹ replicabit ō posteriore: ꝛ sic ſper vltio fornicās succūbit saltē añ sniaz ec clesie: Ubi āt mulier ē ignara vel oppſſa excusaf: qz adulteriū dolū respicit. ¶ 2⁹ casus ē ꝑpter crimen lenocinij si ipemet vir eā pstituit. ex ō eo g cog. ꝓsan. vxo. sue. Discretionē. vñ exceptio lenocinij repellit accusātē añ nomen accusate sit ꝛceptū iter reos. ff. so. ma. l. cū mlier: als vterq; puniref. ff. ō adulterys. l. z. §. si publico. Rō h⁹ ē: qz lenocinū ñ min⁹ crimñ ē q adulteriū. ō ritu nup. Pala: imo pei⁹ Et idē si sciuit ꝛ nō phibuit cū potuit. Jdē. n. ē sciētē nō phibere cū possit ōlictū iferioris: ꝛ iperare. sec⁹ āt si idirecte occasionē ei dedisset expellēdo eā vel necessaria negando: qz ñ ē ignoscē⁹ ei q̄ ptextu paupertatis turpissimā vitā elegit dcā. l. Pala. nisi eā expellēdo ꝑ itēdisset ꝛ voluisset. de diuoꝛ. c. ex lris. ¶ 3⁹ casus ē si pbabilr credēs ꝑpter lōgā abscētiā virū mortuū aly nupserit: nisi sciēter cognita fuerit a scōo postq̄ pri⁹ venit. 32. q. 2. Lū p bellicā. Rō h⁹ ē qz diuoꝛtiū dolū regrit. C. ō diuoꝛ. l. Uxoꝛ. ¶ 4⁹ casus ē si cognita fuerit latēter ab extraneo sub spē viri. 34. q. 3. Inlectuz mariti. supra di. 30. c. i. vbi hodie ēt excusaref. ꝛc. sic excusaf ō Lia Jacob: ñ sic āt olipias anathanabo ꝛ ēt paulina amādo: qz sub spē dei nō viri: sz forte excusāf ibi volūtate viroꝛ. ¶ 5⁹ casus ē si fuerit vi oppſſa. 32. q. 2. ꝓposito. qō itelligo de vi absoluta. Nā si metu: ꝓcepto parētū vel īstātia ꝓsāguineoꝛ vel alia ꝓsimili cā fornicef cū aliquo ēt ꝓbēdo cū illo de facto nō excusaref. 32. q. 7. Oēs canones. Uñ nō excusāf michol ꝛ filia ꝓtolomei. i. Machab. xi. ꝛ vxoꝛ sansonis. Judituꝫ. 15. ¶ 6⁹ casus qñ recōciliauit eā sciēter ꝛ spōte eā cognoscēdo. Nā si ignorāter: aut coactus per ecclesiā sec⁹. 33. q. i. c. 2. ꝛ. 3. C. de adulterys. l. Crimen adultery marituz retētā ī mrimonio vxorē inferre ñ posse. nō tñ recōciliat q nō statim expellit cū nō possit auctate ppria. Et idē si ignorāter: qz nihil tā ꝓriū consensui q̄ erroꝛ q iperitiā ōtegit: nec ignorās ꝑsumit ius suū gtare: qz nō ꝓsētiūt q errāt ꝛ nemo ī necessitatib⁹ libal existit: non tñ tenef reddere debitū ex quo cert⁹ ē ō iure suo ꝛc. ¶ 7⁹ casus ē qñ fm legem suā ifidelitate repudiata adulteeata fuit p⁹ repudiū aly nubēdo. ex de diuoꝛ. Haudem⁹. §. vlti.

p⁹ 2⁹ **Quantū** ad 3ᵐ arᵐ. s. de necessitate expellēdi sūt. 7. cō clusiōes. ¶ Pria qdē de triplici cozceptione adultery. Prima qdē cozceptio ē vboꝛ q̄ē vtrusq; sic frna cōsectio: sz vir q ē caput icrepare: ꝛ vxorē. obsecrare hz fz illō. nō des mulieri ptātē aie tue ꝛ mulier si pmatū ꝛc Exē plū de pbilippo magno q ꝓtēpsit ꝓsiliū ꝓiugis sue. sz ipatō ō ꝓsilio ꝓiugis legē pmulgat. ¶ 2ª cozceptio est verberū ꝛ factoꝛ: ꝛ h solū est viroꝛ: licet cōcubina regis eū cederet 2. Esdre. 4. ꝛ. 2. Reg. 4. effeiati dñant nob. ¶ 3ª cozrectō ē eiectio. Ubi sciendū q vir nō tenetur vxorem eycere qñ ipa ē cozrigibilis: sz pōt si vult: qz nulli facit iuriā q vtit

2ª 2⁹ iure suo. Si āt sit incozrigibilis tenetur dimittere. ¶ 2ª 2⁹ ē de distinctiōe quoꝛūdā circa penā eiectiōis. Qz aut est ocl'ta fornicatio: ꝛ tūc dimitti nō dz pp scādalū ne crimē occultum pdere videat fz petrū de tarensia. Sed lz expellere nō possit nisi probare possit: tñ ex quo certus est ius nō deficit sed pbatio: vñ quo ad thoꝛ pōt se separe. Si āt ē fornicatio manifesta: aut nō penitet: ꝛ tūc q tenet adulteram stult⁹ ē ꝛ crimē lenocinij cōmittit. C. ō adulterys. l. 2. aut ī spe vl'ī reoīdit se penitere: ꝛ tūc pōt retineri sine pctō: qz lz viro renūtiare iure suo ꝛ sic distīguit magr 30. di. §. c. pōt ēt si vl't dimittere: qz fm iura pnia nemo nocēs eē desinit.

3ª 2⁹ ¶ 3ª 2⁹ ē de alia opioe q̄ᵐ ad icozrigiblitalē. Oz. n. icozrigibilis debeat expelli itelligo qñ meli⁹ cozrigif ꝑ b q̄ aliud ꝛ ipe ꝓfidit de sua cōtinētia. Nā si ꝑ retentionē ipa cozrigif a tāto ꝛ si non a toto: cū ꝑ eiectionē ipa sit cū plurib⁹ ꝛ plu ries fornicatura: magis cozrigit eā retinēdo q̄ eyciēdo: vñ si pp aliud nō teneā eycere nisi ad cozrectionē. iō ꝛc. Silr si ipe diffidit se posse ꝓtinere: ēt si ipa nō magis ꝓtineat retēta q̄ expulsa adhuc pp se ñ pp eā pt eā retinere. Et b magis ē cōsulēdū cū videam⁹ pp diuoꝛtiū adulterā pstituī: ꝛ illū q pri⁹ erat inocēs p adulteriū pollui. ¶ 4ª 2⁹ est recoli 4ª 2⁹ gere ex pdictis. §. casus qñ nō teneā dimittere. Prim⁹ qñ ñ teneā dimittere: lz possit. s. qñ ocultū ē: qz cessat rō de scandalo. Scōs qñ cozrecta ē vel sperat de cozrectione. 3⁹ qñ icozrigibilē aio pōt ꝓpescere icludēdo. ꝛ sic cohibēdo ne exeat ꝛ q⁹ nullus ītret nisi ipe. 4⁹ qñ saltē plus cohibeā ꝑ hoc q⁹ retineā q̄ exposita q̄ eo ipo se pstituet. 5⁹ qñ timet sibi ō icōtinētia: qz nō teneā vir plus cozrigere vxorem q̄ dñs famulū: sz dñs famuluz vel seruū excōicatū nō teneā expellere: sz licite pōt ab eo debitū seruitiū repetere: ꝛ tñ est minus debitū dño q̄ ab vxore viro. Sic igiā cū detrimēto iuris sui: ꝛ piculo non tenetur expellere: sz qz b timeā scandalū ꝛ pp scādalū pbiseoꝛ nō teneā hō dimittere ius suuz: iō ꝑus dz exponere illis g sciūt illā fornicatā q⁹ nō vt foueat illā ī crie: sed magis vt eā meli⁹ cohibeat iuxta se retiet ꝛ vt eam ipediat a pctō: ꝛ cū hoc sit verisile si gs ex hoc scādalizatur: nō ē scādalū pusillozꝛ ꝓcedēs ex ignorātia vel infirmitate sz phariseoꝛ ex malicia: qō ē ꝓtēnēdū. Si ḡ pt retineri sine scādalo pusillozꝛ ꝛ nō pt dimittere sine picl'o suo licite pt retinere. Auctoritates igr q̄ dñt q⁹ nō licet eā retinere: loquūt qñ nō pt sine scādalo: vl' qñ ꝑ hoc qō retineā deteriꝛ efficit: vl' qñ nō pp sui picl'm hoc facit. ¶ 5ª 2⁹ est 5ª 2⁹ ō muliere: q⁹ nō sic ipa teneā dimittere viz: qz nō bz sic cozrigere fcō. Et ē visile q⁹ qñq; accedēs ad vxorē tāto minus accedit ad fornicariā. vñ oī illo casu q̄ licz viro adulterā retinere: mltomagis e⁹ ꝛ plus. qz cū ipa nō b̄at viz cozrigere fcō sz vbo: ipa nō teneā eū dimittere nisi qñ nollet cā cognoscere nisi ināl'r. tūc. n. pp hāc fornicatōez inālē tenetur eū dimittere quo ad thoꝛ: sic q⁹ pmittat p⁹ se occidi q̄ consētiat sic se abuti. Item pp fornicationez spiritualē si timet ne cohitando ipsā querrat: ēt quo ad domū teneā eū dimittere: als si ñ timeret ō b ius suū petere nō phibeā: maxime pp picl'm icōtinētie. ¶ 6ª 2⁹ ē ō penitētane possit iurare se 6ª 2⁹ nō eē adl'terā. Et dōz q⁹ sic fz vnā opionē. Dīt. n. qdā q⁹ de sinit eē meretrix ꝛ adultera p pniaz. vñ si iurat se nō adulteratā piurat ex vi vboꝛ vbicūq; si āt iurat se nō eē adulterā si ē certa ō remissiōe: vt illa cui dñs dixit. Nec ego te condēnabo: nō peierat exī iudiciū vbi nō teneā dīe vitatē: vputa si sic iuret ad recōciliādū viz q hz eā suspectā. si āt sic iuraret ī iudicio piuraret: qz ibi ad ītētōez reciptētis iuramētū r ñdere dz. Si āt nō certificata iurat: vbicūq; piurat rō ne duby. qz scriptū ē de ꝓpiciatu pctōꝛ noli eē sine metu. de purgatōe cano. c. vlt. qz mētit asserēs dubiū p certo ꝛ p iuriū ē mēdaciū iuramto firmatū. ¶ 7ª 2⁹ ē ō eodē fz mitoreꝛ opionē q̄ talis ē. qz sicut dictū ē ipa nō pt iurare se ñeē adl'teratā nec ꝓ se imunē ab adl'terio: sic ille archiepꝰ volebat iurare se imunē a crimie sibi ꝓpositō: vt ibi dr. fz pt iurare se ñ eē adulterā: qz adultera ē hñs volūtatē adultery. vñ fm aug. ī l'ra. iā ñ pt vocari adl'tera: sic curat⁹ a lepra iā nō ē lepꝛosus: ita q̄ scit se penitere ꝛ ꝓponit abstinere nō ē adl'tera: ēt si sibi nō eēt cl'pa dimissa. Qō ḡ dic lex eū q nocētē vocauit talē ñ teneri iuria: qz pctā nocētiū nota eē expedit: pt itelligi ō illo q dicit tu fecisti b: qō ē vez ēt post penitētiā. sec⁹ ō illo q dic tu es fur: qz lz fecerit furtū: si tñ penitet iā nō ē fur mō. ꝛ vbi hō pt celare vitatē si dicat vbū duplex: qō ē vez fz itētōez suā: lz sit fl'm fz itōez audiētis: ñ ē mēdaciū nec piuriū: sic ibi. Soluite tēplū b: qō erat vez fz itētōz xpi ñ iudeoꝛ. ꝛ qō dixerūt abrāā ꝛ isaac sozoꝛ mea ō vxoꝛ. fz si mlier ī iudicio iurarz sic eēt piura: qz ibi fz itētōz alioꝛ accipit iuramtū qō referā ad fcz ñ ad aiuz quē nc bz.

Quantū ad 4ᵐ arti. de aucte dimittēdi. sūt sex ꝓnes. ¶ Pria de dimissiōe quo ad thoꝛ: qz fornī- p⁹ 2⁹

cantez occulte aucitate ꝓpa ꝑt dimittere: alꝫ sibi ꝓiudicaret si eā cognosceret sciēter ⁊ spōte. Nā cognoscēs adl'terā coactꝰ p eccl'iā vel ignarꝰ sibi nō ꝓiudicat gn possit eaz repellere qñ poterit ꝓbare. Dñt āt gdā q cognoscēs coactꝰ fit bigamꝰ ñ āt ignarꝰ: qz bigamia ñ plꝰ r̄spicit fcm̄ q̄z irregl'aritas hōicidy. In illa āt iudex sciens coactꝰ officio q̄uis licite ꝺdēnās ad mortē fit irregularis: sed si qs licite p ignorantiā occidit: puta dās opam rei licite debita diligentia adhīta ꝑter ītētiōez nō ē irregl'aris. ḡ lz licite coacte cognoscēs ꝺbat bigamiā: qz scienter facit: tñ si ignorāter faciat ñ ꝺbit bigamiā. Et dōm q nō ē sile: qz iusta ignorātia i irregularitate homicidy semp excusat: ñ āt i bigamia qz ꝺstat q ille q a ꝓncipio ꝺbit cū corrupta quā credit virginez cognoscēdo eā fit bigamꝰ. Cū ḡ piter fiat bigamꝰ r̄tinēs adl'terā ⁊ accipiēs viduā sicut h̄ ignorātia nō excusat: sic nec ibi. Et dōz ē p eādē viā ad illā ōcretalē. ō cl'i. ex. mil. c. aplice. vbi probabilis ignorātia ꝓfuat ab irregl'aritate: qz h̄ ē ꝺriū i sil'i ex ꝓssū vt dcm̄ ē. ḡ ⁊c. ¶ zª ꝑ ē de dimissiōe ⁊ iectiōe q̄m ad domū ⁊ cohabitatiōez. Ubi lz aucitate ꝓpa vbi ē notoriū. s. p sniaz: sed iā ē ibi aucitas iudicis ⁊ p ꝓfessionē factā i iure. Itē p facti euidētiā: qz nulla pōt tergiuersatiōe celari. Si aūt ēōphēsa i adulterio: nō ꝓpter h̄ iudicaī notoriuz quo ad hoc. Et q dicit lex. ff. de ritu nupti. l. palā. ꝑ. penul. q de phēsa i adulterio hr̄ p iudicata: veꝝ ē qñ ē publice dephē sa puta i lupanari. secus si occl'te. ¶ zª ꝑ ē q si nō possit ꝓbare pōt sibi ius dicere: qz defectꝰ pbatiōis nō ē ex culpa sua sicut debitorē fugiētē lz accipe. Sil'r si qs furatꝰ ē mihi. c. ⁊ nō possū ꝓbare nō solū possū tātūdē de suo r̄tinere: sed ēt occulte accipe: sicut isr̄'lite cōmodata ab egyptys sine pctō asportauerūt. qñ. n. iudicis copia hr̄i nō pōt: aut pp defectū iudicis aut aduersary aut alr̄ sīn culpa hꝰ: iste pōt sibi ius dicere: alꝫ oia bella eēnt iusta. Nā vidicatio ē ētvir tus subditi ⁊ nō solū iudicis. ¶ 4ª ꝑ ē ō ꝓbatione. Ubi notādū ē q sufficit violēta pūptio. ō pūp. c. l'ris. ⁊ pōt detinere sacerdotē cū vxore ōphēsū iuitū vtrūq; sil'i sīn excōicationē. p. xx bozas vt vocet testes p quos possit ꝓbare adulteriū. ff. ō adulterys. l. capite: sic ēt exclamauerūt senes aduersus suzanā quā apphēderūt dicētes q nō potuerāt ꝓphendere iuuenē: qz fortioꝛ ipis erat: vñ dicebāt se voluisse vtq; ꝓphēdere: ⁊ h̄ lz manꝰ inycere sīn excōicatiōe. de sen. excō. Si vo. ꝗ. vlti. ¶ 5ª ꝑ ē de accusatiōe adultere. Ubi sciēdū q lz ante denūtiationē oppoꝛteat ꝑcedere secretaz admonitionē: ñ tñ añ accusationē: qz i oi ꝓcessu vbi necessario ꝑcedit secreta admonitio: dz supplederi secuta correctione: h̄ āt nō oz i accusatiōe respectu cuiꝰ fm iura nemo penitētia nocēs eē desinit: alꝫ ñ posset qs accusari nisi ōlictū iteraret: Uñ ēt i foro ꝺscie non oz q secreta correctio ꝑcedat accusationē: ⁊ si ꝑcesserit: ēt secuta correctiōe poterit accusari ne possit secretiꝰ correctꝰ nō inotescere ceteris vt dic̄ Aug⁹ i regl'a. Et si dicaī: q vtilitas publica exigit puniri maleficia publica: vt q sūt scādalizati de culpa edificēt ō pena. de pe. ⁊ re. c. ꝑ. neq; āt occulta: qz h̄ ē ꝓdere. Dicen̄ q imo ē vtile pctā nocētiū eē nota ⁊ punita: ⁊ vñ iste vnus diffamaī mlt'oꝛ sal⁹ ⁊ r̄colūitas ꝓcuraī: Uñ latrōes i palā suspēdūt ēt occl'ri ex q̄ fuato iuris ordie q̄uicūq; vt videāt ceteri ⁊ terreāt ēt q nesciuerūt eiꝰ ōlictū. ¶ 6ª ꝑ ē ō cā pp quā Joseph voluit occl'te dimittere mariā: qz cuz oēs sctī aly asserāt q nō ꝓpter suspicionē adultery: solus Augꝰ est ꝺ fm̄ō ō ānūciatiōe dicēs i ꝓsona beate vginis. Uir meꝰ putauit q ex adl'terio cōcepissez: vñ exponēdū ē putauit. i. ad modū putātis se būit: vñ dcm̄ est sibi. Noli timere: non noli despicere: qz reuerebaī ⁊ timebat cohabitare tāte sctitati: nō despiciebat q̄si suspectam.

ꝑª ꝑ **Quantū** ad 5m̄ articl'm ō pitate ⁊ eq̄litate ꝺiugū in diuoꝛtio sūt ēt. 6. ꝰnes. ¶ ꝑª ō pitate q̄tuz ad .ꝗ. extrīseca. ꝓ quo ad ꝓmā ptātem: qz nō refert vtꝝ sui iuris an filiꝰ vl' filiafamilias. Nā filiusfamilias ꝑt iuito pre adl'terā accusaī. z7. q. z. ⁊ c. z. quo ad etatē. Nā mioꝛ. xx. ānis pōt sic maioꝛ. 3º quo ad ꝺditionē. Nā fus ⁊ ācilla. 4º quo ad despōsationē. Nā ⁊ sponsus ꝑt accusare ⁊ repellere spōsā adulterā sicut maritꝰ vxoꝛē. Et plus qz ꝑt cū alia ꝺbere. de iur̄iur̄. c. Quēadmodū. 5º quo ad tps. Naz q̄uscq; eā recōciliauerit ꝑt eā dimittere ñ obstāte gnāntio nec alia ꝑscriptiōe: nec quo ad deū: nec quo ad ecclīā. ¶ zª ꝑ ē ō pitate ⁊ dispitate sexꝰ quo ad penā gntuplicē. ꝓª pena est diuoꝛtiū respectu cⁱ vir ⁊ vxoꝛ ad paria dio iudicaī fz ius diuinū euāgely ⁊ būanū: secꝰ fz legē Moy. lz aliq̄ suspicio sit ꝺ femina sufficiēs q̄ ñ ē ꝺ marē vt dic̄ magr̄. 35. di. c. i. Sed tpe legis Moysi ñ ꝑmittebaī sic vxoꝛi: qz ñ sic viricidiū timebaī sic vxoꝛicidiū: fz iure ciuili quo ad diuoꝛtiuz ad pia iudicaī. 2º quo ad pia iudicaī quo ad lucrū ⁊ dānum. qz vxoꝛ ꝑdit dotē: ⁊ alꝰ donationē ꝓpter nuptias. 3º quo ad mortē nālē lege Moysi: q̄ dr̄ vterq; moꝛiaī: mechꝰ ⁊ adultera: fz h̄ itellige i vxoꝛe violāte thoꝛ suū: ⁊ i viro violante thoꝛ alienū: alꝫ nō: vt si cognoscat qs vxoꝛē ꝓximi vterq; moꝛieī. Si āt vir berte cognoscat Johānā solutam neuter occidiī: qz h̄ ñ ꝑiudicaī. pli: fz qz iudiciale erat: iō hodie ñ ligat. 4º sūt dispes vir ⁊ vxoꝛ quo ad legē ciuilē: qz moꝛiī vir: ⁊ mulier castigaī: fz itellige vt ꝓus ō viro q ad alienuz thoꝛ accedit: ñ q suū ōserit. Sacrilegos. n. nuptiaꝝ supplen alienaꝝ gladio feriri oz. 5º q° ad mōasteriū qō idiciī vxori ñ āt viro ō quer. ꝺiug. Ex l'ris. C. ō adl'terys. auc. fz nouo. ¶ zª ꝑ ē ō pitate ⁊ dispitate quo ad cl'pā. Et qdē ꝺsiderato bono fidei ē par ōlictū: itē bono sacr̄i: ñ āt ꝺsiderato bono plis i ōfente thoꝛ ꝓpuz: fz graui⁹ peccat mulier: i accedēte āt ad alienū vir grauiꝰ peccat q agēs ē ⁊ vxoꝛ patiēs ⁊ seducta ab alieno: vñ vxoꝛ ad alienū diuertēs peccat i fidez viri ñ iste exne⁹: fz ī plē eꝰ plꝰ peccat ille qui agit q̄ mulier que patitur. Uñ simpl'r plus peccat mulier p iusticiā: sed pl's vir p ītēpātiā: vñ illa ē iustioꝛ ōfēs viz: iste ē imūdiō ⁊ itēpātioꝛ ⁊ icōtinētioꝛ. ¶ 4ª ꝑ ē ō pitate ⁊ dispitate dr̄nti i adl'terio ⁊ simplici fornicatōe: qz lz i simplici fornicatiōe pl's peccet vir q pl's abūdat caloꝛe iflāmāte: ⁊ rōe r̄frenāte q̄ mulier pl's abūdās būoꝛe q magis ductil' ē passiōe: tñ in adl'terio pl's mulier: qz magis ꝺ boⁿ plis: vñ i aīalibꝰ pl's ze lāt mares ꝓ adulterio feiaꝝ q̄ eꝑ: ⁊ sic ptinet castigatio ad viz ñ eꝑ: sic leo ⁊ cicōia aīaduertūt i feias fornicātes: tñ in eā diuoꝛtiū sūt pes. ¶ 5ª ꝑ ē q simpl'r ⁊ absolute vñ eē grauiꝰ pctñ viri quo ad tēpantiā. vt dcm̄ ē. sic. n. bzutis ñ iputaī i cl'pā: qz nullū hñt retractiuū: sic minꝰ mulieribꝰ q̄ minꝰ hñt ō rōe: ⁊ pl's iuris q pl's: qz q minꝰ bz ō r̄tractio ēt si minꝰ bz ō attractiuo minꝰ ꝑt ꝺtiere: q̄ q pl's bz ō vtroqz: sic aliqs p tēpātiā ifusā meliꝰ ꝺtiet ꝺ graues tēptationes q̄ hīs acqsitā ꝺ leues: vñ ēt viri pfecti q̄si nihil reputāt vehemētes motꝰ carnis: quos ipfecti ñ posset sufferī sīn ꝺsēsu: vñ faciet cū tēptatiōe ꝓuētū: ⁊ fortioꝛibꝰ fortioꝛa martyria r̄fuui t: vt laurētio q̄ sixto. ¶ 6ª ꝑ ē q molestatū a passiōibꝰ ñ oz desperare ō ōfectu hīt⁹ ifusi vl' acqsiti. nā qō dic̄ pbs q tēpatⁿ ñ molestaī a passiōibꝰ: fz facil'r ⁊ ōlectabil'r ⁊ prōpte ꝺuincit eas: fz ꝺtinēs molestaī: itelligit ō tēpātia acqsita ⁊ tentatiōe a carne: q̄ duo solū nouit pbs: ⁊ ñ ō tēpātia ipsa ⁊ tentatiōe ab hoste q̄ duo pbs ñ nouit. ꝺtigit. n. qñz habentē tēpātiā acqsitā a ōmōe ita grauiter tentari sic a carne ñ hñtē aliquē hītū: qz ꝑt iflāmare carnē ⁊ imagiationē p motionē spēꝝ ⁊ spūuz ⁊ māe si ꝑmittaī plusq̄ nāles motⁱ isurgāt. vñ paulꝰ dicebat datꝰ ē mihi āgel's satbaⁿ stimlus carnis mee q me colaphizet pp qō ⁊c. q̄uis hr̄et hītū vgitatis acqsitū ⁊ ifusū. nihilominꝰ caro ñ a se: fz a ōmōe instigata sic acriter ipugnabat: fz dcm̄ ē ei: sufficit tibi gra mea: qz hīt⁹ acqsit⁹ sufficit ad domādū oēm tēptationē nālē: fz nō ad domādū tēptationē hostis: fz hīt⁹ gratuit⁹ ad vtrūq; ⁊ si nō eēt illa carnis q qñz ē sine imagie qñz cū ea: illa hostis q qñz ē sola imagiatiōe ē granior oi alia: q tñ aliqñ ēt ad iflāmatiōem carnis ōsēdit: ⁊ tūc fortioꝛ ēut ēt carnis afflictō

regrat: sicut btūs Bñdict⁹ se ꝓcipit i spinas ꝛc. ¶ Ad ar⁹ dom ꝙ bō ñ ꝑt separe ꝗs ōus coniūxit nisi auctate dei: sz pp fornicatiōez ōs ōdit auctatē sepādi q⁹ ad thoꝛ. iō. ꝛc.

Secundo q̄rit vtrū dimittēs vxorē ob fornicationē possit alteri nubere. Et vr ꝙ sic: qꝛ nō teneꝛ cōiunx cōiugi p vinculū mrimony nisi ad reddendū ōbitū ꝛ ad cohitationē: sed p diuoꝛtiuz absoluit coiunx inocēs a fornicatiōe q̄tuz ad vtrūqz. ergo absoluit a tota obligatiōe mrimōy: ꝛ sic ꝑt alteri nubere. ¶ Itē Mat. 19. dicit dns. Quicūqz dimiserit vxorē suā excepta cā fornicatiōis ꝛ aliam duxerit mechat. g̊ saltē pp fornicationē licz vxorē dimittere ꝛ alij nubere. ¶ In ꝯriū ē qō dicit apls. i. ad Coꝛ. 7. Dis g mrimōio iūcti sūt ꝓcipio nō ego sed dns vxorē a viro ñ discedere: ꝙ si discesserit mānere inuptā: aut uiro suo recōcilioꝛi. idē itelligit de viro respectu vxoꝛis ꝟm Aug. ¶ Rño. hic sūt tria faciēda. ꝓmo de ꝯhēdo mrimoniū. Secūdo de recōciliatiōe ꝟm diuersas opiones. 3° rñdēdum est ad rationes contrarias.

p^a ꝯ° Quantum ad ꝓmū sūt. 3. ꝛcl'ones. ¶ p^a ꝙ vir dim ittēs vxorē suā pp fornicationē nō ꝑt cū alia ꝯhere: nec vxoꝛ dimittēs uirū pp eādē cāz. Cuius rō duplex ē. p^a: qꝛ i noua lege nō licz uni uiro bñe plres uxores: sed illud seqreꝛ si uiro dimittēti uxorē liceret alteraz ducere. g̊ ꝛc. ꝓbatio miozis. Uiculū mrimony nō soluitur p sniam diuoꝛty: dicit. n. aug. iter uiētes manet cōiugale vinculū: qō nec sepatio nec cū altero iunctio pōt auferre: vt hētur. 32. q. 7. vsqz adeo et. c. i. iteruēiēte diuoꝛtio. Sepatio. n. mrimōy q̄tū ad viculū ñ ꝑt cē nisi p ꝑcedēs ipedimētū qō reddit sequēs mrimoniū nullū: lz sepatio q̄ ad cohitationē ꝛ thoꝛū possit eē p fornicationē supuēiētē manēte vinclo mrimony ꝛ h̄ fit p diuoꝛtiū. ¶ z^a rō ē talis. Diuoꝛtiū itroductū ē i fauoꝛē inocētis ꝛ odiū nocētis: sz si per diuoꝛtiū separeꝛ vicz mrimony: tūc eēt eq̄ vl' pl⁹ i fauoꝛē nocētis sic inocētis. g̊ p diuoꝛtiū ñ soluit mrimo^m. ꝓbatio miozis. Si. n. p diuoꝛtiū solueret mrimo^m tūc sic vir i nocēs possz aliā ducere: sic ꝛ mulier fornicās posset ducē aliū virū cū nullū obstaret ei aliō ipedimētū: ꝛ sic adulterari volētes bēret viā q̄rēdi alia mrimonia: qō ē icōueniēs.

z^a ꝯ° ¶ z^a ꝯ ē. ꝙ lz dns nō excipiat nisi cām fornicatiōis si tamē vn⁹ machineꝛ i mortē alteri⁹: vel p venenū vl' p gladiū: ñ teneꝛ gs cū ꝑiculo suo corpis cohitare. ar. eꝛ de restit. spol. c. Lras i fine: qꝛ vbi ē tāta seuitia viri ꝙ nō ꝑt secure p cautionē vxori ꝓuideri: nō ē sibi reddēda. Et h̄ pz rōne sic: ga maioꝛ obligatio ē i mrimonio ad reddēdū ōbitū: q̄ ad cohitādū: sed nō teneꝛ reddere debitū vbi ꝓbabilr ex reditiōe imineꝛ sibi ꝑiculū moꝛbi vel moꝛtis. g̊ mlto minus cū tali ꝑicl'o teneꝛ cohitare. ¶ z^a ꝯ ē. ꝙ ñ lz uiro vxorē adl'terā occidere nec i ipo adulterio nec post ipsuz: ga vxoris correctio ñ extermiatio ē sibi cōcessa: nec ēt licz sibi adulterū occidere lege diuia: qꝛ nō h̄z iudiciariā ptātē i eū. Nā si al's eēt iudex ad quē ptinet adulterā i illo loco punire vbi pena adultery ē moꝛs: tūc forte liceret: q̄uis nec h̄ ēt fit rōnabile: qꝛ h̄ꝫ iudicia nō ex furoꝛe et vidicta sūt faciēda sz cū maturitate et ꝯsilio: factū ē i iudicio ꝓponēdum: ꝛ sic moꝛtis sniam ꝓferēda. sic. n. ꝓbare: sei adduxerūt ad iudiciū xp̄i mulierē i adulterio dep̄hēsā ꝛ nō i adulterio occideꝛt et simil'r senes adulteriū Susane iponētes cōuocato ppl'o coꝛā omnibus causam sanguinis pertractabant.

Quantū ad z^m ō recōciliatiōe: sciēdñ ē ꝙ aut vxoꝛ coꝛrecta ē ō peccato: aut māet icoꝛrigibil'. si māet icoꝛrigibil' viro nō licz eā sibi recōciliare ea rōne q̄ nō licebat eā nolētē a peccato desistere retinere. si āt ē coꝛrecta: ꝑt eā vir sibi recōciliare: cū vt sepe dictū est diuoꝛtiū sit itroductū i fauoꝛē inocētis. Ubi āt pz correctio vxoris licz uiro renūciaꝛ iuri suo. In cāuo i q̄ ꝑt fieri recōciliatio: aut cōcoꝛdat uteraz i recōciliationē ꝛ tūc dz fieri: aut uteraz discoꝛdat: ꝛ tunc non debz fieri: aut alter concoꝛdat et alter ñ: ꝛ tunc aut innocens petit sibi reconciliari nocentē ꝛ tunc debet cogi nocens ad reconciliationem: cū inocēs per diuoꝛtiū non amiserit ius qō habz i altero: aut nocens petit inocētē: ꝛ tūc ñ dz cogi: qꝛ pnia ñ tollit actiōem. 34. q. 2. Admōeꝛ. ꝛ m'tomin⁹ exceptiōez: qꝛ facili⁹ itollit actio q̄ exceptio ar. ff. ō sup. l. i. §. qō āt. ff. ō re iudi. l. iuito. §. cui dam⁹. ¶ ꝑ. ꝙ vir dimittat vxorē adl'terā lex ē vt. 32. q. i. Dic dns. ꝛ ꝙ legl ē i pnia ñ ōleꝛ: sic nec i bap⁹. 26. di. vna tm̄. qō. n. peccatū ñ ē: solui iter petā credi ñ dz vt. 26. di. Deide i fi. ꝛ i h̄ oēs cōcoꝛdāt. aut nocēs petit nocētē. vt m'lier q̄ p⁹ erat fōnicata viz ꝙ p⁹ diuoꝛtiū ē fornicat⁹ ꝛ tūc ē q̄druplex opio. p^a Raymōdi i sūma ꝙ dic se credere ꝙ eccl'ia ex offō suo dz ꝓpellere viz ad vxorē suā recipiē^m. ar. sumēs ex eo qō hēt exd. ō diuoꝛ. c. Ex lr'is. z^a opio ē Hoffredi ꝙ tenet ꝯriū i sūma sua triplici rōne. ꝓma ē: qꝛ sniā bñ lata ñ dz retractari vt. 6. q. 4. Qō semel bñ diffinitū ē: sed sniā diuoꝛty supōit iter tales rite lata. g̊ ñ dz retractari. z^a rō ē: qꝛ fuit⁹ amissa ñ renascit ꝟz iura ciuilia. ff. ō solut. l. ticiū. §. arēa. sz vxoꝛ fornicās p sniam diuoꝛty amisit fuitutē quā hēbat i coꝛpe viri. g̊ illa nō renascit ex crimie viri seq̄nte. 3^a rō qꝛ lz excep⁹ crimis tollaꝛ p replicationē crimis vt. 32. q. 6. p to^m. ꝛ eꝛ d diuoꝛ. significasti. excep⁹ tñ rei iudicate p seq̄ns crimē ñ tollit: sed vir h̄z ꝯ vxorē exceptiōez rei iudicate: hec g̊ exceptio ñ tollit p sequētē fornicatiōem viri. Et rñ det Hoffred⁹ ad illā ōcretalē. Ex lr'is. qꝛ ibi nō fuit facta sepatio p sniam: sed p ꝓuidē^a ep̄i: vt iteri i nestigaret an ex colludio mulieris ꝓfiteꝛ adulteriū: vñ postea ōtecto colludio reuocata ē sepatio. 3ª opio ē tenētis mediā viā. s. ꝙ ꝟz iudiciū fozēse vir p⁹ diuoꝛtiū fornicat⁹ ñ dz cogi ad vxorē redire: sed ꝟm iudi^m ꝓscie teneꝛ redire ad eā coꝛrectaz nisi velit ad sacros oꝛdines ꝓmoueri: qꝛ tūc ꝓindicaret si bi cognoscē⁹ vxorē p⁹ fornicatā. Et h̄ꝫ rō ē: qꝛ i h̄ cāu cessat tota cā diuoꝛty: qꝛ nō cedit i fauoꝛē viri nec ad coꝛrectiōez mulieris q̄ iā secuta ē. sed potiꝰ expōit picl'o icōtinētie. 3ª opi.

¶ 4ª opio ē qñ nocēs petit nocētē tūc i foro ꝓscie si fornicat⁹ añ petat illū ꝙ fornicat⁹ ē p⁹: dz sibi reddi nisi uelit itrare religiōem uel suscipe sacrum oꝛdinem. Si autem ille ꝙ fornicat⁹ ē p⁹ petat illū ꝙ fornicat⁹ ē añ: ꝓp cui⁹ culpā fuit mrimo^y sepatū ñ dz cogi reddere. Rō ꝓmi ē: qꝛ sniā bois ñ tollit ius dinū qō ē ꝙ fornicās ultio ñ ꝑt reppellere p^m i quo. n. alterū iudicas teipm cōdēnas. Rō secūdi ē: qꝛ sic peccatū nouissimū ꝓiudicat sic delictū ultimū. Sed quia sācti uidēt dicere et ēt iura ꝙ paria ōlicta mutua cōpensatiōe tollūtur: nec regrūt ꝙ vteraz simil' fornicēt: raro est ġ siue pri⁹ siue posteri⁹ nō refert: sed bñ refert gs ē coꝛrectus et gs nō. ga coꝛrect⁹ pōt petere nō coꝛrectū ꝛ nō pēitētē: q̄uis nō ē⁹: sed q̄uis clarū sit ꝙ non correctus nō ꝑt aliū inuitum petere: sed tñ dubiū ē qūo coꝛrectus potest petere non coꝛrectū: quia talis non debet teneri. Sed dōz est ꝙ immo ꝟm distinctionē datā in precedēti qōne. In foro autē eccl'ie uidetur distiguēdum quia aut sūt non correcti: et tunc ecclesia non debet sustinere adulteriū sed sepatos cū alys adulterātes dz ex officio suo cogere adūicē reconciliari etiam si ambo discordarent. ergo multo magis si vnus: cōcordat: ali⁹ discordat. Si āt ꝙ post sniaz fornicat⁹ ē peniteret nō pp hoc saltē iure actiōis ad aliū redire cōpellēdus ē. Meli⁹ tamē videt ꝙ sniā bois nō tollit illud qō ē iuris diuini: ga ubi uteraz fornicat⁹ ē siue añ sentētiā: siue post: siue un⁹ añ et ali⁹ p⁹: qcūqz petat aliū: qꝛ eo ipo ꝙ petit aliū vr coꝛrect⁹: ali⁹ i foro cōsētiēte dz recōciliari et iudicio eccl'ie dz sibi reddi: nisi velit suscipe sacruz oꝛdinē si ē uir: uel itrare religiōem nō obstāte distictione de ꝓmo et vltio pōita i ꝓcedēti qōne: qꝛ sicut i mrimonio nō cōsūmato quilibz pōt itrare religionē qō ius nō pdit fornicādo cū ñ sit scriptū: sz teneꝛ ꝓsūaꝛ nisi uelit religiōez

itrare:ita vxore fornicãte mr̃imonio ꝯsũmato vir põt religionẽ itrare vl̃ vouere vl̃ sacrũ ordinẽ suscipe:qõ si feciss̃ ls postea fornicat⁹ eẽt:certũ ẽ ꝙ redir̃ ñ teneret:qr nec sibi liceret ex quo legittime voniss̃et.silr si añ̃ hoc fecerit cuz p alteri⁹ fornicationẽ fuerit sibi acqsitũ ius nõ reddẽdi et vouẽdi:fornicãdo maxie post sn̄iam pdit ius nõ reddẽdi sed nõ pdit ius vouẽdi:ita ꝙ alternatiue ꝛ sub disiũctõe teneᷓ reddere ꝛ redire vl̃ sacrũ ordinẽ suscipe:si ẽ vir:vel religionẽ itrare:qõ ẽ cõe vtriqz.Et ad hoc est.de diuor.c.Ex lris.vbi lz vterqz ꝑuati fuerit iiũcta ꝯtinẽtia:tñ eadẽ rõ ẽ iuris diuini:ꝙ fornicans nõ possit alteri crimẽ obycere.Et quos de⁹ ꝯiũxit hõ nõ separet:nisi vt ôs sepat.s.pp fornicationem alterius:non vtriusqz.

Quantum ad z^m rñdẽdũ ẽ ad tres rõnes Hoffredi: ¶Ad p̃mã q̃ fuit supra opponẽdo.z^a ꝙ sn̄ia lata nõ dz retractari.Dõz ꝙ ista rõ nõ ꝓbat gn̄ inocẽs post sn̄iam possit petere nocẽtẽ:qr fuit⁹ quã hz ꝯiũx in coꝛe cõiugis cũ sit ô iure diuino:nõ tollit nisi p fornicatõez quã solã ius diuinũ excipit.g̃ ñ fornicãti sn̄ia diuortu non aufert fuitutẽ:sz ipemet sibi aufert.p ℔ ꝙ lniat ad vouendũ:quã tñ lniaz re itegra põt reuocare.vñ cũ pfistẽdo vsqz ad sn̄iam videaᷓ dare lniam:si añ votũ emissũ adulterã repetat dz redire:sz post nõ.vñ ꝛ de monasterio exibat eã nisi pfessionẽ fecerit:vl̃ supple votũ simplex emiſit.C.ô adl̃. auc̃.Sz nouo.Sz loquẽdo de nocẽte q repetit nocẽtẽ:dñt aliq ꝙ obligatio nõ tollit̃:sz reddit̃ iefficax ad agẽdũ:quia obstat exceptio rei iudicate:qr obligatio ad thoꝛ ꝛ cohitationẽ nõ ẽ aliô q̃ ipm vicz.sed istô ꝓbatũ fuit .s.dist.xi qr mr̃imonio ꝯsũmato ꝑfessiõe legittime fcã:vel ordie sacro legittime suscepto manet vinclz vsqz ad mortẽ nãlez nec tñ manet obligatio ad ista:qr tũc eẽt gs sil̃ ꝛ semel obligat⁹ ad ꝺria.s.ad caste viuẽdũ ꝛ cõtinẽdũ ex voto :ꝛ ad nõ caste viuẽdũ sz debitũ reddẽdũ ex vinclo ꝛ mr̃imonio.vñ lz fm iuristas dicaᷓ actio nõ tolli sz exceptõe elidi.tñ ꝑz ius nãle ꝛ diuinũ obligatio tollit̃ qñ aligs nõ plus teneᷓ.ꝛ sic ẽ hic.Dõm ẽ g̃ ꝙ fuit⁹ amissa i se ꝛ i sua cã nõ renascit̃.sic qñ dom⁹ q̃ debebat fuitutẽ ẽ ad areã redacta:tũc.n.i se ꝛ i sua cã ẽ extricta.vñ si reedificet̃ dom⁹ nõ debeᷓ fuit⁹ psonalis: qr forte sec⁹ de reali.Et silr si ꝯiũx moꝛtu⁹ reuiuiscat nõ teneᷓ reddere debitum: quia fuitus illa fuit extricta i se ꝛ i sua cã.sz qñ fuit⁹ nõ ẽ extricta i sua cã:sz i se tñ ꝑ aliqô ipedimẽtũ illo ãmoto põt itez ob illa cã fuit⁹ pdire:ꝛ ita ẽ hic: qr vinculo manẽte sẽp manet cã obligatiõis:sed fornicatio superueniẽs ipedit hãc causationẽ vel efficiẽtiã quo ipedimẽto ãmoto p alteri⁹ fornicationẽ ꝑ quã prior non põt opponi vinculũ cãt obligationẽ sicut p̃⁹:quẽadmodũ remoto ꝓhibẽte graue fertur deoꝛsũ sicut p̃ns:ꝛ cõstat ꝙ illa rõ i hac mã locũ nõ hz:qr ꝑ fornicationẽ fine sn̄ia tollit̃ seruit⁹ quo ad thoꝛ sicut ꝑ sn̄iam:qr auctoꝛitate ꝓpia semp põt negaᷓ ôbitũ:ꝛ tñ si postea añ sn̄iaz fornicet̃ teneᷓ reddeᷓ:ꝛ sic seruitus hic amissa reuiuiscit.¶Ad scdaz q̃ fuit p̃ma dicẽdũ.ꝙ qñ eccl̃ia iuenit se deceptã:lz sn̄ia fuerit bñ lata: qr fm allegata rectractat eã:sicut qñ ꝓpter ipotẽtiã coeundi fuerũt separati ꝛ postea iuenit̃ ꝺriũ ꝓpter id qô ex post facto appet:ita ꝛ h:qr eccl̃ia supponebat ꝙ sepati caste viuerẽt:iô eos separauit vtriqz cõtinẽtiã idicẽdo q̃si sub mõ tacito vel cõditiõe tacita:qô si nõ faciãt decepta retractat sẽtẽtiã:qr si vterqz publice fornicareᷓ nõ obstãte sn̄ia eccl̃ia cogeret eos ad se redire.Itẽ si inocẽs petat nocẽtẽ p⁹ sn̄iaz ante votũ dz sibi reddi nõ obstãte sn̄ia:qr fauore eius lata itelligit̃ sub conditiõe nisi recõciliauerit vel nisi reuocauerit:ꝛ multo magis itelligit̃ sub cõditiõe si cõtiuerit.¶Ad secũdã ꝙ crimẽ nõ tollit exceptionẽ rei iudicate:dicenduz ꝙ imo qr regla iuris ẽ.ff.de diuer.ꝛ tpa.pſ.l.de acces.ꝙ si vinco vicẽtẽ te multo forti⁹ vinco te.Exceptio.n .crimnis q̃ ẽ de iure diuino fortioꝛ ẽ q̃ illa rei iudicate:q̃ ẽ de iur̃ positiuo:qr si ꝑ falsos testes deꝑhẽdereᷓ lata sn̄ia ꝑ diuortio vel ꝑ mr̃imonio retractareᷓ:ꝛ i foro ꝯscie q̃uis esset lata sn̄ia ꝑ diuortio si ñ iteruẽissẽt fornicatio teneret̃ iste debitũ reddere:qr quẽ ôs obligat hõ nõ liberat.ꝛ e⁹ si sciret fornicationẽ quã ꝓbare nõ potuit:nõ teneᷓ reddere.qr quez ôs liberat hõ nõ ligat ad reddẽdũ.Si g̃ fornicatio sequẽs tollit exceptionẽ cris q̃ fortioꝛ ẽ:mlto magis illã rei iudicate.Si dicatur ꝙ vna ẽ maioꝛ altera:sz due simul ꝓponerãt vni:nõ valet:qr vbi duo ꝓp vnũ vtrobiqz tãtũ vnum Sententia non hz robur nisi propter crimen quod vere supponit̃:vñ gcgd repellit exceptionẽ crimis ꝑ ꝯs repellit vtrũqz.¶Ad argumẽta i oppm.Ad p̃mũ diceẽdũ ꝙ ꝑ diuortiũ soluit̃ obligatio quo ad thoꝛ ꝛ hitatõez:sed ñ soluit̃ vinculũ mr̃iuony.¶Ad z^m dõz ꝙ cõiter dr̃ ꝙ illa exceptõ dñi.Mat.19.ffert ad ptẽ dicti.s.ad dimissionẽ vxoris nõ ad totũ.sz istô nõ ẽ bene clarũ:qr excluſa altera parte exceptio ñ hz locũ:vt si dicaᷓ:Quicũqz dimiserit vxorẽ ercepta cã fornicatiõis mechaᷓ.flm ẽ:qr ex sola dimissiõe vxoris nullus mechatus ẽ:nisi itelligaᷓ ꝙ mechaᷓ.i.facit eã mechari:qr dat occasionẽ mechãdi.Põt tñ alr dici ꝙ illud vitatẽ hz i casu i quo ôs logr referẽdo exceptionẽ ad totũ dictũ:qr in repudio ꝑp fornicationẽ i ve.le.adl̃tera lapidabaᷓ.ꝙ si seruareᷓ i no.le.sicut alicubi i hispania fit: tẽ liceret viro vxore repudiata alterã ducere.nec tñ plẽs haberet simul:qr prima lapidareᷓ.

¶Si pro extrema cõditione valeat vxor separari a viro:ꝛ ecõuerso. Distin.XXXVI. a

Nunc de ꝯditõe videam⁹ an valeat cõiugiũ diuidere:Ad qô dicim⁹ qr nõ negaᷓ igenua posse nubere suo: sz si nesciᷓ eẽ suiᷓ ꝯditõis:libere ꝑt dimitti cũ seruit⁹ ei⁹ fuerit ôphẽsa: fm illô.Siqs igenu⁹ hõ ãcillã alteri⁹ vxorẽ acceperit:ꝛ estimat ꝙ igenua sit:si ipa femia fuerit postea in seruitutẽ ôiecta:si eã a seruitute redimere põt faciat:si nõ põt:si voluerit aliã accipiat.Si vero ãcillã eã scierat ꝛ collaudauerat: post eã vt legittimã hẽat.Itẽ ex eodẽ.Si femina ingenua accepit seruũ:sciẽs ꝙ seru⁹ eẽt: hẽat eũ:qr oẽs vnũ pr̃ez hẽm⁹ i celis:vna lex erit viro ꝛ femine.Cũ dz sciẽs illũ seruũ:daᷓ itelligi: ꝙ si nescierit illũ seruũ eẽ:nõ cogit̃ manere cum ipso.Si.n.ꝯditõis dolũ patit̃:nõ cogit̃ adhere rei cui⁹ fraude decepta ẽ.Si ãt vir scierit conditionẽ mulieris vl̃ ecõuerso:nõ valet eã dimittere.Vñ zacharias papa.Si qs liber ãcillaz in mr̃imonio accepit:nõ hz licẽtiã dimittendi eã:si cõsẽsu ãborũ cõiuncti sũt:nisi ob fornicationez. Be illis agit qb⁹ alterutri⁹ cõditio nota ẽ quando coniunguntur.

¶Be copla serui ꝛ ãcille diuersoꝝ dñoꝝ. b

Queritˢ ẽt si seru⁹ vni⁹ ãcillã alteri⁹ accepit an sit iter eos cõiugiũ:Be hoc ẽt statutũ ẽ.Dictũ est nobis ꝙ qdã legittia seruoꝝ mr̃imonia ptãtiua q̃dã ꝓsumptiõe dirrimãt:ñ attẽdẽtes illô quos de⁹ cõiũxit hõ ñ separet.vñ nobis visũ ẽ vt cõiugia seruoꝝ ñ dirimãt

q

ēt si diuersos dños hēant: ꝫ ī vno cōiugio pmanētes dñis seruiāt suis. Et hoc ī illis obseruandū ē vbi legalis cōiūctio fuit t ꝑ volūtatē dño rū. Attēde finē hui⁹ capli: vbi vī innui p̄ter volūtatē dñoꝝ iter seruuꝫ t ācillā nō posse cōtrahi cōiugiuꝫ: vel si cōtrahīt ñ eē ratum. Quibusdam tamen videtur inter eos posse fieri coniugium: dominis ignorantibus.

¶ De viro q se facit ꝶuū vt diuidaī ab vxore. b

b Llud ēt notādum q̄ si mulier vir̄ libez acceperit t ille vt cām p̄estet discidī se alicui⁹ seruū fecerit: nec ille vxorē dimittere: nec illa ob vinculū ꝯiugī ī seruitutem redigi poterit. Aī illō. Perlatū ē ad sanctā synodū: q̄ quidā ingenuus ingenuā accepit vxorē: t post filioꝝ ꝓcreationē: occasiōe diuortī: cuiusdā seruū se fecerit: vtr̄ t mulierē necessario tenere debeat: t si tenuerit: an illa etiam seruituti subīci debeat quesitū est: Judicatū ē vxorē mīme debere dimitti: nō tñ ob xp̄i legē mulierē ī seruitutē redigi: dū ille nō ex ꝯsensu ꝯiugis se seruū fecerit: quem liberum ipsa maritum acceperat.

¶ De etate contrahentium. b

b Oc ēt sciēdū est q̄ pueri añ. xiiij. ānos t puelle añ. xij. annos ꝑm leges mr̄imōiū inire nequnt. Oz si añ p̄dcā tpa copulā inierit sep̄ari possūt q̄ꝫ volūtate t assensu parētum iuncti fuerint. Qui vero in pueritia copulati post annos pubertatis nolunt se relinquere sed in coniunctiōe permanere: iaꝫ ex hoc efficiuntur coniuges: et deinceps nequeunt se parari. Item. Sponsalia ante septēnium cōtrahi non possunt. solo enim consensu cōtrahūtur qui iteruenire non potest nisi ab alterutra parte intelligatur: quod inter eos agitur.

¶ Duo illa executi sumus cum aliorum quorundam adiectione quib⁹ coniugium solui p̄ot nec tamen solui semper necesse est. Nunc de alīs: que personas illegitimas penit⁹ faciūt addendum est: et primum de ordine.

Circa distin. 36. q̄runt duo. ·Primū ē impedimētū seruitutis. zm̄ ō cōiugio seruoꝝ. ¶ ·Primo q̄rit vtrū seruꝰ ipediat mr̄imoniū. t vī q̄ nō. qz grauior cōditio ī cōiuge est lepra q̄ ꝶuit⁹: ꝫ lepra non ipedit: q̄ nec ꝶuitus. ¶ Itē ius positiuū nō p̄ot p̄iudicare iuri nāli: sed mr̄imoniū est ō p̄ꝰ ꝯ iure nāli: seruꝰ de iure positiuo. q̄ seruitus nō p̄ot p̄iudicare mr̄imonio. ¶ In ꝯriū est qō dr̄ ex. de ꝯiu. ser. q̄ error cōditōis ipedit mr̄imoniū ꝯhēdū t dirimit iā ꝯctum. ¶ R°. hic sunt tria videda: qz ꝶuitus p̄ot mr̄imoniū p̄cedere t ei supuenire. Et ideo primo videndū est q̄ regrunt ex parte ꝓclamātis ad hoc q̄ mr̄imoniū dirimaī ꝓpter ꝶuitutē p̄cedentem. zo q̄ ex parte ꝓclamati. 3o ō ꝶuitute supueniēte.

Quantum ad p̄mū sūt tres ꝯnes. ¶ ·Prima q̄ conditio. i. error seruitutis ipedit mr̄imoniū ꝯhēdū t dirimit post ꝯctū: qz nō potest libere coīre. vnde sicut met⁹ ipedit liberū ꝯsensū eque ipedit mr̄imo^m. sicut vis q̄ ipedit absolutū ꝯsensū: ita error ꝯditōis q̄ ipedit liberū actū ipedit eque: sicut error frigiditatis q̄ ipedit absolutū actū. ¶ zª ꝯclo est: q̄ alr̄ ipedit error persone q̄ꝫ ꝯditionis. qz ille ex nā mr̄imony. vñ ecclia nō posset facere q̄ error psone nō ipediret mr̄imoniū cū desit ꝯsensus: sed error cōditōis ipedit ex statuto ecclie. vñ ecclia possz statuere q̄ nō ipediret. ·Posset ēt statuere q̄ error q̄litatis vl̄ fortune ipediret. ¶ 3ª ꝯclo est: q̄ ad hoc q̄ seruꝰ dirimat mr̄imoniū regrūtur tria ex pte illi⁹ q̄ vult dirimere. ·Primū est libertas: qz seruus nō pt ꝯrī de ancilla: nec eō. Solū enī error deterioris ꝯditōis ipedit: nō error paris vl̄ melioris. vñ regrīt q̄ ex vna pte tm̄ sit seruꝰ. Cōtrabūt. n. duo ꝶui verū mr̄imoniū. qz ī xp̄o iesu nō ē seruus neq; liber. i. nō ē differētia iter ꝶuū t liberꝫ: quo ad sacra noue legis: siue vterq; sciēs siue vtriq; ignarꝰ sue vl̄ alteri⁹ ꝯditōis: vt si seruꝰ super bus nollet ꝯhere nisi cū liba: ꝯhēdo cū ācilla quā credebat liberā: nihilomin⁹ eēt ver⁹ marit⁹. sicut burgēsis nollēs cōtrahere nisi cū nobili: t eō: si libera nollet ꝯhere nisi cū seruo vt teneret p̄matū: qz error ī meliori t deteriori eq̄li ꝛc. zo regritur q̄ ignorauerit ꝶuitutē is q̄ ꝓclamat: qz scienti dolus nō ifert. vñ oz q̄ sit liber t ignarꝰ ꝶuitutis alterius. 3o regritur q̄ ignorantia duret. Nā si post q̄ꝫ cognouit ei⁹ ꝯditionē ꝯsensit vbo vl̄ fcō petēdo debitū vl̄ reddēdo: sibi p̄iudicat. zo. q. z. Si qs ingenu⁹ ꝛc. si femia ingēua. ex. ō ꝯiu. ser. ·Proposuit. Si igr̄ hz ꝓbabilē opionē ō ꝶuitute alteri⁹: extūc sibi p̄iudicat: sec⁹ si leuē aut temerariā suspitiōez cui credi nō dz. ex. de sen. exco. Ingsitōi. Lū ēt titubās ꝓ ignorāte hūd⁹ sit. C. ō ꝯdi. lūbi. l. vl. Si āt mota qōne ab ecclia ꝯpellaī ꝫ Tane i. c. ꝓponit: ñ teneī reddere debitū: qz aut fornicareī aut sibi p̄iudicarz si vxorio affcū eā cogīscerz.

Quantū ad zm̄ de regsitis ex pte ꝓclamati sūt. 3. cōclusiōes ꝫ tria q̄ regrūt. ¶ p̄ª q̄ sit ꝶuitus vā ꝑm host. t ꝓpe ocā: nō āt error libertie ꝯditōis vl̄ ascripticie vl̄ orīginarie: qz oēs tl̄es vī liberi sūt: q̄ꝫ ad q̄sdā operas pl̄s ceteris teneāī: nec cl̄icari aut mōachari p̄nt sic notat bo. zz. q. z. ī p̄n°. ¶ Sz ꝯ hō ē: qz iure ciuili eq̄ reprobaī mr̄imo^m ascripticy t ꝶui. auc. ō nup. ℌ. ascrip°. col°. 4. ¶ p̄. ad hoc hō ꝯbit mr̄imo^m vt ꝓuideat sibi de filys legittimis ad cultū dei: t ad hereditatis successionē. vñ pres debent thesaurizaī filys. Quicqd āt sit ō iure ꝶui nr̄i tpis ita arceī ō ꝯsuetudie ab ordib⁹: sic ꝶui vi. Itē bona eoꝝ ī morte q̄ꝫ occupāī iure peculy t fily fiūt eodē mō ꝯditōati. vñ m̄ltū decipeī volēs bre liberos clicos t heredes qui cōtraberet cum illa quā credit liberā t esset sic serua q̄ fily nō possēt ꝓmoueri nec ad hereditatē patris alibi trāsire: nec ipi matri succedere. Nec obstat q̄ ēt ꝯhens cū corrupta quā credit vginem fit bigamus: t tamen est vex mr̄imoniū: quia ī mr̄imonio plus ꝓuideī liberis q̄ꝫ cōiugi: qz est ꝓpter ꝓlē p̄incipaliter. Regritur igit̄ q̄ sit seruitus vera non tanta sicut iure ciuili. puta: q̄ possit vendi vt bos. sed q̄ ei⁹ cōditio sit cōtra bona matrimony: puta contra bonū ꝓlis educande: qz successio non sperāī vel non in totū: sed physcus occupat totū vel partē: vel ad cultū dei: qz nō potest fieri clericus vel religiosus: t cōtra cohabitationem: qz est ascriptus glebe. qz si vult ire ad alias partes vxoꝝ nō p̄ot seq eus: cū sit serua de corpore t hō. ideo ꝛc. ¶ Scōa ꝯclo est q̄ ꝶo regritur q̄ sit seruitus cōtinuata. vbi est sciēdū q̄ q̄ñ p̄mo liber incipit scire seruitutē alteri⁹: tūc in potestate ei⁹ est ratificare mr̄imoniū. vñ si postea sciēter cognoscat eā itelligi ꝯsūmatū. sed si sil̄ audiat rumores de ꝶuitute t manumissione: qz postea nō ꝯsensit adhuc nō ē mr̄imoniū. ſz ex quo cessat cā ignd qō p̄cessit hz vī spōsalioꝝ et teneī cū ea ꝯhere: q̄ si ꝯhat cū alia tenet zm̄: sed peccat. Aly vo dñt q̄ ecclia tādiu facit ꝓnā ihabilē q̄ꝫdiu ē ꝶua t ñ pl̄s. vñ siue sciēs siue ignorās cognoscat eā post manumissionē: qz affe

ctu maritali ꝑ facit:nec ē mō ipedi[m] ex pte alteri⁹:iō ē ve
rū mr̄imoniū. ſz ſi poſt manumiſſionē nūq̄ eā cognouit: ñ
é vex̄ mr̄imoniū:qđ non eſt niſi ex ꝺſēſu vero vel p̄ſūpto
poſt manumiſſionē.ſed ꝺſenſus exp̄ſſus nō ē nec ēt p̄ſūpt⁹
ex ſola cohītatōe ī domo.ſicut eſt ex cohabitatione thozi.
ideo ꝛc. ¶ 3ª ꝑ ē q̄ tertio regritur q̄ ſit fuit⁹ añ decēniuz
detecta pp duo. p̄ qz tāto tpe vr̄ libertas p̄ſcripta:cū ēt tri
ennio fuus vt cetere res mobiles ꝛ ſe mouētes poſſint vſu
capi:ꝛ ſic ñ ē res ꝺtinuata:ꝛ ſic redit ī z[m] caſū. Et ō hoc bn̄
de ꝺiu.ſer.c.penul. vbi dr̄ ī glo.q̄ ēt gnq̄ēniū ſufficit p li
bertate.2ª rō eſt:qz tāto tpe cū ea exiſtēs vr̄ nolle fuiſſe ſi
ne vxozē:ita et ſi nō eēt vxoz velle tñ vr̄ eā eē vxozē. Qō
ēt vr̄ mirabile:qz aut hō cognoſcit eā affcū fornicario:ꝛ ſic
peccat:aut maritali:ꝛ tūc vult eā eē vxozē ſuā:ꝛ ſic ꝺſēſit.
Et ꝺm q̄ nō ꝺſentiūt g errāt. vñ vult eē ſi ē libera:ꝛ quia
credit q̄ ita ſit ꝛ p ꝺns q̄ ſit vxoz ſua:ſic eā cognoſcit: ꝛ p
ßgdā iuratur⁹ ī eccl'ia ī q̄ ī canonicuz recipiebaſ:q̄ crede
bat ſe legittimū ifozmauit ꝺſciam ſuā ꝺſilio cuiuſdā q̄ poſ
ſet hoc iurare:cuius parētes ei⁹ a p̄n⁹ fornicarie cōueniſſēt:
qz pluſq̄.io.āuis ꝛ vſq̄ ad mortē ſteterūt q̄tū ad actū illiū
ſicut vir ꝛ vxoz.nūq̄ tamē ī facie eccl'ie nec al'r q̄ ſciaſ vl'
ſcitū fuerit mr̄imoniū ꝺbētes:qz nō ē viſile q̄ tāto tpe ſte
terūt q̄ in mr̄imo[m] nō ꝺſēſerīt.ꝛ q̄ ſic ī fo[r]ᵉ mozi vellēt.

3ª 2ª **Quantū** ad z[m] de ſeruitute ſupueniēte ſūt.5.cōcluſio
nes. ¶ Prima q̄ nō p̄ōt vxoz ſe facere fuaz
inſcio viro vel ignozāte iure diuino quo dr̄ gene.3.ſub viri
ptāte eris ꝛ ipe dñabiſ tui.vñ p̄ōt irritare vota ei⁹ ꝛ p̄ſona
lia ꝛ realia ēt nō reſpiciētia debituz carnalē. Secus iure ci
uili:qz ē ſocia ꝛ nō ſubiecta:imo ſui iuris. Nā iure illo nō ē
ptās niſi p̄ma vel dñica:vñ oēs q̄ non ſūt filyfamilias aut
ſūt ſui iuris ꝛ bñtes curatozē vel tutozē:vñ maioz.xx.āuis
p̄ōt ſe venūdare ī ſeruū:nec diſtinguiſ vt̄ habeat curato
rem vel nō:ꝛ vtrū ſit vir vel cōiugata an ſoluta:vñ iure ci
uili vr̄ q̄ vxoz p̄ōt ſe facere ācillā ſicut ey⁹. Teologi tñ dñt
oppoſitū. Et ſigdē illa ſubiectio quā ſcriptura p̄ōit eēt tñ
iudicialis abolita eēt p xp̄m.ꝛ ius ciuile oppoſitū:qz nālis
ē ꝛ moralis rōni recte ꝺcozdās repetita ī nouo teſtamēto.
Ideo veri⁹ é qđ dicunt theologi. ¶ 2ª 2ª ē. q̄ marit⁹ p̄ōt ſe
2ª 2ª ſeruū facere ſicut caput ꝛ oio ſui iuris vxoze inſcia ꝛ iuita.
Sz ꝺ ē vnū dubiū:qz p ꝺ minus libere reddēt debitū: ſic
ꝛ ñ p̄t vouere de ñ petēdo ne fiat oneroſū ꝯz q̄ſdā:ſz ñ valz
qz hic tenetur debitū reddere ēt dño vetante ex quo mr̄i
moniū p̄receſſit:ꝛ p̄ōt petere ēt dño inhibēte. ¶ 3ª 2ª eſt. q̄
3ª 2ª q̄ dr̄ q̄ aliquis p̄ōt ſe dare in ſeruū intelligitur. i. venūda
re ſe ad p̄reciū participādū:alꝫ donatio nō valeret:qz dōa
tio excedēs quingētos ſolidos reputaſ īmēſa iure ciuili:ꝛ
quaten⁹ē vltra eaten⁹ nō eſt valida:q̄ ſi eſſet res indiuiſi
bilis forte totum viciareſ. C. de. dona. l. ſi quis argentum:
ſed libertas ineſtimabilis res ē ꝛ idiuiſibilis. vnde dare ſe
in ſeruum eſt īmēſa donatio ꝛ non valet. Alia rō eſt:qz fui
aut naſcuntur ex ancillis noſtris:aut manucapiunt ī bello
aut fiunt p hoc q̄ liber homo vendit ſe ad p̄ciū percipiēdū
nec ē hic 4⁹ modus quo liber fiat ſeruus iure ciuili: vnde
per donationē ſui ipi⁹ nullus fit ſeruus lz ſeru⁹ a dño poſſit
dari alteri:ſed tūc non fit de libero ſeru⁹ ſed de ſeruo vni⁹
fit ſeruus alterius. ¶ 4ª 2ª ē q̄ ex hoc non p̄eiudicaſ ma
4ª 2ª trimonio:qđ nihil ipi ſupueniēs ipm tollit ēt ſi nō eēt cōſū
matū:cuius p mortē ſpūalē ſolueret. qz.3.c.bª diffinitiōis
dr̄ indiſtince q̄ ſeruitus ſuperueniēs nō dirimit.nec diſti
guitur vtrū ſit conſūmatuz vel non:nec ipa pp hoc fit ſer
ua:nec liber:qz part⁹ ſeq̄ vētrē. Nō g̃ p̄iudicaſ vxozi: qz
nō fit pp hoc ancilla ēt ſi taceat:qz p̄hibere nō p̄ōt ēt ſi cō
ſentiat:qz nō cōſentit ut ipſa ſit ancilla ſz ut maritus ſit ꝯ
uus ad qđ nō ſeq̄ ipſaz eſſe ancillā cū ꝯuus poſſit habere
vxozē liberā. ¶ 5ª 2ª ē. q̄ ſi alicubi ſit cōſuetudo q̄ ꝺbens
5ª 2ª cū ꝯuo fiat ꝯua. valz.nā ſic ius ſcriptū potuit iuenire nouū
modum ꝯuitutis:ſic ius non ſcriptum:ita etiam vt mulier:
alterius terre ligetur eo ipo q̄ contrahit in terra tali con
ſuetudine affecta:tum qz cōtrahēdo ſortitur fozum: tū qz
vxoz ſeq̄ſ domiciliū viri:ſed ſi ignoraret eū ſeruū aut con
ſuetudinē talē nō ligareſ: qz ſtatuta ciuiū nō ligāt ignozā
tes nec cōſuetudines:ſi l'r de conſtitut.c.i.ꝛ.z.li.6. ¶ Ad ar
gumēta in oppo[m] ad p̄[m] dōz.q̄ lepra nō ipedit mr̄imoniū
q̄tū ad p̄mū actū ſuū q̄n leproſi poſſint ſibi reddere debi
tū ꝛ libere:q̄uis aliq̄ grauamia īferat mr̄imōio q̄tū ad du
os actus:nō ſic aūt de ſeruitute vt dictū ē:ꝛ iō min⁹ ipedit
lepra q̄ ſeruit⁹. ¶ Ad z[m] dōm q̄ ī hoc ius poſituū ñ ꝺriaſ
iuri nāli ſed determīat ipm:qz de iure nāli ſolū ē q̄ glibet
ꝺbere poſſit non dns nāle ipedimētū:ſed quis cū qua debe
at contrahere determinatur per ius poſitiuuz p qđ rōna
biliter determinatur vt non teneat contractus liberi cum
ancilla q̃ ignoraſ cōditio ſeruitutis pp dictas cās.

Queſtio II

Secundo quetitur vtrū ſeruus poſſit
contrahere matrimoniū ſi
ne cōſenſu dñi ſui. Et arguiſ q̄ nō:qz fauo
rabilioz eſt obligatio qua hō obligat ſe ꝺo
q̄ illa qua vir obligat ſe vxozi per mr̄imo
niū:ſed ſeruus ſine cōſēſu dñi ſui nō p̄ōt ſe
obligare deo p votū religiōis vl' ſuſceptio
nē ſacri ozdinis.g̃ multo min⁹ ſine eius cōſenſu p̄ōt ſe obli
gare per mr̄imoniū. ¶ Item nullus p̄ōt dare alteri qđ eſt
alterius ſine cōſenſu eius: ſed ſeru⁹ ē res dñi.g̃ nō p̄ōt con
trahere mr̄imoniū ꝛ dare ptātem ſui cozpozis vxozi ſine
cōſēſu dñi. ¶ In cōtrariū ē qđ dr̄ Bal.3.q̄ in xp̄o ieſu non
eſt ſeruus nec liber:ꝛ iō ad ſuſceptionē matrimōy qđ eſt
ſacramētū xp̄i nō ꝺz ꝓhiberi nec ſeru⁹ nec liber vt allega
tur. ex̄ de cōiu.ſeruoz.c.i. ¶ Rño. ꝺ ſunt.3. videnda. ⁊ Pri
mo de hoc qđ queriſ de coniugio ſeruorum. 2° de partu
eorū. 3° de carnali copula in caſu duby.

Quantū ad p̄imū ſunt.3. ꝺnes. ¶ Prima q̄ ꝯuus vl' p̄ª 2ª
ancilla p̄ōt ſcienter mr̄imoniū ꝺtrahere dño
ignoraēte ꝛ iuito ꝛ ē verū mr̄moniū:qz ī xp̄o ieſu nō ē ꝯuus
nec lib:lz iure ciuili non ſit verū mr̄imoniū ſz ꝺcuberniuz
qz quo ad ius ciuile attinet ꝯu⁹ p mozruo reputatur. C. de
iceſt. ꝛ inutilib⁹ nup. l. cū ancillis:ꝛ nō teneſ obedire dño p
hibēte nubere pluſq̄ ꝓhibēte cōmedere:qz iure nāli boies
liberi naſcebāſ. vnde deſcēdit maris ꝛ femie cōiugatio.
quā nos mr̄moniū appellam⁹. Nō teneſ ēt p̄recipiēte dño
nubere ſz p̄ōt caſte viuere aut cōtinētiā vouere ſic feē mo
nach⁹ captiu⁹:nō tñ p̄ōt ſoleniter vouere p ozdinē vl' p reli
gionē iuito dño ꝺbēdo mr̄imōiū ſpūale. ¶ Scōa ꝑ eſt q̄ lz 2ª 2ª
dns videaſ māumittere ꝯuū quē ſcienter nō reclamās pmit
tit ozdinari vl' pfiteri:ſec⁹ tñ ē in mr̄imōio carnali:qz dns
ſciēs ꝛ nō ꝺdicēs nō pp hoc māumittit: qz taciturnitas ei⁹
cui⁹ ꝺdictio nō ipedit nō bētur p ꝺſēſu ſz ſolū taciturnitas
ei⁹ cui⁹ ꝺdictio ipedit.p̄ōt āt ꝺdicere ad mr̄imoniū carnale
ꝯz legē būanā nō diuinā:iō ꝛc:ſz p̄ōt ꝺdicere ad mr̄imoniū
ſpūale ꝯmutrāq̄ legē. Uñ q̄uis ſciēte ꝛ non ꝺdicēte dño
ꝺbat mr̄imoniū nō fit lib iure diuino ꝛ canonico lz videa
tur manumitti iure ciuili:qđ in caſu iſto non tenet. Sed ſi
ſciente dño ꝛ nō ꝓtradicēte ozdinetur vel profiteaſ liber
efficitur. ¶ Tertia ꝑ ē. q̄ dns nō debet vendere ꝯuuz ſuū 3ª ꝑ
ad extraneas regiones.ꝛ ē argumētū p pacto appoſito a pa
rētibus vl' ſpōſa ī ꝓtrahēdo cū boie vagabūdo ne recedat:
qđ valz:ꝛ mulier vix tē ñ teneſ ſeq̄:ſz p̄hibere p̄ōt ꝛ ad ei⁹
iſtantiā excoicari ſi recedat ſine iuſta cā vt boſti. dic. Et ſic
valz ēt pfeſſio cartuſien. ꝛ ſozoz q̃ alligāſ certo loco:ꝛ itel
ligiſ agi q̄ nō emittāſ extra cellā vl' clauſurā. Nec iſta cō
dicio ē ꝺ bonū obediētie q̃ dico huic vade.ꝛ vadit tē:qz p
mittūt obediētiā ꝯz ſtatuta ī gb⁹ ꝺ ꝓtineſ ne exeāt:ꝛ ꝺ niſi
ex iuſta cā:puta ad fundandū domū nouā:que alias nunq̄
fundaretur:ꝛ ſic religio non multiplicaretur: aut etiam ſi
domus illa deſtrueretur vel aliquod ḃmodi.

p 2° **Quantū** ad 2m articlm de ptu seruoꝝ sunt. 4. ꝓnes. ℂ Pria. q̄ pars ꝙ segt̄ ventrē p̄ ꝛz legē diuinā. Exo. 21. Si dederit ei vxorē ꝛ filios ꝛ filias ꝛ cū dño. Et idē supponit de filys futuris: q̄ ancilla vernacula nō fit libera septīo anno sīc emptitia. 2° lege būana idē. C. ō rei. vē. l. pt°. nisi i seruis fisci. 3°. l. cano. de patis ex libero vētre. c. vnico ꝛ sufficit vno tē pore: vel cōcept°: vel pt°: vel me° mez fieri liberā Instit. ō ingenuis. §. i. Itē lege physica: q̄ mf̄ ē recipiēs: q̄cq̄d aūt recipit̄ in alio recipit̄ p̄ modū recipientis. Dīt ēt iuriste q̄ gc gd plātatur serit̄ vel bedificat̄ totū solo cedit radices. Si tū edit: vū seminatū in ventre mulieris si germiet segt̄ cōditionē terre i q̄ serit̄ semē. Alicubi āt segt̄ ꝺditiōem prīs ꝛz cōsuetudinē: ꝛ tenēda ē de cōiug. seruoꝝ. c. licet. Sēp. n. p̄ cōsuetudine p̄sumēdū ē q̄ fuerit iuste introducta maxīe si p̄scripta a tpe a quo nō extat memoria. Nā tūc nō oz allegare titulū qñ res ē talis q̄ i ea potuit iust° titulus brī de p̄scrip. c. i. li. 6. Qñ āt ē talis q̄ nō: tūc nō: vt i manu mortui quā layci vendicāt sibi sup clericos qō ē ꝺ libertatē ecclie: sec° i ea quā ꝺ laycos vt dicit i sū[a] hosti. de natis ex li
2ª p bero ventre i fi. ℂ 2ª p ē de casu q̄ q̄rit̄ iuxt̄ p̄missa de cōditionatis man° mortue p̄ cōsuetudinē: vtrū possint debita soluere ꝛ legata facere: cū pres ꝛ aui eius dixerit añ. i 60. ānos dolose cōsuetudinē iductā: dixi q̄ sic ō ōbitis: q̄ ꝛtra rōnem ē vt ibi nō sit onus vbi ē emolumentū: ꝛz delegatis sec°. Nā spēs furti ē de alieno largiri. Et hoc potuit induci fm hosti. de natis ex libero vētre. §. vlt. Nam p. c. annos q̄ sunt vita hoīs dī eē tps cuius memoria nō extat in ꝺrium ꝛ sic thesaurus. c. ānoꝝ occupāti concedit̄. Nā non extat memoria de visu: ꝛz extet de auditu alieno non ꝓpō: q̄ pētes dixert̄ ñ se al'r vidisse. ꝛz al'r audiuisse. Sic. n. posset° dīe q̄ extat mēoria adde ꝛ ō p̄nci° mūdi: ꝛz vbi ē ꝺsuetudo q̄ nō p̄t legare in morte: ꝛz tū dare in vita ꝙ deo. ꝛ ꝛz amicis carnalibus illud q̄ō in morte dare nō posset si stati ve lit dñium trēsferre ēt si toto tpe vite sue vult fructū brē: q̄ dare rē retēto sibi vsufructu ad vitā ē va dōatio īter viuos ꝛ nō donatio cā mortis. nec legatū: q̄ istud est revocabile
3ª p ad placitum illud non. ℂ 3° p est q̄ patrē sequitur partus ꝛ non matrem in honore ꝛ nobilitate: vnde cōsuetudo est in quibusdā ecclesijs q̄ non recipitur in canonicū nisi nobilis q̄uis reprobetur. de prebendis. c. Uenerabilis. Nat° ergo: ex nobili patre ꝛ ignobili matre est nobilis simplici citer: dum tamen mater eēt libera. Si autem nascatur ex nobili ꝛ ancilla. refert aut per concubinatum: ꝛ tunc semper est ignobilis ꝛ seruus: q̄ dignitas viri nō cōmunicatur concubine. Unde Cantic. centum sexaginta sunt regie 80ª. concubine: vnde spurius regis non est nobilior legittimo rustici: q̄ dānatus coitus non dat dignitatem: ꝛ si valeret consuetudo de nobilitate in ecclesia lngō. de ignobili non cōmunicando spurius regis indigeret duplici dispensatione. Si autem per matrimoniū: aut est tale qō per ipm fit libera sicut cum domin° contrahit cum sua ancilla vel domina cum seruo: ꝛz .n. iure ciuili vlt̄ videat̄ prohiberi. C. de mulieri. que seruis proprijs ꝛc. tñ de iure diuio ē licitū: ꝛ tunc eripitur i libertatem. Nō enī ancilla est socia: ne seruus dñs. vñ volendo esse sociā aut sociū vult non eē ancillā aut seruū: ꝛ tūc ē nobilis. Nā corruscāt vxores radys virorū ꝛ ignobilitas priuatiua vxoris ꝓticipiat nobilitatē viri: vnde vxor regis fit regina: ꝛ si prius non esset. Si aūt per hoc non fiat libera: filij erunt ignobiles. Nam ignobilitas positiua vxoris contraria est nobilitati viri: nec eam participat sed impedit: nec ad filios descendere permittit Natus ergo ex vtroq̄ parente si sic intelligat q̄ pater sit nobilis origine ꝛ mater aduenticie ꝛ participatione vel simpliciter se nobilem fm illam distinctionem. Sed si ītentio illoꝝ q̄ recipiūt iuramētū ē q̄ vtrīq̄z parētū sit nobilis ō se. tūc ille eēt pīur° si iurarz se nobilē ex vtroq̄z pente: q̄ iuramētū itelligit̄ fm ītētionē recipiētis. ℂ 4ª 2° ē de carnali 4ª p
copl'a. p̄ q̄dē dño ꝓhibente: q̄ si siñ cā nō audit̄ dñs: neminē. n. sint cā audit ꝓtor: si cū cā q̄ ꝺiget fuitio: aut ꝙsensit i cōiugiū: tūc idē ē. aut nō ꝙsensit: tūc ꝺz dño obedire nō cōiugi: cui nō potuit se obligare nisi saluo iure alteri°. 2° qd iuris i sciēte. et qdē q̄ scit se fuū: si credat aliū scire se talē. aut q̄ affectuose adeo diligit: q̄ ēt ꝙsentiret si sciret talē excusat̄: al's si sciat nō tenere mrīmo[m]: fornicat̄ quousq̄z alium certiorauerit ō sua ꝺitōe i cui° ptāte ē mrīmo[m] ꝙsumare.
3° qd iuris ō libero nesciēte. Et qdē q̄ diu credit ꝺiugem liberā: ꝛz nollet ꝙsentire: si sciret tādiu excusat̄: vt iacob. Si ly āt erūt legittimi si fuit i facie ecclie ꝺctum. 4° ꝙscia remordēte distiguit̄. de sen. exco. Ingsitōi. Ubi sciēdū q̄ differūt scia q̄ ꝛz euidētiā: ꝛ nō ē nisi veroꝝ quā q̄ ꝛz ō impedimēto nullo cogēte: nō p̄t petere aut reddere gn aut sibi p̄iudicet si i ipo erat mrīmo[m] ratificare: aut peccet si in ipo nō erat ratificare: vl' erat ꝛz nō itēdit ratificare. 2° qñ ꝛz cōsciaz. i. firmā credulitatē: nō refert vtꝝ leui aut ꝓbabili cā q̄ ēt hereti° q̄ leui argumēto deuiat a fide ligat̄ ꝙscia erronea. vñ ēt ꝺ ꝙsciam erroneā nullus tenet̄ cuicūq̄z bomini obedire: q̄ diu durat. q̄ q̄ facit ꝺ ꝙsciaz edificat ad gehēnā. 3° qñ ꝛz scrupulū ꝙsciē. i. dubi° ē. ꝛ tūc si ex temeraria ꝛ leui cā: q̄ audiuit a paucis ꝛ leuib° ꝺz deponere: quo deposito p̄t petere ꝛ reddere: si ex ꝓbabili p̄t reddere: q̄ i dubys ꝺz q̄s obedire plato: sīc vasallus i dubio ꝺz dñm iuuare: sed nō petere: q̄ exponeret se picl'o. ꝛ Auguſt. dicit: tene certū ꝛ dimitte īcertū. Nō petēdo āt certū ē q̄ nō peccat: ꝛ bec distictio ꝛz locū i oībus ipedimētis q̄ simpl'r impediunt mrīmoniū vel actū ei° quo ad p̄sonā q̄ bēt notitiā. bec enī p̄sona fm p̄dictā distictionē vbi nō vult mrīmo[m] cōsumare faciat: al's sibi p̄iudicat ꝛ peccat. 5° qd iuris lite pendēte. Hosti. dicit q̄ ēt si sit cert° pp dubiū euētū p̄t petere ꝛ reddere affectu ꝺiugali cognoscēdo nō vt liberā nec ācillam: ꝛz vt cui q̄stio status mouet̄. vñ ꝓpter p̄mū nō peccat ꝓpter 2m sibi nō p̄iudicat: maxime si ab ecclīa vrgeatur. Et magister. 4. sñiaꝝ. di. 38. ī fi. dicit q̄ debet reddere si vrgetur: qō ēt vī in gradib° humana lege ꝓbibitis. ꝛ p ōñs i impedimēto fuitut': i q̄bus ecclesia q̄ statuit qñ vult ōstuit vel destituit ꝛ dispensat. Nō āt in gradibus lege diuina ꝓbibitis: i q̄bus forte ecclīa nihil p̄t. ℂ Sed ista opinio quo ad p̄mū nō valet: q̄ ecclīa qñ p̄cipit reddi debitū lite pendēte nō ītēdit dispēsādo mrīmo[m] facere si nō ē. nā si intenderet mrīmoniū facere: aut vsq̄z ad tps snīe: ꝛ hoc nihil est aut simpl'r. ꝛ tūc postea nō dissolueret: si ēt hoc intenderet nō posset facere vt ille q̄ nō ē ver° maric° fiat ver° maritus ꝺ volūtatē suā. vñ nō refert siue questio moueatur: siue ñ. vt de resti. spol. Li. Fas. sed distinguitur vt supra ꝓxime.

Quantum ad 3m arg[m] posset eē gnta ꝙ ad suppletio 3ª p
nē p̄cedētis q̄ō dubi° possit reddī debitū. q̄ si ē tale ipedimētū q̄ō ipe ad libitū p̄t amouere: puta: q̄ liber nesciēs ꝺctum cū ācilla si ꝙsentiat mrīmoniō: p̄t nō solū reddere ꝛz petere. Sed si ē tale ipedimētū q̄ō ipe ñ p̄t amouere: ꝛ nō ē cert° sed dubi°: q̄ ī dubys hō tenetur obedire supiori: ꝛ papa sic dicit. Excusat iussus pape p̄cipiētis dubio reddere. Sed si papa nō dixisset: nō deberet reddere vt' vī: q̄ nullus debet facere illud ō q̄ dubitat vtꝝ sit licitū vl' illicitū. Et si dicat q̄ īmo: q̄ de° p̄cipit debitū reddere. dōm q̄ nō est certū vtꝝ de° p̄cipiat an ꝓbeat: īmo ē dubiū: q̄ certū ē q̄ de° p̄cipit reddere debitū vxori petēti. ꝛ q̄ de° ꝓbet accedere ad nō suā: ꝛ ē ēt mai° p̄tū cognoscere nō suā q̄ negare debitū sue. g̃ q̄ dubiū est an sit sua vel nō sua. p ōñs dubiū est an sit ꝓbitū a deo an p̄ceptū. sed certū ē q̄ i hoc dubio p̄ceptū est a papa p illā decretalē. Ingsitioni. g̃ ꝛc. Ul' possz ēt dici: q̄ circūscripto p̄ce

pto pape idem etiam eēt faciendū: qz si aliqd ita sit dub iū
q vna ps est certa q est sine peccato: alia ē dubia an sit pec
catū: dz tenere certū z dimittere icertū: qz qlīcūq pōt se li
berare a periculo peccati teneť: vñ manifesta ē rō quare ñ
dz petere: qz certū ē q nō petere ē licitū: ē aūt dubiū vtruz
petere sit peccatū: sz in reddēdo non est sic: qz vtrūq ē du
biū: qz si est matrimoniū: negare est iniustitia: si nō est: red
dere est luxuria: sed nō est equaliter dubiū hinc z inde: qz
presūptio ē p matrimonio: quousqz ꝺriū probeť: vnde red
dere dz. Si aūt cēt equaliter dubiū hinc z inde: puta q vna
sniа eēt lata pro matrimonio alia ꝺ z neutra trāsisset in rē
iudicatā adhuc: qz nullus debet spoliari re sua siue possessi
one: imo spoliatus est ante oia restituendus nisi ꝓbatiões
in cōtrariū sint i prōptu: inde est q debet reddere debituz
ēt si sit gradus idispēsabilis vt pris z filie: vl filys z matris
quādo petēs est i possessione matrimony vel ē spoliatꝰ sñ
iudicis auctoritate. Sed cum extraneo denunciāte ipedi
mentum si probabilr credatur anteq plene ꝓbeť posset il
lis inuitis interdici carnale cōmertiū: multo magis hoc vr
altero postulante. Dicēdū q nō est simile: qz maior est pre
sumptio fraudis contra alterū cōiugem q ꝺ extneū. Ul di
cendum veri q sicut extero nūciati nisi saltez semiplene
ꝓbaret offerens se ad plenum probaturum ifra terminuz
competentem nō acgescerетur: sic nec hic altero cōiugi: sz
si semiplene statim ꝓbet offerens se efficaciter ꝓbaturuz
non cogeť reddere. ¶ Ad argumēta in oppo ad pmum
dicendū q per religionē z ordinis susceptionē obligatur
aligs dīnis obsequijs q̄tū ad totū tps: sz vir teneť redde
re debitū vxori ñ sēp sz congruis tpib. Ul dōz q p religio
nē z ordis susceptionē subycit hō plato q̄tū ad opa volun
taria nālib suppaddita i qb obligať dño suo. sz p mrimo
nō obligať vir vxori: nisi quo ad opa nālia i qb ē liber. z iō
nō ē sile hic z ide. z iō maior iudiciū fit dño si fu sine con
sensu ei ordieť vl religionē ꝓfiteať q̄tū si ꝺbat mrimoniū.
¶ Ad zm dōm q fu ē res dñi: q̄tū ad ea q nālib suppaddū
tur: sz q̄tū ad act nāles q sūt necessarij vl ad ꝓseruatōez in
diuidui: vt comedere. vl ad ꝓseruatōez spēi: vt ꝺbere mri
moniū: nō ē res ei, z iō trāsferre ꝑt i alterꝫ sñ ei ꝓsensu po
testatē sui corpis q̄tū ad hoc. ¶ Ad argm i oppm sz sit ad
verā ꝺclonē: dōz q pactꝫ valz. qz fm sniam apli: fu z liber
nō differūt q̄tū ad ea q sūt ō necitate salutis: sz de suscepti
one sacrōꝝ nō logtur. Nā z fu nō dz ordiari sine lnia dñi
cū tñ ordo sit veri sacrz q mri: q̄uis si ordineť ō fcō cha
racterē recipiat. Nos aūt qrim vtꝫ liceat fuo inuito dño
mrimom ꝺbere: z an ꝺctū teneat: et dicim q licet z pōt.

¶ In quo ordine nequeat fieri coniugium.

Dist. xxxvii. a

Unt igit qdā ordies i qb nlr aten
ꝑt cōtrahi cōiugiū: z si iterceſſerit
copla: fit diuortiū: vt sacerdotiuz:
diaconat: z subdiacōat. In alijs
vero pmittit sortiri ꝓiugiū: nisi reli
giōis hitū sūpserit vl ꝓtinētie votū fecerit. Añ
Leo papa. Clicos: lectores: hostiarios: exorci
stas: acolythos: si extra votū z hitū iueniūt: z
cōtinētiā ꝓfiteri nolūt: vxorē ducere virginē ec
clesia romana pmittit: nō viduā vl repudiataz:
qz deiceps nec ad subdiaconatū puehi poterūt:
nec laycus vxorē sortit nisi virginē: vl bigam
ad clicatū. Jtē ex carthaginēsi cōcilio. Placuit
epōs: pbyteros: ꝺyaconos: subꝺyaconos ēt ab
vxorib abstinere: qō si nō fecerit etiā ab eccliа
stico remoueanť officio. Ceteros vero clicos
ad hoc nō cogit. Jtē Leo pa. Lex cōtinētie ea
dez ē mīstris altaris q epīs z pbyteris: q cum
eēnt layci vl lectores: licite vxores ducere potu
erunt: sz cū ad ꝓdictos puenerūt gradus: cepit
eis nō licere qō licuit. Jtez i .vi. synodo. Si qs
coꝝ q ad clerum accedūt voluerit nuptiali lege
mulieri copulari: hoc añ ordinē subdiaconatus
faciat. Jtem Calixtꝰ papa. Presbyteris: diaco
nib: subdiaconib: monachis ꝓcubias hīe seu
matrimoniuz ꝓtrahere penit iterdicim, cōtra
cta quoz mrimōia ab hmōi plōis diuīgi: z plo
nas ad pniaz ꝺbere redigi: iuxta sctōꝝ cānū di
stinctionē iudicam. Jtē gre. Nullū facere sbdia
conū epi pñant: nisi q se caste victuꝫ pmiserit:
qz nullis dz ad misteriū altaris accedere: nisi cꝰ
castitas añ susceptū misteriū fuerit approbata.

¶ De iterfectoribꝰ suaꝝ cōiugū. b

Js adūciēdū ē ꝺ occisoribꝰ suaꝝ ꝓiugiz.

b De qb Nicolaꝰ pp scribit radulpho bi
turicēsi archiepo. Interfectōes suaꝝ ꝓiu
gū sñ iudicio. cū ñ addis adulteraꝝ vel aliquid
hmōi: qd alīꝺ bñdi sīt q̄ hoicide. Ac p hoc ad
pniaz redigēdi qb pēit ꝺnegať ꝓiugiū. Hic vr
Nicolaus pmittere maritis p adl'terio aut alio
hmōi vxores suas iterficere: sz ecclīastica disci
plia spūali gladio nō materiali crimiosos feriri
iubet. Añ idem nicolaus. Inter hec nīa sctitas
addeī studuit: si cꝰ vxor adl'teriū ppetrauerit vtꝫ
marito eꝰ bz mūdanā legē iterficere liceat. Sed
sctā ꝺi eccliа nūq mūdāis ꝓstrigiť legibꝰ: gladi
uz ñ bz nisi spūalē. Jtē pi pp. Quicūq ppriaz
vxorē absq lege z sñ cā iterfecerit aliāq duxe
rit armis ꝺpositis publicā agat pniam: z si ꝓtu
max extiterit anathēatizeť vsquequo ꝓsētiat. I

Jrca di. 37. q̄runť dno. p vtꝫ ordo im
pediat mrim. z vtrū vxoricidiuz
ipediat. ¶ Primo igr q̄riť vtꝫ sacer ordo
ipediat mrim. z vr q nō. qz aut hoc eēt rōne
ordis aut rōne voti ānexi: aut rōne statuti
ecclīastici. Nō rōne ordis: qz sic ois ordo i
pediret: qō nō ē vez ꝺ miozib ordib. vt hr
.28. di. De his. nec rōne voti ānexi. qz tūc ordo z vota non
eēnt duo ipedimēta mrimony: sed vnū: nec rōne statuti: qz
mrimom ꝺctū ꝺ iterdictū ecclie nō dirimiť: z sic ordo sacer
lz ipediret mrimoniū ꝺbēdū saltē nō dirimeret post ꝺctū.
¶ Jtē nihil ipedit mrimom: nisi qō bz oppōnē ad mrimom.
sz ordo nulla bz oppōnē ad mri. g ꝛc. Probatio miozis: qz
sic vt nō opponit vtuti: sic nec sacrm sacro vt vr: vtrūq aūt
tā mri q̄ ordo sūt sacrm. ¶ Jn ꝺriū ē qō dr i lra: z hr. zz.
di. Placuit epos: pbyteros: diaconos: subdiaconos fz isti
tuta ab vxoribus abstinere: qō nisi fecerit ab ecclīastico re
moueāť officio. Ceteros vo clericos ad ꝺ nō cogi. ¶ Rū
deo. hic sūt tria videnda. p de ipedimēto ordis q ē sacrz. z
de ipedimēto ordis q ē religio. z icidēter ō ipedimēto etatl.

p° ℸ **Quantum** ad ꝑmũ sũt quatuor ꝛcl'ones. ¶ Prima de ordib⁹ nõ sacris: qr ordo mior nõ impedit mr̃imoniũ ꝟbendũ nec dirimit nec vsũ ei⁹ de ꝛsuetudine cũ, ét ꝛiugati dicãt epl'as: qõ ét ẽ absurdũ. Et lz ꝟbens cũ vnica ⁊ virgie retieat puilegiũ clicale si tõsurã ⁊ vestes deferat clicales. ex̃. de cl'i. ꝛiu. c. vnico. li. 6. nõ tamẽ retiet bñficiũ eccl'iasticũ nec recipe põt. Nõ refert ãt vtr̃ vnum aut oẽs minores ordies bẽat. Dñr ãt miores ordies nõ sacri: quor̃ act⁹ nõ ẽ tãgere aliqõ sacrũ: vt hostiari⁹. Exor⁹: lz ℸ ctor: accolytus. ¶ z^a ℸ ẽ de ordib⁹ sacris: g sũt dyaconat⁹: subdiaconat⁹: sacerdotiũ: quor̃ glibet ipedit mr̃imo^m ꝟbẽdũ ⁊ dirimit post ꝟctũ: nõ rõne voti ãnexi: lz statuti eccl'ie. ex̃. Qui clici vl' vouẽtes. c. Ex l'r̃a. sed fit irregularis de facto ꝟbens. Nõ ãt e⁹ mr̃imoniũ ipedit ordinẽ: lz vxoratus semp recipit caracterẽ. si ãt vxore ꝛsẽtiẽte: recipit ét execu z^a ℸ tionem. ¶ z^a ℸ est q ordinat⁹ nũq̃ põt debitũ petere sed tenet reddere petẽti q̃ inuita vl' ignoãte ordinat⁹ ẽ ét añ cõsũmationẽ: i quo min⁹ bz solẽnitas ordis q̃ religiõis. si aũt ea volẽte tenet illa ꝛtinere: qr manet viculũ: nec põt nubere: nõ tñ tenet religionẽ ĩtrare: lz nec exp̃sse vouere: lz sufficit ꝛtinere. Uel dõm q q̃ volẽte vxore ad sacros ordines vir ꝑmouet: ipa tenet vouere. Sz si ea nõ exp̃sse cõsentiẽte lz sciẽte: vl' q nõ tenet vouere sed sufficit ꝛtinere. ⁊ sic iura debẽt itelligi q̃ hoc dicunt. ¶ 4^a ℸ est q apõ grecos ordo sil'r ipedit ꝟbendũ ⁊ dirimit postea ꝛtractũ: lz nõ vsum pri⁹ ꝛtracti nisi ad horã ministery: sicut olim tpe legis: nec vxor eius post mortẽ ꝟbere oz nec põt. vñ ꝓpter hec duo in gbus sibi parat̃ ꝓindicium sine eius consensu ad ordines accedere non debet.

4^a ℸ

§ grecor̃ ritꝰ

p^a ℸ **Quantum** a z^m de religiõe sunt tres ℸnes. ¶ Prima q pfessio fcã i ordine approbato impedit mr̃imo^m ⁊ dirimit post ꝟctũ: qr mortu⁹ ẽ mũdo. si tamẽ de facto ꝟbit fit irregularis: lz de ℬ magis videbit̃ i seqnti z^a ℸ disti. de voto. ¶ z^a ℸ est q ordo q est reprobat⁹ si fiat i eo pfessio: qr ipo iure ẽ nulla: lz rõne voti simplicis impediat mr̃imoniũ ꝟbendũ: nõ tñ dirimit post ꝟctum: qr solẽne votũ qõ dirimit nõ est nisi vl' ordis sacri vl' religiõis approba 3^a ɔ° te: vt dicit noua decretalis. ¶ 3^a ℸ est q ℞m quosdã ꝛtinẽtia est ãnexa differẽter ordi sacro ⁊ religiõi siue pfessiõi: illi gdẽ ex statuto: isti ex voto. ⁊ hoc supponẽdo q rõne voti nullus obligat̃ nisi volẽs. g ãt sacrũ ordinẽ recipit: lz nõ intendat ꝛtinere nec ét se ad ꝛtinẽtiã obligare: nihilomin⁹ tñ obligat̃ ad ꝛtinẽtiã ⁊ ét i foro ꝛscie si ꝟbat nullũ ẽ mr̃imoniũ. qr ecclesia bñ põt facere ihabilẽ ad mr̃imoniũ ignorãtem ⁊ iuitũ: sic̃ ꝟuũ vl' frigidũ: aut hõ. Et p eandẽ rõnẽ si ante ãnos discretõis aligs sacrũ ordinẽ suscipiat ad ꝛtinẽtiaz obligat̃ ét si in cunis ordinaret̃: supposito tñ q̃ characterẽ recepit: qr obligat̃ statuto ecclie nõ voto suo. Sec⁹ ãt ẽ i illo q pfitet̃ religionẽ g solũ rõne voti obligat̃. vñ añ annos discretõis nõ obligat̃: tñ põt ét dici q pfessioni ẽ ãnexa cõtinẽtia rõne statuti. Nã si gs pfiteret̃ nõ intẽdens ꝛtinere nec ét se ad ꝛtinẽtiã obligare: dũ tñ hoc nõ exp̃meret ⁊ itẽderet fieri religiosus: nullũ eẽt mr̃imoniũ post ꝟctum.

p^a ɔ° **Quantum** ad 3^m de ipedimto etatis sũt tres ℸnes. ¶ Prima q mr̃imoniũ carnale nõ põt ꝟbi añ pubertatẽ. Est ãt pubertas i masculo. i. 14. annor̃. i femina. iz. tñ si nõ distent pluſq̃ p sex mẽses vel malicia supleat etatẽ ⁊ possint carnal'r ꝛmisceri tenet mr̃imo^m ꝟctũ. ex̃. de spon. impubex̃. c. Puberes. Cã ãt q̃re pl's regrit̃ de tpe i masclo q̃ i femia ẽ: qr mlier citius ẽ viri potẽs q̃ vir mlieris: ⁊ pla regrunt̃ ad agẽdũ q̃ ad patiẽdũ. Jn spõsalib⁹ z^a ɔ° ãt ẽ eadẽ etas vtriusq. s. septẽny vt dictũ fuit. z7. di. ¶ z^a ɔclo ẽ q ꝛsillis etas regrit̃ ad mr̃imo^m spũale: qõ ẽ p pfessionẽ. Impuberes. n. nullaz firmã obligatõez ⁊ irrenocabi l'z ẽ facere põt. vñ nec eor̃ iuramẽta sũt firma ℞m leges. sed solũ sacra pubex̃. vũ puberes põt pfiteri: sic̃ ⁊ mr̃imo^m cõ

trabere. Qõ ãt dicit Tho. añ. 18. ãnũ eẽ nouã ꝟstitutõez de nõ pfitẽdo dico q nõ obstat: qr reuocata ẽ ex hoc ipo q ñ ẽ i. 6. vñ põt pfiteri qñ ⁊ cõtrabere. ¶ z^a ɔclo ẽ ẽ hoc qõ dicit Tho. i scõa scõe. 88. q. ar. 9. q nõ põt pfiteri añ puber 3^a ℸ tatẽ: lz sit doli capax̃ ꝓpter ecclesie statutũ: vr̃ q ꝛmo sic̃ et ꝟbere mr̃i^m carnale: qr eq̃liter vtrũq̃ mr̃imo^m ante ãnos illos ꝓhibet̃. ex̃. de spon. impuber. Puberes. vñ cũ bñdictio nuptialis fiat pmr̃strum ecclie ⁊ cadat sub dispẽsatiõe ecclie: sicut ⁊ solẽniçatio religiõis: cũ ét ecclia possit facere psonas inhabiles ad ꝛtrahendũ mr̃imoniũ carnale: fic̃ spl rituale ⁊ si nõ rõne sui: tñ rõne fundamẽti: qr pactio ⁊ cõuẽtio i q̃ fũdat̃ mr̃imoniũ subest ordiatõi ꝑncipũ ⁊ plato^r: videt̃ sic̃ vtrobiq̃. ex̃. e. Lõtinebat̃. ¶ Ad arguñta i oppositũ. Ad ꝑmũ ẽ dõm q ordo sacer ipedit mr̃imoniũ ꝟbendũ ⁊ dirimit iã cõtractũ nõ rõne ordis absolute: lz rõne qua sacer ordo: ⁊ hoc dispositiue: nec rõne voti adiũcti: qr ex nll'o statuto votũ potest adiungi alicui facto nisi vouens volũtarie ꝛsentiat etiam si verbo diceret ⁊ mẽte nõ cõsentiret qr votũ est mere volũtatis: lz impedit cõpletiue ex statuto ecclie faciẽtis psonas illegittimas ad contrahendũ post q̃ sacrũ ordinem receperũt. Et qõ dr̃ q mr̃imoniũ contractum ꝛtra interdictũ ecclesie nõ dirimit̃. Dõz est q eccl'ia aliqua ĩterdicit simplici ꝓhibitione ne fiant. sed si facta fuerint non irritat. aliqua vero ĩterdicit nõ solũ ꝓhibẽdo ne fiant: sed statuẽdo vt irritũ sit ⁊ inane si ꝛtra statutũ fiant: ⁊ tũc non solũ ꝓhibetur faciendus sed irritat̃. Primo mõ ĩterdicit̃ matrimoniũ ꝛtrahi tẽpore feriato ⁊ i plurib⁹ casibus. sed secũdo modo ꝓhibet̃ i susceptõe ordis. ¶ Ad z^m dõm q mr̃imoniũ ⁊ ẽ sacrm rõne significationis. ⁊ quo ad hoc nõ opponit̃ ordini: ⁊ est in officiũ nature rõne carnalis generationis: ⁊ quo ad hoc opponitur. i. disconuenit ordini sacro ꝓpter rationes dictas. Questio. II.

Secũdo q̃rit̃ vtrũ vxoricidiũ ipediat mr̃i^m. ⁊ vr̃ q nõ: qr magis peccat q occidit mr̃ez q̃ q occidit vxorẽ. lz ꝑm⁹ non ipedit̃ a mr̃imõio. g̃ nec z^m. Jtẽ occisio vxoris nõ ipedit mr̃imo^m nisi rõne crimis lz occidere vxorẽ i adulterio deꝑhẽsã nõẽ criñ vt ꝟbat̃. g̃ tale vxoricidiũ ñ dz ipedir mr̃imo^m. Probatio mior. qr q occidit vxorẽ actu i adulterio deꝑhẽsã nihil iustũ facit: nec ꝟ psonã q̃ mortẽ meruit: nec ꝟ iustitiam publicã: qr lex ciuilis pmittit hoc. g̃ ⁊c. ¶ Jn ꝟriũ est qõ dr̃. 33. q. 2. c. Jnterfectores suax̃ ꝛiuguz. vbi dr̃ q tales bñdi sunt tanq̃ homicide: ac p hoc ad penitentiã redigẽdi penit⁹ gbus ꝛiugiũ total'r denegat̃. ¶ ℞°. hic sũt tria videnda. Primo an liceat viro occidere vxorẽ i adulterio deprehensã. z° an vxoricidiũ ipediat mr̃imo^m cũ alia. 3° de quibusdam litteralibus.

Quantũ ad p^m sũt tres ℸnes. ¶ Prima q iurepoli i p^a ɔ° foro ꝛscie nll'o mõ licet viro ꝓpa auctẽ iterficere vxorẽ i adulterio deꝑhẽsã. lz licz viro moderate castigat̃. Qui. n. pest ꝛgregatõi tñ iconomice eã castigat̃ ⁊ ab ea eycere põt. lz exterminare a pollitica cui nõ pest: nõ. Si ãt occideret aut mutilaret ꝛgregatõez ét pollitica dãnificaret: cui⁹ ĩteresset ne g̃s re sua male vtat̃. ¶ z^a ℸ ẽ q iure ciui z^a ɔ° li oliz licebat pri occidere adl'terũ cũ filia: marito vo adulterã cũ adultero ⁊ nõ puniebat̃. Nec ãt. qr putauit lex q parceret pr̃ adultero amore filie: cuius ali⁹ filiã magis arrepto cultro ꝺ domo ꝺlamonis occiderit quã iudex volebat eorũpere castitatẽ filie vite eius ꝓferẽs. ff. de or. iur. l. z. ⁊ putauit q marit⁹ parceret vxori timore adulteri. ¶ 3^a ɔ° 3^a ɔ° est q vbi eẽt lex vel consuetudo q adultera accusata occideretur sicut tempore legis moysi: que cum sit iudicialis non ligat: quia dominus pepercit mulieri in adulterio deprehense. vbi tamẽ esset lex talis: vir zelo iustitie accusãs non peccaret.

Quantū ad 2m de impedimēto vxoricidij sūt tres opi-
nes ꝯmg aliqnis ꝑt vxorē triplr occidere.
Uno mō psequēdo mrīmoniū: vt s. ꝺbat cū adultera: z illō
impedit ꝺbendū z dirimit post ꝺctū: qñ. s. machinat9 ē i mor-
tē ei9 cū effectū vt ꝺberet cū illa: z idē ē ex ꝯm dist. bitā sup
di. 34. de crimīb9 trib9 q̄ dirimūt mrīm: sz mrīm ꝺō cū Ber
sabee tenuit: qz nōdū erat hoc impedimētū qō ē p eccliā tpe
gre ꝓstitutū. C 2o occidit qs vxorē psequēdo clpaz: puta i
vidictā adultery: z istō impedit ꝺbēdū: sz nō dirimit p9 ꝺctū:
qz ñ ē sic statutū. hoc ēt faciliter cū iuuene pp piculū ꝓtinē
tie dispēsat: qz iusto dolori i pte pcit. ar. C. ad. l. iul. ō adul.
l. Braccus. C 3o occidit qs vxorē psequēdo nām: vt qz eā
exosā hz ꝓpter turpitudinē vl aliū defectū nō culpabilez.
z istō crimē impedit z nō dirimit: z istis duob9 casib9 silr ipe
dit mulier ꝺbere si venenū dedit viro velalr mortē ei9 pro-
curauit: sz nō sit exp̄ssū nisi i ꝑmo casu: sz ad paria iudican-
tur. z est eadem ratio vtrobiqz.

Quantū ad 3m de ꝯsalibus sūt tres ꝓnes. C Prima ō
vxoricidio: qz cū pls peccet vxor i virum q̄
adulter q nullā fidelitatē sibi ꝓmisit: sic̄ nō licet iterficere
vxorē adulterātem: sic nec adulterū: qz iure diuino nulli li
cet gladiū accipere ꝓpria auctoritate. C 2a ꝓ est de hoc qō
dr i textu p̄sbyteros diaconos ab vxorib9 abstinere: viuen
te ordi10 nō pōt vxor si ꝓsenserit vl dissenserit alq nubere:
qz vinculū manet. sz si ea ꝓsentiēte ordinat9 fuit ipa ēt casti
tatē itelligit vouere: ita q ipo mortuo non pōt nubere z si
nupserit nullū ē ꝯm quosdā: qz viri solēniçatōe z suū votū
solēniçat. xx. di. c. fiatim. Silr ēt si ipa ꝓsentiēte vir religi
onē ingrediat q cū ea fact9 ē vna caro nō pōt eo mortuo cō
trahere cū quo itelligit vouisse ꝯm Bonauenturā. C 3a ꝓ
est de hoc qō ibi dicit: q ecclesia gladiuz nō hz. C Con tra
Bernar. ad Eugenium papā: ꝓbat q ecclesia hz vtrunqz
gladiū. Aliqn petro dicēte. Ecce gladij duo hic: nō dixisz
dns satis ē sed nimis ē. C Solutio. vtrūqz hz sz dr̄nter vti
tur: spūali qdē per se: māli āt p brachium seculare q educi
dz ad iussum impatoris z nutū sacerdotis ꝯm eum. C Ad
argumēta in oppositū. Ad ꝑmū dōm q vxoricidiū nō ipe-
dit mrīmoniū solū rōne crimis. sed qz ē ꝺctra fedus mrīmo
ny: z q̄uis occidere mrem sit grauiꝰ petrn̄ q̄ occidere vxo
rē: tn̄ occisio vxoris ē magis ꝺ fedus matrimony q̄ occisio
mris: z ideo magis ipedit mrīmoꝰ. C Ad 2m dōm q occi
sio vxoris actu depbēse i adulterio si fiat ex iudiciū semp
ē petrn̄ z iniustū: qz ꝓiudicat psone z rei publice: persone q̄
nō dz mori nisi ꝓfessa z cōuicta i loco iudicij: ꝓiudicat etiā
publice iustitie: qz non per publicū iudicē occidit. z q̄uis
lex ciuilis ꝺ permittat: nō tn̄ vt licitū. sed non infligit penā
ꝓpter maximum incitamentū. illa ēt lex hodie ē correcta.

C De voto. Di. XXXVIII. a

Nunc ō voto ispiciam9. Votū ē te-
stificatio q̄dā ꝓmissiois spōtanee:
q̄ ꝺor ō his q̄ dei sūt ꝓprie fieri dz.
Sūt tn̄ z vota stricton q̄ frāgēda sūt.

C De votoꝝ differētijs. b

Ciēdū vero q votoꝝ aliō: est cōe aliō sin
gulare. Cōe. vt illō qō i baptismo oēs fa
ciūt cū spōdēt renunciare ꝺyabolo z pō
pis ei9. Singlare: vt cū aliqs spōte ꝓmittit sua
re virgitatē z ꝓtinētiā: vl aliqd hmōi. Itē singu
lare votū: aliō ē ꝓuatū: aliō solēne. Pruatū ē
i abscōdito factū. solēne vero i ꝓspcū ecclie fcm̄.
Itē ꝓuatū votū si violet: pctm̄ ē mortale: solē
ne vero violare pctm̄ z scādalū ē. Qui ꝓuatū
faciūt votū ꝓtinētie: mrīmōiū ꝓtrahere ñ ꝺbēt:
qz ꝓtrahēdo mortalr peccāt. Si tn̄ ꝓtraxerit nō
sepenit: qz ꝑbari nō ꝑt qō occlte fcm̄ ē. Qui ve
ro solēniter vouēt: nll aten9 cōiugiū iire q̄unt: q
b9 ñ solū nubere: sz z velle dānabile ē. Uñ aug.
In cōiugali vicio si pudicitia ꝺuat dānatio ñ ti
met: sed i viduali cōtinētia z virgīali excellētia
virtus muneris amplioris expetitur: qua expe
tita z electa z voto oblata iam non solum cape
scere nuptias: ꝺ ēt si non nubat nubere velle dā
nabile ē. Uouētib9. n. virgitatē vl viduitatē nō
soluz nubere ꝺ ēt velle dānabile ē. Ꝺō apls oñ
dit thimoteo scribēs. Adolescētiores viduas ō
uita. Cū. n. luxuriate fuerit: i xp̄o nubere volūt
. i. cū post votū cōtinētie i ōlicijs egerit vitā: nō
dico nubūt ꝺ nubere volūt i xp̄o: q̄si tē ñ sit pec
catū: ꝺ q sit oñdit subdēs. Uñtes dānatōez: q̄
re: subdit qz primā fidē irritā fecerūt: z si nō nu
bēdo: tn̄ volēdo: vt volūtatē q̄ a ꝓposito cecidit
appareat eē danatam: siue sequantur nuptie si-
ue non. Dānatur enim ꝓpositi fraus. damnā
tur tales: qz continētie fidem primā irritaz fece
runt idest votū: vel i voto violato fidē quā i ba
ptismo ꝓfessi sūt. Si aūt pro voluntate nubēdi
damnant: cōstat: si enim effectui mācipauerint
reuocādū id eē i irritū easq̄ arcēdas redire ad ꝓ
positū. Unde Grego.. Uiduas a ꝓposito re
cedētes viduitatis: super quib9 nos consuluisti:
credo te nosce a scō Paulo nisi conuertant oli
eē damnatas: quas z nos apostolica auctoritа
te dānandas z a cōlone fideliū atqz a limib9 ec
clesie arcendas foze censemus: vsqz quo obedi
ant episcopis suis: z ad bonū qō ceperunt iuite
aut voluntarie reuertantur.

C De virginibus nō velatis. c

De virginibus aūt non velatis si deuiane
d rint: a predecessore nostro Innocētio pa
pa tale decretū habem9. Ue q̄ nondū sa
cro velamie: recte tn̄ i ꝓposito virginali sēp se
simlauerūt ꝑmanere: sz velate nō fuerit: tn̄ si nu
pserit aliquo t̄pe bis agēda pnīa est: qz sponsio
eaz a dño tenebatur. Si eni iter hoīes solet bōe
fidei cōtract9 nulla rōe dissolui: q̄ztomagis ista
pollicitatio quā cū deo pepigit: solui sine vindi
cta nō poterit. Itē. Si virgies nōdū velate tali
ter publica pnīa puniuntur: z a cetu fidelium
vsqz ad satisfactionē excluduntur: quātomagis
vidue que perfectioris etatis z maturioris cō
silij existunt: z habitum religiōis assumpserūt:
z deinde apostauerunt: atqz ad priorem vomi
tum sunt reuerse: a nobis z ab ominibus fide-
libus: a liminibus ecclesie: z a cetu fidelium
vsque ad satisfactionem sunt eliminande: et

carcerib⁹ tradẽde: Ex his apparet virgines vel viduas: voto ꝓtinẽtie astrictas: siue fuerit velate siue nõ: nullaten⁹ cõingium sortiri posse. Q̃ ititidẽ ꝺ oib⁹ itelligẽdũ ẽ q ꝓtinẽtiã voluerũt. Q̃ enĩ añ erat licitũ post votũ fit illicitũ. Nõ ẽ igr̃ ꝑtermittendũ qꝺ Jnno. pa. de viduis ⁊ puellis decreuit q̃ xp̃o spũalir nubunt si postea publice nupserũt nõ eas admittẽdas eẽ ad pniaz: nisi hi qb⁹ se iũxerãt dẽ mũdo recesserit. Si. n. de oib⁹ hec rõ custodiẽ: vt q̃cũqz viuẽte viro alteri nupserit: adultera bẽatur: nec ei agẽde pnie lnia cõcediẽ: nisi vn⁹ de illis fuerit defũct⁹: q̃stomagis de illa tenẽda ẽ q añ se imortali spõso ꝓiũxerat: ⁊ post ad bũanas nuptias trãsmigrauerit. Attende q̃ nõ solũ cõiugiũ talib⁹ negare vĩ: sz ẽt locũ pnie. Sz nõ ita itelligẽdũ ẽ: vt aliq̃ excludãtur a pnia q̃ digne pniam agere volũt. sz ille nõ sũt admittẽde ad pniam q̃ ab icest⁹ copl̃a discedere nolũt: qr p⁹ religiõis ꝓpositũ ñ ꝑt ꝺ o recõciliari ꝑ pniaz: q̃ ad hitũ sue ꝓfessiõis redire neglexerit. Tũc ille cui se ꝓiũxerat ei defũct⁹ erit: cuz ab ei⁹ illicitis amplexib⁹ hec penitus recesserit. Cũ ergo ꝺr eas nõ eẽ admittẽdas ad pniam nisi hi qb⁹ se iunxerãt de mũdo recesserit: subaudiendũ est eis. Tũc. n. eis viri ꝺ mũdo recedunt ⁊ defũgũt: cũ ab eoz ꝓcupia iste se alienãt. Quez sensũ sũlitudo subdita declarat ⁊ ꝓfirmat.

¶ Quam grande malũ sit adulterium. ꝺ

c Um vir ⁊ mulier legittime ꝓiũcti sũt cõstat alterꝫ altero viuẽte ad aliã non posse trãsire copulã: aliogn adulteriũ cõmittit: de quo Lle. pa. ait. Quid i oib⁹ pctis adulterio ẽ grauĩ⁹. Scõm nãqz in penis tenet locũ quẽ primũ hñt illi q aberrãt a ꝺo. Gratissime ergo peccãt adulteri: graviter fornicarij: ꝫ cunctis his grauĩ⁹ incestuosi: quos oẽs trãscendũt ꝓtra nãm delinquẽtes. Vñ aug. Adulterij malũ vincit fornicatoez: vicit ab incestu. Dei⁹. n. est cũ mĩe q̃ cũ aliena vxore dormire: ꝫ horuz oium pessimũ est qꝺ ꝓtra nãm fit: vt si vir membro mlieris nõ ad hoc cõcesso vtat: hoc execrabiliꝰ fit in meretrice: ꝫ execrabilius fit in vxore.

¶ De illꝫ q post lõgã captiuitatẽ redeunt. e

b Jc q̃ritur de illis feminis q̃ putãtes viros suos interẽptos vl̃ in captiuitate vl̃ ab iniq̃ dñatõe nũq̃ liberãdos i alioꝝ cõugia trãserũt: si illi q putabãt perijsse remeauerint: vtꝝ eis reddi ꝺbeãt: ⁊ an scõi fornicati sũt: ⁊ ipse ree adulterij. De hocleo pa. sic ait. Necesse ẽ vt legittimaꝝ federa nuptiaꝝ reitegrãda redeamus: ⁊ remotis his q̃ hostilitas itulit cuiq̃z id legittime reformetur quod intulit: pcrãdũq̃z ẽ vt recipiat qsq̃ qꝺ ꝓpriũ ẽ: ne clꝑabiliꝰ iudicet: ⁊ q̃si alieni iuris ꝓsuasor habeat q ꝓsonã ei⁹ mariti q iã nõ esse estimabat assũpsit. Sic. n. mlta q̃ ad eos q i captiuitatẽ ducti sũt ꝓtinebãt: i ius alienũ trãsire potuerũt: ⁊ tñ plene iusticie ẽ: vt eisdẽ reuerꝰ reformẽt. Joq̃z si viri post lõgã captiuitatẽ reuersi. ita i dilectõe suaꝝ cõiugũ ꝓseuerãt: vt eas cupiãt i suũ redire cõsortiũ: dimittẽdũ ẽ ⁊ iculpabile iudicãdũ qꝺ necitas i tulit: ⁊ restituẽdũ qꝺ fides poscit. Sinãt aliq̃ mlieres ita viroꝝ posterioꝝ amore sũt capte vt malit his coherere q̃z ad legittimũ trãsire cõsortiũ merito sũt notande: ita vt ecclĩastica coione ꝓuent q̃ ꝺ re excusabili ꝓtamiatõez crimis elegerũt. Redeãt ergo i suũ ꝓiugia statũ: qr sic mlieres q̃ ad viros suos reuerti nolueriꝫ ipie sũt bñde: ita ille q redeũt merito sunt laudãde. Ex his oñdiẽ illos q talr̃ iũgunt vt credãt vixꝫ iterẽptũ ꝑ ignorãtiã: aliquã excusationẽ hẽre de pctõ. ⁊ tñ ꝑmã copulã eẽ legitimã: nõ scõaz: veniã tñ hẽre si careat obꝓbrio male volũtatis. Sz si qs relicta i pria sua vxore in lõginquã abiens regionẽ aliã ducat vxorẽ: deide pnia ductus eã dimittere velit asserẽs se aliã habuisse q̃ viuit: nec eccl̃ia ꝑmittat: q̃ qꝺ ille asserit ignorat: q̃rit an i hac scõa copula sit ꝓiugiũ. Sane dici põt nõ eẽ cõiugiũ ⁊ mulierẽ de crimie excusari ꝑ ignorantiã: viz aũt adulteriũ admisisse. Sed ex quo ad primã redire volẽs nec valẽs: cogit eccl̃ie disciplina hanc tenere: incipit excusari per obediẽtiaz ⁊ timorem: de hoc q poscẽti mulieri debitum reddit: a qua ipse nunq̃z poscere debet: ⁊ sic de alijs huiusmodi sentiendum est. Nõ I.

Jrca. 38. di. querũt sex. ꝑ de voti diffinitõe. 2° de diuisione. 3° de voti obligatõe. 4° de liberatõe. 5° de voti comparatõe. 6° de scãdalo. ¶ Primo igit̃ q̃ritur vtꝝ bñ diffiniaẽ votũ a magro i lra dicẽte: q votũ ẽ ꝛc. ⁊ vr̃ q nõ. qr vni⁹ rei vna ẽ diffinitio tñ. sz multe alie de voto iueniũtue. q̃ ꝛc. ¶ Lõtra ẽ auctitas magri. ¶ R°. hic sũt sex videnda sm sex descriptões q̃ dant ꝺ voto.

Prima ẽ Hugo. de scõ victore dicẽtis: q votũ ẽ spõsio aĩ volũtaria ⁊ deo fcã pollicitatio. vñ votũ q̃si volũtarie factũ: ex quo tres ꝓnes eliciũt. ¶ Prima de votis mulierũ i partu vl̃ i firmitate: vl̃ viroꝝ i qbuscũ q̃z angustijs ꝓpijs vl̃ suoꝝ aut turbatõe: si bũerũt intentionẽ obligãdi se deo: cogitãtes ẽt ꝺ cã q̃ mouebat eos ad votũ. s. i firmitate vl̃ piculo ⁊ de fine. s. de euasiõe picli ꝓp qꝺ euitãdũ vouebãt: tenẽda sũt: sz i tribulatõe ⁊ ꝓturbatõe sint emissa. vñ isrl̃ huauit votũ q̃ se astrixit istante belli piculo. Nũeri. xi. ⁊ ps. Reddã tibi vota mea q̃ distixerũt ꝛc. Et locutũ ẽ os meum in tribulatõe mea. ar. i7. q. 4. Sunt q opes. nec fiũt hꝫ vota sine deliberatõe: ex quo vouẽtes sũt i sana mẽte. Jdẽ ẽ ꝺ iuramẽtis q̃ ñ vergũt i ꝺteriorẽ exitũ: Deo: qr ei fit votũ ⁊ ei reddiẽ. eẽ. eo. Magne. ꝟ. i. Ecã pollicitatio. qr si tãtũ facerẽ, ꝓponerz nõ obligaretur. eẽ. e. lr̃aturã: Secꝰ si iã deliberasset ⁊ firmiter ꝓposuisset ꝓmittendo corde lz non ore: quia obligaretur quo ad deum. i7. qõne. i. Quia bona. ¶ Secunda conclusio ꝺ de eo q

metu mortis vouet ītrare religionē.obligaī.n.si ꝓmittat deo.secus aūt si hoi mortē ītētāti: vel si intrat metu mortis nō hīs aliꝰ ītrādi quo ad deū.ff.Oz me.cā.l.i.de regl'ribꝰ.c.i. vñ ħ minꝰ ē libex mr̄imoᵐ spūale cꝫ carnale. qz ibi metꝰ ānl'lat ēt illatꝰ ab alio cꝫ cū q̄ ꝫbit. Nec obstat.17. q.2.ꝫsaldꝰ.vbi dr̄ qꝫ pbr g i ifirmitate ꝓmisit se monachū fieri pōt nihilominus sit vult bñficiū retinere:qz ibi non negaī gn teneaī ītrare:sed qꝫ nō teneī fieri monachus.s. ꝓfessionē:qz nō cōstat qꝫ ꝓmiserit fieri monachus aīo remanēdi: ꝛ qz nouitius existēs nō ꝓdit beneficiū sed retinet qō aī ꝓfessionē ꝓferri ñ dz:ide ē qꝫ si aī ꝓfessionē exeat bñficiū ꝓcipiet. ¶Tertia ꝓ ē.qꝫ ꝓmissio hoi facta metu mortis sue vel filꝫ ñ obligat cū effectu: sed ꝓmissio facta ꝺo etiā metu mortis sic: qz deꝰ mortē iuste ifert:nec teneī ñ iferre nec ītētatā ab alio ꝓpulsare. vñ sicut si ꝓmitterē dare alicui vt me liberaret a morte ī cāu ī quo ñ tenetur:puta medico obligarer:sic q ꝓmittit deo.ff.qꝫ metꝰ cā. .l.3.ℌ. sed vī accipimꝰ attrocē:ꝛ eā q̄ aduersus bonos mores fit:ñ eā quā magistratꝰ recte itult. Itē.l.metū.ℌ.fi.licz ibi siquo magis te de vi hostiū vel latronū vel pplī tuerer vel liberarē aligd a te accepo vel te obligauero nō debere me ħ edicto teneri nisi ego ipe hāctibi vī submissi. Ceterū si alius submiserit vī nec me teneri nō debere.ego enī opotiꝰ mee mercedē acccepisse videor:vt pz ī pugilibꝰ q ꝓ alys pugnāt. Jn edicto.n.qꝫ metꝰ cā.nō sufficit iustꝰ metꝰ ex pte pmittentis vel dātis nisi ēt sit turpitudo ex pte recipiētis.qō ē argumētū.qꝫ aligs nō teneī liberare pugnādo facto aliquē ab alio aggressū ad mortē:alꝫ turpiter recipet pecuniā ꝓ eo qō facere teneī vl debz gratis.ff.ō ꝺdi.ob turpē cām.l. Itē.ℌ.pe.ꝛ vltio.Deo g̃ ꝑt ꝓmitti ꝓ liberatione a morte violēta qz illa ab alio iferī. Itē ꝓ liberatiōe a morte nāli:qz illa a deo iuste sicut a magistratu.

Sed qz votū ñ ē de quolibz:sed de bono iō ē scōa difinitio iuristarū: qꝫ votum ē alicuius boni cum deliberatione facta ꝓmissio:Dico autem cum deliberatione: qz subitum non obligat ad peccatū pfectū nec ad bonū pfectū vñ ē hic triplex ꝓ. ¶ Prima de puero q iratꝰ pri vel magistro vouet vel iurat ītrare religiōem. vel ō illo q bene potatus qꝫ nō teneī.qz qō calore iracūdie fit ꝓ nō facto hr̄i dz:qō verū est si sic subito fit qꝫ nō ꝓ deliberatiōez a snia rōnis q̄ ñ regrit magnā morā tpis:sed qñ sciēs qd iurat vel vouet teneī nisi tamē cū eo dispensetur rōne minꝰ plene deliberatiōis:sicut ēt q calore cōcupiscētie iflamatꝰ aut bene potatꝰ nō tñ pfecte ebriꝰ ītrat vxorē ducē ℣ ꝓpelliī eā ducere nisi oīno ebriꝰ eēt. ¶ Scōa de ꝓfirmatiōe isti:qz sicut regritur ōliberatio ad votū sic ad mortale peccatū:ꝛ tñ lz iratus aut potatꝰ occidat hoiem excusaī a tāto sed nō a toto qn sit mortale ex:quo nō sic fuit extra se qn sciret qd faceret lz stati postea peniteat et nollet fecisse:qz eē statī penitiuū bñ arguit qꝫ nō sit factū ex habitu: sed qꝫ nō qd sit factū ex electiōe lz passiōe turbāte iudiciū rōnis. Jlla igiī deliberatio tpis vel etatis que sufficeret ad obligāᵈᵘᵐ diaᵒ p mortale suffic ad obligāᵐ ꝺo p votū. ¶ ℣ ē ꝺ ħ qō dic ꝓmissio. Nā votū obligat ñ āt ppoᵐ nisi ī casu.s.qñ ītrat religionē cū ꝓpoᵒ remanēdi ꝛ ꝺo ꝑpetuo famulādi qō equipolet voto simpˡᶦ:lz nō soleni.ō regl'ribꝰ .c.ꝺsulti.vbi dr̄ qꝫ teneī saltem aliā religiōem ītrare.Sed gdā dīt opᵐ:qz ppoᵐ ānexū voto lz obliget:vt cūgs vouet ītrare cū ꝓpoᵒ remanēdi lz nō vouerit rem.āere:tñ qñ id qō ꝓpoīt cꝫtūcūqz firmeī nō ꝓmittiī nec ꝓmisso ānectiī ñ ligaī.vñ ōcre.dz itelligi ō illo g ītrat cū voto.Sed qz ōcreta.logī idistincte dicēs qꝫ g ītrat aio ꝑpetuo abrenū ciādi seclo nō ꝑt ad seculū redire:sed vel ad aliā religiōez dz trāsire:iō ꝑ dicto magis videī standū.

Tertia diffinitio ē qꝫ votū ē ꝺceptio boni ꝓpositi cū ōliberatiōe q̄ gs ad aligd faciēdū vl ñ faciendū ꝺo se obligat. Ex q̄.3. ꝓnes elici pñt. ¶ ꝑª. qꝫ obligatoti fit deo ꝓncipalr ꝛ finalr lz fiat ī mānu hois.vñ si aligs ꝓmittit alicui qꝫ intrabit religionē:nō illi sed deo facta ē obligatio: vñ dei ē retiere nō illiꝰ siue sit de religiōe siue aliꝰ:sicut alig sibynuicē iurāt aliqñ:qz ꝓmissio ī manu fui facta acgrit dño nō fuo:ꝛ fus nō ꝑt remittere :sed dñs. Oēs āt sūt fui dei: ꝛ sic ꝑ oēs pōt actio deo acgri. ¶ z ª ꝓ ℣ ª ꝓ ē qꝫ si aligs ꝓmisit ītrare religionē ad regsitionē alicuius illo nō regrēte ītrare nō teneī:sed illo mortuo vī qꝫ tenea tur nisi ꝑ modū ꝺditiōis dixerit.Si me regsierit ꝛc.Sed si dixit ꝓmitto ītrare quādocūqz me regsieris videī ꝓmissio i die. vñ illo mortuo nō plus bz dillationē: qz nō expectaī regsitio. ¶ Tertia cōclo ē qꝫ qz deus ītueī coz ꝛ sibi fit obligatio voti: ideo nō solum ꝑ stipulatiōnē sz per nudā ꝓmissionē ꝛ policitatiōem bō efficaciter obligaī: imo ēt sola cordis ꝓmissiōe sine ozis expressione. 3ª ꝓ

Quarta diffinitio paz differt ab ista que talis ē.Uotū ē alicuꝰ rei licite faciēde vel nō faciende cū deliberatiōe aī deo tacita policitatio.ꝛ hec ē Posti.ꝛ ex hac ēt eliciūī.3.ꝓnes. ¶ ꝑª qō de re illicita nō tenet votuz: vñ dic licite:qz ī turpi voto multa decretū. z4.q.4. i malꝫ. Et ī talibꝰ magl placēt deo trāgressores cꝫ obstinatores ēt si ītermiēt iuramētū.vt ī auc.istenutl,nullꝰ nō solū sed filiꝰ prevt.sed etiā si iusiurādū deī sine pcto discedere. ꝛ ī rubro ꝛ ī nigro coll'.quinta ¶ Scōa qꝫ votū nō ē ō ꝑti nec de ꝑterito sed de futuro faciēdo vl nō faciēdo:qz ois ꝓmissio ad alterū bonū reduciī ꝛ dare ꝛ nō dare.ff.de prescrip.nāli.de non ob.l.4.ℌ.cato. ¶ 3ª.qꝫ votū dz fieri cū deliberatiōe:vñ dicit cū ōliberatione aī:qz votū qō ex facilitate aī potius cꝫ ex arbitrio discretiōis emittiī nō ē obligatoriuz vsqꝫquaqz extra. e.c. Ueniētis de regl'ribꝰ.c. Ad nr̄az .de ꝓuer.cōiug.c.rarissimus ꝛ c. Ueniens. 3ª ꝓ

Quinta diffinitio ē magistri Oz votū ē testificatio ō bis q̄ dei sūt ꝛc.sicut hēī ēt ī textu.ex quo ēt elici ꝑt triplex ꝓ. ¶ ꝑª. qꝫ castitas q̄ facꝫ maxīe eē ꝓximoᵐ ōo ē spālis ꝛ ꝑpa mā voti:qz ō bis q̄ dei sūt. Sed qz maluz non ē mā voti:cū malū sit ꝑuaᵒ boni: vī qꝫ nō valeat votuz quo aligs vouet nō ꝺbere mr̄imoᵐ:qz ꝺbere mr̄imoᵐ ē qōdaz bonū.nō ꝺbere āt ē ꝑuatio bōi:ꝛ sic malū. ¶ Et ꝺz qꝫ ꝑuatio boni q̄ icludit maiꝰ bonū ē bona ꝛ sic ē hic qz mr̄imōiū bz actū carnalē ꝛ destructionē mētis:ꝛ lz ñ ꝺbeī mr̄imoniū nō icludat vacare ōo: tñ ꝑm cōem modū loquēdi ī vouere nō ꝺbere mr̄imoniū icludiī dispōi meliꝰ ī deū ꝛ ñ ipediri a ōo ipedimētis q̄ mr̄imōiū cānt. ¶ z ª ꝓ ē qꝫ vouere ēt pauptatē ē pfectū votū:qz ē de bis q̄ dei sūt:qz deus eā cōsulit ℣bo et tenuit facto qz vouere pauptatē: īplicat āmotionē ipedimēti qō diuitie solēt cāre:sic vouere abstiere ꝛ oīa hꝺ q̄ videī nō exꝑmere nisi ꝑuationē bōi iplicāt tñ ꝑuatiōez mali illi bono icluso oppositā ꝛ sic qz ꝑuatio mali bz ꝑuatiōem boni ꝑ ꝓsequēs ē mā iuramēti ꝛ voti. ¶ z ª ꝓ ē qꝫ ēt ꝑpa mā voti ē obediētia dicēte xꝑo :Abneget semetipsuz ꝛc. Uocaūt tria aplī habuerūt ñ tñ ꝓpositoꝛ facto sed ēt voto cꝫuis scriptura ñ exꝑmat: sic nec ō beata vgie quā tñ credim ꝰ vgitatē vouisse imo ēt aplī videī hūisse votū solē ne pauptatis:qz ad pedes eoꝝ oīa ponebāt. nec quisq̄ ꝑ prium habebat. 3ª ꝓ

Aplī vocú paup tatis fuerut

Sexta diffō ē magistraˡ:Uotū ē ꝓmissio meliozis boni aī ōlibatiōe firmata.ex qua eliciūī.ℌ.ꝓnes. ¶ ꝑª qꝫ votū ō nō itrādo religioueī ñ valz:qz ñ est ō meliozi bono sed de opposito. De ħ tñ sic dic hosti.nūqd valet votū si quis vouerit non intrare religiōem:vī qꝫ nō qz ipeditur āplitᵘ charitatis ꝛ dīna ispiraᵒ.ex ō reglarib ꝰ lz.26.q.z. Contra:qz seruari pōt sine dānatiōe sicut ꝛ iuramētū. Itē vī Gratianus dicere qꝫ g inrauit cīcatꝰ tōsurā: vel religionis bitū nō suscipe:non dz ꝓhiberi seruare.zz.q.4.c.vlti. lxi.oi.c.z. Soluit āt dicēs qꝫ votū teneī ꝑuare cꝫuis fuerit idiscretū:nisi sibi postea ad nō ꝓriū ispireī. Illecꝰ g̃ nō ītret.zo.q.3. Cōstituit.de cōuer.ꝺing.Dudū. Ex reuelatiōe p ꝓ

secure ītret. de diuo. Eandem⁹. Et ꝟ distin⁹ pbat. zz. q. z. Beat⁹. 16. q. i. i prochia. z7. q. z. beata mr̄. de iurr̄iur̄. c. z. gd. ¶ Sz ⁊ ꝟ é: qz ñ é votū de re min⁹ bōa: ꝟ āt é min⁹ bōa. qđ āt ñ est votū ñ obligat vt votū. Itē ñ é: iuramᵐ qñ ñ é ō re bōa: ſz pura ꝓuatio bōi nihil hz bōi. Nec obstat q ꝑt ſuari sine detrimēto ⁊c. qz illō é verū qñ būit tres comites. Vl' dōz. q detrimētū salutis é nō solū qđ iterimit salutē: ſz qđ ſpedit pfectionē salutis. Vl' qñ dr̄ q oē votū ⁊ iuramētū é seruādū qđ seruatū nō vergit i detrimentū salutis eterne. dōm q verū é qñ būit mām ꝑiā: sic nō é hic. vel ad mio rē dōz q cū detrimētū ⁊ augmētū sint opposita circa idez ꝓuatio vnius é positio alterius: vñ cū religio sit i augmēᵐ salutis eterne ꝓuatio ei⁹ est i detrimētū eiusdē. ¶ Ad illud qđ. zz. q. 4. c. vlti. pōt ibi negari gratian⁹ sicut ab oīb⁹ negat̄ i illo qđ imediate ibidē ꝓcedit. ſ. q ſi gs post votum simplex de castitate iurauit alicui q accipet eā i vxorē: q pp iuramētū pōt eā accipe: qđ oēs negāt: qz votuz simplex ꝓrumit ſpōſalia post ꝺcta: qz iurauit rē illicitā. Qui cl'i. vel vonē. c. Rursus. Vl' dōz q magr̄ ibi dicit q nō é cogendū frangere iuramētū: sed pōt seruare ſi vult: nec tñ cogēdus é ēt seruare: ōſi dicat: pōt seruare ſi vult: ⁊ pōt non seruare
2ª 2º ēt sine dispēſatiōe. ¶ 2ª ꝟ é ꝺclaratiua istius q qñ p votū vel iuramētū excludit directe ⁊ ꝑncipal'r bonū aliqđ cōferēs ad salutē ⁊ nō icludit aliqđ bonū qđ p se posset eē mā iuramti: iuramētū nullū é ⁊ nō obligat: ſz possit seruari cuz salute: vt ſi' qs iuret se nō factuꝝ aliqđ bonū nisi illō qđ sin̄ peccato omitti nō pōt. sil'r dīco de voto tanto magis q̄to votū regrit mām meliorē. qñ āt iuramētuz ꝑncipal'r icludit aliqđ bonū qđ pōt eē mā iuramēti licet illud bonuz excludat ex ꝓnti melioza bona: tūc iuramētū ligat: vt si qs iuret mr̄imoniū ꝺbere ⁊ cōſūare qđ ꝺriat̄ vginitati qđ est maiꝰ bonū. Sil'r i voto ſi qs vomeat se intratuꝝ ⁊ pseueratuꝝ i religiōe laxiori ſz ex ꝟ melioz via ꝑcludat̄. qz tñ religio ꝓmissa é suffi cies mā voti respectu seculi cui ꝑmiet
3ª 2º ſz nō respectu aliaꝝ religionū valz. ¶ 3ª ꝟ é applicare supradictā distinctionē ad. z. casus. Prīo q valz votū ⁊ iuramētū ſi qs iuret itrar̄ hāc religionē ſi aliā itret: qz ꝟ ñ ꝑncipal'r excludūt. alie: sed ꝑncipal'r icludit ista: ⁊ ſi non pure tñ sub cōditiōe. ſ. ſi velit aliq̄ itrare: sed si ꝓmitteret se nullā aliā itraturā ⁊ nō ꝓmitteret istā itrare: nec pure nec sub cōditiōe: nō valeret ⁊ peccaret vouēs ⁊ iducēs. Vñ dicit Tho. 5. q̄libz. z7. q. q de re licita pōt eē illicita obligatio: sicut cū qs iurat nō ieiunare: nō dare elemosinā: nō intrare religionē: qz p ꝟ hō q̄tū i ſe é obfirmat se ꝺ grāz. ſ. ſ. q̄ facit hoiem i cozde suo ascensiones disponere. huic ēt iuramēto deest iudiciū rōnis: qz retrahit a maiori bono. Al'r ēt ꝓbat: qz ipedimēᵐ ſpūalis ꝓfectus nō é ex ōo: ſz iuramentū qđ é seruādū é ex deo: q̄ iuramēᵐ nō é seruādū iq̄ᵐ ipedit ſpūalē ꝓfectū. ¶ 4ª ꝟ é q peccāt pētes iducentes filios quos mittūt ad seculi scolas ad iurādū: vel vouēdū q
4ª 2º nō itrabūt religionē nec ibūt ad ꝓdicatozes ⁊ minozes nec ad audiēdū sermonē: vñ nec tenent̄ seruare. Et vr̄ grauiꝰ vouere malū q̄ frāgere votū bonū: sicut iurare flm q̄ frāgere iuramētū: Vñ dicit Tho. z. q̄libz. q. i4. q si qs ex certa cā p aliq̄ bozā ipediret aliquē itrare religionē posſz aliqñ excusari a peccato: tñ q hō ipediat boiez ne vnq̄ possit religionē itrare: é ſpūi ſctō resistere: qz ꝓpoᵐ itrādi religionē é a ſpū ſctō. 19. q. i. c. Due. vñ Matb. z3. ve vobis q claditis regnū celoꝝ añ boies: ipi āt nō itratis nec sinit̄ alios tirare. vñ nō solū pētibꝰ sed alys oībꝰ alios iducentibꝰ ad iurādū vl' vouēdū fe ñ itraturos religionē é mortale. ¶ 5ª
5ª 2º ꝟ ex ꝓmissis oriēs est dubia. ſ. vtrū mulier q̄ vouet nō ꝺbere suo ribaldo. nō qz intēdat caste viuere: liget̄ voto vr̄ q nō erat res bona de se: ſz priuatio boni: nec vt itēdit. Aly tñ dīnt q ligat̄: qz licet finis quē itēdit sit malus: tñ res vota é bona: ⁊ si ñ de se formal'r: tñ ex ꝟ ad qđ de se ⁊ p se nata é ordinari: puta ad cogitādū de deo: ſz ista nō ordiet. ¶ Ad arᵐ dōm q vnⁱ rei é: vna é diffinitio: vez̄ é ſz vnā cōsiderationē: ſz ſz diuersas ꝓsideratiōes dant̄ multe descriptiones diuerse sic̄ vnū ⁊ idem al'r diffinit logicus: physicus: medic⁹: ⁊ mathematicus. Qō. II

Secundo q̄r̄ de diuisiōe voti. Et vr̄ q diuisio magr̄i p⁹ sit mala. ſ. i votū cōe ⁊ singulare: qz votū cōe ē necessitatis: ſz qđ é necessitatis ñ é liberū nec volūtariū: nec p ꝓns votū. g ⁊c. ¶ Contra auctas magr̄i. ¶ Rño. dōm q cū ois diuisio reducat̄ ad bināriū ꝑ ⁊ p se. sic ēt votuz ꝑma diuisiōe diuidit̄ i votū ꝓne ⁊ nēctatis: ⁊ votū ſingulare ⁊ voluntatis. Uidentur tamē. i z. eē diuisiones voti.

Prima ē legistaꝝ: qz votū aliō é psonale vt cōtinētie: aliō reale vt elemoˢ: aliō mixtū ꝑter ex vtro q̄: vt de religiōe: qz ingressi mōasteria se ⁊ sua ōo ōdicāt: vñ istō é pfectiⁿ vtroq̄ sic̄ oblatio naçarei oī sacrificio: ⁊ oīb⁹ votis pfectior é religio: qz oē totū é maiꝰ sua pte: ⁊ vt psōa le: qz totā psonā: ⁊: vt reale: qz oīa vt petr⁹ obtulit plus q̄z zacheᵘ ſz minⁿ i quantitate

Secunda qz votū aliō tpale vt abstinentie certi tpis: vel ꝺtinētie: aliō ꝑpetuū vt ꝑpetue abstinētie ab aliquo: vel perpetue continentie. vt in religione ⁊ sacro ordie. ⁊ istō é pfectiⁿ: qz bonū q̄to diuturniⁿ tāto meliⁿ

Tertia diuisio é bosti. ⁊ Ray. qz votū aliō necessitatis vt de bis q̄ sūt necessaria ad salutē: aliō volūtatis: vt ō bis q̄ sūt superogatōis: iter'q̄ é talis dīa q i votis necessitatis vnⁿ ꝑt aliū ignorātē obligare: vt patrinus puez̄. Tenet̄. n. baptizatus i pueritia seruare fidē ⁊ cogit̄ sicut baptizatⁿ i adl'ta etate. In votis āt volūtarys ñ: vñ q̄tūcūq̄ mr̄ voueat p puero ī firmo q ieiūet: ñ tenet̄ nisi ꝓsētiat cū bz etatē legittimā: filiⁿ ēt quē pr̄ puez̄ i religiōe posuit nisi cū ad ānos discretiōis puenerit ſpōt e ꝓfēserit pōt exire: ⁊ sic loquitur canon. zo. q. i. ⁊. z.

Quarta diſio é voti nēctatis i votū ꝑme necessitatis qđ emittit̄ i bapⁿ. ⁊ scđe nēctatis qđ emittit̄ i pnīa q̄ facit ꝑterita mala plāgere ⁊ plāgēda itez̄ ñ ꝓmittere: sicut baptismⁿ ꝑteritū ifidelitatis errorē abiecere: ſz tñ ñ regrit̄ ꝓmissio i pnīa ñcut i bapⁿ: ſz sufficit ꝓpositū: nec é ꝑe votū ꝟ ibi: Uotū g necessitatis é eoꝝ ad q̄ iplenᵈ ois hō tenet̄ sin̄ gbⁿ ñ é salus: sicut abrenūciare diaᵇ. ⁊ pompis eiⁿ: tenere fidē: seruare decalogū ad q̄ se obligat glibz i baptismo ō ꝓse. di. 4. postea. 7. q. i. Ecce. ñ tñ qñ ꝑ dubus peccatis pnīa é iiūgēda. ſz ꝑ vno trāſgressiōis circūstātia aggrauato. Guil. dicit q nec i pnīa: nec i bapᵒ emittit̄ votū. qz illis é magis fnūtia⁹ vite ꝑterite male ⁊ pfessio fidei q̄ obliga⁹ rīspectu future: vñ i pnīa ñ é exigēᵐ ſacr̄z nisi i casiib⁹ ex ꝑssis nec votū ō nō recidiuādo vl' ꝓmissio: ſz sufficit br̄e p poⁿ ō cauēdo a pctō in posterū. large tñ dr̄ duplex votum necessitatis. ſ. necessitatis ꝑme qđ emittit̄ i bapⁿ. ⁊ scđe. qđ emittit̄ i pnīa. ⁊ qūocūq̄ sit certū é q ī eoꝝ gñe peccati pⁿ peccat fidel' q̄ ifidelis ⁊ q p⁹ pniaz recidiuat: qz meliⁿ erat eis viā vitatis ñ agn̄scere ⁊c. i. pe. z. votū ⁊o volūtatis é eius bōi ad qđ añ votū aliqs ū tenet̄: ſz p votū astrigit̄: ut cōtᵉ abstiᵉ. ⁊ pegrinatiōis ⁊ hō. ō gbⁿ ꝑs. uouete ⁊ redite ⁊c. ut p mū ad ꝓsiliū z^m ad ipiū r̄ferat̄. ex. e. Magne. Sicut uouet vginitatē é ꝓsiliū: ñ ꝓfirmari é ꝑceptū. Vñ ēt ipatoꝝ idicit vniuersis castitatē q̄ sola possibil'e é cū fiducia ōo aias pñtare Auc̄. ō lenōibⁿ. §. Sācimⁿ. coll'. z. non q ipa sufficiat sin̄ charitate: ſz q sin̄ ea nulla alia vt⁹ sufficit. vñ auc̄. gbⁿ monā. efficiūt̄ sui. §. illō q̄q coll'. 6. p q̄s cōzigūt̄ ātiq̄ leges q̄ cōcubias ꝺcedebāt. vñ augⁿ. Fōnicari boibⁿ nūq̄ licz. 88. di. fornicari nūq̄ licet. zz. q. 4. Nemo. qđ vez̄ é licēt clꝛe. qz sēp é mortale pctiñ: ſz qñz ſz licē pene: qz ecclia ñ sēp pūit zi. q. i. hac ratiōe. 4. distiu. deniq̄ ibi: ⁊ iō abstinere aut ieiunare quādoq̄ est necessitatis puta diebus quibus ecclia ieiunium indicit. sed quicquid ꝓmittat̄ in baptismo: tū in

pnia nulla est promissio nisi absoluere ab iniectiõe in qua pcussor iurat nõ pcutere ampliꝰ ꝛ in illa ab vsuris in q̃ vsurariꝰ cauet vel iurat reddere nõ ãt abstinere:ꝛ ẽ piculũ tales pmissiões extorq̃re. de cohi. cli. ꝛ mu. c. Clicos i sacris.

Quinta est diuisio magri i votũ cõe qđ ẽ necius: ꝛ singulariter qđ ẽ volũtariũ: vñ redit in tertiaz diuisionẽ: nõ tñ votũ cõe addit nouũ pctm̃ fm doctores sz nouã deformitatẽ: sz illud vr̃ iplicare ꝺdictionẽ: qz fm eos circũstãtia aggrauãs q̃ p se nõ ex suppõne pmi iportat õformitatẽ mutat spẽz vel addit nouã pctm̃ spẽm. Fractio ãt voti ex se deformitatẽ hz: qz ẽt i re ad quã gs alꝫ nõ teneꝫ: vñ votuz singulare facit de nõ pctõ pctm̃. g̃ ꝛ cõe mutat spẽm qđ videꝫ ꝓcedẽdũ qñ ẽ exꝑssuz p modũ ꝓpe ꝛ singularis obligatiõis: vt si voueat vel iuret nõ ampliꝰ fornicari non solũ peccat pctõ luxurie fornicãdo: sz ẽt pctõ piury vel fractionis voti. Sz qñ nõ ẽ votũ ꝓpuz ꝛ exꝑssuz sz solũ ritꝰ susceptiõis sacri fiẽ in baptismo: nõ videꝫ eẽ alia spẽs pctĩ.

Sexta diuisio est ẽt magri voti singularis: qz aliud simplex vel ꝓuatum; aliud publicũ vel solẽne. ꝓuatũ vel simplex dr̃ ẽt qđ in publico fit vel cũ aliq̃ solẽnitate: siẽ i voto pegrinatiõis adhibeꝫ solẽnitas p susceptiones pere ꝛ baculi bñdicti a sacerdote vel per susceptionez crucis i voto terre sc̃e: dũ tñ nõ fiat alia solẽnitas cũ q̃ fm modũ eccl̃ie dr̃ votũ solẽnizari q̃ ẽ duplex tñ vt seq̃t. Et sciẽdũ qꝺ oẽ ñ solẽne ẽ simplex: ẽt si publice fiat qz accidit sibi: cũ ẽt solo corde possit fieri: sz solẽne nunq̃ solo corde nec furtiue sz solẽniter. Et horꝝ aliꝺ ꝓsistit i faciẽdo: vt ire ad scũz Jacobũ orare. Aliꝺ in nõ faciẽdo: vt nõ ꝺbere mr̃imoniũ: de quo ẽ dubiũ vtꝝ g sic vouet post mr̃imoᵐ ꝺctũ possit debitũ petere: qz si simplr̃ vouisset castitatẽ nõ possz. ꝛ aliud videꝫ vouere nõ ꝓtrahere matrimoniũ: ꝛ aliud vouere castitatez: qz prim⁹ fornicãdo nõ frangit votũ: sz secũdus. ecõtrario vr̃: qz vouendo vnũ vouet qđ iplicaꝫ in illo.

Septima diuisio est voti solẽnis: qz aliud solẽnizaꝫ p susceptionẽ sacri ordinis: aliud p ꝓfessionez approbate religiõis: nec sũt plures modi q̃ruz ad post ꝺctũ mr̃imoᵐ dirimẽdũ. exꝯ de voto ꝛ voti redẽ. c. Uno. li. 6. Inter q̃s solẽnitates talis est dr̃ia: qz sigs ꝓfiteaꝫ religiones quã nõ põt: nihilominꝰ voto simplici ad ꝓtinẽtiã obligaꝫ: g ãt ordinaꝫ ab eo g nec characterẽ iprimere põt: puta qz nõ eps: nõ teneꝫ ꝓtinere. Secꝰ ãt si ab eo g ordines dare põt sz nõ executionẽ. ¶ Qđ ãt dicit i illa decretali noua qꝺ solẽnitas ẽ p eccl̃iam itroducta: videꝫ ꝺ: qz ordo ẽ a deo. ¶ Solo in voto solẽni ẽ ꝓsiderare mãz. i. eẽntiã voti ꝛ formã. s. solẽnitatẽ. In solẽnitate ãt religiõis mã est a iure diuino vel nãli: qz ipsemet obligat se: sz solẽnitas ẽ ab eccl̃ia: eꝺ ãt in ordie sacro: eẽntia voti ẽ ab eccl̃ia q̃ ipsam annectit ordini: ẽt si nõ exꝑmaꝫ solẽnitas a deo: qz sz eccl̃a multa supaddiderit si tñ sine illis fieret solũ id in quo character imprimitur solẽne esset. Et ideo ꝓfessio indebita obligat voto simplici: quia ipsemet se obligat deo quod eccl̃esia ꝓhibere nõ potuit. sed ordinatio indebita non obligat si character nõ iprimiꝫ: qz nec p se: cũ nõ ꝓmittat aligd nec p eccl̃esiã: qz cessãte ꝑncipali cessat accessoriũ. Inter solẽnizatione q̃ p sacrũ ordiné ꝛ p ꝓfessionẽ ẽ dr̃a: qz in susceptiõe sacri ordinis ẽ votũ p̃ũptuz p̃ũptiõe iuris ꝛ de iure ꝺquã nõ admittiꝫ ꝓbatio: vñ sigs nõ intẽdẽs viuere caste nec se obligare nihilominꝰ volẽs suscipit subdiaconatum: nihilominus obligaꝫ ad cõtinentiã vi statuti ꝛ nõ voti: sed qz hoc statutũ est: qcunq̃ suscipit ordinẽ p̃sumiꝫ ꝓsentire in id qđ ẽ annexũ ordini: ꝛ pp̃ꝫ dr̃ eẽ votũ: cũ sit magi statutũ: imo ẽt si ꝺriũ ꝓtestareꝫ: nihilominꝰ obligareꝫ: sz i p fessiõe ẽ verũ votũ ꝛ exꝑssuz: si ẽ exꝑssa: vl̃ tacitũ si tacita.

Octava diuisio ẽ ꝺ voto solẽnizato p ꝓfessionẽ: qz aliꝺ p exꝑssaz q̃ fit vbis in capl̃o ad modũ homagij. qbz aligs ꝓmittit obediẽtiã vel ꝓuersionẽ moꝝ. fm regulã approbatã: aliud p tacitã in ordine approbato: vñ per tria vota subalia religiõis i secl̃o emisse ñ dr̃ gs votũ emittere solẽne: q̃ruis apꝺ magnos dubiũ sit vtrũ liceat ad tria illa vota iducere i seculo rẽanẽtes. Exꝑssa ãt: pñtibꝰ duabꝰ ptibꝰ ꝓuẽtꝰ ꝛ maioze pte ꝓsentiẽte: alr̃ nõ ꝺz fieri nec fcã tz. Tacita aũt p tacitũ ꝓsensuz de quo post dicẽꝫ. Est aũt dr̃a iter ꝓfessionẽ exꝑssaz q̃ p̃t fieri hitu nõ mutato: ꝛ tacitaz q̃ nõ. Nã si ẽ idẽ hitꝰ secl̃aris ꝛ religiõis: nõ ꝓfiteꝫ p lapsũ anni. si ẽt ẽ distinctꝰ hitus nouitioꝝ a ꝓfessis: adhuc nõ ꝓfiteꝫ p lapsuz tpis nisi recipiat saltẽ triduo hitũ ꝓfessoꝝ. arg. ꝺ de testi. c. z. vbi nõ p̃t testari q̃ habituz nõ mutauerat: ga p annos plimos i monasterio fuerat. ¶ Solo. illa fuerat exꝑsse ꝓfessa: alꝫ si fuissz i abbatissã ordiata. de elec. Cũ cãz.

Nona diuisio ẽ de voto solẽnizato p ꝓfessionẽ tacitaz qz illa fit duplr̃: Uno mõ p lapsuz anni: cũ quis pubes hitũ religiõis g cõis ẽ nouitys ꝛ ꝓfessis p annũ ꝓtinuuz gestauit: ex tẽ religionẽ assũptã itelligiꝫ ꝓfessus: nisi ibi tãta idistictio hitus hẽaꝫ qꝺ nõ solũ nouitꝝ ꝛ ꝓfessi: sz ẽt aly cũ eis vitã cõez ducẽtes silr̃ penitꝰ hitu iduunt sicut forte apud illas moniales: q̃ se dicũt q̃si canonicas seculares. Secꝰ i illo g añ annos discretiõis assũpsit hitũ regularez: nisi p totũ annũ sequẽtẽ pubtatẽ i monasterio remãserit spõtaneꝰ. exꝯ de regu. c. i. li. 6. vbi regriꝫ distinctio regularis ꝛ secularis ꝛ ẽt distictio nouitꝝ ꝛ ꝓfessi. Dicũt ãt gdã qꝺ regriꝫ cũ anno dies forte ꝓpter annos bisextiles vt sit vni formis ꝓfessio nouitioꝝ i ânis bisextilibꝰ ꝛ cõibꝰ: sed qz sũ méda ẽ rõ q̃ p religiõe faĉ: nõ vr̃ dies necio supaddẽdus q̃ ad ẽ qꝺ ille exire possit nec vsq̃ legiꝫ: sz respectu alteriꝰ qui eũ exẽre p̃t bñ ãno addiꝫ dies. vñ ipubez itrãtẽ religiõez põt exẽre pr̃ vel tutor ifra ãnũ ꝛ diẽ. zo. q. z. Puella. Circa qđ ẽt lz sit digressio ẽ aduertẽtũ qꝺ pr̃ vel tutor: nõ ꝺz p pria aucte cũ violẽtia exẽre: sz aucte illius g in monaᵐ ꝺz aucte: nec ẽt magr̃ filyfamilias vel gcũq̃ aliꝰ custos ꝺ p̃t. qz ei g ẽ i ptãte pr̃is sane mẽtis: nec tutor nec curator dari põt. Qđ de violẽtia dictũ ẽ ad hoc ptinet qꝺ lz pr̃ vel tutor pñt pupillũ iuuz disciplinare ẽt clericũ: nõ tñ pñt eũ corrigere alys iniuriã iferẽdo: qđ facerẽt si vel hituz disrũperent vel vi de monaᵒ exẽret: qz iaz erat in eius possessiõe. Alio mõ fit p susceptionẽ hitus ꝓfessi si etatis apte sciẽs ꝛ volũtariꝰ sic triduo pseueret. exꝯ de regu. c. Lõstitutionẽ. li. 6. q̃ i ꝓfessiõe tacita p lapsuz anni nõ regriꝫ dies nisi i ãno bisextili: qz tũc nõ ẽ vltra hũc ãnũ: lz sit vltra alios. Itẽ q̃si sterit p ãnuz vbi est distinctio hitꝰ iter seculareꝫ ꝛ nouitiuz ꝛ ꝓfessos: lz ñ sit obligatꝰ illi religiõi: qz nec gessit se vt professus. tñ ẽ obligatꝰ religõi abbᵉ: qz gessit se vt religiosus: vñ ñ possz ꝺhẽ. ꝺ regu. c. Significatũ ẽ. ꝺ ꝓuer. ꝺiu. Ad aplicã.

Decima diuisio ẽ. qꝺ ꝓfessio tacita p lapsuz anni subdiuidiꝫ: qz qđã ẽ illius g itrauit ipubes: ꝛ eiꝰ g itrauit iã pubes. Et ipubis illa duplex. Una respectu pr̃is: alia respectu sui. Si. n. ipubes pr̃e vel tutore ignoãte vel inuito itrauit ifra ãnũ ꝛ diẽ retrahi vel extrahi põt etiam iuitꝰ a pr̃e vel tutore: qꝺ si ab eis sciẽtibꝰ nõ fuerit ante ãnũ ꝛ diẽ exĉtꝰ q̃tũ ad illos ꝓfessus est ẽt ipubes exñs: qz ipsuz petere nõ pñt: sz q̃tũ ad se quousq̃ sit pubes nulla p fessionẽ nec exꝑssaz nec tacitã facere p̃t que valeat vt solẽnis: sz si ꝓfessionẽ de facto factã i pupillari etate factꝰ pubes ratũ hẽat exꝑsse vl̃ de nouo ꝓfiteaꝫ: vel ꝓfessoꝝ hitũ p triduũ portet sit ꝓfessus. Silr̃ vbi añ annũ ꝓfiteri nõ ẽ ꝓhibitũ fit ꝓfessus. Itẽ si p totũ gntũ decimũ annũ remaneat vbi nõ est hitꝰ nouitioꝝ distinctꝰ ab hitu ꝓfessoꝝ est tñ distinctꝰ ab hitu seculariuz degẽtiũ: alꝫ nõ. Si aũt pubes itrauit ꝛ est distinctio hitꝰ nouitꝝ ꝛ ꝓfessi ẽt si cuz ꝺ sit idistinctio hitus seculariũ: sicut si eẽnt canonici regulares ꝛ clerici seculares cũ eis i choro ꝛ refectorio siĉ ipsi i suppeliceis vtunt̃: lapsu ãni tacite ꝓfiteꝫ de regu. c. i. Dico autẽ distinctio: vel mãlis vt in pãno: vel coloze aut ꝺ: vel

formàlis vt per benedictionem sicut ibi dicit in fine.

Undecima diuisio est: qz alia ẽ pfessio mẽdicãtiũ: alia nõ mẽdicãtiũ: Est. n. dra inter religiões mẽdicãtiũ z alias quo ad pfessionẽ: qz ī pmis nõ põt fieri nec tacite nec exp̃sse añ annũ: in alys sic: qõ ẽ qz sunt artiores: vñ ad eas licet aliũde trãsire nõ eo: z sil'r ab alys mẽdicãtib⁹ ad p̃dicatores vel miores. Nã q̃ sũt artiores arg̃m est: qz oliz in eis solis ãnus pbatiõis regrebat. Nam artior dr religio ñ q̃ maioris austeritatis sz q̃ ẽ pfectioris z maioris meriti: pp qõ religioso licet migrare ad epatũ tanq̃ ad pfectiorẽ statũ z nõ ad austeriorẽ: nõ autẽ ad seculũ vel heremũ: dato q̃ ibi austeri⁹ sit victurus: Itẽ ẽ dra iter tacitã p lapsuz anni z exp̃ssaz ex vna pte: z tacitã p suscepti onẽ bit⁹: qz due p̃me obligãt illi religioni spāl'r: alia vo gnā liter religioni: ita. s. q̃ ad seculũ redire nõ põt. Est ẽt dra inter exp̃ssaz ex vna pte z tacitã ex alia: qz exp̃ssa p̃t fieri habitu nõ mutato: alie vo nõ. Nec oia pbant. li. 6. de regula. c. i. z. z. z. Qz aũt distinctũ ẽ iter mẽdicãtes z alios sciẽdũ ẽ. q̃ illi soli reputant religiosi mẽdicãtes gb⁹ nõ bñtib⁹ redditꝰ nec possessiões ex sua pfessiõe īcerta mẽdicitas victũ p̃bet. secus de illis q̃ ex sua pfessione reddit⁹ z possessiões habẽt vel hr̃e p̃nt z nihilomin⁹ mẽdicãt: z ante ānũ nusq̃ dz fieri pfessio: sz ante fcã tz in alys: nõ ī istis. Qz aũt dictũ est ifra ānũ nõ posse fieri pfessionẽ ī ordine mẽdicãtiũ: verũ ẽ nisi in ordine sozoꝝ nr̃aruz z minoꝝissarũ: qz nõ sunt mẽdicãtes. Si ãt ꝺcessa sũt eis oia p̃uilegia fratrũ ad hoc ñ pp̃ bñt bñt ipz: cũ illõ nõ sit p̃uilegiũ: z qz bñ ꝓuenit frib⁹ vt sunt mẽdicãtes in quo distinguuntur ab eis que habẽt redditus z possessiones.

Duodecima diuisio est: qz pfessio alia bz effectũ quoad religionẽ in qua fit spāliter: Alia vo quo ad religionẽ absolute z idifferẽter. vñ vbi ẽ idistinctio bit⁹ nouity z pfessi z secularis est dubitatio an lapsus anni faciat pfessionẽ. Et dom est q̃ sic quo ad religionẽ absolute: sz nõ quo ad istã: qz tenet manere ī religione aliq̃ sz nõ in illa. vñ si ꝺbit m̃rimo^m ẽ nullũ: qz sic̃ sc̃ bz lapsus anni cũ veste religiõis ad obligãduz isti religiõi: sic lapsus anni cũ veste religiõis simpl'r distincta a veste seculari: sz p̃mũ obligat huic religioni: vt qñ ẽ distictio nouity z pfessi: qz vestis pfessi ẽ ppzie vestis religiõis illi⁹. g̃ sc̃z obligat religioni absolute. ¶ P. nullus p censurã eccl'iasti caz cõpellit manere in religiõe nisi reputet pfessus: sz idistincte q̃ vltra annũ steterũt in religione sine exp̃ssa pfessione cognt regulã ordinis exp̃sse pfiteri z seruare. g̃ p̃sumit vouisse nõ solũ voto simplici pp qõ eccl'ia nõ excõicat sed solẽni tacito nõ exp̃sso. de regula. c. Ex pte. Et si cogunt̃ in clauſtro manere. g̃ cogunt in m̃rimo⁹ nõ manere: et sic nullũ est m̃rimo^m qñ iã pubes ītrauerũt: z idẽ si ipuberes: si puberes facti: nõ tñ vno anno sz pluribꝰ remãserũt. ¶ P. cũ ann⁹ sit dat⁹ ad pbãdũ: eo ipo q̃ p annũ stetit nec reprobauit sz remãsit vt approbasse religionẽ ex q̃ bitũ religionis z formã religiosi p annũ tenuit: sz nõ religionẽ illaz: qz bitũ pfessi g est p̃pius religioni illi nõ suscepit: vñ illi religiõi determiate obligat⁹ nõ ẽ. vnde de regula. c. i. li. 6. frustra fieret mẽtio de bitu indistincto si idẽ iuris eẽt ī habitu distincto. Nec est g̃ dra: qz vbi ẽ bitus indistinctus: ibi lapsus anni obligat illi religioni determiate. de regula. c. i. li. 6. vbi aũt distinct⁹ obligat religioni ī cõi: maxie si p̃ples annos sic stetit. de regu. Ex pte. Vñ q̃ ibi dr regulã ordis supple approbati: z ñ illi⁹ determiate qz pmptũ ẽ iura iuribus ꝺcordare: verũ est q̃ in q̃busdã locis ẽ ꝺsuetudo q̃ in monasterys nobiles puelle nutriunt multis annis z vtũtur vestib⁹ nouitiarũ: nõ tñ est itẽtio pfiteri nec pbare: sz postq̃ fuerint bñ instructe eas maritare. Et hec ꝺsuetudo ostẽdit q̃ nõ intẽdũt pfiteri sz ꝺbere sicut oliz in tẽplo nutriebant puelle vgines vsq̃ ad annos nubiles. Ubi ẽt eẽt cõsuetudo q̃ de nouitys passim: nũc iste maritant: nũc ille pfitent: lapsus tpis nunq̃ eas obligat: sz ubi nulla induit nisi aio pbandi z pfitẽdi si possit sustinere z alys placeat z īrecipiẽdo ꝺ ipsum dr ei ī cap'lo: si sic recepta stet p annũ integrũ: reputat vere pfessa. Et si nunq̃ ꝺsensit nihilominus vi statuti eccl'ie est ligata. Et sil'r q̃ itrat aio remanẽdi z deo ppetuo famulãdi: z si nõ sit ligat⁹ vi voti: qz nõ p̃mi sit sz solũ ppos̃uit: est tñ ligat⁹ vi statuti in religiõe aliq̃ viuere. de regu. Cõsulti. Vñ q̃ hoc nõ sit vi voti apparet q̃ votũ est p̃missio z nõ intẽtio: z qz hẽbat ppositũ in ista remanẽdi: vñ si vi ppositi maneret: tunc in ista remaneret nec ad laxioꝝ transire liceret. ¶ Ad arg̃m dicendu. q̃ votuz neciuz: nõ est votũ nisi large vt dictũ est. Qõ III.

Tertio quer̃it de voti obligatiõe z virtute vtrũ. s. votum solẽne dirimat m̃rimo^m post ꝺctũ. Et vide. q̃ non: qz nõ min⁹ obligat simpl'r q̃ solẽne: sed illõ nõ dirimit. g̃ nec istud. ¶ Cõtra p auctez i littera. ¶ Rñ° hic vidẽda sunt gnq̃. ꝓio gs possit vouere. 2° de tpe iplẽdi votũ. 3° de herede vouẽtis. 4° de obligatiõe voti ad peccatũ. 5° de hoc qõ q̃r̃it. s. de efficatia voti ad m̃rimo^m dirimendũ.

Quantuz ad p̃mũ de subiecto voti sunt septẽ ꝺnes. ¶ Prima q̃ eps nõ põt vouere sine licẽtia pape religionẽ vel lõgã pegrinationẽ: qz nõ põt renunciare z tenet residere: sz cetera vota sic. de voto. c. magne. ¶ Scõa ꝺ. q̃ nõ põt vouere lõgã pegrinationẽ cleric⁹ sup ple astrictus ad residẽtiã ex officio vel bñficio sicut nec dz se absentare sine licẽtia. de cleri. pegri. p totũ: sz põt facere alia vota: sic z sine licẽtia ītrare religionẽ. archi. cur. z ceteri p̃ter epm. ¶ Tertia ꝺ. seruus non põt vouere: nec reali voto: qz nihil habet. nec p̃sonali in p̃iudiciũ dñi: sicut esset religio vel abstinẽtia nimis debilitas: sz ꝺtinẽtia sic iuito dño. ¶ Quarta ꝺ. filiusfamilias nõ põt vouere voto reali nisi de peculio castrẽsi vel q̃si: sed de aduẽticio quo ad p̃o p̃rietatẽ dare põt mona° ẽm deũ. Itẽ põt vouere voto p̃sonali. Vñ religionẽ p̃fitẽdo se z p ꝺñs sua deo dedicat: sz libꝛos sibi datas a patre: supponendo q̃ solus doctoꝛ z aduocat⁹ bẽat q̃si castrẽse nõ põt retinere: sz põt p̃ renocare vsq̃ ad pfessionẽ: sz forte nõ postea: sic̃ post emãcipationẽ. tñ pbabili⁹ ẽ vt tyro z armiger bẽant castrẽse sicut miles z scolaris quasi castrẽse: sicut aduocatus aut pfessoꝛ. ff. de spõ. l. Oro. sic ẽt põt data sibi a p̃re p bõis m̃nis iure pigꝛis retinere: lz iura pbibent pign⁹ z hipotechã ī tali casu: qz sic̃ in foꝛo ꝺscie p̃t cõpẽsari nõ ligduz cuz ligdo ex q̃ certus ẽ: lz ñ ī exteriori pp nãlẽ egtatẽ: sic ẽt retinere qõ sine dolo suo de bonis debitoꝛis ad se ꝓuenerit q̃uscq̃ sibi satisfecerit de ꝺdi. ide. si nõ sorte. ℌ. Idẽ sciẽdũ. de regu. c. i. z. z. sz de filiofamilias dicunt legiste q̃ ex oib⁹ causis obligat̃ p̃terq̃ ex mutuo z ex voto: sz sic̃ põt ītuito p̃re ꝺbere m̃rimo^m carnale: sic̃ spũale vouẽdo vel p̃fitẽdo religionez: nec pp bñ p̃t exhẽdari. C. de epi. z cle. l. vlt. Et itrãdo religionẽ q̃cq̃d bz deo dedicat. Nec obstat q̃ nõ obligat votoꝰ: qz verũ est de voto qõ fit reipu. sec⁹ ẽ de voto qõ fit deo. Itẽ de voto reali p se: sec⁹ de voto reali accesꝛio: tñ in hoc q̃ filiusfamilias se deo dedicat nõ dedicat res nisi q̃s exp̃sse z p̃ncipaliꝛ vouere posset. ¶ Quinta ꝺ ẽ. q̃ de minoꝛe annis: qz si non bz vsũ rõnis nõ valz votũ. Si ãt bz vsũ rõnis sz ipubes: p̃ gdẽ vel tutoꝛ oẽ votũ ei⁹ p̃sonale: vel abstinẽtie: vel religionis põt irritare: z sil'r votũ reale. Et idẽ ẽ de minoꝛe. xxv. annis habẽte curatorẽ vel exñte in ptãte p̃ris quo ad votũ reale qõ p̃ z curatoꝛ possunt irritare: sz qñ pubes itrat religionẽ qõ p̃t facere iuitis pentib⁹ z curatoꝛib⁹: eo ipo dedicat oia bona sua: q̃ nisi eẽt maioꝛ. xxv. ānis nõ posset aliena re: nec p̃nt pentes aut curatoꝛes bona retrahere: q̃ possent si illa vouisset: qz nõ p̃t talia sine illis alienare nisi seipsum

alienādo: qz q̄dā cū vniuersitate trāseūt que alīs nō transirent. Idē ē si ipubes itrauit nec psona eius retracta fuit: qz nec bona retrahi pñt. Si aūt habēs vsuz rōnis nō hēat patrētes aut tutorē aut curatorē: z voueat res suas nō se deo sz in boiez nō possit alienare: tñ vī q̄ in deū possit: nisi q̄ si iueniat Iesus nōbilīr aut decept⁹ pōt restitui. ℂ 6ª ♀ est de ꝯiugatis. vir gdez qz caput ē mulieris pōt vouere gcquid vult illa insciā vel inuita ꝓter votū ꝯtinētie in quo est eq̄lis z seruus z ꝓter votū abstinētie quo redderet ipotēs ad debitū reddēduz: votū ēt pegrinatiōis longe vel terre scē pōt emittere z crucē accipe: sed nō dz si illa cōmode seg nō pōt z est piculū ꝯtinētie ei⁹ sic dic̄ Tho. 4. q̄libet. q. i i. qz ñ dz hō dimittere illud q̄ ē nēcitatis ꝓ eo q̄ ē volūtatis. vꝛ vero nulluz votuz psonale potest facere sine assensu viri gn ille possit irritare: nisi q̄ dicit Hosti. q̄ si ē comitissa vel magna dña pōt recipe crucē: q̄ nō videt nisi sic intelligēdo q̄ vadat p se vel p aliū: z ipsa hēat pafrenalia: de q̄bus pōt facere q̄ vult viro ēt iuito. de voto autez reali videt q̄ in tantū pōt facere votū in quātū elemosynā. de q̄ dictū fuit supꝛa di. 15. ℂ 7ª ♀ ē. q̄ nō pōt vouere religiosus q ꝓpriū velle nō dz nisi ꝓfitēdo artiorē religionē ad q̄ licētiā petere dz: sz negari nō dz: ex quo vī q̄ liceat itrare religionē laxiorē ei q̄ vouit itrare artiorē: qz ex hoc nō facit se ipotētē ad iplēdū votū cū ad hoc libere possit itrare artiorez: z p ꝓns licet iducere ad igressū laxiozis obligatū artiori. Cui⁹ ꝓpriū notat Tho. z ª z ᶜ. e. q. vlti. arti. pen l't. z ex de regula. c. penul. Ubi dī q̄ nō tenet itrare artiorē sz iponēda est ei pnia de voto fracto. Ad q̄ dom ē q̄ ille q̄ est obligatus itrare z ꝓfiteri i artiozi nō liberat itrādo laxiorē ēt cū ꝓposito ꝓfitēdi: sz ille q̄ est solū obligat⁹ ad itrādū z expiendū: nō aūt ad ꝓfitēdū vel remanēdū in artiozi licite pōt itrare laxiorē cū ꝓposito ꝓfitēdi: z ad hoc iduci pōt: qz i voto ꝓpetuo religiōis icludit oē tpale: pmū āt tpale erit quo ad obligationē: vñ nō ē in mora nec peccat añ ꝓfessionem exꝑssaz: sic ille q̄ erat obligat⁹ ad manendū in artiore quousq̄z sit ꝓfessus in laxiore semp ē in mora z in pctō mortali supposito q̄ de facto possit exire z itrare artiorē cū de iure possit: sz glibet reputat religionē suā artiorē: z sic formal si bi ꝺsciētiaz de trahēdo oēs ad suā. Sz ponat aligs pmisit se itraturū determiatā religionē si aliq̄ā religionē itraret q̄rit vtrū liceat talē iducere ad itrādū religionē laxiorez: qz de artiozi certū est ēt si sine ꝺditiōe laxiorē vouisset. Et dicūt q̄dā q̄ sic: qz illud votū nō tenuit sz peccauit sic ꝓmittēdo z peccauit q̄ eū sic ꝓmittere fecit: qz p hoc ꝑclude bat sibi via itrādi alias religiōes: z sic ñ valet sic nec illō q̄ ꝓmitteret gs nō itrare religionē. Sz sic i alia mā dī q̄ sentētia q̄ hz errorē itollerabilē exꝑssuz nō valz. Ualet aūt illa q̄ hz eūdē errorē iplicitū sz occultū: sic vī dōz i voto z iuramēto. Nā siqs iurat nō itrare religionē: nō valet: z tñ si iurat ꝺbere mrīmoniū z cōsūmare valz iuramētū z tenet iplere lz p hoc idē sequat q̄ p pmū: qz illud q̄ iurat p se bonū ē: lz ex ꝟ sequat ꝓuatio maiozis boni. Et ita dōz ē q̄ cū iuret rē licitā. s. itrare istā religionē z cū licita ꝺditiōe si. s. religionē itret: lz ex hoc sequat ꝓuatio melioris religionis: nihilomin⁹ valet iuramētū. De cōparatiōe aūt religionis penes ꝓfectionē vī q̄ religio mēdicātiū q̄ hoc hz a sua ꝓfessiōe: ē artioz oī nō mēdicāte: qz cū i voto castitatis sint oēs equales i voto obediētie z pauptatis pñt eē ieq̄les: q̄to g̃ ē artioz pauptas tāto ēntialīr ꝓfectioz ē religio. Sīlr q̄to i ꝓfectiozib⁹ ē obia taxata: tāto religio artioz. i. ꝓfectioz. Qz g̃ corpalī exercitatio ad modicū vtilē: z nullū sacrificiū ē magis acceptū deo q̄ zelus aiarū: qz ad euāgelizandū z ꝓdicādū fuit xpi religio ista: ide ē q̄ illa ē ꝓfectissima religio ēntialīr: cui⁹ obia ē ad ꝓdicādū ēntialīr: ꝓncipaliter: z noialīr ista: ad quā ex oi alia licet transire: ēt si in pauptate austeritate z alys cerimonys excellat: qz hoc est ꝓfectio z religio xpi: z si loculos hēat q̄ alia nō hz. Religio āt q̄ ꝓdicationez ēntialīr nō hz annexā: sz accītalīr post istitutionē sibi cōmissaz: ꝓ accidēs ad hāc ꝓfectionē attingit. vnde per hoc eius ēntia nullā ꝓfectionē acquirit.

Quantū ad sc̄m de tpe iplēdi votū sunt tres ♀nes. ℂ Prima ī gnāli: qz votū aut fit pure: z tūc statiz obligat: nec pp debitū: nec aliud differri dz: mlto magis q̄z ꝓmissio fcā boi q̄ statī obligat tpe q̄ nō pt locutiōe exꝓmi. de sol. l. Q̄ dicim⁹. Nec dico decē dierū. ff. de ꝺsti. pla. l. Promissor stichi. ℣. i. Si aūt ī diē: tūc illa die tenetur nō ante: sz post diē sic: qz sūt duo arbitri ꝓcepta. ff. de arbitris. l. Celsus. Si sub ꝺditiōe: tūe nō tenet añ ei⁹ euētū sed post ei⁹ euētū: nec ī voto habet ipolis p ipleta imo viciat sicut ī stipulatiōib⁹: nec turpis p nō adiecta: sz ea ipleta votū q̄ turpe nō ē iplēdū ē. ℂ z ª ♀ ē. q̄ statiz q̄ñ pt cōmode tenet itrare q̄ vouit religionē itrare: qz ꝓcepta affirmatiua q̄dā respiciūt id q̄ solū faciēdū ē: q̄ eque bñ ī morte sic ī vita pt fieri: z illud sufficit sel'añ mortē facē: nec tenet hō quācito pt nisi ī nēcitate vel piculo vel si ē tps ad hoc statutū: sic hō tenebat ad bap^m z ꝓfessionē añq̄z eēt tps statutū z sufficiebat sel'ī vita: qz bap⁹ ī morte z ꝓfessio tñ valet sz hre ī voto nō tātū valet ī morte quātū ī vita: qz q̄diu vivit ī mortali vel sine gra mereri nō pt: vñ ad bap^m ī voto z ꝓfessione ī voto tenet statī q̄ñ recolit qz pt. Et sīlr q̄ vouit itrare religionē tenet ad statiz q̄ñ pt: qz ꝟ fecit vt diū dño in hac vita fuuret nō vt moriēs itraret: qz illō parū eēt. Est enī nā religiōis vt vita hoīs z nō tñ moꝛs deo dedicet: vñ q̄cito cōmode pōt dz itrare: qz q̄ vouit itrare residuū vite sue deo dedicat: sic q̄ vouet certa die ex illa die tenet: sic si hō ꝓmisit ꝺbere cū q̄dā nō sufficit ꝺbere semel añ mortē: qz ad hoc fit mrīmo^m vt simul cōiuāt: si aūt ꝓmisit dare ꝓ deo vel hꝺ: hic videret q̄ sufficit añ mortē hoc facere sel'nisi rō alia pactū reformet: qz q̄ ꝓmisit aliq̄d sine die: lz teneat statiz: nō tñ ad statiz: nec q̄ñ ꝑ pōt cōmode nisi ab illo cui ꝓmisit regrat: sed pōt regri q̄cito cōmode pt solue re z ex tūc ē in mora. Cū aūt dicat scriptura exore dei pdiens. Si q̄d vouisti deo nō moꝛeris reddere. q̄ de⁹ iterpellat ī oī voto: z sic quotiēs pt z recolit dz oē votū q̄d fac implere: qz quotiēs ei de⁹ ad mēoriā reducit ipz votū z possibilitatē z ꝛgruitatē ꝓ nūc iplēdi: ipsū iterpellat z ī mora ꝺstituit. ℂ 3ª ♀ ē. q̄ pp ōbita vt scribēdo vl opando lucret ad soluēdū ñ dz remanere: qz ꝓfitēdo cedit bōis z si ñ creditoꝛi tñ religiōi vt illa ꝓ se satisfaciat q̄ tenet: vñ nec ī religiōe tenet opari māib⁹ ad soluēdū: sic nec ī seclo tenet si cessisset bōis. Si āt pmisisset māib⁹ opari sic pp ꝟ ñ phiberet suscipe crucē z sufficeret tūc tradē itereſſe vl bonis cedere: sic nō obstāte hoc posset religionē itrare: sed si bona sufficiūt dz illi solui itereſſe alīs inanis ē actio creditoꝛis quā excludit iopia debitoꝛis. Si. n. obligato ad mrīmo^m imo ēt post mrīmoniū ꝺctū licet itrare religionē: mlto magis post oēm aliā obligationē: imo ēt videret q̄ nec ad itereſſe teneret sic iura ad nihil restituēdū obligāt ꝺiudgem q̄ mrīmonio nō ꝺsūmato itrat religionē altero inscio vel iuito q̄ tñ ī multis pp hoc sepe dānificatur.

Quantuz ad z^m de herede sūt gnqz ♀nes. ℂ Prima q̄ si est votū tātū reale vt fundādi monasteriū: vel dādi tātū p deo: aut oblationē mittēdi: aut tot armatos vltra mare: tūc hēs tenet sic ī alys ōbitis. ℂ z ª ♀ est q̄ si ē tñ psonale: vt ieinnare: cōtinere: vel crucis: vl ire vltra mare: hēs nō tenet: nisi sponte se obligauerit: siue sit fili⁹ siue sit exneus. ex. e. Licz. ℂ 3ª ♀ est. q̄ si vtrūq̄z ē reale z psonale z vtrūq̄z exꝑssuz: z tūc tenet ad reale: vt si voluit ire ad scūm Jacobū z offerre vnū equū: heres nō tenet ire sed equū mittere. Sīlr si fundare monasteriū z itrare: nō tenet itrare sed fundare. ℂ 4ª ♀ ª est. q̄ q̄ñ votū est psonale z reale. sed psonale ē ꝓncipalīr exꝑssuz reale tacituz z

accessoziū vt ire ad sanctū Jacobū:nō teneť heres expensas q̄s ille fecisset eūdo:stādo:offerēdo:redeūdo dare sicut nec ire:z si vouit ītrare religionē:nō teneť bona dare: quia sublato p̄ncipali submouet accessoziū. Silr si suscepat defūct⁹ crucē:nō pp ß teneť hēs illuc mittē expēsas q̄s ille
3ª ♀ factus erat nisi ipse ß ordīauerit. ¶ 5ª ♀ ē.q⁹ psonale ītelligit a pſōa sua ñ aliēa:vñ si ipse vouit pſōas certas mittē vltra mare reputat votū reale z ad illud hēs teneť:sic ꝯz ius ciuile teneť iplere pollicitationē factā reipu.a pdecessoze.

Quantū ad 4ᵐ artᵐ de obligatiōe voti ad peccatū
p̄ª ♀ sūt septē p̄nes. ¶ Prima q⁹ ois voluntaria voti fractio est mortalis:qz reddere est necessitatis: z totiens quotiēs frāgit:dū tñ act⁹ exterior z interior iteret: sec⁹ si exterior tñ:qz pctū p se est ī actu interiori:vñ q vno actu vult mechari z furari vel plura furari vnū pctm̄ cōmittit quo ad deū q ītueť cor:sed plura si plura fureť: quo ad iudiciū hoiuz q videt ea q̄ patet z plurib⁹ furti actionibz teneť:z hoc ī voto negatiuo quo gs vouet nō bibere vinuz: secus in affirmatiuo:puta cū gs vouet ieiunare. Tūc.n. nō quotiēs comedit totiēs peccat:ꝯz solū ꝓa vice:tertia autē z deīceps nō:maxime si nō ī ꝓcēptū ꝯz q̄si nō reputaus sibi possibile plus illa die ieiunare patus ieiunare si non iā fregisset:z patus ieiunare alia die integra p illa:ꝯz si in cōtemptū:puta vt nō frustra fregerit idē facturus si nō fregisset nec itētiōe ex itegro alias ieiunādi tūc sec⁹:maxime in voto singulari z secreto ī quo nō ē scādalū. Nā sec⁹ eēt de illo q ieiuniū eccl'ie fregisset. Nō.n. pp hoc liceret ei exī hoīa ꝯsuetā comedere itētiōe alios redimēdi ī scādalū alioz:ꝯz de hoc pleni⁹ dictū ē supza di.15.q. De ieiunio. ¶ 2ª ♀ ē.q⁹
2ª ♀ votū q̄ ipol'e ē iplere de iure vel de facto: nō obligat bacten⁹. Exm de depaupato q vouit dare pecuniā:z corrupta q̄ vouit castitatē:qz q dic deū p̄cipe impol'e anathe ª est: et q̄ nō ē spes p nām q⁹ possibilitas rcdeat: ex toto liberat: q̄ aūt ē spes excusat z nō libat:qz ianis ē actio quā excludit īopia debitozis z nō nulla. vñ si vgat ad pīguiozē fortunam teneť. Difficultas.n. pstatiōis nō tollit obligationez: qz tē sel'extincta nō reuiuiscit. ff. de vbo.ob.l.y. ¶ 3ª ♀ ē de
3ª ♀ religiosis q⁹ nō frāgūt votū veniēdo ꝯ oīa:qz vō vouerunt regulā sed ꝯuersionē vel obedientiā fm regulā:q̄ duo eg/parat Tho p. Quolibz.io.q. Qō nō vr̄.qz q pmittit obiaz p̄lato fm regulā nihil pmittit pure ꝯz sub ꝯditiōe tacita si ille p̄cipiat. vñ ad nullū p̄ceptū regule vr̄ obligat⁹ quousq̄z illō a p̄lato p̄cipiat. vñ tutior ē modus pfitēdi quo pmittitur obia fm regulā quā ille quo ꝯuersio mox fm regulaz: qz ī isto z⁹statiz ē obligat⁹ ad regulā nullo alio p̄cipiēte:ni si forte ipsamet regula bēat opp^m. ¶ 4ª ♀ ē.q⁹ q vouet nō
4ª ♀ comedere carnes certa feria sine exceptiōe si illa eueniat ī die natalis dñi teneť abstinere. exī de obſ.ieiu.c.i.ꝯz aucte eṕi posset sibi ī diē aliā cōmutari. ¶ 5ª ♀ ē.q⁹ q vouit cer-
5ª ♀ ta die nō bibere vinū:nihilomin⁹ celebrādo dz ad ablutionē vinū nō aquā ifūdere:qz hoc ē eccl'ie p̄ceptū z nō solū p missio:sic comedere carnes ī die natalis. Intelligit aūt in voto excipi eccl'ie auctas. de hoc nō. exī de cele.mis. Ex pte. Tñ q̄ dictū ē ī p̄cedēte ♀ne ñ ꝓcedit gbusdā:qz illa decretalis logt de feria sexta.q.d.sec⁹ eēt de alia feria. ¶ 6ª ♀ ē.
7ª ♀ q⁹ iuit⁹ ordīat⁹ peccat nō ꝯtinēdo si fuit volūtas ꝯz coacta z sic sine culpa ꝯz ñ sine cā cogit ꝯtinere:sic ēt si bēat vxorē ifirmā quā nō p̄t cogiscere. Si āt sic iuit⁹ q nec characterez suscepit:tē nō teneť:qz nec rōne voti:qz nō ꝛsensit:nec statuti:qz nō ē ordīat⁹ realr.z de hoc nōt exī de bap⁹.c. Maiores ī glo. ¶ 7ª ♀ ē.q⁹ nouiti⁹ sel' pteſtās q⁹ ñ itēdit pfiteri p
7ª ♀ q̄cūq̄z moraz nō obligat manēdo p annū ꝯz ñ renouet pte
station ē:qz itelligit pdurare de bap⁹.c.maiores i fi.q̄ ē verū de toto anno illo ī quo ē facta pteſtatio. ꝯz si post annū itegrū a tpe pteſtatiōis maneret ꝛo anno itegro: videret sibi p̄iudicare nisi ī capite cuiuslibz āni renouerat pteſtatiōnē. Lū.n. glibz 'ān⁹ sit p se p̄iudicial'glibz regrit distinctā pteſtōnē:ꝯz nō aliq̄ pars anni q̄ p se nō p̄t p̄iudicare.

Quantuz ad 5ᵐ artᵐ de ipedimēto voti sūt septem
♀nes. ¶ Prīa q⁹ votū solēne ipedit mr̄i⁹ p̄ª ♀
ꝯbēdū z dirimit ꝯctū. vñ post ipz peccat ꝯbēdo: petēdo: reddēdo semp:qz nullū ē mr̄imᵐ: ß āt ītelligit de soleniza to p susceptionē ordis sacri:z p pfessionē approbate religionis q̄tū ad ipsū solēuizātē. Jtē q̄ mr̄io⁹ ꝛsūmato soleniza tur p pfessionē ꝯiugis vl' ēt nō ꝛsūmato p susceptionē sacri ordis alio ī sec'o remanēte cū voto simplici:votū simplex illi⁹ vna cū voto solēni alteri⁹ spāl'r q̄ facti sūt vna caro ī pedit z dirimit:ita q⁹ si mōtuo ꝯiuge ordiato vl' ꝛfesso post 5ª ♀
secularis ꝯbat q̄ solū votū simplex emisit:dirimit mr̄imᵐ. ¶ zª ♀ ē ō voto solēni religiōis.q⁹ sic spōsalia nll'a al'r q̄z rō z1ª ♀
ne ꝛsēsus causāt puᶜ hōestatis iusticiā:sic pfessio nulla pp iuris pbitionē rōe h⁹ religiōis ñ rōne religiōis absolute dirimit mr̄iᵐ post ꝯctū:sic sigs pfiteret añ ānū ī ordie mē dicātiū. de reg.c. Nō solū.li.6°. Sz illa decre. Nō solū. vr̄ si bi ꝯdicere:qz post q̄z ibibuit recipe ad pfessionē pmittit ad sec'z redire ifra ānū nisi pfessus sit tacite vl' exp̄sse vl' vitā voluerit mutare. ¶ Sol'o. Añ ānū nullo mō p̄t pfiteri:sic q⁹ huic religiōi obligeť q̄ ad foz ecc'ie. vñ q̄l'rcūq̄z pfessus añ ānū p̄t aliā religionē ītrare ēt laxiozē q̄ ad iudiciū eccl'e ꝯz q̄ ad ß q⁹ religiōi abᵗᶜ obligeť:p̄t añ ānū pfiteri vel exp̄t 6ª ♀
se pmittēdo obiaz vel tacite suscipiēdo p triduū bītū pfei foz:z tē pbiberi p̄t ad sec'z redire: ꝯz nō ad aliā religionez trāsire. de ꝛuer.ꝛiu.. Quidaz ex pte placet. Et quo ad iudiciū deī obligat⁹ ē huic religiōi:sic z si ī sec'o vouisset ītrare z remanere ī religiōe arriozē:vñ peccat ītrādo laxiozē. Et ita vr̄ q⁹ pfessio facta añ annū ꝯ iuris pbitionē sufficiat ad dirimēdū mr̄imᵐ post ꝯctū:ex q̄ sic ē ligat⁹ q⁹ nō p̄t ad seculū redire:ꝯz pfessio facta añ pubtatē nō dirimeret: gatalis nulli religiōi obligat. Facta vo ī ordine reprobato dirimeret:qz cā pbitiōis q̄nq̄z respicit pfitentē q idifferēter se hz ad oēz religionē:z tūc pfessio facta ī vna religiōe nō obligat ad aliquā:qz ita pbibeť in alia sic ī ista: q̄nq̄z āt respic ipsaz religionē determiate:ita q⁹ pbibeť pfiteri istā nō aliā:z tūc lz nō obligeť isti:tñ obligať aly:sic ī pfessione añ annū ī ordīb⁹ mēdicātiū:q̄ nō ē pbibita in alys ordīb⁹: z de facto ī ordīb⁹ reprobatis q̄ ñ ē pbibita in approbatis. ¶ Sz arg.ꝯ.c. de voto.li.6. vbi nō solēnizať ad mr̄imᵐ diri mēdū nisi vel p'ordinē vel p pfessionē factā alicui de religionib⁹ p sedē aplicā approbatis. Sed p̄t dici q⁹ eoipso q̄ fit exp̄sse religiōi reprobate: fit tacite alicui de religiōibus approbatis:qz ñ p̄t ī seculo'remanere. Posset ēt al'r rñderi ad decretalē. Nō solū. q̄z dictū sit. s. q⁹ pfessus fuisset tacite vel exp̄sse in alia religiōe laxiozē de q̄ ad istā trāsiret. Rō aūt q̄re ī istis añ ānuz nō valet facta pfessio ē pp earū maiozē artitudinē:sic de quodā arto monasterio statuit q⁹ añ .is. annos nō possit quis pfiteri. de regu.c. Qz in īsulis. Qō igit vr̄ q⁹ aut ē pfessio nulla simpl'r aut valida: dōm q⁹ est nulla simpl'r:z tñ reddit psonā ihabilē pp iuris statutū:sic mr̄imᵐ nullū reddit' boiez ihabilē ad ordinē:ac si eēt vex: 7ª ♀
nō pp sacr̄m ꝯz pp affectū. ¶ 3ª ♀ ē.q⁹ pfessio tacita nō bz 3ª
locū vbi nō est exp̄ssa pp q̄ beguine: filie dei: canonice se cuiares lz bītū mutauerint:z sic multis annis steterīt: non sūt tacite pfesse q̄tuis obiaz exhibeāt magr̄e vel abbatisse de ma.z obe. Dilecta.cū ꝑpuz bēant:nec vnq̄z ꝯz regulā approbatā pfessionē faciūt exp̄ssā q̄re nec tacitā. q̄re p̄t ꝯdere nisi al'r vouerit z sp tz:n' bñt puile^m Sigs suadēte diaº plusq̄z layc⁹ bigam⁹ z lr̄at⁹ ī choro cātās. Nō.n. bñt ordinē pp sexū:nec religi^cm:nec vt pfesse vt nouitie: qz vbi non ē pfe⁹ nec pba⁹. Sz ꝯ ß q̄ dcm̄ ē ō biguiab⁹ vr̄ eē ō regu.c. Vidua:sed ibi loquit de ꝛgregatione vellata z q̄ profiteri solent z sacrari:nec obstat. ¶ Quarta cōclusio ē de voto 4ª ♀
simplici:qz votum simplex impedit ꝯbendū ꝯz nō dirimit

ꝫctū: vñ qñcūqꝫ ꝛ quotiēscūqꝫ ꝺbit peccat mortal'r. Item dirimit spōsalia: sicut solēne dirimit matrīoniū: ita q̄ post votū simplex a se emissū g sciēter ꝺbit cū aliquo quē scit si mile votū emisisse mortal'r peccat: ſz post neuter teneꝫ matrīoniū ꝺbere ēt manēs ī secl'o: qꝛ sūt nulla spōsalia .ſ. vicu lis.n. eiusdē rōnis: qꝛ.ſ. vel vtrūqꝫ est simplex vl' vtrūqꝫ est solēne. ꝓmū derogat ꝛo: ſz qñ vnū est fortius alio: tūc fortius ēt posteri⁹ vincit ꝓmū. Impedit ēt debiti petitionē ſm oēs: qꝛ tātuꝫ teneꝫ ſuare votū castitatis q̄tū pōt. Secus si eēt emissuꝫ ꝺstāte mr̄imonio: qꝛ nō valeret: non aūt ipedit redditionē nisi ꝓmā q̄ sola est volūtatis: qꝛ pōt ītrare religionē. ¶ ſ. ꝑ ē. q̄ g ꝺ votū simplex ꝺxit mr̄imo⁹ ꝛ nō ꝺsūmauit si ꝺiunx petat ab eo debitū teneꝫ religionē intrare: qꝛ sic ꝛ nō alr̄ pōt votū īplere sicut dictū fuit supꝝ distin. 27. ¶ Sz ꝺ: qꝛ nemo teneꝫ rōne voti facere plusq̄ vouit: sed ipse nō vouit ītrare religionē. g nō teneꝫ: vñ ſz nō possit ne gare debitū nisi religionē intrādo: qꝛ tñ ītroituꝫ nō vouit: nō videꝫ q̄ ex voto teneaꝫ religionē ītrare: vnde ſigs vo uisset castitatē ꝛ cōpellereꝫ eā violare nisi ītraret monaste riū: nō ꝓꝓ hoc tenereꝫ intrare nec peccaret si iusto metu ꝺ beret mr̄imo⁹. ¶ Et dōm ad hoc q̄ si culpa sua ꝓtingeret q̄ nō posset caste viuere in seculo is g vouit castitatē: tūc p accīs teneret religionē ītrare: ꝛ ita vr̄ in eo g culpā cōmi sit ꝺbēdo mr̄imo⁹ post votū: qꝛ in nec̄itate se posuit. ¶ 6ª ꝺcl'o est de eo g vouit nō ꝺbere mr̄imo⁹ absolute nihil cogi tans de actu carnali: de quo gbusdā videꝫ. q̄ ſz ꝺbēdo pec cet nō tñ petēdo nec reddēdo q̄ñcūqꝫ: qꝛ sub isto voto non cadit nisi qō ē de eēntia mr̄imonij: vt ꝺsensus p vba de pñti: vel q̄ ordinaꝫ ad illud vt spōsalia: vñ ꝺbēdo spōsalia frā geret votū: ſz nō vouerit nisi nō ꝺbere mr̄imo⁹. Aliud aūt videꝫ de ꝺiūctis ad mr̄imo⁹. Certuꝫ ē. n. q̄ si fornicareꝫ q̄ nō esset fractor voti: qꝛ nō nouit castitatez absolute. g̃ multomin⁹ petēdo debitū ne plus habeat luxuria q̄ castitas. Itē magis ꝺñs est ad mr̄imo⁹ reddere debitū q̄ petere: cū illud ꝺsequatur necessario: illud volūtarie: ſz g sic vouit pōt reddere. g̃ ꝛ petere. Itē si iurat ꝺbere mr̄imo⁹: non ꝓꝓ hoc iurat ꝺsūmare: imo nō ꝺsūmato matrīonio si negat debitū nō peierat. Itē nō tenetur abstinere ab actu nisi vt est ꝺñs mr̄imo⁹: postq̄ g̃ mr̄imo⁹ factū est sibi licitū: et actus: cuꝫ cesset ꝓncipale. ¶ Cōtra. plus tollit negatio q̄ ponat affir matio: vñ ſz iurādo mr̄imo⁹ nō iuret actū: qꝛ pōt eē veruꝫ mr̄imo⁹ ꝛ nō erit act⁹: tñ abiurādo mr̄imo⁹ abiurat actū: qꝛ nō pōt eē ex̄ mr̄imo⁹: ꝛ iure mr̄imonij �herī petere vl' red dere debitū: ꝛ q̄tū pōt ſuare ꝺ votū nec est sublatū votū quo ad ꝓncipale: qꝛ ēt illa mortua nō ꝺ aliā ducere. Uñ ñ videꝫ q̄ possit petere: ſz hoc illi ſinuet ne expectet ſuā pe titionē ꝛ fiat ei mr̄imo⁹ onerosuꝫ. Et illud vr̄ vius. ¶ Uñ ad ꝓmū posset dici q̄ nō est ſil'e de actu fornicario q nō ꝺ se quit mr̄imo⁹: ꝛ iō in nullo cadit sub voto emisso de nō ꝺ bēdo mr̄imo⁹ ꝛ de petitiōe debiti: q̄ nō fit nisi iure mariti vel mr̄imonij. ¶ Ad ſcōz dōm. q̄ reddēs debitū excusat: nō qꝛ nō faciat ꝺ votū: ſz qꝛ nec̄io facit ꝺ votū. ¶ Ad alia ꝓ ſolo p dicta. ¶ 7ª ꝺ ē. q̄ pfessio tacita dirimit sicut expſſa: sed q̄ q̄d dictū fit in ꝛa q̄one: tñ Inno. nōt de reg'aribꝰ. c. Ex parte. Qꝛ vbi sunt distincti hitus q̄tūcūqꝫ portet ha bitū nouitiorꝫ ēt p. xxx. annos: nō itelligit ꝓfiteri nec alli gari ordini: sicut nec p spōsalia deuenit ad mr̄imo⁹ nisi ali q̄d sequaꝫ de spon. impuberū. Ad dissoluēduꝫ. imo ēt vbi ha bitus nō est distinct⁹ nisi ex̄pſse ꝓfiteat: nō videꝫ post ānū esse reg'aris. ꝛ īducit ad hoc dictū. c. Ex parte. Et refert ab bas mōtis maiorīs ex̄ de reg'aribꝰ. c. Cōsulti. Qꝛ būc itelle ctū amplectit curia: ꝛ dicit se vidisse l'as curie sup̄ absolu tione cuiusdā a monachatu g fuit p. x. ānos in religiōe bti būdicti post lapsuꝫ legittime etatis: sed nunq̄ gesserat se i corde nec in aio remanere. Sz mihi videꝫ ꝓbabil⁹ quod supradictū ē. ¶ Et ad ista posset dici q̄ pfessio tacita ubi est habit⁹ distinct⁹ nō obligat illi religioni determiate: sed alicui idetermiate: ꝛ p ꝺñs dirimit mr̄imoniū post ꝺctum: q̄tuꝫ hoc sit dubiū. ¶ Ad arg^m dōz. q̄ ſz simplex nō min⁹ obliget quo ad deū p se: tñ p accīs ꝛ p eccl'ie statutū solēne plus obligat quo ad mūduꝫ. Qō IIII.

Quarto queriꝫ de voti dissolutiōe ꝛ li beratiōe: ꝛ in spāli vtrum eps possit dispēsare in voto religionis. Et videꝫ q̄ sic. qꝛ ipse pōt dispēsare in omni voto tpa li: nisi crucis ſm Innocē. ꝛ Hosti. ex̄ de vo. c. z. ꝛ c. Ex multa. sed votū religiōis est tpa le nisi vouerit ītrare ꝛ remanere vel aio re manēdi. g̃ ꝛc. ¶ Cōtra. qꝛ nō pōt dispēsare in voto ꝓtinen tie: sed votū religionis icludit votū continētie ꝛ plus. g̃ ꝛc. ¶ R^o. cū liberet q̄s a voto triplr̄. ꝓmo p ipletionē. 2° p irritationē. 3° p dispēsationē. Et his trib⁹ votū dissoluat: iō bic q̄tuor sunt videda. ꝓmo de ipletiōe. 2° de irritatio ne. 3° de cōmutatiōe ꝛ redēptione ꝛ dispēsatione in gnā li. 4° de dispēsatione in speciali.

Quantū ad ꝓmū sunt notāꝺ ꝺnes. ¶ Prima ꝺ est. q̄ gcūqꝫ īplet votuꝫ eo mō quo ꝓmisit libat: qꝛ solutione ei⁹ qō debet ois obligatio tollit. vt ꝺ ſisti. gb⁹ mo. tol. ob. in ꝓncipio. ¶ Sz circa hoc est dubitatio de il lo qui vouit ītrare religionē n̄c q̄ ex voto nō est obligatus ad remanēduꝫ. Utrū intrās aio exeundi nō stādi nec ꝓbā di ipleat. ¶ Et ꝺz est q̄ nō: qꝛ ꝓpositū accidētale quo ad ſubaz ꝛ efficaciā. ſ. ſine quo ꝑt eē votū ꝛ meritoriū nō obli gat: q̄tuis sit annexuꝫ voto: sicut in eo qui vouet ire ad san ctū Jacobū ꝓponēs peditare: qꝛ pegrinatio est bona ꝛ me ritoria: idē esset si fit accidētale quo ad ſubam ꝛ eēntiale q̄ ad efficaciā: sic̄ q̄s vouet ieiunare ꝓponēs cū deuotiōe ſine qua nō est acceptū ieiuniū. ſ. cuꝫ tristitia sicut hipocrite tri stes: tñ est bonū ꝛ meli⁹ q̄ comestio: qꝛ carnē macerat: aut sicut aliq̄s vouet ieiunare ꝓponēs ſine mortali illud ꝓ gare ſine q̄ nō ē meritoriū: ſz tñ libat simplr̄ īplēdo ſine istis annexis: ſz qñ ē eēntiale q̄ ad ſubaz qñ ſine eo nec illud es set votuꝫ: nec illud eēt mā voti: tunc obligat votuꝫ ꝛ ad id q̄ ꝓncipalr̄ ꝓmittit: ꝛ ad id quod ei annectit. Obligat. n. vouēs ad id ſine quo votū nō pōt eē votū: qꝛ gcūqꝫ vult ali q̄d: vl't eoipso īplicite oē id ſine quo id esse nō pōt. vñ cū ni hil malū possit eē mā voti: ꝛ īgressus ſine ꝓposito remanē di vel expiēdi ꝛ cū ꝓposito statiꝫ exeūdi fit malus: nec ex se habeat rōnē boni nisi ex expiētia vel remanētia: īde ē q̄ qñ vouet intrare saltē aio expiēdi ꝓpositū annexuꝫ est de eo q̄ est ſubale voto quo ad māz ꝛ efficaciā: vñ ad vtrūqꝫ obligat. Et p hoc rñderi pōt ad. 3. decretales q̄ adducunt in ꝺriū. Prima de spōsalib⁹. cōmissuꝫ: vbi ille g iuranit ꝺ bere mr̄imo⁹ ꝛ ſuspirat ad religionē: pōt q̄dē cū ea ꝺbere ꝛ mr̄imonio nō ꝺsumato religionē ītrare q̄ faciēs ꝺbet aio stati resiliēdi ꝛ tñ libat a iuramēto: q̄ tñ iurauerat ꝺbere aio ꝺsumādi ꝛ vsq̄ ad mortē perseuerādi. Scōa ē de vsu ris. c. Debitores. vbi ille g iurauit soluere vsuras ſz ītēdit ſz nō repetere: pōt tñ solutas repetere ꝛ libat a iuramēto sol uēdo ſz aio repetēdi. Tertia est de voto. c. penulti. vbi ille g iurauit vel vouit ītrare religionē si in eam eligat. pōt re ligionē ītrare: ꝛ nihilomin⁹ postea eā patuꝫ acceptare: ꝛ sic ꝛ iplet votū ītrādo aio exeūdi pp eā patuꝫ. ¶ Dicēdū ē g̃ q̄ñ ē ſil'e: qꝛ illa faciēdo būit intētionē licitā: ſz ꝺtiā nō quo ad ſubaz rei q̄ agebat. Qꝛ. n. g ꝺxit mr̄im⁹ verū ītret religionē añ ꝺsumationē ē licitū ꝛ verū. Et ſil'r q̄ soluat vsuras ꝛ do miniū trāſferat ꝛ postea repetat bñ stat sil'. aut q̄ ītret reli gionē ꝛ fiat eā⁹: ſz q̄ ſit bon⁹ īgressus: ꝛ fit cū aio exeūdi nō stat sil'. vel q̄ ſit īgressus ꝓmissus ꝛ cū aio exeūdi: qꝛ tal' in gressus nō cadit sub voto: ſz solū ille g est cū aio ꝓbādi vel pseuerādi: iō ꝛc. ¶ Scōa ꝺ est de illo g vouit ītrare: vtruꝫ ītrādo aio remanēdi postea exeūdo ipleat votū. Et ꝺz q̄ 2ª ꝺ

si vouit ītētione nō remanēdi nisi sibi placeret: pbādo implet nec tenet remanere: ⁊ idē ē si simplr vouit intrare: qz tē ꝼm iuris ītētionē videt obligat⁹. Si āt ītētione remanēdi tenet ī illa vel alia remanere: qz lz ꝓpositū p se nō obliget: tñ cū alio obligat. vnde cuz plus teneat ad religionem ex voto q̄z ex ingressu: cum ingressus cum ꝓposito remanendi obliget ad remanendum in illa vel in alia. de regularibus. c. Cōsulti. multo magis votum cuz ꝓposito remanēdi. Sz ꝼz dicta ī pria ꝑne videt q⁹ is q vouit intrare religionē aīo remanēdi nō tenetur remanere: qz sine ꝑ potuit esse votuz ⁊ meritoriū: cui⁹ ꝯriū dicit Hosti. i. e. de voto ⁊ Tho. Uñ dico q⁹ si religio videt sibi bona ⁊ credit se posse sustinere: tenet remanere vel in ipsa vel in alia. Si āt sibi videt q⁹ nō posset nec hāc nec aliā sustinere: nō tenetur remanere: ꝼz p̄t ad secl'm redire: nō tñ vt seculariter viuat: qz cū hūerit aīuz remanēdi tacite ītelligebat si expediret: alr non potuit vouere. Silr si sibi videt expediētior alia religio p̄t ad eā trāsire: qz ītelligit nisi aliud magis expediat. Et ī istis casib⁹ dico q⁹ illa ītētio fuit eētialis voto ēt quo ad substantiam: qz sic ītrare ⁊ sine ꝓbatiōe exire cū sit malū nō p̄t cadere sub voto. sic ēt ꝓbare qō bonuz ē ⁊ nō tenere: ē maluz nec vouibile. vñ qcūq; vouit ītrare religionez sine aīo remanēdi: tenet tādiu remanere quousq; sufficiēter ꝓbauerit: q̄ nō fcō si exierit tenet aliā saltē ad ꝓbādū ītrare. Si vo aīo remanēdi tē tenet ī aliq̄ si p̄t remanē vsq; ad mortē. ¶ Ad scōz dōz. q⁹ illa circūstātia vī ī substātia facti redūdare cuz vouerit simplr ītrare: ⁊ ītrare nō ē bonuz nisi fiat aīo ꝓbādi vel remanēdi: ide ē q⁹ ꝼz ītētionez quaz hūit iplere dz: qz illa fuit q̄si specifica ⁊ cētialis dā-
3.ꝑ determinās: sec⁹ āt ē de alys q̄ accidūt ipe māe voti. ¶ 3ª ꝑ cl'o ē supi⁹ tacta de illo q vouit ītrare religionē: vtz illa refutāte vl' eadē reꝓbata teneat aliā ītrare. Et si qdē erat obligat⁹ ad religionē absolute: lz nō ītēdisset nisi de ista ea refutāte vel peunte obligat⁹ ē ad aliā: qz obligatio nō fuit certe spēi sz gnis: sic q̄ ꝓmittit dare equū lz nō ītēdat eme re alienū sz dare suuz: si oēs sui peāt: nihilomin⁹ tenet dare aliū. Si āt nō ītēdebat se obligare nisi ad istā religionē ꝑci se videt qbusdā q⁹ illa refutāte libat⁹ ē: qz p eū nō stat ⁊ si bi ipole factū ē q̄ vouit: ⁊ simplr si ipa reꝓbet: nisi sic q⁹ ꝓfessi maneāt ī illa si volūt vel ad aliā trāseāt. ¶ Sz illō nō videt: qz ille q vouet certā religionē: qz cū hoc non stat vita seculi p ꝯnis vouet dimittere seculuz. vñ si istā religionē nō p̄t hre: vel qz ipa nō vult vel qz ꝓhibiti sūt recipe ad ꝓfessionē: qz rōne voti ipliciti q̄ abrenūciauit secl'o tenet nō redire ad seculū: videt p ꝯnis debere ī aliā religionē re-
4.ꝑ manere. ¶ 4ª ꝑ est an is q ipedit votū iplerī ab alio tenet votū iplere ī se ipo. Dōm q⁹ si licite hoc facit vtp̄ pp necitatē vel vt traberet ad meliorē religionē: vel pp suuz ꝓfectuz spūale vt tribun⁹ biēnio Martinū ī secl'o retinuit: ñ peccat nec tenet ad aliquā emēdā. Si āt illicite: tē nō suffi cit vt tātā istātiā faciat de reducēdo q̄tā fecit ī retrahēdo: sz equalēte vel se loco ei⁹ reddere dz: sicut cui⁹ ꝓfilio furtū factū ē alias nō fiēdū: nō libat monēdo furē de restituendo sed tenet de suo egpollēs reddere. Quicūq; n. ope vel ꝓfilio p se vel p aliū tulit alienū vel aly debitū vel dānifi-
5.ꝑ cau it: tenet ad restitutionē equalētis. ¶ 5ª ꝑ ē. q⁹ pfitēdo religionē approbatā ē hō libat⁹ ab oī alio voto simplici: sive eēt reale sive pſoale sive mixtū: qz ēt si vouisset artiorē religionē libat pfitēdo laxiorē. de reglarib⁹. c. pe. li⁰. 6. Sz si erat votū reale: monasteriū tenet illud iplere q̄tū bona valēt: si erat certe eccl'ie vel religiōi alie votū factū. Si āt vouerat dare paupib⁹ vel eccl'ie absolute ipleuit votū pfitēdo: qz sua secū dedit p deo: ⁊ deo ⁊ paupib⁹. Probat āt ista ꝑ ex de voto. c. Scripture. vbi dr Re⁹ voti aliqten⁹ nō babet q tale obsegū ī ꝓpetuā nosci religiōis obꝼuātiaz cōmutasse. Hoc āt ē verū de voto simplici idistincte sive sit ꝓpetuuz: sive tale: sive partiale: sive totale: vt religiōis sec⁹ de voto solēni sacri ordis: qz ad illud remanet obligatus pfitēs religionē: vt sic duplicis voti reus hēat si frangat castitatē. Jtē p eādē obligat⁹ si pfiteat sine licētia pape nō libat: qz bz alias ligatas nec p̄t volare ad solitudinē sine licētia. ō renū. c. Nisi cū pdē. Jtē obligat⁹ voto solēni alteri religiōi artiori vl' eq̄li sine licētia petita ⁊ obtēta defctō aliā pfitēs nō libat a p̄t: ſz qñ de licētia plati ꝑme pfitet laxiorē vel petita ⁊ nō obtēta pfitet artiorē: vel ēt nō petita lz fieri nō debeat: fctā tñ tz ⁊ a ꝑma libat. ¶ 6ª ꝑ ē. 6.ꝑ q⁹ ad libationē a votis ī secl'o emissis nō ē nēcia irritatio illius ī. cui⁹ manu fit pfessio nec dispēsatio ei⁹ nec alteri⁹: qz fit p solutionē ⁊ ipletionē hec libatio ⁊ ñ p irritationē: nec p ꝯmutationē nec redēptionē: ſz eo ipo q⁹ pfitet ab oi voto liberat: sicut. n. ſigs obligat⁹ alicui ex diuersis causis fieret ei⁹ fu⁹ ab oibz liberaret: ita ⁊ q voto crucis vel mille alys ōo tenet: pfitēdo fit fu⁹ ōi dedicās corp⁹ p votū castitatis: aīaz p votū obediētie: exteriora p votū pauptatis: et iō cedēs sic bonis de oib⁹ bonis de gb⁹ votuz vouerat solvit deo qcqd p̄t se fuū ei⁹ faciēdo: vñ ī nullo antiq̄ tenet. ¶ 7ª ꝑ segt ex gnta ⁊ sexta. s. q⁹ pfitēs religionē approbataz libat ab oi debito pecuniario humano: qz ſigs ex ꝯctu vel q̄si delicto vel q̄si ē hoi obligat⁹ ī aliq̄ qō in pecuniam 7.ꝑ ꝯuerti p̄t ⁊ pecunia extimari: liberat eo ipso q⁹ fit fu⁹ nō hois: nec potes hre ꝓpriz: hui⁹ aūt est religiosus: iō ⁊c. Uñ si ꝓmisit scribere vel aliqd artificio suo facere: nō tenet p 2.ꝑ pris manib⁹ opari: ſz tenet mōasteriū ad extimationē q̄tuz bona ei⁹ valēt nō q̄tū pſona: qz remanet liber cū possit fieri epūs: qō nō ē de fuo ꝓprie dicto: lz dīs cui⁹ fu⁹ pri⁹ erat obligat⁹ teneat ꝼm estimationē ipiusmet fui: qz fuus extimari p̄t. libtas aūt ie extimabilis ē: ⁊ iō liber hō extimari nō p̄t: cuiusmodi est religiosus: nisi q̄tū ad hoc q⁹ nihil hre p̄t ꝓpriz nec p ꝯnis ad aliqō hō obligari: ſz si debeat facere restōnez ī certā cū illa debeat paupib⁹ aucte eccl'ie distribuēda: ⁊ ipse aucte eccl'ie se ⁊ sua dederit monasterio: ⁊ p ꝯnis paupib⁹: qz bona eccl'iarū sunt bona pauperuz: videtur monasteriū nō teneri ad restōnē vlteri⁹ faciēdā: sic teneret si eēt restō certa ex se vel p eccl'iaz iā certificata: puta q⁹ eēt applicata oīs ī certa restō in subsidiū terre sancte. Et hoc ītelligo q̄ñ de suo ⁊ suo noie tenebat ad restōnē incertā: sec⁹ si in manib⁹ suis tanq̄ executor hēret bona subiacētia restōni ī certe: qz illa deberet monasteriuz aucte superioris vel aly distribuere vel sibi retinere: qz se ⁊ sua nō aliena potuit dedicare. ¶ 8ª ꝑ ē. q⁹ pfitēs religionē appro- 8.ꝑ batā a pena peccato debita ī foro dei libat p hoc q⁹ fit fu⁹ dei. Nō. n. ē illi nēcia certa delicti satisfactio q̄ totū vite tēpus obediētie ipēdit sui ꝯditoris. de pe. di. i. ꝯ. bis aucte⁹. Uñ dicit glo. de voto. c. scripture. Qz ītrāti monasteriū nō ē pnia īponēda p pctō añ cōmisso. Sic. n. remittit Austuſo penitētia publica si monasteriū voluerit īgredi. 33. q. 3. Admonere. v. Ingredere monasteriū. Et hoc pp ꝯtinuationez pnie ⁊ exercity ī quo semp ōbēt eē mōachi. ar. 16. q. i. Nos āt. Si āt postq̄ monasteriū īgressi sunt delinquūt bñ subyciūtur pnie ⁊ discipline abbatis ꝼz loci regulaz de regularib⁹. c. vlt. ⁊ de sen. excō. Lū illoz. ¶ 9ª ꝑ ē. q⁹ pfessio 9.ꝑ liberat a pena debita in foro mūdi. Quidā aūt dicūt opp⁹ puta si homicida ꝓfiteat religionē q⁹ nō pp hoc ei parcit gn p iudicē eccl'iasticū degradat⁹ exponat iustitie seculari aīaduersiōe ōbita puniēd⁹ ī oī casu ī q̄ post pfessionē delicq̄s degradaret ⁊ iustitie seculari traderet: siue sit hēsis siue crimē lese maiestatis siue aliud. ſz ꝑma opio ē ꝓbabilior: qz cū plus sit fieri religiosuz q̄tū simplr ad eccl'iaz ꝓfugere: sic homicida ꝓfugiēs ad eccl'iā nō tradit iustitie seclari mutilādus vel occidēdus: ſz eccl'ia ꝼuat sibi vitā ⁊ mēbra: multo magis illi q fit religiosus: qz nō solū de monasterio nō dz eyci plus q̄z latro al's ꝓfugiēs: imo ēt post pfessionez

ēt monasteriū iuēt⁹ nō dz capi ab epo degradādus ꝛ expo
nēdus:qz semꝫ ē in eccl̄ia q totā vitā eccl̄ie dedicauit: nec
est sil̄e de illo q post ꝓfessionē deligt:qz iste exñs in eccl̄ia:
vñ ab ea tueri ñ dz:sic̄ nec is q ī eccl̄ia occidit vl̄ furat⁹ ē ab
illa tueri dz. Et idē vr̄ de illo q post furtū ꝓ q̄ layc⁹ suspēdit̄
vel post aliud crimē culpabile:nō tñ faciēs irregularē:pro
mouet̄ ad sacros ordines vel ꝛ clericat̄:q.s.nō degradet̄: sz
fugiēs ad eccl̄iaz saluet̄.secus aūt si pp crime fact⁹ eēt
irregularis:qz tūc tōsura vel ordo furtiue suscepta eū non
ꝓtegeret:pp hoc forte cū gs religionē īgredit̄ nō īterroga
tur vtrū sit ad mortē obligat⁹: vl̄ vtrū cōmiserit crimē ca
pitale:cū tñ īterroget̄ an sit debitis obligatus: qz ꝓfitēdo
obligatio vtriusq; tollit̄:sz pecuniaria ī mona⁹ vtit̄: nō aūt
corpalis:sed bene deberet q̄ri vtrū sit irregularis ad min⁹
irregl̄aritate q̄ regrit pape dispēsationē:qz alꝫ ē iutil̄ ad re
ligionē cl̄icoꝝ:imo forte ad eā ñ dz recipi sic̄ nc ad cl̄icatū.

¶ Quantū ad scōz articulū de irritatiōe voti sunt duo
deciz ꝯnes. ¶ Pria ī gnāli q; vbi non ē vo
tum irritū sed irritandū tenet quousq; sit irritatuz:ꝛ obli
gat.post3 autem est irritatum non tenetur vouens seruā
re:imo nec debet ꝺ voluntatē illi⁹ q irritauit:q tñ irritare
potuit. Nō.n.nō mutat̄ q̄re stare ꝓhibet̄.C.de testi.l. Sā
cim⁹.sicut cū ē electio irritāda pp vni⁹ ꝺtēptū: si ille nō ꝺ
dicat sz cōsentiat electio tz. ¶ 2ª ꝯ ē.q; differūt dispēsatio
ꝛ irritatio:qz irritatio pōt fieri sine cā ꝛ ad libitū irritātis:
sic̄ vir ad libitū irritat votū ꝯiugis:ita q; nec ipse peccat ir
ritādo:qz nemini facit iniuriā q iure suo vtit̄:nec ille vten
do ꝛ votū omittendo qō fuit ineficax a ꝓncipio:sz ꝓlat⁹ di
spēsat ī voto nō pp voti ieficaciaz: qz subdit⁹ plene potuit
vouē:sz pp aliquā cāz:vñ regrit̄ ex pte dispēsantis auctas:
ꝛ ex pte dispēsati cā vtilitatis vl̄ necessitas ei⁹ vel rei publi
ce ī oī genere dispēsatiōis:ꝛ ī oī ꝓlato dispēsante ēt papa:qz
nec Petro nec alq cōmissa ē ptās ī destructionē:sz in edifi
cationē. Et hoc vtiq; verū ē ī ꝓposito:qz voti obligatio iu
rī nāli ꝛ diuino initit̄. Nā ī his q̄ nō sunt mala nisi qz ꝓhi
bita iure positiuo qō ipe pōt ad libitū abrogare pōt ipse p
ꝓis ꝛ ī illis ad libitū dispēsare. ¶ 3ª ꝯ est in spāli de epo q
hz alas ligatas. Si g̃ eps vouit ītrare religionē ipe tenet̄
iplere sic̄ pt.s.petēdo licētiā resignādi a papa:q; si papa nō
licētiet vel votū irritet pp impossibilitatē excusat̄:sz si papa
velit dare licētiā tenet̄. ¶ 4ª ꝯ est de fuo:qz si fu⁹ vouit
intrare religionē dño nō ꝓmittēte vel irritāte votū: nō te
net̄:sz dño ꝓmittēte tenet̄: et manumissus tenet̄. ¶ 5ª ꝯ
est:de ꝯiuge q ꝺtinētiā vouit nisi altero debitū petente:qz
tenet̄ ꝺtinere ēt illo mortuo simpl̄r:sz illo irritāte tenetur
reddere: qz intrñ pōt ali⁹ irritare qō est ius suū ꝛ nō plus.
¶ 6ª ꝯ ē de religioso:qz si religiosus votū emittat tenet̄ i
plere nisi ꝓlat⁹ irritet:qz ī bis ī gb⁹ ē liber ꝛ sui iure ꝓt vouē
re. Cū g̃ ipe nō teneat̄ obedire nisi ī illis q̄ sūt regule ꝛ ꝓsti
tionū �means q̄ ꝓfessus ē: g̃ i alys ē lib. g̃ si vouerit dz iplere
sz lz nō sit subdit⁹ ꝓlato ī illis sic q; ī eis teneat̄ obedire. ē
tñ ī illis sic subdit⁹ ꝓlato q; nō ꝓt se ad illa obligare in ꝓiudi
ciū ꝓlati:qō eēt si nō posset illō votū irritare: qz ipe oī tpe
pōt ei iperare illa q̄ sūt regule ꝛ ꝓstōnū:qō nō eēt si ꝓ tunc
vellet facere alia:ꝛ ad illa teneret̄:iō ꝛc. ¶ 7ª ꝯ ē de irrita
tiōe parētū. Ubi sciēdū ē q; si ipubes ītrēt religionē ꝑntes
vel tutozes pñt irritare si volūt añ ānū ꝛ diē a tpe scīe cō
putādū:vlteri⁹ aūt nō:vt si adul⁹ vl̄ adl̄ta deo fuire elege
rit nō ē ptās parētib⁹: vel tutoribz: vel curatoribꝫ ꝓhibēdi
.zo.q.z. Puella. Ubi sciēdū q; ipubes dicunt̄ feia vsq; ad
xij.ānū:masculus vsq; ad.xiiij.ānū cōpletos: qz nō sufficit
attigisse:sz oz esse in fine.xij.vl̄.xiiij.vt dic̄ glo.zo.q.i.c. Fir
ma.lz Hug.dixerit q; statiz q̄ malitia supplet etatē possit
se vouere deo:sic̄ dare diabolo ꝓpctm: vel saltē sic̄ q̄ mali
tia supplet etatē:ꝛ corpis pō ad mr̄imo⁹:qz ē ita potēs ipu
bes sic̄ pubes ali⁹ in.xiij.ꝛ si ñ sic̄ i.xx⁹. pōt ꝺbere mr̄imo⁹
carnale:ita ꝛ spūale:sic̄ aligs ipubes ita discret⁹ ē ad vouē
duz ꝛ fortis ad sustinēdū religionē sicut vn⁹ ali⁹ pubes:vñ
de tali videret̄ q; posset ītrare iuitis parētib⁹ sic̄ ꝛ ꝺbere:
maxime: qz iure ciuili filiusfa.pōt religionē ītrare pr̄e iui
to:nō aūt mr̄im⁹ ꝺbere.C.de epi.ꝛ cle.l.deo nobis. Insti.
de nup. Et ꝓ hoc ē.zo.q.i.c. Firma erit ꝓfessio vginitatis:
ex quo iā adulta etas cē cepit:ꝛ q̄ solet apta nuptys ꝺputa
ri sit ꝓfecta:sz ꝺciū tenēt cōiter canonīste.de regl̄ari.c. Po
stulasti.qz nālius ꝛ suau⁹ ē carni viuere ī mr̄imo q̄ ī clau
stro:vñ ad illō citius rō ꝓualescit ꝛ corꝓ: nec ius positiuū
pōt ipedire mr̄im⁹ sic̄ religio. Nō aūt iducit̄ de iure ciuili:
nō valz:qz fm vitatē ita pōt fili⁹ iuitis parētib⁹ mr̄im⁹ ꝺ
bere carnale sicut spūale. Ad illud.c. Firma: dōm q; etas
q̄ est apta de iure ꝛ cursu cōi ad mr̄im⁹ illa ē apta ad religi
onez:nō aūt illa q̄ de iure spāli. Uel dōz de boc veri⁹ ꝛ ple
nius sic̄ dixi in tertio.di.z9.q.3.decasu nonity. ¶ 8ª ꝯ ē.q; 8ª ꝯ
parētes ītelligunt̄ pr̄:qz hz filiū in ptāte: vel q est ei⁹ tutoꝛ
legittim⁹:nō aūt mr̄ pre viuēte:q̄ inuito ēt mr̄e offerēte re
uocaret̄:ꝛ ipso volēte ꝛ mr̄e renuēte posset ītrare:qz mr̄es
nec nāles filios hñt ī ꝓpa ptāte:pr̄e vo mortuo mr̄ ꝛ auia
si nō ꝓualauerūt ad fa vota hñt tutellā filꝫ vel nepotis i
puberis:ꝛ tē ad eas ptinet filiū offerre vel retrahere:sed si
ad fa vota ꝓualat pdit tutellā iure scripto:lz alicubi sit ꝺ
riū de ꝓsuetudie:ꝛ q̄ tutele offō fungi nō pōt:sz ad aluum
tutella deuoluit̄ legittimū vel datiuū:ad mr̄ez nō ptinet
irritare sz ad tutorē. Et de boc dixi ī tertio.di.39.q.3.de ca
su nouity. ¶ 9ª ꝯ est.q; q̄ parētes vl̄ tutozes repetūt ꝛ est 9ª ꝯ
dubiū vtrū ist̄ sint tales ꝛ ille sit maioꝛ vel minoꝛ: pōt ille
ad se defendēdū ꝓstituere ꝓcuratorē auctē epi vel ei⁹ offi
cialis vel auctē eoꝝdez pōt sibi dari curatoꝛ ad litem. In
causis.n.spūalib⁹ ꝛ bñficialib⁹ ille q̄ cōstat eē maiorem
xiij.ānis pōt ꝓ se vel ꝓ ꝓcuratorē a se ist̄itutū agere ꝛ ꝓue
nire:ac si esset maioꝛ.xxv.ānis:q̄ auctē certū ē q; est mīoꝛ
sz maioꝛ ifante:tūc pōt ipe auctē epi vel official̄ ipsius ꝓsti
tuere ꝓcuratorez vel sibi dari tutorē ad hꝺ littes. de iudi.
c.si annū.li.6.multo magis vbi dubitat̄ vtrū sit pubes vel
ipubes pōt ipse cū auctē supioris ꝓstituere:qz hec cā spūal̄:
ꝛ agit̄ de corꝓre suo sicut in mr̄imonio. ¶ 10ª ꝺclo est tuꝫ 10ª ꝯ
hāc:qz post annū ꝛ diē dissimulatiōis parētū vel tutoꝝ vel
si a parētib⁹ vel tutoribus ipubes ē oblatus ipse nō pōt ꝺdi
cere ante pubertatē nec exire:sic̄ nec ī mr̄imonio añ illō tē
pus ꝺdicere: sic̄ dic̄ glo.zo.q.z. Puella.ar.de spon.ipub.c.
de illis. Sil̄r parētes post oblationē ꝛ dissimlationē ꝺdice
re ñ pñt. sz lz parētes possint offerre ꝛ retrahere:tutozes tñ
ēnei vl̄ nō pentes nō pñt offerre iuitū vt videt̄: lz possint
retrahere:qz ñ est ita res eoꝝ sic̄ parētū q; fructū vētris sui
deo offerre pñt ēt iuitū quosq; hīs etatē ꝓfectā possit ꝺdi
cere. Uidet̄ ēt q; nisi mr̄ ꝓualās ad fa vota de ꝓsuetudine
hz tutellā fili nō pp lz sequit̄ q; hēat tutellā quo ad retra
hendū:qz ꝓsuetudo iuri ꝺria nō est extēdenda ad casuz de
quo nō loquit̄.ff.de legi.l.qō vero.nec ēt ꝓsuetudo layco
rum sicut nec statutū pōt ꝓiudiciū facere iuri ī spūalib⁹. ¶ Un 11ª ꝯ
decima ꝯ est dubia si ipubes filiusfa. ītrat religionē emit
tens votū simplex vel solēne pr̄e īscio vel inuito ꝛ ipso re
trahēte ante annū ꝛ diē an puer post pubertatē q̄ pōt iui
to pr̄e ītrare teneat̄. Et videt̄ q; nō. Nu.30.pr̄e irritāte vo
tū puelle in puellari etate:ipsa ām̄o voti nō tenet̄. Tho. ꝺ:
ex quo hūit vsuz pfectū liberi arbitrij quo ad deū est obli
gatus. Id aūt ītelligit̄ vel in puella nō habēte vsuz rōnis
vl̄ durāte puellari etate: vñ ꝛ ꝺiuꝫ retract⁹ ab alio ad secu
luz ꝓiuge mortuo tenet̄ redire. Et sil̄r seruus rretractus a
dño post votū si factus est liber tenet̄ redire. ¶ Duodeci 12ª ꝯ
ma ꝯ est dubia q̄ tacta fuit supra.z7.di. vtrū votuz solēne
cuius solēnitas ꝓ ecclīaz irritat̄ dirimat matrimoniū post
ꝺctū. Dicendū q; sic. Primo in ordine sacro: qz ecclīa irri
tat nō characteris ipressionē rōne cui⁹ annectit̄ castitas:sz

excusationē vel aliqd aliud: vñ si ordinat⁹ in subdiaconuz vel supra ab heretico vel degradato vel quocūqz ab eccle sia ꝓhibito q characterē recipit ꝯhat mr̄imo⁹ dirimēduz est. 2° videt idē qñ est solēnitas ꝓhibita rōne tpis: sicut si ꝓferātur ordines in īdebito tpe: aut si fiat ꝓfessio añ annuz in ordie mēdicātiū vel exp̄sse vel tacite p̄ susceptionē bit⁹ cuz triduo. Nō.n.stāt ista simul q aliqs ꝼm iudiciū eccl'ie nō possit in seculo remanē & q teneat cum vxore remane re. vñ cuz talis tacite vel exp̄sse ꝓfessus nō possit ad secu luz redire. vt dr̄ de regu.c. Nō soluz.li.6.q ꝓfessus nec in secu lo ꝯbere. Idē vr̄ tertio de religiōe reꝓbata vt supra. se cus ām de ꝓfessione ꝓhibita rōne etatis: q nullā religionē pōt ꝓfiteri. Itē secus de ꝓhibita rōne ꝓdicionis vt ꝓfessio serui. Itē secus de ꝓhibita rōne ꝓiugy: vñ si pubes q ꝓfes sionē fecerūt ante pubtatez ꝯhāt: tz mr̄imo⁹. Sil'r si ꝼmus post ꝓfessionē a dño retractus ꝯhat tz. Et idez si vir insci vxore ꝓfessus retractus ea mortua ꝯhat: tz: q ꝓfessio irri tat⁹ a iure dupl'r. Uno mō rōne religiōis simpl'r & absolute sic ꝼmus: ipubes: ꝓiugat⁹: nō plus pōt ꝓfiteri vnā religionē q̄z aliā. & ista ꝓfessio cū nulli religioni obliget saltez solēni ter: p ꝓns mr̄imo⁹ nō dirimit. Aliqñ aūt ꝓfessio irritat⁹ rō ne hui⁹ religionis vt q reꝓbata⁹: vel q in ea nō dz ante annuz ꝓfiteri q & bñ in alia religione posset ꝓfiteri: & tunc talis ꝓfessio est valida simpl'r & irrita ꝼmgd: vñ dirimit mr̄imo⁹ post ꝯctuz: nisi gs dicat q nō fuit ꝓfessio i ꝓiudici um retrahētis sed fuit in ꝓiudiciuz retracti: & hoc dici nō pōt: q aut ē ve ꝓfessus & sic quo ad oēs: aut nō ve: & sic quo ad nullū: nisi gs dicat q sicut spōsalia nulla causant ipedi mētuz dirimēs qō ꝓsequit⁹ nō qō p̄cedit: sic ꝓfessio nulla dirimit quod sequitur matrimoniū nō quod p̄cedit: sed nō est sil'e: q illud est in iur̄e exp̄ssum qō pōt facere perso nas inhabiles: hic aūt nō: vñ vr̄ tenēda distictio sup̄ dicta.

p⁹ ꝙ **Quantū** ad tertiū de voti redēptione: cōmutatiōe: & dispēsatione in gnāli sūt septē ꝓnes. ¶ Prima. Qr vr̄ differre redemptio & cōmutatio sic̄ emptio & p mutatio: q in p̄ma regrit̄ p̄ciū in pecunia numerata: vñ si ille q vouit ad sanctū Jacobū ire bz illuc hostes & nō vsus romā & libet⁹ a p̄ma pegrinatiōe & obligetur ad visitandū li. mia ap̄lor̄: cōmutatio est. Si vo ipedit⁹ ire absoluat⁹ & p̄ci pit sibi tātū dare pro deo q̄tū erat exp̄surus cūdo & rede undo: redēptio ē: q̄ ēt dz eē iusti p̄cy & eq̄lis. ex̄.e. Magne.

z⁹ ꝙ vt nihil minus eroget q̄z erat exp̄surus. ¶ Scōa ꝙ est. q ī votū relig. auctē iur' oia cōmutant̄ ēt sine dispēsatiōe: q tanq̄z ꝑpetuū & pfectū alia ĩcludit: vñ sigs ex voto emisso ad artiorē religionē ītrādā nō esset obligat⁹ ad ꝓfitēdum nec ad remanēdū: sz solū ad intrāduz & exp̄iēduz sicut fre quēter ꝯtingit: tali & vouere & ad vouēdū īducere laxiorē religionē ad ꝓfitendū & manēduz: & p̄mū votuz tanq̄z tpa le ĩcludit in ꝺo tanq̄z ꝑpetuo. & plus est expiri & ꝓfiteri re ligionē laxiorē q̄z expiri trīn artiorē: & & expiēdo artiorem posset moueri ad ꝓfitēduz: trīn ad hoc ex voto nō obligat: vt supponit̄. In votis aūt trāsferēdis ꝓsiderat vtrū id qō p se cadit sub obligatiōe vni⁹ voti ĩcludat̄ in eo qō per se ca dit sub obligatiōe alteri⁹: vñ decretalis q̄ dicit ꝺponēdā pe nitētiā ꝓfitēti laxiorē post votū artiozis. de regula. c. Qui post votū. li. 6. ītelligit̄ de illo q vouit aīo remanēdi q tene tur remanere: vñ talis vsq ad ꝓfessionē est in mora votū īplēdi: cū de iure & de facto possit & debeat redire ad artio rez: post ꝓfessionē aūt absoluit̄: nō q plus fecerit' q̄z voue rat: sz q votū solēne de re minori derogat voto simplici: etiā de re maiori. Si aūt nō vouisset intrare artiorē cū pro posito remanēdi: tunc intrādo vel vouēdo laxiorē cū pro posito remanēdi plus facit q̄z vouit: vñ nō est in mora nec peccato: nec tn̄ ex toto libat⁹ nisi p ꝓfessionē: sz tūc liberat⁹ nō solū ꝓpter solēnitatē sed ꝑ inclusionē tpalis in perpe

3⁹ ꝙ tuo. ¶ Tertia ꝙ est. q lz vota psonalia cōmutent̄ in relig. q vbo cōmutādi vtit̄ decretal'. de voto. c. scripture. vel vt dictū ē i p̄ articlo soluant̄ p ꝓfessionē & etiā realia quo ad psonā: nō tn̄ quo ad monasteriū sicut nec debita. Ex̄diu q̄ aliqs est nouitius excusat⁹ a voto psonali alio: puta ieiunio rū & hō. nō āt a reali: puta de dādo elemosynaz: imo p se dz debita soluere: sz p ꝓfessionē qua bonis cedit & mūdo mo rit̄: vota psonalia extīguunt̄: sed realia debita in monaste riū trāsferunt̄: q obligat⁹ sicut heres nō vltra valorez bo nozū si ignorauit vel inuētariū fecit sicut nec q̄cūqz ali⁹ he res. Dico aūt bonoꝝ q̄ ad monasteriū venerūt. Nā de reli quis sufficit cedere actionē nec cōpellit̄ monasteriuz litti gare. ¶ Quarta 2° declaratiua tertie est. q lz ꝼm ius ciui le heres teneat̄ soluere debita insolidū nisi fecerit inuēta riū tn̄ monasteriū q̄ debitoz intrauit nō tenet̄ vltra valo rem eoꝝ q̄ recipit ēt si iuētariū nō fecit. Qr aūt dic̄ glo. de testa. c. i. q tenet̄ in solidū: verū ē ī eccl'ia secularīū q tenēt̄ scire leges: sz non religiosi q ꝓhibētur audire leges n⁹ tenē tur eas scire: vñ ignorātia inuincibilis eos excusat: q illud possum⁹ q̄ de iure possium⁹: nec ēt canones tenent̄ scire il li q p ꝓstones a papa approbatas vetāt adiscere scīas secu lares. Sz q̄ iperitia culpe ānumerat̄ ī eo qui officiū aliq̄ assumit: sic̄ m'ieri q̄ nō tenet̄ scire iura iputat⁹ si potuit ꝓsu lere pitiozes & nō fec: sic ēt illi q executiōes testōꝝ recipiūt q̄ tn̄ licet. q religio mūda & īmaculata est visitare pupil los & viduas: illi inq̄z iuris ignorātia nō excusant̄: q expen sis executiōis pñt bñe ꝓsiliū cū pitis. ¶ Quinta 2° est qui cunq̄z & q̄cūq̄z pt in votis dispēsare q plus est & ēt cōmu tare q̄ min⁹: sz nō e2: q q̄cūq̄z subest iusta cā cōmutādi nō dispēsandi: nō sic aūt olim poterat votū ꝓmutari: quia res deo q̄rebat̄. Numeri vlti. sicut q dā legiste dicunt q nudo pacto sine traditione trāsfertur dñiuz in eccl'iaz rei dona te. Uel pt dici q ī voto psonali bz locū cōmutatio. & sil'r in voto reali facto ī genere in gb⁹ nō ē dñy trāslatio: q̄ aūt est votū reale speciale: puta q aliqs vouet equuz suuz de termiatuz deo: tūc ipse q dē nō pt cōmutare auctē ꝓpa nec auctē illi⁹ q nō posset equū eccl'ie alienare: sz auctē illi⁹ qui equū iā traditū cuz nō sit res sacra posset alienare ante tra ditionē pt cōmutare: & sic pt fieri pactū cuz nobillb⁹ de eq̄ que p mortuis cū funere offerūt redimēdo. ¶ Sexta ꝙ ē de illo q filiū suū determiatū vouit religioni ad psuasionē alicui⁹: q aut vouit simpl'r aut sub ꝓditiōe si ille vellet: q̄ modocūqz eni vouerit ipse q dē vnū p alio mutare nō pōt nec auctē vel ꝓsensu eius q iduxit ad vouēdū: sed si vouit simpl'r tenet̄ puerū stati cū in religiōe pōt educari offerre ēt iuitū sic̄ & iuitū ad scolas pt ponē ad artificiū: sz puberē inuitū ponere ñ pt: sz si vouit si illi placeret ñ tenet̄ illū of ferre anteq̄z ille hēat vsuz rōnis & cōsentiat. ¶ Septia 2° est. q si pr̄ vouit filiū vel filiā iā ablactatos mr̄e insci vel inuita pōt & dz illa iuita offerre monasterio: q extūc filius totaliter ē sub cura pr̄is. Si aūt vouit euz adhuc in vtero existēte: q part⁹ ē pars viscerū nō potuit in ꝓiuditiuz ma tris. & idē videt q̄dū est sub lacte: q adhuc ē sub cura ma tris quodāmodo pluſq̄z patris q p aliuz nō per se nutrire. vnde sine cōsensu mr̄is non potest qui in vtero est vel la ctens cum effectu vouerī a solo patre gn mater possit vo tuz irritare.

Quantuz ad quartuz articulū de dispēsatione sunt tredeciz ꝯclones. ¶ Pria. q in votis est p⁹ ꝙ possibilis dispēsatio nō solum illa que est iuris declaratio sed ēt illa q̄ est iuris relaxatio. Et q dē in positiuis papa sta tuit & destituit. vñ ibi bz locū vtraq̄z dispēsatio. Sed in vo tis vr̄ q nō hēat locū dispensatio illa q̄ est iuris relaxatio: q ius nāle vel diuinuz papa tollere vel mutare nō pt. Sz q iuris nālis & diuini determiatio ptinet ad ius positiuuz: ideo sicut in penis pt hō dispēsare q̄tuis ius nāle dicte de licta puniri: q nālis eqtas dictat maleficia puniri pp bo

nuz reipub. ꝛ ſm arbitriū iuſtuz eius g reipub. preeſt. Uñ qñ melius eſt nō puniri in hoc caſu: tunc nō eſt ꝺ ius nāle diſpēſare. Silr de iure nāli ꝛ diuino eſt votū reddere ꝓpter honorē dei. ſi g̃ aliꝺ magis cedat ad honorē dei: poteſt diſpēſari: cuius iſta diſpenſatio ad hoc magis ſit declaratio q̃ relaxatio. ¶ Scōa cōcluſio ē de mō ꝛ forma diſpēſandi: qz regrit ꝙ ſit exp̄ſſa vel ſaltē intēta. vñ ſiue in votis ſiue in alys nunq̃ factū ſupioris diſpēſat niſi hoc ipſe exprimat vel ſaltē diſpēſare intēdat. Jn epo gdez ꝛ alio iferiore a papa videt canoniſtis qz ſubſunt iuri ꝙ nō ſufficit ꝙ itē dant diſpēſare niſi exp̄imāt ſicut ꝺr de cōceſ. p̄ben. c. lras. ubi archiep̄s p̄mouēdo ſciēter illū: g diſpēſatione indigebat: nō pp hoc diſpenſauit. ꝛ de ſciſmaticis. c. z. Sic ep̄s. nō ſine uerbo abſoluit a ſnīa excōicatiōis quātūcūq; itēdat. Sed de papa qui nō ſubeſt iuri certū eſt ꝙ faciēs aliquid aīo diſpenſandi lz nō exp̄mat: eoipſo ſufficiēter diſpēſat: ſicut ꝛ ſimplici ſalutatiōe abſoluit excōicatū ſi hoc ex certa ſcia facit ꝛ ꝙ hoc abſoluere intēdit. Uideꝫ tñ ꝙ ius cū p̄lati ēt diſſimulādo diſpenſant: qō eſt ſine ꝝbo ꝛ facto: ꝙ multo magis in oībus in gbus nō eſt eis taxatus modus ꝛ forma diſpenſandi: eoipſo diſpēſant ꝙ faciunt effectū aīo diſpenſandi: uel ſciunt ꝛ nō ꝺicūt qñ facile ꝛ libere ꝺicere p̄nt. ¶ Tertia ꝓ̄ eſt de cā diſpēſationis. Et qꝺē in poſitiuis. ſic uolo: ſic iubeo: ſit p̄o rōne uolūtas: qz qō p̄ncipi placuit legis hz vigorez: ꝛ ſic lex q̃ q̃z dura ſ̄nāda eſt ab oīb⁹: ſic etiā lex p̄uata ſine cā ualet. q̃uis ꝓtra Jſidorus: qz lex eſt ꝙ rō ne ꝓſtituit. Sz in his q̃ ſunt iuris diuini: ſecus vt no. de uoto. c. Nō ē. Et debēt ꝓſiderari tria. ut in. c. Magne. quid licet: qꝺ decet: ꝛ qꝺ expedit. Uñ Poſti. dicit ꝙ in pluralitate bñficioz p̄ōt p̄o libito diſpenſari: qō nō videt. Primo qꝺez q̃tū ad ep̄m g diſpenſat in plaritate bñficioz ſimpliciuz. de p̄bē. De mulcta. qz ipſe nō eſt ſupra ius poſitiuuz ſicut nec papa ſupra ius diuinū. Uñ ſicut papa nō p̄ōt ſine cā diſpenſare aduerſus ius diuinū: ſic nec ep̄us aduerſus ius poſitiuū: vñ qñ diſpēſat cū illegittimis uel quōcunq; aliter iure cōi ip̄edito ꝺz hr̄e iuſtaz cauſaz. ſilr nō videt ꝙ papa ſine iuſta cā poſſit diſpenſare in plaritate bñficioz q̃ rūcūq; cū hoc inuitaꝫ iuri nāli ꝛ intētioni fundatoz g poſuerūt in traditionez rei ſiue legē ip̄onere per quā plures ꝛ nō pauciores deo ſuirēt. Eſt tñ piculoſi⁹ hr̄e plures minus pingues q̃ pauciores p̄bēdas pinguiores: qz p primuz p̄iudicat plurib⁹ meliozib⁹ g nec forte vnaz hñt. ꝺz eē aūt talꝫ cā ꝙ meli⁹ ſit recedere a iure cōi q̃ tenere: ꝛ nō ſufficit ꝙ eque bonū: alr erit diſſipatio ꝛ nō diſpēſatio ꝛ peccat vterq; ſ. diſpēſans ēt papa ꝛ is cū quo diſpēſat ſi ſciat. Uñ Poſti. Peccat papa ſi ſine cā i votis diſpēſat: nec ei obediēduz eſt ſi manifeſte liq̃at ꝙ ſit ꝺ oñi volūtatē. Alias in dubys obediēdū ē. Uñ ſi diſpēſaret ſine iuſta cā i ſolēni voto cōtinentie viri vel mulieris g crederet iuſtā cauſaz: excuſareꝫ nō ille q ſciret iniuſtā: eēt tñ verū mr̄imo⁹ q̃tū ad vtrūq; qz claudicare nō p̄t: ſz ſciēs nō poſſet petere ſed reddere.

¶ Quarta ꝓ̄ ē de auct̄e diſpēſandi. Ubi ſciēdū ē ꝙ nullus eſt iudex in ſua cā nec ſupior ſi byp̄ſi: pp ꝙ nemo ſecum diſpēſare p̄ōt niſi pp defectū ſupioris: qz vbi moza eſt piculū allatura dillatio ē ſpernēda. Arg. de debitore fugiēte quē. p̄pria auct̄e licet cape. Uñ nec ep̄s ſecū: ſz ꝓfeſſoꝛ ei⁹ in oī caſu quo ipſe ep̄s cū ſuo ifertore p̄ōt diſpēſare. Sz papa ſecuz p̄ōt diſpēſare: ſicut cū alys: qz ſupioꝛē nō hz cui⁹ auct̄e vti poſſet. Sz in his q̃ ſunt iuris poſitiui diſpēſatione non eget: qz legib⁹ ſolut⁹ ē: ſed i his que diuini vel nāli ſecū diſpenſare p̄ōt. Sz melius ꝙ ſuo ꝓfeſſori cōmitteret: q auct̄e dei ipſuz abſoluit eo ip̄o ꝙ ab eo i cōfeſſoꝛē elect⁹ ē: ſicut ēt idulgētias ſuas lucraꝫ faciēdo ꝙ alꝫ lucrātes faciunt: aut ēt ſi minus facit pp ſp̄alez cauſaz ſic Bonifa. ſemel eundo potuit lucrari ꝙ alꝫ p. 30. dies: qz nec ſic poterat vt alꝫ frequētare: ꝛ ſic de facto poſſet mr̄imo⁹ ꝺbere: ꝛ ſi eēt religio ſus ſicut cū alys ordinatis vel ꝓfeſſis: poſſet diſpēſare: ſed peccaret: qz ꝙ ſe nō hēret ſic iuſtā cauſaz. Nā in publico ꝺbens ſcādalizaret: i occulto ēt retraheret a ſollicitudine eccleſie. Sz tū diſpenſatio ei⁹ lz ſit ꝺebita teneret: q̃uis indulgētie ſine iuſta cā nō teneāt. Nullus aūt iferior ſecum diſpēſare p̄ōt niſi ius ſibi ꝺcedat: ſicut ꝓſōnes religioſoz dāt p̄latis ꝙ vtant diſpēſationib⁹ ſicut ꝛ ceteri frēs. ¶ 5ª ꝓ̄ 5.ꝓ̄ eſt de miſtro diſpēſatiōis iferiore papa. Pōt. n. ep̄s diſpēſare in votis tpalib⁹ ſm Tho. excepto voto terre ſcē: non in ꝓpetuis ſz Poſti. Ep̄s ꝛ ſupioꝛ in oī voto volūtario excepto voto ꝺtinētie ꝛ crucis diſpēſare p̄ōt ex cā: ſine cā nō p̄ōt. 5. q. 7. ꝯ. vbi rigoꝛ diſcipline. ꝛ ꝯ. ſequētib⁹. ꝯ. 2. volūtatis ītuitu. ꝛ c. ſequētib⁹. ¶ Sz ꝺ g cleri. vel vo. c. veniens. vbi ep̄s diſpēſat cū illa q̃ poſt ſponſalia emiſit votū ꝺtinentie audita ſcieritate viri g boc audiēs cū alia ꝺxit. Ꝺōz ꝙ illa mulier emiſerat votū nō ſp̄ōte nec iutētiōe ſeruādi: ſz ſolū timoꝛe viri ꝛ intētione liberādi ſe ab eius ſeruitia: ſic etiā in his q̃ caloꝛe iracūdie fūt votis facili⁹ diſpenſaꝫ vel in puerili etate. ex̄. e. c. z. Uel ꝺōm ꝙ ibi ep̄s diſpēſat aucte pape mādantis ſp̄ale ꝛ non ſua. Jtē Poſti. ꝺicit ſibi dum poſtea ſubiūgit ꝙ is g deuouit ſe relig. aīo ibi perpetuo remanendi: lz poſſit exire de iure ante annū. de regu. c. ſtatuimus. tū cōſulēdū eſt ſibi in iudicio aīe ꝙ votū ſuū reddat ſi vult aīam ſuā ſaluare uiſi ante annū: ꝛ p̄feſſionē emiſſaz per ep̄s ex cā: vel p papā ēt p̄feſſione facta ex magna cauſa ſecū fuerit diſpēſatū. Cū. n. votū religionis includat votuz cōtinentie ꝛ ſit ꝓpetuuz ꝛ ꝺtinuuz in illo qui vouit aīo remanendi: nō p̄ōt ep̄s diſpenſare ſic nec in voto terre ſancte qō min⁹ eſt. Ex hoc videt ꝙ ep̄s poſſit diſpēſare in voto romane pegrinationis niſi forte viua voce papa ſibi retineat. qō videt ex ℞ ꝙ penitētiari⁹ ſūm⁹ q̃ ꝺcedit alicui licētiā eligendi ꝓfeſſoꝛē ēt qui poſſet cōmutare: ſolet excipere illā pegrinationē ꝛ ſancti Jacobi. Multa. n. ſibi viua voce retinet que nō ſunt iure ſcripta: ſicut etiā ep̄i multos caſus ſibi retinēt in ſynodis qui non reſeruant eis q̃ iure: ſicut etiaz romipetaruz impeditoꝛes nō ſunt excōmunicati a canone: ſz viua voce in octaua Martini ꝛ in die cene. Sic igitur eſt ꝺicendū ꝙ epiſcopus p̄ōt diſpēſare in omni voto continētie ꝛ tēpoꝛali. ītez in omni voto perpetuo niſi cōtinentie ꝛ religione ſiue ſit perpetuuz ꝛ cōtinuū: vt non comedere carnes imperpetuuz: ſiue ſit perpetuz ꝛ diſcontinuuz vt perpetuo nō comedere carnes feria. 4. ꝛ hꝺ: ꝛ in omni voto tpali. Jn voto aūt religionis etiam per qō bomo nō tenetur remanere ſed aquitat ſe per ꝓbare temporaliter: non poteſt. Quod patet p̄mo ſic: quia in diſpenſando quibus vetita ſunt minoza intelligunt vetita eſſe maioza. de ſenten. excom. Cum illoꝛuz. ſz epiſcopus nō poteſt diſpenſare in voto crucis etiam tēpoꝛali: puta cuz illo qui vouit ire vltra mare ꝛ ſtare ſolum ibi per annuz ꝛ non ibi mori. ergo nec in voto religionis etiaz tēpoꝛali. Sed ꝺicetur hic ꝙ votum religionis non eſt maius nec vincit illud niſi ſit perpetuuz: quia ſi aliquis intraret religionez ꝛ ante p̄ofeſſionē exiret tenetur implere votuz crucis p̄ius ſuſceptum a quo nō liberatur niſi per p̄ofeſſionez que eſt votum perpetuum. Unde ſecundo poteſt ſic p̄obari: quia illud votum religionis quod de ſe ꝛ per ſe eſt perpetuum lz per accidens poſſit fieri tēpoꝛale: illud ſimpliciter iudicatur perpetuū: ſed tale votum eſt quo aliquis vouet intrare religionez. ergo cū in votis perpetuis ſaltez cōtinētie epiſcopus non poſſit diſpenſare. ergo non in iſto: qz idē iur] eſt in certis ꝛ in dubys quātū ad idēptitatem iudicis. Ubi enī aliquis eſt index in caſu certi: idem ipſe eſt index in caſu duby: ſicut epiſcopus qui vbi certū eſt eē leue ꝺ inie ctionem abſoluit: ibi in caſu duby ꝛ ipſe abſouit ſi iudicat leue. Sic g̃ ſi eēt certū boc votū eſſe ꝓpetuū ep̄s nō diſpenſaret: ſz tñ p̄p̄: ita ꝛ ſi dubiū ē: qz maxie p̄ſumit ꝙ ꝓpetuo

remanebit. 3° qz sūm⁹ pniari⁹ plus p̄t in dispensando q̄z
eps:lz ipse nō p̄t dispēsare i voto religiōis ita vt liceat in se
culo remanere:lz sic vt liceat ad aliā laxiorē trāsire ēt pfes
sione facta sic licētiat apostatas.ḡ nec eps pōt.H ām vr̄ q si
exñs i laxiore religiōe voueat artiorē q eps possit dispēsa
re:qz nō ē votū ppetue ꝺtinētie nec religiōis simplr:cū iaz
sit obligat⁹ ad vtrūq:lz solū ē q̄dā superogatio voti.vñ vi
det q eps possit dispēsare:r sil'r i voto simplici religionis.
artiozis q liceat ad laxiorē trāsire.nō aūt q liceat i seculo
manere.Nā q̄tū ad p̄mū casuz sic nō p̄t qs vel nō ꝺz a la
xiore ad artiorē trāsire licētia nō petita: si tñ transeat peti
tione omissa tz ingressus: sic ēt de voto simplici artiozis nō
ꝺz trāsire ad laxiorē: si tñ trāseat: tz. Et ita videt q pfes
sus in laxiori nō ꝺz artiorē vouere nisi licētia petita: sed si
vouerit tz:nec alius irritare pōt:lz teneat licētiare:lz potest
eps dispēsare:sic abbas p̄t dispēsare i pfesso artiorē q in
tret laxiorē:nō tñ sine ꝯsēsu ꝺuēt⁹ pōt alienare psonā cō
6.ꝺ uētus nisi hoc hēat ex p̄uilegio spāli. ¶ 6ª ꝑ ē q archidia
con⁹ nō ḃz iure suo auctez dispēsandi ꝺ ius cōe nisi q̄tum
cōpetit sibi ex ꝯsuetudīe legittime p̄scripta:p quā ius epā
le pōt acqrere nō papale:qz eēt potius corruptella. vñ nec
ipse nec eps q̄cūq ꝯsuetudine vel p̄scriptione p̄t sibi ven
dicare illā dispēsationē q̄ sūmo pōtifici reseruat: nisi forte
centū annis.qz ꝺ eccl'iaz romanā nō currit nisi centenaria
q̄ ēt p̄scribit aliq̄:nō pp hoc oīa:vñ archidiacon⁹ q ꝯsueuit
dispēsare in bānis nō pp hoc pōt i votis.r q in votis pegri
7.ꝺ nationū:nō pp H in votis abstinētiarū:r sic de alys. ¶ 7ª
ꝑ ē de abbate q in dispēsando nihil in votis pōt:lz irritare
possit plusq̄z eps.de sen.ex.Cū illoz.Nā religiosi aut añ p
fessionē votū emiserūt:r sic pfitēdo liberāt:aut post pfes
sionē:r tc ē loc⁹ irritatiōi:ñ dispēsatiōi nec i secularib⁹ sibi
8.ꝺ pleno iure subiectis p̄t nisi ꝯsuetudo daret. ¶ 8ª ꝑ ē de ar
chiepo: qz archieps inq̄tū hꝺ nihil p̄t vel ḃz i subditis suf
fraganeoz:lz ipos possit absoluere visitādo. Nō.n.segtur
pōt absoluere a voti fractiōe.ḡ dispēsare: tñ pōt audire cō
fessiōes sine licētia curati r epi alias nihil spāle eēt i eo. Ui
deretur tñ q sic pōt absoluere a snia epi lz nō debeat sz ad
eū remittere:sic r dispēsare:r q cū suffraganeis suis posset
dispēsare.cū sint subditi: q̄uis ꝯfessores ab eis r ab abbati
b⁹ electi possint cū eis dispēsare: sic r absoluere a casib⁹ eti
9.ꝺ am epis retētis. ¶ 9ª ꝑ ē de penitētiarys. Nā pniary quo
rūcūq ñ hñt ptātē dispēsandi nisi q̄tū eis:cōmittit spāl'r.
Nā ptās dispēsandi respic iurisdictionē.Uñ p̄t ēt cōmitti
boī iferiozis ozdis: Sz vtrū nō sacerdos possit dispēsare i
votis suo vel alieno iure:vel dispensationē cōmittere:du
biū ē:qz ꝯfirmat⁹ i epm dat idulgētias r officialis nō sacer
dos dispēsat in bānis.Sūm⁹ aūt penitētiarius dispēsat in
voto religiōis ꝺmutādo vnā religionē in aliā sic pz in lr̄is
10°ꝺ q̄s ab eis apostate deferūt. ¶ Decia ꝑ ē de papa:q̄tuz pos
sit dispēsare:quē oēs ꝺcedūt posse dispēsare cū oī boīe i oī
voto volūtario:tpali r ppetuo:simplici r solēni p sacri ozdi
nis susceptionē:qz castitas ē illi annexa ex statuto eccl'ie ēt
pticulariter:puta occidentalis:qz greci vtunt ꝺiugio ēt in
sacerdotio.Papa āt i statuto ꝺcily gnālis r v'lis pōt dispē
11.ꝺ sare a q̄ oīa ꝺcilia hñt auctē r nō eꝑ. ¶ Undecia ꝑ ē quaz
multu negāt q papa pōt dispēsare i voto solēniçato:p pro
fessionē q teneat m'rimo⁹ post ꝺctū:qz papa statuit illō q̄ō
ipse cū vult destituit:vñ sic pōt facere q m'rimo⁹ teneat i
gradu ab eccl'ia ꝓhibito:ita q teneat post pfessionē: cui⁹
solēnitas ē p eccl'iaz q̄ fac tales psonas ihabiles.Nō.n.sub
stātia voti fac psonā illegittimā q̄ ē a iure nāli vel diuino:
sz solēnitas q̄ ē p eccl'iam.Et pōt eē sufficiēs cā dispēsandi:
vt si saracen⁹ rex cū tota terra ꝓmittit ꝺuersionez si scimo
nialis sibi det cui⁹ amore capt⁹ est.Sic Jacob cōsensit da
re dynā filio regis siche alienigene pp circuncisionē: aut
si regina ꝺcupiscens monachū sil'r. Sic.n. Moyses duxit
vxorē ethiopissaz alienigenā.Et q posset licere pz: qz lz pa
pa nō possit facere q pfessus nō fuerit ꝓfessus:pōt tñ face
re q nō sit obligat⁹ religioni nec ad vota religiōis: qz in oi
obligatiōe itelligit auctas pape excepta:sicut nō pōt face
re q calix nō fuerit ꝺsecrat⁹:sz bñ pōt ipsū deꝺdinare: ab
hoc ad qō p ꝺsecrationē est dedicat⁹:vt si ꝓhibeat ne cum
calice sci Dionysij celebret in memoriā r reuerētiā ipsius
vñ nō erit monachus obligatus ad castitatē si papa irritat
obligationē tanq̄z eccl'ie ꝺriā:r maiozis boni ipeditur:r p
ꝺñs poterit ꝺbere:r sic de alys votis.Sic fecit regi Arago
nū p̄us monacho quē pp defectuz ꝓlis siue heredis regis
cōpullit exire monasteriū ad m'rimo⁹ ꝺbēdū q vxorat⁹ li
berat⁹ fuit a voto castitatis:vñ nec post mortē vxozis tene
bat ꝺtinere r pauptatē hre:vñ filios heredis būit: nec per
ꝺñs obediētie:qz nō p̄t tolli vnū de eēntialib⁹ qn tollātur
alia ꝋz quosdā:vñ q ipse vxore ipregnata redyt ad mona
steriū fuit pfectionis.Et ꝺm H p̄t ꝺici ad decretalē: q vez
est q q̄diu alligat⁹ est regule nō p̄t sibi dari licētia:qz casti
tas ē sibi annexa: vñ cū monach⁹ fit eps: nō ḃz ꝓpriuz nec
pōt testari nisi de p̄uilegio spāli:nec ē libat⁹ ab obediētia:
vñ si resignās epatui redeat ad claustrū: tenet obedire si
ne noua pfessione:sic pz in Raymūdo q postq̄z resignauit
epatui inuit⁹ fact⁹ ē magr ozdis.Per hoc ēt pz q p̄t de re
gularib⁹ facere seculares. ¶ Duodecia ꝑ est ad euidētiam iz.ꝺ
supiozis q papa pōt facere simplr de monacho non mona
chū:qz eē monachū eēntialr est eē obligatū ad tria vota p
talē modū pfitēdi:lz aūt nō possit papa facere q iste nō fu
erit sic obligat⁹:qz nec de⁹ posset: pōt tñ facere q q sic fuit
obligat⁹ nō plus sit obligat⁹:qz aut hoc ꝓhibet votuz vel
ius diuinū:aut statutū humanū.Nō p̄mū.qz in voto vt vo
tū est papa pōt dispēsare.nec ēt statutuz: qz oē statutū iurl
positiui āmouere p̄t. Sic ḡ papa p̄t facere q religiosus nō
sit obligat⁹ ad silētiū vel ad abstinētiā:ita pōt facere q nō
sit obligat⁹ ad pauptatē:castitatē:r obediētiā: qz lz ista vo
ta dicant subalia i religione plusq̄z alia ex hoc q sine istis
nō ē religio q̄ posset eē sine alys:nihilomin⁹ tñ qñ in regu
la r statutis cōtinent alia sic ista:eque sunt eēntialia religi
gioni illa sic ista:cū oīs religio ꝺtineat ista tria r multe eꝑli
ter:q̄ rōne ḡ papa p̄t in illis dispēsare:r in istis. istis aūt tri
bus āmotis nō stat religio.ḡ papa p̄t facere de monacho i
monachū.Si dicat nō valet qz abbas dispēsat in silētio q
nō dispēsat i castitate.Dicēdū q hoc ē:qz illa dispēsatio ꝋz
regulā ē sibi cōmissa r nō ista:papa vo dispēsat nō qz regu
la sibi cōmittit:lz iure suo tanq̄z ille i cui⁹ p̄iudiciū nihil p
mitti potuit:r q̄ rōne papa pōt dispēsare i oīb⁹ eēntialibus:
eadē r fortiozi rōne i duob⁹ vel vno:sed verū q tūc nō re
maneat monach⁹ si vel ab oīb⁹ vel ab aliqb⁹ absoluat: ga
illa tria sūt de eēntia monachat⁹. ¶ Tertiadecia ꝑ est de iz.ꝺ
de istātys q̄ solēt fieri ꝺ id qō dictū ē papā.s.posse dispēsare
in voto ꝺtinētie solēnizato p̄ pfessionē q̄uis in parte solu
te sint. ¶ Pria instantia:qz abdicatio ꝑpetatis sic r custo
dia castitatis adeo sūt annexa regule monachali vt ꝺ eam
nec sūm⁹ pōtifex valeat licētiā idulgere.ex de statu mo.cū
ad monasteriū in fi. ¶ Solo papa nō pōt dispēsare:lz irri
tare:vel nō pōt dispēsare q̄diu ille manet monach⁹:qz es
sentialr est hoc illi annexū:lz p̄t facere nō monachū. ¶ 2ª
istātia est: qz ꝺsecrata ppetuo durāt q̄diu r ille res. ¶ So
lutio solēnitas voti ꝓt dirimit m'rimo⁹ post ꝺctū quo ad
istū effectū per eccl'iaz q̄ statuit tales psonas ihabiles:r sic
ꝺz itelligi de voto.c.i.li.6.als falsuz eēt si itelligeret q es
sentia sua eēt p eccl'iaz:cū facer ozdo q ē verū sacrm nō sit
p eccl'iaz:lz q irritet m'rimo⁹ sequēs est annexū vterq ex
statuto eccl'ie:r nō de iure nāli q̄ solū pr̄ r mater sunt inha
biles:nec lege diuina. Lz aūt nō possit fieri qn ꝺsecratū fue
rit ꝺsecratuz:potest tñ fieri q ex cōsecratione nō sequat il
lud qō ex solo statuto eccl'ie ipsuz cōsequit cuiusmodi ē eē

inhabile ad mrimoᵐ. ¶ 3° instãtia ē q papa nõ ꝑt dispẽsare ī mrimoᵒ nõ ꝯsũmato: sz pfessio soluit mrimoᵐ nõ ꝯsũmatuz ⁊ sic ē fortiˢ viculũ ⁊ p ꝯns minˢ dispẽsabile. ¶ Solutio: pfessio soluit viculuz nõ ꝯsũmatuz: nõ ex statuto ecclesie: sz ex hoc q ē moꝛs ciuilis: vñ pfiteri vitã hẽmiticaz soluit mrimoᵐ sicut vitã cenobiticã. ꝑt ãt papa dispẽsare ī moꝛte ciuili: qꝛ ꝑt heremitã cogẽ ad eꝑatuz redire: ideo ⁊c. Itẽ qꝛ ī moꝛte ciuili nõ ē aliqõ reale ãmouẽdũ sic ē ī mrimonio: nõ ex statuto dei ē q moꝛs ciuilis q ē dispẽsabilis p hoiez tollat mrimoᵐ idispẽsabile p hoiez. Ista tertia instãtia fit a gbusdã: ⁊ sic: qꝛ si papa posset in solẽni voto ꝯtinẽtie dispẽsare: tc iste cũ quo dispẽsaret posset licite ad seculũ reuerti ⁊ ꝯbere mrimoᵐ. Sz ponamˢ q ītrasset religionez post mrimoᵐ iniciatuz ⁊ ratuz ⁊ nõ ꝯsũmatuz ⁊ eo pfesso vxoꝛ eiˢ ꝯxisset cũ altero: tc seq̃reᵗ q aligs viuẽte legittia vxoꝛe posset cuz alia ꝯbere. hoc ãt nõ videᵗ: q̃re ⁊c. ¶ Sz ad hoc ipimet rñdẽt ⁊ bñ: qꝛ sicut nõ ē incõueniẽs post matrimoᵐ ꝯsũmatũ alteꝝ moꝛi: ⁊ sic mrioᵐ solui: ⁊ nihilominus si moꝛtuˢ suscitareᵗ: posset ꝯbere cũ alia ꝑma viuente: sic nõ ē icõueniẽs q post mrimoᵐ initiatũ ⁊ p igressuz religionis ⁊ p moꝛtẽ spũalẽ solutũ si religiosus p dispẽsationẽ suscitẽᵗ ad vitã ciuilẽ q ꝯbat cũ alia ꝑma viuẽte: nec pp hoc bz plures vxoꝛes sz vnã tñ: qꝛ cuz ꝑma fuit solutũ matrioᵐ. ¶ Ad argᵐ ī oppᵐ ē dõz q votũ religiõis p se qdẽ ē ꝑpetuuz: lz p accñs sit tpale vt dictuz est.

Quãto q̃riᵗ de voti cõparatione vtꝝ sit meliˢ facere alqd ex voto q̃z sine voto. Et videᵗ q ñ: qꝛ illa sũt ī nris actionibz gratioꝛa: q̃ cũ nõ tenemur impti mur. ¶ Cõtra: qꝛ ꝯsiliũ ē de meliori bono. ¶ Rñ°. hic sunt tria videnda. ꝑmo de ꝯparatiõe voti ad alia. z° de ꝯparatiõe vnius voti ad aliud. 3° de voto virginuz ꝯsecrataruz spãliter.

Quantuz ad ꝑmũ sunt tres ꝙnes. ¶ Prima de vtilitate voti: qꝛ expediẽs ē vouere: qꝛ nõ ē piculosuz ex nã fci sz ex culpa nõ faciẽtis. Et lz meliˢ sit nõ vouere q̃z ꝑmissa nõ soluere: tñ meliˢ est vouere q̃z nõ vouere: sic meliˢ est baptizari q̃z nõ baptizari: tñ meliˢ est nõ baptiçari q̃z postmoduz retroꝛsuz ꝙuerti. ¶ z° ꝙ est. q magis ē meritoriũ facere aligd ex voto q̃z sine ceteris paribˢ. puta cũ eq̃li charitate ⁊ letitia: qꝛ fit ex supioꝛi virtute. i. latria. Ro qꝛ plus daᵗ: qꝛ arboꝛ cuz fructu. 3° qꝛ ex maioꝛi firmitate. ¶ 3° ꝙ est. q sigs peniteat de voto alˢ nõ factur° nisi qꝛ nõ vult votũ frãgere. adhuc est maius meritũ. ꝑ° qꝛ bona volũtas sufficit ad merituz ꝟm Bernar. vñ a ꝑncipio q̃ vouit ⁊ nõ soluit: tantũ meruit q̃tuz q̃ sine voto soluit: ⁊ huic merito supadditũ ē merituz iustitie quo vult soluere q̃ ꝑmisit. z° q qꝛ lz sit tristitia ī hoc q vouit ⁊ q̃dã volũtas: tñ ī soluẽdo q̃ vouit: ⁊ ī venerãdo votũ ē volũtariũ. 3° ẽt videᵗ q nõ demereᵗ i hoc q vellet nõ vouisse: qꝛ sicut a ꝑncipio nõ tenebaᵗ vouere: sic nec ex post fcõ tenebaᵗ velle vouisse: lz teneaᵗ soluere. Ul'dato q penitere de bono sit sibi pctñ: nõ tamẽ ꝑpter hoc ꝑditur gn volendo bonuz mereatur: maxime si sint diuersi actus.

Quantũ ad scõm de cõpatiõe voto ꝝ adinuicez sunt tres ꝙnes. ¶ Pria q ī voto solẽni plus ē ꝺ merito q̃z ī simplici: sic plus diligit vxoꝛ q̃z spõsa. Uoto. n. simplici castitatis amica dei fit spõsa dei dissolubil'r: sz voto solẽni de spõsa xp̃i fit vxoꝛ agni idissolubil'r: nisi q ante moꝛtẽ est mrimoᵐ q̃si nõ ꝯsũmatũ: vñ de facto dissoluit: ⁊ si nõ de iure: post moꝛtẽ aũt nullo mõ. ¶ z° ꝙ ē. q votũ solẽne p pfessionẽ ē maioris meriti inq̃tũ votũ est: q̃z solẽne p sacri ordis susceptionẽ: lz illõ sit maioris meriti eẽnal'r ⁊ mãl'r rõne sacri qꝺ ex ope opato ꝯfert gꝛaz: nõ aũt pfessio nisi dispositiue: tñ solẽnitas pfessionis ē maioris meriti q̃z ordis. De cõpatiõe ant pfessionis statuũ nihil ad ꝓpositũ qꝛ dictũ ē supꝛa. 35. di. ¶ 3° ꝙ ē. q solẽnitas pfessionis vna ꝯparaᵗ ad aliã ꝟz magis ⁊ minˢ pfectũ ⁊ ꝟz maius ⁊ minˢ meritũ ꝟm cõpationẽ illoꝝ ad que sũt ⁊ ꝟm cõpationẽ medioꝝ p q̃ sũt. bonitas enī eiˢ qꝺ est ad finẽ: ē ex fine ⁊ absolute: ⁊ ꝟm q p ipsuz magis ⁊ minˢ idẽ finis habeᵗ. vñ qꝛ cõtẽplatiua ꝑferᵗ actiue: religio monialiũ ꝑferᵗ illi q̃ ē fuiẽtiũ ī hospitali. Ulteriˢ qꝛ elemosyne spũales ꝑferũᵗ corpalib°: ⁊ debellare hostes spũales ē nobiliˢ q̃z corpales: ide ē q religio ꝓdicta ꝝ ꝑferᵗ religiõi militãtiũ: ⁊ ylteriˢ religio q̃ bz actiuã ⁊ ꝯtẽplatiuã sil'. illi q̃ alterã tñ. iter illas ãt q̃rũ est idẽ finis: illa cuiˢ ē ille ꝓncipaliˢ ⁊ eẽntialiˢ: sic q̃ ꝓdicat ex istõne: q̃z ex accidẽti cõmissione: ⁊ q̃ bz pfectioꝛa media ceteris pibˢ: sic q̃ ē artioꝛis pauptatis: vl'q̃ ē maioꝛis castitatis. i. pnie ⁊ moꝛtificationis carnis: vel maioꝛis obedientie vel reclusionis ⁊ solitudinis inq̃tum bꝺ.

Quantuz ad tertiũ de ꝯsecratiõe vginũ sũt septẽ ꝙnes. ¶ Pria. q nõ ꝺz ꝯsecrari nec velari nõ vgo. Qꝺ pz ꝑmo ex offõ ecclie i quo falsitas eẽ nõ ꝺz: qꝛ magis pnitiosũ mẽdaciũ qꝺ sit ẽ illꝺ qꝺ ẽ ī cultu xp̃iane religiõis: sz ī toto offõ de velatiõe ⁊ bñdictiõe vginũ fit mentio de itegritate ⁊ vginitate carnis: g̃ ⁊c. ¶ z° rõ ē: qꝛ xp̃us exñs põtifex futuroꝝ bonoꝝ ē dignioꝛ q̃z q ꝟm ordinẽ Aaron: sed ille nõ nisi vginẽ desponsabat. leui. zi. g̃ nec xp̃s. vnde bꝺ poꝛtãt ãnullũ tanq̃ spõse xp̃i: vñ ⁊. z. ad cozit. iz. De spõdi vos vni viro vginẽ castã exhibere xp̃o. ¶ 3° rõ ē essentialioꝛ: qꝛ sicut ꝑ mrimoᵐ carnale repñtaᵗ ꝯiũctio xp̃i: ⁊ ecclie ⁊ diuine ⁊ humane nãe q̃ztũ ad fecũditatẽ: vñ nec ē pfecta repñtatio añ mrimoᵐ ꝯsũmatuz: ex quo solũ ꝑt se qui fecũditas ꝓlis qñ fiũt duo in carne vna: sic ẽt repñtaᵗ q̃ztũ ad itegritatẽ ⁊ puritatẽ ꝑ bñdictionẽ ⁊ velationẽ vginuz. Et iõ sic ecclia semp fuit ē ⁊ erit vgo imaculata ⁊ icoꝛrupta: qꝛ semp ex quo ab Abel cepit: ex tũc semp in ecclia aligs sine coꝛruptiõe moꝛtal'pcti fuit. hũanitas ẽt assũpta nũq̃ a deitate dimissa fuit: ita ẽt ꝺz eẽ vgo coꝛpe icoꝛrupta q̃ velaᵗ ⁊ bñdiciᵗ vt hoc significare possit. sic ꝑp eãdẽ cãm nõ ꝺz diuisisse carnẽ suã ī pl'es vxoꝛes ordinãdus: alˢ biga mus eẽt. ¶ z° ꝙ ē. q ē m'ltiplex velũ ꝟm canones. s. velũ ꝑ fessiõis qꝺ daᵗ femis anno. iz. zo. q. z. Puella: ⁊ hoc veluz poꝛtãt ī religiõib° oẽs feie pfesse. z° ē velũ ꝯsecrationis qꝺ daᵗ anno. z5. zi. q. i. Plura. 3° ē velũ ordiatiõis qꝺ daᵗ anno. 40. z7. q. i. diconissa. 4° ē velũ ꝑlatiõis qꝺ daᵗ anno. 60. zo. q. i. Iuuẽcul'. lz iure nouo hñs. 30. ãnos cõpletos possit ordiari ī abbatissã. de elec. c. Indẽnitatib°. lib. 6. 5° ē velũ ꝯtinẽtie ⁊ obꝛuatiõis qꝺ ẽ viduaꝝ. z7. q. i. Uidua. de regularib°. c. vidua: Qui cle. vel vo. c. ꝯsuluit. ¶ 3ª ꝙ est de dña veli vginũ ⁊ viduarũ. Quarũ ꝑma est q vgo põt accipe velũ viduarũ si vult nõ eꝙ. Uelo enī virginũ nullus eꝑs viduã velare põt: nec ī hoc dispẽsare. zo. q. i. de votis. zª dña ē q vidua ab altari velũ ꝯtinẽtie accipe põt. z7. q. i. Uidue q̃ spõte. nõ sic aũt de velo vginũ. 3ª dña est q velũ vginũ dirimit mrimoᵐ post ꝺctũ: qꝛ nõ daᵗ nisi ꝑfessis ī religione approbata: nõ aũt velũ viduaruz qꝺ ꝑt dari sine ꝑfessione ī religiõe nõ approbata vt beguinis ⁊ fuiẽtibus ī hospitali nõ bñtib° regulã approbatã qꝺ neciuz ē ad solẽnitatẽ voti: sequẽs mrimoᵐ ostruẽtis. de votis. c. i. li. 6. Jura vo q̃ dirimũt mrimoᵐ viduarũ velatarũ: debẽt itelligi de velo ꝑfessiõis ꝟm regulã approbatã. ¶ 4ª ꝙ est. q nullus nisi eꝑs vgines velare ꝑt. zo. q. i. de votis. Ipse ē. n. q̃si spõsi q̃nimphus desponsas sibi virginẽ. Abbatisse vo velo vginũ monialiũ velare pñt. zo. q. z. statuim°. de pe. ⁊ re. c. Noua. nec ꝺ eꝑs ꝑt ñ eꝑo ꝺmãdare cũ sit ꝯsecratiõis ⁊ ordinatiõis põtifical': sic ꝯsecrare ecclias: ⁊ nõ iurisdictionis de ꝯse. ecclie ⁊ alta. c. Aquã. ¶ 5ª ꝙ ē. q excepta egritudie eꝑs nulli virgini velũ imponere ꝺz nisi in festo epiphanie ⁊ per totas octauas pasche: vel nisi in festis apostolozum. zo. q. i. de votis: q̃uis in ꝺ ꝛia ꝯsuetudo excuset. ¶ 6ª ꝙ

1ª ꝙ

ꝙ ꝙ

2ª ꝙ

3ª ꝙ

4ª ꝙ

5ª ꝙ

6ª ꝙ

est de vi oppssis:qz si nõ ꝓsenserũt castitas illis duplicabit ad cozonã:vt dixit btã lucia:Qz castitas mẽtis nõ auferẽ p violẽtiã illatã cozpi.zz.q.5.fere p totũ. Nõ cozrũpit ãt coz pus quo ad meritũ:nisi ꝑus cozrũpaẽ aiũs.zz.q.5. Nõ ꝑt.z .5. sequẽtibus. Et pudicitia si mẽte semper teneaẽ pp coz poris violẽtiã.eadẽ.q.c.Magus.z.c.Ille.cñ vi oppssa iter
7ª ꝑ vgines ꝓsecrari nõ dz.zz.q.5.c. Ille. ¶ Septima ꝑ ẽ qꝫ oc culte cozrupte siue a viris siue alr:nõ sunt velo vginũ cõse crãde:sic nec occulte bigami ordinãdi.Bñ.n.sine cõmixti tione sexuũ castitas ẽt cozpoꝛ pdit.zz.q.5. Nec solo.Qz ãt alig dicũt qꝫ illa q̃ nõ sũt de suba vginaꝫ veli pñt variari pp vitãdũ scãdalũ vt accẽsio cãdelaruz z alia bꝫ fiãt mutatꝫ occulte illis q̃ nõ sũt de suba vginaꝫ veli:puta qꝫ nomẽ vir ginitatis in castitatẽ variẽt:nõ est verũ:qz hoc ẽ mẽtiri fcõ z si nõ vbo:vñ sic bigamꝰ nõ dz ordinari nec mutatꝫ noibꝰ nec alr:qz deficit a significatiõe sacri:sic nec cozrupta vela ri:sz verũ ẽ qꝫ si eꝑs nescit nisi ꝓfessiõe:nullo mõ dz publi ce repellẽ: imo nec ẽt si alr scit si ẽ occultũ:ipa cñ sibi ꝓscia de cozruptiõe pfecta:moztalr peccat susciꝑedo eã. ¶ Ad argm.dom.qꝫ nõ debita spõte oblata sũt acceptioza inq̃tũ libaliori volũtate offerunt. Si ãt ea q̃ debent ita libe offe runt cuz redduntur vel cuz ꝓmittunt: tũc possũt eẽ eque accepta vt ꝓius dictuz est. Qõ VI.

Exto queritur de scãdalo vtrũ sic pecca tũ.Et videt qꝫ nõ:qz xps scãdali zauit phariseos q nũq̃ peccauit. ¶ Cõtra. Qui scãdalizauerit vnũ de pusilis istis ꝛc. ¶ Rñ°.hic sũt tria videda. ¶ Primo quid ẽ scandaluz. Secũdo qñ ẽ peccatũ. Ter tio quid ꝑpter ipsum dimittendũ est.

ꝑª ꝙ Quantũ ad ꝑmũ sunt tres ꝙnes. ¶ Pria qd est scan dalũ:z vñ dicaẽ.Ubi sciẽduz est qꝫ sicut dic Viero.exponẽs illud Mat.Scis qꝫ pharisei audito ẽ ver bo scãdalizati sũt:scãdalũ grece nos ruinã vel offensionez vl ꝑactionẽ pedis possum⁹ dicere. Obex.n.qõ alicui ponitur ĩ via corpali cui ꝑigẽs disponiẽ ad ruinã: dr scãdaluz: silr ĩ ꝓcessu vie spualis:illõ q̃ gs disꝑoiẽ ad ruinã spualez: dr scãdalũ:tale aũt ẽ vbũ vl factũ minꝰ rectuz ꝑbẽs alteri occasionẽ ruine. Et qzactꝰ sumit rõnẽ ex obo.iõ ruina vl di sꝑositio ad ruinã sequẽs ex alteriꝰ dicto vel facto dr scãda
2ª ꝙ luz sz passiuũ:ꝑmũ vo actiuuz. ¶ Scõa ꝑ est quõ distigui tur scãdaluz actiuuz a passiuo diffimitiue z gdidatiue. Ubi sciẽduz ẽ qꝫ dictuz vl factuz põt eẽ alteri occasio peccãdi. vno mõ p se:alio mõ paccñs.p se gdẽ qñ aliquis ĩtẽdit suo malo vbo vel facto aliuz ad pctm̃ ĩducere: vel si ipse ẽt ꝟ nõ ĩtẽdat:qñ ipsuz vbuz vel factuz est tale qꝫ de sui rõne ẽ ĩductiuuz ad pctm̃:vtpote cũ aligs publice facit pctm̃ vel aliqd qõ bz fiꝛlitudinẽ pctĩ:z tũc ille q hoc facit dat alteri occasionẽ ruine:potissime qñ hoc ĩtẽdit:vñ vocaẽ scanda luz actiuuz. ¶ Per accñs vo vbuz vel factũ vniꝰ est alteri cã peccãdi:qñ ꝑter ĩtẽtionẽ opantis z ꝺditionẽ opis aligs ma le disꝑositꝰ iducit ad pctm̃:puta cũ qs iuidet bonis aliorũ tũc ille q faẽ talẽ actuz nõ dat alteri occasionẽ peccãdi.sed alter sumit scãdaluz:z in ꝟ ẽ scãdaluz passiuũ sine actiuo. qz ille q rõne agit nõ dat occasionẽ ruine quã alter patiẽ.
3ª ꝙ ¶ Tertia ꝑ ẽ quõ ꝓcurrũt i diuersis z quõ nõ: qz ꝓtingit qñq̃ qꝫ silr sit scãdalũ actiuũ in vno z passiuũ i altero:puta cũ ad ĩductionẽ vniꝰ alter peccat:qñq̃ ẽ actim̃.sine passiuo: puta cũ qs iduc aliũ vbo vl fcõ ad peccãdũ z ille ñ ꝓsentit: qñq̃ vo ẽ passim̃ sine actiuo vt iã dctm̃ ẽ:z sic pz ꝑimuz.

ꝑª ꝙ Quantũ ad scõz ꝺ pctõ scãdali sũt tres ꝙnes. ¶ Pri ma qꝫ scãdalũ passiuuz nunq̃ est sine culpa scãdalizati:nec actiuũ sine culpa scãdalizãtis: passiuuz tm̃ ꝟ est sine culpa scãdalizãtis z actiuũ sine culpa scãdaliza ti. Primũ pz:qz ois ruina spualis ẽ pctm̃ ĩ eo q ruit: sz scan dalũ passiuũ est ruina scãdalizati.q̃ ẽ pctm̃ in eo.zm pz: ga oẽ scãdalũ ẽ pctm̃ vl bz spẽz pctĩ. Si sit pctm̃ hẽo ꝓpoª: si nõ de se sit pctm̃ sz bz spẽz pctĩ: vt comedere idolotitũ co raz infirmis dz dimitti ex charitate pp lesionez ꝓximi:z q nõ dimittit ꝺ charitatẽ agit:sic dicit apls Ro.14. Si pp ci buz fr tuus scãdalizaẽ vel ꝓtristaẽ iã nõ fm charitatẽ ãbu las. q̃ oẽ tale scãdalũ ẽ pctm̃ i faciẽtibꝰ ipsuz. 3m pz ex dcis in ꝑmo articlo:qz ẽ scãdalũ actinũ sine passiuo z eꝛ. ¶ Zª ꝙ Zª ꝙ est qꝫ passiuũ nunq̃ ẽ spale pctm̃:nec actiuũ nisi qñ ẽ ex in tẽtione ĩducẽdi ad peccãduz. Tũc.n.scãdalizare ꝓximuz opponiẽ directe actui charitatis q ẽ edificare ꝓximũ ex in tẽtione vbo vel facto. vel scõo qñ ꝑter itẽtionẽ scãdalizat p bonã hñs spẽz mali: Tũc.n.nõ ẽ pctm̃ nisi ex ꝟ qꝫ natũ ẽ ĩducere ad peccãdũ. ¶ 3ª ꝙ 3ª ꝙ est.qꝫ passiuũ qñq̃ ẽ moztale: qñq̃ veniale fm illõ i qõ ruit:z actiuũ silr qñ ñ ẽ spale pec catũ:sz qñ ẽ spale pctm̃:tunc nõ ẽ moztale:nisi qñ itẽdit ducere ad moztalẽ vel si non intendit illud:facit qõ de se na tũ est inducere ad moztale:siue sit moztale siue veniale si ue solum habens speciem mali.

Quantuz ad 3m de dimittẽdis pp scãdalũ sunt qnq̃ ꝙnes. ¶ Pria ĩ gnãli qꝫ id qõ sine pecca ꝑª ꝙ 4ª to moztali vel veniali omitti nõ põt ꝓ tũc omitti nõ dz:qz nullo casu nullo fine ẽ veniaelr ẽt peccãdũ. Illõ vo qõ p tẽ si ne oi pctõ omitti ꝑt ẽ omittẽdũ pp scãdalũ pusilloꝛ q̃diu durat:siue sit bonũ corpale: qz plus hõ dz diligẽ bonuz aie ꝓximi q̃ bona tpalia:q̃ si nõ ꝑt retinẽ:defẽdere vel repetẽ sine scãdalo pusilloꝛ: dz ꝓtẽnere:sz pp scãdalũ phariseoꝛ nequaq̃:qz illud ẽ ꝓtẽnẽdũ. Per ꝟ pñt saluari vsus iuriscaruz. Est vitas vite doctrine iustitieq̃.ꝑmũ semp habe:duo pp scãdala linque.Qz.n.vitas vite nunq̃ sine pctõ ꝑt omitti:iõ ꝛc.Sz vitas iustitiẽ z doctrine aliqñ sic:sic si ex ꝑdica tiõe vl doctria aliqd plus seq̃ẽ mali i scãdalizat] pusillis q̃ boni i edificãdis:iterim omitti dz. Silr si ex suspẽsiõe Ba ronũ tũc regnuz in seditionẽ vtiẽ:melioz ẽ omissio iustitie 5ª ꝙ q̃ executio. Tũc.n. omitti dz:alr nõ:iõ ꝛc. ¶ Zª ꝙ Zª ꝙ est appli care hec ad bona spualia. Ubi sciẽdũ qꝫ q̃dã bona spualia sũt de necessitate salutis q̃ nõ pñt ꝑtermitti sine pctõ moz tali:alia sunt superogatiõis. Pria nõ debẽt dimitti pp qõ cũq̃ scãdalũ:qz nullus dz peccare moztalr vt ali⁹ vitet qõ cũq̃ pctm̃:qz fm ordinẽ charitatis qlibz teneẽ plus sibi q̃ alteri:sz ꝓma bõa nõ pñt ꝑtermitti sine pctõ moztali. q̃ ꝛc. Circa vo alia bona vt ẽ igressus religionis z q̃cũq̃ alia q̃ sũt de necitate salutis est distiguẽdũ de scãdalo qõ ex bis oriẽ:qz aũt ꝓcedit ex malitia:vt cũ aliq dicũt se scãdaliza tos z in alys scãdala susciẽt ad ipediẽduz talia aliq̃ bona sine iusta causa:z tale est scãdalũ phariseoꝛ q de doctrina dñi scãdalizabanẽ. Mat.15.z tale scãdalũ est ꝓtẽnẽdũ exẽ plo dñi:nec ꝑ ipz aliqõ tale opꝰ superogatiõis dimittẽdũ est:z tale ẽ freqẽter parẽtuz carnaliũ de igressu religionis de quo dic Viero.ad Heliodoꝛ. Lz in limine pr iaceat:lz vbera qbꝰte lactaut mr oñdat:pcalcatũ pge patrẽ:pcalca tã pge matrẽ:siccis occulis ad vexillũ crucis euola. Solũ pietatis genꝰ ẽ in hac re eẽ crudelẽ. Qñq̃ vo scãdalũ ꝓce dit ex ifirmitate vel ignoratia qõ docet dñs vitare. Mat. 14.z apls ꝑc ad Lozin.8. Et ꝑ tale scãdalũ vitãduz bona spualia q̃ nõ sũt de nectate salutis vel sũt occultãda vl sũt differẽda ad tps quouscz rõne reddita aly istruãtur qꝫ nõ debent ex talibꝰ scãdalizari sed potiꝰ edificari. Si vo post redditã rõnẽ z ꝺbitã istructionẽ adhuc scãdalizãtur:iã vi deẽ ex malitia ꝓcedere z nõ ex igrãtia: z tũc nihil de pdictis ẽ ꝑ scãdalũ tale dimittẽdũ. ¶ 3ª ꝙ 3ª ꝙ est in spali de bo nis tpalibꝰ an sint dimittẽda ei q vult ea accipe:vel nõ re petẽda ab eo q iã bz:ꝑ scãdalũ ipsiꝰ vel alteriꝰ vitãdum. Ubi silr est distinguẽdũ qꝫ bona tẽporalia aut sũt nra: aut nobis cõmissa ad seruãdũ z dispẽsandũ pro cõitate: sic bo na eccl'ie cõmittunt platis:z rectoribꝰ reipublice. Si sint dimissa ad ꝙseruãdũ vel dispẽsandũ: tũc ꝑ nullũ scãdalũ

sunt dimittēda vsurpātib⁹:sz sunt repetēda saluis debitis circūstātys q̄ debēt i talib⁹ obſuari cui⁹rō ē:qz finaľ custodia ꝛ diſpēsatio taliū incūbit his qbus cōmiſſa ē ex necitate p̄cepti. Et ideo sic̄ p̄ceptuz nō ē omittēdū pp scādalū sic nec istud. Si aūt sint nr̄a:tūc dom sic̄ p⁹:qz aut scādaluz oriť ex malicia alicui⁹ alienū volētis vsurpare ꝛ detinere: ꝛ illud ē paruipēdēdū:tū qz noceret bono cōi. Dareť.n.malis occasio rapiēdi aliena:tū qz nocēt rapiētib⁹ q iniuste rapiēdo vel detinēdo alienū peccarēt. Unde Grego. dic̄ in moraľ. loquēs de rapiētib⁹ aliena. Quidā seruata charitate p hibēdi sunt nō sola cura ne nr̄a subtrahāt:sz ne rapiētes ñ soluz sua sz seipsos pdāt. Aut scādalū oritur ex ignorātia:ꝛ istud est scādalū pusillox:ꝛ pp istud dimittēda sunt tpalia ad tps quousq̄ sedeť scādalū p admonitionē vel quēcūq̄ aliū modū. Si aūt post sufficiētē admonitionē ꝛ istructiones scādalū nō sedať:pfectiōis ē sua dimittere sz nō necessitatis:ꝛ qñq̄ nō est pfectionis:cū credit̄ q repetēdo illud qđ ali⁹ iniuste detinet:vel negādo qđ iniuste petit ille diri gať ad cognitionē vitatis. ¶ 4ª ꝑ ē de idifferētib⁹. Ubi sciendū q illa que sunt idifferētia sicut comedere carnes vľ abstinere:oīno dimittēda sunt q̄re diu durat scādalū pusillox. Unde Augu. i lib: de ſmone dñi i mōte. Dāduz ē qđ nec tibi nec alteri noceat:ꝛ cū negaueris qđ petit indicāda ē ei iustitia:ꝛ meli⁹ ei aliqd dabis cū petētē iniuste correxeris. Apostolus aūt q vť dicere. i. ad Corin. 6. q̄ petere sua in iudicio sit delictū:logť in casu in quo fideles de nouo ꝓuersi ad fidē trahebāt se ad iudicia infideliū:qđ erat in piculuz subuersiōis fidei:p eo q̄ partes litigātes q̄rūt fauorē iudicis:Et dñs q dicit Mat. 15. Qui vult tecū in iudicio ꝓtendere ꝛ tunicā tuā tollere dimitte ei ꝛ paliū. logť de ꝓsilio: vel si sit p̄ceptuz itelligēduz ē vt dic̄ Aug. ſm p̄parationē aī: vt hō sit parat⁹ talia facere si hoc expedit p̄motioni fidei et bonox moz. ¶ 5ª ꝑ ē de duab⁹ instātys ꝑdicta. Prima qz Hiero. dicit dimittēdū pp scādalū oē qđ pōt dimitti salua tripliti vitate. s. vite:iusticie:ꝛ doctrine:sz vltra bona spiritualiť p̄t dimitti salua bac triplici veritate: sicut adipletio ꝓsilioꝝ:largitio elemosynarū. aliogn semp peccarent q ista bona ꝓtermitterēt. q̄ ista sunt pp scādaluz dimittēda. 2ª instātia ē:qz doctrina sacra:correctio fr̄na: punire delicta sūt q̄dā opa spūalia:ꝛ tñ sunt pp scādalū dimittēda. ergo ꝛc. Minoz pz de doctrina q̄ sit dimittēda pp scādaluz: qz Mat. 7. dor. Nolite dare sctm canib⁹:nec margaritas vestras spgere ante porcos ne ꝓuersi dirūpāt vos. Correctionez aūt fr̄naz dic̄ Aug. dimittēdā pp scādalū. ꝑ de Ciuitate dei. Et filr punitio delictoꝝ ē dimittēda vbi timeť scisma vt dic̄ Aug. ꝙ pmenianū. ¶ Sz iste instātie parū valēt. Jō ad p̄mā ꝺōz. q̄ i vitate vite ꝛ doctrine ꝛ iusticie:nō solū cō prehēdiť id qđ ē de necitate salutis:sz id qđ pmittiť pfectius neciū ad salutē vt ꝓsilia ꝛ elemosyne. vñ talia nō sūt pp scādalū dimittēda simpliľ vľ omittēda ēt pp scādalū pusillox:sz occultāda vel differenda ad tps quousq̄ scādaluz sedeť:vel p legittimā excusationē sedari debeat. In casu aūt i quo elemosyna eēt de necitate vīta p̄ extremā idigētiā paupis:vel igressus religiōis deberet totaľ ipediri. Et iō dz elemosyna vel ingressus religionis ipediri vel differri. ¶ Ad sc̄az ꝺōz q̄ doctrina spūalis cū sit gen⁹ eľosyne q̄ ē opus mie ad subleuādū miseriā alterius nō est dimittēda quando credit̄ q̄ ex ea sequatur spūalis pfectus:qñ autez ex ea non sequiť spiritualis profectus: sz irritatio audentis iā nō est bonū spūale. Et iō si tūc omittiť pp scādalū audiētis:nō omittiť aliqd qđ p tē bēat rōnē boni spūalis. Similiter ꝺōz est de correctiōe fr̄na q̄ ordinať ad correctionē fr̄is. q̄ si nō sequať:sed potiⁿ frater scādalizať dimittere eā nō ē dimittere aliqd spūale. Eodē mō ꝺōz est de punitione peccatoꝝ:qz pene cū sint medicine. ad cohibēdū pctā intātuz babēt rōnē boni inq̄tū p eas pctā cohibenť: si aūt per eas pctā nō cohibeanť: tūc inflictio penarū nō ē bona nec ꝓtiebiť sub iusticia. Et in hoc casu loquiť Augu. qñ. s. ex ex cōicatione sequiť piculū scismatis: tūc excōicationē ferre nō ptinet ad veritatē iustitie. ¶ Ad arg^m in opp^m dicendū q̄ x̄ps nunq̄ scādalizauit actiue sz illi scandalizati fuerint passiue: ex malitia: non ex infirmitate.

¶ De dispari cultu. Di. XXXIX a

POst hec de dispari cultu videndū est: hic est enim vna de causis quibus persone illegittime fiūt ad contrahendū matrimoniū. Nō.n. licet x̄piano cuz gētili vel iudea inire cōiugiuz: qz etiā in veteri testamēto ꝓhibitū est fideles viros infideles ducere vxores: dño dicēte. Nō accipias vxorē de filiabus alienigenaruz filijs tuis: ne traducant eos post deos suos. Jux̄ta hoc dñi p̄ceptum iudeoꝝ cōiugia cuz alienis inita hesdras separauit. Hoc idez etiā in nouo testamēto seruatur. Unde Aug. Ne nubat femina nisi sue religionis viro: vel ne vir talem ducat vxorē. Jd enim vt dicis iubet dñs. docet apostolus. vtrūq̄ p̄cipit testamētū. Jtē Ambro. Caue x̄piane gētili vel iudeo filiā tuaz tradere. caue ne gentilez: vel indeaz: vel alienigenam. i. hereticā ꝛ omnē alienaz a fide tua vxorem accersias tibi. Jtē. Siquis iudee: siue x̄piana iudeo: siue iudea x̄piano carnali cōsortio misceatur: qcūq̄ tātuz nephas admiserit a x̄piano cetu ꝓtinus segregeť. Ex his alijsq̄ plurib⁹ testimonijs apparet nō posse contrahi coniugiuz ab his qui sunt diuerse religiouis ꝛ fidei.

¶ De ꝓiugio fideľ ꝛ ifideľ ꝛ duoꝝ ifideliū. b

b Hic autē videtur obuiare quod apostolus ait de imparibus coniugijs: Ego dico nō dom̄⁹. Siqs frater habet vxorē infidelē: ꝛ hec cōsentit habitare cum illo: nō dimittat illā: ꝛ si qua mulier ꝛc̄. Sed aliud hoc esse: aliud illud euidenter ostendit Augu. Jbi eniz agit̄ de illis cōiugijs fideliū: que cōtrahuntur ab eis in dispari religione ꝛ fide manētibus Apl⁹ vere ait de illis q vni⁹ eiusdez infidelitatis fuerūt qñ cōiūcti sunt. Sed cū venisset euangeliū alter sine altera credidit. Intelligis ne qđ dicam: Attende vt rem ipsam diligētius explanem. Ecce coniuges duo vnius infidelitatis fuerunt quando coniūcti sunt nulla de his questio est que ptineat ad illud p̄ceptuz veteris ꝛ noui testamēti: quo ꝓhibetur fidelis cuz infideli copulare coniugium. Jā sunt cōiuges ꝛ ambo adhuc sunt infideles. Tales sunt adhuc quales ꝓiuncti sunt. Uenitq̄ euangelij predicator: credidit eorum vnus vel vna: sed ita vt infidelis cum fideli habitare consentiat: non iubet

dñs vt fidelis ifidelē dimittat taliter cōiunctū. Nec apl's iubet ut ñ dimittat: sed ꝓsulit: ut siqs alr agat ñ sit trāsgressor: sic̄ ⁊ de virgib⁹ ꝓsulit. Monet āt qđ ē lucrādi occasio cuz possit licite relinq̄re sz nō expedit. Tūc.n. nō expedit id qđ licitū ē qñ pmittit qdē: sz ipi⁹ vsus alȳs aufert i pdiūtū salutis: sic̄ discessio fidel' ab ifideli: quā nō phibz dñs: q2 cozā illo ñ ē iniusta. sz apl's ne fiat: ꝓsilio charitatis suadet vt nemo i ea re iussionis nec̄itate teneat: sz ꝓsilȳ volūtate libere faciat. Ex his mōstrat iter fideles ꝓiugiū ee: ⁊ cōsiliū apl'i ñ obuiare p̄cepto dñi: quo iubet fidelē nō iūgi ifideli: ⁊ si ꝓiūcti fuerit separi. Legit.n. q̄ hesdras ꝓpheta: imo dñs per eū iussit isr'litis vxores dimittere alienigenas: p q̄s ibāt ad deos alienos: nō ille p maritos acq̄rebat deo. Recte hoc p̄cepit: q2 p moysez iusserat dñs ne qs vxorē alienigenā duceret. Aderito ergo q̄s duxerāt dño phibēte: dño iubēte dimiserūt: q2 vt ait Amb. Nō ē iputādū mīmoniū qđ extra decretū dei factū est: sz cognoscit emēdādū: vt qñ fidel' infideli copulat. Sz ut ait Aug. Cū cepisset gētib⁹ euāgeliū p̄dicari: iā cōiūctos gētiles gētilib⁹ cōpit ꝓiugib⁹: ex qb⁹ si nō ābo crederēt: sz vnus vel vna: ⁊ ifidelis cū ifideli cōsentiret habitare: nec phiberi a dño debuit fidel' ifidelez dimittere nec iuberi. Jō nō phiberi: q2 iusticia p mittit a fornicāte discedē. ⁊ ifidel' bois fornicatio ē maioz i cozde: nec vera ei⁹ pudicitia cū ꝓiuge dici p̄t: q2 oē qđ ñ ē ex fide pctm̄ est: q̄uis verā fidel' bēat pudicitiā ēt cū ifideli ꝓiuge q̄ ñ hz verā. Jō āt nec iuberi: q nec ꝓtra iussionē dñi gētiles fuerūt ābo ꝓiūcti. Licitū ergo erat p iusticiaz fideli ifidelē dimittere: sed licitū nō erat faciē duz pp liberā bēiuolētiā. Euidēter appet ⁊ iter ifideles ꝓiugiū ee ⁊ apl'z de ill'agē: q̄ ifidelitate ꝓiūcti fuerūt: ⁊ post alter ad fidē ꝓuersus est: cū quo ēt fidel' habitare ꝓsensit. ⁊ hūc nō dimittē fideli ꝓsulit apl's: q2 forte p fidē saluabit ifidel'.

¶ De fornicatione spirituali obquā potest dimitti coniunx. c

p Otest tm̄ licite dimittere: q2 in ifideli est fornicatio: si nō cozpis tm̄ mētis. Causā enī fornicatiōis dñs excepit. Fornicationez vero gñalē ⁊ vlez itelligere cogimur nō mō. s. cozporalē sz spūalē: de q̄ Aug. ait. Jsodolatria ⁊ q̄libz nova supstitio fornicatio ē. Dñs aūt pmisit cā fornicationis vxorē dimitti: sz nō iussit: ⁊ sic dedit apl'o locū monēdi. vt q voluerit nō dimittat: potest tamen licite dimittere. Si.n. fornicatio carnis detestanda est in cōiuge: q̄nto magis fornicatio mentis. i. infidelitatis?

¶ Pro q̄bus vitȳs possit dimitti. d

J alit q̄ris an pp aliud vitiū nisi pp ifide
f litatē vel ydolatriā possit dimitti? Attē de qđ Augu. ait. Si infidelitas fornicatio est ⁊ ydolatria infidelitas: ⁊ auaricia ydolatria: nō ē dubitādū ⁊ auariciā fornicationē esse. Quis ergo qūlibet illicitā cōcupiscentiā pōt a fornicatiōis gñe spare: si auaricia fornicatio ē? Ex quo itelligit q̄ ppter illicitas cōcupiscētias nō tm̄ que in stupris cū alienis viris vel femis cōmittunt: sz ob quaslibet q̄ aiam a lege dei ab errare faciunt ⁊ pniciose cozrūpit: possit sine crimine ⁊ vir vxorē suam dimittere ⁊ vxor virum. Jtē rectissime dimittit si viro suo dicat: nō ero vxor tua nisi mihi de latrocinio diuitias cōgreges: vel nisi solita lenocinia exerceas aut si quid aliud facinorosū vel flagitiosum a viro suo exp̄tat. Tūc ille si veraciter penitēs ē: habetq̄ fidez p dilectionē operātē: mēbrū qđ eum scādalizat amputabit. Ex his apparet q̄ nō solū infidelitas sed etiā quelibet cōcupiscentia q̄ pniciose turpiterq̄ cozrūpit: fornicatio spūalis est: p quaz vir vxorē vel vxor virū dimittere pōt. Consulit tm̄ apl's ne fidelis dimittat ifidelez volētē cohabitare: nec a deo reuocare.

¶ Si fideli libeat aliam ducere infideli discedēte vel dimissa. e

Jc q̄rit si fidelis dimittat infidelē: vel i
b fidelis a fideli discedat: an liceat fideli aliā ducere? Videt auctas testari q̄ illa viuente alterā ducere nō valeat. Amb. enī verba apl'i exponēs ait. Alioqn si disceditis ab inuicez ⁊ volētes cohabitare dimittitis ⁊ alȳs vos copulatis: adulteri estis: ⁊ filȳ vestri q̄ de hac copula nascūtur: imūdi. i. spurȳ sūt. Jtē. Sigs habuerit vxorē virginez ante baptismū: viuente illa post baptismuz alteram habere non pōt. Crimia enī in baptismo soluunt nō cōiugia.

¶ Que premissis contraria vident.

Ed ecōtra Ambro. testat. Si ifidelis di
f cit apl's discedit: discedat. Nō enī est seruituti subiect⁹ frater aut sozor in hmōi: q2 nō debet reuerētia cōiugȳ ei q̄ horret auctorem cōiugȳ. Nō est enī ratū mīmoniū: qđ sine deuotione dei est: ⁊ iō nō est pctm̄ ei q̄ dimittitur pp deū: si alȳ se copulauerit. Cōtumelia.n. creatoris soluit ius mīmonȳ circa eū qui relinquit ne accuset alȳ copulatus. Jnfidelis aūt discedēs ⁊ in deū peccat ⁊ in mīmoniū: nec ē seruanda ei fides cōiugȳ: qui iō recessit ne audiret xp̄m ee deū xp̄ianoz ꝓiugioz. Si vero ābo crediderit p cognitionē dei cōfirmat cōiugium.

¶ Determinatio. g

Attende hic ꝑdictis cõtraria posse vide-
a ri: ita vt sibi Ambrosi⁹ ꝓtradicere videa-
tur. Sed distiguedũ ẽ hic aliud eẽ dimit-
tere volentẽ cohabitare: aliud dimitti ꝓpter de-
um ab illo q horret nomẽ xpi. Ibi. n. lex beniuo-
lentie nõ seruat. Hic veritas custodit: t iõ cui
liceat dimittere volẽtẽ cohabitare: nõ tamen ea
viuente aliã ducere licet. Discedentẽ vero seq
nõ oz: t ea viuẽte aliã ducere licet. Sz hoc nõ
est intelligendũ nisi de his qui in ifidelitate sibi
copulati sunt. Sed si ad fidẽ vterq; cõuersus ẽ:
vel si vterq; fidelis matrimonio ꝓiunctus est: t
post alter eoꝝ a fide discesserit: t odio fidei ꝓiu
gẽ reliquerit: dimissus discedẽtez nõ comitabi-
tur: nec tñ illa viuẽte alterã ducere poterit: q; i
ter eos fuerat ratũ coniugium: quod nõ potest
dissolui.

¶ Quidam dicunt cõiugiũ nõ esse inter infide-
les: t quare. h

Unt tamen nõnulli qui iter ifideles asse-
f runt non esse coniugiũ: q; nec rata nec le
gittima: q; aplus ait. Oẽ q ̃ nõ est ex fi-
de: pctm̃ est. Eoꝝ aũt ꝓiunctio nõ ẽ ex fide: t
ideo pctm̃ ẽ. Nõ est ergo cõiugiũ: q; nullũ cõiu
giũ pctm̃ est. Aug. etiã dicit: q; nõ est vera pu-
dicitia ifidelis cũ fideli. Sz vera negat esse pu-
dicitia: nõ q; ifideliũ ꝓiugiũ nõ sit verũ: ꝫ q; non
habet illud triplex bonũ: q ̃ excusat coitũ t me
ret̃ ꝑmiũ. Itẽ illud aplī. Oẽ q ̃ non est ex fide
pctm̃ est: nõ sic intelligẽdũ est: vt qcquid fit ab
infidelibus pctm̃ sit: sed omne q ̃ fit cõtra fidẽ
idest cõscientiã: male fit: t ad gehẽnã edificat.
Vel in omni eo quod infidelis facit peccat: nõ
q; illud facit: sed q; nõ eo modo illud facit quo
debet: nõ referens ad debitum finem.

Q; legittimum sit coniungium infideliũ sed nõ
ratum: t quare. i

Opula ergo maritalis que est inter infi-
c deles cõiugiũ est legittimũ: sed nõ ratuz

Legittimũ q; est iter legittimas ꝑsõas:
sed nõ ratũ: q; sine fide. Cõiugiũ vero fideliuz ẽ
legittimũ t ratũ: si tñ legittime sunt ꝑsone. Q;
autẽ legittima sit infideliũ ꝓiũctio Aug. testat
dicens. Uxor legittima a societate ꝓiuncta sine
vlla culpa relinquit si cũ viro xpiano ꝑmanere
noluerit. Ex hoc etiã probat q ̃ infideli ad fidẽ
cõuerso apostolus cõsuluit infidelem nõ dimit
tere: quod nõ faceret: si nõ esset inter eos legit
timũ coniugiũ. Legittimũ est quod legali insti
tutione vel prouincie moribus: non cõtra iussi
onem domini contrahitur.

Circa trigesimãnonã distinctionẽ que
rit de dispari cultu vtrum ipedi
at mrimo⁹. Et videtur q ̃ nõ: q; disparitas
cultus erat in Moyse t Joseph ex vna par
te: t vxoribus eorum ex parte alia: t tamen
fuit verũ mrimoniũ nõ fornicatio. ergo. ꝛc.
¶ Cõtra in lra. ¶ Rñ⁹. hic sunt tria vidẽ-
da. ꝑmo de mrimo⁹ iter fidelẽ t ifidelẽ. 2⁹ de mrimo⁹ in
ter ifideles. 3⁹ de alys impedimentis.

Quantuz ad ꝑmuz sunt tres ꝗnes. ¶ Prima de tẽ- p⁴ ꝗ
poze ante legẽ: vbi videnť multa ante le-
gez ispirata pri⁹ t reuelata que postea fuerũt in lege scri-
pta: sic̃ de circũcisiõe t plalitate vxoꝝ. Ita ẽt nihil ꝓhibet
pri archis g⁹ fcã ẽ terre chanaã ꝓmissio ispiratũ ne cũ illꝰ
inirẽt ꝓnubia nisi trãsirẽt ad ipsoꝝ ritũ: vñ nec abraaz per-
misit q ̃ ibi Isaac vxorez duceret: nec Isaac Jacob: Jacob
vo de dyna cõsensit danda illis qui circuncidi volebant. t
ꝑm hoc Esau peccauit ꝑbẽs cũ illis de terra chanaaz: q ̃ iõ
ꝑ volũtatẽ pris t mris erat q ̃si reputarẽt fornicationẽ non
verũ mrim̃. Q ̃ autẽ arguit de Moyse t Joseph vel di-
spẽsatiue hoc fecerũt vel nõ erãt de chananeis. Alij vero
dicunt q ̃ ante legẽ licuit. ¶ Scõa ꝗ est. q ̃ tpe legis nõ li- z⁹ ꝗ
cebat cũ chananeis ꝑbere nec eẽ poterat nisi trãsirẽt ad ri
tum eoꝝ rasis vnguib⁹ t capillis t hꝺ: t sic Nason duxit ra
ab de Jerico: ꝫ cũ alys licebat: sicut Booz Ruth moabi
tidẽ duxit: t Nester nupsit assuero. Primũ aũt mrimoniũ
Edras separauit. ¶ Tertia ꝗ est. q ̃ tpe gre baptiçat⁹ cum 3⁹ ꝗ
nõ baptiçata vel ecõtra q ̃uis catbecumia nõ ꝑt inire mri-
moniũ: q ̃ si fiat nullũ est partiz iure diuino: q; añ baptiꝰ
nullũ est sacr̃z: vñ viculũ mrimõy rale q ̃le eẽt post bap⁹
ante bap⁹ eẽ nõ põt. Cuius signũ est q ̃ mrimo⁹ post bap⁹
celebratũ t ꝓsũmatũ nõ põt solui ꝑ q ̃ dr̃ ratũ: sed añ ba
ptismũ sic: vñ dr̃ nõ ratũ: q ̃ si aliq ̃ reale vinculũ hz post q ̃
nõ ante. Et q; mrimo⁹ nõ claudicat si vinculz nõ fit i nõ
baptiçato: t p ꝓñs nec i baptiçato: ꝫ cũ B est statutũ eccl̃ie
sine quo lz nõ eẽt sacr̃m: eẽt tñ verũ matri⁹: nũc aũt nõ est
reddẽte eccl̃ia tales ꝑsonas ihabiles. Ubi ãt vterq; est ba
ptiçatus lz alter vel vterq; sit infidelis: verũ est mrimo⁹
sed cõtrahere nõ oz quis cũ infideli. Nihilominus bereti
cus baptiçat⁹ sicut alia sacr̃a vã ꝓfert t recipit sic t istud.

Quantũ ad scõm de mrimonio infideliũ sunt etiam p⁹ ꝗ
tres ꝗnes. ¶ Prima ꝗ est. q ̃ put est in offi
ciũ nãe est verũ matri⁹ inter eos in ꝗbus est nã integra ma
xime q ̃tũ ad causas eẽntiales: q; t cõsensus t exꝑssio eius
est in eis sicut in alys: dũ tñ sint ꝑsone habiles ꝑm legẽ na
ture t diuinã. Naz in gradu ab eccl̃ia ꝓhibito ꝑñt ꝑbere:
cũ eccl̃ia nõ possit aut nolit in hoc his q ̃ foris sunt legẽ ꝓ-
nere. Uideret autẽ alicui q ̃ si soli lege nãe pr̃ t mr̃a mri
monio excludunť q ̃ iter infideles nõ iudeos nulla alia ꝑ-
sona a matrimonio excluderet̃: q; precepta que non sunt
moralia nec de lege nature erãt cerimonialia que nõ liga-
bant nisi iudeos qui se obligauerunt sicut de circũcisione:
vnde dicẽdũ q ̃ oẽs ꝑsone lege diuina ꝓhibite: lege nature
ꝓhibenť. Sed deo dispensante a ꝓncipio humãi generis t
post diluuiũ vt multiplicaret̃: licuit fr̃i bre sororẽ: alr̃ mul
tiplicari nõ potuisset sicut t de pluralitate vxoꝝ fuit dispẽ
satuz. ¶ Scõa ꝗ ẽ. quõ ꝓuersus habeat cõmanere cũ non z⁹ ꝗ
ꝓuersa: q; si ille non vult cohabitare sine ꝓtumelia creato
ris vel q ̃n ipse ꝑtrahat ad infidelitatẽ iste nõ oz cõmanere
si autẽ velit iste põt cõmanere si vult vel discedere si ma
uult: sic̃ t cũ altera ꝑt nõ cõmanere sed ꝓtinere vel religio
nẽ ĩtrare: aut votũ ꝓtinẽtie emittere: quo facto ẽt sali⁹ po
stea ꝓuertať nõ ei reddet̃. Rõnẽ h⁹ docto. assignãt: q; mor
tuus alicui vite libať ab obligationib⁹ illi⁹ vite: sic̃ religi
osus mortu⁹ mũdo nõ est obligat⁹ ad vota ꝑmissa mũdo.
¶ Sz ꝑ h arguũt gdã: q; baptiçat⁹ morit̃ cũpe t pene: ꝫ ñ

obligatiõi q̃ nec ẽ clꝛa nec pẽa. vñ si deberet pecuniã debe ret eã reddere ⁊ teneret. g̃ cũ mr̃imo nõ sit clꝛa nec pẽa qz erat ante pctũ: baptizat⁹ tenet reddere debitũ ꝓiugale Et dicendum est ad hoc. q̃ quia mortuus est infidelitati: inde est q̃ nõ tenet reddere debitũ qõ posset ad ifidelita tem pducere ꝓlez inde cõceptã: qz vnusqsqz parẽtũ nitit ꝓlez trahere ad sectã suã: sic de btõ Aug. habet q̃ bonãte fideli mre vt baptizaret: ꝺicẽte gẽtili pre baptisma eius dilatũ est. g̃ pp piculũ ꝓlis q̃ ide posset gnãri ⁊ est educãda ad cultũ dei qõ ifidelis credit visilr ipedire: licz dimittẽ. sic i casu pp seipsuz qñ nollet cohitare nisi ad ifidelitatem ptrahẽdo: vñ qz hodie est mai⁹ piculũ quertẽdi fidelẽ q̃ 3ª ꝑ spes ꝓuertẽdi ifidelez ex ꝓuictu nõ pmittit. ¶ Tertia ꝑ ẽ an liteat ꝺbere. Et dõz q̃ nõ illo nollẽte cohitare sine ꝓtu melia ⁊ piclo: alr aũt sic. Sz ifideli diuertẽte: liberi apud ꝓuersaz sunt alẽdi nisi habeãt vsuz rõnis vt eligãt quẽ seq p° opi. volũt. idez ꝺbẽdo aũt mr̃imo sunt duo dubia. ꝓmo quo ad ꝓuersuz qñ soluat. Quidã. n. dicũt q̃ statim qñ nõ vult cohitare sine ꝓtumelia �means illos vsus. Spnas spnentẽ vel blasphemare volẽtez. Naz sunt absq; moza sic vincula ru pta poza. Qz aũt si ꝓuertat tenet ꝑus ꝓuersus añ votum ⁊ mr̃imo ipsaz recige: boc ẽ: qz lz sit vinculuz solutũ adhuc tñ retinet vinculũ spõsalioꝝ ⁊ sic tenet ꝺbere: vel qz blas phemia creatoris soluit si ẽ ppetua: alr nõ. Qñ aũt añ votũ z° opi. vel mr̃imo tollit ppetua non videt. Alia opinio ẽ q̃ non soluit quousq; ꝺbat scõz mr̃imo. Posset. n. imaginari q̃ mr̃imo infideliũ nõ est aliqõ reale viculũ dirimẽdũ plus q̃ in spõsalib⁹: cuz nõ sit sacrm aliqõ añ bap. vñ añ bap vtriusq; vel alteri⁹ ex statuto ecclie põt illud mr̃imo sol ui: sic spõsalia in mltis casib⁹ soluũtur vel tollunt statuto ecclie. Uñ sic p mr̃im sequẽs soluũtur spõsalia pcedẽtia: sic p sequẽs mr̃imo tollit pcedẽs ñ ratũ spõsalib⁹ ꝓpatũ.

ꝑ° ¶ **Quantũ** ad 3m an pp aliud possit ꝓiunx dimitti sunt tres ꝙones. ¶ Prima q̃ lz ñ sit fornicatio carnalis supueniẽs nec ifidelitas: si tñ sit tale crimẽ q̃ tiet ꝓiunx corꝑi suo: nec pt sibi secure alr puideri licz dimittẽ: sicut vxor in cui⁹ vtero vir p seuitiã tres pueros occiderat: qz si nõ tenet debitũ reddere cuz piculo corꝑis: multo mi nus cohitare. de resti. spo. c. Ex trãsmissa. 7. c. Lras in fine. vbi dr̃ q̃ vxor nõ ẽ reddẽda viro vbi timet tãta seuitia vi ri q̃ nulla cautiõe põt ei succurri secure. Uñ falsa est glo. de diuor. c. z. q̃ nõ est dimittẽda vxor ẽt si vite viri fuerit insidiata: nec hoc dicit decretalis quã allegat: vñ ⁊ quedã alia de facto dicebat viruz suuz latrocinuz dedituz nõ pos se corrigi pp qõ ⁊ ipsa piclitabat oi bona: de q̃ ꝓsultũ est q̃ dimitteret viruz: qõ gnãlr verũ ẽ q̃ vbi ꝓiunx nõ põt alr puidere securitati sue vite nisi ꝓiugẽ dimittendo: nõ tene tur ei debitũ reddere nec cohitare cuz piculo corꝑis sui.

z° ¶ Scõa ꝑ ẽ. q̃ idẽ videt qñ ꝓiunx nõ vult alr cohitare ni si pmittat eũ peccare ⁊ est icorrigibilis ⁊ ptrahit ipsuz ad crimẽ: ita q̃ lz nõ cogat peccare: tñ ppter piculum sue fra gilitatis ne ꝓiugalis societas ipsuz ptrahat ad pctũ: tene at illud. Si oculus tu⁹ dexter scãdalizat te erue eũ ⁊ proꝓ ce abs te: sicut in lra dr̃. Si. n. cuz piculo corꝑis nõ tenet manere: multo minus cuz piculo aie. Et sicut nõ tenet pp infidelitatẽ: ita nec pp piculũ alioꝝ criminuz: lz ad nulluz possit cogi. Et lz istud sit grauiꝰ q̃ alia: tñ minimuz piculũ mortalis ꝓpõderat maxio piculo corꝑis. Et lz in hoc sit dis simile q̃ inuito auferatur vita corꝑis nõ aie: tñ ista dissimi litudo ita tz in crimĩe infidelitatis. sic in alio: qz nullũ pec 3ª ꝑ catuz cadit in ꝛuituz. ¶ Tertia ꝙ° est. q̃ pp alia crimia i q bus ꝓiunx nõ timet ꝓbabilr aie sue nec corꝑi nõ ꝺz dereli quere ꝓiugẽ etiã si sit incorrigibil: nisi sit fornicatio carna lis in qua pp vnicuz actuz põt ꝺimitti: aut spũalis pp quaz incorrigibilez potest ꝺimittere: ⁊ sic intelligitur. de diuor. c. y. ¶ Argum in oppositum solutuz est.

¶ De cognatione carnali ⁊ spirituali ⁊ prius de carnali. Bi. XL. a

Nunc supest de cognatiõe aliqd di cere. Est aũt cognatio alia carnal: alia spũal. Primũ ꝺ carnali cogna tiõe ⁊ affinitate ispiciam⁹. Cogna ti ergo vel affines i septimo gradu vel infra copulari nõ debẽt. Uñ Gze. Progenie suã vnúquẽq; vsq; ad septimã obseruare decer nim⁹ gnãtionẽ: ⁊ q̃ꝺiu se agnoscũt affinitate p piquos ad ꝓiugalẽ copulã accedere denegam⁹: qõ si fecerint: separent. Itẽ Nicola⁹ papa. De ꝓsanguinitate sua nullus vxorẽ ducat vsq; post gnãtionẽ septimã: vel quousq; parẽtela cogno sci põt. Itẽ nulli ex ꝓpinqtate sui sanguis vsq; ad septimũ gradũ vxores ducant. His auctoritatib⁹ alijsq; plurib⁹ ꝓsanguineoꝝ cõiũctiões p hibent vsq; ad septimuz gradũm.

¶ De cõputatiõe graduũ ꝓsanguinitatis. b

Uomodo aũt gradus ꝓsanguinitatis cõ q putãdi sint Jsidorus oñdit sic. Series cõsanguinitatis sex gradib⁹ dirimit hoc modo. Filius ⁊ filia qõ ẽ frater ⁊ sozor sit ipse trũcus. Jllis seozsum seiũctis: ex radice illi⁹ trũ ci egrediunt isti ramũculi: nepos ⁊ neptis pri mus. pnepos ⁊ pneptis scõs. abnepos ⁊ abne ptis tertiꝰ. atnepos ⁊ atneptis q̃rtus. trineptos ⁊ trineptis qntꝰ. trinepotis nepos ⁊ trinepotis neptis sextꝰ. Attẽde q̃ sex gradus tñ ponit Jsi do. Qz trũcũ iter gradus nõ cõputat. Alij vero q septẽ gradus ponũt trũcũ iter gradus compu tant. varie nãq; cõputant gradus cõsanguinita tis. Alij eniz patrẽ in prio gradu: filios in scõo ponũt. Alij primũ gradũ filios appellãt: negan tes gradũ cognatiõis iter patrẽ ⁊ filiũ esse: cum vna caro sint pater ⁊ filiꝰ. Auctoritates ergo q̃ cõsanguinitatis cautelã vsq; in septimũ gradũ p hibent: patrẽ ponũt in primo gradu. Jlle vero q̃ vsq; ad sextũ gradũ ꝓhibẽt: primũ gradũ filios appellãt: atq; ita fit vt eedẽ psone ꝑm hãc di uersitatẽ inueniant in. vi. ⁊ vij gradu. Patrem vero in prio gradu ponit q fratres dicit eẽ scõz. Hoc mõ cõputat Zacharias papa ingens. Pa rẽtele gradus tal r cõputam⁹. Ego ⁊ frater me⁹ vna generatio sum⁹: primũq; gradũ efficim⁹. Rursus fili⁹ me⁹ ⁊ fratris mei fili⁹: scõa generatio sũt: ⁊ scõz gradũ faciũt: ad hũc modũ cetere successiones. Inter illos vero qui sex cõputant gradus et illos qui septẽ cõputãt gradus nulla in sensu existit diuersitatis: q̃uis in numero gra duũ varietas videat. Ultia vero gnãtio si a fra tribus sumat initiũ numerãdi septima inuenitur.

¶Quare sex gradibus computantur. c

Uare vero sex cõputet Jsidor⁹: ipe apit
q dicẽs. Cõsanguitas dũ se paulatiz ppa-
ginũ ordinib⁹ dirimẽs vsqz ad vltimuz
gradũ ptraxerit ⁊ ppinqtas eẽ desierit: tũc pri-
mũ lex in mr̃imoniũ vinculũ eã recipiet ⁊ quo-
dãmõ icipiet reuocare fugientẽ. Jõ añt vsqz ad
sextũ generis gradũ ꝯsanguitas ꝯstituta est: vt
sic̃ sex etatib⁹ mũdi gnãtio ⁊ hoĩs stat⁹ finiat̃: ita
ppinqtas generis tot gradib⁹ terminet̃. Jn bis
sex gradib⁹ oia ppinquitatũ noia cõtinent̃ vltra
quos nec affinitas inueniri: nec succssio potest
ampli⁹ propagari. Scõm alios septez gradus
iõ cõputant̃ vt ita post septẽ gradus spõsus spõ
se iungat̃. sic̃ post hãc vitã que septẽ dieb⁹ agit̃
ecclia xp̃o iũget̃. His aũt occurrit illud qõ Gre
go. Aug. anglox epõ: a quo req̃sit⁹ fuerat quo
ta generatione debeant copulari: rescribit sic.
Quedã lex romana pmittit: vt siue fratris vl̃ so
roris seu duox fratrũ germanorũ: seu duarum
sorox: filius ⁊ filia misceãtur. Sed exprimento
didicimus ex tali ꝯiugio sobolẽ nõ posse succre
scere. Uñ necesse est vt quarta vel qnta genera
tio fideliũ licenter sibi cõiungat̃. Sz post mul
tum tpis idez Grego. a felice messine sicilie põ
tifice req̃situs: vtrũ Augu. scripserit vt anglox q̃r
ta generatione cõtracta matrimonia nõ soluerẽ
tur: iter cetera talẽ reddidit rõnez. Qõ scripsi
Augu. anglox epõ: ipsi etiã anglox gẽti que nu
per ad fidẽ venerat: ne a bono quo cepat metuẽ
do austeriora recederet specialr̃ ⁊ nõ generalr̃
me cognoscas scripsisse. Nec iõ hec eis scripsi:
vt post q̃z in fide fuerint solidati: si infra ppũaz
ꝯsanguinitatem inuenti fuerint non separentur
aut infra affinitatis lineã. i. vsqz ad septimã ge-
nerationem iungantur. Qõ I

Circa quadragesimã distinctionẽ q̃ri-
tur de ꝯsanguitate vtrũ ipediat
mr̃imoniũ. Et videt̃ q⁹ nõ: qz eox que sunt
magis ꝯsimilia cõueniẽtor est ꝯuctio. Oẽ
nez aial diligit suuz simile: ⁊ ois caro ad si
bi similẽ cõiũget̃. Eccl. iz. Sed ꝯsanguinei
sunt ppinqores ⁊ similiores. g̃ ⁊c. ¶Item
nulla mulier ꝑ̃ot esse propinqor viro q̃z Eua fuit Ade: de
cuius costa fuit formata: vt habet̃ gene. z. Sz Eua fuit con
iuncta mr̃imonialr̃. g̃ ⁊ cetere p̃nt ꝯiungi quãtũcũq̃ ppin
que. ¶Cõtra. Illud qõ ipedit bonũ plis dz mr̃imo^m ipedi
re: sz ꝯsanguinitas est hõ. dicit. n. Grego. in lr̃a experimẽto
didicim⁹ ex tali ꝯiugio sobolẽ nõ posse succrescere. g̃ ꝯsan
guinitas ipedit mr̃imoniũ. ¶Itẽ Leuit. 18. dr̃. Dis homo
ad p̃ximã sui gnis nõ accedat. ¶Rñ⁰. hic sunt tria viden
da. p̃mo qd sit ꝯsanguitas: linea: ⁊ gradus. z⁰ de comput
tatione graduum. z⁰ de prohibitione.

Quantuz ad p̃muz sunt tres ꝑsones. ¶Prima qd sit
ꝯsanguitas ⁊ vnde dicat̃. Est autẽ consan
guinitas vinculũ psonarũ ab eodẽ stirpe descẽdentiũ car-
nali ppagatiõe ꝯtũ. Ubi sciendũ est q⁹ ꝯsanguitas est ca-
cephaton: ⁊ dr̃ meli⁹ ꝯsanguitas: qz loquẽdũ est vt plures.
Uinculuz: quia propinque magis se diligunt q̃z se diligant
exnei effectu ⁊ affectu: vñ nõ bruta: qz hõ ẽ aial politicum.
Ab eodez stipite. ꝓpinquo: als oes hoies eẽnt ꝯsanguinei:
qz fecit ex vno hoiuz gen⁹. Carnali ppagatiõe: vñ nõ inter
angelos q a deo p creationẽ ꝓcesserũt. Dicit̃ aũt a cõitate
sanguis vel ꝯueniẽdo i sanguie magl̃ q̃z i carne: qz sanguis
est magis mã ꝓpinq̃ semis: vñ sperma ꝑm medicos est san
guis purissim⁹. ⁊ multũ coyens sanguinez ꝑ semie emittit.
Sz qõ dictũ carnali ppagatiõe excludit Euã a ꝯsanguini-
tate Ade: qz miraculosa ⁊ supnãli ppagatiõe: nõ aũt xp̃z a
cognatiõe ꝯsanguineox bt̃ v̄ginis: qz fuit carnalis ppaga
tio ex parte mr̃is: lz nõ ex pte p̃is. Diuidit̃ aũt ꝯsanguitas
i agnationẽ ⁊ cognationẽ ꝑz iuristas. ff. de gradi. Juriscõsul
tus. Hoc aũt vinculũ seu ppingtas: sic̃ ⁊ ois amicitia fun-
dat̃ in cõicatiõe triplici. s. nãe: cure ⁊ disciplie. Nãe: qz oes
ꝯsanguinei descẽdũt p carnis ppagationẽ ab vno stipite q
est cõis eox parẽs. Cura: qz cuca parentũ ꝓcedit ad filios
nõ solũ imediatos: sz ad filios filiox quotq̃t videre p̃nt. di
scipline: qz ples sub parẽtũ ptãte ⁊ subiectiõe cẽ dz. ¶Se z^a ꝯ
cũda ꝯ ẽ de linea ꝯsanguitatis qd sit ⁊ quõ dicat̃. Est autẽ
ordiata collectio psonarũ ꝯsanguitate ꝯiunctarũ: nec opz
addere: ab eodẽ stipite descẽdentiũ: qz hoc icludit̃ in ꝯsan-
guinitate. Et hoc ẽ tripliciter ꝑm tertiã hitudinez quã hũt
cõsanguinei ad inuicẽ. Una est p̃ncipiati ad p̃ncipiũ: vt fi
ly ad patrẽ: auũ: pauũ: et supra. ⁊ ꝑm hãc accipit̃ linea ascẽ
dentiũ. Alia est p̃ncipy ad p̃ncipiatũ vt p̃is ad filiũ: nepo-
tez ⁊ p̃nepotẽ ⁊ ifra: Et ꝑm hãc accipit̃ linea descẽdẽtiũ: q̃
ñ ẽ alia liea a liea ascẽdẽtiũ: sz alr̃ accepta ꝑz aliũ ⁊ aliũ mo
dũ cõputãdi: qz ꝑm vnã fit acceptio ab iferiori ascẽdendo.
ꝑm aliã fit acceptio a supiori descẽdẽdo. z^a est hitudo eorũ
q̃ sunt ab vno p̃ncipio: sic̃ fratrũ g sunt ex vno pr̃e ⁊ matre
⁊ nepotũ g sũt ex duob⁹ fribus vel sororib⁹: ⁊ sic deinceps
⁊ ꝑm hãc accipit̃ linea trãsuersaliũ: que subdiuidit̃ i eã q̃ ẽ
collateralis ascẽdẽtiũ i q̃ sunt auũculus: matertera: patru-
us ⁊c. ⁊ cã q̃ ẽ collateralis descẽdẽtiũ in q̃ sunt: ff: sorox: ne-
pos: ⁊ neptis ex filio vel filia. ¶z^a ꝯ est. qd est gradus. Est z^a ꝯ
aũt hitudo determiate distantie persone a persona. Et ẽ sci
endũ q⁹ linea ⁊ gradus sunt in affinitate ꝑz habitudinẽ ad
consanguinitatem ⁊ non aliter.

Quantũ ad scõm de graduũ cõputatione sũt tres ꝑ-
sones. ¶Prima de cõputatiõe cõi iuristarũ: p^a ꝯ
qz illa Jsidori ⁊ cetere q̃ ponunt̃ in lr̃a nõ sunt i vsu. Cõpu
tant̃ aũt gradus ꝯsanguitatis hoc mõ. Jn linea. n. ascẽdẽti
um ⁊ descẽdẽtiũ cõputãde sũt psone medie iter illas de q̃
bus q̃rit̃: q⁹ si nulla sit media: tũc sũt in p̃mo gradu: vt pr̃ ⁊
filius descẽdẽdo: vel fili⁹ ⁊ pater ascẽdẽdo. Si vo sunt alie
psone medie cõputatis eis cũ extremis: quot sũt psõe vna
minus: tot sunt gradus. Uerbi gr̃a. Auus ⁊ nepos distãt ꝑ
gradu: qz sũt tres psone: pan⁹ ⁊ p̃nepos: q̃rto gradu: qa sũt
q̃tq̃ psone. Rõ hui⁹ est: qz cũ gradus sit certa distãtia p-
pinqtatis: gradus nõ põt eẽ eiusdẽ ad seipsuz sic̃ nec ppinq
tas: ⁊ iõ gradus semp supponit psonã aliquã cui scõa addi
ta faciat gradũ: ⁊ p eãdẽ rõnẽ tertia addita scõe: ⁊ quarta
tertie: ⁊ sic semp vt sit numer⁹ graduũ iuxta numeruz pso
narũ vna excepta. Et hec cõputatio graduũ in linea ascen
dẽtiũ ⁊ descẽdẽtiũ cõis ẽ apud oes. Jn linea vo collaterali
q̃ nõ est eox q̃rũ vn⁹ descendit ab alio: sz eox q descẽdũt a
cõi p̃ncipio: alr̃ cõputant̃ gradus ꝑm canones: alr̃ ꝑz leges.
ꝑm canones. n. cõputant̃ hoc mõ. Uidendũ ẽ vtruz psone
õ gb⁹ q̃rit̃ eq̃lr̃ distẽt a cõi stipite: aut i eq̃lr̃: si eq̃lr̃ q̃to gra
dũ q̃libet earũ distet a cõi stipite: toto gradu distãt inter se
vbi gr̃a: filij duox ff̃z ita sebñt q⁹ distãt a cõi stipite ꝓ gra
du ꝑz lineã rectã: ⁊ in eodẽ gradu distãt inter se ꝑm lineã
collateralẽ. Si ãt ieq̃lr̃: tẽ q̃to gradu remotior illarũ distat
a cõi stipite: toto gradu distãt iter se, vbi gr̃a sit sor. nob cõis
⁊

parēs vel stipes ⁊ ego nepos ſm vnā lineaz: tu vo ꝓnepos ſm aliaz: ſi queriť quoto gradu ego diſto a te: dz rñderi ꝙ tertio. qz toto gradu tu g es remotioz diſtas a cōi parēte a q̄ ñ diſto niſi ſo gradu. Scōz vo leges alr cōputāť gradus qz ſz eos duo ffres ſunt in ſo gradu: filj duoꝝ fratrū i 4°. nepotes coꝝ in ſexto: ⁊ ſic duplicanť gradus ſm cōputationē legalē ſupza cōputationē canonicā. Rō diuerſitatis ē qz leges attēdūt deſcenſuz a cōi pñe ex vtraq; parte: ⁊ qz ꝙlibet filius diſtat a pñe vno gradu: ideo dicūtur diſtare inter ſe duob⁹ gradib⁹. Canones vo nō attēdūt numerū ꝓſonarū deſcēdētiū ſm q̄ťitatē deſceſus: que cū ſit vna i duobus ffrib⁹ reſpectu pñis nō dicuntur diſtare iter ſe niſi vno gradu: ⁊ ſic pz qd ſit ꝛſanguinitas: qd gradus: qd linea ⁊ q̄mō cōputenť. ¶ Scōa ꝛclo eſt q̄ cōputatio ſit rōnabilioz Et qdē opinio legiſtarū videť rōnabilis. ꝑmo vt ſit idem modus ꝛputādi in oī linea: qz vnū ⁊ idē ꝑncipiū ē recte et trāſuerſalis. Nā filius vt filj⁹ eſt ꝑncipiū linee deſcēdētiū ipſe idez vt ff ꝑncipiū trāſuerſalis. z°: qz pp qō vnū qōq; tale ⁊ illud magis. cū g̃ pp ſtipitē latera ſibi attineāt: abſurduz videť ꝙ nō attineat qs plus ſtipiti q̄ aly lateri: cū etiā ſm diſtantiā localē ad cuius ſilitudinē oīs diſtātia ⁊ ꝓpinquitas ē exēplata tātū diſtēt extrema q̄tū a medio diſtant ambo: nō ſoluz q̄tū alterū: vt ſi inter. a. ⁊. c. ſit. b. mediū: diſtās ab vtroq; palmo vno. a. ⁊. c. diſtabāt duob⁹ palmis. Cū igiť ego diſtē a patre meo vno gradu: ⁊ tu ff meus alio: p ꝙñs diſto a te duob⁹. Sz opinio canoniſtarū ē rōnabilioz: qz abſurduz vr ponere ſcōm gradū ſine ꝑmo: ⁊ tertiū ſine ſcōo: qō tñ ſequiť ſm opinionē legiſtaruz: qz nō eſt dare aliquē g ſit in ꝑmo gradu linee trāſuerſalis equalis: ſed ꝑm⁹ in ea q ē frater ē in ſo: ꝑmus in trāſuerſali inferiori eſt in tertio. ſ. filius fratris: ⁊ ꝑmus in trāſuerſali ſupioꝛi eſt in tertio ſicut patruus: ideo canoniſte melius cōputāt in trāſuerſali ponētes. ſ. fratrē in ꝑmo gradu: filiū fratris i ſo deſcēdēdo: nepotē in tertio: ꝓneponez in quarto: abnepotē in qnto ⁊c. Aſcēdēdo vo patruū in ſo: ꝓpatruū in tertio: abpatruuz in q̄rto ⁊c. Dilatādo vo duoꝝ fratruz filios in ſo: nepotes in tertio ⁊c. Uerbi gra: in genealogia Adam per Seth ⁊ Laym. Itē in genealogia Abrae per Jſmael ⁊ Jſaac vl in Jſaac p Eſau ⁊ Jacob: ⁊ in illa Noe per Sem Cham ⁊ Japhet. de qua theologi debent depingere arborē ſuā. Nec ſequiť ꝙ nō plus attineat ille ꝓpter quē intē ſiue: ſed nō plus extēſiue: ſiť frater ex vtraq; parte plus attinet intēſiue q̄ frater ex altero tñ: nō aūt extēſiue. ¶ 3ª ꝓ° eſt de regulis canoniſtarū q̄ ſunt gnq;. Pria regla. ꝙ p addita pſone p carnis ꝓpagationē: addit gradum in linea aſcēdēte ⁊ deſcēdēte ſz nō mutat gen⁹: ſec⁹ in linea trāſuerſali ſz canōes vt viſu ē. 2ª regla ē. Quotāt ſūt pſōe cōputatis medijs ⁊ extremis vna dēpta: tot ſūt gradus in linea aſcēdentiū ⁊ deſcēdentiū: ⁊ hoc pz ex ꝓdictis. 3ª regla eſt Qz pſone eq̄lr diſtātes a cōi ſtipite toto gradu diſtāt inter ſe: quoto: qlibet ab illo: ſiť dictū eſt. 4ª regla eſt. Qz i trāſuerſalibus inequaliter diſtantibus a cōmuni ſtipite: quoto gradu remotioꝛ diſtat a ſtipite: toto gradu diſtant iter ſe. Quinta regula eſt. Qz qnoto gradu aliquis diſtat a cōmuni ſtipite: toto gradu diſtat ab omni ab illo ſtipite deſcēdente vſq; ad equaliter diſtantez: ſed a plus diſtante plus diſtat: qz tantū quātū ille per quartā regulā. Oēs iſte regule expoſite ſunt ⁊ tacte in pzima cōcluſione.

Quantuz ad tertiū de ꝓhibitione ſunt tres ꝑtes. ¶ Pria ꝺ iure nāli q ꝛſāguitas ſz lineā rectā aſcēdētiū ⁊ deſcēdētiū ipedit mr̄imom: ſed plus filj cū matre q̄ filie cū patre pp reuerētiā. Ex quo videť ꝙ in linea recta in infinitū ꝓhibeať mr̄imom: adeo vt ſi Adam hodie viueret nō iueniret vxorē ſm legiſtas. vñ Enoch rediēs tpib⁹ añxpi nō poterit ducere vxorē: qz oēs deſcendimus ab eo ſicut a Noe: qz oīs gnātio Laym diluuio peryt.

Ratio aūt huj⁹ eſt: qz maioꝛ reuerētia debeť parētib⁹ remotis q̄ ꝓpinquis: vñ vulgo: pater nō vocať dñs ſz auus q̄diu viuit: ⁊ lz ſit maioꝛ ꝓpinqtas: tñ maioꝛ reuerentia q̄ plus attēdiť in illis. Nā cū filia ffris pōt ſm legē ꝺbi nō cū amita: q̄ tñ nō ē ꝓpinqoꝛ. itē cū nā nō redeat ad idē numeroſeq̄reť ēt ꝙ mater diſtaret a filio multis gradib⁹: qz mltis diſtat a ſtipite ⁊ a marito: vñ fuit inceſtus Loth cū filiabus. Nā ⁊ bruta hoc abhoꝛrēt. in alys autē gradibus linee trāſuerſalis cōcedebať: vt ffris cū ſoꝛoꝛe. ¶ Scōa ꝑ° ē de ꝓ ꝛ¹ꝑ bibitiōe iuris diuini qua ꝓhibenť plures perſone puta ſilr nāli federe cōmoꝛātes q̄ numerantť Leuitici. 18. ⁊ ſunt. 17. mater: nouerca: ſoꝛoꝛ: neptis: mr̄tera: vxoꝛ patrui: nurus: vxoꝛ ffris: nō ꝓmoꝛtui ſine liberis: ꝓuigna: filia ꝓuigni vel ꝓuigne: ſoꝛoꝛ vxoris q̄ in lege nāe ꝓmittebatur: vt patuit in Lya ⁊ Rachel copulatis Jacob. Hui⁹ rōnez doctoꝛes aſſignāt: qz mr̄imom ordinať ad repſſionē ꝛcupiſcētie: ſed ꝛcupiſcētia nō repmiť ſed poti⁹ augeť ſi iter illas pſonas quas ꝛtingat in eadē domo ꝛuerſari eſſet ꝛceſſa copula mr̄imonialis: q̄re lex diuina rōnabilr ꝓhibz talē copulā. ¶ Sz ꝺ hāc rōnē qdā arguūt: qz mr̄imom nō ordinať ad repſſionez ꝛcupiſcētie niſi q̄ten⁹ p actū mr̄imony ſatiſfacit ei vt non incitet vel min⁹ incitet ad illicitā coꝛꝛuptellā: ſz hoc modo eque repmiť ꝛcupiſcētia p mr̄imom ꝺctū iter quoſdā extraneos. g̃ rē. ¶ Itē nihil eſt dictū ꝙ augereť ꝛcupiſcentia: ſi carnalis copula eēt licita iter pſonas q̄ ꝛſueuerūt in eadez domo manere: qz p oē mr̄imom obliganť ꝛiuges ad ſimul manēdū ēt g alias nō cōmanerēt: ſi aūt cōmanere ſimul ē augumētū ꝛcupiſcētie: ſeq̄reť ꝙ p oē mr̄imo⁹ augereť cō cupiſcētia. ¶ Sz ℟ nō obſtāte videť bona illa rō: qz cū electio nō ſit niſi qd poſſibiliū: eoiꝑo qō aliqd ꝛcupiſcibile fit ipoſſibile minuiť ꝛcupiſcētia vel tolliť: vñ q̄diu cohabitātiū viroꝝ ⁊ mulierū poſſet eē mr̄imom ꝛcupiſcētia nō habere frenū: ſz poſtq̄ mr̄imom fit ipoſſibile ceſſat ꝛcupiſcētia. ¶ 3ª ꝓ eſt de ꝓhibitiōe iuris poſitiui cononici: qz de illa iuris ciuilis nihil ad ꝓpoſitū cuz circa ſacramēta layci nihil poſſint. g̃ iure nouo ꝓhibitū eſt mr̄imom in q̄rto gradu ⁊ infra: in qnto aūt ⁊ vltra ꝓmiſſuz i linea trāſuerſaliū. de conſan. ⁊ affi. Nō ꝺz. Et hoc ſolū pōt diſpēſare papa nō ali⁹: ga nō eſt ꝓmiſſuz epis ſicut in alys. Eius. n. ē diſpēſare in iure q ē ſupza ius vl cui ē cōmiſſuz a iure: vñ in gradu legis nāe vel diuine ꝓhibito ſolus de⁹ diſpenſare pōt vel cui inſpirauit: qui tñ nō legiť diſpēſaſſe euz quoq;. Papa aūt in his que ſunt iuris poſitiui: puta in q̄rto gradu ⁊ in tertio: ímo ēt i ſo q̄ñq;. puta collateraliū equalr: ſiť ꝙ ꝺbāt duoꝝ fruz filj qō lege moyſi ⁊ iure ciuili eſt permiſſuz. tñ Hzego. dicit Expimēto didicim⁹ talē ſobolē nō poſſe ſuccreſſere: ſz frequenter ꝓmogeniti moꝛiuntur: nec eſt ſufficiens cauſa diſpenſationis augumētatio pr̄imony: ſed paꝛ vel cōcoꝛdia vel aliqd hꝺ. ¶ Sz ꝺ Thamar dixit fratri ſuo pete mea pñe meo ⁊ dabit me tibi. g̃ Dauid potuit diſpēſare. ¶ Solutio. forte Dauid fuit eius nutriti⁹ nō pr̄ nāli⁹: vel hoc dicens Thamar errabat. ¶ Notāduz tñ ꝙ ff pñis. i. patru⁹ eſt q̄ſi alter pr̄: ⁊ ſilr frēs aui: paui: abaui: ⁊ ſic in infinitū: qz oēs parētū loco ſunt q̄bus pr̄na reuerētia exhibeť: q̄ repugnat ſocietati maritali. Uñ qz pp hāc rōnē in linea aſcēdētiū ⁊ deſcēdentiū in ī finitū nuptie ꝓhibenť: ide eſt ꝙ inter quēcūq; iferioꝛē ⁊ ſupioꝛē cui vt patri nāliter honoꝛ defertur: puta qz frater pr̄is: aui: paui: abaui: ⁊ ſic in infinitū: non pōt ꝺbi. ¶ Eſt tñ dubiū vtrū papa poſſet diſpenſare in gradu lege diuina: nō nāli ꝓhibito. Et ſi quidez ꝓhibitio legis Moſayce eēt pure iudicialis nō moralis: hodie nō ligaret niſi q̄tū eſt iure canonici renouata: ⁊ ſic in oīb⁹ illis gradibus papa poſſet diſpēſare. Sed fere oēs gradus lege diuina ꝓhibiti: videnť ꝓhibiti rōne nāli: qz ad oēs illas pſonas cohabitātes eſt amicitia nālis ſine alo federe: vñ qz nā nihil facit fruſtra vbi ſunt mulieres alie ex gb⁹ pōt eſſe gnā

tio sicut ex istis: frustra mrimoñ fit cum istis: qō nō est necesse nec ꝓpter gnationes: nec ꝓp amicitiā: vñ ꝓbabiliꝰ ē q papa nō possit dispēsare in illis. Et ſm hoc diceret q̄ ante legē scriptā erat dispēsatū a deo vt cuz eis ꝺberet excepto ꝑmo gradu ascēdentiū ⁊ descēdētiū. Unñ Adā ispiratꝰ dicēdo. Relinquet hō patrē ⁊ matrē: ceteras psonas videt ꝑmisisse q̄ ēt iure nāli erāt ꝓhibite sicut ff ⁊ sororꝫ: de quibus dr. C. de epi. ⁊ cle. l. Cū q ꝓbabilē. q in his psonis nihil sceleris crimis fedus nāle suspicari ꝑmittit: vñ ꝑt cohitare clericis. ¶ Ad ꝑmū argm̄ dōz q q̄uis filitudo ꝓpinqtatis valeat ad ꝺiunctionē: nō tñ ad oēz modū ꝺiuctiōis. Meliꝰ nanq̄ ꝺiungit forma māe: q̄ mā māe ⁊ forma forme: sic filitudo ꝓpinquor q̄uis valeat ad ꝺiuctionē nālis amicitie nō tñ ad ꝺiunctionē mrimonialē ad quā ꝺz amicitia ad exteros dilatari. ¶ Ad zm̄ dōm q eua nō attinebat Ade i ali quo gradu ꝺsanguitatis: qz nō fuit formata ex eo ꝓ viā generatiōis: sed miraculose: ꝓ quē modū potuit de costa forti equꝰ vel mulus sic eua: ⁊ nō est simile de ea ⁊ alys ꝓpinquis ſm graduz consanguinitatis.

¶ De gradibus affinitatis. Di. XLI. a

NUnc de affinitate videndū est: de qua Grego. ait. Porro de affinitate quā dicitis parētelā eē q̄ ad virū ex parte vxoris: seu q̄ ex pte viri ad vxorē ptinet: manifesta rō est: qz si ſm diuinā ſniaz ego ⁊ vxor mea sumꝰ vna caro pfecto mihi ⁊ illi mea suaq̄ parētela ꝓpinqtas vna efficitur. Quo circa ⁊ soror vxoris mee in vno ⁊ ꝑio gradu erimꝰ: filius vero eiꝰ in scō gradu erit a me: neptis vero in tertio. Idq̄ vtriq̄ in ceteris agēduz est in successionibꝰ. Uxorē vero ꝓpinq cuiuscūq̄ gradus sit: ita me oz attēdere: quēadmodū ipſiꝰ quoq̄ gradus aliq̄ femina ꝓprie ꝓpinqtatis sit. Qō nimirū vxori mee de ꝓpinqtate viri sui i cūctis cognatiōis gradibus ꝙuenit obſuare. Qui vero aliorſuz sentiūt antiꝛpi sūt. Itē Juliꝰ papa. Equaliꝛ vir ꝙiūgat ꝺsanguineis ꝓprijs ⁊ cōsāguineis vxoris. Itē Jsido. Sane ꝺsanguitas q̄ in ꝓprio viro ꝺseruanda ē: etiā in vxoris parētela de lege nuptiarū custodienda ē: qz constat eos duos fuisse in carne vna. Jōq̄ cōis est illis vtraq̄ parētela. Itē Juliꝰ papa. Nullū in vtroq̄ sexu ꝑmittimꝰ ex ꝓpinqtate sui sanguis vel vxoris vsq̄ in septimū gnātionis gradū vxorē ducere: vel incesti macula copulari. qz sic nō licet cuiq̄ de sua cōsanguitate ꝛpiano: sic nec de ꝺsanguitate vxoris ꝙiugē ducere pp carnis vnitatē. Itē Greg. De affinitate ꝺsanguitatis ꝑ gradus cognationis placuit vsq̄ ad septimā gnationē obſuare. Hā ⁊ hēditas rerū ꝑ legales iſtꝛoꝛ diffōnes ſācita vsq̄ ad septimū gradū hēdi ptēdit successiōez. Hō. n. eis succederēt: nisi de ꝓpagie cognatiōis ꝺberet. His auctoritatibus insinuat: ⁊ q̄ sit affinitas ⁊ vsq̄ ad quē gradū sit obſuāda ſ. vsq̄ ad septimū.

¶ Varie traditiones de affinitate. b

SEd alij vident ꝙcedere in qnta gnatiōe inter affines ꝓtrahi coniugium: ⁊ in q̄rta etiam si ꝓtractū fuerit nō separi. Ait. n. Fabia. papa. De ꝓpinqs q ad affinitatē ꝑ virū ⁊ vxorē veniunt: defūcta vxore vl̄ viro in qnta gnatiōe iūgantur. In q̄rta si iuēti fuerit nō separēt. In tertia vero ꝓpinqtate ñ licz vxorē alteriꝰ accipe post obitū eiꝰ. Eq̄liꝛ vir iūgat in mūmonio eiꝰ q sibi ꝺsanguinei sūt: ⁊ vxoris sue ꝺsanguineis: post mortē vxoris. Ecce hic ꝙcedit in qnta vel q̄rta ꝓpinquitate affiniū fieri ꝙiugiū. Juliꝰ etiā papa ait. Statutū ē ut relictā ꝑis vxoris sue: relictaz fr̄is vxoris sue: relictā filij vxoris sue nemo sibi in mūmoniū sumat: relictā vxorē ꝺsanguineoꝝ vxoris sue vsq̄ in tertiā pgeniē nemo in vxorē sumat. In q̄rta uero ⁊ quita si inuēti fuerint nō sepent. Ecce q̄ varie de affinitatis obſuatione loquūt auctōes. Alij. n. vsq̄ ad septimū gradū eā obſuari sācīūt. Alij vero i qnto vl̄ q̄rto mūmonia ꝓtracta ñ diuidūt. Sz illi ueritatis rigorē: isti mīe dispēsationē vident ꝓponē. Pōt eni eccl̄ia dispēsare i copula affiniū usq̄ ad tertiū gradū: sic Greg. dispēsauit in q̄rto gradu cōsanguitatis. Illō aūt non ē ꝓtereūduz qō Gregoriꝰ Venerio epō scripsit. Sedē aplicaz cōsulere decreuisti: si mulier copula nuptiali extraneo viro ꝺiūcta cognationi eiꝰ ptineat: si eo defuncto cognatio māeat uel sub alio viro cognationis uocabula dissoluant: uel si suscepte soboles possunt legittime ad ꝓprioris viri cognatiōis trāsire copulā. Si vna caro fuerit quō aliqs eorum pōt ꝓpiuquus vni ptinere: nisi ptineret alteri? Hoc minime posse fieri credēdū est. Porro vno defuncto: in supstite affinitas nō deleꝫ: nec alia copula cōiugalis affinitatē copule ꝓprioris soluere ualet: sed nec alterius cōiunctiōis soboles placet ad affinitatis pōris viri ꝺsortiū trāsire. Siquis ergo sacrilego ⁊ temerario ausu i defuncto querit ꝓpinqtatē extinguere: uel sub altero affinitatis uocabulo dissipare: uel suscepтas soboles alteriꝰ copule ꝓpīqtati pōris credit legittie sociari: hic negat dei uerbū ualidū eē quod dixit. Erūt duo in carne vna. Ecce hic ꝓhibet si mortuo ꝑmo viro uxor eius aliꝰ nupserit: filios de secūdo viro genitos ducere uxores de cognatione prioris viri: qz filij mediāte mīe ad cognationē prioris viri ptinent: cuz quo mī eorum vna caro extiterat. Hoc idez etiā Jnno. papa ait. Si qua mulier ad secundas nuptias transierit: ⁊ ex eis sobolez genuerit nullatenus potest ad consortiū cognationis prioris viri ꝓ tingere. Hoc aūtē obſuandū est usq̄ ad septimum generis gradum: sed maxime usq̄ ad tertium ⁊ quartū sicut supra positum est.

¶ Si cõiugiũ sit inter eos qui nota cõsanguinitate diuiduntur. c

¶ Est sciẽdũ q ecclia ifra predictos gra
e dus ꝯsanguitatis ꝯiũctos sepat. Si aũt ignorãter ꝯiũcti fuerit i cõspectu ecclie: ⁊ postmodũ ꝓbata ꝯsanguitate eiusdẽ iudicio sepati: Querit vtrũ copula illa cõiugiũ fuerit: Quibusdã vr̃ ñ fuisse ꝯiugiũ: qr nõ erãt legittie psone: sz tñ de crimie excusant ꝑ ignorantiã: ⁊ q̃si ꝯiugiũ reputat: qr bõa fide ⁊ ꝑ manũ ecclie cõuenerũt. Alĩ ⁊ filij eoꝝ legittimi habẽt. Alĩj vero dicũt fuisse ꝯiugiũ: lz nõ eẽnt legittie pson: qr taliũ cõiũctiões vocãt canones ꝯiugia: vbi ꝺ psonis agit q̃rũ testionio ꝯsanguineoꝝ sit dirimẽda ꝯiũctio. Alĩ Urban⁹ papa. Si duo viri vel tres cõsãguitatẽ iureiurãdo firmauerint: vl ipsi forte ꝓfessi fuerit: cõiugia dissoluant. Si vero neutꝝ ꝓtigerit epi eos ꝑ fidẽ xpi obtestent: q̃tinus palã fateãt si se recognoscũt ꝯsanguineos. Si se iudicio epoꝝ segregauerint alia mĩimonia ñ ꝓhibeant ꝯtrahẽ. Jdẽ. Notificam⁹ tibi vt cũ tres vel duo ex ꝓpinqoꝝib⁹ ei⁹q accusat hãc ꝓpigtatẽ iuramento firmauerit: vel si duo vel tres ex antiqoꝝib⁹ ianuẽsib⁹ qb⁹ hec ꝓpigtas ẽ nota: q bõe fame ⁊ veracis testionij sint: remoto amoꝛe: timoꝛe: ꝑcio: ⁊ oi malo studio ꝓdicta firmauerit: sine moꝛa cõiugia dissoluant. Cõsãguineos vero extraneoꝝ nullus accuset: vel cõsanguitatẽ i synodo cõputet: sz ꝓpinq ad quoꝝ noticiã ptinet. Si aũt ꝓgenies tota ꝺfecerit: ab antiqoꝝib⁹ ⁊ veracioꝝib⁹: qb⁹ ꝓpigtas tota nota sit: eps cãonice regrat: ⁊ si iuẽta fuerit: separent. Ecce qb⁹ accusantib⁹ ⁊ testificãtib⁹ dirimẽda sit cõsãguineoꝝ cõiũctio q̃ cõiugiũ vocat.

¶ Distinctio vtilis. ꝺ

h Jc dicẽdũ ẽ q aliꝺ est fornicatio: aliud stupꝝ: aliꝺ adlteriũ: aliꝺ iceſt⁹: aliud rapt⁹. Fornicatio lz sit gen⁹ois illiciti coit⁹q fit extra vxorẽ: tñ spãlr itelligit i vsu viduarũ vl mẽtricũ vel cõcubiarũ. Stupꝝ ꝓprie ẽ virginũ illicita defloratio. Adlteriũ ẽ q̃si alieni thori violatio. vñ adlteriũ ꝺr q̃si alteri⁹ thori accessio. Jncest⁹ ẽ ꝯsãguineaꝝ vl affiniũ abusus. Vñ icestuo si dicũt qui cõsanguineis vl affinib⁹ suis abutũtur. Rapt⁹ admittit cũ puella violẽter a domo pris educit: vt corrupta in vxoꝛez habeat: siue puelle siue parẽtib⁹ vis illata cõstiterit: hic moꝛte mulctat: sz si ad ecclias cũ rapta cõfugerit: ꝓnile gio ecclie moꝛtis ipunitatez meret. Attendendũ est etiã illꝺ Alexãdri q ait. Qr fr̃ soꝛoꝛue vxoris tue cognati dicunt equocatiõis iure fit: ⁊ necitate vulgaris appellationis potiꝰ q̃z vlla cognatiõis cã. Vxoꝛ. n. fris fr̃issa potius q̃z cognata vocat. Mariti fr̃ leuir ꝺr. Duoꝝ fratruz vxoꝛes ianitrices vocant quasi eãdez ianuaz intrãtes. Viri soꝛoꝛ glos appellat. Soꝛoꝛis aũt vir nõ hz spãle nomen: nec vxoris frater.

Circa q̃dragesimãpximaz distinctionẽ querunt tria. ꝓmo de affinitate z° de publice honestatis iustitia. 3° de illegittimitate.

¶ Primo igit q̃rit de affinitate vtruz impediat matrimoniuz: Et videt q nõ: qr effect⁹ nõ ipedit suã causaz: sed affinitas est effect⁹ mr̃imony. g̃ ꝛc. ¶ Itẽ fz iura ꝯsanguinei succedũt in reb⁹ defuncti: sz vxoꝛ ẽ res viri. g̃ eo defuncto debent in ea succedere ꝯsanguinei. ¶ Itẽ vxor alicui⁹ affinis est fr̃ viri sui: sz eo moꝛtuo ꝺz eã accipe i vxorẽ ꝼm legẽ veterem vt hẽtur Leuit. z5. g̃ affinitas nõ ipedit mr̃imoniũ. ¶ In ꝛiũ arguit: qr Leuit. 18. ꝺr. Turpitudinez vxoꝛis pris tui nõ discoopies: ⁊ turpitudinẽ matris tue nõ reuelabis: sz tales sunt tñ affines: g̃ affinitas ipedit mr̃imoniũ. ¶ Item vir ⁊ vxoꝛ sunt vna caro: g̃ q attinet vni ꝑ ꝯsanguinitatẽ ꝺz q attineat alteri qꝺ fit ꝑ affinitatẽ. g̃ sic attinẽtia ꝯsãguinitatis ipedit mr̃imoniũ: sic ⁊ attinẽtia ꝑ affinitatẽ. Et hec ẽ rõ Hzego. z5. q. 5. c. Pozzo. ¶ Rñ°. hic sunt gnq̃ videnda.

Prio qd sit affinitas ⁊ vñ dicatur. z° quõ ꝯbat. 3° quõ gnã affinitatis distinguant. 4° quõ gradus in ea cõputentur. 5° quõ 4° gradu affinitatis mr̃imo⁹ prohibeat.

Quantũ ad ꝓmuz sunt tres ꝓnes. ¶ Pria vñ dicat ꝓ° ꝓ ⁊ qd sit. Dicit aũt affinitas: qr accedit ad fines. i. termios vel ꝺ dicta. Est aũt affinitas attinẽtia vel ꝑpinqtas psonarũ ex carnali copula ꝓueniẽs oi carẽ parẽtella. Dico aũt coꝛporali licita vel illicita oi carẽs parẽtella ꝑ se licet ꝑ accñs alr eẽ põt: vt statiz dicet. ¶ Scõa ꝓ ẽ: z° ꝓ de rõne affinitatis. Rõ aũt hui⁹ ꝓpinqtatis hinc sumit: qr sup cõicationẽ nãlẽ fundat amicitia nãlis. cõicatio aũt nãlis fit duob⁹ modis ꝼm ꝓhm. 8. Ethicoꝝ. Uno mõ ꝼm carnis ꝓpagationẽ ꝼm quẽ modũ vn⁹ est ab alio vel ambo a tertio. Alio mõ ꝑ ꝯiũctionẽ ordinataz ad carnis ꝓpagationez: q̃ ꝯiunctio est ꝑ carnis copulã vel ꝑ mr̃imo⁹: i quo est mutua obligatio ꝯiugũ ad carnalẽ copulã: ꝓp qõ ibidez dicit ꝓhs: Qr amicitia viri ad vxorẽ ẽ nãlis. Et iõ sic ꝑ ꝓpagationẽ carnis cãtur attinẽtia nãlis amicitie q̃ ẽ ꝯsanguitas: ita q carnalẽ copulã vel ꝯiunctionẽ ad hoc ordinatã vt est mr̃imo⁹: causat vinculũ nãlis amicitie: qꝺ vocat affinitas duz hõ vt pri⁹ dictũ fuit eq̃lr se hz ad ꝯsanguineos vxoꝛis sue sic ad suos: eo mõ quo vxoꝛ ẽ aliquo mõ vnũ coꝛpus cũ viro: sz qr nõ simplr vnũ cũ eo sz q̃si ab extrinseco adiũcta: iõ gcũq̃ attinet viro attinet vxoꝛi in eodẽ gradu. Sz qr ab extrinseco adiũcta: ideo attinet ei alio genere attinẽtie: qr ꝯsanguinei viri sunt affines vxoꝛis. ¶ Tertia ꝓ ẽ: q ꝑ accidẽs ꝑt licite ⁊ illicite pmisceri ꝯsanguitas ꝯsanguitati: affinitas affinitati: ꝯsanguitas affinitati. vñ icestu Loth Moab ⁊ Amon fuerũt filij Loth: ⁊ ipe pr̃: ⁊ sic i ꝑ gradu ꝯsiderato pr̃e: sz ꝯsideratis mr̃ib⁹ fuerũt nepotes ex duab⁹ filiab⁹: ⁊ ipe au⁹. sep. n. pr̃is ẽ au⁹ mr̃n⁹: filiꝰ filie nepos: cui accidit q cogˢuerit eas. Et i icestu Caroli magni cũ soꝛoꝛe ex quo genuit Rolãdũ filiũ ⁊ nepotẽ: ipse pr̃ ⁊ auũculus: qr fr̃ matris: vt ꝺr. Silr affinitas ꝯsanguinitati in incestu Jude cũ Thamar: ⁊ in oi licito mr̃imonio pr̃ ꝑt dici affinis filio: sic gcũq̃ cognoscit matrẽ: ⁊ eꝰ mr̃ est affinis filio: qr gcũq̃ cognoscit a pre ẽ affinis: lz ꝓprie soleamus vocare affines vitricũ q ẽ nõ pr̃: sz marit⁹. ⁊ nouercã q̃ ẽ vxoꝛ non mr̃: tñ si tota causa affinitatis ẽ ꝯiugi carnalr ꝯsanguineo: pr̃ q cogˢcit vxorẽ postq̃ fuit mr̃ fit affinis filys suis sicut filys ei⁹ ex alio marito. Exẽplũ de oĩbus i pre ⁊ filio q duxerũt matrem ⁊ filiã: cũ mater esset in tertio gradu patri cũ dispẽsatione ex qua genuit filiam ⁊ filium. hic enim est permixta

affinitati ꝯtū ad ꝓsonas ꝺbẽtes. Nã illa est nouerca mea inꝯtū vxor ꝑris mei: ⁊ ego ꝓuign⁹ ꝺ suus inꝯtū filius mariti. itẽ ipsa ẽ socrus mea inꝯtuꝫ mr̃ vxoris mee: ⁊ ego gener suus inꝯtū marit⁹ filie. Sil'r ꝑr meus ẽ vitric⁹ vxor mee inꝯtū ẽ marit⁹ mr̃is ei⁹: ⁊ ipsa ꝓuigna eius inꝯtū filia vxoris: itẽ socer eius: qꝫ ꝑr mariti: ⁊ ipsa nurus: qꝫ vxor filij. 2° est ibi ꝑmixta ꝺsanguĩtas ꝺsanguĩtati: qꝫ illi sunt in ꝑimo gradu descẽdẽtiũ ꝑri inꝯtū ab eo ĩmediate geniti: ⁊ sũt in ẽrto gradu trãsuersali iferiori inꝯtū filij ꝺsanguinee in 3° gradu. Semp. n. filius ẽ i vlteriori gradu ꝯ ꝑr illi cui ꝓiũgitur ꝓ ꝑrem: nisi cũ ffre ꝓrio. 3° est ibi ꝺsanguĩtas ꝑmixta affinitati: qꝫ fili⁹ ĩde nat⁹ ẽ ff̃ vxor ꝑmi filij rõe ei⁹: qꝫ ex ea dẽ matre ff̃. l. vterin⁹: ⁊ ẽ leuir ei⁹: qꝫ ff̃ mariti: qꝫ ex eodẽ ꝑre: ⁊ filia: ĩde nata ẽ sororꝫ ꝑme filie vterine ⁊ ꝑmi filij patruel. Itẽ ꝑma filia est glos eius. i. vxor ffris: ⁊ ꝑm⁹ fili⁹ postea natus est frater ⁊ sororius.

Quantũ ad scõm de diuersis gnĩb⁹ affinitatis que in lr̃a tanguñ sunt tres ꝺnes. ¶ Prima quõ multiplicenť. Ubi ẽ sciẽdũ ꝙ ꝓꝓ vnũ qõꝯ tale ⁊ illud magis i equocis. g̃ vxor ffris mei ẽ mihi i ꝑ gradu ⁊ gnẽ ffrissa. si mortuo ffe alius ꝺbat cũ ipsa: adhuc ille ali⁹ magis attinet mihi ꝯ vn⁹ exne⁹: qꝫ fit vna caro cũ mea affine: ⁊ qnecũꝯ vni ⁊ eidẽ sunt eadẽ iter se sunt eadẽ: ⁊ q̃ religiosis adherent religiosa sunt. Primus g̃ maritus post ffez meũ ẽ i secũdo gradu affinitatis: qꝫ est vir ffisse mee: ⁊ si ipsa acciper scõz vel tertiũ virũ oẽs g ĩmediate iũgerenť ei q̃ ẽ in ꝑmo genere esset mihi i scõo affinitatis: ⁊ in ꝑrio gradu sic ipsa. Si aũt scõus vel terti⁹ vir ei⁹ g attinet mihi i scõo genere affinitatis ipa mortua ꝺbat cũ alia: adhuc ad illã plus nãl'r afficiar q̃ fuit vnũ cũ eo g fact⁹ ẽ vnuz cũ ffe meo i eadem vxore ꝯ cũ exnea: sic nãl'r ẽ quodã mõ mihi ꝺiuncta. Sed min⁹ verũ ẽ i tertio genere: ⁊ si illa ducat scõz vl' tertiũ virũ ille erũt mihi i ẽrto. Si vo illi alĩ vxorẽ: illi erũt mihi i gnto: ⁊ sic deinceps. ¶ Scõa ꝓ ẽ de dr̃ia ꝓhibitiõis inter ista gnã. Ubi sciẽdũ ꝙ ẽrtũ ⁊ gntũ gen⁹: ⁊ sic vltra nullã ꝓhibitionẽ hẽãt: ꝫ solũ tertiũ hẽbat ꝓhibitionẽ mioꝛẽ ꝯ z^m: qꝫ solũ i ꝑrio ⁊ scõo gradu. vñ vxor nepotis ffris mei si ꝺbebat cũ alio ⁊ ille cũ alia: cuz illa si ꝺxisseꝫ tenuisset mr̃imoniũ. Scõz vo gen⁹ i tertio ꝫ nõ i ẽrto ⁊c. ꝑmũ vsqꝫ ad 7^m: qꝫ semp eodẽ gradu quo ꝺsanguĩtas. hodie vo remota sũt oĩa gnã affinitatis ꝑter ꝑmũ. exẽ de ꝺsang. ⁊ affi. Nõ ꝺz. nec illnd vltra ẽrtuz gradũ vt postea videbiť: vñ correcta sũt multa i lr̃a cõtẽta. ¶ 3° ꝓ ẽ icidẽs. l. ꝙ iter cognatos ꝺiugũ nulla ẽ affinitas. Nã soci⁹ socy mei nõ est socius me⁹: qꝫ affinitas nõ causat affinitatẽ: vñ nõ segť ꝙ sim affinis affinis⁹ tuis si tuz affinis tibi vl' ꝺsanguineis tuis: vñ scõus vir põt mortua vxore ꝺbere cũ ꝺsanguineis ꝑmi viri qui ẽ affinis vxori: sil'r ꝺsanguinei viri põt ꝺbere cũ ꝺsanguineis vxoris. Sic ẽt nõ sequiť: sum ꝺsanguine⁹ tu⁹. g̃ oĩuz ꝺsanguineoꝝ tuoꝝ: qꝫ potest esse cognatio mea ⁊ tua ex parte matris: illorum autez ex parte patris: ideo ⁊c.

Quantũ ad tertiũ quõ affinitas ꝺbať sũt tres ꝺnes. ¶ Prima ꝙ affinitas ꝺbiť dupl'r. Primo ꝑmr̃imo^m ⁊ si carnalis copla nõ sequat̃ ꝑm q̃sdã. aly vo dicunt ꝙ nõ causať nisi publice honestatis iustitia añ carnalez copulã z° ꝙ carnalẽ copulã quõcũꝯ exercitãt licite vl' illicite ꝑm nãz ⁊ ꝺ nãz: dũ tñ semen viri in vase debito recipiať. 35. q. 3. Nec eã. exẽ de eo g cog. ꝺsan. vxo. sue. Discretionez. ⁊. c. Tue ffinitatis. Pollutio aũt exẽ ordinaria. i. q̃ semẽ viri nõ i debito vase recipiť: nõ causat affinitatẽ nisi fieret maritali affectu. Tunc. n. rõne mr̃imony nõ copl'e causat. 35. q. 3. Exẽ ordinaria. exẽ de eo g cog. ꝺsang. vx. sue. ffinitat⁊. qꝫ talis nõ facit carnis vnitatẽ. Unũ ꝯtũcũꝯ iuadat vl' frãgat vasa pudoris nisi i vase ei⁹ semẽ ĩmittat: nõ ꝺbiť affinitas. Nec obstat exẽ de spon. c. Juuenis: qꝫ illud ẽ rõne certi ꝓꝓ spõsalia: q̃ post septẽniũ ille approbauit: vel qꝫ maritali affectu attẽtauit. Nã attẽtatio q̃ fieret maritali affectu maxime cũ illa cuz q̃ posset mr̃imo^m ꝺbi: causaret affinitatem rõe duby: vñ si cõstaret de copula carnali: nõ eẽt credẽdũ nisi i foro ꝺscie ꝙ ñ fuisset semis receptio: ꝫ i foro ꝺscie credẽť. vñ si i illo foro ꝺstet ñ fuisse semis receptioez nec attẽtatioez factã maritali affectu: nullũ viculũ ꝺctũ ẽ. ꝫ ex his q̃ i ꝺfessiõe nouit ñ posset ipse i foro exteriori ꝓcedere ad ꝓnunciãdũz mr̃i⁹ tenere postq̃ eẽt ꝓbata carnalis copula: ꝫ nõ semis receptio quã nõ oz ꝓbare: qꝫ nõ ẽ bñ ꝓbabile. ¶ Scõa ꝓ ẽ de hoc qõ dicũt doctores ꝙ regriť seminũ cõ mixtio. i. semis viri receptio ad qõ nata ẽ seg seminũ cõmixtio. i. semis ⁊ mẽstrui: qꝫ ñ oz m'ieré semiare ad ꝺcipiẽdũ plẽ: al's btã virgo nõ fuisset simul mr̃ ⁊ vgo: ⁊ ꝑ ꝺns necad affinitatẽ ꝺbẽdã: sil'r eꝫ si sine carnali copula eẽt semis receptio causareť affinitas: sic̃ alig dicũt de añ xꝑo ꝙ nasceť semie trãffuso ꝑ demonẽ icubuz ⁊ succubuz: qꝫ tali actu fit vna caro in ꝑle. ¶ Tertia ꝓ ẽ: quõ distrahať vel dissoluatur. Et gdẽ nõ ꝑ mortẽ ei⁹ cuius actu ꝺcta ẽ: ꝫ ꝑ corruptionez subi vt ꝑr̃itas ⁊ hꝺ relatiões q̃ inascunť ex actib⁹ preteritis. sic̃. n. ẽ ꝑr: nõ qꝫ gnãt ꝫ qꝫ genuit qõ semꝑ durabit: sic ẽ affinis gs qꝫ ꝺsanguine⁹ suus ꝺxit vel coguouit: ⁊ si resurgat ff̃ meus ꝫ nõ sit vir ffisse mee: ipsa nihilominus manet ffrissa: qꝫ fuit vxor ꝫ nõ sit: vñ in ꝑria erũt affinitates q̃ fuerũt: ꝫ nõ nubãt nec nubanť sicut ⁊ ꝺsanguĩtates: ꝫ non nascantur nec moriantur.

Quantũ ad ẽrtũ de cõputatione graduũ sunt tres ꝺnes. ¶ Prima exẽplificãs de gradib⁹ ꝺsanguinitatis ꝑm tres lineas supdictas. Est igiť in arboꝛe consanguĩtatis linea recta ascẽdẽtiuz ⁊ descẽdẽtiuz: trãsuersalis: superior: inferior: ⁊ eq̃lis. Primus gradus in linea recta ascẽdentiũ i quo sunt ꝑr̃ ⁊ mr̃. 2° auus: auia. 3° ꝓauus ꝓauia. 4° abauus: abauia. 5° attauus: attauia. 6° tritauus: tritauia. 7° tritaui: ⁊ tritauie: ꝑr̃ ⁊ mr̃. 8° tritaui vel tritauie: au⁹ vel auia. 9° tritaui vel tritauie: ꝓauus ⁊ ꝓauia. Decimus tritaui vl' tritauie: abau⁹ vl' abauia. vndecim⁹ tritaui ⁊ tritauie: attauus ⁊ attauia. duodecim⁹ tritaui ⁊ tritauie: tritauus ⁊ tritauia. In linea descẽdẽtiũ. Primus filius ⁊ filia. 2° nepos neptis. 3° ꝓnepos ꝓneptis. q̃rtus abnepos abneptis. gntus atnepos atneptis. sextus trinepos trineptis. septimus trinepotis ⁊ trineptis. filius ⁊ filia. octauus trinepotis ⁊ trineptis nepos ⁊ neptis. nonus trinepotis trineptis ꝓnepos ꝓneptis. decimus trinepotis trineptis abnepos abneptis. vndecim⁹ trinepotis trineptis atnepos atneptis. duodecim⁹ trinepotis trieptis trinepos trineptis. In liuea vo trãsuersali iferiori 2° gradu ffris ⁊ sororis filius, ⁊ filia q vulgo nepos ⁊ neptis vocanť. 3° ffris ⁊ sororis nepos neptis. 4° ffris ⁊ sororis ꝓnepos ꝓneptis. 5° ffris ⁊ sororis abnepos abneptis. 6° ffris ⁊ sororis atnepos atneptis. 7° fratris ⁊ sororis trinepos trineptis. 8° ffris ⁊ sororis trinepotis filius. 9° nepos. 10° ꝓnepos. i i° abnepos. iz° atnepos. iz°. trinepos. In linea vo trãsuersali supiori. scõo gradu patruus. i. frater ꝑris. amita sororꝫ ꝑris. matertera sororꝫ mr̃is. auũculus frater mr̃is. 3° gradu patruus magnus. i. frater aui: amita magna. i. sororꝫ aui: auũculus magnus. i. ff̃ mr̃is. matertera magna. i. sororꝫ eius. 4° gradu ꝓpatruus: ꝑamita: ꝓauũculus: ꝑmatertera. i. frater ⁊ sororꝫ ꝓaui ⁊ ꝓauie ꝙs aly vocant patruus auũculus: amita mr̃tere maiorꝫ. 5° gradu abpatru⁹ abauũculus abmr̃tera ff̃. l. ⁊ sororꝫ: abaui ⁊ abauie: ꝙ aliter patru⁹ ⁊ auũculus amita matertera maxima. 6° gradu abpatruus ⁊c. 7° tripatruus ⁊c. 8° tripatrui ꝑr̃ ⁊c. 9° tripatrui au⁹ ⁊c. 10° tripatrui ꝓau⁹. i i° tripatrui abau⁹ ⁊c. iz° tripatrui attauus. iz° tripatrui tritauus. Sed in linea equali ꝑimus gradus frater ⁊ sororꝫ. scõus filij duoꝝ frm. terti⁹ duoꝝ fratrũ nepotes. q̃rtus duoꝝ fratrũ ꝓnepotes. gntus duoꝝ fratrũ aut duarũ sororũ: aut fratris ⁊ sororis abnepotes vel abneptes. sext⁹ duoꝝ fratrũ atnepotes vel

atneptes:vel vnus atrinepos:alius atrineptis.7° duoꝝ fratrũ atrinepotes ⁊ atrineptes.8° duoꝝ fratrũ trinepotis filius.9° eiusdez nepos.io°.pronepos.i i°abnepos.iz°atrinepos.iz° trinepos.Sũt autẽ plures gradus noiales in linea transuersali q̃z in linea recta:quia nomen primi gradus in linea recta est nomen secũdi in linea transuersali.habet linea trãsuersalis equales gradus:sicut ⁊ superior ⁊ iferior: quia illi idem qui sunt inferioruz respectu superioruz sunt
z° ♀ equales adinuicem. ¶Secunda ♀ est de arbore affinitatis fz lineã rectã. primus vitricus ⁊ nouerca:idest ꝯiuges parẽtũ.z° vitricus magn°:⁊ nouerca magna.i.cõiuges aui ⁊ auie.3° ꝑuitricus ꝑnouerca ꝯiuges ꝑaui ⁊ ꝑauie:abuitricus abnouerca:atriuitricus atrinouerca:triuitricus trinouerca trinouerce pr̃ ⁊ mr̃.deinde boꝝ auus:ꝑauus:abau° attauus:tritauus. Descẽdẽdo aũt ꝑuignus ⁊ ꝑuigna fily.s. vxoris q̃ ꝯiungunt̃ vitrico ⁊ nouerce ꝑ suã ꝯsanguinitatẽ nõ illius:qz.n.pr̃ ⁊ mr̃ sũt in ꝑmo gradu ꝯsanguitatis filys ⁊ eꝫ ẽt ꝯiuges parẽtũ sunt in ꝑmo gradu filys ꝯiuguz ⁊ eꝫ. Jtẽ gener ⁊ nurus.s.ꝯiuges filioꝝ sicut ⁊ ipsi fily.z° gradu ꝯiuges nepotũ ex filys ⁊ filiabus:sicut ⁊ ipsi nepotes q̃ pñt dici nurus minor ⁊ gener minor.3° ꝯiuges ꝑnepotuz:ꝑnurus ⁊ ꝑgener.4° ꝯiuges abnepotũ:abneger:⁊ abnurus.5° ꝯiuges:abnepotũ:atnurus:atgener.6° ꝯiuges:trinepotuz: trigener:trinurus.7° ꝯiuges filioꝝ trinepotũ ⁊c. In linea vero trãsuersali supiori z° gradu affinitatis sunt ꝯiuges patrui:auũculi:amite:matertere.3° cõiuges patrui magni ⁊c. 4° ꝑpatrui.5° abpatrui.6° atpatrui. 7° patrui. In linea vo trãsuersali inferiori z° gradu vir ⁊ vxor:fily ⁊ filie fratris. 3° vxor nepotis:⁊ vir neptis.4° vir ⁊ vxor ꝑnepotis ⁊ ꝓnepris:⁊ sic deinceps.In linea vo trãsuersali media ⁊ eq̃li que veri° videt̃ hr̃e plures gradus: fz aliq dicãt q̃ nõ nisi vnũ:ꝑmo gradu affinitatis sororꝫ° frissa.i.vir sororis.vxor frris.Jtẽ leuir.i.frater viri:glos.i.sororꝫ viri.Naz leuitrices idest duoꝝ fratrũ vxores:nõ sunt fibypsis affines: nec vir sororis ⁊ vxor frris:qz affinitas nõ causat affinitatẽ. Oportet.n.q̃ semp psona q̃ ẽ causa affinitatis sit ꝯsanguinea alteri illoꝝ:de quoꝝ affinitate querit̃. Per hoc eni fit aliqs affinis meus:qz ipse est cõsanguineus vxoris vel ꝯcubine mee:vel per hoc q̃ ego sum ꝯsanguineus vxoris sue vl̃ cõcubine.marit° aũt sororis mee nõ est ꝯsanguine° me° : nec sororis nec vxoris mee:que est extranea mihi ⁊ sibi : fz bene ẽ affinis mihi:qz maritus sororis mee:⁊ ego sibi:qz fr̃ vxoris sue.Uxor vero mea est bñ affinis sororis mee tanq̃z frissa: ⁊ illa illi tanq̃z glos.Sed tibi maritus sororis mee nõ ẽ affinis nec tu illi:qz nec vxor tua est cõsanguinea eius:nec ego q̃ fuz maritus eius fuz cõsanguineus tuus.vñ sororius meus põt ducere post mortẽ meã ⁊ sororis in vxorẽ vxorẽ meam.Sz in scõo genere affinitatis attinet:qz facta ẽ vna caro cũ affine eius in ꝑmo genere.s.mecũ q̃ erã fr̃ vxoris ei°:
3° ♀ sed scõz gen° affinitatis ⁊ tertiũ nõ sunt in vsu. ¶Tertia ꝯclo est qz qõ dictũ est in ꝓcedẽti distinctiõe de cõputatiõe a legistis nõ videt̃ sufficiẽs:qz in linea recta sic est q̃ extrema plus distãt in duplo abinicẽ q̃z a medio:fz in linea obliqua nõ oz:fz equalr in linea circulari: ⁊ sic est in ꝓpingtate recte linee. Nã nepos distat ab auo duplo q̃z filius a pr̃e: ⁊ ꝑnepos a ꝑauo ⁊c.sed in linea trãsuersali nõ plus q̃z remotior a medio:qz ibi ẽ ꝑmo linea obliqua:q̃ ꝑmo ascẽdit postea descẽdit:nec est ibi ꝑpe mediũ. Nõ.n.pr̃ generat vnũ mediãte alio:sic nepotẽ mediãte filio:imo nõ est medium inter duos fratres:ꝑ qõ absurdũ videt̃ vt distent nisi vno gradu cũ nõ sint nisi due psone: semp.n.debẽt ee plures psone q̃z gradus.vñ rõnabilior est cõputatio canonistarũ q̃z legistarũ. Est etiã aduertẽdũ q̃ linea trãsuersalis nõ facit diuersas lineas sicut recta:als transuersalis superior ⁊ inferior careret ꝑmo gradu ⁊ haberẽt scõz ⁊ tertiũ ⁊ sic deiceps: quod est incõueniẽs: quia secũdũ bene est sine tertio vt in dualitate sed nunq̃z sine ꝑmo. Unde est vna linea in qua primum gradum tenet pater:secũdũ ascendendo patruus qui est frater patris:⁊ secunduz descẽdendo filius fratris ⁊c. quod tamen non videt̃ : quia patruus nõ attinet mihi ꝑ fratrẽ meũ sed ꝑ prem. Põt.n. vnigenit° habere patruũ ⁊ materterã : sicut christus duas marias : vnde transuersalem superiorem oportet esse sine primo gradu sui generis:⁊ similiter transuersalẽ inferiorẽ:quia frater est equalis fratri.

Quantuz ad quintũ de prohibitione sũt tres ꝓnes. ¶Prima q̃ mrimoñ ꝓhibet̃ in affinitate:eodẽmõ sicut in ꝯsanguinitate.i.vsq̃z ad quartũ gradũ in linea trãsuersali:sed ꝑpetuo in linea recta ascẽdentiũ ⁊ descẽdẽtiũ. Uñ iudeus de sarra qui nũc ẽ nõ posset ꝯbere cuz Lethura suscitata:nec sarracenus q̃ de Agar cũ Sarra nec trinepotis trinepos cũ vxore tritaui que est trinouerca trinouerce:imo etiã in successionib° si tritaui attau° viueret vsq̃quo videret trinepotẽ q̃ ẽ ei in vndecimo gradu ⁊ cõstaret:deberet p̃ferri in ei° successione vxori ⁊ phisco: sec vltra trigesimũ gradũ iura nõ deferunt successionẽ:qz raro accidit: ⁊ leges adaptant̃ ad ea que frequẽter fiunt.
¶Scõa ♀ est de dispẽsatiõe pape ꝓhibita circa hoc. Ubi notãdũ q̃ in ꝑgradu affinitatis sicut ꝯsanguinitatis dispẽsare nõ potest:cũ sit ꝯiunctiuus nãle ⁊ diuinũ : qz vxoribꝰ patris exhibem° reuerentiã sicut ⁊ nostris parẽtib°. Jtẽ in linea trãsuersali ꝑmo gradu cõsanguinitatis ⁊ affinitatis ꝓhibetur mrimoniũ iure diuino:vñ nec papa dispẽsare põt:quia etiã quodãmõ est ꝯtra nãz. Uñ in his nihil sceui criminis fedus nãle suspicare pmittit.C.de epi.⁊ cle.l. Eũ qui pbabilez.Uñ etiã añ legẽ Mosaycã multiplicato genere humano ante diluuiũ vel post credũtur abstinuisse a sororibus ⁊ ab vxoribus fratrũ nisi ad suscitãdũ semẽ fratri premortuo sicut ⁊ tẽpore legis: sicut pz in Thamar ⁊ filys iude. Nec obstat de vxoribꝰ Abrae ⁊ Jsaac quas vocauerũt sorores:qz.s.fuerũt cõsanguinee vel cognate:sicut ⁊ Loth q̃ fuit filius frris Abrae dictus est fr̃:nec ẽt posset dispẽsare papa in vxorẽ frris mortui sine liberis:qz fz olim liceret:tñ dispẽsatiue licebat:que dispẽsatio fiebat iure diuino nõ ab homine. Naz iure diuino cõmuniter abstinebat̃ ab vxore fratris sicut a sorore:sed in casu illo permittebatur. Unde sicut papa non potest dispensare in pluralitate vxoruz q̃z uis esset olim licita:quia licita erat ex dei dispensatione ꝓhibita iure cõmuni:sic nec in ꝓposito. Item nec in secũdo transuersalis superioris:vt cuz amita ⁊ matertera:quia lege diuina prohibituz. ¶Tertia cõclusio est de dispensatione pape cõcessa. Potest eniz dispensare in secũdo gradu linee inferioris vt cuz filia fratris:quia nõ erat prohibituz in scriptura:itẽ in scõo gradu:vt duoꝝ fratrũ fily ꝯrahãt: aut tertio:vt q̃ duorũ fratruz nepotes:aut q̃rto vt q̃ duoruz fratruz ꝑnepotes ⁊c.que sunt de iure positiuo. ¶Cõtra de Thamar que erat sororꝫ Amon i ꝑmo gradu ⁊ dixit ei pete me a patre meo ⁊c. ¶Solo errabat:vel dicitur q̃ non erat sororꝫ vera sed sororꝫ fratris ex alio latere : non q̃ rex posset dispensare:q̃uis tunc ipse Dauid disponeret sacerdotiũ sicut Moyses ⁊ Salomon deposuit Abiatar: eꝫ Joiada disposuit regnũ. ¶Ad argumẽta. ad ꝑmũ dicẽdũ q̃ affinitas est effectus matrimony ꝑcedentis ex quo causatur:⁊ illud non impedit : sed sequens matrimoniuz cum affinibus contrahenduz : quia fieret amicitie dilatande ꝑ iudiciuz. ¶Ad secundũ dicenduz q̃ consanguinei succedunt in bonis viri sui que sunt eius possessio. vxor autem non est possessio viri sed magis est vna caro cũ ipso:⁊ ideo non est simile hinc ⁊ inde. ¶Ad tertium dicendum q̃ lex ꝓhibuit ne fr̃ acciperet vxorẽ frris. Leui.is.concessit tñ hoc dispensatiue in casu in quo frater moriebat̃ sine liberis vt viu° suscitaret semẽ fri defũcto ne nomẽ ei° in ꝑgenie sua

absq; liberis remaneret. Qō II.

Secundo queritᵉ de publice honestatis iustitia: vtrū. s. ex spōsalibus ꝑbaᵗ aliqō vīculū attinētie qō possit mr̄imoniū dirimere vel ipedire. Et arguit᷑ q; nō: qz ex cā dissolubili non ꝑt causari vinculū ꝓpetuū: qz effectᵘ nō ē potior sua cā: sz sponsalia sūt dissolubilia multis modis: vt patuit ꝑus. g̃ ex eis nō ꝑt cāri aliqō vinculū attinētie quod possit ꝓpetuo mr̄imᵐ ipedire. ¶ Ꝓ. sponsalia ꝑbunᵗ qñq; iter parētes ꝓ pueris ante septēniū: sed ꝓ talia nō ꝑbit aliqō vinculū attinētie: vt habet᷑ ex de spon. ipu. c. Lras. z. c. Decessit. g̃ ex alys silr̄ nō ꝑbit aliqō vinculū. ¶ In ꝺrius est q; Alexander papa ꝓhibuit q̃dā mulierē ꝺiungi ꝓ matrimoniū cuidā viro: qz fratri suo erat dispōsata: vt habet᷑ ex de spon. c. Ad audiētiā: sz nō eēt hoc nisi ꝓ spōsalia cāretur aliqō vinculū attinētie. g̃ ꝛc. ¶ Rñ°. hic sunt tra videda. Primo qd circa hoc iura determinēt. 2° de rōnibᵘ iuriū. 3° de gbusdā consequentibus.

Quantū ad ꝓmū sūt tres ꝯclones. ¶ Prima de spōsalibᵘ q; si sint legittime ꝺcta: ex eis causaᵗ qōdā vinculū attinētie silr̄ affinitati: qō dr̄ publice honestatis iustitia que ipedit mr̄imoᵐ: sic affinitas z ꝺsanguinitas ſm eosdez gradus: z sic diffinit᷑. Publice honestatis iustitia est ꝓpingtas ex sponsalibᵘ ꝓueniēs: robur trahēs ab instōne eccl̄ie ꝓ eius honestatē. Ex quo ꝑz rō nois z causa q̃. s. talᵉ ꝓpingtas ē itrodncta ab eccl̄ia ꝓ bōestatē. Rō ät bōestatis ē: qz spōsalia legittīe ꝺcta q̃tū ex ipis ē ordinant᷑ sufficiēter ad mr̄imᵐ: z ñ sic ꝓ mr̄imᵐ ꝺbit affinitas sic per sponsalia ꝺbit qōdā attinētie vinculū qō affinitati simile est: deficiens tñ ab ättinētia affinitatis: sicut sponsalia deficiunt a mr̄imoᵐ: z hoc est publice honestatis iustitia. ¶ 2ª ꝯclo q; sponsalia q̃ ꝓᵖ defectū ꝺsensus sunt nulla: vt infantiz: furiosoꝝ: mēte captoꝝ: nō ꝺco ꝓdigoꝝ: qz in bis q̃ pti nent ad ꝓsonas ꝓdigi reputant᷑ mētis cōpotes: nō causant publice honestatis iustitiā. ex de spon. c. i. li. 6. ¶ 3ª ꝑ est q; q̃ sunt nulla alr̄ q̃ ꝓᵖ defectuz ꝺsensus: puta ꝓpter ipedimētū ꝺsanguinitatis: affinitatis vel voti aut hō. tūc causāt ac si essēt valida: vt dr̄ in dicta decretali. Sz nunqd ꝓ mr̄imoniū nullū ita ipedit᷑ sequēs mr̄imᵐ sicut ꝓ spōsalia: videt᷑ q; non: qz nunq; videt᷑ mr̄imᵐ causare affinitatē: nisi ipm sit validū z efficax: vel sequat᷑ copula carnalis: vñ cōstat q; nō est ibi affinitas sz nec publice honestatis iustitia que ex sponsalibᵘ nō mr̄imonio causaᵗ. Sz ꝺcit Ray. q; ꝓ sponsalia ꝓ vba de ꝓnti vel de futuro: sīue de iure sīue de facto causaᵗ publice honestatis iustitia: z ꝓ ꝛñs ꝓ mr̄imᵐ nullū: nisi ex defectu ꝺsensus causaᵗ puᶜᶜ bōestatis iustitia.

Quantū ad scām de rōne diuersitatis sunt tres opiniones. ¶ Prima qz ꝺcūt quidam q; hoc est ꝓ tāto: qz illud qō est ꝑncipalissimū i ꝺbēdis spōsalibᵘ: vel mr̄imonio est ꝺsensus: z iō deficiente ꝺsensu sponsalia nullius sunt efficacie nec in obligādo ad ꝺbēdū: nec in ipe diēdo sequētē ꝺctū: exīte aūt ꝺsensu z ꝛcurrēte quocunq; alio ipedimēto spōsalia nulliᵘ sūt efficacie i obligādo ad ꝺbendū ꝓᵖ ipedimētū ꝺcurrens: sunt tñ efficacia ad ipediēdum sequētia spōsalia z mr̄imᵐ inq̃tuz causant publice honestatis iustitiā ꝓᵖ cōcurrentē ꝺsensuz. ¶ 2ª opīo z rō est: qz nunq; ꝓ sponsalia ꝺbit publice honestatis iustitia nisi sint vera vel ꝑsumpta. Judiciū. n. eccl̄ie ꝺz eē ſm vitatē vel ſm ꝑsumptionē ꝓbabilē. Banc. n. eccl̄esia frequēter sequit᷑: vt habetur extra Qui filij sint legi. Luz iter. Judicant᷑. n. filij legittimi nati de mr̄imonio ꝺcto in facie eccl̄ie z sic legittime ſm reputationē: q̃q; non fuerint legittimi ſm veritatē ꝓᵖ ipedimētū a ꝺbētibus vel altero eoꝝ ignoratū. Lōstat aūt q; sponsalia ꝺcta nulla sunt ſm vitatē: z ꝑz q̃cunq; ꝑsumptionez qñ ꝺbētes sunt tales q; ꝺstat q; ꝺsentire non ꝓñt: qñ aūt, sunt tales ꝑsone que ꝓñt ꝺsentire: lz inter eas sit ipedimētuz ꝺsanguinitatis vel affinitatis vel qō cunq; aliud: si illud ignoraᵗ tpe ꝺctus ab vtroq; vl̄ ab altero talia sponsalia: lz nulla sint ſm veritatē: sūt tñ talia ſm ꝑsumptionē: z ideo ꝑstāt ipedimētū sequētibᵘ spōsalibᵘ vel mr̄imonio. Si aūt ꝺstaret ꝺbētibᵘ z illis coz̄ quibus fit ꝺctus de ipedimēto ꝓᵖ qō sponsalia nulla sunt: vt si religiosus in habitu religionis daret alicui fidē de ꝺbēdo cū ipsa vel ꝺsanguineus ꝺsanguineo in gradu i quo ꝺstat ipsi z oī bus assistētibus de ipedimēto: videt᷑ q; ꝑ talia sponsalia q̃ ſm vitatē nō sunt aliqd: nec ſm ecclie ꝑsumptionē ꝑstetur aliqō ipedimētū sequētibus spousalibus vel mr̄imonio: z si ꝑstaret᷑ non apparet rō q̃re esset nisi sola volūtas statuētis. ¶ Tertia opīo ꝓbabiliter est q; vbi est nullitas patēs ut si monachus i habitu ꝺbat nihilominus tñ nascaᵗ publice honestatis iustitia: qz indistincte loquit᷑ decretalis z etiam exꝑplificat. de relig. sed ipsi exponerēt qñ nescit᷑. Propter qō posset dici q; qñcūq; sponsalia sunt nulla: solū aūt nulla rōne iuris positiui q; tūc causant publice honestatis iustitiam: sz qñ ēt de iure nāli sunt nulla: tūc nullū bñt effectū: qz sicut vbi nulla est ꝓfessio de iure positiuo eq̃pollet tñ voto simplici: qz iure nāli obligatio nālis ozit᷑ q̃uis ipedire non ꝑt: sicut i ꝺctibus rerū que nulla sunt iure ciuili: ozitur tñ obligatio nālis qñz habēs aliq̃s iuris effectus: vbi vero non eēt nec nālis nec ciuilis: ibi nulluz parit effectū: sic ī ꝓposito qñ sunt nulla ex defectu ꝺsensus: tūc non sunt sponsalia aliquo iure: z ideo nullū habēt effectū: z eadē rōne si essent nulla alio ipedimēto nāli. Sz qñ iure nāli sunt vera spōsalia sz solū iure positiuo nulla: tūc bñt effectū istū: lz ñ bēant aliū. Et si hec distictio ē va tē qō dr̄ ō spō. c. i. li. 6. De nullitate ꝺsanguinitatis z affinitatis: itelligēdū ē i gradu ꝓhibito le. humana nō diuia: z silr̄ qō subdit᷑: q̃uis alia rōne itelligēdū ē positiua. ¶ Sz ꝺ istā distictionē ē q; ibidez dr̄ de nullitate ꝓᵖ frigiditatē q̃ vr̄ eē de iure nāli: qz nālr̄ generare: nec actū exercere ꝑt nālr̄ ꝺbē ꝓhibeᵗ sic puer: vñ qz decretalᵉ illa idistincte logᵗ ideo vr̄ idistincte intelligēda.

Quantuz ad 3ᵐ de ꝺñtibᵘ sunt tres ꝺnes. ¶ Prima q; papa dispēsare ꝑt i oi gradu publice honestatis iustitie q̃ sumunᵗ ꝛz gradū ꝺsanguinitatis: ñ aūt aliquis iferioꝝ q; nō ē supⁱ ius. Qz aūt papa possit: ꝑz: qz nō ē ꝓhibitū lege nāli sz nec diuia. Uñ Adonias petiuit i vxorez abisaac sunamitē vginē a pre relictā: qō nō feciſſet si fuisſz affinis: qz in lege ꝓhibitū erat ꝺbere cū nouerca: sed honestas nōduz erat itroducta: qz robur trahēs ex istōne ecclesie: vñ posset dispēsari q; gs ꝺberet cū spōsa vel vxore non cognita prīs z frīs. ¶ Scōa ꝺ ē q; qñ dr̄ q; spōsalia nulla ꝓᵖ defectū ꝺsensus nō causant honestatē: itelligēdū ē ꝓᵖ defectū ꝺsensus apparētis: vt i pueris z furiosis z ꝺditionaliter ꝺsentiētibᵘ. Secus de nullis ꝓᵖ defectū ꝺsensus latētis: qz itēdebat decipe z coꝛpalē copulā extoꝛq̃re nō ꝺbare qz tātū scādalū eēt ō isto g aliā duxit i vxorē q; hēret eiᵘ cognatā: vel ipsa eiᵘ cognatū sic si ve ꝺxisset: eccl̄ia aūt istituēdo ꝟ ipedimētū voluit euitare scādalū. Et ē arᵐ q; ꝺbēs cū ꝑa z itēdēs decipe nō ꝺbere fiat bigamᵘ. Nec obstat ex de biga. c. Debitū. ꝓᵖ affectū aī cuz ope subsecuto: qz eccl̄a videt ea q̃ patēt: a q̃ ē bigamia istituta iquātū ipedit ozdies. Nec obstat q; sacerdos ꝓhibebaᵗ ducere viduā z repudiatā: qz cū eēt cerīoniale nō ligat nisi q̃tū ē ab eccl̄ia istitutū. Nec obstat q; ē renouatū a Paulo dicēte. Uniᵘ vxoris viruz: qz plus ꝑt papa q̃ ipe. vñ i bigamia totalr̄ dispēsare ꝑt. Nec ꝑt dici q; lege Mosayca fuerit itroductū q; bigamia ipediret ordinē sacꝝ g nōdū erat istitut᷑. Qz ät spōsalia volētis decipe causēt honestatē appet: qz eccl̄ia ꝺdēnabit ad mr̄imᵐ ꝺbedū: z ēt ꝓfessoꝛ talē deceptoꝛē. Lū aūt eccl̄ia istituerit ꝟ ipedimētuz: vr̄ q; oia sponsalia que eccl̄ia iudicat va causent verā publice honestatis iustitiā. ¶ Tertia ꝺ ē

qui debeāt admitti ad accusandū ⁊ testificādū qñ agit ad diuortiū ⁊ mr̄imoniuz ſeparādū ⁊ dirimēdū pp ꝓsanguīta tez ⁊ affinitatē: ⁊ publice honestatis iustitiā vel al'r. Ubi ē sciēduz q̄ in oi casu ad accusationē ⁊ testificationez: illi vident magis idonei q melius sciūt veritatē: ſz veritatē ipe dimēti ꝓsanguinitatis ⁊ affinitatis melius sciūt consanguinei q̄ ex̄nei: q⁊ vnusq̄sq̄ suā genealogiā taz ex testib⁹ et ex cartis q̄ ex recitatiōe maioꝝ scire laborat: g̃ tales ī testes sunt maxime admittendi. Et hec rō tangit. extra Qui ma. accu. pos. c. Uidet nobis. Uerūtn̄ in defectu ꝓsanguineoꝝ ex̄nei admittunt cū iuramēto tn̄ q̄ pro tpe denūciationis que fiebat in eccl'ia pītes nō erāt: aut legittima causa ipediti denūtiationē nescierūt: aut postea didicerunt: sicut habet exp̄sse ī illo cap'o Lū tua. Si aūt accusaret mr̄imo^m p altero ipedimēto: tūc ex̄nei admittēdi essent. Qn̄ aūt accusaret mr̄imo^m ex eo q̄ dicit nō fuisse ꝓtractū: tūc parētes ⁊ ꝓsanguinei sunt repellēdi tanq̄ suspecti: nisi ex parte illius qui est iferioꝝ dignitate ⁊ diuitys: de q⁹ ꝓbabiliter extimari pōt q̄ libēter mr̄imoniū vellēt stare. ¶ Ad p̄mum arg^m dōm q̄ spōsalia causant vinculū qō ipedit mr̄tmo^m ⁊ dirimit: nō rōne sui ſz rōne ei⁹ ad qō ordinat. s. rōne matrimony: sicut affinitas que causat ex mr̄imonio ipedit mr̄imoniū sequēs ⁊ dirimit. Uel pōt dici q̄ istud ipedimētuz causat ex spōsalib⁹: nō ex se sed ex adiūcto ppetuo statuto ecclie. ¶ Ad alia argumēta p̄z rn̄sio ex p̄dictis. Si āt q̄rat quō publice honestatis iustitia ex eccl'ie instōne vel al's cō sanguīitas vel affinitas in gradu a sola eccl'ia ꝓhibito possit ipedire mr̄imo^m qō est de iure diuino ⁊ nāli. Dōm q̄ ꝛz matrimo^m sit de lege nāe q⁊ tn̄ eius mā est hō ex q̄ ē pars cōitatis ad actus corporales in q⁹ subycit hoi rectori cōitatis: ide est q̄ hō pōt facare p̄sonā inhabilē. nō sic autē in alys quoꝝ mā nō est homo vt sic: sed vl' vt homo absolute vel vt pars cōitatis respectu diuinoꝝ. vt in ordine: vnde ī illis non potest papa facere inhabilez. Qō III.

TErtio querit de illegitimitate vtrū. s. aliqua p̄les sit illegittima. Et videt q̄ nō: q⁊ humanū iudiciū dz ꝓforma ri diuino: ſz deus iudicat oēm prolez legitti maz ad successionē eternā: dūmodo non se ctetur vitia parētū. g̃ ⁊ hoies debēt eā legitimā reputare ad successionē tpalē. ¶ Itē filio⁹ non dz puniri pro peccato p̄ris. Eze. 18. Sz illegitimus ꝓcubit⁹ est peccatū parētuz. g̃ pp illū nō dz p̄les illegittia reputari. ¶ Itē quātū distat illegittim⁹ a legittimo: tantū est e⁊: ſz legittim⁹ non p̄t illegittimari. g̃ nec illegittim⁹ legittimari: sed nati de illegittimo ꝓcubitu aliq̄ legittimantur. g̃ nō sunt illegittimi. ¶ In ꝛiuz arguit: q⁊ q̄lis ē cā talem p̄ducit effectuz: ſz ꝓcubit⁹ est cā p̄lis. g̃ ex illegittimo ꝓcubitu est illegittia p̄les. ¶ Rn̄. hic sūt tria videda. p̄ qui filij sunt legittimi ⁊ qui non. 2° de legittimatiōe iuris scripti. 3° de legittimatione per hominez.

p° ? Quantū ad p̄mū sunt tres ꝓnes. ¶ Prima de diuisione quadrimēbri inristarū dicentiū q⁹ q̄tuor sunt gnā filioꝝ. quidā. n. sūt legittimi ⁊ nō naturales: vt adoptiui ⁊ arrogati: de q⁹ postea dicet. Alij sunt legittimi ⁊ nāles: vt illi qui nascunt de legittimis mr̄imonys q̄ sunt legittima fm rē vel fm eccl'ie approbationē ⁊ ꝛbētiū reputationē: vel vtriusq̄: vel saltē alteri⁹. Aliogn si vter q⁊ sciat ipedimētuz. vel si ignorātes ipedimētuz clādestine ꝓbant p̄les illegittima nascit nullā habēs excusationē ex parentū ignorātia. Probant hec q̄ ad p̄mū arg^m Qui filij sint legittimi. c. Lū iter Jo. ⁊. c. Ex tenore. ⁊ gbusdaz alys caplis. Quātuz ad scōz arg^m pbat in eo. titulo. c. Lausam. de spon. clande. Lū inhibitio. Alij sunt nāles ſz nō legittimi: vt q̄ nascunt ex cōcubinis idubitato affectu retētis: nō q̄ ex meretricib⁹ publicis ⁊ scortis: ⁊ hi succedūt parētib⁹ ab itestato vna cū mr̄ibus in duab⁹ onzys: hoc est in sexta parte. Alij vero nec sunt nāles: nec sunt legittimi: vt illi qui nascunt ex adulterio vel īcestu q̄ dicuntur spury. Rō aūt q̄re tales dicunt illegittimi est: q⁊ legittimuz a lege dicit. Lex autez excusans totalr' ꝓcubitū est sola lex mr̄imony quā nō nat dictat: scriptura diuina ꝓfirmat: ⁊ lex humana approbat: ⁊ illi qui nascunt p̄ter legē mr̄imony oēs dicunt illegittimi. Et p̄ter hoc illi qui nascunt de adulterio vel incestu inaturales dicunt: q⁊ rō nālis talez ꝓcubitū dānat. ¶ Scōa ꝓ ē de natis ex legittimo mr̄imonio quo ad vinculuz: soluto q̄ ad thoꝝ p sacrū ordinē vel religionis īgressuz. dicūt autez qdā istos eē q̄ ad spūalia legittimos: quo ad ciuilia: illegittimos: aly dicūt q⁹ p eādez rōnez illegittimi sunt g nascunt ex mr̄imonio legittimo q̄ ad vinculū: soluto tn̄ quo ad thoruz ⁊ cohābitationē p solēne votū: vt qn̄ vir ⁊ vxor pari voto īgrediūt religionē ⁊ pfitent: si tales postea generēt filiū: illegittim⁹ est: q⁊ lex mr̄imony rōne cui⁹ p̄les dr̄ legittima: est illa quā ponit apls. i. ad Lorin. 7. s. q⁹ vir nō hz ptātē corpozis sui sed mulier ⁊ e⁊. sed hec lex soluit ab vtroq̄ p votuz solēne ab vtroq̄ emissuz. g̃ p̄les q̄ postea nascit est illegittima: q⁊ p̄ter legē mr̄imony nata. pōt tn̄ dici eos eē simpliciter legittos quo ad oīa simplr': q⁊ cū indistincte legitti mi cēseant g nascunt ex mr̄imonio legittimo: ēt si illegitti me nascāt: puta cū peccato veniali ꝓpter volūtatē: aut cū mortali pp effrenatā libidinē. vel cōtra votū simplex: ita ⁊ in ꝓposito cuz remaneāt veri ꝓiuges legittimi filij sunt: ꝛz cuz pctō ide nascant parētū. Un̄ Benebaldus laudunēsis ep̄s neptē sci Remigy vxorez habuit g se cā religionis mutuo absoluerūt: post q̄ tn̄ votuz solēne ex ea filiuz occulte genuit g ob hoc vocat⁹ ē latro: ⁊ tn̄ ei ī ep̄atū successit nec īuenit q⁹ papa dispēsauerit. ¶ Tertia ꝓcl'o est de ꝓbatiōe legittimitatis: q⁊ filij⁹ est quē nuptie demōstrāt. Un̄ cū constāte matrimonio nat⁹ sit ꝓiugib⁹ simul habitātib⁹ etiā si mater ꝓtrariū iuret pro legittimo habēdus est: nec ipse tenetur credere matri viuenti vel moriēti oppositū ei dicenti: q⁊ vbicūq̄ testis duo ꝛia deponit plus stat dicto p̄mo q̄ scōo: q⁊ p̄iurus est deuiādo a p̄mo: vn̄ quē semel būit p filio nō plus pōt hre pro nō filio: Sz si natus eet ꝓstāte matrimonio patre p̄us absente p duodecim mēses spuri⁹ iudicatur. Nā de illa que parit vndecimo mēse post mortez viri: adhuc iura p̄sumunt q⁹ sit legittim⁹: ⁊ pari rōne de nato post absentiā viri viuentis.

p° ? Quantuz ad secūdū de legittimatiōe iuris sūt tres ꝓcl'ones. ¶ Prima de legittimatione iuris ciuilis in sex casib⁹. Prim⁹ modus ex iura ciuilia ē qñ pater filiū nālē ex ꝓcubina susceptū tradit curie ciuitatis sue vel ciuitatis metropolitane: ⁊ fit officialis in ea: qō fit ppter honorē curie. Scōus est qñ pater filiā nālez iūgit officiali curie sue ciuitatis vel metropolis. Terti⁹ est qñ filius nālis offert seipsuz curie deficiēte p̄le legittima. Nā al's nō liceret se offerre c̄uis patri liceret offerre ipsuz. 4° est si deficiēte p̄le legittima pater cuz ꝓcubina offerat pro eo legittimando p̄ces p̄ncipi: ⁊ p̄nceps eas admittat. 5° est qñ pater in suo testamēto soleniter facto eū vocat nālē legittimuz. 6° est si pater in instr̄o publico vel pp̄ria manu ꝓfecto habēte subscriptionē triū testiū fidedignoꝝ dixerit eū filiuz legittimuz: ⁊ in hoc casu si pater hoc testimonium phibuit vni ex filys nālib⁹: sufficit alys ad legittimationē. Et de his habentur exp̄sse iura ciuilia in varys locis. Sed istud nō ꝛz hodie ppter duo. p̄mo q⁊ nō sunt leges canonizate. In reb⁹ eni nō eccl'iasticis nec spūalib⁹ ligant leges ipatoꝝ nisi sint p papā reprobate: al's nō: q⁊ leges nō dedignantur sacros canones imitari. Sed in ecclesiasticis et spūalib⁹ nō habēt efficaciā nisi sint p canones approbate: q̄uis alias sint rōnabiles ⁊ honeste: sicut de reb⁹ eccl'ie nō alienādis. ⁊ de hereticis. Nulle leges valēt nisi q̄tū sunt p

canones approbate: et si nō essent spāliter reprobate. Unde cū cā mrimonialis ⁊ legittimationis sit ecclīastica nec ī cidēter et ptineat ad iudiciuz seculare. ḡ gcḡd de legittiatione leges cauēt: nō valet nisi inq̄tū est p papaz approbatuz. Nō sunt aūt alicubi illi sex modi p canōes approbati. ¶ P. illi modi recesserūt ab aula: qz nec in curys īpatorū: nec ciuitatū: nec p̄ncipū tenēt: imo visuz est q̄ in spurys de domo regis ita volebat rex bñe succession̄e sicut in alys. ḡ pp dedicationē curie īperatoris nō reputat eos legittimatos. ¶ Scōa ꝯclo est de legittimatione ꝑpria iuris q̄ est p igressuz religiōis ḡ eos legittimat q̄tū ad oēs ordies ⁊ nullaz dignitatē ꝑpie dictā: vt q̄ sit platus p electionē. de filys p̄sbyterox. c. i. Nā curā aīaruz iure ordinario siue p electionē: siue p cōmissionē bñe nō p̄t. Et qō aliqui dicūt q̄ cū spurio religioso eps p̄t dispēsare ad curā ⁊ abbatiā: nō legi. Sil̄r q̄ possit ex hoc succedere vel ordo p eo ḡ succederet si ipse eē legittim⁹. C. de sac. san. ec. Deo nobis. nō lego nec credo: qz hoc est stricti iuris: vñ si est legittimat⁹ quo ad ordines: nō ꝑpter ℔ quo ad succession̄e: itelligit aūt īgressus cū effectu. s. p ꝓfession̄e tacitā vel exꝓssaz. ¶ Tertia ꝯclo est de legittimatione cōi iuri canonico ⁊ ciuili. Unā ē tertius modus vtriusq̄ iuris qñ ꝯcubina ex qua p̄us habiti sūt fily ducit̄ in matrim̄. Per sequēs. n. mrimom̄ fily p̄us suscepti ex illa fiūt legittimi quo ad oīa: si tpe cōceptionis poterat eē vxor legittia: cuius alis meretrix cōis: siue mediate siue imediate ducta fuerit: alr nunq̄. Ubi vtit̄ questio dñical Bartholomei: supposito q̄ p̄mogenit⁹ legittim⁹ debeat habere regnū: qs debeat bñe an p̄mogenit⁹ nālis ex ꝯcubina añ mortē ducta in ꝯiugē. an 2° genit⁹ semp legittim⁹. Et q̄nis multa dicta sint pro ⁊ ꝯtra: tñ istud videt̄ verius q̄ si ius p̄mogfniture sit tale q̄ cedat ante mortē p̄ris: vt qz premoriens trāsmittat ius succedēdi in regno patri ad nepotes exclusō fo genito: tūc nō sufficit ꝯcurrere ante mortē p̄mogenitur̄ ⁊ legittimitatē nisi istō ius nascēdo acquirat̄. vñ cū fo genit⁹ nascēdo ℔ ius acqsierit: qz ante se aliū legittimū nō habuit: legittimatio sequēs legittimū ius q̄situ non tollit̄. Si autez ius p̄mogeniture est talis nāe q̄ ante mortez patris nō cedit: quia tēpore mortis verū est dicere istū p̄mogenitū ⁊ legittimū: videtur q̄ debeat preferri.

Quantuz ad tertiū de legittimatione hoīs sūt tres ꝑtes. ¶ Prima de legittimatiōe epi. Et quidē q̄tū ad eē̄m certū est q̄ p̄t legittimare q̄tū ad minores ordines ⁊ simplicia bñficia. i. que nō sunt cure aīarū nec dignitates. de fil. p̄sby. c. i. Hoc aūt itelligēdū est de subditis: qz nō subditū nemo p̄t soluere vel absoluere: sic̄ nec ligare: vñ cū legittimare sit a pena iuris absoluere: nullus p̄t nō subditū legittimare: ꝑpter qō nō subdito spurio epi scopus nō p̄t dare bñficiū nec minox ordinū executionē nisi p̄us a suo ep̄o fuerit legittimat⁹: qō si factuz fuerit: tūc p̄t a quocūq̄ bñficiari seu ordinari cū lr̄is dimissoryis sic̄ ⁊ legittimus. Unā si eps sciēter subdito suo illegittimo ꝯferat ordines vel bñficiuz: eo ipso dispensare vr̄. Nullus aūt plat⁹ Papa īferior p̄t legittīare ad succession̄e bēditatis qz nō ē ei p̄missuz. Ad sequētia aūt vr̄ legittimat⁹ ex q̄ ē ad añtia: vñ qz canonici maxīe cathedraliū eccl̄iarū ī iudices īpetrant̄ vr̄ q̄ ⁊ si alis illegittimi esse nō possent: qz de hoc sunt opinines: tñ eo ipso q̄ canonici sunt: in iudices sicut et ceteri īpetrari posſūt: qz nō dz cui qō mai⁹ est licz: qō min⁹ est nō licere. ¶ Scōa ꝯclo est de legittimatiōe pape: qz papa certuz est q̄ ad oēz ordinē bñficiuz ⁊ dignitatē ecclesiasticā legittimare p̄t: qz ad hoc legittimare nō est aliud q̄tū impedimēta iuris canonici āmouere sibi ⁊ a penis canonuz quibus ligat⁹ ē ipsuz absoluere: sz papa p̄t ab oī pena canōis absoluere: ⁊ oē positiuū impedimentū āmouere. ḡ ⁊c. Papa ergo legittimat: ⁊ ad actus seculares: ⁊ ad actus spūales: ⁊ ad successionē hereditariaz in terra sibi subdita. ¶ Sz vtrū hec legittimatio valeat quo ad successionez in terris pape nō subditis: dubiū est. Quidā. n. dicūt q̄ ex quo aliqs legittimat̄ a papa in spūalib⁹: videt̄ legittimat⁹ p ꝯsequentiaz quādā ⁊ in tpalib⁹ ne sit absurdū ⁊ q̄si mōstruosuz: vt legittimat⁹ ad spūalia: illegittimat⁹ ad tpalia cēseat̄: multa enī p ꝯsequentiā obtinent̄. Et hāc opi. tz Hoffredus in sūma sua: ⁊ cōcordat cū illa decretali. Per venetabilē. Alij dicūt q̄ in terris nō subditis tpali iurisditioni pape legittimatio facta p eū nō valet quo ad successionē q̄. eēt p̄iudicialis legittimatio heredi: tz valeat quo ad act⁹ spūales ⁊ dignitates seculares. ⁊ hoc de facto tenuit in regno Frācie: qz p̄mogenit⁹ comitisse flādrie legittimat⁹ per papā: nō successit ī comitatu sz alius minox q̄ erat legittimus. Uerius aūt videt̄ q̄ in terra ecclesie nō subdita tpalr papa p̄t legittimare q̄tū ad officia publica in q̄b⁹ nulli parat̄ p̄iudiciū: vt q̄ sit iudex ordinarius vel delegat⁹ ad qō nō requirit̄ q̄ sit dñs tpaliuz cuz hoc nō sit ius suū tpale alicui auferre. Itez etiā ad hoc q̄ succedat in bonis tpibu⁹ in terris laycox non sibi subiectis: dato q̄ nō habeat dñiuz tale q̄le Impator: qz si iste nō p̄dit successionē nisi p hoc qō est illegittim⁹. aut illegitimatas ista positiua est ⁊ humana: vt qz parētes ꝺrerūt in gradu p solū statutuz ecclie ꝓhibito vel alio īpedimēto pure positiuo ⁊ istud est mere canonicuz: qz ius ciuile nō p̄t facere psonas inhabiles ad mrimoniū. sz oē īpedimētuz a iure canonico imposituz: papa p̄t āmouere. ḡ ⁊c. Si dicat̄ q̄ papa potuit āmouere a p̄ncipio nō ex post facto. Dicēdum q̄ īmo: nō q̄ ipse faciat q̄ fuerit nat⁹ de legittimo mrimonio qui nō fuit: sz qz nō repellit̄ a successione nisi per hoc q̄ censet̄ illegittim⁹ ille ꝺditor legis ḡ iudicat eū illegittimū p̄t iudicare legittimuz. Si aūt sit illegittim⁹ lege diuina vel nālī: idē est p id qō tactū est mō: qz cū nō p̄uet̄ p hoc est natus illegittime: qz tūc a quocūq̄ legittimatus p̄uaret̄: sz p hoc q̄ nūc iudicat̄ illegittimus ecclesia cuius ē iudicare an sit illegittim⁹: ēt ad hoc q̄ succedat ipa p̄t eū facere haberi p̄ro legittimo: si aliqs hoc possit facere: nō q̄ qcūq̄ p̄t iudicare de legittimitate possit legittimare: sed supposito q̄ aliqs possit legittimare ḡ non p̄t de legittimitate cognoscere: puta īperator: multo magis ille ḡ p̄t de legittimitate cognoscere: ⁊ iura punientia illegittimitatē tollere: p̄t eam efficere. hoc aūt itelligēduz est respectu iuris q̄rēdi: vt qñ filius legittimat̄ p̄re viuēte: qñ ēt ꝺstat de mēte pape ḡ ex p̄mit ad successionē: ad oīa ipsū legittimat ⁊ restituit. Naz si exp̄mit aliqua ad que legittimat: nō pp hoc ad alia intelligit̄ ligittimare: nisi qñ sunt minora ⁊ nō sunt in alteri⁹ p̄ iudiciū: sicut si legttimat ad dignitates p ꝯns q̄ possit eē ꝺseruator vel hō: sz nō pp hoc q̄ parentibus succedat: ēt si simplr ⁊ quo ad oīa legittimaret̄ nisi successionē exp̄rimeret: adhuc itelligeret̄ saluo iure alteri⁹. ⁊ p ꝯns non extēderet̄ ad successionē. Si aūt queraṫ de iure q̄sito: vt puta de legittimādo filiuz post mortē p̄ris ad succedēduz illi: qñ legittimo ē iā ius acquisitū: aliud est: qz hic obstat nō soluz īpedimētū iuris positiui dicētis ips non debere succedere sed īpedimētū iuris nālis dicētis rez iuste q̄sitā sine culpa ⁊ facto suo nō debere pdere: qō uon p̄t facere papa nisi sit dñs tpaliuz in casu in quo p̄nceps hoc posset. ¶ Tertia ꝑs est de legittimatione p̄ncipis secularis. Ubi de p̄ncipe seculari ē sciendū q̄ non p̄t legittimare ad aliqd spūale nec plus tollere vinculū illegittimitatis q̄ ad spūalia q̄tū absoluere ab excoīcatione: qz non p̄t directe āmouere īpedimētuz ecclesiasticū: nisi iudex ecclesiasticus: p̄t tñ legittimare oēm suū subditū quicūq̄ in tpalib⁹ non bz supiorē dñz tpalem: siue sit īperator: siue rex Frācie: siue alius: qz ex q̄ in tpalibus nō bz supiorē respectu tpaliū: p̄t īpe penas tpales suox subditox statuere vel destituere sic̄ vult: nec ali⁹ eis non supiox p̄t subditis īponere penas nisi q̄tuz ille approbat: sz illud Tu qs es qui iudicas fruū alienū: Si ergo

lex ciuilis dicit spuriũ nõ succedere vel nõ iudicare: nõ ligat spuriũ ℟ãcie nisi ℭtũ placet regi ℟ãcie. Uñ ℭtũ ad hoc põt legittimare. i. ℭtũ ad hãc penã nõ iputare illegittimitatẽ: ꝛ hoc simplr respectu iuris q̃rendi: vel pp vlitatez dñy: sed nõ respectu iuris iã acqsiti: sz i casu iquo põt vni auferre ꝛ alteri dare. Põt tñ pnceps ſuũ facẽ igenuũ: nõ solũ ad actꝰ ciuiles sz spũales nõ directe sz idirecte: qz ℭquis solo iure canonico caueat q̃ ſuꝰ nõ pmoueat dño i uito: non tñ pp hoc auferẽ ptãs dño manumittẽdi ſuũ quo fcõ cessat phibitio: ita cũ Impator possit dare ius ãnuloꝝ aureoruz ꝛ restituere natalibꝰ q̃ ẽ facere igenuuz pp vniuersale dñiuz ſuũ cuiuslibet p̃uati: ꝛ per dñs mõastery i tpalibꝰ ei subiecti: sic factꝰ liber poterit religionez itrare ꝛ fieri clericus dño iuito: qz ipedimẽtũ illud qõ ẽ ciuile: pt iperator ponere ꝛ deponere: sz facere legittimuz ꝛ illegittimũ nõ ẽ pncipis: vñ nõ est simile. ℭAd argumẽta ad pm dõm. q̃ ius humanũ dz pformari diuio vbi locũ bz similitudo: qõ nõ ẽ in ꝓpositio: qz oĩs illegittimus bz exordiũ legittimũ q̃ ad alaz: cuz oĩs aĩa a deo sit p creationẽ: ꝛ iõ legittimꝰ ẽ ad successionẽ eternã si legittie viuat. Sz ex pte corpis bz illegm exordiũ pp qõ quo ad tpalia illegittimꝰ ẽ cẽsendus. ℭAd zm dõm q̃ filiꝰ nõ punit pctõ pris pena eterna: nec pena tẽ porali que sit pena sensus: nec pena dãni qõ subtrahat sibi aliqd bituz. In hoc tñ punit filiꝰ p̃ pre: qz aliqd nõ ẽ ei debituz qõ alꝰ fuisset sibi debituz: sic declaratuz fuit in. zo. li. cũ agerẽt de pctõ originali: ꝛ sic filiꝰ illegittimꝰ ex pctõ patris duplex dãnuz incurrit. Unũ qz nõ admittit ad officia ꝛ dignitates q̃ regrunt q̃dã claritatẽ ꝛ dignitatẽ in bis q̃ hoc exercẽt. Aliud qz nõ succedit: aut nõ plenarie i hereditate pr̃na: sic filiꝰ legittimꝰ posset succedere. ℭAd aliõ dicendũ ẽ q̃ iura ꝓnioza sunt ad absoluẽduz q̃ ad ꝺẽnãdũ ꝛ iõ illegittimꝰ põt de gr̃a legittimari: sz legittimus nõ illegittimat. ℭSi ãt q̃rat vtrũ illegittimꝰ ꝓfirmatꝰ vl positꝰ in dignitate ab illo q̃ nõ potuit cũ illo ad illã dispẽsare. vel si potuit nõ tñ dispẽsauit nec dispensare voluit qz nesciuit: teneat resignare: Dõz q̃ sit: nec facit fructꝰ suos tanq̃z male fidei possessor: ꝛ si sciret deberet deponi sicut abbas mãchus fraudulẽter ꝓmotꝰ. ex de cor. vici. c. penul. nõ tñ tenetur se ꝓdere in publico: sz tenet resignare in manu eiꝰ qui põt recipe dicẽdo sibi occulte causaz: quã tñ nõ tenet ei dicere nisi forte ille nollet alr recipere: ꝛ hoc nisi possit obtinere dispensationẽ ab illo qui a principio potuit dispẽsare.

ℭDe spirituali cognatione. Di. XLII. a

DE parẽtaliũ graduũ famosa qõne aliquid lz mínus sufficiẽter dixim9. Jtẽ de spũali cognatiõe addam9: q̃ ẽt pſoas ipedit vt nõ sint legittime ad ineũdas nuptias. Tria q̃dã sũt: ꝓsanguitas: affinitas: ꝛ spũal germanitas. Cõ sanguitas ẽ iter eos q̃ iũgunt̃ ꝛz lineã gnis. Affinitas inter eos q̃ gnẽ q̃dẽ nõ sũt ꝓiũcti: sed mediãte gne sunt sociati: verbi gr̃a. Uxor filij fris mei q̃ nõ ẽ de gne meo: p ipsũ qui ẽ de gne meo mihi affinis fcã ẽ: ꝛ ego illi. Spũalis ꝓximitas est iter cõpatrẽ ꝛ ꝓmatrẽ: ꝛ iter eos: quoꝝ vnꝰ alterũ de sacro fonte leuauit: vel in cathezizatione: aut cõfirmatione tenuit. Est etiã inter filios eiusdem hominis carnales ꝛ spirituales.

ℭQui sint filij spirituales. b

Spirituales filij sũt quos de sacro fõte leuamus: vl in cathezizatiõe seu ꝓfirmati one tenemꝰ. Filij ẽt ꝛ filie spũales eoꝝ sũt: qui trine mersiõis vocabulo eos sacro baptismate tingũt. Sz ẽt spũalis filia sacerdotis: q̃ ei peccata sua ꝓfiteꝛ. Uñ Simacꝰ papa. Oẽs quos in pnia suscipimꝰ ita nãi spũales sũt filij: vt ꝛ ipsi quos vel nobis suscipiẽtibꝰ: vel sub trine mersionis vocabulo mergẽtibꝰ vnda baptismi regñauit. Siluester ẽt ãmonet vt ad suã filiã pnialez nullus sacerdos accedat: qz scriptum est Oẽs quos in pnia accepimꝰ: ita nãi filij sũt vt i baptismo suscepti: quoꝝ oĩm flagitiosa ẽ ꝓmixtio. Qz ãt cõpz ꝛ cõmz sibi iũgi neq̃ant: nec pz spũal nec mr filie vl filio spũali: ex ꝓcilio magũtinẽsi: Be eo q̃ iterrogasti: si aliq̃s filiolã suã duxerit vxorẽ: ꝛ de eo q̃ ꝓcubuit cũ mãe spũali: ꝛ de eo q̃ filiũ suũ baptizauit: ꝛ vxoꝛ eiꝰ eũ de fõte suscepit hac ꝺ cã vt diſciduũ fieret ꝓiugiũ: si post i tali copula pñt pmanere: sic rñdẽdũ ẽ. Si filiolã aut cõmiez suã aliquis i cõiugiũ duxerit: separãdos esse iudicamꝰ: ꝛ graui pnia plectẽdos. Si vero cõiuges legittimi: vl vnꝰ vl ãbo ex iduſtria hoc fecerint vt filiũ suũ ꝺ fõte suscipent si inupti manẽ voluerit bonũ ẽ. Si aũt: grauis pnia isidiatori iniungat̃ ꝛ sil maneant: ꝛ si p̃uaricatoꝛ coniugij supuixerit: acerria pnia mulcteꝛ: ꝛ sine spe cõiugij maneat. Ex bis appet q̃ aliquis filiosã suã vl cõmatrẽ nõ põt sibi copulare nuptialr: ꝛ si p̃ũptũ fuerit separãdi sũt. Qui aũt legittie cõiuncti sũt: nõ iõ separãdi sũt: qz alter eoꝝ isidiose filiũ de fõte leuauit. Qꝺ etiã Nicolaꝰ cõfirmat dicẽs. Nosse desideras vtrũ mulier q̃ viri filiũ ex alia femia genitũ de sacro fõte leuauerit post modũ possit cũ eodẽ viro copulari. Quos ideo cõiungi posse decernimꝰ: qz pm canões sacros: nisi ãboꝝ ꝓsensu: nulliꝰ religiõis obtẽtu dz ꝓiũx dimittere cõiugẽ: cũ apls p̃cipiat. Nolite fraudari iuicẽ nisi forte ex cõsensu ad tps: ꝛc. Item dictũ est nobis q̃sdã femias desidiose: q̃sdã vero fraudulẽter: vt a viris suis sepent: ꝓpios filios coz̃ epis ad cõfirmãduz tenuisse. Uñ nos dignũ duxim9: vt si q̃ mulier filiũ suũ ꝺsidia aut aliq̃ fraude coz̃ epo tenuerit ad cõfirmãdũ pp fallaciã vel fraudẽ: q̃diu viuat pniaz agat: tñ a viro suo nõ separeꝛ. Jtẽ Joãnes papa. Ad limina sci Petri. Ihõ noie Stephanꝰ veniẽs: nõ p sũlatui inotuit q̃ filiũ suũ in extremo vite positũ nõdũ baptismi vnda lotũ: absẽtia sacerdotũ cogente baptizauit: eũq̃ ꝓpꝛijs manibꝰ suscepit: atq̃ ꝓ huiusmõi negocio reuerentia tua p̃fatum hoiez a sua cõiuge iudicauit esse separandũ: qꝺ fieri nullaten9 debet dicẽte scriptura. Quos ꝺs cõiunxit hõ non separet. Et dñs non dimittere

uxorem nisi cā fornicatiōis iubet. Et nos tanta auctē freti dicim⁹ dimittendū esse ⁊ iculpabile iudicāduz qđ necitas intulit: Nā baptizādi op⁹ laicis fidelib⁹: si tñ neče fuerit libere cōceditur. Uñ si supradict⁹ hō filiū morientē aspiciens nec iam ꝑpetuo pire dimitteret: vnda baptismi lauit: vt euz de ptāte mortis eripet: bñ feciſſe laudaſ. Jōꝝ sue uxori sibi iā olim legittime sociate impune dū vixerit iudicam⁹ manere cōiūctum nec ob hoc separi debere. His alīsqꝫ pluribus auctib⁹ edocetur ꝓiuges nō esse separandos si post legittimā copulā alter alteri⁹ filiū de fonte leuauerit: vel in cōfirmatione tenuerit.

¶Quid premissis obuiat. c

Js aūt obuiare videt qđ Deus dedit papa ait. Peruenit ad nos dyacouus scitatis vestre epistolā, deferēs q̄ qdā viri ⁊ mulieres ꝑterito sabbato paschali ꝓcesso magno populi icursu nesciētes filios suos suscepissent de lauacro. Cupis ergo scire an ꝓpter hoc debeant viri ac mulieres ad ꝓpriū vsuz redire vel non: Nos vero hac re mesti ꝓcesū iquisiuim⁹ dicta: ⁊ inuenim⁹ in archiuīs. i. in armarīs apostolice sedis: iā talia ꝓtigisse in plurib⁹ ecclesīs: q̄rū epīs ab hac aplica sede volētib⁹ scire vtruz viri ac muleres redirēt ad ꝓpriū thoꝝ: Beate memorie scī patres Juli⁹ papa: Innocētius: ⁊ Celestin⁹ cū epoꝝ plīmoꝝ ꝓsensu in aplīoꝝ ꝓcipis eccl'ia ꝑfidētes talia rescripserūt ⁊ ꝓfirmauerūt: vt nullo mō se i cōiugio reciperēt viri ac mulieres quicūqꝫ hac rōne suscepert natos: sz separarēt se: ne suadēte diabolo tale vitiū inualescat. Itē. Siqs filiastrū vl' filiastrā suā ante episcopū tenuerit ad ꝓfirmationē: separeť ab vxore sua: ⁊ aliā nunqꝫ accipiat. Hec aūt vel ad terrorē dcā sunt nō q̄ ita esset faciēdū: sed ne illud fieret sūmope cauēduz: vel de illis ē itelligēduz qui ꝓius filios suos vicissim de fonte suscepe runt q̄ fierent cōiuges. Premissis aūt auctib⁹ oino cōsentiēduz est: vt siue ꝓpriuz siue tm̄ viri filiuz mulier, de fonte suscperit: nō ideo a viro separeť. Qđ de viro similiter oportet intelligi.

¶De copula spiritualiū vel adoptiuoꝝ ⁊ naturaliū filioꝝ. d

Quod aūt spūales vel adoptiui filij nāli
q bus copulari nequeāt. Nicolaus papa testať ita ingēs. Jta diligere dz hō eum q̄ se suscepit de sacro fonte sic patrē. Inter frēs ⁊ filios spūales gratuita ⁊ sctā cōio est: q̄ dicēda nō est ꝓsanguitas sed habēda spūalis ꝓmitas. vñ iter eos arbitroꝝ nō posse fieri legale ꝓiugiū: q̄ nec iter eos q̄ nā ⁊ eos q̄ adoptiōe filij sunt: venerāde leges mīimonia cōtrahi ꝓmittūt. Jtē Si iter eos nō ꝓtrahitur mīimoniū quos adoptio iūgit: quāto poti⁹ a carnali opz iter se ꝓtubernio cessare: quos p celeste sacramentū regeneratio sanctispiritus vincit.

¶Si filij qui ante paternitatē vel post nati sūt valeant coniungi. e

Oc aūt qdā volūt intelligere de illis tm̄
b filijs: q̄bus cōpatres facti sint. De alijs vero q̄ añ cōp̄nitatē: vel post geniti sūt ꝓcedūt q̄ legittie ⁊ licite ꝑnt. Quib⁹ vī cōsentire Urban⁹ scōs dicens. Sup qb⁹ cōsuluit nos tua dilectio: hic vī rndēdū: vt ⁊ baptismus fit si instāte necitate femina puerū: in noie trinitatis baptizauerit: ⁊ q̄ spūaliū parētū filij vl' filie ante vel post cōp̄nitatē gēiti p̄nt legittie ꝓiūgi: ꝑter illā psonā q̄ cōpatres effecti sunt.

¶Paschalis papa. f

Ascalis vero scōs: post cōp̄nitatē geni
p tos copulari ꝓhibet scribēs Regio epō.

Post susceptū filiū de fōte vl' filiā spūales q̄ ex cōp̄e vel ex cōmīe fuerint nati mīimonio iūgi nō p̄nt. Illud ēt notādū ē qđ i triburiē si cōcilio legiť. Siqs sue spūal' cōmīis filiā forte uitu ⁊ ita cōtigēte rex casū in cōiugiū duxerit: maturioꝝ ꝓnato ꝓcilio bēat: atqꝫ legittimo connubio honeste operam det.

¶Siqs ducere possit duas cōmatres alteram post alteram. g

Olet ēt q̄ri si ꝓmīez uxoris post ei⁹ obi
f tū qs ducē valeat. de hoc Nicola⁹ papa sic scribit. Sciscitať a nobis scītas vīa: siqs duas cōmīes hīe valeat: vnā post alterā. In quo memisse debes scriptū eē: erūt duo i carne vna. Cū ḡ ꝓstet q̄ vir ⁊ muler vna caro efficiunt: restat viruz ꝓpīez ꝓstitui mulieri: cui⁹ assumpta uxor: cōmī erat: ⁊ iō virū illi femie nō posse cōiungi q̄ cōmī ei⁹ erat: cuz q̄ idē fuerat vna caro effect⁹. Huic āt illud ꝓtrariū vī. Qui spūalē hz ꝓpīem cui⁹ filū de lauacro accepit: ⁊ uxor eius cōmī nē: licz ei ōstricto cōpīe suo ei⁹ viduā ducē i uxorē: quos nulla gnātio spūalis secernit. Jtē ex epl'a paschal' pape. Post uxoris obitū cuz cōmīe uxoris ꝓiugio copulari: nlla rō vl' auctas vī ꝓhibē. Nō. n p carnis vnionē: ad vnionē spūs ptrāsit. Sz sciēdū q̄ auctas Nicolai de illo ait q̄ uxori sue obitū reddidit postqꝫ ꝓmī illi⁹ extitit. Alie vero auctes de illo agūt c⁹ uxor post qꝫ a viro suo obreliqt illi⁹ ꝓmī efficit: nec post ꝓp̄nitatē a viro suo agnoscitur: vel de viro potius agunt: cui⁹ uxor añ defungit qꝫ ab eo agnoscat.

¶Si vir ⁊ uxor possint sil' tenere pueruz. h

Q let ēt q̄ri: si vxor cuꝫ viro sil' debeat in baptismo suscipe puer. De hoc Urbanus ait. Q2 vxor cū marito in baptismo sil' nō debeat suscipe puer: nulla aucte vī uel reperit phibitū: ꝫ ut ipsa puritas spūal' pīnitatis ab oi labe ꝛ ifamia ꝓfuer īmunis: decreuimus vt vtriqꝫ sil' ad hoc spirare nō psumant. q2 vero piaculare flagitiū cōmisit qui duab⁹ cōmatrib⁹ vel sororibus nupsit: magna pnia dz ei iniungi. ¶ De scōis ꝛ tertijs nuptijs ꝛ deinceps. i

Liēdū ē ēt q nō solū prie uel scōe nuptie sūt licite: sz ēt tertie ꝛ q̄rte ñ sūt dānāde.

Uñ Aug. Scōas nuptias oino licitas aplus ꝓcedit. De tertijs aūt ꝛ q̄rtis: ꝛ de vltra plurib⁹ nuptijs solēt hoies mouē qōnē. Sz qs audeat diffinire qō nec aplum video diffinisse. Ait. n. Si dormierit vir ei⁹ cui vult nubat. Nō dic primo: vel scōs: vel tertius: quotuslibet nec nobis diffiniēdū ē: qō nō diffinit apls. vñ ut breuiter rīdeā: nec illas nuptias ōbeo dānare: nec eis verecūdiā nūerositatis auferre: nec ꝓtra hūa ne verecūdie sensū audeo dicere: ut quotiēs voluerint nubāt: nec ex meo corde p̄ter p̄scripture aucte quotaslibet nuptias dānare. Idē testatur Hiero. Ego nūc libera uoce exclāo: nec dānari i eccl'ia bigamā: imo nec trigamā: ꝛ ita licere qnto ꝛ sexto. quēadmodū scō marito nubere Aplus tñ bigamos a sacerdotali honore excludit. Sz hoc ñ facit p vitio bigamie: imo p sacī virtute ut sit vna vni⁹ sic vnica vnici. Illō tñ cesarienſis ꝓcilij vī inuere bigamiā eē pctm̄. Dicebat quidā igt i nuptijs bigami ꝓadere ñ ꝓuēit: q2 cū pnia bigam⁹ indigeat: qs erit ꝑsbyter q tali bus nuptijs possit p̄bere ꝓsensuz. Sz hoc de illo itelligi pōt q prie vxori insidiat⁹ putat desiderio scōe: vel p signaculo sacī illud dī: qō in bigāo nō ꝑuat. Ambro. ēt dic: q prime nuptie tñ a dño sunt istitute: secunde vero sunt ꝑmisse: ꝛ prime nuptie sub bñdictiōe dei celebrant̄ sublimiter. Scōe vero ēt in p̄senti carent gloria.

¶ Circa dist. 42. di. q̄rūt tria. ꝑ de cognatōe. 2° de diuortys. 3° ō fis nuptys. q̄rit vtr cognatio spiritualis ꝛ legalis que ē adoptatio impediat mrimo^m ꝓhenduz ꝛ dirimat post ꝓctū. Et videt q nō: q2 sicut alibi dī ciuil' rō ciuilia iura tollere pōt nālia nō eq̄. Uñ capitis diminutio aliquā tollit cognationez. illā. s. q̄ ē de iure ciuili: sz nō cognationē q̄ est de iure nāli: q2 iura sanguis tolli vl' mutari nō pōt: sz mrimo^m ē nāle vt dictū fuit. 27. di. cognatio vero spūalis ꝛ legalis sunt de iure positiuo humāo. g̃ ꝛc. ¶ Cōtra ex̄ de cogna. spi. ꝛ lega. p totuz. ¶ R°. tria sunt hic videda. ꝑ de cognatiōe spūali. 2° de legali. 3° de eo qui cogno. ꝓsan. vxoris sue.

Quantuz ad p^m sunt septez ꝓnes. ¶ Pria. qd sit spiritualis cognatio ꝛ vñ dicat. Est aūt ꝓpinq tas ꝑsonarū ꝓueniēs ex sacī datiōe vel ad id tētione: supple vel vnione ad dāt̄ vel tenēt̄ robur trahēs ex ecclesie istōne ꝛ ex sacī datione: ēt sine solēnitate: sicut fundatione lz qdā ꝓtra. Plus. n. ꝓhit p eēntiā sacī q̄ p solēnitatē: cum solēnitas nō causet impedi^m dirimēs. g̃ cuz cathecism⁹ solus causet cognationē: m'to magis sola mūdatio. Uel ad id tētiōe: nō suffic rūdere sz tenere: nec oz rūdere: q2 nō quādo adulti baptizant̄: sz ipsimet p se rūdēt: ꝛ tñ bñt pīnos. Ut vniōe ad dāt̄ vel tenēt̄: q2 vir ꝛ vxor post q̄z sunt carnal' vniti cōicāt sibi actiōes nō passiones. Ambos cōpres facit actio nunq̄ passio. Rō ē: q2 relatio nō inasc̄it ex relatione nec fundat̄ sup relationē: sz ex reali actiōe ꝛ sup eā: vñ qñ ꝓiūx solū intētional' patit: q2. s. suus filius baptizat̄ nō cātur ex hoc relatio ad ꝓiuge trāsīes: aut qñ real' agit: sz illa nō est cognita sed solū spūali vinculo colligata: q2 est relatio vxoria nō causat̄ cognatio: q2 ꝑmo casu causaret̄ ex relatiuo. 2° casu fundaret̄ in relatiōe. De ꝓcubina idez dicit Tho. q2 vbi ē eadē rō ibi idē ius: q2 qui adheret meretrici vnū corp⁹ efficit: sic adherēs vxori. Sz ꝓtra. q2 non iuenit̄ phibitū nisi de ꝓiuge. g̃ de cōcubina ē ꝓcessuz: nec ē eadez rō: q2 vnitas carnis ē cā sine q̄ nō: nō pp quā: sic bigamia q̄ nō causat̄ ex nuptys sine carnali copula: ñ tñ ex carnali copula sine eis. Robur trahēs ex eccl'ie istōne: vñ papa ꝑt in oi spūali cognatiōe dispēsare sic ī publice honestatis iusticia: ñ āt ep̄s nisi q̄tū ē ei forte spāl'r cōmissū: sic forte q̄ suscipiēs ydioſe filiū suū vel vxoris possit debitū petere al's ea mortua ꝓbere: q2 ī cribz q̄ ipediūt ꝛ nō dirimūt ipe ꝑt dispēsare. Sz nō videt q̄ possit dispēsare vt liceat ꝓbere ꝓ cognationē oriēt̄ ex cathe^mo ꝛ multo min⁹ ex sacīs. Dī aūt cognatio spūalis: q2 a spūalib⁹ cāt̄. De ꝓcubia āt vī verius: q̄ ñ sic fornicary cōicāt sibi actiōes sic ꝓiuges: q2 in illis ñ ē nisi vinculū carnale ꝛ ad tps: ꝫ āt spūale ꝛ carnale vñ sūt magis vnū: vñ ꝛ ī cōputatiōe graduū p̄ ꝛ m̄ vna ꝑsona reputant̄: q̄uis aūt eē duos ī carne vna eq̄l'r sit ī fornicatiōe: tñ ꝫ vbi q̄rit̄ de cognatiōe spūali aliqd dz facere viculuz spūale. ¶ 2^a ꝓ ē ex q̄ cā ꝓbat̄ ꝛ ex ḡbus sacīs: ꝑ ex baptis mo. 2° ex cōfirmatione: q2 ista duo spūal'r sūt q̄si natitas ex vtero ꝛ ī vtero. 3° ex cathe^mo ēt ī quo exorcism⁹ itelligitur. 4° ex pnia: nō qdē simpl'r. i. q̄^m ad oēs suas spēs: sz inter dāt̄ ꝛ susciplentē p̄m canones antiq̄s q̄ ꝑcipiūt eq̄liter abstinere a filia pniali ꝛ baptismali: ꝑp qō filia pnial' ē filia tñ habēs secreti familiaritatē qō reuelat ex̄neo: qō nec patri nec m̄ri reuelaret: nullū aūt aliud sacīz nec eucharistia nec aliud hoc fac. Sz bñ verū ē q̄ p cathecismuz cognatio spūalis ꝓhit p quā ꝓhēdū m̄rim^m impedit. Per illā āt ꝓctiones m̄rimony post ꝓctū minime sepat̄. Itē ex baptismo ꝛ ꝓfirmatiōe orit impediēs m̄rimo^m ꝓhēdū: ꝛ dirimēs post ꝓctū. ex. e. c. i. li. vi. Ex alys aūt sacīs vel sacr'alibz nequaq̄: nec ad impediēdū nec ad dirimēdū: q̄uis ad pnialē suā accedēt̄ pctm̄ tātū: sic ad filiā p bap^m: vt ꝫ. c. 5. Ex datiōe igit lioꝛ sacroꝛ cognatio spūalis nequaq̄ oriꝛ q̄ m̄rim^m impediat vel dissoluat. ex. e. c. vlt. li. 6. ¶ 3^a ꝓ ē ḡs ipediat̄ a cognatiōe spūali ꝓhēda. Nō baptizat⁹ qdē phibet̄ nisi ī necitate dare vel tenere ad bap^m: qō si fecerit dic Thomas q̄ nō ꝓhit: q2 ē pars spūalis vite: nec ad eccl'iaz ptinet iudicare ō his q̄ forīs sūt. Hugl's ꝓ. vñ si iude⁹ baptizat vl' tz ꝓuersus nō pōt eā ducere nec matrē ei⁹. 2° phibet nō ꝓfirmatus tenere ꝓfirmādū: q2 dz eē fortior: nec ēt mulier p̄m q̄s daz si tñ teneat ꝓhit cognatio. de ꝓse. di. 4. De baptismo. Itē phibitū est abbatib⁹ ꝛ monachis de baptismo suscipe filios ꝛ ꝓmatres bñe. 16. q. i. Placuit comi. de ꝓse. di. 4. Nō liceat. Idē credit Ray. ō canōicis regl'arib⁹ ꝛ alys religiosis. arg^m ex̄ de postu. c. Ex pte. vbi dī q̄ phibitio facta monachis extendit̄ ad canonicos regulares. Dico aūt q̄ si nō licet leuare: nec baptizare: q2 phibitū ē ꝓmīes bñe nec sint mulierib⁹ familiares: fierēt aūt eis ꝓmīes magis baptizādo q̄z tenēdo. de ꝓse. di. 4. Monachi. Si aūt phibent̄ hoc

facere: multo magis nubẽtes bñdicere ꝙ̃to illud sacr̃z est carnali⁹ ⁊ cõnubia recõciliare. Dico ãt nisi ex iniũcto offõ hoc hẽant: sic religiosi curati baptizãt ⁊ bñdicũt nubẽtes: Epi aũt ꝓfirmãt: ⁊ Remigius baptizauit Clodoueuz: vel nisi i necitate qñ glibet teneť. Itẽ ꝓhibenť plures simľ tenere vnũ. ex. e. c. vlt. li. 6. Itẽ vir ⁊ vxor ꝓhibenť tenere eũ dẽ: vt h. c. i. De hoc ãt qõ dictũ ẽ i ꝑn⁹ nõ baptizatũ tenẽtẽ: nõ ꝺbere: ꝑt distingui vt nll'o mõ baptizat⁹ nõ ꝺbat: q̃ non põt eẽ gs cognat⁹ in vita quã nullo mõ pticipat: sic nõ ẽ de tribu aliq̃ iudeoꝝ g ñ ẽ ꝺ genẽ eoꝝ: ſz catbecumin⁹ ẽ iã baptizat⁹ bap⁹ flãmis: ⁊ i vita spũali q̃si i vtero nat⁹: ⁊ sic ñ ex vtero. g̃ ẽ iã cognat⁹. g̃ sicut puer adhuc i vtero exñs lz nõ agnoscať ꝓsãguine⁹ parẽtũ añq̃ aĩť aĩa rõnali: q̃ iter bruta nõ ẽ ꝓsanguĩtas: ⁊ embruo ꝑus viuit vita plãte: tñ postq̃ est ver⁹ hõ iã agnoscit: vñ si mulier ꝑmo pariat abortiuuz ꝑus tñ aĩatũ. z° edit⁹ nõ vr̃ eẽ ꝑgenit⁹ ſz ꝺ o: lz quo ad aliq̃ nõvr̃ pepisse filiũ q̃ edidit mortuũ: q̃ g i vtero ẽ ꝑ nato reputať: cũ de ei⁹ vtilitate agit. ¶ 4ª ꝑ ẽ de ꝑia spẽ cognationis spũal'. Ad cui⁹ euidẽtiã ẽ sciẽdũ q̃ spẽs cognatiõis spiritualis sũt tres. ꝓ ꝑia pr̃nitas: vel mr̃nitas: ⁊ filiatio spũalis ex quã suscipiẽs sacr̃z dr̃ filiolus vl' filiola: dãs aũt vl' tenẽs pr̃in⁹ vel mr̃ina. de q̃. 30. q. i. De eo q̃ interrogastis. 33. q. 2. Si gs cũ mr̃e spũali. Dicũt ãt gdã q̃ aliud ẽ de iundãte pnulũ ad succursũ: aliud de solẽnitate baptizãte maxie cũ decretal' ex. e. c. vltra. loq̃tur de sacerdote baptizãte: ⁊ dic̃ Ray. q̃ eẽt papa ꝓsulẽdus de separãdo mr̃im⁹ q̃ñ layc⁹ vel i mioꝛib⁹ ordibz ꝓstitut⁹ ꝺxit cũ illa quã sic iundauit: ſz vr̃ idẽ: q̃ plus ẽ baptizare i necitate q̃ solus tenere cũ solẽnitate. ¶ ꝑ. verũ sacr̃z ẽ bap⁹ i necitate sic̃ cũ solẽnitate. ¶ ꝑ. vterq̃ ẽ ver⁹ bap⁹ ⁊ simplr̃ dic̃ decretalis noua q̃ iter baptizãtẽ ⁊ baptizatũ ꝺbit̃. Itẽ suscipe dr̃ g tz ad bap⁹: vel leuat de sacro fõte: q̃ si nõ tãgat ipsuz baptizatũ sed simulet se tãgere rñdẽs cũ alys abrenũcias sathane: vis baptizari: ⁊ noians ipz puerũ: nõ efficit̃ pr̃in⁹ nisi tãgat ipz: vl' tenẽdo dũ baptizať: vel ꝓfirmať. vel leuãdo de sacro fõte: lz rñdeat ad oĩa. si ãt teneat ⁊ ñ rñdeat cũ alys pr̃inis: itẽ dẽs tñ facẽ q̃ faciũt vi pr̃ini: ꝺbit̃ cognatio: q̃ nõ credo q̃ rñsio pr̃inoꝝ sit ꝺ suba rei. ¶ Quis ãt ñ ples q̃ vn⁹ vir ⁊ vna mlier accedere ꝺbeãt ad suscipiẽdũ ꝺ bap⁹: si tñ ples accesserit spũalis cognatio ide ꝺbit mr̃imonia ipediẽs ꝺbentia ⁊ dirimẽs post ꝺcta. Nõ ãt iter baptizatũ ⁊ ꝓfirmatum: et pr̃ez baptizãtis ⁊ ꝓfirmãtis vel tenẽtis: q̃ nõ trãsit a filio i patrẽ actio ſz passio. ꝓ pr̃. n. baptiçati vl' ꝓfirmati fit cõpr̃: nõ aũt pr̃ baptiçãtis vel ꝓfirmãtis fit cognat⁹: q̃ ñ hz gradus nec ramos hec cognatio: ille ãt eẽt auus spũalis. Silr̃ nec iter baptiçãtẽ: ꝓfirmãtẽ ⁊ tenẽtẽ ⁊ filiã baptiçãti: ꝓfirmãti: q̃ nõ hz gradus. Nec obstat q̃ trãsit a pr̃e i filiũ: q̃ verus ẽ a pr̃e dãte sacr̃z: vel ad id tenẽte: nõ aũt a pr̃e suscipiente: q̃ tc̃ ille eẽt nepos vel neptis spũal' ⁊ sic bẽret gradus ꝺ nãz suã. Nec obstat q̃ trãsit a viro i vxorẽ: q̃ verũ ẽ de actione nõ passiõe: lz nõ inueniat̃ de passiõe: q̃ gs suscipit sacr̃z: q̃ ista nõ cõicať: ſz solũ de passiõe q̃ parẽs sustinet dari sacr̃m filio suo vel ipsuz ad ꝺ teneri. Cõtrahit̃ aũt directe ad psonas iã dictas: idirecte ãt ad ꝓiuges dãtis sacr̃z vel ad illud tenẽtis postq̃ facti sũt vna caro ⁊ nõ añ: q̃ cõicãt sibi actiones ⁊ nõ passiões. Vñ passio q̃ gs i ꝑa psona suscipit sacramẽtũ: illa ascẽdit nõ descẽdit: nec i lat⁹ se extẽdit: q̃ trãsit ad parẽtes nõ ad filios: nec frẽs: nec ꝓiugẽ. Passio vero q̃ gs patit̃ filiũ snũ sacr̃z recipe: qõ nõ ad pr̃ez se extẽdit cõiugẽ vel frez: nec ad patrẽ ascẽdit: nec ad aliũ filiũ ꝺscẽdit. Actio aũt q̃ gs dat sacr̃z nõ ascẽdit ad patrẽ: nec se extẽdit ad fratrẽ: ſz descẽdit ad oẽs filios: ⁊ extẽdit se ad coniugez postq̃ fci sũt vna caro. ¶ Notãdũ ãt q̃ tres spẽs cognationis nõ sũt spãlissime ſz subalterne: q̃ alterius rõnis ẽ illa q̃ ꝺbit̃ ad vnũ ⁊ ad aliũ: vñ actiua cognatio cõicať cũ passiua. ¶ ꝑ. spẽs ꝺbit̃ iter gnq̃ psõas. ſ. suscipiẽtẽ sacr̃z ex vna parte: ⁊ dãtẽ ⁊ tenẽtẽ: ⁊ vxorẽ dãtis ⁊ tenẽtis ex alia: ⁊ idẽ ẽ de cathe^mo q̃ ad ipediẽdũ. Vñ vn⁹ hõ pt hr̃e p se duodeciz parẽtes spũales. ſ. sex pr̃nos ⁊ sex matrinas: vt si fuerit baptiçatus i patella ⁊ tẽt⁹ a ꝺiugatis ⁊ carnaliter copulatis: ⁊ postmodũ i eccl'ia cathetiçat⁹ ⁊ tẽt⁹ a ꝺiugatis: ⁊ tertio cõfirmat⁹ ⁊ tẽt⁹ a ꝺiugatis: vt apõ grecos vbi pr̃bri ⁊ epi hñt vxores. Iste hz ꝑmũ pr̃inuz baptiçãtẽ: z^m tenẽtẽ: 3^ꝯ cathetiçantẽ. 4^m tenẽtẽ. 5^m ꝓfirmãtẽ. 6^m tenẽtẽ. Itẽ ꝑ matrinaz vxoris baptiçãtis. z° tenẽtis. 3° cathetiçãtis. 4° leuãtis. 5° ꝓfirmãtis. 6° tenẽtis Sz p accñs ꝑt hr̃e plures: nõ ex parte dantiũ sacr̃m: q̃ ille ẽ vn⁹: nec vxoris: q̃ simul nullus põt hr̃e plures: ⁊ ad illã solã extẽdit̃ que ẽ vxor tpe sacr̃i: ſz ex pte tenẽtiũ q lz nõ debeãt eẽ plures: si tñ fuerint ad oẽs ꝺ hit̃ solo nũero differẽs: q̃ oẽs p eãdẽ rõnẽ attinẽt: item ex pte cathetiçãtiuz q ꝑñt multiplicari. Nã i ꝑmitiua ecclesia vnus cathetiçabat: ali⁹ exoꝛciçabat: ⁊ ad vtrũq̃ forte ẽ cognatio ipediẽs: lz nõ dirimẽs. Si ãt ꝺcubie cõicaret̃ actio sic̃ ⁊ ꝺiugi eẽ possent. 18. parẽtes spũales aut ẽt multo plẽs: q̃ sex psone q̃ ꝺcurrũt ad duo sacr̃a ⁊ 3^m sacr̃ale cũ vxoribz suis de fcõ pñt hr̃e glibet ꝺcubinã ⁊ plures: q̃ glibet posſz hr̃e plures. ¶ 5ª ꝑ ẽ de ꝑa spẽ cognationis spũalis. Naz ꝑa spẽs ẽ ꝓpr̃nitas vel cõmr̃nitas q̃ attendit̃ iter spũalẽ patrẽ pueri ⁊ carnalẽ: ⁊ directa qdẽ ꝺbit̃ iter pr̃ez ⁊ matrẽ nãles suscipiẽtes sacr̃m ex vna pte: ⁊ dãtẽ sacr̃m vel ad id teuẽtẽ ex alia. 30. q. i. c. vlt. i fi. ex. e. Veniẽs. z° iter parẽtes carnales suscipiẽtis sacr̃m ⁊ ꝺiugẽ dãtis ⁊ ad id tenẽtis postq̃ effecti sunt vna caro: nõ aũt iter dãtẽ vel tenẽtẽ ⁊ ꝺiugẽ parẽtis suscipiẽtis: q̃ cõicãt sibi actiones nõ passiones. 30. q. 4. Scisciťa. ⁊. c. Si gs ex vno. ex. e. Martin⁹. Nõ ãt ꝺbit̃ iter plures dãtes sacr̃m vel ad id tenẽtes adinuicẽ. Dãtes enĩ nõ pñt eẽ plures ẽt de facto: q̃ si plures baptiçarẽt vel cõfirmarẽt vnũ: nihil agereť: ſz tenẽtes pñt eẽ plures: lz non debeãt: ſz tñ inter eos ad inuicẽ nõ ꝺbit̃: q̃ nõ inueniť. Ad hoc. n. q̃ alig sint ꝓpr̃es exigit̃ q̃ alter sit pr̃ spũalis: ⁊ alter pr̃ carnalis ꝼm Guill'm. ⁊ pari rõne iter baptiçãtez ⁊ confirmãtẽ eũdẽ: nõ est ꝓpr̃nitas. vñ nec iter plures tenẽtes: nec iter baptiçantẽ ⁊ ꝓfirmãtẽ: nec iter tenẽtẽ in bap⁹ ⁊ tenẽtẽ in cõfirmatiõe: q̃ vn⁹ semꝑ erit cõpr̃ spũal' alter carnalis: nec fallit regula talis: nec iter dãtẽ ⁊ tenẽtẽ sic̃ nec iter patrẽ ⁊ matrẽ: ſz tñ hic nõ refert vtrũ filiꝰ suscipiẽs sacr̃m sit legittim⁹ vel nõ. Trãsiit. n. a filio i patrẽ ⁊ matrẽ et illegitimos: ſz nõ trãsit a ꝺiuge i ꝺiugẽ nisi legittimũ. Ex quo pz quõ possit gs hr̃e plures ꝓpr̃es vel ꝺmr̃es: q̃ nemo ꝓhibetur cõmatrẽ vxoris hr̃e nisi sit ꝺmr̃ sua: ſz ꝺmr̃ez suaz: siue sit facta cõmr̃ ꝑp se siue ꝑp aliud ꝓhibet̃ hr̃e. Vñ versus. Que mihi vel cuius mea natũ fonte leuauit. hec mea ꝺmr̃ fieri mea nõ valet vxor. Sz mea dicať q̃ carne mea sotiať Si q̃ mee natũ nõ ex me fonte leuauit. Dãc post fcã mee nõ ide vetabor hr̃e. ¶ 6ª ꝑ est: de tertia spẽ cognationis spũalis. Nã tertia spẽs dr̃ frnitas spũalis q̃ ꝺbitur inter filiolũ ⁊ filiolã: ⁊ filiũ vl' filiã spũalẽ suscipiẽtẽ sacr̃m ex vna pte ⁊ filios nãles dãtis sacr̃m vel ad id tenẽtis: siue fuerit suscept⁹ ante siue post. nõ aũt inter frres suscipiẽtis sacr̃z: ⁊ filios dãtis vel ad id tenẽtis: q̃ñcũq̃ susceptos. 30. q. 3. Si ne quibus. extra eodem. c. i. ⁊. c. Tua nos. Itẽ nõ inter filiũ spũalẽ ⁊ alios filios spũales. Aliogn baptizati ab eodez sacerdote: vel ꝓfirmati ab eodẽ epo nõ possent ꝺbere: ⁊ sic posset ipediri tota vna pochia: vel vn⁹ epus. Silr̃ nec iter filios spũales ⁊ adoptiuos: q̃ oz q̃ ex vna parte sit spũalitas ⁊ ex alia carnalitas: q̃ talis spũalitas nõ transit in tertiã psonã sic̃ nec excõicatio. ꝼm aũt istaz spẽm q̃ est frnitas p se loquendo põt quis attinere sex psonis. ſ. filio vel filie baptiçãt⁹ tenẽtis: cathetizãt⁹ tenẽtis: ꝓfirmãtis tenẽtis. Et filr̃ filio exoꝛcizantis si diuiderenť: nõ autẽ filys cõiugũ q̃ bus pr̃nitas cõicať. Nõ. n. suz fr̃ spũalis filie vxoris patrini mei quã aliũ de suscepit ne trãseat in tertiã personã: q̃ illi

nibil carnaliʒ attinēt illi q mihi dedit sacrm: vel me tenuit: sed solū p affinitatē: oʒ aūt q ois spūalis cognatio fundet sup carnalē ppingtatē: nec filys adoptiuis: qz sic ꝓpatrum vnus semp erit spūalis alter carnalis: ita ꝛ ḃ: nec filys spūalibus vt alibi: nec frūz filj spūales ad filios dātis sacrm: qz vnꝰ ꝓfrūz semp erit spūalis alter carnalis: nec fallit regula talis. ¶ 7ª ♀ ē qñ p cognationez spūalez mrimoᵐ diri mat. Et gdē si p̄cedit frm oēs tres spēs precedētes dirimit post ꝓctuz. eꝛ. e. c. i. li. 6. Si aūt seqt nunq̄ soluit vinculuz nec actū sine necessitate vel ignoratia ꝓbabili. Sʒ si industria vel malicia: pdit ius petēdi ꝛ postea erit sine spe cōiugy: vt hic zº ꝛ 3º. c. Si autem ignorātia iuris pcipiē: qz non nocet ī dānis vitādis. ḃ ät q ñ vult pdē ōbiti petitionē certat de dāno: ꝛ ñ leuare filiū suū solo iure positiº ē ꝓhibitū. 7ª ♀ 4ª ♀

Quantū ad zᵐ de cognatiōe legali q̄ est adoptio sūt septē ꝑnes. ¶ Prīa gd ē cognatio legalis. Est ät ꝓpingtas ex adoptiōe ꝓuenies. Adoptio aūt est exnee psone in filiū vel nepotē ꝛ deiceps legittima assūptio.

zª descriptio tägit causaʒ intētionis sic. Adoptio ē legalis actio ad solatiuz eoꝝ ūuēta: q libos ḃre nō poterāt pene naturā imitās. 3ª descriptio exponit p̄mā. Adoptio ē legitimus actº p quē qs efficit vel reputat vel habet filiº: q filius nō est. Rō aūt vtriusq̄ istoꝝ hinc sumit: qz ars imitat nām ꝛ supplet eiº defectuz. Et iō sic p gnātionē nālē aligs ꝓducit filiuz: ita p ius positiuū qō ē ars equi ꝛ boni pt sibi aligs assumere in filiuz ad supplēdū defectū filj nālis: et talis assūptio vocat adoptio: ꝓpter qō dr assūptio exnee psone in filiū ꝛc. qz q adoptat nō ē talis frm rē in q̄lē adoptat frm iuris fictionē: sic ēt ex nāli gnātione causat ꝓpinquitas ꝓsanguitatis: sic ex tali iuris fictiōe causat ꝓpinquitas legalis. ¶ zª ♀ est de diuisiōe adoptiōis. Sūt aūt due spēs adoptionis. Una īperfecta p quā nō trāsfert adoptatus ī ptātez adoptantis: ꝛ hec vocat simplex adoptio. Alia pfecta p quā trāsfert adoptatus in ptātē adoptātis: ꝛ hec vocat arrogatio: qz is q adoptat arrogat. i. iterrogat an velit eū qué adoptat suū filiuz aut filiā eē: ꝛ ille vel illa interrogat an id fieri patiat. ¶ Differut ät ī q̄tuoꝝ. ꝑ: qz nō pt arrogari nisi q ē sui iuris: sʒ adoptat q ē alieni. zº qz arrogatº trāsit vt dictū ē ī ptātē arrogātis: sʒ adoptatº ñ trāsit ī ptātez adoptātis. 3º qz arrogatº ḃz de nēcitate legittimā ī bonis arrogatoris: vñ siue emācipet siue nō: ḃz ei q̄rtā bonoꝝ suoꝝ relinq̄re vl legittimā suā. Adoptatº ꝛo nō ḃz in bonis adoptātis legittimā: vñ nō tenet ei aliqd relinq̄re si tñ ab intestato moriē adoptatoꝛ succedit ꝛ adoptatº. 4º qz arrogatio nō fit nisi auctē ꝓncipis: sed adoptio fit auctē cuiuslibet magrātº ꝓpetētis. Unū vsus. Arrogo q suus est ꝛ ḃz meus eē necesse. Prīs adoptio suuz: nec prīs desinit eē. Est heres ꝑmº firmāteq̄ ꝓncipe firmus. Jtē arrogatio regrit vbuz exꝑssuz vtriusq̄: vñ infans nō pt arrogari sed adoptari tñ. ff. de adop. l. i. ꝛ. z. Jtē res arrogati libe ꝛ oia transeūt ī ptātez arrogatoris. ff. e. si pr. nō aūt adoptantis nisi esset auus mrnus vel prnus. ¶ 3ª ♀ est qs possit adoptare. Ubi sciēduz q istud edictū ē ꝓhibitoriuz: vñ pt adoptare ꝛ arrogare nisi q ꝓhibet. Prohibent. n. ꝑ rōne etatis. Minoꝛ. n. natu maioꝛē adoptare nō pt: qz ꝑ mōstro bēret q filius foret maioꝛ prē. Jnsti. de adop. §. Si minoꝛē. imo plena pubtate ḃz adoptās p̄cedere adoptatuz. i. 18. annis. Arrogare aūt nō pt minoꝛ sexagenario nisi cā cognita: qz magis ḃz dare operā ꝓcreationi filioꝝ: sʒ adoptare pōt dūmō plena pubtate excedat vt dictū est. zº rōne ipotētie nālis qui enim frigidus est a nā ita q nunq̄ gnāre potuerit nec actuz exercere: nō pt adoptare: q ꝛo accidētaliʒ castratº est pt: q aūt pōt actuz gnātionis exercere: lʒ nō possit gnāre: vt qz sterilis ē: nihilominꝰ pt adoptare: imo ꝓp talē maxie adoptio est inuenta. 3º rōnē sexus: mulier q̄ nec nāles filios ḃz ī ꝓpa ptāte: nec adoptare nec arrogare pōt nisi a ꝑncipe hoc sibi cōcedat in solatiū liberoꝝ amissoꝝ causa rei publice in bello. 4º rōne prīe ptātis. Qui enī non ē sui iuris: nec adoptare nec arrogare pōt: qz q in aliena ptāte est aliuz in sua ḃre nō pt. Ceteri aūt tā ꝓiugati q̄ nō p̄nt adoptare ꝛ arrogare idifferēter vir ꝛ mulier ꝛ adoptari ꝛ arrogari. ¶ 4ª ♀ ē q̄lr adoptio dissoluat. Soluit autē sex modis. ꝑ morte nāli arrogātis ꝛ adoptātis. ff. e. Si prī. zº mōte ciuili qñ in metallū dānat: vel in īsulā deportat. Secº si ad tps relegēt: qz iste retinet libos in sua ptāte. Jnsti. g. modis ius pa. po. sol. l. Cū aūcte. §. Pene. 3º pp delictū qñ ꝺhibit īcestuosas nuptias. Auc. de īcest. l. nup. §. Scim. 4º solui ꝑ dignitate: vt si filiº fiat patriciº vl ēps: qz p hoc tollit patria ptās ēt nālis. Auc. ꝓstitutio q̄ dignitatibº libat filius a prīa ptāte col. 6. 5º soluit ꝑ snīaz: qz si ferat snīa ꝺ prez filiū petētē ꝑz vitatē remanet ī ptāte prīs si ꝑus erat: tū ex ꝙ nō est appellatū snīa facit ius ꝛ habet ꝓ emācipato. ff. de ꝺdi. īde. l. Julianº. 6º per emācipationē p quā tollit prīa potestas. Est. n. emācipatio prīe ptātis relaxatio facta cozaz iudice cōpetēte dicta: eo qō ex manū. i. ptātē prīs filiº ponit. Jnsti. g. mo. ius pa. po. sol. §. Preterea. Emācipatio aūt filj nālis ꝛ legittimi regulariter nō fit nisi vtroq̄ ꝺsentiēte: vñ ꝛ est actus volūtarie iurisditiōis: tū prī cogit filiū suū emācipare ī tribº casibº. ꝑm º si filiū suuz male afficit ꝛberibº ꝺpietatē. zº si cōpellit filiā suā ī cozpº suuz peccare. C. de epi. audi. l. si Lenones. 3º si agnouerit legatū sibi relictū sub ꝺdicione emācipādi filiū. Arrogatoꝛ aūt ꝑuberis cogitur eū emācipare in q̄rto casu. ſ. si pubes factº ꝓbat q sibi arrogatio nō expediat. Probat 3º casus. ff. de ꝺdi. ꝛ de. l. si cui. ¶ 5ª ♀ est de effectu adoptiōis q ē gntuplex. ꝑmus q adoptatus trāsit ī prīaz ptātē adoptātis: qō est verū cuz iure q̄ est arrogatio. Jtē q̄ ē facta adoptio ab auo prno vl mrno: vel aliq̄ supioꝛe ī recta linea: vt ꝓauo abauo ꝛc. Secus de collateralibº: vt patruo ꝛ auūculo: ꝛ de exneis. C. ō adop. l. cū in adoptiuis. zº effectº ē successio: qz arrogatº ꝛ adoptatº a psona ꝺiuncta abīteſtato succedunt sicut nāles ꝛ legittimi filj: ꝛ hūt q̄relā īofficiosi testamēti si sine causa sunt exheredati: Arrogatº etiā ḃz quartā si emancipat: ꝛ fortē idez est de adoptato a coniūcta persona qui q̄si assimilat arrogato: sed adoptatus a psona extranea: nihil habet nisi q ab intestato succedit sic naturalis ꝛ legittimus. 3º effectº est alimentū: qz q̄diu durat adoptio ipsuz quez in filiū recipit q̄uis extraneū egētez alere ḃz: sicut faceret filiū naturalē ḃz emācipatū. Nec sequit: nō tenet eū here dez īstituere. ḡ. nec alere: qz in morte finit adoptio: lʒ ī vita durat ante emācipationē: vñ derisoria eēt adoptio in filiū si in nullo vt filius teneret. Et ecōuerso filius tenet prī ad alimēta si indiget. ff. de alimen. libe. a paren. p̄stā. per totū. 4º effectus est q pater indigēs potest eū vēdere sicut potest filiū naturalē necessitate famis vrgēte. C. de pa. g fi. dis. l. vlti. Nec obstat qō in Esdra ꝛ Neemia reprehēdūtur qui filios proximoruz emebāt in seruos ꝛ ancillas: ga emere erat peccatuz illis sicut ad vsurā mutuare qui tenebant indigentibus gratis mutuare: sed vēdētibus nō erat peccatuz: sicut nec ad vsuraz accipientibus. 5º effectus est causare cognationē: de quo statim sequit. ¶ Sexta ꝺclo ē quō cognatio legalis ꝛpediat ꝛ dirimat matrimoniū. Ubi est sciendu q triplex est legalis cognatio. Prima est quasi linea descendēriū que cōtrahitur inter patrē adoptantē ꝛ filiuz adoptatuz ꝛ filiuz filj: ꝛ sic deinceps. zª est quasi collateralis inter filium naturalem ꝛ adoptiuuz. 3ª est: p modum affinitatis que est inter patrem adoptantē ꝛ vxorem filj adoptanti: vel econuerso inter filium adoptatum ꝛ vxorem patris adoptantis. Prima habet prohibitionez perpetuā de matrimonio cōtrahendo. ff. de ritu nuptiarū. l. Quando. similiter. ī. ff. de ritu nupti. l. Adoptiuus. respō ꝑ. zª ꝛo ḃz ꝓhibitionē q̄diu manet adoptio: vñ moztuo 6ª ♀ 5ª ♀

patre vel emãcipato filio possunt adiuicez ꝺbere. vt ex. de cogna. lega. c. Si qua. Ratio aũt hoꝝ est: qꝛ ꝑma ꝛ tertia ꝓ hibitio est ꝓpter reuerẽtiã quã ꝺz habere adoptat⁹ ꝛ vxoꝛ eius ad adoptantẽ ꝛ ad vxoꝛẽ eius: ꝛ cũ hec sit ꝑpetua: ppe tuo ipedit mr̃imoniũ. 2ª vo ꝓhibitio est pp interpretatiuã filiationẽ que ꝓuenit ex adoptiõe: ꝛ ideo ea durãte durat: ꝛ cessante cessat. legalis aũt cognatio nõ solũ ipedit matri/ moniũ ꝺbendũ: sed dirimit iam ꝺctuz. 20. q. 3. c. Jta dilige. ¶ Septima ꝑ est quõ ipediat ꝛ dirimat fm canones. Ubi sciẽdũ ꝙ cognatio: et affinitas legalis ipedit ꝛ dirimit: nõ qꝛ sic est de iure ciuili: sꝫ qꝛ approbatũ est de iure canoni: o in vno casu exꝑsse: in alys tacite: qꝛ magis ꝓhibeꝫ mr̃imo/ niũ in linea recta q̃ in transuersali. vñ cũ decretalis inuat ꝙ fraternitas legalis que ẽ iter filiũ adoptiuũ ꝛ filios car/ nalis adoptãtis q̃diu durat ꝛ nõ plus ipedit ꝛ dirimit ma/ trimoniũ: multo magis idẽ itelligẽduz est in cognatione le gali recte linee: ꝙ. s. adoptãs non possit ꝺbere cum adopta ta nec eius filia nec vxoꝛe adoptati: nec eꝝ adoptatus cum vxoꝛe adoptãtis adoptione etiã soluta: si sit adoptio ꝓpe dicta ꝛ multo magis arrogatio que est adoptio ꝑfecta sic leges volũt: nec etiã plus extẽdenda est ꝓhibitio illa q̃uis ciuile extendat. vñ duoꝝ fratrũ adoptiuoꝝ filꝫ possunt ꝺ/ bere iure canonico sicut iure ciuili: etiã duoꝝ fratruz filꝫ nãles: ꝙ tñ iure canonico nõ possunt. Illos ergo solo casu ꝛ omni illo cognatio legalis ipedit ꝛ dirimit: quo cauet iure ciuili ꝛ nõ aliter: qꝛ in hoc dicunt venerãde leges romane. vt in dicto. c. Jta dilige.

Quantũ ad tertiũ de cognoscẽte cõsanguineã vxoꝛ sunt septẽ ꝓclones. ¶ Prima de illo qui co gnouit cõsanguineã sponse sue: qꝛ sponsalia soluta sunt nec põt vltra habere spõsaz illã in ꝓiugẽ obstãte affinitate ꝓtra cta: nec eꝝ: illã quã cognouit obstãte publice honestatis iu stitia nisi papa dispẽsante: sed põt ducere tertiã ẽpo dispen sante penitẽtia sibi de incestu ꝓposita. ¶ Scõa ꝑ est de illo qui cognouit cõsanguineã vxoꝛis mr̃imonio ꝓsũmato sciẽ ter. qꝛ mr̃imoniũ nõ dissoluit: sed tenet reddere debitũ pe tenti. Nõ aũt põt petere nisi secũ ꝑp icõtinentie difficulta tem per eꝝm dispẽset. ¶ Tertia ꝑ est de illo qui cognouit cõsanguineã vxoꝛis matrimonio nõ cõsũmato. De quo vi det ꝙ cuz possit religionẽ intrãdo debitũ negare: ꝙ tenea tur intrare ne cõmittat icestũ cognoscẽdo. s. affinẽ suã. Nã mr̃imonio cõsũmato ab incestu reddẽdo excusat: qꝛ neces sitat nõ babẽs viã negãdi: sed sicut mr̃imonio cõsũmato põt eꝑs cũ eo dispensare in petẽdo sic mr̃imonio nõ consũ mato põt eꝑs cuz eo dispẽsare i reddẽdo i secl̃o remanẽdo. Si aũt cũ hoc velit petere: duplex dispẽsatio necessaria ẽ: Et ꝑm hãc distinctionẽ possunt intelligi iura que vident i/ distincte loqui. de eo qui cognouit cõsanguineã vxoꝛis. per totũ. ¶ Quarta ꝑ ẽ ꝙ si ambo cõiuges cõfiteant in ꝓciu/ diciũ matrimony affinitatẽ vel ꝓsanguinitatẽ ꝓcessisse: nõ crederet q̃uis rumoꝝ vicinie acclamare videret nisi ꝑ te/ stes legittimos cõprobet. al's multotiẽs adinuicez collude rẽt cõiugati. ex. de eo qui cognouit cõsanguineã vxo. c. Su per eo. ꝛ mlto minus extraneo crederet. ex. e. c. de illo: ꝛ ꝟ in foꝛo iudiciali in quo eccl̃ia nõ iudicat de occultis. de ele ctio. c. Significasti. de despon. ipu. c. Attestationes. 35. q. 6. Si duo. 33. q. i. Requisisti. ¶ Quita ꝑ: ꝙ idẽ est in mr̃imo nio spũali: qꝛ si monialis ꝓfiteret se ꝺxisse ꝛ cognitã fuisse a seculari ante ꝓfessionẽ: vel monachus cũ seculari eꝝ ad dissoluendũ matrimoniũ spirituale: pari rõne esset eis cre dendũ: qꝛ frequẽter possent cũ vellẽt colludere: illi spãl'r q rũ vn⁹ amoꝛe alteri⁹ capt⁹ apostatat a religiõe: ꝛ hoc nisi al'r testib⁹ vel verisiml̃ ꝑsumptione ꝓfirmet. sicut ex. de rapto. c. penult. vbi credit moniali dicẽti ꝙ anteq̃ itraret fuerat cognita a marito: qꝛ ibi cõstabat de mr̃imonio ante ꝺcto ꝛ de traductione in domũ: ꝛ inspecta fuit inuẽta coꝛrupta: et ꝑsumit ꝙ ab illo. ¶ Sexta ꝑ. ꝙ vbi agit solũ ad separati/ onez mutue seruitutis que est in cohitando vel carnali co/ pula: ꝓfessioni eoꝝ stat: qꝛ illoꝝ solũ ꝓiudiciũ agit: nec per hoc poterũt ad alia cõsortia trãsire: ꝛ ab hoc possunt se mu tuo ꝓsensu absoluere. de diuoꝛ. c. Ex lr̃is. de adul. c. Intelle ximus. 32. q. i. Lotari⁹. Et idẽ forte si cõfiterent gradũ diui na lege ꝓhibitũ: maxime si eẽt scãdaluz in pp̃lo. de diuoꝛ. c. Ponzo. in fi. q̃uis si peterẽt licẽtiã ꝺbẽdi nõ esset eis dan da nisi al'r ꝓbaret: qꝛ etiã vicinia ꝛ rurales faciliter cõcitã tur ad clamoꝛẽ sine iusta causa: vñ vane voces pp̃li nõ sũt audiẽde. ¶ Septima ꝑ est. ꝙ cognoscere cognatã suã lega 7ª ꝑ lem vl' spũalẽ vel ad quã est publice honestatis iustitia: nõ est ꝓprie icestus: qꝛ incestus nõ est nisi cũ vera cognata vl' affine. Sed papa vel iperatoꝛ nõ põt facere ꝙ sit cognat⁹ vel affinis ꝙ non est: qꝛ illa sunt iura sanguinis que mutari nõ possunt. Sed lz nõ sit icestus: est tñ spãle peccatũ iobe diẽtie ad eccl̃iaz: Jtẽ pari rõne nõ est incestus nisi in gradu ꝓhibito lege nãe a qua est sola cõsanguinitas vel affinitas vera. Et hoc est argu^m ꝓo opinione que negat aliqua eẽ si/ moniaca: qꝛ ꝓhibita. ¶ Ad arg^m dõm ꝙ lz mr̃imoniuz sit de iure nãli q̃tũ ad inclinationẽ ꝛ finẽ: tñ determinatio ẽ a iure positiuo ꝛ diuino: vnde ab vtroq̃ potest regulari in permissione ꝛ ꝓhibitione. Qõ II.

Secundo queriꝫ de diuoꝛtys vtrum s. liceat agere vel accusa/ re ad diuoꝛtiũ celebꝛãdũ. Et videt ꝙ nõ ꝓ illud qõ habet Mat. 19. Quos de⁹ ꝓiunxit hõ nõ seperet: sed mr̃imo^m est a deo ꝓiũctũ vt ibidẽ dicit. ꝙ hõ non ꝺz coopari aliq̃ mõ ad diuoꝛtiũ. ¶ Contra. ex. de diuoꝛ. Fere ꝓ totũ. ¶ Rñ⁰. hic sunt videda tria. ꝓmo de petitione ꝓiu gis ad mr̃imoniũ. 2⁰ eꝝ de accusatiõe ad matrimoniũ. 3⁰ de diuoꝛtio in se.

Quantuz ad ꝓmũ sunt septẽ ꝓclones. ¶ Prima ꝙ ꝓ³ꝛ⁰ pro matrimo⁰ qñq̃ agitur petitoꝛio qñq̃ possessoꝛio. Petitoꝛio sicut qñ mulier dicit ꝙ alius ipsam despõsauit per verba de p̃ti seu ipsaz laudauit: vel in eaz ꝓsensit sicut in vxoꝛẽ: ꝛ ipsa in euz: ꝛ ꝙ ipse eaz renuit tene re in vxoꝛẽ: vñ petit ipsuz in maritũ sibi adiudicari ꝛ ipsuz cõpelli: vt sibi tanq̃ vxoꝛi adhereat: ꝛ eã maritali affectio/ ne ptractet: vel alleget ꝙ spõsalib⁹ per vba de ꝑsenti inter ipsos ꝓtractis ipse post eã carnal'r cognouit: vñ tc̃. Primũ ꝓbat de spõ. c. i. c. Ex pte. c. Ueniẽs Maritata. sꝫ ꝓbat de spon. c. Js q fidẽ. de testi. c. Ex tenoꝛe. Qñq̃ aũt agit possessoꝛio: vt si dicat mulier ꝙ cũ vir cũ ea matrimoniũ legitti/ me ꝓtraxerit: ꝛ eandẽ in domũ suã sicut vxoꝛẽ tractauerit ꝓpzia temeritate a se abiecit: ꝛ q̃si possessione sacr̃alis vi culi seu sacri spoliauit: vñ petit ipsa virũ suũ sibi restitui ꝛ se in eãdẽ q̃si possessionẽ reduci: in q̃ erat anteq̃ abiecisset eandẽ. de diuoꝛ. c. Ponzo. de resti. spoli. c. Ex ꝓsecutiõe. ꝛ. c. Ex trãsmissa. ¶ Scõa ꝑ est de dr̃ia inter ista duo iudicia. 2ª ꝛ⁰ Est eni dr̃ia iter istos duos modos agẽdi: qꝛ si mulier agat petitoꝛio põt marit⁹ excipe ꝺ ipsaz de ꝓsanguitate vel q̃uis alio iusto impedimẽto. de cogna. spũali. c. vlt. de ordi. cog. c. i. Secus si agat possessoꝛio. qꝛ tũc regulariter nõ obstãte exceptiõe aliqua fit restitutio nisi in sex casibus. ꝑm⁹ qñ allegat legittimũ ipedimẽtũ: ꝛ cũ hoc tãta viri seuitia: qui odio capitali segt mulierẽ ꝙ nulla ei cautiõe mederi põt. Tunc. n. mulier sequestrãda est: nõ reddẽda viro possesso/ rio agẽti. de resti. spo. c. Ex trãsmissa. c. L̃ras. §. vlt. 2⁰ qñ obycit cõsanguinitas in gradu lege diuina ꝓhibito: ꝛ cuz ꝓbatiões sunt parate vbi differt restitutio quo ad carnis copulã: sed fit q̃tũ ad alia. de resti. spo. c. L̃ras. §. Propter ea. 3⁰ qñ opponitur heresis vel ꝙ nõ cohabitat sine cõtu meliacreatoꝛis. de diuoꝛ. c. Haudem⁹. 4⁰ qñ dicit se virgi nez cũ ꝓposito religionez intrandi: maxime si mulier est ꝛ

timeret de defloratione. sed tunc tempus taxandum est sibi infra quod intret religionē vel ad matrimoniuz rede at. de conuersi. coniu. c. Ex publico. Quintus si opponat exceptio rei iudicate a qua nō extitit appellatū. de senten. 3ª ? re iudicata. c. Lator. 2. c. Tenor. Sext⁹ si opponat adul teriū. extra de diuortys. Significasti. ¶ Tertia cōclusio est. q⁹ mulier nō potest petere restitutionez si sponte pro pria recessit: quia non est spoliatio sine violētia: vis autem volenti non infertur: quia omne violentum est iuolunta rium nisi tunc demū quando rediens nō admittitur per meritum. ff. de acquirēda possessione. l. Clā possidere. 2. l. Qui ad nundinas. Et pari rōne nō pōt vir restitutionez pe tere vxoris quā sponte expulit: nisi postq̄ requisita redire noluerit: quia vltima mora nocet. ff. de peri. 2 commo. rei 4ª ? vendi. l. Illud. ¶ Quarta conclusio est de expensis factis a muliere extra domuz: quia vir pro oneribus matrimo ny habet dotem: vnde a tempore cōtracti matrimony in tus et extra debet vxori facere expēsas iuxta q̄titatem dotis. ff. famil'. herciscūde. Si maritus. imo etiam si dotē non habet: vel perdidit culpa sua tenetur ei necessaria pro uidere fm facultates suas: imo vir maritus si dissipat bo na sua vergens ad inopiam etiam constante matrimonio recuperat mulier dotem. C. de iure dotium. l. Ubi. Sed quando mulier sponte recessit: non recuperat expensas: ni si a tempore quo rediēs non est admissa: 2 ß nisi opponat de adulterio: quia adultere nihil tenetur prestare nisi ip sa replicet de simili. Dico autem q⁹ sponte vagante non te netur ad expensas: sed soluz quando iusta de causa: pura 5ª ? ppter nimiā viri seuitiā vl' aliquid hȝ. ¶ Quinta ꝯclusio est de probatione: quia libello porrecto in petitorio vel possessorio: ambo iurabūt stare mādatis ecclesie: 2 de ve ritate dicēda: 2 de calūnia. Si ergo ambo confiteant contenta in libello vera eē ꝓcipietur eis q⁹ cohabitēt vt cōiu ges nisi aliud canonicū obsistat. dz aūt vnus cōfiteri pōte altero: alȝ ꝓfessio nō obesset: nec aduocar⁹ dz rīdere ad fa ctū: sed ꝑncipalis: g si dubitauerit ꝓbabiliter iducias ipe trabit ne cogat anceps ꝓiury subire. Si vero ꝓfitēs matri moniū excipiat de adulterio repetētis eū: 2 ille vel illa ꝓfi teat ꝑ se turpitudinē suā: oīno eis credit. de diuor. c. Ex lit teris. Si vō reus negauerit actori icūbit ꝓbatio: quo nō ꝓ bāte reus: 2 si nihil ꝑstiterit obtinebit. de iureiur. c. Mulie 6ª ? ri. C. de edē. l. Qui accusare. ¶ Sexta ? est de cautiōe: ga cū mulier ꝓbabiliter sibi timet de seuitia viri anteq̄ sibi restituat ꝑstare dz iuratoriā cautionē q⁹ in oīb⁹ eā tracta bit; sīc vir dz tractare vxorē: nec ledet eā: nec in ꝑsona: nec i rebus: nec aliquo mō eaz dehonestabit: salua correctione maritali 2 honesta: 2 hāc cautionē ꝑstabit vir ꝓ ꝓpriū iura mentū. 33. q. i. De bīdicto. fm formā. 35. q. 5. Ab isto in an tea. cē. Sz si mulier nō ꝓfidit de iuramēto viri ꝑstabit cau tionē fideinssoriā vl' pignoratitiā sub pena. de resti. spo. Ex trāsmissa. 2. c. Las: qz illa pena infligēda eē q̄ magis timeē 7ª ? 2 cauetur. 33. q. 5. Prodest. ¶ Septima ? est q⁹ ad mrim⁹ ꝯiungēdū nullus suo uoīe agere pōt: nisi alter ꝯiugū: nec ꝓpinquus: nec extrane⁹: nisi habēs spāle mādatū: sz bñ po test iudici demādari vel denūciari si alig ꝯiuges seorsum stēt in adulterio vt ex offō suo retineat eos: sicut de quoli bet pctō pōt q libet: denūciare illi q pōt ꝑdesse 2 nō obesse imo tenet: qz vnicuiq̄ mādauit de⁹ de ꝓximo suo saluo ordi ne correctiōis fr̄ne. Mat. 18. Si peccauerit in te fr tu⁹: cē.

ꝑ⁸ ? **Quantum** ad secūdū de accusatione mrimony sūt septez ꝯclones. ¶ Prima q⁹ ad accusa tionē mrimony admittat. Ubi sciēdū est q⁹ si agat ad ma trionȳ vinculuz dissoluēdū: 2 ipedimētū ꝓpetuū q̄ oppo nit nō est pctō sn̄m: puta qz agit de frigiditate artatione maleficio 2 hȝ. ad ß soli cōiuges admittūt: cū alioq̄ nō inr tersit de hoc agere: imo inuitis exneis vel etiā propinquis possunt simul morari. de frigid. Cōsultationi. dūmō caste viuāt. 33. q. 5. Qz deo patri. alȝ de offi. ordi. c. i. 2°. quando ꝓpter errorē petit diuortiū soli ꝯiuges admittūtur. de ꝯiu ga. fuo. Proposuit. 3° idē q̄ agit solū ad thori sepationē. Sz q̄ tale ipedimētū allegat q̄ peccato subiacet: qz nul lū est mrimo⁹: nec sine pctō possūt cōmiscere: sicut ē cōsan guinitas vel aliqd hȝ: tūc actio ppl'aris ē 2 accusatio publi ca. Quilibet. n. exne⁹ admittit. de cogna. spūali: Tua nos. sed dū aliqs de ꝯsanguinitate supest extranei repellunt: et ꝯsanguinei ceteris ꝑferunt. 35. q. 6. Cōsanguineos. de sen. 2 re iudi. c. Tenor. 2 hoc tā in accusatione q̄ in testificatiōe: qz testes q meli⁹ veritatē sciūt sunt ceteris ꝑferēdi. ff. de te sti. Domi. Tales. n. meli⁹ laborāt i sciēda genealogia q̄ exī nei i defectū aūt taliū etiā vicini bone fame admittunt. de cogn. spūali. Tua nos. Fama ēt crebrescēte: est ēt extrane us admittēdus. Uir aūt 2 vxor ex cōi cā ad accusationē p/ pry mrimony admittunt. de diuor. c. Porro. 2 in alys mul tis. quicūq̄ aūt admittit nulla tpis exceptiōe repellit: ga in crimib⁹ nō hz locū ꝑscriptio. ¶ Scōa ꝯclo est de libello 2ª accusationis. Dz. n. dicere cū tales de facto vir 2 vxor cohī tent. ego talis ꝯsanguine⁹ eoz in tali gradu accuso eoz ma trimoniū dicēs eē nullū: qz sunt in tali gradu ꝯsanguinita/ tis vel affinitatis: qō offero me legittime probaturū: vñ pe to ꝑnūciari mrimoniū ipsoz a ꝓncipio fuisse nullu: 2 eos abinuicē separi. Sigs q̄ de ꝯsanguineis velit mrimo⁹ de/ fendere admittet: sz ꝓncipāl'r cōiuges q̄bus tū etiā ꝓtradi centib⁹ ad defensionē exttane⁹ dz admitti: qz possent ad i/ uicē colludere: suppositō falso accusatore vt haberēt licen tiā alias ꝑhēdi. Qui fily sunt legittimi. c. i. 2. c. Perlatū. De fensor ergo apparens poterit repellere accusatorē añ lit. ꝯte. Nō post. de spon. ipu. Ad dissoluēduz. defensore nō cō parēte iudex iquiret de plano: 2 si ipedimētū ꝓbat sniaz di uortȳ ferret ex officio suo: qō pōt etiaz facere nullo accusa tore apparēte orta infamia: sz semp citandi sunt quos res tangit 2 publicandū an aliquis accusare vel defendere ve lit. de diuor. c. Porro. cum silibus. ¶ Tertia cōclusio est 3ª ? de exceptionib⁹ cōtra accusatorē. ꝓmo potest obyci q⁹ est extraneus 2 aliqs de genere supereſt bone fame. 2° q⁹ ex cōmunicatus. de exceptione. c. Exceptionum. Tertio q⁹ non publice accusat sed clam porrigit libellum. Quarto q⁹ gratia turpis questus volens ab altero pecuniam extor quere: vel mercede ab aliquo cooductus. Quinto q⁹ nun cius alterius coniugum vel alȝ malo zelo motus aut pro babil'r suspectus. Sexto quia periurus vel infamis. Se ptimo: quia sciuit quando matrimonium contractum fuit 2 tunc etiā impedimentuz sciuit 2 tacuit: vel infra tempus ab ecclesia assignatum inter bāna nihil proposuit: 2 tunc repellitur nisi forte probaret q⁹ denunciatio ad ipsum nō peruenit: vt' quia absens vel ifirmus: vel si iurat q⁹ postea impedimentum didicit: nec ad hoc ex malicia procedit. ¶ Quarta cōclusio est de exceptionibus cōtra denuncia 4ª ? torem: quia fm Hosti. vbicunq̄ propter suspitionez aliqs repellitur ab accusando matrimoniū: pari ratione a denū ciando. de accusationib⁹. c. Luz oporteat. Sed iudex ex of ficio potest ingrere īfamia pcedēte. de diuor. c. Porro. q ēt offō suo debet repellere accusatorem denunciatorem te stem si est notorius excōmunicatus: sacrilegus: vsurari/ us fornicator. de testibus. c. Testiuz. de accusatoribus. c. i. ¶ Quinta cōclusio est qui testes requirantur in accusatio 5ª ? ne matrimony. Et q̄dez bone opinionis nō suspecti omni exceptione maiores. de cōsangui. 2 affinitate. c. i. 2 qui non potest esse accusator: nec testis. Dic etiam parentes admit tuntur pro filys: 2 contra qui alȝ essent suspecti. Debet eti am testis iuratus deponere: nec potest quis sibi iuramētū remittere in hac causa. ¶ Sexta ꝯclusio de secreta admo 6ª ? nitiōe vel denūciatiōe: qz sīc ad accusationē mrimony nō

ꝺz ꝙ ꝺcomitet iscriptio: sic ét denũciationẽ ſi ꝺz ꝙ ꝓcedat secreta admonitio: qz nõ licet eis ꝑ̃a auctozitate discedeꝛ gpubcc i faciẽ eccl'ie ꝺxerũt. ¶ 7a ꝺ ẽ. ꝙ i dubio sẽp ꝙ mri 7a 2o
m ꝺio iudicaꝛ: qz tutiꝰ ẽ aliquos ꝺ statuta boium dimitte re copulatos q̃ legittie cõiũctos ꝺ statuta dñi separare. de testi. licet. in fine.

Quantum ad 3m de diuoz. qꝺ ꝑncipalr q̃rebaꝛ sũt 7. ꝺnes. ¶ Pria qd sit diuoztiũ z vñdi ꝑ 2o
caꝛ. Est ãt iter viz z vxoꝛẽ legittie fcã sepatio. legittie: qz quos deus ꝺiunxit hõ nõ sepet. Sed nõ dicit hõ illos sepaꝛ quos pena dãnat: quos reatꝰ accusat: quos maleficiũ artat ,33. q. 2. Quos deꝰ. dr ãt diuoztiũ a diuersitate mentiũ: vel qz bi g mrimõiũ distrahũt i diuersas ptes eũt. ff. de diuoz. l. i. ¶ 2a ꝺ ꝙ diuoztiũ ẽ duplex. Unũ quo ad vinculũ mri, 2a 2o
mony: vt pp aliqꝺ ipedimẽtũ ꝓcedẽs qꝺ dirimit matrimo niũ iã cõtractũ. Aliꝺ quo ad thoꝛum: sicut pp foznicatiõez vbi ét fit quo ad domũ z hitatiõem. ¶ 3a ꝺ ẽ. ꝺ lucro z dã 3a 2o
no i diuoztio pp adulteriũ: qz ille pp cuius adulteriũ diuoz tiũ celebraꝛ: si sit vir: teneꝛ restituẽ dotẽ z pdit donatiõez pp nuptias: ecõuerso vxoz pdit dotẽ. ¶ 4a ꝺ est. ꝙ si vxoz 4a 2o
erat filia fãilias. i. i ptãte pr̃is ꝺstituta: z dos erat ꝓfectitia ,i. de bõis pr̃is ꝓfecta: vl' alꝭ qũcũqz dos erat ad pr̃ez re, casura: pr̃ nõ pdit eã pp delictũ filie: qz nõ ꝺz pr̃ portare iiq tatẽ fily. si vero nõ erat recasura ad pr̃em q̃uis ꝓfecta. eét: qz ea moztua eã rehiberꝰ nõ erat: tũc maritꝰ eã lucraꝛ z sic itelligit hosti. C. de adul. l. vlti. ad finẽ. eẋ. ꝺ diuoz. Lõ sẽsu. ℌ. si vero cãm. ¶ 5a ꝺ ẽ qñ dos erat reditura ad pr̃em. 5a 2o
qz pr̃ eã pdit q̃diu filia adultera viuit sicut ét ñ potuisset eã repetere ipa nõ adulteraꝛe: nec ꝺz ipe ex delicto filie lu crari: sed tenebit eã vir viuẽte adultera: pꝰ cuiꝰ moztẽ pr̃i reddeꝛ sicut si plat' ecclie ꝺiurat feloniã q̃diu ipe viuit: ec clia feudũ pdit: qꝺ ipo moztuo recupat: ne ꝺlictũ pſone re dũdet i dãnũ ecclie: decia collatiõe. de vsu feudoꝝ. de ca, 6a 2o
pel'. cõradi reg. ℌ. si cl'ic' vel epꝰ. ¶ 6a ꝺ est. cozzelaria ex bis. ꝙ si vir cõmittit crimẽ lesemaiestatis: pp ꝙ bõa eiꝰ cõ fiscẽtur z ipe nudus exulet: vxoz pdit dotẽ z oĩa: q̃diu ma ritꝰ uiuit: ne p eiꝰ delictũ lucreꝛ qꝺ ꝓpus nõ bẽbat. iterĩ tñ fiscus ꝓuidere ꝺz sibi necessaria loco uiri: sz uiro moztuo rehabebit itegre dotẽ z dotariũ suũ: ut dicũt de ꝺsuetudie. 7a 2o
¶ 7a ꝺ ẽ. ꝙ cã diuoztꝝ ꝑt agi idifferẽter ꝙ se z ꝙ ꝓcuratoꝛẽ q̃uis pp crim adulteꝝ agaꝛ: qz ciuil'r agit: ꝺz aũt agi coꝝ iudice eccliastico: qz mere spũal'ẽ. ¶ Ad argm dõm ꝙ qñ agit ad sepationẽ quo ad uinculũ deꝰ illos nõ ꝺiũxit quoꝝ mrimoniũ nl'uz fuit. qñ ãt agit ad sepationẽ quo ad thoꝝ pp adulteriũ illud fit auctozitate dei. Questio III.

Ueritur 3o ꝺ secũdis nuptys an sit li cite. Et vr̃ ꝙ ñ admin' in fra ãnũ: qz ꝋz leges lz mlier ñ teneaꝛ portare vestes luctꝰ: teneꝛ tñ nõ nubere ifra tpa luctꝰ q̃ sũt annus a morte mariti. ¶ Lõtra. de cretalis q̃ ꝺ ℌ diĉ papl'z ꝙ moztuo viro nu bat i dño. ¶ ℞. hic videda sũt tria. ꝑ qꝺ ꝑncipal'r q̃rit ꝺ ℓis nuptys. 2o ꝺ donatiõib' iter virum z vxorem. 3o de dote.

Quantuz ad pm sũt. 7. ꝺcl'ones. ¶ Pria ꝺ hoc qꝺ ẽ ℌ licitũ vel illicitũ: qz sim pl'r z absolute lici te sũt nuptie secũde z tertie qñ ꝺstat pm uirũ eẽ moztuũ siñ posthumo: sz q̃diu dubiũ ẽ ꝺ morte nõ ꝺz nubẽ: itẽ si dubi um sit sibi an sit ꝓgnãs de ꝑmo nõ ꝺz nubere quousqz sit certa ꝙ nõ ẽ ꝓgnãs vel si ẽ ꝓgnãs nõ ẽ piculũ de ptu nec ꝺ icertitudie pentis alꝭ ꝺtra caritatẽ pr̃is z plis facit: alꝭ ue ro moztuo uiro nubati dño. ¶ 2a ꝺ ẽ. de benedictiõe q̃tuz 2a 2o
ad ius scriptũ: qz si semel fuerit benedicta soleñiter ex tũc bñdici nõ ꝺz: siue ꝑmũ mrimoniũ fuerit nullũ siue nõ. eꝰ aũt si ꝑmũ mrimoniũ verũ fuit: z bñdictiõe caruit 2m bñ dici poterit. Si ét vnicꝰ ꝺtrabẽtiũ fuerit bñdictꝰ sup vtrã q̃ scõa bñdictio ꝓhibebitur ꝼm hosti. ¶ 3a ꝺ de consuetu 3a 2o
die ꝺtraria i gbusdã locis an excuset ꝺtrabẽtes et sacerdo tes bñdicẽtes: vr̃ ãt ꝙ i oĩbꝰ q̃ sũt mala solũ qz ꝓhibita iuꝛ positiuo ꝙ ꝺsuetudo excuset nisi éet a iuꝛ reꝓbata: qz cõ suetudo derogat legi: nec regriꝛ ꝙ sit a ꝓncipe scita: qz locoꝝ z ꝓsonarũ ꝺsuetudies z statuta cũ sint facti z i facto ꝺsi stant: ꝑt ꝓbabil'r ignozare. extra. de cõsti. c. i. li. 6. Qz. n. nõ oĩbus vbiq; eadẽ ꝺueniũt: nõ ẽ mir si lex gnãlis q̃ coiter ẽ rõnabilis alicubi sit iniqua. vñ ꝑticulares ꝺsuetudies rõ nabiles z ꝓscripte sũt seruãde: sed qz ꝓnceps subditis ꝑt le gẽ ipõere: ꝑt aliqd statuere: ꝺtraria cõsuetudie nõ obstãte: z tũc nõ excuseret nisi forte eét ꝓpls q silr bẽret ptãtẽ legl ꝺdẽde vt ꝓnceps qz par i pr̃em nõ bz ipiuz: z sic excusant i frãcia: qz nõ ẽ cõsuetudo a iure reꝓbata: q̃uis hosti. vi, deaꝛ sentire ꝺtrariũ. ¶ 4a ꝺ de pena sacerdotis scõas nup, tias bñdicẽtis: qz nisi cõsuetudo excuset vt dictũ ẽ suspen 4a ꝺ
sus ẽ z ad sedẽ aplicã ẽ mittẽdꝰ. extra. de scõis nuptys. c. i. Dico aũt suspẽsus pr̃io ꝙ hoiem: nõ ꝙ sit ipo iure suspẽsus. ¶ Quita ꝺ de pẽa mulieris ꝺuolãtis ad scõas nuptias quo 5a 2o
ad tutelã: qz pdit tutelã filiozũ ꝑmi mariti siue nubat ifra ãnũ siue pꝰ. de iure ciuili scripto. z de cõsuetudie i fozo ec, cliastico: q̃uis de cõsuetndie laycozũ alicubi eã nõ pdat. ¶ 6a. de pẽnis legalibꝰ. vbi sciẽdũ ꝙ mulier ifra annuz nu 6a 2o
bẽs erat ifamis z mltas alias pẽas patiebaꝛ: z lz decretalis extra. de secũdis nuptys. c. Lũ ꝼm aplum. solã penã ifamie exp̃sse sibi remittat: qz tñ alꝭ ñ approbat nec circa mrimo niũ aliqd a iure ciuili statutũ tenet nisi q̃m ẽ a iuꝛ cãoco. ap, pbatũ: iõ mulier scõo nubẽs nl'uz penã legalem i curriꝛ. ¶ 7a ꝺ ẽ de gratia. qz mulier scõo nubẽs lucrabiꝛ legatuz 7a 2o
sibi relictũ sub cõditiõe viduitatis fauoze mrimony: ꝺz tamẽ hoc faceret pꝰ tps luctus. i. annũ. sed qz iura canonica z diuina plus fauẽt viduitati q̃ mrimõio: iõ ꝺõz ꝙ si mlier ꝺtra ꝺditiões legati nubat legatũ pdit. ¶ Ad argmẽtũ dõm: ꝙ nõ nubit i dño si nubit i ꝑiudiciũ ꝑpls: vel quo ad vitã vt qñ ẽ piculũ: aboꝛsus: vel quo ad bereditatẽ: vt qñ dubitaꝛ de icertitudine ꝓlis: alꝭ si ẽ vera ꝙ non est pre, gnans statim potest.

Quantum ad 2m sũt. 7. ꝺnes. ¶ Pria ꝙ dõatio ꝙ ꝑ 4a 2o
pter nuptias ẽ illa que fit a viro mulie ri cõstãte matrimõio vel añ solum cõtẽplatione nuptiarũ mõ quo a muliere vel noĩe eiꝰ daꝛ dos vel ꝓmittiꝛ que si ne matrimonio esse nõ põt. Dicit autẽ z spõsalitia largitas que nisi matrimõiũ sequaꝛ. vel si sepetur: vt dos ab uxore sic illa a marito repetaꝛ: z si pactũ apponaꝛ de dote lucrã da a marito si mulier ꝓmoziaꝛ eo ipo videtur appositum ex pte viri de donatiõe pp nuptias. ¶ Secũda ꝺclusio est 2a ꝺ
de differentia eius ad dotẽ ꝺstãte matrimonio: qz dos nõ pertinet ad mulierẽ q̃tũ ad administratiõem: que tñ hz dominiũ saltẽ i spe z ad quã redit: Sed vir hz administra tionẽ donatiõis ꝓpter nuptias sicut z dotis. Uñ nõ datur nisi vt ad eã mlier recurrat si dos per virũ alienaretur: vl' vt eã lucreꝛ si de hoc pactũ apponaꝛ. ¶ 3a cõclusio ẽ de cõ 3a ꝺ
suetudie ét gallicana q̃ illꝺ dotalitiũ vocaꝛ i quo viro moz tuo vxoz hz vsufructum q̃diu viuit: siue ꝺuolet ad scõa vota siue nõ: nec ꝑt illud alienare i ꝑiudiciuz vxozis. sicut nec dotẽ nec ꝓpter delictũ viri ipsa perdit dotariũ suum pluſq̃ dotẽ. ¶ Quarta cõclusio ẽ ꝺ questibꝰ. z qdẽ de con 4a 2o
suetudine gallicana oĩa que vir z vxoꝛ cõstãte matrimõio acqrũt sũt cõmunia: z soluto matrimonio inter ipsos vel heredes eoꝝ equaliter diuidũtur: cũ onere suo. i. debitis iterim cõtractis: data tamẽ optione mulieri z eiꝰ heredibꝰ vtrũ sit cõtẽta dote sua z dotalicys nihil bẽdo de cõque, stibus nec soluẽdo de debitis: an velit recupata dote simpl'r et assignato dotalitio ad vitã cũ ℌ ipartiri i ꝙuestibꝰ z debitis. ¶ Quita cõclusio ẽ de differentia iter virũ z vxo 5a 2o
rem quia vir superuiuens in bonis vxozis parafrenalibꝰ.

vel dote nihil lucrat nisi ex pacto: vel nisi hēat liberos nomine quoꝝ succedit i vtroq3. vxor ät ēt sine liberis lucrat dotalitiū ad vitā de ꝯsuetudie: qz nō sic inuenit scōm viruz: sicut vir scōaz vxorē: ppter qō magis faueť mulieribus q̄z viris. ¶ 6ª ꝯ° ē de donatiōib⁹ iter virū ⁊ vxorē ꝓhibitis. De iure enī ꝯstāte mr̄imonio nō pñt ibi donare ne mutuo amore se expoliēt. sz donatio iter eos fcā ꝯfirmať donante p̄moriēte. sicut ēt donatio pr̄is fcā filiofamilias nō valz: sz ꝯfirmať si p̄moriat añ q̄z reuocet. Sz si iuramētū iterueniat iure canonico ꝫ iuramētū suū venire nō pōt. Si autē det aliqd cā mortis vl̄ post mortē: valet: nisi q⁹ cōsuetudo alicubi cauet vt nec sic vnus dare possit alteri nisi eꝫ eq̄l̄r sibi detur ab altero: vtputa q⁹ supstes in bonis alteri⁹ habeat vsufructū. ¶ 7ª ꝯ° ē de donationib⁹ ī cōcubinā q̄ valēt regulariter: qz qō meretrici datur repeti nō p̄t: qz si turpiter facit ī eo qō facit: nō tñ i eo qō recipit. de ꝯdi. ob tur. cām. l. z. §. sed q⁹ meretrici. Callit in milite. C. de donationib⁹ inter virū ⁊ vxorē. l. si ancillā. Idē dicit hosti. in clerico ⁊ aduocato q⁹ ēt meretricib⁹ dare non p̄nt: lz quottidie dent. Sed cū ius canonicū nō irritet hāc donationē ius ciuile ēt si exprimeret nihil in fauorē clericoꝝ statuere pōt. Uñ si dent rem ecclie q̄ sua nō est: certū ē q⁹ nihil actuz ē: sz si dent fruct⁹ ex ecclia pceptos dñium trāsferūt: ⁊ repetere non p̄nt. Sz forte de suo p̄rimonio si hñt vñ reddere tenenť: qz nō ad hoc: sed pp pauperes auꝝ hz ecclia: vñ ꝫ hz locū conditio ob cām. Tali. n. pacto tacite fruct⁹ eis danť vt necessarys retentis reliqua ecclesie seruent: alꝫs pauperibus erogent. Religiosi vo qui propriū nō hñt: nihil meretricibus dare p̄nt: nec ille pñt datū a talibus retinere.

p̄ª ꝯ° **Quantū** ad 3ᵐ de dote sunt. 7. ꝑnes. ¶ p̄ª q⁹ vir fructꝰ
2ª ꝯ° rei pro dote obligate non tenetur cōputare ī sortem pp onera mr̄imony q̄ sustinet: nec ē vsura. ¶ 2ª ꝯ° est q⁹ cōstante mr̄imonio mulier dotē pōt repetere: viro in insulā deportato: cuiꝰ affectionē mulier nō mutauit: ⁊ idez vr̄ viro de regno bānito. C. de iure dotiū. l. vbi. ⁊. l. in rebꝰ.

3ª ꝯ° ¶ 3ª ꝯ° q⁹ ēt cōstāte mr̄imonio peti pōt viro vgēte ad ꝫopiā: nō pp pauptatē eris: qz tūc sub tali cautiōe quā p̄stare pōt cōmittēda ⁊ dimittēda ē dos: sz pp pauptatē mētis vt qñ ꝫcipit eē ꝑdig⁹ ⁊ dilapidator: qz tūc cautio paꝝ valeret:

4ª ꝯ° ⁊ sic itelligiť dcā lex. vbi. ⁊ ī rebꝰ. ¶ 4ª ꝯ° ē q⁹ vir lz sit dñs rei dotalis: illam tñ alienare non pōt etiam vxore cōsentiēte: nisi interueniat iuramentū ꝓtra qō nulli venire licet pp

5ª ꝯ° qōcūq3 dānū. ¶ 5ª ꝯ° ē. ad quē ptinet cōmodū ⁊ icōmodū. Et qdē dotis fruct⁹ semp facit suos marit⁹ ꝯstante mr̄imonio qñ sustinet onera mr̄imony: nec dos vnq3 reddere teneť: sed augmētū ⁊ decremētū ⁊ piculū dotis pemptionis pertinet ad vxorem si dos ñ fuit estimata. vbi aūt fuerit estiata: tūc cōmodū ⁊ icōmodū ptinent ad virū. Part⁹ ät ancillaꝝ ⁊ iumētoꝝ nō ꝫputanť ī fruct⁹: sz eos cū mr̄ibus

9ª ꝯ° habet vir restituere. ¶ 6ª. q⁹ mulier ppter adulteriū dotē pdit: sicut eꝫ: vir donationē ppter nuptias. Qz vo de dotibus ⁊ alys pertinētib⁹ ad mr̄imoniū mlta ī iure ciuili cauta sunt: nō necessariū ē illa scribere. qz ī foro ꝯscie ⁊ eccl̄ie: ad quā ista ptinent: no tenēt: nisi q̄tū iure canonico apprōbanť. ¶ 7ª ꝯ° ē. q⁹ si celebrato diuortio ppter adulterium

7ª ꝯ° mulieris ⁊ dote viro adiudicata mulier ꝓbet mr̄imoniuz fuisse nullū. ⁊ p ꝯs nō fuisse dotē nec adulteriū: nihilominus nō recupat dotē suā ꝑm Post. arguñto. l. q̄ dicit q⁹ sē dōatio fcā iter viꝝ ⁊ vxorē ñ valet qñ mr̄imo^m tz: sic valet qñ mr̄imo^m fuit tātū de facto: ⁊ nō tenuit de iure ne melior sit ꝯditio delinq̄ntis q̄z nō delinquētis. ff. de dona. iter virū ⁊ vxorē. l. .§. i. Quānis. n. mr̄imo^m putatiuū sit tñ qz nomē matrone assūpsit adulteriū cōmisit: ⁊ de adulterio poterit accusari. qz nec mr̄imo⁹ nec ēt spēm mr̄imony permittit violare. ff. de adul. l. si vxor. in principio. §. i.
¶ Argumentuz solutum fuit ī p̄mo articulo huiꝰ qōnis.

¶ De resurrectiōis ⁊ iudicij ꝓdictiōe. Di. XLIII

POstremo de ꝓditōe resurrectionis ⁊ modo resurgētium: necnō ⁊ de iudicij ⁊ misericordie q̄litate breuiter disserendū ē. Quibus q̄stiōibus que ꝺ hac re moueri solēt: satisfacere nō valeo: resurrecturā tñ carnē oiuz qcūq3 nati sūt atq3 nascenť: ⁊ mortui sūt ⁊ morienť: nullaten⁹ ambigere dz xp̄ianus. Ait enim Esaias. Resurgēt mortui: ⁊ resurgent q erāt ī sepulchris. Et apl's. Nolumus vos igno. fra. de doz. vt nō cō. sicut ⁊ ceteri q spez nō hñt scilicet resurrectiōis. Hoc. n. vobis di. ī ver. do. qz nos q vi. q. re. su. ñ p̄. eos qui doz. Qm̄ ipse do. in iussu ⁊ in vo. ar. ⁊ in tu. dei descē. de ce. ⁊ moz. q in xp̄o sunt resurgent. Deide nos qui vi. q relin. si. ra. cū illis in nu. obui. xp̄o in aera: ⁊ sic semper cuz domino erimus. His verbis ⁊ veritas resurrectionis ⁊ causa atq3 ordo resurgentium p̄clarissime insinuatur.

¶ De voce tube. b

Ausa. n. resurrectiōis mortuoꝝ erit vox tube: que in adnētu iudicis ab oibus audietur: ⁊ cuius virtute excitabunť mortui: ⁊ ꝺ monumētis resurgēt. Uñ ꝓphēta. Dabit voci sue vocem virtutis. i. effectū resuscitandi mortuos. Et ioānes euāgelista ait. Uēit hora in qua oēs qui in monumentis sunt audient vocem filij dei: ⁊ ꝓcedent qui bona fecerunt in resurrectionē vite: qui vero mala egerunt in resurrectionē iudicij. Si vero queriť cuiꝰ vl̄ qualis erit vox illa: Apl's dicit q⁹ erit archangeli. i. ipsius christi q ē p̄nceps archāgeloꝝ. Uel vox erit alicuius vel plurium angeloruz. Eademq3 dicitur tuba: quia erit mānifesta: ⁊ nouissima: qz post eam non erit alia. Hec tuba vt ait Aug. est clamor de quo dicitur in euāgelio. Media nocte clamor factus est: ecce sponsus venit ex. obui. ei. Tube nomine aliquod euidens ⁊ p̄claruꝝ signuz intelligitur. Quod vox archangeli ⁊ tuba dei ab apostolo dicitur: ⁊ in euangelio vox filij dei ⁊ clamor appellatur: quod signum mortui audient ⁊ resurgent.

¶ De media nocte. c

Edia autem nocte dicitur venturus vt ait Augu. Non ꝓ hora temporis: sed quia tunc veniet cuz non speratur. Media ergo nocte scilicet cuz valde obscurum erit ideſt occultum: veniet dies enim domini sicut fuit in nocte ita veniet. Potest tamen non incongrue intelligi medie noctis tempore venturus. quia vt ait Casiodorus: hoc tempore p̄ri-

mogenita egypti percussa sunt: qñ etiã sponsus venturus est. Plurib⁹ etiam locis cõtestantur auctores q̃ aduẽtus xp̃i dies dñi: nõ p q̃litate tpis sed rerũ: q̃ tũc cogitatões ⁊ cõsilia singulorũ patebũt. Unde i Daniele. Uetustus dier̃ sedit: ⁊ libri aperti sũt coram eo. Libri sũt ꝓsciẽtie singulor̃: q̃ tunc apperientur eis vel alijs: ⁊ tũc ꝑlebitur: Nihil occultũ q̃ nõ reueleť. Adueniẽte aũt sũmo iudice: nõ solũ aeris tenebre illuminabunť: ſz abscõdita cordiũ manifestabũť. Uirtute ergo diuina fiet vt cuiq̃ opa sua bona vel mala cũcta in memoriã reuocẽtur: ⁊ mẽtis intuitu mira celeritate cernanť: vt accuset vel excuset hominem cõscientia: eaq̃ teste damnetur vel saluetur.

¶ De memoria electorum si tunc precedentia mala teneat. d

Jc q̃ritur vtrũ electis tũc assit memoria
b p̃cedẽtiũ malor̃ sicut bonor̃: Quedam auctoritates vidẽtur bonos tradere non bituros tũc memoriã p̃cedẽtiũ malor̃. i. pcõr̃ vl tormẽtor̃. Ait. n. esaias. Ego ereo celos nouos ⁊ terrã nouã: ⁊ nõ erũt i memoria priora: ⁊ non ascẽdẽt super cor: ſz gaudebitis ieternũ. Itẽ. Obliuiõi tradite sũt angustie priores ⁊ abscõdite ab oculis nostris. Que de futuro exponens Hiero. ait. Obliuiõi tradenť priora mala q̃ forsitan i futuro pristine quersatiõis memoria oino delebiť succedẽtib⁹ bonis eternis. ne sit pars malorum prioris angustie memorari. Sz hec ⁊ similia possunt accipi sic vt non excludãt memoriã precedẽtium malorum: sed ex ea molestiam ⁊ lesionẽ amoueant. Non enim eorũ memoria sanctos contristabit vel eorũ beatitudinem obfuscabit: ſz gratiores deo reddet. Uñ sup psal. lxxxvij. ait Hre. Quo in eternũ miseri cordias domini canit qui miserie nõ meminit: Quomodo autez plena beatitudo si memoria reatus mẽtem tãgit: Sz sepe leti tristium me minim⁹: ⁊ sani dolorũ meminim⁹ sine dolore: ⁊ inde amplius leti ⁊ grati sum⁹. Ex his appz q̃ si prior̃ malor̃ memoriã sãcti habebunt i futuro: non eis tamen erit ad penam vel glorie derogationem: sed ad gratiarum actionez. Si vero queritur vtrum peccata que fecerũt electi ꝑ deant tunc in notitiam oium: sicut mala dãnatorum omnibus erunt nota: Non legi hoc expressum in scriptura. Unde nõ irrationabiliter putari potest: peccata hic per penitentiaz tecta: ⁊ deleta: illic etiam tegi alijs. Alia vero cunctis propalari.

¶ De his qui viui reperientur. e

Ueri solet vtrũ illi quos viuos inueniet
q xp̃s numq̃ oio morituri sunt: an ipo tpis puncto quo rapientur obuiã xpo: ad immortalitatẽ mira celeritate sint transituri: Nõ eni dicendũ est fieri non posse: vt ꝑ aerẽ i sublime portentur in illo spatio: ⁊ moriantur ⁊ reuiuiscãt. Ad hũc aũt sensum quo estimem⁹ illos i paruo spatio: ⁊ passuros morte ⁊ accepturos i mortalitatẽ apostolus nos vrgere videť vbi dicit. Oẽs in xpo viuificabimur: ⁊ alibi. Q̃ semina non viuificaťur: nisi prius moriatur. Cur aũt nobis incredibile videatur illã multitudinez corpor̃ in aere quodãmõ seminari atq̃ ibi ꝑ tinus imortaliter: ⁊ incorruptibiliter reuiuiscere: cũ credamus in ictu oculi futuram resurrectionem: ⁊ in memora sine fine victura: tanta velocitate rediturum antiquissimorũ cadauerum puluerem. Sed vellem de his potius audire doctiores. Si ergo sanctos qui reperienť xpo veniente viuentes: eiq̃ obuiam rapientur: crediderimus in eodem raptu ꝺ mortalib⁹ corporibus exituros: ⁊ ad eadem mox immortalia redituros: nullas in verbis apostoli patiemur angustias: generaliter accipiẽtes illud quod dictũ est. Omnes quidem resurgemus. s. tã boni q̃ mali: sed non omnes immutabimur. s. in solẽnitate resurrectionis. De hoc etiam Ambro. ait. In ipo raptu eorũ qui viui reperienť mors erit ⁊ resurrectio. vbi anima quasi per sapozem egressa de corpore: eidez i momento reddatur. Econtra vero scribens ad marcellam Hiero. testari videtur: dicens quosdã in fine seculi adueniente xpo non esse morituros: sed viuos repertos in imortalitatẽ repente mutandos. Uorum autem quod verius sit: non est humani iudicij diffinire.

¶ Quomodo intelligitur christus iudex viuor̃ ⁊ mortuorum. f

Js autem adij ciendum est dupliciter in
b telligi quod dicitur: Christ⁹ iudicatur⁹ viuos ⁊ mortuos. Aut enim viui accipiuntur qui in aduentu eius viui reperientur: licz in raptu moriantur: ⁊ mortui qui ante decesserant: vel viui ⁊ mortui quidẽ accipiũtur iusti ⁊ iniusti.

¶ Quomodo omnes incorrupti. g

Unq̃ ex p̃dictis sane credi valeat oẽs
c resurrecturos: credẽdũ ẽ etiã q̃ oẽs resurgẽt incorrupti: nõ vtiq̃ ipassibiles: q̃ morte patiẽť eternã: ſz siñ diminutiõe mẽbror̃ oia hũani corporis bituri mẽbra: necnõ gloria ac specie ipassibilitatis induentur.

Circa 43.di.querũtur quattuor. Prio an resurrectio sit futura. Scõo an corruptũ pnãz possit idẽ nũero repari. Tertio an p deũ ãnihilatũ possit repari. Quarto an resurrectio futura sit ĩ ĩstãti.

Primo igitur q̃rit vtrũ resurrectio oĩum hoĩum sit futura. Et videt q̃ nõ: qz nõ ponit futura resurrectio nisi pp remunerationẽ bonoz ⁊ punitiõez malorũ: sicut vr apls inuere. i. ad coz. xi. dicens: Si tñ ĩ hac vita ĩ xpo: spantes sum⁹ miserabiliores sum⁹ oĩb⁹ homib⁹: sed absq; resurrectiõe põt eẽ pmiatio bonorũ ⁊ punitio malorz. g̃ nõ oz pp hoc põere futurã resurrectiõez mortuorz. Assũpta ꝓbat: qz eadẽ rõ vr de punitiõe aliquoz malorũ ⁊ oĩuz: ſz q̃dã mala puniũtur tñ ĩ aĩa absq; corpe sicut peccata illorũ q ſũt ĩ purgatorio vbi ſũt aĩe sine corporib⁹. ergo videt q̃ illo mõ possũt oia alia mala sufficiẽter pũiri ⁊ bona ſilr remunerari. ¶ Contra. qz dicit Job. ix. Scio q redẽptor meus viuit ⁊ ĩ nouiſſio die de terra surrecturus sũ. Et apls. z. ad coz. iſ. ꝓbat resurrectionẽ futurã. ¶ R⁹. tria sũt hic videnda. p⁹ q resurrectio quam ponit fides: ⁊ put põit eã fides ẽ possibilis. Scõo q resurrectio omnium hominum ẽ futura. Tertio q non erit naturalis: sed supernaturalis.

Primum patet tripl̃r. Prio sic: qz ꝯ q̃ hẽtur. 8. meta. nõ ẽ querenda cã siue rõ q̃re ex mã ⁊ forma fiat vnũ pter agẽs qõ introducit formã ĩ mã: ex hoc sic arguit. Manẽtib⁹ principijs eẽntialib⁹ rei corrupte: scilz mã ⁊ forma eisdẽ ſm nũerũ: ⁊ agente qõ põt ea vnire: pole ẽ rẽ corruptã eãdẽ numero repari. sed corrupto hoĩe remanẽt principia eẽntialia ei⁹ eadẽ que pri⁹. ſ. mã ⁊ forma: ⁊ de⁹ qui pt illa vnire. ergo hõ corruptus põt idẽ ſm nũerũ repari. Maior pz: qz sicut corruptio cõpoſiti ẽ p sepatiõem suarũ partiũ: siue p⁹ corruptionẽ ptes remaneãt: siue nõ: ita ẽt eius reparatio est per hoc q partes eius adinuicem reuniuntur: que si sint vt prius eedẽ: ⁊ compositum erit idem qõ pri⁹. Mior similr pz. qz corrupto homie remanet mã que ẽ ĩgenita ⁊ ĩcorruptibilis: sicut dicit ĩ fine primi physi coz. remanet ẽt aĩa rõnalis q̃ supponit ĩcorruptibilis ⁊ eẽ substantialis forma hoĩs: de⁹ ẽt pt illa vnire: qz pt oẽ illud qõ nõ iplicat cõtradictiõe. formã ãt vniri mãe non iplicat aliq̃z ꝺictiõem: imo hz magnã aptitudiez: cũ forma sit de se nata pficẽ mãm: ⁊ mã sit de se nata pfici a forma: q̃re ⁊c.

¶ Sed ꝺ istã rõnẽ ĩstat sic. qz nõ ẽ eadẽ res nũero vbi nõ ẽ idẽ eẽ nũero: sed hõ repar⁹ ⁊ pri⁹ exist̃s nõ hz idẽ eẽ nũero ergo nõ ẽ idẽ hõ nũero. Maior pz de se: sed mior ꝓbat: qz sicut gnãtio ẽ a nõ eẽ ad eẽ: ita corruptio ẽ ab eẽ ĩ nõ eẽ: sed ĩ gnãtiõe nõ eẽ tollit ⁊ eẽ acquirit. ergo ĩ corruptiõe eẽ tollitur ⁊ nõ eẽ acgrit: sed eẽ hoĩs corrupti nõ reparat idẽ ſz nũez. vel saltẽ pcedẽs rõ hocnõ ꝓbat: qz nõ dicit aligd idẽ nũero redire nisi p h̃ q ptes ei⁹ remanẽt. q̃re ⁊c. ¶ Sed ad hoc dicẽdũ q hec istãtia nõ ꝯcludit: siue eẽ sit additũ super eẽntiã siue sit vnũ cũ eẽntia. Si. n. sit additũ essentie: nõ cõpetit eẽntie eẽ nisi rõne forme. Per mãm. n. cõpoſitũ non hz aliq̃ esse actuale de quo logmur: sed tñ posse esse: ita vt materia prio recipiat formã ⁊ mediãte forma esse actu: sic q forma ẽ ĩmediatũ receptiuũ ipius esse ⁊ rõ recipiẽdi ipsi materie: et hoc mõ corrupto hoĩe nõ corrũpitur eẽ: sed remãet ĩ aĩa separata ⁊ idẽ redit aĩa reunita. Et q̃ dr̃ cõtra hoc q per corruptiõem eẽ amittitur verũ ẽ: nõ tamẽ vt oĩo nõ sit: sed vt nõ sit eẽ cõpoſiti q̃ corrũpit. Qz si dicat q oz ipm oĩo corrũpi ita vt nõ sit: sicut i generatiõe oz eẽ acgri ita vt de nouo sit: dicẽdũ q nõ valet: qz ſz ꝑz iz. meta. cause formales nõ pexistũt gnãto. forma. n. que ẽ termin⁹ gnãtiõis nllo mõ preexistit generatiõi aut gnãto post corruptionẽ tñ nihil ꝓhibet aliquã formã remanere vt ibidẽ dicit: ⁊ idẽ ẽ de eẽ ꝺñte formã. ⁊ sic pz q nõ oz esse hoĩs simplr corrũpi corruptiõe hoĩs. Sz dato ẽt q corrũpet nec iterarẽt idẽ eẽ nũero: nõ pp h̃ seq̃ret: q nõ rediret idẽ hõ nũero. qz ſm hãc viã eẽ nõ ptinet ad eẽntiã: sed ẽ aliqd posteri⁹ ꝯsequẽs eã: ⁊ iõ facta variatiõe ĩ eẽ nõ oz necessario fieri eã ĩ eẽntia. si ãt eẽ sit idẽ cũ eẽntia: tũc p resurrectionẽ redibit idẽ eẽ nũero p rõnẽ pri⁹ factã: qz eẽ vel ẽ idẽ cũ mã vel cũ forma vel cũ ꝯpoſito: sed qcqd istorũ deſ hẽt ꝓpoſitũ. qz tã mã q̃ for⁹ hoĩs remanet: ꝯpoſitũ ẽt redit idẽ pp idẽptitatẽ ptiũ. quare ⁊ eẽ si sit idẽ cũ cõpoſito. ¶ Quãuis aũt h̃ sint ſubtilr dicta: tñ pt ĩstari cõtra ſolutionẽ datã ad istãtiã sic: qz nõ sicut q̃titas eucharistie sepata secuz trahit figurã qua mediãte: ipa erat ſubstãtie: nõ sic iquã ẽ ĩ poſito: qz illorũ que ĩsũt hoĩ p aĩam quedã hẽnt aĩam sicut principiũ ⁊ ſubiectũ ꝓpriũ: vt potẽtie abstracte: que nõ sunt cõiuncti: ⁊ bas secũ trahit aĩa: nec cũ corpe corrũpũt: ſz alie ſũt que se hẽnt ad aĩam sicut ad principiũ: sed nõ sicut ad ſolũ ⁊ ꝓpriũ ſubiectũ: cũ sint potẽtie cõiũcti: vt oẽs potentie organice: que q̃uis insint corpori mediãte aĩa: qz corp⁹ nõ ẽ natũ nisi ĩquãtũ ẽ viuũ et aĩatũ aĩa sensitiua: nihilomius ĩ morte corrũpũtur: ⁊ nõ cũ anima sepantur: nisi ĩ radice. g̃ cũ eẽ existere ⁊ ſubsistere nõ sit proprius anime: sed cõpoſiti ⁊ ſuppoſiti: licz sit ab aĩa: nõ tamẽ cũ ea sepatur sed corrũpit sicut cõpoſitũ: ⁊ cetera ꝯpoſiti ⁊ cõiũcti. ¶ Cõtra ꝫ solutiõem ẽ: qz si eẽ ꝺiffert ab eẽntia forme ⁊ materie: nõ pp hoc sequit q dr̃at ab eẽntia ſuppoſiti de cui⁹ rõne ẽ ſb ſiſtere: pp qõ hũanitas ĩ xpo nõ ẽ ſuppoſitũ: qz nõ ſubſiſtit: licz hẽat alia q̃ ſũt de eẽntia: vñ si humanitas a diuinitate separet eẽt eadẽ hũanitas ⁊ eẽntia que prius: sed nõ idem ſuppoſitũ qõ prius: qz nõ idẽ ſubſiſtere. nos aũt nõ querimus vtrũ eadẽ hũanitas sed vtrũ idẽ hõ nũero resurgat h̃ ſuppoſito ĩtẽdẽtes de cui⁹ eẽntia ẽ ipm ſubsistere. ¶ Cõtra ꝫ^am ſolutionẽ ẽ: qz licz vt dictũ ẽ eẽ non sit idẽ cũ eẽntia materie ⁊ forme: nihilomin⁹ põt esse idẽ cũ essentia ſuppoſiti: nec ẽ verũ q cõpoſitũ nõ ĩcludat aliud re a partib⁹: qz si hõ eẽt aĩa ⁊ corpus: et nihil aliud: tũc senarius eẽt bis tria for mal̃r: et nõ tãtũ semel sex: qõ negat 5ª meta. Ex quo ẽt ali qui volũt oñdere qũo pt extẽdi sine hoc q forma. vel mã ꝑmo extẽdat: qz cõpoſitũ substãtie ſubſiſtẽtis tria ĩcludit. mãm ⁊ formã ptis. ⁊ formã toti⁹. q̃si ꝯpletissimã. ⁊ ipm eẽ. vñ cũ ens dicat ab actu essendi ſm Auic. non erit idẽ ens nisi hẽat idẽ eẽ: ⁊ si hẽret eãdẽ eẽntiã. ¶ Posset ergo sic dici q̃rto q ſuppoſita dr̃ia eẽ a beẽntia mãe ⁊ forme: qz si ab eis ñ differat: istãtia nulla ẽ: q licz agẽs vnũ possit hẽre diuersũ nũero effectũ: tamẽ effectiuũ cũ forma ẽt ĩ diuersis receptiuis hz vnũ effectũ formalẽ siue nature relicta ẽt si diuersis illud coĩcet sicut forma nutriti eẽ vnũ coĩcat mãe ꝑexistẽti ⁊ mãe alimẽti aduẽiẽti: ⁊ q̃titas vnũ eẽ extẽſũ ſbstãtie ⁊ qualitati. vnde cũ eẽ sit effect⁹ formalis forme. mavie qñ ẽ vna nũero: mãe vn⁹ effect⁹ q ẽ eẽ nũero cõicat: qr ſuppoſita eadẽ forma ⁊ mã: segtur idẽ eẽ idifferẽs cũ fit effect⁹ formalis. si aũt ĩ xpo hũanitas nõ hz ſuũ eẽ ẽ ſupnãle ⁊ sibi relicta hẽret illud: ⁊ assũpta pderet: ⁊ secũdo ꝺrelicta idẽ nũero hẽret sicut q̃titas altaris habet idẽ eẽ numero.

¶ z^a rõ principalis talẽ. Qui pt mai⁹ pt ⁊ min⁹ ĩ his saltẽ ĩ q̃ b⁹ min⁹ icludit ĩ maiori: sed mai⁹ ẽ principia hoĩs ꝓducere ⁊ ꝓducta vnire: q̃ supponere ipa ꝓducta ⁊ ipa vnire solũ. hoc. n. icludit ĩ ꝑmo: sed de⁹ potuit ꝓncipia eẽntialia hoĩs ꝓducere ⁊ ꝓducta vnire: sicut fecit ĩ prima rez creatiõe. ergo fortiori rõne pt ꝓncipia eẽntialia hoĩs iã ꝓducta ⁊ manẽtia vnire: qõ ẽ hoĩem iã corrũpũ repare. ¶ Sed cõtra h̃ diceret alig⁹: qz videm⁹ q agẽs nãle põt ꝓducere formã ⁊ ꝓducẽdo vnire: quam tamẽ ꝓductã ⁊ peristẽtẽ non põt vnire mãe. si. n. est aliqua forma substantialis vel accidẽtalis sepata a mã virtute diuina: agẽs nãle non posset eam vnire mãe. ergo dato q deus possit principia ꝓducere ⁊ ꝓducẽdo vnire: non segt̃ tamẽ q possit ea producta ⁊ pexi-

stentia vnire adiuicē. ¶ Et dicēdū ad hoc q̄ nō ē sil'e ō bo
z agēte nāli: qz deus bz virtutē sup formā siue sit i mā si
ue sit sepata: agēs vero nāle nō bz virtutē sup formā a mā
sepatā: qz ois agētis nālis actio ē circa māz: z iō ad ea que
sūt a mā sepata nullo mō attigit. ¶ Ex quo pt sic argui: nl'
lus pt facere vnionē aliquoz cui⁹ vt⁹ z actio nō attigit am
bo extrēa vniōis: sed virt⁹ z actio agētis nālis nō attingit
formā a mā sepatā ex nā ꝓpria: vt aia būana: siue virtute
diuina: vt alie forme māles substātiales vel accidētales:
virtus aūt z actio diuīa eq̄liter se extēdūt ad formā sepa
tā z nō sepatā. ergo virt⁹ diuīa pōt vnire formā sepatā pre
existētē: nō āt virt⁹ nālis agētis: Q̄ñ ergo dictū ē p⁹ q̄ ma
ius ē ꝓducere z producta vnire q̄ solū vnire p̄existētia: ve
rū ē respectu agētis cui⁹ virt⁹ se extēdit equalr̄ ad formaz
sepatā sicut nō sepatā: tūc. n. vnū icludit i altero sicut mi
n⁹ i maiori. ¶ Sed adhuc huic rōni pt sic īstari nō obstāte
hac declaratiōe: qz maior videt falsa. Nā. n. pt aligd pro
ducere z ꝓductū vnire qō sepatū manēs sibi subditū nō pt
reunire sicut nā ꝓducit q̄titatē z ꝓductā vnit substantie
panis: q̄ cōuersa nā pōt attigere adhuc q̄titatē illā sepatā
a substātia alterādo z corrūpēdo: et ex ea aligd gnāndo: et
tamē ipam nō pōt alicui substātie vnire: nec illi que ē con
uersa: qz ipsā nō pt attingere: pp qō ibi cessat obiectio: nec
aly cuicūq̄z: qz accidētia nō migrāt. ergo aligd pt pducere
z ꝓductū vnire: qō tamē nō pt ipm sepatū eidez nel alteri
vnire: lz possit ut pus ipm attigere. ¶ Sol'o. lz possit ipsuz
attigere: nō tamē alterū cui fuit vnitū. Itē si pt aliā substā
tiā attigere: nō tamē cui accidēs natū sit vniri. Aia āt que
nata est subsistere nata ē et vniri maxie corpi cui fuit vni
ta: sz accīs sic nō ē natū sūsisteī: sic ō sūsistēte nō ē natū
iherere vel iherēdo vniri nisi forte illi cui p⁹ ifuit vl'ihesit
3ᵒ rō 2c. ¶ 3ᵒ rō ꝓncipal'ē ista. ñ ē difficili⁹ aiaz itellēciuā reunire
corpi postq̄z ē sepata q̄ si fuisset per se exīs ad corp⁹: qz ñ
miorē ordiez nec miorē icliatiōez bz ad corp⁹ aia q̄ iā fuit
corpi vnita: q̄ si nūq̄ fuissz corpi vnita. sz de⁹ potuit aiaz
intellectiuā ꝓducer̄ p se exīstē añq̄ fuissz corpi vnita. z p⁹
corpi vnir̄: b. n. sēsit Aug. ō aia p⁹ hois. s. q̄ fuit ꝓducta cū an
gel': z sexto die i formatiōe hois corpi vnita. q̄ i'mo fortius
pt ōs aiaz a corpe sepatā corpi reunir̄ qō ē hoiez corruptū
repare p resurrectiōez. pz ergo q̄ si i hoie nō sit alia forma
substātialis p̄ter animā itellectuā: z illa sit icorruptibilis.
q̄ de⁹ pt ipm corruptū eūdē nūero repare. z idē eēt si i bo
mie eēt forma corpeitatis īgnābil' z icorruptibilis vt gdā
posuerūt. ¶ Sed hec rō bz instātiā: qz nō ē eq̄ facile vniri
formā māe bēnti ꝓpas dispositiōes sicut ctrarias: siue igr̄
aia sit creata añ corp⁹ siue cū corpe ipam vniri corpi orga
nico pō vitā bēnti: cū hec sit ꝓpria dispositio: nō ē ipole: sz
reuniri cadaueri vel puluerī habēti dispositiōem opposi
tā nō ē possibile. ¶ Sed hec instātia nō valet qz i limo terr̄
z costa ade ita erāt dispositiōes cōtrarie: sicut i cadauere.
z hō erūt illa corpa z nō q̄lia i vtero mris q̄ñ aīa ifūdit'. z
eodē istāti quo forma terre vel costa fuit corrupta aīa fuit
introducta: sicut i istāti quo forma cinez amouebit aia rō
nalis reunie. ideo 2c.

Quantum ad 3ᵐ dom ē q̄ resurrectio ē futura ꝑz
fidē. resurrectio inquā oiuz q nō resur
rexerūt i vitā imortalē: q̄uis resurrexerit i vitā mortalē:
qō dico pp aliquos de q̄bus dubitaī. ꝓbaī aūt ista ꝓclo
primo p articulū fidei i symbolo apostoloz. Carnis resur
rectiōez. Vitā eternā amē. Et i symbolo nicēo. Expecto re
surrectiōem mortuorū z vitā futuri seculi. Et p symboluz
Athanasy. Ad cui⁹ aduētū oēs homines resurgere hūt 2c.
¶ Persuaderi ēt hec ꝓclo sic pt. primo ex ordie nāe sic. Nō
decet auctorē nāe potissimā iter creaturas relinq̄re ipfe
ctā quo ad icliationē nāe: sed aīa rōnalis ē vna de nobilis
simis z potissimis creaturis vtpote ad imaginē ōi facta. q̄
nō decet eā ppetuo remanere ipfectā quo ad iclinationez
nāe: māeret aūt ipfecta si sp eēt a corpore sepata. cū nāl'r
appetat vniri corpi sicut forma māe. ergo decet auctorem
nāe eā corpi reunire: qō fiet i resurrectione. ¶ 2ᵒ idez pz
ex ordie diuīe iustitie: decet. n. diuinā iustitiā vt ille q meru
it p̄mier̄: z ille q demeruit pūiatur: sed meritū z demeritū
licz p̄cipal'r ꝓsistat i actib⁹ ipsius aīe: tamē hoc operatur
totū ꝓpositū: qz actiōes sūt suppositorū. ad hoc ēt coopant̄
virtutes q̄ sūt toti⁹ cōpositi: vt sēsus. fātasia z hō. sine q̄b⁹ nō
sūt itelligēr̄ nec velle: z p ꝓns nec meritū: nec ōmeritū. sol⁹
ēt status i corpe ē stat⁹ meredi et demeredi: qz p⁹ morte nul
lū ē meritū aut demeritū. ergo decet diuinaz iustitiaz: vt
hō p̄mier̄ vel puniatur ñ solū i aia: sed i toto ꝓposito: qō nō
pt eē nisi p resurrectionē. ¶ Sed p̄ria rō bz istantiā. qz de
mon ē pfectior creatura q̄ aia: et bz nālē iclinatiōem ad
beatitudinē supernālē: vel si nō: qz eā nō cognoscit nāliter
tamē ad nālē quā cognoscit et quā semel būit: qz nāle desi
deriū i eo ē i quo nālia remāserūt itegra: sed beatitudo nā
lis ñ ē i eis sicut i pueris i libo: quā ñ ꝓpatiur sūma misia
quā bēnt: ergo maior ē falsa: Si dicaī q̄ hoc ē pp peccatū
tūc saltē i peccatorib⁹ rō ista deficit: vt. s. nō rehēant corpa:
que male amauerūt: sicut nec demō beatitudinē quā ma
le amauit: pl⁹. n. spūs amat nāliter beatitudinē q̄ corp⁹: qz
pōt appetere separari a corpe. nō aūt a beatitudie. Si dica
tur q̄ i eis nō ē nāle desideriū ad beatitudinē sicut nec ip
sa beatitudo nālis. nō valet: qz nālia que ptinent ad poten
tias remāserūt i eis itegra: z p̄mi act⁹ nāles. Sed illi act⁹ i
q̄bus beatitudo ꝓsistit: que dr̄ nālis: nō qz īsit a nā: sed qz ē
acq̄sibilis p nām: licz fuerit creata cū nā p gratiā gratis da
tā: ab illa excidērūt: z nō ē in eis: sicut. n. adā creat⁹ fuit i be
atitudine nāli: quā tamē per peccatū pdidit: non tñ deside
riū ad eā: sic z demon creat⁹ fuit i beatitudine quā tñ erat
acq̄siturus per vnū actū z eā pdidit: ideo 2c.

Quantum ad 3ᵐ dicendum est q̄ resurrectio nō
erit naturalis: q̄uis possit dici via ad
naturā: qz ē via ad formā que potissime dr̄ nā. Qz aūt sim
plr̄ non sit nālis ꝓz: tū qz nō ē a ꝓncipio actiuo nāli: tū qa ñ
ē ꝑm modū et ordinē nālē. ideo 2c. ¶ Sed ꝓtra istud est
quia si prima rō addita ad primū articulū eēt bona: tunc
posset dici q̄ resurrectio fieret sola virtute nāe: nec regre
retur ad eā aliqua actio dei ꝓter illā qua ꝓseruat de⁹ res i
eē: qz maior ē iclinatio forme ad mām q̄ iclinatio corpis
nālis ad locū suū: sed corp⁹ nāle extra locū suū existēs: pu
ta graue existēs sursū ad hoc q̄ descēdat dorsū nō requirit
aliquod p se mouēs: sed solum remouens ꝓhibens vt ap
paret. 8. phȳsicorum. qa ad naturā grauis cōseruatam i eē
per se sequitur talis motus remoto prohibente. ergo simi
liter ad hoc q̄ forma separata a materia: vt anima reuniatur
materie: non requiritur aliquod vniens effectiue: z p se: qō
noua actione vniat ipsam materie: sed sufficit conseruatio
nature eius ad quā seqtur talis vnio naturaliter remotis
a natura dispositionibus contrarys: que ꝓhibebāt vnio
nem: iste āt remouētur i generatione singulorū boiuz. ergo
videt q̄ in resurrectiōe singulorum hominum aie q̄ erāt
separate naturaliter materie vniatur. ¶ Ad hoc autem q
dam dicunt concedendo totum processum rationis vsq;
ad illud quod dicitur q̄ in generatione singulorum boiuz
remouentur ea que impediunt animam separatam vniri
materie. hoc enim non est verum. licet enī materia prima
ꝑm se nata sit recipere omnem formam. non tamen prout
subest virtuti talis motoris. idest virtuti formatiue. que ē
in semine. sic enim disponitur solum ad susceptionem ani
me create: quia in actionibus naturalibus semper dispō
tur materia ad formam. nondū existentē sed de nouo pdu
cēdā. Cursus enī nāe hoc bz q̄ forma q̄ ē terminus gnātio
nis vel cuiuslibet actionis naturalis: non p̄existit gnātiōi

vel actioni nāli: vt hr̄. iz. methaphisice. Itē si p agens nāle disponeret mā ad susceptionē aīe separate: q̄ rō disponeret ad vnā: cadē rō ad q̄libz. ñ ē dōz q̄ ad q̄libz: qz q̄ rō recipet vna: eadē rō recipet oēs: qō ñ ē pole. g̃ ad nullā. ¶ Sz vr̄ q̄ nec p[a] solo nec z[a] valeāt: qz rō arguit ex hoc q̄ dispositiōes ōrie remouet: qō ē verz: qz fit resolo vsq; ad mām pmā: z nō arguit ex hoc q̄ sit disposita ad istā formā: qz ad hoc q̄ corp[s] nāle moueat ad suū locū ñ regrit dispones: nec dispositio supaddita: sz solū r̄mouēs ꝓhibēs: z remotō ꝓhibētis: maxie r̄m istos g dicūt q̄ i resurrectiōe nō pcedit organizatio: nec aliq̄ dispositio i fieri: sed sola collectio pluerū z destructio forme ipoz vsq; ad mām pmā: qō pt fieri p naturā. Prima solo deficit: qz qō agēs nāle non dispōat ad formā pfectē: sz solū ꝓducēdā: pz eē falsū: qz i nutritiōe vis nutritiua disponit nutrimētū ad hoc q̄ vniatur aīe nutriti pfectēti. Et sil̄r si aīa est vbiq; vel nusq; r̄z eos oz q̄ fiat real̄r pñs corpori cui reunieret. Si g̃ i istāti quo fiet r̄surrectio eēt fet[us] dispositi[us] vltimate eiusdē māe nūero q̄ pus saltē tūc nāl̄r reuniret sicut prius fuerat. Qđāt dr̄ q̄ cāe formales nō pfectāt gñato: verū ē vbi ē gño total̄r nouā z cōpleta: al̄r sec[us] vt i nutritiōe dictū ē z motu augmēti z decremēti: z itēsiōis z remissiōis r̄z eos. z[a] ēt solo nō valet: qz cū aīa separata hēat iclinationē nālē ad māz i q̄ fuit: z nō ad aliā: ide ē q̄ sicut remouere ꝓhibēs a corpe nāli facit ipm tēdere ad locū ꝓpriū: z nō ad aliū: sic z h̄ nudare materiā forma: nō ē ipm disponere idifferēter ad oēm aīaz separatā: sed ad illā solā q̄ i ea fuit. Sed verū ē q̄ si pl̄es aīe separate fuissēt i illa materia: sic z fuerūt multe forme corrupte: tūc apparēs eēt solo. Sz istud aut ñ ē aut raro ē: z tē diceret aliqs q̄ ad p̄ habitā iclinaret. Pōt g̃ rñderi ad istā tiā q̄ nō ē sil̄e de mobili ad locū qō bz formā ad quā nat[us] ē seq mot[us] siue p se mouēte. z de mā p[a] ad eius appetitum nulla gñatio nata ē seq: nisi adhīto p se gñante: nec ē sil̄e ō inclinatiōe aīe ad materiā z corporis nālis ad suū locū: qz si illa accipiat h̄itual̄r ꝓ natura aieq̄ ē ipfecta ex totū ꝓp qō appetit reuniri sicut pfici: ad istuz tñ appetitū non seq̄t vnio nisi alio p se disponēte sicut aīa nutriti nō vnit māe alimēti: nisi p alterationē ipi[us] alimēti q̄ ē a vi ipi[us] aīe ꝓiuncte: sed nulla talis ē i aīa separata. iō z̄c. Si vo appetitus ad corpus accipit mot[um] z desideriū volūtatis: sz ad velle angeli seq̄t motus localis: nō tñ mot[us] g sit gñatio nec nutritio: nec h̄: ad. velle āt aīe nec motus localis seq̄t: nec p̄ñs vnio ad corpus q̄ eēt q̄dā regñatio: sed grauitas z leuitas sūt q̄dā q̄litates addite subē ad q̄s nat[us] ē seq nāl̄r tal̄ motus: vñ nō ē sil̄e. ¶ Ad ar[m] i oppo[m] ē dōm q̄ finalis z completa remuneratio z punitio maloz: nō pōt eē i aīa solū: sz i toto cōposito. Et qō arguit de illis q̄ sūt i purgatorio q̄ puniunt solū i aīa: dōm q̄ illi nō merent finalē punitionē cū nō sint dānati simpl̄r: sed saluādi: puniūt tñ r̄m qd q̄ten[us] sunt debitores alicui[us] pene citra penā finalē dānatoz simpl̄r q̄ punient i aīa z corpore. Qō II

Secundo q̄rit vtrū aliqd corruptum possit p naturā idem nūero repari. Et arguit q̄ sic. Nā negatio illa que succedit corruptionē rei ē eiusdē rōnis cuz negatiōe q̄ pcedit rei ꝓductionē: sz illa negatio q̄ pcedit gñationē rei nō ipedit ei[us] ꝓductionē. g̃ nec illa q̄ seq̄t ipedit qn eadem res ꝓducat. Itē variato posteriori nō oz variari pus: sz veritas rei pōr ē q̄z eius pmanētia: z pmanētia posterior ē veritate rei. g̃ variatio in pmanētia: seu i cōtinuatiōe durationis q̄ ē per mediam corruptionē iter gñationē rei z ei[us] reparationē nō ipedit ei[us] vnitatē. ¶ In ōriū ē qō dicit pḥs z[o] de gñatione: qz quoz suba deperit nō pōt eadez nūero redire saltē virtute nature de q̄ logt pḥs. ¶ Rño. h̄ sunt ōria facienda: qz pmo recitabit q̄dā opinio singularis cū suis motiuis. z[o] ponet alioz reprobatio ꝓbabilis. 3[o] inquiretur de dictis vtriusq;.

Quantum ad p[m] dicūt qdā q̄ natura seu agens naturale pōt rē corruptā eādē nūero reparare: z rōnes istius opinionis sūt ille q̄ tacte sūt in arguendo. z ꝑter istas due alie. ¶ p[a] talis ē. Manēte eadez materia vel subo: z codē agente r̄m nūerū: oz effectū eē eundē r̄m nūerū: sed idē agēs nūero qō prius ꝓduxit aliquaz formā z idē subz qō prius eā recipit eadē nūero pōt remanere post corruptionē rei: z cōcurrere ad actionē. g̃ p talez actionē pōt idem nūero redire. Maior pz p pḥz. 8. physi. g dicit q̄ diuersitas effect[us] reducit i diuersitatē cāe efficiētis: vl̄ materie. g̃ vbi nulla diuersitas ex parte materie: vl̄ agentis ibi nulla pōt eē diuersitas i effectu. Minor ēt manifesta ē: qz lumie causato i aere a sole z corrupto p interpositionē alicui[us] opaci remanet idē sol z idē aer. g̃ z̄c. ¶ z[a] rō ē talis. Ponam[us] aliquē effectū factibilē in trib[us] signis tpis. a. b. c. cōstat q̄ idē nūero effect[us] ē i. a. z i. c. sed exñtia ei[us] tā in a. q̄z i. c. nō dependet ab exñtia ei[us] i. b. g̃ qō fieret i. a. z nō i. b. adhuc posset eē idē nūero in. c. B āt nō eēt nisi corruptum posset idē nūero repari. g̃ z̄c. Et rñdēt isti ad auctoritatem pḥi. z[o] de gñatione q̄ itētio pḥi ē q̄ ea quoz suba non deperit redeūt eadē nūero: sicut sol est idē nūero i q̄libet circulatiōe: sed ea quoz suba deperit nō ē necesse eadez nūero redire: sed nō itēdit q̄ nō sit pole. Et i tātū ꝓcedūt isti q̄ ñ solū dicūt eādē formā nūero posse repari p actionē nature in alys ab hoīe: sed ēt in hoīe dicentes q̄ formaz corporis organici quā ponūt i hoīe aliā ab aīa itellectiua: pōt natura vel agēs nāle eādez nūero repare. Nā agens pōt approximari eidē passo nūero: vt pus z interruptio non plus ipedit repationē eiusdē i nūero h̄ q̄z in alys. Dicunt tñ q̄ nā nō pōt eodē mō eadē nūero repare quo ōs reparabit in resurrectiōe. Nā nā ꝓdncendo formas i mā vtit determinato ꝓcessu: vñ 7[o] methaphy. dicit pḥs q̄ ex aceto ñ fit vinū imediate: lz eō ex vio fiat imediate acetū. In resurrectiōe āt nō obsernabit talis ꝓcessus: sz subito actiōe diuīa resurgent corpa sub q̄cūq; forma iuēta fuerit. Addunt āt q̄ lz nā possit formā corporis organici repare eādez r̄m nūerū: tñ nō pōt eē cā effectiua vnionis aīe cū corpore. Qđ pbāt: qz illa cā eēt: vel corpus: vel aīa. Corp[s] non: vt de se pz: nec aīa: qz causa equoca simpl̄r nobilior est suo effectu vt dicit Aug[us] i libro. 83. qōnū. 8z. q. z. iz. sup gene. ad lr̄am: z Auic. 6[o]. methaphy. sue. c. 3. sed hō est ꝑfecti[us] ens: q̄z aīa: qz totuz est ꝑfectius sua pte. g̃ aīa nō est cā effectiua hois. esset āt si ipa esset cā effectiua isti[us] vniōis: q̄re z̄c. Itē. z[o] physicorū dicit pḥs q̄ forma z efficiēs nō coincidūt i idē r̄m nūerū: sed aīa ē forma hois. g̃ nō pōt eē cā efficiēs ipsius.

Quantum ad z[m] ē sciēdū q̄ qdā dicūt hanc opinionē nō eē cōsonā pḥie nec veritati. pḥie nō cōsonat: qz exp̄ssa itentio pḥi ē q̄ illa quoz suba est corruptibilis nō reiterant eadē r̄m nūerū: sed solū r̄m spēm: vñ dicit sic. Quoz qdē igit̄ sba incorruptibilis mota manifestum est qm̄ nūero eadē erūt. Mot[us]. n. seq̄t qō mouetur: quoz āt nō sed corruptibilis: necesse ē spē: nūero āt nō reiterari. Itē nec veritati cōcordat: qz qñ aliqd dependet ab alio p se: z de necessitate: multiplicato eo necessario ipz oz multiplicari: sed forma ꝓducta p se z ex necessitate dependet a sua ꝓductiōe: imo est idem r̄m aliquos: quo dato magis h̄etur propo[m]. s. q̄ plurificata actiōe necesse est formā ꝓductam multiplicari. Cōstat āt q̄ alia actio r̄m nūerum ē illa p quā res primo ꝓducit: z illa per quam z[o] reparat. g̃ z forma que ē terminus prime ꝓductiōis est alia r̄m numerum ab illa q̄ est termin[us] secūde. Qz āt ille actiōes sint due z nō vna pz: qz q̄libet earū vel est motus vel mutatio sequēs motū: sed mot[us] q̄ sūt i diuersis tpibus: z mutatiōes sequentes tales motus sunt ex necessitate diuersi motus: z

mur ꝛ cõis doctria ꝓbi hoc hz ꝙ vnitas tpis regrit ad vnitatẽ mot⁹ ꝛ actiõis. q̃re ꝛc. Segtur igit cõclusio ꝓncipalis ꝙ nã nõ põt eadẽ nũero repare. Q̃ aũt dicũt ꝙ natura ꝑt reparare formã corpis orgnici i hoie eãdẽ nũero que pri⁹ fuit ꝛ tamẽ nõ põt eẽ causa vnionis aie cũ tali corpe: nõ vr verũ: qz agẽs qõ ꝑt i dispositiõem mãe que ẽ necessitas ad aiam introducẽdã: ꝑt vt videt dici cã efficiẽs hois vel effectiua. Et hoc pz statim: qz fm ꝓbm z⁰ phy. hõ generat hoiem ꝛ sol: ꝛ tamẽ nõ faciũt i materia hois nisi dispositionẽ que ẽ necessitas ad aiam: ꝙ quã hõ ẽ hõ: hz ꝙ te nã seu agẽs nãle ꝑt repare formã corpis orgnici eãdẽ nũero que fuit ꝓ⁹: q̃ q̃ ẽ ex natura sua ẽ dispositio necessitans ad aiam poste rius sicut pri⁹. ergo sicut agẽs nãle dicit generare hoiem: ꝛ eẽ cã ꝑme vnionis aie cũ corpe: eodẽ mõ põt dici cã vnionis secũde: nec valet qõ dicit ꝙ nulla dispositio necessitatis ẽ i materia ad faciẽdũ vnionẽ aie cũ corpe: ga efficiẽtia illa non est a dispsitione effectiue: sed a deo agente vel libẽ vt ponunt theologi: vel ex necessitate vtponũt philosophi. Illud enim non impedit ꝓpositum nostrum quia sufficit nobis qõ agens naturale eodez modo sit causa secunde vnionis sicut prime: ꝛ tm̃ ifallibiliter cõcludit ar⁹. nec dicius ꝙ corp⁹ sit cã isti⁹ vnionis nec aia sicut isti arguũt: hz agẽs qõ repat vt dicũt eãdẽ formã corpis organici. ¶ Ad rõnes eorũ respõdẽdũ ẽ. Ad primã ꝙ agente ꝛ mã seu subo manẽtib⁹ eisdẽ fm numeruz optet effectũ eẽ eũdẽ fm nũerũ. Dõz: ꝙ nõ ẽ verũ: qz si vnitas agẽtis ꝛ materie siue subiecti sufficit ad vnitatẽ effectus: tũc sequeret ꝙ eadẽ numero circulatio celi q̃ fuit heri eẽt hodie ꝛ cras ꝛ sic semp: ga idẽ numero celũ mãet ꝛ eadẽ nũero itelligẽtia mouẽs. hoc autẽ ẽ absurdũ: ipsi etiã sibypsis ꝓtradicunt: ga in alio dicũt ꝙ si i aliquo ista ꝓpiquaret ignis gnaret hunc ignẽ ꝛ si i alio ista ꝓpiquaret ignis ali⁹ eidẽ ligno generasset illũ eũdẽ ignẽ nũero. ergo fm eos diuersitas agẽtium fm nũerũ nõ cãt diuersitatẽ effect⁹ nũeralẽ: q̃ nec idẽptitas idẽptitatẽ. igr suppo⁹ eodẽ subo ꝛ eodẽ agente fm nũez nõ necesse ẽ effectũ eẽ eũdẽ fz nũerũ. Q̃ ãt dic ꝓbs i. 8. meta. ꝙ diuersitas effect⁹ ẽ ex diuersitate agẽt ꝛ mãe: itelligẽdũ ẽ ẽ diuersitate specifica: sic ꝓbs exẽplificat ẽ archa ꝛ de lecto q̃ fiũt ex ligno ꝓp aliã fo⁹ᵃᵐ exñtẽ i mẽte artificis q̃ mouet ad vtrũqz: vñ plaritas mãl effectuũ ñ cadit sub illa regula. ¶ Ad ar⁹ dõz. ꝙ vnitas ꝛ entitas effect⁹ exigẽtis i trib⁹ signis tpis ꝺpẽdet p se a suo cõseruãte ꝛ ab actiõe ꝙ quã ꝓxuaꝛ q̃ actio iterrũpit si effectus sit i ẽo signo ꝛ nõ i ꝑ⁰ vel e ꝑ: actio ãt iterrupta ꝛ maxie nãlis ñ ꝑt ꝙ nãm eadẽ nũero redire: q̃ nec termius actiõis. Aly tm̃ dñt ꝓtra ẽ ꝙ ñ oz si mot⁹ vel actio nõ sit eadẽ nũero: ꝙ termius nõ sit idẽ nũero: qz duo motus differẽtes fm spẽm vt motus circularis ꝛ mot⁹ rect⁹ possũt eẽ ad eũdẽ locũ numero: vt pz ex. 7. phy. Itẽ Aug. z. ẽ tri. c. 9. dicit ꝙ gnãtio vni⁹ᵃ ꝛ equo ca pñt ad idẽ termiari. Aliq̃ .n. sunt q̃ possunt gnãri ex putrefactione et nihilomin⁹ ex ꝓpagatiõe. Itẽ i ꝓposito resurrectio ꝛ ꝓpagatio naturalis ad idẽ nũero terminãt: ꝛ tamẽ sũt diuerse actiones dñntes fm spẽz ꝛ iõ ñ segtur. numeratio vel actio ñ ẽ vna. ergo non ẽ vna forma. ¶ Ad primũ istoꝝ rñsũ fuit pri⁹ et similr ad z^m ꝙ non ẽ sile de actionibus quarũ q̃libz ꝓducit termiũm actionis vt sit. ꝛ de actionib⁹ quarũ neutra vel saltẽ altera nõ ꝓducit terminũ actiõis vt sit: sed vt sit i hoc: vel aliud i ipo. plaritas ẽt ꝑma rũ actionũ nẽcio ponit plaritatẽ termio ꝛ: ñ ãt plaritas fa q̃rũ sũt duo mot⁹ locales. s. gnãtio et resurrectio. ¶ Ad z^m dõm. ꝙ nõ fuit ĩtẽtio augustini ꝙ ꝓductũ p ꝓpagatiõem ꝛ postea corruptũ possit idẽ numero repari p putrefactionẽ vel e ꝑ. nec ꝙ ꝓpagatio ꝛ putrefactio possit ꝛcurrere ad idẽ numero ꝓducẽdũ: ita ꝙ p quãlibz actiõem ꝓducat totuz que sũt ipoli⁹: sed voluit dicẽ ꝙ aliq̃ sũt q̃ fm suã spẽz posũt p ꝓpagatiõem ꝓduci vel p putrefactiõem qõ nõ esset contra ꝓpositum nostrum.

Quãtũ ad z^m de veritate ꝓmissoꝛ. ꝑ⁰ ad auctoritatez ꝓbi nõ valet respõsio aliozuz: qz aut ipi itelgũt qõ ẽ pole p nãz hz nũq̃ ꝛtigit vel raro: aut ipi itelligũt ꝙ freq̃nter vl sp ꝛtigit. Si z⁰⁰ mãifestũ ẽ ꝺ itentiõem ꝓbi: qz si illõ ꝛtigit. sp. s. idẽ nũero repari. q̃ ẽ necesse et nõ soluz pole: qz sẽpiterna sũt nẽcia. Si ãt ꝛtigit freq̃nter ꝛ raro. ꝓpositum: tunc ꝓbs debuit dicere magis ꝙ redeunt q̃ ꝙ non redeunt: quia quod est raro ꝛ per accidens non cadit sub arte: sed illud quod frequenter est ponendũ a phy/sico. Si autez itelligit primo modo. s. ꝙ est possibile: hz raro vel nũq̃ cõtigit: falsũ ẽ: qz virtutes nãles agũt vt frequẽter vel vt sp. Si ergo virt⁹ nature ẽ ad idẽ nũero repandũ ergo vel frequẽter uel sp idẽ numero reparat: ꝛ si cũ natura agit de necessitate nature illud qõ põt quantũ et quãdo põt: per ꝓsequens nã celestis que i superiorib⁹ agit vt semp qnandocũqz i superiorubus ageret sp idẽ nũero ageret: Et sic eadẽ erit nũero circulatio hodie que heri ẽt si fuisset interrupta: qõ oẽs dicũt etiã deo eẽ ipossibile: ꝛ eadẽ eclipsis numero sẽp redibit ꝛ illumiatio aeris ꝛ stellaꝝ sp eadẽ numero redibit: ex quo nã illuminãtis ꝛ illuminabilis ℔ ꝑt. Rõ quaz postea tangit i questiõe. z. replicabit. Processũ ãt prime opinionis bene destruit cui põt addi ꝙ seq̃ret si organizatio posset eadẽ nũero fieri per nãz ꝙ ꝛ p ꝛñs resurrectio fieret p nãz sicut generatio homis: qz possibile ẽ ꝙ illo istãti quo erit resurrectio gnãlis fet⁹ i vẽtre mris virtute nãe sit vltimate dispsit⁹ et tũc redibit eadem aia numero si fuit eadẽ mã numero: qõ ẽ possibile q̃n mẽstruũ ex carni b⁹ bũanis ul ex embziõe fuit. tũc. n. nihil min⁹ faceret hõ ad resurrectiõem q̃ nũc ad gnãtiõem. Tertiũ nõ valet: qz si cut sol gnãt hominẽ equinoce licz nobiliorẽ se: sic ꝛ aia facẽt et sicut forma nutriri facit se i mã alimẽti imediate se cũdũ eũ q̃ dicit potẽtiã nõ differe ab eẽntia nõ obstante ꝙ agẽs et forma nõ coicidũt: qz illud itelligit ꝙ idẽ non facit scipsũ eẽ simpliciter cũ pri⁹ nõ eẽt: nõ autẽ ꝙn forma ꝑexistens possit se cõmunicare corpori cui prius se non cõmunicabat. ¶ Ad primã rõnẽ eorũ de agẽte ꝛ patiẽte: nõ videtur valere de idẽptitate ꝛ diuersitate: ga si diuersa agẽtia ꝓducũt vnũ effectum nõ ꝓpter hoc segt ecõuerso ꝙ vnũ plura ꝛ diuersa: ga. n. i diuinis pr ꝛ fili⁹ spirãt vnũ: sed nõ ꝓp hoc filius duos. nec in creaturis uidem⁹ necesse cũ ad vnuz effectũ cõcurrãt quattuor cause ꝙ quelibet earuz faciat plures effect⁹: imo necesse ẽ cõtrariũ. Solutio aũt alia licet sit bene: ad mentẽ ꝓbi tamẽ a simili põt argui ꝙ sicut diuersitas specifica effect⁹ nũquã ẽ nisi ex diuersitate agẽtis vel patiẽtis specifica: sic nec nãlis nisi ex nũerali ꝓpter qõ põt dici ꝙ idẽ manẽs idẽ ꝛ eodẽ mõ se hñs spẽ: idẽ facit spẽ: siue illõ eẽ specificũ sit fm substantiam: vel scõm accidẽs absolutũ ul relatũ qõ tamẽ ꝛcurrit necessario ad agẽdũ sicut idẽ approximatũ agit: nõ approximatũ non agit: cum agere ꝛ non agere differant plus q̃ genere: inter agens tamen et patiens non est differentia in his nisi in habitudine ꝓpiquitatis ꝛ distãtie. Et simil r qz approximare nũc ꝛ pri⁹ nõ ẽ idẽ nũero sicut nec mot⁹ localis cuius est termin⁹: ita nec effect⁹ ei⁹ nũc ꝛ prius ẽ idẽ nũero. Sec⁹ ãt qz i deo ybi nulla ẽ variatio ꝙ hoc ꝙ cãt nũc ꝛ pri⁹. ¶ Ad secũdã rõnẽ de trib⁹ signis: nõ valet solutio sua vt dicẽt in seqẽti qõne. Sz dicendũ ꝙ existẽtia hodierna vt sit eadẽ cũ ante hesterna depẽdet ab hesterna ñ simpliciter nec respectu dei sed fm quid ꝛ respectu creatr re: que creatura cõseruãdo ante heri ꝛ cessãdo cõseruare heri si hodie reincipit cõseruare nõ eodẽ mõ se hz nũc sicut pri⁹: mutata deocio in actũ: qz oẽ agẽs creatũ refertur realiter ad passũ qõ ẽo ñ ꝙẽit: imo si ꝓp℔ creatura agit aliõ nũc q̃ ꝑ⁰ necario qz alr se hz nũc q̃ ꝑ⁰ ꝛ ñ eodẽ mõ ꝙ oppo⁹ sp se hñs nũc sic ꝑ⁰: si õ nẽcite nãe agert sp agert eũdẽ effectũ quẽ ꝑ⁰ nisi effectũ repugnart stat sic motui: vl qz agit vt vlt: fac ℔ q̃ vlt: ꝛ ñ q̃ ñ ul t. ¶ Ad ancẽtẽ nõ ualet rñsio ꝙ illõ qõ dcit ẽ ꝑ⁰. qz

dꝛet aliqs q̄ sic̄ due gnātiões equoce nō nec̄io terminā̄ ad effectū equocū ſz vniuocū vt vn⁹ p putrefactiõez gnāt⁹ seminādo aliū gñat vtiqz sue ſpēi ex femella:ſili mō p putrefactõez gnāta.qñ aūt masculus ⁊ femella sūt vni⁹ ſpēi genitū est eis vniuocum:q̄uis equiuoce cum eis genituz sicut Adam ⁊ eua aliter ꝓducti genuerūt filios eiusdez rō nis.Qz āt ab equo ⁊ asino generet burdo vel mulus est:qz coeūt cū femellis alteri⁹ ſpēi:vñ alr due gñones nūero dif ferētes terminā̄ ad genita dꝛia nūero.Sed qz ista rō con cluderet q̄ nec ōs posset ℔.dōz q̄ per nāz pñt due gñones termiari ad idē ꝓductū qñ termin⁹ p primā ē ꝓduct⁹:⁊ p secūdā nō ꝓduct⁹:ſz cōicat⁹:sicut gño ⁊ nutritio ad idē:qñ vo p vtrāq; termin⁹ ꝓducit p nāz sūt duo ꝓducta:sicut ⁊ due ꝓductiões:ſz respectu dei nō oz:g pōt mltiplicare me dia ad vnū extremū. Nec obstat de gñone vniuoca: qz di ceret aliquis q̄ ille gñones sūt vniuoce extrinsece. Equus enī creatus ⁊ gñat⁹ sūt vni⁹ rōnis.Et p ꝯns gño ⁊ creatio ſm q̄ itrīsece cōsiderate.qz ſpēz accipiūt a termio ad quē: sed extrīsece ꝓut dꝛ vniuoca q̄ ē ab agēte vni⁹ rōnis:⁊ equoca q̄ ab alio:sūt equoce:sic.n.⁊ oīs gño ī qua concurrit agēs nāle vniuersale ⁊ pticulare eiusdē rōnis hz rōnem equoce ⁊ vniuoce extrīsece:nā itrīsece ē vna p eēntiā. ¶ Sz sciēdū ē ꝯ ꝑmā rōnē superius positā:q̄ nō segt̄ ē idē nūero agēs ⁊ mā.g̃ idē effect⁹:qz si idē hō p eandē viā vadat ⁊ re deat:nō ē pp ℔ eadē itio:nec eadē ābulatio:qz valet hꝛe no uā mercedē ⁊ iuste. Silr si dicat̄:ābulatio ñ ē res maēs ſz ſucceſſiua:dōz q̄ mot⁹ ita est effect⁹ sicut res ꝑmanēs: vñ si ad vnitatē agētis ⁊ materie segt̄ vnitas effect⁹:ita tene bit i motu sicut ī re ꝑmanēte. ¶ Ꝑ si qs eadē pēna ī eadez tabula rescribat lr̄az deletā:vel ī eadē cera nūero:nō pp ℔ ē eadē lr̄a nec figura nūero q̄ prius. ¶ Preterea idē agēs puta sol gñauit nō coagēte agēte pticulari nisi forte cōtinē te:puta vermes ī terra:nec pp hoc resuſcitauit eūdē vermē nūero:sic ēt si vxor nutriret carnibus solis filioz suoz co gnita a pre eoz regñaret eosdē nūero:qz agēs idē nūero q̄ ꝑus:ōs hō sol:idē patiēs:eadē mā nūero mſtruū:qō ē flz:iō ⁊c. ¶ Ad rōes ꝓncipales dōt gdā ad ꝑmā q̄ negatō ꝓcedēs ꝓductionē rei:⁊ sequēs sūt eiusdē rōnis q̄tū ē de nā negatiōis:⁊ ſm ℔ neuter īpedit ꝓductiõez rei:ſz sequēs negatō nō q̄ten⁹ negatio solū:ſz q̄tenus interrūpēs ētitatē rei pre existētis facit q̄ ꝓductio sequēs nō ē eadē cū ꝓcedēte pp qō nec res ꝓducta pōt eē eadē.hoc āt nō facit negatio ꝓce dēs. ¶ Sz ista solo nō valet:qz cōcluderet q̄ nec ōs posſz idē nūero repare ⁊ ꝯ solonē suā ē:qz negatio ꝓcedens tollit oēm entitatē rei:nō āt ē plus ētitatē rei interrūpere ad tꝑs aliq̄ precedēs ⁊ ad tꝑs ſupponere q̄ ipam ad oē tꝑs ꝓce dēs negare.q̄to .n. aliqd plus distat ab entitate tanto mi nus pōt fieri ens:vñ si nō obstāte q̄ res nūq̄ būit eē eadē nūero pōt ꝓduci:multo magis si semel būit:dū tñ hoc ei ñ repugnet:nec agēti:igit̄ qñ talis ē q̄ nō pōt pluries sumi:ſz tm̄ semel:tūc silr res illa pōt fieri tm̄ semel non pluries:vt mot⁹:qz fieri terminā̄ ad eē cui repugnat pluries:vel sepi us eē ⁊ fieri. Idē est qñ repugnat pluries agenti vt creatu re. Nā sicut alicui creature repugnat pluries agere vnum effectū ſpē vt corruptibili:q̄ fatigat̄:⁊ tādē deficit sicut alia cessant generare:sic repugnat toti creature eūdem effe ctū nūero sepi⁹ agere: qz oīs creatura alr se hz post̄ egit q̄ ante:vñ nō pōt agere sicut ante ī oīb⁹ ⁊ p oīa:ēt si alṡ nō sit ex pte effect⁹ repugnātia. Nec est dām q̄ nō sit defect⁹ ex pte effectus nec agētis:ſz ipi⁹ actionis:qz vbi ē actio sim plex siñ motu ⁊ mutatiõe nihil ei repugnat:nisi qō repugāt ꝓncipio:vel termino.motui āt ⁊ mutatiōi aliqd repugnat ex se:qō:neutri extremo repugnat:vt simultas vel aliquid hꝫ. ¶ Ad zm̄ dicūt illi idem p interrēptionē minoris:qz p manētia rei nō est posterioz ei⁹ vnitate:imo magis est prio z:qz ꝑmanētia nō est nisi entitas rei. Rem.n.ꝑmanere ñ est aliud q̄ rē eē:⁊ rē tātū ꝑmanere tantū eē. Sic g̃ entitas est aliquo mō prior vnitate:qz vnitas super entitatē addit idiuisionē:sic ꝑmanētia q̄ ē eadem cū entitate ē prioz vni tate:⁊ iō variatio ꝑmanentie variat vnitatē. ¶ Sed hoc non videtur bene dictū.ſ.q̄ permanētia ꝓprie dicta sit p or vnitate;qz posterius nūq̄ est sine priori.est aūt instans tpis hñs vnitatem:vñ ⁊ dicit̄ idiuisibile:nō tū hz ꝑmanen tiaz:nec dꝛ ꝑmanēs aut stās sicut nūc eui:aut eternitatis:ſz dꝛ nunc fluens ⁊ diuidunt̄ successiua ꝯ ꝑmanentia;vñ mo tus hz vnitatē q̄ nō hz ꝑmanētiā ꝓut ꝑmanētia dicit dura tionē sil̄ exñtez. Itē nūc tpis hz vnitatē ⁊ nō ꝑmanētiam ꝓut dicit durationē verā q̄ nō ē ī istāti:sicut.n.punctus ñ est q̄titas nec momētū mot⁹:sed termin⁹:sic nunc nō ē du ratio:sed terminus durationis:vñ q̄ solo instanti durāt:eē vnū hñt:⁊ eē permanēs nō habent. ¶ Dicēdum est g̃ ad ar̄m̄ ſz virtute diuina possit ꝑus manere variato posterio re:tñ ſm naturam semper necesse est variato posterioze variari prius:sicut mutatio accidentium magis facta abu cit a subitātia ⁊ sic naturalr variata rei ꝑmanētia hz poste riore:variat̄ vnitas:hz respectu dei ñ sit sēp neēe. Qō.III.

Tertio q̄ritur vtruz illud cuius eēntia peryt totaliter p̄anihilationem vel ī pte p corruptionē vt sunt oīa corpora lia sub boie possit virtute diuina idem nu mero reparari. Et arguit̄ q̄ sic:qz cui non repugnat eē nūc ⁊ prius ei nō repugnat fieri nūc ⁊ ꝑus:qz fieri ordinatur ad eē:sed an gelo vel lapidi nō repugnat eē nūc ⁊ prius.g̃ nec fieri nūc ⁊ prius:hoc autem non pōt esse sine media annihilatione ⁊ corruptione:ergo deus pōt angelum ānulatum vel lapi dē corruptū eundē ſm nūerū repare. ¶ Itē si mūdus eēt ānihilatus ōs posset saltē eūdē ſm ſpēm reparare.ſz repa rando eūdē mundū ſm ſpēz necessario reparet aliquā par tem eius eandē ſm nūerū.g̃ ⁊c. Probatio minoris:qz aliq̄ ſpēs sunt in quibus nō pōt eē nisi vnicum idiuiduum: vt ī angelis:illas g̃ oz reparare ſm idem indiuiduū qō ꝓcessit. ¶ Itē sicut se hz locatū ad locū:ita tpale ad tꝑs:ſz ōs pōt facere q̄ corpus locale sit in locis distantib⁹ dato q̄ non sit in loco medio:vt pz de corpe existente in celo ⁊ sacro al taris.g̃ silr pōt facere q̄ res tpalis sit in diuersis tēporib⁹ distantibus dato q̄ nō sit ī tpe medio:hoc aūt nō posset fi eri nisi per reparationē rei corrupte.g̃ ⁊c. ¶ Itē agēs ma nens idē ſm se ⁊ ſm oīa que cōcurrūt ad actionem qualr cūq;:pōt idem numero facere:sed supposito q̄ mūdus sit nūc ānihilatus ⁊ q̄cūq; pars ipius:deus esset idē qui prius erat anteq̄ mūdū faceret:vel aliqd in mūdo:⁊ eodē modo se hꝫet ī se ⁊ in oīb⁹ cōcurrentibus ad actionez qualr cūq;: qz nihil cōcurreret ad productionē cuiuscūq; rei:nisi de⁹: in quo nulla pōt eē varietas.g̃ ōs posset facere vel repare eundem mundū quem fecit prius vel aliquam partez ei⁹ si eēt ānullata. ¶ Itē probatur idez p Aug̃m̄.zz.de ciuita te dei.vbi dicit q̄ si illa materia de qua homo factus est ō cidisset oīno ī nihil ⁊ nō mansisset in illis nature laterib⁹ adhuc deus posset eandem numero reparare. ¶ Item si illud qō corruptuz est non pōt idē numero reparari sequit̄ q̄ omnia accidentia que fuerunt ⁊ non remanent ī anima separata:sint alia ſm numerum in homine resurgente. ℔ autem est inconueniens saltem de propria passione. Non enim videtur possibile q̄ idem ſhz numero habeat vicis sim aliam ⁊ aliam passionez numero: quare ⁊c. ¶ In con trarium arguitur:quia non minoris virtutis ē deus respe ctu successiuorum q̄ respectu permanentium:sed de⁹ nō potest reparare successiua corrupta:ita vt sint eadem ſz ium numerum:vt cōmuniter ponitur. Non enim posset eundem numero motum reparare.ergo nec permanētia. ¶ Rño sicut tactum est in vltimo argumēto.entiuz que dam sunt permanentia:vt angelus:bos:lapis:quedaz trā seuntia vel successiua vt tempus motus ⁊ illa que ad mo

tum ⁊ tempus pertinent: vt sunt oia que ſm nām non pñt ꝛz idem pluries sumi. primo igit inquiretur de successiuis siue transeuntib⁹ an possint eadem ſm nūerum reparari

Scō de permanentibus.

ꝑ opi. Quantū ad ꝑmū est cōis opio: ꝙ successiua non pñt eadē nūero reparari. cuius rō assignaꝫ du

ꝑ rō plr. ¶ Prima. illō qō ad sui vnitatē eēntialē regrit ꝯtinuationē duratōis nō ꝑt eē idē interrupta duratōe. ſz oē succes siuū vt mot⁹ ⁊ tp̄s regrit ad sui vnitatē eēntialē ꝯtinuationē duratōis. qz sua vnitas ē sua ꝯtinuitas. ꝯ interrupta sua

ꝛ rō duratōe nō ꝑt eē idē nūero. ¶ ꝛª rō talis ē. ponaꝫ ꝙ aliqs moueat ab. a. i. c. ꝑ. b. ſi mot⁹ potest, idē ſm numeꝝ repara ri seqtur: ꝙ qñ mobile motū ē ab. a. vſq ad. b. ⁊ deide mo ueaꝫ ab. a. i. c. ꝙ tūc possz ꝑm⁹ mot⁹ quo mouebaꝫ ab. a. i. b. reparari. hoc āt ē impoſe: qz tunc idē moueret sil' diuersis motib⁹ eiusdē spēi. ⁊ iteꝝ plres partes eiusdē mot⁹ eēnt sil' quoꝝ vtrūq; ē ipoſe. ꝯ ipoſe ē eundē motū nūero repara ri. ¶ Vas āt rōnes gdā ipugnāt dicētes: ꝙ gegd sit ō ꝑne: tñ rōnes iste sūt solubiles. Cū. n. ꝑmo dr: ꝙ oē successiuum ad sui vnitatē eēntialē regrit ꝯtnuitatē: eo ꝙ sua vnitas ē ꝯtinuitas. dñt ꝙ ꝯtinuitas q̄ regrit ad vnitatē mot⁹ nō est ꝯtinuitas ei⁹ cū alio motu: qz sine hac glibz mot⁹ ē vnus i se. nec ē ꝯtinuitas eiusdē mot⁹ ad seiꝑm. qz idē nō ꝯtinuaꝫ sibꝫ ꝑi: ſz est ꝯtinuitas partium ꝯcurrentiū ad eundez mo tū. Sola igit interruptio huic continuitati contraria soluit vnitatē motus. nūc āt ita est: ꝙ interruptio q̄ eēt iter ꝑmuz motū ⁊ eius reparatōez nō ſolueret illā ꝯtinuitatē: nec eēt ei ꝛia. Ponim⁹. n. ꝙ sicut ꝑma vice ptes mot⁹ fuerunt ꝯti nuate: ita ⁊ in eius reparatiōe. Interruptio ḡ q̄ poneret ſo lū argueret ꝙ motus ꝑmo existēs ⁊ postea reparat⁹ ñ eēnt duo motus ꝯtinuati ꝯstituentes ꝑ suā ꝯtinuationē vnum tertiū motum: sed nō argueret gn esset idem motus ꝑmo existens ⁊ postea reparatus. Qz aūt ꝑmo assumitur ꝙ mo tus regrit ad sui vnitatē ꝯtinuitatē eēndi. Dñt ꝙ cōtinui tas eēndi quā regrit motus nō ē ꝙ sit ꝯtinue ⁊ semꝑ: alio gn nunq̄ terminareꝫ: ſz est ꝙ ꝯtinue duret q̄diu est. ⁊ hoc pōt poni: dato ꝙ mot⁹ corruptus idē nūero repararet. qz tā ꝑma vice q̄ ſcōa ponit ꝙ ei⁹ duratio esset ꝯtīua successiōe partiū suaꝝ ꝯtīua. Dñt etiā ꝙ ſcōa ratio clare deficit: quia cū dicit ꝙ ſi deus posset reparare eūdē motū ſm nūerum tunc ꝑma pars mot⁹ q̄ transit ab. a. i. b. posset reparari duz adhuc ſcōa pars duraret. ſ. a b. in. c. Dōm ꝙ non est veruz. qō etiā pz i permanētib⁹. Si. n. ponam⁹ ꝙ deus possz repa rare albedinē corruptā i aliquo cui successisset nigredo op posita vel alia albedo nūero differens a ꝑma. tñ nō dicere mus ꝙ deus posset reparare eādē albedinē stāte nigredi ne i codē subo vel alia albedine nūero dr̄nte. Nō. n. possūt opposita sil' i eodē subo eē: nec duo accūtia solonūero dr̄ia. Sil'r i ꝓposito ꝑma pars mot⁹ nō ꝑt repari manēte tertia. sed nullū ar⁹ ē. Nō ꝑt hoc mō reparari. ḡ nullo mō: imo ē fallacia consequētis, pcedēdo a destructōe iferioris ad de structiōem supioris. Āligd. n. iplicat ꝯdictionē vno mō qō nō implicat alio mō. Et ideo eandē ꝑnem ipsi nitunt alr ꝓ bare: ꝑmittētes qūo successiua vl' trāseūtia dr̄nt a pmanē tibus: et qbus arguūt ad ꝓpositū. ¶ Prima dria ē ꝙ res pmanēs duratōe sua ñ interrupta ꝑt pluries sumi ꝛz se totā ⁊ ſm q̄libz ptē sui: vt bō vel lapis. successiua vō ⁊ gnāliter oia trāseūtia non pñt plies sumi ꝛz se nec ꝛz aligd sui: dura tione sua nō interrupta. vtrū āt ea interrupta possint iterato sumi ingretur: qz hec q̄stio q̄rit. Nūc āt sumam⁹ absq; pe titōe ilō qō de seclarū ē inducēdo i oib⁹. ¶ ꝛª dria ē ꝙ res pmanētes sūt res ꝑprie ⁊ simplr: vt bō: lapis: albedo: nigre do. ⁊ sic de ceteris. Res āt successiue nō sūt res ꝑꝑe ⁊ sim pliciter: ſz solū q̄dā rez bitudines: vl' gdā reales modi eēn di: e⁹ rō ē. qz illō qō aduenies alicui non reddit ipm magis ꝯpositū q̄ pri⁹: nō ē res ꝑprie ⁊ simplr. ſz talia sūt oia trā seūtia ⁊ successiua: vt mot⁹ ⁊ tp̄s ⁊ bꝫ. nō. n. celū ē magis cō positū q̄ si staret: qz mot⁹ ad locū nihil variat circa rez: vt dr̄. 8. phy. ⁊ idē est de motu ad formā: q̄tū ē ꝑcise ō nā motus: qz nullā ꝯpōnem ponit ſm se circa subm ꝑter illā que est forme terminātis motū: vt ē res pmanēs. ¶ Ex prima dria arguūt sic. min⁹ est rem iā exñtem ꝯseruare ne corrū patur q̄ corruptū reparare. ſz i successiuis ⁊ trāseūtib⁹ de⁹ nō pōt rez ꝯseruare ne corrūpaꝫ. ḡ fortiori rōne nec ꝑt corruptū reparare. maioz vr̄ manifesta. ſz minoz ꝓbaꝫ: quia si aliqō successiuū vl' trāsiens posset ꝯseruari duz est in eē ne corrūperet: tūc plies ꝑt sumi: ⁊ sic eēt pmanēs ⁊ nō trāsiēs.

¶ Sed diceret aliqs ꝙ ō rōne trāseuntis ē ꝙ nō possit plu ries sumi ꝯtinue ⁊ nō interrupta sua duratōe: qz tūc eēt stās ⁊ nō transiens. sed nihil ꝓhibet gn plies possit sumi ea iter rupta. nec ꝓpter hoc erit stās: ſz q̄libet vice erit fluēs ⁊ trā siens. ꝓpter qō maioz vr̄ falsa: qz magis vr̄ ꝯ rōnē successi ui vel trāseūtis ꝙ possit pmanere ne corrūpaꝫ: q̄ ꝙ possit reparari posteq̄ corruptū ē. ¶ Sz illō nō valet: qz si idē suc cessiuū: puta: idē motus nūero ꝑt reparari: veꝝ eēt dicere ꝙ mobile subm eēt bis motū realr. illō āt nō diceret rōne nūeratōis subi: qz illud ē vnū: nec rōne nūeratōis spaty: qō sil'r est vnū. ḡ oz ꝙ sit rōne nūeratōis motus vel duratiōis eius: aut mēsure extrīsece. si rōne nūeratōis mot⁹ br̄ ꝓpo sitū. qz ois realis nūerus ē pluriū realr. ⁊ ita mot⁹ p̄cedēs ⁊ sequēs nō eēnt vnus mot⁹ realr: sed plres: qō eēt nost⁹ ꝓ positū. ¶ Si dicaꝫ ꝙ boc ē ꝓꝓ nūerationē duratōis: i idez redit. qz duratio mot⁹ nō est aliud q̄ motus. ⁊ iō si vnū nu meraꝫ realr ⁊ reliquū: nec rōne mēsure extrīsece: vl' cuius libet alterius extrīseci: qz ōs posset facere ꝙ eēt solū mot⁹ ꝑmi mobilis: ⁊ illū possz iterrūpere ⁊ iterato reparare: ⁊ eēt veꝝ dicere ꝙ celū eēt realr bis motū: nō ꝑ nūerationē ali cuius mensure extrīsece: qz nulla eēt: nec ꝓꝓ numerationē subiecti vl' spacy aut mouentis. ḡ ꝑ nūerationē motus vel duratōis: qō ideē est. ¶ Itē eundē motū posse reparari vel simplr ē pole vl' simplr ipoſe. si pole simplr: ḡ erit pole vtu te nāe. Probatio. qz q̄cūq; aligs effect⁹ est simplr polis: ⁊ cā est eq̄ potēs nūc ⁊ pri⁹: ex tali cā ꝑt idē effectus produci nūc sicut pri⁹. si ergo reparatio eiusdē mot⁹ sit effectus sim pliciter polis. ḡ cā nālis q̄ ꝑmo facit ⁊ eo corrupto remanet eque potēs sicut pri⁹: posset illū motū eūdē ſm nūeꝝ repa rare. hoc āt est falsū. relinqt ḡ ꝙ reparatio eiusdē mot⁹ ſm nūeꝝ ē effect⁹ simplr impolis. talis āt effectus subterfugit oēm cāz. ḡ ꝑ nullā vtutē pōt mot⁹ idē nūero repari. ¶ Itē si mot⁹ posset idē nūero reparari: eodē mō possz ⁊ tp̄s: ⁊ sic dies q̄ pteryt posset stari reparari: ⁊ ñ solū semel ſz semꝑ: ⁊ ita tot⁹ decursus tpis esto ꝙ durarz i infinitū: nō eēt realr nisi vn⁹ dies: imo vna breuissima hora vel breuissima ꝑs vni⁹ hore. qz idē argumētū pōt fieri de hora vl' de ꝑte hore sicut de tota die: q̄ oia sunt absurda. q̄re ⁊c. ¶ Ex ꝛª dria ꝛª rō sic arguit: ſz idem subm possit esse successiue sub oppositis formis vel bitudinibus: ipoſe tñ est ⁊ ꝯtradictionē impli cat: ꝙ oppositarū formarū ⁊ bitudinuz vna sit alia: nec sil' nec successiue. sicut pole ē ꝙ eadē aqua ꝑmo sit calida ⁊ po stea frigida. vel ꝙ idē homo sedeat ⁊ postea stet. ſz ipoſe ē ꝙ caliditas sit frigiditas: vel ꝙ sedere sit stare. sed si idem successiuū vel trāsiens posset reparari: seq̄reꝫ ꝙ vna bitu do eēt alia. ḡ impoſe est ꝙ idē successiuū vl' transiens repa retur. minoz ꝓbaꝫ. qz sicut dictū fuit: successiua nō sūt ꝓ prie res: ſz bitudines rerum. sicut mot⁹ eēntialr ē successio vel bitudo successionis mobilis in loco: ⁊ ꝑ eandē rōnem ptes motus sunt eēntialiter ptes successiōis. partes āt suc cessiōis sunt pri⁹ ⁊ posterius vel potius prioritas ⁊ posterio ritas: ita ꝙ quādo dicit ꝙ vna pars motus est prioꝛ: ⁊ alia posterioꝛ: nō est predicatio denoiatiua alicui⁹ habitudinis addite ad partes motus: sed est eēntialis: qz partes motus sunt eēntialr habitudo ipa ꝓprioritatis ⁊ posterioritatis exñ tie mobilis ſm aliaz ⁊ aliā ptē in loco: sicut motus ē eēn tialiter successio eius ꝑ totū locū. si ergo ꝑs mot⁹ q̄ ꝑteryt

posset eadem numero reparari tunc habitudo priozitatis efficeret habitudo posteriozitatis qđ ē ipoſ'. vt dcm fuit. ꝓz ǧ ꝙ successiua vt tps ⁊ motꝰ nō ꝑt eadē nūero repari. ¶ Sz substinēdo rōnes primas pōt dici ꝙ istātia ad primā rōnē nō ualet: qz ille motꝰ nō ē vnus cuiꝰ ptes non copulant ad aliquem vnū cōem terminū: cū ista sit diffinitio cōtinui: sz motus ꝼm nāz iterrupti pp hoc solū ptes nō copulātur ad vnū: qz ē iterruptꝰ: nec ē alia rō. ǧ si motꝰ q fuit añ beri ⁊ ñ beri: repet hodie pp iterruptionē dici hesterne nulla ps hodierni cū pte añ hesterni copulabit ad terminū cōem. ǧ ipoſ' ē ꝙ isti duo motꝰ sint vnū quoz oēs ptes adiuicez sūt discōtinuate. ¶ Ad istātiā secūde rōnis posset dici ꝙ nō ē sil'e: qz nō ē ꝟietas iter duas ptes eiusdē motus sic̄ inter albū ⁊ nigrū: cū ille due sint motus vnꝰ nūero ⁊ spē: iste āt due forme nūero ⁊ spē differētes: nec eēntiales ptes alicuius vnius nūero. Et sil'r duo accītia pmanētia eē sil' plꝰ repugnat ꝙ̄ duo successiua i eodē subo: qz illa nullo alio distinguūt nisi subo: ſ. āt nō solū subo sed tpe ⁊ termio. 5° phi sicorū. Sz ꝼm veritatē nō valet: qz pma ps motus puta ab a. in. b. ⁊ secūda a. b. i. c. ꝟiant: qz moueri ad aliqd ⁊ ab aliquo ꝺicūt: vñ ꝺictio maior esset idē mobile sil' moueri ad. a. ⁊ ab. a. ꝙ̄ eē albū ⁊ nigrū: ⁊ tñ pmū cōtingeret si durā te secūda pte motꝰ: refozmaret pma. Similr ꝙ̄uis illō sit verū: tñ si durāte secūda pte motꝰ ꝑ⁹ repararet: nō eēt tps quo distingueret: qz eēnt sil' tpe. Si āt termio distīguerē tur: tunc seq̄ret ꝙ simul ⁊ semel terminꝰ participaret magis ⁊ minus: qđ est ipoſ'. Possent etiā ipugnari alique rationes eoz: qz ad suā rōnē ipimet bene instāt nec soluūt ad istātiā: sed ꝺ arguūt adducētes nouā rōnē ad ꝺnem: ⁊ pōt i stantia sic cōfozmari. Plus enī vī aliqd de nouo ꝓducere qđ nūq̄ būit eē ꝙ̄ illud qđ aliqđ eē būit illo ꝓdito reparaf: Si ǧ plus ē aliquid cozruptum reparare ꝙ̄ exīs ne cozrūpatur cōseruare: sil'r maius est illud qđ nūq̄ fuit ꝓducere ꝙ̄ ꝓductū cōseruare: sz motū q nūq̄ fuit deus de nouo potuit ꝓducere. ǧ multo magis ꝓductū ne flueret ⁊ desineret conseruare: ꝺns esi falsū. ergo ⁊ antecedēs. Et sic ratio bene concludit ꝙ motus non pōt postq̄ fuit reparari: ita concludit ꝙ anteq̄ fuit non potuit produci. Propter qđ est dicendum ꝙ maioz, est vera ex parte agentis: quia non est minoris virtutis producere ⁊ reparare ꝙ̄ productum conseruare: sed ex parte effectus sūt aliqui ꝙbus repugnat conseruari eodem modo nunc ⁊ prius sicut successiua: non autem produci: ⁊ ideo possunt produci ad essendum non autem caseruari in essendo. Item talibus repugnat repa rari i idēptitate numerali: qz cū sit facilius esse puo tēpoze ꝙ̄ multo: ⁊ oē in se indiuisum sit foztius diuiso: illud quod non potest nisi semel sumi dum est in suo esse cum suis partibus. multo minus alias: ⁊ si nō post motus sic esse in isto die vnus vt pars prior sit posterioz multo minꝰ per dies diuisus. ¶ Ad secundam rōnem pōt instari: qz ex sola numeratione habitionis vel habitudinis potest dici aliquid bis bitū sine hoc ꝙ hñs vel bitum sit multiplicatum: sicut corpus xp̄i humanū fuit i resurrectiōe bis aiatū vel viuū sine binario corpozū ⁊ aiarū ex sola bitudine eoz adiuicē multiplicata: ita ⁊ i ꝓposito. ¶ Itē si vltia spera moueret nihil esset ibi hñs nisi celū: nec bitū nisi motꝰ: nec ybi: nec aliquis terminus: ⁊ tñ sic diceret bis motus si eius motus interrūperetur sicut alia cozpora que mouentur ad ybi: ⁊ locum. Rō. 3ª tangetur in sequenti questione. ¶ Quarta bene concludit nisi ꝙ est petitio principy: qz cuz continuitas sit tota causa vnitatis i omni successiuo ⁊ motu ⁊ tempoze: nullus diceret tēpꝰ posse reparari qui negaret de motu. Sed si dicatur ꝙ post diem iudicy erit vna dies nihil ad propositum: quia loquimur de die que est motus celi: tunc autem non erit. Sed aliquis diceret ꝙ nullum est est iconueniens si sit idē dies nūero beri ⁊ hodie. sicut non est inconueniens si est idē asinus germani suscitatꝰ ⁊ moztuus: ⁊ oculus perditus ⁊ restitutus. ¶ Ad quintum videtur ꝙ supponat multa falsa in prologo suo. Primo ꝙ res permanentes sunt res prozie ⁊ simpliciter dicte: quia hoc est ꝺcta eum: qz relatio est res permaneus: que tamen est habitudo: ⁊ per ꝺsequens nō res ꝓprie ⁊ simpliciter ꝼm eū ⁊ ꝼz eū sequētia sex predicamēta ñ sunt res ſz bitudines q̄ꝝ tamen situs: habitus: ⁊ vbi possunt habere esse permanēs: quod est ꝺcta suam distinctionem. Scōo: qz cū motus sit actus entis in potentia: ⁊ ex actu ⁊ potentia prozie dictis fit compositio ꝓprie ⁊ vera. videtur ꝙ omnis motus cum suo mobili faciat compōnem veram. Nec obstat quod dicit ꝙ non veniat ad aliqd circa subiectū. qz verū est de motu ad ybi nisi per accidens in mobili cozpozali quod p motum calefit. motus autem ad formā per se variat aliqd circa subiectum q̄ꝝtum ad accidentalia. sed q̄ꝝtum ad substantiam nō nisi per accidens inquantuz generatio ⁊ cozruptio sunt termini alteratōis extrinseci. Tertio ꝙ cōtinnitas successiua que per eēntiam est motus nō est bitudo: sicut nec ꝺtinuitas manēs: vt linea: superficies: cozpus: qz sil'r iste spēs q̄ꝝtitatis ponuntur in predicamentis. ⁊ sicut diuisibilitas in ea que insunt est ratio oīs q̄ꝝtitatis: ita ꝺtinuitas oīs q̄ꝝtitatis ꝺtinue tā pmanētis ꝙ̄ successiue. ꝺria āt diuisiua alicuiꝰ ꝑdicamēti nō videt eē spēs alterius: cum ꝑdicamēta sint impermixta. vñ cum ꝺtinuitas et priozitas sint ꝺrie q̄ꝝtitatis: qz pma diuidit ꝺtra discretā. scōa ꝺ permanentē: videt ꝙ ista nō sint eēntialr bitudines q̄ sūt ō gñe rlonis.

¶ Tertu adducūt tres alias rōnes q̄ etiā videtur solubiles 3ª opi. ꝙ idem nūero successiuo nō pōt reparari. Primo: qz sicut ꝺtinuitas est de rōne linee: sic de rōne tēpozis. sed deus nō potest facere ꝙ linea discōtinua sit vna: qz cū nūerꝰ causet ex diuisiōe ꝺtinui: ꝺtradictio est ꝙ sit ꝺtinuū actu diuisum ⁊ nō sit ibi nūerus. ⁊ sic eēt vnū ⁊ nō vnū: ſz multa. ǧ sil'r ex quo est motꝰ iterruptꝰ nō ē vnꝰ. ¶ Sz ꝺ istā rōnē ē: qz sic ꝺs nō ꝑt facere ꝙ due linee sil' exītes actu diuise sint vna: sic eēt ñ ꝑt facere ꝙ duo motus sil' exītes actu diuisi discōtinuati sint vnus: nec de hoc est qō. sed sic ꝑt facere ꝙ linea ānibilata eadē repararet ⁊ hēbit eādē nūero ꝺtinuitatē quā ꝑus: nō obstāte discōtinuitate tpis q̄ fuit media: sic ⁊ motū q fuit cū sua ꝺtinuitate reparabit: nō obstāte ꝙ sua ꝺtinuitas fuerit iterrupta: sic ⁊ ꝺtinuitas linee fuit ānnibilata. ¶ 2ª rō est: ꝙ ꝺs nō ꝑt facere spēm generis alicuiꝰ sil'r cū spēbus oppositis. sic nō posset facere aliqđ aīal qđ sil' eēt rōnale ⁊ irrōnale. aut colozē sil' albū ⁊ nigrū ſz de forte q fuit aīal rōnale posset facere irrōnale: aut de nigro albū. tñ nō posset facere ꝙ eēt vnū idē nūero totalr: qđ prius fuit rōnale ⁊ nūc est irrōnale. sed pñs ꝓteritū ⁊ futuz sunt ꝺrie p se ⁊ eēntiales in motu ⁊ tpe. ergo nō ꝑt facere de ꝓterito pñs: vt scilicet quod est preteritum idez numero sit presens. sed ista ratio non videtur valere si motus est aliqua alia res a tempoze. qz ſz ñ possit fieri ꝺ preterito pñs: sic nec ꝺ abedine nigredo. si tamen hoc est verum: tamen sicut subiectum quod est album fit nigrum: sic videtur ꝙ motus qui erat subiectum tēpozis ꝓteriti fiat subiectuz téporis pñtis vel futuri: imo plus vī ꝙ de vno ꝺrio fiat aliud formalr: qz ñ ē maioz icōpossibilitas iter ꝺria ꝓpe ꝺcā: puta: albedinē et nigredinē. q̄ iter formas subales distictas p ꝺrias oppositas: puta. aīatū ⁊ aīatū. ſz ꝺs ꝑt subito facere de trūco vitulū: ⁊ de nō vino vinū: ⁊ e ꝺ. ǧ de aibedine nigtedinē. ſz ibi est subm cōe qđ remanet: ⁊ forma cedit forme: nō vna fit alia. 3ª rō ideo ꝛc. ¶ 3ª rō est: qz ꝺictio ē ꝙ idē sibꝫ ꝑi succedat. cuz aūt posteriꝰ succedat ꝑi facere ꝺ motu ꝓterito pñtē ē facere ꝙ vnum ⁊ idē ⁊ ꝼm idē sit priꝰ ⁊ posterius ⁊ sibꝫ ꝑi succedat: imo ꝙ sit ⁊ nō sit: qz qđ ꝓteryt nō ē: ⁊ quod ē nō preteryt. Sed hic forte diceretur ꝙ deus nō posset facere qn preteritum sit preteritum. sed idipsum quod est preterituz posset resumere: vt ⁊ fuerit preteritum ⁊ nihilominus sit pñs ⁊ futuz. Si. n: ꝺs celū dū mouetur ānibilaret ⁊ postea

pararet nihil ꝓhibet vt vr̃ q̃ cũ eadẽ nũero latione q̃ p̃ mouebat ipm repararet.iõ ꝛc.Et iõ vr̃ stãdũ in rationib⁹ ꝓme opinionis ꝛ communis.

Quantum ad z^m arti.ꝑncipalẽ ō ꝑmanẽtib⁹. ꝑ ponẽt opio ꝓbabilis cũ suis motiuis. z° ponẽtur rn̄siões eoꝝ ad rõnes factas in p̃n°. ꝛ 3° iquirẽt ō bis. ¶ Dn̄t g̃ gdã q̃ salua reuerẽtia po^c diuĩe cui subest oẽ pole:vr̃ q̃ nullũ ꝑmanẽs cozzuptũ p̃t idẽ nũero repari: qõ p̃ rõ p̃t ꝓbari sex rõnib⁹. ꝓmo sic. Nõ plus p̃t ōs agẽs ꝑ voluntatẽ q̃ si ageret ex necessitate nãe.sz si ageret ex necessitate nãe:ñ possz eãdẽ rẽ nũero cozzuptã reparare.g̃ nec agẽs ꝑ volũtatẽ.maioꝛ pz.qꝛ posse respicit potẽtiã.Eãdẽ.n. potẽtiã suppoĩm⁹ ĩ ōo si agerz ex necessitate nãe quã hz agẽs ꝑ volũtatẽ.volũtas ãt nõ addit nec anget potẽtiã:ĩmo gcgd p̃t:p̃t ꝑ solã potẽtiã:sz ꝑ volũtatẽ hz q̃ potẽtia fm formã volũtat̃ exeat ĩ actũ.vñ ꝑ volũtatẽ nõ hz nisi libertatẽ vtẽdi po⁹:quã nõ br̃et si ageret ex necitate nãe. vñ ꝓbi g posuerũt deũ agere ex necitate nãe:posuerũt ĩ eo tãtã potẽtiã:sicut nos ponim⁹.s.infinitã.minoꝛ declarat̃.qꝛ si de⁹ ageret ex necitate nãe lz ageret ꝑ potẽtiaz ifinitã:agerz tñ mõ aliquoꝝ agẽtiũ nãliũ. ꝓpter qõ lz posset ꝓducere pfectioꝛe effectũ q̃ alia:nõ posset tñ reparare cozzuptũ: sic̃ nec alia.Et ꝯfirmat̃:qꝛ pr̃ ĩ diuis gnãt filiũ ex necessitate nãe. ꝛ ab oĩb⁹ ꝯcedit̃:q̃ si gnãtio diuina iterrũperet̃ ꝛ iteraret̃ q̃ eẽt gnãtio alia ꝛ ali⁹ fili⁹.ꝛ si ℔ eẽt ĩ deo respcũ diuiorũ foztioꝛ rõne eẽt ĩ eo respcũ creaturaꝝ. ¶ z^a talis ẽ.agens nãle nõ p̃t repare idẽ fm nũeruz.g̃ nec de⁹.añs supponit̃ ex p̃cedẽti qõne.ꝓbatio ñtie.qꝛ si agẽs nãle non possit reparare idẽ fm nũerũ ꝛ ōs possit:hoc erit vl̃ pp dr̃iaz vtutis agẽtis:vl̃ pp differẽtẽ modũ agẽdi.Ex pte.n.termi ñ p̃t eẽ dr̃ia:cũ ponat̃ idẽ termin⁹ respcũ vtriusq̃ agẽtis ꝛ actionis.nõ ꝓpter differẽtẽ modũ agẽdi.vt pote:qꝛ ōs agat sine motu ꝛ mutatõe:nã vo nõ.qꝛ ĩ repatõe rei q̃ ad formaz cozzuptã a quocũq̃ fiat ẽ va mutatio.qꝛ subm se hz aliter nũc q̃ prĩ⁹.s.mã recipiẽs formã q̃ fuit p̃⁹ spoliata. vñ si lumine cozzupto ōs repararet ipm:eẽt va mutatio sicut si sol repararet ipz. Itẽ q̃ si aliqd rei remaneat idẽ nũero magꝭ videt̃ facere ad ℔:q̃ illõ cui⁹ erat ps possit redire idẽ nũero q̃ si nihil remaneret.qꝛ plus ẽ reparare vtrãq̃ ptem q̃ alterã tñ.sz ĩ motu ꝛ mutatõe rei cozzupte aliqd remanet: sez mã vl̃ subm.ĩ ãnullatõe ãt ãgeli nihil remanet.g̃ facili⁹ vr̃ eẽ q̃ res cozzupta repet̃ ꝑ motũ ꝛ mutationẽ:q̃ res ãnihilata ꝑ creationẽ vl̃ recreationẽ.g̃ modus agẽdi ꝑ motuz ꝛ mutationẽ nõ impẽdit agẽs nãle pluſq̃ diuinũ:gn possit idẽ nũero repare. Itẽ nec ꝓp differẽtẽ vtutẽ agẽtis.vtpoꝛ te:qꝛ ōs agit ifinita vtute:agẽs vo nãle finita.qꝛ effcũs finitus g fm spẽm suã p̃t ꝓduci a vtute finita:nũq̃ exigit ifinitatẽ vtutis ĩ cã sua:nisi pp modũ q̃ ꝓducit̃.puta: si ꝓducat̃ ꝑ creationẽ vl̃ alio mõ g creature non ꝓpetit.sz oĩs forma nãl̃ ĩ reb⁹ gñabilib⁹ ꝛ cozzuptibilib⁹ excepta aia rõnali ẽ q̃dã effcũs finit⁹ g hz spẽz suã p̃t ꝓduci ꝛ ꝓducit̃ a virtute finita.g̃.nũq̃ regrit̃ ĩ ꝓducẽte vtutẽ ifinitã: nisi ꝓducat̃ ꝑ creationẽ:vl̃ tali mõ g creature nõ ꝓpetat.sz ei⁹ ꝓductio ĩ scõa ꝓductõe ẽt si fiat a deo ẽ ꝑ verã mutationez:sic̃ si fieret a creatura vt statĩ dictũ ẽ.g̃ reparatio rei cozzupte nõ necio regrit vtutẽ ifinitã.Dr̃ia igit̃ vtutis ĩfinite ĩ agente ñ p̃t eẽ cã q̃re ōs possit repare idẽ nũero:nõ ãt nã.Quid g̃ ẽ ĩ cã:q̃re nã ñ possit:absq̃ dubio vr̃ eẽ illõ qõ tãgit phs .z.de gñatõe.s.q̃ idẽ manẽs idẽ:sp natũ ẽ facere idẽ.ad ℔ ãt q̃ agẽs faciat idẽ nũero:oz q̃ maneat idẽ i se q̃ ad vtutẽ ꝛ idẽ ĩbitudie ad passũ vl̃ ꝓductũ q̃ ad actõez:cũ ãt actio nãe ĩterrũpit̃ nõ manet eadẽ bitudo agẽtis ad passũ vl̃ ꝓductũ:nec eadẽ bitudo reparari p̃t:vt p̃⁹ ꝓbatũ ẽ.ꝛ iõ ñ p̃t repari idẽ:vt p̃⁹ ꝓbatũ ẽ.ꝛ iõ ñ p̃t reparari idẽ ꝓductũ fm nũe xistõ ẽt iuenit̃ ĩ deo ꝑ ꝓparatõez ad ea quoꝝ ſuba depit ĩ toto vl̃ pte.qꝛ actio dei ĩ creaturã ĩterrũpit̃.ꝛ iõ ñ manet eadẽ bitudo dei agẽtis ad creaturã ꝑ ꝑma rei ꝓductione ꝛ ei⁹ reparatõe.ꝛ hec rõ coĩs ẽ ad ea q̃ sũt successiua ꝛ ꝑmanẽtia. ¶ 3ª rõ talis ẽ.idẽ locus acgrit̃ plũbus motib⁹ localib⁹.sz eadẽ forma fm nãm nõ acgrit̃ plib⁹ actõib⁹:ꝛ cã ẽ qꝛ mot⁹ nõ terminat̃ ad locũ vt sit sz vt mobile sit in loco.ꝛ iõ nõ oz locũ variari fm se variato motu ad locũ. sed opoze ꝛ variari nãl̃r formã variata actõe ꝑ quã forma acgrit̃.Ex hoc p̃t sic argui.si eadẽ forma nũero sit ĩ mã plũbus actiouib⁹:oz q̃ vtraq̃ actio vel saltẽ altera termiet̃ ad formã:nõ vt sit simplr:sz vt sit ĩ mã vel subo.ꝛ ꝓp ℔ ad eãdez formã termiat̃ gñatio boĩs ꝛ ei⁹ resurrectio. qꝛ vl̃ vtraq̃z actio vel saltẽ altera terminat̃ ad aiaz:nõ vt sit simplr:sz vt sit ĩ mã:sz bis q̃ꝝ ſuba ōpit:vtraq̃z actio.s.ꝓductõis ꝛ reparatõis terminat̃ ad formã:vt sit:ꝛ nõ solũ vt sit ĩ hoc.s.in mã vel subo.g̃ ĩpole ẽ q̃ he due actões terminẽt̃ ad eandẽ formã. ¶ 4ª rõ talis ẽ.qꝛ si ōs crearet ãgelũ ꝛ postea ãnihilaret ꝛ deide repararet:vezꝝ eẽt dr̃e q̃ angelus fuit bis realr nõ nũeratõe agẽtis.puta dei g vnus ẽ:nec cuiuscũq̃z extrinseci ab ãgelo.qꝛ si ōs nihil feciſſz nisi ãgelũ quẽ ãnihilatuz postea reparaſſz:adhuc eẽt vezꝝ dr̃e q̃ ãgelus bis fuiſſz qõ nõ possz vificari nisi nũeratõe ãgeli vl̃ duratõe ei⁹:qõ idẽ ẽ. ¶ Põt ãt addi 5ª rõ q̃ fuit tacta ĩ ꝑcedẽti arti.s.q̃ eãdẽ formã.puta:idẽ lumẽ reparari:aut ẽ pole simplr aut ĩpole simplr:ꝛ deducat̃ vt ꝑus vr̃.g̃ q̃ ea quoꝝ ſuba depit ĩ toto vel ĩ pte:nõ p̃t eadẽ nũero reparari:siue sint successiua siue ꝑmanẽtia.ꝛ hoc exꝑsse dicit frater Tho.vt dn̄t 4.li.di. .44.arti.z.ĩ solone terty argumẽti:qõ fuit tale.vnus hõ ñ ẽ plã aialia.ergo si nõ ẽ idẽ aial nõ est idẽ hõ nũero. sz vbi nõ est idẽ sensus nõ ẽ idẽ aial:qꝛ aial diffinit̃ ꝑ sensũ ꝑmuz: sz tactũ.sensus ãt nõ manec ĩ aĩa sepata.g̃ nõ p̃t idẽ nũero resumi.Ad qõ rn̄det q̃ illa rõ ꝯcludit oꝑtie ꝺ illos q̃ ponũt aiam sensitiuã:ꝛ rõnalem diuersas ĩ hoĩe.qꝛ hz hoc aĩa sensitiua esset ĩ hoĩe cozzuptibilis:sicut in alys animalib⁹. vnde in resurrectione non esset eadem anima sensitiua nec idem aial:nec idẽ homo.Si autez ponamus.q̃ fm subam eadẽ anima sit rõnal̃ ꝛ sensitiua:nll̃as ex hoc angustias patiemur:qꝛ aial diffinitur per sensũ q̃ ẽ aĩa sensitiua:sic̃ ꝑ formã eẽntialẽ:lz per sensuz q̃ ẽ potẽtia cognoscat̃ eius diffinitio.aĩa aũt sensitiua q̃tũ ad eẽntiã manet sicut ꝛ rõnalis: cũ sit idẽ. Dec sũt vba ei⁹:ex q̃bus clare patet q̃ itẽtio eius est:q̃ ea quoꝝ ſubstãtia ĩ aliquo deperit non p̃t eadẽ fm nũerũ reparari. Jdẽ dicit ĩ eodẽ.4.di.iz.arti.z.q.4.in coꝛpoze solonis.ꝛ in vltima parte.q.77.arti.5.idẽ per oĩa dic̃. Dec aũt pars fuit op⁹ ei⁹ vltimũ ꝛ finale:vt apparet ex ei⁹ cõpletõe. ¶ Sextã rõnem alibi addũt:qꝛ multiplicato eo a quo ꝑ se ꝛ totalr depẽdet effect⁹:mltiplicat̃ effect⁹. sz ꝓductũ depẽdet a ꝓductõe:ergo ĩpole ẽ eẽ vnũ ꝓductuz et duas ꝓductões. ¶ Deide z° isti rn̄dẽt ad rõnes ĩ oppm⁹ superi⁹ tactas. ¶ Ad p^m dõz q̃ cuilibz rei repugnat eẽ nũc et p̃⁹ cũ me^a iterruptõe siue entitatis sz ꝑmanẽtib⁹ ñ repugnet eẽ nunc ꝛ p̃⁹ absq̃z iterruptõe siue entitatis.fieri ãt nũc ꝛ p̃⁹ respicit eẽ nũc ꝛ p̃⁹:nõ absolute:sz cũ iterruptõe entitatis: qõ eni fit:prĩ⁹ non fuit fm aliqõ tps.ꝛ iõ repugnat eidẽ rei q̃ fiat prius ꝛ postea. ¶ Ad z^m dõm q̃ spẽs angeli possz reparari absq̃z reparatione eiusdez indiuidui. Et qõ dr̃ q̃ in vna spẽ angeli non p̃t eẽ nisi vnũ suppositũ vel vnũ indiuiduũ:potest dici q̃ ĩmo.vel p̃t dici q̃ in vna spẽ non possũt simul esse plures angeli:possunt tam̃ esse successiue. ¶ Ad 3^m dicunt q̃ non est simile de eẽ in tempoze ꝛ esse in loco. qꝛ esse in tempoze vt nunc large accipimus est solum fm coexistentiam.s.q̃ res est dum tempus est:siue mẽsuretur tempoze siue non.ꝛ ideo tempori vel parti temporis nihil potest deesse nisi amittendo suum esse:quo amisso res non potest eadem reparari.semp autem amittitur nisi semper res sit:qꝛ tempus semp est.esse autem in loco non est eẽ q̃ñ locus est.sed est habere aliquam habitudinem ad locum vl̃ commensurationem quod est idem q̃ esse in loco localiter:vel fm alium ordinem:vt est de coꝛpoze xp̃i:q̃ ẽ sub

ℓ^a rõ

z^a rõ

3ª rõ

4ª rõ

5ª rõ

6ª rõ

Solõnes rõnuz in prin° ſcarũ

hostia sacramēti: put in precedētibus terminatū est. Luz igitur corpus absq; amissione ꝓpꝛy eē possit cōmensurari alicui loco ⁊ habere aliquā habitudinē ad locū distantem absq; sili habitudine ad mediū. ió idem corpus potest esse in
4ᵉ solo locis distātibus absq; hoc: ꝙ sit in loco medio. ¶ Ad 4ᵐ dicūt ꝙ lz annihilato mūdo: nūc deus idē esset i se qui ꝓius: nō tñ haberet eādem hitudinē extrīsecā ad res creatas quā habuit añq; mūdus fieret. qz ⁊ si tūc nihil erat sicut et nunc: nihil esset ānihilato mūdo. ⁊ in hoc videaī eē eadem habitudo nūc ⁊ ꝓiº: tamē nō est eadē ꝓpter iterruptōez media: i q. s. ōs res creauit ⁊ creatas ꝓseruauit. Itē nō ꝓbat ꝙ sicut añ creationē mūdi nihil fecit manēte illa hitudīe: ita ānihilato mūdo nūc nihil faceret manente eadē hitudine: qō nō est ad ꝓpositū eoꝝ: sz ad oppositū. Si aūt itelligaī ꝙ eadē hitudo eēt extrīseca i reparādo nūc q fuit i creādo
5ᵉ solo negādū est ꝓpter iterruptionem. ¶ Ad 5ᵐ de auctoꝛitate aug. dicūt ꝙ mā ꝑm se nullā hz actualē vnitatē nec pluralitatē: sicut de se nullā hz actualē entitatē. ⁊ ió mā de se non pōt dici eē vna cū alia mā vl diuersa ab ea: sz oēm vnitatē ⁊ pluralitatē quā hz a forma: vt magis ifra patebit. Et ideo si ānullata eēt mā bois ⁊ deus ipsā repararet: ipa ꝑm se nō pōt dici eadē cū precedente: nec tñ posset dici alia rōne forme cui vnireī. qz eidē aie ꝑm nūez vnireī mā reparata ⁊
6ᵉ solo illa q priº fuit. ¶ Ad 6ᵐ dōm: ꝙ si ꝓpꝛia passio nō differt realr a subo: tūc subm succedsiue nūq; sub diuersis erit ꝓpꝛia passiōibus. qz si repararet idē subm ꝑm nūeruz, puta: idē hō: reparabiī eadē passio. Si vo passio differat realr a subo ⁊ maxime re absoluta: tūc passio corꝛupta nō poterit reparari eadē ꝑm nūerū: sed alia. nec est iconueniēs ꝙ idē subm victissim sit sub diuersis passiōibº solo nūero drīnibº
Solo rōnuz opꝛ. pꝛe misse i media te maxie virtute diuina: vt i hoc casu. ¶ Ingrendo āt ō istis videī ꝓmo ꝙ rōnes eoꝝ sint solubiles. Uñ ad primū dōm ꝙ maioꝛ ē va. s. deū nō plus posse pp hoc ꝙ agit libere q si ageret necessario: q̄uis aliqui dicāt ꝙ minus. qz si ageret necessario ꝓduxisset mundū ab eterno: si tamē eēt ꝓducibilis: īmo nisi ab eterno ꝓduxisset nunq; ꝓduxisset: qz idē
ꝑᵉ solo manens idem ꝛc. sed si libere non potuit vt dicunt. sed minoꝛ est falsa. ¶ Ad ꝓbationem dicendum: ꝙ lz deus ageret tunc sicut creature quo ad modum: non tamen quo ad virtutem: qz posset ꝓducere angelum ⁊ celum ꝙ nulla creatura potest: etiā si de necessitate ageret: ita ⁊ si de necessitate ageret: non segtur ꝙ non posset idē numero reparare ꝓ hoc ꝙ creatura non potest. ¶ Ad illud de filio dōm ē per interemptionē. qz si per impossibile generatio diuina iterrumperetur ⁊ rediret esset eadē numero ⁊ idez filius: quia vnūqdq; agitur: sicut aptum natum est agi. vnde illud qō non est natū esse nisi vnum numero non potest multiplicari. ꝓpter qō si non maneret: pꝛioꝛ generatio vel spiratio rediret eadem: qz hō nō sunt nata ibi multiplicari. Sic. n. deus generat deum: sicut persona personam. Oꝛ autem genitū debet distīgui a genitoꝛe: facit ibi numerū persone genite ⁊ generantis: non autem dei geniti ⁊ gignentis. sz sunt vnus deus genit⁹ ⁊ gignens: nō vna ꝓsona: qz ꝓsonalitas nata ē multiplr: nō diuinitas. ¶ Ad zᵐ ꝛcedēda ē ꝓma ps ꝓ
zᵉ solo cessus. sz ad scōam ē dōm: ꝙ sicut aſin⁹ ꝓducibilis vtute finita nō ꝑt creari nisi vtute ifinita: qz iste modus repugnat vtuti finite. sic dico ꝙ ꝓducere eūdē effectū spē cū priozi nō repugnat. sz ꝓducere eūdē nūero cū corꝛupto repugnat virtuti create. vnde ad illud quod tertio dicitur concedendū ꝙ diuersa habitudo hoc facit: quia quāuis habitudo etiam realis non sit per se principium actōis: tamen illa ē cā sine q nō actōis. qz agēs approximatū agit. elōgatū non agit: cū tñ eē ꝓpe ⁊ lōge sint pure hitudines. vñ qz oē creatū realiter refertur ad suum passum. qz potētia passiua refertur ad actiuam coordinatam: inde est ꝙ alr se habet qō agit vel egit q̄ anteq̄ egisset: ꝓpter quod alium effectum ꝓducit q̄ ꝓius: deus autē semper eodem modo se habēs realiter solum se habet diuersimode ꝑz rationem ꝙ nihil variat: alias si diuersitas habitudinis impediret effectum esse vnū cum aīa in resurrectionē beat aliā hitudinē: q̄ rē ꝓius: qz corꝛupto corꝛore cōseruabatur p se a deo: nunc āt in corꝛore eēt alia aīa: ⁊ p cōs non fieret idem hō. Et lz i ℔ sit dissimile: qz ibi ē effectꝰ formalis ℔ effectiuus: tñ illa ꝓ positio, idem manēs idē. ita tenet in cā formali sicut in agēte: ⁊ plus: qz varietas ⁊ vnitas cause formalis multo magis variat vel vnit effectuz: q̄ illa q̄ ē cāe agētis. Oꝛ ḡ iste asinus nō generat eūdē asinū nūero quē ille ēt si eadē essz mā numero: pōt reduci in diuersitatē materialē gñantiū. Oꝛ aūt asinus zº generās ēt si eēt eadem materia numero nō generat eundē quē priº: ē: qz nō eundez hitudinē hz ad māz nunc quā ꝑus: qz illa quam ꝓius habuit corꝛupta est: hec aūt noua est. Sicut ergo approximatus agit: nō approximatus non agit: sic approximatus vna vice gñat vnū: approximatus alia vice generat alium. In deo āt non ē dīns approximatio nisi pura rōne: vñ nō est simile. Alia cā dicetur infra. di. ꝓxima. q. z. ¶ Ad tertiam rōnem dicendum 5ᵉ solo
ē ꝓ interēptionē: qz diuerse actiones productiue ꝑnt eē ad eundē terminum: ⁊ nō solum ꝑm euz intensio ⁊ remissio: ⁊ diuerse itensiones ⁊ remissiones ꝑnt eē ad vnum terminum realē q̄ sūt ad hoc nō ꝙ terminus sit: sed ꝙ magis vl minus sit: īmo actiones q̄ sunt ad hoc ꝙ terminus sit: qz ꝙ actio ⁊ motus dīant a termīo pz: qz actio est in ꝑdicamēto actionis: ⁊ motus i ꝑdicamento q̄titatis: termini aūt eoꝝ eī: īmo qñ est augumētū vel decremētum cōtinuū: ibi est duplex q̄titas dīns spē. s. manēs ⁊ fluens: vel manēs ⁊ fluxus. Alr non ꝑnt eē diuersi motus reales intensio ⁊ remissio: nisi terminus differret re: qz q̄cūq; vni ⁊ eidem sunt eadem: inter se sūt eadez. ḡ motus intensionis ⁊ remissionis augmēti ⁊ decremēti ꝑnt eē diuersi: siue diuersi diuersitate termini: siue diuersitatē tpoꝝ: qz dīnt ab ipis terminis. Nō ē aūt rō q̄re motus vel actio ꝓductiua magis sit idez cū suo termino q̄ de actione alteratiua. ḡ non oz ꝓducta eē distincta ꝓp distinctionē ꝓductionuz. Uñ aligs dīet ꝙ qñ plura agentia concurrūt ad vnum effectū sunt ibi plures ꝓductiōes siue actio sit i agēte siue i patiente si actio ē eē ab hoc: qz tunc actiones sunt ab his. Et si dicaī non est similе: qz ibi si eēnt plures actiōes eēt tñ vna passio: sed qñ bis ꝓducīt res ibi ē duplex ꝓduci: nō valet. qz in gñatione ⁊ resurrectiōe ē duplex pati ⁊ recipe: qz mā bis passa est ⁊ bis recipit formā. Pōt ḡ aliquid pluries recipi ⁊ pluries dari ēt nō corꝛuptū: sed bene verū est ꝙ non pōt bis ꝓduci nisi sit corꝛuptū: sed si semel est corꝛuptū poterit iterum ꝓduci: nec oportebit distīgui ꝓductuz ꝓmo a ꝓducto secundo ꝓp distinctionē ꝓductiōis: qz ꝓductio differt re: vl saltē reali hitudine a ꝓducto. ¶ Ad 4ᵐ dicendū ꝙ ange 4ᵉ solo
lus eēt bis creatus non nūero creati vel creantis: sed nūero creatiōis: sicut intensū ⁊ remissum eēt bis motū ēt si in mundo nihil aliud eēt nūero motus: ⁊ bis passū nūero passionis: ⁊ non alterius. ¶ Ad 5ᵐ dicēdū ꝙ idē nūero repari 5ᵉ solo
ē poīe simplr ⁊ tñ est ꝛpoīe nature: qz q̄uis natura agentis ⁊ subi sint eque poª sicut ꝓius ex quo sequiī ꝙ eq̄ pfectū effectū ꝑnt sicut ꝓius: non tñ se habēt eodē modo nūerali ter adinuicem sicut ꝓius: sed solū modo eodem spē: ⁊ ió i eundem effectum spē possunt non numero: lz aūt materia ñ eodē mō se hēat ad deū postq̄ hūit formā q̄ ꝑus: qñ eādē a deo recipiebat: ōs tñ eodē mō se hz sēp ad oīa. Et vlterius ōs ex parte obiecti nullā hitudinem regrit: vñ sic sine subo pōt ꝓducere effectū: sic sine ℔ ꝙ subm hēat eādē habitudinē pōt eūdē effectū ipmere. ¶ Ad 6ᵐ dicēdū ꝙ minoꝛ ē fla simplr: qz effectꝰ ꝛpēdet ex actiōe ⁊ agēte: que sūt duo distincta suppositō: ex agente ⁊ patiente que similiter sunt distincta: ⁊ ex agente vniuersali ⁊ particulari: ⁊ ex

masculo ⁊ femina fetus: ⁊ tamē nō oz multiplicari effcm̃. Si dicaᷓ ꝙ instātie currūt de illis quoꝝ qōlibz p se nō est cā sufficiēs ⁊ q̃ sūt mediata. sz ꝓductio ꝓducti ē id a q̃ dependet ꝓductū īmediate: ⁊ a quo solo pfcē. qz posita ꝓductione ponit ꝓductū oī alio circūscripto. dōm ꝙ verum ē: sz ꝓpter hoc positis duabus ꝓductiōib⁹ successiue per q̃rū p̄mam ꝓductum fuit corruptum ante scōam: nō oz scōam ad aliō ꝓductū termiari. cū. n. ꝓductio possit termiari ad oē pole ꝓduci: ⁊ istō corruptū sit pole ꝓduci sicut pri⁹: qz nō est magis elōgatū ab entitate p ānulationē q̃ añ creatōez. q̃ si añ erat pole ꝓduci: ⁊ nūc ē pole. sz q̃diu durat ꝓductū nō ē pole ꝓduci distincta ꝓductōe: nō qz distet ab entitate: sz qz hz entitatē ꝓductā: ⁊ qō ꝓducit de nouo nō ē añ q̃ ꝓducaᷓ. ¶ Deinde vr̄ ꝙ soles eoꝝ ad p̄mas rōes possint ipediri. Nā ad p̄mā rōnē de eē ⁊ fieri solo data nō valet: qz sz sit petitio p̄ncipy in rōne. qcūq; enī negaret idē posse reparari: diceret idē nō posse eē nūc ⁊ p̄us cū iterruptōe sicut fieri nūc ⁊ pri⁹. tñ illō ī quo se fūdāt falsū ē. s. nō posse fieri nisi qō pri⁹ fm nullū tps fuit: c⁹ ɔriū dñt i eternitate. Qō. n. aliqñ factū est: aliqñ fiebat. si āt nō p̄t fieri nisi qō nō ē aut non sic ē. q̃ qō nūq̃ nō fuit ⁊ nūq̃ alr fuit: fieri nō pōt. si ergo angelus aut celū ab eterno fuit nūq̃ fuit qñ nō eēt aut alr eēt. ⁊ sic fieri nō potuit. Dōm ꝙ fieri de nouo bñ importat qō dictū ē. sz fieri vl ꝓduci absolute nequaq̃. vñ filius semp gn̄atur: qz semp accipit eē nō aliud nec pfecti⁹: sz idē eq̃ pfectū. ⁊ sil̄r angelus ⁊ celū ɔtinue accipiēdo eē: ɔtinue a deo ꝓducūt: ɔtinue dāte eis eē. ergo alicui repugnat fieri cui nō repugnat eē: sed necesse ē eē: vt deo. sz cui cōuenit eē p ꝓductionē: illi ita ɔuenit eē sicut ꝓduci. ⁊ ɔ. igr̄ cum nil̄a p̄manētia repugnet esse plies: ita nec ꝓduci plies. ⁊ iō qō babebit eē pluries continue. hēbit ꝓductionē vnā cōtinuā. qō aūt hēbit eē discōtinuatū: hēbit ꝓductionē discōtinuatā. ⁊ sicut ɔtinuata ꝓductio pōt hr̄e vnū eē ɔtinuatuz: sic discōtinuata ⁊ interrupta ꝓductio poterit habere vnū ꝓductum discōtinuatum ⁊ interruptum. ¶ Solo p̄ma ad scām videbitur in scō. sz scda solutio nō videt valere. qz si impossibile ē eē angelos plures ī eadē spē sil̄r ita ⁊ successiue: qz qō ē ipossibile simpl̄r: ē impossibile absolute: nō p hoc ⁊ illo tēpoze. Nec obstat ꝙ impole est eē duo ɔtraria simul i eodē. sz possibile ē nō simul. Et similiter duo accidētia simul per nām: qz hoc nō est impossibile simpl̄r: sed fm qd: rōne subiecti. s. simpl̄r. n. possibile ē eē duo ɔtraria: imo necesse ē si vnū ɔtrariorum ē i nā ⁊ reliquū. ⁊ similiter i multiplicabilibus nūero simpl̄r possibile est eē illa simul sed fm qd nō: nā respectu eiusdē subiecti nō ē pole ista illi simul ineſſe. Sed ī ꝓposito duo angeli non hñt eidē subiecto ineſſe: nec sibi repugnant vt ɔtraria. nec habent distingui subiecto vt accidētia. q̃ si simul esse non possunt: hoc ñ est nisi ꝓpter repugnātiā nāe spēi. ⁊ sic nec simul nec successiue possūt esse plures ēt diuina vtute. sicut nec corpa celestia q̃ si possent ī eadez spē multiplicari cū hoc esset meli⁹: deus bñ fecisset: sz istō vltimū male ɔcludat: qz de⁹ nō vult plus corpoalia multiplicare: q̃uis sil̄r videret ea magl ml̄tiplicare melius eē. ¶ Ad 3m nō valet rn̄sio: qz vez ē ꝙ diuersa hītudo realis bñ facit ad diuersitatē effect⁹: sz nō diuersa hītudo rōnis. Deus āt q nō refert real̄r ad creaturā post creationē sicut nec añ: p hoc ꝙ creauit non se hz alr q̃ ante. vnde qz idē eodē modo se habens agit idem si nec̄io agat vel potest agere idem si libere agat illud idem nūero qō ꝓduxit quādo creauit: potest ꝓducere recreādo: qz nō est diuersitas ex parte dei vnq̃: nec ex parte obiecti. qz ponitur annihilatū sicut p̄ius fuit nihil. exquo apparet q̃re deus non potest ꝓducere ꝓductione distincta illud idem quod semel ꝓduxit q̃diu illud durat: qz aliter se hz res qñ est ⁊ qñ non est. nā quādo ē repugnat ei ꝓduci ꝓductione differente a sua conseruatione. qñ vero nō est nō sibi repugnat: sz ita nata ē ꝓduci postq̃ ē ānullata sic añ: qz ñ p̄t per ānulatōez fieri min⁹ q̃ nihil: erat āt nihil añq̃ crearet et nihilominus erat ꝓducibilis. q̃ ⁊ nunc. ¶ Ad quartum qōponit 3m verū ē ꝙ nō est simile: ⁊ est bene verū ꝙ corp⁹ non potest fieri in diuersis locis extremis sine hoc ꝙ transeat per medium vel imaginatum si ē vacuū vel reale si ē spatiū: nec illō pōt eē ī instāti etiā in vacuo qcgd dicat ph̄s sed p annullationem ⁊ reparationē posset corp⁹ exñs rome annullari ⁊ idez numero reparari parisius nō transeundo p mediū: sz istud nō posset eē in instāti. Annullatio qdē ⁊ reparatio fierēt diuersis instātib⁹ ī gb⁹ caderet tps medium. Nō. n. posset repari idē nūero illo tpe quo ānullaret: qz sil̄ eēt ⁊ non eēt: sicut q̃ corp⁹ ēt local̄r posset eē successiue i diuersis locis extremis: sine ꝟ ꝙ medio tpe et i medio spatio p ānullationez ⁊ repationē: inter q̃ tñ oporteret cadere tps mediū: ita ⁊ iterrupto esse rei p corruptionez pōt fieri ꝙ res fuerit añ heri: ⁊ ñ heri: sz sit hodie. ¶ Ad 5m de aug⁹ de mā non valet solo: qz pōt ānullari mā sub forma exñs ipa forma retēta. maxīe si forma est subsistēs vt aīa rōnal̄. Si q̃ pōt repari sub aīa eadez nūero q̃uis a forma hēat ꝙ sit eadē: tñ a forma nō hz cēntiā suā potētialē: sua aūt eēntia pōtis ē q̃dā vera entitas: ⁊ sic cū ipa q̃ pus fuit annullata: nūc sit verū eēs sz ipfectū: ⁊ sī hoc ē a forma: ꝟ nō ē effectiue: sed formal̄r: verū ē dicere ꝙ ī isto hoīe perierat aliqd qō idē nūero repatum ē: ⁊ si mā q̃ facta ē nihil pōt repari: multo magis forma corrupta q̃ ñ ē annullata: sz ī potentiā materie reuersa. Cōsiderādū ēt ē ꝙ fūdamētū ipoz ita cōcludit de mā sicut de forma: qz qñ materia ānullata repat ē va ꝓductio: ⁊ va creatio: siue repareť sub eadē forma numero siue sub alia: ⁊ tñ fm eos erit idē ꝓductū nūero: siue sub alia. siue sub eadē forma numero repeť. q̃ pōt eē vnuz ꝓductū cū pluralitate ꝓductionū. ¶ De 6o bñ oñdit p miraculū eē possibile subm idē nūero manere passione ꝓpa natural̄r variata: q̃uis fm naturā sit ipole. Sed vr̄ icōueniēs ꝙ in sanctis resurgētib⁹ nihil sit idem nūero nisi aīa ⁊ mā p⁹: qz si pp ꝟ ē eadē materia nūero: vt p̄mieť ī eo ī q̃ meruit: cū pples potētias organicas meruit: decet oēs redire: maxīe cū aureola meritū illud respiciat: ⁊ cum dicat Job. Nō solū quē visurus sū ego ipe: ⁊ nō alius: qō ad subam referť: sed ēt ī carne mea. caro aūt dixit ɔplexionē accñtalē: ⁊ oculi mei ɔspecturi sūt: g ipotāt nō solū subaz: sed potētiā visiuā: ⁊ ēt dispositionē organi: vr̄ absurdū ꝙ nō sit i eis aliqua potētia sēsitiua eadē numero que p̄ius. ¶ Et iō videtur dicēdū fm cōem opinionē ꝙ deus p̄manēs ānullatuz: vel corruptū pōt idē nūero reparare: qz nō ꝓhibeť ex parte ānullationis: cuz de nihilo oīa fecerit ōs: nec ex pte tpis cui⁹ iterruptio faciat diuersitatē: qz tps ē mēsura extrinseca: vel ipm ānulatū erat euiternū. ¶ Sed opponitur ꝟ ꝟ: p̄: qz motus ē idē re cū suo termio: puta dealbatio cuz albedine. si q̃ albedo eadem numero pōt reparari: ⁊ dealbatio. ¶ Quidā rñdēt ꝙ sūt vna forma: sed alia ⁊ alia vnitas: sicut si vna linea diuidaᷓ ī duas: nihil est de eēntia ī duab⁹ qō pri⁹ ñ eēt in vna: nec due sunt longiores q̃ vna sola: qz duo p̄icta q̃ sūt addita si eēnt ifinita nō facerēt aligd maī⁹: ⁊ tñ sūt due q̃ p̄ius erāt vna tñ: sic ⁊ ī ꝓposito. Ex quo aliq dicūt ꝙ nūerus est aliquid vltra ɔtinuū: qz nō ē plus de entitate: nec de dimēsione q̃ p̄ius: ⁊ tñ est ibi plus de q̃titate discreta q̃ prius: qz est numerus: ⁊ plus de vnitate: q̃ p̄ius. ꝟ tñ dubitationē hz: qz res se hz ad vnitatē sicut ad entitatem: nec p̄t hr̄e aliā ⁊ aliā vnitatē q̃ hñt eandē entitatem vel altera vnitas eēt nō ens. Uñ pōt dici ꝙ motus materialiter qdē est idem cum termino: sed formal̄r ⁊ realiter dr̄: cū sit per se spēs q̃titatis. Cessat enī formal̄r motꝰ hita perfectione forme: si aūt eēt idē cum forma simul corrūpitur: nec vnius pfectio eēt destructio alterius. Quare aūt ōs possit magis reparare idē nūero q̃ natura: ē qz de⁹

nō ꝑsupponit aliq̃ potētiā passiuam ex q̃ agat:natura autē sic nō solū potētiā q̃ ē materia ꝑ°:sz ꝓmā q̃ ē per q̃titatē ⁊ q̃litatē:qz nō qōlibet fit ex quolibet:sed determinatum ex determinato:⁊ licet natura resoluat vsq; ad materiam primam:inducit tñ formam ꝟm exigentiā dispositionū precedētium:ille aūt non sunt eedē numero i pa gnatiōe ⁊ secūda. Uel pōt dici q̃ sicut ōs pr̄ eandē formā nūero quaz habet pōt coicare gnando ⁊ spirādo:sic potest in alio eandem nūero reparare.sed naturale agens:sicut nunq̃ communicat eādē formā nūero sed spē:sic nec reparat:qz agēs magis gnāt sibi sile vel nunq̃ q̃ alteri. nec ītēdit assimilari patiēs patiēti eidē vel alteri.sz oē patiēs ītendit assimilari sibi:esset āt maioz vnitas patiētis ad patiēs q̃ ad agēs si forma bis ꝓducta eēt vna nūero:cū semp differat nūero a forma ꝓducēte. Sed hic ē īstantia de nutritione in qua nutritū coicat eandem formā nūero alitō. sed hoc non est ꝓducēdo.in generatione etiā equiuoca agens plus assimilat sua passa inter se q̃ sibi. ¶ Ad id vero qō dictū ē q̃ forma corrupta cedit in eandez potētiaz nūero:vez ē remotā sz nō ꝓximā. ¶ Ad argumētū dōz q̃ nō ē sile ō successiuis ⁊ permanentibus vt dictū est i corpore qōnis. Qō IIII.

Queritur q̃rto vtrū resurrectio mortuoz fiat i īstāti vl i tpe: ⁊ videt q̃ i tpe. ꝓmo p auctozitatē bti aug. .z.de ciui.dī.c.19.vbi dic̄ q̃ mōtui trāsituri sūt ad imortalitatē mira celeritate.sed iste trāsitus erit p resurrectionē.celeritas āt nō est nisi i tpe:sicut ⁊ velocitas. g̃ resurrectio fiet i tpe. Itē ples actōes iter se ordinē hñtes nō pñt eē sil. sed i resurrectōe erūt ples actōes iter se ordinem hñtes.s. collectio pluez:formatio corpoz: ⁊ aiatio eoz.g̃ ñ poterit eē sil i eodē īstāti. ¶ In cōtrariū ē qō dicit apls ꝑ ad Coz. .15.q̃ mortui resurgēt i momēto ⁊ in ictu oculi.⁊ aug.dicit ibi supra: q̃ i ipo tpis pūcto rapiētur obuiam xp̄o i aera. ¶ R°. hic sūt tria videda. ꝓmo oñdet q̃ ꝟm vitatē resurrectio cuiuslibet sit futura i īstāti. z° ingret de q̃busdā instantys circa boc. 3° an resurrectio oiuz sit i eodē īstāti.

Quantum ad ꝓmū ē aduertēdū: q̃ sicut dic̄ Dam. li.4.c.vlti.resurrectio ē ei° qō cecidit ite rata surrectio.i morte āt ē triplex casus. Cadit.n. cōpositū p separationē aīe a corpore.cadit ēt corp° iq̃tū soluit i elemēta.cadit etiaz mā inq̃tū resoluit corpus p B̄ q̃ diuidit i diuersas ptes:⁊ dispergit.⁊ iō i resurrectōe oportebit esse triplicē surrectōez. Prima ē collectio ptiū seu pluez dispersoz. z° erit formatio corpoz. 3ª erit aiatio eoz vl eō. q̃tū ad aiatiōez ⁊ formatōez. Primū istoz fiet p angelos ⁊ successiue.Qō fiet p āgelos appz Mat.24.vbi dr̄.q̃ xp̄s mittet angelos suos cū tuba ⁊ voce magna ⁊ ꝓgregabunt electos ei° a q̃tuor vētis celi.⁊ logt̄ ibi ō resurrectōe.rB̄ fi et rōnabil r:qz corpalia admīstrari debēt p spūalia i bis i q b° eoz opatio pt adhiberi. Qō āt fiat successiue ⁊ i tpe ꝓbatur:qz oīs mot° localis cātus a vtute:cāta ē i tpe nec̄io.sed collectio ptiū seu pluez p āgelos fit p motū localē ipoz pluez seu ptiū.fit ēt p vtutē creatā:qz pvtutē āgelicā.g̃ ⁊c. De formatōe āt ⁊ organizatōe ex pluerib° ñ pt dici q̃ fiat misterio āgeloz:qz sic dcm̄ fuit i.z.li.Angelus ñ pt imediate introducere formā i mā corpali:sz solū pt ꝓmūgere actia passiuis.sz i resurrectōe āgelus ñ pt facere ꝓmūctōez aliq̃z ex q̃ actōe posset corp° hūanū organizari ⁊ formari.g̃ ad formationē ⁊ organizationē cor^m i resurrectōe angeli nihil penit° faciēt.maioz declarat:qz formatio ⁊ organizatio humani corpis p actiua ⁊ passiua nālia fit mediātib° determinatis istr̄is ⁊ ōtermiat̄ medys:puta mediāte semie ⁊ ōtermiato loco:puta: i mr̄ice ⁊ ōtermiato mō:qz semē ꝓmo est molle postea durū vt dr̄.z.phy.quoz nullū ē i reparatiōe corpoz surgentium.q̃re ⁊c. Itē q̃uis aliq̃ organizatio humani corporis precedat in naturali generatione hominis introductionem aīe rōnalis:nō tñ illa q̃ manet cū aīa nūq̃ ē nisi cū aīa:sed sequitur introductionē aīe saltē ordine nature:sz non ordine tpis:qz aīa nunq̃ est nisi i corpore organizato:sed ꝓma organizatio corporis nō erit in resurrectione:sed tñ secunda:ergo illa ordine nature sequit aīatio nem:q̃uis simul sit tpe:erit ergo ab eodē a quo ⁊ aīatio:sz aīatio non pōt esse nisi a solo deo.ergo nec illa organizatio. Erit ergo etiam in īstāti:qz oīs successio est ex resistentia passi ad agens. Qñ enim agens nihil resistentie habet ad passum:sed est sūme dispositū ad receptionez: tunc forma i,istanti introducitur:vt pz de lumine in aere:sed in creatura nulla pōt eē resistentia ad deum:sed est sūma obīa vt fiat i ea ⁊ ex ea quicqd de° vult fieri.ergo oīa talia fiūt subito ⁊ in instanti:nisi deus ordine sue sapientie ꝓpter aliquā causam velit talia fieri successiue:qō nō hz locum in propositō.ergo tam organizatio q̃ aīatio fient i resurretione immediate a deo ⁊ subito nō in tēpore. ¶ Quātū ad secūdū ꝓmo ponent due instantie cōes. z° ponentur solutiones quorūdaz. Et 3° ipugnatio solutionum ab alys. 4° solutio aliquorum. ⁊ 5° inquiretur de illis.

Quantum ad z^m ꝓmo ponentur due īstantie cōes. z° ponentur solones quorūdā. ⁊ 3° impugnatio solonū ab alys. ⁊ 4° solo alioz. ⁊ 5° iquiret ō illis. ¶ Quātū ad primū arguit ꝺ dicta dupl r. ¶ Primo: qz ipole est motuz localē fieri in īstāti:sed si organizatio corporū i resurrectiōe subito fieret motus localis fieret i īstāti.g̃ ista organizatio nō fiet subito. Maioz supponit: sz minor probatur:qz pulueres ex gb° formabit corp°: vel erūt minoris quātitatis: vel maioris q̃ corp° formāduz:aut eq̃lis. Si maioris q̃titatis ⁊ corpus formet ex eis subito seq̃tur q̃ aliquid de loco pluez remanebit vacuū:aut ad illō mouebit aliqua ps aeris circūstātis in īstanti.vacuū autē nō pōt esse.g̃ iste motus erit in instanti. Si aūt fit minoris quātitatis q̃ corpus formādū idē seq̃t:qz corpus formatū subito occupabit maiorē locū:sed hoc nō poterit eē nisi subito cedat ei aliq̃ ps aeris circūstātis:cessio aūt illa non poterit fieri subito.nisi qz ps illa aeris q̃ dr̄ cedere subito mouebitur de loco suo:⁊ sic idē q̃ pri°. Si aūt eq̃lis:idē seq̃t: qz organizatū al r mouebit q̃ ptes de gb° formabitur:sed in formatiōe noua necesse ē eē nouū ordinē:⁊ nouā positionē partiū.s.subi ꝟz dextrū ⁊ sinistrū:ante ⁊ retro. Si ergo corp° formabit subito:noua positio ptiū fiet subito:sz talis nō pōt fieri nisi cum locali cessione corporis circūstātis. g̃ mot° localis eēt i īstāti. ¶ z° instat ꝺ illud q̃ dictū ē.s. q̃ aīatio fiet subito ⁊ i eodē īstāti quo ⁊ organizatio:qz aīatō ē q̃dā mutatio:sed termini mutationis qui sunt hītus ⁊ p uatio ꝟz phz.7.⁊.5.phy.non pñt eē simul tpe i eodē subo.g̃ aiationē pcessit tpe i corpore organizato qō subycit aīe priuatio actualis existētie:⁊ ipi° aīe:⁊ sic aiatio corporis:⁊ ei° organizatio ñ fuerūt sil. ¶ Quātū ad z^m ē sciēdum q̃ ad ista rñdēt gdā sic dicētes ad p^m:q̃ mot° localis pōt diuina vtute fieri i īstāti sz hoc non possit virtute nature: illa aūt cessio q̃ local r cedet pars aeris corpori resurgēti fiet virtute diuina:nā sicut corp° motū ab aliquo expellit aliud de loco suo ⁊ cogit ipz moueri:⁊ tñ corp° expulsū ꝓpe nō mouet a corpore expellēte:sed a motore ei°:ita in ꝓposito ōs formās corp° mai° q̃ sint pulueres ex quibus formabitur formādo tale corp° expellet ptes aeris circūstātis de locis suis i īstāti. ¶ Ad z^m dñt q̃ illa actio non erit mutatio: qz oīs inductio forme in passū quam non precedit ipm passū tempore:non est mutatio:sed est passio de genere passiōis. Qz ñ sit mutatio pz:qz omnis mutatio vt dictū ē:ē iter terminos oppositos qui non cōpatiuntur se i eodez subo pro eodem instanti.ergo vbi ē vā mutatio oz terminū a quo pexistere i subo ante introductiōe termini ad quē:si g̃ ſbz

nō preexistit nō eēt mutatio erit tū passio q̄ oīs receptio passio q̄dam ē. ¶ Quantū ad 3m est sciēdū q̄ gdā ipugnāt ꝓbabiliter has solutiones: qz quod primo dicīt q̄ motꝰ localis potest fieri in instanti virtute diuina: nō est verum: qz simile est ō alteratiōe p quā forma educīt de eē impfecto ad esse perfectū p medios gradus: z de motu locali p quez mobile quacūq; virtute moueat ptransit de extremo in extremum per mediuz. sed talis alteratio non potest fieri in instanti. sed necessario sit in tempore. ergo z omnis motus localis. maioꝛ patz: qz magis videtur q̄ talis alteratio possit fieri in instanti q̄ aligs motus localis. videmꝰ enim in genere alterationum q̄ aliqua potest fieri in instanti ēt per naturam: vt illuminatio aeris. sed nullum motum localem videmꝰ fieri i īstāti ēt p naturaz. g̃ q̄tū ē ex gñe eoꝝ magis repugnat motui locali fieri i īstāti q̄ alteratōi. i speciali āt ponīt sil'is cā vtrobiq; qz ponīt q̄ ñ sit ꝓcessus ab extremo i extremū nisi p mediū. qz si ñ ē pol'e talē alterationē eē i īstāti: īpol'e ē motū aliquē localē fieri i īstāti: z ꝫ fuit maioꝛ. mīoꝛ sil'r ꝓbaf: qz si talis alteratio possz fieri i īstāti: seq̄reī q̄ subm alteratōis eēt magis z minꝰ pfectuz fm eādē formā vl'spēm: qz i eodē īstāti eēt sub forma fm gradū mediū: z fm gradū pfectū. istō āt ē īpol'e: qz tūc idē possz sil'eē magis z minꝰ calidū: z magis z minꝰ albuz: qō ē impol'e: qz magis z minꝰ bñt oppositōez z icōpolitatē: cū possint eē termi motꝰ seu mutatōis. ¶ Itē si motꝰ localis possz fieri i īstāti: seq̄reī q̄ mobile sil'eēt i medio z i termino. Si. n. pꝰ eēt i medio q̄z i termino iā nō eēt motꝰ i īstāti: sz i tpe: qz pꝰ z posterius duratōe nec̄io regrūt tps. sed idē corpꝰ sil'eē i diuersis locis local'r ē īpol'e q̄cunq; virtute: vt iferiꝰ patebit. g̃ īpol'e ē q̄ mobile sit sil'i medio z in termio. z p ons q̄ motꝰ localis fiat i īstāti. ¶ 2a ēt rñsio ad secūdā īstātiā: vt dīt: nō valz: lz. n. possz eē aliq̄ passio seu receptio q̄ ñ sit va mutatio: tū aiatio q̄ erit i resurrectōe erit va mutatio: qz subz al'r se hēbit tūc q̄z pꝰ. mā. n. i q̄ recipieī aia fuit pꝰ imediate sub forma pluez. nō. n. vt isti imagināī ꝓcedet formatio corporis nāl'r aiationē: imo aiatio ꝓcedet nāl'r formatōez. Si. n. formatio corpis ꝓcederz aiatōez: ꝓcederet eā vt dispō māe i fieri solū: vl'vt dispō meā i eē. Nō ꝑt dici q̄ ꝓcedat vt dispō solū i fieri. qz illa nō manet cū forma. sz talis formatio vt isti dīt i eodē īstāti ē cū aia. g̃ sil'eēt z nō eēt. Itē ōs i agēdo nō idiget dispositione i fieri: qz ꝑt quālibz formā itroducere i māz imediate post quācūqz aliā. nō. n. ē limitatꝰ ad agendū p determiata media: sic agētia nālia. Cū igī aiatio fiat virtute diuina: pz q̄ non regrit aliquā dispōnem i fieri ꝓcedentē. Nec ꝑt dici q̄ formatio corpis sit dispositio i eē z q̄ ꝓcedat aiationē: qz oīs dispositio i eē sequtur formā subalē q̄ imediate pficit māz z priꝰ ordine nāe: q̄z q̄cūqz alia pfectio. ¶ Quātū ad 4m est sciēdū q̄ isti idē rñdēt al'r ad ꝓdictas īstātias. vñ dīt ad pmā q̄ ñ opz ponere motū localē fieri i īstāti: dato q̄ organizatio fiat i īnstāti. qz cū collectio pluez fiat pꝰ tpe ministerio angeloꝝ: pōt deꝰ facere q̄ pulueres ex gbꝰ corpora formabūt sint eiusdē q̄titatis z figure cū corporibꝰ formādis: z tūc arm ñ hēbit locū: qz corpꝰ formatū occupabit ꝓci se illū locū quē pulueres occupabāt. vl'dato q̄ corpus formādū sit maioris q̄titatis q̄z pulueres: ꝑt dici q̄ deꝰ ꝑt annihilare partē aeris circūstantis q̄tū sufficit p occupatōe corporis formādi. z istō ē ꝓueniēti dicere q̄z ponere motū localē fieri in īstanti: qz illud ē pol'e ꝫ oēs. motū āt localē fieri i īstanti ē simpl'r īpossibile. sil'r si corpꝰ formādū sit minoris q̄titatis: melꝰ eēt z polius q̄ locus ad modicū tps maneret vacuus q̄z q̄ ptes aeris vicini illuc moueanī in īstāti. Deus enim potest facere vacuum: put vacuum dicit vltimum continentis non habentis actu aliquod corpus contentū: sicut posset omnia annullare que sunt infra celū celo remanēte in sua figura. Posset ēt dici ꝫ aliq̄s q̄ rarefactio z condensatio cū sint alterationes pñt fieri i īstanti: ad rarefactionē āt segī maioꝛ q̄titas q̄ ꝫ istos ō nouo generatur: z sic per cōdēsationē sequīt minoꝛ q̄ similiter de nouo generatur: z sic p solā rarefactionem aut cōdensationem pōt occupare aer maioꝛē aut minoꝛē locuz: z sic cedere alteri vel implere locū alterius: z nō per motuz localē ¶ Ad secūdam īstantiā pz rñsio: qz nō ponūt q̄ organizatio p̄cedat tpe vel natura aiationem: sed eꝑ aiatio ordine nature precedit organizationē: z subm eius ē sola materia q̄ prius fuit sub forma puluerum z postea efficīt sub aia: z sic est ibi vera mutatio. ¶ Quātū ad 5m confitendo cū aliis q̄ resurrectio fiet in īstāti quo ad organizatōez z aiationē: nō collectionem pulueꝝ. ꝫ tpe iperceptibili. Ad īstātiam de organizatione dicēdum q̄ qñ corpus ē maius formandum nō oꝫ ponere ānullationē: qñ minus nō vacuuz: qz ista sunt monstra in natura: nec p rarefactionē vt ipe dicit q̄ illa pōt fieri in instanti: cum pl'ꝫ videaī velle q̄ illa semp est cum motu locali vel sui subiecti: vel continentis: z iterū: qz fm istuz alteratio p quā subm fit magis z minus tale: non pōt esse in īstāti: sed hꝰ est condensatio z rarefactio: qz qñ de raro fit dēsum: hoc est qz fit minus rarum: z eꝑ de denso fit rarū p ꝫ q̄ fit minus dēsum: qō est p itensionem z remissionē: nō g̃ est in natura rarefactionis z cōdēsatiōis q̄ fiāt subito plus q̄z q̄cūqz alia alteratio: q̄uis ōs subito possit de densissimo facere rarissimuz sicut de albissimo nigerrimū. Pōt igitur poni q̄ istud sit p gñationem z corruptionē: qz si corpus formādum ē maius corpore cinerū: tunc corrumpuntur cineres: z tātū de aere quātum debet occupari z conuertētur oia in materiā humani corporis i q̄ aia īfusa gñabit orgāizatio z q̄titas debita ībito. si aūt sit corpus futurū minus: tunc de cineribus tātū conuertetur i corpꝰ būanuz q̄tū est necessariū: supfluū aūt in aerem cōuerteī: z vtrūqz p gñationē z corruptionē. Si vo corpus formādū sit futurū equale: nihilominꝰ āgulariter pp positionē alicubi erit maius: alicubi minus lateraliter: z ibi fiet partialiter: sicut fieret total'r si ex oī parte eēt maius vel minus: vbi aūt equale ibi equal'r conuertētur cineres: z cōuersio z gñatio: z corruptio sic fient q̄ corrūpēduz resoluetur vsq; ad materiā primā: z forma substantialis si bi vniet si ē aia: vel cōicabīt si est illa aeris. forme vo accidentales i cōpositō gñantur de poꝰ cōpositi educte. ¶ Ad secūdā aūt īstantiam: qñ dicūt organizationē seq aiationē nō solum i eē: sed i fieri: vr ꝺ pbm q̄ dicit q̄ actus actuoꝝ sunt i patiente z dispositio: z qō dicit illā q̄ ē i fieri nō manere: dicēdū q̄ etiā illa dispositio q̄ ē cū aia infunditur z manet illa i eē sequīt formā: z in fieri ex parte agētis si ex parte eēntiā ē dispositā ad oēm formā: quā agēs pōt īducere: vñ tota idigētia ē ex parte agentis finiti.

Quantum ad 3m ꝓncipale an resurrectio oīum corporū sit futura i eodē īstāti: dicūt quidā q̄ ñ: sz prius resurget illi q̄ fuerūt mortui q̄z illi q̄ aduētu xꝑi iuenientur viui: z nihilominꝰ morieñ vt resurgant: sic prius dictū fuit: z hoc oꝫ ponere maxie pp auctoritatē scripture cui cōcordāt ea q̄ dicta sī prius. Dicit. n. apl's ad thesa. 4. q̄ mortui q̄ i xꝑo sūt resurgent ꝓmi: deide nos q̄ viuim q̄ relinquimur simul rapiemur cū illis i nubib obuiā xꝑo i aera. Ex quo pz q̄ qñ mortui iā resuscitati obuiabūt xꝑo i aera tūc simul rapiēī illi q̄ viui iueniēī: sz illi vt dcm ē i ipo raptu morieī. z deide resuscitabūt, g̃ posteri resuscitabūtur q̄z ꝓmi: qz cum primis resuscitatis adhuc vixerūt vita mortali. Ad hoc ēt cogūt vba auctoritatis. Dī. n. q̄ illi qui prius mortui sūt resurgēt ꝓmi: h aūt nō pōt itelligi de ꝓmitate dignitat'l: qz m'lti q̄ i aduētu xꝑi iueniēī viui erūt maioris meriti: z maioris dignitatis apō deū q̄z aliq̄ coꝝ q̄ꝑ fuerūt mortui: nec de ꝓmitate nē: qz inter īdiuidua eiusdē

spēi non est ordo nature: oz ḡ q intelligatur de ꝑmitate tēporis sicut dictū ē q iā alys resuscitatis illi q ī aduētu xp̄i ī uenient viuī cum illis rapientur adhuc viuētes vita mortali: ac deinde morientur: t postea resuscitabunt. Sz ꝓbabilius vr q imo oēs simul ī ictu oculi ī nouissima tuba resurgēt. ¶ Et ad ꝑmū dicēdū q moriētur in raptu: qz rapti t parū ī morte detēti t prope illū raptū: qō aūt prope ē nihil deesse vr. z⁹ phycorum. ¶ Et ad z^m dicendum q mortui q in christo sūt idest ī fide formata christi mortui resurgēt ꝑmi ꝑmitate dignitatis. quia ī resurrectionē vite respectu malorū q resurgent ī resurrectionez iudicy: vñ dicit. mortui qui in xp̄o sunt resurgent primi: deinde nos simul rapiemur ⁊c: non dicit. deinde nos moriemur vel resurgemus sz post resurrectionē oēs rapiemur ⁊c. ¶ Ad argumenta in oppositum. Ad ꝑmū dom q celeritas illa de qua logr̄ beatus Aug. est intelligēda quo ad collectionē puluez que fiet ministerio angelorum in tēpore sed breuissimo: vt ocul' hoiuz merito sit admirabil'. vel si itelligaī de organizatōe t animatione: tunc nomē celeritatis large accipit: p eo q fit subito vel in instāti. ¶ Ad scōm dom q plures actiōes quarū quelibet est instantanea: nec habent oppositū adinuicem: possunt esse in eodem instanti. tales autez erunt organizatio corpoz t animatio coz ī resurrectōe: collectio āt puluez fiet ī tpe: t ꝓcedet tā organizatōez q̄z aīatiōem.

¶ De etate t statura resurgentiū. Di. XLIIII. a

SOlent aūt nonnulli ꝓcōtari t querere an in eadez etate t statura corporis oēs resurrecturi sint. Quidā putaueīt oēs resurrecturos sz mēsuraz etatis t stature xp̄i. Ideo qr apl's ait. Donec occurram⁹ oēs in virū pfectū ī mēsurā etatis plenitudis xp̄i. Sed his verbis nō eadē resurgentib⁹ assignatur statura: sz etas. Oēs enī ī eadē etate resurgēt: i q xp̄s mortuus ē t resurrexit: cuiuscūqz etatis mortui fuerint. Uiz āt posuit: nō vt distigueret sexū: sz vt significaret pfectionē viriū: quā tūc hēbūt: sz nō oēs eā dem staturā corporis obtinebūt. Vñ Aug⁹. Nō ait ī mensurā corporis vel stature: sz etatis: qr vnusqsqz suā recipiet mēsurā corporis: quā vel hūit in iuuentute ēt si senex obijt: vel fuerat habitur⁹ si añ est defūctus. Etas vero erit illa ad quā puenit xp̄s. s. iuuenilis vt circa. xxx. annos. trigita. n. duū ānoz t triū mēsiū erat etas xp̄i ī q mortu⁹ est t resurrexit. Nō ē āt fas dicere q ī resurrectiōe accedat corpori magnitudo quaz nec hūit hic: nec erat habituz diu viuendo: nec maiora corpora redigēda sūt ad modum dñici corporis. Periret enī multū de illis corporib⁹: cū nec pitur⁹ sit capillus: vt ait dñs. Capillus ō capite vestro nō peribit.

¶ Oz resurget qcqd fuit de substantia t natura corporis t ī eadē parte corporis. b

On enim perit deo terrena materies de
n qua mortaliū creat caro: sed in quēlibet puluerē cinerēue soluat: ī quoslibz alit⁹ auraſqz diffugiat: t ī q̄zcūqz alioz corporū substātiā: vl' in ipa elemēta vertat: ī quorūcūqz aīa liū vel hoiuz cibū carnēq̄z mutet: illi aia ī pūcto tpis redit: que illā carnē primit⁹ vt hō fierz: cresceret viueret: aīauit. Ipa ergo terrēa materies que discedēte aīa fit cadauer: nō ita resurrectōe reparabit vt ea q̄ dilabunt: t in alias atqz alias rez spēs vertunt: q̄zuis ad corp⁹ redeāt: vñ dila psa sunt: ad easdē quoqz corpis ptes vbi fuerūt redire nece sit. Alioqn si capillis redit qō tā crebra tōsura detraxit: si vnguib⁹ qō totiēs dēpsit exectio: īmoderata t īdecēs cogitātib⁹ resurrectionē carnis: t iō nō credētib⁹ occurrit īfirmitas. Sed quēadmodū si statua cuiuslibet solubilis metalli igne liqueſceret: vel ꝓtereret ī pulueres vl' ꝓfūderet ī massaz: t eā vellet artifex rursuz ex illi⁹ materia t quātitate reparare: nihil īteresset ad ei⁹ itegritatē q̄ particula materie cui mēbro statue redderet: dū tñ totū ex quo ꝓstituta fuerat restituta resūeret. ita ōs mirabil'r atqz ieffabil'r artifex ōtoto quo caro nīa extiterat: eā mirabili celeritate restituet: nec aliqd attinebit ad ei⁹ reitegrationē: vtrū capilli ad capillos redeāt t vngues ad vngues: an qcqd eoz pierat mutet ī carnē t ī ptes alias reuocet: cūrāte artificis puidētia ne qd īdecēs fiat. Indecoz q̄ppe aliqd ibi nō erit: sed quicquid futurū est hoc decebit: quia nec futurum est: si non decebit.

¶ Oz sci sine oī deformitate resurgent. c

Oc autē in corpibus sanctoz itelligēdū
b est: de quib⁹ ꝓseq̄nter adiūgit. Resurgēt ergo scōz corpa sine vllo vicio: sine vlla deformitate: sicut sine vlla corruptione onere difficultate: ī quib⁹ tāta facilitas q̄nta felicitas erit: ꝓpter qō t spūalia dicta sūt. cū ꝓculdubio corpora sint futura nō spiritus. Ex his apparet q vna erit etas oīuz resurgentiū. s. iuuenilis: statura vero diuersa: scilicet quā quisq̄z hūerit ī iuuenili etate: vel erat habiturus: si ante est defunctus. Nec de substātia qua hominis caro creatur aliquid peribit: sz oīum particularum ante dispersarum collectione reintegrabitur naturalis substantia corporis. Sanctorumq̄z corpora sine omni vicio fulgida sicut sol resurgēt prescisis cūctis deformitatibus quas hic habuerunt.

¶ Si mali tunc habeant quas hic habuerūt deformitates. d

Ex reprobis autē queri solet an cū defor
d mitatibus hic habitis resurgāt. Hoc āt Augu⁹. nō asserit: sz dubiū relinquit ita inquiēs. Quicūqz ab illa pditiōis massa q̄ per adā facta est non liberant⁹ p xp̄m: resurgent qdē

etiã ipsi vnusq̃sq; cũ sua carne: ꝫ vt cũ dyabolo eiusq; ãgelis puniãt. vtrũ vero ipi cũ uicijs ⁊ deformitatib⁹ suor⁹ corpor⁹ resurgãt q̃cunq; i eis gestarũt ingrẽdo laborare qd op⁹ ẽ: Nõ. n. fatigare nos õbz icerta eor⁹ habitudo vl̃ pulchritudo: quor⁹ erit certa ⁊ sempiterna damnatio. Ecce non diffinit an tũc bẽant deformitates: quas hic habuerunt reprobor⁹ corpora.

¶ Or nõ cõsumẽt corpa q̃ tũc ardebunt. e

J vero q̃ritur de corporib⁹ malor⁹ qũo
ſ i igne ardeãt ⁊ nõ ꝓsumant. Aũg. varijs exemplis astruit ⁊ sempiternis ignib⁹ ea ardere ⁊ nõ cõsumi illa cõbustiõe: sicut aius cuius p̃sentia corp⁹ viuit ⁊ dolorẽ pati põt ⁊ mori non põt. Hoc eniz erit tunc in corporibus damnator⁹: qõ nũc esse scimus in animis omniũ.

¶ Si demones corporali igne cremantur. f

Ueri ẽt solet an demões corpali igne ar/
q deãt: Ad qõ Aug. rñdẽs ait. Cur nõ dicam⁹ q̃uis miris: veris tñ modis ẽt spũs i corporeos posse pena corpalis ignis affligi: si spũs hoiuz ẽt ipi icorpei ⁊ nũc potuerũt ĩcludi corpalib⁹ mẽbris: ⁊ tũc potuerũt corpor⁹ suor⁹ vinculis isolubiliter alligari. Gehẽna illa q̃ stagnũ ignis ⁊ sulpburis dcã ẽ: corpe⁹ ignis erit: ⁊ cruciabit dãnator⁹ corpa hoiuz vl̃ demonũ. sed solida hoium: aerea demonũ. Unus. n. vtriusq; ignis erit vt veritas ait. De quo igne si queritꝫ: q̃lis vel vbi sit: Aug. sic rñdet. Ignis etern⁹ cuiusmodi sit ⁊ in qua mundi vel rerum parte futurus sit: hominem scire arbitror neminem nisi forte cui spiritus diuinus ostendit.

¶ Si anime sine corporibus sentiunt ignem corporalem. g

Um aũt cõstet aias igne materiali i cor/
c porib⁹ cruciãdas: queri solet: an interiz ante resurrectionẽ corpor⁹ aie õfunctor⁹ reprobor⁹ materiali igne crement. De hoc Julianus toletane eccl'ie epꝰ Gregorij dcã secut⁹ ita scripsit. Si viuẽtis hois icorporeus spiritus tenetur i corpore: cur nõ post mortẽ etiã corporeo igne teneatur: Teneri aũt p ignẽ spũm dicimus vt in tormentis ignis sit: videdo atq; sentido. Or aũt nõ solũ videdo sed etiã experiẽdo aia ignis tormentũ patiat: ex euãgelio colligit vbi veritatis voce dives mortu⁹ dicit i iferno sepultus: cui⁹ aia q̃ in igne teneat insinuat cũ abraam deprecat dicẽs. Mitte lazarũ vt intigat ex. di. sui in a. vt re. lin. m. qz cruci. i hac flã. Bũ ergo peccatorẽ diuitẽ damnatũ i ignibus veritas phibet: qs sapiẽs reprobor⁹ aias teneri ignibus neget: Precipue cũ humanã aiaz corpis similitudinẽ hẽre doceat Augu. ita ingens. Profiteri aiam hẽre posse similitudinẽ corpis: ⁊ corpaliuz oio membror⁹ quisq; rẽnuit: potest negare aiaz eẽ que i somnis videt vl̃ ambulare se vel sedere vl̃ huc atq; illuc gressu vel ẽt volatu ferri. hoc sine q̃dã similitudie corpis ñ fit. Proide si hãc similitudinẽ ẽt apõ iferos gerit: nõ corpalẽ: ꝫ corpi similẽ: ita ẽt i locis videt eẽ non corpalib⁹ ꝫ corporaliũ similibus siue i reqe siue i dolorib⁹. In Cassiani etiam voluminibus legitur q̃ non sint ociose: neq; nihil nõ sentiant: cũ dives ille in iferno se flãma cruciari clamat. Uñ probat aias defunctor⁹ nõ solũ suis sensibus nõ priuari sed nec istis affectib⁹. s. spe: tristitia: gaudio: ac metu carere: ⁊ ex his que sibi in illo generali examine reseruantur eas quidem iam icipere pregustare.

¶ De abortiuis fetibus ⁊ monstris. h

Llud etiam inuestigari oportet si abor/
i tiui fetus ⁊ monstra resurgent ⁊ qualia: De quo. Augu. ita ait. Occurrit de abortiuis fetibus questio qui iam nati sunt in uteris matrum: sed non ita vt iam possint renasci. Si enim resurrecturos eos dixerimus: De his qui iam formati sunt tolerari potest vtcunque quod dicitur. Informes vero quis non procliuius perire arbitretur: sicut semina que cõcepta simul non fuerunt. Scrupulose quidem inter doctores queri ac disputari potest: quando incipit homo in utero viuere: an sit quedam vita occulta que nondum motibus uiuentis appareat: Negare enĩ virisse puerperia que ideo membratim execantur vt eiciantur ex uteris pregnãtium: ne matres etiam si mortua ibi relinquantur occidant: impudẽtia nimia videtur. Ex quo autẽ incipit homo viuere ex illo vtiq; iam mori potest. mortuus vero vbicunque illi potuit mors euenire quomodo ad resurrectionem nõ pertineat: reperire nequeo. Neque enim ⁊ mõstra que nascuntur ⁊ viuunt quantumlibet cito moriantur aut resurrectura negabuntur: aut ita resurrectura credenda sunt: sed potius correcta eorum emendataque natura. Absit enim vt illum bimembrem quem nuper natum in oriente fratres fidelissimi qui cum viderunt rettulerunt: ⁊ sanctus Hieron⁹. scriptum reliquit: ⁊ vnum hominem duplicem ac non potius duos: quod futurum erat: si gemini nascerentur: resurrecturos estimemus. Jta ⁊ cetera qne nimia deformitate monstra dicuntur: ad humane nature figuram i resurrectione reuocabuntur.

Questio. I.

Circa .44. di. querũt septẽ. ꝑm de conditõe resurgẽtiũ i coi: q̃tuor de q̃tuor de dotibus corporis glificati. 6m de pena dãnatorꝝ quo ad aias. 7m q̃ ad corpa.

¶ Quãtũ ad ꝑm q̃rit vtꝝ ad ꝟ q idez q̃ hõ nũero resurgat: regrat q corpꝰ eiꝰ formet ex eisdẽ pulneribꝰ i quos fuit resolutũ: vl vt gdã q̃rũt: supposito q corpꝰ petri ⁊ corpꝰ pauli remanerẽt post mortẽ nõ incinerata: ⁊ i resurrectõe aia petri fieret in corpore pauli: ⁊ aia pauli in corpe petri: vtꝝ eẽt idez nũero petrus q fuit prius: ⁊ idẽ nũero paulus, et arguit q nõ: qz q dicunt fm mãm dicunt nũero vt hic .5. meta. sed fcã ista suppositõe: petrꝰ post resurrectionẽ differret a seipo añ resurrectionẽ fm mãm. q nõ eẽt idẽ nũero. ¶ Itẽ idẽtitas totiꝰ depẽdet ex idẽtitate partiũ. sz si aia petri fieret i corpe pauli: cõpositũ ex his nõ bret easdẽ partes eẽntiales quas hẽbat petrus añ resurrectionẽ: qz saltẽ nõ bret eandẽ mãm. q nõ eẽt idẽ ꝓpoꝰ qđ prius. ¶ In oriũ ẽ: qz qñ duo bñt eandẽ habitudinez ad zm gcgd causatur ex cõiũctõe vniꝰ cũ tllo cãtur ex cõiunctiõe alteriꝰ cũ eodẽ. sz corpꝰ petri ⁊ corpꝰ pauli bñt oino eandẽ bitudinẽ ad aiam petri: vt ꝓbabitur. q si ex cõiũctõe illoꝝ vnꝰ illoꝝ cũ aia petri resultat idez petrꝰ vt prius: vr q silr fiat ex cõiũctõe alteriꝰ. ⁊probatio minoris: qz corpus petri ⁊ corpus pauli nõ bñt aliquaz bitudinẽ ad aiam vel q̃cũq; aliã formã nisi mediãte resolutõe i materiaz ꝑmã: q̃ fcã vtriusq; cũ sit pura poª passiua nullũ actũ sibi determinãs: eq̃lr ẽ i potẽtia ad oẽm formã: ⁊ sic bz eq̃lẽ bitudinẽ. ¶ 2o. hic sunt tria videda: ꝑmo de resurgẽtiũ identitate quo ad substam. 2o de integritate quo ad quantitatem. Tertio de conformitate vel formositate quo ad qualitatem.

Quantũ ad ꝑm dñt oẽs q erit idez nũero subalr quo ad formã ⁊ mãm. sed ꝺ hoc dubitat: supposito q i hoie sit tm̃ vna forma subalis: si aia petri fieret in mã ꝑma q̃ fuit i corpe pauli: vtꝝ eẽt idẽ petrꝰ q fuit prius.

ꝑª opi. ¶ Et dñt qdã ꝓbabiliter q cuiuscũq; mãe vniat resurrectõe: ex quo est eadẽ forma fm nũerũ: p ꝓns erit idẽ petrꝰ fm nũerũ: qđ ꝓbat dupliꝛ. ꝓmo ex nã mãe sic: fm Arist. .7. meta. mã fm se nec ẽ gd nec q̃tũ: nec q̃le nec aliud ꝑdicamẽtoꝝ. nec tm̃ ẽ nihil nec negatio nec ꝓuatio: sz tm̃ ẽ pura poª susceptiua formaꝝ corporaliũ ⁊ ꝓuationũ. Et idẽ dicit btus Aug. iz. ꝯfessi. q mã nec ẽ corpꝰ nec est forma: nec aliqd de se formatũ: ⁊ sic ẽ ppe nihil: ⁊ tm̃ nõ ẽ nihil: sed tamẽ ẽ aliqd informe receptiuũ oium formaꝝ. Et cõmẽtatoꝛ ẽt i de suba ozbis dicit: q mã subat ꝑ posse. ex quo pz q ad intrisecã nãz mãe nulla actualitas oio ptinet: sz pura potentialitas ad recipiẽdũ q̃cũq; actualitatẽ i mãpole z. Ex hoc sic arguit. Qñ aliqd nullã diuersitatẽ bz ex se: sz oẽm quaz bz vl bre pt: trahit ex alio: nõ solũ effectiue sz formalr: tale dz iudicari idẽ vl diuersũ ex alio. sz mã ꝑma i se ⁊ ex se nullã bz diuersitatẽ ad aliã mãm: sz oẽm quã bz vl bre pt: trahit ex alio. s. ex forma sibi idita ⁊ ex dãte formã ex vno formalr: ⁊ ex alio effectiue. q mã dz iudicari eadẽ vl diuersa solũ ex forma sibi idita. exñte q eadẽ forma ois mã sibi vnita nũc ⁊ prius dz iudicari eadẽ: si ãt bz ⁊ ꝓpositũ. maꝛ de se manifesta ẽ. miꝛ ꝓbat ex nã mãe: q̃ est q mã sit pura potẽtia: vt stati dictũ ẽ. qz ex quo mã ẽ pura poª de se non bz aliqđ eẽ: sz solũ posse eẽ. sz totũ suum eẽ ẽ a forma: ⁊ p ꝓns idẽtitas ⁊ diuersitas: cũ ab eodẽ hẽat qlibet eẽ ⁊ eẽ vnuz in se ⁊ diuersũ ab alio. mã q cũ de se nullã hẽat entitatẽ sed solũ potẽtiã ad entitatẽ: ex se nõ bz aliquã diuersitatẽ: sed solũ potẽtiã ad diuersitatẽ. Et hoc ẽ qđ dic cõmẽtatoꝛ sup 2o meta. q i fũdamẽto nãe nihil ẽ distictuz: vocat ãt fũdamẽtũ nãe mãz ꝑmã: ⁊ sic pz minoꝛ: segt q ꝓclo. ¶ 2ª rõ talr est. Nisi tota vnitas mãe ⁊ cõpositi eẽt a forma: tc aial qđ nutrit post ꝺuersionẽ alimti: nõ eẽt simplr idẽ qđ prius ẽt q ad eẽntiã: ꝺñs ẽ flz. q ⁊ accñs. ꝺñtis falsitas appz p Damñ. lib. 4. c. 5. vbi dicit. q panis ⁊ vinũ ⁊ aq̃ i corpꝰ ⁊ sanguinẽ comedẽtis trãsmutãt: nec tm̃ fit aliud corpꝰ q̃ prius. ⁊ idem videt sentire Arist. ꝑ ꝺ gnãtõe. Est ẽt ad hoc rõ: qz si alr est aliꝺ eẽntialr pꝰ nutrimẽtũ q̃ añ. aut eẽt aliꝺ fz totũ aut fz ptẽ solũ. Nõ fm se totũ: vt de se pz. tũc. n. i oi nutritõe esset noua gnãtio: qꝺ est falsũ: nec fm partẽ. qz aut fz formã aut fm mãz. nõ fm formã. qz vt dr ꝑmo de gñatiõe i ꝟ dft nutritio a gnãtõe. qz i nutritõe nõ acccipit mã nouã formã q̃ ꝑus nõ fuit: sz fit hoc solũ sub forma q̃ ꝑus extitit. i gnãtõe aũt mã accipit nouã formã q̃ oio nõ fuit: nec fm mãm: qz aut fm totã aut fm ptẽ: nõ fm totã: qz mã aialis ꝑexistẽs nõ tota sil abycit ⁊ alia tota noua iducit vt de se pz: nec fz ptẽ: qz mã nõ bz ꝺ se partẽ ⁊ partẽ i eẽntia sua circũscripta partialitate q̃titatiua: de q̃ nõ logmur. q idẽ aial penitus q̃ ad subaz i toto ⁊ pte ẽ añ nutritionẽ ⁊ post: ⁊ sic pz falsitas ꝺñtis. ⁊probatio ꝺñtie: qz p nutritionẽ forma aialis fit de nouo i mã alimẽti: q̃ si de se bret aliquã vnitatẽ ꝑter illam quã bz a forma: tũc mã post nutritionẽ differret a mã ante nutritõz sic differt totũ a pte. ⁊ p ꝺñs eẽt aliꝺ alr saltẽ in pte pz q q mã de se nullã bz idẽtitatẽ aut diuersitatẽ nisi quaz bz a forma. ⁊ sic manẽte eadẽ forma erit eadẽ mã vñcũq; veniat: ⁊ p ꝺñs idẽ cõpoꝰ. ¶ Aly coiter dñt q si aia petri ñ vniret mãe quã hic hũit: sed illi quã paulus hũit: non esset idẽ hõ nũero simplr: qz variato vno de illis q̃ sũt de necessitate ad vnitatẽ ꝺpositi variat ꝺpoꝰ: sed sic ẽ hic. q ꝛc. maiꝛ ab oiꝺ ꝺcedit. ⁊probatio miꝛis quo ad istã ptẽ q vnitas ꝺpositi depẽdet nõ ex sola forma: sz ex forma silr ⁊ mã. qz ab illo bz aliqd vnitatẽ a quo entitatẽ: sz ꝺpoꝰ bz entitatẽ eẽntialẽ ñ a sola forª: sz a forª ⁊ mã: alꝭ tota ẽtitas ⁊ eẽnª hois eẽt i aia sepata. q ⁊ vnitatẽ eẽntialẽ. ¶ Itẽ ꝓbatio q mã ñ sit vna vnitate sue eẽntie q ẽ põ a forª: qz vnũ ꝺuertitur cũ ente. vñ sic i mã est triplex entitas: sic ⁊ triplex vnitas. Est. n. ꝑmo mã põ q̃dã a solo deo effectiue ⁊ a nllo alio quocũq;. 2o participat a forma eẽ actuale. 3o a q̃titate eẽ extensũ. ⁊primo debet vnitas potẽtialis subalis. 2o vnitas subalis eq̃lis. 3o vnitas accñtalis q ẽ ꝑnm nũeri: mõ ista vltima nũerat nũero q̃titatis: 2o effectꝰ ẽ formalr: ita q illi q dñt q i augumẽto tota q̃titas ꝑexñs corrũpit ⁊ noua gnãtur: nõ ꝓnt saluare q sit idẽ q̃tũ puer ⁊ senex: lz sit idẽ hõ. Et silr si in corpe xꝑi viuo ⁊ mortuo ⁊ resuscitato nõ eẽt eadem q̃titas nũero: nõ eẽt idem q̃tũ nũero. sed q̃tũ ad zm est vnitas actualis subalis a forma subali. vñ ista est tota a forma subali ⁊ sola: sicut ꝑma a forma accidẽtali. 3ª ẽ vnitas potẽtialis quã bz a se nõ ab alio formalr: sicut nec entitatẽ. vbi gra: i gnãto ⁊ corrupto est vna mã nũero nũerositate eẽntiali polꝰ nõ actuali nec accñtali. ¶ Hanc rõnem aly deducunt alr dicẽtes sic. Ab eodẽ bz aliqd entitatem ⁊ vnitatẽ i se ⁊ distinctionẽ ab alio. sed mã bz entitatẽ eẽntialem: nõ a forma nec p formã: lz non sine forma. q habet vnitatẽ in se ⁊ distinctõem ab alio nsn a forma nec per formam. non ergo materia bz totam vnitatẽ ⁊ distinctionem a forma: sicut supponebat ꝑorum ratio. ⁊probatio miꝛis tripliciter patet: qz mã est ingenerabilis ⁊ incorruptibilis: vt dicitur ꝑmo pbysicoꝝm. sed nulla entitas que sit i materia per formam ⁊ a forma est ingenerabilis ⁊ incorruptibilis: cum p gñationem acgrat ⁊ p corruptionẽ amittitur. ergo ꝛc. ¶ Item realis compõ est ad minus duoꝝ realiter differentium. sed materia ⁊ forma faciunt compositionez essentialem vel realem vnitatez. ergo sunt duo realiter distincta: qꝺ non esset nisi materia fm se haberet aliquã realem vnitatẽ preter illam quaz habet a forma. ¶ Itẽ subz manet idẽ sub vtroq; termino trãsmutatõis. sz mã ẽ subz trãsmutatõis q̃ ẽ a forma i formã. q eadẽ est materia sub

diuersis formis:qđ nō posset esse si mā hēret totā vnitatē suā a forma. ¶ Sz ad ista rndēt ꝑmi dicētes ꝙ cū mā de se sit i pura potē[a] ad eē ex tali entitate ꝓpetit ei duplex distinctio: vna q̄ distīguit a puro nō ente p hoc ꝙ ipsa ē aliq̄ mō ens.alia q̄ distīguit ab actu p hoc ꝙ ipsa ē potē[a]: de q̄ duplici distīctione ꝓcedit rō q̄ ꝓbat ꝙ mā hēt aliq̄ vnitatē ⁊ entitatē i se p quā ē īgenita ⁊ īcorruptibilis:⁊ alia a forma real'r ⁊ subm trāsmutatōis q̄ ē a forma i formā ⁊ ad ℔ sufficit entitas possibil' solū ⁊ vnitas ꝓportional'r ei corrn̄dens:sz de hac nō logmur:qz solum q̄rimus de distīctione materie a mā ⁊ ei⁹ vnitate:talē ār distinctiōez ipossibile ē īuēire i mā ꝑm se:cū ois mā ꝑm se sit tn̄ pura potē[a] ⁊ p ℔ vna nō pōt distīgui ab alia ꝑz cōez rōnē potētie:cū i hoc cō ueniāt:itē nec ꝑm numeralē distīctionē potētie a pō: qz numer⁹ eoz q̄ sūt vnius rōnis supponit actualitatē eoz siue entitatē actualē eoz q̄ nūerār si actu sunt plura: si ār solū possunt eē ⁊ nōdū sunt:possunt qdē plura eē ꝑm numez sz nōdū sūt:cū igit mā nō hēat aliq̄ entitatē actualē ꝑm se sz omnem quā habet:hēt p formaz ⁊ a forma:ꝓñs ē ꝙ ꝑm se nō pōt hēre aliquē nūez quo distīguat actu ab alia. Si ār aliqs diceret ꝙ tota distinctio nūeral'ē qdē p formā vel a forma sz solū q̄[m] ad fieri:nō ār q̄[m] ad ꝓseruari:ac p ℔ mā q̄ fcā ē p formā diuersa nūero a q̄cūq̄ alia materia semp remanet alia:nec recipit aliā vnitatē nūeralē sub q̄cūq̄ forma fiat de nouo sz semp retinet ꝑexñtē: ⁊ sic nō oz ꝙ mā q̄ fit sub aliq̄ forma sit eadez nūero eū oi mā q̄ ꝑus fuit sub eadē. Dicēdū ꝙ nō valet:qz lz i causis efficiētib⁹ aligd posset eē cā i fieri ⁊ nō i ꝓseruari:i causis tn̄ formalib⁹ nō. Nihil.n.pōt eē albū sine albedine. Cū igit forma sit cā vnitatis ⁊ entitatis māe p quā vna distīguit ab alia nō efficiens sz formal'.ipossibile ē talē distīctionē fieri vl' ꝓseruari sine forma. ꝑz ģ ꝙ remanēte eadē forma ꝑm nūez q̄cūq̄ mā aduēiat ⁊ vndecūq̄ ē idē hō ꝑm numez ꝓp ℔ ꝙ tota vnitas actualis cuiuscūq̄ rei ē a forma. Et ꝑm istā viaz (vt dicūt) euadūt multe difficultates q̄ sunt circa mām resurrectionis: sic ē illa de costa ade de q̄ formatū ē corpus mulieris vt dr̄ gene.2°.⁊ illa q̄ q̄ritur si aliqs homo nutrit ex carnib⁹ alteri⁹ bouis:⁊ de supfluo alimēti gñet ali⁹ hō in q̄ isto ruz talia resurgant. Scōm.n.ea q̄ dicta sunt ꝑus nō differt q̄tū ad vnitatē nūeralē resergentis in quo talis mā resurgat:cū ipsa de se nullā vnitatē vel pluralitatē hēat: sed oia ista cōpetūt ei p formā q̄ si eadē ē:totū ꝓpo[m] erit idē. Per hoc ār vt dicūt apparet rn̄sio ad ꝓncipalia argumenta qōnis:qz ꝑm hāc positionē nō solū saluam⁹ idēptitatē forme sz ētmaterie modo quo dictū ē. ¶ Sed sustinendo rōnes posset dici ꝙ mā q̄ ē sub vna forma distīguit eēntial'r ab illa q̄ ē sub alia. Ex quo ār semel distincta ē p quascūq̄ formas trāseat distīcta remāet si redeat ad eādēfor[a]⁹. Uñ si aīa petri vniat māe pauli q̄ remāsit in ossibus vel religuys pauli pp vnitatē forme bn̄ mā forme q̄ nūc ē petri hz eādē actualitatē numero quā mā oliz petri habuit:sz loq̄ndo ō eēntia māe i se nō ē idipz qđ illa ē:nec qđ illa fuit:qz mā q̄ fuit petri ꝑm suā entitatē potētialē aut corrupta est aut remāsit. Nō pōt dici ꝙ sit corrupta:qz est ī corruptibilis. Et ꝓterea si eēt corrupta mā succedēs nō eēt illa:qz ens non ē nō ens. Si ār nō ē corrupta sz sua forma ossis vel religarū ei⁹:nō pōt dici ꝙ mā succedēs sit idipz qđ ē mā ꝓcedēs cū distīguāt formis:nec ꝙ sit aligd qđ illa fuit:qz ipsa ē idipz ꝙ fuit:qz nūq̄ corrupta fuit: pp qđ restat ꝙ ista mā ē mā petri:illa ār ñ ē mā petri:sz fuit:qz ñ ꝑformat nūc aīa petri sz ꝑus:pp qđ petr⁹ nō ē ille q̄ fuit:qz nō bz ptē eēntialē quā ꝑus hūit sz bz quā nūq̄ hūit. ¶ Si qs ģ velit sustīere ꝑz opionē qz comunioz ē:pōt dicere ad ꝓmaz rōnē ꝓme opinionis ꝙ mā hēt diuersitatē a forma mō quo dictū ē:qz sicut q̄tas si migraret de subo ī subm daret idē eē q̄tū diuersis q̄ tn̄ hēret diuersa eē subalia:eꝫ ār si vnū subm transiret de q̄tate ī q̄tatē hēret diuersa eē q̄ta:⁊ vnū eē substātiale qđ ꝓuertit cū ente:sz q̄ simul hēnt vnā q̄titatē sūt vna substantia pfecta:q̄ simul duas diuerse:sic ē de mā respectu forme:qz transiens de forma i formā retinet vnitatē eēntialē potentialē recipiens diuersas actuales: vñ sūt due vnitates i ꝓposito q̄uis non sit nisi vna forma:⁊ hoc ē signū ꝙ hanc vnitatē non habet mā a ꝓposito:al's non eēt nisi vna vnitas māe ⁊ forme:sic vnitas nūeralis i vno quāto nō ē nisi vna oīuz vna q̄titate affectoz. Ulterius si forma migraret de mā in māz daret idē esse actuale materys habentib⁹ diuersaz essentiā:sz qñ actu due forme iformāt māz faciūt ipsaz distīctā:⁊ qñ vnā formā mltas materias faciōes vnā actu. Oz aūt mā nō sit gd vl' q̄le vel q̄tū ⁊c: verum est actu sz potētia sic ē gd qđ nō aliud:qz ē i gñe substātie ⁊ ide ē ꝙ ꝑ° actuat' p gd ⁊ nō p q̄le ⁊ q̄tū ⁊c. ¶ Ad 2[m]. pōt dici ꝙ nutrimētū mutat' substātial'r:qz nutritio ē mutatio subalis nō accītalis:vnde alimentū nutrit in q̄tum gd:qz ex nō substātys nō fit suba:nec ex nō q̄tis q̄tū.ģ cū nutritio sit pp restaurationē depditi suba depdit' ⁊ restaurat':non aūt tota nec pars q̄ est forma.nec pars q̄ ē mā:sed pars partis:al'r tn̄ depdit' ⁊ aliter restaurat'. Nā cuz ex resolutione mixti ꝓtingat alia gnāri qđ nō est sine mā:potest dici ꝙ illa mā que p depditionē ⁊ ꝓsumptionez humidi a calido ꝓsumit' est alia nūero actual'r ab illa q̄ remanet: qz distīnguitur per formaz eius quod inde generat': materia vero q̄ addit' cuz sit sub eadē forma non distīguit' ab illa cui addit':⁊ sic etiā additione fit mutatio ꝑm partē eēntialez mālez non actualez sed potētialē:qz facta additōe ē potentia facta ī toto ad maiorē q̄titatē p augmētū q̄ ꝑus nō erat. Qñ ār dr̄ si mā hēret de se vnitatē retineret eādē.dōz ꝙ mā vnitatez essentialē hz de se ⁊ a se:sz ois distinctio ē p actum: vñ non distīguit' vna mā ab alia nisi qñ ē sub alia forma:pp qđ illa q̄ addit' sub eadē forma nullo mō distīguit' sed illa q̄ separat' distīguit':qz fit sub alia forma siue separet q̄tā ꝙ magis videt' siue non quanta p hoc ꝙ est sub q̄titate:quando actio ꝓmo eam attingit.

Quantū ad 2[m].ō itegritate sunt tres ꝓnes. ¶ Pria. ꝑ[a] ꝓ
ꝑ°.mō tāq̄ ea sine gb⁹ nō pt eē hō nec hūana nā:sic forma ⁊ mā ex quoz ꝓiunctōe resultat nā hūana ꝑcise:nec aliud icludūt ī rōne sua. 2°.mō tāq̄ ea q̄ ptinēt ad essentiā hōis seu nāe hūane:sz tn̄ sine eis pt esse hō:qz ꝑter nāz hūanā icludunt aligd aliud. vbi gra.pes ⁊ manus ⁊ q̄dā ꝓsil'ia mēbra ptinēt ad eēntiā hōis:sine gb⁹ tn̄.s.sine pede ⁊ sine manu pt eē hō:qđ ꝑ tāto ē:qz pes ⁊ manus nō icludūt solū id qđ ptinet ad eētiā hois sz aligd additū.s.talē q̄titatē ⁊ talē figuram sine gb⁹ nō vocaret man⁹ vel pes. 3°.mō ptinēt aliq̄ ad itegritatē nāe hois nō itrisece aliq̄ mō sz pure extrisece:qz ex curstuz cōez nāe nā nō fuaret' nisi illis adiūctis: si qđ ār aliud dicat' ptinere ad itegritatē hois illud ē pure accītale ptinēs ad ornatū soluz vel aligd ꝓsil'e vt capilli ⁊ hȝ. Si ģ loq̄mur de his q̄ ptinēt ad itegritatē nāe ꝑ° mō:dicendū est ꝙ talia nō resurgēt:sz ex eoz reunione resurget hō:⁊ hoc statī ꝓbat':ꝙ sic allegatū fuit ꝑus ex dcō Daniel'. resurrectio ē ei⁹ qđ cecidit iterata surrectio:sz p mortē solus hō q̄ mort' cadit:forma.s.aīa itellectiua remanet integra ⁊ mā ꝑ[a] quoz qōlibz est īgenerabile ⁊ īcorruptibile:nō ergo cadunt.ģ solus hō resurget ex vnione forme cū mā q̄ ꝓstituūt ꝑcise eēntiā hois:⁊ sic resurget itegral'r ꝑ mō:sz nō ex resurrectōe taliū partiū sz ex sola reunione eaz. Si aūt loq̄mur de his q̄ ptinēt ad itegritatē hois 2° mō: Ad ℔ dicēdū ē ꝙ glibz hō resurget itegral'r hoc ē cuz oib⁹ mēbris: qđ sic pz:qz effect⁹ nō deficit a sua itegritate nisi pp debilitatē vtutis actiue: vl' pp idispositionez māe:sz resurrectio fiet vtute diuina cui subē qñ voluerit ⁊ gcgd voluerit pose:nec respectu eius pōt eē aliqua idispositio materie quā

non possit ꝓ libito tollere. ḡ oēs resurgētes resurgent cum mēbrorꝫ dispositione ⁊ integritate. Et ꝓfirmat: qz non minus facit virtus diuina ī finali reparatione humāe nature q̄tū ad ea q̄ ad nāz ptinent: q̄z fecit ī p̄ma īstitutōe nature. si. n. dei pfecta sūt opa ī p̄ncipio vt dr̄ gene. p̄mo: fortiori rō ne debēt esse pfecta ī fine q̄tū ad ea que p̄cise ad naturam ptinēt: qō ꝓ tanto dicit: qz a p̄ncipio creauit deus homines nō solū q̄tū ad illa q̄ ad nāz ptinent: sz addidit quedā gratuita que ꝓpetūt solis bonis: qz tales. i. bonos fecit eos deus: sz resuscitabit taz bonos q̄z malos: ⁊ iō in oīb⁹ reparabit ea q̄ sunt nature ī qua oēs ⁊ boni ⁊ mali cōicant: sz nō repabit ī oīb⁹ ea q̄ sunt gr̄e: sed solū ī electis: sz ī p̄ma īstitutione nature creauit de⁹ homines ī p̄dicta integritate. ḡ ī resurrectōe reparabit eos ī ꝓsimili. ℣ Per idē pz qꝫ reparabunt in integri
2° ♀ tate coꝝ que 3° ⁊ 4° mō ptinēt ad integritatē hois. ¶ 2ª ♀ ē. de humoribꝫ. qz ē triplex hūoz ī hoīe: qdā recedendo a pfection idiuiduī: vel qz ē ī via corruptōis ⁊ nā abyciī tāq̄z simpliciter supfluū: sicut vria: sanies: sudor: ⁊ hm̄: vl qz a nā ordinat ad gnātionē seu ad ꝓseruationē spēi ī aliquo idiuiduo: siue p actū gnātiue sic semē: siue p actuz nutritiue sic lac: ⁊ nullus taliū humoꝝ resurget: qz post resurrectōez nō erit stat⁹ quo vnū idiuiduū genereť vel foueať seu nutriatur ab alio: sz solū quo vnusqsq̄ sustēteť ī se ipso. Alia ē humiditas que nondū puenit ad vltimā pfectionē quā natura opať in idiuiduo sz ē ordiata ad illā: hoc ē qz nō ē ꝓuersa ī vnitatē humane nature sz ē ī via ꝓuersionis: ⁊ hec est duplex: qz q̄dā ē que hz formā determinatā: hoc ē fm se non exūtez ī via vt transmuteť ad aliā formā: vt sanguis: ⁊ alytres humores q ptinēter iter cōpis partes: ⁊ isti resurgēt: qō pz: qz resurrectio nr̄a ꝓformis ē resurrectōi xp̄i: sz ī xp̄o post resurrectionē fuit sanguis: aliogn nō trāsubstātiareť nūc vinū ī sanguinē xp̄i ī sacro altaris: ⁊ eadē rōne sūt ⁊ fuerūt ī eo aly humores. ḡ ⁊ ī nob erūt. Alia vero ē humiditas ī via trāseundi de via hūoris ad formā mēbri: ⁊ talis nō resurget: qz post resurrectionē single partes corporis sic stabilienť vt vna nō trāseat ī aliā: qz cessabit tps gnātiōis ⁊ cor-
3° ♀ ruptōis. ¶ 3ª ♀ ē. ō idēptitate hūoꝝ. Ubi qdā dicūt qꝫ illō qō doctiꝰ ē de hm̄ hūoribꝫ nō ē itelligēdū sic qꝫ hm̄ hūores p⁹ cōrupti redeāt ī idē nūero sz solū ī idē spē. Si vo sanguis ⁊ ceteri hūores q fuerūt ī xp̄o ñ fuerūt ī triduo mōt̄l cōrupti qō nec oportuit: cū hm̄ humores nō iformēť aīa rōnali: tūc nō resurrexerūt ī xp̄o ydē humores fm numeꝝ: imo nō resurrexerūt: qz nō fuerūt cōrupti sz fuerūt reassumpti. Dīa āt hec ab oīb⁹ ꝓcedunt ꝓter q̄ de hūoribꝫ p̄ncipalib⁹ quos dicūt qdā resurgere eosdē spē tñ nō nūero ī nobis: qz reputant ipos corruptū idē nūero reparari: hoc āt videť iconueniēs. s. qꝫ martyres nō hēant illū sanguinē quē p xp̄o fuderūt: nec caput qō p xp̄o pdiderunt: ⁊ sic de alys mēbris: qz sz eos mēbra hūana ꝓter subalē formā: accūtalē icl'dūt quā dicūt nō redire eādē nūero: qz corrupta ē. Uidereť āt alicui qꝫ forma qñ corrūpit: qz nō ānihilať cedit ī potētiaz nō āt nālē: qz idē nō ē simul ī actu nāli ⁊ potētia nāli: cū āt semel educta ē ī actuz nālē desyt eē ī potētia nāli: qñ autē corrupta ē nō redyt ī potētiā nālē: qz potentia nālis corrupta nō repať: ḡ cessit ī potentiā obialez de q̄ nā educere nō p̄t sz de⁹: ⁊ hē vna cā q̄re formā corruptā de⁹ nō nā repare pōt: q̄uis aligs diceret qꝫ corrūpēdo ānihilať: nec ē icōueniens qꝫ nā ānihilet q̄ de nihilo ꝓducere nō p̄t: qz spēs ī sacramēto altaris nā corrūpere p̄t q̄ corruptione facta annihilaréť nisi de⁹ nāz aliūde suppleret. Deus igit̄ p̄t eā reducere siue cedat ī potentiā obialē siue in nihil sz nā non. De hūoribꝫ āt xp̄i: verꝫ ē vt dicūt qꝫ sanguinē suū ī circūcisiōe ⁊ passione fusuz potuit a corruptiōe p̄seruare ⁊ icorruptuz resumere: qz ē alia forma hois ⁊ sanguinis: ⁊ tūc esset idem sanguis numero q fuit effusus ī sacro: sz siue isto mō siue p resurrectōez eiusdē nūero: valde essz incōueniēs qꝫ nō eēt sanguis ꝓ nobis fusus sicut ⁊ corpus ꝓ nobis traditū: qz sacramētū nō effic nisi qō significat: ibi aūt vba sonāt qꝫ iten debat de sanguine effundēdo non alio: iō ⁊c.

Quantū ad 3ᵐ. de deformitate sciēdū ē qꝫ deformitas ī corpore p̄t ꝓtingere tripl'r. Uno modo ex defectu alicuius ꝓueniētis sicut mutilatos vel mancos dicim⁹ deformes: vel nanos: p̄mos ex defectu mēbri ꝓueientis: scōos ex defectu debite q̄ntitatis. 2° mō ptigit deformitas ex appositōe alicui⁹ discōueientis vt ē mēbrꝫ superfluū: vt est sextus digitus: vel macula supueniēs oculo: vel alia supfluitas ī alio mēbro. 3° mō ex idebita partiū dispositōe vt ī claudis ⁊ luscis ⁊ huiꝰ. Oītū ad p̄mū modū q̄stio partim soluta est in precedenti questione. s. quātum ad deformitatē q̄ ꝓuenit ex defectu cuiuscūq̄ mēbri: qz ostēsuz ē qꝫ oēs resurgēt cū integritate mēbrꝫ. Sz q̄m ad deformitatē q̄ ptigit ex defcū debite q̄ntitatis: dicēdū ē qꝫ oēs resurgēt ī ōbita q̄ntitate ad illā. s. ad quā nā vniuscuiusq̄ ñ errās nata ē ꝓducere ī termio augmēti: ⁊ hm̄ pz rōne: ⁊ aucitate. Rōne q̄ tacta fuit p̄us: qz sicut ōs a p̄nci⁹ nāz būanā q̄ ad nālia īstituit: ita ⁊ ī resurrectione eā reparabit: sz a p̄nci⁹ instituit nāz ī debita q̄ntitate ī vtroq̄z sexu viro. s. ⁊ muliere. ḡ ī isto statu eā reparabit. Et qz nā humana a debita q̄ntitate deficit dupl'r vno⁰: qz nondū eam ꝓsecuta est vt ī pueris: Ailo⁰: qz iā ab ea recessit vt ī senib⁹: ī sola. n. iuuenili etate habeť stat⁹ pfectionis ⁊ q̄ntitate ⁊ ī vigore: iō ī illa ꝓditiōe reparabiť ī resurrectōe. Aucitas ēt est ad hoc eph̄. 4. vbi dicit apl's loq̄ns de resurgentib⁹. Donec occurramus oēs ī vir̄ pfectū ī mensurā etatis plenitudinis xp̄i: sz xp̄s resurrexit ī pfecta q̄ntitate quā būit ī etate iuuēili q̄ circa. 30. ānos ici pit vt Aug. dicit. ḡ ⁊ aly ī sil'i etate resurgēt ⁊ in tali q̄ntitate quā būerūt vl' būissent si ad illā etatē puēissent ⁊ nō icidisset error nāe. Nec pp̄ ē itelligēdū qꝫ post resurrectionez oēs futuri sint eiusdē q̄ntitatis: qz nō oēs ī etate iuuenili ad cādez q̄ntitatē pueniūt ēt nā nō errāte: sed qdam ad minorem: quidā ad maiorē fz diuersitatē humidi extēsibilis p calidū ⁊ calidi extēdentis humidū. De deformitatib⁹ autē ꝓtigentibus. 2° ⁊ 3° mō soluit q̄stionez beat⁹ Aug. ī encheridion. c. 72. quo ad electos dicēs. sic resergent sanctoꝝ corpora sine vllo vitio sine vlla deformitate sic̄ sine vlla corruptōe. Sz de reprobis dimittit eā isolutā ī. 74. c. dicens. Utr̄ sane ipy cū vitys ⁊ deformitatib⁹ corpoꝝ resurgāt ī regrēdo laborare qd opus est? Nec. n. fatigare nos dz icerta eoꝝ hitudo quoꝝ erit certa ⁊ sempiterna dānatio. Sed apud modernos doctores est duplex modus dicēdi. Un⁹ modus ē qꝫ reprobi resurgēt cū deformitatib⁹, q̄s hic būerūt: qō pbāt dupl'r. ℣ Prio qz deformitates tollūt a corpib⁹ btōꝝ ex diuina gr̄a: sz dānatis nulla fiet gr̄a. ḡ non tollenť deformitates q̄s hic būerunt. 2°. qz sicut sancti resurgent ad vltimā felicitatē: sic dānati ad vltimaz miſiā: sz sanctis nihil auferet qō ptineat ad eoꝝ felicitatez sz potiꝰ supaddet. ḡ dānatis sil'r nihil auferet qō ptīeat ad eoꝝ miseriaz sz potius supaddet: hui⁹ āt deformitates ad aliq̄z miseriaz ptinent. ḡ ⁊c. ¶ Alius mod⁹ est ꝓbabiliorꝫ. s. qꝫ hm̄ deformitates tollanť oīno nō solū ab electis sz ēt a dānatis: qō apparet sic. Si hm̄ deformitates remouerenť ī beatis ⁊ nō in dānatis: hoc esset solū vt cederet ad eoꝝ penā vt tangit se cūdū argumentū alioꝝ: sed pp̄ hoc nō dz remanere vt pbabiť. ḡ ⁊c. Assumpta ꝓbať: qz pena dz rīdere culpā: ptingit āt freq̄nter qꝫ de duob⁹ dānatis ille q pauciora pctā habz ⁊ minus grauia: subiect⁹ est plurib⁹ deformitatib⁹ q̄s alius q irretit⁹ est plurib⁹ peccatis fm nūeꝝ ⁊ grauioribꝫ fz q̄litatez: ⁊ q̄nz maximus peccator nullis deformitaib⁹ ē subiect⁹. ḡ si ī penā petī cū hm̄ deformitatib⁹ resurgunt dānandi. segť qꝫ maior pena tenebit illū q min⁹ peccauit ⁊ mior illū q pl's peccauit: qō nō ē ꝓueniēs. ḡ ⁊c. ℣ Propter qō rōnabilius est dicere qꝫ taz boni q̄z mali resurgent sine aliq̄ de-

formitate. Nec rōnes alioꝝ cogunt: Qō. n. ꝑmo dicitur q damnatis nulla fiet gr̄a: dōz est q imo gr̄a gratis data. constat. n. q erāt icorruptibiles nō p naturā sed per gr̄am: ꝛ eodem mō ab eis tollent deformitates p gr̄am gratis dataz. Nec hoc erit ī ꝑiudiciū iustitie: qz puniet ꝯtū puniri debebunt: sz p hoc apparebit q nō solū ī remuneratiōe bonorū sz ēt ī punitione maloꝝ ꝓcurrent iustitia ꝛ mīa. ¶ Ad zm dōm. q nō ē sil̄e de bonis ꝛ de malis: qz bonū pōt esse integrū: sz non malū vt dr̄. 4° ethicoꝝ: ꝛ iō felicitas scōꝝ tanꝯ bonū pfectū excludet oēm miseriā: sz miseria dānatoꝝ nō excludet oēz pfectionē maxime illā que ptinet ad ꝓditōez nature. ¶ Ad argumēta ī oppositū duo ꝑma ꝑncipalia cōcedimus. ¶ Ad ar9 ī oppm. rn̄dent illi q sunt ȝrie opinionis dicētes q nihil ꝑbat. Lū. n. dr̄ q aliqñ aliꝯ duo habēt aliꝯ bitudinē. ad tertiū q̄q causat ex ꝓiunctione vnius illoꝝ cū 3° illud idē causat ex ꝓiūctōe alterius cuz ipso: dicēdū q nō ē vez nisi illa duo habeant eādē bitudinem ad 3m ꝑm numeꝝ: qz si habeāt aliā ꝛ aliā habitudinem ꝑz numeruz ex coniunctione cuiuslibet illoꝝ cum 3° fiet quidē simile: sz non idē numero: sic aūt est in multis: ꝛ ideo ꝑpositio non est vera de virtute sermonis. Qō. II.

Consequenter q̄rit de dote ipassibilitatis vtrum corꝑa gl̄iosa futura sint ipassibilia p aliquā formā sibi iherentez. Et videt q sic: qz gloria corꝑis corrūdet gl̄ie aīe: sz gl̄ia aīe est p aliꝯ formā sibi iherentē. g̃ ꝛ gl̄ia corꝑas. s. ipassibilitas ꝛ cetere dotes. Maioꝛ ꝑz. minoꝛ declarat: qz taz visio ꝯz fruitio sūt p formas iherētes. s. p ipsas opatōes manētes ī operante ꝛ p lumen gl̄ie ꝛ charitatē mediātib9 gb9 ꝑdicte opatiōes eliciunt. ¶ Itē pfectioꝛ ē ipassibilitas corꝑoꝝ glorioſoꝝ ꝯz fuisset impassibilitas tpe innocentie: sz ipassibilitas status innocētie fuit p aliꝯ formā iherētē. g̃ ipassibilitas corꝑoꝝ ī statu gl̄ie erit p aliquā formā iherētez. Minoꝛ ꝑbat: qz ipassibilitas in statu innocentie fuit p iustitiā oꝛiginalē que fuit vt videt aliquis habitus vel aliꝯ forma positiua. ¶ Itē verioꝛ ē potētia q̄ alipd pōt nō pati ꝯz potētia q̄ aligd pōt pati: vt ꝑz ex 5° methasice sz potētia q̄ aligd ꝑt pati ē aliq̄ positiuū inherēs. g̃ fortioꝛi rōne potētia q̄ aligd pōt non pati. sz corꝑa gl̄iosa si sunt futura ipassibilia hoc erit p potentiā q̄ possunt non pati. g̃ illa erit aligd positiuū ꝛ inherēs. ¶ Itē sicut bonis boib9 ꝓmittit eq̄litas angl̄oꝝ quo ad aīam iuxta q̄d dicit Matth. z z. Erūt sicut angli dei in celis: sic eis ꝓmittitur quo ad corꝑus eq̄litas vel sil̄itudo cū corꝑibus celestibus: iuxta illud q̄d dr̄ Matt. ı z. Fulgebūt iusti sicut sol ꝛc. sed impassibilitas corꝑoꝝ celestiū ē p aliꝯ formā eis inherentē. s. ex hoc q forma terminat totū appetitū māe. g̃ impassibilitas corꝑoꝝ gl̄ioſoꝝ ē p aliquā formā eis inherentez. ¶ In ȝriū arguit: qz effectus ꝑuatiuus nō regrit nisi cām ꝑuatiuā: sed eē impassibile ē q̄dā effectus ꝑuatiuus. g̃ non regrit nisi causaz ꝑuatiuā: nō g̃ oz q corꝑa gl̄iosa sint ipassibilia p aliquā formā inherentē. ¶ Itē aut beati possunt scire ꝯtū ignis sit calidus: aut nō. Si dicat q non. Contra qz videt impfectū q sensus non cognoscat in patria q̄d cognoscit in via: oz igit q tactus btoꝝ imutet vel possit immutari a calore ignis ꝑm suā excellētiā: q̄d non potest esse sine vera passiōe. g̃ nullo mō erūt ipassibilia nec p bitū nec p ꝑuatōez nec aliter. ¶ B°. hic sūt tria videnda. ꝑrio quō cōpora gl̄iosa sint passibilia ꝛ quō nō. z°. q̄d ē causa ipassibilitatis. 3°. p quid sunt impassibilia.

Quantū ad ꝑm q̄ passione sint passibilia ꝛ qua nō: est sciendū q cū passibilitas ꝛ passio sibi corrūdeant vt potentia ꝛ actꝰ: sicut passio dr̄ dupl̄r sic ꝛ passibilitas. Passio aūt accipit vno mō large p receptōe forme ꝯtūcūq ꝓueniētis nāe rei: z° mō accipit magis stricte p āmissiōe forme cō ueniētis ꝑm nāz: ꝛ receptionē forme disc̄ōuenientis ꝛ ȝrie ꝑm nāz. Et sil̄i mō passibilitas dicit dupliciter p potētia susceptiua ꝑme passiōis aut ꝑe. Loq̄ndo de passione vel passibilitate ꝑmo mō dicta corꝑora scōꝝ polt resurrectiōe nō erunt ipassibilia. ꝑrio qz in corꝑib9 gl̄ificatis erit vsus sensuū: sz talis vsus nō pōt fieri sine receptōe spēi sensibil̄. g̃ ī beatis erit passio q̄ ē receptio forme ꝓueniētis. z°. qz corꝑa gl̄iosa assimilabunt corꝑoꝝ celestib9 q̄ sūt icorrupti bilia p nāz: sz corꝑoꝝ celestib9 nō repugnat passio q̄ ē receptio forme ꝓuenientis ꝛ pficiētis: sicut videm9 eē de luna q̄ illuminat a sole ꝛ ceteris planetis ꝛ stellis vt innuit ī li° de ꝓprietatib9 elemētoꝝ. g̃ corꝑoꝝ gl̄iosis nō repugnat passio q̄ ē receptio forme ꝓuenientis. Si āt loq̄mur de passione ꝛ passibilitate q̄ attendit ꝑm abiectionē forme ꝓueientis ꝛ receptionē disc̄ōueniētis sic sunt ipassibilia: qz cuz ī eis ponat q̄d ē perfectionis ꝛ remoueat q̄d ē iperfectionis ipsa erūt passibilia passione q̄ ē salus ꝛ pfectio: nō illa q̄ magis facta abycit a suba vt dr̄ z°. de anima.

Quantū ad z9. de cā impassibilitatis ꝑ q̄ret p q̄d aliqd ē passibile passione ꝑpe dicta: ꝛ ex hoc videbit q̄o aligd ē ipassibile: qz ꝑuatio cognoscit p habitū. Dicūt g̃ q̄dā q ex hoc aligd dr̄ passibile ꝑpe vt nūc loquimur: qz pōt trāsmutari a dispositōe sibi ꝓueniēte ꝑm nām ad dispositionē innālē vel ȝriā nāe: posse aūt transmutari cōtingit alicui p solū ꝑncim passiuū vel p potētiā passiuaz: sicut ꝑz p diffinitōez q̄ dat de pō passiua 5° metha cc. s. q pō passiua ē ꝑncim trāsmutādi ab altero. g̃ esse passibile ꝓuenit alicui p solā potētiā passiuā. hec āt pō passiua nō ē potētia solius māe: qz illō q̄ō idifferēter se bz ad oēz formā nec vna ē sibi magis ꝓnāl̄ ꝯz alia: nō ē ꝑncim q aligd sit passibile passione ꝑpe dicta: sz mā ꝑma ꝯtū ē de se idifferēter se bz ad oēz formā nec vna ē sibi magis ꝓnaturalis ꝯz alia. g̃ mā ꝑz se nō ē ꝑncim passionis ꝑpe dicte. Maioꝛ declarat: qz nos logmur de passione p quā abycit forma ꝓueniēs: ꝛ tō illud q̄ō idr̄nter se bz ad oēz formā ita q vna nō ē sibi magis cōueniēs ꝯz alra non ꝑt eē cā talis passibilitatis vl̄ passionis. Minoꝛ fil̄r manifesta ē: qz mā ꝑma non determinat sibi aliꝯ formā subalē sz idr̄nter se bz ad oēs: ꝛ p ꝓns nō determinat sibi accn̄talē: cū determinatio formaꝝ accn̄taliū sit rōne subalium: q̄re ꝛc. Restat g̃ q illud ꝑncim sit ꝓpm ex mā ꝛ forma cui rōne forme ꝓueniens ē aliq̄ q̄litas: alia vo disc̄ōueniēs: ꝛ tñ qz ē ī pō ad vtrūq ꝑt trāsmutari de q̄litate ꝓueiēte ad disc̄ōueiētez. Et sic ꝑz q̄l̄r aligd dr̄ passibile passiōe ꝑpe dicta: qz a pō passiua q̄ aligd ē receptiuū dispōnum diuersaꝝ ꝯz vna ꝓueniēs ē nāe alia vo disc̄ōueniēs. Impassibile āt dr̄ aligd dupl̄r: vel ꝑpe ꝛ simpl̄r p ꝑuatōez ꝑncipy passiui. vel large p solū ipedimentū actualis passionis. Et ꝑm ipassibile dr̄ simpl̄r ꝛ absolute qz negat oēz passibilitatē. zm āt nō dr̄ ipassibile simpl̄r cū nō neget oēm passibilitatē absolute sz solū ex suppositiōe: qz stāte ipedimēto vez ē dicere q talis nō ꝑt pati: sic ī actib9 dicius q soz. dū currit nō ꝑt non currere lz absolute possz nō currere. Sed ꝫ hoc é: qz si ꝑncim patiēdi ē ꝓpm ex mā ꝛ forma cū istud idē sit subz vel suppom q̄ō patit: ñ erit magis simplex ꝑncim patiēdi ꝯz ipz q̄ō patit: q̄ō tñ videret: sic ex ꝑte potētie actiue non diceret totū ꝓpm pō actiua sz q̄litas: sed id est actuū. ¶ Et dōz. q nō ē sil̄e: qz ex ꝑte agētis non sūt sic duo vnū abyciēdo aliud imittēdo: sic ex ꝑte potētie passiue: imo cū agēs ñ corrūpat nisi vt generet: illud ē ꝑncim agēdi q̄ se cōicat q̄d ē vtus sola. Uel ꝑt dici q ꝑncim patiēdi totale est id ipz q̄ō patit. s. subz ex mā ꝛ forma ꝓueniente. s. accn̄tali ꝛ p quā ē ꝓueniens. s. forma subali: sz ꝑncim patiēdi: ꝑtiale ē bñ simplicio ꝯz supo9 patiēs: qz ad passionē ꝑpe dictā ꝓcurrūt ꝯttuor. s. abiectio ꝛ receptio: ꝛ hō ꝑncim ꝛ ratio passiua ē sola mā q̄ ē ī pō ad vtrūq: passiuū vo ꝓpm ex mā ꝛ forma subali ꝛc. itē ꝓueniētia ꝛ disc̄ōueiētia ꝛ hō ꝑncim ꝛ rō ē forma suba

lis cui ꝺ forma accītalis ē ꝺueniēs:alia diſcōueniēs.ꝑ ꝛc.

Quantū ad 3ᵐ.p gd ſint īpaſſibilia:ꝑz ex dictis ꝙ ſi ſint īpaſſibilia hoc erit ꝑ ꝓuationez ꝑcipy paſſiui vl' ꝑ īpedimētū paſſionis. ℙrio mō dixerūt alig ꝙ coꝛpoꝛa gl'oſa erūt īpaſſibilia:qꝛ ī eis nō erūt q̄litates elemētoꝝ actiue ꝛ paſſiue q̄ ſūt ī coꝛpib⁹ mixtis cā actionis ꝛ paſſiōis. Credebāt.n.ꝙ poſt reſurrectiōez coꝛpoꝛa būana eēnt mixta ex eleñtis manētib⁹ ī eis �fm ſubas ſuas nō ꝫ q̄litates actiuas ꝛ paſſiuas. Sz iſtud nō ē veꝝ ꝑ q̄ꝫtū ad ꝺ qō dicūt ꝙ el'a manēt �fm ſubas ſuas ī q̄cūq; mixto:qꝛ q̄libet pars mixti ē mixta vt habet ꝑᵒ de gnātiōe:ſi g̃ el'a manēt ī mixto �fm formas ſuas ſubſtātiales:ſequeret ꝙ ī q̄libet parte materie mixti eſſet forma cuiuſlibet elemēti:qō ē īpoſſibile:cū plures forme ſubales ſpecifice ſint icōpoſſibiles ī eadē ꝑte. ¶ 2° ōſic hec opio ī ꝺ ꝙ ponit ꝙ q̄litates el'oꝝ nō remanēt ī coꝛpib⁹ gl'oſis:qꝛ gl'ia nō tollit ea q̄ ſūt de pfectōe nāe:ſz q̄litates el'oꝝ ſūt de pfectōe mixti ſaltez accītali.g̃ nō tollūt ī gl'ia vel ꝑ gloziā. ¶ 3° deficit ī hoc ꝙ ponit ꝙ q̄litates el'ares ī mixto ſūt cā actōis ꝛ paſſionis:eo ꝙ agāt ī ſe iuicē:iſtud āt nō ē veꝝ ſic ꝓbatū ē ꝓus: ꝛ iō ō ꝺ nihil plus diceꝛ ad pñs. ¶ Itē elemēta manebūt �fm ſuas q̄litates:ꝛ tñ nō alterabūt: nec patientur mutuo alteꝝ ab altero:qꝛ cū poſt reſurrectōez ceſſet motꝰ celi oporteret ꝙ illud qō ſemel ab altero pateret ſp ab altero pateret:ꝛ ſic ꝑcedēte paſſiōe final'r ſeq̄ret cōꝛuptio:qō nō ē veꝝ. g̃ ipaſſibilitas el'oꝝ:ꝛ fortiori rōne coꝛᵐ reſergētiū ñ erit ꝑꝑ carē tiā q̄litatū eleñtaruz. ¶ 4°.qꝛ dato ꝙ hec oīa eēnt ẏa nō ſufficerent ad ꝓpᵒ oñdere:qꝛ ex ꝺ ſolū ꝺ aliqd paſſibile qꝛ ꝺz ꝓncⁱᵐ paſſiuū qō ꝑt trāſmutari de q̄litate ꝺueniente �fm nāz ad diſcōueniētē. Sz dato ꝙ ī mixto nō eēnt q̄litates el'ares: eēt tñ ibi ſubz ſuſceptibile eaꝝ.g̃ adhuc eēt vē paſſibile paſſiōe illa ab extrīſeco. Reſtat g̃ ꝙ coꝛpa gl'oſa nō erūt īpaſſibilia ſimpl'r ꝛ abſolute ꝑ ꝓuatōez ꝓncipy paſſiui:cū nā coꝛᵐ gl'oſoꝝ ſit futura eadē q̄ ꝓus:ſz erūt īpaſſibilia p aliqd ꝑſtās ipedimentuz actualis paſſionis ne fiat.

p⁹ opio ¶ Quid āt ſit illō vtꝝ ſit forᵃ aliq̄ iherēs vl' ſola vt⁹ ꝺina: duplex eſt opio. Quidā.n.dicūt ꝙ talis īpaſſibilitas erit p formā ieꝛñtez: qō ꝓbat duplr. ℙrimo:qꝛ aīa ñ ꝑt bñe ſuꝑ coꝛp⁹ aliqō dominiū nec plus q̄ ꝓus niſi coꝛp⁹ ſit mutatū: ſz anima poſt reſurrectionē habebit pfectum dñium ſuꝑ coꝛpus ſuū:ita vt ī coꝛpus nihil poſſit accidere ꝑter voluntatē aīe:aliogn aīa nō eēt pfecte btā.g̃ coꝛp⁹ erit mutatuz: ſz mutatō termiat ad aliq̄ formā.g̃ coꝛp⁹ gl'oſū p aliq̄ formā quā hēbit reddet īpaſſibile.

z⁹ opio 2° ꝓbat ꝑ ačitatē Augu. ad Diſcoꝝ:ꝙ dicit ꝙ ī cōpoꝛib⁹ gl'oſis erit ꝓpetua ſanitas ꝛ icoꝛruptōis vigoꝝ:ſz ſanitas ē p aliq̄ formā iherētē.g̃ ꝛ vigoꝝ ꝛ īpaſſibilitas ſanctoꝝ erit p aliq̄ formā reſiſtētē actōi ℨry cuiuſlibz:ſic ꝺuꝝ ſuo mō reſiſtit ꝺidenti. ¶ Alius modus dicēdi ē ꝙ ipaſſibilitas coꝛpoꝝ gl'oſoꝝ nō erit p aliq̄ formā iherētē:ſz ſolū p ꝺinā vtutē aſſiſtētē beat'l ꝛ phibētē actōez cuiuſlibz extrīſeci iferētis paſſionē. Et ℨfirmat hec potē triplici rōne. ¶ ℙrīa ē ꝙ ſic ſtatui btoꝝ repugnat paſſio ℨ nāz:ſic motꝰ localis ℨ volūtatē. īnālitas.n.ꝺporꝺat vidētiā ꝛ diſplicētiā ī cognoſcētib⁹:ſz ꝙ coꝛpoꝛa btā ñ poſſint moueri ℨ volūtatē nō ꝺueīt eis p aliq̄ vtutē iherētē.g̃ idē ſentiēdū ē de paſſiōe q̄ ē ℨ nām. ℙrobatio minoꝛis. Sin.eēt in coꝛpib⁹ btīs p aliq̄ vtutē ītrīſecā ꝙ ñ poſſēt ab alio moueri ℨ volūtatē opōterꝛ ꝙ ī q̄cūq; btō eēt tāta vt⁹ reſiſtēdo q̄ta eēt ī q̄cūq; alio ī ipellēdo:iſtud āt non ē veꝝ: qꝛ ꝫ boc oporteret i minimo beato ad hoc ꝙ nō poſſz moueri ℨ volūtatē eē tātā vtutē q̄ta ē ī q̄cūq; hōie vl' angl'o:alio gn ſi ñ eēt tāta poſſz moueri ab alys ℨ volūtatē. ponere āt ī minimo beato eq̄lē vtutē cū oīb⁹ alys taz hoīb⁹ q̄ angl'is icōueniēs ē:cū �fm nāz angeli excedāt hoīes:ꝛ �fm gl'iā ſint gradus tam ī hoīb⁹ q̄ ī angelis. ¶ 4ª rō tal'ē. Paſſibilitas ꝑꝑe ꝺcā ꝛ coꝛruptibilitas ſibi coꝛrñdēt.g̃ ipaſſibilitas ꝛ incōruptibilitas:ſz icoꝛruptibilitas btoꝝ ñ erit p aliq̄ vtutē iherētē vt ꝓbabit.g̃ nec ipaſſibilitas. ℙbatio minoꝛis:qꝛ effectᵘ cōis regrit cauſā cōez:ſz icoꝛruptibilitas p⁹ reſurrectōez erit cōis bōis ꝛ mal'.g̃ ierit eis p cāz cōez:ſz ī mal'icōruptibl'itas ñ erit p aliq̄ forᵃᵐ iherētē.g̃ nec ī bōis. Qꝛ āt ī mal'ī ñ ſit icōruptibl'itas p forᵃᵐ iherētē ꝓbat ex ꝺcis illoꝝ ꝙ tenēt ꝑcedētē opionē. Ḃ.n.exꝑſſe ꝺcedūt. ꝛ p rōnez.qꝛ cū paſſio ꝓꝑe ꝺcā ſit via ad coꝛruptionez vt ꝺr 2° de gnātōe. ſi aliq̄ forma ꝓbiberet coꝛruptionē ī ꝺānatis ꝓbiberet ꝛ paſſionē:qꝛ ad vtrūq; ſe extēderet vt⁹ eius nec ageret libe: vt vnū ꝓbiberet:aliū ꝓmitteret: cū igit ī ꝺānatoꝝ coꝛporib⁹ ñ ꝓbibeat paſſio ꝓꝑe ꝺcā ꝓz ꝙ ñ ꝓbibebit coꝛruptibilitas p aliq̄ formā iherētē. ¶ 3° ꝓz idē p aug'ᵐ ī epl'a ad ꝺſentiū vbi dicit ſic. ſicut ab igne ꝺnacis caldeoꝝ abſtulit ꝺs virtutē ꝺburēdi q̄ᵐ ad aliqd:qꝛ.ſ.cōpora pueroꝝ illeſa ꝛuata ſunt ſz manſit q̄ᵐ ad aliqd qꝛ ille ignis ꝺburebat ligna:ita anferet ab boīb⁹ coꝛruptionē ꝛ ꝺimittet eis nāz mō ꝑdcō .ſ.īpediēdo exceſſū actōis ꝛ ꝑſeruādo ab oī nociuo extrīſeco. Ex q̄ ꝓz itētio Aug. ē ꝙ icoꝛruptibilitas ꝛ ipaſſibilitas erūt in coꝛporib⁹ btoꝝ ꝑ ꝺ ꝙ vt⁹ ꝺina btīs aſſiſtēs ipediet actionē cuiuſlibz extrīſeci iferētis coꝛruptionē. Scōz hāc opionē ꝑt ñderi ad rōnes ī oppoᵐ. ¶ Ad ꝑᵐ cū ꝺr ꝙ cōporis gl'ia coꝛrñdet glorie aīe:dicēduz ꝙ veꝝ eſt q̄ᵐ ad hoc ꝙ coꝛp⁹ gloꝛificabit ꝓut ē aīe ꝺueniēs ꝑ ſtatu illo q̄ coꝛp⁹ pficiet ab aīa beata:ſz nō oꝛ ꝙ pfectiones aīe ꝛ coꝛpis coꝛrñdeāt ſibi q̄ ad nūerū ꝛ q̄ ad modū: ſed pficiet vnūqōq; ꝓut ꝺgruit ſue nāe. Nāe āt aīe q̄ de ſe ē icōruptibil' ꝛ ipaſſibil'nō ꝺgruit ꝙ pficiat ꝑ ablationē taliū vel ſimiliū defectuū: qꝛ de nā ſua caret talib⁹ defectib⁹: ſz pficiet coll'one donoꝝ ſupcelestiū. cōp⁹ āt qō ō nā ſua ſbiacz cōruptibilitati ꝛ paſſiōabiliti īdigz pfici ablatōe iſtoꝝ ōfectuū: ꝛ ꝙ ꝺ ꝑt fieri p ſolā vtutē ꝺinā aſſiſtētē btīs ad nutū: iō ñ oꝛ ꝙ fiat p forᵃᵐ iherētē. ¶ Ad 2ᵐ ꝺōz. ꝙ ipaſſibilitas ſtat⁹ inocētie nō erat p aliq̄ formā iherētē:qꝛ iuſtitia oꝛigial'de q̄ argue baſ nō erat aliq̄ forma iherēs:qꝛ vel erat rectitudo voluntatis ad ꝺeū q̄ nō pficit coꝛp⁹. vel erat obīa viriū ſenſitiuarū ad rationē ꝑ quā ñ appet ꝙ ex hoc coꝛp⁹ redderet ipaſſibile. ℙſuabaſ g̃ hō ī ſtatu īnotēti a paſſione ꝛ coꝛruptōe: ptiz ꝑ ꝓpriā ſciaz q̄ ꝑditus erat ꝑ quā cauere poterat a nociuis: ptī vo ꝑ ꝺinā ꝓuidētiā ꝓuidētez ne ex ipꝛouiſo aliqō nociuō boīez lederet. ¶ Ad 3ᵐ ꝺōm. ꝙ nobilioꝛ ē pō q̄ aliqd ꝑt nō pati q̄ illa q̄ aliqd ꝑt pati: ꝛ vtraq; ē aliqd poſitiuū īherēs ſi ſūmaſ ꝓporꝺionabl'r:qꝛ ſic pō q̄ aliqd ꝑt pati ē pō q̄ aliqd trāſmutabile trāſmutari ꝑt a diſpoſitiōe ꝺueni enti ꝫ nāz ad diſpoſitionē ꝺriā:ſic pō q̄ ꝑt nō pati aliqd ſi ſit ꝑ ꝓuationē poᶜ paſſiue ē aliqd poſitiuū ꝛ nobiliꝰ pō paſſiua:nō q̄ᵐ ad formalē rōnē ꝓuatōis ſz q̄ᵐ ad fundamētū qō vocamꝰ potētiā ñ patiēdi:ſic ꝺicius āgelū īmoꝛtalē vel īpaſſibilē:qꝛ ē talis nāe ꝙ non ꝺz ī ſe potētiā paſſiuā ꝑ quā poſſit ſic trāſmutari nec talē potentiā ſecū ꝺpatiť: nec ꝺubiū eſt ꝙ nā angeli ē poſitiua ꝛ potioꝛ ꝛ pfectioꝛ q̄cūq; pō paſſiua: ſed iſto mō coꝛpora gl'oſa non erūt īpaſſibilia. ſ.ꝑ ꝓuationē ꝓncipy paſſiui:ſz ſolū ꝑ īpedimentū paſſionis ne actual'r iferať:ꝛ adhuc illud īpediēs eſt nobilius q̄ ſit pō paſſiua ī cōpib⁹:ſz ñ oꝛ ꝙ ſit īherēs:qꝛ paſſio īpediri ꝑt ñ ſolū ꝑ idiſpoſitionē patiētis ſz per oē extrīſecū qō ꝑt īpedire vl' reſiſtere agēti vel ſuſpēdere eiꝰ actionē. ¶ Ad 4ᵐ ꝺōz. ꝙ coꝛpora gloꝛioſa aſſimilāť coꝛporib⁹ celeſtib⁹ ī icoꝛruptōe ꝛ ipaſſibilitate q̄ ad effectū:ſz nō q̄ ad cāz illiꝰ effectᵘ: qꝛ ī cōpib⁹ celeſtib⁹ ē icōruptibilitas ꝛ ipaſſibilitas p nāz: ī alys āt erit p gr̃az:ꝛ iō ipaſſibilitas ꝛ icōruptibl'itas cōpoꝝ celeſtiū ineſt eis ex eo ꝙ nā coꝝ caret ꝓncipys cōruptibilitis ꝛ paſſibilitatis:ſz coꝛpa gloꝛioſa nō ſic erūt ipaſſibilia ſz ſolū ꝑ ipedimētū actualis paſſiōis qō nō oporteбit eē per aliq̄ formā ꝛ nāz ī eis ſubiectiue exñtē:qꝛ poterit fieri per ſolā ꝺinā ꝓuidētiā eis ꝛtinue aſſiſtētez. ¶ Tenendo autē hāc opionē ꝑt ñderi ad rōnē opionis oppoſite. ¶ Ad ꝓᵐ ā cū ꝺr ꝙ poſt reſurrectiōez coꝛp⁹ erit ſubz aīe al'r tūc q̄

nūc:vex ē:sz nō oz q sit p nouā formā inherentez:sz sufficit q sit p dīnā ꝓuidentiā assistentez q̄ ꝓhibebit q illa q̄ immutāt corp⁹ ad corruptiōez nō fiāt tūc:sic nūc:r ita alr se habebit corp⁹ ad aiaz tūc q̄ nūc. ¶ Ad z⁹ dōz. q illa perpetua sanitas r vigor icōporib⁹ resurgētiū poterit eē p solā ꝓhibitiōez vel impedimētū cuiuscūq extrīseci corruptibili tat vel passionē inferētis. Scōz āt vtrāq opiones rūsum ē ad duo argumēta i oppositū facta arguendo ꝓncipalr ad qōnē:qz vnū conc ꝓbat q corpa gloriosa nō erūt ipassibilia passione ꝓpe dcā. alius vo ꝓbat q dato q sint ipassibilia illud tñ nō erit p aliq̄ cāz positiuā nec inherētē nec assistētē: quoꝝ vtrūq negat i q̄libet dcārū opinionū. ¶ Dōz ē igr ad p̄m cuz dr effectus ꝓuatiu⁹ nō regrit cāz positiuā: vex ē formalē:imo nullā talē cāz hz:sed nece ē q bēat cām positiuā taz efficiētē q̄ fūdamētalē. Nūq̄.n. aliqd hz rōnē cause nisi sit positiuū:sz cā positiua ifluit i effectū positiuum r sic cāt ipz:sz effectū ꝓuatiuū nō cāt ifluēdo directe sz p subtractionē ifluētie ꝓprie vt esset de deo si res ānihilaret. r ō nauta si iter picula maris nauē nō regeret vel impediendo influētiā alteri⁹:sicut obstaculū positū i feneſtra cāt tenebrā impediendo illuminationē solis:r eodē mō terra iterposita iter solē r lunā cāt eclipsiz. silr ipassibilitas nō pt alicui cōuenire nisi p nām quā segr ꝓuatio ꝓncipioꝝ:mediantibus qbus iest alicui passibilitas: vel p nāz impedientē passionez q̄ ab aliq̄ posz iferri:r vtroq mō ipassibilitas ē a cā positiua vel inherēte vel assistēte. ¶ Ad z^m dōz. q beati nunq̄ sciēt p experiētiā i se qd ē malū:nec illud ptinebit ad iperfectionē:aliogn deus eēt valde ipfectus q nunq̄ sciuit malū p expiētiā i se ipso. Experiētia.n. q̄ten⁹ iportat cognitionē iportat pfectionē:r sic ē in deo r sic erit i btis: sz q̄tenus iportat passionē nō erit i eis. Si qs vult tenere ꝓmaz opionē pt eā ꝛfirmare:qz videt ꝓbabile q ipassibilitas sit p aliqd positiuum ex parte aie q̄ ipsa ita plene dñat corpi vt a sua subiectōe nō possit eripi nec sibi auferri. sic.n. i originali iustitia aia erat subiecta deo:r sibi corp⁹: ita i glia multo magis. ꝓp qō sicut bītus hz qbus pfectius deo subdit:sic r bītus ꝓbabile ē q bēat qbus ꝓueniētius pōsit corpi:nō qb⁹ corpi alliget nec corrūpat sic alie forme:qz ipse ē incorruptibilis nec iste ē vt ipsa iūgat corpori:qz nihil cadit medium sz magis ꝛsegr vnionē illā:sine sit i eētia aie respectu corpis sic gra respectu dei:sine i potētia itellect⁹ sine voluntatis vt ꝛ volūtatez nihil i corpe patiat qō eēt pena:sine ille bīt⁹ sit vna de dotibus aie sine gra magis pfecta sine aliqd aliud. Itē i corpe hoc ēt poni pt vt sic p sanitatē nālē est subz magis aie:sic ēt p talē habituz q sanitas r vigur dr: qz vnūqōq agit ꝼm q natū ē agi:vñ cū corpus sit natū retiri ab aia certa ꝓiodo q̄litatib⁹ qbusdā:nihil ē incōueniens supinfundere q̄litatē p quā ibi ꝓpetuo teneat. Et si dicat q ille q̄litates sunt pp interiorē ꝛsumptionē in mixtis: nō ē vex imo ēt i simplicib⁹ q̄ nō possunt corrūpi ab itra sz tā tū ab exr sūt q̄litates qb⁹ defendunt se a corruptōe violenta:ne q̄ pfectio corpoꝝ iferioꝝ q̄ nō solū diuina ꝓtectōe:sz a se defendūt illis desit:sic r hic:sicut btī lz diuina ꝓtectōe possint a pctō pseruari qō ledit aiaz:tñ r intra se hīt aliqd q̄ se pñt pseruare:sic r q̄uis dīna virtus eq̄ sine forma ibere posset corp⁹ pſuare a ꝛrio:tñ ad nobilitatē eoꝝ ptinet nō subyci alij corpori a q̄ nō solū nō patiant sz nec possint pati:vñ tūc nō poterūt nec a luce celesti alterari nec a calore vel frigore:r b pp se. ¶ p̄. alr fuit corp⁹ xpi icorruptibile i triduo:alr post resurrectōez:sz i triduo erat incorrupti ble p vtutē assistētē solū. q̄ p⁹ resurrectōez p iherētē. ¶ p̄. qñ xps assumpsit similitudies dotiū ambulando sup aqs r hō:nō ꝓpter hoc hūit dotes:sz tūc hūit virtutē assistēttē. q̄ dotes dicūt aliqd itrinsecū ie rñs positinū: vñ apls dicit. Oz induere icorruptōez. r q̄ imutabimur:r multa hō que notant q̄litates iformātes. Pōt aūt ꝛz hoc rñderi ad tres rōnes contrarie opinionis. ¶ Ad p^m dōm. q nō est simile ō motu locali q ē a fortiori vtute r nō ē ad corruptiōez per se:vñ dos ipassibilitatis nō p se ab illa passiōe pseruat:r de alia passiōe q̄ imediate fit a solo corpore:cui ē absurdū subiectū eē corp⁹ glioſuz. Nec vr icredibile vel impossibile ponere i corpore humāo glioso nobiliorē r fortiorē vtutez ol alia q̄ ē i corpore q̄cūq: sicut nobiliorē r pfectiorē claritate q̄ i sole: ꝓpter qō si ē i eo q̄litas p quā possit resistere intēsissimo calori r frigori r icisiōi: sicut r p duritiē adamas ferro r calibi resistit. nullū impossibile ē ēt de motu locali si ē i eo q̄litas per quā a nullo corpe possit ipelli:nec ꝓpter h erit imoderate vtutis si trāscēdit vtutē alteri⁹ corpis ignobiliozis. Respectu āt angeli nō oz:qz nec corp⁹ natū ē esse vtuosi ⁹ āgl'o nec ēt aia. g̃ ne patiat a spū ē p dīnā ptectōez: ne a corpore p ꝓpaz q̄litatez. Diceret ēt aliqs q aduersus spūm ēt resisti posset p q̄litatē r aduersus oēz p vtutē i cōpore vel i aia:qz multo maior vt⁹ regrit ad agendū q̄ ad resistēdū:qz nā agendo se multiplicat r cōfuat i sili tñ: sz resistēdo ꝛfuat se i se ipsa ad qō nā hz maiorē inclinationē vt gbusdā vr:vñ q̄uis ipfectissimus calor sit pfectior maxio frigore:qz ꝼm totā spēz excedit:nihilomin⁹ tñ magnū frig⁹ resistit paruo calori. Et q̄uis mīm⁹ āgelus bēat nobiliorē vtutē grauitate terre:nō tñ ꝓp h posset mouere totā terrā: ita r si vtus eēt i corpore glioso vel aia ad resistēdū motui āgeli:nō ꝓpter hoc eēt nobilior simplr vtute āgli: nō tñ oz ponere vtutē per quā resisteret oib⁹ angelis silr: sic nec per quā resisteret deo:hoc.n. ē impossibile nec est nece. In illis g̃ in qbus illa vtus nō sufficit diuina vtus subueniri:i qbus āt illa posset sufficere: dignitatē corporis r aie decet eam hre. ¶ Ad z^m rōnez est dōm. q nō est silr i corpore dānato ꝓ r btō ꝓ:cū ibi nihil supernāle ptinēs ad grāz r dignitatē debeat poni sic hic. Et p̄. cū ibi sit passibilitas sine corruptiōe h vo neutꝝ:nō oz q sit eadez causa vbi ē tam dīns effect⁹: de causa tñ illa videbit post. ¶ Ad z^m dōm. q diuina vtus assistens nō excludit cū hoc formā intrīsecus inherentez. ¶ Ad p^m ꝓncipale in ꝛriū ꝼm ꝼam opionē pōt dici q effectus ꝓuatiuus nō habet causam formalē r mediatā itrīsecā: sed bñ pōt hre causam positiuā ad quā segr q̄ erit forma subi: sic calorē inordinatū segr ꝓuatio sanitatis. vel duritiē cere segr ifiguratio:r sic ē i ꝓpōsito. Qō. III.

TErtio q̄rit de dote subtilitatis vtuz vtute dīna corp⁹ glorioſuz posſit eē cū alio corpe glioso. Et arguit q non: qz eq̄lr videt possibile q vnū corpus sit sil' circūscriptiue i diuersis locis r q duo corpora sint simul i eodē loco: sz p̄m nō pt fieri quacūq virtute vt cōiter ponit. g̃ nec z^m. ¶ Itē Boe. li. de trini. dic q si aīo ꝛcta accītia a corporibus sepemus: tñ loc⁹ est cūctis diuersus quez vnū fingere nullo mō possumus:sed illud nō ē possibile q̄cūq vtute q nullo mō pt ꝛcipi mente:tale.n. vr iplicare ꝛdictionē. g̃ vr q nulla vtute duo cōpa possunt simul eē. ¶ Itē sic se hīt duo accītia eiusdē spēi ad idē subz:sic duo corpa ad locuz: sz duo accītia eiusdē spēi ñ pñt sil' eē i eodē subo. g̃ nec duo corpa i eodē loco. Minor ꝓbat:qz duo accītia eiusdē spēi vel sūt eq̄lis gradus vel ineq̄lis. puta:qz vnū ē intēsius altero:si sint ieq̄lis gradus impossibile ē q sint sil' i eodē subo: aliogn idē subz posset eē simul magis albū r minus albū: qō vr iplicare ꝛditionē r itez termini mot⁹ seu mutatiōis ꝛz alterationē itēsiōis r remissiōis:q̄re rc. Si vo sint eiusdez gradus idē segr: qz subz nō ē in potētia ad aliq̄ formā nisi mediāte mutatiōe:sz subiectū aliquā formā nō potest mutari ad similē eiusdē gradus poze manente:qz idez non potest simul eē tale formaliter in actu r tale in potentia: sz istud segr si subiectū habēs formā posset mutari ad consimilē. g̃ rc. ¶ In ꝛriū arguit: qz sicut se habent due natu

re complete quaꝫ quilibet nata est constituere ꝓpriuꝫ supposituꝫ ad vnitatem suppositi: sic se habēt duo corpa quorum quodlibꝫ est natum occupare locū ad vnitatē loci: ſꝫ plures tales nature possunt esse in eodē supposito saltem virtute diuina sicut fuit in xpo. ḡ duo corpora possunt esse simul virtute diuina. ¶ Ad idē est qđ dicit Dani. li°. 4°. c. vlti. vbi dicit q̄ corp⁹ gl̄iosuꝫ erit spirituale quale fuit corpus dñi post resurrectionem clausis ianuis pertransiens. ¶ Respondeo. hic sunt tria videnda. ¶primo qđ est dos subtilitatis. 2°. vtrum per eam vel per naturam duo corpora possint esse simul. 3° an virtute diuina duo corpora simul sint vel possint esse.

Quantū ad p̄m dicūt qdā q̄ subtile i corporib⁹ ꝑꝫ genālē rōnē oppoīt ei qđ ē eē grossū: ⁊ vtrūqꝫ istoꝝ repiīt i corpib⁹ taꝫ rōne q̄titis q̄ rōne q̄litatis. ¶Rōne.n. q̄titatis illud dr̄ subtile qđ ē paruū ſm latitudinez ⁊ ꝓfunditatē: dato q̄ sit magnū ſm lōgitudinē: grossum vo dr̄ qđ ē magnū ſm latitudinē ⁊ ꝓfunditatē. ¶Rōne vo q̄litatis dr̄ aliqđ subtile qđ est raꝫ ⁊ puriū: vt aer. grossuꝫ vero qđ ē densuꝫ ⁊ opacū: vt terra. Jn subtili aūt ⁊ grosso q̄cūq̄ istoꝝ modoꝝ accepto hoc ē cōe: q̄ subtile ē facile penetratiuum alterius: subtile qdē ſm q̄titatē ꝓpter figuraꝫ acutam quā hꝫ si nō sit latū nec ꝓfundū dato q̄ sit longuꝫ vt stilus vel acus: talis.n. figura ē diuisiua ⁊ facile penetratiua. Subtile aūt ſm q̄litatē ē facile penetratiuū ꝑ diuersitatē suaꝝ partiū i partes paruas pozos alioꝝ corpoꝝ subtrātes: vt aer: aqua ⁊ hm̄: ⁊ ꝓpter hanc ꝯditionē nomē subtilitatis tractū ē ad potētias cognitiuas. Jlle.n. dr̄ hr̄e acutū visum q̄ penetrare pōt ad videndū parua vel longinq̄ q̄ alij nō videt: ⁊ subtilē itellectū qui penetrat ad cognitionē occultoꝝ. Juxta ēt hūc modū subē spirituales dñr subtiles: qr maxime elonganť a grossicie corpozali qualitercūq̄ accipiať ⁊ maxime penetrāt ad cognoscēdū intima reꝝ. Occasiōe aūt istoꝝ fuerūt duo errozes circa dotē subtilitatis corpoꝝ gloriosoꝝ. Unꝰ quorūdā dicentiū q̄ post resurrectionē corpus vertet̄ i spūz occasionē sūmentiuz ex dicto apl̄i. p̄me ad cor. i 5. Seminať corꝰ aīale surget spūale. Et hꝫ error p̄mo ꝯuincit eo q̄ forte nō ē possibile q̄cunq̄ vtute corpus ꝯuerti i spiritū. Scōo qr si eēt possibile ⁊ sic fieret: tūc hō nō resurgeret: qr hō dicit qđ ꝯpositū ex aīa ⁊ corpore ⁊ ñ alterꝫ solū. Nec motiuū ē sufficiēs: qr sicut dic̄ apl̄s. q̄ corp⁹ spūale resurget: ita dic̄ q̄ seminať aīale. ſꝫ nūc corpus nō dr̄ aīale: qr ꝯuersuz sit i aīaz. ḡ nec tūc dicet̄ spūale qr ꝯuersuz i spm̄. Alius error fuit alioꝝ dicentiū q̄ post resurrectionē corpora btoꝝ erūt subtilia: qr erūt rara ad modū aeris. Qđ ꝓz esse erroneū: qr talia corpora nō sūt palpabilia: corpus ār xp̄i post resurrectionē fuit palpabile: vnde dixit discipl̄is palpate ⁊ videte ⁊c. Jtē veritas humani corporis requrit carnes ⁊ ossa: sed carnes ⁊ ossa nō ꝯpatiunť talem raritatē: ⁊ iō hic error dānatus ē a Grego. vt pz. 9. moraliū. ¶ Dicendū ē igit̄ al'r q̄ corpus post resurrectionem erit plene subm aīe vel spiritui cōpozať aūt aīa ad corp⁹ tripl'r. ¶prio q̄tuz ad esse: qr aīa est actus ⁊ forma corporis 2°. q̄tū ad opationes gbus aīa vtit̄ corpore vt subo: sicut sunt operationes sensitiue. 3° q̄tū ad motū localē. Aīa.n. nō solū ē actus corporis sed aliquo mō motoꝝ. p̄ma ḡ subiectio corporis ad animā q̄tū ad esse pertinet ad dotem ipassibilitatis ratiōe cui⁹ nihil pōt accidere i corpore qō sit ad seperationē corporis ab aīa. Sed perfecta subiectio corporis ad animā vt ad motorē ptinet ad agilitatem vt postea dicet̄. ¶Perfecta vero subiectio eius ad aīam quo ad operationes cognoscitiuas ⁊ appetitiuas videt̄ pertinere ad subtilitatem: ⁊ hec subiectio pōt itelligi vel q̄tuz ad operationes sensitiuas p̄cise vt nihil sit in corpore quo puritas talium operationū impediať: sicut nūc fit i nobis ꝓpter grossitiē ⁊ ipuritatē spirituū deseruiētiū opatonib⁹ sensitiuis. Dis.n. talis impuritas segregabiť a corporibus glorioſis. Uel pt itelligi talis subiectio pp obediētiā pfectā quā tūc habebūt vires sensitiue ad rōnē q̄ obediētia nō est mō qñ caro ꝯcupiscit aduersus spm̄ ⁊ ob hoc corp⁹ dr̄ aīale ab aīalitate: qr motus aīales magis sunt in nobis ſꝫ impetū sensualitatis q̄ ſm dictamē rōnis. Sꝫ tūc dicet̄ corpus spirituale: qr oēs tales mot⁹ erūt plene subi spiritui: q̄uis gdaꝫ itelligāt q̄ corpus dr̄ nūc aīale qr idiget cibis: tūc vo spirituale qr cibis non indigebit: qđ q̄uis sit verꝫ videt̄ tñ magis pertinere ad ipassibilitatē ⁊ icorruptibilitatē q̄ ad subtilitatē. Quocūq̄ aūt dictoꝝ modoꝝ accipiať subtilitas: ñ videt̄ neciuz q̄ dicat aliq̄ q̄litatē supnālē iherentē corporibus glorioſis: qr subtilitas ꝑmo mō accepta. ſ. ꝑ puritate operationū sensitiuaꝝ pōt eē ꝑ solā puritatē humoꝝ ⁊ spirituū deseruiētiū operatōib⁹ sensitiuis. 2° mō accepta pōt eē ꝑ diuinā ꝓuidentiā assistentē. Nec apparet vñ vel qūo possit esse ꝑ aliquā qualitatē inherentē: qr actus cuiuscūq̄ qualitatis siue nālis siue supnālis non ē liber sed necciu⁹: ⁊ iō ad idē semper iclinat: sed obediētia viriū sensitiuaꝝ ad itellectū nō pōt esse ſꝫ iclinationē ad idē: qr qñꝫ ſm rectā rationem aliqđ est appetendū: qñꝫ vo oppositū: ideo ⁊c. Et q̄uis ſm hanc viaꝫ subtilitas nō sit aliq̄ forma habitualis sicut nec ipassibilitas: pōt tñ dici dos: qr dos sponse ex qua nomē istud tractū est ꝯsistit nō solū in illis q̄ spōsam ornāt ⁊ circūstant quasi itrinsece: sed etiaꝫ i his q̄ assistunt extrinsece: vt si ad tuitionē eius daret̄ ei certa custodia milituꝫ. Sic igit̄ ſm oēs dos subtilitatis ē ad subyciendum corpus aīe ad operatōes organicas sensitiuas vt remota oī grossitie ⁊ iepitudine ad eas sensitiue potētie rōni obediāt ⁊ ad opatōes suas purius exercēdas virtusiozes fiāt. Sꝫ qcqđ isti dicāt videt̄ ꝓbabilius q̄ sit aliqđ positiuū exīs in ipis potētys ꝑ modū habitus: qr gratia ꝑficit nām sicut ipa nata est ꝑfici: potētie aūt aīe iferiozes nate sunt ꝑfici ad suas operatiōes ⁊ ad obediēdū rōni ꝑ habitus nāles nāliter acquisibiles. igitur ad hoc q̄ ista fiāt ꝑfectius ꝯueniēs est infundi hitus supernāles: ⁊ siue sint vnus siue plures dotis vnius noīe designanť ꝓpter vnitatem finis i gnāli: Et quidem ab appetitu sensitiuo ⁊ memoratiua est probabile in quibus ex frequētia actuuz solēt habitus genāri nāliter ſꝫ de potētys apꝑhēsiuis sensuū exterioꝝ ⁊ aliq̄ꝝ iterioꝝ i gb⁹ nulli hit⁹ nāl'r acgrūť nō ꝯcludit rō: ſꝫ potiꝰ oppom̄: ni si dicam⁹ q̄ iō i eis nāles hit⁹ ñ ponūť qr ñ exprimur ex frequētia actuū eas ꝑfici plusq̄. ꝑ actu: qr si possent pari rōne hērent hitus sicut alie: qr ḡ nō ē dubiū q̄ ꝑ gloriā ꝑficient eaꝝ opatōes ⁊ delectatōes ꝑfectiores sequent̄: ꝓbabile ē q̄ hoc fiat per habitus q̄ ⁊ facit' operationē ꝯnaturaliorē: ⁊ per consequēs ꝓmptiorē: faciliorē ⁊ delectabiliorē. Et iō argumēta eoꝝ nō concludūt. ¶ Uñ ad p̄m dicendū q̄ nō cōcludit de appetituis i gbus q̄to nā ē ꝑfectior tanto pl's ꝯcupiscunt aduersus spiritū: tamē nec in alys cōcludit: qr sicut intellectus q̄tūcunq̄ depuratis phanthasmatibus ⁊ potētys subseruiētibus indiget habitu ad ꝑfecti⁹ operandū: ⁊ volūtas ad obediēdū q̄uis organa vel ob grossitiem sui vel spirituuz nō patianť: qr organū nō hꝫ: nec ꝑ ons spiritu vtur: ⁊ obiectum eius est spirituale: ita est in proposito. si dicatur q̄ hoc est quia intellectus non potest intendi cū sit euiternus. ideo al'r potest perfici. ſ. extrinsece qui nō potest intrinsece: non valet: quia hoc esset imperfectionis in intellectu perfici posse solum extrinsece: cum tanto sit nobilior perfectio quanto ītimior. Si ergo potentie organice possint intendi ⁊ verisimile sit eas intendi maxime in statu illo perfectissimo: immo etiam in damnatis vt maiorem penam sentiant: nihilominus potentie sensitiue cuꝫ tota intensione sua non habent maiorem perfectionem in suo genere q̄ intellectus per naturaꝫ in vltimo sui existēs: ꝓp qđ si illi nō itensibili necessarius est habit⁹ ad vltimiaꝫ

perfectionem respectu sue opationis:pari rōne ꝛ potētys sensitiuis quaꝝ opatio tūc sūme ē pficienda. ¶ Ad zm dicendū ꝙ illa ratio ꝓbat nō posse esse aliquē habituz in appetitu sensitiuo:qō est ꝺ cōem opi.pp qō dicendū ꝙ determinaret ad vnū nō mālr sz formalr:redderet.n.potentiaz bñ mobilē a rōne vt obediret rōni in appetēdo ꝛ refugiendo cū tali ꝛ tali modo.Sic.n.habit⁹ virtuosus ĩclinat non ad aliquid appetendum vel fugiendum: quia non est ad operari absolute:sed ad sic appetendum.i.prout recta ratio dictabit:quia appetitus superior mouet inferiorem sicut spa superior mouet iferiorē vt dicitur 3° de anima: vnde sicut ĩferior spera nata ē:obedire superiori ad oēm motuz illius.puta p̄mi mobilis ꝛ secundi ꝛ non ad vnum tantuz: sed ad omnem illum quo illa mouetur: sic habitus pficit appetitum sensitiuum ad omne imperiuz rationis: sicut ꝛ sanitas disponit corpus totum vt sit bene obediens anime nō ad hanc vel illam sed oēm operationez: ꝛ nihilominus huius sunt q̄dam qualitates naturales non potentie rōnales que sunt ad vtrūlibet:ideo ꝛc.

Quantū ad zm de simultate corporum sunt.3.ꝺnes. ¶ Prima ꝙ duo corpora nō possunt esse simul in eodē loco ꝓ nām quācūq; localr:cui⁹ rō est:qz illud qō nām ꝺsequtur de necessitate nāe:nō solū q̄tum ad aptitudinē sz quo ad actū:non pōt imutari ꝓ nām:vt:cecuz videre:mortuū resurgere:virginē parere ꝛ hꝺ:sic aūt est duo corpora eē sil'qz ad hoc seq̄reť partes quātitatis nō distinguī situ qō tñ ꝺsequtur nāz q̄ti nō sicut frigiditas aquā a q̄ potest separari per violentiam agentis creati: sed sicut esse risibilem consequitur hominez:ꝛ huiusmodi accñtia inseparabilia. ¶ Secunda conclusio est ꝙ corpus gloriosuz non potest simul esse cum alio corpore per totem subtilitatis solā si dos subtilitatis sit soluz aliqua qualitas nālis vel supernālis supaddita:qō ꝓbať sic.Illud quod nō tollit a corpore glorioso quātitatē eius nec actū ei⁹ impedit:ñ tollit gn corpus gloriosū nećio expellat aliud de loco: ꝛ sic nō poterit eē sil'cū alio:sz dos subtilitatis ē huiꝺ.ḡ ꝛc.Maior ꝓz:qz id quod facit distare corpus a corpore ſm locum ꝛ sitū ē sola quātitas.vñ 4° phisicoꝝ dicit phs.Oz si a corpore circūscribanť oēs passiones ꝛ qualitates adhuc occuparet locū nec posset eē simul cū alio.sz necessario distaret ſm locū:Ex parte ḡ quātitatis est distātia corpoꝝ quantū ad locū:quod ḡ nō tollet quātitatē nec eius opationē non tollit quin corpus vnū expellat aliud de loco suo: Minor ꝓbať.s.ꝙ nulla qualitas tollat a corpore glorioso q̄titatē suam nec ei⁹ vsum.de quātitate ꝓz:qz si tolleret corp⁹ maneret idiuisibile:itē nō hꝫet:qnalitates sensibiles que regūt quātitatē ꝓ imediato sꝺo.q̄ sūt absurda:nec tollit actū eius:qz id qō nullā habitudinez hz ad locuz nisi mediante q̄titate nō tollit habitudinē quātitatis ad locū sz poti⁹ accipit ex ea hitudinē:sz oīs q̄litas ē hꝺ.ḡ ꝛc. ¶ Tz³ ꝺ est de ferro ignito ꝛ vi.ꝛ pa.qz i ferro ignito ñ sunt sil'ignis ꝛ ferrū:cuius rō ē:qz forma ignis nō cōpatitur in mā quā pficit tantā densitatē quātaz regrit mā ferri. nec forma ferri cōpatiť tantā raritatē quantā requirit forma ignis:qd ḡ dicē dū cuz ferrū ignitur: Utiq; ignitio ferri ñ est nisi vehemṫs alteratio a qualitatibus ignis rōne cui⁹ pōt aliud ignire: ꝛ sic vbi ferrū est nō est ignis sz ardor vel cauma:si q̄ tñ sunt porositates ĩ ferro nihil ꝓhibet gn ibi sit ignis verus gnātus vel ĩ mā aeris ꝑus ibi exūtis vel in subtilib⁹ partib⁹ q̄ resoluunť a ferro.De pane aūt ītincto vel ibibito in vino vel aqua:dicendū est ꝙ vbi ē porositas ibi solū est vinum vel sola aqua: vbi autem panis solidus nihilominus bumectatus:ibi est solus panis alteratus tamen a qualitatibus vini vel aque quorum subā corª est:ꝛ sic nunq̄ est ferrum simul ꝛ ignis nec panis ꝛ vinum.

Quantuz ad zm de virtute diuina est duplex mod⁹ dicendi.Prim⁹ cōmunior ē ꝛ magis concors dictis scripture quantum ad superficiem littere.s.ꝙ quecunq; plura corpora possunt esse simul virtute diuina.Et illud ꝓbatur primo q̄tum ad ꝺnem:ꝛ ko dať modus possibilitatis.Primum ꝓbať ex multis.Primo qz xp̄s natus ē clauso mr̄is vtero:remānsit.n.virgo post ptuz:sz illud nō potuit esse nisi corpus xp̄i nascēdo simul esset cū corpore matris:ideo ꝛc. 2° qz pōitur xp̄z resurrexisse clauso sepulchro:quod similr non potuit esse nisi esset corpus christi sil'cuz lapidibus sepulcri:ꝛ sic idem quod prius. 3°.qz xp̄s intrauit post resurrectionē ad discipulos ianuis clausis vt habetur Jo.zo. q̄ re.ꝛc. 4°.qz corpus celeste non pōt diuidi saltē quantum ad sb̄am spaꝝ:vnde dicitur Job.37.ꝙ celi solidissimi quasi ere fusi sunt.ḡ si corpus glorioſuz non posset simul eē cū alio corpore nunq̄ corpus christi ascendisset ad celum empiriū:nec corpora sanctoꝝ post resurrectionē illuc ascēderent:qō est erroneū. 5° qz corpus ñ impediť eē simul cuz alio corpore nisi rōne q̄titatis.vt ꝓz ex ꝓcedenti articulo: sed ex virtute diuina fit ꝙ in sacro altaris corpus christi simul ē cū quantitate panis.ḡ eadē rōne posset fieri ꝙ eēt simul cū sb̄a panis.ꝛ sic duo corpora eēnt simr. ¶ Modꝰ aūt quo hoc ponit ē talis.Quātitas.n.per quā corp⁹ cōparatur ad locū hz duo facere.s.reddere corp⁹ quantū ꝛ occupare locū.Et primuz est act⁹ eius quasi formalr zm ē actus ei⁹ quasi efficiētis.Ex quo pōt tripliciter argui. ¶ Primo sic.sicut se hz calor ad calefaciendū:sic q̄titas ad occupandū locū:sz virtute diuina pōt fieri ꝙ calor pñs calefactibili ñ callefaciat ipz:vt fcm fuit i fornace babylōis respectu triū puerorꝝ.ḡ eadē virtute pōt fieri ꝙ q̄titas pñs loco nō occupet locū:ꝛ sic alia quātitas poterit sil'eē cū ipsa. ¶ 2° sic.Virtute diuina ꝑt fieri ꝙ ꝑus maneat āmoto posteriori:cū hoc nō implicet aliq̄ ꝺictōnē seu repugnantiā intellectuū:sz dare eē quantū sb̄o ꝓ pri⁹ ꝓuenit q̄titati q̄ occupare locū:qz ille ē actus formalis ḡ sil'est cū forma in sb̄o: alius āt est actus ei⁹ vt efficiētis respectu alterius ḡ freq̄nter est tpe posterior.ergo virtute diuina pōt fieri ꝙ corp⁹ remaneat quantū:ꝛ nō occupet locū:ꝛ sic idē ꝙ ꝑus. ¶ 3° sic. Nō vr ꝙ duo corpora ipediant esse in eodē loco nisi qz non apparet ꝓ quid destingueren:sz illud nō impedit: qz corpora suis q̄titatibus distinguūť nō ꝓ loca q̄uis ꝓ distinctionē locoꝝ appareat seu manifesteť distinctio corporuz dato ēt ꝙ corpora distingueren ꝓ loca de⁹ tñ pōt facere ꝑ se qō pōt facere mediantibus causis scōis: ꝛ ita pōt distinguere corpora ꝛ distinctionē eoꝝ seruare absq; distinctiōe locoꝝ:quare ꝛc. ¶ Scōs modus dicendi est huic ꝺrius.s. ꝙ nulla virtute pōt fieri ꝙ duo corpora sint simul in eodē loco ꝓpr̄io:siue ꝙ sint distincta ſm sitū:qō declaratur sic. sicut acceptū fuit ꝑus corpus non ipeditur eē simr cū alio corpore:nisi rōne quantitatis:qz nihil pt prohibere gn corpus possit esse simul cū alio corpore in eodē loco nisi illud ꝑ qō vnum corpus regrit distinctū situm ab alio:nihil.n.ē ipeditiuū idētitatis nisi qō ē cā diuersitatis:sz sola quantitas est illud per quod vnū corpus regrit distinctū situz ab alio.ḡ sola quantitas ſm nām impedit simultatem pluriū corpoꝝ in eodez loco. Hoc supposito probatur ꝙ duo corpora ex hoc ꝙ habent duas quantitates non possunt simr esse in eodem loco:quia duo corpora non possunt esse simr in eodem loco nisi partes sint indistincte ſm positionem: sed hoc est impossibile.ergo impossibile est ꝙ duo corpora possint esse simul in eodez loco. Utraq; premissarum probatur.Maior sic:quia si duo corpora habent partes suas distinctas positione:tunc cui applicatur vna non potest applicari alia que distat ab ea ſm positionem:alioquin distaret ꝛ non distaret. si igitur omnes partes vnius corporis distent positione ab omnibus partibus alterius corporis vt fit quando applicatur sibi ſm contactū suoꝝ vltimorū:

impossibile est q̄ sint in eodem loco ꝓprio. Si.n.essent in eodem loco ꝓprio:necesse esset vt non distarent positione suarum partium:⁊ hec fuit maior. Probatio minoris:quia non minus necesse est duo corpora distingui ad inuicem positione:q̄ duas partes eiusdē corporis:ſz ptes eiusdem corporis quantitatiue necessario distinguūt positione:hoc.n.est de rōne intrinseca ⁊ formali quātitatis q̄ habeat partē extra ptē vel ptē iuxta partē:nec p̄t fieri q̄cūq; virtute q̄ quātitas nō hēat distictionē ptiū. cū hec sit ei⁹ formalis ⁊ cētialis rō.g̃ fortiori rōne duo corpora distinguūt positiōe. Mi.b⁹ rōnis iā pz:ſz ꝓbatio ma.q̄ actualis diuisio ptiū quātitatis nō tribuit ptib⁹ diuisis q̄ possint eē sil̃:ſz vna quātitas efficit due sola diuisione:igit̃ si añ diuisionē ptes quātitatis nō poterāt eē sil̃ q̄n distarēt ad se inuicē ſz positionē. vr̄ q̄ nec post diuisionē. Et itez due q̄ntitates iter se diuise possūt vniri ⁊ fieri ptes vni⁹ quātitatis ꝓtinue ꝓstitute ex ipsis. sicut e⁹ ptes vnite possunt diuidi ad se ⁊ eē distincte quātitates: pp q̄ vr̄ oio eē idē iudiciū ō quātitatibus iter se diuisis q̄ distēt pōne sic̄ de ptib⁹ eiusō quātitatis iter se indiuisis ita q̄ si ptes quātitatis idiuise distent positiōe nec̄io. ita vt oppositū implicet ꝯdictionez sicut ꝓbatū ē: videt̃ q̄ sit idē iudiciū de quātitatib⁹ diuersoz corpoꝝ. z° ꝓbat̃ idē sic. si duo corpora possūt esse sil̃ ita q̄ quātitates eoz eēnt indistincte ſm positionē: p eādē rōnem ptes eiusdē quātitatis possent sup se replicari: ita vt eēnt idistincte ſm positionē:⁊ itez possent replicari vt tota replicatio fieret sup minimā vnaz ptē illi⁹ quātitatis ita vt ab ea oēs ptes alie eēnt idistincte ſm positionē: hoc āt vr̄ ipossibile:q̄ tūc maximū corpus posset ꝓtineri a minimo loco p replicationē ptis sup partē:⁊ posset tot⁹ vnus magnus mons trāsire p modicū foramē vnius acus nō mutata q̄ntitate sua:q̄ nō vr̄ possibile. Nā p eandē rōnē totū celū nihil amittens de sua quātitate posset ꝓtineri in modica bursa. Itē sic̄ partes quātitatis successiue. vt sunt tps ⁊ motus hñt ordinē durationis:sic partes pmanentis hñt ordinē positionis:ſz nulla vtute pōt fieri q̄ partes quantitatis successiue vt motus ⁊ tps sint sil̃ duratione. cū de rōne eaꝝ sit ꝓus ⁊ posterius ſz durationē. g̃ nulla virtute p̄t fieri q̄ ptes quātitatis pmanētis sint sil̃ positione. B āt fieret si due quātitates possent sil̃ fieri in eodē loco: q̄ p eandez rōnez one ptes quātitatis:cuz q̄lz pars quantitatis sit quātitas: q̄re ⁊c. Qui aūt vellet hāc viā tenere posset rīdere ad rōnes alterius positōis q̄ oñdunt q̄ sit possibile duo corpora esse sil̃. ¶ Ad p̄mū dicendū q̄ non ē sil̃e de calefactione respectu caloris ⁊ de occupatione respectu quātitatis:q̄ p calefactionē fit aliq̄ nā in calefacto. s. calor q̄ virtute diuina pōt ipediri ne fiat ꝓseruādo q̄litatē oppositā pp q̄ calidū pñs calefactibili pōt virtute diuīa ipediri ne calefaceat:ſz ad occupare non seq̄t aliq̄ nā absoluta ex pñtia locati ad locū vel eꝯ:ſz ex hoc solo occupat̃ locus a locato q̄ locatū hz infra locū distensionū suaꝝ partiū: cū igitur hoc sit eēntiale locato ꝓut ē quantū sicut ꝓus ꝓbatū ē: impossibile est q̄ locatū sit i loco ⁊ q̄ non occupet ipm locuz ac p ꝓns sit incōpossibile alteri sic occupanti. ¶ Ad z^m^ dicendū q̄ deus pōt facere q̄ corpus sit quātū ⁊ q̄ nō occupet locū:q̄ pōt facere corpus sine loco: ſz supposito q̄ corpus sit i loco. Non pōt fieri q̄ non occupet locū:q̄ non est ꝓus:imo nec aliud real̃r ē quantū eē i loco q̄ occupare locum:q̄ occupare locū est hr̄e i loco partes positione distinctas ⁊ distantes a se inuicē ⁊ ab oī alia q̄ntitate:⁊ istud non ē aliud q̄ eē quantū vt declaratū fuit ꝓius:nec i ꝓposito facit difficultatē corpus ꝓtinēs aliud i quo ꝓtentū dr̄ esse sic̄ in loco:q̄ si duo corpora ponerent̃ esse i loco ꝓtinenti ⁊ postea corpus cōtinens total̃r ānullaret̃ non pp hoc p̄cedētia corpora desinerēt sil̃ esse:q̄ q̄uis illa simultas non eēt ſz locū esset tn̄ ſm positionē partiū q̄ sp̄ē incōpossibil̃ quātitati: cū distātia partiū quātitatis sit essentialiter ītrinseca quātitati. ¶ Ad 3^m^ dicendū q̄ deus p̄t facere distinctionē corporum sine distinctione locoruz:q̄ potest facere plura corpora quoꝝ neutrū sit in loco:nō potest tn̄ facere q̄ duo quanta sint distincta ⁊ q̄ partes eorum sint positione indistincte:cū hoc sit ꝓtra rōnem intrinsecā quātitatis. ⁊ quia hoc seqtur si ponerent̃ plura corpora eē in eodē loco: ideo illud non est possibile. ¶ Ad formā rōis dicēdū q̄ nō prohibentur plura corpora esse in eodem loco q̄ locus sit cā distinctionis corpoꝝ:ſz q̄ distinctio corpoꝝ requirit distictam positionem eoruz quā nō cōpatit̃ vnitas loci. ¶ Rationes ēt q̄ videntur ꝓbare ꝯnez ⁊ vident̃ sumi ex dictis sacre scripture. ⁊ ex illis q̄ cōiter tenet eccl̃ia possent euadi ß modo. Cum.n.dr̄ q̄ beata virgo mās̃it virgo post partuz sicut ante:ꝓcedendū est sicut verissimū. Cuit.n. virgo nō solum ex carentia experientie delectationis carnal̃ per quā solā experientiā virginitas amittit̃ propr̄e:ſz etiaz per integritatem membri corporalis:nec tn̄ propter hoc in natiuitate x̄pi fuerunt duo corpora simul. s. corpus x̄pi cū corpore matris:q̄ est alius modus possibilis. s. q̄ virtute diuina fuerit facta dilatatio neruoꝝ ⁊ meatuū vrinalium nō ruptio aliqua vel fractio:sic̄ ſm Augustinū. 14. de ciuitate dei factum fuisset in oībus mulieribus si status īnocentie durasset:q̄ tunc peperissent sine dolore q̄ nunc est pena peccati ſm sniam dn̄i gene. 3°. ⁊ proles nata fuisset p dilatationem membroꝝ vrinaliū ⁊ non per fractionez vel diuisionē q̄ non pōt esse in sentientibus sine dolore. Et hāc viā videntur tenere Gregorius nicenus ⁊ Ambrosi⁹ sup illo verbo luce scō. Omne masculinuz ⁊c̄. Ibi.n. dicit Gregorius nicenus sic. hac āt lege decretū in solo incarnato deo singulariter ⁊ ab alys idifferēter ipleri vr̄. Ipse nāq̄ solus ineffabiliter ꝓceptus ac icōprehensibil̃r editus aquit verum virginalem nō añ a ꝓnubio reseratum:seruans ⁊ post partuz mirabilem inuiolabil̃r signaculū castitatis. Et ambro. ibidem dic̄. Nō.n. rursus coitus vulue virginal̃ secreta reserauit:ſz imaculatū semen inuiolabil̃r vtero spūs sanctus infudit. Et subdit q̄ pertinet ad propositum dicens. Qui g̃ vuluā sanctificauit alienaz vt nasceret̃ prophā:hic est q̄ aquit matris sue vuluā vt imaculatus exiret: ¶ Ad z^m^ dicenduz q̄ ex nullo textu sacre scripture habet̃ q̄ x̄ps resurrexerit clauso sepulchro:⁊ ideo assertio ꝓria nō preiudicat fidei nec scripture:q̄ si ex dictis aliquorum sanctoꝝ habeat̃ q̄ resurrexit clauso sepulchro accipienduz est pro opinione. Et si hoc dictū esset approbatū:tunc respondendum esset sicut in responsione tertij argumēti statim dicetur. ¶ Ad 3^m^ cū dr̄ q̄ christus post resurrectionez intrauit ad discipulos clausis ianuis:absolute. dicendū ē hoc eē verum. s. q̄ cū fores essent clause venit iesus:sed non dicitur q̄ intrauit per ianuas clausas. Cum.n. corpus glorioſū possit moueri per aerem sicut per terrā:⁊ x̄ps virtute diuina potuit corpus suum ostendere vel occultare prout voluit potuit intrare ad discipl̃os per fenestrā vel per quemcūq; alium locū ⁊ tunc primū se ostendere q̄n fuit coram discipulis:⁊ sic vere venit ianuis clausis ſz nō per ianuas clausas:⁊ si per ianuas intrauit potuerunt ⁊ subito aperiri ⁊ subito claudi:ita'vt apertio ⁊ clausio lateret discipulos:⁊ q̄ res dicitur fieri q̄n innotescit:ideo dicunt̃ fuisse clause:q̄ apertio earum nulli apparuit. Et hoc modo posset dici resurrexisse sepulchro clauso si illō alicubi legeret̃. vl̃ posset dici q̄ christ⁹ ratione qua deus habuit in potestate sua corpus ⁊ figuram corporis:ita q̄ potuit figuram corporis mutare in figuram angustam ⁊ sic intrare per quamcunq; rimam ianuarum eis remanentibus clausis. ⁊ q̄uis aliqui dicant hoc non fuisse conueniens nullus tamen dicit q̄ fuerit impossibile christo inquantum deus: conuenienti⁹ autē videtur ponere modū q̄ ab oib⁹ ꝓcedit possibil̃ q̄ po

nere illuz qui ab aliqbus impossibilis reputat. ¶ Ad 4m dicendū q̄ siue ponatur celū diuisibile p nām siue virtute diuina: non oz ponere q̄ corpus xp̄i in ascēsu fuisse sil' cuz corporibus sparum sed q̄ cesserunt corpori christi. Et si dicatur q̄ oē diuisibile est corruptibile: dicendū q̄ nō oz: qz diuisio nō arguit correm in illis i gbē: sz addit facilitatē: qz corle diuisuz i plures ptes facilī corrūpit. q̄z si eēt integrū: qz singule ptes minō possūt resistere corrūpenti q̄z totū ite grū: diuisio tñ ñ dat eis cōruptibilitatē sz suppōit qō pz: qz si eēt quātū mathematicū p se subsistēs tale quātūcūq; diuideret nō corrūpereť. Nō. n. corrūpereť a suo ōrio: quia quātitas ōrium nō hz: nec corruptiōe sbi: qz ibm non hz vt ponit: nec diuisione ad minima: qz tale quātū fm se est diuisibile i infinitū: nec ē possibile puenire ad minimuz nec ꝯiunctū toti nec sepatū a toto: pz g̃ q̄ diuisio nō arguit corruptibilitatē saltē illa q̄ fieret vtute diuia: nec celi dicūť solidissimi gn possint vtute diuina diuidi t p̄bere trāsitū corporibus gl'iosis ad celū empireū: sed dicunť solidissimi qz nāl'r sunt icorruptibiles. ¶ Ad 5m dicendū q̄ corpus xp̄i put spectat ad genus sbe est vere in sacro altaris: nec illud est ō dicta: nisi dicať q̄ i eodē sacro sit quantitas corporis xp̄i: qz sola q̄titas ipedit coexñtiaz pluriū corpoz in eodē loco: sicut aūt fuit oñsum p̄us nō ē necesse q̄ quātitas corporis xp̄i sit i hoc sacro: nec ex vi uersiōis vt oēs ꝓcedūt: nec ex ꝓcomitātia aliqua q̄uis vnū ab altero nō sit distinctū. vt pleni fuit supius declaratuz. ¶ Uerūtñ q̄uis iste modus sit fm humanā rōnez satis ꝓbabilis: qz tñ oppositum coius teneť. t illa q̄ dicta sūt de natiuitate xp̄i t igressu ei ad discipulos post resurrectionē t egressu ō sepl'cro: t ascensu ad celos al'r intelligunť a cōitate q̄z expolita sint iō tutius ē tenere aliū modū: q̄uis sit valde difficile rñdere ad rōnes positionis in ꝓtrariū: nec ad pñs pz rñsio ad rōnes positiōis. In talib tñ est melius captinare itellectum suū q̄z ꝓsumptuose aliquid asserere ō cōe dictū: ēt si nō sit expsse ꝓtra scripturā: Sz rñdeo ad rōes ꝓncipales: sicut comuniter rñdet. ¶ Ad primū dicendū q̄ nō est sil'e de exñtia vni corporis sil'i plurib locis t de exñtia plurium corpoz simul in eodē loco. ꝓmū. n. expsse implicat ō dictio nez: qz illud qō ē circūscriptiue i distantib locis oz q̄ sit distinctū distinctiōe locoz: qz gcgd ē circūscriptiue i aliquo loco: totū ꝯtinet ab ipso: ita q̄ nihil ꝯtenti ē circūscriptiue extra ꝯtinentē: pp qō illa q̄ sunt i distinctis locis circūscriptiue nec̄io distincta sūt. est aūt ō rōnez vnius q̄ sit distinctū: t ideo si vnū corp esset i plurib locis circūscriptiue esset vnū t non vnū: seu indistinctū t distinctū qō implicat ō dictionē. Sz ponere plura corpora sil'in eodē loco solū vt repugnare distictioni eoz: nō repugnat aūt. qz prima distinctio corpoz nō est p loca sz p se ipsa: vel p quātitates suas: t ita pōt virtute diuina ꝓseruari nō obstante vnitate loci. ¶ Ad 2m pōt dici q̄ nō pōt p imaginationē fingi q̄ in vno loco sint plura corpora: qz imaginatio nō trāscēdit quātū: t ideo p imaginationē sp accipiunť plura q̄zta vt finita t distincta: sz intellect q est altioz imaginatiōe pt ꝓcipere: qz lz q̄tū in se habeat ptes positōe distinctas: tñ cōpando vnū q̄tū alteri: non oz q̄ sic distinguanť adeo q̄ vnū expellat aliud i eodē loco vel situ: cū ille sit act scōs q̄titatis a quo quātitas pōt vtute diuina ꝓuari. ¶ Ad 3m dicendū q̄ non ē sil'e de duob accñtibus respectu vni subiecti t de duobus corporib respectu vni loci: qz accidētia se hñt iforma tiue ad sbm. corpora aūt se hñt ad locū extrinsece. Itē forte q̄uis duo accñtia absoluta nō possint eē in eodē sbo vt due albedines: tñ ab aliqbus ponit q̄ duo accñtia respecti ua possunt eē in vno subiecto: sic in vno patre due prnitates respectu duoz filioz: nec ē dubiū gn i duob sbis sint duo accñtia respectiua p cōparationē ad vnū: sicut in duobus filys sunt due filiationes p cōparationē ad vnū patrē.

Et istud vt vr pōt sufficere ad ꝓpositū: qz vbi: vel eē in loco dicit respectū corporis ad locuz: pp qō nihil ꝓhibet gn duo corpora sil'bēant duo vbi respectu eiusdē loci. ¶ Ratio in oppositū q̄uis sit ad ꝓnem cōem tñ solui pōt: qz nō est sil'e de duabus cōpletis naturis respectu vni suppositi t de duob corporib respectu vnius loci: qz nā ꝓstituit suppositū rōne modi eēndi in se: g cū nō sit de intrinseca rōne nature pōt ab ea separi: t tūc talis nā nō ꝓstitnit suppositū sz alia a qua nō sepabit modus: t tūc erunt plures nature i eodē supposito. Sz occupare locū ꝓuenit quāto rōe ei q̄ est de intrinseca rōne quāti. s. ex eo q̄ hz ptes distātes: pp qō illud nō pōt a q̄to separi: nec p ꝓseqns pōt separi ab eo q̄ nō occupet locū in q̄ ē. ¶ Ad auctoritatē dani. eēt dicendū sicut ad dictū euāgelij qō allegat. ¶ Si gs autem velit tenere cōem opinionē pōt sic ꝓfirmare q̄ duo corpa eē simul i eodē loco ē possibile diuina vtute tanq̄z nō iplicans ō dictionē: qz res pōt eē sine eo qō nō est de rōe sue essentie nec sui eē: cū ad eē rei nihil plus includať: t si ponať res cū eēntia t esse oī alio circūscripto. nulla ō dictio ē rez sic eē. Nā ponere rez sine sua eēntia: vt hoiem sine aia vel corpore bñ est ō dictio: t sil'r ponere rē sine eo a quo hz existere t si nō eēntiaz sicut mām sine forma. Sz quātitas ñ icludit in sua eēntia nec i suo eē formal'r t essential'r situz: nec p ꝓpās distinctionē situs seu positionis q̄ ē posterior: qz coordinatōes ꝓdicamēntoz sūt ipmixte: vñ cū situs seu positio sit aliud ꝓdicamentū distinctuz a q̄titate siue dr̄at vt res: siue vt modus a re: saltē rōne formali dr̄ t q̄ditatiue: t si nō ē de rōne siue eēntie. nec p ꝓpās sui eē: cū nihil cadat mediū iter eēntiā. t eē: nec eē vni ꝓdicamēti ōserit suā eēntiam. vt trāseat ad aliā. g̃ deus pōt facere quātitatē sine ꝫ q̄ ptes sint situ distincte qō solū ipedit sil'tatē corpoz i loco: ideo tc. ¶ Uanc autem opinionem substinendo potest responderi ad tres rationes opinionis cōtrarie. ¶ Ad primam dicendum q̄ ma. est vera t mino est falsa. ad probationē posset negari maioz apparēte: sicut i seqnti argumēto dicet. sz fm vitatē minoz ē falsa: qz sicut ꝓbatū ē vna rōne: non ē de rōne formali quātitatis q̄ ptes ei situ distinguanť: qō ēt pz 2o sic. Illud non ē de rōne alicui qō est eē ꝓpletā ei diffinitionē: qz pt res eē posita sua diffinitiōe oī alio circūscripto: sz ꝓpleta diffinitio quātitatis ē q̄ quātuz ē diuisibile i ea q̄ insunt: pp qō eē ptil t hē ptes est completa rō quātitatis. Qz autē iste ptes sint distincte situ vl' loco hoc accidit. ꝓnať g̃ p possibile vel p ipossibile q̄ aliqd bēat ptes t ille non distinguanť situ. q̄ro vtrū ille sint quātitas vel non: Si dicis q̄ non. g̃ bēo diffinitionē t non diffinitū. Si aūt dicis q̄ sic. g̃ eē partē eē ptē non est de essentia quātitatis. Si dicať q̄ spēs abundat a genere t q̄titas ꝯtinua vt ē quātitas non icludit nisi solū ptibilitatē sz vt ē ꝯtinua determinat partibilitatē cū situ: pt dici q̄ t si ōterminaret sibi situ non tñ pp hoc determinationez situs vel distinctionē. Nā punct ē vnitas posita: t tñ duo puncta q̄ sūt i extremitatib duaz lineaz ꝯtiguarū habēt vnūmet situ t nihilomin sunt vere puncta t vere posita t situata: t ita ēt oēs ptes quātitatis q̄ eēnt in eodē loco eēnt situate seu posite: sz non situ nec positione distincte: hoc tñ non est vez: qz nuncq̄z vnū ꝓdicamentū est dr̄ia specifica alteri lz spēs relationuz innotescant aliqñ p spēs alioz. 5o. metaphisice. Sz aptitudo ad ꝫ bene pt dici eēntial' t specificās quātitatē ꝯtinuā pmanentē. ꝓ permanentia. g̃ vr esse dr̄ia quātitatis ꝯtinue respectu successiue t nō situs. Si aūt dicatur continuum est cuius partes copulantur ad aliquem vnum comunē terminum qui supponit distantiam partiū extremarum a media: dicendum q̄ non est verum. Magis enim copularentur termino cōmuni si ab illo nō distarent: nec per cōsequens adinuicem q̄z per hoc q̄ distant: sicut prius dicebatur q̄ si esset partibile partibus nō distāti

Solutō quam i ꝓcipio ꝓlitaz

Solutio rōnū opinionis singularis.

bus esset vera quantitas: & qz nihil est in genere qō non sit in spetie aliqua eius oporteret q esset in aliqua specie. Si aūt nō esset in spē q̄titatis ꝓtinue pmanētis in nulla alia esse posset: nō. n. in discreta q̄ supponit ꝓtinuā nec in succes siua: cū successio simultatē excludat. g̃ esset in spē ꝓtinue p manētis: & sic ei accidit quo ad eēntiaz hr̄e in partib⁹ distī ctionē situs. ¶ Ad z^m posset dici p iterēptionē maiozis qz nō segtur si ptes q̄titatū diuisaꝝ possunt eē indistincte q pp hoc ptes q̄titatis eiusdē: qz ēt nāl'r partes supficiei cō tinentis & ptēte sunt situ ꝓiuncte & imediate nō distātes: qz locus & locatū sūt sil': & tū ptes supficiei alterius iter se sunt nō situ distincte: & sic falso assumebat i pmo argumē to: q maioz distinctio regrit in ptib⁹ q̄titatis diuise q̄ idi uise: et rō huius posset dari: qz ꝺdictio est q aliqua sint di stincta & plura iter se & tū careāt oi cā distinctionis: q̄titas aūt in q̄tum accūs hz numeraliter distingui subiecto: ſz p ter hr̄ in q̄tū tale accūs distinguit situ qō ei ꝓpetit ēt si non hr̄et sūm. Qū aūt sunt q̄titates diuersoꝝ corpoꝝ: si sint in distincte situ adhuc remanēt distincte simpl'r sūis & ad ef fectū sufficit altera causaꝝ quaꝝ: q̄libz ē sufficiens. Sz i ea dē quantitate idiuisa ꝓfusa distictiōe situs. nō remanet di stinctio sūi: qz ē idez sōz: nec pōt dici q distīguāt distinctis ptib⁹ subiecti: cū magis eꝺ hec distinctio isit sūo ab ipsa q̄ titate: vñ deus q pōt facere duo corpora eē i eodē loco q̄ sunt physica ñ posset ibi facere duo corpora mathematica qz nō distinguūt subiecto: qō ē verū nisi faceret ꝼz miracu lum qō ē sibi possibile: qz illā distinctionē quā hūt accūtia a subiectis pōt eis dare & cōseruare sine sūis: sic duas albe dines sepatas posset facere: pp qō ēt aliqb⁹ vr̄ q posset fa cere duo accūtia solo nūero dr̄ia in eadē pte sbi quantū ad hoc saltē q defect⁹ distinctiōis nō ipediret. ſz hn aliud im pediret. Sz ista sol'o nō ē bona vt videbit̄ in seq̄nti argum to. vñ standū est i sol'one p̄mi argumēti ꝺcedēdo q idez sit de replicatiōe eiusdē quātitatis sup se ipam rē: nec sequet̄ ipossibile: qz sancti dicūt q de⁹ pt facere camelū p foraꝰ acus trāsire: qō forte nō esset p cōpressionē in minimā figu rā salua vita ei⁹ q̄ nō patereť ossiuz ꝺfractionē: ſz p hoc q partes se inuicē subintrarēt vt ita dixerim sublata ab eis distictione situs p̄ter minimā & minoreꝝ foramen acus vt posset trāsire. Si. n. z^o corpora distincta itegra & incorrupta vnire pōt in vno loco: multo magis diuersas ptes eiusdez corporis: puta man⁹ & pedes. ¶ Ad z^m dici pōt vt bis repli catū est ꝺcedēdo maiorē q diuerse ptes diuersoꝝ motuū possunt eē sil'r pe & ipsi toti mot⁹: siue i eodē sūo differētes spē: vt idē hō simul currit & calefit: siue i diuersis: vt duo sil' currūt: ſz nō diuerse ptes eiusdē motus: & sil'r diuersoꝝ cor porū quātitates sil': ſz nō eiusdē quātitatis diuerse ptes. pp rōnez tactā in scōo argumēto. Sz istud nō valet pp rōnez ipsoꝝ q̄ bene probat, in p̄mo argumēto q quātitas diuisa ñ min⁹ regrit distictionē q̄ idiuisa. Dicendū ē g̃ ad exēpla ō diuersis supficiebus & motib⁹ q̄ sunt sil' plusq̄ diuerse par tes eiusdē: q hoc nō est pp diuersitatē sūoꝝ vt dicebatur i sol'one scōi argumēti: Sz pp hoc q cōpant̄ ad inuicē nō vt quāta ſz indiuisibilia & termini quātitatis: qz supficies est idiuisibil' ſm ꝓfunditatē: vñ supficies ꝓtinens ꝓcaua & cō tenta ꝓuexa sunt sil' ſm ꝓfunditatē ſz quā nō sunt ptes ſz termini diuersaꝝ quātitatū: ſz supficies ꝓuexa ꝓtinētis & sil'r ꝓuexa ꝓtēti nō sunt magis sil' q̄ si eēnt eiusdē quātita tis: imo tantū nec plus nec minus distāt ab inuicē: & sil'r de motib⁹ ꝓcurrentib⁹: qz ꝓcurrūt adinuicē sicut & due linee ꝓiungerent ſm latitudinē. si vna poneret iuxta aliā. Per idem. n. esset ac si duo puncta ponerent sil': que nō faciunt aliqd maius: motus. n. hz ptes q̄ sunt ꝓius & posterius & ñ vnum iuxta aliud. Si aūt ponerentur duo motus diuersi quoꝝ vnus esset ꝓioz alius posterioz: sic non posset eē ma gis simul duratione q̄ ptes eiusdē mot⁹. Dicendū est g̃ q sicut ipossibile est esse duas quātitates diuersas & indistin ctas situ: sic impossibile est de diuersis partibus eiusdem q̄titatis. ¶ Et ad rōnez que tacta est ꝓtra hr̄ in sol'one scōi argumenti: dicendū est q posita cā formali in hūtib⁹ māz deus pt supplere oēz aliā causalitatē: ſz ergo dicať q ptes quātitatis dr̄ant sūo & situ: vtraq tñ est dr̄ia extrinseca & ñ essentialis: q tam sūm q̄ situs sunt extra essentiā quātita tis: vnde vna pars quantitatis dr̄t ab alia formal'r intrin sece se ipsa cū sit forma. Actus. n. se ipso formal'r distinguit a qnocunq distinguať: pp qō si partes eiusdem quantita tis hūtis sūm suum vel nullū super se replicate fiant situ i distincte sublata distinctiōe effectiua vel mālī sūi & subla ta distinctiōe accūtali & extrinseca situs deo ꝺseruāte effe ctiue: remanet eis formal' & essential' & intrinseca distinctio quam hūt a se ipsis formaliter: sicut sublatis quātitatibus duoꝝ boium sublata esset distinctio numeral' accūtalis ex terioꝝ qua erant duo quāta: ſz remaneret alia q̄ essent duo boies & multi multitudine subalia ab vno qō ꝺuertitur cū ente. Propter qō dicendū est ad argu^m q minoꝝ ē vera: ſz maioꝝ falsa: qz nō sic se hūt partes quantitatis pmanentis ad positionē sicut partes successiue ad successionez: qz suc cessio est dr̄ia specifica & essentialis motus & tp̄is: vñ nō pt fieri motus sine successiōe. plusq̄ hō sine rōne: sed positio nō est dr̄ia quantitatis cum sit aliud p̄dicamentū. sed ē be ne ꝓpria passio eius a qua deus pōt separare sūm sicut pri us a posterioꝝ: sed habere partes eiusdē rōnis est ꝓpria quidditas quantitatis & nihil plus: non aūt habere partes absolute: cū hoc habeat sūa cōposita. ergo q̄titas manens per essentiam suā est apta nata hr̄e situ: & p se pmo mō hz aptitudinē ad distictionez situs: qz cū ꝓpria passio fluat im mediate a p̄ncipys essentialibus subiecti: pōt dici q per e sentiam est aptū natū ad illā: sed actualis inherentia per tinet ad z^m modū perfectatis. ¶ Possunt ēt impediri sol'o nes ad auctoritates: p ō natiuitate x̄pi nō valet dilatatio illa: qz non est de mēte sctoꝝ: q dicunt hortū ꝺclusum sem per fuisse beatū vterū. Qz alī dicunt eum apuisse: exponē dum est sicut dr̄ infernū aperuisse. hz. n. clauem dauid qui apit & c̄. Quia. n. homo nō exit de domo clausa nisi aperiat hostium: & de inferno nullus exire poterat: Xp̄s aūt inde exiuit & alios extraxit & exire inde fecit: ꝓpter hoc dr̄ q in fernū apuit: nō q eius ingressum fregerit nec dilatauerit. ita x̄ps qz de matre exiuit dr̄ vterū aperuisse: qz sine aper tione nullus filius exit: & sic ad modū apientis exeūdo se hūit: nō q dilatauerit: qz tal' aptio ēt sine fractione clau sioni opponitur & nō fractioni: Sancti aūt dicunt nō soluz clausum pudoris signaculū sed ēt ipm vteruz & portā i do mo dñi clausam: & q porta clausa erat p̄ncipi & nō apietur & dñs intrat & exit per eam: & multa huiusmodi. ¶ Ad ali ud de sepulchro dicendum per interemptionez. vñ refert cōmestor vocem auditam: sic potuit x̄ps clauso prodire se pulchro: & licet ñ sit articulus fidei: tñ si recipitur auctori tas non est ad mentē illoꝝ exponere q subito apertum sit & subito clausum: immo intelligunt q ante oēz apertionē exiuit. ¶ De ianuis clausis certum est q per fenestras po tuit ingredi. sed non sic intelligunt sancti: & ſz nō sit impos sibile deo ēt immortale i minimaz figuram redigere: tam non conuenit corpori immortali quod sine fractione ossiū videtur nō posse fieri: Et multo magis illud dicere debue runt in natiuitate christi. Nam quantitas formice sufficit ad magnitudinem corporis animati primum anima ratio nali: vnde cum salua virginitate: mēstruus cruor: & vrina exeunt: potuit sic corpus christi ab ipso comprimi vt & sine fractione & dilatatiōe exiret & viuus hō remaneret. ¶ De 4°. s. de celo verum dicunt q deus ipsum in mille partes posset diuidere: nec per hr̄ corrumperetur: ſz nō vr̄ p̄babile maxime de celo empireo: q sicut cedit aer auibus volan

tibus:sic illud sanctorū corporibus innumeralibus ⁊ huc atq; illuc discurrentibus quia sicut scintille in harundine to discurrēt. ¶ De 5° aūt dicēdū ē q; licet q̄titas xpi sit in altari:tū nō est ibi localiter:vnde nō est mltū ad ꝓpositū. ¶ Ad arguñta ꝑncipalia ī oppositū solutū ē. Qō. IIII.

Quarto q̄rit̄ de dote agilitatis an corpus gl̄iosū moueat̄ ī instanti rōne sue agilitatis de loco ad locum. Et videtur q; sic:qz oē qō moueť:aut moueť ī tē pore:aut moueť in ĩstanti:sz corpora gl̄iosa post resurrectionē non mouebunť in tpe. g̃ mouebūtur in ĩstāti. Minor ꝓbat̄:qz tunc tp̄s non erit:eo q; motus celi cessabit:iō ⁊c. ¶ Jtē illō qō moueť eq̄ cito ad ꝓpinquū sicut ad distās nō mouetur in tpe:sz corp⁹ glorioſuz mouebiť eq̄ cito ad ꝓpinquū siť ad distans:vñ Aug. dicit in qōnib⁹ de resurrectiōe q; corpus glorioſū vtraq; interualla pari celeritate ptingeret.g̃ ⁊c. ¶ Jtē aug. zz. de ciuitate dei dicit:q; vbicūq; voluerit sps ibi erit corpus:sz motus volūtatis ſm quē vult spūs alicu bi eē est ī ĩstāti.g̃ ⁊ corp⁹ gl̄iosuz mouebiť ī ĩstāti. ¶ Jn ōriuz arguiť:qz vnū corpus nō pōt eē simul in plurib⁹ lo cis vt dictū fuit qōne p̄cedente:sz si mot⁹ localis corporis gl̄iosi esset in ĩstāti tūc corpus gl̄iosuz siť esset ī pluribus locis.ſ.in q̄libet pte medy ⁊ in termio.g̃ ipossibile ē q; cor pus glorioſuz moueatur in ĩstanti. ¶ 8° circa istā qōnez videnda sunt tria. ꝓmū est an gl̄iosa corpora sint futura agilia. 2m est an q̄q; moueãtur de loco ad locū:⁊ qua li mō. 3m ē an motus possit fieri ī ĩstāti an nēcio fiat ī tpe.

Quantū ad primū sciendū est q; i hoie ē duplex motus:vn⁹ ſm nāz elemēti p̄dñantis quo mo ueť nāl̄r deorsuz sicut cetera grauia. Alius ē motus cuius ꝑncipiū est aīa ⁊ ē ꝓgressiuus. Et est triplex differentia in ter istos motus:vna ē ex parte ꝑncipioꝝ. Nā ꝑncipiuz ꝑ mi motus est a pte corporis ⁊ nullo mō a pte aie:naz si cor pus eēt sine aīa nihilominus moueret tali motu si eēt sur sum ⁊ nō esset aliq̄ detinens:sz ꝑncipiū scōi motus ē ali qua pars corporis nō vt est corporis.sz vt est aīati:vñ talis motus nō cōpeteret corpori sine aīa. 2ª dř̄ia est:qz ꝑmus motus ē ad determinatū vbi ⁊ vniformiter:qz segtur formā nāles. Scōs motus ē ad diuersa vbi ⁊ difformiter:qz segtur apꝑhensionē q̄ pōt variari ſm diuersa appetibilia: ⁊ ideo hō vel aīal pōt motū variare ad diuersa vbi ⁊ diuersimode:tarde vel velociter. 3ª dř̄ia est q; hō vel aīal pōt si stere motū ꝓgressiuū ꝑ cognitionē qua informať imaginatiua hoīs vel aīaľ:sz nō aliū q; est ex nā elementi p̄dñantis.Si.n.hō esset sursuz nec eēt retinens:nēcio caderet nec cadens posset sistere motū sui casus.Et ex hoc ad ꝓpositū agilitas dicit habilitatē ī corpore ad facil̄r movendum ſm motū localē nō q̄dez ſm motuz quo aīal moueť ſm nām elemēti p̄dñantis:qz sic corpus mortuū esset agilius q̄ vi uum:qz tanq̄ ponderosius citius moueť deorsū q̄ corpus viuū ⁊ tū nullus dicit corp⁹ mortuū agile. Jtē agilitas vř cōditio mouentis se ipm: sola aūt aīata mouēt se ⁊ solū ſm motū ꝓgressiuū:pp qō agilitas ē facultas ī corpore ad faci liter se movendū ⁊ prompte motu ꝓgressiuo. Dāc aūt agilitatez rōnabile est ponere ī corporibus beatoꝝ:qz sicut dictum fuit p̄us ī btis corpus plene erit sōm spūi:spūs autez siue aīa compať ad corpus nō solū vt forma:sz vt motor:⁊ iō dz eē subiectū non solū vt formali pfectioni.sz ēt vt motori:pp qō sicut corp⁹ ꝑ ipassibilitatē plene subyciť aīe vt forme.vel pfectioni:sic ꝑ agilitatē plene subyciť ei vt motori adeo vt prōpte ⁊ facil̄r sine fatigatione celerrime moueat ſm ipeŕū volūtatis. ꝓcer qd aūt sit ista agilitas:non ē oio claꝝ:videť tū q; sit ꝑ ablationē grauitatis a corporibus btoꝝ:qō pz ꝑ ꝑ auctoritatez augustini.zz.de ciuitate dei:q dicit.q; oīpotens deus auferet a beatis pondus grauitatis.Et arguiť ꝑ rōnez:qz talis agilitas vel erit ꝑ ablationē grauitatis vel ꝑ collationē alicuius q̄litatis. Si ꝑ ablationē grauitatis solū habeť ꝓpositū. Si dř̄ q; ꝑ collationez noue q̄litatis:aut illa qualitas ĩclinabit ad motū aut solū faciet q; grauitas nō ipediet:aut retardabit motū ꝓcessiuum beatoꝝ. Si ĩclinabit ad motū:tūc ĩclinabit ad determiatū motū ⁊ determinatū locū ⁊ necessario:qz ĩclinabit per modū nāe ⁊ nō ſm apꝑhensionē cum non ponať quali tas appetitiua vel cognoscitiua:⁊ tūc beati ñ posset moueri in ōriū nisi cū difficultate:qō est iconueniēs.si aūt qualitas solū faceret q; inclinatio grauitatis nō ipediret aliuz motū:cū meli⁹ sit facere aliqua ꝑ pauciora q̄ ꝑ plura:melius ē dicere q; grauitas auferať ⁊ ꝑ ons inclinatio grauitatis q̄ ponať aliqua qualitas q̄ grauitatē non tollat.sed ĩclinationē eius ipediat.Et ꝓfirmať hoc:qz fatigatio ⁊ tarditas ī motu ꝓgressiuo ꝓtingit ex duab⁹ causis. Una ē ꝑ resolutionē mēbroꝝ seu organoꝝ deseruientiū motui ex qua debilitanť.Alia ē qz motus ꝓgressiuus nō est ſm nālem ĩclinationē corporis.Jlle.n.est ad deorsuz rōne grauitatis.ꝓxima aūt istaꝝ cāruz tolleť a corpore gl̄ioso ꝑ ipassibilitatē rōne cuius organa mot⁹ nullā patienť resolonem nec ꝑ ons debilitatē. 2ª aūt tolleť ꝑ agilitatē nō alr q̄ ꝑ sublationē grauitatis: nec ex hoc ōperibit aliqd a corporibus gl̄iosis ad suā pfectionē:qz grauitas nō sic ē de necessitate corpoꝝ vt sunt aliq̄ mēbra q̄ in patria nullū hñt vsū sicut nec grauitas:nec ē necessaria corporib⁹ nisi vt ꝑ eam moueanť ad loca nālia in qbus ꝓseruanť:tali aūt ꝓseruatione nō idigebūt:q̄re ⁊c. Est igiť dos agilitatis ad hoc vt corpus sūme obediat aīe vt motori q̄tū ad motū localē ⁊ progressiuū sine oī difficultate ⁊ fatigatiōe:vñ assument pennas vt aqle:currēt ⁊ nō laborabūt. Sz q̄uis sit ꝓbabile qō dictū ē: pōt tū sustineri q; hec obediētia sit nō ꝑ ammotionē grauitatis sz ꝑ appositionē qualitatis que ipediat resistentiā grauitatis respectu alioꝝ motuū ad deorsū ⁊ bilitet ad motū deorsū plus q̄ grauitas: velocius.n.moueret corp⁹ gl̄iosū ī perio aīe a celo ad terrā q̄ corpus graue ceteris paribus:⁊ hoc nō eēt ꝑ ĩclīationē grauitat̄l:g̃ ꝑ aliqd aliō. Si dicať q; ß esset ꝑ diuinā virtutē assistentez prohibentē ne mediū resistat corpori glorioso:tātū:q̄tuz faceret nō glorioso:nō sufficit:qz gra ꝑficit nām ſm modū eius:cuz g̃ sit natū reddi bñ mobile ab aīa per aliqō intrinsecū: puta spūs ⁊ bonas dispōnes in neruis ⁊ musculis:g̃ ꝓbabile ē q; ꝑ intrinsecū positiuū faciat sic mobile agile.Erūt.n.boies pares angelis hñtes ꝑ graz impassibilitatez qō illi ꝑ nām ⁊ sil̄r per agilitatē ⁊ subtilitatē.sicut g̃ corpus ē sbm ágelo ad motū localē nō per solā dei vtutez ꝓhibentē resistētiā vel ammouentē qualitatez ĩclinātem ad ōriū:sz per intrinsecam nām siť ⁊ graue obedit narure superiori ad supplēdum vacuū manente sua grauitate:qz per intrinsecā nām est sibi hoc inditū:sic per gram intrinsecā erit corpus hūanum obediens spūi ad motū sine ammotione grauitatis. ¶ Ad argumenta que sunt contra hoc est respondendum. ¶ Ad primum de auctoritate Augustini:dicendū q; deus auferet pondus a corporibus beatis non quo ad essentiaz sed quo ad impedimentū:sicut dř q; caro ⁊ sanguis regnū dei non possidebunt quo ad culpā sz quo ad nāz. ¶ Ad 2m dicenduz q; dos agilitatis ipediet ne grauitas resistat motui:Cui aľs est nata resistere ⁊ cū hoc bilitabit corp⁹ ad motum:ita q; grauitas ꝑderit ad motum deorsum ⁊ non oberit ad aliquem alium licet eius prodesse ad motum sit parui momenti respectu velocitatis quaz habebit ex dote agilitatis.Corpus.n.mathematicum licet non haberet aliq̄ resistentiam ad aliquem motum:non tamen ita eēt mobile sursuz sicut leue: nec deorsuz sicut graue. ¶ Preterea. non est corpus nāle quod nō bz ĩclinationē ad motuz: sed corpus glorioſum erit corpus naturale lz cuz hoc habeat

gloriã. ergo sic pficiet sua nã q̃ hẽbit intus inclinationez ad motum. Qõ dr̃ q̃ inclinaret ad vnã partẽ nõ ẽ vex: immo sicut celũ est natũ moueri ad oẽm partẽ equalr̃: qz est natũ moueri ab angelo ad nutũ: pp qõ ita mouet ab orien te in occidẽs sicut e3: z planete ī epiciclis z excentricis: ita corp⁹ gliosuz ita in vacuo sicut in pleno z ad oẽm dr̃iaz po sitionis p dotẽ agilitatis q̃ facit ip̃m mobile determinate ad iperiũ sps z ñ ad aliõ. ¶ Qz dr̃ q̃ frustra fit p plura zc. dico q̃ meli⁹ ẽ nãe aligd addere q̃z eã destruere: nec ãmo tio grauitatis daret mobilitatẽ lz tolleret impedimentum. ¶ Ad 3m dicendũ q̃ magis vr̃ näle corpori humano eẽ gra ue q̃z br̃e pedes vel manus: qz nõ est nã bois sine grauita te sicut est sine manu z pede: qz sicut nã aque z terre ẽ esse grauia: sic nã mixti est in motu seg elementũ p̃dñans in q̃titate. z nã bois est q̃ elemẽta grauia dñent in eo fz quã titatẽ. g̃ sicut ẽ nã bois cõponi ex q̃tuor elementis: sic z ba bere grauitatẽ a p̃dominio grauiũ. ¶ Qõ dr̃ z⁰ de ꝺseruatione post diẽ iudicij: dicendũ q̃ silr̃ ñ ẽ timor corruptibili tatis in elemẽtis: nihilominus tñ erunt in eis grauitas z le uitas qz ꝺsequnt̃ nãs: ita z hic.

Quantũ ad 2m. tenenduz est q̃ corpora gliosa q̃cq̃ mouebunt̃ localr̃ qõ ẽt de ipso xp̃o credibi le ẽ: qz vtus p̃cedẽs in actuz exercitũ z potẽtia pfectior ap paret q̃z si nõ exiret ī actũ: actus.n. manifestat vtutẽ. Cum igit̃ in btis sit virt⁹ motiua pfecta ex pte aie z sũma habili tas ex pte corporis rõnabile est q̃ q̃cq̃ demonstret̃ p effe ctũ: z ita p̃babile est q̃ beati q̃cq̃ moueant̃ motu p̃cessi uo qui solũ apparet eẽ in nobis causat⁹ ab aia p apprehen sionẽ z appetitũ z exercit⁹ p motionẽ determinatax ptiũ corpis q̃ organice huic motui ꝺseruiũt. ¶ Utrũ ãt p̃petat eius alnis motus quo moueat̃ corp⁹ ab aia non organice .i. nõ pars post partẽ sicut nũc fit sed totum simul ex equo sicut nũc graue descẽdit deorsuz z leue ascẽdit sursuz: vide tur q̃busdã q̃ sic: qõ p̃bant: qz ī aia est vtus sic mouẽdi actu e z ī corpore ẽ virt⁹ passiua optime disposita vt moueat̃. g̃ talis mot⁹ erit vel eẽ poterit ī corporib⁹ gliosis. Cõsequn tia patz: qz posito sufficiẽti motiuo z mobili sufficiẽter dis posito seq̃t mot⁹ vel saltẽ põt seg. Añcedens declarat̃ q̃tũ ad duas partes eius. Primo q̃ ī aia sit virt⁹ motiua talis: qz icõueniẽs vr̃ q̃ aia separata nõ possit se mouere ad vbi cõ ueniẽs sibi: fz talis mot⁹ aie separate nõ fit organice. g̃ in aia separata ẽ virt⁹ ad mouẽdũ nõ organice: nec istud repugnat sue pfectioni: qz angeli q̃ sunt pfectiores aiab⁹ separatis mo uent̃ de loco ad locũ z nõ organice. Itẽ ex pte corporis vr̃ eẽ ꝺueniens dispositio ad talẽ motũ. Nã corpora beatorũ fz oẽm partẽ sui sunt simplr̃ z imediate sũta aie z spũi: z iõ possunt simul fm oẽm partẽ sui imediate ab aia moueri z nõ vna ps mediãte alia. ¶ Istud autem videt̃ mere ficti tiuz: z ẽ ipossibile ponẽdo q̃ ī hoie non sit alia forma: pter rõnalez: qz fm hoc ps eẽntial⁹ bois q̃ distinguit̃ ab aia ẽ so la mã: cũ ergo mouens z motũ p̃mo sint aliud z aliꝰ: qz ni hil a se ipso mouet̃ p̃mo seq̃ret̃ q̃ sicut aia eẽt mouens ta li motu: sic mã p̃ima eẽt p̃mo mota ab ipsa: qõ ẽ ipossibile qz oẽ motũ oz eẽ actu ens. Si vero sit ī hoie alia forma p̃ ter aiam q̃ quaz corp⁹ sit actu corp⁹ adhuc talis mot⁹ vr̃ fi ctio: qz fm istos in aia post resurrectionẽ nõ erit alia virt⁹ ad mouendũ p̃ter illã quaz bũit duz eẽt ī corpore corrup tibili z quã retinuit separata: fz ꝺstat q̃ ois virt⁹ motiua quã nunc hz aia ẽ motiua corporis solũ vno modo. i. organice: pp quod z natura dedit sibi partes organicas determina tas ad hunc motũ z differentes fm dr̃iam motus: sic sunt alie ptes in aialibus gressibilibus z alie ī auibus: ad aliud aũt motuz q̃ ẽ totius corporis fm se totũ: nullã dispõnem dedit: pp quod videt̃ fictitiũ q̃ virt⁹ aie se extẽdat aliquo mõ ad illũ motuz. Nec valent rõnes quas ipsi adducunt. Cũ.n. dicũt q̃ iconueniẽs ẽ q̃ aia separata nõ moueat se de loco ad locũ absq̃ dubio icõueniẽs ẽ fz oẽz ph̃yaz q̃ aligd moueat̃ localr̃ nisi corp⁹: z si ab aligb⁹ theologis ponatur aia separata moueri vt angelus: mot⁹ hinc inde dicit̃ simpli citer equoce: z ex talibus nõ põt sũmi efficax ar^m. Itẽ dato q̃ aia haberet talẽ virtutẽ mouẽdi se: nõ tñ seq̃ret̃ q̃ hret talẽ virtutẽ ad mouendũ corpus fm talẽ motuz. Sic.n. p nunc z pro tunc corpus viuificabit̃ ab aia: q̃ tñ vna pars p p̃ius q̃z alia: qz oẽs alie mediante corde: sic z multo am plius corp⁹ mouebit̃ ab aia nõ fm oẽs ptes p̃mo z ex equo fz fz vnã mediante alia sicut ipsa dispositio organoꝝ hoc ostẽdit. ¶ Quãuis aũt ista reprobatio sit appens: tñ vide tur q̃ opinio sit vera in ꝺne lz falsa ī rõne. Sũm.n. eẽ vide tur q̃ aia sit nata se mouere ad oẽm locũ sibi ꝺuenientem qz fm nãm nullus locus ẽ sibi ꝺueniens nec discõueniẽs. Itẽ qõ dicunt nullã virtutẽ addi corpori nec aie z tñ sic dif ferẽter mouere ẽ ficticiũ: qz idẽ manens idẽ: natũ est face re z pati idẽ: vnde q̃ aia nõ variata quo ad potentiã acti uaz mouẽdi nec corp⁹ quo ad passiuã moueat̃ ab illa nouo modo: nõ est p̃babile. Sz ꝺclusio videt̃ vera: qz q̃tuis pos sit moueri organice z p̃gressiue sicut modo: nihilomin⁹ tñ z totũ simul poterit moueri: vt leue sursuz z graue deorsũ sicut z angelus mouet corp⁹ assumptũ z ñ assumptũ q̃tus nõ sit vsq̃quaq̃ sile: qz nec celũ posset mouere nisi circu lariter. Cũ.n. dicit scriptura ferebat̃ in celũ: vr̃ q̃ pedẽtim q̃si p gradus schale ascẽderet. nõ q̃ in aere vestigia fi gere nõ posset q ẽt mortal⁹ sup mare ibat. qz vel non graue erat corpus vel nõ ipediebat: fz iõ qz nõ videt̃ q̃ mouẽdo vnã tibiã post aliã sicut fit currendo posset corp⁹ gliosũ ita cito mouere sicut dr̃ esse mobile. Nõ.n. sic cõputando pas sus suos posset tpe ip̃ceptibili descẽdere de celo vel ascen dere. sicut g̃ angelus dñi portauit abacuch z reportauit: z spũs dñi rapuit philippũ: mouent̃ q̃ volũt p̃gressiue z quẽ admodũ scitille ī arũdineto discurrũt. ¶ Et ad tria argu mẽta q̃ ꝺ hoc fiunt ẽ rñdendũ. Ad p̃mũ q̃ mã p̃ima erit mota p se: dicendũ q̃ nõ: fz aia fm q̃ ẽ intellectiua z voliti ua erit p se mouẽs z totũ corpus erit p se motũ z p̃mo: z aia p accñs: ita q̃ cõpositũ erit z motũ z mouẽs natũ subsiste re. i. aia: nec oz distingui sbo partẽ mouentẽ z motã: qz vo luntas ip̃imit affectionẽ appetitui sensitiuo a qua ñ distat sbo: z sic põt ip̃imere toti corpori sil⁹ motuz localẽ. ¶ Ad 2m dicendũ q̃ ad motũ p̃gressiuuz qz fit mõ determinato nã dedit organa determinata qb⁹ carent planete z stelle nõ hñtes illã virtutẽ. 3⁰ de aia. z 2⁰ celi. fz mot⁹ totus siml nõ est hõ: iõ determinata organa ad hoc nõ regrit. ¶ Ad 3m dicẽduz q̃ in resurrectione nã pficiet̃ positiue p additionẽ pfectiõis z p̃uatiue p ammotionẽ im pfectiõis. Sic g̃ nũc vna ps viuificat̃ mediãte alia ita z tc̃: qz B ẽ pfectõ nis z meli⁹: fz moueri vnã partẽ post aliã sic mõ: ipediret vlocitatẽ mot⁹ illi⁹: vñ sine hac ip̃fectiõe poterit eẽ mot⁹.

Quantũ ad 3m de tpe mot⁹ corporũ glorioso⁹ dõz ẽ q̃ motus corporũ gliosoꝝ nõ erit in instanti fz in tpe: qz ois motus q̃ ẽ de extremo in extremũ p mediũ necessario ẽ in tpe: fz ois motus corporũ gloriosoꝝ est hõ. g̃ zc. Maior pz: qz rõ medy est q̃ p̃us attingat̃ a mobili q̃ extremũ vt pz ex qnto physicoꝝ. p̃ius ãt z posteri⁹ ñ sunt nisi in tpe. Minor p̃bat̃: qz nulla vtus creata põt imutare cursum nãe: fz cursus nature ẽ ī motu locali q̃ sit de extre mo in extremũ p mediũ: virtus aũt motiua corporũ gliosorum erit creata. s. vtus aie: q̃re necesse est q̃ ille motus fiat in tpe. Est igit̃ cõis opinio. q̃ nõ in instãti mouebunt̃ sed in tpe ip̃erceptibili q̃ñ volent z morose p̃ut volent. ¶ Sz ꝺ hoc ẽ: qz nihil resistit corpori gloriosoꝰ: al⁹ affligeret̃: fz pp nullã resistentiã si esset in vacuo motus eẽt in non tpe vt p̃bat̃ 4⁰ physicorum. g̃ z hic. ¶ Dicendũ q̃ nã mot⁹ im pedit vt dictũ est nõ aũt resistentia medy: qz mediũ in nul lo resistit: qz nec cedit: qz esset velocissimus ille mot⁹: sed

dei virtute transeunt ꝑ medium simul exñdo in eodez lo/ co sẽp cũ spatio sibi eq̃li eq̃ cito ꝑ dẽsũ sicut ꝑ rarũ. ¶ De argumẽto ãt phi dõz q̃ ꝟm eũ ẽ bona demõstratio:qz ĩ va cuo nõ põt eẽ motꝰ ꝓiectoꝝ qbus ꝑ ĩmediate mouẽte re/ sp̃det mediũ qõ ibi õficit:ꝛ sic oporteret q̃ manꝰ ꝓtiᶜ por taret:ꝛ sic nõ ꝓyceret. Itẽ motꝰ nãl'grauiũ ꝛ leuiũ eẽ ñ ꝑt qz graue ñ ꝓhibitũ ꝛ ñ hñs resistẽtiã ẽ dꝛsũ:nec dico mo ueret dꝛsum qz q̃diu mouet dꝛsũ tã diu ipedit ñ moue ri ꝫ eẽ dꝛsũ:ñ ꝑt ãt graue ipediri ꝟ phz nisi a corpe meꝰ: qz ꝟm eũ nec deꝰ nec angelus posset facere sistere lapidez in medio vacuo. Si g̃ eẽt vacuũ ĩter celũ ꝛ terrã ponere la pidẽ moueri ĩ tpe ad terrã ꝟm eũ ẽ ꝺdictio:qz si q̃to minꝰ mediũ resistit tãto citiꝰ est deꝛsũ.g̃ qñ nihil ipedit statim ẽ deꝛsũ. Dicere.n.q̃ graue distet a cẽtro ꝛ nõ dare sibi ali qõ ipediẽs vel resistẽs ẽ dicere q̃ ipm sit ex cẽtrũ nõ violẽ ter.ꝛ ꝓ ñs nãliter qõ ẽ ꝺdictio:ꝛ ꝟm ℔ ꝓcedit demonstra tio phi:sed si eẽt vacuũ ĩter celũ ꝛ terrã deꝰ:vl'angelus:vl' hõ posset tenere lapidẽ ĩ medio ꝛ lapis nulla ⅴtute posset ferri de celo ad terraz nisi in tpe:qz sublato aere de medio celũ ꝫ nõ eẽt distãs a terra ꝑ aliqõ mediũ reale:tñ ꝟm ve ritatẽ nõ eẽt magis ꝓpinquũ q̃ ante ꝛ tãta regreretur ad mẽsurãdum extrema ꝑ vacuũ sicut ꝑ reale spatiũ ꝛ circũ scripta resistentia medy sola distãtia faceret regri tps ma ius vel minꝰ ꝟm q̃ maiꝛ vel minꝛ eẽt. ¶ Ad argumẽta ĩ oppoᵐ.ad p̃mũ dõz q̃ post resurrectionẽ nõ erit tps qõ fit paᵒ motus p̃mi mobilis:erit tñ tps qõ ẽ moza ꝓtiª ꝛ succes siua motuũ g̃ tũc fient. ¶ Ad zᵘᵐ dõz q̃ corpus glorioſum nõ eq̃ cito attiget corpꝰ distãs sicut ꝓpinquũ:ꝛ qõ dic augꝰ q̃ erit par celeritas:itelligẽdũ ẽ q̃tũ ad hoc q̃ erit q̃si ĩpce ptibilis vnus respectu alteriꝰ ꝑ numiaz celeritatẽ motus ꝑ quã alig dixerũt q̃ talis motꝰ fiet ĩ istanti:et fiet quasi ĩ tpe ipceptibili. ¶ Ad ʒᵐ dõz q̃ illud qõ modicũ ẽ nihil de eẽ videt.vt dr̃ zᵒ phꝫsi.ꝛ dicimus statim aligd esse factuz q̃i factũ est post modicũ:ꝛ sic ꝑ hũc modum dicit augꝰ q̃ vbi spẽs voluerit statim corpus erit:qz statim post. Item voluntas btõꝝ erit ordinata nec volẽt se eẽ alicubi ꝑ aliq̃ instãti ꝑ quo non possint ibi esse:ꝛ ideo quodcũq̃ distans determinabit volũtas in illo erit ibi corpus. Qõ V.

Quinto q̃ritur de dote claritatis. Utꝝ corpora gloriosa hẽant clarita tem. Et arguit q̃ nõ:qz lux ꝛ color regrũt in corpore ꝺrias disp̃ones:qz lux regrit cor pus pspicuũ nõ termiatũ ꝑ opacum. color aũt requirit pspicuũ termiatuz vt pz ex liº de sensu ꝛ sensato:ꝫ cõstat q̃ corpora glori osa erũt colorata cũ color ptineat ad pulcbritudinẽ corpo ris.g̃ nõ erũt clara seu lucentia. ¶ Itẽ corpꝰ lucidũ nõ est puiũ visui:ꝫ occultat qõ est post se vt pz de corporibꝰ astro rũ:ꝛ de igne apud nos:ꝫ corpora glorioſa erũt puia visui. Dicit.n.Grego.18. moralium exponẽs illud Job.28. Nõ adeq̃biť ei aurũ aut vitrũ:qõ patebit corporalibꝰ occulis ipa ẽt ĩterioꝛ armoia.g̃ vt vr̃ illa corpora nõ erunt lucẽtia. ¶ Itẽ corpꝰ clarũ seu lucẽs p̃ns visui ex necessitate vr̃:ꝫ corpus xp̃i erat tũc glorioſũ p̃ns visui discipl'oꝝ euntiũ in emaus ꝛ non fuit visũ clarũ seu lucẽs.iõ ꝛc. ¶ In ꝺriũ est scr̃ptura in q̃plurib⁹ locis. Dr̃.n.sap.3.q̃ fulgebunt iusti tanq̃ scintille ꝛc. Et Mat.13. Fulgebũt iusti sicut sol ꝛc. ꝛ .i.cor.15. stella dr̃t a stella ĩ claritate sic ꝛ resurrectio mortu orũ. ¶ Rño. Ad euidẽtiã qõnis tria sunt videda. Primo de claritate corᵐ glorioſũ. zᵒ de colore ꝛ quietate. ʒᵒ de suf ficientia dotiũ.

Quantum ad ad p̃ᵐ ẽ aduertẽdũ q̃ nomen claritatis q̃ᵐ ad p̃mã sui ipõnẽ ipoꝛtat ꝓpꝛietẽ ũinis sicut ꝛ suũ oppoᵐ.s.obscuritas ipoꝛtat ꝺitionẽ seu ꝓpetatẽ oppositã ꝺrie vel ꝑuatiue lũini:ꝫ qz mediãte lũi ne pficit ĩ nobis potissima cognitio sensitiua exterioꝛ quã babemus.s.visiua per quã res nobis potissime manifestã tur:ꝛ cuiꝰ nomẽ trãsfertur ad oẽs alias cognitiões ꝑ q̃s no bis aliq̃ ⅴitas manifestat.iõ nomẽ claritatis transfert ad oẽm manifestationẽ ⅴitatis:vñ oẽz veritatẽ nobis manife stã dicimꝰ eẽ clarã.ꝛ ꝓ ñs oẽ qõ est sui bñ manifestatiuuz dicimꝰ eẽ clarũ.ꝛ ꝟm ℔ põt dici q̃ claritas duplr̃ erit i coꝛ porib⁹ gloriosis. Primo ꝫ vltimũ modũ.s.iq̃tũ clarũ dicit illud qõ seipm manifestat tãq̃ hñs puritatem nature spẽi sue. Sic.n.corpora glorioſa erũt clara:qz qualitates eoruz maxime ad visũ ptinẽtes: vt color ꝛ figura erũt purissime nihil ĩpuritatis hñtes admixtũ:ꝛ ℔ nullus negat. Sz q̃tũ ad p̃mũ modũ põt dici q̃ claritas erit ĩ corporibꝰ glorioſis duplr̃:vno mõ sicut ẽ claritas ĩ corporibꝰ bene terſis ꝛ pol litis ꝛ ex icidẽtia radioꝝ solis vel alteriꝰ corporis lũinosi: q̃ claritas ẽ valde magna si corpꝰ sit valde pollitũ ꝛ terſũ vt vitrũ vel argentũ vel aligd hꝺ. Cõstat ãt q̃ corpora glo riosa erũt multũ pollita ꝛ terſa ꝑ qõ ex icidẽtia solis vel alioꝝ lũinariũ fulgebũt maxia claritate:nec adhuc ẽ aliq̃ dubitatio. zᵒ ponit a qbusdã claritas ĩ corporibus glorio sis dicẽtib⁹ q̃ sic lux ẽ ĩtrinseca q̃litas solis vel alterius cor poris luminosi:sic claritas ẽ intrinseca q̃litas corporis glio si:ꝛ istud est difficili⁹ ad itelligẽdũ.ꝑ qz talis claritas nõ vr̃ ponẽda ĩ corporib⁹ glorioſis ꝑ hoc q̃ magis delectet vi sũ aspiciẽtiũ:qz nos experimur q̃ maior delectatio est ꝓpul critudinẽ colozis ꝛ figure hois aspiciẽdo q̃ claritatẽ solis ẽt si aspectus ide nõ ledereť. zᵒ qz difficile ẽ videre qũo color ꝛ lux ĩtensa,qualis ꝟm hãc opinionẽ ponit ĩ beatis (ponit.n.equal' luci solis) possit stare cũ colore: nihilomi nus ꝑ ℔ nõ ẽ negãdũ gn deus possit dare talẽ claritatem corporibus glorioſis.cuius rõ ẽ:qz illa q̃ ꝟm nãm p̃t stare sil'ⅴtroq̃ vel altero exñte i gradu remisso sue spẽi p̃t ⅴtu te diuina sil'eẽ ⅴtroq̃ exñte i gradu sue spẽi' itẽsissimo:sed lux ꝛ color ꝑ nãz sũt sil'i eodẽ sḅo ⅴtroq̃ vl'altero saltẽ exi stẽte i gradu remisso sue spẽi.g̃ virtute diuia p̃t esse siml' ⅴtroq̃ exñte in gradu sue spẽi intensissimo. Maior pz:qz illa q̃ sunt diuersaꝝ spẽꝝ ꝛ ꝑatiunť se ĩ aliquo gradu non hñt formalẽ oppositionẽ:qz formalis oppositio ꝟuať i toto ãbitu spẽi.q̃ ãt ñ hñt formalẽ oppositõez p̃t ꝫ totũ ãbitũ spẽi sil'eẽ virtute diuina:qz ĩ nullo iplicať ꝺictio loquen do de formis diuersaꝝ spẽꝝ. Minor simil'r declarať: qz ĩ noctilucis stãt color ꝛ lux vt appet ad sẽsũ:ꝛ sic vr̃ q̃ ⅴtute diuia corpora gl'osa p̃t eẽ colorata ꝛ lucẽtia. Erunt g̃ cor pora gl'osa lucida ñ solũ ꝑ refulgentiã sol' vl'alteriꝰ lũina ris incidẽtẽ sup illa tersa ꝛ pollitissima plusq̃ vitꝝ:ꝫ ꝑ itri secã iherẽtiã lucis manẽtis ipsse.al's ñ lucerẽt nisi p̃nte alio illũinante vt sol.ꝺ illud. Ciuitas illa non eget sole nec luna ¶ Ad rõnẽ ꝺ ꝺlectatiõe:dõm ẽ q̃ ꝑ iterẽptionẽ:qz pulcritu dinẽ cãdoris lucis delectabilis admirabiť occ'is supposito q̃ ñ ledat:ꝫ cõfortet plusq̃ quẽcũq̃ colorẽ seu figurã:qz ꝺ lectatio causať ex ꝺiuctiõe ꝺueniẽtis cũ cõueniẽti. Nihil ãt ẽ ꝺueniẽti⁹ potẽtie:q̃ suũ p̃mariũ obm .p̃mũ ãt obm vi sus ñ ẽ figura q̃ ẽ sẽsibile nõ ꝓp̃ũ:ꝫ cõe:nec color ꝫ lux:qz p̃mũ ĩ vnoq̃z gñe ẽ cã aliꝝ .vr̃ ãt color ꝑ lucẽ ꝛ ñ eꝺ:vñ ñ põt videri color sine luce:ꝛ iõ dulce lumẽ ꝛ delectabile est occulis videre solẽ plusq̃ aliquẽ colorẽ.

Quantũ ad zᵐ ꝺ colorꝝ ꝛ quietate coꝝ sr̃. ʒ. ꝺnes. ¶ pª ꝺª q̃ ñ solũ erũt fulgida ꝛ lucẽtia:imo colorata pl'cherrimis coloribꝰ ꝛ vinacissimis ꝛ lux cũ ℔ ierit pfetis sima ꝛ vtrũq̃ sil'videbiť:qz gcgd pl'critudis ꝛ nobilitatꝰ ẽ ĩ alys excellẽter dz ĩ eis eẽ:constat aũt q̃ lux est decor toti us mundi color etiam est pulcritudo oĩs mixti terminati: vñ vtrũq̃z erit ibi. ¶ zª ꝺ est q̃ non solum erunt lucida ꝛ zª ꝺ colorata:imo cũ boc erunt peruia non ꝑ poros tñ:qz lz sint ibi futura foramina oris:auriũ ꝛ hꝺ que pertinent ad pfectionẽ nature: tñ pori ꝑ quos sudor exit ꝛ hꝺ non erũt qz perfectio non erit:hoc autem est iperfectiõis:vnde cel

solidissimi quasi ere fusi sunt sine poris qō est perfectionis
ī eis: igr erūt corpa puia sicut vitrū: vt dicit Greg. r Apoc.
penul. Ciuitas illa cōparatur vitro mūdo: nō vtiqz quo ad
3ª ♀ fragilitatē: sz quo ad puritatē r quietatē. ¶ 3ª ♀ ē de possi-
bilitate simlitatis lucis radiose r quietatis. Ubi notādū q
ñ ē difficlē qūo cū ista quietate luceāt: vt aer: sz qūo fulgeāt
aut radios emittāt. hoc. n. cū sit pfectōis ī lūinarib⁹ ñ ē eis
negād. ū. vñ r corp⁹ xpi vocat lucerna ī apoc. Lucerna ei⁹
ē agn⁹ r ibi sūt duo magna lūinaria corp⁹ ei⁹ r mīis sue. ce
teri vo erūt sicut stelle: pp q nō idigent lūinarib⁹. Uidem⁹
ām ī corporib⁹ lucere r illuminare sil' sola corpora opaca: vt
stella q ē est dēsior pars sui orbis: nō ām trāsparētia: vt iguis
ī spera sua ē puius siue diaphan⁹: pp qō nō ipedit videre ce
lū r stellas: sz ī mā aliena ē opac⁹: vñ ipedit videre parietē
posteriorē ī camino r ī spera lucet r nō illumīat: ī aliena ām
mā: puta in flāma illuminat. Et dōm q opacitas nō ē cā il
luminādi: qr q̄to forma pfectior ē: tāto magis se multipli-
cat. vñ si eēt ita pfecta lux ī diaphano sicut in opaco: ita il-
luminaret sicut opacū. sz respcū nāe possibile ē q opacum
sit magis natū bre ī gradu pfecto lucē: q̄ diaphanū ī cele-
stib⁹: q̄uis e♀ sit hic ī gbusdā: sz etiā de igne dictū sit idem.
Sed ōs sicut pt facere pfectū colorē r lucē ī eodē subiecto
q̄ respcū nāe regrunt diuersas dispōnes r ȝrias: sic r hoc in
corpib⁹ scōr puys facit lucē itensissimā r p ñs radiatiuā.

Quantū ad 3m de sufficientia dotiū: dōm q gra pficit
nām ſm modū ei⁹. sicut g̃ corpis nā ȝstat ex
q̄tuor elemētis r humorib⁹: sic r ei⁹ glia ex q̄tuor ītegrat.
vñ qr finis dz eē nobilior his q̄ sūt ad finē r excellēti⁹ cōti-
nere bonitates illor r pfectōes: Corpora ām scōr sūt finis
oium corpor: iō debēt bre pfectōes alior. Cū igit corpus
humanum: r sit corpus: r sit corpus animatū: aiatū autem
differat ab inanimato motu r sensu: ide ē q qr ī corporib⁹
inaiatis perfectionis est ī corpore: qr pp lōge distare a deo
fiunt entia corruptibilia: r lux ē purissima qualitatū pp q̄
duo corpora celestia eminēt: ita corpus gloriosū dz bre do
tem ipassibilitatis pp primū: r dotem claritatis pp 2m. In
aiatis aūt aialia ppter sensum eminēt plantis: r inter il-
la q̄ plures bñt sensus r perspicatiores. Itē inter ipa q̄ bñt
motū pgressiuū sūt pfectiora: r sic corpus iq̄tū aiatuz bz
dotē subtilitatis p quā reddit ad oēs opationes sensitiuas
paratissimū: vt visu excedat licez r aquilā r sic de alys: r p
dotem agilitatis aglis r vento velociores sint ſm illō. vo-
lauit sup pēnas ventor rc. ¶ Ad ar^m ad pmū dicendū q
color r lux nō regrūt necessario oppositas dispositiōes in
subo absolute: sed p cōpationē ad cām nālē effectiuā q̄ nō
pōt cāre colorē vel lucē ī subo nisi mediantib⁹ alys q̄ respe
ctu coloris r lucis ponūt ȝrias dispositiōes. claritas aūt q̄
erit ī corporib⁹ glorioſis nō erit a cā nāli: sed imediate a deo
r iō nō regrit ī subo dispositionē colori ȝriam: r si qs q̄rat
qd istor videbit ī corpore glorioso lux vel color? Dicēdū
est q vtrūqz simul. Qr. n. ista nō simul videant ī noctilu-
cis cā est: qr de die qñ color eor videt lux seu claritas eor
que minima ē nō appet propter pñtiaz maioris claritatis
.s. solis: de nocte vero vr eor lux r nō color: qr color nō pci
pitur nisi mediū sufficiēter illuminetur. Est enī color mo
tiuus ſm actū lucidi vt dr 2º de aīa. Lux aūt taliū nō suffi
cit ad illūinādū mediū: sic: vt color eor videat q̄uis suffi
ciat ad imutādū visū q̄ ad seipz r me^d. ¶ Ad 2m dñt qdā
q corpa btor pūt eē puia respcū oculi btī ppter poros sub
tilissimos ī eis exītes: q pp efficatiā oculi glorificati suffi-
cīūt ad manifestādū ī teriora corpis q̄tū oz. Et nihilomin⁹
cū hac quietate optime stat q sint colorata seu lucētia: Sz
nō bñ apparet qūo possint eē sil' puia ſm totū vt vitr: r lu
cētia sicut sol. sz visa ē politas hui⁹ ī 3ª ♀ne scdi arti. iō rc.
¶ Ad 3m dñt qdā q corp⁹ clarū seu lucens pñs visui bñ dis
posito nocio vr: nisi vtute diuīa ipediat actio visibil' ī visu.
sz qr btīs ad nutū assistet diuīa vt⁹: iō btī ñ ex se sed ex diuīa
vtute assistēte pōt facere q claritas eor pñs visui nō īmu
tet ipm: nec apparet qūo hoc posset fieri eē corp⁹ gl'oſū vir
tute aīe: qr nō ē ī ptāte vtutis create suspēdere actionē nā-
lem actiui ī passiuū approximatū r dispositū: sicut nō est ī
ptāte bois vl' angeli q ignis apposit⁹ stupe nō ȝburat ipaz.
r sil'r nō vr q sit ī ptāte aīe q̄tūcūqz gl'ificate q corp⁹ suuz
si sit lucēs r claz r pñs visui nō īmutet ipz q̄uis ℔ possit fi
eri vtute diuina: nō ē dubiū vtute dei assistēte ipediri posse
ne videant qñ volūt. Sed si possit ei dari vtus p quā non
patiāt ab illis a gb⁹ als bñt pati: sic r ne agāt ī gb⁹ als bñt
agere. Si. n. dar aīe vt mēbra q̄ ȝ volūtatē ei⁹ solēt move
ri nō moueant nisi eius imperio: pari rōne q color corpo
ris sui vel lux nō possit movere medium nisi ad suū bene-
placitū potest ei ȝferri: sz ille mot⁹ respiciat aīam: vt ē sen
sitiua vel vegetatiua. iste aūt ō quo q̄ritur respiciat eaz vt
est forma corporeitatis vel mixti: qr per dotes vtroqz mō
perficitur corpus in cōparatione adeam. Qō. VI

Queritur sexto q̄tum ad damnatos:.
vtrū corpora dānator p⁹ re
surrectionē patiāt ab igne passiōe ppetua.
r vr q ñ: qr nll'z icorruptibile ē passibile pas
sione ppria dcā. sz corpora dānator post re
surrectōez erūt icorruptibilia. g̃ nō erūt pas
sibilia passione ppria dcā. Maior pz p phz:
qr passio magis facta abycit a suba. 6. thopicorū: r tādez in
ducit corruptionez propter quod omne passibile finaliter
ē corruptibile. mior probatur per illud qō habetur Apoc.
9. In diebus illis q̄rent hoies mortē r non iueniēt eā: r desi
derabūt mori r fugiet mors ab eis. ¶ Item sublato eo qō
est pncipiū ois realis actionis remouet⁹ ois realis actio: sz
post resurrectionē cessabit motus celi g ē pncipiū ois real'
actionis: q̄re r ois realis passio. maior de se pz: sed minor p
batur: qr sicut se hz mot⁹ cordis ī aiali ad alios mot⁹ ī aia-
li: ita se hz mot⁹ celi ad alios mot⁹ inferiores: sed motu cor
dis cessāte nēcario cessat ois motus aialis. g̃ motu celi ces-
sante cessabūt oēs mot⁹ iferiores. minor illi⁹ p sil'i clara ē.
sed maior pz p phz. 8. phy sicoz ī pncipio: r p Abimoysen q
cōparat motū celi motui cordis. ¶ Itē ois causa vniuoca
reducit⁹ ad equocā: aliogn posset eē pcessus ī infinitū cū i
ter vniuoca nō sit ordo p se: sz actio r passio q̄ inueniūt ī istis
inferiorib⁹ est fz vniuocationē sicut cū calidū calefacit ali-
nd: qr forma agētis r termin⁹ actiōis sūt eiusdē spēi. g̃ oz q
reducat⁹ in cām equocā nō nisi ī motū celi vt vr. g̃ eo cessā
te cessabit talis actio r passio: sz nō ponit⁹ alia in dānatis. g̃
rc. ¶ In ȝriū arguit⁹: qr sicut corp⁹ coopat⁹ ad meritū: ita
coopat⁹ ad demeritū: sz in bonis ī gb⁹ corpus coopatū ē ad
meritū corp⁹ gl'ificat⁹ r nō solū aīa. g̃ ī malis ī gb⁹ corp⁹ fu
it coopatū ad demeritū punietur nō solū quo ad aīa: sz quo
ad corp⁹: ℔ ām nō fieret si corpus eēt ipassibile. g̃ rc. ¶ 2º.
ad hui⁹ qōnis euidētiā tria sūt vidēda. ºprio de igne infer
ni. 2º de loco. 3º de pena quo ad corpora.

Quantū ad pm dōs ē q̄uis nō possit cōuinci ifallibi
liter p scriptūrā vel p creaturā ignē iferni eē
corporeū: est tn ℔ tenēdū auctoritate gregory. 4. dial. dicē
tis: Ignē corporeū eē non ābigas ī quo certū ē dānatorum
corpora cruciari. 2º ℔ tenendū ē rōne ꝓbabili: qr pena dā
nator dz pportiōabil'r corrūdere pmio btor: sz bti ñ solū
pmiabūt ī aīa ēt sz in corpore. g̃ mali nō solū punient in aīa
sz ī corpore: sz ille ignis nisi eēt corporalis nō affligeret cor
pora dānator. Itē ex quo ignis nēcario ponit⁹ p auctatem
scripture q cruciabit dānatos ꝓuenīēti⁹ ē pōere ipz eē eius
dē spēi cū igne nro: cū talis ignis bēat ex se corp⁹ sensitiuū
affligere: q̄ fingere nouum ignem r nouam afflictionem:
r hac de causa confitetur Aug⁹ ignem quo affliguntur cor
pora dānator eē corporeū. r ñ obstat q dic dani. 1. 4. c. vl.

tradet diabolus & demões eius & hõ eius. s. antixps & impy peccatores i igne eternũ ñ mãle q̃lis é apud nos: sz q̃lẽ vrigz nouit ös: qz forte Dani. desitauit an ignis iferni eet corporeus: & ita fatet se nescire qualis sit. Uel pt dici q nõ negat simplr illũ ignẽ ee mãlez: sz q nõ é mãlis sicut ille q é apud nos: qz nõ lucet nec idiget fomẽtis sic ignis noster: q̃uis sit eiusdẽ spẽi quo ad subaz: sicut ignis i sua spera nõ nutrit: qui iferius: idiget nutriri. Lz aũt sit corpus nihilo minus diuersimode affliget: vñ Grego. 4°. dial. Unus qui dẽ é gebẽne ignis: sed non vno modo oẽs cruciat pctõres: vnusquisq. n. q̃tũ exigit culpa tm̃ sentiet de pena: qz sic corpora btoz erũt dñntis glozie fm dñiaz meritoz: sic corpora dãnatoz erũt magis vl minus passibilia respectu pene: & vnus & idẽ ignis equalr agens q̃m̃ é ex parte sua ineq̃liter affliget corpa dãnatoz pp diuersaz passibilitatẽ eoz. Uel sicut aly dicũt ignis ille nõ solũ aget ex virtute nature sue: sz vt instrumentũ diuine iustitie pp qõ actu ei⁹ modificabit a p̃ncipali agente vt pl's cruciẽt q pl's peccauerũt.

Quantũ ad z^m de loco iferni ꝺsiḋr dõm est. q nõ põt sciri p certitudinẽ vbi sit: vt pz p Aug^m i lra q̃ Grego. 4°. dial. Dicit. n. de hac re temere diffinire nihil audeo. Quidã tñ dicũt ifernũ esse i supficie terre ex parte opposita nr̃e habitabili quã partẽ vocãt ozbẽ triste: & hoc vr̃ sensisse Jsido. q dicit q sol & luna post resurrectionẽ i ozdine q̃ creati sunt stabũt ne ipy i tozmẽtis positi fruant luce eoz: q̃ rõ nulla esset si ifern⁹ esset ifra terrã: qz cũ terra sit opaca vbicũq; staret sol & luna ipossibile esset lumen eoz ad ifernũ ptingere. Jsta tñ opio nõ tenet cõiter gn potius credit q ex opposito nr̃e habitabilis nõ sit nisi aqua q̃ fz natura circulare ambit terrã: nisi q̃m̃ ex ꝓuidẽtia diuina nr̃a habitabilis é aqs discoopta pp vitã hoiuz & alioz aialium respirãtiũ ꝺseruandã. Uñ cõiter tenet q ifern⁹ é itra terraz cui alludit dictũ scripture i plurib⁹ locis. Dr̃. n. Jsai. 14. Infernus subtus ꝺturbat⁹ é i occursu tui. Itẽ articulus dic q xps descẽdit ad iferna: quẽ q̃si exponens apls ad ephe. 3°. dicit de xpo qd é q ascẽdit nisi qz descẽdit pmũ ad inferiores partes terre: hoc é ad ifernũ: i quo insinuat ifernũ ee itra terrã. Jpz ẽt nomẽ hoc sonat iferus vel ifernus: qz iferi⁹ iacet. Persuadet ẽt pbabili rõne: qz sicut se bñt gravitas & leuitas i corporib⁹: sic letitia & tristitia in spiritualibus: letitia. n. & tristitia sunt q̃si pondus i spũalib⁹ & inclinatio: sz p grauitatẽ cõpora tendũt deorsuz: p leuitatẽ vo surzuz. g̃ locus ꝺueniẽs simulr spiritib⁹ exñtib⁹ i ppetua letitia maxime resumptis corporib⁹ dz ee surzuz: loc⁹ aũt ꝺueniẽs spiritib⁹ exñtib⁹ i ppetua tristitia debz ee deorsuz: beati aũt nũc & post resurrectionẽ erũt i ppetua letitia: dãnati vo in ppetua miseria & tristitia. pp qõ sicut locus ꝺueniẽs beatoruz erit surzuz i celo: sic locus dãnatoz erit deorsuz i pfundo tetre: & istũ locũ cõiter vocam⁹ ifernũ. Hãc pzuasionez tãgit beatus Aug. sup gene. ad lram. Nec obstat q ipsemz Aug. dicit. 12. sup gene. ad lraz. Spũalẽ arbitroz ee locũ ad quẽ deferẽt aĩa post mortẽ nõ corporalez: qz Augu. logt de aĩa separata q̃ nõ exigit nec̃io locũ corporalẽ. Nã deus potuit taz anglos q̃z aĩas pduxisse añ mundũ corporeũ: & sic si semp remãeret aĩa: ita q nũq̃z corpori reuniret nõ oporet ad ei⁹ punitionem assignare locũ corpalẽ. Uel põt dici q locus ille ad quẽ aĩe deferũt post mortẽ: dr̃ ab Augu. nõ esse corporeus nõ qdẽ fm se sz rõne ꝺtinẽtie: qz aĩa i eo corpalr nõ existit. Ul' ꝺbz é fz alios q Aug. logt nõ determinãdo sz opinãdo: q̃uis ꝟba ei⁹ videãt sonare assertõez.

Quantuz ad z^m qõ p̃ncipaliter q̃rit sciẽdũ é: q q̃stio ista apud fideles nõ é dubia q̃m̃ ad ꝺnez: qz fides tz q dãnati grauissime affligẽt nõ solũ i aĩa sed in corpore: & nõ soluz vna pena sensibili sed plurib⁹: fm illud Job. 24. Trãsibũt ab ags niuiũ ad calorẽ nimiũ: de modo aũt passionis é diuersitas. Et circa hoc sic ꝓcedet qz p ponet vna distictio de passiõe alia a supradicta saltẽ q̃ ad verba: & deide ponent diuerse opiones circa modũ patiendi. ¶ Ad tũ ad p^m dr̃ sic: q cũ pati sit qõdã recipe: duplex é modus passiõis fz q aliqd i aliquo põt duplr recipi. Uno modo mãlr fm esse nãle sicut calor ignis recipit in aere vel i ligno: & fm hunc modũ receptionis é vnus modus passionis q dr̃ passio. Alio modo recipitur aliqd in aliquo fz modus intentionale: sicut similitudo colozis recipit i aere vl in oculo: & fm hũc modũ receptiõis é alius modus passionis q vocat passio aie. Hac distinctione supposita sciendũ é q duplex modus dicẽdi é circa passionẽ dãnatoz. Un⁹ é q corpora dãnatoz patiẽtur passione aiali nõ reali q̃ aliqd trãsmutat a sua nãli dispositiõe: vñ nõ calefiet ab igne fz solũ intentionalr imutabunt recipiẽdo ei⁹ similitudinẽ: & qz apprehẽdent eũ vt nociuũ: iõ affligent. Corpora vo gl'iosa q̃uis recipient similitudinẽ eius nõ tñ erunt passibilia: qz nihil recipient p modũ afflictiui vel lesiui. Rõ aũt p quaz ꝓbant q corpora dãnatoz nõ imutabũt ab igne nãli immutatiõe: fz solũ spũali: ẽ ista: qz p^m alterãs i cui⁹ vtute oia alia alterantia agunt q̃si ab ipso mota é corp⁹ celeste p motũ suũ: sed motus celi cessabit post resurrectionẽ. g̃ tunc cessabit oĩs actio nãlis corpoz iferioz ab iuicẽ: ita vt nullum possit alterz trãsmutare a sua nãli dispositõe. Sz qz cessante motu celi adhuc aer a sole illuminabit & dñiaz colorz ad visuz deferet: iõ remãebit passio aialis q̃ ꝺsistit i receptione spẽz sensibiliũ p quaz solã affligunt corpora damnatorum: qz sensibile non soluz natũ est delectare vel affligere sensuz fm q agit actione nãe ꝺfortãdo vel corrumpendo organum: sed etiam fm q agit actione spirituali seu intentionali: quia quando sensibile est in debita proportione ad sentientẽ delectat. eꝰ ãt se bz in superabũdantia & defcũ: vñ & colores medy & voces ꝺsonãtes sũt delectabiles & incõsonãtes offendunt auditũ. ¶ Cõtra modnz istũ arguit ab alys. Prio ꝺ ꝺnez q̃ ponit & scõo ꝺ câm q̃ assignat. Contra ꝺnez arguit p sic. Illud qõ nihil reale abycit sz solũ ponit illõ qõ é nãe ꝺueniẽs: ñ affligit nec idcirc verã passionẽ q̃ sit ve afflictiua: sz p imutatiõez spũalẽ nihil reale abycitur sz solũ ponit id quod é nãe ꝺueniens: qz talis receptio é pfectio sensuũ. g̃ p talez imutationẽ nihil affligit: nec tal' receptio é passio ve afflictia. Utraq; pmissaz ꝺ se pz. ¶ Z°. sic. Per illud qõ é cõe beatis & dãnatis non põt poni afflictio dãnatoz: sz imutatio spũal' sensuuz a sensibilib⁹ é cõis btis & dãnatis. g̃ p illã nõ põt fieri afflictio dãnatoz. Maior pz: qz posita cã cõi ponit effect⁹ cõis: & iõ si cã afflictõis eet sil'r i beatis & dãnatis: seqret q afflictio simil'r esset eis cõis: qõ nõ é vez. Minor vo sil'r de se pz: qz sensus btoz similiter imutabũt a sensibilib⁹ sicut sensus dãnatoz. Alio gn nõ cognoscerẽt sensibilia q̃ dãnati cognoscũt: qõ é incõueniẽs. Si ãt dicat sicut tactũ é q bti apphendẽt ignẽ seu imutabũt ab ipso sic dãnati nõ tñ apphẽdẽt ipz vt nociuũ sibi vel lesiuũ quomõ dãnati ipz apprehẽdent. ¶ Contra qz aut ille ignis erit i corporibus dãnatoz lesiuus aut nõ: si nõ & tu dicis q apprehendẽt euz vt lesiuum. g̃ ista apprehensio erit falsa: & sic nõ affligẽt fm vitatẽ ab igne sz soluz ex sua falsa apphẽsione seu extimatione: qõ est icõueniẽs. Et itez vñ ierit dãnatis hec fl'a extimatio q iudicẽt ignez eis nociuũ si in vitate nõ sit eis nociuus. Non põt dici q a deo: qz deus nulli imittit falsuz iudiciũ sicut nec puersum appetitũ: nec ex seipis: qz dãnati post resurrectionez erunt eq̃ pfecti seu pfectiores sicut nũc sunt: & ideo sicut nũc possunt recte iudicare de igne vtrum sit eis nociuus vel non: ita tunc poterũt vt videtur. Et itez quicqd sit de alys sensibus alioz sensuum maxime visus: q possunt immutare sensum intentionaliter sine reali & naturali immutatione quod nõ oẽs ꝺcedunt: sensibilia tamẽ tactus & maxime caloz non videtur imutare sensum tactus nisi naturali imu-

tatione vel saltē nō sine ea. Calor.n.nō videt causare i medio vel i organo nisi calorē: vl'si causet aliud: nō tamē sine calore: pp qō nō bñ apparet quomō calor ignis possit sensuz tactus imutare spiritualiter ꝛ nō nāl'r. Si vo ille ignis sit vere eis lesiuus: habeāt ꝓpositū. s. q' dānati affliguntur vera passione nāli illata ab igne: qō pz sic. Obiectū tpe vel nā p̄cedit actū potētie: sz ignis vt vere lesiuus imo vt actu ledens ē obm actualis apprehēsionis vl' actualis afflictionis seq̄ntis. In dānatis g̃ prius tpe vel saltē nā ignis ledit corpora dānatoꝝ q̄ apprehēdat ꝛ q̄ sequat dolor i eis: sz illa lesio ex quo p̄cedit oēm imutationē spiritualez nō pōt esse nisi p imutationē realē ꝛ nāle: q̄re ꝛc. Sic igit pz q' dolor sensibilis vel q̄lis ponit in dānatis nō pōt causari p solam imutationē spiritualē seu itentionalē. Et q' dī q' sensibilia ꝓportionata delectant: iꝓportionata vo offendunt dato q' nō imutēt imutatione nāli vt colores ꝛ soni: nō valet: qz q̄uis tristitia possit causari ex oībus illis q̃ nobis nolētibus accidūt vt dicit beat⁹ Augu. i 4. de ciuitate dei: dolor tñ sensibilis ꝯz eūdē nō ē nisi ex lesiōe carnis ꝓueniēs. ¶ Predicta igit sensibila q̄tūcunq̄ iꝓportionata causare possent tristitiā seu displicentiā: sz dolorē sensibilē nihil pōt causare nisi qō imutat cor⁹ real'r. ¶ Cōtra rationē ēt quaz ūsti assignāt arguit. Dicūt.n. q' qz celū p motū suū ē ꝓmuz alterās: iō cessante motu celi cessabit oīs alteratio. Istō.n. nō poterit teneri saltē pisius: cū sit articulus ꝺdēnatus: Dic enim articulus q' dicere q' cessante motu celi si ignis esset iuxta stupā nō ꝺbureret eā: error. Itē ratio videt repugnare positioni: qz p̄mū alterās ē causa oīs alterationis: ꝛ non cuiusdaz tm̄. Si g̃ per cessationē motus celi tāq̄ p̄mi alterantis cessent alie alterationes: pōt dici q' oēs cessent non q̄dā ꝛ q̄dā nō: qō ē ꝺ eos q dicūt q' cessabit oīs actio nāl'r nō āt intētionalis. Ista ēt distinctio alterationū seu passionuz ē satis dubia: qz oīs alteratio quā facit sensibile i mediū vl' i sensuz: videt eē nālis ꝛ realis. Naturalis gdē ē: qz ē ex p̄ncipys nālibus ꝛ nāl'r agentib⁹. Realis vo: qz p eaz fit vera ꝛ realis forma i susceptiuo q̃ hz totū suuz esse circunscripta omni opatione aīe. Uez qz imutatio taliū sensibiliuz non corrūpit aligd p se: sed solū illa q̃ ē a sensibilibus tactus: qz ꝺsistētia corporis p se dependet ex q̄litatib⁹ tangibilibus ꝛ nō ex alys sensibilib⁹: ideo imutationes q̄litatū tangibiliū possunt p se ptinere ad corruptionē corporis non aūt ille q̃ fiunt ab alys: pp hoc tñ non dz dici q' imutatio que fit a qualitatib⁹ tāgibilib⁹ sit real' ꝛ nālis: illa vo q̃ fit ab alys sensibilib⁹ nō sit realis ꝛ nālis ꝛz solū intētionalis. Oēs.n. sunt reales ꝛ nāles ꝛ equal'r dependēt a p̄mo alterāte: ꝛ iō si imutatio aliox sensibiliū puta colorꝭ ꝛ soni pōt eē cessante motu celi: eadē rōne poterit eē imutatio nālis fm q̄litates tangibiles. ¶ Ꝑ. nullo mō videt q' celū rōne sui motus localis sit causa alicuius alteratiōis: nec illius q̃ ē ab illo imediate nec cuiuscūq̄ alterius. ¶ Prio: qz p̄ncipiuz quo alterās alterat nāl'r est aliq̄ qualitas alterātis siue vniuoca cū termio alteratiōis siue eguoca: ꝛz mot⁹ local' nō ē aliq̄ q̄litas corpis celestis nec aliq̄ forma absoluta. g̃ nō potest esse p̄ncipiū seu rō alicuius alterationis. Maior pz: qz sola forma pōt esse p̄ncipiū quo aligd agit. illa aūt respectu alterationis non potest eē forma substātialis: vt pz p Aristo. li. de sensu ꝛ sensato: nec q̄titas: qz illa nullius actionis est p̄ncipiuz: imo abstrahit ab omni actione ꝛ passione. nec r'o vt pz ex. 5°. physicoruz: relinquitur g̃ q' sit aliq̄ qualitas: ꝛ sic pz. Minor de se ē manifesta: ꝛ nihilominus habet. 4°. phycox vbi dī q' mot⁹ localis nihil variat i celo: ꝛ ideo solus ille mot⁹ ei attribuit. ¶ z° qz ipossibile ē qō aligd habens p̄ncipiuz agendi eque perfectū vt prius ꝛ passū eque dispositū vt ꝓus non possit agere sicut ꝓus: sed cessante motu celi ignis remanebit ita calidus sicut ꝓus ꝛ stupa eq̄ disposita vt calefiat sicut p̄i⁹. g̃ eis approximatis nec̄io ignis ꝺburet stupam sicut ꝓus. Et eodē modo cū corpora dānatoꝝ sint vere passibilia: carent.n. dote ipassibilitatis quam habēt corpora beatoꝝ: poterūt vere calefieri ꝛ imutari ab igne sicut nunc imutant. Cessatio g̃ motꝰ celi nō impediet verā ꝛ nālē alterationē corporꝭ: qz motus eius ad eam nō requirit q̄uis regrat ad alterationē generationis ꝛ corruptionis ꝛ aliaꝝ mutationū: p hoc q' adducit alterās. s. solē ꝛ alia astra respectu diuersaꝝ partiuz terre que sui p̄sentia agunt vbi ꝓus nō agebāt: ꝛ ꝓpter absentiā suam nō agunt vbi prius agebant. ¶ Dicunt igit aly q' corpora dānatoꝝ vere patient ab igne p verā ꝛ nālē alterationē calefactōis que tunc eē poterit vt ꝓbatū ē: nihilominus tñ nunq̄ corrumpent vtute diuina faciente q' alteratio tal' p̄cisce maneat i limitibus suis: ita q' ad eam no sequat corruptio. Et q' hoc sit possibile ꝓbat sic: qz quādocūq̄ due actiones sūt diuerse ꝛ ad diuersos termios vtute dina pōt fieri q' vna sit sine alia: ꝛ maxime ꝓ̄ sine posteriore: sz alteratio ꝛ corruptio forme substātial' i mā sunt due actiones habentes diuersos terminos. Nam terminus alteratiōis ē qualitas: terminus vero corruptionis ē ꝓuatio forme substantialis: alteratio ēt ē p̄uia corporꝭ. g̃ vtute diuina pōt fieri q' sit vera alteratio ꝛ nō sequat corruptio. ꝛ sic fiet i pena dānatoꝝ vt perpetua vita nature sit eis ad ꝓpetuā durationez pene. ¶ Ad p̄m arg⁹. p̄ncipale i oppm pz rñsio ex B q' statiz dictū ē. ¶ Ad zm dōz est. p ireceptionē minoris: qz motus celi p se nō ē p̄ncipiū alicuius actionis realis sz regrit ad alterationē actionū: puta gnātionis ꝛ corruptōis: qz ad ducit ꝛ abducit gnāns vr dicit i fine scōi de generatiōe. Et qz in tali alteratōe stat ꝺsistentia mūdi fm distinctionem quā videmus: iō motus celi ꝺparat motui cordis i aiali ꝛ nō pp hoc q' motus celi sit p se cā alicuius actionis: qz nec motꝰ cordis talē causalitatē hz. ¶ Ad 3m dōm. q' causa eq uoca ad quā actiones iferiores reducunt: nō ē motꝰ celi sz ipm celū cuius actio nō total'r cessabit cessante eius motu. Nā si cessaret totaliter: forte nihil corporale saltē mixtum stare possz siue remanere nāliter loq̄ndo: ꝛ si remaneret ꝺ nō eēt p nām sed p miraculū: ꝛ tūc sicut haberet nāz quaz ꝓus ꝛ nō a celo possz agere ꝛ pati sicut ꝓus nō obstante cessatione totali ifluētie celi q̃ nō regrit ad actiones iferiorū nisi qz ꝺseruat vtutes eoꝝ. ¶ Si qs āt vult sustinere p̄mā opionē pōt sic arguere ꝺ secūdā q̃ ponit corpora affligēda p passionē nāe nō aīe deo corruptionē ipediēte: qz calor immissus aut differt specie a calore nāli: aut nō. Si differt specie. g̃ nō sentit a sensu eiusdē rōnis: sicut a visu nō p̄ciperet claritas gloriosa si differrz a luce cōi. Si āt sensus illū calorē nō p̄ciperet nec appetitus doleret. Si aūt eiusdē spēi cū calore cōi: p ꝺns ē eiusdē spēi cū calore mixti ꝛ nālis corporis humani: nā sicut grauitas quā ꝺbit corpus hūanuz est eiusdē spēi cuz grauitate elemētoꝝ grauiū a quoꝝ pdominio fm q̄titatē eā trahit: sic ꝛ calor quā trahit ab elemētis leuib⁹ pdominātibus fm vtutē ē eiusdē spēi cū eis: duo āt accidētia eiusdē spēi nō sunt i eodē subo: vt calor febrilis nō ē alius numero a calore nāli cū sit idē specie: qz eodē sensu p̄cipit ꝛ ē in eodē subo: vnde q̄ febricians ē in calore: non ē aliud q̄ calor nālis innāliter ꝛ imoderate ꝛ iꝓportiōaliter intēsus: similiter q̄ ꝺdo hereticus ꝺburit nō ē alius calor q̄ corporis itensus: cū q̄libet pars mixti sit mixta ꝛ ꝺns calida: sicut si tepidū calefiat nō ē calorꝭ imissio sz intēsio: supposito q' tepiditas sit eiusdē spēi cū calore: hoc āt ē icōueniēs ponere i corpore damnatoꝝ. s. q' habeat febrē ꝺtinuā: ꝛ q' nālis calor eoꝝ ponat extra nām suaz in gbus nat uralia debent manere integra: ꝛ sicut membra ita ꝛ q̄t tuor humores i debita ꝓportione ꝓpetuo ꝺseruari. ¶ Tenendo aūt istaz opinionez potest rñderi ad. 5. rōnes factas ꝺ oppositē. ¶ Ad p̄mā qua dicit: passio nō affligit q̃ non abycit sed pficit. Solutio vez ē p se vel de se: sed rōne sue

cause sic: qz posita causa ĩmediata ponit effectus etiã sublata causa remota: sicut manẽte luce in luna annullato solis ipsa illumiuaret aerem: ignis aũt mediãte calore ipresso causat sensationẽ z illa mediãte dolorẽ quãdo ẽ calor ĩmoderat⁹. Suppositio g̃ q calor ipressus desit si tamẽ adsit illa sensatio quã solet causare calor ĩmoderat⁹: segtur idẽ effectus: sicut sol solet illuminando calefacere z calefaciendo gnãre. Si g̃ pfundũ terre nõ illuminat: qz opacũ nõẽ illumiabile: illõ tñ calefaĩ z calefaciẽdo gnãt mineralia i viscerib⁹ terre: ita calor ignis qui calefaciendo solet sensum immutare z per hoc appetitus ꝓtristare si nõ calefaciat sz immediate sentire faciat equaliter affliget. Q autez afflictio immediate causeť a sensatiõe nõ a calefactione apparet: quia appetitus animalis a nullo mouetur nisi mediante apprehensione. Et quod deus possit facere sensationem sine calefactione probabitur in quinto argumento: sed q ignis hoc possit diuina virtute apparet: quia vtrunq; est in virtute ignis lz ordine quodaz: vnde sicut dispositione subiecti ꝑcedente lucẽ solis sol facit zm effectum z tertium sine ꝑmo equalẽ in viscerib⁹ terre generãdo mineralia: pari modo virtute diuina vel ordinatione impediẽte primum effectum ignis qui ẽ calefacere: nihilomin⁹ habebit zm q est sensum ĩmutare z tertiũ qui est dolor appetitus.

¶ Ad zm dicẽdũ. cum dicit q est cõmune dãnatis z beatis: nõ est causa afflictionis dãnatis. Respõdeo verum ẽ nisi per aliqõ adiunctũ vel ammotũ ex altera parte. Potest eniz effectus alicuius cause impediri dupliciter. Uno modo pp agens ꝓtrariũ. Alio modo pp dispositionem cõtrariã. Unde ignis q cõbussit caldeos non combussit pueros: sed eoz vincula: z cõtristauit caldeos z letificauit pueros: hoc aũt non fuit qz nõ esset calor eusdẽ ratiõis vel qz nõ fuerit perceptio caloris hinc z inde: sed qz natura ignis que ẽ comburere fuit impedita in pueris a deo non in ministris regis ꝓpter eoz seuitiam in illis: ꝓpter eoz innocẽtiã: ita z hic: corpus beati positũ in igne nõ minus sentiret tactu caloꝛẽ ignis ĩmoderatũ q̃z corpus dãnati: sed nõ seq̃ref afflictio ĩ iusto deo ipedimẽte pp eⁱ⁹ innocẽtiã q̃ sequeref i altero ꝓpter suam naturã deo nõ ipediente: sz pmittẽte pp culpã. zo mõ pp ꝓtrariã dispositionẽ sicut ad calefactionẽ cere sequitur rarefactio: qz natura calefactõis est rarefacere subiectũ nõ ꝓtrario modo dispositũ: sed in ouo nõ sequit rarefactio sz ꝺdẽsatio pp ꝓtrariam dispositionẽ ita z in dãnatis sensatio immoderati caloris sequitur afflictio naturaliter: qz nõ ẽ ibi dos ipassibilitatis q̃ ipediat formaliter: sed nõ sic ĩ beatis ꝓpter dotẽ impediẽtẽ. ¶ Ad 3m dicẽdũ. quãdo dicit q apprehẽdent vo vel falso zc. Solutio dupliciter. Primo nõ pp diuersimode apprehẽdere sz pp diuersimode recipe. Nã corp⁹ beati recipit sensationẽ non vt lesiuã: sz vt letificatiuã deo ipediẽte: vl dispositiõe: corpus vo dãnati vt lesiuam deo nõ impediẽte nec dote q̃ carent: ita q prius est afflictio z lesio q̃ apprehẽdant: z sic nõ affligunť nec leduntur per hoc q iudicãt se ledi vel affligi. Uel põt dici. zo. q beatus si manũ poneret ĩ igne iudicaret ignẽ lesiuũ aptitudine nõ ledentẽ aut lesurũ actu: z sic nec timet nec dolz. Scit. n. q nec ledit nec ledet pp alterã de causis dictis vel vtrãq;. Tactus aũt dãnati percipit calorẽ ignis coniuncti nõ sibi impressi z iudicat q ledet ipsum semp in futuꝛ: z ideo semp horret z timet respectu futuri. Itẽ ad istã sensationẽ segť posterius natura sed simul tẽpore afflictio vel dolor. z 3o apprehẽdit vt ledẽs actu vel lesionẽ ipsam verã: z sic nõ ẽ falsus iudiciũ: nec obiectum ẽ post actũ sz ante. sicut etiã homo ꝑus dolet q̃z pciat se dolere: nõ tñ priꝰ dolet q̃z pcipiat materialiter illud qõ est causa doloris: in quo tñ nõ oz q iudicet ipsuz eẽ causam doloris quousq; experiať. ¶ Ad 4m cuz dicit. q tact⁹ nõ est sine naturali ĩmutatione zc. dicendũ ẽ q ista ratio ẽ ꝺtra eos: qz tũc sensus corporis glorificati nõ perciperet id a quo nõ potest calefieri. vnde dicendũ est q omnis sensatio fit p immutationẽ intentionalẽ p se z formaliť etiã i sensu tact⁹: qz manifestũ est gegd sit de specie caloris q sentire calorẽ nõ est calefieri: sed qdã sensus cũ ĩmutatione spirituali habẽt etiã naturalẽ z substãtialẽ: vel ꝑcedẽtẽ sicut olfatus: qz odor nõ deferť ad organũ nisi cũ quadã fumali euaporatione: vel sequẽtez: sicut gustabile p nutritiuã corrũpit sed ꝑus gustať. auditus vo cũ motu locali ĩmutať a sono quẽ tamẽ aliquãdo deserit z vbi cessat motus localis spẽs soni vltra transit: sicut species odoris vltra euaporationem vt ꝯmentator dicit fetorẽ cadauez de vltra mare vultures sensisse vsq; ad quẽ locũ nõ potuit q̃cũq; resolutio se extendere. Siť multi dicunt corpora sanctoꝝ sine resolutiõe odoran⁹ p solaz immutationẽ spiritualẽ: ita z hic q̃uis p naturã calor nõ ĩmutet tactuz sine calefactione: sup nãliť tñ sic. ĩmo q̃doq; nãliter. sicut cessante posterioꝛe quãdoq; durat prius: sicut q̃q; etiã durat posteriꝰ in actionibus z effectib⁹ ꝓpri sublato: sic cursus nature ẽ nutriri ꝑ°. augeri z°. generare 3°. naturale autem est q cessantibus duobus vltimis manet ꝑmũ: sicut aialia semp nutriunť: nõ semp aũt augumẽtanť: sz q̃do deficit augumentũ qõ ẽ zm põt esse generatio: sic z hic calor põt ad sentiendum ĩmutare quando nõ potest ad calefaciẽdũ. ¶ Ad 5m cũ dicit dolor sensibilis nõ ẽ nisi ex lesione carnis pueniẽs: verum ẽ ꝑm cursum nature: sz deus potest aliť facere: qz lesio carnis que ẽ calefactio nõ est cã formalis doloris sensibiliť cũ dolor sensibiliť nõ possit eẽ nisi i appetitu: calor aũt ẽ i elo z mixto z i aiato. g̃ nõ est effectꝰ formalis eiꝰ q nunq; põt subtrahi a sua causa. Ubicunq; n. ẽ calor: ibi ẽ calere: lz nõ vbicũq; ẽ: sit rarescere vel hꝺ: qui sunt effectus differentes z nõ formales. Itẽ nõ est causa materialiť quare appetitꝰ nõ sit natus informari dolore nisi disponať p calefacere: qz ꝑ priuz susceptibile nõ recipit mediãte extraneo z cõmuni: vnde cum ꝑpriũ susceptiuũ visionis sit potentia visiua: cõmune aũt speciei que ẽ i aere sicut i oculo: male dicit q species dispõat oculũ passiue ad visionẽ: sic lux dispõit ad speciẽ passiue z receptiue ꝑm quosdaz: q̃uis aly B negẽt. Et si militer sii ĩ organo tactꝰ recipiať calor non ẽ dispositio passiua ad recipiẽdũ dolorẽ: maxime cũ cognitio cadat media: z qz ille calor nõ est noua q̃litas addita sed nãlis intensa: deus aũt potest facere effectũ sine causa formali z mãli: nõ virtute dei dici põt eẽ dolor sensibil sine alia lesiõe carnis.

¶ Si quis aũt vellet sustinere rõnẽ positionis q cessationis passionis maxime sit causa efficiens cessatio motꝰ celi: põt rñderi ad q̃q; arguñta ꝺria. ¶ Ad ꝑm de articulo dici põt q errorẽ dicere q cessante motu celi ignis nõ ꝺburreret stupã et vtute dina q̃si ignis aliqd possit i vtute motꝰ celi qõ nõ põt i vtute dei z sic intẽdebãt illi q ꝺtra argumẽtũ de igne inferni pbabãt q cessante motu celi ignis nullo modo possz affligere: sz dicere q ignis nõ possit hoc p nãz suã: nõ ẽ erroneũ sicut nec dicere virginẽ nõ posse parere p nãz suã: duz tñ nõ dicať q nec etiã p virtutẽ diuinaz: qz ẽt nõ iudicať erroneũ q aliq dicũt nullã creaturã posse effectũ aliquẽ pducere sz deũ oĩa agere: z creaturã eẽ solũ cãz sine qua deus nõ vult agere z nõ cãz agẽtẽ vl danteẽ esse sz solũ transmutãtẽ: vt Aluič. ponens oẽs formas ab extrinseco. ¶ Ad zm cessante ꝑma cã oĩs alteratõis cessat oĩs alteratio: sicut cessante actione dei cessaret oĩs actio. Solꝰ celũ ẽ ꝑimũ agens respectu oĩs actionis corꝓree sz differẽter: qz actionis q̃ ẽ motus vt alteratio ꝑpe dicta: z q̃ p se ẽ terminus motus celũ est causa p suuz motuz: vnde qz motus localis celi p se ẽ ꝑmus motus z ꝑmũ est causa alioꝝ: inde ẽ q illo motu cessante cessaret oĩs motus nãlis: non aũt motus violentus vel progressiuus vel quo angls mouet corpus g nõ sic habent ordinem ad illũ: sed illaꝝ actio

num q̄ nō sunt motus: nec p se sed p accides termini motꝰ: celū ē causa p simplicē ifluxū siue lucis siue magis alterius virtutis: talis aūt ē imutatio spiritualis: Unde durāte illuminatione poterit esse visio q̄ nullā aliā imutationē requirit: hāc aūt non regrunt alȳ sensus: alias nō haberēt operationes suas ī tenebris: qō falsuz ē. Sz sicut visibile nō nisi in virtute lucis celi a quo ē omne lumen imutat visum: sic ⁊ ī celo ē aliq̄ virtus ī cuius virtute sensibilia alia imutant intētionaliter: q̄ virtꝰ agit nō p motū sicut nec lumen. Nā q̄ influxus lune sit causa fluxus ⁊ refluxus maris: nō est p lumē suum fm quosdā: qz etiā in defectu lucis hz hunc effectū: ⁊ nō erit post diē iudicy q̄n erit lux lune sicut lux solis: lz posset dici q̄ illud erit pp aliaz dispositionē maris q̄ ambiet ex omni parte terrā: vnde tunc erit tāta profunditas aque vt radius nō ptingat vsq̄z ad profundū: pp qō in pfundissimo mari non ē salsedo: radio solis nō potente penetrare/vsq̄z ad pfundū: ad eleuēdū vapozē terre cuiꝰ admixtio ē causa salsedinis. Nam q̄ dispositio diuersa sit in causa pz: qz pp hoc mare mediterraneū nō hz fluxū nec refluxū. Nec illa solutio bona ē: qz aqua erit ita limpida ⁊ pspicua q̄ superficiē terre illuminabūt sol ⁊ luna: sed vtq̄ ē q̄ ex supficie terre solidate nullus vapoz resoluet̄ g sit cā salsedinis vl̄ fluxus sicut nūc: tñ qcqd sit de hoc: non ē lūa p lucē causa omniū: sed etiā p aliam virtutē: qz cum nulla substantia destituat̄ sua ppria operatiōe: corpora celestia q̄ aliquādo destituūt̄ lumine habent aliā virtutez a lumine. Sicut g illuminatio nō dependet a motu celi: sic nec ifluētia aliaꝝ virtutū q̄ respicit actiones que nō sunt motus sz simplices mutatiōes ⁊ q̄ sunt salus ⁊ pfectio. ¶ Sed tunc videt̄ q̄ cessante motu celi non possit esse aliqua sensatio alia a visu: cū omnes alie sint cū motu nāli q̄ est vel corruptio: vl̄ alteratio: vel motus localis: sicut etiaz cessabit generatio ⁊ corruptio q̄ non sunt motus sz p se termini motꝰ. ¶ Et dicendum. q̄ nō ē simile: qz generationi ⁊ corruptioni p se debet̄ motus: nō solū pp agēs: sz pp hoc q̄ oz ꝺrias dispositiones expellere ⁊ ppzias inducere: omnis autē sensus ē immediate dispositus ad sensationem q̄ non habz cōtrariuz in sensu: ⁊ ō sensationi accidit q̄ ipsa sit terminus motus ex defectu agentis vel alia causa: ꝓpter qō tunc sine motu erunt iste immutationes. ¶ Ad 3ᵐ cū dicitur. q̄ distinctio nulla. qz omnis imutatio nālis ⁊c. Dicēdū q̄ cōsiderādo de quibus arguit potest dici q̄ imutatio intētionalis est imutatio nālis vera ⁊ realis sicut alia. imo magis naturalis: qz pficit nāz: illa destruit: ⁊ magis realis: qz nobilioz res ē sensatio q̄litatis q̄z ipsa qualitas: sed distingui/tur passio aīe a passione nature eo modo quo zᵒ de aīa: forma q̄ est anima distingnitur a forma que est natura que ē terminata ad vnum: illa aūt nō. Unde vocatur passio nāe que est rei non inquantū ē aiata: sed iquātū habet aliq̄z cōditionē etiā ꝺpetentē inanimatis: passio vero anime que ē ꝓpria animatoꝝ: sicut calefieri ē cōe aīatis ⁊ ianimatis: sz sentire calorē ē ꝓpriū aīatoꝝ: pp qō illa ē passio nature: hec aīe. Dicit̄ aūt passio hec nālis ⁊ illa aīal: vel pp hoc qz nā est ꝓncipiū motus ⁊ quietis: vnde illa que ē p motū vocat̄ naturalis: q̄ aūt p simplicē ⁊ instantaneā mutationem aīalis: vel qz illa ē destructiua nāe: ista saluatiua aīe: sz dicitur intētionalis nō realis: qz nō est illa res que sentit̄ sz eiꝰ similitudo: qz lapis nō est in aīa: sz spēs lapidis: que tñ spēs est vera res siue differat ab actu: siue nō. ¶ Ad 4ᵐ cū dicitur. q̄ nō sit in celo ratio agendi qz q̄litas ⁊c. dicēdū q̄ sic q̄litas nō ē ratio nec ꝓncipiū calefaciendi: ē tamē causa sine qua non: vnde calor separatus nō est natus calefacere: sic lz motus localis nō sit virtus celi q̄ agit: nec etiā p ipm acq̄rat̄ virtꝰ celo sicut aliquid ex motu locali calefit: ⁊ sic potest calefacere: est tamē causa sine qua nō celo: respectu alterationis motuū ꝓprie dictoꝝ inferius: ⁊ illoꝝ qui per se sunt terminus motuū hoꝝ: ita q̄ sicut coꝛ nō viuificaret nisi moueret̄: ⁊ cessante motu coꝛdis cessaret eius viuificatio: q̄uis non p motū viuificet: ita in celo. Et q̄dē non oz dicere q̄ si ignis non motus non calefaciat q̄ similiter celuz faceret: qz cum sit corpus quinte essentie potest ī agēdo diuersificari sicut in cēndo: vt sicut habet aliam naturaz ad essendū: sic aliā natūrā ad motū: vt. s. nō possit mouere nisi motū: vt nō solū ad diuersitatez actiōis eius requirat̄ motus sed etiā ꝓpter substātiā actionis: qō pz manifeste ī motu p̄mi nobilis. Constat. n. q̄ ille motus nō ē frustra: aut igitur motus ille ē ꝓpter actionē illius mobilis aut alterius: qz cum non sit ꝓpter eē vel cōseruari oz q̄ sit ꝓpter opari ipsius met celi chꝛistalini vel alterius: qz non potest dici q̄ hoc sit ꝓpter hoc q̄ aliquando elongetur a terra vel ei appropinquet: sicut ē de planetis quoꝝ spere vel circuli sunt excentrici: qz illa spera ē cōcentrica: nec ꝓpter aliquaz suaruz partiz elongandā vel approximandā: qz omnes sunt vniformes: vnde tātū valet pars dextera sicut sinistra: vnde cum nō regrat̄ ꝓpter diuersitatem operatiōis. g̃ ꝓpter substantiā. Si dicat̄ q̄ motus eius est ꝓpter diuersitatem opationū: non eiꝰ sed coloꝝ stellatoꝝ: vt puta ad hūc finez q̄ firmamentū duos motꝰ habeat: qz angelus qui mouet ímediate celū chꝛistallinū ⁊ mediāte eo firmamētū motu raptus: multo magis posset mouere firmamētū motu illo ímediate: ⁊ nihilominus moueret̄ motu alio ab alio motore sicut nūc. g̃ motus eius non solū ē ꝓpter differenter agere sed pp agere. ¶ Ad 5ᵐ cū dicit̄. q̄ eque perfectū ⁊c. Solutio. Sicut elemēta ⁊ mixta quo ad esse depēdēt ab eē celi: ⁊ eꝝ eius ꝓtinentiā nō sunt nata ꝓseruari sicut nec generari: sic eoꝝ opatio depēdet ab operatōe celi: vnde cū operato celi que est ad motū supponat motū: nullū agēs inferius est bene dispositum ad mouere: nec patiens ad moueri nisi supposito motu celi sine quo non est actio illa celi a qua dependent motus inferioꝝ. ¶ Argumenta ad questionem fuerunt soluta: ideo ⁊c. Qō. VII.

Eptimo ⁊ vltimo q̄rit̄ vtrū anime dānatoꝝ ante resumptōez corpoꝝ patiāt̄ ab igne corporeo. Et arguit̄ q̄ nō: qz nullū corpus pōt ímediate pati passione ꝓpe dicta a spū. g̃ nullus spūs pōt ímediate pati passione ꝓprie dicta a corpore: q̄si nec ab igne. Consequētia pz: qz corpꝰ magis ē natū pati a spū q̄z spūs a corpore. ꝓbatio añcedētis: qz passio ꝓprie dicta fit p ablationē q̄litatis ꝓueniētis: ⁊ introductōez q̄litatis discōueniēt̄ vt pz ex p̄cedēti qō ne: sz nullus spūs pōt aliq̄z formā seu q̄litatē ímediate cāre ī aliqō corpꝰ vt oñsuz fuit ī zᵒ liᵒ. g̃ nullū corpꝰ pōt pati a spū passione nō solū ꝓprie dicta: sz nec q̄cūq̄ passione: cuz oīs passio sit receptio alicuiꝰ forme. ¶ Itez aug⁹. i z. super gene. ad lr̄az dicit: ⁊ ponit̄ i lr̄a q̄ nō sūt corpoꝛalia sed corpoꝛalibꝰ similia qbꝰ aīe exute corpoꝛibꝰ afficiūt̄: siue bene siue male: sz dicūt̄ affici doloꝛe seu tristitia. g̃ illud non fit ab igne iferni: g ē corpꝰ vl̄ corpoꝛeus vt dictū fuit. ¶ Itez sz eund̄ ī eod̄. Agēs nobilius ē patiēte: sed nullū corpus nobili ē spū. g̃ nullus spūs ꝑt pati a corpore: sz aia taz separata q̄z angelus spūs sunt: ignis aūt iferni est corporeus vt patuit: g̃ nec aīa nec angl⁹ pñt pati ab igne iferni. ¶ Itez corpꝰ nō agit ī distās nllo mediāte ꝓpiquo: sz taz aīe separate q̄z demones sunt q̄z doctꝛ ex locū iferni circa nos: cū q̄z nobis appareāt: nec tñ sunt sine pena sibi debita: qz sic gloria beatoꝝ nunq̄z iterumpit̄: sic nec pena dānatoꝝ: nec tñ videmus q̄ oīa ītermedia ab igne iferni patiāt̄. g̃ nō oz q̄ pene quas patiunt̄ demones vel aīe separate sint ab igne. ¶ In ꝺriū ē qō dicit̄ luce. i 6. de diuitis epulonis aīa: q dixit se cruciari ī flāma: ⁊ Matth̄. i 7. dicit̄: Ite maledicti in ignē eternū q̄ parat⁹ ē diabolo ⁊ angelis eius. ¶ Ad idē ē

qđ dicit August. xi. de ciuitate dei. Adherebunt spiritus ſz incorporei corporeis ignibus cruciandi accipiētes ab igni bus pnā nō dantes ignibus vitā. ¶ Rñdeo ſuppoſito ꝓz fidem q̄ demones ꝛ anime dānator̄ patiant̄ ab igne iferni. Ingrendus ē modus ꝓm gnq̄ opi. modernor̄. ¶ Prima opīo dicit. q̄ aliter patiť aīa ſeparata ab igne corporeo: aliter demō. Cuius rō ē: qz ignis iferni nō ponit corporeus niſi qz afflictiuus corpor̄ dānator̄ poſt reſurrectionē. Si enim poſt mortē p̄miaret vel puniret ſolū i aīa ꝛ nullo mō i corpore nullus ignē inferni poſuiſſet corporeū: ſed adheſiſ ſent omnes illi rōni quam ꝓius fecimus: q̄lis lingua: talis flāma ꝛc̄. Propter reſumptionē. n. corpor̄ ponit Augu. vt habeť i lra. Et Grego. 4°. dialo. dicit: illum ignē corporeum ee ꝓgruū ē: vt ſpūs q̄ ad penā cōporib⁹ reuniet̄ q̄les ſūt aie dānator̄: aliter ab igne corporeo patiant̄: aliter demon q nunq̄ corpori vnit̄ vt forma: hi qđē ꝓm veritatē: ille autē ꝓm adaptationē. Primū ꝓz ſic. Sicut ſe habent ſpes ꝛ delectatio ad bonū: ſic ſe habent timor ꝛ triſtitia ad malū: ſiť enī delectatio ē de bono p̄ſenti ſpes de futuro: ſic triſtitia eſt de malo p̄ſenti: timor vero de futuro: ſed ꝓz q̄ntitatē delectationis q̄ extimať eē de bono p̄ſenti ꝓcedit gaudiū de ipō futuro, q̄ ꝓm q̄ntitatē triſtitie q̄ extimať de malo cū p̄ns fuerit ꝓcedit dolor timoris de ipſo futuro: ꝛ hīc ē q̄ adiudicati mortī ex ꝓſideratiōe future mortis mortē incurrūt q̄nq̄: cū igiť aie dānator̄ ſciāt ifallibiliter q̄ reſumptis corporibus igne cruciabunt̄ p̄ verā imiſſionē: ex ipa ꝓſideratione ignis nociui futuri veriſſime cruciāt̄ mentaliter: ꝛ hoc qđē plus vel minus ꝓm q̄ maiori vel minori afflictioni corporali ſciunt ſe reſumptis corporib⁹ adiudicādos. Et ꝓfirmatur hoc: qz pena reprobor̄ p oppoſitū ſe hz ad p̄miū beatorum: ſed p̄miū beator̄ añ reſumptionē corpor̄ ꝓſiſtit i gaudio rei de diuina viſione ꝛ i gaudio ſpei de corporis glorificatiōe, q̄ pena reprobor̄ ꝓſiſtit i vehemēti triſtitia de amiſſione viſionis diuine: ꝛ vehemēti timore de afflictōe futura cū ſuo corpore. Sic igiť ꝓz q̄ aie dānator̄ q̄ corporibus reunient̄ ad penā patiūt̄ ab igne corporeo ꝓm veritatē: qz ille ignis ante reſurrectionē vere timorez ꝛ horrorē ꝛ p cōſeq̄ns triſtitiā aie igerit: q poſt reſurrectionez corpora cuz aiabus vere exuret. z^m ꝓz. ſ. q̄ ſpiritus angelicus q nunq̄ vnit̄ corpori vt forma affligit̄ p q̄dā ſimilitudinem ꝛ adaptationez. Spiritualis. n. triſtitia ꝛ delectatio: cū ſint ignote multitudini: oz q̄ p delectationes ꝛ triſtitias corporales figuraliter exp̄mant̄: ꝛ ſic cū ſummus dolor ſenſibilis ſit ille q ē ab igne cū ſit maxime actiu⁹: triſtitia ꝛ dolor ſpiritualis i angelis pp ſuā vehemētiā ſi nō eēt ab igne ꝓm rem: diceret̄ tñ ab igne ꝓm q̄dā ſimilitudinē ꝛ adaptationē. Et hꝰ ꝓbari pōt dupliciter. p° qz afflictio demonū ſumēda ē per oppoſitū ad gaudiū ſpirituū beator̄ vel delectationē: tota aūt delectatio beator̄ ſpirituū ꝛ ioconditas ē i ꝓſecutione ſui finis ꝛ nō in aliqua re corporali: ꝛ ſi aliqua de eor̄ delectatione dicant̄ q̄ videant̄ ad corporalē delectationē pertinere: ſicut q̄ rideant̄ aut rideant: debēt p ſimilitudinez intelligi, q̄ afflictio demonū ꝓſiſtit i triſtitia quā habēt de ſeparatione a fine in quo ſumme ꝓficerent̄ ꝛ delectarent̄ ſi attingerent: ꝛ non in aliqua re corporali: ſed ſi qđ de eor̄ afflictione dicit̄ q̄ in corporalē punitionez ſonare videat̄: oz intelligi p q̄dā adaptatōez ꝛ ſimilitudinē: ſic̄ q̄ igne ardeant vel q̄ fetoribus affligant̄. ¶ Itē pena debz rñdere culpe: ſz culpa demonū nō fuit cū aliqua delectatiōe ſūpta ex reb⁹ corporalibus ſed inordinata ꝓplacētia ſui cū interpretatiuo ꝓtemptu dei. q̄ pena eor̄ debz eē in triſtitia: quā in carentia viſionis diuine incurrunt ꝓpter ꝓtemptū dei i diſplicentia ſui. Dec aūt pena grauiſſima ē ꝛ maior q̄cūq̄ pena ſenſibili: ſicut ꝛ ōlectatio a qua excludit maxima eſt: vnde dicit Augu. ꝛ habeť. 4°. ſententiar̄ di. 46. Alienari a regno dei: carere multitudine dulcedinis dei: taz grādis pena ē vt nulla poſſint eis tormēta q̄ nouim⁹ comparari. Et Chriſo. in Matth̄. Ponamus añ oculos q̄ti doloris ē excludi ꝛ proyci a regno celorū: qz videtur mihi ipſa grauior gehēna. Itē multi gehēnā horrent: ego vo caſuz illius glie multo maiorē eē arbitror. Itē ꝛ ſi m'ti gehēnas ponat gs: nihil tale dicet quale excludi a gloria: ꝛ odio haberi a xp̄o. Nob aūt ꝓtrariū videť pp tria. p°. qz ſenſibilia ſūt nobis magis nota. z°. qz delectationes ſenſibiles cum ſint paſſiones appetitus ſenſitiui: ſunt cū aliqua cōpis trāſmutatione: ꝛ iō fortius ſentiunt̄. 3°. qz delectatiōes corporales appetunt̄ tanq̄ medicine ꝓtra triſtitias corporales quibus ſuperuenientibus magis ſentiuntur ꝛ acceptantur: nō ſic aūt eſt de delectatiōibus ſpiritualib⁹: ꝛ tamē ſimpliciter ſunt maiores: vnde homines a maximis delectationibus abſtinēt ꝛ maximas triſtitias corporales ſuſtinent ne perdant bonorem q̄ eſt quoddam intelligibile. Dignus. n. honore regio p̄us vellet quācūq̄ pena ſenſibilē extra mortē ꝛ quādoq̄ mortē ſuſtinere q̄ bonorē amittere. Propter vehemētiaz igiť pene quā habēt de amiſſione viſionis diuine dicūtur per quādā ſimilitudinē pati ab igne. ¶ Dic autē occurrit quedā dubitatio: qz ſi carētia viſiōis diuine pena eſt quā p̄cipue demones affligūt̄: cū decedētes i originali viſione diuina careant: ſequet̄ q̄ peccato originali debeť maxima pena ꝛ par pene q̄ debeť demonibus, p pctō actuali: qđ eſt inconueniens: qz pena decedētiū i ſolo originali ē mitiſſima ꝓz Auguſtinū ꝛ alios ſcōs. ¶ Et dōz ad ß. q̄ ſiť bonū non delectat niſi cognitū: ſic malū nō affligit niſi cognitū: decedētes aūt i ſolo originali nullā cognitionez habuerunt nec hťe poterūt de beatitudie: cū fidē nō habuerit nec ſacz ſi dei ſuſceperint: nec ad eam cognoſcēdā ſe extendat cognitio nālis: ꝛ iō de eius carentia nō triſtant̄. demones vero q gratiā habuerunt ꝛ fidē ſine qua ipoſſibile fuit eos gratiaz habere: cognitionē habent de illo fine quez ſuo demerito amiſſerunt: ꝛ ideo ſumme de hoc triſtāt̄. ¶ Et ſi dicať vlterius q̄ decedētes in originali ſaltē in iudicio ꝛ poſt iudicium habebūt de beatitudine aliq̄ cognitionē: qz vt infra dicet̄ oēs cognoſcēt iudiciū dei iuſtū eē q̄ ad penas dānatorū ꝛ p̄mia bt̄or̄ ꝛ q̄ⁿ ad meritū ꝛ demeritū vtrorūq̄: ꝛ iō ipſi ſciēt q̄re ipi ad bt̄itudinē ſct̄or̄ nō admittent̄. ¶ Dicē dū q̄ tales cognoſcēt: q̄ boni q p baptiſmū vel p pp̄uz meritū cū gra xp̄i meruerūt: hēbūt p p̄mio aliq̄ donuz a deo ꝛ aliq̄ cognitionē ꝛ amorē maiorē q̄ⁿ ſit illa q̄ pt̄ hēri ex nālib⁹ ꝛ de ſe ſciēt q̄ ad illud p̄miū nō pt̄ingēt: qz ſciēt ſe non fuiſſe baptiçatos nec xp̄i gr̄az ꝓcepiſſe: nō oz tñ q̄ ſciāt ſe illo dono eē p̄uatos pp culpā originalē: ꝛ iō nō dolebūt: qz i eis nō erit aliqua obligtas volūtatis ita vt irratōabl'r doleāt de quocūq̄. Irrōnabil'r āt dolerēt ō carētia viſiōis diuine ſi ſolū cognoſcāt q̄ ad eā nō admittūt̄ qz nō fuerunt pticipes gr̄e xp̄i: nec p bap^m: nec p pp̄uū meritū. Si q̄ cognoſcerēt q̄ ab ea deficerēt pp demeritū p̄mor̄ parentū: forte de hoc poſſent rōnabl'r dolere: non oz tñ q̄ hoc ſciāt vt dictū fuit i z°. li°. ꝓz q̄ demones affligunt̄ ab igne p q̄dā ſil'itudinē ꝛ adaptationē, q̄ie vo dānator̄ p verā triſtitiā quā ꝓcipiūt de hoc q̄ ſciūt ſe reſumptis corporib⁹ in illo igne eternal'r cruciādas. De aīab⁹ vo q̄ dicūt eē i purgatorio q̄ corporib⁹ qđē i reſurrectōe vnient̄ ſz nō ad penā: qz poſt reſurrectionē purgatoriū nō erit idē tenēdū ē. ſ. q̄ affligāt̄ p hoc q̄ retardāt̄ a dīna viſiōe: q̄dā pl's: q̄dā min⁹. Sic. n. penale ē ab ea excludi: ſic penale ē ab ea retardari: ꝛ tanto plus q̄to ab illa plus retardant̄: ꝛ plus ille q a maiori gl'ia retardatur. Itē ſicut grauitas ꝛ leuitas ꝛclināt ad locū nāle: ſic finalis charitas ad beatitudinē: ſz ſi i graui ipedito a loco nāli eēt cognitio: penale eēt illi ipediri a loco ſuo. q̄ ſimiliter ē penale aīe ſepate exiſtēti i charitate ꝛcognoſcenti ſe pp culpā p̄ns cōmiſſaz: eipenā ei debitā a beatitudine retardari. Propter vehemētiā q̄ buiⁿ pene poſſunt ꝓz q̄dā

similitudinē ⁊ adaptationē dici pati ab igne: ⁊ huic ꝯsonat dictū apli ad Lozi. 3. salu⁹ erit sic tñ q̄si per ignē: i quo inuitur silitudo ⁊ adaptatio. ¶ Sed diceret aliqs: Aie scōz patrū q̄ pcesserunt aduētum xp̄i retardabant a visione dei ⁊ tñ erāt i charitate: nec affligebant sicut ponim⁹ aīas i purgatozio affligi: qō tñ opoztuisset si dict⁹ modus eēt verus. ¶ Et dōz ad hoc q̄ añ aduētū xp̄i nō erat tēpus ꝓueniēdi ad visionē dīne eēntie: cū nō cēt solutū debitū nature qō i morte xp̄i solutū ē: nūc āt post mortē xp̄i ē tps perueniēdi ad eam nisi ꝓpria culpa vel obligatio ad penā ipediat: ⁊ iō nō ꝓuenire nūc ē penale: ꝑus aūt nō fuit: ⁊ ponit exēplum. Oz. n. filius regis ad regnū nō ꝓueniat viuēte ꝑe nō est ei penale: q̄ nōduz ē tps q̄ ꝓueniat: 3 si mortuo patre ipediat ad tps ne ad regnū ꝓueniat valde dolozosuz ē ei: ⁊ hoc ꝑm plus ⁊ minus ꝑz q̄titatē ipedimenti. ꝑz igit ꝑmus modus q̄liter aīe dānato⁹ ⁊ aīe q̄ sunt i purgatozio affligi dicunt ab igne iferni corpozeo exīte. ¶ Sz i ista opione sunt tria dubia. ¶ Primū ē q̄ ponit dōz ⁊ dissilitudinē iter aīas ⁊ demones: q̄ isti affligūt timoze resumēdi corpora: nō illi: ⁊ hoc ver̄ ē: 3 addunt rōnes q̄ sonāt q̄ demōes nō būt penas nisi dolorē carētie visionis dei pp̄ suū pctīm: ⁊ sic nō patiūt ab igne: qō nō videt tutū. ¶ Uñ ad p̄m cū dr̄ q̄ pena demonū ē p oppositū ad gliaz angl'oz: dōm q̄ deus est ois boni bonū: pp̄ qō creatura pure spūalis pfectissime p̄t beatificari deū videdo ⁊ sūme delectari sola frnitōe dei: 3 pruatio boni dīni i se: nō ē sūmū ⁊ totū malū. Naz ꝓuatio cuiuscūq; boni ē aliqō malū maxie bōi nāl'r desiderati. Uñ cū creatura rōnalis nāl'r desiderz beatitudinē nālē ⁊ supnālē: quā vtrāq; bz spūs videndi deū: q̄ neutra suaz btitudinū depēdet a corpe: ⁊ si btitudo nālis ē pesse corpi: illud bz post resurrectionē. Sz ꝓuat⁹ btitudine supnāli nisi ꝓuaret nāli quā ēt nāl'r appetit: nō eēt plene miser sicut pueri i limbo: vñ demōes ad pfectā miseriā debēt ꝓuari btitudie supnāli: itē nāli q̄ ē i sui p̄platiōe ⁊ plationē creature corpozali: q̄ maxia pena ē dño supbo q̄ fiat ꝯtra sui sui. ¶ Ad 2m cū dr̄. q̄ pena corrñdet culpe ⁊c. dōz q̄ pēa nō semp corrñdet culpe quo ad idēptitatē subi vel īstrumēti: q̄ peccātes sola aīa puniunt i corpe: ⁊ peccātes nō p ignē puniūt p ignē: 3 ꝑm q̄titatez culpe dz eē q̄titas pene. ꝓsz ēt dici q̄ q̄ angls peccauit p superbiā q̄ superbiuit de ꝓpria excellētia ⁊ de hoc q̄ erat p̄lat⁹ alys āglis ⁊ ēt creature corpali ēt supp̄me: iō ōbuit puniri vt subycerēt angelo ēt minimo ⁊ ifimo: ⁊ corpi ifimo puta terre: vt. s. affligerēt i cētro. ¶ Ad 3m cū dr̄ maxia pena dz sufficere: 3 maxia est separari p pctīm ꝓpriū a deo: q̄ sciūt se pdidisse maximū bonū: iō ⁊c. Dōm q̄ dubiū est qō sci dicūt: q̄ nō ꝓuatio maximi boni ē maxie afflictiua: sed ꝓuatio maxie desiderati. vñ āt btitudo nālis magis desiderata q̄ supnāl'. q̄ illud qō ē nāle ⁊ de necitate nāe ē maxie ītēsuz ⁊ nō illud qō ē libe volitū. Dato āt q̄ illa eēt maxia pena tñ cuz q̄dā alia ē adhuc maioz. Al's frustra hō punire tur i aīa ⁊ corpe. ¶ 2m dubiū ē q̄ ad dr̄iaz iter aīas purgan doz ⁊ dānādoz. vbi videt fl'z q̄ dicunt q̄ tāto magis affligūt q̄to maiozi glia retardāt: q̄ inq̄m bz vez ē ⁊ ꝑz gd sed simpl'r loq̄ndo nō oz q̄ i purgatozio ille grauio⁹ affligat simpl'r: q grauioz pctōz vel maiozis pene debitor ē. ꝓbe ē āt q̄ ille q̄ maiozē gloziā expectat min⁹ peccauerit vel minus purgādū bēat. q̄ simpl'r nō grauio⁹ affligēt. Oz āt dicūt q̄ q̄to plus retardat: tāto plus affligit: vez ē extēsiue: itē itensiue si boc sciat. Nā si affligit: q̄ scit se retardari. ergo tanto plus quāto plus scit se retardari: q̄ si simpliciter ad simpliciter ⁊ magis ad magis: maluz autez quanto diuturnius tnato peus ceteris paribus: sed nescit naturaliter quātum ibi stabit: pōt autem sibi reuelari. Sed cuz per suffragia quādoq; liberēt q̄ nesciunt nisi sibi reuelent p̄ oñs nescit q̄ purgat q̄ ibi tenebit iure cōi. Oz ꝓbant q̄ nō patiūtur vere ab igne sed metbapho: rice q̄si p ignē: dōm q̄ illud quasi nō est nota similitudinis 3 exp̄ssiuuz vitatis: sicut illud q̄si vnigeniti a p̄e. Et auctozitates canonis sint solubiles: tñ exp̄ssa intentio ic̄oz ē q̄ vere patiunt ab igne. ¶ 3m dubiuz ē de aīabus q̄ sunt in limbis: vbi videt esse ꝯtradictio: ꝑmo i hoc q̄ dicunt q̄ pueri affligerent si scirēt se eē ꝓuatos gloria ꝓpter pctīm ꝑmoz parētum: q̄ tunc p̄es in limbo q̄ sciebāt ad tps se ꝓuari affligerent. Sicut. n. se habēt ad penā sensus purgati ⁊ dānati: sic ad penaz dāni pueri ⁊ patres: 3 sicut dānatis ē doloz carere ppetuo: sic purgatis carere ad tps: igit si scire se ꝓuatos ppetuo ꝓpter pctīm parētuz affligeret ppetuo pueros: pari ratione scire se ꝓuatos ad tps ꝓpter pctīm parētuz patres afflixisset ad tēpus. Si dicat q̄ non affligebant patres: q̄ nō erat tps pcipiendi ⁊ sciebāt se ꝑ tpe percepturos: sed pueri sciunt se nunq̄ pcepturos. tunc ē instantia de illis q̄ sunt i purgatozio q̄b⁹ nō est tempus nūc pcipiēdi ab eis ⁊ sciunt se pcepturos q̄n tēpus eoz venerit ⁊ nihilominus affligūt. Si dicat q̄ patres respiciebāt tps oiuz isti aūt respectu sui tīm: non videtur valere: q̄ ⁊ tunc erat tempus recipiēdi quo ad angl'os ⁊ quo ad homies nisi peccassent: sicut ⁊ hic. Si dicat q̄ nemo dolet de hoc qō nō habet nec debz nec vult habere: q̄ doloz est de carentia boni qō homo non habet p nunc ⁊ p nunc vult habere: ⁊ sic non affligebātur in limbis patres ⁊ pueri: quia cum essent iusti nolebant habere contra iustitiam: sed illi qui sunt in inferno vellent etiam habere iniuste. tunc ē instātia in purgatozio vbi est iusta voluntas nolens habere nisi quādo deus volet: ⁊ tamē velleitas ē eis causa afflictiōis. ¶ ꝓtest igitur dici. q̄ pueri si crederēt se inuolutos personaliter ꝓpria voluntate peccatis parentum: affligerentur: sicut homo de damno ꝓpter culpam suam: sed ipi sciunt se pruatos nō propter suam malam voluntatem: ideo nec dolent: q̄ vbi non precessit mala complacentia nec etiam priuatio debite complacentie non debet sequi displicentia nec tristitia nō naturalis. Similiter hoc ipsi patres sciunt se liberatos a culpa p sacramentum: vnde non propter culpam sui sed parentum sciunt se pruari: ⁊ sic non affliguntur: sed in purgatozio propter culpam ꝓpriam quam commisserunt sciunt se ꝓuari: ideo affliguntur. Sic ergo scire se pruari vel retardari contra voluntatem: vel ꝑm voluntatez cōtra velleitatē ex peccato ꝓprio est afflectiuum: nō autem ex peccato alieno. ¶ 2ª opinio. 2ª q̄ ponit modū ꝯmunē anime ⁊ demoni p veraz immissionē ab igne siue īmissa noua dispositionē. Dicunt. n. sic q̄ ignis iferni pōt cōsiderari dupliciter. Uno modo ꝑm se: ⁊ sic nō pōt agere in spūs. Alio modo vt est instrumentū diuine iustitie: ⁊ sic pōt agere in spiritū ⁊ ipm vere affligere p veraz īmissionē: quod ꝓbāt p rationē ⁊ p simile. Ratio est talis. Instrumētū pter virtutē nālez: videt habere aliq̄ aliā virtutē a ꝓncipali agente: sicut calor q̄ ē instrumentū aie pter suā virtutē calefactiuā quā bz a se bz ab aīa cuius ē instrumētū vtute ꝯuertēdi alimētū in carnē. Sil'r dolabra habz ab artifice vtutē inducēdi formā arche ad quā non posset ex se attingere. Sil'r ignis iferni vt ē īstrumētū dīne iustitie bēt aliq̄ virtutē p quam potest attingere ad aliquid vltra virtutē siue nature: tunc arguit sic. Quicqd deus pōt facere mediātibus causis secūdis pōt facere ⁊ sine eis: 3 deo potest affligere aīmam mediante corpoze sicut nūc affligit sensibiliter duz ē in corpoze. q̄ pōt eā ꝯsimiliter affligere sine corpoze: si sic. q̄ ⁊ ignis vt ē instrumentū diuine iustitie: cū i instrumēto vt dictū ē sit aliq̄ virtus ꝓncipalis agētis p quā pōt i aligd i qō nō posset ex ꝯditione siue nature. ꝓbat ꝑ simile sic. Sicut sacra sunt instrumēta dīne misericordie iustificantis: sic ignis iferni ē instrumentū dīne

iustitie puniētis: ſz ſacra quatenus ſunt inſtrumēta diuine miſericordie agunt iuſtificādo aiaz p alicuius īmiſſionē. ꝯ ignis vt ē inſtrumentū diuine iuſtitie affligit aiaz p veram īmiſſionē. ¶ Dec ār opio nō videt poſſe ſtare. Primo qz nullū inſtrumentuz pōt agere circa aliqd i vtute alteri⁹ niſi circa illud poſſit ponere ſuā ꝓpriā actionem naturalem: ſicut calor agēs in virtute anime poteſt de ſe ponere ſuam actionē nālē. ſ. calefactionē circa alimētū qō ꝛuertit virtute aīe in carnē. ⁊ ſecuris ſuā actionē nālē habz circa lignuz in quo vt mota ab artifice īducit formā arche: ſed ignis de ſe nullā actionē pōt habere circa aiam vel demonē vt iſtimet ꝓfitent. ꝯ non pōt habere circa eam actionē vt inſtrumētū diuine iuſtitie. ¶ z°. qz ꝓncipiū paſſionis q̄ eſt p īmiſſionē ſemp eſt aliq̄ forma ipſius agentis. Sicut.n. paſſio p īmiſſionē fit per receptionē alicuius forme in patiente: ſic ꝓncipiū talis actionis ē aliqua forma i agēte. Illud aūt qō nō dat alicui nouā formaz nō dat ei qd poſſit affligere p īmiſſionē forme: ſz qd ignis agat vt inſtrumētū diuine iuſtitie nō ponit i ea aliq̄ formā nec accidentalē nec ſubſtantialem. ꝯ per hoc nō poteſt aīaz affligere: qz dr agere vt inſtrumentū diuine iuſtitie. ¶ z°. qz ſi anima vel demon affligeret p verā īmiſſionē: forma īmiſſa: aut eēt cōporal⁹: aut ſpiritual⁹: nō corporalis: qz aīa ſeparata nō ē ſuſceptiua alicui⁹ forme corporalis. nec ſpiritualis: qz illa non pōt eſſe afflictiua: qz nihil abycit qō ſit nature ꝓueniēs: eo qd nō habz contrarietatē ad aliq̄ formā nālē. ꝯ nullo mō affligit demon vel aīa ab igne p īmiſſionē. Si dicat qd ignis nō īmittit aliquā formā niſi afflictionē: hoc nō pōt eē: qz afflictio vel dolor nō ē aliud q̄ reniſus appetit⁹ ꝺ nociuū pñs ⁊ cognitū: ſz obiectuz p̄cedit actum ſaltē ordine nāe. Oportz ꝯ qd ignis ordine nature ſit ꝓus aīe nociuus ⁊ deinde cognoſcatur vt nociuus q̄ ſequat afflictio i aīa. Si ꝯ ignis affligit aiaz ſeparatā p verā īmiſſionē p quā ē ei nociuus: oz qd ꝓus aliqd īmittat qō noceat q̄ qd cognitū cauſet afflictionē. ¶ Itez afflictio verius ꝓſiſtit i abiectione forme ꝓueniētis q̄ in receptione cuiuſcūq̄ forme: qz receptio cuiuſcūq̄ forme nō ē diſcōueniēs ⁊ p ꝺns nō eſt afflictiua niſi quatēus abycit aliā formā nāe ꝓuenientē. In aſſignādo ꝯ quo aīa patit ab igne vera ⁊ reali paſſiōe p īmmiſſionē: potiſſime dici deberet q̄ ē forma vel perfectio aīe ſepate ꝓueniens q̄ auferet p formā ab igne īmiſſaz: hoc aūt nō fit nec ē facile hoc fingere. ꝯ ⁊c. ¶ Ad rōnes eoꝝ ē rñdendū: ⁊ ꝓmo ad illud i quo fundat eoꝝ ꝓma rō. Dicūt.n. qd oē inſtrumētū ꝓter vtutem ſuā nālē hz aliā vtutē a ꝓncipali agente p quā pōt i vlteriorem effectū q̄ poſſet ex ꝓditiōe ſue nāe. Iſtud.n. nō ē verū ſi itelligat qd ab agēte ꝓncipali fiat noua forma i inſtrumento: vñ i calore q ē inſtrumentū aīe nulla forma ē ab aia: ⁊ tñ ꝓuertit inſtrumētal⁹ cibū i carnez altero duoꝝ modoꝝ: aut quia diſponit: ⁊ aīa cui ē calor ꝺiunct⁹ formā carnis īducit: aut vt aly dicūt qz calor ⁊ aīa ſe habent vt vnuz agens pfectū qō īducit formā carnis ad quā īducēdā alterꝫ ſoluz nō ſufficeret: ſicut i ſecuri acuties ⁊ durities ſunt vnū ꝓncipiū ſecādi: nec alterꝫ ſufficeret. Simili mō nō ē dicēduz qd i dolabra ſit aliq̄ forma īfluxa a ꝓcipali agēte ꝓter motū localē quo dolabra mouetur ab artifice: qz forma arche vel cuiuſcūq̄ artificiati nō eſt niſi determinat⁹ ordo partiū qui pōt fieri p ſolū motū localē diuiſionis ⁊ iciſionis put competit tali vel tali ordini ptiū ⁊ diſpoſitioni. ¶ Cū ꝯ arguit ꝑ⁹ q deus pōt agere ſine cauſis medys qqcd facit cuz eis: verꝫ ē de cauſis agentib⁹ vel finalibus q̄ ſunt cauſa extrinſece: de cauſis vo formalibus vel materialibus: non ē verꝫ. non enim deus pōt hominez facere ſine aīa aut ſine corpore: qz hoc ꝛplicaret ꝺtradictionē: aīa ār nō patit ab igne mediāte corpe vt cauſa agente. Nō.n. ignis agit i corpus ⁊ corpus in aiam: īmo illud qō īmediate ab igne patit ē corpus aiatum īcludens ītrinſece corpus ⁊ aīaz: ⁊ iſtud patit a deo mediāte igne īquātū vtus p quā ignis agit i corpus aiatuz cauſat a deo ⁊ ꝛſeruat: pp qō bñ ſeq̄t q ſicut deus mediāte igne vt cauſa agēte affligit corpus aiatuz: ſic pōt affligere ipz ſine igne. Sz q deus vel ignis poſſit aīaz ſeparataz a corpore affligere ſili afflictione ſicut affligebat totū cōpoſitū a deo mediāte igne vel ſine igne: nō ꝓbat: qz ad afflictionē aīe dum ē in corpe nō ſe hz corpus ⁊ totū ꝓpoſitū vt agēs. Dato ēt q deus poſſet aīam ſepatā affligere ſicut affligit in corpe: nō oz tñ q B poſſit ꝓpetere igni q̄tūcūq̄ diceret inſtrumentū: qz nō oē qō deus facit p ſeipſum pōt facere p inſtrumentū. ¶ Ad z^m dicendū. ſicut alig dicunt q ſacra nō cauſant aliquid in anima niſi ſicut cauſa ſine q̄ nō: ſz totū facit virtus diuina aſſiſtēs: ⁊ itē pfectio ꝓſiſtit in ſola receptione: vera aūt paſſio nō: ⁊ ideo nō ſufficit ad aſſignādū cām afflictionis aīe dicere q aliquid īmittit ei ab igne vt inſtrumētum diuine iuſtitie: ſz oz vlterius dicere q̄ eſt illa forma ꝓueniēs que p illud īmiſſum abycit. Adhuc nō ē ſimile de ſacris ⁊ de igne: qz ſacra nō agunt i aīaz ſeparatā ſed i totū ꝓiunctum circa qō poſſunt ponere ſuā actionē nālē. put ptinet ad agens inſtrumētale: ignis aūt nullā actionē nālē pōt habere circa aiam ſeparataz quā dz affligere: ⁊ iō nō ē ſile. ¶ Sz ꝺ iſtā opionē de īmiſſiōe ab igne i vtute dei q̄ad reprobationē fcāz: videt qd rō ꝓma ꝺ eaz adducta bēat iſtātiā i phātaſmate qō nō hz i itellectū poſſibilē aliq̄ opationē ꝓpriā i vtute ſua: ſed oēz quā hz: hz in vtute itellect⁹ agētis. ¶ Sz tūc dōz. qd nō ē ſile: qz phātaſma ē ꝺiunctū itellectui ſuppoſito: ſpūs ār ē ꝺiunct⁹ corpori eēntialr: vñ ſic fit vnū in eē: ſic pōt cōicare ei i agere: ita qd fm potētiā abſtractā poſſit pati ⁊ fm organicaz agere: ⁊ eꝺ formā realē: ſic ad phātaſiari ſeq̄t itelligere ⁊ ad velle cōcupiſcere. Dicerz ār aligs qd cū de⁹ ſit imediatior vnicuiq̄ rei ⁊ itimior q̄ ipſa ſibi: ſi pp ꝺiūctionē corp⁹ agit i ſpm vtute ſpūs creati: mlto magis cōp⁹ diſiūctū i vtute ſpūs īcreati. ¶ z^a ēt rō i maiore hz iſtātiā: qz celū qō in vtute ꝓpa generat formā eli vel mixti i vtute ōi gnāt aiaz fz eos: nec tñ qñ dr i vtute dei agere vltra ſpēz: ponūt iſti differentē formā ſibi dari: ſz vnā eādē p quā ex ſe gnāt formā iferiorē: ⁊ vt iſtrumētū dei formā ſupiorē. ¶ Poſſz ēt dici qd ſic de⁹ dedit ade vnū ex q̄ nāl⁹ poterat ab eo bō ꝓcedere ſic potētiā gnāndi: ⁊ aliud de q̄ ſupnāl⁹ potuit mulier formari puta vnā coſtā q̄lē nullus ali⁹ būit nec bitur⁹ ē: ſic poſſet imaginari qd ꝓter calorē q̄ ignis ē nāl⁹ afflictiu⁹ corpoꝝ dedit de⁹ igni iferni q̄dā vtutē detentiuā vel aliā: ita qd oēs dānati taz boies q̄ demões eodē affligūt: ſic eodē oēs bti letificāt: ſz vna afflictio ē a nā ignis: puta corpoꝝ: alia ſupnālis. Negaret ēt aligs minorem ⁊ diceret i igne eē vtutē poſitiuā ſic i ſacris. ¶ z^a rō ēt deficit: qz forma ſpūalis ſi quā ignis īmitteret eēt afflictiua: qz triſtitia ē de oib⁹ q̄ nob nolentib⁹ accidūt: ⁊ pena ē gcgd ꝺ volūtatē ē: cum aūt ſpūs dñet corpi indignuz ē ei ſubyci corpi. Uñ qcgd eſſet illud qō recipet ab īdigniori ſeipz affligeret: ⁊ ſi nō fz ſe ⁊ abſolute ſaltē inquātū eēt ꝺriū ſue libtati ⁊ dignitati: ſicut eſſet afflictio nobili facere homagiū ⁊ recognoſcere ſe tenere a ruſtico ēt illud qō ſibi eēt vtile. Nec ē ꝓcedēdū qd foꝝ ſpiritual⁹ ſepata a corpe nō poſſit eē afflictiua: qz ſic acciñtia in ſacro altaris illud idē agūt qō ꝑ⁹ agebāt i vtute ſube diuina vtute hoc faciente vel ꝛſeruāte: ſic ſenſatōez caloris quaz put ē ꝺiūcta calori īmoderato ſeq̄t dolor nāl⁹: illā eādē ſeparatā a caloꝛe eiuſdē ſube i vtute caloris actiui ⁊ ꝓncipl⁹ dei: ſeq̄t idē dolor q ſeq̄ret eā in vtute caloris ꝺiuncti i ſuppoſito. ¶ 4^a rō ē de reniſu appetit⁹: videt ſupponere fl̄z: qz lz appetit⁹ nō poſſit pſeq niſi illō qō ꝑiudicat bonū nec fugere malū niſi illud qō ꝑiudicat malū: tñ pōt eē delectatio i appetitu añq̄ delectās iudicet eſſe delectās: qz ſi iudicaret delectās actu añq̄ delectaret: fl̄z eēt iudiciū. Si ār iudicaret aptū natū delectare: tūc nō deberet ſeq delecta-

tio actualis ſz aptitudinal'. Eſt ẽt iudiciũ qõdã p experiẽtiã: ſicut hõ neſciẽs vtꝝ cib⁹ ſit dulcis vel nõ: ꝑ⁹ qdẽ iudicat bonũ expiri hoc ipz: ⁊ tũc expit: qõ mox vt guſt⁹ ꝓcipit ſapozẽ ſeq̃ delectatio ĩ appetitu: ⁊ tũc 3⁹ ſeq̃ iudiciũ qõ illud ẽ delectãs qõ ꝑus neſciebat: cũ aũt tactus dr̃at ab extimatiua: nõ hz iudicare de nociuo ⁊ ꝓuenienti: ⁊ ſic mox vt tact⁹ ꝓcipit tangibile ĩmoderatũ ſeq̃ dolor: vel ſi ꝓportionatũ delectatio: ⁊ poſtea ſeq̃ iudiciũ extimatiue qõ ẽ delectãs vel ꝓtriſtãs: ſz forte ꝑcedat iudiciũ qõ ẽ incõueniens vel diſcõueniẽs vt renitat̃ vel amplectat̃: tñ hec ẽ veritas q̃ afflictio q̃ ẽ triſtitia nõ põt eẽ ꝑmũ ipreſſuz: cũ oportet apꝓhẽſiue ꝑus ĩmitti q̃ appetitiue. ¶ Ulteri⁹ ãt ꝓſideradũ ẽ q̃ taz ĩ dolore corꝑis dãnati q̃ ſpirit⁹ dãnati ſz opinionẽ thome ponit̃ iudicium ꝑcedere leſiui ⁊ afflictiui: qz taz corꝑ⁹ q̃ ſpñ ponit alligari iuitũ: qõ ẽ leſiuũ: ſicut care re: ex q̃ perceptõe ſeq̃ afflictio. ¶ Ad 5ᵐ cũ dr̃.q̃ non ẽ afflictiua ĩmiſſio niſi p abiectionẽ: dz: q̃ hoc ẽ ſlz ẽt ſm eos q dicũt q̃ corꝑora dãnatoꝝ patiunt̃ p paſſionẽ nãe in q̃ ponunt ĩmiſſionẽ ⁊ nullã abiectionẽ ⁊ iuſte: qz cũ nãlia debeant remanere ĩtegra nulla forma nãlis dz abyci a dãnat⁹: qz illud eẽt qõdã genus mortis ⁊ corruptionis loq̃ndo de forma ꝑut ẽ actus ꝑmus: ſz forma q̃ ẽ actus ſecũdus. i. opatio bñ abyciť ſi ꝑexiſtat: ſicut demones ꝑuati ſunt nãli bñtudine ⁊ oẽs dãnati ꝑuant̃ ne poſſint frui aliq̃ delectatõe: ⁊ hic eſt labor ⁊ afflictio ⁊ pena. ¶ Solo cor̃ ad ꝑᵐ argumñ videť bona. qz de⁹ ꝓt facere ĩmediate q̃cq̃d põt facere mediãte cã nõ formali nec mãli ſi ſit cã q̃ quã: ⁊ mlto magis ſi ſolũ cã ſine q̃ nõ: vñ cũ ex dolore i ſenſu cauſeť triſtitia ĩ volũtate ꝓp redũdãtiã iuicẽ viriũ: ſiue dolor ſit cã triſtitie q̃ quã: vt plures dicũt: ſiue cã ſine q̃ nõ: vt alij dicũt: poterit ĩmediate de⁹ cãre triſtitiã ĩ volũtate ſine dolore in ſenſu eandẽ quã poterat cũ ſenſu mediãte: ſicut potuit generare boiez ſine bõie. Uñ eãdẽ ẽt triſtitiã nũero quã ĩ aĩa beretici dũ ꝓburiť cãuit ignis ẽt vtute dei: qz ẽt potentia actiua nõ ꝓt agere niſi i paſſiuã: nec de⁹ ꝓt facere q̃ ignis calefaciat nõ calefactibile puta lunã: ⁊ multo min⁹ ſpñ. Nõ ẽ ãt ſpũs ſeparatus a corꝑe aliq̃ mõ paſſibilis ab igne. ¶ Ad 2ᵐ de ſacris nõ ẽ ſil'e ſicut nec de celo: qõ ĩ vtute dei aĩat: qz ꝓpriũ obm potẽtie actiue celi ẽ po⁹ paſſiua materie: vñ qz ĩ illã põt aliqd ex ſe: nõ ẽ mix̃ ſi ĩ eadẽ plus ꝓt ex alio vt docebat 2ᵐ argu⁹. Et ſil'r ſacrm̃ qz corꝑoreũ ĩ ipz aĩatũ bẽns ꝓpriã corꝑoreã opationẽ ꝓt ĩ ptẽ ei⁹ br̃e aliã vt inſtrumẽtũ: ſz ſecus ẽ ĩ ꝓpoſito: qz ẽ ſpũs diſiũctus in quẽ nec ſacra agerẽt. Nã dicere q̃ nõ ẽ ſil'e de ĩmiſſione q̃ ẽ pfectio ⁊ illa q̃ ẽ afflictio: nõ videť bene dictũ: qz ſicut volũtas delectatur ex delectatione ſenſualitatis ita ⁊ triſtat̃ ex ei⁹ dolore: ⁊ ſic̃ delectat̃ angl's ex hoc q̃ ẽ plat⁹ celo empireo ſz ei nihil cõferat: qz dñiuz ẽ gd nobile ⁊ deſiderabile ⁊ p ꝺñs ei⁹ cognitio delectabilis: ſic eꝰ alligari iferno ẽ triſtabile. ¶ 3ª opio ẽ dicẽtiũ aĩam ſeparatã ⁊ demonẽ affligi ab igne corꝑoreo p verã ĩmiſſionẽ ſicut ꝓcedẽs opio: ſz dicunt iſti q̃ virtute dĩna ſupaddiť aĩe ſepate ⁊ demõi aliq̃ q̃litas ſeu bit⁹ ſupnãlis rõne cuius aĩa ſeparata vl' demon põt pati ab igne: que ſm ſe nõ poſſet ab eo pati. Rõ iſtius opionis ẽ ſola fuga incõueniẽtiũ: qz cũ iſti nõ poſſent oñdere q̃l'r aĩa ſeparata poſſet aliq̃d recipe p qõ affligereť: adinuenerũt q̃ hoc poterat fieri mediãte aliq̃ ſibi dĩnit⁹ adiũcto. ¶ Iſtud aũt ẽ minus ꝓbabil'r dictũ q̃z ꝑmũ: qz illud additũ aĩe aut ẽ aliquid corꝑoreũ aut ſpũale. Si ſpirituale: eq̃lis dubitatio ẽ qualiter aĩa ſeparata q̃ ẽ ſpiritus ꝓt pati ab igne corꝑoreo mediãte illo: ſicut ſine illo: qz vtrobiq̃z ẽ eadẽ rõ. Si aũt illud additũ ſit corꝑoreũ: aut facit vnũ ſuppoſitũ cũ aĩa: aut nõ. Si nõ: tũc anima rõne ipius nõ poterit pati: qz diſtinctorũ �, ſuppoſitũ ſunt diſtincte actiones ⁊ paſſiones. Si vero ſunt vnũ ſm ſuppoſitũ: aut illud eſt ſubiectũ anime: aut anima eſt ſubiectuz illius. Nõ poteſt dici q̃ illud ſit ſubm anime: qz ſubiectum aĩe nõ eſt niſi ſua mã vel ſuuz corꝑus ex q̃bus ꝓiũctis reſultat hõ: ⁊ ſic nõ eſſet ſeparata de q̃ loq̃mur. Si vo dicať q̃ aĩa ſit ſubm illius additi qõ ponit corꝑorale: tũc eq̃lis dubitatio ẽ quõ aĩa poſſit recipe illud corꝑorale accñs: ſicut dubitam⁹ q̃l'r põt recipe caliditatẽ vel q̃cũq̃ qualitatẽ corꝑoreã. Et iõ iſta poſitio in nullo declarat ꝓpoſitũ: ſz aſſumet eq̃le dubiũ. ¶ Circa iſtã ãt opionez q̃ p q̃litatẽ ſupnãl'r ĩmiſſaz ſit aĩa q̃b igne paſſibilis: ẽ ſciẽdũ q̃ potuit habere iſtud motiuuz. Q. n. iſtud agat ⁊ illud patiat̃ nũc: cũ ꝑus nõ poſſet: oz eẽ p mutationẽ ex parte alterius: qz idẽ manẽs idẽ: ſemꝑ natũ ẽ facere idẽ. Uidentes ĝ nullã mutationẽ ex parte ignis poſſibilẽ ſufficiẽtẽ: qz aut eẽt ſpũalis: ⁊ ſic nõ ꝓueniret corꝑori: aut corꝑoralis ⁊ ſic nõ eẽt actiua ĩ ſpñ ſic̃ ⁊ añ dixerunt ex parte aĩe: vel ſpũs mutationẽ fieri. ſ. q̃q̃daz diſpoſitionẽ p quã redderet̃ paſſibilis ab igne: qz cũ ipſa dãnatio ſit q̃dã act⁹ ſupnãlis: ſicut bñtudo. ſic̃ ad recipiẽdũ a deo actũ bñtudinis regriť bñtus q̃ ſit bñficabilis ſpũs: cũ ꝑus nõ eſſet: ſic p bñtũ fieri videť ſpũs dãnabilis q̃ ꝑus nõ erat. ¶ Ꝑ. ſi aĩa ꝓiũcta p q̃litatẽ nãlez puta intentionẽ poſſibilẽ ſit paſſibilis a corꝑe puta phãtaſmate: multo magis p q̃litatẽ ſupnãlẽ deo faciẽte ab igne. ¶ Et dõz. q̃ deus nõ põt facere q̃ potẽtia ferať niſi ĩ ſuuz obm: puta q̃ viſus audiat ſonũ vl' videat: ꝓpriũ ãt paſſiuũ a corꝑe ẽ corꝑ⁹ vel ſpũs ꝓiũctus nõ ſeparat⁹: pp qõ nec ſpiritus agit ĩ corꝑ⁹ niſi motũ localẽ: nec eꝰ q̃cq̃. manẽte ĝ q̃ cõp⁹ ſit iſtud ⁊ illõ ſpũs: iſtud ñ ꝓt ĩ illõ ĩmittere nec ab ipo recipe pluſq̃ nõ calefcibile ꝓt calefieri. ¶ Ad argum̃ dõz. q̃ nõ ẽ ſil'e: qz ĩ btitudine aligs act⁹ recipiť cuius poteª nãliter capax nõ ẽ pfecte ⁊ imediate p ſe ſolã: vñ diſpoſitione ſupaddita capax fit: ſed ex puris nãlibus nã caret beatitudine nãli ⁊ ſupernãli niſi ſibi addať ⁊ delectatõe ⁊ gaudio: vnde bis ꝑuari poteſt nullo alio diſpoſito: quo facto triſtatur ſicut ex malo qõ eſt ꝑuatio boni. ¶ 4° opio vicina antique ponit modum ſpãlez quo anime puniunť. Dicũt. n. q̃ in anima ſeparata virtute diuina poſſunt remanere potẽtie ſenſitiue. Qõ ꝓbať qz vtute diuina abſolutũ accñs ꝓt ſeparari a ſuo ſubo: ſz ſm iſtos potẽ ſenſitiue ſũt q̃dã accñtia abſoluta. q̃ vtute dĩna poſſunt ſeparari a cõpoſito ĩ quo ſũt tanq̃z in ſubo ⁊ remanere in anima ſeparata: tũc arguit ſic. Uerus dolor ſenſibilis perficiť in actu appetitus ſenſitiui ꝑuia cognitõe ſenſitiua: ſed remanẽtib⁹ ſenſitiuis poteꝰ in anima ſeparata põt in eis eẽ ſenſiua cognitio ⁊ appetitus ꝓñs. q̃ in eis põt eẽ verus dolor ſenſibilis ⁊ vera triſtitia. ¶ Sz nec illud valet: qz dato q̃ de⁹ poſſz ſeparare accidens abſolutũ a ſubo: nõ tamẽ poſſet ipm ponere in quocunq̃z alio ſubo: ſicut quantitatẽ ſeparataz a ſuba panis nõ poſſz ponere ſubiue ĩ angelo: ⁊ eodẽ mõ potentiã ſenſitiuã q̃ eſt accñs organi corꝑorei: non poſſet ponere in anima ſeparata. Dato etiaz q̃ poſſet ponere: adhuc nõ ſufficeret ad hoc q̃ anima ſenſibiliter pateret̃ ab igne: qz obm paſſiõis ẽ aliquid nocẽs: ſz nõ poteſt dari modus quõ ignis noceat anime ſaparate etiam ſi haberet potentias ſenſiuas pluſq̃z ſi non haberet. Non. n. nocet ex hoc ſolo q̃ cognoſciť quacunq̃z cognitione: ⁊ ideo hoc modo nõ poteſt aſſignari cauſa paſſionis ab igne. Circa hanc autez opinionẽ que ponit q̃ p retẽtionẽ potẽtiaꝝ ſenſitiuaꝝ: ꝑª rõ q̃ adducta ẽ ꝺ eã ẽ dubia: qz nõ ẽ ſil'e de ſubo oĩno exneo ⁊ de ſubo ꝓpriо ſz imperfecto: ſz. n. anima ſeparata nõ poſſit ſecũ trahere eẽ corꝑoreũ qõ ẽ ſibi oĩno exneũ: tñ ipm eẽ aut ſubſiſtere qõ ipſa cõicat corꝑori ſz ſit non ſolius anime vt ſubi ſz totius ꝺiuncti illud ſecũ trahit nãl'r: qz ſicut eẽntia ſua ẽ euiterna ⁊ p ꝺñs icõruptibil': ſic ⁊ eẽ ei⁹, q̃ a ſilũ potẽtias ſenſitiuas ſz

3ª opio

4ª opio

sint ꝺiuncti secū trahit nāl'r: vel saltē supnāl'r pōt hoc fieri Sz nō est sile. Esse.n. ⁊ subsistere aīa cōicat corpori sic rē si bi ppziā quā hret sine corpore. ēt si ex̄ corp⁹ ⁊ añ crearet qō é pol⁸. ⁊ iō illō retinet p⁹ corp⁹ potētias sensitiuas fm nām suā nō est nata ipsa hre si añ crearet sicut nec figurā: cū sbi ue sint i q̄to sicut ⁊ figura: vñ sicut nō pōt fieri q̄ iste potē tie remaneant i corpore mortuo quod é pars sūi: qz ꝺdictio eēt q̄ nō viueret ⁊ tū hret potentiā vitalē: sic nec e3 q̄ re maneāt i aīa sepata q̄ solū est altera ps sūi. ¶ Scōa rō q̄ obm passiōis é aligd nocens: nō valet: qz eo ipso q̄ imitte ret cognitionē quā seq̄ret ꝺolor eēt nocēs: nec oporteret q̄ al'r vel plus noceret: qz aīa sepata aliter nocibil' vel lesibil' nō est. ¶ Tertio dicendū q̄ ⁊ si ibi eēnt potentie sensitiue nō tū pp hoc i ipsas posset ignis agere nec calor i sensu nisi eēt organic⁹ sicut nec calor i visuz sepatū: qz nō é motiuus nisi diaphani fm actū. sic.n. é de oī sensibili q̄ nō ageret in sensum nisi pp organū. ¶ 5ª opio é thome cōis doctoris q̄ spūs ico corporeus. i. aīa separata vel āgelus patiť ab igne so lum p detentionē p hūc modū: qz spūs ico corpori ez ipz diffiniunť loco ita q̄ existūt sic i vno loco q̄ nō in alio. Res igiť corporea hz exnām sua q̄ spūz diffiniat sz non hz exnā sua q̄ spūz detineat gn alibi possit diuertere: sz ℞ fupaddi tur igni corporeo inquātū est īstrumentuz diuīe iustitie q̄ sic detineat spūz q̄ alibi ñ diuertat: ⁊ ita efficiť ei penal'r retar dādo ipz ab executiōe ꝓpe voluntatis. ne opeť vbi vult ⁊ ez qō vl'r: ⁊ tāto plus cruciaťq̄to supbior é. Dec āt opio ꝓ babil'é ponēdo q̄ aīa sepata vl'āgel's sit i loco p suā eēntiā qz tūc pōt vtute diuina detineri i loco ne moueať ad aliuz ad quē vellet: nō tū bū appet quō vtus detentiua sit i igne boc tū nō obstāte posset ꝺici q̄ ꝺr detineri ab igne: qz deti neť i igne: ⁊ sic ab eo patiť eo mō quo desideras mortē ⁊ fa stidies vitā ꝺicit q̄ aīa sua patiť a suo corpore i quo detieť ¶ Et nihilomin⁹ graue videť aliq⁹ q̄ iste sit totus mod⁹ quo aīa vel demones patiunť: qz ez hūc modū eq̄liter pa tereť aīa vel demon si detineretť i pulcherrima camera ⁊ optime ornata sicut patiť ab igne: qz nō ponitť pati nisi q̄te nus detineť: hoc aūt nō reputaťq̄ōiter adeo graue seu pe nale sic p̄ꝺicam⁹ graue eē penā dānatoz hoiuz vel domo num. ¶ Et ꝺfirmaťq̄: qz sicut aīe dānatoz detinenť i infer no: sic aīe pueroz decedentiū i originali detinenť i limbo: si g̃ sola detētio é afflictio: segť q̄ aīe decedētiū in solo ori ginali affliguntť q̄tuz demones q̄ aīe damnatorū: qō nō vi deť ꝺueniēs. Si vero spūs ponaťq̄ eē in loco solū p opatio nez: tūc nō bū apparet q̄l'r patiaťq̄ a loco per detentionem: qz opationes q̄dā manēt i agēte vt intelligere ⁊ velle: ⁊ p istas nō pōt spūs magis eē in loco q̄ p essentiā: alie vo sūt q̄ trāseunt i mām exteriorē vt mouere: ⁊ per bas solas pōt spūs ꝺpetere eē in loco quaten⁹ mouet vel facit aligd circa locū vel circa corp⁹ exñs i loco. Dec aūt opatio ez possit cō uenire angelis: nō tū pōt ꝺuenire aīab⁹ separatis: qz aīa se parata nō mouet ad formā qō é sibi cōe ⁊ angelis: nec pōt mouere aliq̄ō corp⁹ ad locū: qz cū bēat determinatuz mo bile cui vniť vt forma mediante quo mouet qcqd mouet: separata ab eo nihil aliud pōt mouere. Si g̃ spūs nō sit in loco nisi p opationē ⁊ nulla talē p̄t hre aīa separata: segtur q̄ ipsa nō sit i loco ⁊ p ꝺns q̄ ibi nō detineaťq̄ nec per deten tionē affligaťq̄. ¶ Idē ꝓbaťq̄ de aīa separata ⁊ āgelis simul esto q̄ vtriq̄ ꝺueniat opare circa locū q̄ nō affliganť per detētionē i loco: qz si eē in loco é operari i loco: eē seu deti neri violenter i loco vel ꝺ voluntatē é operari i loco violē ter vel ꝺ volūtatē: sz illud nō pōt cōpetere aīe separate seu āgelo. g̃ ⁊c. Maior de se pz. Minor ꝓbaťq̄: qz magis bō p̄t cogi ad opandū q̄ angelus vel aīa separata: sz bō non p̄t co gi coactiōe simpl'r ad operādū ea q̄ depēdent ex libero ar. q̄uus possit īpediri ne faciat qō vellet facere. Nā si p violē tiā man⁹ alicuius hois appliceť ad percutiēduz aliū: talis nō percutiet actiue: qz p̄n'' pcussiōis actiuū nō est in ipso sz me re passiuū: ⁊ multo magis videť q̄ aīa sepata vl'āgelus nō possit cogi ad aliq̄ actionē depēdētē a libo ar. tal'aūt ē ois actio quā hz vel hre pōt aīa sepata vel āgelus circa locū. g̃ angelus vel aīa sepata nō p̄t cogi ad opandū i loco vl'circa locū: qz si eē i loco é opari i loco: ⁊ detineri i loco é violēter opare i loco: pz q̄ nec āgelus nec aīa sepata possūt violēter detineri i loco nec p ꝺns affligi p violētā detētionē. ¶ Si ꝺo dicaťq̄ q̄ ñ sūt i loco nec ōtineťť i loco p actionē suā i loco sz potiⁿ⁹ p actionē quā recipiūt i loco. ¶ Cōtra detineri a lo co supponit eē in loco: si g̃ passio spūs i loco é p detētionez i loco: segťq̄ q̄ passio i loco supponit eē i loco. sz posteri⁹ p̄sup ponēs suū ꝓpus nō ē cā eius. g̃ pati a loco nō é rō angelo vel aīe q̄ sit i loco. ¶ Isti igiť sūt modi i gb⁹ doctores nituntť oñdere q̄l'r āgelus vel aīa sepata patianťq̄ ab igne: ⁊ tū vt vi suz é nll's satisfaťq̄ itellectui: nec mīz: qz vt dcīn fuit li. i. q. i. ea q̄ sūt fidei nō possūt sciētifice ꝓbari: nec rōes i ꝺriū sciē tifice solui: p eo q̄ fides é de his q̄ excedūt oēz rōnē nālē. ¶ Circa istā aūt opinionē q̄ p detētionē violētā: notanduz q̄ pōt ꝓbabil'r sustineri nō obstāte q̄ ꝺ eā arguiť siue spūs sit i loco p eēntiā siue p opationē. Si p̄mo mē: sunt tria icō ueniētia. Primū qō omittunt ē: qz seq̄reť q̄ cū oēs equal'r detineāť: oēs equaliter punirētur. Nec valet si ꝺicaťq̄ q̄ su perbior plus affligiť: qz aliq̄n min⁹ supb⁹ é grauior pctō: puta luxuriosus būilis. Et ꝺōz ad istā q̄ verū é ꝺ supbia p ut é speciale pctm̄: sz q̄to aligs é grauior pctō i inferno tā to plus odit deū qō é maxia supbia: ⁊ tāto plus ei displicet iustitia dei ⁊ p ꝺns plus affligiť de alligatiōe illa: q̄ q̄to est magis iuolūtaria tāto magis penosa. 2ᵐ ꝺueniēs é q̄ dā natus i camera pulchra ita affligeretur sic i igne. Et ad istō ꝺoz p̄ q̄ cū alligari cuicūq̄ loco sit eis penosū: qz iuolūtari um vtpote ꝺ libtatē ⁊ dignitatē suā: alligari tū vilissimo lo co est eis penosissimū: hō aūt é centrū terre maxie distās a celo nobilissimo corporū. Sed vlteri⁹ ibidē alligari igni q̄ debēt affligi vilissima corpora damnatorū adhuc é eis ma gis penosum: lz ꝺ istud vltimū sit illud Mat. Ite in ignē q pat⁹ est diabolo quasi ille ꝓpus sit pp demones q̄ pp hoies. ¶ Tertia instātia de pueris ⁊ p̄rib⁹ i limbo facile soluitur: qz voluntas eorū cū sit iusta vult illū carcerē: ⁊ sic nō affli gebat p̄res nec pueros affligit: qz nihil volitū est penosuz. Q̄ si de aīabus purgatorij instetur: dicendū q̄ ideo ille car cer est eis penosus: qz lz volūtarius tū é eis pp pctm̄ ꝓpuz qō ꝺtinue est ꝺ voluntatez ipsorū: qz de pctis ꝺtinue dolēt ⁊ p ꝺns de ꝺnte pena. Secus aūt é de peccato originali cui nō debetur cōtritio. Sz in ista p̄ma parte deductionis sciendū est q̄ nunq̄ ꝺicendū est q̄ spūs sic sit i loco p essen tiaz q̄ essentia sit sibi ratio essendi in loco: sic. ſ. q̄ idigeat lo co ad sui ꝺseruationē sicut graue vel leue vel q̄ circūscri batur loco sicut quantū: sed sic q̄ eius essentia vere est i lo co diffinitiue: qz sic é bic q̄ nō alibi lz possit esse nusq̄. Si aūt angelus est in loco p operationē sic. ſ. q̄ sicut quātitas est sbe ratio essendi in loco: sic ⁊ spūi opatio. Pōt respōderi ad instantias etiā ꝺato q̄ essentia angeli esset nusq̄ vel vbiq̄. Unde ad illud qō ꝺicit de operatiōe manente: p̄t ꝺi ci q̄ ꝺato q̄ eius intelligere ⁊ velle fm situationē ⁊ diffini tionez abstraherent a loco sicut essentia. si tū necessario ha beret cogitare contra voluntatē de inferno ⁊ igne eius pp qō impediretur ꝺsiderare alia q̄ magis vellet ꝺsiderare: qz .n. itelligit nō oia sil'impediť ab intellectiōe vni⁹ p̄ itellectio nē alteri⁹. ⁊ ꝺstat q̄ magis é spūi ōsiderabile ⁊ delectabile ꝓtemplari altissimas cās q̄ corporalia: vñ penosuz é valde spūi si ꝺ voluntatē cogitat de inferno ⁊ eius igne ꝺtinue ⁊ q̄ de eo sp habebit cogitare: sicut ēt homini bono est peno sum quando occurrunt sibi turpes cogitationes vel q̄cūq̄ ꝺ voluntatē suā de re odio habita ⁊ de qua nunq̄ vellet re collere: hoc aūt est possibile: qz sicut spiritus separat⁹ semp

actu intelligit se pp̃ actualē pñtiā sue eēntie: sic pōt dē facere q̄ sp̃ intelligat aliqd aliud vl̄ p spēm q̄ semper sit i actu vel alr: z p B vel nō cogitat alia vel nō delectaf i eis sicut faceret si nihil ɔ voluntatē suā cogitaret: z sic diceref dia bolus sp̃ ferre secū suū ignē p ɔtinuatā ipius cogitationē p quā ipe fz intellectū appbendētē z volūtatē renitētē sp̃ eēt alligat⁹ ēt añ diē iudicy z vbiq̄. ¶ Scōa istātia ē de opatiōe trāseunte si p eā sit āgls in loco vt sic detētus affligaf vt canis vel equus q̄ ē alligat⁹ ad mouēdā rotaz q̄ aq̄ trahīt de puteo vl̄ dānatus ad fodiēda metalla: qz B nō pt cōuenire aīe q̄ nō ē nata mouere corp⁹ nisi mediāte suo corpore. Et dōz q̄ si ita eēt q̄uis nesciam⁹ q̄ eēt illa opatio: nam nō eēt ignis succēsio: qz ille ignis succēsiōe nō idiget nec esset motio eius circularis sīc ī spa sua mouef: qz adhoc sufficeret vnus demon: tñ q̄cūq̄ sit illa motio. si ɔuenit angelo nāl̄r posset ɔuenire aīe supnāl̄r. Si. n. deus dedit adamāti z magneti vtutē mouēdi ferrū sine ɔtactu quā alia corpora nō bñt. nullū īcredibile ē si dicamus q̄ miraculose det eandē vtutē aly corpori: z sil̄r si spūs āgelic⁹ a nā bz mouere corpus: nullū īconueniēs vel īpossibile vr̄ q̄ hāc vtutez supnāl̄r det deus aīabus vel ad bonū suū sīc apparēt ī corporibus assūptis p petēdis suffragys: vel ad malū suū vt i dānatis. ¶ Tertia istātia ē cōis vtriq̄z. s. q̄ nō pōt spūs separatus violētari ad opationez sīc nec hō ad illā q̄ ē liberi arbitry. Ubi dōz ē p⁹ q̄ si i spū esset vtus nāl̄r motiua alia ab itellectu z volūtate: cessaret istantia: supposito aūt q̄ p libez arbitriū nō necitate nāe moueat: dicendū q̄ nō pōt eē in libero arbitrio aliq̄ volitio ab ipso elicita ɔ volūtatē. Et. n. ɔdictio q̄ vellet aliqd ellicitiue z ipsāmet volitionez nolet. Sz nō ē īpossibile q̄ ōs posset ipzimere li⁹ arbi. actū itelligēdi z volendi respectu cui⁹ libez arbi. se bz pure passiue. sīc ē forte ī pria: in patiēdo aūt nihil ē libez: qō aūt nō ē liberū vt sic cogit pt: vñ videf nō īpossibile ɔ volūtatē im pmi nēcio volitionē mouēdi aliqd ad quā volitionē necessariū seq̄f ita motio sīc ad liberā: z sicut spūs erit alligatus ad opandū. Si dicaf q̄ īmo eēt ɔdictio: qz eēt actus volūtarius z iuolūtarius: dicēdū q̄ eēt volūtarius: qz a volūtate sz ɔ: qz ab alio. Uel si de⁹ nō pōt sibi ipzimere actū z^m nisi placitū: posset tñ sibi ipzimere aliquā q̄litatē aliā ad quā ita seq̄ret motus nēcio sicut ad suū velle libere. ¶ Ad q̄r taz instātiaz de passione: dicēdū q̄ qñ dr̄ spūs eē in loco p passionē: nō intelligit q̄ hoc sit p aliq̄z receptōez fozme nālis a loco: sz dr̄ eē in loco p passionē. i. p diffinitionē: sīc locatuz patīf a loco a quo circūscribīf: lz diffiniri loco nō ita ponat aliqd ī diffinito sicut circūscribi ponit aliqd ī locato vl̄ circūscripto. Ulterius āt q̄ñ sic loco diffinīf q̄ ēt ibi īnitus detinef: tūc dr̄ pati penā: qz ɔ volūtatē z libertatē eius est. Et sicut ad glām beatoz ē q̄ sunt plati nobilissimo corpori: sic eɔ ad trīstitiā maloz ē q̄ sint alligati vilissimo corpori. put ergo passio dicit afflictionē sic nō sunt ipi i loco p passionē: sz eɔ patiunf z affligunf p B q̄ sunt i loco ɔ volūtatē: sz put passio dicit q̄daz bītudinē passiuā ad locū: sic ipsi sunt i loco p passionē. i. p diffinitionē sue eēntie. qō ē cōe bonis z malis: q̄ supposita: nec ē sibi liberū aliū locū petere: z sicut i btō locus q̄ debef nobilissimo corpori sibi ɔcessus q̄uis illo nō egeat ē sibi ad gaudiū rōe dñy: z sic aīab⁹ ē gaudiū eē in celo empireo quē sciūt locū nobilissimū suis corporibus deputandū: z per B ēt gaudiū ē angelis qō sibi ēt ē deputatū: sic ē eɔ de loco damnatoz corpoz cui spūs alligaf: sic q̄ ñ possūt petere locū nobilissimoz corpoz quē pus habebāt vel bīturi erāt: qō ē eis valde tristabile. Nec videf īpossibile dare corpori vtutē detinēdi spūz suppositā diffinitione eēntie z limitatiōe vtutis ex q̄ dr̄ q̄ fortior angelus posset sistere minus forti. Uirt⁹ q̄ creata sistēdi angelū: videf ēt cōicabilis corpori vl̄ si illa virtus nō eēt i corpore ex quo tñ vtute aliq̄ detineref ifra corpus diceref a corpore ɔtineri z p ɔñs affligi: qz ide ozif sibi materia tristādi.

¶ Ad argumēta in oppositū est dicēdū ad pmū q̄ sicut nullus corpus pōt pati a spū passione prope dicta q̄ ē abiectio fozme conuenientis z receptio fozme disconuenientis: sic nullus spiritus potest pati a corpore consimili passione: z ideo ille modus passionis qui ponif eē p īmissionez cōiter nō tenef. ¶ Ad 2^m dicendū ē q̄ Augu⁹ loqtur ingrendo: vñ z aliū modū ponit. zi. de ciui. dei. vbi dicit q̄ sicut ī ɔditione aīe aīa ɔiungif corpori. vt dans ei vitā q̄uis vnuz sit corporale z aliō spūale z ex tali ɔiunctione ɔcipit aīa vehementē amorē ad corpus: sic aīa separata ligaf igni vt accipiēs ab eo penaz. ī quo īnuit aīe penā eē p ōtentionē ī igne. Uel dicendū q̄ aug⁹ itelligit q̄ ea gbus īmediate aīa afficitur ad dolorē vel trīstitiā sunt spūalia quatenus ignis ñ affligit aīam nisi mediante appbensiōe vel seipso vt appbenso q̄ ē q̄dā eē spūale: q̄uis ista rñsio nō videat multū efficaz: qz per istū modū possz dici q̄ qcqd affligif: affligatur nō per corporalia sz per sil̄itudinē corporaliuz: qz nihil affligit nisi vt appbensū. ¶ Ad 3^m dicendū q̄ principale agens oz eē nobilius patiente: sz nō oz q̄ istrale agēs sit nobilius: nlls aūt ponit q̄ ignis sit ꝓncipale agēs ī afflictione aīe: z iō non oz q̄ sit nobilioz aīa. ¶ Ad 4^m dicendū q̄ argumentū illud bñ ꝓbat q̄ ignis ille non affligit demones vel aīas separatas p īmissionē: sz nō ꝓbat q̄n affligat p detentionē. detēti. n. ī carcere nō solū affligunf dū actual̄r detinenf: sz ēt dū exeūt scientes se iterato detrudēdi: ita q̄ afflictio sp̃ ē per detentionē vel deputationē ad locū detinē tem: sicut eɔ electi gaudēt de celo empireo q̄ quodāmodo in eoū cedit gloriam non solum quando sunt ibi: sed quādo recedunt scientes illum locum sibi deputatū. ideo ꝛc.

¶ De diuersis aiaz receptaclis. Di. XLV. a

Preterea sciēdum ē q̄ oēs aīe: vt ait aug. cū de hoc seculo exierint diuersas bñt receptiōes: bōe bñt gaudiū: male vero tozmēta. Sed cū fcta fuerit resurrectio z bonoz gaudiū amplius erit: z maloz tozmēta grauiora q̄ñ cum corpore tozq̄bunf. Ex his oñditur q̄ mai⁹ erit gaudiū sctoz in resurrectiōe z post: q̄z fuerit añ. z q̄ diuersa receptacula habebunt aie scoz. Be q̄b⁹ idē aug. ait. Tps q̄ inter hoīs mortē z vltimā resurrectionē interpositū ē: aīas abditis receptaculis ɔtinet: sic vnaquēq̄ digna ē vel requie vel erūna. p eo q̄ sortita est in carne dū viueret.

¶ De suffragijs defunctoz. b

Eq̄z negādum ē vt ait augu. defunctoz aīas pietate suoz viuētiū releuari: cuz p illis sacrificium mediatori offert: vel elemosyne fiunt in eccl̄ia. Sed hec eis tm̄ ꝓsunt q̄ cum viuerēt hec sibi vt postea possent ꝓdesse meruerunt. Est. n. quidā viuēdi mod⁹ nec tam bon⁹ vt ñ reqrat ista post mortē: nec tā mal⁹ vt ei ñ ꝓsint ista post mortē. Est vero tal̄ in bono vt ista nō requirat: z ē rursus tal̄ in malo: vt nec his valeat: cū hec vita trāsierit: adiuuari. Quo circa h oē meritum cōpaf quo possit post hanc vitā quispiā grauari vel releuari. Nemo āt speret q̄ hic neglexit cum obierit apud deuz ꝓ-

mereri. Nō ergo ista q̄ p defunctis cōmēdādis freq̄ntat ecclia illi apostolice sūt aduersa sñie q̄ dictū ē. Oēs stabim⁹ añ tribunal xp̄i: vt referat vnusq̄sq; p̄m ea q̄ p corp⁹ gessit. s. bona vl̄ mala q; ēt hoc meritū sibi q̄sq; cū in corpe viueret cō parauit: vt possēt ei ista pdesse: Nō. n. oīb⁹ pſūt: t q̄re nō: nisi pp differētiā vite: quā q̄sq; gessit i corpe. Cū g̃ sacrificia sine altaris sine q̄rūcunq; aliaꝝ elemosynaꝝ p baptizatis oīb⁹ offerūt p valde bonis gratiaꝝ actiōes sūt: p nō valde malis sūt ppitiatiōes. Sed p valde mal̄ t si nulla sūt adiumēta mortuoꝝ: tñ q̄lescūq; vinoꝝ ꝓsolationes sūt. Quib⁹ vero pſūt: vel ad hoc pſūt: vt sit plena remissio vl̄ certe vt tolerabilior sit ipsa dānatio. Oīonib⁹ ergo fctē ecclie t sacrificio salutari t elemosynis q̄ p eoꝝ spiritib⁹ offerunt̄: nō est dubiū mortuos adiuuari: vt cū eis miseri cordi⁹ agat̄ a dño: q̄z eoꝝ petā meruerūt. Hoc .n. a p̄ib⁹ traditū tota obseruat ecclia. Ut p eis q̄ i cōmuniōe cōpis t sanguis dñi ōfūcti sūt: cū ad ip̄m sacrificiū loco suo cōmemorent̄ oret̄: ac p illis quoq; id offerri cōmemoret̄. Nō ē ergo ābigendū ista pdesse defūctis: sed talib⁹ qui ita vixerūt añ mortē vt possint eis hec vtilia eē post mortē. Nā qui sine fide opāte p dilectionē: eiusq; sacris de corpe exierūt: frustra ill̄ a suis huiusmodi pietatis officia ip̄dunt̄: cui⁹ dū hic essent pigneꝝ caruerunt nō misericordiā sibi t thesaurizātes: sed irā. Nō g̃ mortuis noua merita cōparant̄ cū p eis aliq̄d boni opant̄ sui: sed eoꝝ p̄cedētib⁹ ꝓña ista reddunt̄. Nā istā quisq; finiēs vitā: nisi q̄d in ea meruerit: nō poterit hīe post eā. Ecce quib⁹ t q̄l̄r pſunt illa q̄ p ōfunctis freq̄ntat ecclia. mediocriter mal̄ suffragātur ad pene mitigationē: mediocriter bōis ad plenā absolutionē. Qui nō hñt tante pfectiōis merita vt nō indigeāt iuuari p paupes quoꝝ ē regnū celoꝝ ās sibi fecerūt amicos ō mām̄ona iniqtatis. Quoꝝ tāta ē pfectio vt his adiutoriis ñ indigeāt: q̄les sūt apl̄i t martyres. Ut. n. ait aug⁹. Iniuria ē p martyre orare i ecclia: cui⁹ nos ōbem⁹ oīonibus cōmendare: p alīs autē defunctis oratur.

¶ De officijs sepulture. c

E pōpis vero exequiaꝝ idē aug⁹ ita dic̄.

d Pōpa funeris: agmīa exequiaꝝ: sūptuosa diligētia sepulture: viuoꝝ sūt q̄liacūq; solatia: nō adiutoria mortuoꝝ. Q̄ si aliquid p̄dest ipio sepultura p̄ciosa: oberit pio vilis vl̄ nulla. Preclaras exequas in ꝓspectu hoīum purpurato illi diuiti exhibuit turba famuloꝝ: s̄z mlto clariores in ꝓspectu dñi vlceroso illi paupi ministeriū exhibuit āgeloꝝ: qui eū extulerunt nō in marmoreū tumulū: s̄z i abrae gremiū. Sit tñ cura mortuos sepeliēdi t sepl̄chra construēdi: q; hec in scripturis scis iter bona opa ōputata sūt nec solū in corpib⁹ p̄iarchaꝝ: aliorūq; scōꝝ: sed ēt in ip̄i⁹ dñi corpe qui ista fecerūt laudati sunt. Impleāt igit̄ hoies erga suos officia postremi muneris t sui hūani leuiamīta merois. Ueruz illa q̄ adiuuāt spūs defūctoꝝ. s. oblatiōes t orationes multo obseruantius procurent.

¶ De duobus bonis quorum alter plura post mortem habet auxilia. d

Olet moueri q̄stio ō duob⁹ vno diuite:

f altero paupe pariter sed mediocriter bonis q̄ pdictis suffragijs indigēt t meruerūt pariter post mortē iuuari: p altero vero. i. p diuite spāles t cōmunes fiunt oīones multeq; elemosynaꝝ largitiōes: p paupe vero nō fiunt nisi cōmunes largitiōes t oīones. Querit̄ ergo an tm̄ iuuet̄ paup pauciorib⁹ subsidijs: q̄ztuz diues āpliorib⁹? Si nō pariter iuuat̄: nō ei reddit̄ ꝑz merita. Meruit. n. piter iuuari: q; pariter boni exterūt. Si vero tm̄ suffragij ꝓseq̄t̄ q̄ztū diues: qd ꝓtulerūt diuiti illa spāl̄r p eo fctā? Sāe dici p̄t non ei magis valuisse gñalia t spālia q̄z paupi sola gñalia suffragia: t tñ pfuerūt diuiti spālia ñ q̄dē ad aliō vl̄ magis aliq̄d: s̄z ad idē ad qō gñalia: vt ex plib⁹ t diuersis cāis vnū peipet̄ emolimētū. Pōt tñ dici alr illa plura sbsidia ꝓtulisse diuiti celeriorē absolutionē nō plenioꝝ.

¶ Quibus suffragijs iuuabunt̄ mediocriter boni qui in fine inuenientur. e

Ed itez q̄rit̄ de aliquo mediocriter bo-

s no q talib⁹ idigēs suffragijs i ipso ꝓsummatiōis articlo cū reliqs migrauit si saluus fuit? p eo ñ offert̄ vlteri⁹ sacrificiū vel oīo vl̄ elemosyna: nec habebat tāte pfectōis merita q̄ his suffragijs ñ egerēt. Aliq̄d ergo saluabit̄? Estimo eū q̄si p ignē trāseūtē saluari meritis t intercessiōib⁹ celestis ecclie: q̄ pro fidelib⁹ semp intercedit voto t merito donec impleat̄ xp̄s.

¶ Quō scī glorificati audiūt p̄ces supplicantiū t quō intercedunt pro nobis ad dñm. f

Ed forte q̄ris nunq̄d p̄ces supplicantiū

s scī audiūt t vota postulātiuz i eoꝝ noticiā pueniūt? Nō est icredibile aias sctōꝝ q̄ in abscōdito facie dei verilumis illustratōe letant̄: i ipsi⁹ ꝓtēplatione ea q̄ foris agunt̄ itellige re: q̄ztū vel illis ad gaudiū vel nobis ad auxiliuz ptinēt. Sic̄. n. angelis ita t sanctis qui deo assistunt petitiones nostre innotescunt i verbo dei qō ꝓtemplant̄: vñ t dicunt̄ angeli oīones t vota nostra offerre deo: non q; eum doceant: sed

qz eiꝰ voluntatẽ supꝫ eis ꝓsulunt. Uñ augu. Angelis qui sunt apꝺ deum inotescunt petitiones nostre vt quodammodo eas offerant deo et de bis consulant: et quod deo iubente implenduꝫ esse cognouerit: hoc nobis euidẽter vl latenter reportẽt: Uñ ⁊ ãgelꝰ boibꝰ ait. Cũ orare etis oꝛõ nẽ vestrã obtulit deo. Ad oia qdẽ sciẽda sufficit deo sua pfectio: bꝫ tamen nũcios. i. ãgelos: ñ q ei q̃ nescit ãnũciẽt: Nõ. n. sũt vllã q̃ nesciat: sꝫ bonũ eoꝝ ẽ de opibꝰ suis eiꝰ ꝓsulere veritatẽ: ⁊ hoc ẽ qꝺ ei dicũt nõnulla nũciare: ñ vt ipe ab eis discat: sꝫ vt ab eo ipi p verbũ eiꝰ sine coꝛpali sono: nũciãt ẽt qꝺ voluerit ab eo missi ad quos voluerit: totũ ab illo p illꝺ verbũ eiꝰ audiẽtes. i. i eiꝰ veritate iueniẽtes: qd sibi faciẽdũ: qd: qbꝰ: ⁊ qñ nũciãdũ sit. Nã ⁊ nos oꝛãtes eũ: nõ eũ docemꝰ: qz nouit: vt ait verbũ eiꝰ: Ipi vester qd vob neciũ sit priusq̃ petatis ab eo. Nec ista ex pte cognouit: sꝫ futura oia tpalia atq̃ i eis ẽt qd ⁊ qñ ab illo petituri fueramꝰ: ⁊ quos: ⁊ de qbꝰ rebꝰ vl exauditurꝰ vl nõ exauditurꝰ eẽt sine inicio añ pscinit. Nõ g̃ dicit ãgelꝰ oꝛões nãs offerre ꝺo q̃si deꝰ tũc nouerit qd velimꝰ ⁊ quo idigeamꝰ: que oia añq̃ fiãt sic ⁊ postq̃ fcta sũt nouit: sꝫ qz necesse bꝫ rõnalis creatura tpales causas ad eternam veritatẽ referre siue petendo: quid erga se fiat: siue consulendo quid faciat.

¶ Qꝺ dictũ ẽ de ãgelis attribuit sctis aiabꝰ. g

s Jaũt ãgeli a deo p verbũ eiꝰ discunt petitiões nãs: ⁊ qd ꝺ his iplendũ sit ⁊ qd ñ. Cur ñ credamus et aias sctõꝝ dei faciẽ ꝓtẽplatiũ in eiꝰ veritate intelligere p̃ces hoium: et q̃ iplende sint: vel nõ: Inde est qꝛ deꝰ dõ exaudire p̃ces quoꝛũdã nõ solũ qñ effectu mancipat sꝫ ẽt qñ inotescit curie angeloꝝ et sctãꝝ aiaꝝ qd inde futuꝝ sit vl nõ: et qꝺ cognoscũt i dei volũtate esse: volũt et ipi. Adeo. n. supne volũtati adicti sunt: vt nihil p̃ter eiꝰ voluntatẽ q̃ant velle. Intercedũt ergo ad deũ p nobis sctiꝰ et merito dũ illoꝝ merita suffragant nobis: et affcũ dũ vota nãa cupiũt ipleri. Qꝺ tñ nõ faciunt nisi in voluntate dei iplenda didicerint. Quamꝰ ergo vt intercedant p nobis. i. merita eoꝝ nobis suffragent et vt ipsi velint bonũ nostꝝ: qz eis volẽtibꝰ ꝺs vult et ita fiet. Ex p̃missis ꝓstat qꝺ cũ qbusdã misicordiꝰ agit deꝰ q̃ eoꝝ pctã meruerint. s. cuꝝ mediocriter malis: q suffragũs ecclie iuuant.

Circa 45. di. q̃runtur tria. Primo vtꝝ suffragia viuoꝝ pſint õfunctis. 2° vtrũ suffragia facta p aliquo: sibi soli valeãt. 3° de receptaculis animarum.

Quantũ ad pmũ q̃rit vtꝝ suffragia viuoꝝ pſint defunctis. Et arguit qꝺ nõ: qz mala facta p viuos i nullo nocẽt defunctis. g bona facta p eos nõ pſunt defũctis. Cõtra de se videt manifesta: sꝫ añcedẽs pbat p illud Ezechi. 18. Filiꝰ nõ portabit inigtatẽ pris: nec pr̃ supple mortuꝰ portabit inigtatẽ filꝫ supple viui ⁊c. ¶ Contra ẽ qõ dr̃. i: Machab. 12. Scã g̃ ⁊ salubꝛis ẽ cogitatio p defũctis exorare vt a pctis soluant: sꝫ ñ eẽt salubꝛis nisi eis ꝓdesset aliqd. g ⁊c.

¶ Rº hic sunt tria videnda de suffragys. Primo p quos fcã pſint. 2° qbꝰ pſint. 3° q̃ suffragia prosint.

Quantuꝫ ad pmũ sũt. 5. ones. ¶ Pria qꝺ p vnũ viuũ fcã pſint alteri viuo pp charitatis vnionẽ sꝫ sic pdest bonũ factũ alꝫ bono: Pm illꝺ scõꝝ cõionẽ: ⁊ pticeps ego sum: qz vna ẽ oiuꝫ fideliũ vltis ecclia charitate cõiuncta q̃ ẽ societas ⁊ amicitia spũalis: vñ sic q̃ñ ẽ ꝺcta societas oiuꝫ bonoꝝ iter aliquos gcquid vnꝰ lucrar̃ oibꝰ ẽ cõe: sic ⁊ hic spũalr: nõ ãt pctõꝛi q nõ est de coꝛpe xpi sꝫ mẽbrũ diaboli: qz nõ ẽ cõmunio xpi ad belial: vñ exñs i pctõ mortali ẽt nõ excõicatꝰ: nõ ẽ pticeps alicuiꝰ boni qõ fit i ecclia p vnionẽ: cũ sit mẽbꝛuꝫ pciſum a coꝛpe qõ nõ recipit influẽtiaꝫ ab aia. 2° pſunt ex suffragãtis intẽtiõe: vñ sic fuꝰ cõis plus acgrit dño cui noiatiꝫ stipular̃ q̃ alys: qz obligatio illi q̃rit̃ isolidũ: sltr si iussu dñi vniꝰ vel ex re ipius fuꝰ cõis acgrat illi spãlr acgrit̃: sic ẽ in ꝓposito. Nõ solũ. n. papa: sꝫ glꝫ ꝺz se reputare seruuꝫ suoꝝ dei sicut scribit Rabanꝰ 2° plogo Mach. vñ illi spãlr pdest cui itendit ẽt pctõꝛi quẽ ita põt irendere sic iustũ: sꝫ nõ p modũ meriti ꝰꝫ illud: Ne forte nõ sufficiat nobis ⁊ vobis: qz nll's p̃t alteri mereri pi mã g̃ram nisi xps vt pꝫ i puulis baptizatis: Uñ in ezechi. Si fuerit coã me: Noe: Daniel ⁊ Job aias: filioꝝ nõ liberabunt: sic alteri stipulari nemo põt nisi q eiꝰ iuri subiectꝰ est vl p̃ filio vel ep̃: vñ xps mereꝫ nobis sic filys: ⁊ vnus bonus alys sic seruus dñis: sꝫ malis sic exneis nisi merito cõgrui forte p modũ ipetratiõis sic: qz nisi stephanus oꝛasset paulus saluatus nõ fuisset vt dic̃. Augu. Et de Carolo magno audita est vox: Egidy merito Caroli peccata dimitto. Et sic pdest recipi ad bñficia in spãli alicuiꝰ boꝛis vel multitudis siue sic receptus sit pctõꝛ: qz tũc fit pticeps pp intẽtionẽ q nõ erat pp vnionẽ: siue sit iustus: qz plus fit q̃ pri. 4°

¶ Scõa ꝓ ẽ quõ suffragiũ viui pſit mortuo. Primo qdem pp charitatis vnionẽ: qz charitas nunq̃ excidit sꝫ amicitia pollitica peat fm phm: ⁊ sic oia bona bonoꝝ pſunt mortuis ẽt si fiãt p viuis: sic missa. de cele. mis. c. z. vbi dr̃. de eadẽ die missã audiãt p salute viuoꝝ ⁊ defunctoꝝ. 2° pp intẽtionẽ: qz viuũt i memoꝛys viuoꝝ: ⁊ sic oẽs misse eis pſunt i gbꝰ ẽ vnũ meñto p mortuis. Nõ sic ãt alia bona i gbꝰ nõ fer̃t intẽtio ad defũctos. Nec obstat beati mortui q i dño moꝛiunt̃: qz illi i gbus p̃nceps huiꝰ mundi tpe exitus ñ bꝫ gcq̃ nec culpã nec penã sic̃ btũs Martinus: stati sũt beati i re nec egent suffragys: g vo sic i dño moꝛiunt̃ qꝺ supedificauerũt lignũ: fenũ ⁊ stipulã saluabunt̃ q̃si p ignẽ: ⁊ beati ñ in re sꝫ i spe: sic ẽt oi tpe pciosa ẽ i ꝺspectu dñi moꝛs iustoꝝ ẽt añ aptionẽ celi i spe nõ i re. ¶ Tertia ꝓ ẽ an suffragia facta p malos pſint: pſunt aũt p̃mo ex ope operato vt missa mali tantũ q̃tũ boni sic ⁊ baptiſm. Sꝫ sic nihil pdest nisi sacr̃m noue legis vel aliqd sacr̃ale: vt aq̃ bñdicta ⁊ exoꝛciſmus: nõ aũt oꝛatio: ieiuniũ ⁊ elemosina. 2° ex opere opante vltis ecclie cuius ministeꝛ ẽ pctõꝛ q dicit vigilias p mortuis: nec solũ vigilie curati pſunt parochianis suis quoꝝ ẽ publica persona sed etiã extraneis respectu quoꝝ est p̃uata persona: qz est ministeꝛ non solum huius particularis ecclesie sed etiaꝫ vniuersalis cuius omnes boni sunt mẽbra. 3° ex opere operante eius q rogat vel mandat pro se fieri sicut bonus dominus per malum seruum faciendo elemosinam meretur ⁊ satisfacit: qz qui palium facit per se ipsuꝫ facere videtur: sicut chr̃istus per malos ministros benedicit ⁊ baptizat: ⁊ sic suffragia a defunctis mandata vel petita per malos exhibita eis prosunt. Nec obstat qꝺ malus 3° 5°

non pōt satisfacere pro alio: qz verum est principaliter: sed instrumētaliʒ sic. 4°: ex ope operāte alterius mādantis puta executoris vel alterius pp eandez rōnez: sic papa mandat fieri solemnes vigilias p defūcto sūmo pōtifice ō elec. Ubi maī. libro 6°. pōt ēt qs subdito pro se ꝛ alys orōnes iniungere: ꝛ ēt ꝓfessor penitēti q p se oret. 5° ex ope operante ministri: qz ipse opaī aliquo mō: vñ si plat⁹ malus iniungat bono subdito dicere psalteriū p aliquo vivo vel mortuo ꝛ bon⁹ subditus dicat alʒ nō dicturus intendēs pro illo dicere ī spāli p quo sibi in iniunctū ē vel p quo iniungens intendit: pdest illi ꝛ si nō ex intētiōe mandātis tm mandatary. Si āt subditus diceret nō intēdens dicere p aliquo nisi p se ipso ad expletionē obie: tūc nō prodesset exneo illi p q̄ iniūgens intendebat nec exp̄mebat: nec ex itentiōe mandantis q idignus ē nec mādatary q hoc nō intēdit: ʒ soluz pp charitatis vnionē cū exeq̄nte. Alʒ aūt gnāliter: ñ valēt suffragia p malos: qz cū is q displicet ad itercedendū mittitur irati aīus ad deteriora ꝓuocaī: qō vex est p modum vnionis: qz vnit⁹ nō ē: nec p modū meriti: ʒ qñq̄ p moduz ipetrationis p̄sunt: qz oratio pctōris qñq̄ est ipetratoria p se ꝛ pro alys: vt pz ī miraculis q̄ qñq̄ p ipsos fiunt ad ꝓuersionē ifideliū: sicut iudas cū alys ap̄lis sanabat infirmos. Sz plus valet suffragiū boni bono: qz oīb⁹ modis: postmodū plus boni malo: qz p modū freq̄ntis ipetrationis: qz volūtatē tiñtiū se faciet ēt p idignis. 3° mali pro bono: 4° mali p malo: ʒ nō tātū nec tā freq̄nter: qz deus pctōres nō exaudit: sic. s. sic̄ iustos ꝛc̄. ¶ Quarta ꝑ ē an suffragia p̄sint faciēti. Et qdez ad merendū si sit ī charitate nō minus prosunt q̄ si p se fierēt ꝑm illud: Oratio mea in sinu meo conuertet: ꝛ qñq̄ plus meret bō celebrādo p alio q̄ pro se: qz maiori feruore charitatis accēsus videt: q scintillas emittit ad alios ꝛ maxime ad inimicos. Dñs. n. ꝓversus ē ad penitentiā iob cū oraret p amicis suis. 2° p̄dest ad satisfaciēdū directe. qñ ille p quo fit aut ñ idiget: vt qz saluatus: aut capax nō ē: vt qz damnat⁹: qñ faciēs ē talis intētionis ī habitu q p se faceret si crederet non p̄ficere illi p quo intēdit. Uñ Mat. 10. Et si qdē fuerit ibi fili⁹ pacis residebit super illū pax vr̄a: sin aūt ad vos ꝓvertet. 3° idirecte p illū cui suffragiū p̄stat q tenet orare p faciente suffragiuz: alʒ ēt ingrat⁹ ñ reddēs ātidota: ꝛ sic ē meli⁹ orare p mortuis q̄ p vivis: qz mōtui qñ erūt ī padiso sciūt illos q p eis orārūt ꝛ p eis orabūt ēt si suffragātes pp pctm̄ suū nihil p̄fuerūt: qz amicitia ꝓsiderat affectū pluſq̄ effectū ꝛ sunt ī charitate pfecta p quā oratio eoz exp̄ssa exaudit. Unus aūt pro quo suffragiū facio forte ignorat: ꝛ sic nō orabit p me: Itē forte ē peccator: ꝛ sic pax valebit mihi oratio sua: aut si est iustus nō tñ in via sp ad nutū exaudit. 4° nō p̄dest ad satisfaciendū directe: vt si ē mihi iniunctū vnū psalteriū ꝛ tibi aliud: dicēdo p te vnū adhuc sū obligat⁹ p me ad vnuz sicut si debemus ego ꝛ tu qlibet. x. titio: soluendo p te: maneo obligat⁹ p me. ¶ Quinta ꝑ ē: an obsit defūcto si omittantur suffragia ab eo mādata. Et qdez nihil quo ad meritum qō totuz ī hac vita cōparaī: respectu cui⁹ bona voluntas p facto reputaī. 2° nec quo ad pene intēsionē: qz illa cū aīa egredit sic sibi taxaī q̄ nec augetur nec minuit. 3° nec quo ad ꝓpetuationē. Si. n. aliqs sit ī carcere p ōbito qō aly soluendū cōmisit: alio nō soluēte ꝓpetuo ibi tenebit nisi p se soluat: ʒ si p se manēdo in carcere solueret solutione pacta ēt p̄curatore nō soluēte ea facta liberaret: ꝛ sic ē hic. Sz si qs mādat solui forte facta ꝛ nō soluant: si fuit ī mora soluēdi ī vita ꝛ nō penituit: damnaī retinēdo opus mercenary vsq̄ mane. Si āt non fuit ī mora vel penituit: tūc nō damnabit ʒ stabit ī purgatorio min⁹ p hoc q̄ solui mādauit q̄ si p oblionē venialē nec soluisset nec solui mandasset. 4° nocet si qō potuit soluere in vita vel cito post mortem mādauit solui tardius. Unde melius faciunt q in vita soluunt testamentuz suum: vel anteq̄ bona ad heredes ꝓueniant: qz modicū in vita suffragy plus valet q̄ multa post mortē: postq̄ q̄to citi⁹ tāto meli⁹. 5° nocet sola negligentia p̄curatoris ad ꝑ vt diutius ibi moreī: qz nec ex ope operato qō nō est: nec ex opere operāte executoz liberatur: sicut oñs pōt excōicari iuste qñ citat⁹ misit p̄curatorē q nō cōparuit: cū sit ꝓtumacia va vel p̄sumpta ex quo citat⁹ nec p se nec p aliuz cōparuit. Sz qñ p̄curator die accepit ꝛ ipe citatus ē ꝛ nō oñs ʒ noīe oñi: pp eius ꝓtumaciā oñs excōicari nō oz: cū non sit ꝓtumax ipse q citatus non est ʒ fuerit negligēs eligendo talē: qz p negligentia sine ꝓtumacia nō oz qs excōicari: ʒ iste mortuus ē obligat⁹ p se: vñ si nō soluat p se vel per aliū detinebit quousq̄ soluerit per se ipm.

Quantū ad 2m qbus p̄sint: sunt etiaz quinq̄ ꝓnes. ¶ Prima q̄ suffragia nō prosunt illis qui fuerūt: sunt: vel erunt ī limbo puerorz: qz nō sunt in statu sicut nec damnati: vñ nec passio xp̄i illis p̄fuit. ¶ Scōa ꝑ q̄ non proderant ante mortē christi illis q erant in limbo patrum: nec ad merendū: qz nullus mortuus ē in statu merēdi sicut nec angelus: nec ad satisfaciendū: qz nō habebāt satisfacere nisi p debito nature qō solus xp̄s potuit soluere. ¶ Tertia ꝑ est q̄ non prosunt illis qui sunt in celo per modum indigētie quo ad p̄miū essentiale. Unde de cele. mis. Cum marthe. dr̄ mutata secreta leonis pape ī qua dicebatur: aīe leonis hec nobis prosit oblatio: qz iniuriaz facit martyri qui orat p martyre: prodest tñ eis ad gaudiū accñtale: qz gaudium est in celis sup̄ vno peccatore ꝛc̄. Cresc̄it aūt: qz de pluribus sed non maius: vnde si certū est aliquem esse in celo: ī fidelitas est orare p eo. potest aūt eē certū p̄mo per bibliā vt de qbus scriptū est: sicut de ap̄lis p̄ter filiuz p̄ditionis: ꝛ de patrib⁹ veteris testamenti: Unde male dixit q dicebat q̄ nolebat esse vbi est petrus: qz vbi credebat esse petrum non debet hesitare christianus. 2° qz pro fide sustinuit martyrium ʒ ante peccauerit vt Cypr̄ianus: qz falce martyrij oīa credunt purgata. 3° si post baptismū statiz decedebat puulus: ꝛ tūc si missa dicaī dz eē oratio p oībus defunctis vel p alys nō pro illo. Nā si maior ifante: orari p̄t: cuz ēt q̄rto dial'. dicat Bregori⁹ damnatū puerū necdū gnēnem. Si ēt adultus statim moriē post baptismū orari pōt: qz forte nō peuituit nisi de mortalib⁹: ꝛ sic p venialib⁹ indiget suffragys. 4° si ē canonizat⁹: qz sacrilegy instar ē dubitare vtrū dignus sit quē elegerit ip̄erator. ʒ. n. eccl̄ia erret iudicādo hūc eē vir ꝛ illā vxorē: non tñ pp ꝑ ī sacro mr̄imony. Sz ꝑ cū cultus religionis sit p̄fessio q̄daz fidei nostre: si eccl̄ia erraret canonizādo sctm̄ quē indicit colendum vl'r eccl̄ie: videret error in ꝓtingētib⁹ fidē: ideo ꝛc̄. Oz aūt dr̄ multoz corpora venerant in terris quoz aīe sunt ī inferno: de nō canonizatis itelligit: sicut de latrone beati martini: sed in p̄vato ʒ venerari nondum canonizatum. ¶ Quarta ꝑ est q̄ suffragia nullo modo p̄sunt illis q sunt ī inferno damnatorum: quia in inferno nulla est redēptio. Unde de quibus est certum: nō est orandū sicut nec p demonibus. Reputatur autem certū de hereticis ꝛ paganis. Exemplū in luca de fratribus orātibus ad sepulcrū poete q̄ scirent meliorē ꝛ peiorem versum quem ille vnq̄ fecisset: ꝛ audita est vox primo de peiore. Omne iuuās statuit iupiter esse pium. 2° de melioze. Est virtus placitis abstinuisse bonis. Cum aut̄ pro ipso ouidio vellent orare. audi tus ē tertius versus. Nolo pater noster carpe viatoz iter. quasi dicat: damnato mihi non prodesset. Unde gregor⁹ punitus est p traiano. 2° de iudeis: vnde transiens per cimiteriū eorū ñ oz dicere p eis p̄ nr̄. 3° de xp̄ianis ñ sic p̄t eē certuz: vñ q̄uis pctm̄ sit manifestū ꝛ nō pnia: pōt orari p eis ī secreto: ꝛ ōbēt reddi suffragia siue se occiderit siue ī bello iiusto: duello: vl'r torneameto mortu⁹ sit: aut cū mere-

trice: vñ Aug⁹ pro oībus regeneratis dꝫ fieri oratio: sꝫ ū publice pp scādalū. Exēpluꝫ de monacho proprietario Gregō. Et sil'r pro suspensis ⁊ iuste damnatis: qr ēt latro i morte penituit. Sꝫ si ueniat mortu⁹ subito g ꝑus fuit bone vite in publico oratio ꝑ eo fieri dꝫ: qr iustus si morte ꝓoccupatus fuerit ⁊c. ¶ Quinta ꝓ ē q ꝑsunt suffragia oīb⁹ ⁊ solis g sunt i purgatorio: g possūt ꝑ alios satisfacere: g nō possunt ꝑ se ipsos: sicut ꝓꝫ ꝑ multa exēpla. 4. dialo. 5ª ꝓ

Quantum ad ꝫ^m. q. ſ. suffragia ꝑsint sunt. 7. ꝓnes: primequatuor fundantur super decretū gregoꝛy. Aie defūctoꝝ q̄tuor soluunt modis ⁊c. ¶ Prima igit ꝓ ē. q aie defunctoꝝ soluunt ꝓcib⁹ sacerdotū. i. missis: qr iter oīa plus valet sacrificiū mediatoris ⁊ sanguinis agni ad educendū de carcere egypti: siue fiat ō mortuis: siue ꝑ mortuis pp deuotionē ⁊ intercessionez: qr ē ibi duplex memēto. vñ de cele. mis. c. z. missa de cadez die ꝑ salute viuoꝝ ⁊ defunctoꝝ. Uñ oīs missa vtriq; ꝓdest non solū pp charitatis vnionē sicut ⁊ cetera bona: sꝫ ēt pp intentionem quā celebrans missaz dꝫ bre ad vtroq;: sꝫ ꝑncipal'r ad eos quos vult pōt dirigere. 2ª ꝓ ¶ Scōa ꝓ ē q aie defunctoꝝ soluunt ꝓcibus scōꝝ nō solū in pria g orant ꝑ socys suis: non sic ꝑncerna g succedētibus ꝑsperis oblitus fuit iterptis: sꝫ ēt ꝓcibus iustoꝝ viatoꝝ ⁊ ꝓcipue oīe dīica p̄ noster. Nā aduocat⁹ noster: factus ē iudex noster cui esset obꝓbriū venire ꝺ factū suū ifringere vel cassare libellū qđ forma uit ⁊ edidit: vñ in cimiterio dꝫ dici. Itē psalteriū qō est oratio ēt spūssancti g postulat ꝑ nob gemitib⁹ inennarabilib⁹. Uñ nec orōnes anselmi nec q̄cūq; alie sūt ita deuote. 3ª ꝓ ¶ Tertia ꝓ ē. q aie defūctoꝝ soluunt elemosinis charoꝝ: qr elemosina a morte liberat ⁊ facit inuenire vitā eternam: qr ēt icludit orōnez ⁊ iciuniū ad q̄ tenet elemosinaz recipiēs. Exēplū i vitis patrū qđ sine itermissiōe orat elemosinari⁹ magl q̄ anachorita ⁊c. 4ª ꝓ ¶ Quarta ꝓ ē q aie ōfūctoꝝ soluunt iciunys ⁊ gbusc̄ūq; afflictōibus corꝓoralib⁹. sic btūs dñicus cathena vnā disciplinā accipiebat pro illis g sūt i purgatorio. 5ª ꝓ ¶ Quinta ꝓ ē q aie defunctoꝝ liberantur idulgētys ꝑlatoꝝ. Sic. n. ꝑlatus pōt dispēsare thesauꝝ ecclesie: sicut ꝑuatus bona ꝓpria: vñ sic bona mea possuz cōicare idifferēter viuo ⁊ mortuo: sic ꝑlatus merita scōruz ⁊ superogatiōes eoꝝ: oruz tñ illud ꝑ quo mortuo dat fiat a viuo. 6ª ꝓ ¶ Sexta ꝓ ē q sepultura prodest viuis ⁊ defūctis. Tumulatio. n. funeris ⁊ pompa exegaꝝ ꝑdest viuis triplici ter. ꝓmo ne offendant visu vel olphatu cadauerū. 2º ad fidē resurrectiōis astruendā: pp qō nō sunt aues tumulande sꝫ ꝓyciende nisi pp vitandū fetorē terra coopiātur: sic ⁊ oīa cadauera possent sepeliri ēt iumentorū: qō tñ non palā pp scandalū faciendū est: Et qr oēs boies ēt mali ad resurrectionē ꝑtinent: oēs sepeliēdi sunt: cū boc sit officiuz būanitatis ⁊ pietatis qō oī boī est exhibendū. Unde excōicati ⁊ gcūq; gb⁹ sepultura ē iterdicta: ñ min⁹ sūt sepeliēdi q̄ iudei vl' pagani: ⁊ si eēt aliq̄ō cimiteriū ꝑ talib⁹ nō eēt ꝑ hibendū magis q̄ cimiteriū iudeorū. Si. n. excōicato ē in necessitate elemosina facienda: i extrema necitate sepultura elemosina nō est negāda: sꝫ solū terra benedicta: obl'o ⁊ sil'ia. 3º ꝓdest ad solatiū. Mortuo vō ꝑdest inq̄tū ō cera: oleo: obl'onib⁹ ⁊ sericis cedit i bonorē dei ⁊ vtilitatē pauperū vel ministroruz: ut si de pāno serico fiat altaris paramentū vel ecclie ornamētū vel in pecuniā redactū det pauperib⁹. Qr aūt equ⁹ falerat⁹ hō ornatus ad ostētatōnē ⁊ pompam solū offerat nec redimat nec largiat mendatiū est ⁊ nō ꝓdest. 7ª ꝓ ¶ Septima ꝓ ē de loco sepulture: qr locus etiā ꝑdest vt vel sanctis magis oret vel illi ō loco. Unde p̄es nolebāt sepeliri cū xp̄o. vt resurgerēt cū xp̄o. ¶ Ad argu^m in oppositū ē dicendū q nō est sil'e de malis viuorū ⁊ ō bonis: qr auferre alicui q̄ sibi debet repugnat iustitie: sꝫ dare alicui q̄ sibi nō debet nō est iustitie ōriū sꝫ ē liberalitatis: ⁊ vtus nō ōriat virtuti: ⁊ ideo si q⁹ puniret ꝑ pctō alterius nolens: auferet sibi aliqd ōbitū: cū punitō sit ablatio alicui⁹ ꝓueniētis: ⁊ sic eēt iniustū: sꝫ q̄ ꝓfert ei aliqd ex facto alterius fit ei gra: pp q̄ ō ꝓmū non ē apud deū g nihil in iuste agit: sꝫ z^m inquantum gratiose acceptat orationez vi ui pro mortuo: vel satisfactionē. Questio. II.

Ecundo queriť vtrū suffragia fctā pro aliquo sibi soli valeāt ⁊ non alys ꝑ q⁹ nō fiunt. Et videť q nō qr in lra dī ex vbis augustini q suffragia ꝑ sunt illis mortuis g cū viuerent meruerūt vt talia possent eis ꝓdesse post mortez: sed multi ꝑ q⁹ suffragia nō fiūt magis merue runt vt suffragia possent eis prodesse post morte q̄z meruerunt illi ꝑ q⁹ suffragia fiūt. g̃ videť q suffragia magis prosint aliq⁹ ꝑ q⁹ nō fiūt q̄z illis ꝑ q⁹ fiunt. ¶ Contra: qr nihil frustra fit i ecclia: sꝫ si suffragia facta ꝑ aliquo tantū ꝓdessent alys q̄tuz illi ꝑ quo fiūt frustra fierent ꝑ aliquo spāl'r: ⁊ tñ fiūt ꝑm cōsuetudinē ecclesie. g̃ ⁊c. ¶ ℟º hic sunt tria videnda. ꝓmo q̄tū ꝑsint suffragia. 2º quō quis ab obligatiōe suffragiorum liberetur. 3º vtruz sancti cognoscāt orōnes nr̄as quas ad ipsos dirigimus.

Quantū ad ꝓmū sūt gnq; ꝺnes. ꝓma q suffragia nō tantū ꝑsunt illi ꝑ quo nō fiūt quantum illi pro quo spāliter fiūt ⁊ ex itentione. Ex quo. n. ꝑm illuz modū ꝑsunt suffragia defunctis ꝑm quez viuis: sicut plus valet viuo ꝑ quo fit determinate q̄z alys: sic ⁊ mortuo nō obstāte exēplo posito de luce ⁊ doctrina: qr talia nō opant ex itentōe sꝫ ex nāe necitate. ¶ Scōa ꝓ ē q suffragiū fctū ꝑ multis tantū valet quantū ad gaudiū cuiuslibz quantū si ꝑ quolz fieret: qr charitas de q̄ scriptuz est q nō q̄rit que sua sunt: cōia ꝓprijs nō ꝓpria cōibus añponit: vñ sicut religiosus bene dispositus plus gaudet de legato cōitati q̄z de legato singulariter sibi facto: sic ibi: sꝫ quo ad liberationē ñ ꝑ se: sicut ēt debitū solutū ꝑ multos oīum debitū attenuat sꝫ nullū ex toto libat: cū tñ posset ꝑ vno solutū ipm ex toto liberare: vt si tantū soluat ꝑ oīb⁹ q̄tū q libz ꝑse dꝫ: vt si ꝑ gnq; captis i turri syloe g erāt debitores singulorum denariū soluat vnus denari⁹ ꝑ oīb⁹: nll's liberat sꝫ restāt quatuor denary soluēdi: sꝫ si solueret vnus ꝑ vno statiz expediret: sꝫ ꝑ accūs pōt tantū valere: vt diceť i seq̄nti articlo. ¶ Est aūt hic dubiū: qr dicūt doctores q ille g ē in maiori charitate plus gaudet de suffragio facto pro alio q̄z ille ꝑ quo fit. hoc. n. vno mō ē verū. alio mō falsuz. Suffragiū. n. ⁊ ē bonū facilitatis inq̄tuz est actus ei⁹ bonus reddēs ipz cōmēdabilē ⁊ acceptū cora deo: ⁊ ē bonū eius ꝑ quo fit inquantuz ꝑ eo satisfacit. Quātū ad ꝓmā bonitatē plus gaudet de suffragio ille g ē in maiori charitate. q̄z ille pro quo fit: qr cū illo mō suffragiū nō sit magis bonū vni⁹ defuncti q̄z alterius sꝫ sit bonū soli⁹ faciētis: de eo tā q̄z de equali bono plus gaudet ille g plus hz de charitate. Sꝫ quantuz ad z^m valorē cū ille valor sit bonū illi⁹ solius ꝑ quo fit ⁊ vni cuiq; magis ē amabile, ꝓpriū bonū q̄z alienū: iō q̄tū ad ista ꝓsideratiōe plus gaudet de suffragio ille ꝑ quo fit exñs i minori charitate q̄z ille pro quo non fit: dato q ille sit i maiori charitate. ¶ Tertia ꝓ est q hūs spāle suffragiuz ⁊ cōe citius liberat q̄z habens tantū cōe: licz gaudiū sit cōmune modo qui dictus est. In die aūt aiarum non debet principaliter dici missa nec pro patre nec pro matre: sed pro omnibus fidelibus defunctis: sic quod dādū est pauperibus: non dandū est amicis carnalibus magis q̄z alys: potest tñ quis sēdario specialiter intendere suos charos ⁊ pro eis specialiter facere oblationem: sed debent fieri misse ⁊ officiuz principaliter pro omnibus: Sed quia diuites plures elemosynas faciunt: inde est q elemosyna quo ad suffragia 3ª ꝓ

plus prodest diuiti q̄z pauperi p accūs: qz plus tenent orare beneficiati pro benefactorib⁹ suis q̄z p alys: alꝫ eēnt ingrati. ¶ Quarta ꝑ est q̄ qñ fiunt spālia ꝛ mlta suffragia p illo q nō indiget: vt qz iā ē in glia vel q minus idiget qñ superest diuidit idigentib⁹ vt nō petentiū partes petētibus accrescāt: sicut Aug⁹ dicit in regula. Luz gs suis filys aliq̄z ꝓtulerit vestē: sit i potestate ꝓpositi vt i rez cōem redactuz cui neče fuerit tribuat. sic deus nō indigēti datū: dat aly i digēti: qō vex est i missa de rege in qua dz eē talis itentio dicētis vt ceteris ꝓfit si illi p quo fit nō ꝓdest. Sz i missa de viuis vt si celebrē de beata vgine p patre meo magis celebraturus p me q̄z p quocūq; alio viuo vel mortuo si sciē ei nō ꝓdesse: i sinu meo ꝓuertet nō aliox purgandoruz Mat. x. Sin aūt ad vos reuertet. ¶ Quinta ꝑ ē vtruz valeāt tantū suffragia successiue ꝓtinuata quātū sit multiplicata: vt puta vnū tricenale ꝓtinuatū q̄tū. 30. misse vno die a. 30. sacerdotib⁹ dicte: ꝛ sit ānuale quantū. 366. misse vna ebdomada a diuersis dicte: ꝛ sic de alys. Dicendū q tātuz vel plus valēt ad meritū istituētis: qz magis ē ad honorez dei ꝓtinuatio taliū anniuersarioꝝ: ꝛ hoc ꝓsideras eccl̄ia ea sic instituit. Sz ad celeriorē liberationē a purgatorio ꝛ citiꝰ videndū deū: plus valet accelerata multiplicatio: qz sacrz in ꝓposito bitū nunq̄z tm̄ valet ad pene remissionē ex opere opato quantū actu exercitū: sic pz i baptismo flamis q nō remittit totā penā sic baptismus flumis. Et sic ēt missa nō duz celebrata ex ope operato nō ꝑt hre tantā efficaciā quātaz iā celebrata: ꝛ forte nō tādiu ē iste mansurus i purgatorio: q vltia missa anniuersary ꝑpetui cantet ꝛ euz liberet. Neutrū g̃ est ꝓdemnādū: qz vtrūq; bona itentiōe fieri pōt ꝛ anniuersariū vt deꝰ clarius videat ꝑ opus sibi magis honorificū: ꝛ mltitudo missaꝝ sit a diuersis dicendaꝝ vt deꝰ citiꝰ videat. ꝛ ñ solū ꝑ āore sui ne diutiꝰ teneat vl torq̄at.

Quantū ad z^m ō libatōe a suffragys sūt q̄nq; ꝑnes. ¶ Prima q̄ soluēs p aliū libat sic̄ soluēs p seipm ēt si idustria ꝓsone sit electa: qz nō refert gd ex eq̄ pollētib⁹ fiat nec p quē fiat dū tū eq̄ bene. Esset aūt ꝑsumptuosus q teneat ad suffragiū si putaret oꝰonez suā meliorē ordinib⁹ aliox sic̄ phariseus: vñ si missaz quā debeo ꝑcuro dici p aliū liberatus suz sic̄ si p me ipz: ꝛ sic de alys. ¶ Secūda ꝑ ē q̄ liberat gs soluēdo suffragia cū alio sic̄ solus: ñ solū soluēdo dupluz: vl si dicā vnū psalteriū tecū ꝛ tu aliō mecū cū glz teneat ad vnū. Noc. n. dubitationē non hz: qz hic nihil minus soluit a duobus sil q̄z si solueret a quolibz p se: imo si soluat ēt a duob⁹ sil simpluz: vt si duo quoꝝ glz dz pro mortuo psalteriū dicāt simul, p illo vnicū psalteriū. qō appet p sile de horis canonicis ad q̄s glz isolidū ꝛ p se tenet: ꝛ tm̄ oēs simul dicētes libant sicut ēt oēs simul audientes vnā missaz liberant ab obligatione qua singuli tenebant vnā missam audire. ¶ Sz ꝺ: qz oēs iuuantes ad vnā missaz nō liberant ab obligatione q̄ singuli tenebant dicere vnā missam: g̃ cū glibet istoꝝ teneat dicere non audire totū psalteriū: saltē ꝑ pte quā non dic̄ sz audit nō ē liberatus. Sz non valet: qz ille qui tenet audire missā p se non liberat eā audiēdo per aliū. g vo tenet missaz dicere ꝑ alio: pōt eā dicere p aliū. Cū aute gs tenet dicere missam audiēdo eaz vel iuuando: nō facit p se qō dz facere nec p aliū: sz ille q tenet dicere psalteriū ꝑ alio dicēdo cū alio partez q dē dic̄ per se partē p aliū: ꝛ ille eꝰ ptē per se ꝛ partē per aliū ꝛ sic quodā mō glz totū dic̄: sz tm̄ regrit q̄ attēdat: aliter debitū duoꝝ ifunderet ī vnū: nec istud per se sufficeret. Uel pōt dici q̄ sic̄ i debito hūano si duo quoꝝ glz dz. x. soluant simul. x. nō ē glibet i toto libat⁹: sz si creditor acceptet partē p toto aut dispēsator creditores hīs liberā ptātez: tunc sic. ita ē hic. qz deus magis acteptat orōes cōmunes q̄z singulares: ꝛ eccl̄ia: qz magis ē ad honorē dei q̄ oēs simul cātent vigilias q̄z q̄ glibet p se cantet eas: vñ ex dei acceptatione ꝛ eccl̄ie ordinatione liberant ꝛ nō alia rōne. Secus aūt ē de missa q̄ ꝑter opus opās hz efficaciā maiorē ex ope operato: vñ si plures quoꝝ glibet tenet vnā missam insil cantarēt vnā pulcraz missam vno p oīb⁹ celebrante ꝛ alys oībus iuuantib⁹: nō ꝓp hoc eēnt liberati: qz ꝛ si in hoc vna egpolleret multis quo ad opus opans: nō tñ quo ad opus operatū. ¶ Tertia ꝑ ē vtrū soluēs suffragia i peccato moz tali libere an teneat itez soluere. Et videt q̄ sic: qz ille q fecit pniaz pro se i pctō mortali pro tāto nō tenetur iterare qz pōt in alio seculo satisfacere: aliogn qō in alio seculo fieri nō pōt in isto fieri neče ē: suffragia aūt pro alio hic gdez ꝛ nō in purgatorio solui possūt: nā ibi pro se ꝛ nō p alio gs soluit. g̃ in hac vita tenet suffragari sibi. ¶ Solo ñ ē verū pri mo qdē: qz aut ē obligat⁹ ad suffragia ex statuto superioz: ꝛ tūc non tenet iterare: tum qz supioz nō potuit eū obligare ad hoc q̄ faceret ex charitate sz solū ad sbam facti: tum qz dz supponere q̄ superior statuēs vel iungēs est in charitate ꝛ ita suffragiū valet ex merito mādantis ꝛ si nō exeq̄ntis g sibi ꝓscius est de mortali. 2° aut ex ꝓmissione ꝑpria: ꝛ tūc non ē verisile q̄ se obligauerit ad dicendū in charitate sed solū ad dicendū vel faciendū absolute. 3° aut solum rōne btneficy accepti: ꝛ tunc vel nō est obligat⁹ de necessitate sz de ꝓgruitate tm̄: vel si est obligat⁹ ex necessitate nō tm̄ determinate ad hoc suffragiū vel ad illud: vñ illud non tenet iterare sicut nec illud tenebat facere: imo nec tenetur aliud facere si fuerit missa cuius principalis eficacia est ex ope operato etiam si sit malus minister: imo nec si sit aliud: qz valet ex charitate postulātis suffragiū interp̄tatiue p bñficy collationē. ¶ Sz hoc videtur eē ꝺ illō qō alꝫ dictū est q̄ nullus pt satisfacere p aliū nisi ille alius sit in charitate. Luius. n. in se op⁹ mortuū est pro nullo potest eē satisfactoriū. ¶ Et ꝑpter hoc posset dici q̄ si ex mandato vel rogatu alteri⁹ i charitate exītis viui vel mortui alius peccatoꝝ alꝫ ñ facturus q̄ si ex persona illi⁹ faciat suffragiū prodest illi: si aūt quasi noīe suo faciēs: vellet tm̄ illi applicare: tunc non posset peccatoꝝ pro alio satisfacere vnde pctōꝝ vt procuratoꝝ nō pōt pro alio satisfacere sz vt nūtius ¶ Quarta ꝑ est vtrū soluēs p multis tot suffragia quot dz oīb⁹ sigilatim libere: vt si soluo. 30. missas pro recoīndatis mihi in capitulo ꝛ nō hāc p illo ꝛc. Dico q̄ nō pfecte: qz minus soluit cuilibet: ꝛ p ꝺñs non liberat. Nā particularis solutio multa hz incōmoda: vt si debeā tibi. x. titio. x. seyo. x. ꝛ soluo hodie. x. trib⁹ ꝛ cras. x. trib⁹ ꝛ post cras. x. tribus nō tantū ꝑdest eis: qz statim si vni soluisse. x. potuisset stati de illis facere vtilitatē suā: ꝛ sic est hic: vt si sint tres in carcere glibet p. x. si p̄mo die soluo. x. pro oīb⁹ nullus euadit carcerem lz ōbitū oīuz minuat: si scōa die. x. adhuc nullus. si tertia: tūc oēs simul. Sz soluēdo p singulis p̄mus p̄ma die: se cūdus scōa die: terti⁹ tertia fuisset libatus: ꝛ sic duoꝝ feci ꝺitionē deteriorē. Si g̃ alig in purgatorio exītes sic sunt dispositi q̄ vnus vna missa ꝛ nō minori suffragio liberād⁹ est ꝛ sint multi tales: vna missa pro oīb⁹ istis dicta neiem eripit: sz dicta p quocūq; vna statim eū eripit. ꝛ sic diutius singuli tenerent. Nec hoc ē ꝺ Antisidorez q credit q̄ nulla missa celebratur pro qua non plures de purgatorio liberentur. quia quandoq; sunt multi in purgatorio sic dispositi: vel qz ibi diu steterūt vel qz pauca purgāda habuerunt ¶ Quinta ꝑ est vtrū soluēs p multis qō dz p vno illoruz ꝛ nō plus libere. Et dicendū q̄ sic dūmō p̄cipal r fiat p illo p quo dz ꝛ p alys scōario. Et q̄ in suffragio bñte opus operatuz efficax sicut in missa hoc liceat: pz in canone vbi semper fit memoria tam proviuis q̄z pro defunctis. Unde debens vni vnam missam viuo vel mortuo se nunq̄z liberaret vel missam inordinate cantaret si nec secūdario nec aliter haberet memoriam nisi illius pro quo dicenda est. Sed vtrum in alys suffragys sicut est psalterium: vel

aliud iniunctū aut promissum possit quis secundario alios adiūgere: non videt: cū ibi nō sint duo quoꝝ vnū possit applicari vni ⁊ aliud alij. Sz forte opⁿ opans qđ est operatio interior sic pōt diuidi: vt sit intētio faciētis q̄ p̄ncipal'r p̄ sit ei p̄ quo dz: ⁊ si supest aliqd illud alijs applicet ⁊c. Qñ vo vtrūq; eq̄liter intēdit: tūc é magis dubiū. ¶ Uñ solet q̄ri vtrū p̄mittens sigilatim diuersis vnā missam libere celebrādo vnā pro oibus. Dico q̄ ñ regul'r a toto lz a tanto: qz soluit minus q̄ dz: sicut p̄mittens titio vnā marchā. ⁊ seio vnā: nō total'r liberat offerēdo duobus vnā: qz missa celebrata pro multis nō tantū valet singulis. Pōt aūt excusari quinq; modis. Primo pp impossibilitatē celebrandi pro quolz spāl'r: puta si collegiū saluo officio ad qđ est institutū non pōt soluere pluſq; tres vel duas aut vnā missam aut si religioso post q̄ promisit a superiore iponant alie misse: qz difficultas p̄stationis ⁊ si non liberat: tñ excusat: vñ sicut q̄ bona defuncti non sufficiunt ad integre soluendum: creditorib⁹ soluit sil'r pluribus qđ cuilz p se erat soluendū sic hic. 2° pp consuetudinē maxime apud eus g scit vl'r scire tenet: qz scienti dolus non infert. Sicut de pochianis q petunt missas a curatis: aut canonici relinq̄ntes āniuersariū canonicis. 3° pp conuentionē si exp̄sse hoc dicat p̄mittens: qz cōtractus ex conuentione legē accipiunt: qđ ēt sufficit dicere executori: qz cui cōmisit testatoꝛ distributionē pecunie promissa: videt ēt cōmisisse ordinationē de missa p̄curanda. 4° pp recōpensationē: qz non refert qd ex egpollētibus fiat: vt si i alijs missis vel suffragijs recōpenset: sicut apud nos missa dicenda a q̄uentu iponit vni fratri. 5° pp suppletionē dei. Ubi ē sciendū ſm quosdā: q̄ missaz nō valere tātū pluribus: quātū vni soli si pro vno solo dicat: proueniet ex actuali intentione sacerdotis: nō pp hoc q̄ eius attentio vel eius valoꝛ distribuat diuersis ſm diuersas proportiones: sz qz non pōt aliqs ad plures sil'r affici tantū quātum ad vnū soluz: sicut nō pōt haberi tanta amicitia acq̄sita ad multos sicut ad vnū: ⁊ ió missa dicta pro plurib⁹ simul nō tantū valet cuilibet illoꝝ quantū si p̄ illo solo diceretur nisi sūmus sacerdos suppleat: tūc āt supplet. qñ rōnabile é q̄ sacerdos tātū affectū hēat ad quēlz ipsoꝝ q̄tū deberet habere ad vnū soluz si p̄ illo solo celebraret: sicut si aliq̄ parochiani vel canonici ex deuotiōe quā bñt ad suaz ecclesiā faciunt fieri anniuersariū in eccl'ia sua: qđ fieri nō pōt nisi plures q̄urrāt ad vnā missaz: missa illa tantuz valet cuilibet illoꝝ q̄tū si pro quolz solo diceret missa ab extraneo sacerdote qui nō est ita astrictus defuncto nec eō est cā q̄re suppleat defectus attētionis eiⁿ: ⁊ ideo eius missa nō valet tantū cuilibz qñ p̄ pluribus celebrat quantuz vni qñ p̄ illo solo. Ex quo segt̄ q̄ si aliqs petit missā i eccl'ia sua p̄ aīa sua: pōt se eccl'ia obligare illi ad missā quā petit: non obstāte q̄ illa die dz dici missa p̄ alio: qz non intendit petere nisi ſm possibilitatē eccl'ie. Sz si petat ab extraneo puta a religioso: tal' non pōt se obligare si missa debeat dici p̄ alio nisi hoc exp̄mat: qz nō est p̄babile q̄ petēs missaz velit dare religiosis pecuniā vt dicant missā nisi solus haberet missaz. Dicūt ēt isti q̄ bona spūalia q̄ cōicant religiosi suis familiarib⁹ non ideo dicunt min⁹ valere multis q̄ paucis: qz diuidunt diuersis: qz tota possūt applicare diuersis: sz qz ſm cursū cōem qñ aliqs extendit deuotionem suā ad multos deuotio sua minuit: ⁊ ex hac parte talia minus valent multis. Sz qz ēt talia bona plus vel minus valent petētib⁹ ꝑ maiorē vel minorē deuotionē ipsoꝝ: ideo si cū instātia multi petāt ⁊ alij recta intentiōe eos recipiant videt q̄ tantū valeāt talib⁹ multis sicut paucis: qz de⁹ supplet vicē deuotōis actualis cū maneat sufficiens ſm habituz ⁊ radicē. sz p̄ma istoꝝ distinctio inter secularē ⁊ regularem: p̄riū sacerdotē ⁊ exneū: nō valet: qz videtur eadē ratio in exneo sacerdote q̄ a diuersis eq̄le bñficiū recepit: vñ non minus tenet scdo q̄ tertio rōne bñficij: sicut curatus vtriq; parochiano rōne officij. Nec valet p̄ istis suppletio de receptis ad bñficia: qz illa receptio fit p̄ncipal'r ad merendum nō ad satisfaciendū: vñ receptⁿ ad bñficia nō est immunis a pena sibi iniūcta nec in toto nec i parte pp ieiunia que fiūt i ordine sicut erēt p̄ indulgētias: nec minus diu punietur in purgatorio: pp qđ post mortē solēt recitari obitⁿ vt spāl'r pro eis oret. Qui āt spāl'r petit missaz pro se vel amico suo viuo vel mortuo: intēdit habere p̄ se totā missaz ad satisfaciendū: cuz nō possit habere eā totaz ad merendū: qz nullum meritū pōt eē singulariter gn oēs boni participent: sz satisfactio sic. Uñ nō ē sile: qz duplex ē dñia inter participiū quod ē ad merendū ⁊ illud qđ est ad satisfaciēdū. Prima. dñia p̄ma qz participiū meriti ē ex sola vnione charitatis sine aliq̄ intētione facientis spāl'r directe ad participantē lz sit maioꝛ cū intētione: sz partiū ad satisfaciendum nō: Aliogn quicūq; 4ª eēt in charitate siue i hoc mundo siue i alio statim eēt immunis ab omni pena: thesauro ecclesie qui est infinitus distributo pro eius satisfactione: sicut etiam quilibet ex participatiōe meriti xp̄i p̄ sacramenta meret p̄miū infinitum qđ ē deus itensiue: ⁊ extensiue vita eterna: vel saltē ille q̄ ē in maiori charitate eēt minoris pene debitoꝛ in hoc seculo ⁊ i alio: qđ nō est verū: sz ex sola intētione facientis. 2ª dñia est: qz participiū meriti nō minuit ex multiplicatiōe dñia 2ª participantiū: sicut p̄z q̄ non fit deterioꝛ cōdicio multiplicatis electis sz melioꝛ: nō solū qz illi icipiūt participare q̄ icipiūt cōicare: cū ēt pauli baptizati sint participes bonoꝝ operū q̄ nihil opant ⁊ pp̄ hoc sine p̄iudicio p̄us receptoꝝ ad bñficia possūt recipi: nec minus capiūt nouissimi q̄ p̄mi: sz i satisfactione secus ſm cōez doctrinā: ꝺ p̄repositinū. Sed qđ iportat illud participiū meriti dubiū est. Nō. n. pp hoc maiorē hēbit qs glīaz: qz cū plurib⁹ participat: qz possibile est illū q̄ non bz plus de charitate eē participē plurium: sic nūc qñ sūt plures fideles q̄ tribus ade: Noe ⁊ Abrae: vel aliqs ē receptus ad bñficia pluriū religiosoꝝ q̄ alius q̄ bz tātā charitatē ſz quā dat glīa. Uñ ñ videt nisi qz pp merita alioꝝ p̄fuat eūdem: qñq; a pctō: qñq; a mōte: ⁊ sicō alijs: sicut recordat⁹ ē de⁹ abraaz ⁊ liberauit lot: cū ēt qñq; pp iustos parcat ipys vbi nō ocurrit meritum nisi ex vna pte: sz qñ ambo iusti tūc ex vtraq; sz per receptionē ad bñficia ꝺsegtur aliā vtilitatē: qz spālius participat ⁊ ex intētione il la gnāli i recipiēdo ⁊ ex itentione spāli p̄ receptis orando.

Quantum ad 3ᵐ. de sanctis vtruz videant oꝛones nr̄as sunt gnq; p̄nes. ¶ Prima ē q̄ eō- p̄ª ꝑ ueniens ē q̄ oꝛādo oꝛones nr̄as dirigam⁹ ad sctōs. Cui⁹ rō est: qz ſm Dionisiū lex deitatis ē infima ad supp̄ma p̄ media reducere: sz quantū ad dona gr̄e beati sunt medij iter deū ⁊ viatoꝛes. g̃ eis mediātib⁹ viatoꝛes debēt reduci i deum. Et qz ista reductio nō est p̄ actiōes necessarias: sz liberas q̄ sole sunt a deo accepte vt remunerāde per beatitudinem: ió decet vt viatoꝛes vota sua ⁊ oꝛōes dirigāt ad sctōs vt eis mediātib⁹ ⁊ sua intercessione iuuātibus bonitas diuina refundat in viatoꝛes. ¶ Scda ꝑ est. q̄ sūt sancti oꝛādi 2ª ꝑ a nobis nō solū maioꝛes sz ēt mediocres ⁊ minoꝛes: ꝓpter q̄nq; rōnes. Primo: qz aliqs qñq; bz maioꝛez deuotionem ad minoꝛē sanctū q̄ ad maioꝛē: ex deuotiōe aūt maxie dependet oꝛōis effect⁹. 2° ad: tollendū fastidiū: qz assiduitas eiusdē rei fastidiū parit: p̄ hoc autē q̄ alternatim diuersos sanctos oꝛamus: q̄ si i singulis nouus feruoꝛ deuotionis cōcitatur. 3°: qz quibusdam sanctis datum est in quibusdaz specialibus casibus patrocinari: vt sancto Antonio ad extinguendum ignez qui dicit infernalis ⁊ gbusdā alijs sanctis in gbusdam alijs infirmitatibus. 4° vt oibus exhibeat a nobis bonoꝛ debitus. 5°: qz orationibus plurium q̄nq; impetratur quod non ip̄etraret oꝛatione vnius. ¶ Tertia ꝑ 3ª ꝑ est q̄ valet nobis sanctoꝝ intercessio: quia q̄uis nō sint

in statu merendi nec pro nobis proprie: sunt tamen in statu impetrandi aliquid nob ex liberalitate eius: quem orant. s. dei cui sunt acceptissimi. Unde non bene apparet qd a sanctis aliquis valor redundet in nobis per modum satisfactionis vel meriti proprie dicti: qr illa satisfactio & meritū non possunt esse per opera que tunc faciant dum sunt in beatitudine: qr nec sunt in statu merendi nec faciunt opera penalia p q̄ sola fit proprie satisfactio vt visum est pus: nec illa satisfactio vel meritū pōt esse p opa q̄ fecerunt dum viuerēt: qr opus bonū qō nō transferr̄ p opantē in alterū dum actualr opar̄: nō ē postea trāsferibile: qr iā trāslatū ē in aliquē puta in faciētē: igit opa q̄ fecerūt sancti dum viuerēt nō possunt postea trāsferre in nos: ita vt valeāt nobis p modū meriti vel satisfactiōis. Restat g̃ vt scōz orones soluz nobis valeāt p modum grate & liberalis impetrationis. ¶ 4ª ꝑ est. qd orones sanctoz semp valēt nobis quotienscūq; orāt p nobis postulādo simplr aliqd fieri p nobis: qr cū voluntas eoz sit totalr cōformis voluntati dīne: nihil volunt fieri circa nos nisi qd deus vult fieri: illud autē qō deus vult fieri voluntate cōsequēte q̄ ē voluntas simplr: semp fit. Nec tñ frustra orāt p nobis q̄uis nō orēt nisi illud qō sciunt deū velle: qr sicut effectꝰ nāles q volēte deo eueniunt non eueniunt nisi mediātibꝰ causis secundis nō pp inefficaciā potētie dīne sz ppter ordinē & rebus diuinitus istitutus: sic bñficia dīna descēdūt in nos mediātibꝰ btis & angelis q̄b aiabus scis non pp defectū miserioꝛdie dīne sz ppter ordinē dīnus obseruāduz quo deus vult bonitatē suā cōicare inferioribꝰ p superiores. ¶ 5ª ꝑ ē q̄ūo sancti cognoscāt orones nr̄as quas ad eos dirigimus. Ubi sciēdū ē qd qdā dicūt qd i btis & hoibus q̄b āgelis ē triplex cognitio. s. nālis & btā: & quedā media q̄ ē reuelatoria. Si quer̄ de prima cognitione an p eaz cognoscāt orones nr̄as: sic dicunt qd nō saltē aie separate: qr de anglis dictū ē i 2° li°. qd cognoscant de cogitationibus nr̄is. Et hoc declarāt dupl̄r. Primo. qr nālis cognitio aie separate non ē perfectioꝛ q̄b nālis cognitio eiusdē aie cōiuncte: aliqn fugiēdum esset aie vniri corpi si ex ipsa vnione ipsa efficerē imperfectioꝛ: sed aia cōiuncta nō cognoscit nāli cognitione cogitationes cordiū nec exteriora facta absentiū. g̃ sil̄r aia separata non pōt cognoscere nāli cognitiōe orones nr̄as mentales nec vocales viuoz absentiū. 2°. qr nālis cognitio aie separate ē cōis bonis & malis: sed mali nō cognoscūt nec cogitationes nec facta viuoz: sicut dicit beatus Grego. sumēs argumētū de aia diuitis epulōis q̄ ignorabat statū & facta fratz suoz. g̃ nec aie beatoz cognoscūt nāli cognitōe facta vel cogitationes viuentiū. Si aūt q̄r̄ an beati cognitione beata cognoscāt orones nr̄as mentales vel vocales: sic dicunt qd nō: qr illa que quandoq; cognoscuntur: & quandoq; non: non pertinent ad cognitionem beatam: sed cognitio siquam habēt beati de orationibus nostris mentalibus vel vocalibꝰ nō semper est in eis: qr anteq̄ oremus eas non p̄cognoscunt: nec aligs ponit qd talis cognitio sit sp̄ in eis: qr si cognitio talīū eēt semp in eis eadē rōne & cognitio oīum alioz particulariū ꝓtingētium: & sic nō indigerēt qd aliqd eis reuelaret: qō f̄m ē. cū angeli q nō sunt aiabus iferiores p reuelatōes purgent a nesciētia multoz rez: vt ꝑz per Diony. 6. c. cele. hierar. g̃ talis cognitio non ē btā. Minor iā ꝑz: sz maior ꝓbat̄: qr cognitio bti ē vna cognitio semp manēs & respectu vnius p̄ncipalis obi eodē mō semp se habens: & ideo impossibile ē qd p eam aliqd de nouo cognoscat̄: nisi sit aliq̄ mutatio in obiecto representante vel in ipsa operatione vel i vtroq;. constat autem qd in obiecto non potest esse aliqua mutatio: nec in actione quin sit alia f̄m numerum: nisi forte f̄z intensionem mutaretur. in simplicibus. n. formis nō inuenitur aliud genus mutationis: mutatio autem f̄m intensionem non est in beatitudine: alioquin beatitudo cēn tialis augeretur: quod nullus ponit. & si esset non sufficerz ad hoc qd aliquid de nouo cognosceretur sz solū ad hoc qd prius cognitū intensius cognosceret̄: restat g̃ qd in actione beata nō est mutatio nisi sit alia f̄z nūer̄: & sic nō esset eadē beatitudo qua semp aliquis esset beatus: qō est inconueniens. Relinquit̄ ergo qd ea q̄ nō semper cognoscunt̄ a beatis nō cognoscāt̄ cognitione beata: & hec fuit maioꝛ. minoꝛ ꝓbata ē: ideo seq̄t̄ ꝯclusio. Si aūt loquamur de cognitiōe reuelationis: sic dicūt qd oēs beati cognoscūt orones nr̄as siue mentales siue vocales q̄ ad eos dirigūt̄: qr f̄m beatū Augu. & habet̄ in lr̄a di. 49. Ad btitudinez regrit̄ qd vnusq;q; habeat qcquid vult nec velit aliqd inordinate: sz quilibet recta voluntate vult cognoscere ea q̄ ad ip̄z ptinent: & iō beati quibus nulla rectitudo deest volunt cognoscere ea q̄ ad ipsos ptinent & cognoscūt: sed orones quas ad eos dirigimus ad eos pertinent tāq̄ ad mediatores inter nos & deum. g̃ beati illas orones cognoscunt: & cum hoc non sit cognitiōe beata vel naturali vt ꝓbatum ē: relinquitur g̃ qd sit cognitiōe reuelatoria que ptinet ad beatitudinē accidēs talem. ¶ Sed possz sustineri ꝓtra istos qr visione etiā beatifica sancti viderent orationes nostras: qr illa visione sancti nō solum videt diuinā essentiam: sed etiā quicquid ad eos pertinet vt istimet dicunt: sed ad ipsos pertinēt orationes directe sicut isti ēt dicūt. ergo illas vident. Nec obstat qd illa nō variatur: qr possibile est qd beatus a principio sue visionis & beatitudinis videat in deo omnes orationes ad se dirigendas in perpetuum & sic postea ꝓpter hoc illa visio nō mutatur. Nec obstat si dicatur qd quāto aliquis limpidius videt deum: tanto plura in ipso videt: ꝓtingit autem plus orari sanctū minus videntē deū. ideo &c. ¶ Dicendū qd p̄ma ꝓpositio ē vera de visis p se perficientibus intellectum: sicut sunt quidditates creabiles non de singularibꝰ. Uel potest dici qd de nouo ea cognoscunt cognitione non intensa: sed extensa ad plura obiecta: sicut aligs obscurius videns speculum plura videt in ipso quādoq; q̄b alius clarius vidēs: puta si obscurius videns i facie sua habeat plures maculas vel res alias que omnia videt in speculo & nō alius clariozis visus qui pauciozа habet in facie sua: & per eandem rationez si videnti speculum superueniat macula in facie sua vel gula que prius non erat videbit illam de nouo in speculo: non vtiq; visione iterrupta nec intēsa: qr nec potentia nec species eius nec obiectū nec lumen sunt intensa que sunt tota causa eius sed visione extensa: ita & i proposito potest imaginari: quia iz in hoc sit dissimile qd diuina essentia quantum in se est omnia representet & nō relucent in ea ex parte sua aliqua de nouo sicut in speculo: tamen in alio est simile: quia f̄m qd videns deum est diuersimode dispositus non solum per lumen glozie sed etiam p dispositionem naturalem concurrentem: diuersa ei diuina essentia representat & si de nouo disponatur aliter etiaz lumine nō mutato plura representabit: sicut etiam aliqui dicunt qd post resurrectionem clarius anima deum videbit etiam lumine non intenso. Qr autem dicunt de cognitione reuelatoria non videtur: qr reuelatio est non de illis que specialiter ad vnumquemq; pertinent: sed de illis que generaliter pertinent ad statum ecclesie de quibus in via est reuelatio prophetie: que tamen postq̄ sunt reuelata immediate a deo vel angelo superioze statim cognoscuntur visione beatifica f̄m quosdam: sed de hoc dictum est in 2° lib° di. 9. ¶ Ad argumentū in oppositū est dicenduz. qd dictuz Augustini est intelligendum ꝺitionaliter. s. qd suffragia illis prosunt post mortem qui meruerūt in hac vita qd eis possent prodesse: si tamen pro eis fiant. Si autem non fiant pro eis sed pro alys non oportet qd eis magis prosint quanuis magis meruerint: qr non meruerunt qd eis pdesset nisi pro eis fierent. Questio. III.

Tertio q̄rit de receptaculis aiaꝝ post mortē. Et vr̄ q̄ nō sint plura: qz oēs aie sūt vnius spēi: sz oībus corpib⁹ vni⁹ spēi debet vnus locus. g̊ sil'r oībus aiabus. ¶ Cōtra: qz diues sepult⁹ ē in iferno ⁊ laçarus i sinu abrae. ¶ R⁹. hic sūt tria videda. ⁹ prio de receptaculis q̄tuz ad sitū in generali. 2⁹ de distinctione situum in speciali. 3⁹ de de sufficiētia ⁊ differentia introitus ⁊ exitus illoꝝ.

p⁴ p̄ Quantū ad p̄m sunt tres ꝺnes. ¶ ⁹ prīa. q̄ iter ista receptacula celū ē sursuz: alia q̄tuor deorsuz: ⁊ vr̄ ꝓbabili⁹ q̄ sub terra circa cētrū: qz q̄uis aug⁹ arbitret neminē scire: ꝓbat tñ greg. 4⁹. Dial'. sub terra ee ifernū: p̄ qz itio ad iferni vocat' ōscēsus. descēdit ad iferos rē. ⁊ Jacob ⁊ Job. Jtē eruisti aiaz meā ex iferno iferiori. Jtē Jsai. 14. Infern⁹ subtus ꝺturbat⁹ ē. Nec obstat q̄ celū plenū ē electis q̄ sūt pauci vt ipleat dom⁹ dei: ⁊ tñ terra ē q̄si cētrū: ⁊ stultoꝝ ifinit⁹ ē nūerus: qz illud itelligit nō de plenitudie coangustatiōis sz pulchritudis q̄ dr̄ celū plenū stellis ⁊ mare piscib⁹ ⁊ mūdus hoib⁹.

z⁹ ꝑ ¶ z⁹ ꝑ ē. quo capiat ifern⁹ tāta multitudinē hominū. Ad qō dicūt qdā q̄ oēs hōies q nūc sūt vix capiunt imo nō capiūt millesimā partē terre: ⁊ si sil'r eēt sine aliq̄ oi stātia nō replerēt millesimā nr̄e habitabil': cū sub oi climate plus appeat de cāpis vacuis q̄z de villis plenis sine ꝺparatiōe: si g̊ oēs hoies q fuerūt ab initio mūdi vel erūt vsq̄ ī fine: vix excedūt hoies q nūc sūt i mille cupla ꝓportiōe: oēs hoies ꝓteriti: pūtes ⁊ futuri vix occuparent supficiē terre. Si g̊ ꝺcauitas maioris capacitatis ē q̄z sit supficies terre: mlto magis poterūt capi i ꝺcauitatib⁹ terre: q̄ q̄uis nobis nō appareāt: tñ mlte sūt: sic oñdit decursus aq̄ꝝ de montibus ⁊ ꝺcussiones terremotuū. Et lz tota supficies terre cuiuscūq̄ maior sit ꝺcauitate: sic circūferētia centro: tñ illa q̄ ē habitabilis nō: qz aq̄ ⁊ estus maiorē ptē reddūt inhabitabilē. Jtē qz nō credit plus mūdus durare post aduētū xp̄i q̄z durauerit añ: qz nouissima hora ⁊. i i⁹. ē: ⁊ ponat q̄ tātū ꝺbeat durare vt sint gnq̄z milia añ: ⁊ quinq̄z post: ꝟz illud: Jn medio ānoꝝ notū facies. tñ nō tot morīūt q̄t nascūt: nec oēs hoies gnānt nec femine oēs pariūt: vñ si paru⁹ āgulus nr̄e habitabilis ꝺtinet oēs sil'r viuētes: nihil ꝓbiz totū sinū terre q ēt dilatabit ꝓpbēdere oīa corpa dānatoꝝ ⁊ dānandoꝝ. Nā ō spiritib⁹ q̄ locū ñ occupāt nll'a ē qō. Ul' ꝑt dici q̄ plura corpa erūt i eodē loco deo faciēte ad eoꝝ penā qō facit i celo ad scōꝝ gloriā: q̄ꝝ corpa cū ipso celo idiuiso erūt i eo

3⁹ ꝑ dez loco. ¶ 3⁹ ꝑ ē. q̄ lz i hoie nobiliora ps sit i medio: sic tñ ñ ē i vniuerso: sic i iferno. Dicūt tñ qdā. q̄ cōp⁹ solis ē i medio mūdi: sic cor i me⁹ aial: ⁊ ꝟz lꝫ terra ñ videat me⁹ sz extrēa: vñ ē vilior ⁊ celū nobilio⁹: sic caput respcū pedis. Uel ꝑt dici q̄ ñ ē sil'e: qz cū vniuersuz sit orbiculare ⁊ circūferētia sit eiusdē: nāe qōlibz extremū tz rōnē superioris. Uñ totū celū dr̄ ee sursuz ex oi ꝑte sue circunferētie respectu terre: ⁊ iō mediū tz rōnē ifimi. Jn hoie āt nō sic: qz vna extremitas vt caput dr̄ ee superius: alia vt pes dr̄ ee iferi⁹: ⁊ iō mediocritas nec iferi⁹ nec supi⁹ ē sz bz influētiā ad vtrūq̄: ⁊ iō i hoie nobilior pars debz situari in medio: non sic autem in vniuerso sed in extremo.

Quantuz ad z⁹ q̄⁹ ad distictionē sit⁹ i spāli q̄⁹ ad

p⁴ ꝑ iferna sūt tres ꝺnes. ¶ ⁹ prīa certa ⁊ quā oēs ꝺcedunt. s. infernū dānatoꝝ ee sub oīb⁹. limbū vo patꝝ ee sup oīa: vt sit maxīa distātia ꝟz situz inter loca penaꝝ iuxta illud. Uidit abrāā a lōge: ⁊ chaos magnū iter nos ⁊ vos. Nō. n. bz penā sensꝰ sic purgatoꝝ nec ēt dāni eternaz sic limbū puerorūz: vñ dz ee sup oēs ꝺtinu⁹ vel ꝺtigu⁹ iferno. ¶ z⁹ ꝑ ē dubia de duob⁹ modis: qz Tho. i 3⁹ supponit limbū pueroꝝ pp eternitatez: ⁊ ne locus euacuet' exmis repletis. Sz Petrus de tarētasia ꝺ sic. Dr̄ia loco ꝝ post mortez assignat' fm dr̄iaz statuū: Uñ exūtib⁹ i penali statu assignat' loc⁹ penalis. exūtib⁹ i statu delectabili locus dectabil'. Status āt penalis dupl'r diuidi ꝑt: vl' ꝟz dr̄iaz pene i genere: ⁊ sic differt stat⁹ eoꝝ q̄ puniunt pena sensus ab his q penā dāni tñ habēt: vel fm dr̄iaz pene i differente gradu eiusdē gnis: ⁊ sic dr̄t stat⁹ eoꝝ q̄ puniunt pena tpali eadē ab his q pena eterna. ⁹ prīa dr̄ia ꝺstituit loca diuersa fm subaz: scōa vo nō fm subaz sz fm gradū superioris ⁊ inferioris. Uñ qz pr̄es ⁊ pueri puniebāt eadē pena sz i gradu differēti: qz pr̄es cū spe liberatōis. pueri sine spe: iō idē erat loc⁹ vtrorūq̄: sz pr̄es erāt i loco superiori iuxt illud: Uadā ad portas iferi: pueri vo i inferiori. ¶ Sz ꝺ. qz i luce gr̄e plus ꝺueniūt purgādi cū p̄ib⁹. Ecōtra: qz cū sit idē loc⁹ aiaꝝ ⁊ cōpoꝝ resūptoꝝ: nō vr̄ loc⁹ pueroꝝ ee sub terra: qz nec p⁹ die iudicy erit vt vr̄ sub terra: qm̄ ibi nō poterūt ee sine pena: nisi qs dicat q̄ erunt in pte taz ꝓpinq̄ supficiei terre q̄ illumiabūt eoꝝ oculi a sole: qz terra i supficie illumiabit i q̄ ēt vitro sil'abit'. Jtē nō vr̄ q̄ pueri sint sub purgādis: qz tūc vl' ignis purgatoꝝ nō ꝺtinuaret' igni iferni: ⁊ sic nō esset vnus nūero: vel essent i igne aie eoꝝ: qō nō vr̄: lz nō affligeret': sic pueri i camio. vñ vr̄ ꝓbabilius q̄ supioꝝ simpl'r sit limbus patꝝ i qb⁹ simpl'r min⁹ erat de culpa ⁊ de pena: post quē limb⁹ pueroꝝ i qb⁹ erat min⁹ de vtroq̄ saltē ītēsiue: ⁊ hec duo receptacla sunt sine igne al's frustra ibi eēt purgatoziū ꝑ tertio loco: infern⁹ p 4⁹. ¶ 3⁹ ꝑ ē. q̄ qz cētꝝ ē deorsuz oīa āt sūt sursū: di-

z⁹ ꝑ cēdū ē q̄ ifernus dānatoꝝ ē circa cētꝝ eq̄l'r ex oi ꝑte: post quē sil'r orbicul'r purgatoziū: 3⁹. limb⁹ pueroꝝ: 4⁹ libus patrū sic semp circulādo. ⁹ post iudiciū āt descēdēte igne ꝺsumgratiōis augebit' ignis inferni: ita vt ipleat oia q̄ttuor receptacula p̄dcā: ita q̄ ē limbi patꝝ ⁊ pueroꝝ ⁊ purgatoziū erūt plēa corpib⁹ dānatoꝝ: ⁊ forte sil'erūt ignis affligens ⁊ corp⁹ afflictū miraculose vt magis penetret. corpora āt dānatoꝝ nō erūt i eodē loco, pp̄rio sz cōi cū sūma pssura. ⁹ poterit ēt deus facere q̄ plura illoꝝ sint sil'i loci angustia regrat i ꝟz illō. Alligate ea. fasciculos ad ꝺburēdū. Sz qz ꝟz hoc pueri nō bēret ex nūc locuz suū: vr̄ alys q̄ lib⁹ pueroꝝ a resurrectōe xp̄i dillatat⁹ ꝺpbēdit limbū patꝝ: ⁊ sic vter-

q̄z replebit' corpibus eoꝝ resumptis bñs aerē inclusum g nāliter corporibus eoꝝ cedat. Jnfernus vo ꝺtinebit pur-

Quantū gatoziū habens ignem ꝑ aere. ad 3⁹. de sufficiētia ⁊ clausura sūt tres ꝺnes

3⁹ ꝑ ¶ ⁹ prīa de sufficientia nūeri: qz q̄nq̄z fm q⁹ vnaq̄q̄ digna ē gl'ia vl' erūna siue pēa: locus gl'ie ē celū: locus pene aut ꝟz penā dāni: sic ē limb⁹: aut sensus: sic ē ifernus: ⁊ vtrūq̄ mēbrū subdiuidit': qz q penā dāni patiūt': aut simpl'r ⁊ eterna liter: ⁊ hi i limbo pueroꝝ: aut ad tps: ⁊ sic in limbo pr̄uz. Et sil'r q penā sensus ꝑpetuā in iferno: q ad tps in purgatorio sufficiētiā ēt ex ꝑte culpe ponit Tho. ¶ z⁹ ꝑ ē de introitu z⁹ ꝑ in receptacula. Ubi sciēdū ē q̄ ītroitus celi dupl'r differt': vno mō pp̄petiñ nāe ⁊ sic dilatus fuit vsq̄ ad xp̄i ascēsionē añquā nulla aia ad celū ascēdit: ꝟz sic postea nō differt'. Alio⁹ pp purgationē: qz nihil ingnatū i illā īcurrit. Uñ p⁹ ascēsionnē xp̄i nulla aia purgata differt' ab ingressu celi: ⁊ ꝺriuz directe ē heresis greco ꝝ q dicūt nullū beatificari añ diē iudicy: ꝺ qō xp̄s dixit latroni: hodie mecū eris in paradiso. Ingressus vero purgatoꝝ in purgādo nō differt' nec i limbū patrū vel pueroꝝ nec ifernoꝝ. Naz solus celi vel paradisi ingressus differri pōt: aly in puncto ad inferna descendunt. Sz gloria corporis differt' vt non sine nobis ꝺsumarent' q ex vno fecit omne hoīz genus fm corpus: qui finxit singilatiz corda coꝝ ꝟz aias. ¶ 3⁹ ꝑ ē de exitu. Ubi 3⁹ ꝑ sciēduz ē q̄ simpl'r ⁊ in ꝑpetuū nō exibunt de celo: inferno ⁊ limbo pueroꝝ: qz in inferno nulla est redemptio ⁊ beati tudo est status ⁊ pueri sūt in termino: vñ secus de Traiāo ⁊ his q nō per finalem sentētiā fuerūt dānati. De limbo āt egressi sunt patres in die resurrectionis in perpetuum nō redituri. De purgatorio autē singulis diebus singulariter

exeũt ⁊ post diẽ iudicy nullus erit: ſz ignis inferni fortẽ vt dcm̃ ẽ illa duo receptacula replebit iplẽs iuſ illud. Dilatauit ifernus aiam ſuã .ad tps aũt ſm legẽ cõem de oĩb⁹ oẽs exibãt i die iudicy ẽt pueri. ſm illud: oẽs aſtabim⁹ ante tribunal xpi ⁊c. Et de aere demones: ſm aũt diſpẽſationẽ ſãcti ad libitũ: purgãdi ad dei nutũ: dãnati ẽt frequẽter appãrẽt vt de Benedicto papa refert gregoꝛ: ⁊ vmbra ſordida latrõis i vita bti Martini. Itẽ de libo qñq3 diſpẽſatie exibãt vt ꝓz in ſuſcitatiõe ſamuel ⁊ appitiõe Moyſi in tranſſiguratiõe dñi: ⁊ i ſõno inde machabei. Sz qꝛ i viſiõe ſõni ñ fit appitio ſz verã pñtiã illa ãt ſõnũ fuit: iõ veri⁹ ẽ q⁹ Onias ⁊ Jeremias ab eo viſi nõ ꝓpter hoc exiuerũt de limbo ſed nõ ſic legit aliquos egredi de libo pueroꝝ. ¶ Ad arm i oppm dõz q⁹ nõ ẽ ſil'e de corꝛoĩb⁹ q̃ locant ſm potẽtiaz nãlẽ q̃ ad vnũ ẽ determiãta: ⁊ de aiab⁹ q̃ ſm liberum arbitrium qõ eſtad oppoſita ⁊ diuerſa.

¶ Si valde mal' deꝫ mitigatio pene. Di. XLVI

Sed q̃ritur hic de valde malis vtrũ ⁊ ipſi i aliqua penarum mitigatiõe dei miſericordiam ſentiant vt minus q̃z meruerint puniant. Quidã autem mãt eos nullã reuelatõem pene habituros: qõ ꝓfirmãt Jacobi auctoritate dicẽtis. Judicium ſine mĩa fiet illi qui nõ fecit miſericordiã. Aug. etiã ait. Mĩa hic: iudiciũ in futuro. Idem diſtinguẽs qũo oẽs vie dñi ſint miſericordia ⁊ veritas ait. Erga ſãctos oẽs vie dei mĩa: erga iniquos oẽs veritas. qꝛ ⁊ i iudicando ſubuenit: ⁊ ita nõ deeſt mĩa. ⁊ i miſerãdo id exhibet qõ ꝓmiſit ne deſit veritas. Erga oẽs autẽ quos liberat ⁊ dãnat omnes vie ſũt mĩa ⁊ veritas: qꝛ vbi nõ miſereꝫ: vindicte veritas datꝫ. Dicens vbi nõ miſereꝫ: dat itelligi aliqd a deo fieri vbi ipſe nõ miſereꝫ. Sz his occurrit qõ ait Caſiodoꝛus ſup ps. 51. loquẽs õ mĩa ⁊ pietate dei. Ille due inquit res iudicio dei ſp adiuncte ſunt. Ergo ⁊ i punitõe maloꝝ nõ ẽ iuſtitia ſine mĩa. Idem de iudicio et mĩa ait. Hec duo mutua ſocietate ſibi iungũtur. In his breuiter oĩa opa õi includit. Aug. quoq3 rñdens illi q̃ reprobos ſupplicia finẽ habitura ꝓtẽdũt: ita illoꝝ repellit opinionẽ aſſerens reprobos ꝑpetuo puniẽdos: vt eoꝝ ſupplicia mitigari aliquaten⁹ ñ neget. Fruſtra inquit nõ nulli eternam dãnandoruꝫ penaꝫ ⁊ cruciat⁹ ſine intermiſſione ꝑpetuos humano miſerent affectu: atq3 ita futurũ eſſe nõ credũt. Nõ quidẽ ſcripturis aduerſãdo diuinis: ſed ꝓ ſuo motu dura q̃q3 moliendo ⁊ in leniorez flectendo ſniam: q̃ putãt i eis terribili⁹ eſſe dicta q̃z ueri⁹. Nõ. n. iq̃t obliuiſcet miſereri õs: aut ꝓcineat i ira ſua miſericordias ſuas. Hos quidẽ i pſalterio legit: ſz õ his itelligit qui ſũt vaſa miſericordie: qꝛ ⁊ ipi ñ ꝓ meritis ſuis ſz õo miſerãte de mĩa liberant. Aut ſi hoc ad omnes eſtimãt ꝓtinere: nõ iõ neceſſe eſt ut dãnationez opinent finiri poſſe eoꝝ de quibus dictũ eſt. Ibũt hi in ſuppliciũ eternũ. Ne hoc modo ꝓtẽdat beatitura felicitas eoꝝ de quibus econtrario dictũ eſt. Juſti aũt in uitam eternam. Sed penas damnatoruꝫ certis ꝛpibus eſtimẽt ſi hoc his placet: aliquatenus mitigari. Et ſic quippe itelligi põt manere ira dei in illis. i. ipa dãnatio. Hec enim vocat ira dei nõ dini ai perturbatio. ut in ira ſua .i. manente ira ſua nõ contineat miſerationes ſuas non eterno ſupplicio finẽ dando: ſz leuamen phibendo vel interponendo cruciatibus: qꝛ nec pſalmus ait ad finiendam irã ſuam vl' poſt irã ſuaz: ſz in ira ſua. Que ſi ſola eſſet: alienari a regno dei ⁊ carere magna multitudine dulcedis dei: tam grandis tñ eſt pena: ut ei poſſint nulla tormenta que nouimus cõparari: ſi illa ſit eterna: iſta aũt ſi quãlibet multis ſeculis lõga. Abſumebit ergo ſine fine moꝛs ꝑpetua dãnatoꝝ: ⁊ ipa omnibus erit coĩs ſicut mãebit coiter omnium uita eterna ſanctoꝝ. Ecce ita aſſerit hic penas reproboꝝ non eſſe finiendas: qõ non improbat ſi dicat eoꝝ ſupplicio aliquod leuamẽ adhiberi. Unde non incongrue dici põt deum ⁊ ſi iuſte id poſſit: non omnino tãtũ punire malos in futuro quãtum meruerunt: ſz eis aliquid quantũcunq3 mali ſint õ pena relaxare.

¶ Determinat ꝓmiſſas aũcitates. b

Quod ergo dictum eſt iudicium ſine miſericordia fieri illi qui non fecit miſericordiam ita intelligi põt. Qꝛ iudicium damnationis fiet illi qui non fecit mĩam: ꝓ eo q⁹ fuit ſine mĩa: vl' fiet iudiciũ ei ſine mĩa liberante ⁊ ſaluãte: qui tñ in aliqua pena alleuiatione miſericordiam dei ſentiet. Ira cũ dicit miſericordiã hic iudiciũ i futuro: nõ negatꝫ in futuro ſit miſericordie effect⁹ ⁊ i electis qꝫ mĩam ab oĩ miſeria liberabũtur; et reprobis q minus q̃z meruerunt cruciabunt. Sz hic nõ ſine cã dicitur fieri dei miſericordia: ⁊ iudiciũ i futuro: qꝛ ⁊ hic mltis modis miſetur õs quib⁹ nõ miſerebit tunc. Vocat. n. õs nũc pctõꝛes ⁊ iuſtificat: q̃ nõ faciet: ⁊ tũc reddet ſingulis ſm merita ſua. manifeſte iudicabit q̃ nunc occulte iudicat. Cui⁹ occultũ iudiciũ vt ait aug. itelligit pena: qꝛ quiſq3 vel exerceꝫ ad purgatõez vel mouet ad ꝓuerſionẽ: vel ſi ꝓtenit excecat ad dãnatõem. Occultũ ergo iudiciũ dei pena dr̃ q̃ iudicat purgãdo: cõuertẽdo vel excecãdo: iudicia quoq3 dei iterdũ appellãt diſpẽſatões ei⁹ de oĩbus reb⁹. Uñ q̃z incõꝛehẽſibilia ſũt iudicia eius: ⁊ iudicia eius abyſſus mlta. Judiciũ autẽ quo i futuro iudicabit: intelligit ſnia iudicis qua ventillabit area. i.

diuidēt locaľr boni a malis misterio angelorū: ⁊ isti i vitā ducentur: illi in suppliciuz mittentur qui nunc simul mixti sunt.

¶ De iustitia ⁊ misericordia dei. c

Sed quomō iustitiā dei ⁊ pietatē. i. mīaz
s supra Casio. duas esse res dixit: q̄ sp ad
iucte sūt iudicio dei. Justitia. n. ōi ⁊ mīa
ñ due res sūt ꝫ vna res. i. vna dīna eēntia ē sic̄ su
pra plīb⁹ auctoritatib⁹ oñsū ē. Qz nō ē deo aliud
eē misericordē q̄ꝫ mīam: nec iustū q̄ꝫ iustitiā: ꝫ idē
prius. Nec aliō ē ei eē misericordē q̄ꝫ iustū: vl̄ mi
sericordiā q̄ꝫ iustitiā: sz oio idem: qz nō denoia
tiue ꝫ eēntialr hec ō ōo dñr. Cur g̈ dicit scriptu
ra ō opib⁹ dei q̄daz esse mīe: quedā iustitie? Si
enī iustitia dei mīa est: q̄cūq̄ꝫ sunt opera miseri
cordie esse videntur iustitie ⁊ ecōuerso. Dis rñ
deri pōt sic. illis locutōib⁹ qb⁹ huiusmodi ope
rum fiunt distinctiones: vt alia misericordie: alia
iustitie: alia bonitati attribuant̄: non diuersitas
subiacētis. i. rei his vocabulis significate expri
mit̄: ꝫ varietas sensuū ⁊ effectuū i creaturis mō
stratur. Cū. n. dī de⁹ iust⁹ vel iustitia: eēntia di
uina predicat̄: ⁊ ēt q̄ ipe sit distributor ⁊ iudex
meritorū itelligi dat̄. Jta et cū dicit̄ misericors
eēntia diuina p̄dicat̄: et isuper q̄ ipe sit miseror
liberator itelligi datur. Sil̄r cū dī bonus: eēntia
diuina p̄dicat̄. Et cū dī ōs: et insup auctor oiuz
bonoz ostendit̄. Jta et cum dī deus: eēntia di
uina predicat̄ et ipse timendus ostendit̄. Jnde
ergo quedā opera misericordie: quedaz iustitie
dicuntur: non quin diuina eēntia hec et illa ope
ret̄: et quin hec et illa sint opera diuine essentie
que dicit̄ misericordia et iustitia. ꝫ qz quedā sūt
quibus iudex et equus distributor: q̄daz quib⁹
ostendit̄ miserator. Misericors enī dicit̄ in na
tura: miserator in exhibitione. et in quibusdam
operib⁹ dicit̄ effectus esse misericordie: et i qui
busdam effectus iustitie: non q̄ aliud efficiat iu
stitia: aliō misericordia dei si ad eēntiā referas:
ꝫ qz ex quibusdā effectib⁹ itelligit̄ iudex: ex qui
busdā miserator: vl̄ vt quibusdaz placet iustus
et misericors. Sz ꝫ hoc occurrit qō quomodo
ex alīs ostēdatur iustus et ex alīs misericors cū
sit idē ei eē iustum et esse misericordē. Si enim
ꝑm eandē rōnē dicit̄ iustus et misericors: ex eo
opere quo intelligitur iustus intelligitur miseri
cors et econuerso. Sed dixi supra: qz cum dicit̄
deus iustus et misericors ita eadē dīna eēntia si
gnificatur: et ꝑm ea idem predicatur: vt etiam
quedam diuersa intelligantur. Intelligimu⁹ enī
per hoc eum esse miseratorem et iustū iudicem
Quod euidenter Origenes ostendit dicens.
Oia q̄ dei sunt xp̄s est ipe sapiētia eius: ipe fo
titudo: iusticia: sanctitas: ipe prudētia. Sed cū
vnū sit in subiacenti pro uarietate sensuū diuer
sis nūcupatur vocabulis. Aliud enīz significat
sapiētia: aliud iustitia. Qñ enī sapientia dicitur
disciplinis te diuinarū humanarūq̄ rerū istrue
re intelligit̄. Qñ iusticia: distributor vel iudex
meritoz insinuat̄. Jta ⁊ prudentia cuz dicit̄: do
ctor ⁊ demōstrator bonaz vel malaz rerū vel
neutrarū intelligitur.

¶ Auctoritatib⁹ ꝓbat quedā iusticie alia miseri
cordie alia bonitati attribui. d

Quod aūt quedā opa misericordie: q̄daz
q iusticie: quedā bonitati attribuant̄: i scri
pturis facile est repire. Et de mīa qdez
⁊ iusticia manifestū est. de bonitate vero ⁊ mi
sericordia āplius latet. Sz augu. docet illa opa
ppie ad mīam ptinere qb⁹ aliqui a miseria li
berāt̄. Ad bonitatē vero non solū illa: ꝫ factura
⁊ gubernationē naturalium ita dicens. Ad mi
sericordiam pertinet q̄ a peccatis mūdat ⁊ de
miseria liberat. Ad bonitatē vero q̄ celū ⁊ ter
ram ⁊ oia valde bona creauit vt eēnt. Jdē. Ce
li nō indigēt misericordia: vbi nulla ē miseria. i
terra hoīs abundat miseria ⁊ supabundat dei
misericordia. Miseria g̈ hoīs ⁊ misericordia
ōi plena ē terra nō celi: qui nō idigēt misericor
dia: idigent tñ regēte dño. Oia. n. indigent dño
et misera et felicia: qz sine illo miser nō subleua
tur: felix nō regitur. Jtē alibi. Misericordia est
erga miseros: bonitas erga quoslibet. Jnterduz
tñ misericordia large accipit̄ vt bonitas.

¶ Quomodo vniuerse vie dñi dicantur miseri
cordia ⁊ ueritas. e

Ost hec cōsiderari oz ex quo sensu uni
p uerse uie dñi dicant̄ misericordia et ueri
tas. Hoc multiplicē recipit expositionē.
Uniuerse. n. uie dñi mīa ⁊ ueritas: qb⁹ ad nos
uenit̄ ut ait augu. super psalmū itelligunt̄ duo
aduēt⁹. Prim⁹ i quo manifestā et multiplicez
misericordiā nobis exhibuit: et scōs i quo regrē
do merita iusticiam exhibebit. Uniuerse ēt vie
dñi. i. qb⁹ ad dñm ascendim⁹ sūt iusticia qua a
malo decliam⁹: et mīa q̄ bonū facim⁹. Jn his
. n. duob⁹ oē bonū meritū icludit̄. Sed cū supe
rī⁹ Casio ō. dixerit i his duob⁹ oia opa dei iclu
dī: merito q̄rī pōt an in oi ope dñi hec duo mu
tuo sibi iungant̄. Quibusdā placuit nō i oi ope
dñi hec duo occurrere ꝑm effectū dico: nā ꝫ eēn
tiā nō diuidit̄ mīa a iusticia: ꝫ vnū ē. Uerū ꝑm
effectum i oi ope dñi dicūt eē misericordiam et
iusticiam sz in quibusdam fatentur tantum mi

sericordiā ⁊ i alijs iusticiā: atq; in alijs miam ⁊ iusticiā. Fatent tñ dñz oia q̄ fec̄ misericorditer agere ⁊ iuste: referētes rōnem dicti ad dei volū tatem q̄ iusticia ē ⁊ misericordia: nō ad effect⁹ misericordie ⁊ iusticie q̄ sunt i reb⁹. Alijs aūt vi deť q̄ sic̄ dicit̄ de⁹ oia opa sua iuste facere ⁊ mi sericorditer: ita cōcedendū sit i omni ope dei iu sticiā esse ⁊ misericordiā. i. clementiā ſm effcm̄ vel signū q̄ nullū op⁹ dei ē i quo nō sit effectus vel signū eqtatis ⁊ clemētie siue occ'te siue ap te. Aliq̄n eni manifesta est clementia siue beni gnitas ⁊ occulta eqtas: aliq̄n ecōuerso. Ad. I.

Circa 46. di. querit̄ vnuz vtz. s. iustitia sit in deo. Et videť q̄ nō: q⁊ illud qđ nō ē bonū nisi vt medicina: nō ē bonuz simpl'r nec i deo ponēdū: sz iustitia saltē vi dicatia nō ē bona nisi vt medicina. ğ saltez talis i deo nō ē ponēda. Maioz pz: q⁊ gcgd ē i deo formal'r: vr̄ dicere bonū ⁊ pfectiōez simpl'r: qđ aūt ē bonū solū vt medicina: nō ē bonuz nisi ſm gd ⁊ pp aliud. Minoz ꝓbať: q⁊ pene q̄s ifligit iustitia vin dicatia sunt medicine respectu pctōz vt dicit̄ z⁰ etbi. ğ ꝛc. ¶ Cōtra ē auctitas scripture q̄ i plurib⁹ locis iustitiā đo at tribuit: ⁊ ꝓbať rōne sic. Illud qđ ē nobilissimū ē deo attri buēdū: sz iustitia ē nobilissima ⁊ p̄clarissima oīuz vtutū vt dr̄. 5⁰. etbi. ğ ꝛc. ¶ R⁰. circa hāc qōnez sunt tria videtia. p̄ q̄: ⁊ q̄lis: ⁊ qūo iustitia sit i deo. z⁰ qūo pēa eterna debeať peccato ex iustitia. 3⁰ qūo in punitionē maloz concurret simul misericordia ⁊ iustitia.

p⁹ ꝑ Quantū ad p̄m sunt q̄ttuor ꝙnes. ¶ Pria in q̄ ꝙsistit rōiiustitie ⁊ q̄t modis dr̄. Ubi sciendus q⁊ sicut dr̄. 5⁰. etbi. iustitia ꝓpe dicta ꝙstituit eq̄litatē i acceptionib⁹ ⁊ datiōi bus: ſ aūt dupl'r: Uno mō ſm q⁊ ꝙstituit eq̄litas iter dātē ⁊ accipiētē: vt. s. accipiēs tātū accipiat a dāte q̄m e ꝙ: ⁊ i tali eq̄litate ꝙsistit iustitia ꝓmutatiua q̄ pōit mediū eq̄litatis i emptōib⁹ ⁊ vēditōib⁹ ⁊ in oīb⁹ retributionibus. Alio⁹ ꝙsti tuit eq̄litas iter duos recipientes ex ſ q⁊ vterq; eq̄l'r reci pit ſz q⁊ dignus ē: ⁊ i hoc ꝙsistit iustitia distributiua. In pri ma ğ iustitia. s. ꝓmutatiua regrit̄ eq̄litas q̄titat⁹. s. vt tātū q̄sq; accipiat ſm valorē q̄m dedit: ⁊ iō iter illos iter quos nō pt eē eq̄litas q̄titatis i datis ⁊ receptis: non pt eē ꝓpie iustitia ꝓmutatiua: sic̄ ē iter illos quoz vn⁹ nō pt reddere equalēs bñficys acceptis ab alio: sic̄ filius nō pōt reddere aliqđ equalēs bñficys p̄ris a q̄ accepit eē ⁊ nutrimētum ⁊ eruditionē: pp qđ q̄tūcunq; fili⁹ retribuat p̄ri i obsequys nūq; tñ ē ibi pfecte eq̄litas: pp qđ non̄ saluať ibi ꝑpe rō cō mutatiue iustitie sz tñ aliqs modus: inq̄m filius retribuit qđ pt ſm modū suū: sic̄ pater dedit ſm modū suuz: vt loco eq̄lis ſz q̄titatē sumať possibile vel ꝓportōale: sed iustitia distributiua nō regrit eq̄litatē q̄titatis sed ꝓportiōis. Nō eni oz q⁊ distribuēs bona cōitatis distribuat eq̄l'r oib⁹ sed

z⁹ ꝑ vnicuiq; ꝓportionabl'r ſz q⁊ ē dign⁹. ¶ z⁹ ꝑ ē de dr̄ia iter iustitiā distributiuā ⁊ ꝓmutatiuā. Nā ex pdcis apparet q⁊ iustitia distributiua p quā bōa cōia distribuūť pr̄io attēdit ad ꝓportionē psonaz ex q̄ ꝓcludit proportionē rez distri buēdaz: sz iustitia ꝓmutatiua ecōtrario ad bitudinē rei ad rē: sic̄ pz i cōmutationib⁹: puta i emptiōe ⁊ vēditiōe: vl' ad bitudinē actōis ad passionē: vt i iiurys vidicādis ⁊ puniē dis: ad ꝓditōez aūt psone nūq; p̄ncipal'r respicit: non. n. bos oz magis vel min⁹ vēdi vni q̄ alteri. Si aūt respiciat ad cō ditionē psone hoc nō ē nisi ex ꝙnti inq̄m ꝓditio psone face ret ad q̄titatē iiurie: sic̄ maioz ē iiuria si pcutiať p̄nceps q̄ p̄uata psona. Ex q̄ vr̄ saluo meliori iudicio q⁊ iustitia distri butiua magis dependeat ex ꝓmutatiua q̄ ex ꝙ: q⁊ iustitia di stributia ē i distribuēte: p quā teneť bōa cōitatis distribue re ꝓportiōabil'r psonis cōitatis ſm vniuscuiusq; dignitatē: hec aūt tentio oztū hz ex hoc q⁊ ipe ē obligat⁹ cōitati hñs ex cōitate ⁊ honorē regiminis ⁊ stipēdia laboris: rōne. teneť quoz cōitati q̄si p q̄dā ꝓmutatōez ad recōpēsandū bōa q̄ recepit, put p̄t: qđ faċ q̄ñ honores ⁊ officia cōitatis dat vni cuiq; ſm q⁊ ē dignior ⁊ vtilior p cōitate. Aliogn ē ve iiust⁹ i nō reddendo cōitati qđ hz p eo qđ accepit. ¶ 3⁹ ꝑ ē qūo i 3⁹ ꝑ deo sit iustitia ꝓmutatiua. Ubi sciēdū q⁊ iustitia cōmutati ua nō ē ꝓpe i đo: q⁊ illa ꝙsistit i eq̄litate rei date ⁊ accepte: sz bñficys dīnis nō pōt a creatura aliqđ retribui eq̄le mł to minus q̄ bñficys p̄ris carnalis. Et iteq; p ꝓmutationez ꝓpe dictā res vni⁹ fit alteri⁹ q̄ pus nō erat eius: sz nihil ē i creatura qđ nō sit ipsius dei magis q̄ ipsi⁹ creature. ğ nll'a iustitia ꝓmutatiua ꝓpe p̄t eē iter deū ⁊ creaturaz: p̄t tñ ibi eē ğdā modus iustitie ꝓmutatiue accipiēdo p eq̄li possibi le vel ꝓpotōale: inq̄m creatura deo retribuit qđ pōt ſz suā paruitatē: sic̄ de⁹ dat supabūdāter ſm suā excellētiā: ⁊ hoc i bonis. In malis aūt attendit̄ iustitia ꝓmutatiua iter deū ⁊ creaturā inq̄m creatura peccās tātū vel tātū ꝙ deū ex sua malitia: punit̄ tñ vel tātū a deo ſz ꝓdecētiā diuinā ⁊ non ſm q̄litatē culpe p̄cise: q⁊ sic̄ in bonis decet q⁊ ex parte dei sit excessus ⁊ ex parte creature sit defect⁹: sic̄ i malis decet vt sic̄ ex pte creature ē excessus i peccādo: sic ex pte dei sit defect⁹ i puniēdo vel i ifligēdo malū pene qđ idē ē. Q⁊ aūt nūc dicim⁹ ex pte dei eē excessuz vel defectū: nō itelligit̄ ſ ꝓput sonat i viciū sz put dicit eminētiā ex pte dei ex parte creature i plus ꝓferēdo de bonis q̄ creatura digna sit: vel i min⁹ iferēdo mala q̄ creature mereatur: qđ totū ꝓuenit ex decētia bonitatis dīne. ¶ 4⁹ ꝑ ē. qūo i deo sit iustitia di 4⁹ ꝑ stributiua. Ubi sciendū q⁊ iustitia distributiua ponit̄ i deo respectu creaturaz inq̄m oibus creaturis dat ſm vniuscu iusq; digitatē. Nā ſz q⁊ creatur̄ tenēt ſz suā nāz altiorē gra dū i vniuersalitate rez: sic de⁹ ꝓfert ꝓpetates nobiliores ⁊ opatōes q̄si q̄dā officia cōitatis. Un̄ Diony. 8. c. ō di. noib⁹ dic̄. Q⁊ iustitia laudať i deo inq̄m oīb⁹ ſz dignitatē tribuit qđ ē itelligēdū de distributōe īmediate dicta: q⁊ distribuē ꝑmia p meritis vl' pēas p culpis pt̄inz ad iustitiā ꝓmutati uā. Si tñ bñ aduertamus iustitia distributiua sic accepta i deo nō ꝓprie accipit̄: q⁊ iustitia ꝓpe accepta semp ꝯcludit debitū: sed distributio quā de⁹ reb⁹ nālib⁹ ꝙfert vnicuiq; ſm gradū dignitatis sue: nō ꝓuēit ex aliq̄ debito ſz solū ex ei⁹ libalitate. ğ nō ē ibi ꝓpe iustitia. Et ꝙfirmať: q⁊ iustitia distributiua ꝓpe dicta oztū hz ex ꝓmutatiua vt declara tuz fuit: sz talis iustitia distributiua non ꝓpe hz oztū i deo ex ꝓmutatiua. ğ ꝛc. ¶ Pz ğ q⁊ iustitia taz ꝓmutatiua q̄ distri butiua i deo nō ē aliud q̄ decētia dīna i redditiōe ꝑmioz ⁊ penaz ⁊ i distributione ꝓpetatū ⁊ ꝑncipioz agendi ꝓput congruit substantie vniuscuiusq; rei.

Quantuz ad z⁹ qūo pctō debeať pena eterna sunt quattuor ꝙnes. ¶ Pria. q⁊ nō ē dare penā actu i finitā ſm p⁹ ꝑ intēsionē vel acerbitatē: q⁊ ſ eēt sūmū malū ⁊ corrūperet seipz ⁊ suū subz. Et q⁊ ñ ē bitudo ifinita creata. ğ mł to mi nus mſia ifinita: q⁊ de⁹ ꝑmiat vltra meritū: nō aūt punit vl tra demeritū. ¶ z⁹ ꝑ ē. q⁊ pena ēt successiue ñ pt itēdi i ifi z⁹ ꝑ nitū: q⁊ si aliq̄ q̄litas augerī p̄t in ifinitū: ſ ē vel pp ifinita tē subi: sic̄ si ignis cresceret i ifinitū ⁊ calor ei⁹ cresceret i ifi nitū ſm q̄sdā 4⁰ physi. vl' ex pte obi qđ ē ifinite attigibile: sic̄ charitas ⁊ lumē glie ſm q̄sdā possunt cresce re i ifinitū: sz subz pene dānatoz nō augeť: obz aūt pene sensus ē finitū obz aūt pene dāni lz sit ifinitū i se erit' tñ finite attigēdū. ğ illa nō p̄t cresce re i ifinitū. ¶ 3⁹ ꝑ ē. q⁊ dato q⁊ posset eē ifi 3⁹ ꝑ nita itēsiue: nō tñ ifligeret̄ p pctō mortali: q⁊ ꝓnior ē deus ad reddēdū p̄miū p merito q̄ ad ifligēdū penā p pctō: sz p nullo merito q̄tūcūq; magno reddet de⁹ p̄miū ifinitū

peccato seu demerito ꝗtūcūqꝫ magno iſligeꝝ pena iſinita
4ª ꝙ ītēſiue. ¶ 4ª ꝙ ē ꝙ ſi loq̄mur de infinitate pene extēſiue: ſic pctō debeꝝ pena iſinita: qz ſic̄ lumē glozie ꝯz q̄ſdā ꝑt cre ſcere i iſinitū ꝗtū ad durationē: ſic iuſte pctō moztali ōbe tur pena iſinita: qz ſic̄ ē i ciuilitate mūdana: ſic ſuo mō eſt i ciuilitate diuīa. ſz i ciuilitate mūdana ſic ē ꝙ ille q ꝗtuz in ſe eſt ſubuertit pacē ⁊ amicitiā ciuiū adinuicē vel obiaz ad p̄ncipē: mereꝝ totaliꝫ extirpari p mozte: exiliū vel ppe tuuz carcerē a ciuilitate: q̄ pēa ē ppetua ꝯz capacitatē ſubi: ⁊ ꝯz ītētionē legis q̄ ad ꝺ vt i ppetuū ñ reuocet ad ſocieta tez cōitatis ꝺ quā deligt. g eodē mō dz eē i ciuilitate diuīa: in q̄ ꝙgreganꝝ hoies lege fidei ⁊ charitatis ꝙ ille q ſubuer tit ordinē charitatis ad p̄rimū ꝗtū i ſe ē: vl̄ ſubiectiōis ad deū qō fit p qōcūqꝫ pctm̄ mozta le: mereꝝ totaliꝫ extirpari a ꝙſortio dei ⁊ btōꝝ p mozte: exiliū ⁊ carcerē. De ār pene ſūt ſimpliꝫ ppetue i ciuilitate diuīa. ¶ P. mozs ꝯa: exiliū a pa tria: ⁊ carcer iferni dānatis erūt eterna: qz ⁊ ſubm iſtarū pe naruz ppetuo durabit. 2º ꝓz idez: ꝙ manēte culpa dz ma nere pena: ſz i dānatis ppetuo manebit culpa pp obſtinati onē mētis eoꝝ. g̈ ppetno manebit pēa. 3º qz magis ē pec cator dign⁹ pēa pp culpā ſuā q̄ꝫ iuſtus ſit dignus p̄mio pp qōcūqꝫ meritū: qz iuſtus q̄ꝫtūcūqꝫ bñ opeꝝ pp deuz i nullo ꝙſtituit eū debitorē: ⁊ iō p̄miū nō ē ei reddēduz ꝯz debituz ſtricte ſūptuz: ſz pctōr volūtarie diuertēs ab obia dei vere dz puniri ꝯz iuſticiā: vñ ē ve debitor pene: ſz iuſtus pp op⁹ meritoziuz p̄miaꝝ p̄mio eterno. g̈ fortiozi rōne peccator p pter demerituz iuſtius punitur pena eterna.

p ª ꝙ **Quantuz** ad 3m de ꝙcurſu iuſticie ⁊ mīe in opib⁹ dei ſunt q̄tuoꝝ ꝙnes. ¶ Prima quō mīa ſit in deo ⁊ quō ñ. Ubi ſciēdū ꝙ mīa accipiꝝ dupliꝫ: Uno mō ꝑ paſſione p quā aliqs ꝙpatiꝝ alteri patiēti q̄ſi partē paſſiōis alteri⁹ in ſe ferēs. Alio mō accipiꝝ ꝑ actu vl̄ habitu volūta tis q̄ aliqs vult ſubleuare miſiaz alteri⁹. Accipiēdo mīam ꝑ mō ipſa nō ē in deo: qz mīa vt dic̄ paſſionē ic̄ludit in ſe tri ſtitiā ⁊ penā: ſz nec triſtitia nec pena p̄ñt eē i deo. g̈ nec miſi cordia vt ē paſſio. Sz accipiēdo ſo mō mīaz ꝑ volūtate re leuādi miſiā alteri⁹: ſic ē i deo: qz deus nihil agit circa nos niſi volēs: ſz ōs p ſua beneficia miſias nr̄as frequēter rele uat. g̈ i ipo ē volūtas tales miſias releuādi ⁊ p ꝙnſs mīa ſo
z ª ꝙ mō dicta. ¶ z ª ꝙ ē quō diuīa mīa diuidaꝝ. Ubi ē ſciēdū ꝙ ſic̄ hō miſicors nō repellit laudabiliter nec vtuoſe miſiaz aliena niſi q̄ꝫtū rō iudicat: ſic ōs nō repellit miſiā nr̄az niſi q̄ꝫtū ordo ſue ſapie iudicat eā repellēdā: q̄ ſi ꝯz ordinē diui ne ſapie totaliꝫ repellaꝝ: vocaꝝ mīa liberās: ſi vo ñ totaliꝫ li
3 ª ꝙ raꝝ ſz de ea aliqd minuaꝝ uocaꝝ miſicordia relaxās. ¶ 3ª ꝙ eſt quō i oi ope dei ꝙcurrunt mīa: ⁊ vitas: ⁊ iuſticia. Ubi ſciēdū ꝙ mīa ⁊ iuſticia accipiunꝝ q̄ñq̄ large: vt mīa dicaꝝ oīs volūtas bñ faciendi alicui: iuſticia vo dicaꝝ condecētia diuine bonitatis: ⁊ ſic nō ſoluz i punitiōe maloꝝ: ſz i oi ope dei cōcurrūt mīa ⁊ iuſticia: qz q̄cūqꝫ ōs facit: faciꝝ ſm ꝙdecē tiā diuīe bonitatis ⁊ ex volūtate bñ faciēdi creature vl̄ circa quā agit: vl̄ aly: vel cōitati: ⁊ hoc mō ex iuſticia naſcitur mīa ſm Anſelmū: qz ex ꝙdecētia diuīe bonitatis vult ōs
4 ª ꝙ facere bonū creature. ¶ 4ª ꝙ eſt quō ꝙcurrūt ſpāliꝫ i p̄mio ⁊ ſupplicio creature rōnalis. Ubi ſciēdū ꝙ alio mō accipiꝝ mīa ⁊ iuſticia magis ſtricte: put mīa dic̄ volūtatē ſubueni endi miſys alioꝝ p̄ter merita. iuſticia vo dic̄ voluntatē re tribuēdi ſm exigētiaz meritoꝝ: ⁊ hoc mō mīa ⁊ iuſticia nō ꝙcurrūt ad oē op⁹ diuuz: ꝙcurrūt tn̄ in punitiōe maloꝝ et retributiōe iſtoꝝ. De retributiōe iuſtoꝝ ꝓz ſic: qz reddere p̄miū excedēs merituz ē op⁹ mīe ⁊ iuſticie: q̄ten⁹. n. reddi tur ꝑ merito iuſticie ē: ſz inq̄ꝫtū excedēs meritū mīe ē: ſed in p̄miatiōe iuſtoꝝ reddiꝝ p̄miū excedēs meritū: cū ñ ſint eq̄lis valoris opa meritoria ⁊ glīa ſeu vita eterna. g̈ ⁊c. De punitiōe vo maloꝝ ꝓz idē ſic: qz ſm rigorē iuſticie pp vici ciuz ingratitudis mereꝝ aliqs p̄uari oib⁹ bñficijs gratis ac ceptis. Sz qcqd ſum⁹ ⁊ qcqd hēm⁹ totū a deo accepimus p illō apl̄i. p̄c Lozi. 4. Quid hēs qō nō accepiſti. g̈ pp ingrati tudinē q̄ cōmittiꝝ in oi pctō moztali mereꝝ pctōr amitte re ſm rigorē iuſticie qcqd a deo accepit: hō eſt qcqd eſt in ſe ⁊ qcqd hz in ſe: quo fcō eēt hō ānihilat⁹: cū g̈ in punitiōe maloꝝ nō fiat ānihilatio eoꝝ: ꝓz ꝙ ibi ē mīa dei aliqd re laxās vt ve poſſit dicere illud Trenoꝝ ꝺo. Mie dñi qz nō ſum⁹ ꝙſupti: q̄re ⁊c. ¶ Ad argm in oppm dōz p intereptio nē mīoris: qz iuſticia vindicatiua nō ē ſolū vt medicia: ga eadē eſt iuſticia qua p̄mianꝝ boni ⁊ puniunꝝ mali: q̄tuis ſit ali⁹ act⁹ ꝺ ⁊ ibi ꝯz diuerſitatē māe. Et qz bonū ē ñ ſolū puni re malos ſz punire bonos: iō iuſticia nō ſolū ē bona in rōne medicie: q̄ten⁹ eſt punitiua maloꝝ: ſz eſt ēt bona ꝯz ſe qua tenus eſt rectitudo volūtatis ordinās aliqd ad alterum.

¶ De ſentētia iudicij. Di. XLVII. a

Solet etiā q̄ri q̄liꝫ dabiꝝ iudicij ſnia. Sz nō ē ꝑſpicuū id explicare. Nō eni ſcriptura apte diffinit an voce illa ꝑferāꝝ. Uenite bñdicti: ⁊ Ite maledicti: an virtute iudicij ſ ita fiat ꝙſciētijs ſingulorꝫ attēſtātib⁹: vt mō dī futurū: vt iudicis potētie effect⁹: ipſi⁹ dictiōe ſignificeꝝ Illa ēt: Eſuriui ⁊ nō dediſtis mihi māducare: ⁊ hmōi: magis ꝙſciētijs exp̄mēda p̄lmi putāt q̄ꝫ verbis: qz apl̄s i mōēto ⁊ ictu oc̄li myſte riū ꝙſumādū tradit. Sz illō ad reſurrectōis ſta tū tm̄ referūt: ñ ad iudiciū: q alij iudicis ſniaz ⁊ maloꝝ increpationes ⁊ bonorum premia ver bis exp̄imenda aſſerunt.

¶ Quod iudicabunt ſancti ⁊ quō. b

n On ait ſol⁹ xp̄s iudicabit ſz ⁊ ſci cū eo iu dicabūt natiōes. Jp̄e. n. apl̄is ait. Sedebitis ⁊ vos ſup duodeci ſedes iudicātes duode ciz trib⁹ iſrl̄. Nec ē putādū ꝙ duodeci apl̄is tm̄ hoc p̄miſerit xp̄s. Ubi. n. ſedebit paul⁹ q pl⁹ oi b⁹ laborauit ſi nō ibi ſedebūt niſi duodeci: ergo ſedes pfectō tribunaliꝫ. i. vniuerſitas iudicātiū i telligit. ſ. oēs pfecti q relictis oib⁹ ſecuti ſūt xp̄m Per duodeci trib⁹ vniuerſitas iudicādoꝝ. Ju dicabūt vero eos ſci ñ mō coopatōe: ſz ēt auc̄te ⁊ ptāte. vñ. Sladij ăcipites i māib⁹ eoꝝ. i. ſnīa de bōis ⁊ mal̄i ptāte eoꝝ. Si vero q̄riꝫ q̄ erit eoꝝ ptās vl̄ auc̄tas i iudicādo. Puto ñ añ poſ ſe ſciri q̄ꝫ videaꝝ: niſi dīna reuelatōe ql̄ dicēeit.

¶ De ordinib⁹ eoꝝ q iudicandi erunt. c

Rūt ăt q̄tuor ordies i iudicio. Due qp
c pe ſūt p̄tes: electoꝝ. ſ. ⁊ reprobor̄um. vt Greg. i mozal̄. ait. Sz bini ordies eiſdē ſingul̄ p̄tib⁹ ꝓtinēt. Alij. n. iudicanꝝ ⁊ peūt. Alij nō iudicāt ⁊ peūt. Alij iudicanꝝ ⁊ regnāt: alij nō iudicāt ⁊ regnāt. Judicāt ⁊ peūt qb⁹ dñica ic̄la matōe dicet. Eſuriui ⁊ nō ꝺediſtis mihi mā. ⁊c. Nō iudicāt ⁊ peūt: qb⁹ dñs ait q ñ credit iā iu dicat⁹ ē. Eoꝝ. n. dānatō toti eccl̄ie nō ē ⁊ certa: ⁊ iō dicūt tūc ñ iudicari: qz ad cōſpectū diſtricti

ꝛ iō dñt tunc ñ iudicari: qz ad ꝓspectū districti iudicis cū apta dānatōe sue infidelitatis accedet. Qui vero ꝓfessiōez fidei sūe opib⁹ hñt: iudicabūt ꝛ pibūt. i. redarguēt vt peāt. q veronec fidei sacꝛa tenuerit icrepatōz iudicis i se fieri ñ audiēt qz infidelitatis sue tenebꝛis ꝑiudicati ei⁹ quē ōspexerūt huiectōe redargui ñ meruerūt. Illi āt saltē verba iudicis audiēt: q ei⁹ fidē saltē verbo tenuerūt. Illi āt i dānatōe sua eterni iudicis nec verba pcipiēt: q ei⁹ reuerētiā nec verboten⁹ fuare voluerit. ꝛ iō illi iudicādi: ꝫ isti ñ iudicādi dñr. Ex electorū vero pte alq̄ iudicāt ꝛ regnāt. ſ. q vite macꝛas lachꝛymis tergūt: ꝛ cl'ynaꝛ supinductōe optūt: qb⁹ indeꝛ veniēs i ōꝛtera ꝓsistentib⁹ dicet. Esuriui ꝛ de. mi. mād. Alq̄ āt ñ iudicāt ꝛ regnāt: q et ꝑcepta legis pfectiōi virtute trāscēdūt: qz nō hoc solū qō leꝛ ꝑcipit iplere ꝓtēti sūt: ꝫ et qō ad pfectōz ꝓsulit iplere student. De qb⁹ ppha ait. Dñs ad iudi⁹ venietcū ſenatoꝛib⁹ ppli sui. Et salomō ō eccl'ie spōso loquēs ait. Nobil'i poꝛtis vir ei⁹ qñ sederit cū senatoꝛib⁹ terre. et Job ait. Nō saluat impios et paupib⁹ iudiciū tribuit. Hi q recte sub gñali iudicio ñ tenēt: ꝫ iudices veniūt qz et ꝑcepta gñalia viuendo vicerūt: et oib⁹ relictis xp̄z secuti sūt. recte paupib⁹ iudiciū tribuit. q q̄ſto mūdo magna hūilitate ōspecti sūt: tāto tūc maioꝛi climie ptātis excrescēt. De talib⁹ dr. Qui vicerit dabo ei sedere mecū i throno meo sic et ego vici et sedi cū pꝛe meo i throno ei⁹. Vicens dñs cū pꝛe i throno sedit: qz p⁹ passiōis certamē ꝛ resurreetōis palmā q̄ pti eēt eq̄l: oibus claruit. Nob vero i throno filq̄ sedere: é ex eius dē filq̄ ptāte iudicare. Qz. n. iudicādi pꝛcipatū ex ei⁹ virtute ꝑcipim⁹: q̄si i throno ei⁹ residem⁹. Ex his appꝛ q̄ et pfectiozes sci cum xp̄o iudicabūt ptāte. ꝛ q̄r q̄dā dñr iudicādi alq̄ ñ iudicādi.

¶ De oꝛdine iudicq̄ ꝛ ministerio angeloꝛ. ō

Um āt i euāgelio legat q̄ dñs mittet angelos suos q eolligēt ō regno ei⁹ oia scādala ꝛ mittēt illquos i caminū ignis. Et itē. Exibūt āgeli ꝛ sepabūt malos ō medio iusto rū et mittēt eos i caminū ignis. Et itez. Mittet angelos suos cū tuba et ꝓgregabūt electos a q̄tuor vētis. et ꝑpha dic. Cōgregate illi scōs ei⁹: misterio angeloꝛ illa ipleri dubitādū ñ é. Bño. n. venīte ad iudiciū ꝑcedet añ eū ignis quo cō bureť facies mūdi h⁹ et pibit celū et terra nō ꝑm substātiā: ꝫ ꝛz spēm q̄ imutabit: celū qdē aereū nō et bereū. Tātū. n. ascēdet lgnis i iudicio q̄tū ascēderūt aq̄ i diluuio. Ille āt ignis mal'q reꝑti fuerit viui: erit ꝓsūptio: bōis vero ñ: vt ait aug. Hoc erit icēdiuz mūdi scis: qō fuit caminꝰ trib⁹ pueris. In qb⁹ si aliqd purgādū fuerit: p illum ignē purgabit. Alijs vero nulla igerz molestiā. Purgato vero p ignē mūdo: et ad iudiciuz veniēte dño: emittet vox illa magna q̄ resurgēt oēs mōtui: et tūc misterio āgelo ꝛ vētilabit area: qz boni ꝓgregabūt ibi ō q̄tuoꝛ ptib⁹ mūdi āgelico misterio: quo et rapiēt obuiā xp̄o i aera: repꝛobis i terra quā dilexerunt remanētib⁹. Et tūc p conia illa bonoꝛ: esurini et dedistis mihi mādu care. et icrepatōes ille maloꝛ: esurini et nō dedistis mihi mā. ꝛc. ꝑferent: vl' sono vocali vl' alio mō. Beniq̄ ꝑferetur ſnia sup vtroſq̄. Venite benedicti: et ite maledicti ꝛc. Et ministerio angelorum virtute dei cooperante: mittentur mali in caminum ignis: hoc est in infernum.

¶ Si p⁹ iudiū ōmōes p̄rūt hoib⁹ ad puniēdū.

T solet q̄ri vtq̄ i iferno mal'ad puniēdū

c p̄sint ōmōes p⁹ iudiciū: quos carnifices tōtoꝛesq̄ aiaꝛ scriptura appellat. Apl's dic q̄ xp̄s tūc euacuabit oēz pꝛincipatū et ptātez et virtutē. Bū. n. durat mund⁹: āgeli āgel': ōmones ōmōib⁹: boies hoib⁹ p̄sūt. ꝫ oib⁹ collectis: iā ois platio cessabit. Hic qdā putāt p⁹ iudiciuz ōmōes nō hꝛe ptātes cruciādi boies sic mō. Sz vt ōmōes virtute dei cruciari sin̄ misterio creature asserūt: sic nō repꝛobos boies ibi nō p opationē ōmonū ꝫ virtute diuia: tm̄ eternis subꝛ̄ci cruciatib⁹. Premissa attn̄ aūcitas ñ id cogit sētire: q̄ et si asserat tūc nec demōes demōib⁹: nec boies hoib⁹ pesse. nō diffinit tn̄ an ōmōes p̄sint hoib⁹ ad toꝛquēdū. vn̄ qbusdā vr̄ eos sic ꝓstare hoib⁹ toꝛtōes i pēa. sic extiterūt itētoꝛes i cl'pa.

Questio. I.

Arca. 47. di. q̄rit vtq̄ gñale iudiciū sit futuꝛ. ꝛ vr̄ q̄ nō. qz executio ſnie nō ꝑcedit iudi⁹. ꝫ ſnia oiuz tā bonoꝛ q̄z maloꝛ decedētiū stati mādat executiōi. g̃ isti āpli⁹ nō iudicabūt. ¶ ℞. Nauꝑ dr: q̄ nō iudicabit ōs bis i idipz: ꝫ iudicat quēlz i moꝛte ifligēdo ei ꝑ merit⁹ ꝑmia vl' penas. g̃ ꝛc.

¶ Itē si iudi⁹ gñale eēt futuꝛ: tūc i eoōes iudicarēt: aliogn nō eēt gñale. ꝫ nō oēs nec boni nec mali iudicabunt. g̃ ꝛc. minoꝛ ꝓbat. ꝛ ꝑmo de bonis. qz Mat. 19. dicit xp̄s ō aplis. Sedebitis sup sedes iudicātes ꝛc. ipi g̃ iudicabūt ꝛ nō iudicabūt. De malis vo dr i psal. nō resurgēt impy i iudi⁹ ꝛc.

¶ Cōtra Jo. 5. pcedēt q bona fecerūt i resurrectōez vite: q vo mala egerūt: i resurrectionē iudicy. ¶ Itē Aug. 20. ō ciuitate dei dicit: q̄ tota ecclia expectat gñale iudiciū futuꝛ. Est ēt articl's fidei: iō ꝛc. ¶ ℞ño. ad euidētiā h⁹ qōnis tria i gñali videda sūt. ꝑ⁹ ē ō iudicio gñali futuro. ꝛ° ō cognitōe pctoꝛ suoꝛ i illo. ꝫ° ō igne flagratōis q̄ pcedet iudiciū.

Quantum ad p⁹ sūt. ꝫ. ꝛcl'ones. ¶ ℞ia. q̄ gñale iudiciū oiuz ē futuꝛ ꝓm fidē iuꝛ illud apli. Oēs stabim⁹ añ tribunal xp̄i. Itē Mat. 26. Cū venerit filiꝰ hois i sede maiestatis sue ꝛc. vbi māifeste ōscribit figura iudicy. Itē sic alibi dr: ñ ē nouū vt q̄busdā enūeratis subseq̄t gñal' clausula q̄ oia ꝓphēdat. Sicut g̃ ꝑticl'aria

p⁹ ?

iudicia sequũt ꝓnes assise ⁊ parlamẽta regũ ꝓ oib⁹ cõiter: sic post particularia iudicia mozietiũ succedsiue erit gñale
z^a ꝑ iudiciũ sil'r resurgẽtiũ oiuz. ¶ z^a ꝑ ẽ dubia q̃liter fiet: qz q dã dicũt q. totũ erit mẽtaliter: alq ꝙ totuz vocal'r. 3ª opio media ẽ ꝓbabilioz ꝙ deus ⁊ hõ iudicabit aias ĩ cozpozib⁹ qõ fiet vtroq mõ. i. spũali ⁊ diuino q̃ ad discussionẽ meri toꝝ. Exurini ⁊c. qõ erit ꝓscia accusãte ⁊ excusãte. Jtez mõ hũano ⁊ cozpozeo. i. vocal'r quo ad sñie ꝓlationẽ: q̃ cito erit ꝓlata dicẽdo: venite bñdicti. ite maledicti: vñ vsus. Moz tis vel vite breuis ẽ vox: ite venite. Qꝝ ãt discussio sit men talis ꝑt al'r ꝓbari: qz nõ solũ fiet de opib⁹ mĩe q̃ multi pau peres nõ gesserũt ⁊ saluabũt. ⁊ e ꝑ mlti ꝑdones bũerunt ⁊ dãnabunt: qz scriptũ ẽ. Si distribuero oẽs facl'tates meas ĩ cibos paupũ ⁊c: sz de oib⁹ q̃ qs gessit ĩ cozpore: qõ nõ possz subito fieri: qz nõ posset fieri ĩ cõ: cũ alig laborẽt ỹrys pec
3^a ꝑ catis: iõ ⁊c. ¶ 3^a ꝑ é: qñ ⁊ vbi fiet. Sigdẽ de die illa ⁊ hora nemo scit neq angeli neq apl'i: ⁊ multo minus credẽdũ ẽ reuelatũ vel reuelãdũ eẽ alicui alq. Et q̃uis deus reuela: uerit ꝑn^m mũdi nõ tñ finẽ: qz pctñ magis ẽ natũ sciri q̃ fu turũ. Probabili⁹ ãt est vt fiat in oztu solis vt sic sol stet in ꝓpetuũ: q̃ media nocte vel alq. De loco ãt iudicy tenẽ ꝙ dñs ꝓscẽdet sup vallẽ Josaphat q̃ ẽ iter mõtẽ syõ ⁊ oliueti posita: nõ quidẽ vsq ad terrã sed nec ꝓpe terrã: sz vsq ad locũ vbi amisserũt apl'i aspectũ eius qñ ascẽdit ĩ celuz ⁊ nu bes suscepit eũ ab occulis eoꝝ vt dr̃ act. i. Sed boni rapiẽ tur obuiã xpo ĩ aera dote agilitatis. mali ĩ terra scribenẽ. i. manebũt circa loca illa: sic ꝙ oẽs poterũt videre in quẽ cõ pũxerẽt. Uidebit. n. eũ ois occl's: vel p hõ ꝙ ꝓsñi stabũt sil'i eodẽ loco: vel p hoc ꝙ ad q̃tãcũq̃z distãtiaz vtute diuina ad singuloꝝ occl'os spẽs cozpis dereret: siue stẽt sup mare deo sustẽtante siue cõpressi vt dcñ ẽ in terra ꝓmissiõis in q̃ ös iudicatus iterũ iudicabit.

ꝑ^a ꝑ **Quantũ** ad z^m de cognitiõe bonoꝝ ⁊ maloꝝ sũt tres cõclusiões. ¶ Pria cõcors oium ꝙ qlibz sci et ꝓpa mala ⁊ bona actu de eis recolẽdo. cui⁹ rõ ẽ: qz sic se hz hũanũ iudiciũ ad testimoniũ exteri⁹: ita se habebit di: uinũ iudiciũ ad testimoniũ iteriozis ꝺscie. Nã sicut dictũ ẽ cogitatiões vniuscniusq ĩ gnãli iudicio tenebũt locũ re stiũ accusãtiũ vl' defẽdẽtiũ vt tãgit apl's Ro. z. Sz ĩ iudi cio hũano si ꝑz vitatẽ ỏbeat ꝓferri sñia: oz ꝙ testes oia cog̃ scãt ỏ qb⁹ ẽ sñial'r iudicã^m siue ad absolutiõez: siue ad ꝺdẽ natõez. q̃ ĩ iudicio diuino qõ ẽ pfectissimũ ⁊ ĩ quo nullus pote rit eẽ error oportebit ꝙ ꝺscie singuloꝝ qui tenebũt locum testiũ cognoscãt oia ꝓ qbus ferẽt iudiciũ absolutiõis q̃ ad bonos vl' ꝺdẽnatiõis q̃ ad malos: sed illa erũt oia merita ⁊
z^a ꝺ ỏmerita singuloꝝ: q̃re ⁊c. ¶ z^a ꝺ ẽ ỏ mõ cognitõis. Certũ ẽ. n. ꝙ ista nõ cognoscunt nãl'r: qz oẽ qõ cognoscim⁹ nãl'r: vel accipim⁹ de nouo p sensuz vel deducitur de thesauro memorie: sz post resurrectionẽ null's poterit p sensũ accipe cognitionẽ meritoꝝ vel demeritoꝝ q̃ pterierũt: nec cogni tio oiuz poterit hr̃i nãl'r p modũ remiscentie: qz mlta eoꝝ total'r a memoria exciderũt: q̃re ⁊c. Jtẽ non cognoscentur cognitiõe btã: non solũ ꝓp illud qõ ꝑus dictũ fuit qñ q̃re: batur an sancti cognoscãt or̃ones nr̃as ꝼm vnã opiniones: sed ꝓp aliud. s. qz talis cognitio erit cõis bonis ⁊ malis vt iã dictũ est. Cognitio ãt beata nõ erit cõis: q̃re ⁊c. Relinq̃ ergo ꝙ hoc fiet p modũ reuelatiõis: nec est ĩconueniẽs ꝙ malis reuelenr̃ multa ad eoꝝ penã: nã ẽt malis angelis cre dibile ẽ multa p bonos angelos reuelari. Põt tñ dici ꝙ bo ni ĩ vbo hoc videbũt: mali vo de hoc reuelationẽ habebũt.
ꝑ^a ꝺ ¶ 3^a ꝺ est de cognitiõe meriti ⁊ demeriti alioꝝ. vbi ẽ du plex modus dicendi. Unus ꝙ qlibet cognoscat oia merita ⁊ demerita alioꝝ: qz illud iudicium cũ sit finale ⁊ gñale oz esse pfectissimuz: ad perfectionẽ ãt iudicy maxime facit ꝙ appareat oib⁹ eẽ iustum: nõ posset ãt apparere oĩbus esse iustũ nisi quilibet cã cõdẽnationis vel remuneratiõis apparet tã bonoꝝ q̃ maloꝝ. cũ igitur ista cã sit singlozum merita vel demerita vr̃ ꝙ singuli cognoscãt non solũ meri ta bona vel mala q̃ ipi fecerũt: sed ẽt oium alioꝝ. Ali⁹ mo dus est ꝙ nõ oz ad hoc vt snia iudicis appeat iusta q̃ glibz singlatiz cognoscat merita vel demerita alioꝝ: sed sufficit ꝙ cognoscat illos qui erũt a dextris eẽ bonos ⁊ iustos gb⁹ dicetur: venite benedicti. illos ãt q̃ erũt a sinistris cogno scat eẽ malos ⁊ iniustos quib⁹ dicer̃: ite maledicti.

Quantũ ad z^m de igne cõflagratiõis sũt tres concluſi ꝑ^a ꝑ ones. ¶ Prima ꝙ mũdus purgabir̃ ⁊ inoua bitur circa tps iudicy: ⁊ istud magis tenẽ auctoritate scri pture ⁊ sanctozũ q̃ rõne: nihilomin⁹ tñ põt ad hoc talis p suasio adhiberi: qz finis ⁊ ea q̃ sunt ad finẽ debẽt ꝓpoztio nari: sed hõ ẽ q̃dãmodo finis oium cozpozaliũ saltẽ gñabi liũ ⁊ cozruptibiliũ. q̃ illa debẽt hõi ꝓpoztionari: sed hõ ĩ re surrectione inouabir̃ ⁊ imutabir̃ ĩ meliozẽ ⁊ puriozẽ ⁊ no biliozẽ dispẽsationẽ: q̃ cõgruũ ẽ vt mundus cozruptibilis q factus ẽ ꝓpter hõinẽ inouer̃ ⁊ imutẽr̃ in meliozẽ: puriozẽ ⁊ nobiliozẽ statũ. hec aũt purgatio vocat̃ inouatio mũdi: q̃ cõsistit in duob⁹ ꝼm duplicẽ ipuritatẽ q̃ reperir̃ in reb⁹ cõ pozalibus. Una ipuritas ẽ cõmixtiõis p mutuã actionem elemẽtoꝝ ⁊ aliaꝝ rerꝝ adiuicẽ: ⁊ h ẽ ipuritas nature. Alia est ipuritas ꝓueniens ex culpa: q̃uis. n. res cozpozales non possint eẽ subm ifectiõis culpe: tñ ex culpa relinq̃t in reb⁹ cozpozalib⁹ quedã incongruitas ad hoc vt spũalibus dedi cenr̃: vñ videm⁹ ꝙ in loca ĩ qb⁹ aliqua crimĩa sũt cõmissa ñ reputanr̃ idonea ad aliq̃ sacra ĩ eis exercẽda nisi quadaz purgatione ꝑmissa: ⁊ ꝼm hoc ps mũdi q̃ cedit ĩ vsũ nr̃m ex peccatis nr̃is ỹxit quãdã inidoneitatẽ respectu sacroꝝ: pp qõ indiget purgari nõ solũ a p^a ipuritate: sed a secũda. Ex q̃ ps ꝙ nõ purgabir̃ tot⁹ mũdus q̃tũ ad q̃libet sui partẽ: sed solũ q̃tũ ad illã q̃ cessit ĩ vsũ hõinũ vel ad quã facta hoiuz quoquo mõ ꝓtingere potuerũt: ⁊ hec ps ẽ illa. ad quã aque diluuy attigerũt pp eandẽ cãm: ⁊ celi superiozes nõ purga bunr̃: nec spa ignis nec superioꝝ ps aeris sed tãtũ inferioꝝ. Uñ qõ dr̃ in ps. ꝙ celi pibũt ⁊. z^c. Petri. 3°. ꝙ celi ardentes soluentur: intelligendũ ẽ de celo aereo: vñ beat⁹ petrus ex ponit se de quib⁹ celis intelligat: ꝑmittit. n. añ vba inducta ꝙ celi ꝑus ⁊ terra p aquã pierũt qui nũc sũt ĩ eodẽ vbo repo siti igni reseruati ĩ die iudicy. Illi igit̃ celi p ignẽ purgabũ tur qui ꝓius per aquam diluuy sunt purgati. s. celi aerei.
¶ z^a ꝺ ẽ. ꝙ illa purgatio fiet p ignẽ cõueniẽtissime: qz per z^a ꝑ illud qõ ẽ puri⁹ debẽt ipuriora purgari: sed ignis inter oia cozpozalia ẽ purior puritate opposita duplici impuritati ĩ eis purgande: q̃ p ignẽ debẽt alia purgari. Minoꝝ declara tur. qz ignis nõ recipit ꝑmixtionẽ ỹry pp suã maximã vtu tẽ actiuã sicut cetera elemẽta. ⁊ spera ignis est maxime re mota ab hitatiõe nr̃a: ⁊ si apud nos iueniat̃ vsus: tñ eius ñ est ita cõis sicut aq̃: aeris ⁊ terre: ⁊ iõ nõ tñ ificir̃: pp qõ per ipz cõgruentissime purgatio fit ceteroꝝ. Qualis aũt debe at eẽ ille ignis: aduertendum est ꝙ si ẽ verus ignis compo situs ex materia ⁊ forma: tunc de nouo creabitur vel ex p iacente materia generabitur: ⁊ quicquid horum detur oz dicere ꝙ vel duo cozpora tunc sint simul. s. ignis ⁊ aer vsq ad locum ad quem aque diluuy ascenderunt. s. 15. cubitis super altitudinem montium: vel ꝙ tantum de aere cozrũ patur: ⁊ quicquid sit de primo: z^m conceditur ab omnibus tanquam possibile: verũtamen non concordat cũ auctori tatibus sanctozum. Dicir̃. n. in glo. super illud ꝑme ad cor. 7. Preterit figura mũdi h⁹ ꝙ pulchritudo mũdi h⁹ pterit non perfectio: sz suba eloꝝ pertinet ad perfectionẽ mũdi. q̃ elemẽta non cõsumẽtur q̃tũ ad suã eẽutiam. Et iterum sicut purgabitur aer per ignem: ita aqua ⁊ terra: sed cõstat ꝙ suba aque ⁊ terre non peribit ĩ aliqua sui parte: ergo nec aeris. Propter qõ videt gbusdã rõnabil'r ꝙ illa cõflagra^o non erit nisi quedam ignitio elementi purgãdi sicut ferrũ

ignit nō recipiēdo formā subalē i se ſz vehemētē calorē g
ē q̄dam eiꝰ ignitio. Et hoc vī declarare frater Tho. cois do
ctor q dicit q manebūt elemēta q̄ztū ad ſubam nec efficiē
tur mā ignis: ita vt a ꝓpria ſpē corrūpant: ſic pz i ferro igni
to. Si āt teneat q ſit verꝰ ignis ⁊ nō ſolū ignitio: oz dicere
q ſit eiuſdē ſpēi cuz igne nr̄o: qō perſuadet ſic. Futura pur
gatio mūdi erit p ignē ſicut ꝓma fuit p aquā. Et hec opant
ad inuicē. z⁰. Pe. i. ſed aqua illa fuit eiuſdē ſpēi cū aqua ele
mētari. g̃ ⁊ ignis ille erit eiuſdē ſpēi cū igne noſtro. De hac
purgatōe dicit ſibilla vt refert aug. i ſermone ō natali dñi
q icipit legimus ſcm̄ Moyſen. Exuret terrā ignis pōtūq;
polūq;. Et poſtea fontes externa flāma cremabit. ⁊ poſtea
ſic piter fōtes torrent flūinaq; igni. Et poſtea decidet e ce
lo igniſq; ⁊ ſulphuris amnis. ¶ 3ª ꝓcō eſt: q iſta purgatio
ꝑcedet iudiciū fz illō ps. Ignis añ ipz ꝑcedet: ⁊ inflāmabit
in circuitu inimicos eiꝰ ⁊c. Et hoc ēt patz ſic. Reſurrectio
mortuoꝝ ꝑcedet iudiciū: ſil āt erit reſurrectio mortuoꝝ ⁊
glorificatio ſcōꝝ corpoꝝ: reſurgēt eni cū corporib⁹ glioſis
ſil ēt glificabūt corpora ſcōꝝ ⁊ renouabūt elemēta. cum g̃
purgatio mūdi p ignē ſit diſpoſitio vel actio ad p̄dictaz re
nouationē: manifeſte ſeq̄t q hec purgatio ꝑcedet iudiciū.
gd āt fiet de illo igne: dī q terminato iudicio reuoluet re
probos: ⁊ deſcēdet cū eis in infernū. Sed hoc ē mīz val
de: q⁹ fm hoc oz dicere q duret ab añ iudiciuz vſq; poſt: ⁊
cū occupet totū ſpatiū terre habitabilis ⁊ vicinā ptē aeris
vſq; ad altitudinē. iſ. cubitoꝝ ſup mōtes. ꝓñs ē vt vī q oēs
iudicādi q erūt i iferiori parte aeris erūt i illo igne: qō lz nō
ſit deo ipoſſe: nō apparet tñ q̄liter ſit ꝓueniēs. dicerēt tamē
aliq q nō ē aliqō icōueniens ſi iam incipiāt illo igne arde
re mali: g ſtati poſt ſūt illo igne ꝑpetuo iuoluendi. boni ve
ro inferiores in aere per dotē impaſſibilitatis nō ledēt: vl
ignis cōdenſar⁹ poterit ad aliā partē ſtare ad borā illaz: ſic
ꝯgregate ſūt aque i mari ꝓp terre naſcētia vſq; ad finē mū
di. De notitia āt meritoꝝ ⁊ demeritorū p̄dixit ſibilla: vbi
ſup̄ ſic. Occultos actus detegēs tūc quiſq; loquet ſecreta
ſicq; deus reſerabit pectora luci. Et ꝑ ad Cor. 4. Manife
ſtabit cōſilia cordiū. Sciendū ē ēt q boni recolētes de ma
lis ſuis nō habebūt cōplacētiā i eis: q⁹ charitas nō gaudet
ſup iniqtatē ſed diſplicentiā: quā tñ nō ſequet triſtitia nec
pena aliqua: ſicut in via: q⁹ cā impedīt a ſuo effectu ꝓduce
do ꝓpter ꝛriam cauſam efficaciorem ad oppoſitū effectū:
ſicut paruū frigefactiuū cedit magno calefactiuo: tūc autē
viſio dei cauſabit ꝛtinuū gaudiū i volūtate. vñ fugiet do/
lor ⁊ gemitus: nō ſolum ꝛtrarius de eodem: ſed ēt diſpera/
tus ⁊ cōtingens de quocūq;. Sciendū ē etiam de igne q ꝑ
ipm nō purgabīt celū empireū: q⁹ ibi nō eſt corruptio nāe
ſed fuit tñ corruptio culpe. ſed illa fuit ſpūalis q̄ nō ꝓtami
nat locū: ſicut cogitatio adultery vel homicidy nō cōtami
nat eccl̄iam ſiue polluit: ⁊ ſtati fuerunt expulſi. nec celum
cryſtalinū ⁊ ſidereū: cū careant corr̄ nature ⁊ ſ̄pe. vñ non
indigent purgatōe. celū vero olympiū. i. cōcaua ps ignis: ⁊
celū ethereū. i. cōuexa ⁊ ſuppꝛema ps aeris corruptionem
nāe ⁊ ipuritatē admixtā bñt: q⁹ elemēta nō ſūt pura in ſuis
extremitatib⁹: ſed ꝓpter illā ſolā nō fit purgatio. Paradi/
ſus aūt terreſtris nō purgabīt: q⁹ ibi nō eſt ipuritas nāe pp
tēperiē aeris. ipuritas āt culpe fuit purgata p eiectionē ho
minū ⁊ ſerpētis ⁊ diaboli: vl q⁹ cū ſit mōs gdam erit reda
ct⁹ ad debitū ſitū ante aduētū illiꝰ ignis. Qūo aūt illo igne
boies purgabunt: dōm q mali gdē nōdū mortui illo affli
gent: ſic natura regit: boni vero purgandi affligētur q̄ztū
culpa exigit. nō bñtes vero fenū: lignū: ſtipulā purgāda nō
affligēt niſi forte q̄ztū ꝓ pctō oꝛigiali. ēt mors nālis aliquē
dolorē habet ſenſibilē vel ſi affliguntur plus ſic martyres
ꝓderit eis ad premium. ¶ Ad argumenta in oppoſitum.
Ad primum dōm q ſn ia vniuerſalis iudicy: erit vl̄is ſepa
tio bonoꝝ a malis: ⁊ remuneratio bonoꝝ ⁊ puuitio
malorum: nō ſolū in anima ſed in corpore. ſed executio hꝰ
ſnie nō fit modo: ſed fiet poſt generale iudiciū. nūc tamen
fit executio particularis iudicy quo glibet iudicatur i mor
te p premiū vel penā prinētē ad ſolā aiam. ¶ Ad zm dōm
q neminē deus iudicabit bis i idiptm: q⁹ nō infliget ꝓ vno
peccato duas penas: quaꝝ quelibet ſit ꝓportionata cl̄pe.
pena enim que infertur i iudicio particulari: nō eſt equata
culpe: ſed eſt pars pene totalis: que poſtea erit in aia ⁊ i cor
pore: q̄uis in duplici iudicio be pene determinent: ⁊ rōna
biliter: q⁹ quilibet homo: ⁊ eſt q̄dam ſingularis perſona: ⁊ ē
pars coitatis. ⁊ ob hoc debet ei duplex iudiciuz. vnum ſin
gulare quod de quolibet fit i morte. aliō vl̄e q̄n final⁹ totū
humanū genus cuius glibet eſt pars iudicabīt. ¶ Ad 3m
dōm q ad iudiciū duo pertinent. ſ. diſcuſſio meritorū ⁊ re
tributio p̄miorꝝ vel penarum. Et fm hoc duplex dicit ee
iudicium. vnū deſceptationis: alterum retributionis. Judi
cio retributōis omnes iudicabūtur: q⁹ oēs puniētur vel p
miabūt. ſed iudicio diſcuſſionis nō oēs iudicabunt. ſed ſo
lum illi quorum merita ſunt permixta demeritis vel econ
uerſo. ꝓpter quod ſic dicitur cōiter: q quidam ſunt quoꝝ
mala ſunt ipermixta bonis meritorꝝe. ſic ſūt illi qui carne
runt fide ſine qua non eſt meritum. ⁊ ideo iſti non iudica
buntur iudicio diſcuſſionis: ſed ſine diſcuſſione damnabū
tur: de quib⁹ intelligitur illud pſal. Non reſurgent impy i
iudicio ⁊c. ſ. deſceptatōis. Alij ſunt quoruz bona merita ſūt
impermixta malis: vt ſancti perfecti quēadmoduz fuerūt
apoſtoli ⁊ pauperes eorum imitatores: ⁊ iſti non iudicabū
tur ſed regnabunt ⁊ alios iudicabunt aliquo modo: vt in
fra dicetur. ⁊ de his procedit ar⁹ in hoc ſenſu. Alij vero ſūt
quorum merita permixta ſunt cuz demeritis: q⁹ quādoq;
peccauerunt mortaliter vel venialiter: ⁊ tamen i charitate
deceſſerunt: ⁊ iſti iudicabuntur ꝓpter permixtionez bono
rum cum malis: veruntamen ſaluabuntur. Alij vero ſunt
quorum mala permixta ſunt cum bonis: ſed deceſſerūt cū
malis ⁊ extra charitatē: ⁊ hi iudicabunt p eandem rōnez:
ſed dānabuntur ꝓpter defectū charitatis. Et hec ē quadri
membris diſtinctio quam ponit magiſter in lra. ¶ 3z ſciē
dum eſt hic q iſta euidentia nō refertur ad tēpus illud q̄n
omnia oīum opera equaliter apparebunt: immo magis ad
preſens tēpus. q⁹ illorum q nō būerunt mala admixta erit
euidens iuſtitia. aliorū vero boſtium fidei: euidens mali
cia. ¶ 3º angeli nō iudicabūtur nec diſcuſſione nec condē
natione. quia a principio mundi nō ſingulare ſolum ſz vl̄e
in eis iudicium preceſſit: ſed indirecte iudicabunt: q⁹ illoꝝ
augebitur gaudium: horum autem ſupplicium.

¶ De forma iudicis. Bi. XLVIII a

Dolet ēt q̄ri i q̄ forma xp̄s iudicabit
In forma vtiq; ſeruj iudicabit: q̄ oi
bꝰ i iudicio apparebit vt videāt ma
li i quē pupugerūt. Diuinitatē vero
eiꝰ mali non videbūt. Vñ Eſaias
Tollat ipiꝰ ne videat gl̄iam dei. Humanitatē vi
debūt vt timeāt: diuinitatem vero non: ne gau
deant. Diuitas. n. ſine gaudio videri nō pōt.

¶ Oꝛ appebit tūc i forma ſerui. b

Ed cū i forma hūana cōſtat eū apparitu
ſ rum. q̄rit an i forma illa gl̄ioſa appeat ſi
cut vere eſt: an i forma q̄lis i paſſiōe exti
tit? Quidā putāt a mal talē videri qualē crucifi
xerunt. i. ifirmā: q⁹ dicit ſcriptura vt videant in
quem pupugerunt. Sed apte aug. dicit formā

serui glificatã a bõis ⁊ a mal' tũc videri sic. Cũ i
foꝛ⁹ fui glificata iudicãtẽ viderit bõi ⁊ mali: tol
leꝫ ipi⁹ vt ñ videat claritatẽ dei q̃ de⁹ ẽ: quã soli
mũdo cõde videbũt: qõ erit eis vita eterna. foꝛ⁹
g̃ hũana i xpo glificata videbiꝫ a ꝯctis: vñ ⁊ xps
vꝫ iudicatur⁹ qz fili⁹ hois ẽ. Jta. n. legiꝫ i euãge⁹
Joã. ⁊ ptãtẽ ꝺdit ei iudiciũ facere qz fili⁹ hois ẽ.
Nõ q ipe ex virtute hois sit iudicatur⁹: vel q
ipe sol⁹ siñ pꝛe ⁊ .s.s. iudiciũ sit factur⁹: sz qz ipe
sol⁹ i foꝛ⁹ fui iudicãs bõis ⁊ mal' videbiꝫ. Cũ g
pꝛ nõ iudicat quẽcꝫ: sz oẽs ptãtẽ ꝺdit filio: ñ ita
ẽ itelligẽdũ q̃si fili⁹ sol⁹ iudicet ⁊ nõ pꝛ: sz qz foꝛ
ma filij hũana cũctis i iudicio appebit: ñ i forma
ifima: sz gloꝛiosa. Judicabit ãt ex virtute diui
tatis ñ siñ pꝛe ⁊ spũscõ: ⁊ appebit terribil' ipijs
⁊ mitis iustis. erit. n. terroꝛ mal' ⁊ lumẽ iustis.
Cq̃ sz fõmã fui dꝫ xps suscitatur⁹ coꝛpa. c

Tsicut dꝫ solus xps fm formã serui iu
e dicatur⁹ pp cãz pmissã: ita ẽt dꝫ suscita
tur⁹ coꝛpa mortuoꝝ fm hũanitatẽ cũ tñ
virtute diuitatis sit suscitatur⁹: ñ hũanitatis. Sz
hac rõne illõ dꝫ: qz i hũanitate suscepit qõ ẽ cã
nẽ resurrectionis. i. passionẽ ⁊ resurrectionez.
Jõ ei ascribiꝫ fm hoiez suscitatio mortuoꝝ.
Uñ augu. Per verbũ filiũ dei fit aiaꝝ resurrec
tio. Per verbũ factũ i carne filiũ hois fit coꝛ
poꝝ resurrectio. Jtẽ Judicat ⁊ suscitat coꝛpa
nõ pꝛ: sz fili⁹ fm dispẽsationẽ hũanitatis i q̃ mi
noꝛ pꝛe ẽ xps: i eo quod ẽ fili⁹ dei: ẽ vita q̃ vivi
ficat aias: i eo qõ ẽ fili⁹ hõinis: iudex. Ecce fm
formã hũanitatis dꝫ suscitatur⁹ coꝛpa ⁊ indica
tur⁹. Judicatur⁹ ãt qz illa forma cũctis i iudicio
appebit: ⁊ suscitatur⁹ qz i eadẽ forma meritũ ⁊
cãz resurrectiõis nẽ suspcepit. Et qz fm eãdez
formã vocẽ dabit q̃ mortui ꝺ monumẽtis resur
gẽt ⁊ ꝓcedent sz qõ ꝺs ẽ. Vivificat aias nõ pꝛ
tm̃ qz ñ tm̃ pꝛ vita est: sz ⁊ fili⁹ cũ eo ⁊ spũsc̃us
eadẽ vita est q̃ ptinet ad aiaz ñ ad coꝛp⁹. Coꝛp⁹
.n. ñ sentit vitã sapiẽ: sz aia q̃ illũinat a lũine eter
no. Uz g̃ xps põ ditatis vivificet aias ⁊ suscitet
coꝛpa ⁊ iudicet: ñ ociose tñ ⁊ p̃ter rõnẽ ei sz fõ
mã ꝺi tribuit vivificatõ aiaꝝ ⁊ sz formã serui iu
diciũ ⁊ resuscitatio coꝛporũ. Cbe loco iudicij

Utãt qdã dñz ꝺscensurũ in vallem ioſa
p phat i iudicio: eo q ipe p Jobelẽ ꝓphe
tã sic loqt'. Cõgregabo oẽs gẽtes ⁊ ꝺdu
cã eas in vallẽ iosaphat et disceptabo ibi cũ eis
Jn c⁹ capli expõne ita repi. Hoc qdã puerili'r in
telligũt q i valle q̃ ẽ in latere mõtis oliueti ꝺscẽ
surus sit dñs ad iudiciũ: qõ frivolũ ẽ: qz ñ in ter
ra sz i spacio h⁹ aeris sedebit ꝯtra locũ mõtis oli
ueti ex quo ascẽdit: et sic̃ ioãnes criso. ꝺic̃. angeli
ꝺferẽt añ eũ signũ crucis: vñ in euãgelio ueritas
ꝺic̃. et tũc appebit signũ filij hois ⁊c. iosaphat
ãt iterp̃tat iudiciũ dñi. i uallẽ g⁹ iosaphat. i. iudi
cij dñi ꝯgregabũt oẽs ipij: iusti uero ñ ꝺscẽdẽt i
uallẽ iudicij. i. dãnatiõis: sz i nubib⁹ elevabũt ob
uiã xpo. Cbe q̃litate lũinariũ ⁊ tpis p⁹ indi⁽ⁱ⁾⁽ⁿ⁾⁽ⁱ⁾.e

Enite ãt ad iudiciũ dño in foꝛritudine ⁊
u ptãte magna sol et lũa ꝺicunt obscurari:
ñ sui lumis privatiõe: sz supueniẽte maio
ris lumis claritate. Virtutes quoqz celoꝝ. i. an
geli dñr moueri: ñ metu dãnatiõis vl' aliq̃ ptur
batõe pauoꝛis: sz q̃dã ãmiratõe eoꝝ q̃ viderit. vñ
Job colũne celi pauẽt aduẽtũ e⁹. Añ diez uero
iudicij sol et lũa eclipsiz patient': sic̃ iohel testat
ꝺicẽs. Sol ꝓuertet i tenebꝛas et lũa in sãguinez
añcꝫ veniet ꝺies dñi magn⁹ et boꝛribil'. Adag⁹ uero dꝫ pp magna q̃ sibi fiẽt. Cũ ãt factũ fu
erit celũ nouũ et terra noua: tẽ erit lux lũe sic̃ lux
sol' testãte Esaia. Et lux sol' septẽpl'r. i. sic̃ lux se
ptẽ ꝺiez: qz cꝫtũ luxit sol in pꝛia ꝓditõe septẽ ꝺie
rũ añ pctm̃ pꝛimi hois: tãtũ lucebit p⁹ indiciuz.
Adiorata. n. fuit lux sol' ⁊ lũe alioꝝqz syderũ p
pctm̃ pꝛimi hois: sz tũc recipiet ⁊ sol mercedẽ
sui laboꝛis: qz septupl'r lucebit: et tẽ ñ erit vicis
situdo ꝺiei et noctis: sz tm̃ ꝺies. Uñ zacharias.
Et erit ꝺies vna q̃ nota ẽ dño: ñ ꝺies neqz noꝛ:
et i tpe vespi erit lux: qz tẽ ñ erit varietas ꝺiei et
noctis q̃ mõ ẽt: sz ꝓtinua ꝺies et lux. Esaias tñ vi
ꝺẽ q tũc ñ luceat sol vl' lũa loquens ꝯgregatiõi
scõꝝ. Nõ erit tibi iqt ãpli⁹ sol ad lucendũ p ꝺiẽ:
splendoꝛ lũe illũinabit te: sz erit tibi dñs i lucẽ sẽ
piternã. Sed his verbis ñ negat solez ⁊ lunã tẽ
lucere: sz significat his q tũc erũt i eterna britudi
ne: nullm lucis usũ p̃stare: qz ut ait Hero. super
eũdẽ locũ. Celi terreqz sol' atqz lũe nob ceſſabit
offm̃: et erit ipe dñs lum̃ suis i ꝑpetuũ · p̃t ẽt itel
ligi illõ esaie ea rõe dcm̃: qz sol et lũatẽ ñ hẽbunt
oꝛtũ et occasũ sic̃ nẽ. vñ isiõ. illõ esa. q̃si exponẽs
ait. p⁹ iudiciñ sol laboꝛis sui mercedẽ suscipiet.
vñ ꝑpha. lucebit septẽpl'r ⁊ ñ vẽiet ad occasum
nec sol nec lũa: sz i q̃ creati sũt stabũt: ne ipij i toꝛ
mẽtis sub terra positi fruãt luce eoꝝ. vñ abac. sol
et lũa steterũt i oꝛdine suo. Ecce apte ꝺic̃ solẽ ⁊
lunã tũc lncere: sz stabil'r pmanere. vbi ẽt signi
ficat infernũ eẽ sub terra. Si vero q̃ritur qs sit
vsus lucis sol' et lune tũc: Fateoꝛ me ignoꝛare:
qz i scriptis nõ memini me legisse. Qõ I

Jrca. 48. di. q̃rũt'. z. p vtz xps iudicatur⁹ sit i fõ⁽ᵃ⁾ hu
c ma⁽ⁿ⁾. zº vtz moꝛ⁹ celi cessabit. Cq̃m ad p⁽ᵐ⁾ vꝫ q xps
ñ sit iudicatur⁹ i fõ⁹ hũa⁽ⁿ⁾: qz aut iudicaret i fõ⁹ ifir⁽ᵃ⁾
vl' gl'iosa. ñ i ifir⁽ᵃ⁾: qz illã ꝺ cetero ñ hẽbit: nec i gl'iosa vt vꝫ: qz
i illa ñ possz videri a mal': cũ occ's ñ gl'ificat⁹ ñ hẽat ꝓpoꝛ
tõez cũ claritate cõpis gl'iosi: ⁊ qz visio hũanitat⁽ⁱ⁾ xpi gl'iose
pit gau⁽ᵐ⁾ vez: ⁊ pmittit' scis i pmiũ vt ꝺic̃ aug. sꝛ illõ Jo. io.
ingredieꝫ ⁊ egredieꝫ ⁊ pascua iuẽiet. g̃ xps nullo⁹ iudicabit i
fõ⁽ᵃ⁾ hũa⁽ⁿ⁾. Pꝛ iudex ꝺz hre iuicibilẽ ptãtẽ sz illõ Eccliast. noli
velle fieri iudex nisi vtute valeas irrũpe inigtates: sz ptãs
iuicibil' ñ ẽ i xpo sz hũanitatem: sed fm diuinitatem: ergo

nō iudicabit ꝼz ꝙ hō. ¶ In ꝛiū ē qō dr Jo.5. Dedit ei ptā tez iudiciū facere:qz filiꝰ hoīs ē:ſz eſt filius hoīs ſolū ꝼz bu mā nām.ģ ꝛ c. ¶ Rñ°.hic ſunt tria videda. ꝑmo de futu ris iudicibus. z° an chriſtus poſſit videri ſine gaudio. 3° de innouatione mundi.

Quantū ad ꝑmū ſunt tres ꝓnes. ¶ Prima ē ꝙ xps iudicabit in forma humana ſimplr:ſed ꝼm formā humanā cōmiſſorie nō ordinarie. Ad cui° euidētiā eſt ſciēdū ꝙ differt q̄rere vtrū ſit iudicaturꝰ i forma hūa na:ꝛ ꝼz formā hūanā:qz ad hoc vt dicaī iudicare i forª hūa na.ſufficit ꝙ iudicet habēs talē formā ꝛ i ea apparēs. Sz ad hoc ꝙ dicaī iudicare ꝼm formā hūanā: regrit ꝙ nō ſoluz appeat i ea:ſz ꝙ ſit ei cā vel rō habēdi auctē iudicandi:vñ multe ꝓpōnes vificanī de xpo. ꝑmo mō:q̄ nō vificanī de ipſo ꝼo mō. Demōſtrato.n.xpo i hūana nā:veruz ē dicere ꝙ ille hō creat aīas ꝛ gubernat mūdū: ſz nō ē verū dicere ꝙ ipſe ꝼm ꝙ hō creat aīas vel gubernat mūduz:qz hīanī tas nō ē rō ſeu cauſa q̄re tales actꝰ ei cōueniāt. Sic ģ ſi q̄ra tur an xps iudicabit in forma hūana:nō ē dubiū ꝙ ſic: qō pz:ꝛ auctē ſcripture ꝛ ꝓbabili rōe. Auctas ſcripture ē Jo. 19. Uidebūt in quē trāſfixerūt:ſz illud nō poſſet vificari ni ſi xps appareret i forª hūana i qua trāſfixus fuit.ģ ꝛc. Rō eſt ad hoc:qz iudex dz apparere pñtialr iudicandis: maxi me qui in eo ptēdunī iſignia iuſte ꝺdēnatiōis maloꝝ: ſed xpus ꝼz diuinitatē nō apparebit malis:cū i eius viſione cō ſiſtat btitudo:vt infra patebit.ģ apparebit ꝼz hūanitatē i q̄ apparebūt iſignia paſſiōis quā ꝑ oīb° ſuſtinuit:ꝛ cui° bene ficijs mali ꝑ ſuā culpā ſe reddiderūt idignos. Si vo q̄raī an xpo ꝺueniat iudicare ꝼm humanā nāz:dōm ꝙ li ꝼm ꝑt deſignare auctē ꝑmariā reſpectu iudicij:aut ꝼariā ꝛ quaſi delegatā. Si ꝑmo mō:ſic nō cōpetit xpo iudicare ꝼm hūa nā nāz:ſz ſolū ꝼz dīnā cū pre ꝛ ſpūſcō:Cui° rō ē:qz illi° ſoli° ē iudicare ꝼz ꝑmariā auctē ģ pōt efficaciter ꝑmiū reddere hōis:ꝛ iſligere penā malis:ſz xps ꝼz ꝙ hō per ptātē hūane nāe ñ ꝑt reddē hōis ꝑmiū puta viſionē beatā: nec malis i ſligere penā dānatiōis: qz ſola dīna ⱱtute viſio diuine eſ ſentie ꝑt cōicari intellectui creato: ꝛ ꝑ illā ſolā pōt fieri ꝙ ſpūs a corpe ſeparatꝰ vt ſūt angeli puniant ab igne iferni: vel ꝙ corpa dānatoꝝ ſemp affligant ꝛ nūq̄ corrūpant. ģ ꝼz hūanā nāz ñ iudicabit ꝑ ꝑmariā auctē:ſz ſolū ꝼz diuini tatē. Si aūt li ꝼm dicat auctē ꝼariā ꝛ q̄ſi delegatā: ſic xpo cōpetit iudicare ꝼm hūanā nāz ꝑmo:qz ꝑ iudiciū boni ad mittenī ad regnū:mali vero repellenī:ſz admiſſio bonoꝝ ad regnū erit meritorie ꝑ bñficiū redēptiōis qō ꝓceperūt ꝛ tenuerūt:repulſio vero maloꝝ a regno erit ꝑ ꝗ ꝙ bñfici um redemptionis contempſerunt vel eo abuſi ſunt ꝛ quia chriſtus eſt redemptor ratione humane nature in q̄ opus redēptiōis exercuit: ideo ꝼm eā ſibi cōpetit ꝼa auctoritas iudicādi:ꝛ hoc ē qō dicit q̄daz glo.ſup illud Job.36.Cā tua q̄ſi ipy iudicata ē:glo.a Pylato:iō iudiciū cauſamq̄ recipi es.gl.vt iuſte iudices. z° qz eodē mō cōpetit alicui legē cō dere ꝛ ꝼm eā iudicare:ſz xps ꝼm hūanā nāz fuit ꝺditor le gis euāgelice:nō q̄dē ꝑmaria auctē ſz ꝼaria ꝛ q̄ſi delegata: ģ eodē mō ꝺpetit ſibi ꝼz eā obſeruatores ꝛ trāſgreſſores iu dicare. Et iſtū ordinē iudiciarie ptātis tāgit exꝑſſe ſcriptu ra Dani.7. vbi dr ſic. Aſpiciebā donec throni poſiti ſunt: ꝛ ātiquꝰ dierū ſedit.ꝑ ātiquū dierū itelligēs deū ꝛ maxie pa trē ģ eſt fons totiꝰ deitatis cui appropaī ꝑmaria ptās iudi candi:ꝛ quia ab eo deriuaī poteſtas in iudiciaria in filiuz nō ſolū ab eterno ꝛ ꝼz diuinā nām: ſz ēt i tpe ꝼm humanā i q̄ ptātez iudicādi meruit:ſz nō eādē nec eq̄lez:iō ſubiun gīt. Aſpiciebā i viſu noctis ꝛ ecce cuz nubib° celi q̄ſi filius hoīs veniebat ꝛ vſq̄ ad ātiquū dierū ꝓuenit ꝛ dedit ei po teſtatē ꝛ honorē ꝛ regnū i quo inuiī ptās iudiciaria homi ni xpo delegata. ¶ Scōa ꝓ eſt:ꝙ xpus iudicabit in forma gloriosa:qō pz tripl'r. Prio qz in ea forma veniet ad iudi candū i q̄ aſcēdit i celū:vñ Act.ꝑ. Dixerūt āgeli aplis. Hic xps ģ aſſūpt° ē a vobis i celuz:ſic veniet quēadmodū vidi ſtis eū eūtē i celū: ſz xps aſcēdit i celū cū hūanitate gl'iosa. ģ i tali veniet ad iudiciū. z° qz iudicare ꝛ iudicari ſūt actꝰ oppoſiti maxie cū aligs iudicaī iudicio ꝺdēnatōis:qz iudi care ē ptātis.iudicari vero infirmitatis:ſic aūt xps in ꝑmo aduētu venit ad iudiciū paſſiue: ſic in ſcōo aduētu veniet ad iudicādū actiue.ģ ſic venit in ifirma:ſic veniet i forma gloriosa. Itē 3° iudex nō dz eē viliorīs ꝺditionis q̄z iudicā di:ſz alīq iudicādi erūt glorificati ꝼm corpª.ſ.oēs boni. er go multo magis xps. Et hoc ē qō dr luce.21. Uidebūt filiū hoīs veniētē cū ptāte magna ꝛ maieſtate: ptās aūt ꝛ maie ſtas ad gloriā ptinēt.ģ ꝛc. ¶ Tertia ꝓ ē ō cōiudicib°. Ubi ſciēdū eſt ꝙ iudicare ꝑt ꝺpetere alicui mltiplr. ꝑ ꝙ modū ꝑmarie auctis:ꝛ ſic ꝺpetit ſoli trinitati. z° ꝙ modū ꝑmarie delegatiōis:ꝛ ſic cōpetit ſoli xpo ꝼz hūanitatē:de qb° duo bus modis dictū eſt iā. 3° ꝙ modū aſſeſſorie dignitatis: ꝛ ſic iudicabūt ſcī pfecti ꝛ eoꝝ imitatores:ſicut ꝑmittiī eis Mat.19. 4° ꝙ modū approbatiōis:ꝛ ſic iudicabūt oēs ſcī. Sapīe.3. Judicabūt ſcī nationes. 5° ꝙ modū cōpatiōis: ꝛ ſic iudicabunt:vel dicūī miꝰ mali iudicare magis malos mꝫtū eoꝝ ꝺpatiōe ꝺdēnabiliores apparēt:ꝛ ſic dr Matt. 12. Uiri niniuite ſurgēt in iudicio cū gnātione hac ꝛ ꝺdēna būt eā. Sz de iudicio aſſeſſorio ſciēdū ē ꝙ ad illud ſufficit ꝺſedere xpo i celeſtib°:qz ēt btā ⱱgo ꝺſedebit ad dexterā: als vel ſupra filiū vel infra alios: nō tñ ipſa vel q̄cūq femi na iudicabit ſic nec claues būt:qz nō ꝓuenit ſexui nec ſuffi cit legere in vita ipſarū ſniaz:qz magis i btā ⱱgine pfectio ſcripta fuit. ꝛc.ſz paupes ꝛ martyres iudicabunt. Paupes enī volūtarij iudicabūt;ꝛ ſi nō ⱱgies vt petrª:ꝛ nec marty res vt Johes:nec doctores vt paulus ꝑmª bēmita:qui ēter aplos vidit ſedere btūs Antoniª. Silr martyres ēt ſi nihil alioꝝ bēant:qz ꝑ xpo iudicati ſūt ģ dic. Qui vicerit dabo ei ſedere ꝛc.ñ q ſolū doctores nec ſolū ⱱgies ꝛc. Itē ñ āgeli nō qz videri nō poterūt:qz ꝼz Hzeg.tūc nob viſibles appe būt:ſz demōes exequēī. Uñ ſciēdū ꝙ oēs angeli ꝛ oēs ho mines appebūt añ tribunal xpi. De angelis dr ꝙ oēs āgeli eiª cū eo. De hoībª:qz oēs ſtabimª añ tribunal xpi ēt pueri vt i noīe ieſu oē genu flectaī:celeſtiū: terreſtiū: ꝛ iferноꝝ.

Quantuz ad ſcōz de gaudio viſiōis dei ſūt tres ꝺclo nes. ¶ Prīa ꝙ deitas ꝑt videri ſine gau dio de pō abſoluta dei:nō aūt ex nā rei nec de pō ordinata. Deª.n.de pō abſoluta poſſet facere ꝙ itellectª creatª vide ret ipſuz nude ꝛ apte:ꝛ tñ volūtas nec delectareī nec gau deret. Cuiª rō ē:qz q̄ñ duo actꝰ ſūt ſōordiate i rōe ꝑoris ꝛ po ſterioris: ꝑor actus ꝑt eē ſine poſterioꝛe abſq̄ aliq̄ ꝺdictio ne:ſed viſio diuīe eēntie ꝛ q̄cūq̄ cognitio ſe hz ad gaudiuz ſeu ad ōlectationē volūtatis:vt ꝑor: qz volūtas nō ꝑt dele ctari i aliq̄:vel gaudē niſi ꝑcognito: ģ ñ iplicat ꝺdictionez ponere viſionē ſine gaudio ꝛ delectatione: ſz ōs ꝑt facere gdqd ꝺdictionē ñ iplicat.q̄re ꝛc. Si āt q̄raī de nā rei ſic di cēdū ē ꝙ ad viſionē diuīe eēntie nudā ꝛ aptā:nec io ſequiī gaudiū vel delectatio. Cuiª rō ē:qz ſūmū bonū pñs ꝛ cogni tuz ꝛ nihil hñs admixtū nec io ōlectat:loquēdo ō nec itate rei ſiue ordis nāl'i rebª creatl: vñ ꝛ diffiniī ōlectatio ꝑ cāz ſuā:qō ē ꝺiūctio ꝺentis cū ꝺenti:cū ꝑceptiōe eiª:ſz ōs viſus eſt ſūmū bonū nihil hñs de admixtiōe mali: cū ipe i eēnª ſua ſit bōitas ꝛ eiª viſio ſit ſūma ꝛ ꝺentiſſima hoīs pfectio vt infra patebit.ģ ipe ſic cognitª nec io cauſat ōlectationē in cognoſcēte. Et ꝼz hāc itētionē dr ꝙ viſio dei ē btitudo ad quā nec io ſegī gaudiū vel delectatio. Quis gdaz dicūt ꝙ per illud ⱱbuz qō dr Jo.17. Hec ē vita eterna ꝛc.ñ itelligiī ꝙ viſio dei ſit btitudo vl' ꝑtinēs ad btitudinē: ſz ſic dicūt actio itellectª ē q̄dā vita:vt dr.12.methafiſice.ꝛ ꝑ ꝺñs actio itellectª ſi ſit eterna ē vita eterna:ſed nō oz ꝙ ſit btitudo: qz noīe vite eterne ſolū ōſignaī ibi opatio vitalʼ eterna. Sz

istud non solū est absurdū sz valde periculosuz. Si.n. noīe vite eterne nō designaī nisi actio vitaī eterna ⁊ ñ btitudo ipsa: tūc pt dici q dānati hēbunt vitā eternā: qz hēbunt ali quā opationē vitalē eternā: puta dolorē vel tristitiā méta lē de amissione btitudis: ⁊ dolorē sensualē ō afflictōe ignis siue corporis p ignē: qō nllus dic. scriptura ēt ꝺdicit q vitā eternā ꝑmittit solū bōis. Mat. z5. Jbūt hi. s. mali i suppli/ciū eternū: boni āt in vitā eternā. i loco ēt ꝑallegato Jo. i7. Uita eterna iustis ꝑmittitur in ꝑmiū. vñ āte vba ꝑdicta p mittiī. Dedisti ei ptātē oīs carnis vt oē qō ꝺdisti ei: det eis vitā eternā: ⁊ statiz subiūgiī: hec ē aūt vita eterna ⁊c. Con/stat autem q ꝑmiū bonoꝝ ē btitudo vel ptinet ad btitu/
z^a ♈ dinez. ¶ Secunda conclusio est de visione humanitatis: quia nō ē silē de visione hūanitatis ⁊ deitatis: qz visio hu/mānitatis nō ē sūma pfectō bois. Pōt ēt ꝼm se hre aliqd ad iunctū rōe cui⁹ ē magis tristabilis q̄ dilectabilis: sic cū vi deī aliqō excellēs sensibile. qō ledit orgaū: ⁊ isto mō nihil ꝓhibet hūanitatē xpi eē dānatis tristabilē inq̄tū ei⁹ excel/lens claritas eēt lesiua dispōnis orgaī nō gloziflcati: vl si/ux illa nō ꝓtristat sz demulcet visuz: saltē iquantū ē visio sui inimici ⁊ nocētis ē ei tristabilis: sz visio deitatis ē sūma pfectio bois: nec bz adiūctū aliqd qō causet tristiciā: pp qō ipossibile ē q talē visionē nō seq̄tur delectatio de lege cōi.
3^a ♈ ¶ Tertia ♌ est de tristicia dānatoꝝ: qz iter delectationes ⁊ tristicias illa q̄ ē maioz expellit aliā vel saltē minuit. ♌lecta/tio. n. q̄ ꝓsequtur diuinā visionē maiō ē q̄ q̄cūq̄ tristicia dā natoꝝ: pp qō si viderēt deū: tristicia nō excluderet delecta tionē: sz delectatio tanq̄ maioz absorberet tristiciā: qz sup/abūdans delectatio excludit tristiciā nō solū oppositā sed contingentem vt pz. io. ethicoꝝm.

Quantuz ad 3^m de mūdi īnouatiōe dant ista versus. Terra supficie vitro similabit: vnda cry/stallo: celis aer eq̄bit: ignis sideribꝰ: luna soli: septēpliciter sol. Primo ꝺr q terra supficie vitro silabit: ps. Renouab faciē terre nō metbaphoꝛice ꝺiuisibilr sz in pfundo forte vsq̄ ad limbum pueroꝝ īclusiue: qz tenebze eēnt pena coz porib⁹ eoꝝ: sz mō ñ sit pena. Apoc. zi. Platee ciuitatis ei⁹ tanq̄ vitrū pluciduz. Unda crystallo soliditate: qz fluxus maris cessabit. Apoc. Oñdit mihi fluuiū aq̄ viue splēdidū tanq̄ crystallū. Celis aer eq̄bit lucens: sz nō illūinans sz p petuo: qz nox nō erit vltra Apoc. penult. Et ignis sideribꝰ. vt nō solū luceat sic mō: sz ēt illūinet sic stelle. Naz colūna ignis lucebat p noctē. Alij ꝺ: qz celū empyreū radios ñ emit tit. Luna soli: ⁊ silr alia sidera augebūt. Septēpliciter sol: sicut ꝑmis sex dicb⁹ añ pctm: vel ad lram ꝼm magistrū vl ꝼm quosdā. i. pfecte ⁊ plusq̄ mō. coz pꝰ aūt sctī septies plus: lz simplr dicaī. Fulgebūt iusti sicut sol: ⁊ facies ei⁹ sicut sol lucet: qz pp qō vnūqōq̄ tale ⁊ illō magis. ¶ Ad argum in ꝺrium ad ꝑmū dicendū q xps iudicabit in forma hūana gl'o sa: ⁊ cū ꝺr q oculus nō glorificat⁹ nō pōt videre claritatez coꝛpis gl'osi. Dicēdū q oīs oculus pōt videre oēm clarita tē eiusdē generis cū claritate nāli nisi sit defect⁹ ex pte cō/plexiōis orgaī q̄ pp sui debilitatē resoluiī ab excellēti cla ritate ita vt nō possit fixe i eā intēdere: pōt tñ eā in trāsitu ꝓcipere. Et ꝼm ♈ pōt dici q cū oculus dānati post resurre ctionē sit īcoꝛruptibilis q̄uis sit passibil' poterit i quodam trāsitu ꝓpēdere claritatē cōpoꝛis xpi: lz ñ possit i eā fixe ītē dere. Uel pōt dici q coꝛp⁹ gl'osiuz pp diuinā vtutē sibi ad nutū assistētez pōt moderari actionē claritatis sue i visuz: ita vt possit ꝓpendi ab oculo tā nō gl'ificato q̄ gloziflcato. Qō aūt subdiī q dānati de tali visiōe gauderēt. dicēdū ē est q nō: qz sicut gl'ia amici ē delectabilis: ita ptās ⁊ gloria eius q odio habeī est maxime ꝓtristatiua: ꝓpter qō sicut visio hūanitatis xpi erit btis in ꝑmiū: ita erit dānatis ad suppliciū. ¶ Ad 2^m dicendū q procedit de illo q hēt pri/mariā ptātez: quā nō bz xps ꝼm q bō sz ꝼm q deꝰ. Qō II.

Secundo q̄riī vtrū motus celi cessa bit. Et videī q nō: qz gl'ia nō tollit pfectionē nāe: sz motꝰ videī dice re aliq̄ pfectionē mobilis cū sit actus eiꝰ. g nō tolleī quādo alia glorificabunī. ¶ Ꝑ fine cessante debēt cessare ea q̄ sūt ad finē: sed lūinaria celi fctā sūt finalr vt diuidant diē ⁊ noctē vt hēbtur gen. p g cessāte illo fine luminaria celi desinent eē. sz illa nunq̄ ōsinēt. g nec ille finis pp quē sūt illa: sz ille finis nō pōt eē nisi p motū. g ⁊c. ¶ In ꝺrium ē qō ꝺr Jsaye. 60. Nō occidet vltra sol tuꝰ ⁊ luna tua nō minue tur: sz si motꝰ celi duraret sol tēderet ad occasū ⁊ lūa minue reī quo ad nos ꝼz maioꝛē ⁊ minoꝛē approximationē ad so lē. g motꝰ celi cessabit. ¶ Itē Apoc. io. ꝺr q āg'lus iurauit p viuētez i secula seculoꝝ q tps nō erit āpliꝰ: sz si motꝰ celi ñ cessaret tps sp duraret. g oz dicere q motꝰ celi q̄ñq̄ cesset. ¶ R^o. hic sūt tua videtia. Primo q possibile ē motuz celi cessare. 2° q cessabit de facto. 3° q cessabūt ēt alij motꝰ.

Primuz ꝓbaī tripl'r. ꝑ^o ex pte āgeli sic. Oē mouēs volūtarie ⁊ libere pt cuz voluerit cessare a motu vl a mouēdo. sz itelligēs mouēs celū mouz volūtāie ⁊ libe. g cū voluerit pt a mouēdo cessare. Ma. p3: qz libtas ābitrij ē ad opposita. Mi. silr p3 q̄tū ad alterā ptē. s. q itel ligētia mouet volūtarie: qz mouet vt amās ⁊ ōsideras: sic cā ꝑma mouet vt amatū ⁊ desideratū: sz q mouear libe p baī: qz volūtas nō necitaī ad volēdū nisi respectu finis vl eoꝝ q̄ sūt ad finē sic q bñt necia ꝓnexionē cū fine quaten⁹ finis nō pt bri sine bis vel ꝓduari: sz motꝰ celi nō ē finis itel ligētie mouētis sz solū cā ꝑma cū qua motꝰ celi nō bz neciā ꝓnexionē qn sine eo itelligētia possit būc finē ꝓseq p cogni tionē ⁊ amoꝛē ⁊ i eo ꝑmanere. g nullo neciū itelligētiā vel le mouere. 2° rō ē ex pte dei: qz q̄uis āgelus necitate nāe moueret vt pbi voluerūt: tñ ōs ē supioz q pt ipedire oēz ef fectū eē cāe scōe: Uñ sic pt nā ipedire motū grauiū ⁊ leuiū sic pt creatoꝛ ipedire motū celoꝝ: qz cā ꝑma plus pt super oēm cāz scōaz q̄ q̄cūq̄ scōa sup aliā ꝼaz. 3^a rō ē ex pte fctī qz qō fctm ē ad hoꝛā pt ōs facere ꝑpetuuz: sic boies moꝛta les faciet īmoꝛtales: sz tpe Josue cessauit motꝰ celi p diē. g volēte ōo potēit cessare i ꝑpetū. ¶ Sciēdū ē āt q Aristo teles negās cessatiōez motꝰ celi vī fundasse se sup duas rō nes: q̄ꝝ ꝑma sumiī ex. 12. metaphisice ⁊ ē talr. Incōueniēs ē pōere nobilissimā sbaz ñ sortitā optimū finē: sz itelligēs sūt optie sbe ⁊ nobilissime: optimꝰ vo finis ē cōicare esse re bus. ergo substantie separate semp eē rebus comunicant: sed hoc non possunt nisi p motum. g sp cānt motuz. 2^a rō talis ē. Inter ꝑpetua ⁊ sp ꝑmanētia nō pōt eē diffoꝛmis ha bitudo: qz diffoꝛmitas nō ē sine mutatiōe saltē ex pte alte/rius: vbi aūt ē mutatio nō pōt eē ꝑpetuitas saltē q̄tū ad il la iter q̄ mutatō attediī: sz tā āg'lis q̄ celū si ꝑpetua ꝼz ips. g iter ea ē sp sil'is bitudo. g si semel cāt motū i celo oz q sp causet motū i eo. sz iste rōes ñ cogūt. Pria nō: eo q fl'z assu mit. s. q optimꝰ finis sbe separate sit dare eē rebꝰ: B. n. nō est verū. Cū. n. sit duplex finis. s. finis cuiꝰ gra: ⁊ finis q. finis cu ius gra ē itelligētia ñ ē nisi ipe ōs: finis vo q ē opatio p quā finis cuiꝰ gra potissime acgriī: ꝺstat āt q potiꝰ attingiī ōs ab itelligētia p itelligere ⁊ velle q̄ tēdūt i deū sic i obz ⁊ sūt nobilissime pfectiōes ipiꝰ itelligētie q̄ attīgat p actionē q̄ ē dare eē rebꝰ p quā ñ attīgit ipz deū ꝼz se sz ꝼm q̄dā silitu dinē sine assil'atione extrīsecā. Et si dicaī q lz velle ⁊ itel/ligere sint optie pfectōes itelligētie: ex istis tñ segī 2^m. s. da re eē rebꝰ. Nā p ♈ q itelligētia itelligit ⁊ amat deū: p ♈ ōsi derat ei assimilari i ♈ q ē eē cāz rez: ⁊ iō mouet celū mota a deo i rōe moti ⁊ desiderati sic ꝺr. iz. metha^cc sJstō ñ valz. qz iste finis 2° ñ necio. segī ad ꝑm nec ponit aliq̄ pfectionē i intelligētia cū trāsea t i māz exteriozē. Ex nlla. n. tali actō ne accrescit agēti aliq̄ pfectio q̄uis p eaz declareī pfectio

pfectus. z^{a} ēt rō nō cogit. qz duoꝝ ppetuoꝝ approximatoꝝ ad iuicē nō ꝑt eē diffoꝛmis bitudo qñ vnū agit ī aliō ex neci tate nāe. ſz ſi vnū agat volūtarie ꝑt qñꝫ agere ⁊ qñꝫ ñ abſ ꝫ ſui mutatōe. qz volūtate eterna ꝑt velle aliqd nouū. ⁊ ſic ī paſſo pōt eſſe noua bitudo ex noua actione agentis q̄ nō eſt in ipſo ſed in paſſo non per nouam volūtatē ſed antiquam.

Quantū ad z^{m} ē dōz q̄ abſolute tenēdū ē q̄ mot^{o} celi p^{o} reſurrectionē ceſſabit: q̄uis illō nō poſſit clare ꝓbari: nec p auc̄itatē ſcripturę: nec aliq̄ nec̄ia rōne. Au ctoꝛitates. n. īducte arguēdo q̄ videt̄ exp̄ſſi^{e} loqui ō iſta mā: pñ t alr̄ itelligi q̄ꝫ ō ceſſatōe mot^{o} celi. ꝑ^{a}. n. auc̄itas q̄ ē Iſa. fōte itelligit̄ ꝫ ſenſū lr̄alē ō ꝓſpitate quā bituri erāt filij iſrl̄ redeūtes ō captiuitate babylonis: vt p ſolē intelligaī maioꝛ ꝓſpitas: p luna vo mioꝛ. vt ſit ſeſus. nō occidet ⁊c. i. nō amit tetis ꝓſpitatē maioꝛē ⁊ minoꝛē. vl̄ ſi itelligaī ō ſtatu poſt re ſurrectōez: nō ē ſenſus q̄ ſol mālis nō tēdat ad occaſū vl̄ q̄ luna nō minuaī ī lumie. ſz ē ſenſus q̄ ſol ⁊ luna nō lucebūt btis ad aliquā neceſſitatē. qz xp̄s ꝫ bitatē erit eis ſpūal̄ lux. ſm vero claritatē hūanitatis illūīnabit coꝛpal̄ locū brōꝝ p fecti^{o} q̄ꝫ ſol: qō ꝓz p illō qō ꝓmittit̄ añ vba ꝑdcā. Nō erit tibi āpli^{o} ſol ad lucēdū p diē: nec ſplēdoꝛ lūe illūīnabit te: ſz erit tibi dn̄s ī lucē ſempiternā. Et idē bt̄ Apoc. zi. q̄ ciuitas illa nō eget ſole nec luna: qz claritas dei illūīnabit eā: ⁊ lucerna ei^{o} ē agn^{o}. Sequēs vo auc̄itas q̄ ē Apoc. io. itelligēda ē q̄ nō erit tp̄s āpli^{o} ad īplē^{m} ꝓphtias ⁊ myſteria nūciata p ꝓphas vñ ſubdit̄ q̄ ī die^{b} vocis ſeptimi angeli cū icepit tuba cane re: conſumabit̄ myſteriū ſic euāgeliçauit p ſuos ſuos ꝓphas. Ex illo āt nō ſeq̄t̄ abſolute q̄ tp̄s nō ſit āpli^{o}. ſz ſolū q̄ tp̄s ī: plēdi ꝓphtias erit tūc totaliꝛ trāſactū. Et nihilomin^{9} q̄uis ꝑdcē auc̄itates poſſint ſic expōi. Dois tñ doctria ecclie tenet q̄ mot^{o} celi ceſſabit: qō qdā ōclarant ſic: habito fine ceſſant ea q̄ ſolū oꝛdināt ad acq̄ſitiōez finis. ſz mot^{o} celi tā p̄im^{o} q̄ꝫ ſcōs q̄ ē ſol ⁊ pl̄ta ꝛ ī obliquo circulo ē ꝓp ꝓtinuatōem ⁊ alte ratōez gnātōis ⁊ coꝛꝛuptōis. vt ꝓbaī ī fine ſcōi ō gnātiōe. q̄ ꝓpleta gnātōe qō fiet qñ erit ꝓplet^{a} nūer^{o} elcōꝝ ceſſabit oīs mot^{o} celi. ¶ Sz ō hāc rōnē iſtāt alig dicētes q̄ mot^{o} celi ñ ē pp cōruptōez ⁊ gnātōez iſtoꝝ iferioꝝ tāq̄ pp finē. qz finis ē nobilioꝛ bis q̄ ſūt ad finē: ſz nihil iferioꝝ eſt nobili^{o} celo. q̄ mot^{o} celi nō ē pp iſta iferioꝛa tāq̄ pp finē: Et dōm q̄ hec in ſtātia nō valet pp duo. ꝑ qz dato q̄ celū ꝫ ſuā ſubaz eēt no bili^{o} oīb^{9} iſtis iferioꝛib^{9}. ⁊ ob hoc poſſz dici q̄ nō eēt pp h̄ iferi oꝛa tāq̄ pp finē: tū mot^{o} celi ñ ē pfectioꝛ iſtis iferioꝛib^{9}: imo ē gd min^{9} pfectū. ⁊ iō ꝓt eē pp ea tāq̄ pp finē. ſicut approxi matio agētis ad paſſū q̄ ē p motū localē ē final̄ pp actiōem vl̄ pp ea q̄ p actōez ꝓducūt̄. ⁊ ob hoc ī argumto ē variatio me dij p ꝓpatōez ad ꝺnē: qz ī mioꝛi aſſumet̄ q̄ celū nō ē min^{9} no bile imo magis q̄ꝫ h̄ iferioꝛa. ⁊ iō deberet ꝛcludi q̄ celū q̄ꝫ tū ad ſubaz ñ ē pp h̄ iferioꝛa: ⁊ ñ ō motu celi ō q̄ nihil ē aſſūptū ī mioꝛi: ⁊ ſi fuiſſz aſſūptū fuiſſz fl̄z: qz mot^{o} celi ignobilioꝛ eſt iſtis iferioꝛib^{9}. z^{o} ō fect^{o} ē ēt ō aſſūpto. ſ. q̄ ſuba celi ſit nobi lioꝛ iſtis iferioꝛib^{9}. ⁊ ob hoc ñ ſit pp ea tāq̄ pp finē. ꝺn. fl̄a ē vt ꝓz Deut. 4. vbi dr̄ ſic. Cuſtodite aias vr̄as. ⁊ ſubdit̄: ne forte oculꝫ eleuatꝫ ad celū videas ſolē ⁊ lunā ⁊ oīa aſtra celi ⁊ erro re ōceptus adores ea ⁊ colas q̄ creauit dn̄s ōs ī miſteriū cuꝛ ctis gētib^{9}. Mediū ēt q̄ aſſumit̄ ē fl̄z: qz oē aiatū ⁊ cogno ſcēs maxie cognitiōe itellectiua ē nobili^{o} oī ñ cognoſcēte. celū āt nō ponit̄ aiatū. ⁊ ꝓ dn̄s ñ ē cognoſcēs. hō āt ē aiat^{9} ⁊ cognoſcens cognitiōe itellectiua. q̄ ē nobilioꝛ celo. nec ob ſtat q̄ celū ē incoꝛruptibile. qz diuturnitas vl̄ ppetuitas nō arguit pfectionē maioꝛē ī gradu nāe. De diuturnitate ꝓz. q̄ pl̄s durat q̄rc^{9} vl̄ elephas q̄ꝫ hō. ⁊ tñ ſt̄ min^{9} nobilioꝛa. ōppe tuitate ꝓz idē. qz ꝫ pl̄z mā ē īgūabil̄. ⁊ icoꝛruptibil̄. totū āt ꝓpo^{m} ē gñabile ⁊ coꝛruptibile ⁊ forma ī ꝓpo^{o} pter aiaꝫ rōalē ⁊ tñ tā oppo^{o} q̄ꝫ forma ſūt ꝫ gradū nāe pfectioꝛa q̄ꝫ mā. qz ꝓz q̄ ex h̄ q̄ celū ē diuturni^{9} ⁊ icoꝛruptibile ñ ꝑt argui q̄ ſit pfecti^{o} ꝫ gradū nāe q̄cūq̄ coꝛruptibili. Et h̄ ipz dic̄. phs ꝑ ethicoꝝ ō. Platonē q̄ nihil ē melius pp h̄ q̄ eſt diuturni^{9}. quod eſt verum de bonitate eſſentiali.

Quātū ad z^{m} ſt̄. z. ꝺnes. ¶ p^{a} ō mot^{o} ad vbi: qz ceſſabit oīs mot^{o} localis nālis ñ ſolū circlaris coꝛpoꝝ celeſtiū ī vtroq̄ circlo egnoctiali ⁊ zodiaco epiciclis ⁊ excē tricis. ſz ēt mot^{o} ſpe ignis ⁊ ſuꝑioꝛis ptis aeris q̄ ſequūt̄ mo tū rapt^{o} ꝑmi mobilis: vñ illi nec̄io ceſſabūt ceſſāte cā imedi ta q̄ ē mot^{o} ꝑmi mobilis. ⁊ mot^{o} fluxꝰ ⁊ refluxꝰ maris q̄ ē ex ifluē^{a} lūe nō qz tūc lūa nō luceat ſz qz nō erit terra diſcoop ta ad quā fluat. ceſſabit ēt mot^{o} grauiū ⁊ leuiū. qz oīa ītegre erunt ī locis ſuis ⁊ aq̄ oꝛbiculariter ſup terrā. mot^{o} vo aialis ꝓgreſſiu^{o} erit ī pueris q̄dē pure nāliter. i btis cū dote agili tatis. in dānatis nullo^{o}. qz ſēp erūt ꝓpediti. ¶ z^{a} ꝺ ē ō motu ad formā. qz loquēdo de forma ſpūali ſic erit gñatio ⁊ coꝛꝛu ptio. qz ī ſāctis erūt cogitatōes ⁊ affectiōes nāles ſibi īuicez ſuccēdetes: ſz beatifica eēntialr̄ ñ cedāt nec ſuccedāt: i pue ris āt ⁊ dānatis erūt ſilr̄ volubiles cognitiōes: ſed loquēdo ō formis coꝛpalib^{9} nulla erit gñatio ⁊ coꝛꝛup^{o}. qz creatura li berabit̄ a ſuitate coꝛꝛuptiōis. nec ꝓ ñs gño ꝺry. qz ñ ē ſine coꝛꝛuptiōe. imo nec erit gño forme ſz ſolū ꝓtinuatio ſine in terpellatiōe. qz ſol ñ ceſſabit illūīnare. ¶ z^{a} ꝺ ē ō terio mot^{o} qz oīa q̄ ꝓ motū nata ſūt gñari ⁊ coꝛꝛūpi q̄ꝫ^{m} ad formā tota lē ſic oīa aialia irrōnabilia q̄ ī celo ⁊ q̄ ī terra ⁊ q̄ in mari na ſcūt̄ nō erūt. ſilr̄ nec plāte nec mīeralia metalla nec q̄cūq̄ mixta. ſz pura. 4. elem^{a} q̄ ī ſua totalitate ñ gñanť nec cōrū puť. ſilr̄ boieſq̄ aie ſt̄ imōtales. fiēt ēt imoꝛtales. ¶ Ad gr^{m} ī oppo^{m}. ad ꝑ^{m} dōm q̄ mot^{o} local̄ ñ pōt aliq̄ pfectionez in mobili: imo foꝛte ges eſt maioꝛ pfectio q̄ꝫ mot^{o}. ñ qdē put ges iportat ꝓpationē mot^{o}. ꝫ put dic̄ vnifoꝛmitatē eſſendi. cū dr̄ q̄ mot^{o} ē act^{o} mobilis: vez ē. ſz addēdū ē illō qō pbs addit q̄ ē act^{o} ētis ī pō ꝫ q̄ h^{o}. nec ē act^{o} abſolut^{o} ſed ē mo dus ſe hn̄di. ⁊ iō tā ex pte ſui q̄ꝫ ex pte mobilis magis ſōat in ipfectiōez q̄ꝫ i pfectionē. ¶ Ad z^{m} dōz q̄ coꝛpa celeſtia q̄ꝫ^{m} ad ſuā ſubaz. ñ ſt̄ facta vt diuidāt diē ac nocte nisi mediāte motu. ⁊ ideo ceſſante alternatione diez ⁊ noctiuz ceſſabit mot^{o}. ſed ñ pp h̄ ceſſabūt lūaria celi quo ad ſubaz ⁊ ētitatē ſuā. qz ex eis ſine motu ꝓueniet aliud miſteriū ſeu alia vti litas hoib^{9} iq̄^{m} ex ꝓſideratiōe eoꝝ ꝓſurgēt ī laudē dī ⁊ glīā.

¶ De ꝺria māſionū ī celo ⁊ ī iferno. Bi. XLIX. a

Poſt reſurrectōez vere fcō vniuerſo ꝓipletoq̄ iudicio ſuos fines hēbūt ci uitateſ due: vna xp̄i alia diaboli: vna bonoꝝ ⁊ altera maloꝝ: vtraq̄ tñ āge loꝝ ⁊ hoiz. Jſtis volūtas: illr̄ facl̄tas ñ poterit cē peccādi: vl̄ vlla ꝓditio moꝛiēdi. iſtis ī eterna vita fel̄r viuētib^{9}: illr̄ ifel̄r i eterna möte ſiñ moꝛiēdi ptāte durātib^{9}: qm̄ vtriq̄ ſiñ fine: ꝫ ī bti tudie iſti: ali^{9} alio p̄ſtabili^{9}. ī miſia vō illi: ali^{9} alio tolle rabili^{9} pmāebūt. Ex his appz q̄ ſic̄ bōi diffe rēter glificabūt̄: alij magis alij min^{9}: ita ⁊ mali dīnter i iferno puniēt̄. Sic̄. n. ī domo p̄ris. i. i reg celoꝝ māſiōes mlte ſūt. i. p̄mioꝝ drie: ita ⁊ in ge héna diuerſe ſt̄ māſiōes. i. ſupplicioꝝ dīe. oēs tñ eternā penā patiēt̄ ſic̄ oēs electi cūdē hēbūt ꝺnariū quē p̄familias ꝺdit oīb^{9} q̄ opati ſūt i vinea. Noie ꝺnarij aliqd oīb^{9} electis cōe itelligit̄. ſ. vi ta eterna ꝺs ipe quo oēs fruēt̄: ꝫ ipiter. nā ſic̄ erit dīns clarificatio coꝛpoꝝ: ita dīns glīa erit aiaꝝ. Stella. n. a ſtella. i. elect^{9} ab electo dr̄ ī claritate mētis ⁊ coꝛpis. Alij. n. alijs vicinius clariuſq̄ dī ſpēz ꝓteplabūt̄: ⁊ ipa ꝓtēpladi dīa diuerſitas mā ſionū vocat̄. Bom^{9} q̄ ē vna. i. denari^{9} eſt vn^{9}: ꝫ diuerſitas ē ibi māſionū. ideſt diffrentia clarita tis: quia vnuz eſt ⁊ ſummū bonum beatitu do ⁊

vita oium.i. ds ipe. Hoc bono oes electi pfruũt ꝫ alij alijs plenius pfruẽt vero videdo p spẽz nõ p speclm i enigmate. Hie ꝯ vitã est videre vitaz .i.cognoscere deũ i spẽ. Ain veritas ait i euangelio. Hec ẽ vita eterna vt cognoscãt te: t quẽ misi sti Jesũ xpm eẽ vnũ t soluz verũ deũ: hoc ẽ hie vitã .i.cognoscere te: ñ ẽ ipa cognitio q̃ tu es: sed p cognitionẽ hie bonũ qd tu es.i. vita.

¶ Si omnes hoies volunt eẽ beati b

Olet ẽt q̃ri de beatitudie vtz eã oes ve/
s lint t sciãt q̃ sit vera btitudo: Be hº aug. i. xiii. li. ds tri. ita disserit. Adirũ est cũ cape scẽde retinẽdeqz btitudis volũtas vna sit oium: vñ tãta existat ds ipa btitudine rursus diuersitas volũtatũ: ñ qz eã aliqs nolit: ꝫ qz nõ oes eã nozit. Si.n. eã oes noscerẽt: ñ ab alijs putareẽ eẽ in virtute animi: ab alijs in voluptate corpis: ab alijs atqz alijs alibi atqz alibi. Quo ꝯ oes amãt qd nõ oes sciũt: Quis põt amare qd nescit siẽ supza di/ sputaui. cur btitudo amaẽ ab oibus nec tñ sciẽ ab oibº: an forte sciũt oes q̃ ipa sit: ꝫ ñ oes sciunt vbi sit: t iñ ptẽtio ẽ. An forte falsũ ẽ qd p vero posui mº beate viuere oes hoies velle Si.n. beate viuere: est verbi gzia ꝫz ai virtutẽ viuere. quo btẽ viuere vlt q hoc ñ vlt: Mone ueriº dixtmº hõ ille ñ ult beate uiuere: qz ñ ult ꝑm uirtutez uiuere: qd solũ ẽ beate uiuere. Nõ ꝯ oes beate uiuere uolũ imo pauci hoc uolũt: si ñ ẽ btẽ uiuere nisi ꝫz uirtutẽ ai uiuere qd mlti nolũt. Jta ne flz erit. Ain nec Licero dubitauit. ait.n. Beati certe oes eẽ uolumus. absit ut hoc flm eẽ dicamº. Quid ꝯ: an dicendũ ẽ ẽt si nihil aliud sit beate uiuere q̃z ꝫz uirtutẽ ai uiuere: tñ t q hoc ñ ult: btẽ uiuere uult. Nimis qdẽ hoc vi absurdũ. Tale.n.ẽ: ac si dicamº: q ñ uult uiuere beate: btẽ uult uiuere. Jstã repugnãtiã qs audiat: qs ferat: t tñ ad hãc cõtrudit necitas: si t oes beate uiuere uelle uerũ ẽ: t ñ oes uolũt sic uiuere: qũo solũ uiuit btẽ. An illº ab his ãgustijs poterit nos eruere: si dicamº nihil eẽ beate uiuere nisi uiuere ꝫz ỽlectationẽ suã: t iõ flz ñ eẽ qd oes beate uiuere uelit: qz oes ita uolunt ut quẽqz ỽlectat. Sz id qdẽ flm ẽ. Uelle.n. qd ỽẽ at: ẽ cẽ miserrimũ. Hec tã miserũ ẽ ñ adipisci qd uelq̃z adipisci uelle qd ñ oporteat. Quis ita ceco sit ut dicat aliquem iõ btũm: qz uiuit ut ult cũ pfecto t si miser eẽt: minº tñ eẽt t si nihil eoz q̃ ppera uoluisset hie potuisset. Mala. n. uolũtate vel sola miser quisqz efficit: ꝫ miserioz cũ desideriuz male uolũtatis iplet. Quapp qm̃ uerũ est qd oes hoies eẽ bti uelit idqz ardentissimo amoze appetãt: t pp hoc cetera q̃cũqz appetũt: nec qsq̃z põt amare: qd oio qd vlq̃le sit nescit: nec põt nescire quid sit qd se uelle scit: sequit ut oes btãm uitã sciant. oes ãt bti bñt qd volũt: q̃uis ñ oes q bñt qd volũt: ptinuo sint bti. ptinuo ãt mihi sẽ q vl ñ bñt qd volunt: vl id bñt qd ñ recte volũt. Btus ꝯ ñ ẽ nisi q t hz oia q̃ vlt: t nihil vlt male. Ille qppe btẽ viuit q viuit vt vlt: nec male aliqd vlt. Cũ ꝯ ex his duobº cõstet btã vita: lz i malo sit aliqs bonº: nõ tñ nisi finitis oibº malis ẽ btus. Cuz ꝯ ex hac vita: q i bis mihijs fidelis t bonº ẽ: venerit ad beatã vitã: tũc erit verũ qd nẽ nllo mõ eẽ põt: vt sic hõ viuat quo vlt. Non.n. ibi volz male viueẽ aut volet aliqd: qd deerit: aut deerit aliqd qd volnerit: qd amabit aderit: nec diligerabit qd ñ aderit. Et oẽ qd ibi erit bonũ erit: t sũmº ds sũmũ bonum erit: t qd ẽ oino btissimũ: ita sp forze certũ erit. beatos ãt eẽ se velle oiz hoiz ẽ: btos eẽ se velle oes i cõde suo videt: nec tñ oim ẽ fides q̃ ad btitudinẽ puenit. ¶ Si quid ds do cognoscit aliquis qd ibi non intelligunt omnes. c

Olet ẽt q̃ri vtz aliqd ds do coglscat aliqs
ſ magº meritº vt petrº: qd ñ coglscat aliqs minº meritº vl linº. Plibº vi qz oia ds do ad btitudinẽ spectãtia oes coiter electi coglscãt: ꝫ differẽter. Nihil.n. i do noscibile maiº dignius qz vi q̃z eũ itelligere trinũ t vnũ. hoc ãt oes tẽ p spẽz coglscẽt. Ain seq̃t: vt ñ sit aliqd btitudini ptinẽs icognitum alicui btoz. Oes ꝯ eũcta illa videbũt quoz cognitio fuit btitudi: ꝫ i mõ videndi different. Alijº.n. alio magis alijº alio minº fulgebit.

¶ De paritate gaudij. d

Olet ẽt q̃ri an i gaudio disparis sint: siẽ
ſ i claritate cognitõis dñt. De hº aug. ait Adlte mãsiões i vna domo erũt. s. uarie pmioz dignitates: ꝫ ubi ds erit oia i oibº. erit.n. i dispari claritate par gaudiũ. vt qd hẽbũt singli cõe sit oibº: qz ẽt glia capitis oiuz erit p viclz charitatis. Ex his dat itelligi qz par gauº oes hẽbũt t si disparẽ cognitõi claritatẽ qz p claritatẽ q i singulis erit pfecta tñ quisqz gaudebit de bono alteriº: q̃ztũ gauderet si i seipo hiet. Sed si par erit cũctoz gaudiũ vi qz par sit oium btitudo: qd cõstat oio nõ eẽ. Ad qd dici põt qz btitudo par eẽt si ita eẽt par gaudiũ vt etiã par eẽt cognitio: ꝫ qz hº nõ erit: nõ faciet pitas gaudij paritatem btitudis Põt etiã sic accipi p gaudiũ vt nõ referat pitas ad intentõem affectõis gaudentiuz: ꝫ ad vniuersitatem rez ds quibº gaudebit: quia ds oi re vnde gaudebit unus gaudebunt omnes.

¶ Si maioz sit btitudo scoz p iudiciũ. e

Ost hº q̃ri solet si btitudo scoz maioz sit
p futura post iudiciũ q̃z iterim. Sine omni scrupulo credendũ est eos habituros maiorem gloriam post iudiciũ: q̃z añ: qz t maiº erit gaudiũ eoz ut supza testatº ẽ aug. ãplioz erit

n dederat aut nõ dederat

cor cognitio. Un Hyerony. Peracto iudicio ampliorē glīā sue claritatis ōs demōstrabit electis. Si quē mouet qd op⁹ sit spiritib⁹ ōfūctor corpora sua i resurrectione recipe: si eis pōt sine cōpib⁹ sūma btitudo pberi: Difficil' qstio ē: nec pōt a nobis pfecte diffiniri. sz tñ dubium nō ē: t raptā a carnis sensib⁹ hois mētē: t post mortez ipsa carne ōposita nō sic videre posse icōmutabilē sbaz. i. deū: sic̄ sci ageli vident sine alia latētiori cā: sine iō qz inest ei nāl' qdā appetit⁹ corp⁹ āministrādi: quo retardat quodāmō ne tota intentiōe pergat i illō sūmū celū: donec ille appetitus ꝓgescat. Porro si tale sit corp⁹ cui⁹ sit difficil' t grauis āministratio sic̄ hec caro q̄ corrūpit' mlto magis auertit' mēs ab illa visiōe sūmi celi. Pro inde cū hoc corp⁹ iā nō aiale sz spūale receperit equata ageli⁹: habebit pfectū nature sue modū obediēs t iperās vuificata: t vuificās tā ieffabili facultate: vt sit ei glie qō fuit sarcine. Qō I.

Circa 49. di. q̄runt octo. Primo vtrū intellect⁹ creatus possit videre deū. 2° vtrū bti videāt oia i deo. 3° vtrū btitudo ꝓsistat pncipal'r i visiōe. 4° vtrū de⁹ sit obm fruītiōis. 5° vtrū viatori possit cōicari visio ituitiua dei. 6° vtrū btitudo p resurrectionē augeat'. 7° vtrū oēs t de necitate appetāt btitudinē. 8°. vtrū btitudo educat' de po³ creature.

Primo q̄rit' vtrū intellect⁹ creat⁹ possit videre deū clare t imediate. Et videt' q⁹ non: qz plus distat eentia diuīa ab intellectu creato quocūq; q̄tūdistat sba separata a sensu nr̄o: sz nlla vtute pōt fieri q⁹ sensus nr̄ cog̃scat sbas sepatas. q̄ nlla vtute pt fieri q⁹ intellect⁹ nr̄ videat diā eentiā. q̄ tc̄. Cōtra: qz ois pō. pt tēdere p actū suum i oē illō i quo iuenit' rō p se obi sui: sz rō formal' obi intellect⁹ ē ens ꝑm qō ens ꝑz Auic̄. q̄ rō potissime iuenit' i deo. q̄ videtur q⁹ intellect⁹ creat⁹ ꝓpa vtute possit attigere ad itelligēdū deū ꝑz se. C Ad². ad hui⁹ qōnis euidētiā sūt tria videda. Pri° q⁹ ōs ex puris nālib⁹ ab intellectu creato videri nō pt. 2° q⁹ nō pōt clare videri p spēz. 3° q⁹ nō pōt videri sine lumine bituali de po⁹ ordinata q̄tuis possit de pō³ absoluta.

Quantuz ad p^m vtrū ōs possit videri ex puris nālib⁹ sūt q̄tuor ꝓnes t tres istātie. C Pria ꝓ est q⁹ illō qō ē ꝓpuz supiozis nāe tā q̄ p se t p ei ꝓueniēs: se bz tripl'r ad iferiorē nāz. vno mō sic. q⁹ ꝑz eē obilissimū ei cōueniat p nām: alio mō vt ꝑm eē magis pfectū ei ꝓueniat p motū illi⁹. 3° mō ꝑm eē pfectissimū: t sic nō ē ei cōicabile nisi cōicaret nā: sic̄ aer qdez ex nā sua ē tepide calid⁹: sz ab igne fit feruide calidus: nō aūt calidissim⁹ nisi fieret ignis. t sic intellect⁹ creat⁹ p nāz cognitiuus ē dei q̄tū ad qz ē: sz p lumē glie nude videdo: nlla ât mō ꝓbēdēdo nisi deificaret': qō ē ipossibile. C 2ª ꝓ ē q⁹ ē duplex obm cognitiue po⁹ vnū qdē cōe inq̄tū ē potētia: aliud ât ꝓpuz inq̄tū ē tal' potētia: sic̄ obm visus inq̄tū ē pō sensitiua ē sensibile cōe: inq̄tū vo tal' pō sensitiua obz ei⁹ ē tale sensibile: puta lux vl' color t sil'r obm intellect⁹ vt intellect⁹ ē ens: vt aūt ꝓiūctus ens māle: sic̄ q̄ sensus pticularis mediāte sensibili ꝓpo nō alr cognoscit sensibile cōe: q̄uis non sit discursiuū: sic t multo magis intellect⁹ discursiuus mediāte obo ꝓpo ꝑ pōt cognoscere aliq̄l'r suū cōe: sic̄ intellect⁹ possibil' p qdditatē mālez q̄ ē obm suū ꝓpriū vt ē ꝓiunctus. 3° de aia cognoscit qz est sbe sepate t dei: t qz gra pficit nām: iō lumen gratuitū facit cognoscere nude t clare deū: nō tñ ꝓphētice: qz plus se bēt ad eē q̄z intellect⁹ nr̄ ad verū. C Tertia ꝓ ē q⁹ cū po^c distinguant' p oba ꝓpa intellect⁹ creat⁹ t icreatus q differūt plus gnē: nō bnt idē obm ꝓpuz: nec sil'r intellect⁹ būanus t ageli⁹ q differūt spē sic̄ hō t āgelus: qz sūt ꝓpe passiōes eor: vñ lz ens vt ens sit obm ꝓpuz intellect⁹ vt intellectus ē: tñ intellectus vt tal' intellectus erit ꝓpuz obz ens vt tale ens. s. ꝓportionatū: sic̄ obm intellect⁹ illimitati ē ens sine determinatiōe: sz obm intellect⁹ āgelici ē ens creatū t intellect⁹ ꝓiuncti ens māle: vñ q̄ intellect⁹ ꝓiūct⁹ cog̃scit sbaz sepatā cog̃scit vnomō suū obm: altero mō nō: qz. s. suū obz cōe sz nō ꝓpuz: vñ nō cognoscit pfecte de se. C 4^a ꝓ ē q⁹ dria ē iter habitus nāles q ñ dāt facultatē q̄tū ad sbaz nec q̄tū ad obz nec q̄tū ad actū t habitus supnāles vie t pfie q dāt facultatē vel respcū finis vt i via: nā dilectio meritoria nō bz aliō obm nec actū q̄z nālis: sz bz aliū finē ō ꝓdigno q̄z nāl': vl' respectu actus vt i pria t si ñ respcū obi: qz ē idē obz bic t ibi. sz q̄ ad actū i q̄ ē eentia btitudis. Cū. n. ꝓmiū incōpabil'r excedat meritū: qz oculus nō vidit tc̄: ea aūt q̄ sūt eiusdē spēi sint ꝓpabilia ꝓpe t q̄titatiue: oz q⁹ itelligere meritorium dr̄at spē ēt quo ad sbam actus ab itelligere btifico: q̄uis facilius posset dici q⁹ habitus supnāles bnt viz potētie: qz ex hac aligd supnāle qz excedit facultatē nāe t nō solū facilitatē. C Sz ꝺ dicta: sūt tres istantie. Pria ꝺ illud qō dcm̄ ē ō triplici obo: qz visus agle: bois t noctue ñ bnt diuersa oba ꝓpa formal'r sz vnū qō ē lucidū: lz i cognoscēdo illud obm se bēant diuersimode pp̄ pfectōnē q̄ ē ex pte cognoscētiū. Phs. n. 2° de aīa dic̄ calorē actu eē obm visus absolute: nō h⁹ visus vel illius: q̄ a sili de itellectu bū ono āgelico t diuino. C Solo dicēdū q⁹ nō ē sil'e: qz visus istaz triū nō dr̄nt spē cū hēant organa sil's spēi vt appet ad sensū: p⁹ ât act⁹ fit i ꝓpa mā: vñ diuerse po^c bnt diuersa organa. Sz ꝺ istā appentiā ē: qz i mortuo t viuo apparēt eē cadē organa q̄ tñ dr̄nt spē: pp qō melius ꝓbat q⁹ po^c iste visiue sint eiusdem rōnis: qz frustra ē potētia q̄ nō reducit' ad actū: si q̄ lux sol' eēt obm visus noctue: ille visus i tota spē noctue frustrare tur suo fine. si visus noctue differret spē: cū tñ nā saltē i pluribus ꝓseq̄t' finē suū. nūcaūt p ꝺ q⁹ aligs visus videt sole q̄ ē eiusdē spēi i oibus spēs sensus visus nō ē frustra i nā: sz intellect⁹ ꝓdicti dr̄nt spē t gnē t plus q̄z genere. vñ nō ē sil'e. C Scōa istātia ē ꝺ id qō dictū ē dilectione dei meritoria t nālē eē eiusdē spēi q̄ ad sbaz actus: qz bitus distīgūt p act⁹. si q̄ actus ñ dr̄nt spē nec p ꝓnās bitus: cū q̄ charitas dr̄at spē ab amicitia acq̄sita q̄ ōs diligit' sup oia: q̄ ēt act⁹ dr̄nt. C P. cū bonū nō sit obm appetitus nisi vt cognitū: videt' q⁹ bonū dīnū: vt ē obm charitatis. vt fide appbēsuz: dr̄at formaliter a se ipo vt ē nāl'r cognitū ꝑz quē modū ē obz dilectionis nālis: t sic ēt ex pte oboz dr̄nt. C Solo ad p^m dōz q⁹ actus bonus t malus i genere mozis: possūt eē eiusdē spēi in genere nāe: sic̄ occidere latronē t inocētem: t e⁹ dr̄nt i spē nāe q nō dr̄nt i spē mozis: vt mutilare t occidere iuste: cuz vtrūq; sit iusticie vidicatiue. Uñ dōz q⁹ bitus nō dat spēm actui q̄tū ad sbaz sz solū quo ad efficaciā: qz nec bitus ē nisi p modū actus: sic̄ actus q⁹ solū modificat sbaz: t ñ specificat eā: vñ t circūstātie mozales dicunt' eē ex sbaz actus. Uñ ad formā dōz q⁹ bit⁹ distinguūt' pactus vel q̄ ad sbaz: t sic distīguūt' bitus vie t pfie: vel quo ad modum seu efficaciā: t sic distīguūt' bitus vie supnāles a nālib⁹. C Ad z^m dicēdū q⁹ diuersa rō formal' obi ipi intrinseca: illa diuersificat bitus: nō ât rō q̄ ē extrīseca obiecto sz nec io ꝓcurrat ex pte potentie: t tal' ē cognitio bōi q̄ ñ ē i ipo bono cognito t amato sz i cog̃scēte t amāte: ō h⁹ tñ alibi pleni⁹ dcm̄ est.

Quantū ad z^m de spē sunt tres ꝓnes. C Pria de nā spēi: qz nō ē eiusdē rōnis cū obo cui⁹ ē spēs: sic̄ ꝓbatū ē. 2° li. di. 3°. t p3 p ph̄m ꝑ de aīa. vbi exponens cōem aī ꝓceptionē sil'e sil's cognosci: dic̄ itelligi nō de sil'tu

dine formali: q̃ ē p ideptitatez i nã specifica: vt sic oporteat aiam eē ex terra vt cognoscat terrã rē. sz virtuali q̃ est per repñtationē: sic dic̃ q lapis nō est i aia sz spēs lapidis: hanc ãt spēz q̃ dic̃ fieri cognitionē siue sit act⁹ ipse siue p̄n̄ eius i eodē sbo exñs: nō possum⁹ dicere eē eiusdē spēi cũ obo p̄ut ipsa ē in itellectu: q nihil sbiue exñs in itellectu siue sit spēs siue actus siue hitus: põt eē eiusdē spēi vl nãe cũ re exteriori q̃ p eã itelligit siue sit sba siue accñs. Silr spēs q̃ ē i sensu iteriori nõ põt dici eadē spē cũ re cui⁹ ē spēs: puta q species calozis rodozis rsapozis rsoni prout huantur in memoria sint eiusdē rõnis cũ illis: q hui⁹ q̃litates ipresse alieno sbo rexneo nõ remanēt i abñtia iprimētis vt calor i aq̃: rtãto minus q̃to bñt eē debiliores. Si g spēs calozis esset calor ipfectus: tũc nõ posset retineri i memoria: riterũ qñ pes calefit stati extimatiua iudicat malũ rrefugit: nõ tñ pp̄ cerebrũ calefit vbi ē istud iudiciũ rspēs calozis: r pari rõne spēs q̃ ē in sensu exteriori nõ ē idez cũ q̃litate sensibili. Sz ꝫ̄ h̄ argũt aliq tripl̄r: ꝓbantes q spēs cognoscibilis ē eiusdē rõnis specifice cũ nã quã repñtat. Primo sic. sic̃ se hz lux i corpore lũinoso ad lumē cãtũ in medio: sic se videt hr̄e calor i corpe teriato ad spēz cãtaz i medio: q sicut sbm pp̄riũ lucis fz suũ eē pfectũ ē corpus dēsuz: vñ rstella lucēs dr eē dēsior ps sue spere. 2° celi rmũdi: sic p̄priuz sbm colozis q ꝓtinet i se aliqd de nã lucis fz pfectuz suũ eē est pspicuũ termiatũ p opacũ: sbm ãt vtriusq fz eē ipfectuz ē pspicuũ nõ dēsuz nec terminatũ: pp qõ sic̃ se hēt lux ad lumen: sic color ad spēm: sz lux i corpore dēso rlumẽ i medio sũt eiusdē rõnis specifice lz differãt i mõ eēndi fz rõnez pfecti ripfecti pp diuersitatē sbi recipiētis. g silr calor i corpore teriato rspēs eius i medio sũt eiusdē rõis specifice. lz differãt fz pfectũ ripfectuz pp diuersitatē subiectoz recipiētiũ. 2° sic. Actio oiuz sensibiliũ i medio roz gano ē vniuoca: calor.n. distãs ad h̄ vt sentiat oz vt calefaciat mediũ vsq̃ ad ozganũ ripmmet ozganũ vt exprimur: ridē est õ sapore rquolz alio sensibili. g a silr videt q actio calozis i mediũ rozganũ sit vniuoca: qõ nõ eēt nisi calor rsua spēs eēnt vni⁹ rõnis specifice. 3° sic. Alio mõ repñtatur res p mediũ cognitũ ralio mõ p mediũ q ē rõ cognoscẽdi: q mediũ cognitũ põt ducere i cognitionē alteri⁹ rõne cuiuscũq̃z bitudinis siue vt silr siue vt ꝫ̄riuz siue vt cã sue vt effectus siue q̃lrcũq̃z alr: sz medũ qõ est solũ rõ cogñscẽdi ñ ducit i cognitionē alterius vt videt nisi rõne silitudinis: vñ rsilitudo dr p quãdaz exp̄ssionē: silitudo ãt nõ ē dr̄ntiũ fm spēz. g spēs q̃ ē mediũ quo res cognoscit rq̃ dr̄ silitudo rei ñ dr̄t fz spēz a re quã imediate repñtat. Sz sustinẽdo p̄mã ꝫ̄nez põt rñderi ad ista tria. Ad p̄mũ dõz q nõ segt q si lux q̃ ē p̄ma q̃litas actiua se multiplicat fz idē spē: q pp h̄ q̃litas vltima vel scõa h̄ possit. Et pterea si ita eēt lux i diaphano rdēso eiusdē rõnis rnõ alr sic̃ spēs i medio robo rē ꝫ̄: tũc sic̃ lux nõ absolute eē ipfecto ē visibil' vl visu pceptibilis: pcipit̄.n. nõ solũ itellectu sz rsensu rvisu aer eē lucidus rnõ solũ ipse sol: q ois lux cũ sit eiusdē rõis ē visibilis a visu cuius obi rõem pticipat: si g silr spēs coloris eēt color ipfectus ipsa ēt esset visibilis nõ solũ i speculo vbi hz eē terminatũ: imo ēt in medio vbi tñ nullo sensu pt pcipi spēs visibilis fz solo itellectu. Ad 2m cũ dr̄ q i oi sẽsu ē actio vniuoca i medio rozgano: dicẽdũ q non ē verũ. Est.n. q̃litas sensibilis q̃ indr̄nter ē elemẽti rmixti: vt calõ rfrigus: q̃ sicut elemtuz se multiplicat subaliter vniuoce: sic ista aceñtaliter rvniuoce: rita ē de sono q ita nat⁹ ē eē i aere simplici. sic̃ i mixto: pp qõ se multiplicat ēt vniuoce: secus ãt est de q̃litate visibili rodozabili rgustabili: q colõ rodor rsapor ꝓpe sunt q̃litates scõi mixti q̃ ēt in corpore simplici nõ sunt nate esse sbiue nec fm esse pfectũ nec imp fectũ: ꝓpter qõ sic̃ forma mixti inq̃ntũ hui⁹ nõ gnãt sibi similes: nõ.n. lapis gnãt lapidẽ nec metallũ: metallũ: sic̃ ignis: ignẽ raĩatum aĩatuz: similiter q̃litates scõe mixti: q̃ resultant ex mixtione q̃litatũ p̄ma q̃ sicut forma mixti ex cõmixtione q̃tuor elementoq̃: nõ gnãt vniuoce: vt calor faciat colorẽ q nõ est nisi i mixto vel a mixto puta nube: rsilr de sapore: nõ.n. lingua fit sapida illo sapore: quem saporat gn poti⁹ ipsa exñs amara iudicat saporẽ dulcez amaq̃. nõ possunt aũt esse simul sbiue i lingua dulcedo ramaritudo lz sup corpus amaq̃ posset poni aliud dulce cuius dulcedo spũaliter nõ nãliter imutabit ozganũ ꝓiunctũ. Oz aũt odõ diffundat realiter est: nõ q qualitas odoris sit realiter i aere: sz corpora minuta fumali euaporatione resoluta a toto corpore odorabili spgunt̄ per aerẽ: vbi aũt illa deficiũt nõ põt esse vltra odor sed tñ spēs odoris. Ad 3m. cũ dicit q repñtat ex hoc q est similitudo rnõ ē ꝫ̄: cõcedo: sz ipe act⁹ ē exp̄ssior similitudo obiecti q̃ spēs si dr̄at: nec tñ iter obz ractũ est similitudo formalis sz tantũ vtualis: rsicut colõ in vtute lucis faciat spẽm nobiliorem se: sic cetere q̃litates sensibiles siue multiplicent se realiter vt calor: frigus rsonus: siue nõ faciunt i medio rozgano spẽm i virtute celi ñ q̃ est lux: cũ imutent in tenebris: sz aliqua alia nobis occulta. Aliq tñ dicunt sensibilẽ speciem non esse nobiliorẽ q̃z cuius est species. Scõa ꝫ̄ est de officio spēi in via de qua ē probabile q ipsa ē necessaria ad repzesentandũ obm rad eliciendũ actum rdeterminandũ: non aũt suscipiendum. Primũ pz. s. q spēs per se requirat vt sit obm pñs in rõne obiecti: q pñtia in cognitione sensitiua saltẽ directa nõ pt esse p imediatã propingtatẽ essentie q̃tuz ad sensum exteriorẽ: q sensibile positũ sup sensuz nõ facit sensuz: nec i sensu iteriori q cognoscit abñtia: sz põt esse in cognitione intellectiua q̃ deus põt esse pñs oi intellectui i rõne obi duz tñ sit eleuat⁹: r essentia sua ipsi angelo: nõ aũt essentia aie cõiuncte suo intellectui: cũ eius obm sit res mãlis: vñ in oi cognitione alia regrit̄ pñtia p inherentiã repñtationis: q ex quo non põt esse per essentiã obi regritur q p aliud repsentet̄: ita q sic̃ i actõe realr trãseũte oz põere realr id i qõ transit actio realiter: sic r in transeunte realiter fm rationem oz obiectum esse presens fm intentionem: r q ante actionez requiritur presentia obiecti terminantis actionẽ per se: ideo per se requiritur species ad repzesentandũ: nulla.n. potentia põt agere nisi in suũ obm: r oz ꝑexistere obm i qõ agat aut pñs aut repsentatũ: ideo rē. 3m. s. q spēs regratur vt actiua non principaliter sed instrumentaliter r determinatiua: p3: q sicut põ aĩe vegetatiue indiget instrumto puta calore ad oĩa opa sua: sic põ cognitiua spẽ vt instrumento: r plus: q cum agente vniuersali indeterminato oz ꝛcurrere particulare determinatum: vnde cũ intellect⁹ agens sit potens oĩa facere oz ꝛcurrere aliquid determinatum: hoc autem est obm determinatum: sed quia phantasma non est eius obm cũ sit particulare. oz concurrere spēz intelligibilem q̃ est vniuersale repñtatiue: r sic fit intellectio: in potentia aũt organica efficiẽtia spēi est totaliter ab obo r receptio ab ozgano: q species colozis nõ excedit colorem sz est infra spēm: vel si excedit cãtur ab obo in virtute celi: sz efficientia cognitionis est a põ sicut ab vniuersali agente r a spē instrumentaliter determiatiue receptio ab ozgano vt ozganum est talis po⁹. Unde sciendũ q species visibilis per se requiritur ad visionem: non absolute sz i cõparatione ad obm nãliter cognoscendum. Sicut.n. ozganizatio corporis est per se requisita ad esse: sic dispositio organi est per se requisita pp operari: sz h̄ est dupliciter. Uno mõ absolute: alio mõ vt est operatiua mota p̄ius ab obo: sine eo q p̄momõ regrit̄ nõ est operatio sine eo qõ scõo mõ regrit̄ ē opatio. sz nõ a tali obo: sicut aer a sole qdez nõ põt rare fieri sine illũinatione: q ois vtutis nãe corporee q̃ ēõ termiata ad vnũ p se r p̄ est aliq̃ p̄ma opatio p se regsita ex pte eius ad producendũ 2m vel 3m effectũ in passo: quod

tñ ab alio agẽte ꝑt recipere illũ effectũ sine primo. vñ aeri accidit ꝙ illumineť ad hoc ꝙ rarefiat: qz ō nocte ab igne ī spa calefaciendo rarefit: qz ignis agit ꝑ ꝙ calefacere ⁊ accidit sibi illũinare ꝯtũ ad hoc. sz respcũ solis per se regriť ꝙ aer illũineť ad ꝟ ꝙ rarefiat a sole. ⁊ sil'r ī ꝓposito: qz illa vr eẽ p se ⁊ ꝓa rō ⁊ imediata: ⁊ ꝑma actio alic⁹ que cōpetit sibi respcũ obi coīs. alia vo q̄ respcũ b⁹ vl' illi⁹ ẽ: non ẽ ꝑma sed ad eã ꝛcurrit ꝑma p se: sic illũinare qō bz sol respectu coīs obi ẽ ei⁹ ꝑ⁹ actio: nō gñare aut corꝛũpere ⁊c. Uñ cũ colo⁹ fm ꝙ h⁹ sit motiu⁹ diaphani fm actũ: diaphaneitas p se regriť ī oculo vt sit in se factibilis a colore q nō est nat⁹ ī se facere nisi mediãte spẽ nec aliqd aliō facere. vñ spēs visibilis accidit visiōi absolute: qz ꝑt eẽ sine spẽ a ꝺo: sz per se regriť ad visionẽ a colore ꝓducẽdã: cũ color nihil sit nat⁹ ꝓduceř nec ꝑncipal'r nec alr nisi mediãte spẽ tñ. ¶ 3m. s. ꝙ spēs regrať vt determiatiua: ⁊ fi nō vt actiua. pz: qz cũ potẽtia cognitiua sit nata cãre ⁊ recipe cognitionẽ nō hãc vl' illã: sz gnãl'r oẽm sui gnis: ad ꝟ ꝙ determineť ad hãc vel ad illã idiget determinãte nec illō est nisi spēs. ꝓsset dici ꝙ spēs ⁊ si nō elliceret agẽdo nec recipiẽdo tñ determinaret: sic disp̃ones q̄ ꝓcedũt ī fieri formã ī mã respcũ solis ideterminati: determinãt eã ad talẽ formã: quã tñ nec efficiũt nec recipiũt. Et sil'r p hoc ꝙ spēs repñtat ōtermiate tale obz: sequitur illi⁹ cognitio i itellectu pol'i ab itellectu agẽte: sz vtrũ q3 sit al's ideterminatiũ: ⁊ sz spēs ñ recipiat nec efficiat. ¶ 4m ꝙ nō regrať vt recipiat subiue actũ cognoscẽdi: sic regriť ꝯtitas ad recipiẽdũ figurã vl' colorẽ. pz: qz tũc nulla vtute posset recipi visio sine spẽ visibili: nec itelligere sine spẽ in telligibili: sicut nec color aut figura nisi mediante ꝯtitate q̄ ẽ ꝓpria ei⁹ disp̃o passiua: qō ẽ fl'z: qz potẽtia cognitiua per se ⁊ imediate ẽ ꝑfectibilis actu cognoscẽdi. ¶ Cōtra dicta arguiť dupl'r. ꝑ qz si spēs regriť vt repñtet obm. g̃ nec de⁹ ꝑt facere ꝙ ipe vl' aliō videať sine spẽ: qz cũ potẽtia nō posit ī obm nisi repñtatũ: sic de⁹ nō ꝑt facere ꝙ volũtas amet bonũ nisi cognitũ: qz bonũ cognitũ ẽ suũ obm: ⁊ bonũ fz ꝙ repñtať ꝑ cognitionẽ ẽ obz appetit⁹ cognitiui. sic cognoscibile repñtatũ p spẽm ẽ obm potẽtie cognitiue. g̃ nec ōs potest facere ꝙ pō cognitiua cognoscat nisi p spẽz: qz hoc eẽt potẽtiã ferri ī nō obm. Si dicať ꝙ nō ẽ sile: qz nō bonũ absolute: sz bonũ cognitũ ẽ obz volũtatis: iō nō ꝑt ī bonũ nisi cognitũ. sz ens ẽ obm itellect⁹: sicut color visus fm se ⁊ nō h⁹: vt p spẽm repñtať: qz ipa repñtatio nō ẽ ꝺditio obi. sz tñ p se regriť ad hoc vt obm cognoscať. sic p se regritur pñtatio ꝺbustibiľ ꝺburẽti ad cõbustionẽ: q̄uis pñtia non sit pō passiua correspõdẽs actiue: nō valz. qz nec sil'r cognitio ẽ p se rō appetibilitatis: qz p⁹ appetiť res ī se q̄ cognoscitur ꝯtus cognitio rei. et adhuc stat arg'm: ꝙ sic nec ōs ꝑt facere ꝙ ignis agat nisi ī ꝺbustibile sibi pñtatum: sic nec poterit facere ꝙ potẽtia cognitiua cognoscat nisi p spẽz sibi repñtatũ. ¶ 2o sic arguiť. si ꝓp solũ trãsitũ actōis ꝑexigiť obm. g̃ vbi nō ẽ trãsit⁹ nisi rōnis: suffic pñtia rōnis. sz pñtia rōnis: sic oẽ ens rōnis ẽ p solũ actũ rōnis. g̃ ad hoc ꝙ aliqd cognoscať suffic ipm eẽ pñs fz actũ cognitōis: sicut cognitũ cognoscẽti. Si dicať oz ꝙ pri⁹ sit pñs. añ ãt oẽm cognitionẽ nō ꝑt eẽ pñs p cognitionem. Cōtra ō ꝺsẽsu iteriori cui pñs ẽ obz p cognitionẽ sensus exterioꝛioꝛis ⁊ itellectui p cognitionẽ phãtasie: ⁊ sic nō oportebit ponere spẽz ī sensu iteriori nec ī itellectu pol'i. ¶ ꝑ ad hoc ꝙ ãgelus moueat corp⁹ non ꝑexistit aliq̄ alia pñtia: sz sufficit ꝙ sit pñs sicut motor mobili: ⁊ plus: qz ad hoc ꝙ ōs creet nō ꝑt dici ꝙ sit pñs rei q̄ ñ ẽ. ⁊ sic ad actionẽ realẽ trãseuntẽ nō oz eẽ pñtiã realẽ: nisi q̄ ẽ p ipsã actionẽ. s. cãe ad effectũ. g̃ nec sil'r ad pñtiam obi i qō actio trãsit fm rōnẽ: sz sufficit pñtia cogniti ad cognoscẽs. Et ꝙ hoc sufficiat app3: qz posita ꝑfectioꝛe pñtia frustra ponitur imperfectioꝛ. perfectioꝛ ãt repñtatio est p cognitionẽ ꝯtus p spẽz: sicut ⁊ expressioꝛ similitudo. g̃ ⁊c. ¶ Solo. ꝺom est ad ꝑmũ ꝙ de⁹ nō potest mouere potẽtiã nisi ī suũ obz. sed bñ potest mouere potẽtiã ī obm nō pñtatũ: sz tñ actus termiatiuũ: ⁊ posset facere diligi nō cognitũ a diligẽte ⁊ cogñsci nō ꝑsentatũ. ¶ Ad 2m ꝺom ꝙ ad oẽm actionẽ ꝑexigiť pñtia obi in quã trãsit fm ꝓꝓortionẽ effectus ad vtutẽ actiuã. vñ qñ effect⁹ ꝓducit⁹ p solũ itellectũ ⁊ volũtatẽ sufficit obm esse ꝑsens ī rõne cogniti ⁊ voliti: ita ꝙ itelligeť ⁊ velle ẽ facere. sed pri⁹ fm rõnẽ ⁊ nãm ẽ intelligi ꝯtus fieri: qz p itelligere fit: ⁊ isto mō sufficit: ⁊ oz oẽ suscipiẽs actionẽ dei ⁊ angeli eẽ ꝑsens deo ⁊ angelo. qñ ãt agere ẽ p q̄litatẽ corꝓoralẽ: oz obz ꝑesse ꝑsens corꝓoral'r ⁊ situal'r siue local'r. qñ ãt actio ẽ per vtutẽ nō nãe sed aie oz etiã fm ꝺditionẽ nãe pñtiaz eẽ obiecti. vnde cũ aia sit locus spẽꝝ ⁊ cognoscat sile sil'r: cum ẽt fm oẽs potẽtias aie ꝑmũ cuiuslibz obm sit distãs nō cõiũctũ oz tamẽ obiectũ eẽ per aliqd imediatũ potẽtie: qz nō ẽ per eẽntiã: vñ qz potẽtie sensitiue iteriores sũt reꝝ absentiũ: ⁊ etiã qñqz cessantib⁹ actib⁹ exteriorũ sensuũ hñt act⁹ suos: oz iu eis ꝑexistere obiecta p repñtationẽ spẽi sensibil'. simil'r ī sensibus exterioꝛibus in quib⁹ sensibile posituz su ꝑa sensũ nō facit sensũ: oz similiter obm eis repñtari p speciẽ sensibilẽ: obm vo itellect⁹ ẽ vl'e. vnde ꝑter spẽm ⁊ actionẽ phãtasticã regritur spēs itelligibilis q̄ rep̃sentet vl'e. ⁊ bñ fm cursũ nãe. sed sicut ōs ꝑt facere actionẽ real'r transeuntem ī obm qō nō est ꝑsens nisi p ipammet actionẽ quã terminat: sicut creatio. nã ãt supponit subm in qō agit. sic de⁹ ꝑt facere cognitionẽ ⁊ amorẽ aie respectu alicui⁹ obi: qō nō est pñs amãti ⁊ cognoscẽti: nisi p hoc qō cognoscať vl' amatur: nã ãt hoc nō pōt: sed ī cognoscẽdo ꝑsupponit spẽm rep̃sentatẽ: ī amãdo cognitionẽ rep̃sentantẽ. ¶ 3a ꝺ ẽ de spẽ ī ꝑria: qz nō est spēs in visiõe beata: qz si ibi eẽt: aut ꝓpter agere: aut ꝓpter recipe: aut ꝓpter repñtare: aut ꝓpter determiare. sz ꝓpter nihil boꝝ ibi regriť. g̃ frustra ponitur. maioꝛ pz p ꝺclusionẽ ꝓcedentẽ: qz spēs ñ ꝑt fuire ad cognitionẽ: nisi vno illoꝝ modoꝝ. mioꝛ pz ꝯtũ ad singulas partes p ordinẽ. ꝓmo ꝙ spēs nō ẽ prima quo ad visionẽ beatificã pp elicere actũ actiue. tũ qz ōs ꝑt imedtate efficere gegd facit mediãte alio. tũ qz creatura aut nō ꝑt cōcreare aut saltẽ nō ẽ sibi coicatũ creare eẽt ĩstrumẽtaliter quomō oz ꝙ ꝓducať beatitudo: q̄ ẽ qd supnãlissimũ: tũẽt qz illo posito deus nō imediate per seipm btificaret. 2o nō regritur ad disponẽdũ passiue: qz ōs ꝑt ipmere pfectōez sine oi ꝺi pōne q̄ nō est vniuersaliter ⁊ p se receptiua ipi⁹: qō dico qz nō ꝑt alicui ipmere figurã sine ꝯtitate: sed sine molicie ⁊ oi bō. spēs ãt cognoscibilis nō sic p se est susceptiua cogniti tionis sicut ẽ ipa potẽtia cognitiua: tũ qz nō posset eẽ in aliquo cognitio vbi nō eẽt spēs. sicut vbi nō ẽ potẽtia cognitiua: cũ tamẽ in deo sit cognitio sine spẽ: nō tamẽ sine intellectu: ⁊ in angelo respectu sui: tum qz ī sensu appz ꝙ alia rõne recipit cognitionẽ: puta: qz potẽs cognoscere p potentiam alia ratione speciẽ. puta fz disp̃onez organicoez cũ medio: non est ergo spēs visibilis receptiua ī oculo visionis: eo mō quo ꝯtitas in suba recipit colorẽ vel figurã: qz tũc species ī medio posz recipere visionem sicut in oculo: sic ꝯtitas vbicũq3 indifferẽter recipit figurã ⁊ colorẽ sit. 3o ñ regriť ad rep̃sentandũ: tũ qz beatitudo patrie q̄ est de presentia dei non potest esse per illud rep̃sentatiuũ: qō equaliter est ꝑsentis ⁊ absentis: existentis ⁊ non existẽtis. hō ãt est spēs. ergo ⁊c. tum qz ꝓtractio ad esse limitatũ plus distat ab eẽ illimitato q̄ contractio ad esse cõiunctũ materie a separatis a materia ⁊ cõtractio ad hic ⁊ nunc ad esse vniuersale. sed ꝓpter hoc species sensibilis nō repñtat vniuersale nec intelligibilis accepta a phantasmatibus directe potest repzesentare intellectui coniũcto gditatem substantie separate. ergo multominus species creata potest repzesentare quidditatẽ increataz. Si dicatur ꝙ simili modo actu creato non potest deus videri nec repzesentari: qz ille indiffe

renter est ꝓsentis ⁊ absentis ⁊ limitatus: nō est sic: quia actus nō ē repñtare: sz ferri i repñsentatū: ⁊ tūc ē impfect⁹. vel i pñs actu: ⁊ tūc ē pfect⁹. vñ nō fac̄ repñtatione sic̄ spēs sed supponit eā: cū pñtia obi ꝓcedat actū potētie cognitiue ēt i deo i quo tñ nō ꝓcedit obm actū potētie opatiue. 4° nō regrit̄ ad determinādū: qz sz de⁹ sit agēs vle: tñ seipsuz determinat. vñ illi⁹ obi determiate cognitionē ipzimit: c⁹ vult vel sui vel alteri⁹: ꝓpter qđ nō idiget i suo passiuo determināte alio. sicut idiget celū vel itellect⁹ agēs. visio ät beata est a solo deo effectiue: saltem pzincipaliter. vnde nec ꝓpter hoc speciem requirit.

p⁹ ꝙ **Quantum** ad 3m de lumie sūt due ꝓnes. ¶ Prima ꝙ ad videdū deū clare ⁊ btifice regrit̄ lumē i itellectu bituale de potētia dei ordiata: ⁊ ꝙ ita est ꝓ fcō. ⁊ hec cois opio q̄ ꝓbat̄ tripl'r. Prio ꝙ sit ogruū: ꝙ oē qđ vr i lūine vr: ⁊ B ē nāle itellectui vt i lumie itellect⁹ agētis q ē bitus vt lumē videat qcqd videt. vñ qz gra nō desistuit sz pficit nāz. iō mediāte bitu lumis: ogruū ē itellectū btificari. ¶ 2a rō est q̄si eadē sic. gra pficit nām ꝑm modū ei⁹. qz g̃ volūtas ⁊ itellectus nata sūt pfici actu pfectissimo mediāte bitu quo fit eis cōnālis actus. inde ē ꝙ isto mō in btitudie supnāli pficit̄ q̄si nāliter pficerē: qđ ēt p bitū supꝑmū. puta sapie. 3° ex hoc ꝙ charitas nūq̄ excidit mix ē valde ꝙ i itellectu sit act⁹ pfectus sine bitu si i volūtate eē nō ꝑt: qz volūtas ē magis determiata q̄ itellect⁹: ꝓp qđ oēs ponūt i itelleetu bit⁹: sed i volūtate alīq̄ ñ ponūt: qz determiato itellectu determiat̄ volūtas nec̄io. si g̃ i pria nō pōt eē fruitio i volūtate sine bitu charitatis: saltē de pō ordinata: mlto magis nec visio i itellectu sine lumie glorie.

2ª 2ᵉ ¶ 2a ꝙ ē ꝙ de pō dei absoluta posset eē sine bitu: qđ pz duꝑ. ꝓ qz q̄dā ē dispō susceptiua mediāte q̄ aliqd suscipit̄ ꝓ in illo: ⁊ mediāte illo in alio: ⁊ sine ista nō ꝑt eē receptio: sic̄ suba nō ꝑt colozari nec figurari sine q̄ntitate. Alia ē dispositio ad bñ recipiēdū: ⁊ sine hac ꝑt illō recipi: si tñ ab agente posset illō iprimi: sicut molicies disponit cerā ad figurā sin q̄ ōs ꝑt figurare cerā. ⁊ sil'r forma substātialis regrit dispōnes i mā: nō qb⁹ mediātib⁹ nēcio subiue recipiat̄: cū i nuda mā recipiat̄: sz qb⁹ meli⁹ iprimat̄: qz agēs nāle nō ē narum ipam imediate attigere: sz ipa sit nata imediate recipe. Si gnū ät b⁹ orieest: qz quādo dispositio susceptiua sepat̄: se cū trahit formā ad quā disponit. sicut q̄ntitas i sacro altaris se cū trahit figurā ⁊ colorē: nō sic aūt trahit secum formā substātialē c⁹ nō erat susceptiua: sz suscipiētis dispositiua. ⁊ sil'r si separarē molicies nō traberet secū figurā cere: sz remaneret i cera idurata: sic ät vr eē i ꝓposito: qz act⁹ recipit̄ imediate i itellectu nō mediāte spē nec bitu i rōne subiecti: vñ separata spēs vel bitus nō ꝑt eē subiñ itellectōis: qz nihil ē subm itellectōis nisi po⁴ itellectiua: vl' vtute ei⁹. vr g̃ ꝙ ōs possit intellectū figurare oī itellectōe sine spē vl' bitu sic̄ cerā sine molicie. sil'r lucē i q̄ntitate sine diaphaneitate ⁊ spēm colozis i diaphano sine luce. ¶ P. oz duoꝝ accidentiū ꝓcedētiū respcū tertij alterꝝ eē subm imediatū. alteruz remotū vl' ꝑm imediatū: oē ät recep^le ē potētia ad suum receptiuū. vñ si act⁹ recipet̄ i potētia mediāte bitu vl' specie oporteret ꝙ illa diceret̄ potētia itellectiua magis q̄ ipe intellect⁹: qz potētia ꝓpiqua vi⁹ dr potētia q̄ remota. 9. metaphy. ¶ P. ois potētia passiua ꝑt ō se reduci i actū respcū ois sui obi si hēat sufficiētē potētiā actiuā. potētia. n. passiua dr imediate solū ad duo. s. ad actū quē recipit ⁊ ad potētiā actiuā a qua recipit. est. n. ꝑm trāsmutādi ab alio: sed intellect⁹ c⁹ obm ē ens: ē potētia ad obiectū: qđ ē ens diuinū: qz cū bitudo potētie ad obm sit eēntialis ⁊ ꝑ respcū potentie: ipole ē ꝙ p aliqd supueniēs fiat obm qđ ꝓ nō erat obz. sed posito bitu glorie ōs ē obiectū itellect⁹ ꝑm oēs. ergo añ bitū erat obm. Si ergo potētia deinō est insufficiēs i agendo potētia itellectiua poterit imediate itelligere respectu cuiuscūqz. Uñ est aduertēdū ꝙ tēdentia in obm ꝓpriū bñ ꝑt ipediri: vl' ꝓpter idispōnem passiui: vl' ꝙ impfctōez actiui: sicut idē ē obm aie sepate ⁊ cōiūcte cum sit potētia eiusdē rōnis. ⁊ tñ qz modus opandi seq̄t modum eēndi: ꝓt aliqd cognoscere sepata: qđ nō pōt ꝺiūcta: ⁊ illō erat ex defectu actiui ⁊ passiui. ꝓt ēt ipediri ex defectu soli⁹ actiui: vt si iuxta calefactibile sūme dispositū ponat̄ minimū calefactiuū qđ vix se ꝑt saluare nō ät mltiplicare: sicut alata semꝑ nutriunt̄ q̄ nō semꝑ pñt gnāre. tamē frustra est potētia q̄ nō ꝑt reduci ad actū. nec ē aliqua potētia passiua i nā cui non respondeat aliqua actiua: in nā vel in actore natura. vnde nihil est calefactibile q̄ntūcūqz indispositū qđ nō possit calefieri a deo. Uñ cū ois potētia cognitiua sit potentia ad cognoscendū oē qđ cadit sub rōne formali sui subiecti quā potētialitatē hz p eēntiam: ⁊ nō ex aliquo bitu vel dispōne superueniēte: ōs eēt impfecte potentie actiue nisi nudā potētiā posset reducere i actū ad quē est. ¶ Sed cōtra hoc instāt qdam q̄drupl'r. ꝓ primo sic: qz nō ē actus beatific⁹ nisi sit cōnaturalis pfectissim⁹ ⁊ supnālis. sed oia hꝺ hz actus ex bitu quo fit cōnālis ⁊ est pfectior actus ante q̄z post: sicut aīa rōnalis lz a deo creet̄: qz tñ i nāli potētia materie imediate ifundit̄: dr forma nālis: ita ⁊ btitudo si potētia nuda eēt nata eā recipe: eēt forma nālis. Sed ista non cogūt ꝓmū: qz nō vr ꝙ p bitū supnālē ⁊ nō nālē fiat act⁹ cōnālis: qz nullus dat alteri qđ nō hz: nec 2m: qz pfectionē hz act⁹ ex bitu extrisece. vñ ōs ꝑt illō supplere. 3m ēt ꝓbatz ꝙ bitus nō eēt supnālis: qz recipit i potētia nuda: nisi sit ꝓcessus i infinitū. ¶ 2° sic. agētis liberalissimi ē coīcare patienti oē illud c⁹ est capax. si ergo itellect⁹ sine bitu ē capax btitudis ō potētia absoluta. g̃ liberalitas diuia sine bitu eam coīcat. ¶ Dōz ꝙ agēs liberalissimū cōicat cōgruētiori mō ⁊ ñ oi mō sibi poli de pō absoluta. Qui. n. ꝑt saluare sine sacramētis aut sine icarnatōe: aut facere oēs effect⁹ sine causa media ⁊ accñs sine subō: maluit tñ sic ordiate ista facere ꝓp ogruitatē nō ꝓpter necessitatē. ¶ 3° sic. operari ꝓsupponit eē: ⁊ tali operari tale eē. g̃ opari supnāle ⁊ beatificū supponit eē supnāle ⁊ btificū. sz btitudo eēntial'r ē opatio supnālis ⁊ btificata: eē aūt ē p actū ꝑmū g ē bitus. g̃ nō ꝑt esse beatitudo sine bitu: sicut nec calefacere aq̄ sine caloze ihe rente ¶ Solo. operari passiue nō ꝓsupponit eē i opante distinctū ab ipo ope cozrñdēs illi. sed in illo a quo ē effectiue: sic̄ calere vel calefieri aq̄ nō ꝓsupponit i aqua aliū calorez dispositiuū ab illo a quo formal'r calet. sz in igne calefaciēte sic. sed opari actiue i ipo qdē opante pzincipal'r nō ꝓsuppo nit eē ꝑncipiatiuū dr̄ns ⁊ cozrñdēs. sic̄ ꝓpus ē esse aquā calidā q̄z calefaciat. in opante ät istr̄aliter nō oz ponere nisi eē motū. ¶ Et sil'r i ꝓposito si btitudo ē a solo ō effectiue: nō oz i btificato eē aliud a btitudine beatificum vl' supnāle: sed i deo. si ät sit a btō illa opatio effectiue nō ē nisi istrumēt̄al'r: cū i btō oporteat ꝑintelligere ꝙ moueat̄ a deo ad eliciēdū illā actionē. sicut ad hoc ꝙ phāta sma causet spēm imālem ⁊ spūalem i vtute itellectus agētis: non oz ipo formal'r aliqd ꝓesse imāle vl' spūale: nisi ꝙ moueat̄ ab ipo i tellectu agēte: ꝙ est ipm cū itellectu agente agere minus ꝑncipal'r. ¶ 4° sic. nō ꝑt eē pfecta ōlectatio i opatōe alic⁹ potētie: nisi ꝑsupposito bitu: qz signū aggnāti bitus ē fieri i opatōe delectatōez. z. Ethi. sz nō ē btitudo pfecta nisi adsit delectatio pfcā ⁊ sūma. g̃ nō ꝑt eē btitudo pfcā sine habitu. ¶ Solo. maior ē va: q̄n act⁹ causat̄ ab agēte ipfecto nō valēte tollere difficultatē a potētia: q̄ difficultas cāt tristitiā: ⁊ ꝙ ois ipedit delectatōez oppositā. ¶ Ad arg^m i oppositū ꝑncipale ē dōz ꝙ ēntia diuia nō tātū distat ab itellectu creato q̄ntū ad ꝓportionē cognoscētis ⁊ cognoscibilit̄ q̄ntū distat substātia separata a sensu: qz essentia diuia cadit sub formali rōne obiecti q̄ est ens ꝑm cōem rōnem entis: substantia vō separata nō cadit sub formali rōne obiecti sen

sus q̄ est q̄litas sensibil: q̄ nō p̄t ee nisi i corpore. Per illō ēt arg^m si valeret posset equalr̄ pbari q̄ deus nō possz cognosci ab itellectu nr̄o cognitōe ꝓfusa: sicut pbat q̄ nō pōt cognosci cognitōe clara ⁊ manifesta: qz cognitio sensus nō se extēdit ad cognitōez substātiaꝝ sepataꝝ quoquo mō: ⁊ cā est: qz ille nō cadūt sub formali rōne obi sensus. Qō. II.

SEcundo q̄rit vtrū videtes deuz videāt oīa in eo. ⁊ vr̄ q̄ sic: qz dicit grego. qd ē qō nō videāt q̄ videtez oīa videt. g̃ ⁊c. ℂ Cōtra. qz tūc i btis nō eēnt reuelatōes ⁊ illūinatōes. ℂ ℟°. tria sūt hic videda. p̄ qd pol'e ē videre videtē deuz: ⁊ qd impol'e. 2° quid est necesse ⁊ qd non. 3° qd est congruum ⁊ quid non.

Quantum ad p̄m de his q̄ sūt ex deū: dām q̄ pol'e ē ibi videri infinita ſm nūerū ⁊ infinitas spēs nūeroꝝ ⁊ figuraꝝ: ⁊ si q̄ sūt sil'es spēs nō realē pfectiones addētes: nō āt ifinitas pfectōes specificas reales. qō sic pz. qz qcqd p̄t videri i creatura: totū p̄t videri i deo p clarā visionē sine ꝓphētiōe: qō āt non p̄t videri p creaturā pducta vel pducibilē: nō p̄t videri p deū nō ꝓphētiuz: sz p^a p̄t videri p creaturā nō āt ſa. de^o āt p̄t apphēdi ñ ꝓphēdi. g̃ p^a p̄t videri i deo non scōa maioz pz. p̄ q̄tū ad p̄mā ptē: qz oīs creatura finita ē. vñ sic qcqd p̄t videri i speclo finito q̄z tocūq: p̄t videri i speclo ifinito ſm partē suā finitā sine h̄ q̄ totū speculū videaī: dū tn̄ ō eo tātū videaī q̄tū ē illō totū speculū finitū qō p^s videbaī. sic qcqd p̄t videri p creaturā ꝓphētā p̄t videri p deū apphēsū lz nō ꝓphētū: ſm illud eni q̄ finitū adeq̄tur ifinito: ip̄m ifinitū finitū ē ⁊ nō infinitū. Probatio scōe ptis maiozis: qz ōs nō excedit creatū vel creabile nisi rōne sue ifinitatis: cū oīs pfectio finita possit creature coicari. vñ qō ñ p̄t videri p creabilesi potest videri p deū: hoc est qz vr̄ vt dr̄t a creabili: ⁊ p ꝓns vt ifinit^a: qō est ip̄m ꝓphēdere: sic si nō cognoscerē solē vt excedit lunā: nō pla cognoscerē p eū q̄z p lunā. hec āt ps maiozis ē intelligēda de alys a deo: qz seip̄m de^o clare i seipo ostēdit q̄ i aliquo creabili clare videri nō p̄t. sz qcqd aliō in seipo oñdit i aliquo alio creabili oñdere p̄t saltē quo ad qditatē: qz dubiū ē de futuris cōtigentib^a. Probatio p̄me ptis maiozis. q̄ hec oīa q̄ supradcā sūt: p̄nt p creaturā ꝓphensā videri: qz qcqd ē i pō passiua ⁊ actiua creature p̄t videri ꝓphēsa illa creatura i c^o pō ē vtroq3 mō. sz ifinita ſm nūeroꝝ sūt i po^a actiua celi ⁊ passiua māe p̄me: vt ifiniti asini. itē p ꝓns ifinite spēs nūeroꝝ: qz sp vnitas addita vnitati mutat spēz nūeri. vñ si nā p̄t pducere succesiue ifinitos asinos: p ꝓns pōt pducere succesiue ifinitos nūeros spē nūerali dr̄ntes: sic pducto tertio boie fecit aliā spēm nūeri q̄z p^a: cū binarius dr̄at spē a ternario: ⁊ sic sp. sil'r pōt pducere ifinitas spēs figuraꝝ succesiue: qz ad diuisionē ꝓtinui in infinitū: segr̄ in ifinitū diuersitas figuraꝝ: vt si q̄dratū diuidaī: ptes erūt q̄drāgule oblōge nō q̄drate: ⁊ sic sp saltē variādo latera: cū corp^s ſm oēm diuisionē sit diuisibile i infinitū. b^s āt diuisionis i infinitū pō passiua ē i creatura: sicut i ꝓtinuo. actiua vo ē vl'ee p̄t i creatura. Si. n. diuidereī ꝓtinuū i tā mūtas ptes q̄ creatura vltra nō posset ip̄m diuidere: cum adhuc maneat ꝓtinuū adhuc diuidere ip̄m nō regrit vtutē infinitam: ⁊ sic posset coicari creature: ⁊ sic segr̄ 2clo quo ad istā partē. s. q̄ qz hec p̄nt videri p creaturā ꝓphēsaz poterunt videri p deū apphēsū: vt si aīa xp̄i ꝓphēdit celū ⁊ māz primā i ꝓprio gñe: ⁊ p hāc ꝓphēsionē videt ifinitos asinos: numeros ⁊ figuras pari rōne q̄ apprehēdit vtutē dei p quā pduxit celū ⁊ mām p̄mā ididendo eis hāc potētiaz: p ꝓns videret eosdē ⁊ totidē effect^s: qz nō min^s clare ⁊ pfecte vr̄ celū ⁊ mā p̄ma i deo q̄z i seip̄is: imo clari^s: cū cognitio matutina sit clarior ⁊ pfectior vespertina. cū igr̄ tāto pl'a videant p principiū q̄to principiū clarius vr̄: p celum visuz in deo apprehēso pla vel saltē tot videbūtur: sic p celū in se cōphēsū: cū apphēsio celi i deo sit clarior q̄z ꝓphēsio celi i seipo. ⁊ iō qcqd ageli vl'sci videt i aliq̄ creatura sic cognita: totū videt i ōo si in ōo videāt illā creaturā p cognitā: qz qcqd videt in deo ⁊ creatura: pfecti^s videt i deo. Probatio minoris q̄z tū ad aliā partē. qz supposito q̄ spēs sūt in ifinitū creabiles. si g̃ hec ifinitas cognoscereī p aliqd creabile: aut sicut per cāz: aut sicut per effectū: aut sicut p spēs. nō sicut p effectū: qz nō est aliqs effect^s actu ei^s q̄ nō est ens i actu: qz vnūqōq3 agit ſm q̄ est in actu. nec sicut per spēm: qz p prius est spēi infinite repugnare infinita spē realr̄ distincta vl' distinguibilia. sic. p prius ē eēntie diuīe hr̄e infinitas ideas. itē nec sic p cām pfectā: qz pfectōes reales specifice infinite nō sūt in potētia creature saltē actiua: lz sint in potentia passiua ſm illos q̄ dñt q̄ ex mā corruptibiliū possz ōs facere spēs ifinitas: nō āt celū vel q̄cūq3 creatura: qz nihil p̄t producere pfectōes infinitas: nisi hēat apō se totidē vel vnaz egpollētem. Nisi. n. sol hr̄et vtutē pductiuā vmis nō pduceret vermē. ⁊ si nō hr̄et nisi vtutē vmi proportionabilē: nō posset pducere equū: sz oz q̄ hēat duas vtutes p q̄z quālibet pducat vnā nō min^s pfectā q̄z q̄libz eaz: vl' vnā vtutē eque pfectā sic si eēnt due: ⁊ sic de 3° effcū ⁊ deiceps. vñ nihil p̄t pducere effcūs reales spē dr̄ntes infinitas nisi hēat infinitas pfectōes vel vnā infinitā egpollētez infinitis q̄ si pōt eē nisi ifinita. vñ cū creatura nō possit hr̄e pfectiōes infinitas nec vnā infinitā. nō p̄t ipa pducere ifinitas spēs reales: sz infinita indiuidua sic: vl' infinitas spēs figuraꝝ vel nūeroꝝ: qz nō regrit plus de vtute ad pducēdū successiue pla talia q̄z vnū tale: nec ifinita q̄z finita: lz plus regraī de duratōe vtutis: sic angelus supposita ppetuitate vtutis nō augmētata vtute p̄t i infinitū celū reuoluere ⁊ ifinita indiuidua gnāre ⁊ corrūpe. Sz bñ vez ē q̄ ad pducēda pla talia sil'regrereī pls de vtute q̄z ad pducēdū vnū: sic ad producēdū duos asinos sil'regrūī duo asini gnāntes mares ⁊ totidē asinę: cū ad gñandū vnū sufficiat vnū par. ⁊ sil'r ad producēdū q̄cūq3 ifinita sil'regrereī vtus ifinita: cū tn̄ ad pducendū finita sufficeret vtus finita. sic si eēt pol'e pduci infinitos lapides sil': nō eēt hoc pole nisi vtuti infinite. sz ad producēdū ples spēs et successiue regrīī maior vt^s q̄tū ad producēdū vnā. vñ vtus vlis q̄ ē ad mlt^os effect^s spē ē maior q̄z particularis q̄ ē determiata ad vnū: ⁊ inter vles illa ē pfectiō q̄ ē ad ples. vñ illa q̄ ē ad ifinitos effcūs oz q̄ sit ifinita cū talis sit pportio vtutis ad vtutē: sic effect^s ad effectū. cū āt effcūs nō sit ita pfecte i potētia māe sic ē i potētia agentis: nūq̄z p̄t pfecē cognosci effect^s cognita cā māli tn̄ q̄tū cūq3 ꝓphensa: lz cognita cā pfecta sic. vñ cū aīa xp̄i ꝓphendat mām p̄mā: nō pp hoc cognoscit ifinitas formas nūero q̄ nō pfecte repsentāt p ea: sicut nec pfecte sūt in ea. sz cognoscēdo pfecte ⁊ cōprehēdsiue formā celi p quā pfecte repsentāt: vtpote: p ea i q̄ sūt nobili^s: p̄nt pfecē cognosci. Uñ ēt ꝓphēdēdo celū ⁊ māz p̄mā: lz cognoscat oē ꝓpo^m irrōnale: c^s pfecā cā sūt illa duo: nō tn̄ boies ifinitos nec ēt finitos nisi ſm corpa: qz ām aīam nō sūt i his pfecē. Segr̄ g̃ ꝓ quo ad istā ptē: qz cū cognoscere ifinitas pfectōes specificas nō p̄nt eē p creaturā: p ꝓns nec p eēntiā diuinā. ⁊ sic nō possez cognoscere p solē distincte oēs effect^s solis: nisi cognoscerez distincte solē vt ē effectus b^s ⁊ illi^s: sic nō possez cognoscere p deuz i spāli sapiam creatā nisi cognoscerē sapiam dei: vt creatrix est sapie: nec bonitatē nec potētiā: ⁊ sic i infinituz. nō q̄ ipsa bītudo prius cognoscaī q̄z extrema. sz qz ipa bitudo pri^s ē ad extremū q̄z vnū p alterū cognoscaī: ⁊ pari rōne nō cognoscā ifinitas pfectōes creabiles distincte nisi cognoscā infinitas pfectōes creatrices distincte: iter q̄s tn̄ nō ē nisi distinctio rōnis. cognoscere āt i deo infinitas pfectiones attributales distincte est deum comprehendere. Nec dico q̄ sic distincte cognoscantur q̄ ipa distinctio

sit cognita:sed ipa res distincta:sic ad hoc q̄ cognoscam sapiam:potentiā:bonitatē creatā p eēntiā diuinā pfecte: nō oz q̄ cognoscā hec tria eē i deo distincta fm rationem:z sic itelligēdo q̄ si nō cognoscerē de deo nisi q̄ eēt sapiēs:nun q̄ p hoc scirē q̄lē bonitatē de⁹ posset cāre.sed p bonitatem clare visā scio q̄lē bonitatē ꝑt creare:ꝛ p sapiaz q̄lē sapiaz. ꝛ sic de alys:ꝛ sic oporteret scire infinitas pfectōes eē in deo ꝛ q̄lis q̄lz illaꝝ ad hoc q̄ infinite pfectōes creabiles p illam eēntiā possent videri.Sz videt q̄ nō eēt ꝓphēdere deū: qz nō videret fm oēm modū quo ē visibilis:qz p nō non videret ipa distinctio attributoꝝ:lz videret ipa attributa distincta.Et dico q̄ imo:qz lz fm nām p⁹ videat extrēa q̄ habitudo:tn silr tpe ꝛ eodē actu videret vtrūq;:sicut visio q̄ ōs videt se:ē ꝓphēsiua:q̄uis i ōo sit aliō visibile q̄ ipemet: puta creatura:qz visio dei realr includit vtrūq;: lz vnū aliud precedat ratione.

p⁸ opi. **Quantum** ad zᵐ gd neče est videri ꝛ gd non: est triplex opio ad presens.Una dicētiū q̄ gd ditates entes ꝛ poles videtur ibi nečio:nō āt aliqua existētia:qz primū necessario diuina eēntia repñtat:scōm vo libere.Sed istō oz itelligi de necessitate absoluta nō conditionata.sic enī exñtia ois pñtis ꝓteriti ꝛ futuri ē i ōo determinata ab eterno:ꝛ p ois ei⁹ repsentatio:sed sicut potuit non ꝓduci:ita potuit ei⁹ ꝓductio futura nō determinari.nihilomin⁹ aliā hz instantiā:qz lz vrina de necessitate nāe repzesentet signa ꝛ ꝓditōes infirmitatis mortis ꝛ vite: ꝛ silr ois effect⁹ ꝓditōes sue cāe:nō tamē q̄cūq; clare cognoscit ista p pter hoc cognoscit oia repsentata nisi cōprehēdat:sed fz q̄ magis vel min⁹ illa cognoscit.ergo silr in ꝓposito. ¶Sed sustinēdo opinionē potest dici q̄ nō est simile de deo ex c⁹ parte nō ē q̄ magis vl min⁹ repñtet vnū q̄ aliō.ꝛ de vrina ꝛ de alys i q̄bus vna silitudo vel repūtatio est patens alia

z⁸ opi latens ꝛ vtraq; magis ꝛ min⁹ ēt ex nā vrie. ¶z⁸ opi.ponit q̄ nō oēs gdditates cōgscūt fz pl's ꝛ min⁹ fz dispitatē luis. ꝟ ātopi.bz difficltatē:qz cuz diuīa eēntia eq̄lr repñtet oia nō apparet cā:q̄re p.eā plus ista q̄ illa:aut plus q̄dā q̄ oia: nisi q̄s dicat cm diuersitatis eē ex parte intellect⁹ causati q̄ magis ē nat⁹ cogscere q̄daz q̄ oia:ꝛ ista q̄ illa:sicut ma

z⁸ opi. gis entia q̄ pol'ia ꝛ pñtia q̄ futura vel aliqd hui⁹. ¶z⁸ opinio ē vicētiū q̄ videntē deū necesse est videre oia:q̄bus nō visis ñ vr de⁹:nō dico sine q̄bus nō vr deus:nā videtez parietē non est necesse videre spēm parietis sine qua non vr paries:sed colorē sine quo eēt q̄dē paries sed eo non viso ñ videret paries.Sed ista non sunt nisi que i deo sūt.Nam in vita nō pōt deus videri sine creatura visa cū videat per speculū creatū prius visū:sed in patria videtur nullo alio prius viso nec per aliud a se dr̄ns.Uñ de necessitate visionis diuine vt visio ē:nō est necesse videre nisi deuz.qz nullo alio viso nec se nec alio a deo videretur deus. z⁸ videntem deum necesse ē videre illa quib⁹ nō visis nō eēt visio pfecta:cū visio dei sit pfectissima visionū:non eēt aūt pfecta nisi reflecteret super se ꝛ videtē potētiaz:bitum:ꝛ oia super que reflectunt visiones pfecte ēt i via. z⁸ Illa sine quib⁹ nō eēt beatitudo:cū visio sit eēntialr beatitudo.Nō eēt aūt beatus nisi hret q̄cqd vult.vult aūt videre redemptorē suum ēt fz hūitatē:alis eēt ingratus:vñ de necessitate beatitudinis hois redēpti ē videre xpi hūitatē lz hoc separato manēret eēntia beatitudinis. ¶Sed contra predicta obycitur tripliciter.Primo q̄ sit possibile in deo oia videri que ipe videt.qz qui intelligit maius intelligibile: pōt intelligere minus:sed deus est maius intelligibile q̄ possibilia dei. ergo intelligens deū pōt intelligere omnia possibilia eē:sed intellectus beati intelligit q̄cqd intelligere pōt.q̄ videns deū videt actuoia pol'ia. ¶Solo q̄cquid intelligit maius intelligibile:magis est aptus ad intelligendum minus:non tn ꝓpter hoc statim itelligit minus:siue qz illud minus non iferē ex magno sed est disperatū.sicut geometria nō statim intelligit musicalia:siue qz nō pfecte cognoscit illud maius:sicut arismetricus nisi sciat distincte omnes ꝓclones arismetrice:non ꝓbat demonstratiue conclusiones musice:quarum illa sunt principia ꝛ vna vnius cum demonstratio potissima non sit nisi vna vnius. vnde q̄to scit plures eius propositiones:tanto scit plures elicere cōclusiones:cum tamen illud scibile sit maius scibile vt pote simplici⁹:ꝛ sic est in ꝓposito:qz oīs vidēs deū ē aptior ad videndū alia.sed illa solū videt in deo distincte quorū principiatiuas pfectiones distincte videt in deo.ꝛ est plus cognoscere deum ꝛ creaturas i deo:q̄ deū tm̄:lz non sit pfectior deus cū creatura q̄ deus tm̄.sicut est plus appetere medicinā amarā cū sanitate:q̄ solā sanitatem:lz ambo appetantur ꝓpter vnū:qz aliqs appetit sanitatē p se:qui tn nō appetit eā cū amara potione:lz ergo cognoscat ꝓclo ꝓpter ꝓncipiū tm̄:tn plus est cognoscere ꝓncipiū cū ꝓclone q̄ ꝓncipiū tm̄:cū possit aliqs cognoscere ꝓn⁹ sine ꝓclone: nō aūt ꝓnez per ꝓncipiū nō cognito principio.qz perfect⁹ cognoscit ꝓncipium q cognoscit ipm ꝛ ꝓnem q̄ ipm solū

¶z⁰ qz videre in deo oia que ipse videt nō argueret visionem infinitam:cū aīa xpi ibi visiōe finita videat oia. ¶Solutio si visum imediatum ē infinitum ꝛ vr infinitum: oz visuz eē infinitū:cū vītas sit adeq̄tio rei ꝛ intellectus et mensura sit equalis mensurato.Nam si superficies infinita vr ab oculo tota:oportet oculum videntem esse infinituz al's ñ recipet angulū infinitū quē oz eē infinitū:vtpote ꝑportionatuz angulo basis finite:sicut ꝛ basis infinita ē ꝑportionata finite:qz q̄to maior est basis i re visa: tāto est maior angulus i oculo.sed quādo infinitas ē i viso mediate vl imediate nō sic visuz est:nō oportet eē infinitatem i videte.ꝛ sic anima xpi ꝑt videt infinita vl ꝑ creaturā finitā vel per deum visum modo finito:qō est videre infinita numero non aūt spē vt dictum ē:ꝛ tn̄ eius visio est finita. ¶Tertio q̄ non oz deum cōphēdi ad hoc q̄ p eum videantur infinita polia:qz qñ effectus non adequant cāz: pñt cognosci p eam apphēsam ꝛ non cōprehensā ¶Solo qñ effectus non:adequāt cām:nec fm illud qō ē nec fm illud qō causa est:vtpote qz in se nobilior est ꝛ ad alios effectus pōt:tūc non oz comprehendere cām vt per eā cognoscat effectus:nec vt est:nec vt cā est:sicut possū cognoscere vermē i sole cognoscendo virtutē eius per quā ꝓducit vermē:nō cognoscendo illā ꝑ quā ꝓducit murē nec subaz ei⁹ sed quādo effectus adequat cām fm eēntiam:non pōt pfecte cognosci per eaz nisi cōprehensā sicut i demonstratione potissima q̄ ē per cām vniuocā:ꝛ simlr qñ adequat cāz fm q̄ cā est ꝛ si non fm q̄ suba ē:adequat dico non fm nobilitatē sed fm ꝓportionem:qz.s.cā non pōt in plura lz sit nobilior:sicut i cā equiuoca particulari:aut sicut i vniuersali cōnumeratis omnibus effectibus.Uñ ad hoc q̄ oēs effectus solis cognoscantur perfecte ꝛ determinate in sole oz cōprehendere solem ꝛ si non vt solē:tamen vt cātium eorū.qz oz ipm cognoscere ꝛ quo ad virtutem qne ꝓducit vmē ꝛ que producit murē:ꝛ sic deiceps:lz nō oporteat ipz cognoscere fm q̄ sol ē vel cōprehēdere:q̄uis ēt nō possit bene cōphendi ista virt⁹ rei nisi cōprehēdatur eēntia rei q̄ ē ei proportiōata.Et sic ē i ꝓposito:qz effectus dei poles: lz nō adequēt suā cāz nec quo ad eēntiaz nec quo ad nobilitatem virtutis lz sint infiniti:tn̄ adequant quo ad proportionem agendi:qz.s.non pōt deus plura producere q̄ possint produci:ꝛ ideo non possunt cognosci omnia ꝓducibilia a deo distincte nisi perfecte cognoscatur virtus ꝓductiua:ꝛ qz fm diuersa attributa est ꝓductiua diuersorum: ꝛ fm infinita infinitorū non possunt cognosci infinita ꝓducibilia distincte nisi cognoscantur infinita attributa distincte ad quod oz deum comprehendi:cū in deo non sint plu

res pfectões ifinitatis:ꝛ cũ dei subꝫ sit idē qꝫ eiꝰ vtus.

Quantũ ad tertiũ gd videre ī deo sit vexꝫ ꝛ ꝯgruuꝫ. Et gdē oīa sine gbꝰ btitudo nõ eēt pfcā: puta:oīa q̄ nālr vult videre:vt gdditates spēx vniuersi. Exñ tias vō particulariũ nõ curat hõ nisi q̄tũ sua itereſt. Item oīa q̄ videre ē ad decorē ꝛ pfectões ꝛ meritũ btitudis:ꝛ ꝑꝫ hoc q plus meruit plꝰ videt:ꝛ vnusqsq; oēs spēs vniuersi q̄s nālr desiderat:lꝫ sine his visis eēt beatꝰ. Itē qō ptinet ad vnūquēq; spālr:ꝛ sic iferior pt aliqd scire qō nescit superior:vt si ozaī scūs iferior:ñ ptinet hꝫ sic ad supiorē sicut ad iferiorē. vñ nõ ē necesse illũ scire nisi hoc sibi reuelet vt se cũ ozet. ¶ Sꝫ ꝺ pdicta arguiī qnq; medys. ꝑ qꝫ ocłus videns speculũ videt oīa q̄ ī ipso repñtanī lꝫ nõ cõprehēdat: qꝫ nullus sensus cõprehēdit suũ obiectũ:qꝫ nec gdditatez apprehēdit. ¶ Solo.g cõprehēdit deũ nēcio videt oīa in eo:qꝫ lꝫ ös non posset eē pñs intellectui ī rõne obi imediate qn videaī:cũ hoc sit eũ videre formalr qꝫ eũ hre pñtē in rõne obi:qō tñ nõ hñt neče ponere illi q ponũt eũ videri p spēm:tũc.n.aliō est ipm hre pñtē ꝛ aliud videri.vñ pōt manere priꝰ.ſ.pñtia sine posterioze:qō ē visio:ꝛ eꝫ:de potēcia absoluta:tamen cum visio dei hēat gradus ꝛ perfectioz sit illa q̄ vr ī se ꝛ oīa in eo:q̄ꝫ illa qua ipse videī:ꝛ nihil ī eo pōt ipse se pñtare p visionē sui tñ sine visiõe alioꝝ in illo:vl cũ visione istoꝝ ꝛ nõ illoꝝ sicut sibi placet. Secꝰ ac ē de speculo nõ volũtario. ¶ 2°. angelus iferior nõ pōt eleuari ad equalitatem superiozis in eēndo:ꝛ tñ eleuaī ad eq̄litatez incognoscendo:qꝫ comprehendit eum.ꝛ aīa btē vginis pfectiꝰ cognoscit angelũ q̄ ipe seipꝫ:cũ cognitio maturīa excedat cognitionē vespertinā ī claritate ꝛ pfectiõe. ¶ Solo. qꝫ nõ eq̄tur alteri ī eē nāli:nūq̄ꝫ pt ei eq̄ri ī cognitiõe nāli. sed qō equaī in eē supnaturali vl excedit potest equari vl excedere in cognoscendo supernaturaliter. vnde qꝫ deus comprehendit se cognitione naturali.nullus autem potest eleuari ad hꝫ qꝫ equeī ei ī eē nāli.iō q̄uis ei vniaī aīa xpi ī existere:nõ tñ eũ comphēdit:Angelus autez inferior non cõphēdit superiorē vel cõprehēdit minus limpide:ꝺphen sio enī eiusdē rei a diuersis hꝫ gradus itēsiue lꝫ nõ extensiue vel obiectiue:sed aīa beate virginis est eleuata ad altiꝰ eē supnāle q̄libꝫ angelo non nāle:ꝛ iō cognitione nõ nāli sed supnāli excedit. ¶ 3°. qꝫ si mūdꝰ fuisset ab eterno angelus p spēm hoīs cognoscereī infinitos hoīes:qꝫ simul intelligit p vnā spēm oīa idūidua q̄ sūt vel q̄ fuerūt.g̃ multo magis p spēm icreatā pōt cognoscere futura ꝛ polīa:lꝫ infinita. ¶ Solo sicut nūc p vnā spēm cognoscit infinita successiue sicut successiue fiūt:ita tūc cognoscereī:sed nõ eēt defectus ex parte cognoscibiliū:sed eius q est virtutis finite:ꝛ iō nõ pōt eiꝰ itētio ferri ī infinita:nec forte mō vno actu cognoscit distincta cognitione oēs hoēs q fuerūt a ꝑncipio mūdi: sed q isto anno postea q alio:ꝛ sic de alys:vel fm aliq̄s aliā finitā determiationē:fm quē modū forte cognoscereī infinitos si infiniti fuissēt:qꝫ nõ eēt dare ꝑmā eiꝰ cognionē:sicut nec ꝑmū cognitū. ¶ 4°. qꝫ si mūdus fuisset ab eterno cũ gnõne hoium ꝛ corruptiõe ꝛ sepatiõe aiarum sicut nūc ē vnus lapis simul terminaret itellectiões infinitoꝝ itellectuū infinitaꝝ aiarum separataꝝ:ꝛ ꝛ sic infinita eēnt ī eo sicut ī termino.g̃ non ē icõueniēs infinita eē ī finito sicut eē ī cognito ¶ Solo.nõ ē sīle:qꝫ per hoc qꝫ res a pluribꝰ cognoscīt nõ oz eam eē perfectiorē q̄ꝫ si ab vno tñ:ꝛ iō nõ sequiī qꝫ sit p fectionis infinite si ab infinitis intelligiī. Sed cognitio q̄to est plurium simul tanto est perfectioz:ēt si illa nõ orant nisi numero ꝛ multo magis si orant spē:ꝛ iō si cognitio esset actu simul infinitorum numero vel spetie esset infinite perctiõis: sicut nullus calor posset infinita simul calefacere nisi esset infinitus.nec imago fiī actu infinita repzesentare: nisi hret ī se infinitas partes distinctas cozrñdētes illis singulati. ¶ 5°.qꝫ aīa xpi ē finita:ꝛ tñ videt infinita;qꝫ cõicata est sibi scia visiõis q̄ ē infinitoꝝ. Probatio.si ös p sciaz visiõis cogīscit finita:illa qñqz erūt exhausta post q̄ erūt aliq̄ alia g̃ nõ cognoscebat oīa q̄ erāt futura:ꝛ lꝫ nõ sint futura infinita ī fcõ eē in actu:lꝫ tñ ī fieri.illa tñ sūt infinita actu in esse cognito:alꝫs scia visiõis quādoqꝫ deficeret. Et qñ oꝝ:scia visionis nõ ē infinitoꝝ ī actu lꝫ ī potēcia:vl ī fieri nõ ī fcõ eē:il polūtas nõ se tenet ex pte scie nec reꝝ fm eē cognitū.sed solū fm eē ī reꝝ nā.sicut ēt oꝝ deū scire infinitos nūeros actu: lꝫ illi nõ sint polēs ī actu nisi ī fieri.ꝛ silr vr de ptibꝰ continui ꝛ figuris. ¶ Solo.aīa xpi hꝫ sciam visiõis ī hītu nõ in actu.qꝫ.ſ.sine noua reuelatõe pt cognoscer ō futuris quot ꝛ q̄ vult:non tñ simul infinita.sed tūc istud erit nõ p visionē verbi q̄ ē actꝰ inariabilis:lꝫ p aliā cognitionē ī q̄ē successio ꝛ variatio. Alij vō dīt qꝫ imo siī actu vt dictū ē ī alys ī stātys. ¶ Ad argumēta ꝑncipalia. Ad ꝑmū dōm qꝫ videntes deū vident oīa q̄ ad coꝝ btitudinē sūt nēcia vl ꝺferentia ō ꝯgruitate. ¶ Ad aliō ī oppoᵐ dōꝫ qꝫ reuelatões sunt magis de illis que respiciunt statum vlis ecclie:q̄ꝫ de illis que singulos respiciūt:ꝛ sunt ō particularibꝰ ꝛ ꝺtingētibus quorum cognitio non ita est de pfectione intellectus:sicut cognitio quidditatū ꝛ partiū vniuersi. Qō. III.

Tertio qriī vtꝝ btitudo ꝑncipalr cõsistat ī actu itellectꝰ vl volūtatis:ꝛ vr qꝫ ī actu volūtatis:qꝫ btitudo ꝺsistit in nobilissimo actu.lꝫ actꝰ volūtatis ē nobiliō actu itellectus.g̃ ꝛc.maiorꝫ pz ex ꝑmo Ethi. ꝓbaī minor:quia ille actus est nobilior in quo ꝛ fm quem sumus liberi:q̄ꝫ ille ꝫz quē non habemus libertatem:lꝫ fm actum voluntatis sumus liberi:non autem fm actum intellectus qui necessitaī ab obō.g̃ ꝛc. ¶ Cõtra:qꝫ siē se habet viuens ad non viuēs:ita cognoscens ad non cognoscens:sed actus viuentis inquantū viuēs ē nobiliorꝫ quocūq; actu rei nõ viuētis.g̃ actus cognoscētis inquātū cognoscēs ē nobiliorꝫ actu cuiuslibꝫ rei nõ cognoscētis:sed itellectus ē cognoscēs:volūtas vero ñ. ergo actus itellectꝰ nobiliorꝫ ē quocūq; actu volūtatis. Sꝫ in nobilissimo actu consistit beatitudo vt dictum est.g̃ ꝛc. ¶ Rño:ad huiꝰ qōnis euidētiā videda sūt tria. ꝓmo qꝫ actus itellectus nobiliorꝫ est actu volūtatis. Scōo ex hꝫ qꝫ beatitudo sanctorū speculatiua cõsistit ī solo actu itellectus:sed beatitudo actiua ī actu volūtatis totalr vel ꝑncipalr. 3°. qꝫ vtraq; consistit in actu rectonon reflexo.

Quantum ad ꝑmm dōm qꝫ intellectus ē simplr nobiliorꝫ voluntate ꝛ actus itellectꝰ nobilior ē actu volūtatis.qō sic pz.qꝫ illō ex cuiꝰ cõformitate aliqd hꝫ totā bonitatē suā ē nobiliꝰ illo simplr sicut mēsura mēsurato:qꝫ pp qō vnūqōq; tale ꝛ illud maiꝰ.ſz volūtas non hꝫ aliquā bonitatē nisi ex conformitate ad intellectū. nec naturalem:cū non possit exire in actum nisi ꝑtatione ob iecti sibi facta per intellectū:nec moralē:cum etiam agēs ꝺ rõnē erroneaz peccet.g̃ ꝛc. ¶ Sed contra hꝫ arguitur trip lr. ꝓmo contra rõnez qꝫ scilicet non ex hoc sufficienter probeī qꝫ itellectus sit nobiliorꝫ voluntate:qꝫ est eius regula tripliciter. ¶ ꝓio sic.qꝫ siē est volūtas regla respectu itellectus:sic eꝰ:qꝫ qualis est vnusqsq; fm affectum talis finis vr ei fm intellectū:virtutes.n.morales faciunt rectā extimationem de fine:sed ꝓudentia de his que sunt ad finem. ¶ Dicēdū qꝫ non regulat necessario sicut eꝰ.ſz libe. Sed contra:qꝫ voluntas per affectionem mouet phantasma ad repñtandum aliqd fm suam affectionem ꝛ illō mouet intellectū necessario:qꝫ intellectus nõ pōt iudicare bonū qō fantasma nõ repñtat nisi vt malū. ¶ Sed dicēdum qꝫ non est simile:qꝫ intellectus ē ꝑ se ꝛ ꝑmo ꝛ imediate necessaria regula voluntatis:ꝛ qꝫ intellectus sit per se regla oēs concedunt:ꝛ ꝓimo:qꝫ oēm actum voluntatis ꝓcedit actus intellectus:ꝛ imediate ꝛ necessario.qꝫ ab vltimato

iudicio intellectus nō pōt voluntas resilire. Et° autē volū tas ñ regl'at itelle^{ctū} nisi p accñs. qz idē nō ē p se regula et regulatū re^{m} eiusdē: z pi rōne ñ regl'at p̄ nec īmediate: sed mediāte fāta smate nec nēcio nisi ꝓut itellect^{s} ei pfigit: iō zc. ¶ z° qz phā^{ma} regl'at itellectū: vñ qñ sūt bōa phā^{ta}. et bñ ordiata: tūc bñ iudicat itellect^{s}: qz molles carne dici^{m} aptos mēte. qñ distorta z pturbata vt ī pueris ebrys dormiētib^{9} z frneticis: tē male iudicat itellect^{s}. ſz phā^{ma} ñ pp hoc ē digni^{9} itelle^{m}. ḡ zc. ¶ Dōm qz phā^{ma} regl'at fui liter et istrumētalr: itellect^{s} āt p̄ncipalr et dñatiue. ¶ Cōtra. qz qō regl'at coactiue z effectiue pls regl'at p̄ncipalr z dñando cū illō qō so^{m} regl'at oñdēdo cū libertate e^{9} cui oñ dit sequēdi vl' fugiēdi: p̄ āt mō phā^{ma} mouet ſz ī vtute ī tellect^{s} agēti. z° āt mō ītellect^{s} mouet volūtatē. iō zc. ¶ Ad ℔ āt dñt qdā qz libertas ē nobili^{9} ī itellectu cū ī vo luntate qz ibi radicalr hic formalr. ¶ Cōtra qō ē: qz pfectio simplr ibi ē nobili^{9} vbi ē formalr. qz simplr melius ē cā bñe formalr cū ñ bñe. ¶ P̄. ſz tale eē vtualr p̄ncipalr sit nobilius: tñ istrumētaliter ñ: sicut sānitas nobili^{9} ē ī aīa li vbi ē formalr et subiectiue cū ī medicina ī qua ē istrum̄ talr et effectiue. libertas aūt ī illo accidēte ī quo nō ē for malr ñ p̄t eē vtualr nisi istrumētalr qz pfectio simplr ñ p̄t eē ab illo ī quo nō ē formalr nisi istrumētalr: alr age ret vltra spēm ī vtute p̄pa. ¶ Uñ dōm qz libertas ita ē formalr ī itellectu sicut ī voluntate z cū hoc p^{9} z caliter z radicalr ē ī itellectu. Nūq̄. n. ē aliqs act^{s} liber ī voluntate nisi sit act^{s} liber ī itellectu et cū hoc libertas act^{s} volun tatis ē ex libertate act^{s} itellect^{s} cōcurrētis: vñ illa soluz possum^{9} ñ velle que possum^{9} iudicare nō voléda: vt q̄ ad finē. illa aūt nēce bēmus velle q̄ ñ possum^{9} iudicare ñ vo léda vt finē. imo pl^{9}: qz qñ iudicam^{9} aliqd vltiate eligēdū necesse bēm^{9} eligere p tūc z illi iudicio nō iest necessitas nisi ex suppōne sui ipi^{9}: ellectiōi āt iest necessitas ex suppō ne iudicy qz ante iudiciū nō necesse erat eligere quocūq3 alio posito: ſz añ electionē necesse erat eligere iudicio sup posito vltimato saluo tñ itellectu articuli ad istā mām. ¶ z° qz itellect^{s} ñ ē regula nisi mouēdo: ſz itellect^{s} ñ mo uet: sed obiectū. qz ois pō mouet ab obo suo. ḡ zc. ¶ Solo o bz si mouet mouet mediāte appbēsiōe ſz appbē^{o} mouet īmediate: imo vt vī sola appbēsio mouet appetitū nō obz qz qñ bonū appens appetit sola appbēsio mouet q̄ ē verū ens: nō bonū appbēsū: qō ē nō bonū: z p̄ ons ñ ens vt sic: sic appetitu nāli aliqd appetit vt termiatiuū sic cētrū: qō tñ ñ ē motiuū grauis dorsū: et sicut aliqd mouet ad itelligēdū qō ñ p^{o} itelligit sicut itellect^{s} agēs vel phā^{ma} aut spēs: sic aliqd mouet ad appetēdū qō ñ p̄ appetit sicut ipa appbē sio appetibilis. ¶ z° arguit directe qz volūtas ē nobilior ītellectu triplr. p̄ sic. Illō quo simplr sum^{9} boni z cui^{9} malitia ē peior ē nobili^{9} huiꝰ āt ē volūtas. Nā bon itas moralis que ē p̄ virtutes ī volūtate facit boiem bonū sim pliciter: scire antē parū aut nihil facit ad virtutē z odiū oi ē grauius ifidelitate. ¶ Solo voluntas ē qd vtilius ī gñe morīs: sed nō ē pp hoc nobilius ī gñe nāe: sicut. visus ē no bilior gustu ille tñ magis necessarius. inhonestiora. n. nra qñqz maiorē necessitatē bñt. i. cor. iz. et p hoc soluit ō me rito z charitate et bi^{9}. ¶ Jtē scō sic se bz itellect^{s} ad vo lūtatē: sic sensus ad appetitū sēsitiuū. sed appetit^{s} sensitiu^{s} ē nobilior vt pote finis: cui^{9} signū ē: qz in hēntib^{9} appetitū satiatū seu satiabilē ex rebus cōiūctis ñ sūt sensus cogni tiui rerū distātiū vt in hostreis: ī alys autē sic. ¶ Solo fi ni^{9} vltīus ē nobilior oib^{9} q̄ sūt ad finē. ſz nō oz de fine: sub fine quorū oēs sūt pp vltimū: sicut finis itellect^{s} p̄ratici ē op^{9} exteri^{9} z tñ nobilior ē dom^{9} fine mā q̄ ī mā cū cor^{a} hēant nobili^{9} eē ī aīa q̄ ex z medicīa q̄ ē pfectio bois est gdē nobili^{9} sanitate q ē pfectio corpis: qz medicīa nō ē pp sanitatē nisi vt sanitas ē pfectio bois vel ordiabilis ad bo miem qz san^{9} equ^{9} meli^{9} portat boiem q̄ eger: z silr ir rascibilē pp cōcupiscibilē eo qz ꝺcupiscibilr ī mediate ē ne cessariorꝫ ad vitā: p quē modū aīalia q̄ nō mouēt nō hēnt sensus visus z audit^{9}: qz cū nō hēant sēsus pp cognoscere sed pp viuere z: nō solū pp appetere: illa solū cognoscūt q b^{9} viuūt. ¶ Jtē z° pls ē dare auctoritatē z ptātē iudicādi q̄ iudicare sicut pz in rege et balliuo: sed voluntas mouet ītellectū ad iudicādū. ḡ zc. ¶ Solo voluntas mouet ad iudicādū mota ab itellectu. Si āt dicat qz ī mouētib^{9} eq uocis sp mouēs p̄ncipale ē nobili^{9} a tota spē q̄ mobile vl' effect^{s} qō vī ipole si he pōe mutuo se mouēt. ¶ Dōz qz i tellectio p̄ma efficit volitionē p̄ncipalr: vñ ē nobilior: voli tio aūt nō mouet itellectū p̄ncipalr sed istrumētalr: qz me diāte appetitu sensitiuo z phā^{ma rē}: qz phā^{ma} mouet i vtute tellect^{s} agētis. Et si dicat imo itellect^{s} ñ mouet nisi p mo^{m} finis z sic meta^{cē}. qz nō mouet nisi vt p̄tās finē. Dōz qz ſz phm z° meta^{cē} ī eētialr ordiatus sicut z^{m} ē cā tertij z q̄rti et sic deiceps sic p^{m} ē cā scōi. vñ cū appetibile sit mouēs ñ motū ipm ē p̄ri^{m} mouēs: et qz nō mouet appetitū nisi vt cognitū iō p̄mo mouet ad cognitionē et ℔ vtiqz effectiue p phā^{ma} i vtute itellectus agētis sicut mouet sēsū effectiue z° itellect^{s} mouet volūtatē. z° voluntas appetitū sensitiuū. 4° ille mēbra ad motū pgressiuū. vñ cū p̄ma ter tia et q̄rta motio sit effectiua ñ ē rō q̄re scōa nō sit etiā ef fectiua. dico āt effectiua: qz sicut ignis ipzimit calorē aq̄. qz ad ca lere ignis segt calere aque. ē. n. cā ad cui^{9} eē segt ali ud ita qz ad actū vni^{9} potētie segtur act^{s} alteri^{9}: videt qz p̄ma potētia ipzimat secūde actū suū. ¶ Cōtra phs dic qz appetibile mouet meta^{cē}. sic finis. ¶ Solo efficiēs z finis bñ coīcidūt ī idē nūero. sicut ōs ē alpha et o. Aliquādo. n. mouet aliqd pp id qō ē finis opis: et tūc dr solū mouere p modū efficientis sicut ignis calefacit aquā vbi calor vel ignitio ē vltimū ītētū a nā aliqñ āt mouēs p ipressionē su am trahit ad se passū z cōuertit i seipm sic qz sola illa ꝺuer sio ē p̄ncipalr ītēta et tūc dr mouere p modū finis: qz licz moueat efficiēter illa tamē efficiētia ordiat ad hoc qz mo ueat p modū desiderati et sic appetibile mouet: qz cū rece pi spēm balnei nō ē ibi status sed ipm balneū desideraī i se. vñ effectiue mouet iquātū efficit volitōez finalr iquātū ē termius eius. Ex quo ēt appet qz obm nō pōt eē cā p̄ci palis scie ī nobis sed itellectus agēs q facit vniuersa itatē i reb^{9}. vle āt ē p̄n^{m} artis z scie: qz cā p̄ncipalis equoca spē nobilior effectu: ꝓtigit āt sciam eē nobiliorem scibili sicut saltē ois scia de accidēte corpali: qz scia ō colore ē nobilior ipo colore: z scie mathe^{cē}. sūt nobiliores ipa q̄titate: nā cū q̄titas sit ppria pa° corpis z scia p̄pa aie: sic aia ē nobilior corpe: sic scia q̄titate. Nec valet si dicat qz accñs ī vtute sbe mouet ad sciaz: qz sic dicim^{9} qz calor ex sua spē facit calo rē: nec pp subz facit calorē itēsiorē nisi et ipe sit itēsior nec q̄^{m} ad ℔ agit ī vi subi nisi qz ē. et p ons agit p subz: ſz carnē vel ignē generat ī vtute subi: sic ēt iquātū accñs agit ad co gnitionē sui dr agere ī vtute p̄pria: qz sicut se bz ad eē ita ad veritatē. sed iq̄tū agit ad cognitionē sube bñ agit ī vtu te sube c^{9} signū ē: qz accñs bois nō pl^{9} mouet ad sui cogni tiōem q̄ accidēs nullis qñ ē eiusdē rōnis: nec aliā facit sui cognitiōez pp diuersitatē suboz. Et ide ē ēt qz accñs cōe ñ ducit ī cognitiōem p̄priā subi sed accña p̄pa magnā ptē ꝺferūt ad cognoscēdū qz qd ē. ¶ z° arguit qz volūtas sit nobilior q̄ itellect^{s} ex ꝺpatiōe ad exteriora triplr. p̄ ex cō patiōe ad obm sic. illa pō ē nobilior c^{9} obiectum ē spiritua li^{9}: ſz obz appetit^{s} ē spūali^{9} q̄ obm cognitiōis p̄cedētis: qz ē obm cognitiōis p̄m eē māle z reale qō bz ex. sed ē obm appetit^{s} postq̄ iā iduit spūalitatē cognitiōis. bo^{m}. n. ē obm cognitū. ſz bo^{m} cognitū ē obm appetitiue sic pspecti^{a} habz obm abstractius q̄ nālis quo ad ptē de colore visibili: z visu qz color vt color ē obm visus: sed color visualis et vt visus ē obm pspectie: z simlr sēsus iterior cui^{9} obiectū est q̄litas sēsata actu bz obm spūaliꝰ q̄ sēsus exterior cui^{9}

obm ē q̄litas ī se: sed diceret aliqs q̄ imo obm appetit⁹ est ꝓsiti⁹ qz hz ī se duplicē ꝓsitionē qz ⁊ illā realē quā p⁹ ⁊ cū hoc illā rōnis subtractaz. Ul' dom q̄ si illa spūalitas esset ratio formalis obiecti bonum esset argumentum sic ꝓtingit ī pspectiua c⁹ formale obz ē linea visualis vl' visio lineal' ⁊ extēsibil': ita q̄ extēsio ī ꝓpatōe ad nālē sit sibi formal'. sz visio ī ꝓpatōe ad aliū matbe^cum^. vñ possit dici nobilioꝛ respcū aliaꝝ mathematicaꝝ q̄tū ad hoc q̄ hz nobilius formale obm. s. actū vitalē. Sz ī sēsu coī nō ē formale eē sensatū: qz tūc p^m^ qō sentiret eēt ipm sentire exteri⁹: qō nō ē verꝝ: sz ē aliqd cōe oibus: puta q̄tū: vl' mobile aut hz. sed sensatio ē ꝓditio exigita: sic cā sine q̄ nō: sic ī itellectu eē phātasiatū nō ē formale obz. ⁊ sil'r eē appbēsū nō ē formale ī obo appetitus ēt cognitiui: sz ipm bonū: qz eē appbensū ꝓcurrit ex pte volūtatis nō obi: qō natū ē de se mouere. vñ ex bono qō p se ē formale obm volūtatis: ⁊ ente: qō ē fm se obm itellect⁹ dz sumi rō. ⁊ ꝓstat q̄ rō entis ē ꝓꝛ ⁊ simplicioꝛ. ¶ Sz adhuc ꝺ illō qō dictū ē ex obo īmmi nobilitatem potētie: qz ab illo nō hz po^a^ nobilitatē a quo ñ hz entitatē: nec ab illo entitatē a quo nō hz vnitatē ⁊ plitatē: sz ipole ē ab obo potētiā bre ētitatē: vnitatē vl' distictōez. g̃ ⁊c. one p^c^ ppōnes patēt. ¶ Probatio vltime: qz obz potēie nūq̄ ē vnū re sed rōne solū: sicut obm visus nō ē vnū re sz tm rōne logica. s. gñe: nec vnitas gnis vl' rōnis pt eē cā eēndi vl' inotescēdi vnitatē realē. sicut nec entitas rōnis ē cā entitatis realis: nec quo ad eē nec quo ad vnitatē: sz eꝺ. Uñ dre q̄ distictio oboꝝ nō ē cā distictōis potētiaꝝ ī eēndo sz ī cognoscēdo: qz ēt aliq̄ pñt eē ꝓꝛa ī eēndo q̄ sūt posteriōa ī cognoscēdo. Dre ēt q̄ potētial' distictio oboꝝ sufficit ad ducēdū ī notitiā: hoc nō vr valere: qz distictio potētialis nūq̄ ē cā congoscēdi distictōez actualē sz magis vnūq̄q̄ cognoscitur fm q̄ ē ī actu. ⁊ sil'r distictio rōnis nō ē cā eēndi nec cognoscēdi distictōem realē: sz magis econuerso entia rōnis sūt p scōam opatōez itellectus fūdata. ¶ sup ꝑmā de re ipsa: q̄uis alicui videret q̄ nō distīgueremus iter albedinez ⁊ dulcedinē lactis nisi eā diuersis sensib⁹ appbēderem⁹ ⁊c. ¶ Propter qō ꝑt dici al'r q̄ hz ens ⁊ bonū ꝓuertāt ⁊ sūt idē re simpl'r: nō tñ ꝓut sūt oba itellect⁹ ⁊ volūtatis. Est. n. oē bonū appetibile aliquo appetitu: qz bonū ē q̄ oia appetūt: sz nō oē oi: qz appetibile est vnicuiq̄ ꝓprīū bonū. est ât aliqd bonū fm appetitū nālē: qō nō hz aialē. sic aliq̄n nā appetit cibū quē gustus fastidit: ⁊ aliqd ē bonū fm sensum quod ē malū fm itellectū: ⁊ iuenit ens qō mouet ad itelligēdū: nō tñ ad diligēdū: sz q̄nq̄ ad fugiēdū vl' ad neutꝝ. vñ cū obz volūtatis sit bonū cognitū nō bonū absolute. ⁊ itellectus ens cognitū possit repūtare sub rōne mali appz q̄ nō ē idē re obm itellectus ⁊ volūtatis: lz sit idē obm itellectus ⁊ appetit⁹ ī coī. ⁊ ide ē q̄ appetitus ī coī ñ distīguit ꝺ itellectū. imo qcqd itellect⁹ itelligit: illō i se nāl'r appetit itelligere: qz maloꝝ sūt scie bone: ⁊ ois vitas ē pfectio nālis itellect⁹. vñ sic sensibile ī coī ē obm sensus cois: qō tñ nihil ē ꝑter sēsibilia pticularia: nihilomin⁹ tñ qz alicubi iuenit sine colore p hoc distīguit a visu: alicubi sine sono p hoc ab auditu: ⁊ sic ꝺ alys: ita ēt q̄ iuenit ens qō nō ē bonū volūtati: lz sit bonū alicui: pp hoc distīguit itellectū a volūtate. ¶ 2° arguit ex pte subi sic: qz bonū q̄to cois tāto diuini⁹ ⁊ p ꝓns meli⁹: sic eē q̄ viuere: ⁊ viuere q̄ cognoscere cū pcisiōe ⁊c. fm Dyo. sz appetitus ē qd cois q̄ cognoscere: cū cōpetat ēt nālibus. g̃ diuinius. ¶ Sol'o. vez ē de vno ⁊ eodē ⁊ cetēris pib⁹ q̄ tāto ē meli⁹ q̄to cois. sz illō qō ē opti^m^ simpl'r ꝓuenit pauciorib⁹ ⁊c. Jté finis ē melioꝛ bis q̄ sūt ad finē. sz potētys aie vlteriozes sūt finis ꝓꝛ: qz finis hz rōnē vltimi: sic vegetare pp sētire: ⁊ sensus exteriozes pp interiozes ⁊ illi pp itellectū. g̃ cū appetitiua p se sit posterioꝛ apphensiua: p ꝓns ē finis ei⁹: sicut eē deoꝛsū qō ꝓsequit grauitatē ē ei⁹ finis. Est. n. coꝛp⁹ graue pp eē deoꝛsū: nō eꝺ. Et sil'r appetitus ē icliatio ꝓsequēs formā q̄si finis ad id qō ē ad finē ⁊c. ¶ Et dōz q̄ itellect⁹ practicus ē pp actū volūtatis q̄ p ipz segt: sic pp finē. sicut finis practice ē op⁹: sz finis spe^c^ ē veritas. i. actus su⁹ elicitus: qz itellectū speculatiuū nō segtur actus volūtatis. vñ specular ē ille actus ꝑcipuus q̄ ē oium aliozꝝ finis et oium bonarū volūtatū ⁊ ab eo hz itellect⁹ pe eminētiā respcū volūtatis. ¶ 3° ex pte hitus sic: iñdiciū dz accipi ꝺ re fm eē nāle nō supnāle ⁊ gratuitū: qz ꝓtīgit itellectū hūanū hre maioꝛē gl'iaz itellectu āgelico: q tñ ē idignioꝛ: fm nālē ât cursū volūtas ē pfectibil' nobilioꝛi vtute. s. iustitia legali q̄ ēt prudētie ipat: imo ēt oi virtuti itellectuali qz ciuil' ordiat q̄ artes legāt ēt speculatiue. ⁊ sic est architectonica: ⁊ si nō dictet quo legat: tñ dictat ⁊ ipat legēdū. ⁊ p ꝓns studēdū ⁊ speculādū: sine qb⁹ nō pt exteri⁹ bene legi. ¶ Dom q̄ id ipm qō iustitia legalis impat prudētie dictat ei prudētia ipērādū. vnde trahit volētē trahi: ⁊ si eēt perfectioꝛ vtute morali. nō tñ itellectuali simpl'r. qz felicitas cō tēplatiua ē melioꝛ simpl'r: lz actiua sit melioꝛ fm qd. ⁊ fz hz ipērat speculatōi qō ē fm qd. qz ⁊ totū hoc ordinat final'r ad getem ꝓtēplatōez: sic morales ad itellectuales.

Quantum ad z^m^ arti^m^ p̄ncipale de eēntia btitudis. p ponēt tres ꝓnes ꝓbabiles. z° ponent rōnes quoꝝdā ꝺ ꝑmā ꝓnē: ⁊ oñdent q̄ ille rōnes nō sūt cōtra ꝑmā ꝓnē: sz ꝓfirmāt scōaz ⁊ tertiā ꝓnez. 3° arguet ꝺ secūdā ꝓcl'onē. ⁊ 4° ꝺ tertiā. ¶ Quātū ad ꝑmū dōz q̄ ī pria sicut ī via ē duplex felicitas. speculatiua ⁊ practica: cū gcqd pfectiōis sit ī via eminēti⁹ sit ī pria. loquēdo g̃ō felicitate ꝓtēplatiua illa ꝓsistit ī actu itellect⁹: non solū p̄ncipal'r aut eēntial'r imo total'r: ad quā gcūq̄ actus voluntatis: siue sit dilectio siue delectatio aut fruitio ñ se hz eēntial'r imo nec ꝓpr nec accñtal'r. qz nō pt act⁹ aliqs volūtat' seq itellectū pure specl'atiuū. ille. n. speculatiu⁹ q nō dicē ꝺ pseqbili ⁊ fugibili nūq̄ monet. z. de aia. ⁊ ide ē q̄ bītib⁹ specl'atiuis ī intellectu nullus bit⁹ ꝺ mūdo cozrūdet ī volūtate: sz solū habitib⁹ itellect⁹ practicis. sicut partibus prudentie respōdēt bit⁹ morales ī appetitu.. ¶ z°. possum⁹ log de btitudie sup nāli actiua: ⁊ illa ꝓsistit ī actu itellect⁹ pratici añcedenter sicut ⁊ ois act⁹ volūtatis ⁊ ī actu dilectōis volūtatis eēntial'r ⁊ ī actu delectatōis ꝓsequēter: vl' fm rē sī dr̄nt re vl' fm rōnē sī dr̄nt rōne tm̄. Ciuitas. n. supnoꝝ ciuiū ⁊ eoꝝ felicitas ꝓsistit ī dilectōe dei ⁊ sui ⁊ primi ordiata: q̄lē illa regrit. et sic ꝑt dici btitudo paꝝ ⁊ regnū ꝺi: sz p̄ncipalitas ē penes volūtatē: qz ois cognitio practica ordiat ad volitionē sic ad finē: qz finis practice ē op⁹. z. meta. ¶ 3° si loq̄mur de btitudine prout dicit statū aggregatum ex ista duplici felicitate sic ꝓsistit qdē ī actu vtriusq̄ eēntial'r: sz ī actu itellect⁹ p̄ncipal'r: qz illō qō ē meli⁹ ī toto aggregato ē p̄ncipali⁹: hō ât ē felicitas cōtēplatiua: nō actiua: cū ista sit pp illā fm phm. vñ cū btitudo sit finis ⁊ nō ad opatōez ordinet sic ad finē. hoc ē dr̄nter: qz btitudo ꝓtēplatiua ē oiuz actionū finis sui gnis ⁊ aliozꝝ. vñ ē simpl'r finis quo: lz non finis gratia hō. qz hoc ē ipz ꝺm. sz btitudo actiua ē finis actionū practicarū: sz nō oium simpl'r: imo ipa ordinat ad ꝓtēplatōez q̄ sīl illa posset turbari. Dilectio g̃ dei ī pria lz nō ordiet deuz in aliō: tñ ipamet ordiat ī visionē: sic min⁹ bonū eiusdez subi ad aliō mai⁹ bonūei⁹. Sz ī hac deductōe dubiū ē q̄ btitudo sūma nō hēat fruitionē ānexā: sz btitudo minoꝛ actiua. cū tñ dicat plus q̄ ꝓsideratio sapie hz mirabiles delectationes ⁊ purissimas: sz forte illō nō ē nisi medtāte actu practico q dic deū eē sūmū bonū vl' sūme amādū vl' hō. ¶ Quātū ad z^m^ ꝑbāt aliq ꝺ ꝑmā ꝓnē: q̄ act⁹ volūtatis sit ꝺ eēntia btitudinis. ¶ Prio sic. qz illa pō q̄ eēntial'r ptinet ad imaginē hz actū q ē ꝺ eēntia btitudis: qz h̄ btitudo ē de imediata hitio: eo ât aia ad imaginē dei ē q̄ ei⁹ capax ē ⁊ pticeps eē pt: sz volūtas ē eēntial'r ps imagis. g̃ ⁊c. Si dicat q̄ maioꝛ hz īstātiā ī intellectu agēte q̄ ē ps imaginis: nec tñ habz

actū ī btītudīe: Dōz q̄ maioꝛ ppō itelligīt oe pō passiua: cū btificari sit pari ꝛ recipe. ¶ ꝛ° sic. Ois actꝰ q̄ quē īmediate ꝛ pfecte attigit obm beatificū sub rōne q̄ btificū ē eēntia liter btificꝰ. ſz actꝰ volūtatis ē hꝫ. g̃ ꝛc. maioꝛ pz dupliciter.

Primo qꝛ finis quo eēntialr ē actꝰ quo īmediate hēt finis gr̃a cuiꝰ: dico aūt īmediate: qꝛ pp hoc ī actu reflexo ñ pōt eēt beatitudo: qꝛ nō attingit obm beatificū īmediate sed mediāte actu recto. ¶ ꝛ° pbaī ēt sic hec maioꝛ. qꝛ sic ois actꝰ q̄ īmediate attīgit visibile obm ic̄tū ē visibile ē eēntialr ꝛ formalr visio: sic ois actꝰ q̄ attīgit īmediate obm beatificū vt ē beatificū obiue ē eēntialr ꝛ formalr btitudo subiue. Et si adhuc dicaī ad hāc maioꝛē q̄ va ē q̄ attīgit obm nōdū hītū: sed ꝫ ē iā hītū p actū ītellectus. iō ꝛc. Dōm q̄ nō ē hītū oi mō quo hr̄i pōt īmediate: qđ regriī ad verā beatitudinē nec oz addere p̄mo: qꝛ si visio iterū pereī et postea videreī sicut nūc ī paulo: ita eēt beatifica secūda visio sicut p̄ma: vñ beatitudinē nō hz visio: qꝛ p̄ma: als cognitio vie eēt beatifica ſz qꝛ īmediata: ꝛ si dicaī q̄ illa p̄mitas et pſterioꝛitas q̄ fuit ī paulo accidit: accipiaī ꝫz illos q̄ dicūt q̄ beatitudo augeī itēsiue i resurrectiōe ꝛ q̄ itēsio fit p corꝛuptiōem et gn̄ātiōem. tūc. n. p se visio post resurrectionē p̄supponit visionē añ: nec ē tñ mīꝰ beatifica ꝫz eosdē. Minoꝛ pz. ſ. q̄ actꝰ volūtatis ī p̄ria īmediate fertur ī deū sub rōne q̄ obm beatificū: qꝛ deꝰ ē obm btificuz sub rōne q̄ ē ois boni bonū: volūtas aūt ī p̄ria ē pfectissima nō ē aūt potētia pfectissima nisi q̄ īmediate i suo obo iuenit oēm rōnē ois sui obi: cū āt obm eiꝰ sit bonū ī cōi: nō ē pfecta nisi attīgat sūmū bonū ī rōne ois boni. ¶ Itē actus ītellectꝰ nihil ponit circa obm. g̃ sicut iuenit obm beatificū sic simpler ꝛ imediatū p̄tat ipm volūtati. ¶ ꝫ° sic. pō q̄ hz actū eēntialē ī merito hz actū eēntialē ī p̄mio: sed volūtas ē huiusmodi. g̃ ꝛc. maioꝛ pz: qꝛ si albū iquātū albū ē p se disgregat hoc ē p albedinem q̄ ē album: sed merēs in c̄ctū merēs vel saltē p se p̄miaī rō ne meriti: qꝛ cōuenit oi ꝛ p se hz nō soli: cū alīq sint beati sine merito. sicut ēt ignis p se ē calidꝰ c̄ctus aliqd nō ignis sit calidū: vel p se vt aer: vel p accidēs vt aq̄: iō merēs dz p̄miari p̄m illud p q̄ō ꝛ ꝫz q̄ō meruit: ꝛ pari rōne pō q̄ būit eēntialr actū ī merito dz hr̄e eēntiā ī p̄mio: dico aī pō: qꝛ sec° ē ō hītu. Est. n. aliqs hītꝰ q̄ būit eēntialr actū ī merito sicut fides: qꝛ sine fide ipossibile ē placere ōo: g tñ nō hz actū ī p̄ria: qꝛ nō māet: ſz pō ibi māet. Dico āt q̄ būit formalr ꝛ sōiue: ñ q̄ ī alio efficit sicut ītellectꝰ agēs qꝛ repugnat btītudini eēntiali q̄ efficiatur a pō creata: sed dz recipi ī ea. Mioꝛ pz. qꝛ diligere per eēntiā ē actꝰ meritoriꝰ: nec cōcludit iō q̄n alie pōe possint beatificari vl accidētalr vt oꝛgaᶜᶜ: vl eēntialr vt ītellectꝰ qꝛ credere vl iudicare ē ō eēntia meriti sicut eligere. ¶ 4° sic. pō q̄ eēntialr libera ē eēntialē būficabilis ē: sed volūtas ē hꝫ. g̃ ꝛc. maioꝛ pz. qꝛ oppoª nata sūt fieri circa idē ñ p actūs sed p se: vñ cū salꝰ btītudis ꝛ dānatio mīe sint oppoª p se ē dānabile dānatione pfecta. ſ. q̄ ad penā dāni et sensus nisi hēns vsū liberi arbitrȳ. g̃ nihil est p se p̄miale nisi habens vsum liberi arbitrȳ: Oꝛ autem paruuli beatificantur est per accidens. potentia ergo per eēnᵃᵐ libera: p eēntiam btificabilr ē: ſz volūtas ē huiusmodi ꝫz oēs. ergo ꝛc. Si dicaī q̄ ītellectꝰ agēs ē lib qꝛ īmālr ꝛ tñ ñ btificabilr. dōz q̄ ñ oē īmāle ē libex: nec ois pō īmālis ē libera eēntialr: sed illa q̄ ē subm actꝰ liberi: nō p ꝫ q̄ ipm patiī: sed p ꝫ q̄ actꝰ suꝰ elicitꝰ vel ipaꝰ ē ī ptāte sua qđ ē verū ō ītellectu poli et volūtate: nō ō ītellectu agēte q̄ penitꝰ agit ō necīta te nāe: tñ cū etiā pōe oꝛganice et pure actīe ꝛ vegetatie btificenī ī p̄ria saltē accidētalr toto coꝛpe btificato ñ est ne gādū q̄n ītellectꝰ agēs btificeī p accīs: qꝛ et actū nālē ī ītellectu poli mlto nobiliꝰ eliciet ī p̄ria c̄ctā ī via. ¶ Ad istas āt rōnes ē dōz q̄ iste rōnes bñ ꝛcludūt q̄ actꝰ volūtatis ē eēntialr de eēntia btītudis actiue q̄ ē ī p̄ria ꝛsistēs in dilectiōe dei et sui et p̄rimi q̄ ē ciuitas ciniū supnoꝛ et regnū dei nō carēs felicitate pollitica qđ ē fa ꝓ. itē qđ sit ō eēntia beatitudinis ītegre ꝛ pfecte qđ ē tertia conclusio: sed non ꝛcludit q̄ sit de essentia felicitatis pure speculatiue quod est p̄ma conclusio. ¶ Quantum ad tertium arguitur ꝺz ad q̄ ꝛclonē q̄druplr. ꝓ° sic. Actꝰ q̄ sp ē obitꝰ nō ē ō eēn btītudis p̄ie: qꝛ iste hz rōnē meriti ille p̄mu ꝛ promissi ꝛ mercedis q̄ ñ ē obita a merēte ſz merēti: nullꝰ. n. respectu eiusdē ē obitoꝛ ꝛ creditoꝛ: sed dilectio dī tā ī via c̄ctā ī p̄ria ē obita ꝫz illō: nemi q̄ c̄ctā obeat nisi vt iuicē diligatis. Nō. n. pt hō tñ diligere deū q̄ mīnꝰ obeat. ¶ ꝑ actꝰ q̄ cadit sub p̄cepto sp ē obitꝰ qꝛ p̄ceptū obligat. illō āt p̄ceptū diliges dñm deū tuū ex toto coꝛde: maxīe īpleī ī p̄ria: p̄cepti āt īpletio ē obiti solo. g̃ ꝛc. ¶ ꝛ° sic. Ille actꝰ q̄ sp segīt itellectū practicū nūc̄ ē ō eēnª btītudis q̄ ē pure speculatia: ſz ois actꝰ volūtatis ē hꝫ. g̃ ꝛc. probatio mi. duplr. p̄mo sic. Intellectꝰ speculatiuꝰ extēsiōe fit practicꝰ: itelligīt āt extensio ad appetitū p ꝫ q̄ monet appetitū: qꝛ ppriū ē itellectꝰ practici mouere appetitū quē speculatiuꝰ nō mouet. Ois q̄ itellectꝰ quē segīt q̄cūq; actꝰ appetitꝰ ē practicus ꝛ ñ speculatiuus: tū qꝛ extēdiī vsq; ad appetitū: tū qꝛ mouet appetitū. Itē sub eadē rōne bonū ōsideraī absēs: amaī ꝛ delectatur p̄sens. sed ratio quare deus desideratur ꝛ speratur est practica: quia intellectus practicus est qui dīcaliquid de. p̄segībili et fugībili. g̃ ꝛc. Si dicatur q̄ ille solus ītellectꝰ ē practicus q̄ mouet appetitū ītellectiuū i ordine ad opꝰ: vel ad appetitū sēsitiuū moderādū a quo scia moraliꝫ p̄ctica ñ valet: qꝛ tūc va eēt opīo q̄ theoª q̄ p̄ncipaliī ē c̄ctm ad aliquā partē ō dilectiōe dei nō eēt practica ſz affectiua qđ tñ cōiter negaī. Si g̃ verū. ē dicere q̄ charitas ē hītꝰ practicꝰ: ꝛ q̄ dilectio ois c̄ctūcūq; amicitie ē practica et ad praxī ptīet. g̃ ipa segīt itellectū practicū. Itē si dicaī ad ꝛm q̄ desideriū ptinet ad amoꝛē cōcupie et silr ōlectatio: et ista bñ cōsequūī itellectū practicū: et silr diligere qđ ē mediū: vel rō istoꝛ: sed aliqd ē de amoꝛe amicitie: nō valet: qꝛ sic ōlectatio nō solū segīt amoꝛē cōcupie: sed ēt amicitie respectu amati p̄tis ꝼm cōem opīonē: sic desideriuz respectu absētis. g̃ cū oē ōsideriū ꝛ ois delectatio seq̄nī itellectū practicū p ꝫ et ois amoꝛ ēt amicitie q nat ē cāre īmediate vtrūq; ñ itercedēte nouo actu itellectꝰ me° ¶ ꝛ° sic. Opatio q̄ ē ppter aliā opatiōem ñ pt eē ō rōne vltimi finis cui repugnat eē ad aliū finē: sed volītio ē hꝫ. g̃ ꝛc. Probatio mīoris: qꝛ actꝰ ītellectꝰ vr eē finis actꝰ volūtatis sic̄ finis quo: et sic̄ finis cuiꝰ: ñ tñ vltimꝰ. Et de fine quo apparet: qꝛ cū finis quo dicaī opatio q̄ assegīt finis cuiꝰ: ꝫ ē duplr. vel essentialr ꝛ sic pō attīgit finē p̄pria opatiōe ñ aliena nisi forte appetitꝰ de quo post diceī: vel īstrumentalr ꝛ dispositīe sicut dicereī phātasiari finis quo ītellectꝰ sine quo nō pt itelligere: ſz ipsmet itelligere ē finis q̄ eēntialr assequiī finē: et sic cū voluntas non possīt amare nisi cognitum: videtur cognitio finis quo amoꝛis illo modo. Itē finis cꝰ: qꝛ ſz ñ oē pfectū sit pp qōlibz pfectꝰ: qꝛ ñ ē hō pp angelū: nihilominꝰ vr q̄ ī potētys ꝛ opatiōibꝰ aīe pfectioꝛes sūt pp pfectioꝛes: ꝛ sicut coꝛpꝰ pp aīam sic sēsus pp itelleᵐ. et p ꝫ volūtas pp itellecᵍ: et pari rōne actus eiꝰ pp actū illiꝰ. ¶ 4°. qꝛ sicut se hz appetitꝰ sēsitiuus ad sēsū sic itellectiuꝰ ad itellectū. ſz sēsitiuꝰ ñ assegīt finē suū per actū suū sed p actū sēsuū. si. n. appetit ōlectari ī gustu: nō ꝛsegīt ipm gustabile p appetere: ſz p gustaī: nec appetit pp appetere: sed pp alia. g̃ silr volūtas ñ vult ppter velle ſz ppter aliō: ꝛ sic nō attīgit finē suū nisi p intellectū. ¶ De aūt rōnes pur cōcludūt qꝛ nllo mō actꝰ volūtatis sit ō eēntia btītudis nec practice nec ꝛgregate. sic ꝛcludūt flm. Et dōz ad pm q̄ charitas mereī augeri vt aucta mereaī pfici et tñ q̄n augeī elicit actū q̄ ē obitꝰ respectu charitatis q̄ nūc ē: qꝛ cū crescūt dona crescūt ēt rōnes donoꝛum: ꝛ cum

Obiectiones spuales ꝺz ad q̄ ꝛclonem

Solo obiectionum

hoc ē merces ꝛ ꝑmiū reſpcū actꝰ charitatis q ipm ꝓmeru it. Sil'r dilectio dei i ꝑria: ꝛ ē debita ab illa charitate pfcā: qz dz diligere ꝯtuz ꝑt: ꝛ tūc tm̄ ꝑt. ģ ꝛc. ꝛ ē merces reddita reſpcū meriti qđ ꝓceſſit. ꝛ idē poſſet dici ō illa viſiōe: qz ex quo ꝑt: tenet deū cogitare ꝯtū ꝑt. ¶ Ad 3m arm i nullo ē ꝺ cō/cluſionē ſcđz nec tertiā: ſz ſolū ē ꝑ ꝑma. ¶ Ad 3m dōz q opatio q ē eēntia btitudis ſpecl'atiue: nō ē pp aliquā aliaz vnā opationē: qz finis ſpecl'atiue nō ē niſi vitas. ſz opatio q ē eēntia btitudis practice: ē pp ſpeculationē: ſic felicitas acti ua ē pp ꝓtēplatiuā: q̄lz āt ꝑ ſe ſūpta ē pp agregatū ex vtraq; ſic q̄lz ps ē pp totū: vt aīa pp hoiez ꝛ ñ ſolū corp⁹. ¶ Ad 4m dōm q nō ē ſil'e ō appetitu nāli ꝛ ſēſitiuo q nō imediate cō iugūt fini ſic obo: qz graue nō aſſegt cētz formal'r ꝑ grauitatē: ſz ꝑ ꝯtitatē. nec ſil'r appetit⁹ ſenſitiu⁹ vt ibi dr̄: ſz volū tas imediate fert i ſūmū bonū ꝛ attingit ipm nō ſolū ꝑ itel/lectū ſz imediate ꝑ ſeipaz: ſuppoſita tm̄ apꝓbēſiōe intellect⁹. ¶ Quātū ad 4m arguit ꝺ tertiā ꝺnē q̄drupl'r. ⁊Primo ſic. Btitudo ꝓſiſtit i opatōe: ſz optia opatio nō ē niſi vna: qz dr̄ia ſpē ſūt magis ꝛ min⁹ pfcā. ģ ꝛc. ¶ Sol'o i optia opatio ne potētie btificabil': ſz illa ē duplex. ģ i duplici: qz btitudo nō ē aligd vnū ſimpl'r: nec ps ſz agregatū. ē. n. ſtat⁹ oiuz bo norū aggregatōe pfect⁹. Et ſil'r qō dr̄ ꝓſiſtere in actu exce/lenmc potētie: vez ē: q̄ ē bois vt ē hō. illa āt ē duplex: ñ tm̄ vna. ¶ z⁰ ſic. nihil accñtale cadit mediū iter illa q̄ ſūt eēn tialia: ſicut nihil ē mediū iter māz ꝛ foꝛmā: ſz iter diligere deū amoꝛe amicitie: ꝛ videre eū ſpecumc nec̄io cadit media cognitio dei practica: qz ad illā ſolā ſeq̄t actꝰ volūtatis: qz itellect⁹ pure ſpeculatiu⁹ ñ mouet. ģ iſta duo extrema ñ in tegrāt eēntiā btitudis. ¶ Sol'o. dōz q maioꝛ ē vā ō bis q̄ faciūt aliqđ vere vnū ꝑ ſe ꝛ ſimpl'r. Nā eēna dom⁹ ꝓſiſtit i fūdamēto tecto ꝛ pietib⁹: iter q̄ cadūt milta mea i fieri ꝛ in cē: vt claui: cemēta ꝛ hȳ. q̄ nō dr̄ eē de eēn⁹. ¶ 3⁰ arguit ꝺ rōnē quoꝛūdā ꝓbātū eāde ꝺnē: ſz male. Dūt. n. qdā q btitudo nō ē i ſe eq̄l'r pfcā: qz icludit duos act⁹: q ſic dr̄nt ſpē ꝛ ꝑ ꝓñs ſūt ieq̄les i eē nāe: ſic ſūt ieq̄les i eē btifico: qđ ñ ad dit ſup actū pure nālē niſi tm̄ reſpcū z rōnis pp abſētiā ob/iecti: ſicut actꝰ meritoꝛi⁹ ſup actū nō meritoꝛiū. ¶ Cōtra ꝺ ē ꝑ q ꝓña ē nulla: q ſi actꝰ ſūt ieq̄les i gñe nāe. ģ i gñe bti/fico ēt qz ꝑm eos btitudo āgelica ꝛ hūana i gñe nāe ſūt ieq̄ les: ſicut ꝛ eoꝛ. ꝓꝓria opatio i puris nālib⁹ ē ieq̄lis: ꝛ tamē btitudo angelica ꝛ hūana ſupnālis pñt eē eq̄les: quoꝛ tm̄ nāles nō pñt eē eq̄les: cū dr̄ant ſpē. Jtē ſi pp ꝺ volitio ꝛ in tellectio btifica ſūt ieq̄les i btitudie: qz ſūt ieq̄les i gñe na ture. ģ pari rōne ꝑ oppom qnoꝛ btitudies nāles ſūt eq̄les: ꝑ ꝓñs ꝛ ſupnāles. hoc āt ē falſū: qz ſic oium hoiuz eq̄lis eēt btitudo: vl' hñtiū melioꝛa nālia eēt maioꝛ: qđ ē falſū. Nec āt icōueniētia nō ſequūt ꝺ cōez opionē q̄ ponit q btitudo ſupnālis differt ſpē: imo gñe a nāli. vñ ꝑt eē eq̄lis i hoie ꝛ angelo i qb⁹ nālis ē ieq̄lis: ꝛ eꝺ i hoib⁹ i qb⁹ nālis ē eq̄lis ꝑt eē ſupnālis iequalis. vñ pz q ꝓbatio illa ē nulla: ſz ꝺclo ſit vā. ¶ z⁰ arguit al'r: ſz ꝺ eāde rōnē ꝯm ad id qđ dic̄ btitudi dinē nālē ꝛ ſupnālē eiuſde ſpēi nec differre niſi ſz reſpcūz rōnis: qz illa q̄ ſic ſe hñt q vnū ē pfecti⁹ altero real'r ꝛ icō/parabil'r: ꝛ quoꝛ vnū ē itelligibile ꝯtū ad qditatē ſuā: aliō nō: dr̄nt ſpē: qz oia q̄ ſūt vni⁹ ſpēi ſūt dria i pfectōe ōtermi nata ꝛ eq̄l'r ſūt itelligibilia: ꝛ rel'o nō ſolū rōnis imo real'r ēt diuſa nullā pfectionē dic̄. ſz btitudo ſupnālis ē pfectioꝛ re al'r nāli. aliogn māifeſte vana fcā ē ſpes nr̄a ꝛ ianis ē fides nr̄a ſi eq̄ real'r obtinēt pfectā btitudinē pagani vl' ſaltē pu eri nō baptiçati q hñt nālē: ſic baptiçati q hñt ſupnālē. Jtez nālis ē ꝓpbēſibil' ꝛ demr̄ata a phīs. ſupnālis āt i coꝛ hois nō aſcēdit: nec qd ē nec an ē. nā ſi ſcireт qd ē: ꝑ ꝓñs ſciri poſ ſet an ē vl' eē poſſit. ģ ei⁹ qdditas ꝛ ꝑ ꝓñs realitas neſcit: ſed tm̄ credit ꝛ ſpat. Nā qō videt qs qd ſpat: Jtē ñ ſolū real'r ſz ēt icoꝛpabil'r ē per fectioꝛ: qz nō ſūt ꝺdigne paſſiones ꝛc. Erroneū ergo vī q non aliter differant: ꝛ ſic nō valz ꝓba/tio: ſed ſtat concluſio ꝓbata per alia que dicta ſunt.

Quantū ad 3m arm ō actu r̄flexo ſr̄. z. ꝺnes. ¶ ꝑa ō vni tate actꝰ recti ꝛ r̄flexi i via: qz qñ ñ ſr̄ fil'. tūc real'r dr̄nt: ſic̄ qñ itelligo me itellexiſſe ꝛ qñ volo me volu iſſe: qz ipoſe ē q illa duo q̄z vnū total'ē coꝛꝛuptuz: aliō āt total'r ē ſaluū ſint vna res: qz ēs dr̄t a ñ ēte. ꝛ q̄ ſunt vnum re ſil'gñantur: ꝛ ſimul coꝛꝛūpunt. ģrto metbaphyſice: hoꝛ aūt ꝑm⁹ eē ōſyt: ſcōs ē actu. ģ ꝛc. itē vnus ē bonus: puta ac tus quo nūc penitet: ali⁹ malus. ſ. ille ō quo penitet. Qñ āt ſūt ſil': tūc ſūt vn⁹ actꝰ nūero: vt qñ itelligo me itelligere: ꝛ volo me velle ex vnitate ꝓncipal'ē obi: ſic̄ velle finē ꝛ aligd. ꝑ finē: ꝛ ſic ſr̄ vn⁹ actꝰ nūero. De hȳ tñ dcm̄ ē pleni⁹. li. i. di. i. q. i. ¶ za ꝺ ē ō vnitate actꝰ r̄cti ꝛ r̄flexi i ꝑria. vbi notāmc q ꝑ btūs ꝑt videt visionē ſuā dupl'r. vno⁰ ō dō: ꝛ tc̄ ē idē actꝰ nūe ro q̄ videt ōuz ꝛ videt ſe videt: ſic̄ cogitio matutīa rez i ꝺbo ē vn⁹ actꝰ cū viſiōe ipi⁹ ꝺbi. Alio⁰ ꝛz qnoſdā ꝑt dr̄e exꝑiñ talē cognitionē ō illa cognitiōe ꝛ ituer eā i ꝓpa nā: qz lz ha bitū ſupnālē ñ cognoſcat hō nāl'r: tñ oēz actū ſuū za pōt ꝑ exꝑiētiā nāl'r cognoſcere: ꝛ tūc iſte actꝰ reflexꝰ dr̄t ab actu ꝑ ꝛ ab actu reflexo ꝓio⁰ dicto: ſicut cognitio veſptina a co gnitiōe beatica ꝛ matutīa. Sil'r amare dilectionē ꝑrie vl' ō lectari i ipa ōlectatiōe pōt eē dupl'r: qz vl' dilectione ꝛ ꝓpla cētia ſupnāli: qz ꝓñs ē vt q diligit deū diligat ipammet dile ctiōem ꝓp ipmmet deū; ꝛ ſic̄ getaт i deoxta geſcat ꝛ ſibi cō placeat i ipa ōlectatiōe pure ꝓp deū: ꝛ ꝺ ē vn⁹ actꝰ nūero ſicut ꝛ i via vt dcm̄ ē: vel diligo iſta vt ꝓplaceat mihi i iſtis ꝯtū ſūt bonū meū ꝓꝓriū ꝛ formale ꝛ dilectiōe nāli: ꝛ iſte actꝰ reflexꝰ dr̄t a recto ꝛ a ꝓio reflexo ſic̄ dcm̄ ē ō viſiōe re flexa. ¶ 3a ꝺ ē q̄ocūq; accipiaт actꝰ r̄flexꝰ i ꝑria ꝯtū ꝺ⁹. i ipo ñ ꝓſiſtit beatitudo: ꝓut. n. dic̄ actū nālē diſtictū real'r ab actu recto videdi ꝛ amādi deū ꝛ fruēdi: ſic i ipo ñ ꝓſiſtit beatitudo: nec eēntial'r: nec accñtal'r niſi ꝑ accñs: qz ñ ꝓſeq tur ꝑ⁰ ꝛ ꝑ ſe: ſz q̄ſi oio ꝑ accñs. Si āt loq̄mur ō actu refle/xo. z⁰⁰ q ē idē re cū actu recto: tc̄ aut loqmur ſm rē: ꝛ tc̄ cuz ſint vn⁹ actꝰ ſimpl'r: illo mō ꝓſiſtit beatitudo i actu reflexo quo i actu recto cū quo ē idē. Si āt loq̄mur ſz rōnē: tc̄ nul lo mō ꝑt ꝓſiſtere beatitudo i actu reflexo eēntial'r: qz eēn tial'e beatitudo ꝺz deū ꝑ imediato obo ꝛ termīo: actꝰ aūt reflexꝰ vt ſic ꝺz ꝑ imediato obo ꝛ termīo actū rectū crea tū: vñ ꝛc̄: ſz i tali actu ꝓſiſtit ꝑ ſe ꝛ accñtal'r: qz ꝑ ſe ꝛ ñ ꝑ ac/cñs ōbeт cuilibz actui beati⁰ q ſit ſup ſe reflexiu⁹: al's non eēt pfectiſſim⁹. ¶ Cōtra ꝺ tñ arguit q̄drupl'r. ¶ ꝑ: qz actꝰ ꝑrie quoꝛ ē idē obz formale ſūt eq̄l'r beatifici: ſic āt ē ō vi ſiōe ōi: ꝛ ō viſiōe bꝰ viſiōis i ōo: qz idē ē obz formale vtriuſ q;. ¶ Sol'o ꝑt videꝫ deū videre hāc ſuā viſiōez i eo ſic ꝛ ce teras creaturas ſe ꝛ alias: ꝛ tc̄ ē idē obm formale ꝛ mem⁹ co gnoſcēdi: ſz ñ ē idē māle obz ꝛ cognitū: vñ eſt idē mem⁹ vtri uſq; cognitōis: ſz ñ ē idē termin⁹. Uñ ñ pōt eē i tali actu beatitudo: ñ ꝓp ōfectū medy qđ ē ve btificās: ſz ꝓp ōfectū terīni qđ ē creatū. Act⁹. n. beatitudis ñ ſolū dz eē imediate a ōo ſz ēt termiari ad deū. za ꝑt videri i ſeipo: qz ſic̄ btī vi dēt i ōo ēt ea q̄ ñ ſūt i ipis: ita ēt ſiñ viſiōe ōi ꝑt aliqs vide re actū ꝯcūq; bz apō ſe: ꝛ i tali actu ñ ē btitudo ꝓp ōfectū medy ꝛ termi ſiue obi. vl' ꝑt dici q idē ē obz formale ꝓnci pale: ſz ñ imediatū vt dcm̄ ē. ¶ z⁰ ſic. ꝯto actꝰ ē pfectioꝛ: tā to eēntialioꝛ btific⁹: ſz actꝰ reflexꝰ ē pfectioꝛ actu recto ſic̄ radi⁹ reflexꝰ ē pfectioꝛ ꝯ rectꝰ. ģ ꝛc. Solo ñ ꝓp ſe ſz ꝓp ag gregationē radius reflexꝰ ē pfectioꝛ: ꝛ ſil'r pfectioꝛ ē actus reflexꝰ cum recto: ꝯ rectꝰ ꝑ ſe: ſz ſi eoꝛſuz comparentur pfectioꝛ ē rectus: ſed illa pfectio quā addit reflexꝰ acccidit beatitudini ꝛz rōez lz ſit idē ꝛz rē. vñ ſic ñ fit vna beatitu⁹ ex actu recto ꝛ r̄flexo ſicut ex actu itellect⁹ ꝛ volūtatis: qz vterq; ē vna ſolitaria beatitudo ꝑ ſe ꝛ eēntial'r: vñ itegrāt vnā totalē eēntial'r: ſed actꝰ reflexus vt ſic: ñ ē eēntia alicu ius beatitudis. iō ꝛc. ¶ 3⁰ ſic. Sicut dictū ē i actu pfectioꝛi ꝓſiſtit beatitudo: ſed actꝰ reflexus eſt pfectioꝛ: ģ ꝛc. Pro batio minoꝛis: qz ſētire ſe videre ꝛ ſcire ſe opinari ꝛ ſcire ſe ſcire ſūt pfectioꝛa. qz ꝺ ē ꝓꝓriū itellect⁹ i q̄ excedit alias po

tĕtias:qz.ſ.cognoſcit actū ſuū ⁊ nō alie. Nā cognoſcere obz ē oīb⁹ potētys cōe. ¶ Solo. Intelligere ſe itelligere ⁊ ea q̄ ſūt itra aīam ē nobili⁹ q̄z itelligere ea q̄ ſūt ex̄ aiaz ⁊ ſnb ea: ſz itelligere ſupioza nobili⁹ eſt q̄z reflecti pp oppoſitā rōnē: qz nobilitas cognitiōis ſimplr eſt ex obo ⁊ maxie qñ ꝯcurrit maior certitudo. Excedit.n. vna ſcia aliā: aut qz nobili oz ⁊ bonozabilioz: ſic̄ meta⁹. aut p maiorez certitudinē: ſic̄ mathematica: ſz pl⁹ ē bō cert⁹ de ſua itellectiōe q̄z ō re itellcta. ⁊ cū hoc qñ intelligit aligd vilius q̄z itellectio: tūc ꝯcurrit nobilitas obi: iō tūc act⁹ reflex⁹ ē nobilioz. Sec⁹ āt ī pria vbi ōs viſus ē obm nobiliſſimū. Et cū b̄ ꝓm rōnē ē clarioz cognitio dei q̄z alicui⁹ ī deo: ſz ꝑma ñ ſit cōphēſiua ſz z⁹. ¶ 4⁹ ꝓbat adhuc mioz ſic. icludēs ē nobili⁹ icluſo ñ ſolū māliter ſed formalr: ſicut aīa itellectiua non ſolū qz plures potētias: ſed qz ſimplicior: formaliter ē nobilior eis q̄ icludit. ¶ Solo. Includēs cū icluſo ſp ē nobili⁹: qz oē totū ē mai⁹ ſua parte: ſz ſi ꝯpenſ adiuicē put diſtiguntr re vel r ōne: tūc icludēs ē nobili⁹ qñ id qō addit ē nobilius: ſicut ī ex⁹ de aīa: qz intelligere ē nobilioz vita q̄z ſētire vel vegetare. ſed qñ additū ē de ſe ignobilius: tūc ſec⁹ ē: ⁊ ita ē i proposito. qz videre creatoz ē ſolū ē nobili⁹ q̄z videre ſolū creaturā ēt actu recto. ¶ Ad argu^m in oppo^m dōm ē q̄ per interēptionē minozis. qz act⁹ volūtatis nō eſt nobilioz q̄z act⁹ itellect⁹: imo eꝺ vt ꝓbatū ē. Et cū dr q̄ actus volūtatis ē liber nō actus itellectus. Dōm q̄ libertas pōt ſumi dupl'r. Uno⁹ put oppōit coactiōi: ⁊ ſic itellectus ē liber ī itelligēdo ſicut volūtas in volēdo: qō pz. qz illud ſolū ē coactū qō ē ꝺ iclinationē rei: ſed nullū itelligere ē ꝺ inclinationē itellectus: imo ē fz iclinatinonē ei⁹: nāliter enim itellect⁹ icli natꝰ ad intelligēdū: cū itelligere ſit ſua pfectio. g̃ ipoſſibile ē q̄ itellectus ī itelligēdo cogat̄ ſicut nec volūtas ī volēdo imo breuiter nulla potentia nec cogitiua: nec appetitiua reſpectu ꝓpry actus pōt cogi. qz nec b̄ inuenit ī potētys nāli bus. Nō.n.cogit ignis ad calefaciēdū: nec graue ad deſcendēdū: nec viſus ad videndū: ſēp.n. coactio ē ꝺ nāz rei. Et qz pōt ꝯtingere q̄ itellect⁹ aſſentiat alicui cuius oppo^m volū tas magis acceptaſſet: iō volūtas b̄ cogit ī actu ipato non tñ elicito q̄ten⁹ b̄ fit ꝺ eius iclinationē: nō āt itellectus: c⁹ iclinatio ē ad oīa itelligēdū. ⁊ iſtud plenius declaratū eſt ī z⁹ li. Alio mō ſumit libertas ꝓut oppōit neceſſitati: ⁊ ſic ñ oz q̄ actus ſit nobilioz q̄ liberioz: aliq̄n nobilius eēt ī ōo velle alia a ſe q̄z velle ſeipm: ⁊ ī nobis nobilioz eēt volūtas eoz q̄ ſūt ad finē q̄ volum⁹ libere: q̄z volūtas finis quē ne ceſſario volumus: q̄ oīa ſūt fla. Et itez ſi pp libertatē poneret felicitas i actu volūtatis deberet poni actu libero ⁊ ñ i actu neceſſario: ſed actus volūtatis reſpectu dei ī pria eſt neceſſarius ⁊ nō liber ſiue ī diligēdo deū amore beniuolētie: ſiue fruēdo deo amore cōcupie. g̃ ī nullo actu volūtatis ī pria cōſiſteret beatitudo. ¶ Itē nec illud ē verū q̄ intellectus nō ſit liber ſicut volūtas. lz.n. itellectus neceſſiteꝰ quo ad ꝑma ꝓncipia q̄ de ſe cōtinēt clarā veritatē nihilominus tñ nō neceſſitat̄ reſpectu oīuz q̄ ōducūtur ex ꝑmis ꝓncipys: ſed quibuſdā libere aſſētit: exceptis his q̄ bñt neceſſariā deductionē ex ipis. ſimilr volūtas neceſſitat̄ reſpectu finis: ſed libertatē bz reſpectu eoz q̄ ſūt ad finē niſi ſint talia q̄ neceſſariā colligan^m habeāt cū fine. g̃ tot modis liber ē intellectus tā ſpeculatiuus q̄z ꝓcticus ī iudicādo quot modis ē volūtas in eligendo. Oz āt conſueuit dici q̄ volūtas ipat itellectui ⁊ oībus viribꝰ aīe: nō ē ſic itelligēdū q̄ ipet intellectui vt ſupius ſuo iferiozi: imo potius ē data iclinatio itellectui ad pſecutionē ſue pfectiōis: ſicut dictū ē ō appetitu rez nāliū q̄ dat⁹ ē eis pp pſecutionē ſue pfectionis nālis: vñ ſicut ibi appetit⁹ nō ipat forme mot⁹: ſed ē iclinatio ꝺñs rē pp ꝺſequēdā ⁊ ꝺfuādā eꝰ pfectionē: ⁊ iō non pp hoc pt dici q̄ ſit aliq̄ nobili⁹ forma rei vl ei⁹ opōne: ſic volūtas ē iclinatio data itellectui ad pſequēdā pfectionem quā itellect⁹ iudicat ꝺueniētē ſibi: nec pp hoc pt dici q̄ ipa ſit nobilioz itellectu: aut q̄ iperet itellectui: ſicut ſupius i ferioꝛi: ſz ſolū q̄ ē iclinatio data mēti ad pſecutionē eius qō per intellectuz iudicatuz eſt. Queſtio. IIII.

Quarto q̄rit ō obo fruitiōis: vtz. ſ. ōs ſit īmediatū obz fruitiōis: Et vr q̄ nō: qz act⁹ ille quo attīgit finis ex̄: vr eē īmediatū obz fruitōis vel ōlectatōis: ſic̄ .n. finis ē obz fruitiōis: ſic finis ex̄ q̄ ē finis mediat⁹ ē obm mediatū. finis vo itra q̄ eſt nobis īmediat⁹ ē obm īmediatū: talis aūt finis ē act⁹ quo finis ex̄ attīgit. g̃ ipe ē īmediatū obm fruitionis ſeu delectatiōis: ſz viſio dei ē act⁹ quo attīgit finis ex̄. ſ. ōs. g̃ viſio ē immediatū obm delectatiōis ⁊ nō ipe de⁹. ¶ Cōtra: qz fruitio ē aurea ⁊ nō aureola: ſz ī hoc dr̄nt illa: qz aurea eſt gaudiū de creatoze: aureola vo de creatura. g̃ fruitio nō ē de viſiōe creata. ſed de ipo deo ī ſe. ¶ Rño. ꝑ ponent vna opinio ſubtilis ⁊ ꝓbabilis cū ſuis rōnibus ipugnatōib⁹: ⁊ ōfēſiōibus. 2⁹ ponet opio cōis cū rōib⁹ factis ī ꝑ. di. i. ⁊ ipugnatiōib⁹ q̄rūdā ⁊ rñſiōib⁹ ad ipas. 3⁹ oñdet q̄ ſol'ones date ad rōnē ꝺ ꝑmā opinionē nō ſufficiūt.

Quantū ad p^m oñt gdā q̄ īmediatū obz delectatiōis quā bñt beati ō deo viſo: ñ ē ipe ōs fz ſe: ſz ē viſio: ⁊ vl'r īmediatū obz delectatiōis ē opō aliq̄ vl' pfectō formalis: g̃ opōnē acq̃ſitā: ⁊ loq̄r de ōletatiōe q̄ ē ō re actuali'r bīta: q̄uis ēt ꝓportōal'r ſit ve ex̄ ō ōlectatōe q̄ ſeq̄t ſpez vl' meōriā: ⁊ q̄uis illō al's fuerit ꝓbatū: tñ adhuc pt ꝓbari alys rōibus: Ex q̄z p⁹ talis ē. ¶ Ad delectatiōez duo req̄rūt. ſ. ꝺſecutio ꝑfry bōi ⁊ cognitio bōi aſſecuti: ex hoc ſic arguit. Illō ſolū pt eē ꝑfriū ⁊ īmediatū obz ōlectatōis qō ē vl' eē pōt ꝑfriū bonū illi⁹ g ōlectat̄: ſz ōs ⁊ q̄cūq̄ res ſup poſito diſtincta ab boie ñ pt eē ꝑfriū bonū eius: imo nō pōt eē aliq̄ō bonū eius. niſi rōe opatiōis p quā attīgit. g̃ nec ōs nec aliq̄ res: ſubo vl' ſuppoſito diſtincta ab boie pōt eē īmediatū ſubm ōlectatiōis hūane. Maioz pz: qz nullus delectat̄ ī quocūq̄ bono: niſi q̄ten⁹ extiat ipz aliquo mō eē ſuum. Mioz ꝓbat̄: qz dū aligd dr̄ tale p denoiationē extrinſecā ⁊ aligd dr̄ tale p denoiationē formalē. illō qō dr̄ p denominationē extrīſecā nullo mō pōt ꝺuenire alicui niſi rōne formalis denūciatiōis. vbi gra: ſanū dr̄ eē de medicīa: dieta ⁊ aiali. ſz ō medicīa ⁊ dicta: p denoiationē extrīſecā: ō aiali vo p ꝑdicationē formalē: ⁊ iō nec medicīa nec dieta pt dici ſana boīni: niſi rōe ſanitatis q̄ ī ipo eſt formalr. Silr aligd pōt dici bonū boī p denoiationē extrīſecā: qz ē cā alicuius bonitatis ī boie: ſicut ſol ē bonus frigeſcēti: qz cāt ī eo caloꝛē g formalr ē bōus: nec vnq̄ poſſet dici ſol bonus frigeſcēti niſi rōe caloꝛis g eſt ei bonus formalr: nūc āt ē ita q̄ ōs nō pt dici eē bonū boīs formalr: nec q̄cūq̄ res ab boie ſubo diſtincta: ſz ſolū p denoiationē extrīſecā q̄liſcūq̄ ſit illa. g̃ eē bonū boīs ñ pt ꝺpetere deo niſi rōe bonitatis formal'q̄ ē ī boie formalr: imo plus: q̄ ſicut ñ eſt alia ſanitas numero: ſanitas que eſt in homine formaliter: ⁊ ſanitas a q̄ denoiat̄ medicīa ſana: ſz ē vna ⁊ eadē: ſic ñ ē alia bōitas q̄ ōs dr̄ bonus boi vl' ignis bōus frigiſcēti: q̄z bonitas p quā btūs ē bonus formalr ⁊ bonitas q̄ frigeſcēs dr̄ bñ bre formalr: ⁊ ſic pz mioz. Segt g̃ ꝺ ꝓncipal' q̄ ōs fz ſe ñ ē immediatū obz ōlectatōis: ⁊ ī hoc ꝓfirmat ꝑ rō poſita ad b̄ ꝑ li. di. i. q̄ erat q̄ īmediatū obm amoris ꝺcupie ad quā ptinet delectatio: ñ pt eē res ſbo diſtincta a ꝺcupiſcēte. ¶ Cōtra hoc tñ alig obyciūt dupl'r. ¶ ꝑ ꝺ maioꝛē illius. ſ. q̄ amoꝛ cōcupie pt ꝑ īmediato obo bre rē ſbo diſtictā ab ipo ꝺcupiſcēte. qz laus ⁊ bonoꝛ ⁊ fama ſūt res ſubo diſticte ab eo g laudat̄: bonoꝛat̄: vel famat̄: ⁊ tñ cadunt ſub ꝺcupia. concupiſcūt.n. ēt multi famari: laudari ⁊ bonoꝛari: ⁊ gdā poſuerūt felicitatē ī bonoꝛibus: vt pz ex ꝑ ethi. ¶ z⁹ iſtat ꝺ mioꝛē ꝑ bādo q̄ ōlectatio eēntialr nō ptineat ad amoꝛē ꝺcupie: qz illō qō ꝑncipalr ꝺcupiſcit ñ ē amoꝛ ꝺcupie: ſz ē obz ipi⁹: ſed fruitio ⁊ ōlectatio eſt ꝑncipalr concupita. oēs.n. appetunt

delectari: q̄re ꝛc. ¶ Jtē amor ꝓcupie ē ꝓprie de futuro: ſz ōlectatio ē de pīti. g̃ ōlectatio ñ ē amor ꝓcupie. ¶ Ad borū primū ſic rñdēt dicētes q̄ opatio vnius pōt eē delectatio alteri⁹ tripl̄r. Uno mō iq̄tū p opationē alicui⁹ ꝓsequimur aliq̄ bonū: ꝛ ſm ꝫ opatiōes illoꝝ q nobis aliq̄ bona faciūt ſūt nobis delectabiles: q̄ bene pati ab alio ē delectabile. Alio mō ſz q̄ p opōnes alioꝝ efficit in nobis aliq̄ cognitio vel extimatio ꝓprij boni: ꝛ pp ꝫ boīes delectantur i ꝫ q̄ bonoꝝ ant̄ ꝛ laudāt ab alys: q̄ p hoc accipiūt extiationē q̄ ſe ipſis ē aliq̄ bonū: ꝛ q̄ illa extimatio fort⁹ extiamat̄ ex teſtimōio bonoꝝ ꝛ ſapiētū: iō i hoꝝ laudib⁹ ꝛ bonorib⁹ magis boīes ōlectāt̄: ꝛ q̄ adulatores ē appēs laudator. pp ꝫ adulatores ſūt ōlectabiles. ꝫ° mō opōnes alioꝝ ſunt nobis ōlectabiles iq̄tū extimāt vt p̄piū bonū pp vī amoris q̄ facit extiare amicū q̄ſi eūdē ſibi: ex q̄bus appet q̄ nihil extrīſecū ē imediatū obm ōlectatiōis. extrīſecū dico ſz rē ꝛ ſm extiationē. Q̄ ät dr̄ q̄ q̄dam poſuerunt felicitatē i bonoribus: bonū q̄dē eēt ar⁹ ſi opio eēt va: ſed fl̄a ē pp rōnē quā ſubdit ꝓbs q̄. ſ. honor ē i honorāte magis q̄z i honorato: ꝛ iō extimās honorē eē bonū ſuū ōcipit̄: ꝛ ſic decept⁹ delectat̄ i illo q̄ō extiat bonū eē ſibi: q̄ volūtas p nullū actū pōt i aliq̄ bonū niſi mediāte cognitiōe: ꝛ iō ſi malū extimet̄ bonū ꝛ extrīſecū extimet̄ intrinſecū: pōt ō illo eē delectatio ſequēs falſā extimationē. ¶ Ad z⁹ dicūt q̄ oīs ōlectatio ptinet ad amorē cōcupie ſicut ꝓpus ꝓbatū fuit: tū q̄ pp delectationē volum⁹ nobis bonū i quo delectamur: tū q̄ delectatio de deo hīto rñdet deſiderio ō deo hīndo: ſed deſideriū de deo hīndo ē deſideriū ꝓcupie. g̃ ōlectatio de deo hīto ptiet ad amorē cōcupie. Q̄ō ät dr̄ i ꝓriū q̄ illō q̄ō p̄ncipal̄r ꝓcupiſcit̄ nō ē amor cōcupie: obm q̄ ſi li p̄ncipal̄r dicat ſūmā ꝛ potiſſimā cōditionē obi ꝓcupie: verū est q̄ potiſſimū obz nō pōt eē aliq̄s actus ꝓcupie: ꝛ ꝫ mō delectatio nō ē p̄ncipal̄r ꝓcupita: q̄ nō ē potiſſima pfectio n̄ra ſz potius viſio vt declaratū fuit i p̄cedēti q̄one: ſi ät li p̄ncipal̄r dicat cōditionē obi nō potiſſimā: ſed in ꝓpatiōe ad q̄dā alia oba: ſic maior ē fl̄a: q̄ nihil ꝓhibet aliquē amorē ꝓcupie: puta ōlectationē illā de q̄ logmur eē obz alterius actus: puta deſidery: ꝛ p̄ncipali⁹ q̄z ſint mlti alij act⁹: ſicut ſi magis deſidero delectari q̄z deſiderem deſiderare: ꝛ tñ vtrūq; cōcupiſcit̄: delectatio vt de ſe pz: ꝛ deſiderare ꝫ ille ꝓs. Cōcupiuit aīa ſua ōſiderare. ¶ Ad z⁹ cū dr̄ q̄ amor ꝓcupie ē ſolū de futuro. dōz q̄ fl̄m ē: ſz. n. ꝓcupiſcere ꝫ vſū cōius accipiat̄ p deſiderio nō hīti: tñ ſm rei veritatē ꝓuenit ēt cōplacētie ſeu delectatiōi q̄ hr̄ de bono hīto: ꝛ ꝫ oēs cōcedūt. Delectatio. n. q̄ hr̄ de cibo ꝛ potu guſtatis: ꝑſtat q̄ ptiet ad amorē ꝓcupie. nullus. n. ſane mētis dr̄et q̄ ptinet ad amorē amicitie: q̄ nō pt eē ad creaturas irrōnales: ꝛ ſic pz q̄ iſte iſtātie ñ valēt. ¶ Preter ꝓbatiōes ät tactas q̄ ō delectatio ptineat ad amorē ꝓcupie: ē alia talis. amor hñs p formali rōe obi bonū ōlectabile vel utile ē amor ꝓcupie: ſz ōlectatio ē hꝺ. g̃ ꝛc. ¶ Cōtra hoc iſtat̄: q̄ ñ ſolū ōlectatio hz p obo bonū vtile vel ōlectabile: imo ēt bonū honeſtū. ¶ Sz hec iſtātia nulla ē: q̄ ſufficit ad ꝓpoſitū n̄z q̄ ille amor q̄ hz bonū vtile vl̄ ōlectabile p obo ſit amor ꝓcupie Et voco bonū delectabile nō q̄ō delectat formal̄r: q̄ hec ē ōlectatio: ſz illō q̄ō ōlectat vt imediatū obz ō quo hr̄ delectatio: ſiue ipa efficiat̄ ab obo ſiue nō. Jtē dato q̄ obm ōlectationis eēt bonū honeſtū: adhuc hr̄ ꝓpo⁹: q̄ bonū honeſtū ñ ē aliq̄ bonū p ſe ſubſiſtēs: ſz ē bonū ꝛ pfectio alteri i herēs ſic̄ vtus vel aliq̄d tale: ꝛ ſic redibit q̄ res ſubo diſtincta a cōcupiſcente: ꝛ maxime ſubſiſtens: non pōt eē imediatū obiectū delectatiōis. bonum. n. vtile ōlectabile ꝛ honeſtū ſūt obm ꝓcupie ſm vnā cōem rōem reptā i eis: q̄ eſt rō cōmodi: ꝛ q̄ nihil extrīſecū ꝛ maxie p ſe ſubſiſtēs pōt eē cōmodū alteri⁹ niſi rōne alicuius actus per quem attingitur qui eſt cōmodum n̄rm formaliter: ideo nihil extrinſecum ꝛ maxime per ſe ſubſiſtens pōt eē imediatū obm noſtrum vtile: ōlectabile vl̄ honeſtū. ¶ z° rō ꝓncipalis ē iſta. ſic̄ ſe hz deſideriū ꝛ ōlectatio ad bonū: ſic̄ ſe hñt timor ꝛ triſtitia ad malū. ſz ſūma triſtitia quā dānati hñt: nō ē ō ꝺo ſm ſe et imediate: ſed ē ō ꝺolore quē ſētiūt vl̄ magis de carētia viſionis diuie. g̃ ſūma delectatio vl̄ fruitio quā hñt beati nō ē ō deo ſm ſe ꝛ imediate: ſz ē ō diuia viſiōe. ¶ Sz dr̄et aliq̄s q̄ nō ē ſil̄e: q̄ ōs ꝫ ſe nō pt̄ hr̄e rōnē mali. iō ō ꝺo vt ſic nō pōt eē triſtitia: ſz q̄ ōs ſm ſe pt̄ hr̄e rōnē boni. iō ō deo ꝫ ſe pt̄ hr̄i delectatio. ¶ Sz iſtō nō valet: q̄ ſicut ōs ſm ſe ñ hz rōnē mali p ꝓpatōez ad dānatū ſz ſolūrōne pene quā iſert: ita ōs ſm ſe nō ē bon⁹ btis niſi rōne p̄mij q̄ō cōfert: q̄ ſicut ꝓbatū fuit nihil extrīſecū ē bonū alic⁹ niſi rōne alic⁹ ītrinſeci boni. ¶ ꝫ° rō talis ē ſm pbm. io. Ethi. Delectatiōes diſtinguūt ꝫ opatōes q̄s ꝓſequūt̄: ꝛ ſm eas iudicāt̄ bone vel male. ꝫ g̃ itelligit̄ vl̄ ō opatōib⁹ q̄ ſūt p̄prie delectatōib⁹ ꝛ nō ſūt obm delectationū: ſic̄ ſūt cognitōes ōboꝝ. t. les. n. semp p̄cedūt delectatōes q̄ nō p̄nt eē niſi ō cognitis: nec tñ semp ſūt oba. vl̄ itelligit̄ ō opatōib⁹ q̄ p̄cedūt tāq̄ oba. nō pt̄ itelligi p̄mo mō: q̄ ꝫ cognitionē q̄ p̄cedit oēz delectatōez nulla delectatio pt̄ iudicari mala: q̄ oīs cognitio ē bona. cognitōes. n. maloꝝ bone ſūt. oꝝ g̃ q̄ itelligat̄ z°° .ſ. ō opatōib⁹ q̄ p̄cedūt tāq̄ oba cognita: q̄re manifeſtū ē q̄ obz imediatū cuiuſlz delectatōis ē aliq̄ opatio q̄ ē vl̄ extiat̄ bonū forma le ipi⁹ opantis. ꝛ ꝫ ē q̄ō dicit pbs. 7. t. io. Ethi. q̄ delectatio ē opatio cōnālis nō ipedita: ꝛ ē diffinitio p cāz: q̄ opatio ē cā delectatiōis nō al̄r q̄z p modū imediati obi. Et dr̄t q̄ hoc tenent coīter doctoꝛes ꝛ frater Tho. dicens ſic: q̄ oba opationū nō ſūt delectabilia niſi iq̄tū ꝓiugūt̄ nob vl̄ p ſola cognitionē: vt cū delectamur i ꝓſideratōe vl̄ ſpeculatiōe aliquoꝝ vl̄ q̄cūq; alio mō ſil̄e cognitōe: ſic̄ cū aliq̄s ōlectatur i ꝫ q̄ cogſcit ſe hr̄e aliq̄ bonū: puta diuitias vl̄ aliq̄d hꝺ. ¶ Preter rōnes iſtas adducte fuerunt p⁹ due alie: q̄z vna talis ē. Jdē ē obz deſidery p̄cedētis ꝛ delectatōis ſequētis ſicut idē ē termin⁹ mot⁹ ꝛ i quo ē ges. ſz imediatū obm deſidery nō ē de⁹ ſm ſe. ſz aliq̄s act⁹ quo attigit̄. g̃ ꝛc. minor p. bat̄: q̄ obm deſidery ē aliq̄ futurū: ſz ōs ſm ſe nō ē futur⁹ ſz ei⁹ viſio vl̄ manifeſtatio ē nobis futura. ergo obm illius fruitiōis eſt illa viſio vl̄ manifeſtatio ꝛ nō ōs ſm ſe. ¶ Cōtra hoc iſtat̄ negādo maiorē: q̄ ſi idē eēt obz deſidery ꝛ delectatōnis ſequētis: idē eēt obm ſui ipius: q̄ delectatio pōt eē obm deſidery. ¶ Sz iſtō nō valet: q̄ nō aſſumit̄ vl̄ q̄ ſemp ſit idem obm deſidery ꝛ delectatiōis ſequētis: cū deſideriū poſſit eē obm deſidery nō idē nūero ſz aliud: ꝛ delectatio ſil̄r: ſz aſſumit̄ q̄tū ptinet ad ꝓpo⁹. ſic. ſ. q̄ vbi ē idez obm extrīſecū i quo tēdit ꝛ q̄eſcit volūtas p deſideriū ꝛ delectationē: ibi eſt idē obiectū imediatū ꝛ intrinſecū vtriuſq; z. ꝛ iſtud nō hz aliquā inſtātiā. Sicut. n. deſidero vinum nō hītum ꝛ delector in eo habito: ita q̄ idē ē obiectū extrinſecū deſidery ꝛ delectatōis. ſ. vinū: ſic idem ē obiectū imediatū vtriuſq;. ſ. guſtare vinū. ꝛ eodē mō eſt i ꝓpoſito ō deſiderio ꝛ delectatōe reſpectu dei: q̄ ſicut idē ōs eſt obiectū extrīſecū vtriuſq;: ita oz q̄ ſit idē act⁹ circa deū obiectū imediatū ꝛ itrīſecū vtriuſq;. ſ. ōſidery ꝛ ōlectatōis. ¶ Alia rō talis ē. oīs amor hz aliq̄d ꝓplexū p obiecto: ſz ōs vt ſic ē aliq̄d icōplexū ꝛ p modū icōplexi a pp̄hēſū. ſed videre deū vl̄ deū manifeſtari nobis ē aliq̄d cōplexū. ergo ōs ꝫ ſe nō pt̄ eē obiectū amoris deſidery vl̄ delectatōis: ſed ſolū eius viſio vl̄ manifeſtatio. ¶ Cōtra hāc iſtat̄ ſic: q̄ amore charitatis vl̄ amicicie diligim⁹ deū ſm ſe: ꝛ tñ ōs vt ſic nō ē aliq̄d ꝓplexū ſed icōplexū: dato ēt q̄ obm amoris eēt q̄d complexū: illa tñ ꝓplexio ñ eēt deū videre vl̄ deū manifeſtari nobis. ſed eēt illa q̄ itellect⁹ dicerz q̄ deus ē amādus vl̄ ōs ē ſūme bonus ¶ Sed iſtō nō valz: q̄ cū amare ſit velle bonum alicui ſibi vl̄ aly vt dicitur. z. rhetorice. ideo amans fertur per amorem in duo. ſ. in illum cui vult bonum ꝛ in

bonū qō ei vult ꝛ respectu ꝑmi ē amor amicitie: Ad ꝛm aūt vel respectu secūdi ē amor ꝯcupiscētie: ꝛ illud duplex obz ꝑt vocarí quedā cōplexio iquātū amās vult hoc huic. ꝑter illā āt ꝯplexionē ē alia que ē circa illud qō volum⁹ nobis vel alu q̄ cōsistit ī hoc qō ītellectus iudicat eē bonū illud ei cū illud volum⁹: siue ille sit nos ipe: siue amic⁹. iudiciuz .n. ītellect⁹ de aliquo qō iudicat eē bonū mihi vel alu necessario ē ꝯplexū: cū ḡ dicit ꝙ deū ꝓz se amam⁹ amore amicitie vel charitatis: vez ē sicut illud cui volum⁹ bonū qō ipse hz: sed ipsū bonū habitū a deo amamus ei sicut qōdā amatū ꝓp deū ꝓm modū nr̄um loquēdi: qz ꝓprie loquēdo deus nō hz aliqō bonū qō sit aliud realr̄ q̄ ipse: apprehē dit tamē vt aliō ꝓm rōnē: et sic ē ibi quedā cōplexio inq̄m illud apprehēdim⁹ eē bonū deo. Sed de hoc nihil ad ꝓpositū: sed solū de desiderio et delectatiōe. Jbi .n. circa bonū qō dēsideramus ꝛ ī quo delectamur oz ītellgere ꝯpōez bāc. s. ꝙ illō ē bonū nobis. ꝛ ista pō nō ꝑt eē cōsiderādo deū ꝓm se: qz sic nō ē bon⁹ nobis. ꝓz oz ꝙ cōsideret circa aliqd qō ē ī nobis ꝛ p qō deū attingim⁹ ꝛ illud nō ē aliud nisi videre deū. Jlla .n. cōplexio qua dr̄ ꝙ deus ē amādus supponit aliam scilicet ꝙ deus est bonus ꝛ illa non sufficit ad desideriū vel delectatiōez nisi addat ꝙ sit bon⁹ nobis: qō ñ cōpetit deo ꝓm se ꝓz solū rōne act⁹ p quē attingit.

Quantum ad ꝛm dōm ꝓm cōem opinionē doctoꝝ ꝙ nō solū ꝑncipale: sed ímediatū obm fruitiōis que ponit eē vna de dotib⁹ aie: ꝛ aurea ēentialr̄ ē deus ꝓm qō ī se ē sūmū bo^m supaōia amatū amore amicitie ꝛ non visio ipsi⁹ dei: qō ꝓz q̄ dupl'r. ꝑ sic: qz si ímediatum obiectū fruitionis nō eēt de⁹ sed visio dei: sequeret ꝙ inter visionē et delectationē caderet actus medi⁹ reflex⁹ hoc ē falsū vt ꝓbabit. ergo ꝛc. Maioꝛ ꝓz. qz delectatio ñ ꝑt eē nisi de obo cognito: si ergo visio dī eēt ímediatū obm delectationis sequeret ꝙ ipa ḡēt cognita: sed visio dei nō ꝑt eē cognita nisi p actū reflexū quo videmus nos videre, ergo ꝛc. Maioꝛ ꝓbat⁹ qz bonitas dei sūma ꝛ infinita visa ē ꝑ tus a beato q̄z bonitas visiōis q̄ ē finita: sed voluntas nō ꝑt nō ferri actu desidery ī sūmū bonū sibi pñtatū p modum ꝓhñtis ī via. ḡ sil'r ipsa nō ꝑt nō ferri actu delectatiōis ī sūmū sibi pñs ī pria. ꝓs ergo volūtas delectat ī deo q̄z cognoscat ipa visio. ergo cognitio visiōis nō cadit media inter visiōem dei et delectationē sequētē ꝛ hec fuit minoꝛ.

¶ Secundo sic. Jn oi dilectione ꝛ delectatiōe alicuius ꝛ habitionis vel assecutiōis eius qui habitū ē magis dilectū q̄z ei⁹ hitio tūc ipsū hitū ē obm ímediatū tā dilectionis q̄z delectatiōis: et nō habitio ei⁹: sed ī dilectiōe ꝛ delectatiōe ꝓprie q̄ sūt de deo habito ipsum hitū. s. de⁹ ē magis dilectū q̄z habitio ei⁹. s. visio. ḡ ímediatū obm dilectiōis ꝛ delectationis ē deus ꝛ nō visio. ꝓ quā hētur maioꝛ ꝓbat⁹ dupl'r. s. rōne et exēplo. Rōne sic. Jllud qō magis amat ímediat⁹ amat: sicut finis magis amat q̄z ea que sūt ad finē ꝛ sil'r ímediat⁹ amat q̄z ī assecutiōe finis sit oppo^m. Jdē ꝓz ꝙ exēplū: qz .n. magis diligo gustū vini q̄z ipm vinū: qz non diligo vinū nisi vt gustē iō ímediatū obm h⁹ dilectiōis est gust⁹ vini ꝛ nō vinū. Eō q̄ hēo amicū pñtē ipe amic⁹ est magis dilect⁹ q̄z ei⁹ hitio vel pñtia ꝛ iō ē ímediati⁹ obz dilectiōis ꝛ delectatiōis: ꝛ sic ꝓz maioꝛ. Mioꝛ ēt ꝓz qz nisi ō tus hit⁹ magis amaret q̄z hitio eius eēt puersus amoꝛ q in patria locū nō hz. iō ꝛc. ¶ 3° qz illud qō ē ímediatū obz sūme cognitionis ꝛ sūme dilectionis ē ímediatū obm sūme delectationis. sed de⁹ est huius et ñ aliqd creatū ideo ꝛc. Maioꝛ ꝓz. qz volūtas ꝛ oīs appetitus delectat ī eo quod amat et sume ī eo qō sūme amat. mioꝛ similr̄ ꝓz. s. ꝙ deus sit ímediatū obz sūme cognitionis et dilectionis. ideo ꝛc. ¶ Quarto sic. illud ē ímediatū obz fruitionis qō ē ímediatū obz charitatis a qua fruitio elicit cū id ē sit obz mediam vel ímediatum habitus ꝛ actus: sed ímediatum obiectum charitatis ē solus deus ꝛ nō aliqd creatū tā ī via q̄z ī patria. ergo ímediatū obiectū fruitiōis ꝛ delectationis est solus deus. ¶ Ad istas aūt rōnes rñdet alig p ordinez sic. Ad primam dicunt per interēptionem minoris: et cum ꝓbatur ꝙ bonitas dei est ꝓius q̄z bonitas visiōis: concedatur: sed non ē ꝓi⁹ visa vt bona nobis ī patria q̄z bonitas visionis: ratione cuius deus est primo bonus beatis et qz bonitas dei absolute nec desideraī a nobis nec in eadem delectamur nec in via nec in patria: iō visio bonitatis diuine absolute in patria vel cognitio eius in via non sufficit ad desiderium vel delectationem. ¶ Ad ꝛm dicunt ꝙ maioꝛ est falsa: quia quando bonum est magis dilectum q̄z eius habitio illud quidem bonum pōt esse immediatum obiectum amoris amicitie sicut de deo habito vel de amico cui bono volumus: sed eius habitiū et non ipsum habitum est immediatum obiectum amoris concupiscentie siue quantum ad desiderium siue quantum ad delectationem: verbi gratia in exemplo eorum. Amicus presens est immediatum obiectum amicitie: sed eius presentia quā desideraui dum esset absens et in qua delector dum est presens est immediatum obiectum concupiscentie et non ipse amicus qui est amicus siue sit presens siue sit abñs. ꝛ quia quod amatur amore amicitie magis amatur q̄z illud quod amatur amore concupiscentie: ideo tale amatum q̄z uis sit simpliciter illud qō magis amatur q̄z eius habitio tamen non est immediatius amatum amore concupiscentie sed eius habitio. Si tamen tam habitum q̄z habitio pertineant solum ad amorem concupiscentie tunc est vniuersaliter verum qō dicunt: qz illud quod est plus amatus est immediatius amatum vt patet in cibo ꝛ potu non aūt quando alterum pertinet ad amorem amicitie. s. bonum habitum. alterū vero ad amorē concupiscentie scilicet habitio eius. ¶ Ad tertium dicunt ꝙ illud quod est obiectum summe cognitionis et summe dilectionis: non est ímediatū obiectum summe cognitionis et summe dilectionis: quia: obiectuz sūme cognitiōis et summe dilectionis: que est dilectio amicitie est summum bonum ꝓm se: sed obiectum summe delectatiōis est illud quod ē sūmuz bonū ei q delectat. illō aūt nō ē deus ꝓm se vt ꝓbatū fuit. sed visio eius q̄ ē sume bona iter ea que nobis formal'r sūt bona. ¶ Ad q̄rtū dicūt ꝙ maioꝛ ē falsa qz cuz charitas ptineat ad amorem amicitie obm ei⁹ ē de⁹ ꝓm se iquātū deū diligimus ꝑse: fruitio aut̄ nō ptinet ad amorē amicitie sed cōcupiscie cuius de⁹ nō pōt eē ímediatū obm cū nō sit ímediatū bonū nr̄um ꝛ tñ fruitio beata dr̄ elici mediāte hitu charitatis: qz visiōe dei q̄ erit ímediatū obm fruitiōis ꝛ nos ipos referemus ī ōum tā q̄z ī finē vltimū. ¶ Sed iste sol'ones nō videt̄ valere. ꝑ ñ valet sol'o q̄ dat ad ꝑ^am rōnē qz ly bōitas dī i se ꝛ absolute ñ dīd ereī nec ī via nec ī pria: qz dīderiū ñ ē nisi futuri: dō aūt i se nihil ē futurū: nisi diceret ꝙ sci dīderauerūt deū i se suscipe būanitatē ℔ tū respic aliō a dō: tū diui⁹ bōitas ꝓm ꝙ i se et absolute ē sūma bōitas ī via ꝛ ī pria sūme amat̄a more amicitie nāl'r et supnāl'r. Et qz amo rē bōi hīti vt sic seq̄t dlecta⁹: iō ī via ꝛ ī pria cognitio bōitatis dine absoluta sufficit ad dlectatiōez nll'o alio cognito qō sic ꝓz. qz siqs cogīsceret solū deū et nullā creaturā ipe esset ve ꝛ ēntialr̄ btūs ꝓz Aug. ꝓz ꝛa ꝛ ēntialr̄ btitudo nō ꝑt eē ꝓm legē cōem qn ipaz ímediate ꝯseq̄t dlectatio. ḡ si btūs non videret se videre deum sed solum videret deum vere delectaretur. ¶ Jtem non valet solutio ad secundam qz ly habitio ꝛ ñ habitū sit ímediatū obm amoris ꝯcupiscētie: gnāl'r tñ dlectatio ꝯseq̄t magis amorē amicitie q̄z cōcupiscientie. ly .n. dlectatio ñ sit nisi obz amoris ꝯcupiscie ē tñ ꝯñs amorē amicitie: sic eō tristi^a ꝛ ꝑtrista^o est ꝯñs ad odiū inimicitie. Cum .n. cogitat bō de re odiosa displicē^am ꝛ tristitiā iuenit ꝓpeā non propter cognitionē de ipsa: qz ante q̄z percipiat se de illa cogitare dolet ꝛ tristat̄: ꝑsimil'r ex ℔ ipo ꝙ ꝯcipit rē amatā amore amicitie: añ q̄z ꝯcipiat

ipam ꝓceptionē ōlectaꝝ:qz ſm iſtos beatitudo cōſiſtit i actu recto nō reflexo ſed ſm oēs beatitudinē imediate ꝓſequ tur delectatio:g̃ cū viſio nō videat nisi actu reflexo añ̄ ipſa ſit obiectū cognitiōis ē beatifica delectatio. ¶ Itē ñ valet ſolo ad 3am:qz obm ſume delectatiōis ē ſume amatū quocūq; amore ſume bitū:qz ſi ſimplr ad ſimplr:z magis ad magis:z maxīe ad maxīe.vñ cū nihil delectet ſimplr nisi qđ apprehēditur vt bonum z quod amatur .ergo qđ apprehenditur vt magis bonum z qđ magis amaꝝ:Ꝟ magis delectat z qđ apprehēdit vt ſūmū bonū z ſume amaꝝ Ꝟ ſume delectat. Si dicaꝝ ꝙ illud ē delectatiuū qđ apprehēdit et amaꝝ vt bonū ꝑpum z nō aliud:nō valet pp duo. ꝑ.qz cū delectatio volūtatis nō ſit aliđ q̄ quedā beniuolētia z delectabilis ꝓplacētia.expiꝝ bō ꝙ bonū amici ꝓplacet ſibi z i eo delectaꝝ p Ꝟ ſolū ꝙ apprehēdit illud vt bonū amici añ̄ apprehēdat ee bonū ſuū:z ſilr vnicuiq; eſt amabile bonū ꝑpum ſicut z delectabile:Ꝟ tamen non obſtāte dicim⁹ ꝙ bonū diuinū ē magis vnicuiq; amabile q̄ bonū ſuū formale.g̃ z magis ōlectabile. ¶ Itē ſolo ad q̄r tā nō valet ſm eos q dīt ꝙ ꝑm⁹ z imediat⁹ act⁹ charitatis i ꝑria ē fruitio z delectatio:qz cōſtat ꝙ idē ē obiectū imediatū bit⁹ z imediati act⁹ ei⁹ z ꝑmi:ipi aūt dīt ꝙ act⁹ volūtatis i ꝑria nō ē nisi fruitio z delectatio. Sed ſuppoſito ꝫ vitaē ꝙ act⁹ charitatis i ꝑria ꝑncipalio⁹ ſit diligere deū ex toto corde:qz maxie tūc iplebit illud ꝓceptū ad boc: ſeqꝝ idē ꝙ ꝑ⁹ qz plus diliget deū q̄ viſionē dei:illa āt dilectio ñ pōt ee nō delectabilis cū ſit ex oi mēte z ex toto corde et ex oi conatu:imo ē ſume delectabilis cū ſit ſūma dilectio. ſicut.n.ſūmā dilectiōem ſimplr ſeqꝝ ſūma delectatio ſimplr vt i deo:ſic:ſūmā dilectiōem creature ſeqꝝ ſūma delectatio creature:Eſt aūt ſūma dilectio dei nō viſiōis dei .g̃ illā nō iſtā ſeqꝝ ſūma delectatio. Itē cū delectatio iudicet ſm dilectiōem: g̃ ſi dilectio ē vitupabilis z delectatio ꝓñs vitupabilꝫ.et eꝫ ſi dilectio laudabilꝫ z ōlectatio laudabilꝫ.g̃ quāto dilectio laudabilio⁹ z ōlectatio laudabilio⁹:ſed conſtat ꝙ dilectio boni diuini ē laudabilior q̄ boni ꝑꝑty. g̃ z delectatio:ſi dicaꝝ ꝙ iſta ꝓpatio tenet i dilectiōib⁹ ꝓcupiſcie nō amicitie z ꝙ deleccatio ſeqꝝ ſolū amorē ꝓcupiſcie Ꝟ ē ꝺ expie^am charitatis:qz gaudet bō ſi mala ſibi euēiant pp deū:et ſi nihil bōi vl ꝑmy vl vtutis ſibi accideret:ꝫ ſo^m pp deū pure z imediate :alꝫ eēt gaudiū mercēnariū.

Quantum ad 3^m vr̄ ꝙ ipugnatiōes ſolonū z iſtātia rū ad ꝑmā opionem z ad rōnes eius nō valeāt. ꝑ qz vr̄ adhuc ꝙ maio⁹ illius rōnis ſit falſa z iſtantia bona.ꝙ .ſ.aliqd poſſit cōcupiſci qđ nec ē:nec apprehēditur vt formalis pfectio ꝓcupiſcētis triplr i exēplis poſitis .ſ.de fama: honore z laude:qz aliqs nō errās ſed ſciēs iſta bona nō ee ſuā formalē pfectiōem nihilomin⁹ appetit iſta. puta laudari:famari:bonorari ēt ſi nō apprehēdat aliqd i ſe ex Ꝟ ſibi formalr ꝓuenire:itē aliqs appetit ea pp ſe:dato ēt ꝙ de fama honore vel laude nihil aliō penit⁹ ſeqꝝ nec i ſe ipo nec i alio:z dato ꝙ bō cognoſceret boc eſſe ſubiectiue extra ſe adhuc aliqs pt appetere iſta:puta ꝙ ſit bone fame z opinionis z ꝙ nō diffameꝝ z ꝙ honoreꝝ z non deboneſteꝝ z ꝙ laudeꝝ z non vitupereꝝ .vñ illa poſſūt per ſe appeti z oppoſita eorū fugiēt ſi nihil aliō ſequaꝝ. ¶ Itē reſpectu ꝓximi:qz ꝓdicta bona exteriora et interiora bōa virtutū ꝓcupiſcim⁹ amicis ēt ſi nihil ex boc debeat ꝓueni re nobis.g̃ poteſt homo concupiſcere aliqd alr q̄ ꝓout ē ſua:perfectio formalis:z ſi boc negareꝝ de ꝓximo:qz amicabilia q̄ ſūt ad alterū veniūt ex amicabilib⁹ que ſūt ad ſe ipſū :tamē de deo negare nō poſſumus:qz cōcupiſcim⁹ dei laudē et honorē et ꝙ a nobis ameꝝ: imo ꝙ ab oib⁹:et boc nō pp perfectionē noſtrā formalr:ꝑ qz pp illud concupiſcimus bonū alicui: pp qđ amamus ipſū amore amicitie: cū ergo amemus deū amore amicitie ꝓpter ſeipſū ꝓmo:ñ ꝓpter nos nec pp aliquā noſtrā perfectionē.g̃ qđ illō volum⁹ ipſi deo volumus pp ipſūmet deum ꝓmo: z non ꝓpter noſtrā perfectionē formalem:z ſic concupiſcim⁹ aliquid quod non eſt formalis perfectio nec concupiſcentis nec cui cōcupiſcit:exiſtimātes ꝙ ita ē:imo ēt reſpectu ꝓximi ē idē ſentiēdū:qz.n.debeo diligere ꝓximū ꝓpter deū non ꝓpter me ipſū:inde ē ꝙ bonū qđ ei cōcupiſco:ꝺ beo ei concupiſcere pp deuz ꝓmo z pluſq̄ ꝓpter meipz. quando autem dicitur ꝙ amicabilia que ſūt ad alterum veniūt ꝛc. Dicendum ꝙ verum eſt in via gñationis z gñe cauſe efficientis non finalis.ꝓmo enim diligit homo bonum ſuum q̄ alterius:et ex dilectione ſui boni mouetur effectiue ad bonum alterius:ſed non oportet ꝙ omne bonum quod diligit diligat ꝓpter perfectionē ſuam formalem vel bonum ſuum. Item quod dicitur ꝙ bonum vnicuiq; ꝓpꝛiuz ipz eſt ei amabile.ſi intelligatur ſic ꝙ nihil amatur niſi inquantum eſt bonum amanti ꝓpꝛium formale vel intrinſecum eſſentiale vel accidentale:falſum eſt. quia ſic creatura non amaret bonum increatum nec econuerſo nec aliquid amaret niſi ſeipſū.ꝫ ſi intelligitur bonū ꝓpꝛium large: pōt eſſe verum quia aliquid dicitur eſſe alicuius non ſoluz formaliter ſed aliter multis modis:ſic enim deus diligat creaturas que ſunt ſuum bonom i deſt a ſe factum z ſui repꝛeſentatiuum: z creatura bouum diuinuz quod eſt bonum ſuuz effectiue:conſeruatiuum z finale: et licet in deo bonum ꝓpꝛium formale ſit ratio diligendi bonum alienum inquantum eſt aliquo modo ſuuz: et ſimiliter in amore concupiſcentie:quia nullum bonum concupiſcit alterum niſi ꝓpter bonum ſuum ꝓpꝛium: tamen in creatura eſt econuerſo:quia ſicut prima ratio diligendi bonum ꝓpꝛium amore amicitie eſt ſibi bonum alienum:quod eſt deus:ita in amore concupiſcentie ordinate non concupiſcit homo ꝓpter bonum ſuum ꝓpꝛium formale: ſed ꝓpter bonum diuinum ꝓout eſt extra ſe z in deo pure:vnde ꝓma ratio concupiſcentie creature rationalis vel intellectualis z recta eſt perfecio diuina z nō aliqua formalis creature: qđ enim ꝓius et plus diligo amore amicitie:illi ꝑ⁹ et plus opto z cōcupiſco bonū amore ꝓcupiſcētie:ſicut ꝓius et plus mihi q̄ ꝓximo.vñ ſicut ꝓus amatū ē deus vt ꝓſona ſbſiſtēs:ſic ꝑ⁹ cōcupitū ē bonū diuū: vt itelligiꝝ q̄ſi ipz p ficiēs z iformās:ſic ꝑ⁹ et pl⁹ volo deum habere eē q̄ me habere eſſe. falſa ē ergo maior: qz amor cōcupiſcentie pōt habere ꝓ⁹ ꝓximo et imediato rēa cōcupiſcente ſubo diſtinctā. Itē minor propoſitio eſt falſa:z iſtantie boc ꝓbantes concludunt eſſe boc. Ubi ſciendū ꝙ illa delectatio que conſequitur amorem concupiſcentie vel habitionez ſiue conſecutionem rei concupite illa poteſt dici pertinere ad amorem concupiſcentie conſequenter: ſicut delectatio guſtus vel tactus que cōſeqꝝ delectabiliū cōcupitorū cōſecutiōem.z dico ꝓñr nō eſſentialr ſm rōnē noīs:qz delectari nō ē cōcupiſcere:ſicut geſcere nō ē moueri ſed ꝓñs ad motū:ſed delectatio q̄ ꝓſeqꝝ imediate cōſecutiōem amati amore amicitie vl ꝑtinet ad amorē amicitie:et talis ē fruitio q̄ ꝓſeqꝝ deū viſū z amatū pp ſe ex toto corde.nec valet eorū ꝓbatio prima ꝙ pp ōlectatiōem volum⁹ nobis bonū i quo delectamur: qz totū oppoſitū ē verū i ōlectatiōe que br̄ de deo viſo et amato qz ibi plus diligiꝝ delectās effectiue q̄ delectatū et q̄ delectatio:nec diligiꝝ qz delectat ſicut vinū qz dulce:ꝫ pp Ꝟ ſume delectat ꝙ ſume amaꝝ .Nec valet ſecūda ꝓbatio qz delectatio rñdet ōſiderio qz ōlectatio q̄ rñdet ōſiderio quo deſideram⁹ viſiōem dei i via nō ē fruitio ſume.nō.n. ſume ōlectaꝝ btūs qz bz viſiōez quā ſume ōſiderauit ꝫ qz bz deū quē ſume amauit vl amat:qz aīa nūq̄ ōſiderauit vl ſiōem z tñ bz z būit ſūmā ōlectatiōez. ꝓbōnes āt z iſt ā^e ꝫ ñ ſint ōm̄aōes:ſūt tū ꝓbabiles z pōt ſuſtineri. Et q̄ dr ꝙ

ōlecta⁹ ñ ꝓncipal'r ꝺcupiscit simpl'r:ſz reſpectu alioꝝ:veꝝ
ē:qz viſio dei simpl'r plus deſideraſ ⁊ amaſ q̄z delectatio.
Et ſi accipiaſ amoz cōcupiſcētie large oīs amoz eius q⁹ al
teri optaſ ſicut pfectio pfectibili:ſic bene dicūt q⁹ p̄ncipa
le cōcupitū ē viſio nō fruitio:ſed ſi accipiaſ amoz ꝺcupiſcē
tie ꝓꝓrie:ſic nō bz ꝓ obo niſi bonū delectabile mā'l'r:ipaz
aūt delectatione ꝓ formali obo:vñ ſicut cōcupiſcibilis di
ſtincta ꝺ iraſcibile nō fertur ī aliq̄ bonū niſi ꝓut eſt dele
ctabile ſenſui ⁊ refugit oē cōtriſtatiuū:ſic cōcupiſcere ītel
lectuale ꝓꝑe ſūptū non eſt niſi delectatiōis intellectualis.
Fm ḡ iſtā acceptionē rō ſecūda adhuc ſtat:ſed Fm p̄mā ac
ceptionē q̄ ē magis cōis adhuc ſtat iſtātia:qz lz viſio cōcu
piſcaſ p̄ncipalius q̄z fruitio:tñ eodē amoze quo cōcupiſcit
beatitudo cōcupiſcit vtrūq;:ita q⁹ ambo bñt rōnē vnius
obi nō pluriū.qz.n. beatitudinē īmediate ⁊ neceſſario ſeq̄t
delectatio ſine qua nō eēt pfecta ſaltē accidētal'r:qz id qō
p̄ncipal'r ⁊ ſimpl'r deſideraſ ē pfecta ⁊ ītegra beatitudo
ꝓut īducit vtrūq; ⁊ nō alterū tātū:magis.n. deſideraſ to
ta ⁊ ītegra loquēdo de pfectiōe acciñtali q̄z pars eius vl' ſo
la eēntia:ide ē q⁹ adhuc fruitio vt ītegrat beatitudinē ⁊ p
ficit ē obm p̄ncipale vel pars obi p̄mi ⁊ principalis amoris
cōcupiſcentie. Oēs enī hoc cōcedūt q⁹ ſicut beatitudo ob
iectiua eſt p̄ncipale obiectū amoris amicitie:ſic beatitudo
ſubiectiua ē principale obm amoris cōcupiſcētie. Itē cōce
dunt q⁹ beatitudo ꝓut includit delectationem volūtatis
eēntial'r vel accidētal'r:ē maius bonū ⁊ pfectioz beatitudo
q̄z ꝓut excludit:⁊ p ꝺñs aggregatū ē magis ſūmū bonū q̄z
alterum tñ:⁊ ſic magis ⁊ principalius concupitum:⁊ iſto
mō verū eſt q⁹ fruitio ē principal'r cōcupita:⁊ p ꝺñs q⁹ eſt
3ª iſtā. aliqua cōcupiſcētia eēntial'r. ¶ 3ª inſtantia q⁹ delectatio ē
de p̄nti.nō ḡ eſt amoz cōcupiſcētie:hāc impediūt dicentes
q⁹ amoz cōcupiſcētie ē de p̄nti:ad qō dicēdū q⁹ aliquid pōt
ptinere ad amorē cōcupiſcētie dupl'r. Uno mō eēntial'r ſic
.ſ.q⁹ ipm ſit ipmmet cōcupiſcere:⁊ ſic nulla delectatio per
tinet ad amorē cōcupiſcentie:qz nulla delectatio ē concu
piſcere:qz delectari eſt quieſcere cōcupiſcere:ſicut appete
re ⁊ deſiderare ē moneri. Uñ ſicut graue nō diceret appe
tere cētrū qñ ibi ē ſed quieſcere in eo:ſic appetitus aīalis
nō cōcupiſcit qō bz ſz geſcit ī cōcupito:ita q⁹ delectari non
ē ꝺcupiſcere:īmo nec ē cū ipo cōcupiſcere ō eodē:reſpectu
eiuſdē:qz nō eſt cōcupiſcere iā habiti ſicut nec ſperare: aut
deſiderare.⁊ iſto mō ꝓbat rō q⁹ fruitio non ptinet ad amo
rē cōcupiſcētie eēntial'r:Alio mō ptinet aliq̄d ad amorē cō
cupiſcētie cōſequēter:⁊ ſic ē delectari qō cōſeq̄t cōſecutio
nē amati amore concupie vt ſic ptinet ad amorē cōcupiſcē
tie.qō vo ꝺſeq̄t aſſecutionē amati amore amicitie vt ſic pti
net ad amorē amicitie:⁊ neutro mō ad amorē cōcupiſcen
tie:⁊ ſic eſt de fruitiōe i patria vt dictū ē. Sz delectatio gu
ſtus:⁊ tact⁹ ptinet ad amorē cōcupie ꝺñr non eēntial'r:nec
ēt cōcomitatiue:qz nec ē ipm cōcupiſcere nec res q̄ ꝺcupi
ſcitur:ſz rei q̄ ꝺcupita fuit:nūc āt nō plus ꝺcupiſcit:ſz ama
tur amore ꝺñte ad ꝺcupiſcētiā:lz forte ꝑ ſit in vtraq; dele
ctatiōe:qz eſt ldē re cū amore cōcomitāte:vno.n.actu amo
guſtū vini ⁊ delector ī eo:⁊ vno actu deus i patria amaſ et
fruit:ſz dñt rōne qñ ſunt ſiml' ſicut dñt re qñ ſūt ſeoꝝſū.
4ª iſtā. ¶ 4ª inſtantia ad eādē cōcluſionē q⁹ delectatio bz aliq̄
ꝓ obo bonū honeſtū adhuc ſtat. Nec valet p̄ª ſol'o:qz lz ō
lectatio q̄ ꝺſeq̄t bonū vtile vl' delectabile ptineat ad amo
rem concupiſcētie ꝺñter:non tñ eēnaliter ⁊ formal'r:ita vt
ſit amoz concupiſcētie qō ſolū illa inſtantia volebat cōtlu
dere. Nec valet ſecūda ſol'o de honeſto ⁊ inherēte:qz ſaltē
hoc habetur q⁹ non ſolū bonū vtile ⁊ delectabile ē obz de
lectationis:ſed etiā bonū honeſtū cuius ꝺriū ſolū ꝓbabat
inſtātia illa. ¶ P̄ ꝓ aliud non valet iſta euaſiio:qz lz ali
qō bonum honeſtū cōcupitū vt virtus poſſit delectare:tñ
etiam qōdam bonum honeſtū amatū amore amicitie pōt
īmediate in rōne obiecti delectare plus q̄z amatū amore
concupiſcentie. Nam ſi volūt dicere q⁹ nihil amatur in
ratione honeſti niſi prout habet rōnem cōmodi amantis.
⁊ ſibi inherentis manifeſte falſū ē:qz deus amaſ vt bonū
honorabiliſſimū qō eſt ſubiecto diſtinctū. ¶ Itē quinta ī 5ª iſtā.
ſtantia ꝺ secundam rōnem adhuc ſtat non obſtante euaſi
one data:qz lz deus non ſit bon⁹ beatis formal'r niſi rōne
p̄emy qō infert:nihilominus ē ab eis amabilis magis rō
ne boni ſubō diſtincti q̄z rōne boni ipreſſi:⁊ plus placet eis
bonū diuinū ī deo q̄z in ſeipis: Uñ cum cōplacentia ſit ipa
met delectatio:vel eēntial'r vel causal'r:plus delectantur
de deo q̄z de viſiōe dei:⁊ ſic deus eſt īmediatū obm maxie
delectationis i eis ⁊ nō viſio dei. ¶ 6⁹ pōt rñderi ad tertiā
rōnē p̄incipalē:qz operatiōes p̄cedētes Fz quas iudican
tur delectatiōes bone vel male aliq̄n ſūt oba ipaꝝ delecta
tionū:vt qñ plus amatur aſſecutio rei q̄z ipa res aſſecuta:
aliq̄n aūt non:vt qñ plus amatur res aſſecuta q̄z eius aſſe
cutio:tūc enim delectatiōis que moꝝ cōſequit obm ē non
aſſecutio ſed res aſſecuta:ſicut ī pria ſicut dictū fuit li.i.di.
i. Et ad ꝓbādū in cōtrarium qz malorū cognitiones ſunt
bone:dicēdū q⁹ delectatio nūq̄z ſequit cognitionē maloꝝ
ſpeculatiuā q̄ pōt eē bona:ſed cognitionē p̄aticā q̄ ſemp ē
mala. Judicare enī fornicationē eē bonam ⁊ pſequendaz
eſt peccatuz. Et p̄terea delectatio īmediatius ſeq̄t dilectō
nem q̄z cognitionē. Cū enim quis iudicat fornicādum niſi
amaret hoc nō ſequereť delectatio.conſtat aūt q⁹ dilectio
mali mala eſt:dato ergo q⁹ opationes ad quas conſequūt
delectatiōes eēnt ipaꝝ oba:adhuc ipe eēnt male qñ dile
ctiones ſūt male ⁊ malitia eoꝝ eſt cā malitie delectatiōuz
cōſequentiū. Et lz in ex⁹ poſito forte p̄ima radix malitie
ſit ipa opatio q̄ ē obm:qz iudicare ⁊ velle furari non ē ma
lū:niſi qz ipa opatio furti ē mala q̄ ē obm eius:tñ ſufficien
ter impediť rō q̄ztū ad ꝺ q⁹ ꝓbabat q⁹ delectatio ñ poſſet
dici mala:qz ꝺſequereť opationē malā q̄ non eēt obm.hoc
enim falſū eſt de cognitione p̄atica ⁊ dilectiōe mali q̄ ſūt
male añq̄ fiat reflexio ſup illas:⁊ p ꝺñs an teq̄ ſint obz.di
cūt ēt multi q⁹ qñ aliqs iudicat ⁊ eligit fornicari:nō iō ſunt
mali act⁹ iteriores:qz ſunt mali exteriores:ſz eoꝝ malitia in
eſt exteriori actui pp malitiā iteriꝛis. Qz gdē manifeſtū
ē ſi act⁹ exterioꝛ accipiaſ vt effect⁹ iteriꝛis:ſz ſi accipiaſ
ī rōne finis:tūc dñt gdā q⁹ ſic actus iterioꝛ bz bonitatē ab
exteriori ſicut a fine ⁊ obo:ſed ꝑ ē ex ꝓpo⁹. ¶ 7ª iſtātia ꝺ 7ª iſtā.
q̄tā rōnē adhuc ſtat.nec valet p̄ma euaſio:qz illa ꝺcedit ꝓ
poſitū.ſ.q⁹ maioꝛ nō ſit va vl' ſicut vl' accipiebatur. Nec
valz alia euaſio:qz nō ē idē obm in qō tēdit volūtas p deſi
deriū vie ⁊ geſcit ī patria:qz ī pria ñ ſolū geſcit ī viſiōe ōi
pp viſionē quā deſiderabat:ſed geſcit ī ipomet deo Fm q⁹
ī ſe ē ſūmū bonū:⁊ ꝺplacet ſibi i ō nō ſolū in viſione dei:
nec eſt ſimile de vino qō nō amať pp ſe:ſz pp guſtū:vñ nō
geſcit nec cōplacet guſtās vinū in guſtato.ſed ī ipo guſtu
tñ. Et ad id qō ſeq̄t de idēptitate obi:dōm.q⁹ dato q⁹ ōs
nō eēt obm deſideriy vie Fm ſe:tñ eſt obm amoris charita
tis Fm ſe:delectatio aūt que eſt in patria magis eēntial'r cō
ſequitur amorem ſine quo eſſe non pōt q̄z dei deſideriū.ſi
ne quo eē pōt:⁊ ſic ei⁹ obm ñ ē ōi viſio ſed ipe de⁹ ⁊ iſtō de
mōſtrari pōt Fm illos q dicūt q⁹ ōs pōt facere actū volun
tatis ſine act⁹ ītellect⁹: cū tñ ñ poſſit facere actū po⁹ ſine
obo.ſi.ḡ p̄t faceť ōlectationē ſiñ viſiōe quā tñ ñ p̄t faceť ſiñ
ſuo obo īmediato.ḡ obm īmediatū delectatiōis non ē ipa
cognitio. ¶ 8ª iſtātia ad hoc q⁹ ōs ſit obm amoris nō ꝓple 8ª iſtā.
ctiť aliq̄d extra deū nec q̄z ad amorē amicitie q̄ deus dili
gitur nec quātū ad amorē ꝺcupiſcentie q̄ ei ſūmū bonū op
tať:⁊ illō ſufficit ad ōlectationē ꝺñtē nec regriť vt ipi dñt
ꝺplexio q̄ ōs ſit nobis formal'r bon⁹. Illo.n.mō i aliq̄ dele
ctamur quo ipm diligimus:ſed deum diligim⁹ nō ſolum
vt eſt bon⁹ nobis ſz etiā vt ē bon⁹ i ſe:īmo plus vt bon⁹ i ſe.

q̄z vt bonus nobis formaliꝝ.g̃ vtroq̄z mō delectamur ī deo ſ.vt ē bonꝰ ī ſe ⁊ nobis ⁊ plus vt ē bonꝰ ī ſe.C̄ū.n.hō diligat deū plus q̄z ſe ſi hō nō ōlectaꝝ ī perfectiōe ſua niſi qz amat illā ſibi.g̃ cū plus amet pfectionez dei ipi deo q̄z ſuā ſibi:plꝰ delectaꝝ ex hoc q̄ amat ſibi bonū diuinum:⁊ ſic imediata rō ſūme delectatiōis eſt deus in ſe:nō deus i nobis. ¶Ad arm̄ p̄ncipale ē dicēdū p interēptionē maiozis.⁊ ad ꝓbationē dicēdū q̄ ꝯña nulla ē:ſicut pz in ſili:qz finis ē obm charitatis ſicut fruitionis:ñ tñ ꝓpter hoc ſequiꝝ q̄ finis exꝫ ſit obm mediatū:⁊ finis ītra imediatū:imo finis exꝫ ē deus ē eiꝰ imediatū obm.⁊ confirmaꝝ:qz imediatū obm ſpei ē deus ſm ſe:cū ſit virtus theologica:ſed fruitio ſuccedit ſpei. g̃ eius imediatū obm ē deus ſm ſe. Q̄ō. V

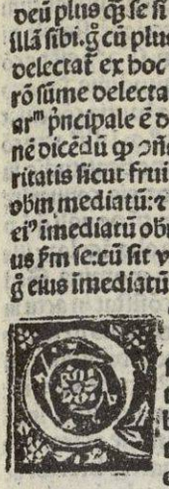

Quinto querīꝝ vtrum viatozi poſſit cōicari viſio dei ītuitiua q̄ ñ ſit beatifica. Et vr̄ q̄ ſic:qz viſio diuīe eēntie ſine perſona pōt cōicari:ſed illa non eēt beatifica.g̃ ⁊c. Maioꝛ pz:quia viſio abſoluti non dep̄dēt a viſiōe relati:ſz ez̄:ſed illa eſt priozi:⁊ p ꝯñs pōt ſolui a poſteriozi:Mi noꝛ pz:qz hec eſt vita eterna vt cognoſcāt te ſolū verū deū ⁊ quē miſiſti.g̃ ⁊c. ¶In ōriū arguiꝝ:qz illō nō ꝑt cōicari viatori p q̄d ſtatꝰ p̄fle diſtiguiꝝ a ſtatu vie:ſz ſtatꝰ patrie diſtiguiꝝ a ſtatu vie p ꝟ̄ q̄ cognitio p̄fle ē ītuitiua. cognitō vie ē enigmatica ſm illud p̄. ad cozi.13. videmꝰ nunc per ſpeczm ī enigmate tūc aūt facie ad faciē:viſio g̃ dei ītuitiua nō pōt cōicari viatozi gn ſit beatifica:⁊ p ꝯñs viatoꝛ non erit ſimpliciter viator. ¶Rño. ad ꝟ̄ ſunt tria videnda. Primo de ꝟ̄ q̄ p̄ncipaliꝝ q̄riꝝ.vtrū.ſ.viſio clara dei poſſit cōicari viatori. 2o vtrū ītellectꝰ agēs ſic bz p̄ncipalitatē ī via bēat eā in patria. 3o de hoc q̄ō iplicatur ī argumento.vtz.ſ.poſſit videri eſſentia ſine perſona.

Quantū ad p̄m dicēdū q̄ beatitudo dupliꝝ accipitur. Uno mō ꝓut dicit ſolā eēntiaz beatitudinis Scōo mō ꝓut dicit eēntiā beatitudinis ⁊ oēm accidētalē pfectionē natā cōſeq. Et ſiliꝝ aliquis p̄t dici viatoꝛ dupliꝝ.ſ. ſimpliꝝ ⁊ ſz q̄d:ſimpliꝝ dicitur:vel qz totaliꝝ ⁊ vniuerſaliter vel qz eēntialiꝝ. Poſſe ē āt q̄ tota beatitudo eēntialis ſpeculatiua ⁊ practica ⁊ q̄cq̄d eā conſeq̄ꝝ imediate cōiceꝝ viatozi ſm q̄d:puta ſm corpꝰ ⁊ ſm ꝓtes aie īferiozes:ſicut xp̄o qui erat ꝯp̄hēſoꝛ ſimpliꝝ.ſz viatoꝛ ſm q̄d:qz nō erat i ſtatu merendi:ſed hñdi p̄miū eēntiale. Itē poſſe eſt cōicari beatitudinē ſpeculatiuā ſine actiuā:⁊ tūc erit ptī beatus ⁊ ſimpliꝝ: ꝓut dicit eēntiā ſolius ſpeculatiue:ſz erit viatoꝛ ſimpliꝝ reſpectu practice quā poterit mereri:ſicut xp̄s meruit gl̄iam corpozis. Ex quo.n. vtraq̄z felicitas ēfelicitas ſimpliꝝ:ſz ſpeculatiua p̄ncipaliꝝ:talis eēt ⁊ viatoꝛ ⁊ ꝯp̄henſoꝛ ſimpliꝝ:ſed p̄ncipaliꝰ beatus q̄z viatoꝛ:ſed non pōt cōicari alicui viſio dei clara ⁊ ītuitiua gn ſit beatifica. Et hanc ōnez alig ſic ꝓbāt:qz q̄ñ duo actus ſunt eiuſdē rōnis ſpecifice ⁊ eque perfecti in illa ſpē:neceſſarium eſt q̄ equaliter perficiāt ſuuz ſubm perfectione formali ⁊ ſpecifica:⁊ oppoſitū huius vr̄ implicare ꝺictionē:ſicut contradictionē vr̄ iplicare q̄ duarū albedinū vna facit ſubīū ſuū album ⁊ alia non:⁊ ſi ſint eque pfecte albedines:iplicāt ꝺictionez q̄ nō equaliꝝ faciant ſubiecta ſua alba:ſed oīs cognitio dei ītuitiua q̄ pōt cōmunicari hōi eſt vna ſm ſpeciez:⁊ p ꝯñs vna pōt cōicari alteri iperfecto. g̃ cuz aliqua eaꝝ ſit beatifica:in aliq̄.n.eaꝝ cōſiſtit beatitudo ſm oēs:neceſſe ē q̄ q̄libet talis ſit beatifica ⁊ beatificet ſuū ſubiectum formaliter. Maioꝛ iaz pz: ſed minoꝛ declaratur:qz ſi non oīs viſio dei intuitiua eſſet eiuſdem ſpēi:boc eēt vel ex parte ſubiecti.vel ex parte obiecti vel ex parte habitꝰ luminis gl̄ie ſm ponentes ipm: Non pōt eē ex parte ſubiecti vel obiecti:qz idem ſubiectū ⁊ idē obiectū eodez mō repreſētatū ſupponitur vtrobiq̄z: nec ex pte lūinis gl̄ie:qz vel tale lumē eſt neceſſariuz ad viſionē dei intuitiuā vel nō:ſi ſit neceſſariū:tunc oz q̄ ſit i qualibet viſiōe:⁊ ſic ex parte eius nulla ē dr̄ia:ſi vero non ſit neceſſariū peto ad quid regriꝝ:vtz ad hoc regraꝝ q̄ intellectus poſſit ꝓmpte ⁊ faciliter exire in actū ſuū beatitudinis ad q̄ō quidē requirūꝝ habitus acquiſiti.vel vtrū requiraꝝ ꝓpter aliquid aliud:ꝓpter primū friuolum eſt dr̄e q̄ requiraꝝ lumē glorie:qz ex p̄ntia diuine eēntie ſm ſe ⁊ imediate elicitur actus viſionis ſine quacūq̄z difficultate: cum ī intellectu nō ſupponaꝝ contraria diſpoſitio:nec iſtō lumen ſm hāc poſitionē ponīꝝ neceſſariū ad recipiēdum actū viſionis:dato etiā q̄ faceret aliqd ad facilitatē.ꝓpter ꝟ̄ tñ nō mutaret ſpēz actus:nec ipediret q̄n actꝰ poſſit eē eque pfectus perfectiōe eēntiali ⁊ intrinſeca ſine illo:ſicut cū illo:⁊ itez pfectio extrinſeca viſiōis nō facit ipam beatificā ſed ipa ſm ſeipaz ex perfectione ſue ſpēi ē beatifica. C̄ū ergo tale lumen ſit viſioni ītuitiue extrinſecū:ipa ſine illo lūine erit beatifica ſicut cū illo lumīe:qz beatitudo nō ꝯſiſtit ī hītu:ſz ī actu ſic apparet ex p̄ ⁊ ꝟ̄ ethicoꝝ. ¶Sed iſta ratio includit vnum dubiū:qz ſicut res ſe habet ad eē: ſic ad cognoſci:ſicut ergo deus ē īmitabilis a creatura nō ſolum i eē naturali:imo etiā in eē ſupernaturali dr̄nti modo ſpecifico:⁊ nō ſolū in via:ſed ēt in patria vbi cū lumine glorie ponuntur manere dona etiā ſpeculatiua: ita etiam videtur cognoſcibilis etiā clare dr̄nter ſpecifice:vt ſic anima chriſti cui cōicatuz eſt eē ſuper omne eſſe differēs ſpē ſi cōicaretur etiaz viſio ſpecie differēs:⁊ ſic icōparabiliter eēt excedens:nec de potētia abſoluta ab alio valens adeq̄ri. P̄ in intellectu nudo poſſet deus reſpectu eiuſdem obiecti ipzimere cognitionē ſpē differentez ſine habitu ⁊ ſine ſpē:ſic cognitio de vnitate dei p metaphȳcā ⁊ phȳſicā differunt ſpē:ſicut habitus:⁊ cognitio qz ⁊ ꝓpter gd de eodem ſine iſtis medys effectiuis:deꝰ poſſet iſtas cognitiones differentes cāre:ita ⁊ in ītellectu nudo de eēntia ſua nuda voluntas ſua poterit cauſare diuerſas cognitiones ſpē differentes:ita q̄ diuerſitas erit nō ex parte obiecti vl ſubiecti inquātuz bꝰ:ſed ex parte pzincipij effectiui ex cuius parte poterit eē diuerſitas ſpecifica:ſicut ⁊ diuerſitas intenſi et remiſſi. Nec iſte rationes arguūt q̄ oīs viſio dei clara ⁊ ī mediata ſit beatifica:ſed arguunt q̄ de potētia abſoluta poſſūt eē plures beatitudines ſpē differētes:q̄ō ſi poſſibile eēt:tunc videretur cōgruū ſz eas diſtingui hierarchias ⁊ ordines:vt.ſ.ordines angelorū diſtinguerenꝝ ſm diuerſitatē ſpecificā beatitudinis imediatā:angeli vero ī ordine vno ſm gradū itenſi/⁊ remiſſi.hierarchie vero diſtinguerētur ſm gradus ſpecificos magis differētes puta q̄ſi ſz differentiā generis. Unde cū de vno ⁊ codē ente creato ſm diuerſas rationes poſſunt haberi diuerſe cognitiones ſpē differētes:multo magis vt videtur de deo ī quo ſunt infinite rōnes cognoſcibilitatis:ſic ēt differētes q̄ clare vidēs deū ita videt vnū q̄ non videt aliū:hec tñ qz ñ ſapiūt coēz doctrinā ſine aſſertione dicta ſint ad dādū māz cogitādi. C̄ōtra autē iſtā ōnez ab aliquibus fiūt tres rōes que facte ⁊ ſolute ſūt ſuper prologuz ſententiarum.q.vlti.

Quantum ad 2m de ītellectu agēte ſt̄.3. ōnes. ¶P̄a de obo beatifico i gñali pp iſtātia q̄rundā ꝓbātiū q̄ nō ſit obm ītellectꝰ,nec poſſibilis nec agētis: nec ꝯſiſtat i actu alicuiꝰ illoꝝ nec i actu vtriuſq̄z:qz beatitudo ſolū ꝯſiſtit i actu illiꝰ pōe q̄ attigit vltimū finē ſub rōe ſūmi ⁊ oīs boni:qz ē ſtatꝰ oīuz bonoꝝ aggregatiōe pfectꝰ:ſz hz nō ē ītellectꝰ:qz veꝝ q̄ō ē obz ītellectꝰ ñ ē oē bom ſz q̄ō dā bom:iō ⁊c. ¶Solo circa obz nobiliſſime pōe non pzm nec ꝓpriū:ſed nobiliſſimū cōſiſtit beatitudo.dr̄ āt obz eē i q̄ō ferꝝ q̄cūq̄z mō pō.Si.n.ſolū circa p̄m aut ꝓpum obz intellectꝰ vel volūtatis eēt beatitudo.g̃ nō eēt i cognitione dei nec ēt in amoze dei:qz deus non eſt primum:ſed vltimum :nec propzium obiectum:ſed ēs materiale ⁊ bonum in cōi:⁊ ſic beatitudo nāliꝝ eēt in cognitiōe entis vt ens ē vel vt māle:⁊ in amoze boni vt bonū eſt:⁊ nō ſūmi nec oīs

bõi. Nũc ꝯ qz bonũ vt bonũ z vt sũmũ ita ẽ obm itellectꝰ sicut volũtatis z plꝰ itellectꝰ q̃ volũtatis: lz bonũ vt bonũ sit ꝓpriũ z adeq̃tũ volũtatis: z nõ ꝓpriũ nec adequatũ intellectus: tñ ẽ prius obm itellectꝰ q̃ volũtatis: z sicut verũ ẽ qdã bonũ: sic bonũ ẽ qdã verũ: nihilominꝰ tñ obm itellectus ẽ i se sũmũ z oẽ bonum: sed fm illud qõ i itellectu efficit: est qdã z nõ oẽ bonũ qõ ẽ visio: silr cõparatũ ad volũtatẽ fm se qdẽ oẽ bonũ ẽ: sed i volũtate nõ efficit nisi qdã bonũ. s. dilectionẽ vel fruitionẽ. Et qñ dr qꝺ vez est qdaz bonũ. nõ ẽ sic itelligẽdũ qꝺ oẽ verũ sit ℔ bonũ ℑctũ: qz ñ oẽ imo ẽ aliqõ verũ qõ ẽ oẽ bonũ: sed ꝓ tanto dr qdã verũ: qz qdã pticlari actu itellectꝰ intelligitur siue apphẽdit: lz nõ comprehendatur nisi illo actu q̃ ẽ ois actꝰ: z eꝫ bonũ ẽ qdã vez. nõ qn sit aliquod bonũ vnũ qõ ẽ oẽ verũ: sed dicit qdã bonũ: nõ qz nõ sit oẽ bonum: sed qz vno actu appetit sic aliud pticlare bonum. ¶ z[a] ꝫ ẽ de cõparatiõe itellectus agẽtis ad polem penes nobilitatẽ z peminẽtiã Ubi vr dicẽdũ qꝺ lz intellectꝰ agẽs nobilioz sit itellectu poli ℔z gd: pole tñ est nobilioz z perfectioz simplr: qõ pz q̃drupler. Primo qz lz nobilꝰ sit agere q̃ pati fm qꝺ hꝫ: tñ simplr loquẽdo de eo qõ est pfectionis simplr: Nobilius est hre formalr z nõ effectiue q̃ hre effectiue z nõ formalr: qz perfectio simplr est q̃quã melius est hre q̃ ñ habere: alꝫ cũ id qõ est simplr nobilius sit deo attribuenduz: si intellectus agẽs eẽt simplr nobilioz intellectu poli ꝓ hoc qõ efficit id qõ aliud hz. deus itelligere faceret z nõ intelligeret. ¶ z[a] rõ sũmit ex hoc qõ mõ dictum ẽ: qz id est simplr perfectiꝰ in nã iferioze in quo magis cõtingit cũ nã superioze: maxie si sit ꝓpriũ nature superioris: sed in itellectu poli z intelligere formalter cõuenit hõ cũ deo z angelo: nõ aũt in intellectu agente nec itellefacere seipm qõ ipis nõ cõuenit. ℊ z̃c. ¶ z[a] rõ est: qz nobilissima potentia dz hre nobilissimũ obm z actum imanẽtẽ: cũ potẽtie q̃ z cõpatiões sũt imanẽtes sint nobiliores: sicut vitales q̃ nõ vitales: sed itellectꝰ agẽs nãliter nõ hz formaliter aliquẽ actũ imanẽtẽ: nec hz deũ pro obo: sed mãlia fm suã nãm totã: intellectus vero polis hz actũ imanẽtẽ nobilissimũ cũ hoc: lz vt cõiunctꝰ nõ hẽat altius obm q̃ agẽs: tñ fm se vt ẽ natus itelligere oẽ ens: ille aũt nõ est natus itellefacere oẽ ens. iõ z̃c. ¶ 4° sic: qz illa põ q̃ de se ẽ pfectio simplr: z cũ ℔ ẽ pfectibilis pfectiõe simpliciter dicta: est nobilioz z perfectioz simpliciter potentia q̃ nec ẽ perfectio simpliciter: nec perfectibilis perfectiõe simplr dicta lz moueaꝫ ab illa: sicut itellectus polis ẽ pfectioz simplr pbataſmate: sed itellectus agẽs non ẽ pfectio simplr: cũ nõ sit i deo nec in angelis: nec fm nãm pfectibil ẽ aliquo bitu vel actu q̃ sit pfectio simplr: itellectus autez polis hz vtrũq;. ℊ z̃c. ¶ Sed aduertẽdũ ẽ qꝺ aliq ex hoc ꝑn cipio z male cõcludũt itellectũ polez z volũtatẽ eẽ vnã potẽtiã: qz alias seq̃reꝫ qꝺ idẽ respectu eiusdẽ esset nobilius z ignobiliꝰ simplr: qz qõ hz pfectionẽ simplr quã aliõ nõ hz: ẽ pfectius simplr: sed cũ itellectio z volitio sint pfectiões simplr: si potẽtia q̃ ẽ itellectus nõ sit potẽtia q̃ ẽ volũtas: tc̃ intellectus q itelligit erit simplr nobilioz volũtate q̃ nõ intelligit: z eꝫ voluntas simplr pfectioz itellectu bñs volitionẽ q̃ ẽ pfectio simplr dicta qua caret inteilectꝰ. ¶ Dõm ẽ ℊ qꝺ ꝓpositio qua dr qõ hz pfectionẽ simplr ẽ pfectꝰ simplr oi nõ hẽnte illã: itelligit i suppositis nõ i potẽtijs: qz suppositũ ẽ illud qõ dz eẽ simplr perfectũ: sed nihil suppositi creati ẽ simplr perfectũ: lz ex oibꝰ pticularibꝰ pfectionibꝰ cõsurgit pfecta perfectio suppositi. Uñ nihil ꝓhibet perfectionũ simplr vnã eẽ altera pfectiorẽ: z q̃ ẽ hꝰ hz subz perfectũ simplr: sicut itellectus volũtate q̃uis careat voliti one q̃ ẽ pfectio simplr z̃c. Uñ inter potẽtias pfectibiles pfectiõe simplr dicta: illa est pfectioz q̃ ẽ pfectibilis maioze pfectione lz careat minoze pfectiõe q̃ tñ ẽ perfectio dicta simplr: z alia potẽtia ẽ minꝰ perfecta simplr q̃ hz perfectionem minoze q̃ alia caret: lz fm qꝺ non simplr: sed iter supposita hoc nõ ꝓtigit. s. qꝺ suppoⁱᵐ minus perfectũ simplr beat aliquã pfectionẽ simplr dictã qua careat suppositum simplr pfectius: sicut hõ nõ hz aliquã pfectionẽ simplr dictaz qua careat angelus: ꝺico aũt fm nãm. ¶ z[a] ꝫ est de cõ paratiõe intellectus agẽtis respectu beatitudinis. De quo vr qꝺ cũ hõ in itellectu poli quo distiguiꝫ a bꝛutis cõueniat cuz angelis: sed i agente distinguaꝫ ab oibꝰ. qꝺ i illiꝰ actu cõsistat beatitudo maxie hois: Et qcqd sit de beatitudie supernali: q̃ qz cois ẽ hoibus z angelis z iõ hz eis conuenire fm illud qõ ẽ cõe eis puta itellectũ polem: tñ de nãli q̃ ẽ p pria hois: alia est eni beatitudo hois nãlis alia ãgelorꝫ: illa vr eẽ magis fm intellectũ agẽtẽ q̃ ẽ magis proprius. Sed si ista opinio itelligat qꝺ beatitudo nãlis cõsistat in actu intellectus agentis passiue: falsa est: qz respectu ois itellectionis nãlis itellectus agẽs ẽ pure actiuꝰ: z possibilis pure passiuus. Si vero itelligat qꝺ cõsistat i actu eiꝰ actiue vere est: lz similr posset dici cõsistere i actu phãtasmatis siñ q̃ intellectꝰ agẽs ñ agit lz ꝓncipali agat. De beatitudie aũt fraterna li q̃tũ ad itellectũ agẽtẽ posset sic imaginari qꝺ hret ibi actuz isto modo. s. qꝺ sicut lux aeris respectu colozis vel raritatis est rõ actiua: sed respectu spei recipiẽde ẽ ei rõ patiendi z dispositio passiua: sic intellectus agens q̃uis respectu cognitiõis vie z nãlis sit intellectui possibili rõ actiua sibi ipmẽs illã p spez vl imediate: tñ respectu cognitiõis beatifice est dispositio passiua: non tñ qua intelligat sed q̃ polis intelligat. Uel põt ꝺici qꝺ illud qõ angelus põt p vnũ intellectũ illud aĩa p duos: vt sicut nõ põt sentire nisi p cõpositum ex potẽtia z organo subiectiue: sic nec põt clare videre deũ nisi p intellectũ possibilẽ iformatũ agẽte q̃ ẽ luxeiꝰ: vel sicut oculus illuminatus videt sic intellectꝰ possibilis formalr itellectu agẽte illustratus. Uideꝫ tñ mihi verius qꝺ cũ intellectus agens nõ sit pfectio simplr: cũ non sit i angelis nec in deo qꝺ nõ hz actũ beatificũ eẽntialem nec actiue: qz sic est a solo deo. nec passiue: sed solus itellectꝰ polis sed ois actꝰ eiꝰ ẽ intellefacere circa nãlr intelligibilia nõ alia: z i aĩa ꝺiũcta. Nã qd faciat z an aliqd faciat i aĩa separata ẽt reⁱⁿ nãliũ itellectionũ: nõ apparet. Cõstat. n. qꝺ nihil abstrahit. sz qz ipe ẽ oia facere q̃ polis ẽ fieri. vr qꝺ spes ẽt abstracte añ sepationẽ: z in ifluxu i sepatõe aie nullam itellectionem cãre possint nãlr nisi i virtute itellectꝰ agẽtis in q̃ apparet ipfectio spez aie respectu spẽrũ angelicarũ q̃ hñt virtutẽ itellectꝰ agentis per se z̃c.

Quantum ad 3ᵐ de cognitiõe discreta eẽntie z pso ne sũt tres ꝓnes. ¶ Pria. qꝺ lz vna psõa nõ possit cognosci sine alia: qz relatiua sũt simil nãli itelligẽtie: nec psõa sine eẽntia sicut nec ℔ hõ sine hũanitate: qz eẽntia ẽ de ꝓstitutiõe psone: nec eẽntia sine psonis de potẽtia ordinata: qz debemꝰ videre qcqd credimꝰ: nec eẽntia sine re q̃ ẽ persõa ẽt de potẽtia absoluta: qz sunt idẽ re: tñ de potẽtia absoluta vr qꝺ diuina eẽntia possit clare videri siñ ℔ qꝺ i ea videaꝫ rõ psone cuiuscũq;: qõ pz q̃drupler. ¶ Primo sic. Ille q ñ totalr comphendit rem potest ignorare aliquẽ eiꝰ modũ saltẽ rõne differẽtẽ: z cognoscere rõnẽ primã sine posterioze: sed nullus itellectus creatꝰ cognoscit eẽntiã diuinã sub oi rõne qua ẽ cognoscibilis: alꝫ nõ posset fieri ei aliqua reuelatio de nouo: nec p ꝺñs ꝺphẽdit. itẽ rõ absoluti ẽ prioz q̃ psone. ℊ z̃c. ¶ 2° sic. Non plus differũt attributa adiuicẽ q̃ eẽntia z psona: sed illa pñt sine iuicez cognosci. alꝫ ꝺphenderenꝫ. ℊ z̃c. ¶ 3° sic. Non minꝰ dr persona ab eẽntia q̃ idea: cũ illa solũ respectũ rõnis addat. hec realẽ: sed põt videri eẽntia sine hoc qõ videaꝫ idea: qz dicit phs i de memoria z reminiscẽtia qꝺ imago põt itelligi fm qꝺ res quedã ẽ sine hoc qꝺ itelligaꝫ fm qꝺ silitudo ẽ: z mlto magis res q̃ nõ est facta ad hoc solũ vt repñtet sicut ẽ eẽntia diuina. ℊ z̃c. ¶ 4° sic: qz prioz est cognitio rei absolutei

se ꝯ cognitio eiꝰ ī cōparatione ad aliud: ⁊ ꝑus pōt absolui a posteriore dīna virtute. ℊ ⁊c. ¶ Sz ꝺ hoc obyciūt aliq ꝙt tuoꝝ. Primo sic. Uisio terminat ad essentiaz vt existit: sed nō existit nisi ī suppositō. ℊ nō pt cognosci sine eo. Sz dicere aligs ꝙ h̄ est falacia accītis sicut h̄: cognosco coziscuz: coziscus ē veniēs. ℊ cognosco venientē. ¶ Sz ꝺ. qz si cognosco coziscū vt est sub venire cognosco venientē: nec est falacia: sz qñ cognosco coziscū solū vt coziscus ē: tūc est falacia: sz g cognoscit eēntiā vt existit: ꝑ ꝺns cognoscit illud sine ꝙ nō existit. ¶ Et dōz ꝙ vez ē: si cognosceret eaz sub oī mō quo existit re ⁊ rōne. ¶ ℙ. nō sic existit essentia dīna ī psona sicut essentia creata: qz essentia dīna p se subsistit ⁊ non p ꝓprietatez psonalez: sz magis e ꝑ: vñ psona nō posset cognosci sine essentia ꝙ subsistit: sz eēnt⁹ creata nō p se existit sz existit ī suppositō qō subsistit: sic nā ī xp̄o ⁊ ī alys: vñ sic nō pōt cognosci accidēs vt existit sine subo ī quo ⁊ p quod existit: sic de eēntia creata respectu psone: secus de eēntia icreata. Uel pt dici melius ꝙ cognitio qdditatiua p̄cisa abstrahit ab eēntia ⁊ multo magis a subsistētia rei cognite: ⁊ de tali itelligēda ē ꝓclo ꝙ pōt cogīsci dīna eēntia sine cognitione suppositi: sicut ī creaturis ꝓpter solā differētiā rationis ꝙ eēntia ē ꝑor: sz cognoscere vt existit vel subsistit ī rez nā nō cognita psona aliq̄ l̄r: ē impossibile sicut rō ꝓcludit ꝙ facta ē ⁊ ꝙ sequit. ¶ z°. sic. Cognitio ītuitiua non abstrahit a p̄sentialitate: sed illa includit psonas. ℊ ⁊c. ¶ Solo cognitio p̄sentialitatis nō ꝓprehēsiua stat cū nescientia alicuius rōnis p̄sentis: ⁊ sic habēs p demōstrationē ꝙ deꝰ ē: nondū hz ꝙ sit suppositū absolutū vel relatū: ⁊ demōstrari pōt ī dīnis esse aliqō suppositū: sz nō vt sit absolutū vel relatū: qz ꝑmū ē falsuz. zᵐ sup̄ nāz: ita vidēs gdē eēntiā nō pt ignozare eam subsistere: sz vt ī vno suppositō vel pluribꝰ pōt ignozare: ⁊ p ꝺns ignozare suppositum ī spāli qō ıcludit cū subsistentia icōicablitatē. ¶ z°. qz ꝙ vnifozmiter obyciūt ītellectui eq̄l̄r itelligūt: sz sic ē de eēntia ⁊ persona: qz nāl̄r sūt idistincta. ℊ ⁊c. ¶ Solo dōm ꝙ nō vnifozmiter: qz ꝑus est absolutuz relato: ⁊ perª nō ē cognoscibil' nisi p eēntiaz: sed nō e ꝑ. ¶ 4°. qz nihil itelligit sine eo qō ē de eēntia eiꝰ: sic hō sine aīali vel rōnali: sed qcqd ē ī deo ē de rōne eius p̄dicatū in ꝑmo mō dicēdi per se alr eēt ibi accidēs ⁊ ꝓpositio. ℊ essentia nō pt itelligi nisi ītellectis oibꝰ ꝙ sūt ibi sive absolute sive relatiue. ¶ Solo vez ē de ītellectōe ꝓphēsiua: secus ō ipfcā apphēsiua. Possuz. n. itelligeꝛ subaz sine hoc ꝙ itelligaz eā eē aptā natā extendi vel hꝫ: ⁊ tū hoc ē de rōne eius eēntiali: cū per eēntiā nō per additū sit hoc: vñ aligd pōt eē de eēntia alteriꝰ dupl'r. Unoꝰ sicut superiꝰ vel sicut māle sive formale eiꝰ nō solū re sz ēt rōne: ⁊ sic non pt clare videri inferiꝰ qn videaꝛ superius: nec spēs qn videaꝛ mā ⁊ forma. Alioꝰ ē aligd de eēntia alteriꝰ ꝙ si per accidens ſm rōnē: sic de eēntia solis ē hic sol: qz nō ē nisi vnus ⁊ ē vnus per essentiā nō p aligd additū: ⁊ tūc nō oz ꝙ itellecto ꝑmo nō ꝓprehēso: cognoscaꝛ zᵐ: ⁊ sic ē in ꝓposito. ¶ zª ꝑ ē talis: ꝙ visio clara dīne essentie sine visione trinitatis vt trinitas ē: btifi caret: qz esset visio clara summi boni super quod relatiōes nihil bonitatis addunt. Sed ista conclusio sine assertione sit dicta. ¶ zª ꝓclusio est. ꝙ in visione cōmuni qua videtur essentia ⁊ persone potest dici ꝙ non solum essentia beatificat sed etiā de personis: sicut dicit Augustinus ꝙ res ꝙbus fruendū est sunt ille ꝙ nos beatificant vel beatos faciūt. ſ. pater ⁊ filius ⁊ spīritussanctus. Nec obstat ꝙ creature vise in deo nō nos beatificant: quia creature differunt re ab eo qō nos beatos facit ꝓpter quod nō faciunt essentialiter ad nostram beatitudinem: sed persone sunt idem per essentiam cum essentia que nos facit beatos essentialiter. vnde non est simile. ¶ Ad rationes in oppositum: ad ꝓmum ꝑz solutio per id quod modo dictum ē in vltima ⁊ penultima ꝓne. ¶ Ad zᵐ ꝑz solo per dicta in ꝑ° articlo. Qō. VI.

Sexto q̄rit vtz beatitudo scōz post resurrectōez sit futura maioꝛ ꝙ sit mō. Et videt ꝙ sic: qz sicut se hz miseria ad reprobos: sic glīa ad btōs: sz miseria reproboꝝ nō solū hoīuz sz etiā demonū erit maioꝛ post resurrectionē ꝙ nūc. ℊ ⁊ glīa btōꝝ. ¶ Jtē glīa pficit nāz: igit nā exīte pfectiore erit glīa pfectioꝛ: sz nā aīe erit pfectioꝛ post resurrectōez ꝙ mō: qz pfectiozi mō existit ī toto ꝙ separata a toto cū sit nāl'r pars totiꝰ hoīs. ℊ eius glīa erit perfectioꝛ. ¶ Cōtra: qz operatio q̄ ī nll'o idiget coꝛpoze: nō pficit ī aliquo ex pñtia coꝛporis: sz operatio ī q̄ ꝓsistit btītudo ī nullo idiget coꝛpe. ℊ nullo mō pficiet p resūptionē coꝛpis. Maioꝛ de se pz: sz minoꝛ pbaꝛ: qz opatio ī qua ꝓsistit btītudo nō idiget coꝛpe vt subo: qz nulla opatio ītellectualis indiget coꝛpe isto mō: nec idiget eo vt obo: qz nō fit mediāte phātasmate: sic fiūt opationes nāles: q̄re ⁊c. ¶ ℝ°. circa hāc qōnē sic ꝓcedēdū est: qz ꝑ ponet id in quo oēs cōueniunt. z°. ponentur tres

Quantum opiones circa illud qō ē dubiū.

ad ꝑᵐ dicūt qdā ⁊ bñ ꝙ btītudinē scōz augeri post resumptionē coꝛᵐ: pōt intelligi dupl'r: Uno mō extēsiue: qz erit ī pluribꝰ: Alioꝰ itēsiue: ita. ſ. ꝙ aīa btā que nūc videt deū videat tꝑz clariꝰ ⁊ diligat ipz itensiꝰ resumpto coꝛpe. Si loq̄mur de augumēto btītudinis extensiue: sic claꝛ ē ꝙ augebit btītudo post resurrectionez: qz tūc bō btificabit nō solū ī aīa quo ad vires supioꝛes q̄ sunt ītellectus ⁊ volūtas: sz quo ad vires iferioꝛes sensitiuas ⁊ in coꝛpoze ꝙ ad dotes suas: sicut eꝫ dānati affligēt ñ solū ī aīa q̄ ad itellectū ⁊ volūtatē sz ī coꝛpe quo ad sensualitatē: ⁊ sic logt Hlo. sup illud Apoc. 6°. Uidi sub altare dei aīas iterfectoꝝ: q̄ dicit ꝙ aīe scōꝝ mō sunt ī minori dignitate ꝙ future sint post resurrectionez ⁊ Hieron. qui dicit. ꝙ paracto finali iudicio deus ampliozem gloriam demonstrabit sanctis. Nec. n. maioꝛ dignitas vl' ampliꝰ gloria: erit fm extē

Sed contra sionē q̄ erit quo ad plura.

ꝺ arguit: qz sūmū boᵐ nō augeꝫ sicut nec albissimū dealbaꝫ. ¶ Solo btītudo dīna ē sūmū boᵐ simpl'r: vñ nullo mō augeꝫ ēt extēsiue quocūq; sibi addito. Nā hz btītudo dīna xp̄i extēsa sit vsq; ad aīaz ⁊ coꝛpꝰ: tamē btītudo eiꝰ creata cū icreata nō ē aligd meliꝰ: vñ eiꝰ btītudo nō creuit ēt extēsiue. Sz btītudo aīe ē sūmū boᵐ eius in genere: vñ crescit extēsiue: sed btītudo hoīs ē sūmū bonuz eiꝰ put ꝓprehēdit vtrūq; nō altez. Sicut. n. pfectū bonuz hoīs ꝑz nāz nō ē sola aīa sed ꝓpositū: qz pfectū ex omnibus partibus suis ꝓstat: sic summū boᵐ eiꝰ nō ē nisi aggregatuz ex vtraq; beatitudine: qō est vnū per accīs ⁊ si non per se. Hoc. n. est summū bonū creature qō sibi taxatuz est a diuina predestinatione: qz absolute qualibet beatitudine angelica potest esse maioꝛ: sed nō de potentia ordinata: deus ãt predestinauit homini vtrāq; beatitudinē: iō ⁊c. Si autem loq̄mur de augumēto btītudinis intēsiue: sic ē triplex opio. ¶ prima. ꝙ beatitudo essentialis q̄ ꝓsistit ī dei visiōe augebit intensiue post resurrectionē: qō ꝑbaꝫ tripl'r. Primo sic: ⁊ ē rō ī arguēdo tacta. Opatio ꝑsupponit eē. ℊ qō hz pfectiꝰ eē hz pfectiꝰ opari: sed aīa resūpto coꝛpoze hēbit perfectius esse ꝙ habeat nunc a coꝛpore separata: cum sit pars que semper hz perfectius eē in suo toto ꝙ separata ab ipo. ergo habebit perfectius operari: sed in opatiōe ꝓsistit beatitudo. ℊ ⁊c. ¶ z°. sic. Delectatio sequens visionem dei proportionatur visiōi: sed delectatio augebitur resumpto coꝛpoze. ergo visio. Probatio minoꝛis: qz sicut se habz tristitia ad minuenduz delectationem: sic delectatio ad augendū eam: sicut enim vnumquodq; minuitur per suum contrarium: sic augetur per suum simile: sed omnis tristitia adueniens delectationi minuit eā: ergo omnis delectatio adueniens ꝑfēti delectatiōi auget ipsaz: sz resumpto coꝛpe de-

lectationi q̃ est in visione dei aduenient ꝛ addet̃ cũ plures alie de beatificatõe corporis. g̃ p eas augebit̃ p̃cedẽs delectatio de visione dei: ꝛ si delectatio: ꝛ visio. ¶ Dãc ãt opiones aly reprobãt ꝛ bñ. ppter duo. Prio: qz manẽte eodẽ fore mali p̃ncipio eq̃ intẽso ꝛ ĩ fõo. primo: manet eq̃ pfecta opatio exclusa subo remoto: sicut videmus q̃ manẽte colore q̃titate exclusa suba in eucharistia: eq̃ põt color seu albedo disgregare sicut si maneret subm remotũ: sz potẽtia itellectiua ꝛ lumẽ glie manẽt eq̃ intẽsa ꝛ pfecta ĩ aĩa separata sicut post resurrectionẽ erũt: nullũ. n. isto ꝛ intendet̃. sunt ẽt ĩ aĩa separata vt ĩ subo. primo. g̃ manet ĩ aĩa separata eque itẽsa ꝛ pfecta opatio. ¶ z°: qz videm⁹ q̃ ꝺditio subi remoti nõ variat opationẽ nisi variet̃ in aliquo ĩmediatũ p̃ncipiũ opationis: q̃uis. n. humana nã sit pfectior q̃ nã agle: intensius tñ videt agla q̃ hõ: videm⁹ etiaz q̃ variato ĩmediato p̃ncipio operationis: variat̃ opatio dato q̃ nõ variet̃ subz: ꝛ multiplicato multiplicat̃ absq̃ multiplicatione subi: pp qõ tota ꝺditio opationis videt̃ seq ꝺditionẽ p̃ncipij imme diati fm se. Cũ igit̃ ĩmediata p̃ncip⁹ opationis ĩ qbus beatitudo ꝓsistit sint fm se eq̃ pfecta ĩ aĩa separata sicut in ea erũt resumpto corpe: seq̃t q̃ eoz opatio ẽ eq̃ pfecta p̃us sicut postea. ¶ Jsti etiã rñdẽt ad rõnes opionis: ad p̃mã dicentes q̃ nõ cogit cũ dicit q̃ aĩa hz pfecti⁹ eẽ resũpto cõpe q̃ separata: dicũt q̃ li pfectius pt ẽe nomẽ veladuerbiũ: si sit nomẽ: tũc falsuz ẽ q̃ aĩa ꝺiuncta bẽat pfecti⁹ eẽ q̃ separata: qz hr̃e perfecti⁹ eẽ ẽ hr̃e esse qõ ĩ se ꝛ sua nã est magis perfectũ: aĩa aũt ꝺiũcta nõ bẽt esse qõ ĩ se sit magis pfectũ q̃ qñ ẽ separata: sz hz oino idẽ eẽ nec intẽsius nec remissi⁹: ꝛ per ꝺñs nec remissius nec intẽsius operat̃. Si vo li perfectius teneat̃ aduerbialr: sic verũ est q̃ aĩa ꝺiuncta habebit pfecti⁹ eẽ. i. perfectiozi mõ q̃ separata: qz pars pfectiozi mõ existit ĩ toto q̃ separata ab ipso. Et silr mõ p̃t dici q̃ hz pfecti⁹ opari nõ intẽsiue: qz nec sic hz intẽsius opari: sz pfectiori mõ: qz ẽ opatio pfectiozis. i. ꝺpositi qõ ẽ pfecti⁹ q̃libz sm parte: sed de hac pfectõe nõ q̃rim⁹ sed de illa q̃ est p̃ intensionẽ. ¶ Ad z⁹ dicũt q̃ delectatio de visione dei nõ augebit̃ ꝛ cũ ꝓbat̃ q̃ imo: qz oĩs tristi⁹ minuit delectationem. g̃ oĩs ꝺlectatio auget eã. Ddz q̃ ñ seq̃t. cã. n. q̃re tristi⁹ ĩmuit ꝺlectatõez ñ sp ẽ ꝺrietas vni⁹ ad altez: qz ñ oĩs tristi⁹ ꝺriat̃ oĩ delectatõi: sz ẽ qz oẽs potẽtie aĩe radicãt̃ ĩ vna eẽntia: pp qõ qñ intẽsio aĩe vehemẽter trahit̃ ad operationẽ vni⁹ potẽtie retrahit̃ vel minuit̃ ab opatiõe alterius: mãifestũ est ãt q̃ oĩs tristitia maxie ad se trahit ĩtẽtoez aĩe: qz vnũqõq; nãlr tendit ad repellẽdũ ꝺriũ: ꝛ iõ in oi tristitia attrahit̃ intensio aĩe aq̃cũq; alia operatõe pp qõ minuit ipsaz: ꝛ silr in delectatõe. Qz. n. itẽtio aĩe tendit ĩ id qõ delectat: p ꝺñs retrahit̃ ab alys operationibus ꝛ ex hoc minuit̃: ꝛ iõ delectatio minuit oẽz aliã delectationẽ: nisi qñ ẽ de eodẽ obo ꝛ sz eãdẽ operationẽ: vel qñ vna ordinat̃ ad alterã vt ĩ ꝓposito.

z° opio ¶ z° opio ẽ. q̃ beatitudo ẽ perfectior resumpto corpore q̃ añ: nõ intẽsiue vt ponit p̃cedẽs opio: sed qz magis prompte ꝛ expedite exercebit aĩa suã operationẽ resumpto corpore q̃ añ. Et rõ hui⁹ opinionis ẽ: qz ĩ aĩa separata vr̃ eẽ gdã nãlis appetitus vt reuniat̃ corpori: ꝛ h̃ nãlis appetit⁹ videtur aĩaz ipedire ne ita ꝓmpte ꝛ facilr̃ ferat̃ ĩ deũ tota itentiõe sicut resumpto corpore. Et ꝺfirmat̃ p Aug. iz. sup gene. ad lr̃am. Cũ. n. ingreret vtq; spiritibus defunctoq; sine corpori bus possit illa summa btitudo p̃beri: rñdet q̃ non possunt sic videre illã incõmutabilẽ eẽntiã vt sancti angeli: siue alia latẽtioze cã: siue iõ qz ĩest nãlis appetit⁹ corp⁹ admini strãdi: quo appetitu retardant̃ ne tota itentõe pgant ĩ summũ celũ: hoc ẽ in trinitatẽ p cognitionẽ ꝛ amorẽ. ¶ Danc ãt opionẽ aly reprobãt ꝛ bñ pp duo. Prio: qz distractio intentõis ad vnũ minuit operationẽ circa altez: sz fm istam opionẽ aĩa separata nõ ita expedite ꝛ libere ferr̃ in deũ sic ꝺiuncta: pp hoc solũ qz intẽtio eius distrahit̃ ad altez. s. ad administrationẽ corporis vt pz plane ex verbis Augustini p eos allegatis. g̃ cũ nõ min⁹ distrahat̃ aĩa corp⁹ administrãdo q̃ eius administrationẽ desiderãdo: post resumptionez pp hãc administrationẽ remittet̃ eius operatio circa deũ: ꝛ ita minor erit eius beatitudo: qõ tñ istinegãt. ¶ Jtez z°: qz si aĩa resumpto corpe magis expedite ferat̃ in deũ q̃ ante: hoc non erit nisi habebit plura adiumenta: vel quia nõ habebit tot ipedimẽta. Nõ qz habebit plura adiumẽta: qz corp⁹ ꝛ vires corpis nihil cõferũt ad visionẽ ꝺine essentie: nec subiectiue: potẽtia aũt itellectiua ꝛ volũtas supponũt̃ eq̃ pfecte. Si vero dicat̃ q̃ nõ hẽbit tot ipedimẽta quot separata: nõ stat cũ p̃ncipali ꝓne: qz id quod ẽ impedimentũ nũq̃ eq̃ intẽse operat̃ nisi magis conet̃: si g̃ aĩa sepata plura impedimẽta hz q̃ ꝺiuncta: seq̃t q̃ nõ ita intense videat deũ sic ꝺiuncta nisi magis conet̃: fingere aũt ĩ ea maiorem conatũ nõ ẽ facile. g̃ nullo mõ stant simul q̃ aĩa ꝺiuncta liberi⁹ ferat̃ ĩ deũ q̃ separata ꝛ nõ intẽsius. Tenẽdũ ẽ g̃ q̃ sicut aĩa separata eq̃ intẽse ferr̃ in deũ vt ꝺiuncta: sic ferr̃ eq̃ expedite ꝛ libere. ¶ Rñdẽt ẽt ad rõnẽ opionis ĩ oppm̃ dicẽtes q̃ nõ cogit: qz appetit⁹ aĩe separate de administrãdo corp⁹ ĩ nullo ipedit vel minuit visionẽ dei vel fruitionem: qz vel ille appetitus ẽ aĩe nãlis: qz cõpetit aĩe vt ẽ forma: ꝛ talis nõ impedit aut distrahit cognitionẽ: qz nec cognitõez exigit: ẽ. n. silis appetitus in rebus cognitiõe carentib⁹: vel est appetitus seq̃ns cognitionẽ: vtpote qz aĩa separata cognoscẽdo suã nãz quo ad aligd ipfcãz qz nõdũ btificaz quo ad vires sensituas q̃ corpus pficiunt: appetit corpori vniri vt ĩ ipso pficiat̃ plenius. Sed nec iste appetit⁹ minuit ĩ aliq̃ aut distrahit visionẽ ꝺine eẽntie: nec fruitionẽ de visione: qz duo quoz rõ vnius sumit̃ ex altero: vnũ nõ ẽ ipedimentuz alterius: sicut cognitio rei ĩ verbo nõ ipedit aut distrahit cognitionẽ vbi: qz vbũ ẽ rõ cognoscẽdi cetera ĩ verbo: similr̃ appetit⁹ aĩe videtis deũ de administrãdo corpe regulat̃ fm appetitũ videdi deũ ꝛ fruẽdi deo: sic ea q̃ sũt ad finẽ rõnez ꝛ regulã sumũt ex fine. vñ aĩa nõ appetit reuniri corpi nisi sic videt placere ꝺine bõitati ꝛ ꝺine volũtati quã ituetur ꝛ q̃ fruit̃: pp qõ vnũ nõ ẽ distractiuũ vel ipeditiuũ alterti⁹. Aug. ãt ĩ aucate allegata magl logt̃ ĩgrẽdo q̃ asserẽdo vt pz ex vbis suis: dic̃. n. siue iõ: siue ex alia latente causa ꝛc.

3ª opi. ¶ 3ª opio ẽ. q̃ aĩa resũpto corpe nõ itensi⁹ videbit deũ nec expediti⁹ q̃ separata. Et hz h̃ satis pateat ex reprobatiõib⁹ duaz opionũ p̃cedẽtiũ: tñ adhuc p̃t alia rõ adduci q̃ ẽ cõis ꝛ tñ satis efficax: q̃ talis ẽ. Si aĩe btõz resũptis corpib⁹ itẽ si⁹ ꝛ liberi⁹ videret deũ q̃ añ: h̃ eẽt vel ex parte po° cognoscẽtis vel ex pte lumis glie ipam eleuãtis vel ex parte obi repñtati vl ex parte alicui⁹ ipedimẽti ĩ aĩa separata exĩtl. Nõ ex parte potẽtie cognoscẽtis: qz illa remãet penitus eadez nõ itẽsa nec remissa: nec ex pte lumis: pp eãdẽ cãz: nec ex pte obi: qz tũc nõ repñtabit̃ alr: nec ex pte alicui⁹ ipedimẽti: qz nullũ ẽ ĩ aĩa sepata plr̃q̃ ĩ ꝺiũcta vt deductum ẽ. g̃ aĩa resũpto corpore nõ videbit deũ expediti⁹ vel itensi⁹ q̃ añ. ¶ Põt ẽt addi. z° rõ ex eq̃litate bit⁹ ꝺparãdo gr̃am ad nãz sic. Ubi ẽ eq̃lis bit⁹ glie lz ĩequalis gradus nãe vel supositi: ibi ẽ eq̃lis btitudo: sic pz ĩ angelo ꝛ hõie: qz oĩs nã humana ẽt ĩ xpo ẽ iferior ãgelica: ꝛ oẽ suppom̃ humam̃ creatuz ẽ iferi⁹ ãgelico: ꝛ tñ aliqs hõ ꝛ aliqs angls sunt eq̃les in btitudine fm illud: erũt sicut angli dei ĩ celo. sz eq̃litas bitus glie est ĩ aĩa sepata ꝛ ꝺiũcta: pba°: qz tãtuz recipit aĩa cũ p° videt deũ q̃m̃ meruit si tñ capax sit: nã stolã glie corpis nõ statiz recipit q̃uis eã meruerit: qz eã statiz cape nõ p̃t: sed aĩa sepata ẽ capax tãti lumis q̃ti ꝺiũcta: qz nõ est capax lumis nisi sz po⁹ itellectiuã q̃ ñ augeb̃t. g̃ ꝛc. Et ꝺfirmat̃ rõ: qz aĩa xpi hũit ipfecti⁹ esse humam̃ essentie ꝛ exĩtie si vnq̃ hũit sepata q̃ ꝺiũcta corpi mõtali vl imõtali sic cetere aie separate: qz vere hõ ꝛ vere mortuus fuit nec tñ minus hũit pfectã beatitudinẽ q̃ ante passionẽ qñ corp⁹ nõ ipediebat

plusq̄ post: nec post resurrectionē plusq̄ in die ꝯceptōis: qz in ea nūq̄ pfecit. g̃ idē ē in alys. Nec valet q̄ hēbat eē suppositi diuini. qz ꝑm illō eē nō debebaꝫ btitudo creata: sz ꝑz eē creatū qō equal'r ē in ea z in alys: z tūc fuit ipfectū. Et si dicatur q̄ sz btitudo creata elicereꝫ ꝑz eē creatū: tñ fortificabatur ꝑm esse increatū: sicut ēt opatio ei⁹ meritoria erat efficacioꝛ ꝓpter suppositū qō rōne deitatis erat ēt p se cā illius operatōis: sicut z nr̄m nr̄e. Dōm q̄ secus ē ō pfectōe meriti q̄ attēditur relatiue nō absolute. actio enī in se eq̄l'r ꝑm eēntiā pfecta in hñte gr̃az ē meritoria: nō in nō hñte: z in hñte maioꝛē ē magis meritoria. z sil'r rōne suppositi a quo vl' cui fit ē mag⁹ vl' min⁹ meritoria. z sic meritū xp̄i potuit eē finitū: vbi eadē actio eq̄l'r pfecta fuisset in alio: vl' nulli⁹ vel finiti meriti. nos aūt q̄r'm⁹ ō intrinseca z eēntiali z absoluta| perfectōe opatōis q̄ nō variaꝫ ꝑm variatōez opantis sz p̄ncipy opatiui vl' actiui. ¶ 3ª rō pōt addi cōparando angelum ad aīam. qz aīa petri aut ē nūc equalis angelo cui erit equalis post resurrectōez: aut nō: si sic. cū btitudo angeli nūq̄ augeatur eēntial'r. g̃ nec aīe. qz si duoꝫ equaliū vnū trñ augeaꝫ: fiūt ineq̄lia: si nō: p̄ri rōne nulla aīa ē eq̄lis illi angelo cui post resurrectōem ē adequāda: z sic vsq̄ ad diē iudicy aie faciūt quartā hierarchiā: qō ē absurdum. Et ꝑfirmaꝫ rō: qz aut glibet hō eēt nūc eq̄lis āgelo cui post resurrectionez: et tūc nō augereꝫ in hoie sicut nec in āgelo: aut nll's: z tūc vl' eēt decim⁹ ordo semp: vl' tūc oēs mutarenꝫ a sede in sedē: ab ordine in ordinē: a hierarchia in hier chiā: z sic ñ eēt stat⁹. ¶ 4ª rō pōt addi ꝑparādo eum ad tp̄s: qz euiternū vl' euum nō augeꝫ z min⁹ corrūpiꝫ: h⁹ āt ē beatitudo creata. g̃ nō augeꝫ: z multo min⁹ corrūpiꝫ: sicut illi hñt dicere q̄ ponūt augmentum p corⁿcm ꝑm quos segꝫ: q̄ nō solū erit maioꝛ sz erit alia btitudo q̄ p̄us: z sic btitudo nō ē stat⁹. ¶ Sz ō hoc arguiꝫ q̄ntupl'r. Primo qz aīa dānati erit miꝑabilioꝛ post resurrectionē q̄ añ. g̃ z aīa bti erit beatioꝛ. ¶ Sol'o nō ē sil'e. qz in aīa dānati doloꝛ ē ō malo finito: vñ recipit intensionē. sz gaudiū bti ō bono infinito qō nō recipit additionē: nec ꝑ ꝯns gaudiū: c⁹ ē oīm recipit intensionē. Unū ꝯcedo q̄ gaudium aīe de btitudie sua intendiꝫ corpe resūpto: qz ē eiusdē rōnis sed illud nō est gaudiū essentiale: cum aureola differat ab aurea. quando autem sunt gaudia eiusdem rationis superueniēte noua mā gaudy: crescit p̄mus z nō fit aliō nouū: vt q̄ luminare zm adhibeꝫ aeri: nō sūt duo lumina sed vnus pfectius. Sz gaudiū de deo ē alteri⁹ rōnis a gaudio ō bono creato. vnde sūt duo: nec vnū gaudiū augeꝫ ex alio: qz ex ñ q̄tis ñ fit q̄tū. nec vtus augeꝫ: nisi ex qb⁹ nasciꝫ. vñ i aīa separata ē imaginari triplex gaudiū. p̄m ē ō bono diuino. z istō nō crescit: sicut nec aurea crescit p aureolā: nec linea p punctum: qz nihil crescit p additōez rei alteri⁹ gnis sz eiusdem generis: sicut aq̄ vino addita facit qdē mai⁹ sz non melius nec fortius: qz vt q̄ta ꝯuenit cū eo: vt q̄lis vl' qd disconuenit. zm est ibi gaudium de bono suo p̃ti qō differt re a gaudio de bono corporis: sicut etiā vna aureola ab alia. vñ nō crescit in se: lz cū illo gaudio per accidēs fiat vnū gaudiuz: qō totū erit mai⁹ q̄ alterꝫ p se. sed gaudiū qō nūc habet de bono corporis futuro: ē eiusdē rōnis cū gaudio qō habebit de bono corpis p̃ti. vnde tūc erit perfectū qō modo ē imꝑfectū. vñ illud solū gaudiū ē quod eēntial'r z itēsiue augebitur. nec est sil'e de gaudio quo nūc sum⁹ in spe gaudentes ad gaudiū quod habebimus: qz illō erit ō re visa: istō ō nō vila. vñ istud tolletur z illud introduceꝫ sic z spes ꝛc. Sed aīe clare videt se bituras dotes corporis: lz ñ videāt quādo. vñ gaudiū spei qō hñt de futura gl̃ia corpis est vni⁹ rōnis: cū gaudio rei de ipsa post resurrectōem. vñ nō tolletur sed pficietur z intendeꝫ. ¶ 2º sic. beatitudo moysi z pauli post resurrectōem erit pfectioꝛ: nō solū extensiue: qz eterna: sed etiā intensiue q̄ in suis raptibus. sz lz mortalitas z immortalitas sint causa extensionis: qz illa erit perpetua sic z corpus: ista non. tamē non est cā intensionis: cum x̄ps habens corpus mortale eque hūerit intensam: nec illa imediatioꝛ q̄ ista. vñ non est cā nisi qz aīa coniuncta corpori imortali hz eē pfectius q̄ separata a corpore vl' a sensibus: nam hec duo Brego. parificat. ¶ Sol'o imo cā fuit min⁹ lumē gl̃ie: qō si tātū fuisset: ita clare vidisz: vñ ita clare vidit in morte sicut in resurrectiōe: sed nō ita clare vidit in raptu: qz nō erat in eo tāta charitas q̄ta fuit in morte: qz supponiꝫ q̄ meritum creuit supuiuendo in statu merēdi: z nō est sil'e de visiōe raptus: qz illa nō dabatur p finali p̃mio z termio sicut ista q̄ in morte. ¶ 3º q̄ iā tactū est: vbi pfectius eē ibi maioꝛ beatitudo. ¶ Sol'o verū est de nāli: vñ paruuli sine baptismo erūt beatioꝛes post resurrectionē q̄ ante: sec⁹ in supnāli sic in angelis: lz bēant perfecti⁹ eē: eēntiam z nām z suppo⁹ q̄ boies. nō tñ perfectioꝛē beatitudinē. Sed ex h̄ qdā pro bāt eē differre ab eēntia: suppo⁹ a nā: qz cū cōpositum z suppositū nō icludāt cū forma nisi mām q̄ nihil est pfectiōis: z eē z sōsistere: nisi hec eēnt aliō nec totū eēnt pfecti⁹. ¶ 4º q̄ ēt tactū est vt al'r soluaꝫ: qz q̄to min⁹ aīa ferꝫ i iferioꝛa: tāto plus in deū: sed nūc desiderat vniri corpori. g̃ retardaꝫ ¶ Ad hoc dicūt qdā q̄ desideriū illud nō ē aliud positiue: al's affligereꝫ nō obstāte q̄ rō reprimeret: sicut ēt velle itas in purgatorio cāt doloꝛē lz sit electio deliberatiua de volēdo qō deus vult. Uel dicēdū q̄ appetitus ei⁹ qō ē ad finē ꝓp finē nō minuit desideriū fini: siue nūc sit alias appetibile: vt pz in desiderāti amarā potionē ꝓpter sanitatez siue h̄ sit: dū tñ appetaꝫ solū ꝓpter finē: vt in eo q̄ nō querit in medicina dulci nisi sanitatez. Uñ sicut angeli motores vl' custodes in nullo retardantur a cōtēplatiōe: sic aīa q̄ nō vl't corp⁹ nisi ꝓpter deū sicut nec se diligit nisi pp deū: in nullo ꝓpter hoc retardatur a ōi visiōe. ¶ 5º vbi maioꝛ dilectio: ibi maioꝛ beatitudo: sed tunc maioꝛ: qz cui plus dimittitur: plus diligit. ¶ Sol'o nihil diligitur nisi qz bonū: solū. n. bonum est qō oīa appetūt: z vbi sūt plures bonitates: ibi plures sunt rōnes diligendi: z si ille bonitates sil'iuncte sūt aliud melius q̄ p se sūpte: tunc est ibi melioꝛ ratio diligendi z totum est magis diligibile: al's sunt plures rōnes diligendi: sed non maioꝛ ratio diligendi intensiue. Est aūt aliud diligibile non solum qz bonum dilecti: sed qz bonum in se: sic diligo beneficū meū q̄uis peccatorem: z diligo iustum: lz mihi non benefecerit. Deus igitur diligitur a me ꝑm bonitatem suā in se z ꝑm bonitatem suā in me: nec ē magis diligibilis vt bon⁹ in se z in me q̄ vt bonus in se tñ: sicut nec bonitas: cum illa non ē aliud melius: sed est alia rō diligendi deū ꝑm q̄ bonus in se: alia ꝑm q̄ beatificus: nā z dānati deberēt eum diligere. Est aūt alia rō diligendi deū vt beatificū in aīa z vt in corpore: z sic de alys: z be bonitates create diuerse faciunt aliud melius simul q̄ per se. vñ in resurrectione aīa diliget deū: qz bonus aīe videt in ꝑm: z qz bon⁹ corpori pticipāti in ꝑm: sed p̄a dilectio sola ē beatifica. oīs āt alia dilectio aut ē meritoria vt h: aut ꝯns beatitudinē q̄si gr̃az actiua: vñ dilectiōe beatifica nō plus diliget q̄ añ: qz deus nō erit melioꝛ in se q̄ ante: sed dilectione alia: plus diliget q̄ ante. ¶ Ad argrmēta in oppm pz rñsio. Solū enim ꝓbāt q̄ beatitudo augebiꝫ resūptis corporib⁹ extēsiue. ñ intēsiue. Miseria enim reproboꝝ de qua ꝓcedit p̄m argm nō erit itēsioꝛ resūptis corporibus quantū ad doloꝛē quē hñt de carētia visionis diuine qui doloꝛ respōdet visioni z fruitioni diuie eēntie: sed erit in pluribꝰ: qz torquebūtur ñ solū in aīa sed etiam in corpore: z proportionabiliter augebitur beatitudo in electis. Miꝛia autem demonū non augebitur post iudm quātum ad doloꝛem quem habent de āmissione visionis diuine eēntie: qui doloꝛ respondet ꝑmio eēntiali beatoꝝ angelorū: sed augebitur in quibusdam accidentalibus: sicut beatitudo bonoꝝ augebitur accidētaliter post iudm propter meritū accidentale qō habent

procurando hominum salutem: sicut ⁊ simile demeritum habent demones procurando hominū dānationes. ¶ Sub eodē sensu procedit 2ᵐ argumᵐ: qz nā humana resupto corpe erit pfectior: eo q̄ sistet in oīb⁹ suis ptibus ⁊ in oīb⁹ glorificabit. sed non erit perfectior q̄tum ad aīam intrinsece: nec p̄m eam magis glorificabit intensiue. Qō. VII.

Septimo queritur vtrū oēs boies sūme ⁊ ō necitate appetāt btitudinē. Et arguit q̄ nō. qz nullus appetit aliqd qō reputat sibi ipossibile: sz dānati sciūt sibi btitudinē ipossibilez. g̃ eā ñ appetūt. ¶ Itē nullus appetit qō ignorat: qz appetit⁹ cognitionē: sz mlti ignorāt qd sit btitudo ⁊ quo cōsistat. ⁊ circa h̄ plures errauerūt: vt dr̄ p̄mo Ethi. g̃ ⁊c. ¶ Itē meritū nō cōsistit i actu necio: sz aliq merent appetendo. g̃ eā nō appetūt saltē necio. ¶ Cōtra Aug. iz. de tri. c. 8ᵗ. Oēs appetūt btitudinē vt vitas clamat. ⁊ idē dicit Anselᵘ. ō casu diaboli. c. 4. sed illō qō oēs appetūt vr̄ necio appeti. nā ꝺti gētia isunt vni ⁊ nō alteri. g̃ btitudo necio appetit. ¶ Itez Aug. i encheridiō dicit: q̄ nō solū nolumᵘ eē miseri sz nūq̄ velle possumᵘ: g̃ ex opposito sic volumᵘ eē bti: qō necio volumᵘ. Et p̄bat ꝺntia: qz sic se bz nolle ad miseriā: sic velle ad btitudinē. ⁊ itez oē nolle cāt ex aliquo velle. nec aliqō velle est ex q̄ cāet nolle misez nisi velle eē beatū. ¶ Bᵒ. circa hāc qōnem duo sunt videnda. p̄mo ō appetitu btitudinis bituali siue aptitudiali. zᵒ ō actuali actu elicito. Sz tres opiniones contrarias.

2ª ♀ Quātū ad p̄ᵐ sūt tres ♀nes. ¶ Pria ō distinctōe suppositā. qz dūt qdā q̄ duplex est appetitᵘ. s. nāl ⁊ electiuᵘ: accipiēdo appetitū electiuū: nō solū p appetitu ꝺnte cognitionē eoz q̄ sūt ad finē: sz p oī appetitu ꝺnte cognitionē itellectiuā que sola fertur i btitudinem. Et differunt isti duo appetitᵘ q̄tū ad actᵘ suos. qz appetitᵘ nālis nō ē alicuius actus elicitᵘ: sz ē sola nālis iclinatio: ad illō qō appetit. actᵘ vo appetitᵘ electiuiᵘ vt nūc logmur ñ ē sola nālis iclinatio: sz ē qdā actᵘ elicitᵘ q̄ dr̄ velle. Qz āt actus appetitᵘ nālis nō sit actᵘ elicitᵘ aliqs p̄bat sic: qz actᵘ appetitᵘ nālis semp ē stāte nā cⁱ ē apetitᵘ, sz nos expimur q̄ aliqs actᵘ elicitus sit sp i nobis: maxime i itellectu ⁊ volūtate: de quoz appetitu respcū btitudis agit. g̃ talis actᵘ ñ ē elicitᵘ. Et cōfirmatur p id qō dicit phs. z. poste. ꝺ platonē q̄ incōueniēs ē in nobis eē nobilissimos bit⁹: ⁊ q̄ lateant nos. ⁊ fortiori rōne icōueniēs ē nos hr̄e nobiles actus ⁊ q̄ lateāt nos. ⁊ iterum appetitᵘ nālis coīs ē oīb⁹ cognoscētib⁹ ⁊ nō cognoscētibus ⁊ nō solū actui sz potētie: puta māe. sz ꝺstat q̄ actᵘ appetitᵘ nālis i ñ cogscētib⁹: nō ē aliqs actᵘ elicitᵘ: sz ē sola nālis iclinatio rei: sic appetitᵘ māe ē ei⁹ iclinatio ad formā: sz q̄ phs dicit p̄ phycoz: q̄ mā appetit formā: ⁊ appetitᵘ grauis ē inclinari ꝺorsū. moueri āt deorsū ē actᵘ gnāntis ⁊ ñ ipi⁹ grauis: vt determiat phs. 8. phy. g̃ sil̄r appetitᵘ nāl i q̄cūq̄ rē nō ē aliqd elicitū: sz ē pura iclinatio rei nālis ad suā pfectionē. ¶ 2ª ♀ ē ō appetitu nāli: qz sz pdcōs oēs sic nāl ⁊ ō necessitate sūme appetūt btitudinē q̄ ō necitate appetāt. p/bat sic. Queliz res ipfcā nata pfici p aliā nāli appetitu ex necitate appetit illā p quā formal̄ pficit. Et h̄ stati pz: qz nāli appetitu qōlibz ipfectū appetit suā pfectōez: cū tal̄ appetitᵘ nō sit aliō q̄ nālis iclinatio ipfecti ad suā ipfectōez. ē ēt h̄ iclinatio necia: cū nō seq̄t cognitōez sine q̄ nō ē libertas: sz nā būana q̄ᵐ ē ō se ē ipfecta: sūma āt pfectio ei polis ē btitudo. g̃ oēs boies ō necitate appetūt btitudinē. Qz āt sūme appetāt eā tali appetitu. s. nāli. p̄bat sic. Illō i cⁱ ptāte nō ē agere: i eⁱ ptāte nō ē remisse agere. sz sic necio agit ita necio agit toto conatu. sz nā būana ⁊ q̄cūq̄ alia q̄tū ad appetitū nālē ñ bz i ptāte sua appetere vl̄ nō appetere: sed necrio appetit qcqd appetit. g̃ ñ ē i ptāte eⁱ remisse appetere sed necessario appetit toto conatu. h̄ āt est sūme appetere.

3ª ♀ ergo ⁊c. ¶ 3ª ♀ est de subiecto vl̄ ꝑn⁹ hⁱ appetitᵘ: ō q̄ dūt q dā q̄ iste appetitᵘ nō ē volūtatis sz itellectᵘ. qz sic p̄batū ē beatitudo est actus ⁊ pfectio intellectus: appetitu aūt nāli vnūqōq̄ appetit suā perfectionē ⁊ non aliud: ⁊ iō appetitu nāli itellectus appetit beatitudinē ⁊ nō volūtas nisi beatitudinē accītalē q̄ potest eē eiⁱ pfectio. Sed ista conclusio nō vr̄ esse va: qz sicut se bz q̄libet pō ad appetendū suā pfectionē: sic volūtas ad appetēdū pfectiones oium: cum ipa sit gñalis appetitᵘ totius subi p oī bono eius: ⁊ nālis inclinatio eius p eēntiam est ad oēm perfectionē nālē oiuz pōaz qō pz: qz actᵘ p̄cedit ex habitu ⁊ ex aptitudine: qz vnūqōq̄ sic agit ⁊ agit sicut natū ē: vñ cū actᵘ eius elicitus ferat in oēz pfectionē oiuz potētiaz: p ꝺns ⁊ actus aptitudinalis ⁊ bitualis. Item sicut dictū ē supra felicitas actiua cōsistit eēntialr̄ i actu volūtatis ⁊ p̄ncipalr̄. Felicitas aūt pfecta i actu vtriusq̄ eēntialr̄: vñ ex ista pte ipa eque naturaliter appetit btitudinē sicut itellectus.

Quantum ad zᵐ. s. ō appetitu beatitudinis actu elicito sūt tres opiniones. ¶ p̄ᵃ q̄ volūtas ñ p̄ᵃ opi vult ex necessitate beatitudinē sibi ꝓpositā: siue i vñ siue i ꝑticulari: sz libē: ⁊ istō p̄bat triplr̄. ¶ Prio sic. Nulla necessitas pōt eē i actiōe potētie supioris a necessitate actiōis potētie iferioris: qz h̄ icludit ꝺdictionē: qz qō necessitat ab alio ē iferⁱ. eo vt sic: ⁊ iō si supioz pō necessitaret p iferiorē: iā ñ eēt superioz sz iferioz. sed voluntas iter oēs potētias ē superioz. g̃ nō pōt necessitari i actione sua ex actiōe cuiuscū q̄ alterⁱ potētie: si g̃ in ea sit necessitas oz q̄ illā hēat ex se: tūc arguit̄ sic. Potētia supioz q̄ bz necitatē respectu sue actiōis: eadē necitate mouet potētias sibi sbas: sz volūtas pt mouere oēs alas potētias. g̃ si ipa necessitat̄ ad aliqd volēdū: oz q̄ moueat necessario alias potētias ad ostēdendū sibi suū volitū: h̄ āt est falsū: qz si potētie iferiores necessitarent ad oñdēdū volūtati suū obm respectu cuiⁱ necessitat̄ ipa ad volēdū: sequeret̄ q̄ illud obm sēp eēt oñsū ⁊ semp volitū: qō est manifeste falsū. ¶ zᵒ qz nullus habitᵘ acgsitus q̄tūcūq̄ sit itēsus: pōt tñ inclinare volūtatē q̄ᵐ appetitus nālis: sed si volūtas necessitaret ad aliqd volēdū: tē tātū iclinaret i obz suū p habitū acgsitū q̄ᵐ inclinat̄ p appetitū nālē: qz vtroq̄ mō inclinaret ex necitate. g̃ volūtas nullo actu elicito ꝺcurrēte q̄cūq̄ bitu acgsito q̄tūcūq̄ ꝺtēso necessitat̄ ad aliqd volēdū: sed libere vlt qcqd vlt ēt btitudinē tā i vli q̄ i ptitulari. ¶ zᵒ ꝺfirmat̄ h̄ p auctitatem bti Augu. i enche. 6. c. vbi dicit sic. Nec. n. aut volūtas nō ē aut libera dicē nō ē q̄ bti eē sic volumᵘ vt eē miſi ñ soluz nolimᵘ sz neq̄q̄ p̄sus velle possumᵘ. Ecce q̄ liberā dic volūtatē i volēdo btitudinē. Itē tñ dūt q̄ si volūtas hēat aliquē actū positiuū: ꝓposito sibi q̄cūq̄ obo bono vl̄ malo pt̄ suspēdere oēz actū voluntatis. ¶ Et p h̄ rñdēt ad rōes i oppoᵐ: q̄ auctitates bti augu. iz. ō trinitate. ⁊ Anselᵘ. ō casu diaboli: itelligūt de appetitu nāli q̄ q̄libz creatura rōnal̄ necrio appetit btitudinē: nō āt ō actu elicito. ¶ Ad illō qō postea sbdit ō augᵒ in encheridion. c. pal. dicūt q̄ vez ē q̄ ñ possumᵘ velle miſiā: sz nō segt̄. ergo de necitate nolumᵘ miſiā: qz posſū circa vtrūq̄ suspēdere oēz actionē tā volēdi q̄ nolēdi. ⁊ iō neuter ē necessariᵘ simpl̄r ⁊ absolute. sz sub ꝺditōe. s. si hēaz aliquē actū positiuū circa aliqō eoz q̄ respcū btitudis ñ possū hr̄e possitiuū actū nisi illū q ē velle: nec respcū miſie nisi illū q ē nolle. ¶ Dāt āt opionē aliq reprobāt dicētes q̄ qcqd sit ō ꝺne: rōes tñ ille ñ valēt: qō pz discurrēdo p singla. Cū. n. p dr̄ q̄ pō supioz ñ necitat̄ ab iferioze: pt dici q̄ ītmo: ⁊ si ñ cāl̄r tñ ꝺsecutiue: sic itellectᵘ appḥēdit p qō p sibi offert a sēsitiuis viribⁱ: ⁊ necitat̄ ad videndū sz appētiā sēsitiuā: ⁊ tñ itellectᵘ ē supioz pō q̄ rēsus. Itē falsū ē qō postea sumit q̄ volūtas ē supioz itellectu. h̄. n. ñ ē verū. ītmo potiⁱ ꝺriū. Nā oz q̄ voluntas feratur i quocūq̄ fertur p̄m formam. ⁊ di

ctamẽ intellect⁹.cũ ipsa nõ possit ferri nisi ī cognituz: ex q̃ segr̃ q; ꝓpositio quã assumunt nõ ẽ vã:ḃ.s.q; voluntas ea necitate moueat po^te qua necitate mouer̃ ī suũ obm:ḃ.n. nõ oz: sed mouet eas solũ eo mõ quo ītellect⁹ iudicat eas esse mouendas:ꝛ iõ q̃tũcũq; voluntas fereret̃ necio ī suũ obz: ñ oporteret q; voluntas mouerz necio alias potẽtias ad sp ostendũ sibi suuz obm:nisi itellect⁹ iudicaret q; tale obz esset sibi ꝛ sp ꝛ ncio ostendũ:qõ nõ oz. ¶ Ad z^m cũ dr̃ q; nullus bitus acqsitus p̃t tãtũ icliare volũtate ad aligd volẽdũ q̃^m appetit⁹ nãlis.dõz q; nõ ẽ ad ꝓpo^m:qz nos non logmur de iclinatõe voluntatis ī suũ obm per aliquẽ bitũ acqsituz:sz p ipsam met nãz po^t:q̃ hz necĩã bitudinẽ ad aliqõ obz vt ī ipz ferat̃ actu elicito:ꝛ illa inclinatio p̃t eẽ ita efficax̃ suppoſita pñtia talis obi sicut inclinatio appetitus nãlis.Et itex̃ si itellectus q dr̃ bitus p̃ncipiox̃ ẽ aligd acqsitũ:ꝟstat q; iclinat eq̃ efficaciter po^a^m itellectiuã ad assentiendũ necio p̃mis p̃ncipijs sibi ꝓpositis:sic appetit⁹ nãlis ipsi⁹ itellectus iclinat ipz ad itelligere:ꝛ eodez mõ p̃t eẽ in voluntate si hẽat aliquẽ talẽ bitum. ¶ Ad 3^m de aucte bti Augu.dõz q; logr̃ de libertate a coactione q̃ coactio nũq̃ ẽ ī voluntate non ãt de libertate a necitate ĩmutabilitatis q̃ ẽ ī voluntate respectu multox̃ vl saltẽ aliquox̃ vt infra patebit. ¶ Rñsiones ẽt aliq̃ ad argumẽta nõ ualẽt.Cum enī p dr̃ q; auctres bti Augu.ꝛ Anselmi itelligunt̃ de appetitu nãli nõ de actu elicito:exp̃sse pz q; nõ ẽ vex̃.Dic̃.n.iz. de ciuitate.z.c.in fine q; si ille mim⁹ g ꝓmisit se dictux̃ qd oẽs vellẽt:ꝛ dixit: vile vltis emere ꝛ care vẽdere:si inquã dixissz oẽs bti eẽ vult: miseri eẽ nõ vultis:dixissz aligd q; nullus in sua nõ cognosceret voluntate:gcgd.n.aliud g sc̃z latẽter velit ab hac volũtate nõ recedit.Cõstat q; logr̃ de voluntate vel de actu volũtatis elicito:de q̃ ioculatox̃ ille dixerat:vile vultis emere ꝛ care vẽdere:ꝛ ñ logr̃ de appetitu nãli volũtatis.Itẽ 4°.c.eiusdẽ libri ĩgrit cũ oẽs velit bitudinẽ an eã oẽs nouerit.Cõstat ãt q; velle seq̃ns notiã ẽ actus elicitus.Itẽ ī 5°.c.dicit q; oẽs hõies bti eẽ volũt illudq; vnũ ardẽtissimo amore appetũt:ꝛ subiungit q; nullus p̃t amare qõ nescit oino. Et ita logr̃ de amore oino seq̃nte cognitionẽ.Ansel.ẽt de cãu diaboli.c.ix.circa finẽ dicit.Oẽs gppe volunt bti eẽ.Et logr̃ de bitudine absolute q̃ icludit ꝓmoduz de q̃ dicit q; iust̃i^am nõ oẽs volunt. ꝓmodũ vo ñ solũ ois nã rõnal̃ sz ẽt oẽ qõ sentire p̃t vl: nã nll's vlt nisi illud qõ aliq̃ mõ putat sibi cõmodũ.Et sic logr̃ de velle qõ segr̃ cognitõez:qõ velle ẽ act⁹ elicit⁹.Et sic exposi tio q̃ dicta Aug.ꝛ Ansel.exponũt nõ ẽ vã:vt clarissi^e pz ituẽ ti dcã eox̃ ī pdcis locis. ¶ z^a opio ẽ.q; volũtas ẽ duplex.ſ. creata ꝛ icreata.creata vo p̃t accipi fz duplicẽ statũ.ſ.fz statũ prie ꝛ fz statũ vie.si loq̃mur de volũ^tr icreata siue dina: dõz q; ipa necio vlt suã bitu^m:qz si eã posz ñ velle:possz de⁹ nõ eẽ pfecte beat⁹.Delectatio.n.pficĩ bitudinẽ sic̃ pulcritudo iuuẽtutẽ vt dr̃.io.ethy.si ãt de⁹ posset nõ velle suã bitudinẽ:possz ñ delectari de ea:q̃re ꝛc. ¶ P.si de⁹ possz ñ amar̃ suã bitudinẽ:possz ñ amare se ipz q ẽ sua bitudo qõ ẽ icõueniẽs:q̃re ꝛc.Si ãt loq̃mur de volũtate creata p statu prie:adhuc talis volũtas necio vlt bitudinẽ.Cui⁹ rõ ẽ:qz si talis possz nõ velle bitudinẽ:posset nõ delectari:cũ delectatio sit actus voluntatis de bono volito. Istud ãt ñ ẽ pole fz nãz.ſ.q; vidẽs deũ sicut bti vidẽt nõ delectẽt de deo viso:qz q̃^m forte de⁹ de põ absoluta posset a tali visione delectationẽ suspẽdere:ḃ tñ nõ p̃t facere creatura. Itẽ Aug.pbat.iz.ō trin.c.8.q; ẽ bitudo quã ñ aligs p̃t amittere volẽs aut nolens:sz nõ põt gs eã pdere neq; volẽs neq; nolẽs:sz si beat⁹ nõ vellet necio suã bitudinẽ sz posset eaz nolle aut suspẽdere suũ velle:seq̃r̃ q; possz amitti a volẽte vel a nõ volente. g ipole ẽ q; bitudo nõ sit necio volita a btõ.Si vo loq̃mur de volũtate p statu vie:sic distiguenduz ẽ de bitudine:qz bitudo põt accipi ī spãli p eo ī q̃ ve ꝟsistit:sicut ẽ visio dina:vel p̃t accipi fm cõez ꝛ gnãlẽ rõnẽ bitudinis q̃ ẽ bñ bre ꝛ malo carere:qõ Ansel.vocat ꝓmoduz.Si accipiat̃ beatitudo ī spãli p eo in quo vere ꝟsistit: sic voluntas viatoris nõ necio vult bitudinẽ:sz p̃t nõ velle negatiue ꝛ ẽt nolle.Oz possit nõ velle negatiue:pz:qz qõ oino icognitũ ẽ oino ẽ nõ volitũ fz Aug^m vbi sup̃:sz bitudo fz illud in q̃ ve ꝟsistit:ẽ multis incognita oino:ꝛ valde paucis nota.g a multis ẽ nõ volita.Oz aũt possz esse nolita pz sic.Oẽ illud cui⁹ assecutioni ẽ ꝓiuncta difficultas ꝛ multa q̃ hẽnt rõnẽ mali:põt eẽ nolitũ:ꝛ rõ ẽ:qz sicut voluntas fert̃ ī bonũ p volitionẽ:ita nata ẽ fieri ī malũ p nolitionez: ꝑpter qõ vbi malũ ẽ ꝓiunctũ bono volũtas põt iferri in illud volẽdo ꝛ nõ volẽdo:sed assecutioni beatitudinis ẽ annexa multa difficultas ꝛ ml̃ta mala pene q̃ horrent cõiter hoies.g in bitudinẽ q̃nis cognitã fm ꝑpam rõnẽ:põt ferri voluntas viatoris nõ volẽdo eã vel ẽt nolẽdo:nõ gdez ꝑpter ipsam sz pp mala pene ꝓiuncta.Si aũt accipiat̃ bitudo fm gnãlẽ rõnez bitudinis:sic distiguẽdũ ẽ de appetitu:qz qdã ẽ actus appetit⁹ efficax̃ q est de re bita:vt ẽ delectatio:vel ẽ motus ad rẽ bñdaz:vt desideriũ efficaciter inclinãs ad psecutionẽ rei:ꝛ tali appetitu nõ necio volumus bitudinẽ ꝑpositã solz fz cõez rõnez bitudis:qz tam delectatio q̃ desideriũ efficax̃ sũt respcũ bõi ꝑpositi ī pticlari ī q̃ delectamur si sit bitus:ꝛ in qõ tẽdim⁹ si sit nõ bitũ:habitio.n.rei vel psecutio ad eã respicit singlaria.Est ali⁹ actus appetit⁹ seu voluntatis q nõ ẽ velle efficax̃ sz velle ꝓdicionatũ seu q̃dã velleitas q̃ dicimur ea velle q̃ qñz sũt nobis ipossilia:ꝛ ḃ mõ oẽs volũt beatitudinẽ fz cõez rõnẽ beatitudinis:ꝑposito.n.cuicũq; q; bo^m est bñ bẽre ꝛ malo carere nullus ẽ qn q̃dã velleitate tendat ī ḃ:sz qz ñ efficax̃ ẽ:iõ nõ euidenter exp̃mit̃:qn poti⁹ vr̃ eẽ velle bituale magis q̃z actuale ꝛ forte ẽ:tñ ꝓcedãt cũ ꝑma opione q̃ ad p^m argu^m. Et ḃ vr̃ eẽ itẽtio Augustini.iz.de ciui.dei.c.8.q; pbat q; sic oẽs hõies volũt eẽ bti:ita volũt eẽ imortales. Cõstat ãt q; illud velle nõ ẽ efficax̃ sz ẽ solũ q̃dã velleitas:qz sic nullus vellet bono carere sz poti⁹ sp bo^m bre:ita vellet sp eẽ: qz sine eẽ nõ posset bñ bre. ¶ 3ª opio ẽ.q; beatitudinẽ pñtatã ī cõi in via vel visam in spãli in pria:volũtas non p̃t ex se respuere nec eã nõ acceptare vl deo viso nõ frui.sz p miraculuz vtute dina posset act⁹ volẽdi vl fruẽdi vtrobiq; suspendi:sz nõ act⁹ respuẽdi vel detestãdi bẽre. ¶ Pria ꝓ.q̃^m ad bitudinẽ ī cõi pñtatã ī via:pz iã dicta:sz ī pria ꝑbat gntupl̃r. ¶ Pio:qz sic̃ pn^m ī speculãtib⁹:sic finis in agibilib⁹:sz intellect⁹ nõ p̃t nõ assentire p̃ncipio.g volũtas nõ ferri in finẽ vltimũ clare pñtatũ. ¶ z°:qz obz qõ adeq̃t vl supat totã capacitatẽ potentie mouet ipsaz nec̃io:b⁹ ãt est deus clare visus.g ꝛc. ¶ 3°.qz sicut se hz voluntas viatoris ad beatitudinẽ ī cõi:sic volũtas ꝟbensoris ad bitudinẽ q̃ est in deo:cũ ibi sit fz vitatẽ gcgd ẽ in bitudine fz cõez extimatõez:sz nllus nõ p̃t ñ amare bitudinẽ pñtataz in cõi ī via.g nec in pria. ¶ 4°.qz q̃ rone beat⁹ posset nõ amare bitudinẽ:dãnat⁹ possz nõ odire mifiaz:ꝛ p ꝟis esset ī eius potãte min⁹ affligi:qõ ẽ icõueniens. ¶ 5°.qz si nõ ferret̃ ī deuz dilectõe vel ỏlectatõe:aut ḃ eẽt p actũ ỏriũ positiuũ:qõ ẽ impole.ſ.respuere bo^m vbi nlla occurrit rõ mali: aut p actum ꝑambulũ q̃ vellet nõ ferri ī illud:ꝛ ḃ nõ est pole:qz nõ põt iudicare esse bonũ non ferri ī illud:aut simpl̃r suspendẽdo actũ elicitũ vel eliciẽdũ:ꝛ ḃ eẽt moueri ỏ iudiciũ rõnis:qz visio dei iudicat eũ amãdũ ꝛ eo fruendũ. ¶ z^a ꝓ.ſ.q; p miraculũ de potentia absoluta deus posset hoc.ſ.actũ volũtatis suspendere pñtata beatitudine clara in pria vel in generali in via:pz:qz nã voluntatis est ferri in oẽm sibi pñtatuz suppoſita cõi ifluentia dei:sine q̃ nullũ agens creatũ agere põt:si g deus subtrabat ifluentiã ab actione volũtatis ꝛ nõ ab actiõe intellectus:erit vna sine alia nãl̃r ꝛ nõ solũ non violẽter:nisi q; illa nã ẽ vt raro. Itẽ act⁹ volũtatis ī pria ẽ

a solo deo effectiue ⁊ i voluntate solū subiectiue: sicut ḡ si i hõie eēt meritū ꝓgrui ad gr̃az: deus nõ ifundẽdo gr̃az non cogeret: sic si deus nõ ifundit volũtati fruitionẽ quã solet ifundere post visionẽ: nõ pp hoc cogit. ¶ 3ª ꝓ ẽ. ꝙ deus nõ ꝑt imittere actũ ꝺriũ: puta ꝙ voluntas respuat btitudinẽ oblatã i cõi vel clare visaz i spãli: aut ꝙ tristeť i ea. qz deus nõ posset facere ꝙ poª fereret i nõ obm: puta ꝙ oculus videret sonũ vel ꝙ calor inq̃m poª calefactiua frigefaceret: obiectũ aũt voluntatis ad respuẽdũ vl̃ refutãdũ ẽ maluz vt malũ ⁊ non bonũ vt bom. ḡ ipossibile ẽ ꝙ respectu beatitudis i q̃ nihil mali apparere ꝑt: voluntas ferať respuẽdo vel tristãdo. ¶ Cõtra ℔ tñ obycit ab alys duplr. ¶ Prio ꝺ ꝑmũ ꝺnẽ. s. ꝙ fine miraculo supposita cõi ifluẽtia: volũtas videtis deũ ex sua libtate: ꝑt nõ diligere deũ ⁊ nõ delectari i ipso. pzio qz si necio frueret: aut eēt necitas coactõis aut nãe vel imutabilitatis nõ absoluta sz ex suppositõe. Jl la ꝑª nõ: qz volũtas cogi nõ ꝑt: lz ītellectꝰ cogi possit ꝟz illõ .i. phyfi. ab ipsa vitate coacti dr̃ de pzimis ph̃is. nec zm: qz nulla suppositio ꝑt poni stãte volũtate ḡn volũtas bẽat id qõ ẽ sibi eẽntiale: sz ipsa eẽntialr distiguit ꝺ nãm ꝙ hoc qz nã agit necio: volũtas vo libe ⁊ nõ necio: vñ ℔ ẽ agere nãlr ꝙ necio: ⁊ hoc ẽ agere voluntarie ꝙ libe. ḡ nihil põt poni ꝙ qõ voluntas sic agat necio ⁊ non libe: vel velit ⁊ neće bẽat velle. ¶ zº arguũt alÿ ꝺ ťam ꝺnẽ. s. ꝙ nec nãlr nec ꝙ miraculũ fieri possit ḡn vidẽs deũ fruať deo. Qõ ãt nõ nãlr: pz: qz deitas sine gaudio videri nõ ꝑt pp qõ i die iudicy tollet̃ ipius ne videat gl̃iaz dei: qz tũc gauderet. Q ãt nõ miraculose: pz: qz sic graue cogereť si non ꝓmitteret̃ descẽdere ex q̃ hz grauitatẽ: ita ꝙ nõ solũ cogiť vel violẽtať si moueať sursuz ꝺ iclinationẽ suã: imo ẽt violẽtať si suspendať descẽsus ciº deorsuz ḡ aptitudine debeť nãe grauitatis: ita cũ nã volũtatis sit nata seq iudimm rõnis: nõ solũ cogeť si ferať ꝺ iudimm rõnis: imo cogeť si nõ sinať seq iudiciuz rõnis: puta delectari i sũmo bono clare viso: sz ipsa nõ põt cogi. ḡ nec a fruitiõe dei visi ꝑt suspẽdi. ¶ Sz ad ꝑm isto ꝓ ẽ dom ꝙ nõ ẽ ibi necitas coactõis: qz sicut ibi dr̃ voluntas cogi nõ ꝑt: sz itellectꝰ cogi põt: ꝙ tñ nõ arguit voluntaté nobiliorẽ: qz duplex ẽ coactio i aliq̃ potẽtia: vnoº p respcm ad ipam met poam: ⁊ sic nulla poª cognitiua vel appetitiua cogi põt respectu actus sui: qz oĩs actus ab ea elicitus actiue vel passiue ẽ fm eiº nãlẽ iclinationẽ: vñ nulla sensatio nec ꝺcupia ẽ sensui violẽta itrisece. Sz i ℔ dr̃nt potẽtie orgãice ab abstractis: qz i orgãicis ꝑt aliqd aliud ab actu ipzimi qõ ꝺtri stat vel corrũpit: ⁊ p ꝺñs ẽ violentũ: sicut imutatio realis: sic oculus põt vulnerari vel corrũpi: qõ nõ ẽ in potẽtys abstractis q̃ nõ põt recipe pegrinã ipzessionẽ nisi forte a deo vel eiº vtute in iferno. Sz alio mõ dr̃ coactio i põ extrisece respectu volũtatis: ⁊ sic oĩs põ ẽ cogibilis ꝑter voluntatẽ: qz velit nolit volũtas: oculs videt si ẽ aptus ⁊ illumiatº ⁊ hz obm: ⁊ similiter. velit nolit volũtas: ītellectª assentit ꝑmis ꝓncipys ⁊ ꝺnibº demõstratis: ⁊ ℔ ẽ malũ volũtatis ꝺ cuiº actũ aliqd fit: ⁊ ẽ bonũ illiº potẽtie q̃ dr̃ cogi: vñ illud nihil ĩdignitatis ponit in põ sic coacta. Sz volũtas nõ põt ℔ mõ cogi q̃si. s. ipsa velit nolit velit aliqd: qz sic eēt ꝺdictio. s. ꝙ vellet ⁊ nõ vellet vel nollet respectu eiusdẽ. Ddz ẽ ḡ ꝙ ibi ẽ necitas nãlis: qz sic nã libertatis ẽ libere ferri i ea q̃ sunt ad finẽ nõ necia euidenter: sic nã eiº ẽ necio ferri i vltimũ finẽ in cõi vel in spãli clare visum. ¶ Ad zm. pz solo ex dictis: qz nõ ẽ coactio si ignis nõ ꝺburat deo coagẽte: qz nec eius nã ẽ ꝺburere nisi suppositã dei ifluẽtia: imo esset coactio oppositum: qz ꝺ nãz: ⁊ silr deo subtrahẽte suã ifluẽtiaz violẽtia eēt si volũtas exiret i actũ suũ. Nec ℔ ẽ ꝺ libertatez suã ferri necio deo ifluẽte: qz cũ libtas dicat pfectionẽ simplr (alʒ nõ eēt i deo) nihil icludiť i libtate qõ sonet in ipfectionẽ. posse aũt fieri miseꝝ ⁊ diuertere a beatitudine ẽ magna iperfectio: vñ nec ẽ i deo: ⁊ iõ nõ ẽ de ncitate libertatis nec de nã eiº ꝙ possit diuertere a btitudie. ¶ Ad argumẽta i oppom: ad ꝑm de dãnatis ẽ ddz. ꝙ cũ nã remãeat in eis itegra ipsi appetitu nãli appetũt beatitudinez. Et si dicať appetitº nãlis nõ ꝑt eẽ frustra: ddz ẽ: ꝙ vez ẽ p se: p accns ãt nãlis appetitus ꝑt frustrari: vel pp libertatẽ arbitrij se ipso abutẽtis: ⁊ ℔ vl̃r i plurib⁹ spẽbus: vel a casu i nã lib⁹ nõ gdẽ vl̃iter ⁊ i tota spẽ: sz raro ⁊ in aliqb⁹ indiuiduis spẽi. De appetitu ãt q̃ ẽ actº elicitus: dicenduz: ꝙ dãnati nõ appetũt beatitudinẽ i spãli appetitu efficaci laborãdo vel conãdo ad beatitudinẽ: cũ sciãt hoc sibi ipossibile: sz appetitu cõditiõato appetũt eã inq̃m hz rõnẽ ꝺmodi: vellẽt. n. si eēt eis possibile eã hr̃e q̃tenus ẽ qõdã ꝺmoduz: ⁊ si l̃ nõ appetũt beatitudinẽ i gnãli. s. bñ hr̃e. ¶ Ad zm ddz. ꝙ mlti ignorãt qd sit btitudo in spãli: ⁊ iõ a multis non appetit̃: sz gnãlẽ rõnẽ beatitudinis oẽs nouerũt ⁊ eã appetunt mõ quo dcm ẽ. ¶ Ad 3ª. pz p idẽ ꝙ btitudinẽ i particlari q̃m ad illud i quo ve ꝓsistit: nõ appetimº nãlr sed libere: ⁊ iõ in eiº appetitu ꝑt eẽ meritũ ⁊ demeritũ. Auctoritates ãt Augustini adducte ꝙ altera parte ⁊ auctoritas Anselmi intelligende sunt de beatitudine in generali ⁊ de appetitu q̃ magis est velleitas q̃ velle.

Questio. VIII.

Quarit vtz beatitudo educať de põ creature. Et videť ꝙ sic: qz illud qõ ꝓsistit i bonis corpis educit̃ de potẽtia creature vel mãe q̃ ẽ pars corpis eẽntialis: sz btitudo ꝓsistit i bonis corpis. ḡ ⁊c. Ma. pz: qz mã q̃ ẽ pura põ ẽ pars eẽntialis corpis: vñ sic corpº nihil agit nisi p vtutem formᵉ: sic nihil recipit nisi p potẽtiã mãe. Mi. pz: duplr. ꝑmo qz q̃to aliqd ẽ bonũ cõi⁹: tãto melius: sz bõa corpalia sũt cõiora q̃ spũalia: qz corpalia se extẽdũt ad plãtas ⁊ ad bruta aialia: spũalia ãt nõ. ḡ boª corpalia sũt meliora q̃ spiritualia: sz i pauciorib⁹ bõis ẽ btitudo ponẽda. ḡ ⁊c. 2º. qz btitudo ẽ bonũ hois: sed hõ ꝓstat ex aĩa ⁊ corpe. ḡ btitudo dz eẽ cõis aĩe ⁊ corpi: sz nullũ bonũ spũale ẽ vtriq̃ cõe: bonũ ãt corpale ẽ vtriq̃ cõe inq̃m aĩa i bonis corpalib⁹ deletať. ḡ btitudo ꝓsistit i bõis corpalib⁹. ḡ ⁊c. ¶ Cõtra. Dos: aureola ⁊ fructª ptinẽt ad btitudinẽ: sz ista nõ educunt̃ de potenª subi: qz ista fiũt supnãlr ⁊ miraculose: i rebª ãt mirabilib⁹ tota rõ faciẽdi ẽ potẽ faciẽtis. ḡ ⁊c. ¶ R̃º. ad hº qõnis euidẽtiã sũt gnq̃ videda q̃ iplicãt̃ in ti º ⁊ i argumẽtis. ꝓrio ꝙ btitudo nõ cõsistit i bõis corpalibº eẽntialr. 2º an btitudo educať de potẽtia. 3º de dotib⁹. 4º de aureolis. 5º. de fructibus.

Quantũ ad ꝑm sũt tres ꝓnes. ¶ Pª de duplici btitudine bõis. Ubi dicũt gdã ⁊ bñ: ꝙ cũ beatitudo noiet pfectũ bonũ illiº q dr̃ btũs: sic̃ aliqd dr̃ bonũ alicui⁹ duplr: sic btitudo alicui⁹ dr̃ duplr. Dr̃ ãt boª alicui⁹ duplr. Unoº extrinsece solũ p modũ agẽtis vel obi: sic̃ ignis dr̃ bonº frigescẽti p modũ agẽtis vel efficiẽtis: qz cãt i eo calorẽ ḡ ẽ sibi bonº formalr: ⁊ viror oculo ẽ bonº p modũ obi. Alioº dr̃ aliqd bonũ alicui formalr ⁊ itrinsece: sic̃ sanitas ẽ bom bõis q̃ ad cõpº ⁊ scia ⁊ vtutes: ⁊ eaꝝ actº seu opatões sũt bõe q̃ ad aĩaz quã pficiũt formalr. Silr btitudo bõis dr̃ duplr: vnoº illõ qõ btificat bõiez solũ extrícp modũ obi: vl̃ agẽtl: alioº illud qõ btificat ipz formalr ⁊ itrinsece tãq̃ pfectio sibi ihẽrẽs. ¶ zª ꝙ ẽ de ꝓpatione vtriusq̃ btitudis adiuicẽ. Ubi: dicit gdã ⁊ bñ ꝙ cũ btitudo sic dicať duplr: magis tũ ꝑpe dr̃ bõis illud qõ btificat ipz formalr ⁊ itrinsece q̃ illud qõ btificat ipm solũ extrisece cuiº rõ ẽ: qz illud magis ꝑpe dr̃ btitudo nra q̃ magis ꝑpe dicitur bti: sz p illud qõ formalr nos btificat magis dicitur bti q̃ p qõcũq̃ extrisecũ. ḡ illud qõ formalr nos btificat magis ꝑpe dr̃ btitudo nra q̃ qõcũq̃ extricum. Ma. pz de se. mi. pba. triplr. ꝑ qz denoiatio formalis ꝑ ẽ magis ꝑpa q̃ q̃cũq̃ alia: cuiº rõ ẽ: qz i eo qõ sic ꝺnoiať ẽ ve ⁊ ꝑpe res noĩs: sic̃ aial ꝑpriissime dr̃ sanũ: qz i

eo ē sanitas a q̄ denoīatur sanū:non aūt ita ꝓprie dr̄ medicina sana nec aīal sanū rōne medicine:sz hō denoīaf beat⁹ formali denoīatiōe a beatitudine q̄ ē pfectio in eo existēs: ab obo ăt z efficiente nō dicit btūs formali denoīatiōe:qz beatitudo q̄ est obz vel cā agēs nō est ī boīe: sz ē denoīatio solū extrīseca. g̃ ꝑ btitudinē q̄ est ī nobis formal'r;magis ꝓprie dicimur beati. 2° qz illud ꝓpe dr̄ nr̄m qđ est nob magis vnitū:sz btītudo:q̄ est ī nobis formal'r z itrinsece ē nob magl vnita q̄ btītudo q̄ se hz solū ad nos extrīsece z obiue qz illa nō attingit a nobis nisi mediāte beatitudine formali. g̃ illa ē magis ꝓpe btītudo nr̄a. 3° qz illo ꝓpe magis dicimur btī quo posito z oibus alys circūscriptis essem⁹ ve btī q̄ qōcūq̄ aliud:sz posita btītudine formali ī nobis z exclūso quocūq̄ alio ꝑ possibile vel ipossibile essemus z dicemur ve z ꝓpe btī:qz for⁹ denoīat sp suū sūm:exclusa aūt formali btītudine z positis ꝯbuscūq̄ alys nllis posset dici ꝓpe btūs. g̃ beatitudo formal' magis ꝓprie dr̄ btītudo nr̄a qua sumus btī q̄ beatitudo obiua. Dico ăt q̄ magis ꝓprie dr̄ btītudo nr̄a z nō beatitudo absolute:qz ōs q ē obiu beatitudinis nr̄e vt patuit:est magis ꝓpe z vere btītudo q̄ sit nr̄a btītudo formalis:sz ñ magis dr̄ ꝓpe beatitudo nr̄a:immo minus. ¶ 3ª ♁ ē q̄ btītudo formalis z sbiua essential'r 3ª ♁ dcā nō ꝓsistit in aliq̄ pfectiōe corporali: qō ꝓbāt aliq sic:z bñ. De rōne btītudinis sic accepte ē q̄ ipsa sit optima pfectio hois ad quā oēs alie pfectiones ordinant' sic ad finē:sic noie beatitudinis vel felicitatis vtunt' taz plūi q̄ theologi. Dicit.n.phs.i.ethicoꝝ:q̄ felicitas ē oiuz opatoꝝ sūmū bonuz:z ifra eodē dicit q̄ ipaz volumus ꝓp se:alia ꝓp ipsam. Ex quo ꝑt sic argui. Illa pfectio q̄ non ē sūme bona nec ꝓp se volita sz ꝓp aliā meliorē:nō pōt bre rōnem btītudinis:sz ois pfectio corporalis ē huiꝯ.g̃ zc. Maior ꝺclarata ē:sz minor ꝓbaf .qz sic se hz corpus ad aiam:sic se bñt pfectiones corporis ad pfectiones aie:qz sic se bñt pfectibilia ad inuicez sic se bñt pfectiones corꝝ:sz corpus ē ꝓp aiaz z vlr mā ꝓp formā tanq̄ ꝓp aliqd melius vt dr̄ scdo phisicoꝝ. g̃ pfectiones corporis sunt ꝓp pfectiones aie tanq̄ ꝓp aliqd meli⁹:z hec fuit mior:segf g̃ ♁. Per idē pz q̄ pfectiones aie q̄tū ad ptē sensitiuā q̄ ē toti⁹ ꝺiuncti nō possūt bre rōnem btītudinis: qz sicut se hz sensus ad itellectuz: sic se hz pfectio sensitiue ptis z appetit⁹ corrñdētis ad pfectionē itellect⁹ volūtatis sz in boie sensus ē ꝓp itellectū tanq̄ ꝓp aliqd meli⁹ z nobilius. g̃ pfectiones sensitiue ptis sūt ꝓp pfectiones itellectiue tanq̄ ꝓp meliores. g̃ i eis non pōt ꝺsistere beatitudo hois. Ex quo segtur q̄ cū pars intellectiua put distinguit ꝺ sensitiuā includat itellectū z voluntatē gb⁹ nihil nobilius est ī boie:q̄ beatitudo ꝺsistat in optima pfectiōe intellect⁹ vl' volūtatis vel vtriusq̄ simul.

Quantuz ad 2ᵐ de eductiōe btītudinis sunt tres ♁ nes. ¶ Prīa q̄ pō passiua ipoꝛtat ordinez ad actū z ad pōm actiuā:pōt g̃ dici pō nālis vel ꝑ cōpatōez ad actū:z sic dr̄ ee in pō nāli ad aliqd qđ cū eo hz esse nāle: z isto mō mā ꝑ⁹ est ī pō nāli ad aiaz rōnalez sic ad alias formas:qz ee hūanuz ita ē esse nāle sicut ee aialis alteri⁹ imo magis:qz magis ē de itentiōe nāe:sz isto mō aīa nō est ī pō nāli ad supnālia q̄ dant sibi ee supnāle z nō nāle. 2° mō ꝑ cōpationē ad po^{ām} actiuā:z sic mā nō ē in pō nāli ad aiam rōnalez nec ad formas supnāles:sz solū ad illas q̄ ꝑ agens nāle possunt iduci. 3° mō ꝑ cōpationē ad vtrūq̄:z sic forme reales imerse māe ꝓexistūt ī pō māe nāli:forme vo artificiales neutro mō:qz nec dāt esse nāle sz artificiale. nec sunt ab agēte nāli sz ab arte:possūt vo dici in pō artificiali: qz pō denoīaf ab actu:sil'r z forme supnāles ꝓexistūt in pō supnāli:nō aūt nāli. ¶ 2ª ♁ ē q̄ aliud ē dicere formā ꝓexistere ī pō:aliud educi de pō:qz formā ꝓexistere ī pō māe: ñ icludit respcūz ad pōaz actinā:educi vo ō pō icludit rspcūz ad pōaz actiuā. Itez aliud ē formā ꝓexistere in pō māe:aliud ē mām ee in pō ad formā. Foꝛª.n.q̄ depēdet a sbo q̄tū ad ee et opari dr̄ ꝓexistere ī pō sbi z educi de pō ei⁹:z nō solū q̄ sbm sit in pō ad ipaz:sz forma q̄ nō depēdet a sbo in opari nec ꝑ ꝺns in ee:nō dr̄ ꝓexistere ī pō sbi nec ꝑ ꝺns educi de pō:nihil.n.educit de illo in q̄ nō ē:cū ăt nihil ꝓexistat nisi i suis cāis:z vnūqōq̄ depēdeat a suis cāis:illa forª q̄ nō depēdet in ee suo a mā nec ꝑ ꝺns eā hz sibi ꝑ cā:nō ꝓexistit ī ea:vñ tal' dr̄ ꝓduci de nihilo:ñ educi de pō nec obediētiali nec nāli nec aliq̄li passiua:sz solū de pō dei actiue z de nihilo obiue:sic aīa rōnal' q̄ creaf:sz aliqd sit ad ipaz ī pō: sicut mā p⁹:qō nō ē de āgelo. visio igit btifica z ois forª supnāl' accñtalis ꝓexistit ī pō passiua sbi:qz ñ ꝑt ee sine illo sine miracl'o:itē educit ꝑ ꝺns de illa pō ñ nāli sz obediētiali z ꝓexistit ī pō supnāli nō nāli. ¶ 3ª ♁ ē q̄ ꝑ refellunt due ꝺrie opiones. Prīa q̄ dic̄ q̄ nō ēducunt ō aliq̄ pō sz creant z de nihilo ꝓducunt:qz sūt supnāles:ꝺ.n.flm ē. Nō.n.iō ē forª supnāl' qz ē ab exterīseco cū aīa rōnal' sit forª nāl' z de ꝺsideratōe physici q̄ tñ ē ab exterīseco. Itē si ñ educerent de aliq̄ pō. sz ita eēnt ab exterīseco total' sic aīa:bꝛent opatōez sine coꝛª. z possent separi nāl'r sic aīa:qō ē flm. Sil'r fla ē opio q̄ dic̄ q̄ educunt de pō nāli:qz tūc darēt ee nāle z ab agente naturali:sed de obedientiali. 3ª ♁

Quantū ad 3ᵘᵐ ō dotib⁹ sūt tres ♁nes. ¶ Prima gd ē dos z vñ dicaf z cui ꝺueniat ī gnāli. Est ăt dos ꝑpetuus ornat⁹ aīe z corꝑis iugiter i eterna btītudine pseuerās. Uñ cū xps sit spōsus aīe: trinitas ăt sit pater aīe. iō sic a patre daf ei dos vt sit digna spōsa. Cui ăt ꝺueni:dicēdū q̄ dos nō ꝺuenit xpo ꝑz nomē:qz ē spōsus z nō spōsa ēt ꝑz hūanitatē:qz spōsus z spōsa sunt duo suppōita:sz pfectio dotis sibi excellēti⁹ ꝺuenit.nec āgelo ꝺuenit ꝑz nomē: qz nō ē spōsa:cū nō ꝺueniat i nā spēi:sz pfectio dotiū spūaliū sic. Sz large sic xps dr̄ caput Angeloꝝ: sic dr̄ spōsus ecclesie triūphātis. ¶ zª ♁ ē de dotib⁹ aīe: cōis assignatio ē q̄ dotes aīe sūt tres. Prīa ē visio.i.lumē glie ꝺfortās ad videndū: 2ª dilectio vl fruitio.i.charitas pfecta. 3ª ꝺphensio vel tētio q̄ rñdet trib⁹ vtutib⁹ theologicis:nisi q̄ ꝺphēsio vel tētio nō dic̄ aliquē hītuz sic spes:sz ꝺditionē ꝑpetuitatis:itē trib⁹ ptib⁹ imaginis:itē tribus viribus aīe. Alia assignatio ē magis ꝓpa vt vr̄:q̄ ē visio:dilectio:z fruitio:qz cōphēsio vel tētio ē cōis his trib⁹: sz h̄ tria distincta sūt re vel rōne specifica. Sz de pafrenanlib⁹ q̄ sūt bona iuxt dotē dicta ꝑz bāc pabolā:vr̄ q̄ pafrenalia btōꝝ sunt alia dona minus ꝑcipua:siue sint aureole siue fructꝰ:siue q̄cūq̄ alia: vt laus:securitas:sufficiētia.z multa alia hꝺ. ¶ 3ª ♁ ē de dotibus corꝑis.de gb⁹ dcm ē. 44. di. Ad q̄z tñ sufficiētiā bēdā sciendū ē q̄ sic ī pñti aīa ī corꝑ⁹ ifluit z ꝑ illā ifluentiaz corꝑ⁹ ē colozatius z durabili⁹:vtuosius:agilius:q̄ cū aīa separaf:ita z tūc erūt dotes q̄tuoz corꝑis illis ꝓportionabiles. Et ꝑª ē ipassibilitas:h aūt dos corrñdet durabilitati q̄ dat aīa corꝑi. 2ª dos corrñdēs colozi:ē dos claritatis. 3ª subtilitatis,rñdet vtuositati. 4ª agilitatis ēt ꝑz nomē coꝛ respondet agilitati natural'i. 3ª ♁ 4ª ♁

Quantū ad 4ᵐ de aureolis sūt q̄tuoz ♁es. ¶ Prima in gnāli: 2ª ī spāli de aureola doctrine. 3ª de aureola vginitatis: 4ª de aureola martyry. ¶ De aureolis ī gnāli: Prima ♁ ē qd sit. Est ăt gaudiū qōdā ꝺoꝑib⁹ a se factis q̄ bñt rōnem victorie excellētis:vñ ꝑz q̄ differt ab aurea q̄ ē gaudiuz de deo z debeť victorie cōi:z sic illa ī aīa ē ꝓncipal'r:sic z ista:sz ꝑ redūdantiā ī corꝑe erit q̄dā de cētia z pulcritudo singularis repñtatiua aureole:ꝑdicatori i oꝛe:vginib⁹ i illa pte:martyrib⁹ i cicatricibus vel alys ptib⁹ corꝑis ꝑz genus martyry:vt statiz ex aspectu corꝑis sciaf q̄lis q̄q̄ fuit:vgo:martyr:aut doctoꝛ. Sūt ăt tres ꝺm tres aīe vires z tres victorias excellentes. Preeminet simpliciter aureola martyꝝ:post quā illa doctoꝝ:vt ꝑz i catha logo scōꝝ:qz i letanys ecclīa ꝓfert martyres doctoribus z ♁ ♁

doctores ⁊ginib⁹:vna ãt ꝓferꝛ alij eiusdẽ spẽi ꝯz excellentiã actus:vt q acerbi⁹ martyriũ aut q puriorẽ ⁊ginitatem vitãdo occasiões:aut q plures saluat ꝑdicãdo:aut q frequẽtius ꝑdicat. Uñ paulus q plus alijs laborauit dicit:De reliquo reposita ẽ mihi corona iusticie ⁊c. Nõ cõpetit ãt xp̃o ꝑ prie:qz nihil ẽ id cui ẽ sile:nec ãgelis:qz i eis nõ ẽ pugna:cũ
2ª ♁ sint imortales ⁊ incorruptibiles. ¶ 2ª ♁ ẽ i spãli de aureola doctoꝝ:q eis ꝺbeꝛ ꝯz glo.can.vlt.ephe.i.⁊ dani.ix. Qui ad iusticiã ⁊c. 2º qb⁹ doctoribus:qz nõ solũ ꝑlatis ⁊ magr̃is i theologia:ꝯz alijs dũ tñ missis:nec illis nisi actu ꝑdicãtib⁹.

3º cui doctrine:qz de ꝓtinẽtib⁹ ad salutẽ:vñ lz laudabile viteq̃ boñuz neciũ aduocatõis offiñ maxie a ꝑncipib⁹ premys oporteat remunerari. C. de aduo. diuer. iudi. l. lauda bile:nõ tñ hẽbũt aureolã:⁊ idẽ de medicis:ꝓhis ⁊ alijs:immo nec theologis dũ philosophica docẽt:nisi ꝑt his vtũꝛ ad declarationẽ Thome:captiuãtes oẽz itellectũ i obseqũ fidei:sic̃ paul⁹ ẽt ocis poetaꝝ vtiꝛ ꝑdicãdo. 4º de mõ:qz siue scripto siue verbo:legẽdo vel ꝑdicãdo duz tñ publice merenꝛ eã:vñ mulier hãc aureolã hr̃e nõ põt: cui ꝑdicare ñ licz nec fraterne correctõi debeꝛ. 5º de fine. qz si ꝑ vanã gl̃iaz vl̃ lucrũ tpale ⁊bũ dei adulterat:recipit mercedẽ suã quã nec ꝑ pn̄iaz recupat: qz pñia nõ viuificat mortua. dñtur ãt mortuq nõ solũ sine charitate fcã:ꝯz ẽt sine recta
3ª ♁ itẽtiõe ⁊ q̃cũq̃ nõ fuerũt a ꝑn̄o meritoria. ¶ 3ª ♁. ẽ ꝺ aureola ⁊ginũ. ꝑº i gnãli q debeꝛ canticũ nouũ nõ ꝺiugatis nec viduis sic̃ ⁊ fructꝰ cẽtesimꝰ ꝑ illis. Uirgitas ãt ꝑportat duo .s. mẽtis puritatẽ ⁊ carnis itegritatẽ. Jn spãli ãt btã ⁊go bz ꝑꝑ pugnã hostis:nõ aũt abel:qz bũit ꝓpositũ nubẽdi ⁊ procreãdi si vixisset:alioqn peccasset nisi ⁊ ipe spũ sctõ ꝺtinuit: ⁊ sil̃r Jeremias de q̃ hieronym⁹ i ꝓlogo sup eũ: Uirgitate sua euãgelicũ vizꝝ xp̃i eccl̃ie dedicãs ꝺsilio spũssancti lege ꝑuata ꝺtinẽs:bz aureolã ñ ãt filia iepte q̃ ⁊ginitatẽ fleuit: helias ãt sic. Bz de oppsis si ex post fcõ ꝺsẽtiãt ⁊ final̃r peniteãt:recupãt aureolã:qz ꝺsensus seq̃ns ñ ꝑt eẽ actus ꝑcedẽtis:vñ ꝑ carnis corꝛuptionẽ solã nõ pdit ⁊ginitatẽ: ꝑ cõsensus ãt pdidit ꝯz recupabil̃r:ꝯz qñ ista duo fil̃ ꝺcurrũt:tũc irrecuperabil̃r pdiꝛ. De eunuchis ãt videꝛ q i nouo testõ hẽant illi q nolẽt actũ illũ exerceꝛ ẽt si posset:nec illã põaz vellẽt hr̃e ad vsuz:q vero dolẽt de sua ipõ ⁊ vellẽt eẽ potẽtes ad ♁ vt voluptates experirenꝛ:nõ hñt. Primi ẽt q munus hñt de pugna q̃ alij:minus hñt de corona:hñt talẽ alĩ q̃lez:qz ẽ excellẽs victoria ꝯz genus:vñ nereus ⁊ achileus: eunuchi:cũ aureola martyrij hñt ẽt aureolã virginitat̃:qz verisil̃e ẽ q si potuisset nubere noluisset q tã efficaciter domicille nuptias abycere suadebãt:⁊ sil̃r Jo. ⁊ pau. ad ꝺstãtiã. Bz de eunuchis ve. testa. secus ẽ:vñ vr̃ q daniel ⁊ socij eunuchi nõ hñt eã:qz illud ꝓpositũ nõ hẽbãt:cũ tunc ñ eẽt tps virgitatis. De pueris ãt baptizatis:vr̃ q hẽant pfectã: qz lz nõ hẽant virginitatẽ acgsitã:hñt tñ ifusaz:qz vtutes infuse sunt magis ꝺnexe q̃ acgsite. Uideꝛ aũt absurdũ q aliquis hẽat virtutẽ virginitatis ⁊ cũ ♁ itegritatẽ carnis:sine ꝓposito m̃tis actuali:⁊ ñ hẽat aureolã q̃ magis respic̃ actũ exteriorẽ q̃ iteriorẽ. Pueri aũt hũerũt carnis itegritatẽ lz nõ ꝓpositũ mẽtis. Bz dicẽdũ q virtus q̃ nõ ẽ de necitate salutis nõ oz q ifundaꝛ cũ alijs: qz absurdũ videꝛ q virtꝰ ifusa sine pctõ pdaꝛ. vel dicẽdũ q aureola debeꝛ actui nõ
4ª ♁ hitui nec ꝓuatiõi:puer ãt nullũ actũ hz:qz carnis itegritas i,actꝰ ꝓuatiõe ꝺsistit. ¶ 4ª ♁ ẽ de aureola martyꝝ ad quã tria regrunꝛ:pena:cã:⁊ volũtas:nã ꝺdicio vl̃ disp̃o charitatis oibus aureolis ẽ cõis:qz aureola supponit aureã:debeꝛ g̃ solũ ꝑꝑ penã mortis:vñ pz q nec obediẽtib⁹ solũ debeꝛ: q̃uis ꝑ obiaz macteꝛ ꝓpa volũtas:ẽt si duret obia vsq̃ ad mortẽ:nec paupib⁹ q̃uis moriãꝛ mũdo:nec ꝑ pn̄iaz q̃uis crucifigant carnẽ suã:nec btã virgo q̃uis plus doluerit q̃ martyr:eã hz:nec btũs dñic⁹ q sitiebat martyriũ:nec btũs Jo. euan⁹ q calicẽ passiõis volũtarie bibit:nec pueri in camino ignis:nec Siluester q ñ ex passiõib⁹ obyt:nec Lucretia q̃ se illicite iterfecit:alie sic:q̃ ꝺsilio spũs sctĩ ne corrũperenꝛ seſubmerserũt:de qb⁹ dic̃ Aug. i. ꝺ ciui. dei ⁊ Sampsõ ⁊ machabei:al's nõ:qz mãtyriũ ẽ circa mortẽ ab alio illatã. Si qs ãt genus mortis sibi eligat vt btũs petr⁹ q petiuit vt versis pedib⁹ crucifigereꝛ ne filij pena ꝺuus punireꝛ vt dñs nõ pdit. Si ãt ꝑꝑ se ipz vt tollerabiliorẽ hẽat:pdit:sicut dicit hieronymus de seneca quẽ Nero occidit q fuisset martyr nisi genus mortis elegisset optione data sibi:vt. s. i balneo vtroq̃ brachio minuereꝛ ⁊ sic insensibil̃r moreꝛ:ꝑꝑ qõ tertio dialogoꝝ sctũs gdã occidẽdus a lõgobardis mõtis optiõe sibi data:nullã eligere voluit sz dixit se illã tollere ratuꝝ quã dñs ꝑmitteret:quẽ tñ dñs a morte eripuit. Nec refert vtrũ mors statiz aut postea seq̃t:dũ tñ ꝑꝑ illud causeꝛ vel acceleret:vñ de mortuis i carcere vel i exilio martyria agunt:qz hꝺ i eis mortes accelerasse ꝓsumunt. Si ãt martyr suscitet ⁊ iteꝝ martyrizeꝛ:certũ ẽ q ꝺ vtraq̃ morte gaudiũ hẽbit ⁊ duplicatũ vel mãl̃r vel virtualr̃:⁊ sic ꝑꝑ duas mortes:videꝛ btũs Sebastian⁹ duas aureolas martyrij hũisse ad ♁ ingt me dñs suscitare dignat⁹ ẽ ⁊c. 2º requirit̃ cã:qz. n. martyr testis ẽ i cã fidei:ꝑ ecclĩa:ꝑ q̃cũq̃ articulo fidei:vel iure ecclie:aut q̃cũq̃ virtute: qz virtutib⁹ despõsat̃ ecclĩa xp̃o:moriat̃:martyr ẽ. 3º regrit̃ volũtas: qz si dormiẽs qs occidat aut fugiẽs vel se defendẽs iuitus martyr nõ ẽ:vñ Maurit⁹ cũ socijs suis arma ꝓiecit vt fieret martyr. De inocẽtibus tñ ecclĩa sicut de martyribus solẽnizat:⁊ certũ ẽ q gaudiũ spãle hñt de morte ꝑꝑ xp̃z suscepta lz nõ electa: vñ nõ ẽ ꝯpleta rõ aureole. Qui ãt cruce signati i bello hostiũ xp̃i pugnãdo pereũt:martyres fiũt: qz nõ se sz xp̃z ⁊ ecclĩã ofendẽdo moriũt̃:vñ mortẽ nõ fugiũt.

Quantũ ad 5ᵐ de fructibus sunt tres ♁nes. ¶ ꝓ1ª ꝑ♁ qd ẽ fructus: qz fructus ꝑt distinguiꝛ ab aurea ⁊ aureola ẽ ꝓmiũ qõ spãliter debeꝛ hoi ex ♁ q ex semine verbi dei in spũalitatẽ ꝺsurgit excollẽdo carnẽ suaz: vñ aurea ẽ gaudiũ ꝺ deo:aureola de triũpho:fructus vero est gaudium ⁊ delectatio de spirituali exercitio: qz delectatio spiritualis debeꝛ specialiter illi q abdicauit a se carnalẽ affectũ. ¶ 2ª ♁ ẽ cui virtuti fructus debeatur. Ubi dicunt 2º ♁ doctores q sicut aureola nõ debeꝛ cuilibet victorie sz excelleti ⁊ in mã excelleti:sic ⁊ fructus suo mõ:qz. n. ꝑportat ꝺ lectationẽ debitã spnẽti delectationẽ: iõ debeꝛ illi virtuti non q̃ spnit minores delectationes sicut gustus puta absti nentie:sz q̃ spnit maiores. s. venereas:sicut ꝺtinẽtie ⁊ castitati. ¶ 3ª ♁ ẽ de diuisione fructuũ:qz cũ fructus debeatur 3ª ♁ ꝺtinẽtie ꝯz diuersos modos ꝺtinẽdi sũt diuersi fructꝰ. Lõtinenti. n. ꝺtinẽtia ad salutẽ q̃ minor nõ sufficit sicut est castitas ꝺiugalis:debeꝛ fructꝰ xxxꝓ. ꝺtinẽti vero ꝺtinua habundãti ꝯz determinatũ tps:sicut ẽ ꝺtinẽtia vidualis q̃ abstiet a scõis nuptys:ꝺbeꝛ fructꝰ. lxꝓ. ꝺtinẽti ãt simpl̃r ⁊ vl̃r qõ ẽ ꝑ perfectionẽ virginalẽ:debeꝛ fructꝰ cẽtesimus. Et sic̃ ad aureolã nõ sufficit votũ seu ꝓpositũ sine effectu:sic nec ad fructũ:vñ si qs incõtinẽs in morte peniteat cũ ꝓposito ꝺtinẽdi:aureã qdẽ hz sz nõ fructũ. Qui vero corrupt⁹ pctõ penitẽs vixit sanus cũ ꝓposito ꝺtinẽdi nisi mr̃imonial̃r: fructũ hz xxxᵐ: sz si cũ ꝓposito ꝺtinẽdi simpl̃r: hz fructũ lxᵐ. Nã cẽtesimũ hr̃e nõ põt sic̃ nec aureolã ex q̃ corde ⁊ corpe semel corrupt⁹ ẽ. ¶ Ad arᵐ dicẽduz q minor ẽ falsa sicut ꝓbatũ est in 3ª ♁ ne ꝑmi articuli:⁊ iteꝝ ꝓbari ꝑt:qz cũ beatitudo sit ꝑꝑuz boꝛs bonũ in quo nõ cõicat cũ bzutis:boies ãt cuz bzutis cõicant i bonis corꝓalibus. g̃ i his bonis nõ ꝺsistit btitudo. Nec valet ꝑª ꝓbatio:qz bonũ cõius ẽ meliꝰ q̃ minus cõe si sint eiusdẽ rõnis:sz si sint diuersaꝝ rõnũ:nihil ꝓhibet q illud qõ ẽ ꝑꝑziũ pauciozib⁹ sit melius q̃ illõ qõ ẽ cõe plurib⁹:imo sic ẽ necẽiuz:qz illa in gb⁹ pfectioza differũt ab iperfectionibus oz eẽ mobilioza q̃ sint illa in gb⁹ cõicant cũ eis:qz rõne illoꝝ in gbus cõicant vt sic vnũ non

ē perfecti⁹ altero: sed solū rōne illoꝝ in quibus dr̄nt. Perfectiones aūt corporales ⁊ spūales nō sunt vnius rōnis: et iō nihil phibet pfectiones spūales que pauciorib⁹ conueniunt eē nobiliores q̄z pfectiōes corporales que cōueniūt pluribus. z⁹ ēt pbatio nō valet. qz lz beatitudo sit pfectio boīs: nō tñ oz q⁹ sit perfectio ei⁹ ꝟz totū qō est i ipo ſz ꝟz id qō est nobilius ⁊ pfectius: ⁊ illud est aīa ꝟz supores ei⁹ potētias q̄ sūt ītellect⁹ ⁊ volūtas: ⁊ iō in pfectiōe alicui⁹ istaꝝ potentiarū cōsistit beatitudo: ⁊ nō i pfectiōe totius cōiuncti immediate. ¶ Ad ar⁹ i ꝯriū solo ps p z⁹ articlm qūo bꝫ supnālia educuntur de potētia ⁊ qūo non.

¶ Si mali in inferno peccabūt. Di. L a

Ic oritur questio ex premissis ducens origenē. Supra enim augu. loquens ō malis i iferno dānatis: ⁊ bonis in celo glorificatis: dixit q⁹ nec bonis volūtas: nec malis facultas eē peccādi poterit. Et de bonis quidē constat: sed de malis a quibus volūtatē malam nō remouet queritꝫ: qūo sit verūꝫ eos nō posse peccare: imo qūo verū sit eos nō peccare cū malaꝫ habeāt voluntatem? Quidā autūnāt illā volūtatē non esse peccatum: ꝟ suppliciū tm̄. Alij vero peccatū eē fatenter: sed per illud eos nō mereri aliquam penā: qz non est ibi locus merēdi. illud ergo peccatū dicunt nō eē meritū supplicij sed supplicii mali meriti qō in hac vita precessit. De hoc aūt aug. ita dicit. Temp⁹ acquirendi vitā eternā in hac tm̄ vita deus boibus dedit vbi voluit etiam penitentiam eē fructuosam: iō hec pnia fructuosa est: qz pōt hic homo deposita nequicia bene viuere: ⁊ mutata volūtate merita simul operaqꝫ mutare: ⁊ ea gerere que deo placeāt. Qō qui in hac vita nō fecerit: habebit quidez penitentiā i futuro seculo de malis suis: sed indulgentiam i cōspectu dñi ñ inueniet: qz ⁊ si erit stimulus penitudinis: tñ nulla erit ibi correctio voluntatis. a talibus enim ita culpabitur iniquitas sua: vt nullatenus ab eis possit vel diligi vel desiderari iusticia. Volūtas. n. eoꝝ talis erit vt habeat sēp in se malignitatis sue supplicium: nunqꝫ tñ recipere possit bonitatis affectuꝫ. Quia sicut illi qui cū ꝟpo regnabūt nullas in se male voluntatis reliquias habebūt: ita illi qui erunt in supplicio eterni ignis cū diabolo ⁊ angelis eius deputati: sicut nullā habebūt vltrius requirem: sic bonam nullatenus poterunt habere voluntatem. Et sic coheredibus ꝟpi dabit perfectio gratie ad eternam gloriā: ita cōsortibus diaboli cumulabit ipa malignitas penaz: qñ exteriorib⁹ deputati tenebris: nullo illustrabunt interiori lumine veritatis. Ex his appet reprobos i iferno pniam sic gesturos: vt p eā prauā voluntatē nō deserāt: ⁊ illa maligna volūtas erit eis ad cumulū pene: p quā tñ nō merebunt: qz nullus meretur nisi in hac vita.

¶ Quare dr̄ tenebre exteriores. b

Ic q̄ri pt q̄re ille tenebre q⁹ involuēt malos i gehēna dr̄ tenebre exteriores? Quia tūc mali penit⁹ extra lucē corpalē ⁊ spūalē. s. dñi erūt. Nūc. n. ⁊ si patiāt tenebras i cecitate mētis: nō tñ penit⁹ extra lucē dei sūt nec corporali luce priuāt. De hoc Aug sic ait. Ira dei ⁊ i iudicio erit: ⁊ hic ē i cecitate mētis cū dāt malis i reprobū sensū. Ibi exteriores tenebre erūt: qz tūc pctōres pēit⁹ erūt extra deū. qd ē. n. pēit⁹ eē extra deū nisi i sūma cecitate? Siqdē bitat ōs lucē iaccessibilē. De āt tenebre hic iā icipiūt i peccāte cū ab interiori dei luce secludit: ꝟ nō penitus dū i hac vita ē. Ecce q̄re ibi pcōr dī pati exteriores tenebras ⁊ nō hic: qz ibi secludet penit⁹ a luce dei: qō ñ hic. Sz qūo itelligēda ē illa seclusio An qz nō videbūt deū p spēz? ꝟ nec aliqs videt hic deū p spēz. an p dissimilitudinē quā facit pctm̄ iter deū ⁊ boiez? ꝟ ⁊ hic mīti p gratia pctā elōgant a deo: an qz deū odiūt ita vt velit eū nō eē? Sz ⁊ hic mīti deū oderūt: ō qb⁹ scriptū ē. Superbia eoꝝ q te oderunt ascēdit sp. Que ē ergo illa elōgatio? Sane exteriores tenebre itelligi pñt q̄ daz malignitas odij ⁊ volūtatis q̄ tūc excrescet i mētib⁹ reproboꝝ: ⁊ q̄dā oblinio dei: qz tormentoꝝ interioꝝ ⁊ exterioꝝ doloribus adeo afficiētur ⁊ turbabūt vt ab illis ad cogitādū aliqd de deo vix vl raro vl nūqꝫ mentē reuocēt. Ut q nimio pmunt pōdere: adeo stupescūt ⁊ turbātur: vt iteri i alia cogitatōez nō extēdāt: ꝟ illuc tēdit ipetus cogitatōis vbi sentit vis doloris. Sz in hac vita nll⁹ adeo malus ē: vt penit⁹ secludat a cogitatōe bi q nec pdit appetitū btitudis ⁊ q̄ndā boni amorē quē nāl⁹ bz rōnis creatura. Illas āt exteriores ⁊ pfundissimas tenebras reprobos pessuros post iudiciū dicit aug. opponēs ō illo diuite q i iferno posit⁹ eleuās oculos vidit abraā ⁊ i sinu ei⁹ lazaꝝ: c⁹ cōparatōe coact⁹ ē pfiteri mala sua vsqꝫ adeo vt fratres roget ab his pmoneri. Qō añ iudiciuz factuz legit: ꝟ post iudicium in pfundioribus tenebris erūt impij: ⁊ nullam dei lucem videbunt cui confiteantur.

¶ De animabus damnatorum: si quam bñt notitiam eoruz que hic fiunt. c

Reterea q̄ri solet si reproboꝝ aīe q̄ nūc i iferno cruciāt notitiā bñt eoꝝ q̄ circa suos i hac vita gerūt ⁊ si aliquo mō doleāt super fortunijs suoꝝ caroꝝ. Hāc qōnē aug. cōmemorat ex pte eā explicās: ex pte vero isolutaz relinquēs. Aut. n. Queret aliqs an vllus dolor tāgat mortuos ō his q̄ i suis p⁹ morte prigūt: vl qūo ea q̄ circa nos agunt nouerit spirit⁹ defunctoꝝ:

Cui rñdeo magnā eē qōnem nec ī pñti dissere dā. Verūtñ breuiter dici pt q est cura mortuis ō suis caris: vt de diuite legit: q dum tormenta apō iferos pateret: leuauit oculos ad abrāā: t iter alia dixit. Habeo. n, qnq fratres: mitte ali quē ex mortuis vt testet illis ne t ipsi veniant ī hūc locū tormētoz. Hñt eni mortui curā de viuis quos sciūt viuere: q nec ī locis penaz vidēt eos: vbi diues sine fratrib⁹ erat: nec i rege btōz vbi lazarū t abrāā q̄uis longe: agnoscebat. Hō tamen ideo cōsequens est scire que circa caros suos aguntur hic vel leta vel tristia.

¶ Quomodo accipienda sunt que de lazaro t diuite leguntur. d

s Quis aūt q̄rat qūo itelligat qō de lazaro t diuite legit: Audiat aug. rñsū dicentis. Si qs putat aīas corpe exutas locis corporalibus ꝓtineri cū sint sine corpe: nō deerūt qui faueant t diuitē sitientē i loco corpali fuisse ꝓtēdāt: ipsāq aiam corporeā pparasse liguā: t stillā de lazari digito cupisse. Sz melio⁹ ē dubitare ō occultis q̄z litigare ō icertis: diuitē i supplicio: pauparē i refrigerio eē nō dubito. Sz qūo telligatur diuitis lingua: digitus lazari: flāma inferni: sinus abrae: t huiusmodi vīa mansuetis: a contentiosis nunq̄z inuenitur.

¶ Si se vident boni t mali. e

q Veri ēt solet vtrū vicissiz se videāt illi q sūt ī iferno t illi q sūt i glia: Sicut sci tradūt t bōi malos t mali bonos vidē

' tes vsq̄z ad iudiciū. P⁹ iudiciū vero bōi videbūt malos: ꝫ nō mali bonos. Añ greg. Infideles i imo positi añ diē iudicij fideles super se in requie attendunt: quoruz gaudia post contemplari non possunt.

¶ De chaos inter bonos t malos. f

ſ Ed cū sancti malos i tormētis videant: nōne aliq̄ ꝓpassiōe erga eos mouēt. Nō ne eos ō tormētis liberari cupiūt: Recolet illō euāgelicū qō abrāaz diuiti rñdit. Inter nos t vos chaos magnū firmatum ē: vt hi qui volunt hinc trāsire ad vos nō pñt: neq̄z ide huc transmeare. Quid est illō chaos inter bonos t malos: nisi hinc iustitia: inde iniquitas q̄ nulla ten⁹ sociari valēt. Adeo. n. sci ōi iusticie addicti sūt: vt nlla ꝓpassiōe ad reprobos trāsire valeāt: nulla p eis iter scōs fiat intercessio. Quō ergo inde volūt aliq trāsire ad illos ꝫ nō possūt: q si ōi iusticia admitteret: nō fieret eis molesta liberatio eoz. Al'ita dñr velle t nō posse: nō q velit t ñ possint: ꝫ q t si vellēt nō possēt eos iuuare. De hoc ita greg. ait. Sic reprobi a pēis ad gloriā scōz trāsire volūt t nō pñt: ita t iusti p misi cordiā mēte ire volūt ad positos ī tormētis: vt eos liberēt: sed nō pñt: q iustoz aie t si i nature sue bonitate miam' bñt: iā tūc auctoris sui iusticie ꝓiūcte tāta rectitudine cōstringunt: vt nulla ad reprobos compassione moueantur.

¶ Qz visa ipioz pena ñ minuit beatoz glīā. g

O strēo querit an pena reproboz visa p decoloret gliam btōz: an eoz btitudini ꝓficiat: De hoc ita gre. ait. Apud aium iustoz ñ obfuscat btitudinē aspecta pena reproboz: q iā vbi ꝓpassio mixie ñ erit: mīuere btōz leticiā ñ valebit. Et lz iustis sua gaudia sufficiāt ad maiorē tñ glīā vidēt penas maloz q̄s p gīaz euaserit: q q ōi claritatē vidēt nil i creatura agit qō videre ñ possit. nō ē āt mirādū q scī iā imortales reproboſ videāt mētis itelligētia: cū ꝓpbe mortales adhuc videre hec omnia meruerunt. Egredientur ergo electi non loco: sed intelligētia vel visione manifesta ad videndum impiorum cruciatus: quos videntes nō dolore afficiētur: sed letitia satiabuntur agētes gratias de sua liberatione visa impiorum ineffabili calamitate. Unde Esaias impiorum tormenta describens t ex eorum visione letitiam bonorum exprimens ait. Egredientur electi. s. t videbunt cadauera virorum qui preuaricati sunt in me. vermis eorum non morietur: t ignis non extinguetur: t erunt vsq̄z ad satietatem visionis omni carni. i. electis. Letabitur enim iustus cum viderit vindictam.

¶ Hec de pedibus sedentis super solium excelsum quos seraphin duabus alis velabant: scripturi: t si nō auditori commemorasse sufficiat. qui a facie exorsus sedētis: per media ad pedes vsq̄z via duce peruenit.

Jrca ſo. t vlti. di. q̄rit vnū tñ. s. vt rū bri videāt oēs penas dānatoz. Et vr q nō: q si viderēt cū sint ī charitate q̄ patiēs t benigna ē: ꝓpatereñt. ꝓpa⁹ āt cuz sit pa⁹ t tristi⁹ ñ cadit ī eis. g̃ tc. ¶ Cōtra: q magis bti debēt videre mixos q̄z eꝫ: sz miseri vidēt btōs. vñ diues vidit abrāā t lazarū ī sinu ei⁹. g̃ tc. ¶ R⁹. hic sūt tria videda. ꝑmo de mltipli citate penaz t diuersitate i gnāli. z⁹ de affectōe eoz t miseria in spāli. 3⁹ de visione mutua bonorum t malorum.

Quantū ad p^m sūt. 3. ꝑnes. ¶ P⁹ de pena eoz spūali: q ꝓter oēz penā corpalē vl'a corpore cātā bñt penā spūalē q̄ dr vermis oscie q nō morit: t iste est remorsus oscie t sinderesis: de quo dicit Aug⁹. Jussisti dñe t sic ē vt pena sit sibi ois iordiat⁹ aius. q̄ pena lz nūc nō sit mltū afflictiua sicut etiam dolor caretie beatitudinis nāl'r amate q mō paruus ē delitys delinitus: sed tunc erit maxim⁹ t vtraq; pena t ois alia spiritualis nomine vermis continet: quia de omni cogitato presenti ꝓterito t futuro dolebūt: quia sibi omnia displicebunt: t sibi met sibiipis: sicut

ẽ ꝺiligentibus deũ oĩa in solatiũ ⁊ bonũ. sic igit̃ despatio ⁊ obstinatio ⁊ oĩa alia spũalia ymis noĩe ꝓtinent̃ q̃ imediate ꝺe putredine pctĩ generant̃ sine coꝛpe aliquo adhibita.

z^a ꝑ ℂ z^a ꝑ ẽ ꝺe penis coꝛpalib⁹: qꝛ ꝓter penã ignis hẽbũt penas alioꝛ triũ elemẽtoꝛ: nõ. n. manebũt mixta ꝓter coꝛpa hũana: sz solũ coꝛpoꝛa simplicia celestia: ⁊ q̃tuoꝛ elemẽta: sz nõ patient̃ imediate a coꝛpib⁹ celestibus a qb⁹ nõ tãgent̃ imediate: imo post ꝺiẽ iudicy nec ea videbũt: sz a q̃tuoꝛ elemẽtis affligent̃. Et ꝺe igne qꝺ manifestũ ẽ ꝓ multas auctes: ⁊ verificabit̃ qõ pitbagoꝛas posuit ignẽ carcerẽ iouis. i. ꝺei puniẽtis. De aq̃ iob. xx. Trãsibũt ab ags niuiũ ⁊c. De aere: qꝛ mittent̃ i tenebꝛas exteꝛioꝛes: qꝛ nõ videbũt clare sz obscure ⁊ solũ illõ qõ ꝑt ꝓtristaꝛ. Terra ẽt affliget: qꝛ erũt i cẽtro in vilissimo loco mũꝺi g erit eis loc⁹ fetidus ⁊ turbulẽtus. Vñ oꝛ sulfur ⁊ spũs ꝓcellaꝛ ps calicis eoꝛ. Ibi ẽt erit flet⁹ ⁊ stꝛiꝺoꝛ ꝺentiũ: stꝛiꝺoꝛ gꝺez pp frigus niuiũ: fletus ãt ꝑm q̃sdã: qꝛ fumus toꝛmẽtoꝛ ascẽꝺet i secula. sz ꝓbabilius ẽ qꝺ nõ fit ibi fum⁹ nec resolutio lacꝛimaꝛ foꝛmal̃r sz vtual̃r i. ꝺoloꝛ ⁊ ꝓturbatio capitis q̃ ex his cãri solet. ℂ z^a ꝑ ẽ ꝺe ꝓpatione istaꝛ penaꝛ aꝺinuicẽ. Ubi ẽ sciẽꝺũ qꝺ pena spũalis i gehẽna maioꝛ ẽ oĩ coꝛpoꝛali: qꝛ ꝺoloꝛ ꝺe ꝑuatione maxime boni ẽ maxius aꝺ qõ oꝛ qꝺ oẽs ꝺãnati hẽant cognitiones hic vel ibi sibi reuelatã ꝺe magnituꝺie btitudinis supnãlis: al̃s plus ꝺolerẽt ꝺe pꝺitione boni nãl̃r cogniti q̃ ꝺe pꝺitiõe maioꝛis boni total̃r ignoꝛati: sz iter penas coꝛpoꝛales pena ignis maioꝛ ẽ: vñ illa i scriptura freq̃nti⁹ noĩaf̃: rõ tñ quoꝛũꝺaz qꝛ ẽ maxie actiuus iõ ẽ maxime afflictiu⁹: nõ ẽ necĩa: qꝛ celũ est maxie actiuũ nõ tñ maxime afflictiuũ: sz cũ ℬ regrit̃ qꝺ sit maxie actiuũ effect⁹ ꝺiscõueniẽtis ipsi passo: ⁊ sic ẽ ꝺe igne. Uarietas aũt penaꝛ calidi ⁊ frigidi: ñ ꝑstat eis refrigeriũ sz auget suppliciũ: qꝛ vl̃ illa ẽ succes̃siua vt scriptura inuit qꝺ trãsibũt ab vna i aliã: ⁊ erit tps eoꝛ in secula: qõ ipoꝛtat succes̃sionẽ nõ sil̃tatez: qꝛ nõ paulatim recedeť ab vna remittẽꝺo: nec paulatiz trãsferant̃ i aliã intẽꝺẽꝺo: qõ eẽt refrigeriũ: sz subito a caloꝛe maximo trãsibũt aꝺ frigus maximũ: vel ꝑz alios sicut gl̃ia btõrũ est tota sil̃: sic pena maloꝛ: ⁊ caloꝛe ⁊ frigoꝛe sil̃ affligent̃: qꝛ ℬ nõ erit ꝑm imissionẽ haꝛ q̃litatũ sensibiliũ q̃ sua ꝓpꝛietate mutuo se nõ ꝓpatiunt̃: sz ꝑm imutatões spũales q̃ simul sunt i medio ⁊ pari ratione in oꝛgano.

ꝑ^a ꝑ **Quantũ** ad z^m ꝺe ipsoꝛ ꝺespatiõe ⁊ obstinatõe sunt tres ꝓnes. ℂ ꝓ i^a ꝺe possibilitate appetendi nõ cẽ. s. qꝺ creatura rõnal̃ nõ ꝑt appetere nõ eẽ pp quam cũq̃ miseriã vel tristiciã: volũtate nãli vel voluntate ꝺeliberatiua seq̃nte rõnez rectã: sz solũ seq̃nte rõnez erroneã. ꝓ ii^m pz: qꝛ ꝺesideriũ nãle ẽ pp getẽ. in nõ esse ãt non ẽ nec põt esse ges nãe: qꝛ nõ esse nãz interimit: ⁊ iõ nãli ꝺesiderio nullus põt appetere nõ esse aꝺ vitanꝺũ penale eẽ: qꝛ nã nõ oꝺit penale eẽ nisi pp ꝺesideriũ getis ab illa pena. Vñ ꝺiĉ Aug. si qs ꝺicat nõ esse magis q̃ miser esse vellez: rñꝺebo: mẽtiris: qꝛ cũ miser eẽ nolis: eẽ tũ vis. z^m pz: qꝛ si volũtas eligat aliqꝺ vt ꝺeliberatiua: tunc aut segt̃ rõnez rectã aut falso erroꝛe deceptã. si sequaťr rõnez rectã: sic ꝺicendũ ẽ qꝺ miserũ esse q̃cũq̃ miꝑia pene magis ẽ eligibile q̃ oĩo nõ esse: qõ pz ꝑ⁹ fic. Oẽ illud qõ aliqs rõne p̃elegit: necesse ẽ qꝺ cuz aꝺ illud q̃enerit meliozi fiat q̃ eẽt hñꝺo aliõ qõ refutat: sz ille g q̃enit oĩo aꝺ nõ esse: nõ est melioꝛ q̃ si eẽt miꝑ: immo deterioꝛ si recte ꝺici possit qꝛ miseria nõ tollit oẽ bonũ sicut nõ entitas. g̃ g eligit nõ esse poti⁹ q̃ miꝑ esse nõ eligit recte. Itẽ miꝑia nõ est mala nisi in q̃tũ tollit aliqõ bonũ: sz oĩo nõ esse plus tollit ꝺe bono q̃ miꝑuz eẽ. g̃ peius ẽ non eẽ q̃ miseꝛ eẽ ⁊ magis fugiẽꝺũ. Itẽ ꝑz Aristotelẽ 9°. etbicoꝛ Amabile qꝺ simpl̃r bonũ: vnicuiq̃ ãt bonũ ꝓpꝛiũ. nl̃lus igit̃ amat seu eligit aliqꝺ nisi id extimet eẽ bonũ sibi: sz nullus ꝑt recte extimare qꝺ nõ esse sit bonũ sibi neq̃ positiue. vt ꝺe se pz: neq̃ ꝑuatiue seu negatiue. g̃ nõ eẽ nullo mõ põt ꝓ quocũq̃ statu recte eligi. Minoꝛ ꝓbaťr q̃tuz aꝺ ptem ꝺubiã: qꝛ qõ ẽ bonũ alicui quocũq̃ ꝺictoꝛ modoꝛ: supponit ip̃z esse: aliter nõ eẽt bonuz ei magis q̃ cuicũq̃ aly: oĩo aũt nõ esse nihil supponit sz totũ ꝺestruit: q̃re ⁊c. Et hoc intelligendũ est ẽt si non esse posset al̃s eligi sine pctõ. z^m pz: qꝛ si volũtas seq̃tur rõnez erroneaz: sic p̃t p̃eligere nõ eẽ ei qõ ẽ miseꝛ esse: qõ põt ꝓtingere ꝺupliciter. Uno mõ qñ ꝓp vrgentẽ miꝑiaz aliq volũt nõ esse i miꝑia: ⁊ iõ se iterimunt estimãtes se hr̃e q̃si qꝺã esse occultũ in quo nec hẽant bona hui⁹ mũꝺi nec patiant̃ miꝑias qõ putant qõꝺaz melius eẽ. Uñ Aug. 3°. ꝺe libero arbitrio ꝺicit. qꝺ aliq vrgẽte miꝑia se interimũt: eo qꝺ fugiũt illuc vbi foꝛe meli⁹ putauerunt. Alio mõ p̃t ꝓtingere qñ aliqs ꝓp vehemẽtiaz miꝑie ĩcidit i tantã pturbationẽ ⁊ obnubilationẽ rõnis qꝺ credit nõ eẽ oĩo foꝛe meli⁹ q̃ in miꝑia eẽ: qõ ẽ ꝺbsurdũ: cuz ꝑuatio mali nõ fit bona; nisi ꝓp assecutionẽ boni oppositi: nõ esse aũt nõ ẽ assecutio alicui⁹ boni q̃litercũq̃ possit cõfingi: ⁊ iõ tal̃ nihil eligit: ꝓp qõ erronea ẽ electio eius tãq̃ nihil eligẽtis sicut ꝓcludit Aug. ℂ z^a ꝑ est ꝺe ꝺespatiõe eoꝛ q̃tũ aꝺ factũ esse: qꝛ sic sunt õspati ⁊ obtenebꝛati ⁊ absoꝛti penis qꝺ volũtate ꝺeliberatiua errãte vellent nõ eẽ. Primo qꝺ si esset possibile vellẽt btĩ eẽ: vñ ꝺiues petiuit refrigerari linguã. Scõo supposito qꝺ illud nõ sit possibile vellent ñ eẽ: supposito ẽt qꝺ esset possibile ⁊ vtrũq̃ vellẽt esse possibile. vtrũq̃ igit̃ volunt q̃ꝺã velleitate: sz neutrũ electiõe pfecta q̃ non ẽ ipossibiliũ. qꝛ sciunt vtrunq̃ ipossibile. Qꝛ g̃ oꝛ ꝺesiderabunt hoĩes moꝛtẽ: intelligendũ ẽ ꝺe velleitate ipfecta ⁊ erronea. qꝛ ꝑm vitatẽ melius est eis miꝑos eẽ q̃ nõ eẽ: imo eẽ sic est qõꝺaz bonũ: nõ esse aũt est oĩo nõ bonũ. Qꝛ ãt oꝛ ꝺe iuda qꝺ bonũ erat ei si natus nõ fuisset: ĩtelligit̃ qꝺ melius fuisset moꝛi i vtero cũ pctõ oꝛiginali q̃ nasci ⁊ ꝺãnari ꝓ actuali taz graui. ℂ z^a ꝑ est ꝺe obstinatiõe: qꝛ mittent̃ in tenebꝛas: nõ solum exteꝛioꝛes sz interioꝛes. Obscuratũ ẽ insipiens coꝛ eoꝛ. Nõ possunt. n. bonũ bene velle: sz oĩs volũtas eoꝛ ꝺeliberatiua ẽ mala. ℂ Cõtra hoc tñ arguit̃ tripl̃r. ℂ ꝓ^o fic: qꝛ q ꝺz qcqꝺ hẽbat qñ poterat bñ velle: ꝑt bñ vl̃le sicut tunc: qꝛ vbi est eaꝺe cã ꝑt esse iꝺe effectus: sz angelus malus ꝺz arbitriũ ita libeꝛ sicut vnq̃ q̃ est tota cã p quaz põt velle bñ: qꝛ nãlia remãserunt i eis integra. g̃ ⁊c. ℂ Solutio q ꝺz nunc qcquiꝺ hẽbat p̃us i trinsece ⁊ extrĩsece: põt qõ poterat pꝛius: al̃s nõ: vt si subtrahaťr igni calefactibile nõ calefaciet: vel si subtrahaťr vnus trahẽtiũ nauẽ ali⁹ foꝛte nõ poterit trahere ꝺz ãt ꝺei iusticia nõ coopari aꝺ bonũ ꝺamnatis sic̃ p̃us: nec saluatis aꝺ malũ: vñ sic̃ elementa ñ agẽt iuicez q̃tus vtutẽ hẽant: qꝛ õs ñ coopabiť sic̃ p̃us: nec erit miraculũ ignẽ non agere sic̃ i camino fuit: qꝛ stat⁹ ille ℬ regret: ita i ꝓposito: boni nõ poterũt peccare: nec mali bñ agere: nõ qꝛ nõ hẽant voluntatẽ q̃ peccať ⁊ q̃ recte viuitur: sz qꝛ õs aꝺ hoc ñ coopabiť: qõ eẽt nũc miraculũ sicut i btã vgine q̃ nõ poterat peccare: tũc aũt nõ erit: qꝛ cõis lex illius stat⁹ ℬ regrit. ℂ z^o fic. Motus p̃cedens ⁊ ges seq̃ns sunt eiusꝺẽ rõnis: si. n. graue mouet̃ nãl̃r ꝺeoꝛsũ: qñ erit ibi gesset ibi nãl̃r: sursuz vo sic̃ mouet̃ violẽter sic ⁊ gesset violenter: sz Angelus libere ⁊ volũtarie elegit qõ elegit q̃ꝺo peccauit: ita qꝺ potuit ꝓriũ eligere ⁊ illud respuere. g̃ libere ibi gesĉit ⁊ voluntarie: ita qꝺ põt nõ gescere sz ab illo resilire. ℂ Solo. ꝺicẽꝺuz qꝺ qñ ges sequit̃ aꝺ motũ sic qꝺ nõ est aliq̃ alia cã mot⁹ q̃ getis: tũc est va maioꝛ: sz põt esse alia cã quietis cũ illa q̃ erat cã mot⁹: pp qõ põt eẽ maioꝛ firmitas i quiete q̃ i motu. Sicut btĩ p̃us libere ⁊ nõ necĩo ferebantur i btĩtudinẽ quã hñt: ita qꝺ poterãt ñ ferri: qꝛ sola cognitione enigmatica i illũ tẽdebant: sz nũc p visionẽ clarã i illo gescunt: ⁊ iõ nec possunt nõ quiescere: sil̃r i ꝺãnatis qꝛ in via aderat gnãlis ifluxus aꝺ vtrũq̃: inde ẽ qꝺ iꝺifferenter possunt bñ ⁊ male velle: sz postq̃ sunt i termino: diuina oꝛdinatio ꝺz oppositũ: vt aliq̃ sit status i motu creature spi

ritualis sicut erit ges ꝑpetua ī coꝛꝓꝛibꝰ: vñ sicut ī illo statu ⁊ sitū ī quo erunt stelle celi qñ cessabit motus celi in illo ꝑpetuo remanebūt: ita ⁊ ī ꝓposito. ¶ 3° arguit ꝙ angelus nec ante nec ꝓst peccare possit ⁊ ꝙ nō possit aliquo modo variare nec nisi bñ iudicare nec eligere: qꝛ angelus se hēt ad ꝑnes sicut hō ad ꝑnciᵃ ī iudicādo: qꝛ ñ discurrit ⁊ ꝓ ꝑñs ī eligēdo: sz hō nō pōt non assentire ꝓmis ꝓncipys speculabiliū nec agibiliū: nec pōt nō appetere vltimū finē: nec ī talibus ꝑt errare nec peccare. ḡ angelus ī nullis. ¶ Solo q̄z tuz ad ꝑnes nēcio ꝓñtes ex ꝓmis ꝓncipys taz ī speculationibus q̄z ī agibilibus: verū ē ꝙ angelus se hz ad illas sicut hō ad ꝓnciᵃ: qꝛ nō discurrit: sz q̄tū ad alias nō oz: īmo nō ē possibile: qꝛ in mā ꝓtingēte nulla vlis ē vā: sz subꝺrie simlr sūt vere ⁊ false: sicut ꝙ oīs vel nulla mater diligit: ⁊ ꝙ oīs hō vel nullus sit albus: ⁊ ī talibꝰ nō necessitaī ītellectꝰ angeli. oīs āt mā mozalis ē ꝓtingēs variabilis ⁊ nō nēcia quā tuz ad illa in gbꝰ peccaī: vñ circa talia potuit ⁊ pōt intellectus angeli deficere ⁊ voluntas.

ꝑᵃ ♀ **Quantuz** ad 3ᵐ de mutua visione bonoꝝ ⁊ malozuz sunt tres ꝑnes. ¶ Prima de visiōe malorum a bonis: qꝛ penas maloꝝ vident visione itellectuali ⁊ coꝛpoꝛali. Intellectuali qdē sp vident ī deo penas malozū vt ⁊ beatitudo sua ꝓpatione ꝯꝛy magis placeat ⁊ vt de eua sione vberiozes gr̄as agant. Uisionē ēt coꝛpoꝛalē habebūt nō qdez ī celo exīt̄es: pp maximā distantiā: sz egredieī ad coꝛpoꝛalr vidēdū: vel terrā opacā vsq; ad ifernū trāseūdo deo ad nutū eis assistēte ad duo coꝛa sīl locādū: vl terra sic erit pernia ꝙ nō obstabit eis ad videndū ignē ⁊ ardentes: q̄ tū nō sufficiet oculis dānatoꝝ ad videndū solez ⁊ stellas
zᵃ ♀ obtenebrāte eos igne turbuleto. ¶ zᵃ ♀. ē de ꝓpassione: qꝛ sancti nō ꝓpatienī dānatis: nec ex electionē nec ex passionē: sz gaudēt de punitione eoꝝ: nō qꝛ pena sz qꝛ iusta. Priᵐ pz: qꝛ ꝓpassio electionis ē volūtas delibatiua liberādi aliū a pena: quā nō bñt beati qꝛ discoꝛdarēt scienter a diuia iustitia. Scōz pz: qꝛ cōpassio ex passionē: aut ꝑueniret indiciū rōnis: ⁊ nihil tale ē in btis respectu cuiuscūq; aut seq̄reī rōnez: ⁊ ꝑbatū ē ꝙ rō dictat oppositū. 3ᵐ pz: qꝛō malo vt malū ē gaudere nullus pōt ⁊ maxīe recta rōe: sz de bono qō ē
3ᵐ ♀ recta iustitia diuina letabiī iustꝰcū viderit vidictā. ¶ 3ᵃ ♀ est de visione bonoꝝ a malis: qꝛ possūt dānati videre bonos q̄ sunt ī alys īferni receptaculis. itē beatos vsq; ad diē iudicy īclusiue: nō aūt postea. Priᵐ pz: qꝛ sctī q̄ erāt ī limbo nec locū nec gaudiū bēbant nec pueri bñt in limbo q̄ transcendāt bonū nāle. sz ḡ aīe damnate nesciāt gd agaī apud nos ī mūdo: tū gd agerēt patres ī limbo ꝑpe eos cognoscebāt: vñ diues vidit abrahā ⁊ lazarū: ⁊ multo magis pueros ī limbo quoꝝ stat⁹ minus distabit a statu nāli aie sepate. sīc āt vnus angelus nouit aliuz nāl̄r quo ad nālia: sic vna aīa sepata aliā: sīl̄r purgatos in purgatorio q̄uis supnāliter affligant: cū ipsi hāc supnālitatē sciāt ꝑ experientiā. gloriam āt quā pueri pdiderūt vel aly pstolant nesciūt aliter q̄z dicetur postea. zᵐ pz: qꝛ gl̄iaz sctoꝝ coꝛpoꝛalē videbūt ī die iudicy: ⁊ ex illa ꝑpēdent ītellectu eos esse ī gl̄ia mētis inēnarrabili quā dolebūt se pdidisse: sz ī spāli eā scient q̄tum fide in via eā didicerūt: qꝛ nūc fidē de vtraq; bñt q̄ habuerunt: vl si fidē hic nō būerūt: ibi eis reuelabiī gd ꝑ suū demeritū pdiderūt vt amplius toꝛq̄ant. 3ᵐ pz: qꝛ post diē iudicy gloriā btoꝝ nunq̄ videbūt oculo coꝛpoꝛali: oculo āt mētali nō apparet q̄re nō retīneāt memoziter qō videbūt nisi qꝛ gregoriꝰ dicit ꝙ postea nō videbūt: qō forte ꝓ tanto ē: qꝛ cū infirmitas coꝛpoꝛalis grauis absoꝛbeat aīam vt aliud cogitare nō possit. sic damnati hoīes occupata mēte dupliciter plus q̄z ꝑus. s. pena aīe ⁊ coꝛpoꝛis: nō poterunt illā gloriaz cogitare quā antea cogitabāt: sz de demonibus nulla apparet ratio. ¶ Ad argumentū dicendum ꝙ charitas ē patiens ⁊ benigna: sed non ꝯ iudiciū rōnis: maxime ī beatis. ¶ Ad zᵐ dicendum ꝙ lazarus erat cum abraam in limbo ⁊ non in gloria perfecta: quaz nobis concedat trinus ⁊ vnus deus per infinita secula benedictus. Amen.

¶ Explicit scriptum in quartū sententiaꝝ Clarissimi Actissimiq; doctoꝛis Petri de Palude patriarche Hieroso/lymitani ordinis fratrū ꝓdicatoꝝ perquā diligentissime Impꝛessum Uenetys per Bonetum Locatellum Bergomēsez mādato Nobilis viri Octauiani Scoti Ciuis Modoetiēsis. Anno a natali partu Intemerate Uirginis nona gesimotertio cum Quadringentesimo supra millesimuz. XII. Kalendas Octobꝛis.

¶ In laudem Petri de Palude ordinis ꝓdicatoruz Patriarche Jerosolymitani in fine quarti sententiaruz loquitur ipse auctoꝛ.

Dum pater aurata velatus tempoꝛa mitra
Templa Paleſtinis ſacraq; iura darem:
Me Solymi atq; Arabes erithꝛeaq; littoꝛa noꝛant.
Clarus eram aegaeo Pamphilioq; mari.
Uenerat ad patrios celebꝛis mea phama penates
Gloꝛia celtiberis ſaepe canenda meis.
Functus ego humanis conceſſi ad ſydera rebus.
Et mea ſunt paucis cognita ſcripta viris.
Meq; diu obſcura preſſere ſilentia nocte
Noſtraq; vix vllis ſcripta reposta locis.
Repperit hec tandem diuino numine Paulus
Soncinas: patry Gloꝛia lauſq; ſoli
Et libꝛata diu ⁊ multo limata laboꝛe
In populos celeri iuſſit abire pede.
Uix ego laudarim tibi noſtra volumina lectoꝛ
Sed ſcio: lecta coles: ⁊ relegenda petes.
Inuenies quid conueniat quid pugnet honeſto:
Q̄ pereat multis mens ſcelerata modis.
Tot demum ſacras leges vbi legeris: ipſe
O quantum dices vtilitatis habent.

Uale

Aliud

Ille Paleſtinis antiſtes clarus in oꝛis
Patricys Petrus gloꝛia celtiberis.
Ecce redit vaſto poſt longa obliuia mundo
Comptioꝛ: atq; omni fert regione pedem.
Hoc Soncinati debet per ſecula Paulo
Qꝛ volat exempta candidus oꝛbe nota.

Aliud.

Sāctus idumeas antiſtes miſſus ad aras
Inclita celtibere gloꝛia Petrus bumi
En ſacras leges miſereq; pericula vitae
Pandit: ⁊ Ambꝛoſias ſpargit in oꝛbe dapes.
Huc huc ancipiti ſi cui mens fluctuat aeſtu
Aut vocat admiſſi conſcia flamma mali
Conſulat hos tripodas audita oꝛacula ſeruet
Diſpeream ſi non ſit ſibi parta quies.

Uale

Tabula

Prima distictio ō sacris ⁊ circūcisiōe hz sex qōnes.
p ¶ Pria qō de vtute sacrorū.no.le.hz.4. opiniões.
Pa opio cōior q sacra sūt cā gre tm ex dei pactione.
Secunda opinio beati Thome q sacramenta non attin
gunt sed disponunt ad gratiā per virtutē inherētē.
Tertia opio henrici q sunt cā gre per vtutem inexītem.
Quarta opinio q sunt causa gratie exemplaris.
¶ Scōa qō de descriptiōibus sacrī hz quatuor articulos.
Prima arti. de ōscriptōe Aug. q sacrm est sacre rei signū.
Secūdus arti. de alia q est inuisibilis gratie visibilis ⁊c.
3o ō illa gregorij q est in q̄ sub tegumēto rex sēsibiliū ⁊c.
Quartus arti.de illa hug. q est māle elementum ⁊c.
¶ 3a qō. de istitutōe sacrox hz.5. ꝯclusiones principales.
Prima .q aliqua sacramenta aliqñ debuerunt institui.
2a. q nulla sacramēta in statu inocentie debuerūt istitui.
Tertia. q aliq̄ sacra i statu nature lapse debuerūt istitui.
4a 2o. q ēt tpe legis nāe ⁊ legis scripte debuerunt istitui.
5a ꝯ. q debuerūt addi tpe gre: sz oia tolli tempore glorie.
¶ 4a qō de ꝯstitutiōe sacramētorum bēt duas opiniones.
Pa.opio.thoc ⁊ va. q oia sacra no.le.ꝯstāt ex reb⁹ ⁊ verbis.
Scōa opio durandi q sacra antiq̄ ꝯstāt ex solis reb⁹:q̄daz
autem noua ex solis verbis ⁊ quedam ex vtroque.
¶ 5a qō de circuncisione habet quinq articulos.
Pa arti.de triplici cā propter quam fuit circūcisio ista.
Secundus arti.de populo circuncisioni subiecto qui fuit
semen abrahe viri tantū:xp̄s aūt de gratia est circūcisus.
3o de ritu circūcisiōis q ad tempus mēbrū ⁊ istrumētum.
4o ō effcū circūcisiōis q erat ñ character sz gra ēt positiua
5o ō reme ꝯ ozigiale.añ circūcisiōez qō erat fides ⁊ signū.
¶ 6a.qō de effectu sacrox antiq̄x bēs gnq articulos.
Primus arti.q purgabant ab irregularibus legis.
Secundus arti.q eorum vsus erat meritorius.
Tertius arti.q erant satisfactoria.
4o q disponebāt ad graz:dr̄enter tñ fz diuersas opiniões
Quintus arti.de cessatione legaliuz quo ad iudicialia ⁊ ce
rimonialia.⁊ de tempore.
Ecūda distin.ō sacris no.le.⁊ bapt⁹.io.hz tres qōes
s ¶ Pa qō ē ō istitutiōe sacrox no.le.⁊ hz tres arti.
Po arti. de tempore istructiōis quo ad documentū
effectum et ligamen.
2o arti.de auctore ⁊ ꝯstitutore q ē solus xp̄s.⁊ ñ ecclesia.
3o arti.qs potuit istituere sacra legis nāe ⁊ scripte ⁊ gre.
¶ 2a qō est de baptismo.io.bēns.5.articulos.
Po arti. de forma illius baptismi vbi sunt due opiniones.
Secundus arti.q fuit sacramētū ⁊ sacrale diuersimode.
3o arti.ō ei⁹ effectu:qz nō ꝓferebat graz nisi ex ope opante.
4o arti.ō his qb⁹ ꝓcipiebat ille bap⁹:qz viris ⁊ femis ⁊ xp̄o.
Quintus q baptizati illo eguerūt xp̄i baptismate. ⁊ de ui
deo se baptiçante.
¶ 3a qō. vtx gra sacra dr̄at a gra gratificāte hz.2. opiones.
Prima opinio cōior q sit tantum vna gratia realiter.
2a opio. bti tho subtilior q grā sacralis dr̄at a gra virtutum.
Ertia distictio ē de eēntia baptismi hz tres qōnes.
t ¶ Pria qō ē de forma baptismi.⁊ hz tres articlos.
Primus de duplici diffinitione baptismi.
Secundus arti.de forma baptismi quid sit in ea de neces
sitate sacramenti ⁊ quid precepti.
3o ō mutatōe i forma i gnali:⁊ in spāli quo ad vocuz corru
ptionē:additōez:subtractionē:trāspōnē⁊ iterruptōez.
¶ 2a qō ē. vtx ples possint vnū baptiçare:⁊ hz tres articlos
Primus articulus:an vnus possit plures simul baptiçare
Scōs arti. an mutus ⁊ manchus possint simul baptizare.
Tertius articulus. an sine necesitate ples simul possint
vnuz baptizare ex intentione vel aliter.
¶ Tertia qō.de materia baptismi habet tres articulos.
Pa arti.de mā remota q ē ois ⁊ sola aq̄ vere ⁊ ꝓprie dicta.
Secundus articulus.de materia ꝓpinq̄ q̄ est īmersio aut
asperso aut intinctio secundum consuetudinem.
3o arti.de numero īmersionū aut aspsionū fm ꝯsuetudinē
Uarta distinctio est de effectu ⁊ vnitate ⁊ subiecto
q baptismi:⁊ habet quinqz questiones.
¶ Prima questio de vltimo effectu baptismi an ō
leat culpam ⁊ penam:⁊ habet duos articulos.
Prim⁹ de adl'tis qb⁹ remittit cl'pa original' ⁊ mortal': ⁊ pe
na i foro dei eis debita:nō semp autem venial' ⁊ iudicial'.
2o de puulis qb⁹ remittit cl'pa originalis ⁊ pena pone eq̄
liter:gra autem non equaliter ifundit sepe per accidens.
¶ 2a qō est.de primo effectu baptismi.qui est character an
imprimatur i baptismo habēs tres articulos.
Primus articulus de essentia characteris que est potētia
res absoluta non relatio rei nec ratiōis.
Secundus articulus est de subiecto characteris qui ē itel
lectus possibilis non alia potentia:nec essentia anime.
3o ē ō cā characis:qz solū iprimit i bap⁹ ꝯfirmatōe ⁊ ordie.
¶ Tertia questio.de vnitate baptismi habet tres articlos.
Primus articulus de baptismo sanguinis qui simpliciter
excedit:sed secundum quid exceditur ⁊ excedit.
Secundus articulus de baptismo flaminis qui solum in
casu necessitatis sufficit ⁊ ab alys deficit
3o ō igressu religiōis quō bēat efficaciā baptismi ⁊ quō nō.
¶ 4a.questio est de carentibus vsu rationis an sint bapti
zandi habens quatuor articulos.
Pa arti. de puul' fideliū q possunt ⁊ōbēt q̄ citi⁹ baptizari.
Secundus de amentibus q semper fuerunt tales q idem
est sicut de pueris sec⁹ āt si bñt lucida iterualla.
3o ē ō dormiētib⁹ q solū ī neci[tc] qñ p⁹ potuerit sūt baptizādi
4o arti.de paruulis infidelium de qbus ē triplex opinio.
¶ Quita questio de ficte accedētib⁹ habet tres articulos.
Pa arti.quot modis dr̄ aliqs fictus in suscipiendo sacrm̄.
Secundus articulus de ipedimento fictionis ⁊ de effectu
eius respectu sacramenti:⁊ effectus sacramenti.
3o arti.ō effectu baptismi recedente fictiōe:⁊ hz.3.opiones
Pa opio va bti tho. q hz effcm suū pp character remanētē
Scōa opinio falsa iuristax q hz effcm ꝓpter ꝯritionem.
Tertia opio durādi q habet effectū ex pactōe nō ex alio.
Uinta dist.ē de baptizātib⁹ ⁊ habet tres questiōes.
q ¶ Prima qō. vtrum xp̄s fm q homo potuerit di
mittere peccata:⁊ habet tres articulos.
Pa quā ptātē būit xp̄s fz q hō i sacris:⁊ hic sūt tres ꝯclones
Prima conclusio. q habuit potestatez ministery.
2a. q būit ptātē excellētie q̄ i eo attēdit q̄tum ad tria.
Tertia conclusio q ipse fuit institutor sacramentorum po
tens mutare ⁊ dispensare ad libitum.
¶ 2o arti.ē quā ptātē xp̄s ministris ꝓtulerit.⁊ hz.5.cōclones.
Prima concl'o. q cōtulit tantū ministris ptātē ministery.
2a concl'o. quomō in operib⁹ nāe creatura coopatur deo.
3a quō p ptātē ministery hō coopat deo ad gre ifusionem.
4a ꝯclo. q ptās ministery qñq ē cā p se qñq cā sine qua nō.
5a q nullus homo potest sibi sacramentum adhibere.
¶ Tertius articulus est quaz potestatē xp̄s ministris con
ferre potuerit ⁊ habz quinqz conclusiones.
Prima conclusio. q non potuit conferre potestatez aucto
ritatis nec in sacramentis:nec in aliqua actione.
Secunda conclusio. q potuit omnibus conferre ptātem
ministery:sed contulit solis sacerdotibus.
Tertia conclusio. q potestatem excellentie potuit con
ferre:sed non decuit.
Quarta conclusio.de potestate excellentie speciali quātū
ad quid puro homini conferre potuerit.
Quinta conclusio.quantum ad quid potestas excellentie
puro homini conferre non potuerit.
¶ 2a.qō ē vtx mal⁹ minister possit baptizare: ⁊ hz duos arti.

Primus de ministro: & hic habet tres conclusiones.
p^a. q^d omnis vtriusq; sexus et cuiuslibz stat^o pt baptizare.
z^a. q^d ex officio solus sacerdos bz baptizare: & subditum.
Tertia q^d in casu necessitatis vir & mulier potest licite: immo debet baptizare.
¶ Secundus articulus est de bonitate & malitia ministrorum: & habet quatuor conclusiones.
Prima conclusio est q̃tum ad veritatem sacr̃i: qz a malo simpliciter põt cõferri nõ a malo i ministerio ppie.
Secunda cõclusio est quantũ ad rem sacr̃i: qz malus confert etiã rem sacr̃i & equaliter sicut bonus.
3^a ẽ de culpa & excusatõe mali miſtri bñs tres opiniones.
p^a opio cõis. qz sine nec̃itate. & cũ solẽnitate peccat. alr nõ.
Secunda ẽ opio singularis q^d in omni casu peccat.
Tertia opinio q^d i sacro regrente determinatuz ministrũ peccat: in alio non requirente non peccat.
Quarta conclusio ẽ q^d de aqua agelata q̃diu sic manet ñ potest baptizari: sz de liquefacta sic.
¶ Tertia questio ẽ vtrũ liceat petere vel recipere baptismum a malo: & habet tres articulos.
p^o arti. de opinione quorũdam que bz. 5. conclusiones.
Prima conclusio ẽ. q^d puulus nõ peccat q baptizaf̃ sed q offert in casu in quo peccaret offerendo seipsum.
Secũda ꝯclusio. ẽ õ pciso baptizãte. & adulto baptizato q peccat mõtalr nisi ignoret ꝓbabilr vl nisi i casu nec̃itatis.
Tertia conclusio. ẽ q^d si non est precisus: nõ peccat petens ab eo etiaz scienter q̃tũcunq; sit peccator.
Quarta conclusio ẽ. q^d nulla necessitate ẽ dãda pecunia p baptismo suo vel alterius.
Quinta conclusio ẽ. q^d aquam potest emere quãtuncunqz care: dum tamen nihil det ratione benedictionis.
Scõs articulus ẽ ingrere de his: q habet tres concl'ones.
Prima cõcl'o ẽ. q^d plus peccat offerens pciso puulũ q̃z seipz:
Scõa ꝯcl'o ẽ. q^d licet petere õbitũ ab excõicato: qõ licet ei soluere: non autem q^d non licet ei soluere.
Tertia concl'o est. q^d eo ipo q^d curatus est excõmunicatus nõ licet ire ad vicinum: sed ire ad superiorez.
Tertius articulus ẽ de simonia habens quinqz cõcl'ones.
Pria ẽ. quõ liceat i spũalib^o redimẽ vexatõez suã & quõ ñ.
Scõa conclusio. ẽ q^d nulla necessitate põt quis se baptizare: sed qui non põt generare põt tamen baptizare.
Tertia conclusio ẽ. q^d in necessitate debet qui scit paruulũ baptizare: alias ꝓprium sacerdotem expectare.
4^a ẽ. quomodo põt emi aqua bñdicta simpliciter & car^o.
Quinta cõclusio ẽ quomõ licet emere vel vẽdere vasa sacra propter necessitatem: & non oleũ vel chrisma.

Exta distin. ẽ de antecedentib^o. & ꝯcurrentib^o ad
8 baptismum: & bz quatuor questiones.

¶ Prima q̃stio ẽ vtrum ad baptismum requiratur natiuitas ex vtero: & habet tres articulos.
¶ p^o arti. õ bap^o flumis ipendẽdo nõdũ nato bz. 3. ꝯcl'oes.
Prima conclusio est. q^d puer totalr existẽs intra vtez maternum non pt nec õbet baptizari.
Secunda ꝯclusio ẽ. q^d puer nascens põt baptiçari. sed non debet nisi in necessitate & tunc vbicunq; potest.
Tertia ẽ. q^d pgnans viua non debet scindi: sed mortua.
¶ Secũdus articulus de scificatis i vtero bz tres ꝯcl'ones
Pria ẽ. q^d pueri possunt scificari a deo in vẽtre matris.
Secũda conclusio ẽ q^d certum est sanctificatos fuisse: matrem domini: Jo. baptistã: & Jeremiã: de alys aũt dubiuz
Tertia conclusio ẽ. q^d scificati sũt nihilomin^o baptizandi.
¶ Tertius articulus õ baptismo sanguis bz tres ꝯcl'ones.
Pria conclusio. q^d puer in vtero põt martyriçari.
Secũda ꝯclusio. de tribus casibus de facto.
Tertia conclusio est q^d in vtero potest spurius legitimari sicut seruus manumitti.
¶ z^a qõ. vtruz in bap^o regraf̃ intentio habet tres articulos.
Primus articulus vtrum requiratur intentio vtriusq; q̃ sit vera vel interpretatiua.
Secundus articulus q^d i neutro regrif̃ rectitudo itẽtõis.
3° arti. vtr regraf̃ itẽtio mẽtal' i baptizante bz. z. opiones
Pria opio q^d ñ suffic̃ vocal' exp̃sio nisi adsit itẽtio ꝯferẽdi
Secunda opinio q^d mentalis intentio requiritur in suscipiente: sed in dante sufficit expressio.
¶ Tertia qõ est an fides requiraf̃ in baptismo: & bz. 3. arti.
Primus de fide baptizati q̃ regrif̃ vel interpretatiua i paruulo vel vera in adulto quo ad rẽ sacr̃i: nõ quo ad sacrm̃.
Secundus de fide baptiçantis q^d non requiritur i paruulo nec in adulto nisi ppter fictionis amotionem.
Tertius articulus vtrum liceat ab heretico petere baptismum: qz sic in necessitate: & q̃ non est ab ecclesia pcisus.
¶ 4° qõ est de cathecismo & exorcismo bñs. 3. articulos.
Prim^o articulus. de vnitate baptismi habet tres ꝯcl'ones.
Prima cõclusio q^d baptismus certus nullo modo est iterãdus: dubius autez sub conditione.
Secunda conclusio. de pena rebaptiçantis & rebaptiçati que est irregularitas.
Tertia de bñte gemina mẽbra an sit bis baptizãd^o: vl nõ.
z^o articulus de cathecismo habet quattuor conclusiones.
p̃ma conclusio q^d adulti ante baptismũ sunt cathetizandi.
Secunda cõclusio q^d in paruulis debet precedere baptismum cathecismus.
Tertia de ritu cathecismi.
Quarta conclusio de effectu cathecismi.
¶ Tertius articulus de exorcismo habet tres cõclusiões.
Prima conclusio. q^d in omni baptizando exorcismus debet precedere sicut cathecismus nisi in necessitate.
Secunda conclusio de ritu & cerimonys ipsius exorcismi
Tertia conclusio est de effectu exorcismi ex nãli virtute vel diuina fm diuersas opiniones.

Eptimus distinctio de confirmatiõe bz. 4. qõnes
8 ¶ Pria qõ õfirmatiõe fz se: an sit sacr̃z. bz. 3. arti.
Prim^o arti. quomõ ꝯfirmatio sit sacr̃z bz. 3. ꝯcl'oes.
p̃ma. q^d cõfirmatio ẽ sacr̃z p se & spãle ab alys distinctum.
Scõa cõclusio' q^d nõ est sacramentũ necessitatis simpl'r & ex institutione: sz in casu & statuto ecclesie.
Tertia cõclusio ẽ de eius dignitate in cõparatiõe ad alia.
¶ z^o arti. de materia cõfirmationis babz tres conclusiões.
p̃ma conclusio ẽ. q^d materia confirmationis necessaria est chrisma ex oleo et balsamo compositum.
Scõa est. q^d chrisma bz eẽ per epm cõsecratũ in die cene.
Tertia conclusio est. q^d si facta sit confirmatio de chrisma te non consecrato nihil est actum.
¶ 3° articulus de forma cõfirmatõis habet tres cõcl'ones.
p̃ma ẽ. q^d cõfirmatio bz certã formã vbor q̃cunq; sit illa.
Secunda cõclusio est. q^d illa forma nõ est cõsecratio mãe.
Tertia est. q^d forma est ista: consigno te signo crucis et cõfirmo te chrismate salutis. i noie p̃ris & fily & spũs sci. Amẽ.
¶ Secunda questio est de effectu confirmationis vtrum imprimat characterem. & habet tres articulos.
Primus arti. de p̃mo effectu qui ẽ character. & bz. 3. p̃nes.
p̃ma ẽ. q^d cõfirmatio iprimit characterẽ sic bap^o & ordo.
Secunda conclusio. q^d character confirmationis distingui tur a charactere baptismi & ordinis.
Tertia conclusio est q^d character confirmationis de necessitate presupponit characterez baptismi: non ordinis.
Secundus articulus est de secundo effectu confirmatõis qui est res tantum. i. gratia. & habet tres conclusiones
Prima conclusio q^d cõfirmatio cõfert gratiam.
z^a. q^d gr̃a sacr̃al' ꝯfirmatõis differt a gr̃a sacr̃ali baptismi.
Tertia cõclusio est q^d gr̃a cõfirmatõis pfic̃ gr̃az baptismi.
3° arti. de effcũ ꝯfirmatõis q ẽ cognatio spũal' bz. 3. p̃nes.

Tabula

Prima conclusio est q confirmatio inducit cognationem spiritualem dirimentem matrimoniū sicut baptismus.
Secunda conclusio est q simile est de tenentibus ꝯfirmatū ⁊ de eleuātibus baptizatū q̄tū ad cognationē spūalē.
Tertia conclusio est q vir ⁊ uxor non debent se nec filios tenere hic sicut nec in baptismo.
¶ Tertia qō ē de subo ꝯfirmatiōis habēs tres articulos.
Primus articulus de membro. habet duas conclusiones.
Pria ꝯclo q ꝯfirmatio faciēda ē in frōte de necitate sacri.
Scōa ꝯclusio q frons oz ligari q̄adusq; chrisma desiccet.
¶ Secūdus articulus de tempore habet tres cōclusiōes.
p̄a ꝯclo q chrisma solū i die cene oz ꝯfici q̄lz āno tpe misse.
Scōa ꝑ q ꝯfirm⁹ ⁊ cetera sacra a ieiūis dīt suscipi ⁊ ꝓfici.
Tertia conclusio q confirmatio potest dari tpe interdicti sicut baptismus ⁊ penitentia ⁊ chrisma confici.
¶ Tertius articulus de loco habet tres conclusiones.
Pria ꝑ q ꝯfirma⁹ ꝑt dari i oi loco decēti ⁊ nō solū i eccl'ia.
Scōa ꝑ q epūs nō oz ꝯfirmare ēt subditū ex suā diocesim.
Tertia conclusio q archiepiscopus visitans diocesim suffraganei potest ibi confirmare suos.
Quarta questio de ministro vtrum solus episcopus sit ministrer confirmationis habet tres articulos.
Primus articulus de tenente habet quinque cōclusiōes.
Prima conclusio q mulier non debet tenere ꝺm quosdā.
Secunda ꝯclusio q plures non debēt tenere sed vnus tm̄ sicut in baptismo quod non seruatur.
Tertia ꝯclusio q nō ꝯfirmatus nō debet tenere hic: sicut in baptismo non baptizatus non debet tenere.
4ª ꝑ q g leuauit i baptismo ñ oz eūdē tenere i ꝯfirmatōe.
Quinta conclusio q non debent se mutuo tenere.
¶ Secundus articulus de ꝯfirmādo habz q̄ttuor ꝯl'ones.
p̄ª ꝑ q oīs hō vtriusq; sex⁹ ē capax ꝯfirmatiōis sīc ⁊ bap'.
zª ꝑ ē q ēt paruuli p̄nt ꝯfirmari: sz nō debēt añ vsuz rōnis.
Tertia ꝯclo q surdi ⁊ muti possunt ⁊ debēt confirmari.
Quarta ꝯclo q infirmi ⁊ morientes p̄nt ⁊ debēt ꝯfirmari.
¶ Tertius articulus de cōfirmatione habz tres ꝯl'ones.
Prima cōclusio q solus epūs habet ex officio ꝯfirmare.
Secunda ꝯclo q sacerdos nō inferior potest cōfirmare ⁊ minores ordines conferre ex commissione solius pape.
3ª ꝯclo ē q elect⁹ in papā nō ꝯsecratus nō ꝑt h̄ ꝯmittere.
Ltaua di. habet tres questiones de eucharistia.
o Prima vt̄ eucharistia sit sacr̄m habz tres articulos.
¶ Prim⁹ arti⁹ ē ō digitate eucharˢ: ⁊ habz tres ꝑnes.
p̄ª q eucharistia ē dignissimuū sacr̄z ⁊ plusq̄ sacramentū.
Secunda q eucharistia est tm̄ vnum sacramentum.
Tertia ꝯclo de diuersis nominibus huius sacramenti.
¶ Secūdus arti⁹ de p̄figuratōe eucharistie habz tres ꝑnes.
Prima ꝯclusio q quedā sacra p̄cesserunt realiter: quedaz figuraliter: quedam neutro modo.
Secūda ꝯclusio de multiplici figura eucharistie.
Tertia ꝑ q̄re xp̄s dī sacerdos ꝺm ordinem melchisedech.
¶ Terti⁹ articulus de istitutōe eucharistie habz tres ꝑnes.
p̄ª ꝯclo ē q debuit istitui aliq̄ sacr̄m realiter cōtentiuū.
zª ꝯclo est q sacr̄z xp̄i contētiuū nō debuit istitui añ ip̄m.
Tertia ꝯclo q eucharistia congrue i cena dñi fuit istituta.
¶ Secunda questio vtrum eucharistia sit tm̄ sumenda a ieiunis habet tres articulos.
Primus articulus q eucharistia est sumēda ieiuno stomacho habet tres conclusiones.
Pria cōclusio q nō ē sumēda nisi a ieiūo nisi pp necīatē.
zª ꝯclo q cōicare p⁹ prādiū ñ ē malū de se sz qz ꝓhibituz.
Tertia ꝑ q s̄uptio eucharistie regrit ieiu[m] nāe nō ecclesie.
¶ Tz⁹ arti⁹ de ip̄edimēto cibi ⁊ pot⁹ i spāli habz tres ꝯl'ones.
Prima ꝯclo q oīs cibatio ⁊ potatio ꝓprie ipedit cōionē.
Scōa ꝯclo ō reliquys cibi i ore remanētib⁹: qz ñ ip̄ediūt.
Tertia ꝯclo de gustu tabnariox ⁊ coquox: qz nō ip̄edit.
Tertius arti⁹. An post cōionem sit ieiumādū habz tres ꝑnes.
Prima cōclusio q post cōionem sunt gr̄e agende. sed non est necesse antiquum seruare.
Scōa ꝯclo q ieiunus dī g citra mediā noctē nihil sūpsit.
Tertia conclusio q nō dormire post cenā non impedit.
¶ Tza qō de forma vt̄ vna depēdeat ex alia habz tres articl'os.
Primus articl's de forma corpis p̄se habz tres cōclusiones.
Pruna ꝯclo q hec ē forma ꝓgrua. hoc est. n. corpus meū.
Secunda conclusio de singulis verbis in speciali.
Tertia conclusio quomodo hec verba possunt verificari.
¶ Secūdus articulus de forma sanguis habz tres ꝯclones.
p̄ª ꝯclo de opione. q h̄ ē sanguis me⁹ ⁊ hꝰ: ē tm̄ de forma.
Secūda conclusio ē de opinione bti Tho. cōtraria q totū ē de forma vsq; ibi i remissionē peccatox inclusiue.
Tertia cōclusio ē declaratio particulax formē in speciali.
¶ Tzª articl's de ꝓpatiōe formax ad iuicē habz tres ꝯclones.
Prima conclusio q forme non se mutuo expectant.
Secunda conclusio de suppletiōe sacerdotis deficientis.
Tertia ꝯclo q sine v̄bis ꝓpriis ⁊ posteriozibus eēt sacr̄z.
Ona di. de duplici māducatione habz q̄ttuor qōnes.
n p̄ª qō vt̄ pctōr possit sumer̄ cōp⁹ xp̄i habz tz. articl'os.
¶ pm⁹. arti⁹ de diuersis mōis māducādi habz tz. ꝑnes.
Pria ꝯclusio ē q nueienter sumit p modū māducationis.
zª ꝯclusio q ē duplex modus māducādi. s. sacr̄alr ⁊ spūalr.
3ª ꝑ q māducatio sacr̄alis ē de necitate ex statuto ecclesie.
¶ Secūdus articulus qūo creatura intellectualis sumat corpus chr̄isti habet tres conclusiones.
Prima ꝑ q pctōr sumit cōpus xp̄i ⁊ realiter ⁊ sacr̄alr qñz.
Secunda ꝯclusio q ātiq pres māducauerūt xp̄z nō sacr̄z.
Tertia cōclusio q angl's i corpe ēt assumpto nō māducat.
¶ Tza artic's de creatura irrōnali qūo sumat habz tres ꝑnes.
Prima cōclusio q brutū nō p̄t sumere aliq̄ aliud sacr̄m.
Secunda cōclusio q brutū vere pōt sumere istud sacr̄m.
Tertia ꝑ qd faciendū sit de mure q species sacr̄i comedit.
¶ Tzª qō vt̄ pctōr liceat sumere corp⁹ xp̄i habz tz. articulos.
Prim⁹ arti⁹ i q̄ casu pctōr cōicans peccat ⁊ in q̄ nō peccat.
¶ Scōs arti⁹ de grauitate indigne cōicatis habz tres ꝑnes.
p̄ª ꝑ q pccm̄ istud ē q̄si mediū iter pctā i deum ⁊ ꝓximuz.
Scōa ꝯclo q plus peccat pctōr fidelis cōicans q̄z infidelis.
3ª ꝑ q pctā carnalia plus faciunt indignuz ꝺm qd q̄z alia.
¶ Terti⁹ articl's de visu ⁊ tactu pctōris habz tres ꝯcl'iones.
p̄ª ꝑ q pctōri nō excōicato nec interdcō lz videre cōp⁹ xp̄i.
Secūda ꝯclusio q nō lz peccatori tangere nisi i necītate.
Tertia ꝯclio q lz peccatori a videndo se ad tp̄s abstinere.
¶ Tertia qō vtrū poluto liceat cōicare habz tres articulos.
Prius articl's de pollutiōe nocturna habz tres cōclusiones.
Prima ꝑ q̄n ⁊ q̄o ⁊ q̄le peccatum sit pollutio nocturna.
Scōa ꝯclo q̄o pollutio nocturna impedit communionē.
Tertia conclusio q pura illusio demonum non impedit.
¶ Scōs articl's de pollutōe ꝛ̄ímōiali habz tres ꝯclusiōes.
p̄ª ꝑ q certis diebus abstinere ab vxoribus est consiliuz.
Scōa ꝑ q vir g sine pctō vxorē cognouit sibi ē reliquēd⁹.
Tertia conclusio q die cōionis nō est debitum petēdum.
¶ Tertius articulus de imundicia corpali habz tres ꝑnes.
p̄ª ꝑ q lepra vl' alia īmūdicia diutia nō ip̄edit de necītate.
zª ꝑ q imūditia corpalis cito trāsiēs de honestate ip̄edit.
3ª ꝑ ē de sacerdote leproso q pōt celebrare ñ pu[cc] sz eccl'te.
¶ 4ª qō an peccatori cōio sit negāda habz tres articulos.
Prim⁹ articulus de peccatorib⁹ an eis sit cōio negāda habz vndeciz ꝑnes ꝓprehēdentes q̄ñ sit negāda ⁊ q̄ñ non.
zº arti⁹ de amētib⁹ ⁊ freneticis q̄ñ sūt cōicandi ⁊ q̄ñ non.
3º arti⁹ ō pueris: qz carētes vsu rōnis ñ sūt cōicādi: al's sic.
Ecia di. ō existētia xp̄i i sacr̄o habet q̄ttuor qōnes.
o p̄ª qō vt̄ xp̄s sit i altari realiter habz duas opiones.
p̄ª opi. Dn. q ē ibi p̄ r̄alē p̄niaz vel exhibitōez p̄ntie.
zª opio petri ō gbusdā dubys ō rōne eēndi i q̄ uersionē:

¶ z^a qō vtrūz xp̄s sit in altarī totaliter bz duos articl'os.
p^o arti^o q tot^o xp̄s ꝛ totū qcqd xp̄i: sc̄ ī altari excepta q̄ti^te.
¶ Secūdus articulus de q̄ntitate habet duas opiniones.
p^a durādi singl'aris. q q̄ntitas cōpis xp̄i ñ ē ī sacro aliq̄ mō.
Secunda opinio beati Thome q quantitas corporis christi est in sacramento ex naturali concomitantia.
¶ Tertia qō vtz sit in altari localiter. bz tres articulos.
Prim^o arti^o. q xp̄s ñ ē ī loco spēz nec ī ipis circūscriptiue.
Secundus articulus q nec est ibi proprie diffinitiue.
3° articl's q xp̄i corpus ꝑm eē qō bz ī sacro mouet ꝛ mutatur saltē p accīs nō obstātibus rōnib^o di. ōrie oppositis.
¶ Quarta qō vtz xp̄s sit ī altari visibil'r bz tres articl'os.
Primus articulus an videatur oculo corporali: qz nō: nec mortali nec immortali etiam miraculose.
Secūd^o articulus de oculo mētali: qz nullo intellectu creato clare vī nāl'r sz credit lūe fidei: vī āt ī deo lumie gl'ie.
Tertius articl's de spē visibili miraculose apparēte q illa non est christi effigies: non tamen definit ibi esse: nec sunt sumende sed sunt seruande ille species.
Ndecima di. de materia remota ꝛ propinqua que ē
v conuersio. habet quattuor questiones.
Prima q̄stio de materia remota hab3. 7. articulos.
¶ Prim^o arti^o ī gnāli q mā h^o sacri ē cib^o ꝛ pot^o: sub altera. s. cibi a ppl'o ē sumēdū: sz sub vtraq; vel s'b neutra ē celebrādū ꝛ de ipedimēto occurrente ꝛ de veneno icidēte.
Secūdus articulus de mā in spāli q̄ ē panis ꝛ vinum ꝛ nihil aliud: ꝛ quid de indebita materia ministrata.
3° arti^o ē de q̄ntitate materie q̄ nō est nobis certa sz deo: ꝛ dz eē pīs ꝛ requirit intentio non intentionis rectitudo.
Quartus articulus de mā panis q sit de tritico vel farre vel spelta ꝑm alios de mixtione granorum ꝛ corruptiōe panis ꝛ de azimo ꝛ fermentato.
Quītus arti^o. de mā saguis qō ē vinū de vite nō ali^o liquor quicunq; mustum non acetum vel aggresta nec vineta.
Sextus articulus de aqua q debet apponi de necessitate p̄cepti ī vino sacri in pane in modica quātitate ꝛ vera aq̄.
Septimus arti^o de cena dñi q cōicauit se ꝛ Judā cuz alys corpus passibile: quod seruatū doluisset ꝛ exāime fuisset.
¶ Secunda questio est de conuersione an sit sufficiēs rō essendi corpus christi ibi: habet tres opiniones.
p^a opio Scoti q ꝟuersio ñ fac ibi eē corp^o xp̄i nisi dispositiue ꝛ q ōs sine illa eq̄ possz facer ibi eē corp^o xp̄i sic cū illa.
z^a Jo. par. q corpus xp̄i posset esse in altari eque realiter p assumptionem paneitatis sicut per conuersionem.
Tertia cōmunis q ē per cōuersionez ꝛ si alius modus possibilis non est manifestatus: non tamen deo negandus.
¶ Tertia q̄stio vtrum deus possit conuertere omnē creaturam in corpus suum habet tres articulos.
Primus arti^o ē q̄lis sit ista ꝟuersio: qz ē totalis ꝛ supnālis.
Secundus articulus q non est annihilatio: nō qz materia maneat vt quidam dicunt: sed qz non est versio in nihil.
3° arti^o de termio a q̄ ꝟuersiōis pos'i: qz ꝟuersiōe q̄ ē p additionē manētis solū sunt inicē conuertibilia cōicātia in mā: sed ꝟuersione que ē per simplicē transitionez videt q̄libet creatū totaliter ꝟuertibile in q̄libz creatum.
¶ 4^a q̄ vtz vnū corp^o possit ꝟuerti ī pl'ra corpa bz. 3. arti.
Primus articulus ē quo vnū possit ꝟuerti in plura: qz successiue ꝑm totū simul: aut solū ꝑm diuersas partes.
Secundus articulus quo pars hostie cōtinue possit cōuerti quia determinata animo non indeterminata.
3° art^o ē q̄ hostia latēs iter alias itelligat ꝟsecrata ꝛ q̄ ñ.
Uodecima di. de cōione ꝛ spēb^o hab3 gnq; q̄nes.
o p^a q̄ vtz pluries ī die sit cōicādū bz gnq; articl'os.
p^o arti^o ō fractōe q̄ ꝟuēit spēb^o ñ corpi ꝛ ō mysterio.
z^o arti^o de effectu positiuo cōionis q ē coll'o ꝛ augu^m virtutuz in viatoribus: impedit aūt per peccatū aliq̄ vēiale.
Tertius articulus est de effectu priuatiuo: qz tollit culpaz venialē ꝛ mōtalē q̄doq; cauet mortale ꝛ remittit penā.
4° arti^o de frequētatōe: qz expedit freq̄nter ꝛ q̄nz oī die: ñ āt pl'ries ī die bz cōicare nec celebrare: nisi ī certis casib^o.
5° ō cessatōe: qz semel ī ānno cōicādū ē: celebrātes āt sp dēnt cōicare: ꝛ qd sit meli^o abstinere būil'r vl' sumere freq̄nter.
¶ z^a qō vtz ōs possit facer accīs sine subo bz. 3. articl'os.
Primus articulus de q̄ntitate: qz q̄ntitas pmanens ꝟtinua ꝛ motus possunt fieri sine subo: nō aut nūerus aut tps.
z^o de q̄litate: qz p̄t fieri sine subo siue sit spūal' siue sensibil' ī q̄cūq; spē: ex q̄ dr̄ re absoluta: ꝛ cōpus fieri sine figura.
Tertius articulus de relatione q nō potest fieri sine subo immediato etiam si re differat ab ipso.
¶ 3^a qō vtz ī sacro altaris sint accīdia sine s'bo bz. 3. opio.
p^a opio q sc̄ h nāl'r nec pp̄e s'bsistūt sz sūt ī eē subē remat^e.
z^a opio q accīdia ibi subsistūt supnāl'r p vtutē supadditā.
3^a opi. cōis q subsistūt sola virtute dina assistēte.
¶ 4^a qō vtz spēs ī sacro possint aliqd imutar bz duos articl'os.
p^o arti. quo p̄t imutare accīdtal'r ꝛ s'bal'r corrūpē^o ꝛ gnan^o.
Secundus articulus quomodo possunt immutari: qz possunt corrumpi etiaz q̄titas nāliter q̄uis alq hoc negent.
¶ 5^a q̄o vtrū spēb^o possit aliō admisceri bz tres articulos.
p^o arti^o qñ liquor supadditus dr̄t specie subali ꝛ accīdtali.
Scōs articl's qñ additus ē eiusdē spēi subalis ꝛ accīdtalis.
Tertius qñ cōueniunt substātialiter ꝛ dr̄nt accidētaliter.
Et de his tribus sunt opiniones petri ꝛ durandi.
Ertiadecīa di. de ministro eucharie bz q̄ttuor q̄ones.
t p^a qō vtz ñ sacerdos possit ꝟficere bz 4^or articl'os.
p^o arti^o q ñ sacerdos nl'o^o p̄t ꝟficere nec absolue.
Scōs articl's q ois sacerdos q̄uis hereticus ꝛ degradat^o
3° arti. q melior ē missa sacdot[is] bōi q̄ mali. (p̄t ꝟficere.
Quartus articulus q solus sacerdos ē dispēsator b^o sacri nisi in necessitate diaconus: ꝛ de suspensis ꝛ criminosis.
z^a qō vtz sacerdos teneat celebrare bz septē articulos.
Primus articulus de celebratione q sacerdos teneat ꝛ dz habere adiutorem ꝛ q plures possunt concelebrare.
Secūdus articulus de tpe celebratiōis: qz a mane vsq; de sexta vel nonam non alio tpe nisi papa dispenset.
3° articl's de loco: qz nō nisi ī eccl'ia ꝟsecrata nisi de licē^a epi nec ī destructa nec ī polluta nec interdicta nisi recōciliata.
4° q altare dz esse lapideū ꝛ de eius recōsecratione ꝛ bꝫ.
Quītus de calice q dz esse de auro vel argēto aut stamno.
Sextus articulus de vestibus sacerdotis ꝛ paramētis altaris ꝛ eorum consecratione ꝛ reparatione ꝛ huiusmodi.
7° arti. de lumie cū q̄ dz celebrari eucharia ꝟuari ꝛ portari.
¶ Tertia qō de hereticis habet quinq; articulos. (di.
p^o arti. de hereticis: credētib^o: relapsis qd sint ꝛ q̄l'r puniē.
Secundus articulus de scismaticis qd sint ꝛ q̄ pena ipso ꝛ.
3° arti. de apostatis qd sint ꝛ q̄ pēa ipo ꝛ q̄ ē. 3. apostasia.
Quartus articulus de iudeis ne dominent xp̄ianis: nec ab eis oppzimantur aut cogantur ad fidem. (lantur.
5° arti. de saracenis ne dñent nec eis cōicet sz de terra pel.
¶ 4^a qō vtz plures possint ꝟcelebrare bz duos articl'os.
p^o arti. an duo possint ꝟsecrare eādē hostiā ptial'r bz. 3. opi.
p^a opio q nullo mō duo p̄t ꝟsecrare eādē hostiā ptialiter:
z^a opio q possunt partes diuidendo ꝛ signādo aliter non.
3ª opinio siue signētur intellectu siue sensu hoc sufficit.
¶ z^o arti. an plures eādē totaliter. habz duas opiniones.
p^a opi. bti tho. q ꝟcelebrāt ꝛ simul ꝟsecrāt sz seorsuz dicāt.
z^a opio durandi q nullo mō possunt eādē hostiā ꝟsecrare.
Uartadecīma di. de p̄ntia habet septem q̄stiones.
q p^o vtz p̄ntia sit tsacr̄m bz tres articl'os. (exteriorē.
p^o arti. q p̄ntia ē sacr̄m bñs illa tria q̄ alia: ñ tū māz
Secundus articulus q in p̄ntia sunt illa tria non obstante opione ꝟtraria ꝛ instātia quomō mortificata reuiuiscāt.
3° arti. q ī omni sacro inueniunt illa tria: ꝛ qd sit ornatus.

¶ Scōa qō vtꝝ pnīa sit virtus bz duas opiones. (stitiā.
p⁹ opi. durādi q̄ pēitere ē act⁹ vtutis moral' ptinētis ad iu-
z⁹ petri q̄ penitere sensitiuū sit actus viruttis pnīe: ꝛ q̄ pe
nitere ē ꝓpꝛius actus virtutis ꝛ huiꝰ ꝯ pꝛimam opionē.
¶ 3⁹ qō de pnīa ī ꝓpatōe ad alias virtutes bz. 3. articulos.
p⁹ articulus q̄ ꝓcipit timoꝛe ꝛ ē ſa tabula poſt naufragiū.
Secūdus q̄ ē ianua ꝛ fundamentū virtutum aliquo mō.
Tertius articulus de diffinitionibus eius.
¶ Quarta q̄ſtio de ſubiecto penitentie bz tres articulos.
p⁹ arti. de ſubo q̄ ē po⁹: qꝛ pnīa ē vt⁹ ī ſola volūtate ſubiue.
Secūdus de ſuppoſito ī quo eſt: qꝛ ī innocētibus ꝛ beatis.
Tertius de illis ī q̄bus nō ē nec fuit ſicut ī xp̄o ꝛ dānatis.
¶ Quinta queſtio de ꝓtinuatione penitētie bz tres ꝯnes.
Pꝛima q̄ vera penitentia poteſt interrumpi.
Secunda ꝓcluſio q̄ penitentia non iterrumpit̄ p gaudiū.
Tertia concluſio q̄ penitētia poteſt iterari. (nēda.
¶ 6⁹ qō de ſolēni pnīa a q̄ ꝛ cui: q̄re: qūo: qñ: ꝛ q̄tiēs ſit ipo
¶ Septima qō de effectu penitentie bz q̄ttuoꝛ articulos.
p⁹ arti. qñ pnīa delet pctm̄ quo ad culpā: penaz: ꝛ ſequellā.
Scōs arti. qñ reſtituit virtutes neceſſarias nō dignitatē.
Tertius qūo viuificat mortificata nō mortua. (eius.
4⁹ arti. q̄ pnīa vt⁹ ifuſa nec̄ia ē oīb⁹: acq̄ſita nulli niſi act⁹
Uitadecīa di. de reſtitutōe ꝛ ſatiſfactiōe bz. 5⁹. que-
v p⁹ qō de ſatiſfactōe ī ſe bz. 5. articulos. (ſtiones.
p⁹ arti. q̄ ſatiſfactio ē poſſis hōi ī vtute paſſiōis xp̄i.
Secundus quem pꝛeceptum impedit ſatiſfactionem.
Tertius qūo pctm̄ impedit ſatiſfactōez: ꝛ qñ oz reiterare.
4⁹ arti. tangit q̄ſdā obiectōes cōtra tertiū ꝛ eaꝝ ſolutōes.
5⁹ arti. qūo pctm̄ mortale vel vēiale ipedit meritū ꝓdigni
ꝛ ꝓgrui: ꝛ ad gd valeāt bona facta in peccato mortali ſpe
cialiter quo ad diminutionem pene.
¶ Scōa qō vtꝝ reſtitu⁹ ſit ps ſatiſfactōis bz ſex articl'os.
p⁹ articulus q̄ reſtitutio eſt faciēda: niſi in certis caſibus.
Secundus de quibus rebus ſit facienda: qꝛ de omnibus.
3⁹ a q̄ ſit reſtitu⁹ faciēda de q̄ dañ vſus: Juſſio cōſiliuz ꝛc̄.
4⁹ cui ſit faciēda: qꝛ illi a q̄ ē hīta vel repñtāti pſonā eius.
5⁹ ī q̄m⁹ ſit faciēda: qꝛ ī ſimplū cū itereſſe: ꝛ īſolidū vel ī pte
a ſocys in exercitu ꝛ de dño qui vſurarios talliat ꝛ huiꝰ.
6⁹ qñ ſit faciē⁹: qꝛ ſtatī: ꝛ de ſpālib⁹ ꝯ vſurarios ꝛ raptores.
¶ Tertia queſtio de elemoſyna bz ſeptem articulos.
p⁹ q̄ elemo⁹ ē ps ſatiſfactōis: ꝛ potiſſi⁹ vno⁹: alio mō non.
z⁹ de nec̄ate elimo⁹ qñ ſit ī p̄cepto vl' ī ꝯſilio vel ī ꝓhibiti⁹.
3⁹ arti. de vtilitate elimoſyne: qꝛ plus valet ſimul oīa da-
re q̄ diſtribuere: ꝛ plus in vita q̄ in morte.
4⁹ de diſione elimoſyne in ſpūalē ꝛ coꝛpalē: ꝛ que p̄cellūt.
5⁹ ō gb⁹ fit: vtꝝ de vſuris: ludis: meretricio: mūerib⁹ ꝛ bꝰ.
6⁹ a gb⁹ ſit faciēda vtꝝ ab vxoꝛe: filio: ꝓuo: monacho ꝛ bꝰ.
Septimus quibus ſit facienda qꝛ non ſibi ſed magis indi
genti: ꝓpinquo: ꝓdicatoꝛi ꝛc̄.
¶ Quarta q̄ſtio de ieiunio habet gnq̄ articulos. (ptōe.
p⁹ de iciūy obligatōe: diffinitōe: diſtictōe: diſpēſatōe: redē-
Secūdus de excuſatione a ieiunio ꝓpter etatem: infirmi-
tatem: paupertatem: laboꝛem ꝛ huiuſmodi.
Tertius de tpe ieiuny taxato a iure ꝛ de conſuetudine.
Quartus ō fractōe ieiuny: qꝛ p carnes ꝛ binā comeſtiōez:
Quitus an totiens frāgat̄ q̄tiēs comedit̄ bz tres opiones.
¶ Quinta qō de oꝛatione habet tres articulos.
Pꝛimus de neceſſitate oꝛationis ꝛ qui tenentur ad hoꝛas.
z⁹ arti. ē de mō oꝛādi q̄m⁹ ad attentionē: ꝓtinuitatē ꝛ huiꝰ.
Tertius arti. ē de effcū oꝛonis q̄ ē meritoꝛia ꝛ ſatiſfcōꝛia
ꝛ bꝰ: ꝛ an lucreť itegre diſtributionez q deeſt a pte boꝛe.
Extadecīa di. de ptibus pnīe: de vēialibus: circñſtā
t tys: impedimentis habet quattuoꝛ queſtiones.
¶ Pꝛia qō de remiſſiōe venialiū bz tres articl'os.
Pꝛimus articulus de mō remiſſionis: qꝛ non ſine mortali
nec voluntate pertinaci: ſed bene ſine alio veniali.
z⁹ de cā remiſſiōis: qꝛ ſine gr̄e ifuſiōe ꝛ ꝓfeſſione nō tñ ſine
Tertius arti. qūo veniale fit mortale. (ꝓtritōe.
¶ Secūda qō de impedimētis pnīe bz q̄ttuoꝛ articulos.
p⁹ arti. de hypocriſi: qꝛ ſp ē pctm̄ ꝛ ipedi⁹ᵐ pnīe ñ mōtale.
z⁹ de ludis illibalibus ꝛ libalibus q̄ ipediūt nō āt ſpūales.
Tertius de ſpectaculis turpibus ꝛ curioſis q̄ impediunt.
Quartus de negotiatione: pedagys ꝛ militia que ipediunt
ratione loci: tempoꝛis: conditionis ꝛ modi.
¶ Tertia queſtio de circunſtantys habet tres articulos.
p⁹ arti. de nūero circūſtatiaꝝ q̄ ꝓtinēť ī trib⁹ parib⁹ vſuū.
Scōs de effcū circūſtatiaꝝ qūo aggrauāt: mutāt: alleuiāt:
ꝛ qūo religioſo ē mortale quod ſeculari eſt veniale.
3⁹ ō ꝓfeſſiōe nec̄ia circūſtātiaꝝ qñ mutāt vl' qñ aggrauāt.
¶ Quarta qō vtꝝ pnīa habeat partes bz tres articulos.
p⁹ arti. de partib⁹ pnīe q̄ ſūt potētiōales: ſubiue: itegrales.
Secundus de contritione q̄ ē pars ſacrāmēti eſſentialis:
quāuis durandus neget.
3⁹ q̄ ſatiſfactio ē pars ſacr̄i eētial' q̄uis idē durādus neget.
Ecīaſepti⁹ di. de ꝓfeſſiōe ꝛ ꝓtritōe bz octo q̄ſtiones.
o p⁹ qō de ꝓtritione an deleat pctm̄: bz ſex articulos.
Pꝛimus articulus de gditate ꝓtritionis quantū ad
diffinitiōes: concurrentia ꝛ de attritione.
z⁹ de obo ꝓtritōis: qꝛ de pctō ppꝛio: pctō quolibz mortali.
3⁹ de duratōe ꝓtritōis: qꝛ p totā vitā hāc: nō ꝓtinue nec p⁹.
Quartus de effectu ꝓtritionis: qꝛ remittit culpam: partem
pene non confeſſionem.
5⁹ de effcū ꝓtritōis qūo doloꝛ ei⁹ bz eē maioꝛ ꝛ maximus.
Sextus de pꝛeelectione peccati vel damnationis: qꝛ ma-
lum culpe ſemper eſt magis fugiendum.
¶ Secunda q̄ſtio de nec̄itate ꝓfeſſionis bz ſex articulos.
Pꝛimus articulus quid ſit confeſſio: vbi ſunt quattuoꝛ de
ſcriptiones cum ſuis coꝛrelarys.
Secundus quo iure ſit introducta confeſſio.
Tertius q̄ ꝓfeſſio ē actus vtutis que eſt veritas ꝛ iuſtitia.
Quartus de quibus ſit neceſſaria ꝓfeſſio: qꝛ non de venia-
libus ſed mortalibus habentibus ſacerdotem.
Quitus de tpe: qꝛ nō obligat añ annū: niſi in gnq̄ caſibus.
Sextus de diſpenſatione: qꝛ in nō confitēdo nullus diſpē
ſat in tempoꝛe: niſi ſolus papa.
¶ 3⁹ qō an ꝓfeſſio ſit faciēda ppꝛio ſacerdoti. 3. articulos.
Pꝛimus q̄ confeſſio debet fieri ſacerdoti ꝛ ppꝛio: ꝛ quo-
modo papa circa hoc poteſt diſpenſare.
Secundus quis ſit propꝛius ſacerdos in generali ꝛ in ſpe-
ciali quantum ad omnes fideles.
Tertius qñ liceat ꝓfiteri alieno ſacerdoti: qꝛ ī octo caſib⁹.
Quarta queſtio an confeſſio poſſit fieri aliēo ſacerdoti de
licentia ꝓpꝛij habz tres articulos.
Pꝛimus articulus quis eſt ille ꝓpꝛius ſacerdos qui pōt
committere: quia oꝛdinarius non alius.
Secundus quis iudicetur oꝛdinarius in foꝛo conſcientie
in generali ꝛ in ſpeciali de quibuſdam.
Tertius de effectu commiſſionis: qꝛ alio etiam ſcio ꝛ in-
uito ꝛ teneť curatus ſacramēta miniſtrare: nec teneť ite-
ruz cōfiteri etiaz ſi cōmiſſaris erat ſimplex ſacerdos vel
religioſus: ꝛ de omnibus oꝛdinibus repꝛobatis: ꝛ gd iuris
quando committens excōicať vel moꝛitur.
¶ 5⁹ qō an ꝓfeſſio dimidiata ſit iterāda bz tres articulos.
Pꝛimus arti. qñ ꝓfitēs bz caſus retētos quomō dimidia-
re vel itegrare oz iferiozi ꝛ ſuperiozi: bz quinq̄ opiones.
Secundus q̄ regulariter confeſſio oz eſſe integra per ra-
tiones Thome que impugnantur.
Tertiꝰ de iteratiōe ꝓfeſſiōis q̄ ē nec̄ia ſolū ī q̄ttuoꝛ caſib⁹.
¶ Sexta queſtio vtrum impedimentum occultuz faciat
confeſſionem iterari habet duos articulos.
p⁹ de ꝓditiōibus ꝓfeſſis q̄ ſūt gnq̄ bz diuerſa ipedimēta.
z⁹ de ipediñto poſitiuo ꝓbabl'r ignozato bz gnq̄ opines.

Tabula

•Prima opinio q̄ si confessor habens occultum impedimē tum erat ordinarius valet: alias non.
2ª opio q̄ si habēs sciebat suū ipedimētū: nō valet: alʒ sic.
Tertia opio q̄ tenet̄ iterum cōfiteri: sed non ante annum.
Quarta opio q̄ idistincte tenet̄ itez ꝓfiteri ꝓperto ipedi'o.
Quinta opinio q̄ bona fide confessus habenti occulte impedimentum est liberatus.
¶ Septima qō vtz ꝓfitens impenitēs impleat preceptū ecclesie habet quinq̄ opiniones siue articulos.
•Prima opinio dicit q̄ implet preceptum ecclesie que non potest precipere actum interiorem.
2ª opinio ē q̄ talis ē transgressor p̄cepti etiā quo ad verba.
3ª opi. q̄ nō iplet p̄ceptū q̄ ad itētionē q̄ ē de itentōe vera.
4ª q̄ eccl'ia nō p̄t p̄cipe ꝓfessionē nisi p̄cipien' eucharistiā.
5ª q̄ liberatur a p̄cepto eccl'ie: dum tm̄ dicat alia peccata.
¶ Octaua questio vtrum confessio sine contritiōe valeat habet tres opiniones siue articulos.
•Prima opio durādi q̄ non valet etiam recedente fictiōe.
Secunda opio beati Thome q̄ valet recedente fictione.
3ª opi. petri q̄ q̄ʒ valʒ tm̄: q̄ʒ p'. ⁊ sic saluaī opio bti Tho.

Ecima octaua di. de clauib' eccl'ie hʒ octo q̄stiones.

D ¶ Prima qō de maiori excommunicatione an debeat esse in ecclesia hʒ quattuor articulos.
p' arti. qd ē excōicatio ⁊ q̄ ē mlt'iplex ſepatio a suffragys.
Secūdus est q̄ in ecclesia debet esse excommunicatio: nō tamen nisi pro mortali ⁊ contumacia.
Terti' q̄ excōicatio ēt iusta ē timēda: nisi sit nll'a.
Quartus in quibus casibus excōicatio sit nulla ipso iure.
¶ 2ª qō vtz excōicat' possit excōicare: hʒ duas q̄stiūcl'as.
p' qs possit excōicare: ordīare: vl' al'r: ⁊ qs nō ⁊ hʒ.3. articu.
Secundus quis possit excommunicari: qr solus subditus singularis in loco subdito: non alibi ⁊ hʒ q̄ttuor articl'os.
¶ Tetia qō de sententys latis a canone hʒ duos articl'os.
p' arti. p̄ vsus ꝓhēdit cētū casus quos ponit Biturien̄sis.
Secundus arti. p̄ versus ꝓhēdit. io. casus Simōis legati.
¶ Quarta qō de effectu excōicationis hʒ duos articulos.
•Primus arti. de effectibus eius in generali qui sunt duo.
Secūdus arti. de effectibus ei' ī speciali qui sunt quinq̄.
¶ 5' qō de absolutione ab excōicatione hʒ tres articulos.
•Primus de sententia iuris ⁊ statuti ⁊ de tribus regulis circa iniectionem manuum in clericos.
Scōs qs possit absoluere a sn̄ia hōis: ⁊ qūo dr̄t a sn̄ia iuris.
Tertius tangit cōia vtriusq̄ sentētie quo ad absolutionē.
¶ Sexta questio de maiori excōicatione hʒ tres articl'os.
•Prim' qb' modis incurrat participando: ⁊ versus de hoc.
Secundus quibus casibus participās non incurrit fm illos versus: vtile: lex ⁊cetera.
3' de effcū eius q̄ ad culpā venialē ⁊ mortalē ⁊ penā iuris.
¶ Septima questio de suspensione habet tres articulos.
•Primus in quibus casibus epi ⁊ superiores sunt suspensi.
Scōs arti. in qb' casibus īferiores epis ⁊ nō illi sūt suspēsi.
3' arti. de effcū suspēsiōis q̄ ad irregularitatē ⁊ alias pēas.
¶ Octaua qō de interdicto habʒ quattuor questiuncl'as.
•Prima de interdictis ⁊ pollutionibus latis a iure in loca vel populum: ⁊ habet quattuor articulos.
Secunda de illis que tempore generalis interdicti conceduntur vel prohibentur ⁊ hʒ vndecim conclusiones.
3ª de pena violātiū iterdictū ⁊ pollutionē ⁊ hʒ septē ꝯnes.
Quarta de compendioso tractatu: de materia īterdicti replicans ⁊ addens habens viginti articulos.

Ecima nona dist. de vsu clauium ⁊ correctione fra-
D terna habet quattuor questiones.

¶ p' qō vtruʒ claues sint i eccl'ia hʒ tres articulos.
•Primus arti. de 3ª distictiōe clauis auctis: ordis: ⁊ scie: ⁊c.
Secundus de effectu clauium quo ad culpam.
Tertius de effectu clauium quo ad penam.
¶ 2ª qō vtz glibʒ posset absoluere quēlibʒ hʒ.3. articl'os.
•Primus de habētib' claues: qr soli clerici noui testamēti.
Secūdus de vsu: qr solus sacerdos nō prescisus hēt vsuʒ.
Tertius an quilibet quemlibet aquolibet vbilibet ⁊ per quemlibet possit absoluere.
¶ Tertia q̄stio de correctione fraterna hʒ tres articulos.
•Primus quid sit correctio fraterna.
Secundus an sit ī p̄cepto: qr sic: lʒ aliqui alicui ꝺo excusent̄.
Tertius qui tenent̄ ad illud: qr omnis homo subdit' peccator ⁊ alius habet septem conclusiones.
¶ Quarta questio de denunciatione an debeat precedere secreta admonitio habet septem conclusiones.
p' q̄ si ē ōlictū publicū simpl'r: nō regrit̄ secreta admōitio.
Scōa q̄ si sit occultū sʒ ꝓbari pōt: locū hʒ ordo euangely.
Tertia quādo nō pōt ꝓuinci: qr tunc prius secreto corrigē dus: postea p̄posito tanq̄ patri non iudici occulte dōm ē.
Quarta si est peccatum communitati nociuum nec presumitur correctio: statim denunciari potest.
5ª q̄ si notabile deterimētū terty: idē q̄ ad eius idēnitatē.
Sexta q̄ si solum nociuum peccanti: idem: ⁊ potest adhiberi ad videndum etiam qui nescit.
Septima q̄ si per prohibitionem melius speratur corrigi q̄ per obseruationem: nulli debet ostendi.

Jgesima distin. de finali penttentia ⁊ indulgētia ha-
V bet quattuor questiones.

¶ Prima questio vtruʒ aliquis in morte possit vere penitere habet tres articulos.
•Primus arti. q̄ ī morte potest esse vera ⁊ salutifera pn̄ia.
Secundus quomodo glibet quēlibʒ tūc possit absoluere.
Tertius quomodo mors fit satisfactoria.
Secunda questio vtruʒ confitens impleta penitētia iuncta sit immunis habet tres conclusiones.
p' ꝺ quo sacerdos dʒ pn̄iaʒ discrete moderari ⁊ arbitrari.
Secūda conclusio q̄ plus valet penitētia a sacerdote imposita q̄ per se ipsam sumpta.
Tertia conclusio q̄ impositio maioris vel minoris penitētie hic habet efficaciam non alibi.
Tertia qō vtz vnus p̄ alio possit satisfacere hʒ.3. articl'os.
•Primus quomodo viuus possit satisfacere pro viuo.
Secundus quomodo viuus possit satisfacere pro mortuo.
Tertius ī cōmuni quomō vnus possit satisfacere pro alio.
¶ Quarta questio de indulgentys habet tres articulos.
•Primus articulus de causa ⁊ quantitate valoris indulgētiarum in generali ⁊ in speciali.
Secundus articulus de auctoritate quis possit conferre eas ordinarie: quis delegare ⁊ quātum: ⁊ quando plures simul: ⁊ q̄ non plus possunt q̄ vnus.
Terti' qb' p̄sint: qr ꝓfessis p̄ qb' fiūt subditis ⁊ mortuis.

Jgesima prima distin. de purgatorio: generali cōfes-
V sione ⁊ sigillo habet tres questiones.

¶ Prima qō de purgatorio habet tres articulos.
•Prim' de purgatorio quo ad locum ⁊ penam ⁊ tortores.
Secundus articulus de remissione culpe in purgatorio: ⁊ quid sit remissio macule ⁊ q̄ ī inferno nulla culpa remittitur: in purgatorio venialis tm̄.
Tertius de purgatorio quo ad remissionem pene: qr omnis pena remittitur in purgatorio ⁊ in inferno nulla: ⁊ q̄ tardius ⁊ citius purgantur aliqui q̄ alij.
¶ Secunda q̄stio de generali ꝓfessione hʒ tres articulos.
•Primus articulus de effectu generalis confessionis sacramentalis ⁊ nō sacramentalis quo ad venialia ⁊ meritum.
Secūdus de effectu ipsi' quo ad remissionē mortalium.
Terti' de veritate ꝓfessiōis: qr ī nullo lʒ mētiri: ⁊ de fictōe.
¶ Tertia questio de sigillo cōfessionis hʒ tres articulos.
•Primus articulus quis tenetur celare confessionem ⁊ an tertius a casu audiens teneatur celare.

Tabula

Secundus de his ad que se extendit sigillum cõfessionis ꝛ de non peccatis ꝛ de tertia persona.
3º q9 nõ lꝫ reuelare ꝓfessionẽ ꝓpp ꝓceptũ vl'iuris vel hoĩs: sꝫ ꝓpter licentiam confitentis vel aliunde scitũ licꝫ dicere materialiter auditum in confessione.

Ingesima secũda di. de reditu peccatorum ꝛ forma penitentie habet. 3. questiones.

℣

℣ ℣ ℣

Tabula

Prima opinio Durādi q̄ mr̄io nō est proprie ⁊ stricte sacramentum quod etiam sequitur ꝑm iuristas.
Secunda opinio cōmunis q̄ matrimonium est vere ⁊ proprie sacramentum no.le.
Jgesima septima di. de sponsalibus ⁊ matrimonys habet quatuor questiones.
¶ Prima q̄stio de sponsalibus habet.3.articulos.
p⁹ qd sint sponsalia.⁊ vnde dicant̄ ⁊ quot modis ꝺ̄hantur.
Secūdus de effectu ⁊ dispēsatione ⁊ etate sponsaliorum.
Tertius de impedimento sponsaliorꝫ ⁊ modo dissoluendi.
¶ z⁹ qō de cā effectiua mr̄imony q̄ ē ꝺ̄sensus hz.6.articl'os.
Primus articulus q̄ consensus de necessitate requiritur ad matrimonium.⁊ de filio adulto.
Secūdus q̄ regrit̄ exp̄ssio consensus p ṽba vel alia signa.
3⁹ de exp̄ssione p signa:de taciturnitate:cohitatiōe ⁊ huiꝰ.
4⁹ de exp̄ssione p verba cōia ⁊ cālia ⁊ huiꝰ ꝺ̄currētib⁹ ⁊c̄.
Quintus de diuerso modo iudicandi ꝓ matrimonio vel contra in foro penitentiali ⁊ iudiciali.
Sextus de remedys ī perplexitate ꝺ̄scientie ⁊ sententie.
¶ 3⁹ qō vtrū ingressus religiōis soluat mr̄io⁹ hz.3.articl'os.
Primus quō mr̄io⁹ soluat̄ p mortē nālez ⁊ de vinculo eius an resuscitatus sit ligatus matrimonio vel religiōi.
Secundus qūo matrimoniuꝫ soluatur per religionez ⁊ de ingressu:egressu ⁊ regressu coniugati.
Tertius q̄ nō est alius modus soluēdi nec ordo nec dispēsatio:nec votū simp⁹ nec castratio nec fuit⁹ nec firmitas.
¶ Quarta questio de bigamia habet quinque articulos.
Primus articulus quid sit bigamia ⁊ vnde dicatur.
z⁹ quot modis bigamia ꝺ̄hab̄:q; quatuor in generali.
Tertius de pena bigamie q̄ est irregularitas ⁊ huiusmodi.
Quartus.q̄re bigamus non promoueat̄:⁊ an sit bigamus q scōo ꝺ̄xit cū cognata vel intendens solum decipere.
Quintus qūo bigamia tollatur:q; nō per baptismuꝫ sed p dispensationem pape totaliter ⁊ ep̄i in certis casibus.
Jgesima octaua di. de sponsalibus iuratis ⁊ clandestinis habet.z.questiones.
¶ p⁹ qō an spōsalia iurata faciāt mr̄io⁹ hz.3.arti.
Primus q̄ sponsalia iurata non faciunt matrimonium.
Secūdus q̄ sponsalia consūmata faciunt in foro ecclesie non ꝺ̄scie:⁊ q̄ raptor potest habere raptam si ipsa vult.
3⁹ q̄ spōsalibus iuratis lz ītrare religionē añ ꝺ̄ctū mr̄io⁹.
¶ Scōa qō de clandestina desponsatione hz.5.articulos.
Primus quot modis dicatur clandestina desponsatio.
z⁹ de ꝓhibitiōe ipsius:⁊ forma:⁊ electione clandestina.
3⁹ de dispēsatiōe ⁊ causis dispēsandi sup bāna ⁊ huiꝰ.
4⁹ de effectu mr̄imony clādestini:⁊ de clerico q̄ ꝺ̄xit cū vidua sub ꝺ̄ditione si non fieret bigamus eā cognoscendo.
5⁹ de eius punitiōe q̄ ē illegitimitas filiorꝫ q̄ ad forꝫ eccl'ie.
Jgesimanona di. de metu ⁊ conditionibus appositis habet.z.questiones.
¶ Prima qō de ipedim̄to violētie hz.5.articulos.
Primus articulus quomodo cadit vis in volūtate quo ad actum̄ elicitum:impatum ⁊ ipressum.
Secundus articulus quō metus cadat in voluntatez:⁊ in constatem virum ⁊ respectu cuius.
Tertius quō metus impedit matrimoniuꝫ in vtroq̄ foro ⁊ penitentiam:non alia sacramenta.
4⁹ quō mr̄io⁹ ꝺ̄ctū metu cadēte in ꝑstantē vir̄ ꝺ̄firmatur.
Quintus vtrum qui per metum iurauit contrabere teneatur ad hoc ⁊ habet duas opiniones contrarias.
¶ Secunda questio de cōditōibus ⁊ modis appositis in matrimonio habet quinque articulos.
Primus de demonstratione q̄ non impedit se est falsa.
Secundus de cā q̄ nō ipedit mr̄imonium q̄uis sit falsa.
3⁹ de mō ⁊ qū ē ꝺ̄rius ī mr̄io⁹ ⁊ pfessiōe:⁊ q̄ ē aliud in conditione:⁊ pacto incontinenti apposito ꝺ̄rio in ꝺ̄ctib⁹ rez.
Quartus de sponsalibus ⁊ mr̄io⁹ ꝺ̄tractis in diem certum.
Quintus de ꝺ̄ditione necessaria:impossibili:honesta: ꝺ̄ria.
Rigesima di. de impedimento erroris ⁊ matrimonio beate virginis habet.z.questiones.
¶ p⁹ qō an error ipediat ⁊ dirimat hz.3.articl'os.
p⁹ articl's de erroze sōe vl' psone q̄ ipedit ⁊ dirimit mr̄io⁹.
Secundus articulus de erroze conditionis vel seruitutis q̄ impedit quo ad liberum nescientem.
Tertius de erroze qualitatis vl' fortune q̄ nō impedit nisi per modum conditionis.
¶ Secunda qō de mr̄i⁹ beate virginis habet.3.articulos.
p⁹ quō ꝺ̄rietas ad mr̄io⁹ ītēta vl' exp̄ssa vitiet ⁊ quō possit ꝺ̄hē q̄ vouit castitatē ⁊ an pp⁹ possit dispēsar̄ ī voto solēni.
Secundus de matrimonio beate virginis:de cōsensu ⁊ voto ⁊ perfectione ⁊ causa virginitatis.
3⁹ de fine mr̄imony ꝺ̄honesto p se ⁊ p accn̄s:⁊ de honesto.
Rigesima prima di. ō bonis mr̄imony hz.3.qōes.
¶ p⁹ qō an mr̄io⁹ hēat bona excusātia hēt.3.arti.
Primus ō necessitate excusatōis hz opi.Du.⁊ pe.
Secundus de sufficientia bonorum ⁊ differentia adinuicem habet.3.opiniones de vinculo.
Prima opinio q̄ vinculum sit pura rel'o ⁊ forte rōnis.
Secunda opinio q̄ vinculuꝫ est aliqd absolutum ī corpe.
3⁹ opinio q̄ vinculū est aliqd absolutū ī aīa vt ornat⁹ ver⁹.
Tertius articulus de cōparatione istorꝫ bonorꝫ ad inicē.
¶ z⁹ qō vtrū p bona mr̄imony excuset̄ actus a pctō oñdit.
p⁹ q̄ bonū sacri n̄ excusat ꝫ bonū ꝑlis ⁊ fidei: z⁹.p de eo q̄ petit debitū vt ī se vitet adulterū sūt.z.opiones ꝺ̄rie.
¶ Tertia questio vtrum sine bonis istis possit matrimonium excusari habet tres articulos.
p⁹ articl's ō actu ꝺiugali qñ sit meritoꝛi⁹:q; ī q̄tuor casib⁹.
Secundus quando sit mortale rōne prolis:loci:tpis:modi vel animi:⁊ de his qui se prouocant ad libidinem.
Tertius qñ sit veniale ī gnāli ⁊ in spāli:q; in sex casibus.
Rigesima scōa di. de redditiōe debiti hz.z.qōes.
¶ Prima q̄stio vtruꝫ coniunx debeat reddere debitum petenti habet quatuor articulos.
p⁹ arti.q̄ ꝺiūx tenet̄ reddere debitū ex p̄cepto regl'iter.
Secundus q̄ excusatio est propter lepram:periculum:impotentiam ⁊ fornicationem petentis.
3⁹ de tpibus ōtinēdi:sacr̄i:ꝺceptus menstruoꝫ ⁊ huiꝰ.
4⁹ de tpe nuptiarꝫ de itellectu dierꝫ ⁊ pena contrahentiū.
¶ z⁹.qō de ꝺuersione ꝺiugatorꝫ ⁊ voto eorꝫ hz.3.articl'os.
Primus articulus quando vnus coniugum possit vouere castitatem alio inscio vel inuito.
z⁹ qñ de licētia.vnius p̄t alter simpl'r vl' solēniter vouere.
Tertius quō vouēs illicite mortua vxore teneat̄ ōtinere.
Rigesima tertia di. de mr̄io⁹ antiquorum ⁊ de virginitate habet duas questiones.
¶ Prima q̄stio de pluralitate vxorū an vnic̄ fuerit licitum habet.3.articulos.
Primus articl's q̄ vxori nunq̄ licuit hr̄e sil'plures viros: eꝫ ām sic deo dispēsante:nō ām pp⁹ vxore ēt sterili ꝑsētēte.
Secundus de libello repudy qd circa ꝺ̄hret lex antiqua.
3⁹ ō simplici fornicatione q̄ ē mortale nisi deo dispēsante.
¶ Secunda questio de virginitate habet.6.articulos.
Primus articulus qd sit v̄ginitas ⁊ de eius triplici descriptione:⁊ quō perditur:⁊ consecratione corruptarꝫ ⁊ de extraordinaria pollutione ⁊ huiusmodi.
z⁹ q̄ virginitas fuit licita oī tpe p̄ter q̄ in statu ꝺ̄nocentie.
Tertius q̄ v̄ginitas ē p se bona q̄uis durādus dicat ꝺ̄riū.
Quartus q̄ virginitas ē virtus spāl̄is ñ obstātibus ꝺ̄rys.
5⁹ de opatiōe eius ad alias v̄tutes q̄ gbusdā est dignior.
Sextus de comparatione eius ad matrimonium qō olim ꝓferebatur:nunc eꝫ ⁊c̄.
Rigesima quarta di. de impedimentis ⁊ frigidis ⁊

Tabula

maleficiatis habet duas questiones.
Prima qō de impedimentis hȝ.ȝ.articulos.
Primꝰ de ipedimentis pp ecclīe vetitū ꝛ tps feriatum.
Secundus de criminibus que impediunt ꝛ non dirimunt ꝛ de versibus qui sunt de hoc.
Tertius de ipedimentis que dirimunt in generali ꝛ in speciali ꝛ de criminibus post contractum dirimentibus.
¶ Scōa.qō de frigidis ꝛ maleficiatis hȝ.ȝ.articulos.
Primus de impoª coeūdi ex parte viri ꝛ de spadonibus ꝛ de scientibus huiusmodi impedimentum.
Secundus de artatione mulieris qñ dirimat ꝛ qñ non.
Tertius de maleficio quod est ī potestate demonis ꝛ quo modo dirimit ꝛ de probatione.
Rigesima5ª di.ō Diuortio pp adl'teriū hȝ duas qō
t Prima questio vtrum ex causa fornicationis liceat coniugem dimittere habet quinque articulos.
Primus articulus qꝫ lȝ dimittere propter fornicationem corporalem:spiritualem ꝛ innaturalez.
zª articl's de.7.casibus ī gbus nō potest dimitti fornicans.
Tertius quando tenetur dimittere ꝛ an adultera penitēs possit iurare se non fornicatam esse.
Quartus de auctoritate dimittendi: probatione ꝛ accusatione:ꝛ cur Joseph voluit dimittere mariam.
5º quō vir ꝛ vxor ī Diuortio ad paria iudicāt nō ī peccato.
¶ zª qō vtrū repudians iuste vxorē possit ꝺhere hȝ.z.ar.
pº articl's qꝫ ñ pt ꝺhere nec adl'terā occidere:ꝫ pp timorez mortis expellere pt vl'recedere si sit pp culpaz alterius.
zº vtrū possit recōciliari pº sniaz ꝛ añ.ꝛ sūt q̄tuor opiones.
Rigesima6ª di.de ipedimto fuitutis hȝ.z.qōnes.
t pª qō vtrū fuitus impediat mr̄ioᵐ hȝ.z.articulos.
Primus articulus de seruitute precedente que requirantur hinc ꝛ inde ad hoc qꝫ dirimat.
zº de fuitute supueniēte mr̄ioº:qꝫ non dirimit:ꝛ qꝫ vir pōt se facere seruum vxore inscia vel in vita:non autem eꝺ.
¶ Secunda qō vtrū fuus possit ꝺhere habet.ȝ.articulos.
pº articl's ō ꝺiugio fuoꝝ qꝫ valȝ iuito dño:lȝ sit secº ō ordie.
Scōs quō ptus sequat ventrē:ꝛ ī gbº ꝛ de manu mortua.
Tertius de carnali copula reddenda in casu certi ꝛ dubꝫ.
Rigesima7ª di.de ordie ꝛ vxoricidio hȝ.z.qōes.
t pª qō vtrū ordo sacer ipediat mr̄ioᵐ hȝ.z.articl'os.
pº de ordine sacro ꝛ non sacro apud nos ꝛ grecos.
Secūdus de ordine qui est religio approbata qꝫ dirimit.
ȝº de etate qꝫ ipubes ñ pt ꝺhere mr̄ioᵐ carnale nec spūale.
¶ zª qō vtrum vxoricidium ipediat mr̄ioᵐ hȝ.ȝ.articulos.
pº an liceat adulterā deꝑhensaz occidere.qꝫ nō iure aliq̄.
zº de ipedimento vxoricidy:qꝛ dirimit ī casu:al's impedit.
Tertius de lr̄alibus ꝛ an ecclesia habeat vtrūqꝫ gladiuȝ.
Rigesimaoctaua di.de voto habet.6.questiones.
t pª qō qd sit votū ꝛ ō ser descriptōibº hȝ.6.articl'os.
Primus articulus de diffinitione bug.ꝛ de voto mulierum in ptu ꝛ de promissione per metū.
zº ō diffinitōe iuristaꝝ ꝛ an ōlibatio reqrat ꝛ qꝫ ꝓpoᵐ non
ȝº ō diffinitōe magr̄ali ꝛ qꝫ si fiat boī vl'corde:nl'oº obligat.
Quartus de diffinitione alia magistrali ꝛ qꝫ votuȝ non est de illicito nec preterito nec presenti.
5º de diffinitōe magr̄i ꝛ de tribº votis eēntialibºreligiōis.
Sextus de diffinitione alia magistrali ꝛ qꝫ non obligat votū de non intrando religionez:ꝛ qꝫ peccāt īducētes ad tale iuramtū ēt ō muliere q̄ ribaldo iurat ñ ꝺhere an ligeť.
¶ zº qō de diuisiōe voti hȝ.iz articulos ꝼm.iz.diuisiones.
Prima diuisio qꝫ aliud ē reale:aliud psonale:aliō mixtum.
Secunda diuisio qꝫ aliud temporale:aliud perpetuum.
Tertia diuisio qꝫ aliud voluntatis aliud necessitatis.
4ª qꝫ aliud nec̄tatis prime ꝛ aliud scōe:ꝛ an sint duo pctā.
Quinta qꝫ aliud cōmune:aliud singulare.
Sexta qꝫ aliud simplex aliud solemne.
Septima qꝫ votum solemne aliud per susceptionez sacri ordinis:aliud per professionem approbate religionis.
Octaua qꝫ professio alia expressa alia tacita.
9ª qꝫ ꝓfessio tacita alia ꝑ lapsū ān̄i:alia ꝑ susceptiōez hītus ꝓfessoꝝ ꝑ triduū nec requiritur dies nisi in āno biseſtili.
Decima qꝫ professio tacita anni alia impuberis contra parentes:alia puberis contra seipsum.
Undecia qꝫ alia ē ꝓfessio mēdicātiuȝ:alia nō mēdicantiū.
iz.qꝫ ꝓfessio alia obligat religiōi in q̄ ꝓfiteť:alia simplr̄.
¶ Tertia qō de voti obligatiōe ꝛ vtute hȝ gnez articulos.
pº articl's gs possit vouere q̄tū ad psonas diuersoꝝ statuū.
Secundus de tpe implendi votum:qꝛ statim nisi ex cā.
Tertius de herede vonētis qñ teneať iplere votū ipsius.
4º de obligatiōe voti ad pctm̄:ꝛ de casibus excusantibus.
5º de ipedimento voti ad mr̄ioᵐ ipediendū vel dirimēdū.
¶ 4ª.qō de voti dissolutione ꝛ libatione hȝ q̄tuor articl'os.
pº de ipletione voti ꝛ de illo q intrat aīo exeundi ꝛ buiꝰ.
Secundus de irritatione voti per superiorem vel ꝺiugez.
ȝº de voti ꝺmutatione:redemptione:ꝛ dispēsatione ī gnāli.
4º de dispēsatione q̄ ad cām:auctem:ministrū in oī voto.
¶ 5ª qō de ꝺpatōe votoꝝ ad iuicē ꝛ ad alia ꝛ ō vello v̄ginū.
¶ Sexta.questio de scandalo quid sit ꝛ quale peccatum: ꝛ quid propter ipsum est dimittendum ꝛ quid non.
Rigesima9ª di.ē de dispari cultu ꝛ ō mr̄ioº iter ifideles:ꝛ quō pp̄iculū aīe ꝛ corpis pt ꝺiuꝝ dimitti.
q Quadragesima di.ē de ꝺsanguinitate qd sit:ꝛ linea gradu:ꝛ cōputatione:ꝛ prohibitione: quoto gradu impediat matrimonium ꝛ dirimat:ꝛ quoto non.
Quadragesimaprima di.de affinitate hȝ.ȝ.qōnes.
q pª qō de affinitate. De gnē ꝛ gradibº ꝛ ꝓhibitione.
Secunda.questio de publice honestatis iusticia.
quid sit:ꝛ de eius effectu ꝛ quomodo contrahatur.
Tertia qō de illegitimitate ꝛ legitimatione iuris ꝛ boīs.
Quadragesimaªdi.de cognatiōe spūali hȝ.ȝ.qōes.
q Prima questio de cognatione spirituali ꝛ legali ꝛ eo qui cognouit consan.vxoris sue.
zª qō ō diuortys ꝛ petitiōe ī ꝺiugiū ꝛ accusatōe mr̄imony.
ȝª qō ō sc̄dis nuptys ꝛ ō dōatiōibºiter vir ꝛ vxorē ꝛ ō dote.
Quadragesimaªdi.de resurrectiōe hȝ q̄tuor qōes.
q Prima questio de possibilitate resurrectionis ꝛ qꝫ sit futura omnium:non tamen naturalis.
zª.qō vtrū idē nūero corruptum possit repari ꝑ naturam.
Tertia qō vtrum idem numero corruptum vel annihilatum possit a deo in permanētibus ꝛ successiuus reparari.
Quarta questio vtrum resurrectio futura omnium sit in instanti ꝛ in eodem instanti.
Quadragesimaquarta di.de gloria beatorum ꝛ penis damnatorum habet.7.questiones.
q Prima questio de ꝺditione resurgentium quo ad idēptitatem:integritatē qualitatem:ꝛ an sit necessaria.
idemptitas materie prime ad idēptitatez resurgentis.
¶ Secunda questio de dote impassibilitatis hȝ.ȝ.articl'os.
Primus quō corpora gloriosa sunt passibilia ꝛ quō nō.
Secundus de causa passibilitatis ꝛ impassibilitatis.
Tertius per quid sunt impassibilia.
¶ Tertia questio de dote subtilitatis hȝ.ȝ.articulos.
pº qd sit dos subtilitatis:qꝛ ē aliqd positiuū:lȝ durā.cōtra.
zº qꝫ duo corª.nō possunt eē sil'ꝑ nām nec per dotem.
ȝº qꝫ duo corª possūt eē sil'miraculose q̄uis du.dicat ꝺriū.
¶ Quarta questio de dote agibilitatis hȝ.ȝ.articulos.
Primus articulus qꝫ corpora gloriosa erunt agilia.
Secundus qꝫ quandoq̄ mouebuntur localiter ꝛ simul tota q̄uis durā.dicat contrarium.
Tertius qꝫ motus ille erit in tempore non in instanti.
¶ Quinta questio de dote claritatis hȝ.ȝ.articulos.
Primus de claritate corporum glorioſoꝝ qualis erit.

Tabula

Secundus q̄ erunt colozata:lucida:ꝛ puia.
Tertius de sufficientia dotium.
¶ Sexta questio de damnatozuz cozpozibus an patiantur ab igne habet.3.articulos.
•Pzi⁹ articulus de igne iferni qō fide tenet̄ ꝛ q̄ ē cozpoze⁹.
Secundus de loco inferni qui creditur esse ī centro terre.
Tertius de pena cozpozuz dānatoꝝ hꝫ.3.opiniones.
•Pzi⁹ opi⁹ btī tho⁹.q̄ p passionē intentionalē non nālem.
Secūda Durādi q̄ p actionē nālez deo impedi⁹ cozru⁹ⁿ,
Tertia opinio petri pzo beato thoma contra durandum.
¶ Septi⁹ qō de pena sensus spūuz dānatoꝝ hꝫ.5.opiniōes.
•Pzima opinio durandi q̄ anima affligitur:quia scit se cuz cozpoze arsuram:demon autem de felicitate perdita nō ab igne vel cozpoze.sed •Pe.contra.
Secunda opinio egidy q̄ per immissionem inquantuz instrumentum dei.Duran.contra.pe.pzo.
Tertia opinio benirici q̄ per veram immissionez pzopter qualitatem supernaturalem.dur.contra.
Quarta opinio q̄ p pōs sensitiuas remanētes.durand⁹ ꝯ.
Quita opio btī thome q̄ p detētionē ab igne.du.ꝯ.pe.pzo.

q Uadragesima qnta di.de suffragys ꝛ receptaculis habet.3.questiones.
p⁹ qō vtrū suffragia ꝑsint defūctis hꝫ.3.articulos.
•Pzi⁹ articl's p quos suffragia ꝑsint an p viuos:malos ꝛ hꝫ.
Secundus ḡbus pzosint:qz solis mozt̄uis de purgatozio.
Terti⁹ q̄ suffragia ꝑsint magis ꝛ q̄ minus ꝛ de sepultura.
¶ Secunda questio vtrum suffragia pzosint solum illi pzo quo fiunt hꝫ.3.articulos.
•Pzimus articulus quantuz pzosint suffragia cōmunia vel pzopzia simul vel successiua.
Secund⁹ de liberatione a suffragys dicendo cuz alio ꝛ in mortali ꝛ pzo multis simul.
Tertius de sanctis q̄ ozant pzo nobis ꝛ quomodo vident ozationes nostras.opi.Durandi ꝛ petri.
¶ Tertia questio de receptaculis habet.3.articulos.
•Pzimus articulus de receptaculozum distinctiōe in generali:ꝛ quomodo infernus tot capiat.
Secundus de distictiōe in speciali receptaculozū inferni.
Tertius de sufficientia introitus ꝛ exitus illozum.

q Uadragesimasexta di.hꝫ vnā qōnē tm̄ ō mīa ꝛ iusticia dei ꝛ illa hꝫ.3.articulos.
•Pzimus q̄ ꝛ qualis ꝛ quomodo iusticia sit in deo ꝛ de ratione ꝛ diuisione iusticie.
Secūdus quomō iuste peccato finito debet̄ pena eterna.
3⁹ ō ꝯcursu mīficozdie ꝛ iusti⁹ ī opib⁹ dei ꝛ quō mīa ē i ꝺo.

q Uadragesimaseptia di.ō iudicio futuro hꝫ vnā qō nē vtrū gnāle iudiciū sit futuꝝ ꝛ illa hꝫ.3.articl'os.
•Pzim⁹ de iudicio q̄ erit ꝛ vtrū mētal'r:ꝛ q̄r:ꝛ vbi.
2⁹.de cognitione btoꝝ ꝛ maloꝝ suī ꝛ aliozū supernaturali.
3⁹ de igne q̄ mund⁹ purgabit̄ añ iudiciū hoies ꝛ elemēta.

q Uadragesimaoctaua di.de iudicio ꝛ motu celi.hꝫ duas questiones.
p⁹.qō an ꝝps iudicabit ī foz⁹ būana ꝛ hꝫ.3.articl'os.
•Pzimus de iudicibus ꝛ assessozibus ꝛ q̄ chzist⁹ iudicabit in fozma humana ꝛ glozioſa.
Secundus de gaudio visionis dei ꝛ opinio Scotti quomodo visio sit vita eterna.Dur.contra.
Secundus articulus de mundi ꝺnouatiōe ꝛ vsib⁹ de hoc.
¶ Secunda questio an motus cessabit hꝫ.3.articulos.
•Pzimus articulus q̄ possibile ē cessare motum celi non obstantibus rationibus philosophi.
Secūdus articulus q̄ motus celi cessabit c̄ꝫuis nec auctoritas nec ratio cogat.
Tertius q̄ ceteri motus ꝛ mixta pzeter hoiem non erūt.

q Uadragesimanona di.de btitudine hꝫ.8.qōnes.
•Pzima questio an intellectus creatus possit videre deum habet tres articulos.
•Pzimus q̄ ex puris nālibus non potest deus videri ꝛ de obo intellectuum ꝛ ō dzia habitus nālis ꝛ supnaturalis.
2⁹ articl's q̄ spēs nō est de nā obi:regrit̄ tm̄ ī via nō ī pzia.
Tertius q̄ ad videndum deuz clare requirit̄ lumen de potentia ozdinata ꝛ sic ē de facto:nō aūt de pō dei absoluta.
¶ Scōa qō.an vidētes deū videāt oīa hꝫ.3.articulos.
•Pzimus quid sit possibile.ꝛ quid non:quia infinita numero ꝛ ratione non specie reali.
2⁹ qd sit nec̄ium ꝛ hꝫ.3.opiones Du.beati thome ꝛ petri.
3⁹ qd sit ꝺgruum videre ꝛ quid non: ꝛ q̄liter ē de facto eē:
¶ Tertia questio an beatitudo consistat in actu intellect⁹ vel voluntatis.ꝛ habet tres articulos.
•Pzimus q̄ intellectus est nobilioz voluntate quo ad potētiam:actum:ꝛ libertatem.
Secundus q̄ beatitudo speculatiua consistit in solo actu intellectus essentialiter:pzatica ī solo actu volūtatis: sed aggregata in vtroq̄ essential'r:sꝫ in itellectu p̄cipaliter.
3⁹ q̄ beatitudo non ꝑsistit ī actu reflexo ꝛ q̄ idē ē cū recto.
¶ Quarta questio de obiecto fruitionis hꝫ.articulos.
•Primus articulus de opi.Durandi q̄ deus non est imme diate eius obiectum cum defensionibus.
2⁹ de opiniōe btī thome cū rōnibus ꝛ defensionib⁹ petri.
Tertius contra solutiones impugnationuz p̄me opīonis.
¶ 5.qō an viatozi possit coīcari visio ñ btifica hꝫ.3.articl'os.
•Primus q̄ non pōt coīcari visio ītuitiua q̄ non sit btitudo eēntial'r.sꝫ bñ q̄ nō erit btitudo total'r accñtal'r ꝛ vl'r.
2⁹ q̄ btitudo ē obz itellect⁹ possibil' nō agētis qō ē igbili⁹.
Tertius q̄ vna ꝑsona nō pōt videri sine alia nec sine eēntia.nec eꝰ ꝑm rē:sꝫ ꝑm rōnem sic de potētia absoluta.
¶ Sexta questio vtrum beatitudo sit maioz futura post̄ resurrectionem habet.3.opiniones.
•Pzi⁹ ē godofredi ꝛ btī Thome i scripto q̄ augebit̄ itēsiue.
Scōa opio q̄ erit maioz:qz expediti⁹ ꝛ facilius.dur.ꝯ.
Tertia opio btī thome final' q̄ erit maioz solum extēsiue.
¶ Septima questio vtrum omnes summe ꝛ de necessitate appetant beatitudinem habet duos articulos.
•Pzimus de appetitu beatitudinis aptitudinali ꝛ de vupli ci appetitu:ꝛ huiusmodi.
Secundus de appetitu eius actuali habet.3.opiniones.
•Pzima opinio q̄ beatitudo quomodocunq̄ p̄sentetur semper libere non necessario appetitur.
Secunda opinio q̄ voluntate increata ꝛ beata ꝛ vie ꝛ ī cōmuni necessario appetitur:alias libere.
Tertia opio q̄ nō pōt respui visa vl'r cōi ex se:sꝫ p miracl'z.
¶ Octaua questio vtrum beatitudo educatur de potentia creature habet quinque articulos.
p⁹ articl's q̄ btītudo eēntial'r nō ꝑsistit ī bonis cozpozalib⁹.
Secūd⁹ quō btītudo educat̄ de pō obedienciali.non nāli.
Tertius de dotibus anime ꝛ cozpozis:ꝛ quid sit dos.
4⁹ de aureolis in gnāli ꝛ in speciali:ꝛ tribus aureis.
Quintus de fructibus quid est fructus ꝛ quomodo distinguitur a dote ꝛ aurea.

q Uingēsima di.ꝛ vltia de fine mūdi hꝫ vnā qōez vtrū btī videāt oēs pēas dānatoꝝ ꝛ hꝫ.3.articl'os
•Pzimus articulus de multiplicitate penarum spiritualis ꝛ cozpozalis ꝛ comparatione earum.
Secūdus de despatiōe dānatoꝝ ꝛ de obstinatiōe:qz volūtate deliberatiua errāte volunt nō esse ꝛ mali esse nō al'r.
Tertius articulus de visione mutua:quia beati semper videbunt in deo penas damnatozum nec compatiētur.mali autem non videbunt bonos nisi vsq̄ ad diem iudicy.

¶ Laus omnipotenti deo amen.

¶ Explicit tabula super explanatione quarti Sententiarum subtilissimi doctozis •Petri de palude.

A. ortiz doctoz

Registrum

¶ Petrus de palude
a
¶ Incipit liber
¶ Clarissimi
ter se ad gratiam
In matrimonio
b
tingebatur
mortis: sed ipsa.
dei fieri.
⁊ inq̃tum
c
¶ Que videntur
peccatorum ⁊ quod
Secundo videndũ
lucida interualla
d
parochiano
extant iudicia
est propter christum
pro eo penitere
e
Nunc quid
betur medicis
non restringitur
ambigendum
f
facto: non
est de esse
masculus an femina
ritum sacramentuz
g
manet ꝑm essentiam
¶ De causa
sed ex causa
posito ꝙ differant
h
celebrari. Non
condemnati. c. Cum
diuina potest
Et illud. Nihil
i
dest ieiunare
Econuerso autem
gari. Ita ergo
pina secus est
k
¶ Tertia cõclusio
dum meretricis
nit illud quo
bibiti vt torneam̃tũ
l
Tertio cuius
sicut cõmunionẽ
vnam ciuitatem
ponere officialez
m
consciẽtie: ⁊ ideo
sed nõ a quo
quuntur vt sit
Queritur 2°
n
turbam arcendo
tuo nõ est cõmunio
non impenso
ideo irregularitatez
enormi ⁊ non
o
alius eũ absoluere
religiosorum
sura temporis
robur ⁊ cõcupiscen
p
Oꝛ tñ dictum est
quando ita ẽ
medium salutis
versiculus non
q
tatem absolute
deponerent
aliquod sacruz
integrale ẽ
r
sacerdos simplex
tis errore
sz hoc nõ valet
simultate
s
matres. Et ideo
sicut cõtrahere
spiritualis ⁊
expressio cõsensus
t
sibi hoc ĩ confessione
exteriori sub
tua. quia ꝙ non
tur iura noua
v
pro dote: non
primogenitarum
habere proprium
Manet inter
x
abstinere non vult
ctum est. ergo
be vxores fuerunt
qui plures.
y
non potuit
¶ Determinato
cantem occulte
intrare: ita
z
pnĩa nulla est
alienando. quia
contractum: vnde
extra monasterium
⁊
¶ Quare sex
tio sicut ex
affinitati. q̃tuz
absq; liberis
ꝯ
oz ꝙ cõcomitet̃
mogenita egypti
stentia vnire
mur: ⁊ cõmunis
ꝓ
etiã ipsi vnusquisq;
diuersis formis
formitate. Nec
nunc verum est
aa
tradetur diabolus
cause sic: quia
quod dicit Aug.
iusticie punientis
bb
in statu merendi
exeunt ⁊ post
sericordiam ⁊ in
⁊ ideo dicunt
cc
tñ ab alio agente
sus que est
res perfectiones
obm est qualitas
dd
se q̃ cognitio
plusq̃ post:
ctamen intellectus
A
Prima distinctio
prima conclusio
¶ Secunda questio
Finis

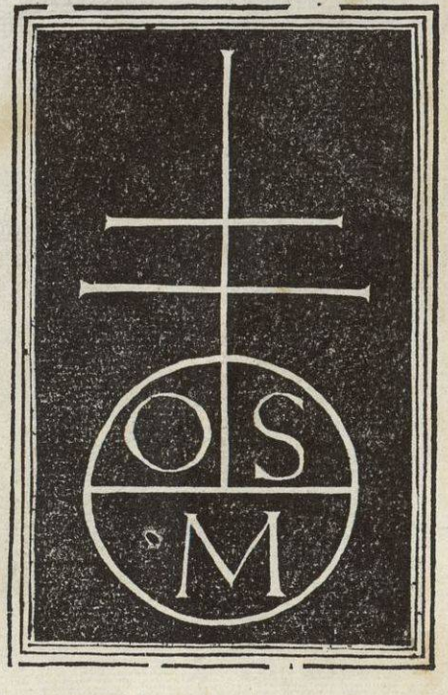

13

i.2.J2.